PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

viaţa economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAŢIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 1 (177)
VINERI
6 ianuarie 1967
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREŞTI
16 PAGINI • 2 LEI

TRIMESTRUL I HOTĂRÎTOR

ÎN ÎNDEPLINIREA PLANULUI DE INVESTIŢII

ÎN PAGINA 3-a

DIN SUMAR

• Dezbateri: PLANIFICAREA PREŢULUI DE COST ÎN CONSTRUCŢII-MONTAJE (in pag. 5) • PALETA VINURILOR ROMÂNEŞTI (in pag. 7) • Prin valorificarea superioară a materiei prime: PRODUSE LA UN ÎNALT NIVEL CALITATIV (in pag. 8-9) • Perfecţionarea invăţămîntului: PREGĂTIREA ECONOMIŞTILOR PENTRU INDUSTRIE (in pag. 10) •

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

Pe primele file ale calendarului

MULȚI oameni ai muncii din patria noastră au intîmpinat noul an la locurile de muncă, lîngă cuptoarele de foc sau la turbinele în funcțiune, lîngă instalațiile din cetățile chimiei, ori pe locomotivele ce străbat drumurile de fier. Prezenți la datorie, ei au raportat încă din primele zile ale noului an însemnate succese în producție.

Reșița

Siderurgiștii reșițeni au început cu bine noul an: ei au dat peste plan în primele două zile ale lui '67 — **după cum ne relatează tov. Toma MARȘAVINA, șeful serviciului plan** — 450 tone de oțel și 100 tone de fontă. Calculul valorii producției globale indică o depășire de mai bine de un milion lei.

Brazi

De la Combinatul petrochimic, telefonul ne-a adus vestea că în două zile chimiștii au realizat 86,1 tone de polietilenă, 22 tone oxid de etilenă și 36,9 tone modificatori (un nou produs pentru stimularea forajului și pentru fibre cord de mare rezistență). Valoarea producției globale — **arată tov. Neculai POPA, șeful serviciului organizarea muncii** — din primele două zile ale lui 1967 a fost de 3 126 500 lei, față de 1 824 000 lei, cît prevedea planul.

Slatina

Tov. Ion POPESCU, șeful serviciului plan de la Uzina de aluminiu din Slatina ne informează că, în primele două zile ale anului, valoarea producției globale a fost de 4 169 mii lei, față de 4 118 mii lei cît era planificat. La aluminiu turnat s-au obținut 276,5 tone. Dorința noastră — scrie corespondentul nostru — este ca în acest an colectivul de muncă de la „Alumina"-Oradea să livreze numai alumină de cea mai bună calitate pentru ca la rîndul nostru să furnizăm beneficiarilor produse de un înalt nivel calitativ.

Fieni

De la Fabrica de ciment-Fieni, **tov. Vasile ZAMFIRESCU, contabil șef** — ne comunică: harnicii cimentiști au obținut primele depășiri de plan: în primele două zile ale anului, s-au înregistrat 4 750 tone ciment (față de 4 710 cît prevedea planul), iar la clinker — 3 650 tone (față de 3 600 tone).

DOCUMENTAȚIA — DIN TIMP!

PE unele din șantierele noastre mai persistă lipsa de spirit gospodăresc în ceea ce privește folosirea judicioasă a materialelor și utilajelor. Exemplele arătate în articolul **Anul începe cu... primul trimestru** (nr. 49/1966) corespund realității. Trustul nostru a luat măsuri pentru înlăturarea deficiențelor.

Am dori, la rîndul nostru, să arătăm că T.R.C.-Galați nu are asigurată încă documentația construcțiilor de locuințe pe anul în curs pentru microraionul 17 Țiglina, Bujoru și Făurei. Termenele de predare a documentațiilor (eșalonat pînă la 30 aprilie) nu ne pot satisface, întrucît această întîrziere va stînjeni mult realizarea în grafic a locuințelor.

ing. M. BRANDABUR
director, T.R.C.-Galați

FAZANĂRIA DIN CORNEȘTI

PENTRU a preîntîmpina dispariția unor specii de vînat, s-au amenajat fazanării moderne la Puchia și Timișoara. La Cornești-Iași, s-a terminat recent construcția unei fazanării moderne (pe o suprafață de 1860 mp). Ea cuprinde: 12 boxe cu pereți din cărămidă (și încălzire cu sobe); 28 boxe cu pereți ușori din PFL; 40 boxe solare pentru creștere; cîte o boxă din plasă de sîrmă în fața fiecărui compartiment (pentru ca puii să iasă din compartiment la soare); 2 voliere pentru lansare, tot din plasă de sîrmă zincată, amplasate în fața solarelor (de unde puii mai mari își iau zborul în pădure, populînd astfel parcul de vînătoare). Capacitatea: circa 5 000 pui de fazani de o zi — pe an, în două loturi a circa 2 500 pui. Fazanăria de la Cornești-Iași, proiectată de I.S.P.F., a fost executată de către Trustul regional de construcții-Iași.

Eficiența economică: un beneficiu anual de peste 100 000 lei; amortizarea investiției în circa 2 ani; în plus, valorificare și pe piața externă, prin „Prodexport".

Ștefan MOCOFĂNESCU
arhitect proiectant, Institutul de studii și proiectări forestiere București

TREI SCRISORI DE LA UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA

DIN „Cetatea Banilor" ne-au sosit, — la hotarul anilor '66/'67, — trei scrisori.

CONF. UNIV. C. BOTEA, decanul Facultății de științe economice, răspunde în scrisoarea trimisă și întrebărilor cititorilor Gh. Dobre și I. Savu (din Cîmpulung Muscel), V. Munteanu, P. Nicolaescu și E. Lungu (din București) interesați să afle unele date asupra noii facultăți:

Scopul? Pregătirea de economiști pentru nevoile crescînde ale Olteniei și ale regiunilor învecinate. Secții de specialitate: economia industriei, economia agriculturii și evidența contabilă. În perspectivă: finanțe și credit, la cursuri de zi și fără frecvență.

Cifre de școlarizare, în primul an de activitate: 160 de studenți (60 — la economia industriei, 40 — la economia agriculturii și 60 — la evidența contabilă). În 1970: circa 700 de studenți, adică 10% din totalul studenților de specialitate din toată țara sau 1/4 din studenții craioveni (cifrele sînt stabilite cu probabilitate și fără a fi incluși studenții de la cursurile fără frecvență).

Biblioteca facultății noastre s-a constituit cu sprijinul I.S.E. „V. I. Lenin" din București (care ne-a dat prin transfer 3.276 volume, în special cursuri universitare), și se va lărgi considerabil atît prin abonamentele la presa de specialitate cît și prin procurarea unui număr crescînd de lucrări economice.

Activitatea de cercetare științifică este marcată prin continuarea unor lucrări înscrise în planurile de perspectivă (contribuții la metodologia calculării beneficiilor în G.A.S.; schimbări social-economice în regiune etc.).

CONF. UNIV. G. BĂDESCU ne scrie printre altele: Pentru noi, revista „Viața economică" constituie un însemnat mijloc de informare și documentare. Apreciem ca deosebit de utile informațiile științifice din domeniul organizării și economiilor de ramură, statisticii, contabilității, finanțării și creditării calculului economic, ciberneticii. De asemenea, anchetele și discuțiile la „masa rotundă" care ajută pe economiști în soluționarea științifică a problemelor din producție. Studiile, dezbaterile și sugestiile cadrelor didactice cu privire la modernizarea și perfecționarea învățămîntului economic, constituie un sprijin substanțial pentru îmbunătățirea metodelor de predare, de conducere a seminariilor și a lucrărilor practice.

STUDENTA LUCIA NIȚĂ, din anul I al acestei facultăți, apreciază ca utilă contribuția revistei în îmbogățirea cunoștințelor tinerilor economiști. „Revista ne-a ajutat îndeosebi cu date privitoare la o serie de procese și fenomene ale capitalismului contemporan, înțelegînd astfel mai bine problemele teoretice din cursul de economie politică.

Propunem să se publice date statistice grupate pe teme, în special despre economia țărilor capitaliste dezvoltate, precum și a țărilor în curs de dezvoltare. Prin aceasta, ne-ar ajuta foarte mult în pregătirea profesională și în munca de cercetare științifică".

• ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI

SUB acest titlu (în nr. 48/1966) a apărut o anchetă privind pregătirile pentru 1967.

LA START PRODUCȚIA ANULUI 1967

Pe marginea constatărilor făcute în revistă, ne-au scris:

• DIRECȚIA GENERALĂ DE CONSTRUCȚII NAVALE ȘI MATERIAL RULANT. M.I.C.M. — Pentru asigurarea planului de producție pe acest an și întrajutorarea întreprinderilor din cadrul direcției noastre, s-au stabilit sarcini reciproce, care urmează a se executa pe linie de colaborare. Pentru colaborările cu uzine pendinte de alte direcții generale, asigurarea colaborărilor privind piesele brut turnate și forjate se face de către comisiile de încărcare instituite în baza ordinului M.I.C.M. nr. 136 din decembrie 1966. Colaborările privind prelucrările mecanice sînt în curs de avizare și urmează a fi difuzate întreprinderilor o dată cu planul pieselor brut turnate și forjate.

ing. Cornel MIHAILOVICI
director general

• DIRECȚIA GENERALĂ DE MAȘINI AGRICOLE, M.I.C.M. — S-au făcut amenajările corespunzătoare, pentru ca Uzina „Ceahlău" din Piatra Neamț să execute construcții metalice ușoare, ea fiind profilată pentru acest gen de lucrări. Pentru rezolvarea problemelor de prelucrări mecanice, uzina amintită va colabora cu Uzinele „7 Noiembrie" din Craiova, U.U.M. Topleț, Fabrica de ventilatoare și Uzina „Steaua roșie" din București. În urma măsurilor luate, se folosește întreaga capacitate de prelucrări.

ing. S. GRINDEANU
director general

• UZINA „LAMINORUL DE TABLĂ"-GALAȚI. — La uzina noastră s-au prevăzut în planul de măsuri tehnico-organizatorice lucrări importante care să asigure realizarea indicatorilor de plan și să aducă economii suplimentare la prețul de cost. Din păcate, însă, așa cum se arată și în articolul din „Viața economică", nu s-au aplicat toate măsurile în termenul planificat. Aceasta mai ales din cauza faptului că nu li s-a acordat toată atenția de către conducerea tehnică a uzinei.

Măsurile cuprinse în planul pe 1967 au termene precise — marea majoritate în trimestrele I și II, — astfel că eficiența va fi într-adevăr cea scontată.

Ștefan PÎNZARU
inginer șef

★

• UZINA DE UTILAJ GREU „PROGRESUL" BRĂILA. — Ne însușim critica cu privire la lipsurile sesizate, față de care conducerea uzinei noastre a luat o serie de măsuri. Vom depune eforturi ca producția anului 1967 să se desfășoare în mod ritmic, urmărind cu regularitate îndeplinirea sarcinilor de plan la toți indicatorii, precum și livrarea la termen către toți beneficiarii a produselor noastre.

ing. N. CONSTANTIN
director general

REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Vasile BOTA, economist — Oradea — Pentru a fi încadrat într-o unitate comercială, într-o funcție superioară celei de economist, este necesar ca — în afară de studii — angajatul să aibă și o anumită experiență de muncă în funcții pentru care se prevede condiția studiilor superioare. Potrivit dispozițiilor normative în vigoare, acest stagiu este de 5 ani — pentru funcția de economist principal și de șef de birou și de 6 ani — pentru funcția de șef de serviciu.

Constantin **SIMIONESCU, secretarul organizației de partid, Aeroclubul central „Aurel Vlaicu" — București** — Problema ridicată de dv. este în curs de soluționare. Conform normelor în vigoare, extinderea aplicării unor prevederi normative de la o categorie de personal la altă categorie de personal se face de la data stabilită de Consiliul de Miniștri.

Nicolae **PĂDUREANU, contabil șef, Întreprinderea mecanică Sadu, raionul Gorj, reg. Oltenia** — Potrivit Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 2394/1952, angajații calificați nelocalnici, cu salarii tarifare de pînă la 1000 lei lunar, pot beneficia de abonamente gratuite de transport de la localitatea de domiciliu la localitatea locului de muncă și retur. Angajații care refuză cazarea în locuințele puse la dispoziție de unitățile unde sînt încadrați, pierd dreptul la abonamente gratuite de transport.

Ținînd seama de situația deosebită relatată în corespondența dv., în cazul în care unii salariați se mută, cu acordul întreprinderii, la Tg. Jiu (în locuințele care se construiesc în acest oraș, creînd spații disponibile pentru alți salariați care sînt cazați în colonie), ei pot beneficia de abonamente gratuite de transport. Dar numai dacă îndeplinesc și celelalte condiții prevăzute de lege și dacă întreprinderea consideră că mutarea din colonie nu echivalează cu un refuz al cazării lor în locuințele ce le-au fost puse la dispoziție.

P. DORCESCU, Turnu Măgurele — D.R.T.A. București ne informează că a repus în funcțiune cursa auto Turnu Măgurele — Seaca-Zimnicea. Totodată, că a atras atenția personalului de bord să respecte dispozițiile în vigoare, în sensul de a opri la toate stațiile de pe traseu.

Ilie BERGHEZAN, tehnician, Uzina „Balanța"—Sibiu — O.N.T. a analizat posibilitățile de dezvoltare a bazei materiale a turismului. Planul de perspectivă — pînă în 1970 — prevede sporirea spațiilor de cazare în orașul Sibiu și în zona munților Făgăraș cu circa 1000 locuri (din care, 474 de locuri în hoteluri și moteluri, 350 în campinguri și căsuțe, și 150 în cabane); de asemenea, creșterea numărului de autocare. În prezent se întocmește și un studiu de sistematizare turistică, care va cuprinde propunerile de echipare completă a zonei respective.

În ce privește editarea unei reviste consacrate turismului, s-a propus forurilor competente editarea unei astfel de publicații.

Ștefan OBOREANU, Cluj — 1. Aprobarea de menținere în funcție — dată în scris, în temeiul art. 5 din Hotărîrea 1053/1960, pe tabelul cuprinzînd mai mulți salariați aflați în aceeași situație — nu a necesitat o formulă specială (de pildă, aceea privind „se aprobă derogarea de studii" sau „se acordă dispensă de studii").

2. Potrivit instrucțiunilor nr. 7000 ale Ministerului Finanțelor și ale Comitetului de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii, angajatul care a beneficiat de menținerea în funcție — în baza art. 5 din H.C.M. nr. 1053/1960 — poate fi transferat într-o funcție echivalentă în altă unitate subordonată aceluiași organ central sau sfat popular regional. Nu mai este necesară o nouă aprobare în acest sens, aprobarea inițială rămînînd valabilă.

3. In cazul cînd un angajat — care a beneficiat de aprobarea de menținere într-o funcție fără a avea studiile necesare — este trecut mai tîrziu într-o funcție inferioară, nu mai este posibilă promovarea lui ulterioară la vechiul loc de muncă sau la un loc de muncă echivalent, chiar dacă s-a obținut o nouă aprobare din partea conducerii organului central, termenul de acordare a acestei aprobări fiind depășit.

Mircea CROITORU, contabil șef, O.C.L. Produse industriale, Rîmnicu Vîlcea — La scrisoarea dv. despre ce formă de salarizare se aplică pentru șefii de magazine. Direcția organizarea comerțului din Ministerul Comerțului Interior răspunde:

1. In conformitate cu criteriile de utilizare a personalului operativ în unitățile comerciale, șefii de magazine — în perioadele cînd nu sînt ocupați cu probleme generale ale magazinelor — participă la vînzare în raionul unde este nevoie în acel moment. In acest caz, șefii de magazin nu primesc nici o retribuție suplimentară.

2. Șefii de magazine, care, pe lîngă conducerea unității respective, au și gestiunea unuia dintre raioane, sînt remunerați — conform instrucțiunilor M.C.I. nr. 19/76704/1965 în cadrul salarizării mixte — astfel: salariul fix aferent funcției de șef de magazin, acordat pentru timpul efectiv lucrat; un tarif pentru conducerea magazinului; un tarif pentru conducerea raionului.

Acestea fiind singurele forme de renumerare a muncii șefilor de magazine reglementate prin instrucțiunile M.C.I., situații de genul celor semnalate de dv. nu pot avea loc.

Redacția noastră mulțumește călduros tuturor colaboratorilor și cititorilor săi care i-au adresat felicitări cu prilejul Anului Nou.

TRIMESTRUL I — HOTĂRÎTOR ÎN ÎNDEPLINIREA PLANULUI DE INVESTIŢII

● *Un indicator neeficient: „Frontul de lucru"* ● *De ce relaxare în primele 3 luni?* ● *Prevederi realiste, economii prin efort propriu.*

Tiberiu HORVATH
vicepreşedinte al Băncii de Investiţii

AVÎNTUL economiei noastre naţionale se caracterizează şi prin alocarea, an de an, a unui volum mereu mai mare de mijloace materiale şi băneşti destinate investiţiilor. **În 1966** — *primul an al cincinalului* — **volumul de investiţii realizat a fost cu 4 miliarde de lei mai mare decît în 1965, fapt care a adus o nouă şi importantă contribuţie la dezvoltarea forţelor de producţie, la dotarea tehnică a economiei.** *Anul trecut au intrat în funcţiune Hidrocentrala de pe Argeş, Uzina metalurgică-Bucureşti şi Uzina de cupru-Baia Mare — două din obiectivele esenţiale ale metalurgiei — Combinatul de celuloză şi hîrtie-Dej şi Fabrica integrată de lînă-Constanţa. Concomitent, au fost dezvoltate şi modernizate un număr important de capacităţi de producţie din industria energiei electrice, construcţiilor de maşini, chimiei şi industria uşoară.*

În acest an, pentru vastul program de sporire a capacităţilor în industrie, pentru dezvoltarea şi modernizarea bazei tehnice-materiale a agriculturii şi a celorlalte ramuri productive, construcţii de locuinţe şi acţiuni în domeniul social-cultural, *este prevăzut un volum de investiţii, din fondurile statului, de 52 miliarde lei, cu aproape 17% mai mare decît cel realizat în 1966 şi aproximativ egal cu cel din cursul primului plan cincinal.*

Una din problemele care condiţionează îndeplinirea integrală a volumului de investiţii, respectarea termenelor de intrare în funcţiune şi îmbunătăţirea rezultatelor activităţii economico-financiare a organizaţiilor de construcţii-montaj, este executarea **în mod ritmic, chiar de la începutul anului,** a tuturor obiectivelor. „*Timp de mai mulţi ani* — a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966 — *în primele 2—3 luni s-a realizat un procent redus de lucrări, iar apoi rămînerile în urmă n-au mai putut fi recuperate în tot cursul anului*".

Este, desigur, greu să cuprinzi toate aspectele care au determinat aceste situaţii. De aceea, aş vrea să scot în evidenţă cîteva cauze, precum şi consecinţele ce decurg din ritmul scăzut de realizare a lucrărilor de investiţii în primele luni ale anului, a căror analiză ne duce la concluzia că de modul cum se organizează activitatea de construcţii-montaj în primul trimestru depinde în mare măsură îndeplinirea planului anual.

● Proporţii şi... proporţii

ÎN decursul ultimilor ani, din volumul total al lucrărilor de construcţii-montaj executate în antrepriză, realizările trimestriale au reprezentat proporţii diferite, reduse în primul trimestru şi tot mai mari în trimestrele următoare:

(în %)

nul	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
1962	15,7	26,0	29,2	29,1
1963	13,9	27,5	30,1	28,5
1964	17,1	27,0	28,6	27,3
1965	17,0	26,7	28,4	27,9
1966 *)	16,5	25,6	27,2	—

*) Proporţiile sînt calculate faţă de planul anual de producţie la 30.IX.1966.

Trebuie menţionat că, deşi ritmul de lucru a fost intensificat în trimestrele II, III şi IV, în niciunul din anii menţionaţi — exceptînd anul 1964 — *nu s-au putut recupera integral rămînerile în urmă din primul trimestru, planul anual fiind îndeplinit în proporţie de 95,9% în 1962, 97,7% în 1963 şi 97,3% în 1965.*

Iată şi gradul de îndeplinire al unora din principalii indicatori ai activităţii economice a organizaţiilor de construcţii-montaj în trimestrul I al anilor 1963, 1964, 1965 şi 1966, faţă de trimestrul IV al anilor anteriori:

(în %)

Indicatorul	1963	1964	1965	1966
— Volumul lucrărilor	56	69	67	70
— Număr mediu scriptic muncitori	81	84	87	89
— Productivitatea muncii (total salariaţi)	70	81	81	79

Precum se vede, se constată o „cădere" accentuată a producţiei în trimestrul I, faţă de ultimul trimestru al anului anterior, cît şi scăderea productivităţii muncii determinată în mare măsură de faptul că reducerea numărului de muncitori a fost mai puţin pronunţată decît cea a producţiei, reflectînd o folosire necorespunzătoare a forţei de muncă în primele luni ale fiecărui an.

Evoluţia negativă a indicatorilor menţionaţi influenţează nefavorabil şi nivelul preţului de cost al producţiei de construcţii-montaj realizată. În această privinţă este grăitor exemplul Întreprinderii de construcţii hidrotehnice-Bucureşti din cadrul Ministerului Energiei Electrice care, în trimestrul I/1966, a efectuat la 1 000 lei producţie, cheltuieli cu 108 lei mai mari decît în trimestrul IV al anului 1965.

În ce priveşte intrarea în funcţiune a capacităţilor şi obiectivelor nominalizate în listele de titluri ale planului de investiţii, situaţia realizărilor trimestriale evidenţiază o neritmicitate şi mai pregnantă. În 1965, din numărul total al capacităţilor şi obiectivelor date în funcţiune, s-au realizat 1,2% în trimestrul I, 19,2% în trimestrul II, 17,9% în trimestrul III şi 61,7% în trimestrul IV. O situaţie similară se desprinde şi din evoluţia realizării pe trimestre a planului departamental valoric de punere în funcţiune, cu sublinierea faptului că, an de an, un mare număr de capacităţi şi obiective se realizează cu întîrziere.

● În decembrie realizări mari, în ianuarie...

FIREŞTE, multe din cauzele acestor stări de lucruri trebuie căutate în neasigurarea la timp a documentaţiei tehnice, nelivrarea la termen a utilajelor tehnologice, lipsa unor materiale etc. Dar ele se datoresc în bună măsură şi mentalităţii unor organizaţii de construcţii-montaj care opinează că un element important îl constituie starea timpului. Nimeni nu poate tăgădui că în lunile de iarnă condiţiile de lucru pe şantiere sînt mai grele. A pune însă exclusiv pe seama stării timpului marele decalaj între realizările trimestrului IV al anului precedent şi cele ale trimestrului I al anului luat în considerare, ar echivala cu o renunţare la mobilizarea rezervelor existente, la înlăturarea aspectelor negative care se manifestă.

Pornind de la constatarea că în trimestrul IV se realizează cam aceeaşi proporţie de lucrări din totalul anual ca în trimestrul III şi mai mult ca în trimestrul II, se pune în mod firesc întrebarea: ultimele trei luni ale anului sînt la fel de favorabile ca în trimestrul III şi mai bune ca în trimestrul II pentru desfăşurarea lucrului pe şantiere? Răspunsul nu poate fi decît negativ. El este şi mai negativ dacă ne referim la realizările de vîrf din decembrie faţă de luna noiembrie a aceluiaşi an şi, respectiv, ianuarie şi februarie ale anului următor, cînd condiţiile atmosferice diferă prea puţin. Iată care a fost nivelul realizărilor în ultimii ani pe aceste luni:

(în %)

Anul *)	noiembrie	decembrie	ianuarie	februarie
1962—1963	9,2	9,8	2,6	3,9
1963—1964	9,4	9,1	4,0	5,1
1964—1965	8,5	10,6	4,2	4,7
1965—1966	8,4	10,2	3,7	5,0

*) Procentele sînt calculate faţă de planul anual al producţiei la organizaţiile de construcţii-montaj în antrepriză.

Din datele prezentate în tabel se desprinde net concluzia că starea timpului nu poate fi considerată ca singurul factor determinant. Dimpotrivă, reiese clar că diferenţele aşa de mari între nivelul lucrărilor pe decembrie şi cel din ianuarie sînt determinate în primul rînd de factori organizatorici. *Faptul că în trimestrul IV, în general, şi în luna decembrie, în special, se execută volume mari de lucrări, arată că chiar în condiţii atmosferice mai puţin favorabile, se pot obţine rezultate bune, un ritm de lucru înalt.*

Experienţa multor şantiere dovedeşte că influenţa timpului nefavorabil din primele luni ale anului poate fi mult limitată, *dacă se asigură un front de lucru corespunzător şi condiţiile de execuţie pe timp friguros.*

Asigurarea frontului de lucru, adică aducerea obiectivelor de construcţii într-un stadiu avansat de execuţie, care să permită lucrul în spaţii închise în perioada de iarnă, impune ca noile şantiere şi obiectivele de pe şantierele existente să fie începute şi realizate în aşa fel, încît atingerea stadiilor de lucru menţionate să aibă loc înainte de sosirea timpului neprielnic. Aceasta depinde în bună măsură de constructori, dar nu numai de ei. Este ştiut cît de important este *ca titularii şi beneficiarii investiţiilor să asigure constructorilor primirea la timp a documentaţiilor tehnice necesare deschiderii şantierelor, atacării la timp a obiectivelor noi şi desfăşurării ritmice a lucrului la obiectivele începute.* În vederea asigurării unui front de lucru corespunzător, se impune în mod deosebit evitarea situaţiilor semnalate în unele sectoare (chimie, construcţii de maşini) în care multe şantiere au fost deschise în ultimele luni ale anului, nereuşindu-se să se asigure aducerea lucrărilor la stadii de execuţie avansate.

Mai multă ritmicitate se impune din partea beneficiarilor de investiţii şi a unităţilor constructoare de maşini şi în predarea pe şantiere a utilajelor. Iată situaţia livrării

(Continuare în pag. 4)

SFÎRŞIT DE AN — ÎNCEPUT DE AN

● **DESCHIDEREA DE NOI FRONTURI DE LUCRU: a patra linie de flotaţie de la Tarniţa** (capacitate: 500 tone pe zi), **fabrica de pîine de la Dorohoi** (15 tone produse de panificaţie pe zi), **ultima secţie a întreprinderii integrate de lînă Palas-Constanţa** (întreprinderea are astfel o capacitate de 2 400 000 mp ţesături de lînă pe an).

● **ÎNCEPUT DE ACTIVITATE ÎN NOI UNITĂŢI ALE AGRICULTURII ŞI SILVICULTURII: trei staţiuni de maşini şi tractoare inaugurate la Sînmartin-Crişana,** Negreşti-Iaşi şi Ucea-Făgăraş, **12 brutării săteşti în regiunile Suceava, Maramureş şi Ploieşti, 300 noi parchete forestiere** (1 300 000 mc masă lemnoasă) în pădurile maramureşene.

CURIER

TRASEELE LUMINII

Finalul de an 1966 a marcat noi paşi înainte ai energeticii. Dimensiunile lor includ astfel de elemente:

● **Legărea liniei electrice Bucureşti Sud—Galaţi** de reţeaua dobrogeană prin linia Galaţi—Măcin.

● **Unirea a trei centrale, Luduş, Paroşeni, Işalniţa prin linia Paroşeni-Hunedoara.**

● **Încheierea electrificării raionului Cîmpina şi conectarea la sistemul energetic naţional a încă 41 de localităţi rurale** din regiunile Mureş-Autonomă Maghiară, Cluj, Oltenia şi Bacău.

CONSTRUCTORII DE MAŞINI RAPORTEAZĂ...

...prime succese, în 1967, pe calea diversificării producţiei.

● **La uzina „1 Mai" din Ploieşti a fost executat capul de serie al instalaţiei de foraj F-200.** Inaltă de peste 40 de m, suplă pentru a putea fi montată în cele mai dificile condiţii topografice, instalaţia permtie atingerea unor adîncimi de 5 000 m.

● **La şantierul naval din Brăila au fost lansate primele două complexe fluviale, vase cu o capacitate de 900 tone, adaptate pentru navigaţia pe drumuri înguste de apă.**

● **„Voinicul", primul spărgător românesc de gheaţă** a început probele. Cei 2200 de cai putere ai motoarelor „Voinicului" au răspuns excelent primului examen.

AN NOU ÎN CASĂ NOUĂ

● In ultimele zile din 1966, constructorii de locuinţe au grăbit ritmul lucrărilor, predînd beneficiarilor un număr sporit de apartamente. 150 familii de siderurgişti gălăţeni, 120 de familii de mineri de la Vulcan, 180 de locuitori ai oraşului chimiştilor de pe Trotuş se numără printre cei care au sărbătorit revelionul în case noi.

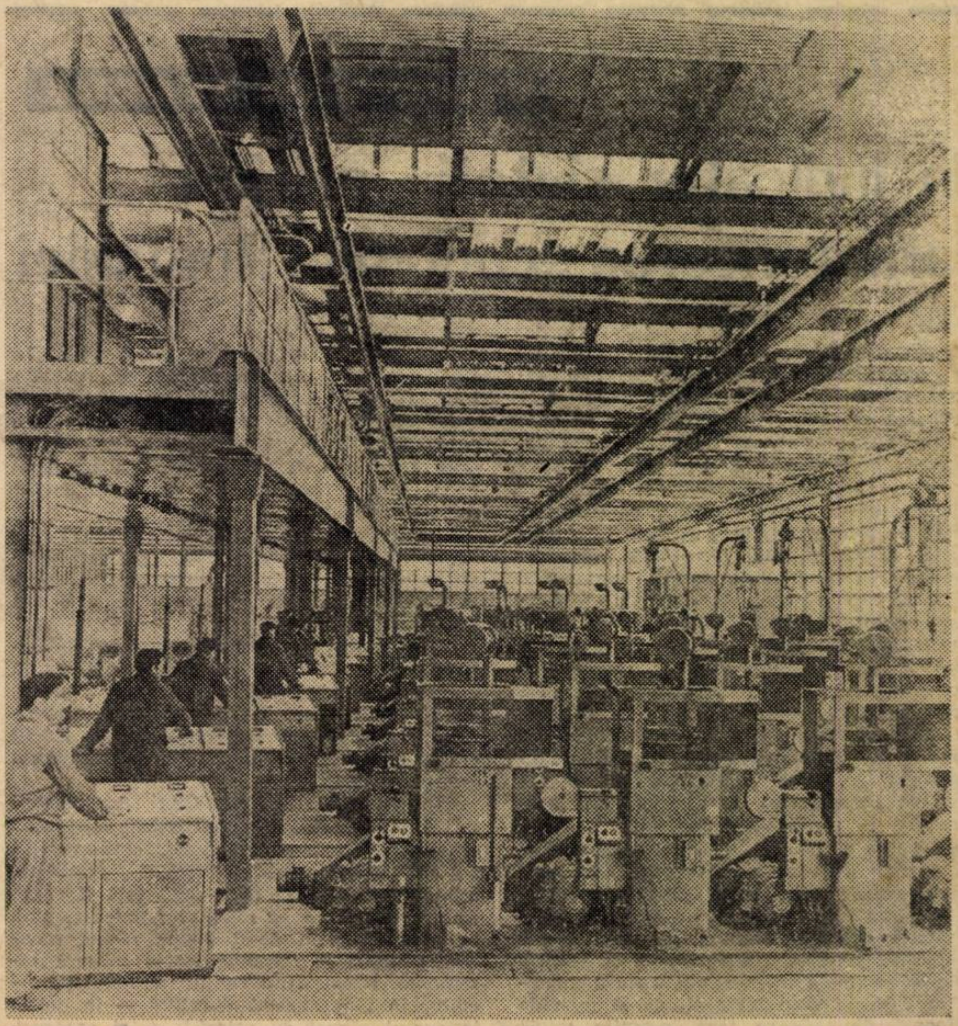

De curînd a intrat parţial în producţie Uzina de sîrmă şi produse din sîrmă din Buzău. În acest an, uzina va produce 30 000 tone de sîrmă cu diametre între 1,5–5 mm.
În fotografie: **secţia de trefilare**
(Foto: Mihai POPESCU)

TRIMESTRUL I — HOTĂRÎTOR ÎN ÎNDEPLINIREA PLANULUI DE INVESTIŢII

(Urmare din pag. 3)

şi montării utilajelor în primele trimestre faţă de trimestrul IV al anilor anteriori, în perioada 1964—1966 :

	Trim. I 1964	Trim. I 1965	Trim. I 1966
— Total utilaje	46%	45%	52%
— Utilaje cu montaj livrate	62%	40%	71%
— Utilaje montate	26%	24%	22%

Merită reţinut ritmul deosebit de scăzut al montajului, reflectat în proporţia în care se montează utilajele în trimestrul I, faţă de trimestrul IV al anului anterior.

Realizarea unei structuri corespunzătoare a frontului de lucru se cere însoţită de luarea din timp a măsurilor care să asigure execuţia în ritm susţinut în spaţiile create (închiderea şi încălzirea spaţiilor, aprovizionarea materialelor de masă, încălzirea agregatelor etc). Desigur, aceste măsuri implică cheltuieli suplimentare. Ele sint însă cu prisosinţă compensate de evitarea unor neajunsuri atît în perioada trimestrului I, cît şi în perioadele următoare.

Consecinţele scăderii accentuate a ritmului de lucru în trimestrul I au fost ilustrate prin nivelul de realizare a unor indicatori economico-financiari. Ar mai fi de adăugat şi alte aspecte, ca de exemplu : stocările de materiale, nivelul scăzut al gradului de folosire a utilajelor de construcţii, imposibilitatea de a folosi integral în această perioadă cadrele de muncitori calificaţi în construcţii, care nu pot fi utilizaţi potrivit calificăriii lor în alte sectoare ale economiei.

● Planificării activităţii — un rol mai activ

UN *rol deosebit de important în asigurarea ritmicităţii lucrului pe şantierele de construcţii, îl are şi trebuie să-l imprime tot mai mult planificarea.* Pe baza indicaţiilor date de conducerea de partid, s-au stabilit, începind cu acest an, sarcini mai mari de execuţie a lucrărilor de construcţii în trimestrul I, în condiţiile mobilizării maxime a posibilităţilor existente. Desigur, majorarea prin plan a volumului de lucrări de realizat în trimestrul I *va fi, şi este bine şi normal să fie, însoţită de o îmbunătăţire corespunzătoare şi a indicatorilor calitativi, printre care numărul mediu scriptic de muncitori, productivitatea muncii şi preţul de cost în construcţii, astfel încît aceştia să nu mai prezinte diferenţe pronunţate în primul trimestru faţă de celelalte trimestre ale anului.*

Sarcinile stabilite în anii anteriori pentru primul trimestru (planificarea depăşirii costurilor de deviz, a unei productivităţi mult inferioare celei din trimestrul IV al anului anterior etc), au dus uneori la o stare de automulţumire, ca urmare a încadrării în nivelul indicatorilor respectivi, deşi în realitate situaţia nu era de loc satisfăcătoare. Întreprinderii de construcţii hidrotehnice-Bucureşti (la care ne-am mai referit) stabilindu-i-se în trimestrul I/1966 cheltuieli planificate cu 145 de lei mai mari decît cele din trimestrul II, a obţinut o „economie" de 22 de lei la 1 000 de lei producţie. Este oare aceasta un mod de a stimula reducerea preţului de cost al lucrărilor de construcţii ? Nicidecum.

Concomitent cu stabilirea unor sarcini de plan mai mari pentru primul trimestru, o contribuţie însemnată la imprimarea unui ritm înalt şi continuu de lucru pe şantiere o poate aduce şi eşalonarea mai echilibrată pe trimestre a intrărilor în funcţiune, evitîndu-se aglomerarea în trimestrul IV şi, implicit, necesitatea începerii unui număr mare de lucrări în trimestrul I, ceea ce este greu de realizat.

Este oare mobilizatoare o astfel de eşalonare a dării în folosinţă a locuinţelor, ca aceea stabilită în acest an pentru semestrul I la Sfaturile populare ale oraşului Constanţa (11,5% din sarcina anuală), regiunii Mureş Autonomă Maghiară (20,8%), Crişana (21,9%) etc. ? Asigură o astfel de eşalonare folosirea raţională, menţinerea pe şantiere a muncitorilor calificaţi, specialişti în lucrări de finisaj (parchetari, faianţari, zugravi etc ?).

Una din cauzele care fac ca la construcţiile de locuinţe (deşi se stabileşte prin plan indicatorul „front de lucru") să nu se poată lucra din plin începind din primul trimestru, *o constituie, după părerea mea, şi faptul că acest indicator nu este pe deplin eficient, fiind exprimat numai în metri pătraţi de suprafaţă locuibilă.* De aceea, sarcina poate fi raportată ca realizată şi în cazul în care se deschid în ultima lună a anului şantiere de locuinţe cu o suprafaţă locuibilă aferentă mare, deşi lucrările respective ajung la fine de an doar la săpături sau fundaţii, deci departe de cerinţele realizării unor stadii corespunzătoare execuţiei pe timp friguros.

● Durate normate de execuţie

LA stabilirea termenelor de începere şi de punere în funcţiune a lucrărilor, *un rol tot mai mare trebuie să-l aibă şi duratele normate de execuţie.* La lucrările cu durata scurtă de execuţie (lucrări mici şi în bună parte izolate) se impune, pe de o parte, terminarea lor înaintea perioadei de iarnă — prin începerea lucrărilor din primele luni ale anului şi nu în a doua parte cum s-a obişnuit pînă acum — spre a se evita situaţia ca ele să fie abandonate în anotimpul friguros. Pe de altă parte — aşa cum am mai arătat — începerea şi terminarea lucrărilor trebuie astfel stabilite, încît lunile de iarnă să găsească şantierul cu un număr suficient de obiecte în stadii de execuţie avansate. Acest lucru ar trebui stabilit şi urmărit mai îndeaproape prin graficele de eşalonare a execuţiei.

Printr-o planificare consecvent mobilizatoare, care să stabilească sarcini maxim posibile de realizare începind cu primele zile ale anului, poate fi învinsă practica potrivit căreia ultimele luni ale anului şi, îndeosebi, luna decembrie devin, sub impulsul apropierii datei de încheiere a socotelilor, etape de vîrf cu volume mari de lucrări de construcţii şi montaj, care presupun livrări masive de utilaje şi punerea în funcţiune a majorităţii obiectivelor ; în schimb, trimestrul I, începutul de an, este în mod greşit conceput de mulţi ca o perioadă de „relaxare", după eforturile depuse în ultima parte a anului anterior. O asemenea mentalitate greşită este bazată şi pe ideea nerealistă şi profund dăunătoare că realizările mai slabe pot fi recuperate în celelalte trimestre.

Consider că elementele puse în discuţie demonstrează pregnant însemnătatea ritmicităţii lucrului în construcţii, precum şi posibilităţile ce există ca încă din primele zile ale noului an — aşa cum au subliniat recentele documente de partid — să se lucreze în ritm intens, astfel încît în trimestrul I al acestui an să se realizeze 20—25% din volumul anual de lucrări stabilit prin plan.

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● **Contracte perfectate de întreprinderea *„Auto-Tractor"* prevăd exportul în Republica Guineea a 400 de tractoare de tipurile U-450 şi U-650, 50 de autocamioane de 5 tone, 50 de autocamioane basculante de 4,5 tone şi 10 autoutilitare M-461, 500 de pluguri purtate PP-3-30-M şi 400 de remorci basculante de 5 tone. S-au livrat 50 de autoutilitare M-461 în R. P. Albania, 902 remorci RBL-4 în R. P. Ungară, 2 137 de remorci RB-5 în R. S. Cehoslovacă, 60 de selectoare în R. P. Bulgaria.**

● **Întreprinderea *„Metalimport"* a contractat cu firma „Stewarts-Lloyd" din Anglia exportul a 10 000 de tone de fontă de oţelărie. Totodată s-au angajat la import 200 de tone de tablă inoxidabilă şi 140 de tone de bandă laminată la rece de la firma „Dobbertin" din R. F. Germană, 2240 de tone tablă groasă de la firma „Forges de Clabecq" din Belgia, 1318 de tone de ţevi de extracţie, 220 de tone de ţevi de construcţie, 519 de tone de burlane de foraj de la firma „Stewarts Lloyd" din Anglia, 1886 de tone de tablă decapată de la firma „Comptoir International des Produits Sidérurgiques" din Franţa, 910 de tone de ţevi construcţii de la firma „Siderexport" din Italia.**

● **Întreprinderea *„Maşinexport"* a angajat livrarea a 150 transformatoare, însumînd 94 500 KVA, în U.R.S.S., 20 de maşini combinate pentru prelucrarea lemnului în Libia, 20 excavatoare cu echipamentele şi piesele de schimb aferente şi 4 rulouri compresoare în Republica Guineea.**

● ***„Maşinimport*** **a încheiat un contract cu firma suedeză „Alfa Laval" privind importul a 10 separatoare centrifugale de diverse capacităţi, necesare la neutralizarea uleiurilor minerale, precum şi 4 schimbători de căldură pentru Uzina de alumină.**

● **Întreprinderea *„Cartimex"* a perfectat contracte pentru exportul de hîrtie Offset în Turcia, de covoare de tip oriental şi folclorice în R. S. Cehoslovacă, Elveţia şi Italia, de instrumente muzicale în U.R.S.S.**

● ***„Agroexport"*** **a încheiat vînzarea a 500 de tone de seminţe coreandru în Anglia, Ceylon, Japonia, S.U.A., 4020 de tone de seminţe de in în Austria, Elveţia, Italia, Liban, 345 de tone de seminţe de mac în Elveţia, R. F. Germană, Izrael, S.U.A.**

● **Prin portul Constanţa s-au livrat la export 6150 de tone de ciment în Libia şi Malta ; din import au sosit 7000 de tone de laminate din R. F. Germană, 1700 de tone de laminate din Italia, 2350 de tone de portocale din Izrael şi Grecia, 1800 de tone de bumbac din R.A.U.**

PUNCTE DE VEDERE

Un indicator sintetic privind caracterizarea economiei României

DISCUTAREA amplă în literatura de specialitate a problemelor privind dezvoltarea economică a României între cele două războaie mondiale şi a locului pe care îl ocupa ţara noastră în economia mondială, răspunde unor sarcini actuale puse de partid în faţa economiştilor. O contribuţie la această discuţie o aduce publicarea studiului **cu privire la caracterizarea dezvoltării economice a României între cele două războaie mondiale** de conf. univ. dr. V. Axenciuc [1]).

Pentru caracterizarea nivelului de dezvoltare a economiei unei ţări şi a locului ei în diviziunea internaţională a muncii este necesar să se folosească diferiţi indicatori, unul dintre cei mai reprezentativi fiind, după părerea noastră, venitul naţional pe locuitor. Un atare indicator reflectă în mod sintetic dezvoltarea de ansamblu a întregii economii naţionale. De aceea, în continuare vom încerca să determinăm cu ajutorul lui locul României în economia mondială.

Desigur că asemenea calcule de comparabilitate pe plan internaţional comportă, din capul locului, unele deficienţe. Considerăm însă că folosirea aceleiaşi unităţi monetare la recalcularea venitului naţional din diferite ţări comparate, precum şi a unui curs de schimb acceptat pe piaţa internaţională între moneda în care se face recalcularea şi moneda naţională din fiecare ţară, permite totuşi obţinerea unor date acceptabile ca ordine de mărime şi proporţii, fără pretenţia unei exactităţi riguroase.

Întrucît datele statistice publicate ne permit folosirea dolarului ca monedă de recalculare, iar din datele Băncii Naţionale din 1938, precum şi din alte lucrări de specialitate, obţinem cursurile de schimb faţă de dolar ale monedelor naţionale, vom încerca să stabilim în acest mod locul ce îl ocupa ţara noastră în trecut în economia mondială privit prin prisma mărimii venitului naţional pe locuitor.

În ce priveşte situaţia dintre cele două războaie mondiale este necesar să distingem perioada dinaintea crizei economice şi pînă la încheierea ei, de perioada ce a urmat pînă în 1938.

Într-un tabel întocmit de economistul Colin Clark pentru ţările europene [2]) rezultă că în anii 1925—1934 venitul naţional pe locuitor, exprimat în dolari de o putere de cumpărare unificată, pentru ţările luate în calcul era maximum pentru Anglia şi minimum pentru România.

Cifra stabilită de Colin Clark era sensibil influenţată de efectele destructive ale crizei economice de supraproducţie, cînd venitul naţional a înregistrat o scădere deosebită, ajungînd în 1932 la circa 59% faţă de 1929. În perioada de după criza economică şi pînă în preajma celui de-al doilea război mondial situaţia se schimbă într-o măsură însemnată. Recalculînd venitul naţional pe locuitor în ţara noastră din 1938 — în dolari la cursul oficial cu primă [3]) — şi confruntînd cu datele recalculate în dolari ale venitului naţional pe locuitor în 1938 din alte state capitaliste ale lumii, rezultă ordinea din tabelul de mai jos [4]).

GRUPA I	
(Peste 500 dolari)	
S.U.A.	512 dolari
GRUPA A II-A	
(Între 300—500 dolari)	
Anglia	490 dolari
Suedia	425 „
Canada	335 „
Norvegia	312 „
GRUPA A III-A	
(Între 100—300 dolari)	
Belgia	258 „
Franţa	246 „
Germania (1937)	235 „
Finlanda	175 „
Argentina	161 „
Italia	143 „
Cehoslovacia	141 „
Ungaria	108 „
GRUPA A IV-A	
(Între 50—100 dolari)	
România	94 „
Polonia	94 „
Bulgaria	89 „
Portugalia	81 „
Grecia	76 „
Turcia (1936)	62 „
GRUPA A V-A	
(Sub 50 de dolari)	
Filipine	43 „
India	40 „
Ceylon	35 „
Tailanda	27 „
Indonezia	22 „

Datele de mai sus dau o imagine orientativă pentru anul 1938 asupra nivelului de dezvoltare a ţărilor incluse în calcul. Ele atestă că în 1938, dintre cele 24 de state analizate, România ocupa locul al 14-lea, iar între cele 16 ţări europene, ocupa locul al 11-lea, fiind prima ţară din grupa a 4-a. Prin urmare, caracterizarea dată de Colin Clark locului ocupat de România în perioada 1925—1934 ca ultimul în Europa în ce priveşte venitul naţional pe locuitor îşi pierduse complet semnificaţia. De asemenea, [illegible] decînd gradul dezvoltării economice din an[illegible] 1938, nu rezistă aprecierea existentă în literatura de specialitate potrivit căreia după nivelul venitului naţional pe locuitor România de dinaintea celui de-al doilea război mondial se încadra în grupa ţărilor coloniale sau semicoloniale.

Nivelul venitului naţional pe locuitor din acest tabel, locul ocupat în cadrul grupei a IV-a, precum şi tendinţa generală a economiei în anul 1938, după cum reiese şi din articolul lui V. Axenciuc citat mai sus, atestă că România în preajma celui de-al doilea război mondial se apropia treptat de ţările capitaliste cu un nivel de dezvoltare mediu, în cadrul economiei mondiale Indiscutabil că aceasta se realiza prin amplificarea exploatării şi accentuarea contradicţiilor specifice orînduirii burgheze.

conf. dr. Dan GRINDEA

1) „Viaţa economică" nr. 47 din 25 noiembrie 1966.

2) Weltwirtschaftliches Archiv, ian 1938.

3) D. Grindea : Despre venitul naţional în capitalism Editura Ştiinţifică 1956 pag. 210.
1 dolar = 142,14 lei, după datele B.N.R. publicate în „Cursurile devizelor şi ale monedelor efective", din 30 decembrie 1938.

4) **Statistique du revenu national 1938.** Datele sînt prezentate în moneda naţională şi au fost recalculate de noi în dolari.
Menţionăm că cifrele din tabel au un caracter orientativ, din următoarele considerente: a) pentru unele ţări, neexistînd date despre venitul naţional, a fost luat produsul naţional brut sau net. Diferenţele nu influenţează însă sensibil asupra ordinului de mărime sau a proporţiilor între ţări; b) recalcularea în dolari s-a făcut pe baza cursului oficial al valutelor din 1937 publicat în lucrarea Ekonomika kapitalisticeskih stran posle vtoroi mirovoi voini Moscova, 1953, pag. 280—281, iar pentru ţările actualmente socialiste — pe baza cursurilor publicate de B.N.R. la 30 decembrie 1938; c) întrucît datele din celelalte ţări capitaliste cuprind în mărimea venitului naţional şi valoarea serviciilor, pentru comparabilitate a fost folosită cifra venitului naţional al ţării noastre, aşa cum este calculată pentru anul 1938 în Enciclopedia României, vol. IV, pag. 964.

PLANIFICAREA PREŢULUI DE COST ÎN CONSTRUCŢII–MONTAJE

*DISCUTAREA în presa de specialitate a metodologiei de planificare şi de urmărire a preţului de cost în construcţii * este de natură să contribuie la o mai corectă reflectare a tuturor cheltuielilor în acest important indicator sintetic, precum şi să pună la dispoziţia conducătorilor unităţilor de construcţii — la toate treptele organizatorice — un instrument prin care să se reliefeze folosirea eficientă a fondurilor. Pentru lămurirea lor, aceste probleme comportă o largă discuţie, în care să se ţină seama de aspectele specifice ramurii.*

● Consecinţele unui calcul prea... aproximativ

POTRIVIT metodologiei în vigoare, la baza întregului sistem de planificare, urmărire şi analiză a tuturor capitolelor de plan în industria construcţiilor se află devizul de execuţie. Fiind elaborat pe baza unor norme medii, în jurul cărora trebuie să varieze costul lucrărilor, devizul de execuţie dă loc la numeroase abateri în plus sau în minus, atît din punct de vedere cantitativ, cît şi valoric, faţă de cheltuielile reale ce se efectuează pentru construirea obiectivului respectiv. De pildă, consumul de manoperă este determinat în deviz pe baza unor norme diferite decît cele folosite pentru retribuţia muncitorilor; aceste deosebiri pornesc de la determinarea timpului de muncă în condiţii medii de execuţie, pe baza unor norme de timp diferenţiate de cele practicate în normarea muncii pe şantiere, precum şi de la faptul că, din punct de vedere valoric, normele de deviz nu corespund normelor de plata muncii, datorită îmbunătăţirilor de salarizare ce au avut loc în intervalul ce s-a scurs de la elaborarea preţurilor de deviz folosite în prezent. De asemenea, preţurile la materialele pentru lucrările de construcţii-montaj sînt diferite de cele de deviz.

Asemenea neconcordanţe pot fi ilustrate şi pentru celelalte capitole de cheltuieli (chiria petru utilaje, cheltuielile indirecte şi organizare de şantier). Din aceste cauze, devizul de execuţie reprezintă de fapt doar un calcul estimativ al consumului de muncă vie şi de muncă materializată.

● Pe marginea unor propuneri

PE linia perfecţionării actualei metodologii privind fundamentarea, planificarea, urmărirea şi analiza preţului de cost în unităţile de construcţii-montaj, economişti şi alţi lucrători din organele de coordonare şi din unităţile de execuţie au propus o serie de soluţii, ce pot fi grupate astfel:

a) planificarea sarcinii de reducere a preţului de cost să se facă pornind de la realizările din perioadele precedente (metodă folosită şi în prezent);

b) planificarea costurilor să aibă loc pe capitole mari de cheltuieli, în funcţie de participarea lor la procesul de producţie (consum direct şi indirect productiv);

c) planificarea preţului de cost să se facă pe capitole de deviz prin metoda indicilor pe structură de lucrări;

d) planificarea efortului propriu să se realizeze prin separarea factorilor de influenţă în perioada de plan, ţinînd seama de realizările perioadelor expirate;

e) să se planifice cheltuielile pentru fiecare articol din deviz prevăzut a se executa în perioada de plan.

În legătură cu primele două soluţii, autorii articolului citat au conturat suficient de clar dezavantajele şi consecinţele ce ar genera aplicarea lor. Ne asociem întru totul acestor aprecieri, cu precizarea că îmbunătăţirea metodologiei de elaborare a planului preţului de cost în construcţii nu trebuie să tindă spre metode care să limiteze posibilităţile de analiză. Aplicarea celor două metode ar conduce de fapt la o insensibilă simplificare, dar ar duce **la ascunderea efectelor negative generate dintr-o defectuoasă gospodărire a mijloacelor materiale şi ar crea posibilitatea unor „alunecări" de costuri de la un capitol de cheltuieli la altul, deformînd rezultatele şi concluziile.**

Cea de-a treia metodă (c) este folosită şi astăzi, îndeosebi la începutul perioadelor de plan, pentru planificarea costului de deviz al lucrărilor neacoperite cu documentaţie de execuţie. Ea are dezavantajul că nu permite să se ţină seama de individualitatea obiectelor construite şi nici de stadiul lucrărilor. Din această cauză, ea nu poate servi în planificarea preţului de cost decît în cazuri speciale şi numai pentru perioade tranzitorii, urmînd ca planul să fie corectat permanent, pe măsura primirii documentaţiei tehnico-economice. Aceasta presupune o permanentă instabilitate a planului, ceea ce nu favorizează reducerea preţului de cost.

Diversitatea mare a lucrărilor, infinitatea stadiilor de execuţie, efectul condiţiilor tehnico-organizatorice, consecinţele aplicării actelor normative, cît şi diferenţele valorice şi cantitative generate de normele şi preţurile de deviz, fac ca aplicarea metodei menţionate la punctul (d) bazată pe principiul „efectelor majore" — să nu aibă decît un caracter informativ, pentru aproximarea ordinului de mărime şi a sensului rezultatelor scontate. Practic ea nu poate fi utilizată.

Metoda de planificare a preţului de cost în construcţii-montaj prin planificarea cheltuielilor pentru fiecare articol din deviz prevăzut a se executa în perioada de plan (e), care ţine seama, aşa cum arată Gh. Sică şi E. Tăut, de costurile previzibile, de metodele de organizare şi de dotarea organizaţiei de construcţii-montaj, de lucrările concrete prevăzute în planul de producţie şi de condiţiile de lucru din anul de plan, poate fi considerată ca o metodă deplin ştiinţifică pentru planificarea costurilor **efective.** În condiţiile specifice lucrărilor de construcţii-montaj, ea presupune însă un volum imens de calcule, ţinînd seama că aplicarea ei înseamnă de fapt recalcularea tuturor articolelor din devize, prin transpunerea lor la condiţiile reale de execuţie, şi că la o investiţie industrială numărul articolelor de deviz este de ordinul zecilor de mii.

● Devizul — document de antecalculaţie elaborat de executant

DUPĂ părerea noastră, îmbunătăţirea metodologiei de planificare a preţului de cost în această ramură a producţiei materiale, pe deplin posibilă şi obiectiv necesară, se poate rezolva pornind de la deviz. Evident nu de la forma lui actuală, întrucît dacă am compara costul efectiv al lucrărilor cu costul mediu de deviz, conţinutul şi utilitatea metodei ar fi neînsemnate şi nu ar corespunde scopului: reflectarea efortului propriu al unităţilor de execuţie. Într-adevăr, din compararea unor costuri necesare (efective) cu costurile medii (deviz) s-ar putea trage concluzii care se referă exclusiv la abaterile în plus sau în minus faţă de valoarea estimativă a investiţiilor. Asemenea abateri provin în general din realizarea investiţiilor în condiţii tehnico-economice şi organizatorice care se abat de la cele prevăzute în normele medii de execuţie.

Pentru a servi ca bază pentru planificare, se impune transformarea devizului într-un document de antecalculaţie. O atare transformare este pe deplin posibilă, la elaborarea lui utilizîndu-se preţurile, tarifele, normele şi reţelele de salarizare, utilizate în practică pentru stabilirea costurilor efective. În ceea ce priveşte normele de consum, pentru a fi reale, ar trebui stabilite pe baze ştiinţifice şi revizuite periodic — eventual la interval de un an —, de către organele de specialitate, ţinînd seama de progresul tehnic, cît şi de realizările din perioadele precedente. La stabilirea lor urmează să se ţină seama de o gamă mai complexă de factori de ordin tehnic şi organizatoric (concentrarea sau dispersarea lucrărilor, înzestrarea cu mijloace mecanizate etc.) care influenţează consumul de muncă vie şi muncă materializată.

Adoptarea acestei soluţii implică, evident, un cadru larg de măsuri menite să asigure condiţii normale de lucru atît institutelor de proiectare, cît şi unităţilor de execuţie şi de control.

Astfel, se impun măsuri care să ducă la asigurarea condiţiilor normale pentru elaborarea unui plan fundamentat, pe baze reale, asigurîndu-se unităţilor de execuţie încă de la începutul perioadei de plan întreaga documentaţie tehnico-economică de execuţie. Pe această linie se pot ridica unele obiecţiuni privind capacitatea şi potenţialul institutelor de proiectare. **Considerăm că acestea se pot rezolva prin descongestionarea proiectanţilor de sarcina laborioasă, fără conţinut de concepţie, constînd din elaborarea devizelor. Elaborarea şi calcularea devizului de execuţie — antecalculaţie — ar trebui încredinţate unităţilor de execuţie. Devizul — diferit de actualul deviz estimativ — ar deveni astfel elementul de bază pentru planul preţului de cost al unităţilor de construcţii-montaj.**

Concentrînd activitatea institutelor de proiectare pe probleme de ordin tehnic şi economic legate de întocmirea studiilor tehnico-economice, a proiectelor tehnice de execuţie etc., se asigură condiţii pentru folosirea mai deplină a activităţii creatoare a proiectanţilor, în scopul creşterii eficienţei economice a investiţiilor, prin introducerea celor mai avansate soluţii de execuţie. Aceasta ar conduce totodată la îmbunătăţirea conţinutului economic al devizelor şi reducerea volumului însemnat de omisiuni ce se manifestă în prezent, unităţile de execuţie fiind direct interesate în a prevedea întregul volum de lucrări şi la costurile reale. În acest fel se creează premisele ca relaţiile contractuale dintre beneficiar şi constructor să capete un conţinut mai firesc, aşa cum de altfel se desfăşoară relaţiile economice dintre întreprinderile din celelalte ramuri industriale. De asemenea, adoptarea devizului-antecalculaţie — ar contribui la reducerea operaţiunilor de calcule şi verificări (ce se execută în prezent în mod repetat de către proiectant, beneficiar, constructor, for tutelar, bancă).

Este necesar de asemenea a se lua măsuri pentru îmbunătăţirea normelor de deviz, prin punerea lor de acord cu costurile reale de achiziţie a materialelor, cu normele îmbunătăţite de plata muncii, dispoziţiile normative de închiriere şi exploatare a utilajelor de construcţii, cu condiţiile tehnico-organizatorice ale unităţilor de execuţie, precum şi pentru simplificarea căilor de perfecţionare a normelor.

În prezent, în practică, cheltuielile efectiv realizate se reflectă în conturile de evidenţă în mod diferit de la o unitate la alta sau chiar în cadrul aceleiaşi unităţi în ani diferiţi. Aceasta conduce desigur la lipsă de comparabilitate între datele utilizate de planificare, dar şi în analiza rezultatelor, chiar şi a unităţilor de execuţie cu structură de lucrări şi profil organizatoric asemănător. Pentru lichidarea acestor neajunsuri, se impune elaborarea **unui cadru normativ riguros şi detaliat pentru înregistrarea cheltuielilor pe elemente de cost, excluzînd posibilitatea interpretărilor diferite.**

Adoptarea măsurilor preconizate, evident în urma unor studii şi a completărilor necesare, ar duce la îmbunătăţirea metodologiei de planificare şi a condiţiilor de fundamentare a conţinutului planului preţului de cost în ramura construcţii-montaj, ar exclude practicile actuale bazate în bună măsură pe arbitrar şi rutină în determinarea şi calcularea efortului propriu al unităţilor de execuţie.

Ioan Marian TOMA
Virgil ANGHELESCU

La planşeta de proiectare

* Vezi îndeosebi **Gh. Sică, E. Tăut: Planificarea preţului de cost în construcţii. „Viaţa economică" nr. 29 din 22 iulie 1966.**

S-A GĂSIT CONTAINERUL 12456

MICROFOILETON

ÎNTR-O dimineaţă de septembrie containerul nr. 12456 cu produse diferite ale Întreprinderii „Tehnica textilă" din Bucureşti, porni la drum, întovărăşit de scrisoarea de trăsură cu numărul 17441. Primul popas, în staţia C.F.R. Obor. De aici, conform actelor, a fost „călăuzit" către Oficiul regional de aprovizionare şi desfacere-Ploieşti.

A trecut o săptămînă, a trecut o lună, şi într-o altă dimineaţă — de octombrie — întreprinderea expeditoare a primit înştiinţarea de la destinatar că containerul nu a sosit.

Cum era şi firesc, staţia Obor a fost sesizată deîndată cu adresa nr. 6816 din 14 octombrie 1966. Discreţi, însă, salariaţii de aici au tăcut chitic. Reclamaţia a fost repetată cu adresa nr. 7229 din 28 octombrie, dar cei de la staţie au tăcut în continuare.

Îngrijorarea s-a transformat în panică. I.I.S. „Tehnica textilă" s-a adresat Direcţiei regionale C.F.R. Bucureşti (Serviciul comercial) cu adresa nr. 7435 din 9 noiembrie.

Adresa trimisă regionalei a avut ecou pînă la... staţia C.F.R. Obor, care, cu adresa nr. 6459 din 14 noiembrie, a răspuns (în sfîrşit!) reclamaţiilor anterioare, folosind cuvintele unor ospătari: „Este, dar s-a isprăvit!" Containerul este, dar figurează la poziţia... lipsă nr. 170. Fizic nu e, dar scriptic există.

La 22 noiembrie, comunicarea staţiei Obor se repetă cu adresa nr. 6883. Lipsa se menţine, spune staţia. Cercetările continuă. Toate organele au fost alertate. Nimeni nu ştie nimic. S-a purces la cele mai variate investigaţii.

Între timp, containerul călătorea, dar nimeni nu ştia. Nu se ştia cine l-a urcat în vagon, cine l-a întovărăşit. Nici o staţie de pe lunga reţea a căilor ferate nu l-a întrebat unde merge. A trecut din vagon în vagon, din staţie în staţie, a parcurs Valea Oltului, apoi aceea a Mureşului, a făcut un scurt popas la Grădiştea, a stat două zile la Sibiu, trei la Alba-Iulia, o zi la Cluj, în timp ce „umbra" lui zăcea inertă la staţia Obor sub poziţia nr. 170. La 17 noiembrie containerul, obosit, plictisit, prăfuit, s-a decis să coboare la Ploieşti-Sud, şi, după o călătorie cu autocamionul, s-a prezentat, în sfîrşit, destinatarului. În acest timp, staţia Obor, harnică şi neobosită, continua să întreprindă minuţioase cercetări, comunicînd din cînd în cînd întreprinderii expeditoare că lipsa containerului se menţine sub aceeaşi fatală poziţie: 170.

Ea se menţine şi azi. Serviciul respectiv de la staţia C.F.R. Obor n-a aflat încă marea veste: containerul 12456 a fost găsit! Bucuraţi-vă tovarăşi şi sistaţi cercetările. Nu pierdeţi timpul cu containerul găsit. Îngrijiţi-vă mai bine de cele care nu s-au rătăcit încă!

P. Alexandrescu-ROMAN

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

PIERDERI NORMALE LA TRANSPORTAREA, MANIPULAREA ŞI DEPOZITAREA PRODUSELOR

ÎN lupta care se dă pentru sporirea eficienţei economice, un factor important de creştere a acesteia îl constituie reducerea continuă a pierderilor materiale. Procesul de transportare, manipulare şi depozitare a unor produse, provoacă însă o serie de pierderi materiale, care pînă la o anumită limită, nu pot fi reţinute în sarcina angajaţilor care efectuează aceste operaţiuni. În cele ce urmează — la cererea mai multor cititori — ne-am propus să tratăm regulile de urmat şi condiţiile în care pot fi scăzute pierderile materiale din gestiunea întreprinderilor sau organizaţiilor socialiste, care le-au suferit.

● Care este sfera noţiunii de „pierderi normale şi risc comercial"?

Prin **pierderi materiale normale** sau **perisabilităţi legale** se înţeleg, de obicei, pierderile prin spargeri, fărămiţări, scurgeri, evaporări, volatilizări, absorbţii în ambalaje etc., care se produc în timpul **transporturilor, manipulării, depozitării** sau **insilozării**, în limitele normelor stabilite prin dispoziţii **legale** şi care nu se datoresc **neglijenţei, relei credinţe, accidentelor** sau unor cauze de **forţă majoră.**

Nu intră în noţiunea de pierderi normale, în formularea de mai sus, pierderile la materiile prime supuse unor prelucrări (sortări, transvasări, filtrări etc.) care, de regulă, sînt cuprinse în denumirea de **consum specific.**

Spre deosebire de pierderile materiale normale, ale căror cauze nu pot fi decît unele fenomene mai mult sau mai puţin obiective (evaporări, fărămiţări, spargeri), **pierderile din risc comercial** au cu totul alt temei şi anume: **modul de organizare a vînzării, care nu permite lucrătorilor să cuprindă în totalitate supravegherea procesului de desfacere",** (expunere deschisă, tacîmuri în alimentaţia publică etc.). Pierderile materiale care se produc din această cauză, neputînd fi imputate angajaţilor, fiind un risc normal al serviciului, se suportă de organizaţia comercială în cauză, desigur, în limita normelor stabilite de organele centrale competente.

În sistemul actual, stabilirea normelor de pierderi materiale şi din risc comercial se face de fiecare organ central în parte.

● În ce condiţii se admit la scădere?

Condiţia de bază o constituie lipsa efectivă în gestiune. Toate actele normative prevăd expres că pierderile materiale normale nu se pot acorda decît în limita lipsurilor constatate efectiv cu ocazia inventarierilor sau a recepţiilor.

Pe lîngă această condiţie, pentru unele produse, se mai cere ca să se facă proba pierderii suferite. Astfel, de exemplu, potrivit ordinului nr. 680/1966 al M.C.I., produsele prevăzute în lista nr. 2 anexă la acest ordin (articole de menaj, produse chimice, articole electro-tehnice-sanitare, jucării etc.) nu pot fi scăzute din gestiune ca pierderi materiale normale, decît dacă s-a încheiat în prealabil „procesul-verbal de probe constatate".

Menţionăm că aceste două condiţii, pentru produsele stabilite prin actul normativ, **trebuie îndeplinite cumulativ,** în sensul că trebuie constatată atît lipsa efectivă din gestiune, cît şi proba pierderii suferite.

Scăderea pentru risc comercial este condiţionată tot de lipsa efectivă în gestiune, **însă numai după ce în prealabil au fost scăzute pierderile materiale normale.** Cu alte cuvinte, în primul rînd se acordă pierderile materiale normale şi numai în ipoteza că lipsurile constatate nu sînt astfel în întregime acoperite se trece la acoperirea lor pînă la limita normelor legale de risc comercial.

O ultimă condiţie care trebuie să fie îndeplinită, atît la pierderi materiale normale, cît şi la riscul comercial este următoarea: **lipsurile constatate să nu aibă drept cauză neglijenţa în serviciu, reaua credinţă, accidentele sau forţa majoră.**

● Care este momentul în care trebuie constatate pierderile materiale?

De regulă, momentul în care trebuie constatate pierderile materiale în vederea scăderii lor din gestiune este prevăzut de dispoziţiile normative. Toate aceste norme pot fi sintetizate în trei reguli de bază.

Potrivit primei reguli, care se aplică acelor perisabilităţi care nu pot fi sesizate în momentul producerii lor (evaporări, volatilizări, pierderi din risc comercial etc.), pierderile materiale normale se constată şi se stabilesc **numai cu ocazia inventarierilor.** Desigur, aceste inventarieri pot avea loc atît la datele stabilite prin dispoziţii legale cît şi cu ocazia unor controale inopinate sau în situaţia cînd se schimbă din funcţie gestionarii, respectiv la predarea-primirea gestiunilor.

A doua regulă, care se aplică tuturor produselor pentru care se cere „proces verbal de probe constatate", stabileşte principiul că constatarea pierderilor materiale suferite trebuie efectuată **în momentul în care ele se produc.** Această regulă, prevăzută expres de dispoziţiile normative ori de cîte ori urmează a fi aplicată, se referă în general la pierderile de produse ca urmare a spargerilor. De regulă, probele materiale nu trebuie păstrate, dacă pierderea respectivă a fost consemnată într-un proces-verbal de către comisia numită în acest scop, de conducerea întreprinderii.

A treia regulă priveşte acele pierderi care se datorează transportului. În toate aceste cazuri pierderile se constată **în momentul terminării acţiunii de transport, prin procesul verbal de recepţie.** Pentru a se putea scădea ca pierderi materiale normale cauzate de transporturile efectuate, pierderile nu trebuie să se fi produs din vina expeditorului, a cărăuşului sau a altor persoane. Ori de cîte ori se constată pierderi din culpa unor terţe persoane, acestea se deduc din totalul lipsurilor, după care se acordă pierderile normale prevăzute de dispoziţiile normative, desigur în limita lipsurilor astfel diminuate.

● Cum se calculează pierderile materiale normale?

Normele care stabilesc modul de calculare a pierderilor materiale normale sînt diferite, în funcţie de grupele de produse şi uneori în funcţie de actul normativ care le reglementează. În cele ce urmează sintetizăm regulile de aplicare generală.

Pentru pierderile din depozitare, calculul drepturilor maxime se face, de regulă, prin totalizarea intrărilor efective dintre două inventarieri succesive, la care se aplică procentul legal prevăzut de dispoziţiile normative privind produsele în cauză. Unele dispoziţii normative prevăd că efectuarea calculelor se face la volumul valoric (M.C.I.), altele asupra celui cantitativ (C.S.A.). În ambele situaţii rezultatul final este acelaşi, cu precizarea că utilizînd calculul valoric operaţiunile sînt mai simplificate.

La schimbarea din funcţie a gestionarilor, din drepturile maxime cuvenite predătorilor se scade 50% din cota de pierderi aferentă cantităţilor de produse aflate în stoc. Această cotă va fi adăugată la calcularea pierderilor la inventarul următor, stocul iniţial constituind o intrare pentru cel care a preluat gestiunea.

Procedîndu-se astfel, pierderile materiale suferite de produsele aflate în stoc la predarea-primirea gestiunilor se împart în mod just între gestionarul predător, în timpul căruia au intrat aceste produse şi între cel primitor, care le păstrează în continuare, pînă la valorificarea lor.

În unele cazuri, dispoziţiile normative prevăd că pierderile materiale suferite în timpul transporturilor şi pentru care s-au încheiat procese verbale de probe constatate, se calculează raportîndu-se la lipsurile efective, determinate prin aplicarea procentului legal la volumul produselor transportate în timp de o lună calendaristică. În acest mod se calculează, de exemplu, pierderile materiale suferite de unităţile comerciale în timpul transportului de distribuţie a produselor nealimentare prevăzute în lista nr. 3, anexă la ordinul M.C.I. nr. 680/1966.

O ultimă problemă de care ne ocupăm este ordinea în care se iau în calcul pierderile naturale sau din alte cauze, cînd vin în concurs pentru aceleaşi produse şi în aceeaşi perioadă de gestiune.

Rezolvarea este următoarea: din lipsurile totale constatate la inventarierea efectuată se scad pierderile cauzate de terţe persoane, după care vin în ordine pierderile stabilite prin procese verbale constatative sau de recepţie, pierderile materiale normale prin depozitare şi manipulare şi în final, cele din risc comercial. Desigur, calculul se face pentru fiecare normă, în ordinea enunţată şi nu se trece la norma următoare decît în măsura în care prin aplicarea celei precedente nu se acoperă în întregime lipsa constatată la inventariere.

Al. DETEŞAN
Ion MINEA

FIŞIER

Dispoziţii normative privind pierderile materiale şi riscul comercial

● Ordinul Ministerului Comerţului Interior nr. 680 din 2 septembrie 1966, cu aplicare de la 1 octombrie 1966, pentru pierderile materiale în timpul transportului, depozitării, însilozării şi desfacerii produselor, precum şi în timpul manipulărilor prilejuite de aceste operaţiuni, la toate produsele afară de vesela, sticlăria şi cotele de risc comercial la tacîmuri din unităţile de alimentaţie publică.

● Ordinul nr. 653 din 20 august 1966, cu aplicare de la 1 septembrie 1966, pentru normele de pierderi materiale la veselă, sticlărie şi cotele de risc comercial la tacîmuri în unităţile de alimentaţie publică.

● Decizia nr. 170 din 15 septembrie 1966, emisă de preşedintele Uniunii Centrale a Cooperativelor de Consum privind stabilirea normelor de pierderi materiale în sectorul de circulaţie a mărfurilor şi la contractări-achiziţii la unităţile cooperaţiei de consum.

● Ordinul Ministerului Agriculturii nr. 361 din 17.VIII.1960, privind aprobarea coeficienţilor de pierdere prin depozitare, manipulare şi transport la produsele agricole vegetale.

● Ordinul Ministerului Agriculturii nr. 581 din 10 martie 1959 privind pierderile la sticle goale pentru vinuri şi băuturi alcoolice în timpul transportului, manipulării şi depozitării la unităţile care efectuează operaţiuni de îmbuteliere.

● Ordinul Ministerului Industriei Alimentare nr. 645/1966 privind aprobarea scăzămintelor legale şi a consumurilor specifice în sectorul conservelor.

DOSARUL... DOSARELOR

ARTICOLELE publicate la această rubrică s-au bucurat de un deosebit ecou. Ca urmare, la redacţie s-a creat un dosar cuprinzînd răspunsurile primite pe marginea articolelor respective. Răsfoind acest dosar, spicuim pentru cititorii noştri.

La articolul **„Unde duce neconcordanţa repartiţiilor?"** (nr. 42) ne-au răspuns tov. **I. Pivniceru,** director general adjunct, şi **Al. Georgescu,** şef de serviciu în Direcţia generală a industriei de pielărie şi încălţăminte din M.I.U., care ne arată că litigiul dintre Întreprinderea „Pionierul" din Bucureşti şi I.C.R.T.I.-Bucureşti s-a datorat nu lipsei de concordanţă între repartiţii, ci că „I.C.R.T.I. s-a prevalat de o repartiţie cu un caracter orientativ, emisă de forul său tutelar, repartiţie care **nu are valoare de act administrativ de planificare".**

Cum de s-a ajuns totuşi la litigiu? La această întrebare ne răspund tov. **O. Drăgoi,** director general adjunct, şi **I. Năstase,** şef de serviciu din Direcţia generală pentru comerţul cu produse textile–încălţăminte din M.C.I. „I.C.R.T.I.-Bucureşti – se spune în scrisoarea primită – a procedat greşit pretinzînd furnizoarei – I.I.S. „Pionierul" — 18 000 perechi pantofi în loc de 7 000 cît i s-a repartizat de forul tutelar. Conducerea I.C.R.T.I.-Bucureşti, chemată la D.G.C.P.T.I. din M.C.I., pentru discutarea situaţiei semnalată de revistă, a recunoscut eroarea. În această situaţie, conducerea D.G.C.P.T.I. din M.C.I. va dispune măsuri corespunzătoare pentru cei ce se fac vinovaţi".

RĂSFOIND PRIN DOSARE

Dar care au fost măsurile luate nu aflăm din scrisoare. În schimb, ei ne propun să dăm o rectificare în sensul că litigiul nu s-a datorat neconcordanţei între repartiţii. Da, n-a fost o simplă neconcordanţă, ci mai multe deficienţe: emiterea cu întîrziere a repartiţiilor definitive şi totala lipsă de răspundere a I.R.C.T.I.-ului-Bucureşti, care se „joacă" de-a litigiile, irosind banii şi timpul.

Pe marginea articolului **„Strugurii s-au dus, divergenţele au rămas"** (nr. 46) am primit o scrisoare de la tov. **Al. Stan,** arbitru de stat şef de la Arbitrajul de Stat de pe lîngă Sfatul popular al regiunii Bucureşti. Făcînd un istoric al dosarelor analizate în articolul pomenit, autorul scrisorii confirmă datele de care ne-am folosit. În concluzie, însă, conchide: „Faţă de cele sus-menţionate, considerăm că Arbitrajul a depus toate diligenţele în vederea rezolvării problemei, conformîndu-se instrucţiunii P.A.S. nr. 3/1959 – aplicabilă în cazurile respective – şi prin consecinţă, cele menţionate în articol nu corespund realităţii".

Nu putem să nu remarcăm că această concluzie se opune nu numai articolului publicat, ci însuşi conţinutului scrisorii. De altfel în scrisoarea tov. **C. Cătuţ,** prim consilier la Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri, se arată că „observaţiile critice cuprinse în articolul menţionat... sînt juste".

La articolul **„Toamna bogată nu este o scuză pentru risipă"** (nr. 48) ne-au trimis o scrisoare tov. **M. Vlad,** director, şi **L. Farcaş,** şeful serviciului de achiziţii de la Oficiul raional pentru valorificarea legumelor şi fructelor din Sibiu.

Din scrisoarea primită rezultă că „vinovaţi" de prejudiciul cauzat furnizoarei GAS-„Horticola"-Sibiu sînt... graficele de livrare întocmite de furnizor care nu corespundeau cu interesele beneficiarei – O.R.L.V.F.-Sibiu. O întrebare rămîne însă fără răspuns: De ce părţile contractante nu au realizat un acord asupra termenelor de livrare în timp util, adică înainte de momentul la care trebuia să aibă loc livrarea?

În loc de răspuns la această întrebare autorii scrisorii ne informează: „Ca măsură luată, vă informăm că, pentru a se evita în viitor asemenea situaţii, am stabilit ca la încheierea contractelor pe 1967 să fim mai categorici şi mai raţionali cînd fixăm necesarul şi cantităţile din graficele săptămînale".

Da, mai mult raţionament nu strică! Dar, nu numai la anul...

C. CRISTEA

PALETA VINURILOR ROMÂNEȘTI

VITICULTURA este una dintre cele mai vechi ramuri ale agriculturii ; începuturile ei — pe meleagurile noastre — se pierd în negura vremurilor. În urmă cu două milenii era destul de răspîndită în Dacia de vreme ce regele Burebista *la sfaturile preotului său* Deceneu, *a ordonat scoaterea viilor, care atrăgeau migrațiuni ale popoarelor înconjurătoare. Cultura viței de vie, adînc înrădăcinată în preocupările și obiceiurile băștinașilor, a supraviețuit — o dată cu poporul român — tuturor încercărilor vremurilor.*

● Testimonii arhaice

ÎNTR-O serie de podgorii s-au păstrat unele vechi obiceiuri geto-dacice pînă în zilele noastre, ca de pildă, **Cristovul viilor**, sărbătoarea culesului ce avea loc la 10 octombrie stil vechi și care recent, a fost fixată în prima duminică a lunii octombrie și desemnată pentru toate culturile agricole de toamnă drept sărbătorirea recoltei. În unele zone ale Olteniei subcarpatice se păstrează pronunțate ritualuri de origine geto-dacă : sacrificarea unui animal tînăr de sex masculin : vițel, țap sau berbec de către un tînăr „fecior" gol și proaspăt îmbăiat, dimineața — în revărsatul zorilor — cu fața spre răsărit ; **trifonul sau arizonul viilor** este sărbătoarea de la începutul lunii februarie cînd podgorenii merg în vii, taie corzi de viță din care o parte le fac cununi și le pun peste căciuli, iar o altă parte le duc în sat și le ard vara, amintiri ale credinței că se alungă astfel norii care aduc grindina. Mai sînt și alte obiceiuri și datini preluate de la geto-daci.

Numeroasele descoperiri arheologice, de la monezile cu „Dacia felix" pe al căror revers figurează un strugure pînă la descoperirea multor amfore pentru transportul și păstratul vinurilor ca și a preselor de struguri confecționate din piatră (valoroase exemplare pot fi văzute la Muzeul din Constanța, la G.A.S.-Cotești etc.), constituie mărturii ale unei răspîndite culturi a viței de vie în decursul stăpînirii romane a Daciei.

Dovezile scrise ale unor istorici din primul mileniu cînd s-a format poporul român, nenumăratele acte oficiale, din mileniul al doilea ca : danii, moșteniri, judecăți ale unor pricini, jalbe pentru încălcările de drepturi și stăvilirea unor abuzuri etc. și consemnările foarte prețioase ale unor istorici și călători care ne-au vizitat, reprezintă tot atîtea mărturii ale vechimii, continuității și largii răspîndiri a culturii viței de vie în țările române.

În anul 1861 pe cuprinsul Moldovei de azi existau 32 000 ha de vie, iar în Țara Românească 63 000 ha. O parte din aceste vii erau bunuri mănăstirești din care numai un neînsemnat procent (sub 10%) erau lucrate în regie, cea mai mare parte era lucrată de clăcași, ceea ce a făcut ca țăranii după secularizare și împroprietărire, să planteze numeroase suprafețe cu vii proprii, întrucît erau familiarizați cu această cultură.

Suprafețele au sporit mult după secularizarea averilor mănăstirești și împroprietărirea țăranilor, ajungînd ca în anii 1889—1890 să fie cca 198 000 ha vii.

În a doua jumătate a secolului trecut s-a produs în toată Europa — țara noastră nefiind ocolită — distrugerea viilor de către filoxeră, cel mai mare flagel pe care l-a cunoscut viticultura. Viile au fost însă refăcute și în preajma primului război mondial suprafața acestora aproape o egala pe cea existentă înainte de atacul filoxerei, replantările din această epocă făcîndu-se într-o proporție însemnată și cu soiuri de hibrizi producători direcți.

● Hibrizii — o grea moștenire

ÎNTRE cele două războaie mondiale suprafețele cultivate cu vii sporesc mult datorită, îndeosebi, invaziei hibrizilor. S-a ajuns astfel să deținem unul din primele locuri în lume în privința procentului de vii de hibrizi producător direcți.

În prezent se duce o susținută campanie de dezvoltare a patrimoniului viticol materializată prin efectuări de plantații în suprafețe de 15—20 000 ha anual și de defrișare a unor importante suprafețe de hibrizi.

În vederea coordonării acțiunilor ce se înfăptuiesc ca înființări de noi plantații, lărgirea și modernizarea rețelei centrelor de vinificație, creșterea spațiilor de depozitare și învechire a vinurilor, crearea de noi unități pentru o valorificare mai bună a producției viticole (fabrici de distilat, de vermut, de vinuri spumoase etc.) s-a efectuat în toamna anului 1965 un recensămînt al viilor.

Din graficul nr. 1 rezultă că majoritatea absolută a viilor altoite și indigene este deținută de sectorul socialist al agriculturii, 91% ; în gospodăriile populației se găsește marea majoritate a hibrizilor producători direcți (circa 70%), restul fiind proprietatea cooperativelor agricole de producție (în sectorul de stat practic nu se cultivă hibrizi).

Defrișarea hibrizilor este un proces în plină desfășurare (numai în ultimii 3—4 ani s-au defrișat peste 60 000 ha) care nu poate fi evidențiat cu precizie în datele statistice din cauza cultivării lor pe suprafețe mici, în general proprietatea membrilor cooperatori.

● Tinerețea viilor

DUPĂ vîrstă situația viilor altoite și indigene este următoarea : vii tinere pînă la 3 ani — 38% ; vii de la 4 la 10 ani — 22% ; vii de la 11 la 30 ani — 11% și vii de peste 30 ani — 28%. Rezultă deci că viile plantate în ultimii 10 ani reprezintă 60%. Viile în vîrstă de peste 30 ani, butucii aflați în declin din viile mai tinere, ca și golurile din vii (un procent de peste 5% goluri pune sub semnul întrebării rentabilitatea exploatării unei plantații de vie) sînt factori de primă importanță ce trebuie luați în considerare la stabilirea ritmului viitoarelor plantații, care vor trebui să includă și înlocuirea treptată a viilor de hibrizi ce urmează a fi defrișate, pînă la dispariția lor totală.

Amplasarea plantațiilor de vii pe dealuri și coline conferă aprioric viticulturii românești dreptul la producerea de vinuri de o aleasă calitate. Adevărul pretutindeni valabil că pantele și coastele însorite produc cele mai bune vinuri și-a găsit la noi o plastică expresie populară : „vinul bun se face pe coaste unde trebuie să legi dovlecii ca să poată crește", căreia un inspirat podgorean din Drăgășani i-a dedicat o poetică formulare : „vinul bun se face unde cîntă pitulicea, nu unde orăcăe broasca".

Avem azi peste 60% din fondul viilor altoite și indigene plantate pe terenuri în pantă, ceea ce ne situează pe unul din primele locuri din lume. Sînt plantate pe terenuri terasate peste 40 000 ha vie altoită. Date fiind condițiile de cultură mai grele ale viilor plantate pe terase și pe pante mari, producția mai mică și calitatea mai bună în comparație cu cele de la șes, se impune o reanalizare a prețurilor de achiziție la struguri și vinuri, astfel ca și unele podgorii, situate prin excelență pe pante și terase (de exemplu Alba-Iulia, Tîrnave etc), să înregistreze același ritm de dezvoltare pe care-l cunosc celelalte podgorii.

Studiind proporția soiurilor, după numărul de butuci care compun plantațiile de vii existente, așa cum rezultă din lucrările recentului recensămînt, reliefăm următoarele aspecte (graficul nr. 2) :

Soiurile pentru vinuri de consum curent constituie 54% din totalul butucilor plantați, iar cele pentru vinuri superioare 46%. Menționăm că nu din toți butucii de soiuri pentru vinuri superioare se produc asemenea vinuri, întrucît în bună parte — îndeosebi în plantațiile vechi — butucii se află în amestec și contribuie astfel la înnobilarea vinurilor de consum curent.

Soiurile pentru vinuri albe reprezintă 65,5%, cele pentru vinuri roșii 12%, iar cele pentru struguri de masă 22,5%.

● Policromie

DEȘI în ultimii ani s-au plantat foarte mult soiuri pentru vinuri roșii, procentul acestora este încă prea mic față de cererile pieței interne și ale exportului, ca și în comparație cu tendințele manifestate în viticultura altor țări (în Franța se produc peste 70% vinuri roșii, în Italia, Spania, Portugalia etc. circa 30—40%). Trebuie să reținem că procentul soiurilor pentru vinuri roșii superioare ca: Pinot noir, Cabernet-Sauvignon, Merlot, Fetească neagră etc. nu formează decît circa 3% din totalul soiurilor de struguri negri, ceea ce desigur este mult prea puțin. Se impune sporirea suprafețelor cultivate cu aceste soiuri — îndeosebi pentru producerea de vinuri roșii superioare — în regiunile : Oltenia, Ploiești, Argeș, Dobrogea și Banat pentru a face față cererilor mereu sporite ale consumului intern, cît și în vederea creării unor disponibilități pentru export (amintim că în unele țări importatoare, mai ales de vinuri roșii ca R.S. Cehoslovacă, Austria, R.F. Germană, Elveția ș.a. nu se cultivă decît puține soiuri pentru astfel de vinuri.

Soiurile pentru producerea vinurilor aromate s-au bucurat de o prețuire deosebită, efectuîndu-se multe plantații în ultima vreme care însumează circa 5% din totalul numărului de butuci, ceea ce permite producerea unor însemnate cantități de vinuri aromate. Cultivarea acestora în amestec și amplasarea unor plantații nu în cele mai potrivite podgorii limitează producerea acestor tipuri de vinuri atît de solicitate de consumatorii interni și la export.

Procentul de butuci de viță altoită și indigenă după folosința lor

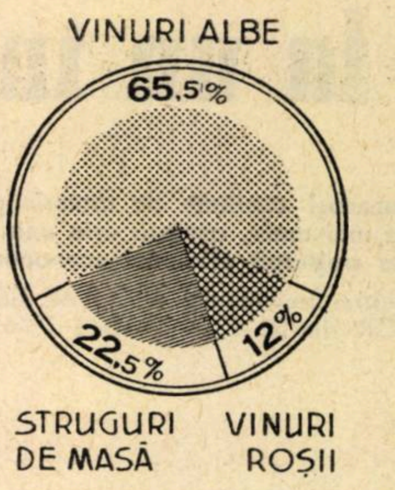

Procentul de butuci de viță altoită și indigenă, după categoriile de vinuri

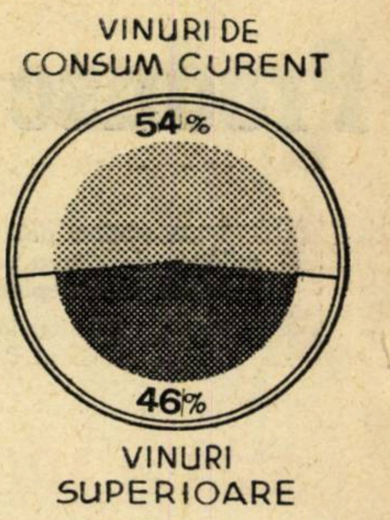

● Unde e Tămîioasa românească ?

SOIURILE aromate aflate în cultură sînt numai Muscatul Ottonel (90%) și Tămîioasa românească (10%). Se impune însă cultivarea și a altor soiuri ca Tămîioasa de Bohotin, Muscat Frontignan, ș.a. Valorosul soi vechi autohton Tămîioasa românească are o slabă răspîndire datorită și faptului că butașii au același preț de vînzare ca și cei ai altor soiuri mai puțin pretențioase cu procent de prindere la altoire de 3—4 ori mai mare.

Dintre soiurile producătoare de vinuri albe superioare Rislingul italian și Feteasca albă reprezintă peste 70%. Aceste două soiuri sînt cultivate aproape în toate podgoriile țării în procentele cele mai mari, iar plantarea în continuare în aceeași proporție poate duce la pericolul uniformizării caracterelor gustative ale vinurilor din diferite podgorii.

● Onomastica vinurilor

SOIURILE autohtone producătoare de *vinuri de consum curent* ca : Galbena, Frîncușa, Plăvaia, Zghihara, Crîmpoșia, Berbecelul, Creața, Majarca, Braghina etc. pentru vinurile albe și Băbească, Bătura neagră, Negru vîrtos etc. pentru vinurile roșii trebuie înmulțite mai mult. O parte dintre soiurile menționate vor trebui supuse unor amănunțite studii, îndeosebi în ceea ce privește condițiile lor de productivitate, de către institutele de cercetare și învățămîntul de specialitate.

Pentru îmbunătățirea producerii de vinuri superioare vor trebui efectuate studii de selecție și asupra unor valoroase soiuri aflate în cultură ca : Grasa de Cotnari, Feteasca Neagră, Muscat Ottonel etc. care prezintă mai multe biotipuri (din care unele puțin valoroase). De asemenea sînt necesare aprofundate cercetări privind aclimatizarea unor vițe importante nerăspîndite la noi ca : Barbera, Cabernet Franc, Silvaner, Riesling de Rhin, Syrah, Gewürztraminer etc. și care sînt din ce în ce mai cultivate în țările cu viticultură avansată. Mai apare necesar ca în podgoriile reputate, cu producție mai mică dar de mare faimă (de exemplu Grasa la Cotnari, Chardonnay la Murfatlar, Muscat Ottonel și Sauvignon la Alba Iulia etc) să se aplice un regim preferențial de încurajare atît la preluare, cît și la livrarea la consumator.

O atenție deosebită trebuie acordată răspîndirii soiurilor de struguri de masă, atît în ceea ce privește proporția acestora în raport cu soiurile de vin cît și în privința artei lor de răspîndire (în zonele mai nordice trebuie cultivate suprafețe mai mici decît în zonele sudice).

● O heraldică a băuturilor

UN fapt de extremă importanță pentru viticultura românească, care se profilează în viitorul apropiat, este acordarea denumirilor de origină vinurilor și altor produse vinicole din unele podgorii îndreptățite a purta aceste denumiri în conformitate cu uzanțele stabilite pe plan internațional. La acordarea denumirilor de origină trebuie avută în vedere aria precis determinată a podgoriei, soiurile admise a fi cultivate (pentru situația de tranziție s-ar putea alcătui liste de soiuri recomandate, autorizate și interzise) care sînt foarte limitate (1—3 într-o podgorie), tăria alcoolică minimă ce trebuie să fie realizată în mod natural, procedeele de vinificație și de învechire folosite, limitarea producției la ha (pentru denumirile de origină controlată), etc. Adoptarea denumirilor de origină reprezintă o pîrghie extrem de eficace în ridicarea calității produselor vinicole și constituie o garanție în plus atît pentru consumatorii interni, cît și în rîndul țărilor importatoare că produsele care poartă pe etichetă mențiunea de „denumire de origină" sau „denumire de origină controlată" prezintă însușiri dintre cele mai alese. Amintim cu acest prilej că multe țări viticole din Europa, în ultimii ani, au adoptat în legislația lor viti-vinicolă denumirile de origină (Italia 1963, Austria 1961, R.P. Bulgaria 1962 etc.)

● Plantațiile în masiv

DIN datele recensămîntului amintit rezultă că plantațiile de vii altoite și indigene, atît cele ale sectorului de stat, cît și cele ale sectorului cooperatist, sînt constituite în marea lor majoritate în trupuri astfel repartizate : circa 20% din suprafață în trupuri de peste 500 ha ; circa 45% în trupuri de la 100 la 500 ha ; circa 15% în trupuri de la 50 la 100 ha, și circa 20% în trupuri de la 5 la 50 ha (viile sub 5 ha nu reprezintă nici 1% din suprafață). Această comasare a suprafețelor viticole oferă posibilități dintre cele mai avantajoase pentru cultura viilor și vinificație. Sporirea masivă a suprafețelor viilor altoite și indigene pune din ce în ce mai acut problema mecanizării lucrărilor de cultură (în primul rînd a stropitului) care necesită volum mare de muncă sezonieră. Întîrzierea efectuării acestei lucrări sau neefectuarea ei are consecințe dintre cele mai grave care merg pînă la pierderea integrală a recoltei. Plantațiile compacte ale podgoriilor noastre oferă posibilitatea aplicării celor mai moderne metode de combatere a dăunătorilor, cum ar fi folosirea elicopterelor pentru combaterea manei. Totodată devine avantajoasă construirea de centre de vinificație de mare capacitate și modern utilate în chiar incinta acestor plantații comasate în trupuri masive, înlăturîndu-se transporturile lungi, costisitoare și dăunătoare calității strugurilor.

★

PRIN eforturile făcute de întregul popor, s-a creat un climat extrem de favorabil, necunoscut încă în tot cursul istoriei noastre, de dezvoltare a agriculturii pe trepte superioare. În viticultură acest puternic imbold și-a găsit expresia în alcătuirea planurilor de dezvoltare a patrimoniului viticol din care o bună parte s-au și tradus în viață. Sarcinile importante din actualul plan cincinal, reclamă o muncă mai susținută, mai documentată și mai energică de îmbunătățire permanentă a activității tuturor specialiștilor din producție, din institutele de cercetare și din învățămînt în scopul dezvoltării viticulturii românești, una din ocupațiile importante ale țărănimii române.

ing. Al. IONESCU

Suprafața totală a viilor pe categorii de gospodării

Suprafața viilor de viță altoită și indigenă pe categorii de gospodării

Suprafața viilor de hibrizi pe categorii de gospodării

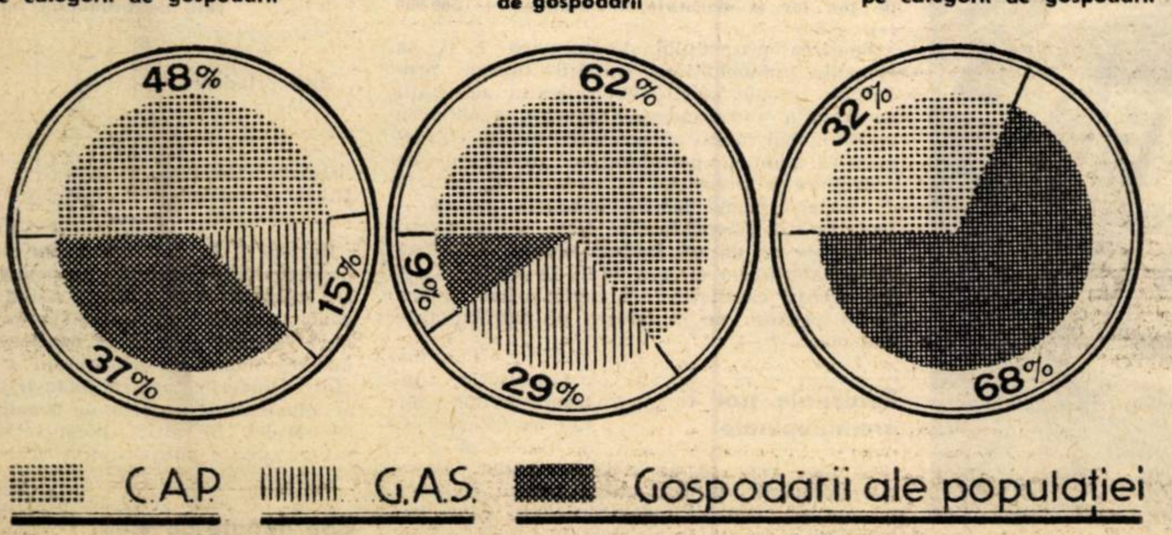

Repartiția suprafețelor viticole

Produse la un înalt nivel calitativ

„A obține din aceeași cantitate de materie primă și materiale o valoare de cîteva ori mai mare, aceasta este una din problemele esențiale de care depinde creșterea eficienței economiei noastre".

(Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara C.C. al P.C.R. din 21–23 decembrie 1966)

GAMĂ LARGĂ DE OȚELURI ȘI LAMINATE SUPERIOARE

ing. St. CONSTANTINESCU
adjunct al ministrului industriei metalurgice

ÎN 1967, **producția de oțel a țării trebuie să ajungă la 4 025 000 tone.** Deși sarcinile sînt mari, există condiții ca prevederile de plan să fie nu numai îndeplinite, ci și depășite, întrucît a fost creată o puternică bază tehnico-materială ce se află în continuă dezvoltare.

Datorită investițiilor masive alocate de stat industriei siderurgice, **în 1966 au fost date în producție noi unități printre care : laminorul de tablă groasă de la Combinatul siderurgic-Galați, oțelăria electrică și forja grea de la Uzina metalurgică-București, Uzina de sîrmă și produse din sîrmă de la Buzău.** Totodată, **au intrat în funcțiune secții și agregate noi în uzinele existente, cum sînt : secția de profile din tablă îndoită de la Uzina metalurgică-Iași, precum și al doilea furnal de 1000 mc de la Combinatul siderurgic-Hunedoara.** Sînt în curs lucrări la o serie de obiective importante de la Combinatul siderurgic-Galați și se lucrează intens la construirea turnătoriei de piese mari de performanță din oțel de la Uzina metalurgică-București, la al doilea laminor de 6 țoli de la Uzinele „Republica", la extinderea laminorului de 800 mm de la Hunedoara și altele. De curînd, a început la Hunedoara construcția laminorului Bluming de 1300 mm. Datoria siderurgiștilor este să folosească din plin capacitățile agregatelor existente, iar a constructorilor să grăbească ritmul lucrărilor.

În noua etapă în care a intrat economia noastră, caracterizată prin intensificarea procesului de diversificare a producției și a creșterii complexității ei, satisfacerea cerințelor de metal trebuie realizată, atît pe seama creșterii producției, cît și **prin ridicarea nivelului calitativ și al caracteristicilor fizico-mecanice ale oțelului, prin fabricarea unui volum tot mai mare de oțeluri aliate și speciale.** De aceea, **din volumul total de oțel ce va fi produs în acest an, 251,5 mii tone vor reprezenta oțeluri aliate.**

Prin îmbunătățirea continuă a calității oțelului, lărgirea sortimentelor, industria siderurgică poate influența în mod pozitiv reducerea consumului de metal în întreaga economie și, îndeosebi, în industria constructoare de mașini. Anul trecut, ministerul și-a îndreptat atenția spre sporirea ponderii produselor de calitate superioară și, în special, a oțelurilor aliate și carbon de calitate. **În 1966, s-au elaborat circa 200 000 tone oțel aliat, față de 151 000 tone cît s-au produs în 1965. De asemenea, au fost asimilate mărci noi de oțeluri pentru utilaj energetic, chimic, petrolier, electrotehnic, unele profile speciale pentru transportoare miniere, diferite tipuri de burlane pentru foraje etc.**

Cu toate aceste realizări, industria siderurgică nu a satisfăcut în întregime cerințele economiei naționale, îndeosebi la producția de oțeluri speciale și nu a eliminat în întregime deficiențele calitative ale unor produse necesare pentru material rulant (osii, bandaje, discuri), pentru rulmenți grei, sape de foraj și altele.

Capacități sporite pentru oțeluri electrice

Pentru lichidarea neajunsurilor manifestate — relevate de altfel și în Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini — **anul trecut Ministerul Industriei Metalurgice și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini au întocmit un plan de măsuri cu termene de rezolvare, pentru fiecare problemă.** Acum, cînd în întreprinderile noastre se dezbat sarcinile de plan pe 1967, aplicarea acestor măsuri stau și mai mult în atenția colectivelor de muncă. **Printre altele, mărirea capacității de producție de oțel electric va fi obținută prin construirea a noi cuptoare de oțel electric în afară de cele două cuptoare de 50 de tone capacitate intrate în producție în 1966 la Uzina metalurgică-București.** Acestea vor aduce un spor de producție de oțel electric de circa 36%, față de capacitatea existentă în 1966. Va fi mărită substanțial și capacitatea de prelucrare la cald, prin lucrările ce se execută la laminorul de 800 mm de profile grele de la Hunedoara, la cel de profile ușoare și mijlocii de la Combinatul siderurgic-Reșița și a laminorului de profile mijlocii-ușoare de la Uzina „Laminorul"-Brăila etc.

Tot în scopul îmbunătățirii calității oțelului s-au întreprins și alte acțiuni : dezvoltarea ajustajelor la grupul de laminoare continui de la Hunedoara, organizarea sectoarelor de tratamente termice, completarea dotării laboratoarelor uzinale cu aparate moderne, precum și a mijloacelor de control al calității cu aparate amplasate în fluxul producției-magnaflux, ultrasunete etc.

Anul trecut, în cadrul reglementării activității de cercetare științifică, s-a întocmit un plan de cercetări pe perioada cincinalului și detaliat pe 1967 — plan care va permite orientarea potențialului științific în domeniul nostru de activitate spre rezolvarea problemelor majore ale dezvoltării siderurgiei. Activitatea de cercetare se va reflecta, fără îndoială, în ridicarea pe o treaptă superioară a calității produselor siderurgice și, implicit, a produselor industriei constructoare de mașini.

Gospodărirea rațională a materiei prime

Sporirea producției de metal **în scopul satisfacerii în mai bune condițiuni a cerințelor economiei naționale, îmbunătățirea calității acestuia, creșterea eficienței economice a întreprinderilor siderurgice impun o grijă deosebită pentru utilizarea cît mai gospodărească a materiei prime și a materialelor, valorificarea lor cît mai înaltă.** În acest sens, siderurgiștii vor trebui să acorde o mai mare atenție fiecărei faze a procesului de producție, astfel ca din cantitățile de materii prime folosite (minereu, fier vechi, feroaliaje, lingouri de oțel) să obțină metal mai mult, de calitate superioară și la un preț de cost redus. Se cer respectate mai mult ca pînă acum programele de fabricație în oțelării, încît fiecare șarjă să fie de calitate corespunzătoare, evitate pierderile de oțel la turnare, micșorate și chiar înlăturate rebuturile, care sînt depistate fie în uzinele noastre, fie la beneficiari în timpul prelucrării unor laminate. La Combinatul siderurgic-Hunedoara, de exemplu, s-a înregistrat numai în 10 luni ale anului 1966 pierderea a peste 12 000 tone de oțel sub formă de scoarțe (ca urmare a închiderii defectuoase a oalelor de turnare) sau de erupții la turnare, lingouri incomplete etc., iar sub formă de rebut circa 30 000 tone, inclusiv cel reclamat de beneficiari (4 774 tone).

Normativ pentru laminate la lungimi fixe și multiple

În multe situații, uzinele constructoare de mașini au un consum suplimentar de metal și din cauză că uzinele siderurgice nu livrează laminatele la lungimi fixe și multiple sau la dimensiunile comandate, nu respectă în toate cazurile formatele de tablă, grosimile și calitățile, furnizează laminate cu toleranță pozitivă și peste această toleranță. Pe drept cuvînt, la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale unii deputați au criticat asemenea aspecte. **În vederea eliminării unor consumuri suplimentare la beneficiari — care încarcă prețul de cost al produselor — se află în studiu un proiect de normativ pentru livrarea laminatelor în lungimi fixe și multiple, stabilit pe baza consultărilor dintre uzinele producătoare și marile uzine constructoare.**

Pentru satisfacerea unor cerințe speciale ale uzinelor constructoare de mașini, normativul a fost extins la încă 16 sortimente și p[illegible]ede posibilitatea reducerii limitelor cantităților minime ce pot fi comandate la 5—20 tone. Solicitarea laminatelor în lungimi fixe va trebui să se facă însă numai în cazuri bine justificate și în cantități la care consumul este asigurat prin planurile de producție, sau pentru piesele cu lungimi foarte mari la care livrarea în lungimi multiple nu este posibilă, deoarece ar depăși lungimea maximă rentabilă și transportabilă.

Paralel cu elaborarea de standarde noi, se revizuiesc standardele pentru oțeluri și produse siderurgice depășite. Cu sprijinul cercetătorilor se studiază perfecționarea proceselor tehnologice pentru a se crea condiții în vederea introducerii în standarde a unor caracteristici, cum sînt : rezistența la oboseală, fluajul la temperaturi ridicate, tendința de rupere la temperaturi scăzute, sudabilitate etc.

În scopul alegerii oțelurilor și laminatelor celor mai potrivite nevoilor consumatorilor și utilizarea rațională a acestora, se editează cataloage și prospecte tehnice, iar I.C.E.M. acordă asistență tehnică tuturor beneficiarilor pentru alegerea judicioasă a noilor mărci de oțeluri, potrivit necesităților.

Uzina metalurgică — București : **în cuptoarele electrice se elaborează noi mărci de oțeluri superioare.**

PE MĂSURA EXIGENȚELOR CUMPĂRĂTORILOR

ing. Ion POPESCU
adjunct al ministrului industriei ușoare

PUNÎND la dispoziția cumpărătorilor produse de îmbrăcăminte, încălțăminte, articole de uz gospodăresc mai multe, mai variate, de calitate tot mai corespunzătoare, industria ușoară își aduce contribuția la traducerea în viață a politicii partidului și guvernului de ridicare continuă a nivelului de trai al poporului. Urmînd o linie ascendentă de dezvoltare, **în 1967 producția industriei ușoare urmează să crească cu 8,6% față de anul 1966, iar productivitatea muncii cu 4,4%.**

Pentru a satisface în mai mare măsură cerințele mereu crescînde ale populației, în 1967 și anii următori vor intra în funcțiune noi capacități de producție. Acestea vor permite să obținem produse mai multe, de calitate superioară, concomitent cu valorificarea superioară a materiei prime. În 1967 urmează să realizăm, printre altele, produse noi : 1 600 000 mp produse din PVC expandat pentru marochinărie, încălțăminte și îmbrăcăminte exterioară, 1 800 000 mp țesături de bumbac în amestec cu fire poliesterice pentru bluze, cămăși, balonzaide, noi modele de confecții din țesături cașerate pe spume poliuretanice, noi modele de produse din sticlă și multe altele. Concomitent, în întreprinderile industriei ușoare vor fi luate măsuri multilaterale în vederea îmbunătățirii continue a calității produselor.

Calitate superioară — rentabilitate sporită

Este incontestabil faptul că, în anul care a trecut, munca desfășurată de lucrătorii din industria ușoară în vederea îmbunătățirii calității produselor, a dat, în general, rezultate pozitive. Analizînd însă în amănunt rezultatele obținute, rezultă că în domeniul îmbunătățirii calității produselor mai există importante rezerve în întreprinderi. Faptul că anul trecut s-a realizat, de pildă, 92% produse de calitatea I la tricotajele de lînă și 85% la cele de bumbac, arată că aceste procente sînt susceptibile de a fi mult ridicate. **Fiecare procent de tricotaje de lînă de calitatea I realizat peste cel stabilit, ar însemna anual un plus de beneficiu de 1 milion de lei, iar la tricotaje de bumbac — 500 000 lei.**

Sporirea procentului de calitatea I și, în general, îmbunătățirea calității tuturor produselor trebuie privite în contextul activității generale a întreprinderilor noastre, a obținerii unei tot mai înalte eficiențe economice. Ca urmare a politicii partidului și guvernului de dezvoltare a industriei și agriculturii, sursele de materii prime pentru industria ușoară — piele, lînă, in, cînepă, fire și fibre sintetice etc. — sporesc an de an. Datoria noastră este însă să le valorificăm cît mai bine, în așa fel încît din aceeași cantitate de materie primă să obținem produse de o valoare de întrebuințare mai mare.

Refuzurile pot fi preîntîmpinate

Colectivele întreprinderilor din ramura noastră se străduiesc să satisfacă mai bine cerințele beneficiarilor. Datorită preocupărilor care există pentru calitatea produselor, volumul respingerilor de către beneficiari a scăzut, în primele 10 luni ale anului 1966, cu 40% față de aceeași perioadă a anului trecut. Deși valoarea respingerilor înregistrate pe această perioadă reprezintă numai 0,42% din valoarea produselor livrate, totuși ele însumează aproape 60 milioane lei. Analizînd graficul refuzurilor de calitate, rezultă că unele întreprinderi nu acționează cu destulă hotărîre pentru înlăturarea unor deficiențe de ordin calitativ. Iată, de pildă, situația respingerilor de mărfuri pentru calitate necorespunzătoare, în cîteva fabrici de confecții :

(în mii lei)

Întreprinderea	Trim. I	Trim. II	Trim. III	luna oct.
Fabrica de confecții Focșani	1 437	1 886	271	533
„Mondiala"-Satu Mare	539	541	63	[illegible]
„Flacăra"-Cluj	445	276	837	2

Așadar, la Fabrica **„Mondiala" din Satu Mare**, în urma unor măsuri temeinice luate pe întreg fluxul tehnologic, al întăririi controlului tehnic între faze și la produsul finit, respingerile de mărfuri au fost minime în luna octombrie. La celelalte două întreprinderi — **„Flacăra" din Cluj și Fabrica de confecții din Focșani** — situația se prezintă cu totul altfel, ca urmare a lipsurilor care se mai manifestă în diferitele verigi ale producției. În cazul acestor întreprinderi, mai poate fi vorba de valorificarea superioară a materiei prime ? Nicidecum.

Anul 1966 s-a concretizat și prin reducerea procentului de cupoane, altă sursă importantă de valorificare mai bună a materiilor prime și de sporire a beneficiilor întreprinderilor. Dar și în acest domeniu mai există încă largi posibilități după cum rezultă din tabelul comparativ privind situația cupoanelor la două țesătorii de bumbac :

Procentul de cupoane realizat față de producția totală

Întreprinderea	Trim. I	Trim. II	Trim. III
„Tîrnava"-Mediaș	4,33	3,8	3,49
„I.I.B."-București	6,08	6,5	7,8

Rezultă că la „Întreprinderile pentru industria bumbacului"-București, procentul de cupoane se menține încă ridicat, avînd în trim. III chiar tendință de creștere, în timp ce la „Tîrnava"-Mediaș el este în continuă scădere. **Reducerea numai cu un procent a cupoanelor la „Întreprinderile pentru industria bumbacului" ar aduce anual un spor de beneficii de aproape 200 000 lei.** De altfel, acest lucru este valabil pentru multe întreprinderi textile.

Coordonate de viitor

Pentru valorificarea superioară a materiei prime și ridicarea nivelului calitativ al produselor vom lua o serie de mă-

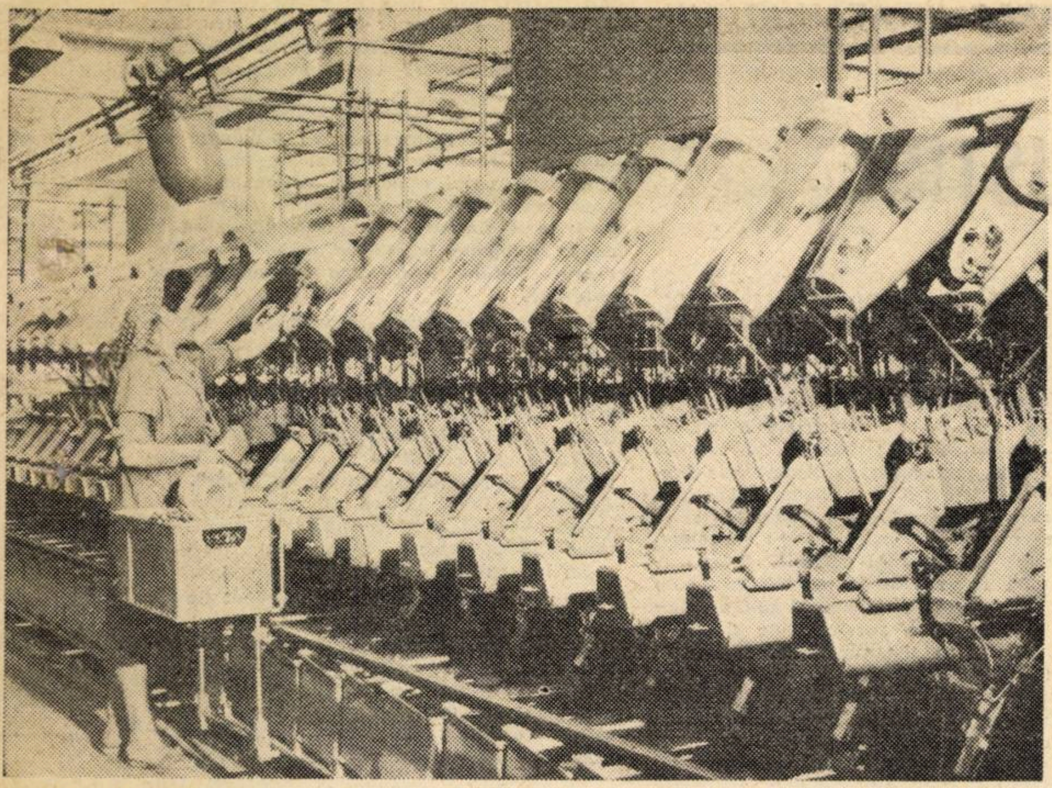

De curînd, la Întreprinderea textilă „Crișana" din Oradea a intrat în funcțiune o nouă și modernă mașină de canetat, care asigură obținerea unei înalte productivități.

suri, printre care: extinderea unor tehnologii care permit prelucrarea în bune condițiuni a materiilor prime (tricotarea și finisarea firelor sintetice texturate-relontex, tehnologia fabricării articolelor din mătase triacetat; realizarea unui amestec corespunzător de fibre de bumbac cu fibre poliesterice, finisarea anilină a pieilor de fețe și [illegible]ntru marochinărie, întărirea controlului re[illegible]pției materiei prime și a calității produselor, ridicarea permanentă a nivelului profesional al muncitorilor, prin organizarea de cursuri de toate gradele. În anul 1967, vom continua activitatea de îmbunătățire a standardelor și normelor interne în vigoare. Este prevăzută revizuirea a 180 de standarde — număr dublu față de anul 1966. În cadrul acestora vom îmbunătăți condițiile tehnice ale țesăturilor de relon pentru impermeabile, ale produse[illegible]or tricotate din bumbac și din bumbac în amestec, ale ciorapilor și șosetelor pentru copii etc.

Cu prilejul dezbaterilor sarcinilor de plan ce au loc în întreprinderi aceste măsuri sînt completate cu altele noi, eficiente.

În acțiunea pe care o desfășoară pentru valorificarea superioară a materiei prime și îmbunătățirea calității produselor, întreprinderile industriei ușoare trebuie să primească un sprijin mai mare și din partea unor unități ale Ministerului Industriei Chimice și a agriculturii. Unele întreprinderi primesc încă fibre și fire artificiale de calitate necorespunzătoare, unele cantități de lînă provenite de la G.A.S.-uri și C.A.P.-uri nu pot fi valorificate superior, fie pentru că sînt marcate cu substanțe nelavabile, fie că conțin un procent mare de impurități (scaieți, pămînt) etc.

Nu uităm că fiecare întreprindere are specificul său, problemele care se cer rezolvate. De aceea, în funcție de ele vom acționa hotărît pentru a scoate la iveală rezervele existente și vom lua măsuri corespunzătoare pentru valorificarea lor cît mai largă.

METAMORFOZA RESURSELOR NATURALE ALE ȚĂRII

ing. I. VELEA
prim-adjunct al ministrului industriei chimice

CREAREA și dezvoltarea în țara noastră a unei puternice industrii petrochimice dă posibilitatea valorificării superioare a materiilor prime — gaze naturale și de rafinărie, fracți[illegible] petroliere, minereuri, plante anuale nefol[illegible] sau foarte puțin folosite în trecut — și per[illegible]e obținerea unei game foarte variate de noi produse cu însușiri calitative deosebite. Acestea sînt indispensabile dezvoltării tehnicii actuale, permit lărgirea bazei materiale a economiei naționale. Introduse în circuitul economic noile produse asigură, atît obținerea unor importante economii de bunuri agroalimentare, care pot fi îndrumate spre consumul populației, cît și o diversificare mai accentuată în dezvoltarea unor ramuri, cum sînt: construcțiile de mașini, electrotehnica, industria textilă, a cauciucului etc.

În anul 1967, industriei chimice îi revin sarcini mari. **Producția globală va crește cu 19,5%, față de nivelul anului 1966. Sporuri superioare mediei pe ansamblul ramurii se prevăd la producția de îngrășăminte cu azot, fibre și fire sintetice, cauciuc sintetic și negru de fum. Creșteri mari se prevăd, de asemenea, în industria celulozei și hîrtiei.** Ele se vor realiza atît prin intrarea în funcțiune a noi capacități de producție, cît și prin atingerea parametrilor proiectați la instalațiile existente și valorificarea superioară a materiilor prime

De 10 ori valoarea materiei prime

Anul care a trecut a marcat un progres remarcabil pe linia valorificării cu eficiență sporită a materiilor prime în industria chimică. Utilizate în trecut drept combustibil, gazele de rafinărie sînt valorificate în prezent prin chimizare, realizîndu-se în acest mod produse a căror valoare este de 4—9 ori mai mare decît a gazelor folosite ca materie primă. Astfel, prin realizarea policlorurii de vinil din etilenă, la combinatul în curs de construcție de la Rîmnicu-Vîlcea, **valoarea acesteia este de 4 ori mai mare decît cea a materiei prime; alcoolii superiori obținuți prin oxosinteză au o valoare de 6,2 ori mai mare decît propilena utilizată; glicolii obținuți la Combinatul petrochimic-Ploiești din etilenă au o valoare de 5,5 ori mai mare decît a etilenei, iar dimetiltereftalatul de la același combinat și fibrele poliesterice ce vor fi produse la Iași de 3,4 respectiv de 9 ori mai mare decît a materiilor prime utilizate.**

În dezvoltarea industriei chimice se urmărește în mod deosebit aspectul economic al activității productive și calitatea produselor prin adoptarea celor mai noi tehnologii. Pentru sinteza acrilonitrilului, destinat fabricării fibrei melana, s-a adoptat tehnologia modernă a amonolizei, pornind de la propilenă și amoniac. **Aceasta s-a soldat cu obținerea unui produs cu o valoare de 5,7 ori mai mare decît a materiilor prime utilizate, față de tehnologia pe bază de acetilenă și acid cianhidric din vechea instalație, la care se obținea o creștere a valorii de numai 1,7 ori.** De asemenea, prin trecerea de la procedeul tehnologic clasic, folosit la **Combinatul chimic-Făgăraș** la fabricarea fenolului, la procedeul petrochimic utilizat în instalația nouă de la **Combinatul petrochimic-Ploiești** se asigură o creștere a valorii materiilor prime prelucrate de 8 ori, față de 5 ori cît permitea procedeul aplicat inițial.

Baza de materii prime a industriei de celuloză și hîrtie s-a extins prin valorificarea cantităților de paie rezultate la unitățile agricole mari, materie primă care prin prelucrarea la **Combinatul de celuloză și hîrtie-Călărași** se transformă în celuloză papetară. În acest mod se dublează valoarea acestei materii prime puțin folosite în trecut în scopuri industriale. Un alt exemplu de utilizare superioară a materiei prime este și cel al valorificării leșiilor bisulfitice rezultate de la fabricarea celulozei, care în trecut se aruncau la canal. Prin fermentarea la care sînt supuse în cadrul **Fabricii de celuloză-Zărnești**, zaharurile conținute în aceste leșii se transformă, permițînd obținerea drojdiei furajere, foarte apreciată de sectorul zooveterinar pentru calitățile ei nutritive superioare. **Asigurînd o valorificare de aproximativ 7 ori mai mare, prelucrarea acestor leșii va fi extinsă la restul unităților producătoare de celuloză din țară.**

Toate instalațiile — la parametrii proiectați

Concomitent cu valorificarea superioară a materiilor prime se pune cu acuitate necesitatea utilizării din plin a instalațiilor. Cu toate că în 1966 un număr de 17 instalații și-au realizat toți indicatorii, iar 19 instalații au atins sau chiar au depășit capacitatea prevăzută, urmărindu-se și atingerea și a celorlalți parametri, totuși n-au fost puse în valoare toate posibilitățile existente în acest domeniu. O serie de instalații, din cauza unor greșeli de proiectare sau a insuficientei pregătiri profesionale a cadrelor n-au dat randamentul scontat. **Se impune cu toată tăria ca atît instalațiile existente în funcțiune, cît și cele care vor fi date în exploatare în cursul anului 1967 să funcționeze la nivelul indicilor proiectați, asigurîndu-se în acest fel o valorificare superioară a materiei prime, realizarea și depășirea sarcinilor sporite de plan.** În acest sens ridicarea nivelului profesional a muncitorilor și a cadrelor tehnice medii constituie un factor hotărîtor.

În prezent, Ministerul nostru a luat o serie de măsuri în vederea pregătirii cadrelor de muncitori, ingineri și tehnicieni, care urmează să lucreze în noile combinate și uzine chimice. **În anii următori în școlile profesionale și tehnice de maiștri vor fi școlarizate 30 000 de cadre, iar prin cursuri de durată mai scurtă vor fi pregătiți 23 000 de lucrători pentru industrie și construcții.**

O atenție deosebită vom acorda, în continuare, îmbunătățirii tehnologiilor de fabricație, în vederea realizării unor produse corespunzătoare din punct de vedere calitativ, în concordanță cu prevederile din proiecte sau cu performanțele realizate de produsele similare existente pe piața internațională a fabricatelor chimice.

Cu prilejul dezbaterii cifrelor de plan pe anul 1967 ce au loc în prezent în întreprinderi, acestor probleme li se acordă o importanță sporită, ținînd seama că a produce din aceeași cantitate de materie primă cît mai mult, cît mai bun și cît mai economic, este o cerință esențială a întregii noastre activități.

„CARATELE" AURULUI VERDE

ing. I. RÎMBU
adjunct al ministrului economiei forestiere

GOSPODĂRIREA rațională a fondului forestier și valorificarea superioară a masei lemnoase au constituit în permanență principalele sarcini trasate de partid economiei forestiere.

Valorificarea superioară a lemnului în sectorul de exploatare constă în obținerea din aceeași cantitate de masă lemnoasă, printr-o sortare atentă, a unui volum sporit de lemn pentru utilizări industriale. Din analiza realizărilor din ultimii ani rezultă că, din **totalul masei lemnoase s-a obținut un procent de bușteni de 33% în 1960, 38,2% în 1965, urmînd ca în 1970 să se realizeze 39,4%: în aceiași ani ponderea lemnului pentru alte utilizări industriale evoluează astfel: 17,3%, 22,9% și, respectiv, 26,9%.** Concomitent, în valoarea brută a masei lemnoase totale, ponderea lemnului pentru combustibil, a cojilor și pierderilor, marchează o tendință de scădere.

Exploatare și prelucrare raționale

Utilizînd rațional lemnul în industria cherestelei și semifabricatelor, se urmărește obținerea unei cantități maxime și calitativ corespunzătoare de produse necesare diferitelor ramuri ale economiei naționale, cît și pentru export. Măsurile ce se iau în acest scop privesc utilizarea rațională a lemnului, lărgirea bazei de materii prime și fabricarea de produse noi. **În perioada anilor 1966—1970 se va realiza în plus, față de 1961—1965, o cantitate cu 40% mai mare de cherestea de fag, iar volumul brut de lemn de fag exploatat în aceeași perioadă va prezenta o creștere de numai 10%.**

O inițiativă deosebită în valorificarea lemnului în industria de cherestea și diversificarea producției prin mobilizarea resurselor interne (produse nenominalizate) au manifestat întreprinderile forestiere din Piatra Neamț, Vatra Dornei, Gheorghieni, Curtea de Argeș, Sibiu, Brașov, Cîmpina și altele. Nu același lucru se poate spune însă despre întreprinderile forestiere din Craiova, Nehoi, Comănești și Rodna, unde rezultatele obținute sînt sub posibilități.

În sectorul produselor semifinite și finite se urmărește, pe de o parte, folosirea lemnului din clasele superioare de bușteni pentru furnire estetice, placaje, iar pe de altă parte, utilizarea celui de mici dimensiuni și a deșeurilor pentru producerea de PAL și PFL, precum și a rumegușului pentru făină de lemn, drojdie furajeră etc.

Specificație	1960	1965	1970
Volumul total bușteni din care:	100	100	100
— pentru furnire și placaje	3,4	6,7	9,0
Total lemn pentru plăci din care:	100	100	100
— lemn plin și crăci din pădure	76	75	68
— deșeuri din fabrici	24	25	32

Calea cea mai importantă de valorificare superioară a resurselor lemnoase și a deșeurilor este dezvoltarea sectorului de fabricare a plăcilor fibrolemnoase și a plăcilor din așchii, precum și a întreprinderilor producătoare de celuloză, hîrtie, drojdie furajeră, făină de lemn etc. De asemenea, prin dezvoltarea sectoarelor de fabricație a PAL-ului și PFL-ului și înlocuirea în producție și construcții a cherestelei de rășinoase cu aceste produse noi, se economisesc cantități însemnate din acest produs. Cunoscînd că **în 1966 o tonă de PAL a înlocuit 2,5 m^3 cherestea rășinoase, iar o tonă de PFL — 4,0 m^3, pe economie s-a înlocuit în consum o cantitate de 545 mii m^3 cherestea rășinoase cu PAL și PFL.**

Produse trainice, estetice

Alături de grija permanentă pentru o valorificare superioară a masei lemnoase și a creșterii cantitative a producției la principalele sortimente din lemn, colectivele întreprinderilor ministerului nostru au depus eforturi susținute pentru îmbunătățirea continuă a calității produselor. Ca urmare, a crescut continuu ponderea produselor de calitate superioară așa cum reiese din următorul tabel:

(în %)

Produsul	Calități superioare 1960	Calități superioare 1965	Observații
Placaje	24,1	32,0	Calitatea A+B+C
Furnire fag	73,0	87,4	Calitatea I+II
Furnire stejar	75,6	85,6	Calitatea I+II
Plăci din așchii	42,1	77,0	Calitatea I
PFL — plăci dure	73,0	86,5	Calitatea I
PFL — plăci poroase	79,8	99,2	Calitatea I

În industria de mobilă se utilizează o parte importantă din producția de cherestea, furnire, PAL, PFL, și placaje, realizîndu-se o valorificare superioară a lemnului. **În anul 1970, față de anul 1965, în industria de mobilă se va consuma mai mult cu 75% cherestea de fag; cu 44% mai mult placaj; cu 136% mai multe furnire; cu 90% mai multe PAL și cu 83% mai multe PFL, în timp ce consumul de cherestea rășinoase se menține aproape constant.**

Pentru fabricarea unei garnituri de mobilă (etalon) se folosesc în medie, 0,75 m^3 de semifabricate în valoare de 1 030 lei. Această valoare a semifabricatelor după transformare în produs finit — garnitura de mobilă — crește la 4430 lei. Recalculat, pe 1 m^3 de semifabricate se realizează 5 900 lei producție sau aproape 4 000 lei pe 1 m^3 de masă lemnoasă. Dintre întreprinderile de produse semifinite și finite, care se preocupă în mod permanent de obținerea unor produse la un nivel înalt calitativ prin valorificarea superioară a materiei prime, se numără CIL-Reghin, IPROFIL Tehnolemn-Timișoara, IPROFIL-Măgura Codlei, CIL-Rm.Vîlcea, CIL-Blaj, IPROFIL „23 August"-Tg. Mureș, „Libertatea"-Cluj, CIL-Bacău și altele.

Sînt însă și întreprinderi care manifestă o slabă preocupare pentru gospodărirea judicioasă a materiilor prime și a materialelor. Acest fapt se reflectă în calitatea inferioară a produselor. Dintre acestea amintim: IPROFIL-Satu Mare, CIL-Pitești, CIL-Sighet, CIL-Comănești. O preocupare insuficientă pentru mobilizarea resurselor interne și organizarea producției de sortimente nenominalizate există la CIL-Suceava, Sighet; cheltuieli ridicate la 1000 lei producție au întreprinderile: Bihorul-Oradea, IPROFIL „Chibritul"-București și CIL-Sighet.

În perspectivă: noi măsuri eficiente

În scopul creșterii volumului producției, al îmbunătățirii calității produselor și reducerii prețului de cost al acestora, s-a stabilit un plan amplu de măsuri din care amintim: asigurarea masei lemnoase în cantitățile și calitățile necesare prin arondarea bazelor de materie primă pe fiecare întreprindere; îmbunătățirea sistemului de colectare a buștenilor pentru furnire pe noi baze stimulative și crearea unor stocuri depozitate centralizat pentru materii prime destinate producției comenzilor speciale de mobilă de artă. În laboratoarele uzinale se va introduce un control riguros al tuturor substanțelor chimice și, în special, al cleiurilor și lacurilor, înainte de introducerea acestora în fabricație.

De asemenea, se vor lua măsuri ca fabricile de mobilă corp și curbată să lucreze cu o încărcare de minimum 2 schimburi (respectiv 2,5 schimburi la sfîrșitul anului 1967), urmărindu-se totodată generalizarea metodelor avansate și a tehnologiilor noi pentru reducerea cheltuielilor de producție, îmbunătățirea calității și creșterea beneficiilor.

PREGĂTIREA ECONOMIȘTILOR PENTRU INDUSTRIE

UNUL din aspectele ridicate de progresul continuu al științei, relevat și în discuțiile purtate pe linia perfecționării invățămintului, il reprezintă, atit apariția unor discipline științifice noi cit și desprinderea unor capitole din anumite cursuri și dezvoltarea lor independentă. In cazul invățămintului economic, imbunătățirea acestuia prin cuprinderea unor discipline noi, adecvate, impune după părerea noastră, precizarea prealabilă a trei probleme esențiale :

- **care sint locurile de muncă** *(ramuri și servicii) destinate economiștilor pregătiți de fiecare secție ce funcționează in cadrul facultăților,* **și ce volum de cunoștințe** *reclamă acestea ;*
- **in ce măsură se mărește volumul interferențelor** *intre diverse capitole ale cursurilor prin această extindere ;*
- **care discipline să fie reduse** *(ținind seama ca gradul de incărcare a studenților să fie de circa 30 ore pe săptămină).*

Modul concret de rezolvare a acestor probleme nu poate fi, desigur, unitar la diverse facultăți și secții. Pornind de la această premisă ne permitem unele sugestii pentru **Secția de economia industriei** *din cadrul actualei Facultăți de economie generală sau eventuala Facultate de economia producției cum s-a propus de către comisia de analiză privind perfecționarea invățămintului economic.*

● Discipline corespunzătoare locurilor de muncă

ABSOLVENȚII Secției de economia industriei trebuie pregătiți ca economiști pentru intreprinderile și organizațiile centrale industriale, la diverse servicii: planificare, preț de cost, organizarea muncii, aprovizionare și desfacere — și chiar la investiții, construcții, transporturi sau in birourile de planificare a secțiilor de producție. Pregătirea economiștilor pentru serviciile de contabilitate, a statisticienilor din unitățile industriale ca și a economiștilor pentru aparatul financiar și de credit revine facultăților și secțiilor specializate.

O problemă deschisă

Ne referim, mai intii, exprimindu-ne acordul cu propunerea Comisiei, la necesitatea unui curs de **Organizare și conducerea producției**, care să răspundă cerințelor unui serviciu specializat din cadrul intreprinderilor (acesta ar trebui să ființeze separat de serviciul de organizarea muncii și să se ocupe cu domeniul strict al organizării producției). Rămine deschisă insă problema : **ce să includem in acest curs ? După părerea mea, el ar putea să cuprindă problemele de organizare și conducere din actualele cursuri de Organizare și planificare a intreprinderilor industriale (la care să se renunțe) și de Economia industriei socialiste (partea referitoare la ramurile industriale, la conducerea ramurilor, la concentrare, la combinare, specializare și cooperare — și amplasare teritorială).** Problemele de plan tehnic industrial și financiar ar putea trece, in parte, ca un capitol in cadrul cursului de Planificare, in parte la cursul de Proiecte și analize și la alte cursuri, desprinse din cursul actual de Economia industriei socialiste.

Goluri tematice

În al doilea rind avem in vedere **aprofundarea problemelor producției, prețului de cost și investițiilor.** Deși aceste teme sint abordate in cadrul secției la multe discipline, tratarea lor păstrează de multe ori un caracter formal. De pildă in capitolul „prețul de cost", in toate cazurile, se cuprind astfel de probleme ca : noțiune, forme, structură, factori, indicatori etc., adăugindu-se doar la fiecare disciplină, conform specificului său, fie „planificarea", fie „statistica", fie „analiza" prețului de cost. În schimb, numeroase aspecte importante ale acestei teme ca : elaborarea și urmărirea prețului de cost pe secții, influența materiei prime și a uzurii fizice a utilajelor, influența indicilor de folosire a mijloacelor fixe, limitele reducerii prețului de cost in anumite procese de organizarea producției, alegerea variantelor optime din punct de vedere a prețului de cost, comparația prețului de cost pe plan internațional etc., rămin neadincite. S-ar putea da exemple privitoare și la **capacitatea de producție**, la **indicatorii volumului de producție** și, mai ales, la **calitatea producției**, probleme majore ale economiei naționale neglijate in cursurile noastre.

Dacă mai ținem seama și de **investiții**, unde numai eficiența economică a acestora constituie una din cele mai dezbătute probleme economice pe plan științific, și de alte probleme (determinarea uzurii morale, durata de funcționare a mașinilor, determinarea nivelului de mecanizare intensivă, a nivelului de mecanizare a transportului intern, a eficienței economice a măsurilor tehnico-organizatorice etc.), ne putem da seama de insuficența numărului de ore afectate in programele analitice.

Avind in vedere influența cerințelor practicii asupra procesului de diferențiere a disciplinelor de invățămint, am opina pentru constituirea, la secția menționată, a incă trei discipline și anume : **„Investițiile, progresul tehnic și mijloacele fixe in industrie", „Economia volumului și calității producției industriale"** și **„Prețul de cost, prețurile și rentabilitatea industriei".**

În alte secții de specializare ar putea rămine actualul curs de Economia, organizarea și planificarea intreprinderilor industriale, sau de Economia, organizarea și planificarea industriei, bineințeles intr-o structură imbunătățită. Denumirea exactă, măsura comasării cu problemele de organizare a producției etc. pot fi determinate numai de cei ce se vor ocupa de profilul secțiilor respective. Ceea ce vrem să subliniem aici este necesitatea tratării diferențiate a științei **„Economia industriei socialiste" pe discipline, conform cu cerințele procesului de invățămint, specifice fiecărei secții.**

În prezent se discută problema (și in revista „Viața economică" au apărut propuneri in acest sens) dacă diferențierea disciplinelor de economie industrială să se facă pe ramuri industriale. Credem că o asemenea diferențiere **nu este justificată** deoarece, in mare măsură, **problemele economice cu caracter metodologic sint comune tuturor ramurilor industriale.** Ceea ce este specific, particular unor ramuri ar trebui intr-adevăr să formeze obiectul unor analize in cadrul capitolelor de curs, **dar numai după ce au fost analizate problemele comune ramurilor.**

● Consecințele predării diferențiate

PRECONIZIND adincirea diferențierii cunoștințelor de economie industrială, după natura locurilor de muncă, avem in vedere avantajele incontestabile ce ar rezulta din aceasta și care ar prevala cu mult asupra unor eventuale neajunsuri.

Reducerea interferențelor

Orice problemă de economie industrială avind un loc precis intr-un curs, aceasta presupune ca fiecare din disciplinele diferențiate (cu excepția cursului „Organizarea și conducerea industriei") să abordeze materia in patru părți : **economie, planificare, statistică și analiză.** S-ar asigura astfel in pregătirea specialistului din fiecare compartiment de muncă din producție, o unitate intre aceste vaste domenii.

Este normal ca sistemul propus, care ar putea fi denumit **„sistem de producție"** să aibă un neajuns față de sistemul actual, care apare ca un **„sistem funcțional"**, in privința unității metodologice. O oarecare unitate poate fi asigurată ulterior in procesul de invățămint, prin capitolul nou din cursul de Planificare la care ne-am referit, și, mai ales, printr-un curs de sinteză, care să dea unitate metodologică problemelor pe ansamblul intreprinderii sau ramurii. Acesta ar trebui să rezulte, după părerea noastră, **din imbinarea actualului curs privitor la proiectele tehnico-economice cu cel referitor la analiza activității economice, sub formă** „Proiecte economice și analize economice in industrie". Bineințeles că acesta ar trebui predat în ultimul an de studii și să constituie baza pentru intocmirea proiectelor de diplomă. Este posibil ca, in viitor, pe măsură ce crește volumul cunoștințelor metodologice de analiză (care se găsesc in partea I a actualului curs), să se justifice un curs separat de analiza activității economice. În condițiile actuale, cind acest volum este redus, existența sa separată ar mări mult interferențele.

Creșterea orelor afectate pentru disciplinele de strictă specialitate

care dau profilul propriu-zis al secției, la o pondere de circa 40% din volumul orelor de curs. Alte discipline insă au menirea să **intregească** profilul specialistului in economie industrială. Avem în vedere : „Contabilitatea industrială", strict necesară economistului din industrie (sub rezerva renunțării la repetarea unor probleme ce se predau și la alte cursuri : definiția și structura materialelor, a mijloacelor fixe, a salariului etc.) ; „Planificarea" care, pentru evitarea acelorași interferențe, s-ar putea reduce la 30—45 ore, in care să se asigure unitatea planificării la toate verigile : **probleme de balanțe, sistem de indicatori de plan, elaborarea planului economiei naționale, a ramurii industriei, și a planului tehnic industrial și financiar al intreprinderii ca și unele probleme legate de elaborarea unor planuri optime prin metode matematice moderne.**

De asemenea, avem in vedere ca economistul industrial să cunoască in mod obligatoriu, problemele de construcții și de transporturi din unitățile industriale și neindustriale, ceea ce se poate asigura prin două cursuri **„Economia, organizarea și planificarea construcțiilor"** și **„Economia, organizarea și planificarea transporturilor".** Se știe că in unele intreprinderi mari aceste sectoare ocupă un loc important in activitatea intreprinderii, intregind-o pe cea strict industrială.

Printre altele, sistemul de discipline preconizat ar asigura mai ușor. pentru viitor, inlocuirea actualului contabil șef din intreprinderi cu **economistul șef**, care să stăpinească bine problemele economice ale intreprinderii, cerință care a fost exprimată deseori in paginile revistei „Viața economică".

În condițiile actualului progres tehnico-științific, oricit efort s-ar depune și orice sistem de informare și documentare ar exista, nu pot fi cuprinse de către cadrele didactice, toate realizările științifice în domeniul economiei industriale (ca să nu mai vorbim de cercetarea „proprie"). Specializarea cadrelor didactice apare, în sistemul preconizat, nu numai necesară ci și posibilă.

● Cursuri „apropiate" și de „cultură generală"

SE cunoaște că anumite cursuri vin să intregească profilul secției de economie industrială și să ajute direct în asimilarea cunoștințelor de specialitate. Este cazul „Tehnologiei principalelor ramuri industriale", care ar trebui să trateze intr-adevăr tehnologia din **principalele** ramuri, fără a se mări numărul orelor de curs. Impreună cu „Desenul tehnic" și cu „Ener-

lector Petre JICA
Universitatea „Alexandru I. Cuza" – Iași

(Continuare in pag. 11)

Consfătuire privind

CONȚINUTUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN LICEELE DE SPECIALITATE

ÎNTRE 27 și 29 decembrie, in cadrul Ministerului Învățămintului, a avut loc ședința Consiliului invățămintului profesional și tehnic la care au fost dezbătute unele documente referitoare la organizarea și funcționarea liceelor de specialitate. La ședința, condusă de tov. Costin Nădejde, adjunct al ministrului invățămintului, au participat membrii consiliului și invitați — cadre din invățămintul superior și din ministere, șefi ai secțiilor invățămint din sfaturile populare, directorii liceelor de specialitate.

În cadrul lucrărilor desfășurate în ședințele plenare și in cele zece secții de specialitate, au fost analizate proiectele planurilor de invățămint elaborate pentru cele 54 de specialități, pe profilul cărora sint pregătite cadre in liceele de specialitate, și regulamentul privind organizarea și funcționarea acestora.

Definirea amplă și concretă a conținutului invățămintului mediu de specialitate, a locului său in ansamblul pregătirii medii a elevilor, e legată de stabilirea prealabilă a volumului de cunoștințe ce trebuie comunicat elevilor, de orientarea acestuia pe discipline și ani.

Căutind să exprime cit mai judicios nevoile practicii și specificul procesului didactic, proiectele de planuri pentru liceele de specialitate au fost intocmite pe baza unor largi consultări a cadrelor de specialitate din invățămint și ministere, ținindu-se seama și de unele sugestii și propuneri exprimate in paginile presei centrale. Totodată ele au fost fundamentate pe studierea și valorificarea experienței pozitive a fostelor licee industriale și comerciale și a unor școli de profil similar din alte țări.

Formarea unor cadre medii, bine pregătite profesional și cu un orizont larg de cultură, capabile să facă față mersului ascendent al economiei și culturii noastre, progresului tehnico-științific contemporan, a impus in elaborarea proiectelor de planuri, stabilirea unor coordonate de bază, care să asigure orientarea de principiu a invățămintului mediu de specialitate.

Elaborarea planurilor de invățămint pentru liceele de specialitate a avut astfel in vedere realizarea unei pregătiri de cultură generală la un nivel corespunzător celui din liceele de cultură generală, eliminarea acelor repetări sau elemente neesențiale pentru profilul de specialitate al elevilor ; asigurarea unei pregătiri de specialitate, teoretică și practică, corespunzătoare cerințelor actuale și de perspectivă ale economiei noastre naționale și ale culturii în continuă dezvoltare ; legarea mai strînsă a procesului de invățămint de munca productivă ulterioară a absolvenților ; realizarea unei pregătiri unitare, păstrindu-se in același timp diferențierile necesare in funcție de specificul sectoarelor de muncă pentru care elevii sint formați ; evitarea supraincărcării elevilor, prin elaborarea unui program săptăminal de cel mult 34 de ore.

Proiectele elaborate pentru cele 4 categorii de licee economice (planificare-contabilitate, statistică, merceologie și contabilitate și merceologie agricolă) organizează materia pe parcursul celor patru ani de studiu, pe baza premiselor enunțate.

In ceea ce privește obiectele de cultură generală s-a ținut seama de necesitatea unei pregătiri temeinice a elevilor la materii de bază ca limba română, matematică, fizică, chimie, economie politică etc. Aceste obiecte au fost menținute cu același conținut și intr-un volum de ore apropiat cu cel de la liceele de cultură generală. Totodată, pentru a se putea asigura numărul de ore necesar disciplinelor de specialitate, s-a considerat posibilă eliminarea unor capitole și reducerea volumului de ore la anumite materii (de exemplu istoria, geografia, biologia) sau renunțarea la alte discipline ce figurează in planul de invățămint al liceelor de cultură generală (a doua limbă modernă — ce se va preda facultativ —, limba latină, psihologia, logica, muzica).

În ceea ce privește economia politică — ca fundament teoretic al disciplinelor de profil economic, ea se va preda intr-un volum de ore sporit față de cel al liceelor de cultură generală.

Relevind locul disciplinelor de profil, participanții au apreciat orientarea programelor spre asigurarea unei pregătiri fundamentale, evitarea disciplinelor care fragmentează insușirea cunoștințelor viitorului absolvent. Totodată in eșalonarea pe ani a obiectelor de specialitate s-a arătat concordanța acestora cu materiile de cultură generală, — obiectele de strictă specialitate fiind plasate in anii superiori, după insușirea noțiunilor fundamentale la discipline de cultură generală sau de profil.

Considerind judicioasă concepția care a stat la baza alcătuirii proiectelor de planuri, vorbitorii au făcut propuneri in vederea imbunătățirii concrete a eșalonării unor obiecte pe parcursul procesului instructiv.

Analiza atentă a fiecăreia din sugestiile făcute, a permis concretizarea citorva propuneri, ce urmează a fi luate in considerare cu prilejul definitivării planurilor. Printre acestea amintim introducerea la obiectul matematică a noțiunilor de calcul economic (programare liniară, calcul operațional) necesare in activitatea de planificare ; pentru ca monografiile efectuate la evidența contabilă să reflecte cit mai exact specificul muncii practice s-a propus efectuarea in anul III a unei monografii contabile sub forma maestru-șah, iar in anul IV, o monografie comercială sub forma de evidență order.

În vederea evitării unor paralelisme la obiectele economice : organizarea și planificarea intreprinderilor, statistică, finanțe-credit s-a considerat necesară studierea atentă a acestora pentru eliminarea repetărilor, și diversificarea noțiunilor predate in funcție de specificul disciplinei.

Pentru a se putea elabora manuale de inalt nivel științific și pedagogic s-a apreciat ca utilă dezbaterea prealabilă a manualelor in manuscris, imbunătățirea acestora fiind rodul experienței valoroase a cadrelor noastre didactice.

F. C.

CURIER

■ O variantă eficientă de proiect pentru investiții este aceea care prin creșterea productivității muncii sociale asigură un efect cît mai mare pentru întreaga economie națională. Pornind de la această idee, I. Tulpan, adjunct al ministrului finanțelor, susține în studiul **Gospodărirea eficientă a fondurilor în economia națională,** publicat în nr. 12/1966 al revistei PROBLEME ECONOMICE, că stabilirea soluției optime se poate obține prin utilizarea unor formule de calcul al eficienței investițiilor, adaptate specificului ramurilor economiei naționale, capabile să evidențieze aspecte de sinteză, cum ar fi raportul dintre sporul de venit național, sporul de plusprodus, sau de producție și valoarea investiției. Autorul apreciază că aplicarea calculelor de eficiență economică nu trebuie limitată numai la lucrările cu caracter productiv, ci să aibă loc și pentru lucrările din sectorul social-cultural, domeniu în care găsirea soluției optime s-ar reduce la adoptarea variantei cu cel mai redus preț de execuție în condițiile respectării parametrilor proiectați.

■ Un colectiv de autori de la Catedra de economie politică a Academiei de Științe Sociale de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. publică în editura Mîsl, Moscova 1966, lucrarea **Soverșenstvovanie proizvodstva i raționalnoe ispolzovanie truda** (Perfecționarea producției și folosirea rațională a muncii), 245 pag. Unul din autori, E. P. Paușev, consideră că există o tendință generală de reducere a aplicării formei de salarizare în acord și de creștere a aplicării salarizării pe unitatea de timp și a celei combinate pe unitatea de timp plus sistemul premial. Această tendință s-ar explica prin aceea că sistemul în acord își pierde sensul într-o producție complet mecanizată și mai ales automatizată, deoarece în aceste împrejurări **se reduc și se elimină diferențierile în productivitatea individuală a muncitorului.** Totodată crește importanța calității muncii efectuate, respectarea exactă a parametrilor procesului tehnologic, a regimurilor de temperatură, presiune, viteză, precizie, creșterea exigentelor în finisare etc., ceea ce nu ar putea fi stimulat prin salariul în acord.

■ Din tratatul cunoscutului economist american Norman F. Reiser **Economics : Analysis & Policy** (Economia politică : Analiză și politică), John Wiley & Sons, Inc., 1965, 720 pag., un tratat clasic de economie politică burgheză, reținem, printre altele, mărturisirea că, cu toate legile antitrust, în aparență drastice, marile monopoluri, acuzate de repetate încălcări ale acestor legi, se descurcă fără a schimba nimic prin plata unor amenzi ridicole. Astfel, în 1948, General Motors Corp., primul gigant american, implicat în numeroase procese antiturst, a plătit un total de amenzi de 11 000 dolari, adică numai 0,001% din profitul realizat în acel an, de peste 800 milioane dolari.

■ Într-un studiu apărut în ANALYSE ET PREVISION (nr. 5/1966), Alfred C. Neal consideră că, pe lîngă lucrările de rutină, preocupările principale ale economiștilor din întreprinderi ar fi : cercetarea evoluției și direcției în care se angajează economia și evaluarea variațiunilor economice pe termen pînă la un an ; aprecierea evoluției probabile a politicii fiscale și monetare a statului, a evoluției salariilor și a repercusiunilor acestora asupra activității întreprinderilor ; într-o măsură mai restrînsă, previziuni pe termen mai lung asupra activității și obiectivelor întreprinderii (activitate previzională care este efectuată și de instituții independente în folosul clientelei acestora).

Economiștii joacă, după autor, un rol însemnat în deciziile de investiții și de amplasare a acestora, reprezentînd un auxiliar inseparabil al conducerii chiar atunci cînd nu au răspunderea directă.

■ În lucrarea **Cultiver l'Océan** Paris, Presses Universitaires de France, 1965, 200 pag., M. Aubert înțelege prin cultivarea oceanului activitatea de producere atît a vegetalelor, cît și a animalelor în mediul oceanic. In timp ce pe uscat, spune autorul, omul practică de multă vreme cultura și se îmbogățește de pe urma produselor acesteia, în mediul marin omul nu numai depopulează, distruge, dar și poluează apele cu hidrocarburi, deșeuri radioactive. Dată fiind creșterea populației globului și a insuficienței caloriilor alimentare, autorul cere să se îmbogățească mediul marin exploatîndu-l fără a-l depopula. El are în vedere în primul rînd amenajarea lagunelor.

Înțelesuri... invizibile

ÎN Franța, în rîndurile specialiștiior, corpului didactic și publicului se înfiripă o tendință de împotrivire față de invazia termenilor anglo-saxoni în vocabularul economic. LE MONDE susținea zilele trecute într-o notă pe care a intitulat-o „Să decolonizăm limbajul economic" că inflația americanismelor de tipul leasing, stop and go, cash flow, open market, marketing, „nu contribuie de fel la lămurirea pe înțelesul tuturor a complexității mecanismelor economice". Orice eforturi de „francizare" opina ziarul, trebuie de aceea întîmpinate cu bunăvoință.

Poate că în atitudinea negativă a unora față de expresiile împrumutate din limbile altor popoare — de multe ori foarte cuprinzătoare, sugestive și de real folos —, este și o doză de exagerare. Influxul de neologisme e un proces firesc pentru orice limbă, într-o lume care printre meritele mai de seamă ce le are, generalizează și îmbogățește continuu experiența culturii, a artelor, a științei și tehnicii. Că împrumutul de vocabule este uneori nejustificat de o nevoie reală a lexicului, aceasta este o chestiune asupra căreia întotdeauna se atrage atenția cu îndreptățire.

Unele împrumuturi fără temei se fac și la noi în limbajul economic. Altele sînt cîteodată adaptate de oameni fără un simț real al limbii și de aceea expresiile folosite au un sunet bizar, contrafăcut. Ne vin în minte două exemple. Pentru o mină cu zăcăminte aflate la suprafață — și deci cu o exploatare care se face nu în condițiile minelor cu galerii subterane și cu lumină artificială — noi spunem adesea «mină la zi» sau „mină cu exploatare la zi". Poate că sursa expresiei e franceză și deși în prezent se spune «à ciel ouvert» mai înainte s-a spus poate „exploatation au jour", adică exploatare „la lumina zilei" și nu „la zi". Prin exploatarea „la zi", în mod normal, ar trebui să se înțeleagă una la zi cu prevederile, cu programul, cu planul — care nu suferă adică, sau nu a suferit întîrziere.

Ori, cînd spunem de pildă, „comerț cu invizibile", nu preluăm astfel din alte limbi o expresie care pentru neinițiați nu poate decît să rămînă obscură, criptică ? Voind să denumim comerțul serviciilor, sau comerțul cu servicii — este vorba de serviciile în domeniul bancar, al turismului, al transporturilor etc. pe care-l facem noi străinilor, sau pe care ni le fac străinii nouă — folosim o expresie în același timp stranie parcă și comică. Comerțul cu „invizibile" !... Veți spune că există și „omul invizibil" și că sună tot atît de straniu. Da, dar acesta ține de domeniul literaturii fantastice.

d. h.

ÎN LIBRĂRII

Monografia **Coopera-** ■ **teșugărească în Ro-** ția meșlaborată de Ion **mânia,** eeen Tomescu și Cristea, Eușsi propune să Stan Udrea, cunoaștere înlesnească o a tuturor cît mai complexă coope- laturilor activitățiidin ta- rației meșteșugărești outu- ra noastră, de la încep- rile ei și pînă în ze- noastre. Problematica lu- rii este axată pe trei coordonate : etape de dezvoltare, mod de organizare, activitatea economică. Volumul furnizează o serie de date inedite despre activitatea cooperației meșteșugărești în România, despre planul de dezvoltare a activității cooperației meșteșugărești pe perioada 1966–1970.

■ A apărut **Analiza prețului de cost și rentabilității în gospodăriile agricole de stat** de D. Mărgulescu, D. Moianu și A. Ișfănescu (Editura agrosilvică, 1966, 224 pag.). Avînd un caracter predominant de studiu metodologic, lucrarea nu se limitează la teze abstracte, ci ilustrează metodele de analiză expuse prin analiza sistematică a prețului de cost și a rentabilității pe sectoarele producției agricole (vegetal și animal), în două gospodării

agricole de stat (G.A.S. Variaș și G.A.S. Grabăț). Metodele principale de analiză a activității economice a gospodăriilor agricole de stat folosite în lucrare sînt : divizarea și descompunerea rezultatelor, comparația, gruparea corelată și măsurarea legăturilor cauzale ale factorilor, generalizarea.

MERCUR PRINTRE MUZE

PUBLICITATEA CA INDICE AL DEZVOLTĂRII

NU de mult, IL CONTEMPORANEO, suplimentul cultural al revistei comuniste italiene RINASCITA, a publicat cîteva date sintetice cu privire la dezvoltarea publicității în Italia. Pentru cine urmărește diferitele modalități prin care fenomenul publicitar se manifestă în viața socială a țărilor occidentale și influențează opinia publică, datele acestea prezintă un deosebit interes. Nu numai pentru că se referă la unul dintre cele mai importante state occidentale, ci, mai ales, pentru că structura economică și socială a Italiei prezintă — așa cum am arătat și în alte ocazii — anumite particularități care determină o oarecare rezistență la desfășurarea largă a proceselor economice caracteristice azi țărilor occidentale cele mai avansate. Am putut urmări manifestarea acestor particularități în organizarea și difuzarea presei ; ele își pun amprenta și asupra publicității.

Din punctul de vedere al unor infatuați experți americani, Italia este o țară „slab dezvoltată" din punct de vedere publicitar. Într-adevăr, în Italia se cheltuiește pentru publicitate 1,02% din venitul național, în timp ce în Statele Unite se consumă în același scop 2,76% din venitul național, în Canada 2,14%, în Anglia 2,16%, în Japonia 1,96%, iar în Germania Federală 1,85%.

Cu toate acestea, investițiile publicitare ating și în Italia proporții notabile. Astfel, în 1965 au fost cheltuite în acest scop circa 320 miliarde de lire, cu 7% mai mult decît în 1964 (deci, media creșterii acestor investiții a fost mai mare decît media creșterii producției globale și a venitului național). Pentru a ne putea da seama de importanța sumei, e deajuns să arătăm că ea e comparabilă cu totalul cheltuielilor pentru învățămînt ale tuturor comunelor și provinciilor italiene (324 miliarde), sau cu totalul cheltuielilor particulare pentru cărți, ziare și periodice (330 miliarde).

Peste 110 miliarde lire a costat publicitatea apărută în presă, unde reclamele de diferite tipuri au ocupat aproape 300 kilometri de coloane tipografice. Televiziunea a încasat din investițiile publicitare o sumă de 25 miliarde lire, ceea ce nu e desigur puțin, dar reprezintă totuși doar 23% din fondurile încasate de presă. În această privință, Italia se deosebește de alte țări occidentale și în primul rînd de Statele Unite, unde televiziunea deține tot mai detașat locul prim. Situația specifică a Italiei se explică prin faptul că, în pofida dezvoltării masive a televiziunii, presa deține încă poziții importante (faptul că există foarte numeroase ziare cu tiraje relativ modeste determină — aparent paradoxal — o creștere a cheltuielilor publicitare, dilatate pentru a putea cuprinde puzderia de publicații).

Nu e lipsit de importanță și faptul că în Italia, televiziunea este instituție de stat și, ca o consecință, spațiul acordat reclamelor este limitat. Așa cum subliniază comentatorii, cele 25 miliarde nu corespund cererii, ci unei „oferte blocate" ; ar fi deajuns ca televiziunea să-și dubleze spațiul destinat publicității, pentru ca, imediat, totalul încasărilor să se dubleze și el.

În afara acestor capitole principale, aproape 20 miliarde sînt cheltuite pentru așa-zisa publicitate „exterioară" (afișe, panouri, reclame luminoase, reclame în autobuze, tramvaie, metrou, trenuri etc.), iar 12 miliarde revin sălilor de cinema. În acest din urmă post nu sînt cuprinse decît cheltuielile de distribuire și proiectare nu și cele de producție a filmelor publicitare (circa 1 miliard de lire).

Semnificativă este și repartiția investițiilor pentru reclame între diferite sectoare economice. În ce privește televiziunea, ordinea de importanță este aceeași ca și în toate principalele țări occidentale. Pe primul loc se află reclamele privind produse destinate curățeniei, adică, în special, detergenți, urmate de reclame pentru produse alimentare și pentru cosmetice. Așa cum am arătat și altădată, în toate țările în care televiziunea e principalul „vehicul publicitar", detergenții sînt produsele pentru care se face cea mai mare reclamă. La radio pe primul loc figurează produsele alimentare și abia pe locul doi detergenții, care solicită în largă măsură concursul imaginilor vizuale. În schimb, în presă, pozițiile principale sînt ocupate de reclamele pentru băuturi alcoolice, discuri, filme, aparate electrocasnice, automobile. Dar și în cadrul presei, în revistele ilustrate (considerate drept categoria de publicații „cea mai modernizată"), detergenții apar pe primele locuri. S-ar părea că într-adevăr amploarea reclamelor pentru detergenți reprezintă indicele principal al unei publicități la nivelul cerințelor capitalismului contemporan !

Dincolo de aceste particularități, cele cîteva date expuse mai sus sînt suficiente pentru a demonstra încă odată ponderea tot mai mare pe care a căpătat-o publicitatea, nu numai ca un auxiliar al operațiilor comerciale ci, mai ales, ca un sector important în ansamblul vieții economice. Dar acesta este numai un aspect al problemei ; nu mai puțin însemnată, dar incomparabil mai îngrijorătoare, este ponderea publicității în sistemul a ceea ce în Occident se numește „cultură de masă". Ne vom permite, într-un număr viitor, să ne oprim și asupra unor fenomene din acest domeniu.

H. DONA

PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

(Urmare din pag. 10)

getica", se asigură un volum de cunoștințe tehnice corespunzător, care ajunge la jumătate din volumul disciplinelor de specialitate arătat mai sus.

Matematica

În ceea ce privește disciplinele matematice, este cunoscută propunerea de a se extinde cursul de „Matematici economice", cu capitole de matematici aplicate în economie. Poate ar fi indicat ca în locul actualului curs de Programări liniare din anul V să se introducă un altul de „Matematici moderne aplicate în economie", cu un profil mai larg. Rămîne însă deschisă problema oportunității acestui curs, a celui existent în prezent, sau al aceluia preconizat uneori, de Calcul economic, în condițiile cînd există un capitol de matematici cu un asemenea profil — și cînd în această secție, disciplinele de economie industrială ar fi obligate să abordeze problemele din punct de vedere al metodelor matematice moderne.

O serie de discipline noi

ce se cer introduse, au un caracter de înrudire cu economia industrială. Susținem cursurile propuse și de Comisia amintită : **Sociologia și psihologia industrială, Cibernetica economică, Mecanizarea evidenței** — precum și cel de **Pedagogie** menit să pregătească viitorii profesori de economie industrială pentru liceele economice și tehnice.

În general, în privința ocupării studenților, cele 10 discipline așa-numite „apropiate", pot reprezenta un volum tot atît de mare de cunoștințe, ca și al celor 12 discipline de specialitate directă.

Referitor la disciplinele de **cultură generală** economică și neeconomică, ar urma să se restrîngă volumul acestora într-o așa măsură încît să cuprindă mai puțin de **o treime** din volumul orelor de curs. Cu excepția Economiei politice și a Dreptului, celelalte discipline : Istoria gîndirii economice, Istoria economiei naționale, Geografia economică etc. ar urma să-și reducă volumul pentru a putea face loc disciplinelor noi menționate.

Propunerile de față, făcute în scopul perfecționării învățămîntului nostru economic, au în vedere și înlăturarea paralelismelor sau interferențelor inutile între discipline. După aprecierile noastre, la secția analizată, acestea ating proporții remarcabile, depășind la unele capitole 50%. Important este ca în actuala acțiune de perfecționare a învățămîntului această situație să fie luată în considerare, analizată cu atenție și indiferent de soluțiile abordate, să fie remediată.

UZINELE ELECTROPUTERE CRAIOVA

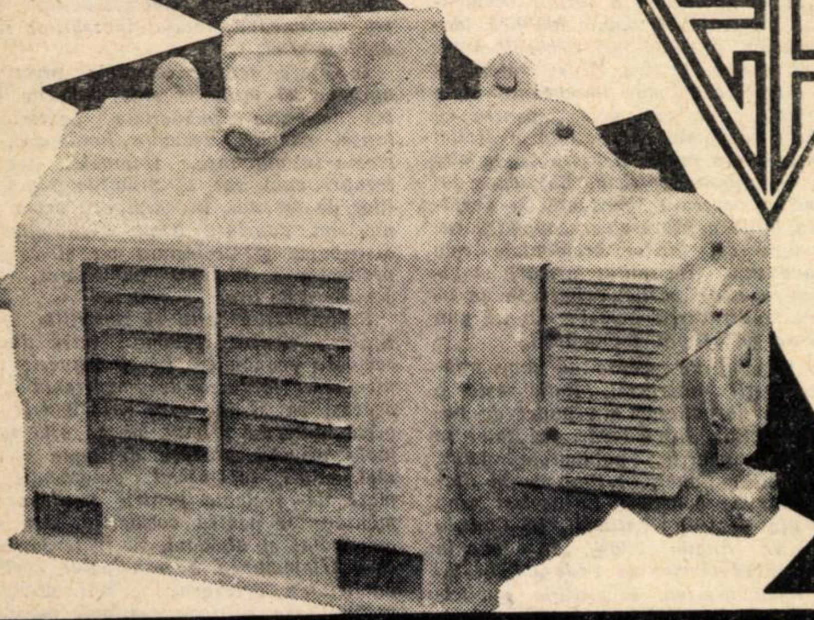

livrează:

MOTOARE ELECTRICE ROBUSTE

pentru funcționarea în mediu normal, sau în condiții grele

- motoare sincrone 100–1 000 kW
- motoare asincrone în scurtcircuit sau cu inele la tensiune joasă sau la 6 kV, 100–1000 kW, 750–1500 rot/min.

UZINA MECANICĂ DE MAȘINI ȘI UTILAJ MINIER Baia Mare

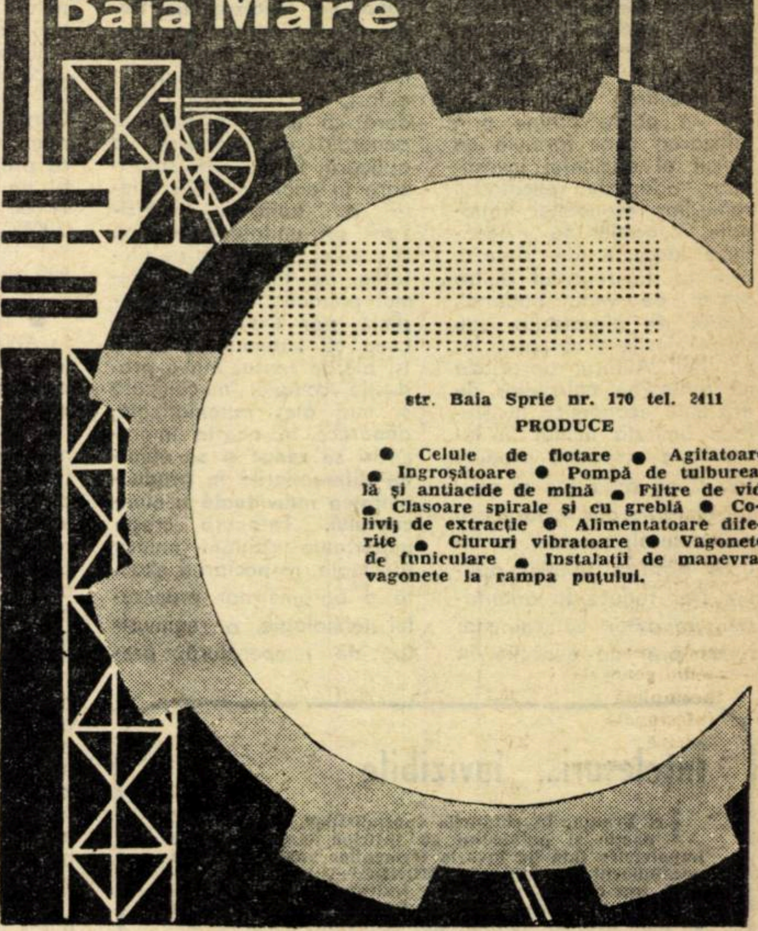

str. Baia Sprie nr. 170 tel. 2411

PRODUCE

● Celule de flotare ● Agitatoare ● Ingroșătoare ● Pompă de tulbureală și antiacide de mină ● Filtre de vid ● Clasoare spirale și cu greblă ● Colivii de extracție ● Alimentatoare diferite ● Ciururi vibratoare ● Vagonete de funiculare ● Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului.

FABRICA DE GEAMURI SCAIENI

REGIUNEA PLOIEȘTI

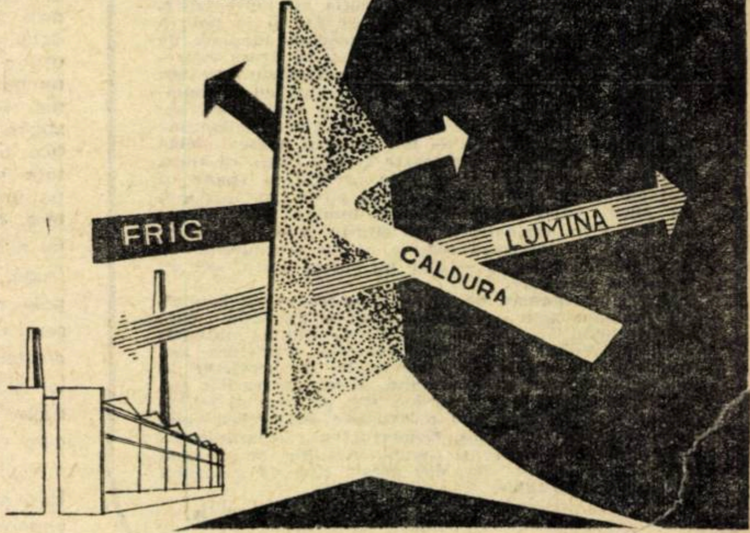

LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE:

- **GEAM TERMOABSORBANT**, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută

Caracteristici: lățime 120—140 cm lungime 160—200 cm.

INTREPRINDEREA VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

PRODUCE:

- ciment de rezistențe inițiale mari
- ciment P. 400 și P. 500
- ciment B.S.S export
- ciment P. 400 export
- ciment metalurgic

De asemenea, produce var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiții.

FABRICA DE CUIE SÎRMĂ ȘI LANȚURI GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219

LIVREAZĂ

- Sîrmă arsă STAS 889—52
- Cuie construcții gama 1,8—4,00 mm
- Ținte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 2,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20—38 mm

Solicitanții se vor adresa la M.I.M. — D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

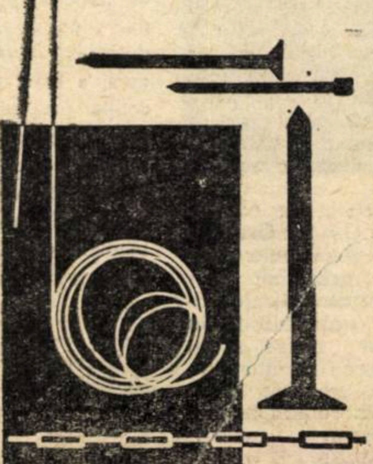

Conducerile și lucrătorii din magazinele și unitățile de alimentație publică ale cooperativelor de consum

UREAZĂ TUTUROR CUMPĂRĂTORILOR:

Cu ocazia noului an colectivul Librăriei Centrale „CARTEA PRIN POȘTA" din București, str. Sergent Nuțu Ion 8–12, urează cititorilor săi

LA MULȚI ANI!

REPRODUCȚIA FORȚEI DE MUNCĂ

ÎN ultimii ani, în R. P. Polonă s-au întreprins largi cercetări cu privire la nivelul de pregătire și la repartizarea cadrelor calificate în economia națională. Despre rezultatele unor studii în acest domeniu relatează M. Churkiewicz într-un articol publicat în nr. 8/1966 al revistei, din care extragem :

„Una din principalele trăsături care caracterizează procesul reproducției calitative a forțelor de muncă din industrie între anii 1958—1964 este ridicarea apreciabilă a nivelului de pregătire al salariaților. Acest fapt este ilustrat în tabel :

Nivelul de pregătire	1958 situația la 31.X.		1964 situația la 31.I.		Indicatorul creșterii 1958 = 100
	în mii	%	în mii	%	
1	2	3	4	5	6
— Numărul total din care cu pregătire :	2.850,7	100	3.131,5	100	109,8
— superioară	47,9	1,7	61,1	2,0	127,5
— medie de specialitate	107,1	3,8	158,1	5,0	147,5
— medie generală	68,7	2,4	74,3	2,4	108,3
— medie generală incompletă	102,7	3,6	97,1	3,1	94,5
— profesională de bază	299,0	10,5	426,5	13,6	142,6
— 7 clase elementare	1.283,4	45,0	1.574,4	50,3	122,7
— sub 7 clase	941,9	33,0	740,0	23,6	78,6

Datele de mai sus ne permit să tragem cîteva concluzii foarte precise.

La o creștere generală a ocupării în industrie cu aproape 10%, numărul lucrătorilor cu o pregătire sub 7 clase elementare a scăzut cu aproape 20%. Ritmul creșterii ocupării în muncă a cadrelor calificate a fost mai accelerat decît ritmul creșterii ocupării în muncă în general. Astfel, într-o perioadă relativ scurtă, de aproximativ 5 ani, au avut loc modificări pozitive în ceea ce privește nivelul de pregătire al lucrătorilor din industrie".

După ce analizează nivelul de pregătire al lucrătorilor din industrie pe ramuri, autorul prezintă situația personalului tehnico-ingineresc :

„Numărul inginerilor ocupați în industrie a crescut de la 33 830 cît a fost în 1958 la 43 050 în 1964 — adică cu peste 27%. În aceeași perioadă, numărul tehnicienilor ocu-

Nowe drogi

pați în industrie a crescut de la 83 420 la 121 960, adică cu peste 46%.

O dată cu creșterea numărului inginerilor și tehnicienilor ocupați în industrie, structura nivelului de pregătire al lucrătorilor din industrie, făcînd parte din grupa personalului tehnico-ingineresc, s-a îmbunătățit temeinic. Dacă în 1956 abia 46% din lucrătorii aparținînd acestei grupe aveau o pregătire medie și superioară de specialitate, în 1964 procentul lor se ridică la peste 73%.

În 1964, la 1 000 de angajați în industrie revin 13,7 ingineri și 28,9 tehnicieni.

...Din punctul de vedere al nivelului de pregătire, între ingineri există două grupe : cu titlul de «magister» și fără acest titlu. După cum rezultă din cercetările efectuate, în 1964 în industrie au lucrat 18 700 ingineri cu titlul de «magister», adică peste 43% din inginerii din industrie. Între anii 1958—1964 s-a îmbunătățit proporția ocupării cadrelor cu pregătire superioară și medie de specialitate. Numărul lucrătorilor cu pregătire medie de specialitate raportat la un lucrător cu pregătire superioară a crescut în întreaga industrie de la 2,2 în 1958 la 2,6 în 1964, iar numărul tehnicienilor raportat la un inginer a crescut corespunzător de la 2,4 la 2,7.

Merită atenție faptul că în industrie categoria angajaților cu pregătire superioară în științele pozitive prezintă ritmurile cele mai ridicate de creștere (între anii 1958—1964 crește cu peste 76%). Totuși, cifrele absolute aici sînt încă mici. În 1964, în întreaga industrie lucrau abia 115 matematicieni și 138 fizicieni. Întrucît industria din țările dezvoltate cuprinde un număr mai mare de lucrători din această categorie, problema aceasta reclamă un studiu mai apropiat".

„Alături de ingineri și tehnicieni — *se arată în continuare în articol* — economiștii constituie a doua grupă numeroasă din categoria celor cu pregătire superioară și medie.

Numărul economiștilor cu pregătire superioară, ocupați în industrie, a crescut de la 7 736 cît a fost în 1958 la 9 220 în 1964, adică cu 19,1%, iar al celor cu pregătire medie de specialitate — de la 19 000 la 30 320, adică aproape cu 60%.

Ritmul creșterii numărului economiștilor cu pregătire superioară a fost mai ridicat decît ritmul creșterii ocupării generale în industrie, dar mult mai lent decît acela al totalului cadrelor cu pregătire superioară.

Se apreciază că în 1964 în industrie au lipsit aproximativ 4 400 economiștii cu pregătire superioară".

În ultima parte a articolului, autorul se ocupă de perspectivele afluxului de cadre pînă în anul 1970 și scrie :

„Ținînd seama de ciclul de pregătire care durează mai mulți ani, asigurarea economiei naționale cu cadre calificate din școli este rezolvată în principiu pînă în 1970. Viitorii absolvenți ai școlilor sînt astăzi elevi sau studenți. Perioada 1966—1970 va fi caracterizată printr-o creștere aproape de două ori, în comparație cu cincinalul 1961—1965, a numărului absolvenților diferitelor tipuri de școli. Aceasta se datorește creșterii apreciabile a numărului tineretului și lărgirii concomitente a domeniilor de instruire. Se prevede ca numărul absolvenților din toate tipurile de școli profesionale și superioare pentru tineretul neocupat în munca, precum și pentru tineretul angajat în muncă va crește de la aproximativ 1 040 mii cît au fost în 1961—1965 la 2 100 mii între anii 1966—1970.

...După cum rezultă din tendințele de pînă acum, o parte importantă din absolvenți intră în industrie. Aceasta va permite îmbunătățirea structurii existente sub aspectul calificării. Se apreciază că cererea industriei de cadre calificate va fi satisfăcută în proporție de aproape 83% cu absolvenții școlilor profesionale de bază. Ceilalți lucrători calificați vor fi pregătiți direct pe locurile de muncă, în școlile uzinale".

CE ESTE SEMIOTICA?

REVISTA publică în nr. 9/1966 un articol semnat de V. Venda, șeful laboratorului Institutului unional de cercetări pentru estetica tehnică (U.R.S.S.), din care reproducem :

„Tehnica modernă manifestă cerințe tot mai mari față de calificarea lucrătorilor, față de calitățile lor individuale : viteză în reacții, atenție, memorie. În aceste condiții, capătă o mare însemnătate adaptarea tehnicii la posibilitățile fizice ale omului pentru ca, în condițiile unei producții cu un înalt nivel de mecanizare și automatizare, să crească la maximum productivitatea muncii. După cum se știe, psihologia inginerească elaborează principiile științifice pentru construirea unor asemenea mașini, mașini-unelte și alte unelte de muncă, care să ușureze îndeplinirea de către om a unor operațiuni de muncă complexe.

Este de asemenea foarte important să se creeze elemente speciale de unelte de muncă, care să contribuie la asimilarea cît mai ușoară a caracterului și succesiunii acțiunilor care trebuie îndeplinite în diferite condiții. În rîndul acestor elemente figurează inscripțiile pe chei și manivele, becurile de semnalizare, săgețile, indicatoarele. În aviație, de pildă, a început să se folosească manivele de comandă de o anumită formă, care amintesc la înfățișare acea parte a avionului asupra căreia trebuie să se acționeze. Aceasta accelerează reacția, ceea ce este atît de necesară aviatorului. Dar viteza de reacție este necesară nu numai în aviație ; din păcate, inscripțiile obișnuite de pe mașinile-unelte așchietoare, de pe tablourile de comandă etc. nu sînt nici pe departe ilustrative. Pentru a fi citite, e nevoie de mult timp și deseori se produc greșeli. Manivela care amintește ca formă o aripă, un desen izbitor care se asimilează ușor în memorie și care, într-o situație dificilă, poate fi găsit mult mai ușor decît o inscripție lungă, chiar și această inscripție — toate acestea sînt semne, simboluri, care reprezintă un element sau altul al construcției și provoacă o acțiune sau alta. Ramura științei consacrată acestei probleme, teoria semnelor și sistemelor de semne, se numește semiotică.

Semnul este un obiect material perceput prin simțuri, care acționează în procesele de cunoaștere și de comunicare în calitate de reprezentant (înlocuitor) al altui obiect, și care se folosește pentru obținerea, păstrarea, transformarea și transmiterea informației despre acest obiect. Conținutul esențial al semnului este informația despre obiectul indicat pe care el o poartă. Semnul trebuie să contribuie la transmiterea sigură a informației în timp (memorizare) și în spațiu (să servească drept mijloc de comunicare).

Sistemele de semne, numite mnemoscheme, se compun din diferite semne, dintre care unul poate înfățișa în mod independent obiectele și fenomenele (simbolurile parametrilor și organelor de conducere), iar altele sînt percepute numai în combinații complicate. De pildă, din fragmente de linii tehnologice se alcătuiește simbolul unui agregat care trebuie condus.

Am amintit despre manivelele care au o formă asemănătoare obiectului ce trebuie condus. Trebuie relevat că această asemănare exterioară nu este deloc obligatorie și, de regulă, la alcătuirea mnemoschemei ea nu se respectă, ceea ce ușurează asimilarea semnelor despre obiectele care nu se aseamănă la exterior, dar care au legătură lăuntrică. La elaborarea mnemoschemelor trebuie să se țină seama că o prea mare asemănare cu obiectul indicat, fixează gîndirea asupra detaliilor exterioare și împiedică înțelegerea trăsăturilor mai esențiale care, de regulă, nu sînt percepute nemijlocit.

...Numărul de mnemosemne într-un sistem se determină prin diversitatea și gradarea fenomenelor despre care trebuie să se transmită informații. La alcătuirea alfabetului mnemosemnelor, sarcina constă în aceea ca, dintr-un șir de sisteme de semne posibile pentru totalitatea de evenimente date, să se aleagă sistemul optim. Unul din principalele criterii determinante în acest sens este aprecierea psihologică a ușurinței de memorizare, a vitezei de recunoaștere fără greș.

...Avantajele simbolurilor față de inscripții constau nu numai în faptul că ele ușurează și măresc viteza de înțe-

Социалистический ТРУД

legere, ci și în caracterul lor „internațional" — faptul că pot fi înțelese de oameni de diferite naționalități. Acest din urmă criteriu este, se pare, deosebit de important pentru exportul și importul de produse, în primul rînd a meselor și tablourilor de comandă, mașinilor-unelte, mașinilor de calcul etc.".

„În prezent, — *se arată în continuare în articol* — mnemoschemele se elaborează în numeroase organizații de cercetări științifice și de proiectare, în birourile de proiectare, iar deseori și de către raționalizatorii din uzine. În legătură cu aceasta apar numeroase probleme, pentru rezolvarea cărora nu întotdeauna există experiența și cunoștințele necesare. Care discipline științifice trebuie folosite pentru construirea și alegerea tipului de mnemoscheme ? În primul rînd, trebuie însușite principiile teoretice de bază ale ciberneticii. Acest lucru este determinat de caracterul complex al sistemului de conducere în componența căruia, în afara diferitelor elemente tehnologice și de conducere, intră omul operator ; aici mnemoschema joacă rolul de verigă de legătură între om și mașină.

Totodată, este necesar să se cunoască metodele de proiectare a unor scheme mari, să se folosească aparatul matematic, ca de pildă teoria deservirii maselor, teoria jocurilor, a informațiilor, statistica matematică etc. La proiectarea mnemoschemelor este necesar să se folosească larg recomandările ergonomiei, care se află la joncțiunea științelor tehnice, psihologiei, fiziologiei, igienei și studiază posibilitățile funcționale ale omului în procesele de muncă, în scopul creării pentru el a unor condiții de muncă optime, condiții care, făcînd munca înalt productivă și sigură, să asigure în același timp omului comoditatea necesară și să mențină forța, sănătatea și capacitatea lui de muncă.

În același timp, trebuie aplicate metodele esteticii tehnice, întrucît mnemoschema trebuie privită nu numai ca un important element informativ, ci și ca obiect de percepere estetică. În alcătuirea artistică a mnemoschemelor se ține seama de legile compoziției, ale folosirii culorilor. Pe baza lor se rezolvă problemele alcătuirii formei mnemoschemei în ansamblu, ale compoziției schemelor diferitelor agregate și subansamble, alegerii unei game armonioase de culori. În sfîrșit, baza științifică de cercetare și elaborare a mnemoschemelor o alcătuiește, după cum am spus, semiotica".

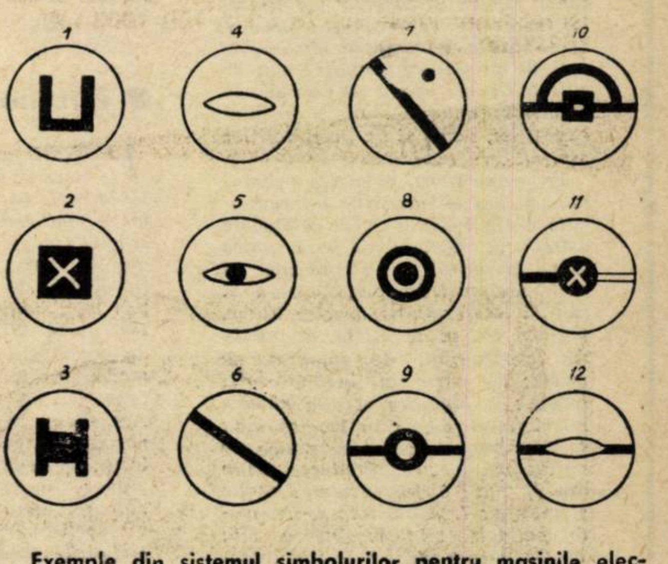

Exemple din sistemul simbolurilor pentru mașinile electronice de calcul, elaborat de T. Maldonado și G. Bonsene pentru firma Olivetti :

1. – Acumulator de memorie (simbolul se bazează pe asemănarea cu un rezervor) ; 2. – Dispozitiv aritmetic (este înfățișat semnul înmulțirii) ; 3. – Membrană magnetică ; 4. – Căutare ; 5. – Găsire ; 6. – Greșală ; 7. – Oprire la observarea greșelii ; 8. – „Stop" ; 9. – Sfîrșitul operației, de pildă : 10. – Sfîrșitul înregistrării pe banda de magnetofon ; 11. – Sfîrșitul operației aritmetice ; 12. – Sfîrșitul căutării.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

ROMÂNIA LA EXPOZIȚIILE INTERNAȚIONALE DIN SECOLUL TRECUT

Standul școlii de arte și meserii din București (Paris, 1889)

PRIMA expoziție internațională la care a participat România a fost aceea organizată la Paris în anul 1867. Prezența noastră la Paris, acum o sută de ani, se datorează, într-o mare măsură, lui Alexandru Odobescu. Exercitîndu-și funcția de comisar general al României pe lingă expoziția care se organiza în capitala Franței, el a stăruit și a reușit să obțină consimțămîntul guvernului francez. Astfel, în 1867, drapelul românesc flutura, pentru prima dată, alături de drapelele altor țări, la o manifestare internațională de mare amploare. De asemenea, Iancu Alecsandri — fratele scriitorului, pe atunci agent diplomatic al Principatelor la Paris — a avut o contribuție de seamă în această problemă. **„În cele din urmă** — spune Odobescu în memoriile sale — **românii fură primiți în cercul popoarelor expozante, pe un picior de perfectă egalitate, avînd drept să expună într-un loc separat numai lor“.**

● Paris 1867

ACEL loc măsura 560 de metri pătrați, în interiorul pavilionului cel mare, de pe Cîmpul lui Marte, plus un loc pe care avea să se construiască pavilionul României. Spațiu puțin, deoarece se considera că o țară cu numai 4 500 000 de locuitori nu va avea ce expune dacă i s-ar fi dat mai mult. Realitatea a fost cu totul alta. La apelul făcut pentru strîngerea materialului necesar reprezentării noastre la expoziție, s-au prezentat sute și sute de producători, oferind mii de obiecte, care aveau să stîrnească admirația unanimă, atît a juriului expoziției, cît și a vizitatorilor străini.

Pe grupe mari, obiectele prezentate de noi la Expoziția internațională de la Paris au fost catalogate astfel: „1. Obiecte de artă, adică toate lucrările de zugrăveală în ulei, sculpturi în piatră, lemn și fier; 2. Materialurile artelor libere, precum tot ce se atinge de meseria tipografului, de fotograf, de medic, de muzicant, învățătura și școala; 3. Mobilier și alte obiecte întrebuințate de om în locuința sa; 4. Veșminte și tot ce se atinge de portul omului; 5. Producte ieșite din pămînt; 6. Instrumente, unelte și mașini; 7. Alimente; 8. Producte animale vii; 9. Plante vii; 10. Cărți care slujesc la îmbunătățirea soartei poporului“.

Participanții români au obținut, la această mare întrecere internațională, 85 de recompense: 3 medalii de aur, 9 de argint, 35 de bronz și 38 de mențiuni onorabile. Au fost premiate: lucrări ale pictorilor Grigorescu, Tattarescu, Szathmari și Orăscu; tezaurul de la Pietroasa; cărțile și manuscrisele bibliotecii Sf. Sava; colecția de modele a lui Cezar Bolliac; cărțile agricole ale lui Ionescu de la Brad; colecțiile geologice ale profesorului Gr. Ștefănescu; instrumentele muzicale românești ale meșterului P. Răducanu; ierbarele școalei de medicină și casa țărănească făcută de meșteri olteni.

● Viena 1873

PENTRU organizarea reprezentării noastre la expoziția de la Paris din 1867, statul român cheltuise 560 000 de lei. Șase ani mai tîrziu, în 1873, se alocau numai 338 000 de lei pentru participarea la expoziția de la Viena. Ne-am prezentat totuși onorabil și cu această ocazie, expunînd 12 grupe mari de produse: lucru manual executat de țărani, produse chimice, de hrană, textile, din piele, metalurgice, forestiere, mașini și unelte agricole, produse ale industriei grafice, cereale etc. Organizați mai bine, ca urmare a experienței de la Paris — românii au primit 237 de recompense, deși concurența a fost mare (participau 1498 de firme și colective). Pavilionul nostru, construit în stil pur românesc, costumele naționale, sculpturile în lemn, blănurile, vinurile de Cotnari și Drăgășani, colecțiile de minerale, fauna, produsele agricole și olăria au obținut cele mai înalte distincții.

● Din nou, Paris 1889

PENTRU anul 1889 se anunța o nouă expoziție internațională, tot la Paris, care avea să fie cea mai mare manifestare de acest fel din secolul trecut. Ne-am prezentat din nou la Paris, am obținut un spațiu de 1126 de metri pătrați, am expus mai multe produse decît în 1867 și în 1873, și am cîștigat 273 de recompense: 2 mari premii, 24 medalii de aur, 66 de argint, 73 de bronz și 108 mențiuni onorabile. Am expus, în afara produselor cunoscute la celelalte întreceri: colecții de cusături naționale din regiunea Cîmpulung, produse de vînătoare, lucrări în ceramică, sare, un obelisc uriaș care a uimit oficialitățile franceze și pe vizitatori, sculpturi în lemn, zahăr, trăsuri, parfumuri, litografii, mătăsuri, conserve, plugul-sapă inventat de Daniilescu, prăjituri și bomboane făcute de Capșa, produsele chimice ale doctorului Istrati, bețe de chibrituri fabricate la Piatra (la vremea aceea, printre cele mai reușite din lume) și alte multe produse de calitate care, toate, au fost medaliate. Aceasta a fost cea mai reușită reprezentare a noastră la expozițiile internaționale din secolul trecut.

Ion MUNTEANU

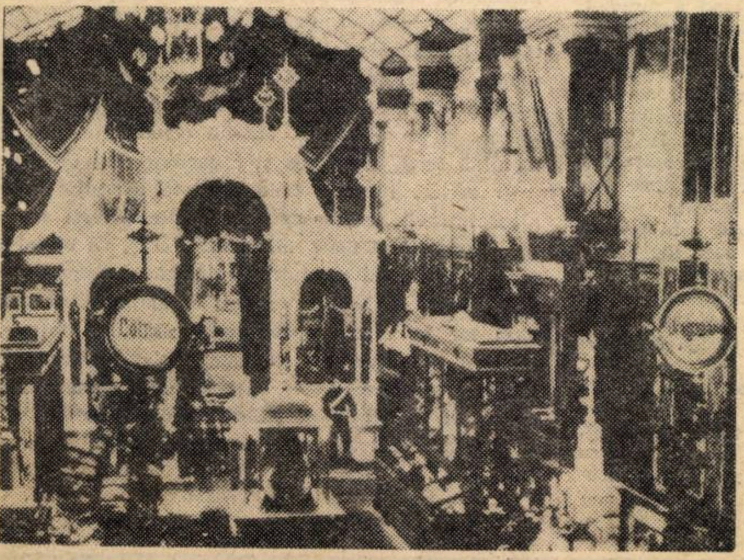

Standul viticulturii (Viena, 1873)

CORESPONDENȚĂ DIN GENEVA

COMISIA ECONOMICĂ PENTRU EUROPA ȘI ANUL AGRICOL 1966

ÎN majoritatea țărilor de pe continentul european condițiile atmosferice din 1966 au îngăduit obținerea unor recolte superioare celor din 1965. Aceasta este concluzia la care au ajuns participanții la lucrările Comitetului agricol al Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa, reunit recent la Geneva. În studiul publicat cu această ocazie se arată că politicile agricole promovate anul trecut în diferite țări au pus, în continuare, accentul pe aspectele tehnice ale producției, pe raționalizarea exploatărilor agricole și a structurii producției.

Ploile abundente au dăunat calității producției de cereale, dar îmbunătățirea condițiilor atmosferice către sfîrșitul verii și începutul toamnei a favorizat recoltele la culturile tîrzii, în special la cele de plante industriale, de furaje, de fructe și legume. S-a subliniat că progrese mai însemnate au fost înregistrate în Europa Răsăriteană, unde producția anului 1965 a fost sensibil depășită. Într-un număr de țări din centrul, sudul și răsăritul Europei producția a fost superioară cu 10—40% față de cea din 1965. În alte regiuni, însă, condițiile atmosferice defavorabile au determinat o scădere a recoltei la cereale; față de cea din 1965, ea este cu 10% mai mică în Olanda și Marea Britanie, cu peste 20% în Franța, nivelul cel mai coborît înregistrîndu-se în țările scandinave.

După aprecierea Comitetului agricol, producția de fructe și legume a crescut în general, comparativ cu anul 1965, îndeosebi în Europa Centrală și într-o serie de țări din Europa răsăriteană și meridională. Producția de vin s-a redus în multe țări (cu excepția Austriei și Spaniei, unde creșterea înregistrată a fost destul de însemnată), însă peste tot vinurile produse anul trecut sînt de o foarte bună calitate. În numeroase țări a fost redusă suprafața însămînțată cu plante industriale.

În ceea ce privește producția animalieră, în primul rînd cea de carne, aceasta a continuat să crească în majoritatea țărilor, deși într-un ritm moderat. Mai peste tot s-a înregistrat o sporire a șeptelului bovin, în ciuda febrei aftoase care a bîntuit în mai multe regiuni de pe continent. S-a menținut tendința de extindere a producției de carne de vită, în special în Italia și în țările din răsăritul Europei. Cu toate că numărul vacilor a sporit doar în mică măsură sau a rămas staționar, producția și livrările de lapte au crescut în majoritatea țărilor europene, cu excepția Danemarcei și Finlandei.

Urcarea prețurilor la produsele agricole în cursul anului trecut se datorează — după opinia membrilor Comitetului agricol — fie evoluției inflaționiste generale din unele țări, fie anumitor măsuri de politică economică, în altele. Se citează, de pildă, înțelegerile încheiate cu organizațiile agricole pentru subvenționarea agricultorilor, în cadrul politicii de armonizare a prețurilor în țările Pieței Comune.

După cum se arată în studiul publicat de Comitetul agricol al Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa, politicile agricole aplicate în țările Europei răsăritene urmăresc o mai largă dezvoltare a agriculturii socialiste; planurile cincinale, în curs de realizare, prevăd intensificarea producției agricole și îmbunătățirea structurii sale. Pentru atingerea acestui scop, țările socialiste recurg la o vastă gamă de măsuri economice și sociale, iar mijloacele financiare folosite sînt considerabile — se arată în studiul amintit. Printre metodele folosite pentru ridicarea productivității în agricultură se numără selecționarea semințelor, ameliorarea genetică a șeptelului, stimularea utilizării îngrășămintelor, alocarea unor investiții importante pentru irigații și ameliorarea solului, ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole ș.a. Autorii studiului nu omit să sublinieze, în încheiere, importanța pe care o au aceste măsuri pentru dezvoltarea viitoare a agriculturii în țările respective.

Horia LIMAN

ITALIA

REDRESAREA — O PROBLEMĂ ÎNCĂ DESCHISĂ

ÎN mod obișnuit anul calendaristic se încheie cu un bilanț economic. Pentru Italia anul 1966 înseamnă „dosarul" în care au fost înscrise realizări, dar și probleme care nu au fost încă rezolvate; deși în arhivă — potrivit aprecierilor revistei MONDO ECONOMICO — acest dosar va purta eticheta „unui an de redresare economică“. O stabilitate a prețurilor despre care mulți ani nu s-a putut vorbi, o reechilibrare a cererii interne, o creștere a venitului național brut cu peste 5% (față de numai 3,4% în 1965 și 2,7% în 1964), o creștere a producției industriale cu 12% și a productivității cu 4,5%, precum și realizarea unui sold excedentar al balanței de plăți de peste 500 miliarde lire (provenit în primul rînd din încasările turismului și în general ale serviciilor), sînt datele pe care economiștii și-au bazat concluzia că Italia „a reușit să regăsească condițiile necesare unei evoluții economice normale“. La acest sfîrșit de an, cînd asupra Italiei s-au abătut cunoscutele calamități naturale care s-au soldat cu imense pierderi materiale, temerile că acestea sînt de natură să compromită expansiunea economică au fost destul de mari. Rămîn totuși o serie de elemente care determină observatorii să considere bilanțul economic într-un „cadru cu multe tonuri de clarobscur“ și chiar cu umbre. Ele se traduc printr-un deficit continuu al balanței comerciale, care în primele 10 luni ale anului 1966 a atins 256 miliarde lire (ceea ce reprezintă o creștere de peste 5 ori a deficitului față de perioada corespunzătoare a anului precedent), prin menținerea în tot cursul anului a indicelui prețurilor de consum la 150 (față de 147 în 1965 și 140 în 1964), a indicelui costului vieții la 127,4 (față de 124,9 în 1965 și 119,7 în 1964), la care se adaugă tensiunile de pe piața muncii ce s-au agravat în special în cea de-a doua parte a anului.

Ca urmare a închiderii mai multor mine de sulf, mii de mineri italieni au rămas fără lucru. Într-o declarație făcută presei la sfîrșitul lunii decembrie 1966, Giacinto Bosco, ministrul muncii, a subliniat că în anii 1965—1966 numărul brațelor de muncă angajate s-a redus în Italia cu 400 000 față de anul 1964, fapt care reclamă măsuri urgente în 1967 în ceea ce privește rezolvarea problemei șomajului. Recentele greve revendicative pentru majorarea salariilor și încheierea noilor contracte de muncă au pus în evidență încordările existente. Au trebuit să treacă multe luni — remarca ziarul UNITA — pentru ca numeroasele conflicte contractuale din sectoarele industriei mecanice, chimice, alimentare și a construcțiilor să se încheie, nu demult, cu satisfacerea parțială a revendicărilor. „Dar rămîn încă vii și dramatice — scrie ziarul — tensiunile din celelalte sectoare... Rezistența patronilor din anumite ramuri ale industriei apare ca o tentativă de menținere a șantajului blocadei contractuale împotriva mișcărilor sindicale“.

Însă grevele și manifestările revendicative continuă. Greva națională a salariaților transporturilor în comun a afectat la 21 și 22 decembrie traficul în întreaga Italie, iar activitatea principalelor porturi continuă să rămînă paralizată de greva docherilor declarată la 27 și 28 decembrie. Peste 140 de vase au rămas imobilizate în porturile Genova, Napoli și Savona. Evenimentele de la sfîrșitul anului care a trecut fac să se respire — afirmă observatorii — „un aer de nemulțumire“, care arată că pe dosarul lui 1966 eticheta „un an de redresare“ nu exprimă întreaga realitate.

Perioada care începe cu 1967, este și perioada intrării în aplicare a primului program economic italian pe cinci ani. Realizarea obiectivelor înscrise este însă legată de rezolvarea în ansamblu a tuturor problemelor care frămîntă la ora actuală Italia. Această situație — remarca MONDO ECONOMICO — cu tot bilanțul ei pozitiv sub nenumărate aspecte — continuă să rămînă sub un mare semn de întrebare „și să constituie, din păcate, o moștenire destul de gravă pentru anul 1967“.

Viorica BABA

„LE CONGO DE PAPA“ — AZI

SĂ-I fi sunat oare ceasul bine cunoscutei „Union Minière du Haut Katanga“ ? Fapt este că in ultima zi a anului 1966, un consiliu de miniştri la Kinshasa a hotărit să infiinţeze in locul trustului belgian — şi chiar din prima zi a noului an 1967 — o societate pe acţiuni congoleză. Încă de la instalarea preşedintelui Mobutu in 1965, fuseseră anunţate in mod repetat «măsuri care să asigure independenţa economică şi impiedicarea jefuirii sistematice a avuţiilor ţării de către companiile miniere străine». Dacă spre acest ţel tind lucrurile, poate că la Lubumbaschi, fostul Elisabethville, capitala aramei congoleze şi sediul congolez al Uniunii Miniere, se va inteţi pelerinajul la casa comemorativă in care cu şase ani in urmă a fost asasinat Patrice Lumumba. Năzuinţelor indelungate ale poporului congolez de a vedea promovate şi apărate interesele naţionale ale ţării, li se răspunde acum cu o măsură care ar putea răscumpăra in viitor numeroasele sacrificii făcute de-a lungul anilor.

SĂ recapitulăm, pe scurt, evenimentele mai apropiate. Printr-o lege de dată recentă, statul congolez şi-a apropriat toate drepturile funciare şi miniere concesionate societăţilor străine, inainte de 30 iunie 1960, anul cîştigării independenţei. În baza acestei legi, la inceputul lunii decembrie 1966, generalul Mobutu somase societatea belgiană „Union Minière du Haut Katanga“ să-şi mute sediul la Kinshasa, inainte de 1 ianuarie 1967. Societatea a refuzat insă să facă acest lucru. Respectind termenii somaţiei, guvernul congolez a oprit atunci toate exporturile de cupru ale Uniunii Miniere şi a finisat in stare de proiect noua societate de exploatare congoleză, care a fost infiinţată acum, şi a luat numele de „Société Générale Minière". Un dispozitiv de administraţie, pus pe picioare cu anticipaţie, a intrat efectiv in vigoare cu incepere de la 1 ianuarie, dată de la care comercializarea cuprului nu se va mai face in Belgia, ci la Kinshasa. Dintre cei şapte administratori numai trei sint congolezi, trei fiind belgieni şi unul englez ; dar capitalul noii societăţi urmează să fie deţinut de stat in proporţie de 55%. S-a mai anunţat că 15% din acţiuni vor aparţine firmei britanice „Tanganyika Concessions Corporation“ şi că 30% vor fi oferite la vinzare pe piaţă. Telegramele de presă au anunţat intre timp că, prin solidarizarea de ultim moment a companiei engleze cu poziţia de refuz a părţii belgiene, participarea statului se va ridica la 60%, numărul acţiunilor oferite spre vînzare va creşte la un procent de 40% iar in consiliul de administraţie va fi asigurată o majoritate congoleză. Agenţia de ştiri de la Kinshasa informează că oferte de achiziţie au şi fost primite, fără să se precizeze insă identitatea ofertanţilor. Unii cred a şti, spun ziarele, că este vorba de anumite grupuri particulare care fuseseră reprezentate şi in vechea „Union Minière du Haut Katanga“.

Deţinut de statul congolez, „pachetul" de acţiuni este evident un factor asigurător, dar numai in funcţie de componenţa listei acţionarilor care deţin restul titlurilor s-ar putea spune cit spaţiu imprevizibil de manevră şi ce influenţe perturbătoare ar mai putea rămine.

CUPRUL este azi pentru economia congoleză de o insemnătate primordială, el reprezentind in veniturile miniere ale statului un procent de 70%. Deşi raportată la aceea a altor state africane, dezvoltarea Congoului a inceput tirziu, — aproximativ in primul deceniu al secolului acesta, — imaginea lui nu mai evocă de mult doar jungla virgină, comerţul cu fildeş şi cauciuc natural. Au trecut pe planul doi cafeaua, cacaua, uleiul de palmier şi bumbacul. Minele congoleze dau bogăţii fabuloase in aur, cobalt, diamante, cositor şi uraniu. Dar nestematele se află mai ales in minele de aramă. Producţia anuală a cuprului congolez este de 300 000 de tone. Alături de Chile, Zambia, Peru, Congoul este unul din marii producători mondiali de aramă.

Partea lui „Union Minière du Haut Katanga" in exporturile totale de produse miniere ale Congoului reprezenta un procent de 50% ; vărsămintele societăţii la totalul reţelelor fiscale ale statului tot 50%. De aceea unii comentatori din presa occidentală n-au intirziat să avertizeze asupra riscurilor unei intreruperi sau opriri a producţiei care ar putea echivala cu «o recesiune izbutită a provinciei Katanga şi cu o paralizie totală a statului». Fără cei 1500 tehnicieni belgieni, atrag ei atenţia, minele şi uzinele din Katanga s-ar opri. Observatorii aşteaptă să vadă ecoul apelului adresat de postul de radio congolez tuturor angajaţilor congolezi şi belgieni ai trustului, prin care aceştia sint invitaţi să rămină la lucru şi li se garantează poziţiile şi lefurile.

Deşi in cercurile guvernamentale belgiene se declara la inceput că Belgia nu se simte implicată in «conflictul dintre guvernul de la Kinshasa şi Union Minière» la Bruxelles ştirea infiinţării societăţii congoleze n-a intirziat să producă, după cum s-a spus, «emoţie şi nelinişte». S-a declarat mai intii că «o aplicare lipsită de nuanţe a legii prin care se retrag Uniunii Miniere vechile concesii, ar putea antrena Congoul pe calea violării acordurilor belgo-congoleze». Apoi guvernul a publicat un comunicat prin care anunţă măsuri «in apărarea intereselor Belgiei».

Ameninţările, directe sau voalate, se pare însă că nu mai tulbură azi atit de mult Congoul, acestea constituind de multă vreme pentru el un climat obişnuit. Dealtfel, după cum se ştie, ţara a cunoscut şi intervenţia directă, războiul civil provocat de amestecul străin, secesiunea de tristă amintire a provinciei Katanga din iulie 1960. Guvernul provincial katanghez nu mai există astăzi, sudul cu nordul provinciei au fost reunificate, jandarmeria mercenară infrintă iar Moise Chombe — mai intii preşedinte al provinciei secesioniste şi apoi preşedinte al intregului Congo, nu mai este in prezent decit un fugar la Madrid, cu toate că, după cum anunţă presa occidentală, incă nu a renunţat să infiripe sau să servească noi comploturi şi urzeli.

POSTUL de radio congolez difuza nu de mult ideea că luind hotăririle pe care le-a luat, generalul Mobutu nu a intenţionat să se arate ostil Belgiei, ci numai să o rupă «avec le Congo de papa«. Referinţa făcută, după cum s-a explicat, vizează pe „bătrinii" sau pe „imbătriniţii“ din conducerea lui „Union Minière“. O intinerire adevărată este insă un proces al intregului organism. Primenirea singelui, ca să poată da rezultate, nu se opreşte la o singură arteră, oricit de importantă ar fi ea. Urmărirea obiectivelor anunţate de preşedinte la recenta aniversare a regimului, in fruntea cărora el a situat „industrializarea accelerată a ţării", ar putea să ducă tocmai la o asemenea adevărată intinerire. Împreună cu democratizarea continuă, economică şi politică, aceasta constituie garanţia unei independenţe reale, solide, intangibile. Cineva asemăna cindva trezirea la viaţă a popoarelor din fostele colonii, cu resuscitarea prinţesei din cunoscutul basm al lui Perrault. Fără stăruinţă in implinirea gajurilor, frumoasa din pădurea adormită. trezită de oamenii din Congo care au trecut prin atitea incercări, ar putea cădea din nou in letargie.

Dinu HERVIAN

…AŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

● La Varşovia a fost parafat noul acord comercial incheiat intre R. P. Polonă şi Uniunea economică a ţărilor Benelux-ului, care reglementează relaţiile comerciale ale Poloniei cu Belgia, Olanda şi Luxemburgul pe anii 1967—1969, rezervind posibilitatea prelungirii lui pe anul 1970. Se prevede o liberalizare însemnată a exportului polonez (75% din exportul tradiţional al Poloniei către ţările Benelux este inclus in acest acord). În cursul convorbirilor a fost confirmată clauza naţiunii celei mai favorizate.

● Societatea pentru utilaj industrial chimic (Speichim) din grupul Schneider (Franţa), a semnat recent un contract cu organizaţiile de resort sovietice pentru livrarea către U.R.S.S. a unei instalaţii de fabricare de compuşi vinilinici dielectrici, cu o capacitate anuală de 30 000 de tone.

● La Helsinki funcţionează o intreprindere ungară „Ganz-Orion", care are misiunea să contribuie la dezvoltarea comerţului ungaro-finlandez in sectorul exportului de produse energetice şi electrotehnice.

● La Sofia a luat fiinţă, pe lingă Camera de Comerţ a R. P. Bulgaria, o secţie pentru dezvoltarea relaţiilor economice şi turismului intre R. P. Bulgaria şi Franţa, care işi propune să contribuie la extinderea legăturilor dintre intreprinderile comerciale bulgare şi uniunile, firmele şi intreprinderile franceze.

IRLANDA

ÎN CĂUTARE DE SOLUŢII

TRATATIVELE bilaterale iniţiate de Anglia pentru a doua jumătate a lunii ianuarie cu ţările Pieţei Comune, pentru a cerceta oportunitatea unei noi tentative de aderare, ar putea avea implicaţii importante asupra unei ţări mici, care nu ia parte la tratative, dar care le urmăreşte cu interes. Aceasta s-a văzut in cursul intrevederilor pe care le-a avut recent premierul britanic, H. Wilson cu noul prim-ministru al Irlandei, J. Lynch.

● „Cealaltă insulă a lui John Bull“

„Mica Irlandă nu va putea adopta un curs economic separat“ — remarca recent ziarul austriac DIE PRESSE, comentind rezultatele intrevederii Wilson-Lynch. Într-adevăr, deşi a obţinut independenţa politică de peste 45 de ani, din punct de vedere economic Irlanda rămine şi astăzi in mare măsură doar „cealaltă insulă a lui John Bull“, aşa cum o numea, la inceputul secolului, dramaturgul englez de origine irlandeză, Bernard Shaw, economia acestei ţări purtind incă amprenta colonialismului şi a inapoierii.

La mijlocul deceniului trecut, cind numeroase ţări vest-europene işi reconstruiseră economia şi realizau ritmuri de dezvoltare accelerată, economia irlandeză se caracteriza in continuare prin sărăcie şi stagnare. În perioada 1949—1958 ritmul mediu anual de dezvoltare a fost de sub 1%, in timp ce lipsa de lucru şi de perspective făceau ca in fiecare an 60—70 000 irlandezi să părăsească ţara. Irlanda este singura ţară din lume care a cunoscut o scădere aproape neintreruptă a populaţiei timp de 125 de ani, de la 6,5 milioane in 1841, la 2,8 milioane in 1961.

Principala ramură a economiei irlandeze este agricultura, care furnizează 60% din export. În industrie, a fost creat un număr redus de intreprinderi.

● Programe de dezvoltare

Conştientă de problemele ridicate de economia ei unilaterală, de dependenţa faţă de export şi de piaţa engleză (care absoarbe 75% din exporturi), incă de la sfirşitul deceniului trecut Irlanda a inceput să elaboreze programe de dezvoltare economică. Ea işi propunea, in principal, o diversificare a economiei prin crearea unei industrii moderne şi obţinerea condiţiilor pentru ameliorarea balanţei de plăţi cronic deficitare. Primul program de dezvoltare, cuprinzind perioada 1959—1963, a inregistrat unele succese in urmărirea obiectivelor propuse : ritmul de dezvoltare al economiei a urcat la 4% anual, investiţiile au sporit cu 70%. iar balanţa de plăţi a cunoscut şi ea o oarecare imbunătăţire. Primul an al celui de-al doilea program economic (1964—1970) a inregistrat in continuare o creştere a produsului naţional, de 4,5%. Sporul investiţiilor a fost de 13%. În perioada 1961—1966, datorită scăderii migraţiei, populaţia a inregistrat chiar o creştere — de 2,2%. În 1965, insă, programul de dezvoltare a inceput să intimpine anumite dificultăţi. Unele simptome ingrijorătoare care au apărut incă in 1964, — cum au fost creşterea preţurilor cu 6% şi deteriorarea balanţei de plăţi, — continuind in 1965, au adus cu sine o nouă şi marcată deteriorare, datorită in parte efectului suprataxei britanice care a lovit şi in exporturile irlandeze. Deficitul extern al Irlandei a crescut la 45 milioane lire sterline, iar rezervele de devize s-au micşorat cu 18 milioane lire. Măsurile de remediere luate de guvern, in direcţia reducerii cererii interne, au avut efectul de a incetini dezvoltarea economică la 2,5% pe an, ritm ce s-a menţinut şi in 1966.

● Speranţe şi temeri

Demisia lui Sean Lemass din postul de prim-ministru al Irlandei şi alegerea succesorului său — Jack Lynch — ambii membri ai aceluiaşi partid, schimbări care au avut loc la 10 noiembrie 1966, erau menite, după părerea comentatorilor, să reabiliteze partidul in ochii alegătorilor.

Acest partid, pe nume Fianna Fail, de coloratură liberală, speră că Jack Lynch, care reprezintă aripa sa „mai tinără” şi care a fost ministru al finanţelor in vechiul guvern, va reuşi să găsească o cale pentru ameliorarea situaţiei economice. Acesta şi-a anunţat intenţia de a depune toate eforturile pentru a readuce Irlanda pe calea dezvoltării economiei, inceputã in perioada primului program de dezvoltare şi de a urmări in continuare crearea unei industrii naţionale. Deocamdată insă, deoarece piaţa internă nu dispune incă de o capacitate suficientă de absorbţie, guvernul de la Dublin apreciază că efortul principal va trebui depus in domeniul exportului. Primul ministru a declarat că va continua liberalizarea politicii vamale, iniţiată de guvernul Lemass, al cărei prim rezultat a fost crearea in decembrie 1965 a zonei anglo-irlandeze de schimb liber. Acordul pentru această zonă prevedea desfiinţarea taxelor vamale engleze la unele produse irlandeze incepind din 1966 şi reducerea treptată a tarifelor irlandeze la mărfurile britanice, pină la lichidarea lor completă, in 1974. În acest fel, Irlanda spera să sporească exportul de produse agricole şi industriale in Anglia şi poate, intr-o perspectivă mai indelungată, in ţările AELS. Se urmărea in orice caz să se contracareze deocamdată concurenţa produselor agricole daneze pe piaţa engleză, care devenise in ultimul timp ingrijorătoare pentru Irlanda.

Observatorii economici consideră insă că o eventuală aderare a Angliei la Piaţa Comună ar periclita slabele succese ale exportului Irlandei in Anglia, de care depinde intreaga ei economie. Intenţia Irlandei de a urma Anglia pe calea integrării economice produce nelinişte. Primul ministru a declarat de aceea, pentru a pregăti ţara in această direcţie, că se vor depune toate eforturile pentru modernizarea economiei şi dezvoltarea industriei. Pentru Irlanda, o ţară care a trăit pină acum mai ales din exportul produselor agricole, nu va fi, evident, de loc uşor să facă faţă concurenţei pe o piaţă deschisă.

Irina VIANU

Petrolul din Orientul Mijlociu — **Rezervele identificate în milioane de barile : Abu Dhabi 12 000; Bahrein 250 ; Egipt 2 500; Iran 45 000; Irak 35 000 ; Kuweit 65 000 ; zone neutre 15 000 ; Oman 1 000; Quatar 4 000 ; Arabia Saudită 80 000; Siria 1 000.**

Orientul Mijlociu deţine două treimi din rezervele identificate de petrol ale lumii şi asigură o treime din petrolul consumat în prezent.

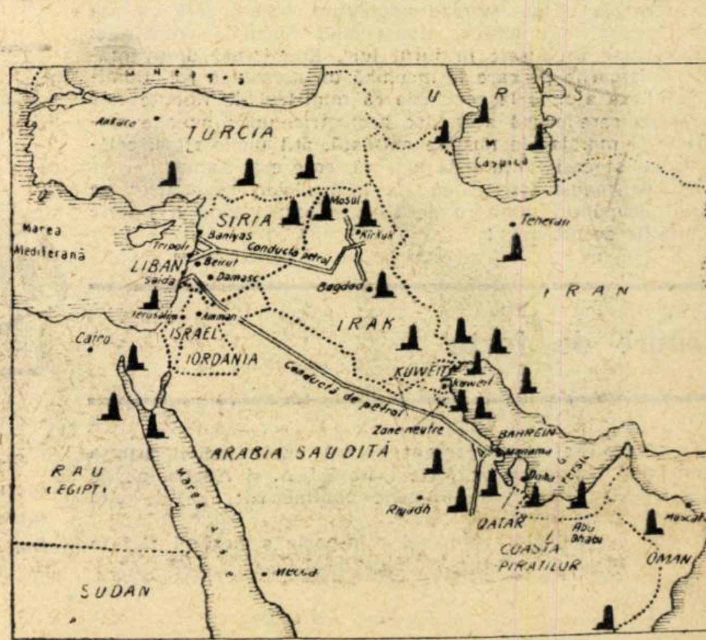

(Harta şi datele dupč U.S. NEWS & WORLD REPORT).

din bloc-notesul cronicarului

„Factorul costurilor“ şi inflaţia

Este cunoscută teoria după care tendinţele de inflaţie înregistrate în ultimul timp în S.U.A. s-ar datora „factorului costurilor". Poate fără să vrea, prin datele publicate recent, ziarul american JOURNAL OF COMMERCE, oferă cititorilor săi o dezminţire clară. În perioada 1958—1965, scrie ziarul, cheltuielile pentru salarii per unitate marfă în industria S.U.A. au scăzut, în medie, cu 0,8% anual, în timp ce preţurile produselor finite au crescut cu 4%. Rezultatul a fost o creştere cu 1,2% a profiturilor în fiecare an.

Mai e nevoie de un comentariu ?

Ştiinţa în uzină

Colaborarea dintre ştiinţă şi producţie se încetăţeneşte tot mai adînc în industria sovietică. Anul trecut a fost înfiinţat un centru de cercetări ştiinţifice pe lîngă Uzina de tractoare din Minsk. Centrul, care reuneşte circa 500 de ingineri, economişti şi tehnicieni, cuprinde următoarele laboratoare de bază : prelucrarea metalelor sub presiune, sudură, turnare, electro-termic, studiul metalelor, prelucrarea termică a materialelor, laboratorul de informare şi calcul, organizarea ştiinţifică a muncii ş.a. Înfiinţarea acestui centru ştiinţific de uzină a permis coordonarea muncii de studii şi cercetare din întreprindere şi — în ultimă instanţă — mărirea eficienţei ei economice şi tehnice.

În defensivă

„Cu cît mai mult fumaţi, cu atît mai mici sînt şansele dv. de a căpăta o pensie", este motto-ul folosit de revista ECONOMIST la un articol despre ultimul episod al luptei pentru piaţă a companiilor producătoare de ţigări şi tutun. Într-adevăr, firmele producătoare încep să-şi simtă ameninţată poziţia în urma numeroaselor studii şi rapoarte despre daunele pe care fumatul le aduce sănătăţii. De altfel, după cum arăta recent ministrul sănătăţii, între 1961 şi 1965 proporţia nefumătorilor în cadrul populaţiei adulte a Angliei a crescut de la 43% la 46%, scăzînd corespunzător ponderea fumătorilor.

Îngrijorate de această tendinţă şi confruntate de introducerea unor restricţii guvernamentale asupra reclamei pentru ţigări, companiile caută alte căi de sporire a vînzărilor : o nouă metodă este aceea a introducerii în cutia de ţigări a unui „cupon în dar" în schimbul căruia cumpărătorul capătă gratuit cîteva ţigări în plus. Cheltuielile firmelor în acest scop sînt considerabile. Dacă în trecut ele cheltuiau pentru reclama obişnuită 14 milioane lire, ele „cheltuiesc" acum pentru cupoane 25 milioane lire. După cum atrage însă atenţia ECONOMIST cheltuiala nu este decît fictivă : în locul unei reduceri a preţului unui pachet de ţigări cu 2½ pence, cumpărătorului i se creează iluzia unui dar.

Definirea unui... ministru

S-ar părea că publicul francez ştie ce este un ministru de finanţe şi care sînt prerogativele sale. Doar miniştri de finanţe există de secole în Franţa ! Şi totuşi, o carte apărută recent la Paris, a lui Dominique Leca, preşedintele societăţii de asigurări „Union", se consacră sarcinii de a răspunde la această întrebare.

Autorul lucrării îşi defineşte astfel subiectul său : „Ministrul de finanţe este întrucîtva «notarul Franţei» ; el îşi dă osteneala să ne onoreze semnătura, jucînd fără emfază rolul de salvator tehnic, atunci cînd calculele eronate şi himerele se prăbuşesc în jurul lui". Enumerînd dezavantajele şi riscurile pe care le incumbă un asemenea rol, Dominique Leca ajunge la concluzia că ministrul de finanţe este persoana care ocupă acel „loc geometric, unde nevoile materiale şi morale ale ţării se măsoară, atît unele cît şi celelalte, cu aceeaşi unitate de măsură, care este banul".

Cît de îngust trebuie să fie însă „locul geometric" pe care-l ocupă un ministru de finanţe atunci cînd îi lipsesc „unităţile de măsură" !

Raport de forţe

O anchetă efectuată recent relevă unele indicii asupra schimbării raportului de forţe între S.U.A. şi Anglia, pe de o parte, şi ţările vest-europene continentale, pe de altă parte, pe piaţa mondială.

Luînd ca indicator principal cota-parte a fiecărei ţări în exportul mondial capitalist de produse finite, autorii anchetei relevă o scădere a ponderii exportului S.U.A. şi al Angliei.

	1958	1965
S.U.A.	23,2	20,4
Anglia	18,2	13,6
TOTAL	41,4	34,0

În acelaşi timp, cota-parte a unor ţări vest-europene continentale a crescut, după cum urmează (în %) :

	1958	1965
R.F.G.	18,5	19,3
Franţa	8,6	8,9
Italia	4,1	6,8
TOTAL	31,2	35,0

La acestea trebuie adăugată şi creşterea simţitoare a ponderii Japoniei — de la 6,09% în 1958 la 9,4% în 1965.

Ofensiva electricităţii în transportul rutier

După ce nu de mult în Anglia şi în Statele Unite au fost experimentate turisme electrice, la 1 decembrie în această din urmă ţară a fost prezentată publicului şi motocicleta electrică. Lansată de compania Union Carbid, motocicleta este utilată cu motorul unui aparat pentru... tuns gazonul şi foloseşte drept combustibil hidrazina, care — în contact cu oxigenul din aer — furnizează curentul electric necesar. Avînd o autonomie de 300 km şi neproducînd zgomot, noul tip de motocicletă are perspective de utilizare, mai ales, în zonele urbane. Cu condiţia reducerii treptate a preţului său, care, deocamdată, este cam piperat : 6 000 de dolari, respectiv costul a cîtorva turisme de serie.

La ora electronicii

Prefectura poliţiei din Paris se echipează în prezent cu instalaţii electronice, care vor permite un înalt grad de modernizare a unei serii dintre serviciile sale.

Astfel, de pildă, folosirea unui ordinator pentru trierea celor 6 milioane de fişe de identitate, existente la Prefectură, va permite scurtarea timpului necesar pentru găsirea unei anumite fişe de la 6 ore, în medie, la 3 minute şi jumătate. Echipamentul electronic se va ocupa, de asemenea, cu controlul şi reglarea rapidă a circulaţiei autovehiculelor pe arterele cele mai aglomerate din Paris. În fine, printre altele, datorită elaborării unui uriaş fişier al automobilelor înmatriculate pe teritoriul Franţei (12 milioane), va deveni posibilă găsirea, într-un timp record, ...a automobilelor furate.

Mai rămîne de rezolvat doar o singură dificultate : calificarea unor tehnicieni, capabili să valorifice din plin capacităţile acestor instalaţii.

Fără pronosticuri

O comisie de studiu formată din 7 persoane, 200 kg de dosare şi 50 de zile pentru a le studia şi a prezenta concluziile — iată cîteva date preliminare ale proiectului unui metrou, care urmează a fi construit în marele oraş Sao-Paulo, „capitala" industrială a Braziliei. Dosarele respective conţin ofertele detaliate, făcute de firme de specialitate din 6 ţări : Anglia, Franţa, Japonia, R.F.G., Spania şi Statele Unite.

Startul a fost dat. Dar, spre deosebire de competiţiile sportive, această întrecere este lipsită de pronosticuri asupra şanselor fiecărui concurent de a ajunge primul la finiş.

Comerţul în Japonia

În multe din ţările Extremului Orient funcţionează centre comerciale puternice. La Tokio, supracentrele comerciale sînt grupate pe bulevardul Ginza, replică a Champs Elysée-ului de la Paris, precum şi pe frumoasele străzi Marunouchi Yarakucho şi Shimbashi, unde se găsesc magazine foarte mari. Din cele 248 mari magazine japoneze, 40 se găsesc la Tokio.

Marile magazine din Tokio (printre care renumitul Matsuya, care vinde jucării în lumea întreagă) au o suprafaţă de 5—6 ori mai mare decît cea a marilor magazine pariziene. Sortimentul lor este extrem de bogat, mergînd de la tranzistori pînă la pisici şi trecînd prin algele japoneze utilizate în talasoterapia practicată... la domiciliu. Mai multe din aceste mari magazine — printre care şi Matsuya — au un heliopcrt pe acoperiş şi propria lor gară de cale ferată, fără a mai vorbi de parking-urile helicoidale cu mai multe etaje. În aproape toate aceste magazine clienţii pot lua masa la orice oră din zi şi din noapte.

Ansamblul acestor mari magazine, controlate în cea mai mare parte de cele două firme uriaşe Mitsui şi Mitsubishi, deţine o pondere de 13,4% din totalul cifrei de afaceri. Aproximativ 20% din ele sînt întreprinderi de tipul magazinelor populare. Tot de firmele Mitsui şi Mitsubishi depinde o mare parte din cele 1 535 000 de unităţi comerciale ale ţării. Pentru întregul sud-est asiatic, marile magazine reprezintă 8,7% din cifra totală de afaceri.

Tendinţa spre concentrarea şi exploatarea magazinelor de foarte mari dimensiuni (cu sucursale multiple şi autoservire) aduce cu sine diminuarea numărului punctelor de vînzare cu amănuntul : se prevede astfel că peste 10 ani acestea nu vor mai reprezenta decît 6% din totalul unităţilor comerciale din Japonia.

Botez la o masă rotundă

În cadrul unei „mese rotunde" la care au participat reprezentanţii cei mai calificaţi din provinciile interesate din Italia, noua autostradă Torino — Piacenza a fost botezată „Autostrada vinurilor".

Aflată încă în construcţie, autostrada va străbate pe o distanţă de 165 de km una din cele mai bogate regiuni viticole din Italia.

Organele de circulaţie s-ar putea însă să fie profund neliniştite.

„Regula de aur“ şi alternativa ei

Unii economişti în Franţa se întreabă dacă nu cumva, după perioada anterioară de frînare a cheltuielilor publice, s-a trecut acum la o politică economică mult mai puţin severă, care riscă să antreneze inflaţia sau recesiunea. La această întrebare trebuie să răspundă Consiliul Economic al Franţei, care a luat în dezbatere problema.

După ideile cuprinse într-un raport general prezentat în Consiliu, în viitor nu mai este posibil să se abordeze problema cheltuielilor publice exclusiv sub unghiul bugetar. A echilibra cheltuielile şi încasările — chiar prin mijloace neinflaţioniste — nu mai constituie o „regulă de aur" ca altădată. Este necesară o perspectivă economică globală.

Despre ce perspectivă e vorba, pare să indice tot raportul, care consideră că bugetul statului, al autorităţilor locale şi sarcinile de asigurări sociale n-ar trebui „să ape[...] mai mult în Franţa decît în ţările concurente". Se atr[...] atenţia, pe baza unor calcule întocmite de O.C.D.E., c[...] prezent procentul acestor cheltuieli este mult mai ri[...] în Franţa în raport cu produsul naţional. „Sau fin[...] excedentul cheltuielilor prin inflaţie, adică prin ridic[...] preţurilor şi deficitul comerţului exterior — glăsuieşte raportul —, sau excesul sarcinilor va stînjeni investiţiile productive prin fiscalitate şi cotizaţii — lucrurile ducînd la recesiune". Dar recomandarea, după cum e sugerată în premize, e alta : reducerea cheltuielilor statului, autorităţilor locale şi asigurărilor sociale. Alternativa la „regula de aur" nu pare să fie — după cum lesne se poate deduce — şi în avantajul şcolilor, spitalelor, caselor de pensii etc.

C. GRIGORE

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor şef), P. Alexiu N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor şef adjunct), D. Dumitriu (redactor şef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 2 (178)
VINERI
13 ianuarie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI ● 2 LEI

CONFIRMĂRI ȘI ÎNDEMNURI

CÎND o țară își menține sistematic ritmurile de creștere industrială deasupra nivelului de 10%, cind mișcarea de ansamblu este in general echilibrată și stabilă, cind nivelul de trai al poporului se află intr-o continuă urcare, există cele mai depline temeiuri pentru a acorda politicii care a prefigurat această dezvoltare atributele meritate ale succesului. Pentru că, dacă superioritatea socialismului asupra capitalismului și, implicit, perfecta adecvare a socialismului la exigențele forțelor de producție moderne și ale vieții sociale contemporane sint un corolar al legilor obiective specifice acestei orinduiri, automatisme ale acțiunii acestor legi nu există, după cum nu există nici tipare ale structurii concrete și dinamicii socialismului. Pentru a realiza avantajele socialismului, practica socială trebuie să parcurgă drumul complex, adesea nelipsit de sinuozități, care duce de la posibilitate la realitate. Mai direct spus, in forma și rezultatele dezvoltării, se oglindesc cu un deosebit relief măsura justeței opțiunilor privind proporțiile și celelalte elemente determinante ale mișcării la nivelul economiei naționale, măsura adecvării formelor concrete ale relațiilor dintre părți și ansamblul economic, intre verigile economice etc. Astfel rezultatele dezvoltării noastre economice sint o grăitoare mărturie a reușitei politicii Partidului Comunist Român, a succesului cu care el își indeplinește rolul conducător in viața economică și in intreaga viață socială a țării.

In această vară se vor implini doi ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R., care prin importanța hotăririlor adoptate a deschis o etapă nouă in mersul inainte al României Socialiste. Congresul, ca și măsurile adoptate in acest scurt răstimp exprimă inalta consecvență cu care partidul aplică principiul că in fiecare țară condițiile, nevoile și posibilitățile existente cer soluții creatoare la problemele concrete ale construirii socialismului, in a căror elaborare răspunderea nu poate fi impărțită cu nimeni de poporul respectiv, de partidul care il conduce. Planul cincinal, elaborat după o metodologie nouă și al cărui caracter mobilizator și realist a fost demonstrat in mod imbucurător de rezultatele anului trecut, programul dezvoltării ample a bazei tehnice-materiale a agriculturii și perfecționarea structurii organizatorice și a conducerii ei, asigurarea instituțională și materială a sporirii rolului științei in economia și intreaga dezvoltare a țării, sistemul nou de pensionare, care nu numai că ridică nivelul pensiilor, dar prin elementele originale pe care le conține devine un instrument de suplimentară cointeresare a lucrătorilor activi, reprezintă doar unele din cele mai importante acțiuni și măsuri izvorite din cerințele actuale și experiența dezvoltării economiei țării noastre,

Gheorghe DOLGU

(Continuare in pag. 7)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CINE RĂSPUNDE ?

ORICE cheltuială trebuie făcută numai în măsura în care sintem siguri că vom obține un cîștig. Mai sint, însă, cazuri cind unitățile efectuează cheltuieli fără perspectiva recuperării lor

In acest fel a procedat G.A.S. Belciugatele (regiunea București), care a însămînțat orez, deși în urma analizelor făcute de specialiștii din forul tutelar s-a ajuns la concluzia ca această cultură pe terenul de acolo nu dă rezultate. Pe baza acestor analize, unitatea nu a mai primit pentru anul 1966 sarcină de plan pentru cultura orezului. Totuși, conducerea unității, netinind seamă de sarcinile transmise de forul tutelar, a însămînțat, pe propria răspundere, 100 ha cu orez. La puțin timp de la însămînțare, după ce s-au efectuat cheltuieli de peste 1 500 000 lei cu semănatul și pregătirea terenului, aceleași persoane care au hotărît însămînțarea culturii de orez, pe un teren impropriu, au constatat compromiterea culturii.

La fel au procedat și gospodăriile agricole de stat Măcin și Ghecet (regiunea Dobrogea), care — fără a avea in plan pe anul 1966 — au însămînțat, pe propria răspundere, după cultura de orz, fasole boabe pe o suprafață de 199 ha. Întrucit fasolea boabe după orz, cu toate condițiile favorabile din toamna anului trecut, nu a ajuns la maturitate, pentru a se justifica cheltuielile efectuate cu semănatul și întreținerea culturii (în sumă de 158 000 lei), unitățile au întocmit procese verbale de „calamitate". Nu era normal ca această experiență, de cultivare a fasolei boabe în cultură dublă, după recoltarea orzului, să se facă pe o suprafață de citeva zeci de metri pătrați, și nu pe aproape 200 ha ?

G.A.S. Sabarul (regiunea București) a achiziționat din import supernuclee, necesare fabricării furajelor combinate, într-o cantitate cu mult prea mare față de posibilitățile de consum. Din această cauză, există în stoc cantitatea de 35 350 kg supernuclee (în valoare de 1 822 000 lei), la care termenul de valabilitate garantat de firma străină a expirat încă din anul 1965, iar la cantitatea de 33 550 kg (în valoare de 1 364 400 lei) valabilitatea a expirat în 1966. Dacă unitatea calcula din timp necesarul de supernuclee, în funcție de necesitățile de consum, sau dacă se luau măsuri ca surplusul să fie valorificat la alte unități, se înlătura cheltuirea sumei de 3 186 400 lei, ce nu mai poate fi recuperată. În realitate, această sumă reprezintă o pagubă adusă statului, întrucit nu există nici o posibilitate de a se folosi, în fabricarea furajelor necesare în hrana animalelor, supernuclee a căror valabilitate a expirat de peste un an.

Expirarea termenului de valabilitate se va înregistra și la cele 800 flacoane miofer (în valoare de 66 000 lei), care nu au nici o întrebuințare la G.A.S. Afumați (regiunea București). Pentru a se evita acest lucru, este necesar ca unitatea și forul tutelar să ia măsuri de dirijare a acestei cantități la alte unități, unde se poate folosi.

Pe lingă faptul că s-au efectuat cheltuieli, unitățile citate au adăugat, la acestea, și penalizări pentru credite restante de peste 400 000 lei, întrucit unitățile Băncii Naționale au exclus de la creditare stocurile și cheltuielile care nu pot constitui garanție pentru credite curente.

Se pune întrebarea : poate oare statul să suporte daunele provocate de neglijența unor salariați, care au angajat pe propria răspundere cheltuieli fără nici o eficiență ? La această întrebare, propun să răspundă unitățile care au plătit sumele citate.

Stelian MARIN
Alexandru PĂSCULESCU
controlori revizori în Ministerul Finanțelor

AȘTEPTARE PRELUNGITĂ

ÎNTR-O serie de scrisori sintem solicitați să intervenim pe lingă unele întreprinderi, pentru rezolvarea unor probleme privind relațiile contractuale. Iată un exemplu :

„Vă rugăm să ne sprijiniți în rezolvarea următoarei chestiuni : Uzina de utilaj greu „Progresul"-Brăila trebuia să ne livreze — pînă la 30 septembrie 1966 — o cajă de laminare. Aceeași uzină avea obligația să ne furnizeze — pînă la 1 decembrie 1966 — un reductor de 1600 kW (produs ce reprezenta circa 30% din planul nostru de investiții pe anul 1966)".

Ștefan PÎNZARU
inginer șef
Uzina „Laminorul de tablă" — Galați

N.R. Cu toate insistențele noastre (prin telex și telefon), n-am primit nici un răspuns în legătură cu cele două produse. Așteptăm, în continuare, răspunsul uzinei brăilene. Dar pentru colectivul de muncă de la Galați, este, fără îndoială, mai greu de așteptat.

DEMOGRAFIA ȘI ECONOMIA TRANSPORTURILOR

AM vrut să vă scriu mai demult despre o tematică deosebit de atractivă și de utilă pentru ramura economică a transporturilor. În toamna trecută, tov. Teodor Magda a semnat în revistă (nr. 35) un foarte interesant studiu demografic asupra „navetiștilor" din orașul Brașov, grupîndu-i după distanțele parcurse.

Mi se pare, însă, că analiza ar fi trebuit continuată, efectuînd gruparea și după locurile de muncă, după ramuri și după mărimea întreprinderilor. Ceea ce ar fi prilejuit, cred, observația că mai bine de 1/5 (exact : 20,4%) din totalul salariaților călătoresc spre întreprinderi mari, amplasate în oraș, specializate, cu un grad mai înalt de organizare, și nu către unități economice în curs de organizare. Așadar, avem de-a face cu o anume statornicire a personalului la o serie de întreprinderi.

În același timp, analiza poate fi dusă și mai departe, în sensul cercetării celor trei „8"-uri (de muncă, divertisment și odihnă), a modului în care condițiile de transport influențează asupra productivității muncii și stării sănătății oamenilor muncii, sau despre modul în care apropierea domiciliului de locul de muncă înrîurește numărul transferărilor ș.a.m.d., ajungînd la importante concluzii privind urbanismul, deplasările interraionale și interregionale, amplasarea construcțiilor industriale, măsuri de igienă socială etc.

Ca economist în ramura transporturilor, propun redacției să mai publice asemenea studii, în care să se dezbată și probleme legate de raportul demografie — economie a transporturilor.

Francisc RACZ
economist,
D.R.T.A. — București

CUI SĂ-I FIE SUBORDONAT ?

TOV. Dumitru Munteanu, economist în Ministerul Industriei Ușoare, ne-a prezentat în nr. 48/1966, o schemă de organizare a Întreprinderii „Dacia", una din unitățile la care se experimentează noua organizare a compartimentului economic. Din schemă, rezultă că serviciul control tehnic de calitate este subordonat, atit inginerului șef adjunct, cit și inginerului șef. De asemenea, serviciul control financiar intern este în subordinea contabilului șef și a economistului șef.

Experiența acumulată de mine pînă în prezent mă obligă să sugerez ca aceste două importante activități, care asigură printre altele calitatea produselor și respectarea legalității și disciplinei financiare, să fie coordonate nemijlocit de directorul întreprinderii, sau cel puțin de inginerul șef și, respectiv, de economistul șef, în raport de gradul întreprinderii.

În încheiere, îmi exprim adeziunea la ideea creării funcției de economist șef, care poate constitui „barometrul" activității întreprinderii. Să continuăm schimbul de păreri pe tema aceasta, să vedem și rezultatele experimentării.

P. N. BERINDE
director,
I.R.V.L.F. — Crișana

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Csaba BALINTH, economist, șeful serviciului contabilității I.R.U.M. Reghin — Manualele și cursurile universitare — conform Protocolului nr. 270/1962 încheiat între Ministerul Învățămîntului și Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, — se tipăresc în cantități care satisfac necesarul studenților pe timp de 3 ani. La stabilirea tirajelor, se au în vedere : cifra de școlarizare (transmisă de Ministerul Învățămîntului) și cantitățile solicitate de rețeaua de difuzare pe baza consultării proiectelor de plan. Aceste manuale sînt difuzate cu prioritate în standurile și librăriile special amenajate în incinta institutelor de învățămînt superior, iar în marile centre universitare — la 2—3 librării principale.

În afară de manualele destinate învățămîntului de specialitate, Editura Științifică tipărește lucrări destinate în primul rînd practicienilor. Tirajul acestor lucrări se fixează pe baza comenzilor făcute de unitățile din rețeaua de difuzare, care la rîndul lor își fixează necesarul de exemplare în urma consultării persoanelor de specialitate din regiune.

Gheorghe COSTACHE, Rimnicu-Sărat — Funcția de organizator turism (din cadrul agențiilor și filialelor O.N.T.), ocupată de un angajat cu studii medii, este considerată funcție economică. Perioada de timp în care un angajat a prestat o asemenea funcție se ia în considerare la stagiul în funcții economice pentru care se cer studii medii.

Conf. univ. C. MARINESCU, Institutul politehnic Galați. — Într-o scrisoare personală, vi s-au comunicat observațiile asupra celor două studii.

Constantin FETICU, economist, Centrul de radio Cluj. — Ați primit răspunsul nostru ? Îndrumarul tematic minimal vă va fi — sperăm — de ajutor. Înainte de a elabora articole mai mari, este bine să ne consultăm, spre a evita unele paralelisme etc .

Dr. Ioan FRĂȚILĂ, Arad — Adresați-vă publicațiilor literare.

Ing. Ilie NĂZDRĂVAN, București — Așteptăm să treceți pe la redacție.

Gheorghe MEGHIȘAN, student, Cluj — Este o temă frumoasă pentru lucrarea de diplomă. Opera lui P. S. Aurelian merită să fie cercetată. In scrisoarea personală, v-am comunicat și unele sugestii.

Dănilă MARTON, economist, șef serviciu plan, Uzina de anvelope „Victoria" - Florești, raionul Cimpina — La scrisoarea dv., v-am făcut cunoscut răspunsul forului tutelar, Ministerul Industriei Chimice. Totodată, v-am trimis și unele propuneri tematice.

Prof. Gh. D. ȚICĂLOIU, Cimpulung-Muscel — Observațiile dv. privind tarifele pentru lucrările de dactilografiat le-am înaintat organelor competente.

Lucian PENESCU, economist, secția financiară, Sfatul popular al raionului Tirgoviște — Considerațiile dv. pe marginea lucrării „Evidența bugetară (de C. Topciu) sînt interesante. În vederea unei eventuale a 2-a ediții (îmbunătățite și completate), le-am comunicat autorului.

CONSTANTIN M. DRĂGAN, asistent univ. Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu" de pe lingă C.C. al P.C.R., București — Articolul dv. despre necesitatea cursului de **Analiză** a fost reținut de secția de specialitate.

Gheorghe SÎRBU, economist, Craiova — Care-i adresa dv. ? Răspunsul ce vi l-am expediat a venit înapoi, cu remarca „adresantul necunoscut".

● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

VIITORII ECONOMIȘTI PE ȘANTIERELE VIEȚII

AFLATE în plină actualitate, problemele perfecționării pregătirii cadrelor economice preocupă intens și pe cititorii noștri. Continuînd dezbaterile din revistă și venind în întîmpinarea unor măsuri care se preconizează pentru dezvoltarea mai departe a învățămîntului economic, mai mulți cititori și-au exprimat opiniile cu privire la practica în producție a studenților de la facultățile de științe economice. Prezentăm — cu regretul că spațiul nu ne îngăduie s-o publicăm in extenso *— o parte din corespondența sosită la redacție în legătură cu articolul „Viitorii economiști pe șantierele vieții" (apărut în nr. 32/1966).*

★

STUDENȚII economiști să fie repartizați pentru efectuarea practicii la întreprinderile cu profil corespunzător specialității pentru care se pregătesc, indiferent dacă este vorba de întreprinderi mari sau mici. Practica să se facă pe lingă salariați capabili să dea îndrumări competente. Numărul studenților la o întreprindere să nu fie prea mare, pentru ca — pe de o parte — aceasta să nu stinghereascä activitatea salariaților, iar pe de altă parte — ca fiecare student să poată efectua lucrările necesare însușirii cunoștințelor practice respective. În acest sens, fixarea bazelor de practică să se realizeze de către I.S.E. „V. I. Lenin", de comun acord cu forul tutelar al unităților vizate. *(ing. CONSTANTIN CĂȚELU, director în Ministerul Industriei Alimentare).*

★

AR fi bine, dacă la terminarea institutului economiștii ar fi repartizați la unitățile economice unde au efectuat practica economică. În acest fel, perioada de acomodare pentru cunoașterea activităților din întreprinderi s-ar reduce simțitor. De asemenea, tema lucrării de diplomă să intereseze unitatea unde va fi repartizat. Susținem și noi ideea din articol, ca în planurile de învățămînt să fie lărgit cadrul unor discipline-cheie pentru pregătirea de specialitate a studenților. Sintem împotriva propunerii ca studenții practicanți să lucreze pe timpul vacanțelor în calitate de angajați temporari, fiindcă rostul vacanței este altul, binecunoscut. *(ing. CL. BELU, director adjunct în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini).*

★

PE baza propriei mele experiențe din facultate și apoi din producție, am ajuns la concluzia că un mare impediment în desfășurarea practicii studenților economiști rezidă în programul de practică. Conținutul acestuia suferă încă de modul oarecum abstract al abordării problemelor din producție și etapizării necesarului de însușit în timpul afectat, precum și din cauza aprecierii posibilităților de asimilare a cunoștințelor noi, de către studenți, mai ales în domeniul specialității. De aceea, consider că ar putea fi elaborat un eficient program sau ghid de desfășurare a practicii, apelînd mai mult decit pînă acum la specialiștii din producție, mulți din ei oameni cu o bogată experiență profesională și chiar pedagogică. *(RADU RĂUȚĂ, economist principal în Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene).*

★

ÎN ultimul an sau în ultimii doi ani, practica studenților economiști să fie împărțită în două etape. În prima parte, practicantul să treacă prin mai multe secții și servicii, pentru a avea o privire de ansamblu asupra problemelor economice din întreprindere ; iar în partea a doua, să lucreze într-un loc fix și cu responsabilitate în rezolvarea problemelor, alături de un cadru cu pregătire superioară. Din experiența noastră în controlul practicii, rezultă că aceasta își atinge într-adevăr scopul, chiar în întreprinderi mai puțin moderne, cînd colectivul de conducere acordă atenția cuvenită organizării ei. *(ing. V. PANDIA, director adjunct în Ministerul Industriei Metalurgice).*

★

SĂ se evite ca practica să se facă într-o instituție sau organ coordonator (minister, sfat popular etc). În asemenea locuri de muncă ea nu poate fi eficientă, deoarece studentul nu stăpînește încă practica lucrărilor obișnuite, de bază, din întreprinderi. Ar fi indicat ca, cel puțin în primii ani, practica să se organizeze în întreprinderi nu prea mari. Dar, și mai bine ar fi în aceleași întreprinderi și pe cit posibil în aceleași servicii, evitîndu-se astfel risipa de timp ce provine din necesitatea de a cunoaște în fiecare an datele de ansamblu ale întreprinderii. De altfel, acestei cunoașteri de ansamblu ar trebui să i se aloce, în ultimii ani de practică, numai 2—3 zile din toată luna. *(A. BRAEȘTER, economist la Sfatul popular al Capitalei).*

★

DATE fiind tematica facultăților economice, specificul muncii în gospodăriile agricole de stat și complexitatea activității economico-financiare a acestora, considerăm că, într-o primă etapă a practicii de producție, studenții ar trebui să facă cunoștință cu activitatea de ansamblu a serviciilor economice din G.A.S., iar apoi să lucreze efectiv într-unul din servicii. Temele de studiu să fie astfel stabilite, încit să dea posibilitate studenților de a se documenta asupra activității unității în care efectuează practica. În ce privește îndrumarea, Departamentul Gostat a dat dispoziții trusturilor teritoriale și gospodăriilor de stat ca specialiști cu experiență să asigure aceasta, creîndu-le totodată condiții corespunzătoare de muncă, studiu, cazare și hrană. *(V. DOREA, director în Departamentul Gostat).*

RIDICAREA EFICIENȚEI ÎNTREGII ACTIVITĂȚI ECONOMICE

● PRIN REPROIECTARE, UN CONSUM REDUS DE MATERIE PRIMĂ

În acest an, planul de producție prezintă o creștere de 9% față de anul 1966, iar prețul de cost va trebui să fie redus cu 8,1%. Printre altele, se prevede, de asemenea, să fabricăm în serie locomotiva electrică de 6580 C.P., celule electrice prefabricate cu întrerupătoare, motoare de curent alternativ în clase de izolație F, motoare de tracțiune pentru locomotiva electrică și multe altele.

Dezbaterile care au avut loc s-au referit, în principal, la posibilitățile de reducere a consumului de metal și materiale, la mecanizarea operațiunilor și la lucrul efectiv în două și trei schimburi. Dintre măsurile preconizate — antecalculul ne arată că eficiența lor economică va fi de peste 12 milioane lei — notăm: reproiectarea transformatorului de 10 MWA cu trei înfășurări, a unor tipuri de transformatoare de 315 kWA, a motoarelor electrice tip MSI de 100 și 200 kW, înlocuirea cuprului cu aluminiul la transformatoarele de 1600 kWA, folosirea deșeurilor de tablă silicioasă, precum și reducerea adaosului de prelucrare la o serie de repere în turnătorie.

Victor MITU
tehnician
Uzinele „Electroputere" – Craiova

DEZBATERI • PROPUNERI • ANGAJAMENTE 1967

DE citeva zile se desfășoară în întreprinderile industriale, în transporturi, pe șantierele de construcții și în agricultură adunări în care se dezbat măsurile pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe 1967. Expresie a adîncului democratism al orînduirii noastre socialiste, care atrage în mod activ masele largi de oameni ai muncii la organizarea și conducerea producției, dezbaterile se desfășoară sub semnul sarcinilor izvorîte din Plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, sub semnul ridicării calitative a întregii activități economice, a înfăptuirii luminosului program de înflorire a economiei, științei și culturii elaborat de Congresul al IX-lea al partidului.

Animați de dorința fermă de a dezvolta în acest an succesele obținute în 1966, colectivele de întreprinderi au analizat posibilitățile largi pe care le au în direcția ridicării eficienței întregii activități, pentru sporirea producției, utilizarea judicioasă a materiei prime și, îndeosebi, a metalului, îmbunătățirea în continuare a calității produselor, realizarea exemplară a producției destinate exportului, obținerea de economii și beneficii suplimentare. În dezbateri s-a manifestat puternic hotărîrea muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor de a-și intensifica eforturile în direcția organizării superioare a producției și a muncii pentru ca, pe această bază, să folosească mai din plin mașinile, utilajele și timpul de muncă, să sporească productivitatea muncii, să elimine rebuturile, să reducă la maximum cheltuielile de producție și să obțină astfel însemnate economii și beneficii peste plan.

Ținînd seama de specificul fiecărei întreprinderi și de rezervele interne care au fost relevate în cadrul dezbaterilor, au fost formulate și angajamentele pe 1967.

Un fapt deosebit care merită relevat e acela că, pretutindeni, angajamentele sînt însoțite de măsuri tehnico-organizatorice concrete și eficiente — rod al gîndirii creatoare a colectivelor de muncă, al hotărîrii lor ferme de a-și respecta întocmai cuvîntul dat. **Esențial este ca aceste măsuri să fie înfăptuite la termen, ca ele să se materializeze în fapte.** *Avînd în vedere cerințele tot mai complexe ale producției, ale progresului tehnic, planul M.T.O. trebuie actualizat în permanență și complectat cu noi măsuri eficiente, încît el să constituie un adevărat și puternic sprijin în îndeplinirea și depășirea angajamentelor luate.*

Experiența de ani de zile a multor întreprinderi a arătat și arată că, atunci cînd prevederile cuprinse în planurile M.T.O. sînt urmărite și aplicate cu perseverență, ele își îndeplinesc în bune condițiuni indicatorii de plan, obțin o înaltă eficiență economică. Sînt însă și situații — așa cum s-a întîmplat anul trecut la unele întreprinderi — cînd, datorită neînfăptuirii la timp a măsurilor tehnico-organizatorice, însemnate rezerve interne rămîn nevalorificate, diminuîndu-se nivelul rentabilității întreprinderilor.

O atenție deosebită se cere acordată pe șantiere măsurilor menite să ducă la înfăptuirea exemplară și în mod ritmic a planului de investiții, la atingerea unui volum mai mare de construcții-montaj în trimestrul I al anului.

Muncind cu rîvnă și abnegație, punînd în valoare mereu noi rezerve interne, colectivele de întreprinderi vor putea să obțină și în acest an — al doilea din cincinal — realizări de seamă, să-și mărească contribuția la dezvoltarea multilaterală și înflorirea României Socialiste.

subansamblu, nu se va încrucișa, nu vor parcurge un sens contrar a ceea ce noi am numit **„direcția de mers a halei"**. Un sens unic al mișcării interoperaționale, de la trasaj la finisaj.

Suprafața „măturată" de podurile rulante va fi descongestionată la maximum. În scurt timp, cîteva sute de dulapuri de scule vor fi mutate în „zone neproductive". Nici unul dintre dispozitivele de lucru, care nu este utilizat în stadiul respectiv al lucrării, nu va fi admis în cîmpul macaralei. Depozitarea laminatelor pe căile de acces va fi considerată o gravă indisciplină a conducătorilor proceselor de producție și tratată ca atare. Dispecerii vor răspunde direct de evacuarea produselor finite, pe bază de grafic.

S-a și întocmit studiul reamplasării cîtorva dintre utilajele cazangeriei, în raport cu succesiunea fazelor. Fluxul cere, firește, și o reorganizare a formațiilor de lucru pe subansamble. În scopul sporirii productivității muncii, căutarea rezervelor suprafețelor de producție ne-a dus și la adîncirea diviziunii muncii, la specializare, la condițiile unei calități superioare.

Planul de măsuri tehnico-organizatorice a și început să prindă viață. Prin el, valorificăm tezaurul prețios al ideilor îndrăznețe, înnoitoare, prin care colectivul nostru răspunde chemării partidului de a ridica în acest an nivelul tehnic și eficiența producției.

Nicolae COSTEA
ing. șef de producție
Uzina „Vulcan" – Bucuresti

● INDICI MAI ÎNALȚI DE [U]TILIZARE A MAȘINILOR

...oi anul 1966 a fost bo-
...zări. Am depășit cu
... angajamentele, cali-
...a crescut simțitor,
...etul de cost și
...nul milioa-
... nos-
...ile

● CALITATEA PRODUSELOR, OBIECTIV PRINCIPAL

Dezbaterile sarcinilor de plan pe 1967 în cadrul întreprinderilor de industrie alimentară din regiunea Maramureș, au relevat că obiectivele principale ce revin lucrătorilor din această ramură sînt obținerea unor produse superioare, diversificarea sortimentelor și sporirea eficienței economice. Pentru realizarea acestor obiective, colectivele întreprinderilor maramureșene din ramura alimentară și-au întocmit din timp planuri de măsuri tehnico-organizatorice corespunzătoare, care au fost îmbogă...e cu noi elemente, în ședințele ... s-au ținut zilele trecute.

...Creșterea valorii producției globale în 1967 cu 17% față de prevederile planului din 1966, se scon...ază a se realiza la **Întreprinde...** **regională de industrializare a ...ii-Maramureș**, pe seama creș... productivității prin măsurile ...se iau pe linia bunei organizări ...roducției și a muncii, a îmbu...tirii desfășurării fluxului teh...ic. O seamă de îmbunătățiri ...gice se vor realiza anul a... fonduri de mică mecani... de pildă, îmbunătățirea ...hnologic și mărirea ca... producție de la 2 tone ... schimb, prin elimi... înguste la Atelierul ... Baia Mare, asi... bune alimentări ...logic și corela... ...ea grăsimilor ...

...ei pe faze de lu... ...piedicării pă... ...orespunză... ...logică și ...orato... ...ighet ...ana... ...arele ...con...

Fabrica „Ardealul" din Carei va spori prin intrarea în funcțiune, în cursul anului 1967, a unui purificator de ulei brut și a unei instalații speciale pentru limpezirea uleiului rafinat.

Asupra problemei rentabilizării întreprinderii și-au oprit atenția membrii colectivului de la **Întreprinderea de colectare și industrializare a laptelui din Satu Mare.** În dezbaterile purtate au fost criticate unele deficiențe, în special cele referitoare la efectuarea transporturilor neeconomicoase de produse la Frigoriferul-Cluj, care, din lipsa asigurării desfacerii operative, au grevat cheltuielile neproductive. Dacă în situația semnalată răspunderea o poartă forul tutelar, Direcția generală a industriei laptelui, au existat, în anul trecut și o seamă de lipsuri proprii întreprinderii.

În scopul asigurării rentabilizării întreprinderii, care a lucrat, pînă acum cu pierderi planificate, se va urmări desfacerea unui volum mare de produse proaspete și lapte de consum, lărgirea gamei de sortimente cu 10 produse noi, exploatarea rațională a parcului auto etc.

ing. I. ALEXANDRESCU

● CAPACITĂȚILE DE PRODUCȚIE MAI BINE FOLOSITE

Combinatul de industrializare a lemnului-Pipera ocupă un loc important în cadrul economiei forestiere din țara noastră. Unitate puternică, înzestrată cu utilaje de înaltă tehnicitate, ea produce, în cantități mari, o gamă largă de produse din lemn, mobilă, binale, plăci fibrolemnoase înnobilate etc.

În 1966, în activitatea combinatului au persistat o serie de lipsuri pe linia utilizării capacităților de producție — lipsuri care, pe drept cuvînt, au fost criticate la ...Conferința organizației de partid ... orașului București. Dacă la fa...ile de mobilă și plăci fibrolem... înnobilate capacitățile de ...e sînt folosite integral, nu ...ucru se poate spune des...ca de binale, care pro...elulare furniruite și fi...restre. Dată în exploa... această unitate din ...lui n-a reușit nici ... atingă parame...

...ctorilor care au ...re de lucruri, ... o reprezintă ... la stabilirea ...e a fabricii ...ul consu... mano... ...ură fe...

ușă-etalon. Ulterior, însă ca urmare a cererilor beneficiarilor, numărul tipodimensiunilor a crescut la 120 la uși și la circa 50 la ferestre. Marea majoritate a noilor sortimente au, în comparație cu cele luate în calcul la stabilirea capacității proiectate, valori mai ridicate la consumul specific de materiale și manoperă. Acest fapt a influențat negativ, atît gradul de utilizare a capacității de producție, cît și rezultatele economico-financiare.

Anul acesta vom pune un accent deosebit pe îmbunătățirea activității tehnico-economice, în general, și a fabricii de binale, în special. Dintre măsurile ce vor fi luate amintim: **construirea unei linii pentru confecționarea căptușelilor necesare fabricației de uși,** în scopul degrevării liniei de uși propriu-zise și utilizării integrale a capacității ei; **punerea în aplicare,** începînd cu trimestrul I/1967, a **proiectului privind perfecționarea organizării fabricației și a tehnologiei la linia de ferestre; sortimentele comandate de beneficiari vor fi reunite în grupe de produse, dimensiuni și grupe de mașini, în vederea raționalizării fabricației și încărcării la capacitatea proiectată a utilajelor.** Toate aceste măsuri ne vor da posibilitate ca pe întregul combinat să realizăm peste plan 3 milioane lei la producția globală, 2,5 milioane la producția-marfă vîndută și încasată și să obținem, peste plan, economii la prețul de cost de 2 milioane lei.

Gh. GRAMATICU
inginer șef, C.I.L.-Pipera
București

● FLUXURI RAȚIONALE – PRODUCTIVITATE SPORITĂ

Față de anul trecut, producția-marfă a uzinei crește în 1967 **cu 17%**. Investițiile asigură lărgirea capacității de producție, îndeosebi în sectorul prelucrător. Spații noi nu vom avea. În principal, sporul de producție la cazangerie — secție-cheie a uzinei — va fi obținut pe seama măririi productivității muncii, utilizării mai eficiente a capacității existente.

De aceea, unul dintre obiectivele urmărite în dezbaterile din secții a fost găsirea acelor soluții, tehnice sau organizatorice, care să pună mai bine în valoare suprafețele din raza podurilor rulante. Larga consultare a colectivului a dat rezultatele așteptate.

Produsele noi asimilate (cazanele termice de 120 și 420 tone abur/h), le vom asambla în flux. Avem în vedere o organizare a producției, a fazelor în succesiune, care să ne conducă la o înaltă productivitate a muncii prin raționalizarea

● UTILIZAREA JUDICIOASĂ A METALULUI

Rezultatul muncii colectivului Uzinei de pompe - București pe anul 1966, s-a concretizat în îndeplinirea cu succes a sarcinilor de plan. Principalii indicatori au fost îndepliniți în proporție de 106,6% la producția globală, 104,6% la producția-marfă, 102,1% la producția-marfă vîndută și încasată.

Discuțiile purtate recent de muncitori, cadrele tehnice și economice ale uzinei s-au axat pe descoperirea și folosirea de noi rezerve interne, în vederea asigurării îndeplinirii și depășirii sarcinilor sporite de plan pe 1967. Atît obiectivele înscrise în planul M.T.O., cît și propunerile făcute, urmăresc în mod deosebit reducerea consumurilor specifice și îndeosebi de metal. În acest sens sînt prevăzute măsuri ca:

— reorganizarea procesului tehnologic de elaborare, formare și turnare a pieselor, cu o economie prezumată de 400 000 lei;

— introducerea postamenților tipizați la electropompele „Sadu" — economie de 490 000 lei;

— aplicarea normării tipizate de grup și a normativelor tehnice — economii 317 000 lei;

— înlocuirea cuplajelor din fontă cu mase plastice la motoarele de 0,8 kW și 1,1 kW 1500 rot/min;

— înlocuirea capacului pompei PCS ½" din F.C. cu capac din masă plastică, precum și confecționarea din masă plastică a capacelor lagăr, care în prezent se fac din fontă.

În scopul economisirii metalului, s-a propus confecționarea din mase plastice și a altor repere sau subansamble.

Un accent deosebit s-a pus pe creșterea responsabilității pe linia îmbunătățirii calității produselor, începînd de la proiectare și pînă la executarea ultimei operații. Printr-o analiză operativă și temeinică a rebuturilor se vor stabili cauzele acestora, responsabilitățile, precum și măsurile de eliminare imediată. Luarea acestor măsuri va permite uzinei să treacă la mărirea termenului de garanție a unor produse (pompe tip DL1—DL8) de la șase luni la un an.

Rezultatul dezbaterii cifrelor de plan și-a găsit concretizarea în angajamentul pe care colectivul uzinei și l-a luat și care constă în **depășirea sarcinilor de plan cu 2,5 milioane lei la producția globală, 1,2 milioane lei la producția-marfă vîndută și încasată, 0,5 milioane lei economii la prețul de cost și creșterea productivității muncii cu 0,6%.**

S. STERE
contabil șef
C. PASAT
șef de serviciu

EXISTĂ POSIBILITĂȚI CA METALUL SĂ FIE MAI BINE GOSPODĂRIT

REDUCEREA consumurilor specifice reprezintă — așa cum s-a subliniat la plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 — una din principalele surse ce stau la îndemîna întreprinderilor pentru micșorarea cheltuielilor de producție, în scopul sporirii eficienței activității lor economice. Căile de reducere a acestora sînt multiple, ele diferind de la o ramură la alta, de la un produs la altul. Principalul constă în analizarea critică a produselor aflate în fabricație sub raportul consumurilor specifice de materii prime și materiale în comparație cu produsele similare realizate pe plan internațional. Sporind continuu performanțele calitative ale produsului, trebuie urmărită totodată, în cele mai mici amănunte, reducerea sistematică a cheltuielilor materiale.

De asemenea, o deosebită atenție se cere acordată asimilării produselor noi. Trebuie avut în vedere ca, încă în faza de concepție, noile produse să aibă astfel de parametri care să le confere o înaltă competitivitate pe piața externă. Aceasta presupune, totodată, ca la realizarea lor, să se stabilească consumuri specifice raționale de materii prime și materiale.

Articolul de față își propune să analizeze posibilitățile de reducere a greutății unor mașini și utilaje și, implicit, a consumului de metal, astfel ca acestea să se situeze la nivelul tehnicii contemporane, atît sub aspectul caracteristicilor tehnico-funcționale, cît și a greutății lor specifice.

PERFORMANȚE ÎNALTE, GABARITE ȘI GREUTĂȚI TOT MAI MICI

INDICATORUL de greutate specifică a mașinilor și utilajelor caracterizează în mod sintetic unul din principalele aspecte ale evoluției tehnicii construcțiilor de mașini pe plan mondial. **Tendința spre construirea de utilaje care să atingă performanțe de exploatare din ce în ce mai ridicate, dar avînd gabarite și greutăți proprii din ce în ce mai mici, s-a manifestat consecvent ca o dovadă materială a progresului tehnic.** Însăși noțiunea de „concepție inginerească" include ca element esențial dimensionarea strînsă, bazată pe calcularea cît mai precisă a solicitărilor reale la care sînt supuse în exploatare diferitele organe de mașini, pe folosirea intensivă — cu adoptarea unor coeficienți de siguranță bine verificați — a materialelor cu caracteristici fizice superioare, pe care tehnica, într-o continuă evoluție, le-a pus și le pune la dispoziția constructorilor de mașini.

● Analizarea critică a mașinilor și utilajelor în fabricație, în funcție de performanțele celor similare pe plan mondial, o cerință permanentă. ● De la concepție la producția de serie, exigență maximă. ● Soluții constructive, tehnologii moderne. ● Prin utilizarea oțelurilor aliate, cu caracteristici fizico-mecanice superioare, indici înalți și greutate specifică redusă a mașinilor. ● Nu concesii, ci considerente inginerești în activitatea de concepție. ● Din metalul folosit în prezent se poate realiza un număr mai mare de produse, de înaltă calitate. ● Marca de fabricație, o garanție a performanțelor și a eficienței economice.

● Cerințe ale progresului tehnic

O CONDIȚIE principală a ridicării nivelului tehnic al produselor industriei noastre constructoare de mașini **este aceea de a ajunge să obținem dintr-o tonă de metal produse cu o valoare de cel puțin 4—5 ori mai mare decît în prezent.** Aceasta presupune creșterea gradului de manoperă pe produs, concomitent cu diminuarea gabaritelor, a greutății specifice și sporirea performanțelor acestora. **Se creează astfel posibilitatea să exportăm nu metal brut, ci produse de înaltă tehnicitate cu un consum ridicat de manoperă.** De fapt aceasta înseamnă, în ultimă instanță, nivel tehnic ridicat, eficiență.

Faptul că reducerea greutății specifice a mașinilor constituie o caracteristică a progresului tehnic, poate fi demonstrat prin nenumărate exemple. Astfel, **în domeniul motoarelor termice-diesel** (exemplele se referă la clasa 500 CP), **față de greutățile specifice** (kg/CP) **obișnuite în jurul anului 1939 și care se cifrau la circa 30 kg/CP** (fără a lua în considerare motoarele foarte lente), **indicatorul contemporan se situează în jurul a 5 kg/CP, adică de circa 6 ori mai mic.** Interesantă este și evoluția greutății specifice a motoarelor electrice, redată în graficul nr. 1, după datele unei mari firme producătoare din străinătate; greutatea specifică s-a redus la jumătate, la intervale de circa 30 ani.

Grafic nr. 1.

EVOLUȚIA ÎN TIMP A GREUTĂȚII SPECIFICE A MOTOARELOR ELECTRICE (4 KW – 1500 ROT./MIN.)

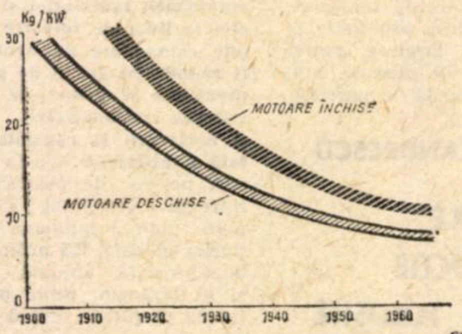

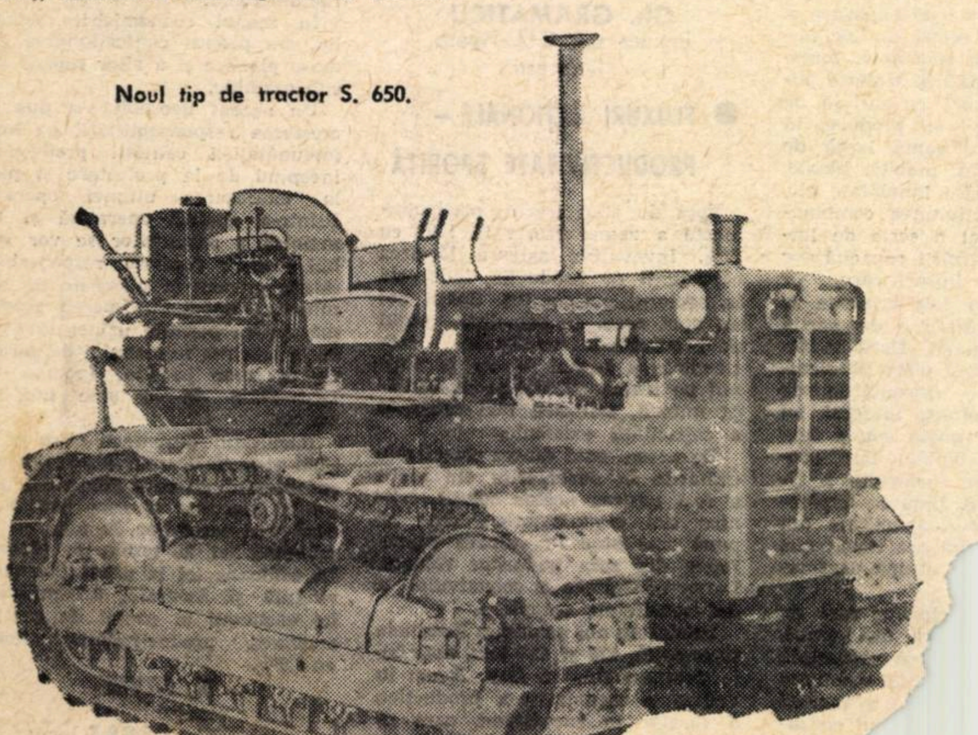

Noul tip de tractor S. 650.

După datele altei firme, **greutatea transformatoarelor de distribuție fabricate** (exemplul se referă la tipul de 100 KVA 20 kV) **a scăzut de la 1400 kg în 1924, la 730 kg în 1964, concomitent cu reducerea pierderilor de mers în gol de la 1150 la 400 W,** deci concomitent cu o sensibilă îmbunătățire a caracteristicilor economice de exploatare.

Aceeași tendință se constată în domeniul construcției de aparate. În graficul nr. 2 este arătată evoluția în timp a greutății specifice raportată la puterea de rupere a întrerupătoarelor automate de înaltă tensiune.

Grafic nr. 2.

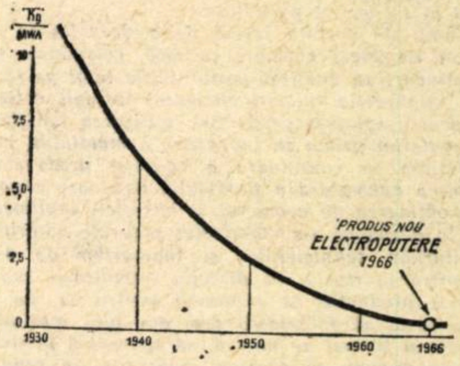

Este sugestiv un exemplu din producția **aparatelor electromenajere. Față de modelele fabricate în 1935, tipurile actuale de aspiratoare de praf au o capacitate de absorbție de 2,3 ori mai mare, la un gabarit ceva mai redus și la o mai bună manevrabilitate.**

Această evoluție, care poate fi demonstrată prin multe exemple, este pe de-o parte consecința folosirii intensive a materialelor noi, cu caracteristici tot mai bune. Pe de altă parte, ea este rezultatul perfecționării continue a metodelor de calcul folosite în proiectare, a posibilităților perfecționate de reproducere în laborator a condițiilor de exploatare, ceea ce a permis proiectanților să abordeze și să aplice cu curaj dimensionări și soluții constructive noi. Ea evidențiază astfel, rolul deosebit de însemnat al proiectanților în ridicarea eficienței economice a producției. **Proiectantul, înarmat cu întreg bagajul de cunoștințe pe care i le oferă posibilitățile d[...] documentare, stăpînind cu competență m[...] todele moderne de calcul și de constr[...] soluțiile constructive cele mai noi[...] într-o permanentă legătură cu act[...] de cercetare și experimentare di[...] toare în care se pregătesc și s[...] aceste elemente de noutate, r[...] factor esențial în acțiunea de [...] eficienței economice a producției [...] promovării tehnicii noi.**

Evoluția respectivă demons[...] semenea, că **în activitate[...] exercitată asupra unui p[...] pauze, întreruperi, făr[...] sul respectiv să rămîn[...] nă necompetitiv față d[...] de pe piața mondială.** [...] selor trebuie să co[...] racter continuu, [...] lansării în fabr[...] lot dintr-o v[...] tanții să-și [...] atins prin [...] proiectare[...]

● Î[...]

a greutății specifice a utilajelor pe calea reproiectării. **„La o serie de produse — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 — consumul de materiale și în primul rînd de metal este mult mai ridicat decît în țările avansate. Avem încă rezerve interne mari pentru reducerea consumului specific și îmbunătățirea performanțelor tehnice ale mașinilor, utilajelor și instalațiilor".**

Analiza comparativă a indicatorilor tehnico-economici permite stabilirea principalelor direcții în care trebuie acționat pentru perfecționarea constructivă a produselor respective, precum și a însemnatelor efecte economice care pot fi valorificate pe această cale.

O pondere însemnată în producția industriei constructoare de mașini o ocupă motoarele termice și utilajele de transport sau mecanizare, echipate cu astfel de motoare. În domeniul motoarelor termice, perfecțiunea construcției și gradul de utilizare a metalului este caracterizat foarte bine de indicele de greutate specifică (kg/CP). Acest indice este influențat favorabil de presiunea medie efectivă și de turație.

În construcția motoarelor termice moderne este caracteristică tendința de creștere a turației, menținînd totodată în limite admisibile viteza medie a pistonului și, implicit, durata de viață a celor mai importante piese de uzură. În ce privește presiunea medie efectivă, tendința mondială certă constă în abandonarea alimentării naturale (presiune medie sub 8 kg: cm²) și trecerea la supraalimentare (normală sau cu răcire intermediară), ceea ce conduce la presiuni medii efective în jurul lui 15 kg:cm². O altă direcție de dezvoltare a motoarelor diesel constă în mărirea anduranței efective în exploatare între două reparații capitale prin măsuri constructive, inclusiv a utilizării fontelor și oțelurilor de mare rezistență. **Folosir[...] aliajelor ușoare în construcția carterel[...] a altor organe cu volum mare, co[...] sursa majoră de reducere a greutăț[...]**

Judecate prin prisma criteriil[...] sus, motoarele D 103 de 65 C[...] 1800 rot/min și sc = 6,8 kg/[...] pează gama de tractoare U[...] prezintă cu indicele lor [...] nivel acceptabil față [...] lare străine, [...] motoare simil[...] **Pe baza ex[...] rezultate [...] torul" d[...] tea ri[...] circa [...] cu [...] a t[...]** prir[...] sc[...] tăț[...] prac[...] met[...] uzi[...]

e[...]

m[...] d[...] a[...]

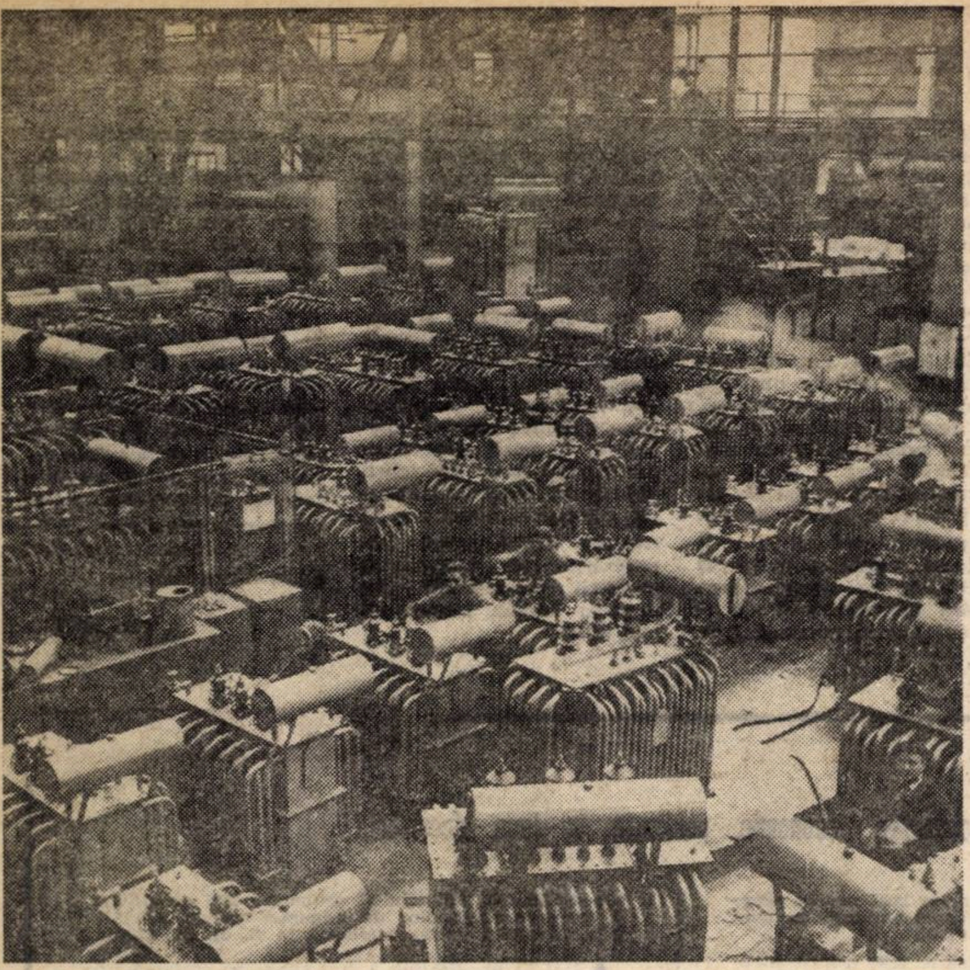

Uzinele „Electroputere" Craiova : Un nou lot de transformatoare

actuală. O condiție favorabilă pentru realizarea acestei îmbunătățiri o constituie soluția constructivă a acestor motoare, bazată pe elemente sudate, deosebit de elastică din punct de vedere tehnologic.

Modernizarea treptată, în etape, a motoarelor termice va exercita o influență favorabilă asupra utilajelor pe care aceste motoare le acționează, utilaje care comportă și în construcția lor specifică rezerve mai mult sau mai puțin importante. Așa de exemplu, tractorul S 650, recent pus în fabricația de serie, este proiectat pentru o putere de utilizare în perspectivă de 75—80 CP. Prin dotarea lui cu un motor de această putere (rezultat din modernizarea actualului D 103, conform celor arătate) greutatea lui specifică ar putea fi adusă la circa 78 kg/CP, indice aflat sub cele mai reprezentative tractoare din această clasă. În prezent, cu o greutate specifică de 96 kg/CP acest tractor este ceva mai ușor decît tipul similar din S.U.A. Caterpillor D 4, și cu circa 10% mai greu decît tipuri similare europene.

Un exemplu de eficiență a acțiunii de reproiectare asupra greutății proprii a produselor, îl constituie faptul că la acest tractor prin reconsiderarea unor piese turnate și forjate, greutatea lui a fost redusă —în comparație cu primele serii — cu 677 kg (circa 10% față de greutatea totală).

Coeficientul de tară cît mai redus la utilajele de transport

ÎMBUNĂTĂȚIRI importante pot fi realizate prin reconsiderarea proiectelor părților mecanice ale utilajelor de transport. **Prin coeficientul ridicat de tară** (greutate proprie/sarcină utilă), **de pildă, camioanele fabricate de Uzinele „Steagul roșu" din Brașov, se găsesc sub nivelul tehnicii mondiale.** Astfel, **familia de autocamioane de 3 t sarcină utilă, prezintă un coeficient de tară de 0,725 față de 0,6—0,62 cît reprezintă aproximativ indicele mediu pe plan mondial. Familia de autocamioane de 5 t cu 0,58 coeficient de tară se situează la limită față de modelele apărute în ultimul timp pe piața mondială, a căror medie este în jurul lui 0,52—0,54.** Chiar la actualele tipuri de autocamioane în fabricație există însemnate rezerve de reducere a greutății proprii, care pot fi aplicate în timp scurt: reproiectarea scaunelor, trecerea carcaselor de ambreiaj și cutie de viteze de pe fontă pe aluminiu ș.a. Este necesar să se accelereze reproiectarea acestor camioane prin trecerea la construcția cu post avansat, avînd drept principal obiectiv atît reducerea greutății proprii, cît și creșterea sarcinii utile.

În ce privește vagoanele de marfă produse în țară, deși coeficientul lor de tară este similar sau mai bun ca al celor produse în alte țări, trebuie arătat că în comparație cu vagoane de cel mai înalt nivel tehnic, prezintă coeficienți de tară cu circa 20% mai mari. Reducerea greutății proprii poate fi realizată prin intensificarea activității depuse de colectivul uzinei de vagoane din Arad în sensul extinderii folosirii oțelurilor sudabile cu rezistență mărită la confecționarea structurilor de rezistență, perfecționarea metodelor de calcul și a verificărilor tensometrice, asimilarea unui nou tip de boghiu de marfă cu 300—400 kg mai ușor decît cel actual, extinderea utilizării aluminiului în construcția de vagoane ș.a.

În domeniul motoarelor electrice, principalele direcții de dezvoltare tehnică constau în folosirea intensivă a materialelor active pe baza îmbunătățirii ventilației, folosirea izolanților superiori și a aliajelor ușoare în construcția pieselor mecanice. **Este cunoscut faptul că motoarele din gama 0,6—160 kW, actualmente în fabricație, se situează la un nivel tehnic satisfăcător.**

Totuși, pentru a ne menține la nivelul tehnicii în plină evoluție, este necesară efectuarea unui nou pas înainte. Astfel, utilizarea în viitor a tablei speciale fără siliciu la realizarea circuitelor magnetice, prezintă nu numai avantaje tehnologice (prin uzura mai mică a sculelor de stanțare), ci și posibilități de reducere a consumului de tablă datorită caracteristicilor magnetice superioare, posibilități evaluate la 10—20%.

Resurse însemnate de reducere a greutății pot fi valorificate prin introducerea izolațiilor moderne bazate pe rășini de turnare, în special la motoarele din gama 200—1000 kW. Un progres tehnic remarcabil se va realiza prin introducerea în fabricație a motoarelor electrice din gama pînă la 7,5 kW din profilul fabricii noi de la Pitești, în curs de construcție, ale căror carcase și scuturi sînt realizate din aluminiu și care permit micșorarea greutății specifice, deci o reducere a consumului de metal în proporțiile arătate în graficul nr. 3.

Grafic nr. 3.

GREUTATEA SPECIFICĂ A MOTOARELOR ELECTRICE DE 1—8 KW DIN PRODUCȚIA INTERNĂ

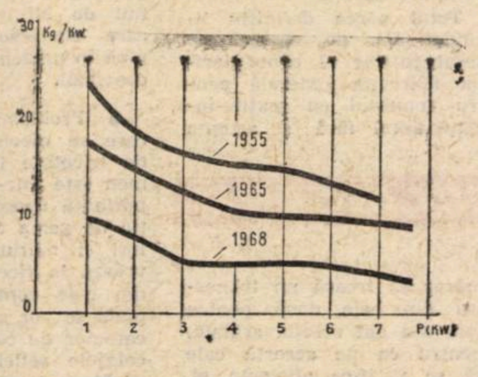

Comparația cu nivelul tehnic mondial a transformatoarelor fabricate de Uzina „Electroputere"-Craiova scoate în evidență faptul că seria actuală, proiectată în 1963—1964, se situează în urma altor realizări contemporane. Astfel, la un nivel de pierderi mai mare decît al produselor unor mari fabrici străine, greutățile totale ale transformatoarelor realizate la Uzinele „Electroputere"-Craiova sînt mai mari cu 15—25%. Folosirea conductorilor de aluminiu în loc de cupru, nu justifică decît în parte această diferență. Greutatea și, implicit, prețul de cost al acestor transformatoare pot fi sensibil reduse prin măsuri constructive și tehnologice — care să valorifice mai bine avantajele folosirii tablelor laminate la rece, precum și prin îmbunătățirea calității conductorilor de bobinaj produși de FCME.

Tehnicul și economicul — criterii esențiale ale proiectării

EXEMPLELE date nu relevă decît în mică parte posibilitățile de valorificare superioară a metalului, de reducere a greutății proprii a utilajelor, de ridicare a nivelului tehnic al acestora pe calea reproiectării, care există în uzinele constructoare de mașini. Ele trebuie privite ca un îndemn pentru mobilizarea tuturor proiectanților de mașini în cadrul acțiunii de ridicare a eficienței economice a producției.

Principalul criteriu, care trebuie să conducă pe proiectanți la reproiectarea produselor, constă în compararea performanțelor și indicatorilor tehnico-economici ai acestora cu produse similare străine, produse de vîrf pe piața mondială. Compararea trebuie să se refere nu numai la indicatorii de greutate specifică și consum de metal, ci la ansamblul parametrilor constructivi și de expliatare, care caracterizează nivelul tehnic al produsului.

În acest sens, este de mare importanță îmbunătățirea documentării proiectanților asupra realizărilor din tehnica mondială, prin consultarea aprofundată a literaturii tehnice și revistelor de specialitate, a materialelor I.D.T., prin vizite de documentare la institute și uzine cu profil similar.

Unul din cele mai importante mijloace care stau la îndemîna proiectanților pentru obținerea unor indici superiori de greutate specifică îl constituie utilizarea oțelurilor aliate, cu caracteristici fizico-mecanice superioare. Așa cum s-a arătat în dezbaterile Plenarei C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966 și la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, în 1967 și în anii următori se va pune un accent deosebit pe creșterea producției de oțeluri speciale, producția oțelurilor aliate crescînd în 1967 cu 27 000 tone față de cea din 1966. Acest fapt constituie o condiție favorabilă pentru extinderea utilizării oțelurilor aliate peste tot unde în felul acesta se poate obține o eficiență economică sporită.

Eficiența acțiunii de reproiectare a produselor, pe calea folosirii materialelor moderne, depinde în mare măsură de eforturile care se vor face de uzine pentru asigurarea aprovizionării cu noile materiale necesare produselor reproiectate. Ne exprimăm părerea că activitatea de concepție trebuie să fie condusă exclusiv de considerente tehnice și economice, de considerente inginerești ; proiectanților trebuie să le fie străine orice fel de „concesii" legate de așa-zisele „greutăți" ce intervin în aprovizionarea unor materiale noi. Totodată, conducerile de uzine au datoria să antreneze întregul colectiv de muncă și, în primul rînd, serviciile de aprovizionare și pregătire a fabricației pentru ca proiectele noi să fie cît mai repede puse în producție, în vederea obținerii, în cel mai scurt timp posibil, a efectelor scontate.

Folosirea intensivă a materialelor cu caracteristici fizico-mecanice superioare impune mărirea exigenței controlului de recepție a materiilor prime, întrucît de calitatea acestora depinde în foarte mare măsură calitatea produsului finit.

ing. I. CRIȘAN
laureat al Premiului de Stat
V. BOESCU

Primii pași

Șantiere inaugurate la început de an cuprind, în aria lor, ramuri diverse ale economiei naționale.

● **CHIMIE : în orașul Victoria se conturează profilul fabricii de metanol.**

● **MATERIALE DE CONSTRUCȚII : a** început montajul primei linii tehnologice a Fabricii de azbociment — Birsești. De aici, anual, vor lua drumul șantierelor 1 500 km de tuburi, 200 000 de mp de plăci.

● **INDUSTRIA LEMNULUI : la Rîmnicu Vîlcea se desfășoară primele lucrări la o nouă fabrică de furnire estetice** proiectată pentru o producție anuală de 5 milioane mp furnir.

● **INDUSTRIA UȘOARĂ : zona industrială a Iașului se va îmbogăți cu o mare țesătorie de mătase.**

● **ZOOTEHNIE : pe litoral, la Cumpăna se construiește o crescătorie de palmipede.** Capacitate : 34.000 de rațe și gîște.

● **PISCICULTURA : în zona viitorului lac de acumulare de la Porțile-de-Fier s-au terminat pregătirile pentru crearea unei pepiniere** care va furniza anual cel puțin 850 de tone de pește.

Probe și rezultate

O serie de obiective a căror construcție a început anul trecut și-au marcat prezența în acest an prin livrarea primelor produse în cadrul probelor tehnologice :

CURIER

● **Stația automată de betoane din Brașov.** De remarcat că elementele de automatizare — furnizate în întregime de industria noastră — răspund cu precizie comenzilor și, astfel, zilnic 160 mc de betoane de bună calitate sînt furnizați constructorilor.

● **Fabrica de plăci fibrolemnoase de la Complexul de industrializarea lemnului Turnu-Severin.** Cele dintîi plăci — din producția anuală de 35.000 de tone — se disting prin rezistență mare și aspect plăcut.

Eficiență

● **Colectivul uzinei de vagoane din Arad a trecut la reproiectarea unui mare număr de repere,** fapt ce se concretizează în reducerea cu 1.700 kg a consumului de metal pe un vagon autodescărcător.

● În comparație cu tipurile similare **primele motoare asincrone trifazate de 400 kilo-vați realizate în acest an la Uzinele „Electroputere"-Craiova, au un randament cu 15% mai mare,** exprimat **și prin cele 1 000 de turații pe minut.**

● **Noua marcă de oțel — 7.M.13 —** realizată de cercetătorii Institutului Academiei de la Timișoara are virtuți tehnice superioare ceea ce va determina o largă întrebuințare în industria construcțiilor de mașini.

● Un alt rod al cercetării științifice îl reprezintă **panourile din beton cu zgură,** concepute și realizate de specialiștii Trustului regional de construcții Cluj. În comparație cu pereții din cărămidă aceste panouri sînt cu 50% mai ieftine și cu 60% mai ușoare.

● **Un nou strung destinat prelucrării pieselor mici și mijlocii a fost omologat la uzina din Arad,** mărind numărul sortimentelor de mașini de așchiat, realizate aici, la 25.

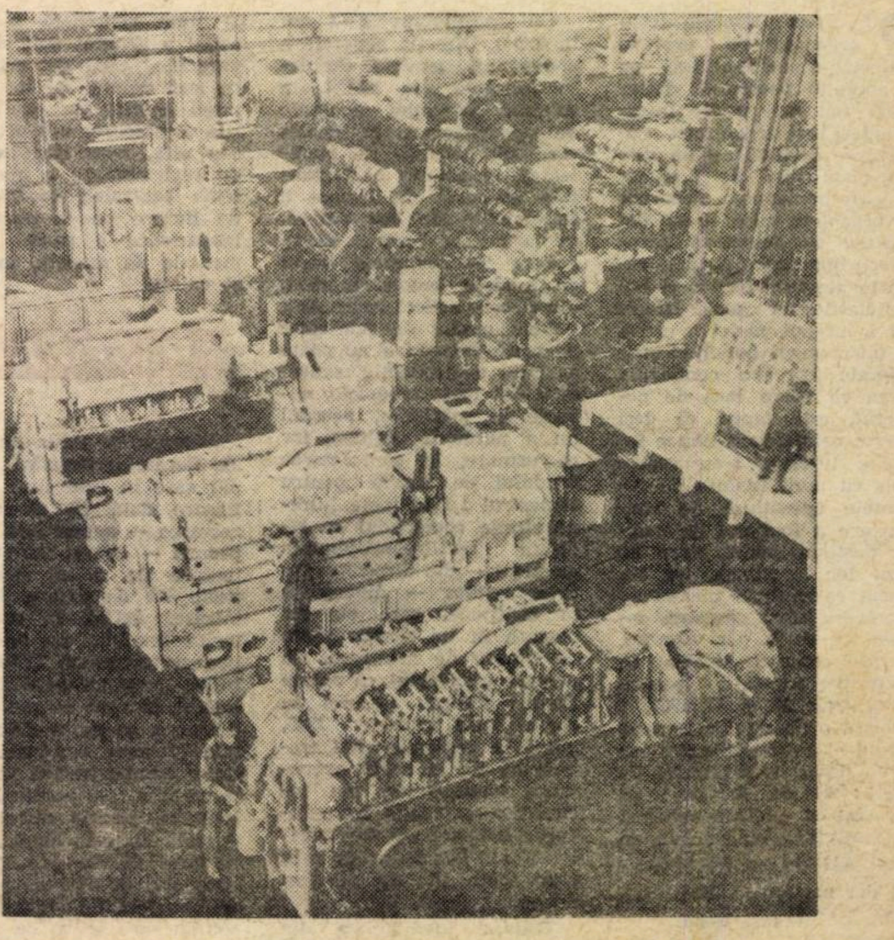

U.C.M. Reșița : secția de montaj a motoarelor pentru locomotivele Diesel electrice

IMBUNĂTĂŢIREA METODOLOGIEI DE PLANIFICARE A INVESTIŢIILOR

ODATĂ cu aprobarea planului de stat pe anul 1967 de către Marea Adunare Naţională au fost luate şi unele măsuri destinate să asigure realizarea în condiţii mai bune a sarcinilor de plan. Importante îmbunătăţiri au fost aduse în acest scop metodologiei planului de investiţii. Una din principalele îmbunătăţiri aduse metodologiei de plan în acest domeniu o constituie lărgirea atribuţiilor ministerelor, organelor centrale şi sfaturilor populare regionale titulare de plan. Astfel, dacă pînă în prezent în listele de titluri ale investiţiilor nominalizate în plan se prevedea pentru fiecare titlu în parte valoarea investiţiilor, volumul de construcţii-montaj aferent, precum şi sarcinile privind punerea în funcţiune, respectiv capacitatea şi termenul, după noua metodologie, în listele de titluri nu se mai trece valoarea fiecărui obiectiv în parte ci valoarea totală a investiţiilor şi a lucrărilor de construcţii-montaj. Titlurile, respectiv lucrările nominalizate, apar numai cu sarcinile de realizare fizică a planului de punere în funcţiune, precum şi cu denumirea organizaţiilor de construcţii-montaj care au sarcină de antreprenor general.

În listele acţiunilor de investiţii se prevede volumul total al investiţiilor şi al lucrărilor de construcţii-montaj, desfăşurarea pe acţiuni efectuindu-se fără a se trece valorile acestora.

Stabilirea valorii lucrărilor de investiţii urmează să fie efectuată, după noua metodologie, de către titulari care, împreună cu constructorii lucrărilor, precizează pentru fiecare titlu în parte — pe baza cunoaşterii datelor exacte privind realizările pe anul 1966 — volumul de investiţii şi de construcţii-montaj. Termenele la care se va asigura deschiderea finanţării pentru lucrările de investiţii noi care urmează să fie începute în anul 1967 se stabilesc tot de către titularul de plan împreună cu constructorul şi vor fi comunicate împreună cu valorile pe titluri Comitetului de Stat al Planificării, Băncii de Investiţii şi Direcţiei Centrale de Statistică, în termen de 30 zile de la data hotărîrii de aprobare a planului, acestea devenind indicatori de plan pe fiecare lucrare în parte.

Virarea volumelor de investiţii între listele de acţiuni şi listele de titluri se va efectua în continuare după normele aprobate prin H.C.M. nr. 2000/1955, o dată pe trimestru.

Un important loc în cadrul recentelor reglementări îl ocupă măsurile luate pentru realizarea şi depăşirea planului de investiţii pe anul 1967 şi recuperarea nerealizărilor din 1966. Aşa, de pildă, în acest scop a fost pus la dispoziţia Băncii de Investiţii un fond de rezervă din care se va putea asigura finanţarea volumelor de investiţii suplimentare, solicitate în urma depăşirii planului de investiţii iniţial aprobat. Aceste depăşiri se pot finanţa în condiţiile în care se respectă valorile de deviz aprobate prin documentaţiile respective şi numai pentru realizarea obiectelor cuprinse în documentaţiile tehnico-economice respective care au fost aprobate.

Pentru recuperarea nerealizărilor din anul 1966, precum şi pentru realizarea în bune condiţii a sarcinilor de plan pe anul 1967, în afară de finanţarea volumelor suplimentare s-au prevăzut şi sursele pentru acoperirea necesarului suplimentar de materiale pentru lucrările de construcţii-montaj. Astfel, materialele necesare volumelor de construcţii-montaj suplimentare se vor asigura în primul rînd în cadrul cantităţilor repartizate fiecărui constructor, iar dacă se pune problema unor repartiţii suplimentare, acestea vor putea fi asigurate din cantităţile de materiale care vor rezulta în plus peste stocurile preliminate la 31.XII.1966, sau din resursele suplimentare care vor rezulta în urma acţiunilor de definitivare a repartiţiilor pe bază de proiecte de execuţie.

În ceea ce priveşte indicatorii planului de muncă şi salarii, posibilităţile de depăşire a volumului de construcţii-montaj se vor acoperi prin recalcularea fondului de salarii planificat anual pentru muncitori, în raport cu gradul de depăşire a planului anual de producţie de construcţii-montaj, cu respectarea prevederilor H.C.M. nr. 457/1961.

În legătură cu lucrările noi din planul de investiţii s-au prevăzut unele măsuri, ca de pildă, reţinerea în rezerva organizaţiilor de construcţii-montaj a forţei de muncă şi a fondului de salarii aferent acestor lucrări. Această rezervă va putea fi folosită o dată cu începerea lucrărilor, cu obligaţia realizării integrale a productivităţii muncii aprobată prin planul de stat. Pentru aprovizionarea cu materialele aferente lucrărilor noi, Banca Naţională urmează să asigure creditarea la producători a acestora pe baza cantităţilor comunicate de către beneficiarii de repartiţii.

Au fost prevăzute şi unele măsuri pentru realizarea indicatorilor proiectaţi la obiectivele industriale, în acest scop urmînd să se formeze colective largi de specialişti, în unele situaţii cu participarea unor specialişti străini (în cazul importurilor complexe), pentru a se examina astfel cauzele nerealizărilor şi modalitatea atingerii parametrilor din proiecte într-un termen cît mai scurt.

În scopul urmăririi realizării planului de investiţii şi de punere în funcţiune a principalelor capacităţi prevăzute pentru anul 1967 cît şi a celor restante pentru anul 1966, Direcţia Centrală de Statistică, Banca de Investiţii şi Comitetul de Stat al Planificării urmează să prezinte pînă la data de 3 ale fiecărei luni stadiul lucrărilor pe principalele şantiere, stadiul punerii în funcţiune la principalele capacităţi, precum şi asigurarea cu documentaţii a lucrărilor nominalizate şi situaţia deschiderii finanţării la lucrările noi.

L. LACHSZ

FIŞIER

Acte normative cu caracter economic, publicate în luna decembrie

● Legea nr. 25 din 27 decembrie 1966, pentru adoptarea planului de stat al economiei naţionale pe anul 1967, publicată în B. of. nr. 84/1966.

● Legea nr. 26 din 27 decembrie 1966, pentru adoptarea bugetului de stat pe anul 1967. publicată în B. of. nr. 84/1966.

● Legea nr. 27 din 28 decembrie 1966, privind pensiile de asigurări sociale de stat şi pensia suplimentară, publicată în B. of. nr. 85/1966.

● Decretul nr. 854 din 30 noiembrie 1966, privind indemnizaţia de naştere şi instrucţiunile pentru aplicare. nr. 1556 din 5 decembrie 1966, ale Ministerului Finanţelor şi Comitetului de Stat pentru Probleme de Muncă şi Salarii, publicate în B. of. nr. 75/1966.

● Decretul nr. 1015 din 21 decembrie 1966, privind transmiterea cu plată a bunurilor mobile proprietate de stat în proprietatea organizaţiilor cooperatiste sau a altor organizaţii obşteşti, publicat în B. of. nr. 82/1966.

● Decretul nr. 1018 din 21 decembrie 1966, pentru încetarea urmăririi sumelor plătite în plus pensionarilor şi beneficiarilor de ajutor social, publicat în B. of. nr. 82/1966.

● Decretul nr. 1028 din 23 decembrie 1966, pentru organizarea şi funcţionarea Ministerului Industriei Chimice, publicat în B. of. nr. 83/1966.

● Decretul nr. 1086 din 31 decembrie 1966 privind majorarea impozitelor pe veniturile persoanelor fără copii, publicat în B. of. nr. 88/1966.

● Decretul nr. 1029 din 23 Decembrie 1966, pentru organizarea şi funcţionarea Ministerului Construcţiilor pentru Industria Chimică şi Rafinării, publicat în B. of. nr. 83/1966.

● Decretul nr. 1032 din 24 decembrie 1966, pentru aplicarea prevederilor art. 2 din Decretul nr. 246/1958 privind reglementarea acordării asistenţei medicale şi a medicamentelor, femeilor care au cel puţin trei copii în viaţă, publicat în B. of. nr. 82/1966.

● H.C.M. nr. 2361 din 25 octombrie 1966 cu privire la majorarea pensiilor de asigurări sociale, I.O.V.R. şi a ajutorului social, publicată în B. of. nr. 87/1966.

● H.C.M. nr. 2745 din 6 decembrie 1966, privind trimiterea de delegaţi permanenţi care să reprezinte interesele „Navrom" în porturile maritime străine, publicată în B. of. nr. 78/1966.

● H.C.M. nr. 2789 din 7 decembrie 1966, privind unele măsuri pentru aprovizionarea şi desfacerea unor produse metalurgice, publicată în B. of. nr. 78/1966.

● H.C.M. nr. 2793 din 7 decembrie 1966, privind modificarea denumirii întreprinderii Fabrica de obiecte sanitare din porţelan-Bucureşti, de sub îndrumarea şi controlul Ministerului Industriei Construcţiilor şi stabilirea obiectului acestei întreprinderi, publicată în B. of. nr. 78/1966.

● H.C.M. nr. 2800 din 7 decembrie 1966, privind componenţa Comitetului de Stat pentru Probleme de Muncă şi Salarii, publicată în B. of. nr. 78/1966.

● H.C.M. nr. 2815 din 12 decembrie 1966, pentru modificarea listei actelor supuse taxelor de timbru, precum şi a tarifului taxelor de timbru, stabilită prin H.C.M. nr. 911/1955, publicată în B. of. nr. 81/1966.

● H.C.M. nr. 2851 din 14 decembrie 1966, privind înfiinţarea întreprinderilor industriale de stat Fabrica de uleiuri comestibile-Slobozia şi Fabrica de conserve din legume şi fructe-Feteşti, sub îndrumarea şi controlul Ministerului Industriei Alimentare, publicată în B. of. nr. 81/1966.

● H.C.M. nr. 3044 din 30 decembrie 1966 privind înfiinţarea Întreprinderii pentru exploatarea vagoanelor restaurant şi de dormit C.F.R., sub îndrumarea şi controlul Ministerului Căilor Ferate, publicată în B. of. nr. 88/1966.

● H.C.M. nr. 3049 din 30 decembrie 1966 pentru înfiinţarea întreprinderii de stat Fabrica de confecţii-Dorohoi. sub îndrumarea şi controlul Ministerului Industriei Uşoare, publicată în B. of. nr. 88/1966.

CÎND ISTORIA SE REPETĂ...
sau cîte contracte tot atîtea divergenţe

DE regulă, dosarele de la organele de arbitraj reflectă o neînţelegere, pe o anumită problemă, dintre două sau mai multe întreprinderi sau organizaţii economice. Această regulă este infirmată însă de dosarele de care ne ocupăm, deoarece divergenţele care le-au dat naştere se datorează neînţelegerilor dintre forurile tutelare ale furnizorilor şi beneficiarilor în cauză. Istoria lor a început cu ani în urmă, la un moment dat fiind considerate aproape conciliate. Ceea ce apare însă de necrezut, este faptul că deşi aceste neînţelegeri dintre forurile tutelare s-au redeschis cu mult înainte de recentele operaţiuni de contractare a fondului de marfă destinat pieţei, care au avut loc la Sinaia, nu s-a reuşit ca pînă la încheierea lucrărilor să-şi găsească soluţia cuvenită. Ca urmare, fiecare contract încheiat în sectorul tricotaje, pentru trimestrele II şi III/1967, a generat o divergenţă, care la rîndul ei s-a transformat într-un dosar de arbitrare. Pe scurt: 24 de furnizori au încheiat cu cei 18 beneficiari ai comerţului cu ridicata, în total 432 de contracte care au dat naştere la 432 litigii, toate pe aceeaşi temă.

Iată cum stau lucrurile:

Cu aproximativ 2—3 ani în urmă, Direcţia generală a comerţului pentru textile-încălţăminte din M.C.I., a solicitat Direcţiei generale de aprovizionare şi desfacere din M.I.U. să stabilească în comun o modalitate adecvată de livrare a tricotajelor, de aşa natură, ca la fiecare termen să se livreze un sortiment bogat de modele, culori, mărimi, din fiecare articol contractat.

Cum modul de fabricaţie pe scară industrială nu poate asigura o producţie simultană din toate modelele, culorile şi mărimile, acordul nu a putut fi realizat, iar ca urmare, la contractarea fondului de marfă pentru semestrul I/1965 toate întreprinderile comerţului cu ridicata textile-încălţăminte au făcut — din dispoziţia forului tutelar — divergenţe la contracte, care au dat naştere la un număr mare de dosare de arbitrare. Ca urmare a faptului că aceste dosare figurau pe rol în cursul lunii ianuarie 1965, adică în perioada cînd trebuia să fie începută executarea contractelor, s-a încheiat o convenţie între forurile tutelare ale furnizorilor şi ale beneficiarilor prin care toate litigiile au fost stinse.

Trăgînd învăţăminte din neînţelegerea care nu a fost la timp conciliată şi care astfel a generat sute de divergenţe, ceea ce echivala cu zeci de mii de lei cheltuieli inutile, la contractările următoare, sub o formă sau alta, s-au găsit soluţii de reglementare a aceleiaşi teme centrale: modalitatea de livrare pe termene calendaristice a gamei sortimentale de modele, mărimi şi culori.

RĂSFOIND PRIN DOSARE

Discuţia se relua cu ocazia fiecărei contractări, adică din şase în şase luni şi de fiecare dată îşi găsea rezolvarea — uneori prin compromis — cu un minut mai înainte de a se declanşa peste 400 de dosare de arbitrare. Astfel, la contractările fondului de tricotaje pentru trimestrul IV/1966 şi I/1967, care au avut loc la Poiana Braşov în mai 1966, pentru a se evita divergenţele şi cum rezolvarea pe linie administrativă nu se întrevedea, s-a recurs la soluţia ca poziţia diferită adoptată de cele două foruri tutelare să fie supusă Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri, iar soluţia care se va da să fie opozabilă tuturor furnizorilor şi beneficiarilor de tricotaje. Pe această cale, s-au realizat două lucruri importante: au fost evitate cheltuieli de zeci de mii de lei şi consumarea unui fond mare de timp necesar redactării şi susţinerii a circa 430 de divergenţe; în al doilea rînd, punctele de vedere ale celor două foruri tutelare pe tema în discuţie, fiind confruntate în faţa celui mai înalt for arbitral au primit soluţia legală.

Totul părea definitiv lichidat. Dar pe neprevăzute forul tutelar al beneficiarilor (Direcţia generală pentru comerţul cu textile-încălţăminte) fără a aştepta măcar să treacă un trimestru din cele două pentru care s-a dat soluţia arătată, pentru ca pe această cale să se verifice eficienţa ei, a cerut revizuirea principiilor hotărîte şi a solicitat ca în contractele pentru trimestrul II şi III/1967 să se prevadă un mod de livrare a gamei sortimentale, similar celui respins de organul de arbitraj ca nelegal şi imposibil de aplicat în practică. Cum, un asemenea punct de vedere nu a putut fi admis de reprezentanţii industriei, la terminarea operaţiunilor de contractare — care au avut loc la sfîrşitul lunii noiembrie 1966— toate anexele la contracte au fost semnate cu divergenţe. Cu alte cuvinte, istoria din noiembrie 1964 s-a... repetat. Întreprinderile furnizoare şi beneficiare, după două săptămîni de tratative au plecat acasă cu toate contractele în divergenţă...

Evident, într-o asemenea situaţie, o problemă care numai cu cîteva luni în urmă a primit o rezolvare de principiu, a luat din nou calea arbitrajului.

Independent de soluţia pe care o va adopta Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri, modul în care au evoluat lucrurile pînă în prezent, impun unele concluzii.

● Problema modului în care se efectuează livrările de tricotaje la fiecare termen este într-adevăr de importanţă deosebită. În funcţie de gama de modele, culori şi mărimi care se livrează la fiecare termen — din cele contractate — pe piaţă se vor găsi sau nu, cu caracter de continuitate, tricotajele solicitate de cumpărători, pentru toate gusturile şi mărimile. Este într-adevăr de neadmis ca timp de luni de zile să nu găseşti decît ciorapi sau jersee numai de o anumită sau cîteva culori.

● Dacă această problemă are o asemenea evidentă importanţă, apare de neînţeles cum de s-a ajuns în anul 1967 fără ca ea să fie rezolvată — de comerţ şi industrie — pe calea unor tratative şi eventuale măsuri de ordin organizatoric. De ce această problemă se reia, numai în perioada de contractare (care ţine 10—12 zile) şi nu este rezolvată din timp de forurile compente?

● Considerăm că orientarea forurilor în cauză de a supune arbitrajului o asemenea problemă, chiar dacă acest arbitraj este forul cel mai înalt, nu poate să ducă la o rezolvare efectivă a problemei a cărei geneză se află în sfera modului de organizare a procesului de producţie şi de desfacere. Hotărîrile arbitrale nu vin decît să arate cum este legal să se procedeze în condiţiile obiective existente. Pentru a se trece peste aceste condiţii trebuie luate măsuri organizatorice nu hotărîri arbitrale, care de multe ori servesc pentru... acoperiri.

● O ultimă concluzie se impune: dată fiind importanţa problemei, considerăm că era indicat ca cele două foruri coordonatoare a producţiei şi desfacerii să fi luat din timp iniţiativa de a se modifica. Condiţiile fundamentale în sensul legiferării modalităţii de stabilire a termenelor şi de executare la fiecare termen a gamei sortimentale. Dacă pe această cale nu s-ar fi soluţionat aspectele organizatorice de care am vorbit, cel puţin ar fi fost evitate sute de litigii şi nenumărate discuţii, care, din lipsa unui act normativ, nu-şi mai găsesc rezolvarea de ani de zile.

C. CRISTEA

PUNCTE DE VEDERE

STIMULAREA MAI LARGĂ PRIN PREȚURI A PRODUCȚIEI PIESELOR DE SCHIMB

MIJLOACELE de muncă suferă o uzură continuă, pe măsură ce contribuie la obținerea unor alte produse sau înlesnesc procesul de producție și circulație. Mărimea uzurii se determină în funcție de utilizarea ce se dă mijloacelor de muncă, locul de exploatare, intensitatea exploatării etc. Același lucru este valabil și pentru părțile componente. În utilizarea lor, anumite părți din mijloacele de muncă, anumite repere, sînt supuse însă la o uzură mai rapidă. Înlocuirea acestora poate menține mijloacele de muncă în exploatare.

Pentru a se stabili rentabilitatea reparațiilor, valoarea lor (inclusiv a părților componente ce se înlocuiesc) trebuie comparate cu valoarea mijloacelor de muncă supuse reparației. În practică, ca element de comparație se utilizează valoarea de înlocuire a mijloacelor de muncă, sau în caz că un mijloc de muncă echivalent nu există, comparația se face cu valoarea inițială a mijlocului de muncă.

Prețurile pieselor de schimb [1]) nu se stabilesc întotdeauna o dată cu stabilirea prețului mijlocului de muncă din componența căruia fac parte. În general, ele se stabilesc o dată cu primele nevoi de un anumit fel de piese, respectiv după o perioadă de funcționare a mijlocului de muncă. Necesarul de piese poate fi determinat în timpul în care mai sînt încă în fabricație mijloace de muncă de același tip, sau după ce încetează producția lor. Din această ultimă categorie fac parte, în principal, unicatele sau mijloace de muncă fabricate în serie mică.

Stabilirea ulterioară a prețului pieselor de schimb față de momentul fixării acestuia pentru mijlocul de muncă atrage după sine determinarea unor prețuri pentru piesele de schimb mai mici decît la aceleași piese, dar care sînt în componența mijloacelor de muncă fabricate în serie. Reconstituirea prețului mijloacelor de muncă din cele ale pieselor de schimb demonstrează aceasta.

Prețul pieselor de schimb (în situația stabilirii ulterioare) va fi diminuat, pe de o parte, prin luarea în calcul a unui preț de cost mai mic, iar pe de altă parte, prin cota de beneficiu aplicată la un preț de cost mai scăzut. Rezultatul se reflectă, deci, în diminuarea beneficiului la producția pieselor de schimb față de cel al produselor. **Așa stînd lucrurile, este evident că unitățile producătoare de piese de schimb au interesul de a produce mijloace de muncă complete și nu piese de schimb.**

DE felul în care la stabilirea prețului pieselor de schimb se ține seamă de corelarea cu valoarea mijloacelor de muncă în componența cărora se încadrează, depinde în mare măsură cointeresarea producătorilor în realizarea acestor piese. De aceea, după părerea noastră, este necesar ca:

a) **prețurile pieselor de schimb să fie stabilite, o dată cu cele ale mijloacelor de muncă în componența cărora intră.** Aceste prețuri se vor stabili pentru o gamă cît mai mare de piese, care pot fi și piese de schimb. Prețurile respective trebuie menținute atît timp cît piesele de schimb sînt solicitate.

Stabilirea prețului pieselor de schimb o dată cu fixarea celui al mijlocului de muncă va cointeresa pe producători să realizeze în aceeași măsură și mijloacele de muncă și piesele de schimb necesare. Ceva mai mult. **Producătorii vor fi interesați în reducerea prețului de cost la acele elemente care vor constitui piese de schimb și după scoaterea din fabricație a mijlocului de muncă.** Cu cît avansează în timp menținerea în exploatare a mijlocului de muncă, cu atît crește productivitatea muncii pentru producerea pieselor de schimb. Ca urmare, se reduce prețul de cost, se obține un beneficiu mai mare, iar producătorii vor fi interesați în a le produce.

Cei ce exploatează mijloacele de muncă și utilizează piesele de schimb vor fi stimulați să utilizeze mai rațional mijloacele de muncă, pentru a necesita cît mai puține piese de schimb. De aici, eliberarea unor capacități de producție la producător, care vor fi folosite pentru alte produse.

b) **prețurile pieselor de schimb care au fost stabilite după fixarea prețului mijloacelor de muncă se cer revizuite în funcție de prețul inițial al mijloacelor de muncă.** Această revizuire va duce la diminuarea beneficiului celor care le utilizează și transpunerea lui în unitățile producătoare ale pieselor de schimb;

c) **pentru piesele de schimb destinate mijloacelor de muncă produse mai înainte decît ultima reașezare a prețurilor cu ridicata** (în situația că nu au prețuri stabilite ce se încadrează la punctul de mai sus), **acestea ar putea fi recalculate în două feluri:**

— pe baza elementelor utilizate la reașezarea prețurilor, pornind de la prețul inițial al mijlocului de muncă;

— pentru mijloacele de muncă, ale căror prețuri inițiale nu se mai cunosc sau care nu au prețuri reașezate, fiind scoase din fabricație, prețurile se pot calcula ținînd seama de creșterea productivității muncii.

Pentru determinarea prețului inițial cu care trebuie realizate piesele de schimb, trebuie să pornim de la calculul obișnuit cu ajutorul elementelor lor actuale de preț (la data cererii pieselor), la care se adaugă un procent de creștere egal cu creșterea productivității muncii din anul în care s-a stabilit prețul mijlocului de muncă pînă în anul în care se solicită.

d) în sfîrșit, **pentru mijloacele de muncă importate, este necesar să se asimileze producția pieselor de schimb.** Considerînd că sectorul în care se execută piesele de schimb ar fi fost și cel care ar fi executat mijlocul de muncă importat, rezultă că prețul pieselor de schimb poate fi determinat pornind tot de la elementele de calcul actuale, prețul obținut fiind majorat cu procentul corespunzător de creștere a productivității muncii în sectorul care produce piesele de schimb, de la intrarea în exploatare a mijlocului de muncă pînă în anul în care se solicită aceste piese.

PREȚURILE astfel calculate, vor avea drept efect satisfacerea în întregime a necesarului de piese de schimb. Pe de altă parte, ele vor determina modernizarea și înnoirea mijloacelor de muncă pentru obținerea unei productivități a muncii sporite.

Pentru ca prețurile să fie stimulatoare, ar fi indicată stabilitatea lor pe toată perioada în care se produc piesele de schimb respective. Beneficiarii au uneori tendința să execute o parte din piesele de schimb de care au nevoie în unitățile proprii, utilizînd pentru aceasta capacități destinate execuției produselor din profilul de fabricație. Tendința este determinată de prețul mai mare al pieselor de schimb în sectorul producător al mijloacelor de muncă, întrucît prețul stabilit în acest sector cuprinde și beneficiul. Prețul de cost al pieselor de schimb produse în întreprinderile organizate pentru aceasta, este însă mai mic. În scopul preîntîmpinării tendinței de producere neeconomică a pieselor de schimb, ar fi indicat să se ia măsuri ca întreprinderile să înregistreze piesele de schimb folosite pentru reparații, indiferent de proveniență (conform H.C.M. nr. 1156/1966) la prețurile de vînzare stabilite pentru întreprinderile specializate. Pentru aceasta este însă nevoie ca, pe măsura stabilirii prețurilor la întreprinderile specializate, ele să fie catalogate și obligatoriu de luat în calcul de către toate unitățile care folosesc piesele de schimb.

Reașezarea prețurilor pieselor de schimb nefiind de natură să modifice volumul acumulărilor bănești pe economia națională, ci numai să transpună beneficiul în sectoarele în care se realizează, va determina stimularea producției de piese de schimb, prin mijloace economice.

Ion STERIAN
economist principal
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

[1]) În analiza de față, folosim noțiunea de piese de schimb cu o sferă mai largă de cuprindere, înțelegînd și acele părți din mijlocul de muncă care, în procesul de fabricație, sînt produse și se înlocuiesc complet în cadrul instalației sau utilajului complex din componența căruia fac parte.

CONFIRMĂRI ȘI ÎNDEMNURI

(Urmare din pag. 1)

menite să dea viață hotărîrilor Congresului.

Adăugate la bilanțul rodnic al anului care s-a scurs, toate acestea constituie motive de îndreptățită satisfacție pentru statul socialist, pentru poporul nostru. Cu atît mai impresionant apare în acest context spiritul profund analitic ce s-a manifestat în dezbaterile conferințelor regionale de partid, în lucrările Plenarei Comitetului Central. Acest spirit și-a găsit o expresie deosebit de pregnantă în cuvîntările rostite de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în care se oglindesc cu o mare precizie stadiul și problemele actuale ale economiei noastre, sînt prezentate, cu un solid suport de argumentare, direcțiile principale asupra cărora va trebui să fie concentrate eforturile viitoare în principalele domenii și sectoare de activitate. Referirile la deficiențele care s-au manifestat în legătură cu dezvoltarea construcțiilor de mașini, a industriei bunurilor de consum, a agriculturii, critica severă făcută situației existente în domeniul investițiilor și în alte domenii ilustrează forța partidului nostru, maturitatea lui, un înalt spirit de răspundere față de țară, față de poporul român. Sînt unghiuri de vedere care se recomandă ca principii metodologice de abordare a realității noastre și care trebuie să devină o parte integrantă a stilului de muncă la toate nivelele. Căci ce poate fi mai mobilizator în depistarea și înlăturarea piedicilor ce stau în calea dezvoltării, în descoperirea și valorificarea rezervelor interne ale creșterii decît îndemnul insistent de a nu vedea doar realizările globale, în care rămînerile în urmă, greșelile, lipsurile, ineficiența se ascund în spatele dinamismului sectoarelor și unităților eficiente, în spatele performanțelor la anumiți indicatori? Ani întregi, de pildă, s-a tolerat existența unor întreprinderi industriale, a unor G.A.S.-uri care lucrează cu pierderi planificate. Pentru unele întreprinderi și produse, planificarea pierderilor căpătase în economia noastră drept de cetate. Poziția hotărîtă adoptată de partid împotriva acestei practici implică nu numai respingerea ei de principiu, dar totodată și sarcina adoptării măsurilor necesare pentru ca, în toate cazurile, ea să fie lichidată.

Aceeași fertilă atitudine este oglindită și de indicația partidului de a înceta să ne comparăm numai cu noi înșine. Am străbătut un drum lung și putem fi mîndri de realizările noastre. Dar pentru a egala performanțele țărilor celor mai avansate din punct de vedere economic trebuie să mai depunem eforturi mari. În acest caz, comparația cu performanțele străine și implicit constatarea decalajelor, ne asigură repere dintre cele mai stimulatorii. Este firesc să subliniem ordinea de multiplicare a producției într-un domeniu sau altul, dar tot atît de firesc, pentru a ne autoverifica, este să arătăm ce mai avem de făcut, în raport cu reperele mondiale de cantitate și calitate. Comparațiile cu nivele internaționale pe care le întîlnim în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie o pledoarie mobilizatoare împotriva mulțumirii cu rezultatele deja obținute, o chemare viguroasă la luptă împotriva rutinei, a închistării, pentru studierea atentă a noului și promovarea lui.

Spiritul analitic este o condiție indispensabilă pentru a rezolva cu succes sarcina pe care partidul, prin cuvîntul secretarului general al Comitetului Central, a pus-o cu atîta mobilizatoare rezonanță la recenta Plenară a C.C. al P.C.R.: să ridicăm calitatea întregii activități economice! Ceea ce, în momentul de față înseamnă, înainte de toate, diversificarea și ridicarea nivelului tehnic al producției și produselor, sporirea eficienței activității economice, perfecționarea în continuare a conducerii și planificării economiei naționale, a organizării și conducerii întreprinderilor noastre. Sînt probleme complexe, dificile chiar. Faptul că ele se ridică sînt un rezultat al întregii noastre dezvoltări de pînă acum, iar rezolvarea lor — o condiție a întregului mers înainte. Ele se referă la o dezvoltare în adîncime, intensivă, principalul teren pe care socialismul are a-și demonstra din punct de vedere economic superioritatea asupra capitalismului.

Cel care se apleacă asupra documentelor recente ale partidului nostru, asupra concluziilor cuprinse în ele nu poate să nu conchidă: da, acestea sînt problemele principale ale mersului nostru înainte! Hotărîrea cu care se aplică și se promovează principiul conducerii colective, studierea atentă a condițiilor, necesităților și posibilităților, consultarea largă a specialiștilor și a maselor, chibzuirea temeinică, în detaliu, a soluțiilor asigură tot mai înalta competență cu care partidul exercită conducerea întregii dezvoltări economice.

Aceasta sporește entuziasmul milioanelor de oameni ai muncii care dezbat într-un spirit de deplină adeziune și de răspundere gospodărească sarcinile planului anual, își iau angajamente mobilizatoare, trecînd cu hotărîre la îndeplinirea lor.

ACORDURI

● La 5 ianuarie 1967 a fost semnat la Paris un Acord între Republica Socialistă România și Spania privind înființarea, pe bază de reciprocitate, de reprezentanțe consulare comerciale. Reprezentanțele vor exercita funcțiile consulare recunoscute în practica internațională și se vor ocupa de executarea acordurilor comerciale și de plăți și a oricăror altor acorduri de colaborare economică, industrială și tehnică, existente sau care urmează a se încheia între cele două state.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „Mașinimport" a încheiat contracte pentru importul unei instalații automate de suflat corpuri cave cu o capacitate de 1 300 buc./h pentru fabricația de mase plastice, cu accesorii și piese de schimb, de la firma vest-germană „Kautex Werke" (Siegburg), precum și a unei instalații complete pentru producerea untului topit cu o capacitate de 1 500 kg/h de la firma suedeză „Alfa-Laval".

● În cadrul contractului de durată cu Iranul pentru exportul în această țară a 15 000 tractoare pînă în 1970, „Auto-Tractor" a livrat recent 300 tractoare (cota anului 1966), din care 245 U-650, 40 U-450 și 15 U-651. Recent au fost livrate și ultimele 200 de pluguri purtate tip PP3-30 M din contractul încheiat cu Iranul pe 1966 pentru 1200 de pluguri purtate.

● În Franța a fost expediat primul lot de 100 de tractoare din contractul de 2500 bucăți livrabile în perioada 1967—1970.

● Pe baza contractului existent, „Industrialexport" a livrat zilele trecute în Argentina o instalație de foraj 3DH-200 pentru foraj la 5000 m adîncime.

● Întreprinderea „Metalimport" a perfectat importul a 150 de tone de prăjini de foraj de la firma „Mannesmann", 300 de tone de țevi de precizie de la firma „Contistahl" și 275 de tone de plăci din oțel pentru locomotive Diesel de la firma „Thyssen-Stahl Union", toate din R.F. Germană, precum și a circa 900 de tone de bandă laminată la rece de la firmele „Salzgitter" și „Contistahl" din Belgia.

● „Mașinexport" a semnat contracte în baza cărora va livra în R.S. Cehoslovacă 210 strunguri universale, iar în U.R.S.S. 9 strunguri carusel, din care 6 cu diametrul de 2 000 mm și 3 cu diametrul de 2 500 mm.

● Întreprinderea „Românoexport" a contractat livrarea de pijamale din finet, halate și combinezoane de protecție în Kuweit și Libia, de confecții bărbătești și pentru femei în Libia, de cămăși bărbătești în Canada și Suedia.

● „Tehnoimport" a perfectat contracte care prevăd importul a 38 500 de tarozi pentru prelucrarea metalelor de la firma „Tehnopromet" din R.S.F. Iugoslavia, a 30 000 de termostate pentru frigidere de la firma „Danfoss" din Danemarca, a circa 3 000 de pînze de fierăstrău din oțel pentru lemn de la firma „Franz Lipowsky" din Austria.

● Întreprinderea „Agroexport" a contractat la export 100 de tone de boia de ardei în R.F. Germană, circa 150 de tone de spărturi de coreandru în Anglia și R.F. Germană, 160 de tone de semințe de lupin în Austria, 110 tone de semințe de cînepă în Austria, Elveția, R.F. Germană, 70 de tone paie de sorg în Franța și Liban, 10 tone de semințe forestiere, 20 de tone de făină de coceni și 130 de tone de fenicol (plantă aromată) în R.F. Germană.

● Contracte încheiate de „Cartimex" prevăd livrarea de chitare din placaj în Anglia, de jucării din lemn și metal în Irlanda, de flori artificiale din material plastic în R.P. Ungară, de covoare lucrate de mașină în U.R.S.S.

● Din portul Constanța a fost livrată la export cantitatea de circa 21 400 de tone de ciment în R.A.U. și Spania; în acest port au sosit din import 24 500 de tone de minereu de fier din India, 1 815 tone de celuloză cord din S.U.A., 2 800 de tone de premixuri din Anglia, 215 tone de iarbă de mare și 1 800 de tone de bumbac din R.A.U.

★

La 10 ianuarie a avut loc ședința de constituire a secției pentru Olanda din cadrul Camerei de Comerț a Republicii Socialiste România. Secția va avea ca sarcină să contribuie la promovarea schimburilor comerciale dintre România și Olanda.

ÎMBUNĂTĂȚIRILE FUNCIARE — FERTILITATE • RECOLTE SPORITE • EFICIENȚĂ ECONOMICĂ

„Consiliul Superior al Agriculturii, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție trebuie să asigure realizarea la termenele stabilite a tuturor lucrărilor de îndiguire, desecare, combatere a eroziunii și, mai ales, de irigații, să realizeze lucrări de investiții cu cheltuieli cît mai reduse, de bună calitate și ușor de exploatat, să sprijine cooperativele agricole în vederea amenajării prin mijloace proprii a unor suprafețe cît mai mari pentru irigații."

(Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, la Plenara C.C. al P.C.R. din 21–23 decembrie 1966)

LUCRĂRILE de îmbunătățiri funciare, îndeosebi irigațiile, prevenirea inundațiilor și înlăturarea excesului de umiditate, precum și combaterea eroziunii solului, **se înscriu prin eficiența și importanța lor economică în centrul procesului complex al intensificării agriculturii.**

Pentru condițiile din țara noastră lucrările de îmbunătățiri funciare au un mare rol în progresul general al întregii agriculturi. Diversitatea mare a condițiilor de relief, de climă și de sol, determină ca pe aproximativ două treimi din suprafața agricolă a țării să se manifeste acțiunea negativă a secetei, a inundațiilor și eroziunii solului, care an de an produc pagube importante agriculturii. Potrivit datelor statistice, în Cîmpia Dunării și în Dobrogea, din 100 de ani, 50 sînt secetoși; în aceste zone sînt frecvente intervalele de 20—30 de zile complet lipsite de ploi, iar în anii foarte secetoși ele durează trei și chiar patru luni. Nu puține sînt prejudiciile pe care le aduc agriculturii inundațiile, excesul de umiditate, eroziunea solului etc. Potrivit studiilor efectuate, din suprafața afectată de secetă, se poate amenaja pentru irigații, în condiții tehnice și economice avantajoase, o suprafață de circa 5,3 milioane hectare, din care peste 2 milioane se pot iriga cu apă din Dunăre. Terenurile care necesită lucrări de înlăturare a inundațiilor și a excesului de umiditate ocupă aproximativ 2,5 milioane hectare, fără a lua în calcul pe cele din Delta Dunării. Suprafețele de teren erodate totalizează aproximativ 4 milioane hectare, iar cele sărăturate, nisipoase și cu soluri podzolice acide circa 2,5 milioane hectare.

Din acest tablou succint se desprinde nu numai amploarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, dar și rezervele importante de care dispune fondul funciar al țării în creșterea producției agricole. **Punerea lor în valoare poate asigura** — luînd ca bază rezultatele obținute pînă în prezent pe terenurile ameliorate — **un spor de producție, de cel puțin 15 milioane tone anual, calculat în echivalent porumb**; după unele calcule, lucrările de îmbunătățiri funciare au o eficiență ridicată, valoarea investițiilor efectuate recuperîndu-se, în medie, în 5—6 ani.

Rod al politicii partidului, lucrările de îmbunătățiri funciare au căpătat o extindere tot mai largă, impunîndu-se tot mai mult ca un puternic instrument al progresului agriculturii noastre socialiste. În perioada 1966—1970 lucrările de îmbunătățiri funciare cunosc o și mai mare extindere, lor fiindu-le afectate aproape 9 miliarde lei, investiții ale statului; **acestea sînt de patru ori mai mari decît sumele investite în anii șesenalului și de două ori și jumătate mai mari decît fondurile cheltuite în întreaga perioadă 1951—1965.** Totodată, statul pune la dispoziția cooperativelor agricole credite în valoare de 1,2 miliarde lei în vederea procurării de utilaje și materiale. Aceste importante fonduri de investiții vor permite ca la sfîrșitul planului cincinal suprafața amenajată pentru irigații să ajungă la un milion hectare, ceea ce reprezintă 19% din potențialul irigabil și 10% din suprafața arabilă a țării. Prin terminarea lucrărilor de îndiguiri și desecări din Lunca Dunării, precum și prin extinderea acestora pe văile rîurilor interioare, suprafața apărată de inundații va ajunge la 1,5 milioane ha; în același timp se vor executa lucrări de combatere a eroziunii solului pe o suprafață de 750 000 ha și se vor extinde acțiunile de ameliorare a altor terenuri slab productive.

Importanța economică a realizării acestor obiective își găsește expresia în ridicarea potențialului de producție a solurilor din țara noastră. Potrivit unor calcule, prin executarea acestor lucrări se poate **asigura un spor anual de producție estimat la circa 3 milioane tone, în echivalent porumb.**

Recenta plenară a C.C. al P.C.R., care a dezbătut măsurile cu privire la lucrările de îmbunătățiri funciare, a subliniat necesitatea întăririi întregii activități din acest domeniu. Așa după cum se arată în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, este necesar ca **documentația tehnică să fie pregătită din timp, iar proiectele să cuprindă cele mai eficiente soluții de amenajare și exploatare; de asemenea este nevoie de o bună organizare a întregii activități care să asigure, pe de o parte, realizarea tuturor lucrărilor la termenele stabilite, iar pe de altă parte exploatarea cît mai eficientă a amenajărilor.**

În cadrul lucrărilor de îmbunătățiri funciare **un loc central îl ocupă amenajările pentru irigații.** Acest rol este conferit de importanța economică deosebită a irigațiilor, și de faptul că în perioada 1966—1970 se va amenaja o suprafață de peste 760 000 ha

Din această suprafață, 400 000 de hectare se vor amenaja cu fonduri de la stat, majoritatea în sisteme mari de irigații. An de an vor crește treptat suprafețele amenajate; astfel, dacă în 1967 sînt prevăzute să se amenajeze 40 000 ha, în anul 1970 se vor amenaja 140 000 ha. Concomitent cu aceste lucrări se vor executa o serie de amenajări mici, locale, și anume 60 000 ha în gospodăriile de stat și circa 300 000 ha în cooperativele agricole. Față de interesul manifestat în 1966 de cooperativele agricole care au amenajat circa 100 000 ha, obiectivele stabilite de către aceste unități vor fi nu numai îndeplinite dar și depășite. Anul trecut cooperativele agricole din regiunea București au amenajat 29 000 ha, cele din regiunea Oltenia peste 16 000 ha, cele din regiunea Argeș peste 12 000 ha, iar cele din regiunea Suceava mai bine de 5 000 ha.

Această acțiune de mare amploare, ce absoarbe cea mai mare parte din fondurile de investiții alocate pentru lucrările de îmbunătățiri funciare, **atestă rolul deosebit, am putea spune hotărîtor, pe care îl are organizarea temeinică a întregii activități de execuție și exploatare a amenajărilor pentru irigații.**

UN APORT SPORIT AL IRIGAȚIILOR LA CREȘTEREA PRODUCȚIEI AGRICOLE

Proiectarea deschide drumul rentabilității

AMENAJAREA și organizarea sistemelor de irigații comportă, după cum se știe, investiții inițiale importante. Tocmai de aceea **este absolut obligatoriu ca investițiile care se fac să fie astfel fundamentate din punct de vedere economic încît să ofere în întregime certitudinea eficienței lor.** Unde investim, cum cheltuim fondurile și care sînt rezultatele economice ale acestor investiții, nu sînt simple întrebări, ci dimpotrivă, **adevărate principii majore de rezolvarea căroara depinde rentabilitatea irigațiilor.**

Experiența noastră a demonstrat din plin că numai acele investiții s-au dovedit eficiente care au avut la bază **proiecte elaborate în urma studierii temeinice a întregului complex de factori tehnici, economici și naturali.** În scopul de a valorifica și generaliza această experiență, plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, a subliniat necesitatea ca specialiștii să-și concentreze eforturile pentru a elabora asemenea proiecte care asigură realizarea lucrărilor de amenajare cu cheltuieli reduse de investiții, de bună calitate și ușor de exploatat. Acest lucru are o importanță capitală dacă ținem seama de faptul că volumul amenajărilor va fi în 1970 de peste trei ori mai mare decît în 1966.

• Promovarea sistemelor moderne de irigație

Pentru ca investițiile efectuate să aibă o eficiență cît mai ridicată este nevoie ca în proiectele ce se elaborează **să se promoveze sisteme moderne de irigație, potrivit condițiilor concrete.** Aceasta este, de altfel, o cerință a progresului rapid al producției agricole, a intensificării ei.

Amenajările pentru irigații realizate în țara noastră sînt aproape în totalitate de tipul tradițional și anume pe rețea de canale executate din pămînt, de regulă neimpermeabilizate. Acest tip de amenajare s-a extins, atît la noi, cît și în țările care folosesc pe scară largă irigațiile datorită simplității în execuție și investiției specifice reduse. Însă, în condițiile creșterii intensificării agriculturii, folosirea pe scară largă în sisteme mari de irigație a tipului de amenajare cu canale din pămînt neimpermeabilizat, nu se mai justifică economic, deoarece conduce la o gospodărire nerațională a pămîntului și a surselor de apă. Astfel, la fiecare 1 000 de hectare amenajate sînt scoase din cultură 40 pînă la 60 ha de teren; pierderile de apă prin infiltrație în rețeaua de canale ajung uneori la 50% din cantitatea pompată, ele putînd duce și la înmlăștinarea terenurilor din jur; de asemenea, acest tip de amenajare are o durabilitate scăzută și antrenează, pe lîngă o serie de dificultăți, mari cheltuieli de întreținere și exploatare.

În ultimii ani, în cele mai multe dintre țările cu experiență bogată în domeniul irigațiilor se remarcă o orientare din ce în ce mai evidentă către tipurile de amenajare moderne în care se folosesc canale căptușite și jgheaburi din beton sau conducte îngropate sub presiune, stații de pompare electrificate și automatizate.

Ținînd seama de avantajele oferite de tipurile perfecționate de irigații, Congresul al IX-lea al partidului a stabilit ca pe cele 400 000 de ha ce se amenajează din fondurile statului, să se folosească soluții tehnice moderne, care dau siguranță deplină și ușurință în exploatare, asigură folosirea rațională a apei, creșterea productivității muncii și în final, eficiență economică ridicată. Pe baza studiilor efectuate, la care a fost atras un mare număr de specialiști, s-au stabilit, potrivit condițiilor specifice din fiecare zonă, metodele de udare și tipurile de amenajare pentru suprafața de 400 000 ha. Astfel, pe suprafața de peste 300 000 ha se va aplica udarea prin aspersiune, iar pe restul aceea prin scurgere la suprafață. Tipurile de amenajare stabilite sînt: cu conducte îngropate sub presiune, cu canale căptușite și jgheaburi, iar pe o suprafață mai redusă, unde condițiile permit, cu canale de pămînt necăptușite.

Realizarea acestor obiective — pe deplin posibilă — necesită eforturi susținute pentru asigurarea bazei materiale și organizarea execuției, astfel încît lucrările să se desfășoare în mod ritmic. **Aprofundarea studiilor de teren, în funcție de condițiile specifice fiecărei zone pentru a se stabili cele mai eficiente soluții, asigurarea la timp a documentației tehnice, sînt tot atîtea atribute ale activității de proiectare de care depinde în bună parte succesul irigațiilor.** Nu se poate uita faptul că întîrzierea unor lucrări de amenajare, precum și multe defecțiuni de execuție s-au datorat în bună parte tocmai deficiențelor manifestate în activitatea de proiectare. Desigur că o dată cu eliminarea acestor deficiențe se simte nevoia creșterii capacității de studii și proiectare a institutelor de specialitate și a direcțiilor regionale de îmbunătățiri funciare și organizarea teritoriului.

• Reducerea investiției specifice

Promovarea sistemelor moderne de irigație nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune **găsirea acelor mijloace care conduc la reducerea investiției specifice.** După cum se știe, adoptarea unor soluții moderne, cu un ridicat grad de mecanizare și automatizare în distribuția apei, are drept urmare o creștere a investiției specifice. Dar în același timp se reduc considerabil cheltuielile anuale de întreținere și exploatare, se micșorează cheltuielile cu lucrările agricole ca urmare a mecanizării și a reducerii forței de muncă. Este de înțeles ce **însemnătate economică are găsirea unor noi și noi căi de reducere a investiției specifice.**

Experiența anului trecut, cînd pentru prima dată în țara noastră s-au proiectat și executat pe suprafețe importante amenajări cu conducte îngropate sub presiune și jgheaburi din beton, a scos în evidență faptul că, deși aceste lucrări antrenează o investiție specifică încă ridicată, sînt posibilități de reducerea ei; investițiile medii la hectar realizate pînă în prezent, de 11 800 lei la amenajările cu jgheaburi și de 17 700 lei la amenajările cu conducte, pot fi încă reduse, fără ca prin aceasta să se prejudicieze calitatea lucrărilor. **În acest scop este nevoie ca în cadrul activității de proiectare să se insiste în special asupra dimensionării și echipării raționale a amenajărilor, eliminîndu-se rezervele nejustificate.** Bunăoară, în condițiile țării noastre, nu se justifică nici tehnic, nici economic dimensionarea sistemelor de irigație pentru un timp de funcționare mai mic de 28—30 zile în luna de vîrf și de 22—24 ore pe zi la stațiile de pompare.

Față de parametrii folosiți în proiectare pînă acum, și anume 24—26 zile pe lună, respectiv 20 ore pe zi, creșterea timpului de funcționare va determina reducerea investiției specifice cu 5%, ceea ce înseamnă o economie importantă la amenajările pentru irigații prevăzute în cincinal. Desigur că aceasta presupune ca Ministerul Energiei Electrice să asigure, fără restricție, energia electrică la stațiile de pompare timp de 24 ore pe zi.

Însemnate posibilități de reducere a costului investițiilor se pot pune în valoare **prin** scăderea prețului unor materiale, utilaje tehnologice, cum este cazul tuburilor de beton și azbociment, a jgheaburilor de beton și utilajelor de pompare ș.a. Reducerea prețului de cost la unele materiale (tuburi de beton precomprimat, jgheaburi, utilaje de pompare), care au o pondere mare în valoarea investițiilor ar determina o micșorare importantă a investiției specifice la hectarul amenajat, mărind astfel eficiența economică a amenajărilor pentru irigații.

Este nevoie ca Ministerul Construcțiilor de Mașini și Ministerul Industriei Construcțiilor să manifeste o preocupare susținută pentru reducerea prețului de cost, fapt ce va conduce la ieftinirea amenajărilor pentru irigații. După unele calcule, numai reducerea unei părți din beneficiile care se realizează de către furnizor la tuburile de beton și la utilajele de pompare, ar permite micșorarea cu 500 lei/ha a investiției specifice la amenajările cu conducte sub presiune.

Economii importante se pot realiza prin lărgirea sortimentului de produse, în special la tuburile de azbociment cu diametre mari, care sînt mai ieftine decît cele din beton precomprimat de diametre similare, la echipamentul mobil de aspersiune, la electropompe ș.a. În acest fel proiectarea capătă posibilitatea să prevadă pentru fiecare caz în parte, prefabricatele și utilajele cele mai indicate din punct de vedere tehnic și economic.

De mare folos pentru întreaga activitate de proiectare și pentru reducerea investiției specifice este **elaborarea metodologiei de calcul a eficienței economice a investițiilor în irigații.** Datorită deficiențelor manifestate în acest domeniu își face loc o serie de greutăți care împiedică mai mult sau mai puțin alegerea sistemului de irigație și aprecierea eficienței economice a irigațiilor.

Amenajarea sistemelor de irigații ridică o serie de probleme și sub aspectul recuperării investițiilor mai ales acolo unde terenurile afectate acestor lucrări sînt, atît ale gospodăriilor de stat, cît și ale cooperativelor agricole.

Practica a dovedit că executarea unor lucrări de mare importanță cu folosință comună mai multor gospodării de stat și cooperative agricole, cum sînt stațiile mari de pompare, racordurile electrice, rețelele de canale de alimentare principale din sistemele de irigații ș.a., se pot realiza în condițiile actuale numai prin finanțarea lor de către stat. Suportînd în întregime investițiile pentru executarea lucrărilor cu folosință comună, statul rămîne singurul proprietar al lucrărilor. Această soluție este deosebit de eficientă, deoarece **asigură executarea în timp a lucrărilor respective și cointeresarea cooperativelor agricole în extinderea și folosirea amenajărilor.**

Un stimulent însemnat — în etapa actuală — pentru extinderea și folosirea intensivă a irigației în țara noastră este suportarea de către stat **a unei părți din totalul cheltuielilor necesitate de întreținerea, exploatarea și livrarea apei în sistemele de irigație ce deservesc mai multe unități agricole.**

• Soluții avantajoase la amenajările locale de irigații

În cadrul lucrărilor de irigații un loc important îl ocupă amenajările efectuate cu mijloace proprii de către cooperativele agricole, amenajări care cuprind circa 300 000 de hectare. Ponderea însemnată pe care o au aceste lucrări, evidențiază atenția de care trebuie să se bucure amenajările locale pentru irigații atît din partea cooperativelor agricole, cît și din partea uniunilor cooperatiste și consiliilor agricole.

Experiența valoroasă acumulată în această direcție care oferă certitudinea asupra eficienței amenajărilor locale de irigații, poate deveni un bun al tuturor cooperativelor agricole, prin generalizarea ei cu discernămînt în practică. Este știut că **promovarea celor mai ieftine lucrări — în funcție de puterea economică a cooperativelor agricole — este organic legată de alegerea terenurilor care urmează să fie amenajate.** Alegerea cu discernămînt a terenurilor a condus întotdeauna la evitarea soluțiilor greu de executat, a lucrărilor care necesită volume mari de materiale și instalații, stații de pompare pentru înălțimi mari ș.a. Dimpotrivă, acolo unde amenajările pentru irigații nu au dispus de surse certe de apă, sau aceasta necesita un sistem costisitor pentru captarea ei, lucrările s-au executat în condiții grele, într-un timp îndelungat și cu eforturi materiale deosebite din partea cooperativelor agricole.

Strîns legată de eficiența amenajărilor locale de irigații, este intensificarea acțiunii de cooperare a mai multor cooperative agricole pentru crearea unor surse noi de apă prin acumulare, cunoscută fiind existența limitată a surselor locale de apă. În această direcție, de mare folos este generalizarea experienței cooperativelor agricole Crivăț, Radovanu, Căscioarele din regiunea București, Vulturul, Gologanu și Hîngulești, regiunea Galați, care au executat prin cooperare lucrări de captare și aducțiune a apei pentru irigarea unor suprafețe importante de teren.

Condiția producțiilor mari — exploatarea rațională

ÎNCORONAREA întregii activități în domeniul irigațiilor, eficiența acestora, **își găsesc expresia în producția obținută la hectar și în cheltuielile realizate pe unitatea de produs.** Poți proiecta și executa cele mai moderne și eficiente sisteme de irigații, însă dacă aceste amenajări nu sînt folosite rațional și integral în vederea obținerii unor producții ridicate, investițiile efectuate sînt irosite, cu toate consecințele care decurg de aici.

La gospodăriile agricole socialiste unde s-a acordat atenția cuvenită organizării exploatării terenurilor irigate rezultatele au fost dintre cele mai bune. Astfel, într-o serie de gospodării de stat situate în sistemele de irigații, Călărași, regiunea București, Carasu, regiunea Dobrogea, Gropeni, regiunea Galați, media producției de porumb pe ultimii trei ani a oscilat între 4 900 și 5 850 kg/ha față de 2260 kg și 2970 kg/ha cît s-a obținut în aceleași zone în condiții de neirigare. Cooperativa agricolă Horezu, regiunea Oltenia, a obținut la porumb 7 500 kg/ha față de 4 000 kg/ha realizat în regim neirigat. La lucernă irigată gospodăria de stat Folești a obținut 68 000 kg/ha.

• Două culturi în același an

Exploatarea eficientă a terenurilor irigate reclamă, în condițiile noastre, practicarea acestui sistem pe scară largă la culturile de porumb, floarea-soarelui, lucernă, sfeclă de zahăr; o eficiență ridicată în regim de irigație au culturile intensive de vii, pomi și legume.

Unul din marile avantaje ale irigațiilor, care se impune a fi valorificat pe scară largă, **este obținerea de pe aceeași suprafață a două culturi în același an.** Folosirea pe scară largă a culturilor duble pentru boabe și furaje este cu atît mai indicată cu cît, în următorii ani, sistemele mari de irigații vor fi amenajate în zonele favorabile culturii cerealelor, și mai ales a griului. Cultivarea griului în proporție de 20—25% din suprafața irigată, permite însămînțarea unor importante suprafețe cu porumb din varietăți timpurii, fasole, soia ș.a. În același timp pot fi cultivate — în cultură dublă — pe suprafețe întinse, plante furajere, asigurîndu-se astfel mari cantități de furaje pentru creșterea animalelor.

O asemenea exploatare a terenurilor irigate pe lîngă faptul că asigură cantități mai mari de produse și un venit mai ridicat la hectar, permite în același timp o mai bună conservare a solului prin evitarea sărăturării, precum și folosirea intensă a investițiilor pe o perioadă mai lungă în cursul unui an. Următorul calcul este edificator. Un hectar irigat cultivat cu griu, urmat de porumb siloz, asigură o producție de 4500 kg griu și 30 000 kg porumb siloz; deci o producție totală în valoare de circa 8 500 lei. Același hectar cultivat cu porumb pentru boabe, considerînd o producție de 7 000 kg, asigură o producție totală în valoare de 7 500 lei. Producția de porumb siloz ce se obține pe un hectar în cultură dublă, asigură silozul necesar pentru trei vaci care anual pot realiza o producție de 9 000 pînă la 10 000 litri lapte.

• Chimizarea dublează eficiența

Experiența țării noastre, precum și experiența mondială demonstrează că obținerea unor sporuri mari de producție prin irigații **este condiționată de asigurarea cantităților necesare de îngrășăminte chimice.** Cercetările experimentale efectuate în țara noastră în diferite zone irigabile la cultura porumbului au evidențiat următoarele sporuri maxime prin folosirea irigațiilor și îngrășămintelor în doze moderate (vezi graficul).

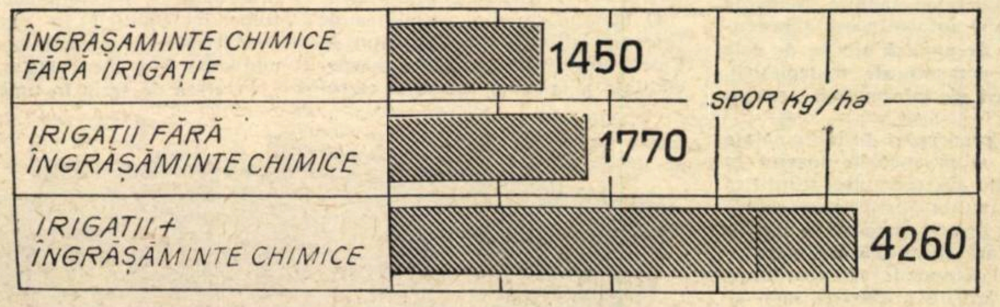

Prin urmare, folosirea în complex a irigațiilor și îngrășămintelor chimice asigură sporuri mai mari de producție decît suma sporurilor obținute prin aplicarea separată a fiecăreia din aceste măsuri; acest spor suplimentar este de 1 040 kg/ha porumb boabe.

Pentru a pune în valoare avantajele irigațiilor este nevoie să se asigure cantitatea necesară de îngrășăminte la hectar, cantitate care în prezent este sub cea optimă. Bunăoară, în 1965, cantitatea de îngrășăminte chimice (substanță activă) aplicată la hectar pe terenurile irigate din gospodăriile de stat a reprezentat numai 62,4% din necesar. Ținînd seama de eficiența îngrășămintelor, este lesne de înțeles importanța asigurării cantităților de îngrășăminte chimice în sortimentele necesare, precum și dirijarea lor în funcție de suprafețele amenajate. De asemenea, este nevoie să se mărească în măsură considerabilă cantitatea și sortimentul de erbicide și insectofungicide.

Știința — izvor al fertilității

PROMOVAREA progresului tehnic în proiectare, construirea și exploatarea amenajărilor pentru irigații este **organic legată de ridicarea pe o treaptă superioară a cercetărilor științifice.** Rezultatele valoroase obținute se cer a fi conjugate cu noi soluții și recomandări în problemele majore ale irigațiilor, în special la acelea unde știința, pînă în prezent, nu și-a spus cuvîntul, deși practica le solicită cu stringență. Dintre acestea amintim: rezolvarea problemelor privind tehnica irigațiilor, folosirea surselor de apă pentru irigații, bilanțul general al apei în sistemele hidroameliorative, comportarea în exploatare a diferitelor metode și tipuri de amenajări pentru irigații, evoluția solurilor din sistemele hidroameliorative, măsurile de prevenire a degradării și ameliorarea solurilor salinizate, agrotehnica culturilor și mecanizarea lucrărilor în condiții de irigare. Nu de mai mică importanță este crearea unor soiuri valoroase de plante, specifice pentru condiții de irigare.

Rezolvarea problemelor impuse de proiectarea, executarea și exploatarea amenajărilor pentru irigații cere din partea cercetării științifice **o tot mai strînsă legătură cu practica — adevăratul laborator al verificării oricărei soluții.** De mare folos în această direcție este organizarea punctelor de sprijin în gospodăriile agricole socialiste care își desfășoară activitatea în cadrul sistemelor mari de irigații construite sau în curs de execuție.

Amplificarea cercetărilor legate de extinderea irigațiilor se cuvine însoțită de **examinarea cît mai atentă a practicii valoroase.** Ca și în alte domenii din agricultură, pot fi atrași în activitatea de cercetare specialiști, tehnicieni din gospodăriile agricole care, prin experiența lor, pot aduce o contribuție la rezolvarea multiplelor probleme ridicate de executarea și exploatarea amenajărilor pentru irigații.

Extinderea irigațiilor și valorificarea din plin a avantajelor lor constituie un mijloc important de creștere a producției agricole în țara noastră. Sarcinile mari puse de către partid în acest domeniu sînt pe deplin realizabile, ele avînd un suport material bine fundamentat. Important este ca gospodăriile agricole socialiste, specialiștii, membrii cooperatori, cu sprijinul neprecupețit al industriei, să-și concentreze eforturile pentru executarea ritmică a lucrărilor de amenajare, pentru exploatarea rațională și integrală a tuturor terenurilor irigate.

ing. N. MANTZ
secretar general în Consiliul Superior al Agriculturii
I. CHIRCULESCU

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN CONDUCEREA PROCESELOR ECONOMICE ȘI ÎN ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

– *Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică* –

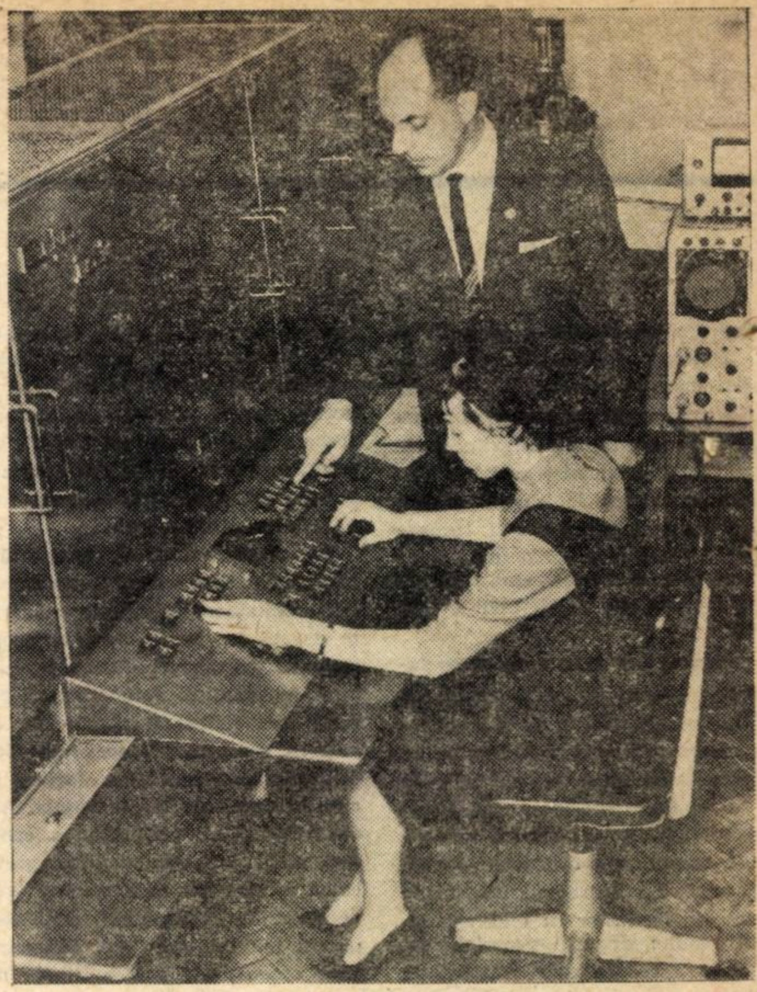

La pupitrul de comandă al mașinii de calcul Economist CIFA–102

ÎN rezolvarea problemelor pe care le pune dezvoltarea economiei naționale pe linia sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, de o atenție specială se bucură utilizarea calculatoarelor electronice în domeniul lucrărilor de calcul economic și al muncilor administrative, în prelucrarea datelor în vederea efectuării analizelor statistice, precum și în descrierea și optimizarea proceselor economice.

La plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 21—23 decembrie 1966, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Comitetului Central, ocupîndu-se de direcțiile de dezvoltare a activității de cercetare științifică și de locul important pe care îl deține știința conducerii proceselor economice, a organizării producției și a muncii, a arătat că **„rezultate superioare se obțin in producție pe baza mijloacelor tehnice moderne de calcul și automatizare, a instrumentelor de analiză oferite de cele mai noi domenii ale matematicii, ciberneticii și informaticii economice“.**

Aceste preocupări de însemnătate teoretică și practică se înscriu în programele de cercetare științifică ale mai multor institute și centre din țară, printre care și în planul de cercetare științifică al Centrului de Calcul Economic și Cibernetică Economică, care urmărește să-și aducă contribuția la îmbunătățirea — în unitățile economice — a muncii de planificare, de conducere a procesului de producție, de îndeplinire a planului în condițiuni optime. În acest sens, Centrul de Calcul Economic și Cibernetică Economică și-a propus următoarele obiective :

1. Elaborarea modelelor micro și macro-economice în vederea optimizării proceselor de producție în diferite sectoare de activitate.

2. Organizarea aplicațiilor practice ale tehnicii calculului economic și ciberneticii economice, la nivelul întreprinderii, ramurii și economiei.

3. Organizarea aplicării tehnicii calculului economic și ciberneticii economice în profil economic teritorial.

4. Organizarea cercetărilor teoretice cu privire la tehnica de calcul economic și la cibernetica economică.

5. Promovarea metodelor matematice, statistico-matematice și cibernetice în învățămîntul economic superior, în vederea pregătirii specialiștilor care vor trebui să prelucreze informațiile economice pe baza programelor de calcul cu comandă electronică.

Centrul de Calcul Economic și Cibernetică Economică își desfășoară activitatea în cadrul a zece comisii de studii și cercetări care se dedică domeniilor de cercetare științifică privind calculul economic, cibernetica economică, planometria, organizarea producției și a muncii, sistemul informațional economic, econometria, cercetarea operațională cu aplicații în economie, sociologia economică, conjunctura economică și documentarea științifică în domeniul calculului economic și al ciberneticii economice.

O bună parte din activitatea de cercetare științifică a Centrului de Calcul se reflectă în revista de specialitate a acestuia **Studii și cercetări de Calcul Economic și Cibernetică Economică.** Această revistă, care împlinește un an de activitate, a apărut pînă acum într-o serie completă de șase numere în limba română.

În revistă au fost publicate articole cu privire la utilizarea metodelor matematice în rezolvarea unor probleme economice concrete, la programarea proceselor de calcul economic în vederea efectuării acestora cu ajutorul unui calculator electronic, precum și cu privire la modelarea informaticii economice.

Îndeosebi, în revistă se remarcă lucrări cu valoare de program de cercetare științifică. Astfel, într-un studiu dedicat preocupărilor științifice în domeniul calculului economic și al ciberneticii economice, publicat în numărul 1, se aduce o contribuție însemnată la definirea ciberneticii economice ca ramură autonomă a științei contemporane. Potrivit concepției expuse, noua disciplină studiază procesele de culegere, transmitere, înregistrare și codificare a informațiilor economice, metodele de prelucrare în domeniul informaticii economice, precum și tehnicile de organizare logică a unui sistem informațional. Această tematică este reluată și amplificată în cercetarea dedicată preocupărilor și orientărilor aplicațiilor matematicii în organizarea producției și a muncii, inserată în numerele 5—6 ale revistei.

În afară de seria în limba română, Centrul de Calcul Economic și Cibernetică Economică mai editează o publicație de specialitate similară în limbi străine, cu apariție trimestrială. Cele două reviste constituie primele periodice consacrate problemelor de calcul cu aplicație în economie și de cibernetică economică în literatura științifică românească.

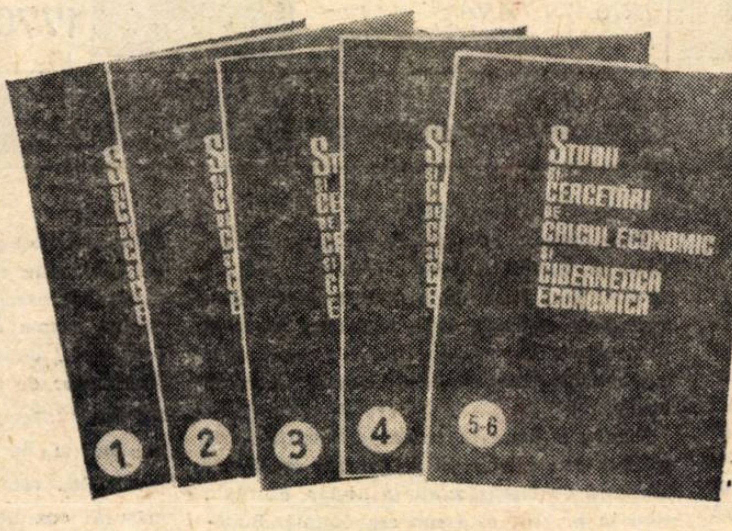

MOBELAREA MATEMATICĂ, CIBERNETICA ȘI INFORMATICA ECONOMICĂ

Una dintre principalele căi pentru creșterea eficienței generale a activității economice este modelarea matematică a proceselor de producție și a proceselor de decizie. Problemele, în general, sînt ridicate de practica economică concretă, apelarea la mijloacele matematice moderne fiind consecința creșterii complexității fenomenelor, peste posibilitățile de a le stăpîni cu mijloace tradiționale. Modelul matematic descrie sub formă de ecuații procesul productiv la care se referă și în final furnizează deciziile optime în vederea realizării obiectivului propus. În egală măsură interesează, așadar, „instrumentul“, adică procedeul matematic folosit, cît și aplicarea sa la cazul concret. Importanța „instrumentului“ rezidă în caracterul său de generalitate și largă aplicabilitate, în perfecționările și economiile pe care le conține în stare potențială. De egală însemnătate, aplicațiile concrete interesează, atît pentru îmbunătățirile aduse unui anumit proces economic particular, cît și pentru posibilitățile pe care le sugerează, prin analogie, de a fi aplicate unor situații similare.

Numeroase articole din cele șase numere ale revistei sînt consacrate modelărilor matematice ale proceselor economice din producție și aplicațiilor practice ale acestora.

Astfel, un loc important îl ocupă aplicarea programării matematice, în special a programării liniare, în optimizarea unor activități din diverse domenii ca : obținerea uleiurilor lubrifiante prin amestec de componenți, alegerea și distribuția investițiilor pe structurile noi în extragerea țițeiului, elaborarea planului de producție la o întreprindere sezonieră de conserve, planificarea pe brigăzi a culturilor agricole, determinarea greutății tehnice și de regim a secțiilor de prelucrări mecanice din întreprinderile constructoare de mașini, furajarea unor categorii de animale, optimizarea timpului de așchiere a metalelor și altele. Sînt tratate și probleme cu caracter teoretic ca algoritmul lui Foulkes pentru determinarea drumului hamiltonian, numărul de drumuri și circuite într-un graf, un algoritm pentru soluționarea unor probleme legate de folosirea optimă a fondului de investiții.

Folosirea metodei drumului critic în organizarea proceselor este tratată în articolul despre organizarea și coordonarea cercetărilor științifice pentru determinarea tipului necesar de aeronavă utilitară agricolă și în articolul privind extinderea metodei drumului critic la lucrările executate după metoda în lanț.

Modelarea matematică a procesului de decizie este tratată în articolul privind aplicarea teoriei deciziilor în domeniul investițiilor în industrie și în articolul cu caracter teoretic privind deciziile binare.

Alte articole tratează probleme privind îmbunătățirea sistemelor informaționale în organizațiile economice, aplicarea metodei balanțelor în elaborarea planului tehnic și financiar al întreprinderilor, limitările dinamice în conducerea întreprinderilor, modelarea matematică în urbanism, eficiența tehnică și eficiența economică a investițiilor etc.

METODELE STATISTICII MATEMATICE CONTEMPORANE

Modelele matematico-statistice, în urma perfecționării metodelor de tip probabilist și a lărgirii datelor evidenței statistice, au un vast teren de aplicare în toate domeniile economiei — de la un sector, al unei secții dintr-o uzină și pînă la planificarea economiei naționale.

Statistica matematică contemporană posedă o serie de metode de mare eficacitate pentru studierea unui proces economic în baza unui număr relativ redus de observări, pentru aprecierea autenticității acestor observări, pentru determinarea relațiilor cantitative între diferitele fenomene și are criterii precise pentru evaluarea valabilității uneia sau alteia dintre ipoteze.

O importanță deosebită au modelele de predicție, prognozele și previziunile economice din planificare. Construirea unui număr explicit de alternative pornind de la inventarierea constantelor, a dezvoltărilor secvențiale care pot fi estimate, a restricțiilor etc. este utilizabilă în planificare cu ajutorul teoriei jocurilor, analizei sistemelor, teoriei simulării. Planificarea micro și macroeconomică este ajutată astfel de instrumentarul matematic nu numai la stabilirea unor obiective, la determinarea alternativelor sau a căilor de atingere a acestor scopuri, ci și în ceea ce privește specificarea eficienței costurilor și beneficiilor, realocarea sarcinilor, determinarea consecințelor probabile ale diferitelor tipuri de acțiuni.

O serie de lucrări apărute în **Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică** atrag atenția prin modele interesante care conduc la rezolvarea unor probleme de tip economic. O trecere în revistă a articolelor apărute ne arată că în cadrul Centrului de Calcul a fost elaborat un model al relațiilor bănești în economie și că a fost studiată cu atenție utilizarea metodelor statistico-matematice în studiul evoluției disponibilităților bănești, în producția de petrol, de azbociment, în industria textilă, în transporturile pe căile ferate, în comerțul exterior, precum și în controlul statistic la mașinile-unelte automate, calculul siguranței la centralele telefonice automate, în controlul secvențial al calității mărfurilor prezentate în loturi. De asemenea, pot fi relevate contribuții științifice noi cu privire la dependența dintre modificările în structura cererii de consum și circulația numerarului, la determinarea gradului de uzură a fondurilor fixe, în repartizarea cheltuielilor constante în întreprinderile industriale, precum și cu privire la antecalculația prețului comercial al mașinilor și instalațiilor.

MIJLOACE TEHNICE MODERNE DE CALCUL ȘI AUTOMATIZARE

Mașinile de calcul electronice au pătruns atît de mult în economia, tehnica și în știința contemporană, încît este greu să indicăm o activitate în sfera căreia calculatoarele să nu intervină.

Experiențe numeroase confirmă faptul că introducerea sistemelor moderne de prelucrare a informațiilor economice pune la dispoziția conducerii o documentare rapidă și eficientă și permite elaborarea unor strategii optime în conducerea și în organizarea științifică a proceselor economice. Pe de altă parte, întrebuințarea metodelor moderne de calcul și exploatarea instalațiilor de automatizare conduc la obținerea unor economii considerabile, la sporirea volumului de lucrări efectuate, precum și la o folosire judicioasă a forței de muncă.

Aceste preocupări de o însemnătate științifică și practică din ce în ce mai mare sînt reprezentate în paginile revistei printr-o serie de articole care se referă direct la utilizarea calculatoarelor electronice. De exemplu, este prezentat un calculator analogic specializat pentru optimizarea problemelor de stoc. Lucrarea prezintă un model matematic pentru organizarea și analiza stocurilor și schema bloc a unei mașini electronice destinată efectuării proceselor de calcul. Alte două lucrări au ca obiect rezolvarea numerică a problemelor cu ajutorul calculatorului electronic ECONOMIST CIFA 102 de la Centrul de Calcul Economic și Cibernetică Economică. Aceste lucrări prezintă metodele de calcul și de programare care au stat la baza rezolvării a numeroase probleme economice.

Acestor cercetări teoretice le corespund o experiență efectivă și aplicații concrete. Cu ajutorul mașinii de calcul electronice au putut fi rezolvate numeroase probleme economice, formînd obiectul unor convenții de colaborare tehnico-științifică.

Pentru a nu da decît cîteva exemple, menționăm calculele referitoare la fundamentarea investițiilor în metalurgia neferoasă în perioada 1967—1970, la aplicarea metodei drumului critic în conducerea și organizarea lucrărilor complexe de investiții la instalația de metanol de la Combinatul chimic Victoria, precum și calculele referitoare la determinarea umidității cherestelei de rășinoase și fag uscate în aer liber.

Rezolvarea primei probleme menționate va conduce la o mărire a producției anuale la zinc, plumb, cupru și acid sulfuric cu circa 3%.

Elaborarea științifică a modelelor matematice este o latură esențială a aplicării tehnicii electronice în analiza economică și în planificare. Se obține, astfel, în afară de îmbunătățirea calității și exactității planificării, posibilitatea realizării unor economii însemnate pe seama încărcării optime a capacităților de producție, alegerii variantelor celor mai eficiente ale investițiilor capitale, reducerii cheltuielilor de transport și altele.

Utilizarea largă a matematicii în calculele economice îmbogățește nu numai practica planificării, a conducerii și organizării producției și a muncii, ci și însăși matematica. La rîndul ei, aplicarea metodelor matematice va contribui la dezvoltarea științei economice și la perfecționarea activităților economice.

ing. GH. BOLDUR

dr. M. C. DEMETRESCU

lector univ. dr. Dragoș VAIDA
director adjunct al Centrului de Calcul Economic și Cibernetică Economică

CURIER

■ În studiul **Progresul tehnic și folosirea materiilor prime în țările capitaliste dezvoltate,** apărut în revista **Probleme economice** nr. 12/1966, I. Lemnij se ocupă cu reducerea consumurilor de materii prime și semifabricatelor în toate fazele procesului de producție social. Pe scară macroeconomică efectul cel mai pregnant al tendinței semnalate este scăderea ponderii industriei extractive în producția industrială totală, cu reducerea necesarului de transport, de suprafețe și spații de depozitare atît pentru materiile prime propriu-zise cît și, mai ales, pentru reziduurile producției.

■ Într-un articol apărut în revista **Hydrocarbon Processing and Petroleum Refiner** Charles H. Vervalin enumeră, pe baza unei anchete întreprinse de Societatea pentru răspîndirea învățămîntului tehnic din S. U. A., următoarele calități de care ar trebui să dea dovadă un inginer în zilele noastre: să citească repede; să folosească eficient mijloacele de comunicație; să poată conduce o consfătuire; să rostească un discurs public; să întocmească un raport tehnic sau o dare de seamă; să expună verbal un raport sau un articol; să întocmească o scrisoare de serviciu; să cunoască economia din ramura sa tehnică; să stabilească valoarea relativă pentru firmă a două sau mai multor lucrări, utilitatea unor funcții sau altora conform metodicei obișnuite, pe baza analizei muncii în scopul stabilirii tarifelor de salarizare; să știe să asculte; să cunoască teoria relativității și statistica; să facă analiza tehnică; să știe să se poarte cu oamenii; să facă programarea pentru mașinile electronice de calcul; să cunoască legislația muncii; să știe să-și expună gîndurile în scris și verbal; să cunoască materialele cu care lucrează un inginer; să țină seama de corelația om-mașină; să planifice producția; să aplice și să perfecționeze automatica.

■ **PACTOLE – metodă secvențială și dinamică a lansării noilor produse** este titlul articolului autorilor S. Thabor și Y. Evrard publicat în numărul 3/1966 al revistei GESTION. Fazele principale ale procesului de lansare a produselor sînt considerate a fi: creația – cercetarea și selecționarea ideilor noi; luarea de decizii – evaluarea cantitativă a ideilor reținute, alegerea soluției optime; pregătirea – totalitatea operațiunilor care trebuie să preceadă difuzarea noului produs pe piață (campanie publicitară, organizarea sistemului de distribuire) și planificarea, respectiv organizarea și controlul acțiunii întreprinse în vederea realizării unei cît mai bune lansări. „Funcția economică a luării de decizii" ar fi

$$D = \frac{E(P)}{F}$$

în care: D = funcția economică a luării deciziei; E (P) = speranța matematică a profitului realizabil pe piață și F = volumul total al cheltuielilor angajate pentru lansare.

■ Pentru stabilirea eficacității dezvoltării economice a unui raion, E. B. Alaiev acordă atenție în lucrarea sa **Effectivnost kompleksnogo razvitia ekonomiceskogo raiona** (Eficacitatea dezvoltării complexe a unui raion economic), Ed. Nauka, 1965, 170 pag., definirii „centrului industrial". Acesta ar cuprinde teritoriul cu grupul de întreprinderi industriale strîns legate între ele prin producțiile auxiliare și secțiile anexe, iar cîteodată și prin unitatea procesului tehnologic, grupul de întreprinderi deservite de un sistem comun de transport etc. Mărimea unui centru industrial se recomandă să nu depășească o suprafață între 0,3 mii și 3 mii km², ceea ce corespunde aproximativ unui teritoriu în jurul razei de 10 pînă la 30 km.

SEMIOTICA ECONOMICĂ

În legătură cu introducerea și folosirea eficace a sistemelor automatizate de conducere a economiei, patru cercetători sovietici din diferite ramuri ale științei (I. I. Cerniak, economist, M. E. Deza, matematician, V. M. Jarebin, filozof și E. A. Alexandrov, inginer) pledează în coloanele revistei EKONOMIKA I MATEMATICESKIE METODÎ (nr. 4/1966), în favoarea dezvoltării unei noi discipline științifice de frontieră : semiotica economică. **Ei susțin că nici economia matematică ,nici cibernetica economică nu reprezintă punctul terminus în dezvoltarea cercetării științifice în domeniul economic. Din ce în ce mai mult se înțelege necesitatea îmbinării cercetărilor economico-matematice și economico-cibernetice cu discipline științifice care studiază diferite forme de comunicare între oameni și între oameni și mașini (sociologia, psihologia, ergonomia, jurisprudența, praxeologia etc). Schimbul de informații dintre oameni, între oameni și mașini și, de asemenea, între mașini, se realizează totdeauna cu ajutorul semnelor, iar știința despre sistemele de semne se numește semiotică.**

Principalele domenii în care se prevede aplicarea în viitor a semioticii economice sînt considerate : 1) elaborarea modelelor matematice ale economiei naționale ; 2) cercetarea informației economice ; 3) creșterea capacității de trafic a comunicărilor economice în condițiile aplicării largi a mașinilor electronice de calcul și a altor utilaje automate de transmitere și prelucrare a datelor ; 4) construirea complexelor lingvistice în care vor lucra sistemele automatizate de prelucrare a datelor și de conducere ; 5) cercetarea formelor complexe de informație economică și a sistemelor de semne în care se exprimă pîrghiile conducerii economice.

MERCUR PRINTRE MUZE

SUB SEMNUL VULTURULUI

PENTRU cine se interesează de producția mondială de automobile (și, după cît se vede, tot mai mulți sînt cei care manifestă asemenea interes) e un adevăr banal că mașinile americane se deosebesc de cele europene mai ales prin dimensiunile lor. În timp ce în Europa (și în Japonia) în ultimul deceniu, producția este formată într-o covîrșitoare majoritate din automobile mici (Volkswagen, Dauphine, Fiat 500, 600 sau 850, Daf etc., etc.) mai accesibile familiilor cu venituri modeste și mult mai ușor de minuit (și de parcat) pe șoselele și străzile din ce în ce mai aglomerate, în Statele Unite predomină tot automobilele de proporții mastodontice, adevărate „cuirasate ale șoselelor". Șoselele americane — deși numeroase și bine întreținute — sînt, totuși, foarte aglomerate și sutele de cai putere ale fiecărui motor nu se pot desfășura niciodată din plin mai ales că și reglementarea circulației este foarte strictă. N-am putea crede nici că problema costului unei mașini nu-l interesează pe americanul mijlociu; datele citate chiar de Administrația Johnson în legătură cu mult trîmbițatul „război împotriva sărăciei" (astăzi abandonat) ar fi suficiente pentru destrămarea unei asemenea naive presupuneri.

Explicația fenomenului poate fi găsită în cu totul alt context; nu despre calitățile tehnice e vorba în primul rînd, ci despre un fel de calități... sociale. În societatea americană contemporană, dominată de o acerbă și necruțătoare luptă pentru existență, semnele exterioare (chiar fără acoperire) ale poziției sociale au o importanță considerabilă. Și printre aceste semne cel mai vizibil și cel mai important este automobilul. Omul care caută o slujbă sau cel care încearcă să înjghebeze o cît de modestă afacere (chiar dacă este vorba doar de vînzarea la domiciliu a unor articole menajere) știe că va fi judecat în primul rînd după mașina în care circulă (și mai toți circulă în mașină pentru că depărtarea, adesea foarte mare, dintre cartierele de locuințe și zonele industriale și comerciale face din automobil o necesitate aproape vitală). Trecerea de la Ford-ul de serie la Cadillac reprezintă în „modul de viață american" însăși imaginea reușitei sociale, după cum apropierea de vîrful piramidei este cel mai bine exprimată prin achiziționarea unui Rolls-Royce englezesc (și în Statele Unite, ca peste tot, snobii se dau în vînt numai după mărfuri de import). E interesant de observat că încercarea de a importa în S.U.A. mașini europene de mic litraj s-a soldat doar cu un succes foarte relativ; mai toate aceste mașini, vîndute la un preț accesibil au fost cumpărate nu de oameni cu venituri modeste, ci de clienți foarte avuți. Un fiu de milionar își poate permite să se plimbe într-un Fiat 500 (pentru că se știe că mai posedă cîteva Cadillac-uri).

La crearea mitului mașinii ca simbol al prestigiului social o contribuție determinantă a avut-o publicitatea. E de ajuns să privim cîteva din miile de pagini de reclame pentru automobile care apar în presa americană; vom găsi foarte puține (sau de loc) amănunte asupra performanțelor tehnice ale mașinilor respective. Așa se explică și de ce — într-o țară în care, practic, toată populația majoră știe să conducă un autovehicul — ani de-a rîndul, mașinile cele mai căutate prezentau grave deficiențe constructive.

Publicitatea de tot felul pune accentul înainte de toate pe caracterul „reprezentativ" al automobilului. Mașina nu va fi arătată niciodată escaladînd o pantă dificilă, ci staționînd în fața unui club select, nu se va vorbi niciodată despre consumul de benzină sau ulei, ci despre felul în care liniile caroseriei se armonizează cu cele ale locuinței de la țară. Bineînțeles că doar un număr infim dintre eventualii cumpărători posedă locuințe la țară sau au posibilitatea să frecventeze cluburi selecte. Dar reclama, în condițiile capitalismului contemporan, nu are doar sarcina de a vinde obiecte, ci și pe aceea de a vinde mituri, speranțe. Încă acum cîteva decenii, cunoscutul scriitor englez Aldous Huxley spunea: „vînzătorii de cosmetice... vînd în primul rînd, speranță, speranță de tinerețe și frumusețe".

Desigur, scopul ultim al reclamei scopul economic rămîne acela de a vinde un produs. Dar este vorba de o vînzare nu directă, ci mediată, în care produsul nu se vinde prin ceea ce este (sau ***numai*** *prin ceea ce este) ci prin asociație de imagini. De aici, o permanentă contradicție (uneori latentă, alteori deschisă) între ceea ce am putea numi „caracterul mitologic" al reclamei și caracterul ei funcțional.*

Ca orice mitologie, publicitatea folosește, atît asociații și îmbinări neprevăzute, cît și simboluri cristalizate, a căror semnificație e de mult intrată în conștiința publicului. Ca să luăm un exemplu banal, imaginea unui vultur într-un anunț publicitar tinde să sugereze elevația, caracterul deosebit și superior al produsului prezentat, să sublinieze că e vorba de ceva care se ridică deasupra comunului și obișnuitului. În același timp, vulturul, atît de mult folosit ca simbol heraldic, sugerează în mintea privitorului și ideea de blazon, creează o aură de aristocratism în jurul aceluiași produs. Bineînțeles, nimeni nu face în mod explicit aceste raționamente care ar părea și ridicole dacă le-am asocia în mod serios de calitățile foarte modeste și banale ale cutărei sau cutărei mărfi. Dar, efectele acestei simbolistici, adeseori naive, se fac simțite mai tîrziu în atitudinea cumpărătorului.

Ceea ce am spus despre vultur, e valabil și în legătură cu alte simboluri publicitare: leul (forța maiestoasă), cîinele (fidelitatea), pisica (grația) etc.

Dar cele mai pregnante asociații de imagini au la bază figura umană. Despre aceste aspecte, ne vom permite să revenim într-o însemnare viitoare.

H. DONA

UN PROGRAM INEDIT DE REVENDICĂRI ECONOMICE PROGRESISTE LA 1866

RĂSFOIND recent o mapă cu file îngălbenite de vreme, păstrată la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, am găsit un document de o însemnătate incontestabilă. E vorba de jurnalul ședinței Comitetului permanent al districtului Prahova, ținută la Ploiești, în ziua de 18 septembrie 1866. Obiectul ședinței l-a constituit dezbaterea unor chestiuni economice iar soluțiile propuse depășesc cadrul local în care au fost elaborate.

În primul rînd a fost pusă în discuție înființarea a patru fabrici și anume: o fabrică de hîrtie, una de postav, alta de sticlărie și una de tăbăcit piei. Numai prin ridicarea industriei — se arată în document — se poate atinge o mare dezvoltare a comerțului, se pot folosi unele bogății naturale; locuitorii țării, în special pălmașii (adică țăranii săraci) vor putea să-și asigure existența și, în plus, țara întreagă va avea de cîștigat. Țara nu va mai fi nevoită să exporte produse, ca lînă, piei și altele, la prețuri scăzute și să le reprimească prelucrate la prețuri ridicate.

● Instituirea unor măsuri de încurajare a industriei naționale

Existența fabricilor autohtone nu este de conceput fără adoptarea unor măsuri care să preîntîmpine efectele nocive ale concurenței străine.

Pe această linie, se cer introduse — în primul rînd — concesiunile: fabricile naționale ce se vor înființa urmează deci să se substituie celor străine în rolul de furnizori ai guvernului. Cerința viza desigur cucerirea unei arii însemnate a pieței interne de produse industriale și ea se justifica sub multe privințe.

„Dacă fabricile la noi n-au avut pînă acum nici o reușită — se spune în document — cauza a fost că niciodată n-am avut sprijinul celor în drept, cum, de exemplu, — d-a le procura concesiuni. Înțeleg concesiuni, ca guvernul să-și procure de toate acele articole de care el însuși are necesitate fără ca banii țării să meargă în străinătate, dînd cu această ocazie străinilor încurajare și omorînd pe industriașii noștri și comerțul în parte". Concesiunile urmează să aibă un caracter temporar, rămînînd în vigoare pînă cînd fabricile „vor prinde rădăcini și înșile vor face concurență la cele străine". În același timp, se preconiza stabilirea unor taxe vamale care să anihileze concurența străină. Așadar, piața internă de produse industriale urma să fie cucerită în întregime de fabricanții autohtoni, uzîndu-se în acest scop și de bariere vamale. Rațiunea acestor bariere rezidă — după cum se arată în document — în a asigura meseriașilor și industriașilor autohtoni o poziție egală cu cea a meseriașilor și industriașilor străini în ce privește rezistența față de concurența din afară; căci toate statele civilizate procedează așa.

O situație grea se creează exportatorilor autohtoni de mărfuri industriale și prin existența unor taxe ridicate la export; așa se face că „o materie confecționată la noi nu poate trece peste graniță decît cu o plată îndoită decît valoarea ce face materiea". Luîndu-se în considerație starea financiară a țării nu se propune desființarea taxelor de export ci sporirea într-o măsură și mai mare a taxelor vamale la importul de mărfuri străine.

● Să încheiem tratate de comerț

Stabilirea de relații economice între țara noastră și celelalte poate fi reglementată pe baza încheierii unor tratate de comerț; încheierea de către guvern a unor astfel de tratate este un puternic semn de manifestare a „autonomiei" țării. Tratatele de comerț urmau să asigure o poziție mai bună exportatorilor noștri.

Revendicarea încheierii de tratate de comerț, pusă la ordinea zilei cu aproape un deceniu înainte de încheierea convenției comerciale româno-austro-ungare, are o dublă semnificație; economică și politică; se urmărea nu numai întărirea pozițiilor reciproc avantajoase pe planul relațiilor comerciale externe ci și manifestarea mai puternică a suveranității naționale (prin scoaterea comerțului nostru exterior de sub regimul tratatelor și convențiilor comerciale încheiate de puterea suzerană cu alte țări)

● Și agricultura și căile de comunicație trebuie sprijinite

Dacă agricultura țării noastre a făcut un oarecare pas înainte — subliniază documentul — acesta s-a datorat mai ales spiritului plugarului, stimulat îndeosebi de binefacerile libertății comerciale. Lucrurile nu pot rămîne însă în acest stadiu căci agricultura are nevoie și de alte *„ajutoare morale și materiale"*. Este nevoie în special de „cheiuri pe la porturi, șosele pentru comunicații, perfecționarea uneltilor și modului de iconomie [a] plugarului".

În privința șoselelor și a drumurilor de fier, propunerile înscrise în document sînt elocvente; astfel, se cere amenajarea șoselelor care duc către schelele de la Brăila și Galați precum și a șoselei spre Brașov. Deosebit de semnificativă, în motivarea ei, este revendicarea construcției unui drum de fier între București și Iași: *„ca să ne dea mijloace a fi mai bine uniți cu frații noștri de peste Milcov, necesitate morală și politică".*

● Cel ce are mult să dea mult, cel ce are puțin să dea puțin

O ultimă revendicare pe care vrem s-o semnalăm este aceea pe plan fiscal; ea conține elemente democratice și vizează totodată înlăturarea rămășițelor feudale în domeniul perceperii impozitelor.

„În toate statele civilizate și care se bucură cu o constituție ca a noastră de astăzi — se spune în document — dările sînt împărțite pe averi, cel ce are mult dă mult și cel ce are puțin dă puțin, astfel cere dreptatea..." „...dărîle să se pue cu analogie dupe starea și puterea fiecăruia".

Iată un program de revendicări economice cu caracter înaintat. Subscriitorii lui sînt reprezentanți ai cercurilor progresiste ale burgheziei (dintre aceștia, unul va înființa mai tîrziu o rafinărie în Ploiești) și meseriașilor din Ploiești și districtul Prahova; aceste cercuri erau afectate de piedicile ce stăteau în calea dezvoltării industriei, agriculturii, comerțului și căilor de comunicație.

Documentul atestă circulația largă, a unor idei economice prețioase, între care la loc de frunte se află, după cum am văzut, aceea a necesității dezvoltării industriei naționale.

asistent univ. Virgil IONESCU

Întreprinderea „6 MARTIE" Timișoara

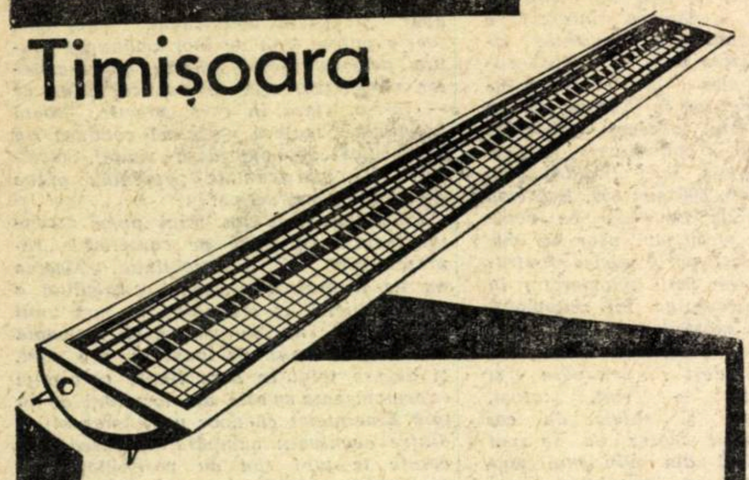

str. CIRCUMVOLUȚIUNII nr. 8–12

livrează pe bază de comenzi :

– radianți industriali cu raze infra-roșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitate de instalare a altor surse de căldurc.

Sînt livrați în baterii de N. elemente, după comandă.

combinatul „1 MAI" Satu Mare

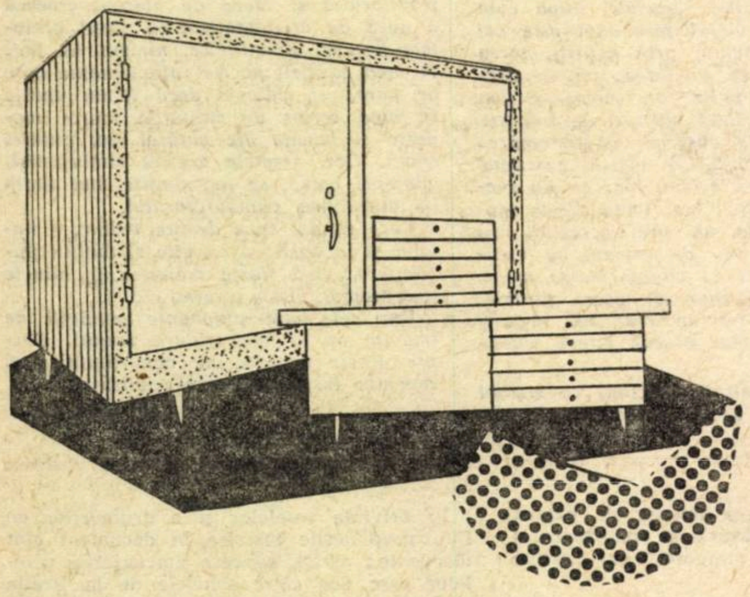

produce și livrează fără repartițic
mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică etc.

- mese, dulapuri și nișe de laborator
- rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc.
- dulapuri metalice pentru orice scop
- mobilier pentru birouri și vestiare.

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă întreprinderii

FABRICA DE PIELE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE CLUJEANA

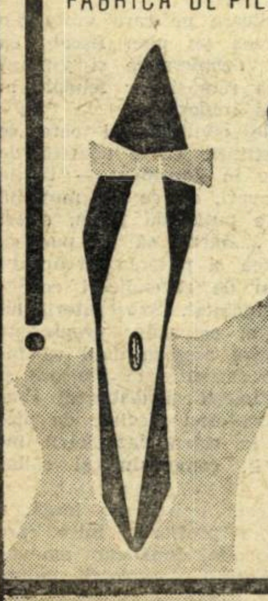

produce:

— pantofi și sandale bărbătești
— pantofi și sandale de copii
— sandale de femei

Modele variate după ultima modă, comode, elegante, de calitate superioară
Apreciate în țară și peste hotare

CIL SUCEAVA

produce:

- DORMITOR G. 28
- DULAP (BUFET BIBLIOTECĂ) CRINA
- FOTOLIU CRINA
- CANAPEA CRINA
- PAT EXTENSIBIL CU TAPIȚERIA DIN MASE PLASTICE-EXPANDATE

Se găsesc de vînzare la toate magazinele O.C.L. de specialitate din țară

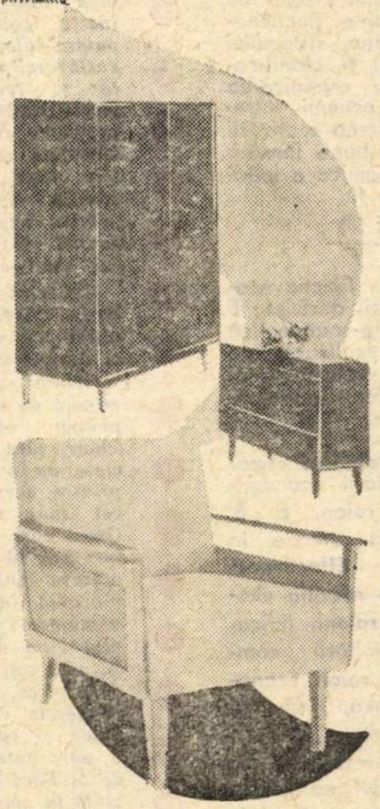

combinatul chimico-metalurgic GH. GHEORGHIU-DEJ BAIA MARE

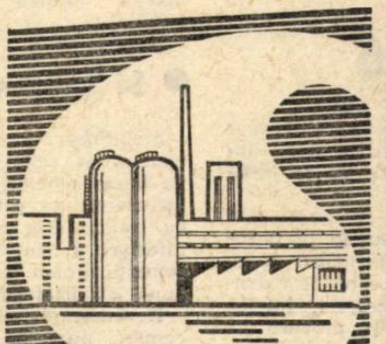

PRODUCE :

- metale neferoase
- pigmenti metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizaț
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol.

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

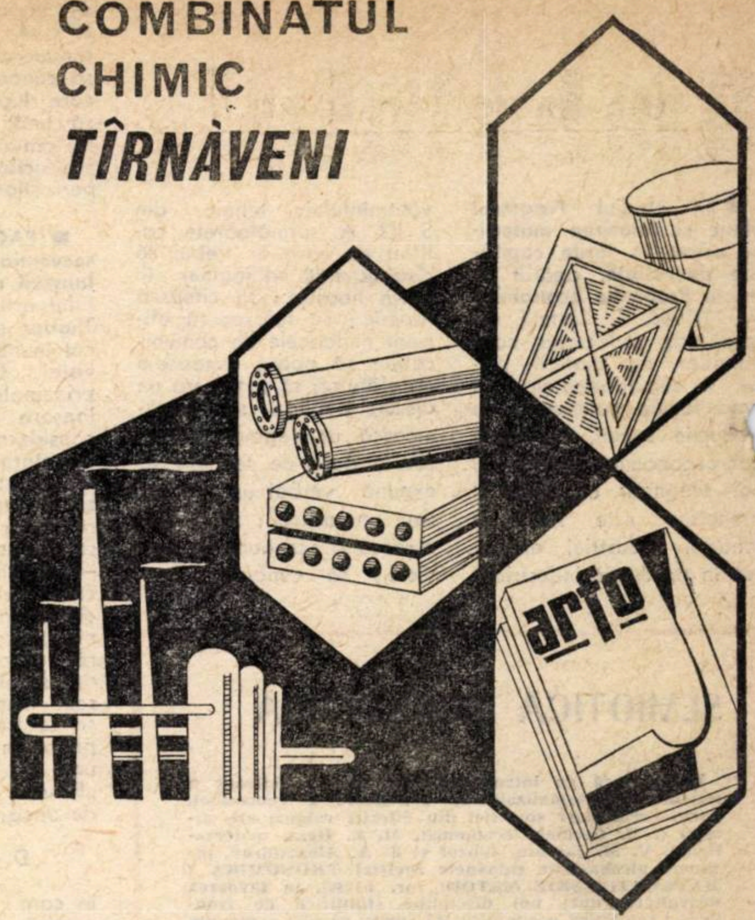

PRODUCE :

carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci d[e] pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO în diferite gradaț[ii]

Camera de tineret MARTA

ESTETICĂ

PRACTICĂ

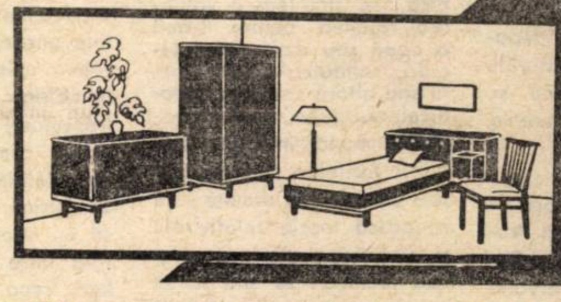

Vă recomandăm această garnitură compusă din : dulap cu două uși (1852 lei), pat pentru o persoană (1330 lei), ladă pentru așternut (892 lei), comodă (765 lei), masă de lucru (454 lei) și scaun tapisat (250 lei). Realizată de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere, întrunește aprecierile unanime ale cumpărătorilor. Pentru procurarea ei adresați-vă magazinelor de specialitate.

CIL Tg. JIU

Bulevardul 1 Mai nr. 354 telefon 1920, telex 0165,

construit și utilat după ultimele realizări ale tehnicii,

produce și livrează :

- Placaje din fag de diferite calități și dimensiuni
- Plăci aglomerate din amestec de esențe lemnoase
- Cherestea de fag
- Parchet de fag
- Scaune curbate

De bună calitate, în mărimi și forme diferite

Ambalajul—instrument al vînzării

ENTREPRISE

ELEMENT DE PROMOVARE A MĂRCII FABRICII

Gama tot mai largă a produselor lansate pe piață, a atras după sine o diversificare din ce în ce mai mare a ambalajului și o creștere a importanței sale ca factor motor în procesul vînzării. Într-un amplu articol pe această temă —din care reproducem o parte — revista franceză tratează problemele cele mai variate legate de rolul ambalajului ca mijloc de reducere a prețului de cost, de promovare a mărcii fabricii, de distribuire a mărfurilor și de lansare a noilor produse etc.

„Ambalajul este asociat cu operațiunile de transport și conservare, deci cu prețul de cost; dar el este, de asemenea, din ce în ce mai mult un mijloc de condiționare și prezentare a mărfii, deci înseamnă și vînzare. Promovarea unui produs, a unei mărci, a unei ramuri chiar, este din ce în ce mai mult legată de ambalaj și condiționare.

Demarajul propriu-zis al ambalajului, datează de după cel de-al doilea război mondial.

Astăzi, n-am mai putea spune cu certitudine dacă expansiunea ambalajului se datorează progreselor tehnicii sau, dimpotrivă, această expansiune este un factor de concurență care determină deci efortul, cercetarea, evoluția permanentă. De fapt, ambele fenomene sînt corelate; ele sînt în același timp cauză și efect.

Acest mecanism de condiționare reciprocă se exercită pe alte coordonate:

— ambalajul se sprijină pe o producție și o distribuție industrializată și standardizată, dar la rîndul său, favorizează tendințele de industrializare;

— pentru atingerea unui anume nivel de dezvoltare și menținere a unui ritm dinamic de creștere, ambalajul se sprijină pe existența unui nivel de viață în ridicare; în schimb, el creează consumatorilor nevoi imperative, de igienă, confort și chiar risipă.

În Statele Unite, avansul în acest domeniu în raport cu alte țări industrializate este considerabil. Să comparăm cîteva date: în Franța, cifra totală de afaceri a industriilor ambalajului progresează în fiecare an în ritm satisfăcător, de circa 8 pînă la 10%. Aceasta înseamnă o trecere de la șase milioane de franci în 1962, la aproape șapte milioane în 1964, și la 7,5 milioane în 1965. În același timp însă în S.U.A., ambalajul realizează o cifră de afaceri de 150 milioane pe an, adică de 20 de ori mai mult ca în Franța, în vreme ce raportul dintre produsul național francez și produsul național american este de 1 la 8. Decalajul este imens...

Cheltuielile anuale pentru ambalaj pe cap de locuitor, în cîteva țări capitaliste (în franci francezi)

S.U.A.	500 franci
Canada	250 „
Anglia	250 „
Australia	150 „
Germania Federală	100 „
Franța	între 75 și 100 franci

● Ambalajul și... revoluția sa psihologică

...Referindu-se la evoluția ambalajului, Maurice Pariat, economist, a cărui competență și autoritate sînt recunoscute în toate sectoarele industriei ambalajului, a vorbit de o dublă revoluție: o revoluție psihologică și o revoluție tehnică.

El constată că dacă această revoluție (privită sub ambele aspecte), s-a înfăptuit în întregime în Statele Unite, în Franța este în curs numai revoluția tehnică în timp ce «revoluția psihologică nu și-a croit încă drum».

Prin revoluție psihologică, explică Maurice Pariat, vreau să spun că funcția «ambalaj», altădată încredințată unui șef de fabricație, tinde în prezent să țină de cele mai înalte niveluri ale ierarhiei. Dacă punem firmelor americane întrebarea: cine răspunde de ambalaje în întreprinderea dvs.? primim următorul răspuns:

— serviciul de promovare a vînzărilor	21%
— serviciul comercial	16%
— serviciul publicității	15%
— serviciul ambalajului	11%
— vicepreședintele	10%
— serviciul achizițiilor	9%
— președintele	6%

Responsabilitatea gestiunii ambalajului este revendicată în S.U.A. de înaltele eșaloane ale ierarhiei și serviciile de politică a vînzărilor. Prea multe firme franceze consideră că progresul maxim a fost făcut în momentul în care s-a retras serviciilor tehnice grija de a asigura un ambalaj produselor pe care ele le-au pus la punct și pe care le fabrică și cînd li s-a încredințat serviciilor comerciale sarcina unei condiționări sub toate raporturile. Primele sînt chemate deci să fabrice un produs, celelalte — să-l vîndă. Și serviciile tehnice și cele comerciale cunosc produsul dar este acesta un motiv suficient pentru a-i încărca cu o sarcină care nu este în fond a lor?

● Estetica — un mijloc sau un scop în sine?

Este oare necesar atunci a încredința ambalajul în întregime unui desenator, unui creator de ambalaj? Nici aceasta nu e o soluție. Un bun «designer» (astfel sînt numiți practicienii esteticii industriale în S.U.A. și în Marea Britanie, unde profesiunea aceasta este mai răspîndită decît în Franța) nu dorește acest lucru. El nu creează singur «à l'artiste», ci confruntă permanent studiul său cu imperativele produsului și ale comercializării sale. De la început el lucrează deci în strînsă colaborare cu serviciile tehnice și comerciale responsabile cu condiționarea. Cercetarea pur estetică nu este doar un scop în sine ci un element într-un ansamblu. Studiul produsului și al pieței sale, a metodelor sale de stocaj și de comercializare, constituie prima fază. A determina proporția costului ambalajului în prețul total al produsului, a căuta materialele ce urmează a fi utilizate, reprezintă faza a doua a realizării.

De aici înainte, creația rămîne liberă. În general, sînt prezentate mai multe proiecte, unele ținînd cont de toate imperativele, de toate limitele clientului, altele mergînd uneori dincolo de acestea, dacă «designer-ul» consideră că trebuie mers mai departe. El are în vedere uneori ceea ce va fi în actualitate mîine, sau acceptă un cost superior, dacă investiția este rentabilă. În S.U.A., o marcă de brînzeturi vîndute într-un supermarket și-a perfecționat condiționarea adăugînd un înveliș transparent și ermetic, destinat să facă față maniei clienților de a atinge totul; aceștia deschideau cutia, pipăiau brînza, o murdăreau și apoi o puneau la loc în raion. E drept că această măsură suplimentară luată de firmă a urcat costul ambalajului cu 7%, dar risipirea brînzeturilor a scăzut cu 33%...

Pentru a acorda atîta grijă și a depune atîta știință la realizarea unui ambalaj, trebuie să credem în acțiunea sa directă asupra vînzării produsului. Calitatea sa de promotor al vînzărilor este consacrată în momentul cînd pornind de la el, se organizează acea faimoasă publicitate la locul de vînzare care este astăzi formula-vedetă în S.U.A. în arta vînzării și care-și face loc și în Franța.

Ambalajul poate servi pentru a face publicitate la locul de desfacere, începînd cu modul cel mai simplu și terminînd cu cel mai spectaculos, ca de exemplu:

- Un container se transformă în mijloc de prezentare;
- Un dispozitiv de grupaj, mergînd de la o simplă panglică adesivă la figuri de carton iluminate, propune o asociație de produse identice sau diferite;
- Un ambalaj servește la distribuirea cu bucata;
- În sfîrșit, de fiecare dată cînd desenul unui ambalaj este reprodus în campaniile publicitare (presă, afișaj etc.) expunerea sa în magazine nu este altceva decît publicitate la locul de desfacere.

Succesul diverselor formule de publicitate la locul de desfacere, nu este decît o demonstrație suplimentară a influenței pe care mijloacele utilizate o au asupra consumatorului. Este firesc că, atunci cînd ambalajul se îmbunătățește, să aducă mai multe servicii consumatorului și să favorizeze șansele produsului. Cînd, de exemplu, negustorul de bere american, a ambalat 70% din bere în recipiente de metal la care a adaptat un sistem de deschidere manuală «lift and pull», suprimind astfel deschizătorul de capace, el a făcut un serviciu consumatorului. Cînd un produs se oferă în sticlă subțire, în plastic, carton tratat sau în orice altă formulă de ambalaj destinat nerecuperării, el servește consumatorul. De fiecare dată cînd un ambalaj permite accesul mai simplu la produs, el servește de asemenea consumatorul". *(10 noiembrie 1966).*

LES ECHOS

PUBLICITATE — DAR NU NUMAI ATIT

Interesul deosebit pe care l-a trezit Salonul pentru Ambalaj, care a avut loc în acest an la Paris, determină ziarul să facă unele aprecieri în legătură cu rolul ambalajului în promovarea noii tehnici a vînzării.

„Ambalajul vinde marfa! Acest slogan, reluat în diferite forme, se găsește cuprins în cea mai mare parte a broșurilor informative care au fost distribuite publicului de către fabricanți cu ocazia celui de-al 17-lea Salon Internațional al Ambalajului. Dar, mai mult decît argumentele invocate de expozanți, însăși afluența vizitatorilor dovedește marele rol ce se atribuie ambalajului în facilitarea desfacerii conținutului.

Acest rol nu are în sine nimic magic. El se datorează serviciilor pe care le aduc diferitele tipuri de ambalaj, și care se pot exprima în cîteva funcțiuni esențiale: conservarea și protecția produsului, fracționarea cantităților vîndute, manipularea și ușurința în transportarea mărfurilor, utilizarea mai bună a produsului, prezentarea, publicitatea mărcii.

Progresele realizate în ceea ce privește tehnica ambalajului sînt folosite de obicei ca argumente ale vînzării. Astfel, o marcă de cafea, prezintă, pe o peliculă cinematografică, operația împachetării sub vid.

Tot calitatea ambalajului, de pildă, un recipient din plastic, este acela care ridică de exemplu valoarea anumitor mărci de ulei de masă. Răspîndirea vînzării cu autoservire, a stimulat în mare măsură cercetările specialiștilor în ce privește o ambalare a produselor care să permită desfacerea lor în cantități mici. Nu numai cartofii, dar și mărfurile fragile, ca bunăoară roșiile, se distribuie azi în ambalaj. Brînzeturile, carnea, mezelurile sînt vîndute în material transparent, în pachete standard. Operațiile de cîntărire a mărfii și etichetare a prețurilor, sînt efectuate o dată cu ambalarea produsului. Sticlele de bere, borcanele de iaurt, paharele pentru masă, sînt prezentate în grupuri de două sau patru, în cutii de carton.

Dar tehnica ambalării dă posibilitatea în prezent să se meargă și mai departe. Pentru anumite produse, ea tinde chiar să scutească gospodina de efortul de desfacere a ambalajului: astfel, anvelopa subțire, solubilă, îi permite să folosească direct pachetul de detergenți prin înmuierea lui, fără a-și mai da osteneala de a-l deschide.

Într-un domeniu mult diferit de primul, mașini în întregime automatizate, utilizează foi de celofan sau materiale plastice, pentru împachetarea unor articole atît de variate ca textile, cărți, jucării. În același timp, industria de ambalaje propune fără încetare soluții din ce în ce mai ingenioase, pentru a realiza ceea ce se cheamă «publicitatea prin ambalaj».

Această formă a publicității, capătă în zilele noastre o importanță considerabilă, după cum o demonstrează însuși numărul mașinilor de imprimat prezentate la Salonul Ambalajului. Unele din aceste mașini sînt destinate imprimeriilor specializate în lucrări de publicitate. Altele, mai simple, pot fi utilizate chiar de fabricant, simultan cu operațiile propriu-zise de ambalare.

Franța este considerată a deține unul din primele locuri în ce privește calitatea imprimărilor pe carton. Editorii și tipografii francezi utilizează în principal sistemul offset și rotogravura, în timp ce omologii lor americani de exemplu, se mulțumesc cu flexografia. Aceasta ținînd seama în special de prețul operațiunii, deoarece clișeele din cauciuc revin mai puțin scump decît gravura unui cilindru sau a unui report pe o placă. De altfel, din aceleași considerațiuni de cost, unii gîndesc că flexografia se va statornici pînă la urmă și în Franța, cel puțin pentru ambalajele cele mai uzitate. *(15 noiembrie 1966).*

IL SOLE 24 ORE

SUTE DE MILIARDE ȘI TOTUȘI PREA PUȚIN

Referindu-se la pregătirile care se fac încă de pe acum pentru Expoziția Internațională a Ambalajului, transporturilor interne și a mașinilor pentru industria alimentară, — care va avea loc în anul acesta — ziarul face o apreciere asupra importanței ambalajului și a funcțiilor sale în economia modernă, din care reproducem următoarele:

...„Într-o continuă evoluție, ambalajul a reușit în decursul anilor să îndeplinească funcțiuni economice din ce în ce mai vaste și complete. Astfel, de exemplu, de la funcțiunile inițiale, de protecție a mărfurilor s-a ajuns la cele de promovare a vînzării și chiar de lansare a unor produse noi. Inventivitatea specialiștilor în materie și maleabilitatea materialelor vechi și noi destinate confecționării ambalajelor — la care se adaugă variatele tehnologii de fabricație — au dat în egală măsură posibilitatea folosirii ambalajelor pe o scară atît de vastă, încît aceasta constituie azi o adevărată caracteristică a vieții moderne.

În prezent, prin funcțiunile sale, ambalajul poate fi considerat: un mijloc de protecție a mărfii: un mijloc de identificare a produsului; un vînzător; un mijloc de publicitate etc. Folosit de ani de zile doar ca mijloc de protecție a mărfii, ambalajul a devenit în prezent un element de prezentare și de promovare a vînzării... Aceste funcții ale sale au dus la crearea unui sector nou în cadrul industriei mecanice: acela al mașinilor pentru fabricarea ambalajelor, pentru umplerea dozată a cutiilor și recipientelor, pentru capsarea sau închiderea acestora pe bandă rulantă, semi sau complet automatizată.

În ceea ce privește Italia, este dificil a face la ora actuală un calcul exact al valorii producției de ambalaje. Potrivit aprecierii specialiștilor însă, cheltuielile pentru ambalaje s-ar ridica la 600 miliarde lire italiene, cifră care nu este cu mult inferioară valorii producției de cereale. Și cu toate acestea, oricît de importantă ar părea această cifră, ea este inferioară sumelor afectate aceluiași sector, de exemplu, de către Franța sau Germania Federală"... *(14 decembrie 1966).*

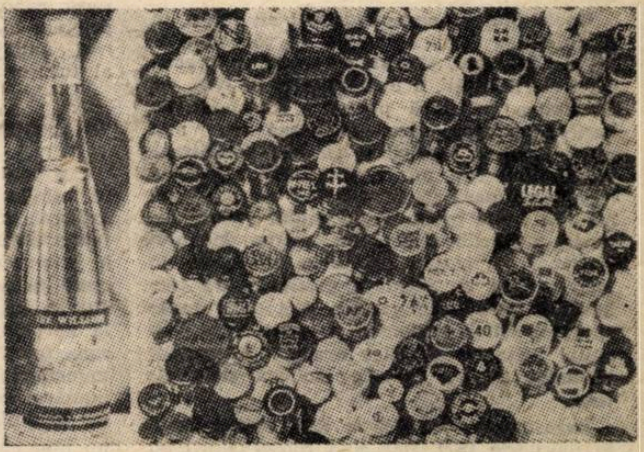

Capsulele sticlelor nu trebuie să fie numai practice și ușor de manevrat, ci și estetice...

Corespondență din Londra

INTERVENȚIONISMUL STATAL ȘI MONOPOLURILE

MĂSURILE de „austeritate“ adoptate de guvernul laburist în iulie 1966 au incitat discuția publică în Anglia în jurul problemelor economice, în așa fel incît sindicatele, oamenii politici, economiștii de profesie, au constatat că trebuie să situeze în centrul preocupărilor lor asemenea probleme de anvergură ca aceea a rolului statului în conducerea economiei, a caracterului și mijloacelor pe care le poate avea azi în Anglia planificarea economică și altele. Colaboratorul nostru londonez ne scrie în lumina acestor discuții tocmai despre natura obiectivelor economice actuale și despre aceea a rezultatelor obținute pînă în prezent.

Să vedem mai întîi în ce au constat măsurile economice adoptate anul trecut și care au fost consecințele lor neîntîrziate. În primul rînd se urmărea reducerea cererii interne cu peste 500 milioane lire sterline. Ele au inclus reduceri sau amînări substanțiale în problemele de investiții, în numeroase domenii. Guvernul a impus o înghețare pe timp de șase luni a salariilor și altor venituri, urmată de o altă perioadă de ceea ce el a numit „restricții masive“. Măsurile adoptate prevedeau de asemenea înghețarea prețurilor.

Consecințele acestei politici au început curînd să se facă resimțite în mod dureros: șomajul a sporit masiv în special în industria automobilelor. Numărul șomerilor a depășit repede cifra de jumătate milion, despre care premierul Wilson și alți miniștri au declarat că ar fi o cifră „acceptabilă“. Șomajul parțial este în creștere. Programe foarte necesare de modernizare și reutilare a unor importante ramuri ale industriei au fost restrînse sau amînate. Planul Național de Dezvoltare Economică adoptat după venirea la putere a laburiștilor, în 1964, a fost abandonat.

Măsurile anunțate la 20 iulie de guvernul laburist reprezentau acțiuni deflaționiste convenționale, cunoscute oricărui economist occidental și ele se deosebeau prea puțin de acelea adoptate de guvernul conservator în numeroase ocazii, în timpul celor 13 ani de guvernare a acestui partid, înainte de 1964. Măsurile adoptate de guvernul laburist se deosebeau de acestea numai într-o singură privință: pentru prima oară într-o perioadă de pace ele prevedeau împuternicirea de a aplica sancțiuni legale împotriva muncitorilor care cer majorări de salarii.

În timp ce salariile sînt înghețate, nu s-a făcut mai nimic, cu excepția unor îndemnuri ineficace, pentru a se stăvili creșterea prețurilor și majorarea chiriilor, a taxelor de transport și a altor cheltuieli. S-au găsit totuși unii care au pretins că prin aceste măsuri, guvernul laburist, pentru a folosi cuvintele săptămînalului **New Statesman** (sept. 16, 1966) „a pătruns în socialism". Publicația afirmă că guvernul „și-a impus în sfîrșit să folosească instrumentul important al planificării socialiste“.

În ce măsură însă este economia britanică o economie planificată? În ce măsură partidul laburist al cărui program adoptat în 1918 include faimoasa Clauză 4, „de a asigura muncitorilor cu mîinile și cu mintea roadele depline ale muncii lor și în consecință cea mai echitabilă distribuire posibilă pe baza proprietății comune asupra mijloacelor de producție, distribuției și schimbului“, a reușit să realizeze acest țel?

● Sectorul public – 10% din populația activă

Se apreciază astăzi că aproximativ 10% din populația activă a Angliei este angajată în sectorul de stat, în industriile naționalizate. Aceste industrii includ carburanții și energia electrică (exceptînd petrolul), căile ferate și transporturile aeriene, și unele servicii rutiere și de transporturi pe apă.

Unele dintre aceste industrii au intrat în proprietatea publică înainte de război. Astfel de exemplu, Consiliul central al producerii electricității, a fost înființat în 1926, iar Societatea britanică pentru transporturile aeriene externe, care efectuează cea mai mare parte a serviciilor aeriene pe distanțe lungi, a fost înființată în 1939. Dar cea mai mare parte a industriilor naționalizate au luat ființă în timpul primului guvern laburist postbelic, o dată cu crearea Oficiului Național al cărbunelui, care răspunde în mod virtual de întreaga producție de cărbune, a Consiliului gazelor și a celor douăsprezece Oficii regionale ale gazelor, a Oficiului britanic al căilor ferate, Autorității britanice pentru energie atomică și a altora.

Industria siderurgică a fost naționalizată în februarie 1950. Dar cînd conservatorii au revenit la putere, ea a fost redată proprietății particulare în 1953. Datorită însă faptului că deține o majoritate a acțiunilor, guvernul își menține proprietatea asupra unei principale firme siderurgice, Richard Thomas and Baldwins. Actualmente, se află în fața parlamentului o lege pentru renaționalizarea industriei siderurgice. Statul posedă de asemenea 51% din acțiunile lui British Petroleum Ltd., una din principalele societăți petrolifere din lume.

Membrii consiliilor de conducere ale industriilor naționalizate sînt numiți de ministrul de resort (în cazul Oficiului Național al cărbunelui, de exemplu, de ministrul energiei). Rapoartele și dările de seamă anuale ale oficiilor sînt discutate de parlament și membrii parlamentului pot pune întrebări în privința politicii urmate, dar nu și asupra detaliilor administrației de fiecare zi.

Împuternicirile și răspunderile financiare ale oficiilor industriale naționalizate, variază. În general, însă se presupune că ele trebuie să-și acopere cheltuielile. Investițiile capitale care nu pot fi acoperite din resursele interne, sînt furnizate în general prin împrumuturi guvernamentale purtătoare de dobînzi, iar avansurile bancare sînt folosite numai pentru acoperirea necesităților normale, pe termen scurt.

Desigur că prin faptul că deține proprietatea asupra acestor importante sectoare ale economiei, precum și asupra Băncii Centrale a Angliei — Bank of England (care a devenit proprietate publică în 1946) statul este în măsură să exercite o influență considerabilă asupra vieții economice a țării. Unii teoreticieni ai partidului laburist merg însă atît de departe încît să pretindă că „socialismul“ a și fost realizat, că „economia mixtă“ reprezentată de industriile naționalizate și de industriile proprietate particulară reprezintă idealul.

Naționalizările au reprezentat în esență măsuri de tip capitalist și au rolul de a furniza carburanți, energie electrică și alte servicii esențiale, la un preț scăzut, sectorului proprietății particulare, mai mare și mai profitabil.

Acest lucru reiese de pildă din studiile privind activitatea Oficiului Național al cărbunelui și al căilor ferate britanice. Preluînd aceste industrii, care în trecut, deși primiseră subvenții substanțiale din banii contribuabililor se aflau totuși într-o stare precară, oficiile respective au fost obligate nu numai să plătească despăgubiri disproporționat de mari, dar să și împrumute mari sume de bani, cu dobînzi ridicate, pentru a putea plăti costul modernizării industriilor și să furnizeze în același timp cărbune ieftin și mijloace ieftine de transport industriei particulare.

Este semnificativ faptul că peste 80% din numărul membrilor consiliilor de conducere ale industriilor naționalizate sînt oameni de afaceri, mulți dintre ei deținînd interese considerabile în industriile servite de întreprinderile naționalizate, în timp ce „reprezentanții muncitorilor“ sînt în general foști lideri ai sindicatelor de dreapta, care au prea puține legături cu muncitorii.

Naționalizările întreprinse pînă acum nu înseamnă socialism. Acestea reprezintă o parte a procesului descris de Engels: „Statul modern indiferent de forma sa este în esență o mașină capitalistă; este statul capitaliștilor, organismul colectiv ideal al tuturor capitaliștilor. Cu cît preia el în proprietate mai multe forțe productive, cu atît mai mult devine el organismul colectiv al tuturor capitaliștilor...".

● Giganți greu de strunit

Cea mai mare parte a industriei rămîne în mîinile întreprinderii particulare. În ultimii ani, sectorul particular a înregistrat un mare avans în ce privește concentrarea, atît a proprietății, cît și a producției. Se apreciază că peste 50% din numărul celor folosiți în industria prelucrătoare sînt angajați la aproximativ 950 întreprinderi particulare care folosesc fiecare 1000 sau mai mulți muncitori și că aproximativ un sfert din numărul celor folosiți lucrează la aproximativ 70 dintre firmele cele mai mari. În 1963, un număr de 93 societăți industriale controlau 65% din întreaga capacitate de prelucrare în domeniul chimic (inclusiv petrol și petrochimie), iar principalele 12 societăți controlau 89% din această capacitate; în domeniul vehiculelor și aviației, 8 societăți controlau 70% din capacitatea de producție. O imagine similară există și în alte ramuri.

Apare așadar că are loc o tot mai mare concentrare de proprietate în mîinile monopolurilor, a băncilor și societăților de asigurare. Patru cincimi din întregul capital sub formă de acțiuni din Anglia, este proprietatea a numai 1% din populație, în timp ce proprietatea restului de o cincime este concentrată în mîinile altor 10% din populație.

Prin ce mijloace poate influența guvernul sectorul particular? Are el oare posibilitatea de a influența acțiunile unor asemenea giganți ca Imperial Chemical Industries care, cu cei 110 000 salariați ai săi și cu vastele sale resurse de capital, constituie un virtual „stat în stat“?

Guvernul încearcă să facă acest lucru prin politica sa generală fiscală și monetară, reglementarea de exemplu, a ratei dobînzilor și a condițiilor de vînzare în rate, prin stabilirea nivelului cheltuielilor publice (cum ar fi în domenii ca: locuințe, sănătate și învățămînt, în care statul este un client important), prin stimulente sub forma de subvenții, alocații și avantaje fiscale, prin consultări și furnizări de informații și servicii.

El poate recurge de asemenea și la controluri fizice. Acestea iau forma legislației muncii și stabilirii condițiilor de muncă, controlarea anumitor categorii de importuri și exporturi, și împuterniciri de a controla noile construcții, așezarea industriei și folosirea terenurilor.

● O „planificare indicativă"...

În esență, așadar, planificarea economică în Anglia este o „planificare indicativă", adică o planificare care stabilește industriei obiective, dar nu poate obliga firmele respective să le și realizeze.

Acest lucru reiese din examinarea mecanismului de planificare înființat de guverne succesive. Consiliul Național de Dezvoltare Economică (NEDC) a fost înființat în februarie 1962 pentru a examina planurile privind viitorul sectoarelor particular și public, pentru a cerceta obstacolele care împiedică o mai grabnică dezvoltare economică și a stabili înțelegeri cu privire la căile de urmat pentru intensificarea dezvoltării. Președintele Consiliului este ministrul de finanțe, care numește membrii acestui organism. Fac parte de asemenea ministrul muncii și ministrul comerțului. Consiliul posedă propriul său personal ai cărui membri nu sînt funcționari de stat, și în fruntea cărora se află un director general.

Consiliul Național de Dezvoltare Economică a fost acela care a întocmit planul național publicat în septembrie 1965 și care prevedea o sporire cu 25% a producției naționale totale în perioada de 5 ani între 1965—1970. Aceasta însemna o creștere medie anuală a producției de 3,2% care, așa cum menționa și planul, constituia o rată a creșterii relativ modestă în comparație cu acea obținută de numeroase alte țări industriale. Ea ar fi nu numai cu mult sub rata obținută de țările socialiste cu economiile lor cu adevărat planificate; dar ea ar fi mai redusă chiar decît aceea realizată de mulți dintre rivalii capitaliști ai Angliei, cum ar fi Germania occidentală și Japonia.

Dar chiar și această „rată relativ modestă" nu va putea fi realizată, datorită severelor măsuri deflaționiste introduse, în iulie. Ca să cităm cuvintele lui George Brown, pe atunci ministru al problemelor economice, „rata de creștere pe care intenționam s-o obținem și pe care eram hotărîți s-o obținem, și în baza căreia am prevăzut toate celelalte lucruri pentru 1970, nu mai este realizabilă“ (Declarație în Camera Comunelor la 27.VII.1966). Acum așa cum arată directorul general al Consiliului Național de Dezvoltare Economică, Fred Catherwood, această organizație refuză să prezică viitoarea rată a creșterii, iar „planul" economic revizuit va evita orice evaluări globale privind dezvoltarea în viitor (Guardian 4.VIII.1966).

În afară de Consiliul Național Central de Dezvoltare Economică au mai fost înființate aproximativ 20 alte comitete de dezvoltare economică cu scopul de a analiza problemele industriilor particulare. Din ele fac parte reprezentanți ai conducerii, ai sindicatelor, ai departamentelor guvernamentale și experți. Întocmai ca și NEDC însă, ele nu au puteri executive. Ele pot numai să solicite și să facă recomandări.

● ...și o rată relativ modestă, dar irealizabilă

În octombrie 1964, puțină vreme după venirea sa la putere, guvernul laburist a înființat Ministerul Problemelor Economice. El a fost înființat pe baza departamentelor existente ale Ministerului de Finanțe, deoarece se considera că în felul acesta se va stabili un contact mai strîns cu industria și deoarece se știa că era nevoie de un mecanism mai bun pentru a rezolva larga serie de probleme economice care se puneau țării, cum ar fi negocierile pentru intrarea în Piața Comună, politica veniturilor, calificarea în industrie etc. Se intenționa de asemenea ca noul ministru să preia de la NEDC principala răspundere a întocmirii unui plan economic național, astfel încît cifrele obiectiv ale NEDC să capete o autoritate oficială. Ministerul Problemelor Economice (DEA) răspunde de asemenea de planificarea economică regională ca și de mecanismul dezvoltării regionale, care include Consiliile de Dezvoltare Regională pentru regiuni ca Scoția și Irlanda de Nord. Subliniez din nou că aceste consilii nu dispun de puteri executive; ele pot doar să dea sfaturi, să recomande și să furnizeze informații.

În 1965, guvernul a înființat Oficiul Prețurilor și Veniturilor (P.I.B.), cu scopul declarat de a cerceta majorările propuse de guvern în domeniul salariilor, pe de o parte, și al prețurilor mărfurilor și serviciilor, pe de altă parte. În practică însă, această organizație s-a arătat mai capabilă să cerceteze și să condamne majorările de salarii decît să stăvilească creșterea prețurilor. În plus, în domeniul stăvilirii majorării salariilor, activitatea sa a fost mult întărită de măsurile pe baza cărora se aplică sancțiuni legale acelora care acordă sau cer majorări de salarii. Nu se aplică însă sancțiuni similare și acelora care sporesc prețurile.

Am arătat în ce măsură ponderea în consiliile de conducere ale industriilor naționalizate este masiv deținută de reprezentanții monopolurilor. Același lucru este adevărat și despre organismele guvernamentale menționate mai sus. Posturile-cheie în DEA, NEDE și în alte organisme sînt deținute de elemente din conducerea unor întreprinderi ca Unilever, Imperial Chemical și British Aluminium. În multe cazuri, aceste firme au „împrumutat“ funcționari superiori din conducerea lor, pe timp de cîțiva ani, și ele continuă să le plătească salariile. Se poate pune pe drept cuvînt întrebarea dacă guvernul este acela care planifică pentru industrie, sau industria planifică pentru guvern.

● Fuziuni cu banii contribuabililor

Un exemplu grăitor al felului în care este încurajată tendința spre crearea unor unități monopoliste mai mari și mai puternice, ne este furnizat de crearea Societății de Reorganizare Industrială. Scopul acesteia este de a folosi fondurile guvernamentale — adică banii contribuabilului, drept catalizator pentru crearea de fuzionări care s-ar produce prea lent dacă ar fi lăsate pe seama jocului liber al forțelor pieței. Astfel, de exemplu, guvernul încurajează fuzionări în industriile șantierelor navale și ale aeronauticii, respingînd ideea proprietății publice, în favoarea unor subvenții de stat generoase, acordate societăților particulare. Președintele consiliului Societății de Reorganizare Industrială este Sir Frank Kearton, președinte al firmei Courtaulds, uriașă întreprindere textilă, în timp ce directorul său administrativ este Ronald Grierson, director al lui S. G. Warburg & Co., una din principalele bănci comerciale din City-ul Londrei. Printre ceilalți membri se numără directorul administrativ al lui Shell, președintele lui EMI, precum și președintele lui Associated Electrical Industries.

Existența unor statistici exacte și cuprinzătoare reprezintă un element esențial pentru orice activitate efectivă de planificare. În multe privințe, statisticile britanice sînt admirabile. Există însă dovada că Oficiul Central de Statistică (atașat Biroului guvernului) este lipsit de o bună parte din datele necesare unei planificări efective. Acest lucru a fost scos în evidență de Rudolf Klein, un analist al problemelor economice, care a scris în **Observer**, la 18.IX. 1966: „Guvernul a anunțat că dorește să acorde o atenție deosebită muncitorilor celor mai săraci, ceea ce constituie un scop admirabil. Din nefericire, Ministerul Muncii nu cunoaște măcar numărul muncitorilor cu salarii mici. Nu există statistici care să arate cîți anume muncitori cîștigă mai puțin de — să spunem — 12 lire pe săptămînă, și cîți cîștigă mai puțin de 15 lire. Deci, pentru început, nu cunoaștem nici măcar amploarea problemei.

Însfîrșit, cercetînd mecanismul guvernamental de consultări și recomandări, trebuie menționate numeroasele organisme consultative care există. Din acestea fac parte reprezentanți ai guvernului, salariaților și sindicatelor. Printre acestea se numără și Consiliul Național Consultativ al Producției, sub președinția ministrului de finanțe. În cadrul său se discută ceea ce sînt denumite „problemele mai largi ale producției industriale“. Un alt organism este Consiliul Național Consultativ Mixt, sub președinția ministrului muncii și din care fac parte reprezentanți ai industriilor naționalizate și ai sindicatelor. Scopul acestuia este de a analiza relațiile dintre patroni și muncitori.

Există de asemenea contacte permanente între ministere și asociațiile patronale și sindicate.

Planificarea în interesul națiunii, în întregul ei se vădește însă imposibilă atît timp cît cea mai mare parte a marii industrii, a băncilor și societăților de asigurare se află în proprietate particulară.

Dennis OGDEN

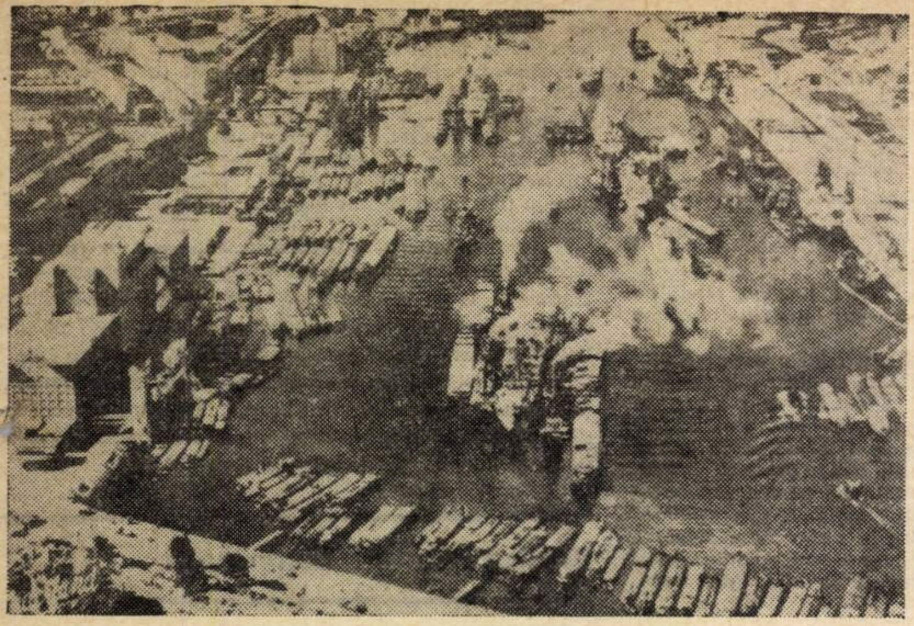

Rotterdam – vedere din port

OLANDA ȘI MAREA

ÎN istoria Olandei, țară despre care Pliniu cel Bătrîn scria că „nu se știe dacă ea aparține pămîntului sau mării" lupta cu apa este o coordonată permanentă. În ultimele două secole olandezii au reușit, cu tenacitatea care-i caracterizează, să recupereze 570 000 ha ce fuseseră furate de mare.

Dar marea nu este numai un adversar permanent al olandezilor, ci și un aliat generos al acestora.

Situată la vărsarea comună a trei mari […]ii — Rin, Mosela și Escaut — Olanda […] o poartă naturală către Marea Nordului. De aceea comerțul a fost din vechime o îndeletnicire de bază a olandezilor.

În acest context s-au dezvoltat marile porturi de azi, dintre care Rotterdamul a ajuns primul în Europa, în lume situîndu-se pe locul secund, după New York. Mică așezare pe rîul Rotte, de la care și-a luat numele. Rotterdamul a vegetat multă vreme în umbra Amsterdamului și Anversului. În secolul al XVII-lea părea sortit definitiv pieirii din cauza astupării cu nisip a căilor sale de acces spre mare. Tăierea pe la 1870 a canalului Nieuwe Waterweg, lung de 30 km și adînc de peste 10 m la reflux, unind portul Rotterdam cu Marea Nordului, a permis accesul marilor vase maritime. Este perioada ascensiunii rapide a acestui port, care deservea nu numai țara sa, ci și Renania, aflată în plină expansiune industrială.

Dacă Amsterdamul este azi un port **național**, în sensul că el deservește în primul rînd economia Olandei și în a cărui activitate, tranzitul joacă numai un rol secundar, Rotterdamul este în primul rînd un port **internațional**, de tranzit, 70% din mărfurile descărcate aici în fiecare an (132 milioane t în 1966) fiind destinate regiunilor industriale învecinate. Produsele de tranzit sînt în principal petrolul, huila, lemnul, minereurile, cerealele. Prin Rotterdam Olanda exportă alimente, fructe, produse finite. Instalațiile portuare moderne ale Rotterdamului cuprind vreo 30 de bazine specializate, dintre care unele sînt ele însele veritabile porturi, cum ar fi Waalhaven, portul minereului, întins pe 300 ha putînd astfel să primească 41 de cargouri deodată.

Dar Rotterdamul nu este numai un mare port, ci și un important centru industrial al Olandei de azi : șantiere navale, rafinării, industrie siderurgică, de mașini-unelte, materiale de construcție, sticlărie, cauciuc, industrie alimentară.

Construcțiile navale sînt, alături de industria textilă, cea mai veche industrie olandeză. Ele erau renumite încă pe vremea lui Petru cel Mare al Rusiei. Capacitatea șantierelor navale depășește cu mult nevoile marinei comerciale naționale. Înainte de ultimul război mondial, în lume un vapor din zece era construit în Olanda. Din cauza războiului, marina comercială olandeză și-a văzut redus efectivul cu mai mult de jumătate. Azi tonajul flotei sale l-a întrecut pe cel antebelic ; în Olanda există vreo 300 de șantiere navale, majoritatea în jurul Rotterdamului și Amsterdamului.

Creșterea continuă a traficului necesită extinderea considerabilă a instalațiilor portuare. De aceea în 1958 a început construcția unui nou mare port, la sud de canalul Nieuwe Waterweg și paralel cu acesta. Europortul, căci așa se va numi, este destinat să primească huilă, minereuri, în primul rînd cel de fier din Labrador și mai ales petrol, în măsura în care adîncimea Mării Nordului permite accesul uriașelor tancuri petroliere ce se construiesc azi în lume. Șantiere navale, uzine chimice și un mare combinat siderurgic vor completa activitatea Europortului. În aceste condiții se prevede o nouă extindere a orașului Rotterdam, care azi numără 730 000 locuitori, și urmează în viitor să se contopească cu Haga, care se află la numai 23 km.

Ca o expresie a importanței lor în economia olandeză, construcțiile navale împreună cu metalurgia și aeronautica concentrează peste 40% din muncitorii țării. În prezent, după cum subliniază raportul unei comisii speciale de experți olandezi, în condițiile creșterii luptei competitive internaționale se simte necesitatea grupării șantierelor navale în unități folosind pînă la 10 000 de muncitori, care să beneficieze de credite mai mari din partea statului, inclusiv pentru investiții și să intensifice, atît cooperarea dintre ele cît și schimbul de informații tehnice cu alte țări.

Dinu DRAGOMIRESCU

ȘTIRI DIN R. P. ALBANIA

• Industria cimentului produce diferite sortimente de ciment portland, ciment special pentru plăci și tuburi. După reconstruirea fabricii de ciment din Shkodra, s-au construit noi fabrici moderne la Vlora și Tirana. În cursul celui de-al patrulea cincinal (1966—1970) urmează să intre în funcțiune la Elbasan și Fushe-Kruje alte două noi fabrici de ciment cu o capacitate de cîte 100 000 tone pe an.

• Circa 70 de fabrici și secții ale industriei alimentare produc peste 60 de articole, fiecare cu sortimentele aferente : conserve de fructe și legume, din carne și pește, băuturi alcoolice, uleiuri vegetale ș.a. În cursul celui de-al patrulea cincinal, producția industriei alimentare va crește cu 19—21% pe seama valorificării mai depline sau extinderii capacităților existente și modernizării utilajelor.

• Au început lucrările de amenajare a terenurilor mlăștinoase din cîmpia Hoxhara, după terminarea cărora vor fi redate agriculturii 20 000 de hectare. Potrivit planului, în Hoxhara se vor construi în total 2 100 km de canale de scurgere și de irigații.

R. P. BULGARIA

REORGANIZAREA SISTEMULUI BANCAR

Consiliul de Miniștri al R.P. Bulgaria a hotărît reorganizarea sistemului bancar în vederea deservirii bancare complexe a întreprinderilor după principiul conducerei pe ramură. Banca Populară a Bulgariei și Banca de Investiții a Bulgariei fuzionează, Banca Populară a Bulgariei preluînd activitatea, drepturile și obligațiile Băncii de Investiții a Bulgariei, cu excepția operațiilor de depuneri pentru locuințe și împrumuturi pentru locuinte, atribuții care trec asupra Casei de Economii. Astfel, întreprinderile vor fi deservite de o singură bancă — Banca Populară a Bulgariei — atît în ce privește investițiile, cît și mijloacele circulante.

Banca Populară a Bulgariei este subordonată direct Consiliului de Miniștri. Ministrul Finanțelor va controla activitatea Băncii, deținînd funcția de președinte al Consiliului general bancar.

Filialele Băncii Populare a Bulgariei vor fi organizate după principiul de ramură. Banca va organiza filiale specializate pe lîngă uniunile economice de stat și obiectivele de construcții importante. La sate, unde Banca nu are subfiliale, ea va folosi rețeaua Casei de Economii.

PROFEȚI ȘI FETIȘURI

AȘADAR terenul discuțiilor monetare în Occident se reinsuflețește. La 16 și 17 ianuarie se întîlnesc la Haga miniștrii de finanțe ai «celor șase» iar în 25 și 26 ale aceleiași luni, la Londra și reprezentanții […]upului celor zece» împreună cu direc[…]i executivi ai F.M.I. În ajunul acestei […] runde, zilele trecute, economistul Jacques Rueff declara, tot la Londra, — de altfel nu pentru întiia dată — că în mod inevitabil sistemul monetar internațional în vigoare azi urmează să se prăbușească. Reiterate cu stăruință, avertismentele profesorului, proeminentă și venerabilă figură a Academiei Franceze, au căpătat parcă gravitatea tremolată a prezicerilor unui mag sau ale unui oracol. Aș pune rămășag că multora dintre cei de-a dreptul interesați, prevestirile catastrofice ale profesorului Rueff le dă fiori. Cursul lucrurilor azi, atrage el atenția, este absolut identic celui care s-a manifestat în prima parte a perioadei 1929—1934. Și referindu-se la diferitele declarații liniștitoare pe care le fac unii dintre oamenii politici sau de finanțe în lumea occidentală, Rueff amintește soarta pe care au avut-o la timpul respectiv, asigurările optimiste ale președintelui Hoover. Este lipsit de bun simț să uiți toate aceste precedente — declară Jacques Rueff. Considerînd în mod obiectiv faptele, nimeni nu se poate îndoi că ne aflăm acum în primul stadiu al lichidării standardului **gold exchange.** Structura dublă a creditului care rezultă din actualul sistem bazat pe aur și devize, se va prăbuși după părerea economistului francez deoarece creditorii Statelor Unite nu vor accepta în mod pasiv creșterea constantă care are loc în „balanțele" lor de dolari o dată cu scăderea necurmată a rezervelor în aur.

Este adevărat că în pofida asigurărilor pe care le-au dat, americanii nu au izbutit să remedieze nici pînă azi dezechilibrul cronic din balanța plăților lor externe și că tot mai numeroase țări în Occidentul Europei și în alte regiuni ale lumii au identificat în economia lor o influență inflaționistă externă, fiind nevoite să apeleze subsecvent la măsuri de stabilizare, uneori foarte severe.

Este totuși concludent faptul, pe care-l pune în evidență și FINANCIAL TIMES, că în prezent activul în dolari al băncilor centrale din alte țări nu mai sporește în același ritm și că acestea convertesc în aur „atîția dolari cît le permite curajul". După părerea lui Rueff, acest moment ar reprezenta un stadiu nou și ultim al problemei. „Are dreptate dl. Rueff — scrie ziarul FINANCIAL TIMES — cînd prezice că actualul sistem se va prăbuși dacă S.U.A. vor insista în continuare să-și finanțeze deficitul împrumutînd în mod forțat de la alte țări".

ÎN expunerea recentă, făcută la Clubul European de la Londra, economistul francez a trasat firește și liniile care, după convingerea sa, ar trebui urmate pentru soluționarea problemei și și-a exprimat încredințarea că în cele din urmă acestea vor fi acceptate. Ceea ce nu e sigur, a adăugat el, este dacă lucrul se va petrece „înainte de izbucnirea crizei sau după". Ideile formulate nu ne sînt în fond necunoscute. Planul Rueff prevede semnarea unei convenții de către țările făcînd parte din „grupul celor 10" și de încă cîteva țări, prin care ele s-ar angaja ca de la o anumită dată să nu mai accepte în „balanțele" lor monetare dolari și lire și totodată să sporească prețul la care băncile lor centrale cumpără și vînd metalul prețios. Fără mult înconjur ideea promovează majorarea prețului aurului. În declarații anterioare, economistul francez sugera chiar o dublare a acestuia. Ar urma, potrivit cu recomandările sale, ca S.U.A. și Anglia să folosească creșterea valorii nominale a stocurilor lor în aur, pentru a-și onora „balanțele" în dolari și lire. Atent față de situația oarecum deosebită a Angliei, profesorul Rueff observă însă că în ceea ce privește valoarea „balanțelor" în lire, aceasta nu s-ar reduce decît numai cu o șesime și de aceea propune, nu fără spirit de generozitate, ca alte țări, dintre cele care posedă rezerve de aur, să ofere Angliei un împrumut pe un termen de cel puțin 20 de ani, destinat refinanțării „balanței".

Oricît de subtile circumlocuțiuni ar folosi aceste propuneri, este limpede că ceea ce li se sugerează Statelor Unite și Angliei este să accepte devalorizarea monedelor lor, care sînt cu atît mai mult indexate, cu cît ele dețin alături de aur, în actualul sistem monetar occidental, rolul de bancher garant în toate operațiunile de reglementare a plăților internaționale.

După cum se știe, atît americanii cît și englezii, cel puțin în cercurile lor oficiale, nu acceptă să fie pus în discuție prețul aurului pe care-l socotesc „tabu". Nu pentru că n-ar admite în general valabilitatea tezelor și unele din prognozele profesorului Rueff, ci pentru că traducerea lor în fapt ar însemna sfîrșitul privilegiului pe care-l dețin dolarul și lira pe plan internațional și de asemenea serioase constrîngeri interne pe planul economic. A apăra dolarul și lira de devalorizare, a stărui în continuare pentru punerea în folosință a unor noi instrumente monetare — care să asigure continuitatea sistemului și a facilităților de credit obținute de pe urma lui — a nega deci sau a minimaliza primejdiile actualului sistem, iată calea care pare să fie aleasă. Se știe, de cînd a spus-o un mare literat francez, că „cea mai abilă șiretenie a diavolului este aceeea de a semăna convingerea că el nu există".

PUNCTELE de vedere ale americanilor și englezilor, pe de o parte, și cele ale francezilor pe de altă parte, sînt deci tot atît de opuse și ireductibile ca întotdeauna.

Purtătorii de cuvînt francezi au contestat în toate circumstanțele nevoia unor lichidități suplimentare. În ultimul timp ei păreau chiar să dorească ca întreaga problemă a unei reforme monetare să fie deocamdată pusă la frigider. Probabil în scopul prevenirii mișcărilor speculative, în cercurile oficiale nu a fost confirmată vreodată în mod explicit teza necesității de a se modifica prețul aurului. De altfel, la Londra, prof. Rueff a subliniat la 4 ianuarie că propunerile sale le face în simplă calitate particulară.

Cu toate acestea o telegramă a agenției FRANCE PRESSE, reluată zilele trecute de toată presa franceză și comentată chiar într-un editorial al ziarului LE MONDE, a introdus în dezbaterile privind problema monetară ipoteze și elemente de conjectură noi. Telegrama sugerează un posibil compromis care să rezolve disputele înainte de sesiunea anuală a Fondului Monetar Internațional, ce urmează să aibă loc în septembrie 1967, la Rio de Janeiro și se referă la convorbirile care au avut loc nu de mult între Michel Debré, James Callaghan și Henry Fowler, vistiernicii Franței, Angliei și S.U.A. Este evocat un posibil „gentleman's agreement" între Paris și Washington, potrivit căruia Franța ar urma să nu mai insiste asupra unei reevaluări a aurului, iar Statele Unite, spre deosebire de poziția lor în trecut, să accepte ca noile „lichidități", — a căror înființare o doresc, — să fie asociate într-un fel sau altul cu aurul.

Tuturor presupunerilor le-a pus capăt Michel Debré, ministrul francez al economiei și finanțelor, care într-un interviu acordat ziarului LE MONDE, la 9 ianuarie, a dezmințit existența vreunui compromis și a declarat că „Franța nu va renunța la opoziția ei față de crearea unor noi lichidități atîta vreme cît nu se constată în mod colectiv existența unei penurii și cît timp deficitele țărilor a căror monede naționale servesc ca rezerve nu dispar în chip durabil".

DISCUȚIILE în jurul aurului, care durează de atîta vreme, susceptibile de a se mai prelungi încă, au mai de mult efectul că stimulează specula și tezaurizarea. Pe piața metalelor prețioase de la Londra, cursul aurului se află acum la cel mai înalt nivel din 1961.

De fapt, aurul este azi singura marfă al cărei preț nu s-a schimbat de 32 de ani. Puterea lui de cumpărare s-a deteriorat continuu. În 1937, observă un economist francez, cu un kilogram de aur se puteau cumpăra 82 de saci de cafea sau 87 barile de petrol. În prezent, cu același kilogram, nu mai poți căpăta decît 32 de saci sau 38 de barile. Cei care au cumpărat, și continuă să cumpere aur, fac o foarte proastă afacere. Și totuși plasamentele în metalul prețios se înmulțesc. Faptul este explicat prin acțiunile de speculă ale particularilor care consideră că o majorare a prețului aurului mai de vreme sau mai tîrziu tot se va produce, prin teama de care mulți se simt acum cuprinși în fața perspectivelor economice, sociale, politice pe plan intern și extern în general și prin credința lor că aurul va rămîne în orice condiții o valoare de schimb negociabilă. Pentru prima oară în istorie, subliniază Michel Debré, totalitatea producției anuale de aur, în 1966, a fost absorbită de particulari. Revista EXPRESS amintește aprecierea lui John Maynard Keynes făcută cu 30 de ani în urmă : „Metalul galben nu și-a pierdut niciodată complet proprietățile magice pe care i le atribuiau cîndva preoții egipteni". Pe de o parte, în economia capitalistă aurul nu este singurul fetiș, pe de altă parte, mai există și oficianții slujbelor speculative, — preoții Bursei. Ar putea oare constitui activitatea febrilă, grăbită, nelimitată de considerente generale, ale acestora, un argument pe care să-l opună cineva prezicerilor lui Jacques Rueff ? Poate dimpotrivă : un argument în favoarea poziției sale. Cu toate acestea, glasul economistului francez continuă să răsune, ca a profetului, **in deserto.**

Dinu HERVIAN

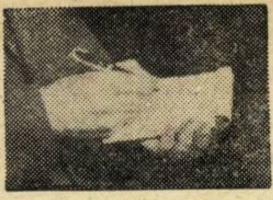

din bloc-notesul cronicarului

Dinamica exporturilor

Graficul de mai jos, extras din revista Paris Match, înfățișează evoluția principalelor țări capitaliste industriale, în perioada 1958—1966, din punctul de vedere al volumului valoric al exporturilor lor (exprimat în milioane de franci noi). Din grafic rezultă un avans remarcabil al Japoniei (de pe locul 8 pe locul 5), apoi al Italiei, Franței și R.F.G., în timp ce Canada, Olanda. Belgia-Luxemburg și Anglia au dat înapoi, iar Statele Unite s-au menținut în continuare pe primul loc.

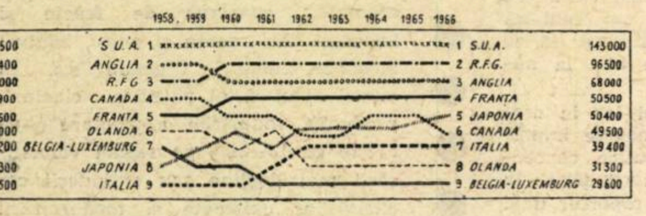

Pe nisipuri mișcătoare

De 75 de ani nu a mai fost asemenea secetă în jumătatea orientală a cîmpiei Indo-Gangelui, pe care se află situate statul Bihar, largi porțiuni din Uttar-Pradesh și din Bengal — zonă cu densitatea cea mai mare a populației în India. La Calcutta, pe de altă parte, șase milioane de locuitori sînt totalmente lipsiți de orez, principala lor hrană. „Niciodată situația nu a fost atît de dramatică", a declarat Sen, primul ministru al Bengalului apusean.

În prezent, populația Indiei este de 500 milioane de oameni. Producția de cereale variază de 10 ani între 70 și 80 milioane de tone. An de an India recurge la importuri. Tratativele sînt întotdeauna dificile. Revista franceză **l'Express**, *arătînd că S.U.A. constituie principalul furnizor al Indiei în cereale, subliniază că americanii pun țării condiții politice și-i obiectează opoziția față de intervenția lor în Vietnam.*

Referindu-se la negocierile în curs între India și diferite țări pentru obținerea unui sprijin în grîu, primul ministru Indira Gandhi a declarat că are impresia de a clădi pe nisipuri mișcătoare.

650 000 km trasee aeriene

În cursul anului 1966, societatea de transporturi aeriene din U.R.S.S. „Aeroflot" a transportat 48 milioane de călători, față de 42 de milioane în 1965. Au fost inaugurate trasee noi, în special în Siberia, Asia Centrală, Extremul Orient și în Nord. Pe rutele aeriene sovietice, cu o lungime totală de aproximativ 500 000 kilometri, au circulat în special avioane cu turbopropulsiune.

Totodată, aviația civilă a Uniunii Sovietice a deservit anul trecut o rețea de linii aeriene internaționale cu o lungime de aproximativ 150 000 kilometri. „Aeroflot" a încheiat 51 de acorduri cu privire la comunicații aeriene, printre care acordurile cu Canada și S.U.A., și se așteaptă ca în curînd să fie încheiate acorduri similare cu țările Americii Latine. Pînă acum, „Aeroflot" a stabilit contracte pentru comunicații aeriene regulate cu 17 țări europene și 14 țări asiatice; curse aeriene regulate vor avea loc în viitor între Moscova și Tokio. Pentru anul în curs se prevede inaugurarea unor trasee aeriene în Nigeria, Camerun și în alte state tinere din Africa.

Prețul aderării

Între afirmații și fapte distanța este foarte mare, atunci cînd este vorba de integrarea europeană — scrie ziarul elvețian VOIX OUVRIERE. Desființarea taxelor vamale, așa-zisa desființare a frontierelor, libera circulație de oameni, mărfuri și capitaluri servesc de fapt altor interese decît cele ale consumatorilor.

O eventuală aderare a Elveției la Piața Comună ar însemna ruinarea agriculturii, legumiculturii și pomiculturii sale, căci desființarea taxelor vamale la fructe și legume în Piața Comună poate duce numai la ruinarea producătorilor elvețieni. Din punct de vedere politic, măsurile privind armonizarea fiscală, controlul prețurilor și bugetele naționale, hotărîte în alte foruri decît cele naționale, nu ar fi cu putință decît printr-o modificare fundamentală a constituției. Pentru Elveția, conchide ziarul, acceptarea Tratatului de la Roma ar însemna „sfîrșitul agriculturii elvețiene, dificultăți sporite pentru clasele medii, o concentrare mai intensă, încălcări repetate ale suveranității naționale și ruinarea democrației. Acesta ar fi prețul pe care ar trebui să-l plătim. Trebuie să-l vedem clar, desprinzîndu-l din învelișul sentimental al ideologiilor pretins europene".

În obiectiv: consumatorul

În ultima decadă a lunii decembrie în Franța a luat naștere în mod oficial încă un organism cu caracter economic — Institutul național al consumului. Acest act — subliniază Agenția *France Presse* — reprezintă o recunoaștere a rolului important pe care îl joacă în economie consumatorul, alături de producător și distribuitor.

Principalul scop al înființării noului institut este „de a permite consumatorilor să orienteze mai eficient dif[...]tele domenii de producție în raport cu evoluția nevo[...]lor". Acest lucru ar urma să se realizeze prin intermed[...] mecanismului prețurilor, considerate a fi, pe piață, ade[...]rate „radare" pentru producători. Totodată, este nece[...] ca și consumatorii să fie bine informați asupra produse[...] ce le sînt oferite. Aici intervine funcția importantă [...] publicității care va intra și ea în sfera preocupărilor n[...]lui institut, începînd cu anchete și studii pe diverse p[...]duse și terminînd cu cercetarea problemelor generale [...] consumului.

Institutul național al consumului, care ar urma să înceapă activitatea peste cîteva luni, își propune să d[...]fășoare o largă campanie de informare a publicului c[...]sumator, îndeosebi prin publicarea unei reviste de speci[...]litate similară unor reviste de mare circulație din al[...] țări. Concomitent, se preconizează și utilizarea metodei [...] a informa pe producători asupra aprecierilor consu[...]rilor cu privire la produse și de a face sugestii asupra în[...]bunătățirilor dorite de consumator.

Productivitate comparată

Dintr-un articol publicat de revista engleză *The Economis[t]* am reținut următorul tabel, care permite compararea productivității muncii într-o serie de ramuri ale industriei di[n] principalele țări industriale din Occident. Elementul d[e] comparație îl constituie productivitatea muncii din S.U.A. cifrele din tabel indicînd cîți anume muncitori sînt necesar[i] în celelalte țări pentru a furniza o producție egală cu ce[a] a unui muncitor american.

Țara	Oțel	Chimie	Produse metalurgice	Materiale de transport	Mașini electrice	Alte mașini
Statele Unite	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Anglia	**2,3**	**3,4**	**2,2**	**3,2**	**4,2**	**3,5**
Franța	**1,6**	**3**	**3,1**	**2**	**2,6**	[illegible]
Italia	**1,2**	**2,5**	**4,2**	**2,1**	**2,3**	[illegible]
R.F.G.	**1,7**	**2,6**	**3,2**	**2,4**	**3,8**	**3,2**
Suedia	**—**	**2,5**	**2,6**	**1,4**	**2,3**	**1,9**

Ziaristica la... romani

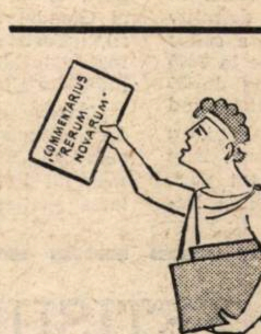

Activitatea ziaristică nu este legată exclusiv de apariția și răspîndirea tiparului. În Imperiul roman legătura dintre metropolă și provincii se realiza și pe calea editării unor publicații informative: la început, „Acta publica" — un fel de buletin oficial cu apariție periodică, iar ulterior, „Acta diurna", care apăreau zilnic și informau despre evenimentele curente. Ele erau scrise pe tăblițe acoperite cu ceară și consemnau atît legile apărute, cît și informații curente din viața publică și privată a Romei și a provinciilor.

În perioada republicii existau la Roma trei ziare: „Aunales Maximi" (editate de preoți), „Acta Senatus" (cuprinzînd legi de stat) și „Acta diurna" (un fel de cotidian par[...]lar). Tacitus a folosit mult ca documentare aceste „p[...]cații", iar Cicero era abonat la ele și le primea chiar cînd era plecat din Roma. „Acta diurna" țineau chiar și o cronică sportivă.

Petronius vorbește și de formarea unui limbaj ziaristic; noțiunea de „diurnarius" (ziarist) apare în codicele romane, iar pe timpul lui Cezar exista chiar un șef al presei imperiului. Istoricul Sallustius a profesat și el ziaristica, editînd „Commentarius rerum novarum", o revistă politică săptămînală, care apărea în fiecare miercuri în 1 500 exemplare. Sallustius edita săptâminalul său cu ajutorul a 300 de scribi sclavi, care copiau cîte 5 exemplare.

C. GRIGORE

INCIDENTUL

UN incident local, și încă insuficient de clar, cum este cel provocat de intenția firmei americane „General Electric" de a restrînge producția de calculatoare electronice și personalul filialei sale franceze „Bull", a avut darul de a reaminti, chiar din primele zile ale anului, două dintre subiectele care, fără îndoială, vor atrage atenția în viața economică a lui 1967: creșterea într-o oarecare măsură a presiunii șomajului în economia unor țări capitaliste dezvoltate și ciocniri mai intense în legătură cu invazia de capitaluri americane. Evident nu există vreo strictă condiționare reciprocă între aceste două capitole dar sînt indicii suficiente că ele vor alimenta nu puține știri în anul curent.

„A doua afacere Bull" survine la numai doi ani după ce „General Electric" și-a asigurat poziția hotărîtoare în cadrul firmei franceze, răstimp în care și-a extins treptat, dar substanțial, activitatea în ramura calculatoarelor electronice din Europa Occidentală. Măsurile de compresiune ar urma să afecteze două sute de salariați, dar sindicatul întreprinderii a indicat că, pînă la sfîrșitul anului, numărul va ajunge la o mie, ceea ce reprezintă o zecime din personal. Factorul emoțional este cu atît mai mare cu cît hotărîrea a fost luată de conducerea americană, iar efectul îl resimt salariații francezi.

O înaltă personalitate din lumea financiară și politică americană a lansat cîndva butada care formula o adevărată deviză a monopolurilor de peste ocean: „Ceea ce este bun pentru «General Motors», este bun și pentru Statele Unite". Întrucît însă nu tot ceea ce „este bun pentru General Motors" putea fi apreciat ca atare și în Anglia, Franța sau Germania Occidentală, în condițiile în care încă în 1965 investițiile americane de capital în străinătate ajunseseră la 50 de miliarde de dolari — dintre care mai mult de un sfert în Europa — ministrul de finanțe H. Fowler a propus elaborarea unui cod care să aibă în vedere, atît interesele corporațiilor și Statelor Unite, cît și ale țărilor unde acestea operează. Cît de eficace ar fi un asemenea „cod al manierelor elegante" pentru monopolurile americane este lesne de presupus și noul episod de la firma „Bull-General Electric" nu-l poate decît atesta. Dar preocuparea pentru asemenea idee a survenit în momentul în care, în mod evident, nu în puține țări capitaliste dezvoltate se resimte o foame de capitaluri și se încearcă, prin atragerea de investiții americane, lichidarea așa-numitei „prăpastii tehnologice" dintre Europa Occidentală și Statele Unite. Cealaltă față a monedei dă și ea tot mai mult de gîndit. Expresia o întîlnim într-o declarație a premierului H. Wilson care spunea: „Prietenii noștri americani, tocmai pentru că ne sînt prieteni, mă vor înțelege cînd afirm că oricît de mult am saluta noi investițiile americane aici sau în alte părți ale Europei, nu există nimeni de o parte sau de alta a Canalului, care să dorească ca investițiile de capital în Europa să atragă după sine dominație sau, în ultimă instanță, subjugare". După cum a relatat presa americană, la întîlnirile N.A.T.O., care au avut loc luna trecută la Paris, pentru prima oară s-au auzit plîngeri în legătură cu investițiile Statelor Unite în Europa Occidentală. Tot pentru prima oară într-un asemenea cadru a fost examinată mai atent problema perspectivelor economice ale țărilor membre, în noul an.

Făcîndu-se ecoul unor surse avizate, un corespondent al ziarului NEW YORK TIMES arăta că unul din subiectele de preocupare l-ar fi constituit și tendințele de creștere a șomajului deși „după standardele americane șomajul în Europa Occidentală este foarte mic".

Deși nu sînt așteptate creșteri ale șomajului într-o proporție corespunzătoare situației existente în primul deceniu de după război, fenomenul reîncepe să se manifeste. El este ilustrat de aprecierile că în Anglia, numărul persoanelor fără de lucru va ajunge la mijlocul anului la 750 000; că în Germania Occidentală tendința de somaj de asemenea se accentuează, iar în Franța, conform unui sondaj al I.F.O.P., 42% din persoanele anchetate sînt îngrijorate că șomajul va crește în următoarele șase luni. Aceleași fenomene sînt semnalate și în alte țări vest-europene. Cauzele sînt diferite de la țară la țară. Luîndu-se numitorul comun, ele pot fi însă grupate în funcție fie de măsurile de răcire a climatului economic, fie de acțiunile chirurgicale de sporire a competitivității, fie de combinarea unora cu celelalte. După cum relatează corespondentul lui NEW YORK TIMES, această nouă tendință, fie că va avea un caracter permanent sau temporar, este apreciată ca pozitivă, deoarece ar duce la o stabilitate a prețurilor. Dar, în cercurile politice situația nu e privită cu aceiași ochi, deoarece există temerea că frontul social intern va intra într-o mișcare mai accentuată decît în anii precedenți. Astfel s-ar putea ca o caracteristică a anului 1967 să o constituie o creștere a mișcării greviste. Cit privește intensificarea activității pe „cel de-al doilea front" al contradicțiilor interoccidentale — cel economic — sînt de așteptat noi presiuni și contrapresiuni ca și manevre și regrupări de o amploare sporită.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu N. Armencoiu. Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 3 (179)
VINERI
20 ianuarie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

TOATE CAPACITĂȚILE DE PRODUCȚIE UTILIZATE DIN PLIN !

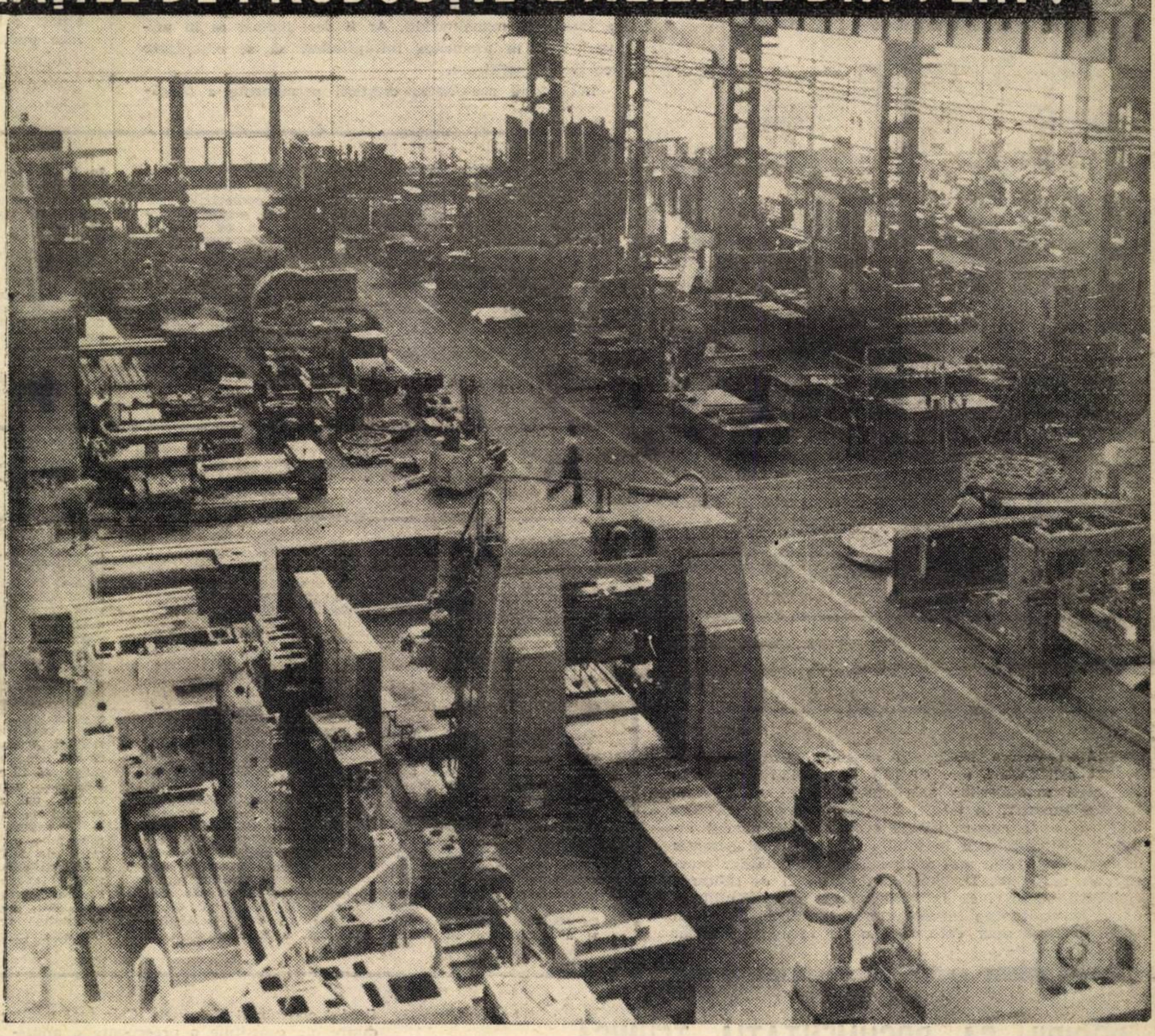

PREJUDICIILE ADUSE DE FONDURILE FIXE INACTIVE

RIDICAREA calitativă a întregii activități economice constituie obiectivul central spre care se cer îndreptate eforturile tuturor colectivelor de întreprinderi. Atingerea acestui obiectiv presupune îmbunătățirea activității în toate verigile producției, folosirea rațională a condițiilor tehnico-materiale existente, mobilizarea largă a rezervelor interne. În acest context, utilizarea integrală a capacităților de producție ocupă un loc de prim ordin.

Utilizarea fondurilor fixe sub capacitatea reală provoacă atît o diminuare a potențialului producției, în general, cît și încărcarea costurilor de producție. Cu toate acestea, într-o serie de întreprinderi există un volum important de fonduri fixe total sau parțial inactive.

• Cînd nu există o justă corelare

ÎN categoria fondurilor fixe inactive intră și **mijloace de producție noi** care au fost recepționate, li s-au încheiat procese verbale de punere în funcțiune, dar care, din diferite cauze, sînt trecute în rezervă. La unitățile industriale noi, în special la obiectivele mai importante, se stabilesc grafice de execuție, parte integrantă din documentația tehnică. Aceste grafice prevăd, între altele, și ordinea în care se execută diferitele secții sau sectoare de producție, darea lor în funcțiune fiind condiționată de respectarea întocmai a acestei succesiuni. În cele mai multe cazuri, graficele sînt respectate. Dar se mai întîmplă și altfel...

A fost terminată, de pildă, dezvoltarea țesătoriei de la **Uzina „Moldova"-Botoșani,** încheindu-se procesul verbal de punere în funcțiune. Secția nu a putut însă intra practic în exploatare, din cauza necorelării cu execuția secției de finisaj și cu instalațiile de condiționare. Acest fapt a determinat intrarea în producție a țesătoriei cu o întîrziere de 6 luni. De asemenea, **unele sonde de petrol sau de gaz metan** sînt trecute în rezervă, din cauza întîrzierii cu care se execută racordarea la conducte. Astfel de fenomene dăunătoare economiei naționale, trebuie înlăturate. Soluția : o justă corelare a obiectivelor ce se dau în producție.

• Fundamentări lipsite de... fundament economic

MENȚINEREA în inactivitate a unor fonduri fixe poate fi determinată și de insuficienta fundamentare a necesității unității sau a achiziționării utilajelor respective. Bunăoară, din cauză că nu s-a asigurat desfacerea produselor, instalația de semiceluloză de la **Combinatul de hîrtie și celuloză-Brăila** funcționează numai cu 70% din capacitatea proiectată.

Pentru amendarea solurilor acide existente în cadrul fondului de teren arabil, s-au construit în anii trecuți 3 linii tehnologice de calcar măcinat. În studiile sale, **Consiliul Superior al Agriculturii** a arătat că este necesară o capacitate de circa **2 000 000** tone amendamente anual. În **1965,** au fost date în funcțiune cele trei linii (două linii formînd unitatea industrială **Fabrica de amendamente calcaroase-Alejd** și o linie pe lîngă **Fabrica de ciment-Bicaz).** Capacitatea totală a celor trei linii este de 750 000 t/an, deci mai puțin decît jumătate din capacitatea cerută de beneficiar. Ce s-a întîmplat însă cu aceste unități ? Imediat după recepționarea instalațiilor, efectuarea proceselor tehnologice și întocmirea procesului-verbal de punere în funcțiune, **Ministerul Industriei Construcțiilor** a cerut trecerea în rezervă a noilor capacități de producție. Motivul ? Lipsa de desfacere a produselor. Ce părere are Consiliul Superior al Agriculturii ? **Este oare just ca după investirea a zeci de milioane de lei în unitățile industriale — al căror unic beneficiar este — acestea să stea nefolosite luni de zile sau chiar ani ?**

În anul 1965 cele trei linii au produs, în total, 150 000 tone, iar în 1966 s-au realizat circa 250 000 tone amendamente. Dacă în 1965 — primul an de funcționare — se justifica oarecum, activitatea mai redusă, de ce în 1966 s-a lucrat numai cu a treia parte din capacitate ? În produsul social total, aceasta înseamnă o pierdere de 35 milioane lei, numai în anul 1966. Nici anul acesta situația nu se prezintă mai bine. Pe baza comenzilor Consiliului Superior al Agriculturii, Ministerul Industriei Construcțiilor a prevăzut în planul de producție numai 250 000 tone, deci iar o pierdere de 35 milioane lei. Acesta nu este însă singurul aspect. Activitatea redusă de producție se răsfrînge și asupra muncitorilor, cărora nu li se poate asigura stabilitate. Consiliul Superior al Agriculturii ar trebui să ia de urgență măsuri, pe deoparte, pentru asigurarea cu comenzi a instalațiilor de

I. ȘTEFĂNESCU
C. BARBU

(Continuare în pag. 3)

DIN SUMAR

• Puncte de vedere

APARATUL DE CONDUCERE ȘI ADMINISTRATIV ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE (În pag. a 5-a)

• **ALEXANDRU IOAN CUZA ȘI PROGRESUL SOCIAL—ECONOMIC AL ROMÂNIEI** (În pag. a 7-a)

• Însemnări din R. F. a Germaniei

ÎN FAȚA TRIUNGHIULUI MAGIC (în pag. a 14-a)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

SCHEMĂ EXPERIMENTALĂ LA UN I. F.

ÎNTREPRINDEREA noastră — una dintre cele mai mari de acest fel din țară — a inregistrat în ultimii trei ani o descreștere simțitoare a rentabilității. Dacă o parte însemnată a acestei scăderi este cauzată de calamități naturale (doborituri de vint etc.), nu se poate contesta că o bună parte provine din măsuri insuficient studiate sau urmărite, consecință și a imposibilității de a controla și analiza temeinic fiecare loc de muncă.

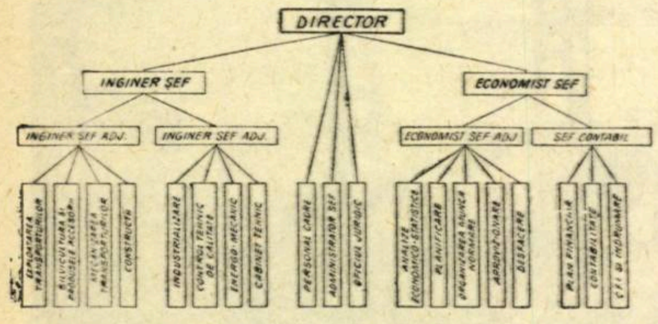

Propun ca Ministerul Economiei Forestiere să experimenteze o nouă organizare, așa cum am citit în revistă că a început să facă și Ministerul Industriei Ușoare. Deoarece la întreprinderea noastră s-au mai efectuat experimentări (în alte probleme), ar fi bine, ca și noua experimentare să aibă loc tot la noi, date fiind condițiile mai favorabile. Schema pe care o anexez ține seama de specificul, volumul și diversitatea producției și lucrărilor, de mărimea intreprinderilor, de condițiile speciale ale economiei forestiere.

Aș dori să aflu și părerile altor specialiști despre propunerea mea.

Ioan MUSCĂ
contabil șef, Întreprinderea forestieră Toplița

PROGRESUL TEHNIC ȘI CALIFICAREA

E JUSTĂ propunerea făcută în articolul „Progresul tehnic și calificarea" (nr. 48/1966) — privind necesitatea calificării muncitorilor prin cursuri de scurtă durată în mod succesiv, în trepte, de către întreprinderi. Este bine ca aceste cursuri să fie organizate la nivelul întreprinderilor, întrucît în felul acesta există și garanția că vor răspunde în mai mare măsură necesităților practice ale unităților. Desigur, de dorit ar fi ca ridicarea calificării să se facă în școli special create, utilizîndu-se în acest scop în mai mare măsură învățămîntul seral (potrivit unor date, un an de învățămînt școlar influențează de 2,6 ori mai mult productivitatea muncii, decît un an de calificare la locul de muncă).

Considerăm că în organizarea cursurilor de calificare ar trebui să se țină seama de corelația existentă în fiecare întreprindere între categoria medie a lucrărilor și categoria medie de încadrare a muncitorilor, și de evoluția acesteia în cadrul planului economic de perspectivă. Sînt încă întreprinderi unde nivelul mediu de încadrare a muncitorilor este inferior nivelului mediu al lucrărilor ce se execută (așa, de pildă, la Uzina de medicamente din Capitală categoria medie a lucrărilor în anul 1966 a fost de 6, iar categoria medie de încadrare a muncitorilor era de 4,60; la C.I.L.-Pipera nu s-au realizat în toate sectoarele de producție corelații optime între categoria medie a lucrărilor și categoria medie a încadrării muncitorilor). Ar fi deci indicat ca în primul rînd în asemenea întreprinderi să se organizeze cursuri de calificare.

Dată fiind necesitatea creșterii permanente a pregătirii profesionale, credem că ar fi nimerit ca participarea muncitorilor la cursurile de ridicare a calificării să fie considerată o obligație de serviciu, stabilită prin acte normative, iar buna funcționare a acestor cursuri să constituie una din condițiile de premiere a cadrelor din conducerea întreprinderilor.

A. GHEORGHE
economist – București

PUBLICITATE „FĂRĂ ACOPERIRE"

PRINTRE anunțurile apărute în presă (inclusiv în revista „Viața economică"), figurează și unul care recomandă cititorilor să solicite la magazinele de specialitate vase emailate cu dungi de aur, coajă de stejar etc., fabricate de I.I.S. „Emailul roșu"-Mediaș.

Mărturisesc că în magazinele din orașul Pitești n-au existat niciodată asemenea produse și că nu sînt contractate nici pentru anul 1967. Mai mult, nici chiar în București nu le-am găsit, deși le-am căutat adeseori. Și atunci, o întrebare: De ce întreprinderea „Emailul roșu" face publicitate pentru produse absente de pe piață?

Ion PREDOIU
Pitești

REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI

● **Eduard GRIGORESCU, Constanța** — Ne-ați scris în legătură cu constituirea — potrivit H.C.M. nr. 1627/1960 — a fondului de premiere planificat, aferent personalului tehnico-administrativ. Dar dv. v-ați adresat direct și Comitetului de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii, care v-a îndrumat — în vederea verificării metodologiei folosite de organul bancar local — către Direcția controlului fondului de salarii din Centrala Băncii Naționale. Procedați ca atare.

● **Ilie BERGHEZAN, tehnician, Uzina „Balanța" — Sibiu** — La propunerea dv. (cursuri fără frecvență la noua Secție de sociologie din cadrul Facultății de filozofie), sîntem în măsură să vă dăm răspunsul Direcției predării științelor sociale din Ministerul Învățămîntului: „Pentru următorii ani nu se întrevede posibilitatea înființării cursurilor fără frecvență. Aceasta, din mai multe cauze: a) Secția de sociologie este nou creată și nu există încă manuale și cursuri de specialitate elaborate, care să permită pregătirea corespunzătoare a studenților la cursurile fără frecvență; b) o serie de discipline ce se studiază la această secție reclamă prezența zi de zi a studenților în facultate (de exemplu: metode și tehnici de cercetare sociologică, cercetările sociologice în grupe pe teren ș.a.). În ce privește cercetările de teren, precizăm că ele nu pot fi realizate — în perioada școlarizării — decît sub îndrumarea directă a profesorilor de specialitate".

● **Ilie T. DAN, comuna Turnul Roșu, raionul Sibiu** — În cazul în care, din carnetul dv. de muncă rezultă că la data aplicării H.C.M. nr. 1053/1960 (1 august 1960) ați ocupat funcția de contabil și că ați continuat să ocupați acest post și după această dată, iar la casa de copii unde funcționați în prezent ați venit prin transfer, Comitetul executiv al Sfatului popular regional Brașov poate aproba derogarea pentru neîndeplinirea condiției de studii (așa cum se prevede și în Instrucțiunile nr. 7000/1965 ale Ministerului Finanțelor și Comitetului de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii).

● **M. CONSTANTIN, București** — Potrivit H.C.M. nr. 1053/1960, conducerile ministerelor, ale celorlalte organe centrale, precum și comitetele executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța au avut posibilitatea să aprobe menținerea în funcții a unor angajați care nu îndeplineau condițiile prevăzute de indicatoarele de studii și stagiu. În această Hotărîre s-a prevăzut și posibilitatea ca unii dintre angajați să fie trecuți în alte posturi, pentru care să se aprobe derogarea de la condiția de studii sau să ocupe posturi pentru care au pregătirea necesară.

Întrucît la data aplicării Hotărîrii s-a considerat că nu este cazul să vi se aprobe menținerea în funcția de economist, nu este posibil să fiți promovat, înainte de terminarea studiilor de învățămînt superior, în funcția de economist principal.

● **Alexandru D. STAN, cizmar, Inotești, raionul Mizil, regiunea Ploiești** — În conformitate cu articolul 62 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, bărbații care au o vechime în muncă mai mică de 25 ani, și de 20 ani femeile (dar nu mai puțin de 10 ani) și nu îndeplinesc condiția de vechime ca angajați, au dreptul la o pensie care — în raport cu anii de muncă — nu poate fi mai mică de 350 lei lunar.

Pentru cei care au contribuit la fostele asigurări sociale înainte de 23 August 1944, dovada vechimii în muncă se face numai cu acte (carnetele de asigurări sau chitanțele emise de organele competente).

Vîrsta de pensionare este de 62 ani pentru bărbați și 57 ani pentru femei, cu respectiv 25 și 20 ani vechime în muncă.

Faptul că un meseriaș este pensionar nu-l scutește de plata impozitului pentru activitatea prestată după pensionare.

● **Ing. V. BOGUȘ, director, Manea TURCU, contabil șef, Întreprinderea regională Agrosem Bacău** — În legătură cu respingerea cererii de aprobare a derogării pentru plata premiilor pe trimestrul II/1966, organele competente ne-au arătat că — din documentația referitoare la modul de realizare a criteriilor și condițiilor de premiere pe întregul semestru I al anului 1966 — a reieșit că Întreprinderea regională Agrosem-Bacău a depășit în acel semestru nivelul planificat al cheltuielilor de circulație și, în același timp, n-a îndeplinit integral planul de preluări cantitative. Deoarece nu s-au îndeplinit condițiile pentru acordarea premiilor, n-ar fi justificată aprobarea derogării de la prevederile Regulamentului de premiere.

ECOURI · ECOURI · ECOURI ·

E POSIBIL CA DOCUMENTAȚIA TEHNICĂ SĂ AJUNGĂ LA TIMP PE ȘANTIERE?

ÎN nr. 44/1966 al „Vieții economice", a apărut o anchetă cu titlul de mai sus, care înfățișa o serie de aspecte negative din activitatea Ministerului Industriei Chimice privind elaborarea documentațiilor tehnice pentru investiții. În concluzie, erau semnalate greutăți în realizarea lucrărilor și anume: neprecizarea unor aspecte principale, legate de soluțiile tehnice și tehnologice la unele lucrări; întîrzieri în elaborarea documentațiilor tehnice pentru instalația de acid oxalic și formic, ca urmare a insuficientei cunoașteri a procesului tehnologic; practica sistemului de derogări de la legile în vigoare în anul 1966 și începerea unor lucrări fără documentație complet elaborată.

Articolul ne-a fost de un real folos, constituind obiectul unor analize amănunțite în vederea stabilirii măsurilor necesare în munca de coordonare și urmărire a întocmirii studiilor și proiectelor de executat pentru unitățile noi.

Una din greutățile de care ne lovim în permanență în realizarea investițiilor este marea diversitate a produselor și a proceselor tehnologice. La contractarea unei instalații, metodologia respectivă impune studierea mai multor oferte, drept care se lansează prin Ministerul Comerțului Exterior cereri de ofertă la diverse firme. Pe măsura sosirii, institutele noastre de proiectare trec la studierea lor și, concomitent, la întocmirea studiilor tehnico-economice. În multe cazuri, ofertele primite nu conțin toate datele necesare precizării unor soluții de proiectare (Avînd, totuși, suficiente elemente pentru a stabili avantajele tehnico-economice, ofertele în cauză permit contractarea lor).

După încheierea contractului, firma străină furnizează detalii, folosite la precizarea soluțiilor de proiectare. Datorită termenelor strînse în care lucrările trebuie începute și date în folosință și duratei excesive a formalităților pînă la primirea ofertelor în vederea realizării unor investiții cît mai eficiente, a discuțiilor tehnice cu ofertanții și a stabilirii și avizării celei mai avantajoase, sîntem siliți de multe ori ca, în unele studii tehnico-economice, să prevedem numai elementele strict necesare aprobării STE, așa cum se arată de altfel și în articolul apărut în revistă.

Precizarea acestor soluții tehnice urmează în cadrul fazelor următoare de proiectare. Acest mod de întocmire a documentațiilor se face deliberat de Ministerul Industriei Chimice (precizarea tuturor soluțiilor tehnice în cadrul studiilor de fundamentare a investițiilor, ar produce întîrzieri mai mari decît dacă rezolvarea lor se face pe parcursul execuției lucrărilor). Desigur, acest procedeu duce la unele greutăți în execuția lucrărilor. De aceea ministerul nostru, cunoscînd aceste aspecte în realizarea investițiilor, urmărește permanent diminuarea numărului de cazuri arătate mai sus.

Sugestiile, propunerile și măsurile din finalul articolului sînt juste. Cele mai multe dintre ele constituie o preocupare a ministerului nostru, care a luat și ia măsuri de transpunere a lor în practică. Astfel, încă de la începutul acestui an, s-au adus în institutele de proiectare și în direcțiile de coordonare și urmărire a investițiilor specialiști de la întreprinderile în subordine.

De asemenea, **trebuie să arătăm că s-au înființat filiale de proiectare la Sibiu, Iași și Cluj, precum și puncte de proiectare pe lîngă unele combinate mari.**

În scopul măririi productivității în munca de proiectare, **ministerul a luat măsuri de asigurare cu mașini electronice de calcul și s-au căutat posibilități de procurare a unor aparate și mașini în vederea îmbunătățirii gradului de mecanizare a muncii în proiectare.**

Experiența acumulată în proiectarea și realizarea investițiilor ministerului, ca și măsurile adoptate în scopul îmbunătățirii muncii de proiectare, vor contribui în mod hotărîtor la asigurarea investițiilor din cadrul actualului cincinal cu proiecte necesare de bună calitate.

ing. I. VELEA
prim-adjunct al ministrului industriei chimice

★

CONSIDERĂM întemeiate observațiile cu privire la numărul mare de note de comenzi ce se dau în unele cazuri de către organele de proiectare, ceea ce îngreunează activitatea executanților. Notele de comenzi trebuie să funcționeze ca unul din elementele ce contribuie la îmbunătățirea activității pe șantiere, rezolvind probleme cum ar fi, de pildă, înlocuirea de materiale în funcție de posibilitățile de procurare ale acestora, unele măsuri pentru reducerea valorilor de deviz etc. În vederea eliminării deficiențelor de natura celor semnalate, s-au purtat discuții cu Ministerul Industriei Alimentare, și vom continua schimbul de opinii și cu celelalte ministere, care au în subordinea lor organizații de proiectare.

Preocuparea pentru asigurarea cu documentație tehnică la timp a lucrărilor de investiții este o sarcină ce trebuie să stea în atenția permanentă a beneficiarilor de lucrări și a proiectanților, precum și a celorlalte organe centrale care concură la avizarea și aprobarea documentațiilor tehnice. Pe această linie se înscrie și activitatea aparatului Comitetului de Stat al Planificării, care — în ultima perioadă — a găsit și caută în continuare noi soluții care să conducă la îmbunătățiri în activitatea de proiectare și la reducerea termenelor și a condițiilor de avizare.

ing. D. STINGHE
vicepreședinte al C.S.P.

★

Despre măsurile ce le vor întreprinde pentru ca documentațiile tehnice de execuție să fie elaborate și predate la timp beneficiarilor, ne-au scris și tovarășii: **ing. E. MILIȚESCU, director tehnic la Institutul de proiectări miniere; ing. V. OCICO, director adjunct în Direcția de investiții și reparații din Ministerul Industriei Ușoare, și ing. V. RUSANOVSCHI, directorul Institutului de proiectări al industriei ușoare; ing. GH. MANOLESCU, directorul Institutului de proiectări pentru industria chimiei anorganice și metalelor neferoase; ing. Iginio PAVONI, director tehnic în Ministerul Industriei Metalurgice; ing. A. FUCHS, director tehnic în Ministerul Economiei Forestiere; ing. M. GAVRILESCU, director tehnic la Institutul de proiectare pentru uzine și instalații din industria construcțiilor de mașini și ing. A. ALTMAN, directorul Institutului de proiectări al Ministerului Industriei Alimentare.**

SĂPTĂMÎNAL –

UN GRAFIC COMENTAT

PE UNDE SE SCURG MILIOANELE?

GRAFICUL nostru ilustrează unele deficiențe din întreprinderile de industrie locală ale sfaturilor populare. E vorba despre produsele care se fabrică cu pierderi, despre cheltuielile neproductive și despre imobilizarea unor fonduri – elemente care diminuează beneficiile acestor unități.

Astfel, în regiunea Crișana, la unele întreprinderi de industrie locală, s-au pierdut anul trecut circa 5,6 milioane lei la cele 64 de produse care se fabrică cu pierderi. Tot aici s-a înregistrat în primele 10 luni ale anului trecut o pierdere de 1,4 milioane lei prin efectuarea unor cheltuieli neeconomicoase (amenzi, penalizări, locații etc.). Un alt canal e cel al imobilizărilor care duc la credite restante cu mari dobînzi. Astfel, la sfîrșitul lunii octombrie a anului trecut industria locală din regiunea Crișana avea credite restante în sumă de 4,7 milioane lei.

O situație aproape identică s-a constatat și în regiunile Ploiești și Iași. În prima s-au înregistrat: 26 de produse care se realizează cu o pierdere anuală de circa 5 milioane lei iar cheltuielile neeconomicoase (pe primele 10 luni ale anului trecut s-au ridicat la suma de 1,4 milioane lei. În cea de-a doua regiune s-au înregistrat 26 de produse cu o pierdere anuală de 2,8 milioane lei și cheltuieli neeconomicoase în sumă de 2,1 milioane lei.

Iată deci cîteva canale prin care se pierd milioane de lei. Pe cînd bararea lor?

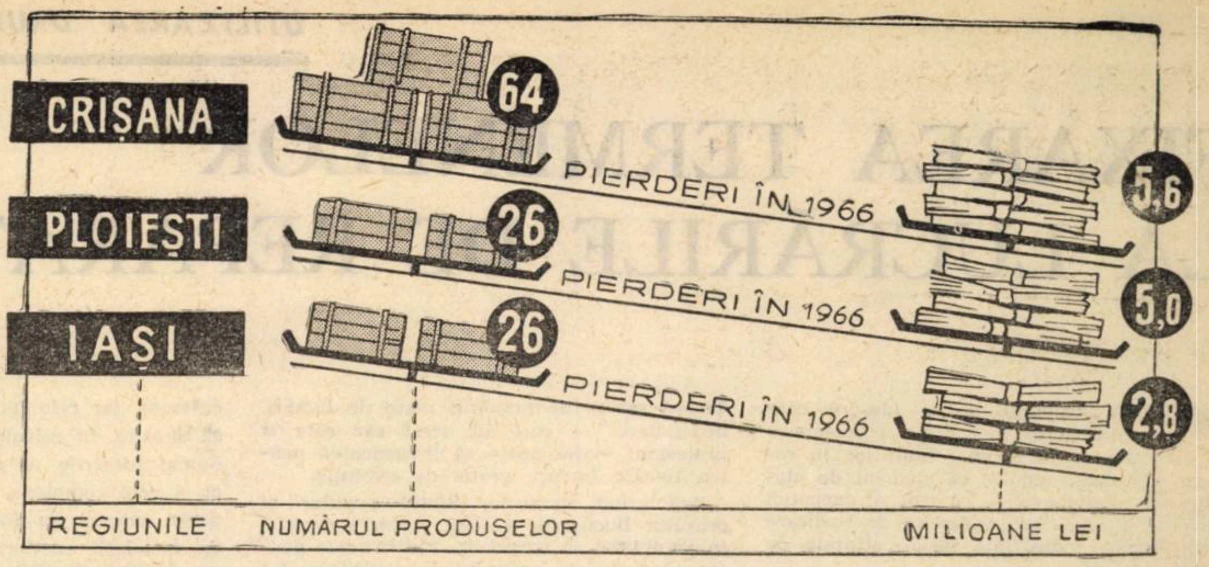

În unele întreprinderi ale industriei locale din cele trei regiuni (Crișana, Ploiești și Iași) se fabrică 116 produse diferite cu o pierdere anuală de circa 13,4 milioane lei.

PREJUDICII ADUSE DE FONDURILE FIXE INACTIVE

(Urmare din pag. 1)

amendamente calcaroase, iar pe de alta, să țină seama de producțiile agricole scăzute de pe terenurile acide care trebuie tratate cu asemenea amendamente.

La insistențele organelor Ministerului Industriei Construcțiilor s-au construit la Reșița și Hunedoara **instalații de granulare a zgurei**, pentru a acoperi necesarul fabricilor de ciment (acest deșeu al industriei metalurgice fiind incorporat în conținutul cimentului metalurgic). Deși din balanțe rezultă necesitatea unui volum de zgură granulată mai mare decît capacitățile de producție ale celor două unități, din cauza lipsei de comenzi din partea fabricilor de ciment, instalațiile de zgură granulată de la Combinatul siderurgic-Reșița au stat nefolosite mai bine de 6 luni, ceea ce a reprezentat o pierdere de producție de peste 200 000 tone în valoare de circa 4 000 000 lei. Această situație putea fi evitată, dacă organele Ministerului Industriei Construcțiilor ar fi luat măsuri pentru a se comanda în continuare zgură, astfel încît fabricile de ciment (chiar dacă în momentul respectiv nu produc ciment metalurgic) să aibă asigurate stocuri pentru perioadele cînd livrarea curentă de zgură nu le satisface nevoile. Și asemenea situații apar destul de frecvent.

Și pentru condițiile, „obiective" pot fi găsite soluții

EXISTA – e drept – și situații cînd procesul tehnologic obligă menținerea în rezervă a unor fonduri într-o anumită perioadă cum e cazul, de pildă, la complexele de creștere și îngrășare industrială a porcilor. Perioada de creștere a primului lot de animale determină trecerea în rezervă a secțiilor din complex care, în mod forțat stau inactive. Așa s-au petrecut lucrurile la **Complexele de la Băilești, Caracal etc.** Există însă și în aceste cazuri posibilitatea eșalonării prin grafic a lucrărilor, spre a se executa și da în funcțiune grajdurile care vor fi populate primele, urmînd ca apoi lucrările să continue la celelalte grajduri, precum și la lucrările de deservire, eșalonat în timp, în funcție de fluxul tehnologic. Tot astfel ar trebui să se execute lucrările la toate complexele care au cîte trei linii tehnologice. Încă nu este prea tîrziu ca pe viitor să se lucreze în acest mod la Complexul Jucu din regiunea Cluj, unde există condiții de eșalonare a lucrărilor.

Îmbunătățirea procesului tehnologic într-o întreprindere determină uneori scoaterea din funcțiune a unui număr de utilaje. La reutilarea unei secții sau dezafectarea unei linii de producție sînt, de asemenea, scoase din circuitul productiv unele utilaje. Ce se întîmplă, în ultimă instanță, cu aceste mijloace de producție?

În anii trecuți, s-a inițiat o acțiune care să determine încetarea activității acelor unități ale industriei locale ce s-au dovedit nerentabile. În acest sens, au fost oprite zeci de mori, mari sau mici, din toate regiunile țării **(în regiunea Oltenia circa 60, în regiunea București circa 50 etc.).** Unele din aceste mori stau însă nefolosite și astăzi, utilajele lor degradîndu-se. Existau posibilități să fie utilizate? Fără îndoială că da. În unele localități, morile puteau fi transferate cooperativelor agricole de producție ca să-și macine nutrețurile pentru vite. În acest fel, s-ar putea realiza două obiective importante: în primul rînd, s-ar încuraja producerea pe plan local de nutrețuri combinate pentru sectorul zootehnic; apoi s-ar crea condiții pentru reintrarea în circuit a unor fonduri fixe inactive.

Așadar, în funcție de fiecare situație dată, trebuie găsite și soluții din cele mai eficiente. Utilajele nu trebuie ținute fără a fi folosite în producție; în cazul cînd s-au degradat și nu mai corespund, este mai bine să fie casate.

Disponibile... fără adresă

SCHIMBAREA unor soluții tehnice reprezintă una din cauzele cele mai importante de formare a unor fonduri fixe inactive. De pildă, **la Combinatul de cauciuc sintetic din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej**, utilaje aduse din import în perioada 1960–1964 (electromotoare de diferite capacități, ventilatoare, pompe, agregate de turnat, benzi de cauciuc) în valoare de circa 13 milioane lei au rămas disponibile, datorită schimbării soluției tehnice. De asemenea, la **Fabrica de celuloză și hîrtie Palas-Constanța**, două filtre celulare și o stație de reducere-răcire în valoare de aproape 3 milioane lei (provenite din import în aceeași perioadă) au rămas disponibile din cauze identice.

Schimbarea soluției tehnice după achiziționarea utilajului a determinat și la **C.I.L.-Pitești** formarea unui stoc de utilaje disponibile în valoare de aproape 2 milioane lei (mașină de frezat profile, mașină de îmbinat M 25, transportoare de diferite capacități etc.).

Mai multe utilaje au devenit disponibile și din cauza sistării unor lucrări de investiții, la care s-a renunțat în cursul execuției. De pildă, la **Gospodăria de cărbune de la Uzina de sodă-Govora**, din valoarea totală a instalației de 7,6 milioane lei s-au montat morile de cărbune încă în perioada 1958–1959, care stau și azi nefolosite. La **Uzinele de produse sodice-Ocna-Mureș**, 157 cărucioare pentru funicular (în valoare de aproape 1 milion lei) au rămas disponibile din 1959, cînd a fost sistată lucrarea „funicular pentru transportul pietrei de var".

Asemenea exemple mai pot fi date. În interesul economiei noastre naționale, este necesar a se găsi soluții operative de redistribuire a utilajelor disponibile, de introducere a lor în circuitul producției materiale.

Cîteva măsuri ce se impun

DIMINUAREA într-o măsură tot mai mare a fondurilor fixe inactive constituie o importantă problemă economică. În acest scop, se impune, în primul rînd, îmbunătățirea fundamentării lucrărilor de investiții, prin adîncirea studiului privind asigurarea desfacerii producției care se va realiza la noile unități, precum și etapizarea judicioasă, prin grafice, a dării în funcțiune a noilor unități. Toate acestea presupun mărirea răspunderii și exigenței titularilor de investiții, urmărirea pe parcurs a respectării graficelor de execuție.

În ce privește redistribuirea fondurilor fixe disponibile într-un termen cît mai scurt, ar trebui îmbunătățită metoda de informare a tuturor întreprinderilor, astfel încît înainte de a se propune achiziționarea de utilaje noi prin investiții, să se poată consulta tabelele cu utilaje disponibile existente în diferite unități, caracteristicile lor tehnice, precum și gradul lor de uzură. Pentru o cît mai largă informare, ar fi indicat ca Direcția Centrală de Statistică să editeze un buletin lunar, care să conțină fondurile fixe disponibile, cu toate datele tehnice respective, el fiind actualizat în fiecare lună. În acest sens, ar fi nimerit să se introducă un formular statistic completat lunar, care să conțină toate datele privind utilajele disponibile.

În scopul facilitării operațiunilor de redistribuire a fondurilor fixe, ar trebui lărgită competența conducerilor întreprinderilor, în sensul ca ele să poată aproba transferarea unor fonduri fixe, fără a mai fi necesară aprobarea forului tutelar. Răspunderea pentru aceste operațiuni ar reveni, bineînțeles, conducerilor întreprinderilor.

Pe baza Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R., se desfășoară în prezent, pe un front larg, lucrări de îmbunătățiri funciare. În cadrul acestor lucrări, atît în perioada de șantier, cît mai ales în timpul exploatării sistemelor de desecare și de irigații, se simte nevoia de motoare electrice. **La sistemele de irigații fără conducte îngropate, de pildă, necesarul de motoare electrice este de 1,2 kW/ha irigat, iar la sistemele cu conducte îngropate – de 1,8–2 kW/ha. Dacă ținem seama numai de cele circa 400 000 ha prevăzute a fi irigate în perioada 1966–1970 rezultă un necesar de circa 600 000 kW. Aceasta înseamnă că va fi nevoie de zeci de mii de motoare electrice. Dacă parcurgem listele de utilaje disponibile, întîlnim mii de motoare electrice disponibile la Ministerul Minelor, Ministerul Petrolului, Ministerul Industriei Chimice etc.** Deoarece o mare parte din suprafețele irigate sînt pe teritoriile cooperativelor agricole de producție, ar fi necesară o modificare a legislației spre a se permite transferul de utilaje din sectorul de stat în sectorul cooperatist, bineînțeles cu plată.

Mai rămîne de rezolvat o problemă importantă. Este vorba de casarea fondurilor fixe, care nu mai au perspectiva de a fi utilizate din cauza stării lor de uzură înaintată fizică și morală. Aci apare un element subiectiv. Este vorba de atitudinea unor conducători de unități, care preferă menținerea nejustificată în stoc a unor utilaje vechi, scoase din funcțiune și care în mod normal trebuie casate. În multe cazuri, se propune trecerea în conservare a unor utilaje cu totul depășite de tehnica nouă și a căror funcționare ar fi cu totul neeconomică. Așa este cazul cu unele motoare de forță tip Ganz, cu vechime de peste 40 ani, utilaje disparate rămase din linii tehnologice dezafectate și care, datorită caracteristicilor tehnice și uzurii, nu mai au nici o perspectivă de a fi reactivate, fiind menținute de ani de zile în stoc, grevînd prețul de cost.

Socotim că și **în problema casărilor ar trebui îmbunătățită legislația, în sensul lărgirii competenței conducerii întreprinderilor.** În etapa actuală, aprobarea pentru casarea unui fond fix nu este necesar să fie dată de către organul din minister, ci de conducerea întreprinderii, care urmează să răspundă de modul în care aprobă casările respective.

PRODUSE NOI

● **La Uzina „Electroputere" din Craiova** au fost introduse în fabricație **PRIMELE SERII DE MOTOARE PENTRU LOCOMOTIVELE ELECTRICE DE 6 580 DE CAI PUTERE.** Consumul de metal pe unitatea de greutate este cu 8% mai mic decît la alte tipuri de motoare construite aici.

● A fost supus probelor tehnologice **CEL MAI MARE VAGON** construit la cunoscuta întreprindere din Arad. Vagonul, cu 20 de osii și o capacitate de 260 de t., se remarcă prin soluții constructive avansate – asamblarea cu ajutorul sudurii, mare rază de manevră, siguranță maximă în exploatare. La o altă întreprindere constructoare de mașini, „Progresul"-Brăila, s-a trecut la fabricarea de **NOI VAGOANE SIDERURGICE** de 140 și respectiv 160 de tone.

CURIER

● **PRIMUL VAS DIN 1967** lansat pe Șantierul naval din Brăila este destinat lucrărilor de extindere a portului Constanța. Nava – de 300 de tone – are o mare capacitate de manevră și comenzi automate.

ÎN CIUDA GREUTĂȚILOR SEZONULUI RECE

● **Recoltarea stufului în Delta Dunării cunoaște ritmuri înalte.** În cele 4 zone principale s-au recoltat pînă în prezent 65 000 de t. de stuf.

● **Au început lucrările de excavații la fundația barajului de la Valea Uzului.** Barajul înalt de 86 de m va avea un coronament de peste o jumătate de kilometru.

DIN AGRICULTURĂ

● **Recoltă în... ianuarie.** Combinatele avicole Oradea și Craiova au „produs" primii 80 000 de pui de o zi din acest an.

● În toate regiunile țării, mii de cadre ale cooperativelor agricole de producție participă la **cursurile de pregătire profesională** deschise la casele agronomului. Cursurile sînt profilate pe specialități (cultura cerealelor, zootehnie, legumicultură, valorificarea produselor agricole etc.).

● În regiunile București, Brașov, Hunedoara, Argeș și Iași au început lucrări pentru electrificarea a 120 de sate.

OBIECTIVE TURISTICE

● **În nordul Mamaiei s-a deschis șantierul unui restaurant cu 600 de locuri. Tot în această localitate se vor extinde capacitățile de cazare pentru turiști cu alte 2 400 de locuri.**

● Acolo unde își au izvorul Oltul și Mureșul, în masivul Hășmașul Mare se ridică **un modern complex turistic** compus dintr-un hotel, restaurant și cabană.

● Se apropie de final **lucrările de încălzire centrală a stațiunilor Sovata, Borsec și Tușnad.** În acest mod sezonul de odihnă și tratament va cuprinde întreg anul, la nivelul maxim al capacității de cazare.

FIXAREA TERMENELOR LA LUCRĂRILE DE REPARAŢII

METODA drumului critic (despre care s-a mai scris în „Viaţa economică") îşi face din ce în ce mai mult loc în ramura construcţii-montaj ca element de planificare, coordonare şi control a execuţiei eficiente a lucrărilor, a fazelor de realizare a obiectivelor industriale, social-culturale, de învăţămînt etc.

Dintr-o analiză a procesului de producţie, se constată deosebiri esenţiale între ramura construcţii-montaj şi celelalte ramuri de producţie, mai ales în ce priveşte obiectul de executat şi seria produselor. Astfel, la lucrările de construcţii-montaj obiectul este fix, ceea ce face necesar ca echipele de lucru şi unităţile de producţie (şantierele) să se deplaseze de la un loc la altul. În acest mod, se nasc mereu noi probleme organizatorice. De asemenea, obiectele prezintă o mare varietate, seriile de obiecte identice sînt rare sau foarte rare. Ca urmare, structura producţiei şi, implicit, colectivul de muncă, sînt într-o continuă modificare. O altă trăsătură specifică acestui sector este aceea că activitatea de construcţii-montaj este încă puternic influenţată de condiţiile meteorologice. La lucrările de reparaţii capitale şi curente la clădiri se adaugă, pe lingă particularităţile de mai sus, şi cea a multitudinii punctelor de lucru (de ordinul zecilor de mii), de valori mici şi foarte răspîndite.

În acest articol, ne propunem să ne ocupăm de un aspect al aplicării practice a metodei drumului critic la planificarea lucrărilor de reparaţii capitale şi curente la clădirile de locuinţe. Aplicarea metodei drumului critic în domeniul reparaţiilor, unde există o dispersare mare a punctelor de lucru, poate aduce multe îmbunătăţiri, atît în ce priveşte corelarea producţiei, a aprovizionării punctelor de lucru, a termenelor de execuţie, cît şi a planificării execuţiei diverselor categorii de lucrări specifice reparaţiilor.

Întreprinderile de construcţii şi reparaţii din Capitală şi-au început activitatea în anul 1959 cu un volum de producţie valoric de 112 702 000 lei, concretizat în 6 244 de lucrări de reparaţii (locuinţe, clădiri social-culturale, administrative, şcoli, spitale, magazine etc.). În ultimii 8 ani volumul de producţie al acestor întreprinderi a crescut permanent, ajungîndu-se în 1966 la o realizare valorică de 340 185 000 lei, şi la 22 800 lucrări (vezi fig. 1).

(Fig. nr. 1)

Creşterea valorică şi fizică a producţiei realizate de I.R.C.R.-uri în perioada 1959–1966

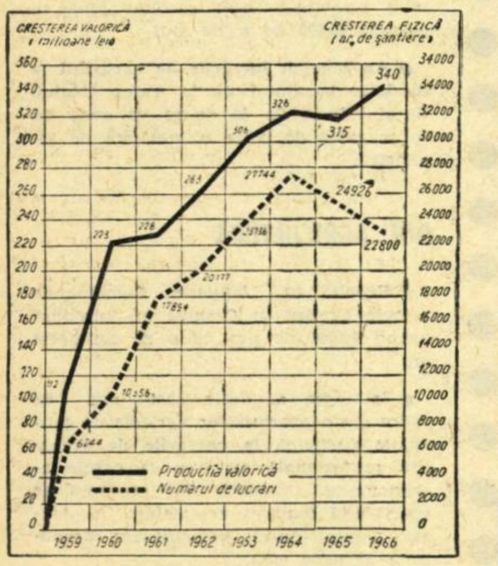

Volumul sporit de producţie se datorează, în special, creşterii numărului de lucrări de valoare mică, care implică o mare dispersare de forţe de muncă cu o productivitate redusă, în care controlul tehnic al lor se face foarte greu. De menţionat că valoarea medie a unei lucrări (incluzînd reparaţiile curente, reparaţiile capitale, cît şi lucrările de prestaţii către populaţie) a scăzut de la 18 000 lei/lucrare în 1959, la circa 15 000 lei/lucrare în 1966.

Creşterea mare a numărului de lucrări de reparaţii capitale şi curente, constituie o problemă organizatorică foarte importantă, deoarece prelungirea nejustificată a duratei de reparaţie, provoacă nemulţumirile locatarilor. Aceasta constituie adesea şi sursă de neînţelegeri, de divergenţe între I.A.L. şi întreprinderile constructoare. Ţinînd seama de numărul mare de lucrări, beneficiarul — care în acest caz este şi proiectant — nu poate să întocmească pentru fiecare lucrare grafic de execuţie.

Aşa stînd lucrurile, Sfatul popular al oraşului Bucureşti, a fixat printr-o decizie, în anul 1963, ca termenele contractuale pentru lucrările de reparaţii la clădiri să fie fixate în funcţie de valoarea lor, astfel:

— Pentru lucrări pînă la 8 000 lei, termen 18 zile lucrătoare;
— Pentru lucrări de la 8 000—20 000 lei 16—30 zile lucrătoare;
— Pentru lucrări de la 20 000—50 000 lei 30—45 zile lucrătoare;
— Pentru lucrări de la 50 000—100 000 lei 45—60 zile lucrătoare;
— Pentru lucrări de la 100 000—200 000 lei 60—80 zile lucrătoare;
— Pentru lucrări de la 200 000—300 000 lei 80—100 zile lucrătoare.

La elaborarea acestor termene, s-a ţinut seama de procesul tehnologic numai la lucrările pînă la 8 000 lei (unde s-a considerat limita minimă dată de un şantier cu o structură simplă de beton armat), socotindu-se timpul necesar pentru cofrare, întărirea şi priza betonului, decofrare şi lucrările de finisaj. La fixarea acestor termene, nu se făcea însă o distincţie între lucrările cu structuri de beton armat şi cele fără asemenea structuri. Acest lucru făcea să nu se poată respecta termenele fixate la unele lucrări, iar la altele (fără structuri) să fie posibilă o scurtare de termene fără vreun efort propriu, cum ar fi, de pildă, în zugrăveli, vopsiri etc.

O parte negativă a deciziei sus-amintite era aceea că unele termene au fost fixate numai pe baza experienţei anilor precedenţi, nefolosindu-se o metodă ştiinţifică pentru verificarea şi fixarea lor, în care să se ţină seama de procesele complexe necesare unor astfel de lucrări, sau a altor parametri obligatorii (materiale, forţe de muncă, utilaje etc.). De asemenea, în cadrul termenelor fixate, acestea nu erau diferenţiate pe categorii de lucrări, după natura lor. Lucrările de instalaţii electrice sau cele de instalaţii sanitare aveau, de exemplu, aceleaşi termene de execuţie cu cele de construcţii sau cele de încălzire centrală. Or, se ştie că la toate aceste categorii de lucrări, procesul tehnologic este foarte diferenţiat.

Avîndu-se în vedere inconvenientele arătate, s-a căutat să se fixeze noi termene de execuţie pentru diversele lucrări de construcţii, reparaţii, instalaţii sanitare, electrice şi de încălzire centrală. Pentru fixarea acestor noi termene au fost folosite, pe lîngă datele experimentale ale întreprinderilor pe perioada 1959—1966, şi **metoda drumului critic.**

În stabilirea termenelor contractuale nu s-a ţinut seama numai de aplicarea teoretică a drumului critic, ci s-a mers pe îmbinarea experienţei acumulate într-un număr de ani privind execuţia lucrărilor de reparaţii cu metoda drumului critic.

Ţinîndu-se seama de termenele obţinute între anii 1959—1966, dintr-o analiză făcută a rezultat că media zilelor lucrătoare la lucrările pînă la 8 000 lei valoare de deviz a fost de 22, la cele pînă la 20 000 lei de 56, cele între 20 000 şi 50 000 lei de 68 de zile, între 50 000 şi 100 000 lei 96 zile lucrătoare, iar cele între 100 000 şi 150 000 lei 92 de zile. În calculele făcute au intrat nu numai lucrările de reparaţii în construcţii, ci şi cele complexe, adică cele în al căror deviz general au fost şi lucrări mai mici de instalaţii sanitare şi electrice care nu au depăşit 10—20% din valoarea totală a lucrării. În acest fel, s-au analizat şi un număr de lucrări de instalaţii sanitare, electrice şi încălzire centrală.

La aproape toate categoriile de lucrări s-a constatat că **termenele cresc într-o anumită proporţie pînă la valoarea de 50 000 lei, după care, fie că se menţin, fie că scad sau cresc într-o proporţie foarte mică.** De aici s-a tras concluzia că la lucrările de valori mari, procesele tehnologice se pot suprapune, fără să producă o creştere direct proporţională a termenelor.

După această operaţie s-a trecut la analiza unor lucrări prin metoda drumului critic. S-au ales întîi un număr de lucrări care să se încadreze în limitele valorice stabilite de experienţa practică şi cu procese tehnologice complexe, în aşa fel încît să poată da nota de generalitate în lucrările de reparaţii. După alegerea lucrărilor principale, cu caracteristici de generalitate, s-a trecut la efectuarea următoarelor operaţiuni pentru fiecare în parte:

a) stabilirea ordinei cronologice a lucrărilor;

b) întocmirea grafului lucrării;

c) stabilirea termenelor de execuţie ale lucrărilor.

Din efectuarea acestor operaţiuni, au reieşit termene mai scurte decît cele realizate în practică, semnalîndu-se în acelaşi timp şi operaţiunile critice la care executantul trebuie să fie deosebit de atent, pentru că o întîrziere la o operaţiune poate produce întîrzieri „în lanţ" la alte operaţiuni şi, în final, la întreaga lucrare. Drumul pe „graf" al tuturor operaţiunilor critice constituie, în esenţă, drumul critic al unei lucrări. După stabilirea ordinei cronologice a lucrărilor, s-a elaborat graful (fig. 2) unde se pot vedea punctele critice. Apoi s-au elaborat tablourile, cuprinzînd termenele cele mai scurte de execuţie, ce au reieşit din grafurile lucrărilor.

(Fig. nr. 2)

Graful unei lucrări (str. Rumeoară nr. 15, raion 23 August), reprezentînd operaţiunile tehnologice şi punctele critice

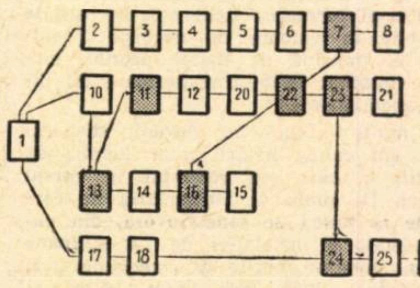

După efectuarea acestor operaţiuni, s-au stabilit pentru toate lucrările caracteristice termenele pe care metoda drumului critic le indică drept cele mai reale pentru efectuarea lucrărilor. Pentru îmbinarea datelor obţinute prin metoda experimentală cu cea teoretică, s-a elaborat un tabel comparativ care a cuprins trei feluri de termene; cele realizate într-o perioadă anterioară anului 1965, apoi cele obţinute în semestrul I al anului 1965, precum şi termene reieşite din analiza făcută pe baza metodei drumului critic.

Făcîndu-se media acestor termene, s-a stabilit cifra medie (considerată în zile lucrătoare) pentru fiecare gen de lucrare, conform criteriului valoric şi al grupei din care face parte (construcţii, instalaţii sanitare, electrice etc.). O dată stabilită cifra medie, s-a considerat că, în funcţie de valorile lucrărilor, termenele se pot încadra într-o cifră minimă şi o cifră maximă (tabelul 1), cifre ce reprezintă termenele de execuţie ale lucrărilor şi între care urmează să se încadreze obligatoriu toate termenele contractuale pentru lucrările de reparaţii la construcţii, instalaţii sanitare, instalaţii electrice şi instalaţii de încălzire centrală.

Întrucît lucrările de reparaţii capitale la clădiri care depăşesc valoarea de 100 000 lei sînt mai rare, s-a considerat că, în asemenea cazuri, se pot face analize mai atente folosind metoda drumului critic la fiecare lucrare în parte sau grafice de execuţie, stabilindu-se termenele ce vor sta la baza contractelor de executare. La celelalte, termenele contractuale se pot stabili pe baza termenelor reieşite din tabel.

În urma stabilirii acestor termene, s-a făcut un pas înainte pentru scurtarea termenelor de execuţie a reparaţiilor de locuinţe, pentru îmbunătăţirea cît mai mult a condiţiilor de calitate şi de recepţie. Cu cît se vor introduce în acest sector de activitate sisteme noi de lucru, metode ştiinţifice moderne în planificarea şi execuţia lucrărilor, cu atît fondul de locuinţe va fi mai bine întreţinut.

arh. Jean RĂDULESCU
Trustul de reparaţii şi construcţii – Bucureşti

Tabel nr. 1

TERMENELE CONTRACTUALE LA LUCRĂRILE DE REPARAŢII

Valoarea lucrării	Construcţii complexe fără structură de beton armat		Construcţii complexe cu structuri de beton armat		Instalaţii sanitare		Instalaţii electrice		Instalaţii încălzire centrală	
	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.
Pînă la 8 000 lei	14	18	20	24	17	21	18	22	18	22
8 000— 20 000 lei	30	40	30	40	21	31	29	39	22	32
20 000— 50 000 lei	43	53	43	53	44	54	47	57	48	58
50 000—100 000 lei	64	84	64	84	60	80	60	80	60	80

NOTA: peste 100 000 lei se stabilise termen de execuţie pe baza drumului critic sau a graficelor de execuţie.

INVESTIŢII – IANUARIE 1967

PRINTRE şantierele de obiective industriale deschise în această lună se înscriu:

● **FABRICA DE ARTICOLE DE STICLĂRIE „BUCUREŞTI"**, situată în noua zonă industrială din sud-estul Capitalei. Anual — un miliard de bucăţi de diverse articole de sticlă.

● **ÎNTREPRINDEREA INTEGRATĂ PENTRU ŢESĂTURI DIN FIRE GROASE DE CÎNEPĂ.** Locul amplasării — comuna Negreşti din inima Ţării Oaşului. Capacitate de producţie anuală: 4 700 de t de fire şi 10 milioane mp ţesături din cînepă.

● **NOI FRONTURI DE LUCRU ÎN INDUSTRIA CARBONIFERĂ:** la Filipeşti

CURIER

de Pădure — abataje de unde se vor extrage anual 30 000 de t. de lignit, iar pe Valea Trotuşului, la Leorda şi Verneşti, galerii pentru exploatarea a 20 000 de t. pe an.

În acelaşi timp — ianuarie 1967 marchează actul de naştere a unor noi unităţi economice. Numele lor:

● **FABRICA DE CONFECŢII—VASLUI** De aici vor pleca pe an 1 100 000 de confecţii diverse.

● **FABRICA DE BETON CELULAR AUTOCLAVIZAT CRAIOVA.** În instalaţiile moderne ale întreprinderii vor fi produşi în acest an 104 000 de mc din preţiosul beton.

● **INSTALAŢIA DE CENTRALIZARE ELECTRODINAMICĂ C.F.R. PLOIEŞTI-TRIAJ.** 30 de linii cu 242 de macazuri complet automatizate.

● **DOUĂ NOI ÎNTREPRINDERI DE REPARAŢII ŞI ÎNTREŢINERE AUTO** la Caracal şi Corabia, fiecare cu o capacitate de 300 de autovehicule.

PUNCTE DE VEDERE

Aparatul de conducere și administrativ

în cooperativele agricole de producție

RAPORTUL ÎNTRE CADRELE CU PREGĂTIRE SUPERIOARĂ ȘI CELE CU PREGĂTIRE MEDIE

O LATURĂ importantă a raționalizării aparatului de conducere din cooperativele agricole de producție este, după părerea noastră, și **existența unui raport optim între cadrele cu pregătire superioară și cele cu pregătire medie.** Analizind fie și sumar această problemă la nivelul sectorului cooperatist sau al unor regiuni, se constată o lipsă acută de tehnicieni în general, îndeosebi de zootehnicieni, veterinari și horticultori. La finele anului 1965 în cooperativele agricole de producție existau 6556 specialiști cu studii superioare și circa 4360 tehnicieni, din care 413 zootehnicieni și 864 veterinari. Considerăm că cifrele sînt edificatoare, scutindu-ne de comentarii suplimentare. Desigur că prin liceele agricole vor fi pregătiți un număr însemnat de tehnicieni cu specializare diferită, care vor acoperi cu timpul necesitățile. Dar numai acest lucru nu este suficient. Pentru ca tehnicienii pregătiți în școli să lucreze în unitățile agricole cooperatiste, este necesar ca ei să fie stimulați în acest sens, Socotesc însă că sistemul de retribuire a cadrelor tehnice din cooperativele agricole nu este suficient de stimulator. El constituie una din cauzele pentru care unii tehnicieni agricoli preferă să lucreze în alte locuri de muncă. La stabilirea nivelului retribuirii tehnicienilor ar fi nimerit să se țină seama îndeosebi de complexitatea sarcinilor încredințate, de experiența dobîndită în conducerea producției și de vechimea în muncă. În funcție de acești factori ar trebui să se diferențieze și salariul, introducîndu-se anumite trepte de salarizare. Totodată, este indicat ca nivelul retribuirii tehnicienilor **să fie corelat într-un anumit fel** și cu rezultatele obținute în producție. Aceasta este o condiție indispensabilă pentru aplicarea consecventă a principiului socialist al repartiției după muncă.

Analiza operativă și profundă o problemelor complexe pe care le ridică activitatea economică și financiară a cooperativelor agricole **și elaborarea măsurilor ce se cuvin** depind nemijlocit de gradul de calificare și competență a cadrelor de conducere și a celor administrative. Fără îndoială că în pregătirea unor asemenea cadre s-au făcut pași însemnați. Însă nu toți președinții și celelalte cadre de conducere și administrative din cadrul cooperativelor agricole au un nivel de calificare corespunzător cerințelor conducerii științifice a producției agricole. Cursurile de scurtă durată (de cîteva luni) pentru pregătirea președinților, brigadierilor și contabililor nu mai sînt eficiente și practice. Este necesară, ca atare, pregătirea acestora pe alte căi. Propunem să se studieze posibilitatea pregătirii președinților, și în parte și a brigadierilor, a contabililor și prin intermediul unor cursuri fără frecvență pe o perioadă mai mare de timp, organizate pe lîngă liceele agricole și institutele de învățămînt agricol superior. Viața cere de asemenea tot mai stăruitor prezența economistului în cooperativele agricole. Orice conducere științifică a producției presupune în esență îmbinarea celor două laturi inseparabile ale activității, tehnică și economică. Se impune, deci, să fie accelerat ritmul de pregătire a economiștilor agrarieni. Inginerul agronom, cu toate cunoștințele economice pe care le are și care se cer a fi mult amplificate, nu poate îndeplini și rolul de economist.

În etapa actuală, știința și tehnica progresează într-un ritm vertiginos. Aceasta solicită din partea cadrelor continuarea pregătirii lor la locul de muncă, ținerea la curent cu tot ce este nou în domeniul specialității respective. În acest sens o mare însemnătate prezintă îmbunătățirea continuă a informării științifice, inițierea cursurilor postuniversitare, organizarea de sesiuni științifice prin unirea eforturilor cadrelor de cercetare cu a celor care lucrează în producție. Toate acestea sînt condiții ale perfecționării profesionale, cerută insistent de caracterul tot mai complex și de elementele noi care apar în organizarea procesului de producție agricolă.

Gh. ANGHEL
economist

CERINȚELE PRODUCȚIEI DETERMINĂ MĂRIMEA APARATULUI INDIRECT PRODUCTIV

CONSIDER deosebit de utilă dezbaterea organizată de revista „Viața economică" pe tema „Aparatul de conducere și administrativ în cooperativele agricole".

Optimizarea mărimii aparatului de conducere și administrativ din cooperativele agricole constituie, după părerea mea, **o problemă care își cere rezolvarea pe o bază unitară, temeinic fundamentată.**

Analiza efectuată în cadrul unor cooperative agricole reliefează lipsa unor criterii fundamentate în stabilirea numărului și mărimii brigăzilor, a numărului socotitorilor de brigăzi, precum și al vicepreședinților scoși din producție. Prezentăm în tabelul de mai jos situația existentă în cele patru cooperative agricole analizate.

	Cooperativa agricolă de producție			
	„7 Noiembrie" Birca	Goicea Mare	Giurgița	Cerăt
Suprafața arabilă (ha)	2270	2450	2671	2851
Suprafața cultivată cu legume (ha)	30	70	35	40
Vicepreședinți scoși din producție	1	1	2	1
Ingineri agronomi	1	1	1	1
Ingineri zootehnicieni	1	1	1	1
Tehnicieni agronomi	1	0	2	2
Tehnicieni zootehniști	0	1	0	1
Nr. brigăzilor de cîmp	4	6	5	6
Nr. brigăzilor zootehnice	3	5	3	3
Nr. brigăzilor legumicole	1	3	1	1
Suprafața afectată unei brigăzi de cîmp	560	397	524	469
Suprafața afectată unei brigăzi legumicole	30	23,3	35	40
Nr. socotitorilor de brigăzi	2	7	6	5

După cum reiese din datele prezentate, în fiecare unitate există cîte un vicepreședinte scos din producție, iar la Giurgița, doi vicepreședinți, — ceea ce presupune o cheltuială de circa 450—540 zile-muncă pe an pentru fiecare dintre aceștia. De vreme ce în fiecare cooperativă agricolă există cîte doi specialiști **nu mai văd utilă scoaterea din producție a 1—2 vicepreședinți.** Cu atît mai mult cu cît în numeroase cazuri, vicepreședinții nu conduc efectiv procesul de producție și nu au responsabilitatea față de îndeplinirea planului anual de producție. Dacă mai adăugăm și faptul că în unele cooperative agricole există tehnicieni în funcții de brigadieri ca, de pildă la Goicea Mare, se pune și problema competenței vicepreședinților în activitatea pe care trebuie să o desfășoare.

În privința cadrelor de tehnicieni, cred că aceștia, nefiind legați direct de procesul de producție, nu-și pot aduce contribuția pe măsura pregătirii lor profesionale fără brigadieri capabili și competenți. De aceea consider esențială pregătirea brigadierilor; în aceste condiții sînt suficienți 1—2 tehnicieni — și nu mai mult — pentru o cooperativă agricolă. Și mai potrivit ar fi ca, în situația existenței unui număr suficient de tehnicieni, funcțiile de brigadier să fie deținute de către aceștia.

Din analiza efectuată a mai reieșit **lipsa unei corelații între mărimea suprafeței arabile și numărul brigăzilor de cîmp** din cadrul celor 4 cooperative agricole analizate, ceea ce duce la repartizarea unor suprafețe diferite de teren pe brigadă. Același lucru se observă și în cazul brigăzilor legumicole.

De asemenea, în cadrul sectorului de creștere a animalelor, la un număr de unități vită mare, sensibil egal, s-au organizat cîte 3 brigăzi zootehnice la Birca, Cerăt și Giurgița, în timp ce la Goicea Mare există 5 brigăzi, deși aici există inginer și tehnician zootehnist, iar vicepreședintele, scos din producție, se ocupă și el de acest sector.

Și în privința numărului de socotitori există aceleași nepotriviri.

Analiza efectuată în cadrul celor 4 cooperative agricole ne permite să apreciem că în actualul stadiu de dezvoltare a sectorului cooperatist al agriculturii există reale posibilități pentru **reducerea aparatului administrativ.** Ținind seama de condițiile concrete din fiecare cooperativă agricolă, **adunările generale sînt în măsură să stabilească un număr rațional de membri cooperatori în aparatul administrativ, ceea ce presupune asigurarea unei corelații juste între mărimea acestuia și nevoile producției.**

ing. I. PERȘINARU
Cooperativa agricolă de producție Goicea Mare, regiunea Oltenia

Colaborare economică

● **În zilele de 12 și 13 ianuarie 1967 au avut loc la București lucrările celei de-a III-a sesiuni a Comisiei mixte româno-iugoslave de colaborare economică; a fost examinată dezvoltarea colaborării economice și a schimburilor de mărfuri dintre cele două țări, precum și raportul Comisiei mixte româno-iugoslave pentru construirea Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier. S-au analizat noi posibilități de lărgire în continuare a colaborării economice bilaterale îndeosebi în industria extractivă, industria metalurgică și construcțiile de mașini, precum și în domeniul transporturilor, telecomunicațiilor și turismului și s-a stabilit un program de măsuri pentru organizarea și dezvoltarea cooperării industriale dintre cele două țări.**

...și tranzacții comerciale externe

● **Întreprinderea *„Mașinexport"* a încheiat contracte pentru exportul de mașini combinate pentru prelucrarea lemnului și de aparataj de joasă tensiune în Libia. Au fost livrate 30 de convertizoare de sudură de tip C.S. 350 în Iran; 20 de mașini de găurit, 3 strunguri universale și un ferăstrău alternativ în Franța; 13 mașini de găurit, 17 strunguri universale, 4 freze în Elveția; 23 de freze în U.R.S.S.; 28 de strunguri universale și 3 mașini de rodat și lepuit bile în R. S. Cehoslovacă; 15 shapinguri și 3 mașini de găurit în Turcia; 2 strunguri Carusel S. C. 1200 în R. P. Polonă.**

● **Contracte perfectate recent de *„Metalimport"* prevăd exportul a 10 000 de tone de lingouri de oțel către firma „Acciaierie e Ferriere Lombarde Falck" din Italia, precum și importul a 2600 de tone țevi de construcții de la firma „Dobbertin" și a 1560 de tone de oțel și profile de la firma „Rheinstahl" (ambele din R.F. a Germaniei), a 500 de tone de tablă decapată de la firma „Comptoir International des Produits Sidérurgiques" din Franța, a 200 de tone de tablă subțire laminată la cald de la firma „Siderexport" din Italia, a 200 tone silicomangan de la firma „Ferrolegeringer" din Elveția.**

● **Livrările de tractoare efectuate de Întreprinderea *„Auto-Tractor"* în ultima perioadă au însumat 20 de tractoare U-520 și U-650 în Spania, 20 de tractoare U-450 și U-520 în Olanda, 30 de tractoare U-450 în Irak, 10 tractoare U-520 cu buldozer în Libia.**

● **Printre contractele încheiate de *„Tehnoimport"* se înscrie importul de instalații de control a temperaturilor în silozuri de la firma „Siemens und Halske" din R. F. a Germaniei, și a unei instalații telegrizumetrice cu puncte de măsură și semnalizare automată a gazului metan de la firma „Compagnie Auxiliare des Mines" din Franța.**

● **Întreprinderea *„Mineralimport-export"* a semnat contracte pentru importul a 48 de tone de cărămizi șamotă din Italia și R. F. a Germaniei, 590 de tone de barită din Italia, 50 de tone de mică din India, 14 tone de cărămizi cromagnezită din R. S. Cehoslovacă.**

Din import au sosit 145 020 de tone de minereu de fier din U.R.S.S.; 91 920 de tone de cocs de furnal și 4980 de tone de cărbuni cocsificabili din R. S. Cehoslovacă, R. P. Polonă, U.R.S.S.; 5290 de tone de bauxită din R.S.F. Iugoslavia. Au fost livrate la export — pe lîngă alte mărfuri — 73 250 de tone de ciment în Ceylon, Libia, Malta, R.A.U., Spania; 730 de tone de produse din P.V.C. în R.S. Cehoslovacă, Ghana, U.R.S.S.; 40 de tone de polistiren în U.R.S.S.; 95 de tone de polietilenă în R. S. Cehoslovacă și R.P.D. Coreeană; 133 180 mp de geam laminat în Austria, Italia, Malta, Turcia.

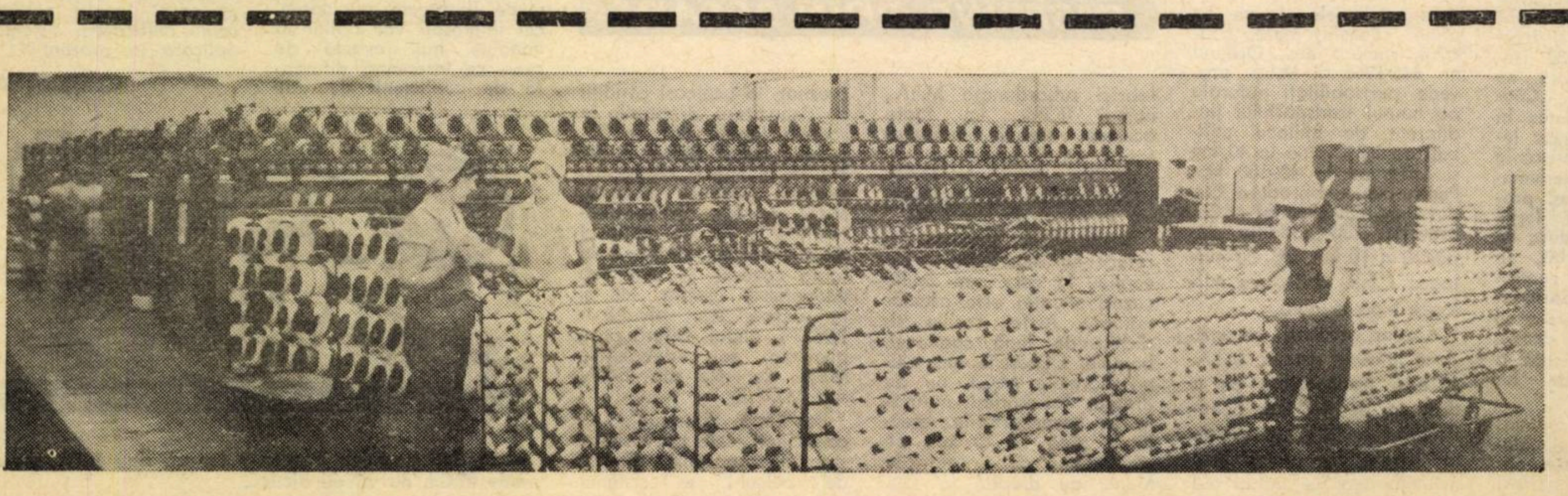

Într-una din secțiile Combinatului de fire și fibre sintetice de la Săvinești.

AGENDA ECONOMISTULUI

CONTRACTELE DE LUNGĂ DURATĂ PENTRU LIVRAREA UTILAJELOR DESTINATE INVESTIȚIILOR

ÎN scopul asigurării condițiilor de punere în fabricație și de livrare a utilajelor în concordanță cu termenele de intrare în funcțiune a obiectivelor de investiții prevăzute în planul cincinal, prin recentele Instrucțiuni comune date de Comitetul de Stat al Planificării (nr. 114530/1966), Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri, a fost reglementată încheierea contractelor de lungă durată pentru livrarea utilajelor destinate obiectivelor de investiții.

Potrivit instrucțiunilor, „prin contracte de lungă durată se înțeleg contractele încheiate în legătură cu produsele care necesită un termen lung de execuție și de pregătire a acesteia și a căror livrare este eșalonată pe mai mulți ani sau al căror termen de livrare depășește 15 luni de la prezentarea comenzii”.

Emiterea repartițiilor

În baza necesarului întocmit de ministere, celelalte organe centrale, comitetele executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța — titulari de investiții — pentru utilajele în legătură cu care se vor încheia contracte de lungă durată, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini va emite ordine de repartiții, iar întreprinderilor furnizoare—distribuitoare cu indicarea beneficiarilor efectivi.

Obligațiile beneficiarilor

În termen de 10 zile de la primirea ordinelor de repartiție, unitățile beneficiare au obligația de a depune la unitățile furnizoare **comenzile**, **specificațiile** (dacă nu au fost prevăzute în ordinele de repartiții), **documentația** pentru fabricația utilajelor, **denumirea poziției de investiții** din planul cincinal și orice alte date necesare pentru încheierea contractelor.

Pentru cazurile în care beneficiarii nu pot depune documentația o dată cu comanda s-a prevăzut în sarcina lor îndatorirea de a anexa la comandă **graficul de depunere a documentației** cu date calendaristice. Întîrzierea depunerii documentației poate determina întîrzieri în executarea contractului din vina beneficiarului. Beneficiarii mai au obligația de a comunica furnizorilor **numărul poziției din planul de investiții** sau, după caz, din **planul de credite**, în termen de 30 zile de la aprobarea planului anual de stat îmbunătățit și respectiv, în termen de 15 zile de la aprobarea planului de credite.

Obligațiile furnizorilor

Unitățile furnizoare au obligația de a întocmi proiectele de contract și de a le trimite unităților beneficiare în termen de :

— 20 zile de la primirea comenzii și a datelor necesare încheierii contractului, pentru utilajele care se execută pe bază de documentație ce se găsește la unitatea furnizoare ;

— 30 zile de la primirea comenzii și documentației tehnice complete și clare, pentru utilajele care se execută în baza documentației depuse de beneficiar ;

— 10 zile de la primirea comenzii pentru utilajele la care beneficiarii nu pot depune documentația o dată cu comanda.

Termenele de mai sus se prelungesc cu 20 zile pentru instalațiile complexe care se contractează printr-un furnizor general care, la rîndul său, încheie contracte cu furnizorii efectivi.

În toate cazurile, unitățile beneficiare trebuie să restituie în termen de 10 zile proiectele de contract semnate cu sau fără divergențe.

Concilierea divergențelor

Termenul în care unitățile furnizoare au obligația de a proceda la concilierea divergențelor cu beneficiarii de utilaje este de 15 zile, socotite de la primirea proiectului de contract semnat și a procesului verbal de divergență, în cazul cînd părțile au sediul în aceeași localitate și de 20 zile — dacă părțile contractante sînt situate în localități diferite.

În cazul cînd nu se ajunge la concilierea divergențelor, în 2 zile socotite de la expirarea termenelor de mai sus, unitățile furnizoare sînt obligate să sesizeze Arbitrajul cu rezolvarea divergențelor. În vederea unei juste și prompte rezolvări a divergențelor, s-a prevăzut, pentru cazul în care se constată existența unor neconcordanțe între repartițiile comunicate în vederea încheierii contractelor, obligația părților de a cere organelor lor tutelare — înaintea sesizării Arbitrajului — înlăturarea neconcordanțelor.

Renunțările

Instrucțiunile precizează că eventualele renunțări la cantitățile de utilaje contractate pe lungă durată se vor putea face „în cazuri speciale și bine justificate, cu acordul ministerelor sau celorlalte organe centrale beneficiare și producătoare, iar pentru produsele repartizate de Consiliul de Miniștri, cu avizul Comitetului de Stat al Planificării“.

Renunțările făcute înainte de depunerea documentației la termenul stabilit prin grafic nu au nici un fel de urmări în ce privește răspunderea beneficiarului. În schimb, dacă renunțarea se face după acest termen, organizația beneficiară va suporta cheltuielile avute de unitatea furnizoare cu executarea utilajelor pînă la data comunicării renunțării.

Pe linia măsurilor menite să înlăture sau să limiteze prejudiciile, instrucțiunile prevăd că „concomitent cu solicitarea renunțării la organul său tutelar, întreprinderea beneficiară va anunța și întreprinderea furnizoare care va opri producția”.

Ivan ICZKOVITS

RELAȚIILE DINTRE COMERȚUL CU RIDICATA ȘI CEL CU AMĂNUNTUL

RECENT a fost aprobat sistemul de relații dintre întreprinderile comerțului cu ridicata și întreprinderile și organizațiile comerciale cu amănuntul, care vor avea la bază **principiul colaborării și al răspunderii comune** pentru aprovizionarea operativă a rețelei comerciale. În acest scop între întreprinderile cu ridicata și cele cu amănuntul urmează să se încheie minute anuale sau semestriale, în funcție de contractele încheiate cu industria. Încheierea acestor minute se va opera în termen de 15 zile de la primirea sarcinilor de plan de către întreprinderile și organizațiile comerciale. Pentru semestrul II, minutele se vor încheia cu 15 zile înainte de începerea semestrului respectiv.

Minutele încheiate vor cuprinde :

- Volumul valoric total al mărfurilor care urmează să fie livrate de întreprinderile cu ridicata în perioada de plan, cu defalcarea pe trimestre.

În cazul în care intervin modificări în planul de desfacere, se vor face adaptările corespunzătoare pînă la 15 ale primei luni din trimestrul în curs.

În cadrul valorii globale indicate în minută, se vor nominaliza : mărfurile, respectiv familiile de produse repartizate de M.C.I.

- Unele familii de produse sau sortimente — inclusiv cele lent vandabile, care vor fi stabilite de comun acord, în funcție de cantitățile contractate cu industria, precum și de stocurile existente.
- Produsele cu prețuri ieftine pentru care sînt stabilite sarcini de livrări.

Întreprinderile și organizațiile comerciale cu amănuntul vor defalca pe unitățile de desfacere numai articolele și cantitățile nominalizate prin minute.

Unitățile comerciale cu amănuntul au obligația de a comanda întreprinderilor comerțului cu ridicata toate sortimentele cerute de populație, chiar dacă unele din acestea lipsesc în depozitele cu ridicata.

Responsabilii de unități au sarcina permanentă de a vizita depozitele de mărfuri ale comerțului cu ridicata pentru a cunoaște sortimentele existente și a le avea în vedere la întocmirea comenzilor.

Organizațiile și întreprinderile comerciale beneficiare nu sînt obligate să primească mărfurile nenominalizate sau necomandate. Întreprinderile cu ridicata (în acest caz) nu pot aplica sistemul de livrare prin autorecepție.

În cazul aprovizionării directe, merceologii voiajori ai I.C.R. preiau direct comanda de la comerțul cu amănuntul. Ei sînt obligați să cuprindă în comenzi toate produsele specifice unităților din aria lor de activitate și să facă propuneri pentru obținerea fondului de mărfuri necesar.

Minuta va cuprinde în valoarea globală și mărfurile stabilite să fie livrate în tranzit. Anexele la contractele economice încheiate cu industria pentru mărfurile stabilite a fi livrate în tranzit devin în mod obligatoriu anexe la minuta încheiată. Minuta pentru aceste mărfuri are efecte economice-juridice similare contractelor economice.

Întreprinderile și organizațiile comerciale cu amănuntul (ca beneficiare) și întreprinderile comerțului cu ridicata (ca furnizoare) vor analiza lunar restanțele în livrări față de graficele stabilite anexate la contract pentru mărfurile livrate în tranzit și vor lua măsuri pentru realizarea integrală a contractelor.

Sub conducerea direcției comerciale, vor fi alcătuite brigăzi mixte (comerțul cu ridicata și comerțul cu amănuntul) care au sarcina să controleze modul de aprovizionare a rețelei comerciale.

Ion ISTRATE

RĂSFOIND PRIN DOSARE

CÎND „CEPUL“ PERISABILITĂȚILOR PICURĂ

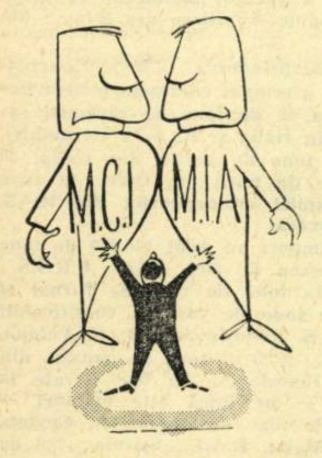

– Dar, puneți-vă odată de acord !

RECENT, printr-o scrisoare primită la redacție, tov. S. Nicolae, merceolog la Oficiul de valorificarea legumelor și fructelor al raionului 30 Decembrie din Capitală, ne relata următoarele : **„Căutînd să mă documentez în problema scăzămintelor legale la mărfurile perisabile am constatat, cu nedumerire, că pentru același produs, atît procentul legal stabilit, cît și procedura de scădere este diferită, în funcție de organul central care tutelează întreprinderea în gestiunea căreia se află produsul în cauză. Cum poate fi explicată o asemenea stare de lucruri ?"**

Pentru a da un răspuns competent, care să elucideze nedumerirea corespondentului nostru, am fost nevoiți să răsfoim mai multe dosare cu ordine și instrucțiuni privind modul de reglementare a scăzămintelor provocate de anumiți factori naturali, emise de principalele organe centrale. De la primele file am fost cuprinși de aceeași nedumerire. Pentru documentare, am efectuat **un studiu** mai amănunțit cu care ocazie am făcut constatări interesante.

Pentru unele fructe ca afine, căpșuni, mure, coacăze, smeură etc., Ordinul nr. 645/1966 al M.I.A. prevede perisabilități naturale pe timpul transportului (indiferent de mijlocul utilizat) de 1,2% pînă la 40 km și 1,5% de la 40–100 km. Pentru aceleași produse, Ordinul nr. 680/1966 al M.C.I. prevede, sub condiția depășirii a 10 km, 2% cu mijloace C.F.R. și 1% cu mijloace hipo și auto.

Așadar, aceeași smeură, dacă intră în sistema M.I.A. și este transportată pe o distanță de 2–3 km beneficiază de 1,2% scăzăminte legale, iar dacă este achiziționată de unități ale M.C.I. nu are dreptul la nici un fel de scăzăminte. În ipoteza în care transportul se face cu mijloace C.F.R. pe o distanță de 40 km, situația se schimbă în avantajul smeurei intrate în sistema M.C.I., care beneficiază de 2% scăzăminte legale, pe cîtă vreme cea destinată unei fabrici subordonată M.I.A., numai 1,2%. La toate acestea trebuie adăugat faptul că și procedura de calculare diferă, în M.C.I. raportîndu-se la valoare, iar în M.I.A. la cantitate.

Produsele la care ne-am referit nu reprezintă o excepție. În cele mai multe cazuri situația este asemănătoare. Astfel, roșiile, ridichile de lună, spanacul, bamele, ciupercile etc., după normele M.C.I. nu au dreptul la scăderi naturale la transporturile efectuate pînă la 10 km, pe cîtă vreme după cele ale M.I.A. au dreptul la 1%. De îndată ce sînt însă transportate peste 10 km, cu mijloace C.F.R., normele M.C.I. le acordă 2%, iar normele M.I.A. numai 1% pînă la 40 km și 1,2% între 41–100 km.

O situație și mai contradictorie o prezintă normele diferite acordate pentru depozitare, ilustrat de exemplul următor : după normele stabilite de M.I.A., în urma depozitării vinului vărsat timp de un an de zile în vase de lemn pînă la 1 500 litri, sub adăposturi ușoare, pot fi acordate scăzăminte legale de 3,0329%, iar dacă vasele sînt adăpostite în pivnițe de 1,9827%. Potrivit normelor fostului Minister al Agriculturii, prin Ordinul nr. 361/1960, în vigoare și în prezent, în aceleași condiții de depozitare, drepturile la scăderi legale sînt de 5% în adăposturi ușoare și de 3% în pivnițe și crame. La același produs, normele M.C.I. nu fac nici o diferențiere în funcție de locul de depozitare, stabilind în toate cazurile – atît sub acoperișuri ușoare, cît și în crame sau pivnițe – 1,9827% anual. Diferă oare pivnițele sau depozitele M.I.A. de cele ale C.S.A. sau M.C.I. ?

Pe lîngă diferențele de coeficienți, cele trei sisteme prevăd proceduri diferite de calcul : în sistema M.I.A., coeficientul de scădere este prevăzut pe zile și anotimpuri, deci calcularea se face la suma stocurilor cantitative zilnice ; în sistema M.C.I., coeficientul este stabilit tot pe zile și anotimpuri, dar calcularea se face la suma soldurilor zilnice valorice ; în sfîrșit, normele fostului Minister al Agriculturii prevăd coeficienți anuali, calculul făcîndu-se prin totalizarea tuturor intrărilor.

Un calcul simplu arată consecințele posibile ale acestei situații : la transportul fiecărei tone de roșii (care au un preț relativ scăzut per kg) se acordă scăzăminte cu 30 lei mai mult în sistema M.C.I., față de M.I.A., ceea ce la 1 000 de vagoane revine la 300 000 lei, socotind prețul mediu de 3 lei/kg. Amplificînd calculul, la nivelul cantităților de fructe și legume desfăcute populației, cei interesați vor obține o imagine mai exactă de ceea ce înseamnă diferența de coeficienți acordați în plus de un organ central față de celălalt.

La depozitarea vinului calculul este și mai elocvent : 1 000 vagoane de vin depozitate în vase de lemn pînă la 1 500 litri sub adăposturi ușoare, în timp de un an, în unități din sistema Consiliului Superior al Agriculturii, au dreptul la scăzăminte în plus în sumă de 2 000 000 lei, față de normele M.I.A. (socotind 10 lei/l).

Evident, aceste anomalii fac pe oricine să se întrebe : cum este posibil ca în acest domeniu, în care fiecare coeficient în plus poate să ducă la importante prejudicii materiale, să nu se ia nici un fel de măsuri pentru stabilirea unor norme unitare judicios întocmite ?

Nu este oare cazul ca Ministerul Finanțelor să închidă robinetul acestor „pierderi legale normale" prin unificarea sistemelor aplicate în prezent ?

C. CRISTEA

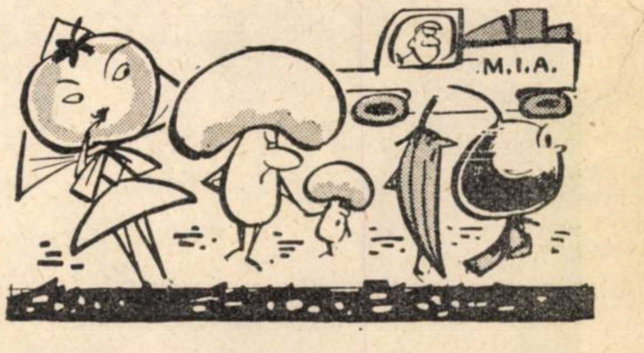

– Haideți cu mine. Pentru 9 km vă dau 1,2%, pe cîtă vreme M.C.I. nu vă dă nimic...

ALEXANDRU IOAN CUZA ŞI PROGRESUL SOCIAL-ECONOMIC AL ROMÂNIEI

UNIREA PRINCIPATELOR, la 24 Ianuarie 1859, prin alegerea domnului Moldovei, Alexandru Ioan Cuza, ca domn al Munteniei este concluzia inevitabilă a unei lungi evoluții istorice și, în același timp, prima etapă a procesului de făurire a statului național unitar românesc. Unitatea etnică, a limbii, a instituțiilor, a obiceiurilor și credinței, a vieții economice a românilor, deoparte și de alta a Milcovului, trebuia să ducă în mod necesar la unitatea lor politică sau de stat. Știa de mult poporul nostru că e unul și același din Maramureș pînă la Dunăre, din Banat pînă la țărmul mării. O știau plugarii care, nemaiputînd îndura apăsarea străină, treceau din Transilvania în Muntenia și Moldova; o știau cărăușii care plecînd cu marfă din porturile dunărene treceau Carpații; pretutindeni ei auzeau vorbindu-se românește. În secolul al XVII-lea, cărturarii noștri au arătat în scris originea, continuitatea și unitatea poporului român. „Biruit-au gîndul — spune Miron Costin — să mă apuc de această trudă, să scot lumii la vedere feliul neamului, din ce izvor și seminție sînt lăcuitorii țării noastre Moldovei și Țării Muntenești și românii“ din Ardeal, „că tot un neam și odată descălecați sînt“. Aproape două sute de ani mai tîrziu, M. Kogălniceanu făcea aceeași mărturisire: „Eu privesc ca patria mea toată acea întindere de loc unde se vorbește românește și ca istorie națională istoria Moldaviei întregi..., ...a Valahiei și a fraților din Transilvania“. Nu-i de mirare așadar, că fapta lui Mihai Viteazul, care a strîns laolaltă, sub aceeași stăpînire, cele trei țări românești, ce acopereau întinsul vechii Dacii, a rămas țel luminos pentru toți urmașii. Către această faptă măreață și-au îndreptat gîndul toți acei români care sperau pentru poporul lor un viitor de dreptate națională, o țară care să cuprindă, între hotarele ei, pe toți cei ce vorbeau aceeași limbă. E plin întreg veacul al XIX-lea de manifestări de acest fel. Dionisie Fotino publică în 1818 **Istoria vechii Dacii**; la Iași apare în 1840 **Dacia Literară** a lui M. Kogălniceanu; la București transilvăneanul August Treboniu Laurian și cu munteanul Nicolae Bălcescu dau la iveală în 1845 **Magazinul istoric pentru Dacia**; un memoriu al oltenilor cere lui Vodă Bibescu să lupte pentru înființarea „regatului dacic“; în 1861, din nou la Iași, apare o nouă revistă **Dacia.** Numele vechiului pămînt al strămoșilor, al țării lui Burebista și Decebal, capătă semnificația unui program politic: **înfăptuirea statului românesc unitar.** Prima victorie are loc în 1859 cînd patriotismul și tenacitatea luptătorilor de la 1848 știu să biruie toate greutățile și să realizeze **Unirea Principatelor.**

ÎN ziua de 5 ianuarie fusese ales la Iași, în unanimitate, ca domn al Moldovei, colonelul Alexandru Ioan Cuza, care, în 1848, ceruse mulțimii să se înarmeze spre a obține astfel reforme democratice și care, în tot timpul activității sale, dovedise patriotism, cinste și înțelegere pentru cei mulți și săraci. La București, erau o seamă de candidați la domnie, între ei foștii domni Gheorghe Bibescu și Barbu Știrbei, reprezentanți ai partidei conservatoare. Dar aceștia n-aveau agrementul partidei naționale progresiste, care voia **un om nou** pe tronul țării, înțelegător al nevoilor vremii. În Adunarea Electivă, progresiștii se aflau însă în minoritate, din cauza legii electorale cenzitare care favoriza pe marii proprietari de pămînt, pe moșieri. Pentru a-și putea impune punctul lor de vedere, progesiștii făcură apel la mase. În zilele de 22 și 23 ianuarie o mare mulțime de oameni — peste zece mii — cuprinzînd în primul rînd pe meșteșugarii și negustorii bucureșteni — în frunte erau tăbăcarii și măcelarii — se strînse pe dealul Mitropoliei, în jurul sălii de ședințe. Majoritatea deputaților, conservatoare, intimidată, acceptă mai întîi casarea alegerilor din cîteva județe, unde se procedase nelegal, apoi, dîndu-și seama că, în nici un caz nu va putea reuși Bibescu sau Știrbei, conveni să aleagă pe candidatul propus de partida națională, adică pe domnul Moldovei, Alexandru Ioan Cuza. Acesta a fost, într-adevăr, ales **în unanimitate**; știrea provocă o mare bucurie nu numai în București și în întreaga Muntenie, dar și în Moldova și în Transilvania. Mărturiile contemporane sînt concludente. Ziarele arată că bucureștenii jucau la toate răspîntiile, în sunetele muzicilor, „Hora Unirii“; clădirile erau toate luminate; oamenii se îmbrățișau fără să se cunoască. Transilvăneanul Gheorghe Bariț, care se afla atunci în Capitală, scrie în reportajul său adresat **Foii pentru minte, inimă și literatură**: „Pe străzi se auzeau numai aclamații: Alexandru Ioan Cuza... Unire... Unire“ și el încheie: „Faptul este atît de mare, bucuria atît de mare, încît pana tremură în mîna mea și o las“.

Cît fusese de hotărîtă mulțimea să impună alegerea unui om nou, iar nu a unui exponent al cercurilor reacționare, rezultă din telegrama pe care, chiar în ziua de 24 ianuarie, spre seară, Ion Ghica o trimite din București lui M. Kogălniceanu la Iași, telegramă în care, după ce relevă că „seanța obșteștii adunări de astăzi este una din cele mai frumoase pagine ale istoriei noastre“, adaugă că alegerea lui Alexandru Ioan Cuza, „ne-a scăpat de **măcel** (massacre)“, termenul măcel fiind subliniat în text de trimițător.

NOUL DOMN a corespuns așteptărilor mulțimii. El a militat pentru o serie întreagă de legi democratice și, cu toată rezistența ce a întîmpinat din partea cercurilor reacționare, interesate să păstreze neatinsă puterea lor economică și politică, a izbutit, în cele din urmă, să le realizeze. Se poate spune că, de fapt, Alexandru Ioan Cuza a reușit să dea viață multora din dezideratele revoluționarilor de la 1848, să aplice o mare parte a programului acestora.

Noului stat român, creat prin Unirea Principatelor, i se puneau, în ordinea economică, o serie întreagă de probleme. Ele sînt enumerate în mesajul către Cameră din 6 decembrie 1859, al lui Alexandru Ioan Cuza, mesaj redactat în primă formă și contrasemnat, în redacția definitivă, de către Ion Ghica, primul ministru al Munteniei. „Avem tot(ul) de creiat — citim în acest mesaj — a întemeia creditul nostru public, a deschide drumuri, a face poduri, a împodobi și a sănătăți orașele, a lărgi porturile, a înflori comerciul, a încuraja industria..., a săpa canaluri, a întinde linii de drum de fier pe suprafața pămîntului nostru pentru înlesnirea comunicărilor și, într-un cuvînt, a dezvolta toate stabilimentele publice“. Era un program amplu, care necesita nu numai o muncă stăruitoare, dar și capital. Însă acest program nu cuprindea două probleme esențiale sub raport economic și social, anume **secularizarea averilor mănăstirilor închinate** și **împroprietărirea țăranilor.** Desigur, Alexandru Ioan Cuza n-a voit să le menționeze de la început, spre a nu complica, prin agitație internă, dificultățile de ordin extern legate de lupta pentru recunoașterea Unirii depline și definitive. Dar, nemenționîndu-le nu înseamnă că nu le-a avut permanent în vedere.

MĂNĂSTIRILE închinate stăpîneau, sub formă de moșii, păduri, vii, livezi și proprietăți urbane, o parte considerabilă din teritoriul țării și anume — exceptînd bunurile urbane 11,14% în Muntenia și 12,16% în Moldova. Sau, laolaltă, exprimată în unitatea de măsură obișnuită în acea vreme, o suprafață de 2 144 630 de pogoane. Veniturile acestei întinse suprafețe mergeau, în mare parte, peste hotare, la patriarhiile și mănăstirile-lavre de care depindeau mănăstirile închinate românești, privînd deci economia țării de importante capitaluri. Pe deasupra, egumenii lăcașurilor închinate nu-și îndeplineau nici obligațiile față de statul nostru, avînd mari restanțe de achitat în ce privește impozitele datorate acestuia, și nu îngrijeau nici de bisericile și acaretele aferente, lăsîndu-le adesea să se dărăpăneze. Era evident că o asemenea situație nu mai putea dăinui. Egumenii făcuseră greșeala să refuze generoasa ofertă de înțelegere directă, crezînd că prin arbitrajul marilor puteri vor obține mult mai mult. Spre a evita ca asupra acestei chestiuni vitale care privea pămîntul țării să hotărască străinii, guvernul M. Kogălniceanu prezentă, cu asentimentul lui Alexandru Ioan Cuza, în ziua de 13/25 decembrie 1863, proiectul de lege al secularizării care prevedea însă trecerea în stăpînirea statului nu numai a bunurilor mănăstirilor închinate, ci a bunurilor mănăstirești **în genere**, deci și a mănăstirilor neînchinate. A fost nevoie **să se generalizeze măsura** fiindcă, altfel, egumenii greci ar fi prezentat-o ca o măsură discriminatorie, luată numai împotriva unei categorii de bunuri, argument care ar fi putut impresiona marile puteri. Așa, s-a arătat că e vorba de toate bunurile mănăstirești, fără excepție. Prin decretul de secularizare, votat în mijlocul unei mari însuflețiri — 93 de voturi pentru și numai 3 contra — a intrat în patrimoniul statului 25,26% din suprafața țării, adică mai bine de un sfert. Această uriașă întindere de pămînt a ușurat opera de împroprietărire a țăranilor, operă care va avea loc în anul următor; pe de altă parte, s-a oprit scurgerea de numerar peste hotare, contribuindu-se la formarea de capital indigen.

DAR dacă secularizarea averilor mănăstirești — măsură de cea mai mare însemnătate economică și socială — s-a făcut printr-un consens aproape unanim, nu tot așa s-au întîmplat lucrurile cu **legea rurală** care a desființat boierescul și a împroprietărit pe țărani pe loturile pe care le lucraseră pînă atunci. Ani de zile s-a străduit Alexandru Ioan Cuza să convingă pe stăpînii de moșii să admită o asemenea lege rurală, a fost însă imposibil. Ei nu încuviințau decît concesiuni minime, nevoind să consimtă la o micșorare a puterii lor economice — baza celei politice —, după cum nu erau favorabili nici unei legi electorale liberale care să acorde drept de vot unei mase mai largi de cetățeni, sfărîmînd astfel monopolul politic pe care-l exercitaseră pînă atunci. În fața acestei rezistențe care nu s-a sfiit să ia chiar forme de sabotare a aparatului de stat, Alexandru Ioan Cuza **n-a avut** altă soluție decît, de **acord** cu guvernul său, prezidat de M. Kogălniceanu, să recurgă la lovitura de stat din 2/14 mai 1864, dizolvînd Camera și supunînd plebiscitului **Statutul** care dezvolta în sensul întăririi autorității domnului dispozițiile Convenției de la Paris, precum și **o nouă lege electorală.** Poporul răspunse cu însuflețire la chemarea domnească — au fost 682 621 de voturi **da,** 1 307 voturi **nu** și 70 220 de abțineri — ceea ce îndreptăți pe Alexandru Ioan Cuza să decreteze, la 14/26 august 1864, legea rurală, eliberînd pe țărani de clacă și dîndu-le pămînt. Răsunetul măsurii a fost extraordinar în sînul țărănimii; dovadă sînt nenumăratele adrese și telegrame, adesea cu accente impresionante, pe care această țărănime le trimise domnului. Numărul total al împroprietăriților, pe temeiul legii din 1864, s-a ridicat la 511 896 de familii, pe o suprafață de 2 038 640 hectare, revenind, în medie, 3,9825 hectare de familie.

ALEXANDRU Ioan Cuza a fost un partizan convins al dezvoltării industriale a țării și a înzestrării ei cu mijloace moderne de comunicație, după cum a fost un partizan tot așa de convins al utilizării mașinilor în agricultură, dînd, în privința aceasta, exemplu, pe moșia sa Ruginoasa. A voit să faciliteze întemeierea unei Bănci de emisiune și scont, precum și a unei Bănci funciare, dar împrejurările nu erau încă destul de favorabile unor asemenea instituțiuni. Voia să întemeieze apoi, în fiecare județ, **cîte o bancă populară** spre a veni în ajutorul țăranilor; n-a apucat însă, din cauza precipitării evenimentelor care au adus sfîrșitul domniei sale, să-și realizeze gîndul. A avut însă satisfacția să vadă iscălită concesiunea pentru construirea **primei linii de cale ferată,** București—Giurgiu, linie a cărei lucrare va începe mai tîrziu, după ce Alexandru Ioan Cuza fusese silit să părăsească tronul.

Se poate afirma, în concluzie, că sub raportul măsurilor de ordin economic și social, cei șapte ani de stăpînire a domnului Unirii au fost ani excepționali, nemaiîntîlniți pînă atunci în istoria noastră. Desigur, n-au lipsit și multe greutăți, după cum au fost și unele deficiențe. Dar ar fi să comitem o nedreptate dacă am insista asupra acestor deficiențe, neaccentuînd **latura pozitivă** a măsurilor de atunci. Ele au asigurat baza statului modern al României, au făcut posibile realizările de mai tîrziu. Țăranii împroprietăriți de Alexandru Ioan Cuza și feciorii lor au fost aceia care au luptat cu eroism și au dat jertfe de sînge pentru independența României. Iar astăzi, îndepărtații urmași ai celor împroprietăriți acum un secol, la 1864, lucrează, laolaltă cu ceilalți oameni ai muncii spre a clădi țara puternică și bogată pe care au voit-o Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu și Alexandru Ioan Cuza.

Constantin C. GIURESCU
profesor la Universitatea din București

Medalia de argint bătută cu prilejul Expoziției regionale de agricultură și industrie din Iași, 1865

LEGEA VINULUI

● Necesitatea unui cadru legal pentru producerea și comercializarea vinului ●

● O suprafață de peste 300 000 ha cultivată cu viță de vie, din care 60 000 ha plantate numai în ultimii ani ● Peste 6 000 000 hl producție anuală de vin, care ne situează pe locul 9 în tabelul țărilor mari producătoare de vin din lume ● În anii actualului cincinal – încă 75 000 ha de viță nobilă ● Zeci de medalii aduse de peste hotare de vinurile românești participante la concursurile internaționale. Acestea sînt numai cîteva date care oferă o imagine despre producția viti-vinicolă a țării noastre.

Evident pentru dezvoltarea producției viti-vinicole a existat o preocupare susținută, cu rezultate elocvente. Potentialul viticol al țării noastre, care a avut mult de suferit în timpul războiului și al secetei, a fost refăcut. Producția de vin a crescut an de an, iar prin înfăptuirea sarcinilor fixate de Congresul al IX-lea al partidului se vor realiza noi progrese în acest sector.

Ancheta organizată de revista noastră, scoțînd în evidență aceste succese, pune în dezbatere un alt aspect al problemei și anume : **dacă a existat și există o grijă deosebită și pentru asigurarea unor condiții superioare de valorificare și comercializare a producției viti-vinicole bogăție tradițională a țării noastre.** Căutînd răspunsul la această întrebare se constată că există o serioasă rămînere în urmă în adoptarea unor dispoziții normative care să reglementeze numeroasele aspecte ridicate de producția, valorificarea și comercializarea vinului. În condițiile economiei noastre, cînd productia se realizează pe baza unor norme bine precizate, apare paradoxal faptul că activitatea din acest sector important – producția de vin – nu este reglementată prin dispoziții normative, corespunzătoare cerințelor actuale.

Inexistența unor acte normative, care să reglementeze producția, valorificarea și comercializarea vinului, aduce în discutie calea ce trebuie urmată pentru soluționarea acestei situații și anume : STANDARDE DE STAT SAU O LEGE A VINULUI ?

Iată ce ne răspund specialiștii :

● „TÎRNAVE" DE LA... BACĂU ?

ÎN ultimii ani, s-a acordat o atenție deosebită refacerii și dezvoltării viticulturii și vinificației, alocîndu-se de către stat fonduri mari în această direcție. În prezent, poziția din punct de vedere viti-vinicol a țării noastre se îmbunătățește, în sensul că suprafața viilor pe rod sporește, producția de struguri este în creștere, iar consumul de vin pe cap de locuitor este satisfăcător în comparație cu alte țări.

Condițiile meteorologice, diferite de la an la an, determină în toate podgoriile țării noastre deosebiri de compoziție și de calitate în ce privește vinurile obținute. Niciodată aceste condiții climatice nu sînt însă atît de vitrege încît să coboare calitatea, chiar a celor mai ușoare vinuri de consum curent, sub nivelul impus ca necesar în oricare din țările cu cele mai mari pretenții în acest domeniu.

Ceva mai mult, în legătură cu aceste vinuri de mare consum, trebuie precizat că un element esențial al valorii lor ca produs-marfă îl constituie constanța calității și compoziției. Cele cîteva tipuri care fac parte din această categorie trebuie să ofere consumatorului aceleași însușiri — oriunde și oricînd le-ar cumpăra și servi.

În ce privește producția de vinuri de calitate aleasă — obținute în anumite podgorii și din anumite soiuri — lucrurile stau diferit. Prețul mai mare la care se vînd aceste vinuri — urmare a producției mai mici la hectar — a determinat o pretenție deosebită din partea consumatorului asupra certitudinii că ele provin în adevăr din cutare sau cutare podgorie, din anume soi ori sortiment de soiuri. Astfel de reglementări sînt deja legiferate în cele mai multe dintre țările viticole. În unele țări cu veche tradiție, delimitarea regiunilor viticole pe categorii de calitate este minuțios precizată, soiurile ce pot intra în compunerea sortimentului sînt riguros stabilite, tehnologia de vinificare ce se aplică este amănunțit prevăzută — de la tipul utilajelor de prelucrare a strugurilor, pînă la mărimea butoaielor și durata de învechire a vinurilor. Numai vinurile care provin din același loc, sortiment, tehnologie, an de recoltă, pot fi cupajate între ele. De o compoziție bine precizată prin analiză în fiecare an — unele din aceste vinuri din recolte celebre ale anumitor ani favorabili se vînd la prețuri foarte mari, comparativ cu cele din anii obișnuiți.

Ușurința cu care poate fi falsificat vinul, „înmulțindu-l" ori „îmbunătățindu-l" în mod fraudulos, a obligat pe cîrmuitori să ia măsuri severe încă din antichitate pentru a pedepsi pe falsificatori. În vremuri mai apropiate s-au luat măsuri pentru a garanta respectarea denumirilor de origine.

Numai printr-o lege riguros și sever aplicată — și nu prin standarde — se poate crea și consolida acel climat de încredere la care are dreptul consumatorul că vinul cu eticheta fixată pe butelie provine în adevăr numai din struguri produși în acea regiune menționată, care este precis delimitată, numai din soiul sau sortimentul specificat, că el a fost elaborat în mod neîndoielnic, conform unor procedee bine precizate, că nu este în nici un caz dăunător sănătății.

Existența unei legislații clare — completată cu un sistem de control și sancțiuni operative și eficiente — este prima condiție pentru a instaura acest climat favorabil „încrederii" atît de necesară cînd este vorba de punerea în comerț a unui asemenea produs și care cu atîta ușurință poate fi dat drept ceea ce de fapt nu este : „Tîrnave" de la Bacău, „Murfatlar" de la Timișoara etc.

Lipsa unui astfel de climat, determinată de inexistența unei legislații precise și consecvent aplicată pînă la capăt nu poate fi decît dăunătoare. Dimpotrivă, o legiferare cuprinzătoare și eficientă ar contribui nu numai la îmbunătățirea climatului dar și la ridicarea în ansamblu a calității vinurilor — în toate sensurile expuse.

Firește **o lege a vinului** *nu exclude standardele. Acestea urmează să precizeze unele condiții de calitate pe care trebuie să le îndeplinească vinul gata obținut și care trebuie respectate și controlate cu prilejul livrărilor curente ale produsului — de la și între unitățile de producție și de comercializare. Standardul nu se referă la materia primă — strugurii — decît în mod cu totul general cînd schițează clasificarea vinurilor. El nu cuprinde nici un element asupra modului de prelucrare a strugurilor și mustului, asupra modului de condiționare a vinului ; nu face cunoscute practicile tehnologice permise și cele interzise.*

În concluzie, la întrebarea pusă de redacție, „Standarde sau lege ?", răspundem : **standardele nu pot înlocui legea, întrucît ele au o sferă mică, cuprinsă în cea a legii. Ambele da ! Standardele completează legea.**

prof. Ștefan TEODORESCU
ing. Valeriu POPA
director – I.C.H.V.

● STOP „PICHETULUI"!

ÎNTRE vinurile destinate exportului și cele aflate pe piața internă există o diferență calitativă prea mare ca să rămînă neobservată. De ce această discordanță ? Este oare de vină materia primă — strugurii ?

Nu, fiindcă soiurile aflate în cultură, referindu-mă la viile altoite și indigene, sînt toate de calitate.

Atunci care sînt cauzele ?

Cauza cauzelor, consistă — după părerea mea — în lipsa unor norme legale care să reglementeze tehnologia (dacă se poate numi așa) preparării vinurilor. Ca atare, în practica producției de vin și-au făcut apariția unele fenomene cu totul nesănătoase. Manopere și practici noi, necunoscute în tradiția vinificației românești, tind să se răspîndească tot mai mult și să capete chiar un caracter de îngăduință. Așa de exemplu practica refermentării tescovinei și obținerii vinului pe bază de zahăr industrial și apă (pichet), capătă extindere an de an. Astfel de practici ca și altele cum sînt amestecarea vinurilor din podgorii diferite, culesul soiurilor valoroase înainte de a-și putea exprima plenitudinea calității lor naturale, folosirea excesivă a sulfului, condiționarea și etichetarea improprie etc. duc în final la denaturarea vinului și derutarea consumatorilor.

La întrebarea : Standarde sau lege ? Răspunsul este : vrem o lege a vinului care să se înscrie în tezaurul legislației socialiste ca instrument de ordine și progres în dezvoltarea viticulturii și vinificației românești.

Această lege poate consfinți practicile permise în producția și comerțul de vinuri, precum și măsurile legale pentru asigurarea aplicării unei tehnologii corecte în vinificație.

Pe plan intern, o legiferare a producției vinicole ar însemna un pas nou pe linia îmbunătățirii calității vinului și asigurării autenticității produsului. Instaurarea unui control din afara întreprinderilor în cauză, pe toate verigile procesului de producție și desfacere a vinului ar avea darul să restabilească un spirit de corectitudine profesională în acest domeniu.

Pe plan extern, ca țară viticolă, membră a Oficiului Internațional al Viei și Vinului ne-am integra în legislația vinicolă internațională.

Existența unei legi, care să reglementeze procesul de producție a vinului, ar inspira și mai multă încredere organizațiilor comerciale străine care importă vinuri din țara noastră. Această lege ar contribui la dezvoltarea relațiilor științifice și profesionale pe care le are țara noastră cu celelalte țări viticole, în cadrul diferitelor congrese și reuniuni internaționale.

În ce privește **standardizarea** consider că nu are obiect în reglementarea producției de vinuri naturale.

Mai presus de conținutul unor elemente titrabile ca alcoolul sau aciditatea, vinul prezintă unele însușiri organoleptice specifice podgoriei de proveniență, care nu pot fi sesizate și măsurate cu nici un fel de aparat și ca atare nu pot fi prinse în nici un STAS. Standardizarea în materie de vinuri este tot așa de inoportună și inaplicabilă ca și în materie de creație literară sau artistică.

Standardizarea poate fi aplicată numai la așa-zisele vinuri preparate artificial ca Vermutul, Pelinul, Punch-ul și alte vinuri de imitație, unde standardul poate reglementa tehnologia și proporțiile între diferite ingrediente sau substanțe ce intră în compoziția acestor băuturi și care se pot măsura și verifica în analiza de laborator.

Pentru reglementarea producției de vinuri și îmbunătățirea calității, adoptarea unei legi corespunzătoare se impune ca un obiectiv de prim ordin.

ing. Th. BEJAN
șef de serviciu în Consiliul Superior al Agriculturii

CEI MAI MARI EXPORTATORI ȘI IMPORTATORI

DIN întreaga producție mondială de vin, care în 1965 s-a ridicat la 278 129 700 hl, s-a exportat în același an 25 675 548 hl. Primul loc îl deține Algeria, care are o pondere masivă în exportul mondial : 32,14%. Urmează în ordine : Franța 15,52%, Italia 10,13%, Portugalia 8,55%, Spania 8,10%, Maroc 6,72%, Tunisia 4,66%, Bulgaria 3,94%, Ungaria 2,51%, Iugoslavia 1,70%, Grecia 1,41%. ȚARA NOASTRĂ SE PLASEAZĂ PE LOCUL 12 CU O PONDERE ÎN EXPORTUL MONDIAL DE 1,34%.

În anul 1965 au importat mari cantități de vin : R.F Germană — 4 269 200 hl, Elveția — 1 567 000 hl, Anglia — 1 228 600 hl, S.U.A. — 616 500 hl, Austria — 256 700 hl. În toate aceste țări (minus S.U.A.) se exportă vin românesc.

METAMORFOZĂ DĂUNĂTOARE

acad. Gherasim CONSTANTINESCU

O LEGE a vinului nu numai că-i absolut necesară, dar adoptarea ei nu suferă întîrziere. Orice întîrziere în această privință aduce prejudicii producției noastre viti-vinicole. De altfel, în acest domeniu al legislației viti-vinicole, sîntem mult în urmă față de alte țări. Vecinii noștri bulgari — care au o producție viti-vinicolă mai mică decît a României — expun în vitrinele magazinelor de la noi vinuri în butelii pe ale căror etichete sînt înscrise soiul și podgoria. O serie de renumite vinuri din Ungaria (Tokay), din Franța (Frontignon și vinurile roșii de Bordeaux), din Italia (Asti), din Portugalia (Porto) sînt legiferate, avînd dreptul de a purta denumirea de origine a podgoriei. În Italia există un Consiliu Național pentru apărarea drepturilor de denumire a vinurilor cu numele de origine al podgoriei. În Franța astfel de drepturi sînt consfințite prin legi care datează de aproape un secol.

Succesele obținute în ultimii ani în dezvoltarea viticulturii noastre, numeroasele medalii de aur obținute la diferitele concursuri internaționale de vinuri dovedesc că și în acest sector putem și avem datoria să ținem pasul cu exigențele consumatorilor. Este însă necesar să se renunțe și să se declare ilicite unele metode de vinificație și de comercializare a vinului, folosite încă pe scară largă, care depreciază calitatea lor. Îndrăznesc să spun că denumirile adoptate de unele întreprinderi aparținînd M.I.A. — ca „vin de regiune", „vin superior", „vin de masă", fără a se arăta soiul și podgoria, sînt un non sens. Nici tipurilor de vin de așa-zis „Cotnar", „Murfatlar" sau „Crăciunel", care nu corespund sorturilor de bază, nu trebuie să li se dea liberă circulație sub aceste denumiri, deoarece compromit aceste sorturi, apreciate, atît în țară, cît și peste hotare.

Atît vinul de Cotnar, renumit în lume și apreciat în vechime încă de pe vremea lui Ștefan cel Mare, cît și cel de Murfatlar sînt sorturi care dispun de însușiri bine precizate. Ele sînt sorturi de vin standardizate... fără standarde. Dar tocmai pentru a le proteja renumele trebuie impusă ; folosirea acestor denumiri numai pentru produsele autentice ce provin din aceste podgorii. Dacă ar exista o legislație severă, această metamorfoză n-ar mai avea loc.

Din cele spuse reiese, cred, opinia mea. O sintetizez în cîteva cuvinte : avem nevoie de o lege a vinului. Sînt necesare și unele standarde care să stabilească în amănunt principiile procesului de producție și de comercializare a vinului. Dispunem de o experiență vastă, avem o tradiție bogată în producția de vin. Așadar, întocmirea unei legislații corespunzătoare devine o condiție absolut necesară. Cum să fie această legislație, ce să cuprindă ? Sînt probleme de discutat. Specialiști competenți — și țara noastră dispune de astfel de specialiști — pot și au datoria să aducă o contribuție directă la rezolvarea acestei probleme de deosebită importanță pentru progresul viticulturii românești.

Sper ca ancheta inițiată de revista „Viața economică" să constituie un început în această grea și spinoasă problemă. Un început căruia îi dorim un sfîrșit favorabil, cît mai curind cu putință. Repet că orice întîrziere în această privință ne creează prejudicii pentru anii următori.

● STANDARDIZARE — NU! ● TIPIZARE — DA!

AȘ vrea să precizez din capul locului că nu pot fi de acord cu ideea de standardizare a vinurilor. Noțiunea de standardizare sugerează ideea uniformizării rigide a componentelor chimice și însușirilor gustative ale vinurilor, ceea ce practic nu se poate realiza și nici nu este de dorit să se introducă în circulație asemenea noțiuni de natură să știrbească prestigiul și personalitatea vinului specifică fiecărei podgorii. Însăși denumirea de „vin stas" produce o rezonanță neplăcută în mintea consumatorului, deoarece presupune aducerea la același numitor a calității vinurilor, sacrificînd tocmai ceea ce este esențial : originalitatea însușirilor gustative imprimată de condițiile pedoclimatice ale podgoriei respective.

În practica vinicolă de pretutindeni vinurile obținute în aceeași podgorie se supun „tipizării" ceea ce este cu totul altceva decît „standardizarea".

„Tipizarea vinurilor" constituie termenul consacrat în lumea viticultorilor și vinificatorilor din toate țările viticole și nu poate fi înlocuit. Tipizarea presupune crearea de vinuri caracteristice fiecărei podgorii. Unui tip de vin i se dă o denumire proprie legată de podgorie, care presupune crearea unui sortiment de vin constant de la an la an și care nu numai că păstrează personalitatea vinului din podgoria de origine, dar o evidențiază și mai mult.

Faptul că în practica vinificației și în comerțul vinului și-au făcut apariția unele fenomene nesănătoase ca : amestecarea vinurilor din diverse podgorii, folosirea excesivă a bioxidului de sulf, prepararea „pichetului", livrări sub etichete de soiuri neautentice etc., demonstrează necesitatea imperioasă a instaurării unei ordini depline bazată pe prevederile unei legi. Lipsa unei asemenea legi creează greutăți în activitatea desfășurată pe linia dezvoltării producției viticole și îmbunătățirii calității produselor, deoarece nu există posibilități legale de control a denaturărilor ce se produc în acest sector. C.T.C.-ul fiind organul propriu al ministerelor sau întreprinderilor care produc sau livrează vinul, nu poate suplini un organ de control neutru, întărit prin lege pentru exercitarea unor astfel de controale.

Avantajele legiferării producției și comerțului de vinuri sînt multiple. În interiorul țării s-ar pune ordine în ceea ce privește practicile permise și nepermise în vinificație. S-ar asigura astfel, îmbunătățirea calității vinului și s-ar garanta autenticitatea produsului dat în consum.

Adoptînd o legislație vinicolă (lucru la care, de altfel, sîntem obligați ca țară membră în Oficiul Internațional al Viei și Vinului) ne-am integra în legislația internațională privind reglementarea practicilor permise și nepermise în producția și desfacerea vinurilor. Subliniem că lipsa unei legi a vinului pune țara noastră într-o situație neplăcută la diversele congrese și întruniri internaționale unde apărem ca singura țară în care problema producției și desfacerii vinului este încă nelegiferată.

În concluzie, susținem **necesitatea elaborării unei legi a vinului** *care este mult mai cuprinzătoare și mai utilă decît „standardizarea vinului".*

ing. G. STANCIU
director general în Consiliul Superior al Agriculturii

● GARANTAT: NATURAL ȘI AUTENTIC

ÎN ultimii ani, majoritatea țărilor viticole și-au modificat legislația viti-vinicolă, corespunzător noilor cerințe. Astfel, în Italia a apărut Decretul Președintelui Republicii, nr. 162/1965, privind represiunea fraudelor în prepararea și comerțul de vinuri ; în R.F. Germană, legea vinului din 1930 a fost modificată și completată în 1957 și 1965 ; în Franța, „codul vinului" din 1936 a fost modificat în 1964 ; în Austria, vechea lege a vinului a fost înlocuită cu legea din 1961 ; în R.S.F. Iugoslavia a fost adoptată legea vinului în 1957 ; în R.P. Ungară a fost aprobată o lege a vinului în 1958 ; în R.P. Bulgaria și în U.R.S.S. sînt în curs de elaborare legi ale vinului etc.

În România, primele legislații viti-vinicole au apărut încă de la începutul acestui secol, țara noastră fiind una din primele țări care au adoptat asemenea legi. Dintre legile care au fost adoptate în trecut amintim — legea pentru combaterea fraudelor în viticultură și în comerțul de vinuri din 1915 ; legea pentru represiunea fraudelor în prepararea și comerțul băuturilor alcoolice din 1927 ; regulamentul pentru controlul alimentelor și băuturilor și al represiunii fraudelor din 1930 ; legea monopolizării vînzării spirtului și băuturilor spirtoase din 1932 ; legea pentru apărarea viticulturii din 1936 ; legea pentru combaterea hibrizilor producători direcți din 1941.

Și în anii din urmă au apărut o serie de acte normative cu privire la regimul de valorificare a producției viticole, diferite reglementări privind înființarea de noi plantații viticole, defrișarea hibrizilor producători direcți, transportarea și comercializarea produselor viti-vinicole. De asemenea, au fost elaborate standarde pentru materialul săditor, s-au stabilit unele metode de analiză a vinurilor, s-au întocmit norme interne privind calitatea unor produse și materiale viti-vinicole.

Legislația actuală în această materie nu cuprinde însă, și. ca atare, nu reglementează, toate aspectele importante privind producția și comercializarea vinului. Dezvoltarea producției viti-vinicole reclamă crearea unui cadru bine jalonat în care să se dezvolte acest important sector al economiei naționale. Dintre principalele probleme ce trebuie mai bine conturate cu ajutorul unei legislații sînt : delimitarea precisă a podgoriilor, atribuirea de denumiri de origine unor podgorii îndreptățite a purta aceste denumiri, limitarea numărului de soiuri ce se plantează în diferitele podgorii, în conformitate cu principiile stabilite prin lucrările de raionare a viticulturii și tipizarea vinurilor, aplicarea numai a acelor tratamente și practici în vinificație care sînt permise pe plan internațional, aspecte legate de prevenirea denaturărilor în producerea și vînzarea de vinuri și alte produse ale viei etc, interzicerea plantațiilor de vii de hibrizi și pe loturile ajutătoare ale membrilor cooperativelor agricole de producție.

Adoptarea unei legislații complete va avea consecințe dintre cele mai favorabile pentru dezvoltarea viticulturii ca și pentru producerea și comercializarea vinului.

Vinul, prin compoziția sa chimică extrem de variată, (pînă în prezent s-au găsit în vin peste 80 de componenți) este pretabil la multe intervenții. Datorită acestui fapt el trebuie protejat prin dispoziții legale severe.

Existența unei legislații în problemele viei și vinului conferă garanția păstrării naturaleții și autenticității, care au darul de a crea o încredere deosebită printre consumatori în ceea ce privește asigurarea unei calități deosebite a vinului și a altor produse vinicole.

ing. C. ANGELESCU
director
Departamentul Gospodăriilor Agricole de Stat

LOCUL 9 DIN LUME

PRIN tradiția și vechimea culturii viței de vie, prin suprafețele cultivate, cît și prin volumul producției realizate, România se situează în rîndul principalelor țări viticole din lume. Iată lista principalelor țări viticole : 1. ITALIA (cu o pondere de 23,34% în producția mondială) 2. FRANȚA (22,55%) 3. SPANIA (10,67%). 4. ARGENTINA (7,25%). 5. PORTUGALIA (5,19%). 6. ALGERIA (4,35%). 7. U.R.S.S. (4,29%). 8. S.U.A. (2,88%). 9. ROMÂNIA (2,30%). 10. R. F. GERMANĂ (2,26%). 11. IUGOSLAVIA (2,10%). 12. CHILE (1,59). 13. UNGARIA (1,49%). 14. AFRICA DE SUD (1,45%). 15. BULGARIA (1,32%). 16. GRECIA (1,27%). 17. MAROC (1,05%). 18. AUSTRIA (0,76%). 19. TUNISIA (0,65%). 20. AUSTRALIA (0,60%). 21. BRAZILIA (0,55%).

Pe continente, primul loc îl ocupă Europa, cu o pondere masivă (78,40%), urmată de America (12,83%). Africa (7,52%). Asia (0,63%) și Oceania (0,62%).

CINE CONSUMĂ MAI MULT VIN ?

DUPĂ unele date statistice, în anul 1964 consumul anual de vin în litri pe cap de locuitor a fost după cum urmează : 1. FRANȚA (124), 2. PORTUGALIA (114 *), 3. ITALIA (105,7), 4. SPANIA (65). 5. ELVEȚIA (41), 6. UNGARIA (31), 7. ROMÂNIA (29 *), 8. IUGOSLAVIA (25), 9 AUSTRIA (22,6), 10. BULGARIA (16,7). 11. R.F. GERMANĂ (12,2), 12. POLONIA (4,5 **), 13. U.R.S.S. (4,1 *), 14,15. SUEDIA și CEHOSLOVACIA (4). 16, 17. R.D. GERMANĂ *) și S.U.A. (3,8), 18. DANEMARCA, 3,4 *), 19. ANGLIA (3,1), 20. NORVEGIA (1,4).

*) Datele se referă la consumul din 1963.
**) Datele se referă la consumul din 1960.

● „PERSONALITATEA" VINULUI

CONSIDERĂM că inițierea acestei anchete apare ca deosebit de oportună în momentul de față, ținînd seama de faptul că la cererea noastră, M.I.A. a cuprins în planul de standardizare pe 1966—67 elaborarea unui STAS privind condițiile de recepție, ambalare, marcare, depozitare și transport pentru vinuri precum și revizuirea N.I. 108—59, privind clasificarea și condițiile de calitate ale vinurilor.

După părerea noastră standardizarea producției vinicole apare ca un element necesar în asigurarea calității și prezentării vinurilor, precum și pentru o justă corelare a prețului fiecărui sortiment de vin cu nivelul calitativ al acestuia.

Variabilitatea condițiilor meteorologice și pedoclimatice — avînd ca efect și o oarecare variație a calității materiei prime — nu poate exclude necesitatea stabilirii unor condiții de calitate minime, fie comune tuturor vinurilor (de exemplu : aspectul limpede, fără sedimente sau impurități, fără gust sau miros străin etc) fie specifice unei anumite grupe de vinuri (masă, regiune, soiuri pure — cf. clasificării în vigoare) și care impune precizarea unor indici ca : tăria alcoolică, extractul, aciditatea etc.

De asemenea, considerăm că nivelul actual de dezvoltare a sectorului viti-vinicol din țara noastră, permite stabilirea unor tipuri de vinuri (în special la grupele superioare), diferențiate în funcție de conținutul în zahăr, (seci, demiseci și licoroase), care să răspundă preferințelor consumatorilor, orientate spre unul sau altul din aceste tipuri.

În afară de aceasta, este necesară precizarea modului de prezentare — cel puțin pentru fiecare grupă de vinuri — prin indicarea tipului de butelii, a sistemului de închidere, a elementelor ornamentale etc., în vederea asigurării unei prezentări superioare a produsului.

Iată principalele considerente ce ne determină să ne pronunțăm pentru existența unui standard, care să cuprindă în principal indicatori de felul celor arătați.

Pentru a da însă un răspuns complet la problema ridicată de revista dv., trebuie să adăugăm totodată că pentru asigurarea unui nivel calitativ optim al vinurilor, standardizarea reprezintă **o condiție necesară, dar nu și suficientă.**

Este binecunoscut faptul că în aprecierea calității unui vin, un rol hotărîtor îl dețin însușirile gustative și aromatice. Or, un standard — oricît de perfect ar fi — nu poate exprima aceste însușiri în totalitatea lor.

Așa-zisa „personalitate" a vinului — dată de însușirile respective — depinde de podgoria de proveniență, de soiul de viță, precum și de alți factori, ca, de pildă, procesul de vinificație, modul de condiționare etc.

Reglementarea acestor aspecte depășește sfera de competență a standardizării și formează obiectul unei legiferări a producției și comercializării vinului. O legiferare corespunzătoare și cuprinzătoare — în sensul ca prevederile acesteia să se aplice de-a lungul întregului circuit, începînd cu cultura viței de vie și terminînd cu desfacerea vinului la consumatori, ar avea ca efect — pe lîngă realizarea indicatorilor cuprinși în STAS — asigurarea unor sortimente și tipuri de vin ale căror însușiri gustative și aromatice să fie bine pronunțate.

Considerăm că o asemenea reglementare — avînd caracter de lege și deci valabilă pentru toate departamentele interesate — va constitui un cadru, înlăuntrul căruia fiecare departament va trebui să-și elaboreze normative specifice sectorului respectiv, normative care — în ansamblul lor — vor duce la o îmbunătățire simțitoare a procesului de producție și desfacere a vinurilor.

Părerea mea — după cum rezultă din cele arătate — este de a nu se alege una din alternative, ci ambele. Ca atare, soluționarea deplină a problemelor o vedem în **„lege și standarde".**

I. SIMIONESCU
director general în Ministerul Comerțului Interior

ȘADAR, din răspunsurile la întrebarea redactiei – **STANDARDE SAU LEGE ?** – se desprinde cu pregnantă necesitatea obiectivă și imperioasă de a se adopta neîntîrziat un act normativ care să constituie cadrul legal în productia și comercializarea vinului. Așa după cum rezultă din relatările celor mai mulți specialiști, care și-au dat concursul la ancheta noastră, adoptarea unei legi nu exclude și posibilitatea elaborării unor standarde, limitate însă la aspectele de valorificare : limpezime, corpuri străine, mod de ambalare și etichetare, ambalaj de transport etc

Desigur, datorită complexității temei abordate nu s-au putut epuiza toate aspectele ce trebuie să-și găsească rezolvarea prin viitoarea lege. Specialiștii au în continuare cuvîntul.

Anchetă realizată de :
Eduard BIBIRI, Alexandru DETESAN, D. TĂRNAUCEANU

— Am băut.
— Și ce zici ?
— Păcat de etichetă !

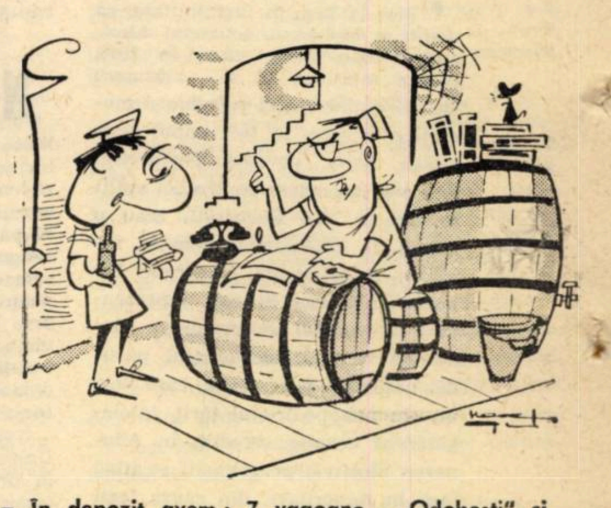

— În depozit avem : 7 vagoane „Odobești" și 300 000 etichete „Segarcea". Cum procedăm ?
— Cupajăm etichetele cu vinul.

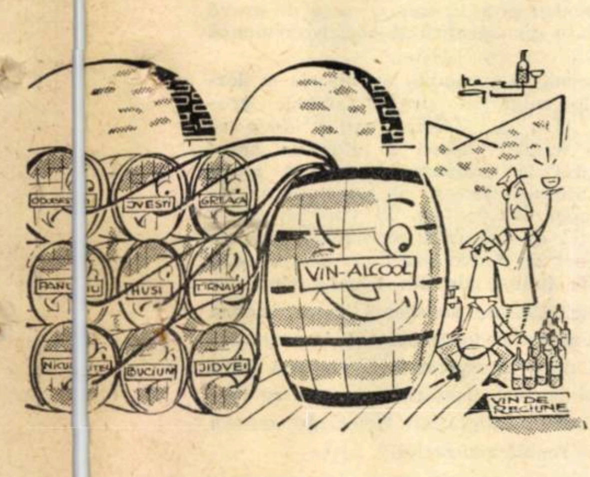

Metamorfoză ...

(Desene de NEAGU RĂDULESCU)

COMPONENTELE PSIHOLOGICE ALE MUNCII

DIALOGUL OM-MAȘINĂ

ÎN societatea contemporană, procesul muncii se află în atenția unor specialiști cu pregătire profesională diferită: ingineri, medici și economiști. De asemenea, el constituie tot mai mult o preocupare pentru psihologi și este firesc să fie așa, deoarece orice activitate omenească depinde nu numai de condițiile obiective în care se desfășoară, ci și de atitudinea și experiența personală a oamenilor ce-o efectuează, de cunoștințele și deprinderile necesare îndeplinirii activității respective. De aspectele psihice ale eforturilor creatoare umane se ocupă psihologia muncii care este una din cele mai tinere ramuri ale științei psihologice.

În linii generale, se poate spune că obiectul psihologiei muncii îl constituie componentele psihologice ale diferitelor activități, precum și factorii psihologici care contribuie la sporirea productivității muncii. Între componentele psihologice ale muncii se numără: cunoștințele și deprinderile, înclinațiile și interesele, aptitudinile și stările psihice. Acestea din urmă reprezintă caracteristici temporare ale psihicului, care uneori pot frîna manifestarea aptitudinilor omului care lucrează, iar alteori îl mobilizează în așa măsură încît el efectuează acțiuni pe care în împrejurări obișnuite nu le execută. Se știe, de exemplu, că inventatorii și toți cei care desfășoară o activitate creatoare lucrează mai productiv în momente de inspirație și de avînt, cînd aptitudinile și forțele lor se manifestă mai pregnant și mai complet. Factorii psihologici care pot contribui la sporirea productivității muncii, deși prezenți în orice activitate omenească, au caracteristici care diferă de la o activitate la alta. Executarea oricărei munci necesită o organizare corespunzătoare a atenției și a interesului, de asemenea, spirit de observație, înțelegere, cugetare, memorie ș.a. Totuși, un lăcătuș, bunăoară, trebuie să memorizeze un material diferit de acela al unui elev la o lecție de limba română sau matematici. Sau, spiritul de observație pe care trebuie să-l aibă criticul literar cînd studiază o operă literară, stilul și limba ei, nu este identic cu acela al tehnicianului care efectuează controlul de calitate într-o uzină metalurgică ș.a.m.d.

Delimitare

CA domeniu de cercetare, psihologia muncii trebuie să cuprindă **problemele psihologice ale tuturor sectoarelor de activitate** în care muncește omul. De fapt, psihologia muncii se ocupă **îndeosebi de profesiunile muncii productive,** fiindcă de problemele psihologice ale muncii pedagogice se ocupă psihologia pedagogică, de problemele psihologice ale muncii juridice — psihologia juridică, de problemele psihologice ale activității militare — psihologia militară etc.

Este necesară o precizare în ce privește terminologia folosită în literatura psihologică străină și chiar românească. Cînd se vorbește despre cercetările psihologice asupra diferitelor munci, se folosesc termeni ca „psihologia muncii", „psihologia industrială", „psihologia întreprinderii" ș.a. Trebuie reținut că „psihologia muncii" este noțiunea cea mai cuprinzătoare din cele enumerate, fiindcă ia în considerare toate activitățile omenești. „Psihologia industrială" se ocupă doar de problemele psihologice ale muncii industriale, iar „psihologia întreprinderii" se ocupă numai de problemele psihologice ale muncii desfășurate într-o anumită întreprindere: industrială, agricolă, comercială ș.a.

Psihologia industrială reprezintă în zilele noastre direcția principală a cercetării de psihologie a muncii.

Psihologia muncii industriale are ca obiect relațiile **om-mașină.** Acțiunile de muncă ale omului se împletesc cu funcțiile mașinii, alcătuind un sistem unitar de interacțiuni. În problema conjugării omului cu mașina trebuie evitată alunecarea unilaterală spre una din cele două poziții opuse: a) poziția **antropomorfistă**, care își găsește expresia în încercările de a copia necritic, nerațional funcțiile psihofiziologice ale omului în proiectarea mașinilor și b) poziția **mecanicistă** care constă în ignorarea particularităților specifice ale organismului viu, — în speță ale omului, — și în tendința de a considera pe operatorul de la sistemele de comandă ale mașinilor, ca un mecanism neînsuflețit.

Baza teoretică a studierii sistemului „om-mașină", considerat ca un tot funcțional, o formează **cibernetica.** În prezent, cercetarea sistemului „om-mașină" este nu numai teoretic posibilă, ci și practic absolut necesară fiindcă trebuie precizat rolul omului, atribuțiile sale în producția modernă, creîndu-se condiții de așa natură, încît munca lui să fie cît mai bogată în conținut, mai ușoară și mai igienică.

Informația

PENTRU ca omul să poată dirija fenomenele producției de bunuri materiale — în cadrul uzinelor și fabricilor — este necesar ca aceste fenomene și caracteristicile lor să se reflecte în creierul său. Reflectarea subiectivă a fenomenelor de producție sub forma de senzații, percepții și gîndire furnizează omului, respectiv operatorului, **informația** necesară, pe baza căreia le dirijează, le influențează în așa fel încît să corespundă scopurilor urmărite. Omul dirijează fenomenele de producție cu mai mult sau mai puțin succes în funcție de următorii factori: a) cantitatea de informație utilă, asigurată de procesele de reflectare a acestor fenomene în creierul său; este vorba atît de informația nemijlocită (senzații și percepții), cît și de informația mijlocită (de ceea ce gîndește omul în legătură cu fenomenele dirijate, pe baza prelucrării informației nemijlocite); b) modul în care utilizează informația primită, adică viteza, precizia, siguranța (lipsa de eroare) cu care reacționează omul la fenomenele de producție percepute de el.

O serie de probleme psihologice importante sînt legate de **volumul informației** care ajunge la operator, în procesul muncii, omul fiind capabil să recepționeze și să prelucreze într-o unitate de timp doar o cantitate limitată de informație. De aceea, procesul **debitării** informației în muncă trebuie organizat rațional și economic. Este important, de asemenea, să se determine și relațiile optime dintre intensitatea fluxului de informație și **timpul** rezervat operatorului **pentru luarea deciziei,** a hotărîrii, atît în condițiile muncii normale cît și în cele create prin apariția avariilor. Totodată, trebuie stabilite **procedeele** optimale de prezentare a diferitelor situații de muncă, cu ajutorul pupitrelor, panourilor sau tablourilor de comandă, ținînd seama că operatorii care lucrează în aceste condiții trebuie să aprecieze cu rapiditate situațiile de muncă semnalizate. Pe de altă parte, este important să se studieze **organele de comandă ale mașinilor**, atît din punct de vedere al distribuirii lor, în vederea folosirii eficace de către om, cît și din punct de vedere al caracteristicilor lor concrete: dimensiuni, forme etc.

Studiul acestor probleme, referitoare la „schimbul" de informație între om și mașină cît și la prelucrarea de către om a informației primite, are ca scop stabilirea unor **principii psihofiziologice generale pentru construirea rațională** a diferitelor mașini, dispozitive de comandă, tablouri de semnalizare etc. Pe scurt, este vorba de adaptarea mașinilor și a mecanismelor la posibilitățile oamenilor care le dirijează. În același timp, studiul acestor probleme este necesar în vederea pregătirii și instruirii muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor capabili a deservi mașinile moderne, adică în vederea adaptării oamenilor la mașini.

Adaptarea

MULTĂ vreme, relațiile dintre om-mașină au fost înțelese unilateral, stăruindu-se mai ales asupra adaptării omului la mașină, — în preocupările psihologilor aflîndu-se orientarea, selecția profesională și calificarea profesională. Mai ales după cel de-al doilea război mondial, sub influența complexității crescînde a mașinilor și aparatelor, s-a conturat și celălalt aspect al relațiilor mașină-om, și anume: adaptarea mașinii la om. Studiul metodic al acestei probleme a constituit izvorul apariției unei noi ramuri a psihologiei muncii industriale, în plină desfășurare în zilele noastre: **psihologia inginerească** sau **ergonomia.** Ea își propune ca sarcină principală, prezentarea cerințelor psihologice față de proiectarea și conducerea diferitelor mașini, precum și față de condițiile în care se desfășoară diferitele activități.

Marea diversitate a problemelor de care se ocupă psihologia inginerească a creat tendința de constituire în cadrul ei a unor capitole distincte, cum sînt: 1) psihologia inginerească propriu-zisă, care se ocupă de caracteristicile psihologice ale activității operatorului (învățarea, gîndirea, motivarea, oboseala); 2) ingineria factorilor umani, care studiază anumite aspecte antropometrice și psihofiziologice: determinarea zonelor de lucru și amenajarea locurilor de muncă ale operatorilor și influențele mediului intern și extern asupra muncitorului; 3) studiul operațiilor de muncă în condițiile producției automatizate ș.a.

Ocupîndu-se de relațiile existente în cadrul sistemului „om-mașină" și delimitînd atribuțiile fiecăruia din cei doi factori aflați în interacțiune, psihologia muncii industriale de astăzi nu pierde din vedere faptul că muncitorul este membru al unui colectiv de muncă și că realizarea optimă a sarcinilor sale depinde în mare măsură de organizarea acestui colectiv, de colaborarea dintre indivizii ce-l alcătuiesc, de sistemul de supraveghere și îndrumare etc. Aceste probleme sînt studiate în amănunt de **psihologia socială industrială** care a dobîndit, de asemenea, o mare dezvoltare în zilele noastre.

lector univ. Petre PUFAN
doctor în psihologie

X. ZOLOTAS DESPRE MIGRAȚIA FORȚEI DE MUNCĂ

„UN FEL DE ASISTENȚĂ ECONOMICĂ DATĂ DE ȚĂRI ÎN CURS DE DEZVOLTARE UNOR STATE INDUSTRIALE"

SLĂBIREA resorturilor creșterii producției în țările vest-europene aduce în ultimele luni și confirmări ale temerilor, exprimate mai de mult în literatura economică, în legătură cu soarta forței de muncă străine în astfel de împrejurări. Concedierile de muncitori străini, intensificarea repatrierii lor, scăderea masivă a recrutărilor în țările de emigrație oferă tot atîtea indicii în sprijinul ideii că forța de muncă străină constituie în țările occidentale o formă specifică a armatei industriale de rezervă a capitalului.

Or, tendința de a prezenta migrația ca un proces predominant pozitiv, atît pentru țările de imigrație cît și pentru țările de emigrație, a fost net conturată în scrierile cu caracter teoretic din Apus. Asupra necesității de a revizui acest mod de a vedea lucrurile atrage atenția într-o lucrare recentă dl. Xenophon Zolotas, guvernatorul Băncii Greciei. Economist cu audiență internațională, cunoscut între altele prin intervențiile sale în discuția asupra reformării sistemului monetar internațional capitalist, dl. Zolotas este preocupat și de diferite aspecte ale creșterii economice și, mai concret, de problemele dezvoltării economice a Greciei. Aspectul atacat recent de economistul grec în acest context este tocmai acela al migrației forței de muncă [1]).

Reevaluare teoretică

Felul cum sînt tratate problemele migrației este apreciat în lucrare ca o mostră de rămînere în urmă a teoriei economice, și a politicii economice bazate pe ea, față de evoluția reală a fenomenelor vieții sociale. În literatura consacrată acestor probleme, se arată în lucrare, au pătruns „concepte neomalthusiene care au dus la generalizări nenuanțate (sweeping) privind utilitatea frînării creșterii populației prin orice mijloace, inclusiv migrația forței de muncă" (pag. 9). S-a ajuns astfel la „ignorarea limitelor dincolo de care o reducere însemnată a creșterii populației — în special a părții ei active — se poate transforma într-o piedică majoră în calea progresului economic". Trebuie precizat că autorul își propune printre altele să scoată în evidență „existența unui punct de cotitură la care efectele dăunătoare ale migrației forței de muncă asupra economiei internaționale încep să contrabalanseze în măsură crescîndă efectele pozitive". Este desigur deschisă discuției ideea că **natura** pozitivă sau negativă a efectelor migrației **ar depinde de proporțiile** acesteia. Ni se par însă demne de relevat direcțiile în care dl. Zolotas consideră necesară reevaluarea teoriei migrației.

O idee de cel mai înalt interes în acest sens este astfel formulată în lucrare: „Este puțin probabil să se poată găsi un exemplu de țară sau regiune în care emigrația a constituit o forță motrică de bază a unui proces susținut de dezvoltare, în timp ce se cunosc pe de altă parte cazuri în istorie cînd o migrație masivă a avut efecte negative simțitoare pentru economia țării de origine" (pag. 24—25). Raționamentul autorului merge într-acolo că **ieșirii** de factori ai producției dintr-o țară care tinde să-și dezvolte economia îi este de preferat în orice caz **intrarea** de astfel de factori, că „creșterea venitului pe cap de locuitor prin depopularea unei țări pe calea emigrării este prea puțin compatibilă cu ideea de dezvoltare economică în general". Raționament perfect judicios, care subliniază din nou, după părerea noastră, cît de eronat este în general să se abordeze lichidarea subdezvoltării **primordial** sub unghiul demografic, în loc să se pună pe primul plan relațiile sociale și căile de sporire a producției. În acest raționament stă, credem, sensul esențial al reevaluării teoretice întreprinse de dl. Zolotas.

Balanța efectelor migrației

În acest spirit, economistul grec confruntă rînd pe rînd o serie de efecte atribuite în literatura economică occidentală migrației forței de muncă cu propriile sale constatări bazate pe studiul faptelor. Importanța sumelor de bani, de pildă, trimise rudelor din țară de către emigranți i se pare incontestabilă („principalul avantaj direct de pe urma migrației"), ca sursă de valută străină și ca supliment la veniturile păturilor sărace ale populației. Acestui efect i se contrapun însă repercusiuni legate bunăoară de structura profesională a emigranților, care fac ca în țară să se mențină un surplus de forță de muncă — în cea mai mare parte necalificată — în timp ce la diverse categorii de lucrători calificați se înregistrează deficite de diferite proporții. „...Cînd emigrația începe să rărească rîndurile celor ocupați în producție, se arată în lucrare, ea duce nu numai la restrîngerea simțitoare a producției și a veniturilor în țara de origine, ci subminează totodată potențialul ei de creștere și temeliile ei ca unitate viabilă din punct de vedere economic și social" (pag. 14).

Problema structurii profesionale a forței de muncă este tratată și sub un alt aspect. În literatura apuseană consacrată migrației se relevă de obicei ca un avantaj de seamă pentru țările de origine faptul că în țările de imigrație muncitorii străini au prilejul de a dobîndi o calificare utilă. Acceptînd în principiu ideea, dl. Zolotas arată că o concretizare a acestui avantaj depinde de trei condiții: a) repatrierea la timp a emigranților, b) dobîndirea unor calificări utilizabile în procesul dezvoltării economice a țării de origine, c) utilizarea efectivă a calificărilor respective. Examinînd situația de fapt în lumina acestor cerințe, autorul se arată deosebit de preocupat de nepotrivirile constatate între modul efectiv de utilizare a muncitorilor străini în țările vest-europene și posibilitățile de utilizare a lor la întoarcere. Pe de o parte, există pericolul real ca lucrătorii străini să fie folosiți în Vest pentru munci care nu necesită calificare, iar la extrema opusă este posibil ca unii dintre ei să dobîndească acolo calificări, atît de strict adaptate nevoilor țării de imigrație, încît să nu poată fi de prea mare folos la întoarcere.

Un pericol serios pentru țările de emigrație îl întrevede economistul grec în eventualitatea unei repatrieri subite și masive ca urmare a unei conjuncturi mult înrăutățite în țările de imigrație. După ce vor fi servit ca forță de muncă tampon pentru acestea din urmă, emigranții pot deveni pentru propria țară o sursă de gravă instabilitate demografică și social-economică (pag. 20).

Comparînd în ansamblu avantajele și dezavantajele migrației pentru ambele grupuri de țări, dl. Zolotas emite ideea că forța de muncă străină a adus un aport considerabil la creșterea economică realizată în ultimul deceniu și jumătate de țările Europei Occidentale. El vorbește chiar de „un fel de asistență economică dată de țări în curs de dezvoltare (europene — **n.n)** unor state industriale din Europa Occidentală" (pag. 15). Se sugerează de asemenea că în anumite condiții această împrejurare poate să ducă la creșterea decalajului între cele două grupuri de țări, în vreme ce teoria curentă a migrației forței de muncă afirmă de regulă contrariul.

Sabin RUGEA

1) **Xenophon Zolotas:** International Labour Migration and Economic Development. With special reference to Greece. Bank of Greece, **Papers and Lectures, 21. Athens, 1966, 62 pag.**

CURIER

■ Recent, prin grija Centrului de documentare tehnică pentru economia forestieră, a apărut o mapă cuprinzînd 30 fișe care conțin datele caracteristice ale unor utilaje folosite în exploatări, în construcții de drumuri forestiere și industria de prelucrare a lemnului, în principalele țări industriale avansate, prezentate comparativ cu cele din țara noastră. Amintim că în 1965 au apărut 27 fișe asemănătoare pentru alte utilaje folosite în industria lemnului.

■ În articolul **Diviziunea socială a muncii** apărut în revista KOMMUNIST nr. 16/1966, V. Nemcenko combate ca exagerat punctul de vedere exprimat de A. P. Osipov, E. A. Petrov și I. G. Kovalenko în cartea „Muncitorul sovietic și automatizarea" (1960), conform căruia, cu trecerea la pupitrul de comandă, munca în diferitele ramuri se nivelează. Autorul consideră că această opinie este întrucîtva justificată numai relativ la munca de dirijare a aparaturii specializate, caracteristică perioadei ce precede deplina automatizare. Munca operatorului la pupitrul de comandă, caracteristică deplinei automatizări, presupune cunoașterea perfectă a procesului tehnologic, construcția și funcționarea utilajului, capacitatea de a-și mobiliza rapid cunoștințele, ceea ce se obține prin formarea îndelungată a unor deprinderi. Dar și aci omul va fi înlocuit de o mașină electronică. Vor deveni dominante, după autor, funcțiile de **supraveghere** și **reparare** a utilajelor, cu care în prezent sînt ocupați doar 2–3% din muncitori, dar care în viitorul apropiat vor antrena de cel puțin 10 ori mai mulți lucrători. Acest gen de muncă se va automatiza parțial, implicînd deci și momente de nivelare, dar nu va dispărea niciodată complet, întrucît va reține și dezvolta anumite aspecte de muncă de **cercetare.** Implicînd anumite momente de nivelare, tendința fundamentală este, după Nemcenko, a unei specializări tot mai pronunțate.

■ Analiza situației actuale a unei întreprinderi este considerată de Pierre Morange, autorul articolului **Diferitele faze ale studierii unui ansamblu electronic,** publicat în revista GESTION, ca una din fazele importante ale introducerii unui ansamblu electronic într-o întreprindere. După părerea autorului, această analiză constă în: trasarea organigramei diferitelor procedee, cunoașterea diferitelor regulamente, a circuitului diferitelor documente și imprimate, scoaterea în evidență a dificultăților prezentate de diferite operațiuni, a operațiunilor paralele și inutile, a locurilor înguste, sublinierea lipsurilor și necesităților reale în domeniul informațiilor, precizarea volumului de operațiuni și a timpului necesar efectuării lor, precum și a necesității fixării termenelor.

■ În revista RESEARCH DEVELOPMENT, iunie 1966, dr. Rex Kurt publică un articol intitulat **How to make a manager out of an engineer** (Cum se face un director dintr-un inginer). Inginerul – spune autorul – are cunoștințe profunde, dar într-un singur domeniu, în timp ce directorul este obligat să se deplaseze rapid de la un domeniu la altul. Problemele care se pun inginerului în tranziția spre munca de conducere se referă la posibilitatea de a avea relații de lucru optime cu personalul, de a învăța cum să stabilească cu rapiditate prioritățile și cum să le modifice sub presiunea unor forțe exterioare, de a se acomoda cu lucrările de birou, precum și la necesitatea de a vorbi în public. Pentru a obține aceasta, inginerul ar trebui să devină mai flexibil, să învețe mereu fapte noi, în domenii noi, să devină abil în relațiile umane, să obțină capacitatea de a lua decizii, ceea ce implică anumite riscuri, însușirea de a lua poziție și de a menține relații de lucru cu ceilalți.

■ În lucrarea **Les consommateurs** (Consumatorii), Paris, Editions du Seuil, 1965, 192 pag., Cl. Quin, J. Boniface și A. Iaussel, referindu-se la raportul obiectiv dintre publicitate și informații în Franța, consideră că consumatorul este asaltat continuu de publicitate care, departe de a-l informa obiectiv și de a-i forma un spirit critic, încearcă să-l determine să cumpere cu ochii închiși. Adevărata informație – spun autorii – ar constitui pentru cumpărător singurul mijloc de apărare și aceasta nu i-ar putea fi furnizată decît de grupuri dezinteresate.

■ Pentru cunoașterea exactă a noțiunilor principale ale acestei ramuri a matematicii, în lucrarea acad. Gh. Mihoc, M. Iosifescu și V. Urseanu (apărută în Edit.

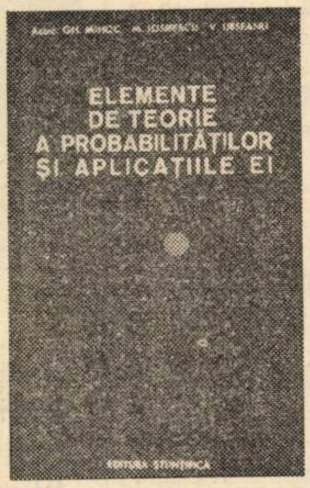

Științifică, 174 pag.), se tratează noțiunile și teoremele fundamentale ale teoriei probabilităților, variabilele aleatoare și legile lor de repartiție, funcțiile de repartiție, legea numerelor mari ș.a.

MERCUR PRINTRE MUZE

MITURILE PUBLICITARE

CELE cîteva considerații, expuse în numărul trecut, cu privire la simbolistica utilizată azi de publicitatea așa cum se practică ea în țările occidentale, ne ajută să vedem că din cele două laturi principale ale procesului publicitar: cunoașterea produsului și cunoașterea publicului, accentul cade tot mai mult pe cea de-a doua latură. Nu popularizarea amănunțită a produsului oferit interesează în primul rînd, ci „condiționarea" publicului consumator și anume o asemenea condiționare care să deplaseze interesul de la calitățile funcționale și economice ale mărfii spre cele „reprezentative".

În acest sens, preocuparea de căpetenie a celor care realizează reclame constă, înainte de toate, în găsirea stimulilor pe care publicitatea trebuie să-i pună în mișcare spre a releva o necesitate, dar, mai ales, spre a provoca o necesitate. Și, fiindcă e vorba de necesități provocate, adesea inventate, legătura cu realitatea are o importanță din ce în ce mai mică. Exemplele citate în însemnarea precedentă, cu privire la tematica reclamelor pentru automobile sînt edificatoare.

Dar și mai concludentă este selectarea manechinelor pentru publicitatea produselor vestimentare. Am mai amintit cîndva în aceste coloane că zdrobitoarea majoritate a manechinelor reprezintă un tip de frumusețe feminină fără corespondență în realitatea cotidiană. După cum sublinia o revistă franceză de specialitate, nici 5 (cinci) % dintre tinerele femei **reale,** *virtuale cliente ale produselor de îmbrăcăminte pentru care se face reclamă, nu seamănă cu etericele ființe filiforme, folosite drept manechine. De asemenea, nici o revistă de modă care se respectă nu va prezenta modelele îmbrăcate pe manechine care au depășit vîrsta de 25 de ani, deși marea majoritate a cumpărătoarelor au, fără îndoială, o vîrstă mai înaintată. Mai mult, în ultima vreme e tot mai răspîndită moda manechinelor adolescente (16—18 ani). Moda aceasta nu e determinată numai de creșterea importanței economice a publicului consumator adolescentin, ci se inserează într-un complex psiho-sociologic mai larg. Reclama tinde să creeze, un univers mirific, să vîndă clientelor nu numai rochii, taioare sau mantouri ci, mai ales, iluzia frumuseții și a tinereții.*

În general, tinerețea (identificată rudimentar cu modernitatea) constituie unul dintre miturile principale ale publicității occidentale. „Fiți tineri, fiți moderni" clamează în sute și sute de feluri reclamele pentru cele mai variate produse. „Această mașină e tînără", „această pălărie vă întinerește", „acest aspirator aduce o notă de tinerețe în casă" etc., etc., iată sloganurile într-una repetate. Foarte rar figura unui om bătrîn (dacă-l exceptăm pe Moș Crăciun, în săptămînile de sfîrșit ale anului — dar, în ultimă vreme, tot mai des, din venerabilul moș nu rămîne decît costumul care îmbracă o tînără agreabilă și plină de temperament) este folosită în vreo reclamă și atunci, ceea ce impresionează la el e tocmai tinerețea, vioiciunea, optimismul.

Dar tinerețea nu este singurul mit publicitar de largă circulație. Un sociolog englez a încercat să alcătuiască o listă a celor mai uzitate „mărfuri ideologice", servite o dată cu diverse produse cărora li se face reclamă. Pe această listă mai figurează: frumusețea, prestigiul, sănătatea, adaptarea, conformismul, securitatea, autoafirmarea, eficiența.

Iată, de pildă, conformismul, una dintre valorile-cheie ale ideologiei burgheze contemporane. O reclamă îndrăzneață va încerca să „șocheze" prin asociații neprevăzute, printr-o expresie grafică insolită, eventual printr-o doză oarecare de libertinaj (în acest din urmă caz, însă, într-o măsură mult mai mică decît își închipuie unii, căci comanditarii publicității nu uită că principalii clienți sînt gospodinele așezate și nu craii amatori de „senzații tari"). Dar, niciodată o reclamă nu va încerca să-și permită „libertăți" cu instituțiile și „sfintele principii" ale societății burgheze. Dimpotrivă, întreaga publicitate are drept erou pe omul „care știe cum să se poarte", care vrea să fie la fel cu personajele cele mai „reprezentative" ale acestei societăți: oameni de afaceri, femei de lume, mari proprietari etc. și care în acest scop se grăbește să folosească săpunul, automobilul, lama de ras, cămașa de noapte sau bricheta utilizate de „personalitățile-model". Tipul de pe reclamă te orbește cu strălucirea dinților săi nu numai pentru că folosește pasta de dinți X, ci și pentru că (acest lucru e implicit și exprimat doar prin ambianța în care tipul se mișcă) e respectuos față de patron, merge la biserică, citește de la un capăt la altul reportajele despre logodna sau nunta cutărei sau cutărei prințese.

Pe aceeași linie se înscrie și mitul adaptării. Sute sau mii de produse sînt prezentate, în primul rînd, ca instrumente ale încadrării în „lumea bună". De la dezodorizant și pînă la automobil, de la port-chei și pînă la pilulele care te ajută să devii mai înalt (sau fac să-ți crească părul, sau te pricopsesc cu o musculatură de „Mister Universum"), toate sînt importante nu atît prin calitățile lor tehnice sau sanitare, ci prin ceea ce reprezintă ca element al reușitei sociale, ca medicament împotriva uneia dintre cele mai cumplite boli ale societății occidentale contemporane: izolarea individului, inadaptarea lui la mecanismul frenetic și brutal al vieții sociale. Astfel, societatea care-l izolează și-l umilește pe individ, îi oferă și leacurile (desigur, perfect iluzorii și total inadecvate) împotriva suferințelor pe care tot ea le cauzează.

Și în acest caz, publicitatea îndeplinește o importantă — și nocivă — funcție ideologică. Care nu este, însă, singura.

H. DONA

Perfecționarea învățămîntului

ESTE INUTIL CURSUL „ANALIZA ACTIVITĂȚII ECONOMICE"?

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI economic — verigă importantă în procesul de formare a cadrelor — îi revin sarcini de mare însemnătate în îndeplinirea cerinței fundamentale exprimate de conducerea de partid și de stat: ridicarea pe un plan superior a întregii noastre activități economice. Procesul instructiv în domeniul economic trebuie să aibă rădăcini puternice în realitatea socială, în practica economică, să se racordeze în cel mai înalt grad necesităților activității productive.

Pentru a răspunde acestui deziderat, au fost analizate în mod aprofundat posibilitățile și căile perfecționării învățămîntului economic, în scopul de a-l apropia cît mai mult de exigențele progresului științific și ale economiei noastre în continuă dezvoltare.

Principalele propuneri și concluzii ale acestei analize, întreprinse la nivelul Ministerului Învățămîntului (publicate în „Viața economică" nr. 49 din 9 decembrie 1966) au învederat, printre alte măsuri menite să contribuie la ridicarea nivelului calitativ al învățămîntului economic, introducerea unor cursuri noi de o deosebită actualitate științifică și practică, ca și eliminarea din procesul de învățămînt a unor elemente învechite. Printre altele, a fost contestată necesitatea existenței de sine stătătoare a cursului de analiza activității economice.

La prima vedere, rezolvarea sugerată în referatul comisiei pare simplă: dezmembrarea actualului curs de analiză și studierea problemelor în cadrul altor discipline vechi sau nou introduse. Se pune însă întrebarea: se pot obține sau nu, în acest mod, toate avantajele scontate în direcția îmbunătățirii pregătirii studenților? După părerea mea, răspunsul nu poate fi decît negativ. În cele ce urmează voi arăta de ce:

● Într-adevăr, prima parte a cursului actual de analiza activității economice a întreprinderilor industriale (referitoare la analiza îndeplinirii programului de producție și utilizarea factorilor de producție) ar putea fi studiată, chiar dacă nu atît de detaliat, la cursurile de economia industriei, statistică etc., iar o parte din capitolul „analiza situației financiare", la cursurile de evidență contabilă sau de finanțe. Acestea nu reprezintă însă decît 15% din temele cursului de analiză, restul de 85%, format din analiza prețului de cost, a acumulărilor bănești, rentabilității etc., nu poate fi atașat organic —, pentru un studiu sistematic —, la nici una din disciplinele actuale sau propuse a fi introduse în viitor.

● Înțelegerea și asimilarea temeinică a problemelor de analiză de către studenți presupune un bagaj de cunoștințe prealabile și aprofundate în domeniul matematicii, statisticii, planificării, evidenței contabile, finanțelor etc. și care le sînt predate în anii II și III de facultate. Includerea problemelor de analiză în cadrul cursurilor de profil ar însemna ca studenților de la Facultatea de finanțe, de pildă — unde se predă cursul de analiză în forma sa maximă de detaliere —, să li se ceară a învăța probleme de analiză a prețului de cost înainte de a cunoaște cum se calculează și din ce se compune, probleme privind situația financiară înainte de a ști cum se oglindește ea în bilanț etc.; să folosească în analiză datele evidenței contabile sintetizate în darea de seamă contabilă, fără să cunoască, de fapt, cum și pe baza căror surse se întocmește. De aceea mi se pare posibilă și eficientă însușirea problemelor de analiză, numai după studiul evidenței contabile, finanțelor etc., deci începînd cu anul IV.

● Ruperea problemelor de analiză din cadrul cursurilor de economie de ramură și constituirea lor într-un curs de sine stătător s-a făcut pentru remedierea, pe de o parte a unor neajunsuri ca cele semnalate mai sus, iar, pe de alta, în scopul sintetizării, al adîncirii problemelor și înarmării studenților cu o metodă unitară de analiză care să cuprindă toate sectoarele vieții economice a întreprinderii, să sesizeze legăturile dintre diferite fenomene, direcția și mărimea influențelor lor reciproce.

Predarea cunoștințelor de analiză a activității economice la I.S.E., desfășurarea seminariilor pe bază de lucrări practice, dezbateri, referate etc., practica de analiză efectuată în producție — au fost de un real folos studenților, înarmîndu-i în mod corespunzător pentru activitatea productivă. Menținerea cursului de „Analiza activității economice" apare cu atît mai justificată în momentul de față: el răspunde inițiativei luate în unele ministere și organe centrale de a crea servicii de analiză economică în întreprinderi. Utilitatea acestui curs este exprimată, în general, de creșterea rolului analizei în conducerea operativă a economiei, ca urmare a sarcinilor trasate de partid, privind organizarea științifică a producției și ridicarea calitativă a întregii activități economice.

Desigur, se pot aduce unele obiecții formei actuale de prezentare a cursului „Analiza activității economice". Consider că principala sa deficiență constă în aceea că se rezumă uneori la tehnica de calcul a influențelor asupra fenomenelor, a legăturilor lor reciproce, fără a trata mai detaliat unele aspecte privind depistarea cauzelor și inițierea unor măsuri corespunzătoare. Cred că remedierea acestei carențe ar putea fi posibilă prin introducerea cursului „Organizarea și conducerea întreprinderilor". Acesta ar urma însă să împletească problemele concrete de organizare cu majoritatea capitolelor actualului curs de analiza activității economice, să aprofundeze acele aspecte legate de utilizarea datelor și concluziilor analizei în conducerea operativă a întreprinderilor.

În acest mod, studiul problemelor de analiză va da finalizare și sens celorlalte cunoștințe economice acumulate de studenți în anii de studiu la facultate.

C. M. DRĂGAN
asistent univ., Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu"

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEŞTI

produce

- RELON, fire şi fibre poliamidice şi
- MELANA, fibră poliacrilonitrilică

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obţinută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce şi se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii • Fire supraelastice • Fire voluminoase • Fire tehnice pentru utilizări speciale • Fire de pescuit • Corzi pentru perii • Fibre textile de tipul linii sau bumbacului • Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obţine prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alţi comonomeri. Sortimentele produse sint: Fibre pentru ţesături; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea: Ciclohexanol • Ciclohexanonă • Sulfat de hidraxilamină • Caprolactamă • Nitril acrilic • Fosgen • Carbonat de etilenă • Sulfat de amoniu

UZINA DE PRODUSE SODICE OCNA MUREŞ

livrează

- Sodă calcinată uşoară 99% Na_2CO_3.
- Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3.
- Sodă caustică 98% NaOH.
- Bicarbonat de sodiu industrial.
- Bicarbonat de sodiu alimentar.
- Bicarbonat de sodiu farmaceutic.
- Silicat de sodiu solid 1/2 şi 1/3.
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Be şi 58-60° Be.
- Silicat de sodiu lichid tip C, D şi E.
- Clorură de calciu tehnică hidratată.
- Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare.
- Ionosil.
- Sodil.
- Carbonat bazic de magneziu tehnic şi farmaceutic.
- Oxid de magneziu tehnic şi farmaceutic.

UZINA MECANICĂ DE MAŞINI ŞI UTILAJ MINIER Baia Mare

str. Baia Sprie nr. 170 tel. 2412

PRODUCE:

• Celule de flotare • Agitatoare • Îngroşătoare • Pompă de tulbureală şi antiacide de mină • Filtre de vid • Clasoare spirale şi cu greblă • Colivii de extracţie • Alimentatoare diferite • Ciururi vibratoare • Vagonete de funiculare • Instalaţii de manevrat vagonete la rampa puţului.

UZINELE CHIMICE-TURDA

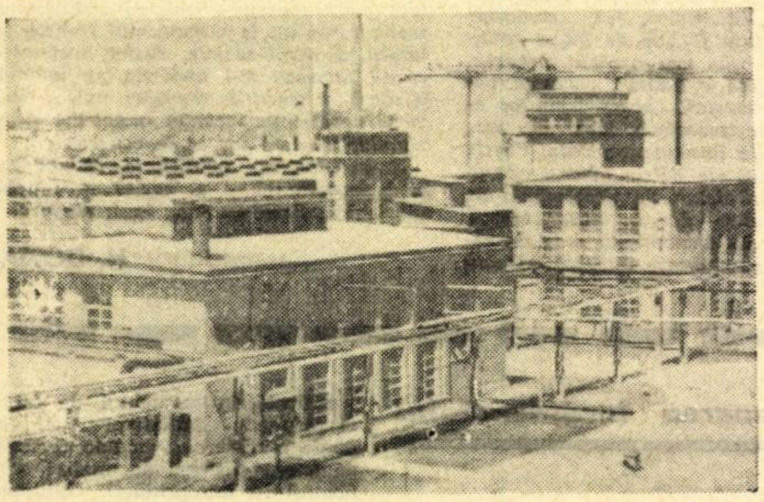

PRODUC:

- PRODUSE CLOROSODICE:
  - — hidroxid de sodiu leşie
  - — acid clorhidric soluţie 32%
  - — acid clorhidric pro analisi
  - — clorură de var
  - — hipoclorit de sodiu
  - — sodă caustică tehnică 98—99%.
- INSECTICIDE CLORURATE:
  - — detexan
  - — hexaclorciclohexan.
- PRODUSE CLORURATE:
  - — cloroform farmaceutic
  - — toluen clorurat
  - — clorură ferică.
- MASE PLASTICE:
  - — policlorură de vinil suspensie şi emulsie

De asemenea oferă spre vinzare fără repartiţie:

- — cloroform farmaceutic
- — toluen clorurat
- — hidroxid de calciu (şlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910—1911—1912, interior 157.

combinatul chimico-metalurgic GH. GHEORGHIU-DEJ BAIA MARE

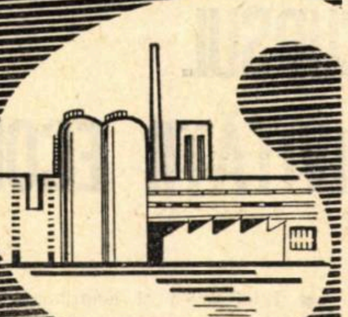

PRODUCE:

- metale neferoase
- pigmenti metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact şi cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I şi uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin şi bamarin)
- fozocrezol.

SPAŢIOASĂ ELEGANTĂ MODERNĂ

biblioteca Milcov

Prin suprapunere sau alăturare cele cinci corpuri componente ale bibliotecii se pot asambla uşor în multiple şi estetice combinaţii, după dorinţă sau necesităţi. Produs realizat de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere, de vinzare în toate magazinele de specialitate. Preţ de vinzare, corp A 422 lei, corp B 466 lei, corp C 527 lei, corp D 501 lei, corp E 447 lei.

FOTOLIUL 4

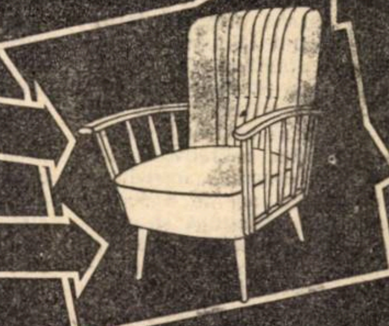

PRACTIC

SOLID

Pentru apartamentul dv., întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere realizează acest produs de calitate.

Fotoliul este pus în vinzare la toate magazinele de specialitate. Preţ de vinzare 1.445 lei.

STATIST

POLITICA DEFLAȚIONISTĂ ȘI PERSPECTIVELE IN 1967

ARTICOLUL pe care il reproducem pornește de la poziția engleză că sint urgent necesare măsuri de suplimentare a „lichidităților internaționale". Fenomenele negative care se manifestă în domeniul creșterii economice în țările industriale avansate sint in principal atribuite politicii monetare restrictive practicate in Occident. Perspectivele pe care le intrevede autorul pe 1967 nu ii sugerează optimism.

„Perspectivele economice la sfirșitul anului 1966 s-au prezentat mai puțin atrăgătoare decit ar fi fost posibil. Ele conțin fără indoială mai puține elemente dinamice decit o cer nevoile umanității și decit s-ar putea aștepta de la capacitatea de producție actuală a lumii. Este nevoie de mai mult capital și de mai multe bunuri de consum și in primul rind de mai mult utilaj și ingrășăminte pentru a produce alimentele, de care duce o lipsă foarte acută 2/3 din omenire. Volumul de bunuri materiale, pe care popoarele sint capabile să le producă, pare că va fi în 1967 decepționant și mult sub nivelul așteptat. Termenii ecuației care se va forma intre cerere și producție, nu vor fi echivalenți deoarece nu vor ține seama de nevoile practic nelimitate ale popoarelor și care depășesc puterea lor de cumpărare efectivă. Producția și prosperitatea vor rămine mult sub nivelul pe care l-ar putea realiza omenirea in momentul de față.

De ce trebuie să se intimple acest lucru? De ce anul 1967 promite să fie un an in care o parte din bogăție se va pierde?

● *Unele din cauze*

Perspectiva decepționantă pe anul 1967 — de încetinire a creșterii economice — are in primul rind cauze imediate și in oarecare măsură remediabile: este vorba de efectul politicii deflaționiste, insoțită de acela al politicii banilor scumpi și a restringerii creditului. Acest microb al deflației acționează acum in mod virulent in aproape toate țările industriale mai vechi. Prezența sa decurge din lupta pe care multe din aceste țări au purtat-o impotriva deficitelor balanțelor de plăți... Printre țările cu deficite sint și acelea care domină piețele mondiale monetare și de capital. Măsurile defensive pe care au trebuit să le ia, au inclus recurgerea la restricții în domeniul creditului. Politica banilor scumpi pe care o duc a influențat multe alte țări. Acestea au aplicat aceeași politică, deși in cazul lor ar fi fost mult mai firesc să ducă o politică de credite accesibile și să permită exportul de capital, in scopul menținerii echilibrului economiei naționale.

● *Restricțiile creditului — o trăsătură comună*

Influența politicii banilor scumpi nu a constituit singura cauză a restringerii activității economice, dar această politică este singura trăsătură comună in situația economică a tuturor țărilor industriale. Restricțiile în domeniul creditului le strangulează pe toate. În Statele Unite numai cheltuielile din ce în ce mai mari pentru războiul din Vietnam mențin dinamismul economiei. Îndelungata reticență a Administrației S.U.A. de a recurge la urcări de impozite pentru a face față cheltuielilor a făcut să se pună un accent exagerat pe instrumentele politicii monetare. Restricțiile și creditul scump ce au rezultat de aci au avut efect asupra economiei civile: activitatea industriei construcțiilor in 1966 s-a redus, s-au produs și se vind mai puține automobile, iar pentru anul 1967 se prevede că investițiile industriale nu vor spori de loc sau foarte puțin.

Anglia se mai află în faza deflației. Cifrele din decembrie cu privire la șomaj pot să creeze impresia unei ameliorări a situației. Dar liniștirea va fi probabil de scurtă durată... Veștile furnizate despre producția oțelului, acest indicator de bază, — și despre proiectele pentru investiții ale industriei, sugerează că șomajul va continua să crească.

În Germania occidentală astfel de nume cunoscute ca Volkswagen și Krupp sint asociate acum cu planuri de reducere a producției. Muncitorii străini încep să părăsească țara. «Miracolul economic» a trecut definitiv. Muncitorii străini părăsesc, de asemenea, Franța, Italia, Elveția, Suedia și alte țări industriale dezvoltate.

Trăsătura comună în toate aceste țări este politica banilor scumpi. Și cauza acestei politici ar fi trebuit să fie de pe acum evidentă tuturor: necesitatea de a apăra rezervele, care sint considerate insuficiente. Rezervele externe ale țărilor industriale au totalizat 53 135 milioane dolari la inceputul anului 1966. Ele au scăzut la 53 005 milioane la sfirșitul lunii octombrie. Această scădere ar fi fost și mai mare dacă nu s-ar fi manipulat cu rezerve, prin credite convenite între băncile centrale.

● *Din nou problema rezervelor*

Pentru o dezvoltare a comerțului mondial și pentru mișcările internaționale de capital, rezervele ar trebui să nu scadă ci să crească. Aceste cifre și faptele economice din țările industriale, aduc acum dezbaterea cu privire la insuficiența rezervelor monetare internaționale, din domeniul teoretic in acela al practicii politice.

Dacă nu se vor reduce aceste restricții numeroase, perspectivele pentru anul 1967 par intunecate. Speranțele Angliei de a ajunge din nou la un excedent al balanței de plăți fără a strangula economia internă se bazează pe așteptarea că volumul comerțului mondial va continua să crească. Pentru ca această speranță să fie implinită, primul pas în anul viitor ar trebui să fie o rezolvare pozitivă a problemei rezervelor internaționale; fie prin revizuirea prețului aurului, fie prin crearea unei noi forme de «monedă-aur»". *(23 decembrie 1966).*

Handelsblatt

O PROGNOZĂ DEOSEBIT DE REȚINUTĂ A O.C.D.E.

SPERANȚELE Administrației S.U.A. cu privire la continuarea creșterii economice în 1967 in același ritm ca și pină acum, in condițiile stabilității prețurilor și ale echilibrării balanței de plăți, sint privite cu rezerve de O.C.D.E. Un studiu al acestei organizații consideră mai probabilă o incetinire vremelnică a conjuncturii.

„Studiul pe care O.C.D.E. il publică despre S.U.A., în cadrul analizelor sale periodice cu privire la situația economică din țările membre ale organizației, se remarcă printr-o prognoză deosebit de reținută. Evoluția conjuncturii în Statele Unite depinde intr-o măsură foarte mare de faptul dacă cheltuielile pentru războiul din Vietnam urmează a fi intensificate sau dacă punctul culminant al războiului a fost deja depășit, punindu-se eventual problema unei demobilizări treptate a economiei americane.

Raportul amintește că în anii 1960—1965 creșterea reală a produsului național a fost de 4,7% anual, deci mult mai rapidă decit media anilor cincizeci (3,3%). O.C.D.E. consideră că acest fapt rezultă în primul rind din reducerile consecutive de impozite, care au stimulat investițiile incepind cu anul 1962. În opoziție cu evoluția din majoritatea celorlalte țări membre ale Organizației, creșterea economică a S.U.A. a fost însoțită de o stabilitate aproape completă a prețurilor. Aceasta se explică mai ales prin faptul că aproape în intreaga perioadă intreprinderile americane n-au folosit întreaga lor capacitate de producție.

Dacă in ultimii ani a avut loc o reducere a deficitului balanței de plăți, datorată inainte de toate unei echilibrări a plăților curente, totuși către mijlocul anului 1965 a intervenit, în multiple privințe, o schimbare. Sub influența cheltuielilor militare și a inviorării investițiilor private, a crescut cererea. Aparatul de producție a fost solicitat mai intens, lucru ce a dus la tendințe de creștere a prețurilor, însoțite de o importantă sporire a importurilor și de o nouă inrăutățire a balanței de plăți curente. Anumite restricții în politica monetară și bugetară au dus, începind din martie 1966, la o încetinire a cererii și a importurilor, dar in al doilea și al treilea trimestru 1966 balanța comercială s-a înrăutățit din nou. În ce privește creșterea prețurilor în anul viitor, O.C.D.E. consideră realistă evaluarea autorităților americane cu privire la o urcare a acestora cu 2,75—3%.

● *Balanța de plăți și cheltuielile militare*

O.C.D.E. nu consideră că perspectivele de lungă durată ale balanței de plăți americane ar fi nefavorabile. Se consideră posibilă o creștere continuă a excedentului balanței de plăți curente în cea de-a doua jumătate a acestui deceniu, dacă în această perioadă ar fi suspendate cheltuielile militare legate de război. În afară de aceasta, veniturile din investițiile în străinătate au crescut de la 2,4 miliarde dolari in anul 1960 la 4,3 miliarde dolari în anul 1965; este probabil că această tendință va continua și în anii viitori.

Guvernul american speră ca în anul 1967 rata de creștere a produsului național brut să se mențină la 4% și in același timp să se realizeze o mai mare stabilitate a prețurilor și o echilibrare a balanței de plăți. Șansele de împlinire a acestor speranțe sint privite de O.C.D.E. cu anumite rezerve. Organizația consideră că un asemenea ritm de creștere va fi posibil numai în cazul cind cheltuielile militare ar spori cu mai mult de 2 miliarde dolari trimestrial. Dacă totuși ele vor crește mai repede, atunci este de așteptat o sporire mai mare a produsului social brut dar, drept urmare, vor apare, firește, anumite dificultăți in domeniul prețurilor și al balanței de plăți. În cazul cind rata de creștere a produsului social brut nu se va putea menține la 4% decit cu ajutorul unor măsuri excepționale din partea autorităților americane, O.C.D.E. recomandă să se folosească mai puțin instrumentele politici monetare recurgindu-se in schimb mai intens la politica bugetară. În primul rind ar fi vorba de o limitare a cererii...

Dacă ar deveni însă posibilă o stabilizare sau o micșorare a cheltuielilor militare, atunci aceasta ar fi insoțită — fără îndoială — și de o puternică dare inapoi a cererii. Stocurile și investițiile întreprinderilor ar scădea. Piețele de credit nu ar mai fi supuse unei cereri atit de intense, și s-ar putea conta pe o apropiată și accentuată inviorare a activității in construcții. Dacă, deci, nu va putea fi evitată o încetinire vremelnică a expansiunii economice, se crede că aceasta încetinire nu ar fi prea pronunțată". **(28 decembrie 1966).**

LES ECHOS

RISCURILE INFLAȚIEI IN SUEDIA

ZIARUL din care reproducem, ocupindu-se de dificultățile survenite în economia Suediei, subliniază situația nefavorabilă din domeniul balanței comerciale care rezultă din dezvoltarea neechilibrată a importurilor și din creșterea costurilor la export. Cercurile bancare propun reducerea cheltuielilor publice, in timp ce din partea Ministerului de Finanțe se prevăd măsuri de majorare a impozitelor.

„Dificultățile în economia suedeză ii fac pe responsabilii marilor organizații industriale, comerciale și financiare, să prevadă un tablou deosebit de sumbru pentru anul 1967 și să ceară guvernului o politică financiară mai favorabilă investițiilor private, precum și o aminare a investițiilor publice și a proiectelor de reforme sociale.

În pofida unei sporiri a exporturilor cu 7% în 1966. balanța comercială continuă să înregistreze un deficit foarte însemnat (1,5 miliarde franci), și «conform previziunilor pe 1967, deficitul va continua și în acest al treilea an al său, consecutiv», declară într-un interviu acordat ziarului *Svenska Dagbladet* dl. Jonas Nordensson, director al Federației suedeze a exportatorilor.

Studiile Institutului suedez pentru conjunctură prevăd într-adevăr pentru acest an o creștere a importurilor, in timp ce ritmul creșterii exporturilor va fi același sau va scădea. Drept urmare a situației de pe piețele internaționale, exportul de materii prime nu poate crește, iar acela de produse finite depinde foarte mult de fluctuațiile economiei...

Dl. Marc Wallenberg, președinte al Federației băncilor, recomandă o prudență extremă în extinderea sectorului public (cheltuielile statului și ale autorităților locale), pentru a furniza sectorului privat o marjă mai mare in vederea investițiilor necesare economiei.

«Rezervele de devize au putut fi menținute aproximativ intacte, în pofida deficitului balanței comerciale, mulțumită creditelor comerciale pe termen scurt: nu este sigur că această metodă va mai putea fi folosită mult timp», a declarat dl. Wallenberg.

Îngrijorarea cercurilor economice este intensificată din cauza măsurilor pe care ministrul de finanțe urmează să le anunțe atunci cind va prezenta proiectul de buget pe exercițiul 1967—1968. Pentru a face față creșterii cheltuielilor statului, sint indispensabile creșteri ale incasărilor: ele vor cuprinde în primul rind domeniul impozitelor indirecte, dat fiind că impozitele directe sint deja considerabile in Suedia". *(3 ianuarie 1967).*

ÎN FAȚA TRIUNGHIULUI MAGIC

ÎNSEMNĂRI DIN R.F. A GERMANIEI

SEMNELE viguroasei dezvoltări economice de pînă acum cîțiva ani, care pe fondul evoluției generale în Europa de Vest și America de Nord apărea ca un „Wirtschaftswunder“, sînt pretutindeni vizibile. Le identifici în liniile elegante ale clădirilor Uzinei Siemens, complet noi, din München, unde lucrează 43 000 salariați, sau în imensul port Hamburg, literalmente renăscut din ruine, în aerodroamele moderne, deservite de avioane puternice și confortabile, și în gările cu o admirabilă estetică funcțională de tipul construcțiilor învecinate cu domul din Köln, în numeroasele cartiere noi de locuințe, în zecile de etaje de beton, aluminiu și sticlă ale clădirilor administrative aparținînd nu știu căror mari firme industriale cu sediul la Düsseldorf și în intensa activitate comercială, concentrată în gigantice „supermarket-uri“ (în care poți găsi acul în carul cu fîn) sau dispersată în nenumărate magazine mici, specializate, cu firme și vitrine dintre cele mai atrăgătoare. În fiecare oraș simți pulsația vieții unei mari națiuni industriale. Dezvoltarea generală pare să fi atenuat contrastele sociale vizibile, dar, pe alocuri, realizezi o anumită ostentație burgheză a reușitei și bogăției. Ori de cîte ori am trecut pe lîngă paralelipipedul, foarte „secol XX“, al Operei din Frankfurt, am aruncat o privire, recunosc, stupefiată asupra ornamentului, vizibil din exterior, al unui mare hol: un nor din rotogoale aurii, ceea ce vrea să spună că asupra acestui oraș al multor sute de bănci, plouă cu aur, plouă cu bani.

În țară nu domnește însă euforia. Dimpotrivă. Căci vremea euforiei a trecut, înlocuită aproape fără tranziție de o stare de mahmureală, de „malaise“, cum ne-a definit-o în maniera sa subtilă și de o tranșantă precizie Carlo Schmidt, unul din liderii social-democrației și vicepreședinte al Bundestagului. Sfîrșitul „minunii economice“ a coincis cu deplasări pe arena internațională care au pus dintr-odată Germania occidentală în situația de a face un bilanț decepționant al rezultatelor politicii externe duse cu acuzată continuitate de-a lungul a două decenii. Marile obiective politice n-au fost atinse, drumul către ele prin miza exclusivă pe cartea americană se dovedește blocat, evoluția în Piața Comună nu mai urmează linia prevăzută inițial, pe arena mondială R.F.G. joacă un rol minor în comparație cu forța sa economică, iar în țară a reapărut în haina N.P.D.-ului, pericolul nazist. În mod fatal, Germania occidentală a ajuns la ora interogărilor și reconsiderărilor, care vor continua probabil încă multă vreme, criza politică încheiată recent nereprezentînd, cred, decît momentul șocului brutal provocat de ceea ce francezii denumesc „prise de conscience“. Economia, prin stadiul în care a ajuns și prin efectele sale de acutizare asupra problematicii politice nu poate scăpa acestor interogări și reconsiderări.

Semne de criză? Müller-Armack: da!

ÎN deceniul trecut rata creșterii reale a produsului național brut a prezentat variații destul de mari: de la 11,5 la 3,3%, situîndu-se în medie în jur de 8%. În prima jumătate a deceniului actual, cu 6,6% anul 1964 a fost încă un an excepțional. Din vara anului 1965, expansiunea s-a încetinit astfel că în 1966 creșterea n-a mai fost decît de circa 3%. Față de 1965, ritmul sporirii investițiilor s-a redus la mai puțin de jumătate, s-a încetinit dezvoltarea consumației individuale, a sporit ceva, dar rămînînd la un nivel de aproape două ori mai scăzut decît în '64, ritmul construcțiilor. Pe acest fundal a intervenit divorțul răsunător dintre F.D.P. (partidul liberal) și U.C.D.—U.C.S. și, implicit, destrămarea coaliției guvernamentale. Motivul: deficitul bugetar previzibil era de ordinul miliardelor de mărci.

Vechiul guvern este considerat responsabil, cel puțin parțial, de scumpirea creditului și de penuria lichidităților bancare, ca urmare a apelului federației și landurilor la piața capitalurilor. Aceasta ar fi atras încetinirea investițiilor în capital fix și a construcțiilor. Coroborînd indicii globali cu situația din unele ramuri ale industriei, profesorul Müller-Armack de la Universitatea din Köln mi-a împărtășit părerea că în economia vest-germană ar exista primele semne de recesiune. Timp de 12 ani secretar de stat la Ministerul Economiei pe vremea cînd fostul cancelar Erhard era ministru, Müller-Armack este considerat drept „coautor“ al apusei minuni economice. Se poate imagina, deci atenția cu care am înregistrat părerile sale. De altfel, însuși noul cancelar, Kiesinger a apreciat în declarația sa program din luna trecută că „există chiar primejdia unei recesiuni economice“.

La Asociația federală a camerelor de comerț și industrie aprecierea situației se baza pe coordonate diferite: economia vest-germană a încheiat perioada de construcție postbelică întemeiată pe ritmuri înalte; ea a ajuns la un *punct de cotitură* (Wendepunkt) cînd trebuie să rezolve o serie de probleme, atît de structură (de pildă, problemele complicate legate de reconstrucția balanței energetice), cît și de repartiție a produsului național brut în spiritul ideilor enunțate de Galbraith despre așa-numita societate a opulenței. În acest Wendepunkt Germania occidentală nu mai poate evita confruntarea cu problemele „triunghiului magic“: expansiune, utilizare deplină a forțelor de muncă, stabilitate.

Cele două interpretări pot să nu se excludă; este posibil ca în actuala situație fenomenele conjuncturale să se împletească cu fenomene rezultînd dintr-un nou stadiu de creștere care aliniază Republica Federală economiei celorlalte țări occidentale. Pentru că în prezent, în Vest, poate cea mai caracteristică formă de instabilitate este incompatibilitatea dintre expansiune și creșterea utilizării brațelor de muncă, pe de o parte, și stabilitatea prețurilor, pe de altă parte.

În ceea ce privește prețurile, ele cresc din 1964 într-un ritm viu, iar în primele 9 luni ale anului trecut s-a ajuns la o cadență record pentru întreaga perioadă de la „boom“-ul coreean încoace.

Consiliul „celor 5 înțelepți“, comitet de experți economici stabilit prin lege pentru informarea opiniei publice și a guvernului asupra situației economice generale, a aruncat principala vină a creșterii prețurilor asupra politicii economice a guvernului. Făcînd o vizită la Uniunea sindicatelor vest-germane din Düsseldorf, am constatat că această părere era integral însușită. „Cauza creșterii prețurilor este politica economică greșită a guvernului“. Explicitîndu-se, gazdele noastre ne-au arătat că cea mai mare parte a prețurilor au crescut ca urmare a majorării prețurilor administrative și a ridicării restricțiilor asupra chiriilor, precum și sub influența anumitor decizii ale Pieței Comune.

În general, atît „înțelepții“ cît și cercurile de afaceri reproșează vechiului guvern că a sporit cheltuielile publice, atunci cînd ele ar fi trebuit restrînse și că a neglijat cheltuielile de infrastructură în favoarea alocațiilor sociale. De fapt ambele fenomene se explică prin faptul că 1965 a fost an de alegeri pentru Bundestag. Guvernul a sporit cheltuielile și a fost foarte conciliant față de așa-numitele grupuri de presiune. De altfel „transferurile de capital“, adică alocațiile acordate economiei au sporit și ele, marcînd în '65, de departe cea mai accentuată sporire în raport cu oricare alt capitol al cheltuielilor bugetare. Dar acest fapt n-a fost suficient spre a face să încline balanța în favoarea fostului cancelar.

Ca focul de apă?

PRINCIPIILE pe care vest-germanii și-au întemeiat politica economică se singularizează oarecum în cadrul economiilor occidentale. Ei înșiși se autodefinesc printr-o distanțare negativă pe plan teoretic, de Keynes și teoriile care se revendică de la el, iar pe plan practic — de sisteme economice ce pun un accent mai mare pe intervenția statală, cum este cel francez, precum și prin accentul puternic pus pe latura liberală. „Keynes — mi-a spus profesorul Müller-Armack — a fost la modă cîțiva ani după reforma monetară. El se referă la situații de criză și șomaj și este deci neaplicabil condițiilor noastre“. Iar despre valoarea intrinsecă a creației lordului englez: „Am elaborat cu 6 ani înainte de apariția cărții «General theory», un sistem de teorie conjuncturală pe care îl consider mult mai realist decît speculațiile lui Keynes“.

Cît despre autodefinirea în raport cu sistemele mai intervenționiste am întîlnit-o exprimată foarte plastic la Bonn de unul din conducătorii Asociației federale a camerelor de comerț și industrie: „în economie ne deosebim de Franța ca focul de apă“. Și pentru a sublinia și mai mult ideea, interlocutorul nostru a adăugat: „Pierre Massé (fostul comisar al planului din Franța — n.n.) a încercat să ne convingă de virtuțile planificării: nu ne-a convins“. Consecvent cu poziția sa, marcantul reprezentant al oamenilor de afaceri a răspuns categoric la o întrebare a mea privind sectorul de stat din economie: „sîntem pentru reprivatizare“. Desigur, chiar oponenți vehemenți ai intervenției statale nu o resping total, ci dimpotrivă o socot necesară în anumite domenii. Formula este: economie liberă cu elemente de intervenție conform cerințelor pieței. Într-o convorbire ulterioară, dr. Martin, fruntaș al U.C.D.—U.C.S. și deputat în Bundestag avea să aprecieze o formulă similară drept un eufemism pentru evitarea termenului de planificare.

Concepția actuală despre forma dezvoltării economice și raportul stat—economie s-a dezvoltat după război în virtutea condițiilor economice, dar mai ales a unor factori de natură politică. Instaurarea unui regim bazat pe un minim de intervenție statală a fost, înainte de toate, o reacție a oamenilor de afaceri împotriva regimului economic instaurat de Hitler. Ea s-a făcut însă și sub influența deplasării spre dreapta a liderilor social-democrați emigrați în timpul războiului în Statele Unite și care schițaseră liniile unui „socialism liber“, bazat pe menținerea sistemului capitalist. Oricum, este limpede că această alegere a avut, de la început, o pronunțată nuanță anticomunistă. De altfel, singurul program de politică economică generală existent la acea vreme era programul grupului de economiști, care sub conducerea lui W. Eucken se adunau regulat, încă din timpul războiului, la Freiburg, unde se și născuseră astfel rădăcinile ideii neoliberalismului. Dar, cum mi-a precizat profesorul Müller-Armack, neoliberalismul lui Eucken, care a dominat pînă la reforma monetară, se mulțumea numai cu asigurarea mecanismului concurenței.

Deși partid nou, — Uniunea Creștin Democrată, care a preluat formula neoliberală a economiei de piață, a reușit să împingă pe un plan secundar Partidul liberal în cîștigarea încrederii cercurilor de afaceri. Ideea neoliberală a fost prelucrată de Erhard și Müller-Armack, devenind, potrivit formulei profesorului din Köln, ceea ce pînă nu de mult se mai numea „economie socială de piață“.

Concepția de bază a economiei sociale de piață este că procesul economic trebuie să fie stimulat prin intermediul pieței cu ajutorul concurenței. Aceasta însăși trebuie să fie apărată și organizată prin aplicarea unei politici corespunzătoare. Pe de altă parte, se consideră că anumite piețe, pe care concurența nu poate avea cele mai bune efecte, cum ar fi piața muncii și a capitalului, ca și transporturile și energia trebuie să fie supuse coordonării statale. Statul este responsabil pentru politica economică de ansamblu. El trebuie să evite coliziunea dintre interesele sale ca întreprinzător și interesele private. Evitarea sau eliminarea acestei coliziuni trebuie să se facă nu prin naționalizări, ci prin transferul proprietății publice în mîini private. În sfîrșit, există un larg sector de activitate pentru stat, în afara pieței, prin care economia de piață devine „socială“; stabilirea tarifelor serviciilor ce nu trec prin piață, organizarea sistemului de ajutorare a șomerilor și a celor ce-și pierd capacitatea de muncă, îmbunătățirea distribuției veniturilor etc.

Nu am impresia că teza concurenței a fost luată în serios altfel decît ca stindard al limitării intervenției statale. M-aș referi fie și numai la următorul exemplu. După cum se știe la sfîrșitul războiului faimoasa I. G. Farbenindustrie a fost dizolvată în cîteva zeci de întreprinderi. Cîțiva ani mai tîrziu, din ele s-au reconstituit cele trei mari societăți care în 1925 formaseră I.G.F.: Höchst, B.A.S.F. (Badische Anilin und Sodafabriken) și Bayer. Cît de puternice sînt aceste societăți o poate arăta faptul că Uzinele Höchst, al căror sediu de lîngă Frankfurt l-am vizitat, au 66 000 de salariați în R.F.G. și 10 000 în străinătate.

Am reținut amănuntul interesant că, inițial, Partidul Social Democrat se pronunța împotriva economiei de piață, dar a sfîrșit prin a deveni un adept al ei încă și mai viguros decît U.C.D.—U.C.S. Acesta a fost de fapt numai unul din elementele evoluției care s-a încheiat în 1958. La capătul acestui proces, S.P.D., așa cum ne-a declarat Carol Schmidt, nu mai este un partid de clasă, el a renunțat la vechiul său program socialist, iar în problemele cardinale nu se deosebește radical de U.C.D.—U.C.S., într-o serie de cazuri pozițiile fiind chiar interșanjabile.

Va evolua sistemul economic vest-german, se vor produce modificări în raportul dintre stat și economie ca urmare a politicii noului guvern? Este greu de spus. În ceea ce privește conjunctura, noul cancelar a optat pentru o politică de expansiune și totodată de stabilitate în serviciul căreia pune relaxarea creditului, reduceri de impozite pentru capitaliști, dezvoltarea cheltuielilor de stat pentru construcții de utilitate publică. Va reuși el acolo unde nu reușesc alții? Vor putea fi atinse concomitent aceste obiective contradictorii, în special în condiții cînd „marja pentru dezvoltarea economiei (vest)-germane s-a redus considerabil față de deceniul trecut?“

Noul cancelar pare mai puțin reticent față de ideea planificării. El se referă la lipsa previziunilor pe termen mediu, vorbește de necesitatea unei planificări financiare pe termene medii și pe termen lung, de „program de investiții pe mai mulți ani pentru cheltuielile publice“, de necesitatea proiectării pe termen lung a politicii economice și financiare, ceea ce, împreună cu alte indicații, pare să implice o creștere a elementului intervenționist în economie.

Ce s-ar întîmpla în acest caz? Pentru că focul s-ar apropia de apă...

Gheorghe DOLGU

Frankfurt pe Main: deasupra orașului sutelor de bănci, nori de ploaie, autentici...

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

O HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C.U.S. PRIVIND

INFORMAREA ȘTIINȚIFICĂ OPERATIVĂ

MENITĂ să ducă la îmbunătățirea activității în domeniul informării tehnico-științifice, o recentă hotărîre a C.C. al P.C.U.S. — relatată și comentată de ziarul IZVESTIA — prevede noi forme organizatorice și crearea de condiții pentru înființarea unui sistem unic de informare tehnico-științifică în U.R.S.S. In acest centru unional se va acumula fondul de microfotocopii ale dărilor de seamă cu privire la lucrările de cercetare științifică. Același centru va pregăti și va edita informații operative în legătură cu cercetările efectuate.

Pe baza organizării noului sistem, oamenii de știință și inginerii, care trebuie să piardă astăzi circa jumătate din timpul lor de muncă pentru a extrage din noianul de informații pe cele trebuincioase, vor putea obține datele care-i interesează — chiar dacă nu sînt publicate în presa periodică — la numai cîteva zile după efectuarea cercetării, indiferent de punctul geografic din U.R.S.S. în care ea s-a desfășurat. Crearea unui astfel de centru, va permite îmbunătățirea schimbului de realizări științifice între ramuri, evitarea dublării nejustificate a cercetărilor, accelerarea introducerii în economia națională a rezultatelor obținute de cercetători.

Sarcini noi — pe baza hotărîrii — revin organelor de informare teritoriale. Ele sînt chemate să asigure cu informațiile tehnico-științifice organele de planificare și de conducere ale republicilor, ținuturilor, regiunilor și să aprovizioneze organizațiile, întreprinderile, pe specialiști, cu materialele documentare din fondul pe care-l dețin. Utilitatea și eficiența economică a unor astfel de fonduri de informare locale — arată ziarul citat — pot fi ilustrate prin următorul exemplu: numai în 1965 deplasările făcute la Biblioteca unională de patente a costat statul 3 milioane de ruble — sumă cu care s-ar fi putut crea zeci de centre de informare.

În condițiile volumului mare de publicații și documente, alegerea din diferite izvoare a unor informații complete și trimiterea lor operativă sînt de neconceput fără adoptarea unor sisteme mecanizate și automatizate privind culegerea, prelucrarea, căutarea și transmiterea informațiilor. Se prevede introducerea mașinilor electrografice de multiplicare a documentelor, care înlocuiesc un mare număr de oameni și economisesc fonduri. Se pun la punct sisteme mecanizate și automatizate de căutare a informațiilor, care pot „examina" pînă la 3000 de documente pe secundă.

RETRAGERI ÎN „RĂZBOIUL DOBÎNZILOR"?

RĂZBOIUL dobînzilor în Apus, despre care revista noastră s-a ocupat pe larg în paginile sale cu cîtva timp în urmă, nu s-a sfîrșit și are chiar toate șansele de a se mai prelungi încă. Poate tocmai de aceea hotărîrea Băncii Federale, anunțată recent la Bonn, de a reduce rata scontului cu o jumătate de procent — de la 5% la 4,5% — a produs o oarecare emoție în lumea financiară. Ea ar reprezenta după părerea unora o schimbare de direcție semnificativă; o inversare a tendințelor de pînă acum. Nu atît din punctul de vedere al efectelor pe care această măsură le-ar putea avea în economia vest-germană însăși, cît din acela al mișcării noi pe care ar fi susceptibilă s-o amorseze pe piața internațională a capitalurilor.

Anunțată încă în declarația sa din decembrie anul trecut în legătură cu programul economic al noului cabinet, de către cancelarul Kiesinger, hotărîrea a fost luată de Bundesbank abia acum, fără însă a se manifesta pentru ea vreun entuziasm deosebit. La sfîrșitul anului trecut, Blessing, președintele băncii, avertizase că după părerea sa o reducere a ratei scontului nu poate fi suficientă în sine pentru relansarea economiei.

În diferite capitale apusene însă, măsura „ieftinirii banilor" luată în R.F.G. a fost salutată cu satisfacție. În primul rînd la Londra unde cercurile de afaceri interesate fac de multă vreme presiuni asupra Băncii Angliei să reducă scontul, care se menține la nivelul exorbitant de 7%. Pledînd pentru ieftinirea creditului la ei acasă, unii economiști englezi socotesc că o asemenea măsură nu numai că ar stimula investițiile industriale pe plan intern, dar și că ar putea contribui la răsturnarea tendinței pe care o reprezintă „banii scumpi" în toată lumea, încurajînd expansiunea economică. Exporturile engleze, de care se consideră că depinde viitorul economiei, ar fi astfel și ele înlesnite.

Ridicarea ratei scontului în țările occidentale a fost însă urmarea faptului că motoarele dezvoltării economice erau pe cale să se gripeze ca efect al „supraîncălzirii", al inflației ce se generaliza pe ansamblul economiei capitaliste Aceste țări sînt însă departe de a fi în situația să renunțe la politica deflaționistă, din care măsurile restrictive în domeniul creditului și majorările în escaladă ale ratei scontului, fac parte integrantă. O dovadă este faptul că în Anglia chiar, autoritățile în momentul de față întind celor ce consideră necesară reducerea scontului, ca și mai înainte, aceeași ureche intratabilă.

Acum, cînd în R.F.G. s-a decis o asemenea măsură, se argumentează că Anglia nu ar fi putut lua ea, în mod unilateral, inițiativa, deoarece ar fi riscat să descurajeze pe investitorii străini într-o perioadă în care tribulațiile lirei nu s-au terminat. Potrivit acestui raționament alții trebuiau să dezarmeze cei dintîi.

Deși în Anglia este în prezent răspîndită părerea că o scădere a ratei scontului este iminentă, Banca centrală de emisiune nu va putea să nu țină seama de considerentele de prudență ce i le indică situația balanței de plăți care în luna decembrie se deteriorase din nou. Pe de altă parte însă, dacă Anglia nu se va hotărî la o reducere, spun unii consilieri de finanțe, poziția ei ar putea fi interpretată în străinătate ca o manifestă lipsă de încredere în perspectivele de redresare ale lirei. De aceea Băncii Angliei i se propune să scadă neapărat rata scontului, dacă nu cu mai mult, măcar cu o jumătate de procent. În general, deosebirea de nivel s-ar menține în favoarea Angliei, deoarece de la 7% cît este în prezent, rata scontului, mai ridicată aici ca oriunde, ar coborî la numai 6,5%.

În sprijinul optimiștilor care cred că este pe cale de a se înfiripa o inversare a tendinței în domeniul scontului ar mai putea fi indicat și faptul că în ultimele săptămîni, pe anumite piețe financiare internaționale, puteau fi găsite împrumuturi pe termen scurt la o rată care în negocieri ceda o jumătate de procent din quantumul ei de pînă acum. Dar în centrele cele mai active ale împrumuturilor de capital pe termen scurt — care sînt piețele de eurodolari — nu s-au înregistrat reduceri. Ca și pînă în prezent, lumea financiară din Occident continuă de aceea să-și pună întrebarea: Ce vor face S.U.A.? Sînt ele hotărîte să apeleze acum mai mult la politica bugetară pentru a frîna expansiunea, a combate tendințele inflaționiste și pentru a prezerva poziția dolarului, sau vor continua să recurgă, ca și în trecut, la măsurile monetare? O indicație în sensul unor opțiuni noi ar fi faptul că la începutul anului s-a produs, din inițiativa Administrației, o ușurare în domeniul creditelor. Situația dificilă a industriei de construcții — care fusese cea mai lovită de politica restrictivă — și perspectiva degradării situației în alte zone de investiție, constituise în acest sens un factor hotărîtor. Un alt semn ar fi măsura suprataxei fiscale propusă de președintele S.U.A. în mesajul său recent adresat Congresului. Cu toate acestea, observatori ai politicii economice a Statelor Unite apreciază că s-ar putea ca proiectul să nu fie aprobat de congresiști. Chiar dacă majorarea impozitelor va fi aprobată, ea nu-și va face simțită efectul, după cum se arată, decît abia în prima jumătate a anului 1968.

Dacă adăugăm la acestea faptul că deficitul balanței de plăți americane se menține, că rezervele americane continuă să scadă și că deci perspectivele de redresare a dolarului nu sînt azi mai sigure, supoziția că „războiul dobînzilor" pe piețele interne și externe va continua încă un timp îndelungat pare pe deplin întemeiată.

Pasul decisiv „spre dezarmare" în acest război, este așteptat de către celelalte țări occidentale din partea Statelor Unite. Dar este oare verosimilă în prezent vreo renunțare la arme a S.U.A., din propria lor inițiativă, pe indiferent care front, oricare ar fi natura acestora și oricare ar fi chipul în care sînt folosite? Celelalte state apusene știu bine că nu. Ele cunosc cum stau lucrurile în prezent. Dar important este uneori să știi nu unde te afli, ci încotro te îndrepți. Și asta-i mai greu.

Dinu HERVIAN

ANGLIA ȘI PIAȚA COMUNĂ

Ar dori, dar nu îndrăznește să sară...

(După INDUSTRIEKURIER)

• La Londra a avut loc cea de-a 4-a conferință anglo-polonă privind relațiile dintre cele două țări, la care s-a apreciat că relațiile economice și culturale bilaterale se dezvoltă în mod satisfăcător.

• O delegație de specialiști din industria ceasornicelor din Elveția a făcut o vizită în U.R.S.S., cu care prilej au fost discutate probleme legate de extinderea relațiilor comerciale și de colaborarea tehnico-științifică dintre cele două țări.

• Întreprinderea ungară de comerț exterior „Tehnoimpex" a semnat la Budapesta un contract cu un consorțiu franco-vest-german (din care fac parte grupul francez Renault și firmele vest-germane „Mahn" și „Ferrostahl") cu privire la cooperarea în vederea construirii în orașul Győr a unei uzine de motoare Diesel.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

• În primele luni ale anului 1966, comerțul Japoniei cu țările socialiste a însumat 1 163 milioane de dolari, reprezentînd o creștere de 27% față de perioada corespunzătoare din anul 1965. Volumul schimburilor Japoniei cu U.R.S.S. a sporit în această perioadă cu 22%, iar cu R. P. Chineză — cu 32%.

• La Belgrad a fost semnat un acord cu privire la colaborarea științifică între guvernele R.S.F. Iugoslavia și Italia. Se prevede dezvoltarea colaborării științifice în domeniul cercetărilor, schimbul de publicații și filme științifice, schimbul de experți etc.

• Ministrul comerțului exterior al Italiei, G. Tolloy, a anunțat că în dorința de a se extinde comerțul cu țările socialiste, a fost alcătuită o comisie care pregătește o nouă listă de mărfuri ce vor forma obiectul schimburilor cu aceste țări. Importurile Italiei din țări socialiste au sporit în ultimele 10 luni cu 18%, iar exporturile în aceste țări — cu 12%.

• La Viena a fost parafat acordul comercial pe termen lung între R. S. Cehoslovacă și Austria, care reglementează schimburile de mărfuri pe perioada 1969—1971.

• Între R. P. Bulgaria și Finlanda a fost semnat un acord comercial pe 1967 care prevede livrări reciproce în valoare de 10 milioane dolari.

• Pe baza unui contract semnat între întreprinderea de stat poloneză „Metalexport" și Atelierele și șantierele din Nantes (Franța), acestea din urmă vor livra Poloniei utilaje și materiale pentru fabricarea de saci de hîrtie pentru ciment, ce urmează a fi instalate la combinatele din Kalety și Swecie.

• Volumul schimburilor dintre U.R.S.S. și Austria a crescut în ultimii 10 ani de peste patru ori.

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

din bloc-notesul cronicarului

Jocuri-concurs pe teme economice

Necesitatea difuzării largi a cunoştinţelor economice se face resimţită pretutindeni. Presa, radio-televiziunea, jurnalele cinematografice, toate il cointeresează pe cetăţean în problemele economice şi i se adresează de cele mai multe ori intr-un limbaj de specialitate. Chiar dacă munceşte intr-un sector care de la prima vedere nu-i pune sarcini comune cu cele din economie — să zicem că face literatură — relaţiile in care-l pune viaţa zi de zi il duc neapărat, intr-un fel sau altul, la nevoia cunoaşterii economice, a insuşirii unor cunoştinţe de bază.

Această problemă şi-a pus-o de curind şi televiziunea franceză, care, drept urmare, a introdus in programele sale de simbătă după-amiază seria de „iniţieri economice". Redactorii işi propun să se ocupe de mecanismele economice fundamentale. Şi aceasta intr-o manieră care să evite ca emisiunile să devină plicticoase. Între altele, se va utiliza exerciţiul simplu şi clar, in forma jocurilor-concurs, care va cere participanţilor să aleagă, de pildă, intre trei sau patru definiţii, aceea care ar corespunde cu adevărat unei anumite noţiuni sau expresii. În plus, Institutul pedagogic francez a editat o broşură consacrată acestor emisiuni, in care apar informaţii complimentare, bibliografie, exerciţii.

În zilele noastre, din ce in ce mai mulţi sint aceia care-şi dau seama că intr-adevăr, fără cunoştinţe economice te poţi simţi, cum scrie de pildă LE MONDE, «un cetăţean mutilat».

Minusurile unui bilanţ

Sfirşitul anului 1966 a aflat toate pieţele financiare ale lumii capitaliste sub acelaşi mare semn de intrebare : va persista şi in 1967 această stare generală de recul bursier, sau tendinţele sint către redresare? Din examinarea situaţiei principalelor valori bursiere, perspectivele — cel puţin la acest inceput de an — nu par a fi dintre cele mai optimiste, mai ales dacă se ţine seama de faptul că in 1966 scăderile la cele mai importante burse au evoluat intre 9% la Londra şi 24% la Bruxelles.

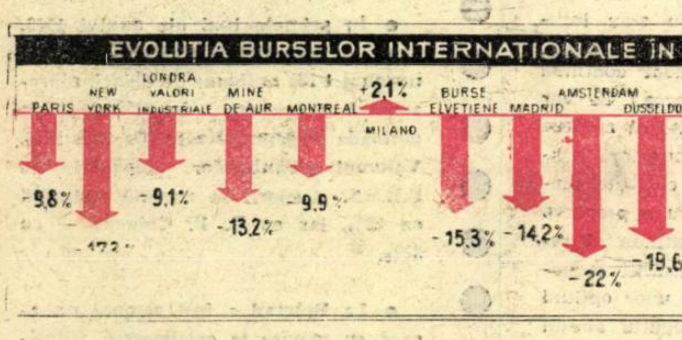

Organizatorul odihnei

Printre profesiunile cele mai „moderne" din Franţa, un loc important il ocupă şi acela de „organizator al odihnei". Deşi este de dată recentă, acestei profesiuni i se prezice un mare viitor, fiindcă — după părerea sociologilor — modul de organizare a odihnei capătă o importanţă tot mai mare in viaţa modernă.

„Organizatorul odihnei" se ocupă de toate problemele care se pot ivi intr-o colonie, intr-un club, intr-o excursie : el rezolvă treburile organizatorice şi administrative, este instructor sportiv şi animator cu ocazia reuniunilor serale. Candidaţii sint recrutaţi din toate cercurile şi profesiunile, de preferinţă dintre persoane comunicative, care cunosc cite puţin din toate şi care sint atraşi de viaţă, de natură ; cei mai buni dintre ei devin adevăraţi pionieri ai organizării optime a petrecerii timpului liber.

Notă discordantă

În toiul sărbătorilor de iarnă rezultatele unei anchete intreprinse de Camera de comerţ din Birmingham (Anglia) au adus o notă neplăcută, in discordanţă cu ambianţa festivă. Din cele 1 000 firme industriale şi comerciale interogate cu privire la perspectivele economice, peste 60% consideră că in următoarele şase luni situaţia va deveni „mai proastă sau mult mai proastă", 25% că ea va rămine aceeaşi şi numai 8% din firme se aşteaptă la o ameliorare.

O proporţie foarte ridicată — 73% — din conducerile intreprinderilor prelucrătoare sint de părere că numărul comenzilor se va reduce, iar 40% se aşteaptă să fie nevoite să-şi reducă personalul.

Confruntate de o piaţă internă in stagnare, cele mai multe din intreprinderile amintite speră să-şi imbunătăţească situaţia pe calea exportului : 20% din firme consideră că vor reuşi să exporte mai multe mărfuri, 53% nu se aşteaptă să vindă decit o cantitate identică cu cea din 1966, iar 14% apreciază că vinzările peste hotare vor scade in următoarele şase luni.

MARGARINA

ULTIMA treime a secolului a debutat in Statele Unite intr-o atmosferă de „pesimism morocănos". In această privinţă, peste ocean nu existau la inceputul lui 1967 prea multe dispute. Deschiderea sezonului politic prin lucrările celui de-al 90-lea Congres şi seria mesajelor prezidenţiale n-a avut darul să modifice ambianţa. Chiar şi in rindul economiştilor predomină incertitudinea. In ce-l priveşte, „Wall Street-ul se teme că expansiunea economică, care a bătut toate recordurile de durată, nu poate continua fără inflaţie, care este considerată in cercurile bursiere ca fiind strins legată de războiul din Vietnam" (LE MONDE). De altfel nu există latură majoră a situaţiei din Statele Unite, care, intr-un fel sau altul, să nu fie afectată de agresiunea din Vietnam. Pe plan politic ea a creat şi accelerat „criza de incredere in administraţie". Pe plan social, a muşcat adinc in programul mult trimbiţat al „Marii Societăţi". Un sondaj recent in rindul cadrelor locale din partidul democrat relevă că, ele atribuie recului in alegerile legislative şi de guvernatori din noiembrie anul trecut, tocmai scepticismului şi dezamăgirii provocate de acest program. In 1966, producţia industrială a atins un nivel record. Principalul stimulent a rămas legat tot de războiul din Vietnam. Un sfert din noile investiţii s-au bazat pe creşterea comenzilor cu caracter militar. Preşedintele Consiliului experţilor economici ai Casei Albe, Gardner Ackley, declara : „In afară de cazul in care incetează efortul militar in Vietnam, nici o recesiune nu e de prevăzut in 1967". Alţi economişti americani sint mai puţin categorici. Pentru prima oară a apărut afirmaţia că, o recesiune ar putea interveni chiar dacă războiul continuă. O asemenea perspectivă e intrevăzută spre sfirşitul anului, mai ales dacă se va manifesta o scădere a investiţiilor şi va continua incetinirea producţiei in industria de automobile şi a construcţiei de locuinţe. Deocamdată, astfel de discuţii au mai mult un caracter academic şi nici un economist de frunte nu se hazardează a face pronosticuri categorice. Dar există o majoritate care inclină să dea ca certă continuarea incetinirii activităţii economice in raport cu anul care a trecut.

Pentru Charles E. Reeder, preşedintele lui National Association of Bussiness Economists „principala problemă in 1967 va fi, cum să se trateze ameninţarea continuă a creşterii preţurilor — sau inflaţia — avind in faţă un ritm incetinit al creşterii economice". Cit priveşte principala problemă economică a Statelor Unite, in 1967, pe tărîm extern, ea va fi deficitul balanţei de plăţi. Numai că, afirmă Reeder, „nu există o soluţie uşoară a acestei probleme. Un atac pe scară largă va fi necesar. Acesta va trebui să includă temperarea continuă a scurgerii fondurilor guvernamentale şi particulare, eforturi mai mari de a stimula exportul de bunuri şi servicii al Statelor Unite şi, posibil, unele restricţii la import. Lupta impotriva inflaţiei interne este legată de această problemă, dată fiind necesitatea de a intări poziţia noastră competitivă pe plan internaţional". In ce măsură un asemenea punct de vedere se identifică cu cel al Administraţiei, nu se ştie incă. Mulţi observatori apreciază insă, după mesajul prezidenţial asupra „Stării Uniunii", că 1967 va fi un an de „ajustare" şi de reexaminare a unor programe deja anunţate.

Anul trecut, mesajul a promis „tunuri şi unt". Cind preşedintele a făcut acum bilanţul, reluind o expresie a lui Abraham Lincoln, a dorit să răspundă intrebării : „unde ne aflăm şi spre ce tindem ?". S-a putut lesne observa că numai prima parte a promisiunii a fost realizată şi depăşită. Ceea ce de altfel nu era o noutate. După expresia cunoscutului comentator James Reston, mesajul de anul acesta promite „tunuri şi margarină". E drept că „tunurile" vor aduce destulă frişcă pe torta comenzilor militare. Cit priveşte „margarina" se ştie că ea are doar consistenţa, aspectul, gustul şi mirosul untului. Deocamdată e clar că, in exerciţiul financiar care incepe la 1 iulie, americanii vor avea de făcut faţă unei suprataxe fiscale de 6%. Astfel, deficitul bugetului viitor ar urma să fie menţinut la 8,1 miliarde, faţă de 12,5 miliarde — cit ar fi reprezentat de fapt, dacă nu intervenea majorarea impozitelor. Suprataxa este concepută şi ca o barieră in calea creşterii rapide a preţurilor. Pentru cheltuielile militare in Vietnam care se cifrează la 25 de miliarde de dolari, sporirea impozitelor va aduce o contribuţie financiară modestă. Dar, pe plan psihologic este evident că, măsura are, in concepţia iniţiatorilor ei, menirea să determine convingerea responsabilităţii generale in purtarea războiului, intr-un moment in care, diviziunea in ţară se adinceşte tocmai in această problemă crucială.

S-ar putea ca in cele din urmă, politica „tunuri şi margarină" să fie acceptată in noul Congres. Dar prin aceasta, incertitudinea americanilor asupra perspectivelor politice şi economice in noul an, nu va fi diminuată cu nimic.

Eugen PREDA

În S.U.A. şi Anglia scurgerea aurului continuă

Aurul din rezervele Băncii Angliei a scăzut în luna decembrie 1966 cu 65 milioane lire sterline, în ciuda unei oarecare stabilizări în ultima vreme a monedei. Unele comentarii engleze susţin că noile pierderi în aur s-ar datora tocmai întăririi lirei, fapt care a încurajat trezoreria să reînceapă plăţile in contul imprumuturilor postbelice primite din partea S.U.A. Se afirmă că altfel rezervele de aur ar fi continuat să sporească, deşi, din cauza „crizei rhodesiene", nu în ritmul din lunile anterioare.

Se pare că plăţile Angliei nu au uşurat însă în mod sensibil situaţia rezervelor în aur ale S.U.A., deoarece, potrivit celor anunţate de Banca Federală, ele au scăzut de asemenea. În noiembrie 1966, scăzuseră cu 49 milioane de dolari, totalul ieşirilor de aur de la 1 ianuarie 1966 ridicîndu-se la 544 milioane. În aşa fel încît rezervele americane în aur, la finele lui noiembrie, nu mai erau decit de 13 262 milioane de dolari.

Stop — exodului materiei cenuşii

Îngrijorat de exodul oamenilor de ştiinţă, în special către S.U.A., sir Paul Chambers, preşedintele societăţii engleze „Imperial Chemical Industries", a propus recent o colaborare mai strînsă între ţările vest-europene, în vederea frînării acestui fenomen.

Această colaborare — sublinia Paul Chambers — trebuie să fie sprijinită de guvernele ţărilor interesate, in sensul stimulării tinerilor tehnicieni şi specialişti şi atragerii lor să-şi desfăşoare activitatea in Europa. El a sugerat crearea unor burse destinate studiilor superioare şi cercetării ştiinţifice, disponibile pe plan de reciprocitate în marile centre europene de cercetare, in special Anglia, R.F.G., Olanda, Franţa şi Elveţia. Pe de altă parte, directorul general al Consiliului Naţional al dezvoltării economice din Anglia şi-a manifestat intenţia de a pleca in curind în Statele Unite pentru a convinge pe tinerii englezi aflaţi la studii in S.U.A. să se intoarcă in patria lor.

Femeia in viaţa profesională

Institutul de filozofie şi sociologie al Academiei de ştiinţe din R. P. Polonă şi-a consacrat unul din studiile sale situaţiei sociale a femeii în lume.

Indiferent dacă este vorba de ţări socialiste sau capitaliste — apreciază autorii studiului — in acest domeniu se inregistrează următoarele fenomene : creşterea rapidă a ponderii femeilor in cadrul populaţiei active, sporirea numărului lucrătoarelor intelectuale in principalele ramuri ale economiei, ridicarea procentului femeilor salariate măritate, cu sau fără copii, in raport cu efectivul total.

O trăsătură deosebită pentru ţările socialiste o constituie ponderea mai mare a femeilor care activează în domeniul medical şi cel ştiinţific. Statistici de acum cîţiva ani, dar valabile şi în prezent, confirmă această tendinţă : dacă puţine femei americane se indreaptă spre profesia medicală (în Statele Unite 5% din doctori sint femei) sau spre cariera de inginer, in U.R.S.S. 79% din doctori şi 32% din ingineri sint femei.

Pescuitul coboară în adincuri

În vederea sporirii producţiei de peşte, Institutul pentru pescuitul maritim din Rostock (R.D.G.) efectuează cercetări cu privire la posibilităţile de pescuit la adîncimi mai mari de 600 de metri. Începind din acest an, flota de pescuit din R.D.G. va pune în aplicare metode tehnice recent elaborate de institut, ceea ce îi va permite — după cum arată BERLINER ZEITUNG — să pescuiască bibanul roşu chiar la o adîncime de 800 m. Prin pescuitul la mari adîncimi, se urmăreşte obţinerea unei recolte mai bogate în regiunea Labrador, Groenlanda de vest, cit şi în zona de coastă a Africii de sud-vest.

C. GRIGORE

viaţa economică

Săptăminal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor şef), P. Alexiu N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor şef adjunct), D. Dumitriu (redactor şef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din intreprinderi şi instituţii.
Tiparul : Intreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.
40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 4 (180)
VINERI
27 ianuarie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 pagini • 2 lei

INVESTIȚIILE DIN 1967 — HOTĂRÎTOARE PENTRU REALIZAREA ÎNTREGULUI CINCINAL

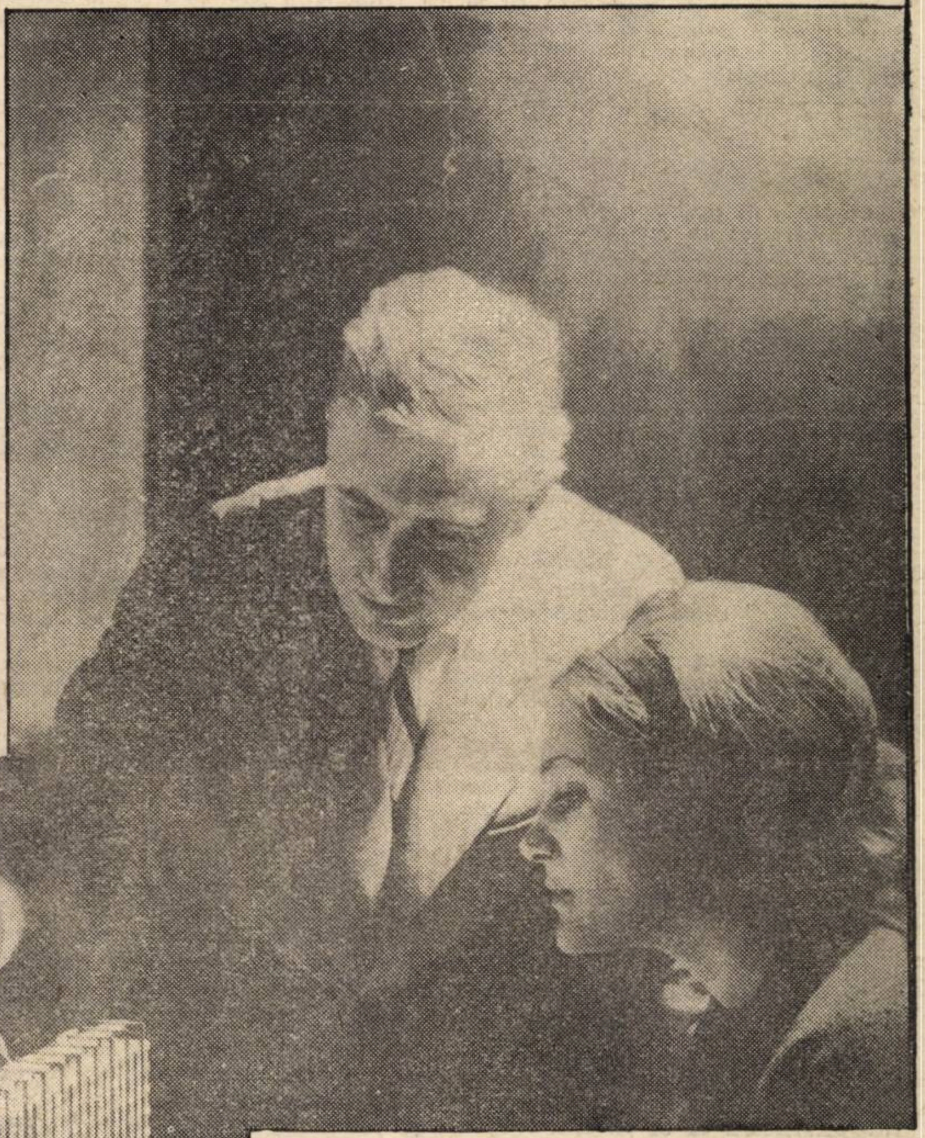

ÎN PAGINILE 12-13

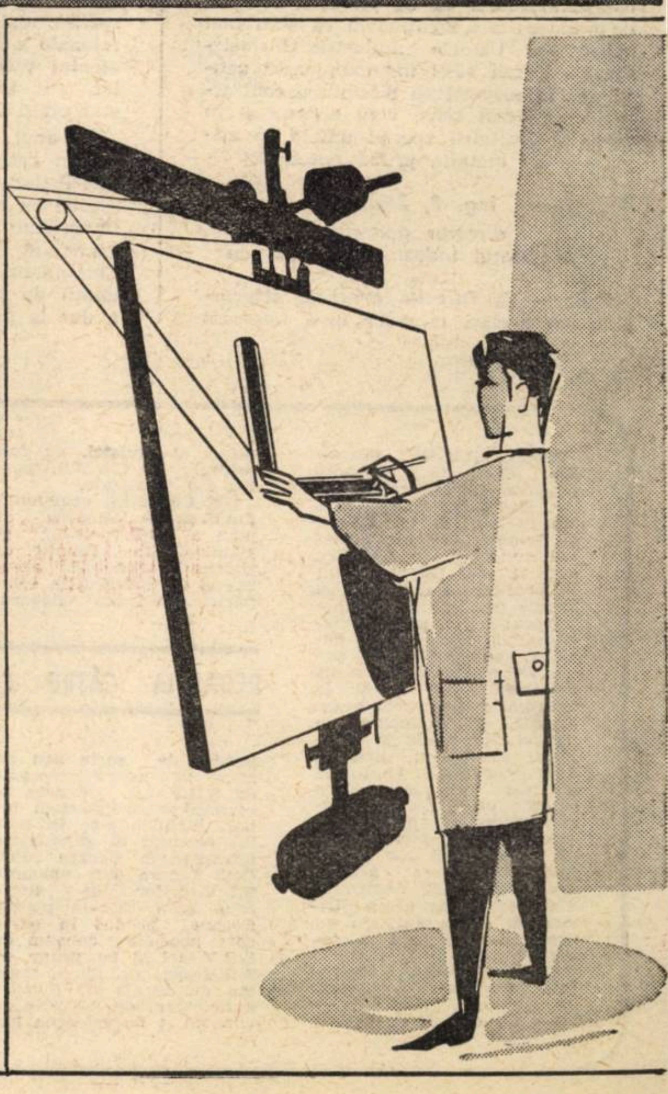

Consfătuire consacrată activității de proiectare în domeniul construcțiilor

REFERATUL PREZENTAT DE TOVARĂȘUL PETRE BLAJOVICI

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

ZESTRE ACTIVĂ

„Mașinile și utilajele – cum sînt ele folosite ?"

(Nr. 40/1966)

Pentru îmbunătățirea activității pe linia folosirii mai bune a mașinilor și utilajelor, am luat și vom lua o serie de măsuri, dintre care menționăm : echilibrarea schimburilor, analize în fiecare secție pentru depistarea utilajelor și mașinilor încărcate insuficent ; soluții pentru o mai bună organizare a muncii la secția de reparații și bazele de întreținere ; îmbunătățirea metodologiei de planificare, elaborarea și aplicarea tehnologiei de execuție a sapelor cu role și mașinilor speciale. Se vor lua măsuri de înlăturarea lipsurilor nemotivate de la serviciu, cît și pentru întărirea răspunderii în ce privește buna întreținere a mașinilor și utilajelor.

ing. D. NISTOR
director general
Uzina „1 Mai"-Ploiești

Colectivul de conducere a stabilit sarcini precise pentru reorganizarea locurilor de muncă, completarea mașinilor cu muncitori, îmbunătățirea activității de întreținere și reparații etc. Pe linia organizării superioare a producției și a muncii, au fost întocmite și înaintate forului tutelar, spre avizare, o serie de studii tehnico-economice.

Socotim necesar să arătăm că întîmpinăm o serie de greutăți în asigurarea cu muncitori calificați în meseriile de strungari, frezori, lăcătuși, mecanici etc. Se cere, deci, ca numărul celor școlarizați să fie sporit.

C. TUDOR
director
Uzina mecanică-Teleajen

În cadrul uzinei noastre există posibilități pentru creșterea indicilor de utilizare a capacității utilajelor. Sperăm într-o colaborare fructuoasă cu uzinele ce au un grad mai mare de echipare și cu institutele de cercetări și vom stimula o preocupare continuă a colectivului nostru pentru a realiza un indice mediu de utilizare a utilajelor la nivelul cerințelor actuale.

Petre HOISAN
inginer șef
Uzina mecanică-Buzău

S-a studiat, pentru a veni în ajutorul Uzinei mecanice-Cîmpina, problema tratamentului termic și s-a indicat cum trebuie efectuat acest tratament, fără să scadă productivitatea utilajului, dar obținîndu-se caracteristici mecanice corespunzătoare. În ce privește livrările de produse finite, menționăm că s-au luat măsuri ca Uzinele „Industria Sîrmei"-Cîmpia Turzii să-și îmbunătățească activitatea în respectarea disciplinei contractuale. În acest sens, vom acționa și în direcția sprijinirii acestei unități în asigurarea cu materia primă necesară.

ing. P. ZIMBRAN
director general în
Ministerul Industriei Metalurgice

P. S. — Și Direcția generală siderurgică din același minister ne-a informat că a cerut combinatelor siderurgice din Hunedoara și Reșița să depună eforturi mai mari în respectarea obligațiilor contractuale și, în același timp, să livreze beneficiarilor laminate de cea mai bună calitate. Este un deziderat al tuturor beneficiarilor.

NU ORICE VALORIFICARE

„Rolul economic al contractelor"

(Nr. 41/1966)

Aspectele reliefate în articol se regăsesc și în cazul cooperativei agricole din Siliștea Crucii care, în anul 1966, a întîmpinat greutăți în valorificarea producției.

Din cele 100 tone de ceapă și 50 tone de cartofi timpurii, de pildă, Oficiul raional de valorificare a legumelor și fructelor-Băilești nu a preluat decît 75 tone ceapă și 31 tone cartofi, deoarece „nu a avut posibilități de desfacere". Nerespectarea graficelor de preluare a legumelor-marfă a prelungit perioada de dezvoltare a cartofilor timpurii pînă la începutul lunii octombrie 1966, iar 25 tone de ceapă au fost distribuite membrilor cooperatori, care nu aveau nevoie de acest produs.

ECOURI · ECOURI · ECOURI ·

Efectuarea recepționării produselor legumicole la diferitele centre ale Oficiului raional-Băilești, și nu „loco-grădină" conform prevederilor contractuale, a angajat cooperativa agricolă Siliștea Crucii la cheltuieli suplimentare și uneori inutile pentru transportul lor. La 31 august 1966 a fost refuzată cantitatea de 7000 kg ceapă uscată, care a fost transportată la centrul Băilești și apoi înapoi. Numai în ziua respectivă cheltuielile cu autocamioanele s-au ridicat la 700 lei, la care trebuie să adăugăm și valoarea zilelor-muncă cheltuite pentru încărcare și descărcare.

Este cazul să amintesc că și alte cooperative agricole nu au putut valorifica întreaga producție-marfă din 1966 : cooperativa agricolă din Ciorolași — 8 tone de ceapă și 5 tone de usturoi, cea din Cerăt — 30 tone de ceapă și altele.

Pe de altă parte, la beneficiari s-a împămîntenit practica de a nu se confirma calitatea produselor și prețul lor în momentul predării mărfii, ceea ce face ca nu întotdeauna acestea să corespundă situației de fapt.

Iată de ce consider util și necesar **un sprijin mai eficient din partea Uniunii raionale a cooperativelor agricole în domeniul valorificării legumelor și fructelor**, atît prin organele comerciale de stat, cît și direct pe piață.

În anul 1966 am întîmpinat greutăți și din cauza Combinatului de zahăr și ulei-Podari. Noi cultivăm în fiecare an 200 ha cu sfeclă de zahăr, care ne aduce importante venituri bănești. Întocmirea graficului de livrare a sfeclei de către Combinatul Podari numai pe baza capacității de producție a fabricii de zahăr a dus la prelungirea perioadei de recoltare pînă după data de 1 noiembrie pe o suprafață de circa 100 ha. Nu ar fi fost oare practic să se recolteze mai timpuriu și să se procedeze la însilozarea temporară a producției de sfeclă în apropierea stațiilor de cale ferată ? În felul acesta ar fi fost reduse substanțial pierderile, iar recoltatul s-ar fi efectuat în condiții mai bune.

ing. M. VILAU
cooperativa agricolă de producție
Siliștea Crucii, regiunea Oltenia

I.C.I.L.-Craiova a luat măsuri pentru eliminarea lipsurilor semnalate. Amintim cîteva asemenea măsuri : sancționarea celor vinovați de nepreluarea laptelui din cadrul cooperativelor agricole și achitarea sumelor reprezentînd valoarea cantităților care nu s-au putut valorifica în alt mod ; stabilirea unui program precis de recepționare a laptelui ; întărirea controlului asupra centrelor I.C.I.L. pentru respectarea parametrilor calitativi ai produselor ; instruirea practică a recepționerilor pentru îmbunătățirea activității lor ; dotarea centrelor de preluare a laptelui cu aparatura necesară.

Problemele ridicate și propunerile făcute în articolul citat vor contribui la stabilirea în comun (de I.C.I.L.-Craiova și unitățile agricole furnizoare de lapte) a unor măsuri pentru îmbunătățirea activității în acest domeniu.

Direcția generală a industriei laptelui va urmări — prin delegații care se vor deplasa pe teren — respectarea obligațiilor contractuale și, în același timp, va stabili măsurile necesare pentru îmbunătățirea aprovizionării cu materie primă a I.C.I.L.-Craiova.

ing. T. BOERESCU
director tehnic în
Ministerul Industriei Alimentare

TURISTUL PRETINDE

„Ce se mai așteaptă de la comerțul cu materiale turistice"

(Nr. 40/1966)

Pentru anul 1967 vom asigura un sortiment mai larg de articole turistice, atît din producția industriei noastre, cît și din import. Sînt deja contractate trei modele de corturi și sînt în curs de omologare încă cinci tipuri noi.

Cu toate că s-a cerut industriei ca țevile de ancorare să fie executate din duraluminiu, acestea nu se pot confecționa, deocamdată, decît din țeavă de oțel. Deci, nici pentru anul 1967 nu avem posibilitatea să asigurăm un cort alpin izoterm de 3 persoane care să nu depășească 4—5 kg.

În ce privește articolele pentru alpinism (corzi, colțari, pitoane) subliniem că solicitările nu justifică angajarea industriei la o producție de serie.

Pentru remedierea calității schiurilor din producția internă, C.I.L.-Reghin a realizat 2 modele noi, care au fost omologate de U.C.F.S. și vor intra în rețeaua comercială începînd cu anul 1967. Totodată, menționăm că pentru anul 1967 s-a asigurat din producția internă și import un volum sporit și din alte articole pentru turism și camping, ca de exemplu : mobilier camping (mese și scaune pliante, paturi pliante), umbrele de plajă, vase bucătărie camping, răcitoare portabile, hamace etc. În ce privește desfacerea articolelor de turism-camping, preconizăm ca începînd cu anul 1967 vînzarea acestora să se facă cu expunere deschisă la cîteva magazine reprezentative din București și alte orașe.

ing. D. DRAGOMIR
director general adjunct în
Ministerul Comerțului Interior

CU ACTE ÎN REGULĂ, DAR FĂRĂ BIROCRAȚIE

„Mijloace fixe fără destinație"

(Nr. 47/1966)

În articol se arată că între unele gospodării agricole de stat au loc transferuri de utilaje fără documente, de unde decurg o serie de implicații financiare. Exemplul trasferării unui uscător de furaje de la G.A.S. Afumați la G.A.S. Glina și necalcularea amortismentului din lipsă de documente este semnificativ.

Din analiza făcută de Departamentul Gostat asupra acestui caz a reieșit că acțiunea întreprinsă de Trustul Gostat pentru aprovizionarea Capitalei a fost justificată, datorită faptului că G.A.S. Glina (care avea în planul său de cultură lucernă irigată, dar nu avea efective de animale), urma să valorifice lucerna sub formă de făină la alte gospodării de stat. Această acțiune nu a fost, însă, finalizată, atît din vina trustului, cît și a Gospodăriei de stat Afumați, care nu au întocmit formele de transfer, încălcînd astfel prevederile ordinelor în vigoare privind transferarea utilajelor și calcularea amortismentelor.

Întrucît cele două unități nu mai au lucernă irigată în planul de cultură pe anul 1967, Departamentul Gostat, în cadrul acțiunii de redistribuire a unor fonduri fixe devenite disponibile în anul 1966, a luat măsura de a transfera acest uscător altei gospodării care are nevoie de el.

Referitor la aspectul remarcat în articolul citat, și anume că Întreprinderea regională Agrosem-București plătește nejustificat amortismente pentru fonduri fixe care nu mai sînt în funcțiune de ani de zile (stațiile de egrenat bumbac, precum și utilajele pentru protecția plantelor), socotim că sesizarea făcută este justă.

Consiliul Superior al Agriculturii a luat măsura ca toate departamentele și unitățile centrale să inventarieze fondurile fixe disponibile în vederea scoaterii lor din inactivitate, atît prin redistribuirea lor între unitățile Consiliului și ale altor ministere, cît și prin casarea lor. Această acțiune este în curs de desfășurare și considerăm că o serie de aspecte negative ce s-au manifestat în acest domeniu vor fi eliminate în anul 1967.

În concluzie, apreciem că problemele ridicate în articolul publicat în revista „Viața economică" sînt juste și ele au venit în sprijinul activității economice a unităților noastre.

ing. I. COSTEA
director tehnic,
Consiliul Superior al Agriculturii

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Mihai MEIANU, muncitor Uzina de reparații Craiova — La scrisoarea dv., Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii răspunde următoarele : În conformitate cu pct. 11 din Regulamentul de acordare a recompensei anuale pentru vechime neîntreruptă și muncă ireproșabilă în ramura minieră, angajații care părăsesc serviciul în urma pensionării au dreptul la cota-parte din recompensa anuală, proporțională cu timpul lucrat de la începutul anului și pînă la data pensionării. Faptul că ați fost transferat la o unitate unde nu se acordă recompensă pentru vechime neîntreruptă și muncă ireproșabilă nu determină pierderea acestui drept, deoarece transferul s-a efectuat în urma pensionării de la unitatea cu drept de acordare a recompensei.

C. COJOCARU, economist, Corbeni — O serie de propuneri ale dv. ca și ale altor cititori și colaboratori ai revistei, au fost reținute de C.S.M.S. pentru a fi analizate.

Gh. CIORNEI, economist, Colibași, — Valoarea de plan a S.D.V.-urilor se stabilește în funcție de procesul tehnologic aprobat și de specificația echipării fabricării fiecărui produs de serie sau de masă care necesită consum de S.D.V.-uri. Valoarea acestora se recuperează lunar, incluzîndu-se în prețul de cost al produselor fabricate în fiecare lună. Cota lunară din valoarea S.D.V.-urilor se stabilește prin calcule pentru fiecare produs în parte care necesită consum de S.D.V.-uri și pe grupe de S.D.V.-uri, ținîndu-se seama de durata de folosire a acestora, de normele de consum și de valoarea lor.

C. FLOREA, București — Funcția de merceolog I pentru care vi s-a dat aprobarea de menținere prin derogare de la prevederile indicatorului de studii — nu este echivalentă cu funcția de șef de birou (pentru care, de asemenea, nu îndepliniți condiția de studii). Așadar, nu puteți fi promovat în funcția de șef de birou decît la completarea studiilor medii.

ing. Ion ȘOȘEA, Uzina mecanică Turnu Severin — Întrucît echipamentele de protecția muncii — respectiv : căștile antifon și electroizolante — nu se fabrică în țară, ele trebuie să fie prevăzute la import în timp util.

Institutul de cercetări și proiectări pentru mașini de transportat și ridicat din Timișoara are sarcina să elaboreze un studiu privind realizarea unor dispozitive de siguranță pentru limitarea sarcinii la instalațiile de ridicat cu caracteristici tehnice superioare față de cele existente. După stabilirea tipului de blocare optim se va trece, în anul 1968, la generalizare. Tot în avizul la studiul tehnico-economic amintit, sînt prevăzute și sarcinile de proiectare și fabricare (la „Electroaparataj"—București și Uzina mecanică din Timișoara) a următoarelor dispozitive de siguranță (lucrări incluse în planul tehnic al acestor uzine): limitatorul de cursă cu pîrghie pentru circuite secundare de 6 A ; limitatorul de cursă pentru circuitul principal de 60 A și 100 A ; limitatorul de cursă cu șurub de 260 A ; limitatorul de cursă cu gabarit redus.

Neculai POPA, economist, Combinatul petrochimic Ploiești — Direcția generală a industriei petrochimice din M.I.Ch. ne spune că „eventualele modificări în folosirea posturilor de maiștri principali se pot face cu aprobarea forului tutelar, care analizează necesitatea locurilor de muncă propuse pentru a fi încadrate cu cadrele respective, precum și respectarea actelor normative în vigoare."

Emil IONESCU, economist, Pitești. — Prin studii medii de specialitate, în sensul art. 7 al. 1 din Decretul nr. 634 din 14 septembrie 1957, se înțelege absolvirea școlii medii tehnice financiare, a liceului comercial, a școlii de administrație militară și a școlii comerciale elementare completată cu cursul seral. Liceul teoretic (școala medie de cultură generală) nu se încadrează în categoria unităților de învățămînt de specialitate.

Absolvenții facultății de drept, cu stagiu de cel puțin trei ani în funcții economice (pentru care sînt prevăzute studii superioare economice), au dreptul să se prezinte la examenul de experți-contabili.

ing. Cornel PRELIPCEANU, C.A.P. „8 Mai", comuna Bătrînu, raionul Teleajen, regiunea Ploiești — Întrucît au fost elaborate recomandările Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție cu privire la retribuirea muncii personalului de conducere și administrativ, considerăm că problema ridicată de dv. (retribuirea muncii șoferilor) a fost rezolvată.

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

DOUĂ DECADE — BUNE! DAR RESTUL?

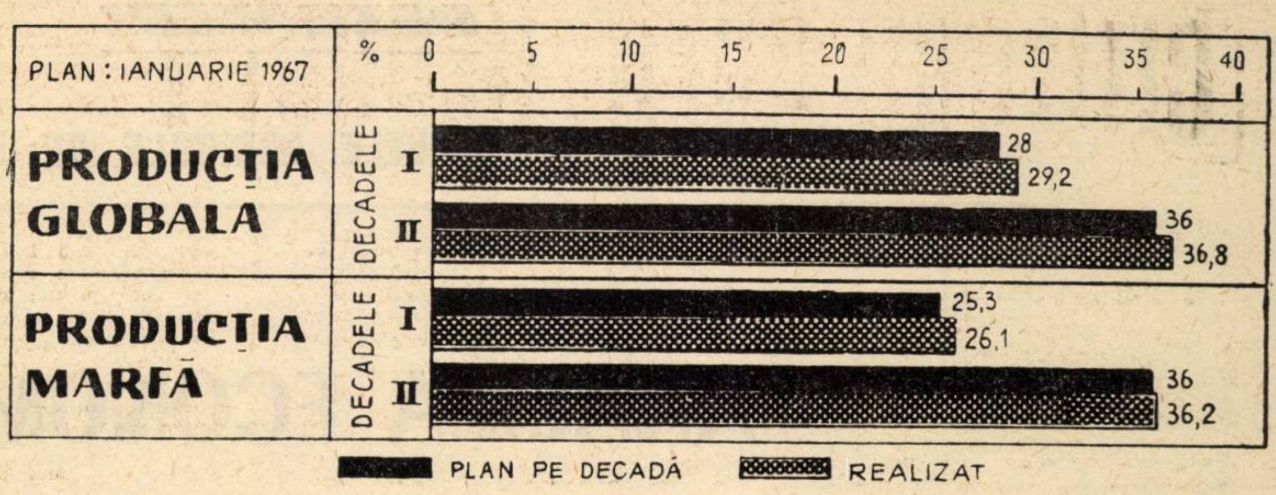

Uzina de mașini electrice–București. Cum și-a realizat această uzină planul de producție în primele două decade ale lunii ianuarie? Cifrele puse la dispoziție de Serviciul plan al uzinei (prezentate în graficul nostru) ne-au arătat că întreprinderea a început cu succes al doilea an al cincinalului. Prima și cea de-a doua decadă a lunii în curs s-au încheiat cu realizarea și depășirea sarcinilor de plan la producția globală și marfă.

În prezent, însă, uzina întîmpină unele dificultăți. Este vorba în primul rînd de o neînțelegere cu Uzina „Timpuri noi" din Capitală. Această uzină a primit un plan departamental de colaborare pe trim. I, prin care se stabilește să livreze U.M.E.B. 220 tone fontă turnată. Din această cantitate însă, Uzina „Timpuri noi" refuză să contracteze 75 tone, ceea ce reprezintă 500 carcase necesare pentru motoare. Înseamnă deci că U.M.E.B. nu-și va putea realiza planul pe cea de-a III-a decadă și chiar luna februarie. Îndeplinirea planului pe primele două decade ale lunii ianuarie se datorește faptului că uzina a avut un stoc de carcase care în prezent s-a terminat. Așa că în cea de-a treia decadă s-a creat o situație dificilă: încă din 23 ianuarie unele secții – strungărie și bobinaj – au intrat în goluri de producție.

O altă deficiență care ar putea influența negativ, atît planul decadei a III-a, cît și al întregului trimestru: după cum se știe, legal, repartițiile de feroase și neferoase ar trebui date de către ministere cu 45 zile înainte de începutul trimestrului. Și totuși în uzină doar circa 60% au fost primite în termenul legal, iar restul în prima lună a trimestrului. O consecință negativă a repartizărilor întîrziate este că în prezent U.M.E.B. are o serie de litigii cu combinatele siderurgice Reșița, Hunedoara și Baza I Hunedoara. Acestea au dat termene la repartițiile pe trimestrul I la... 25 martie. Or, cu astfel de greutăți, se naște o întrebare firească: va mai putea U.M.E.B. să-și realizeze ritmic planul?

O CERINȚĂ CALITATIVĂ

PERFECȚIONAREA ȘI MODERNIZAREA ACTIVITĂȚII DE ORGANIZARE

O ACTIVITATE creatoare multilaterală, desfășurată în toate domeniile și verigile, este fenomenul care caracterizează pregnant etapa care a urmat Congresului al IX-lea al P.C.R. Muncă colectivă de analiză, de căutări de soluții, de impulsionare și îndrumare permanentă... Un climat de strădanii și creații colective care pun accent deosebit pe latura calitativă.

În cadrul lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, s-a subliniat cu tărie că în stadiul actual de dezvoltare a țării noastre este indispensabilă ridicarea calitativă a întregii activități economice.

Înfăptuirea acestei cerințe reclamă specialiștilor să pătrundă realitățile economice, să folosească instrumente perfecționate de analiză, capabile să surprindă întreaga complexitate a fenomenelor, care să permită prevenirea deficiențelor ce apar inerent în cadrul procesului de creștere economică rapidă, să perfecționeze continuu activitatea economică.

Efortul sporit de investiții al statului nostru în anii cincinalului obligă la asigurarea cadrului organizatoric care să creeze condițiile obținerii maximului de rezultate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat la Conferința organizației de partid a orașului București că **„un mijloc important de valorificare a rezervelor pe care le avem în întreprinderi este îmbunătățirea continuă a organizării producției la nivelul cerințelor științei și tehnicii contemporane, folosirea maximă a utilajelor și suprafețelor de producție, mecanizarea și automatizarea, introducerea mașinilor de programare și calcul electronic, care constituie astăzi o necesitate imperioasă a economiei moderne".**

Traducerea în viață a acestei indicații și-a găsit expresia în intensificarea preocupărilor pentru perfecționarea activității de organizare. Astăzi, există convingerea unanimă că printr-o organizare riguroasă pot fi obținute rezultate economice deosebite. Exemplele sînt numeroase. M-aș opri la unul singur: preocupările și realizările Fabricii de Confecții și Tricotaje-București. Prin reorganizarea pe baze științifice a producției secțiilor de confecții, se preconizează ca, în comparație cu sarcinile stabilite pentru anii 1967—1970, să fie obținută cu aceleași mijloace o producție suplimentară în valoare de peste un miliard lei, productivitatea valorică pe salariat să fie mai mare cu 11%, iar la producția comparabilă să se realizeze economii la prețul de cost de peste 35 milioane lei și un plus de acumulări de aproape 248 milioane lei. Sînt rezultate care pledează convingător pentru o activitate de organizare desfășurată metodic, pe baze științifice.

În întreprinderi au fost create colective care au ca sarcină studierea și găsirea celor mai bune forme de organizare menite să asigure obținerea unor rezultate superioare. În unele regiuni ale țării, sub îndrumarea comitetelor regionale de partid, au fost organizate schimburi de experiență între întreprinderi pe problemele de organizare. Multe întreprinderi au obținut rezultate economice care ilustrează eficacitatea acestei activități și constituie argumente în favoarea desfășurării ei permanente. Dar trebuie făcut tot mai mult...

● Un cadru organizat — organizării

La un congres pe probleme de organizare se afirma că „un lucru deja făcut este învechit prin însuși faptul că a fost făcut". Această aserțiune își găsește tot mai mult înțelegerea necesară la cei ce se preocupă de organizare.

Organizarea nu este o activitate care poate să conceapă sisteme și soluții veșnic valabile și nici să accepte o preocupare desfășurată numai ca o campanie. Au existat cazuri cînd colectivele constituite în întreprinderi pentru a se preocupa de organizare s-au autodizolvat după ce au întocmit un plan de măsuri tehnico-organizatorice.

Pentru a obține rezultate satisfăcătoare în organizare, se cere să-i asigurăm acestei activități, în primul rînd, o permanență, adică găsirea unui cadru propriu în care să fie desfășurată această activitate. Asemenea servicii există în întreprinderile noastre, ele trebuind doar profilate astfel încît să poată face față, în condițiuni optime, noilor sarcini care le revin prin extinderea acestor preocupări și trecerea lor pe baze tot mai științifice.

Și in țările capitaliste se desprinde tendința evidentă ca întreprinderile industriale, în special cele mari și mijlocii, să-și constituie în cadrul lor compartimente proprii de organizare care să desfășoare o activitate permanentă în întreprindere, deși există instituții specializate care se însărcinează cu organizarea întreprinderilor. Acest serviciu nu trebuie să fie conceput ca un serviciu administrativ și nici ca unul de gestiune, ci ca un serviciu funcțional, care se preocupă de ameliorarea tuturor laturilor activității întreprinderilor. În aceste condiții, sarcinile principale ale serviciului sînt înainte de toate de analiză, de concepții și, din acest punct de vedere, el se asimilează mai mult cu un serviciu de studii și cercetări. De altfel, înseși metodele folosite (observarea, analiza, selecția, sinteza, experimentarea, controlul) sînt metode proprii cercetării.

Un fapt este însă evident. Dat fiind cîmpul vast de acțiune, multitudinea problemelor de soluționat, îmbrățișînd toate laturile de activitate ale întreprinderii, serviciul de organizare nu poate soluționa singur, în mod corespunzător, toate aspectele organizării. Astfel, dacă în faza de observare și analiză critică a stadiului actual inițiativa aparține serviciului de organizare, în faza de diagnostic și întocmire a proiectului. deci în faza în care se recurge la analiză, selecție și sinteză, colaborarea cu celelalte servicii ale întreprinderii și în special cu cele tehnice, de concepție, de planificare și de producție devine un imperativ.

De altfel, și în cadrul lucrărilor celui de-al XIII-lea Congres Internațional pentru organizarea științifică, care a avut loc în 1963 la New York, se arăta că este necesară promovarea unei colaborări strînse a lucrătorilor științifici și de proiectare, cu economiștii și inginerii organizatori ai producției. În viitor nu credem că va fi posibil să fie elaborate proiecte ale unor întreprinderi sau secții noi care să nu aibă gîndite și soluționate și problemele de organizare pînă la cele mai mici detalii. Întreprinderea urmează să perfecționeze pe parcurs și să adapteze noilor nevoi o organizare așezată pe baze raționale. Pentru instalațiile complexe importate este necesară studierea și uneori chiar importarea sistemului de organizare corespunzător (know-how sau savoir-faire).

● Profilul specialistului

Cadrul corespunzător de desfășurare a organizării rămîne inert dacă nu este animat de activitatea specialistului. Organizatorului i se cere să introducă spiritul și metoda științifică în activitatea sa profesională, să manifeste insatisfacție față de soluțiile facile.

Studiile de organizare științifică se cer desfășurate după o metodologie proprie (analiza critică a stadiului actual, formularea „diagnosticului", întocmirea avanproiectului și a bilanțului intervenției, elaborarea proiectului și realizarea lui, controlul execuției și stabilirea eficacității intervenției), metodologie ce presupune cunoașterea precisă a conținutului muncii de organizare, a activității întreprinderii, a metodelor și tehnicilor generale și speciale folosite în organizare.

Desigur că aceste cunoștințe pot fi dobîndite din experiență, care însă constituie o cale lungă și costisitoare, sau pot fi dobîndite printr-o pregătire formală, prin specializare dublată de experiență.

În cele mai multe țări, pregătirea organizatorilor este efectuată într-o varietate foarte mare de forme, fie prin urmarea unei școli superioare de grad universitar cu o durată de 4 și 5 ani, sau prin frecventarea unor cursuri de scurtă durată, fie în cadrul unor seminarii, prin intermediul unor stagii practice în aceste activități sau prin comunicarea de documentații largi asupra unor cazuri concrete rezolvate în practică.

În țara noastră, pregătirea acestor specialiști a fost făcută pînă în prezent prin intermediul cursurilor de organizare predate în învățămîntul superior economic și politehnic și prin organizarea unor cursuri de specializare organizate în cadrul ministerelor. Este de remarcat faptul că în ultimul timp s-a depus o activitate susținută pentru promovarea cunoștințelor de organizare, în cadrul unor cicluri de expuneri sau prin organizarea unor simpozioane pe teme de organizare cum au fost cele privind aplicarea matematicilor în or-

I. OLTEANU
cercetător principal
Institutul de Cercetări Economice

(Continuare în pag. 14)

CURIER

Constructorii raportează

● **Cea de a 4-a unitate a Complexului de industrializare a lemnului din Turnu Severin — FABRICA DE PLĂCI FIBRO-LEMNOASE — a intrat în funcțiune cu întreaga capacitate.**

● **NOUA ȚESĂTORIE DE BUMBAC ridicată în incinta întreprinderii textile „Ardeleana" din Satu Mare a început să producă. La controlul tehnic au trecut primele mii metri de țesături de bună calitate din cele 2.000.000 care vor fi produse în acest an.**

● **Cel de-AL 9-LEA VIADUCT pe noua șosea din zona Porților de Fier a fost terminat. Ridicate la înălțimi între 30 și 100 de m, viaductele însumează o lungime de peste 2 km.**

Din laborator în producție

● **Au fost elaborate NOI TIPURI DE FONTE SPECIALE a căror rezistență este dată de grafitul nodular aliat cu siliciul. Locul realizării: stația pilot a Institutului de cercetări metalurgice.**

● **În strînsă colaborare, cercetători de la Institutul de fizică atomică, de la Universitatea din Cluj și de la fabrica „Porțelanul" au realizat din materii prime autohtone TAROZI — elemente refractare pentru instalatii care folosesc temperaturi foarte inalte, inclusiv betatronul nuclear.**

● **Tot un rezultat direct al utilizării resurselor interne — de astă dată a deșeurilor de alumină — s-au produs la fabrica „Transilvania" din Oradea primele cantități de OXID ROȘU DE FIER, substanță larg utilizată în industria noastră.**

Bunuri de consum

● **La Sinaia s-a încheiat contractarea încălțămintei pentru prima jumătate a acestui an. Industria a pus la dispoziție comerțului 120 de noi sortimente de încălțăminte pentru femei, bărbați și copii, cele mai multe din materiale noi, ușoare și rezistente**

● **La întreprinderea „Metalurgica" din Craiova s-au introdus în fabricație primele serii de frigidere tip mobilă. Exteriorul din furnir de nuc armonizează frigiderul cu mobila „clasică".**

Tehnologii perfecționate

● **La Hunedoara a fost eliminat total rebutul la turnarea oțelurilor silicoase, prin aplicarea tehnologiei turnării în lingotiere sub presiune.**

● **În întreprinderile maramureșene se efectuează peste 480 de lucrări de mică mecanizare. Se prevede că aceste lucrări vor determina depășirea sarcinii de creștere a productivității planificate pe industria regiunii în 1967 cu 5,8%.**

Produse noi

● **Constructorii de mașini de la Uzina „7 Noiembrie" din Craiova au terminat pregătirile în vederea asimilării a trei noi produse: o remorcă cisternă, o mașină de administrat ape amoniacale și o mașină de împrăștiat amendamente și îngrășăminte chimice solide.**

● **Două noi tipuri de mașini pentru rodat și rectificat bile de rulmenți au fost realizate la uzina mecanică din Plopeni.**

● **Un ciocan pneumatic a cărui greutate este cu 5 kg mai mică decît tipurile obișnuite este trimis în „premieră" minerilor de Uzina „Independența" din Sibiu.**

● **Materiale noi de construcții: cimentul hidrofor N. 2 produs pentru prima dată la fabrica din Medgidia a primit aprecieri favorabile din partea constructorilor de la Porțile de Fier, iar plăcile de sticlă destinate finisajelor exterioare și interioare realizate la fabrica din Tîrnăveni — au trecut cu succes probele de omologare.**

De pe ogoare

● **Cooperativele agricole de producție au încheiat contracte pentru valorificarea a 600.000 tone de legume, ceea ce reprezintă un spor de 70.000 tone față de realizările anului precedent.**

● **În 1967 suprafața irigată a gospodăriilor agricole de stat va ajunge la 125.000 de ha. În acest fel se preconizează sporirea producției de cereale și de alte culturi cu 2 miliarde lei.**

IN COOPERATIVELE AGRICOLE DE PRODUCŢIE

ANALIZA ECONOMICĂ LA BAZA PLANIFICĂRII

În aceste zile în cooperativele agricole au loc adunările generale în care se analizează activitatea desfăşurată anul trecut, se dezbate şi se aprobă planul de producţie şi financiar pe 1967.

La fel ca în toate domeniile de activitate şi în cooperativele agricole munca pentru realizarea planului pe acest an se desfăşoară sub semnul sarcinilor şi exigenţelor de mare însemnătate formulate de Plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, al căror ţel este ridicarea pe o treaptă nouă, calitativ superioară, a întregii activităţi economice.

Anul trecut cooperativele agricole au obţinut producţii peste nivelul celor prevăzute şi superioare rezultatelor anului 1965. La cereale producţia totală a fost de 9,3 milioane tone, iar în ramura zootehnică au fost depăşite obiectivele stabilite în creşterea efectivelor la toate speciile de animale. În acest an, cooperativele agricole şi-au propus realizarea unor obiective superioare; astfel faţă de 1966, s-a stabilit să se realizeze mai mult cu 16,4% la grîu, cu 17,2% la porumb, cu 10,8% la floarea-soarelui, cu 21% la lapte şi cu 27% la carne.

Certitudinea realizării acestor obiective rezidă în posibilităţile mult mai mari create prin dezvoltarea bazei tehnice-materiale, prin creşterea acumulărilor proprii necesare investiţiilor, prin îmbunătăţirea activităţii în domeniul organizării şi conducerii producţiei. În acest an cooperativele agricole vor beneficia în mai mare măsură, pe lîngă un grad mai ridicat de mecanizare a lucrărilor, de avantajele irigaţiilor şi ale chimizării; bunăoară, faţă de anul trecut ele vor folosi cu 28% mai multe îngrăşăminte chimice. Important este ca aceste condiţii de producţie superioare, împreună cu experienţa acumulată, să fie folosite din plin, cu un înalt grad de eficienţă.

În această direcţie, de mare importanţă este îmbunătăţirea analizei activităţii economice a cooperativelor agricole, aşezarea acesteia pe un suport de indicatori care să permită o cunoaştere aprofundată şi complexă a tuturor factorilor de producţie, *şi pe această bază stabilirea obiectivelor de plan de aşa manieră încît să asigure o activitate eficientă, rentabilă. Discuţia iniţiată de către revista noastră urmăreşte să precizeze o serie de soluţii cu privire la îmbunătăţirea analizei economice şi a planificării producţiei în cooperativele agricole.*

Condiţiile naturale = soluţii diferenţiate

PENTRU întreaga producţie agricolă, condiţiile naturale joacă un rol deosebit de important. De cunoaşterea, şi mai ales de folosirea lor economică depinde în bună parte eficienţa producţiei agricole. Iată de ce în procesul de planificare este necesar să se ţină seama de acţiunea lor, de formarea rentei diferenţiale şi formele de repartiţie a acesteia.

Dacă pînă acum cooperativele agricole foloseau în mod deosebit în planificare indicatori referitori la suprafaţă şi producţie, astăzi, ca urmare a prevederilor noului statut, intervin din ce în ce mai mult indicatorii economici ca: producţia globală şi netă, fondul de acumulare şi cel de consum. Deşi se ridică probleme noi, aceştia permit studierea mai aprofundată a efectelor diferitelor profile de dezvoltare ce se stabilesc prin plan.

În rîndurile de mai jos evidenţiem, pe baza cercetărilor efectuate, unele aspecte privind rolul condiţiilor naturale în planificarea raţională a producţiei.

★

Întocmirea planurilor într-o unitate administrativă dată (regiune, raion) necesită aprofundarea influenţei factorilor economici şi în special a indicatorilor economici pe unităţi situate în diferite condiţii naturale.

Folosind datele culese din regiunea Banat vom exemplifica variabilitatea rezultatelor ce se obţin prin o serie de variante de planificare a producţiei în cooperativele agricole situate în diferite zone economico-naturale. În scopul evidenţierii raportului direct ce se creează între condiţiile naturale de producţie şi rezultatele economice, s-au studiat numai realizările obţinute la culturile de cîmp.

La întocmirea variantelor s-a plecat de la realizările obţinute de către cooperativele agricole în medie pe perioada 1961—1965 (producţia medie şi cheltuielile la ha). S-a ţinut seama, totodată, de restricţiile determinate de natura proprietăţii cooperatiste şi de procesul de producţie, ca, de exemplu, realizarea producţiilor totale obţinute pe regiune şi pe produs, asigurarea de către fiecare cooperativă agricolă a unei anumite cantităţi necesare pentru consumul personal al membrilor cooperatori: grîu 315 kg şi porumb 490 kg anual pe un membru cooperator. De asemenea, s-a respectat o limită maximă în structura culturilor la plantele tehnice şi anume: 15% la floarea-soarelui, 12% la sfecla de zahăr şi 10% la cartofi din terenul arabil etc.

Pentru a ilustra influenţa pe care o poate avea planificarea producţiei agricole asupra rezultatelor economice am întocmit 10 variante de planificare care au avut la bază diferite criterii de repartiţie teritorială a producţiei.

- **M — Martor, reprezintă repartiţia actuală a culturilor.**
- **V_1 — Toate clasele de apreciere economică a terenurilor agricole egale între ele la nivelul structurii medii a regiunii.**
- **V_2 — Realizarea suprafeţelor pe regiune cu floarea-soarelui, sfeclă de zahăr şi cartofi în zonele ecologice cele mai favorabile; grîul şi porumbul în măsură egală, proporţional în rest.**
- **V_3 — Realizarea suprafeţelor pe regiune cu floarea-soarelui, sfecla de zahăr şi cartofi, în zonele ecologice cele mai favorabile: porumbul cu tendinţa de repartiţie spre zonele ecologice mai favorabile, iar grîul spre cele mai puţin favorabile.**
- **V_4 — Producţia obţinută pe regiune la culturile de floarea-soarelui, sfecla de zahăr şi cartofi, în zonele ecologice cele mai favorabile; grîul şi porumbul în măsură egală, proporţional în rest.**
- **V_5 — Realizarea pe regiune a producţiei culturilor de floarea-soarelui, sfeclă de zahăr şi cartofi, spre zonele ecologice mai favorabile; porumbul cu tendinţa de repartiţie spre zonele ecologice mai favorabile, iar grîul spre cele mai puţin favorabile.**
- **V_6 — Culturile de floarea-soarelui şi sfecla de zahăr extinse prin repartiţia producţiei · realizare tone pe regiune în primele 5 clase de favorabilitate, iar cartoful în 3; porumbul cu tendinţa de repartiţie spre zonele ecologice mai favorabile, iar grîul spre cele mai puţin favorabile.**
- **V_7 — Culturile tehnice repartizate ca la martor (situaţia actuală) porumbul cu tendinţa de repartiţie spre zonele ecologice mai favorabile, iar grîul spre cele mai puţin favorabile (fără asigurarea consumului intern).**
- **V_8 — Culturile tehnice repartizate ca la martor (situaţia actuală) grîul în zonele ecologice mai favorabile, iar porumbul spre cele mai puţin favorabile. (fără asigurarea consumului intern).**
- **V_9 — Culturile tehnice (repartizate — realizare tone pe regiune) în zonele ecologice mai puţin favorabile: porumbul cu tendinţa de repartiţie spre zonele ecologice mai favorabile, iar grîul spre cele mai puţin favorabile (cu asigurarea consumului intern).**
- **V_{10} — Maximizarea producţiei globale şi minimizarea cheltuielilor, fără respectarea restricţiilor privind limitele de structură a culturilor tehnice şi asigurarea consumului personal al membrilor cooperatori.**

Din datele înscrise în tabelul 1 rezultă că **prin repartiţia teritorială a producţiei agricole se poate obţine o îmbunătăţire a indicatorilor economici în medie pe regiune.** Totuşi, în general, aceste schimbări nu sînt mari, fiind de ordinul 1—3%. Aceasta se datoreşte faptului că, plecînd de la restricţiile stabilite — **nu se pot face modificări care să ducă la o maximizare a producţiei** şi o minimizare a cheltuielilor în mod radical.

PRINCIPALII INDICATORI ECONOMICI REALIZAŢI PE BAZA CELOR 10 VARIANTE FOLOSITE

Tabel nr. 1

Varianta	Valoarea producţiei globale	Cheltuieli materiale	Producţia netă	Z.M.	Venit net	Rata rentabilităţii
M	2 652	1 101	1 551	45,6	592	28,8
V_1	2 631	1 105	1 531	45.7	572	27,7
V_2	2 696	1 093	1 603	45,9	639	31,0
V_3	2 720	1 092	1 628	46,1	653	31,6
V_4	2 558	1 087	1 570	15.0	624	30.7
V_5	2 666	1 088	1 579	45.6	621	30.5
V_6	2 680	1 099	1 57[illegible]	46,2	606	29,3
V_7	2 678	1 103	1 575	46,0	609	29,5
V_8	2 643	1 110	1 534	15,3	583	28,3
V_9	2 677	1 148	1 528	48,0	521	24,2
V_{10}	2 689	1 099	1 590	44,7	652	31,9

Din cercetările făcute s-au desprins unele aspecte deosebit de interesante. Astfel, dacă în medie pe regiune nu se produc schimbări esenţiale în rezultatele economice ale producţiei agricole, îmbunătăţirea planificării producţiei poate avea repercusiuni serioase în sensul accentuării sau micşorării diferenţierilor date de condiţiile concrete de care dispun cooperativele agricole.

Tabel nr. 2.

Clasa de apreciere economică	M	V_1	V_2	V_3	V_4	V_5	V_6	V_7	V_8	V_9	V_{10}
I	4 398	4 062	4 723	5 059	5 335	5 059	4 523	5 180	3 679	4 513	5 799
II	3 305	3 216	3 639	3 865	3 629	2 883	3 451	3 812	2 890	3 441	3 965
III	2 895	2 767	2 708	2 752	2 598	2 621	2 886	2 821	2 555	2 389	2 252
IV	2 473	2 479	2 324	2 198	2 326	2 097	2 366	2 159	2 911	2 503	2 236
V	2 187	2 264	2 105	1 946	2 683	1 947	2 070	1 859	2 634	2 338	2 120
VI	1 743	1 833	1 663	1589	1 663	1 589	1 713	1 547	2 035	2 007	1 694
VII	1 473	1 542	1 831	1 807	1 301	1 707	1 589	1 361	1 627	2 031	1 700
Media	2 652	2 631	2 696	2 720	2 658	2 666	2 689	2 678	2 643	2 677	2 689

Aşa cum rezultă din datele tabelului 2, prin concentrarea, în special, a culturilor tehnice în zonele cu condiţii mai favorabile, se obţine o sporire substanţială a producţiei globale la hectar în cooperativele agricole ce deţin terenuri cu o fertilitate ridicată. Concomitent cu aceasta se reduce producţia globală din cooperativele agricole situate în condiţii mai puţin favorabile. Concentrarea culturilor cu o valoare a producţiei ridicată pe terenuri cu condiţii optime avantajează cooperativele agricole din primele clase de apreciere şi dezavantajează pe cele cu condiţii mai proaste. În acest fel dezavantajul natural poate să fie accentuat prin măsuri cu caracter economic.

Variantele care prezentau în general anumite avantaje economice (indicatori mai ridicaţi faţă de martor) în medie pe regiune, ca V_3, V_5, V_7, prezintă şi cea mai mare diferenţiere între cooperativele agricole situate în diferite clase de apreciere economică. Aceasta se datoreşte atît diferenţierilor volumului fizic, cît şi preţurilor cu care se evaluează produsele. În felul acesta se creează condiţii diferite de dezvoltare a economiei cooperativelor.

Aceasta reiese şi mai bine în evidenţă dacă urmărim producţia netă ce se creează în diferite grupe de cooperative agricole, în raport cu variantele de repartiţie teritorială propuse;

Tabel nr. 3

Clasa de apreciere economică	M	V_1	V_2	V_3	V_4	V_5	V_6	V_7	V_8	V_9	V_{10}
I	3 032	2 731	3 383	3 709	3 387	3 709	3 186	3 795	2 382	3 193	4 467
II	2 044	1 969	2 364	2 580	2 339	2 580	2 195	2 527	1 649	2 207	2 641
III	1 710	1 683	1 624	1 672	1 538	1 563	1 803	1 728	1 433	1 313	1 176
IV	1 431	1 434	1 336	1 208	1 336	1 105	1 330	1 114	1 872	1 370	1 247
V	1 149	1 225	1 095	942	184	942	1 030	807	1 613	1 195	1 122
VI	786	842	735	677	738	677	751	623	1 028	931	762
VII	552	588	777	764	691	700	510	490	637	867	674
Media	1 551	1 531	1 603	1 628	1 570	1 579	1 574	1 575	1 534	1 528	1 590

Dacă în situaţia actuală se obţine o producţie netă de 3 032 lei la ha, în cooperativele agricole situate în prima clasă de apreciere economică a terenurilor agricole, şi 552 de lei în cele lin clasa a VII-a, avînd o diferenţiere de 5,5 ori, ea se accentuează în V_7 de la 490 lei la 3 795 lei, adică de 7,7 ori, pe cînd în V_8 şi V_9 este de numai 3,6 ori.

Diferenţierile în producţia netă duc desigur şi la diferenţieri în ceea ce priveşte valoarea zilei-muncă şi a veniturilor membrilor cooperatori. În cooperativele agricole situate în condiţii mai favorabile, volumul producţiei nete la ha este mult mai mare faţă de cel din cooperativele agricole situate în condiţii mai puţin favorabile. Aceasta face ca partea statutară ce se repartizează proporţional pentru fondurile de consum şi acumulare să fie diferită în raport cu condiţiile naturale de producţie.

S. HARTIA
şeful secţiei de economie agrară din I.C.C.A.

Poziţia indicatorilor sintetici

PLANUL de producţie şi financiar al cooperativei agricole cuprinde o serie de indicatori economici importanţi cu privire la nivelul şi structura producţiei pe ramuri şi subramuri, veniturile băneşti pe surse, cheltuielile băneşti pentru diferite utilizări, volumul şi structura investiţiilor, felul şi mărimea fondurilor obşteşti, necesarul de zile-muncă, nivelul şi structura veniturilor pe zi-muncă, modul de acordare a retribuirii suplimentare etc. Pentru a constitui instrumentul principal de dirijare a dezvoltării economice, este necesar ca planul de producţie şi financiar al cooperativei agricole să cuprindă şi **o serie de indicatori care prin esenţa lor reflectă procesul de ansamblu al dezvoltării economice, legăturile cauzale dintre fenomenele economice** ca, de pildă, producţia globală, cheltuielile materiale, producţia netă, fondul de acumulare şi fondul de consum, venitul net. El trebuie să stabilească, de la bun început, corelaţiile necesare dintre aceşti indicatori astfel încît în cooperativele agricole să aibă loc reproducţia socialistă lărgită, pe baza legilor obiective ale acesteia. Planul trebuie, după părerea noastră, să cuprindă aceşti indicatori într-un sistem bine închegat; fiecare indicator luat separat nu poate reflecta decît o anumită latură a dezvoltării. Urmărirea unui indicator independent de ceilalţi poate să ducă la o situaţie generală nedorită.

Un accent deosebit se pune, de pildă, pe urmărirea îndeplinirii planului la indicatorul producţiei globale. Este adevărat că **acest indicator exprimă în modul cel mai cuprinzător rezultatele obţinute în activitatea de producţie.** Condiţia de a se îndeplini numai acest indicator nu este însă suficientă, deoarece producţia globală cuprinde şi cheltuielile materiale. Or, cu cît volumul acestora este mai mare, cu atît e mai mare şi producţia globală.

Volumul cheltuielilor materiale creşte în mod necesar o dată cu progresul tehnic, cu intensificarea producţiei agricole. Însă volumul sporit al cheltuielilor materiale trebuie să aibă drept rezultat creşterea într-un ritm şi mai mare a producţiei. Numai asigurîndu-se o asemenea corelaţie între producţia globală şi cheltuielile materiale, se creează una din condiţiile principale pentru desfăşurarea unei activităţi rentabile.

Unii economişti şi-au exprimat părerea, în diferite materiale publicate în literatura de specialitate, că este o necesitate impusă de progresul tehnic ca cheltuielile materiale să crească mai repede decît producţia globală. Acceptarea unei astfel de corelaţii ar da certificat lipsei de preocupare pentru folosirea cît mai eficientă a cheltuielilor materiale.

Avînd în vedere componenţa din punct de vedere valoric a producţiei globale, faptul că o pondere importantă din aceasta o formează cheltuielile materiale, considerăm că propunerea făcută în articolul „Criterii fundamentate economic" de I. Chirculescu (Viaţa economică nr. 49/1966) — cu privire la folosirea producţiei globale drept un criteriu principal pentru stabilirea numărului de cadre din conducerea cooperativelor agricole, precum şi pentru acordarea unui număr de zile-muncă, necesită totuşi o analiză atentă. Aceasta deoarece se pun următoarele întrebări: Oare o asemenea măsură nu va da naştere la tendinţa de a se înregistra o producţie globală cît mai mare, chiar dacă aceasta se obţine pe seama cheltuielilor materiale? Conducerea cooperativei agricole este oare stimulată să reducă cheltuielile materiale şi în general cheltuielile de producţie? În stabilirea efectivului personalului de conducere şi administrativ nu trebuie oare să se ţină seama şi de condiţiile în care se obţine un anumit volum de producţie globală în diferite zone de producţie, precum şi de volumul diferit al activităţii de conducere la aceeaşi unitate de producţie globală în condiţii de producţie diferite?

După părerea noastră, la întocmirea planului de producţie cît şi la analiza rezultatelor, trebuie **să se ţină seama în afară de producţia globală şi de alţi indicatori economici de sinteză.**

Un astfel de indicator este **producţia netă.** Folosind acest indicator pentru a aprecia îndeplinirea planului, se înlătură situaţia în care realizarea şi depăşirea planului poate să se datoreze cheltuielilor materiale. Desigur că eliminarea din producţia globală a cheltuielilor materiale nu înseamnă deloc ignorarea acestora. Dimpotrivă, atunci cînd se întocmeşte planul trebuie să se stabilească necesarul de cheltuieli materiale, ca de altfel şi cele cu munca vie. În această direcţie este necesară **îmbunătăţirea metodologiei de planificare şi a modalităţilor de urmărire a îndeplinirii sarcinilor de plan.**

Îndeplinirea planului la indicatorul producţia netă se poate datora, de asemenea, într-o măsură importantă cheltuielilor cu munca vie, şi mai puţin eficienţei acele, venitului net realizat. De aici necesitatea de a planifica riguros, în afară de producţia netă, respectiv fondul de consum şi de acumulare la un loc, şi venitul net, beneficiul. De altfel, nici nu e posibilă o planificare riguroasă ştiinţifică, realistă, a fondului de acumulare, fără a planifica venitul net — baza acumulării, lucru care se face în mai mică măsură în prezent.

Tr. LAZĂR
cercetător la Institutul de cercetări economice

Pe măsura posibilităţilor reale

DEŞI activitatea de planificare în cooperativele agricole s-a îmbunătăţit, se mai întîlnesc situaţii cînd **corelaţia dintre posibilităţile reale şi obiectivele planificate** este mai puţin respectată. Acest fapt are, şi nu poate să nu aibă, repercusiuni negative asupra activităţii economice a cooperativei agricole. De pildă, la cooperativa agricolă din Urziceni, deşi posibilităţile nu sînt corespunzătoare i se stabileşte să cultive în fiecare an cîte 100 ha cu orez. Faptul că pe această suprafaţă s-a cultivat orez mai mulţi ani în şir a dus la îmburuienirea puternică a solului, la spălarea lui într-un grad accentuat şi la ridicarea nivelului apei freatice. Ca urmare, an de an, producţiile medii de orez obţinute la hectar sînt nesatisfăcătoare, iar cheltuielile de producţie sînt foarte mari. (Vezi graficul din dreapta sus).

Prin urmare, în aceşti 3 ani 1964—1966, în timp ce cheltuielile materiale de producţie cresc cu 1,01% producţia medie la hectar scade cu 13,5%. Este greu de înţeles pentru care motiv cooperativa agricolă a fost determinată să cultive orez pe o suprafaţă relativ mare, cînd faptele arată că de la această cultură nu a avut de cîştigat nici unitatea, nici fondul central al statului.

Potrivit calculelor efectuate, care nu se ştie de ce nu au fost luate pînă acum în consideraţie, reducerea suprafeţei cultivate cu orez la 70—80 ha ar da posibilitatea aplicării unei rotaţii a culturilor, creîndu-se astfel condiţii pentru obţinerea unor producţii medii la hectar cu mult superioare. În felul acesta cultura orezului devine rentabilă, ceea ce ar avea efecte favorabile asupra întregii activităţi economice a cooperativei agricole.

Din cele de mai sus se desprinde o concluzie ce se impune atenţiei şi anume **folosirea în procesul de planificare din cooperativele agricole a mai multor indicatori printre care se numără producţia globală şi producţia netă, venitul net, fondul de acumulare şi fondul de consum, cheltuielile materiale.** Aceasta va permite, pe lîngă cunoaşterea mai aprofundată a proceselor economice, stabilirea unor obiective reale în funcţie de condiţiile concrete, precum şi crearea premiselor necesare desfăşurării unei activităţi rentabile. Desigur că în asemenea condiţii se poate aprecia **în complex factorii economici şi naturali, ceea ce permite să se stabilească obiective de plan raţionale care să determine o activitate eficientă în fiecare cooperativă agricolă.**

Faptul că acum se calculează producţia globală şi producţia netă, fondul de acumulare şi de consum, permite cooperativelor agricole să determine anticipat eficienţa economică a fiecărei culturi şi să stabilească o corelaţie mai bună între diferitele ramuri şi sectoare ale producţiei agricole.

Planificarea raţională a producţiei în cooperativele agricole necesită de asemenea, **o justă corelare a indicatorilor economici.** Fără luarea în calcul a acestor legături obiective nu este posibilă întocmirea unor planuri economice care să concorde cu posibilităţile cooperativelor agricole, cu diferitele condiţii în care acestea îşi desfăşoară activitatea de producţie.

Fiind situată în zona de aprovizionare a Capitalei, cooperativa agricolă din Dobroieşti cultivă o mare suprafaţă cu legume.

Cooperativa agricolă întîmpină însă greutăţi mari datorită faptului că nu dispune de forţa de muncă necesară. Deşi se cunoaşte această stare de lucruri, an de an cooperativa agricolă şi-a fixat prin plan să cultive între 150 şi 170 ha; or, aceste obiective nu s-au realizat în nici un an. Această neconcordanţă între suprafeţele planificate a se cultiva şi gradul de asigurare cu forţă de muncă a creat greutăţi cooperativei agricole; lucrările agrotehnice nu s-au putut executa la timp şi de bună calitate; de asemenea nu s-au putut realiza an de an obiectivele stabilite care s-au calculat la suprafaţa planificată în ce priveşte producţia globală, producţia-marfă, veniturile băneşti şi valoarea retribuirii unei zile-muncă. Se pune întrebarea: important este să planifici după dorinţă, fără a avea suport material, sau să porneşti în stabilirea obiectivelor de la posibilităţile reale? Bineînţeles că a doua alternativă este cea raţională. Şi experienţa acestei cooperative agricole este destul de semnificativă. De pildă, brigada I din această unitate, deşi anul trecut i s-a planificat să cultive 29 ha cu legume, a realizat numai 21 ha. Explicaţia îşi are izvorul în faptul că brigadierul a ţinut seama de forţa de mun-

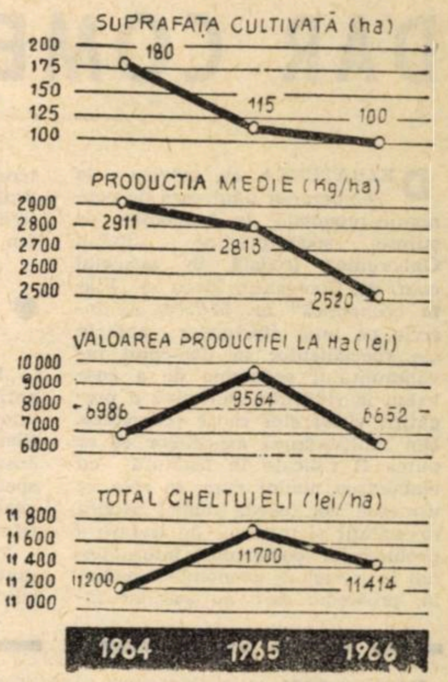

că reală de care dispune pentru executarea la timp şi de calitate a lucrărilor agricole. Rezultatul: de pe cele 21 ha cultivate efectiv s-au recoltat 800 tone de legume, faţă de 600 tone cît s-au planificat să se obţină de pe suprafaţa de 29 ha stabilită iniţial.

Datorită depăşirii producţiei planificate membrii brigăzii au beneficiat de retribuţia suplimentară, ceea ce a avut influenţă pozitivă nu numai asupra creşterii veniturilor, dar şi asupra permanentizării forţei de muncă.

Nu acelaşi lucru s-a petrecut la celelalte brigăzi unde nu s-a ţinut seama de posibilităţile reale de asigurare cu forţă de muncă. Drept urmare, lucrările agrotehnice nu au fost făcute la timp şi de bună calitate, din care cauză prevederile planificate nu au fost realizate.

ing. I. CIOLCA

Echilibru nu înseamnă echilibristică

PENTRU întreaga activitate a cooperativelor agricole o importanţă deosebită are stabilirea unui echilibru raţional între diferitele ramuri ale producţiei, şi în special între sectorul vegetal şi cel animal. Se pot da multe exemple de cooperative agricole care, cu toate dificultăţile întîmpinate din cauza lipsei unui sistem închegat de indicatori economici, au reuşit să asigure un echilibru în dezvoltarea ramurilor, ceea ce a condus la creşterea eficienţei producţiei.

● Un echilibru dezechilibrat

În practica unor cooperative agricole se mai vădesc din acest punct de vedere unele deficienţe care prejudiciază de multe ori rezultatele finale. Din analiza activităţii de planificare a cooperativei agricole din Bod rezultă că această unitate nu a reuşit să asigure echilibrul necesar între creşterea animalelor şi baza furajeră. Aceasta îşi găseşte expresia în faptul că preocuparea pentru creşterea efectivelor de animale (în 1966 efectivul de animale era 980 bovine, din care 470 vaci cu lapte, 1500 ovine şi 630 porcine) nu şi-a găsit corespondentul în dezvoltarea bazei furajere. Or, este ştiut că numai prin crearea şi dezvoltarea unei baze furajere corespunzătoare se poate pune în valoare capacitatea biologică a animalelor în vederea obţinerii unor producţii sporite de lapte şi carne. Iată însă ce evidenţiază balanţa furajeră pe 1966/1967 (vezi graficul).

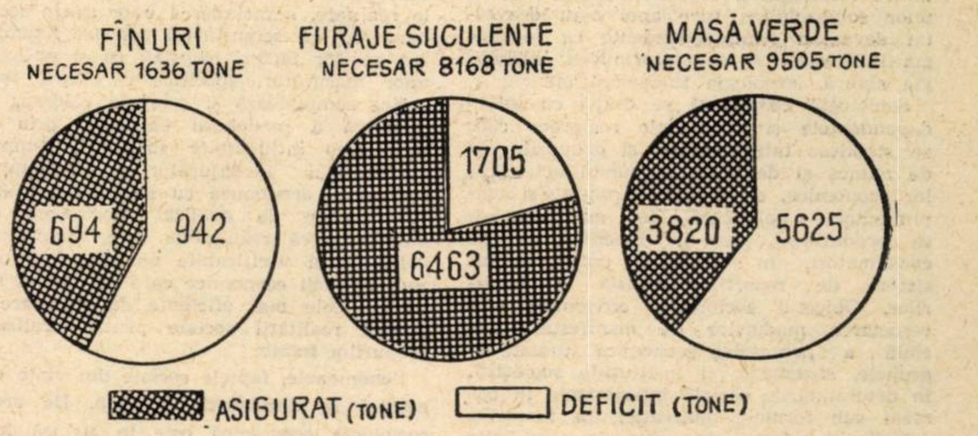

Neîndeplinirea planului în producţia de furaje în anul 1966 va avea desigur repercusiuni negative şi asupra producţiei animale din anul 1967, întrucît pentru cele 4 luni de stabulaţie din acest an baza furajeră este insuficientă.

Este greu de înţeles că, fără eliminarea deficienţelor ivite în domeniul bazei furajere, fondul biologic al animalelor va putea fi valorificat în condiţii bune în viitor. De altfel, faptul că producţia medie de lapte pe vacă furajată a scăzut în 1966 cu circa 34% faţă de 1961, este de natură să atragă atenţia că planificarea bazei furajere nu este un joc al cifrelor. Nu întîmplător veniturile băneşti obţinute din ramura creşterii animalelor au scăzut în 1966 faţă de 1963 cu 9,3%.

● Învăţămintele practicii nu spun nimic?

Slaba înţelegere a importanţei asigurării unor corelaţii juste între cele două sectoare — vegetal şi animal — explică în bună măsură de ce la cooperativa agricolă Bod deficienţele remarcate mai sus se menţin şi în cifrele planului pe 1967 (din planul de perspectivă).

Calculele demonstrează că faţă de efectivele de animale planificate şi de producţiile de furaje ce se vor obţine, balanţa furajeră pe 1967/1968 este deficitară; la grosiere cu 335 tone, la fînuri cu 723 tone, la suculente cu 870 tone, iar la masă verde cu 1908 tone. Prin urmare, de la bun început, se neagă una din condiţiile principale ale succesului în creşterea animalelor şi anume asigurarea unor raţii echilibrate şi îndestulătoare. În mod firesc se pune întrebarea: pe ce căi va reuşi cooperativa agricolă Bod să realizeze producţiile medii planificate în zootehnie dacă hrana animalelor nu este asigurată? După părerea noastră, se impune o analiză aprofundată a balanţei furajere pe anul 1967/1968, pentru descoperirea tuturor rezervelor de sporire a producţiei de furaje existente în cooperativa agricolă din Bod, astfel ca în acest an întregul sortiment de furaje să fie asigurat.

V. OTOPELEANU

ELABORAREA UNUI CURS DE ECONOMIE MONDIALĂ

DAR COMERȚUL INTERNAȚIONAL?

DEZBATEREA cu privire la „elaborarea unui curs de economie mondială" la Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu" (redată în articolul conf. dr. Constantin Mecu în „Viața economică" nr. 51/1966) se înscrie pe linia eforturilor actuale ale specialiștilor în domeniul învățămîntului economic de a contribui la ridicarea calitativă a pregătirii viitoarelor cadre economice. Din multitudinea aspectelor ce ar putea fi ridicate în legătură cu elaborarea noului curs, în cele ce urmează voi insista numai asupra necesității și modului de tratare a problemelor comerțului internațional în cursul de economie mondială, probleme care au suscitat interes și în discuțiile purtate în cadrul Consiliului științific al Facultății de economie a Academiei „Ștefan Gheorghiu".

● Un paralelism aparent

„Economia mondială trebuie să anticipeze tratarea conținutului unor fenomene economice internaționale, stadiul și tendințele de ansamblu, urmînd ca disciplinele specializate să dezvolte analiza, să examineze metodele și instrumentele", — se arăta în articolul citat.

Ținînd seama de acest raport dintre economia mondială și cursurile de profil, în ceea ce privește includerea problemelor de comerț internațional consider corespunzătoare actuala programă a cursului, cu o rezervă însă. Tema „Comerțul internațional" din Secția I, în care se fac referiri la problemele de ansamblu ale economiei mondiale, să fie neapărat completată în secțiile următoare cu **o tratare pe țări a comerțului exterior,** ce poate fi făcută în cadrul temelor referitoare la economiile diferitelor țări analizate sau pe grupe geografice.

Oare se asigură, în felul acesta, delimitarea sferei de tratare față de cursul special de comerț internațional, evitarea suprapunerii problemelor sau alunecarea în probleme de geografie economică?

În ceea ce privește cursul de comerț internațional trebuie să precizăm că el este de fapt o parte (căreia i se atribuie un număr de aproximativ 30 ore de predare), din cursul „Comerț internațional. Relații valutare și financiare internaționale". Această parte a cursului, nefiind destinată a pregăti specialiști în domeniul comerțului exterior (cum este cazul cursului de la Secția de comerț exterior a Facultății de comerț de la I.S.E. „V. I. Lenin"-București), ea nu-și propune să efectueze o analiză pe țări a comerțului exterior, ci urmărește însușirea de către studenți a noțiunilor esențiale privind comerțul internațional, organizarea comerțului exterior, operațiunile sale și instrumentele specifice, politicile comerciale etc.

De o suprapunere a problemelor nu poate fi vorba nici cu disciplina „Geografia economică a țărilor lumii", care nu este prevăzută în programa de învățămînt a Facultății de economie (curs față de care ar fi putut apărea, ca și în cazul unui curs amplu de comerț internațional, un eventual paralelism la anumite teme).

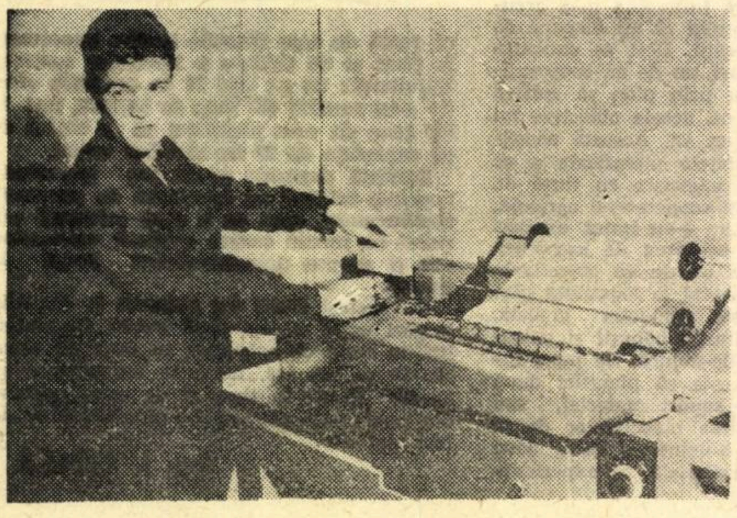

Cum s-au însușit cunoștințele de mecanizare și automatizare a evidenței? Răspunsul îl dau la examen studenții anului III de la Facultatea de economie generală

● Corelații necesare... dar ignorate

Este important a arăta că, în ultima vreme, în gama preocupărilor de cercetare economică a fost inclusă analiza unor aspecte esențiale ale economiei mondiale. Ne referim de exemplu *) la asemenea elemente ca: nivelul corelației dintre dinamica dezvoltării diferitelor regiuni ale economiei mondiale, producția industrială și comerțul internațional; modul de reflectare a principalelor schimbări de structură a producției materiale în structura de mărfuri a comerțului exterior sau corelarea între structura economică, producția industriei mondiale și a comerțului internațional pe regiuni sau pe ansamblu. Aceste corelații nu sînt prinse și dezbătute în cadrul altor discipline. Fiind probleme ce țin de domeniul economiei mondiale, ele trebuie cuprinse, analizate, dezvoltate în acest curs, dat fiind și interesul crescînd pe care îl prezintă aceste aspecte ale realității economice.

Cunoscut fiind că modificările principale în structura unei economii naționale determină schimbări în structura schimburilor ei externe și că relațiile comerciale externe influențează la rîndul lor evoluția structurii economice, rezultă **necesitatea analizei problemelor comerțului exterior al unei țări prin prisma interdependenței cu aspectele structurale ale economiei respective.**

Alegerea datelor statistice ce urmează a fi prezentate, a indicatorilor incluși în analiză trebuie să urmărească prezentarea aspectelor caracteristice ale economiei țării respective, să reliefeze rolul activ al operațiunilor de comerț exterior în desfășurarea activității economice (cu aspectele lor structurale, valorice, de orientare), să dea indicații asupra balanței comerciale și a influenței acesteia asupra balanței de plăți.

Pe linia studierii acestor corelații s-ar putea, de exemplu, urmări, în funcție de țara sau grupa de țări analizate, în ce măsură inegalitatea ritmurilor de creștere a producției industriale explică sau se explică prin inegalitatea ritmurilor de creștere a exporturilor (pe total și separat privind grupa de produse industriale) sau influența modificărilor structurale ale comerțului exterior sau a schimbului de valori ce-l realizează în cadrul exportului și importului asupra dinamicii venitului național (respectiv asupra venitului național pe cap de locuitor). Aceste analize se pot face în scopul precizării rolului comerțului exterior în economia unei țări și a gradului de participare la schimburile comerciale internaționale. Legat de aceasta apare importanța studierii problemelor pe care le ridică relațiile comerciale internaționale între țări cu structuri și nivele de dezvoltare economică diferite.

Analiza acestor corelații se impune a fi făcută o dată cu studierea economiei mondiale, pe ansamblul ei și pe elemente constitutive, contribuind la o mai complexă prezentare a diferitelor economii naționale și a participării lor la circuitul economic mondial.

Ion AUREL
asistent universitar,
Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu"

*) Exemplele se referă la punctul de vedere exprimat în cadrul discuțiilor de tov. dr. Alexandru Zamfir și la lucrările: **Prăbușirea sistemului colonial și economia capitalistă mondială,** V. V. Rimalov, Ed. Misl, Moscova 1966 și **Economia internațională,** Gérard Marcy, Ed. Thémis, Presa Universitară Franța.

În constelația științelor sociale:

SOCIOLOGIA ECONOMICĂ

SOCIOLOGIEI îi revine sarcina de a cerceta, explica și interpreta fenomene de maximă importanță socială și individuală. Pentru realizarea acestor scopuri, sociologia dispune de o serie de variate discipline care urmăresc lărgirea cunoașterii în domeniul cadrului social și al consecințelor sociale pe care le au diferitele științe ca economia, dreptul, etica, psihologia, demografia, medicina, cultura, artele etc. asupra relațiilor dintre oameni. Pe măsură ce se extind studiile și cercetările în cadrul unei discipline sociologice se constată tendințe de creare a unor subdiscipline care își revendică apoi autonomia. Astfel, sociologia economică, născută la granița dintre sociologie și economie, a dat naștere unor subdiscipline care apoi s-au dezvoltat devenind semiindependente ca sociologia industrială și a întreprinderii, sociologia agrară, sociologia financiară etc.

Sociologia economică se ocupă cu interdependențele și influențele reciproce care se stabilesc între oameni și grupurile lor de muncă și de viață în cursul activității lor economice, cu rolurile diferențiate și complimentare pe care le au oamenii ca producători, sau în funcțiile lor de consumatori, în condițiile unui anumit sistem de repartiție socială a bunurilor. Obiectul sociologiei economice este cercetarea modurilor de manifestare socială a proceselor economice studiate în grupele, structurile și instituțiile societății, în determinările sociale interiorizate în oameni sub formele motivației, în funcțiile, rolurile și situația din grup, în atitudinile și comportamentele colective efective. Pentru explicarea conduitei economice individuale trebuie să ținem seama de existența concretă a individului, de existența lui concretă de membru al unui grup, ca o mijlocire a existenței sale sociale concrete.

Ca atare, sociologia economică prelucrează rezultatele analizelor teoretice și cercetărilor de teren privind descrierile concrete de fapte, ecouri, efecte și reacții sociale, pentru a determina o serie de conexiuni și coerențe care ajută știința economică să obțină informații exacte și detailate, mai bune, despre condițiile în timp și spațiu în care se înfățișează fenomenele și procesele studiate. Scopul sociologiei economice este de a cerceta procesele sociale generate de forțele, structurile și instituțiile care acționează în economie, ca și efectele largi ale integrării vieții economice într-o societate.

Metodele de cercetare ale sociologiei economice sînt mai complexe decît cele ale economiei propriu-zise ale cărei modele matematice, de pildă, utilizează un număr mult mai mic de variabile (resurse, prețuri, venituri) decît sînt folosite în analizele sociologiei economice. Caracterizările cifrice, datele, nu pot fi principial despărțite de problemele calitative în cercetarea sociologiei economice fiindcă adesea tocmai în datele fenomenelor și proceselor economice se ascunde problematica sociologică. Modelele economice elaborează reprezentarea unor dependențe funcționale, pe calea abstractizării, evidențiind însă în acest fel tocmai importanța abaterilor de la realitate, neincluderea unor cauze secundare dar cu semnificații sociale. Examinarea acestor factori neglijați ca și utilizarea unor măsurători specifice cercetării sociologice completează și sporește valoarea explicativă a modelului economic prin valorificarea influențelor societății, timpului și mediului înconjurător și îmbogățește cercetarea economică cu numeroase ipoteze și variante de analiză. Sociologia economică oferă rezultatele sale, cunoștințele obiective și verificabile pe care le-a obținut, politicii economice care cercetează mijloacele cele mai eficiente de acționare în cîmpul realității sociale pentru realizarea scopurilor fixate.

Fenomenele, faptele sociale din viața economică se desfășoară în timp. De aceea, sociologia economică este în strînsă legătură cu istoria economică. Amîndouă disciplinele au în comun metodele analizei cantitative și calitative, atît microsociologice, cît și macrosociologice. Alături de metodele analizei dinamice, istorice, de particularizare, sociologia economică utilizează metode statice, neistorice, de analiză comparativă și tipizare.

● Interferențe interdisciplinare și transdisciplinare

Determinarea locului sociologiei economice este ușurată de confruntarea ei cu disciplinele vecine, ca psihologia economică, psihologia profesională, antropologia economică, știința conducerii întreprinderilor, demografia și altele. Esențială este însă legătura ei cu sistemul de noțiuni și metode ale sociologiei generale, adaptabile la fenomenele, acțiunile și procesele economice reflectate în comportamentele care au loc la nivelul unor ansambluri parțiale mai mari ca întreprinderile și ramurile economice, sau la grupele social-economice determinate de mediul social, profesii și categoriile de venit ale familiilor. Prezintă o importanță deosebită cercetările asupra caracteristicilor acestor grupe structurate prin coeziunea unor interese și atitudini comune, a unor comportamente omogene constituite de formele dezvoltate ale schimbului, pieței, banilor și în general ale diviziunii muncii.

Fenomenele economice nu pot fi însă sesizate numai printr-o analiză structurală pur statică și statistică. Numai rareori se mai întîlnesc procese economice care să rămînă identice de la situația inițială și pînă la situația finală și foarte rare sînt cazurile în care rezultatele sînt încă de la început unic determinate de condițiile nivelului de pornire. Tratarea liniilor de legătură între economie și întreaga societate scoate la iveală faptul că analiza macrosociologică necesită baza unor analize microsociologice ale manifestărilor care au loc în unitățile economice menționate, precum și a unor analize privind interacțiunile și interdependențele dintre aceste unități.

Un loc central în cercetările sociologiei economice îl ocupă problemele comportamentului oamenilor în viața economică, studierea mediului social și organizatoric în care se desfășoară procesele de muncă, condițiile de participare individuală la acest mediu ca și modul de utilizare a venitului și de repartizare a cheltuielilor. În ciuda diversității preferințelor, consumatorii la diferite nivele de omogenitate socială, ascultă de necesități cu profile comune tuturor, structurate de nevoi sociale interiorizate. Comportamentul economic este rezultatul unor relații reciproce între situația obiectivă în care se află oamenii și pozițiile lor subiective. Cercetarea unei activități economice nu poate fi întreprinsă fără o analiză sociologică a condițiilor obiective existente. Această analiză nu poate fi epuizată printr-o prezentare de pură statistică socială globală a stărilor de lucruri, cum se credea cu 50—60 de ani în urmă. Cercetările din străinătate și din țara noastră au dovedit că atitudinile și comportamentul economic sînt corelate cu numeroase caracteristici obiective ca vîrsta, sexul, venitul familiei, tipul și mărimea acesteia, ocupația, naționalitatea, reședința după regiuni geografice, după mediul urban sau rural și altele.

● Consumul = economie + biologie + psihologie + cultură

Pentru ca o persoană să preia un rol determinat în viața economică ea trebuie însă să aibă o structură motivațională corespunzătoare. În domeniul consumului, de pildă, forma și intensitatea motivelor care determină cheltuielile și repartizarea acestora rezultă din condițiile și structura grupului unde de fapt se creează modelele de comportament identic. Pe această premisă se sprijină studierea științifică a consumului (bugete de familie, anchete de opinie etc.). În afara modelelor colective de consum există însă și alte influențe de care se ocupă psihologia economică. Ca atare structura motivațională se naște din acțiunea comună a caracteristicilor psihologice pur individuale, într-o mare măsură determinări sociale interiorizate și a sistemului de relații sociale din grupele și colectivitățile din care persoana în cauză face parte și care orientează ideile și modul său de comportare. Acest sistem este în legătură cu nivelul de pregătire, cu educația și influențele continui ale mediului, ale categoriei social-economice și ale grupului de apartenență în care, ca și în memoria unei mașini electronice există un corp de valori și norme social-culturale ce se transmit. Sistemul de relații înglobează, de asemenea, propriile așteptări ale muncitorului sau salariatului despre rolul pe care îl va avea în procesul de producție și care decurg din contactele sociale, din legăturile de grup pe care le are în prezent.

În condițiile industrializării crescînde din societatea modernă și sub influența progresului tehnic, a tehnologiei producției de masă și a dezvoltării consumului, structura motivațională devine tot mai rațională și prin aceasta mai generalizabilă cu toate că în același timp crește și însemnătatea factorilor emoționali. Sînt necesare analize științifice speciale, proprii psihologiei și psihosociologiei, pentru studierea și clarificarea acestor factori. După cum se poate ușor observa, toate aceste probleme sînt cercetate în țara noastră, sub o formă sau alta, de către economiști și nu reprezintă nimic nou. Ceea ce este poate mai nou, este numai limbajul sociologic, formularea și ordonarea ideilor într-o anumită tehnică de gîndire, conceptualizarea unor practici existente de abordare sau intuire a problemelor realității noastre și care nu pot decît cîștiga din sistematizarea și nuanțarea științifică a explicării unor scheme de funcționare a comportamentelor efective prin schemele structurilor economice și ale altor factori.

M. C. DEMETRESCU

PUNCTE DE VEDERE

CUM DEFINIM PRODUCTIVITATEA MUNCII

DE CÎTE CONCEPTE AVEM NEVOIE?

ÎN cadrul schimbului de păreri ce se desfășoară prin mijlocirea revistelor de specialitate, s-a obținut un anumit spor de cunoaștere, atît în privința definirii noțiunii de productivitate a muncii, cît și a unor metode de calcul a ei în diferite sectoare ale activității productive.

Pînă acum se mențin încă pronunțate deosebiri de vederi, cel puțin formal, în privința noțiunilor de productivitate a muncii vii și totale, de productivitate a muncii individuale și sociale. Unii economiști aduc argumente în favoarea utilizării primelor două noțiuni, iar alții în favoarea celorlalte. Mulți neagă oportunitatea folosirii noțiunii de productivitate a muncii individuale, deoarece în socialism munca este socială și ca atare singura noțiune corespunzătoare este cea de productivitate a muncii sociale.

Productivitatea muncii vii

În literatura economică se apreciază de regulă că nivelul productivității muncii vii se determină prin raportarea producției obținute la cantitatea de muncă vie [1]). Este suficient deci să știm cantitatea de produse fabricată în medie de un muncitor pentru a cunoaște eficacitatea muncii vii. În concepția lui Marx, productivitatea muncii vii este eficacitatea cu care se cheltuiește munca într-o întreprindere sau ramură, exprimată în cantitatea de produse obținută de un număr dat de muncitori, care cheltuiesc în producție un volum determinat de mijloace de producție. Eficiența cu care se cheltuiește munca vie nu poate, prin urmare, să fie apreciată independent de cantitatea de materii prime, auxiliare etc. consumată în producție. A considera că se poate cunoaște eficiența muncii vii numai aflînd cantitatea de produse fabricate și deci munca vie cheltuită, înseamnă a face abstracție de faptul că aceasta transformă în produs tocmai mijloacele de producție. Munca vie cheltuită într-o întreprindere poate fi practic neeficientă sau neproductivă dacă se depășesc anumite limite ale consumului mijloacelor de producție. Ca atare, dacă este egală cantitatea de muncă vie întrebuințată, productivitatea muncii vii diferă de la o întreprindere la alta în cadrul aceleiași ramuri în funcție de mărimea cheltuielilor materiale. **Cantitatea de produse fabricate fiind egală** — în două întreprinderi din cadrul unei ramuri, care dispun de același număr de muncitori și de aceleași condiții materiale — **productivitatea muncii vii este mai ridicată acolo unde volumul de mijloace de producție consumat pe unitatea de produs este mai mic, deoarece timpul total cristalizat în marfă este mai redus**, și invers.

Diferențele în cantitatea mijloacelor de producție consumate — la un nivel tehnic dat al mijloacelor de muncă — produc variații și în mărimea produsului nou creat, ceea ce este o altă expresie a deosebirilor de productivitate a muncii. **Celelalte condiții rămînind neschimbate, aceeași muncă produce în intervale de timp egale, mărimi inegale de produs nou, în funcție de felul în care sînt întrebuințate mijloacele de producție**: o cantitate mai mare, cînd ele se folosesc rațional și o cantitate mai mică în situația opusă, fapt care influențează considerabil volumul consumului. Privind situația pe societate, cu cît este mai mare greutatea specifică a produsului nou creat (și volumul absolut al acestuia) în produsul social total al unui an, cu atît se poate consuma mai mult pentru satisfacerea nevoilor personale ale oamenilor (și cu atît mai multe produse se pot transforma în mijloace de producție suplimentare, destinate lărgirii producției).

Fiind diferită și în funcție de consumul de mijloace de producție, productivitatea muncii vii nu se poate determina nici în dinamică numai pe baza formulei Q : T. Analizate în perioade diferite, rezultatele calculului pe baza formulei Q : T pot indica indirect (acolo unde producția e omogenă) scăderea cantității de muncă vie pe unitatea de produs, dar nu și sporirea eficacității muncii vii, deoarece nu aflăm nimic din ele despre mișcarea cheltuielilor de muncă materializată și despre evoluția volumului total de muncă cuprins în marfă.

Dacă unei reduceri a cantității de muncă vie îi corespunde o folosire nerațională a mijloacelor de producție, cantitatea totală de muncă cheltuită într-o unitate economică sau ramură pentru a fabrica un produs poate să rămînă aceeași sau să crească chiar; ca urmare, productivitatea muncii este aceeași sau mai mică decît într-o perioadă precedentă. **Nu orice creștere a producției fabricate cu același număr de salariați este echivalentă cu sporirea productivității muncii vii. Trebuie să se înregistreze paralel și scăderea cantității totale de muncă cuprinsă în marfă** (calitatea fiind dată). **Cunoașterea mișcării productivității muncii vii, a nivelului ei în fiecare perioadă, impune stabilirea atît a consumului de muncă vie cît și a consumului de mijloace de producție.**

În condițiile actuale, însă, este imposibilă cunoașterea cantității totale de muncă (exprimată în unități naturale) cuprinse într-o marfă și, deci, a nivelului exact al productivității muncii. Considerăm, totuși, **că putem ajunge la concluzii certe referitoare la creșterea sau scăderea productivității muncii vii dacă alături de indicatorii folosiți în prezent se analizează și indicatorii referitori la:**

a) cantitatea de materii prime, auxiliare etc. consumată pe unitatea de produs;

b) uzura mijloacelor de muncă pe unitatea de produs, gradul de utilizare al acestora, starea utilajelor. O creștere a producției fabricate, însoțită de degradarea unor mașini costisitoare, poate micșora sau anihila scăderea cantității de muncă vie pe unitatea de produs;

c) calitatea produselor fabricate. În măsura în care ea s-a îmbunătățit — celelalte condiții fiind aceleași — productivitatea muncii a înregistrat o creștere și invers;

d) prețul de cost al producției fabricate. Deși nu cuprinde întreaga muncă cheltuită pentru fabricarea unui produs, el prezintă marele avantaj de a surprinde sintetic modificările intervenite, atît în cheltuielile de muncă vie, cît și în cele de mijloace de producție; de aceea, analizat atent și eliminînd influența factorilor de ordin extern, el are o mare importanță în aprecierea nivelului și dinamicii productivității muncii vii în toate unitățile cu producție omogenă sau neomogenă.

Productivitatea muncii totale

Această noțiune — căreia de obicei i se spune productivitatea întregii munci sociale — se folosește ca opusă noțiunii de productivitate a muncii vii, în sensul că ea vizează întreaga cantitate de muncă cuprinsă în produs, în timp ce ultima doar cantitatea de muncă vie. Așa cum va rezulta din cele ce urmează (și cum reiese chiar din prezentarea anterioară a problemei — cunoașterea productivității muncii vii implică și determinarea cantității de mijloace de producție consumate) nu prin aceasta se deosebesc noțiunile respective.

„Productivitatea muncii totale" are puțini adepți. Împotriva oportunității folosirii ei se aduc argumente diferite: unele pornesc de la cunoscuta teză a lui Marx, după care deși apare ca forță productivă a capitalului, adică a muncii materializate autonomizate și opusă muncii vii, forța productivă a muncii în capitalism rezultă din formele sociale ale muncii. Alți economiști, ca de pildă, I. Marinescu, consideră că „admițînd formulările de productivitate a muncii vii nemijlocite și productivitate a întregii munci sociale (citește totale — n.a.) introducem în mod implicit a treia noțiune de productivitate a muncii materializate" [2]).

Dezvăluind fetișismul productivității capitalului, fără a nega prin aceasta rolul hotăritor al condițiilor materiale în creșterea eficacității muncii, Marx n-a adus însă argumente împotriva utilizării noțiunii de productivitate a muncii totale, noțiune care rezultă din lucrările sale, ca și aceea de productivitate a muncii vii.

Prin noțiunea „productivitate a muncii" totale, Marx a urmărit să surprindă schimbările care intervin în timpul total pentru producerea unei mărfi și deci și în valoarea acesteia, datorită variațiilor prețurilor mijloacelor de producție în condițiile în care într-o verigă a procesului de producție cantitatea de muncă vie și volumul de mijloace de producție consumate pentru producerea unei cantități anumite de valori de întrebuințare date, rămîn aceleași. Referindu-se, de pildă, la o situație cînd productivitatea muncii în minele de cărbuni a rămas aceeași ca înainte, dar prețul mijloacelor de producție a crescut, K. Marx conchidea: **„Munca minerilor nu a devenit mai puțin productivă, dar munca totală cheltuită cu extracția de cărbuni (munca minerilor plus munca trecută a devenit mai puțin productivă"** [3]) (s. n.).

Există și cazuri inverse, acestea constituind de fapt regula. Productivitatea muncii totale poate crește în condițiile cînd cantitatea de muncă vie și volumul mijloacelor de producție rămîn constante într-un stadiu al producției unui produs dacă scade valoarea mijloacelor de producție.

Avînd în vedere sensul atribuit de Marx noțiunii de productivitate a muncii totale, utilizarea termenului nu atrage după sine introducerea noțiunii de productivitate a muncii materializate. O asemenea noțiune poate să apară numai pe baza unei logici formale. Productivitaea muncii totale se referă la eficacitatea cu care se cheltuiește munca în toate stadiile de producere a unui produs oarecare, deci la timpul total cheltuit în toate aceste stadii; spre deosebire, productivitatea muncii vii se referă la eficiența cu care se cheltuiește munca într-un singur stadiu de producție a unui produs.

Cunoscînd conținutul noțiunilor de productivitate a muncii vii și totale, așa cum ele rezultă din lucrările lui Marx, reținînd ideile foarte prețioase referitoare la necesitatea cunoașterii, atît a cantității de muncă vie, cît și a celei de mijloace de producție consumate pe unitatea de produs, la factorii interni și externi care produc modificări în timpul total cuprins în produs, considerăm totuși că utilizarea acestor noțiuni nu este obligtorie, din mai multe motive și anume:

a) modificările survenite în valoarea mijloacelor de producție consumate — volumul produselor fabricate și cel al mijloacelor de producție consumate rămînînd același într-o întreprindere sau ramură — și ca urmare în productivitaea muncii totale echivalează într-un anumit sens cu modificări ale productivității muncii vii. **Măsurată în propriul ei produs, adică în produsul nou creat, productivitatea muncii dintr-o ramură scade sau crește în raport cu schimbările valorii mijloacelor de producție** [4]);

b) atît comensurarea productivității muncii vii, cît și a celei totale, obligă la cunoașterea nu numai a volumului muncii vii, ci și a cantității de mijloace de producție consumate. Este adevărat însă că aprecierea productivității muncii totale face necesară nu numai cunoașterea cantității de mijloace de producție (alături de cantitatea de muncă vie), dar și a timpului concretizat în ele. Același volum de mijloace de producție consumate poate cuprinde cantități diferite de muncă și de aceea valoarea produsului în care ele intră poate fi diferită;

c) schimbările în nivelul productivității muncii totale se reduc în ultimă analiză la schimbări ale productivității muncii vii, în diferite stadii de producție ale aceluiași produs. Știind că productivitatea muncii este numai a muncii vii, adică a celor ce muncesc, dispare nevoia adaosului „totale" și a adaosului „vii"; putem deci spune pur și simplu productivitatea muncii, așa cum a scris și Marx cel mai adesea și în cele mai diferite situații;

d) toate modificările în timpul total de producere a unei mărfi — determinate de cauze interne și externe — pot fi analizate utilizînd noțiunea de productivitate a muncii fără vreo altă prelungire.

Argumentul care se aduce uneori în favoarea noțiunii de productivitate a muncii vii ca fiind corespunzătoare pentru că în practică se poate afla prin metodele de calcul existente numai cantitatea de muncă vie nu ni se pare concludent. Neajunsul unei metode care contribuie ea însăși la existența unei atitudini neatente față de condițiile materiale ale muncii nu constituie un argument pentru a susține o teză teoretică.

C. SIRBU

1) Economia politică. Socialismul. Edit. Politică, 1964, pag. 213; Curs de construcție economică Edit. Politică, 1964, pag. 264. În acest curs „productivitatea muncii vii" are același sens ca și „productivitatea muncii individuale" (pag. 263).

2) I. Marinescu. Unele propuneri în legătură cu definirea productivității muncii. Probleme economice nr. 6/1966, pag. 129.

3) K. Marx: Teorii asupra plusvalorii, partea I. Editura Politică, 1962, pag. 130.

4) Vezi K. Marx: Teorii asupra plusvalorii, partea I. Edit. Politică, 1962, pag. 132.

COMPORTAREA MĂRFII LA CONSUMATOR

● Cine răspunde și cine ar trebui să răspundă

ESTE îndeobște recunoscută creșterea exigențelor consumatorilor față de calitatea produselor. Deși majoritatea întreprinderilor producătoare acordă atenția cuvenită acestei probleme, iar organele comerciale caută pe cît posibil să bareze pătrunderea unor mărfuri necorespunzătoare în rețeaua comercială, nu sînt rare cazurile cînd unele produse de slabă calitate pătrund în circuitul comercial. Cumpărătorul este în felul acesta cel care verifică, în ultimă instanță, calitatea produselor, modul lor de comportare în procesul de consum sau folosință.

Dar o dată ajuns la consumator, bunul respectiv — și avem în vedere aici, în special bunurile de folosință îndelungată — iese complet din sfera preocupărilor fabricii producătoare care, potrivit practicilor existente, sînt absolvite de răspundere cu privire la modul de comportare a produselor lor.

Începe perioada de garanție, în care consumatorul vine în contact cu „tehnicianul" de la cooperativa de întreținere. Fiind salarizați în funcție de volumul încasărilor, nu sînt rare cazurile în care aceștia inventează anumite defecte. În afară de aceasta, reparațiile sînt în numeroase cazuri de slabă calitate ceea ce duce inerent la sporirea cheltuielilor suportate în perioada de garanție de către uzina producătoare și după perioada de garanție — de consumator.

Legat de cele de mai sus, se pun următoarele întrebări: de ce întreprinderile producătoare din momentul în care mărfurile lor au fost livrate organizațiilor comerciale sînt absolvite de orice răspundere asupra modului de comportare a produselor proprii (în exploatare la cumpărător), și de ce nu sînt antrenați în acțiunea de depistare a mărfurilor necorespunzătoare calitativ și cei care sînt mai în măsură să dea referințe exacte cu privire la calitatea produselor, adică consumatorii finali? Responsabilitatea producătorului pentru asigurarea întreținerii și reparației produsului în termenul de garanție, nu ar fi oare o cale mai eficientă și mai sigură pentru depistarea și înlăturarea neajunsurilor pe care le creează unele produse necorespunzătoare care ajung totuși la consumator?

Contactul nemijlocit dintre producător și consumator în termenul de garanție al bunului de folosință îndelungată ar permite, evident, o mai bună cunoaștere a deficiențelor existente la unele mărfuri și ar duce implicit la eliminarea lor, adică, în final, la îmbunătățirea calității producției. De altfel, un început de bun augur îl constituie cazul Uzinei „Electronica" din Capitală care, începînd din anul 1965, experimentează o metodă de urmărire a comportării produselor în exploatare și care, după aprecierile serviciului C.T.C. din uzină, a dat rezultate bune. Este vorba de înființarea reprezentanțelor tehnice regionale care cercetează modul în care se comportă aparatele de radio și televiziune în exploatare la cumpărători. Pentru început, în Capitală, aceste reprezentanțe tehnice asigură și repararea aparatelor în termen de garanție desfăcute prin trei magazine. Constatările făcute de tehnicienii uzinei pe baza acestei experimentări au dus la luarea unor măsuri de înlăturare a unor defecțiuni apărute în exploatare și care prin alte mijloace nu le puteau depista. Este interesant de relevat că uzina producătoare a reușit, în urma acestor constatări, să reducă finanțarea reparațiilor în perioada de garanție de la 170 lei ce revenea în medie pentru fiecare aparat în 1964, la 79 lei în 1966.

Ținînd seamă de deficiențele existente în sectorul de întreținere și reparații din cooperația meșteșugărească, bine cunoscute și sesizate de presă în repetate rînduri, o îmbunătățire radicală a activității în domeniul întreținerii aparatelor de radio și televiziune se impune cu necesitate. O soluție realistă și eficientă (propusă de uzina „Electronica" dar neacceptată de U.C.E.C.O.M.) ar fi aceea a trecerii sectorului de întreținere și reparații a aparatelor de radio și televizoare de fabricație internă în sarcina uzinei producătoare, rămînînd ca cooperația meșteșugărească să se ocupe numai de întreținerea celor provenite din import. O asemenea măsură ar avea avantaje atît pentru producător cît și pentru cumpărător. În procesul întreținerii aparatelor, tehnicienii uzinei ar putea descoperi toate defecțiunile de fabricație, iar acestea ar sta la baza luării unor măsuri operative de îmbunătățire a calității produselor. În ce privește pe cumpărător, ar beneficia de o reparație competentă a aparatului. Credem că o asemenea măsură s-ar impune, cel puțin experimental, în Capitală unde înzestrarea familiilor cu radio și televizoare este ridicată.

Tot la Uzina „Electronica" se întrevede și o altă concepție modernă de organizare a controlului tehnic de calitate, concepție care derivă de fapt din cele de mai sus. Se preconizează astfel organizarea controlului de calitate pe două sectoare mari: primul sector — controlul din uzină, iar al doilea sector — controlul în exploatare. Acest ultim sector ar urma să se ocupe cu comportarea aparatelor în faza de transport, de depozitare în comerț, de exploatare la cumpărător. Apreciem că o asemenea metodă poate fi luată în studiu și aplicată și de întreprinderile producătoare de mijloace de producție.

Ilie NEACȘU
doctor în economie

ANCHETA NOASTRĂ

CONSUMURI SPECIFICE REDUSE PE FIECARE PRODUS

CE ÎMPIEDICĂ EXTINDEREA TEHNOLOGIILOR ÎNAINTATE ÎN TURNĂTORII

TURNĂTORIILE de fontă, oţel şi neferoase, ocupă, în ansamblul industriei construcţiilor de maşini, unul din locurile de cea mai mare importanţă. Ele concură la producerea majorităţii maşinilor-unelte, instalaţiilor şi agregatelor; circa 40% din totalul metalului folosit în acest scop, îl reprezintă piesele turnate. Aşadar, de aici unde se plămădeşte conturul pieselor de metal, trebuie să înceapă şi grija pentru utilizarea sa economică.

„Un fenomen negativ în economia noastră – **a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu la plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 –** îl constituie şi ponderea mare a rebuturilor la o serie de produse. Lichidarea rebuturilor trebuie să fie o preocupare permanentă a tuturor întreprinderilor".

Pentru ca fiecare kilogram de metal turnat să fie gospodărit cu maximum de grijă, încît dinamica indicelui de utilizare a lui să fie mereu ascendentă, se cer întrunite o serie de condiţii. Dintre acestea, cea mai principală – alături de mijloacele tehnico-materiale – este TEHNOLOGIA APLICATĂ.

În legătură cu nivelul tehnologiilor utilizate în prezent şi în perspectivă, redacţia „Vieţii economice" a întreprins, recent, o largă anchetă în rîndurile specialiştilor din principalele uzine constructoare de maşini, din Institutul de cercetări tehnologice pentru procese tehnologice specifice industriei construcţiilor de maşini (I.C.T.M.C.), precum şi din ministerul de resort. **Apreciind rolul tehnologiilor utilizate, ca factor determinant în sporirea gradului de folosire a metalului în turnătorii, marea majoritate a celor ce au răspuns la anchetă s-au oprit asupra cîtorva probleme principale care se cer a fi soluţionate cît mai urgent.**

I

ÎN 1966, pierderile de metal sub formă de rebut în turnătoriile de oţel, fontă şi metale neferoase în întreprinderile constructoare de maşini, au reprezentat peste 40 000 tone. La acestea se mai adaugă şi alte pierderi provenite din scurgeri, scoarţe, culee, maselote, supradimensionări etc., care se ridică la cantităţi demne de a fi luate în seamă. (Nu se poate da o cifră exactă a acestora, întrucît pe minister nu se urmăreşte centralizat). **Dintr-un calcul făcut rezultă că, dacă scădem toate aceste pierderi din cantitatea de metal turnat, procentul de scoatere de piese bune dintr-o tonă de metal lichid nu depăşeşte în medie 50—53%.**

Unii specialişti (ing. S. Ionescu, Uzinele „Semănătoarea", ing. G. Crudu, Uzinele „23 August"-Bucureşti, ing. I. Voiculescu, Uzinele „1 Mai"-Ploieşti, ing. S. Iaglă, Uzina mecanică-Colibaşi, ing. St. Teodorescu. I.C.T.C.M. şi alţii) consideră că, raportat la volumul de metal turnat, pierderile respective nu sînt prea mari. Alţii însă (ing. S. Racoviţă, Uzinele „Unirea"-Cluj, ing. T. Vădănici, Uzinele „Tractorul"-Braşov, ing. V. Holban şi Gh. Dorobanţu, din M.I.C.M., ing. S. Polidor, Uzinele constructoare de maşini-Reşiţa, ing. I. Zoldi, Uzinele „Steagul roşu"-Braşov etc.) luînd poziţie critică, socotesc că cel puţin jumătate din cantitatea irosită, putea fi evitată dacă în toate turnătoriile s-ar fi aplicat tehnologii înaintate.

Luînd în calcul numai pierderile prin rebuturi, se poate spune că, prin înlăturarea lor, s-ar fi putut produce în plus fie: 18 000 strunguri S. N. 400; 13 300 autocamioane de 3 tone; 12 500 tractoare de diferite tipuri.

● La turnătoria de oţel a Uzinelor „Tractorul"-Braşov, prin aplicarea metodei de turnare în forme prevăzute cu maselote cu înveliş exoterm, consumul de metal pe bucată la diferite repere s-a redus cu 30—40%, în comparaţie cu situaţia cînd ele erau realizate prin metode aşa-zise clasice (turnarea în pămînt);

● *La Uzinele mecanice-Sinaia,* **introducerea largă a procedeului de turnare în forme uşor fuzibile la piesele mărunte şi cu o configuraţie complexă, a permis reducerea rebuturilor cu 50% (în comparaţie cu utilizarea metodelor clasice), sporirea productivităţii muncii cu circa 40%, iar timpul de prelucrare la secţiile mecanice să fie redus cu peste 50%. Datorită faptului că adaosurile de prelucrare s-au micşorat cu pînă la 0,5—1 mm, economiile de metal obţinute se ridică la 25—40% din greutatea pieselor în fază de semifabricat;**

● *La Uzinele constructoare de maşini-Reşiţa,* **prin utilizarea turnării sub vid a circa 7000 tone oţel lichid anual, se realizează — prin îmbunătăţirea calitativă a pieselor turnate şi reducerea rebuturilor — economii în valoare de peste 700 000 lei;**

● *La Uzinele „Steagul roşu"-Braşov,* **prin montarea unei linii tehnologice mecanizate, utilizarea de lianţi din răşini de tip ureo-formaldehidice, execuţia miezurilor în cutii calde, la turnarea chiulasei şi a colectorului pentru motoarele de tip „Carpaţi" şi „Bucegi", rebutul a scăzut de la 45% la 7%.**

I. ÎN LOCUL RUTINEI, GÎNDIRE ÎNAINTATĂ, OPERATIVITATE ÎN APLICAREA NOULUI

II. INGINERII — NU ÎN FUNCŢIE DE DISPECERI, CI SPECIALIŞTI RĂSPUNZĂTORI DE NIVELUL TEHNIC AL PRODUCŢIEI

III. PIESE TURNATE DE CALITATE ŞI CU CONSUM SPECIFIC REDUS DIN MATERII PRIME ŞI MATERIALE CORESPUNZĂTOARE

IV. TURNĂTORIILE — NU CENUŞERESE, CI SĂ OCUPE LOCUL CUVENIT ÎN ANSAMBLUL UZINEI

Sînt şi alte uzine unde, prin aplicarea procedeelor tehnologice arătate, cît şi a altora (turnarea sub presiune, turnarea centrifugală, execuţia miezurilor şi formelor cu lianţi pe bază de răşini furanice etc.), se obţin rezultate bune în direcţia micşorării procentului de rebut şi a adaosurilor de prelucrare. Firesc se pune însă întrebarea: **de ce asemenea metode de înaltă productivitate şi de mare eficienţă economică nu capătă o largă extindere, nu devin metode de bază în turnătorii? Sînt ele oare necunoscute?**

Din răspunsurile primite în cadrul anchetei la această întrebare, a rezultat că **proporţia pieselor turnate în majoritatea uzinelor după aceste procedee nu depăşeşte 14—18% din totalul pieselor turnate anual.**

Aproape în toate uzinele s-au experimentat multe procedee tehnologice noi, s-au organizat chiar schimburi de opinii între turnători şi totuşi în practica curentă se utilizează căile bătătorite, metodele aşa-zise clasice. **În ţinerea pasului cu realizarea sarcinilor de plan** — ne-au declarat mulţi specialişti — **metodele vechi sînt mai uşor de stăpînit, întrucît sînt cunoscute de muncitori şi ne dau marja de siguranţă necesară. Noile tehnologii cer timp de adaptare, de însuşire — timp pe care nu-l avem însă. Aplicarea lor, în unele cazuri, ar afecta pentru un moment realizarea sarcinilor de plan. Nimeni însă nu-şi asumă o asemenea răspundere. Urmarea? Lucrăm după metode care ne permit realizarea planului, dar adesea în condiţii foarte costisitoare.** Explicaţia este valabilă, atît pentru uzinele „23 August", „Vulcan", „Semănătoarea", Uzina de pompe, „UREMOAS"-Bucureşti, cît şi pentru „Progresul"-Brăila, I.M.U.-Medgidia, „1 Mai"-Ploieşti, „Înfrăţirea"-Oradea, „Independenţa"-Sibiu şi multe altele. **Cum se materializează în practică o asemenea concepţie?**

● **La Uzina de pompe-Bucureşti,** din totalul pieselor bune realizate, **65,1% au fost obţinute prin turnarea după procedee clasice.** Turnarea de precizie (care favorizează o substanţială reducere de metal şi, implicit, de prelucrare în secţiile mecanice) a reprezentat anul trecut doar 2,5%, iar turnarea în cochile — 3,4%. De aici şi rezultate economice slabe: în afara pierderilor mari de metal cauzate de adaosurile de prelucrare, procentul de rebut s-a ridicat la piesele din fontă cenuşie la 8,34%.

● Deşi cu o dotaţie tehnică modernă, **Uzina de radiatoare, echipament metalic, obiecte şi articole sanitare-Bucureşti** a încheiat anul trecut cu un procent de rebut la radiatoare de 25,35% şi la băi de 16,13%, ceea ce a echivalat cu o pierdere de metal de 7 978,7 tone. Din cauza folosirii unei tehnologii învechite, s-au înregistrat la piesele turnate, sufluri, incluziuni de nisip şi dimensiuni necorespunzătoare.

● Că inerţia este dăunătoare, atît întreprinderilor, cît şi economiei naţionale, ne dovedeşte şi următorul caz: **Uzina „Steaua roşie"-Bucureşti** a primit anul trecut prin planul de cooperare piese turnate pentru betoniere, atît de la Uzina **„Metalica"-Bucureşti,** cît şi de la Uzina **„Neptun"-Cîmpina.** Unele din acestea, au avut adaosuri de prelucrare atît de mari, încît o mare cantitate de metal s-a pierdut la prelucrare prin aşchiere. Iată cîteva exemple: roata dinţată pentru betonierele de 250 litri (tip vechi) a venit în uzină în greutate brută de 41 kg. După prelucrare (adică după ce s-au consumat maşini, scule, manoperă, regie etc.), piesa a rămas la o greutate netă de 27,5 kg. Roata de frecţie (o altă piesă pentru acelaşi tip de betonieră) a venit în uzină cu un adaos de prelucrare de 28 de kg. Cauzele supradimensionărilor se datoresc deopotrivă, uzinei beneficiare (care a furnizat modele necorespunzătoare), cît şi uzinelor colaboratoare (ale căror cadre tehnice nu s-au străduit să găsească o tehnologie mai adecvată la turnarea lor).

Materia primă consumată în plus la fiecare presă (care se pierde sub formă de şpan), consumul de manoperă suplimentară pentru executarea operaţiilor de ebos-finisaj, precum şi uzajul maşinilor reprezintă pentru Uzina „Steaua roşie" o cheltuială de cîteva zeci de mii de lei lunar. Se poate împăca oare această risipă cu grija şi răspunderea de a gospodări eficient materia primă a întreprinderilor?

Desigur, nu enumerarea de exemple (deşi ele pot fi încă foarte multe) **este cel mai de preţ lucru care trebuie să convingă, ci consecinţele care derivă din inerţia, pasivitatea care se manifestă faţă de introducerea procedeelor tehnologice moderne.** Din păcate, acest fenomen dăunător este apărat şi încurajat sub diferite forme. Planurile tehnice, aprobate de minister, de pildă, stipulează între altele, an de an, şi procedeele tehnologice noi ce urmează a fi introduse sau extinse. Cu toate că ele prevăd sarcini minimale, cu mult sub posibilităţile uzinelor, de cele mai multe ori nici cele prevăzute nu sînt înfăptuite (aşa stau lucrurile la uzinele „Progresul"-Brăila, 23 August-Bucureşti, 7 Noiembrie-Craiova, I.M.U.-Medgidia etc.). Datorită faptului că nu există măsuri care să oblige şi să penalizeze pe acele conduceri de întreprinderi care nu traduc în viaţă măcar minimum prevăzut în planul tehnic, metodele înaintate rămîn de multe ori înscrise doar pe hîrtie. Şi astfel pierd întreprinderile, pierde economia naţională.

Tehnologia nouă — trebuie să aibă drum liber. Pentru aceasta însă este necesar să fie stabilite întreprinderilor sarcini corespunzătoare, controlabile şi obligatorii, astfel încît dintr-o tonă de metal turnat să scoată o cantitate tot mai mare de piese bune.

II

CURIOS, dar adevărat. În turnătorii, o bună parte din specialişti, respectiv cadre inginereşti, au ca preocupare de bază nu ridicarea nivelului tehnic al producţiei, ci diferite activităţi de dispecerat. **La întrebarea adresată unui număr de 30 de ingineri cît din timpul de muncă este acordat problemelor tehnice de specialitate, ni s-a răspuns că între 10—20%;** restul este utilizat pentru rezolvarea unor probleme de aprovizionare curentă, urmărirea pieselor de la secţia de turnătorie în cele de prelucrare, întîlniri cu întreprinderile beneficiare, şedinţe la conducerea uzinei, întocmirea a diferite situaţii etc.

Este şi firesc ca, în asemenea condiţii, neajunsurile existente în producţie să se rezolve greoi. Lipsa de preocupare pentru introducerea noului în producţie, pentru efectuarea unor studii tehnico-economice documentate, justifică între altele şi menţinerea aşa-ziselor tehnologii clasice.

Timpul specialistului pentru studii şi cercetări trebuie creat şi respectat în fiecare întreprindere. Aprecierea muncii sale nu poate fi şi nu trebuie făcută numai pe baza realizărilor cotidiene în sectorul în care lucrează, ci şi după contribuţia concretă adusă la ridicarea nivelului tehnic al producţiei, la perfecţionarea tehnologiei de fabricaţie, la sporirea gradului de folosire a metalului. Ocupîndu-se îndeaproape de realizarea sarcinilor pentru care este angajat, specialistul nu trebuie să piardă din ve-

In unele turnătorii se realizează piese cu un adaos mare de prelucrare.

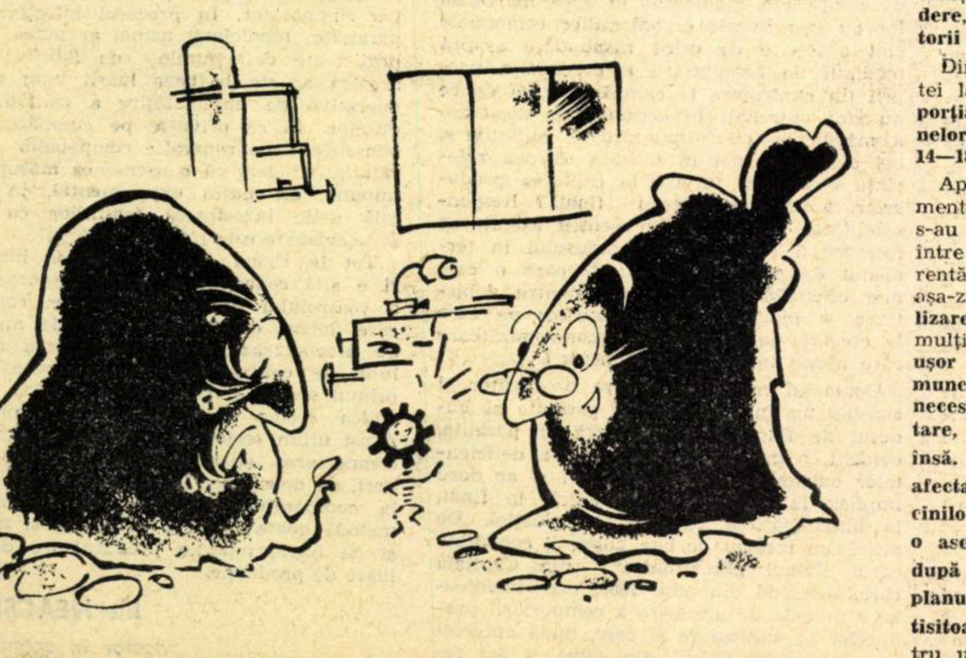

– Nu pot să-mi explic cum din ăştia părinţi atît de voinici, a ieşit slăbănogul ăsta!

dere faptul că, o dată stabilită o tehnologie, ea se cere continuu perfecționată, insușită de masele de muncitori.

Noul nu se aplică de la sine, ci presupune căutări creatoare, inițiativă și perseverență. Practica din unele uzine de a se crea „stații-pilot" pe lingă laboratoare sau în secții, în vederea insușirii concrete de către muncitori a metodelor noi, s-ar dovedi utilă și în cazul de față.

Faptul că inginerii își ocupă în cea mai mare parte timpul cu probleme de dispecerat, nu le dă putință să asigure asistența tehnică necesară la locurile de muncă. De aici, rebuturi, piese declasate, remanieri. Dintr-o analiză făcută recent la **Uzina „Semănătoarea"-București** asupra desfășurării producției în anul 1966, specialiștii de la serviciul metalurg-șef, de la serviciile de concepție și secțiile de producție au relevat faptul că rebuturile înregistrate — a căror valoare a atins 2,6 milioane lei — se datoresc în bună măsură tehnologiei insuficient puse la punct, utilizării unor metode învechite și, îndeosebi, slabei asistențe tehnice la locurile de muncă. Iată, așadar, domenii spre care inginerii din turnătorii ar trebui să-și îndrepte întreaga lor activitate.

Cu totul nesatisfăcătoare este atenția care se acordă cadrelor tinere inginerești venite în uzine. Fiind repartizate, în cele mai multe cazuri, ca dispeceri pe produs, aceste cadre nu au posibilitatea să cunoască activitatea turnătoriei în toată complexitatea ei. De aceea, pregătirea lor în loc să crească, să se desăvîrșească, rămîne adesea la nivelul de cursant al politehnicii sau de bun dispecer. Nu este oare cu putință ca aceste cadre să fie cuprinse o vreme mai îndelungată în serviciile tehnologice pentru a cunoaște diversitatea metodelor de lucru și a contribui prin studii și cercetări, la promovarea progresului tehnic? Conducerile întreprinderilor trebuie să înțeleagă că în funcție de dispeceri pot fi puși oameni cu un nivel mediu de pregătire (tehnicieni), nicidecum inginerii.

Există în domeniul turnătoriilor și un slab sistem informațional. Cercetările ce au loc pe plan mondial sau chiar în unele uzine din țara noastră, diferitele tendințe înnoitoare în tehnologiile de fabricație, ajung cu întîrziere la cunoștința celor interesați și, de cele mai multe ori, fără documentația de aplicare. I.C.T.C.M. care ar trebui să fie primul în ce privește cunoașterea și transmiterea noutăților tehnologice, are el însuși o slabă organizare a sistemului informațional propriu.

Complexitatea activității în turnătorii cere o îmbinare strînsă a studiilor și cercetărilor metalurgice cu cele ale fizicii și chimiei. Fără o asemenea îmbinare studiile sînt unilaterale, nu rezolvă problemele de fond impuse de procesele de producție. **În prezent nu există organizat** (nici în cazul I.C.T.C.M.) **un sector de studii și cercetări complexe pentru turnătorii.** Pentru rezolvarea unor probleme, I.C.T.C.M. apelează la institutele industriei chimice care, fiind angrenate la rîndul lor în rezolvarea problemelor specifice, dau soluții cu întîrziere, sau nu răspund la solicitare. **Se simte nevoia acut de crearea unui sector în cadrul I.C.T.C.M. care să dispună de cadre cu pregătire în specialitățile chimiei, fizicii și metalurgiei, capabile să rezolve problemele impuse de ridicarea gradului tehnic al producției în turnătorii.** Crearea acestuia ar mări gradul de informare, ar sprijini mai mult uzinele în cunoașterea și aplicarea operativă a tehnologiilor avansate.

Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini ar trebui să intervină mai operativ în toate aceste cazuri luînd măsurile ce se impun. În mod deosebit trebuie acționat pe toate căile pentru ca specialiștii să-și ocupe locul cuvenit în procesul de producție, să poarte întreaga răspundere pentru continua perfecționare a tehnologiilor de fabricație, organizarea superioară a producției și a muncii.

III

ÎN anii din urmă au fost luate măsuri, în cadrul investițiilor acordate întreprinderilor, pentru construirea sau modernizarea unor turnătorii. Astfel, la **Uzinele „Tractorul", „Steagul roșu"-Brașov, Uzinele „23 August"-București, Uzina constructoare de mașini-Reșița, Uzina de utilaj petrolier Tîrgoviște etc., au fost construite noi capacități de turnătorii, dotate cu mijloace moderne, avînd un grad înalt de mecanizare.** În alte întreprinderi, a fost îmbogățit fondul de mijloace fixe cu mașini de format, dezbătut, au fost construite noi cuptoare de topire a metalului și altele.

Față de cerințele mereu sporite de piese turnate, impuse de dezvoltarea industriei constructoare de mașini din țara noastră, turnătoriile existente nu satisfac însă pe deplin exigențele calitative și nu asigură, în toate cazurile, economicitatea necesară în prelucrarea metalului. O bună parte din secțiile de turnătorii existente nu sînt dotate corespunzător. Lipsa de dotare cu elemente strict necesare bunei desfășurări a producției contribuie la menținerea unui nivel scăzut de activitate, la prestarea în proporții însemnate a muncii manuale. În această situație se află multe din cele 70 de uzine constructoare de mașini care dispun de circa 100 de turnătorii (fontă, oțel și metale neferoase). Ținînd seama că în raport cu secțiile de prelucrare, turnătoriile au fost mai slab utilate, s-a format în multe locuri părerea că ele sînt copii vitregi, cenușărese. Nu este oare cazul ca această apreciere, care reflectă în bună măsură realitatea, să fie cît mai grabnic infirmată? Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini studiază de cîțiva ani posibilitatea grupării unor turnătorii în unități mari, cu profil stabil. Practic însă acționează cu încetinitorul. Ceea ce s-a rezolvat pînă în prezent, este departe de a fi epuizat toate posibilitățile existente. **În cadrul investițiilor repartizate putea și pot fi găsite resurse substanțiale pentru dotarea în mai mare măsură cu tehnică înaintată a acestor secții, astfel ca activitatea lor să se ridice la nivelul exigențelor actuale.**

În unele locuri lipsesc aparate de măsură și control, mașini de format și dezbătut, sisteme mecanizate de turnare etc. **Fără o aparatură de strictă necesitate, calitatea pieselor va fi discutabilă, iar izvoarele de risipă a metalului se vor menține în continuare.** Dacă ținem seama de faptul că aproape fiecare turnătorie execută diferite piese și semifabricate pentru minimum 10—20 de beneficiari, putem desprinde greutățile pe care le întîmpină aceștia în aprovizionarea ritmică cu piese turnate, la cotele stabilite și de bună calitate. Este necesar ca, într-un viitor cît mai apropiat, turnătoriile să fie aduse la nivelul de dotare tehnică a celorlalte secții ale întreprinderilor din care fac parte. Totodată, se impun măsuri hotărîte pentru ca utilajele, instalațiile și aparatura existentă să fie mai bine folosite, să se înlăture lipsa de răspundere față de întreținerea în perfectă stare de funcționare a acestora.

Faptul că în multe turnătorii se menține un nivel tehnic scăzut, că tehnologia avansată își croiește mai anevoios drumul, se datorește și modului în care este privită recrutarea, pregătirea și repartizarea cadrelor. La angajarea forței de muncă, majoritatea celor necalificați sînt îndrumați spre turnătorii. Fără a avea o pregătire profesională corespunzătoare, aceștia pot cu greu să asigure calitatea producției, să respecte disciplina tehnologică. În sprijinul calificării lor, în cele mai multe întreprinderi, nu se organizează cursuri sau diferite acțiuni de ajutorare a lor. De aici și menținerea unei fluctuații mari.

Pe aceeași linie poate fi consemnat și faptul că școlile profesionale din industria construcțiilor de mașini nu pregătesc suficiente cadre de formatori, miezuitori, cît și pentru alte meserii necesare în turnătorii. Soluționarea problemei impune găsirea unor căi pentru calificarea noilor angajați prin cursuri de scurtă durată în „stații-pilot" experimentale. Aici cei ce vor lucra în turnătorii vor primi atît noțiuni generale cît și cunoștințe practice în meseriile pentru care au optat și astfel vor putea aduce o contribuție substanțială la respectarea tehnologiei de fabricație, la îndeplinirea planului.

În prezent se ridică ca problemă majoră și îmbunătățirea formelor de cointeresare materială. Plata muncii după sistemul acordului colectiv în echipe formate de 30—40 de oameni, nu stimulează nici ridicarea calificării, nici întărirea răspunderii în producție. Cei ce fac rebuturi, de pildă, cunoscînd că suportă în mod colectiv doar cheltuielile de manoperă pentru paguba produsă, nu depun eforturi suficiente să înlăture deficiențele în muncă, să respecte întru totul procesul tehnologic stabilit. Practica a dovedit că ar fi bine să se organizeze echipe cu un efectiv mai mic (2—3 oameni) a căror activitate să poată fi urmărită concret. Echipele care dau produse de bună calitate să fie stimulate din punct de vedere material, iar cele care produc pagube să fie penalizate corespunzător.

Desigur, sînt și alte aspecte negative, care dăunează producției în turnătorii. Analizarea temeinică în fiecare întreprindere a posibilităților de ridicare calitativă a activității acestor secții, adoptarea de măsuri tehnico-organizatorice eficiente, vor permite ca metalul să fie mai bine gospodărit, să se obțină însemnate economii materiale și bănești.

IV

APLICAREA unor tehnologii avansate în turnătorii, reducerea consumului de metal sînt determinate, în bună măsură, de unii factori externi — și anume: **calitatea materiilor prime și a materialelor.** Alături de metal (fier vechi, fontă veche și nouă), în turnătorii se utilizează mari cantități de nisipuri, argile, diferiți lianți, adezivi etc. Deseori aceste materiale nu țin pasul cu cerințele prevăzute în tehnologiile de fabricație, influențînd negativ calitatea produselor, favorizînd risipa de metal.

La întrebarea pusă în cadrul anchetei: **„Ce factori influențează negativ în turnătorii calitatea produselor", peste 60 de specialiști s-au referit în răspunsurile lor la necesitatea îmbunătățirii calității materiilor prime și a materialelor cu care sînt aprovizionate uzinele.** Spicuim cîteva din numeroasele exemple date.

— **Nisipul de Aghireș** vine de la carieră, în general, cu un conținut foarte mare de umiditate și de cele mai multe ori cu o granulație necorespunzătoare. În aceeași situație se prezintă și nisipul de Văleni.

— **Argila de la Medgidia** este, de asemenea, de calitate necorespunzătoare. Ea este livrată uzinelor sub formă de bulgări și nu măcinată. Standardul nou, elaborat de I.C.T.C.M., nu este respectat. Din cauză că nisipurile și argila sînt de calitate necorespunzătoare, se folosește în turnătorii o tehnologie așa-zisă „robustă", care reclamă apoi un volum mare de manoperă la curățitorii.

Întreprinderile furnizoare de materii prime și materiale pentru turnătorii aparțin îndeosebi Ministerului Minelor, Ministerului Industriei Chimice și unor sfaturi populare regionale. Problema esențială ce se ridică, de pildă, în privința nisipurilor, nu este lipsa cantitativă a acestora, ci slaba lor selecționare și prelucrare. **Dintr-un calcul făcut în cîteva turnătorii din uzinele din București** (UREMOAS, „23 August", „Vulcan" și altele) **rezultă că peste 40% din rebuturi și remanieri se datoresc calității necorespunzătoare a nisipurilor.** Nu vom intra în detalii tehnice. Este necesar însă să subliniem că, cu toate eforturile depuse de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini în vederea stabilirii unor STAS-uri corespunzătoare cerințelor tehnologiei avansate, nu s-a ajuns pînă în prezent la rezolvarea favorabilă a problemei. Ministerul Minelor, coordonatorul tuturor întreprinderilor furnizoare de nisipuri — se opune la multe din cerințele formulate, căutînd argumente care să-i convingă pe turnători să-și micșoreze pretențiile.

În acest caz ar trebui, așa cum este firesc, să se dea cîștig de cauză celor de la construcția de mașini. În locul disputelor existente, care durează de cîțiva ani, ar fi mai bine ca cele două ministere să-și mărească eforturile pentru lărgirea bazei de materii prime, pentru dotarea carierelor cu utilaje corespunzătoare. Totodată ar fi indicat ca, **așa cum există întreprinderi sau stații pentru prepararea minereurilor, să se studieze posibilitatea înființării de stații dotate corespunzător și pentru sortarea nisipurilor.** Aceste nisipuri să fie apoi repartizate întreprinderilor pe categorii granulometrice, în funcție de specificul pieselor pe care le toarnă. Se cer, de asemenea, găsite soluții ca materialele să fie expediate, mai ales acum în timp de iarnă, cu mijloace închise, care să le ferească de degradare prin îngheț.

În privința lianților și adezivilor, părerea unanimă este că se acționează în prea mică măsură și lent în direcția îmbunătățirii calității lor. Cercetările pe care le fac institutele industriei chimice în acest domeniu sînt sporadice și nu răspund cerințelor actuale. De aici și faptul că unele întreprinderi chimice livrează lianți și adezivi necorespunzători, ceea ce provoacă pieselor turnate porozități, sufluri și incluziuni nemetalice. Sînt dese cazurile cînd pentru satisfacerea unor cerințe de sortimente noi, durata de însușire și realizare pe scară industrială este 2—3 ani. Așa este cazul, de pildă, cu rășinile furanice pentru miezuri cu autoîntărire la rece și la cald. După 3 ani de tratative cu Ministerul Industriei Chimice, a fost realizat abia acum cîteva zile la Combinatul chimic-Făgăraș o cantitate de cîteva kilograme din acești lianți. Turnătoriile sînt „răbdătoare" și așteaptă... Totul însă costă scump economia națională.

Poate că acum, cînd înlăturarea oricăror pierderi de metal se pune cu o deosebită acuitate, ministerele și institutele de cercetări în cauză, vor lua măsuri imediate și de perspectivă, menite să asigure turnătoriilor substanțe chimice de calitate și la un preț de cost redus. **Se apreciază că organizarea unei întreprinderi specializate în producerea materialelor chimice pentru turnătorii (lianți, adezivi, materiale exoterme etc.), ar avea o mare eficiență atît pentru activitatea turnătoriilor, cît și pentru economia națională.** O asemenea întreprindere ar fi interesată să îmbunătățească calitatea produselor (pe care nu le-ar avea în plan ca sarcină secundară), concomitent cu asigurarea omogenizării materialelor livrate. În aceste condiții, turnătorii vor fi ajutați în eforturile pe care le depun pe linia eliminării pierderilor de metal, a obținerii de piese de calitate.

Sînt și unele aspecte care privesc, mai ales, calitatea fontei noi livrate de întreprinderile siderurgice (Uzinele „Victoria"-Calan și Reșița) și sortarea fontei vechi furnizate de Întreprinderea de colectare a metalului. Ce se întîmplă de fapt: la Calan a fost pusă în funcțiune în ultima vreme o bandă de turnare care încarcă calupurile de fontă direct în vagoane. Pentru completarea unui vagon sînt necesare însă 3—4 descărcări de furnal. În acest fel, calupurile de fontă se amestecă, calitatea lor variind de la o șarjă la alta. În cazul utilizării acestora la turnătoriile de fontă (unde nu se produce un proces ca la cuptoarele Martin, ci doar se retopește) se ajunge la obținerea unui metal lichid din care se toarnă și piese cu caracteristici fizice și mecanice diferite, care provoacă mărirea procentului de rebuturi. Prin sporirea exigenței și gradului de răspundere la expedierea metalului pentru turnătoriile de fontă, se poate ajunge la evitarea, în bună măsură, a rebuturilor. O cerință justificată, dar totodată o invitație la o colaborare mai strînsă între uzinele siderurgice și cele constructoare de mașini în interesul uzinelor și al întregii economii naționale.

În mod aproape asemănător se pune problema selecționării fontelor vechi de către I.C.M. Prin expedierea spre turnătorii a bucăților curate de fontă veche s-ar elimina o altă portiță de rebutare a pieselor turnate.

Așadar, toate aceste probleme, care privesc îmbunătățirea calității materiilor prime, pot și trebuie să fie rezolvate, în interesul valorificării posibilităților existente la fiecare loc de muncă, al sporirii gradului de utilizare a metalului.

Anchetă realizată de:

V. BOESCU, L. ȚINTEA și I. BUMBEA

Cercetători din lumea întreagă, în continuă căutare de „mai bun, mai ieftin", pun la dispoziția turnătoriilor mereu noi metode și posibilități de control, noi materiale care îmbunătățesc calitatea pieselor turnate, scurtează ciclul de fabricație în turnătorie și la prelucrările ulterioare, micșorează consumul de metal.

- **O gamă largă de** materiale **noi, de exemplu lianți organici, permite confecționarea miezurilor cu dimensiuni precise și prețuri de cost reduse. Rășinile sintetice furnizează posibilități vaste: o rășină epoxidică, avînd adaos de siliconi, este folosită pentru executarea prin turnare a modelelor și a cutiilor de miez; alte rășini sînt utilizate ca model de lucru pentru fabricarea formelor metalice de mare precizie necesare la turnarea sub presiune. Pentru piesele mari, de forme complexe, care nu necesită miezuri, se folosesc tot mai mult șabloanele de formare, executate din materiale plastice armate cu fibre de sticlă, de forma piesei finite.**

- Procedee **relativ noi, cum este acela cu bioxid de carbon și silicat de sodiu, cu întărire rapidă, au fost între timp mult perfecționate, cu renunțarea la bioxid, prin procedeul Nishiyama care înlocuiește ferosiliciu cu siliciu și prin amestecurile de formare fluide autoîntăritoare cu spumant. Pentru prelucrarea rapidă, de calitate superioară și cu manoperă mai puțină, a formelor metalice complicate, a fost pusă la punct electroeroziunea, metodă deosebit de productivă.**

- **Cererea crescîndă de oțeluri și fonte cu performanțe superioare și calități speciale, totodată economicoase, pe care le reclamă construcția de mașini moderne, a impus analiza atentă a factorilor care determină pierderi la ardere sau calități mai slabe. S-a ajuns astfel la procedee îmbunătățite de elaborare și de turnare a oțelului, de ex. sub vid, prin diferite metode: în cuptoare cu inducție, cu electrozi consumabili, cu bombardament electronic, ori numai degazarea în oală. Pentru fonte, s-au introdus: cuptorul electric cu arc, instalații duplex, scoaterea automată din cuptor în momentul în care se atinge temperatura necesară etc. Întrebuințarea carburii de calciu în cubiloul cu căptușeală acidă permite ridicarea temperaturii metalului, reducerea consumului de cocs și a conținutului de sulf, creșterea productivității cubiloului.**

O bună parte din inginerii angajați în turnătorii au devenit dispeceri, neglijînd problemele de ridicare a nivelului tehnic al producției.

– Să-l consultăm pe tovarășul inginer.
– Nu, lasă-l, acum e ocupat, nu vezi, duce hîrtiile la registratură.

(desene de Neagu RADULESCU)

SIMPLIFICĂRI IN ELABORAREA ŞI APROBAREA DOCUMENTAŢIILOR PENTRU INVESTIŢII

PENTRU realizarea la termen a volumului sporit de investiţii au fost luate măsuri care să contribuie la asigurarea la timp a documentaţiilor tehnico-economice. In cadrul acestor măsuri a fost aprobată Hotărirea Consiliului de Miniştri nr. 3060/1966 publicată în Buletinul Oficial nr. 4 din 6 ianuarie 1967 care cuprinde o nouă reglementare privind elaborarea, avizarea şi aprobarea documentaţiilor tehnico-economice de investiţii şi a proiectelor de sistematizare.

• Eliminarea proiectului de ansamblu

Noua reglementare contribuie la simplificarea modului de elaborare a documentaţiilor tehnico-economice, prin eliminarea proiectului de ansamblu şi trecerea la elaborarea proiectelor de execuţie pe baza studiului tehnico-economic pentru investiţii de orice valoare. Pentru investiţiile de mai mică complexitate — care sint aprobate de titulari — proiectul se intocmeşte direct la nivel de execuţie in fază unică.

Eliminarea proiectului de ansamblu a determinat schimbarea sferei de cuprindere şi a conţinutului studiului tehnico-economic.

După noua reglementare, studiul tehnico-economic (S.T.E.) trebuie să prezinte mult mai aprofundat elementele privind justificarea necesităţii investiţiei şi caracteristicile tehnice şi economice ale lucrării, să prezinte pe larg unele elemente, care pină acum nu făceau obiectul S.T.E., ci erau cuprinse in sarcina de proiectare (de pildă sortimentul de producţie, capacitatea, lista principalelor utilaje şi instalaţii tehnologice, date privind materiile prime, materialele, combustibilul, energia, transporturile, alimentarea cu apă, canalizarea).

In noua formă, S.T.E. prezintă şi unele probleme legate de cooperarea cu alte intreprinderi, asigurarea cu forţă de muncă, calificarea cadrelor şi alte aspecte ale exploatării noilor obiective proiectate. Tot ca un element nou, in cadrul S.T.E. se vor analiza pe larg soluţiile constructive, consumul de materiale de construcţii, indicii de consum in comparaţie cu alte lucrări similare, precum şi graficul de realizare a principalilor indicatori tehnico-economici.

Deoarece normativul cadru de conţinut nu poate fi unic pentru toate ramurile şi genurile de lucrări, s-a prevăzut obligativitatea titularilor de investiţii de a elabora (in termen de 30 zile de la data publicării Hotăririi) normative diferenţiate. Pentru lucrările care privesc mai multe sectoare de activitate, au fost precizate organele care elaborează normativele, cu termen de prezentare de 60 zile. Se prevede, de asemenea, un termen de 30 zile pentru elaborarea normativelor cadru de conţinut privind studiul de amplasament.

• Lucrările ce se pot efectua pe baza S.T.E.

Pe baza studiului tehnico-economic aprobat, in accepţia sa actuală, se pot incepe lucrările de investiţii fără a mai fi necesare derogări.

Deschiderea finanţării investiţiei, decontarea lucrărilor de organizare a şantierului şi toate operaţiile privind inceperea lucrărilor, care pină acum necesitau existenţa proiectului de ansamblu, se pot efectua in prezent pe baza S.T.E.

O hotărîre, prin aplicarea prevederilor căreia se creează condiţiile pentru a se economisi anual 7.000.000 ore de proiectare, echivalind cu munca a 3 000 de proiectanţi pe termen de un an şi pentru a se reduce cu 3–5 luni timpul necesar avizării.

Pentru complexele de mare amploare, cu durată indelungată de realizare şi care se compun din fabrici sau sectoare uzinale de producţie, ce pot fi puse in funcţiune independent, studiul tehnico-economic poate fi elaborat pe etape de punere in funcţiune, corespunzător prevederilor planului de perspectivă, astfel incit să conţină toate lucrările necesare pentru punerea in funcţiune la etapa respectivă a capacităţilor de producţie.

La dezvoltarea, modernizarea, reprofilarea sau reutilarea intreprinderilor in cazul cind se creează o nouă capacitate de producţie intr-o secţie, fără a se afecta celelalte sectoare sau secţii uzinale din cadrul intreprinderii, studiul tehnico-economic se poate referi — după noua reglementare — numai la capacitatea respectivă, fără să se mai analizeze in cadrul proiectului problemele celorlalte secţii pe care noua capacitate nu le influenţează direct.

De asemenea, in cazul in care se realizează concomitent mai multe capacităţi care nu se condiţionează reciproc in cadrul aceleiaşi intreprinderi, se pot elabora, in paralel, studii tehnico-economice pentru fiecare capacitate in parte. Bineinţeles, aceasta numai in cazurile cind capacităţile respective pot fi puse in funcţiune independent şi nu determină lucrări in alte secţii, redimensionări de reţele pentru utilităţi etc.

Pentru imbunătăţirea cooperării in realizarea lucrărilor de investiţii care se execută in aceeaşi zonă industrială se prevede obligativitatea corelării S.T.E. pe baza detaliului de sistematizare a zonei respective, evitindu-se astfel cheltuielile neeconomicoase şi paralelismele la execuţia utilităţilor.

• Competenţe sporite

O altă măsură care va reduce ciclul de realizare a documentaţiilor tehnico-economice şi va grăbi drumul lor către şantier este mărirea competenţei de aprobare a titlurilor de investiţii. Limitele pină la care documentaţiile se aprobă de titular au fost modificate astfel :

a) de la 25 milioane lei la 50 milioane lei pentru investiţiile din industrie, construcţii, silvicultură, transporturi şi telecomunicaţii, agricultură şi lucrări pentru gospodărirea apelor ;

b) de la 10 milioane lei la 25 milioane lei pentru construcţii de locuinţe (inclusiv dotările social-culturale, spaţiile comerciale, lucrările de gospodărie comunală şi alte lucrări aferente), cu excepţia oraşului Bucureşti la care limita se majorează la 50 milioane lei ;

c) de la 10 milioane lei la 20 milioane lei pentru comerţ şi alimentaţie publică, invăţămint şi ocrotirea sănătăţii ;

d) de la 5 milioane lei la 10 milioane lei pentru ştiinţă, sport, cultură, gospodărie comunală, administraţia de stat şi alte ramuri necuprinse la punctele de mai sus.

• Aprobarea şi avizarea documentaţiilor

Studiile tehnico-economice şi proiectele in fază unică care intră in competenţa de aprobare a titularilor de investiţii, pentru lucrări nominalizate in plan, vor fi aprobate de colegiile ministerelor, respectiv de comitetele celorlalte organe centrale sau sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa. Documentaţiile tehnice pentru restul lucrărilor de investiţii din competenţa titularilor vor fi aprobate de conducătorii acestora pe baza avizelor consiliilor tehnico-ştiinţifice. Conducătorii organelor titulare de investiţii pot da — pentru aceste lucrări — unităţilor in subordine, pe proprie răspundere şi in mod diferenţiat in ceea ce priveşte valoarea lucrărilor, dreptul de a aproba documentaţiile tehnico-economice care intră in competenţa lor de aprobare.

Comitetul de Stat al Planificării şi Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare, avizează documentaţiile tehnico-economice pentru investiţiile ai căror indicatori tehnico-economici se supun aprobării Consiliului de Miniştri.

In noua reglementare se precizează modul de prezentare intr-o formă cit mai concisă a acelei părţi din documentaţie care urmează a fi transmisă la Comitetul de Stat al Planificării şi Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură, şi Sistematizare, astfel incit să se evite prezentarea de documentaţii voluminoase, care nu sint necesare acestor organe pentru emiterea avizelor in limitele atribuţiilor ce le revin.

Pentru lucrările de investiţii care se aprobă de Consiliul de Miniştri valoarea aprobată pe baza studiului tehnico-economic va putea fi depăşită in execuţie cu pină la 3% la total, fără a se depăşi suma de 10 milioane lei — cu condiţia respectării datelor caracteristice ale investiţiilor (profil, tehnologie etc.) şi a imbunătăţirii sau menţinerii la nivelul aprobat a capacităţii, preţului de cost, productivităţii muncii, calităţii produselor şi duratei de realizare a investiţiei.

Aprobarea acestor depăşiri poate să fie dată de miniştri, respectiv ceilalţi conducători ai organelor centrale sau preşedinţii sfaturilor populare, cu condiţia ca depăşirile să fie compensate din economiile realizate la alte lucrări.

M. IONESCU

L. LĂZĂRESCU

Cînd I. R. V. A. „livrează"... ameninţări

PRIMA filă a acestui dosar a luat fiinţă o dată cu prima neîndeplinire a obligaţiilor contractuale de către I.R.V.A.-Bucureşti, unica furnizoare de ambalaje de sticlă a Bazei de vinuri Gostat Bucureşti.

Pentru înţelegerea deplină a fondului acestui litigiu, amintim că întreprinderile regionale de valorificare a ambalajelor, de sub coordonarea şi controlul Ministerului Comerţului Interior, au ca obiect al activităţii lor recuperarea ambalajelor de la populaţie sau de la întreprinderile economice şi valorificarea acestora, **după recondiţionare,** către întreprinderile producătoare cărora le-au fost repartizate, pentru a fi folosite din nou la ambalare. Cu alte cuvinte, I.R.V.A. are sarcina să achiziţioneze anumite tipuri de ambalaje (limitate prin instrucţiunile nr. 2/1963 ale M.C.I., M.I.A., Centrocoop şi M.I.U. – vezi „Viaţa economică" nr. 51/1965 şi nr. 1/1966) **să le aducă în stare de perfectă folosinţă,** după care să le livreze beneficiarilor indicaţi prin repartiţii.

Potrivit acestui sistem de aprovizionare a întreprinderilor producătoare cu ambalaje, Baza de vinuri Gostat-Bucureşti a primit pentru anul 1966 repartiţii pentru 2 600 000 sticle ambalaj, furnizor fiind I.R.V.A.-Bucureşti, cu care a încheiat cuvenitul contract. În executarea acestui contract, întreprinderea furnizoare arătată, nesocotind obligaţia de a aduce ambalajele în stare de folosinţă, a livrat în repetate rînduri sticle murdare, purtînd mirosul lichidelor pe care le-au conţinut. Astfel, din procesul verbal de recepţie încheiat în ziua de 28 octombrie 1966, rezultă că din 2390 sticle şi 239 navete „la recepţie s-a constatat un număr de 410 sticle cu mirosuri străine (petrol, analcid, uleiuri etc.) şi 110 navete deteriorate". Cu alte cuvinte 17% din sticle şi 46% din navete au fost respinse. Exemplul arătat nu este unic. Consultînd procesele verbale întocmite am constatat că, aproape fără excepţie, la fiecare lot aprovizionat, (operaţie care se efectuează zilnic) o parte din sticle sau navete au fost necorespunzătoare.

Evident, un asemenea mod de executare a obligaţiilor contractuale nu

RĂSFOIND PRIN DOSARE

poate să nu aibă efecte negative, dintre care arătăm cîteva :

• Faţă de frecvenţa şi procentul mare de sticle necorespunzătoare, beneficiarul este obligat să facă o recepţie mai exigentă, ceea ce înseamnă, la o aprovizionare zilnică în medie de 8400 buc., cîteva ore de staţionare a autocamioanelor peste timpul normat şi mobilizarea zilnică a unui număr mare de salariaţi în acest scop. Dacă adăugăm faptul că autocamioanele sînt folosite şi la transportul la depozit a sticlelor refuzate, imaginea risipei de timp şi bani este completă. Ilustrată în cifre ea se prezintă astfel : 4 camioane pe zi dacă depăşesc timpul de descărcare cu numai 1 oră şi 30 minute şi consumă nejustificat cu returnarea sticlelor refuzate o oră, înseamnă că în anul care a trecut I.R.V.A.-Bucureşti a înregistrat cheltuieli nejustificate, numai la aprovizionarea acestui beneficiar, în sumă de lei 111.600 (10 ore zilnic x 310 zile x 36 lei/ora).

• O altă consecinţă se reflectă în operaţia de îmbuteliere a vinului, unde, de asemenea, timpul consumat pentru spălare, scoaterea dopurilor şi a unor resturi de etichete la sticlele necorespunzătoare scăpate la recepţie, duce la timpi neproductivi, adică la scăderea randamentului normat, ceea ce în ultimă instanţă înseamnă cheltuieli neproductive.

Desigur, faţă de această situaţie se pune următoarea întrebare : ce măsuri a luat beneficiarul pentru curmarea acestor deficienţe ? Iată răspunsul primit : **„Cînd am încercat să aplicăm măsuri mai hotărîte pentru lichidarea acestei situaţii, am fost ameninţaţi de furnizoare că nu ne mai livrează sticle în anumite perioade, ceea ce ar fi avut drept consecinţă sistări temporare de producţie şi livrare".**

Orice comentar este de prisos. Punem însă o întrebare tovarăşilor de la I.R.V.A.-Bucureşti : **Ce ar spune dacă ar consuma dintr-o sticlă vin cu gust şi miros de analcid?** Desigur, ar cere condica de sugestii şi reclamaţii...

Credem, că în urma celor scrise aici ,ei nu vor pune în aplicare „ameninţarea cu sistarea livrărilor", ci vor căuta să remedieze deficienţele semnalate.

Nu este vorba decît de a aplica în practică obligaţiile prevăzute în Instrucţiunile comune M.C.I.-Centrocoop – M.I.A. şi M.I.U., nr. 2/1963, care (la fila 34) arată că sticlele furnizate de I.R.V.A. trebuie „să fie curate, fără mirosuri străine, neciobite, fără dopuri".

C. CRISTEA

Din istoria circulaţiei noastre monetare

CEL MAI VECHI SISTEM MONETAR ADOPTAT PE TERITORIUL DE AZI AL ROMÂNIEI

ESTE astăzi binecunoscut faptul că oraşul Histria a bătut în antichitate cele dintîi monede care s-au emis vreodată pe teritoriul actual al ţării noastre. Întemeiată spre sfîrşitul sec. al VII-lea î.e.n. de către colonişti greci originari din Milet, vechea cetate, ale cărei ruine pot fi văzute şi azi pe malul lacului Sinoe, a atins în veacurile următoare un grad înalt de dezvoltare socială şi economică, ajungind spre mijlocul sec. al V-lea î.e.n. un important centru de producţie, atît pentru nevoile proprii, cît şi pentru schimburile cu populaţia locală, geto-dacică. Dovezi ale activităţii comerciale, desfăşurate de histrieni în sinul acestei populaţii, s-au descoperit într-adevăr şi în afara Dobrogei, în Oltenia, Muntenia şi în Moldova ; ele constau din monede, drahme de argint, emise de oraşul Histria exact în această perioadă a milenarei sale istorii.

Cercetătorii care s-au ocupat în trecut de studiul monedelor histriene au stabilit, ca dată probabilă a celor dintîi emisiuni, mijlocul sau sfîrşitul sec. al V-lea î.e.n. Clasificarea sistematică a monedelor de argint bătute de acest oraş, admisă în general şi astăzi, a fost schiţată în 1896 de către numismatul german Behrendt Pick. Autoritat împarte drahmele histriene în trei categorii.

O primă categorie cuprinde piesele mai vechi, a căror greutate variază între 7,02 — 6,82 g şi se încadrează în sistemul monetar fenician, puţin redus ;

A doua categorie de drahme, reprezentînd emisiuni mai noi, au greutăţi variind între 7—6,7 g, deci fac parte tot din sistemul fenician, încă şi mai redus ;

În sfîrşit, ultima categorie înglobează drahmele care cîntăresc 6,28—4,50 g şi care intră într-un alt sistem monetar, cel eginetic, adoptat de histrieni, după părerea lui Pick, în jurul anului 350 î.e.n. Rezultă de aici că **oraşul Histria a adoptat, începînd din a doua jumătate a sec. al V-lea î.e.n., sistemul monetar fenician, trecînd spre mijlocul celui următor la sistemul eginetic, acestea fiind cele mai vechi sisteme monetare utilizate în istoria economică a ţării noastre. Cercetări mai recente par a dovedi însă că în perioada arhaică, Histria a bătut monede într-un alt sistem, cu un etalon ponderal mai ridicat şi care ar fi astfel cel mai vechi sistem monetar adoptat pe teritoriul României.** E ceea ce vom încerca să arătăm, în rîndurile ce urmează.

● *Mina babiloniană a circulat la Histria?*

Încă din anul 1912 a apărut, într-o colecţie particulară din Bucureşti, o drahmă histriană cu aceleaşi reprezentări ca la toate monedele de argint ale acestui oraş, dar cu unele caracteristici inedite care trădau un stadiu mai vechi, arhaic. Mai important, pentru scopul urmărit în articolul de faţă, era faptul că greutatea acestei piese depăşea cu mult cifrele maxime înregistrate de germanul Pick ; într-adevăr, piesa în discuţie cîntărea nu mai puţin de 8,36 g. Ulterior, datorită unui studiu publicat de Constantin Moisil, a devenit cunoscută o altă drahmă histriană similară, cu o greutate de 8,26 g. Mai recent, în 1953, un alt numismat român, V. Canarache, directorul Muzeului arheologic din Constanţa, a amintit de existenţa unui număr de zece drahme histriene arhaice, cu o greutate gravitînd în jurul valorii de 8,40 g şi care s-ar fi descoperit la Mahmudia ; cu acest prilej, autorul citat a atras atenţia asupra importanţei, sub raportul istoriei economice, pe care o avea greutatea de-a dreptul excepţională a acestor piese. În colecţiile Cabinetului numismatic al Bibliotecii Academiei, există o altă piesă, cîntărind ceva mai puţin : 8,18 g. Ea a fost descoperită la Pecineaga (raionul Negru Vodă), în vecinătatea Mangaliei, oraşul Callatis din antichitate, şi a fost achiziţionată în 1933 de la un localnic. Mai există alte trei drahme histriene arhaice a căror greutate nu o cunoaştem ; ele făceau parte în 1916 din colecţia aceluiaşi Cabinet numismatic, astăzi însă se găsesc la Institutul de arheologie al Academiei.

Toate aceste monede, a căror greutate depăşeşte cu mult greutatea teoretică de 7,28 g a drahmei-etalon din sistemul monetar fenician, sînt desigur anterioare emisiunilor oraşului Histria cunoscute de Pick şi trebuie să se încadreze într-un alt sistem, adoptat de histrieni la data cînd au început să bată monedă proprie. Deşi numărul exemplarelor care s-au păstrat din această primă emisiune este destul de redus, se poate totuşi admite probabilitatea ca drahma arhaică, primitivă, a oraşului Histria să fi avut greutatea teoretică de 8,40 g, corespunzînd unei mine de 840 g. Este adevărat, întrebuinţarea unei astfel de unităţi ponderale nu este cunoscută, cel puţin deocamdată, la Histria. Remarcăm totuşi faptul că la Mangalia s-a găsit prin 1938 un pond de 1/4 mină al oraşului Callatis, cîntărind 211 g (azi în colecţia Cabinetului numismatic al Bibliotecii Academiei), corespunzînd prin urmare unei mine de 844 g. Această mină este însă exact etalonul ponderal care a stat la baza sistemului monetar primitiv al oraşului Histria ; ea este cunoscută în literatura de specialitate sub numele de mina babiloniană grea pentru aur, care cîntărea 840 g.

Aceeaşi mină a fost în antichitate baza de calcul a sistemului monetar adoptat, pe la sfîrşitul sec. al VII-lea î.e.n., de oraşul Foceea (în ortografia tradiţională : Phocaea), situat pe coasta de vest a Asiei Mici, în Ionia. Staterii primitivi de electru ai acestui oraş aveau greutatea teoretică de 16,80 g, prin urmare echivalentul a două drahme de cîte 8,40 g.

● *Hecte cizicene prezente la Dunărea de Jos*

Etalonul monetar focaic a fost adoptat în acelaşi secol şi de oraşul Cizic (Cyzicus), colonie milesiană de pe coasta asiatică a Mării de Marmara, ai cărei stateri de electru, în greutate maximă de 16,80 g, au fost bătuţi fără întrerupere, păstrînd intact caracteristicile primelor emisiuni, pînă la mijlocul secolului al IV-lea î.e.n. Staterii ciziceni s-au bucurat de o intensă circulaţie în bazinul Mării Egee şi în Peninsula Balcanică pînă mult mai tîrziu, în secolul al III-lea î.e.n. Aşa cum a arătat într-un studiu recent acad. prof. Emil Condurachi, numai staterii de aur ai lui Filip al II-lea şi ai lui Alexandru cel Mare au reuşit să pună capăt intensei răspîndiri a staterilor ciziceni de electru, pe o arie considerabilă.

Descoperirea unei monede de electru a oraşului Cyzicus la Histria, în campania de săpături arheologice a anului 1955, ne explică adoptarea de către histrieni a etalonului focaic, sistem monetar în care, aşa cum s-a arătat, erau bătuţi şi staterii ciziceni. Piesa la care ne referim este o hecte, adică a şasea parte dintr-un stater de electru, şi cîntăreşte 2,63 g. A fost publicată de curînd de către cercetătoarea Suzana Dimitriu (de la Institutul de arheologie al Academiei), care a precizat că această piesă este prima monedă de electru a oraşului Cyzicus, găsită în mod sigur la Dunărea de Jos. Ca datare, autoarea citată observă că moneda descoperită la Histria prezintă un caracter arhaic, fiind emisă probabil în sec. VII—VI î.e.n. Deşi nu a fost găsită într-un nivel arhaic, nu este totuşi lipsit de interes faptul că în acelaşi strat se mai aflau, împreună cu moneda, cîteva fragmente ceramice ioniene, databile din sec. al VI-lea î.e.n.

● *Cînd apar primele monede histriene*

Dacă prezenţa etalonului focaic la Histria, prin intermediul oraşului Cyzicus, capătă astfel o explicaţie mulţumitoare, rămîne deschisă problema datării drahmelor histriene arhaice, emise în acest sistem. Am văzut că germanul Pick considera sfîrşitul sec. al V-lea î.e.n. ca dată probabilă a emisiunilor histriene în sistemul fenician, deci apărute mai tîrziu decît cele de care ne ocupăm aici. Mai recent, aceleaşi emisiuni, după sistemul fenician, au fost datate

Pond callatian, subdiviziune a minei babiloniene grele

de către acad. prof. Emil Condurachi spre mijlocul sec. al V-lea î.e.n. (**Istoria României**, I, Buc. 1960, pag. 172—173), în vreme ce Bucur Mitrea (**Studii clasice**, VII, pag. 146) nu le consideră mai vechi de sec. al IV-lea î.e.n. Prima datare ni se pare mai plauzibilă, ţinînd seama şi de faptul că alte colonii milesiene din Pontul Euxin : Panticapeum (Panticapaeum) şi Sinope au început şi ele să bată monede proprii pe la sfîrşitul sec. al VI-lea sau începutul sec. al V-lea î.e.n., în orice caz, anterior anului 480 î.e.n. De observat este faptul, că amîndouă aceste colonii au emis primele lor monede în sistemul eginetic redus : drahme de argint a căror greutate nu depăşeşte 7,20—6,45 g la Sinope şi 6,33—5,89 g la Panticapaeum. **Aceste împrejurări ne determină să propunem, ca dată probabilă a primelor monede histriene, începutul sec. al V-lea î.e.n., pînă la 480 î.e.n. În jurul acestei date, este probabil că s-a trecut la a doua emisiune de drahme arhaice, cu aceleaşi particularităţi stilistice şi epigrafice, dar bătute în sistemul fenician, unitatea monetară avînd o greutate teoretică de 7,20 g.** În raport cu prima emisiune, această drahmă în sistemul fenician este redusă cu 1/7, adică era nevoie de o drahmă şi un obol (7,20+1,20 g), pentru a echivala greutatea teoretică de 8,40 g a drahmei primitive. Această nouă emisiune a putut avea loc, după cît se pare, între 480 şi 450 î.e.n. Au urmat apoi emisiunile de drahme histriene în sistemul fenician redus, sistemul eginetic, cel eginetic redus, sfîrşind probabil cu emisiuni tîrzii în sistemul attic — sisteme în analiza cărora nu intenţionăm să intrăm, dat fiind cadrul limitat al acestui articol.

● *Cursul drahmei histriene arhaice*

Care era raportul dintre drahma histriană arhaică şi monedele de mare circulaţie ale lumii greceşti de la finele sec. al VI-lea — începutul sec. al V-lea î.e.n. ? Nu s-au păstrat izvoare istorice care să ne dea indicaţii cît de vagi asupra cursului drahmei histriene. Se ştie însă că la vremea aceea, raporturile între diferite monede erau dictate de conţinutul lor metalic, după următoarea schemă :

aur	: electru	— 1:1 1/3
aur	: argint	— 1:13 1/3
electru	: argint	— 1:10

ceea ce înseamnă că, de exemplu, o monedă de aur de 8,40 g era echivalentă cu una de electru de 11,20 g sau cu monede de argint în greutate totală de 112 g (considerînd titlul electrului 730‰ aur şi 270‰ argint). Pe baza datelor expuse mai sus, se poate ajunge la următorul curs al drahmei histriene arhaice :

1 drahmă histriană arhaică argint=

= 1/20	stater focaic electru a 16,80 g
= 1/20	stater cizicean electru a 16,80 g
= 1/13,33	daric persan aur a 8,40 g
= 1 1/2	siclu medic argint a 5,60 g
= 1 1/7	drahmă eginetică argint a 7,35 g
= 1 1/6	drahmă eginetică argint a 7,20 g

Invers, se pot stabili următoarele parităţi în monedă histriană arhaică;

1 stater focaic electru a 16,80 = 20 drahme a 8,40 g

1 stater cizicean electru a 16,80 g = 20 drahme a 8,40 g

1 daric aur a 8,40 g = 13 drahme a 8,40 g şi 2 oboli a 1,40 g

1 siclu medic argint a 5,60 g = 4 oboli a 1,40 g

1 drahmă eginetică argint a 7,35 g = 5 1/4 oboli a 1,40 g

1 drahmă eginetică argint a 7,20 g = 5 1/7 oboli a 1,40 g

In modul acesta, **drahma histriană putea circula alături de oricare dintre monedele mai importante ale perioadei care ne interesează, schimbul între diversele valute antice făcîndu-se după criterii obiective, în funcţie de valoarea lor intrinsecă.**

● *Ipoteze care mai necesită studii*

Cele expuse mai sus reprezintă, evident, o ipoteză a cărei verificare impune cercetarea amănunţită a tuturor descoperirilor de drahme histriene cunoscute pînă în prezent. În ce priveşte descoperirile mai vechi, datele păstrate în literatura de specialitate sînt adesea lacunare, uneori confuze sau contradictorii. În aceste condiţii, uşor se pot trage concluzii greşite, ca de exemplu în cazul unui tezaur cuprinzînd numai emisiuni histriene de drahme şi subdiviziuni, tezaur care, din cauzele arătate, a fost considerat într-un studiu recent ca reprezentînd două descoperiri distincte, provenind din localităţi deosebite, iar monedele componente au fost datate în mod diferit într-un caz şi în celălalt, deşi în realitate era vorba de unul şi acelaşi tezaur. Pe deasupra, monedele descoperite în trecut s-au risipit de multe ori fără urmă, astfel încît verificarea datelor privitoare la cîteva tezaure de drahme histriene este astăzi imposibilă. Rămîne totuşi, ca sarcină de căpetenie a cercetătorilor din ţara noastră, de a acorda în viitor deplina atenţie studiului emisiunilor monetare ale oraşului Histria, cele mai vechi, aşa cum s-a arătat aici, care au apărut vreodată pe teritoriul României.

Octavian ILIESCU
şeful Cabinetului numismatic al Bibliotecii Academiei

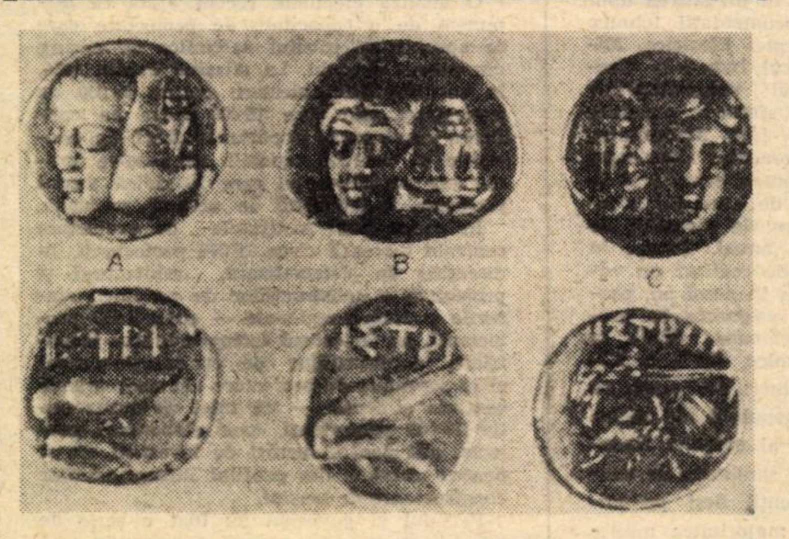

Drahme histriene emise în sistemele : focaic (a), fenician (b) şi eginetic (c)

ACORDURI

La Moscova a fost semnat un acord între Republica Socialistă România şi U.R.S.S. cu privire la livrarea de către U.R.S.S. a unor instalaţii din domeniul energiei electrice, metalurgiei şi prelucrării deşeurilor din lemn.

...ŞI TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● Contracte încheiate de întreprinderea „Auto-Tractor" prevăd livrarea de remorci basculante în cantităţi importante în R.S. Cehoslovacă, Republica Guineea, R.P. Ungară, R.D. Vietnam. Au fost livrate la export, în ultima perioadă, 100 de tractoare de tipurile U 450 şi U 650 în Franţa, 50 de tractoare U 650 în R.A.U., 32 de tractoare U 650 şi U 651 în Belgia, 20 de tractoare U 450 şi U 520 în Olanda, 300 tractoare U 650 în Guineea. În cadrul contractului pentru exportul de tractoare în Iran, au fost livrate 168 tractoare U 650, care se adaugă la cele 1 200 de tractoare livrate în anul 1966.

● „Metalimport" a perfectat cumpărarea din R.F. Germană a 800 de tone de oţel cornier de la firma „Hansastahlexport", 60 de tone de oţel aliat de scule de la firma „Thyssen Stahlunion", 48 de tone de tablă inoxidabilă de la firma „E. Komrowski", precum şi importul a 150 de tone de oţel pile de la firma „Etablissements F. Graindorge" din Belgia, a 330 de tone de tablă subţire laminată la cald de la firma „Voest Linz Donau" din Austria, a 30 de tone de electrozi de sudură de la firma „ESAB" din Suedia.

● Întreprinderea „Maşinexport" a exportat în 1966 peste 250 de rulouri compresoare şi 170 de excavatoare în Cipru, Danemarca, India, Irak, Japonia, Libia, Siria, Suedia, R.P. Ungară, 45 de locomotive Diesel electrice a 2100 C.P. în R.P. Bulgaria, R.P. Polonă, circa 2600 de vagoane de cale ferată — vagoane de marfă acoperite şi descoperite pe 4 sau 2 osii, vagoane basculante şi vagoane cisterne — în R.D. Germană, Grecia, R.P. Polonă, R.P. Ungară.

● „Exportlemn" a semnat noi contracte pentru vînzarea a 85 900 m² PAL în Anglia, Belgia, Cipru, Arabia Saudită, Kenya, Malta, Tunisia, 500 de tone PFL în Anglia, Irak, Olanda, Malta, Tunisia, Arabia Saudită, 340 m³ placaj în Cipru, Grecia, Italia, Malta, 34 200 m² panel în Anglia, Arabia Saudită, Italia, 2 100 m³ lemn celuloză esenţe moi în Italia, 2 500 de tone de mangal de retortă în R.P. Ungară.

● Întreprinderea „Tehnoimport" a angajat cumpărarea de ferodouri de la firma „JUGOAUTO" din Iugoslavia, a 1 050 de tone de plăci poliuretan de la firmele „Handelsverkehr" şi „Semperit" şi a 320 000 m² folii de poliuretan de la firma „Semperit", ambele din Austria.

● Contracte încheiate de „Agroexport", prevăd vînzarea a 440 de tone de spărturi de coreandru în Anglia şi Ceylon, 70 de tone de seminţe de mac în R.F. Germană, S.U.A., 50 de tone de trifoi în R.F. Germană, 40 de tone de seminţe de in în Austria.

● Întreprinderea „Cartimex" a perfectat cu firme din Anglia, Franţa, Suedia, contracte pentru tipărirea în lohn de cărţi pentru copii şi literatură beletristică ; pentru livrări de jucării din metal şi lemn în Olanda.

● Au fost livrate la export prin portul Constanţa — pe lîngă alte mărfuri — 7 700 de tone de ulei de osii în Ceylon, 3 180 de tone de carbid în Anglia. Din import au sosit în port 9 200 de tone de minereu de fier din India, 730 de tone de ţevi de oţel din R.F. Germană, 1 400 de tone de peşte sărat din R.P. Chineză, 650 de tone de măsline din Grecia.

★

În incinta Complexului central de expoziţii s-a deschis marţi 21 ianuarie Expoziţia întreprinderii de comerţ exterior „DEMUSA" (R.D. Germană), care prezintă un sortiment variat de jucării moderne mecanice, jucării din lemn, din materiale plastice ş.a.

CONSFĂTUIRE CONSACRATĂ ACTIVITĂȚII DE PROIECTARE ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR

CU PRIVIRE LA ASIGURAREA CU DOCUMENTAȚIE TEHNICĂ A LUCRĂRILOR DE INVESTIȚII ȘI MĂSURILE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA ACTIVITĂȚII DE PROIECTARE

REFERATUL PREZENTAT DE TOVARĂȘUL PETRE BLAJOVICI

VICEPREȘEDINTE AL CONSILIULUI DE MINIȘTRI

NE aflăm la începutul unui nou an de muncă, an hotărîtor pentru înfăptuirea cincinalului. Nu au trecut decît cîteva săptămîni de la plenara C.C. al P.C.R., care a stabilit sarcinile asupra cărora trebuie concentrate forțele în vederea ridicării calitative a întregii noastre activități, astfel încît să se asigure progresul rapid al economiei naționale.

Poporul nostru a pășit în acest an cu un sentiment de îndreptățită mîndrie patriotică pentru realizările obținute prin încheierea cu succes a primului an al cincinalului, cu hotărîrea nestrămutată de a-și consacra întreaga energie și capacitate creatoare înfăptuirii sarcinilor mari și complexe ale planului pe 1967, de a face noi pași înainte spre măreţele țeluri și obiective prevăzute de vastul program de dezvoltare multilaterală a țării stabilit de Congresul al IX-lea al P.C.R.

Progresul economic și social-cultural continuu al patriei noastre este determinat în măsură hotărîtoare de alocarea de către stat a unor importante resurse materiale și financiare pentru investiții, al căror volum se ridică în perioada actualului cincinal la peste 280 miliarde lei. Răspunderi deosebite pentru fructificarea, cu maximum de rezultate economice a acestor importante mijloace, revin lucrătorilor din proiectare și constructorilor de pe șantiere. În anul 1966 s-a realizat din fondurile centralizate ale statului un volum de investiții de 44,2 miliarde lei, cu circa 10% mai mult decît în anul 1965. Fonduri apreciabile au fost investite în toate sectoarele producției materiale. Valoarea fondurilor fixe create în economie în 1966 este de peste 37 miliarde lei. Au fost date în funcțiune aproape 200 de capacități industriale dotate cu utilaje și instalații de un înalt nivel tehnic, care au sporit potențialul economic al României socialiste. S-a dezvoltat baza materială a învățămîntului, cercetării științifice, ocrotirii sănătății, au fost date în folosință oamenilor muncii aproape 49 000 apartamente.

Satisfacția ar fi fost, desigur, deplină, dacă s-ar fi realizat tot ce s-a prevăzut, dacă nu s-ar fi manifestat o serie de deficiențe, care au avut drept consecință nerealizarea unui volum de investiții de 2,2 miliarde lei, din care 1,5 miliarde lei lucrări de construcții-montaj. Cu restanțe mari au încheiat anul 1966 Ministerul Industriei Chimice, Consiliul Superior al Agriculturii, Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Ușoare, la care în actualul cincinal se prevăd volume mari de investiții menite să asigure capacitățile necesare realizării creșterilor de producție stabilite. Rezultate nesatisfăcătoare în îndeplinirea planului de investiții au înregistrat și sfaturile populare regionale București, Argeș, Iași, Hunedoara, Oltenia.

În mod cu totul deosebit se cuvine să atragem atenția asupra faptului că aproape 150 capacități și obiective, din care 39 capacități industriale cu termenele de dare în funcțiune în anul trecut, nu au intrat în producție. Consecințele economice ale nerespectării termenelor de dare în exploatare a unor obiective și capacități de producție sînt multiple, ele se traduc în daune însemnate pentru economia națională.

Îndeplinirea exemplară a volumului mult sporit de investiții din anul 1967, respectarea cu strictețe a termenelor de dare în exploatare a noilor capacități, în condițiile unei eficiențe economice sporite, constituie obiective de prim ordin pentru toate ministerele și întreprinderile beneficiare, pentru toți proiectanții și constructorii, furnizori de utilaje și materiale. Aceasta impune îmbunătățirea radicală a activității în acest domeniu — începînd de la pregătirea investițiilor și pînă la intrarea în funcțiune a noilor obiective. Subliniind că realizarea investițiilor în 1967 este hotărîtoare pentru întregul cincinal, la plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că „se impun măsuri hotărîte, eficace, în toate sectoarele economiei, pentru executarea, chiar de la începutul anului, în mod ritmic, a tuturor obiectivelor".

În lumina acestei indicații și pentru a se preîntîmpina repercusiunile care ar putea decurge din repetarea neajunsurilor din anii precedenți, din inițiativa conducerii de partid și de stat a fost organizată această întîlnire de lucru cu conducătorii din ministere și organe centrale, cu proiectanți și cadre din construcții, întîlnire ce își propune să facă o analiză amplă, cu înalt spirit de răspundere, a modului în care au fost pregătite investițiile acestui an de către ministere și alte organe centrale beneficiare, a stadiului elaborării proiectelor pentru 1967. Ședința noastră de lucru își propune ca, pe baza acestei analize, să stabilească măsuri concrete și eficiente pentru înlăturarea deficiențelor manifestate pînă acum, pentru pregătirea în condiții cît mai bune a investițiilor pe anul 1968.

Stadiul asigurării cu documentații tehnice a lucrărilor din 1967 și pregătirea investițiilor din anul 1968

În anul 1967 se prevede realizarea unui volum de investiții din fondurile statului de 52 miliarde lei, cu aproape 8 miliarde lei mai mult decît în anul 1966 — cea mai mare creștere anuală înregistrată pînă acum în cadrul efortului pe care statul nostru îl face pentru dezvoltarea puterii economice a patriei.

O caracteristică esențială a planului de investiții pe anul 1967 este că în toate ramurile economiei și, îndeosebi în industria chimică, energetică, în siderurgie și construcții de mașini vor intra în funcțiune, se vor afla în plină construcție sau vor începe lucrările la obiective importante, care au un rol determinant pentru dezvoltarea economiei naționale în întreaga perioadă a cincinalului. Se prevede începerea execuției unui număr de peste 400 noi obiective și darea în exploatare a circa 670 capacități și obiective importante. În agricultură vor fi date în funcțiune noi complexe zootehnice, se vor iriga peste 40 000 hectare.

În ultimii ani, ca urmare a măsurilor luate de conducerea de partid și de stat, au fost create condiții mai bune pentru desfășurarea activității de proiectare, pentru realizarea planului de investiții. Aceasta se reflectă și în faptul că asigurarea cu documentații tehnico-economice a lucrărilor cuprinse în planul de investiții pe anul 1967 se prezintă în general mai bine decît în anii precedenți, fiind create posibilități pentru o activitate susținută pe șantiere, încă de la începutul anului. La 1 ianuarie 1967, volumul de construcții-montaj pe întregul an era acoperit cu proiecte de execuție, pe ansamblul economiei, în proporție de aproape 80%, iar la sfaturile populare — de circa 74%. Merită a fi evidențiate rezultatele bune obținute în pregătirea unui volum mai mare de documentații tehnice de către Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Minelor, Ministerul Industriei Construcțiilor, Departamentul îmbunătățirilor funciare, ca și de către sfaturile populare ale regiunilor Crișana, Iași, Maramureș, Brașov și Bacău și al orașului Constanța. Este de subliniat că, pentru trimestrul I, sînt asigurate proiectele de execuție necesare realizării unui volum de investiții de aproape 20% din planul anual. Totuși, la unele ministere care au de realizat un volum însemnat de investiții în acest an, proiectele de execuție sînt asigurate în procente mai puțin satisfăcătoare: 63,8% la Ministerul Industriei Chimice, 72,6% la Ministerul Petrolului. Rămîneri în urmă se constată și la sfaturile populare ale regiunilor Argeș, Dobrogea și al orașului București. În ceea ce privește șantierele în continuare din anii precedenți, deși pe ansamblul economiei și la majoritatea ministerelor situația se prezintă satisfăcător, există și lucrări pentru care la începutul anului documentația de execuție era asigurată într-o proporție de numai 24—38%, cum este cazul șantierelor Combinatelor chimice Pitești și Craiova, Țesătoriei de mătase-Iași, Laminorului bluming de la Hunedoara și altele.

Mult rămas în urmă este stadiul elaborării documentației pentru lucrările noi, a căror execuție este prevăzută să înceapă în acest an și care constituie front de lucru pentru 1968 și anii următori. Astfel, la Ministerul Industriei Chimice, dacă lucrările în continuare sînt acoperite cu documentație în proporție de 71%, în schimb la obiectivele noi documentația de execuție este asigurată numai pentru 5% din lucrări. Similar se prezintă situația și la Ministerul Petrolului, unde lucrările în continuare au documentații de execuție pentru 99% din planul anual, pe cînd la lucrările noi — numai pentru 15% din volumul de construcții-montaj de 340 milioane lei, prevăzute a fi realizate în acest an.

O analiză efectuată la un număr de 283 obiective productive noi ale căror lucrări trebuie să înceapă în cursul anului 1967 a arătat că numai 74 din acestea au indicatorii aprobați, 125 au studiile tehnico-economice în fază de avizare sau aprobare, 67 lucrări au studiile tehnico-economice abia în curs de elaborare, iar la 18 lucrări ministerele nici nu au predat organizațiilor de proiectare tema pentru a se putea trece la elaborarea studiului tehnico-economic. Cele mai mari rămîneri în urmă se constată la Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Consiliul Superior al Agriculturii, adică tocmai la acele ministere care nici în anul 1966 și nici în anii precedenți nu au asigurat din timp documentația tehnică necesară execuției lucrărilor și realizării sarcinilor anuale de investiții.

Una din principalele cauze ale acestor rămîneri în urmă o constituie întîrzierea cu care ministerele și întreprinderile beneficiare acționează pentru pregătirea temeinică a condițiilor necesare începerii și desfășurării normale și cu continuitate a procesului de proiectare a investițiilor. Este vorba, îndeosebi, de clarificarea problemelor privind precizarea proceselor tehnologice, a utilajelor și instalațiilor necesare, de alegerea terenului în cadrul amplasamentului stabilit, obținerea acordurilor prealabile ale organelor de specialitate și ale organelor locale, de rezolvarea problemelor legate de cooperări și investiții conexe, stabilirea cît mai exactă a datelor de temă în legătură cu capacitatea de producție.

Subliniind necesitatea ca ministerele și celelalte organe centrale beneficiare să acționeze cu operativitate în soluționarea problemelor legate de pregătirea investițiilor, tovarășul Petre Blajovici a arătat în același timp că multe din deficiențe țin direct de activitatea organizațiilor de proiectare. Nu de puține ori se predau studii tehnico-economice care nu conțin o temeinică analiză a necesității, oportunității și eficienței economice, a variantelor de teren, tehnologie și soluții constructive, care cuprind exagerări ori subevaluări ale investițiilor, omisiuni, sau care nu rezolvă problemele de cooperări și proiectare corelată a investițiilor conexe. Presupunînd refaceri, completări și avizări repetate, asemenea situații duc la prelungirea duratei de elaborare și avizare a proiectelor, întîrzie începerea execuției lucrărilor.

Nejustificat de mare este perioada care trece de la predarea documentației de către proiectant pînă la aprobarea acesteia.

Neajunsurile existente în pregătirea, elaborarea și avizarea documentațiilor — a arătat în continuare vorbitorul — determină la o serie de ministere tendința dăunătoare ca o mare parte din obiective să înceapă în a doua jumătate a anului, cu volume de investiții mult mai mici decît se prevăzuse inițial. Pare paradoxal, dar Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și-a propus ca la mai mult de jumătate din cele 43 de obiective noi să deschidă șantierele doar în semestrul II a.c., iar pentru unele dintre acestea a alocat fonduri care nu pot asigura decît organizarea de șantier și începerea lucrărilor de fundații. În aceste condiții, constructorii nu au posibilitatea să-și asigure frontul de lucru corespunzător unui ritm susținut de execuție pe toate șantierele încă de la începutul anului, se prelungește durata de execuție a lucrărilor, ceea ce influențează negativ eficiența economică a investițiilor.

Este necesar ca fiecare minister să analizeze cu întreaga răspundere graficele întocmite cu privire la pregătirea începerii execuției pentru fiecare lucrare și, de comun acord cu șefii de proiecte, cu constructorii, și unde este cazul și cu delegații Ministerului Comerțului Exterior, să stabilească termene concrete și răspunderi precise pe faze de pregătire a investițiilor, pînă la deschiderea șantierului.

Concentrîndu-ne eforturile pentru urgentarea elaborării integrale a proiectelor pentru investițiile acestui an, trebuie să avem în vedere totodată și perspectiva. Iată de ce se impune să fie luate de pe acum toate măsurile pentru a se asigura în acest an documentația tehnică a lucrărilor din anul 1968, pentru că numai în acest fel se poate crea decalajul necesar pregătirii din timp și temeinice a execuției ritmice a acestora, contractării utilajelor din țară și din import.

Este necesar ca ministerele să revadă planul de proiectare pe acest an, să includă în plan toate studiile tehnico-economice pentru lucrările prevăzute să înceapă în anul 1968 și să ia măsuri hotărîte de asigurare a tuturor condițiilor de proiectare, astfel ca pînă la sfîrșitul trimestrului al II-lea să fie terminate studiile tehnico-economice respective, iar pînă la sfîrșitul anului să dispună de întregul volum de proiecte de execuție pentru lucrările anului viitor.

Folosirea deplină a capacității de proiectare

O analiză efectuată recent arată că dispunem de o capacitate de proiectare care se apropie de nivelul sarcinilor ce decurg din planul cincinal. La sfîrșitul anului 1966, în sectorul de proiectare lucrau 39 000 de proiectanți, din care 15 400 cadre cu calificare superioară, importantă forță de concepție și creație, capabilă să rezolve problemele complexe pe care le ridică vastul program de investiții în această perioadă.

În prezent, în institutele de proiectare centrale lucrează circa 19 000 proiectanți, în direcțiile de sistematizare, arhitectură și proiectare a construcțiilor de pe lîngă sfaturile populare regionale — circa 3 600 proiectanți, iar în cadrul întreprinderilor industriale, organizațiilor de construcții-montaj și în serviciile de proiectare ale unor organe centrale și locale — un total de aproximativ 16 400 proiectanți, care elaborează proiecte, atît pentru lucrări de investiții, cît și pentru utilajele din profilul întreprinderilor constructoare de mașini.

Partidul și guvernul au luat o serie de măsuri pentru ca această capacitate să poată fi folosită cît mai deplin și cu maximum de eficiență, pentru a ușura și crea condiții mai bune de muncă proiectanților. În acest sens trebuie înțelese reglementările cu privire la degrevarea institutelor centrale prin trecerea proiectării unor lucrări de mai mică complexitate în sarcina întreprinderilor, întărirea sectorului de proiectare din cadrul organizațiilor de construcții, precum și noile reglementări privind simplificarea modului de elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor tehnico-economice și lărgirea competențelor titularilor în aprobarea lucrărilor de investiții. Efectul acestor măsuri trebuie să se concretizeze în mărirea productivității muncii proiectanților, scurtarea duratei de elaborare a proiectelor, mărirea operativității în avizarea și aprobarea documentațiilor, grăbirea deschiderii șantierelor.

Condițiile mai bune de activitate create institutelor de proiectare își vor dovedi maximum de rezultate dacă, concomitent, se vor curma orice forme de irosire a capacității de proiectare. Se pierd zeci de mii de ore cu refacerea unor proiecte și elaborarea de documentații pentru lucrări neoportune, care numai la principalele organizații centrale de proiectare au reprezentat, în anul precedent, capacitatea de lucru a unui institut cu aproximativ 400 proiectanți. La o utilizare nerațională a potențialului de proiectare se ajunge și din cauza elaborării unor documentații voluminoase, cu descrieri inutile, care nu servesc nici pentru aprecierea justificării tehnice și economice a investițiilor și nici execuției lucrărilor pe șantiere.

Constructorii noștri au competența necesară să elaboreze prin forțe proprii multe din detaliile de execuție care în prezent ocupă o bună parte din capacitatea institutelor de proiectare — și credem că a sosit momentul să li se acorde în acest domeniu întreaga încredere și răspundere. Trusturile și întreprinderile de construcții-montaj trebuie să-și organizeze și să-și dezvolte unități de proiectare proprii, menite a contribui la apropierea proiectării de execuție și la creșterea operativității în procesul de realizare a investițiilor. În acest scop, sînt necesare și măsuri care să cointereseze și să stimuleze organizațiile de construcții. Elaborarea de către întreprinderi, prin forțe proprii, a documentațiilor tehnico-economice pentru lucrări de importanță și complexitate mai mică, cu valori pînă la 10 milioane lei, constituie o altă posibilitate de creștere a capacității de proiectare.

Importante rezerve există în fiecare institut de proiectare. Conducerile ministerelor și ale institutelor de proiectare au datoria să analizeze atent modul cum sînt folosite cadrele existente și să ia măsuri ca elaborarea documentațiilor tehnice pentru obiectivele industriale importante, de mare complexitate, să fie încredințată unor colective de proiectanți conduse de cadre de cea mai înaltă calificare și cu bogată experiență în domeniul respectiv. Cadrele cu pregătire superioară nu trebuie sustrase de la munca nemijlocită de creație, la planșetă, pentru a le utiliza în diferite activități administrative, sau pentru elaborarea de lucrări ce pot fi executate în mod corespunzător de personalul cu pregătire medie.

Actuala structură a personalului din cadrul institutelor de proiectare este necorespunzătoare, reflectînd o insuficientă preocupare pentru pregătirea unui număr cît mai mare de cadre tehnice medii. Astfel, dacă în institutele centrale de proiectare, la un proiectant cu studii superioare revin 1,1 cadre cu studii medii, la organizațiile de proiectare din regiuni acest raport variază între 1,7—2,2 ceea ce arată că aici s-au creat condiții pentru utilizarea mai eficientă a proiectanților cu studii superioare.

Prin folosirea tuturor căilor de îmbunătățire a activității de proiectare, se creează reale posibilități ca actualul potențial să asigure toate documentațiile tehnice pentru realizarea în bune condiții a planului de investiții pe anul 1967, precum și decalajul firesc și necesar care trebuie să existe între proiectare și execuția lucrărilor pentru 1968 și anii următori.

Merită să fie adusă în discuție și o altă chestiune de mare importanță. La institutele care îndeplinesc funcția de proiectant general se întîmpină dificultăți în asigurarea cu proiecte de specialitate de către subproiectanți. Ministerele ale căror institute de proiectare sînt chemate să asigure proiectarea de specialitate trebuie să acorde aceeași atenție predării la timp a acestor proiecte, ca și lucrărilor proprii. Totodată, este indicat să se preia de către unele organizații de proiectare ale sfaturilor populare regionale, care au capacitate, elaborarea documentației pentru astfel de lucrări.

Ridicarea pe o treaptă superioară a calității documentațiilor tehnico-economice

Obținerea unei eficiențe economice cît mai ridicate — problemă centrală a activității de investiții — depinde în primul rînd de soluțiile adoptate de proiectanți, atît în problemele de concepție tehnică generală, cît și în cele de detaliu. Numai un studiu aprofundat al mai multor variante și compararea lor atentă din punct de vedere tehnic și economic pot asigura o fundamentare temeinică a eficienței economice a investițiilor. Alegerea tehnologiei la nivelul tehnicii mondiale, a utilajelor și instalațiilor cu înalte performanțe — justificate pe baza unei temeinice analize economice —, folosirea deplină a suprafețelor și utilajelor existente, adoptarea de capacități de producție de mărime optimă, care să asigure produse de un înalt nivel calitativ și reducerea substanțială a cheltuielilor de exploatare, duc în final la o apreciabilă sporire a eficienței investițiilor. Proiectanților, comisiilor tehnice interne ale institutelor de proiectare, consiliilor tehnico-științifice, colegiilor ministerelor precum și organelor centrale de avizare le revine o mare răspundere în acțiunea de promovare a tehnicii celei mai avansate în toate sectoarele de activitate economică.

O asemenea preocupare se reflectă în nivelul ridicat al indicatorilor tehnico-economici proiectați. Datorită tehnologiei și utilajelor adoptate la noile unități de îngrășăminte azotoase de mare capacitate de la Turnu-Măgurele și Craiova, se va obține amoniac cu un consum specific de energie electrică cu aproape 40% mai redus decît la fabricile construite în ultimii ani; economia de energie ce se va realiza la aceste două unități reprezintă echivalentul producției anuale a unei centrale electrice cu o putere instalată de 50 000 kW. Totodată, prețul de cost pe tona de amoniac se va reduce de la 820 lei la 527 lei.

Referindu-se la faptul că într-o serie de cazuri nivelul tehnic prevăzut în proiecte este nesatisfăcător, adoptîndu-se tehnologii învechite, tovarășul Petre Blajovici a arătat că un obiectiv deosebit de important, care nu întotdeauna a stat în atenția proiectanților, este realizarea indicatorilor tehnico-economici la noile obiective de investiții după intrarea lor în funcțiune. Nu trebuie nici un moment scăpat din vedere, — a spus vorbitorul, — că munca de proiectare nu este un scop în sine, ci ea trebuie să se materializeze în crearea de capacități care să confirme justețea concepției tehnico-economice a autorilor de proiect. De soluțiile prevăzute depinde în mare măsură realizarea în termene cît mai scurte a producției la nivelul capacității proiectate, obținerea de produse de calitate superioară, respectarea prețului de cost, atingerea rentabilității prevăzute. Proiectantul nu trebuie să considere că și-a făcut datoria, atît timp cît noua unitate concepută de el nu produce în condițiile și la parametrii pe baza cărora s-a aprobat investiția respectivă.

Sînt încă multe cazuri cînd indicatorii tehnico-economici proiectați nu s-au realizat în termenul prevăzut: dintr-un număr de 126 capacități de producție analizate, puse în funcțiune în perioada 1961—1964 numai la 19 au fost atinși toți indicatorii proiectați; la 57 capacități aceștia au fost îndepliniți parțial, iar la 50 capacități nu s-a realizat nici unul dintre indicatori. Conducerea partidului a trasat sarcina, ca în cel mai scurt timp, colective de specialiști din ministere și institute de proiectare și cercetări să analizeze cauzele și să ia măsuri pentru ca toate aceste capacități să producă în condițiile prevăzute în proiecte.

O problemă de egală importanță cu aceea a proiectării tehnologice o constituie proiectarea lucrărilor de construcții-montaj, care dețin o pondere de pînă la 40—50% în totalul valorii investițiilor. Reducerea acestei ponderi reprezintă un indicator de bază al economicității proiectelor, care trebuie urmărită în mod deosebit.

În acest domeniu există încă mari rezerve. La Uzina de sîrmă și produse din sîrmă Buzău, de pildă, spațiile de depozitare au fost amplasate în hale de producție încălzite și cu înălțimi mai mari decît cele necesare depozitării, iar la Fabrica de tuburi de gresie Militari, atelierul mecanic a fost proiectat cu o înălțime de 7 m, deși era suficientă doar o înălțime de 4,80 m. Cu totul nejustificat, la mai multe hale din industria construcțiilor de mașini și din industria siderurgică se continuă să se prevadă pereții exteriori scoși cu 1,50—3,00 m în afara liniilor marginale de stîlpi, creîndu-se astfel spații suplimentare neutilizate. La pavilioanele tehnico-administrative ale unor întreprinderi noi — de pildă, Filatura din Oltenița și Întreprinderea integrată de lînă din Pitești — s-au prevăzut suprafețe și înălțimi exagerate.

O sarcină de primă importanță este evitarea oricăror exagerări, prin dimensionarea rațională a suprafețelor și volumelor construcțiilor. Aceste cerințe de economicitate maximă presupun o strînsă colaborare între proiectanții de diferite specialități — tehnologi, arhitecți constructori — și o cunoaștere temeinică a temei tehnologice.

Pînă în prezent, ministerele titulare de investiții nu au dus la îndeplinire sarcina de a întocmi pe baza experienței mondiale normativele de gabarite, suprafețe și înălțimi de tipuri de utilaje și linii tehnologice, care aveau tocmai scopul de a evita supradimensionările spațiilor construite.

Nici amplasarea utilajelor în aer liber — care duce, de asemenea, la reducerea ponderii construcțiilor în volumul total de investiții — nu constituie încă o preocupare susținută în activitatea unor institute de proiectare. Astfel, la elaborarea proiectelor pentru termocentrale, Institutul de studii și proiectări energetice nu a generalizat sistemul de amplasare în aer liber a cazanelor, deși în alte țări cu climat similar cu al nostru, ca R. F. a Germaniei, acest sistem are o aplicare curentă datorită tocmai economiilor ce se realizează.

O cale importantă pentru scurtarea duratei de execuție, reducerea manoperei pe șantier și a consumului de material lemnos este creșterea gradului de industrializare a construcțiilor, prin folosirea pe scară din ce în ce mai largă a prefabricării și mecanizării execuției. Se poate afirma că mulți dintre proiectanți au fost în fruntea acțiunii de promovare în țara noastră a procesului de industrializare în construcții. Realizări importante s-au obținut la unele proiecte pentru industria lemnului, industria ușoară, industria alimentară.

Soluțiile cu elemente prefabricate folosite în proiectare se axează în principal pe executarea acestor elemente în fabrici. Sub acest aspect este rămasă în urmă proiectarea din industria chimică, unde se folosește încă în mare măsură preturnarea pe șantier, după soluții unicate, ceea ce este dezavantajos din punct de vedere al industrializării și al duratei de execuție.

În proiectarea sistemelor constructive o sarcină primordială este reducerea consumului de materiale principale și, în special, a consumului de oțel. Conducerea de partid și de stat a insistat în mod deosebit asupra acestei probleme, care trebuie să stea în centrul atenției proiectanților.

Totuși în domeniul industriei construcțiilor de mașini și al industriei metalurgice, se menține tendința de a prevedea în proiecte construcții metalice și în cazurile în care utilizarea unor structuri din beton armat este tehnic posibilă, deși se știe că prin folosirea betonului armat consumul de metal se reduce aproape la jumătate și, totodată, se obțin și reduceri importante de cost. Asemenea tendințe, dintre care unele au putut fi eliminate prin avizare la organele centrale, s-au manifestat la proiectele pentru Uzina „Electroceramica"-Turda, halele noi ale trăgătoriei de sîrmă de la Uzina din Cîmpia Turzii și altele. Nu putem trece de loc cu vederea că, în compararea soluțiilor de structură metalică cu cele de beton armat, unii proiectanți prezintă forurilor de avizare indicii tehnico-economici calculați în mod greșit, ajungîndu-se chiar la a se afirma că diferența de cost și consum de oțel între o șarpantă metalică și una din beton armat este neglijabilă, ca, de exemplu, la proiectul etapei a II-a a Uzinei de sîrmă și produse din sîrmă Buzău, și la cel al Fabricii de autoturisme Pitești.

Trebuie clar înțeles că în adoptarea soluțiilor este nevoie să se manifeste maximum de exigență, pentru a se limita la strictul necesar folosirea construcțiilor metalice, acestea putînd să fie acceptate numai în cazuri bine justificate, determinate de considerente tehnologice sau de condiții impuse de posibilitățile tehnice de execuție.

Aceleași probleme de limitare a folosirii construcțiilor metalice se pun și la construcțiile inginerești. Astfel, la viaductul Cătușa-Galați, prin înlocuirea, după multe discuții, a unor părți metalice cu beton armat, s-a ajuns la o economie de aproximativ 4 000 tone oțel și circa 10 milioane lei. De asemenea, preocuparea pentru economisirea metalului în construcții trebuie să se manifeste la toate categoriile de utilizări: conducte de apă, instalații, pereții vitrați ai clădirilor industriale, scheletele de susținere a utilajelor etc. Numai la alimentarea cu apă de la Bîrlad, prin utilizarea tuburilor precomprimate în locul conductelor metalice s-ar fi economisit circa 4 000 tone de oțel. Excese de fațade vitrate, cu consum ridicat de metal, sînt încă frecvente la o serie de construcții industriale, cum sînt Uzina metalurgică-București, Fabrica „Automecanica"-Mediaș, Întreprinderea de prefabricate din beton Craiova și altele.

Exagerări în consumul de metal și, în special, în cel de oțel-beton rezultă și din supradimensionarea unor elemente de rezistență, ca urmare a luării în calcul a unor încărcări exagerate, neprecizării din timp de către beneficiarii sau furnizorii de utilaje a temelor tehnologice și elaborării fragmentate a proiectelor de execuție.

Dacă unele exagerări pot fi depistate și eliminate cu prilejul avizării studiilor tehnico-economice, fie de consiliile tehnico-științifice, fie de forurile centrale de avizare, în ce privește dimensionarea elementelor de rezistență răspunderea revine în exclusivitate proiectantului, deoarece proiectele de execuție nu mai sînt supuse nici unui for de avizare. Este de datoria institutelor de proiectare să întărească verificarea internă a proiectelor de execuție, înainte de predare. Trebuie supuse unei verificări temeinice și proiectele de execuție ale obiectivelor în curs de realizare, pentru a se reduce la strictul necesar consumul de oțel-beton și construcții metalice.

Rezerve pentru reducerea consumului de metal și îmbunătățirea soluțiilor constructive există și în domeniul producției de oțeluri și de materiale noi de construcții. Asigurarea aprovizionării șantierelor cu oțel în sortimentele prevăzute în proiecte și eliminarea toleranțelor pozitive la fabricarea laminatelor de oțel trebuie să contribuie, de asemenea, la lichidarea risipei de metal. Trebuie să spunem că pînă acum, nici la M. I. Ch. și M.I.C.M. nu au existat preocupări în acest sens.

O reducere a consumului de metal se poate obține și prin folosirea la pereții, acoperișurile și luminatoarele halelor industriale a unor elemente de închidere ușoare, din materiale eficiente. În țările înaintate din punct de vedere industrial se produce un larg sortiment de astfel de elemente, cum sînt panourile ondulate și cutate din materiale ușoare pentru pereți, poliesteri armați cu fibre de sticlă, sticlă chesonată, luminatoare din plăci ondulate și cupolete din material plastic, termoizolații rigide incombustibile din poliuretan și altele. Este necesar ca, pe baza propunerilor făcute, să se treacă și în țara noastră la asimilarea și fabricarea unor astfel de produse, însoțite de toate accesoriile necesare, de care Ministerul Industriei Chimice și celelalte ministere producătoare nu s-au preocupat suficient pînă în prezent. Ele ar permite proiectanților adoptarea de sisteme constructive ușoare, industrializate și cu consum mai redus de metal.

În continuare, tovarășul Petre Blajovici a evidențiat și alte căi care pot conduce la realizarea economicității soluțiilor, și anume amplasarea rațională a obiectivelor industriale, asigurarea cooperărilor și reducerea terenurilor ocupate prin micșorarea distanțelor între clădiri și comasarea secțiilor în hale monobloc de mari suprafețe.

Un aspect căruia nu i s-a acordat pînă în prezent atenția cuvenită este cel al evitării amplasării pe terenurile slabe sau sensibile la inmuiere, care necesită fundații speciale, cu consum ridicat de oțel. Numeroase construcții ale industriei chimice și metalurgice au trebuit să fie fundate pe piloți, consumind 10—15% metal în plus. S-a propus amplasarea pe astfel de terenuri chiar și a unor fabrici care folosesc mari cantități de apă în procesul de fabricație. De exemplu, la Tăbăcăria minerală prevăzută a se realiza la Corabia, pentru evitarea infiltrațiilor de apă tehnologică în aceste terenuri sensibile se cheltuiesc fonduri suplimentare, iar pentru realizarea fundațiilor pe

(Continuare în pag. 14)

REFERATUL PREZENTAT DE TOVARĂŞUL PETRE BLAJOVICI

(Urmare din pag. 13)

piloţi se consumă în plus circa 220 tone de oţel. Se pot cita exemple negative privind alegerea terenului şi sub aspectul costului reţelelor de apă, canal, energie, drumuri şi căi ferate.

Cerinţa reducerii la strictul necesar a terenului ocupat nu a fost totdeauna respectată, prevăzindu-se distanţe prea mari între clădiri — impuse uneori şi de anumite prevederi exagerate ale normativului de pază contra incendiilor şi ale normativului sanitar, care se cer a fi neîntirziat revizuite.

Utilizarea proiectelor tip, cale principală pentru scurtarea duratei de realizare a investiţiilor

O problemă asupra căreia trebuie să stăruim în mod deosebit este cea a tipizării. Experienta de pînă acum a demonstrat din plin multiplele avantaje tehnice şi economice pe care le oferă utilizarea proiectelor tip care, fiind elaborate pe bază de studii adîncite, experimentări de prototipuri şi verificări minuţioase, permit să se realizeze indicii tehnico-economici cei mai avantajoşi, îndeosebi economii de oţel şi, totodată, soluţii temeinic controlate sub toate aspectele. Folosirea proiectelor tip reduce totodată durata de elaborare a documentaţiilor de investiţii şi creează bazele pentru sporirea gradului de industrializare a procesului de producţie pe şantiere. Utilizarea proiectelor tip şi refolosibile a permis numai în anul 1966 mărirea capacităţii de proiectare a institutelor cu un potenţial echivalent cu circa 2 500 de proiectanţi.

Sînt însă ministere care continuă să nu acorde atenţia cuvenită acţiunii de tipizare. Ministerul Industriei Construcţiilor, deşi încă din anul 1965 a aplicat la investiţiile proprii unele elemente din beton precomprimat — grinzi cu placă — nu a trecut la tipizarea lor în anul 1966, potrivit sarcinilor pe care le-a avut prin plan. Sistemul constructiv respectiv continuă să fie propus la diferite investiţii, fără a avea la bază o temeinică analiză tehnico-economică, care să justifice eficienţa soluţiei şi consumul de oţel pe care-l realizează. Ministerul Industriei Uşoare, care a simţit efectul pozitiv al folosirii proiectelor tip, nu a prevăzut în 1967, în planul de proiectare, nici un obiectiv pentru care să elaboreze proiecte tip, deşi volumul de investiţii în această ramură este în continuă creştere. De asemenea, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, care a primit sarcina să elaboreze în 1966 proiecte tip de şarpante metalice economice pentru hale industriale, nu a predat încă nici prima fază a acestui proiect şi a solicitat amînarea terminării lui în anul 1968, fapt care duce la aplicarea de soluţii unicate, insuficient verificate din punct de vedere economic şi al consumului de metal. Tîmplăria metalică pentru ferestre cu profile economice din tablă îndoită continuă să se execute după tipuri şi metode improvizate, deoarece Ministerul Industriei Metalurgice tărăgănează experimentarea prototipurilor elaborate de Institutul de proiectări al industriei metalurgice încă din anul 1965.

În egală măsură este importantă tipizarea unor utilaje, care influenţează structura constructivă. Pentru podurile rulante s-a ajuns la o standardizare, dar pentru grinzile rulante suspendate, care reprezintă o soluţie mult mai economică, tipizarea şi producţia de serie în cadrul Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini este împiedicată de stagnarea de aproape doi ani a experimentării prototipurilor. Terminarea noilor proiecte tip de hale industriale — care conţin soluţionări îmbunătăţite din punct de vedere economic şi cu posibilităţi mai largi de aplicare în diferite ramuri industriale — a fost întîrziată, deoarece Ministerul Industriei Construcţiilor a livrat cu întîrzieri de pînă la 8 luni unele prototipuri experimentale şi nu a realizat încă pregătirea producţiei industriale a elementelor prefabricate din această serie. Din această cauză, la diferite proiecte de investiţii, la care se prevede utilizarea noii serii de elemente prefabricate, a trebuit să fie acceptate construcţii metalice sau soluţii de beton armat mai puţin avantajoase, cu un grad mai redus de industrializare.

Se desprinde necesitatea ca ministerele să ia măsurile cuvenite astfel încît proiectele tip existente să fie folosite pe scară cît mai largă, iar planurile de proiectare ale institutelor să fie revăzute pentru a se încheia, încă în acest an, tipizarea principalelor obiecte de investiţii, care au frecvenţă mai mare de aplicare; la rîndul său Ministerul Industriei Construcţiilor trebuie să analizeze cererile beneficiarilor şi să ia măsuri pentru dezvoltarea capacităţii de producţie la aceste elemente.

Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare va trebui să ia măsuri pentru scurtarea perioadelor de elaborare, experimentare, însuşire şi punere în aplicare a proiectelor şi secţiunilor tip, să urmărească antrenarea tuturor institutelor de proiectare pentru a cuprinde în activitatea lor un număr cît mai mare de proiecte tip.

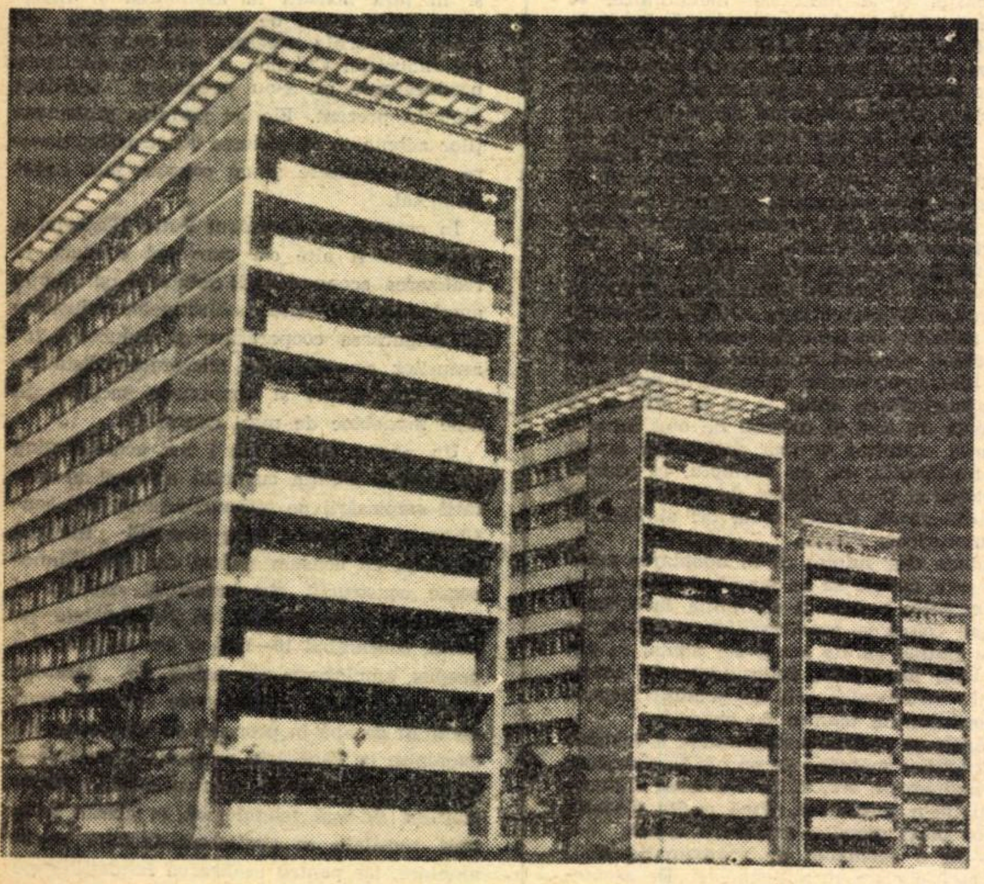

Aspect din ansamblul de locuinţe Titan din Capitală.

Întărirea organizării în toate verigile activităţii de construcţii

Îmbunătăţirea activităţii de proiectare în toate compartimentele sale nu este un scop în sine şi nu rezolvă singură punerea în funcţiune a noilor capacităţi de producţie. Documentaţia tehnică constituie condiţia esenţială pentru ca un alt eşalon — executanţii — să materializeze aceste proiecte, dînd viaţă obiectivelor planului de investiţii.

Dacă, aşa cum s-a arătat, planul de investiţii nu s-a realizat integral în ultimii ani, datorită mai ales lipsurilor din activitatea de proiectare, nu este mai puţin adevărat că rezultatele nesatisfăcătoare se explică şi prin deficienţe care aparţin executanţilor.

Planul de construcţii-montaj a fost realizat în anul 1966 numai în proporţie de 95,8%, nerealizările fiind determinate, printre altele, de folosirea incompletă a utilajelor, a forţei de muncă şi de neritmicitatea aprovizionării cu materiale de construcţii, care s-au repercutat asupra indicatorului de productivitate a muncii, a dus în ultimă instanţă la prelungirea duratei de execuţie şi la nedarea în funcţiune la termen a unor obiective.

Înlăturarea neajunsurilor care s-au manifestat în acest domeniu este cu atît mai necesară, cu cît în 1967 volumul lucrărilor de construcţii-montaj este cu aproape 19% mai mare decît realizările din anul trecut.

Există posibilitatea realizării ritmice a execuţiei, zi de zi, lună de lună, trimestru de trimestru, prin organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii pe şantiere şi la fiecare loc de muncă, pe obiecte şi faze de execuţie, în care scop trebuie să fie folosite cele mai competente şi experimentate cadre din trusturi, întreprinderi şi şantiere.

Desfăşurarea ritmică a procesului de producţie cere măsuri hotărîte în domeniul aprovizionării cu materiale, în cantităţi şi sortimente corespunzătoare. În ce priveşte materialele de carieră şi balastieră, ca şi elementele prefabricate de beton armat, constructorii pot să şi le asigure într-o măsură mai mare prin forţe proprii, de multe ori în condiţii foarte economice.

Întrucît indicele de dotare cu utilaje de construcţii nu a crescut în aceeaşi proporţie cu sporirea volumului de construcţii-montaj, se impune îmbunătăţirea substanţială a folosirii utilajelor existente pe şantiere, la întreaga lor capacitate şi în mai multe schimburi, cu deosebire la utilajele grele, deficitare în întregul sector — asigurînd cooperarea între şantiere în folosirea utilajelor grele, pentru a se evita situaţiile cînd la unele locuri de muncă ele stau neutilizate, în timp ce la altele se resimte lipsa lor. În acelaşi timp, este necesar ca ministerele producătoare de utilaje de construcţii să depună eforturi pentru livrarea ritmică a utilajelor prevăzute în plan şi să scurteze substanţial durata de asimilare şi introducere în producţia de serie a noilor tipuri de utilaje de construcţii.

Ţinînd seama de faptul că în 1966 s-a resimţit pe multe şantiere lipsa de muncitori, iar planul pe acest an şi pe anii viitori prevede creşteri substanţiale, este de datoria tuturor ministerelor — şi cu deosebire a Ministerului Industriei Construcţiilor şi Ministerului de Construcţii pentru Industria Chimică şi Rafinării, — a celorlalte organe centrale de stat şi comitetelor executive ale sfaturilor populare care au în subordine organizaţii de construcţii, să acorde o atenţie deosebită acţiunii de pregătire a cadrelor de muncitori calificaţi. În acelaşi timp, trebuie să se manifeste o continuă grijă pentru asigurarea condiţiilor de muncă şi de viaţă ale muncitorilor de pe şantiere. Numai în acest fel se va reduce fluctuaţia muncitorilor şi, în esenţă, vom asigura creşterea capacităţii de producţie a întreprinderilor de construcţii.

★

În încheiere, tovarăşul Petre Blajovici a spus: Analiza activităţii de proiectare din ţara noastră arată că dispunem de suficiente resurse materiale şi umane pentru îndeplinirea cu succes a vastului program de investiţii din actualul cincinal. Cunoştinţele tehnice, talentul şi ingeniozitatea proiectanţilor noştri, care şi-au pus amprenta pe atîtea minunate construcţii industriale, sînt tot atîtea chezăşii şi posibilităţi de perfecţionare a activităţii de proiectare.

Pe fiecare din treptele realizării investiţiilor, de la predarea temei, întocmirea proiectului, executarea lucrărilor şi pînă la atingerea parametrilor tehnico-economici aprobaţi, toţi factorii care concură la înfăptuirea noilor capacităţi de producţie trebuie să dea dovadă de un înalt simţ de răspundere. Ne exprimăm convingerea că proiectanţii, constructorii, titularii de investiţii îşi vor coordona eforturile în îndeplinirea exemplară a indicaţiilor partidului şi guvernului de a da în funcţiune obiectivele cincinalului la termen, în concepţii tehnice care să întrunească atributele gîndirii ştiinţifice moderne, cu grija de a nu risipi nimic din avuţia poporului, investită pentru propăşirea şi înflorirea continuă şi multilaterală a României socialiste.

PERFECŢIONAREA ŞI MODERNIZAREA ACTIVITĂŢII DE ORGANIZARE

(Urmare din pag. 3)

ganizare, care au fost apreciate în rîndul specialiştilor.

Profilul specialistului în organizare, modalităţile cele mai eficiente de pregătire a acestuia vor fi fără îndoială rezolvate, însă trebuie să ne gîndim de pe acum la necesitatea alimentării şi ţinerii la zi a cunoştinţelor acestora şi aici un rol de prim ordin îl va juca literatura de specialitate (atît cea originală, cît şi traducerile), care, trebuie s-o recunoaştem, este încă deficitară. Impulsionarea cercetării ştiinţifice în acest domeniu credem că ar putea să contribuie la îmbogăţirea literaturii originale.

● Cercetarea — un izvor de perfecţionare

În cuvîntarea sa de închidere a lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie 1966, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat că **„între domeniile noi apărute în cercetarea ştiinţifică contemporană, un loc important îl ocupă ştiinţa conducerii proceselor economice, a organizării producţiei şi a muncii"**.

Întreprinderea constituie un laborator de cercetare, un teren de investigaţie deosebit de larg şi complex al fenomenelor economice. Activitatea desfăşurată şi rezultatele obţinute pînă în prezent de Centrul de Calcul Economic şi Cibernetică Economică-Bucureşti au dovedit încă o dată că una din direcţiile principale ale cercetării economice care determină obţinerea unor rezultate superioare în producţie o constituie folosirea mijloacelor tehnice moderne de calcul, a instrumentelor de analiză oferite de domeniile noi ale matematicii, ciberneticii şi informaticii economice.

Orientarea tematicii de cercetare spre probleme cu un caracter aplicativ, antrenarea unui cerc larg de specialişti din practică şi cercetare în soluţionarea unor probleme de organizare, prin aplicarea celor mai moderne mijloace de cercetare economică, constituie premise menite să asigure promovarea cercetărilor în acest domeniu.

O preocupare importantă în această etapă trebuie s-o constituie promovarea unor largi colaborări în rezolvarea temelor de cercetare privind perfecţionarea conducerii şi organizării întreprinderilor. De exemplu, la tema coordonată de Institutul de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România, participă specialişti din peste 10 institute de cercetări departamentale, catedre de organizare din învăţămîntul superior, instituţii centrale şi întreprinderi. Concentrarea specialiştilor în cadrul unui efort coordonat reprezintă un progres al activităţii de cercetare în acest domeniu. De exemplu, la Timişoara, cu sprijinul Comitetului regional de partid şi al Comisiei teritoriale de coordonare a cercetării ştiinţifice, la soluţionarea acestor teme au fost antrenaţi specialiştii din învăţămîntul superior, din institutele de cercetări şi proiectări şi din întreprinderile din regiune. Acesta constituie un exemplu de modul cum prinde contur coordonarea cercetărilor ştiinţifice.

Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice are înscrise printre temele pe care le urmăreşte cu prioritate şi temele privind perfecţionarea conducerii şi organizării întreprinderilor.

Impulsionarea acestor cercetări, coordonarea lor, promovarea largă a colaborărilor, realizează condiţiile unei emulaţii în cercetare, a unui schimb organizat şi rapid de informaţii, a unei legături strînse cu practica, asigură progresul accelerat al cercetărilor ştiinţifice în acest domeniu şi noi posibilităţi de perfecţionare a practicii economice.

UN REZERVOR DE HRANĂ AL OMENIRII

PATRIMONIUL IHTIOLOGIC

prof. univ. Th. BUȘNIȚĂ
membru corespondent al Academiei

TREI sferturi din globul terestru sînt acoperite de mări și oceane, unele din ele cu adîncimi de 9 000—10 000 m.

După aprecierile oamenilor de știință pe glob există aproximativ **5 miliarde km³** de apă, din care numai 2% sînt ape dulci. Dacă apa mărilor și oceanelor nu este bună de băut sau de irigat culturile agricole, ea este sediul unei vieți luxuriante formată din plante și animale care sînt adaptate la viață de apă sărată.

Pescuitul marin s-a dezvoltat treptat odată cu stăpînirea mărilor de către navigatori și cu confecționarea plaselor, la început din fire animale, mai tîrziu din fire vegetale, astăzi din fire sintetice (capron, relon, nylon etc). Acest lucru este sintetizat în graficul de mai jos care arată dezvoltarea pescuitului marin și oceanic în secolele XV—XX.

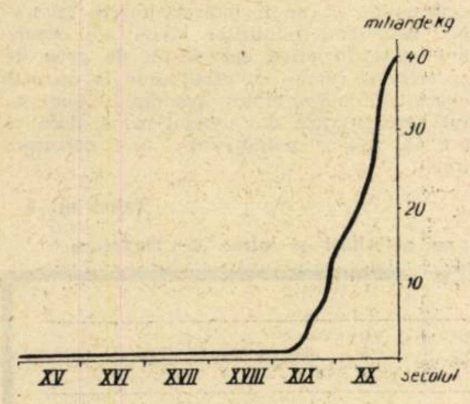

Dezvoltarea pescuitului marin mondial între secolele XV-XX

În secolele XV—XIX pescuitul marin de regulă se executa de pescari de-a lungul litoralului cu bărci cu pînză și lopeți; numai nevoia de hrană împingea pe muncitori la riscul de a înfrunta valurile și furia mării.

Pescuitul nostru marin se efectuează cu bărci și barcaze motorizate în Marea Neagră, iar pentru pescuitul oceanic, cu 2 nave moderne (Galați și Constanța). Dintr-o cursă de 2 luni în ocean, o navă aduce 1 milion de kg de pește sub formă de pește congelat, făină și ulei de pește. Deci atîta cît produce o baltă din Lunca Dunării în suprafață de 10 000 ha într-un an.

Graficul de mai jos arată evoluția pisciculturii (creșterea peștelui) între secolele XV—XX. Datorită dezvoltării pescuitului marin și oceanic, ca urmare a ieftinității lui, a nevoilor de extindere a terenurilor agricole

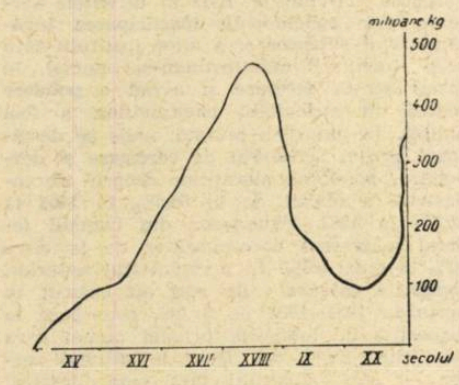

Dezvoltarea pisciculturii mondiale între secolele XV-XX

pe seama lacurilor și de evitarea paludismului, piscicultura a început să decadă. În secolul XX însă piscicultura a început din nou să ia avînt, cînd s-au realizat producții de 2 000—4 000 kg de crap la ha, pe cînd în secolele XV—XVIII se obțineau, în general, cel mult 500 kg cu hrană artificială (furaje).

41 miliarde kg

Incontestabil, creșterea peștelui este cu mult mai productivă decît pescuitul marin. Producții maxime la ha de mare nu întrec 15 kg pe an, pe cînd eleșteele produc pînă la 1000 kg ha fără furaje. Nu este exclus ca în viitorul apropiat și în apa marină să se poată produce cantități mai mari de pește. De altfel, începuturi promițătoare se cunosc în golfurile din Oceanul Pacific.

Pescuitul marin industrial a luat un avînt mare o dată cu introducerea motoarelor pe navele de pescuit, la început motoare cu aburi, mai tîrziu motoare electrice Diesel marin, care acționează toate operațiunile de manevră, de pescuit, congelare etc.

Dacă în trecut se pescuia de regulă de-a lungul litoralului, astăzi navele de pescuit străbat toate oceanele. O sută de ani în urmă pescuitul marin și oceanic aducea un miliard de kg de pește. Începînd cu secolul al XIX-lea pescuitul marin a luat o dezvoltare mare și este în continuă creștere. Dacă acum 20 de ani se pescuia anual 10—15 miliarde kg de pește, astăzi nivelul este de 41 miliarde pe an (F.A.O.).

PESCUITUL MONDIAL

		1961	1964
1) Pești de apă dulce	mii tone	5 550	5 840
2) Pești marini	„ „	33 295	41 324
din care:			
— heringi, sardele, hamsii	„ „	12 550	18 570
— cod, bacaliar	„ „	5 040	6 060
— pești netriați și neidentificați	„ „	10 904	12 070
3) Animale acvatice (raci, homari, languste, caracatițe, scoici)	„ „	3 555	5 886
4) Mamifere acvatice (balene)	nr. bucăți	78 910	73 194

Sursa: Annuaire statistique des pêches, vol. 18 F.A.O. 1964.

Tehnica modernă și expansiunea pescuitului

Navele de pescuit moderne înzestrate cu frigorifere, fabrici de conserve, de ulei și făină de pește, cu aparate de detectare a peștelui, ultrasonice, cunoscute sub numele de ecolote, ecografe, ecoscope, ecolupe permit descoperirea aglomerărilor de pești la adîncimi mari, deci asigurarea unui pescuit bogat în largul oceanic, la mari depărtări de coastă și în mările calde.

Aglomerările de pește în timpul reproducerii sau hranei însumează uneori uriașe mii de tone. Așa de exemplu, în nordul Atlanticului se pescuiesc miliarde de kg de heringi și gadide *), iar în nordul Pacificului heringi, Salmonide **) și Pleuronectide ***). Heringul și alte specii din acest neam ca sardelele, șprotul, gingirica, precum și hamsia se pescuiesc în mari cantități în toate oceanele și mările globului.

Dacă în secolul al XIX se cunoștea mai mult pescuitul heringilor și conservarea lor în sare, astăzi se pescuiesc cantități tot mai mari de heringi, sardele și hamsii. Numai în dreptul Perului și Chili se pescuiesc 5 miliarde kg de hamsii, pescuit necunoscut acum 20—30 de ani. Pescuitul sardelelor în dreptul Africii de Mijloc, la fel, nu era cunoscut acum 10—20 de ani. Nave mari de pescuit scot din adîncimea de 100 m, cantități mari de sardele și, pe loc, pe nave, se fabrică delicioasele conserve de sardele în ulei. Prețul sardelelor a scăzut în ultimii ani cu 50%.

Desigur că pe lîngă factorii biologici trebuie să ținem seama și de factorii economici și de gradul de dezvoltare a tehnicii. Așa, de exemplu, aproape toată flota de pescuit a Angliei, care pescuiește 1,5 miliarde kg cu 45 000 pescari este mecanizată pe cînd în Japonia unde se pescuiesc 4 pînă la 5 miliarde kg, din 443 235 nave de pescuit numai 135 089 sînt motorizate, iar numărul pescarilor este de 1,5 milioane.

Reglementări internaționale

Dacă pentru recoltatul scoicilor, cefalopodelor nu există restricții și reguli de vînat, pentru toate celelalte animale marine se prevăd reguli de vînat și timpul vînatului. Numărul balenelor vînate de fiecare stat este stabilit de o comisie internațională, care are o flotilă de nave militare la dispoziție pentru a impune respectarea regulilor de vînat balene, stabilite la conferințe internaționale. Reguli de pescuit sînt stabilite și pentru pescuitul peștilor în zonele de aglomerare unde de regulă vin mari cîrduri de pești, fie pentru hrană, fie pentru reproducere. Vînatul și pescuitul excesiv în zonele din vecinătatea malurilor face să scadă producția, astfel încît se impun măsuri de restricții sau chiar unele măsuri de creștere. Așa, de exemplu, de sute de ani se cunoaște cultura stridiilor și a unor alge marine în golfuri liniștite, cu rezultate foarte bune. Se recoltează miliarde bucăți de stridii mult apreciate în Japonia, China, Italia, Franța. Astfel „pămîntul roditor" al unor țări a fost mărit în largul oceanelor.

Aclimatizări și repopulări

Oceanele și mările însă nu au fost valorificate suficient cu toate progresele tehnice aplicate în vînatul și pescuitul mărilor și oceanelor. Masa bogată de fitoplancton și zooplancton arată că oceanele au încă destule posibilități să hrănească mari cantități de crustacee și pești care reprezintă cea mai valoroasă hrană pentru om. Se cunoaște, de exemplu, că pe coastele Oceanului Pacific, introducîndu-se specii noi de pești, acestea s-au aclimatizat și au valorificat mai bine fito- și zooplanctonul microscopic și au dat mari producții, pînă atunci necunoscute, în aceste regiuni. În Marea Caspică nu era cunoscut chefalul și s-au introdus chefali din Marea Neagră. După zece ani a început un pescuit regulat de chefali, pescuindu-se anual 4—5 milioane kg.

Aceleași probleme se pun și la noi de-a lungul litoralului nostru marin. Marea Neagră trebuie populată cu chefali și sturioni (morun, nisetru și păstrugă), pești de mare valoare alimentară și comercială. Chefalul conține în carne și icre de 10 ori mai mult iod decît alți pești marini.

De asemenea, se cunosc scoici și creveți mari care pot fi crescuți în bazine cu apă marină asigurînd producții mari la ha.

Marea și oceanul pot să asigure omenirii multă hrană și de bună calitate.

---

*) Gadide — pești cunoscuți sub nume comercial de cod (englez) și bacaliar (românesc).

**) Salmonide — pești din neamul somonului și păstrăvului de mare.

***) Pleuronectide — pești din neamul calcanului și cambulei.

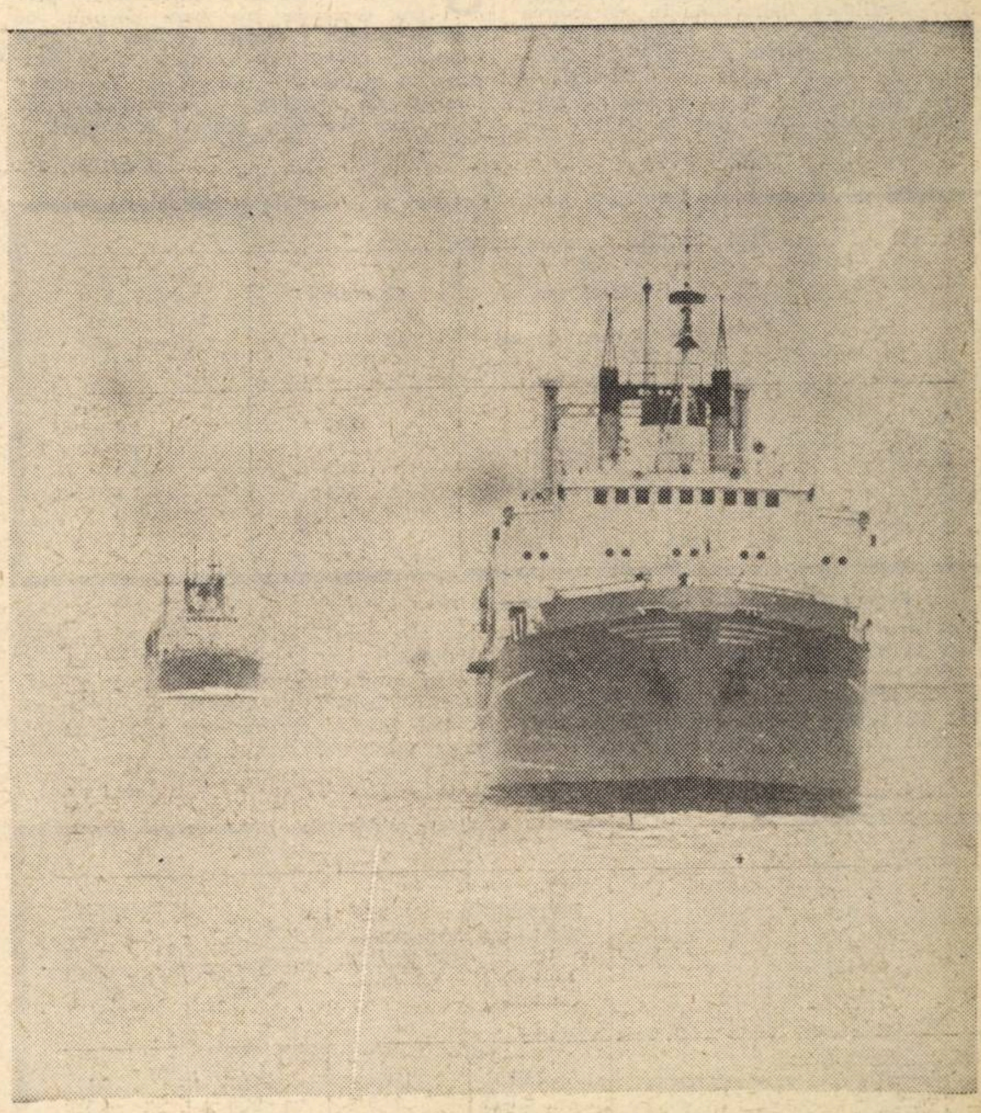

Traulere românești pe întinsul oceanelor

DOCUMENTAR

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN ȚĂRILE CAPITALISTE

• ALOCAȚII • STRUCTURI • BENEFICIARI

*RITMUL rapid al progresului tehnic contemporan impune, ca o condiție sine qua non a supraviețuirii întreprinderilor capitaliste angrenate într-o strînsă luptă de concurență, desfășurarea tot mai largă a lucrărilor de cercetare și dezvoltare *). Aceasta duce implicit la alocarea în acest scop a unor sume considerabile, din ce în ce mai mari. În Statele Unite ale Americii, din totalul cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare efectuate în perioada 1940—1965, care însumează circa 210 miliarde dolari, 65 miliarde dolari — adică aproape 1/3 — s-au cheltuit în ultimii cîțiva ani — 1960—1965.*

• Lacunele statisticii

ÎN țările capitaliste dezvoltate se face numai de puțin timp un efort sistematic de măsurare a volumului activității de cercetare și dezvoltare (Research and Development Recherche et Développement ; prescurtarea curentă : R-D). Puține sînt țările a căror statistică permite să se urmărească pe o perioadă ceva mai lungă mărimea efortului de cercetare. Materialele statistice ale S.U.A. arată următoarea evoluție, în decurs de un deceniu, a fondurilor folosite pentru R-D :

Tabel nr. 1

Anul	1953	1958	1963
Fonduri (milioane dolari)	5 160	10 810	17 350

Sursa : Statistical Abstract of the United States 1965, pag. 545.

După unele estimații, totalul fondurilor destinate cercetărilor tehnico-științifice în S.U.A. a ajuns și a depășit în anii mai recenți suma de 20 miliarde dolari anual. Chiar și pentru S.U.A., datele rămîn însă fragmentare. Posibilitățile pe care le oferă statisticile sînt deosebit de limitate cînd este vorba de comparații internaționale, pentru care se impune, de obicei, întoarcerea pînă în anul 1962. Datele, presupunînd că au fost publicate de diferite țări pentru aceiași ani, nu sînt perfect comparabile din cauza deosebirilor între definiții, interpretări, clasificări. Unele țări includ de pildă în R-D științele sociale, în timp ce altele le exclud. O limitare importantă a comparabilității provine din cursul de schimb folosit pentru recalcularea alocațiilor într-o singură monedă. În Occident se apreciază că comparațiile bazate pe cursul de schimb oficial lasă mult de dorit, deoarece nu țin seama de deosebirile existente între diferitele țări în ceea ce privește costul cercetărilor. Sînt deosebiri simțitoare, bunăoară, în retribuirea cercetătorilor, care are o pondere ridicată în totalul cheltuielilor pentru R-D. „Cheltuielile de acest fel, scrie L'OBSERVATEUR DE L'OCDE, ar trebui deci comparate nu pe baza cursurilor de schimb oficiale, ci în funcție de ceea ce ar putea fi denumit «cursul de schimb al cercetării»...". Revista consideră că o asemenea ajustare ar face ca decalajul între S.U.A. și principalele țări vest-europene în privința alocațiilor pentru cercetare, care la cursul oficial este de 4:1 în favoarea S.U.A., să se reducă la 3:1 sau chiar la 2:1. Aceeași publicație introduce în privința comparabilității și un alt element, cerînd să nu se uite că în S.U.A. se consacră o proporție mult mai mare din fondurile pentru R-D cercetărilor militare și spațiale. Considerarea numai a cercetărilor civile ar reduce decalajul amintit la 1,5:1.

• ...și comparațiile internaționale

O CONFRUNTARE a cheltuielilor pentru cercetare (pe baza cursului de schimb oficial) efectuate în 1962 în țările capitaliste pentru care există astfel de date, pune în evidență — alături de deosebirile în expresie absolută — raportul față de potențialul economic general al țărilor.

Tabel nr. 2

Cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare

	Total cheltuieli (în milioane dolari)	Cheltuieli pe locuitor (în dolari)	Cheltuieli raportate la produsul național brut (în %)
Anglia	1 775	33,5	2,2
Belgia	133	14,8	1,0
Franța	1 108	23,6	1,5
R.F.G.	1 105	20,1	1,3
Olanda	239	20,3	1,8
S.U.A.	17 531	93,7	3,1

Sursa : Communauté Européenne, februarie 1966.

În lipsa altor date, cele cinci țări europene incluse în tabel sînt considerate în diverse publicații occidentale ca reprezentînd „Europa de Vest". Totalul alocațiilor lor pentru R-D este (în 1962) de 4 360 milioane de dolari, adică de circa 4 ori mai mic decît al celor ale S.U.A. În cazul cheltuielilor pe locuitor, raportul este de 3,78 : 1 în favoarea S.U.A. Repetăm că ambele comparații se bazează pe cursul de schimb oficial, deci trebuie privite în lumina rezervelor menționate.

Tabel nr. 3

Efective folosite în cercetare și dezvoltare

	Personal științific și tehnic în R-D, (în mii)	Alt personal în R-D, (în mii)	Total efective folosite în R-D, (în mii)	Persoane folosite în R-D, la 1000 locuitori de vîrstă activă
Anglia	58,7	152,4	211,1	6,1
Belgia	8,1	12,9	21,0	3,5
Franța	28,0	83,2	111,2	3,8
R.F.G.	40,1	102,1	142,2	3,9
Olanda	12,6	20,2	32,8	4,5
S.U.A.	435,6	723,9	1 159,5	10,4

O confruntare interesantă permit evaluările referitoare la personalul de cercetare folosit în aceleași țări în 1962.

Față de o medie „vest-europeană" de 4,6 persoane folosite în R-D la 1 000 de locuitori de vîrstă activă, decalajul este deci de 2,26 : 1 în favoarea S.U.A. Această cifră se dovedește mult mai apropiată de presupunerile citate în privința corectării decalajului prin „cursul de schimb al cercetării". Dar cauzele deosebirilor existente între fondurile folosite și între personalul angajat, ca și între aceste două aspecte, sînt cu certitudine mai complexe, ținînd de înzestrarea laboratoarelor, de eficiența muncii de cercetare și dezvoltare etc.

Desigur că pentru a aprecia cît mai aproape de realitate rezultatele efortului de cercetare în competiția angajată între diferitele țări occidentale trebuie avută în vedere, așa cum s-a arătat, și partea acestor cheltuieli destinată scopurilor militare. Pentru trei din cele mai dezvoltate state capitaliste există următoarele cifre comparabile :

Tabel nr. 4

Cheltuieli pentru cercetări militare și spațiale

	Anul	Cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare cu caracter militar și spațial			
		în milioane dolari	în % din produsul național brut	în % din cheltuielile R-D finanțate de stat	în % din totalul cheltuielilor R-D
S.U.A.	1962/63	9 085 a	1,6	81	52
Anglia	1961/62	690 b	0,9	64	39
Franța	1962	330 c	0,5	40	30

a Fără cercetările militare întreprinse de Comisia pentru energia atomică.
b Inclusiv cercetările militare în domeniul nuclear
c Fără cercetările militare întreprinse de Comisariatul pentru energia atomică.

Atunci cînd există cifre pentru alte țări, ele se dovedesc de regulă mult mai mici : cheltuielile cu caracter militar și spațial în R.F.G. au fost evaluate pentru 1964 ca reprezentînd 15% din totalul cheltuielilor pentru R-D (ultima coloană din tabelul nr. 4), iar în Belgia 3,5% în același an. Cît privește efectul cercetărilor militare asupra cercetării civile, efect despre care se afirmă nu arareori în literatura economică occidentală că ar fi indirect foarte favorabil, beneficiul ramurilor civile ale economiei este în orice caz destul de greu de apreciat și revine cu certitudine la un cost exorbitant ansamblului economiei, cum arată procentajele din tabelul nr. 4, dacă se are în vedere **potențialul** de cercetare irosit.

Tabel nr. 5

Cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare pe activități și surse de finanțare (1962, în %)

	Activități			Sursa fondurilor		
	Întreprinderi	Învățămîntul superior	Statul și instit. fără scop lucrativ	Întreprinderi	Învățămîntul superior	Statul și instit. fără scop lucrativ
Anglia	63	5	32	36	*	64
Belgia	65	13	22	63	*	37
Franța	48	14	38	30	*	70
R.F.G.	61	20	19	60	*	40
Olanda	60	14	26	65	*	35
S.U.A.	71	10	19	35	2	63

*) Pondere neglijabilă
Sursa : Problèmes Economiques nr. 956, aprilie 1966.

• Cine finanțează și cine folosește

DIMENSIUNILE considerabile, în continuă creștere, ale cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare, faptul că nu totalitatea lor dă rezultate pozitive prin prisma intereselor întreprinderilor capitaliste în sfîrșit, faptul că rezultatele cercetărilor nu se concretizează decît după un interval mai mult sau mai puțin îndelungat, determină întreprinderile capitaliste să tindă a-și asuma în cît mai mică măsură riscul acestor cheltuieli. Statul este solicitat să intervină și intervine efectiv cu alocații importante, beneficiarii fiind, înainte de toate, întreprinderile capitaliste private.

Încă de la o primă privire asupra tabelului nr. 5 se poate constata că în Statele Unite, în timp ce întreprinderile private efectuează aproape trei pătrimi din volumul lucrărilor de cercetare și dezvoltare, finanțarea proprie a acestora acoperă numai o treime din totalul cheltuielilor, cea mai mare parte a fondurilor fiind alocate de către stat (instituțiile fără scop lucrativ au în acest caz, ca și în celelalte, o pondere neglijabilă). În Europa Occidentală (media celor cinci țări europene) proporția care revine întreprinderilor private din totalul activității de cercetare este ceva mai redusă decît în S.U.A. — 59% —, iar participarea lor la finanțare se exprimă în 43%, deci corelația pare ceva mai echilibrată decît în cazul S.U.A. Dar, așa cum rezultă și din tabel, este vorba de o rezultantă a unor situații destul de diferite : în Anglia și în Franța ponderea statului în finanțare este chiar mai ridicată decît în S.U.A., în timp ce în restul țărilor vest-europene cuprinse în tabel este simțitor mai mare ponderea întreprinderilor private. Ponderea ridicată a statului în alocațiile pentru R-D pare astfel legată direct de o pondere înaltă a cheltuielilor cu caracter militar și spațial în totalul cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare.

Pe exemplul S.U.A. se poate urmări ceva mai amănunțit acest raport.

Ponderea cheltuielilor militare și spațiale ale guvernului federal în totalul cheltuielilor sale pentru R-D a avut în ultimul deceniu, așa cum se poate vedea din tabelul nr. 6, o ușoară tendință de scădere în S.U.A., dar pornind de la un nivel de 93% în 1955, pentru a ajunge la circa 90% în 1965. Tendința de reducere, dacă se poate vorbi îndeobște de ea în asemenea condiții, a fost pusă în orice caz în umbră de o tendință de restructurare a cheltuielilor militare și spațiale, de deplasare de la Departamentul Apărării la NASA.

Cum a evoluat în aceste condiții participarea întreprinderilor particulare la finanțarea cercetării și dezvoltării ? Tendința a fost de descreștere.

Comparația între participarea industriei private și cea a guvernului federal la finanțarea activităților R-D în diferitele sectoare este concludentă (participarea învățămîntului superior și a altor instituții fără scop lucrativ, manifestîndu-se numai în înseși aceste sectoare și avînd o pondere redusă în ansamblul cheltuielilor, a fost omisă). În industria privată, unde se desfășoară grosul activității de cercetare și dezvoltare, ponderea alocațiilor proprii ale industriei a scăzut de la 60,6% în 1953 la 42,3% în 1963. Finanțarea din bugetul federal a crescut corespunzător de la circa 40% la circa 57%. În învățămîntul superior, fondurile asigurate de stat au crescut în perioada 1954—1963 de 5 ori, cele puse la dispoziție de industria privată numai ceva mai mult de 3 ori. Doar în ultimul sector — „Alte instituții fără scop lucrativ" — participarea industriei private la finanțarea activităților R-D a crescut ceva mai repede decît cea a statului, dar atît în expresie absolută, cît și procentual acest sector are o importanță minoră.

• Concentrare și concurență

CÎND se examinează locul industriei private în desfășurarea activităților de R-D, pe de o parte, în finanțarea lor, pe de altă

I. NICOARĂ

(Continuare în pag. 20)

*) În literatura economică occidentală termenul „cercetare" este folosit pentru activitățile care vizează rezultate în domeniul îmbogățirii cunoștințelor, cu sau fără aplicații practice, în timp ce termenul „dezvoltare" este folosit pentru acele cercetări care duc la obținerea unor produse sau procedee care permit o reproducere imediată pe scară industrială. „Dezvoltarea" se bazează pe rezultatele „cercetării", dar aceasta din urmă nu are valoare, din punctul de vedere al întreprinzătorului capitalist, decît în măsura în care rezultatele sale pot fi „dezvoltate", adică devin asimilabile pentru aparatul de producție.

CURIER

■ Savantul sovietic cu renume mondial, S. G. Strumilin, eminent cercetător în domeniul științelor eco-

nomice, împlinește la 29 ianuarie 90 de ani.

În pofida vîrstei sale înaintate, S. G. Strumilin desfășoară și în prezent o intensă activitate științifică. Cărțile sale, apărute în ultimii ani – „Probleme ale socialismului și comunismului în U.R.S.S." (1961), „Lumea noastră peste 20 de ani" (1964) – oglindesc interesul neobosit al savantului pentru problemele contemporaneității.

■ După **Essays in the Theory of Economic Fluctuations** și **Studies in Economic Dynamics**, economistul M. Kalecki publică **Theory of Economic Dynamics,** Allen and Urvin Ltd., London 1965. În 1966 această ultimă lucrare apare și în editura Gauthier-Villars-Paris sub titlul **Theorie de la dynamique économique,** 158 pag. Lucrarea este un studiu asupra variatiilor ciclice și pe termen mai îndelungat în economia capitalistă. În capitolul referitor la determinarea investițiilor, autorul emite o teorie proprie a investițiilor, după care volumul investițiilor în capital fix într-un timp dat este determinat de trei factori : (1) de venitul „intern" brut curent al întreprinderilor ; (2) de rata de creștere a profitului și (3) de creșterea necesarului de capital. Primele două influențe sînt considerate pozitive, cea de-a treia negativă, iar investiriile în stocuri ca fiind determinate de ritmul de creștere a producției. În prefața lucrării, M. Lutfalla apreciază că Michal Kalecki, împreună cu Ragnar Frisch și Jan Tinbergen sînt fondatorii teoriei dinamice a creșterii economice. Se știe că J. M. Keynes prezentase în a sa „Teorie generală" un model static.

■ În articolul **Approche et perspectives de la notion de recyclage** (Abordare a conținutului și perspectivele noțiunii de reciclaj), publicat în GESTION, 1966, Jean Vassal consideră că „reciclajul" intelectual – expresie foarte la modă, dar cu conținut controversat și care ar denota un fel de readaptare periodică a omului la cerintele profesiunii, ale vieții în genere – se impune nu numai datorită reînnoirii rapide a tehnicii, ci și ca urmare a evoluției „utilajului intelectual". Chiar dacă unele fapte tehnologice și sociologice suferă puține schimbări, nu e mai puțin necesar de a le regîndi periodic în lumina viziunilor teoretice noi. Unul din obiectivele „reciclajului" intelectual, spune autorul, ar fi însușirea fundamentelor logice, adică a reţelei de abstracții care ne permite să prindem realul și să operăm asupra lui.

■ În tot mai multe țări organizarea unor zone industriale în aglomerațiile urbane constituie o parte integrantă a eforturilor de industrializare. După cum aflăm dintr-o lucrare întocmită sub egida O.N.U. și intitulată **Industrial sites; Policies, Plans and Progress** (Zone industriale, politici, planuri și progres), ar exista actualmente în lume 56 de țări în care sînt în curs de elaborare sau în curs de aplicare programe de organizare a unor zone industriale. Lucrarea maisus citată reprezintă rezultatul unei anchete, sintetizînd răspunsurile primite din 44 de țări ; ea discută obiectivele urmărite prin organizarea unor zone industriale, planificarea, tipurile și mărimea lor, precum și conducerea și administrarea zonelor, serviciile și avantajele oferite.

■ Ocupîndu-se de problema raționalizării și a metodelor efectuării ei, Willy Bloch arată în **Methoden der Rationalisierung Durchführungsverfahren (Industrielle Organisation,** 35, nr. 4/1966) că toate deficiențele de organizare se reflectă în pierderi. Autorul analizează pe larg teza că studierea surselor pierderilor constituie o metodă eficientă de raționalizare a muncii. Cercetarea cauzelor diferitelor pierderi la 125 întreprinderi industriale din Elveția – arată Bloch – a dus la concluzia că răspunderea pentru pierderi o poartă în 60% din cazuri instanțele conducătoare, în 25% – executanții, iar în 15% din cazuri pierderile depind de factori externi.

Sesiunea științifică a I.C.E.M

Recent s-au desfășurat lucrările celei de-a VII-a sesiuni științifice a Institutului de cercetări metalurgice. Comunicările prezentate în ședințele plenare și în cele 7 secții de specialitate ale sesiunii, au constituit o bază de concretizare și precizare a celor mai importante linii de cercetare ce trebuie urmărite în temele ce se studiază în acest an.

Discuțiile și propunerile făcute au reliefat necesitatea urgentă a aplicării în producție a rezultatelor cercetărilor efectuate de ICEM și de uzine și, în general, a tuturor cuceririlor științei și tehnicii pentru obținerea de metal cu performanțe superioare. De asemenea, sesiunea a permis efectuarea unui schimb rodnic de păreri, între specialiștii din institut, uzine și specialiștii străini.

Deosebit de importante au fost propunerile făcute în cadrul discuțiilor de numeroși participanți, pentru obținerea în mod constant de oțeluri cu proprietăți fizico-mecanice superioare, în limite strînse, garantarea caracteristicilor fizico-mecanice în funcție de secțiunea produsului, îmbunătățirea calității produselor metalurgice prin aplicarea de procedee tehnologice moderne.

În cercetarea științifică contemporană, un rol deosebit revine științei organizării producției și muncii, științei conducerii proceselor economice Din această cauză a apărut necesară intensificarea acțiunilor de dezvoltare a științei conducerii și de extindere tot mai largă a mijloacelor moderne de calcul și automatizare, urmărirea pe baza statisticii matematice a proceselor tehnologice, precum și a eficienței cercetărilor efectuate. Printre altele s-a arătat că de deosebită importanță în ridicarea nivelului eficienței economice a lucrărilor de cercetare s-au dovedit a fi cercetările efectuate pe baza de contracte directe între institut și uzine, care rezolvînd mai ales probleme de stringentă actualitate, au putut fi introduse în producție imediat, dovedind posibilitatea unei operativități în aplicare mult mai mari. S-a socotit utilă extinderea experienței pozitive dobîndite în acest sens de uzinele beneficiare și de ICEM.

În urma comunicărilor prezentate în sesiune și a discuțiilor care au avut loc, s-a adoptat o rezoluție în care s-au sintetizat măsurile cele mai importante ce trebuie luate în perioada imediat următoare pentru obținerea unei cantități mai mari de metal și de o calitate superioară.

PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL FĂRĂ FRECVENȚĂ

Consiliul științific al I.S.E. a făcut recent o amplă analiză a situației învățămîntului fără frecvență.

În concluziile trase de prof. dr. doc. M. A. Lupu, rectorul institutului, s-a indicat luarea unor măsuri urgente pentru acoperirea tuturor disciplinelor cu manuale, cursuri sau lecții litografiate și necesitatea sporirii exigenței cadrelor didactice la examene. S-a mai preconizat sprijinirea studenților cu prelegeri de sinteză și consultații permanente, îndrumarea acestora la unele cursuri și seminarii ținute cu studenții la cursurile de zi, extinderea lucrărilor scrise la examene pentru toate disciplinele, limitarea și chiar eliminarea reexaminărilor, informarea întreprinderilor sau instituțiilor asupra rezultatelor obținute de studenți ș.a.

Materialele ședinței vor fi dezbătute în colectivele de catedră pentru punerea neîntîrziată în practică a măsurilor preconizate.

MERCUR PRINTRE MUZE

BASMELE PUBLICITĂȚII

NE-AM oprit în numărul trecut asupra cîtorva dintre miturile vehiculate de publicitatea occidentală contemporană, tinerețe, adaptare, conformism. Alături de acestea, altele sînt folosite pentru a țese aceeași pînză de fond care domină și învăluiește acțiunea comercială propriu-zisă a reclamei. O pondere mare printre factorii sociopsihologici care susțin acțiunea publicitară, au, după cum am mai văzut, ideile de prestigiu și de eficiență,.

Nu numai în cazul automobilelor, despre care ne-am ocupat, dar și al altor numeroase produse, inclusiv produse deosebit de banale și de un uz extrem de larg, prestigiul este scos în evidență ca un stimul de prim ordin. Pînă și în reclamele pentru detergenți se insistă în primul rînd asupra prestigiului social pe care-l conferă purtarea unor obiecte de lenjerie de o albeață strălucitoare. La fel, utilizarea unor anumite mărci de brichete, sau a unui anumit model de pălărie este recomandată pentru că asigură o „distincție aristocratică", contribuie, nici mai mult, nici mai puțin decît la escaladarea unei trepte în ierarhia socială. Publicitatea aceasta, expresie a modului de viață burghez, cultivă sub toate formele și pe toate tonurile egoismul. Fiecare reclamă pare că spune fiecărui virtual client : „aceasta este mașina **ta**, *acesta este aspiratorul* **tău**, *prin ele te vei deosebi de alții". Este aici un caz de alienare sui-generis, de răsturnare a funcțiilor firești : popularizarea unor bunuri de larg consum, produse în serii uriașe și a căror primă caracteristică este uniformitatea, e folosită pentru a crea iluzia factice a diferențierii, a singularizării. Angoasei pe care i-o provoacă individului simplu din societatea capitalistă a zilelor noastre, presiunea materială și psihologică a produselor de serie, uniforme pînă la depersonalizare, i se răspunde cu vînturarea unei soluții inconsistente care constă — paradoxal — tocmai în stimularea pînă la paroxism a dorinței de apropiere a acestor bunuri de serie.*

Mitul eficienței își fondează forța de atracție publicitară tot pe o deplasare înșelătoare de termeni. Se știe că eficiența este una dintre categoriile cele mai importante ale economiei contemporane și paginile ziarelor și altor publicații sînt pline de referiri la acest criteriu fundamental de apreciere a activității economice. Publicitatea folosește prestigiul de care e înconjurat acest termen și-l utilizează deformat, reducîndu-l la o versiune modernizată a „șansei", în care rolul de declanșator nu mai aparține unor ființe supranaturale (îngeri, diavoli, zîne etc). ci unor produse industriale. În această direcție, nici o limită de bun simț nu mai este respectată : reclama pretinde, la modul cel mai serios, că numai datorită folosirii unui anumit model de ochelari de soare, debutantul în afaceri va reuși să obțină un contract avantajos, începutul unei cariere strălucite. După cum se vede, o asemenea publicitate nici nu încearcă să se ridice peste nivelul de verosimilitate al basmelor pentru copii.

Ca și basmele, publicitatea cunoaște nu numai zîne bune, ci și demoni care trebuie conjurați și al căror nume sau înfățișare trebuie evitate cu cea mai mare grijă. Toate personajele reclamelor sînt tinere, frumoase și sănătoase ; suferința, necazurile, bolile, accidentele, bătrînețea nu sînt niciodată evocate. Un personaj indispus nu poate figura decît ca un moment al panoului publicitar, trebuind să fie însoțit neapărat de alte imagini care ni-l prezintă pe același personaj strălucind de optimism și forță (desigur, ca urmare a achiziționării produsului pentru care se face reclamă) Nici în publicitatea pentru centuri de siguranță nu se amintește de accidente, după cum în cea pentru asigurări nu se pomenește de incendii sau de moarte. Universul publicitar este un fel de „pays de Cocagne", în care singura evoluție posibilă este de la bine la foarte bine și de la foarte bine la excelent, o lume în care curge în permanență laptele și mierea și care mai are și avantajul de a fi la îndemîna oricui.

E firească deci importanța exorbitantă pe care frumusețea fizică, și în primul rînd frumusețea feminină, o joacă în acest univers de turtă dulce. Ingredientul erotic acționează ca un factor magic menit să determine în mintea cumpărătorului identificarea produsului pentru care se face reclamă cu imaginea seducătoare care-l însoțește (în anunțul publicitar). Băutura, frigiderul, automobilul, detergentul sau țigara se contopesc în reclamă cu chipurile frumoaselor prezentatoare. În acest fel, se face încă un pas spre orizontul acestui univers publicitar despre care vorbeam, orizont reprezentat prin erotism, exotism și evaziune.

În nici un alt domeniu al vieții sociale occidentale clișeele moralei și ideologiei burgheze nu apar într-o formă atît de directă și în același timp atît de primitivă ca în publicitate. Și aceasta nu numai pentru că publicitatea reprezintă nivelul cel mai de jos al culturii burgheze de masă, ci și pentru că dintre toate domeniile suprastructurii, publicitatea este cea mai direct și cea mai imediat legată de activitatea economică, comercială. Nu putem înțelege climatul de viață din lumea capitalistă dacă facem abstracție de prezența obsedantă, totalitară a publicității, a **acestei** *publicități.*

H. DONA

Vreau flori, flori, flori

SÎNT un student îndrăgostit de o colegă de an. Vreau să renunț la fumat, să mă transform într-un pieton maniac, să renunț la cravata haioasă, pe care-mi propusesem să mi-o cumpăr, să dau meditații, să fac traduceri, să... să ; — să... Numai să pot trimite iubitei mele flori : o singură floare, sau altădată — un milion de flori.

Sînt aproape tată, adică o să fiu astăzi, sau mîine, sau poimîine. Sînt nebun de grijă (dacă o să mi-l schimbe ?), de mîndrie (am un copil, auziți ?!?!), de dragoste, de neputință. Da, de neputință, pentru că oricît i-aș scrie, orice i-aș spune, n-am să-i pot dovedi cît sînt de nebun de grijă, de mîndrie, de dragoste, de neputință. Cînd o să vină acasă aș vrea să găsească flori peste tot — și într-o cameră, și în cealaltă, și în antreu, și în bucătărie, și în baie, și în pivniță. Flori pe mese, flori pe pereți, flori pe covor, în glastre și în cratițe, între cărți și între haine : flori, flori, flori...

Vreau să dau flori mamei, soției prietenului care m-a invitat astăzi la el, să trimit (?!?!?) telegrafic (?!?!?!?!?!?!) flori la Cluj, logodnicei mele, aflată acolo în deplasare și care împlinește 25 de ani, să întîmpin sau să conduc cu flori pe cineva în gară.

. . . .

Seria ipostazierilor o pot continua la infinit, dar este inutil pentru că flori nu se găsesc. Am colindat duminica trecută la ora prînzului prin toate florăriile din centru. Nu se găseau decît niște biete ghivece, cu plante sărăcăcioase purtînd vagi intenții sau urme de flori și cartonașe cu inscripții din manuale de botanică, bune de ilustrat prin unghiul ipocriziei formula „gestul contează", dar nu ca să te realizezi în una din infinitele ipostaze de care vorbeam. (Să-mi întîmpin colega la intrarea în amfiteatru cu un ghiveci, să înmînez, la aeroport, doamnei X, soția eminentului savant din Franța un asemenea recipient cu sonorități culinare ! Absurd). Nu sînt un om cu parapon. Știi și d-ta, și d-ta, și d-ta, că nu e vorba numai de duminica trecută. Zilele și săptămînile seamănă între ele ca o garoafă roșie de 4 lei, cu o altă garoafă tot roșie și tot de 4 lei din același contingent.

Și atunci, mă întreb, dragi, tovarăși, sau mai curînd vă întreb pe dv., tovarăși de la I.C.S.-urile florale, sau și mai bine pe dv. tovarăși de la departamentul Gostat, sau de la C.N. al C.A.P. : de ce nu sînt flori ? Sîntem pe o paralelă prea nordică și nu cresc ? Sîntem noi cumpărătorii prea meschini, sau prea prost crescuți și trandafirii s-ar putea ofili în glastrele florăriilor ? Sau ce se întîmplă ?

Pentru că statisticile și bunul nostru simț ne spun că nivelul de trai a crescut și crește. De ce să nu crească atunci și consumul de frumos pe cap de locuitor ? Florile ne-ar înfrumuseța și mai mult orașele și căminele, ne-ar face și o lecuță mai buni.

În nordul scandinav, clima este mai aspră decît la noi, dar peste tot găsești flori și încă flori superbe : le poți cumpăra în numeroase florării, sau chiar în standuri speciale din marile magazine în care este o încîntare să intri : paleta coloristică este atît de variată, aranjamentul este atît de bogat în imaginație. La Viena am vizitat în urmă cu cîțiva ani o expoziție florală internațională. În numeroasele pavilioane dispuse pe un spațiu cît întregul Herăstrău zeci de țări prezentau milioane de flori. Era acolo poezie și artă, multă artă. Dar în fond era comerț. Pentru că florile se vînd și se vînd bine. Și pe piața internă, și pe cea internațională. România nu era prezentă la această expoziție.

Mi s-a povestit că de la Athena poți trimite flori, de pildă, la Beiruth. În cîteva ore sînt înmînate destinatarului sau destinatarei. Nu vă speriați, tovarăși de la Ministerul Comerțului Interior. Încă nu vă cer să realizați acest lucru nici măcar pe aria acoperită de liniile noastre aeriene. Dar cer flori, flori multe, variate și mult mai frumoase decît cele pe care le mai găsim (este drept) din cînd în cînd. Vreau florării în care intrînd să te simți copleșit de emoție. Vreau ambalaje în care să poți transporta fără grijă și cea mai delicată floare. Vreau să-i învățăm pe oameni subtilitățile japoneze ale aranjamentului de flori. Vreau, dacă vreți, un cult al florilor, sprijinit pe flori reale și din cînd în cînd pe mari serbări și manifestări, cum am văzut pe Coasta de Azur.

Dar mai întîi din egoism de cumpărător, dar și pentru că nu înțeleg de ce este ignorată această sursă de rentabilitate, doresc flori în florării, și cînd vor fi destule ca să pot zice că e primăvară, mă jur că vă voi trimite cîte un buchet și dv., celor care astăzi nu le meritați.

Gh. CONSTANTINESCU

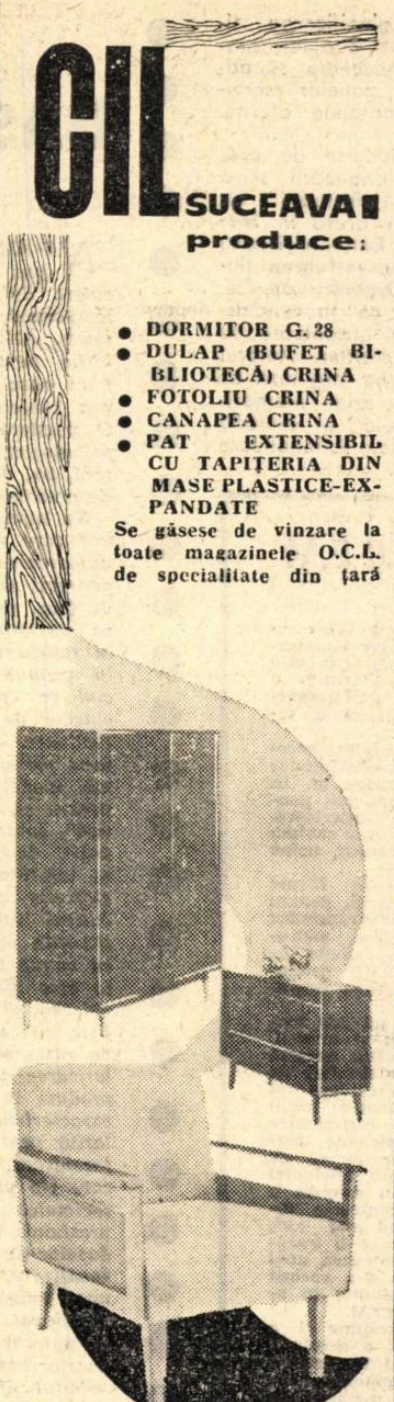

GOSPODINE!

Preparate gustoase și hrănitoare se obțin repede din paste făinoase. Sortimentele dorite le găsiți la magazinele cooperativelor de consum.

Întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere realizează acest produs mult apreciat de cumpărători. De vînzare la toate magazinele de specialitate. Preț de vînzare lei 1 445.

Compusă din opt piese cu functiuni diferite, această garnitură modernă asigură cele mai bune condiții pentru studiu și odihnă.

Un dulap-bibliotecă format din trei corpuri separate (A-925 lei, B-1733 lei, C-1823 lei), o canapea alonjabilă pentru o persoană (1540 lei), un divan cu ladă așternut pentru o persoană (1828 lei), o masă de lucru (1315 lei), o măsuță pliabilă (240 lei), un scaun de birou (280 lei) un scaun tapisat (250 lei) și o masă (328 lei) formează această garnitură realizată de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere. De vinzare în toate magazinele de specialitate.

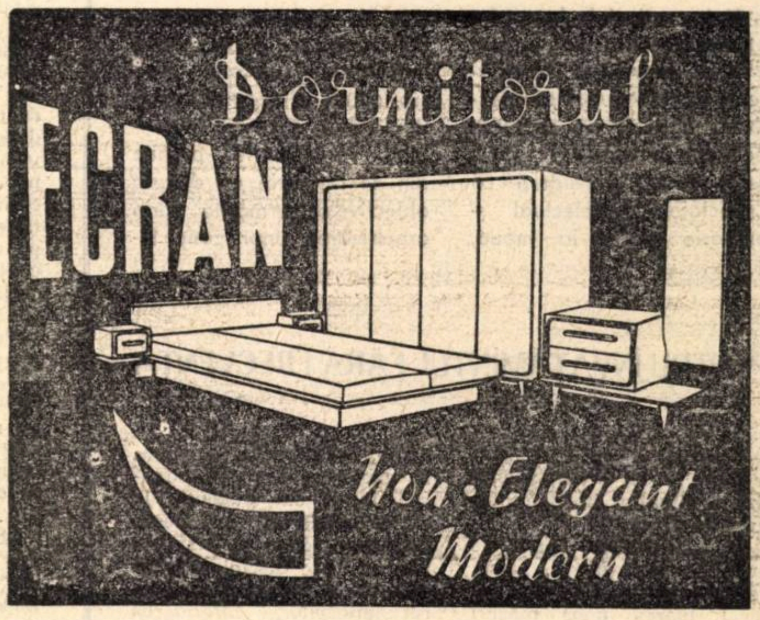

Un produs destinat apartamentului dv., pe care îl realizează întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere. Compus din cinci piese furniruite cu nuc și mahon, dormitorul „Ecran" îl puteți procura din toate magazinele de specialitate.

Piese componente: dulap cu 4 uși lei 2769, pat pentru două persoane lei 2822, toaletă-comodă cu oglindă rabatabilă lei 774, banchetă cu pernă de poliuretan detașabilă lei 223 și măsuță lei 235.

THE FINANCIAL TIMES
INDUSTRY COMMERCE PUBLIC AFFAIRS

CE ESTE „EURO-MARKET"-UL?

În actuala conjunctură internațională un loc din ce în ce mai proeminent în operațiunile financiare îl ocupă așa-numitul „euro-market" (piața europeană a devizelor). Articolul pe care îl reproducem parțial arată modul în care a apărut această nouă piață valutară și rolul pe care îl joacă astăzi :

„Pentru cei mai mulți oameni, «Euro-market»-ul reprezintă o noțiune pe cît de misterioasă pe atît de paradoxală. Ea nu este legată de o anumită regiune geografică și nici de o anumită monedă. Denumirea ei nu este edificatoare, deși termenul de «euro-valută» reprezintă un mod destul de potrivit pentru descrierea împrumuturilor pe termen scurt iar acela de «euro-obligațiuni» a împrumuturilor pe termen lung. Oricum ar fi numite aceste operațiuni, cert este că ele sînt vaste și iau o amploare mereu mai mare, iar autoritățile monetare naționale se obșinuiesc să le accepte ca pe un factor de însemnătate majoră în activitatea lor. Londra este principalul centru al operațiunilor euro-valutare. În prezent băncile britanice contractează și acordă tot atîtea împrumuturi în valute străine ca și în lire sterline și instituțiile britanice au jucat un rol important în lărgirea operațiunilor cu euro-obligațiuni. Dar implicațiile acestor noi fenomene rămîn neclare atîta timp cît însăși euro-marketul continuă să fie învăluit de mister.

● Cauzele apariției

Trustul federal pentru învățămînt și cercetare a fost bine inspirat atunci cînd i-a întrunit pe cîțiva dintre principalii experți europeni și americani în cadrul unui seminar privitor la «Viitorul pieței europene de capital». După cum a subliniat unul dintre participanți, de fapt o asemenea piață nu există. Euro-market-ul constituie mai curînd o soluție de-a doua mînă pentru umplerea acestei lacune. Acesta s-a dezvoltat ca răspuns la restricțiile impuse pe plan național asupra circulației capitalului și se pare că acum, el și-a creat o autonomie, care a devenit relativ imună față de acțiunile întreprinse de fiecare țară în mod individual și a sporit astfel fondurile disponibile pentru împrumuturi.

Euro-dolarul este de departe cea mai importantă valută negociată pe piața europeană a devizelor. La seminarul amintit, Milton Gilbert, consilier economic la Banca de Reglementări Internaționale, a definit această piață ca un complex de bănci din afara S.U.A. care atrag depuneri sau oferă împrumuturi în dolari lichizi. Principala regiune unde se desfășoară operațiunile neamericane cu dolari este Europa Occidentală în general și Anglia în special. De aici numele de euro-dolari. Aceste operațiuni s-au înviorat simțitor după creșterea ratei scontului în Anglia la 7%, în anul 1957, și după restricțiile impuse asupra acordării de credite în lire sterline pentru finanțarea comerțului în alte țări.

Băncile londoneze au trebuit să caute în altă parte resursele de care aveau nevoie pentru a satisface necesitățile clienților lor și au început să manevreze pentru a atrage dolari, în cantități din ce în ce mai mari, acordînd dobînzi peste cele în vigoare pentru depunerile temporare în S.U.A. Alte centre bancare ca de pildă cele elvețiene, care începuseră și ele să se ocupe din ce în ce mai mult cu operațiuni în euro-devize, au obținut depuneri în dolari de la deținătorii care preferau să-și plaseze fondurile în afara Statelor Unite din motive de securitate și de păstrare a secretului operațiunilor... Pe măsură ce reglementările valutare au devenit mai puțin severe, în ultimii ani ai deceniului al șaselea, a crescut numărul celor care solicitau credite pe termen scurt, în condiții mai avantajoase decît cele pe care le puteau găsi pe piața lor națională. Ca piață monetară internațională, piața euro-dolarului a fost extrem de utilă chiar băncilor, ele putînd atît să obțină aci fondurile lichide necesare cît și să canalizeze spre această piață propriul lor excedent de lichidități.

În ultimii opt ani, piețele de euro-dolari și de alte euro-valute s-au dezvoltat rapid, după cum o dovedește remarcabila sporire a angajamentelor în dolari ale băncilor engleze. În cuvintele doctorului Gilbert, «datorită fie reglementărilor oficiale, fie unor imperfecțiuni ale pieței, există inevitabil deosebiri între piețele naționale de credit, ceea ce oferă teren unor operațiuni competitive ale unor bănci străine sau în țări străine». Folosind date statistice cu privire la sistemele bancare ale celor opt țări europene principale implicate în aceste operațiuni — Anglia, Elveția, Suedia și țările Pieței Comune (cu excepția Luxemburgului) — dr. Gilbert apreciază că la mijlocul anului 1966 totalul operațiunilor cu euro-valute s-a ridicat la circa 13 000 milioane dolari, deși această cifră nu poate fi decît aproximativă. Din această sumă, operațiuni de circa 2 000 milioane dolari au fost efectuate cu alte valute decît dolarul, euro-lira sterlină sau, euro-marca...

● Țara cu cele mai ample operațiuni

Din cele opt țări europene ale căror bănci operează cu euro-valute, Anglia ocupă de departe primul loc, deținînd aproape 40% din totalul conturilor de valută străină. Locul următor îl ocupă băncile elvețiene și italiene, cu circa 15% fiecare, după care urmează băncile franceze care dețin circa 10%.

Problema crucială care se pune pe piața euro-valutelor este schimbarea permanentă a fluxului fondurilor. În trecut, exista tentația să se presupună că situația pieței depinde de cîțiva factori specifici — menținerea unei rate a scontului relativ ridicată în Anglia sau balanța de plăți continuu deficitară a Statelor Unite. Dar recent istoria a arătat că acești factori, care inițial au determinat creșterea pieței, nu mai sînt esențiali. Situația balanței de plăți a Italiei, de pildă, a jucat de asemenea un rol important.

● Împrumuturi în lire sterline

Între anii 1960—1962, Italia a acordat împrumuturi foarte mari. Cînd balanța de plăți a Italiei a devenit puternic deficitară, la sfîrșitul anului 1962, băncile italiene au contractat cele mai mari împrumuturi de euro-dolari. După cum se putea aștepta, între 1964 și 1965, băncile britanice au început și ele să împrumute sume considerabile...

În afara Europei și a Statelor Unite, Japonia a contractat și ea din cînd în cînd împrumuturi, iar America de Sud și Orientul Mijlociu au constituit de cîțiva ani încoace o sursă majoră de fonduri și se pare că o parte din uriașul volum de dolari ca · se scurge acum spre Vietnamul de Sud și Asia de sud-est și-a făcut drum apoi spre piața de euro-dolari. În consecință, chiar dacă balanța de plăți a S.U.A. ar deveni excedentară, lucru puțin probabil într-un viitor apropiat, volumul dolarilor deținuți în alte țări decît S.U.A. și cererea pentru ei sînt atît de mari, încît piața s-ar putea adapta la o asemenea situație. În plus, presupunînd că preferința tradițională a S.U.A. pentru o rată a scontului mai redusă se va reafirma, este de așteptat că un excedent al conturilor curente ale S.U.A. ar fi probabil compensat printr-o scurgere de capital spre exterior...".

LES ECHOS

ILUMINATUL — UN AUXILIAR IMPORTANT AL COMERȚULUI

Iluminatul are un rol deosebit în comerț, servind la punerea în valoare a mărfii și la atragerea cumpărătorului. În articolul pe care îl reproducem mai jos se descriu modalități de folosire a acestuia în magazine :

„Cînd casele de modă lansează culoarea roșie, comercianții folosesc în vitrine clasicele lămpi incandescente, care nu au seamăn în ceea ce privește scoaterea în evidență a nuanței respective. Dacă iarna aceasta ar fi fost lansată culoarea bleu, magazinele ar fi insistat asupra unui anumit tip de iluminare fluorescentă, care are particularitatea de a reda foarte bine nuanțele reci.

Diversificarea modalitățiilor de iluminare este într-adevăr principala caracteristică a evoluției iluminatului comercial din anii din urmă : noile metode tehnice și noile materiale, puse la punct de către constructorii de lămpi, permit de aici înainte comerțului să adapteze lumina, care are un rol primordial în ambianța vînzării, specificului mărfii lor, clientelei, suprafeței magazinelor.

Modernizarea comerțului a adus după sine modernizarea paralelă a iluminatului. Dar în acest sens au mai acționat și alte impulsuri și în primul rînd, constatarea că iluminatul promovează desfacerea. Sondaje făcute în rîndurile clientelei au arătat de pildă că pe o stradă comercială, îmbunătățirea iluminatului magazinelor mărește circulația cu o treime... Numărul celor care se opresc în fața vitrinelor s-a înmulțit în proporții importante : se citează cifre ca : +101% la magazinele de antichități, +95% la confecții, +75% la măcelării, +70% la bijuterii, +60% la mezelării, +31% la marochinării...

În plus, introducerea, de vreo zece ani încoace, a iluminatului **fluorescent** — spre deosebire de iluminatul **incandescent** — a permis obținerea unei mai mari cantități de lumină, cu un preț mai redus. La un consum egal, lămpile fluorescente dau într-adevăr o lumină de trei ori mai puternică decît lămpile incandescente...

● Redarea culorilor

Utilizarea iluminatului comercial a fost transformată o dată cu apariția pe piață a lămpilor și tuburilor fluorescente, care au adus o nouă gamă de combinații și culori ale luminii, dar care au pus de asemenea probleme comercianților. Aceștia trebuie acum să aleagă și să «dozeze» iluminatul, fapt care nu se impunea atunci cînd nu exista decît un singur tip de lumină.

Principala problemă este corelația dintre lumină și culoare, de care trebuie să se țină seama cu grijă, căci noile sisteme de iluminat pot duce la tonalități foarte diferite... fie că este vorba de marfa prezentată sau de chipul clientului !

Fiecare metodă tehnică (incandescentă sau fluorescentă) și fiecare combinație de lumini are avantajele și inconvenientele sale. Ce posibilități oferă fiecare metodă și care-i sînt limitele ?

● Incandescență și fluorescență

Dintre cele două metode tehnice, **incandescența** are mari calități deoarece este o lumină «caldă», în care predomină razele roșii și portocalii, ce pot conferi ambianței vînzării un caracter intim și totodată luxos... Avantajul său primordial constă în faptul că poate fi îndreptată în anumite direcții, ceea ce permite jocuri decorative.

Fluorescența permite să se realizeze în mod economic o lumină foarte puternică, necesară unor anumite produse, de pildă, produselor al căror ambalaj este destinat reclamei, produselor alimentare — în special cele din carne și pește sau articolelor de culoare închisă care absorb multă lumină...

● „Alb solar" sau „alb strălucitor"?

Fluorescența, printr-o combinație de raze luminoase, apropiată de lumina zilei, a îmbunătățit mai ales redarea unor anumite culori — a nuanțelor reci, între care bleul și verdele — și a dat posibilitatea să se alcătuiască cu aceste game de lumină ambianțe de vînzare care să țină seama nu numai de tonul articolelor, ci și de orientarea geografică a magazinului sau chiar a regiunii în care este plasat (însorită sau rece).

«Lumina zilei», «alb solar», «alb strălucitor», acestea sînt cele trei feluri de lumină fluorescentă. Prima, după cum o arată și numele, este aceea care redă culorile în modul cel mai fidel. Dar fără soare, atmosfera de vînzare oferită este puțin «rece». Cea de-a doua dă efecte luminoase comparabile celei de lumină incandescentă. În sfîrșit, «albul strălucitor», compromis armonios între primele două, este în general cel mai întrebuințat în magazine...

Acum se întîlnesc destul de rar magazine care să folosească numai un singur tip de iluminat. Practic, toate asociază, atît în interiorul magazinului, cît și în vitrine, cele două metode tehnice — tuburile fluorescente și lămpile incandescente. Astfel, marile magazine, în ciuda adevăratelor «căi luminoase fluorescente» de pe plafoane, folosesc în tejghelele și chiar în vitrinele lor numai lămpile incandescente.

În general, lumina rece este asociată nuanțelor reci, iar lumina caldă nuanțelor calde.

În afară de evoluția sa tehnică, iluminatul a mai cunoscut și o evoluție estetică. Printre diferitele tendințe care se degajă, merită să amintim :

— **Diminuarea variației gradului de iluminat dintre magazin și vitrină**, datorită faptului că în prezent se urmărește ca magazinele să facă din ce în ce mai mult «corp comun» cu vitrina, pentru a diminua contrastul dintre ele și a-l aduce pe client în magazin pe nesimțite. Din această cauză deși gradul de iluminare a magazinelor crește, vitrinele, deși sînt și ele din ce în ce mai mult luminate, folosesc însă o lumină mai blîndă, recurgînd la camuflarea surselor de lumină.

— **Adaptarea iluminatului la amplasarea tejghelelor de vînzare**, fie că lumina urmărește linia și mobilierul magazinului fie că, dimpotrivă, iluminatul are un caracter general, permite plasarea mobilierului de vînzare după dorință, și deci și schimbarea locului său.

— **Disimularea surselor de lumină sau, în termeni tehnici, «desfășurarea» luminei**, pentru ca lumina să nu fie orbitoare și pentru a se pune mai bine în valoare marfa. Se caută să se încorporeze lumina, mobilierului : lumina pare să «emane» din marfă, iar cantitatea de lumină care vine din plafon poate fi și ea redusă.

Această nouă estetică a influențat construcția mobilierului destinat magazinelor. Constructorii de mobile prezintă acum produse specializate, cu dispozitive pentru adăpostirea viitoarelor instalații electrice...

Iluminatul nu este numai o problemă de cantitate, ci și de calitate. Ca și fațada sau mobilierul, el dă personalitate magazinului...".

ÎN LIBRĂRII

■ În Editura politică a apărut **Situaţia clasei muncitoare din România. 1914–1944,** sub redacţia prof. univ. dr. N. N. Constanti-

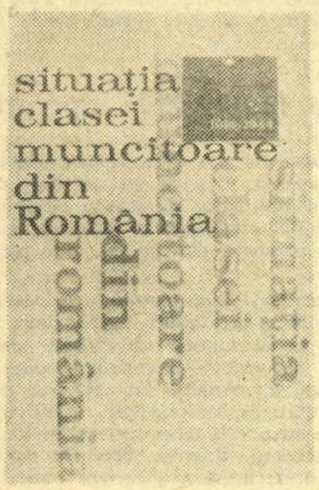

nescu. Lucrarea prezintă în mod succesiv, în diferitele etape ale dezvoltării social-economice a ţării noastre, procesul de dezvoltare a clasei muncitoare, situaţia economică, condiţiile de muncă şi trai ale acesteia, formele exploatării capitaliste

■ În colecţia „Teorie şi metodă în ştiinţele sociale", Editura politică a publicat volumul al III-lea, destinat problemelor de economie,

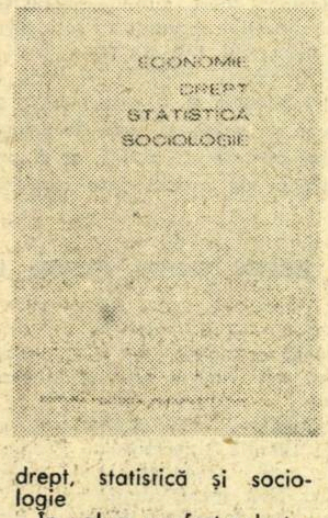

drept, statistică şi sociologie

În volum au fost selectate materiale referitoare la aspecte de ordin principial, orientativ pentru ramurile respective ale ştiinţelor sociale, metode şi tehnici de investigaţie şi unele rezultate obţinute în ţara noastră pe baza acestora. Au fost incluse, de asemenea, şi unele din comunicările prezentate de delegaţia română la cel de-al VI-lea Congres internaţional de sociologie de la Evian.

■ Infirmînd teoriile cu privire la inexistenţa unei dezvoltări istorice a Africii, lucrarea lui Louis C. D. Joos, **Scurtă istorie a Africii negre** (Editura politică, 1966), dovedeşte că Africa, la fel ca oricare alt pă-

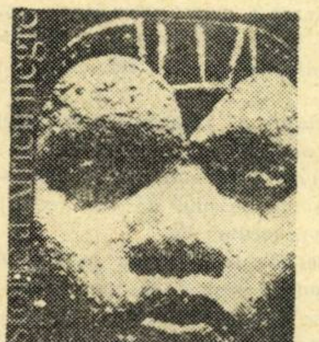

mînt unde există viaţă, şi-a avut perioadele sale de măreţie şi declin. În acest scop, în lucrare se întreprinde o caracterizare a fiecărei perioade istorice, după care e urmărită desfăşurarea evenimentelor în unele state reprezentative pentru o anumită perioadă.

Colin Clark, Jean Fourastié şi „condiţia progresului economic"

Costurile ridicate

ale circulaţiei mărfurilor au provocat adevărate ieremiade în literatura economică occidentală. Explicaţiile ce au fost date acestor costuri exagerate (ele reprezintă, în unele cazuri, pînă la 50% din preţurile cu amănuntul) s-au redus însă, pînă în cele din urmă, la una, considerată atotcuprinzătoare: productivitatea staţionară, la un nivel foarte scăzut, cu care se lucrează în sfera circulaţiei mărfurilor. Foarte plastic, deosebirea dintre evoluţia productivităţii in industrie şi evoluţia productivităţii în distribuţia mărfurilor a fost ilustrată de M. Rives, în al său **Traité d'économie commerciale**, vol. III, pag. 499. „Gîndiţi-vă, ne invită el, la un călător care vrînd să parcurgă distanţa de la Canalul Minecii la Marea Mediterană ar face prima jumătate a drumului cu avionul şi a doua jumătate pe spinarea unui măgar: prima jumătate ar corespunde creşterii productivităţii în industrie, iar a doua creşterii productivităţii în comerţ".

Stagnarea seculară

a productivităţii muncii în domeniul distribuţiei a stat şi la baza uneia din interpretările ce au fost date evoluţiei diferite a numărului celor ocupaţi în diferitele sectoare ale economiei. Încă în 1935 australianul A.G.B. Fisher a semnalat într-un articol publicat în organul Biroului Internaţional al Muncii (INTERNATIONAL LABOR REVIEW) tendinţa ce se manifesta în ţările industriale ca numărul celor ocupaţi în „sectorul primar" (agricultura şi industria extractivă) să scadă catastrofal, numărul celor ocupaţi în „sectorul secundar" (industria prelucrătoare) să rămînă staţionar, iar numărul celor ocupaţi în „sectorul terţiar" (servicii de tot felul) să crească considerabil. Observaţia lui Fisher a fost reluată, sprijinită de un vast material statistic şi transformată într-o „condiţie a progresului economic" de englezul Colin Clark (prima ediţie a cărţii acestuia **The Conditions of Economic Progress** a apărut în editura Mac Millan în 1940, iar a doua, complet refăcută, în 1951)

Economistul francez Jean Fourastié

a sugerat în lucrarea sa **L'espoir du XX-ème siècle** un model al creşterii economice, care combină diferenţele observate în ceea ce priveşte evoluţia productivităţii în cele trei „sectoare" cu evoluţia coeficienţilor de elasticitate ai cererii de mărfuri ce rezultă din legităţile lui Engel. Acesta a observat că, pe măsură ce cresc veniturile, sînt cerute proporţional mai puţine mărfuri alimentare, mai multe mărfuri nealimentare şi tot mai multe servicii. J. Fourastié consideră ca prototip al producţiei sectorului primar — cartoful, al sectorului secundar — bicicleta şi al sectorului terţiar — cererea de camere de hotel. El calculează că între 1800 şi 1950 productivitatea producătorilor de cartofi a sporit cu 30%; în acelaşi timp, consumul de cartofi a rămas staţionar sau chiar a fost influenţat de un coeficient de elasticitate negativ. Între 1900 şi 1950 productivitatea muncitorilor din fabricile de biciclete a crescut de 7 ori şi vînzările de două ori, începînd însă să se plafoneze. În „industria" hotelieră productivitatea a rămas practic neschimbată, în timp ce între 1800 şi 1950 cererea a crescut de 10 000 de ori.

Aceasta ar explica

evoluţia repartizării forţei de muncă între cele trei sectoare. Toate bune, dar ce se întîmplă dacă lucrurile încep să se schimbe şi în „sectorul terţiar"? Iată că N. Stacey, profesor la Institutul de ştiinţe comerciale de pe lîngă Universitatea Columbia (New York) şi A. Wilson, consultant al guvernului englez pentru problemele comerţului interior, cred că pot prevedea, pe baza proceselor de concentrare şi centralizare a capitalurilor din sfera circulaţiei mărfurilor, pe baza industrializării metodelor de distribuţie, o creştere rapidă a productivităţii muncii celor ocupaţi în acest domeniu. În cartea lor — **The Changing pattern of distribution** (Londra, Pergamon Press, 1965, 427 pag.) cei doi autori îşi expun părerea că în viitorul apropiat această creştere va depăşi chiar creşterea productivităţii muncii celor ocupaţi în industria bunurilor de consum Procese asemănătoare se întîmplă şi în alte compartimente ale „sectorului terţiar", de exemplu în asigurări, în sistemul bancar, iar recentul interes manifestat de uriaşii industriei electronice pentru producţia materialelor didactice de tot felul arată că pînă şi în domeniul învăţămîntului încep să pătrundă metodele industriale de lucru, cu toate consecinţele ce le comportă acest fapt din punct de vedere al repartiţiei forţei de muncă — şi nu numai din acest singur punct de vedere. Ce se va întîmpla însă, în acest caz, cu edificiul construit pe temeiul evoluţiei diferite a numărului celor ocupaţi în cele trei sectoare?

A. LEON

CERCETAREA ŞTIINŢIFICĂ ÎN ŢĂRILE CAPITALISTE

(Urmare din pag. 16)

parte, se comit desigur unele simplificări, dintre care punerea pe acelaşi plan a întreprinderilor de mărimi diferite nu este cea mai neînsemnată. Or, raportul pe care l-am constatat între potenţialul economic al unei ţări şi mărimea efortului pentru cercetare şi dezvoltare există şi la nivelul întreprinderilor. Dintr-o anchetă întreprinsă în Franţa de către Delegaţia generală pentru cercetarea ştiinţifică şi tehnică asupra unui număr de circa 600 de întreprinderi care au activitate de cercetare, a reieşit că 20 de societăţi, reprezentînd 3,5% din totalul întreprinderilor recenzate, folosesc 7 500 de cercetători, adică 45% din totalul lor pe aceste întreprinderi. Acestei puternice concentrări a cercetării i se opune la cealaltă extremitate o mare dispersare a forţelor în activitatea de cercetare. Unui grup de întreprinderi reprezentînd 44,5% din numărul total al firmelor recenzate, îi corespund numai 3,5% din totalul cercetătorilor. Aceeaşi corelaţie între mărimea întreprinderilor şi cea a efortului de cercetare se constată în S.U.A. (date referitoare la 1961). Revista franceză PROGRÈS SCIENTIFIQUE citează următoarele cifre: în timp ce 90% din totalul întreprinderilor industriale cu activitate de cercetare şi dezvoltare proprie cheltuiesc pentru această activitate numai 5% din totalul fondurilor ce-i sînt destinate pe totalul firmelor respective, un grup de întreprinderi reprezentînd 3% din numărul total cheltuieşte 86% din totalul fondurilor pentru cercetare şi dezvoltare.

Ţinînd seama de faptul unanim recunoscut că este necesar să fie atinsă o masă considerabilă de mijloace pentru ca efortul de cercetare să devină eficace, apare evident că marile întreprinderi, cu un grad ridicat de concentrare a capitalului, sînt net avantajate şi din acest punct de vedere, faţă de întreprinderile capitaliste mai mici. Se manifestă astfel unul din aspectele contradictorii ale progresului tehnic în capitalismul contemporan. Devenind posibil numai de la un anumit grad de concentrare a capitalului, progresul tehnic determină, în condiţiile unei lupte de concurenţă acerbe, ruinarea sau, în orice caz, trecerea în subordine a întreprinderilor capitaliste mici, incapabile să pună în mişcare mijloacele considerabile necesitate, duce la accelerarea concentrării capitalului. În acelaşi sens pledează, de altfel, şi faptul că pentru numeroase întreprinderi din S.U.A., jumătate din cifra de afaceri şi mai mult se realizează în cursul ultimilor ani pe seama produselor noi.

Concentrarea, concurenţa şi raportul dintre ele în activităţile de R-D au şi aspecte internaţionale interesante. Bunăoară, în Franţa partea afectată dezvoltării reprezintă circa 60% din totalul sumelor pentru cercetare şi dezvoltare (datele aceleiaşi anchete cu privire la 600 de întreprinderi industriale), cu indici mai ridicaţi în ramurile aeronautică, electronică, energie nucleară, care primesc numeroase comenzi de prototipuri din partea statului. În industria S.U.A., pe de altă parte, ponderea sumelor consacrate dezvoltării se ridică la 78%, ajungînd pînă la 89% în aeronautică şi depăşind 80% în construcţia de maşini, electrotehnică, electronică, optică.

Cercetarea tehnico-ştiinţifică determină în economia capitalistă efecte cumulative care se exercită într-un dublu sens: întărirea poziţiilor celor puternici şi subminarea poziţiilor celor slabi. Pentru o întreprindere capitalistă, iar la nivelul unei ţări — pentru o ramură, nu există alternativă în afară de expansiune sau regres. În faţa unei concurenţe internaţionale din ce în ce mai înverşunate, întreprinderile care nu sînt în măsură să întreprindă cercetări, să ţină pasul cu realizările tehnice ale concurenţilor, asistă inevitabil la îngustarea pieţei pentru produsele lor, la reducerea beneficiilor şi intră pe o pantă a declinului care este apoi din ce în ce mai greu de remontat prin propriile forţe.

Tabel nr. 6

Structura cheltuielilor pentru R-D ale guvernului federal în S.U.A., 1955—1965, în milioane dolari

	1955	1960	1965 (eval.)
Total cheltuieli	3 100	7 277	14 032
Departamente:			
Agricultură	69	120	188
Comerţ	9	30	68
Apărare	2 519	5 553	6 996
Sănătate, învăţămînt	66	292	732
Interne	31	63	116
Comisia pentru energia atomică	327	762	1 244
NASA *)	44	330	4 337
Federaţia naţională pentru ştiinţă	8	51	141
Toate celelalte	27	76	210

*) Administraţia naţională pentru aeronautică şi cercetarea spaţiului cosmic.
Sursa: Statistical Abstract of the United States 1965. pag. 546.

Tabel nr. 7

Cheltuieli pentru R-D în S.U.A., pe activităţi şi surse de finanţare, 1953 şi 1963, în milioane dolari

Sectorul de desfăşurare a activităţii	Fonduri folosite, pe surse de finanţare					
	1953			1963		
	Total	Din care: Guvernul federal	Din care: Industria privată	Total	Din care: Guvernul federal	Din care: Industria privată
Guvernul federal	1 010	1 010	—	2 400	2 400	—
Industria privată	3 630	1 430	2 200	12 720	7 340	5 380
Învăţămîntul superior	420	260	20	1 700	1 300	65
Alte instituţii fără scop lucrativ	100	60	20	530	300	120

Sursa Statistical Abstract of the United States 1965, pag. 545.

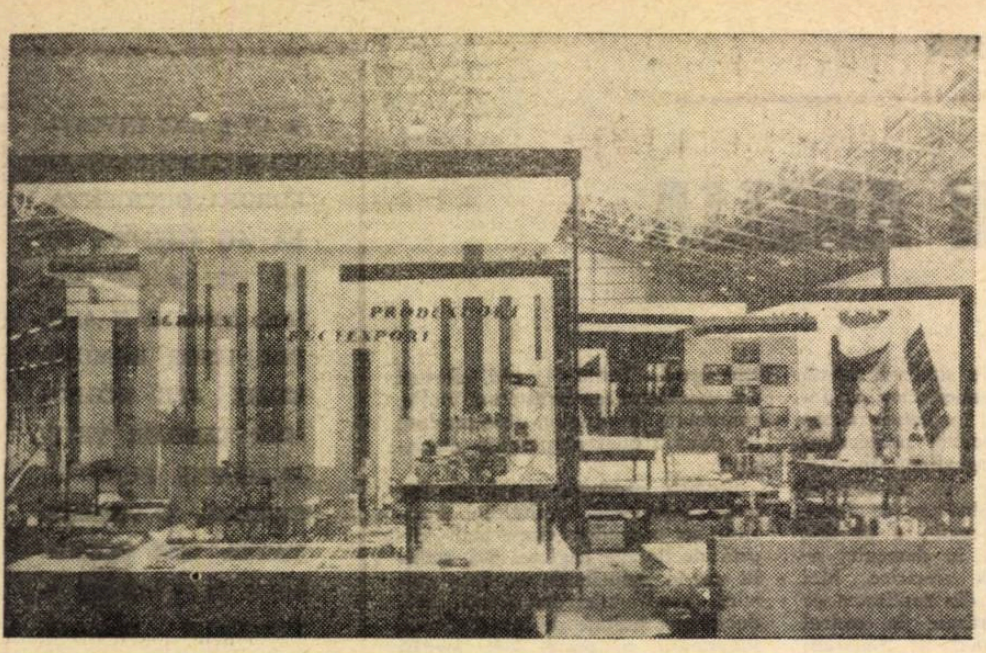

Aspect din pavilionul românesc la Tîrgul de la Osaka, 1966

PREZENȚE ROMÂNEȘTI

LA TÎRGURILE INTERNAȚIONALE DIN 1967

LA 20 ianuarie și-a deschis porțile cea de-a 8-a ediție a Salonului internațional de mobilă din Paris la care este prezentă cu o expoziție și țara noastră. Cu aceasta se inaugurează seria participărilor noastre la tîrgurile anului 1967, participări substanțial sporite în acest an: peste 50 față de 42 anul trecut. Consultînd agenda prezențelor pe 1967 desprindem ca o principală caracteristică accentuarea tendinței prezentării produselor la tîrguri specializate, ceea ce permite o mai bună punere în valoare a produselor noastre pe ramură.

Trebuie remarcată cuprinderea pe harta participărilor a unor prezențe noi, ca de pildă, GAND (Belgia), UTRECHT (Olanda), MANCHESTER (Anglia), SIDNEY (Australia) etc.

La Salonul de mobilă din PARIS expunem cîteva tipuri de mobilă modernă și stil, care se apropie cel mai mult de gustul și exigențele publicului francez. O notă inedită în incinta expoziției o aduc cele două garnituri de mobilă rustică, „Hora" și „Bucium" de inspirație autentic populară, ambele executate din lemn masiv de stejar. Tot în primul semestru vom fi prezenți și la tîrgurile de specialitate „Ideal Home" din LONDRA și tîrgul de mobilă din TRIEST.

O prezență tradițională la tîrgul de bunuri de consum din FRANKFURT a. M. ne va permite participarea cu un bogat sortiment de produse din sectorul de țesături, confecții și tricotaje, artizanat, mobilă și produse din lemn. De asemenea, prezența pentru prima oară la tîrgul „Textirama" din GAND ne va oferi prilejul de a face cunoscute publicului belgian și specialiștilor modelele noastre de confecții, tricotaje și țesături în vederea plasării lor pe această piață. O serie de alte tîrguri specializate la PARIS, LONDRA, UTRECHT, MÜNCHEN, GÖTEBORG, vor înscrie prezența exponatelor noastre textile, artizanale, alimentare.

Substanțial reprezentate vor fi produsele industriei noastre constructoare de mașini. Astfel pe lîngă prezența noastră consecventă la tîrgul tehnic de primăvară de la LEIPZIG, vom participa pentru prima oară la tîrgul de mașini din aprilie de la LONDRA. Vom expune aici mașini unelte, mașini pentru prelucrarea lemnului, rulmenți, utilaj electrotehnic, machete de instalații chimice. Revenind și în acest an la tîrgul de mașini din BRUXELLES, vom expune mașini unelte, tractoare, remorci basculante, mașini pentru prelucrarea lemnului, fitinguri și armături etc. La tîrgul din MILANO țara noastră își va ocupa locul în sectoarele construcții de mașini, chimie și industria petrolului, iar la tîrgul de mașini agricole din VERONA la tractoare, remorci basculante, semănători și alte mașini pentru agricultură.

O variată colecție de mașini și utilaje (utilaje de construcții, motoare electrice, mașini-unelte, bunuri metalice de larg consum, mijloace de transport auto, tractoare, mașini agricole), precum și machetele unor fabrici de ciment și de acid sulfuric, vor fi prezentate la tîrgul din TRIPOLI alături de produsele chimice, petroliere, materiale de construcție, bunuri de consum și alimentare.

Seria participărilor la tîrgurile din primul semestru al anului o vor încheia prezențele la TOKIO cu un oficiu comercial cu expunere de mostre din sectoarele lemn-mobilă, materiale de construcție, artizanat, alimentar, la BUDAPESTA și POZNAN cu un oficiu comercial, la VARȘOVIA cu o expoziție de producție editorială.

I. VOLEDI

Însemnări din R. S. F. Iugoslavia

ENERGIE ȘI MAȘINI

VIZITATORUL de azi al Iugoslaviei socialiste este în măsură să aprecieze profundele transformări care au avut loc în această țară în perioada postbelică. În timpul șederii noastre în țara vecină, în care am vizitat instituții și organizații economice centrale, întreprinderi industriale și șantiere, am putut intra în contact direct cu unele aspecte actuale ale economiei iugoslave.

Dacă la Institutul federal de planificare ni s-a vorbit despre eforturile care se fac pentru modernizarea economiei iugoslave, despre creșterea producției pe baza sporirii productivității muncii, — vizitele făcute ne-au permis să observăm „pe viu" desfășurarea acestor eforturi.

● Puterea apei...

CONSUMUL de energie are o importanță deosebită pentru mărirea productivității muncii, pentru dezvoltarea economică în general. Iugoslavia dispune de însemnate resurse hidroenergetice, care o situează pe locul trei în Europa, după U.R.S.S. și Norvegia, cu un potențial de 66,5 miliarde de kWh, cum și de bogate zăcăminte de cărbuni, apreciate la circa 28 miliarde tone. Zeci de hidro- și termocentrale construite în perioada postbelică și racordate într-un sistem electro-energetic național, au mărit producția de energie electrică la 15,5 miliarde kWh în anul 1965. În prezent se află în construcție numeroase alte centrale electrice, dintre care cea mai mare este cea de la Porțile de Fier, care se construiește în colaborare cu țara noastră.

...Sus, în munții Bosniei, pe drumul ce duce de la Sarajevo la Mostar, a fost construită hidrocentrala de la Iablanița. După cum ne spun gazdele, ea este cea mai însemnată amenajare hidroenergetică din Iugoslavia. Impunătorul baraj de beton creează pe rîul Neretva un lac de acumulare, care se întinde pe o distanță de peste 30 km. Producția de energie electrică furnizată de Iablanița se ridică la peste 800 000 000 kWh anual. Lacul de acumulare a fost prevăzut pentru asigurarea unor folosințe economice complexe, cum ar fi — pe lîngă producerea de energie electrică — alimentarea cu apă, irigații, atenuarea viiturilor; amenajările făcute scot la iveală în mai mare măsură frumusețile turistice ale regiunii. Energia electrică produsă aici pune în mișcare zecile de întreprinderi industriale construite în ultimii ani în Bosnia și Herțegovina, una din regiunile mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic ale Iugoslaviei antebelice.

...și cei care o transformă

INSTALAȚIILE și agregatele hidrocentralei de la Iablanița, ca și cele ale barajului, au fost construite în întregime de către industria constructoare de mașini iugoslavă. Această ramură fabrică un bogat sortiment de produse, printre care un loc de seamă îl ocupă echipamentele energetice complete — centrale hidro- și termoelectrice, generatori, instalații de transformare, cabluri electrice etc. Una din principalele întreprinderi producătoare de asemenea utilaje se află în partea de nord-vest a țării, în Slovenia.

...Oraș cu peste 100 000 de locuitori, situat pe rîul Drava, Maribor este un puternic centru industrial și cultural, cu vechi tradiții în fabricarea unor produse ale industriei constructoare de mașini. De aproape cinci decenii își desfășoară aici activitatea Fabrica de echipamente industriale și energetice „Metalna", fondată în anul în care, pe rîul Drava, a fost ridicată prima centrală hidroelectrică. Profilul fabricii este destul de variat: echipament hidromecanic pentru centrale electrice și sisteme de irigații, în primul rînd vane, grătare, conducte, apoi poduri, instalații de ridicat, instalații frigorifice, cisterne, coloane pentru rafinării de petrol etc.; fabrica produce și montează instalații complete pentru industria metalurgică și electrochimică. Problema principală care se află în prezent în atenția specialiștilor de aici este aceea a perfecționării continue a tuturor acestor produse, ridicarea performanțelor lor la nivelul celor mai bune realizări obținute pe plan mondial.

O îndelungată și prețioasă experiență în producție, cooperarea cu firme și institute științifice iugoslave și străine, specialiști de înaltă calificare, un puternic grup de concepție, ateliere dotate cu echipamente moderne, de mare capacitate, aparate moderne pentru încercarea produselor, o organizare științifică a muncii — iată factorii care au permis fabricii să realizeze importante lucrări tehnice în domeniul studierii, construirii și montării echipamentelor hidromecanice pentru lucrări energetice, de irigații, canale navigabile. Pe bună dreptate, ni se spunea, de la înființare și pînă în prezent numele fabricii este strîns legat de aproape toate amenajările hidroelectrice și hidrotehnice executate în Iugoslavia. Printre acestea se află canalul Dunăre—Tisa—Dunăre, amplu sistem hidraulic în construcție pentru irigarea unor întinse suprafețe de teren din partea de nord-est a țării, pentru care au și fost fabricate și montate vanele și alte echipamente la o serie de ecluze și diguri.

● Ritmuri înnoitoare

ÎN trecut, între diferitele regiuni și republici ale Iugoslaviei existau mari disproporții. Industria era concentrată mai ales în partea de nord-vest a țării, în Croația și Slovenia, în timp ce la sud de Dunăre și Sava numărul întreprinderilor industriale era neînsemnat. Regiuni întinse din Macedonia, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru erau lipsite de o industrie în adevăratul înțeles al cuvîntului, deși tocmai în această parte a țării sînt concentrate cele mai mari zăcăminte de materii prime.

În anii de după eliberare regiunile rămase în urmă în trecut au cunoscut o puternică dezvoltare. Astfel, în timp ce volumul producției industriale pe întreaga țară s-a mărit în 1965 de 7,48 ori față de 1939, creșterea este de aproape 40 de ori în Muntenegru, de aproape 17 ori în Macedonia, de peste 9 ori în Bosnia și Herțegovina.

În Macedonia, de pildă, în anii construcției socialiste au fost ridicate aproximativ 120 noi obiective industriale ale metalurgiei, construcțiilor de mașini, chimiei, materialelor de construcții, textile etc. Printre acestea, un loc de primă importanță îl ocupă oțelăria de la Skoplje, aflată încă în construcție. Ea va atinge capacitatea finală — aproape un milion tone — în 1972. Tot aici se află și complexul chimic OHIS „Naum Naumovski-Borce", care fabrică antidăunători, detergenți, mase plastice sintetice, cum ar fi „macrilonul".

Astăzi Macedonia este cunoscută nu numai pentru tutunul ei cu aromă orientală, bogăția folclorului și arhitectura vechilor orașe — care l-a entuziasmat pe Le Corbusier — ci și pentru progresele pe care le-a înregistrat an de an în toate domeniile vieții social-culturale.

Îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție este un proces de lungă durată, care necesită mari fonduri de investiții. Iată de ce, paralel cu creșterea contribuției fiecărei republici, în Iugoslavia s-a hotărît formarea unui fond federal de 2% din venitul național, destinat dezvoltării regiunilor mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic. Se vor face astfel noi pași pe linia ridicării economice a tuturor regiunilor țării.

S. GIOGA

Rezultate economice 1966

● R. P. CHINEZĂ

Colectivul de muncitori și tehnicieni de la fabrica de rulmenți din Loian a depus eforturi în vederea extinderii capacității de producție a întreprinderii. În prezent, fabrica lucrează cu o capacitate de două ori mai mare decît cea inițială. Prin aplicarea a peste 700 de inovații tehnice s-a realizat o creștere considerabilă a calității produselor și a sortimentului de rulmenți. Fabrica de rulmenți din Loian, una din cele mai mari din China, și-a îndeplinit planul de producție înainte de termen.

● R. D. GERMANĂ

Potrivit comunicatului Direcției Centrale de Stat pentru Statistică a R.D. Germane, în 1966 venitul național a crescut cu 4,5% față de anul 1965, volumul producției industriale cu 6,5%, iar productivitatea muncii în industrie cu 6%. Planul de producție a fost realizat în proporție de 109% în industria chimică, de 103% în construcția de mașini grele, de 109% în industria electrotehnică și electronică, de 106% în industria ușoară. Construcțiile marchează o creștere de 3% în comparație cu anul precedent. Investițiile, cu excepția celor destinate reparațiilor generale, au sporit cu 7% față de 1965.

Productivitatea muncii în agricultură a înregistrat, în 1966, o creștere de 6%. La cereale s-a obținut o recoltă medie de 2 610 kg la ha, la cartofi de 1 848 kg, la sfecla de zahăr de 3 052 kg.

Volumul comerțului exterior a marcat o creștere de 9%. Veniturile populației au crescut cu 3,7% față de 1965.

● R. P. MONGOLĂ

Datele publicate în legătură cu îndeplinirea, în R.P. Mongolă, a planului de stat pe anul 1966 arată că în comparație cu anul 1965, fondurile de bază ale economiei naționale au sporit cu 6,8%, din care în industrie — cu 7,4%. Au fost îndeplinite, cu succes, sarcinile în domeniul creșterii nivelului de trai și cultural al poporului.

Numărul muncitorilor și funcționarilor a crescut cu 3%, iar salariile lor au sporit, în medie, cu 2%. Veniturile în bani ale membrilor uniunilor agricole au crescut, în medie, cu 11,1%.

● R. P. POLONĂ

După cum relatează presa poloneză, în industria de stat a fost obținută o creștere de 7,2% a producției, față de 6,5% planificat. În general, toate ramurile au îndeplinit planul, menționîndu-se îndeosebi industria materialelor de construcție, ușoară și a combustibilului.

Anul 1966 s-a caracterizat printr-o dezvoltare mai armonioasă a producției din grupa A (mijloacele de producție) și din grupa B (obiectele de consum). Potrivit datelor preliminare, grupa A a înregistrat o creștere de 7,5—8%, iar grupa B a înregistrat o creștere de 6—6,5%.

Ca și în 1965, planul a fost depășit anul trecut și în agricultură. A crescut în continuare producția agricolă, cu circa 5% în comparație cu 1965.

Volumul construcțiilor capitale a sporit în 1966 cu 5—6%, iar construcțiile capitale eșalonate pe o perioadă de cîțiva ani s-au desfășurat, în general, potrivit planului. Au intrat în funcțiune numeroase obiective noi.

Desfacerea produselor de folosință îndelungată a sporit cu 20%.

În domeniul comerțului exterior, importul a crescut mai repede decît exportul.

INVESTIȚIILE AMERICANE ÎN ANGLIA

● IN 8 ANI INVESTIȚIILE AMERICANE IN EUROPA OCCIDENTALĂ AU CRESCUT DE 3,5 ORI ● CONTROLUL AMERICAN ASUPRA UNOR RAMURI-CHEIE ALE ECONOMIEI ȚĂRILOR VEST-EUROPENE PUNE IN PERICOL SUVERANITATEA LOR ECONOMICĂ ȘI POLITICĂ ● UNIUNILE VAMALE PROTECȚIONISTE SE DOVEDESC A NU FI NICI ELE O STAVILĂ EFICIENTĂ ÎN CALEA „INVAZIEI" FINANCIARE A S.U.A.

UNUL din cele mai semnificative aspecte ale evoluției economice din ultimii ani l-a constituit creșterea rapidă a investițiilor S.U.A. în Europa occidentală, inclusiv Anglia. Cu 10 ani în urmă, în 1957, investițiile directe ale S.U.A. în Europa occidentală totalizau puțin peste suma de 4 miliarde dolari, față de aproape 8 miliarde în America Latină. În 1965 însă, investițiile directe ale S.U.A. în Europa atinseseră aproape 14 miliarde dolari, față de mai puțin de 10 miliarde în America Latină. Se apreciază că între 1961 și 1964, totalul capitalurilor americane în Italia s-a dublat, în Franța a sporit de două ori și jumătate, iar în Germania s-a triplat. După aprecierile Ministerului Comerțului al S.U.A., în anii 1965 și 1966 investițiile americane în industriile prelucrătoare din țările membre ale Pieței Comune au crescut cu aproape 40%.

Se poate afirma deci că în ceea ce privește importanța investițiilor externe ale S.U.A., Europa occidentală se situează pe locul doi (după Canada). Această „invazie" financiară americană determină de pe acum pe numeroși economiști și oameni de afaceri europeni să-și pună probleme serioase. De exemplu, penetrația americană răstoarnă argumentul după care crearea Pieței Comune ar oferi Europei occidentale posibilitatea de a-și menține independența economică față de S.U.A. Ea ridică probleme serioase legate de securitatea națională, în special datorită faptului că investițiile S.U.A. manifestă tendința de a se concentra în ramuri importante din punct de vedere strategic, ca aceea a electronicii, mașinilor de calculat, petrolului, chimiei etc. Economiștii și oamenii de afaceri europeni au ajuns să-și exprime teama că industriile vest-europene vor fi reduse la nivelul unor simple unități de producție, în timp ce activitățile de control, conducere superioară și de cercetare se vor concentra dincolo de Atlantic.

DE LA RAMURILE – CHEIE...

Sistemul penetrației financiare americane poate fi exemplificat pe cazul Angliei, care a constituit principalul teren al investițiilor americane în Europa occidentală, în ultimii ani. Aci firmele americane au investit fonduri mai mari decît în orice țară din lume, cu excepția Canadei, investițiile americane directe în Anglia atingînd o sumă care depășește volumul acestora în toate cele 6 țări membre ale Pieței Comune, luate la un loc.

La 19 octombrie 1966, Douglas Jay, ministrul comerțului, a menționat că aproape 1600 de societăți din Anglia, ale căror active nete totalizează 1,9 miliarde lire sterline, se află în proprietatea sau sub controlul unor firme americane. Un raport publicat în noiembrie de National Economic Development Office (Oficiul Național de dezvoltare economică) aprecia că o zecime din totalul mărfurilor produse în Anglia sînt fabricate de întreprinderi proprietate americană, iar conform altor evaluări din fiecare 25 muncitori britanici unul lucrează pentru firme americane. Populația unor localități se află de pe acum într-o dependență economică periculoasă față de o uzină proprietate americană. Două exemple în această privință sînt: Dagenham, unde sînt amplasate uzinele de automobile Ford, și Luton, unde se află uzinele de automobile Vauxhall ambele proprietate americană.

În fruntea „invaziei" financiare în Anglia se situează 10 dintre giganții marelui business american, în mîinile cărora se află mai mult de jumătate din capitalul american din Anglia (printre acestea General Motors, Vacuum Oil, Standard Oil of New Jersey, Proctor and Gamble, Ford Motors și Monsanto Chemicals).

Întocmai ca și în celelalte țări din Europa occidentală, în Anglia investițiile S.U.A. se concentrează îndeosebi în ramurile de care depinde creșterea economică: industria electronică, de prelucrare a petrolului, de automobile, farmaceutică ș.a. Investițiile americane nu se îndreaptă deloc — sau doar în măsură foarte redusă — spre vechile și tradiționalele industrii britanice, ca cea textilă sau a construcțiilor navale, deși acestea au nevoie urgentă să fie reutilate.

S-a socotit că din fiecare 10 mașini electronice de calcul fabricate în Anglia, 4 sînt produse de firme proprietate americană; în aceeași situație se află aproape două treimi din mașinile de copiat, peste 50% din numărul mașinilor de scris, iar aproape jumătate din totalul stilourilor și creioanelor folosite în birourile din Anglia sînt produse în fabrici sub controlul S.U.A.

În agricultură, 60—70% din mașinile folosite de fermierii britanici sînt produse fie în S.U.A., fie în Anglia, sub licență americană. Un fapt care a ilustrat în mod dramatic „invadarea" Angliei de capitalul financiar american a fost preluarea celei mai moderne uzine de tractoare din Europa, aparținînd firmei Perkins and Standard Motors, de către firma de tractoare Massey-Ferguson din Canada, controlată de S.U.A.

După ce Chrysler a stabilit controlul deplin asupra firmei Rootes (în ianuarie), cele trei mari societăți producătoare de automobile — General Motors, Ford și Chrysler — controlează acum aproximativ jumătate din producția de automobile a Angliei și o proporție chiar ceva mai mare din producția sa de autocamioane. Trei din cele patru uzine de anvelope din Anglia sînt de asemenea în proprietate americană.

Cea mai mare rafinărie de petrol din Anglia, situată la Fawley, în apropiere de Southampton, este proprietatea firmei americane Esso Petroleum, iar proiectarea, construirea și utilarea tuturor celor 12 rafinării construite în Anglia de la război încoace s-a aflat în mîinile unor firme de specialiști consultanți care sînt, cu o singură excepție, sub control american.

Firmele americane dețin poziții proeminente și în exploatarea zăcămintelor de gaze din Marea Nordului, despre care se crede că vor juca un rol important, în viitor, în balanța de combustibil a Angliei. Printre firmele americane participante la această activitate se numără Esso, Texas Oil, Gulf Oil si Mobil

...PÎNĂ LA LAME DE RAS

Există de asemenea masive concentrări de capitaluri americane în industria bunurilor de consum de folosință îndelungată; cea mai mare parte a mașinilor de spălat fabricate în Anglia sînt produse de firme americane; aceeași este situația și în ceea ce privește aspiratoarele electrice, mașinile de cusut, frigiderele și alte aparate casnice. O situație similară există și în domeniul cosmeticelor, al detergenților, ca și în industria săpunurilor, a băuturilor nealcoolice și a filmelor fotografice. Din fiecare 10 lame de ras folosite în Anglia, 9 sînt fabricate de firme proprietate americană; o situație identică există și în domeniul aparatelor de ras electrice. Mai mult de jumătate din cantitatea de medicamente furnizate în cadrul Serviciului Național al Sănătății este fabricată de 13 firme, proprietate americană.

Un alt domeniu în care capitalul american este deosebit de puternic ancorat, este acela al alimentelor semifabricate. Astfel, piața alimentelor folosite la micul dejun britanic (fulgi de cereale și alte produse similare) este virtual monopolizată de 4 firme proprietate americană. Totodată, trei sferturi din cantitatea de brînzeturi topite, consumată în Anglia, sînt produse de două firme, proprietate americană.

Studiile efectuate arată că firmele aparținînd capitalului american au o productivitate mai ridicată decît cele engleze. S-a stabilit că în uzinele de produse chimice, proprietate americană, producția per unitate de investiții este superioară cu peste 50% mediei britanice. În producția de automobile, se evaluează că productivitatea firmelor proprietate americană depășește cu 40% media britanică. Ford pretinde că produce anual 10 automobile de fiecare salariat, în timp ce cifra respectivă a lui British Motors Corporation este de 4.

BENEFICII CU 50% MAI MARI

Se afirmă, de asemenea, că societățile proprietate americană obțin o rată a profitului mai ridicată decît concurenții lor britanici. Cifrele oficiale arată că între 1950 și 1964, firmele americane au înregistrat un beneficiu de 15 lire și 4 șilingi pentru fiecare 100 de lire investite, față de 8 lire și 7 șilingi în cazul firmelor britanice. Acest fapt este atribuit nivelului mai scăzut al cheltuielilor administrative și investițiilor sporite în tehnologia modernă, factor înlesnit de orientarea americană spre industriile mai noi.

Principalul scop al investițiilor americane în străinătate îl constituie obținerea de beneficii mai mari. În America, beneficiul mediu este de 10 dolari la fiecare 100 de dolari investiți. Dar 100 dolari investiți în Anglia dau un beneficiu de cel puțin 15 dolari. Se apreciază că numai sumele repatriate anual de firmele americane din Anglia, sub formă de dividende, dobînzi și beneficii, se ridică la peste 80 milioane de lire sterline.

Un alt motiv pentru intensificarea investițiilor americane în Anglia îl constituie dorința de a evita barierele vamale engleze și ale Commonwealth-ului, căci mărfurile fabricate în Anglia se bucură de un regim vamal preferențial în țările Commonwealth-ului. Și mai importante sînt avantajele oferite de apropierea Angliei de piețele europene. Însemnătatea acestui factor va crește și mai mult în cazul în care Anglia ar intra în Piața Comună.

O AMENINȚARE LA ADRESA SUVERANITĂȚII NAȚIONALE

Apologeții englezi ai investitorilor americani încearcă adeseori să distragă atenția de la faptul că americanii acaparează într-o măsură tot mai mare sectoarele-cheie ale industriei britanice, subliniind că și Anglia are investiții substanțiale în industria S.U.A. Această argumentare nu ține însă seama de faptul că, în timp ce majoritatea investițiilor americane din Anglia sînt masiv concentrate în ramurile vitale ale industriei, implicînd de obicei un control complet sau cel puțin substanțial, investițiile britanice în S.U.A. nu sînt făcute în ramuri importante și rareori implică controlul producției respective.

În plus penetrația americană crescîndă în economia britanică, însoțită adeseori de trecerea responsabilității în ce privește conducerea și cercetarea fie în mîna firmelor-mamă din America, fie în cea a personalului american din Anglia, trebuie privită și în funcție de alți factori economici și politici cum sînt: declinul forței economice a Angliei (în special în raport cu America), accentuarea dependenței Angliei de furnizorii americani pentru produse cu caracter strategic de primă importanță (avioane militare și alt echipament militar), numărul tot mai mare de tehnicieni și cercetători care emigrează în America etc.

Penetrația americană în industria britanică poate avea implicații serioase și în ceea ce privește caracterul independent al politicii în domeniul comerțului exterior. Lucrul acesta a reieșit clar într-o serie de cazuri, cînd s-a încercat să se folosească controlul asupra unei firme britanice pentru a se împiedica efectuarea unei tranzacții cu care guvernul britanic era de acord și care ar fi fost în interesul comerțului britanic. Astfel, de exemplu, firma britanică Leyland a vîndut Cubei un mare număr de autobuze; această tranzacție, care a fost avantajoasă pentru comerțul britanic, nu s-ar fi putut realiza dacă firma Leyland ar fi fost proprietate americană. Adevărul este că unele surse oficiale americane au făcut aluzii la posibilitatea boicotării produselor Leyland în America, dacă tranzacția va fi pusă în aplicare.

REACȚII DE APĂRARE

Crește mereu numărul celor ce devin conștienți de amenințarea pe care o reprezintă „invazia" financiară americană în Anglia. Îngrijorarea nu se limitează la mișcarea muncitorească, ci cuprinde și unele sectoare influente ale cercurilor financiare și industriale. Această stare de spirit a fost exprimată recent într-un articol din **The Financial Times,** ziar considerat ca exprimînd de obicei părerile cercurilor de afaceri din Anglia. Autorul articolului intitulat „Rezistență față de invazia americană în Europa" — comentatorul ziarului pe probleme industriale Geoffrey Owen — sublinia că „aproape în fiecare săptămînă o firmă britanică, mare sau mică, este achiziționată de o societate americană, iar același lucru se întîmplă și pe continent".

Ca primă linie de apărare, autorul articolului sugera crearea unor întreprinderi tot mai puternice. Se recomanda, de asemenea, o acțiune guvernamentală și se cita în această privință exemplul Japoniei, a cărei economie „nu pare să fi avut pînă acum de suferit de pe urma politicii sale foarte restrictive față de investițiile americane".

Ziarul britanic menționa mai departe că majoritatea investițiilor americane în Europa „sînt efectuate de cele mai mari firme. Este vorba de acele firme cărora în S.U.A. le sînt interzise achiziționări de noi firme, în baza legilor antitrust. Se pare că dificultatea de a se dezvolta în acest fel în propria lor țară constituie unul dintre factorii care le-au determinat să caute asemenea posibilități în Europa. Și totuși, activitățile lor în Europa nu sînt supuse unor restricții asemănătoare, deși aici controlul ar fi și mai necesar, deoarece există un mai mare pericol ca acțiunile lor să contravină obiectivelor țării în care își duc activitatea".

Ziarul pledează mai departe pentru ca jumătate din acțiunile oricărei firme să rămînă în mîinile acționarilor locali. El cere de asemenea stabilirea unor reguli stricte pentru societățile americane, în special în ce privește politica lor în domeniul exportului și al dezvoltării, cercetării științifice și personalului.

Este clar, că, pentru a se salvgarda independența economică (și implicit și cea politică) a țărilor Europei occidentale, va fi necesar să se mediteze serios asupra problemelor pe care le ridică situația actuală.

Dennis OGDEN

O SESIUNE „PARȚIAL CORESPUNZĂTOARE“

TIMP de aproape o săptămînă s-au desfășurat la Punta del Este (Uruguay) lucrările celei de-a opta sesiuni a Comitetului pentru comerț și dezvoltare al G.A.T.T. (Acordul general pentru tarife și comerț). Faptul că lucrările sesiunii au avut loc cu ușile închise nu-i reduce cituși de puțin semnificația economică și politică, dacă se ține seama de larga reprezentare la lucrări, de problematica dezbătută, ca și de declarațiile făcute de unii participanți. Numărul țărilor participante a crescut chiar în timpul conferinței: la lucrări au luat parte delegații din 56 de state membre ale G.A.T.T. (față de 49 anunțate inițial), fiind prezente țări americane, asiatice, africane și vest-europene. De asemenea, la sesiune au participat observatori din nouă țări, precum și din partea O.N.U., F.M.I. și altor organizații internaționale.

● O problemă veche și totuși nerezolvată

Principalele puncte de pe ordinea de zi a sesiunii le-au constituit participarea țărilor în curs de dezvoltare la negocierile rundei Kennedy și creșterea volumului schimburilor între țările în curs de dezvoltare. Dar, discuțiile au gravitat îndeosebi în jurul problemei stabilirii măsurilor necesare pentru a înlătura barierele vamale — tarifare și netarifare — din comerțul dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Este știut că economia țărilor neindustrializate ale lumii capitaliste depinde într-o măsură covîrșitoare de exportul unui număr restrîns de produse primare: materii prime agricole ori mineraliere sau produse agroalimentare. Or, tocmai în această privință, țările în curs de dezvoltare înfruntă efectele directe și indirecte ale concurenței unor produse similare sau sintetice, provenite din țările industriale occidentale. Pe de altă parte, produsele țărilor în curs de dezvoltare sînt impuse la taxe vamale discriminatorii, care îngreuiază accesul lor pe piețele țărilor capitaliste dezvoltate, această măsură fiind extinsă și asupra unor produse neconcurențiale (cafea, cacao, ceai ș.a.). Totodată, unele țări dezvoltate completează politica lor protecționistă cu restricții cantitative la importul anumitor articole provenind din țările în curs de dezvoltare. Pe de altă parte, la unele produse primare piața mondială suferă influența practicilor de presiune asupra prețurilor, aplicate de țările capitaliste dezvoltate (dumping, lichidarea stocurilor „strategice“, acorduri între principalii cumpărători din lume etc.).

În aceste condiții, țările în curs de dezvoltare, membre ale G.A.T.T., au ridicat din nou, la sesiunea actuală, problema creării unui regim de preferințe vamale pentru produsele lor, în așa fel încît să se ușureze accesul mărfurilor respective pe piața țărilor occidentale dezvoltate. Dezbaterile de la Punta del Este au atins tocmai asemenea aspecte ale politicii în domeniul relațiilor comerciale dintre cele două grupuri de țări ale lumii capitaliste. Drept rezultat, au fost elaborate și aprobate 35 de recomandări care urmează să fie înaintate G.A.T.T.-ului, pentru a fi discutate la Geneva în cadrul rundei Kennedy. S-a ajuns chiar la recunoașterea de principiu — din partea reprezentanților țărilor dezvoltate — că este necesar ca în cadrul cooperării internaționale, să se ajungă la o reducere mai substanțială a tarifelor vamale asupra produselor țărilor în curs de dezvoltare, iar în cadrul G.A.T.T. să fie discutată problema limitării sau chiar a lichidării barierelor vamale discriminatorii față de produsele respective. În plus, țările în curs de dezvoltare și-au reafirmat doleanța ca prețurile la produsele agricole să fie și ele incluse pe ordinea de zi a rundei Kennedy.

● Aprecieri nuanțate

Reprezentanții țărilor dezvoltate au declarat, la încheierea lucrărilor, că la Punta del Este s-au obținut succese „remarcabile“. Nu este însă surprinzător că declarațiile oficiale ale unor delegații din țări în curs de dezvoltare au avut un ton diferit. Purtătorul de cuvînt al țărilor latino-americane, de exemplu, a afirmat că acestea nu sînt decît parțial satisfăcute de rezultatele sesiunii și nu sînt de loc optimiste în ceea ce privește perspectivele încheierii cu succes a viitoarei runde de la Geneva.

Se pare, de altfel, că o astfel de concluzie planează și asupra negocierilor ce au loc între țările dezvoltate, membre ale G.A.T.T. Încheierea sesiunii „celor șase“, la care s-au elaborat ofertele acestora pentru rundă, este urmată de întîlniri separate între Comisia Pieței Comune și partenerii britanici, americani, scandinavi etc. Amînarea reluării tratativelor în cadrul rundei Kennedy, deși termenul final se apropie, nu pare să fie — în acest context — întîmplătoare.

N. S. STĂNESCU

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Moscova s-au desfășurat lucrările Comisiei mixte sovieto-franceze, în cadrul cărora a fost stabilit programul schimbului de oameni de știință și specialiști pe anul 1967. S-a hotărît ca pe viitor, la Moscova, să aibă loc întruniri ale unor grupuri de lucru mixte, care să se ocupe de problemele patentării, standardizării și metrologiei, ale efectuării, în comun, a unor cercetări teoretice și aplicate.

● Reprezentanții Uzinei Ganz-Mávag din Budapesta și ai întreprinderii ungare de comerț exterior „Komplex“ au semnat cu societatea franceză „Alsthom et Neyrpic“ un contract privind producția, în comun, a utilajelor necesare unei hidrocentrale pe rîul Tisa. Se vor produce patru complexe de utilaje cu 10 000 CP pe unitate, după sistemul de turbine tubulare.

● Asociația chino-japoneză a exportatorilor și importatorilor, organizație semiguvernamentală, care grupează 94 firme angajate în comerțul chino-japonez, a elaborat un program de lărgire a activității sale prin trimiterea de misiuni comerciale în R.P. Chineză pentru studierea posibilităților de extindere a schimburilor dintre cele două țări.

● Ministrul comerțului exterior al Turciei, Tekin Muftuaoglu, a purtat convorbiri, la Varșovia, cu Witold Trampozynski, ministrul comerțului exterior al R.P. Polone, fiind primit și de Jozef Cyrankiewicz, președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Polone. Au fost discutate probleme ale dezvoltării relațiilor economice dintre cele două țări.

● La Comisia Națională a exporturilor din Marea Britanie a fost propus un plan în vederea schimburilor de mărfuri și a relațiilor economice cu țările socialiste. Un reprezentant al Comisiei a arătat, că Anglia va tinde să dezvolte relațiile comerciale reciproce, nu numai să sporească volumul exportului său în țările socialiste.

● Volumul schimburilor comerciale dintre U.R.S.S. și Turcia a sporit în anul 1966 cu 25% în comparație cu anul 1965. U.R.S.S. a început să achiziționeze, paralel cu mărfurile tradiționale ale exportului turcesc, unele produse ale industriei naționale a Turciei.

● Consiliul Acordului general pentru tarife și comerț (GATT), întrunit la Geneva, a adoptat, în unanimitate, rezoluția cu privire la constituirea unui grup de lucru care să examineze propunerea guvernului R.P. Polone privind participarea deplină a Poloniei la activitatea acestei organizații.

● Consiliul Camerei de Comerț Internaționale de la Paris (C.C.I.) s-a pronunțat, în ultima ședință, pentru dezvoltarea, în continuare, a relațiilor economice cu țările socialiste. Biroul Internațional al Camerelor de Comerț (din cadrul C.C.I.), care a încheiat deja acorduri cu camere de comerț din țările socialiste privind difuzarea de eșantioane fără taxe vamale, intenționează să inițieze discuții în domeniul cercetării pieței, al reclamei și în legătură cu arbitrajul comun.

PE GLOB

OBIECTIVE GREU DE ATINS

Proiectul de buget pe anul fiscal 1 iulie 1967—30 iunie 1968, prezentat în Congresul S.U.A. la 24 ianuarie, prevede cheltuieli de 135 miliarde dolari, din care 55,9% în scopuri militare. Numai pentru războiul din Vietnam alocațiile sînt de 21,9 miliarde, față de 19,4 miliarde în anul fiscal în curs. Pentru a contracara accentuarea tendințelor inflaționiste, generate de cheltuielile militare, se prevede o urcare a impozitelor cu 6%, iar alocațiile pentru programele sociale și lucrări publice vor fi reduse, față de cele prevăzute anterior.

Posibilitatea atingerii simultane a obiectivelor urmărite — continuarea războiului, frînarea tendințelor inflaționiste prin reducerea cererii și continuarea dezvoltării economiei — este, după părerea a numeroși economiști, îndoielnică. Încă la începutul anului, aceștia atrăgeau atenția că situația în care se află economia americană este doar „o etapă ce duce spre recesiune“, și că s-a creat o tendință de declin a activității economice care va dura inevitabil mai multe luni. Ei își bazau aceste păreri pe cifrele pentru al patrulea trimestru al anului 1966, cînd ele indicau doar o creștere a produsului național brut de 2% anual, în termeni reali. Constatînd că încetinirea continuă o tendință mai veche, din ultimele luni, economiștii amintiți consideră că „economia nu se mai caracterizează nici pe departe prin gradul de dinamism care a existat la începutul anului“. În acest context, o nouă sporire a impozitelor ar fi riscantă. După părerea lui Arthur Burns, fost președinte al Consiliului Economic, este chiar posibil „să ne apropiem acum de o recesiune, și încă una în care prețurile ar continua să crească...“.

COSTUL VIEȚII: TENDINȚE ASCENDENTE

Începutul anului 1967 a fost marcat, printre altele, de o surpriză puțin agreabilă pentru masele de consumatori dintr-o serie de țări occidentale — creșterea unor prețuri, taxe sau tarife.

În Suedia, printre măsurile de reducere a deficitului pe noul exercițiu bugetar este prevăzută majorarea taxelor de desfacere a unor mărfuri, ca țigările, automobilele etc., a tarifelor telefonice, a prețului biletelor la loteria națională etc. În Belgia au fost sporite (între 20 și 50%) tarifele poștale și cele telefonice, precum și costul abonamentelor în transporturile comune urbane, iar în lunile următoare este prevăzută urcarea prețurilor la pîine. În Olanda, tarifele la transporturile feroviare urmează a fi sporite cu 7%, începînd de la 1 februarie.

O NOUĂ CREȘTERE A ȘOMAJULUI ÎN ANGLIA

În luna ianuarie numărul șomerilor s-a ridicat în Anglia la 600 000. Aceasta este cifra cea mai importantă înregistrată în ultimele 45 de luni și cu 36 000 superioară celei din decembrie.

FRANȚA: EVALUĂRI DEMOGRAFICE

Conform aprecierilor Institutului Național de Statistică, către sfîrșitul trimestrului III al acestui an populația Franței va atinge cifra de 50 milioane de oameni.

Statisticile evidențiază o accelerare a ritmului de creștere a populației Franței în ultimele decenii. Astfel, dacă aceasta a avut nevoie de aproape 140 de ani (1801—1938) pentru a crește cu mai puțin de 15 milioane de locuitori (de la 27,3 la 42 milioane), în ultimii 15 ani sporul populației a fost de peste 7,5 milioane de oameni.

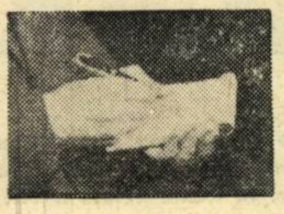

din bloc-notesul cronicarului

Inflația și creșterea economică

Punctul de vedere al unor economiști din Occident, conform căruia inflația stimulează creșterea economică, este respins într-un studiu recent publicat de Consiliul inter-american pentru comerț și producție, intitulat „Dezvoltarea economică a Americii Latine". Arătînd că „țările cu cea mai mare stabilitate monetară (sau cu instabilitatea cea mai redusă) sînt acelea care s-au dezvoltat mai rapid", studiul amintește că, de exemplu în Venezuela, unde prețurile au sporit cu numai 1,2% pe an în perioada 1950—1964, produsul național brut real per locuitor a crescut în medie cu 2,8% pe an. Spre deosebire de această situație, în Argentina, unde prețurile au crescut cu 25,8% pe an, sporul produsului național brut per locuitor a fost de numai 0,4% anual. Un caz extrem este acela al Boliviei. În perioada 1950—1964 ritmul mediu anual al ridicării prețurilor a fost aici de 42,1%, iar creșterea economică a fost minus 1,1%.

Disney și bursa

Moartea lui Walt Disney, mult regretatul creator al lui Mickey Mouse, Donald Duck și nenumărate alte personaje la fel de simpatice, a fost marcată la bursă printr-o urcare rapidă a acțiunilor societății pe care o conducea. Explicația: Walt Disney refuzase în repetate rînduri oferte pentru fuziuni sau pentru vînzarea vastei sale filmoteci (a cărei valoare este evaluată la 200 milioane dolari) televiziunii. O dată cu moartea sa, conducerea societății este preluată de fratele său, Roy Disney, în vîrstă de 73 de ani, care se pregătește să se retragă din activitate. Cei care urmăresc posibilitatea de a obține participații la Walt Disney Productions presupun că succesorii lui vor fi mai flexibili.

De la apariția pe ecrane a lui Mickey Mouse, cu aproape 40 de ani în urmă, și pînă acum, beneficiile societății au crescut mereu, ajungînd în exercițiul încheiat la 30 septembrie 1966, la 112 000 000 de dolari. Pe lîngă crearea nenumăratelor filme care au delectat atîția ani pe copii, cît și pe adulți, în ultima perioadă a vieții Walt Disney și-a diversificat mult activitatea, cuprinzînd și alte domenii decît filmele. Astfel, a fost organizat în 1955 cunoscutul parc de distracții Disneyland, iar în ultimii ani erau în pregătire alte cîteva asemenea parcuri.

Contribuția americană

La agravarea inflației, de care este cuprinsă economia sud-vietnameză, contribuie într-o măsură de loc neglijabilă și intervenționiștii nord-americani. Potrivit unor calcule făcute de economiști — scrie ziarul austriac DIE PRESSE — inflația crește cu 2—3% la sosirea fiecărui nou contingent de cîte 10 000 soldați americani. Aceștia, aducînd cu ei bani în țară, măresc cantitatea monedei sud-vietnameze aflate în circulație. După unele date publicate, în 1966 costul vieții a crescut la Saigon cu 40%, prețurile cu amănuntul — cu 67%. Pentru anul în curs se prevede de pe acum o nouă devalorizare a piastrului cu circa 20%.

În ciuda represiunilor severe ale guvernului militar, muncitorimea din regiunea Saigonului a organizat recent noi greve și manifestații pentru a protesta împotriva condițiilor tot mai grele de viață.

„Salvarea" Lacului Sevan

Lacul Sevan din R.S.S. Armeană își pierde treptat apele, ca urmare a construirii pe rîul Razdan, care izvorăște din lac, a unei cascade de hidrocentrale. Dacă înainte de construirea cascadei Sevanul avea 58 de miliarde mc de apă, în prezent el nu mai are decît 38 miliarde. Pentru a împiedica secarea Sevanului, specialiștii au elaborat un proiect îndrăzneț de deversare în lac a apelor rîului Arpa. Între rîu și lac se înalță însă Munții Vardenis, înalți de 3 500 metri. Proiectul prevede săparea unei albii subterane pentru apele Arpei pe sub acești munți, pe o distanță de 48 de kilometri.

Pentru a realiza tunelul, de patru ori mai lung decît cel care străbate Mont-Blancul din Alpii elvețieni, într-un timp relativ scurt, pe traseul lui urmează să fie săpate patru puțuri verticale pînă la adîncimea viitorului tunel. Din fundul fiecărui puț, minerii vor porni în cele două direcții, creînd astfel 8 fronturi simultane de lucru. Pînă acum au fost săpate două puțuri. Anul acesta, constructorii ingeniosului sistem hidrotehnic vor termina săparea celorlalte două puțuri și vor realiza în total 6 436 metri de tunel.

Balanța investițiilor

Potrivit unor date furnizate de însuși ministrul american al comerțului, investițiile S.U.A. în străinătate atingeau la sfîrșitul anului 1965 impresionanta sumă de 49 217 milioane dolari, în vreme ce investițiile străine în Statele Unite la aceeași dată nu reprezentau decît 8 812 milioane. Dezechilibrul apare evident în cazul Angliei, care deține primul

REPARTIȚIA INVESTITIILOR STRAINE ÎN S.U.A. (TOTAL: 8 812 MILIOANE DOLARI)

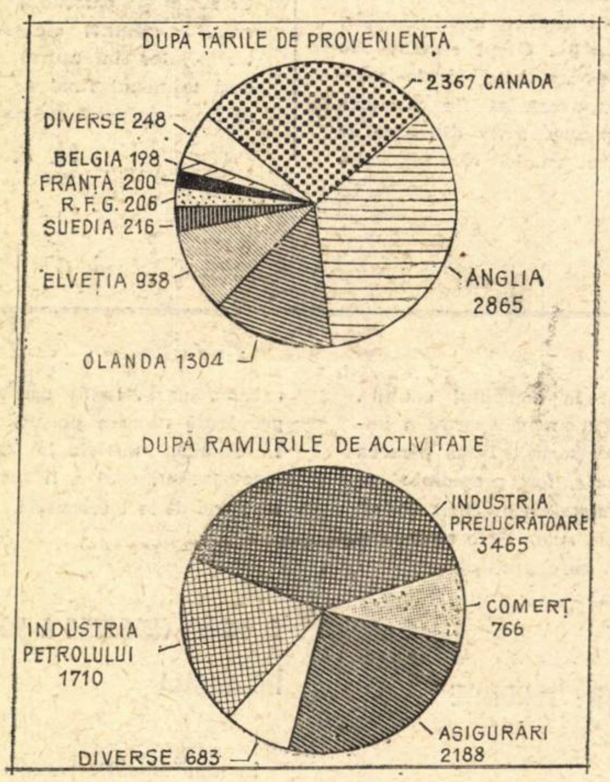

(După LA VIE FRANÇAISE)

loc pe piața americană cu 33% din investiții, respectiv cu 2 865 milioane de dolari, în timp ce investițiile americane în Anglia depășesc 5 100 milioane de dolari. Decalajul este și mai mare cînd ne referim la Canada: 2 367 milioane, contra 15 172 milioane de dolari. Îngrijorarea țărilor europene se mai manifestă însă și sub un alt aspect: în timp ce investițiile americane în Europa se îndreaptă îndeosebi în industriile-cheie ale țărilor respective, investițiile străine în S.U.A. s-au orientat în mare parte către sectorul terțiar. Așadar, un dublu dezechilibru!

Șomeri mai puțin obișnuiți

„Oameni învățați să folosească automobilele societăților, să călătorească în diferite țări în scop de afaceri și să dețină poziții de autoritate, pierd totul peste noapte", scrie revista engleză TIMES REVIEW OF INDUSTRY într-un articol dedicat unui fenomen nou: șomajul în rîndul cadrelor de conducere.

Într-adevăr, în același timp cu cei peste 500 000 muncitori englezi care și-au pierdut locul de muncă datorită măsurilor deflaționiste, se apreciază că în prezent sînt în căutare de lucru și aproximativ 20 000 cadre de conducere, care aveau salarii de 1 500—2 500 lire sterline pe an și care și-au pierdut postul. Dificultățile lor de a găsi de lucru sînt accentuate de faptul că, de regulă, ei au peste 45 de ani, vîrstă la care, după cum amintește revista, este foarte greu să mai fii angajat. Pentru cei mai vîrstnici din ei concedierea înseamnă, de multe ori, și pierderea posibilității de a căpăta în viitor o pensie.

Nu e timp de pierdut...

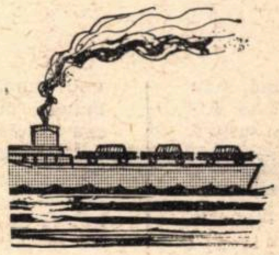

În timp ce specialiștii din Franța și Anglia lucrează la definitivarea proiectelor tunelului de sub Canalul Mînecii, marile concerne de transporturi nu stau cu mîinile în sîn. Firma S.A.G.A. (Société Anonyme de Gérance et d'Armement) din Franța, care cu 30 de nave și o cifră de afaceri de 400 milioane de franci este a patra companie franceză de transporturi maritime, lucrează — după cum relatează „L'Express" — la lansarea unei linii de legătură maritimă între Franța și Anglia (Le Havre—Southampton) destinată automobiliștilor. Serviciul va fi asigurat de două nave port-vehicule, putînd transporta cîte 250 vehicule și 700 pasageri și care vor costa 29 milioane de franci fiecare. Traversarea va dura 6 ore, iar prima cursă urmează să aibă loc în iulie.

Compania nu se îndoiește că, pînă la construirea tunelului, capitalul investit în noua linie va fi recuperat, cu vîrf și îndesat. Oricum, nu e timp de pierdut...

Dimensiuni și productivitate

Indicele producției industriale a Angliei a sporit din 1958 pînă în 1965 de la 100 la 132, iar cel al producției industriale a R.F.G. la 158. Considerînd că analiza acestor cifre prezintă un interes mai mult decît teoretic pentru industria britanică, profesorul G. Ray de la Institutul Național de cercetări economice susține că realizările R.F.G. în ce privește productivitatea se explică în primul rînd prin dimensiunile mai mari ale uzinelor vest-germane. Cu toate acestea, remarcă G. Ray, dimensiunile în sine nu furnizează o explicație suficientă. Astfel, în R.F.G. în uzinele mari productivitatea este cu 35% superioară celei din uzinele mici și cu 21% superioară celei din uzinele mijlocii, în timp ce în Anglia diferența de productivitate este, respectiv, de numai 22% și 5%. Acest fapt demonstrează — după părerea autorului — necesitatea atît a unei mai bune organizări interne a producției cît și a sporirii investițiilor în tehnica nouă.

Petrolier fără echipaj

„Dolabella", un petrolier lansat nu de mult în Franța, a preluat toate recordurile de automatizare cunoscute astăzi în domeniul navigației maritime. Deservit de instalații și mașini automate, acest petrolier are un personal foarte redus, putînd, la nevoie, să navigheze fără nici un om la bord, prin telecomandă. Un calculator, care constituie inima instalațiilor sale electronice, supraveghează funcționarea întregii nave; el stabilește randamentul fiecărei mașini în parte, ține jurnalul de bord, dă alarma în caz de avarii sau de incendii și chiar acționează stingătoarele automate. Doi piloți electronici comandă mersul navei, după graficul memorat la plecarea în cursă, folosindu-se în acest scop de 6 camere de televiziune, de 38 de detectoare și de 2 aparate radar care semnalează obstacolele întîlnite în cale. Încărcarea și descărcarea cisternelor petrolierului (care are un tonaj de 68 000 tdw) se face automat, sub controlul unui singur om.

C. GRIGORE

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ • ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 5 (181)
VINERI
3 februarie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 pagini • 2 lei

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Consfătuirea consacrată activității de proiectare în domeniul construcțiilor

Stimați tovarăși,

Comitetul Central al partidului și guvernul au organizat Consfătuirea cu activul de bază din unitățile de proiectare în scopul de a dezbate problemele legate de îmbunătățirea activității acestui important sector al economiei noastre naționale.

În perioada pregătirii consfătuirii, în toate institutele de proiectare au avut loc dezbateri pe marginea activității desfășurate în ultimul timp, s-au făcut numeroase propuneri privind îmbunătățirea continuă a muncii de proiectare.

Timp de două zile și jumătate participanții la consfătuire au făcut, în cadrul ședințelor plenare și al comisiilor, un larg schimb de experiență, au dezbătut amplu măsurile ce se impun a fi luate în acest domeniu de activitate în vederea rezolvării cu succes a marilor sarcini legate de înfăptuirea planului cincinal.

Am ajuns la încheierea lucrărilor consfătuirii; se poate spune că schimbul de păreri a fost deosebit de rodnic. Participanții și-au adus contribuția activă, competentă, plină de răspundere la buna desfășurare a consfătuirii.

În țara noastră își desfășoară activitatea un număr mare de institute de proiectare specializate în diferite domenii de activitate. În anii puterii populare, proiectanții au adus o contribuție prețioasă la înfăptuirea marilor edificii ale socialismului. Atît în domeniul construcțiilor industriale și agricole, cît și al construcțiilor social-culturale, proiectanții au adoptat numeroase soluții remarcabile îmbinînd în mod armonios utilul cu frumosul. S-au obținut, de asemenea, rezultate de seamă în elaborarea și proiectarea unor utilaje complexe. În toate combinatele, uzinele și fabricile, în unitățile social-culturale, în cartierele de locuit sînt incorporate talentul și priceperea zecilor de mii de proiectanți care, alături de întregul popor, participă cu însuflețire la înfăptuirea politicii partidului de construcție socialistă a țării noastre.

Toate realizările obținute în munca de proiectare în anii socialismului vorbesc despre faptul că România dispune de un corp valoros de proiectanți în stare să rezolve cu competență cele mai complexe probleme de construcție. An de an proiectanții și constructorii au obținut rezultate tot mai bune, și-au ridicat nivelul de pregătire, competența profesională, au asigurat tot mai multe lucrări de calitate superioară.

Conducerea partidului și statului dau o înaltă apreciere activității specialiștilor din domeniul proiectării. Doresc cu acest prilej să transmit salutul călduros al Comitetului Central și al guvernului, tuturor tovarășilor care muncesc în unitățile de proiectare, să-i felicit pentru realizările pe care le-au obținut.

Apreciind rezultatele bune dobîndite pînă acum nu putem să nu menționăm însă unele neajunsuri ce se manifestă în domeniul proiectării. Una din principalele lipsuri asupra căreia

(Continuare în pag. 3)

(Din Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat de dezvoltare a economiei naționale a Republicii Socialiste România pe anul 1966).

CITITORII CĂTRE REDACŢIE

RESPECTAREA CLAUZELOR

„Rolul economic al contractelor"

(nr. 41/1966)

COMITETUL de Stat pentru Valorificarea Produselor Agricole apreciază ca fiind de un real folos, pentru lucrătorii din sectorul nostru, iniţiativa revistei „Viaţa economică" de a dezbate aspectele principale privind respectarea clauzelor contractuale de către cooperativele agricole de producţie şi organizaţiile economice de stat cu sarcini de contractări.

Valorificarea mai bună a producţiei cooperativelor agricole constituie o preocupare principală a activităţii comitetului nostru. În acest sens, au fost luate măsuri pentru stabilirea corectă a cantităţii şi calităţii produselor livrate de cooperativele agricole pe bază de contract, precum şi pentru acordarea tuturor avantajelor contractuale.

Extinderea contractelor pe termen lung — cu toate avantajele pentru ambele părţi contractante, subliniate în articolul menţionat — a fost organizată de comitetul nostru în toate regiunile ţării.

În ce priveşte calitatea produselor livrate pe bază de contract de către cooperativele agricole de producţie, împărtăşim concluziile cuprinse în articol. în sensul ca unităţile furnizoare să asigure condiţionarea produselor înainte de livrarea acestora la bazele de recepţionare etc.

O problemă căreia comitetul nostru i-a acordat o deosebită atenţie este ridicarea nivelului profesional al tuturor lucrătorilor din aparat. În acest scop, în anii 1965 şi 1966 a fost organizată instruirea lucrătorilor din sector, acţiune pe care o continuăm şi în acest an.

Totodată, vă informăm că în prezent comitetul nostru analizează — împreună cu Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie şi cu Comitetul pentru Preţuri — noi măsuri pentru îmbunătăţirea regimului de valorificare a produselor agricole vegetale. La acestea, se vor adăuga măsurile prevăzute în Condiţiile fundamentale pentru valorificarea produselor agricole vegetale şi animale, document în curs de definitivare la Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie.

Gh. TRESTIAN
vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru Valorificarea Produselor Agricole

LICHIDAREA DISPONIBILITĂŢILOR

„Valenţele amortismentului"

(nr. 43/1966)

DEFICIENŢELE semnalate în articol sînt reale. G.A.S. „30 Decembrie 1947" a fost dotată în anul 1961 cu o serie de utilaje care corespundeau nevoilor producţiei.Ulterior, ca urmare a reprofilării unor sectoare de producţie, o parte din ele au devenit disponibile, (un agregat de muls, un aparat de recoltat lăptişor de matcă etc.). Asemenea situaţii au fost create şi în alte gospodării de stat.

Pentru remedierea situaţiei, conducerea Trustului G.A.S. al Capitalei a luat măsuri de redistribuire a utilajelor disponibile şi de casare a celor cu uzură fizică şi morală avansată. S-a întocmit o situaţie a utilajelor disponibile pe trust, înaintată Departamentului G.A.S. în vederea redistribuirii lor. Ca urmare, numai în anii 1965—1966 valoarea acestor utilaje s-a redus cu 729 000 lei. Acţiunea continuă să fie în atenţia conducerii trustului în vederea lichidării totale a disponibilităţilor de utilaje nefolosite.

Referitor la cele 3 injectoare în valoare totală de 4500 lei de la G.A.S. „30 Decembrie", ele au fost casate, deoarece nu puteau fi folosite. În legătură cu utilizarea prăjitoarelor de furaje, construite din creditele de mică mecanizare, menţionăm că, în urma intervenţiei noastre, Uzina „Vulcan"-Bucureşti a remediat defecţiunile tehnice.

Problema introducerii unei evidenţe speciale pentru urmărirea eficienţei economice a mijloacelor fixe, procurate din creditele pentru mica mecanizare, nu a fost studiată pînă în prezent, deşi se simte nevoia.

Ne vom strădui s-o rezolvăm în viitor.

E. Maxim
directorul Trustului Gostat pentru aprovizionarea Capitalei

CU DIRECTOR ECONOMIC

„O schemă experimentală"

(nr. 48/1966)

ÎN articolul citat, economistul Dumitru Munteanu relata despre experimentarea unei noi organizării a compar-

ECOURI · ECOURI · ECOURI

timentului economic la întreprinderea bucureşteană „Dacia". În cele ce urmează propun şi eu schema de organizare a unei mari întreprinderi industriale respectiv, a unui combinat chimic.

Compartimentul tehnic este dirijat de directorul tehnic, nemijlocit sau prin inginerii şefi. Serviciile cercetări, normarea muncii şi controlul tehnic de calitate, ar trebui subordonate nemijlocit directorului tehnic, iar nu inginerilor şefi care se ocupă fracţionar, fiecare în sectorul său, de activitatea practică, direct productivă. Numărul inginerilor şefi este în funcţie de mărimea combinatului (ing. şef cu probleme de investiţii, ing. şef ATM etc).

Directorul economic are în subordine directă economiştii şefi, serviciul control financiar intern, serviciul de analiză tehnico-economică, oficiul juridic şi comisia de recepţie. Comisia de recepţie ar trebui să activeze independent, sub îndrumarea directorului economic, iar membrii ei principali (preşedintele, secretarul etc) să nu fie incadraţi la alte servicii.

Directorul economic se va ocupa de două sectoare distincte: sectorul financiar şi sectorul comercial. Deci, va trebui să existe în mod cert un economist şef financiar (în locul contabilului şef din schema publicată) şi un economist şef comercial. Ca şi la inginerii şefi, numărul economiştilor şefi să varieze în funcţie de mărimea combinatului.

La nivelul inginerilor şefi şi al economiştilor şefi, depinzînd direct de conducătorul unic, este administratorul şef (directorul administrativ), care are în subordine serviciile administrativ, social, secretariat.

Staţia centrală de mecanizare ar putea fi repartizată directorului tehnic sau directorului economic, după sarcinile ce le are în întreprindere.

D. N. VILCEANU
economist, contabil-şef, Combinatul chimic-Craiova

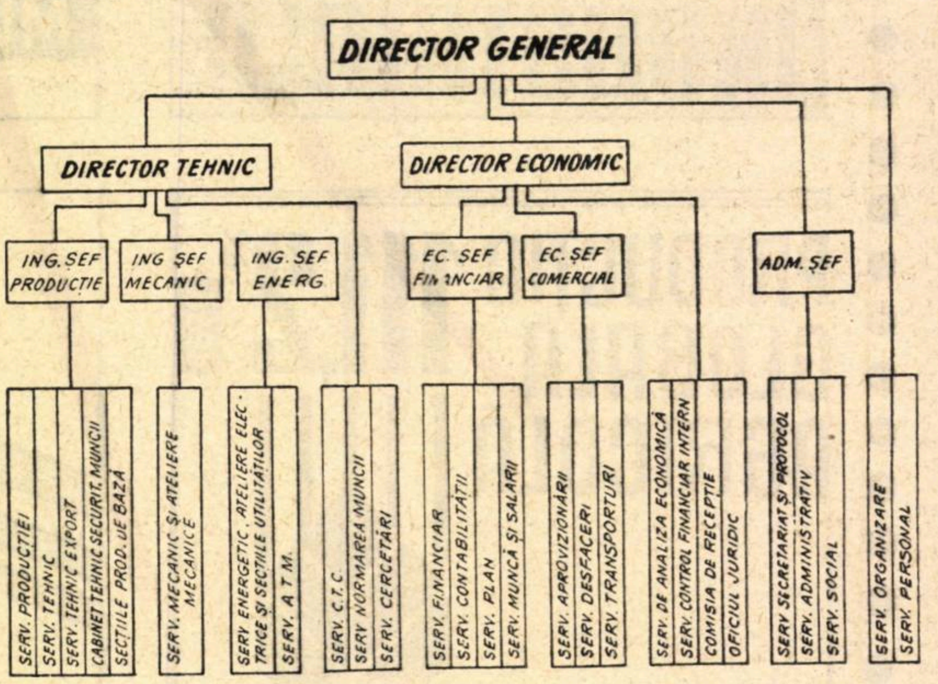

VALORIFICAREA LINII

„Pe măsura exigenţelor cumpărătorilor"

(nr. 1/1967)

ÎN articolul tovarăşului ing Ion P pescu, adjunct al ministrului indu triei uşoare, se arată, între altele, unele cantităţi de lînă provenită de G.A.S.-uri şi C.A.P.-uri nu pot fi val rificate superior (Sînt marcate cu su stanţe nelavabile sau conţin un procer mare de impurităţi). Voi arăta ce cor secinţe economice are această situaţi la Întreprinderea textilă „Griviţa" di Capitală. Din totalul lînii spălate anu trecut (2.421,2 tone), numai 45% repre zintă lînă curată, o pondere însemnat (40%) revine lînii cu impurităţi vegetal sau pătate cu păcură, smoală, ceară ro şie etc., iar restul de 15% îl constitui lîna galbenă. Deci, mai mult de jumă tate din producţia de lînă spălată d această unitate este formată din lîn calitativ inferioară, deşi provine de l oi cu lînă fină şi semifină.

Dacă s-ar strînge scaieţii de pe tere nurile de păşunat sau s-ar căuta ca parte din furajele din aşternut să nu intre în lînă, procentul de impurităţ vegetale s-ar reduce foarte mult. Prin spălarea lînii, ele ar putea fi înlăturate aproape în întregime.

O situaţie specială prezintă lîna pătată cu păcură, smoală, ceară roşie şi alte substanţe. folosite la marcarea oilor. Anul trecut, la întreprinderea amintită a rezultat cantitatea de 66,3 tone de lînă pătată, în valoare de 8 446 000 lei. Neputînd fi valorificată la întreprinderile de prelucrare a lînii (deoarece petele se transmit la stofă), sus-numita întreprindere avea în stoc, la 15 ianuarie a.c., 51 tone lînă fină şi semifină (merinos şi ţigaie) în valoare de 7 700 000 lei, exclusă de la creditare de către Banca Naţională.

Cine sînt vinovaţii ? G.A.S. Casimcea (raionul Hîrşova) — cu 913 kg lînă merinos pătată cu păcură (în urma declasării acestei cantităţi de la calitatea I-a la a III-a, unitatea a încasat mai puţin cu 33 142 lei) ; G.A.S. Cerna (raionul Tulcea) — cu 226 kg lînă merinos pătată ; G.A.S. Ciocîrlia (raionul Medgidia), unde din acelaşi motiv — marcarea oilor cu păcură — s-a declasat 3% din cantitatea de lînă. Din cele 4 424 kg lînă merinos declasate din cauza petelor nelavabile, livrate de D.C.A. Criş (regiunea Crişana), 1 745 kg provin de la C.A.P. Socodor, iar 778 kg de la C.A.P. Adea.

Lînă pătată au mai livrat şi D.C.A. Mărghita (regiunea Crişana), D.C.A. Craiova, D.C.A. Oradea, D.C.A. Satu Mare, D.C.A. Vînjul Mare (regiunea Oltenia).

Oare n-ar fi mai uşor ca — în loc de a degrada mai bine de 3% din producţia de lînă — să se folosească, la marcarea oilor, crotaliile numerotate, special fabricate şi care se găsesc în cantităţi suficiente la toate filialele regionale ale Întreprinderii de aprovizionare nr. 17 ? Petele nelavabile de pe lîna fină şi semifină nu înseamnă numai nesocotirea unor indicaţii ale organelor de specialitate, ci pierderi însemnate pentru economia naţională.

Stelian MARIN
controlor-revizor în Ministerul Finanţelor

REDACŢIA CĂTRE CITITORI ● REDACŢIA CĂTRE CITITORI ● REDACŢIA CĂTRE CITITORI

Gheorghe STAN, controlor revizor şef de grupă, Direcţia de control şi revizie pentru regiunea Bacău. — În articolul intitulat „Stabilirea nivelului sarcinii de reducere a preţului de cost", arătaţi o serie de lipsuri la determinarea sarcinii de reducere a preţului de cost al producţiei-marfă comparabile. Constatările, observaţiile ce le faceţi nu sînt, însă, susţinute de exemple concrete, din care să rezulte fără echivoc o delimitare a lipsurilor enunţate (la nivel de întreprindere sau la nivelul organului tutelar ?).

Revedeţi articolul şi trimiteţi-ne textul completat.

Dan IOAN, contabil şef, Oficiul legume-fructe Satu Mare. — 1) Corect este, totuşi, **Paciolo** (cum a apărut în nr 47—1966), şi nu **Pacioli** (cum afirmaţi dv. şi cum s-a încetăţenit la noi datorită unor manuale de contabilitate). O lucrare cum este LAROUSSE merită încredere. 2) Carenţele din serviciile de contabilitate ale sectorului dv., ar trebui sesizate şi forului tutelar, Departamentul pentru valorificarea legumelor şi fructelor (str. Biserica Amzei nr. 23, Raionul 30 Decembrie. Bucureşti).

Ion C. TRANDAFIR, Florin Andrei IONESCU, Grigore OFTEZ, N. MOLDOVEANU, Marin MIHUŢ, economişti, Bucureşti. — Treceţi, vă rugăm, pe la redacţie, pentru ca împreună să finisăm — spre publicare — articolele ce ni le-aţi trimis.

Vasile I. Gheorghiu, economist, Hunedoara. — Propunerea dv. a fost reţinută, urmînd a fi consultate organele direct interesate.

Ioan SABĂU, şeful serviciului organizarea şi normarea muncii, Uzinele textile Timişoara. — **Pentru a se asigura ucenicilor o cît mai bună pregătire profesională, este necesar ca în orele de practică ei să fie cît mai aproape de locul de muncă, unde se desfăşoară producţia, să li se asigure posibilitatea de a-şi însuşi cît mai bine modul de folosire în producţie a maşinilor, utilajelor, instalaţiilor etc, precum şi să înveţe din experienţa acumulată de muncitori cu înaltă calificare.** Se ştie, însă, că ucenicii lucrează cu o productivitate a muncii mai redusă decît cea a muncitorilor calificaţi. Aşa se explică de ce. în unele întreprinderi, mai există reţineri în ce priveşte utilizarea ucenicilor în producţie, atragerea lor în a lucra direct la maşini etc.

Ţinînd seama că — în orele de practică în producţie — ucenicii pot să contribuie la realizarea producţiei, Instrucţiunile D.C.S. (nr. 23/1966, art. 23) arată : **elevii şcolilor profesionale care fac practică în producţie sînt plătiţi din fondul de salarii scriptic al muncitorilor pentru producţie.**

La solicitarea Ministerului Industriei Uşoare, s-a avizat — prin adresa C.S.P. nr. 72832/1967 — ca **elevii şcolilor profesionale care fac practică la instalaţii sau locuri de muncă unde procesele tehnologice sînt procese de aparatură, precum şi ucenicii a căror activitate la practică se rezumă la observarea funcţionării instalaţiilor şi maşinilor şi nu contribuie la realizarea producţiei, deoarece dublează personalul existent, să fie plătiţi din fondul de şcolarizare, fără a mai fi incluşi în numărul mediu scriptic al întreprinderii unde fac practica.**

Ing. Ilie DRAGOMIR, şeful staţiei C.F.R. Peştiş. Hunedoara. — Care a fost situaţia în ultimele două luni ? Articolul dv. are nevoie de date la zi.

Dumitru A. MIHUŢIU, inspector principal comercial de stat pentru regiunea Crişana, Oradea. — Veţi primi o tematică din partea noastră.

REDACŢIA CĂTRE CITITORI ● REDACŢIA CĂTRE CITITORI ● REDACŢIA CĂTRE CITITORI

CUVÎNTAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

la Consfătuirea consacrată activităţii de proiectare în domeniul construcţiilor

(Urmare din pag. 1)

doresc să mă opresc este faptul că problema eficienţei economice a lucrărilor de proiectare şi a obiectivelor construite nu s-a bucurat întotdeauna de atenţia necesară din partea institutelor de proiectare. Adesea proiectanţii şi constructorii au pus accentul pe latura arhitecturală care, fără îndoială, are importanţa sa, dar au neglijat latura esenţială — eficacitatea economică a construcţiilor.

S-au executat multe construcţii industriale, agricole şi social-culturale de proporţii monumentale, admirate ce-i drept şi de cetăţenii ţării noastre şi de mulţi străini. Dar unii îşi pun întrebarea: cum vă puteţi permite să executaţi asemenea lucrări costisitoare? De unde aveţi mijloacele materiale şi financiare? Desigur, socialismul oferă condiţii minunate pentru executarea unor mari complexe industriale şi social-culturale, asigură concentrarea mijloacelor materiale şi financiare necesare realizării unor construcţii ample, de factură modernă, dar nesocotirea criteriului economicităţii lucrărilor executate nu are nimic comun cu socialismul. Academicianul Beleş ne-a spus că în trecut, executînd un proiect, trebuia să ţină seama de faptul că proprietarul era foarte zgîrcit. Ar trebui să se înţeleagă că nici actualul proprietar — clasa muncitoare, poporul român — nu sînt de loc mai largi, doresc ca mijloacele financiare şi materiale să fie folosite chiar mai economicos decît înainte. Toleranţele de care am vorbit reflectă în ultimă instanţă o atitudine de grandomanie, nesocotirea intereselor poporului muncitor.

Posibilitatea pe care o oferă socialismul de a concentra mijloace materiale şi financiare în direcţiile necesare dezvoltării economiei, culturii şi ştiinţei impune o atitudine de maximă exigenţă din partea tuturor celor ce mînuiesc aceste mijloace. Avem răspundere faţă de poporul nostru — adevăratul stăpîn al bogăţiilor ţării — de a gospodări cît mai bine, cu rezultate economice optime, mijloacele materiale şi financiare ce îi aparţin.

Dacă vom analiza în mod obiectiv soluţiile constructive ale unor uzine înfăptuite în anii socialismului vom constata că supradimensionarea nu a fost justificată nici de fluxul tehnologic şi nici de condiţiile de muncă. Cele mai multe din obiectivele supradimensionate sînt fie rezultatul tendinţei spre „monumental", fie al nepriceperii sau atitudinii lipsite de răspundere faţă de avuţia întregului popor. În multe întreprinderi suprafeţe mari sînt din această cauză nefolosite sau utilizate neraţional. Pe drept cuvînt mulţi tovarăşi care au luat cuvîntul în cadrul consfătuirii au criticat aceste lipsuri, această concepţie greşită ce s-a manifestat în domeniul muncii de proiectare.

Este necesar să punem capăt cu hotărîre acestei stări de lucruri inadmisibile. Trebuie luate toate măsurile ca proiectele pentru noile construcţii industriale şi agricole să pornească de la necesităţile fluxului tehnologic, de la criteriul folosirii cît mai raţionale a spaţiului construit. Trebuie să se renunţe la atitudinea de grandomanie. Fiecare proiectant trebuie să înţeleagă că poartă răspunderea în faţa poporului pentru calitatea proiectelor pe care le elaborează, pentru soluţiile pe care le concepe. Obiectivul principal al proiectantului trebuie să fie — cu mijloace cît mai reduse, maximum de eficienţă economică.

Vom dovedi superioritatea socialismului nu prin proporţiile exagerate ale construcţiilor, ci prin producţii de înaltă calitate, la nivel tehnic mondial, cu cheltuieli minime, cu beneficii cît mai mari. Numai pe această cale vom asigura sporirea continuă a avuţiei naţionale, a venitului naţional, posibilităţi de creştere a nivelului de viaţă al oamenilor muncii, mijloacele sporite pentru dezvoltarea continuă a societăţii socialiste.

Lipsuri serioase s-au manifestat şi în proiectarea construcţiilor social-culturale, a teatrelor, caselor de cultură, spitalelor şi îndeosebi a locuinţelor. Desigur, şi în acest domeniu s-au obţinut succese; s-au construit multe cartiere la un nivel arhitectural şi de confort corespunzător. Este fără îndoială un merit al proiectanţilor şi constructorilor noştri că au abordat cu îndrăzneală introducerea noului. Nu putem însă să nu remarcăm că şi aici s-au admis o serie de greşeli care au dus la scumpirea nejustificată a construcţiilor, la risipirea mijloacelor materiale şi financiare.

Lipsurile manifestate — lichidate în parte — constau în densitatea mică a construcţiilor pe hectar, care a condus — ca şi în cazul construcţiilor industriale şi agricole — la scoaterea din circuitul agricol a unor mari suprafeţe de teren. Amplasarea neraţională a construcţiilor a generat cheltuieli suplimentare pentru lucrările edilitare, ridicînd costul obiectivelor respective.

Consider că au deplină dreptate acei tovarăşi care au adus critici lipsei de proiecte tip, atît pentru lucrările industriale şi agricole, cît şi pentru construcţii social-culturale. În timp ce la noi ponderea lucrărilor de construcţii industriale, ce se execută pe bază de proiecte tip este sub 3 la sută, în R. D. Germană se ridică la 22 la sută, iar în R. P. Polonă la 27 la sută.

Este ştiut că un rol primordial în îndrumarea activităţii de proiectare şi de construcţii îl are Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare. Activitatea acestei instituţii are multe laturi pozitive. C.S.C.A.S. a adus o contribuţie însemnată la succesele obţinute în domeniul proiectării şi construcţiilor, însă trebuie semnalat faptul că se insistă uneori în munca de îndrumare prea mult asupra unor aspecte secundare, răpindu-se iniţiativa organelor chemate să proiecteze şi să execute lucrările. Această practică are repercusiuni asupra originalităţii construcţiilor, duce la uniformizare. S-a ajuns astfel ca unele oraşe ale ţării să aibă o înfăţişare asemănătoare. De multe ori aflîndu-te în unele cartiere nou construite nu-ţi poţi da seama în ce localitate te afli. Oare activitatea de control şi îndrumare a C.S.C.A.S. trebuie să meargă pînă acolo încît să stabilească cum trebuie aşezat fiecare bloc, cum trebuie pusă şi ce culoare trebuie să aibă faţada? Atunci ce mai fac organele de proiectare, care mai este rolul sfaturilor populare? Nu sînt lăsate suficiente posibilităţi de exprimare creatoare pentru valorosul aparat de proiectanţi şi de constructori de care dispunem. Rolul C.S.C.A.S. este de a asigura o îndrumare de ansamblu a muncii de proiectare, de a se preocupa de introducerea noului, de organizarea cercetării, a unui larg schimb de experienţă în acest domeniu. Dacă institutele şi proiectanţii s-ar fi adunat mai des şi ar fi dezbătut aceste probleme, fără îndoială că am fi avut rezultate mai bune în această activitate, multe deficienţe pe care le constatăm astăzi puteau fi înlăturate.

Au perfectă dreptate acei tovarăşi care au criticat faptul că nu este asigurată în măsură necesară informarea şi documentarea proiectanţilor. Aceasta are ca rezultat necunoaşterea a ceea ce este nou în domeniul construcţiilor industriale şi social-culturale în întreaga lume. Desigur ceva s-a făcut în direcţia aceasta, dar insuficient faţă de posibilităţile pe care le avem şi mai cu seamă faţă de necesităţi. Este necesar să fie luate măsuri ca organizaţiile de proiectare să fie bine documentate, să aibă la îndemînă tot ceea ce este nou în literatura de specialitate internaţională, pentru a putea compara, pentru a putea judeca, pentru a-şi ridica continuu nivelul activităţii. Părerile exprimate aici de mai mulţi tovarăşi cu privire la perfecţionarea muncii proiectanţilor trebuie să constituie obiect de reflectare serioasă pentru conducerile ministerelor, pentru C.S.C.A.S. Pretinzînd executarea la timp şi în condiţii bune a sarcinilor de proiectare este în acelaşi timp necesar să creăm condiţii pentru creşterea continuă a cunoştinţelor proiectanţilor. Pentru toţi este cunoscut că în toate domeniile, deci şi în acest domeniu, ştiinţa progresează rapid; dacă dorim să lucrăm bine, este necesar să fim permanent la curent cu tot ce este nou, să militām pentru introducerea noului în viaţă, în producţie.

De asemenea, trebuie să sublinicm că nici cercetarea proprie nu este organizată la nivelul amploarei activităţii de construcţie care se desfăşoară în ţara noastră. Dacă în unele sectoare de activitate s-au obţinut rezultate pe calea specializării, sînt încă domenii unde lipsa specializării unor institute diminuează capacitatea de creaţie a acestora.

Trebuie, de asemenea, subliniat că institutele noastre de proiectări sînt rămase în urmă în ce priveşte mecanizarea lucrărilor de proiectare şi de calcul, ceea ce are drept rezultat un consum exagerat de muncă, o durată prea mare a perioadei de executare a proiectelor. Ne gîndim ca, încă din acest an, să trecem la înzestrarea principalelor institute de proiectare cu maşini electronice de calcul care să uşureze şi să perfecţioneze activitatea. Trebuie să luăm toate măsurile pentru a asigura introducerea mijloacelor moderne în proiectare. În această direcţie trebuie acţionat energic, perseverent.

Totodată este necesar să ţinem seama şi de faptul că unele neajunsuri în domeniul proiectărilor se datoresc şi termenelor scurte stabilite adesea pentru executarea proiectelor — termene necorespunzătoare condiţiilor tehnice de lucru existente — care nu au dat posibilitatea unui studiu aprofundat pentru găsirea soluţiilor celor mai corespunzătoare.

Multe din lipsurile şi neajunsurile la care m-am referit se datoresc în bună parte şi faptului că ministerele şi celelalte organe centrale care răspund de conducerea şi îndrumarea institutelor de proiectare nu au acordat acestora atenţia necesară, nu au controlat şi îndrumat permanent activitatea de proiectare. Uneori consiliile tehnice şi colegiile ministerelor nu au analizat cu tot simţul de răspundere proiectele supuse spre aprobare, permiţînd să fie înaintate proiecte conţinînd mari neajunsuri. Nu întotdeauna au fost atrase în analizarea proiectelor cele mai bune cadre de specialitate din domeniul respectiv. Or, este de înţeles că nici un minister nu poate da avize corespunzătoare dacă nu apelează la cei mai buni specialişti din domeniul respectiv. Cu toate că de mult s-a atras atenţiunea conducerilor ministerelor asupra necesităţii de a atrage specialiştii de valoare în activitatea lor, s-a făcut încă puţin în acest domeniu. De multe ori ministerele se mulţumesc să ia ca bun punctul de vedere al proiectantului. Apelîndu-se la specialiştii care nu sînt direct antrenaţi în munca de proiectare, se vor putea obţine rezultate mai bune în avizarea proiectelor.

După cum ştiţi, la ultima plenară a Comitetului Central s-au discutat pe larg măsurile ce trebuie luate în vederea realizării în condiţii superioare a planului de investiţii. O atenţie deosebită s-a acordat eforturilor pentru reducerea consumului de materiale, îndeosebi a consumului de metal. În legătură cu aceasta trebuie menţionat că proiectele au avut un rol mare în creşterea nejustificată a consumurilor. S-a arătat pe larg aici cum s-a procedat în privinţa aceasta. Este necesar să fie luate măsuri urgente pentru a lichida cu desăvîrşire această stare de lucruri. Proiectantul trebuie să-şi fundamenteze concepţia constructivă a obiectivului industrial, agricol sau social-cultural pe soluţiile cele mai avansate privind nivelul tehnic, consumul de materiale, economicitatea. Poate fi considerat bun numai acel proiect care asigură realizarea obiectivului respectiv cu cel mai mic consum de materiale, care garantează obţinerea celor mai bune rezultate în producţie.

Este necesar ca institutele de proiectări, toţi specialiştii care lucrează în acest domeniu să depună eforturi pentru găsirea soluţiilor care să permită introducerea pe scară tot mai largă în construcţii a materialelor noi, ieftine. În acest sens se impune ca Ministerul Construcţiilor, Ministerul Chimiei, Ministerul Metalurgiei şi Ministerul Construcţiilor de Maşini să se preocupe cu mai multă seriozitate de producerea noilor materiale destinate să uşureze sarcina proiectantului şi a constructorului.

În timpul consfătuirii s-a semnalat faptul că în proiectare nu s-a acordat atenţia necesară cercetării ştiinţifice care să fundamenteze temeinic utilizarea unor procedee constructive noi, că se execută unele lucrări fără ca în prealabil să se fi cunoscut consecinţele pe care le comportă aplicarea unei soluţii. Este, de asemenea de neînţeles de ce unele insuccese nu au făcut obiectul unor analize atente, al unor concluzii. Pentru a avea rezultate tot mai bune trebuie să tragem învăţăminte nu numai din ceea ce este bun, ci şi din ceea ce este rău. Consider că observaţiile făcute aici în această privinţă sînt pe deplin îndreptăţite.

Este necesar ca pe viitor să se acorde toată atenţia organizării muncii de cercetare ştiinţifică, fără de care activitatea de proiectare nu poate să progreseze. Se cere o colaborare mai strînsă între institutele de cercetare şi cele de proiectare, astfel ca rezultatele cercetării să poată fi valorificate în cel mai scurt timp în producţie.

Un obiectiv actual, de mare importanţă, care trebuie să stea în atenţia cercetătorilor din domeniul proiectării, precum şi a colectivelor de proiectanţi, este găsirea şi experimentarea unor soluţii constructive noi, care să permită diminuarea ponderii cheltuielilor pentru construcţii la marile obiective industriale. Trebuie să se ţină seama de tendinţa generală existentă azi pe plan mondial într-o serie de ramuri industriale privind aşezarea unor instalaţii în aer liber. Aceasta ne va permite să dirijăm o parte mai însemnată a fondurilor de investiţii spre insta-

(Continuare în pag. 4)

CUVÎNTAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

la Consfătuirea consacrată activității de proiectare din domeniul construcțiilor

(Urmare din pag. 3.)

lații și utilaje moderne, în vederea perfecționării producției.

În anul care a trecut am avut multe greutăți — sigur nu numai din vina organizațiilor de proiectare — datorită întîrzierilor manifestate în predarea la timp a proiectelor. Trebuie să spunem că și anul acesta se mai manifestă asemenea greutăți. Este necesar să se ia toate măsurile pentru a se urgenta executarea și predarea proiectelor către organizațiile de construcții.

După cum se știe, în ultimul timp au fost luate măsuri pentru simplificarea întocmirii documentației și a avizării proiectelor. A fost înlăturat complet proiectul de ansamblu care răpea o mare parte a timpului afectat muncii de proiectare; au crescut atribuțiunile ministerelor și întreprinderilor în domeniul aprobării documentației tehnice și a proiectelor. Aplicarea în viață a acestor măsuri impune o răspundere sporită din partea organizațiilor de proiectare, a tuturor colectivelor de proiectanți. Studiul tehnico-economic trebuie să răspundă într-o mai mare măsură exigențelor tehnologice, constructive și economice. Va trebui să ajungem în cel mai scurt timp ca studiul tehnico-economic să fie prezentat în mai multe variante; numai astfel se va crea posibilitatea de a se alege proiectul cel mai corespunzător atît din punct de vedere tehnic, cît și din punct de vedere economic. Trebuie să lichidăm cu hotărîre practica actuală cînd proiectul se prezintă într-o singură variantă, cerîndu-se totodată să fie aprobat în cel mai scurt timp și în forma în care a fost prezentat, argumentîndu-se că dacă se solicită o altă soluție nu se mai garantează realizarea la timp a obiectivului. În felul acesta, în mod practic sîntem puși în fața faptului împlinit, în situația de a accepta proiectul așa cum a fost întocmit, neavînd nici o posibilitate de alegere.

Ministerele și întreprinderile care au primit atribuțiuni largi în aprobarea proiectelor trebuie să fie mult mai exigente decît pînă în prezent. Ele trebuie să analizeze cu un înalt simț de răspundere soluțiile ce le sînt prezentate. Simplificarea întocmirii proiectelor, lărgirea atribuțiunilor ministerelor și întreprinderilor cer totodată întărirea controlului din partea C.S.C.A.S., a C.S.P. și a celorlalte organe centrale chemate să asigure înfăptuirea obiectivelor de investiții ale planului cincinal.

Studiile tehnico-economice și proiectele trebuie comparate întotdeauna cu realizările similare obținute în țară și în străinătate. Orice soluție adoptată trebuie să asigure realizarea celor mai buni parametri existenți pe plan mondial, iar fiecare proiect nou trebuie să ducă la îmbunătățirea continuă a acestor parametri. Acolo unde întîmpinăm greutăți, unde nu dispunem de experiența necesară, să apelăm la consultarea altor institute, a altor specialiști din țară, sau chiar la sprijinul și consultarea specialiștilor din străinătate. Să introducem cu hotărîre tot ce este mai bun pe plan mondial. Trebuie să lucrăm în așa fel încît dezavantajul pe care îl avem datorită rămînerii în urmă într-o serie de domenii să fie transformat — dacă se poate spune astfel — într-un avantaj, dezvoltarea economiei țării făcîndu-se pe baza celei mai înalte tehnici contemporane. În acest fel vom grăbi ridicarea economiei României la nivelul țărilor avansate. În această direcție și dumneavoastră, proiectanții, aveți sarcini de mare răspundere și conducerea partidului și statului este încredințată că le veți îndeplini cu cinste.

Sînt cunoscute marile realizări obținute de poporul nostru în toate domeniile construcției socialiste. Economia țării noastre se dezvoltă într-un ritm înalt, an de an urcăm tot mai sus pe calea unei economii moderne, se dezvoltă știința, învățămîntul, cultura, crește nivelul de trai al întregului nostru popor. Unii își pun întrebarea: dacă România are asemenea realizări de ce este necesar să se facă o critică așa de serioasă neajunsurilor? Oare prin critică nu diminuăm imaginea succeselor? Este adevărat, tovarăși, în trecut a existat și la noi părerea că nu e bine să dezvăluim public lipsurile. Nu este exclus să se mai găsească și acum tovarăși care gîndesc astfel.

Trebuie să spunem însă că n-am procedat bine atunci cînd n-am dezvăluit cu toată tăria lipsurile, neajunsurile și greutățile care s-au manifestat în activitatea noastră.

Socialismul este opera conștientă a întregului popor; superioritatea socialismului constă tocmai în faptul că atrage cele mai largi mase populare la construirea conștientă a societății. Dar pentru realizarea acestui deziderat este necesar ca oamenii muncii, întregul popor să cunoască cît mai bine realitatea, să știe ce trebuie făcut în vederea asigurării mersului rapid înainte.

Deși am obținut succese uriașe în toate domeniile de activitate, este necesar să facem încă eforturi mari pentru a ajunge din urmă țările avansate. Nu ne putem permite să așteptăm zeci și zeci de ani pentru a lichida rămînerea în urmă. Cu cît vom ajunge mai iute țările avansate din punct de vedere economic transformînd România într-o țară cu o industrie avansată și o agricultură modernă, cu cît vom acorda mai multă atenție dezvoltării științei, învățămîntului, culturii, ridicării nivelului de trai al întregului popor, cu atît mai iute vom desăvîrși construcția socialismului, vom crea condiții pentru trecerea la comunism. Aceasta este singura cale spre prosperitate și progres, spre bunăstarea întregului popor, spre înflorirea națiunii noastre socialiste.

Dezvăluind cu curaj lipsurile și neajunsurile din munca noastră, mobilizăm întregul popor la lichidarea lor, la înfăptuirea programului elaborat de Congresul al IX-lea al partidului. Prin aceasta nu numai că nu scade prestigiul socialismului, ci, dimpotrivă, se întărește și mai mult.

Se știe că nu există o rețetă gata elaborată despre felul cum trebuie construit socialismul. El se făurește prin lupta și munca maselor largi populare. Experiența noastră proprie, ca și experiența altor țări socialiste, constituie elementul hotărîtor pentru îmbunătățirea continuă a construcției socialiste, pentru dezvoltarea societății în toate domeniile de activitate.

Trebuie să ne fie clar că mersul înainte este strîns legat de lupta continuă împotriva a tot ceea ce este vechi și perimat. Atitudinea critică față de lipsuri, recunoașterea autocritică a greșelilor săvîrșite reprezintă o puternică forță care ajută la lichidarea rămînerilor în urmă, un factor esențial al progresului. În același timp, aceasta constituie o dovadă a forței și tăriei partidului și statului nostru. Realizările nu trebuie să ne împiedice să vedem lipsurile. Trebuie să ne ferim de pericolul automulțumirii și îngîmfării care poate duce la nesocotirea cerințelor dezvoltării sociale. Este necesar să ne perfecționăm continuu activitatea, să ne străduim să cunoaștem și să stăpînim legile obiective ale dezvoltării sociale, nu să ne lăsăm stăpîniți de aceste legi.

Partidul nostru este puternic prin aceea că arată deschis în fața poporului și lucrurile bune și lipsurile și neajunsurile. Aceasta întărește încrederea întregului popor în partid, în politica sa, inspirată de interesele vitale ale patriei noastre, contribuie la întărirea unității partidului, a unității întregului popor în jurul partidului și guvernului.

Dacă nu vom critica cu toată tăria lipsurile, dacă nu vom recunoaște cu curaj unde am greșit, se va admite perpetuarea lipsurilor și aceasta, mai devreme sau mai tîrziu, se va reflecta negativ în dezvoltarea economică-socială a țării. Aceasta poate aduce mari daune economiei socialiste și, implicit, prestigiului socialismului în general.

Criticînd lipsurile din domeniul proiectării, pornim de la dorința de a găsi căile pentru lichidarea lor cît mai rapidă, pentru îmbunătățirea substanțială, hotărîtă a întregii activități. În fața noastră stau sarcini deosebit de mari în anii următori. După cum vă este cunoscut, în viitorii patru ani mai avem de executat un volum de investiții de circa 240 miliarde lei, din care aproape 50 la sută reprezintă construcții-montaje. Realizarea acestor lucrări de deosebită importanță pentru dezvoltarea economiei, culturii, științei, pentru îmbunătățirea condițiilor de viață materiale și spirituale ale oamenilor muncii, depinde în bună măsură de nivelul activității institutelor noastre de proiectare. Iată de ce ținerea acestei consfătuiri a constituit o necesitate practică imperioasă. Cred că în viitor trebuie să organizăm mai des asemenea consfătuiri care se dovedesc foarte utile.

De felul cum sînt concepute și întocmite proiectele unei uzine, unei instituții social-culturale, unui cartier de locuințe, depind și rezultatele finale, atît din punct de vedere economic, cît și arhitectural. Desigur în realizarea proiectelor au un rol de mare însemnătate și constructorii, dar ei, pînă la urmă, sînt chemați să înfăptuiască proiectul conceput de institutele de proiectare. De aici marea răspundere care vă revine dv., proiectanților. Va trebui, desigur, să lărgim atribuțiunile organizațiilor de construcții, dar, cu toate acestea, răspunderea proiectantului nu va scădea. Proiectanții trebuie să cunoască bine toate prevederile planului privind construcțiile industriale și social-culturale din domeniul respectiv de activitate, să fie bine documentați asupra rezultatelor pe care trebuie să le obținem după intrarea în producție a obiectivelor respective, să fie la curent cu experiența acumulată în țările avansate, să o aplice cu pricepere, în mod creator la condițiile noastre. Valorosul corp al proiectanților din țara noastră va trece fără îndoială cu toată hotărîrea la înfăptuirea marilor sarcini care îi revin.

Îmbunătățirea continuă a muncii de proiectare reprezintă o preocupare de prim ordin a partidului nostru. Organizațiile de partid au și în această privință un rol însemnat, mai cu seamă în stimularea eforturilor de perfecționare a acestei activități. Ele trebuie să aducă o contribuție sporită la întărirea controlului asupra calității proiectelor, a eficacității lor economice și tehnice, să sprijine institutele de proiectare în încadrarea cu specialiști de înaltă calificare.

Vreau să subliniez necesitatea valorificării depline a rezultatelor consfătuirii, a schimbului de opinii deosebit de fructuos care a avut loc aici. Institutele de proiectare, C.S.C.A.S., organele de partid și de stat trebuie să dea cea mai mare atenție criticilor, observațiilor, propunerilor și sugestiilor făcute de participanții la discuții, luării urgente a măsurilor ce se impun în lumina concluziilor și învățămintelor desprinse din dezbateri, în vederea perfecționării continue a activității de proiectare, ridicării sale la nivelul cerințelor economiei noastre naționale în plin progres.

Stimați tovarăși,

Proiectantul este un adevărat creator și artist; în tot ce concepe trebuie pusă imaginație, îndrăzneală, un dezvoltat simț al realității, al proporțiilor. Opera realizată de proiectant are o deosebită importanță socială. Sîntem convinși că proiectanții vor depune eforturi și mai mari pentru ca obiectivele în a căror concepție este întruchipată puterea lor creatoare, să corespundă în măsură tot mai mare exigențelor crescînde ale poporului nostru, să fie la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial.

Trebuie să fie un titlu de mîndrie pentru fiecare proiectant de a elabora lucrări care să asigure o valorificare maximă a mijloacelor de care dispune țara noastră, să aducă o contribuție cît mai mare la creșterea avuției naționale, a bunăstării întregului popor. În felul acesta va spori și mai mult contribuția dumneavoastră, a proiectanților, la înfăptuirea programului elaborat de Congresul al IX-lea al partidului. Astfel vă veți putea îndeplini îndatoririle mari ce le aveți față de popor, față de patria noastră socialistă.

Vă urez din toată inima, dragi tovarăși, succese tot mai mari în munca dumneavoastră.

(Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost subliniată în repetate rînduri de aplauzele puternice, îndelungate ale asistenței)

CONSFĂTUIRE CONSACRATĂ ACTIVITĂŢII DE PROIECTARE ÎN DOMENIUL CONSTRUCŢIILOR

Din intervenţiile participanţilor la discuţii

Pe marginea referatului „Cu privire la asigurarea cu documentaţie tehnică a lucrărilor de investiţii şi măsurile pentru îmbunătăţirea activităţii de proiectare", *prezentat de tovarăşul PETRE BLAJOVICI, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, la Consfătuirea consacrată activităţii de proiectare în domeniul construcţiilor, au luat cuvîntul numeroşi participanţi. Redăm principalele probleme dezbătute:*

• DETALIILE DE EXECUŢIE — REZOLVATE DE CONSTRUCTOR

I. FĂTĂCEANU
director I.P.C.M.

ÎMBUNĂTĂŢIRILE aduse în domeniul organizării muncii de proiectare în ramura constructoare de maşini, prin stabilirea pentru perioada 1966—1970 a unui plan-cadru de proiectare şi prin elaborarea unor studii de profilare pentru principalele subramuri, au creat condiţii ca la sfîrşitul lui 1966 volumul proiectelor de execuţie predate de institutul nostru pentru investiţiile din acest an, să fie de peste 90%. Această situaţie nu o considerăm mulţumitoare, deoarece unele obiective nu au încă proiectele de execuţie asigurate, sau le au numai parţial.

Întregul colectiv al institutului îşi concentrează eforturile pentru ca la 31 martie 1967 majoritatea şantierelor întîrziate să poată fi deschise. De asemenea, prin măsurile ce le vom lua în cursul acestui an, vom elabora şi preda în termen util toate studiile tehnico-economice şi proiectele de execuţie, necesare perioadei 1967—1970.

Cu toate măsurile luate, încărcarea capacităţii noastre de proiectare este foarte mare, fapt pentru care ne propunem în viitor să aplicăm pe scară mai largă proiectele tip şi refolosibile, printr-o mai strînsă legătură cu institutele care elaborează astfel de documentaţii, să acordăm o atenţie sporită raţionalizării muncii prin simplificarea formei de prezentare a lucrărilor, ca şi prin mecanizarea lor.

O cale pentru sporirea capacităţilor de proiectare, atît în institutul nostru, cît şi la celelalte institute este aceea ca o serie de detalii de execuţie să nu mai fie incluse în proiect, ci rezolvate de către întreprinderile de construcţii-montaj, prin grupe de proiectare legate de şantiere. Întărirea birourilor de proiectare ale beneficiarilor este, de asemenea, un mijloc de degrevare a institutelor centrale, prin trecerea elaborării lucrărilor de valori şi importanţă mai redusă la aceste colective.

Pe baza experienţei şi învăţămintelor cîştigate în etapa actuală, ne propunem ca, încă din anul 1968, să trecem la elaborarea lucrărilor premergătoare şi studiilor necesare pentru întocmirea unor planuri-cadru de proiectare corespunzătoare, pe ramuri.

În spiritul indicaţiilor primite, ca şi a legislaţiei recente, considerăm că trebuie întărită răspunderea individuală şi colectivă a proiectanţilor şi, în paralel, simplificată formularistica greoaie şi lichidată lipsa de operativitate în: elaborarea planurilor de subproiectare, întocmirea formelor de decontare ale lucrărilor de proiectare şi de investiţii, stimularea proiectanţilor şi executanţilor în realizarea investiţiilor.

• TERMENE SCURTE PENTRU ATINGEREA PARAMETRILOR PROIECTAŢI

N. POPA
director I.P.C.M.C.

CONSIDERĂM că în problema documentării şi prospectării, direcţiile tehnice ale titularilor de investiţii trebuie să depună o muncă mai organizată şi să dea dovadă de mai multă răspundere în asigurarea la timp a condiţiilor ce trebuie create pentru începerea şi desfăşurarea normală a procesului de proiectare. Mai sînt din păcate cazuri în care direcţiile tehnice cer trecerea la elaborarea STE, fundamentarea investiţiilor pe bază de date sumare şi a unor teme necorespunzătoare. De asemenea, nu excludem răspunderea pe care o are proiectantul.

În afară de aceasta, socotim că pot fi mai bine valorificate rezervele de capacitate existente în institutul nostru. Pe această cale ne-am propus să îmbunătăţim structura organizatorică, prin regruparea unor colective de proiectanţi din specialităţi deficitare şi prin îmbunătăţirea raportului existent dintre cadrele cu pregătire superioară şi medii.

Institutul nostru este organizat pe şase sectoare de activitate dintre care patru tehnologice. Încă din anul 1966 am prezentat propuneri pentru împărţirea institutului în două. La propunerea noastră, am primit răspunsuri contradictorii: C.S.C.A.S. a dat aviz pozitiv, în timp ce C.S.P. a dat aviz negativ. Considerăm şi astăzi problema tot atît de actuală, poate chiar mai acută. De aceea, **cred că este timpul să pornim cu mai mult curaj pe linia specializării muncii de concepţie în acest sector.**

Din experienţa de pînă acum rezultă că la **o serie de obiective proiectate şi realizate în ultimii ani în industria materialelor şi prefabricatelor de contrucţii la care nu s-au atins unii indicatori tehnico-economici la termenele stabilite, una din cauzele principale este aceea a modului insuficient în care a fost organizată şi acordată de către proiectanţi asistenţa tehnică necesară.** Pentru reglementarea acestei situaţii şi, în conformitate cu indicaţiile primite recent, Ministerul Industriei Construcţiilor a organizat colective de specialişti. Acestea, împreună cu proiectanţii care au conceput instalaţiile, analizează fiecare investiţie în parte şi iau măsuri pentru atingerea tuturor parametrilor proiectaţi.

Urmărind uşurarea construcţiilor şi crearea condiţiilor unei industrializări maxime, proiectăm în institutul nostru unităţi ce vor realiza încă în acest cincinal produse ceramice de dimensiuni mari, cu greutate specifică redusă şi eficienţă sporită în construcţii.

• PENTRU STUDII — APARATURĂ NECESARĂ DE LABORATOR

M. CHIVULESCU
director tehnic I.S.P.I.F.

AVÎND în vedere creşterea continuă a volumului investiţiilor, este necesar să se asigure o creştere corespunzătoare şi a volumului de studii, predarea la timp şi cu precizia corespunzătoare a tuturor elementelor necesare întocmirii proiectelor. În acest scop, se impune dotarea cu mijloacele necesare realizării studiilor la nivelul cerut de tehnica mondială.

Atunci cînd lucrările se desfăşoară în terenuri desfundate, deplasarea utilajelor este anevoioasă. Astfel sînt necesare utilaje mecanice autopurtate care să asigure o productivitate sporită şi un grad de mobilitate ridicat. O greutate pe care o resimţim este lipsa aparaturii moderne de laborator şi studii, care să permită valorificarea optimală a posibilităţilor de cercetare şi interpretare a datelor ce s-ar putea obţine prin studii geofizice. De asemenea, este necesară procurarea aparaturii de laborator pentru încercarea fizico-mecanică a rocilor, a unei aparaturi mobile pentru determinări directe pe teren.

Privitor la relaţiile dintre proiectare şi unităţile beneficiare, este imperios utilă rezervarea timpului necesar desfăşurării în bune condiţiuni a studiilor de teren. În acest scop, beneficiarii trebuie să-şi definească în mod detaliat proiectele şi studiile ce le sînt necesare şi să creeze fonduri de rezervă care să permită trecerea la întocmirea studiilor, anticipat proiectării, concomitent cu asigurarea continuităţii între fazele de proiectare.

Este necesar să se analizeze posibilitatea înfiinţării unei întreprinderi specializate în executarea fundaţiilor de adîncime, cunoscînd că improvizaţiile şi tehnologiile de lucru adoptate în mod izolat de actualele întreprinderi de execuţie, nu pot conduce la rezultate bune. De asemenea, pentru îmbogăţirea materialului documentar şi prevenirea accidentelor ce pot interveni în exploatarea obiectelor proiectate, este necesară organizarea urmăririi în timp a comportării lucrărilor executate, pentru analiza justeţei concluziilor de studii şi a soluţiilor de proiectare adoptate.

• ORGANIZARE — ÎN FUNCŢIE DE CERINŢE

D. CĂNILĂ
director I.P.R.O.S.I.N.

ESTE cunoscut efortul valutar pe care-l face statul nostru pentru importul de licenţe şi procese tehnologice şi pentru engineering-ul (asistenţa tehnică la montaj şi funcţionare pînă la atingerea capacităţii proiectate) prestat de firmele străine. Considerăm că institutul nostru ar trebui organizat în aşa fel, încît să preia operaţia de engineering, atît pentru unităţile pe care le proiectăm pe bază de tehnologie proprie, cît şi, atunci cînd va fi cazul, pe bază de licenţă cumpărată pentru anumite unităţi.

Pentru a prelua această operaţie, sînt necesare însă unele măsuri imediate. În prezent, la stabilirea listei în discuţiile cu furnizorii străini, participă unii delegaţi, pentru ca apoi avizarea să se facă de către alte persoane. În unele cazuri, după trecerea unui timp, utilajele avizate a fi fabricate în ţară sînt apoi refuzate de către uzinele Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini. **Apare, deci, necesitatea ca delegaţii care iau parte la contractare să aibă împuternicirea şi pentru a hotărî.** Acelaşi lucru cerem şi de la alte organe centrale, care urmează să avizeze listele separatoare de utilaje, cum ar fi Comitetul de Stat al Planificării, Comisia centralizată de avizare a utilajelor. Pentru a putea întocmi o documentaţie corespunzătoare este necesar ca, utilajele pentru care urmează să fie prevăzute proiecte, să aibă fixate preţuri. **Propunem ca Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini** (pentru utilajele şi materialele din ţară) şi **Ministerul Comerţului Exterior** (pentru cele din import) să **editeze semestrial cataloage de preţuri pentru uzul institutelor de proiectare şi al celorlalte organizaţii, care întocmesc devize aferente lucrărilor de investiţii.**

Reglementarea de astăzi a importului simplu este greoaie şi necesită angrenarea unui şir de organizaţii (ministerul beneficiar, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, Ministerul Comerţului Exterior). Aceasta diluează responsabilitatea şi provoacă întîrzieri în elaborarea documentaţiilor pentru obiectivul de investiţii propus. Dacă se are în vedere că, în general, importul necesar instalaţiei afectează cel puţin trei sau patru întreprinderi ale Ministerului Comerţului Exterior, se pot întrevedea dificultăţile şi timpul necesar realizării acestei coordonări. **Pentru importul simplu, unde proiectarea proprie capătă o pondere considerabilă, propunem ca institutul nostru să se organizeze după sistemul firmelor engineering.** În principiu, această organizare ar trebui să acorde institutului anumite drepturi şi responsabilităţi în domeniul relaţiilor cu firmele furnizoare străine, atît prin corespondenţă, cît şi prin deplasări operative la sediul furnizorului, lărgirea competenţei proiectării în privinţa cererilor de oferte şi a clarificării directe cu furnizorii străini a părţii tehnice a ofertelor, rămînînd ca, prin organele comerţului exterior, să se finalizeze numai partea comercială.

• DE LA ÎNCEPUT TEME DEFINITIVE

N. RUSU
director I.P.L.

ÎN munca specialiştilor de la planşetă, o problemă de cea mai mare importanţă este stabilirea temei de proiectare. Lipsa de claritate a acesteia, completarea sau modificarea ei pe parcursul elaborării proiectelor, lungeşte ciclul de proiectare, influenţează alegerea şi fundamentarea soluţiilor de ansamblu şi a caracteristicilor utilajelor.

Forma de pînă acum de elaborare a temei şi avizarea ei pe parcursul proiectării în condiţiile a două faze, permitea unele îmbunătăţiri în faza a doua. În acest caz se irosea doar capacitatea de proiectare. În condiţiile unei singure faze — aşa cum s-au făcut propuneri la consfătuire — asemenea modificări nu mai sînt posibile deoarece se pot răsfrînge nefavorabil direct asupra investiţiei.

Pentru viitor, **propun să se analizeze şi să se reglementeze din timp conţinutul şi modul de elaborare a temelor, pentru a se asigura corelarea acestora cu necesităţile de dezvoltare a ramurilor care utilizează noile produse.** O temă trebuie să izvorască dintr-un studiu de perspectivă şi să se încadreze într-un plan de dezvoltare a ramurii, alcătuit pentru o perioadă mai mare decît un singur cincinal. De asemenea, ea trebuie să conţină minimum următoarele date: capacitatea de producţie şi etapele de producţie; sortimentul cantitativ şi calitativ; termenul de realizare (final şi pe etape); amplasamentul şi natura obiectivului (dezvoltare sau unitate nouă); modul de asigurare cu materii prime; condiţii de livrare a produselor finite către consumatori.

O altă problemă este aceea a găsirii unor căi pentru **îmbunătăţirea legăturii între institute. Pentru extinderea experienţei înaintate, propun apariţia unei publicaţii care să trateze problemele proiectării.** O astfel de publicaţie ar permite totodată şi discutarea formelor de organizare a proiectării şi ar conduce şi la luarea unor măsuri în domeniul proiectării, a utilizării materialelor noi, a normativelor şi a altora cu caracter general.

• TIPIZAREA — ELEMENT PRINCIPAL ÎN SCURTAREA TIMPULUI DE PROIECTARE

P. VERNESCU
director tehnic I.P.C.T.

FOLOSIREA proiectelor tip este insuficientă datorită faptului că o serie din cele planificate a fi realizate de către diferite institute, nu au fost finalizate sau sînt întîrziate. Totuşi, **actualul volum de proiecte** (inclusiv ultimele aprobate) **poate contribui într-o măsură mult mai largă la realizarea investiţiilor dacă s-ar dovedi un mai mare interes pentru utilizarea lor.**

S-a arătat în mod just necesitatea ca tipizarea să se extindă în cît mai multe domenii industriale şi să se elaboreze cît mai multe proiecte tip. Este însă necesar să nu se uite că în această acţiune unul din principalele roluri ale tipizării este acela de a genera posibilitatea executării în serie a diferitelor părţi componente ale construcţiilor.

În problema scurtării duratei de proiectare şi de execuţie, se poate face şi mai mult, dacă ne referim la întreg ciclul care trebuie parcurs pînă la realizarea investiţiei. Astfel, **dacă după stabilirea procesului tehnologic, prin studiul tehnico-economic, se poate alege tipul de construcţie, sau a unor părţi de construcţie, după cataloage de secţiuni tip, atunci restul proiectării** (pe documentaţie economică) **se simplifică foarte mult.**

În continuare, vorbitorul a arătat că **este necesar ca producătorii de elemente de construcţii, din orice material** (beton, metal, material plastic etc.) **să organizeze în cadrul unităţilor industriale „nuclee-pilot", în care să se poată realiza nelegat de producţia curentă tot felul de prototipuri necesare experimentărilor şi verificării soluţiilor noi adoptate în proiectare.** Aceste nuclee-pilot, dotate în mod corespunzător (personal, utilaje, fonduri), vor trebui să facă faţă în mod operativ cerinţelor proiectării şi cercetării.

(Continuare în pag. 6)

CONSFĂTUIRE CONSACRATĂ ACTIVITĂȚII DE

(Urmare din pag. 5)

• SPORIREA CAPACITĂȚILOR DE PROIECTARE

Gh. COJOCARU
director tehnic I.P.I.U.

INSTITUTULUI de proiectări al industriei ușoare îi revine sarcina ca în acest an să predea circa 2 650 proiecte de execuție, adică o medie de circa 220 de proiecte pe lună. În afară de acestea, urmează să predea 44 studii tehnico-economice și să se întocmească un număr de proiecte-tip.

Pentru realizarea lor, ținînd seama de experiența anului 1966, s-au luat o serie de măsuri pentru sporirea capacității de proiectare și a productivității muncii.

Principalele măsuri aplicate în cursul anului 1966 și care urmează să fie adîncite în 1967, sînt :

— clarificarea fazelor de proiectare și îmbunătățirea activităților șefilor de proiecte, în scopul asigurării desfășurării ritmice a procesului de proiectare ;

— orientarea perseverentă spre utilizarea de proiecte refolosibile, directive și tip. În 1966, s-a reușit tipizarea unor structuri prefabricate cu un mare grad de industrializare pentru necesitățile industriei textile, fapt care a permis realizarea de suprafețe mari de construcții cu eforturi mici de proiectare ;

— ridicarea calificării cadrelor medii, prin cursuri organizate la nivel de institut, pe specialități, și la locul de muncă, sub îndrumarea cadrelor din ateliere și supravegherea șefilor de atelier și membrilor C.T.I.

Existența unor cadre de specialitate în provincie, a permis înființarea și dezvoltarea a două noi filiale ale I.P.I.U. în orașele Cluj și Iași. În aceste două filiale s-a creat o capacitate de proiectare de circa 320 000 ore.

O altă problemă majoră care stă în atenția institutului nostru este aceea a sporirii eficienței economice a investițiilor. Pentru aceasta ne orientăm spre reducerea ponderii construcțiilor în totalul valorii investiției, mărirea gradului de ocupare a terenurilor utilizate, sporirea productivității și îmbunătățirea indicatorilor economici propriu-ziși.

• ÎMBUNĂTĂȚIREA DOCUMENTAȚIEI GEOLOGICE

E. MILIȚESCU
director tehnic I.P.R.O.M.I.N.

PRINCIPALA măsură luată de Ministerul Minelor în cursul anului 1966 în domeniul proiectărilor a fost degrevarea institutului central de o serie de proiecte de execuție, prin înființarea unor organizații pe lîngă marile unități miniere (Valea Jiului, Oltenia, Baia Mare, Deva, Cluj) care au și elaborat circa 30% din documentațiile necesare investițiilor pe anul 1967. În cursul acestui an, capacitatea acestor organizații va fi sporită.

În industria minieră, principala bază de proiectare o formează documentația geologică. Elaborarea acestor documentații necesită, de regulă, un timp îndelungat pentru efectuarea unor lucrări laborioase, precum și o interpretare cît mai exactă a datelor de teren. În această direcție, se întîmpină însă unele neajunsuri : o serie de documentații geologice nu sînt predate din timp, sau sînt incomplete ; datele documentațiilor geologice se schimbă uneori chiar în timpul elaborării proiectelor în fază de STE ; interpretarea și valorificarea în proiectare a bazelor geologice nu se face în toate cazurile la nivelul corespunzător (în special trecerea de la rezerve geologice la rezerve industriale din care se obține producția-marfă).

Înlăturarea tuturor acestor neajunsuri presupune adoptarea unor măsuri comune între Ministerul Minelor și Comitetul Geologic. Între acestea s-ar număra : **întocmirea unor proiecte de explorări geologice pe perioade mai lungi, care să permită, pe lîngă evidențierea unor rezerve ce pot sta la baza proiectării și determinarea perspectivei de creștere în viitor a bazelor de materii prime ; stabilirea unor criterii de transformare a rezervelor geologice în rezerve industriale diferențiate pe tipuri de zăcăminte, în funcție de tehnologiile de extracție posibile de aplicat etc.**

Nivelul tehnic al investițiilor din industria minieră este direct legat și de valorificarea în proiectare a rezultatelor cercetărilor științifice asupra tehnologiilor de extracție și de preparare. **Alegerea soluțiilor celor mai economicoase depinde și de o bună documentare a proiectanților.** În acest sens, măsurile pe care ne propunem să le luăm ar fi în principal : **organizarea unor schimburi de experiență între proiectanții care lucrează în sectoare diferite, dar în aceeași specialitate ; obligativitatea ca cel puțin șefii de proiect să cunoască o limbă străină de circulație mondială, prin organizarea unor cursuri în institut ; alegerea mai temeinică a cadrelor, care sînt trimise pentru documentare sau specializare în străinătate ; realizarea unor legături directe mai largi cu institute similare din străinătate pentru schimb de documentare.**

• FOLOSIREA MAI BUNĂ A TIMPULUI DE LUCRU

F. IORGULESCU
directorul I.S.P.H.

HIDROENERGETICA este una din ramurile care urmează să se dezvolte mult în țara noastră. În realizarea importantului program de electrificare, un rol de seamă revine institutului nostru.

Prin proiectare și stabilirea unor tehnologii corespunzătoare, putem să contribuim la realizarea unor lucrări mai economice și la scurtarea termenelor de executare. Din acest punct de vedere, esențială este dotarea cu utilaje corespunzătoare. Rezultatele obținute prin folosirea unor mijloace de transport de mare capacitate la executarea ultimelor două hidrocentrale de pe Bistrița-aval, sînt concludente. De aceea, **socot că ar trebui să se studieze și la noi în țară oportunitatea folosirii camioanelor de mare capacitate, care să deservească lucrările de transport.** De asemenea, **o altă cale, care poate contribui la scurtarea termenelor de execuție și la mai buna organizare a lucrărilor de construcții-montaj, este aceea a aplicării metodei drumului critic.**

Calea cea mai importantă de mărire a capacității de proiectare este mărirea productivității muncii. Măsurile luate în ultimul timp de partid și de stat, sînt de natură să simplifice munca noastră, ne permit să ne concentrăm mai mult forțele asupra studierii eficienței economice, a găsirii unor soluții tot mai corespunzătoare. Totodată, noul sistem de decontare, în curs de pregătire, va avea darul să contribuie la descongestionarea unor cadre din institutele de proiectare de rezolvarea unor probleme cu caracter administrativ, dîndu-le posibilitatea să se ocupe mai mult de activitatea specifică muncii lor.

În domeniul sporirii productivității muncii, un mare rol îl joacă cointeresarea materială. În acest sens, se impune folosirea mai bună a actualului sistem de premiere. De asemenea, același număr de proiectanți din institutele de proiectare ar putea să fie utilizat mai bine dacă personalul auxiliar ar fi mai numeros.

• PLATFORME COMUNE DE ACTIVITATE PENTRU MAI MULTE INSTALAȚII

Marcel TIMUȘ
directorul I.P.I.P.

IN cadrul Ministerului Industriei Petrolului se folosesc un număr mare de proiecte tip și detalii refolosibile și pe această linie va trebui să mergem în continuare. **Propunem să se întocmească cataloage cu aceste desene și detalii refolosibile, care, difuzate la constructor și beneficiar, permit reducerea volumului de proiecte editate și livrate de către institutele de proiectare.** Propunem de asemenea ca **la proiectele tip, adaptarea la condițiile terenului, să fie făcută de către beneficiar în colaborare cu constructorul, iar contractarea dintre beneficiar și constructor să se facă la prețuri ferme.**

Cunoașterea planului de investiții pe o perioadă mai lungă — așa cum s-a procedat începînd din anul trecut — permite proiectantului să aleagă din timp tehnologia de **fabricație și să se oprească asupra instalațiilor corespunzătoare nivelului tehnic mondial și, totodată, să utilizeze larg proiectele existente.** Astfel, la Rafinăria Pitești — obiectiv important de realizat în acest cincinal — Ministerul Petrolului a întrebuințat nu numai proiecte-tip și refolosibile, dar a preluat, în baza experienței din țară, proiecte complexe existente pe care le-a adaptat la prelucrarea țițeiului sulfuros din import.

O altă sarcină importantă ce stă în atenția noastră este reducerea, la minimum posibil, a suprafețelor de teren pentru noile obiective. În acest sens, noi acționăm pe două căi și anume : comasarea instalațiilor în complexe mari de prelucrare, care să concentreze pe o platformă comună mai multe instalații tehnologice diferite și revizuirea actualelor normative PCI și NPS în sensul reducerii distanțelor dintre obiective. Aceste două căi conduc la economii de metal, consum de energie electrică și de căldură, de suprafețe de teren arabil scoase din circuitul agricol și micșorează cheltuielile de exploatare și întreținere. Pe această linie va trebui să mergem cu mai multă hotărîre și pe viitor.

În instalațiile din industria de petrol o pondere mare o reprezintă metalul sub formă de țevi și profile laminate. În cursul anului 1966, de pildă, în sectorul de foraj-extracție, au fost prevăzute 21 500 tone de material tubular. Dintr-o analiză a reieșit că, **din lipsa sortimentului corespunzător prevăzut în STAS, peste 50% din conducte au trebuit să fie supradimensionate, folosindu-se grosimea imediat superioară. Dacă s-ar fi obținut material tubular cu grosimi de pereți inferiori celor produse în prezent, s-ar fi realizat o economie de peste 500 tone de metal.** De asemenea, dacă pentru aceeași dimensiune nominală de profil laminat ar exista 2—3 variante — în funcție de greutatea pe metru liniar — ar exista posibilitatea realizării unei economii de metal la construcțiile metalice.

• ECONOMICUL STRÎNS ÎMPLETIT CU TEHNICUL

T. HORVATH
vicepreședinte al Băncii de Investiții

ANUL 1967 are, față de trecut, condiții superioare de asigurare cu documentație, condiții care s-au și reflectat în asigurarea proiectelor în proporție de circa 80% pentru volumul de lucrări ce este de executat în acest an. Existau posibilități pentru a se obține și mai mult ? Apreciez că da.

Consider util să subliniez că în realizarea în bune condițiuni și la termen a parametrilor proiectați, un loc important îl ocupă stabilirea pe baze reale a acestora încă din faza de proiectare. În această privință se constată însă cazuri, și nu rare, de parametri eronați stabiliți de proiectanți, care nu pot fi realizați. De aici situația că unele investiții care prezentau în proiecte o eficiență înaltă și aprobate ca atare, se dovedesc, în final, mai puțin rentabile. În asemenea cazuri, economia națională, după ce a făcut eforturi pentru realizarea acestora, este obligată să mai facă alte cheltuieli pentru eventualele investiții suplimentare sau pentru acoperirea pierderilor înregistrate.

Este necesar ca proiectanții să asigure elaborarea unor astfel de documentații care să prezinte toate garanțiile de realizare a efectelor economice preconizate. Pentru aceasta, să se acorde o atenție mult mai mare, ca pînă în prezent, tuturor aspectelor economice.

Îmbunătățirea activității economice a proiectanților ar elimina în mai mare măsură aspecte ca cele amintite privind nerealizarea indicatorilor aprobați, precum și cazuri de evaluări nereale a costului investițiilor, care, ulterior angajării acestora, duc la cheltuieli mult sporite. **La fundamentarea uneori insuficientă a laturii economice a proiectelor, contribuie într-o măsură însemnată actualul sistem de cointeresare a proiectanților, care este legat de predarea în termen a documentației și de calitatea acesteia — calitate stabilită în faza de concepție — dar neconfirmată de realitate.** În asemenea situație, proiectantul nu este mobilizat în materializarea proiectului elaborat pînă la punerea în funcțiune și mai puțin în atingerea parametrilor proiectați. **Legarea cointeresării proiectanților de materializarea concepțiilor din proiect, precum și sporirea acestei cointeresări în condițiile realizării unor proiecte de înaltă eficiență economică, ar conduce la elaborarea unor proiecte de calitate superioară, la o mai mare certitudine în obținerea rezultatelor economice scontate.**

Consider că pe linia adoptării unor măsuri în diferite domenii ale activității de proiectare, este necesar ca C.S.C.A.S., C.S.P., Ministerul Finanțelor și Banca de Investiții să dea dovadă de mai multă receptivitate la solicitările și propunerile care se fac.

• DELIMITAREA MAI PRECISĂ A RĂSPUNDERILOR ȘI COINTERESAREA MATERIALĂ

A. ALTMAN
director I.P.I.A.

REDUCEREA reală a costurilor lucrărilor de construcții-montaj, nu este favorizată suficient de reglementările în vigoare. **Metodologia actuală de planificare a forțelor de muncă și sistemul de cointeresare materială la întreprinderile de construcții, nu constituie stimulente pentru reducerea prețului de deviz și a prețului de cost al acestora.** Din contră, această metodologie împinge organizațiile de construcții să caute mijloacele pentru a determina organizațiile de proiectare și beneficiarii de lucrări să prevadă sau să accepte devize cu valori cît mai ridicate.

În privința încadrării în valorile aprobate, constructorul nu are nici o răspundere. În prezent, singurul organ care are o răspundere concretă în această privință este proiectantul. De combativitatea lui depinde aproape exclusiv contracararea tendințelor constructorului de a mări valoarea de deviz. Beneficiarul, cu rare excepții, este alături de constructor și susține toate pretențiile și justificările acestuia.

Cele arătate nu îmbrățișează, desigur, toate aspectele problemei ; dar din ele se desprinde necesitatea de a se găsi o reglementare care să delimiteze mai bine răspunderile și să mobilizeze toate forțele în direcția reducerii efective, atît a prețurilor de deviz, cît și a prețului de cost pe șantiere. În acest scop, propun să fie luat în considerație următorul complex de măsuri :

Organizația de proiectare să întocmească numai antemăsurătorile însoțite de precizările tehnice necesare. Devizele să fie întocmite de constructori, acestea putînd să fie denumite eventual „Deviz-ofertă". Ele să fie verificate de proiectant, de data aceasta ca organ consultativ al beneficiarului, să se judece divergențele și să se definitiveze valoarea de deviz a lucrării sau a obiectului. **Valoarea stabilită să constituie preț ferm de contractare, fără posibilități de revizuire decît în cazul de reașezări de prețuri sau alte influențe similare, legiferate în mod special.**

Pentru ca această metodologie să nu conducă la întîrzieri în începerea lucrărilor și totuși să existe timp suficient pentru o muncă de calitate, la stabilirea prețurilor definitive de către constructor, lucrările trebuie să fie începute pe baza proiectului aprobat de beneficiar din punct de vedere tehnic și, eventual, pe baza devizelor-ofertă. Finanțarea să se facă prin creditare de către Banca de Investiții într-o perioadă de 3 luni. În acest timp, să fie rezolvate toate divergențele și să se stabilească prețul ferm al lucrării. Dacă acest lucru nu se realizează în cele 3 luni, lucrările să fie creditate în continuare, dar de această dată cu dobînzi penalizatoare, suportate în părți egale de constructor și proiectant și imputabile persoanelor care au întîrziat în mod nejustificat rezolvarea.

Economiile provenite din reducerea costului investiției să fie rezolvate în felul următor : un anumit procent din economiile între valorile aprobate, sau alte criterii de la care se pleacă, și „devizele-ofertă" să fie împărțit într-un raport fix între proiectant, constructor și beneficiar, respectiv organele de specialitate din forul tutelar al beneficiarului ; un anumit procent din economiile ce se realizează între valoarea devizului-ofertă și valoarea prețului ferm de contractare să fie împărțit, de asemenea, într-un raport fix între proiectant, beneficiar, organele de specialitate ale forului tutelar al beneficiarului și al constructorului.

Economiile pe care constructorul le realizează față de prețurile ferm contractate să fie cuprinse în criteriile de premiere din organizația de construcții la toate nivelele.

PROIECTARE ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR

• COLECTIVE COMPLEXE PENTRU ELABORAREA S. T. E.

N. IONESCU
director I.S.P.E.

GRADUL de acoperire cu proiecte de execuție a planului de investiții pe anul 1967 la lucrările ale căror documentații sint intocmite de institutul nostru, este de 95%, cu mențiunea că pentru construcția drumurilor forestiere și pentru lucrările în continuare ale industriei lemnului, proiectele sint predate în totalitate. Lucrările noi, ce urmează a fi atacate în anul 1967, sint acoperite abia în proporție de 52%.

În scopul imbunătățirii situației, pe lingă urgentarea contractării, **propun să se analizeze și să se găsească soluții pentru stabilirea unui contact operativ între institut și furnizorii străini, limitat la problemele de documentație, care să permită, după incheierea contractului, transmiterea și primirea datelor în termenele cele mai scurte și chiar elaborarea în comun, la noi sau la furnizor, a unor părți de specialitate.**

Pentru imbunătățirea activității de proiectare, noi am inscris în planul M.T.O. pe acest an unele acțiuni organizatorice și anume: folosirea în continuare și perfecționarea metodelor de muncă, experimentate cu bune rezultate anul trecut, cum sint: participarea șefului de proiect la elaborarea temelor alături de beneficiar; elaborarea STE în colective complexe; reactualizarea STE pe baza recomandărilor din avize; consultarea pe parcurs a organelor C.S.C.A.S., pentru a avea mai multă siguranță de acceptare a lucrărilor ce se găsesc la avizare etc.

Susținem și noi propunerea făcută de alți vorbitori de a se analiza imbunătățirea sistemului de planificare în activitatea de construcții și, mai ales, simplificarea modului de contractare și decontare, fie pe bază de indicatori, fie de devize-oferte intocmite de constructori in urma antemăsurătorilor date de proiectant.

• ARTA DE A CONSTRUI

acad. A. BELEȘ

CONSIDER foarte utilă convocarea acestei consfătuiri, intrucit, totdeauna se găsește loc pentru imbunătățire, pentru progres, pentru dezvoltarea măiestriei de a construi.

Care sint aspectele sub care trebuie să privim noi problema proiectării în domeniul construcțiilor? După părerea mea, sint două: primul se referă la realizarea de construcții cit mai bune, cit mai plăcute, cit mai economice cu putință și al doilea este legat de mai buna utilizare a forțelor noastre de proiectare.

Pentru realizarea unor construcții noi, corespunzătoare, mai adecvate, **problema fundamentală este cea a economiei construcțiilor.** Cind spun cuvintul **economic**, înțeleg nu numai prețul de cost, ci și infăptuirea în condițiunile cele mai avantajoase a funcțiunilor pentru care este destinată construcția respectivă. Aici problema principală este economisirea materialului folosit. Noi utilizăm adesea pentru aceleași lucrări, aproape de două ori mai mult material decit alte țări. Este un decalaj prea mare.

Cum am putea realiza aceste economii? În primul rind, **pe calea reducerii greutății proprii**, cum spunem noi „greutatea moartă", care nu aduce nimic bun, dar care încarcă costul.

Un domeniu în care, de asemenea, am putea acționa mai mult, este **folosirea unor materiale de calitate superioară.** La un oțel cu marcă mai bună, de exemplu, rezistențele pot fi cu 50% mai mari, deci un consum de material mai mic. Sau se pot folosi fire de înaltă rezistență pentru betoanele precomprimate, care permit solicitări la eforturi de 5—6 ori mai mari. Poate ar fi bine să examinăm posibilitatea utilizării pe o scară mai întinsă a aluminiului. Și aici este un domeniu de foarte mare valoare — aluminiul cintărește a treia parte din greutatea oțelului.

În ceea ce privește betoanele, aș spune că în mod curent în străinătate se fabrică betoane de 500 kg/cmp, iar noi cind ajungem la 200 kg/cmp spunem că am realizat un lucru bun. Nu este nevoie de prea multe eforturi ca să realizăm un asemenea beton de calitate superioară. Foarte multe se pot face și în domeniul fundațiilor. Eu sint de părere că nu trebuie să mărim coeficientul de siguranță prea mult. Totul trebuie făcut cu multă cumpănire, pe bază de experiență.

Tot în **domeniul realizării economiilor, un alt aspect principal il prezintă așa-zisa normalizare.** Cu aceasta se exagerează, de multe ori. Cite o dată mergem cu încălcările mult prea departe de coeficientul admis. Alte ori se introduc metode — ca de exemplu pentru seismicitate — care trec cu mult peste ceea ce este absolut necesar, ceea ce scumpește construcțiile. Consider că în normele noastre trebuie să se dea anumite directive pe care inginerii să le poată interpreta. Ele trebuie bine gindite, astfel încit să fie în limita asigurării construcțiilor, dar în același timp și a economiei de materiale.

Cum putem îmbunătăți și ridica eficacitatea proiectării? În primul rind trebuie spus: calitatea proiectantului este determinantă. Marele potențial pe care il dă învățămintul nostru tehnic și valoarea cadrelor românești a fost recunoscută și în străinătate. Dar indrumarea lor trebuie axată nu numai pe aprofundarea elementelor teoretice, ci mai ales pe posibilitatea aplicării lor. Gindirea este cea care hotărăște, mai ales în construcții. De aceea nu este util poate să luăm pe inginer de pe băncile școlii și să-l repartizăm imediat în proiectare sau în cercetare.

Inginerul, cind părăsește băncile școlii, ar trebui să treacă pe șantier, chiar un timp scurt, măcar atit cit să vadă cum se realizează calculele lui, la ce duc ele în practică. Pe de altă parte conlucrarea între proiectant și executant ar reduce puțin din numărul imens de planșe și de hîrtii care se fac. Există proiecte care au 12 000 de foi scrise la mașină. Ce muncă risipită! Proiectantul trebuie să țină seama și de posibilitățile executantului, să nu găsească soluții pentru care noi nu avem mașini, sau soluții pentru care nu avem oameni pregătiți.

Aș vrea să mai spun încă ceva: **ușurarea construcțiilor și un randament mai bun s-ar putea obține dacă am inlătura unele fenomene de formalism.** Există un număr prea mare de betoane, pe care nimeni nu le folosește — betoane 20, 25, 30, 50, 70 și acestea pe diferite sorturi și sortimente. Aceasta mai mult incurcă.

Și acum o altă problemă. **Ar fi util să se reexamineze** — cum s-a propus de către mulți — **problema valorificării muncii intelectuale.** Munca intelectuală nu poate fi cîntărită, nu poate fi apreciată, plătită după numărul de ore. O lucrare științifică nu se poate plăti după numărul de pagini, pentru că atunci ar deveni volume imposibil de studiat, ci după valoarea ei. Este nevoie, de asemenea, ca inginerul din proiectare și executare, să aibă posibilitatea să urmărească realizările științifice. El trebuie să aibă însă timpul necesar și materialul necesar.

Consider că **proiectarea trebuie să meargă mină în mînă cu cercetarea.** Cercetarea trebuie făcută strins legată de practică și în folosul acesteia.

• COOPERARE STRÎNSĂ CU TEHNOLOGII

H. MARIAN
director I.S.P.A.

ȚINÎND cont de lipsurile manifestate în trecut, privind stabilitatea planului de proiectare, programarea proiectării pe anul in curs s-a făcut pe bază de grafice aprobate de conducerea departamentului gospodăriilor agricole de stat, urmărindu-se asigurarea cu precădere a proiectelor de execuție pentru lucrările care incep in 1967 și predarea pină la sfirșitul anului a documentației pentru planul de investiții pe anul 1968.

Institutul a fost criticat, pe bună dreptate, pentru predarea uneori cu intîrziere a proiectelor, pentru exagerările manifestate în proiectare, risipa de teren, insuficienta studiere a amplasamentelor etc. A fost un timp cind, preluind anumite tehnologii din străinătate, am supradimensionat obiectele, am preluat necritic anumite prescripții tehnice sau n-am analizat cu destulă atenție rezultatele economice ale unităților proiectate. La indicația hotărită a conducerii de partid și de stat, am trecut, pe baza unui plan, la reconsiderarea soluțiilor adoptate, la remedierea deficiențelor semnalate.

În preocuparea pentru economisirea materialelor, în special a metalului, tehnologii au o contribuție foarte mare. De pildă, în Complexul de sere-Ploiești sint în curs experimentări pentru a aplica la o seră de 1 ha iluminatul artificial al răsadurilor, care asigură și temperatura necesară dezvoltării plantelor. Acest fapt va conduce la o economie de investiție de circa 5 milioane lei și circa 200 tone metal (laminate și țevi).

Prin imbunătățiri tehnologice, în ultimul timp s-a dublat aproape capacitatea adăpostului de taurine, conducind la micșorarea suprafețelor ocupate și reducerea investiției specifice. Economii de metal se vor face și la combinatele de porci, unde în trecut se foloseau compartimentări metalice pentru care se consumau 570 tone pe combinat. Prin comasarea construcțiilor și inlocuirea în mare măsură a acestora cu despărțituri de beton, se consumă mai puțin de 200 tone.

Pentru a folosi rațional metalul avem nevoie de sprijinul Ministerului Metalurgiei și al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, care trebuie să furnizeze sortimente de laminate și oțel beton de dimensiuni corespunzătoare și, respectiv, utilaje tipizate cu un sortiment variat în ceea ce privește capacitatea.

Referindu-se la necesitatea simplificării sistemului de contractare, decontare, finanțare și creditare a lucrărilor de proiectare, vorbitorul a arătat că este bine ca, în general, proiectele de acte normative, care privesc activitatea de proiectare, să fie dezbătute în prealabil cu cadre de răspundere din aceste organizații.

• INVESTIȚII CU UN CONSUM REDUS DE METAL

L. ADLER
vicepreședinte al C.S.C.A.S.

O PROBLEMĂ de care mă voi ocupa pe larg este aceea a **folosirii raționale a metalului in construcții.** În anii trecuți, C.S.C.A.S. a fost criticat de unele ministere că a frinat extinderea construcțiilor metalice. Trebuie să recunoaștem că am cedat presiunilor acestora și nu am dovedit suficient spirit combativ în a demonstra, pe baza unor date temeinic fundamentate, că în condițiile țării noastre utilizarea generalizată a construcțiilor metalice (și acolo unde nu sînt impuse de condiții tehnice și tehnologice), constituie o risipă, fără a aduce avantaje economice corespunzătoare. Mai sînt institute care neglijează aceste aspecte de importanță hotăritoare pentru economia națională.

Chiar și în țările cu o mare producție de metal au o largă utilizare construcțiile din beton. Delegațiile de proiectanți din România care s-au deplasat în ultimii ani în țări ca: R. F. a Germaniei, Franța, Suedia și Italia, vizitind zeci de fabrici din toate ramurile industriale și numeroase birouri de proiectare de specialitate, s-au putut convinge că și construcțiile din elemente prefabricate de beton armat și beton precomprimat au o largă folosire și sint, în general, mai ieftine.

O lipsă de perseverență a C.S.C.A.S. s-a manifestat și în **problema tipizării.** Mergind pe linia de minimă rezistență, am admis ca unele ministere să-și amine, an de an, sarcinile în domeniul proiectării tip, pe considerentul aglomerării institutelor cu proiecte de investiții urgente, lipsind astfel sectorul de proiectare de o serie de proiecte tip de largă necesitate. Va trebui să găsim căi pentru scurtarea termenelor de elaborare dar, în special, pentru experimentarea proiectelor tip.

Din aceste lipsuri, care vor trebui analizate în cadrul C.S.C.A.S., vom trage concluziile privitoare la măsurile pentru viitor. **Consider că va trebui să urmărim mai îndeaproape modul în care se realizează investițiile din anul în curs și se pregătesc documentațiile pentru investițiile din anii următori. Contribuția C.S.C.A.S. pe această linie va trebui să nu se limiteze la avizarea documentațiilor tehnice, ci să se extindă și la unele metode de îndrumare directă, care în trecut au fost folosite numai la obiective foarte importante. Participarea la dezbaterile unor proiecte în Consiliile tehnico-științifice sau în Colegiile ministerelor și in Comisiile interdepartamentale de felul celor de la Combinatul siderurgic-Galați sau de la Sistemul hidroenergetic Porțile de Fier, a fost apreciată în repetate rînduri pentru aportul adus la rezolvarea unor probleme.**

În vederea asigurării unei eficiențe sporite, prin construirea și folosirea unor surse și rețele de utilități comune mai multor intreprinderi industriale, C.S.C.A.S. va impulsiona, prin ministerele coordonatoare sau sfaturile populare, elaborarea detaliilor de sistematizare a zonelor industriale.

• ÎNSEMNĂTATEA MUNCII DE CERCETARE

I. CRĂCIUN
adjunct al ministrului industriei ușoare

PROCESUL elaborării documentațiilor presupune un lanț complex. Una dintre verigi este prospectarea și contractarea de utilaje. Deși s-a criticat, în bună parte justificat, Ministerul Comerțului Exterior, totuși o parte de contribuție avem și noi: se dau fișe incomplete sau greșit intocmite; nu se avizează la timp ofertele; se renunță la un volum important de oferte după ce au fost clarificate și se reia activitatea de la inceput etc.

Măsurile de întărire a colaborării luate de M.I.U. cu M.C.E. încep să dea rezultate bune. Pentru îmbunătățirea în continuare a activității pe această linie, propun a se depune eforturi mai susținute pentru contractarea importurilor curente cu un an înainte; corelarea planificării (contractări, livrări) să se realizeze atit la contractarea utilajelor curente, cit și la proiectări.

Pentru antrenarea mai intensă în munca de proiectare a institutelor de cercetări, se impune ca tematica lor să fie corelată cu planul de producție.

Propunem ca C.S.C.A.S. să facă propagandă în favoarea extinderii soluțiilor avansate. **Să se elaboreze tematica la nivelul economiei naționale cu aceste elemente și să se premieze lucrările nu pe bază de apreciere, ci de indici realizați, care ulterior să fie popularizați.**

De asemenea, **este necesar să se organizeze de urgență: concentrarea intr-un singur loc** (la institutul de proiectări) **a tuturor datelor de care dispunem; să se elaboreze un chestionar intern orientativ în această problemă și să se incerce să se obțină date de la toți ofertanții străini; organele care dețin date ce ar interesa proiectarea** (C.S.C.A.S., ministerele, alte organe de specialitate) **să-și extragă și să-și organizeze intr-un termen de 2—3 luni toate datele de care dispun, să le tipărească și să le difuzeze.**

Vreau să ridic unele probleme legate de activitatea proiectantului cit și a constructorului. Proiectele au un capitol care se referă la organizarea șantierelor. **Consider că este nejustificat ca proiectantul să elaboreze proiectul de organizare a șantierului, această sarcină revenindu-i, după părerea mea, constructorului.**

Propun, de asemenea, **să se organizeze o capacitate** (poate un institut de proiectări) **pentru utilaje de mecanizare a construcțiilor, care să aibă și o uzină care să le producă.**

Și o ultimă propunere: **să se introducă grafice cu stadii fizice și să se schimbe unele unități de măsură** (timplăria metalică să nu se mai exprime în tone, ci în metri liniari).

• CALITATEA — OBIECTIVUL ESENȚIAL

Ascanio DAMIAN
vicepreședinte al Uniunii arhitecților

ÎN cadrul discuțiilor purtate, mulți tovarăși au făcut propuneri valoroase pentru imbunătățirea muncii în arhitectură. Eu am să fac propuneri în legătură cu calitatea proiectării, cu calitatea lucrărilor constructive și de arhitectură.

În primul rind, propun ca **Uniunea Arhitecților să fie mai larg antrenată la discutarea problemelor importante în domeniul investițiilor.** În acest fel, activitatea Uniunii Arhitecților ar fi mult mai justificată. O a doua problemă legată de calitate, este aceea a concursurilor, care la noi în țară nu se bucură de suficientă atenție. Cred că **concursurile pentru temele importante sint un mijloc de a permite confruntare, de a furniza puncte de vedere.** Aceste concursuri sint stimulative pentru persoana respectivă, reprezentind, în același timp, și un mod de selectare a soluțiilor propuse.

Eu cred că o reglementare a statornicirii practicii experimentării în domeniul construcțiilor de locuințe ar fi foarte necesară. **Dacă Uniunea arhitecților ar primi sarcina să elaboreze asemenea reglementări, ar fi foarte bine.**

Consider că în domeniul construcțiilor de locuințe s-ar impune un experiment. Sint de părere că este necesar să se infiinţeze în acest sens și o expoziție permanentă.

(Continuare în pag. 8)

CONSFĂTUIRE CONSACRATĂ ACTIVITĂŢII DE

(Urmare din pag. 7)

Nu pot să nu leg problemele discutate şi de unele sarcini ale învăţămîntului. **Ar trebui ca pe viitor să se dea mai multă atenţie pregătirii arhitecţilor în problemele eficienţei economice. Această latură este astăzi neglijată.**

• O ÎNALTĂ PRODUCTIVITATE A MUNCII

I. VELEA
prim adjunct al ministrului industriei chimice

CA urmare a măsurilor luate, institutele de proiectare aparţinînd de Ministerul Industriei Chimice au reuşit să asigure pînă la 31 decembrie 1966 proiecte de execuţie reprezentînd 64% din planul de investiţii pe anul în curs şi 81% pentru construcţii metalice. Cu tot efortul făcut, considerăm că procentul de asigurare a investiţiilor cu documentaţie este nesatisfăcător.

Principalele sarcini ale ministerului nostru pe anul 1967 în domeniul proiectării sînt: asigurarea în cel mai scurt termen a tuturor proiectelor de execuţie pentru lucrările din plan ; elaborarea şi aprobarea studiilor tehnico-economice pentru lucrările noi ; pregătirea în condiţii mai bune a proiectelor pentru anul 1968 şi a studiilor pregătitoare pentru perioada anilor 1971—1975 ; elaborarea documentaţiilor pentru asimilarea în ţară a unor instalaţii tehnologice complete ; îmbunătăţirea calităţii proiectelor, reducerea costului investiţiilor, reducerea consumului de metal ; creşterea capacităţii şi a productivităţii muncii în proiectare.

O cale importantă de asigurare a capacităţii de proiectare o constituie creşterea productivităţii muncii. În această direcţie, s-au obţinut unele rezultate însemnate datorită măsurilor întreprinse în 1966.

Dar mijlocul principal de creştere a productivităţii muncii rămîne acela de dotare tehnică corespunzătoare. Noi am realizat instalaţii chimice cu un înalt grad de automatizare. Productivitatea muncii în industria chimică a înregistrat, an de an, ritmuri înalte de creştere, însă în proiectare, unde folosim forţa de muncă cea mai calificată, nivelul de dotare şi productivitate a muncii a rămas mult în urmă.

Potrivit cifrelor informative de plan pentru perioada 1971—1980, sarcinile ministerului nostru în domeniul investiţiilor vor creşte şi mai mult. Mărirea capacităţii de proiectare la un asemenea nivel nu se poate realiza printr-o creştere proporţională a numărului de proiectanţi. Pe de altă parte, nivelul proiectelor, gradul de adîncire, de optimizare a soluţiilor, ritmul de proiectare trebuie să crească. Avînd în vedere aceste lucruri, este necesară **dotarea tehnică corespunzătoare a institutelor de proiectare şi crearea unui centru de calcul dotat cu un calculator electronic.** În acelaşi timp, s-au luat măsuri pentru pregătirea cadrelor şi organizarea corespunzătoare a muncii de proiectare.

Ca urmare a apariţiei H.C.M. 3060/1966, care desfiinţează proiectul de ansamblu şi simplifică proiectarea, se asigură o reducere de circa 6 luni a duratei de proiectare şi a deschiderii şantierelor, o mai bună corelare cu furnizorii externi. Cu toate acestea, durata de realizare a investiţiilor este încă prea lungă.

Ţinînd seama de complexitatea sarcinilor de proiectare, propunem să se examineze revizuirea actualei metodologii de contractare, în vederea eliminării lipsurilor ce mai persistă în desfăşurarea normală a investiţiilor ce au la bază contracte de import complex.

• UN SISTEM MAI SIMPLU DE ELABORARE A DEVIZULUI DE LUCRĂRI

G. M. MANOLESCU
director I.P.R.A.N.

FAŢĂ de dinamica investiţiilor, capacitatea de proiectare rămîne limitată, atît de disponibilul de cadre de specialitate, cît şi de lipsa de spaţiu. **O soluţie eficientă pentru mărirea capacităţii de proiectare în condiţiile actuale, este ridicarea productivităţii muncii.** În acest sens, pornind de la cunoaşterea faptului că o importantă parte din capacitatea de proiectare este folosită pentru întocmirea detaliilor, **propun ca, în colaborare cu întreprinderile de execuţie, să stabilim nomenclatorul detaliilor la care se poate renunţa şi al acelora care vor trebui preluate de organele tehnice ale întreprinderilor de execuţie.**

De asemenea, o cerinţă a proiectanţilor este aceea ca **uzinele furnizoare de construcţii metalice să facă singure detalierea documentaţiei de execuţie, institutele urmînd să predea numai un proiect de execuţie al ansamblului, aşa cum se practică şi în străinătate.** Apreciem că aceste măsuri sînt posibile, ţinînd seama de creşterea nivelului de pregătire tehnică a cadrelor de pe şantiere şi din uzine.

Pentru degrevarea proiectanţilor, precum şi a tehnicienilor de pe şantiere de o activitate foarte intensă privind elaborarea devizelor şi întocmirea formelor de decontare, **propun să se treacă neîntîrziat la un sistem simplu de elaborare a devizelor, folosind articole complexe şi reduse ca număr.**

Referitor la reducerea consumului de metal, ţin să precizez că în documentaţiile întocmite în anul 1966 s-au eliminat o serie de exagerări introduse în studiile elaborate. Astfel, nu s-au mai folosit structuri metalice de hale. În acest mod, analizînd critic toate structurile de rezistenţă, s-a redus cantitatea de metal prevăzută în studiile tehnico-economice aprobate. Numai pentru marile unităţi de îngrăşăminte de la Combinatul chimic-Craiova şi Combinatul de îngrăşăminte chimice-Turnu Măgurele, unde au fost avizate circa 8 000 tone pentru fiecare combinat, la faza de execuţie consumul s-a putut reduce la aproape 4 500 tone.

O importantă frînă, care provoacă risipa de metal, o constituie laminarea cu toleranţe pozitive. **Prin luarea unor măsuri hotărîte în unităţile Ministerului Industriei Metalurgice, se va putea realiza o economie de metal de circa 5% echivalentă toleranţei de laminare pe care de altfel, valoric, o introducem în toate devizele noastre.**

Propun, de asemenea, să se ia măsuri pentru înlăturarea greutăţilor în aprovizionarea la timp cu sortimentele de laminate şi oţeluri superioare pentru beton armat, întrucît din cauza deficienţelor de aprovizionare se pierde o bună parte din economiile realizate prin proiecte.

• GAMĂ LARGĂ DE MATERIALE DE CONSTRUCŢII

V. CRISTESCU
adjunct al ministrului industriei construcţiilor

PROGRAMUL de dezvoltare a industriei materialelor de construcţii va asigura sectorului de construcţii o gamă largă de sortimente de materiale noi şi eficiente, prin noile capacităţi de producţie ce se vor pune în funcţiune în acest cincinal.

Observaţiile făcute în cadrul discuţiilor privind lipsa de cataloage, prospecte, mostre etc. în legătură cu sortimentele noi de materiale şi caracteristicile acestora, sînt îndreptăţite. Ministerul Industriei Construcţiilor a trecut la editarea şi difuzarea unor prospecte şi mostre pentru produsele din asbociment, placaj ceramic, materiale izolatoare, prefabricate din beton armat etc. Această acţiune se va extinde pentru întreaga gamă de materiale, aparataje şi dispozitive din specificul producţiei ministerului nostru.

Ca urmare a propunerilor făcute în cadrul consfătuirii, vom intensifica acţiunile de cercetare şi asupra materialelor auxiliare şi dispozitivelor necesare punerii în operă a noilor produse, astfel ca ele să fie livrate împreună cu materialele şi elementele de construcţii respective.

Ţinerea pasului cu progresul tehnic în acest domeniu este condiţionată de dezvoltarea cercetării tehnologiei de producţie, a proprietăţilor materialelor respective, precum şi a condiţiilor de utilizare în construcţii a acestora. Numărul acestor produse este din ce în ce mai mare, iar condiţiile de calitate la care trebuie să corespundă, sînt din ce în ce mai pretenţioase şi mai greu de realizat. **Pentru a se crea o bază corespunzătoare de cercetare a fost aprobat şi este în curs de construcţie centrul de cercetări pentru materiale de construcţii din Bucureşti, unde vor fi studiate o mare parte din noile materiale de construcţii.** Totodată, în vederea accelerării ritmului introducerii în construcţii a noilor materiale şi produse, în proiectele noilor fabrici ce se construiesc în prezent s-au prevăzut laboratoare uzinale.

Pentru trecerea la fabricaţia industrială a noilor materiale este necesară, în prealabil, experimentarea în staţii pilot de care Ministerul Industriei Construcţiilor nu dispune în prezent. Solicităm sprijinul necesar în scopul creării de staţii pilot pentru principalele materiale noi, a căror producţie se va dezvolta în viitor.

• PE ÎNTREAGA FILIERĂ — RESPECTAREA NORMELOR DE PROTECŢIE A MUNCII

Niţă CONSTANTIN
vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru Protecţia Muncii

IN cursul trimestrelor III şi IV/1966, Comitetul de Stat pentru Protecţia Muncii a controlat, prin sondaj, 17 institute de proiectări, precum şi un număr de 201 obiective industriale, care au intrat în funcţiune în ultimii ani, pentru a vedea în ce măsură legislaţia şi normele de protecţia muncii sînt cunoscute şi aplicate la elaborarea proiectelor. Cu această ocazie s-a constatat că din partea unor institute de proiectări a existat o preocupare mai mare pentru aplicarea normelor de protecţia muncii la elaborarea proiectelor necesare construcţiei obiectivelor noi.

Cu toate acestea, se mai irosesc sume mari pentru realizarea unor instalaţii de protecţia muncii care, în final, sînt ineficiente. În urma unor controale preventive efectuate în întreprinderi s-a ajuns la concluzia că diferitele accidente se datoresc deficienţelor de proiectare (derogări faţă de proiect, schimbări de tehnologii, metode tehnologice insuficient studiate, aparate sau instalaţii învechite). În alte unităţi instalaţiile de ventilaţie, de încălzire, de iluminat, cît şi măsurile luate pe linia combaterii zgomotului sînt necorespunzătoare, atît din punct de vedere al proiectării sau executării, cît şi ca urmare a exploatării şi întreţinerii neraţionale.

În vederea eliminării deficienţelor, care duc la irosirea de fonduri pe lucrări ineficiente, propunem să se ia următoarele măsuri :

— în cadrul fiecărui atelier de proiectare să se numească ingineri cu experienţă şi vechime în producţie, proiectare şi cercetare, care să verifice dacă proiectele elaborate asigură condiţiile cerute de normele de protecţie a muncii ;

— pentru instalaţiile deosebite, montate la locurile de muncă cu procese tehnologice speciale, toate proiectele să cuprindă instrucţiuni specifice de protecţie a muncii ;

— institutele de proiectare să asigure asistenţă tehnică în timpul executării proiectelor, pînă la realizarea tuturor parametrilor, inclusiv a celor de protecţie a muncii ;

— să se interzică proiectanţilor de a face modificări la proiect în timpul executării lucrărilor, dacă prin acestea se comit abateri faţă de condiţiile aprobate prin avizele CTI şi CTS ;

— capacităţile noi industriale să nu intre în probe tehnologice sau în producţie, dacă nu sînt asigurate toate măsurile de protecţie a muncii prevăzute în proiect.

CONCLUZIILE DEZBATERILOR DIN GRUPELE DE LUCRU

M. GHIGIU
ministrul construcţiilor pentru industria chimică şi rafinării

CONCLUZIILE şi propunerile rezultate în urma discuţiilor din grupa la care au participat proiectanţii din Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Petrolului şi Ministerul de Construcţii pentru Industria Chimică şi Rafinării.

Din dezbateri a reieşit că pentru anul 1967 institutele de proiectare ale ambelor ministere au elaborat pînă în prezent pentru Ministerul de Construcţii al Industriei Chimice şi Rafinării un volum de proiecte de execuţie de 60% din planul anual. Pentru lucrările ce se execută prin organizaţiile de construcţii ale Ministerului Petrolului şi ale altor ministere, documentaţia elaborată reprezintă 70%. La sfîrşitul trimestrului I, planul de investiţii pe anul în curs va fi acoperit cu documentaţie în proporţie de 90%.

Cu toate acestea, din discuţii a rezultat că sînt investiţii cu termene de punere în funcţiune în trimestrele III şi IV, care nu sînt asigurate cu documentaţii. De asemenea, se constată rămîneri în urmă în ce priveşte stadiul elaborării documentaţiei pentru lucrările noi, a căror execuţie este prevăzută să înceapă în acest an. Pentru un număr de lucrări noi, studiile tehnico-economice nu sînt definitivate şi altele nici începute.

Pentru eliminarea cauzelor care duc la întîrzieri în pregătirea investiţiilor trebuie precizat, în primul rînd, profilul noilor unităţi şi acţionat cu mai multă operativitate în prospectarea pieţei externe. La contractarea importurilor complexe principale, să se prevadă şi posibilitatea trimiterii proiectanţilor în străinătate, precum şi aducerea în ţară a unor proiectanţi ai furnizorului, care să avizeze operativ proiectele ce se elaborează în institutele noastre.

Simplificarea elaborării documentaţiilor şi sporirea competenţelor de avizare, impun mărirea răspunderii tuturor factorilor care concură la elaborarea şi aplicarea proiectelor. Este necesar ca eforturile depuse în direcţia actualizării şi simplificării actelor normative să fie continuate cu curaj pentru eliminarea neconcordanţelor existente, paralel cu îmbunătăţirea prescripţiilor şi cataloagelor de preţuri depăşite, cum sînt normativul actual de pază contra incendiilor, reglementările privind organizarea de şantier, revizuirea preţurilor pentru elementele de beton armat prefabricat ş.a.

O dată cu măsurile de eliminare a formelor de irosire a capacităţii de proiectare, se cere acordată o atenţie deosebită îmbunătăţirii structurii personalului tehnic de proiectare, punîndu-se accentul pe pregătirea cadrelor medii tehnice. În acest sens. a reieşit din discuţii utilitatea reînfiinţării şcolilor de subingineri. Dată fiind lipsa de capacitate în proiectarea construcţiilor şi instalaţiilor în institutele Ministerului Industriei Chimice şi Ministerului Petrolului, s-a subliniat necesitatea de a se urgenta înfiinţarea Institutului de studii şi proiectare în cadrul Ministerului de Construcţii pentru Industria Chimică şi Rafinării şi organizarea de ateliere de proiectare chiar pe şantiere, care să preia elaborarea unor proiecte de execuţie şi detalii.

Întrucît este logic ca organizarea de şantiere să fie proiectată de către organizaţiile de construcţii (care cunosc condiţiile şi posibilităţile reale de execuţie), s-a propus ca institutele să întocmească STE numai în cadrul organizării (graficul general, încadrarea bazei de construcţii în planul general şi cantităţile de materiale), iar restul proiectului de organizare să fie elaborat de antreprenorul general. Modul de stabilire a valorii lucrărilor de organizare să fie reglementat de Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare, cu consultarea ministerelor, ţinîndu-se seama de experienţa acumulată.

A reieşit că uzinele furnizoare de construcţii metalice trebuie să elaboreze proiectele de execuţie ale construcţiilor metalice pentru susţinerea utilajelor tehnologice, urmînd ca institutele centrale să întocmească numai proiectele de execuţie ale ansamblului. Este necesar să se treacă de la actualul sistem de articole de deviz detaliate, la articole de deviz comasate, precum şi la contractarea la preţ ferm a unor lucrări, eliminîndu-se astfel un volum foarte mare de muncă în institute şi pe şantiere. Pentru sporirea numărului de instalaţii cu regim tehnologic de funcţionare în aer liber, s-a apreciat ca institutele Ministerului Industriei Chimice să extindă proiectarea instalaţiilor, adîncind studiile şi adaptînd utilajele la condiţiile climatice din ţara noastră.

În scopul măririi gradului de industrializare a lucrărilor de construcţii, se propune a se lua măsuri pentru producerea în ateliere centralizate a unor elemente de structuri grele şi cu tehnicitate ridicată, care în prezent se execută pe şantiere. De asemenea, să se realizeze în unităţi centralizate elemente de beton armat prefabricat, specifice industriei chimice şi petroliere.

Pentru reducerea consumului de metal în construcţii-montaj, s-a propus să se ia măsuri privind determinarea corectă a încărcărilor de calcul, generalizarea folosirii oţelurilor superioare în beton armat, restrîngerea folosirii construcţiilor metalice în cazurile obligate de tehnologie, folosirea portanţei conductelor şi coloanelor, introducerea încă din acest an a betonului precomprimat cu bare groase în mediile corozive ale industriei chimice, extinderea realizării de-

PROIECTARE ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR

cantoarelor și a cuvelor etanșe din beton armat precomprimat. Pentru lucrările de instalații și montaje este necesar să se urmărească tipizarea elementelor și a unor subansamble, în scopul economisirii metalului, a creșterii gradului de prefabricare și ridicării nivelului calitativ al lucrărilor. Rezerve importante de economii de metal pot fi valorificate prin livrarea laminatelor la tolerante medii standardizate.

S-a subliniat, totodată, că la lucrările tehnologice, termice, energetice, rețele tehnologice și de utilități, rezervoare, gazometre, care se execută exclusiv din metal, nu există o suficientă preocupare pentru standardizare. S-a propus ca ministerele titulare de investiții să stabilească, prin institutele de proiectare respective, norme de proiectare și indici tehnico-economici, în vederea reducerii consumului de metal în acest domeniu.

O. GROZA
adjunct al ministrului energiei electrice

CONCLUZIILE și propunerile rezultate în urma discuțiilor din grupa la care au participat cadre de conducere, specialiști din institutele de proiectare, din organizațiile de construcții și montaj ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Industriei Metalurgice, Ministerului Căilor Ferate, Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, Ministerului Minelor, Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor, precum și cadre cu munci de răspundere din cadrul comitetelor regionale de partid, sfaturilor populare și reprezentanți ai organelor centrale de sinteză.

Din expunerile vorbitorilor, a reieșit că documentațiile de investiții pentru 1967 — studii tehnico-economice și proiecte de execuție — sînt asigurate într-o proporție mai mare decît în aceeași perioadă a anilor precedenți. Proporția medie la aceste ministere este de aproximativ 83% ; toate au asigurate în întregime proiecte de execuție pentru lucrările planificate pe trimestrul I. Ținînd seama de efectele pozitive ale aplicării Hotărîrii Consiliului de Miniștri 3060/1966 cu privire la simplificarea elaborării și aprobării documentației de investiții, ciclul de proiectare se scurtează cu 3—5 luni, rezultînd posibilitatea ca, pînă la sfîrșitul anului 1967, să se asigure proiectele de execuție pentru investițiile prevăzute a fi executate în 1968.

Cu toate acestea, unele ministere nu au încă complet clarificate unele probleme legate de importuri complexe. Este necesar ca ministerele titulare, împreună cu Ministerul Comerțului Exterior și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, să rezolve în cel mai scurt timp aceste situații.

S-a subliniat necesitatea ca, în cadrul efortului colectiv de a se realiza proiectarea cu decalajul necesar execuției, organele de avizare locale și centrale să reducă la minimum durata emiterii avizelor respective. În acest sens, unii tovarăși au propus ca la avizarea documentațiilor în Comisia Tehnică Internă și Consiliul Tehnico-Științific să participe și delegați ai Comitetului de Stat al Planificării și Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare, care vor lua astfel un prim contact cu documentațiile.

S-a propus, de asemenea, ca producătorii de materiale și de mașini să completeze și să elaboreze noi cataloage cu caracteristicile tehnice ale acestora, să prevadă prețurile produselor și condițiile de livrare. De asemenea s-au făcut propuneri pentru :

— organizarea mai judicioasă a muncii din institute, prin reducerea fluxului de proiectare ;

— dotarea institutelor cu mașini de calcul electrice și electronice de capacitate sporită și cu alte mijloace moderne de proiectare ;

— degrevarea institutelor de proiectare, prin extinderea elaborării unor detalii de execuție în cadrul întreprinderilor de construcții-montaj ;

— repartizarea direct în proiectare a unui număr mai mare de absolvenți din institutele de învățămînt superior ;

— intensificarea acțiunii de formare a cadrelor medii de proiectare prin școlarizări de scurtă durată în cadrul institutelor de proiectare ;

— cointeresarea materială mai largă a proiectanților prin acordarea fondului de premiere în raport cu volumul lucrărilor.

În legătură cu micșorarea ponderii construcțiilor propriu-zise în valoarea instalațiilor industriale, a rezultat că proiectanții acestor instalații, împreună cu constructorii utilajelor tehnologice, trebuie să dovedească o preocupare mai susținută pentru a găsi soluții de amplasare în aer liber a instalațiilor și, respectiv, de reducere a volumelor construite. S-a făcut propunerea de a se folosi elemente ușoare de construcție (pane, stîlpi, panouri pentru pereți și acoperiș din profile de tablă îndoită la rece), care duc la reducerea substanțială a consumului de metal. În acest scop, Institutul de proiectări metalurgice și Institutul de proiectări de laminoare s-au angajat să elaboreze și să experimenteze proiectele și detaliile tip necesare

Mai multe institute de proiectare au subliniat necesitatea ca Ministerul Industriei Metalurgice să organizeze fabricarea oțelurilor superioare, cu respectarea calităților fizico-mecanice prevăzute în standarde și în cantitățile necesare investițiilor. S-a evidențiat oportunitatea organizării producției industrializate a confecțiilor metalice de tîmplărie și elemente de instalații, în scopul sporirii eficienței economice, paralel cu îmbunătățirea calității acestora.

O parte din vorbitori au relevat necesitatea elaborării unor metodologii de comparare a eficienței economice a diverselor variante de investiții, caracterizate prin indici de cost diferiți, perioadă de recuperare, indici de consum de materiale deficitare, de manoperă, durată de realizare diferită, precum și întărirea sectoarelor economice din institutele de proiectare.

D. STINGHE
vicepreședinte al C.S.P.

CONCLUZIILE rezultate din discuțiile purtate în cadrul grupei de lucru la care au participat specialiști și cadre de conducere din Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Industriei Alimentare, Ministerul Industriei Construcțiilor, Ministerul Economiei Forestiere și Ministerul Comerțului Interior.

În dezbaterile ce au avut loc au fost relatate atît unele aspecte pozitive, cît și unele neajunsuri. Totodată, s-au conturat și măsurile ce se cer luate în continuare, în vederea asigurării capacității de proiectare necesară întocmirii documentațiilor aferente volumului de investiții prevăzut pentru anii 1967 și 1968. Printre aceste măsuri sînt de relevat : intensificarea acțiunii de tipizare și utilizare a proiectelor tip, directive și refolosibile ; îmbunătățirea organizării muncii în cadrul institutelor de proiectare ; folosirea mai rațională a cadrelor cu pregătire superioară prin mărirea numărului de personal cu pregătire medie în proiectare, a degrevării de activități cu caracter administrativ.

Pentru a se utiliza într-o măsură mai mare personalul cu pregătire superioară în munca de concepție, s-a apreciat ca necesară simplificarea conținutului documentațiilor tehnice de execuție prin reducerea la minimum a proiectării detaliilor (care se pot rezolva pe șantiere de către constructori pe baza cataloagelor și normativelor în vigoare) ; analizarea simplificării documentației de deviz pentru micșorarea numărului de articole de deviz sau prin întocmirea devizelor pe bază de indici de unități de măsură fizice.

O altă problemă larg dezbătută s-a referit la scurtarea ciclului de elaborare și avizare a documentațiilor tehnice. În această direcție au reieșit, în principal, următoarele măsuri : elaborarea de către titularii de investiții a unor normative de conținut pentru temele program, care să asigure precizarea de către beneficiar a elementelor de bază pentru elaborarea STE-urilor ; sprijinul pe care titularii de investiții trebuie să-l acorde proiectanților pe parcursul elaborării documentațiilor ; operativitatea în emiterea avizelor și mărirea clarității acestora.

Pentru sprijinirea în mai mare măsură a activității de tipizare, s-a apreciat că este necesar ca ciclul de elaborare, experimentare și aprobare a proiectelor tip să fie redus, iar proiectele existente să fie reactualizate în lumina sarcinii de reducere a consumului de oțel și industrializarea executării lor. Deosebit de important ar fi ca Ministerul Industriei Construcțiilor să scurteze durata de experimentare și trecerea la producția de serie a noilor tipuri de prefabricate.

Pentru folosirea celor mai adecvate materiale, instalații, aparataje și utilaje, s-a cerut ministerelor producătoare să mărească numărul de sortimente al acestora. Majoritatea vorbitorilor au arătat că trebuie acordată atenție, în special, materialelor de izolații hidrofuge (care rezistă puțin timp în exploatare), pardoselilor și chiturilor antiacide (care nu corespund în totalitate cerințelor tehnologice), aparatajelor de măsură și control termic (care produc greutăți în exploatare), precum și ventilatoarelor ce se produc într-o gamă redusă și cu randament scăzut, electromotoarelor antiexplozive de puteri mici, lămpilor fluorescente antiexplozive a căror producție nu este rezolvată, cablurilor și tablourilor electrice.

În discuții, numeroși tovarăși au subliniat consecințele sortimentului redus al materialelor și elementelor înlocuitoare de materiale de construcții deficitare. S-a arătat că nu există o suficientă preocupare din partea Ministerului Industriei Construcțiilor și Ministerului Industriei Chimice pentru a mări diversificarea și a îmbunătăți calitatea acestui gen de materiale.

Din dezbatere a mai reieșit că sînt necesare măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de informare și documentare privind indicii tehnico-economici realizați în diferitele țări dezvoltate din punct de vedere industrial, pentru a se putea face analize comparative în vederea alegerii soluțiilor optime în proiectarea obiectivelor industriale.

În îndeplinirea în condițiuni bune a sarcinilor privind asigurarea din timp cu documentații tehnice a investițiilor și ridicarea calitativă a acestora, participanții la discuții au subliniat utilitatea revizuirii sistemului actual de salarizare și premiere a personalului de proiectare, sistem care nu asigură în măsură suficientă cointeresarea.

M. DIAMANDOPOL
președintele Băncii de Investiții

CONCLUZIILE și propunerile prezentate în urma discuțiilor din grupa la care au participat proiectanții din Consiliul Superior al Agriculturii, Comitetul de Stat al Apelor, Comitetul de Stat pentru Valorificarea Produselor Agricole și Sfaturile populare.

Participanții la dezbateri au relevat că investițiile prevăzute pentru anul 1967 sînt asigurate pînă în prezent cu documentații de execuție în proporție de 86%, iar planul pe trim. I 1967 este acoperit integral. Restul de documentații pentru 1967 urmează să fie predat pînă la sfîrșitul lunii aprilie a.c. În ce privește documentația pentru lucrările de îmbunătățiri funciare din 1968, ea va fi elaborată integral pînă la sfîrșitul trim. III a.c. ; lucrările pentru celelalte sectoare vor fi asigurate de asemenea în cea mai mare parte.

În cadrul discuțiilor purtate în grupă, au fost relevate totodată o serie de lipsuri și fenomene care creează greutăți în munca de proiectare și s-au făcut propuneri constructive de îmbunătățire a acestei activități. Astfel, s-a propus întocmirea unor planuri pe perioade de mininum 10 ani, în vederea devansării lucrărilor pentru sursele de apă, în raport cu realizarea obiectivelor consumatoare de apă, ținîndu-se seama și de durata de circa 4—5 ani necesară proiectării și executării acumulărilor și barajelor respective.

Pentru obținerea unui decalaj mai mare între proiectare și execuție, mai mulți tovarăși au subliniat necesitatea ca programarea activității de proiectare să se facă pentru o perioadă mai îndelungată.

Una din problemele mult dezbătute a fost asigurarea capacității de proiectare, corespunzător volumului de investiții planificat. În acest scop, o parte din vorbitori au propus eliminarea din proiectele de execuție a unor detalii pentru lucrările pe care constructorii le realizează în mod curent pe șantiere. De asemenea, se consideră necesar ca unele lucrări de importanță și complexitate mai mică să fie proiectate în atelierele și birourile din cadrul trusturilor regionale ale gospodăriilor agricole de stat, trusturilor de construcții ale sfaturilor populare regionale, direcțiilor teritoriale de gospodărie a apelor și în unitățile regionale ale Comitetului de Stat pentru Valorificarea Produselor Agricole.

În scopul stimulării proiectanților și a creșterii productivității muncii, o serie de tovarăși au subliniat necesitatea modificării actualului sistem de retribuire a acestora, sistem care să prevadă atît drepturi, cît și răspunderi directe.

Pentru sporirea în continuare a eficienței muncii proiectanților cu pregătire superioară, majoritatea vorbitorilor a propus înființarea unor școli tehnice de specialitate, care să asigure personal cu pregătire medie necesar organizațiilor de proiectare. Aceasta ar duce la îmbunătățirea raportului dintre cadrele cu pregătire superioară și cele cu pregătire medie.

S-a constatat, de asemenea, că realizarea planului de investiții este condiționată de asigurarea proiectelor de specialitate la termene corelate cu activitatea proiectanților generali. Neexistînd un organ coordonator al activității de proiectare, o serie de proiecte de specialitate (alimentări cu apă, energie electrică, automatizări), nu se predau proiectantului general în termenele cerute de realizarea investițiilor. Legat de aceasta, se sugerează ideea ca C.S.P. și C.S.C.A.S. să-și reia funcțiile de coordonatori pe care le-au avut pînă în 1964.

Problema creșterii continue a calității proiectelor a fost abordată de numeroși vorbitori. Au fost semnalate o serie de aspecte negative în ce privește calitatea documentațiilor (documentații incomplete, soluții nefundamentate, numeroase note de comandă suplimentare etc.). Pentru ridicarea în continuare a calității proiectelor s-a propus :

— întocmirea unor studii și cercetări prealabile pe obiective experimentale, urmînd ca rezultatele pozitive să fie aplicate la viitoarele serii de lucrări ;

— unitățile producătoare de materiale și utilaje să asigure prin prospecte, cataloage și alte mijloace de informare tehnică, documentarea permanentă a proiectanților, atît pentru producția curentă, cît și pentru cea viitoare.

Cu privire la reducerea consumurilor de materiale deficitare și, în special, de metal, s-a arătat că deși există o asemenea preocupare, ea nu a dat întotdeauna roade, datorită, în parte, și faptului că uzinele producătoare nu livrează sortimentele de materiale în dimensiunile necesare. Pentru reducerea, în continuare, a consumului de materiale deficitare și, în special, de metal, tovarășii din grupă au propus ca uzinele producătoare de materiale de construcții, agregate tehnologice și instalații, să ia măsuri pentru asigurarea produselor pe sortimente și la dimensiunile standardizate.

În cursul discuțiilor s-au mai făcut o serie de propuneri pe probleme specifice sectorului agricol, printre care :

— studierea posibilităților de modificare a prețurilor de livrare pentru prefabricate de beton, materiale de instalații, echipamente și instalații de irigații, precum și de materiale eficiente, în scopul folosirii largi a acestora în investițiile din sectorul agricol ;

— la lucrările unde indicii de preț (investiție specifică) sînt influențați de soluțiile de fundamentare, datorită naturii terenului (cum este cazul silozurilor de cereale), se propune adoptarea metodologiei de stabilire a acestora, ca la locuințe, unde investiția specifică se referă numai la partea constantă a obiectivului respectiv ;

— C.S.C.A.S. să revizuiască actuala metodologie de elaborare, avizare și aprobare a proiectelor tip care, în prezent, necesită 4 faze de proiectare, 3 avizări și o aprobare, ceea ce duce la o durată de elaborare prea lungă și, adesceori, la o uzură morală a acestora în momentul aplicării lor.

SIMPLIFICĂRI IN TRANSMITEREA BUNURILOR MOBILE — PROPRIETATE DE STAT — IN PROPRIETATEA ORGANIZAŢIILOR OBŞTEŞTI ŞI COOPERATISTE

POTRIVIT prevederilor art. 6 din Decretul nr. 409/23.IX—1955, transmiterea bunurilor proprietate de stat în proprietatea organizaţiilor obşteşti şi cooperatiste se putea face cu plată, în condiţii stabilite prin hotărîri ale Consiliului de Miniştri.

Ţinînd seamă de frecvenţa cazurilor în care organizaţiile cooperatiste sau alte organizaţii obşteşti solicită transmiterea în proprietate a unor bunuri aflate în sectorul de stat, precum şi pentru descongestionarea activităţii Consiliului de Miniştri şi a creşterii operativităţii în rezolvarea cererilor organizaţiilor menţionate, recent, prin Decretul nr. 1015 din 21 decembrie 1966, au fost stabilite noi modalităţi de transmitere cu plată a bunurilor proprietate de stat.

● Potrivit noilor reglementări, transmiterea unor bunuri proprietate de stat, aflate în administrarea operativă a organizaţiilor de stat, către organizaţiile cooperatiste sau alte organizaţii obşteşti se face cu plată, la cererea acestora, **fără a mai fi necesară o hotărîre a Consiliului de Miniştri.**

● Transmiterea în proprietatea acestor organizaţii a unor bunuri proprietate de stat se face prin actul conducerii organizaţiilor centrale de stat (sau prin decizia comitetului executiv al sfatului popular regional ori al oraşelor Bucureşti şi Constanţa) care au în administrare operativă bunurile respective, sau cărora le este subordonată organizaţia care are în administrare bunurile solicitate de organizaţiile cooperatiste sau obşteşti.

● Spre deosebire de reglementarea anterioară, care nu făcea nici o distincţie între bunurile mobile şi imobile, **noua reglementare precizează că numai transmiterea bunurilor mobile** se face potrivit prevederilor Decretului nr. 1015/1966. De această prevedere se pot folosi şi cooperativele agricole de producţie, deoarece art. 7 al. 2 din Decretul nr. 409/1955 (care menţiona că transmiterea către C.A.P. a oricăror bunuri proprietate de stat, în folosinţă, fără termen sau pe durată determinată, ori în proprietate, se putea face, cu sau fără plată, prin hotărîrea Consiliului de Miniştri), nu se mai aplică în cazul transmiterii în proprietate cu plată a bunurilor mobile. Cu privire la transmiterea bunurilor imobile este de reţinut că se menţin în vigoare prevederile corespunzătoare din Decretul nr. 409/1955.

● Pentru efectuarea transmiterii bunurilor mobile din proprietatea statului în aceea a organizaţiilor cooperatiste şi obşteşti, noua reglementare stabileşte obligaţia obţinerii unor acorduri din partea organelor de stat, astfel:

— pentru produsele repartizate de Consiliul de Miniştri, deci pentru acele bunuri a căror procurare se asigură prin prevederea lor în planul de stat, este necesar acordul Comitetului de Stat al Planificării;

— pentru produsele care se repartizează departamental, este necesar acordul organului central al administraţiei de stat, coordonator;

— în cazul transmiterii bunurilor mobile de la instituţiile bugetare (şcoli, instituţii sociale etc.) pe lîngă acordurile de mai sus este necesar şi acordul Ministerului Finanţelor.

Acordurile prevăzute de art. 2 din Decretul nr. 1015/1966 au un caracter obligatoriu, întrucît de acestea depinde perfectarea actului conducerii organizaţiei centrale de stat (sau decizia comitetului executiv al sfatului popular regional), cu privire la transmiterea cu plată a bunurilor mobile. De menţionat că actul conducerii organizaţiei centrale de stat sau decizia comitetului executiv al sfatului popular se face la cererea organizaţiilor cooperatiste sau altor organizaţii obşteşti înţelegîndu-se prin aceasta organele lor de conducere; Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie, Uniunea Centrală a Cooperativelor Meşteşugăreşti etc.

● Evaluarea bunurilor mobile care se transmit cu plată se face potrivit art. 3 din noul act normativ în condiţiile care se vor stabili prin instrucţiuni ale Ministerului Finanţelor.

De menţionat că prevederile Decretului nr. 1015/1966 nu sînt aplicabile pentru transmitere de bunuri mobile, inclusiv produsele repartizate centralizat, reglementate în mod special prin legi, decrete sau hotărîri ale Consiliului de Miniştri. În asemenea situaţii se aplică în mod corespunzător prevederile din actele normative respective.

● În ceea ce priveşte terenurile, proprietatea statului, aflate în administrarea comitetelor executive ale sfaturilor populare, necesare unităţilor cooperatiste (meşteşugăreşti, de consum etc.) pentru construcţii, acestea se pot transmite fără plată şi fără termen în folosinţa unităţilor respective prin decizia comitetului executiv al sfatului popular regional, adoptată la propunerea comitetului executiv al sfatului popular deţinător al terenului. Condiţiile de transmitere ale acestor terenuri sînt reglementate şi în prezent prin Decretul nr. 244/1955.

Emil VICOL
V. PLUGARU

CONDIŢIILE DE RECUNOAŞTERE A DREPTURILOR LUCRĂTORILOR REMUNERAŢI PROCENTUAL

UNII lucrători retribuiţi pe bază de cotă procentuală prestează serviciile pentru care sînt angajaţi în afara incintei unităţii unde lucrează, astfel că nu este posibil să fie supuşi verificării dacă efectuează sau nu întregul program de lucru prevăzut pentru angajaţii retribuiţi cu salariu tarifar.

Dată fiind această situaţie, Hotărîrea Consiliului de Miniştri nr. 802/1965 privind remunerarea şi drepturile acestui personal a condiţionat recunoaşterea calităţii de angajat, în afară de cerinţa de a desfăşura o activitate cu caracter permanent (la care se justifică angajarea cu contracte de muncă pe durată nedeterminată) şi de cerinţa ca în cazul îndeplinirii unor sarcini de desfacere, de achiziţii, de încasări sau de prestaţii, aceste sarcini să fie în volum egal cu cele stabilite pentru angajaţii retribuiţi pe bază de salariu tarifar din activităţi similare.

În instrucţiunile de aplicare a acestei Hotărîri s-a prevăzut că lucrătorii care în cursul unui trimestru n-au realizat cel puţin salariul tarifar lunar minim pe economie pierd calitatea de angajaţi. Experienţa aplicării acestei prevederi a arătat că în multe activităţi la care sînt utilizate cadre retribuite pe bază de cotă procentuală, realizările unui trimestru nu pot oglindi în mod corespunzător munca prestată, deoarece, în mod obiectiv, există unele condiţii care determină reducerea temporară a activităţii ce o desfăşoară.

Ţinînd seama de aceasta, Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă şi Salarii, de acord cu Ministerul Finanţelor Ministerul Sănătăţii şi Prevederilor Sociale şi Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor a comunicat ministerelor interesate că perioada de timp care urmează să fie luată în considerare la calculul mediei salariilor tarifare s-a majorat de la trei la şase luni. Condiţia îndeplinirii cerinţei ca în această perioadă cei în cauză să fi realizat — în medie — cel puţin salariul lor tarifar de încadrare se pune numai pentru lucrătorii din sectoarele de achiziţii, desfacere, încasări sau prestaţii care nu-şi desfăşoară activitatea la sediul unităţii sau subunităţii ai căror angajaţi sînt. Pentru lucrătorii care prestează munca la sediul unităţii (sau subunităţii) şi care efectuează întregul lor program de lucru la acest sediu, recunoaşterea calităţii de angajat nu este supusă condiţiei menţionate mai înainte.

Precizarea C.S.M.S. se referă şi la temeiul desfacerii contractului de muncă al lucrătorilor care n-au realizat în cursul perioadei de şase luni salariul tarifar de încadrare. În funcţie de situaţiile concrete care au determinat nerealizările, măsura desfacerii contractului de muncă urmează să fie motivată fie pe art. 20 lit. b (restrîngerea personalului) fie pe art. 20 lit. d (necorespunderea în muncă).

Perioada de şase luni, cît personalul a lucrat pe baza unui contract de muncă încheiat conform legii, **urmează să fie recunoscută, ca vechime utilă, la stabilirea pensiei,** chiar dacă, la îndeplinirea perioadei, rezultă că lucrătorii în cauză n-au realizat — în medie lunară — salariul lor tarifar de încadrare.

De asemenea, în cazul în care în cursul celor şase luni aceşti lucrători se află în incapacitate temporară de muncă, ei beneficiază de ajutoare materiale pe linia asigurărilor sociale de stat, care sînt stabilite pe baza salariului tarifar de calcul, **chiar dacă ulterior n-au îndeplinit cerinţa realizării** — în medie lunară — **a acestui salariu.**

În ce priveşte modul de calcul al salariului, în vederea asigurării unei interpretări unitare şi corecte a cerinţelor legii, C.S.M.S a precizat că media salariilor tarifare se stabileşte în raport cu timpul efectiv lucrat în perioada luată în considerare, excluzîndu-se deci perioadele în care cel în cauză nu a lucrat. (De exemplu, atunci cînd s-a aflat în concediu fără plată, în concediu de odihnă sau în concediu pentru incapacitate temporară de muncă).

Ion STROESCU

FIŞIER

ACTE NORMATIVE CU PRIVIRE LA REGLEMENTAREA TRANSMITERII BUNURILOR PROPRIETATE DE STAT

● Decretul nr. 409 din 23 septembrie 1955, privind reglementarea transmiterii bunurilor — proprietatea statului (publicat în Buletinul oficial nr. 26/1955).

● H.C.M. nr. 1315 din 28 septembrie 1958 privind trecerea sarcinilor prevăzute de art. 3 lit, a din Decretul nr. 409 din 23 septembrie 1955, asupra altor organe de stat (publicat în Colecţia de Hotărîri şi Dispoziţii ale Consiliului de Miniştri nr. 43/1958, rectificat în C.H.D. nr. 12/19 febr. 1959).

● Decretul nr. 244 din 30 iunie 1955 privind reglementarea transmiterii unor bunuri imobile — proprietatea statului către unităţile cooperatiste (publicat în Buletinul oficial nr. 18/1955).

● Decretul nr. 139 din 6 aprilie 1964 privind reglementarea transmiterii unor bunuri mobile proprietate de stat în proprietatea persoanelor fizice (publicat în Buletinul oficial nr. 3/1964).

● Decretul nr. 1015 din 21 decembrie 1966 privind transmiterea cu plată a bunurilor mobile proprietate de stat în proprietatea organizaţiilor cooperatiste sau a altor organizaţii obşteşti (publicat în Buletinul oficial partea I nr. 82/1966).

UNUL CONTROLEAZĂ ŞI PATRU SEMNEAZĂ

RĂSFOIND PRIN DOSARE

CITITORUL nostru, Ion Stoenescu, consilier juridic principal în M.I.U., ne relatează o întîmplare, care arată cum dintr-un amănunut, neluat în seamă la timpul cuvenit, s-a născut un „dosar" voluminos.

Iată faptele.

Prima fază. I.I.S. „Metalica"-Oradea a expediat către I.C.R.M.-Bacău două containere (nr. 0602 şi 9422) conţinînd 160 lămpi de gătit, 100 maşini de găurit şi 20 menghine. Inainte de expediere s-a întocmit, fireşte, un proces verbal de autorecepţie.

A doua fază. La depozitele I.C.R.M.-ului din Bacău se descarcă produsele şi se încheie un proces verbal prin care se constatč lipsa a 20 de menghine. Comisia de verificare stabileşte că „lipsa provine de la furnizor, întrucît containerele erau pline şi în interiorul lor n-ar mai fi avut loc şi marfa lipsă". Pentru ca procesul verbal să fie valabil, legal şi opozabil actului de autorecepţie s-a solicitat — conform H.C.M. 941/1959 — şi „prezenţa" unui delegat neutru, care a fost găsit în persoana tovarăşei Zamfira Chirilă.

Pe baza acestui proces verbal s-a întocmit alt act: refuzul de plată a sumei de 3 260 lei.

A treia fază. Luînd cunoştinţă de cele de mai sus, Ioan Trif, şeful serviciului vînzări de la „Metalica"-Oradea s-a deplasat urgent la Bacău pentru a constata personal lipsa produselor din cele două containere. Delegatul orădean n-a mai găsit însă containerele, care plecaseră în altă cursă, încărcate cu produse de la Fabrica de confecţii din Bacău. A constatat însă că la primirea containerelor s-a făcut o verificare sumară. Ca urmare, s-a încheiat un nou proces verbal, cu care prilej delegatul furnizorului a făcut opinie separată, nerecunoscînd lipsurile.

A patra fază. De la Fabrica de confecţii din Bacău, containerele împricinate au plecat la Săcălaz în regiunea Banat. Un „detectiv" le-a urmărit pas cu pas. La Săcălaz a pus mîna pe ele. Bucuros, le-a cercetat cu atenţie şi a telefonat fulger la Oradea: „Prins containerele. Cercetat aprofundat conţinutul lor. In unul găsit 20 bucăţi menghine, care erau la fund, sub talaş".

Menghinele buclucaşe au fost expediate la Oradea, de unde, cu buletinul de mesagerie nr. 4127, au fost trimise la I.C.R.M.-Bacău.

A cincea fază, (care a început înainte de descoperirea menghinelor). Intreprinderea din Oradea introduce acţiune la Arbitrajul regional din Bacău cu scopul ca I.C.R.M.-Bacău să onoreze suma refuzată la plată, plus cheltuielile ocazionate cu deplasarea delegatului. Audiind pe componenţii comisiei, care au semnat procesul verbal de constatare a lipsei, Arbitrajul a reţinut următoarele mărturii: Ion Sova: „N-am luat parte la verificarea containerelor. Am semnat procesul verbal ulterior, bazat pe buna credinţă a celorlalţi membri din comisie"; Zamfira Chirilă: „In timp ce se desfăceau containerele, eu mă aflam în altă parte, verificam nişte produse sosite din import. Am semnat procesul verbal ulterior, bazată pe..."; Gh. Frunză: „N-am participat la verificare. Am trimis la această operaţiune pe un subaltern, pe tov. Bortoş"; Ion Cozmiuc: „Am participat la o parte din verificări. Dar eu nu sînt în cauză, întrucît nu figurez în procesul verbal".

Deci, dintre cei 4 membri ai comisiei, a participat la verificări numai al... cincilea, tov. Bortoş, subaltern al tov. Gh. Frunzč.

Arbitrajul a mai reţinut faptul că procesul verbal a fost încheiat ulterior recepţiei. De asemenea, s-a constatat că plombele prezentate de I.C.R.M. ca provenind de la containerele cu pricina (cu scopul de a dovedi că lipsa se datoreşte furnizorului) aveau nr. 6 şi 9 în loc de 7 şi 8 cît aveau cele originale.

Faţă de această situaţie, Arbitrajul a hotărît că „se reţine ca deficienţă în sarcina pîrîtei (I.C.R.M.-Bacău) verificarea superficială la destinaţie a mărfurilor primite de la reclamantă şi încheierea de acte de constatare fictive, fapt care a avut drept consecinţă ocazionarea de cheltuieli de deplasare a delegatului reclamantei, cheltuieli suplimentare de transport şi cheltuieli de arbitrare. Se recomandă pîrîtei să ia măsuri împotriva angajaţilor săi, care se fac vinovaţi de încheierea unor astfel de acte".

De acord cu aceastč concluzie, dar am dori să ştim: Cine a suportat toate cheltuielile suplimentare?

Ce măsuri a luat forul tutelar al pîrîtei?

C. CRISTEA

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

OBIECTIVE CARE PRIND VIAŢĂ

INDUSTRIA BUNURILOR DE CONSUM — DESFACERILE DE MĂRFURI PRIN COMERŢUL SOCIALIST

DOUĂ cifre pe care graficul alăturat le consemnează. Două cifre care exprimă două nivele de creştere pe care recentul comunicat asupra îndeplinirii planului de stat pe 1966 ni le aduce la cunoştinţă. Semnificaţia lor devine majoră în contextul unor comparaţii între ritmul de creştere a producţiei industriei mijloacelor de producţie (12% în 1966 faţă de 1965), şi ritmul de creştere a industriei bunurilor de consum (11,2% în 1966 faţă de 1965). Comparaţia cu datele statistice din anii anteriori relevă cu pregnanţă apropierea ritmului de creştere a producţiei mijloacelor de producţie şi a bunurilor de consum, obiectiv prevăzut numai cu doi ani în urmă în Directivele celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Aşadar, dezideratul de lichidare a rămînerii în urmă a unor ramuri din industria bunurilor de consum a început să se transforme în realitate. Aceasta înseamnă mai multe mărfuri, mai multe sortimente noi, adică o satisfacere mai bună a necesităţilor de consum ale populaţiei. Recentul comunicat atestă pe deplin acest lucru. Faţă de 1965, în 1966 s-au produs cu 36% mai multe maşini electrice de spălat rufe, cu 30% mai mult unt, cu 22% mai multă mobilă, cu 20% mai mult ulei comestibil, cu 17% mai multe confecţii etc. şi, evident, s-au desfăcut mai multe mărfuri populaţiei (cu 42,4% mai multe televizoare, cu 19% mai multe aparate de radio, cu 9,7% mai multe frigidere, cu 21,3% mai multe articole electrotehnice, cu 14% mai multă încălţăminte, mai multă carne, lapte, conserve, brînzeturi etc.).

Rezultatele dobîndite în primul an de plan din actualul cincinal dovedesc că sarcinile mărețe pe care cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român le-a trasat au început să prindă viaţă.

ŞANTIER ŞTIINŢIFIC

DIALOG DESPRE

ŞTIINŢA ORGANIZĂRII ÎNTREPRINDERII AGRICOLE

RECENT a apărut în Editura Agrosilvică lucrarea **„Întreprinderea agricolă socialistă — economie-organizare"** *de V. V. Topor, doctor în economie.*

Rezultat al unei vaste documentaţii asupra căutărilor din literatura de specialitate şi a unor îndelungate investigaţii şi observări a experienţei unităţilor agricole din ţara noastră, lucrarea pune la îndemîna specialiştilor, a cadrelor de conducere din agricultură, într-un mod sistematizat, o serie de metode şi principii fundamentale ale organizării întreprinderilor agricole, constituind totodată un prilej de reflecţii pentru soluţionarea ştiinţifică a problemelor pe care le ridică practica.

Înscriindu-şi în preocupările sale una din cele mai importante şi actuale probleme ale agriculturii noastre — ridicarea pe o nouă treaptă a organizării întreprinderilor agricole — redacţia foloseşte prilejul apariţiei oportune a acestei lucrări pentru a deschide o largă dezbatere a problemelor organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii în sistemul agriculturii noastre socialiste. Discuţia purtată cu dr. V. V. Topor de I. Chirculescu din partea redacţiei — pe care o publicăm mai jos, o considerăm un preludiu pentru un fructuos şi finalizator schimb de opinii.

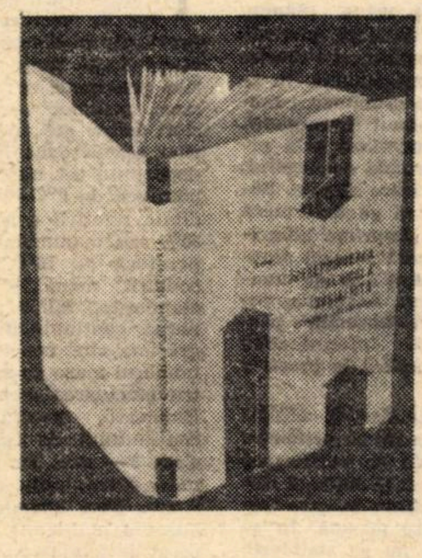

— În anul 1955 aţi publicat manualul intitulat „Organizarea şi planificarea întreprinderilor agricole socialiste". Noua lucrare nu este, bineînţeles o reluare a problematicii din manualul amintit.

Ce considerente v-au determinat să elaboraţi o nouă lucrare ?

— Manualul publicat în 1955 purta amprenta condiţiilor perioadei respective cînd, după cum ştim, avea loc procesul de formare şi dezvoltare a agriculturii noastre socialiste. Literatura de specialitate autohtonă era destul de săracă, iar experienţa practică a întreprinderilor agricole se afla în curs de acumulare.

— Vă înţeleg. De altfel, aşa se şi explică de ce vechea lucrare a îmbrăcat un caracter mai mult metodologic şi nu a evidenţiat eficienţa unor forme sau metode de organizare şi planificare.

— Chiar aşa şi este. Însă experienţa acumulată în decursul anilor, dezvoltarea cercetărilor ştiinţifice, precum şi rezultatele obţinute în domeniul organizării întreprinderilor agricole, impuneau sintetizarea legităţilor, a principiilor şi metodele de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii. Această sintetizare era absolut necesară pentru stabilirea celor mai eficiente căi care să contribuie la modernizarea şi perfecţionarea producţiei agricole din ţara noastră. Prin elaborarea noii lucrări s-a urmărit tocmai acest scop.

— Cît se poate de binevenit acest mod de abordare, mai ales dacă ţinem seama că ştiinţa conducerii şi organizării producţiei s-a impus atenţiei generale în numeroase ţări ale lumii. Cum se explică însă că, deşi organizarea întreprinderilor agricole îmbracă un caracter complex, atît sub aspect teoretic, cît şi practic, în lucrare abordaţi o sferă mai restrînsă de probleme ?

— În lucrările de specialitate despre organizarea producţiei şi a muncii s-a ajuns la o anumită structură a problemelor care fac obiectul activităţii economice desfăşurate de întreprinderile agricole socialiste. Abordarea şi tratarea acestor probleme poate fi făcută, fie în raport de cerinţe, fie în raport de posibilităţile de aprofundare. În lucrare am dat prioritate acelor probleme care fac obiectul unor preocupări majore actuale şi anume : specializarea producţiei şi dimensionarea întreprinderilor ; structurarea organizatorică a întreprinderilor ; dotarea cu mijloace tehnice de muncă ; organizarea, normarea şi retribuirea muncii ; organizarea producţiei în cadrul unui sistem raţional de agricultură al întreprinderii etc.

— Întru totul de acord. Dar de ce în lucrare nu sînt tratate planificarea internă şi conducerea întreprinderilor ? Sau consideraţi că acestea nu se numără printre problemele de importanţă majoră ?

— Fără îndoială că ele fac parte din această categorie de probleme şi trebuie să recunosc că omisiunile semnalate de dumneavoastră constituie una din lipsurile lucrării. Deşi conducerii nu i-am consacrat un capitol special, unele aspecte noi ale acestei probleme fac obiectul părţii introductive a lucrării.

— Nimic de spus, dar o asemenea rezolvare este departe de a fi satisfăcătoare, dacă ţinem seama de problemele deosebite pe care le ridică activitatea de conducere.

— Sînt întru totul de acord cu dumneavoastră, mai ales dacă avem în vedere faptul că progresul tehnic şi ştiinţific pe plan mondial oferă mijloace moderne de conducere cum sînt : cibernetica, cercetarea operaţională, teoria deciziilor etc. Ţinînd seama de nivelul actual al cunoştinţelor, precum şi de metodele folosite în conducerea întreprinderilor agricole socialiste, ştiinţa organizării şi conducerii trebuie să stabilească modul de utilizare a metodelor amintite mai sus, în condiţiile specifice ale producţiei agricole şi ale sistemului ge-

(Continuare în pag. 18)

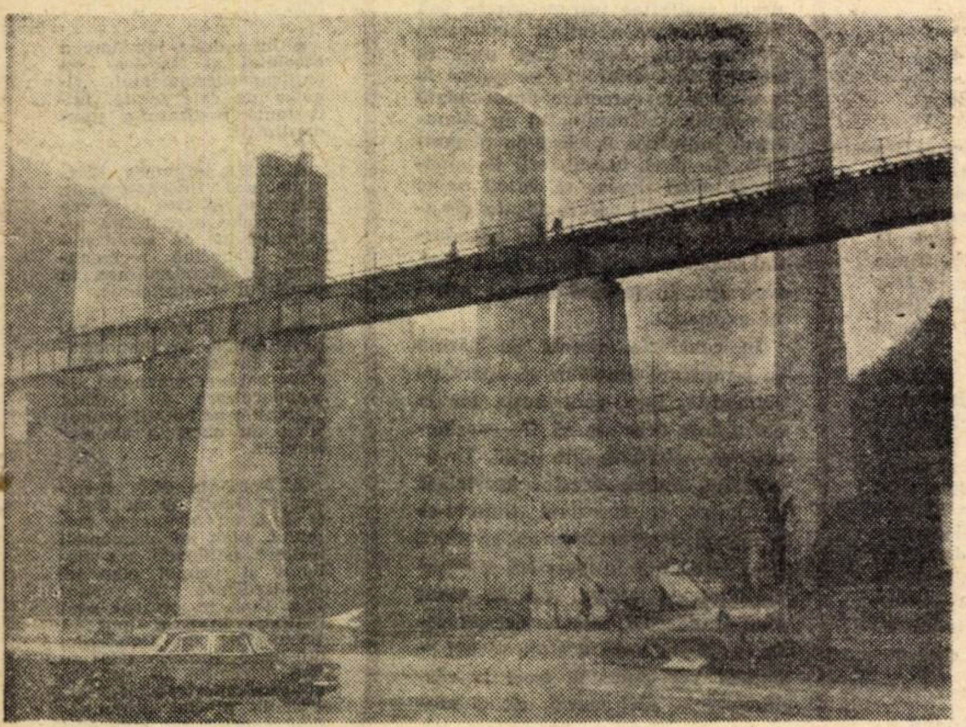

Noul viaduct de la Slănicu Mare, unul din cele 9 care se construiesc în perimetrul Sistemului hidroenergetic şi de navigaţie de la Porţile de Fier

DEBUTURI...

Nume noi de şantiere au îmbogăţit în ultimele zile peisajul ţării.

● Unul dintre ele anticipează **ridicarea celui mai mare viaduct din ţară.** Pe o lungime de 1 000 m, viaductul va lega oraşul **GALAŢI** de Combinatul siderurgic, evitîndu-se astfel un ocol de 7 km.

● Alt şantier a început să dea contur — la **OLTENIŢA — filaturii de fire cardate şi fibre chimice.** Producţia anuală 4 000 t fire şi fibre.

● **O nouă unitate a industriei poligrafice** a început să fie construită la **TIMIŞOARA.** Se vor imprima aici, pe an, 4 500 t de hîrtie.

...ŞI FINALIZĂRI

● **TURNU SEVERIN,** unde de curînd a intrat în funcţiune ultima unitate a Complexului de industrializare a lemnului, a cunoscut o nouă „premieră" industrială, de astă dată în ramura industriei alimentare. Este vorba de construcţia unui complex format dintr-o **fabrică de pîine** (40 tone în 24 de ore) şi o **fabrică de produse lactate** (capacitate zilnică de prelucrare : 300 hectolitri).

● S-a trecut la **montarea primului grup de 200 de megawaţi la termocentrala din BORZEŞTI.** Aici, în a doua etapă de extindere, vor fi puse în funcţiune capacităţi energetice însumînd 400 de megawaţi.

CURIER

● Este gata o nouă unitate a Combinatului chimic **CRAIOVA — fabrica de acetat de vinil.** În curînd, din instalaţii vor vedea lumina zilei primele tone din cele 30 de mii care vor fi produse aici, anual.

DIN LABORATOR ÎN PRODUCŢIE

● În aceste zile au loc **plenare ale Consiliilor regionale de coordonare a activităţii de cercetare ştiinţifică.** Pe ordinea de zi, adoptarea de măsuri pentru îmbunătăţirea planificării cercetării de profil teritorial şi pentru valorificarea în practică, a rezultatelor cercetării.

● Un succes al colaborării ştiinţă-producţie este **modificarea procesului de aglomerare şi pregătire a minereurilor** utilizate la furnalele Hunedoarei. Prin folosirea gazelor se obţine o economie de 15—20 de kg de cocs la o tonă de aglomerat, ceea ce echivalează cu o economie anuală de 8 milioane de lei.

● Cercetătorii ştiinţifici de la Institutul Politehnic — Galaţi au pus la punct **o metodă originală de protejare a aliajelor metalice folosite în medii acvatice.**

● **Prin perfecţionarea schemei tehnologice a instalaţiei de azotat de amoniu din Combinatul chimic Piatra Neamţ** sînt evitate importante investiţii suplimentare. Astfel, în aceeaşi instalaţie, va fi produsă în plus o cantitate de îngrăşăminte necesară fertilizării a 70 de mii de ha.

PRODUSE NOI

● Un utilaj nou, **TROLIUL PNEUMATIC DE MINĂ CU SARCINA DE 400 KG.** Producător : Uzina „UNIO" din Satu Mare.

● Pe şantierul naval din Galaţi a început **CONSTRUCŢIA PORŢILOR PENTRU ECLUZELE DE LA PORŢILE DE FIER.** Fiecare din aceste porţi are o greutate de 800 t.

● Colectivul rafinăriei din Cîmpina a început să livreze **UN NOU SORTIMENT SUPERIOR DE MOTORINĂ** pentru locomotivele Diesel electrice.

CALITATEA UNOR MIJLOACE DE STABILIRE A... CALITĂŢII

PE marginea anchetei „STANDARDELE DE STAT — CUM ŢIN PASUL CU CERINŢELE DE CALITATE ?“ („Viaţa economică“ nr. 167) ne-au sosit la redacţie mai multe articole, care dezbat diferite aspecte din activitatea de standardizare. Publicăm cîteva în acest număr.

Prin apăsare cu degetul... dar pe bandă rulantă!

(Desen de Neagu Rădulescu)

Există, dar... n-au apărut!

DUPĂ cum se ştie respectarea standardului de stat este obligatorie de la termenul fixat de Oficiul de Stat pentru Standarde. Nerespectarea acestui act este pedepsită în conformitate cu legile penale. Dar cum să respecţi un standard cînd la data intrării lui în vigoare nu dispui de el?

Iată cîteva exemple care motivează această întrebare.

● Standardul 7212/65 (Utilaj petrolier. Racorduri speciale cu trecere uniformă), aprobat la 17.IX. 1965, a intrat în vigoare la 1.IV. 1966, dar a fost tipărit la 14.VI. 1966.

● Standardul 6909/65 (Normarea muncii. Terminologie), aprobat la 30.XII.1965, a intrat în vigoare la 1.I.1966, fiind însă tipărit la 10.VI. 1966.

● Standardul 7313/65 (Apă şi abur din instalaţiile de cazane. Determinarea purităţii, alcalinităţii şi acidităţii), a fost aprobat la 21.XII. 1965, a intrat în vigoare la 1.VII. 1966 şi a fost tipărit la 19.VIII. 1966.

Numeroase alte standarde (7113/64, 5873/65, 98/65 7301/65, 7259/65 etc) au intrat în vigoare înainte de a fi tipărite. Acest fapt duce la încălcarea automată a normelor prevăzute a fi aplicate în producţie de la o anumită dată, ceea ce are urmări negative în relaţiile dintre furnizori şi beneficiari. Astfel, beneficiarii refuză primirea produselor care nu corespund prevederilor standardului, producătorii prezintă justificări în sensul că nu ei sînt vinovaţi, se iscă litigii care ajung la Arbitraj, se fac cheltuieli inutile şi se pierde timp preţios.

Metode — da, indicatori — ba!

IN prezent sînt în vigoare unele standarde prin care se stabilesc metodele de verificare a calităţii unor produse. Nu s-au stabilit însă indici de calitate cu care să se poată compara rezultatele analizelor efectuate.

Astfel, standardul 7049/64 (Încălţăminte. Determinarea rezistenţei fixării tălpii prin lipire), stabileşte două metode prin care se poate constata rezistenţa fixării tălpii pe încălţăminte prin lipire sau vulcanizare. Dar, rezultatele obţinute prin încercările efectuate nu sînt de nici un folos, întrucît nu există stabiliţi indicii pe care trebuie să-i întrunească talpa fixată pe încălţăminte prin lipire sau vulcanizare; lipsesc date cu care să fie comparate rezultatele încercărilor, pentru a aprecia dacă încălţămintea respectivă corespunde sau nu calitativ.

În aceeaşi situaţie este şi standardul 7002/64 (Încălţăminte. Determinarea rezistenţei cusăturilor la feţe), care stabileşte metoda pentru determinarea rezistenţei îmbinărilor prin coasere a pieselor care compun feţele de încălţăminte. Metoda de verificare este standardizată, însă indicii cu care să se compare rezultatele verificărilor nu sînt standardizaţi.

„Mod“ de analiză: apăsarea cu... degetul

STANDARDUL 194/56 (Săpun. Metode de analiză), prevede ca verificarea aspectului şi a consistenţei să se facă organoleptic. În acest scop se indică următoarea metodă: „Pentru săpunul în calupuri, tăria bucăţii se apreciază prin pipăit şi apăsare normală cu degetul, fără a-l frăminta între degete. Săpunul nu trebuie să se deformeze sau să lase să se imprime adîncituri“. Poate fi numită această practică o metodă ştiinţifică de analiză ? Desigur că nu. Asemenea indicaţii ca „apăsare normală“ provoacă doar discuţii interminabile între părţile care aplică în practică această metodă.

Tot astfel, standardul 4139/63 (Maşini de tocat carne cu acţionare manuală), prevede ca verificarea funcţionării să se facă manual, tocînd efectiv, operaţiune la care trebuie supusă fiecare maşină. În afară de faptul că nu se stabileşte ce cantitate de carne trebuie tocată, cum trebuie să rezulte carnea tocată etc., adică indicarea unor date care să facă această metodă mai „ştiinţifică“, practic această probă este nerealizabilă şi neeconomicoasă. Cele afirmate pot fi demonstrate prin următoarele date. Pentru anul 1966 au fost contractate de către organele comerţului circa 170 000 maşini de tocat carne. Dacă luăm în calcul cantitatea minimă de 100 gr carne ce trebuia tocată pentru a ne da seama cum lucrează maşina, rezultă că pentru a verifica toate maşinile contractate era necesară o cantitate totală de circa 17 000 kg carne (fără os); şi asta numai la industrie.

Întrucît această verificare trebuie efectuată şi de către organele comerciale, care au sarcina de a recepţiona mărfurile livrate de către industrie, cantitatea de carne ce ar trebui folosită ar fi cu mult mai mare.

Tot în acest standard se prevede ca metodă de determinare a aderenţei stratului de email ciocănirea suprafeţelor emailate cu un ciocan de lemn, cu masa de 300 gr, indicîndu-se că după ciocănire suprafaţa obiectului nu trebuie să prezinte crăpături, fisuri sau lipsuri de email. În afară de faptul că această metodă este subiectivă (menţionează greutatea ciocanului dar nu indică forţa de lovire) practic, ţinînd seama de construcţia maşinii de tocat este şi nerealizabilă, întrucît părţile interioare emailate nu pot fi supuse acestei verificări.

Mai mare daraua decît ocaua

IN alte cazuri, aplicarea metodelor de verificare a calităţii, prevăzute în diverse standarde, necesită mult timp. Astfel, mezelurile proaspete ca: lebervurst, parizer, polonez, crenvurşti, cîrnăciori extra etc., conform prevederilor standardelor în vigoare pot fi depozitate cel mult 3 zile la temperatura de 0°C—4°C şi la o umiditate relativă a aerului de 75%—85% sau maximum 12 ore la temperatura de 10°C. În asemenea condiţii metodele prevăzute în standardul 961/56 pentru determinarea conţinutului de apă şi de grăsime sînt neoperative dat fiind numărul mare de ore necesare pentru efectuarea acestor determinări. Bunăoară, pentru determinarea conţinutului de apă sînt necesare circa 3—4 ore, iar pentru determinarea conţinutului de grăsime circa 8 ore. Deci operaţia de verificare necesită mai mult timp decît procesul de fabricare.

Nu sînt prea multe?

DEFICIENŢE şi mai grave se constată şi în unele norme interne. Pentru exemplificare ne rezumăm la un singur exemplu şi anume la norma internă nr. 18 228/65 (Stofă pentru costum art. 250—100) elaborată de I.I.S. „Partizanul roşu“. Această normă internă prevede că „luarea mostrelor şi recepţia se fac conform STAS 6597/62“, iar „metodele de încercări şi analize se fac conform STAS 778/55, 6737/60, 6138/60, 6140/60, 6141/60, 6142/60, 6143/60“.

Analizînd aceste prevederi constatăm că unele standarde sînt indicate greşit, neavînd nici o legătură cu problemele respective. Aşa de pildă, STAS 6597/62 se referă la „Dispozitive pentru maşini-unelte şi lucrări manuale. Clasificare şi codificare“ iar, STAS 6737/60 se referă la „Făină de cuarţ pentru turnătorie“.

În schimb, în norma internă amintită nu se indică un număr de 12 standarde (6137/60, 6139/60, 6144/60, 6145/60, 6146/60, 6430/61, 6431/61, 6432/61, 6497/62, 6626/62, 6751/63, 6804/63), precum şi norma internă departamentală nr. 17054/65 (Ţesături finite de lînă, lînă în amestec şi tip lînă. Sortare), care au legătură cu problemele respective.

Trecînd la verificarea calităţii produsului, pe baza standardelor identificate şi menţionate mai sus, constatăm că majoritatea standardelor fac trimiteri la alte standarde (786/59, 1253/55, 1806/64, 2860/51, 4644/54, 5705/57, 5706/65, 5707/64, 5658/57, 5818/58, 5819/58, 5901/58, 6300/64 etc). Deci, pentru a verifica calitatea stofei pentru costum (art. 250—100), în afara normei interne nr. 18228/65 mai trebuie studiate circa 32 standarde de stat şi o normă internă departamentală. Nu e prea mult?

Anonimatul nu stimulează

ÎNTOCMIREA unui standard presupune o muncă vastă de documentare, cercetare şi experimentare. E vorba de un efort mult mai mare decît cel cerut, bunăoară, de redactarea unui articol de specialitate pentru o publicaţie. Cu toate acestea, în prezent, elaborarea unui standard nu este socotită ca activitate de cercetare ştiinţifică, iar standardele apar fără semnătura specialiştilor care au lucrat efectiv la elaborare. În prezent, se indică drept realizator întreprinderea sau instituţia care a iniţiat elaborarea standardului. Acest fapt nu-i în măsură să-i stimuleze pe autori la o muncă de cercetare aprofundată şi creatoare. Anonimatul nu stimulează iniţiativa, spiritul de răspundere. În plus, beneficiarii de standarde, cînd doresc să ceară unele lămuriri suplimentare legate de aplicarea prevederilor din standardul respectiv, nu-i cunosc pe autori, care sînt în măsură să dea astfel de explicaţii.

În concluzie, sîntem de părere ca semnătura autorilor să apară pe standarde, iar contribuţia lor la elaborarea acestora să fie considerată ca activitate ştiinţifică. În acest fel, munca acestor specialişti ar putea fi apreciată ţinîndu-se seama şi de rezultatele ce se obţin prin aplicarea în practică a standardului respectiv, iar în cazul cînd standardul este necorespunzător — şi sînt încă destule cazuri — autorii vor putea fi traşi la răspundere — atît moral, cît şi material.

dr. Alex. CONSTANTINESCU

CÎND SE LASĂ LOC PENTRU INTERPRETĂRI DIFERITE

UNELE standarde destinate pentru producţia şi valorificarea legumelor şi fructelor conţin prevederi care dau loc la interpretări diferite. Iată un exemplu. Standardul 6441/61 (Metode pentru aprecierea calităţii legumelor şi fructelor proaspete) menţionează doar metodele de examinare şi verificare a calităţii. Celelalte probleme privind mărimea loturilor, formarea probelor, condiţiile tehnice de ambalare, depozitare, transport etc. sînt prevăzute pentru fiecare produs în parte, în alte standarde.

Pînă aici nimic deosebit. În 1965 a apărut însă alt standard (7218) care face precizări în ceea ce priveşte luarea probelor, mărimea loturilor, ambalarea, transportul pentru întreaga grupă de produse. Prevederile acestui standard — referitoare la toate produsele — diferă de prevederile din standardele destinate fiecărui produs în parte. Astfel, standardul 7218/65 precizează că mărimea lotului din care urmează a se lua proba este egală cu capacitatea mijlocului de transport, dar nu mai mare de 10 tone, în timp ce în standardele pentru fiecare produs această mărime variază de la 1 la peste 10 tone: 1 tonă pentru roşii, ardei, salată, ţelină; 3 tone pentru căpşuni, piersici, praz; 12 tone pentru pepeni verzi etc.

Din cauza acestor nepotriviri se nasc interpretări diferite, fiecare parte prevalîndu-se de prevederile care îi sînt mai convenabile.

Deficienţe sînt şi în unele standarde care stabilesc toleranţele de calitate. Bunăoară, standardul 6424/61 prevede pentru cireşe proaspete calitatea I-a un procent de 10% fructe defecte din care: 5% pot fi crăpate, 4% viermănoase şi 1% alte defecte. La calitatea a II-a toleranţa e tot de 10% fructe cu defecte, defecte care să nu le facă însă improprii consumului. Se pune întrebarea: dacă la calitatea I-a se admit 4% fructe viermănoase, la calitatea a II-a se pot admite şi 10%? Standardul nu lămureşte această dilemă.

În încheierea acestor rînduri, sugerez ca în standardele destinate legumelor şi fructelor semiindustrializate să se prevadă şi termene de garanţie. Actualmente, aceste standarde — cu excepţia celui referitor la magiun — nu prevăd astfel de termene, fapt generator de litigii între părţile contractante şi de daune prin deprecierea produselor nevalorificate într-un anumit termen — care deocamdată nu se cunoaşte.

Petre SAVA

DIN ISTORIA STANDARDIZĂRII

● Statuia regelui caldean Gudea (care a trăit cu 3000 de ani înaintea erei noastre), de la Muzeul Luvru, conţine primele dovezi ale începuturilor standardizării. Împrejurul genunchilor regelui sînt aşezate table cu cifre cuprinzînd norme pentru construcţii. Jos se găseşte o riglă de aproximativ 27 cm lungime, gradată în diviziuni de 17 mm. Aceasta era unitatea de măsură a dulgherilor şi zidarilor din Babilon şi din alte localităţi.

● Romanii aveau reguli pentru dimensionarea cărămizilor. Ei au folosit ţevi „standardizate“ pentru conductele de apă, interzicînd folosirea ţevilor de alte dimensiuni la legarea cu conducta publică.

● După marele incendiu al Bucureştilor — din 1804 — stăpînirea, luînd măsuri pentru îmbunătăţirea situaţiei edilitare şi urbanistice, a stabilit şi o serie de direcţii ale sistematizării. Astfel, spre a se îmbunătăţi calitatea cărămizilor şi a construcţiilor, Sfatul orăşenesc a hotărît (în anul 1835) într-un „jurnal“, să se „statornicească facerea cărămizii în două forme, după izvoadele făcute supt litera A şi B, din care cel dintîi, cu litera A, va sluji la orice trebuinţă de clădire — precum case, împrejmuiri şi altele — şi cel de al doilea, supt litera B, pentru faceri de sobe, poprindu-se de acum înainte cu totul lucrarea de cărămidă după altă formă...“

● Răspîndirea tiparului a fost posibilă datorită „standardizării“, deoarece literile individuale trebuiau să fie interschimbabile, avînd aceeaşi înălţime şi lăţime.

● În 1841, englezul Whitworth a asigurat pentru prima dată interschimbabilitatea şuruburilor prin crearea unui sistem de filete.

● În a doua jumătate a secolului al XIX-lea s-a unificat ecartamentul şinelor de cale ferată, importantă realizare a standardizării.

● C.E.I. (Comisia Electrotehnică Internaţională), înfiinţată în 1906, este cea mai veche organizaţie internaţională de standardizare, elaborînd recomandări de standardizare în domeniul electrotehnic.

● I.S.O. (Organizaţia Internaţională de Standardizare), înfiinţată în 1946, elaborează recomandări de standardizare în toate domeniile activităţii economice, cu excepţia electrotehnicii.

● România este membră în I.S.O. şi în C.E.I. O dată cu adoptarea primului plan al economiei noastre naţionale s-a elaborat şi primul plan de standardizare pe anul 1949. Pînă în prezent s-au realizat în ţara noastră peste 7000 de standarde, din care aproape 4000 au fost revizuite în vederea aducerii parametrilor prescrişi la nivelul posibilităţilor sporite ale industriei noastre.

Imperative în industria de încălțăminte

Consumuri specifice raționale pe fiecare produs

UȘOR, ESTETIC, COMOD – dar și ECONOMIC

UTILIZAREA rațională a materiei prime constituie și pentru industria de încălțăminte un obiectiv principal. Sporirea producției de încălțăminte, lărgirea gamei de sortimente, îmbunătățirea calității se cer înfăptuite în condițiile unei cît mai raționale folosiri a fondului de materii prime și, în special, ale **micșorării consumului de talpă și piele.** *Această cerință derivă din faptul că pe plan mondial au apărut o serie de materiale din textile și mase plastice, care înlocuiesc cu succes pielea naturală, ceea ce permite îmbunătățirea unor caracteristici ale încălțămintei (comoditate la purtare, permeabilitate la vapori de apă, flexibilitate mărită etc.) și diversificarea sortimentelor. Valorificarea rațională a materiilor prime ar duce totodată la obținerea din aceeași cantitate a mai multor produse, satisfăcînd astfel în mai bune condiții cerințele populației.*

„A obține din aceeași cantitate de materie primă și materiale o valoare de cîteva ori mai mare *— a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966* **— aceasta este una din problemele esențiale de care depinde creșterea eficienței economiei noastre".** *Cît de importantă este folosirea rațională a materiei prime în industria de încălțăminte, reiese din aceea că, REDUCEREA CU UN SINGUR PROCENT A CONSUMURILOR SPECIFICE DE PIELE ȘI TALPĂ LA NIVELUL PRODUCȚIEI ANULUI 1967 AR PERMITE OBȚINEREA, ÎN PLUS, A 300 000 PERECHI DE ÎNCĂLȚĂMINTE, SAU REALIZAREA UNEI PRODUCȚII SUPLIMENTARE ÎN VALOARE DE 27 MILIOANE LEI.*

Despre multiplele posibilități ce stau la îndemîna fiecărei întreprinderi de a produce încălțăminte care să răspundă exigenței consumatorului — aspect estetic, comoditate, greutate și preț redus — concomitent cu micșorarea consumului specific pe fiecare produs, ne-au vorbit la **„masa rotundă" organizată recent de „Viața economică" cu sprijinul Direcției generale pielărie și încălțăminte din M.I.U.,** *numeroși specialiști, creatori de modele, economiști, conducători de unități. În cele ce urmează, ne oprim asupra cîtorva din aceste posibilități.*

I. Tăbăcăriile și materia primă

DE obicei, atunci cînd se dezbat probleme ce privesc consumurile specifice în industria de încălțăminte, se începe fie cu sectoarele unde se confecționează fețele sau se ștanțează tălpile, fie cu serviciile de creație. La prima vedere lucrurile ar părea juste. Și totuși, mulți dintre specialiștii care au luat parte la „masa rotundă" au socotit că este necesar să ia în dezbatere, în primul rînd, activitatea sectorului care asigură baza de materii prime industriei de încălțăminte și anume: **tăbăcăria.** De ce tocmai acest sector?

Tăbăcăriile — au subliniat cei mai mulți specialiști — **posedă mari posibilități de valorificare mai bună a resurselor de materii prime.** Sortarea mai judicioasă a pieilor crude, prelucrarea acestora prin tehnologii noi, repartizarea semifabricatelor pentru produse corespunzătoare calitativ — toate la un loc formează rezerve de seamă în creșterea fondului de materie primă.

Sortarea pieilor brute după tipuri și categorii

Tăbăcăriile au în prezent un anumit sistem de indicatori, care țin seama, într-o oarecare măsură, de eficiența economică. Cu toate acestea, datorită lipsei de stocuri suficiente de piei brute, prelucrarea sortimentelor finite planificate se face, de cele mai multe ori, în funcție de asigurarea sortimentelor contractate, ceea ce este în dauna eficienței economice. În majoritatea tăbăcăriilor nu se respectă în prezent planurile de înmuieri pe tipuri de piei și categorii de calitate, iar repartizarea semifabricatelor are loc nu în funcție de posibilitatea de a le valorifica superior.

„La **Fabrica de pielărie și încălțăminte „Clujana"** — a relevat în cuvîntul său N. CIOVÎRNACHE, directorul economic — **s-au întreprins de către specialiști în 1966 cercetări la tăbăcăria minerală pentru a cunoaște modul concret de valorificare a pieilor brute. Din analizele statistică, tehnică și selectivă, făcute experimental la cîteva partizi de piei de mînzat și viței** (partida este unitatea de lansare în producție) **s-a desprins că, în aceeași etapă, de la partidă la partidă, s-au înregistrat abateri mari în ce privește valoarea semifabricatelor obținute dintr-o tonă** brută. **În medie, anul trecut, la tăbăcăria minerală s-au obținut dintr-o tonă de piei prelucrate, valori de semifabricate cu 2 500 de lei mai mici față de 1965.** Tehnicienii noștri au justificat aceste fenomene prin aceea că planul de producție a impus tăbăcăriei valorificarea pieilor brute în concordanță cu cererile de livrare, și nu după tipuri și categorii.

Este adevărat că variațiile de calitate a pieilor sînt foarte mari și diferă, în cadrul aceluiași tip, de la partidă la partidă. A merge așa înainte, a practica în continuare acest sistem, înseamnă să păgubim serios economia națională. **Pentru a asigura o valorificare superioară a pieilor brute, acestea trebuie selecționate și dirijate spre semifabricatele cele mai prețioase ce se pot obține din ele. În acest scop, este necesară crearea în tăbăcării a unor stocuri de piei crude și semifabricate, care să permită selecționarea pe tipuri și calități și, numai în funcție de acestea, să fie livrate fabricilor de încălțăminte".**

Propunerea a fost susținută și de alți participanți **(C. Popescu, E. Iliescu, F. Keszek** etc.). **S-a subliniat faptul că, dacă în toate cele 18 tăbăcării minerale și cele 10 vegetale existente în țară, s-ar aplica sistemul selectiv pe calități și tipuri de valorificare a pieilor brute, dacă semifabricatele ar fi repartizate corespunzător nivelului produselor finite ce urmează să se realizeze din ele, economia națională ar putea cîștiga anual importante sume bănești.** În același context participanții au propus ca Direcția generală a industriei de pielărie și încălțăminte din M.I.U. să analizeze dacă în actualul stadiu, indicii de consum de piei brute pe metru pătrat de semifabricat sînt mobilizatori și să aducă îmbunătățirile cuvenite. Aceasta, au spus ei, ar elimina cauzele care mai duc la risipă de materie primă.

Sînt propuneri valoroase, care obligă organele răspunzătoare din Ministerul Industriei Ușoare să reconsidere măsurile luate pînă acum și să adopte soluții care să ducă la mai buna valorificare a pieilor brute în tăbăcării

Ce tehnologii folosim?

De nivelul tehnologiilor utilizate în tăbăcării depinde — și practica o dovedește cu prisosință — atît cantitatea, cît și calitatea semifabricatelor obținute. Din dezbaterile ce au avut loc, am reținut cîteva aprecieri asupra unor metode care asigură în procesul de tăbăcire a pieilor, o înaltă eficiență economică.

● **Introducerea uscării pieilor sub tensiune pe plăci de sticlă** (metodă care își croiește drum tot mai larg) **permite să se realizeze o economie de 5—6% de piei brute, prin mărirea randamentului de suprafață finită pe kilogram piele brută prelucrată. (Metoda se aplică cu bune rezultate la tăbăcăriile fabricilor „Dîmbovița", „Pionierul" din București și altele).**

● **Una din cele mai mari realizări tehnice în industria de tăbăcărie o reprezintă obținerea pielii de box cu fața corectată. Prin utilizarea de procedee moderne — șlefuirea superficială a pieilor și aplicarea unui finisaj pe bază de lianți termoplastici — se asigură piei cu fețe netede, într-o proporție mult mai mare decît în trecut.**

Totodată, prin aplicarea acestui procedeu tehnologic modern, au fost eliminate elementele negative ale pielii crude, care o făceau inaptă pentru a fi folosită la fabricarea unor produse calitativ superioare. Este un exemplu grăitor de valorificare superioară a unei materii prime inferioare.

● **Fabricile de încălțăminte „Dîmbovița", „Flacăra roșie", „Pionierul" din București și „Clujana" au reușit, prin utilizarea unor tehnologii adecvate, să realizeze piei de fețe pentru încălțăminte din piei grele de bovine, în special din partea de la gît și poale.** Sub aspect economic, obținerea pieilor de fețe din piei grele are o deosebită importanță. Aprovizionarea cu o astfel de materie primă din import este mai avantajoasă, întrucît e mai ieftină în comparație cu pieile ușoare.

Există însă și greutăți în promovarea unor tehnologii avansate. **Utilizarea pieilor grele pentru fețe de încălțăminte necesită mașini speciale** (mașini de șlefuit), **cît și tehnologii moderne care să permită obținerea de noi sortimente** (piei fețe lama, velur cu spic fin, piei cu presaj diferit etc). **În această privință participanții la masa rotundă au solicitat din partea M.I.U.** (respectiv Direcția generală pielărie și încălțăminte), **cît și din partea Institutului de cercetări respectiv un sprijin mai mare.** Totodată, în discuții a fost relevat și faptul că, **în timp ce pe plan mondial prețul taninului utilizat la tăbăcirea pieilor reprezintă circa 30% din prețul pieilor crude, în țara noastră costul acestuia este mai mare decît cel al pieilor crude cu aproape 60%.** În asemenea condiții, prelucrarea pieilor în tăbăcării devine neeconomică. **Urmărind utilitatea și rentabilitatea semifabricatului respectiv, M.I.U. și Comitetul de Stat pentru Prețuri ar trebui să intervină cu mai multă operativitate, creînd condiții de stimulare a întreprinderilor în valorificarea superioară a pieilor brute.**

Un alt aspect al valorificării raționale a bazei de materii prime îl constituie **prelucrarea pieilor grele pentru fețe de încălțăminte după unele tehnologii noi apărute pe plan mondial.** În Europa, de pildă, în ultimul timp s-a impus din ce în ce mai mult fabricarea pieilor finisate anilin cu fața naturală la care se admit mici diferențe de nuanțe, fabricarea pieilor presate moi, gen softi nefinisate, fabricarea pieilor corectate și a altor sortimente — tehnologii care pun în valoare maximă calitățile pieilor de bovine. Încercările efectuate de institutul de cercetări și în tăbăcăriile din țară, au dat rezultate bune. **Realizarea acestor sortimente în producția de încălțăminte presupune însă schimbarea concepției organelor comerciale, în sensul ca acestea să admită unele diferențe de presaje, în măsura în care nu afectează calitatea pielii și, respectiv, a încălțămintei.** Este aceasta o problemă nu numai economică (economii în întreprinderi), ci și socială, în sensul că populația ar **putea** fi și mai bine aprovizionată cu încălțăminte variată, la un preț de cost redus.

Subprodusele din piele – valorificate superior

În prezent, ca urmare a indicațiilor date de partid, întreprinderile tind spre aplicarea unei politici proprii în direcția utilizării materiei prime, în sensul ca din aceeași cantitate să obțină — în condițiile menținerii unui nivel calitativ ridicat — produse mai multe și mai ieftine. Adesea, această inițiativă de bună gospodărire a întreprinderilor este frînată sau, pur și simplu, neîncurajată.

„În ultimii 2 ani — a spus tov. I. CIOVÎRNACHE, directorul economic de la Fabrica „Clujana" — **a apărut, ca urmare a prelucrării în tăbăcării a pieilor grele brute, o mare cantitate de șpalt — produs secundar care, după părerea specialiștilor noștri, poate fi întrebuințat la confecționarea anumitor tipuri de încălțăminte. Am și creat modele de încălțăminte din acest material, dar ele nu pot fi date în consum. Avem în fabrică depozitate aproape 6 vagoane de șpalt din care s-ar putea confecționa circa 30 000 perechi de încălțăminte".**

— **„Utilizarea șpaltului velur nu este numai o problemă a Întreprinderii „Clujana"** — a intervenit inginerul T. AVRAM — **ci a întregii noastre industrii de încălțăminte. Prelucrarea în viitor a pieilor grele, într-o proporție mai mare, va spori considerabil volumul subproduselor. De aceea este necesar să găsim o rațională folosire a acestora. Încălțămintea cu fețe șpalt-velur este pe deplin utilizabilă în condițiile climaterice ale țării noastre. Deci,** după părerea mea, **inițiativa tovarășilor de la „Clujana" trebuie încurajată".**

Din schimbul de opinii ce a avut loc în jurul acestei probleme, a rezultat că șpaltul-velur se folosește în prezent la căptușeli pentru încălțăminte, la valori ce reprezintă 60—70 lei pe pereche. Dacă el însă (este vorba de bucățile cu suprafață mare, cele mici urmînd să fie folosite ca și pînă acum) va fi utilizat ca materie primă pentru fețe de încălțăminte de iarnă și cismulițe — se vor obține produse cu valori mai mari. **Din răspunsul primit la „masa rotundă" din partea tov. I. Pivniceru, directorul general adjunct al direcției generale, propunerile întreprinderilor pentru valorificarea superioară a șpaltului-velur, cît și a altor subproduse de piele, vor fi însușite de către direcția generală și, încă în acest an, se vor lua măsuri corespunzătoare pentru ca ele să intre în circuitul economic, să fie utilizate superior.** Așteptăm deci ca, într-un timp scurt, în vitrinele magazinelor să apară și acest nou sortiment de încălțăminte.

V. BOESCU
L. ȚINTEA
S. POPESCU

(Urmare în numărul viitor)

La masa rotundă au participat I. PIVNICERU, director general adjunct, ing. C. GHEORGHESCU, ing. T. AVRAM din Direcția generală industrială de pielărie—încălțăminte din M.I.U., M. ROTARU, director la Fabrica de încălțăminte Pitești, ing. O. STRACIUC, director la Fabrica „Crișul"-Oradea, E. ILIESCU, director adjunct și A. GEORGESCU, creator de la Fabrica de pielărie și încălțăminte „Flacăra roșie"-București, N. CIOVÎRNACHE, director economic al Fabricii de încălțăminte și pielărie din Cluj, GH. BOIA, ing. șef la Fabrica „Banatul"-Timișoara, N. DĂNILĂ, ing. șef la Fabrica „Modern"-Timișoara, F. KESZEK, ing. șef la Fabrica „8 Mai"-Mediaș, C. POPESCU, ing. șef adjunct la Fabrica „Dîmbovița"-București, C. BUTNARU, ing. șef adjunct la Fabrica de încălțăminte „Pionierul"-București, A. POPA LIZEANU, de la UCECOM.

● **În perioada 17—28 ianuarie a.c. a avut loc la Sinaia contractarea produselor pentru trimestrele II și III 1967, între reprezentanții întreprinderilor din industria de încălțăminte și ai comerțului. Cu acest prilej, au fost prezentate 1 520 modele noi de încălțăminte cu fețe de piele, precum și 420 modele încălțăminte cu fețe din materiale textile și plastice.**

● **Tendința modei pentru anul în curs este caracterizată prin încălțămintea cu vîrful pătrat și ovalizat, ușor. Tocurile la pantofii pentru femei vor avea, în general, cel mult 6 cm înălțime, baza lor va fi groasă, drepte în regiunea din spate.**

● **Pe linia valorificării materiilor prime din țară, un accent deosebit s-a pus în acest an și pe producerea de încălțăminte din piele de porc. Se vor produce cantități mari de velur din piele de porc în diferite nuanțe de culori.**

● **Din p.v.c. expandat urmează să se producă pentru prima dată în acest an circa 800 000 perechi de ghete și cisme. Noul material din p.v.c. va fi realizat la o secție nouă de curînd intrată în funcțiune la Fabrica „Victoria".**

● **O bună parte din modelele de încălțăminte prezentate la contractări se caracterizează și prin greutatea redusă. Va fi produsă și pusă în vînzare încălțăminte pentru bărbați și femei în greutate de 800—150 grame perechea.**

● **Marile fabrici de încălțăminte vor avea, începînd din acest an, cîte un magazin propriu pentru prezentarea și desfacerea produselor. Aceasta va contribui la cunoașterea mai îndeaproape a gustului consumatorilor, la prezentarea permanentă a tendinței modei, a noilor realizări ale fabricilor respective.**

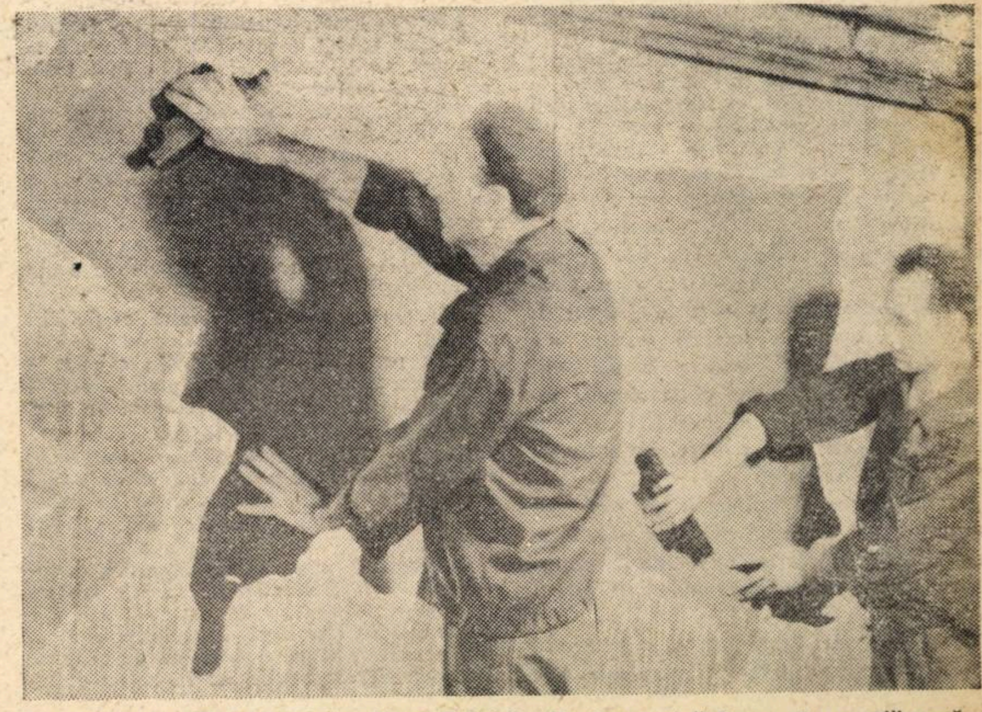

La secția de tăbăcărie minerală a Fabricii „Flacăra roșie"–București se utilizează pe scară largă întinsul pieilor pentru uscare pe plăci de sticlă. Acest procedeu permite mărirea randamentului suprafeței pieilor cu 7% față de metodele clasice, concomitent cu ridicarea calității

PUNCTE DE VEDERE

METODOLOGIE SIMPLIFICATĂ PENTRU CALCULUL INDICATORULUI PRODUCȚIA-MARFĂ VÎNDUTĂ ȘI ÎNCASATĂ

DEZVOLTAREA continuă, multilaterală, a economiei naționale solicită eforturi susținute din partea întreprinderilor în îndeplinirea ritmică a planului de producție, în general, și a producției marfă vîndută și încasată, în special. Aceasta cu atît mai mult cu cît trebuie avut în vedere faptul că, în majoritatea domeniilor de activitate, producția s-a diversificat foarte mult iar fiecare sortiment este format, la rîndul său, dintr-o gamă foarte variată de repere, pe dimensiuni și calități. De aceea este necesar să analizăm în ce măsură indicatorul respectiv, poate scoate în evidență în mod cantitativ, pe sortimente fabricate, devierile de la îndeplinirea ritmică a planului de producție și desfacere al întreprinderii, ținînd seama de faptul că în prezent el se urmărește valoric pe sortimente de plan (grupe de produse).

Dacă avem în vedere faptul că în mod frecvent în volumul producției marfă realizată într-o anumită perioadă în întreprinderile care fabrică o mare diversitate de produse, intră, în afară de producția pentru obligațiile curente ale întreprinderii, și cea destinată lichidării restanțelor din perioada precedentă, precum și producția ce se va livra în avans sau aceea fără desfacere asigurată, **trebuie făcută o delimitare** între sarcinile din perioada curentă de cele din alte perioade. Aceasta presupune ca, din totalul producției marfă realizată, să calculăm separat un indicator auxiliar și anume — **producția marfă vîndută și încasată în perioada raportată** — care ne scoate în evidență anomaliile ce se pot ivi atît în producție, cît și în desfacerea produselor.

Deci, dacă vom nota cu Σ PM totalul producției marfă realizată cantitativ din sortimentul respectiv în perioada analizată, iar cu Σ PMVi suma producției marfă vîndută și încasată cantitativ, din același sortiment, în perioada raportată, atunci îndeplinirea sarcinei acestui indicator ($IPMV_i$) se poate calcula astfel:

$$IPMV_i = \frac{\Sigma\ PMV_i}{\Sigma\ PM}\ 100$$

În cazul realizării producției marfă vîndută și încasată fără devieri de la sarcinile de producție și livrare, raportul trebuie să exprime rezultatul de 100%, rezultat către care trebuie de altfel să tindă fiecare întreprindere.

În acest caz relația care trebuie să existe între acești indicatori este:

$$\Sigma\ PM = \Sigma\ PMV_i$$

Pentru analiza comparativă a îndeplinirii indicatorului PMVi — pe sortimente de plan — se poate folosi formula:

$$IPMV_i = \frac{\sum_{1}^{N_c} PMv_i}{\sum_{1}^{N_c} PM}\ 100$$

în care:
Nc = numărul caracteristicilor aferente produselor care formează sortimentul de plan analizat.

În forma sa desfășurată, formula se prezintă astfel:

$$\frac{PMV_i 1 + PMV_i 2 + PMV_i 3. \ .. + PMV_i n}{PM_1 + PM_2 + PM_3 ...... \ ..... + PM_n} 100$$

Această formulă este utilă pentru a cunoaște stadiul realizării indicatorului PMV_i la un moment dat, pentru corelarea cu planul de repartiții (în sensul acoperirii cu repartiții și contracte a planului de producție marfă).

Totuși, ea nu poate reda abaterile cantitative de $\pm$ din cadrul sortimentului de plan. De aceea, metoda de analiză atinge maximum de eficiență — **numai la nivel de sortiment** — prin urmărirea sistematică a realizării acestui indicator. Ca atare, **funcția pricipală** a indicatorului PMVi este urmărirea gradului de valorificare a producției marfă executată — prin metoda analizei operative, zilnice, a evoluției producției marfă realizată, **fără anomaliile arătate**, constituind astfel un instrument eficace de sesizare a tuturor dificultăților ce apar pe parcurs. Totodată, el poate reda cu precizie **efortul** unei întreprinderi în realizarea tuturor sarcinilor economico-financiare, caracterizînd astfel mai complet activitatea ei finală.

În ce privește sfera de aplicare a indicatorului, considerăm că el este util analizei în toate tipurile de producție, îndeosebi în producția de serie și în producția de masă. Menționăm că realizarea corelației dintre totalul producției-marfă și suma producției marfă vîndută și încasată în perioada raportată, înseamnă totodată și realizarea nemijlocită a corelației cu sarcinile izvorîte din obligațiile contractuale ale întreprinderilor, fapt care reclamă acordarea unei deosebite importanțe, din partea conducerilor întreprinderilor, analizei permanente a evoluției acestui indicator. În acest fel, întreprinderea respectivă poate să-și realizeze toate sarcinile izvorîte din planul său economic.

În concluzie, rezultă că, în actuala sa formă, indicatorul producția-marfă vîndută și încasată prezintă lacune, că el nu permite o analiză mai amănunțită a producției-marfă executată. Faptul că, de exemplu, o întreprindere industrială și-a îndeplinit integral într-o perioadă indicatorii producția globală, marfă și producția-marfă vîndută și încasată, cu toate că deținea la sfîrșitul perioadei analizate stocuri supranormative de producție finită, fără desfacere asigurată, precum și serioase restanțe în livrări față de termenele contractuale, poate să ne ducă la concluzii eronate. În acest fel, indicatorul producția-marfă vîndută și încasată continuă să constituie mai departe un paravan care maschează, prin îndepliniri valorice, devierile cantitative de la programele de fabricație inițiale, precum și de la obligațiile de livrare ale întreprinderii.

Analiza cantitativă, periodică, pe principalele sortimente, a devierilor de la sarcinile de plan și contractuale, nu poate fi făcută complet de indicatorul producției-marfă vîndută și încasată deoarece, în mod inerent, acesta implică necesitatea unor indicatori auxiliari, care pot caracteriza mai complet conținutul acestui indicator sintetic. Pentru a analiza producția-marfă vîndută și încasată în perioada raportată, nu este necesară o evidență deosebită în acest sens. Aceasta, deoarece facturile emise de întreprinderi pentru livrarea produselor conțin elementele principale din contractele de livrare. În vederea determinării indicatorului PMV_i este suficientă înregistrarea corectă a datelor în fișele de livrări pe beneficiari (operație care se efectuează de altfel în fiecare întreprindere), de unde rezultă apoi delimitarea și centralizarea indicatorului.

Ceea ce se solicită în mod deosebit pentru asigurarea îndeplinirii integrale a acestui indicator, este **organizarea judicioasă a urmăririi lui zilnice** la început pe principalele sortimente fabricate — de la planificarea în cadrul secțiilor, atelierelor și pînă la livrarea produsului finit. Aceasta înseamnă că la acțiunea respectivă trebuie să participe, în afară de economiștii din cadrul serviciilor financiar și desfacere, și personalul tehnic de conducere a secțiilor productive, ceea ce atrage răspunderea directă a secțiilor pentru îndeplinirea indicatorului PMV_i. O dată însușită, printr-o justă organizare, metoda se poate extinde, mergînd pînă la analiza tuturor sortimentelor, care se produc în întreprindere.

M. ALDEA
cercetător științific principal — Institutul de cercetări textile

Cointeresarea lucrătorilor din comerț

UN COEFICIENT DE PREMIERE LA 1000 LEI DESFACERE

SARCINILE lucrătorilor din comerț — în contextul unei mai bune serviri a populației — au sporit mult. Aceasta presupune ridicarea continuă a calificării și conștiinței profesionale, dezvoltarea inițiativei creatoare în rîndul tuturor lucrătorilor din acest important domeniu de activitate. Pentru realizarea acestor deziderate dispunem — între altele — de o pîrghie însemnată: cointeresarea materială, cu ajutorul căreia fiecare lucrător să fie astfel stimulat încît să se preocupe permanent de ridicarea la un nivel superior a întregii ***activități comerciale.***

Limite care îngustează inițiativa

APRECIAT din acest punct de vedere, sistemul actual de cointeresare materială aplicat în organizațiile comerciale nu își atinge decît parțial scopul. Așa, de exemplu, regulamentul de premiere nu este de natură să dezvolte inițiativa, să stimuleze interesul pentru o servire civilizată, pentru o sporire a volumului desfacerilor.

Limitele de premiere de 30% din salariul tarifar, stabilite drept cote maxime pînă la care poate ajunge premiul individual al unui lucrător în cadrul fondului de premiere, îngrădesc perspectiva muncii și a rezultatelor pe care ar urma să le obțină, în special, lucrătorii care nu au o calificare mai mare.

În cazul întreprinderilor comerciale din Capitală, această perspectivă a fost și mai mult îngustată prin completarea regulamentului de premiere cu anumiți „coeficienți de corecție", care reduc limitele maxime ale premiului individual aproape la jumătate. Perspectiva obținerii unui cîștig cît mai judicios stabilit nu trebuie îngrădită de anumite reglementări care frînează inițiativa în cadrul muncii colective.

Așa cum rezultă din datele de care dispunem, fondul de premiere deține o pondere de 9—10% din salariul total, atît la personalul operativ cît și la personalul tehnic-administrativ.

Pentru a se realiza o cointeresare directă a întregului personal la realizarea zilnică a sarcinilor de plan ale unităților, consider că ar fi foarte indicat **să se constituie un coeficient de premiere la 1000 lei volum de desfacere,** premiul urmînd a fi plătit în condițiile realizării sarcinilor de plan.

Cote diferențiate pe sectoare de activitate

ÎN cazul întreprinderii noastre (raportînd fondul de premiere total plătit la volumul de desfacere realizat în anul 1965) rezultă un coeficient de 1,70 la 1000 lei desfacere, planul de desfacere pe întregul an fiind îndeplinit în proporție de 100%. În funcție de ponderea pe care fiecare sector de activitate o are ca număr de personal și ca beneficiar de premii, în fondul total de premii se pot determina coeficienți de premiere diferențiați pe fiecare sector de activitate, ținîndu-se seamă de contribuția avută la rezultatele obținute

Din tabelul alăturat rezultă coeficienții obținuți la întreprinderea noastră din activitatea pe trimestrul I/1966. În coloana 3 sînt prezentați coeficienții de plan pe care îi preconizăm pentru perioada curentă de plan.

Examinarea acestor coeficienți evidențiază faptul că prin acordarea unor coeficienți măriți pot fi încurajate unitățile de desfacere (ca unități operative), sectorul de transport al mărfurilor, serviciile tehnice și de directivă.

Coeficientul aferent unităților de desfacere poate fi diferențiat pe specific sau tip de unități în funcție de natura mărfurilor comercializate. În cazul întreprinderii noastre, pe magazine de mobilă, pe depozite de materiale de construcție, iar în cadrul magazinelor mari de mobilă — diferențierea pe raioane de mobilă sau raioane de textile. Astfel, coeficientul de 1,70 lei la 1 000 lei volum total de desfacere, se transformă în cazul cînd se are în vedere planul valoric pentru unitățile de materiale de construcție în 1,80 lei la 1 000 lei volum de desfacere. Rezultă de aici că personalul unei unități operative poate cunoaște în orice moment premiul care i se cuvine.

În vederea unei cointeresări mai active a personalului la realizarea și depășirea planului de desfacere, în mod special a personalului operativ, s-ar putea stabili o reducere a salariului tarifar în cazul nerealizării planului de desfacere. De exemplu, în cazul realizării planului între limitele 90—100%, salariul tarifar să se plătească proporțional cu această realizare. La realizări de plan sub 90%, salariul tarifar ar urma să nu se plătească decît în proporție de 90%.

Premiile ar urma să se plătească ca și pînă în prezent: lunar pentru personalul operativ și trimestrial pentru personalul tehnic-administrativ (cu reținerea unei cote de 30% care să se plătească la sfîrșitul anului în raport cu realizarea planului anual).

La sfîrșitul anului, personalul ar putea beneficia de un anumit coeficient, de exemplu: 5—10% din economiile peste plan la cheltuielile de circulație, care să se plătească drept premii în funcție de contribuția adusă la obținerea lor.

Dacă sistemul de premiere propus va reține atenția forurilor competente, s-ar putea aproba experimentarea lui pe o anumită perioadă de timp chiar cu salariații întreprinderii noastre, urmînd ca rezultatele experimentării să decidă asupra valabilității lui.

Petre IONESCU
directorul O.C.L. Mobila — București

SECTOARE DE ACTIVITATE	Pondere în fond total premiere (Trim. I.) %	Coeficient de premiere față de 1000 lei volum desfacere: Efectiv trimestrul I, 1966	Coeficient de premiere față de 1000 lei volum desfacere: Preconizat plan anul 1967
A	1	2	3
TOTAL:	100,0	1,70	2,1
— Unități de desfacere	26,7	0,45	0,7
— Depozite de mărfuri și ambalaje; recepționeri	16,0	0,27	0,3
— Transport de mărfuri; transport la domiciliu; transporturi administrative	27,0	0,46	0,5
— Atelier de întreținere; retuș mobilă; pictură	9,6	0,16	0,2
— Personal operativ (sub total)	79,3	1,34	1,7
— Conducere; serv. com.; plan; tehnic	8,3	0,15	0,2
— Serv. personal; contab.; of. juridic; administrativ	12,4	0,21	0,2

INDUSTRIA METALURGICĂ DIN ROMÂNIA ÎNTRE CELE DOUĂ RĂZBOAIE MONDIALE

DUPĂ primul război mondial, datorită marilor distrugeri și dezorganizări din cadrul economiei naționale provocate de război și de jaful ocupanților germani, problema economică principală era refacerea și punerea în funcțiune a întregului potențial economic existent pe întregul teritoriu al țării. Înfăptuirea unității statului român — ca urmare a luptei maselor largi din întreaga țară, a întregului nostru popor — a realizat cadrul național și social-economic pentru dezvoltarea mai rapidă a forțelor de producție; această dezvoltare însă, a avut loc în condițiile crizei generale a capitalismului, criză care și-a pus amprenta și asupra economiei noastre naționale.

În perioada cuprinsă între cele două războaie mondiale, industria metalurgică din România a cunoscut importante modificări atît în ceea ce privește structura, cît și volumul producției. Industria metalurgică preiucrătoare s-a modernizat și s-a lărgit. Sortimentele produselor s-au lărgit, iar valoarea producției s-a ridicat, în 1939, la peste 14 miliarde lei stabilizați, adică a crescut de aproape 3 ori față de 1913. Evoluția principalilor indicatori este prezentată în graficul de mai jos.

LA sfîrșitul primului război mondial, capacitatea de producție existentă era folosită în proporție de circa 30—40%, iar volumul producției reprezenta numai 27% din producția anului 1913. Pierderile suferite în timpul războiului de această ramură și recunoscute oficial, reprezentau 13,7% din totalul pierderilor înregistrate pe întreaga industrie. Aportul întreprinderilor metalurgice din Transilvania și Banat, determina însă, pe ansamblu, atît o mărire a potențialului economic al ramurii, cît și o schimbare a structurii ei. În 1919, ele concentrau 55,8% din totalul capitalului social, 84,1% din forța motrice (C.P.), 75,3% din numărul muncitorilor și 77,4% din valoarea producției. Se punea în mod acut problema refacerii și punerii în funcțiune a întreprinderilor existente, prin aducerea instalațiilor evacuate și prin repararea și completarea utilajului distrus sau jefuit de către ocupanții germani, precum și încadrarea organică a întreprinderilor metalurgice de pe întregul teritoriu al țării, în diviziunea națională a muncii. Existența în Transilvania și Banat a unor întreprinderi mai bine utilate și mai puțin distruse, crea noi posibilități pentru refacerea întreprinderilor din restul țării.

Creșterea și consolidarea pozițiilor economice și politice ale burgheziei favorizau, de asemenea, dezvoltarea forțelor de producție. Dezvoltarea avea loc însă în condițiile în care pe plan intern contradicțiile social-economice ale regimului burghezo-moșieresc se adînceau, iar pe plan mondial, capitalismul intrase în criza generală.

Mai mult, nedispunînd de o industrie constructoare de mașini, înlocuirea utilajului depindea aproape în întregime de import. Or, în perioada imediat următoare războiului, din cauza lipsei de credit și a mijloacelor de plată, importul de mașini-unelte se făcea destul de greu. În consecință, de-abia în anul 1924 se poate vorbi de o refacere în linii generale a potențialului industriei metalurgice, prin aducerea producției aproximativ la nivelul antebelic. După acest an a urmat o perioadă caracterizată printr-o accelerare a dezvoltării industriei și a întregii economii.

INDUSTRIA a cunoscut un avînt însemnat și a început, într-o anumită măsură să se diversifice; din punct de vedere al structurii a continuat să predomine industria bunurilor de consum și industria extractivă. Marea burghezie industrială și financiară, în special liberală și-a întărit dominația economică și politică. A crescut opoziția marii burghezii autohtone împotriva capitalului străin, prin întărirea poziției sale într-o serie de ramuri ale industriei și circulației. Industria metalurgică, încadrîndu-se în evoluția generală industrială, s-a dezvoltat, iar procesul de concentrare și centralizare a capitalului și a producției s-a accentuat. Capitalul investit a crescut pînă în 1929 de peste 2 ori față de 1924. Numărul total al întreprinderilor a scăzut cu 109 unități, deși au loc și noi înființări de întreprinderi, printre care: Uzinele Copșa Mică-Cugir, I.A.R.-Brașov, Fabrica românească de muniții etc. Scăderea s-a datorat, atît fuziunilor care au avut loc, cît și eliminării sau „înghițirii" de către întreprinderile mai puternice, a celor încă neconsolidate din punct de vedere financiar și tehnic.

Îmbunătățirea înzestrării tehnice a întreprinderilor, mecanizarea unor procese de producție, lărgirea capacităților de producție existente etc., au determinat creșterea forței motrice de la 72 357 C.P. în 1924, la 82 538 C.P. în 1928. În același timp, numărul muncitorilor utilizați a scăzut cu 5 203 persoane. Simultan, se observau preocupări pentru reorganizarea și raționalizarea producției, pentru mărirea sortimentelor. În aceste condiții, producția a crescut an de an, ajungînd să reprezinte în 1928 aproape 9 miliarde lei, adică de aproape 2 ori mai mult decît în 1924. În siderurgie, de pildă, producția a crescut la fontă de 1,2 ori, la oțel de 1,8 ori, la tablă neagră de 3,2 ori etc.

Creșterea producției a fost însoțită de înăsprirea exploatării clasei muncitoare. S-au restrîns drepturile și libertățile democratice ale maselor muncitoare. Dominația economică și politică a marii burghezii industrial-financiare s-a întărit, accentuîndu-se caracterul reacționar al puterii de stat.

ÎN 1929, a început criza economică de supraproducție care a zguduit întreaga lume capitalistă. Declanșîndu-se pe fondul crizei generale, criza economică din 1929—1933 a cuprins toate țările capitaliste inclusiv România, accentuînd mai mult instabilitatea lumii burgheze. Agravată, după cum se cunoaște, de o serie de factori interni și externi, ea a cuprins întreaga economie. Producția industrială — cu excepția celei petroliere — a scăzut, ajungînd în 1932 să reprezinte numai 57,7% din valoarea producției realizate în 1929.

În industria metalurgică, criza a început să se manifeste din 1929. În 1932, anul de apogeu al crizei, valoarea producției globale s-a redus cu 51,7% față de 1928 și cu 10,7% față de 1924. La fontă producția a scăzut cu 88,0%, la oțel cu 33,9%, la profile cu circa 34%, la oțel laminat cu 87% etc. Inutilizarea unei părți tot mai mari a capacităților de producție s-a manifestat în toate întreprinderile. În industria siderurgică, de pildă, în 1933, capacitatea de producție era nefolosită la fontă în proporție de 73%, la oțel 43% etc. În industria prelucrătoare, la producerea de articole de menaj, se folosea numai 23,9% din capacitatea de producție, iar în industria construcțiilor metalice, în 1932, numai 3,3%. Favorizate de reducerea prețurilor, întreprinderile, care au rezistat zguduirilor crizei și-au reînnoit instalațiile, și-au construit secții și ateliere noi. Pe întreaga ramură, s-a înregistrat o creștere a forței motrice cu 33 007 C.P. în 1933 față de 1924. Numărul muncitorilor utilizați însă, a scăzut, față de 1928, cu peste 6 200 și față de 1924 cu 11 438 persoane.

CRIZA economică din 1929—1933, a provocat — printre altele — și o accentuare a procesului de concentrare și centralizare a producției și a capitalului. Cîteva mari întreprinderi, printre care Uzinele Reșița și Uzinele Titan-Nadrag-Calan, au ajuns să influențeze producția întregii ramuri. La producția de oțel și laminate, în perioada 1929—1933, participarea Uzinelor Reșița și a Uzinelor Titan-Nadrag-Calan, era următoarea (în %):

Total producție = 100

Felul producției	Întreprinderea	1929	1930	1931	1932	1933
Oțel	U.D.R.	85,6	81,9	74,6	70,6	68,2
	T.N.C.	14,4	18,1	25,4	29,4	31,8
Laminate	U.D.R.	74,7	75,6	66,9	54,3	53,1
	T.N.C.	18,7	19,6	30,0	34,5	36,1

Uzinele Reșița dețineau monopolul absolut asupra producției de tablă neagră, de șine, materiale de cale ferată etc., iar împreună cu Uzinele Titan-Nadrag-Calan, controlau majoritatea producției siderurgice și o mare parte a celei metalurgice prelucrătoare.

Criza economică a fost însoțită și de o criză politică a regimului burghezo-moșieresc. Această perioadă este caracterizată de adînci frămîntări sociale. Masele largi populare, în frunte cu clasa muncitoare, conduse de Partidul Comunist Român, au desfășurat lupte sociale de mare amploare împotriva ofensivei capitalului și monopolurilor străine. Luptele din acești ani au culminat cu marile bătălii de clasă ale ceferiștilor și petroliștilor din ianuarie—februarie 1933, care au demonstrat înalta combativitate revoluționară a acestui detașament al proletariatului român și au constituit una din primele acțiuni ale clasei muncitoare pe plan mondial împotriva fascismului.

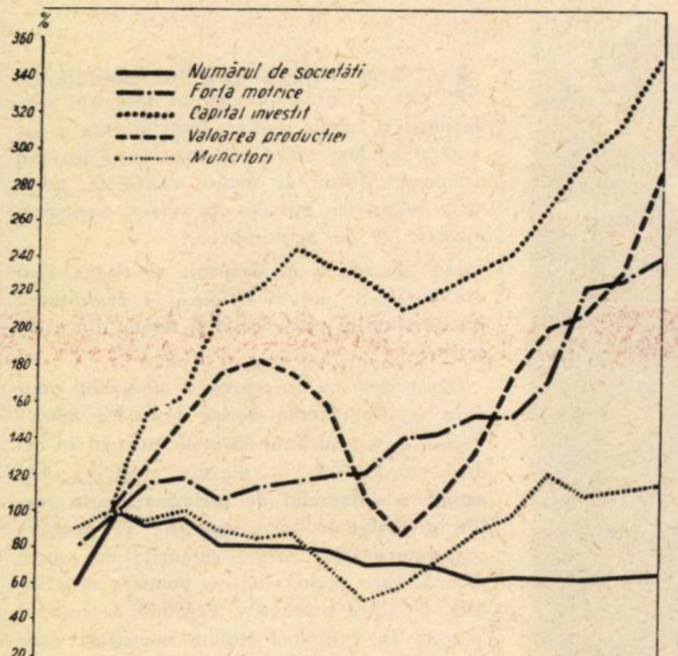

Evoluția industriei metalurgice din România, în perioada 1919–1939. (1924 = 100)

ÎN perioada care a urmat crizei, marea burghezie și-a consolidat pozițiile, ajungînd să domine economia țării și prin aceasta să-și subordoneze aparatul de stat. Un număr restrîns de mari uniuni monopoliste, au început să controleze atît producția, cît și desfacerea produselor. În 1938 de exemplu, 94 de monopoluri din industria prelucrătoare, dețineau 50% din capitalul social, 53% din forța motrice și controlau mai mult de jumătate din numărul societăților industriale. Industria metalurgică a beneficiat de o largă finanțare din partea statului, ca și de o protecție vamală deosebită. În a...te condiții, în 1939, valoarea producției a crescut de aproape 3 ori față de 1924 și de 2,6 ori față de 1933. În siderurgie au fost puse în funcțiune 4 furnale, 4 cuptoare Siemens-Martin, 9 cuptoare electrice pentru oțel turnat, un laminor de tablă etc. Uzinele Reșița au început să fabrice cocs metalurgic. Investițiile făcute în industria constructoare de mașini, au determinat, în 1939, creșterea producției din această ramură de peste 3 ori față de 1923. Cu toate acestea, industria constructoare de mașini, era încă la începutul ei, continuînd să fie relativ puțin dezvoltată.

Forța motrice a continuat să crească, ajungînd în 1939 la 162 000 C.P., fapt care a determinat mărirea gradului de utilare a întreprinderilor pe muncitor, de la 1,2 C.P. în anul 1914, la 1,8 C.P. în 1924 și la 3,5 C.P. în anul 1939.

ANALIZA evoluției industriei metalurgice, în perioada interbelică, demonstrează că în ajunul celui de-al doilea război mondial, România dispunea de o industrie metalurgică relativ dezvoltată în comparație cu situația anterioară primului război mondial. Industria siderurgică ocupa un loc însemnat în cadrul ramurii, producînd circa 37% din valoarea producției metalurgice și 4,1% din totalul producției globale industriale. De asemenea, metalurgia prelucrătoare, a evoluat, sortimentele fabricate mărindu-și numărul. O parte tot mai însemnată a consumului intern de produse metalice, a fost acoperită din producție proprie. În cadrul industriei țării, locul industriei metalurgice s-a modificat în 1939 față de 1919, astfel: (Total industrie = 100).

Anul	Capital social	Forță motrice	Personal utilizat	Valoarea producției
1919	10,8	8,2	23,7	11,3
1939	18,8	23,6	17,7	19,1

Industria metalurgică deși s-a dezvoltat, în general, destul de mult, între diferitele sale ramuri și chiar între sectoare, a continuat să existe mari disproporții. Producția industrială nu asigura decît 5% din necesarul de mașini-unelte, fapt pentru care țara noastră continua să depindă din punct de vedere tehnic aproape total de țările capitaliste dezvoltate de la care importa utilajul industrial. Dezvoltarea țării era în bună măsură încetinită și de faptul că o mare parte a venitului național, produs prin munca poporului român, continua să fie însușită de monopolurile străine. Realizările obținute de industria noastră metalurgică, ca de altfel de întreaga industrie, în perioada dintre cele două războaie mondiale, demonstrează netemeinicia teoriei reacționare susținute de unii economiști și politicieni români din rîndurile claselor dominante, potrivit căreia România era o „țară eminamente agricolă".

Ignorînd bogățiile și posibilitățile reale de dezvoltare a economiei țării, susținătorii acestei teorii se opuneau creării bazei de dezvoltare a economiei — industria — propovăduind imposibilitatea sau posibilitatea redusă de dezvoltare industrială a țării.

Economiști și intelectuali progresiști, s-au ridicat împotriva netemeiniciei acestei teorii, și au demonstrat posibilitatea și necesitatea dezvoltării industriale a țării noastre. Călăuzindu-se după învățătura marxist-leninistă, pornind de la analiza realităților țării noastre, Partidul Comunist Român a pus în centrul politicii sale industrializarea socialistă — în cadrul căreia un rol important îl are dezvoltarea industriei metalurgice — ca bază a progresului României, ridicării nivelului de trai al poporului, asigurării independenței și suveranității naționale.

Constanța BOGDAN
cercetător principal la Institutul de cercetări economice

ECONOMISTULUI-CONTABIL — UN PROFIL LARG

LOCUL economistului în societatea noastră este legat de răspunderea tot mai mare pe care planificatorul, contabilul, statisticianul și alți economiști o au la locul de muncă, pentru soluționarea în condiții optime a problemelor economice.

Experiența dobîndită pînă în prezent ne arată că în cadrul întreprinderilor un rol de prim rang este deținut de persoana contabilului șef care, împreună cu colaboratorii săi, are menirea să vegheze în permanență la gospodărirea cu maximă chibzuială a fondurilor materiale și bănești puse la dispoziția întreprinderilor, să-și aducă contribuția efectivă la creșterea eficienței activității economice în întreprinderea din care face parte.

Avînd în vedere rolul tot mai mare ce revine contabilului în economie, o atenție deosebită trebuie acordată orientării, stabilirii și dozării ansamblului de cunoștințe ce concură la formarea acestuia în procesul de învățămînt.

● Care e orizontul economistului ?

De la început, doresc să subliniez o latură, după părerea mea esențială, în pregătirea viitorului specialist. Învățămîntul superior trebuie să asigure economistului-contabil, în afara cunoștințelor de specialitate, **o vastă cultură economică,** care să permită acestuia ca, o dată intrat în producție, să-și poată aduce contribuția la soluționarea complicatelor probleme economice, avînd de multe ori în același timp aspecte contabile, statistice, de organizare a producției ș.a.

Profilul viitorului contabil, pregătit în facultățile sau secțiile de specialitate, trebuie să fie, după părerea mea, cel al unui economist cu un larg orizont, capabil să răspundă, după absolvirea facultății, cu bune rezultate în orice domeniu al activității contabile, indiferent de ramura în care urmează să activeze. Firește, acest lucru nu este compatibil cu specializarea îngustă, cu pregătirea de economiști-contabili **numai** pentru industrie, sau **numai** pentru agricultură. Din acest unghi de vedere, nu-mi apar întemeiate unele propuneri care s-au făcut ca în cadrul Facultății de finanțe, credit și evidență contabilă de la Institutul de științe economice „V. I. Lenin", să funcționeze distinct două secții : una de contabilitate a industriei, construcțiilor și transporturilor și alta de contabilitate a agriculturii și comerțului.

După cum este cunoscut, contabilitatea are principiile sale, care sînt unitare pentru toate ramurile economiei. Specificul unei ramuri sau alteia nu este de natură — din punctul de vedere al contabilității — să justifice crearea unor secții separate. În munca practică se fac eforturi în direcția unificării, pe cît este posibil, a reglementărilor de ordin principial ale evidenței contabile, fapt care trebuie să-și găsească reflectarea în mai mare măsură și în cursurile de evidență contabilă. De asemenea, consider că este în interesul viitorilor economiști-contabili ca în cadrul cursurilor de evidență contabilă un loc tot mai mare să-l ocupe problemele legate de perfecționarea și simplificarea contabilității, lichidarea paralelismului față de celelalte forme ale evidenței economice și în special față de statistică.

● Nu pulverizarea, ci consolidarea „analizei"

Un loc tot mai mare trebuie să-l ocupe în pregătirea viitorilor economiști-contabili descifrarea aspectelor economice care se degajă din operațiunile supuse înregistrărilor contabile. În acest sens, experiența practică duce la concluzia că de un real folos pentru studenții economiști în general, și pentru cei de la secțiile de contabilitate, în special, este cursul de analiză a activității economice a întreprinderilor. Un asemenea curs contribuie tocmai la lărgirea orizontului economic al tinerilor economiști-contabili, la creșterea interesului pentru a descifra fenomenele economice și financiare în totalitatea lor și nu fragmentat, așa cum sînt deprinși în cadrul cursurilor de economie de ramură.

Esențial pentru formarea unui economist-contabil este să stăpînească perfect mijloacele de efectuare a unei analize economice complexe, iar acest lucru nu este realizabil decît în condițiile existenței unui curs independent, care să îmbine în mod fericit cunoștințele studentului obținute la cursurile de „economia industriei", „finanțe", „contabilitate", „statistică" și altele. După părerea mea, cursul de „analiză", bazîndu-se pe metode științifice proprii de cercetare și pe cunoștințele căpătate de studenți la celelalte discipline, este strict necesar să figureze de sine stătător în planurile de învățămînt. Catedra de „analiză" din cadrul I.S.E. „V. I. Lenin" dispune de o experiență însemnată care trebuie îmbogățită în continuare. Ca atare mi se pare mai indicat să punem nu problema disjungerii cursului de analiză în cadrul economiilor de ramură, ci a găsirii mijloacelor pentru consolidarea și îmbunătățirea sa.

● Cu fața spre viitor

De un real folos ar fi pentru studenți dacă în programa cursului de „analiză" ca și de „evidență contabilă" s-ar pune un accent **deosebit pe latura previzională a activității economice.** Conducerea modernă a întreprinderilor și ramurilor nu se mai poate rezuma la evidențierea sau analiza activității trecute — oricît de important ar fi acest lucru — ci presupune cunoașterea în profunzime, în mod anticipat, a activității și rezultatelor economice-financiare aferente perioadelor următoare. Pe baza unei asemenea munci de analiză, economiștii își pot aduce o contribuție prețioasă la luarea celor mai corespunzătoare **decizii, la preîntîmpinarea** unor fenomene nedorite în activitatea întreprinderilor. Stabilirea unor previziuni pe baze științifice presupune însă cunoașterea temeinică a realităților din economie, care să permită acționarea în direcția care să asigure întreprinderii cele mai bune rezultate economice și financiare.

În acest sens, demn de reținut este faptul că în unele țări, în bilanțurile contabile sau anexele acestora, alături de coloanele care indică modul de realizare efectivă a indicatorilor respectivi pe trimestru sau an, se înscriu într-o coloană separată, previziunile cu privire la îndeplinirea acelorași indicatori în perioada următoare (trimestru, an). La stabilirea datelor cu privire la previziuni participă toți factorii interesați din întreprindere pe linie de producție, aprovizionare, desfacere, prețuri etc.

O problemă deosebită care se pune în prezent în fața economiștilor-contabili se referă la găsirea unor forme și metode perfecționate ale evidenței contabile, care să asigure cu mai multă operativitate datele de care conducerea are nevoie pentru luarea deciziilor. Firește, ar fi foarte util ca încă de pe băncile facultății studenții să fie puși în temă în legătură cu posibilitățile practice de realizare a acestor perfecționări și implicațiile economice corespunzătoare.

În ultimele documente ale P.C.R. s-a subliniat deosebit de clar necesitatea mecanizării evidenței ca mijloc concret de perfecționare a sistemului informațional, de conducere cu rezultate optime a întreprinderilor și ramurilor. În prezent s-a și trecut la luarea de măsuri concrete în acest sens, ceea ce subliniază necesitatea ca studenții care se pregătesc pentru a deveni economiști-contabili să fie înarmați cu cunoștințele necesare în domeniul mecanizării evidenței. **Nu trebuie omis nici un moment faptul că mașinile, oricît de perfecționate ar fi, nu pot înlocui omul, ci sînt de natură să ușureze și să ridice pe noi trepte calitativ superioare munca de concepție în domeniul evidenței. În aceste condiții este desigur necesar ca și pregătirea economiștilor, care folosesc mașinile respective, să fie cît mai complexă.**

Am punctat, în materialul de față, numai cîteva aspecte, privind pregătirea studenților care s-au hotărît să îmbrățișeze meseria de economist-contabil. **Demn de reținut este faptul că, în permanență, trebuie avut în vedere ca pregătirea acestor cadre să se facă în concordanță cu cerințele economiei, cu necesitatea ca acestea să-și aducă contribuția pe linia obținerii unei eficiențe maxime în întreaga activitate economică a întreprinderilor și ramurilor.**

Decebal URDEA
director, Direcția evidență și dări de seamă contabile,
Ministerul Finanțelor

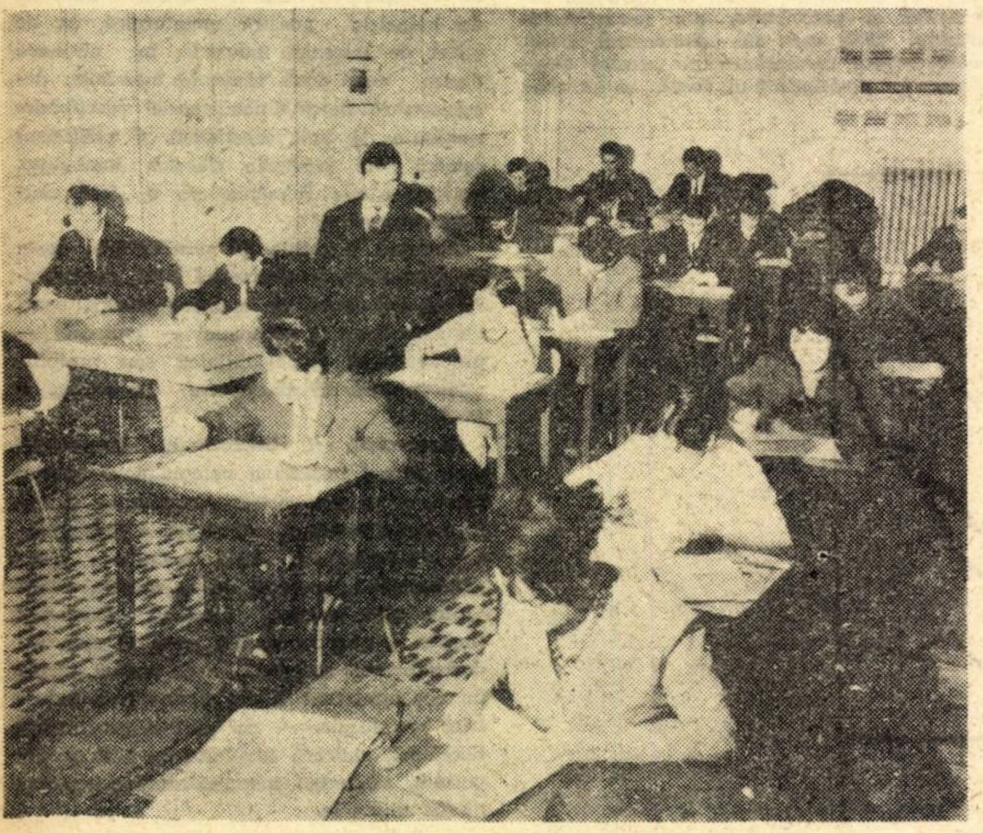

Studenții anului I de la Facultatea de economie generală, secția de statistică, de la I.S.E.-București în timpul unei probe scrise.

CONSFĂTUIRE PE TEMA PREGĂTIRII CADRELOR ÎN SECTORUL MINIER

LA Baia Mare a avut loc consfătuirea cadrelor didactice din învățămîntul profesional și tehnic minier. Consfătuirea a favorizat un larg schimb de experiență privind asigurarea forței de muncă calificate, necesară industriei miniere în toate compartimentele ei de activitate.

Din discuții s-au desprins și cîteva linii directoare, de natură să ducă la dezvoltarea învățămîntului profesional și tehnic din acest sector.

Deservirea cu pricepere a utilajului modern și promovarea noilor procedee tehnologice — s-a susținut în mod insistent în cadrul consfătuirii — impune **creșterea mai rapidă a volumului de școlarizare prin școlile profesionale** în comparație cu pregătirea muncitorilor prin cursurile de scurtă durată, care deține încă o pondere apreciabilă. O atare propunere exprimă o tendință actuală în formarea noilor muncitori calificați.

Creșterea masivă a școlarizării reclamă dezvoltarea rețelei de învățămînt. În acest sens, s-a subliniat că preocuparea apărută în ultimii ani pentru **valorificarea optimă a spațiilor de școlarizare** existente trebuie continuată. Noilor construcții școlare trebuie să li se asigure **o repartiție teritorială corespunzătoare,** în raport cu obiectivele industriale pentru care se pregătește forța de muncă calificată, ceea ce va influența totodată stabilitatea absolvenților, prin respectarea principiului teritorial al recrutării cadrelor care se școlarizează.

Un accent deosebit a fost pus pe sprijinul pe care trebuie să-l acorde școlilor profesionale și tehnice întreprinderile miniere, care sînt beneficiarii efectivelor școlarizate. S-a relevat oportunitatea **dotării rețelei de învățămînt cu utilaje și aparate moderne,** similare cu cele utilizate și în întreprinderile miniere, în vederea realizării unei corelații între pregătirea teoretică și cea practică, hotărîtoare pentru eficiența pregătirii muncitorilor calificați, tehnicieni și maiștri, care urmează să intre în producție.

I. T.

CURIER

■ În vederea informării specialiștilor asupra teoriilor creșterii economice, Biblioteca Centrală Universitară din București a întocmit și editat de curînd o cercetare documentară selectivă pe această temă (160 pag.). Sînt prezentate 95 de referate, rezumînd critic studiile mai importante (cărți și articole) apărute în străinătate în perioada 1962–1965.

■ Găsirea unui sistem eficient de planificare operativă în întreprinderile industriale cu producție unicală sau de serie mică preocupă în ultima vreme majoritatea specialiștilor – practicieni sau cercetători – din domeniul organizării științifice a producției. O încercare de soluționare a acestei probleme este furnizată de un grup de specialiști din Mannheim, care publică un studiu pe această problemă în revista INDUSTRIE-ANZEIGER (nr. 85/oct. 1966). Propunerea lor constă, în esență, în elaborarea a cîte unui grafic rețea la scară pentru fiecare comandă și suprapunerea proiecțiilor orizontale ale tuturor graficelor, corespunzător fiecărei comenzi în parte. Din această suprapunere rezultă capacitățile de producție (sectoarele) suprasolicitate sau neîncărcate în diferite perioade de timp. Graficele rețea se întocmesc pentru un an, cu defalcarea pe săptămîni, iar reactualizarea lor se face săptămînal la înregistrarea unor comenzi noi. Această reactualizare se poate realiza atît manual, cît și mecanizat, în care scop autorii prezintă doi algoritmi.

■ **Viitorul științei** (Buduscee nauki) este titlul unui nou anuar apărut recent la Moscova în Editura „Znanie", 1967. Autorii publicației, renumiți specialiști și oameni de știință sovietici și din alte țări, emit ipoteze despre perspectivele științelor, despre probleme încă nerezolvate, despre victoriile viitoare ale geniului uman. „Ne aflăm – apreciază acad. I. E. Tamm, laureat al premiului Nobel – în pragul unei noi etape a cunoașterii legilor fundamentale ale naturii, care cuprind nu numai noul cerc de fenomene ce se dezvăluie în fața noastră, dar care include în ele, ca un caz particular, tot ceea ce am cunoscut pînă acum".

■ În ultimii ani apar în special în S.U.A., multe lucrări consacrate problemelor „suburbanizării". Prin acest termen se înțelege fenomenul migrării populației orășenești din centrul orașelor spre zonele suburbane, spre cartiere „rezidențiale". Cauza acestui fenomen trebuie căutată în creșterea prețurilor terenurilor de construcție, a zgomotului, a poluării aerului, a dificultăților de transport din centrul orașelor. Pătrunderea stilului de viață al marilor orașe în zonele suburbane, subordonarea acestor zone centrului determină o oarecare interdependență; în același timp însă apar și multe contradicții. Asupra acestor contradicții stăruie lucrarea **Metropolitan social and economic disparities** (Inegalitățile sociale și economice ale aglomerărilor urbane), Washington, 1966. Lucrarea constată că tradiționalelor dispute între reprezentanții populației orășenești și ai populației rurale din adunările statelor federale li se adaugă acum dispute nu mai puțin serioase între reprezentanții centrului orașelor și ai suburbiilor.

■ Apreciind cartea **L'invention dans l'industrie, de la recherche à l'exploitation** (Invenția în industrie, de la cercetare la exploatare) de J. Jewkes, D. Sawers și R. Stillerman, prin aceea că ne invită să aprofundăm numeroase probleme ale cercetării, J. Thibaut (ECONOMIE ET POLITIQUE nr. 148/nov. 1966) critică răspunsul negativ al autorilor la întrebarea dacă este posibilă planificarea cercetării. Negarea – spune el – se bazează pe ideea că aspectul cantitativ (număr mare de cercetători, bază materială bine înzestrată etc.) nu epuizează problema și că cercetătorul genial, al cărui rol este esențial, este o pasăre rară. În replică, Thibaut susține că aportul geniului se sprijină și este accelerat de lărgirea generală a cunoștințelor dobîndite pe frontul larg al cercetării organizate, că el este un fenomen de tipul „bulgărelui de zăpadă".

ÎN VITRINA LIBRĂRIILOR

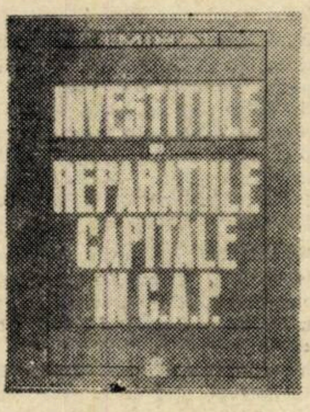

■ Lucrarea **Investițiile și reparațiile capitale în C.A.P.** (Editura agrosilvică, 1966), de I. Mihai se ocupă de rolul investițiilor în dezvoltarea bazei tehnice materiale a C.A.P., de realizarea investițiilor, repararea fondurilor fixe, planificarea și executarea lucrărilor de reparații.

Autorul prezintă aspectele organizatorice ale activității de investiții și reparații în sectorul cooperatist din agricultură în strînsă legătură cu cele din sectorul de stat. O cale pentru folosirea cît mai eficientă și deplină a capacității de construcții sau de prestații în sectorul de stat – se arată în lucrare – este satisfacerea și a unor cerințe legate de activitatea de investiții și reparații a cooperativelor agricole de producție.

■ În lucrarea **„Eficiența economică a introducerii tehnicii noi în industria ușoară"** (Edit. Științifică, 1966, 291 pag.), autorii, M. Iarovici și C. Iacobovici-Boldișor, aduc o contribuție la perfecționarea metodelor de determinare a eficienței economice a tehnicii noi în cadrul particular al unei ramuri industriale. În partea I sînt analizate direcțiile principale ale progresului tehnic în industria ușoară și problemele fundamentale ale metodologiei de calcul, indicatorii de bază și suplimentari ai eficienței în condițiile acestei ramuri. Partea a II-a a lucrării este destinată aplicațiilor concrete, care ilustrează utilizarea complexă a variatelor probleme metodologice expuse succesiv la începutul lucrării.

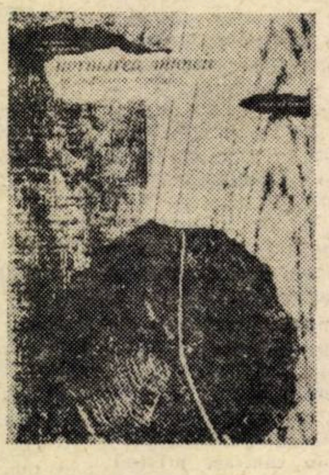

■ **„Normarea muncii în industria lemnului"** de ing. T. Petrescu și ing. Gh. Cristache (Edit. Tehnică, 1966, 284 pag.), oferă un material documentar util pentru studierea și identificarea factorilor care contribuie la reducerea muncii vii în ramura analizată. După tratarea unor aspecte cu caracter general privind structura procesului de producție, clasificarea normelor, autorii analizează metodologia de normare pentru diferite sectoare de producție din industria lemnului: cherestea, placaj, furnir, panel, P.F.L., mobilă de diferite tipuri etc.

MERCUR PRINTRE MUZE

OBSESIE PUBLICITARĂ

TRANSFORMAREA publicității sau, mai bine-zis, a influenței psihologice și sociale exercitate de publicitate într-una din componentele principale ale vieții cotidiene din Occidentul contemporan este, de mult, o evidență banală. Cetățeanul se naște și trăiește în mijlocul a mii și zeci de mii de apeluri publicitare, insistente pînă la obsesie. Mai mari sau mai mici, vizuale sau auditive, ele îi violentează în permanență conștiința: pe zidurile caselor, sau de-a lungul șoselelor, în ziarele și revistele pe care le citește zilnic, la radio, la televiziune, la cinema, pe sugativă ca și pe scrumieră, pe orice loc pe care ar putea să-și arunce ochii, imaginile mirifice ale reclamelor de tot felul îl înconjoară, i se strecoară în minte, îi creează necesități la care nici nu s-ar fi gîndit și îi modelează pe nesimțite, dar tenace, stilul relațiilor cu ceilalți oameni, felul de a vorbi sau, chiar, de a gîndi.

Într-o revistă de urbanistică se făcea observația, nu lipsită de temei, că în orașele occidentale centrul este tot mai mult centrul publicitar, adică zona care cunoaște cea mai mare concentrație de reclame de tot felul, diurne și nocturne. Această zonă depășește în ce privește intensitatea traficului și densitatea direcțiilor de circulație nu numai centrul civic administrativ, ci și centrul comercial (atunci cînd acesta din urmă nu coincide cu centrul publicitar).

Nu numai studiile de sociologie, economie, psihologie subliniază și analizează această presiune a universului reclamelor asupra vieții oamenilor, ci și numeroase opere literare și de artă evocă condiționarea și chiar alienarea omului în urma acestei ofensive atotcuprinzătoare. Poate că unii dintre cititorii noștri cunosc romanele Elsei Triolet grupate în ciclul „Epoca nylon-ului"; și acestea nu sînt desigur nici singurele, nici cele mai vestite. În multe din filmele — ca de pildă „O femeie măritată" sau „Să-ți trăiești viața" ale marelui regizor francez Jean-Luc Godard, atît de sensibil la vibrațiile spirituale ale contemporaneității, — publicitatea există nu numai ca un cadru mereu prezent, ci aproape ca un personaj viu care-i întovărășește și-i influențează pe eroii povestirii. În „Ispita doctorului Antonio" (din „Boccacio '70"), Fellini a dat o imagine, în stilul său caracteristic, a panoului publicitar uriaș, baroc, dominant, nu numai cauză directă a prăbușirii în demență a eroului principal, ci și centru social al cartierului; la umbra panoului se plimbă îndrăgostiții, se joacă copiii, se țin reprezentații etc.

E mult de cînd publicitatea a încetat să mai fie în exclusivitate un instrument al tranzacțiilor comerciale. În Statele Unite, de exemplu, candidații în diferite alegeri fac în mod curent apel la serviciile companiilor de publicitate. Aceste metode se extind acum și în Europa Occidentală. Recent, s-a anunțat că în vederea apropiatelor alegeri legislative din Franța, partidul „Uniunea pentru noua republică" a încheiat un contract cu o importantă agenție publicitară, aceeași care organizase campania lui J. Lecanuet la ultimele alegeri prezidențiale. Experții în reclame sondează opinia publică pentru a stabili care teme pot stîrni mai mult interesul și simpatia alegătorilor, stabilesc, de la înălțimea experienței lor comerciale, sloganurile naționale și locale, susceptibile de a se imprima mai bine în mintea cetățenilor, aranjează emisiunile de radio și TV ca și campaniile din presă. De altfel, tot în Franța, personalități ilustre ale vieții politice, ca fostul prim-ministru P. Mendès-France și fostul ministru de finanțe, V. Giscard d'Estaing, au cumpărat pagini de publicitate în coloanele unor ziare. În Statele Unite s-a ajuns chiar la situația paradoxală în care reprezentanții anumitor curente de opinii, care nu-și pot altfel prezenta punctul de vedere în presă, sînt nevoite să cumpere, la tarif de publicitate, pagini de ziare pentru a-și expune concepțiile. Așa au procedat, de pildă, cîteva grupuri de intelectuali și de clerici care se ridică împotriva agresiunii americane în Vietnam. Nu trebuie să deducem de aici cumva că publicitatea ar asigura libertatea de opinii; cine vrea să folosească această cale trebuie să dispună de fonduri foarte substanțiale.

Publicitatea exercită o însemnată influență și asupra mișcării artistice. Un curent azi foarte la modă în Occident (și în special în S.U.A.), „pop-art"-ul, exprimă sau vrea să exprime — ca o reacție împotriva abstracționismului — ceva din realitatea unui univers dominat de imagini și sloganuri publicitare. Un alt curent, „op-art"-ul, și-a găsit — cel puțin pînă acum — principalul cîmp de manifestare nu în creațiile propriu-zise de artă, ci în lumea bunurilor de larg consum și, mai ales, în arta panourilor publicitare. Ceea ce s-a întîmplat cu „op-art"-ul nu este un fenomen izolat; o serie întreagă de tendințe din arta occidentală contemporană au debușat repede spre o utilizare publicitară sau industrială.

Este vorba aici poate și de un proces mai subtil: molohul publicitar aspiră și devoră un mare număr de mlădițe artistice, lichidîndu-le astfel cu desăvîrșire caracterul protestar inițial (nu importă dacă și în ce măsură acest protest avea valabilitate istorică). Aceasta este o modalitate mai perfidă și mai eficientă de a servi interesele ideologice burgheze, chiar decît transformarea unui număr de scriitori și artiști în simbriași ai agențiilor de publicitate.

H. DONA

PREFACERI ÎN AGRICULTURA TUNISIEI

ÎNCEPÎND de la extremitatea nordică a Africii, acolo unde continentul se apropie cel mai mult de Sicilia și Sardinia, Tunisia se întinde pe un teritoriu relativ restrîns (125 mii km²). Pe lîngă variatele bogății ale subsolului (fosfați, minereu de fier, minereuri polimetalice, țiței, gaz natural etc.), Tunisia dispune de întinse suprafețe fertile, care permit dezvoltarea unui mare număr de culturi.

De altfel în programul de dezvoltare economică a Tunisiei pe patru ani, care a intrat în aplicare în 1965, pe primul plan se situează dezvoltarea agriculturii, dar, în același timp se depun eforturi și pentru industrializarea țării.

Agricultura Tunisiei contribuie în prezent cu circa 30% la formarea venitului național brut și constituie ocupația de bază pentru 70% din populația țării. Pentru a îmbunătăți situația în agricultură și a micșora dependența recoltelor de fluctuația condițiilor climatice (îndeosebi de efectele negative ale secetei frecvente), statul tunisian a luat în ultimii ani o serie de măsuri, care prevăd modernizarea sectoarelor tradiționale, diversificarea culturilor, valorificarea unor vaste suprafețe de terenuri fertile nefolosite și îmbunătățirea sistemului creditului agricol.

Pentru coordonarea activității de valorificare a terenurilor nefolosite, guvernul a creat în diferite zone oficii speciale. Astfel, oficiul din Medjerda se ocupă de valorificarea a 300 000 ha (din care 70 000 ha sînt irigabile) din valea rîului cu același nume.

Întreaga suprafață deținută de foștii proprietari europeni (peste 600 000 ha) a fost preluată. Administrarea acestor domenii a fost încredințată în mod provizoriu oficiului pentru fermele de stat, prevăzîndu-se ca ele să fie transferate ulterior cooperativelor sau obștiilor locale.

Guvernul sprijină sistemul cooperativelor în agricultură. Sînt prevăzute trei tipuri de cooperative: cele din nordul țării, bazate pe producția de cereale și furaje, cooperativele pentru policulturi în regiunea centrală și de sud și cooperativele care înlesnesc membrilor lor achiziționarea mijloacelor de producție, precum și condiționarea și desfacerea produselor lor. Rezultatele obținute pînă acum sînt considerate de guvernul tunisian ca satisfăcătoare.

În Tunisia se acordă atenție pregătirii de cadre specializate în agricultură. Numărul școlilor agricole (medii și superioare) a crescut de la patru în 1956 la 32 în 1964. Școala superioară de agricultură din Tunis este în curs de lărgire pentru a putea primi anual 100 studenți noi care vor deveni ingineri-agronomi.

Pe baza măsurilor luate se așteaptă în următorii ani o producție agricolă sporită și mai stabilă, destinată atît pentru nevoile interne, cît și pentru export.

H. C.

ȘTIINȚA ORGANIZĂRII ÎNTREPRINDERII AGRICOLE

(Urmare din pag. 11)

neral de conducere al agriculturii noastre socialiste. În ceea ce privește planificarea internă, această problemă, sub aspectul ei metodologic, urmează a face obiectul altei lucrări. În schimb, lucrarea cuprinde principalele aspecte ale planificării de perspectivă. De altfel, toată problematica lucrării este subordonată planificării de perspectivă care trebuie să reprezinte baza organizării științifice a intreprinderilor agricole socialiste.

— Ce direcții principale vor trebui îmbrățișate de către această știință pentru ca ea să răspundă intr-adevăr cerințelor ridicării nivelului de organizare și conducere a intreprinderilor agricole socialiste?

— Principala direcție de dezvoltare a științei organizării și conducerii întreprinderilor agricole socialiste este, după părerea mea, elaborarea înainte de toate, a unui sistem de conducere economică bazată pe teoria deciziilor. Pe această bază se vor putea găsi soluții eficiente cu privire la cuantificarea raporturilor dintre factorii de producție ce pot fi utilizați în obținerea unui anumit produs pe baza unei opțiuni fundamentate din punct de vedere economic, la optimizarea structurii de producție a intreprinderilor ș.a.

— Aceasta nu prespune însă și crearea condițiilor in concordanță cu posibilitățile oferite de știință?

— Fără îndoială că da. Mă gîndesc, de pildă, la asigurarea unei sfere mai largi de domenii in cadrul cărora să se exercite dreptul de opțiune la nivelul intreprinderii. În lucrare am incercat să subliniez corelația dintre dreptul de opțiune a conducătorului de întreprindere și răspunderea pe care o are în sporirea și rentabilizarea producției. Nu am reușit, desigur, să îmbrac această problemă intr-un sistem unitar. Cred insă că pe această linie trebuie înscrise, atit preocupările practicii, cît și ale teoriei.

Pentru dezvoltarea acestei științe, de mare insemnătate, este, de asemenea, generalizarea și sintetizarea proceselor și fenomenelor specifice activității intreprinderilor agricole socialiste, cu ajutorul unor studii și monografii economice efectuate la nivelul unităților de producție, de genul celor elaborate de către Institutul de cercetări economice.

— Aveți in vedere extinderea sistemului de organizare și conducere a intreprinderilor pe baza „tipurilor reprezentative", sau „schemelor standard"?.

— Da, desigur. Nu insă in scopul standardizării și uniformizării tipurilor de producție, deoarece un asemenea lucru nici nu este posibil datorită varietății condițiilor natural-economice specifice fiecărei unități, ci pentru sprijinirea intreprinderilor în alegerea soluțiilor organizatorice optime. Elementele conducerii centralizate a întreprinderilor exercitate de forurile tutelare ar trebui să se concretizeze prin oferirea de modele, variante, cu tot aparatul metodologic de calcul necesar, și nu prin substituirea atribuțiilor de conducere a procesului de producție ce trebuie să revină intreprinderii. Alegerea modelelor sau variantelor organizatorice optime pentru condițiile specifice locale reprezintă după părerea mea însăși esența gestiunii întreprinderii.

Nu de mai mică importanță este perfecționarea sistemului informațional. Atingerea acestui țel presupune, atit îmbunătățirea structurii indicatorilor, utilizați mai cu seamă în aprecierea eficienței diverselor fenomene și procese economice care au loc în cadrul întreprinderilor, cît și modernizarea releelor de transmitere a informatiilor.

— Se pare că în fundamentarea unor fenomene, cum ar fi, de pildă, eficiența specializării producției, se intimpină o serie de greutăți datorită carențelor de care suferă, atit sistemul de indicatori, cît și cel informațional.

— Exact. Cercetările efectuate de către secția de economie Agrară a Institutului Central de Cercetări agricole din țara noastră, discuțiile purtate în coloanele revistei „Viața economică" pe temele: Metodologia calculării prețului de cost al cooperativelor agricole, „Este posibilă trecerea S.M.T. la gospodărirea socialistă deplină?", datele rezultate din experiența practică, alături de cercetările personale, mi-au fost de un real ajutor. În schimb, la elaborarea lucrării am intimpinat dificultăți în fundamentarea unor aspecte organizatorice ale activității întreprinderilor, fie din cauza insuficienței unor indicatori sintetici ai evidenței intreprinderilor (producția-marfă, producția globală), fie din cauza relativității unor date.

Cum fundamentarea științifică a deciziilor din partea cadrelor de conducere presupune sporirea fondului de timp afectat concepției și documentării, apare evidentă și necesitatea simplificării datelor informaționale care să fie transmise prin canale unificate. Avem in vedere cerința eliminării paralelismelor în solicitările de date, care afectează fondul de timp al aparatului de conducere din intreprindere.

În sfirșit, schimbul de opinii al specialiștilor in domeniul științei organizării și conducerii intreprinderilor agricole poate contribui substanțial la dezvoltarea acestei științe în țara noastră. Important este ca schimbul de opinii să se bazeze pe cercetări științifice organizate, atît în cadrul institutelor de cercetări (Institutul de cercetări economice, Institutul central de cercetări agricole), cît și în institutele de învățămint superior. Fără îndoială că aceasta va constitui o contribuție de seamă la dezvoltarea unei științe de organizarea producției și a muncii, care să răspundă cerințelor de ridicare pe o treaptă superioară a activității intreprinderilor agricole socialiste din țara noastră.

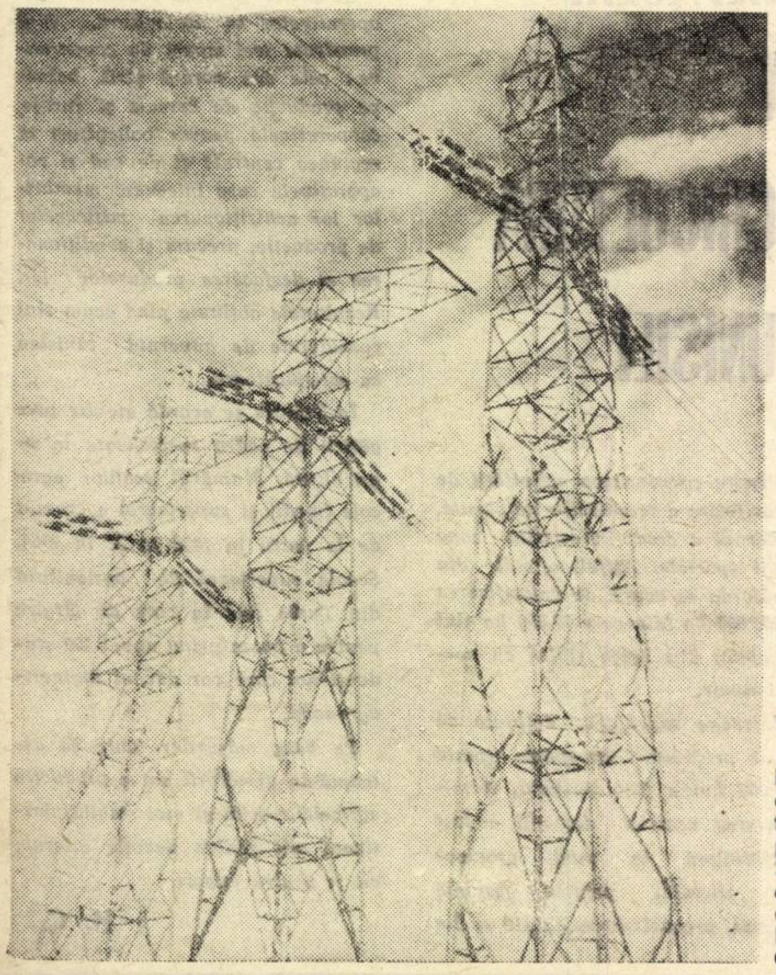

Punctul de trecere peste Siret a „magistralei" electrice București sud – Galați.

La București, între 7—10 februarie 1967

EXPOZIȚIE DE APARATE DE MĂSURĂ ELECTRONICE FABRICATE ÎN ANGLIA

Expoziția este deschisă zilnic în perioada susmenționată între orele 10–17.30 în sala clubului Finanțe–Bănci din București, str. Doamnei Nr. 2. În ziua de 7 februarie 1967, expoziția se deschide la orele 12,30.

Firmele engleze MARCONI INSTRUMENTS LIMITED și DYNAMCO INSTRUMENTS LIMITED vor prezenta vizitatorilor cele mai recente realizări, expunînd în același timp unele date de fabricație și randament în cadrul unui ciclu de conferințe tehnice organizat în zilele și la orele de mai jos:

- 7 februarie orele 12,30–15, conferința **„Calculatoare electronice"** prezentată de specialiști ai firmei MARCONI INSTRUMENTS LIMITED.
- 8 februarie orele 9–14, conferința **„Generatori de semnale cu joasă și înaltă frecvență VIDEO"**, prezentată de specialiști ai firmei MARCONI INSTRUMENTS LIMITED.
- 9 februarie orele 9–14, conferința **„Tehnici utilizate la voltmetre de curent continuu, numerice"** prezentată de specialiști ai firmei DYNAMCO INSTRUMENTS LIMITED.
- 10 februarie orele 9–14, conferința **„Descrierea voltmetrelor numerice"** prezentată de specialiști ai firmei DYNAMCO INSTRUMENTS LTD.

Participarea la ciclul de conferințe se face pe bază de invitație obținută prin Agenția Română de Publicitate Internațională PUBLICOM, București, Bd. N. Bălcescu 22, telefon 14.75.35.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• Întreprinderea „Metalimport" a incheiat contracte de export care prevăd vinzarea a 20 000 de tone de fontă de oțelărie către firma „F. Kirchfeld" din R.F.G. și „Lombards Falck" din Italia, a 1 300 km conductori electrici către firma „Ali Shukman" din Libia. La import au fost perfectate contracte cu firmele italiene „Salzgitter Italiano" — 3 500 de tone de tablă groasă pentru țevi sudate și „Siderexport" — 2 500 de tone de tablă decapată, cu firmele belgiene „Fabrique de Fer Charleroi" — 3 800 de tone de tablă groasă calmată și „Etablissments F. Graindorge" — 1 720 de tone de tablă subțire laminată la rece, cu firma franceză „Transamet" și firma suedeză „S rahammas" — 650 de tone de tablă dinam și de transformatori.

• „Industrialimport" a semnat un contract cu grupul „Ensa și Badger France" din Franța, privind importul unei instalații pentru producerea de acrilonitril, cu o capacitate de 20 000 tone/an, cu firma „Renolit-Werke" din R.F.G. un contract privind importul unei instalații pentru produs saci din polietilenă, cu o capacitate de 13 000 tone/an.

• Întreprinderea „Tehnoimport" a perfectat contracte pentru importul de la firma „Rank Xerox Ltd." din Anglia, a unui aparat de reprodus, model Copyflo 2 a, necesar multiplicării documentelor obținute din imprimanta calculatorului electronic, iar de la firma „Kieler Hovaldtswerke" din R.F.G. — a unui autolaborator Mercedes-Benz tip L-408.

• Întreprinderea „Mineralimport-export" a livrat la export 33 500 de tone de ciment în R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, Libia, Arabia Saudită, Spania, 2 680 de tone de piatră de gips, 190 de tone de ipsos, 19 000 u.c. de cable în R.P. Ungară, 40 de tone de articole sanitare în Cipru, Grecia, Kuweit, 25 300 mp de geam mecanic tras in Anglia, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Kuweit, U.R.S.S., R. P. Ungară, 25 300 mp de geam ornament in Kuweit și Turcia, 10 tone de covor pvc, 28 700 m.p. covor pe suport textil și 23 tone produse din pvc. În U.R.S.S., 8 tone de polietilenă in R.P.D. Coreeană.

• Din import au sosit în portul Constanța 30 000 de tone de minereu de fier din India, 3 030 de tone de cauciuc natural din Anglia, 1 760 de tone de florură de calciu, 1 280 de tone de colofoniu, 1 260 de tone de cauciuc, 1 290 de tone de oțel beton și 1 740 de tone de tricotaje din R.P. Chineză, 1 100 de tone de magnezită calcinată din Grecia.

CURIER

CONSFĂTUIRI PE TEME AGRICOLE

• La Suceava, o consfătuire avind drept obiectiv posibilitățile de extindere a unor metode de inaltă productivitate în cultura cerealelor și plantelor tehnice în condițiile pedoclimatice din nordul țării.

• Căile folosirii pe scară largă a culturii legumelor timpurii a făcut obiectul unei consfătuiri a specialiștilor, desfășurată la Tîrgu Mureș.

• Analiza celor mai eficiente soluții pentru efectuarea în acest an a unor lucrări de hidroameliorații pe o suprafață de 7 mii ha a constituit tema consfătuirii cadrelor de specialiști din regiunea Cluj.

OBIECTIVE TURISTICE ÎN DEZVOLTARE

• După aprobarea schiței de sistematizare s-a trecut la extinderea și modernizarea stațiunii SOVATA. Astfel, capacitatea de cazare se va dubla.

• La GOVORA, lucrări de generalizare a încălzirii centrale, de lărgire a spațiilor de deservire vor permite ca încă din această iarnă numărul oaspeților să crească cu 1 000 de persoane.

• În pitoreasca zonă a Muscelului, la RUCĂR, se construiește un nou complex turistic format dintr-un hotel, un restaurant și unități prestatoare de servicii.

ECONOMIA AGRICOLĂ ȘI HRANA OAMENILOR

Interviu cu profesorul RENÉ DUMONT

pe marginea cărții „Nous allons à la famine"

„MESERIA ne permite și ne obligă să reflectăm asupra economiei agricole a multor țări, asupra programelor de dezvoltare a diferitelor regiuni ale lumii și mai ales a țărilor slab dezvoltate. Îngrijorarea pe care o resimțim in fața situației alimentare mondiale — îmi spune profesorul Dumont, — ne-a determinat, pe asistentul și prietenul meu Bernard Rosier și pe mine, să tragem semnalul de alarmă cu această carte intitulată **Nous allons à la famine**, a cărei apariție v-a făcut să veniți la mine in calitate de corespondent al **„Vieții economice"**.

PROFESORUL RENÉ DUMONT (născut în 1904 la Cambrai, Franța) este specialist în agricultură comparată, domeniu in care și-a început activitatea la Institutul agronomic național in 1933. În perioada de după război lucrează în calitate de expert, al O N.U. și al F.A.O. și ca profesor la diferite institute ale Universității din Paris. A întreprins călătorii de studii in peste 60 de țări. A publicat, între altele, „Problèmes agricoles francais" (1946), „Leçons de l'agriculture américaine" (1949), „Economie agricole dans le monde" (1953), „Terres vivantes" (1961), „L'Afrique noire est mal partie" (1962), „Cuba, socialisme et développement« (1964).

Profesorul René Dumont, expert cu renume internațional pentru problemele agricole ale țărilor in curs de dezvoltare, are dreptate: azi mă aflu în biroul său de la Institutul de agricultură al Universității din Paris în calitate de gazetar. Ieri mă aflam și mîine mă voi afla aici din nou ca auditor al cursului special de agricultură comparată, pe care-l prezintă pentru un grup de cercetători din regiunile tropicale. Pe același caiet pe care am notat pînă acum ideile și datele fundamentale ale expunerilor sale, înscriu acum răspunsurile pe care le primesc din partea d-sale și a colaboratorului său cel mai apropiat, la întrebarea mea despre cartea lor, recent apărută în Editions du Seuil :

— Nu este oare exagerat de alarmant titlul acesta — „Ne îndreptăm spre foamete"?

— „Nu sîntem singurii care dăm acest avertisment. Datele publicate de F.A.O în ultimii ani sint din ce în ce mai alarmante. Din 1959, resursele alimentare pe cap de locuitor, la scară mondială, au încetat de a mai spori. Rezultatul: stagnare, din 1959 pînă în 1963. Sînt regiuni importante, continente întregi, în care producția alimentară a progresat. În descreștere se află însă producția de alimente din «a treia lume». Situația grea a Indiei e cunoscută, dar multe alte țări suferă și ele o scădere a resurselor pe cap de locuitor. În Africa, de pildă, unde populația sporește cu 2,5% pe an, produsele alimentare înregistrează un spor de numai 1,7%. Iar în America Latină ele scad cu 0,8%.

În ultimii ani — *spune în continuare profesorul Dumont* — cu toate eforturile desfășurate pe scară mondială de agricultori, agronomi, organisme internaționale, cooperație, nu se depășește o creștere anuală cu 1,9% a producției agricole. Vă rog să nu confundați acest procent mediu cu cifrele indicînd *posibilitățile* de sporire.

— Vă gîndiți cumva la posibilități extra-agricole de asigurare a hranei ?

— Producția agricolă va putea fi oricînd sporită, ca și celelalte resurse alimentare de altfel. Important este însă că știm care este acum viteza-limită a creșterii producției agricole. Depășirea ritmului efectiv de astăzi cere eforturi mari și un mod nou de acțiune în țările în cauză.

«A treia lume» este serios handicapată de un adevărat „foarfece al creșterii", cum poate fi denumit decalajul între sporul producției agricole și sporul populației. La fiecare opt oameni unul nu mănîncă pe săturate iar din doi unul are o alimentație deficitară din punct de vedere calitativ. Carența de proteine este cea mai pronunțată. Știm astăzi cît timp și ce suprafețe ar trebui pentru a se obține cantitatea de proteine necesară unei subzistențe normale, sănătoase. Știm și cît de greu este să se facă față în țările slab dezvoltate decalajului între populație și producție. Nu ni se mai pare deci nimic extraordinar în faptul că se studiază posibilitățile extra-agricole de asigurare a hranei.

Mai intîi marea, cu peștele ei proaspăt și cu industria de conserve pe care o poate alimenta, dar și cu perspectivele de sporire a producției de făină de pește și de transformare a algelor în produse culinare agreabile. Obstacolul principal : puterea de cumpărare scăzută a populației tocmai în țările în care oamenii au nevoie de mari cantități de asemenea produse ale mării.

O altă cale plină de făgăduieli: alimentele sintetice, în special „carnea din petrol". Într-adevăr, acest produs ar permite ca în zece ani să fie satisfăcute jumătate din necesitățile de proteine ale lumii.

Alimentele de sinteză, proteinele artificiale vor fi în curînd la dispoziția noastră. A și început fabricarea aminoacizilor, elemente esențiale ale moleculelor mari. Printre aceștia, un loc de frunte îl ocupă metionina sintetică. Culmea este că tot din cauza puterii de cumpărare scăzute a celor înfometați, rezultatele acestor cercetări sînt deocamdată aplicate *în folosul animalelor* din lumea pe care am numi-o sătulă. Se experimentează cu succes completarea hranei naturale a animalelor (cereale, leguminoase) cu doze infime, aproape homeopatice de aminoacizi sintetici.

Căile de cercetare sînt deci și cunoscute și acceptate. Dar ele vor fi „rentabile" deabia peste vreo zece ani. Or, foamea bate la ușile țărilor slab dezvoltate cu tot mai multă insistență. Trebuie să subliniem din nou și din nou, că populația agricolă a «lumii a treia» crește cu 2,5% pe an, că producția agricolă a aceleiași «a treia lumi» crește cu numai 1,5%.

— Ajutorul în alimente din partea țărilor cu excedente agricole ar putea fi o soluție?

— «A treia lume» înregistrează astăzi un deficit de 36 milioane tone de produse agroalimentare și tendința este de creștere. În 1975—1980, deficitul poate atinge 100 de milioane tone, iar foamea va fi de fapt tot foamea țărilor care nu pot plăti importurile necesare. Remediul ar părea să fie următorul: găsirea unui sistem de finanțare mondială pentru a se importa produse agricole din țările cu excedente. Dar aceasta ar fi o soluție care s-ar lovi curînd de propriile ei limite. O demonstrează cazul Indiei care în 1966 avea nevoie de 20—25 milioane tone de cereale. Dar numai 10—11 milioane tone i-au putut fi livrate, deoarece capacitatea porturilor, a macaralelor, a căilor ferate, a drumurilor n-a permis depășirea acestei cantități.

Deci ajutorul alimentar nu poate fi decît *o soluție de depanare*.

— Totuși, unii insistă mult asupra unor fonduri internaționale de solidaritate...

— Rolul lor ar trebui să fie de a permite *dezvoltarea capacității de producție a țărilor slab dezvoltate*. Ajutorul alimentar nu trebuie să fie echivalentul supei distribuite celor săraci. Problema e acum cantitativă, dar ea trebuie să devină calitativă și *să nu omită aspectul înzestrării industriale*. Cei ce trebuie să fie hrăniți, în primul rînd, sînt muncitorii de pe șantiere, din porturi, de pe cîmp, deci populația productivă. Apoi, problema îngrășămintelor: e preferabilă instalarea de uzine care să le producă pe loc. Cît privește banii: fondul internațional de solidaritate pentru stăvilirea foametei în lume ar trebui să se ridice la 4 sau 5 miliarde de dolari. Războiul din Vietnam costă într-un an de cîteva ori mai mult.

Informînd creăm conștiința problemei.

După părerea noastră — *încheie profesorul Dumont, vorbind și în numele colaboratorului său* — agronomii și asociațiile agricole din întreaga lume trebuie să înceapă neîntîrziat lupta contra foametei. Mai întîi prin informare: pentru *sensibilizarea opiniei publice*. Apoi, reflectînd și supunînd soluții constructive organismelor competente. Este necesară, de asemenea, colaborarea cu colegii lor din «a treia lume». Trebuie să vezi cu proprii-ți ochi în ce măsură foametea se conturează în «a treia lume» pe cerul anilor '80, dacă...".

E clar. Interviul a fost încă o oră de curs. De realism. Și de omenie.

Edmond FRÉDÉRIC

Paris, ianuarie 1967.

El nu trebuie să devină o victimă a „foarfecelor creșterii"...

CURIER

■ **Le monde du travail face à l'age nouveau** (Lumea muncii în fața timpurilor noi), 249 pag., Geneva, 1965, este titlul unei lucrări editate de Biroul International al muncii. Este abordată și problema asistenței tehnice. Din 1950 și pînă în 1964 cheltuielile în acest scop prevăzute în Programul lărgit al asistenței tehnice au fost de 463 122 000 de dolari (pentru toate organizațiile participante – O.N.U., F.A.O., U.N.E.S.C.O., O.I.M., O.M.S. etc.). Autorii țin să precizeze că anual sumele cheltuite pentru asistența tehnică de toate organizațiile participante nu reprezintă decît o mică parte din costul unui submarin atomic modern sau al unui portavion.

■ Economistul Ernst Duschel publică în nr. 8/1966 al revistei DAS RATIONELLE BÜRO, un articol în care militează pentru mărirea caracterului sugestiv al metodelor de organizare și normare a muncii. El propune pentru raționalizarea lucrărilor administrative și de birou, folosirea, aproape în exclusivitate, a procedeelor grafice și recomandă întocmirea **la scară**, pe hîrtie de calc, a diferitelor scheme privind amplasarea birourilor, efectuarea operațiilor, circuitul documentelor, numărul de exemplare etc. El propune ca fiecare asemenea schemă să fie trasă în tușuri de culori diferite, fapt care ar permite ca prin suprapunere să se poată constata mult mai ușor și mai sugestiv avantajele, respectiv dezavantajele, variantelor de raționalizare a muncii administrative.

■ Într-un interviu publicat în revista ENTREPRISE nr. 588/dec. 1966, Pierre Lamonnier, președinte – director general al unei agenții franceze de publicitate, susține că **publicitatea** nu are nimic de-a face cu moda, cu încercarea de a seduce și cu „creativitatea". Ea ar fi un proces care începe cu investigarea și care se termină cu arta comunicării. Agențiile – spune el – prezintă de obicei clienților lor tone de machete ; în acest caz, ele vînd propuneri în timp ce clientul așteaptă o soluție. Dacă nu ai nimic deosebit de transmis cu toată convingerea, e mai bine să nu faci publicitate. Mulți – afirmă Lamonnier – cred că publicul nu citește anunțurile, că el se mulțumește cu „șocul-vizual" și cu cîteva afirmații vagi. În realitate, este dovedit că din 100 cumpărători dintr-un magazin, 20–25 sînt în stare să repete conținutul unui anunț, bine argumentat. Eu nu ezit, spune Lamonnier, să mă separ de cei în al căror produs, în a căror marcă nu cred.

■ În lucrarea **Malîi biznes v SȘA** (Întreprinderile mici în S.U.A.), Ed. Mîsli, Moscova, 1965, 164 pag., I. B. Kocervin constată, cercetînd 20 de ramuri ale producției industriale, că întreprinderile mici (cu circa 100 salariați) au o greutate specifică însemnată în industria lemnului (57% din forța de muncă din această ramură), în industria confecțiilor (53% din forța de muncă), în industria poligrafică (40% din forța de muncă). În ramurile din sectorul I întreprinderile mici și mijlocii dețin o pondere relativ mare în prelucrarea metalului și construcția de mașini (cu excepția întreprinderilor producătoare de mașini electrice și de transport). În ramura prelucrării metalului 28% din forța de muncă este concentrată în întreprinderile din categoria pînă la 100 salariați.

UZINA MECANICĂ DE MAȘINI ȘI UTILAJ MINIER
Baia Mare

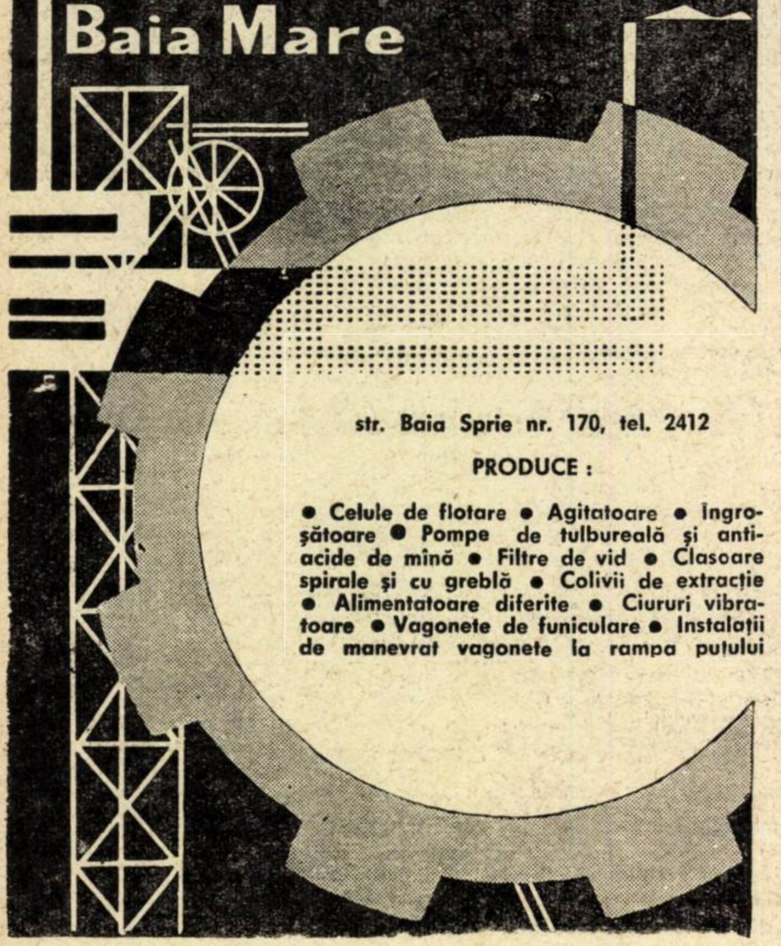

str. Baia Sprie nr. 170, tel. 2412

PRODUCE :

• Celule de flotare • Agitatoare • Îngroșătoare • Pompe de tulbureală și antiacide de mînă • Filtre de vid • Clasoare spirale și cu greblă • Colivii de extracție • Alimentatoare diferite • Ciururi vibratoare • Vagonete de funiculare • Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚIE DIN Tg. JIU

construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne, produce :

- Ciment Pz 400 (portland cu zgură)
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică)
- Ciment Rim 200 (rezistență mare – 200 kg/cmp)
- Ciment B ss export
- Ciment P 400 export

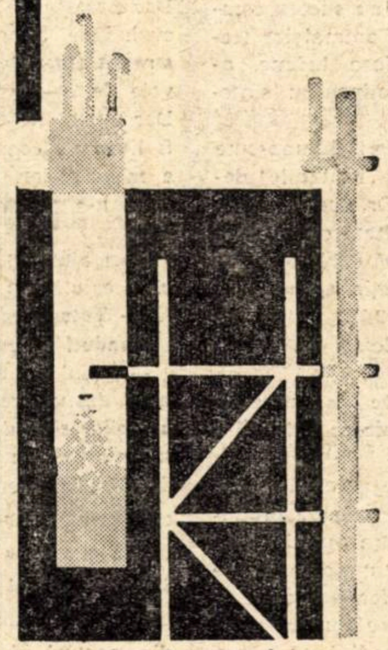

UZINELE CHIMICE - TURDA

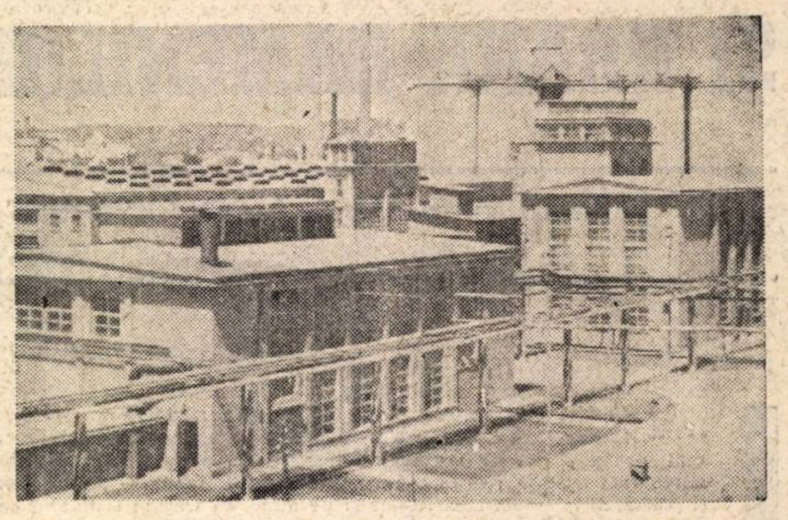

PRODUC :

- **PRODUSE CLOROSODICE :**
  - hidroxid de sodiu leșie
  - acid clorhidric soluție 32%
  - acid clorhidric pro analisi
  - clorură de var
  - hipoclorit de sodiu
  - sodă caustică tehnică 98–99%.
- **INSECTICIDE CLORURATE :**
  - detexan
  - hexaclorciclohexan
- **PRODUSE CLORURATE :**
  - cloroform farmaceutic
  - toluen clorurat
  - clorură ferică.
- **MASE PLASTICE**
  - policlorură de vinil suspensie și emulsie.

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție :

- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

FOTOLIUL 3

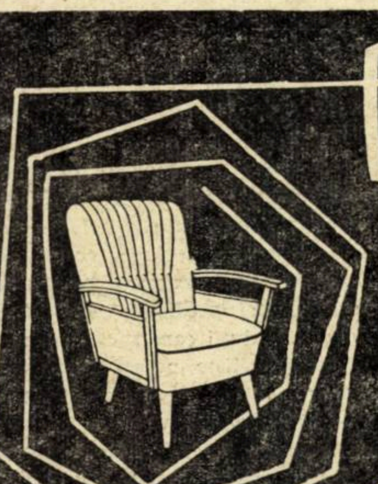

UTIL MODERN

Un produs realizat de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere. De vînzare la toate unitățile de specialitate ale comerțului de stat. Preț de vînzare lei 1.568.

FABRICA DE GEAMURI SCAIENI
REGIUNEA PLOIEȘTI

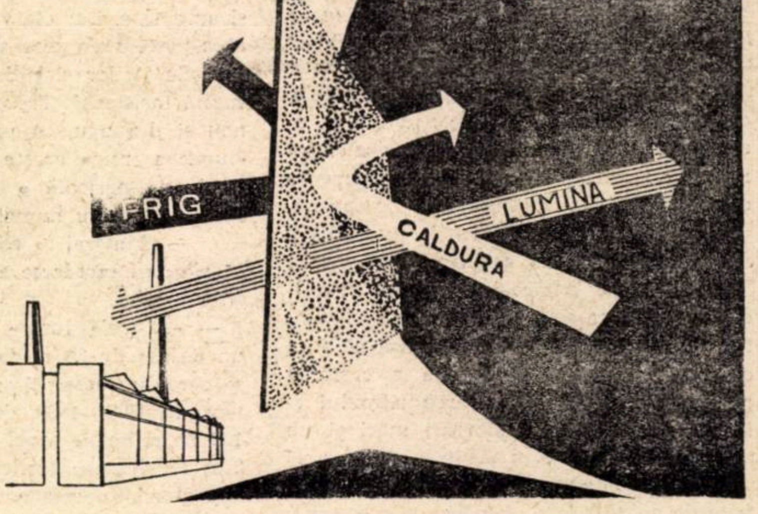

LIVREAZA FARA REPARTIȚIE :

• **GEAM TERMOABSORBANT**, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută

Caracteristici : lățime 120–140 cm, lungime 160–200 cm.

INTREPRINDEREA FLARO

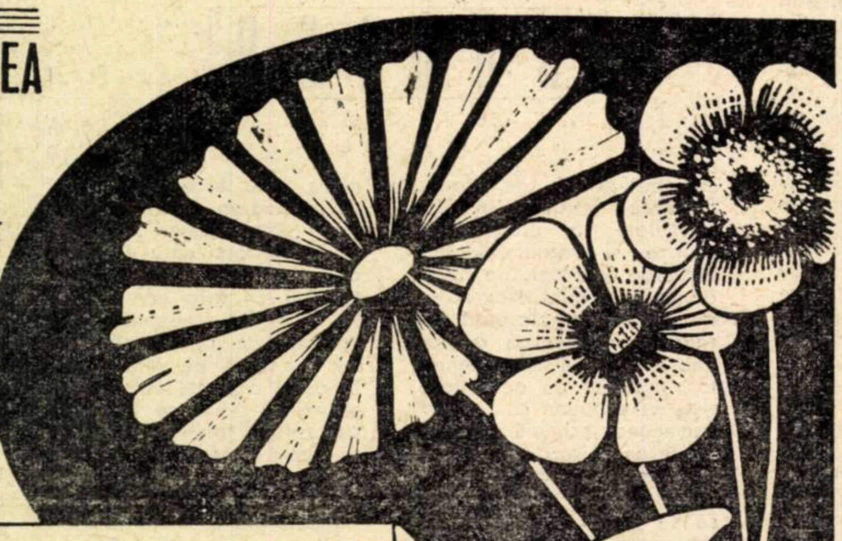

execută un bogat sortiment de flori în variate culori : trandafiri, margarete, mac, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrimioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate.

Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

Folosiți talaș industrial
pentru ambalarea diverselor produse

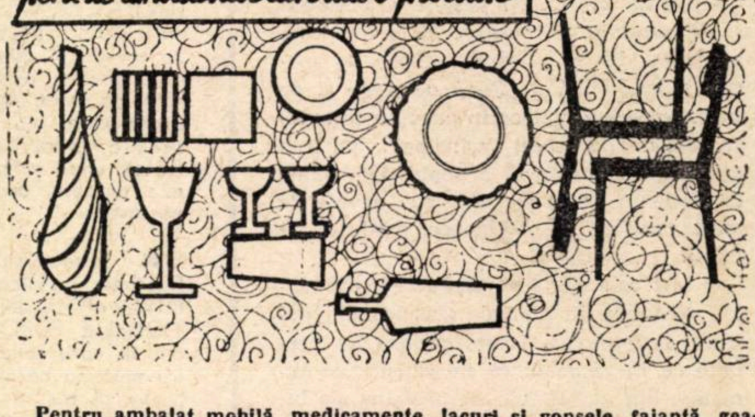

Pentru ambalat mobilă, medicamente, lacuri și vopsele, faianță, geamuri, sticlărie, porțelanuri, articole sanitare și numeroase alte bunuri de larg consum, folosiți TALAȘUL INDUSTRIAL.

Pentru procurare adresați-vă la M.E.F.–D.G.A.D. – serviciul Plan-Organizare, Bd. Magheru 31, raionul 30 Decembrie, București.

CADRELE SUPERIOARE: STUDII, VIRSTĂ, ROLUL IN INTREPRINDERE

CALITATEA cadrelor de conducere este considerată unul din factorii bunului mers al intreprinderii. Ocupindu-se de unele aspecte ale pregătirii și virstei acestor cadre in industria franceză revista scrie :

„Care ar putea fi criteriile de definire ale unui «cadru» ? În cartea sa «Cadrele superioare din intreprinderi», R. Alusson propune următoarea definiție : «prin cadru se înțelege orice persoană care, angajată într-o întreprindere, este chemată, prin funcțiunile ce i-au fost incredințate, să ia sau să propună orice decizie susceptibilă de a exercita o influență asupra evoluției pe termen lung sau a viitorului acestei intreprinderi».

O analiză aprofundată, făcută de Roger Millot, președintele Federației naționale a sindicatelor de ingineri și cadre, arată, pe bază de date statistice, ponderea neașteptat de mare a autodidacților, in cadrele superioare.

ENTREPRISE

Se observă că tinerii, cei între 25 și 30 de ani, acordă diplomelor lor o valoare intrinsecă mai redusă decit părinții lor. Diploma este cheia cu ajutorul căreia se intră intr-o întreprindere, dar aceasta nu poate prospera decit prin valoarea reală a angajaților săi.

Din totalul populației active, cadrele superioare au reprezentat 8,8% in 1954, 11,8% in 1962 și se crede că ele vor ajunge la 14,2% în 1975.

După un calcul al Institutului Solvay, ocuparea posturilor de conducere, pe grupe de virstă, se prezintă astfel :

— pentru 23% din ele, cadre pină în 30 de ani ;
— pentru 50% din ele, cadre intre 31 și 40 de ani ;
— pentru 23% din ele, cadre între 41 și 50 de ani ;
— pentru 4% din ele, cadre peste 51 de ani.

Cel care poartă răspunderea puterii executive într-o întreprindere, este acela care dă tonul grupului pe care-l conduce. Dacă îi place lupta, dacă este întreprinzător și inovator, se preocupă de realizarea beneficiilor, aceste calități se vor găsi și la subordonații săi. Dimpotrivă, dacă directorul general tolerează rezultatele slabe, el va proteja colaboratori incapabili, va lua decizii eronate, nu va lucra el însuși cu ardoare și întreprinderea întreagă îi va reflecta imaginea".

MAȘINILE ELECTRONICE IN CONDUCEREA INTREPRINDERII

POT mașinile electronice să inlocuiască pe conducătorul intreprinderii ? Cum vor fi delimitate in viitor rolurile conducătorului și al mașinii ? Articolul de mai jos incearcă să răspundă, intre altele, la aceste intrebări.

„La prima vedere există o deosebire evidentă între introducerea automatizării și folosirea mașinilor electronice in conducerea întreprinderilor. Automatizarea are în primul rind în vedere elementele fizice ale producției : realizarea unor produse mai ieftine, atingerea unor caracteristici tehnice mai ridicate, minuirea și transportarea materialelor și a produselor. Mașinile electronice sint menite in primul rind să furnizeze informații, respectiv să le prelucreze mai rapid și mai ieftin sau într-un asemenea mod incit conducerea să le poată folosi în condiții mai bune.

Dar, intre automatizare și folosirea mașinilor electronice există in realitate o asemănare cu mult mai importantă decit deosebirile. Ambele implică noțiunea unui sistem de control. Adevărata importanță pe care o mașină electronică o are in întreprindere este că ea pune la îndemina conducerii un sistem de control mai eficient.

Ce înțelegem printr-un sistem de control ? Noțiunea este simplă, fie că se aplică unui sistem de dirijare a rachetelor sau la un aparat termostatic, de reglare a temperaturii în încălzirea centrală.

● *Elementele controlului*

Fie că este vorba de conducerea întreprinderii, fie de controlul unui proces de prelucrare, un sistem simplu de control cuprinde cinci elemente. În primul rind, stabilirea obiectivelor ; in al doilea rind, planificarea amănunțită ; in al treilea rind, pregătirea instrucțiunilor cu ajutorul cărora planul va fi realizat ; în al patrulea rind, executarea instrucțiunilor și măsurarea rezultatelor ; în al cincilea rind, rezumarea rezultatelor pentru a se putea furniza informațiile necesare luării de hotăriri și, dacă este nevoie, pentru revizuirea planului.

Firește, sistemele de control aplicate în realitate sint mult mai complexe decit ar putea sugera această descriere sumară. Folosirea sistemelor de control in conducerea intreprinderii ridică probleme speciale, din două motive. În primul rind, multe din hotăririle care trebuie să fie luate implică aprecieri despre viitoare fenomene nesigure. În al doilea rind, măsurarea activității este de obicei mai dificil de efectuat și mai puțin precisă.

● *Control și operativitate*

Expresia, «sistemul de control in conducerea intreprinderii» este folosită din ce în ce mai mult pentru a descrie ierarhia sistemelor corelate de control, existente intr-o intreprindere. Fiecare societate practică un asemenea sistem de control, dar acesta a evoluat adeseori la intimplare și nu in baza unui plan conștient.

O prezentare concisă a unei întreprinderi prelucrătoare de mărime mijlocie ne va indica dimensiunile problemelor

THE FINANCIAL TIMES
INDUSTRY COMMERCE PUBLIC AFFAIRS

sale in ce privește controlul. O asemenea întreprindere ar putea avea, de pildă, 1 500 salariați, 30 000 de elemente componente diferite, 50 comisionari, 150 de mașini-unelte. Aceste resurse trebuie să fie folosite pentru a produce, de pildă, 5 000 de produse finite pentru 2 000 de clienți diferiți, ceea ce ar implica cumpărarea de 500 de feluri de materii prime de la 1 100 diferiți furnizori.

Acest complex sistem logistic trebuie să funcționeze în mod rentabil intr-o lume în continuă schimbare. Problemele forței de muncă, ale defectării mașinilor, lipsa unor unelte, deficiențele în aprovizionare, calitatea slabă, concurența, apariția unor metode tehnologice noi, restricțiile în domeniul creditului, modificarea pieței — toate acestea afectează echilibrul întreprinderii și al controlului.

Sistemele tradiționale de conducere nu pot face față în asemenea condiții dinamice. Planificarea implică un laborios și repetat calcul manual, precum și referirea la informări greoaie și nesigure. Este dificil să se detașeze și să se rezume datele privitoare la rezultatele activității.

Atit instrucțiunile de planificare, cit și rapoartele de activitate vin prea tîrziu pentru a putea fi folosite în munca de conducere și rămine prea puțin timp pentru a se putea adopta hotăriri raționale. Conducerea nu are nici măcar posibilitatea de a ști cu cit mai bine ar fi putut acționa dacă ar fi dispus de un sistem de control mai suplu.

Din această cauză, operațiunile normale implică stocuri excesive, o insuficientă folosire a mașinilor și a forței de muncă, și un nivel scăzut al deservirii. Această risipă de resurse ar fi tolerabilă numai intr-o lume în care concurența ar fi blindă, forța de muncă abundentă și ritmul de schimbări tehnologice — lent.

● *Concurența nu permite risipă*

Dar noi trăim astăzi într-o lume foarte diferită, care cere ca problema controlului in conducerea intreprinderii să fie abordată într-un mod cu totul nou. Mașina electronică este aceea care face posibilă această nouă abordare.

Mașina electronică, cu viteza, precizia și capacitatea de a minui date numeroase și legate intre ele, ne obligă să folosim controlul in aprecierea fiecărui aspect al activității intreprinderii — eficiența planificării, intirzierile, fluxul informației, procesul luării de hotăriri și structura organizatorică.

Utilizarea în măsură din ce în ce mai mare, în ultimii zece ani, a mașinilor electronice în munca de contabilitate și, mai recent, pentru furnizarea de informații conducerii, abia s-a apropiat de obiectivul real — realizarea unui sistem de control general în conducerea unei intreprinderi, de la programarea sistematică pe termen lung pină la livrarea produsului către client.

● *Elementul esențial rămine omul*

Un asemenea sistem de control implică mașini electronice de calcul, metode de cercetare operațională și gindire omenească complexă. Mașina singură nu va realiza nimic.

Dacă acest obiectiv va fi realizat, el va aduce substanțiale recompense, in timp ce eșecul in această privință va însemna eliminarea definitivă din competiție, dar atingerea lui nu va fi ușoară.

În primul rind va fi necesară mult mai multă gîndire — partea cea mai dificilă — din partea unor oameni mai pregătiți. Vor fi necesari conducători care să poată înțelege sistemele de analiză și metodele operaționale de cercetare. Vor trebui luate hotăriri curajoase și făcute investiții substanțiale in mijloace bănești și specialiști, timp de mulți ani.

Indiferent de discuția privitoare la posibilitățile Angliei de a avea propria sa industrie de mașini electronice de calcul, un lucru este cert — nu ne putem permite să răminem în afara revoluției din domeniul conducerii".

MUNCA ȘI OBOSEALA

RENTABILITATEA in intreprindere trebuie să coincidă cu rentabilitatea socială. Revista din care cităm se referă la acest imperativ și la metodele folosite pentru respectarea lui

„În vederea raționalizării efortului zilnic pe care-l face un muncitor este necesar să se măsoare nu numai randamentul lui, dar și uzura pe care acest efort o provoacă în organism. Trebuie să se ajungă acolo ca oboseala fizică sau nervoasă rezultînd din eforturi excesive sau prost dirijate, din poziții incomode, din ritmuri prea rapide, dintr-o ambianță nefavorabilă, indiferent dacă este vorba de femei sau bărbați, de adolescenți sau de persoane in virstă, să rămînă o oboseală sănătoasă.

În prezent se fac numeroase lucrări științifice tocmai pentru a se elabora o metrologie a oboselii. Cele mai importante funcțiuni ale organismului — circulația, respirația, digestia etc., au fost indeaproape urmărite, in special după diferite eforturi fizice și cheltuială de energie.

Astfel s-a constatat că femeile și în general persoanele cu munci mai ușoare cheltuiesc în medie între 2000 și 3000 calorii pe zi, iar lucrătorii care efectuează munci mai grele între 3000 și 4000 calorii. De asemenea, s-a putut remarca faptul că cheltuiala de energie musculară atingea, la o zi de muncă de 8 ore, o limită maximă de 4 calorii pe minut.

Este cert că într-un viitor apropiat se vor putea întocmi tabele in care se va putea indica nu numai timpul necesar

manutention

executării sarcinilor, dar și uzura pe care o provoacă in organism.

La „Renault" se încearcă în prezent măsurarea efortului fizic la anumite munci. Lucrarea este încă în stadiul experimental și trebuie stabilite aparatele necesare măsurătorilor. Șeful laboratorului de ergonomie propune de pe acum acțiuni în favoarea raționalizării biologice a muncii. Rezultatele vor contribui desigur la suprimarea unor serii de mișcări inutile, care obosesc fără rost numeroși muncitori și muncitoare.

Necesitatea combaterii acestei oboseli dăunătoare și neeconomice este deosebit de acută în domeniul manutanțiunii (conservarea, păstrarea, intreținerea și minuirea materialelor în depozite — nota red.).

Așa cum se fac tot felul de calcule pentru evitarea avariilor în transport, trebuie să se urmărească și reducerea cheltuielilor inutile provocate de oboseală. Cu economiile realizate se pot face investiții care să contribuie la creșterea productivității intreprinderilor.

Sub acest aspect trebuie privite toate eforturile de mecanizare, automatizare, prevenire a accidentelor de muncă. Grație lor personalul folosit în astfel de mu... nu va mai fi supus epuizării, el va comanda mișcările obositoare unor mașini care le vor executa mecanic. Nu trebuie să se piardă din vedere că oboseala, chiar dacă este necesară, are limitele ei și a le depăși poate insemna pagube iremediabile. Muncitorul supus în mod repetat unei oboseli excesive, va fi scos din muncă înainte de timpul normal și acest lucru este costisitor din punct de vedere social și are repercusiuni grave din punct de vedere economic.

Raționalizarea manutanțiunii va ameliora organizarea muncii și randamentul său. Este neindoielnic că miine nu se va lucra mai puțin decit astăzi, dar se va lucra mai bine".

PROFESIUNILE CIBERNETICII

ÎN planul de stat de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S. pe anul care a început se prevede introducerea în economie a 57 de sisteme automatizate bazate pe folosirea tehnicii electronice de calcul pentru conducerea proceselor tehnologice și a unor sisteme automate de planificare, evidență și conducere a întreprinderilor și uniunilor de producție. Se vor crea totodată 85 centre de informații și calcul și 59 de centre de calcul în cadrul diferitelor organizații pentru efectuarea calculelor științifice, inginerești, economice și de planificare.

După cum se vede, cibernetica pătrunde, în mod hotărît, în economie. Ea rezolvă cu succes problemele tocmai în acele domenii, care sînt deosebit de complexe și pentru rezolvarea cărora mijloacele tradiționale se dovedesc a fi prea greoaie, necesitînd prea mult timp. Iată un exemplu grăitor în acest sens: pentru stabilirea planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale a Armeniei, mașinilor electronice de calcul le-a fost încredințat să aleagă variantele cele mai raționale de utilizare a forței de muncă, de ridicare a productivității muncii, de folosire deplină a investițiilor capitale. Tehnica electronică a efectuat calculele respective în numai 16 ore de lucru efectiv al mașinilor, în timp ce unui economist i-ar fi trebuit pentru același volum de calcule, chiar folosindu-se de un aritmometru... 720 de ani.

În prezent, numeroase organe de planificare și conducere, zeci de institute de cercetări științifice, sute de întreprinderi dispun de centrele lor proprii de calcul înzestrate cu cele mai diferite creiere electronice.

● Roboții asigură dispeceratul

CA urmare a unei activități susținute a ciberneticilor sovietici, calculatoarele electronice și-au „însușit" numeroase profesiuni — și încă, așa cum vom vedea, nu dintre cele mai ușoare, — constituind un ajutor prețios — al specialiștilor din diferitele ramuri ale economiei și cercetării științifice. Să ne oprim asupra cîtorva.

Una din profesiunile favorite ale calculatoarelor este aceea de dispecer. Mașina electronică „Ural-2", de pildă, a devenit dispecer al sistemelor energetice. Ea rezolvă cu succes distribuția optimă zilnică a capacităților între centralele electrice. Mașina „Ritm" a fost creată de ingineri leningrădeni pentru a fi „angajată" în același timp ca dispecer, operator și magazioner la combinatul de case din panouri prefabricate din Leningrad. Din biroul dispeceratului combinatului, unde a fost instalată, mașina dă comenzile de aprovizionare ritmică cu panourile și prefabricatele necesare montării simultane a zeci de blocuri de locuințe. Trei gemeni cu numele „Minsk" vor alcătui o echipă de dispeceri care își va asuma o sarcină mult mai dificilă — aceea de a face recomandări și de a da comenzi tuturor uzinelor de automobile din țară. Ei vor prelucra informațiile primite și, pe baza lor, vor aprecia activitatea economică a uzinelor, vor stabili cînd și în ce cantități să se producă piesele de schimb necesare acoperirii în întregime a nevoilor economiei naționale, vor repartiza sarcinile de plan pe uzine etc. Ei sînt primii „angajați" electronici ai centrului principal de informații și calcul al Ministerului Industriei de Automobile a U.R.S.S., în curs de organizare.

Două treimi din totalul mijloacelor de transport ale țării sînt ocupate cu transportarea mărfurilor pentru aprovizionarea tehnico-materială a economiei naționale. Organele de aprovizionare trebuie să repartizeze milioane de tone de laminate, ciment, cărbuni, petrol, produse chimice și alte numeroase produse, să stabilească just raporturile dintre întreprinderi, cele mai raționale marșruturi pentru transporturi și alți numeroși indicatori. Recent, Consiliul științific-economic al Comitetului de stat pentru aprovizionarea tehnico-materială de pe lîngă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. a hotărît înființarea în acest scop, a unui centru de calcul. Mașinile vor rezolva mult mai rapid toate operațiile pomenite mai sus și vor verifica totodată, cu operativitate și exactitate, dacă bunurile materiale sînt cheltuite rațional de către întreprinderi.

● Proiectanți și geologi electronici

CREIERII electronici au reușit să devină și proiectanți. Astfel, lucrătorii Institutului de electronică și tehnică de calcul al Academiei de Științe a R.S.S. Letone

ÎNTRE anii 1960–1965 numărul mașinilor de calcul electronice existente în U.R.S.S s-a dublat. Numărul centrelor, stațiilor și birourilor de calcul a sporit de la 3800 în 1960 la 7300 în 1965, iar numărul unităților economice (întreprinderi industriale, gospodării agricole, instituții administrative etc), care se folosesc de aceste centre — de la 9000 la 40 000.

au demonstrat posibilitatea proiectării automate a unor repere complexe. Datele inițiale ale reperului, cum ar fi puterea, randamentul, costul, greutatea, gabaritul, se introduc în mașină. După ce prelucrează toate aceste date, mașina propune mai multe variante de proiectare, din care inginerii o aleg pe cea mai potrivită. Un alt proiectant electronic, mașina „Besm-2" e folosită de specialiștii filialei siberiene a Institutului unional „Energosetiproiect" pentru alegerea amplasamentelor substațiilor electrice. Mașina ține seama de particularitățile reliefului, de existența drumurilor de acces, obstacolele cursurilor de apă și de perspectivele economiei în raionul respectiv.

Geologii din Uzbekistan folosesc cu succes o metodă cibernetică pentru aprecierea perspectivelor zăcămintelor de minereuri. O mașină electronică în care sînt introduse date ce conțin aproximativ 40 de factori geologici și indicii de explorare, apreciază sectorul cercetat în baza unui sistem cu patru criterii: „perspectivă mare", „cu perspectivă", „neutru" și „lipsit de perspectivă". Posibilitățile mașinii au fost verificate în prealabil la un zăcămînt de minereuri binecunoscut. Concluziile mașinii electronice au coincis cu datele existente. Iată deci că s-au născut și geofizicienii electronici. Menționez în acest sens încă o experiență interesantă: unei mașini electronice i s-a propus „să recunoască" straturile petrolifere după indicațiile de care dispuneau geofizicienii. Pe baza unui program elaborat, mașina a fost „învățată", introducîndu-se în ea datele unor straturi verificate: „petrol" sau „apă". În timpul „instruirii", mașina și-a selecționat 100 de indicii utile, „spunîndu-și apoi părerea" cu privire la 200 de straturi necunoscute, aproape fără a greși.

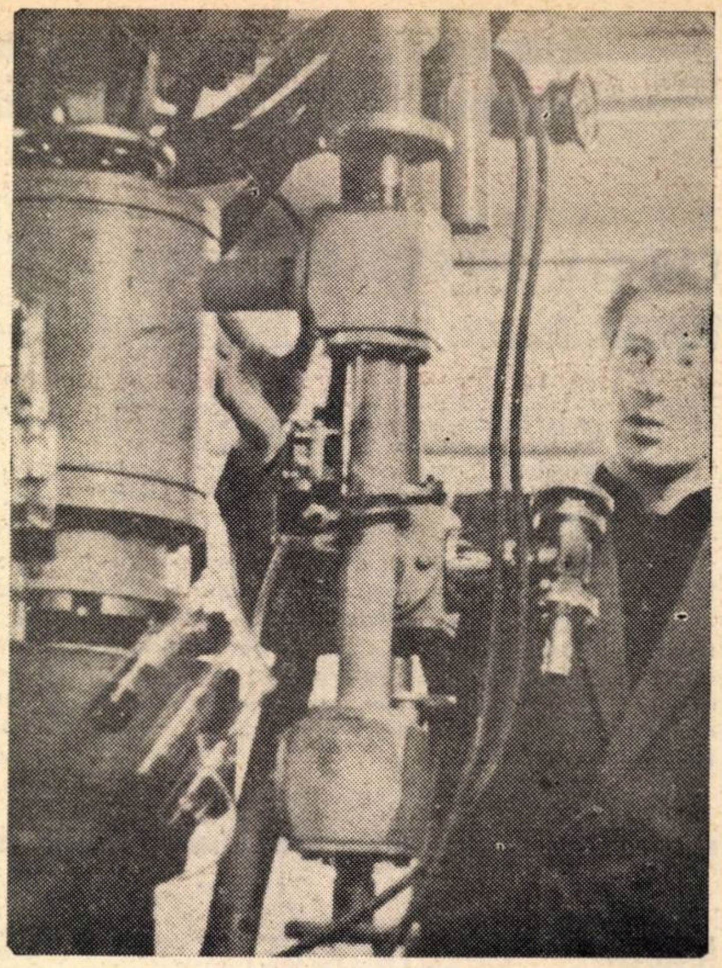

Accelerator electronic pentru reglementarea procesului de producție

● „Komplex" alege regimul optim

NU de mult s-a încheiat cu succes la termocentrala Zmievskaia din regiunea Harcov încercarea mașinii de calcul „Komplex", creată de specialiștii Centrului de calcul al Academiei de Științe a Ucrainei și care este primul dispozitiv din U.R.S.S. destinat automatizării funcționării unui bloc energetic cu o putere de 200 de MW. „Komplex" menține cei mai importanți parametri ai funcționării blocului, alege regimul cel mai economic, economisește 4000 de tone de cărbune pe an. Un energetician electronic căruia i se va încredința o răspundere și mai mare a fost proiectat de specialiști din Leningrad. El va dirija automat un bloc energetic de 500 de MW de la Centrala termoelectrică Nazarovskaia din Siberia. Culegînd în permanență date din 2000 de puncte tehnologice ale blocului și prelucrînd neîntîrziat aceste date, mașina electronică va stabili automat regimul optim de funcționare a cazanului, turbinei și generatorului și îl va menține constant.

Roboții își fac apariția și în întreprinderile industriale, luîndu-și sarcina să supravegheze și chiar să îmbunătățească procesele tehnologice. Astfel, specialiștii din Moscova au realizat un robot pentru controlul și dirijarea producției de aluminiu, care supraveghează simultan procesele de producție în două secții de electroliză cu o lungime de cîte 500 de metri fiecare. Automatele stabilesc o dată la 20 de minute cum funcționează fiecare instalație în parte, calculează consumul de energie electrică, îl compară cu regimul prestabilit și, dacă e nevoie, efectuează corecțiile de rigoare. Primii roboți de acest fel funcționează în uzinele de aluminiu din Ural, Siberia și Azerbaidjan. Un grup de specialiști din Kazan a realizat un tehnolog electronic care stabilește regimul optim de prelucrare a diferitelor mărci de metal în patru secunde, de 500 de ori mai repede decît poate să o facă un om folosindu-se de tabele indicatoare respective și de rigla logaritmică.

● Se naște industria cibernetică

LISTA profesiunilor pe care și le însușesc în prezent roboții electronici ar putea să fie desigur continuată, întrucît ei au pătruns și în cercetarea științifică, în comerț, în agricultură și în numeroase alte domenii. Exemplele date arată că primii pași au fost făcuți. Etapa următoare este producerea în serie a mașinilor electronice, cu alte cuvinte crearea industriei cibernetice. Nucleul acestei noi ramuri industriale de mare viitor a și fost creat. Fabrici de calculatoare electronice funcționează sau se află în construcție în Armenia, în Gruzia, în Țările baltice și în alte regiuni ale Uniunii Sovietice.

Paralel cu crearea întreprinderilor producătoare de mașini electronice, se ridică acut problema pregătirii unui mare număr de specialiști cu o calificare superioară, care să știe să mînuiască această generoasă, dar totodată, pretențioasă tehnică. După cum se exprima academicianul Nikolai Fedorenko, directorul Institutului central economico-matematic al Academiei de Științe a U.R.S.S., într-un interviu publicat de LITERATURNAIA GAZETA, în prezent se simte o adevărată foame de programatori, matematicieni și economiști cu calificare superioară.

Introducerea largă în economie, în cercetarea științifică, în medicină și în alte domenii, a tehnicii electronice de calcul devine o necesitate evidentă, atît în U.R.S.S., cît și în alte țări, pentrucă perspectivele pe care le deschide omenirii cibernetica sînt mai mult decît ademenitoare.

Silviu PODINĂ

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Ministrul comerțului exterior al R.S. Cehoslovace, Frantisek Hamouz, și ministrul comerțului al Suediei, Gunnar Lange, au semnat, la Stockholm, un nou Acord comercial de lungă durată între cele două țări pe perioada 1967 — 1971, care prevede sporirea schimbului de mărfuri, cooperarea industrială și lărgirea colaborării tehnico-științifice.

● La Londra a fost semnat Acordul cu privire la relațiile culturale și tehnico-științifice dintre R. P. Bulgaria și Marea Britanie pe perioada 1967—1969, care prevede, printre altele, schimburi de specialiști.

● În anul în curs, R.P. Polonă va exporta în Japonia peste 550 mii tone cărbune cocsificabil, transportul efectuîndu-se printr-o „punte de cărbune" Gdansk — Yokohama, deservită de nave poloneze și norvegiene.

● La Paris a fost parafat Acordul comercial între R.D. Germană și Franța pe anul 1967, care prevede o sporire a volumului schimburilor de la 113,5 milioane de franci în 1966, la 160 milioane de franci în 1967.

● La Budapesta a fost semnat un protocol care reglementează livrările de mărfuri dintre R.P. Ungară și Anglia în cel de-al cincilea an al acordului comercial pe termen lung existent între cele două țări. Protocolul prevede extinderea în continuare a schimburilor de mărfuri dintre Ungaria și Anglia.

● La Paris a avut loc prima sesiune a Comisiei permanente sovieto-franceze, constituită în conformitate cu declarația sovieto-franceză din 30 iunie 1966. Au fost examinate diferite probleme legate de colaborarea dintre Franța și URSS în domeniul economiei, tehnicii și comerțului exterior.

● Guvernul englez a hotărît să garanteze Cubei creditele necesare pentru a achiziționa o fabrică de îngrășăminte chimice, evaluată la 14 milioane lire. Hotărîrea a fost luată, după cum s-a indicat din surse oficiale, în ciuda presiunilor exercitate de Statele Unite.

● La Tokio a luat ființă Asociația pentru comerțul cu URSS și cu Europa răsăriteană. La adunarea de constituire au luat parte reprezentanții a aproape 100 de mari societăți comerciale și industriale din Japonia.

● URSS a încheiat convenții comerciale privind exploatarea liniilor aeriene Moscova — Tokio și Moscova — New York, precum și protocoale cu privire la înființarea unei linii de comunicație aeriană regulată între Leningrad și capitalele țărilor scandinave.

● Întreprinderea cehoslovacă „Motokov" va colabora cu firma italiană „Ital Jet" în producția de motociclete. Firma italiană va furniza sașiurile motocicletelor, iar „Motokov" — motoarele.

ROCADE ÎN „RĂZBOIUL DOBÎNZILOR"

CEA de-a doua jumătate a lunii ianuarie a fost bogată în reuniuni internaționale consacrate problemelor financiare și monetare ale lumii capitaliste; reuniunea trimestrială, la Haga, a miniștrilor de finanțe din țările Pieței Comune; conferința de la Chequers a miniștrilor de finanțe din principalele țări occidentale (Anglia, Franța, Italia, R.F.G. și S.U.A.); consfătuirea de la Cannes a reprezentanților cercurilor de afaceri din 13 țări ale Europei occidentale, Americii de Nord și din Japonia; în sfîrșit, reuniunea de la Londra a reprezentanților „celor zece".

● Un nou front: creditul

ORDINEA de zi a conferințelor și opiniile exprimate în cursul dezbaterilor au demonstrat încă o dată că problemele monetare și de credit, situația și evoluția în acest domeniu al relațiilor interoccidentale rămîn incontestabil pe primul plan al preocupărilor. În același timp, toate reuniunile au marcat — într-o măsură mai mare sau mică — mutarea centrului de greutate de la problemele monetare propriu-zise la problema circulației capitalurilor, a structurii și funcționării sistemului de credit internațional în lumea capitalistă.

Această constatare este valabilă îndeosebi pentru poziția guvernului francez. Franța și-a exprimat, nu de mult, convingerea că, de fapt, nu există o penurie de lichidități internaționale și deci nu este necesar să se creeze o monedă internațională de rezervă, iar recent ea a consimțit la amînarea problemei reevaluării prețului aurului. În schimb, după expresia unui comentator, Franța „deschide un nou front", și anume în domeniul creditului.

Situația pe piața mondială a capitalurilor a devenit tot mai încordată în ultimii ani, mai ales în ceea ce privește Europa. Ea s-a manifestat prin insuficiența crescîndă a creditelor disponibile, datorită în bună parte politicii Administrației S.U.A. de frînare a ieșirii capitalurilor americane. Acest fenomen, alături de măsurile adoptate pentru combaterea tendințelor de „supraîncălzire" din economia unor țări vest-europene, a dus la urcarea considerabilă a ratei oficiale a scontului, deci și a dobînzilor, la scumpirea creditului. Rata scontului a crescut — în perioada 1964—1966 în R.F.G. de la 3% la 5%, în Elveția de la 2% la $3\frac{1}{2}$%, iar în perioada 1963—1966 în Belgia de la $3\frac{1}{2}$% la $5\frac{1}{4}$% și în Olanda de la $3\frac{1}{2}$% la 5%.

După cum arăta la Haga Michel Debré, ministrul francez al finanțelor și economiei, „pentru prima oară de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, expansiunea economică se încetinește în ansamblul principalelor țări industrializate". Și tot el conchidea: „Trebuie să ne punem întrebarea dacă în asemenea circumstanțe este rezonabil ca dobînzile să rămînă la nivelele foarte ridicate pe care le-au atins în cursul anului trecut".

● Propuneri și reacții

INIȚIATIVA franceză în vederea unei îmbunătățiri a situației de pe piața capitalistă a creditelor a trezit un larg ecou, tema respectivă constituind una din problemele-cheie ale consfătuirilor amintite. Considerînd că în perioada care s-a scurs din 1945, cînd a fost creat Fondul Monetar Internațional, și pînă astăzi ponderea economică și rolul jucat de diverse țări pe arena internațională au evoluat în mod diferit, Franța — susținută de partenerii săi din Piața Comună — afirmă necesitatea revizuirii structurii și modului de funcționare a acestui organism monetar internațional, principal instrument de repartizare a creditelor pe piața capitalistă. În cadrul actualei repartizări a cotelor de participare la F.M.I., Statele Unite dețin 22,29% din totalul voturilor și — conform statutului — dreptul de veto (hotărîrile importante trebuie adoptate cu o majoritate de 80%). În același timp, „cei șase" nu dețin la un loc decît 16,84% din voturi. Propunerea franceză vizează o revizuire a contribuției țărilor la F.M.I., care să acorde membrilor Pieței Comune o cotă de cel puțin 20% și să înlăture, astfel, supremația S.U.A. În plus, Franța propune „dizolvarea" grupului „celor zece" (S.U.A., Anglia, Franța, R.F.G., Italia, Belgia, Olanda, Suedia, Japonia și Canada) în cadrul F.M.I.

În comunicatul dat publicității după reuniunea de la Chequers se sublinia, printre altele, că „miniștrii și-au propus drept obiectiv comun, în limita responsabilităților lor, să coopereze pentru a permite aducerea dobînzilor, în țările respective, la un nivel mai coborît". Această orientare întrunește și asentimentul altor țări membre ale grupului „celor zece", cum sînt Belgia și Olanda, în ciuda nemulțumirii manifestate de ele pentru faptul că n-au fost invitate la reuniunea de la Chequers.

În ceea ce privește poziția R.F.G., care a luat inițiativa reducerii taxei scontului, la începutul acestui an (de la 5% la $4\frac{1}{2}$), aceasta a fost expusă recent, în cadrul unei conferințe de presă ținute de ministrul economiei, Karl Schiller. El a subliniat că guvernul R.F.G. va interveni în mod energic în cadrul tuturor organizațiilor internaționale pentru ca să se găsească mijloacele necesare „protejării unor țări cu o economie stabilă împotriva unor tendințe contrarii stabilității, manifestate de vecinii săi" și că va propune crearea unei grupări monetare a țărilor europene.

La numai cîteva zile după reuniunea de la Chequers, Banca Angliei a anunțat și ea o reducere prudentă a ratei scontului: de la 7% la $6\frac{1}{2}$%. Rata scontului fusese majorată ultima oară în iulie 1966, o dată cu adoptarea celorlalte măsuri deflaționiste.

● S.U.A.: notă discordantă

CHIAR în ziua în care Anglia anunțase reducerea ratei scontului, Trezoreria S.U.A. prezenta Congresului un proiect de lege pentru prelungirea aplicării taxei de egalizare a ratei dobînzii pînă la 31 iulie 1969.

Această taxă fusese introdusă pentru prima oară în iulie 1963 și urma să fie percepută la toate împrumuturile contractate în Statele Unite de către bănci sau societăți din țările industrializate (cu excepția Canadei și a Japoniei). Dublarea în prezent a taxei pentru egalizarea ratei dobînzii este menită — după părerea comentatorilor — să deschidă calea reducerii ratei scontului, fără a crea din nou condițiile unei intensificări a ieșirilor de capital. Scăderea era preconizată de mai mult timp de unele cercuri de afaceri, care cereau combaterea inflației prin mijloace fiscale — ca urcările de impozite anunțate de Johnson în recentul său discurs la buget — și nu prin limitarea creditului.

● „Times" abandonează tonul rezervat

DUBLAREA taxei de egalizare a ratei dobînzii, la numai cîteva zile după „înțelegerea" de la Chequers, a stîrnit în Europa occidentală nemulțumiri vehemente. Abandonîndu-și tonul rezervat, ziarul **Times** reproșează cu amărăciune Administrației S.U.A. că interzice în practică accesul vest-european la piața americană a capitalurilor, în timp ce americanii au, în continuare, acces liber la piața europeană a capitalului. „În acest mod Europei i se cere să finanțeze ea însăși acapararea industriei sale de către americani... Dacă Congresul va adopta urcarea taxei, Europa va fi nevoită să ia măsuri de represalii..." — scrie ziarul. În continuare, **Times** atrage atenția că dolarul nu mai este astăzi o monedă pe deplin convertibilă, emițînd părerea că sistemul monetar internațional nu se va mai putea baza mult timp pe o monedă de rezervă a cărei convertibilitate este redusă progresiv.

Astfel, la numai cîteva zile după adoptarea ei, înțelegerea cu privire la reducerea și egalizarea ratelor scontului pare a fi interpretată în mod diferit de participanții la consfătuirile amintite. Cea mai recentă luare de poziție în această problemă aparține Canadei, care a anunțat reducerea ratei scontului de la $5\frac{1}{4}$% la 5%, începînd de la 30 ianuarie. Ceea ce vine, parcă, să confirme recomandarea ziarului FINANCIAL TIMES, care — referindu-se la reducerea ratelor scontului — spunea că „în acest domeniu ar fi mai înțelept să ne grăbim încet".

I. VIANU
N. POPOV

BRUXELLES:

IMPLICAȚII ALE UNEI ASOCIERI

Recent au avut loc la Bruxelles discuții preliminare între o delegație izraeliană și reprezentanți ai Comisiei Pieței Comune privind cererea Izraelului de de asociere la C.E.E. În prezent între Izrael și C.E.E. există un simplu acord comercial cu o durată de 3 ani care expiră la 1 iulie.

Cererea de asociere a Izraelului la Piața Comună a fost prezentată oficial la 4 octombrie 1966, dar încercări de asociere au mai fost făcute anterior.

În 1962 Consiliul ministerial al C.E.E. a acceptat deschiderea negocierilor privind un acord comercial **nepreferențial** cu Izraelul. Tratativele au evidențiat că guvernul acestei țări urmărește încheierea unui acord **global**, — acoperind totalitatea mărfurilor și serviciilor ce formează obiectul comerțului cu C.E.E. — și **preferențial.** În fața refuzului vest-european Izraelul a trebuit să accepte negocieri pentru un acord comercial nepreferențial. Rezultatul a fost acordul intrat în vigoare la 1 iulie 1964.

Acesta prevede reduceri parțiale temporare ale tarifelor vamale pentru circa 20 de produse interesînd Izraelul. După cum subliniază REVUE DU MARCHE COMMUN, acest acord nici nu putea fi altfel decît foarte limitat datorită temerii de a nu crea un precedent. Totuși exporturile Izraelului către C.E.E. în perioada 1960—1965 aproape s-au dublat.

În prezent, guvernul izraelian este îngrijorat de negocierile C.E.E. cu țările Maghrebului și cu Spania, mari producătoare de citrice, aflate mai aproape de piața europeană decît Izraelul, mai ales că C.E.E. a refuzat să acorde preferință vamală pentru portocale Izraelului în eventualitatea că vreo țară asociată ar beneficia de un astfel de regim preferențial.

La rîndul său Italia studiază repercusiunile pe care le-ar putea avea asupra economiei sale asocierea la C.E.E. a unui număr de țări europene și africane din bazinul Mediteranei. REVUE DU MARCHÉ COMMUN consideră că Izraelul nu poate spera să obțină mai mult pentru produsele sale concurente cu cele italiene, decît un regim intermediar între cel al țărilor membre și cel al statelor terțe, cu excepția poate a lunilor decembrie și aprilie cînd livrările Italiei sînt neînsemnate.

Pînă la 1 iulie a rămas prea puțin timp pentru a se spera la rezolvarea favorabilă a cererii de asociere a Izraelului, arată ziarul hamburghez DIE WELT, chiar dacă un membru al C.E.E. de talia Republicii Federale a Germaniei se declară de acord. Negocierile vor fi de durată și, cu toate că Izraelul nu este prea încîntat să prelungească acordul comercial în vigoare, se pare că aceasta va fi pentru moment soluția.

Dinu DRAGOMIRESCU

Conferința de la Khartoum

CURSUL NILULUI VA FI SISTEMATIZAT

ÎN capitala Sudanului s-a deschis la 30 ianuarie o conferință, care dezbate problemele legate de începerea lucrărilor proiectului de sistematizare a cursului Nilului. La conferință participă specialiști din Republica Arabă Unită, Sudan, Kenya, Uganda, Tanzania, precum și experți din partea Organizației Națiunilor Unite.

Acest proiect prevede asanarea unor vaste regiuni mlăștinoase din Sudanul meridional, unde vara în timpul marilor ploi — datorită inundațiilor și evaporărilor — se pierd peste 36 miliarde metri cubi de apă din Nil și afluenții săi. Cele trei mari lacuri ecuatoriale, Victoria, Kioga și Albert, pe care le străbate fluviul, urmează a fi transformate în rezervoare imense cu o scurgere regularizată. Pentru captarea apelor în regiunile mlăștinoase, albia Nilului va fi lărgită în sectorul în care traversează această zonă și paralel va fi săpat încă un curs de apă care se va uni cu Nilul în apropierea orașului sudanez Malakal. Numeroasele ramificații ale marelui fluviu, care în sezonul inundațiilor formează aceste regiuni mlăștinoase, vor fi legate prin canale transversale, menite să capteze și să dirijeze apele lor în Nil.

În prima etapă a planului, se vor întreprinde cercetări hidrologice sistematice într-o vastă zonă din jurul lacului Victoria. Pentru finanțarea cheltuielilor legate de aceste cercetări, cele cinci țări participante urmează să contribuie în total cu 2,4 milioane dolari. Fondul alocat de Organizația Națiunilor Unite se ridică la suma de 1,9 milioane dolari.

Cercetările hidrologice vor fi terminate în cinci ani. În următoarea perioadă de cinci ani se va trece la executarea lucrărilor propriu-zise. Este un proiect complex și dificil, a cărui realizare va contribui într-o măsură însemnată la dezvoltarea economică a Africii de Est.

H. C.

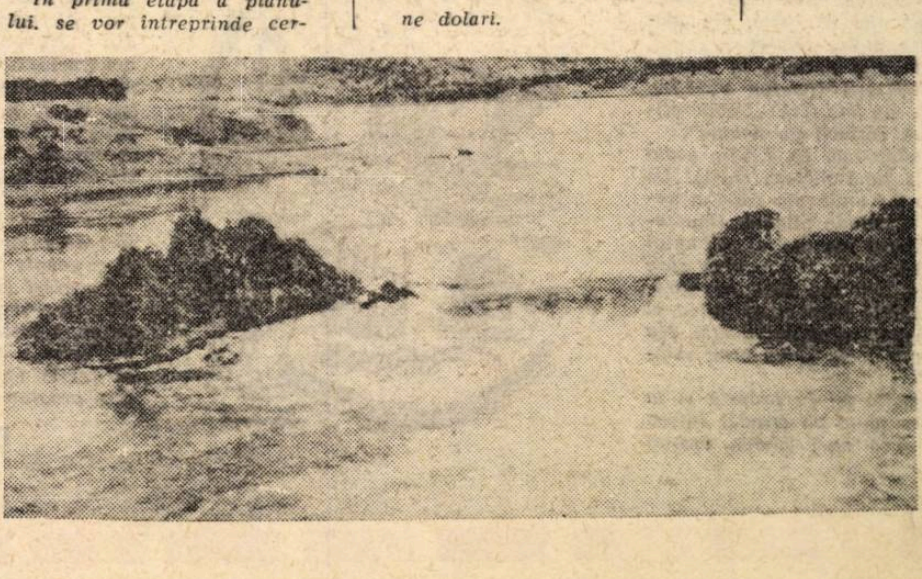

Izvorul Nilului: cascada Ripon la lacul Victoria (Uganda)

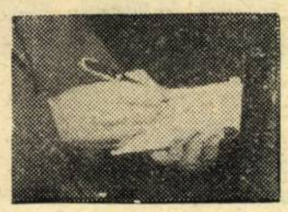

din bloc-notesul cronicarului

În discuţie: nivelul de trai

Se ştie că, în practica curentă, nivelul de trai al populaţiei unei ţări se exprimă printr-un număr de unităţi monetare, reprezentînd valoarea anuală a consumului pe locuitor. Iată însă că un raport al Institutului de cercetare al Naţiunilor Unite pentru dezvoltarea socială, publicat recent la Geneva sub titlul „Indicele nivelului de trai", ridică problema elaborării unor noi principii de calcul al acestui indice.

Este vorba ca la baza calculului să stea trei componente „fizice" ale nivelului de trai: alimentaţia, sănătatea şi locuinţa, precum şi trei componente de ordin cultural: învăţămîntul, asigurările, odihna şi recrearea.

Autorii raportului semnalează necesitatea elaborării unor metode de „cuantificare" a acestor elemente ale vieţii sociale, pentru ca atît indicatorii parţiali cît şi indicele final să aibă o cît mai largă comparabilitate în timp şi spaţiu, fapt care i-ar spori importanţa în cadrul planificării dezvoltării economice şi sociale.

Beneficiarii „boom"-ului economic

Datele preliminarii asupra evoluţiei economiei japoneze în anul 1966 arată că cifra de afaceri a marilor societăţi întrece cu 12% pe aceea din anul 1965. Printre diversele ramuri industriale, în frunte se situează siderurgia, care a realizat anul trecut folosirea integrală a capacităţilor sale, obţinînd o creştere a producţiei cu 20% faţă de 1965. Şantierele navale au depăşit şi ele cu mult realizările din 1965, construind — numai în primele 3 trimestre ale anului — un număr de 127 de nave, cu un deplasament total de circa 4,9 milioane tone. Se consideră că societăţile industriale din Japonia au obţinut cele mai ridicate beneficii din ultimii 10 ani.

Totodată însă — după cum arată revista LA MACHINE-OUTIL FRANÇAISE — Japonia a coborît cu o treaptă în ierarhia ţărilor capitaliste în ceea ce priveşte nivelul de trai al populaţiei, ocupînd în 1966 locul 21. Venitul mediu anual al unui japonez a fost în 1966 de 248 yeni (690 de dolari), respectiv 1/4 din venitul unui nord-american şi jumătate din cel al unui francez.

Cenuşa miraculoasă

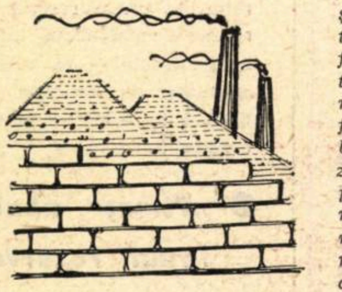

Industria valorificării deşeurilor capătă o importanţă tot mai mare. Astfel, cenuşa (4 milioane de tone anual) rezultată din termocentralele franceze, care folosesc prin excelenţă cărbune de slabă calitate, şi reziduurile din instalaţiile de preparare a cărbunelui nu mai sînt considerate o calamitate de către cei însărcinaţi cu evacuarea lor. Cercetările întreprinse în ultimul timp au arătat că gama posibilităţilor întrebuinţării lor industriale este foarte variată.

Cenuşa poate fi folosită în fabricarea mortarului, cimentului sau betonului, servind — în ultima analiză — la construcţia autostrăzilor, pistelor aeroporturilor, rambleurilor etc. Cantitatea de cenuşă utilizată în Franţa creşte mereu: 2 124 000 t în 1965, în timp ce cu 10 ani în urmă au fost utilizate numai 120 000 t.

Un alt aspect al dezvoltării industriei de valorificare a deşeurilor îl constituie folosirea sterilului rezultat din spălarea cărbunilor (600 kg în medie pentru fiecare tonă de cărbune „curat") ca materie primă pentru cărămizi. Aceste cărămizi sînt nu numai estetice, dar şi rezistente, perfect aderente la mortar, izolatoare termic şi fonic.

Întrebuinţarea acestor deşeuri are în primul rînd importanţă economică, fiind vorba de nişte materii prime a căror obţinere nu costă nimic. Totodată, se lichidează o sursă importantă de poluare a atmosferei şi se eliberează spaţii întinse, ocupate pînă acum de munţi de zgură, care nu o dată au provocat adevărate catastrofe.

Operaţiuni de calcul... livrate la comandă

În toate oraşele de importanţă regională din Republica Democrată Germană sînt în curs de înfiinţare sau date în funcţiune centre de calcul pentru comerţul cu ridicata, care activează ca întreprinderi economice independente. Asemenea centre funcţionează la Berlin, Leipzig, Dresda şi Karl-Marx-Stadt. Ziarul NEUES DEUTSCHLAND relatează despre activitatea centrului de calcul din Karl-Marx-Stadt, care funcţionează de doi ani. El deserveşte 22 unităţi ale comerţului cu ridicata, executînd, printre altele, operaţiuni de facturare, întocmirea listelor şi tabelelor statistice, lucrări de evidenţă etc. Valoarea maşinilor, cu care este înzestrat centrul, reprezintă 3,2 milioane de mărci. Personalul a fost asigurat prin atragerea unor cadre tinere, specializate — prin grija întreprinderii — în mînuirea maşinilor moderne de calcul, a tabulatoarelor, a maşinilor de sortare şi control etc.

În 1966, numai pentru un singur client — Casa de livrare „konsument" — au fost operate 8,3 milioane de poziţii. Drept rezultat, termenul de expediere de către furnizor a mărfurilor comandate de beneficiar s-a scurtat.

Valorificarea anvelopelor

300 000 de tone anvelope uzate se aruncă la gunoi în Anglia în fiecare an. Modul în care acestea ar putea fi folosite a fost studiat de Asociaţia naţională pentru cercetarea cauciucului şi a materialelor plastice. În locul eforturilor curente pentru regenerarea cauciucului, studiul preconizează folosirea anvelopelor drept combustibil, atrăgînd atenţia că valoarea sa calorică este mai ridicată decît aceea a cărbunelui.

Studiul arată că un asemenea incinerator a fost construit de firma Watts Tyre and Rubber Co. care foloseşte drept combustibil între 6 şi 7 cwt *) pe oră de cauciuc uzat, obţinînd în acelaşi interval 3 500 libre aburi, ceea ce se soldează pentru societate cu o economie de 40 lire pe zi. Studiul propune construirea de 150 incineratoare în întreaga ţară şi atrage atenţia că, problema fiind la fel de acută în celelalte ţări vest-europene, ele ar putea constitui o piaţă de desfacere pentru utilajele engleze folosite în incineratoare.

*) Cwt = 112 libre (112x453 g)

Fluctuaţia costă scump

Fluctuaţia forţei de muncă pricinuieşte economiei naţionale din orice ţară pierderi şi cheltuieli însemnate. Ziarul vest-german DIE WELT publică unele rezultate ale cercetărilor întreprinse de profesorul dr. Schreiber din Köln cu privire la costurile legate de schimbările locului de muncă în R.F.G. După evaluările sale, aceste cheltuieli se ridică anual la patru miliarde mărci, din care 2,3 miliarde sînt suportate de întreprinderile industriale. Înlocuirea unui muncitor calificat implică cheltuieli în valoare de 2 500 de mărci, a unui salariat administrativ cu calificare mai înaltă 10 000—13 000 de mărci, iar a unui inginer de exploatare — chiar 25 000—30 000 de mărci.

Aceste cheltuieli vor spori, afirmă prof. Schreiber, pe măsura intensificării mecanizării diferitelor sectoare de muncă.

Interdependenţa curbelor

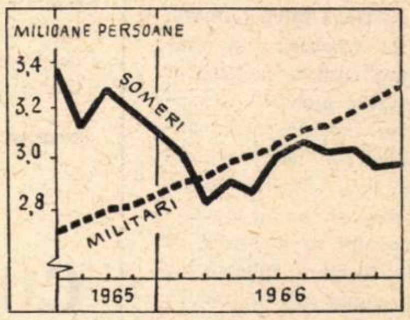

Într-un studiu recent al O.C.D.E. asupra situaţiei economiei S.U.A. este analizată, printre altele, şi evoluţia şomajului în perioada octombrie 1965 — octombrie 1966. Făcînd o paralelă între uşoara scădere a numărului şomerilor în acest interval de timp (de la 3,28 milioane la 2,97 milioane) şi creşterea, mai substanţială, a efectivului forţelor armate ale S.U.A. (cu 0,52 milioane) autorii studiului apreciază că „în realitate şomajul nu este în descreştere". Fapt oglindit şi de graficul care reprezintă evoluţia celor doi indicatori menţionaţi (după JOURNAL DE GENÈVE).

C. GRIGORE

NOAPTEA ŞI MEŞTERUL DE NEGĂSIT

SÎMBĂTĂ 28 ianuarie 1967. Orele 19. În acest moment, ţeava, care aduce apa în bucătăria apartamentului, s-a spart. Un jet argintiu, subţire ca un fir de aţă, este proiectat pe maşina de gătit, care sfîrîie şi scoate aburi ca o locomotivă. Ce-i de făcut? Gaura se măreşte din clipă în clipă, iar jetul de apă creşte în forţă şi cantitate. Se impune o intervenţie rapidă. De unde o obţinem? Cine se ocupă cu astfel de lucrări sîmbătă seara?

Formez un număr de telefon: 13.58.65. Răspunde centrul de informaţii al cooperativelor meşteşugăreşti din Bucureşti. „Aoleu!", mă „încurajează" funcţionara de acolo. „E o problemă dificilă. Nu cred că se poate rezolva pînă luni dimineaţa. Încercaţi, totuşi, la unitatea noastră de pe Calea 13 Septembrie".

Încerc şi acolo. De la telefonul 31.30.91 îmi răspunde un instalator. Îmi ascultă păsul şi, întrucît nu-l văd, mi-l închipui cum ridică neputincios şi nepăsător din umeri. Îi aud vocea plictisită: „Nu mai e nimeni, tovarăşe. Telefonaţi-ne luni dimineaţă". Îl implor: „Sînteţi dv. acolo. Vă rog, ajutaţi-mă!" Zadarnic. Îmi răspunde puţin mai răstit: „Nu mai sînt nici eu. Uite, am plecat..." Şi mi-a închis telefonul.

Încerc şi la altă unitate, la cea de pe Calea Văcăreşti (telefon 21.33.72). Îmi răspunde un meşter: „Cooperativa nu asigură servicii de noapte".

Dau alte telefoane. La I.A.L., acolo unde lună de lună plătesc chiria. La S.G.L., acolo de unde am căpătat repartiţia. Nu răspunde nimeni. Dau telefon şi la Sfatul popular al raionului Lenin. Îmi răspunde o tovarăşă care e de serviciu. Nu are lista cu adresele şi telefoanele celor ce ar putea să mă ajute în rezolvarea problemei. Nu mă poate ajuta decît cu un oftat somnoros.

Las totul baltă (şi la propriu şi la figurat) şi ies năuc pe stradă. Întreb la alt bloc dacă nu-i cumva vreun meşter care se pricepe la lipirea unei ţevi. Este unul, dar e plecat în excursie. Luni dimineaţa îl găsesc.

Dezamăgit, mă întorc acasă. Dar — culmea! — nu pot să deschid uşa. Zăpăcit, din pricina celor petrecute, am uitat cheile înăuntru. De la un telefon public, sun din nou acolo de unde aştept salvarea, adică la centrul de informaţii al cooperativelor meşteşugăreşti. Amabilă, funcţionara de serviciu mă căinează: „Vai, ce-o să faceţi acum?" Încearcă să mă ajute. Vorbeşte de la alt telefon cu cîţiva tovarăşi de la diferite unităţi ale cooperaţiei meşteşugăreşti. Insistă, rugîndu-i să găsească o soluţie pentru a mă scoate din încurcături. Zadarnic. Nimeni nu o ia în seamă. Toţi îi răspund cu acelaşi glas: „Nu avem servicii de noapte!".

Ce să fac? Să sparg geamul ca să intru în casă? E o soluţie, dar unde găsesc la ora asta un geamgiu, că altfel, pînă luni, apartamentul meu devine patinoar cu gheaţă naturală?

. . . .

E noapte, tîrziu. Mă plimb pe străzile aproape pustii ale oraşului. Mă opresc la locurile de afişaj şi, încăpăţînat, caut o reclamă. Ce n-aş da să pot citi, acum în toiul nopţii, pe un afiş: **„Vi s-a spart ţeava? Nu-i mare nenorocire! Formaţi numărul ... şi peste jumătate de oră meşterul nostru va fi la domiciliul dv. Deranjaţi-ne cu încredere la orice oră din zi şi noapte!".** *Sau:* **„Aţi pierdut cheia telefonaţi la ..."** *Sau:* **„Un deranjament electric..."**. *Şi cîte altele. Unde sînt aceste afişe, care să ne solicite pe „noi" să-i deranjăm pe „ei" la orice oră din zi şi noapte?*

Tovarăşi (din unităţile care asigură diverse servicii pentru populaţie)! Vă implor! Întocmiţi urgent afişe de genul celor propuse mai sus! Gîndiţi-vă că ţevile nu se sparg după actualul dvs. program!

D. TĂRNĂUCEANU

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor şef), P. Alexiu N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor şef adjunct), D. Dumitriu (redactor şef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 6 (182)
VINERI
10 februarie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 pagini • 2 lei

ÎN PAGINA 5

ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ȘI CONDUCEREA ACTIVITĂȚII ECONOMICE

ÎN PAGINA 3

DINAMISM, DIVERSIFICARE, EFICIENȚĂ...

COMUNICAT. Consemnări de cifre și fapte. Expresii concentrate ale unui tablou economic de ansamblu care pune în evidență rezultatele rodnice obținute în dezvoltarea economiei noastre naționale în primul an al actualului plan cincinal. Cifre care atestă că prevederile programului de dezvoltare și înflorire multilaterală a patriei noastre, stabilite de Congresul al IX-lea al partidului, prin munca creatoare, plină de entuziasm și inițiativă a poporului, prind viață.

Îndeplinirea și depășirea planului pe anul trecut, atît în sfera producției materiale, cît și în activitatea social-culturală și în domeniul ridicării nivelului de trai al populației, confirmă încă o dată realismul profund al sarcinilor prevăzute în actualul cincinal, caracterul riguros științific al întregii munci și concepții de elaborare a planului. Realizările obținute de poporul nostru se înscriu, alături de succesele obținute în anii anteriori, pe drumul dezvoltării ascendente a României socialiste, pe făgașul civilizației și progresului.

Un ritm de creștere a produsului social și venitului național de 8,9% și respectiv 7,9% față de anul anterior; o creștere a producției industriale cu 11,7%, cifră care depășește limita maximă a ritmului mediu anual de creștere prevăzut pentru întreaga perioadă a cincinalului — sînt indicatorii cei mai sintetici care relevă din nou cu pregnanță o trăsătură esențială, devenită constantă, a economiei românești: dinamismul său, creșterea în ritmuri înalte de la un an la altul. Datele Comunicatului cu privire la îndeplinirea planului pe 1966 o subliniază pe exemplul tuturor ramurilor și sectoarelor de activitate.

Comparația retrospectivă ilustrează elocvent semnificația majoră a acestor ritmuri înalte. Este suficientă o singură comparație cu anul 1938. Astfel, volumul producției globale industriale realizat în anul ce a trecut este de 11 ori mai mare decît nivelul atins în 1938; numai sporul producției industriale

(Continuare în pag. 11)

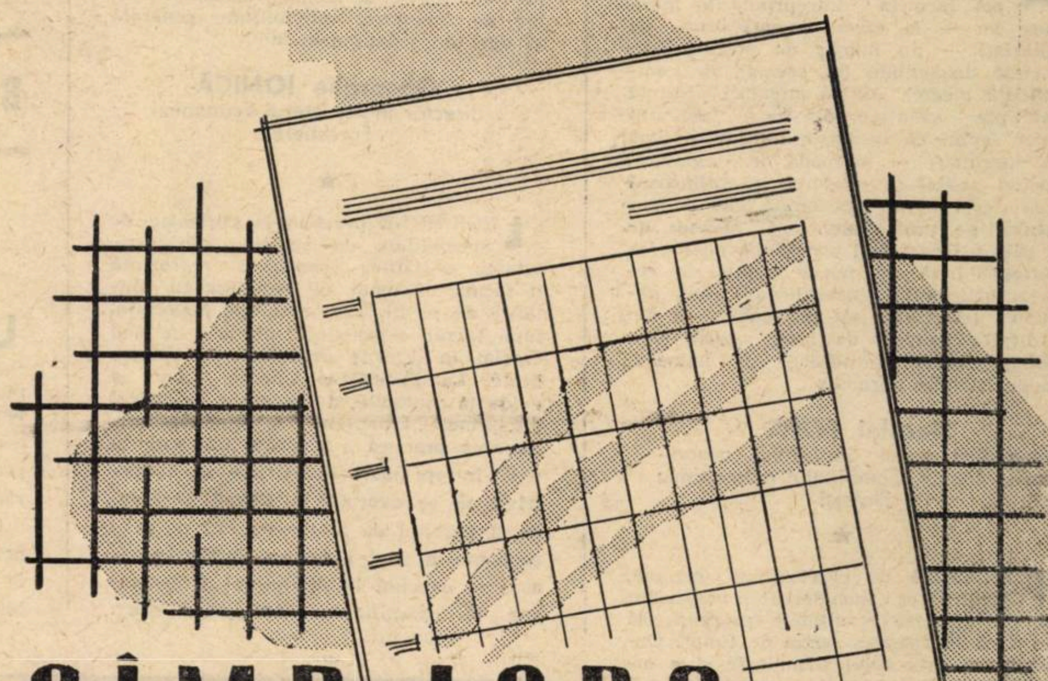

CÎMP LARG RENTABILITĂȚII PRODUCȚIEI

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

ECOURI · ECOURI · ECOURI

PRACTICA STUDENȚILOR

„Viitorii economiști pe șantierele vieții"

(nr. 32/1966 și nr. 2/1967)

CUM studenții secției de economia comerțului exterior nu participă direct în procesul de producție, ar fi bine ca practica merceologică (din anul III) să se desfășoare în timpul anului de învățămînt, concomitent cu predarea sau la încheierea unui capitol din materiile la care sînt prevăzute ore de practică.

Prevederea în programa de practică a unui număr de 3—4 ore pe zi pentru rezolvarea sarcinilor curente la locul de practică și 2—3 ore pentru studii și documentare ar da posibilitatea studentului să cunoască mai bine specificul muncii din întreprinderi. Propunem ca studenții anului IV să efectueze practica de specialitate (care se face la o întreprindere de comerț exterior) în perioada 1 — 30 august sau 20 august — 20 septembrie.

N. FRÎNCU
Direcția personal și învățămînt, Ministerul Comerțului Exterior

★

ÎN răstimpul practicii, studenții ar trebui îndrumați și spre munca de cercetare științifică. Mă gîndesc mai ales la ultimul an (de practică), cînd ei ar putea primi, ca teme de cercetare și studiu, probleme a căror rezolvare preocupă și întreprinderea. La sfîrșit, colocviul de practică ar putea căpăta caracterul unei sesiuni științifice, în care se prezintă studii și referate. În felul acesta s-ar stimula în mai mare măsură interesul viitorilor economiști pentru practică, precum și pentru cercetare.

Gheorghe IONESCU
Catedra de economia ramurilor, Facultatea de științe economice – Cluj

★

ANGAJĂRILE pe timpul vacanței se pot face în întreprinderile mari, care au — la efectivele însemnate de salariați — un număr de posturi vremelnic disponibile (în special, de competență medie). Aceste angajări prezintă multiple avantaje, din care amintim doar faptul că se poate reduce — pînă la suprimare — perioada de stagiatură, făcînd posibil ca producția să primească mai devreme un economist sau inginer titular pe post. Este, însă, necesar de a găsi o formă mai accesibilă, pentru ca întreprinderile să poată angaja, la cerere, mai mulți studenți pe timpul vacanței (eventual, să se stabilească un indicator general de fond salarii, fără obligativitatea încadrării în numărul mediu scriptic aprobat).

Neculai POPA
economist, șeful Serviciului organizarea muncii, Combinatul petrochimic Ploiești

★

PERIOADA de practică să crească, pentru ca închiderea semestrului să nu afecteze rezultatele practicii, să nu ducă la așa-zisa „criză de timp". Cunoașterea procesului tehnologic și a organizării întreprinderii se poate efectua numai într-un număr mai mare de zile.

Eu am făcut practica tehnologică la o țesătorie, practica de birou la o fabrică de medicamente, iar practica de analiză la o fabrică de bere. M-am convins, deci, din propria-mi experiență, că este necesară continuitatea (pe cît posibil, la o singură întreprindere). Susțin propunerea din revistă : mai bine practică la aceeași întreprindere în mai mulți ani, decît la mai multe întreprinderi.

Ioan CREȚU
student, I.S.E., „V. I. Lenin" - București

★

SUBLINIIND necesitatea de a mări durata practicii în producție, exprim și opinia tuturor seriilor de studenți de la Facultatea de finanțe, credit și evidență contabilă, care au făcut practică la Filiala orașului București a Băncii de Investiții. Perioada foarte scurtă de practică la filială elimină, de la început, orice posibilitate de angrenare a studenților în cunoașterea adîncită a activității de finanțare a lucrărilor de investiții și a aceleia de control și creditare a organizațiilor de construcții și de proiectare (spre ilustrare, activității de creditare a organizațiilor de construcții i se alocă 4—5 zile). Pentru îmbunătățirea practicii, consider utile : redistribuirea între discipline, a numărului de ore, obținîndu-se astfel pentru perioada de practică un timp mai mare ; de asemenea, efectuarea practicii și în afara anului universitar.

Mihai IOV
director adjunct, Filiala orașului București a Băncii de Investiții

★

CONSIDERĂM că timpul de practică trebuie să fie de 60 zile, de la 15 mai sau 1 iunie, pînă la 15 sau 31 iulie, întrucît „prinde" atît activitatea curentă de producție cît și activitatea de dare de seamă semestrială a întreprinderii.

Este necesar, pentru stagiul de practică, să fie desemnate, în mod constant, un număr de întreprinderi mari, complexe, din fiecare ramură de activitate economică. Studentul să execute toate cele trei perioade de practică la una și aceeași întreprindere.

La contabilitate, propunem ca programa de practică să cuprindă :

- Practica a I-a (studenții din anul II) — probleme de gestiuni (în bani și materiale), cu obligația practicii efective în executarea lucrărilor de gestiune. Practicantul va trebui să îndeplinească, pe rînd, funcțiile de : ajutor șef de depozit sau magazie, contabil de materiale, economist financiar și economist preț de cost.
- Practica a II-a (studenții din anul III) — postcalcul și probleme legate de planificare, evidența și calcularea prețului de cost al producției industriale. Funcțiile de parcurs : contabil, postcalculator, economist preț de cost și economist plan financiar.
- Practica a III-a (studenții din anul IV) — relații cu terții (furnizori și beneficiari de lucrări), condițiile fundamentale legate de aceste relații, probleme de finanțare, contabilitate generală și dări de seamă contabile.

Gheorghe IONICĂ
director în Ministerul Economiei Forestiere

★

LUCRĂRILE practice la cursurile de specialitate cu subiecte din activitatea unităților economice reprezintă o formă eficientă de legătură cu unitățile de profil. Dau rezultate deosebite, însă, lucrările practice executate în mod corelat la diferite discipline de specialitate. La Facultatea finanțe, credit și evidență contabilă, de exemplu, în cadrul disciplinei „Finanțele întreprinderilor", lucrarea practică a planului financiar al unei întreprinderi industriale ar fi potrivit să se execute în strînsă legătură cu și pornind de la monografia de plan economic a unei asemenea întreprinderi, care se execută la disciplina „Organizarea și planificarea întreprinderilor". Planul t.i.f. va fi întocmit pe baza datelor întreprinderii. Monografia de la disciplina „Contabilitate" s-ar putea axa pe aceeași întreprindere.

P. BOJAN
director în Ministerul Finanțelor

PE CÎND CONTINUAREA PROMISĂ?

„Perfecționarea învățămîntului superior economic"

(nr. 49/1966)

REVISTA a publicat textul raportului privind perfecționarea învățămîntului economic superior, așa cum a fost prezentat la consfătuirea din zilele de 1 și 2 decembrie 1966.

Ca fost student al I.S.E.-București, am putut aprecia, din lectura principalelor propuneri și concluzii ale comisiei privind direcțiile de dezvoltare și îmbunătățire a învățămîntului economic superior, că punerea în practică a măsurilor preconizate în acest material ar duce la formarea unor economiști multilateral pregătiți, capabili să facă față problemelor complexe pe care le ridică economia națională în ansamblu și imperativului de mare actualitate — perfecționarea activității economice a întreprinderilor.

Deoarece de la data publicării textului respectiv a trecut atîta timp, rog redacția să-mi răspundă dacă își mai menține promisiunea făcută, că într-un număr viitor, va prezenta cititorilor o sinteză a discuțiilor purtate la consfătuire.

Ștefan DRAGNEA
economist în Ministerul Industriei Chimice

RENAȘTEREA OȚELULUI

„Metalul cît mai bine gospodărit !"

(Nr. 39/1966)

UZINA noastră își însușește critica făcută. Din lipsa unor prese de brichetat am fost în situația să livrăm șpanuri în vrac, nebrichetat și nesortat. Intervențiile făcute la M.I.C.M. pentru obținerea fondurilor și repartizarea unor prese de brichetat și sfărîmat șpan au rămas fără rezultat.

Este adevărat că nici conducerea uzinei noastre nu a creat o opinie de masă în ceea ce privește gospodărirea metalului. A fost prelucrat articolul din „Viața economică", precum și H.C.M. nr. 695/1963, și s-au trasat sarcini concrete în acest sens.

I. CUCIUREANU
director adjunct, I.M.U. Medgidia

★

CONSIDERĂM că cele semnalate sînt juste. Printre altele, se arată că ministerul nostru a rămas la sfîrșitul anului 1965 cu un sold disponibil din fondul constituit pentru îmbunătățiri, amenajări și mecanizări în activitatea de colectare a fierului vechi de peste un milion. Menționăm că din acest fond, în primele 9 luni ale lui '66 se executaseră lucrări pentru îmbunătățirea operațiunilor de colectare, depozitare și expediere a deșeurilor metalice în sumă de peste 970 000 lei. În același scop, fondul a mai primit suma de lei 416 469.

ing. I. HALUNGA
director general în Ministerul Petrolului

★

AVÎND în vedere prevederile de perspectivă ale producției de metal, la care o contribuție importantă o are metalul procurat prin colectare, Ministerul Industriei Metalurgice a întocmit un studiu de organizare a unităților I.C.M. Potrivit acestui studiu, numai în perioada 1966—1970 se vor aloca din fondurile centralizate 118 milioane lei. Sumele alocate vor servi atît pentru înființarea unor secții de prelucrare, cît și pentru dotarea centrelor de colectare cu mijloace de sortare, dezmembrare, tăiere, balotare etc. Pe această linie, I.C.M.-urile vor primi, pînă la sfîrșitul anului 1967, numeroase automacarale, autoturisme, autocamioane de o tonă, autocamioane de 3—5 tone, truse de sudură, generatoare de sudură, autoutilitare, sfărîmătoare de șpan și alte utilaje.

În ce privește schema de organizare, menționăm că I.C.M. are competența de a aproba statele de funcțiuni. Numărul de ingineri, tehnicieni și economiști este, deci, acela pe care îl consideră necesar.

ing. E. POPESCU
director general în Ministerul Industriei Metalurgice

CUM ESTE CORECT?

„Energia nucleară – o nouă forță productivă"

(nr. 43/1966)

AM întîlnit în acest articol termenul „centrale nuclearoelectrice" cînd într-un cuvînt, cînd în două — cu liniuță. Nedumerit, am răsfoit cîteva manuale de specialitate și dicționare. Ce am constatat ?

În **Dicționarul enciclopedic român** (vol. I., la litera C), se arată : „După forma energiei transformate în energie electromagnetică și după tipul motorului primar (de antrenare), se deosebesc centrale termoelectrice, centrale hidroelectrice, centrale eoliene etc.". Mai departe, fără a da o definiție, se scrie : „În centralele electrice nucleare (sau centrale atomoelectrice) căldura necesară..." etc.

În **Lexiconul tehnic român** (vol. IV, ed. 1958), se spune că — după purtătorul de energie primară — se deosebesc : centrale termoelectrice, centrale hidroelectrice și centrale eolian-electrice. Tot aici, se precizează că centrala nuclearelectrică folosește căldura produsă în reactoarele nucleare și că „centrala electronucleară" este tot una cu „centrala atomoelectrică".

Iată, deci, definiții care pun în dificultate pe cei ce vor să știe și întreabă : cum este corect ?

ing. Ștefan ISPAS
București

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Ion SUDAN, Constanța-port — Am reținut propunerea dv. pentru care vă mulțumim.

Prof. Gh. D. ȚICĂLOIU, Cîmpulung Muscel — Pentru lucrările de dactilografiere executate de unitățile cooperației se aplică tarifele stabilite de organul tutelar al acestora. În cadrul editurilor regimul tarifelor pentru dactilografiere este reglementat prin H.C.M. nr. 2238/1952, dar fără extindere la alți purtători. Așadar, și într-un caz, și în altul, tarifele practicate sînt legale.

S. CASSABALIAN, economist, Constanța — Întreprinderea de condiționare și livrare a produselor chimice — potrivit H.C.M. nr. 483/1962 — nu intră în prevederile art. 3 al Decretului nr. 285/1960, deoarece activitatea ei nu face parte din ramurile prevăzute de Anexa 1 a decretului amintit.

Suzana GEANGALĂU, economist, Fabrica de ciment-Bicaz — Ministerul Învățămîntului a recomandat I.S.E. „V. I. Lenin" ca, la perfecționarea studiului proiectelor tehnico-economice, Catedra de economia industriei socialiste să țină seamă și de propunerile făcute de dv., în articolul „Studiul proiectelor T. E." (apărut în nr. 51/1966 al revistei noastre).

Ing. I. ANGHEL, București — Am reținut propunerea dv., de a scrie despre profesia de economist.

Ion ISPAS, Filiala Băncii Naționale Sînnicolaul Mare, reg. Banat. — Revista „Studii și cercetări de calcul economic" apare de 6 ori pe an, iar abonamentul costă 90 de lei. Ea poate fi procurată de la librării sau abonîndu-vă la I.S.E. „V.I. Lenin" — București (cu mențiunea expresă „pentru revista..." și la contul de virament nr. 13640724 București, Filiala „30 Decembrie" a Băncii Naționale).

Paul ANDRIESCU, tehnician, secția auto, I.C.H. Corbeni, Argeș — În legătură cu problema pe care ați ridicat-o (privind stagiul în meserie ca muncitor calificat), vă facem cunoscut că muncitorii încadrați în categoria a III-a de calificare, care au executat, înainte de 1 octombrie 1965, lucrări prevăzute în prezent pe lista lucrărilor necalificate, sînt considerați în continuare, dacă execută și acum asemenea lucrări, tot muncitori necalificați.

Pentru muncitorii încadrați înainte de 1 octombrie 1965 în categoria a III-a de calificare, care au executat lucrări prevăzute în prezent în indicatoarele tarifare îmbunătățite la această categorie, perioada în care au efectuat aceste lucrări li se ia în considerare la stabilirea stagiului în muncă necesar pentru promovarea în categoria a IV-a.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

CÎMP LARG RENTABILITĂŢII PRODUCŢIEI

IULIAN VĂCĂREL

DESĂVÎRŞIREA construcţiei socialiste în ţara noastră îmbracă, pe măsura evoluţiei mereu ascendente a acestui proces, un caracter tot mai complex, mai multilateral. Expresie fidelă sînt, în acest sens, prevederile noului plan cincinal care, prin îndeplinirea lor, vor ridica întreaga economie naţională pe o treaptă superioară, vor asigura creşterea eficienţei muncii sociale în toate ramurile producţiei materiale.

Atingerea acestui obiectiv nu are şi nu poate avea loc însă de la sine. Dimpotrivă, el se înfăptuieşte prin accentuarea diversificării producţiei, prin ridicarea nivelului tehnic, prin îmbunătăţirea organizării producţiei, în ultimă instanţă prin creşterea substanţială a eficienţei în toate ramurile economiei. **„Am ajuns astăzi la un asemenea stadiu de dezvoltare** — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **incit mersul nostru inainte este condiţionat de ridicarea calitativă a intregii activităţi economice“** [1]).

Succesele de necontestat obţinute în dezvoltarea economiei naţionale **se cer conjugate cu măsurile care să realizeze o eficienţă economică tot mai ridicată, concretizată între altele şi intr-un volum sporit de acumulări băneşti, pentru a se asigura astfel mijloacele necesare infăptuirii reproducţiei socialiste lărgite şi ridicării nivelului de trai al populaţiei.** Aceasta cu atit mai mult cu cit în unele domenii ale activităţii economice există o serie de neajunsuri care dovedesc o slabă eficienţă a consumului de muncă socială.

În economia naţională mai există încă intreprinderi care-şi desfăşoară întreaga activitate cu pierderi sau care, deşi rentabile pe ansamblu, realizează unele produse cu pierderi. Întreprinderile care nu-şi pot acoperi integral cheltuielile de producţie din veniturile proprii, duc de fapt o viaţă parazitară, trăind pe seama celor rentabile. După cum este cunoscut, pe anul 1967 s-au prevăzut dotaţii de stat pentru acoperirea pierderilor la intreprinderi în sumă de 3,4 miliarde de lei, comparativ cu aproximativ 4 miliarde de lei în 1966. Potrivit datelor statistice, la noi în ţară cheltuielile materiale au o pondere nejustificat de mare în valoarea produsului social total, manifestind tendinţa de creştere de la un an la altul. Nu este lipsit de importanţă faptul că, cu cheltuielile materiale pe care le facem noi, în ţările avansate se poate obţine o producţie cu mult mai mare; totodată, nivelul productivităţii muncii la noi este mai scăzut decît în ţările industrializate, nefiind corespunzător gradului de înzestrare tehnică a întreprinderilor noastre. Or, este ştiut că de nivelul productivităţii muncii şi al cheltuielilor materiale depinde în cele din urmă mărimea venitului naţional.

Eforturile mari făcute de stat pentru modernizarea intreprinderilor şi perfecţionarea procedeelor tehnologice au contribuit, in general, la creşterea şi diversificarea producţiei, la îmbunătăţirea calităţii produselor, concomitent cu reducerea preţului de cost pe unitatea de produs. Nu puţine sînt insă cazurile cînd fondurile fixe puse în funcţiune in anumite întreprinderi au avut, cel puţin în primii ani de funcţionare, o eficienţă mai scăzută decit media pe ramura respectivă.

Datorită unei incomplete folosiri a maşinilor şi utilajelor, unei organizări necorespunzătoare a producţiei şi a muncii, unor aprovizionări costisitoare, de la distanţe lungi, cu materii şi materiale, precum şi unei slabe preocupări pentru buna conservare şi gestionare a bunurilor materiale, în unele intreprinderi producţia ce revine la 1 000 de lei fonduri de producţie şi de circulaţie este mult prea scăzută, iar acumulările băneşti se situează sub nivelul înzestrării tehnice a unităţilor respective. Ca urmare, o serie de întreprinderi au costuri ridicate, lucrează cu o rentabilitate mică, iar altele işi incheie activitatea cu pierderi.

Cauzele principale care determină pierderile din economia naţională sînt organic legate de lipsurile existente intr-o serie de intreprinderi in ceea ce priveşte organizarea producţiei şi a muncii, de abaterile de la disciplina tehnică şi tehnologică, de carenţe organizatorice şi de abdicarea de la regimul de economii în gospodărirea fondurilor materiale şi băneşti ce le-au fost incredinţate. Toate acestea duc la consumuri exagerate de materii prime şi materiale de tot felul, la folosirea incompletă a capacităţilor de producţie, la un nivel necorespunzător al productivităţii muncii, la cheltuieli neproductive etc care, în final, au ca afect menţinerea la un nivel ridicat a preţului de cost al produselor.

Prin urmare, pierderile işi au originea, în majoritatea situaţiilor, în cauze de ordin subiectiv, care pot şi trebuie să fie eradicate.

Pe bună dreptate, existenţa unor întreprinderi care lucrează cu pierderi a fost calificată ca fiind o gravă manifestare de înapoiere economică, o situaţie anormală în economia noastră, cu consecinţe negative asupra condiţiilor de desfăşurare a activităţii economice şi financiare a întreprinderilor, precum şi asupra acumulărilor băneşti ale statului. **Aşa cum arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966, societatea socialistă nu-şi poate permite să desfăşoare o activitate economică nerentabilă, ca pierderile provocate de o intreprindere să fie suportate de altele.**

În scopul eliminării acestei anomalii, conducerea superioară de partid a trasat sarcina ca incă in prima jumătate a anului în curs să fie analizată situaţia in toate intreprinderile care lucrează cu pierderi, precum şi în cele rentabile dar care realizează unele produse cu pierderi, şi să se intocmească planuri de măsuri cu termene pentru rentabilizarea acestora. Astfel, toate intreprinderile trebuie să ajungă în cel mai scurt timp in situaţia nu numai de a-şi acoperi cheltuielile de producţie, dar să realizeze şi beneficii, pentru a contribui pe măsura posibilităţilor la dezvoltarea economiei naţionale.

PENTRU realizarea acestei sarcini, care are o deosebită însemnătate economică, **in aceste zile a inceput să se desfăşoare o largă acţiune organizată pe scara întregii economii, in vederea mobilizării tuturor factorilor ce pot contribui la identificarea cauzelor care provoacă pierderi şi la stabilirea căilor de eliminare a acestora, la elaborarea şi aplicarea de măsuri corespunzătoare.**

În organizarea acestei acţiuni de amploare s-a ţinut seama de experienţa şi învăţămintele anului trecut. După cum este ştiut, in 1966, ministerele, instituţiile centrale şi comitetele executive ale sfaturilor populare au primit sarcina să întocmească grafice în vederea reducerii şi eliminării pierderilor. Din analiza lucrărilor primite, efectuată de către Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanţelor şi Comitetul de Stat pentru Preţuri, a rezultat însă că propunerile de reducere a pierderilor făcute de ministere au fost departe de a putea fi considerate satisfăcătoare.

Dacă acţiunea respectivă nu s-a soldat cu rezultatele scontate, aceasta se datoreşte, printre altele, faptului că în unele cazuri, analiza s-a oprit la nivelul direcţiilor generale, in loc să se facă la intreprinderi care cunosc mai bine posibilităţile ce le au şi sint chemate să pună în aplicare măsurile stabilite pentru punerea în valoare a rezervelor identificate. Graficele întocmite de unele întreprinderi n-au conţinut măsuri concrete, ci s-au menţinut la nivelul unor propuneri de ordin general. Nici întreprinderile şi nici organele lor tutelare n-au stabilit măsuri deosebite, de natura reproiectării unor produse, modificării unor reţete de fabricaţie fără alterarea calităţii, schimbării unor procedee tehnologice învechite, redistribuirii unor sarcini de producţie între unităţi în funcţie de condiţiile concrete de lucru, mecanizării unor operaţiuni, folosirii pe scară mai largă a inlocuitorilor etc. La rîndul lor, organele de control au urmărit mai cu seamă dacă în lucrările de planificare s-a asigurat corelaţia necesară între diferitele secţiuni ale planului, dacă cheltuielile materiale prevăzute în planul preţului de cost ţin seama de normele de consum ori de realizările obţinute sub aceste norme, dacă au fost respectate preţurile şi tarifele în vigoare şi altele, fără să sugereze soluţii economice şi organizatorice deosebite şi să exploreze compartimente ale activităţii întreprinderilor mai puţin cercetate de către acestea.

Aşa se explică de ce, în multe cazuri, au lipsit propunerile constructive cu privire la înlăturarea deficienţelor care determină umflarea cheltuielilor de producţie, iar rezervele descoperite au fost sub posibilităţile economiei naţionale. În plus, rezervele suplimentare de reducere a preţului de cost au fost localizate în proporţie de aproximativ 80% în ultimii trei ani ai cincinalului.

Concluzia că propunerile primite de la ministere erau sub posibilităţile economiei a fost intărită de constatările organelor de control ale Ministerului Finanţelor, care la un număr redus de întreprinderi au scos la iveală rezerve de valori importante, ce s-au luat în calcul la alcătuirea planului pe 1967. Totodată, este de subliniat faptul că, în afara propunerilor de reducere a preţului de cost prin efort propriu, unităţile economice şi organele lor tutelare au făcut propuneri de modificări de preţuri şi tarife, de cote de impozit pe circulaţia mărfurilor etc., adică pe seama bugetului de stat.

Acţiunea care urmează să se desfăşoare pînă la finele primului semestru din acest an are ca **obiectiv central lichidarea pierderilor prin efortul propriu al intreprinderilor, şi anume mobilizarea tuturor rezervelor interne pentru reducerea consumurilor specifice de materii prime şi materiale, folosirea cit mai raţională a forţei de muncă, asigurarea unui raport just intre muncitorii ocupaţi nemijlocit in producţie şi celelalte categorii de personal, organizarea**

(Continuare in pag. 4)

1) Cuvintarea la incheierea lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966.

AU FOST PREDATE BENEFICIARILOR

● **Fabrica de amoniac din cadrul Combinatului chimic din TÎRGU MUREŞ.** Capacitatea: 20 000 de tone pe an.

● **Sala de maşini frigorifice de la Antrepozitul din PITEŞTI.** Liniile tehnologice ale sălii dispun de instalaţii automate pentru reglarea temperaturii şi desfăşurarea proceselor de conservare.

● **Linia tehnologică automată pentru plăci fibrolemnoase de la Combinatul de industrializare a lemnului din SUCEAVA.** Pusă în funcţiune cu 5 luni mai devreme

CURIER

decît fusese planificat, această linie va realiza anual 8 mii tone de plăci fibrolemnoase.

● Între Schitu Goleşti şi Juguri — pe o distanţă de 6 km — a început să funcţioneze **unul dintre cele mai mari funiculare din bazinul carbonifer al Muscelului.** Pe zi, funicularul va transporta 2 mii tone de cărbune.

SCHELE „ÎN PREMIERĂ“

● În vederea asigurării unei inalte calităţi a metalului, **la Fabrica de aglomerare a minereului din Hunedoara** se desfăşoară **primele lucrări de construcţie la o nouă instalaţie de omogenizare a şarjelor.**

● Început de lucrări şi la **o nouă statie de intreţinere şi reparaţii auto.** De astă dată, este vorba de staţia de la SIBIU proiectată pentru deservirea a 12 000 autoturisme anual.

DUPĂ UN DECENIU

● S-au împlinit 10 ani **de la înfiinţarea Întreprinderii miniere-Ploieşti.** În această perioadă, din minele exploatării s-au extras 12 milioane tone de cărbune, din care jumătate de milion peste prevederile planului.

● Un deceniu de activitate a împlinit zilele acestea şi **Staţiunea agricolă experimentală-Piteşti.** Importante lucrări de zonare a culturilor, de ridicare a fertilităţii solurilor podzolice efectuate de staţiune i-au adus un prestigiu binemeritat în rîndurile celor ce muncesc în agricultura regiunii.

● Un alt jubileu a fost sărbătorit de constructorii de maşini agricole **de la Uzina „Semănătoarea“. Au trecut 10 ani de la construcţia primei combine tractate** cu marca acestei uzine. De atunci s-au trimis de aici, pe ogoare, peste 45 000 de combine de recoltat păioase.

NOI CREAŢII TEHNICE

● F.U.S.-200-P este numele unui **nou tip de freză universală** produs la **Uzina „Înfrăţirea“ din ORADEA.** Freza care are o greutate cu 15% mai mică decît tipurile similare indigene, se remarcă şi printr-un randament sporit, inclusiv la lucrările de mare precizie.

● O altă realizare a constructorilor de maşini: **benzi cu comandă multiplă pentru fabricile de încălţăminte.** Producător: Intreprinderea **„Metalul roşu“ din CLUJ.**

● Lucrătorii de la **Institutul de cercetări pentru prelucrarea ţiţeiului-PLOIEŞTI** au pus la punct tehnologia de fabricaţie a celui **de-al 5-lea tip de aditiv românesc.** Caracterizat printr-o presiune extremă, aditivul anihilează fenomenele de coroziune, dublind perioada de utilizare a uleiurilor de motoare.

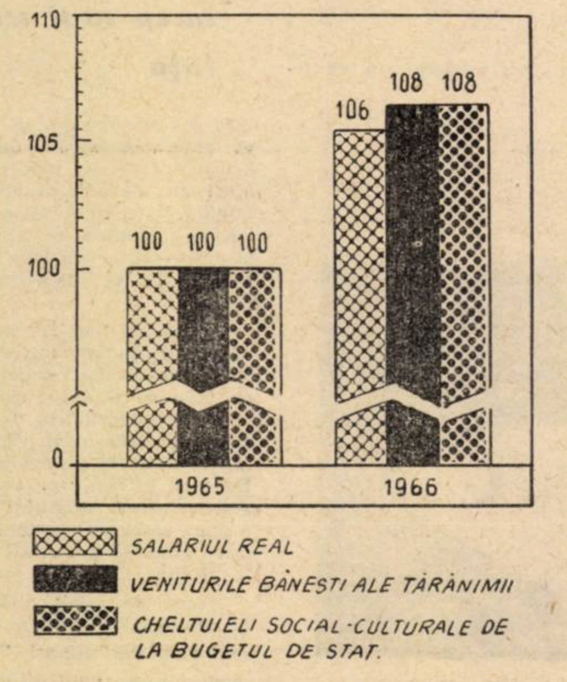

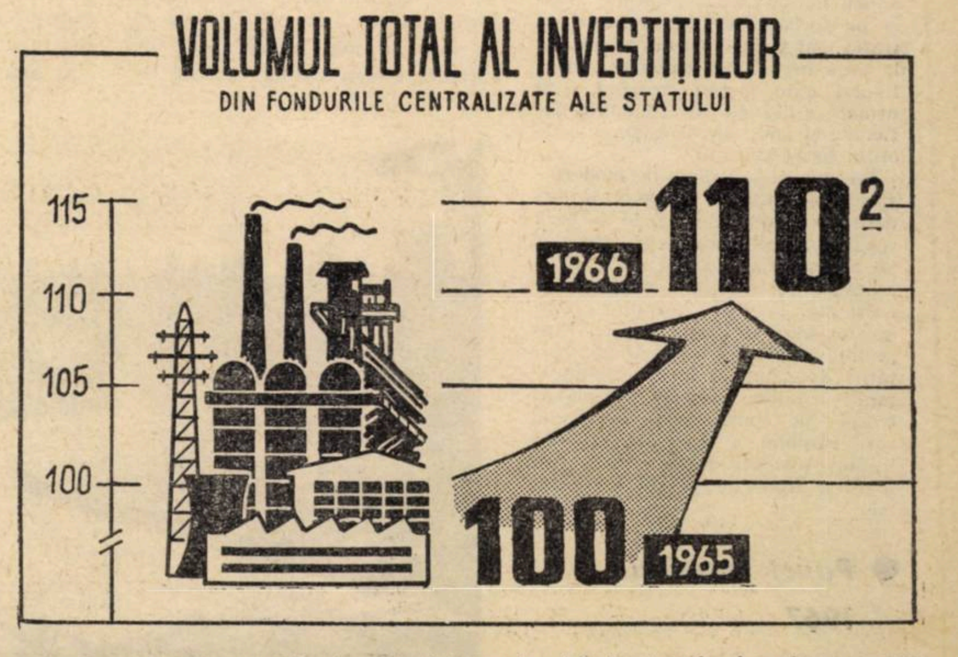

(Din Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat de dezvoltare a economiei naţionale a Republicii Socialiste România pe anul 1966).

PRECIZIUNE ÎN UTILIZAREA UNOR NOŢIUNI ECONOMICE

PRINTRE lucrările apărute sub egida Centrului de documentare tehnică pentru economia forestieră din cadrul Ministerului Economiei Forestiere se numără şi *Aspecte tehnico-economice din sectorul forestier* (208 pag.) de ing. T. Petrescu. În cele 6 capitole ale cărţii, se prezintă, la un nivel accesibil cadrelor tehnice şi economice care contribuie în mod nemijlocit la mai buna organizare şi desfăşurare a procesului de producţie, un bogat material privind unele aspecte concrete din activitatea întreprinderilor forestiere, sînt descrise utilajele mai importante utilizate în sectorul forestier. Prin indicaţiile pe care le cuprinde, lucrarea are în acelaşi timp şi caracterul de îndrumar tehnico-economic.

Atenţia economiştilor care citesc lucrarea este reţinută în mod deosebit de capitolul în care este tratată productivitatea muncii. Ţinînd seama de metodologia în vigoare, de particularităţile de ordin tehnico-productiv ale acestei ramuri, precum şi de necesitatea încadrării organice a ramurii în ansamblul economiei, autorul reuşeşte să prezinte în mod corespunzător metodele folosite pentru măsurarea productivităţii muncii în economia forestieră. Spre regretul cititorului, în expunerea acestor metode autorul a rămas prizonier al metodologiei în vigoare. Or, este binecunoscut că metodologia de calcul a productivităţii muncii aplicată într-o serie de ramuri, inclusiv în sectorul forestier, prezintă lipsuri. De pildă, mărimea indicatorului obţinută prin aplicarea metodei de calcul a productivităţii muncii în valori, care, aşa cum arată autorul, „este metoda utilizată azi ca bază pentru fixarea cifrelor de control (?!?), precum şi în dările de seamă asupra îndeplinirii planului" (pag. 58), este influenţată într-un sens sau altul de felul cum se apreciază volumul fizic al producţiei realizate, volumul muncii cheltuite pentru obţinerea respectivei producţii, de preţul şi de salariul tarifar utilizate. Este evident că nu ar fi fost decît util dacă autorul ar fi abordat şi aceste aspecte şi şi-ar fi exprimat punctul său de vedere asupra lor.

Considerăm folositoare gruparea judicioasă făcută de autor a factorilor de creştere a productivităţii muncii, precum şi prezentarea modului de calcul al efectului economic al fiecărui factor. Ilustrarea efectelor prin economia relativă de salariaţi este destul de expresivă şi uşurează înţelegerea atît a fenomenului cît şi a tehnicii de calcul.

Răspunzînd necesităţilor de creştere a productivităţii muncii şi de economisire şi valorificare superioară a masei lemnoase, un întreg capitol se ocupă de tehnologia de exploatare în trunchiuri lungi. Aplicarea ei permite transferul majorităţii operaţiunilor de formare din parchet în depozit şi are ca efect creşterea productivităţii muncii prin utilizarea celor mai adecvate mijloace de muncă, creşterea cantităţii de masă lemnoasă utilizată, precum şi a calităţii acesteia. Modul de calcul a suprafeţei depozitului, a indicelui de utilizare a masei lemnoase şi a indicelui de pierderi întregesc descrierea metodei şi înlesnesc în acelaşi timp înţelegerea problemelor legate de aplicarea acestei metode în producţie.

Impresia în general pozitivă pe care o lasă lectura lucrării este uneori umbrită. După părerea noastră, la tratarea preţului de cost ar fi fost utilă prezentarea structurii acestuia pe elemente de cheltuieli. O atare prezentare ar fi arătat cu mai multă claritate asupra căror elemente trebuie îndreptată în mod deosebit atenţia pentru reducerea preţului de cost. De asemenea, o tratare mai detaliată a particularităţilor producţiei forestiere ar fi fost de natură să aducă un plus în privinţa înţelegerii problemelor ce se ridică în organizarea producţiei şi a muncii în acest sector, a modului de calcul al indicatorilor ce oglindesc această activitate.

Avînd în vedere nivelul cititorului căruia se adresează cartea, unele afirmaţii pot stîrni confuzii nedorite. De pildă, la pag. 18 se afirmă că „venitul net al întreprinderii este beneficiul, şi reprezintă diferenţa între preţul de cost şi valoare, ceea ce în condiţiile socialismului reprezintă valoarea creată de munca pentru societate". Diferenţa dintre valoare şi preţul de cost nu este numai beneficiul şi nu poate fi egal cu întregul venit creat de munca pentru societate. De altfel, pe aceeaşi pagină se afirmă că venitul net centralizat al statului reprezintă o parte din venitul net al societăţii, ceea ce este corect, dar contrazice afirmaţia făcută mai înainte. La pag. 23 se afirmă greşit că „înlocuirea cu exemplare noi a fondurilor fixe uzate se face cu ajutorul amortizării". Este ştiut că înlocuirea fondurilor fixe uzate se face „cu ajutorul" investiţiilor, iar amortizarea reprezintă expresia bănească a acelei părţi din valoarea mijloacelor de muncă care se transmite în procesul muncii asupra produsului finit. Exemplele date, care nu sînt singurele, arată că era necesară o mai mare preciziune în utilizarea unor categorii şi noţiuni economice.

C. RĂDUCANU

CÎMP LARG RENTABILITĂŢII PRODUCŢIEI

(Urmare din pag. 3)

ştiinţifică a producţiei şi a muncii, eliminarea rebuturilor şi a celorlalte cheltuieli neproductive. De asemenea, se vor analiza posibilităţile de înlăturare a unor locuri înguste, pe seama unor lucrări de mică mecanizare, finanţate din credite bancare sau, eventual, din fonduri de investiţii de valori limitate, efectuate în cadrul fondurilor aprobate fiecărui minister prin planul de stat.

Pentru ca acţiunea respectivă să răspundă pe deplin scopului urmărit, ea se desfăşoară, în principal, la **nivelul întreprinderilor,** acolo unde de fapt pot fi depistate şi mobilizate, prin acţiuni concrete, rezervele existente în vederea eliminării pierderilor. Astfel, analiza se va efectua la întreprinderile cu pierderi din industrie, la organizaţiile de construcţii-montaj şi gospodăriile agricole de stat, la întreprinderile prestatoare de servicii. În afară de întreprinderile care îşi încheie activitatea cu pierderi, vor fi analizate şi produsele cu pierderi fabricate de întreprinderile care, pe ansamblu, realizează beneficii.

O atenţie specială este necesar să se acorde întreprinderilor care au fost puse în funcţiune în ultimii ani, dar care, din diferite motive, n-au atins încă parametrii proiectaţi şi, în loc de beneficii, înregistrează pierderi. De altfel, organele tutelare au sarcina să analizeze cu grijă situaţia acestor unităţi şi împreună cu specialiştii din întreprinderi şi cu furnizorii de utilaje, să stabilească măsuri corespunzătoare pentru realizarea indicatorilor tehnici şi economici avuţi în vedere la aprobarea investiţiei.

Succesul acţiunii de eliminare a pierderilor din economie depinde într-o măsură hotărîtoare nu numai de buna ei organizare, dar, în special, **de calitatea muncii de analiză care se efectuează la nivelul întreprinderii.** Din acest punct de vedere, un rol deosebit îl au comisiile constituite în cadrul întreprinderilor.

Pornind de la planul economic şi financiar aprobat pe anul 1967, precum şi de la indicaţiile primite din partea ministerelor cu privire la lichidarea pierderilor, comisiile din cadrul întreprinderilor au datoria să analizeze amănunţit fiecare sector de activitate pentru a identifica rezervele interne existente. Pe această bază, ele vor întocmi planuri concrete de măsuri tehnice şi organizatorice pentru rentabilizarea întreprinderilor, respectiv a produselor.

În elaborarea propunerilor de rentabilizare este necesar să se aibă neapărat în vedere efectele măsurilor ce urmează să se ia pe linia revizuirii şi reducerii normelor de consum, diminuării consumului de metal, creşterii productivităţii şi îmbunătăţirii normării muncii, eliminării cheltuielilor neeconomicoase ş.a. Numai în acest fel măsurile cu privire la eliminarea pierderilor vor putea fi pe deplin eficiente.

Militînd cu hotărîre pentru mobilizarea şi valorificarea din plin a resurselor interne ale întreprinderilor, comisiile, formate din cadre de specialişti cu experienţă şi autoritate profesională, au datoria să-şi aducă întreaga lor contribuţie la această acţiune, **propunînd măsuri eficiente pentru reducerea sistematică, pînă la completa lor dispariţie, a pierderilor prin efortul propriu al întreprinderilor.**

Acţiunea de eliminare a pierderilor din economia naţională se înscrie pe linia măsurilor luate de către partidul nostru pentru ridicarea eficienţei întregii activităţi economice — problemă majoră a cincinalului. Prin munca lor plină de răspundere, cadrele de specialişti, economişti şi tehnicieni care lucrează în comisiile ce s-au constituit la nivel de întreprindere, regiune şi ministere, aduc o preţioasă contribuţie la rentabilizarea producţiei în toate ramurile, şi pe această cale, la dezvoltarea potenţialului nostru economic.

INSIGNE ŞI DIPLOME acordate muncitorilor şi echipelor fruntaşe în ÎNTRECEREA SOCIALISTĂ PE 1966

ÎN toate întreprinderile din ţară, au loc în prezent adunări pentru înminarea insignelor şi diplomelor acordate muncitorilor şi echipelor fruntaşe în întrecerea socialistă pe 1966. Înminarea acestor distincţii reprezintă preţuirea şi respectul muncii pentru toţi acei care nu şi-au precupeţit eforturile de a obţine realizări cît mai însemnate peste prevederile de plan, un îndemn la noi succese în înfăptuirea exemplară a planului pe 1967.

Un astfel de eveniment a avut loc recent şi în întreprinderile din regiunea Banat. Cu acest prilej au fost distinşi peste 32 000 de muncitori, tehnicieni şi ingineri din întreprinderi industriale, S.M.T. şi G.A.S. Circa 5 000 de siderurgişti şi constructori de maşini, mineri şi constructori de obiective industriale, muncitori din industria de încălţăminte şi textilă obţin acest titlu pentru a 4-a oară. De asemenea, 2 700 de formaţii de lucru au primit diploma de brigadă sau echipă fruntaşă în întrecerea socialistă.

Asemenea distincţii sînt acordate unui număr de cîteva sute de mii de muncitori şi echipe fruntaşe din întreaga ţară.

NOI ŞOSELE MODERNIZATE

ÎN perioada 1966—1970 vor fi modernizate **3000 km** drumuri publice cu trafic intens şi se vor aplica îmbrăcăminţi asfaltice uşoare pe aproape **5000 km** drumuri cu trafic mai redus. Aceste măsuri au la bază necesitatea satisfacerii traficului auto mereu crescînd, ca urmare a dezvoltării economiei naţionale şi apoi din considerente de ordin social-cultural.

La stabilirea ordinei de modernizare a drumurilor s-a avut în vedere şi crearea unei reţele de bază repartizate mai judicios şi armonios pe teritoriu, asigurarea unei continuităţi sectoarelor modernizate existente, evitarea fărîmiţării fondurilor puse la dispoziţie etc. Programul de modernizări şi îmbunătăţiri de drumuri (prin îmbrăcăminţi asfaltice uşoare) cuprinde trasee de importanţă naţională care răspund şi unor obiective de interes turistic, de punere în valoare a frumuseţilor patriei noastre.

Punct terminus-1967

Lucrările de modernizare a drumurilor vor fi terminate în cursul acestui an, urmînd a fi date în folosinţă în întregime. Este vorba, în primul rînd, de şoseaua *Alexandria-Roşiori de Vede-Caracal-Craiova.* Pe această nouă magistrală a ţării, distanţa Bucureşti-Craiova va fi parcursă mai repede decît pe varianta Piteşti-Slatina, drumul fiind mai scurt şi mai puţin aglomerat.

De asemenea se vor termina lucrările pe tronsonul *Brad-Hălmagiu* (ce va fi continuat în anul viitor cu drumul Hălmagiu-Vaşcău) realizîndu-se legătura directă între Oradea-Deva-Sibiu-R. Vîlcea-Bucureşti. Noul traseu, mai scurt, valorifică frumuseţile Apusenilor, regiunea minieră Brad, Cetatea Devei ş.a. constituind o rută de mare interes turistic.

O altă şosea modernizată va fi aceea din sectorul *Dej-Bistriţa.* Prin completarea drumului, în anul viitor, pe distanţa Bistriţa-Vatra Dornei, aici se va forma un punct de trecere plin de pitoresc între Ardeal şi Moldova: zona Vatra Dornei-Iacobeni-Cîmpulung Moldovenesc.

Drumul naţional Odorhei–Miercurea Ciuc

Bătrîne drumuri încep să-şi schimbe faţa

Şi pe alte trasee, de mare importanţă economică şi turistică, vor începe lucrări de modernizare în acest an. Astfel: drumul *Reghin-Topliţa,* care va continua spre Bistricioara (punînd în valoare staţiunea Borsec), se va lega cu drumul existent de pe Valea Bistriţei spre Bicaz.

Au început lucrările drumului de pe malul Dunării între *Turnu Severin-Vînjul Mare-Calafat* şi care va urca pe dealul Stîrmina. Nicăieri, spunea scriitorul Brătescu-Voineşti, Dunărea nu se vede mai frumoasă decît de pe dealul Stîrmina. Încep şi lucrările pe traseul *Tîrgu Jiu-Petroşeni,* asigurîndu-se astfel o nouă şosea de legătură, modernă, între Oltenia şi Ardeal prin Valea Jiului.

„Salba de asfalt a Dunării" se va îmbogăţi în acest an, şi cu drumul Slobozia-Călăraşi. Va începe şi modernizarea unui drum de mare atracţie turistică pe porţiunea *Cîmpulung Muscel-Bran.* Pe lîngă faptul că se asfaltează o altă şosea care traversează Carpaţii, se valorifică frumuseţile zonelor montane din preajma Rucărului şi Branului; se deschide un circuit turistic mult apreciat.

Alte şosele ca *Lugoj-Ilia, Suceava-Odorhei, Scoarţa-Cărbuneşti, Tîrgu Jiu-Ploştina* întregesc reţeaua rutieră, fiecare dintre ele avînd un rol economic şi turistic deosebit.

În sfîrşit, amintim două mari lucrări în curs: varianta *Cîmpina-Comarnic,* prima porţiune din viitoarea autostradă *Bucureşti-Braşov* (care va rezolva pentru început problema trecerii greoaie a celor două pasaje de nivel de la Podul Vadului şi Comarnic); podul rutier peste Dunăre între punctele *Giurgeni-Vadul Oii,* care va asigura trecerea peste Dunăre în tot timpul anului, legarea litoralului de restul ţării.

Concomitent, lucrătorii sectorului de drumuri vor lua o serie de măsuri care să asigure confortul, — cerinţă expresă a circulaţiei moderne. Astfel se vor elimina de pe actualele trasee modernizate o serie de puncte periculoase, semnalizarea rutieră va fi reflectorizantă pe toate drumurile internaţionale, se vor executa marcaje longitudinale şi amenaja spaţii speciale de parcare, mai ales în locuri cu perspectivă deosebită a împrejurărilor.

ing. Ion IEPUREANU
director tehnic, Direcţia generală a drumurilor – M.T.A.N.A.

SESIUNEA GENERALĂ A ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ÎN zilele de 2—4 februarie au avut loc lucrările sesiunii generale a Academiei Republicii Socialiste România; s-a dezbătut activitatea desfăşurată de Academie în anul trecut, s-a discutat şi aprobat planul de cercetare pe anul 1967.

Planul de activitate pe anul 1967 a fost prezentat de acad. Miron Nicolescu, preşedintele Academiei.

La dezbateri, care s-au desfăşurat în şedinţe plenare şi pe secţii, au participat membrii şi membrii corespondenţi ai Academiei, precum şi cercetători din institutele Academiei, specialişti din ministere şi organizaţii centrale, institute de cercetări şi proiectări departamentale.

În cadrul sesiunii, în şedinţa plenară de închidere, a luat cuvîntul tovarăşul Manea Mănescu, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

DEZBATERILE SECŢIEI DE ŞTIINŢE ECONOMICE ŞI CERCETĂRI SOCIOLOGICE

La lucrările şedinţei lărgite a Secţiei de Ştiinţe economice şi cercetări sociologice au luat parte membrii secţiei — membrii şi membrii corespondenţi ai Academiei, cercetători de la Institutul de cercetări economice, Centrul de calcul economic şi cibernetică economică-Bucureşti, Centrul de cercetări sociologice, profesori de la Academia de ştiinţe social-politice „Ştefan Gheorghiu" şi de la Institutul de ştiinţe economice „V. I. Lenin", economişti din Comitetul de Stat al Planificării, Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii, Producţiei şi Salarizării, Direcţia Centrală de Statistică, reprezentanţi ai redacţiilor revistelor „Viaţa economică" şi „Probleme economice", precum şi experţi ai Comisiei de ştiinţe economice şi cercetări sociologice de la Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice.

Dezbaterile asupra activităţii desfăşurată în 1966 şi asupra sarcinilor pe 1967 au scos în evidenţă posibilităţile de lărgire şi sporire a eficienţei creaţiei ştiinţifice în domeniul ştiinţelor economice şi cercetărilor sociologice, precum şi de introducere şi extindere a metodelor matematice moderne în studierea fenomenelor social-economice.

CONTRIBUŢIE SPORITĂ LA REZOLVAREA PROBLEMELOR CONSTRUCŢIEI SOCIALISTE

Deschizînd lucrările şedinţei lărgite, **acad. V. MALINSCHI, preşedintele Secţiei de ştiinţe economice şi cercetări sociologice,** a prezentat mai întîi rezultatele îndeplinirii planului de cercetare în anul trecut.

În legătură cu activitatea Institutului de cercetări economice, el a arătat că în 1966 planul de cercetare al acestuia a cuprins o tematică mult îmbunătăţită din punct de vedere calitativ faţă de anii anteriori. Cercetătorii au lucrat la o serie de teme care ridică în faţa teoriei probleme importante pentru fundamentarea ştiinţifică a deciziilor economice, ca de exemplu: bazele teoretice-metodologice ale determinării eficienţei economice a investiţiilor, metode statistice-matematice de analiză a legăturilor dintre fenomenele economice, utilizarea forţei de muncă în condiţiile progresului tehnic. De asemenea, printre sarcinile de plan, un loc însemnat au ocupat temele privind economia ţărilor socialiste, economia ţărilor capitaliste, valorificarea gîndirii economice din România. O contribuţie sporită a adus institutul la realizarea unor lucrări — neînscrise în planul de cercetare — solicitate de organizaţii centrale şi ministere. În scopul confruntării punctelor de vedere ale cercetătorilor cu cele ale specialiştilor din alte instituţii au fost organizate dezbateri ştiinţifice pe probleme teoretice de o deosebită actualitate pentru practica economică. Referatele şi stenogramele discuţiilor sînt publicate în seria „Caiet de studiu", care se bucură de apreciere în rîndurile specialiştilor

Cercetătorii I.C.E. au participat la o serie de manifestaţii organizate de Academie; s-a lărgit participarea institutului la conferinţe, simpozioane şi alte manifestaţii ştiinţifice internaţionale.

Înfiinţat în 1966, Centrul de cercetări sociologice şi-a concentrat eforturile spre organizare, selecţionarea de cadre ştiinţifice şi elaborarea unei tematici de cercetare în concordanţă cu cerinţele şi direcţiile cuprinse în Programul unitar pe perioada 1966—1970.

Referindu-se la deficienţele care s-au manifestat în activitatea de cercetare ştiinţifică, acad. V. Malinschi, a subliniat necesitatea legării mai strînse a activităţii ştiinţifice de nevoile practicii, a finalizării cu mai multă operativitate a rezultatelor obţinute. Acest lucru se impune cu atît mai mult, cu cît planul pe 1967 cuprinde sarcini de o sporită amploare şi complexitate în raport cu anul precedent. Majoritatea temelor de cercetare incluse în planurile unităţilor care fac parte din secţia noastră sînt cuprinse în Planul de stat sau sînt nominalizate în Programul unitar al cercetării ştiinţifice.

Prezentînd planul pe acest an al Institutului de cercetări economice, vorbitorul a menţionat o serie de teme incluse în Planul de stat printre care „Tratatul de economie naţională", „Bazele teoretice şi metodologice ale determinării eficienţei economice a investiţiilor", „Modelarea proceselor economice ale dezvoltării economiei naţionale", „Perfecţionarea metodologiei de reaşezare a preţurilor cu ridicata şi stabilirea unor variante de preţuri reaşezate", precum şi altele nominalizate în Programul unitar ca: „Probleme ale perfecţionării şi organizării activităţii întreprinderilor industriale", „Ridicarea treptată a nivelului economic al ţărilor socialiste mai puţin dezvoltate la nivelul celor dezvoltate", „Trăsături şi tendinţe ale capitalismului monopolist", „Utilizarea raţională a forţei de muncă", „Căile dezvoltării economice a ţărilor în curs de dezvoltare" etc.

Activitatea secţiei noastre, a spus în continuare acad. V. Malinschi, capătă o nouă dezvoltare prin includerea în sfera preocupărilor sale a Centrului de calcul economic şi cibernetică economică-Bucureşti. Cuprinzînd 10 comisii de specialitate, centrul efectuează lucrări de interes teoretic şi practic pe un front larg, care include probleme şi teme de calcul economic, cibernetică economică, planometrie, econometrie, informatică economică, cercetări operaţionale etc. În planul său figurează numeroase teme din planul de stat şi programul unitar al cercetării ştiinţifice ca, de exemplu: „Sistemul informaţional al economiei naţionale", „Calculul corelaţiei dintre comerţul exterior şi celelalte ramuri ale economiei naţionale", „Analiza statistico-matematică a sistemului de corelaţii în cadrul industriei". „Probleme de cibernetică economică în industria petrolieră", „Programarea operativă a producţiei" etc.

Printre temele majore incluse în planul de cercetare al Centrului de cercetări sociologice trebuie menţionate în primul rînd: „Perfecţionarea metodologiei şi tehnicii de investigaţie în cercetările sociologice de teren", „Efectele industrializării socialiste asupra stratificării şi mobilităţii sociale", „Aspecte sociale în organizarea reţelei de aşezări rurale", „Bugetul de timp al oamenilor muncii", „Probleme de sociologie a familiei" etc.

Trebuie să menţionăm de asemenea în cadrul preocupărilor secţiei noastre, lărgirea secţiei economice de la Filiala Iaşi a Academiei, precum şi înfiinţarea unei secţii similare la Filiala din Cluj.

CĂI ŞI POSIBILITĂŢI DE RIDICARE PE O TREAPTĂ SUPERIOARĂ A CERCETĂRII

Ţinînd seama de sarcinile sporite puse de partid în faţa ştiinţelor economice şi cercetărilor sociologice, de experienţa acumulată în decursul anilor, de deficienţele şi greutăţile în activitatea de cercetare ştiinţifică, participanţii la discuţii s-au oprit asupra cîtorva dintre principalele direcţii către care unităţile de cercetare urmează să-şi îndrepte atenţia pentru a asigura condiţii cît mai bune realizării la termen şi la un înalt nivel ştiinţific a tuturor temelor din planul pe anul 1967.

COSTIN MURGESCU, membru corespondent al Academiei, directorul Institutului de cercetări economice, a început prin a arăta că dezbaterea rezultatelor activităţii pe 1966 şi a planului pe 1967 pe secţii de specialitate cu invitarea cadrelor de bază din institute şi a reprezentanţilor instituţiilor colaboratoare, va permite o analiză mai profundă a activităţii unităţilor de cercetare din sistemul academic, cu participarea directă a celor chemaţi să realizeze planul.

În continuare, vorbitorul a făcut o analiză a sarcinilor de cercetare care revin institutului pe 1967, subliniind caracterul încordat al planului tematic, în institut revenind în medie 1,8 cercetători pe temă. Costin Murgescu a arătat că analizele făcute în institut au demonstrat că planul poate fi totuşi realizat în bune condiţiuni. Pentru aceasta este necesară, în primul rînd, valorificarea integrală a rezervelor interne de care institutul dispune, prin îmbunătăţirea organizării muncii şi a procesului de cercetare, perfecţionarea orientării lucrărilor din clipa cînd ele sînt abordate şi a formelor de control a îndeplinirii planului, întărirea disciplinei de muncă, îmbunătăţirea activităţii consiliului ştiinţific şi încetăţenirea dezbaterilor ştiinţifice nu numai ca formă de valorificare finală a lucrărilor, dar în procesul însuşi de elaborare şi cristalizare a concluziilor.

Un al doilea factor care condiţionează îndeplinirea în bune condiţiuni a planului este sprijinul Secţiei de ştiinţe economice şi cercetări sociologice a Academiei pentru realizarea premiselor de cadre şi materiale care au fost avute în vedere în momentul întocmirii planului.

Un al treilea factor este respectarea riguroasă a disciplinei de plan; multe din temele institutului sînt teme din planul de stat astfel încît trebuie eliminată practica încărcării cercetătorilor cu sarcini suplimentare pe parcursul anului.

În sfîrşit un al patrulea factor priveşte respectarea convenţiilor de colaborare interinstituţionale; referindu-se la unele deficienţe care apar în acest domeniu, vorbitorul a arătat că o caracteristică a planului este elaborarea unor teme importante prin forţe reunite ale cercetătorilor din diferite instituţii, ceea ce măreşte gradul de intercondiţionare. Neîndeplinirea sarcinilor care decurg din convenţii de către o parte poate stingheri realizarea sarcinilor de către ceilalţi participanţi.

În încheiere, vorbitorul a asigurat Secţia de ştiinţe economice şi cercetări sociologice de hotărîrea cercetătorilor din institut de a face toate eforturile pentru realizarea sarcinilor asumate.

Prof. GH. ZANE, membru corespondent al Academiei, şeful Secţiei de istoria gîndirii economice din Institutul de cercetări economice, a abordat o serie de probleme ale organizării activităţii de cercetare pentru elaborarea celor trei volume ale „Tratatului de economie naţională", care revin Institutului de cercetări economice şi reprezintă una din sarcinile sale de bază în planul pe anul 1967. Către realizarea în bune condiţii a acestei lucrări de sinteză, de mare amploare şi răspundere, care urmează să fie rezultatul unei munci ştiinţifice colective, trebuie să-şi îndrepte atenţia şi întregul lor sprijin Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice şi Secţia de ştiinţe economice şi cercetări sociologice a Academiei.

MIRCEA ZARA, consilier la Comitetul de Stat al Planificării, s-a oprit asupra problemelor pe care le ridică organizarea muncii la unele lucrări de mare amploare cum sînt „Modelarea proceselor economice ale dezvoltării economiei naţionale" şi „Perfecţionarea planificării economice în profil teritorial".

M. VASILESCU, director adjunct al Centrului de cercetări sociologice, şi-a consacrat luarea de cuvînt unor laturi ale planului de cercetare a centrului, activităţii pe care acesta a desfăşurat-o în 1966 cînd a fost înfiinţat. Vorbitorul s-a referit la măsurile ce se impun pentru realizarea cu succes a temelor incluse în planul pe 1967.

M. VOINESCU, vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru Organizarea Producţiei, Muncii şi Salarizării, a insistat asupra importanţei cercetărilor privind problemele organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii şi în special a celor privind stimularea materială, subliniind că acestui din urmă grup de probleme nu i s-a acordat importanţa cuvenită în planul pe 1967.

În legătură cu preocupările pentru ridicarea calificării cadrelor de cercetare, **dr. MARIA STĂNESCU, cercetător ştiinţific principal la Institutul de cercetări economice,** s-a referit la problema specializărilor în străinătate, argumentînd necesitatea stabilirii unor criterii mai precise de selecţionare a celor trimişi la specializare, spre a se asigura o eficienţă cît mai înaltă eforturilor pe care statul nostru le face în acest domeniu.

În încheiere, vorbitoarea s-a referit la măsurile luate în institut pentru valorificarea în cercetare a concluziilor care se degajă din participările la diferite manifestări ştiinţifice, internaţionale şi a sugerat un sprijin mai activ din partea secţiei de specialitate a Academiei pentru rezolvarea unor probleme care frînează eforturile Institutului în această direcţie.

Ancorarea mai temeinică a activităţii de cercetare în nevoile practicii construcţiei noastre socialiste este o condiţie esenţială a sporirii eficienţei muncii ştiinţifice — a arătat **ION DESMIREANU, director adjunct al Institutului de cercetări economice al Academiei.** Cu mult timp înainte de încheierea anului 1966 cercetătorii institutului s-au preocupat să găsească la fiecare temă înscrisă în planul pe 1967 cele mai potrivite forme de organizare a procesului de cercetare încît să se asigure o strînsă şi permanentă legătură cu practica — începînd din momentul înscrierii lucrărilor în plan şi terminînd cu valorificarea rezultatelor cercetării ştiinţifice, acest din urmă aspect reprezentînd una din laturile principale ale preocupărilor conducerii institutului.

În intervenţia sa, **prof. BARBU ZAHARESCU, membru corespondent al Academiei, membru în Consiliul ştiinţific al Institutului de cercetări economice,** s-a oprit asupra necesităţii studierii unor probleme majore ale capitalismului contemporan şi a sugerat să se examineze necesitatea creării în perspectivă a unui institut de economie mondială.

Prof. I. RACHMUTH, membru corespondent al Academiei, director adjunct al Institutului de cercetări economice, a subliniat că în planurile de cercetare ale institutului sînt cuprinse unele teme importante privind probleme ale economiei ţărilor capitaliste

(Continuare în pag. 6)

DEZBATERILE SECŢIEI DE ŞTIINŢE ECONOMICE ŞI CERCETĂRI SOCIOLOGICE

(Urmare din pag. 5)

dezvoltate, precum şi ale ţărilor în curs de dezvoltare, arătînd că, cel puţin deocamdată, trebuie să se mai reflecteze asupra oportunităţii înfiinţării unui institut specializat pentru studierea economiei mondiale, propus de prof. B. Zaharescu.

Prof. **MIRCEA BIJI, membru corespondent al Academiei, vicepreşedinte al Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice**, a subliniat în cuvîntul său că deşi nu răspund decît la un număr relativ mic de probleme în raport cu cerinţele practicii, planurile de lucru ale unităţilor de cercetare ale secţiei cuprind totuşi sarcini deosebit de grele şi complexe, dacă avem în vedere forţele de cercetare care lucrează în aceste unităţi. De aceea este necesar să se îmbunătăţească organizarea muncii de cercetare, să se asigure colaborarea eficientă între titularii de plan şi colaboratori, atrăgîndu-se cele mai valoroase cadre de specialişti la realizarea temelor de cercetare.

Prof. dr. docent M. A. LUPU, rectorul Institutului de ştiinţe economice „V. I. Lenin", s-a ocupat în cuvîntul său de rezultatele obţinute în activitatea desfăşurată de Centrul de calcul economic şi cibernetică economică-Bucureşti. A fost elaborat un model al relaţiilor băneşti în economie şi s-a studiat utilizarea metodelor statistico-matematice în domenii variate. Vorbitorul a menţionat o serie de studii şi cercetări matematice cu aplicaţii în economie, efectuate în 1966, s-a referit la metoda de calcul numeric şi procedee de programare, elaborate în cadrul contractelor şi convenţiilor de colaborare, a înfăţişat unele aspecte ale utilizării calculatoarelor electronice în domeniul lucrărilor de calcul economic şi a subliniat perspectivele pe care cercetările de calcul economic şi cibernetică economică le deschid în direcţia rezolvării a numeroase probleme economice de mare însemnătate. Prof. M. A. Lupu a insistat îndeosebi asupra sarcinilor care revin Centrului de calcul economic şi cibernetică economică în cadrul programului unitar al cercetării ştiinţifice.

Referindu-se la necesitatea lărgirii locului ocupat în cercetare de problemele organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii, vorbitorul a arătat că Institutul de cercetări economice, Centrul de calcul economic şi cibernetică economică, Institutul de ştiinţe economice trebuie să-şi unească şi mai mult forţele spre a sprijini producţia, întreprinderile.

Prof. ŞTEFAN DUMITRESCU, a insistat în cuvîntul său asupra complexităţii tot mai mari a relaţiilor monetare internaţionale, făcînd Secţiei de ştiinţe economice şi cercetări sociologice unele sugestii în această direcţie.

Ocupîndu-se de problema valorificării operative, prin lucrări publicate, a rezultatelor cercetării, **C. GRIGORESCU, secretarul Consiliului ştiinţific al Institutului de cercetări economice** a analizat dificultăţile pe care le creează metodele actuale de valorificare a lucrărilor elaborate, care fac ca între terminarea propriu-zisă a cercetării şi tipărire să treacă un timp prea mare. Pentru înlăturarea acestor dificultăţi, institutul intenţionează să organizeze o colecţie sub denumirea de „Biblioteca economică" sau „Studii şi cercetări economice", care să apară cu operativitate în Editura Academiei. În această colecţie ar urma să fie publicate lucrări individuale, studiile cele mai valoroase din unele lucrări colective etc., spre a se accelera intrarea concluziilor în circuitul public.

Abordînd problema recrutării de cadre pentru cercetare, din rîndurile absolvenţilor institutelor de învăţămînt superior, **CONSTANŢA BOGDAN, cercetător ştiinţific principal la Institutul de cercetări economice**, a subliniat că este necesar să se manifeste o preocupare mai susţinută pentru ca, încă din timpul facultăţii să poată fi descoperiţi şi urmăriţi studenţii care au reale aptitudini de cercetare.

Dezvoltînd ideea că formarea viitorului cercetător trebuie să înceapă încă din ultimul an al studiilor universitare, vorbitoarea a sugerat o mai strînsă conlucrare în această privinţă între Ministerul Învăţămîntului prin conducerile institutelor de învăţămînt şi conducerile institutelor de cercetare în care viitorii absolvenţi vor lucra.

ÎMBUNĂTĂŢIREA ORGANIZĂRII ACTIVITĂŢII ŞTIINŢIFICE — CONDIŢIE PENTRU REALIZAREA SARCINILOR DE PLAN

Încheind dezbaterile şedinţei lărgite, acad. **V. MALINSCHI**, preşedintele secţiei, a subliniat că măsura adoptată de conducerea Academiei de a desfăşura lucrările Sesiunii generale nu numai în şedinţe plenare, ci şi în şedinţele de secţie, cu participarea cercetătorilor din institute şi a unor invitaţi din instituţii interesate şi-a dovedit pe deplin utilitatea. În cursul lucrărilor s-au făcut numeroase propuneri concrete, menite să asigure desfăşurarea muncii în condiţii cît mai bune, o cît mai bună valorificare a rezultatelor cercetării în practica construcţiei socialiste.

Unii vorbitori, a arătat acad. V. Malinschi, au subliniat că mai persistă neajunsuri în stabilirea unor raporturi strînse de colaborare între unităţile de cercetare şi instituţiile economice centrale. Va trebui să se încheie, deîndată, convenţiile de colaborare, iar acolo unde secţia şi unităţile sale nu pot înlătura dificultăţile, să se obţină sprijinul Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice

În cadrul lucrărilor şedinţei lărgite a secţiei s-a accentuat necesitatea mobilizării rezervelor interne care există în unităţile Academiei în ceea ce priveşte organizarea şi perfecţionarea, îndrumarea concretă şi controlarea eficientă a activităţii de cercetare. În legătură cu aceasta, o atenţie deosebită va trebui acordată activizării consiliilor ştiinţifice ale institutelor şi colegiilor de redacţie, amplificînd formele de muncă colectivă în elaborarea principalelor lucrări.

O atenţie deosebită va trebui să acordăm pregătirii, selecţionării, perfecţionării şi promovării cadrelor, prevenirii fluctuaţiilor, asigurării unor forme stimulative de cointeresare materială, de lărgire a schimburilor de experienţă cu ştiinţa mondială în domeniul documentării, al metodologiei şi al tehnicii de cercetare ştiinţifică. Este necesar să ne preocupăm de asigurarea unor rezerve mai mari de împrospătare şi selecţionare a cadrelor de cercetare. O problemă de real interes este stabilirea profilului economistului pregătit de învăţămîntul superior economic. De asemenea, în domeniul cercetării se pune problema unei juste proporţionalităţi între cadrele de cercetare, cele de documentare şi de execuţie auxiliară.

Este necesar ca organizarea periodică de consfătuiri pe teme economice majore cu participarea largă şi activă a cadrelor de economişti din alte instituţii de cercetare, de învăţămînt superior şi unităţi de producţie — după practica folosită în unele institute — să devină o metodă permanentă de muncă.

Va trebui să ne ocupăm în continuare de dezvoltarea bazei materiale a cercetării, de mijloacele materiale — încă insuficiente astăzi — alocate înzestrării unităţilor secţiei. O atenţie deosebită va trebui să acordăm finalizării şi valorificării optime a rezultatelor cercetării ştiinţifice. Experienţa acumulată în acest domeniu de Institutul de cercetări economice va trebui să fie amplificată şi extinsă.

În încheiere, acad. V. Malinschi a spus:

Trecînd în revistă succint realizările, sarcinile şi măsurile care se impun, avem convingerea că în acest an vom obţine rezultate valoroase în munca de ridicare pe o nouă treaptă a cercetării ştiinţifice, în sporirea contribuţiei ştiinţelor economice şi sociologice la rezolvarea problemelor pe care le pune construcţia socialismului în ţara noastră.

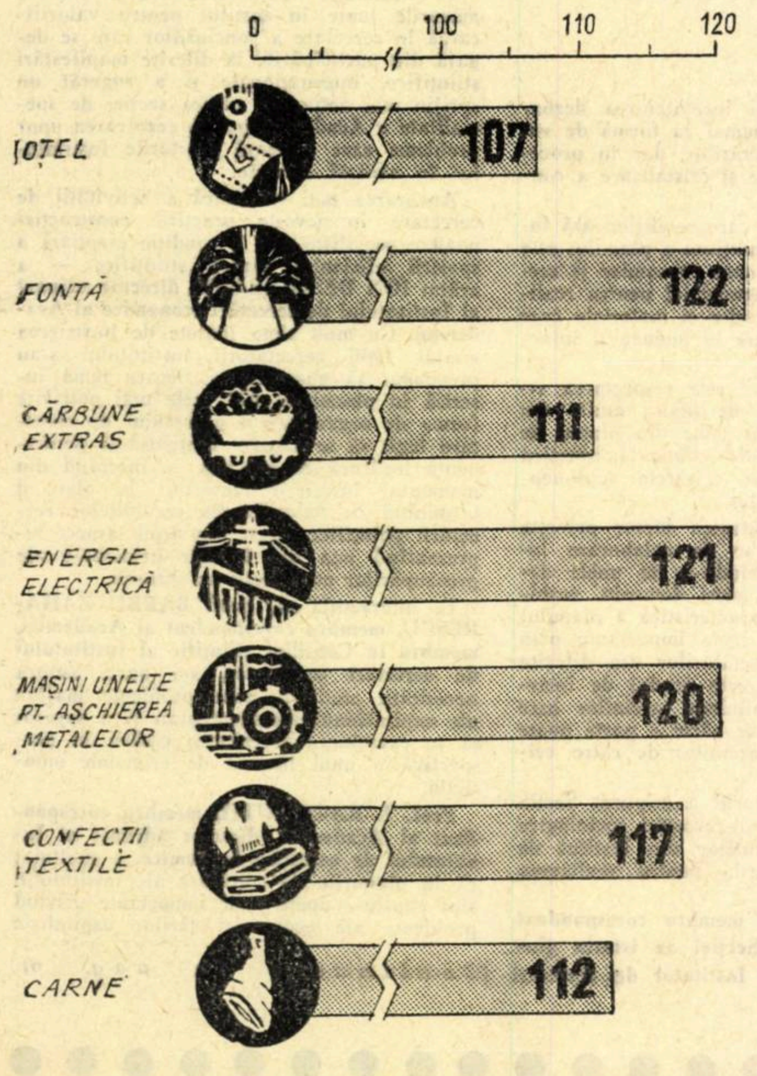

Creşterea producţiei la unele produse industriale (1966/1965)

(Din Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat de dezvoltare a economiei naţionale a Republicii Socialiste România pe anul 1966).

ACORDURI

● La Paris s-a semnat un acord de cooperare economică şi industrială între Franţa şi România, în cadrul căruia a fost creat un comitet specializat pentru studierea dezvoltării cooperării în domeniul industriei chimice. Ulterior, se va proceda la crearea unui comitet pentru industriile mecanice, electrice şi altele. De asemenea, au fost aduse diverse îmbunătăţiri protocolului comercial referitor la schimburile între cele două ţări pentru anul 1967 în cadrul acordului pe termen lung.

● În curînd se va semna, la Bucureşti, un acord privind transporturile rutiere internaţionale de mărfuri între guvernele Republicii Socialiste România şi Suediei, prin care se va înlesni efectuarea transporturilor de mărfuri cu mijloace auto între cele două ţări. Fiecare din părţi urmează să acorde scutiri reciproce de taxe şi impozite pentru folosirea drumurilor, pentru combustibil şi piese de schimb necesare funcţionării corespunzătoare a autovehiculelor.

...ŞI TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „Maşinexport" a perfectat un contract cu firma poloneză „Kolmex" pentru exportul în R.P. Polonă a 10 locomotive Diesel hidraulice de 450 C.P., cu ecartament îngust de 750—785 mm. Au fost livrate la export peste 80 maşini-unelte (strunguri carusel cu diametrul 1250 mm, strunguri universale, freze, shapinguri, maşini de găurit şi maşini de filetat interior etc.) în R.P. Bulgaria, Brazilia, Franţa, Irak, Japonia, R.P. Polonă, Turcia, S.U.A.

● „Industrialimport" a încheiat cu firma „Grünzweig & Hartmann" din R.F.G. un contract privind importul unei instalaţii pentru fabricarea vatei minerale şi a produselor izolatoare din vată minerală, cu o capacitate de 14 400 tone/an vată minerală, iar cu firmele vest-germane „Klöchner Industrieanlagebau" şi „Schlömann" — importul unei instalaţii complete de prelucrare la cald a osiilor şi roţilor monobloc pentru vagoane de cale ferată normală, cu o capacitate anuală de 50 000 perechi roţi monobloc şi 50 000 bucăţi osii.

● Întreprinderea „Exportlemn" a semnat noi contracte pentru livrarea la export a 30 200 mc de cherestea de fag în Anglia, Austria, Iordania, Liban, 80 mc de cherestea de stejar în Austria, 3580 mc de lemn pentru celuloză din esenţe moi în Italia, Iordania, Liban, 40 mc de cherestea de rezonanţă în Anglia, 18 000 mp de PAL în Elveţia, 4080 de tone de PFL în Anglia, Olanda, 14 470 mp de panel în Anglia, 3100 mc placaj în Anglia şi R.D. Germană, 200 tone plăci înnobilate în R.D. Germană.

● „Românoexport" a perfectat contracte care prevăd exportul de tricotaje în Anglia, Austria, Danemarca, Franţa, R.F.G., Norvegia, de pijamale şi cămăşi bărbăteşti în Belgia.

● „Mineralimportexport" a livrat la export 32 800 de tone de ciment în Arabia Saudită, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, Ceylon, Malta, R.A.U., Spania, 120 700 mp de geam mecanic tras în R.S. Cehoslovacă, Italia, R.S.F. Iugoslavia, Iordania, Singapore, U.R.S.S., 9 500 mp de geam laminat în R.S. Cehoslovacă şi Italia, 930 de tone de piatră de gips, 200 de tone de ipsos, 35 500 de cahle în R.P. Ungară, 42 600 de cărămizi dialit în R.D. Germană.

● Au sosit din import în portul Constanţa 7 300 de tone de laminate din R. F. Germană, 1 100 de tone de fuior de iută din Pakistan, 1 100 de tone de magnezită caustică din Grecia, 1000 de tone de celuloză cord din S.U.A., 1100 de piei din Argentina, 865 de tone de portocale din Izrael.

★

Între 7 şi 9 februarie a avut loc în Capitală un simpozion organizat de concernul chimic „CIBA" (Elveţia), pe probleme legate de aspecte noi în producţia şi utilizarea coloranţilor. Pe baza referatelor tehnicienilor firmei elveţiene au avut loc dezbateri şi schimb de experienţă, la care au participat peste 100 de specialişti din industria noastră chimică, uşoară şi a hîrtiei.

PERSPECTIVĂ ȘTIINȚIFICĂ ȘI ARII PROBLEMATICE

ORGANIZAREA și conducerea producției, încep să fie privite ca probleme importante după revoluția industrială a ultimelor secole și devine obiectiv de prim rang de-abia în secolul nostru, constituind una din caracteristicile revoluției tehnico-științifice la care asistăm și participăm.

Cunoașterea metodelor și instrumentelor actuale ale acestor științe este o condiție obligatorie pentru orice inginer, economist, conducător de întreprindere sau organizație economică. Găsindu-se din ce în ce mai des în fața unor fenomene de factură cu totul nouă, conducătorul nu mai poate apela pentru rezolvarea lor la experiența personală, tocmai pentrucă în decursul experienței sale nu a mai avut de rezolvat astfel de probleme. El trebuie să recurgă la studiul aprofundat al fenomenelor, la raționament și calcule riguroase care să-i permită să facă o previziune cît mai exactă asupra desfășurării lor ulterioare.

Ceea ce caracterizează stadiul actual al preocupărilor în aceste domenii este **excepționala lor dezvoltare teoretică, multipla ramificare și specializare, perfecționarea lor în sensul controlării reale a fenomenelor de producție.** Preocupări și aplicații asemănătoare, uneori aproape identice, în problemele organizării producției și conducerii activității economice s-au născut și dezvoltat în mai multe centre de cercetare, la momente diferite, adesea din inițiativa unor specialiști cu calificare de bază diferită (economiști, matematicieni, ingineri, psihologi, militari ș.a.) și, ceea ce este deosebit de caracteristic fenomenului, **sub denumiri diferite.** Au apărut, astfel, în special în ultimele decenii, o serie de discipline mai mult sau mai puțin înrudite ca: econometria, știința conduceri (management science), cercetarea operațională, cibernetica economică, informatica economică, știința organizării muncii, planometria, statistica matematică, preocupările privind conjunctura și sondarea pieței, știința organizării și valorificării cercetării științifice (scientica), psiho-sociologia organizării, știința organizării muncii intelectuale etc.

Metodele aparținînd acestor științe au fost verificate în practică, devenind în ultimii ani instrumente intens și eficient utilizate în majoritatea țărilor dezvoltate.

● Probleme și soluții

NUMEROASE procese și fenomene din activitatea economică pot fi astăzi studiate și conduse cu ajutorul metodelor științifice.

Astfel, pentru soluționarea **problemelor de repartizare** a unor resurse în scopul realizării anumitor obiective ca: repartizarea unui produs de la mai multe centre de expediție la mai multe centre de consum sau depozitare, în așa fel încît costul total al transportului să fie minim, repartizarea optimă a unor mașini cu performanțe diferite pentru realizarea unor sarcini de producție și altele pot fi rezolvate ușor cu ajutorul programării liniare. Asemănător se rezolvă și **problemele de amestec,** care constau în determinarea proporțiilor anumitor amestecuri, în așa fel încît să satisfacă condițiile tehnice la un cost minim (de exemplu, stabilirea rației zilnice pentru animale astfel încît să conțină principiile nutritive în cantitățile necesare, la un preț total minim). Probleme de repartizare și de amestec s-au pus, desigur, și în trecut; rezolvarea lor însă cu ajutorul unor mijloace empirice nu a putut conduce decît la obținerea unor soluții satisfăcătoare din punct de vedere tehnic, dar diferite de optimum din punct de vedere economic. Numai o dată cu crearea **programării liniare** a fost găsită baza teoretică a rezolvării tuturor problemelor de acest tip. Folosirea acestei metode la realizarea repartizării și amestecului optim a condus la obținerea unor importante economii față de metodele tradiționale, ordinul lor de mărime ridicîndu-se uneori pînă la 20%.

Încă din anii de avînt industrial de la începutul secolului, conducătorii de întreprinderi, tehnicienii și economiștii au simțit nevoia găsirii unui instrument expeditiv de **ordonanțare** (programare în timp) a operațiilor viitoare într-o activitate productivă. A apărut astfel cunoscutul și mult utilizatul grafic calendaristic al lui Gantt, care a fost folosit cu succes mulți ani. Procesele tehnologice complicîndu-se și diversificîndu-se, în deceniul al 6-lea graficul Gantt se dovedește insuficient pentru o planificare calendaristică riguroasă. Făcînd apel la un capitol al matematicii moderne denumit **teoria grafelor,** cercetătorii elaborează o nouă metodă bazată pe studierea complexă a operațiilor care trebuie executate pentru realizarea unui proiect și ținînd seama de interacțiunea între aceste operații. Metoda, cunoscută sub diverse denumiri (metoda drumului critic, PERT, RAMPS etc.) s-a extins cu repeziciune în țările dezvoltate, conducînd la importante reduceri de durate, la alocări mai raționale a resurselor în timp și la reduceri ale costului investițiilor.

În viața practică multe probleme includ fenomenul **„de așteptare“.** Acesta intervine ori de cîte ori, oameni, mașini sau obiecte, denumiți „consumatori“, așteaptă o anumită operație, numită „serviciu“, din partea unor persoane sau mașini, denumiți „stație de serviciu“. Fenomene de așteptare intervin și cînd stația de serviciu așteaptă consumatorii. Rezolvarea problemelor de așteptare se face punînd condiția unui cost total minim al așteptărilor, atît din partea consumatorilor, cît și din partea stațiilor de serviciu. De exemplu, se cere să se stabilească numărul de autobasculante ce se afectează unui excavator pentru transportul pămîntului, astfel încît suma cheltuielilor provocate de așteptarea autobasculantelor „la coadă“, împreună cu cheltuielile provocate de inactivitatea excavatorului cînd nu sînt mașini la încărcat, să fie minimă.

Teoria șirurilor de așteptare, care reprezintă instrumentul prin care se rezolvă problemele de așteptare, folosește un aparat matematic complex în care un loc deosebit îl au metodele probabilistice.

Dispunem, de asemenea, de metode științifice adecvate pentru rezolvarea problemelor de **gestiune a stocurilor.** Cantitățile excepțional de mari de materiale de toate categoriile care circulă în activitatea economică au impus studierea mărimii stocurilor, ținînd seama, pe de o parte, de necesitatea alimentării continue a nevoilor producției și consumului, iar pe de altă parte, de cheltuielile de stocare (depozitare, deteriorare, asigurări, riscuri etc.). Folosirea aparatului matematic modern permite dimensionarea optimă a stocurilor.

Organizarea și conducerea științifică presupun și **aplicarea ciberneticii în economie.** Una dintre problemele principale ale organismului economic de diverse dimensiuni (întreprindere, trust, direcție generală, minister, ramură, economie națională) este cea a formulării, transmiterii, circulației, recepționării, interpretării și conservării informațiilor tehnice și economice, prin informație înțelegîndu-se o comunicare indiferent de mijloc (în scris, verbal, telefonic, prin radio, imagini televizate etc.). Studiul organismelor economice a permis să se constate excepționala importanță a procesului informațional pentru buna funcționare a sistemului. Nevoia de a prelucra rapid masa de informații privind producția a determinat **introducerea calculatoarelor electronice** în economie, cu ajutorul lor obținîndu-se cîștiguri incalculabile de timp și exactitate. Calculatoarele electronice pot rezolva probleme pentru care există soluție matematică de principiu, dar care comportă un număr atît de mare de calcule, încît practic ele devin insolubile pentru calculatorii umani (de exemplu, probleme de repartizare foarte mari sau probleme de ordonanțare pentru proiecte complexe). De asemenea, ele pot prelucra din punct de vedere statistic și matematic un număr imens de date, punînd la dispoziția celui care ia hotăriri o informație completă.

O pondere deosebită în organizarea producției și conducerea activității economice o au problemele privind **relațiile între oameni, între grupuri de oameni și, în general, problemele privind comportamentul individual și colectiv.** Printre aceste probleme, care sînt studiate de **psiho-sociologia organizării,** enumerăm relațiile interpersonale, relațiile de colaborare în cadrul grupurilor mici, relațiile între conducere și subordonați, probleme de recrutare, încadrare, calificare și promovare a personalului, probleme de disciplină, influența condițiilor de muncă și a factorilor psihici asupra randamentului și altele. În toate aceste probleme s-au întreprins și se întreprind numeroase cercetări, iar rezultatele aplicațiilor efectuate sînt de natură să arate că soluționarea științifică a problemelor de psiho-sociologie a organizării conduc la importante creșteri ale eficienței generale a activității.

De mare finețe în activitatea de organizare și conducere este **organizarea muncii intelectuale și a muncii de conducere.** Probleme ca documentarea și informarea specialistului și conducătorului, a relațiilor pe care le au înăuntrul și în afara organismului economic, utilizarea optimă a timpului în munca intelectuală și condițiile în care acest lucru poate fi realizat, sînt studiate și soluționate, rezultatele studiilor fiind aplicate cu succes în marile întreprinderi și instituții din țările dezvoltate.

În organizarea muncii intelectuale și a muncii de conducere intră, de asemenea, **luarea deciziilor,** adică fundamentarea rațională a alegerii unui mod de a acționa din două sau mai multe moduri posibile. În sens larg, întreaga teorie a organizării și conducerii are drept obiectiv să furnizeze metode pentru luarea unor decizii raționale în domeniul respectiv. Într-un sens mai restrîns, teoria deciziei studiază cu ajutorul aparatului matematic mecanismul luării hotăririlor în diferite condiții ca: existența informației certe, informații cu un coeficient mai mare sau mai mic de probabilitate, lipsa oricărei informații.

Organizarea și aplicarea rezultatelor cercetării științifice revine **scienticii.** Ea studiază și propune soluții pentru probleme ca: îndrumarea desfășurării cercetărilor, selectarea subiectelor de cercetare după importanță, prioritate și preferință, tendințele de dezvoltare ale științei, finalizarea cercetărilor ș.a.

Printre problemele de organizare și conducere abordate de noile discipline mai amintim pe cele privind reînnoirea echipamentelor, competițiile economice, nevoile pieței.

● Metode de investigație

EXISTĂ încă, uneori, tendința de a înțelege prin „organizarea și conducerea științifică“ aplicarea unor reguli rezultate din experiență și bun simț, noi sau chiar revoluționare acum 30 sau 50 de ani. Desigur, **multe din aceste reguli își păstrează valabilitatea în anumite condiții ale producției. Cunoașterea și aplicarea numai a acestor reguli, fără a verifica de fiecare dată în mod riguros, în ce măsură ele conduc la rezultatul optim în fiecare caz concret, fără a face efortul de asimilare a noilor metode, nu mai justifică, însă, în prezent utilizarea atributului de „științific“.**

Ceea ce este comun tuturor științelor organizării și conducerii este, în esență, **aplicarea metodei științifice de investigație,** spiritul de analiză și rigurozitate științifică, pentru a putea face **previziuni** asupra desfășurării ulterioare a proceselor și a le putea, pe această cale, controla.

În aplicarea metodei științifice, un loc de prim rang îl are **modelarea.** Modelul constituie o reprezentare simplificată a fenomenului, care păstrează numai anumite proprietăți esențiale și generale, neglijînd în schimb celelalte proprietăți neesențiale și particulare. Rezultatele studiului unui model sînt generalizabile în toate cazurile practice în care ipotezele care au stat la baza definirii modelului corespund fenomenului real. În felul acesta se realizează o mare economie de gîndire. În ultimele decenii se manifestă o puternică tendință de utilizare pe scară din ce în ce mai largă a **modelelor matematice.**

Printre modelele matematice ale științelor organizării și conducerii distingem **modele deterministe,** care descriu acele fenomene economice ale căror rezultate se pot prevedea cu certitudine, și **modele probabilistice,** care se referă la fenomene făcînd parte dintr-o masă avînd unele caracteristici comune și care pot fi studiate din punct de vedere al probabilității producerii lor. Un loc deosebit îl ocupă **modelele cibernetice,** printre care menționăm modelul organismului economic ca sistem informațional, despre care am amintit mai sus.

Constatarea că există mai multe științe care se ocupă de organizarea și conducerea organismelor economice poate stîrni nedumerirea cititorului. Să ne amintim totuși că și alte domenii formează obiect de studiu al mai multor științe. De studiul globului pămîntesc, de exemplu, se ocupă geografia, geodezia, geofizica etc., fiecare sub alte aspecte și cu alte metode specifice. Situații asemănătoare pot fi constatate de altfel și în multe alte domenii științifice (matematică, biologie, medicină, fizică, chimie etc.).

Incontestabil, nevoia de ordine a spiritului uman a determinat și în special va determina în viitor o serie de preocupări pentru sistematizarea metodologică și clasificarea științelor organizării și conducerii. Fără a nega interesul pe care îl poate prezenta o asemenea sistematizare pentru metodologia generală a științelor, apreciem că în prezent, pentru teoreticienii și practicienii din diverse domenii ale economiei naționale, cunoașterea problemelor practice pentru care există metode de rezolvare mai eficiente decît intuiția, experiența și talentul organizatoric este mult mai importantă decît clasificarea acestor metode. De asemenea, important este să se asimileze efectiv, noile instrumente de organizare și conducere, să se înțeleagă spiritul lor și să se treacă la aplicarea lor pe scară largă.

● Specializare și orizont

CHIAR o scurtă și incompletă enumerare ca aceea de mai sus a tipurilor de probleme pe care și le propun să le rezolve științele organizării și conducerii, cu sumara trecere în revistă a instrumentelor și metodelor folosite, sugerează ideea complexității și vastității domeniului. Dacă la aceasta se adaugă informația că, în cele cîteva decenii de existență, în majoritatea acestor discipline și direcții de cercetare au apărut zeci de mii de lucrări de specialitate (cărți și articole), ideea necesității specializării se impune ca o concluzie firească. În felul acesta, numărul specialiștilor care se ocupă, de exemplu, de „cercetarea operațională“, de „cibernetică economică“ sau de „statistică matematică“ în general, este din ce în ce mai mic, rigorile specializării făcînd să apară din ce în ce mai mulți specialiști profilați pe probleme relativ înguste ca: programare liniară, teoria ordonanțării, controlul statistico-matematic al calității, codificarea informației economice în scopul tratării ei electronice ș.a. Mai mult decît atît, este posibil să intervină, ca un criteriu suplimentar în diferențierea specialiștilor, unghiul din care se face aprofundarea unei probleme, acesta putînd fi formal-matematic, economic general, de ramură etc.

În ceea ce privește vederea de ansamblu a specialistului strict profilat, fără a-i minimaliza utilitatea ei, credem că lipsa ei nu este de natură să impiedice obținerea unor rezultate valoroase în domeniul respectiv de specializare. În schimb, pentru conducător și specialistul cu muncă de coordonare este necesară cuprinderea întregii game de probleme și metode ale științelor organizării și conducerii, adică o multi-specializare, evident la un nivel mult mai redus de adîncire decît pentru specialiștii profilați pe un singur domeniu. Fără un orizont larg de cunoștințe, conducătorii și coordonatorii nu vor fi în măsură să utilizeze eficient cunoștințele și experiența specialiștilor strict profilați, iar fără acest lucru este din ce în ce mai evident că nu se poate desfășura o activitate de organizare și conducere la nivelul cerințelor moderne.

În țările care au căpătat oarecare experiență în folosirea metodelor moderne de organizare și conducere se pot distinge **apariția centrelor de cercetare cu mulți specialiști,** care funcționează ca adevărate întreprinderi de organizare a altor întreprinderi, ca și **pătrunderea disciplinelor moderne privind organizarea și conducerea în învățămîntul superior.** În numeroase institute de învățămînt superior s-au format importante nuclee de cercetare în aceste probleme, iar contactul studenților cu specialiștii de înaltă calificare în domeniu, asigură continuitatea cercetărilor, transmiterea lor generațiilor tinere.

Totodată, există **tendința ca marile întreprinderi, concerne sau corporații să-și formeze grupe puternice de cercetare** în problemele de organizare și conducere specifice domeniului respectiv.

Specializarea cadrelor și introducerea largă în țara noastră a metodelor științifice de organizare a producției și de conducere a activității economice necesită însă, evident, o discuție mai amplă.

ing. Dinu ANASTASIU
ing. Gheorghe BOLDUR
ing. Simion LAZĂR
ing. Sergiu ȘULER

INVESTIȚIILE LA EXPLOATAREA MINIERĂ ANINOASA

CÎND NU TE GÎNDEȘTI LA ZIUA DE MÎINE...

CREȘTEREA continuă a volumului de cărbune extras din minele Văii Jiului este condiționată de îndeplinirea exemplară a planului de investiții. Printre minele în funcțiune, care urmează să-și sporească într-un ritm însemnat volumul producției, se află și **Exploatarea Minieră Aninoasa** căreia, în perioada 1966—1970, îi revine sarcina să mărească cu peste 20% volumul de cărbune extras, paralel cu creșterea de peste 12% a productivității muncii. **Atingerea acestor obiective impune, în primul rînd, îndeplinirea ritmică a volumului de investiții care, în 1967, se ridică la 16 milioane lei,** (în expresie fizică executarea de 1 488 ml săpări și 1 316 ml betonări).

Experiența dobîndită pînă acum arată că în activitatea de execuție a lucrărilor de investiții sînt posibile îmbunătățiri substanțiale, **mai ales dacă ținem seama că în 1966 s-au înregistrat rămîneri în urmă la planul fizic cu 133 ml la săpări și cu 247 ml la betonări.** Pentru a explica cauzele nerealizării planului fizic și, în consecință, a stabili soluțiile de remediere a acestora, să urmărim felul cum au fost îndepliniți cîțiva din principalii indicatori tehnico-economici :

	U/M	Plan	Realizat	%
Volumul lucrărilor în expresie fizică	ml	4 657	4 277	91,8
Viteza de avansare în galerii	ml/lună	56	51	91,0
Productivitatea muncii	lei/om	98 418	100 401	102,1
Efectivul de muncitori	om	253	249	98,4

● *Efectele bumerangului*

LUCRĂRILE de investiții subterane (galerii, plane inclinate, suitori, rampe etc.), se execută, în marea lor majoritate, pornind de la cele existente, care deservesc procesul de extracție propriu-zis. În aceste condiții, brigăzile care execută lucrări de investiții (respectiv orizonturi noi în deschidere), trebuie să fie aprovizionate și deservite prin intermediul rețelei generale de transport și aprovizionare a minei.

La Aninoasa lucrările de investiții au ca obiectiv deschiderea orizontului X. Toate materialele necesare, precum și evacuarea sterilului rezultat din excavații de la deschiderea acestui orizont, trebuie să treacă însă pe galeriile de la orizontul IX. Or, tocmai de aici au rezultat numeroase dificultăți care au contribuit din plin la nerealizarea planului fizic de investiții al minei în 1966. **La orizontul IX s-a dat prioritate deservirii abatajelor de cărbune și lucrărilor legate de acestea, neglijîndu-se de foarte multe ori deservirea brigăzilor ce lucrau la investițiile orizontului X.** Neprimirea materialelor și neevacuarea la timp a vagonetelor cu piatră de la orizontul X, au condus la o slabă folosire a timpului de lucru din partea brigăzilor de la investiții. Aceasta s-a observat mai pregnant începînd cu luna iulie, cînd au apărut dificultăți în realizarea planului la producția de cărbune. **Atunci s-a „subțiat" sprijinul acordat sectorului de investiții, toate mijloacele fiind dirijate spre producția de cărbune.** Aceasta este, de fapt, una din cauzele principale care au condus la nerealizarea planului de investiții în anul trecut.

Anul 1967 ridică probleme deosebit de importante din punctul de vedere al lucrărilor de investiții. Accelerarea acestora în zona sectorului III, orizontul X, condiționează continuarea extracției și executarea lucrărilor de pregătire aferente în stratele 15 și 13. Tot urgente sînt și lucrările din zona sectorului II, orizontul X, care afectează, la rîndul lor, continuarea procesului de pregătire de extracție. Fiecare din aceste sectoare extrag 450—500 tone cărbune pe zi și în perspectivă au sarcini și mai mari.

Așa stînd lucrurile, se impune înlăturarea stărilor de lucruri negative și stabilirea obligativității pentru toate sectoarele de deservire (transport, electromecanic și cel de suprafață) de a acorda un sprijin direct și operativ, celor de la investiții. **Eliminîndu-se prioritatea unilaterală** — aceea de a deservi, în primul rînd, producția — **se va crea premisa îndeplinirii planului lucrărilor de investiții.**

Pentru stimularea realizării ritmice a investițiilor s-au întreprins, e drept, unele măsuri. Acestea vizează însă numai personalul tehnico-administrativ al exploatării și conțin prevederea potrivit căreia neîndeplinirea planului de investiții (valoric), atrage după sine reducerea sau chiar anularea premiilor, chiar în cazul cînd planul de producție la cărbune este realizat pe exploatare. Personalul operativ muncitoresc de la sectoarele de deservire generală a exploatării (de la sectoarele transport, electromecanic etc.) nu este însă afectat de această măsură (criteriul se referă la îndeplinirea valorică a planului și nu a celui fizic). **Or, simpla cheltuire a fondurilor nu poate deveni un criteriu de apreciere, întrucît planul fizic este cel care reflectă de fapt executarea lucrărilor miniere de investiții subterane.** Din acest punct de vedere se impune revederea principiului stimulării materiale.

Rolul hotărîtor în realizarea investițiilor îl au înseși brigăzile respective, cît și personalul tehnic aparținînd acestui sector. Din experiența de pînă acum a reieșit însă că, în unele cazuri, **personalul acestui sector, căutînd să „compenseze" neajunsurile întîmpinate, practică sistemul de a sacrifica calitatea lucrărilor pentru a realiza totuși cît de cît viteze de avansare, care să le asigure realizarea normelor de muncă.** Această practică se cere înlăturată cu hotărîre.

O dată terminate lucrările de investiții la un anumit orizont, acestea sînt predate apoi beneficiarului, respectiv sectorului de producție. **Dar latura calitativă fiind uneori neglijată, după intrarea lor în funcțiune se impun o serie de completări costisitoare, atît ca valoare, cît și ca timp de lucru — toate suportate de către sectorul de producție respectiv.** Un exemplu în acest sens îl constituie lucrările executate la orizontul X pentru sectorul III, preluate parțial la începutul anului 1966. Nefiind executate complet lucrările de amenajare (cale ferată, canale de scurgere etc.) acestea au trebuit să fie efectuate după preluare de către sectorul III, afectînd astfel mult prețul de cost al acestuia. Se creează astfel un cerc vicios: **deservirea necorespunzătoare a lucrărilor de investiții de către sectorul de producție** (transport, electromecanic, etc.) **determină pe cei de la investiții să-și aleagă căi proprii de compensare a acestor neajunsuri** (după cum s-a văzut prin ignorarea calității). **În final însă, sectoarele de producție sînt acelea care suportă cheltuieli importante pentru remedierea carențelor calitative.**

● *O concepție curioasă cu privire la răspunderi*

ÎN planul de dezvoltare a minei, un rol deosebit îl ocupă noul complex de extracție, denumit „Aninoasa-Sud", pus în funcțiune la sfîrșitul lunii septembrie 1966. Lucrarea, în valoare de peste 65 milioane lei, a fost executată de T.C.M.M. (Trustul de construcții și montaje miniere), cu sediul la București și de către E.D.M.N. (Exploatarea pentru deschiderea de mine noi) cu sediul la Petroșani. **Deși recepționată la sfîrșitul trimestrului III.1966, lucrarea nu este nici azi pusă în funcțiune, provocînd mari dificultăți minei prin necesitatea efectuării de remedieri.** De aceste deficiențe nu este străin nici proiectantul general al lucrării (IPROMIN București), care a omis din documentații sau a rezolvat defectuos o serie de lucrări, îndeosebi la funicularul Aninoasa-Sud — Preparația cărbunelui Coroești. (Din cauza acestor defecțiuni, organele de stat competente au și refuzat autorizarea de funcționare a funicularului). Toate aceste remedieri vor trebui efectuate de către exploatarea Aninoasa.

Este desigur greșită ideea după care beneficiarul trebuie, în ultimă instanță, să execute lucrările definitive și de finisaj în vederea intrării **efective** în funcțiune a unui obiectiv. **După cum executanții de construcții-montaj nu au răspunderea pentru realizarea planului de producție al minelor, tot astfel nici exploatările nu pot prelua sarcina de a remedia lucrările de construcții-montaj executate nesatisfăcător sub raport calitativ.** Este adevărat că s-a manifestat și o oarecare ușurință la recepționarea acestor lucrări. **Dar se impune ca executanții lucrărilor de investiții să manifeste ei înșiși exigență pe tot parcursul execuției.**

● *Premise ce se cer transformate în fapte*

ÎN activitatea ce urmează să o desfășoare în anul 1967 sectorul de investiții al minei Aninoasa, trebuie reliefată necesitatea concentrării lucrărilor la maximum 5—6 obiective pe lună, ceea ce va facilita și deservirea promptă a acestora. **În 1967, media sarcinilor de plan este de 250—260 ml/lună ceea ce raportat la o viteză medie de avansare de 50—60 ml/lună pe lucrare, ar rezulta o medie de 5 pînă la maximum 6 lucrări în execuție.** În scopul înfăptuirii acestor sarcini, încă din cursul trimestrului IV au fost create condiții pentru o deservire corespunzătoare, astfel încît să se poată realiza sarcinile de plan și recupera restanțele din 1966.

În planul de măsuri tehnico-organizatorice sînt formulate prevederi în legătură cu executarea lucrărilor de amenajare a galeriilor, paralel cu cele de săpare și susținere pînă în apropierea frontului de lucru ; controlul operativ asupra calității lucrărilor executate și crearea unei opinii de masă în sensul respectării normelor de calitate ; ritmicizarea deservirii sectorului de investiții, prin programe speciale stabilite în acest scop ; asigurarea cu efectivele necesare a fiecărui loc de muncă, începînd cu prima zi a lunii. Aceste măsuri urmăresc, în principal, îmbunătățirea radicală a activității sectorului de investiții, în vederea asigurării realizării integrale a planului producției de cărbune, atît în anul 1967, cît și în anii următori.

S. MICHEL
șef serviciu planificare,
Exploatarea minieră Aninoasa

PUNCTE DE VEDERE

CUM DEFINIM PRODUCTIVITATEA MUNCII?

De cîte noțiuni avem nevoie

ÎNTR-UN număr anterior al revistei „Viața economică" (nr. 4 din 27 ianuarie) ne-am expus punctul de vedere cu privire la conținutul noțiunilor de productivitate a muncii vii și productivitate a muncii totale. În continuare, ne vom mai referi la noțiunile de **productivitate a muncii individuale și sociale.**

Deși este adevărat că în socialism munca este socială, că ea se desfășoară în fiecare unitate economică pe bază de cooperare nemijlocită, nu-i mai puțin adevărat că există diferențe și uneori destul de mari între nivelul de înzestrare tehnică a întreprinderilor din aceeași ramură, în nivelul utilizării timpului de muncă, organizarea producției etc., diferențe care determină obiectiv timpi individuali diferiți pentru a fabrica același produs. Pierzîndu-și semnificația într-un anumit sens (în sensul că în unitățile socialiste nu mai există muncă individuală, desfășurată izolat și în afara cooperării nemijlocite), noțiunea de productivitate a muncii individuale își menține valabilitatea — după unii autori — în sensul definirii timpului de muncă pentru a produce o valoare de întrebuințare oarecare în condițiile de producție concrete ale unei întreprinderi. În mod corespunzător, mergînd pe linia raționamentului de mai sus, pentru definirea timpului de muncă socialmente necesar s-a ajuns la noțiunea de productivitate a muncii sociale. Expresia „munca socială" are menirea aci nu de a sublinia caracterul social al muncii, el existînd și la nivelul întreprinderii, ci condițiile de producție mijlocii, de ramură.

Așa cum se știe, ca și în alte științe, și în economia politică aceeași noțiune poate avea înțelesuri și rosturi diferite. De pildă, noțiunea de muncă nemijlocit socială se referă atît la munca cheltuită în socialism pe baza proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție și încadrată organic în ansamblul întregii munci sociale printr-o reglementare prealabilă, cît și la munca întemeiată nemijlocit pe cooperare în interiorul unei unități economice, indiferent de relațiile sociale (vezi **K. Marx :** Capitalul, vol. III, E.S.P.L.P., 1956, pag. 117 și **K. Marx :** Capitalul, vol. I, Edit. P.M.R., 1948, pag. 216).

Pornind de la acest adevăr, folosirea noțiunilor în discuție, ca definitorii ale timpului de muncă individual și timpului de muncă socialmente necesar, nu poate fi negată aducînd ca argument utilizarea lor în alte ocazii cu alte sensuri. Considerăm însă că această pereche de termeni complică inutil problemele. Atunci cînd îi amintim trebuie să facem precizări și să dăm explicații suplimentare în legătură cu sensul în care îi utilizăm, fără să fim scutiți însă de a lămuri faptul că productivitatea muncii la nivelul întreprinderii determină timpul de muncă individual, iar cea la nivelul ramurii — timpul de muncă socialmente necesar. Apare în același timp nevoia de a găsi termeni pentru productivitatea muncii la toate celelalte nivele (atelier, secție, ansamblul producției materiale). Mai mult decît atît, utilizarea noțiunilor de productivitate a muncii individuale și sociale, alături de termenii productivitate a muncii vii și totale, cu conținutul lor obișnuit atribuit în literatura curentă, conduce obligatoriu și la alți termeni, la multiplicarea lor : productivitatea muncii vii individuale, productivitatea muncii vii sociale, productivitatea muncii totale individuale, productivitatea muncii totale sociale.

Realitatea economică nu „solicită" noi noțiuni. De aceea, nu este necesară înmulțirea lor. Noțiunea de „productivitate a muncii", fiind cea mai cuprinzătoare și avînd valabilitate generală, este utilizabilă nu numai pentru a desemna eficacitatea muncii în diverse orînduiri sociale, dar și a muncii la toate nivelele, în cadrul unei orînduiri.

De mai mare însemnătate ni se pare în prezent nu multiplicarea noțiunilor ci explicarea temeinică — și nu pur și simplu definirea — noțiunilor productivitate a muncii și creștere a productivității muncii, a factorilor care concură la sporirea eficacității muncii, găsirea unui număr suficient de indicatori și nu a unuia singur, care, analizați, să dea o imagine cît mai fidelă a rodniciei muncii la nivelul întreprinderii, ramurii și al producției materiale. Pentru toate aceste nivele sînt necesari atît indicatori ai consumului de muncă vie, cît și ai consumului de muncă materializată ; altfel nu vom reuși să cunoaștem nivelul și dinamica productivității muncii. Un indicator sintetic prețios, care reflectă atît consumul de muncă vie (și complexitatea ei), cît și consumul de mijloace de producție, iar la scara economiei naționale și structura producției materiale, este valoarea nou creată pe salariat [1]). Existența indicatorilor consumului de muncă vie și de mijloace de producție și calculul eficienței muncii la diferite nivele nu trebuie să atragă după sine „găsirea" și utilizarea a tot atîtea noțiuni speciale ale productivității muncii.

C. SÎRBU

1) E. Dobrescu : Productivitatea muncii sociale. Ed. Politică 1964, pag. 26—27.

LA MASA ROTUNDĂ

Imperative în industria de încălţăminte

Consumuri specifice raţionale pe fiecare produs

UŞOR, ESTETIC, COMOD — dar şi ECONOMIC *)

REDUCEREA CU

A CONSUMURILOR SPECIFICE DE PIELE ŞI TALPĂ LA NIVELUL PRODUCŢIEI ANULUI 1967, AR PERMITE OBŢINEREA, ÎN PLUS, A

300.000

PERECHI ÎNCĂLŢĂMINTE

SAU

REALIZAREA UNEI PRODUCŢII SUPLIMENTARE ÎN VALOARE DE

27 MILIOANE LEI

II. „CONCURENŢI" AI PIELEI DE BOVINE

CĂUTĂRI pentru lărgirea bazei de materii prime a industriei de încălţăminte în ţara noastră există de mulţi ani. În această direcţie **s-au afirmat, prin calităţile ce le posedă (uşoare, flexibile, ieftine) ca cei mai valoroşi înlocuitori ai pielei, materialele textile şi plastice.** *Anul trecut, de pildă,* **în industria de încălţăminte din ţara noastră, talpa de cauciuc a fost folosită într-o proporţie de 63% din totalul cantităţii de încălţăminte cu feţe din piele; branţurile din înlocuitori au fost utilizate la 20% din totalul producţiei, iar ştaifurile şi bombeurile, realizate din alte materiale, au înlocuit aproape integral pielea de animale.**

Utilizarea acestor înlocuitori a fost însoţită de o serie de alte măsuri, printre care: introducerea mai largă a pieilor de porcine la confecţionatul feţelor de încălţăminte (prelucrarea acestora a crescut de la 3 500 tone/an în 1959, la 9 560 tone/an în 1960), proiectarea judicioasă a tiparelor, croirea raţională a pieilor de feţe etc. Toate acestea au permis **reducerea consumului de piele de bovine la încălţămintea cu feţe din piele de la 2 kg/pereche în 1959, la 1,4 kg/pereche în anul 1966.** *Cele mai bune rezultate în utilizarea diferiţilor înlocuitori şi reducerea consumului de piele pe perechea de încălţăminte le-au obţinut* **întreprinderile „Banatul"-Timişoara, „Dîmboviţa" şi „Flacăra roşie" din Bucureşti, precum şi „Clujana" din Cluj.**

Cauciucul în plină atenţie

Pentru anul 1967, **planul de stat pentru industria uşoară prevede realizarea a 7 milioane perechi de încălţăminte din înlocuitori.** Prin această măsură se economiseşte o cantitate de 3 150 tone de talpă şi circa 1000 mii mp piei de feţe. În afară de aceasta, pentru restul producţiei de feţe, se pune un accent deosebit pe creşterea ponderii de încălţăminte cu talpă de cauciuc.

În industria de încălţăminte din ţara noastră au fost marcate progrese simţitoare în utilizarea cauciucului. Dar pe plan mondial, în majoritatea ţărilor avansate, talpa de bovine a fost înlocuită cu cea din cauciuc în proporţie de 80—85%. Proporţia planificată la noi pentru anul 1970 se ridică abia la 72%. **Ţinînd seama de realizările şi tendinţele pe plan mondial, precum şi de posibilităţile de desfacere care există în ţara noastră pentru încălţămintea cu talpă de cauciuc, majoritatea participanţilor la masa rotundă au apreciat că volumul acesta va trebui sporit cu încă 8—10%.** Aceasta va permite eliberarea unei cantităţi importante de piei brute, creîndu-se astfel condiţii de îmbunătăţire a stocului, care este în prezent necorespunzător. **Majorarea proporţiei de încălţăminte cu talpă de cauciuc va trebui făcută paralel cu diversificarea sortimentelor şi a modelelor, iar talpa de bovine să fie folosită numai la acele sortimente care o pun în maximă valoare.**

Înlocuirea tălpii de bovine cu talpă de cauciuc va avea însemnate efecte economice: a) eliberarea unor cantităţi de piei grele din care se vor putea scoate piei pentru feţe de încălţăminte; b) eliberarea unor capacităţi de producţie, care vor putea fi utilizate la fabricarea de piei pentru feţe de încălţăminte tăbăcite vegetal sau combinat

Materialele ţesute şi masele plastice

Dezbaterile în jurul „mesei rotunde" au evidenţiat multiple aspecte din care se pot desprinde preocupările pentru utilizarea unei game largi de materiale plastice. Participanţii s-au oprit, totodată, asupra unor neajunsuri care îngreunează procesul de diversificare a producţiei datorită lipsei — cantitativ şi calitativ — a unor înlocuitori din mase plastice.

— Noi am putea ridica mult eficienţa activităţii întreprinderii noastre prin utilizarea de înlocuitori pentru tălpi şi feţe **— a spus N. DĂNILĂ, inginer-şef la Fabrica „Modern" din Timişoara —** dacă am primi un sprijin mai mare din partea furnizorilor de materiale plastice. Am studiat, de pildă, posibilitatea înlocuirii tocurilor îmbrăcate în piele cu cele executate din mase plastice. Deşi acestea sînt foarte bune nu putem să le utilizăm pe scară largă întrucît primim cantităţi mici, în formate şi colorit restrîns. De altfel, trebuie să arăt că, în prezent, aproape în toate ţările se practică sistemul tocurilor din mase plastice, întrucît sînt mai durabile, se economisesc astfel cantităţi însemnate de piei.

Pentru acest an, este prevăzut să se producă 1,5 milioane perechi de tocuri din mase plastice — cantitate cu mult sub necesar. Deşi aceste produse se fabrică tot în cadrul ramurii industriei uşoare, socotim că vor trebui făcute eforturi suplimentare în vederea asigurării unor cantităţi mai mari care să acopere nevoile industriei de încălţăminte.

— Şi întreprinderea noastră ar putea face multe în domeniul înlocuitorilor **— a completat, C. POPESCU, inginer-şef adj. la Fabrica „Dîmboviţa" - Bucureşti** — dar ducem lipsă de diferiţi adezivi pentru P.V.C. Abia de curînd a ieşit prima şarjă la Fabrica „Victoria" din Timişoara. Noi nu am experimentat aceşti adezivi şi, deci, nu ne putem pronunţa asupra calităţii lor. În ultimul timp, am creat şi noi încălţăminte cu tocuri din mase plastice. Pentru că am avut numai înlocuitori de culoare albă şi neagră, am creat tocuri cu striaţiuni care să imite talpa. Este timpul să primim un sprijin mai substanţial din partea întreprinderilor specializate, mai ales în ce priveşte realizarea de noi sortimente.

— Noi folosim la unele sortimente de încălţăminte tălpile duroflex **— a intervenit GH. BOIA, inginerul-şef de la Fabrica „Banatul"-Timişoara.** Am vrea să trecem în acest an la utilizarea acestor tălpi executate în matriţe. Un calcul făcut, ne-a demonstrat că prin utilizarea tălpii matriţate din duroflex la o cantitate de 100 000 perechi de încălţăminte, s-ar realiza o economie de peste 200 000 lei — economie rezultată din reducerea volumului de manoperă şi a consumului specific. La contractări însă, comerţul acceptă tălpi matriţate, dar nu din duroflex, ci numai din... cauciuc. Aşadar, după ce am depus eforturi şi făcut cheltuieli, acum trebuie s-o abandonăm. Socotim, totodată, că şi **Combinatul de cauciuc Jilava-Bucureşti** ar trebui să ne sprijine mai mult prin realizarea de noi formate de tălpi matriţate.

În trimestrul II al acestui an, la **Fabrica „Clujana"** — s-a arătat în cadrul discuţiilor — va fi pusă în funcţiune o instalaţie modernă ce va produce talpă sintetică din furdale (deşeuri din talpă şi piele feţe). Aceasta va duce la economisirea unei mari cantităţi de piele bovine. Pentru a se asigura desfăşurarea în cît mai bune condiţiuni a procesului tehnologic, este nevoie să se asigure din vreme materialele necesare.

Au mai fost abordate în discuţii şi alte aspecte. Esenţialul constă în aceea de a sprijini eforturile celor din industria de încălţăminte în lărgirea şi utilizarea unei game de sortimente corespunzătoare de noi materiale textile şi din mase plastice. Industria uşoară cît şi industria chimică au în această privinţă cuvîntul hotărîtor.

Cu sau fără căptuşeli

Din analiza comparativă făcută cu producţia altor ţări, rezultă că numărul de modele de încălţăminte, cu un consum redus de căptuşeală, necăptuşite sau cu căptuşeală din înlocuitori, omologat şi contractat la noi în ţară, este cu mult mai mic. Astfel, **în timp ce la noi producţia de căptuşeli reprezintă 55% faţă de totalul producţiei de piei feţe, în alte ţări ea reprezintă doar 30—35%.** Deci, şi în această direcţie se pot găsi resurse pentru valorificarea mai bună a materiei prime. Încălţămintea necăptuşită, bine concepută şi realizată în sortimente corespunzătoare, este confortabilă şi uşoară. Ea reprezintă o pîrghie importantă de scădere a preţului de cost, de echilibrare a balanţei de resurse de piei ovine şi de reducere a efortului valutar cerut de importul unor astfel de piei. Industria de încălţăminte va trebui să cadă de acord cu comerţul asupra sortimentelor şi sezonului cînd se cer realizate asemenea produse.

O mare rezervă: pieile de porcine

Tot în legătură cu valorificarea raţională a bazei noastre de materii prime, se pune problema utilizării largi a pieilor de porcine. **Din experienţa căpătată în utilizarea acesteia, după ce a fost prelucrată în anumite condiţii tehnologice, rezultă că ea poate fi folosită, în bune condiţiuni calitative, la confecţionarea încălţămintei.** Pentru a mări intrările de astfel de piei în fondul de stat, cît şi pentru desfacerea produselor obţinute, au fost propuse o serie de măsuri printre care: stabilirea de noi preţuri de achiziţie; criterii concrete de sortare pe calităţi; acceptarea la colectare nu numai a pieilor întregi, ci şi a unor porţiuni din acestea; un nou regim de impozite pentru produsele realizate din pieile de porcine. Înfăptuirea acestor măsuri, se va solda cu noi şi însemnate posibilităţi de a utiliza materii prime indigene şi cu diminuarea volumului importului de piei de bovine.

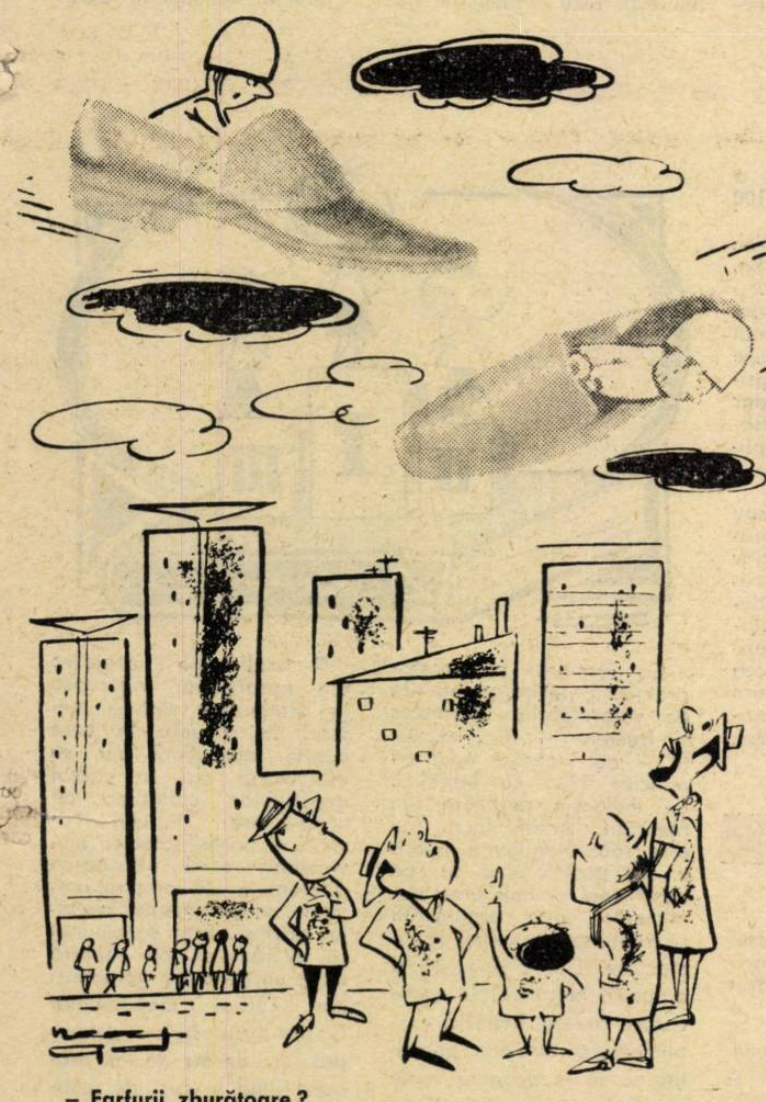

– Farfurii zburătoare?
– Nu, pantofi omologaţi, care nu se văd în magazine!

(Desen de Neagu RADULESCU)

III. CREAŢIA DE MODELE, ARTĂ INDUSTRIALĂ

UN domeniu important de care depinde în bună măsură utilizarea raţională a materiilor prime în industria de încălţăminte, îl reprezintă creaţia de modele. În anii din urmă, aproape în toate întreprinderile mari au fost organizate puternice servicii de creaţie. Datorită activităţii prodigioase a acestora, **în 1966 au fost create şi omologate nu număr de 6 518 modele de încălţăminte, atît pentru piaţa internă, cît şi pentru export. Din acestea, 2 100 de modele au fost contractate de comerţ şi puse în vînzare.** De o bună apreciere s-au bucurat mai ales modelele realizate de creatorii de la **întreprinderile „Clujana"-Cluj, „Modern" - Timişoara, „Dîmboviţa" - Bucureşti** (pantofi de femei), **„Jimbolia", regiunea Banat şi „Flacăra roşie"-Bucureşti** (încălţăminte pentru bărbaţi), datorită supleţei, flexibilităţii, liniei moderne, comodităţii, coloritului etc.

Gustul consumatorilor şi interesele întreprinderii

Subliniind realizările deosebite obţinute în acest domeniu, mulţi din cei care au luat cuvîntul la „masa rotundă" au adus în discuţie unele probleme de a căror rezolvare depinde îmbunătăţirea, în viitor, a activităţii în acest domeniu. S-a relevat, de pildă, că **nu în toate cazurile creaţia se axează pe posibilităţile de producţie existente în întreprinderi, pe utilizarea tuturor resurselor de materii prime, în special a noilor sortimente de piei create de tăbăcării** (piei finisate anilin, semianilin, piei presate moi, piei presate şi polizate, piei velurate, piei porcine). Aceasta îngustează posibilităţile de valorificare eficientă a materiilor prime indigene, lărgirea gamei de sortimente.

Se manifestă, totodată, o timiditate în multe întreprinderi pentru crearea de noi formate de calapoade, modele de feţe, precum şi în ce priveşte stabilirea unor sisteme de confecţii mai productive. Asemenea deficienţe apar pregnant cu prilejul contractărilor cînd o parte din modele, care nu ţin seama de un anumit specific, de cerinţele consumatorilor, nu au fost şi nu sînt solicitate pentru producţia de serie.

Creaţia de modele reprezintă — aşa cum s-a subliniat în discuţii — **o artă industrială. Ea trebuie să îmbine esteticul cu utilul, să ţină pasul cu moda** (este vorba mai ales de iniţiativa proprie a fiecărui colectiv de creaţie), **să îmbine gustul consumatorilor cu interesele economice ale întreprinderii.** În creaţia de modele, specialiştii nu au fost preocupaţi întotdeauna, aşa cum a rezultat din numeroase exemple date, de respectarea unor parametri economici: consumul de piei de feţe, consumul de manoperă la pregătit-cusutul feţei, cît şi utilizarea consumului de piele. De aceea, au apărut uneori în procesul de creaţie sortimente în care linia bunului gust a fost confundată cu montajul de piese cu multe cusături în diferite culori de aţă, cu numeroase decoraţiuni. Aşa s-au prezentat multe din modelele de încălţăminte realizate în ultimii ani de fabricile „Progresul"-Bucureşti, „8 Mai"-Mediaş, Fabrica de încălţăminte din Alba Iulia şi chiar de unele unităţi cu vechi tradiţii.

În mod just au criticat acest fenomen mulţi din cei care au luat cuvîntul. Asemenea modele nu duc la ridicarea esteticii încălţămintei, nu îmbunătăţesc calitatea

V. BOESCU
S. POPESCU
L. ŢINTEA,

*) Vezi nr. 5 (181) din 3 februarie 1967.

(Continuare în pag. 14)

IMBUNĂTĂŢIREA CADRULUI DE RELAŢII INTRE COMERŢUL DE STAT ŞI COOPERAŢIA DE CONSUM

RECENT, prin Ordinul nr. 989/1966 al Ministrului Comerțului Interior au fost aprobate „Normele privind metodologia de repartizare, contractare și livrare a fondului de mărfuri alimentare, textile-încălțăminte, metalo-chimice, mobilă și materiale de construcție între Ministerul Comerțului Interior și Centrocoop“ care au intrat în vigoare începînd cu data de 1 ianuarie 1967.

Elaborate în scopul îmbunătățirii cadrului de relații dintre comerțul de stat și Centrocoop, „Normele“ actuale cuprind o serie de prevederi menite să asigure o mai judicioasă stabilire a necesarului de mărfuri și a calculelor de acoperire a planului de desfacere cu amănuntul aferent cooperației de consum. Se prevăd, totodată, o serie de măsuri cu privire la îmbunătățirea modului de repartizare și contractare a fondului de marfă destinat cooperativelor de consum.

O trăsătură caracteristică a noii metodologii, aprobate prin ordinul menționat, o constituie **lărgirea atribuțiilor cooperației de consum** în formarea și gospodărirea fondului de marfă.

Potrivit noii reglementări, **necesarul de mărfuri** al unităților cooperației de consum, alcătuit pe baza studierii cererii de mărfuri a populației din mediul rural va fi evidențiat, începînd din anul 1967, distinct în necesarul comerțului socialist, iar la discutarea fondului de mărfuri cu industria vor participa delegați din partea Centrocoop, ca și ai întreprinderilor comerciale din cooperația de consum.

La o serie de mărfuri metalo-chimice, unde cooperația de consum are relații directe cu industria, uniunile regionale ale cooperației vor transmite necesarul sub formă de comenzi specificative de mărfuri direct la întreprinderile furnizoare.

Pînă în prezent, majoritatea fondului de mărfuri era obținută de cooperația de consum, pe plan regional, de la direcția comercială regională și întreprinderile comerțului cu ridicata ale Ministerului Comerțului Interior.

Centrocoop-ul, nu avea în aceste condiții suficiente posibilități de a influența direct asupra așezării corespunzătoare pe teritoriu a fondului de mărfuri, în concordanță cu cerințele și necesitățile tuturor uniunilor regionale ale cooperației de consum.

În viitor, fondul de mărfuri destinat cooperației de consum va fi desfășurat pe uniuni regionale de către Centrocoop la principalele produse și îndeosebi articole specifice mediului rural. Începînd cu acest an, **fondul de mărfuri va fi repartizat direct pe linia cooperației de consum** la un număr de 28 produse textile-încălțăminte, peste 100 articole metalo-chimice, precum și produsele alimentare pentru muncitorii forestieri și produsele din import.

Pentru restul produselor, care vor fi obținute de cooperația de consum în continuare pe plan regional, s-au stabilit măsuri care să asigure repartizarea judicioasă a cantităților cuvenite unităților cooperației de consum, în raport cu necesitățile, specificul de consum al produselor, stocurile existente în rețea, sarcinile de plan de desfacere etc.

O însemnătate deosebită o prezintă măsurile pentru **extinderea contractărilor directe** de mărfuri ale cooperației de consum cu industria. Începînd cu anul 1967 la majoritatea produselor repartizate de Centrocoop, precum și la o serie de produse repartizate cooperației de direcțiile comerciale regionale, contractele se vor încheia **direct de întreprinderile și organizațiile cooperației de consum cu întreprinderile producătoare.**

Această măsură favorizează atît exprimarea nemijlocită față de întreprinderile producătoare a cererii populației, deservite de cooperația de consum, cît și simplificarea circulației mărfurilor și extinderea livrărilor directe.

Așa după cum se știe, în trecut, toate produsele alimentare destinate cooperației de consum erau contractate cu industria de întreprinderile comerțului cu ridicata ale MCI și ulterior, în mare parte, îndreptate în tranzit către unitățile cooperației de consum. Începînd din anul 1967 toate produsele care s-au vehiculat prin tranzit vor fi contractate și livrate direct cooperației, **fără intermediul întreprinderilor Ministerului Comerțului Interior.** Normele elaborate prevăd o extindere însemnată a contractărilor directe între cooperația de consum și industrie și la produsele metalo-chimice.

Noile reglementări stabilesc și condițiile în care se poate **adapta fondul de mărfuri** al cooperației de consum pe parcursul executării planului, în concordanță cu evoluția cererii de mărfuri a populației. Esențial în această direcție este faptul că, atît pe plan regional cît și central, munca de adaptare a fondului de mărfuri se va desfășura într-o colaborare permanentă cu organele MCI, astfel încît cererile de modificare a livrărilor de către industrie să se localizeze numai la produsele la care cooperația de consum, împreună cu comerțul de stat, nu pot găsi o soluționare corespunzătoare (prin eventuale modificări de repartiții între cele două sisteme, transferuri de produse între sisteme și regiuni etc.).

Alexandru VICOL

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Economiile şi reflectarea lor în beneficii

ÎN legătură cu angajamentele concrete de depășire a sarcinilor de plan pe acest an la producția globală, producția marfă vîndută și încasată, creșterea productivității muncii, ridicarea nivelului calitativ al produselor, realizarea de economii la prețul de cost, în special pe seama micșorării consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie, pe care și le-au asumat colectivele de muncă din întreprinderi cu ocazia dezbaterii sarcinilor de plan, mai mulți cititori ne-au întrebat de ce volumul de economii la prețul de cost nu se reflectă întotdeauna integral în beneficiile peste plan ?

În cele ce urmează vom răspunde la această întrebare.

Luarea de angajamente pentru depășirea principalelor sarcini prevăzute în planurile anuale de stat a devenit o practică obișnuită în economia noastră. Pe această bază, an de an, sînt puse în valoare noi rezerve interne existente în întreprinderi. Caracteristic este faptul că însuși conținutul și metodica asumării acestor angajamente se perfecționează mereu .

În marea majoritate a cazurilor, angajamentele asumate prevăd ca pe baza depășirii sarcinilor privind volumul producției globale, a producției marfă vîndută și încasată, a reducerii consumurilor specifice de materii prime și materiale și altele, să se obțină economii suplimentare prin reducerea peste plan a prețului de cost. Aceste economii trebuie să se regăsească în mod firesc în întregime în depășirea sarcinilor de beneficii planificate.

Ce se întîmplă în realitate? Putem întîlni trei situații.

1. Volumul economiilor la prețul de cost este egal cu cel al beneficiilor suplimentare. O atare corelație se întîlnește de obicei în întreprinderile care și mai înainte se gospodăreau în mod corespunzător și orice economie la prețul de cost provenită dintr-o mai bună organizare a producției, perfecționarea tehnologiei de fabricație, reducerea consumurilor specifice etc. se reflectă în întregime în beneficii, întrucît toate mărfurile produse sînt livrate iar valoarea lor încasată.

2. Angajamentele privind depășirea volumului beneficiilor planificate sînt superioare celor privind economiile din reducerea peste plan a prețului de cost. O atare situație indică faptul că în întreprinderile respective au fost identificate posibilități concrete de sporire a beneficiilor și pe seama altor factori decît cei ce se referă la prețul de cost al producției. Astfel de factori pot fi: îmbunătățirea structurii producției și deci și a structurii vînzărilor pe seama creșterii ponderii produselor cu cote de rentabilități mai ridicate decît cea medie pe întreprindere, reducerea unor stocuri de produse finite și punerea lor neîntîrziată în circuitul economic, diminuarea volumului facturilor emise și neîncasate, sporirea beneficiilor din alte activități etc. O astfel de corelație oglindește eforturile colectivelor de muncă în cauză de a folosi pe scară largă căile posibile pentru ridicarea rentabilității producției.

3. Beneficiile suplimentare sînt inferioare celor privind economiile la prețul de cost.

Este știut că reducerea prețului de cost nu este un scop în sine, ci constituie calea esențială a ridicării rentabilității întreprinderilor, a creșterii aportului la formarea acumulărilor bănești. Este evident că nu poate fi considerat just ca o parte din economiile prevăzute (și realizate) prin reducerea peste plan a prețului de cost să nu-și găsească reflectarea în creșterea corespunzătoare a beneficiului și ridicarea rentabilității producției.

Cauzele care provoacă totuși asemenea situații sînt: creșterea stocurilor de produse finite, nerealizarea indicatorului privind volumul producției marfă vîndută și încasată, depășiri ale producției și vînzărilor la produse cu cote de rentabilitate mai mică etc. Este de asemenea posibil ca necorelarea menționată să aibă ca origine o defalcare necoordonată a diferiților indicatori de plan, transmiși inițial unor întreprinderi de către forul tutelar. In astfel de situații, luîndu-și angajamente de depășire a planului, unele întreprinderi pot fi puse în situația de a lichida mai întîi necorelările inițiale ceea ce duce la anihilarea unei părți din volumul de economii la prețul de cost, care nu-și mai găsește reflectarea în creșterea corespunzătoare a beneficiului. În astfel de cazuri, se pune desigur, în primul rînd, problema precizării și stabilirii coordonate a tuturor indicatorilor de plan ai întreprinderii respective, care constituie în ansamblu un sistem unitar și strict corelat, neexistînd deci justificare pentru micșorarea efectului normal al economiilor la prețul de cost asupra mărimii beneficiilor. Bineînțeles că în situațiile cînd economiile suplimentare nu se reflectă în volumul beneficiilor peste plan din cauze ce depind de întreprindere, este necesară reanalizarea angajamentelor în sensul depistării și înlăturării oricărei căi de pierdere a economiilor.

I. IȚICOVICI
director adjunct în C.S.P.

NEGLIJENŢA FURNIZORULUI — „BENEFICIUL“ CLIENTULUI

RĂSFOIND PRIN DOSARE

PRINTRE dosarele care reflectă activitatea comercială a Oficiului orășenesc de valorificarea legumelor și fructelor-Brașov există unul care ne-a atras atenția în mod deosebit. Este vorba de rezultatele resortării produselor livrate de furnizori, de regulă cooperative agricole de producție sau gospodării agricole de stat.

Răsfoind acest dosar am constatat, cu surprindere, că numai la roșiile valorificate în anul 1967 oficiul în cauză a realizat beneficii din resortări în sumă de peste 110 000 lei.

La prima vedere, s-ar părea că nu-i nimic neobișnuit, iar acest beneficiu oglindește o activitate de gospodar chibzuit ceea ce, în parte, este exact. Analiza mai atentă a acestei probleme dezvăluie însă o veche racilă în activitatea producătorilor de legume și fructe din sectorul socialist, cu adînci implicații economice.

Iată cum stau lucrurile. Prin contractele de furnizare încheiate de oficiile raionale (sau orășenești) pentru valorificarea legumelor și fructelor cu cooperative agricole de producție și gospodării agricole de stat se prevede ca **la livrare produsele să fie sortate pe calități,** potrivit normelor din standarde, urmînd ca și decontarea să se facă la prețuri diferențiate, corespunzătoare cantităților rezultate din fiecare calitate. Cu toate acestea, în cele mai multe cazuri, această operațiune nu se face sau se face superficial, atît legumele, cît și fructele livrîndu-se, de regulă, nesortate, iar facturarea se face prin stabilirea unor coeficienți convenționali (și deci arbitrari) din fiecare calitate. Bunăoară, la livrarea roșiilor nesortate se consideră că cele de calitatea I reprezintă 20%, calitatea a II-a 30%, iar cele de calitatea a III-a 50%.

Evident, un asemenea mod de executare a obligațiilor contractuale de livrare conduce la urmări negative de ordin economic, din care unele le arătăm mai jos.

● Producătorii - furnizori (C.A.P. și G.A.S.), deși se preocupă pentru realizarea unei producții-marfă de bună calitate, neglijînd sortarea pe calități realizează prețuri mai mici, diminuîndu-și beneficiile. Astfel, de exemplu, conducerea trustului Gostat-Craiova nu a luat în toamna anului trecut măsuri energice pentru sortarea fructelor, fapt care numai la Gospodăria agricolă de stat-Breasta a dus la valorificarea de prețuri inferioare a unei cantități de circa 100 tone mere.

Incasînd prețuri mai mici, în medie de un le[illegible] la kg, ca urmare a ace[illegible]esortări, rezultă că această gospodărie a pierdut numai la mere 100 000 lei. Este evident că sortarea necesită anumite cheltuieli, dar ele sînt acoperite cu prisosință de veniturile suplimentare realizate.

● Dacă nesortarea sau sortarea superficială a produselor se reflectă negativ în situația financiară a producătorilor-furnizori, ea duce la o realizare pozitivă în gestiunea acelor oficii raionale de valorificarea legumelor și fructelor, care desăvîrșesc această operațiune. În acest context, exemplul ce urmează este și mai concludent : Depozitul „Progresul" din cadrul I.R.V.L.F.-Oraș București a primit într-o perioadă a anului trecut numai cartofi considerați de calitatea a II-a. Oficiul în cauză a realizat însă mari beneficii din sortarea lor pe calități.

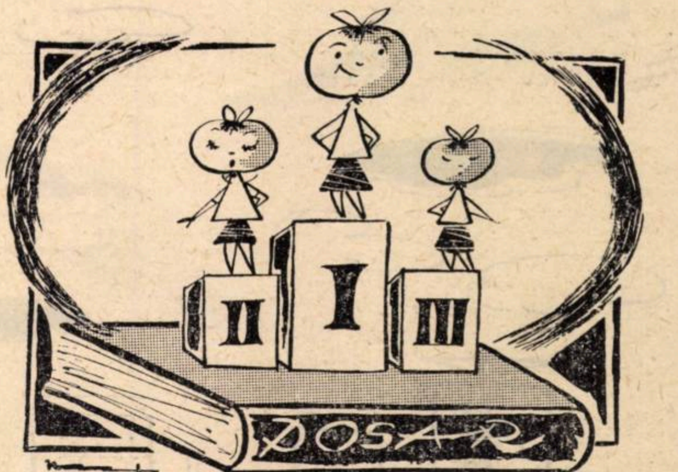

Ca urmare a acestor practici toate întreprinderile de valorificarea legumelor și fructelor – fără excepții – au încheiat anul financiar 1966 cu beneficii de milioane realizate din resortări. Acest lucru nu este rău. Neglijența unora a dat posibilitatea ca, pe baza unui anumit efort suplimentar, alte organizații să realizeze beneficii suplimentare. Dar aici există și o latură negativă. În unele cazuri aceste beneficii suplimentare au dat posibilitatea să se acopere unele pierderi sau nerealizări la activitatea principală a organizațiilor respective.

● Implicațiile negative ale nesortărilor riguroase la producător sînt și mai mari în cazurile în care aceste operațiuni nu se efectuează nici în cadrul depozitelor unităților de valorificare, întrucît se creează posibilitatea ca unii vînzători să-și însușească diferențele de prețuri realizate, în detrimentul avutului obștesc. Este concludent să arătăm că pe această cale, un grup de gestionari din cadrul magazinelor Gostat-București au delapidat sute de mii de lei, procesul fiind în curs de judecată.

C. CRISTEA

Microinterviu cu proiectanți de la Institutul

„PROIECT" – BUCUREȘTI despre

SOLUȚII MODERNE ÎN PROIECTAREA ANSAMBLURILOR DE LOCUINȚE

COLECTIVUL Institutului „Proiect"-București se străduiește să transpună în practică sarcinile izvorîte din recenta Consfătuire consacrată activității de proiectare în domeniul construcțiilor. Tema majoră a preocupărilor lucrătorilor de aici este **promovarea unor soluții optime pentru a diversifica și particulariza aspectul noilor ansambluri de locuințe, evitînd tendințele de monotonie și șablonizare.**

În dorința de a cunoaște stadiul unor proiecte pentru 1967 și, îndeosebi, îmbunătățirile aduse soluțiilor constructive pentru scurtarea termenelor de execuție, „Viața economică" a organizat o convorbire cu specialiști de la Institutul „Proiect-București".

Proiectarea în pas cu industrializarea

• Arh. TIBERIU RICCI — **director tehnic :**

— Planul de proiectare se mărește simțitor în anii viitori. Această creștere se datorește, în primul rînd, sporirii volumului efectiv al investițiilor, iar în al doilea rînd, gradului de complexitate pe care îl reprezintă proiectarea și execuția unor lucrări social-culturale și de învățămînt superior prevăzute a se construi în cincinal.

Pentru a crea întreprinderilor de execuție din Capitală condiții cit mai bune de desfășurare a activității, ținînd seamă și de capacitatea reală de care dispun, **apare în mod imperios necesitatea ca, prin proiectare, să se obțină, în continuare, soluții structurale și de finisaj care să permită realizarea construcțiilor pe cale industrială.**

Nu voi insista asupra celorlalte avantaje de ordin tehnic, calitativ sau economic ale industrializării procesului de execuție în construcții. Proiectarea, ca de altfel și execuția, și-au însușit experiența teoretică și practică pentru a putea trece pe scară largă la aplicarea metodelor de lucru care permit o puternică industrializare a elementelor de construcție structurale și de finisaj.

Pentru a întări aceste afirmații, cifrele vor fi mai concludente. **Din totalul apartamentelor care constituie planul anului 1967, mai bine de 46% se vor executa cu metode industriale, iar la frontul de execuție al anului 1967—1968, coeficientul va crește la 77,8%.** Acestea vor fi executate cu metodele de care dispunem și pe care le-am experimentat, ca : panouri mari prefabricate, structuri glisante, structuri în cofraje metalice de tip tunel și plane. Se mai adaugă planșeele prefabricate la structurile cu cofraje metalice plane și la circa 20% din structurile glisante, apoi realizarea panourilor de fațadă prefabricate pentru circa 3000 de apartamente, aplicarea în continuare, a băilor spațiale complet prefabricate și crearea unui tip nou, care să permită execuția a circa 4000 de camere de băi prefabricate.

Aș vrea să subliniez că, **în prezent, ne preocupăm și de rezolvarea unor probleme legate de calitatea proiectelor care trebuie să se reflecte direct în confortul și plastica arhitecturală a construcțiilor executate pe cale industrială.** Mă refer la realizarea tehnică a dimensionării, dispunerii și montării rosturilor panourilor, ca și la realizarea tehnică a unor finisaje de interior și exterior, la nivelul proceselor industriale.

Tehnologii noi, eficiente

• **Ing. MARIN BALGIU :**

— În lumina sarcinilor reieșite din Consfătuirea consacrată activității de proiectare în domeniul construcțiilor, în munca noastră ne străduim să împletim tot mai strîns tehnicul cu economicul, astfel încît să obținem locuințe confortabile, estetice și la un preț de cost redus. Plecînd de la studiile ce se efectuează în Institutul „Proiect"-București, s-a ajuns la concluzia că se pot folosi în mod rațional panouri mari prefabricate pentru planșee, pereți despărțitori prefabricați, panouri de fațadă, rampe de scări prefabricate și băi spațiale la construcțiile cu P + 9 și 10 etaje, amplasate în zone seismice. **În ansamblul Titan C. IV 2—3,** la blocurile Y_1 Y_2 și Y_3 **s-a întocmit proiectul de execuție,** cu o **nouă tehnologie și anume : turnarea pereților de beton (diafragme) în cofraje metalice plane** (neîncălzitoare) **de mărimea unui perete de cameră, prefabricarea planșeelor și a rampelor de scări.** Prin executarea pereților în cofraje metalice și prefabricarea planșeelor, se elimină în întregime procesele de tencuire interioară.

În etapa de proiectare pe care am început-o (1967—1968) vom realiza primele blocuri la ansamblul Titan — îndesiri — cu noua tehnologie, la care vom încerca să aplicăm o prefabricare maximală.

În sistemul descris **vom realiza o reducere a manoperei pe șantier de circa 600 ore/apartament convențional. Din punctul de vedere al prețului de deviz, se preconizează o economie de circa 11 lei/mp suprafață construită cu cofraje metalice plane (circa 2 000 lei pe apartament convențional).**

În general, introducerea tehnicii noi nu poate fi făcută în mod științific și cu maximum de eficiență de către un institut de proiectare, cu program de investiții concret. Aceasta implică, în afara unei documentări speciale, și o serie de experimentări pe șantiere, forță suplimentară de proiectare degajată de producția curentă, fonduri de cercetare și de experimentare — cerințe de care Institutul „Proiect"-București nu dispune, deși el are competența profesională de a introduce tehnica nouă.

O parte din aceste greutăți au putut fi înlăturate în urma unei colaborări eficiente cu C.S.C.A.S. și, bineînțeles, cu constructorii, în special cu cei de la Direcția generală construcții-motaje a Sfatului popular-București. Datoria noastră este de a găsi, în continuare, metodele cele mai eficiente de colaborare și de a le promova consecvent, venind în acest fel în întîmpinarea tuturor dezideratelor noastre comune.

Orice soluție poate fi îmbunătățită

• **Arh. NICOLAE KEPEȘ, șeful sectorului III :**

— În momentul actual în Capitală și în țară, constructorii au la îndemînă diferite sisteme de realizare a noilor ansambluri de locuințe și edificii social-culturale. De aceea, consider că este bine să nu se abandoneze nici un sistem fără ca mai întîi să gîndim în perspectivă la adoptarea unor noi soluții constructive. De pildă, la panourile mari, metodă de mare randament în construcții, mai sînt încă deficiențe în gradul de industrializare. În mod normal panourile mari trebuie să includă finisaje superioare. Sînt prea multe operații care se mai execută manual. În această direcție, proiectanții au un cuvînt de spus, ca de altfel și constructorii, ale căror propuneri pot constitui oricînd o bază de discuție comună.

În privința industrializării, relev că baza tehnică nu este temeinic pregătită. Optez ca produsul prefabricat să nu fie inferior față de procedeul tradițional. Din experiența practică am ajuns la concluzia că atunci cînd se montează panouri mari, constructorii neglijează uneori cerințele de montaj ale elementelor din prefabricate, apărînd deficiențe care se reflectă apoi în calitatea lucrărilor.

În trimestrul III al anului 1967 se va executa un bloc experimental în cartierul Titan — îndesiri — cu 264 de apartamente, prin metoda cofrajelor metalice. Proiectul prevede o serie de secțiuni noi care, aplicate în execuție, ne vor da posibilitate să aducem noi îmbunătățiri folosirii prefabricatelor.

● ÎN CARTIERUL COLENTINA, UN ANSAMBLU DE 5800 APARTAMENTE ● NOILE CONSTRUCȚII SE VOR EXECUTA CU METODE INDUSTRIALE ● 600 ORE MANOPERĂ MAI PUȚIN PE APARTAMENT, ECONOMII DE 2500 LEI LA FIECARE APARTAMENT

Se profilează un nou ansamblu : Colentina

• **Arh. șef COSTEL TEODORESCU, șeful sectorului V :**

— Arhitectul Petre Iliescu (șef de proiect) este autorul viitorului **ansamblu de locuințe din Colentina, care cuprinde blocuri cu un număr de circa 5 800 de apartamente cu P + 10 etaje.** Încă în primul trimestru al anului în curs (luna martie), circa 200 de apartamente vor fi atacate. Pentru aceasta, am ținut să realizăm proiecte la un nivel calitativ superior, unde să fructificăm experiența acumulată în sistemele constructive spațiale și glisante.

Încă în faza de proiect printr-o colaborare rodnică cu executantul — Întreprinderea de construcții-montaj nr. 5 — am reușit să aducem substanțiale îmbunătățiri acestor metode. Prin folosirea lor, **prețul de cost se va reduce cu circa 10—15 lei/mp, ceea ce înseamnă o economie de circa 2500 lei pe apartament.** Se elimină procesele umede la tencuieli, pereții din beton nu mai au nevoie de operații de tencuire, iar ca specific al acestor sisteme de construcție, țin să remarc exactitatea, care nu dă toleranțe mai mari de 5 mm.

Pentru obținerea unei tehnicități complexe, procesul de execuție se mecanizează complet. Prin acest sistem — cofraje spațiale — se obțin structuri antiseismice, cu pereți portanți pe două direcții și planșee cu grinzi. Un alt avantaj al cofrajelor spațiale este și acela că se realizează o mai mare varietate în tratarea fațadelor pentru evitarea monotoniei.

Petre GHEORGHIU

DINAMISM, DIVERSIFICARE, EFICIENȚĂ...

(Urmare din pag. 1)

realizat în 1966, față de 1965, depășește întregul volum al producției industriale a anului 1938.

Ritmurile înalte înregistrate în producția de energie electrică, construcțiile de mașini, industria chimică, siderurgie, metalurgie și comparația nivelelor actuale cu nivelele anului 1938 pun în evidență procesul de dezvoltare cu precădere a ramurilor cheie ale economiei noastre naționale, care condiționează în mod hotărîtor dinamismul și progresul întregii economii. În numai 20 de zile realizăm astăzi întreaga producție de energie electrică din 1938; în 14 zile — cea a construcției de mașini ; în 27 de zile — cea a metalurgiei feroase și în numai 9 zile — producția industriei chimice.

Continuîndu-se politica de dezvoltare în ritm susținut a industriei grele, producția industriei mijloacelor de producție crescînd cu 12%, în anul trecut s-a realizat un ritm de creștere a industriei bunurilor de consum apropiat de cel al mijloacelor de producție (11,2%). Aceasta demonstrează preocuparea partidului nostru pentru lichidarea rămînerii în urmă a industriei bunurilor de consum, pentru satisfacerea cerințelor multilaterale, în continuă creștere, ale întregului nostru popor.

Comunicatul consemnează rezultate însemnate obținute în dezvoltarea forțelor de producție și în creșterea potențialului economic al țării : în 1966 au intrat în funcțiune peste 300 capacități și obiective industriale, iar valoarea fondurilor fixe puse în funcțiune a fost de 40,1 miliarde lei, cu 13,7% mai mult decît în 1965. Pe harta industrială a țării s-au circumscris importante obiective noi care au intrat în producție : Centrala hidroelectrică „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș, Centrala cu turbine de gaze București-Sud, ultimele 3 hidrocentrale în aval de Bicaz. În anul ce s-a scurs au început să producă : laminorul de tablă groasă de la Combinatul siderurgic din Galați (parțial) ; cel de al II-lea furnal de 1000 mc de la Combinatul siderurgic-Hunedoara ; Uzina metalurgică-București și multe altele.

Cu toate aceste rezultate planul de investiții din fondurile centralizate ale statului, ca și cel de punere în funcțiune nu au fost realizate integral, ceea ce impune eforturi sporite pentru anul în curs, în vederea înlăturării deficiențelor semnalate.

Nu mai puțin lipsite de semnificație sînt datele care consemnează rezultatele bune obținute de agricultura noastră socialistă. Procentul de 11,2%, în 1966 față de 1965, cu 7,2% mai mult decît prevederile planului, reflectă o creștere a producției globale din agricultură ale cărei nivele absolute, la unele culturi de bază și în primul rînd la cereale boabe, au întrecut cele mai mari producții obținute pînă în prezent în agricultura României. Rod al măsurilor inițiate de partid pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale și perfecționarea organizării și conducerii agriculturii, precum și al muncii depuse de cei ocupați în unitățile socialiste agricole, aceste rezultate constituie totodată o mărturie a faptului că eforturile făcute în această ramură sînt răsplătite din plin.

Creșterea producției în toate ramurile economiei naționale a fost însoțită de însemnate realizări de ordin calitativ. A continuat procesul de diversificare a producției industriale și lărgire a numărului de sortimente, precum și acțiunea de îmbunătățire a calității producției. S-au obținut o serie de succese în domeniul ridicării eficienței economice : productivitatea muncii a crescut față de anul 1965 cu 8,1%, acest factor contribuind cu peste 72% la obținerea sporului producției globale industriale ; s-au redus consumurile specifice de materii prime, materiale, combustibili, energie electrică, deși unele consumuri specifice — în special la metal — se mențin încă ridicate ; prețul de cost s-a redus cu 1,5%, iar acumulările bănești realizate la bugetul statului au crescut considerabil față de 1965.

Concomitent cu dezvoltarea economiei și pe temelia trainică a realizărilor obținute în acest domeniu, au fost obținute rezultate bune în învățămînt, știință, cultură, sănătate, a crescut nivelul de trai al poporului. Veniturile bănești din salarii obținute de populație au fost cu circa 11% mai mari decît cele din 1965, iar cele ale țărănimii cu 8%. Salariul real, în medie pe un salariat, a fost cu 6% mai mare, în special ca urmare a sporirii salariului nominal. Datorită sporirii producției industriale și agricole, mai bunei aprovizionări a populației și creșterii varietății bunurilor de larg consum, indicele general al prețurilor cu amănuntul a scăzut în 1966 la 99,5% față de 1965. Cheltuielile social-culturale de la bugetul statului au crescut cu 8%, ele reprezentînd în medie, pe o familie, circa 4 000 lei. 50 000 de apartamente construite din fondurile statului au fost date în folosința oamenilor muncii.

Tabloul succint, dar elocvent pe care ni-l oferă datele comunicatului scoate în evidență că anul 1966 — primul an al cincinalului în curs — a constituit un start bun, care se reflectă în toate domeniile vieții sociale din țara noastră. El dovedește abnegația și entuziasmul cu care oamenii muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, înfăptuiesc politica partidului de desăvîrșire a construcției socialiste în România. El îndeamnă, totodată, la o muncă și mai rodnică în acest an, pentru a răspunde unor exigențe sporite, reieșite din lucrările recentei plenare a C.C. al P.C.R. Traducerea în viață a sarcinilor subliniate în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenară va asigura consolidarea și lărgirea succeselor obținute în economia noastră națională, ridicarea eficienței economice a întregii noastre activități, dezvoltarea susținută a economiei naționale, baza întregului proces de desăvîrșire a construcției socialiste și de ridicare a României pe noi trepte ale progresului și civilizației.

În cooperativele agricole de producție

DEZBATERI

ANALIZA ECONOMICĂ LA BAZA PLANIFICĂRII

O GAMĂ RESTRÎNSĂ, DAR REPREZENTATIVĂ DE INDICATORI

PLANUL de producție și financiar, cît și dările de seamă cuprind numeroși indicatori în care se reflectă cheltuielile și veniturile pe surse, volumul acumulărilor pentru investiții și pentru alte fonduri, volumul zilelor-muncă și al retribuției etc. Fără a nega importanța acestora considerăm că rezultatele activității fiecărei cooperative agricole se reflectă în cîțiva indicatori sintetici, care pînă în prezent lipseau din planurile economice sau din anexele dărilor de seamă, cum sînt : producția globală, producția netă, fondul de acumulare și fondul de consum.

Or, pentru dezvoltarea economică rațională a cooperativelor agricole, este nevoie să se asigure corelația necesară între acești indicatori, fără de care nu se poate realiza reproducția socialistă lărgită și retribuirea corespunzătoare a membrilor cooperatori. De aceea, **cu ocazia întocmirii planului de producție și financiar este necesar să se determine cît mai precis volumul fiecărui element al repartiției.**

ÎN valoarea **producției globale** se cuprind cheltuielile materiale și cele cu forța de muncă, precum și venitul net. Din această cauză, precum și pentru faptul că nu se ține seama de specificul producției agricole, unii economiști consideră în mod cu totul greșit, că volumul producției globale este în raport direct cu volumul cheltuielilor materiale.

Este adevărat că o dată cu progresul tehnic există și o tendință de creștere a cheltuielilor materiale ; în același timp însă volumul producției globale trebuie să crească într-un ritm și mai mare. Se cuvine să subliniem faptul că în agricultură rezultatele activității de producție sînt influențate în parte și de factorii naturali astfel încît în anumite perioade se obține, cu același volum de cheltuieli materiale, un volum diferit al producției globale.

Din analiza acestor doi factori la un număr de 10 cooperative agricole de producție pe anii 1964—1965 a rezultat că proporția cheltuielilor materiale în valoarea producției globale este diferită (vezi tabelul de mai jos).

Anul	Ion Roată Reg. București	Călărași Reg. București	Comana Reg. Dobrogea	Movileni Reg. Iași	Băilești Reg. Oltenia	Panciu Reg. Galați	Cășei Reg. Cluj	Boteni Reg. Argeș	Sînpetru Reg. Brașov	Peciul Nou Reg. Banat
1965	39	48	38	39	36	39	32	43	34	41
1964	35	53	43	30	29	36	36	59	51	43

Unele cooperative agricole au înregistrat în anul 1965 o creștere a producției globale, paralel cu diminuarea cheltuielilor materiale ; aceasta dovedește că nu în toate cazurile creșterea producției globale are drept consecință și creșterea cheltuielilor materiale. Astfel, Cooperativa agricolă Sînpetru din regiunea Brașov a obținut o producție globală, în anul 1964, de 11 856 mii lei, și în 1965 de 12 594 mii lei, în timp ce cheltuielile materiale au scăzut de la 6115 mii lei în 1964 la 4332 mii lei în anul 1965.

În procesul analizei activității economice a cooperativelor agricole indicatorul producției globale trebuie să fie într-o strînsă corelație cu **producția netă,** indicator care exprimă cheltuieli cu munca vie și venitul net al întreprinderii.

Principala condiție a formării producției nete, ca rezultat al cheltuielilor de muncă vie, este creșterea productivității muncii. În agricultură însă, trebuie să se țină seama că productivitatea muncii este determinată de o serie de factori, a căror importanță poate să fie diferită.

Nivelul producției nete este într-o strînsă interdependență cu fertilitatea naturală a pămîntului și cu investițiile suplimentare pentru creșterea fertilității solului. De aceea la întocmirea planului de producție și financiar, cooperativele agricole de producție trebuie **să aibă în vedere ca în raport de condițiile naturale să cultive culturile cele mai productive, deoarece aceasta reprezintă unul dintre cei mai importanți factori în creșterea producției nete.**

Cheltuielile cu munca vie reprezintă numai o parte din producția netă, cealaltă parte o constituie venitul net și nu beneficiul, așa cum sînt tentați unii economiști să-l considere.

Pînă la apariția noului statut al cooperativei agricole de producție repartiția producției nete se făcea fără să se țină seama de o proporție justă între fondul de consum și fondul de acumulare, astfel încît în unele cooperative agricole asigurarea reproducției socialiste se făcea pe seama retribuirii muncii și invers.

În anul 1965, la cele 10 cooperative agricole analizate se observă că nu există un echilibru în repartiția producției nete obținute, fapt care influențează nivelul retribuției membrilor cooperatori, o dată cu nivelul productivității muncii (tabelul de mai jos).

Din datele înscrise în tabel rezultă că la o productivitate a muncii egală, nivelul retribuției este influențat de proporția cheltuielilor cu retribuția muncii din volumul producției nete. Cu toate că două din cele 10 cooperative agricole analizate au aceeași productivitate, Călărași și Peciul Nou (34 lei pe z.m.), retribuția este diferită, 24,40 lei la Călărași și 22,40 lei la Peciul Nou ; aceasta deoarece cooperativa agricolă din Călărași a repartizat 64% din producția netă, pentru fondul de consum individual, în timp ce aceea din Peciul Nou 60%. Deși, în prezent, unele aspecte negative în repartiția producției nete, au fost înlăturate ca urmare a stabilirii unei mai bune proporții între fondul de consum și fondul de acumulare, nivelul venitului net, așa cum se propune de către unii economiști, nu poate fi determinat, deoarece retribuția cooperatorilor nu este precis delimitată.

Din exemplele de mai sus se desprinde necesitatea **introducerii în planul de producție și financiar al cooperativei agricole a unui număr restrîns de indicatori, dar care să fie reprezentativi pentru analiza activității acestor întreprinderi : producția globală, producția netă, fondul de acumulare și fondul de consum.**

George PĂUN
secretar științific,
Institutul central de cercetări agricole

Specificare	Ion Roată	Călărași	Comana	Movileni	Băilești	Panciu	Cășei	Boteni	Sînpetru	Peciul Nou
Producția netă pe zi-muncă (lei)	38	34	81	48	42	40	39	28	55	34
Cheltuieli cu retribuția munci din producția netă (%)	63	64	67	68	69	76	65	77	53	60
Retribuția pe zi-muncă (lei)	25,40	24,40	59	34,42	31	36,88	30,02	20,68	29,91	22,40

FONDURILE PENTRU INVESTIȚII NU SE POT STABILI DUPĂ O FORMULĂ GENERAL-VALABILĂ

DEZVOLTAREA economică a cooperativelor agricole este organic legată de modul în care sînt folosite fondurile de investiții. Pornind de aici dorim să reliefăm unele aspecte cu privire la planificarea fondurilor destinate acestui scop.

La cooperativele agricole din raionul Băilești și raionul Strehaia, situate în zone agricole diferite, analiza datelor despre sursele de creștere a acumulărilor și relațiile dintre acestea și investiții evidențiază diferențieri semnificative în ce privește posibilitățile de înzestrare anuală cu mijloace fixe, corespunzătoare cheltuielilor pentru investiții. Aceasta deoarece căile de creștere a acumulărilor diferă foarte mult. În zona de cîmpie (raionul Băilești), creșterea acumulărilor ca urmare a sumelor de bani și produse alocate în această direcție, în perioada 1962—1965, reprezintă 58,81%. În zona dealurilor (raionul Strehaia), creșterea acumulărilor pe aceeași cale reprezintă 19,26%. Este de remarcat că în această zonă de dealuri acumulările prin zile-muncă folosite în investiții reprezintă 34,11%. Iată de ce se impune **o analiză amănunțită atunci cînd se stabilesc cifrele din planul de producție cu privire la creșterea acumulărilor, deoarece existența condițiilor naturale diferite creează premisa unor volume diferite de investiții.**

Tabel nr. 1

Acumulări totale și nete (media 1962—1965)

Specificare	la cooperativele agricole din :				
	Regiunea Oltenia (zone diferite)	Raionul Băilești (cîmpie)	Raionul Strehaia (dealuri)	Comuna Rast (cîmpie)	Comuna Jirov (dealuri)
1. Acumulări totale (lei/ ha)	248	413	92	426	92
2. Cotă acumulări pentru amortismente (%)	25	22	52	30	54
3. Acumulări nete (lei/ ha)	186	307	50	316	36
4. Acumulări toate în % din producția netă	19	18	20	17	12

Comparînd datele din tabelul nr. 1 rezultă că față de rezultatele la nivelul regiunii, acumulările totale la hectar în raionul Băilești sînt aproape de 2 ori mai mari, în timp ce în raionul Strehaia sînt de mai bine de 2 ori mai mici. Deci, se poate spune că, în zona de cîmpie, volumul acumulărilor este de 4 ori mai mare decît în zona dealurilor. În aceeași proporție se situează și datele la nivelul cooperativelor agricole din zonele respective. De reținut faptul că numai pentru reproducția simplă a mijloacelor fixe, în cooperativele agricole din zona dealurilor se consumă mai mult de jumătate din acumulările totale, în timp ce la unitățile din raionul Băilești (cîmpie) numai o pătrime din acumulări acoperă valoarea mijloacelor fixe consumate în procesul de producție. Astfel, acumulările nete sînt la comuna Rast (cîmpie) de 9 ori mai mari decît la Jirov (deal). Prin urmare, atunci cînd se stabilesc investițiile trebuie să se țină seama de posibilitățile reale pe care le are fiecare cooperativă în realizarea acumulărilor. Nu trebuie să **apreciem nivelul economic al unității după ponderea acumulărilor totale din producția netă, deoarece se relevă numai un raport și nu se oglindește masa acumulărilor.** Astfel, la raionul Băilești revin acumulări totale de 18% din producția netă, iar la raionul Strehaia 20%, pe cînd masa acumulărilor totale este în raionul Băi-

La Cooperativa agricolă de producție Mălăureni, regiunea Argeș, se discută planul de amplasare a culturilor

Tabel nr. 2.

Specificare	Investiţii lei/ha	Acumulări lei/ha	Raportul între investiţii şi acumulări
La nivelul raioanelor			
Băileşti	409	413	1:1,01
Strehaia	215	92	1:0,42
La nivelul cooperativei agricole			
C.A.P. Rast	613	426	1:0,70
C.A.P. Jirov	207	92	1:0,44

Caption: **Raportul între investiţii şi acumulări**

leşti de 413 lei/ha, iar în raionul Strehaia de 92 lei/ha.

Un aspect deosebit se desprinde din datele tabelului nr. 2, cu privire la **relaţia dintre investiţii şi acumulări.** În raionul Băileşti, unde pe lîngă condiţiile naturale favorabile a existat şi o preocupare în asigurarea creşterii volumului de acumulări, investiţiile sînt acoperite de acumulări. În schimb, în raionul Strehaia acumulările sînt de 2,3 ori mai mici faţă de investiţii. Semnificaţia economică a acestor relaţii constă în aceea că în primul raion s-au creat acumulări la un nivel care a permis efectuarea unui volum de investiţii de 409 lei/ha, acoperite din surse proprii, într-o perioadă relativ scurtă, în timp ce în al doilea raion, chiar pentru un volum de investiţii de două ori mai mic (215 lei/ha), acumulările nu au asigurat efectuarea investiţiilor decît în proporţie de 43%; prin urmare, restul investiţiilor au la bază creditele acordate de stat pe termen lung.

Din datele de mai sus nu trebuie trasă concluzia că nivelul scăzut al acumulării în zonele de deal este în mod fatal determinat de condiţiile naturale. Dimpotrivă, există cooperative din zona de deal bine dezvoltate, cu bune rezultate economice. Îndrumarea cooperativelor spre ramuri care asigură producţii şi venituri mari, constituie calea bunei funcţionări a cooperativelor cu un nivel scăzut al acumulării.

Planificarea fondurilor obşteşti, precum şi utilizarea chibzuită a acestora, potrivit destinaţiei date, este o problemă deosebită în viaţa cooperativelor agricole. Practica arată că în cooperativele agricole puternic consolidate, volumul fondurilor proprii destinate investiţiilor creşte, în cadrul limitelor prevăzute de statut, reprezentînd sume de ordinul milioanelor. La Cooperativa agricolă „23 August" din Băileşti numai 18% din producţia netă se ridică la circa 2 milioane lei, în timp ce la unităţile mai puţin consolidate economic (în zona dealurilor) datorită condiţiilor naturale nefavorabile, sumele alocate pentru dezvoltarea proprietăţii obşteşti, în aceeaşi proporţie, sînt de numai circa 150 000 lei.

Din datele cuprinse în tabelul nr. 3 rezultă deosebirile înregistrate în creşterea mijloacelor fixe în cele două raioane analizate.

Tabel nr. 3

Creşterea mijloacelor fixe (media 1961—1965)

Specificare	U/M	C.A.P. din raioanele: Strehaia	C.A.P. din raioanele: Băileşti
Total producţie			
Valoarea mijloacelor fixe	lei/ha	1262	755
Creşterea medie anuală	lei/ha	286	188
Rata acumulărilor	%	33	12
Producţia vegetală			
Valoarea mijloacelor fixe	lei/ha	528	364
Creşterea medie anuală	lei/ha	103	58
Producţia animală			
Valoarea mijloacelor fixe	lei/ha	714	387
Creşterea medie anuală	lei/ha	183	130

Dacă se are în vedere faptul că se porneşte iniţial de la un volum de mijloace fixe diferite, iar pe parcurs creşterea medie anuală este superioară cu 100 lei/ha în raionul Băileşti, rezultă că de la un an la altul diferenţierea rezultatelor economice se accentuează foarte mult. În aceste condiţii rata acumulărilor mijloacelor fixe este de 3 ori mai mare la cooperativele agricole din raza raionului Băileşti, faţă de cele situate în zona de dealuri.

Cunoscîndu-se cauzele obiective ale acestui decalaj este bine a se lua măsuri pentru a atenua o asemenea disproporţie, astfel ca o dată cu stabilirea sarcinilor de plan să se îmbunătăţească direcţiile de consolidare economică a cooperativelor agricole.

Cu ocazia întocmirii planurilor de producţie trebuie analizat volumul fondului de acumulare şi, în raport de planul de dezvoltare în perspectivă a cooperativelor agricole, să se dirijeze investiţiile.

ing. St. DECULESCU
Staţiunea experimentală Şimnic

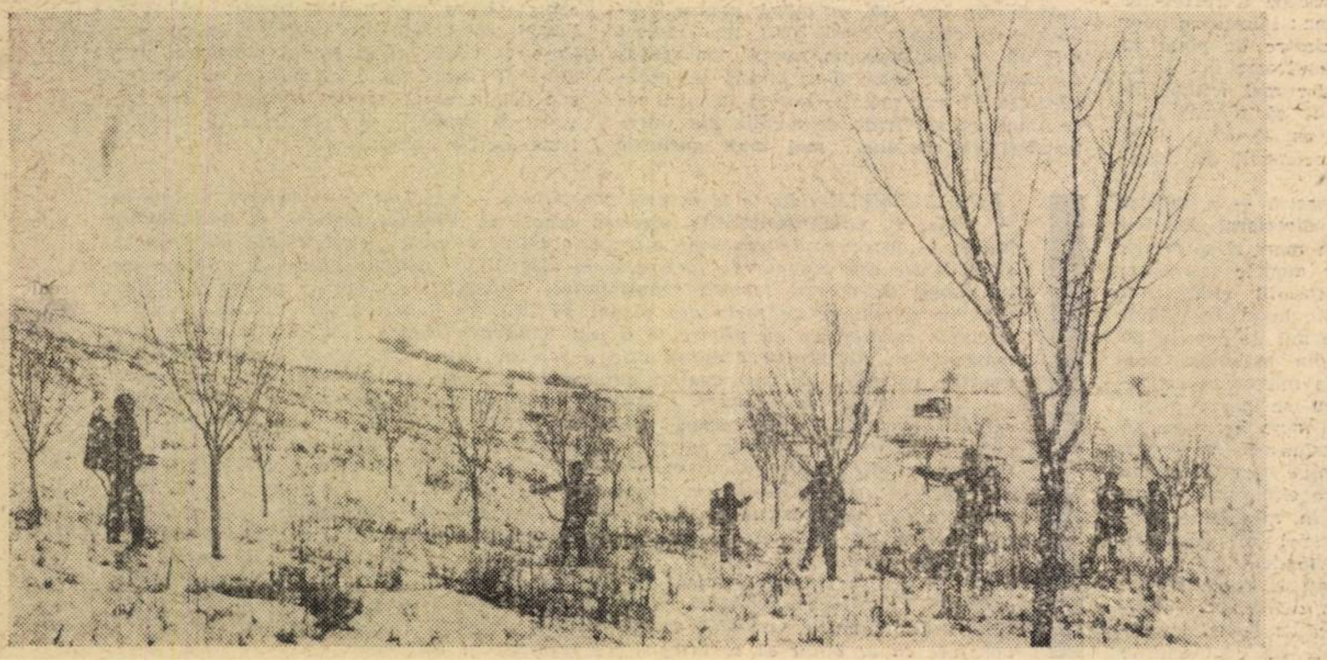

Stropitul pomilor pe ultimele suprafeţe la C.A.P. Valea Hornitei, regiunea Oltenia

„MĂRIMEA APARATULUI DE CONDUCERE ŞI ADMINISTRATIV ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE"

REVISTA „Viaţa economică" a organizat în numerele 49 din 9 decembrie 1966, 3 din 20 ianuarie 1967 şi 4 din 27 ianuarie o dezbatere pe marginea proiectului de îndrumări cu privire la funcţiile de conducere şi administraţie din cooperativele agricole şi retribuirea acestora, îndrumări elaborate de Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie.

Sinteza discuţiilor evidenţiază faptul că în unele cooperative agricole s-a manifestat tendinţa de a se mări nejustificat numărul membrilor cooperatori cu funcţii de conducere şi administrative: vicepreşedinţi, contabili, socotitori, paznici, vizitii, magazioneri, oameni de serviciu ş.a. Creşterea aparatului administrativ a dus nemijlocit la risipă de zile-muncă.

Abordînd aceste probleme, discuţiile au relevat unele sugestii ce pot fi folositoare pentru completarea îndrumărilor elaborate, care de altfel se aplică cu începere din acest an.

● Mărimea aparatului de conducere şi administrativ corelată cu valoarea producţiei globale

PENTRU a determina cît mai corect numărul necesar de cadre de conducere şi administraţie, este nevoie să se ţină seama de **valoarea producţiei globale prevăzută în planul anual**, care exprimă în bună parte mărimea cooperativei agricole. Pentru a asigura în mod unitar diferenţierea cooperativelor agricole **se stabilesc grupe de mărime în funcţie de valoarea producţiei globale. Ca atare,** fiecare cooperativă agricolă, **în raport de grupa de mărime în care se încadrează îşi stabileşte funcţiile şi numărul de cadre de conducere şi administraţie.**

Încadrarea unei cooperative agricole într-o grupă sau alta cere, bineînţeles, o analiză atentă a nevoilor producţiei astfel încît, zilele-muncă să fie cît mai judicios folosite. Aşa cum au subliniat tov. M. Vilău şi I. Perşinaru în articolele publicate (nr. 49 din 9 decembrie 1966, respectiv nr. 3 din 20 ianuarie 1967), în etapa actuală a devenit posibilă **renunţarea la funcţia de vicepreşedinte scos din producţie.** Creşterea capacităţii de conducere a preşedinţilor şi faptul că fiecare cooperativă agricolă dispune de 1—2 specialişti cu pregătire superioară fac inutilă funcţia de vicepreşedinte scos din producţie. În cooperativele agricole alcătuite din mai mult de 3 sate, datorită dispersării acestora, poate fi încadrat şi un vicepreşedinte scos din producţie.

Discuţiile au evidenţiat faptul că la stabilirea numărului şi funcţiilor din aparatul de conducere şi administrativ **este nevoie ca pe lîngă producţia globală să se ia în consideraţie şi alţi indicatori, cum sînt: producţia netă, cheltuielile materiale.** Aceasta ar permite să se ţină seama şi de condiţiile în care se obţine un anumit volum de producţie globală în diferite zone de producţie, precum şi de volumul diferit al activităţii de conducere şi administraţie la aceeaşi unitate de producţie globală în condiţii de producţie diferite.

● Un indicator util: unităţile convenţionale

CERCETĂRILE efectuate au condus la precizarea unui indicator care oferă o mai bună stabilire a mărimii raţionale a brigăzilor de producţie şi ca urmare a numărului de brigadieri. **Acest indicator este numărul de unităţi convenţionale calculate pe baza consumului de zile-muncă.** Din datele prezentate de către O. Gheorghiu (vezi nr. 49 din 9 decembrie 1966) rezultă că mărimea raţională a brigăzilor din ramura producţiei vegetale este cuprinsă între 600—900 unităţi convenţionale, iar a celor zootehnice între 300—400 unităţi convenţionale.

Folosirea acestui indicator (creîndu-se bineînţeles condiţiile necesare) poate contribui la îndepărtarea arbitrariului care mai dăinuie în stabilirea mărimii brigăzilor din care cauză consumul neproductiv de zile-muncă este încă ridicat. Edificatoare în acest sens sînt datele cuprinse în articolul „Cerinţele producţiei determină mărimea aparatului indirect productiv" (nr. 3 din 20.I.1967), din care rezultă că la o serie de cooperative agricole, la suprafeţe mult diferite, există acelaşi număr de brigăzi.

Îmbunătăţirea raportului dintre consumul de zile-muncă direct productive şi cel destinat retribuirii aparatului de conducere şi administrativ implică folosirea membrilor cooperatori eliberaţi din funcţiile restructurate direct în producţie şi nu în cadrul altor activităţi.

● Criterii fundamentate economic pentru retribuirea cadrelor din aparatul indirect productiv

REZULTATELE obţinute în producţie, care se oglindesc în valoarea producţiei globale şi în veniturile ce le obţin membrii cooperatori, trebuie să reprezinte principalele criterii în retribuirea cadrelor de conducere. În spiritul acestor principii, prevăzute în statutul cooperativei agricole, discuţiile au evidenţiat cît de important este **ca plusul de zile-muncă ce se acordă în raport cu valoarea producţiei globale, să se calculeze la producţia globală realizată.** De asemenea, numărul de zile-muncă acordate în plus, în funcţie de mărimea suprafeţelor de teren şi a numărului de animale proprietate obştească, **să se stabilească după mărimea suprafeţelor de teren calculată în hectare convenţionale şi după numărul de animale calculat în unităţi vită mare.**

Este de subliniat punctul de vedere exprimat în articolul semnat de Tr. Lazăr (nr. 4/1967), şi anume: **la stabilirea retribuirii muncii în raport cu valoarea producţiei globale realizate este nevoie să se ţină seama şi de alţi indicatori sintetici, cum este, de pildă, producţia netă.** A ţine seama numai de producţia globală, conchide autorul, înseamnă a nu cointeresa cadrele de conducere la reducerea cheltuielilor materiale; or, o asemenea situaţie ar da naştere la tendinţa de a se înregistra o producţie globală cît mai mare, chiar dacă aceasta se obţine pe seama cheltuielilor materiale. **Folosind indicatorul producţia netă pentru a aprecia retribuirea ce se cuvine cadrelor de conducere, se înlătură situaţia în care realizarea şi depăşirea planului poate să se datoreze cheltuielilor materiale.**

● Stimularea cadrelor tehnice

LA stabilirea nivelului retribuirii tehnicienilor ar fi nimerit să se ţină seama îndeosebi de complexitatea sarcinilor încredinţate, de experienţa dobîndită în conducerea producţiei şi de vechimea în muncă. În funcţie de aceşti factori ar trebui **să se diferenţieze şi retribuirea corespunzător sarcinilor de producţie ce le revin.** Totodată, este indicat ca nivelul retribuirii tehnicienilor **să fie corelat într-un anumit fel şi cu rezultatele obţinute în producţie.**

Noul sistem de stabilire a mărimii aparatului de conducere şi administrativ şi de retribuire a acestuia va contribui la o mai bună utilizare a fondului de zile-muncă şi la creşterea simţului de răspundere în conducerea activităţii cooperativelor agricole.

Considerăm binevenite sugestiile cuprinse în paginile revistei „Viaţa economică" ele avînd menirea să sprijine conducerile cooperativelor agricole, uniunile raionale şi regionale în acţiunea de îmbunătăţire continuă a organizării şi retribuirii muncii membrilor cooperatori.

Gh. TOMA
şef de secţie, Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie

DEMOGRAFIA POTENȚIALĂ

APARIȚIA metodelor demografiei potențiale este un rezultat al necesităților de perfecționare a metodelor demografiei tradiționale (numită și demografie actuală), de completare a acestora cu instrumente noi, menite să adincească analiza demografică. Indicatorii demografiei actuale prezintă unele neajunsuri, neajunsuri cunoscute de mult și legate de imposibilitatea acestora de a surprinde fenomenul demografic in dinamică. Se știe că marea majoritate a indicatorilor demografiei actuale au un caracter static, reflectind fenomenele demografice in anumite momente in timp.

Un pas inainte in remedierea acestor deficiențe l-au adus tabelele de mortalitate. care imbină indicatorii statici cu cei dinamici.

Indicatorul natalității (numărul născuților vii la 1 000 locuitori) nu este expresia cea mai bună a reflectării natalității. Introducerea, in calculul acestui indicator, la numărul populației, atît a copiilor cit și a persoanelor virstnice denaturează într-o anumită măsură conținutul indicatorului, calitățile lui de cunoaștere. Indicatorul mortalității generale prezintă dezavantajul că nu ține seama de structura pe virste a populației. Datorită acestui fapt compararea mortalității la două populații numai pe baza indicatorului mortalității generale conduce la informații insuficiente și, uneori, chiar eronate.. Se intilnesc cazuri in care o populație prezintă un coeficient al mortalității generale mai mare decit o altă populație deși compararea coeficienților mortalității specifice (pe ani de virstă) ne arată că in realitate situația este inversă. Paradoxul se datorește structurii pe virste, diferite, a celor două populații, structură de care nu ține seama coeficientul mortalității generale. Soluția adoptată de obicei in asemenea cazuri este standardizarea (calcularea coeficienților mortalității la cele două populații pe baza aceleiași structuri pe virste a populației — structura standard). Dar nu trebuie uitat faptul că standardizarea. cu toate avantajele incontestabile ce le prezintă, este in ultimă instanță arbitrară, fictivă.

Indicatorul „numărul populației“ de asemenea nu ține seama de elementul esențial amintit — structura pe virste a populației. Introducind in analiză și acest element, obținem. incontestabil, informații mult mai bogate, dar in această situație analiza nu reflectă influența numărului mediu de ani pe care o persoană din contingentul de virstă x ii are de trăit (speranța de viață la virsta x).

Unele din aceste neajunsuri ale metodelor demografiei actuale sint eliminate de metodele demografiei potențiale. Elementul nou pe care il conțin aceste metode constă in folosirea „potențialului de viață“, adică a numărului mediu de ani pe care o persoană ii mai are de trăit. Fondatorul demografiei potențiale este demograful elvețian Liebman Hersch (1882—1955). El este autorul a numeroase lucrări de demografie potențială. Cea mai importantă dintre ele este „De la démographie actuelle a le démographie potentielle“ Geneva, 1944.

Alături de Liebman Hersch, contribuții importante la dezvoltarea demografiei potențiale au adus demografii G. Mentha (Studiul cauzelor de deces cu ajutorul potențialului de viață), R. Sailer (Studiul mortalității), J. Bourgeois-Pichat (Determinarea potențialului de viață pe perioade ale vieții, după un număr de ani, pierderile de potențial de viață prin deces și inaintare in virstă pe perioade ale vieții), E. Vielrose (Consumul de potențial de viață intr-un număr oarecare de ani, studiul populației active), A. Czarnota (Studiul vieții profesionale). W. Winkler (Mortalitatea infantilă in S.U.A.), M. Dempsey (Mortalitatea prin tuberculoză cu ajutorul metodelor potențiale) etc.

Pornind de la structura pe virste a unei populații, demografia potențială dinamizează caracterul static al acestei structuri cu ajutorul vitalității medii, adică a capacității de a trăi un număr mai mare sau mai mic de ani.

Unitatea de măsură a vitalității este numărul de ani și este luat din tabelele de mortalitate unde se numește speranța de viață la virsta x (numărul mediu de ani pe care o persoană de virsta x ii mai are de trăit). In demografia potențială acest indicator se numește potențial de viață individual (v_x). In felul acesta potențialul de viață total, V, al unei populații (P_x) va fi $V = \Sigma P_x v_x$ — deci suma anilor pe care populația respectivă ii are de trăit, sau $V = \Sigma P_x \cdot \bar{v}$, in care $\bar{v}$ este potențialul de viață mediu al populației. Potențialul de viață total al unei populații este deci determinat de numărul populației și de potențialul de viață mediu.

Spre deosebire de demografia actuală unde imaginea de ansamblu a unei populații o obținem prin indicatorul „numărul populației“, in demografia potențială această imagine o avem prin numărul anilor pe care această populație ii are de trăit adică prin indicatorul „potențialul de viață total“ ca sumă a potențialelor de viață individuale. Avantajul acestui indicator este evident și este analog cu avantajul indicatorului tone-kilometri transportate față de tone transportate.

Cu ajutorul unor formule ce au la bază relația dintre indicatorii numărul supraviețuitorilor de virstă x și speranța de viață la aceeași virstă (indicatori principali ai tabelei de mortalitate), se poate determina potențialul de viață al unei persoane, al persoanelor unei grupe de virstă sau al intregii populații nu numai pe toată viața ci și pe diferite perioade ale vieții (de exemplu : 0—14 ani, 15—59 ani, 60 ani și peste). De asemenea se poate determina potențialul de viață al unei populații după un anumit număr de ani ca și potențialul de viață consumat intr-un anumit număr de ani. Acești indicatori ai demografiei potențiale infățișează aspecte noi in demografie și pot fi folosiți cu succes in planificare, in calculele de perspectivă.

Potențialul de viață scade nu numai prin decese cum este cazul cu indicatorul numărul populației, ci și prin înaintare în virstă. Înaintarea in virstă atrage după sine reducerea potențialului de viață al unei persoane prin scăderea numărului de ani pe care această persoană ii mai are de trăit. Astfel se explică faptul că potențialul de viață al unei populații la sfirșitul anului este mai mic decit potențialul de viață al aceleiași populații la inceputul anului presupunind că numărul populației rămine neschimbat. Modificarea aceasta nu se poate sesiza cu mijloacele demografiei actuale.

Iată cum au evoluat in țara noastră potențialul de viață individual la naștere, potențialul de viață mediu și potențialul de viață total in anii 1956. 1961, 1963 și 1965.

Calculul potențialului de viață total				
Anii	Numărul populației (milioane persoane) ΣP_x	Potențialul de viață mediu (ani) $\bar{v} = \frac{\Sigma P_x v_x}{\Sigma P_x}$	Potențialul de viață total (milioane ani) $V = \Sigma P_x \cdot \bar{v}_x$	Potențialul de viață individual la naștere (ani)
1956	17,5	42,1	736,2	65,4
1961	18,5	43,1	797.9	67,9
1963	18,7	44,1	823,9	69,8
1965*	19,0	45,0	855,0	71,4

*) Calcul estimativ

Creșterea potențialului de viață individual la naștere (numărul mediu de ani pe care un nou născut ii are de trăit in condițiile mortalității anului respectiv) se explică prin creșterea duratei medii a vieții in țara noastră in această perioadă ca urmare a îmbunătățirii continue a nivelului de trai și implicit a calității asistenței medicale. Aceeași cauză o are și creșterea potențialului de viață mediu (numărul de ani pe care ii are de trăit o persoană de virstă medie în țara noastră în anii indicați) deși procesul de îmbătrinire demografică a populației țării noastre a frinat această creștere.

Ritmul de creștere al potențialului de viață total in perioada 1956—1965 este superior ritmului de creștere, in aceeași perioadă, a numărului populației datorită creșterii mai rapide a speranței de viață decit a numărului populației.

Mișcarea naturală a potențialului de viață al unei populații in cursul unui an se obține adăugind la potențialul de viață al acestei populații la 1 ianuarie potențialul de viață al născuților vii din cursul anului și scăzind potențialul de viață al decedaților și cel pierdut prin inaintare în virstă in cursul aceluiași an. Sporul natural al potențialului de viață este egal cu diferența dintre potențialul de viață al născuților vii și cel al decedaților.

Corespondentul coeficientului reproducției nete din demografia actuală este in demografia potențială coeficientul dinamismului demografic.

Dacă in demografia actuală, calculind coeficientul reproducției nete comparăm numărul născuților vii de sex femenin pe care ii naște, in medie, o femeie în perioada ei fertilă (15—49 ani) cu numărul femeilor și vedem in ce măsură femeia își asigură propria-i reproducție, coeficientul dinamismului demografic ne arată în ce raport se află potențialul de viață al născuților vii de sex femenin in perioada vieții de la 15 la 49 ani, față de potențialul de viață al femeilor din contingentul fertil ceea ce, evident, este mai avantajos, mai complet.

Deși regiunea Banat avea in 1956 un număr al populației mai mare decit regiunea Argeș sau regiunea Cluj, potențialele de viață ale acestor regiuni erau mai mari decit cel al regiunii Banat. Situația, existentă și in anul 1964 (se adaugă și regiunea Iași celor două regiuni) se explică prin structura pe virste a populației acestor regiuni, structură caracterizată la regiunea Banat prin proporția mare a persoanelor de virstă inaintată ceea ce atrage după sine un potențial de viață mediu mic comparativ cu celelalte regiuni. O simplă comparație a numărului populației acestor regiuni nu evidențiază această deosebire calitativă.

Avantajele metodelor demografiei potențiale își găsesc aplicare in studiul populației in virsta aptă de muncă unde numărul populației se inlocuiește cu potențialul de viață al acestei populații, cu numărul anilor de viață al acestei populații. O planificare a populației in virstă aptă de muncă nu numai pe baza numărului acestuia, ci și a potențialului corespunzător de viață prezintă avantaje indiscutabile.

Studiul pierderilor de potențial de viață prin deces și inaintare în virstă este un capitol important al demografiei potențiale. În demografia actuală efectele mortalității sint prezentate numai ca număr, ceea ce nu spune prea mult. Introducerea potențialului de viață in studiul mortalității relevă laturi noi ale acestui fenomen. Cunoașterea mortalității sub aspectul pierderilor de potențial de viață ce reprezintă decesele, evidențiază mult mai complet efectele mortalității. Unele sint pierderile de potențial de viață prin decesul a x persoane de virstă inaintată și altele, incomparabil mai mari, sint pierderile de potențial de viață prin decesul aceluiași număr de persoane — x —, insă de virsta tinără.

Calculele demonstrează că în țara noastră pierderile de potențial de viață prin deces înregistrează scăderi (ca urmare a reducerii mortalității) in timp ce pierderile de potențial de viață prin inaintare in virstă înregistrează creșteri. creșteri determinate de sporirea numărului populației și de creșterea potențialului de viață individual.

Metodele demografiei actuale, verificate de o lungă practică, rămin instrumentele de bază ale demografiei, însă ele trebuie completate cu metodele demografiei potențiale.

În felul acesta pot fi efectuate analize complexe și mult mai profunde. ceea ce prezintă o deosebită insemnătate in condițiile țării noastre in care recentele măsuri demografice și de consolidare a familiei vor avea urmări pozitive multiple in ceea ce privește creșterea natalității și a sporului natural al populației.

V. GHEȚĂU

UȘOR, ESTETIC, COMOD —dar și ECONOMIC

(Urmare din pag. 9)

acesteia sub raportul durabilității și comodității. **O linie sănătoasă este aceea a obținerii unei incălțăminte care să promoveze moda, să răspundă unor considerente de ordin estetic in înțelesul just al cuvintului.** Încărcarea unei fețe de incălțăminte cu îndoituri și suprapuneri nu dă noutatea și nici nu asigură calitatea produsului. Linia modernă a incălțămintei este caracterizată mai intotdeauna prin simplitate și estetică și nu prin zorzoane. Cum se acționează în intreprinderi pentru aceasta ?

— În crearea modelelor — **a spus ing. C. POPESCU de la Fabrica „Dîmbovița“** — colectivul nostru s-a orientat spre trei direcții prin care să imbinăm frumosul și utilul cu folosirea mai bună a materiei prime : la crearea pieselor ținem seama de suprafața pielei, de configurațiile topografice ale ei. astfel incit să scoatem cit mai multe piese. O altă sursă de economii este aceea a rezervelor tehnologice — și anume : inlocuirea unor materiale așa-zise clasice de piele cu alte materiale corespunzătoare din punct de vedere calitativ, dar mai ieftine. În felul acesta am reușit să mărim productivitatea muncii cu 30—50% și să realizăm importante economii de materiale.

— Și in fabrica noastră — **a relevat ing. O. STRACIUC, directorul Fabricii „Crișul“-Oradea** — s-a mers și se merge pe linia creării unor modele frumoase, dar cu un consum specific redus. Am obținut și noi rezultate bune. În ultimii ani, am produs citeva mii de perechi de încălțăminte numai din materiale economisite. Dar pe linia micșorării consumurilor specifice nu se poate merge oricum, intrucit acest lucru ar putea să dăuneze trainiciei produsului. De aceea, ne-am indreptat atenția spre rezervele tehnologice, adică spre eliminarea indoiturilor și efectuarea in mai bune condițiuni a intinderii pielei pe calapoade. Am creat, de pildă, modele de papuci de casă pentru bărbați și copii, bazate pe concepții noi. Am realizat un sortiment variat de papuci cu tocuri îmbrăcate, care au și huse. La contractările care au avut loc recent la Sinaia, produsele noastre au fost solicitate în cantități mai mari de comerț“.

— Modele create in intreprinderea noastră — **a spus ing. N. DĂNILĂ de la Fabrica „Modern“-Banat** — au, de asemenea, o mare căutare. Ele se caracterizează printr-o linie simplă, dar in același timp modernă. Creatorii noștri au în vedere de fiecare dată la lansarea unui model nou tendințele existente pe piața mondială, precum și specificul și gustul cumpărătorilor din țara noastră. De asemenea, se are în vedere și latura economică, in sensul de a produce incălțăminte frumoasă, durabilă, dar și ieftină. Socot că este necesar ca in domeniul creației, fiecare întreprindere să se preocupe de a-și ciștiga personalitatea sa, de a se face cunoscută și apreciată în rindurile consumatorilor prin noutatea și eleganța incăltămintei produse, prin garanția mărcii de fabricație.

Creația de modele nu trebuie făcută la intimplare. Decit să realizeze 7 000—8 000 de modele din care să se rețină pentru producția de consum 2 000—3 000, mai indicat este să se realizeze un număr mai redus de modele, dar care să se bucure de aprecieri, să fie contractate. Derivă de aici necesitatea ca **serviciile de creație din intreprinderi să consulte mai mult gusturile cumpărătorilor, tradițiile naționale, să împletească tendințele de modă cu acest specific, să urmărească desfacerea la consumatori a propriilor produse.**

Operativitate în stabilirea prețurilor și îmbunătățirea standardelor

Au fost ridicate de participanți și unele probleme care privesc stabilirea prețurilor, omologarea și contractarea produselor noi. S-a subliniat, de pildă, faptul că **realizarea de noi sortimente este oarecum frinată de metodologia actuală de aprobare a prețurilor. Filiera fiind extrem de complicată, noile modele create intră cu multă intirziere** (uneori cu luni și chiar ani de zile) **in producția de serie, intrucit prețurile nu sint aprobate.** Acest fapt nu este de natură să stimuleze intreprinderile in realizarea unui volum tot mai mare de noi produse. Totodată, s-a **subliniat necesitatea revizuirii standardelor in sectorul de încălțăminte, astfel incit intreprinderile să poată urmări suplu variațiile modei, in condițiile valorificării mai economice a materialelor, clasice și a celor nou apărute.**

O altă problemă, care merită să fie analizată de organele comerțului, a fost aceea ca pentru produsele clasice, nesupuse variației modei, contractarea să se facă anual. De asemenea, produsele omologate de reprezentanții comerțului să intre în viziunea contractărilor pentru a fi produse in serie. Forțele de creație vor putea fi astfel utilizate mai bine și in loc să multiplice modele de incățăminte executate cu un an sau doi in urmă, să fie indreptate spre găsirea de noutăți, spre făurirea de modele frumoase și atrăgătoare.

PROBLEMELE ridicate la această consfătuire — **a arătat in incheierea discuțiilor ing. C. GHEORGHESCU, director tehnic in Direcția pielărie și incălțăminte M.I.U.** — *preocupă indeaproape direcția noastră generală și colectivele intreprinderilor. Unele din propunerile formulate in discuțiile participanților au fost prinse in planul de măsuri tehnico-organizatorice, elaborat in vederea realizării importantelor sarcini ce ne revin din planul pe 1967. În dezbateri au fost însă ridicate și unele aspecte noi cu privire la o mai bună valorificare a materiilor prime și a materialelor. Rezolvarea acestora este o sarcină importantă și imediată a direcției noastre generale. Le vom analiza cu atenție și vom lua măsurile care se impun.*

Deși problema reducerii consumurilor specifice, concomitent cu imbunătățirea calității incălțămintei, preocupă indeaproape intreprinderile din sector, deși s-au obținut rezultate insemnate in aceste domenii, consider totuși necesar să arăt că mai există intreprinderi („Partizanul“-Bacău, „13 Decembrie“-Sibiu, „Jimbolia“) care, in unele cazuri, au inregistrat consumuri specifice ridicate. Este necesar să sprijinim in mai mare măsură ca pină acum activitatea intreprinderilor unde mai dăinuie risipa de materiale, promovind experiența inaintată din unitățile fruntașe“.

Industria de incălțăminte din țara noastră a obținut in anii din urmă insemnate succese atît in ce privește sporirea producției, cit și in privința calității acesteia. Experiența acumulată, dezvoltarea in continuare a bazei tehnico-materiale, alături de ridicarea nivelului profesional al cadrelor — sint elemente sigure care vor face ca in viitor să se inregistreze rezultate și mai bune.

ORAȘE – PORTURI ROMÂNEȘTI

BRĂILA

Acte domnești și relatări ale călătorilor străini

● Numele Brăilei îl întîlnim înscris într-un document semnat în anul 1368 de Vlaicu-Vodă, domnitorul Țării Românești, prin care li se acorda negustorilor brașoveni un privilegiu de a face negoț în acest oraș.

● Călătorul german Johann Schiltberger relata în anul 1396: „...am fost într-un oraș care se numește Ubereyl (Brăila) și care este așezat la Dunăre și acolo își are locul de așezare luntrile și corăbiile cu care negustorii aduc mărfuri...".

● Un act emis la 8 octombrie 1407, în timpul domniei lui Alexandru cel Bun, reglementa plata vămii de către negustorii din Lemberg care mergeau să cumpere pește la Brăila.

● În secolele XIV—XVIII, în condicele de socoteli ale orașelor Brașov și Sibiu, sînt frecvent prezente nume de negustori și cărăuși brăileni români, ca Drăgoi, Milea, Stanciul, Tudoran, Voicul, Stoian ș.a., care vindeau și cumpărau marfă în aceste două localități din Transilvania. Negustorii brașoveni aduceau la Brăila: postavuri, fierărie, unelte etc. și se întorceau cu: miere, ceară, vite, piei, pește etc.

● În jurul anului 1400, cînd la domnia Țării Românești se afla Mircea cel Bătrîn, drumul Brăilei a cunoscut o nouă înflorire. El apărea ca o diagonală ce făcea legătura între localitățile situate dincolo de Carpați și cele de la Dunăre. În anul 1413 Mircea cel Bătrîn confirma privilegiul acordat de înaintașul său la domnie, Vlaicu Vodă, negustorilor brașoveni, permițîndu-le negoțul liber de la Brăila încolo, pe căile maritime.

● Prin 1445, călătorul Walerand de Vavrin descria Brăila (Brilaga) ca port însemnat, vorbind despre o flotilă de luntri, care navighează între vadurile și schelele dunărene stăpînite de români.

● Înainte de a se afirma ca schelă a cerealelor, Brăila apare în documente ca un mare centru comercial și pescăresc. Numeroși negustori moldoveni veneau pe valea Siretului pentru a se aproviziona cu mărfuri de la Brăila. Un act din 3 iulie 1460, emis de Ștefan cel Mare, atestă că negustorii din Lemberg veneau cu regularitate la Brăila după pește.

● După ce turcii au ajuns cu cuceririle pînă la Dunăre, Brăila a fost ultimul oraș care a căzut sub stăpînirea lor. În 1544, în timpul domniei lui Radu al VII-lea Paisie, orașul a fost transformat în raia. În această situație va rămîne aproape trei veacuri, pînă la pacea de la Adrianopol din anul 1829. Populația românească din Brăila a rămas pe toată durata stăpînirii otomane majoritară și a manifestat o puternică conștiință de neam. Ea a dus o luptă necurmată împotriva asupritorilor. Numeroși locuitori ai raialei refuzau să lucreze ca vislași sau hamali pe flota ocupanților. În toamna anului 1559, mai mulți vislași forțați să transporte orz pentru turci, de la Brăila la Nicopole, au lăsat în părăsire cele 62 de vase cu care se făcea transportul. „Pe corăbii n-a rămas nici unul — spune un firman — încît ele stau părăsite pe malul dinspre Valahia, într-un loc singuratec și neprielnic".

Prin Tratatul de la Adrianopol s-a desființat monopolul economic al Imperiului otoman asupra Principatelor Române și s-au restituit Țării Românești raialele Brăila, Giurgiu și Turnu Măgurele. Brăila a început să fie vizitată de numeroși negustori din Occident, diplomați etc. Marile puteri și-au instalat la Brăila și Galați consuli, au înființat societăți de navigație și case de comerț. În anul 1836, în Brăila s-a introdus regimul de porto-franco.

Creșterea considerabilă a traficului de mărfuri în perioada care a urmat, o găsim consemnată în memoriile lui Ed. Thouvenel, ambasadorul lui Napoleon al III-lea, care vizitînd Brăila, scria că în 1831 se exporta grîu doar către două case, iar în anul 1857 către 300.

O dată cu dezvoltarea capitalismului, cu creșterea traficului de mărfuri, tot mai mulți armatori englezi, austrieci, francezi, greci, italieni etc. își înmatriculează vasele în porturile românești, înființînd noi societăți de navigație.

Apar primele fabrici

CONCOMITENT cu intensificarea activității comerciale în port, iau ființă și primele fabrici. În prima jumătate a secolului trecut, documentele menționează existența a numeroase mori, cum sînt cele cu apă de la Chiscani și de vînt în cartierul Brăiliței de azi, fabrici de macaroane, de fidea etc. În 1859 funcționau în Brăila cinci mori, o fabrică de pesmeți, iar în 1864 a fost înființat **Șantierul Naval Brăila** *pentru repararea vaselor aflate în cursă.*

Către sfîrșitul secolului al XIX-lea la Brăila apar fabrici de bere, de ciment și două mori mecanice **Violatos** *și* **Izbînda** *care lucrau și pentru export. Orașul Brăila este cunoscut în ultimele decenii ale secolului trecut ca fiind al doilea centru de morărit din țară, după București. În primele decenii ale secolului al XX-lea au luat ființă întreprinderi de decorticat orezul* **Rizeria română** *(1904) și* **Orezul** *(1920), noi fabrici de ciment, de săpun,* **România forestieră**, *care producea cherestea și lăzi (1920) etc.*

La începutul secolului al XX-lea, Brăila concentra o bună parte din industria țării, și anume 33 întreprinderi cu 4212 C.P., fiind considerată al treilea centru industrial al României. Ponderea industriei în oraș a crescut prin intrarea în funcțiune a unor întreprinderi ca: **Industria sîrmei, Întreprinderile Metalurgice Dunărene, Atelierele franco-române de reparat vagoane și locomotive etc.**

Important centru muncitoresc

DEZVOLTAREA industrială a adus după sine și o creștere corespunzătoare a numărului de muncitori. „Noi suferim de mare apăsare — scria în anul 1893 un muncitor din Brăila redacției ziarului *Lumea Nouă* — întîi este stăpînul, al doilea magazionerii și al treilea vătaful. Acești trei ne despoaie".

Începuturile acțiunilor greviste le găsim încă din anul 1868, cînd muncitorii au organizat prima grevă în port. În anul 1875 a izbucnit o nouă grevă la care au participat peste 4 000 de muncitori. Pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea și în primele decenii ale secolului al XX-lea, Brăila a reprezentat unul din centrele importante ale mișcării muncitorești din România. În anul 1910, la Brăila s-a dezlănțuit o puternică grevă generală care a durat 17 zile și la care au luat parte peste 10 000 de muncitori.

În anii dictaturii militaro-fasciste, muncitorii brăileni au participat activ la lupta antifascistă condusă de Partidul Comunist Român, provocînd importante prejudicii transporturilor germane pe Dunăre și producției de armament și materiale de război.

După eliberare, în anii construcției socialismului, portul Brăila a fost dezvoltat și modernizat, dotat cu mijloace mecanizate de încărcare-descărcare, s-au construit noi cheiuri, dane, linii de cale ferată, s-au instalat macarale, autostivuitoare, s-a dezvoltat suprafața bazinelor de acostare a vaselor maritime și fluviale etc. În acest oraș funcționează peste 20 de întreprinderi mari, dintre care 13 întreprinderi de interes republican. Brăila aduce, alături de celelalte orașe ale patriei, un aport substanțial la opera de desăvîrșire a construcției socialiste în țara noastră.

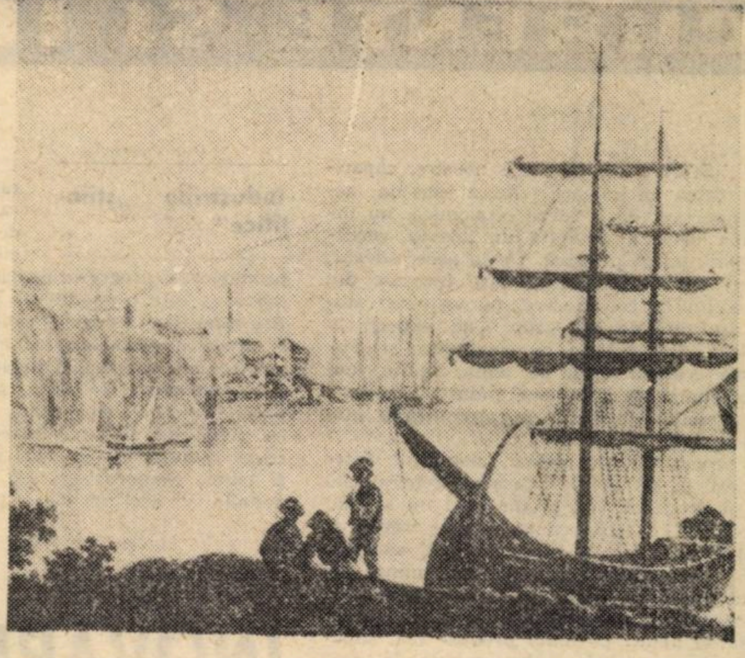

Portul Brăila în anul 1826 (Cabinetul de Stampe al Academiei)

Din istoria gîndirii economice românești

IOAN LERESCU

PROFESOR și ziarist brăilean, doctor în științe politice și administrative, cu studii făcute la Liège, Ioan Lerescu ne-a lăsat o moștenire culturală apreciabilă.

O contribuție valoroasă a adus Ioan Lerescu la activitatea societăților **Carpați** și **Liga culturală pentru unitatea culturală a tuturor românilor** (înființate în 1880 și respectiv în 1891), al căror scop era răspîndirea culturii românești, desfășurarea unei susținute propagande pentru desăvîrșirea unității naționale.

El a fost fondatorul mai multor ziare și reviste, autorul a numeroase lucrări cu caracter social-economic, istoric, juridic, literar, al unor manuale școlare etc. Dintre lucrările mai importante scrise de Ioan Lerescu consemnăm: **Historia Casei de Austria** (Brăila, 1875), **Pieirea satelor** (Brăila, 1877), **Compendiul de istorie antică** (Brăila, 1875), **Manual de istoria comerțului, industriei și economiei politice** (2 volume, București, 1872), **Manual teoretico-practic de economie politică** (București, 1872), **Memoriu dedicat lui C. A. Rosetti, sau Industria, comerciul și samsarii în România** (Brăila, 1880).

În publicistică, Ioan Lerescu a promovat cu curaj idei progresiste, poziție care i-a atras numeroase persecuții. Într-o scrisoare trimisă lui C. A. Rosetti, Ioan Lerescu arăta că acest act abuziv al autorităților locale se datora faptului că „inima mea de român m-a împins a spune crude adevăruri".

Prin articole publicate în presă, prin conferințe publice și memorii către guvern, profesorul Ioan Lerescu a militat pentru introducerea în planurile de învățămînt a unor discipline și activități cu caracter practic, economic. Acest deziderat s-a materializat în anul 1871, cu prilejul tranformării gimnaziului din Brăila în școală comercială (liceu) cu program practic economic. Ca o recunoaștere a meritelor sale, Ioan Lerescu a fost numit, în același an, director al școlii.

În memoriul adresat în anul 1880 lui C. A. Rosetti, pe atunci membru al guvernului, Ioan Lerescu a făcut o analiză amplă a economiei românești. El a ajuns la concluzii de o deosebită însemnătate pentru destinele țării, propunînd guvernului o serie de măsuri „care să abată poporul de pe căile ce duc la sărăcie, pe căile activității practice".

În cele ce urmează ne propunem să prezentăm succint ideile cuprinse în acest important document. În primele pagini ale memoriului său, aprecia că problemele dezvoltării economice a României sînt „de cea mai mare importanță"... „...de viață sau de moarte... pentru mult nefericita noastră națiune". Ioan Lerescu s-a ridicat cu hotărîre împotriva acelora care susțineau rolul predestinat al României ca țară eminamente agricolă, evidențiind întregul cortegiu de consecințe negative și dezavantaje pe care le aduce profilarea economiei exclusiv pe agricultură. El vedea dezvoltarea industriei ca o necesitate istorică, ca un deziderat național care se impunea cu o deosebită stringență, aceasta constituind calea principală de promovare a progresului social, a asigurării independenței și suveranității naționale.

Dezvăluind cu curaj toate consecințele negative determinate de lipsa unei industrii naționale, Ioan Lerescu arăta că românii erau nevoiți să răscumpere cu prețuri mari propriile produse ale pămîntului, subliniind că... „dăm un sac de lînă pe un cot de postav și o baniță de grîu pe o litră de pesmeți".

În memoriu, el cerea expres guvernului să treacă la măsuri de protecționism, dar într-o asemenea măsură încît relațiile cu străinătatea, folositoare patriei, să nu fie stînjenite. Potrivit vederilor sale, dezvoltarea industriei naționale era chemată să rezolve numeroase probleme majore, între care și dezvoltarea sub raport cultural a poporului român, circumscrierea sa în circuitul popoarelor civilizate ale Europei.

Ioan Lerescu remarca faptul că sub raportul instrucțiunii și al moralei publice am rămîne staționari în condițiile unei economii înapoiate, „căci este ușor de înțeles că omul ce lucrează din alba zilei și pînă în seară la aspra cultură a pămîntului, nu mai are repaos a cugeta că are o inteligență de dezvoltat și un suflet de salvat".

Memoriul lui Ioan Lerescu ilustra nu numai consecințele nefaste ale înapoierii economice pe plan intern, ci relata și fapte care să demonstreze, profund convingător, că o asemenea situație periclita însăși ființa națională a unui stat, demnitatea și independența sa în raporturile cu celelalte state industrializate. „Astăzi toate națiunile care produc puțin și prost — scria el — sînt considerate ca ființe neutile, care nu mai merită a ocupa porțiunea globului terestru pe care stau. Ele sînt subjugate nu atît cu spada, nici cu pușca, nici cu tunul, cît cu activitatea bine aplicată a populilor industriali și comercianți".

Ioan Lerescu își încheia magistralul său memoriu către C. A. Rosetti (implicit către guvern) cu mențiunea că propunerile pe care le-a formulat au drept scop „apărarea unei mari și nobile cauze, cauza națională".

Memoriul lui Ioan Lerescu reprezintă un document de autentică însemnătate istorică; din el se detașează idei cu un pronunțat caracter progresist, izvorîte dintr-un profund simțămînt patriotic. Acest document, care exprimă grija intelectualului însuflețit de profunde sentimente patriotice, pentru destinele țării și ale poporului său, situează pe profesorul Ioan Lerescu la loc de cinste în frontul culturii românești din a doua jumătate a secolului trecut.

conf. univ. C. MARINESCU
Galați

INOVAREA TEHNICĂ ȘI PROGRESUL INDUSTRIAL

Preocupări occidentale

A SPUNE că, în zilele noastre, capacitatea de inovare tehnică este un factor important de creștere economică, nu înseamnă decît a constata un adevăr verificat continuu în practică. De la acest adevăr, de la anumite necesități care izvorăsc din luarea lui în considerare, pornește un studiu întocmit de un grup de experți ai O.C.D.E. (Organizația de colaborare și dezvoltare economică) [1], pe tema rolului inovării tehnice în progresul industrial și mai ales a rolului statului în promovarea inovării tehnice.

În condițiile de astăzi, decalajul între punerea la punct și difuzarea generalizată a unui procedeu sau produs nou nu se mai măsoară în decenii, ca în secolul trecut, ci în ani sau chiar în luni. Implicit, succesul unei întreprinderi depinde nu numai de prețul produselor pe care le fabrică în mod curent, ci și de rapiditatea cu care este capabilă să aducă pe piață produse noi, superioare din punct de vedere tehnic. În sens mai larg: generate de expansiunea extraordinară a sumei cunoștințelor științifice dobîndite de omenire în ultimele decenii, amploarea și rapiditatea cu care se dezvoltă în prezent inovarea tehnică depind și de capacitatea societății moderne de a exploata cunoștințele respective pentru a-și ridica nivelul de viață.

Rolul statului

În țările industriale din Occident — care au cea mai mare pondere în O.C.D.E. și la care se referă înainte de toate studiul menționat — inovarea tehnică se dovedește a avea nevoie de o stimulare susținută și continuă din partea statului. Cauzele sînt rezumate în următorul pasaj din studiu: „Statul, citim la pag. 59, are de jucat un rol important și poate crescînd în vederea încurajării inovării tehnice în anumite sectoare... El este chemat să intervină mai ales atunci cînd cheltuielile și riscurile depășesc posibilitățile întreprinderilor private, cînd trebuie să se manifeste o clarviziune superioară aceleia a întreprinderilor înseși în materie de tehnică și economie".

Experții O.C.D.E. consideră că statul își exercită acțiunea respectivă chiar și acolo unde guvernele încă nu au adoptat măsuri specifice pentru a stimula inovarea tehnică, dar intervin în domenii care contribuie la crearea unui climat propice aplicării ideilor noi în întreprinderi. Pe primul plan este situat aici sprijinul acordat de stat cercetării fundamentale, care creează în perspectivă posibilități tehnice mai bune inovării. Politica în materie de învățămînt și de recalificare profesională se repercutează și ea asupra capacității administrative și tehnice a întreprinderilor de a inova. În sfîrșit, se atribuie un rol important în acest sens „punerii la punct a unor echipamente moderne necesare serviciilor oficiale — îndeosebi pentru programele lor militare și spațiale", care ar duce la „inovații susceptibile să-și găsească aplicații civile", cu toate că prețul este mobilizarea pentru programele respective a unor efective considerabile de savanți și ingineri calificați (pag. 10). De remarcat că inovarea tehnică este definită în studiu ca „aplicarea, de către o întreprindere, a cunoștințelor tehnice și științifice pentru punerea la punct, **în scopuri civile**, a unor procedee de fabricație sau produse noi și mai bune" (subl. ns.).

Măsurile luate de stat în domeniile enumerate sînt deci considerate necesare și utile în măsura în care creează **climatul general** necesar inovării tehnice în ansamblul economiei naționale. „Ele riscă însă să nu fie suficiente pentru a o stimula, cu rapiditatea dorită, în **toate** sectoarele economiei și tehnologiei. În anumite domenii (vicierea mediului fizic și conservarea resurselor naturale, de exemplu), inițiativa privată nu reușește întotdeauna să răspundă nevoilor noi ale colectivității, și statului îi incumbă să stimuleze inovarea și să furnizeze serviciile necesare în acest scop".

Dacă crearea unui climat general favorabil este considerată una din funcțiile cele mai importante ale statului în materie de stimulare a inovării tehnice, ponderea cea mai mare o deține în studiu examinarea intervenției **directe** a statului în acest domeniu și a formelor ei. Proporția dintre cele două categorii de măsuri se deosebește însă de la o țară la alta, subliniază experții O.C.D.E., în funcție de posibilitățile materiale, de anumite atitudini tradiționale etc. În consecință, „fiecare țară trebuie să-și elaboreze propria politică pentru stimularea inovării tehnice în funcție de nevoile sale economice și sociale, de resursele sale științifice și tehnice, de structurile sale juridice și instituționale" (pag. 15).

Industriile „științifice"

Există o serie de ramuri industriale care nu au nevoie de fapt să fie incitate de afară la promovarea progresului tehnic, pentru care inovarea este o condiție a supraviețuirii lor. Așa-numitele industrii „științifice", cum ar fi aceea a produselor chimice sau aceea a electronicii, a energiei nucleare sau a transporturilor aeriene civile, s-au dezvoltat aproape paralel cu știința care le-a servit ca punct de plecare. Întreprinderile din aceste ramuri folosesc un personal științific și tehnic numeros, ele își identifică prompt nevoile și deci și obiectivele în domeniul cercetării și își dau seama repede de aplicațiile ce se pot găsi rezultatelor cercetării fundamentale. Fondurile alocate aici pentru cercetare și dezvoltare (Research and Development — R-D) reprezintă un procent relativ important. Dar tocmai mărimea alocațiilor necesare duce de regulă la intervenția directă a statului.

Dintre formele pe care le îmbracă această intervenție, atenția este concentrată în studiul O.C.D.E. asupra așa-ziselor contracte de dezvoltare — acorduri prin care statul însărcinează o întreprindere (sau un grup de întreprinderi) să efectueze contra plată lucrări de R-D în vederea punerii la punct a unui produs nou. Contractele de dezvoltare sînt folosite amplu în domeniul producției de armament, dar și pentru procurarea de bunuri de înaltă tehnicitate necesare serviciilor civile ale administrației statului, iar în ultimii ani și ca mijloc de stimulare directă a inovării tehnice în sectoare în care statul nu este beneficiarul principal al produsului obținut.

Incidența directă a cercetărilor cu caracter militar asupra inovării tehnice din sectorul civil al economiei țărilor O.C.D.E. este apreciată în studiu ca fiind de amploare relativ redusă. În ciuda unor aplicații, „produsele și tehnicile care trec direct în sectorul civil nu reprezintă decît o proporție foarte mică dacă se are în vedere amploarea totală a cercetărilor militare și spațiale. În plus, pe măsură ce nevoile tehnice se diferențiază din ce în ce mai mult în domeniul militar și spațial, de o parte, și în sectorul civil, de altă parte, posibilitățile de aplicare în acest sector tind să se reducă" (pag. 34). Experții conchid totuși că cercetările militare și spațiale au o influență mult mai pronunțată asupra inovării din sectorul civil prin impulsionarea generală a progresului tehnic".

Cifrele care se citează în continuare referitor la contractele de dezvoltare în sectorul civil arată că guvernele alocă de cîțiva ani resurse mult mai importante decît în trecut unor domenii în care nu sînt principalul beneficiar. Asemenea domenii sînt, de pildă, construcția de mașini, industria farmaceutică, mineritul, lucrările legate de vicierea aerului și a apelor ș.a. În ansamblu, cheltuielile statului în cadrul unor astfel de contracte sînt mult mai modeste decît fondurile alocate industriilor în care statul este beneficiarul direct al produselor. Justificarea contractelor de dezvoltare civile de ambele feluri este însă, într-o măsură sau alta, că „există din ce în ce mai multe sectoare ale tehnologiei moderne în care progrese simțitoare nu sînt posibile decît cu prețul unor lucrări de cercetare și dezvoltare de foarte lungă durată, foarte costisitoare sau foarte riscante și care — cel puțin în anumite țări — depășesc mijloacele de care ar putea dispune o întreprindere lucrînd izolat în condiții de concurență" (pag. 28).

Subliniind diferențele între potențialul de cercetare al diferitelor țări, experții O.C.D.E. se ocupă și de eforturile membrilor europeni ai organizației pentru a limita, cel puțin, proporțiile și efectele relativei lor inferiorități tehnologice față de Statele Unite, în special în ceea ce privește industriile „științifice". Concentrarea necesară a eforturilor și roadele ei sînt ilustrate cu exemplul Olandei, unde activitățile de cercetare și dezvoltare industrială sînt concentrate în cinci mari întreprinderi ale construcției de mașini electrice și ale chimiei, ceea ce permite chiar și unei astfel de țări mici să întreprindă lucrări de cercetare de foarte mare anvergură.

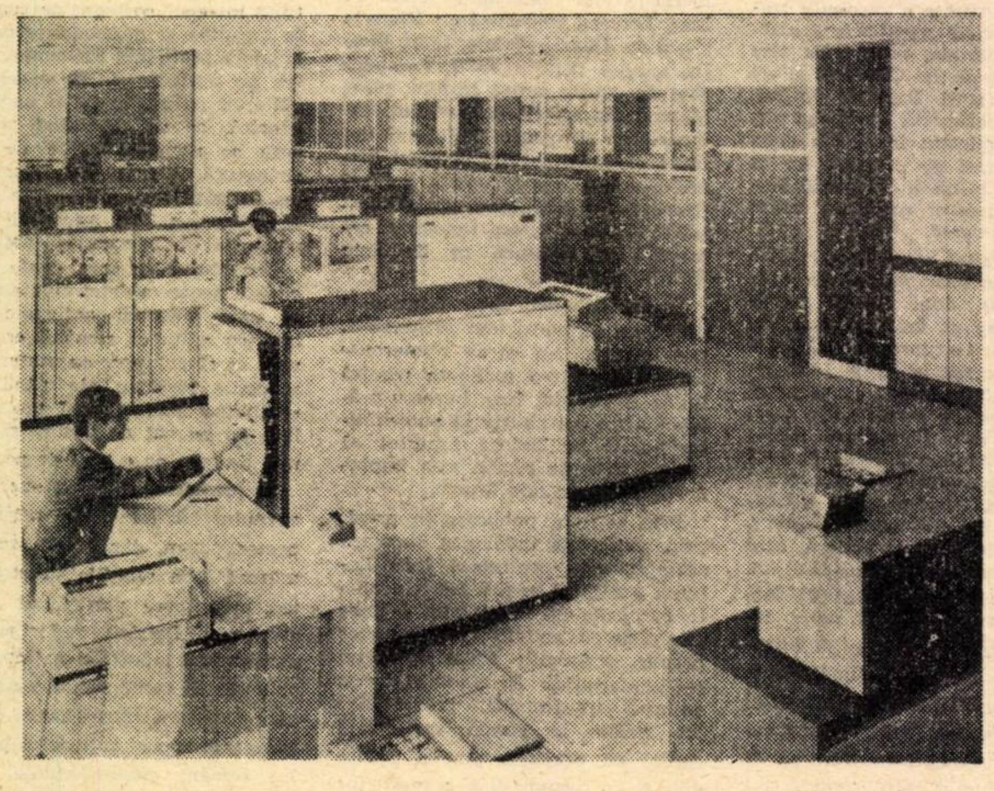

„Științifică" prin excelență este industria care creează aceste moderne calculatoare electronice

Industriile „tradiționale"

Intervenția statului în țările O.C.D.E. pentru stimularea inovării tehnice îmbracă alte forme cînd este vorba de ramuri ca textilele sau construcția, de exemplu, în a căror dezvoltare cercetarea științifică nu a jucat la timpul său decît un rol minor. Inovarea se lovește aici de limite mult mai înguste, de obstacole mai numeroase. Cînd se produc inovații majore în asemenea industrii, ele au loc de regulă fie sub impulsul ramurilor care le furnizează echipament sau materii prime (cazul fibrelor artificiale în industria textilă), fie sub efectul concurenței altor sectoare de activitate. Rezultatele obținute în agricultură, de pildă, sau în metalurgie, dovedesc însă că și ramurile „tradiționale" au mult de cîștigat de pe urma unei asocieri mai strînse cu științele pe care se bazează. În plus, aporturile reciproce între diferite domenii ale tehnicii — cum sînt electronica și mașinile-unelte, sau masele plastice și construcțiile — oferă anumitor ramuri tradiționale perspective deosebit de interesante de progres tehnic.

Experții O.C.D.E. se așteaptă la rezultate pozitive în acest sens mai ales de pe urma activității institutelor de cercetare în cooperare.

Institutele de cercetare în cooperare răspund în general nevoilor unei industrii oarecare — textilele sau siderurgia, de exemplu — sau se consacră punerii la punct sau ameliorării unei tehnici, cum ar fi sudura. Cu privire la volumul de lucru al institutelor de cercetare în cooperare din țările O.C.D.E. nu există statistici de ansamblu. comparabile pe plan internațional. Datele existente pentru 11 țări arată că încasările acestor institute reprezintă între 2% și 10% din totalul fondurilor alocate de întreaga industrie pentru R-D. Contribuția statului variază între 0% și 60%, cea a industriei între 7% și 100%.

Cea mai mare parte a programelor de cercetare în cooperare este consacrată aplicațiilor industriale, pentru care se alocă, de exemplu, 51% din cheltuielile totale ale institutelor în Anglia. Scopul esențial al cercetărilor este mărirea productivității procedeelor utilizate și îmbunătățirea calității produselor. Acelorași scopuri le servesc laboratoarele mobile, care permit deplasarea cercetătorilor la întreprinderile afiliate.

Afară de programele de cercetare în cooperare, aproape toate institutele de acest fel pun la dispoziție întreprinderilor afiliate materiale documentare privind problemele de gestiune, rezumate ale unor cărți și articole din străinătate, buletine de informații tehnice.

Se pare că, avînd nevoie de un personal de înaltă calificare, de o bună administrare și organizare, deci de fonduri corespunzătoare, institutele de cercetare în cooperare sînt utile mai ales pentru ramurile în care numărul întreprinderilor mari și mijlocii e destul de ridicat. Pe de altă parte, „contrar unei opinii răspîndite, se pare că institutele de cercetare în cooperare nu sînt totdeauna de o prea mare eficacitate pentru micile întreprinderi" (pag. 49). O anchetă recent efectuată în industria engleză a arătat că proporția afilierilor este de 1/3 printre întreprinderile mici (sub 300 de salariați), de ceva mai mult de 2/3 printre întreprinderile mijlocii (300—2000 salariați) și de peste 90% printre întreprinderile mari (peste 2000 de salariați). În ansamblu, experții O.C.D.E. apreciază ca un fapt incontestabil că institutele de cercetare în cooperare au contribuit la inovarea tehnică într-un mare număr de sectoare. Contribuția lor s-a referit în parte la aplicații precise ale științei și tehnicii, dar cel puțin în aceeași măsură la înțelegerea de către întreprinderile afiliate a posibilităților comerciale deschise de descoperirile științifice și tehnice, determinîndu-le să folosească din ce în ce mai mulți savanți și ingineri.

V. CRISTEA

1) O.C.D.E., Les gouvernements et l'innovation technique: Paris, 1966, 64 pag.

CURIER

■ În ziua de 1 februarie a.c. a avut loc la **Centrul de calcul economic şi cibernetică economică,** şedinţa **Comisiei de studii şi cercetări de sociologie economică,** în care s-au dezbătut referatele : „Sociologia economică : obiect, valoare, perspective" – autor conf. dr. L. Grünberg ; „Consideraţii privind obiectul sociologiei economice" – autor L. Curta şi „Elemente metodologice pentru elaborarea unui model matematic al sistematizării satelor" – autor ing. V. Ioanid.

La lucrările şedinţei, conduse de preşedintele Comisiei, Marinache Vasilescu, au participat membrii permanenţi ai Comisiei, precum şi cercetători de la **Centrul de cercetări sociologice, Institutul de filozofie, Centrul de documentare** al Academiei, **Institutul de construcţii.**

■ H. Miller, consilier special al directorului Biroului recensămintelor din Ministerul Comerţului al S.U.A., a făcut sinteza experienţei sale de 17 ani în serviciul administraţiei americane în cartea sa **Rich man, poor man** (Om bogat, om sărac), apărută în Editura **New American Library** (New York 1965, 256 pag). Cartea reprezintă o analiză a structurii veniturilor populaţiei din S.U.A. Un capitol special este închinat aşa-numitei „revoluţii a veniturilor". Autorul subliniază că „în cursul ultimilor 20 de ani nu s-au produs **nici un fel de modificări mai substanţiale în repartiţia veniturilor"** (s. n.). Lucrarea prezintă nu numai date asupra veniturilor diferitelor categorii ale populaţiei, ci şi o prognoză asupra evoluţiei veniturilor şi a structurii forţei de muncă pe profesiuni pînă în 1980.

■ Pornind de la distincţia formulată de Engels între metoda istorică şi cea logică – prima urmăreşte dezvoltarea reală a mişcării sociale cu toate salturile şi zigzagurile sale, pe cînd cea de-a doua nu este altceva decît modul istoric despuiat de forma istorică şi de accidentele stînjenitoare – Andrei Roth încearcă în articolul **Sociologia şi istoria** (LUPTA DE CLASĂ nr. 1/1967) o distincţie între **materialismul istoric** şi **ştiinţa istorică** marxistă. Autorul consideră necesară folosirea ambelor metode, atît în cercetarea istorică, cît şi în cea desfăşurată la nivelul materialismului istoric, deosebirea dintre cele două ştiinţe constînd, din acest punct de vedere, nu în exclusivitatea folosirii uneia sau alteia, ci doar în **preponderenţa** metodei logice în cazul materialismului istoric şi a metodei istorice în cazul ştiinţei istorice.

■ Într-un număr special al revistei RATIONELLE FERTIGUNG (R.F.G.) (decembrie 1966) se analizează problema lucrărilor de organizare, planificare şi pregătire a producţiei. Efectuarea celui mai mare volum al acestor lucrări trebuie să revină unor cadre cu pregătire medie – este concluzia unei anchete a redacţiei – dar tocmai aici se constată un deficit, atît numeric, cît şi de pregătire profesională. Una din soluţiile cele mai eficiente ale problemei – în etapa actuală – este considerată introducerea, pe scară largă, a nomogramelor. Herman Weiler militează pentru introducerea unor nomograme „cît mai complexe în elaborare, cît mai simple în aplicare", pornind de la ideea că elaborarea aparţine unor cadre cu pregătire superioară şi cu mare experienţă, iar aplicarea cadrelor cu pregătire medie.

■ **A.** Eriomin examinează într-un articol publicat în revista KOMMUNIST (nr. 18/1966) **clasificarea ştiinţelor economice concrete,** împărţindu-le în două grupe mari. In prima grupă – **economiile funcţionale** – autorul încadrează planificarea economiei naţionale, statistica economică, finanţele, economia muncii, dreptul economic, geografia economică, demografia, evidenţa contabilă şi analiza activităţii economice a întreprinderii. Tot aici autorul include ştiinţa conducerii economiei. Economiile funcţionale s-ar ocupa de concretizarea legilor economiei politice, de cercetarea legităţilor specifice ale activităţii omeneşti în sectoarele respective. A doua grupă – a **economiilor de ramură** – cuprinde economia industrială, agricolă, a transporturilor, a construcţiilor, a comerţului, a aprovizionării tehnico-materiale, a telecomunicaţiilor, a sferei de deservire (gospodăria locală).

■ În activitatea practică a multor întreprinderi industriale apar foarte frecvent probleme care privesc acordarea priorităţii, respectiv amînarea efectuării anumitor comenzi de producţie. Pentru evitarea rezolvării lor empirice, prof. dr. Ludwig Tschirf de la Institutul politehnic din Viena propune în revista elveţiană INDUSTRIELLE ORGANISATION nr. 12/1966 introducerea unui sistem de **indicatori de prioritate.** Elaborarea lor se face în funcţie de : respectarea termenelor de livrare contractate (t) ; posibilităţile şi costurile – calculate în baza metodei drumului hamiltonian minim (drumul de valoare minimă care parcurge toate nodurile unui graf) – necesare trecerii de la fabricaţia unui produs la altul (h) ; valoarea unei comenzi (v) ; valoarea specifică a penalizărilor pentru întîrzierea cu o zi a livrării comenzii contractate (p) ; costul materialelor consumate şi valoarea producţiei neterminate (c) ; durata ciclului tehnologic pentru un produs al comenzii în cauză ce urmează să fie amînată sau să i se acorde prioritate (d) etc. În baza acestor indicatori tehnico-economici, din care unii se însumează, alţii apar în calitate de coeficienţi, iar cei cu ponderea cea mai mare sînt introduşi ca exponenţi – cum ar fi, de exemplu, cel marcat cu litera h –, se stabileşte prioritatea care aparţine comenzii ce realizează indicatorul de cea mai mică valoare.

MERCUR PRINTRE MUZE

OBSESIE PUBLICITARĂ (II)

DE-A lungul a citorva numere, am avut prilejul să ne ocupăm de unele caracteristici ale publicităţii practicate în zilele noastre în principalele ţări occidentale. În lumina constatărilor la care ne-am referit, nu este lipsit de interes să examinăm citeva date cu privire la felul cum sint utilizate reclamele, in ţara cu cea mai mare densitate publicitară (S.U.A.) prin intermediul celui mai eficace instrument publicitar — televiziunea.

Într-un studiu pe această temă al lui Robert Lorris, se aminteşte că în momentul de faţă în S.U.A. funcţionează 600 reţele de televiziune (dintre care nouă numai pe teritoriul oraşului New York) şi că 98,8% dintre familiile americane posedă cite un televizor (în timp ce numai 80% au telefon). În aceste condiţii, este uşor de înţeles de ce intreprinderile industriale şi comerciale acordă o atit de mare atenţie reclamelor televizate. După ultimele date, diferitele firme americane cheltuiesc anual suma fabuloasă de 2 miliarde şi jumătate de dolari pentru publicitatea la televiziune.

Statisticile stabilesc că un american mijlociu priveşte televizorul în medie şase ore pe zi. Dintre aceste şase ore, cel puţin 60 minute sint consacrate reclamelor. Dacă ţinem seama de faptul că un anunţ publicitar durează în medie 45 secunde, o socoteală simplă ne va arăta că telespectatorul obişnuit recepţionează 630 de anunţuri pe săptămînă şi peste 32 000 pe an, dedicind acestor anunţuri 265 ore.

Costul mediu al unui **minut** *de publicitate la televiziune, la orele de virf, este de 50 000 dolari, echivalentul a 10 Cadillac-uri sau a salariului pe* **10 ani** *al unui slujbaş obişnuit.*

Desigur, nu toate întreprinderile alocă o aceeaşi cotă din bugetul lor reclamelor. Am arătat şi altădată (căutînd să explicăm şi motivele) că, proporţional, sumele mai mari sînt cheltuite de firmele care produc detergenţi ; cele mai puţine fonduri sînt alocate de întreprinderile horticole şi florării. O analiză a reacţiilor telespectatorilor a demonstrat că reclamele pentru flori sînt aproape complet lipsite de eficacitate. Pînă acum n-a putut fi găsită o explicaţie plauzibilă a acestui fenomen şi unii mai speră că extinderea televiziunii în culori va modifica situaţia.

Administrarea unui buget atît de important şi a unui „spaţiu" de emisie atît de larg, ridică nu numai complexe probleme economice şi organizatorice, ci şi necesitatea unor studii sistematice asupra comportării opiniei publice.

Astfel s-a acordat şi se acordă o mare atenţie problemei „inserării" reclamelor, adică găsirii condiţiilor celor mai potrivite în care o reclamă să se facă remarcată şi să trezească interesul telespectatorilor. Unele concluzii sint de-a dreptul neaşteptate : dacă se poate înţelege de ce e bine ca reclamele pentru produse farmaceutice să fie transmise în timpul emisiunilor de informaţii şi mai ales după buletinele meteorologice, e mai greu de priceput de ce e contraindicată inserarea în cadrul aceloraşi emisiuni de ştiri a publicităţii pentru companiile de navigaţie aeriană (explicaţia ar fi că de noţiunea de ştiri este legată şi amintirea catastrofelor aeriene !). S-a stabilit, de asemenea, că unele anunţuri e bine să fie plasate în cadrul unor emisiuni plictisitoare, de care se detaşează prin contrast, în timp ce altele suferă de pe urma plictiselii emanate de „emisiuneamatrice". În timpul transmiterii unui film poliţist, anunţurile publicitare trebuie transmise mai rar la început şi din ce în ce mai des cu cit se apropie deznodămîntul, întreruperile constituind în acest caz o formă sui-generis de „suspense". Desigur, se caută ca sistemul de mai sus să fie folosit cu chibzuinţă, căci altfel spectatorii, împiedicaţi să urmărească cum trebuie o acţiune palpitantă, îşi revarsă furia asupra reclamelor care-i deranjează.

Mediul cel mai potrivit pentru plasarea reclamelor pare a fi cel creat de emisiunile de sport şi cele de varietăţi. O reclamă introdusă în timpul unei „faze moarte" sau între două cîntece este cea mai bine asimilată. Aşa se explică de ce puternica societate americană de radioteleviziune, C.B.S., a plătit recent suma (uriaşă) de 43 milioane dolari Ligii naţionale de fotbal, în schimbul dreptului de a televiza timp de doi ani principalele meciuri. Fără îndoială, C.B.S. se aşteaptă să încaseze de pe urma reclamelor transmise de-a lungul acestor intîlniri o sumă mult mai mare ; de altfel şi tariful de publicitate pentru aceste cazuri a fost fixat la 70 000 dolari minutul.

Pînă la ora de faţă, metoda cea mai eficace în materie de publicitate televizată este considerată în S.U.A. repetarea, repetarea insistentă, obsesivă, pînă la saturaţie. Psihologii au ajuns la concluzia că această repetare creează pe nesimţite un fel de familiaritate între produs şi eventualul cumpărător ; după părerea unora, telespectatorul trece succesiv prin patru stadii afective : 1) interes, 2) plictiseală, 3) furie şi 4) curiozitate amuzată. Ca o ţigară sau ca un drog, sloganul auzit de sute de ori devine un fel de necesitate pentru ascultătorul astfel condiţionat. Cînd va avea nevoie de produsul respectiv, numele de atîtea ori imprimat pe conştiinţă îi va reveni parcă de la sine pe buze.

Nu mai este vorba aici de o hotărîre deliberată, conştientă. După cum se vede, cînd în joc sînt miliarde de dolari, scrupulele nu prea au ce căuta.

H. DONA

Un studiu monografic unitar despre

GEORGE BARIŢIU

PERSONALITATE de seamă în gîndirea românească progresistă din Transilvania în secolul al XIX-lea, George Bariţiu a constituit subiectul unei ample lucrări apărută recent în Editura Ştiinţifică sub semnătura lui Vasile Netea. Enciclopedist de prestigiu, ziarist talentat şi pedagog neobosit, întemeietor de reviste şi ziare, organizator şi conducător de instituţii economice şi culturale, George Bariţiu s-a impus în gîndirea românească timp de aproape şase decenii. El ne-a lăsat o operă vastă — peste 6 000 de articole, comunicări şi studii — în cuprinsul căreia sînt cercetate problemele principale ale economiei Transilvaniei de-a lungul secolului trecut. Opera sa **Părţi alese din istoria Transilvaniei** (3 vol.) rămîne una dintre cele mai importante lucrări româneşti asupra Transilvaniei.

În antologii, studii şi articole, numeroşi cercetători s-au preocupat să scoată la iveală adevărata valoare a ideilor lui George Bariţiu în domeniul social-economic, istoric, politic şi cultural. Un studiu monografic istoric unitar, în care să se abordeze principalele laturi ale activităţii acestei personalităţi complexe transilvănene, în care să fie prezentate ideile originale pe care le-a avut cu privire la dezvoltarea vieţii economice, culturale şi politice din Transilvania, este oferit de-abia acum.

Pe baza unui material documentar amplu şi uneori inedit, într-o formă atrăgătoare, autorul lucrării reuşeşte să ne prezinte ideile pentru care a militat George Bariţiu, ca o parte integrantă a gîndirii româneşti din secolul al XIX-lea.

Cercetînd cu atenţie articolele scrise în presa vremii, studiind poziţia pe care acesta a avut-o faţă de problemele vitale ale poporului român, studiul ne dezvăluie în toată plinătatea sa pe intelectualul transilvănean, savant progresist, demn urmaş al marii **Şcoli Ardelene.**

Sub aspectul activităţii sale revoluţionare, politice şi publicistice, studiul reuşeşte să ni-l prezinte pe George Bariţiu în toată complexitatea sa. Economiştii ar fi dorit, însă, ca gîndirea economică să fi avut o pondere mai însemnată în cadrul lucrării. Spunem aceasta întrucît însuşi autorul lucrării arată că George Bariţiu se considera în primul rînd ziarist economic, social şi politic şi numai în al doilea rînd scriitor sau ideolog literar, ziaristica militantă fiind adevărata sa vocaţie. (p. 141). Sperăm că această dorinţă va fi împlinită în lucrarea **Texte din literatura economică din Transilvania,** elaborată în cadrul Institutului de cercetări economice al Academiei, la care V. Netea este colaborator.

Partizan al progresului social, George Bariţiu s-a ridicat împotriva relaţiilor feudale şi a demascat cu vehemenţă conţinutul exploatator al instituţiilor corespunzătoare acestora.

În numeroase articole publicate în ziarele pe care le-a condus, George Bariţiu nu s-a mulţumit numai să dezvăluie dubla exploatare a românilor din Transilvania, ci, situîndu-se pe poziţiile democraţilor burghezi, a indicat şi soluţii pentru îmbunătăţirea situaţiei lor, militînd pentru înfăptuirea acestora. Astfel, el a susţinut desfiinţarea iobăgiei fără despăgubire, iar după 1848, a luptat pentru înlăturarea rămăşiţelor ei. Ca şi alţi gînditori progresişti ai epocii, el a condamnat modul înapoiat de cultivare a pămîntului şi a susţinut necesitatea trecerii la practicarea unei agriculturi diversificate, moderne. Pentru a se ajunge la prosperitate economică generală, George Bariţiu susţinea pe lîngă dezvoltarea meseriilor, şi industria de fabrică care „ajută pe societatea cea mare, pe milioane, cărora le dă producte mai bune, mai ieftine şi mai multe ; ajută pe economii producători de materii crude, căci lucrează în cîtime mult mai însemnată". Prin „neauzitul spor al maşinilor" — spunea el — o fabrică „este în stare a lucra într-o zi cît ar lucra un ţeh sau o corporaţiune de-ale noastre, într-o săptămînă".

George Bariţiu s-a ocupat de problemele comerţului, de credit şi de căile de comunicaţii, căutînd prin scrierile sale să găsească soluţii practice care să ducă la dezvoltarea economiei şi implicit la ridicarea nivelului de trai al poporului român.

Prezentăm lucrarea **George Bariţiu — Viaţa şi activitatea sa** cititorilor revistei „Viaţa economică" cu convingerea că ea reprezintă în literatura economică de specialitate o contribuţie valoroasă la cunoaşterea vieţii şi luptei pentru libertate şi progres a poporului român şi a gîndirii româneşti progresiste din Transilvania.

Constanţa BOGDAN
cercetător ştiinţific principal la I.C.E. al Academiei

PRODUCE:

- metale neferoase
- pigmenți metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol.

produce și livrează fără repartiție mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică etc.

- mese, dulapuri și nișe de laborator
- rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc.
- dulapuri metalice
- mobilier pentru birouri și vestiare

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă întreprinderii

Pentru ambalat mobilă, medicamente, lacuri și vopsele, faianță, geamuri, sticlărie, porțelanuri, articole sanitare și numeroase alte bunuri de larg consum, folosiți TALAȘUL INDUSTRIAL.

Pentru procurare adresați-vă la M.E.F.—D.G.A.D. — Serviciul plan-organizare, Bd. Magheru 31, raionul 30 Decembrie, București.

- Sodă calcinată ușoară 99% Na_2CO_3.
- Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3.
- Sodă caustică 98% NaOH.
- Bicarbonat de sodiu industrial.
- Bicarbonat de sodiu alimentar.
- Bicarbonat de sodiu farmaceutic.
- Silicat de sodiu solid 1/2 și 1/3.
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Be și 58/60° Be.
- Silicat de sodiu lichid tip C, D și E.
- Clorură de calciu tehnică hidratată.
- Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare.
- Ionosil.
- Sodil.
- Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic.
- Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

Vreți să terminați treburile gospodărești în timp... record? Folosiți aspiratorul RECORD.
Absoarbe praful din covoare, tapiserii, haine, cărți.
Consum de numai 0,15 lei pe oră.
Preț de vînzare 890 lei.
UTIL — PRACTIC — ECONOMIC.
Întreprinderea industrială de stat ELECTROMOTOR—TIMIȘOARA, bd. Republicii nr. 21, telefon 1.38.56—58.

Nu numai pentru copii, ci și pentru adulți se recomandă consum zilnic de LAPTE ȘI PRODUSE LACTATE.

Conținînd proteine — grăsimi, zaharuri, vitamine și substanțe minerale în proporții potrivit nevoilor organismului, — LAPTELE și derivatele acestuia nu pot lipsi dintr-o alimentație rațională.

Sortimentele preferate le găsiți la MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM, aprovizionate zilnic cu lapte și produse lactate.

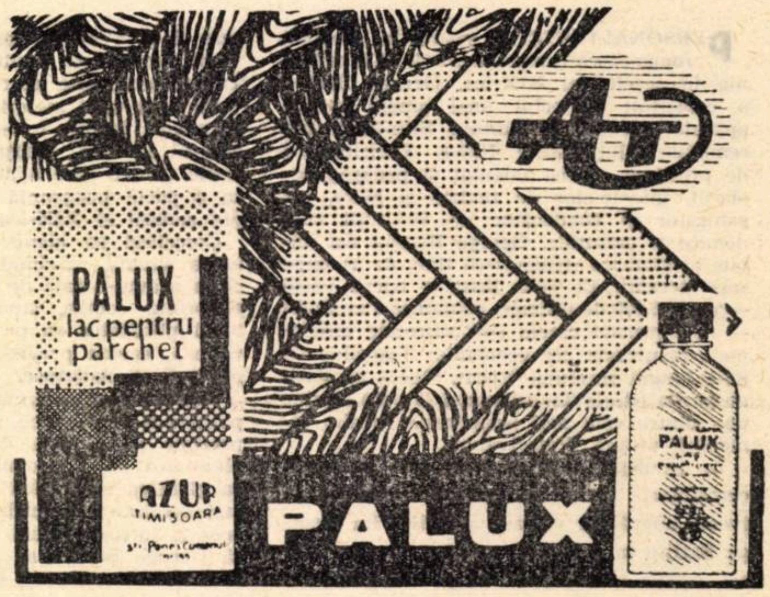

Cu „PALUX" se întreține parchetul fără ceruire. Lăcuirea parchetului cu „Palux" asigură un luciu ireproșabil timp de cîțiva ani.
Produs realizat de Întreprinderea „AZUR"-TIMIȘOARA

CONSULTAȚIE

METODE DE ANALIZĂ ȘI PROGNOZĂ CONJUNCTURALĂ

ÎN lumina sarcinilor sporite care se ridică în fața comerțului nostru exterior în etapa actuală, se accentuează necesitatea cunoașterii piețelor externe, ceea ce implică adoptarea anumitor tehnici și metode de cercetare corespunzătoare.

Munca de cercetare și analiză de ansamblu a piețelor externe, și în primul rînd a piețelor capitaliste, se face cu ajutorul conjuncturii. Cercetarea conjuncturală are ca obiect realitățile existente pe piețele externe — pe țări, mărfuri și probleme. Ca instrument de cunoaștere a fenomenelor de ansamblu în interdependența lor, cercetarea conjuncturală este legată, în primul rînd, de urmărirea stării generale a economiei capitaliste și a întregii piețe mondiale într-o anumită perioadă, în anumite țări sau regiuni, știindu-se că economia capitalistă se caracterizează printr-un proces ciclic și fluctuant al reproducției lărgite, precum și printr-o serie de alte fenomene supuse fluctuațiilor. Astfel, avînd la bază teoria marxist-leninistă a reproducției, cercetarea conjuncturală este chemată să studieze totalitatea proceselor concrete ale economiei capitaliste, într-un moment dat sau într-o perioadă anume, procese care reflectă legile interne ale dezvoltării acestei economii, precum și tendințele sale de viitor. Aceste tendințe trebuie analizate, atît pe termen scurt, cît și în perspectivă, folosindu-se anumite metode corespunzătoare. În cele ce urmează se prezintă unele metode de analiză și prognoză pe termen scurt, ca instrumente științifice ale cunoașterii conjuncturii.

Analiza cererii și a ofertei

PRIN confruntarea și combinarea lor pe piață, cererea și oferta acționează ca factori de formare a prețului, făcîndu-l să oscileze în jurul valorii internaționale. Pentru elaborarea prognozelor legate de evoluția viitoare a prețului, ca obiect de sinteză al cercetării conjuncturale, se cere cunoașterea factorilor care acționează în cadrul celor două funcții determinante — a cererii și a ofertei —, dar îndeosebi a modului lor de confruntare pe piață.

Reprezentarea grafică de mai jos ne arată interdependența simplificată a cererii și ofertei și mecanismul de formare a prețului, adică a prețului care poate să dureze și la care cantitățile oferite și cerute sînt egale.

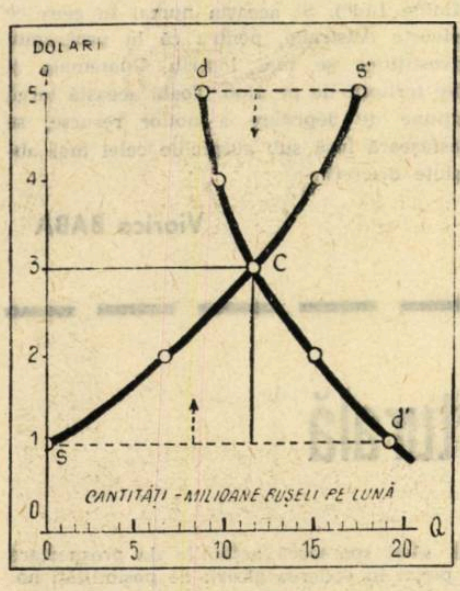

Presupunind existența unor condiții de concurență neinfluențate de factorii limitativi, graficul cuprinde **curba cererii** (d-d'), formată din o înlănțuire de cantități diferite cerute la prețuri diferite, și **curba ofertei** (s-s') compusă dintr-un șir de cantități diferite oferite la prețuri diferite. Astfel, de exemplu, în decursul unei luni la prețul de 5 dolari (grîu/bușeli), cumpărătorii nu sînt în măsură să cumpere decît 9 milioane de bușeli; în schimb la 1 dolar ei sînt în măsură să achiziționeze 20 milioane de bușeli. Trecînd la curba ofertei, se observă că la 1 dolar nu este nimeni în măsură să apară cu oferte pe piață (cantitatea oferită este 0); în schimb la 5 dolari se oferă o cantitate de 18 milioane de bușeli. Prin apropierea treptată a baremului ofertei de baremul cererii, adică prin realizarea a o serie de combinațiuni intermediare, de „tatonare", se va ajunge la realizarea prețului din punctul C unde se intersectează cele două curbe și la care cantitățile oferite și vîndute devin egale.

După cum reiese din reprezentarea grafică, excedentul ofertei asupra cererii (linia punctată d-s') tinde să reducă mult prețurile (săgeata orientată în jos), în timp ce excedentul cererii asupra ofertei (linia punctată s-d') tinde spre majorarea prețului (în sensul săgeții orientate în sus). Sub această presiune dublă și sub influența factorilor care determină cererea și oferta, inclusiv a gradului de elasticitate față de preț, se ajunge la realizarea prețului cu caracter mai „durabil" aflat în punctul C.

Cercetarea și analiza factorilor economici și neeconomici — cuantificabili și necuantificabili — care acționează asupra cererii și ofertei necesită folosirea unei serii de metode, diferențiate în funcție de perioada la care se referă analiza și prognoza: pe termen lung și pe termen scurt. Metodele cele mai curent folosite în analiza și prognoza pe termen scurt sînt: metoda ponderării indicatorilor, elasticitatea cererii și metoda balanțelor.

Ponderarea indicatorilor

METODA ponderării indicatorilor se folosește, atît la analiza conjuncturală pe orizontală (pe țări sau pe ansamblul lor), cît și pe verticală (pe piețe de mărfuri).

În cazul analizei pe țări, această metodă pornește de la faptul că prin trecerea de la o fază la alta a producției capitaliste, se schimbă aspectul general al situației economice, influențînd toți factorii principali (producție, consum, comenzi, stocuri, investiții, credite, comerț, prețuri etc.), precum și alți factori cu un grad și o sferă de acțiune mai limitate, cum sînt oscilațiile sezoniere, gradul de monopolizare, factorii politici, militari, sociali etc. În afară de aceasta, trebuie ținut cont de faptul că nu toți indicatorii care caracterizează situația economică la un moment dat evoluează simultan în aceeași direcție, unii schimbîndu-și evoluția mai înainte, alții concomitent, iar alții mai tîrziu decît schimbarea situației economice generale.

Ca urmare, **acești indicatori se împart în trei grupe și anume: avansați, concomitenți și întîrziați.**

Din grupa indicatorilor înaintați fac parte: durata medie a săptămînii de lucru în industria prelucrătoare, ritmul angajărilor, comenzi noi primite în industria bunurilor de uz îndelungat, modificarea numărului de firme în funcțiune, pasivul falimentelor, indicele de bursă al acțiunilor ordinare etc. Printre indicatorii concomitenți, menționăm nivelul șomajului (în sens invers), indicele producției industriale, produsul național, debitele bancare, veniturile particulare, indicii prețurilor de gros etc. Din grupa indicatorilor întîrziați fac parte: cheltuielile pentru echipament, salariile pe unitatea de produs, stocurile la fabricanți, datoriile rezultate din cumpărările în rate ale consumatorilor etc.

De asemenea, în cadrul fiecărei grupe există un decalaj în schimbarea evoluției indicatorilor respectivi. Pe baza evoluției indicatorilor se stabilește un tabel matricial în care se redau creșterile sau scăderile într-o perioadă față de perioada precedentă. După aceea se calculează **indicele de difuziune** separat pe cele trei grupe și pe fiecare perioadă analizată în parte. Acest indice reprezintă de fapt ponderea cazurilor pozitive din grupa respectivă.

De exemplu, dacă într-o perioadă dată avem în cadrul primei grupe — formată din 12 indicatori — 5 cazuri pozitive, unul neschimbat și 6 negative, rezultă 5,5 cazuri pozitive (întrucît cazul neschimbat se ia 0,5 pozitiv și 0,5 negativ): indicele de difuziune va fi 46%

Analizînd mărimea indicilor de difuziune pe cele trei grupe în parte și tendința acestor indici, se poate aprecia în ce fază a ciclului se află economia țării respective și timpul cînd se va trece de la o fază la alta.

Această metodă prezintă însă unele neajunsuri în sensul că nu ține seama de gradul de intensitate cu care acționează fiecare indicator. Cu toate acestea, indicele de difuziune ne dă posibilitatea să avem o privire de ansamblu asupra economiei respective.

Folosirea metodei ponderării indicatorilor în analiza conjuncturală pe piețe de mărfuri se prezintă sub un alt aspect. Este cunoscut că orice piață de mărfuri evoluează în cadrul unei tendințe de lungă durată, care este bine stabilită, în funcție de raportul dintre cerere și ofertă (respectiv producție și consum). În anumite perioade scurte pot apare abateri de la această tendință generală, care sînt determinate de acțiunea unor factori sezonieri, de trecerea de la o fază la alta a ciclului economiei capitaliste, sau de factori întîmplători, care sînt atît economici, cît și politici, sociali etc. Toți acești factori care acționează la un moment dat asupra unei piețe de mărfuri sînt împărțiți, în funcție de influența pe care o au asupra raportului dintre cerere și ofertă, în două grupe și anume **factori de susținere** și **factori de slăbire** a pieței. Apreciind după aceea atît timpul, cît și gradul de intensitate cu care acționează acești factori într-un sens sau altul, se poate aprecia tendința evoluției pieței respective pe termen scurt.

Prin prognozele care se fac pe baza folosirii acestei metode, se determină condițiile în care se va desfășura activitatea de import-export și se creează condițiile de adaptare în perspectivă a posibilităților și nevoilor interne ale economiei noastre la cerințele pieței externe aflate în continuă transformare.

Elasticitatea cererii

ÎN cadrul analizei conjuncturale, cererea ocupă un loc primordial, întrucît cunoașterea ei duce la identificarea proporțiilor nevoilor concrete care emană de la cumpărători (consumatori individuali, întreprinderi etc.), fie pentru mărfuri de consum, fie pentru bunuri de investiții. Culegîndu-se și prelucrîndu-se impulsurile multilaterale care pornesc din direcția pieței (cererea luată în accepțiunea sa cea mai largă), marfa și comercializarea ei sînt susceptibile de a fi adaptate condițiilor și nevoilor cererii pe piața internațională.

În scopul cunoașterii acestor condiții și nevoi, se impune analiza factorilor care determină cererea. Încercînd să fixăm aspectele funcționale ale cererii, aceasta poate fi definită ca o **listă de cantități pe care cumpărătorii sînt în măsură să le achiziționeze la prețuri și în proporții diferite.** Cunoscînd că factorii determinanți ai cererii sînt în continuă mișcare, variațiile respective trebuie analizate îndeosebi sub unghiul sensibilității cererii față de aceste variații, adică al elasticității față de ele.

Schimbările cererii, în funcție de factorii care o determină, pot fi mai mari sau mai mici, proporționale sau neproporționale, după gradul de interdependență și influență a factorilor, sau după natura mărfii respective. Prin stabilirea unor corelații între variațiile factorilor determinanți ai cererii (factori rezultativi), pot fi elaborate prognoze cu privire la ordinul de mărime al cererii viitoare.

Pentru elaborarea **prognozelor** privind evoluția cererii pe termen scurt, se recurge în mod frecvent la calcularea și aplicarea **elasticității cererii în funcție de preț.** Exprimată printr-un coeficient, elasticitatea este definită ca o modificare relativă a cantității cumpărate în raport cu modificarea relativă a prețului. Acest coeficient se calculează cu ajutorul următoarei formule matematice:

$$E\ (\text{elasticitatea în funcție de preț}) = \frac{\dfrac{\Delta y\ (\text{modificarea absolută a cererii})}{y\ (\text{nivelul inițial al cererii})}}{\dfrac{\Delta x\ (\text{modificarea absolută a prețului})}{x\ (\text{nivelul inițial al prețului})}}$$

Cu ajutorul coeficientului obținut, se anticipează efectele pe care le provoacă o reducere (sau creștere) a prețului, în sensul că: $\frac{\Delta y}{y} = E \cdot \frac{\Delta x}{x}$, ceea ce arată că modificarea cererii $\left(\frac{\Delta y}{y}\right)$ este egală cu coeficientul de elasticitate (E) înmulțit cu modificarea prețurilor.

Este evident că y reprezintă cantitatea cerută (vîndută-cumpărată), cunoscînd că în mod curent și în condițiile în care ceilalți factori rămîn neschimbați, cererea crește (sau descrește) cînd prețul scade (sau crește). Astfel, elasticitatea măsoară efectele modificării prețului asupra cantității vîndute. Coeficientul de corelație care ne dă gradul de elasticitate (E) poate să varieze între 0 (elasticitate nulă) și de la +1 la —1. Cînd elasticitatea este mai mică decît 1, se spune că sensibilitatea produsului față de preț este redusă (mărfuri neelastice, de exemplu: alimente, produse de strictă necesitate, produse care se consumă în cantități mici, articole de lux); cînd este mai mare decît 1, se vorbește de elasticitate mare (mărfuri industriale, alimente cu grad superior de prelucrare): cînd este egală cu 1, se are în vedere o elasticitate proporțională (anumite articole de îmbrăcăminte, anumite utilaje de uz casnic).

Pe lingă elasticitatea cererii față de variațiile prețurilor, trebuie amintită și elasticitatea în funcție de variațiile veniturilor. Pornind de la premisa că o majorare a veniturilor are efecte similare cu cele ale scăderii prețurilor, modul de calcul este identic, cu deosebirea că variațiile provocate au loc în sens invers. Trebuie totuși menționat că elasticitatea cererii calculată în funcție de venit este mai curînd o metodă de întocmire a prognozelor pe termen lung, date fiind modificările mai lente ale veniturilor în general.

Cu atît mai importantă este calcularea elasticității cererii pentru un produs în funcție de variația prețului la alt produs. În condițiile existenței unor posibilități și tendințe de substituire între două sau mai multe mărfuri, o scădere (sau o creștere) a cererii pentru un produs se asociază cu creșterea (sau scăderea) cererii pentru un alt produs. Astfel se ajunge la calcularea **elasticității încrucișate sau transversale** prin intermediul următoarei formule:

$$E_{ij} = \frac{\dfrac{\Delta yi\ (\text{modificarea absolută a cererii pentru marfa i})}{yi\ (\text{nivelul inițial al cererii pentru marfa i})}}{\dfrac{\Delta xj\ (\text{modificarea absolută a prețului la marfa j})}{xj\ (\text{nivelul inițial al prețului la marfa j})}}$$

Această formulă răspunde la întrebarea: care este elasticitatea cererii pentru produsul „i" față de variația prețului la produsul „j"? Răspunsul îl constituie coeficientul elasticității cererii înlocuibile care exteriorizează creșterea sau scăderea procentuală a cererii pentru marfa „j" dacă prețul mărfii înlocuibile crește sau scade cu o unitate.

În cazul cînd prețurile produsului „j" și cantitățile produsului „i" cresc sau scad concomitent, coeficientul este pozitiv (+), ceea ce înseamnă că ele sînt mărfuri concurente (substituibile între ele). Cînd prețurile produsului „j" cresc și cererea pentru produsul „i" scade (sau invers), înseamnă că cele două mărfuri sînt complimentare, întregindu-se una pe alta în cadrul cererii.

În ambele cazuri, cu cît valoarea absolută a elasticității este mai mare, adică cu cît această valoare este mai departe de 0, cu atît mai strînsă este interdependența produselor analizate. În schimb, în cazul unui coeficient de elasticitate încrucișată egal cu 0, se deduce că mărfurile respective sînt „independente", neavînd nici o legătură între ele.

În ceea ce privește elasticitatea încrucișată, ea dă, de asemenea, posibilitatea întocmirii de prognoze pe termen scurt (și în unele cazuri chiar pe termen lung), prin interpretarea variațiilor de prețuri și ale cererii în interdependența lor.

Metoda balanței

METODEI balanței îi revine un rol important în stabilirea și fixarea a ceea ce este determinant în fenomenul economic studiat, definind interdependența factorilor analizați, gradul lor de influență și tendința evoluției fenomenului respectiv.

Această metodă își găsește o amplă aplicare în comerțul exterior ca instrument eficace în prospectarea verticală — pe mărfuri — a piețelor externe, în scopul caracterizării și determinării evoluției conjuncturii unei mărfi, a tendințelor și perspectivelor concrete, imediate sau pe termen lung, în vederea folosirii sau creării celor mai avantajoase condiții pentru derularea operațiunilor de export și import.

La prospectarea verticală a pieței externe, ca metodologie generală, balanța se întocmește — din punct de vedere tehnic — sub forma unui tabel cuprinzînd două capitole: resurse — indicînd izvoarele de formare a disponibilităților mărfii din sectorul analizat — și repartizarea acestora în principalele sectoare sau ramuri unde aceste resurse își găsesc utilizare. Elementele componente ale fiecărui capitol, sub aspectul conținutului și al cantității, sînt în funcție directă de specificul mărfurilor analizate, respectiv agricole (grîu, porumb), mărfuri industriale produse exclusiv sau în marea majoritate cu materii prime de origine agricolă (zahăr, de pildă), net industriale (metale) și combinate (articole din lînă sau bumbac). Acest aspect determină și sfera de aplicabilitate a metodei balanței. Astfel, aceasta poate fi folosită cu rezultate bune la mărfurile a căror producție nu este supusă unor fluctuații frecvente în cursul perioadei analizate, iar dinamica consumului evoluează pe o curbă al cărei sens prezintă o stabilitate relativă, ca de pildă unele cereale, zahăr, bumbac. Pentru alte mărfuri — metale, țesături, încălțăminte — cu o prelucrare mai complexă și elasticitatea mai mare și mai variată a cererii, se impune completarea metodei balanței cu alte metode de analiză conjuncturală.

Prima etapă în elaborarea unei asemenea balanțe o constituie capitolul „Resurse", care cuprinde, ca elemente de bază: stocurile inițiale (respectiv la începutul perioadei analizate), producția — concretă, certă sau previzibilă, cu unele corective pe parcurs, apoi importul — realizat sau previzibil, și alte resurse.

dr. L. BUIA
I. BUJORICĂ
P. RUICĂ

(Continuare în pag. 20)

DOCUMENTAR

NICHELUL – METALUL VIITORULUI?

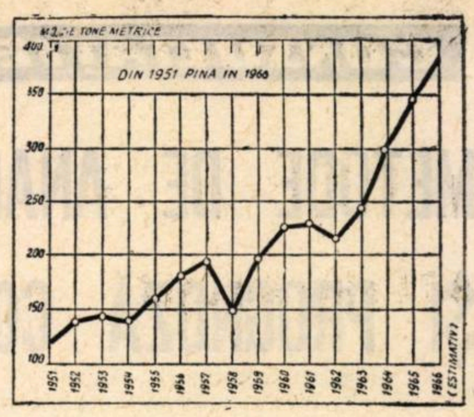

Evoluția consumului de nichel în țările capitaliste. (în mii de tone metrice).
(După AGEFI)

● *„The unseen friend" ciștigă teren* ● *„Mișcările" celor 900 milioane de dolari*

În 1966, cînd cursurile aramei înregistrau o scădere de — 16% iar cele ale cositorului și plumbului de — 12 și — 13%, cele ale nichelului înregistrau o creștere de + 135%. Puse față în față aceste cifre cu cele ale consumului mondial în ultimele decenii, evoluția acestui metal apare vertiginoasă. De la 10 000 de tone, cit reprezenta consumul în 1900, el a trecut la circa 200 000 de tone în 1946, ca apoi să înregistreze progresiv peste 300 000 tone în 1963 și cite 385 000 și 480 000 tone în 1964 și 1965 (ceea ce echivalează cu o creștere de aproape 25% pe an).

Producția în schimb a fost mai puțin spectaculoasă, trecind de la 390 000 tone în 1964, la numai 410 000 tone în 1965, creșterea reprezentind un procent de circa 5,1%.

În fața acestui tablou, pe bună dreptate se naște întrebarea: care este secretul evoluției acestui metal, ieșit abia recent din anonimat ?

● „Diavolul alb"

DEȘI necunoscut ca metal, nichelul a fost utilizat totuși ca aliaj al altor metale încă din antichitate; astfel că, oricit ar părea de paradoxal, oamenii il foloseau cu 2000 de ani în urmă, fără să-l fi descoperit.

Deși cu o tradiție de milenii, intrarea nichelului în era industrială este destul de recentă: 1751 este anul în care s-a obținut pentru prima dată metalul pur, iar 1825 este începutul epocii „neoargintului" a fraților Henninger. La această dată, neoargintul (care nu era altceva decît nichelul de azi) a făcut mare revoluție în lumea metalelor, dar au trebuit să treacă aproape 100 de ani, pină cind (în urma descoperirii și exploatării minereurilor din Noua Caledonie) Garnier și Heurteau aveau să stabilească metalurgia modernă a nichelului. La sfirșitul secolului al 19-lea, uzinele franceze Creuzot au descoperit că nichelul dădea oțelului o tărie excepțională, nemaiintilnită în istoria unui alt metal. Așa se face că era „diavolului alb" — cum il numeau odinioară meșterii din Saxonia — începe cu disputa dintre Schneider-Creuzot (Franța), Krupp și Grușon (Germania), Armstrong și Vickers (Anglia) în a da sau nu votul de încredere oțelului-nichel, devenit celebru în lumea întreagă. Strins legat de industria de război prin duritatea și rezistența aliajelor cu oțelul, în special pentru blindajul navelor, utilizarea nichelului a ajuns într-un timp relativ scurt la o largă diversificare. Proprietățile acestui metal (inoxidabilitate, rezistență termică și mecanică) au dus la folosirea sa din ce în ce mai masivă în siderurgia fină și la dezvoltarea industriilor chimice, aeronautice, nucleare, spațiale. În aliaje de mare concentrație (25—75%) cu fierul de exemplu (feronichelul) el devine rezistent la coroziunile alcaline și acide, capătă proprietăți magnetice de înaltă permeabilitate și o dilatabilitate aproape nulă. Cu cromul (în proporție de 60—80%) este utilizat ca aliaj refractar la temperaturi înalte etc., iar cu alte metale (cupru, zinc) el dă, fie aliaje maleabile cu rezistență la coroziuni marine, fie oțeluri inoxidabile. În prezent se utilizează peste 3 000 de asemenea aliaje pe bază de nichel.

„The unseen friend", sau „prietenul invizibil", cum obișnuiesc americanii să denumească nichelul, este — după cite se observă — pretutindeni prezent, chiar dacă în stare pură ne este dat foarte arareori să-l vedem (de aci și numele de „prieten invizibil"),

În ordinea importanței, principalele țări capitaliste producătoare de nichel sint: Canada (80%), Noua Caledonie (10%), Statele Unite, Africa de Sud și Finlanda; în ceea ce privește monopolul nichelului, acesta este deținut de societățile „International Nickel Comp. of Canada", firma franceză „Le Nickel", „Falconbridge Nickel Mines", „Sheritt Gordon" și „Hanna Nickel Smelting".

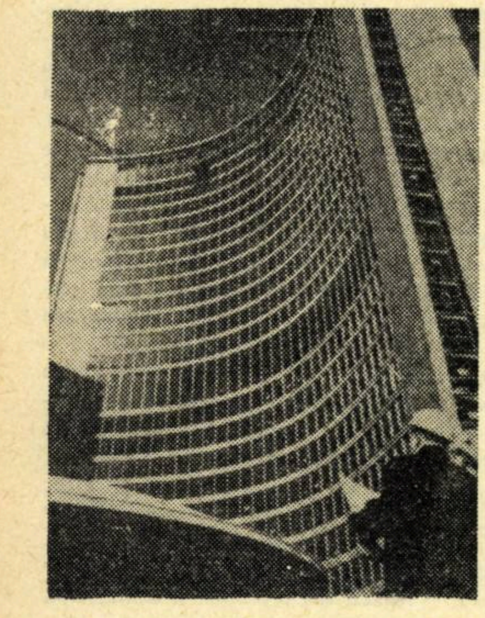

În arhitectura modernă a acestui imobil prezența nichelului este nelipsită.

● „Discreție"

FAPTUL că cererea de nichel depășește oferta n-a scăpat desigur marilor monopoluri, care, ca și în cazul aluminiului, aramei sau argintului, au găsit în acest fenomen un bun prilej de a urca prețurile și de a pune și mai mult stăpînire pe piața mondială a metalului. Recent, societatea „International Nickel Comp. of Canada" (INCO) — care în 1966 a realizat 81% din producția țărilor capitaliste și a acoperit 68% din consumul de nichel al acestor țări (față de „Le Nickel" care acoperă 10% din cererea mondială și 1/4 din nevoile Pieței Comune) a anunțat o majorare a prețurilor, inițiativă urmată imediat de societățile „Sherritt Gordon Mines" și „Falconbridge". Motivarea unor asemenea măsuri, a fost tensiunea din 1966 în rîndul muncitorilor acestor companii și nenumăratele greve pentru majorarea salariilor, la care se adaugă o diminuare a stocurilor și, bineînțeles, o creștere a cererii mult superioară anilor precedenți. Pentru a preintimpina totuși o perturbare a pieței și deci a ritmului de aprovizionare, guvernul S.U.A. a hotărît (ca și cu un an sau doi înainte în cazul aramei) deblocarea a 24,5 milioane de livre de nichel din stocul strategic. Cu toate acestea, situația de pe piața nichelului continuă încă să rămînă încordată. Se preconizează chiar că lipsa metalului va fi resimțită pe o perioadă de 2—3 ani deacum înainte, astfel că vînzarea din stocurile strategice se va dovedi probabil insuficientă. Mai mult chiar, această situație se va agrava și datorită faptului că producătorii americani de nichel primar — dată fiind continuarea agresiunii americane în Vietnam — vor trebui și în viitor să dirijeze în mod obligatoriu 25% din producția lor pentru nevoile militare ale S.U.A. Așa stînd faptele, marii producători de nichel încearcă să ia măsuri de... apărare, mărind după cum am văzut, prețul mărfii și investigînd noi piețe și surse de aprovizionare. În orice conjunctură așadar, marile monopoluri, nu pierd nici o ocazie de a-și mări profiturile. Gigantul nr. 1, INCO de exemplu, și-a și trimis „ambasadorii" pe toate continentele pentru a descoperi noi regiuni bogate în nichel exploatabil, iar în S.U.A., aceiași „ambasadori" au și început să ia primele măsuri pentru „modernizarea" vechilor mine. Iată doar citeva din „micile inițiative" ale lui „International Nickel Comp.": În 1966, societatea a alocat circa 90 milioane de dolari cu titlu de investiții, din care 40 milioane în Canada pentru dezvoltarea minelor, 30 milioane pentru lucrările de modernizare a uzinelor și 3 milioane pentru punerea în funcțiune a unui nou laborator de cercetări la Sheridan Park în Canada (pe lingă celelalte patru aflate în S.U.A. și în Anglia). Alte 16 milioane au fost afectate lucrărilor din S.U.A. și Europa. La o cifră de afaceri de aproape 700 milioane de dolari (care aduc anual peste 150 milioane dolari beneficii) cele 90 milioane par o bagatelă. În plus nu trebuie uitată nici lupta pentru descoperirea de noi zăcăminte, motiv deci de noi investiții, care se inscriu însă la un capitol separat. Ca și în cazul aluminiului, Australia a constituit principalul obiectiv. Bogatele sale zăcăminte de nicnel, (a căror valoare n-a fost încă evaluată), se bănuiește că sint considerabile, de vreme ce „International Nickel Comp" s-a și grăbit să rezerve acestei acțiuni... 900 milioane dolari, ce vor fi gospodăriți de filialele sale „Nickel Mines Australia" și „International Nickel Southern Exploration" (administrate de societatea „South Western Mining Ltd"). Și aceasta numai în ceea ce privește Australia, pentru că în programul investițiilor se mai inscriu Guatemala și alte teritorii de pe glob. Toată această largă acțiune de depistare a noilor resurse, se desfășoară însă sub auspiciile celei mai absolute discreții.

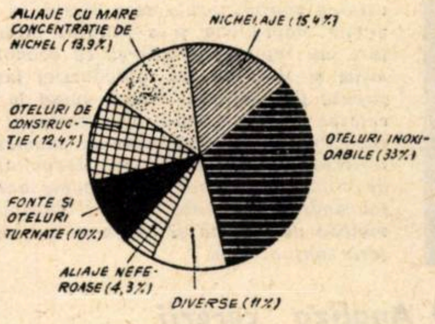

Diversele domenii de utilizare ale nichelului
(După LA VIE FRANÇAISE)

Viorica BABA

Metodă de analiză și prognoză conjuncturală

(Urmare din pag. 19)

Etapa imediat următoare este cea a „Repartizării", în care se includ consumul și exportul, iar ultima etapă — ca metodologie de principiu — în întocmirea unei balanțe pe o marfă o constituie „Stocurile finale", rezultatul putînd fi pozitiv, negativ sau echilibrat, determinîndu-se astfel excedentul, deficitul sau caracterul staționar la produsul respectiv.

Din parcurgerea datelor de mai sus se observă posibilitatea unei estimări imediate a exportului mondial la această marfă pe perioada 1966/67, respectiv între 16,24 și 15,64 mil. tone, precum și a consumului total. Din punct de vedere al utilizării balanței ca instrument de previziune pe termen scurt, din exemplul dat se desprinde creșterea stocurilor, menținerea producției la un nivel ridicat cu tendințe de majorare, concomitent cu o scădere continuă a importurilor. Pe de altă parte, la consumul total se constată o evoluție lentă cu tendințe de stagnare, determinînd o creștere puternică a stocurilor, acestea putînd satisface consumul mondial pe o durată de aproximativ patru luni. Atrage atenția, de asemenea, faptul că deși în anul sezonier 1965/66 producția mondială a înregistrat o scădere, iar consumul o ușoară creștere, dinamica stocurilor mondiale s-a inscris pe o curbă de netă ascensiune, reflectînd astfel existența unui factor aparent ocult, a cărui acțiune se manifestă pe piață și se impune a fi cercetată. Din aprofundarea cercetării pe o perioadă anterioară mai amplă se va observa că, de exemplu, în anul 1963/64 a crescut producția mondială — față de anul anterior — cu circa 4,0 mil. tone, fără a se ține seama însă de capacitatea de absorbție a pieței, de puterea de cumpărare, respectiv de consum, care a sporit cu numai 0,6 mil. tone, dezechilibrul producției-consum permanentizîndu-se în proporții accentuate. Creșterea disponibilităților totale, în condițiile stagnării consumului mondial global și ale unei ascensiuni puternice a stocurilor, duce la concluzia concretă, certă și de valoare practică — în ceea ce privește perspectivele de piață ale produsului „X" — că oferta se va intensifica, cererea va evolua lent, iar prețurile se vor menține la un nivel mai scăzut, sub rezerva intervenției unor factori imprevizibili în prezent. Comparînd dinamica prețurilor mondiale cu cea a factorilor balanței, se constată o strînsă corelație între aceștia, în sensul că pe măsură ce stocurile mondiale cresc, prețurile evoluează în sens invers.

Față de această situație, se desprinde concluzia că este necesar ca exportatorul să-și intensifice eforturile în scopul plasării, să-și sporească acțiunile de prospectare a pieței în vederea găsirii de posibilități noi de desfacere, care vor trebui folosite rapid, competent și cu maximum de operativitate, piața prezentînd o tendință net favorabilă importatorilor, sau să aștepte o perioadă conjuncturală mai favorabilă, în funcție, bineînțeles, de posibilitățile sale.

În depistarea acestor posibilități, în determinarea cu precizie a principalelor zone geografice sau țări ca debușee, precum și în cunoașterea concretă a concurenței externe, se poate utiliza cu succes aceeași metodă a balanței, redusă la cadrul regiunii cercetate.

Desigur, în vederea elaborării unei prognoze cit mai temeinice, va trebui avută în vedere și influența altor factori.

Exemplu de balanță mondială pentru o marfă „X"
(în mil. tone)

	1964/65	1965/66	1966/67*)
Stoc inițial la 1 septembrie	10,4	17,8	20,4— 20,4
Producție	66,9	64,4	65,4— 67,5
Import	19,8	18,8	16,0— 15,8
Total disponibilități	97,1	101,0	101,8—103,7
Consum	59,2	61,5	63,96—63,96
Export	20,1	19,1	.. — ..
Total consum	79.3	80,6	— ..
Stoc report	17.8	20,4	21,6—24,1

*) previziuni

L'EXPRESS

RITMURI INEGALE

DETERIORAREA conjuncturii în unele țări capitaliste are efecte nefavorabile asupra economiei acelor țări care se află în expansiune. Și situația are toate șansele de a se prelungi.

„Deoarece Franța vine și cumpără în străinătate, în fiecare lună, mărfuri în valoare de 4 miliarde franci, situația celorlalte țări devine un element foarte important pentru ea. Dacă principalele țări industriale au dificultăți, atunci, pe de o parte, ele cumpără mai puțin la noi, iar pe de altă parte depun eforturi mult mai mari pentru a desface produsele lor pe piața noastră.

Or, anul 1967 se anunță tocmai un an nefavorabil pentru majoritatea țărilor mari industrializate, care desfășoară un larg volum de schimburi comerciale. Două țări fac excepție: Italia, al cărei ritm de dezvoltare este superior ritmului nostru și care ocupă locul doi pe lista clienților noștri; Japonia, care înregistrează un progres rapid, dar care cumpără puțin de la noi (O.C.D.E. prevede pentru anul 1967 o creștere de 10,5% a venitului național japonez).

● Punct întunecat

Germania de Vest, care este principalul nostru client (absorbind 20% din exporturile Franței) reprezintă punctul întunecat al tabloului conjunctural. Încetinirea expansiunii a avut loc în anul 1965. Ea este mai puțin gravă decît cea care a avut loc în Franța în anul 1963 sau în Italia în anul 1964. Bilanțul anului 1966 arată că avem de-a face cu un ritm încetinit de dezvoltare și nu cu o recesiune. În evaluarea cifrelor cu privire la șomaj trebuie să se țină seama că în R.F.G. există două milioane de muncitori străini, care ar putea să se întoarcă în țările lor de baștină.

În Belgia și Elveția — alte două țări vecine mici, dar pentru noi clienți importanți, — economia stagnează. În Olanda, unde salariile erau scăzute, acestea au ajuns din urmă nivelul celorlalte țări atît de rapid încît multe din prețurile olandeze au încetat să mai fie competitive. Se merge deci spre o încetinire a ritmului, așa cum s-a întîmplat în țările nordice (Suedia, Norvegia și Danemarca).

Marea Britanie trece acum prin momentul cel mai dur al politicii sale de austeritate

Mai rămîn Statele Unite. Ponderea lor este uriașă: după O.C.D.E., ele singure reprezintă mai mult de jumătate din economia țărilor capitaliste. A luat sfîrșit perioada de ascensiune economică asociată cu politica lui Kennedy (1960—1964). Ea se sprijinea pe trei piloni: limitarea creșterii prețurilor la 1,2% anual; majorarea salariilor cu maximum 3,2%; ridicarea nivelului de trai cu 2%."

Referindu-se la cauzele care au oprit această ascensiune, revista citează părerea lui John Langum, economist din Chicago, care consideră că războiul din Vietnam a stimulat artificial economia, accentuînd puternic tendințele inflaționiste.

„Consilierii economici ai președintelui încearcă să ia în mînă frînele, punîndu-și obiective mai modeste decît cele ale lui Kennedy: creșterea prețurilor să nu depășească 2,75—3% (ceea ce s-a realizat în oarecare măsură din noiembrie încoace); creșterea salariilor să nu fie mai mare de 4%.. Este puțin probabil ca sindicatele să accepte asemenea contracte mai puțin avantajoase. Multe contracte colective vor fi reînnoite în 1967. Revendicările muncitorilor se situează în jur de 5%...

Experții internaționali dau în unanimitate următorul pronostic: În anul 1967 echipa lui Johnson nu va reuși să mențină decît un ritm de dezvoltare de 3 sau 4% (față de circa 6% în 1966).

● Schimbare de durată

Se poate oare desprinde din cele de mai sus o privire de ansamblu? Cu doi ani în urmă același tur de orizont ne-ar fi dus la concluzia contrară: dezvoltare generală, cu trei puncte întunecate: Franța, Italia și Japonia. Trebuie oare să tragem concluzia că aceste trei țări, care reprezintă 19% din producția industrială a țărilor capitaliste, sînt în contratimp cu toate celelalte și că peste doi ani situația se va schimba?

Mai plauzibilă ni se pare o altă ipoteză. În ultima instanță caracteristica conjuncturii este determinată de Statele Unite, Canada, R. F. a Germaniei și țările din nord-estul Europei (aproape 75% din potențialul economic al Occidentului). Creșterea generală a costurilor, lipsa de capital, scumpirea creditului, dificultatea de a ieși din criza de supraîncălzire din anul 1965, toate acestea confirmă o «schimbare de viteză» în dezvoltarea economică. Ritmul anual al dezvoltării care era de 5—6% s-a redus, fără îndoială pentru mult timp, la 3 sau 4%..." *(9—15 ianuarie 1967).*

LA TRIBUNE DE GENEVE

ANGLIA: PERSPECTIVELE ECONOMIEI ÎN 1967

ÎN Anglia comentatorii cîntăresc argumentele pro și contra unei alunecări de la stagnare la recesiune în lunile următoare. Părerile sînt însă unanime că anul 1967 e destinat să rămînă sub semnul austerității.

„Dacă cercurile conducătoare vor recunoaște faptul că economia engleză se apropie de un ritm de creștere apropiat de zero, ele vor trebui să-și dea seama, de asemenea, de probabilitatea trecerii de la stagnare la recesiune. În această ipoteză criza veritabilă, însoțită de șomaj masiv, ar putea surveni în jurul lui februarie 1968. Există însă unele păreri că momentul actual este numai o pauză, un punct de la care va avea loc o redresare treptată care va duce această țară spre o «expansiune fără inflație» — visul tuturor miniștrilor de finanțe și îndeosebi în prezent al ministrului de finanțe englez, James Callaghan.

Nu trebuie să uităm că dacă stagnarea se va prelungi în 1968, industria britanică va trece prin al treilea an consecutiv de rigoare, de restricții în domeniul creditului, de investiții reduse, de producție în scădere și de rămînere în urmă în toate domeniile. Pentru a cita doar cîteva cifre, în 1966 producția de automobile a scăzut cu 20% față de 1965, aceea a oțelului cu peste 10%, industria textilă nu s-a comportat mult mai bine. Singurele excepții de la această tendință au fost industria chimică, electronica și industria de avioane.

● Criza siderurgiei

Ținînd seama că cererea industriilor care folosesc oțel se va reduce în 1967, perspectivele siderurgiei în acest an sînt departe de a fi încurajatoare. Încă la sfîrșitul lunii decembrie organul oficial al corporației fierului și oțelului nu ezita să anunțe că consumul intern de oțel, care se ridica în 1965 la peste 23 milioane tone și care scăzuse în 1966 la 22 500 000 tone, nu va fi în 1967 decît de 21 milioane tone. Astfel, dacă lucrurile se vor petrece conform prevederilor, industria grea nu va mai lucra decît cu 70% din capacitate.

Scăderea vînzărilor de oțel este generală în țările vest-europene. În perioada actuală a conjuncturii există peste tot capacități de producție puternic excedentare. Este probabil că se va ajunge, ca înainte de război, la reglementarea volumului producției, a nivelului prețurilor și a debușeelor. Nu întrebuințăm cuvîntul «cartel», care este un cuvînt interzis...

● Rolul statului

Economiștii englezi se adresează autorităților publice, cerîndu-le să cîntărească atent consecințele unei austerități prea îndelungate și sfătuindu-le să aleagă cu grijă momentul cînd va trebui să se treacă la o «reflație», și doza de stimulente care va trebui administrată economiei. Cabinetul laburist este atent la aceste sfaturi și ține seama de ele. Sînt în pregătire diferite măsuri care să reînvioreze activitatea economică. Unele se referă la dobînzi, la împrumuturi bancare, altele — la favorizarea investițiilor industriale prin credite sau chiar subvenții directe, iar a treia categorie de măsuri în sfîrșit, urmăresc să favorizeze regruparea și modernizarea întreprinderilor. Această din urmă sarcină a fost încredințată unui organism nou, corporația pentru reconstrucție industrială, care va dispune de importante mijloace financiare: 150 milioane lire.

În sfîrșit, statul poate oricînd să reia programul de lucrări publice, mai ales dacă șomajul se va apropia de limita alarmantă. În prezent, cu corectările sezoniere respective, numărul șomerilor este de aproximativ 650 000. În această chestiune la Whitehall se consideră că, chiar dacă șomajul va mai spori, creșterea sa va fi mai lentă decît se credea înainte. În nici un caz însă ministrul de finanțe nu va renunța la restricțiile în politica economică. El va veghea asupra menținerii stabilității salariilor și prețurilor. S-a hotărît să nu se dea publicului o putere de cumpărare excesivă, generatoare de inflație.

● În centrul atenției rămîne exportul...

În orice caz consumul intern nu va fi încurajat în continuare în dauna exportului. Guvernul nu va admite creșterile de salarii. Acestea sînt considerate a fi imperativele pe 1967. În consecință nimeni nu se așteaptă la un buget prea generos...

Ministerul de Finanțe are și alte preocupări grave. În noiembrie 1967 va începe perioada scadențelor. Vor trebui rambursate sumele împrumutate de la Fondul Monetar Internațional, de la anumite bănci centrale și, în speță, de la Banca Națională a Elveției... Prima tranșă a împrumutului acordat Marii Britanii de către Fondul Monetar Internațional se ridică la 357 milioane lire sau un miliard de dolari. Plata va trebui efectuată în noiembrie. Pentru a îndeplini această obligație, ministrul de finanțe va trebui să apeleze probabil la o sumă apreciabilă din rezervele zonei lirei sterline — rezerve care erau la sfîrșitul lunii decembrie de 1 107 milioane lire — sau să lichideze ceea ce a rămas din portofoliul valorilor americane aparținînd statului.

● ...și lira

În ipoteza că excedentul balanței de plăți va fi modest, Anglia va fi nevoită să solicite o nouă amînare a scadențelor sale, cu un an sau doi. Regulamentele Fondului Monetar Internațional îi permit să facă acest lucru. Dar o asemenea acțiune ar da o lovitură fatală prestigiului financiar al acestei țări și ideii tradiționale care exista despre solvabilitatea ei. O altă alternativă este de a recurge la manipulări contabile compromițătoare sau de a solicita un nou împrumut Statelor Unite: lucru pe care nimeni nu-l dorește nici la Washington, nici la Londra.

Din aceste motive, trebuie să se revină la o balanță externă excedentară cu orice preț. **Deci anul 1967 se plasează din nou sub semnul apărării lirei sterline".** *(26 ianuarie 1967).*

DIE WELT

ȘI ÎN AUSTRIA, CONJUNCTURA ESTE CAPRICIOASĂ

CREȘTEREA prețurilor și menținerea la un nivel ridicat a importurilor sînt însoțite de o oarecare reducere a încasărilor din turism. Economiștii dezbat calea ce trebuie adoptată în viitor.

„Barometrul conjuncturii din Austria indică timp «variabil» și privit mai atent, — arătătorul înclină îngrijorător spre «vreme rea». Această tendință nu este apanajul Austriei. Și în Republica Federală a Germaniei, și în alte țări, anul 1967 oferă mai puține speranțe, conjunctura indicînd puncte nevralgice în diferite sectoare.

● Pericol de inflație

Ceea ce este însă deosebit și în același timp îngrijorător în situația Austriei este slăbiciunea structurală a economiei sale, care devine tot mai evidentă; înainte de toate, deprecierea continuă a monedei. În acest an critic al conjuncturii, aceasta ar putea ușor să degenereze într-un grav pericol de inflație latentă. Pentru austrieci noul an a început cu un val de scumpiri care a fost mult mai pronunțat decît în Republica Federală a Germaniei. Prin abolirea unor subvenții la unele alimente de bază au crescut prețurile cu 2%—8% la pîine, făină, produse lactate și alte produse alimentare. Prețul laptelui a sporit chiar cu 30%. La Viena, tarifele la mijloacele de transport în comun au fost majorate pînă la 70%.

Chiar numai în baza urcării acestor prețuri se calculează de pe acum că în 1967 costul vieții va spori de două ori cît în întregul an 1966. Abolirea subvențiilor, justificată din unele puncte de vedere, a fost aplicată însă într-un moment nefavorabil, cînd evoluția conjuncturii a devenit vizibil mai lentă...

Unele reduceri de impozite pe salariile și veniturile cele mai scăzute, în cadrul primei etape a reformei fiscale, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie, vor aduce înlesniri neînsemnate și nu vor compensa nici pe departe valul de scumpiri. De aceea, ministrul de finanțe a anunțat că cea de a doua etapă a reformei fiscale — prin care urmează să se modifice sistemul de impunere progresivă — va intra în vigoare încă la mijlocul acestui an și nu în 1968...

Sporirea costurilor își arată efectele treptat și va provoca în viitorul apropiat creșteri de prețuri la numeroase bunuri de investiții și de consum.

● Regresul investițiilor

Încă la începutul anului Austria a efectuat cheltuieli suplimentare care depășesc creșterea probabilă a produsului său social în următoarele 12 luni. Previziunile conjuncturale consideră că în 1967 creșterea economică va fi de maximum 3% (față de 4% în medie în anii trecuți). Cele cinci miliarde de șilingi disponibili pentru cheltuieli suplimentare au fost deja absorbite de majorarea cu 5% a salariilor în anul trecut. Pentru majorarea cu 8% a pensiilor, acoperirea este tot atît de puțin asigurată ca și pentru majorarea cu circa 10% a cheltuielilor bugetare.

Investițiile industriale stagnează în Austria de peste cinci ani. Potrivit investigațiilor Institutului de cercetări economice din Viena, în 1967 se prevede un regres al investițiilor cu 7%. Stagnarea în sectorul investițiilor nu ar putea fi modificată nici chiar dacă cererea pentru bunuri de consum se va menține la nivelul actual — ceea ce în situația actuală este puțin probabil. Pe de altă parte, rămînerea în urmă a investițiilor va reduce inevitabil tot mai mult capacitatea de competiție a industriei austriece, în lupta mereu mai aprigă pe piețele externe...

În prezent nu se întrezărește o încetinire a importurilor. De aceea Viena prevede un deficit al balanței comerciale pe 1967 de circa 20 miliarde șilingi. Dat fiind că de la un timp încoace încasările de devize din turism nu mai sporesc în ritmul anilor precedenți, nu se poate aștepta de aici o echilibrare a balanței de plăți. Dimpotrivă, există chiar pericolul ca scumpirea drastică a mărfurilor în Austria să determine pe unii turiști să se orienteze spre alte țări unde viața este mai ieftină...

La Viena se poartă discuții aprinse cu privire la orientarea viitoare a politicii economice...". *(10 ianuarie 1967)*

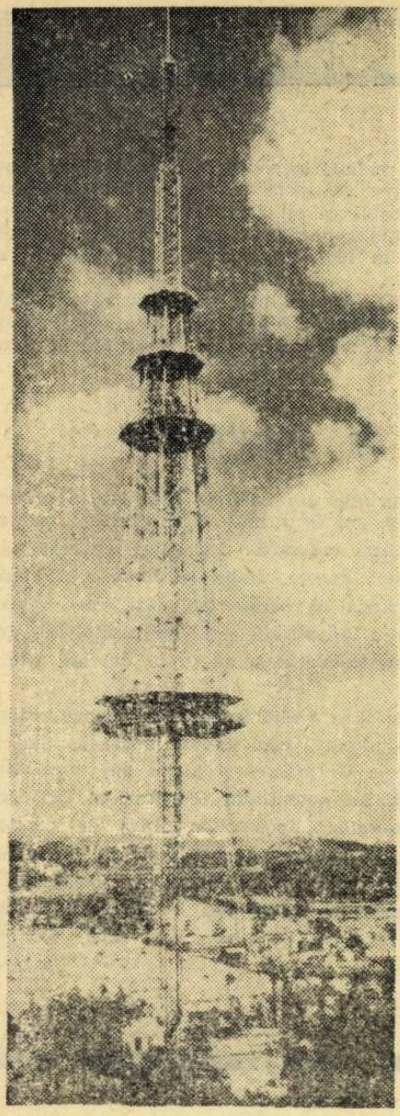

Turnul de televiziune din Canton (R. P. Chineză)

CORESPONDENȚĂ DIN SOFIA

REORGANIZAREA SISTEMULUI BANCAR AL R. P. BULGARIA

prof. dr. Minco RUSENOV
redactor șef al revistei „Ikonomiceski Jivot"

DEZVOLTAREA forțelor de producție și rezolvarea sarcinilor concrete pe care le trasează al cincilea plan al economiei naționale, precum și promovarea mai largă, pe calea creditelor, a noului sistem de conducere, a făcut necesară perfecționarea în continuare a sistemului bancar în R. P. Bulgaria. Pe această linie, în perioada de după cel de-al VIII-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar și pînă la ultima reformă bancară, în cadrul sistemului de credite s-au luat un șir de noi măsuri: a) extinderea finanțării prin credite a fondurilor fixe (sub forma de împrumuturi pentru tehnică nouă); b) introducerea creditării nemijlocite a cooperativelor agricole de producție; c) perfecționarea formei de acceptare a plăților după principiul așa-numitei plăți accelerate; d) extinderea creditării individuale etc. Dar aceste măsuri, care constituie un succes incontestabil al sistemului nostru bancar, n-au putut înlătura necesitatea unei reforme în domeniul bancar.

După introducerea noului sistem, care necesită folosirea mai largă a creditului și dobînzii ca pîrghii economice și extinde frontul finanțării prin credite, cu scopul ridicării eficienței economiei, a devenit mai evidentă necesitatea reorganizării mai radicale a instituțiilor de credite. Aceasta se caracterizează prin întărirea continuă a instituțiilor de credite și universalizarea activității lor.

Contopirea Băncii bulgare de investiții cu Banca Populară a Bulgariei nu trebuie privită ca o unificare obișnuită a două instituții bancare. Ea reprezintă o etapă calitativ nouă, mai perfecționată, de dezvoltare a sistemului bancar în Bulgaria. Reforma băncilor în Republica Populară Bulgaria conține următoarele principii de bază:

● **Crearea unui institut de credit unic care să poată asigura deservirea bancară complexă a întreprinderilor.** Deservirea complexă va facilita concentrarea continuă a mijloacelor bănești ale economiei naționale într-un institut bancar unic. Prin intermediul acestei centralizări va fi posibilă folosirea mai eficientă a mijloacelor bănești și ușurarea dezvoltării continue și accelerate a forțelor de producție din R. P. Bulgaria. Necesitatea deservirii bancare complexe este strîns legată de cerința de a se asigura eficiența maximă a investițiilor. În anii celui de-al cincilea cincinal, investițiile reprezintă una din problemele centrale ale dezvoltării economice continue a economiei noastre naționale. Pînă în prezent, finanțarea și controlul investițiilor au fost mult complicate de sistemul de decontări, care n-a permis să se facă o apreciere deplină a eficienței economice a investițiilor la nivelul ramurii. În condițiile noastre, această apreciere va fi deplină numai atunci cînd toate procesele economice sînt urmărite de un singur centru. Prin urmare, caracterul unitar al resurselor bănești și deservirea complexă a întreprinderilor în direcția creditelor vor crea condiții pentru folosirea mai eficientă a acelor mijloace de care dispun întreprinderile noastre socialiste.

● Banca Populară a Bulgariei va fi subordonată și pe mai departe Consiliului de Miniștri, dar activitatea ei va fi controlată de ministrul de finanțe, răspunzător pentru politica financiară a țării. El va conduce activitatea băncii pe baza hotărîrilor Consiliului de Miniștri și a dispozițiilor legale.

● Potrivit principiului centralismului democratic, care constituie o cerință importantă a noului sistem de conducere a economiei naționale, pentru a asigura premisele aplicării sale mai largi în activitatea bancară, conducerea băncii va fi exercitată de un nou organ — **consiliul băncii.** Pe baza hotărîrilor de partid și guvernamentale, consiliul băncii va determina politica bancară privind activitatea de emisie, investiții, credite, plăți și control. Acest consiliu va examina politica de dobînzi a băncii, va face propuneri de măsuri pentru folosirea cît mai eficientă, în economia națională, a fondurilor proprii și celor împrumutate. În legătură cu dările de seamă și balanța băncii, consiliul băncii va prezenta concluzii Consiliului de Miniștri. Conducerea nemijlocită a Băncii Populare a Bulgariei o asigură consiliul de conducere din care vor face parte: președintele băncii, ministrul adjunct al finanțelor, vicepreședinții și directorii generali ai băncii, directorii direcțiilor independente, reprezentanți ai Băncii de comerț exterior a Bulgariei și ai Casei de economii.

● Conform cerințelor noului sistem de conducere a economiei naționale și deservirii complexe a întreprinderilor, activitatea Băncii Populare a Bulgariei va fi organizată pe baza principiului de ramură. În acest scop se organizează următoarele direcții generale: 1) Emisia; 2) Creditarea și controlul industriei; 3) Creditarea și controlul comerțului; 4) Creditarea și controlul agriculturii.

Pe lîngă direcțiile generale se creează și numărul necesar de direcții și secții aferente.

Toate problemele deservirii complexe a întreprinderilor la nivelul ramurii se vor rezolva de direcțiile generale. În competența acestor direcții va intra: rezolvarea problemelor privind creditarea activității de producție și a investițiilor capitale ale întreprinderilor corespunzătoare, creditarea reparațiilor capitale, organizarea plăților, controlul fondului de salarii etc.

Direcția generală va fi condusă de un director general, care va fi și vicepreședinte al băncii. Totodată, pe lîngă direcțiile generale de ramură se va crea și un **consiliu** în calitate de **organ consultativ.** Acest consiliu va examina activitatea direcției generale, informațiile cu privire la situația întreprinderilor în ramura respectivă, va chibzui și va propune măsuri de îmbunătățire a disciplinei de plan, financiare și de plăți în ramura respectivă. Din acest consiliu fac parte: directorul general, directorii și șefii de secție, precum și reprezentanți ai uniunilor economice de stat.

● Pe plan local se vor organiza secții regionale și raionale ale Băncii Populare a Bulgariei, a căror activitate va fi organizată tot pe principiul de ramură. În caz de necesitate, de comun acord cu conducerea uniunii economice respective, Banca Populară a Bulgariei va putea crea și secții specializate în cadrul uniunilor precum și secții în cadrul obiectivelor mari și importante aflate în construcție. Se prevede ca în localitățile în care Banca Populară a Bulgariei nu are filială, activitatea băncii să fie efectuată de o filială a Casei de economii.

● Economiile pentru construcții de locuințe și creditarea construcției de locuințe individuale sînt încredințate Casei de economii. În felul acesta Casa de economii va fi o instituție de credit, care va organiza depunerile personale și va credita populația pe baza documentelor normative adoptate în acest scop. Eliberarea Băncii Populare a Bulgariei de funcțiile creditării pentru locuințe îi va permite să controleze mai profund și cu mai multă finalitate investițiile capitale ale întreprinderilor economice.

● În scopul creșterii și perfecționării rolului planificării creditelor și planificării de casă, Banca Populară a Bulgariei va alcătui **planul de credite și de casă pe un an.**

● Va intra în vigoare un nou sistem de dobînzi, în care dobînda să devină o pîrghie economică mult mai eficientă în conducerea și controlul activității diferitelor întreprinderi.

Astfel, reforma bancară stabilește următoarele trei verigi ale sistemului nostru de credite: Banca Populară a Bulgariei, Banca de comerț exterior a Bulgariei și Casa de economii a statului. Aceste trei verigi sînt însă legate organic între ele într-un sistem bancar unic, al cărui conducător este Banca Populară a Bulgariei.

Reforma bancară pune în fața sistemului de credite din Republica Populară Bulgaria posibilități mai largi de transformare a creditului, dobînzii și controlului bancar în instrumente puternice pentru acordarea unui ajutor mai competent întreprinderilor socialiste.

CORESPONDENȚĂ DIN VARȘOVIA

SARCINILE SERVICIILOR ECONOMICE ÎN ÎNTREPRINDERI

NU de mult, la Varșovia a avut loc o consfătuire pe țară, în cadrul căreia a fost dezbătut rolul și poziția economiștilor în economia națională, modul și căile de îmbunătățire a activității și organizării serviciilor economice în întreprinderi, a unei participări din ce în ce mai largi a economiștilor la luarea de decizii economice, tehnice și administrative de importanță deosebită pentru activitatea întreprinderilor. La conferință au participat 600 de economiști din întreaga țară, precum și oameni de știință și reprezentanți ai asociațiilor și institutelor economice, membri ai conducerii de partid și de stat.

În cadrul consfătuirii, printre altele, au fost analizate rezultatele obținute în perioada de doi ani și jumătate care s-au scurs de la intrarea în vigoare a hotărîrii Consiliului de Miniștri privind programul economic în sectorul socialist și organizarea serviciilor economice în întreprinderi. În această hotărîre, adoptată în iulie 1964, se precizau sarcinile întreprinderilor și ale forurilor tutelare în ce privește realizarea progresului economic și rolul serviciilor economice în conducerea întreprinderilor și ramurilor economice. Hotărîrea arată necesitatea asigurării unei îmbunătățiri multilaterale și permanente a metodelor de gospodărire și a rezultatelor activității unităților și organizațiilor economice, accelerării ritmului dezvoltării economice a țării și, îndeosebi, a creării condițiilor favorabile pentru dezvoltarea inițiativei în luarea de măsuri economice din punct de vedere social, a lichidării risipei mijloacelor de producție, a optimizării soluțiilor aplicate în domeniul exploatării și investițiilor.

La consfătuire au fost enunțate unele criterii ale activității serviciilor economice.

În primul rînd, s-a menționat **analiza sistematică** *a proceselor economice din punct de vedere al intensificării lor, arătîndu-se că rezultatele depind atît de progresul tehnic, cît și de organizarea proceselor economice ale conducerii producției și circulației mărfurilor. S-a vădit obligația de a se analiza în mod complex procesul economic atît la furnizori, cît și la beneficiari și, de a se proceda, în cazuri justificate, la reașezarea cheltuielilor în funcție de avantaje. Acest criteriu are o importanță deosebită în ceea ce privește asigurarea unui echilibru sănătos a cheltuielilor în sfera producției și a desfacerii.*

S-a arătat apoi importanța deosebită a **calculului economic inițial** *în vederea pregătirii deciziilor care duc la angajarea de mari mijloace financiare și care au drept rezultat transformări esențiale economice, de producție, tehnice, organizatorice și financiare în activitatea întreprinderii, uniunii, ramurii economice respective, și a întregii economii naționale. Uneori ele se răsfring și asupra relațiilor comerciale și tehnico-științifice cu alte țări, bunăoară, în legătură cu schimburile internaționale de mărfuri și diviziunea muncii, cooperarea în producție.*

Aplicarea calculului economic — s-a arătat la consfătuire — cere uneori calcule extrem de complicate, mai ales atunci cînd este vorba de calcule macroeconomice ca, de exemplu, stabilirea programelor de producție, proiectelor de investiții, proiectelor referitoare la reconstrucția tehnico-organizatorică etc., etc. Actualmente, cînd înzestrarea întreprinderilor cu mașini de calcul este încă neîndestulătoare, se recomandă folosirea **centrelor pentru transformarea mecanizată și automatizată a informațiilor** *care stau la dispoziția resorturilor, oficiilor statistice, uniunilor de ramură, întreprinderilor mai mari, birourilor de proiectări și instituțiilor științifice și de cercetări științifice.*

S-a mai atras atenția la consfătuire asupra aplicării calculului economic pentru asigurarea elasticității în planificarea și realizarea măsurilor cu caracter economic. Calculul economic este menit să ușureze corectarea măsurilor planificate în legătură cu împrejurările neprevăzute, care se ivesc în cursul realizării acestor măsuri, în vederea evitării unor pierderi sau pentru a se obține efecte mai mari decît cele planificate.

În cadrul discuțiilor s-a precizat caracterul serviciului economic. S-a subliniat că prin serviciu economic trebuie înțelese funcțiile și posturile de muncă, sau celulele organizatorice, înființate în vederea **sprijinirii diverselor trepte ale conducerii.** *Modul de organizare a serviciului economic, care suscită un interes atît de larg, depinde de o serie de factori ce caracterizează întreprinderea respectivă sau uniunea de ramură, iar deciziile ce trebuie luate în acest domeniu rămîn în competența conducătorilor unităților organizatorice respective.*

O expresie a intensificării eforturilor economiștilor în întreprinderile industriale sînt problemele pe care ei le-au abordat în munca lor. Multe servicii economice au atacat probleme de mare însemnătate privind gospodărirea materialelor și circulația mărfurilor, folosirea capacității de producție, funcționarea mijloacelor de transport, calculul normativ al cheltuielilor etc. În întreprinderi care dispun de mașini de calcul moderne, s-au abordat, de asemenea, tematici care cer metode de calcul mai complicate. Efectele materiale obținute ca rezultat al acestor eforturi în unele ramuri, ca de exemplu în industria textilă, se exprimă în economii de milioane de zloți.

Dezvoltarea mai departe a serviciilor economice depinde de perfecționarea, în curs de înfăptuire, a conducerii economice din întreprinderi, de precizarea competențelor și funcțiilor întreprinderilor industriale și uniunilor pe ramuri, cît și a principiilor de colaborare între aceste organe.

În încheierea acestui interesant punct al consfătuirii — „premise pentru organizarea și funcționarea serviciilor economice", ilustrate pe larg în referatul prezentat de magister Michal Dorosewicz, s-a cristalizat necesitatea unei strînse colaborări a economiștilor cu tehnicienii. Eforturile lor comune trebuie să ducă la îmbunătățirea conducerii economice și a planificării, la luarea de hotărîri eficiente din punct de vedere economic, bazate pe cunoașterea precisă a faptelor. Economiștii trebuie să lupte împotriva fenomenelor de conservatorism, rutină, birocrație, aportul lor în organizarea economiei întregii țări avînd o importanță dintre cele mai hotărîtoare.

Gh. GHEORGHIȚĂ

PARISUL — PIAȚĂ FINANCIARĂ INTERNAȚIONALĂ

RECENTELE măsuri ale guvernului francez privind libera circulație a capitalurilor și aurului între Franța și alte țări începînd de la 1 februarie, sînt considerate de majoritatea comentatorilor occidentali ca avînd ample implicații în relațiile dintre principalele țări capitaliste.

În primul rînd se atrage atenția asupra faptului că îndelungata dispută franco-americană asupra oportunității reformei sistemului monetar interoccidental își pierde acum, într-o măsură încă mai mare, caracterul academic. Măsurile franceze de liberalizare a schimbului realizează dezangajarea francului francez de pozițiile dominante deținute de dolar și lira sterlină.

Cercurile din Londra se arată surprinse de inițiativa Franței. Pentru o perspectivă mai îndepărtată se prevede transformarea Parisului dintr-o îngustă piață a aurului — caracterizată prin comerțul de monede — într-un important centru internațional al aurului, susceptibil a deveni astfel un rival al Londrei, care, în prezent, după cum subliniază presa economică, „tratează cvasitotalitatea ofertelor și cererilor de aur din Occident". Ziarul FINANCIAL TIMES scrie: „Banca Franței nu pare a intenționa să intervină pe piața aurului din Paris, ci să-și limiteze intervenția la piața Londrei unde, ca una din băncile centrale făcînd parte din Poolul Internațional al Aurului, — care acționează în vederea stabilizării pieței — este reprezentată de Banca Angliei". Cercurile din Londra citează chiar zvonuri cu privire la intențiile Franței de a se retrage complet din Poolul internațional al aurului.

Suita comentariilor din presa engleză nu omite recentele discuții pe care premierul englez H. Wilson le-a avut la Paris cu privire la situația lirei. Se fac referințe la faptul că „Anglia are un sistem bancar internațional foarte dezvoltat, dar cu o subdezvoltată piață a capitalurilor". Combinația între experiența bancară internațională a Angliei — se spune — și rezervele „celor șase" ar putea constitui o cooperare puternică. Dar noile măsuri franceze — se observă — nu numai că evită oferta britanică, dar tind să creeze un sistem financiar propriu al Pieței Comune, fapt care este considerat drept un nou factor de întîrziere în drumul Angliei către C.E.E.

Facilitățile de schimb create recent în Franța sînt însoțite totuși de măsuri de control guvernamental asupra acelor operațiuni care de mult îngrijorează prin riscurile ce le comportă: investițiile directe străine, emisiunile de împrumuturi străine pe piața franceză și cele franceze pe piața externă precum și schimburile cu străinătatea de „materie cenușie" (brevete de invenții și licențe de exploatare).

Hotărîrea Franței de a reda Parisului rolul de piață financiară internațională prin mișcarea liberă a capitalurilor și tranzacțiilor cu aur este legată de orientarea sa politică și economică în general, pe plan intern și extern. În afară de consolidarea pozițiilor externe ale Franței, sînt așteptate de asemenea, pe plan intern, rezultate pozitive în domeniul posibilităților de finanțare a expansiunii industriale.

Mircea DIMITRIU

INDUSTRIA AUTOMOBILULUI: SCHIMBĂRI DE VITEZĂ

DETERIORAREA conjuncturii în cîteva țări occidentale în a doua jumătate a anului 1966 s-a făcut resimțită și în sensibilul său barometru — industria automobilelor. Astfel S.U.A. nu au mai reeditat recordul de 9,3 milioane de automobile înregistrat în 1965, producția situîndu-se cu aproape 300 000 sub acest nivel.

Reducerea vînzărilor din producție internă a fost însă însoțită în S.U.A. de mărirea importului. Anul trecut el s-a cifrat la 670 000 vehicule, marcînd o creștere de 22% față de 1965 și depășind recordul din 1959 de 614 000 automobile importate. Între cele 14 mărci străine principale vîndute în S.U.A. supremația o deține Volkswagen, care în 1966 a plasat aici 410 000 automobile, adică un sfert din producția sa și 60% din importul american.

Ce factori au contribuit la creșterea importului de automobile în S.U.A.?

După părerea unor experți ai conjuncturii, industriașii americani nu au studiat suficient de atent evoluția pieței americane și au scăpat din vedere că preferințele vor înclina spre automobile mai mici și mai ieftine. Pînă nu demult industria americană se orienta exclusiv spre producerea unor automobile mari, de tip familial. În prezent însă, a apărut o cerere de automobile mici, care pot fi procurate mai ales din import.

În ianuarie 1967 scăderea vînzărilor în S.U.A. a continuat. De aceea, marile corporații au procedat din nou la reducerea producției. Chrysler a anunțat că patru din cele șapte uzine de ansamblare ale sale își vor închide porțile pe timp de o săptămînă în februarie; măsura afectează 13 900 muncitori.

Căutînd să compenseze pierderea unei părți din piața internă, corporațiile americane și-au îndreptat atenția spre sporirea vînzărilor lor în străinătate. Totodată, prin achiziționarea de noi participații în industria vest-europeană, ele își propun să-i paralizeze din interior rezistența.

Detroit-ul și restul lumii

Industriile Detroit-ului și automobilele produse aici sînt de mult timp „un exemplu favorit al economiștilor și sociologilor privitor la bogăția și aroganța americanilor" scrie revista ECONOMIST. De-a lungul anilor, cele trei mari firme din Detroit — General Motors, Ford și Chrysler — au acaparat o mare parte din producția și desfacerea mondială. Astfel ele și-au asigurat 40% din piața R.F.G., jumătate din cea a Angliei, peste jumătate din cea a Mexicului și Australiei, dominația completă pe piața canadiană: acestea sînt dimensiunile reale ale Detroit-ului.

Dintre principalele țări producătoare de automobile numai în Japonia și Italia nu există filiale americane. Primele societăți care au pătruns în Europa, încă înainte de război, au fost Ford și General Motors, care și-au creat aici o puternică bază de ofensivă. În schimb Chrysler a început abia în ultimii ani să-și asigure controlul asupra unor firme europene. Prima a fost Simca, rămasă deocamdată singura filială americană în Franța, iar în ianuarie a urmat firma Rootes.

Evoluția producției de autoturisme în principalele țări capitaliste (1963 — 100)

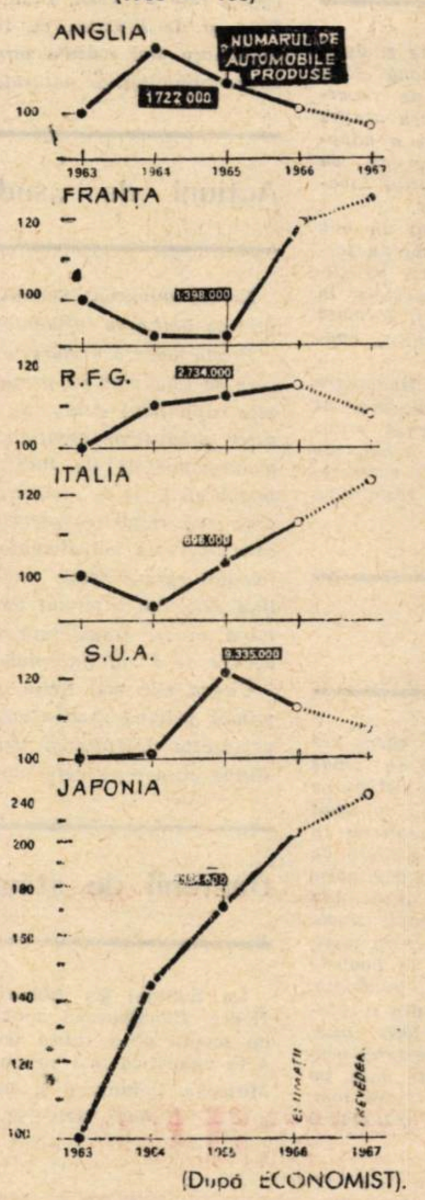

(După ECONOMIST).

În urma tranzacției Chrysler—Rootes în Anglia mai rămîn numai două firme sub control britanic deplin, B.M.C. și Leyland, care dau mai puțin de jumătate din producția națională. După unele păreri, o fuziune între B.M.C. și Leyland este acum doar o chestiune de timp. Chiar în această eventualitate, după părerea ziarului TIMES „sarcina de a face față giganților transatlantici nu va fi ușoară".

Atunci cînd se discută despre atu-urile Detroit-ului în concurența cu firmele europene, se vorbește în primul rînd de schimbarea foarte frecventă a modelelor prezentate. După părerea unora, aceasta ar implica o mare risipă. Revista ECONOMIST arată însă că aceasta este o impresie greșită și că, în condițiile unei producții atît de mari, o parte din utilaje trebuie oricum schimbate la intervale mai scurte, iar acest lucru este folosit pentru a lansa pe piață modele noi. Un alt avantaj al firmelor americane este posibilitatea de a îmbina producția de serie mare cu varietatea. Două din trei automobile sînt făcute la comandă, totuși și producția acestora rămîne în continuare de serie datorită numărului mare de comenzi. Sortarea comenzilor se efectuează cu ajutorul unor mașini electronice. Astfel, de pe liniile de asamblare ies automobile cu șasiuri, motoare, sisteme de transmisie și caroserii diferite.

Rezistența vest-europeană

În ultimii ani industria de automobile vest-europeană a încercat să-și concentreze forțele pentru a rezista atacului. În Franța, de pildă, proporția vehiculelor importate s-a menținut din 1962 încoace la 15% din vînzări, iar în Italia chiar a scăzut, de la 22,5% la 12,4%.

În R.F.G., unde filialele americane Opel și Ford produc un automobil din trei, B.M.W. în expansiune a reușit să reziste încercării lui Chrysler de a o achiziționa, absorbind și firma Hans Glas. O expresie sintetică a procesului de centralizare din industria vest-germană este dispariția în perioada 1956—1966 a 18 din cele 28 firme producătoare de automobile.

Apariția în S.U.A. a cărții lui Ralph Nader „Pericol la orice viteză", cu aproape un an în urmă, a dus la adoptarea, la 31 ianuarie, a unui regulament elaborat de Agenția Națională pentru Securitatea Rutieră, special instituită în acest scop. Constructorii de automobile din Europa de vest și Japonia susțin că noul regulament tinde să avantajeze în mod neechivoc firmele americane constituind un mijloc de a apăra industria americană de concurența străină. Deși în aparență echitabile, deoarece pretind respectarea acelorași norme, atît producătorilor interni, cît și celor externi, în practică modificările care se cer sînt mult mai mari pentru automobilele de dimensiuni mici, la care sînt uneori chiar imposibil de efectuat.

„Adversarii de mîine"

Autoturismul japonez Honda se va vinde în curînd pe piața engleză cu 91 lire mai ieftin decît automobilul englez M.G.B. de același tip. Acest fapt a fost picătura care a revărsat în coloanele ziarelor engleze îngrijorarea în legătură cu rapida ascensiune a industriei japoneze de automobile, calificată drept „fenomenală". Într-adevăr, de la cele 850 turisme și 5000 camioane fabricate practic cu mîna în 1935, Japonia a reușit anul trecut, să ajungă al treilea producător mondial de automobile, după S.U.A. și R.F.G., cu o producție de 2 886 585 vehicule.

În deceniul 1957—1966 producția de autovehicule a Japoniei a crescut cu 33% pe an, lăsînd cu mult în urmă ritmurile anuale de 3—10% atinse în S.U.A. și țările Europei Occidentale.

O explicație a dinamismului industriei japoneze de automobile este, după revista ENTREPRISE, specializarea adîncă pe piese și subansamble a uzinelor care cooperează la fabricarea vehiculelor. Astfel se asigură o mare flexibilitate în schimbarea modelelor. La ultimul Salon automobilistic de la Tokio numărul modelelor japoneze prezentate a atins cifra impresionantă de 269. Marile firme dispun de centre de cercetări care grupează pînă la 800 de specialiști, autori ai unor soluții deosebit de îndrăznețe la care colegii lor vest-europeni mărturisesc că nu ar consimți.

Industriașii din țările occidentale privesc cu tot mai multă îngrijorare concurența firmelor japoneze. Ziarele engleze atrăgeau recent atenția că dacă firma americană Ford sau grupul Chrysler-Rootes-Simca par amenințătoare pentru Europa, un eventual grup General Motors-Toyota sau Chrysler-Honda ar putea constitui peste cîțiva ani un pericol infinit mai mare pentru industria vest-europeană. Henri Ford II, în plin triumf după cursa pentru recordul mondial de viteză de la Mans, exclama: „adversarii noștri cei mai periculoși de mîine vor fi fără îndoială japonezii".

★

Pe fundalul deteriorării generale a conjuncturii în unele din principalele țări capitaliste, ascuțirea concurenței în industria automobilelor îngrijorează cercurile economice din țările respective din cauza implicațiilor pe care această ramură le are asupra evoluției întregii economii. Lărgirea sau îngustarea cererii de automobile afectează evident perspectivele a numeroase ramuri ale industriei ca: siderurgia, industria cauciucului, a maselor plastice, a sticlei, precum și soarta milioanelor de muncitori care lucrează în aceste domenii.

I. VIANU
D. DRAGOMIRESCU

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

• La șantierele navale Olborg din Danemarca a fost lansată o nouă navă de 4500 de tone comandată de R. P. Polonă. În următoarele zile se așteaptă lansarea unei a doua nave de același tip, iar pînă la sfîrșitul lunii va mai fi lansată la apă încă o navă construită în Danemarca pentru R. P. Polonă.

• Întreprinderea ungară de comerț exterior „Artex" a înființat la Paris o reprezentanță comercială sub firma „Franartex", care se va ocupa de vînzarea unor produse ungare din sfera sa de activitate (mobilă, instrumente muzicale, ceramică, porțelanuri, artizanat).

• Între U.R.S.S. și Italia se duc în prezent tratative cu privire la încheierea unui acord pe termen lung pentru livrarea din Uniunea Sovietică în Italia de gaz natural și la construirea, în acest scop, a unei conducte de gaz între cele două țări.

• La Ankara a fost semnat un protocol referitor la schimburile de mărfuri dintre R.P. Bulgaria și Turcia pe anul 1967.

• Un protocol comercial a fost încheiat pe anul 1967 între R. P. Polonă și Spania.

• Firma britanică de utilaj minier „Gullick" a livrat și instalează în U.R.S.S. un complex de utilaje pentru exploatarea cărbunelui la suprafață.

• Întreprinderea ungară de comerț exterior „Technoimpex" a încheiat un contract cu firma „Petrus Machinery" din Cleveland (S.U.A.) pentru livrarea de către Ungaria, în următorii cinci ani, de mașini-unelte în valoare de cel puțin 1,3 milioane dolari.

• Guvernul R.F.G. a introdus noi măsuri de liberalizare a importurilor din țările socialiste europene, lărgind lista mărfurilor liberalizate cu încă 3600 de poziții.

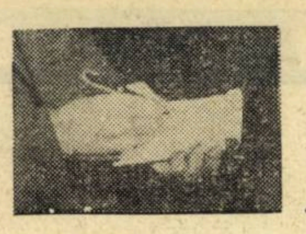

din bloc-notesul cronicarului

Termen de reanimare

După îndelungata căutare a unei soluții imediate și după declararea Băncii Intra în stare de faliment, o nouă etapă vine să liniștească oarecum pe cei îngrijorați de repercusiunile pe care „afacerea Intra" le-ar putea avea asupra activității bancare din Liban. Parlamentul libanez a adoptat o lege, ale cărei prevederi — extinse la orice caz de sistare a plăților de către o bancă aflată pe teritoriul Libanului — se aplică în primul rînd la „cazul Intra".

Conform acestei legi, guvernul libanez va numi un nou consiliu de conducere a băncii, care va dispune de un termen de 6 luni, pentru a încerca repunerea băncii pe „linia de plutire" și reluarea activității normale a acesteia. In cazul cînd consiliul va eșua în misiunea sa, va fi formată o comisie pentru lichidarea bunurilor băncii Intra, evaluate la 500 milioane de dolari.

Șase luni de tratative în culise cu cercurile financiare străine, șase luni de speranțe pentru fostul conducător al băncii, Youssef Beidas. Căci — după cum relatează presa occidentală la rubrica senzațională — acesta din urmă, refugiat în Brazilia pentru a scăpa de mandatul de arestare, elaborează în continuare „proiecte" personale de restabilire a pozițiilor Băncii Intra.

Ciocolata — din nou la modă

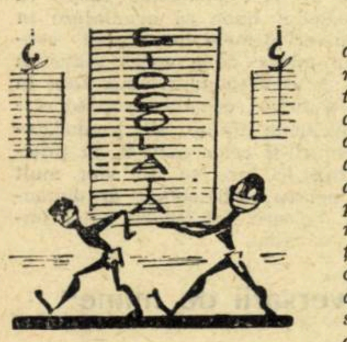

Din recoltele de cacao ale anilor 1964 și 1965 au rămas nevîndute aproape 100 000 de tone, iar consumul mondial de ciocolată a înregistrat în anii respectivi o scădere cu aproape 5%. Această situație a determinat pe principalii producători să adopte unele măsuri drastice pentru menținerea prețului la boabele de cacao; Ghana, bunăoară, a ars 500 de tone din surplusul nevîndut. În 1966 însă, concomitent cu creșterea producției mondiale, a sporit și cererea, care, de astă dată, va rămîne parțial neacoperită. Astfel, s-au produs 1 316 000 tone de boabe de cacao, iar cererea pentru consum însumează 1 442 000 de tone, fabricanții de ciocolată fiind în fruntea solicitanților. Sporul de producție față de 1965 este de 5—15% în diferite regiuni. Ghana rămîne mai departe cel mai important producător din lume, cu „scorul" de 437 000 de tone (+5% față de 1965), fiind urmată de Nigeria, cu 224 000 de tone, și de Brazilia, cu 171 000 de tone (aceasta din urmă avînd cea mai scăzută producție din ultimii cinci ani, din cauza calamităților naturale).

Acțiuni de „sudanizare"

Recent guvernul Sudanului a adoptat două hotărîri, care privesc limitarea influenței capitalului străin în țară.

Prima măsură urmărește „sudanizarea" comerțului exterior, care se afla pînă în prezent în cea mai mare parte în miinile capitalului străin. Se prevede ca în viitor importul tuturor produselor esențiale să fie efectuat, fie de organele guvernamentale (la iută, îngrășăminte, chimicale, medicamente etc.), fie de societăți sudaneze „publice" (la ceai, făină, orez etc.). Hotărîrea prevede ca societățile comerciale străine, care operează actualmente pe teritoriul Sudanului, să pună imediat spre vînzare cetățenilor sudanezi acțiuni reprezentînd 50% din capitalul lor, cealaltă jumătate de capital urmînd să fie transferată societăților „publice" sudaneze în decurs de 5 ani (începînd din ianuarie 1967).

Cîteva zile mai tîrziu, guvernul a adoptat o hotărîre similară privind „sudanizarea" băncilor străine, prin care se urmărește dezvoltarea sistemului bancar și punerea lui în slujba economiei naționale a Sudanului.

Oamenii de știință și turismul

La Suhumi (în Abhazia), pe litoralul sovietic al Mării Negre, funcționează de 3 ani un Institut de turism, creat cu scopul de a studia posibilitățile turistice ale regiunii și a le valorifica mai rațional. Savanți cu renume din Tbilisi, Moscova, Leningrad și alte orașe, printre care istorici, geografi, arheologi, botaniști, medici, speologi, arhitecți ș.a. — sînt colaboratorii institutului. Unul din recentele planuri pe cale de concretizare — rod al muncii colective a savanților — este transformarea micului orășel Novii Afon într-un punct de atracție turistică. În această localitate, unde își dau întîlnire marea și muntele, o vegetație luxuriantă, cascade, o grotă și vestigii ale culturii antice — se va construi un mare complex turistic, precum și o așezare turistică asemănătoare vechilor orășele din Abhazia.

S. U. A.: Previziuni pe 1967

Revista U. S. NEWS AND WORLD REPORT publică în numărul său din 9 ianuarie rezultatele unor dezbateri purtate la sesiunea anuală a Conferinței Naționale a Industriașilor din S.U.A. în jurul perspectivelor economiei țării în 1967. Revista arată, în primul rînd, că părerile participanților au variat considerabil, fapt care denotă o anumită nesiguranță cu privire la perspective. Astfel, după unii, creșterea produsului național brut ar putea fi de 5 miliarde dolari, iar după alții — de 33 miliarde. Majoritatea participanților au opinat că în 1967 creșterea economică va fi mai lentă decît în anul trecut, respectiv ea va fi de 3,2% în prima jumătate a anului și de 2,7% în a doua jumătate (în expresie valorică). Unii economiști consideră chiar că în a doua jumătate a anului curent nu va avea loc nici o creștere a indicelui producției industriale.

Toți cei care au luat cuvîntul la sesiune au declarat că se așteaptă la o sporire a prețurilor la bunurile de consum; în trimestrul IV a.c. indicele prețurilor ar putea urca cu circa 3 puncte față de perioada corespunzătoare a anului trecut.

Un singur cuvînt va fi necesar: nu!

În presa engleză, cu prilejul turneului premierului Wilson în Europa continentală și a discuțiilor în vederea aderării Angliei la Piața Comună, au apărut anunțuri publicitare pentru studiul limbii franceze. Unul din acestea, în prezentarea revistei MATCH, sună cam așa: „Acum cînd Anglia va intra în Piața Comună, învățați franceza, este esențial! Franceza e limba amorului, a farmecului și gentileței".

Citind acest anunț, un ziarist englez a replicat: În ceea ce privește Piața Comună, nu va fi vorba nici de amor, nici de farmec, nici de gentilețe. Un singur cuvînt va fi într-adevăr necesar: **nu!**

Un nou „etalon"

Pentru aprecierea — mai mult sau mai puțin științifică — a nivelului de trai al populației dintr-o anumită țară sau regiune a globului, statisticile occidentale folosesc cu oarecare precădere diverși indicatori, cum ar fi: numărul de automobile, televizoare, aparate de radio, mașini de spălat sau aspiratoare de praf etc., utilizate în cadrul unui număr de familii (de regulă, o sută de familii). Recent a apărut un nou asemenea „etalon" de comparație, lansat de industriile textile — covorul, respectiv numărul de metri pătrați de covor consumați anual. Iată cifrele primului calcul de acest gen, realizat de revista L'INDUSTRIE TEXTILE, care apare în Franța, pentru țările Europei Occidentale: pe locul I se situează Anglia, cu 1,40 metri per locuitor, pe locul II — R.F.G., cu 0,90 m, iar pe locul III — Franța, cu numai 0,20 m. Neuitînd, însă, nici de interesele industriei textile franceze, autorii calculului menționează că — pentru ca Franța să poată ocupa locul întîi — pe piața internă ar trebui să se vîndă pînă la sfîrșitul anului de opt ori mai multe covoare decît în 1966, respectiv 80 milioane m^2.

C. GRIGORE

ODĂ NUFĂRULUI SINGURATIC

SINTEM în secolul vitezei și ne bucurăm de binefacerile ei. Doresc, bunăoară, să plec dimineața din București și să ajung în aceeași dimineață la Iași, și reușesc. Doresc să urmăresc — de aici, din Capitala României — un meci, care se joacă pe stadionul Londrei, și reușesc să-l văd chiar la ora cînd are loc.

E secolul vitezei! Doresc să-mi scot o pată de ulei de pe costumul bleumarin... Doresc acest lucru de patru luni și încă n-am reușit să-mi îndeplinesc această banală doleanță.

Sîntem în secolul vitezei, în secolul cînd în București, pe Calea Moșilor, în clădirea de la nr. 160, se află o curățătorie chimică rapidă. Aici, în mod normal, în două ore (în vreme ce te delectezi cu o ceașcă de cafea și răsfoiești o revistă), costumul, obosit și pictat cu cîteva pete, poate fi transformat în unul care pare nou-nouț. Așa este normal, iar experiența a dovedit că este posibil. În realitate însă eu, de patru luni, mă chinui să-mi scot o pată de ulei de pe costumul bleumarin. Și cîte am pătimit în acest timp! La începutul lui noiembrie am stat cîteva nopți în șir la cozile ce se formau la „Nufărul" (acesta e numele întreprinderii pomenite) de pe Calea Moșilor. După ce induram cîteva ore frigul și umezeala toamnei, cînd mă apropiam de ușa „Nufărului", o funcționară mă anunța fulger: „Gata! S-au terminat bonurile pentru astăzi! Dumneavoastră, poftiți mîine!"

Dar funcționara nu-i de vină, căci anunțul ei se bazează pe o realitate cunoscută de toți, și anume: Capitala noastră are 1 500 000 de locuitori. Și toți, sau aproape toți, capătă din cînd în cînd, cîte o pată pe haine. De aceste pete nu-i scutit aproape nimeni. Deci, azi sau mîine, ne prezentăm, cu toții, la „Nufărul" din Calea Moșilor, acolo unde un costum poate fi pus la punct în două ore (serviciu ultra-ultra rapid), în 24 de ore (serviciu foarte rapid) sau în cel mult trei zile (serviciu rapid).

Sîntem, precum am spus, în secolul vitezei și „Nufărul" din Calea Moșilor s-a adaptat — de bine, de rău — acestei rapidități. Dar ce ne facem că „Nufărul" e o singură floare în București, iar noi sîntem un milion și jumătate de locuitori și purtăm zilnic cîteva milioane de kg de îmbrăcăminte? Și, tot zilnic, „Nufărul" rapid nu poate curăța decît 400 kg de îmbrăcăminte. 400 de kg din cîteva zeci de mii! Un pumn de nisip din pustiul Saharei! Un pahar de apă din Oceanul Atlantic! Cîțiva clienți din cei 1 500 000 de locuitori din București!

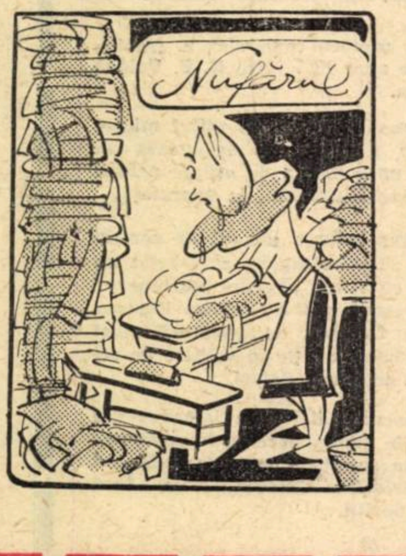

Ce să mai zic? Am încercat să scriu o odă închinată „Nufărului" din Calea Moșilor, în speranța că această floare rară se va dezvolta și va odrăsli alți pui. Am început-o cam așa: A apărut, în București, o floare rară. Un nufăr plăpînd și drăgălaș. Și-a desfăcut petalele în clădirea din Calea Moșilor. E o floare singuratică pe care bucureștenii o adoră și-o asaltează zi și noapte. Puțini sînt însă fericiții care să se bucure de parfumul (citește: serviciile) ei.

Am încercat să compun și un cîntec: A răsărit un nufăraș în București...

Dar zadarnice au fost toate eforturile. Nici oda, nici cîntecul n-au dat vreun rezultat. Acum, disperat, am scris un afiș alcătuit din cuvinte pietroase, izvorîte din nervii pe care i-am căpătat în nopțile cînd am stat sub petala „Nufărului" din Calea Moșilor. Il reproduc aici întocmai: Tovarăși din industria locală și din cooperația meșteșugărească! Plantați grabnic mai mulți Nuferi-rapizi! Să fie și în Cotroceni și la Băneasa, și pe Dudești și în Drumul Taberei, la Balta Albă și în Colentina, la Giulești și pe Rahovei. Să apară la Iași și la Cluj, la Baia Mare și la Botoșani, la Constanța și la Timișoara... Să fie cît mai mulți Nuferi-rapizi, astfel ca o pată de pe haină să o scoatem în cîteva minute, nu în cîteva luni, așa cum se întîmplă actualmente în cele mai multe unități pe care le coordonați. Ce naiba, sîntem doar în secolul vitezei!

D. TÂRNĂUCEANU

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 7 (183)
VINERI
17 februarie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 pagini ● 2 lei

CONSUMURI SPECIFICE RAȚIONALE PE FIECARE PRODUS

DIN SUMAR

SĂ ÎNCHIDEM CANALELE CHELTUIELILOR NEPRODUCTIVE (în pag. 11)

NORMELE DE MUNCĂ ÎN ÎNTREPRINDERI (în pag. 12)

CURSURILE UNIVERSITARE ÎN FAȚA UNOR EXIGENȚE NOI (în pag. 16)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CATALOAGE DE PRODUSE ȘI PRODUCĂTORI

S-AU mai propus, în revistă, un nomenclator unic al produselor industriale, un indicator al întreprinderilor industriale, cataloage de standarde ș.a. Continui, deci, seria acestor propuneri, venind cu ideea unor cataloage de produse.

La elaborarea proiectelor se întocmește o întreagă serie de documente tehnice, ca : desene de ansamblu, desene de execuție, nomenclatoare de piese, extrase de materiale etc. Faptul că serviciul de aprovizionare nu poate procura anumite elemente standardizate și tipizate prin norme (organe de mașini, mecanisme, aparataje etc.) duce, ulterior, la o muncă suplimentară de revizuire sau refacere a documentelor pentru înlocuirea cu soluții locale adaptate de uzina sau întreprinderea respectivă.

Un exemplu elocvent. Anumite dimensiuni de inele de etanșare STAS 5907—58 necesare unui profil, deși standardizate de la diametrul de 6 pînă la 300 mm, n-au putut fi procurate de la nici o fabrică de cauciuc din țară, încît ulterior serviciul constructor șef al uzinei noastre a fost nevoit să elaboreze norme locale pentru executarea lor. Aceasta a dus mai departe la proiectarea și executarea de scule, încărcînd cu timp și volum de lucrări, neprevăzute inițial la proiectarea produsului, atît serviciul tehnolog șef SDV, cît și sculăria. Dar acest exemplu nu este un caz izolat, căci numai la un singur proiect a fost nevoie de elaborarea a 96 norme locale de elemente simple pentru construcția de mașini, datorită faptului că nu sînt cunoscute fabricile și uzinele producătoare, pentru a putea fi comandate celor cu specific bine profilat în anumite direcții.

Ar fi foarte necesare întocmirea unor cataloage anuale — pe ministere sau pe ramuri — de produse standardizate și normalizate, însoțite de indicarea unităților producătoare, și difuzarea acestor cataloage la serviciile de concepție și aprovizionare ale tuturor uzinelor și fabricilor, întreprinderilor și institutelor de proiectare.

Ilie BERGHEZAN
tehnician, Uzina „Balanța"–Sibiu

OMISIUNE METODOLOGICĂ

DATORITĂ specificului, fabricile de sticlărie și cele de prelucrare a cauciucului trebuie să efectueze revizii periodice, anuale, ale instalațiilor și utilajelor, cu oprirea completă a producției timp de 20—25 de zile cît durează reparațiile. Reparațiile se prevăd la începutul fiecărui an, dar aspectele economice nu se planifică. Întreruperea aceasta face ca, în perioada respectivă, volumul producției să scadă foarte mult, în timp ce cheltuielile de producție și prețul de cost efectiv pe unitatea de produs prezintă o creștere disproporționată față de perioadele anterioare. Ca exemplu, putem da Fabrica „Eprubeta"-București, care în mai și iunie 1965 înregistrase — la borcane albe rotate de 50 ml — **un preț de cost de 2,91 lei și, respectiv, 2,09 lei per bucată, pentru** ca în aprilie (cînd s-a făcut revizia), să ajungă la 4,523 lei per bucată ; I.I.S. „Cauciucul Quadrat", care — începîndu-și activitatea în iulie 1966 în vederea reparațiilor planificate — a apărut în luna respectivă cu o pierdere de 663.000 lei.

Explicația ? Prin neincluderea eșalonată a cheltuielilor cu reparațiile curente și reviziile periodice în cheltuielile de producție, se denaturează prețul de cost pe unitatea de produs în această perioadă ; ceea ce se exprimă prin mari variații, care nu permit o analiză corespunzătoare și dezinformează organele de îndrumare și control.

Propunem ca valoarea lucrărilor ocazionate de reviziile periodice, precum și de concediile muncitorilor plecați în număr foarte mare în acea perioadă, să se cuprindă în prețul de cost al producției în mod eșalonat, în toată perioada anului, constituindu-se în acest scop prelevări.

Nicolae TUDORACHE
economist,
șef de serviciu în M.I.U.

CÎMPUL DE UTILIZARE A EXPERTULUI CONTABIL

TITLUL de expert contabil este utilizat numai în raporturile cu organele judiciare. În legislația noastră, expertiza contabilă este prevăzută ca o problemă administrativă de justiție pentru stabilirea adevărului material. Sfera de acțiune a experților contabili, în această calitate, este, deci, limitată la activitatea depusă pentru organele judiciare. Cu toate că expertiza contabilă intervine, **ca instrument de probă,** posterior descoperirii pagubelor produse în avutul obștesc, ea are un **larg cîmp de acțiune și ca factor preventiv al deficiențelor care** înlesnesc producerea de infracțiuni și prejudicii. Competența le-ar permite experților contabili să facă și propuneri corespunzătoare, valorificate în final de unitățile economice interesate sau de instituțiile centrale coordonatoare.

De aceea, propunem ca pregătirea teoretică și practică a experților contabili, experiența lor, să fie folosite mai din plin la analize economice multilaterale. Cum și unde ? La analizele economice din diferitele verigi ale ministerelor, în cazul întreprinderilor sau produselor nerentabile, la înființarea de noi unități sau la reorganizarea celor existente. Într-un cuvînt, expertiza contabilă să fie folosită nu numai ca **auxiliar pentru organele judiciare,** ci ca **instrument de analiză economică multilaterală.**

Aurel DEBOVEANU
șeful biroului central de expertize contabile judiciare din Ministerul Finanțelor

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Ionel ALEXANDRU, economist, Ploiești — Pentru absolvenții cursurilor de învățămînt superior care provin din cîmpul muncii nu se aplică prevederile H.C.M. nr. 918/1960 cu privire la încadrarea ca stagiari, pe perioada de un an. Acești absolvenți pot ocupa, de la început, funcțiile de economist, inginer etc.; ei au dreptul la salariile tarifare corespunzătoare funcțiilor ocupate, între limitele de salarizare stabilite.

Nicolae BEJAN, București — Absolvenții cursurilor de învățămînt superior tehnic și economic fără examen de stat (promoții mai vechi), cărora nu li s-a aprobat în anul 1960 menținerea pe posturi pentru care se cer studii superioare tehnice sau economice, pot ocupa numai posturi pentru care se cere absolvirea studiilor medii. Aceste cadre pot ocupa funcția de șef de serviciu numai dacă s-a aprobat menținerea lor în această funcție, în condițiile H.C.M. nr. 1053/1960.

Absolvenții cursurilor de învățămînt superior care nu au examenul de stat și care ocupă — fără aprobarea menționată mai înainte — posturi pentru care se cer studii superioare, trebuie trecuți pe funcții pentru care se prevede absolvirea studiilor medii. În asemenea cazuri, salariile tarifare plătite acestor absolvenți nu pot fi mai mici decît cele avute în luna iulie 1960.

La întrebarea următoare (privind prejudiciul întreprinderii), nu putem răspunde, deoarece nu cunoaștem situația de fapt. Pentru ultima problemă, așteptăm relații de la Ministerul Învățămîntului.

Gheorghe IONESCU, jurist, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej — Perioada în care, fiind absolvent al facultății de științe juridice, ați funcționat ca judecător și ca președinte de tribunal raional, nu se consideră stagiu în funcții economice, întrucît atribuțiile care au revenit funcțiilor pe care le-ați ocupat nu au acest caracter.

Nicolae MATYAS, tehnician, Întreprinderea comunală Tîrgu-Mureș — Conform art. 17 din Regulamentul de premiere a personalului tehnico-administrativ din unitățile de gospodărie comunală, angajații care ocupă postul de planificator I (atît în serviciul planificării, cît și în secțiile de producție) se încadrează în categoria „rest personal". Pentru această categorie este prevăzută, drept cotă maximă a premiului individual, cota de 30% din salariul tarifar realizat în cursul trimestrului.

Gheorghe SIMIONESCU, tehnician I, Combinatul siderurgic Hunedoara — În legătură cu promovarea dv., după absolvirea cursurilor de învățămînt superior economic, pe un post de economist principal, vă facem cunoscut că perioada de timp cît ați ocupat funcția de tehnician I nu se socotește în stagiul pentru funcții economice. Întrucît cei proveniți din cîmpul muncii nu au obligația de a presta muncă timp de un an ca stagiari, va fi posibil să fiți încadrat imediat după absolvirea cursurilor de învățămînt superior pînă la limita maximă de salarizare prevăzută pentru funcția de economist

Marin BĂRBULESCU, pensionar, Craiova — La data de 14 octombrie 1966, Fabrica de țigarete-București, care este împuternicită să elibereze adeverințele de vechime în cîmpul muncii pentru personalul fostului C.A.M., a primit o cerere din partea dv. prin care — ca fost debitant în Craiova — solicitați eliberarea unui asemenea act. Cu adresa nr. 9225 din 1 noiembrie 1966, vi s-a comunicat că — întrucît în arhiva de la această unitate nu există nici o evidență cu privire la debitanții din provincie — foștii debitanți speciali, care au activat în orașele de provincie în perioada anterioară anului 1953, trebuie să prezinte la Fabrica de țigarete București, autorizația de funcționare tip C.A.M., livretele de aprovizionare cu produsele C.A.M. sau certificat din partea secțiilor financiare locale (de plata impozitului asupra veniturilor provenite din vînzarea produselor C.A.M.). După ce se analizează actele prezentate, se poate elibera adeverința solicitată, preluînd în arhiva fabricii actele justificative. Dv. nu ați luat legătura cu Fabrica de țigarete-București, iar aceasta nu a putut să vă elibereze adeverință numai pe baza unei afirmații dintr-o cerere.

Ștefan BUZAȘ, economist, Oradea — Examenul de admitere la doctorat se desfășoară respectînd prevederile Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 1558/1965 și indicațiile corespunzătoare ale Ministerului Învățămîntului. Examenul din martie a.c. este pentru anul de învățămînt 1966/1967.

Pentru a afla amănunte (specialitățile, datele examenelor de admitere, actele necesare, instituțiile la care are loc examenul și disciplina fundamentală din care se examinează) consultați „Gazeta Învățămîntului" (nr. 848, din 29 aprilie 1966). Pentru specialitatea dv. — economia comerțului socialist — puteți obține informații mai detaliate la I.S.E. „V. I. Lenin"-București.

G.A.S. BELCIUGATELE, raionul Lehliu, regiunea București — Dintr-o regretabilă eroare de dactilografiere, pe care autorii articolului „Cine răspunde" (nr. 2/1967) — Stelian Marin și Alexandru Pășculescu — n-au corectat-o la timp, a apărut numele gospodăriei dv. în loc de cel al **G. A. S. Buciumeni** (raionul Oltenița, regiunea București).

ECOURI · ECOURI · ECOURI

NOI ZONE TURISTICE

„În actualitate : amplasarea obiectivelor, utilizarea capacităților, valorificarea de noi zone turistice"

(nr. 41/1966)

C.S.C.A.S.

În articolul cu titlul de mai sus, se fac propuneri valoroase privind dezvoltarea și organizarea de noi zone turistice. Considerăm că propunerea pentru „crearea unor comisii permanente" pe lîngă sfaturile populare ar putea avea o contribuție pozitivă în coordonarea și desfășurarea acțiunilor pe linie de turism și balneologie. Urmează, însă, ca propunerea să fie analizată, în special, de Comitetul de Stat pentru Îndrumarea și Controlul Organelor Locale ale Administrației de Stat. **(prof. arh. G. GUSTI,** vicepreședinte).

Întreprinderea balneo-climaterică Deva

Articolul apărut în revista dv. ne este de folos, deoarece ne arată orientarea altor regiuni în dezvoltarea turismului. Propunem revistei să trateze — în continuare — complexitatea aspectelor turistice. Îndeosebi, ne-ar interesa unele studii privind amplasarea cabanelor. În regiunea noastră, sînt locuri turistice mult frecventate, dar care sînt lipsite de cabane.

Pentru dezvoltarea turismului în regiune întreprindem unele studii privitoare la amplasarea bazelor turistice, utilizarea capacităților existente și mărirea lor, îmbunătățirea confortului și a deservirii etc. **(MARIN BURTESCU,** director).

Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene

Inițiativa de a se elabora studii de sistematizare a unor regiuni, zone și localități este binevenită. Este necesar să se elaboreze, de către un institut de proiectări de specialitate, un studiu coordonat pe țară, în care să se precizeze ordinea de urgență în executarea lucrărilor turistice.

În privința traseelor de drumuri naționale arătate în articol, menționăm că majoritatea lor sînt prevăzute, în anii ce urmează, pentru modernizare sau acoperire cu asfalt. Pînă în 1970, vor fi modernizate șoselele naționale : Cîmpulung—Bran ; Miercurea Ciuc—Toplița ; Reghin—Bistricioara—Tg. Neamț ; Gheorghieni—Bicaz ; Dej—Mureșenii Bîrgăului ; Brad—Hălmagiu—Vașcău ; Tîrgu Jiu—Petroșeni ; Lunca—Cîmpeni—Turda ; Turnu Severin—Calafat—Bechet—Corabia — Turnu Măgurele — Zimnicea—Giurgiu — Oltenița — Călărași — Slobozia—Brăila—Măcin — Isaccea—Tulcea ; Cîmpulung Moldovenesc—Vatra Moldoviței—Sucevița. **(V. POPESCU,** director tehnic).

Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale

Împreună cu organele de specialitate, continuăm să efectuăm studii privind dezvoltarea armonioasă a stațiunilor balneare. În acest sens, apreciem ca fiind de o deosebită însemnătate delimitarea zonelor care constituie fondul balnear al țării noastre, spre a le rezerva exclusiv balneoterapiei. Acest lucru este cu atît mai important cu cît se manifestă, uneori, tendința ca amplasarea unor obiective exclusiv turistice, mai ușor de realizat decît cele balneare, să fie rezolvate în aceste zone ceea ce — după părerea noastră — va crea greutăți în dezvoltarea obiectivelor balneare înseși. **(dr. SERGIU ȘTEFĂNESCU,** director).

Oficiul Național de Turism

Repartiția obiectivelor ce se vor construi pînă în anul 1970 s-a făcut pe criterii științifice : fluxuri turistice înregistrate și potențiale ; cererea pieței străine pentru anumite zone ; posibilitatea stabilirii unor tarife competitive etc. Studiile de sistematizare întocmite de diverse organe regionale și centrale vor trebui revizuite în funcție de criteriile conjuncturii turistice și, mai ales, de cerințele turismului național și internațional, a căror respectare condiționează activizarea încasărilor (și, în special, a celor valutare).

Problema extinderii perioadei de vacanțe și concedii de odihnă este în studiu în toate țările cu tradiție turistică. O.N.T. a reușit să organizeze acțiuni care să antreneze turiștii spre stațiunile de pe litoral și din restul țării și în afara perioadelor de sezon. Dezvoltarea turismului automobilistic și pe cont propriu a avut drept temei tocmai punerea la dispoziție a unei baze materiale. O.N.T. a înscris în planul său de măsuri, atît completarea publicațiilor de specialitate, cît și o legătură mai strînsă cu Institutul de studii și proiectări forestiere.

TRANSPORTUL FEROVIAR — LA NIVELUL SARCINILOR ACTUALE

TRADIȚIONALA sărbătoare a feroviarilor din țara noastră — „Ziua ceferiștilor" — este intimpinată in acest an cu un elan creator sporit. Mobilizați de sarcinile consfătuirii de lucru privind activitatea din transportul feroviar — consfătuire organizată pe baza hotăririi conducerii de partid și de stat — oamenii muncii din acest important sector de activitate sint hotăriți să aplice in viață măsurile pentru imbunătățirea circulației pe calea ferată, corespunzător marilor sarcini trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R. Cuvintarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la incheierea consfătuirii cuprinde pentru lucrătorii de la căile ferate indicații prețioase cu privire la direcțiile de perfecționare a activității lor și constituie un puternic imbold și călăuză sigură in munca viitoare.

Concomitent cu progresele intregii economii și contribuind din plin la acestea, se relevă și realizările de seamă pe care le-a inregistrat transportul feroviar. Volumul transportului de mărfuri era anul trecut de peste 3 ori mai mare decit in 1950, iar cel al călătorilor de peste 2 ori. În comparație cu nivelul anului 1938, volumul transportului de mărfuri era in 1966 de aproape 5 ori mai mare, iar numărul călătorilor — de 3 ori. Intensitatea traficului a ajuns in ultimii ani la nivelul atins in cele mai dezvoltate țări europene.

Anul trecut volumul mărfurilor transportate a sporit cu 10,7%, iar cel al călătorilor — cu 7,2%. Indicatorul „incărcătură statică pe osie a vagonului de marfă" realizat in primul an al cincinalului a fost cu 3,1% superior celui din 1965, iar greutatea medie brută a trenurilor de marfă — cu 3,3% mai mare.

PRIN grija partidului și guvernului, căilor ferate le-au fost alocate insemnate mijloace materiale și financiare, ceea ce a permis ridicarea nivelului tehnic, imbunătățirea dotării lor cu material rulant și instalații moderne. Faptul că 50% din tracțiune se efectuează cu locomotive Diesel și electrice este o dovadă a acestor preocupări. În 1970 această proporție va fi de 80%, ceea ce ne va situa printre țările cu tracțiunea cea mai modernă.

Așa cum s-a subliniat la consfătuire, marea majoritate a ceferiștilor muncesc conștiincios, se incadrează in disciplina socialistă a muncii, eforturile lor conjugindu-se armonios cu cele ale intregului popor in edificarea societății socialiste. **„Lucrătorii de la calea ferată** — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu in cuvintarea sa — **și-au adus contribuția activă, alături de toți oamenii muncii, de intregul popor, la marile realizări obținute in construcția societății socialiste in România. Se poate spune, pe drept cuvint, că in tot ce s-a infăptuit in țara noastră, in toate marile combinate moderne, in uzinele și fabricile noi, in sutele de mii de apartamente, in școlile, spitalele și celelalte construcții social-culturale ridicate in anii socialismului, este incorporată și munca harnică și entuziastă a lucrătorilor din transporturi.**

Conducerea partidului și guvernului dă o inaltă apreciere activității rodnice, de multe ori eroice, depuse de oamenii muncii de la calea ferată".

În cadrul consfătuirii au fost relevate totodată și deficiențele care mai dăinuie in acest sector, arătindu-se și căile inlăturării lor, măsurile menite să asigure ridicarea activității din transportul feroviar pe o treaptă superioară.

Vizind creșterea siguranței circulației, s-au reliefat in dezbateri valoroase propuneri: revizuirea și imbunătățirea reglementărilor actuale privind instruirea și indrumarea personalului; reconsiderarea metodologiei activității de control și sporirea rolului său; revizuirea planurilor tehnice ale stațiilor; introducerea pe rețeaua căilor ferate a noi instalații electrice de semnalizare; elaborarea unui studiu privind introducerea radiocomunicațiilor in sectorul de exploatare feroviară etc.

O PROBLEMĂ importantă o constituie asigurarea regularității circulației. Pentru aceasta sint necesare, așa cum s-a arătat: analiza sistemului actual de funcționare a regulatoarelor de circulație; imbunătățirea intocmirii și executării programelor de circulație; revizuirea criteriilor și condițiilor de premiere a unităților de exploatare; reducerea imobilizărilor locomotivelor cu abur in reparație ș.a.

Participanții la lucrări au subliniat că pentru buna deservire a călătorilor este necesar să se asigure o informare completă și adecvată, să fie pregătite corespunzător garniturile trenurilor de călători, să fie instruit permanent personalul de stație și de tren care vine in contact direct cu publicul călător, să fie imbunătățită activitatea de deservire in vagoanele de restaurant și de dormit, să fie reintroduse trenurile rapide de călători etc.

Pentru a face față cerințelor crescute an de an ale economiei naționale, transportului feroviar ii sint alocate in actualul cincinal investiții de 2 ori mai mari decit in cursul șesenalului, aceste mijloace, indreptindu-se cu prioritate spre lucrările hotăritoare pentru bunul mers al producției — intreținerea și dezvoltarea liniilor de cale ferată, dotarea cu mijloace moderne de tracțiune, imbunătățirea mijloacelor de semnalizare și indrumare a circulației.

O dată cu măsurile de creștere a gradului de inzestrare tehnică a căilor ferate cu mijloace moderne, este necesar, așa cum a rezultat din lucrările consfătuirii, să se folosească mai eficient parcul de vagoane existent, să se organizeze de asemenea manieră circulația incit vagoanele să fie utilizate la intreaga lor capacitate. S-a arătat pe bună dreptate că, datorită defecțiunilor de funcționare, se inregistrează incă pierderi mari (in 1966, peste 3 800 000 vagoane/ore pierdute). De aceea, trebuie respectat intotdeauna graficul de transport, trebuie raționalizată circulația vagoanelor goale, să fie extinsă marșrutizarea transportului de masă, să se lărgească sistemul de transport prin conteinere, să fie eliminate transporturile incrucișate, aplicind optimizarea — metodă modernă, de mare eficiență.

TEHNICA modernă nu rezolvă de la sine problemele de circulație feroviară, nu duce in mod automat la creșterea productivității muncii (incă scăzută, la noi, in raport cu alte țări); dimpotrivă, ea reclamă ridicarea capacității profesionale printr-o temeinică pregătire de specialitate, prin exigență și conștiinciozitate, prin disciplina fermă la locul de muncă.

Pornind de la critica unor lipsuri și greșeli in pregătirea cadrelor, consfătuirea a propus reinființarea școlilor profesionale pe lingă depourile mari și sporirea duratei de școlarizare, imbunătățirea recrutării mecanicilor de locomotivă Diesel și electrice, cursuri de scurtă durată cu scoaterea din producție pentru specializarea personalului, imbunătățirea modului de instruire a personalului din cadrul depourilor, imbunătățirea școlarizării picherilor, a șefilor de echipă și a meseriașilor de cale, instruirea personalului de intreținere, pregătirea meseriașilor constructori din specialitățile legate de intreținerea liniilor și a podurilor. În același timp, s-a relevat necesitatea asigurării cu cadre medii tehnice in raport optim cu celelalte categorii, utilizarea mai bună a specialiștilor, intărirea răspunderii celor ce se ocupă cu instructajul teoretic și practic al personalului de bază.

Grija permanentă a partidului și guvernului pentru condițiile de muncă și de viață ale lucrătorilor ceferiști se concretizează in măsurile intreprinse pentru imbunătățirea salarizării, a criteriilor de acordare a uniformelor etc. Recentele măsuri — majorarea in medie cu 12,2% a salariilor tarifare ale unor angajați, asigurarea cu uniforme de mai bună calitate, fără plată, sau cu reduceri de 50 și 75% — ceea ce inseamnă o alocație de la bugetul statului in sumă de 282 milioane lei anual, adică un spor la salariul real.

Lucrările consfătuirii oferă un bogat material de analiză, de concluzii practice. Traducerea lor in viață este legată de creșterea spiritului de răspundere al tuturor lucrătorilor, fără de care nu este posibil ca sistemul căilor ferate din țara noastră să funcționeze permanent in cele mai bune condițiuni, astfel incit să favorizeze dezvoltarea continuă a economiei naționale și satisfacerea cerințelor populației.

Exprimindu-și adinca recunoștință pentru grija caldă și permanentă pe care partidul și guvernul țării o poartă modernizării continue a căilor ferate, participanții la consfătuire au afirmat in numele tuturor lucrătorilor acestui sector de activitate, hotărirea lor de a fi la inălțimea sarcinilor actuale, de a se situa in primele rinduri ale luptei conduse de partid pentru continua inflorire și propășire a României socialiste.

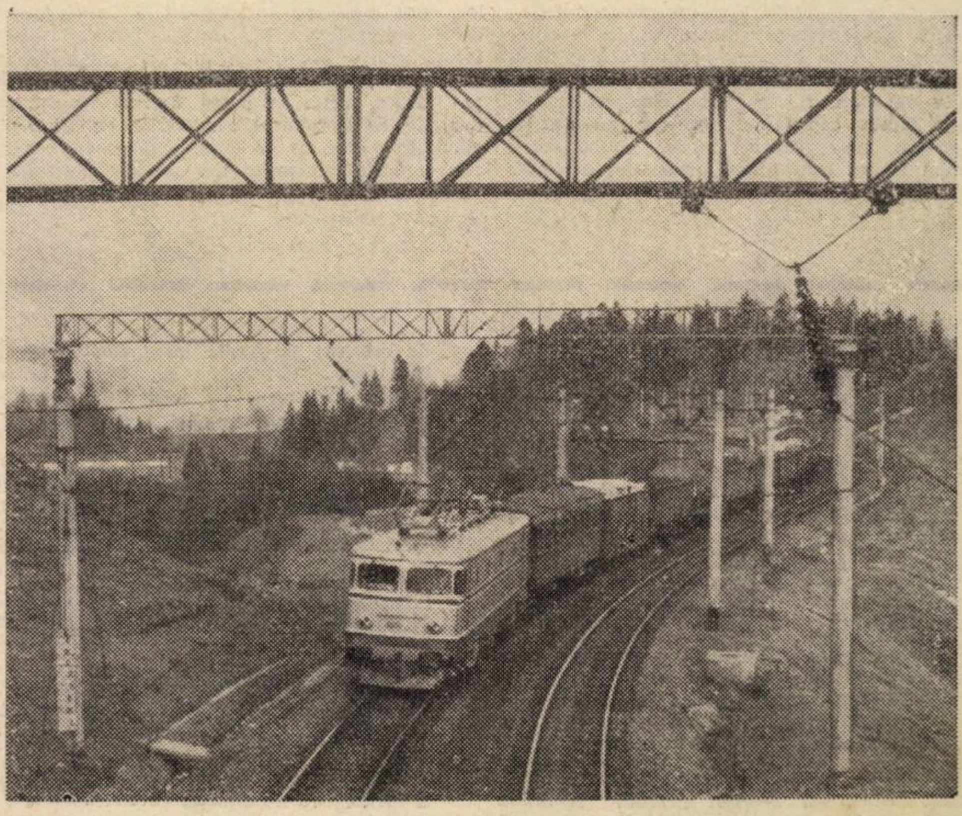

Pe magistralele de oțel ale patriei

NOI OBIECTIVE

● **Combinatul chimic FĂGĂRAȘ** s-a imbogățit cu o nouă unitate productivă: **instalația de cracare a gazului metan in vederea fabricării amoniacului.** De remarcat gradul inalt de automatizare a acestei instalații concepută și realizată in intregime in țară.

● A intrat in funcțiune **o stație automată de betoane** in apropierea orașului DEVA. Aici se realizează pe oră 30 de mc de betoane.

● La șapte șantiere ale unor **noi fabrici de piine** (CRAIOVA, CLUJ, SUCEAVA, SIBIU, IAȘI, TIMIȘOARA ȘI SINAIA) a inceput montajul instalațiilor, in cea mai mare parte mecanizate și automatizate.

● S-au dat **in exploatare instalațiile de centralizare electrodinamică a stațiilor C.F.R. CRAIOVA și FILIAȘI.**

● **S-a inaugurat clădirea poștei și telefoanelor din PETROȘENI.** Astfel se creează condiții pentru sporirea cu 20% a volumului de servicii prestat in domeniul telecomunicațiilor in această zonă.

METAL ȘI VALOARE

● Combinatele siderurgice de la Hunedoara și Reșița au introdus in producție de la inceputul anului **13 noi tipuri de oțeluri aliate** pentru o gamă variată de mașini și utilaje. Cel mai recent din aceste tipuri — produs la Reșița — este destinat pieselor componente ale motorului locomotivei Diesel electrice.

CURIER

● În toate intreprinderile constructoare de mașini din țară se desfășoară ample **acțiuni de reproiectare a pieselor din metal in vederea reducerii consumului specific.** La uzina „Steagul roșu" din Brașov, de exemplu, din metalul care va fi astfel economisit in 1967 se pot confecționa 3 500 blocuri de cilindri.

● **Un nou inlocuitor al metalului** a fost realizat la Uzina de prototipuri și reparații utilaj chimic din Făgăraș; polistirenul armat cu fibre de sticlă. Printre alte avantaje ale noului material se numără și prețul său cu 40% mai mic decit al metalului.

CREAȚII TEHNICE

● **Incheierea probelor la prima turbină de 12 megawați** a dat deplină satisfacție realizatorilor: muncitorii, inginerii și tehnicienii Uzinei de mașini electrice din Reșița. Tot aici se află in curs de finisare și turbina de 50 de megawați.

● Un nou capitol in diversificarea producției Uzinei „Metalul roșu" din Cluj: trecerea la **fabricarea mașinii universale de tricotat cu comenzi program.**

● De pe benzile de montaj ale Uzinei „Electromagnetica" din Capitală a ieșit **noul tip de centrală telefonică automată** care, la același volum cu tipurile precedente, permite efectuarea unui număr de convorbiri mai mare cu 50%.

● Fabrica de materiale izolatoare Berceni-Ploiești a realizat **o instalație originală pentru producerea vatei minerale centrifugate.**

CONSFĂTUIRI

● **Căile imbunătățirii aprovizionării tehnico-materiale a intreprinderilor miniere** a făcut obiectul unei consfătuiri pe țară desfășurate la Rimnicu-Vilcea. S-au propus, in special, soluții pentru raționalizarea normelor de consum.

● La Săvinești, reprezentanți ai intreprinderilor chimice din intreaga țară au dezbătut aspectele noi in **fabricarea și prelucrarea firelor și fibrelor sintetice.** Recomandările elaborate vor contribui la extinderea experienței pozitive acumulate in acest domeniu.

● Tot in chimie este de menționat schimbul de opinii care a avut loc in Capitală privind **folosirea laboratoarelor uzinale in vederea perfecționării procesului de instruire și specializare a cadrelor.**

PUNCTE DE VEDERE

ACCELERAREA DECONTĂRILOR ÎN ECONOMIA FORESTIERĂ

● *Un decalaj cu urmări negative* ● *Este absolut necesar avizul prealabil al beneficiarului prestației?*

FOLOSIREA unor forme de decontare adecvate specificului unei ramuri economice contribue în mod direct la apropierea momentului mișcării mijloacelor bănești de cel al bunurilor materiale, realizîndu-se o accelerare a decontărilor și implicit reducerea volumului creditelor pe documente de decontare în expediție.

Deși această problemă a constituit o preocupare și pentru economia forestieră, considerăm totuși că mai sînt încă posibilități pentru accelerarea decontării obligațiilor dintre întreprinderi. În mod concret este vorba de întreprinderile de mecanizare și transporturi forestiere (I.M.T.F.), în activitatea cărora au loc situații care provoacă greutăți în efectuarea operațiunilor de decontare.

Actualul sistem de decontare, care se practică de trei ani, permite introducerea documentelor pentru decontare ale I.M.T.F.-urilor numai în condițiile în care acestea sînt avizate de întreprinderile forestiere. Ca urmare, se creează un decalaj între operațiunile de decontare și momentul prestării serviciilor, fapt ce atrage încasarea cu întîrziere a contravalorii prestațiilor efectuate de I.M.T.F.-uri.

Întîrzierea decontării valorii prestărilor de servicii este mărită cel mai adesea și de faptul că întreprinderile forestiere nu remit la timp documentele avizate. Așa de exemplu, în unele perioade ale anului trecut, I.M.T.F.-Cluj nu a putut depune la bancă facturile pentru încasarea sumelor datorate de unele întreprinderi forestiere decît după o perioadă de 30—40 zile. Situații asemănătoare s-au constatat la aproape toate întreprinderile de mecanizare și transporturi forestiere.

Sistemul de decontare expus mai sus influențează pe de o parte rezultatele întreprinderilor prestatoare de servicii, iar pe de altă parte, la întreprinderile forestiere se formează, în mod artificial, unele surse atrase.

● O teamă nejustificată

APRECIEM că aceste efecte negative nu se vor putea elimina decît în condițiile în care decontarea prestațiilor se va face chiar în ziua primirii documentelor la bancă, **fără avizul în prealabil al întreprinderilor forestiere.**

Teama că întreprinderile de mecanizare și transporturi forestiere ar putea să includă în documentele de decontare unele valori ireale sau inexacte, ceea ce ar duce la diferențe între documentele furnizorului de prestații și cele ale beneficiarului, nu este după părerea noastră justificată deoarece :

● În cazul cînd unitățile prestatoare de servicii abuzează de dreptul de a-și încasa serviciile prestate în condițiile arătate, actele normative în vigoare prevăd aplicarea de penalități unităților în cauză pentru încasarea unor sume pe bază de documente întocmite nelegal.

● Tot ca o sancțiune, în astfel de situații, organele bancare, în virtutea instrucțiunilor în vigoare, pot să suspende acestor unități dreptul de a emite documente de decontare „fără acceptare".

● Diferențe mici... refuzuri numeroase

UN alt aspect legat de sistemul de decontare dintre întreprinderile aparținînd Ministerului Economiei Forestiere îl constituie faptul că în raporturile economice dintre acestea apar adesea diferențe între documentele de decontare ale beneficiarilor și furnizorilor, în special datorită specificului producției din economia forestieră. Aceste diferențe generează refuzuri de plată din partea beneficiarilor care, în final, duc la mărirea volumului operațiunilor de decontare.

Un studiu recent efectuat scoate în evidență faptul că diferențele dintre documentele de decontare ale beneficiarului și furnizorului sînt în general mici și provin în special din clasificări eronate a produselor finite ale întreprinderilor forestiere. Așa de exemplu, din totalul livrărilor efectuate de I.F. Tg. Secuesc Complexului pentru industrializarea lemnului (C.I.L.) Blaj, în majoritatea cazurilor (circa 85%), s-au înregistrat refuzuri de valori sub 500 lei. Această situație se constată de altfel aproape la toate întreprinderile forestiere care au relații cu unitățile de produse finite din lemn, cît și în relațiile dintre unitățile din alte ramuri economice.

Dar, întrucît aceste valori, cu toate că sînt mici, generează refuzuri de plată și care, evident, măresc volumul operațiunilor de decontare, considerăm că pentru preîntîmpinarea unor astfel de situații nu ar fi lipsit de interes să se analizeze posibilitatea stabilirii măsurii, pe întreaga economie, ca întreprinderile beneficiare să accepte la plată **valoarea integrală a facturilor introduse de unitățile furnizoare.** În cazul în care apar situații cînd după recepția cantitativă și calitativă a mărfii se constată unele diferențe mici (de exemplu sub 500 lei) valoarea acestora ar urma să fie recuperată decadal sau chenzinal.

N. MAGHERESCU
din Banca Națională

MATERIA PRIMĂ — LA BENEFICIARI SAU LA PRODUCĂTORI?

● *Anacronism în repartizarea hîrtiei și cartonului pentru ambalaje* ● *O experiență pozitivă care trebuie extinsă*

ÎN unele întreprinderi se întîmpină dificultăți serioase în realizarea sarcinilor privind producția de ambalaje, datorită modului defectuos în care sînt atribuite în prezent cotele necesare de hîrtie și carton. Iată care este situația din acest punct de vedere la Întreprinderea poligrafică „Luceafărul", unitate care acoperă aproximativ 65% din producția pe țară a ambalajelor confecționate din hîrtie și carton.

În prezent, majoritatea cotelor de hîrtie și carton (circa 80%), sînt repartizate direct principalilor beneficiari și nu întreprinderii noastre, care execută ambalajele din aceste materiale. Drept urmare, aprovizionarea întreprinderii nu este în concordanță cu sarcinile de plan, fiecare beneficiar procurîndu-și direct cantitățile necesare de hîrtie și carton, care adeseori nu corespund sortimentelor și cantităților producției comandate. În astfel de condiții, Întreprinderea poligrafică „Luceafărul" întîmpină dificultăți în planificarea operativă a producției, dificultăți agravate de varietatea mare de modele (circa 2500), de tirajele mult diferențiate care variază de la 10 la 300 000 coli hîrtie sau carton pe fiecare comandă, de varietatea tipurilor de manoperă (de la 2—3 pînă la 25—30 tipuri) etc.

Trebuie avut totodată în vedere faptul că în mod efectiv cantitățile de carton și hîrtie, care sînt în proprietatea beneficiarilor, sînt păstrate în depozitele întreprinderii poligrafice. Noi nu le putem însă folosi pentru asigurarea unei producții ritmice atît pe ansamblul întreprinderii cît și pe fiecare secție în parte, întrucît aceasta depinde de caracterul comenzilor beneficiarilor. În astfel de condiții, sînt dese cazurile în care întreprinderea are de executat comenzi pentru unii beneficiari, ale căror disponibilități de hîrtie și carton nu corespund cerințelor comenzilor respective, în timp ce alți beneficiari posedă în depozitele întreprinderii poligrafice anumite sorturi de hîrtie și carton pe care nu le folosesc uneori nici pînă la finele anului. Pentru a înlătura aceste dificultăți, în unele cazuri, am făcut anumite redistribuiri între cantitățile de hîrtie și carton ale diverșilor beneficiari.

Situații în care unii beneficiari au disponibilități de anumite sortimente de hîrtie și carton care nu le sînt necesare, în timp ce alți beneficiari duc lipsa tocmai a unor asemenea sortimente s-au constatat chiar la întreprinderile subordonate aceluiași departament. Așa a fost cazul, de pildă, pentru numeroase întreprinderi aparținînd de Ministerul Industriei Alimentare sau Ministerul Industriei Ușoare.

Deși Întreprinderea poligrafică „Luceafărul" are ca sarcină de plan indicatori de producție industrială, dat fiind faptul că materia primă este în proprietatea beneficiarilor, iar activitatea ei apare ca „prestare de servicii", ea nu poate în mod practic să intervină pentru dirijarea rațională a materiei prime, neavînd dreptul legal în acest sens.

Aspectele enumerate au ca efect nerealizarea ritmică a planului de producție, precum și alte consecințe negative printre care menționăm : îngreunarea situației economico-financiare a întreprinderii, datorită faptului că nerealizînd în mod ritmic planul producției-marfă vîndută și încasată, se produc strangulări în efectuarea diferitelor plăți și nu se realizează beneficiul planificat ; scoaterea din circuitul economiei naționale, în unele perioade, a unor cantități și sorturi de materiale (unele întreprinderi ale Ministerului Industriei Alimentare au materiale, dar fără comenzi) ; întocmirea de situații duble privind evidența materialelor, una la beneficiari și alta la producător ; greutăți în asigurarea recepționării calitative și cantitative a materialelor, precum și imposibilitatea condiționării hîrtiei și cartonului înainte de imprimare ; folosirea incompletă a capacităților de producție ale utilajelor ; mărirea prețului de vînzare a tipăriturilor, datorită fracționării comenzilor din lipsă de materiale.

Din cele arătate rezultă că actualul mod de atribuire a hîrtiei și cartonului destinat producției de ambalaje este necorespunzător. Considerăm că mai indicat ar fi să se adopte un sistem potrivit căruia, hîrtia și cartonul necesare producției de ambalaje să fie atribuite nemijlocit întreprinderilor producătoare, în funcție de sarcinile lor de producție, acestea urmînd a satisface pe această bază cererile beneficiarilor. În astfel de condiții, pe lîngă lichidarea neajunsurilor arătate, se creează posibilități mai bune pentru folosirea optimă a capacităților de producție și pentru organizarea producției.

Subliniem în acest sens faptul că hîrtia și cartonul necesare pentru producția de ambalaje destinate fabricilor de medicamente din București (Fiola, Biofarm, Galenica și Tableta) sînt atribuite direct întreprinderii poligrafice încă din anul 1964. E deci necesar ca acest sistem, a cărui eficiență a fost verificată în practică, să fie extins asupra întregii cantități de hîrtie și carton folosite în industria poligrafică. Este, desigur, un punct de vedere pe care noi lucrătorii din poligrafie îl susținem și asupra căruia organele superioare trebuie să-și spună cuvîntul.

ing. Constantin RADU
director
Ion GORUN
economist
Întreprinderea poligrafică „Luceafărul"

ACORDURI

● La Berlin a fost semnat acordul de plăți de lungă durată (1967—1970) între Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană.

● În convorbirile care au avut loc la Bruxelles între Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe român și A. de Winter, ministrul relațiilor comerciale externe belgian, s-a stabilit că într-un viitor apropiat se vor purta negocieri în vederea încheierii unui acord comercial pe termen lung între România și țările Beneluxului.

● La 14 februarie s-a semnat la București acordul privind schimbul de mărfuri și plățile între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză pe anul 1967, care prevede o nouă creștere a volumului schimburilor.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE...

● Întreprinderea „Industrialexport" a încheiat cu organizația sovietică „Mașinoimport" contracte pentru livrarea în U.R.S.S. a 25 de instalații de foraj tip 4 LD, 25 de agregate de cimentare, 150 de unități de pompaj de 9 și 12 tone, 20 000 de sape cu role, 120 de capete de erupție, iar cu Întreprinderea poloneză „Centrozap" — un contract pentru livrarea în R. P. Polonă a 2 instalații de foraj tip 4 LD pentru 3 200 m adîncime.

● Contracte încheiate de „Agroexport" prevăd exportul a 235 de tone de semințe de mac în Olanda, Izrael, S.U.A., 28 de tone de tutun în Franța și R.A.U., 70 de tone de spărturi de coreandru în Anglia, Ceylon, R.F.G. 60 tone de semințe de in în Italia, 455 kg de semințe forestiere în Danemarca și R.F.G., 200 de tone de făină de coceni în Elveția, 1000 de tone de semințe de sorg, 100 de tone de semințe lupin, 100 kg semințe forestiere și 100 kg de semințe de sfeclă de zahăr în Austria.

● Au fost livrate la export prin portul Constanța, 10 400 de tone de fontă de oțelărie în Japonia, 7 000 de tone de ciment în Arabia Saudită și Libia, 1 300 de tone de sodă calcinată și 1 000 mc de lăzi de fag și butoaie de stejar în R.A.U. Din import au sosit 24 000 de tone de minereu de fier din India, 1 750 de tone de pește sărat din R.P. Chineză, 2 550 de tone de laminate din Franța și R.F.G.

CERCETAREA ŞTIINŢIFICĂ COMPLEXĂ ÎN AGRICULTURĂ

acad. Grigore OBREJEANU

DOCUMENTELE de partid şi de stat au subliniat în repetate rînduri necesitatea ca în unităţile Academiei, în Ministerul Învăţămîntului şi în alte ministere, cercetarea să fie cît mai strîns legată de rezolvarea marilor obiective economice prevăzute în planurile de dezvoltare a economiei naţionale. Programul unitar al cercetării ştiinţifice pe perioada 1966—1970 şi cel pe anul 1967, oferă condiţii dintre cele mai bune pentru atingerea acestui obiectiv.

În cadrul efortului general de orientare şi îmbunătăţire a muncii de cercetare, Academia este chemată să joace un rol deosebit atît prin faptul că în cadrul ei îşi desfăşoară activitatea cei mai de seamă oameni de ştiinţă, cît şi prin aceea că ea are un număr mare de institute de profil variat. Nu încape îndoială că aceste condiţii îi îngăduie să aducă un aport competent şi eficace la realizarea unor importante obiective economice.

În această privinţă, în trecut, în Academie se statornicise practica de a se dezbate în sesiuni plenare, obiective economice importante şi de a organiza colective din institute diferite, al căror plan de cercetare era legat strîns de obiectul dat. Se poate aminti dezbaterea planului de electrificare la care şi-au adus contribuţia toate secţiile, şi care a generat o serie de cercetări în domeniul silviculturii în legătură cu protecţia barajelor prin împădurirea bazinelor etc. De asemenea, consfătuirea cu privire la valorificarea integrală a Deltei Dunării care a stimulat la început cercetările în numeroase domenii. Mai tîrziu, colaborarea dintre diferitele secţii de specialitate în această ultimă problemă s-a îngustat. După mai bine de 10 ani s-a simţit nevoia să se prevadă în Planul de stat pentru Delta Dunării o problemă cu aspect complex la rezolvarea căreia participă mai multe institute.

În cincinalul actual şi cele care urmează în perspectiva anului 1980 figurează numeroase obiective economice care prin importanţa lor depăşesc, sub aspectul cercetării, interesul şi competenţa unei singure ramuri a ştiinţei. Astfel, în agricultură se prevăd mari lucrări de îmbunătăţiri funciare ale căror investiţii numai pentru acest cincinal trec de 9 miliarde lei. În perspectivă suprafaţa irigată va creşte pînă la 2,5 milioane ha ; îndiguirile şi desecările din Lunca Dunării şi pe rîuri interioare vizează o suprafaţă de circa 2 milioane ha ; lucrările de combaterea eroziunii se vor efectua pe mai bine de 2 milioane ha.

Asemenea lucrări vaste, care necesită zeci de miliarde de lei, nu reprezintă, sub aspect economic, numai o problemă a Consiliului Superior al Agriculturii, ci o problemă de interes naţional.

De asemenea, rezolvarea problemelor ştiinţifice care condiţionează realizarea la nivelul tehnic corespunzător a acestor lucrări depăşeşte posibilităţile institutelor de cercetări ale Consiliului Superior al Agriculturii.

În Plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, s-au dezbătut măsurile ce trebuie luate în actualul cincinal pentru îndeplinirea sarcinilor în domeniul îmbunătăţirilor funciare. Multor ministere li s-au precizat contribuţiile ce au de adus la realizarea acestor lucrări.

În ce priveşte cercetarea, lucrările nu se prezintă la nivelul dorit. Realizarea lucrărilor mari, arătate mai sus, presupune nu numai cunoaşterea temeinică a condiţiilor naturale din zonele unde se vor extinde irigaţiile, dar şi modificarea lor în perspectivă. Se vor produce modificări de microclimat, modificări în regimul apelor freatice şi subterane adînci, în regimul apelor de suprafaţă, în geochimismul general pe suprafeţe întinse, în posibilitatea de extindere a înmlăştinării şi a sărăturării secundare, fenomene frecvente de degradarea solului în condiţiile de irigare. Aceste modificări interesează nu numai pe agronomi ci, în aceeaşi măsură, şi pe geografi, geologi, hidrogeologi şi alţi specialişti, care trebuie să-şi aducă contribuţia încă în faza premergătoare proiectării şi execuţiei lucrărilor.

Din păcate, cercetările din aceste domenii privind zonele care vor fi irigate în prima urgenţă şi în perspectivă sînt extrem de reduse. Nu cunoaştem rezerva apelor freatice, dinamica lor, variaţia nivelului lor şi a franjului capilar, gradul de mineralizare, perspectiva folosirii lor la irigare fără a influenţa negativ aprovizionarea cu apă a populaţiei şi însuşirile solului etc. Acelaşi lucru se poate spune şi în ce priveşte cercetările geologice, geomorfologice şi pedologice sub aspectul amintit.

Lipsa unor asemenea date influenţează calitatea proiectelor, cît şi execuţia. Mai mult, această lipsă face imposibilă elaborarea unei prognoze asupra evoluţiei fertilităţii solului, apelor freatice şi chiar a substratului geologic etc.

O dată cu extinderea irigaţiei, cîmpia Bărăganului va primi o cantitate de apă pe fiecare ha asemănătoare celei din depresiunea Făgăraşului sau de la Baia Mare. Este evident că această cantitate de apă, în unele locuri dublă faţă de media actuală, va determina modificări importante pe grosimea sol-rocă-apă freatică.

Pentru a preveni degradarea solurilor din anumite zone, şi prin aceasta pierderea fertilităţii lor, este necesar să se ia din timp toate măsurile **pentru efectuarea unor cercetări complexe**, cercetări care pot fi iniţiate de Academie prin antrenarea institutelor de geologie şi geografie, a colectivului de pedologie şi altele. În această pri-

(*Continuare în pag. 9*)

Cercetările ştiinţifice în slujba producţiei. În laboratoarele Institutului central de cercetări agricole sînt perfecţionate metodele de combatere a dăunătorilor culturilor

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

FAŢĂ-N FAŢĂ — DOUĂ ORGANIZAŢII COMERCIALE

O.C.L. Alimentara „16 Februarie" şi O.C.L. Alimentara „V. I. Lenin", ambele din Capitală, au profil similar şi un volum al desfacerilor apropiat.

Şi totuşi, aşa cum rezultă şi din graficul alăturat, rezultatele obţinute în 1966 sînt diferite. Prima organizaţie a reuşit să reducă nivelul cheltuielilor de circulaţie planificat pentru anul 1966 cu 0,02%, ceea ce în cifre absolute înseamnă **o economie relativă de 81 000 lei,** obţinînd totodată **un plus de beneficii peste plan de 465 000 lei.** Spre deosebire de această organizaţie comercială, O.C.L. Alimentara „V. I. Lenin" a depăşit cu 0,19% nivelul cheltuielilor de circulaţie planificat, ceea ce în cifre absolute reprezintă o **depăşire la cheltuielile de circulaţie în valoare de 108 000 lei** şi un **minus de beneficiu de 239 000 lei.**

Examinarea acestor rezultate contradictorii scoate în evidenţă o serie de aspecte pozitive, în cazul primei organizaţii analizate şi negative în cazul celei de-a doua. Încercăm să le conturăm :

O.C.L. Alimentara „16 Februarie", prin instruirea atentă a gestionarilor şi prin măsurile de bună gospodărire a fondului de marfă a reuşit să reducă cheltuielile destinate acoperirii pierderilor normale (perisabilităţi), care reprezentau 227 000 lei, în proporţii ce au variat între 45% şi pînă la 90%. Este cazul unităţilor din str. Brezoianu 60, str. Berzei 111, Şos. Crîngaşi 83, Bd. Ilie Pintilie 1, str. Popa Tatu 1 şi altele.

Se constată, de asemenea, un spor de venituri obţinute din prăjirea şi măcinarea cafelei (190 000 lei), din desfacerea gheţei, sucului, articolelor din mase plastice, chimicale etc. Scurtarea duratei inventarelor şi asigurarea stabilităţii personalului au fost factori care au influenţat, de asemenea, rezultatele economice bune obţinute în anul 1966 de O.C.L. Alimentara „16 Februarie". Toate acestea s-au concretizat în mod sintetic în realizarea şi depăşirea planului de desfacere (100,7%).

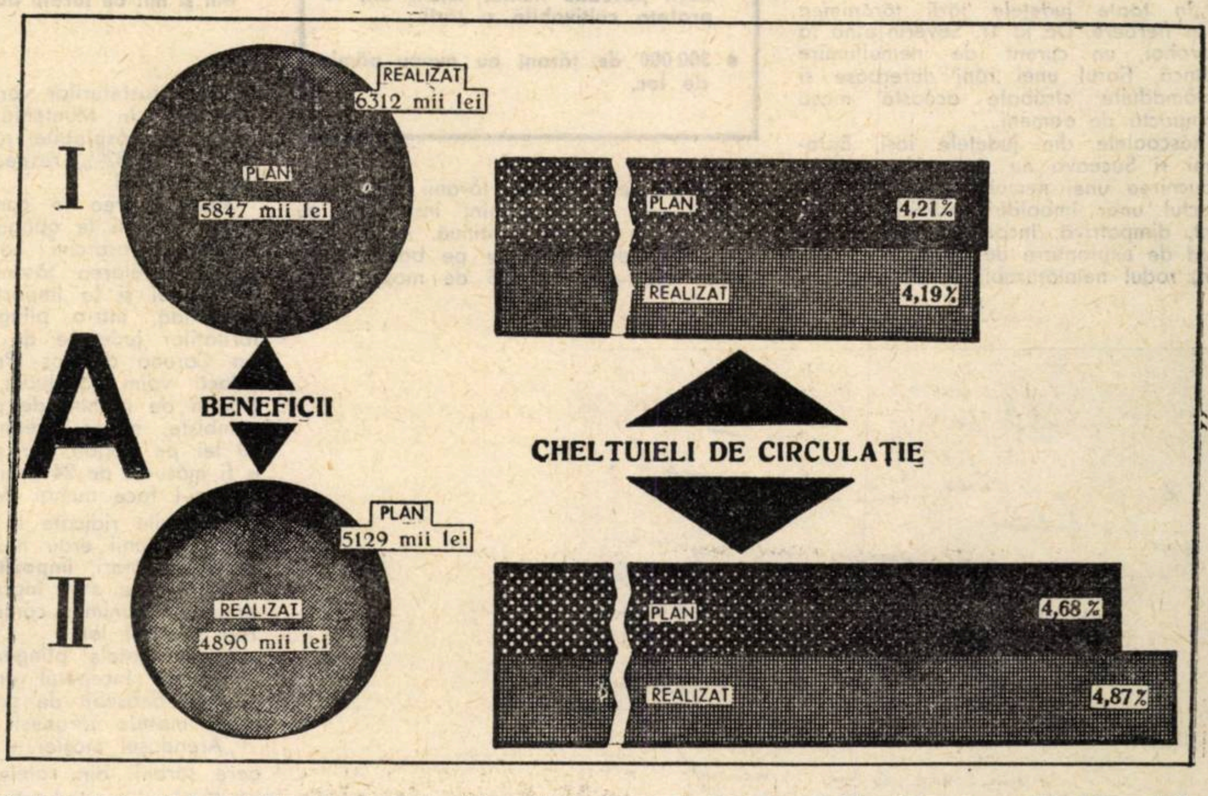

Nivelul relativ al cheltuielilor de circulaţie şi beneficiile în anul 1966 la O.C.L. Alimentara „16 Februarie", şi O.C.L. Alimentara „V. I. Lenin" din Bucureşti (notate în grafic cu I şi respectiv II).

Examinarea rezultatelor, nesatisfăcătoare sub aspectul îndeplinirii sarcinilor de plan, la O.C.L. Alimentara „V. I. Lenin" scoate în evidenţă o serie de lipsuri în activitatea acestei organizaţii comerciale. Aşa de exemplu, datorită furturilor, degradărilor, neglijenţelor şi altor cauze, numai la ambalaje se constată o pierdere de 905 000 lei. Nelivrarea ritmică a fondului de marfă la unităţi, neîntocmirea la timp a comenzilor pentru mărfurile de cerere curentă existente în depozite (de exemplu unităţile din Cal. Rahovei 251, str. Dr. Lister 1, str. Sebastian 45 şi 152, str. Lăscărescu 36 etc.), neurmărirea realizării planului pe magazine la perioade scurte, precum şi insuficienta preocupare a aparatului comercial pentru analiza fondului de marfă şi controlul unităţilor respective au constituit de asemenea cauze importante care au contribuit la încheierea unui bilanţ nesatisfăcător. Toate acestea s-au concretizat într-o realizare a planului de desfacere numai în proporţie de 96,7%, cea ce în cifre absolute înseamnă o nerealizare de 11 109 000 lei. Concluziile se impun de la sine. Sîntem curioşi dacă le-au tras şi tovarăşii de la organizaţia comercială respectivă.

Constantin MOISII

1907 – UN MOMENT ISTORIC DIN LUPTA ȚĂRĂNIMII ROMÂNE

DE-A LUNGUL veacurilor, țăranii — marea majoritate a populației țării — au fost cei care au produs cea mai mare parte a bunurilor materiale, păstrătorii limbii și obiceiurilor poporului român. Puternicele răscoale țărănești, de la Bobilna, cele conduse de Gheorghe Doja și Horia, Cloșca și Crișan, care au culminat cu marea răscoală din 1907 reprezintă o largă mișcare împotriva claselor exploatatoare, o istorie zbuciumată scrisă cu lacrimi și sînge, o luptă pentru o viață mai bună, pentru dreptate, libertate și progres social. Oștirile române, formate în majoritate din țărani, au luptat la Rovine și Călugăreni, Vaslui, Valea Albă (Războieni) și în Codrii Cosminului, pentru a apăra glia strămoșească. Dragostea de patrie și ura împotriva jugului străin au animat țărănimea și atunci cînd a luptat la Grivița, Rahova, Plevna, Smîrdan, pentru a se înfăptui un mare ideal național — obținerea independenței României. De asemenea, un moment important din lupta poporului român împotriva asupririi străine, pentru independență națională, pentru apărarea și dezvoltarea statului național român îl constituie și eroicele bătălii de la Mărășești, Mărăști și Oituz, unde, țărănimea noastră a înscris noi pagini de eroism în istoria patriei. Marea răscoală țărănească din 1907, de la care se împlinesc în acest an șase decenii, rămîne adînc încrustată în filele istoriei zbuciumate a patriei noastre, un moment istoric al luptei sociale a poporului român, care a zguduit din temelii regimul burghezo-moșieresc.

1870

- **Dijma în produse între o zecime și o treime din recoltă se percepea pe 86,2% din moșii.**
- **Dijma de 50% din recoltă se percepea pe 2,5% din moșii.**

1906

- **Dijma în produse între o treime și o jumătate din recoltă se percepea pe 93,4% din moșii.**
- **Dijma de 10% din recoltă dispăruse.**

● Cauzele...

AGRICULTURA la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea constituia ramura principală în producția materială a țării. În această perioadă pătrundeau tot mai accentuat relațiile capitaliste în agricultura României.

Cu toată dezvoltarea relațiilor capitaliste în agricultură, o pondere însemnată continuau s-o aibă **rămășițele relațiilor de producție feudale.** O bună parte a marilor proprietăți era lucrată de țăranii învoiți, cu uneltele și vitele lor, pe baza sistemului în dijmă.

Extinderea relațiilor capitaliste în agricultură, accentuarea caracterului comercial al acesteia au adîncit procesul de ruinare și diferențiere a țărănimii, de întărire, pe de o parte, din punct de vedere economic, a burgheziei satelor și de creștere numerică a țărănimii sărace și a proletariatului agricol pe de altă parte. Majoritatea covîrșitoare a țărănimii, la începutul secolului al XX-lea, era formată din categoriile sărace și din proletariatul agricol.

Moșierimea, numericește infimă, deținea puternice poziții în economia națională și în viața politică. Fiind legată de o formă de proprietate și relații de producție învechite, moșierimea era clasa cea mai reacționară. Ea se opunea cu înverșunare oricăror reforme și schimbări progresiste și democratice.

Constituind corolarul frămîntărilor și luptei de veacuri ale țărănimii împotriva exploatatorilor, răscoala din 1907 își are cauzele în contradicțiile regimului burghezo-moșieresc de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

„În toate județele țării țărănimea e în fierbere. De la Tr. Severin pînă la Dorohoi, un curent de nemulțumire adîncă, fiorul unei răni dureroase și netămăduite străbate această masă compactă de oameni...

Răscoalele din județele Iași, Botoșani și Suceava nu sînt, prin urmare, izbucnirea unei nemulțumiri locale sau fructul unor îmboldiri individuale. Ele sînt, dimpotrivă, încoronarea sistemului crud de exploatare de astăzi a țărănimii, rodul neînlăturabil al dominațiunii destrăbălate și jefuitoare a burghezimei și boierimei românești.

Lipsa de hrană, lipsa de pămînt, lipsa de orice siguranță a vieții de toate zilele, traiul de cîine desconsiderat și bătut, toate acestea sînt pricini puternice și generale de nemulțumire și de revoltă și toate aceste pricini se găsesc cu prisosință în mijlocul țărănimii noastre" *).

★

Nedreapta împărțire a pămîntului obliga masele largi ale țărănimii să ia în dijmă pămînt de la moșieri sau arendași, în condiții deosebit de grele. După unele date publicate de economistul G. D. Creangă în lucrarea „Proprietatea rurală în România", din totalul de 3 810 351 ha cultivabile, reprezentînd proprietatea mare de peste 100 ha, erau arendate 2 293 961 ha, adică 60,20%. Moșiile mari, cuprinzînd de la 1 000 ha în sus, erau arendate în proporție de 75%. Ca și moșierii, marii arendași exploatau o parte din pămîntul luat în arendă pe seama lor iar o altă parte, o subarendau țăranilor. Luînd pămîntul cu arendă pe timp scurt, de obicei 3–5 ani, arendașii nu aveau interesul să-l cultive în mod rațional, să folosească mașini, îngrășăminte etc.

- **Mai puțin de 1% din totalul proprietarilor deținea mai mult de jumătate din suprafața cultivabilă a țării.**
- **Peste 95% din gospodăriile țărănești posedau numai 40,2% din suprafața cultivabilă a țării.**
- **300 000 de țărani nu aveau pămînt de loc.**

Arenzile plătite de țăranii lipsiți de pămînt sau avînd pămînt insuficient au cunoscut o creștere continuă. Astfel, potrivit unor date obținute pe baza cercetărilor efectuate pe 196 de moșii, arenda plătită în dijmă a înregistrat în perioada 1870–1906 o creștere puternică:

Învoielile agricole erau împovărătoare. Pe lîngă dijmă, țăranii mai erau obligați să dea moșierilor sau arendașilor rușfeturi, numeroase plocoane, să lucreze acestora fără plată un număr de zile.

Mii și mii de țărani au plătit cu viața îndrăzneala de a fi încercat să iasă de sub jugul exploatării.

Mărirea rușfeturilor varia în diferite părți ale țării. În Muntenia și Oltenia, unde erau larg răspîndite, rușfeturile se ridicau pînă la 61,82%, respectiv 65,7% din valoarea dijmei.

Situația grea în care se găseau masele țărănești le obliga să accepte toate aceste suprasarcini. La care se mai adăuga înșelarea țăranilor la măsurarea pămîntului și la împărțirea recoltei. Așa, de pildă, într-o plîngere înaintată autorităților județene de țăranii din comuna Coruna de Jos (Prahova), se arăta: „dacă voim să luăm, de exemplu, un pogon de pămînt de pășune sau de porumbiște, ni se pretinde să-i dăm cîte 50 lei pe pogon, iar pogonul în loc de a fi măsurat de 24 prăjini, cum am pomenit, ni-l face numai de 18 prăjini".

Dobînzile ridicate la banii pe care de obicei țăranii erau nevoiți să-i împrumute la cămătari, **impozitele și taxele mari** plătite către stat îngreuiau și mai mult povara țărănimii, contribuind la agravarea situației lor.

Nenumăratele plîngeri adresate autorităților la începutul anului 1907 reflectă situația deosebit de grea în care se găseau masele țărănești.

„Arendașul moșiei – arătau într-o plîngere țăranii din satele Flămînzi, Novaci și Stroiești – județul Botoșani, ne-a jupuit în așa fel, încît nu ne-a mai rămas prin ocoale nici cîte o vacă pentru copii"... „Pînă acum – arătau ei – am răbdat mult, dar acum nu mai putem răbda căci ne-a ajuns cuțitul la os, pentru că pentru primăvara anului curent nu avem unde să ne luăm o bucată de pămînt pentru hrana noastră și a copiilor noștri, așa că sîntem amenințați să murim de foame".

Situația grea materială și culturală a țărănimii a fost relatată de o seamă de iluștri oameni de știință ca, V. Babeș, Gh. Marinescu, I. Cantacuzino, D. Voinov ș.a. „Proprietarul și arendașul – arăta doctorul Victor Babeș – exploatează țăranul într-un mod extraordinar, storcînd de la el un venit mai mare decît era chiar claca și dijma în timpul robiei... Această stare de lucruri împiedică cu totul ridicarea stării sănătoase și economice a țăranilor și ar trebui îndreptată cît de curînd". De asemenea, doctorul I. Cantacuzino, la o întrunire studențească, organizată la București, în timpul răscoalei, arăta: „Starea tristă a țăranilor pricinuită de mizerie nu va dispare pînă ce nu va dispare mizeria". „Cauza țărănimii – arăta el la aceeași întrunire – este o cauză omenească. Singura noastră dorință trebuie să fie realizarea integrală a dreptății... Toți care nu sînt cu țăranii sînt cu exploatatorii".

● ...și desfășurarea răscoalei

IZBUCNIND ca o manifestare pentru revendicarea unor cerințe imediate – îmbunătățirea prevederilor cuprinse în contractele de învoieli agricole, ușurarea condițiilor de arendare a pămîntului – răscoala țăranilor din 1907 a fost îndreptată împotriva dominației economice a moșierilor, la sate, a formelor de exploatare generate de sistemul bazat pe dijmă.

Răscoala a izbucnit către jumătatea lunii februarie, în nordul Moldovei, pornind din comuna Flămînzi, județul Botoșani, și s-a întins cu mare repeziciune, cuprinzînd zeci și sute de sate din județele Botoșani, Suceava, Dorohoi, Neamț, Iași, Roman, Vaslui, Covurlui. Între timp, flăcările răscoalei s-au aprins cu o deosebită putere în Muntenia și Oltenia.

Țăranii răsculați cereau condiții omenești de muncă, atacau conacele moșierilor și arendașilor, ocupau cu forța primăriile, dădeau foc registrelor de tocmeli agricole împovărătoare și se opuneau cu toată forța trupelor de represiune trimise împotriva lor; în unele locuri țăranii au început chiar să împartă între ei pămîntul moșieresc.

Pentru înfrîngerea răsculaților, cercurile guvernamentale au luat cele mai aspre și sîngeroase măsuri. A fost trimisă armata echipată ca de război și care primise ordin să tragă în răsculați.

În circulara trimisă prefecților de județe, ministrul de interne, Ion C. Brătianu, a ordonat reprimarea energică a acțiunilor revoluționare ale țărănimii. „Vă atrag încă o dată atențiunea – se arăta în circulară – asupra absolutei necesități de a se reprima chiar din primul moment în modul cel mai energic orice bandă care ar comite acte de violență sau incendieri".

Înfierînd măcelul dezlănțuit de burghezie și moșierime, împotriva țăranilor răsculați, în manifestul **Către Muncitorii Capitalei,** lansat de Comisiunea Generală a Sindicatelor din România, se arăta: „În

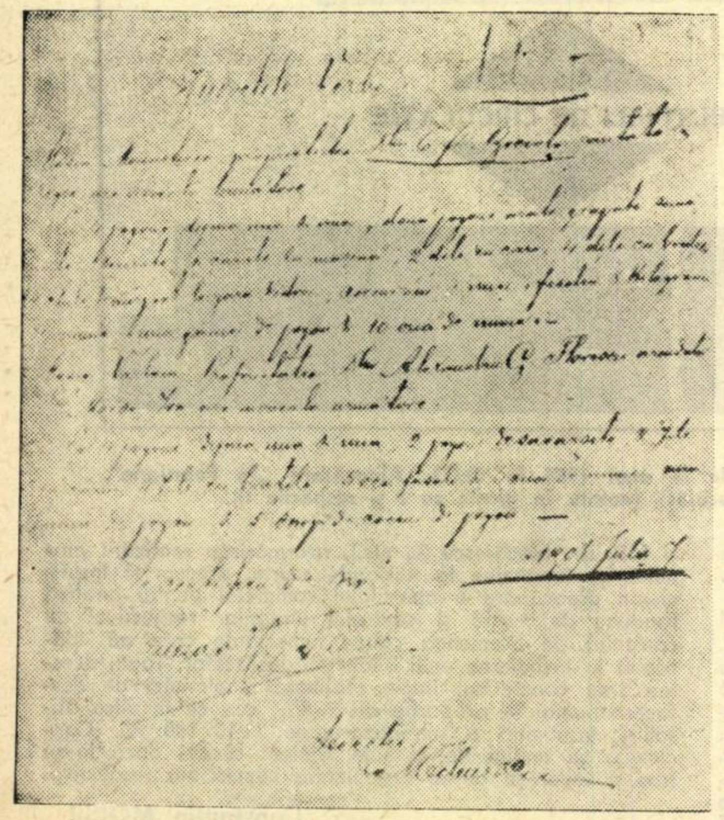

Contract de învoială agricolă, încheiat între țărani și arendași în anii 1901–1907, din care reies condițiile grele impuse țăranilor.

Apăsarea fiscală asupra țărănimii muncitoare în anii 1906–1907

	Venitul impozabil
● Pentru proprietatea mai mare de 500 ha	26,10 lei la ha
● Pentru proprietatea între 200 și 500 ha	30,41 lei la ha
● Pentru proprietăți mai mici de 10 ha	37,35 lei la ha

ȚARA

Gravele evenimente din Botoșani

CETĂȚEANUL

PATRIA

Răscoalele țărănești

Stare gravă în Muntenia

ȚARA

Răscoalele țărănești

SECOLUL

Turburările din județul Mehedinți

4 sate distruse cu tunuri

Presa vremii redă amploarea răscoalei.

loc de reforme, în loc de măsuri îngrăditoare a exploatării i se trimite regimente și escadroane, și gloanțele au început deja să străbată piepturile lor chinuite. Astfel, burghezia noastră își continuă opera sa de exploatare în vreme de liniște, de măcelărire, în timp de răscoală". Reprimată sîngeros de cercurile guvernante burghezo-moșierești, răscoala s-a soldat cu mii de jertfe din rîndurile țărănimii.

Solidarizarea clasei muncitoare

MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ, preocupată de problema agrară încă din secolul trecut, și-a manifestat cu putere, în timpul răscoalei, solidaritatea cu țărănimea, protestînd împotriva represiunilor dezlănțuite de cercurile guvernante, cerînd împroprietărirea țăranilor. Partea conștientă a proletariatului vedea în țărănimea răsculată o forță de luptă împotriva dușmanului comun – clasele exploatatoare.

Participarea directă a muncitorilor la răscoală (Pașcani, Buhuși), acțiunile de solidaritate ale clasei muncitoare cu revendicările legitime ale țărănimii, publicarea de manifeste către țărani și soldați sau organizarea de mitinguri și întruniri de protest împotriva represiunilor sîngeroase dezlănțuite de cercurile guvernante, acțiunile greviste dovedeau că proletariatul din țara noastră se afirma ca forța socială cea mai activă în sprijinul țărănimii muncitoare.

În ciuda faptului că în conducerea cercurilor socialiste existau și elemente care, deși simpatizau cu cauza țărănimii, nu aprobau calea de luptă prin răscoală, masa muncitorilor, în frunte cu conducătorii revoluționari ai mișcării muncitorești ca: Ștefan Gheorghiu, I. C. Frimu, M. Gh. Bujor și alții, și-au arătat simpatia caldă față de cauza dreaptă a țărănimii și au căutat s-o sprijine. „În zadar de nenumărate ori țărănimea ajunsă la marginile puterii de a suferi și-a îndreptat către stăpîni ruga – se arată în manifestul **Către Muncitorii Capitalei** – în zadar s-a jeluit proprietarului, în zadar dregătorilor țării, în zadar chiar celui ce stă pe tron. I s-a răspuns cu vorbe, cu discursuri umflate și goale, i s-au dat promisiuni din belșug și îmbunătățiri de loc. Astăzi împilarea, exploatarea nemiloasă, batjocura necontenită l-a silit pe țăran să se răzvrătească".

La întrunirea de la București din 11 martie, organizată de mișcarea socialistă, unde au participat peste 5 000 de persoane, M. Gh. Bujor, subliniind legitimitatea luptei țărănimii, spunea: „Acești oameni pe care stăpînii îi considerau capabili numai de a fi jupuiți și storși, de a face cu puterea lor rodnicia pămîntului, cu bunul lor excedentele bugetare, iar cu pieptul lor să apere țara, s-au ridicat să-și scuture lanțurile... Răscoalele de astăzi sînt materializarea de veacuri a suferințelor țărănimii, care nu au avut nici cultură spre a-și spune altfel păsul, nici presă unde să-și arate doleanțele, nici libertatea de a se întruni, nici reprezentanții săi în parlament". În moțiunea adoptată, muncitorii au protestat împotriva exploatării nemiloase a țărănimii, măririi necontenite a arenzilor, creșterii fiscalității și lipsei de drepturi politice. Acțiuni de solidaritate a muncitorilor cu țărănimea răsculată au avut loc și la Brăila, Galați, Ploiești, Calafat, Giurgiu etc.

De o deosebită importanță a fost apelul-manifest **Către concediați și rezerviști**, publicat în **România muncitoare**, în care se dezvăluia starea de mizerie în care era ținută țărănimea și îndemna pe soldați să nu tragă în răsculați. „Voi știți tovarăși, cît de drepte sînt cererile țăranilor apăsați de proprietari, de arendași și de boierimea întreagă și de orice neam, de baștină sau de viță mai nouă. După cum mizeria vă împinge pe voi la greve, la luptă, tot mizeria i-a împins și pe țărani la răscoală". Manifestul îndemna armata: „Arătați pretutindeni pe dușmanul adevărat și – dacă va fi nevoie și dacă va fi cu putință – dați-vă de partea răsculaților ca să luptați contra acestui dușman. Niciodată gloanțele voastre în pieptul țăranilor asupriți".

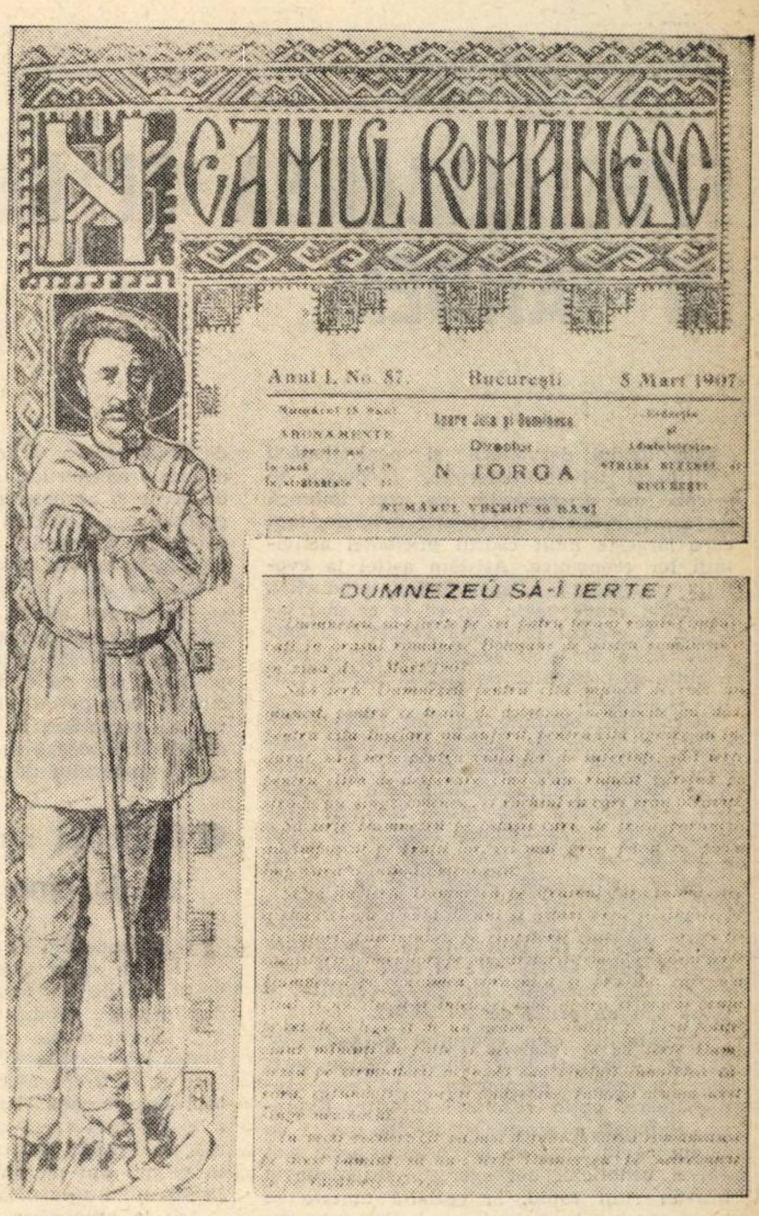

NEAMUL ROMÂNESC

Anul I. No. 87 București 8 Mart 1907

Director N. IORGA

DUMNEZEU SĂ-I IERTE!

N. Iorga înfierează măsurile represive adoptate de clasele dominante împotriva țăranilor răsculați.

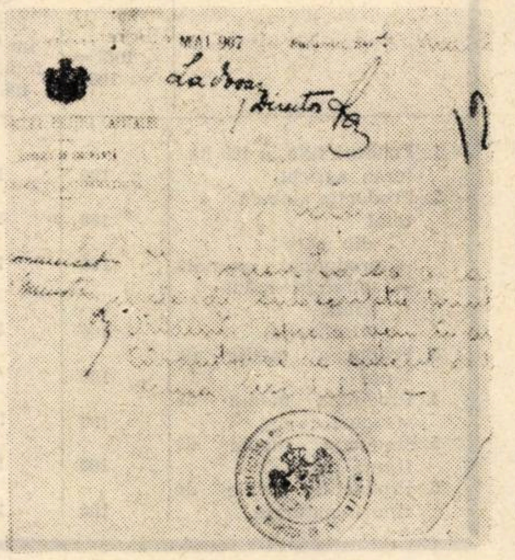

Nota Siguranței prin care se anunță acțiunea întreprinsă de N. Iorga, pentru sprijinirea țăranilor care au suferit de pe urma răscoalei.

Sprijinul acordat de clasa muncitoare luptelor țărănimii prevestea alianța muncitorească-țărănească, realizată mai tîrziu, prin lupta perseverentă a partidului comunist.

Cauza țărănimii a găsit înțelegere în rîndurile oamenilor cu vederi progresiste, ale reprezentanților de frunte ai culturii noastre ca: I. L. Caragiale, N. Iorga, Al. Vlahuță, M. Sadoveanu etc.

Istoricul N. Iorga a lansat liste de subscripție spre a veni în ajutorul țăranilor care au suferit de pe urma răscoalei. Tot el, luînd cuvîntul la întrunirea de protest a studenților, de la sala **Dacia**, împotriva înăbușirii sîngeroase a răscoalelor țărănești arăta: „Această răscoală trebuia să se întîmple mai de mult și mă mir că nu s-a răsculat toată țara pînă acum. Țăranilor nu le-a mai rămas alt mijloc de scăpare".

Răscoala din 1907 a avut un puternic răsunet, nu numai în țară, ci și peste hotare. În diferite orașe ca Viena, Paris, Roma etc., muncitorii au ținut adunări în care și-au arătat simpatia față de răscoalele țăranilor români. De asemenea, presa partidelor socialiste din Austria, Germania etc. a scris articole în care se exprima simpatia față de luptele țărănimii române.

Puternica ridicare la luptă a țărănimii și perspectiva unirii ei cu lupta proletariatului au creat o adevărată panică în rîndurile claselor dominante, prilejuind dezbateri aprinse în toate partidele și clasele sociale. Guvernul liberal s-a văzut nevoit să facă unele concesii țăranilor. Acestea însă, după aceea, au fost treptat restrînse sau anulate. Legea învoielilor agricole a fost modificată, s-a hotărît înființarea unor comisii județene, alcătuite din reprezentanți ai moșierilor și țăranilor, care să stabilească prețul maximal al arendei și prețul minimal pentru muncile agricole.

EXPERIENȚA răscoalei din 1907 a demonstrat că problema agrară nu poate fi rezolvată decît prin lupta comună a muncitorilor și țăranilor; ea a dovedit, totodată, că fără un conducător încercat, care să-i canalizeze energia revoluționară, țărănimea nu putea să învingă.

Înființarea Partidului Comunist Român a deschis noi orizonturi în fața țărănimii. Munca politică-educativă desfășurată de partid la sate și intensificarea luptelor muncitorești au ajutat țărănimea să devină, treptat, conștientă de comunitatea intereselor ei fundamentale cu ale clasei muncitoare și să înțeleagă necesitatea de a acționa împreună cu aceasta. Ca urmare, a sporit participarea țărănimii la lupta împotriva regimului burghezo-moșieresc, pentru libertate, democrație și independență națională.

În lupta pentru instaurarea puterii populare și pentru pămînt s-a făurit și consolidat alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, sub conducerea partidului comunist, baza regimului democrat-popular. În cursul construcției socialiste, prin încheierea cooperativizării agriculturii, alianța muncitorească-țărănească a căpătat un conținut nou, o bază economică trainică, ridicîndu-se pe o treaptă superioară.

Constituind o clasă de bază a societății noastre, țărănimea dă o contribuție de mare preț la desăvîrșirea construcției socialiste, participă în mod activ la conducerea societății noastre, la întreaga noastră viață social-politică, în alianță și sub conducerea clasei muncitoare.

dr. Gh. SURPAT

„Le-am dat pămînt" (desen de I. ISER).

*) **ROMÂNIA MUNCITOARE** din 4–11 martie 1907.

SPECIALIZAREA ŞI RENTABILITATEA IN TANDEM

PE fondul dezvoltării şi perfecţionării bazei tehnice-materiale, producţia agricolă din gospodăriile de stat îmbracă un caracter din ce în ce mai intensiv, fapt care lărgeşte mult cadrul eficienţei activităţii lor economice. Asistăm astfel la evoluţia pronunţată a specializării producţiei, ale cărei roade devin din ce în ce mai vizibile. A crescut producţia vegetală şi animală şi, o dată cu aceasta, a sporit contribuţia gospodăriilor de stat la fondul central al statului.

Rezultatele obţinute nu sînt însă la nivelul eforturilor pe care le face statul nostru, deoarece condiţiile tehnice şi materiale create pentru specializarea producţiei se valorifică încă într-o măsură insuficientă. O atare situaţie explică în bună parte de ce unele gospodării de stat îşi încheie sistematic activitatea cu însemnate pierderi, iar altele realizează beneficii modeste în raport cu investiţiile efectuate. Faptul că **procesul de specializare este în plină desfăşurare şi deci unele minusuri sînt inerente, nu poate constitui o sursă sau un prilej de justificări.**

Semnificativ este exemplul gospodăriilor de stat Jidvei şi Blaj, unităţi vecine care, deşi au condiţii economice şi naturale asemănătoare, obţin rezultate diferite. Expresia sintetică a acestor deosebiri constă în faptul că în timp ce la gospodăria de stat Jidvei beneficiul net sporeşte sistematic şi într-un ritm rapid, la cealaltă unitate se lucrează an după an cu pierderi planificate. Astfel, la gospodăria de stat Jidvei beneficiul este de 470 mii de lei în 1961, de aproape 2,4 milioane lei în 1963, ajungînd la peste 8,5 milioane în 1965. În aceeaşi perioadă gospodăria de stat Blaj îşi încheie activitatea cu pierderi care însumează 847 mii lei în 1961, peste 3,1 milioane lei în 1963 şi 972 mii lei în 1965. Încă o dovadă incontestabilă care confirmă netemeinicia planificării pierderilor, practică ce nu este de natură să asigure lichidarea deficienţelor, ci, dimpotrivă, creează un climat favorabil pentru perpetuarea lor, pentru ascunderea incompetenţei şi a lipsei de răspundere.

Cauzele nerentabilităţii gospodăriei de stat Blaj — ca de altfel şi a altor unităţi de acest gen — nu au nici pe departe un caracter obiectiv. Ele sînt rezultatul unor greşeli în profilarea şi planificarea producţiei, al lipsei de spirit gospodăresc şi al ignorării unor norme şi criterii ştiinţifice de organizare şi conducere a producţiei.

● Startul pierderilor

CURIOS, dar şi pierderile au startul lor, cam deosebit, dar îl au. În cazul gospodăriei de stat Blaj el a fost dat de către **măsurile insuficient de bine gîndite luate în concentrarea şi specializarea producţiei.** Deşi, în ultimii ani, s-au întocmit diferite scheme de specializare, practic producţia a rămas cu acelaşi caracter pestriţ, avînd o structură greoaie; cereale (în special grîu şi porumb), plante furajere, viticultură. În zootehnie, efectivele existente la finele fiecărui an nu au fost de ignorat: în jurul a 1 100 taurine şi 3 000 porcine. Prea puţin s-a făcut şi în ceea ce priveşte organizarea şi sistematizarea teritoriului, acţiune care de altfel precede, cum este şi normal, specializarea. Aşa se şi explică de ce terenurile sînt dispersate într-un mare număr de trupuri: 32 în 1961, 23 în 1963 şi 25 în 1965.

Fărîmiţarea terenurilor este dublată, în acelaşi timp, de dispersarea pronunţată a parcelelor (6—20 km), unele dintre acestea fiind înglobate în perimetrul altor unităţi. O asemenea stare de lucruri împiedică buna organizare a producţiei şi a muncii, folosirea raţională a tehnicii agricole, mărindu-se astfel nejustificat cheltuielile materiale cu sute de mii de lei anual.

Iată, prin urmare, cum se explică, în bună parte, natura pierderilor planificate. Greu se poate explica însă cum de a fost posibil ca specialiştii gospodăriei de stat, cît şi cei din cadrul trustului să se împace an de an ca o acţiune deosebit de eficientă, cum este specializarea producţiei, să dea rezultate contrare.

Oare experienţa gospodăriei de stat Jidvei nu oferea cel puţin un prilej de reflecţii, dacă nu mai mult? Se pare că da, dacă ţinem seama de faptul că la această unitate, pe baza unor studii judicioase care au luat în considerare condiţiile naturale şi economice, s-a realizat o specializare potrivită: dezvoltarea viticulturii (inclusiv vinificaţia) şi creşterea vacilor de lapte. Avînd o direcţie de specializare bine precizată, gospodăria de stat Jidvei a reuşit să-şi simplifice structura producţiei în sensul diminuării numărului de culturi, concentrînd mijloacele materiale pentru dezvoltarea celor două sectoare de activitate. Totodată, prin lucrările de organizare a teritoriului s-a realizat comasarea terenurilor, reducerea drumurilor de acces şi apropierea parcelelor de centrul gospodăresc. Dacă în 1961 terenul era împărţit în 8 parcele, acestea s-au redus în 1963 la 5, număr existent şi în prezent.

Această stare de lucruri nu reflectă, desigur, numai modul diferit de muncă al cadrelor de specialişti din gospodăriile de stat amintite. Ea oglindeşte în acelaşi timp, pe lîngă alte deficienţe, stilul în care conduc şi îndrumă unele trusturi Gostat activitatea unităţilor, o insuficientă capacitate de a folosi pîrghiile economice în dezvoltarea gospodăriilor de stat.

● Deficitul nu apare de la sine

ÎN gospodăriile de stat Blaj şi Jidvei, la fel ca şi în celelalte unităţi, s-au investit an de an fonduri însemnate pentru dezvoltarea producţiei agricole. Cum sînt însă folosite aceste fonduri, şi care este finalitatea lor economică?

În mod firesc răspunsul la aceste întrebări este organic legat de modul în care a fost concepută şi se realizează specializarea producţiei, deoarece fondurile investite în ultimii ani nu puteau urmări decît realizarea unui asemenea scop.

Atît la gospodăria de stat Blaj, cît şi la cealaltă unitate, valoarea fondurilor fixe calculată la 100 ha teren agricol a marcat în 1965, faţă de 1961 o însemnată creştere: 136,4% şi respectiv 120,1%. Ceea ce se impune atenţiei este faptul că, deşi la gospodăria de stat Blaj valoarea fondurilor fixe la 100 de ha teren agricol creşte, eficienţa economică a investiţiilor efectuate scade. În schimb, la gospodăria de stat Jidvei, creşterea valorii fondurilor fixe la 100 ha teren agricol îşi are corespondentul în sporirea substanţială a eficienţei investiţiilor. Semnificative pentru situaţia diferită din cele două unităţi, sînt datele exprimate de graficul cu privire la producţia globală obţinută la 100 de lei fonduri fixe.

Tabel nr. 1

Relaţia dintre investiţii şi nivelul producţiei globale şi al producţiei medii (în %)

	G.A.S. Jidvei			G.A.S. Blaj		
	1961=100	1965 în % faţă de 1961	±	1961=100	1965 în % faţă de 1961	±
1. Fonduri fixe la 100 ha teren agricol	100	120,1	+20,1	100	136,4	+ 36,4
2. Producţia globală total	100	181,8	+81,8	100	97,5	— 2,5
din care:						
— producţia animală	100	104,3	+ 4,3	100	71,4	— 28,6
— activităţi industriale (vinificaţia)	100	189,9	+89,9	100	245,8	+145,8
3. Producţia medie de lapte	100	96,8	— 3,2	100	107,8	+ 7.8
4. Producţia medie de struguri	100	159,9	+59,9	100	228,0	+128,0
5. Producţia medie de fînuri perene	100	101,0	+ 1,0	100	93,1	— 6.9
6. Producţia medie de fînuri naturale	100	162,0	+62.0	100	91,1	— 8,9

După cum vedem, la gospodăria de stat Blaj, an de an, investiţiile efectuate nu s-au regăsit într-o creştere corespunzătoare a producţiei, ele fiind, prin urmare neeficiente cu toate consecinţele economice ce decurg de aici. În loc să se ia măsurile cuvenite pentru precizarea profilului gospodăriei de stat, şi o dată cu aceasta să se treacă la îmbunătăţirea organizării producţiei şi a muncii, lucrurile au fost lăsate să meargă de la sine, fără a se neglija însă pomparea unor noi şi noi investiţii. Cauzele aşa-zis obiective, arsenalul „tehnic" al justificărilor din care „calamităţile" nu lipseau nicicum, platoşa pierderilor planificate, au luat locul analizei profunde, singura de altfel în stare să conducă la măsuri economice şi organizatorice eficiente.

Mulţumindu-se cu această stare de lucruri, trustul Gostat Sibiu nu a căutat cîtuşi de puţin să folosească experienţa gospodăriei de stat Jidvei. Oare faptul că aceste două gospodării de stat vecine fac parte din trusturi diferite să fi constituit un adevărat zid? Nicidecum. Zidul l-a constituit imobilismul, slabul simţ de răspundere, admiterea practicii mersului de la sine.

O analiză mai atentă a cauzelor care au determinat ca gospodăria de stat Blaj să-şi încheie an de an activitatea cu pierderi, ar fi arătat de ce rezultatele în producţie nu sînt pe măsura investiţiilor efectuate. Iată ce ne arată o serie de date în comparaţie cu gospodăria de stat Jidvei (vezi tabelul nr. 1).

Prin urmare, la gospodăria de stat Jidvei investiţiile efectuate în decursul anilor au avut drept rezultat creşterea producţiei. Această eficienţă economică sporită a investiţiilor este rodul unei specializări bine gîndite, care a condus la o folosire mai raţională a mijloacelor de producţie, la o mai bună organizare a producţiei şi a muncii; de asemenea, ea este urmarea unei preocupări deosebite pentru reducerea cheltuielilor materiale, pentru gospodărirea fondurilor.

Nu acelaşi lucru se poate spune despre gospodăria de stat Blaj unde investiţiile efectuate nu au fost urmate de creşterea producţiei, ci dimpotrivă. Deficienţele manifestate în specializarea producţiei au fost amplificate de influenţa negativă determinată de slaba organizare a producţiei şi a muncii, de insuficienta preocupare pentru reducerea cheltuielilor materiale. Semnificativ este faptul că în timp ce valoarea producţiei globale scade, cu 2,5%, în aceeaşi perioadă 1961—1965, cheltuielile materiale cresc cu 8,5%. Aceasta se datoreşte, în afară de cauzele arătate, insuficientei preocupări pentru realizarea regimului de economii, pentru punerea în valoare a rezervelor interne existente.

Toate acestea explică, în bună parte, de ce în comparaţie cu gospodăria de stat Jidvei, la gospodăria de stat Blaj, cheltuielile la 1000 de lei producţie-marfă au crescut în perioada 1961—1965 (vezi tabelul nr. 2).

În timp ce la gospodăria de stat Jidvei cheltuielile la 1000 lei producţie-marfă s-au redus cu 15,5%, la cealaltă unitate ele cresc cu 21,5%. Este lesne de înţeles cîte prejudicii poate aduce unei gospodării de stat lipsa de preocupare pentru reducerea permanentă a cheltuielilor de producţie. De altfel, **fără a milita cu perseverenţă pe această cale nu se poate asigura o activitate economică eficientă, creşterea rentabilităţii şi reducerea preţului de cost.**

Ţinem să subliniem un fapt care ilustrează cum nu se poate mai bine slaba preocupare pentru valorificarea din plin a condiţiilor economice şi naturale. Viticultura, la gospodăria de stat Blaj, a dat şi dă rezultate deosebite, deoarece această ramură găseşte aici condiţii extrem de favorabile. De altfel, acesta este singurul sector din cadrul unităţii unde s-au obţinut beneficii. Cu toate acestea, deşi gospodăria de stat a elaborat, încă din anul 1961, un proiect pentru dezvoltarea viticulturii, nici pînă în prezent nu s-a luat vreo măsură. Aşa se explică de ce, la greutăţile pe care le întîmpină gospodăria de stat în acest domeniu, se adaugă şi cele determinate de lipsa unui centru modern de vinificaţie şi de depozitare. Medaliile cucerite de către gospodăria de stat pentru vinurile produse (în condiţii destul de vitrege), eficienţa economică, dovedită practic de viticultură pe meleagurile Blajului, sînt tot atîtea argumente bine fondate care pledează pentru dezvoltarea acestei ramuri. De fapt **această cale constituie un mijloc principal pentru rentabilizarea gospodăriei de stat Blaj.**

Tabel nr. 2

Cheltuielile la 1000 lei producţie-marfă

	1961	1962	1963	1964	1965	în % în 1965 faţă de 1961
G.A.S. Blaj	904	1291	1254	1222	1099	121,5
G.A.S. Jidvei	905	926	884	642	765	84,5

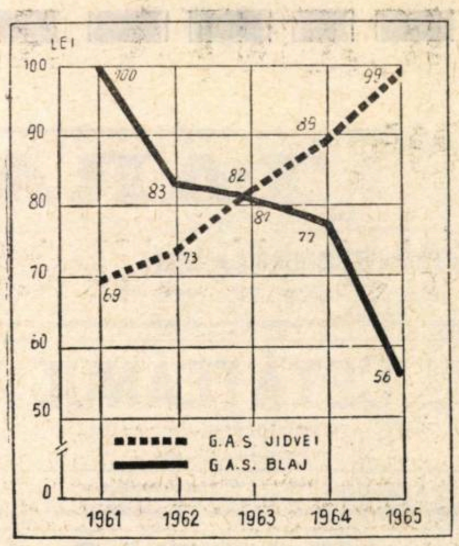

Producţia globală la 100 lei fonduri fixe

La fel ca şi în oricare alt sector de activitate creşterea productivităţii muncii constituie pentru fiecare gospodărie de stat calea sigură, de neînlocuit, a rentabilităţii. La gospodăria de stat Blaj, însă productivitatea muncii este încă departe de a reprezenta un factor hotărîtor al progresului economic. Datorită deficienţelor existente în folosirea mijloacelor de producţie, în organizarea producţiei şi a muncii etc., la această unitate productivitatea muncii în loc să crească are o tendinţă pronunţată de scădere. Nu acelaşi lucru întîlnim însă la gospodăria de stat Jidvei. Astfel, în perioada 1961—1965, în timp ce la gospodăria de stat Jidvei, productivitatea muncii aproape se dublează (de la 26 810 lei, la 49 063 lei pe muncitor), la cealaltă unitate ea se reduce cu 23% (de la 31 000 lei, la 23 860 lei pe muncitor).

● Supleţea evidenţei lasă drum liber gîndirii

CARACTERUL tot mai complex pe care îl îmbracă activitatea economică în gospodăriile de stat **amplifică într-o mare măsură rolul specialiştilor.** Rezolvarea diferitelor probleme de ordin economic şi tehnic, cere **din partea specialiştilor nu numai competenţă, ci şi timpul necesar pentru studierea, formularea şi aplicarea celor mai adecvate soluţii.**

Datele culese din cele două gospodării de stat analizate relevă faptul că, în multe cazuri, specialiştii sînt puşi în situaţia de a-şi întrerupe activitatea lor nemijlocit legată de procesul de producţie, pentru a întocmi diferite referate şi situaţii, unele într-adevăr necesare, dar altele cu totul inutile. Este de înţeles că, în asemenea situaţii, cînd ei nu se mai pot ocupa cum se cuvine de rezolvarea problemelor tehnice, eficienţa muncii lor scade.

Soluţia impusă de practică, de ridicarea nivelului activităţii economice în gospodăriile de stat este simplificarea evidenţei. Actuala evidenţă primară, contabilă şi statistică este foarte voluminoasă şi greoaie. Ea cuprinde numeroşi indicatori care depăşesc nevoile de analiză necesară conducerii activităţii operative a gospodăriilor de stat. Aşa, de exemplu, dările de seamă periodice şi situaţiile operative curente cuprind adesea aceiaşi indicatori ca şi dările de seamă economico-financiare. Se înţelege că o asemenea stare de lucruri cultivă nu numai paralelismul de date, dar determină şi o muncă inutilă. De asemenea, calcularea şi repartizarea indicatorilor de plan cere un volum foarte mare de muncă, la care este antrenat tot aparatul de specialişti.

Ridicarea activităţii economice din gospodăriile de stat pe o treaptă superioară cere din partea lucrătorilor şi specialiştilor o muncă pătrunsă de răspundere şi spirit creator. Pe temeiul gîndirii creatoare şi al muncii colective, al competenţei şi al înaltului simţ de răspundere se poate asigura un profil eficient producţiei, folosirea raţională a mijloacelor materiale şi a forţei de muncă, creîndu-se astfel condiţii pentru avîntul rapid al gospodăriilor de stat, pentru rentabilizarea lor în întregime.

I. CHIRCULESCU
M. HILMU

EFICIENȚĂ RIDICATĂ PRIN CONCENTRARE

PENTRU a satisface tot mai mult necesarul de aparataj electrotehnic și de instalații de automatizare cerut de introducerea din ce în ce mai largă a mecanizării complexe și a automatizării producției, au fost dezvoltate și modernizate fabricile existente în acest sector, iar în anul 1960 a fost înființată Întreprinderea „Automatica". Noua întreprindere dispunea, în afară de secțiile de producție și de serviciile obișnuite, de un compartiment de concepție deosebit de dezvoltat, precum și de o secție de montaj de instalații de automatizare.

Deși proiectarea instalațiilor de automatizare se efectua numai în cadrul Întreprinderii „Automatica", achiziționarea de aparatură și de elemente de automatizare trebuia făcută de la mai multe întreprinderi din țară, precum și din import. O atare situație avea drept consecință inexistența unei concepții unitare în asimilarea și producerea tipurilor și sistemelor de automatizare, necoordonarea termenelor de achiziție pentru fiecare instalație complexă de automatizare, ceea ce avea repercusiuni negative asupra realizării termenelor planificate de punere în funcțiune a obiectelor de investiții.

● *O nouă structură organizatorică*

ÎN vederea eliminării lipsurilor existente, precum și a asigurării unui cadru mai bun de cuprindere a multiplelor aspecte privind automatizarea producției, la finele anului 1961 a fost constituit Grupul de uzine de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare, denumit pe scurt Grupul de automatizări (GUAEIA).

Din punct de vedere organizatoric, Grupul de automatizări este o întreprindere industrială, avînd în subordine directă cinci unități la nivel de fabrici („Electromagnetica", „Electroaparataj", „Electrotehnica", „Automatica", Fabrica pentru elemente de automatizare, aflată în construcție), un institut de cercetare și proiectare (Institutul de proiectări de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare — I.P.A.), precum și o întreprindere de montaj (Întreprinderea de montaj instalații de automatizare — I.M.I.A.), pe care o îndrumă sub aspectul corelării proiectelor și furniturilor cu montajul.

Obiectul activității întreprinderii este proiectarea, execuția și montajul instalațiilor complexe de acționări electrice și automatizări pentru toate ramurile economiei naționale; producția de aparataj electrotehnic de joasă tensiune, fabricația de aparate de măsură electrice și termotehnice, de echipament telefonic, instalații de defectoscopie și aparate electromedicale; livrarea de instalații complexe de automatizare a proceselor tehnologice și a liniilor de fabricație către producătorii de utilaje complete.

La realizarea acestor livrări complexe participă, în primul rînd, fabricile din cadrul grupului, care execută aparataj, panouri, subansamble etc.; restul instalațiilor — părți de utilaje, aparate speciale etc. — sînt achiziționate de întreprindere de la alte uzine din afara grupului, sau importate din străinătate. În mod practic, după ce Institutul de proiectări de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare termină proiectele, serviciul de livrări complexe din cadrul grupului stabilește necesarul de materiale, produse finite (panouri), aparate de măsură și control, aparataj și elemente de automatizări ce se fabrică în uzinele proprii, în alte uzine din țară sau care urmează a se importa. Grupul de uzine contractează apoi în calitate de furnizor general întreaga instalație de automatizare cu beneficiarul. Totodată, încheie contracte cu subfurnizorii din cadrul grupului și din afara acestuia, precum și cu întreprinderile de comerț exterior pentru aparatajul și elementele de automatizare ce se importă.

Cu toate că organizarea activității la nivelul centralei Grupului de automatizări s-a realizat treptat (între anii 1963—1965) și în condițiile unei capacități de producție insuficiente în raport cu necesarul economiei naționale, experiența de pînă acum ne permite să evidențiem o serie de rezultate tehnice și economice care dovedesc eficiența acestui mod de organizare a întreprinderii.

● *Asigurarea unei înalte calități a instalațiilor*

CONCENTRÎND cadrele specializate în lucrări de automatizare, la curent cu evoluția producției de elemente de automatizare și aparataj electrotehnic din țară și străinătate, Grupul de automatizări are posibilitatea să asigure cele mai eficiente soluții în automatizarea diferitelor categorii de procese tehnologice și să achiziționeze tehnica cea mai modernă. Pe de altă parte, serviciul de control tehnic al Întreprinderii de montaj instalații de automatizare din cadrul grupului, ca mandatar al beneficiarului, poate asigura o recepție competentă, care să țină seama în mod corespunzător de proiectele de execuție de strictă specialitate și de necesitățile montajului și reglajului pe șantier. Recepția panourilor și pupitrelor de automatizare, care sînt în marea lor majoritate unicate, specifice fiecărui utilaj complex sau proces tehnologic și fiecărui beneficiar, în funcție de amploare, capacitate de producție etc., se face la furnizor, bucată cu bucată. Cu acest prilej, se pot constata și eventualele omisiuni sau întîrzieri în corelarea documentației de automatizare cu aceea a restului instalațiilor tehnologice și să se ia măsurile necesare.

● *Scurtarea termenelor de achiziționare și montare*

PE baza cunoașterii temelor de automatizare aflate în lucru la I.P.A., Grupul de automatizări contractează achiziționarea unor elemente de automatizare și aparatură pe bază de estimații, fără a aștepta definitivarea tuturor documentațiilor tehnice. Evident, este vorba de produse de mare circulație și utilizare comună, ca și de produse importate care au ciclu lung de fabricație, deci cu termene mari de livrare. În acest fel, se realizează o reducere de pînă la un an a perioadei de la comandarea pe bază de proiect de execuție prezentat de beneficiar și pînă la darea în funcțiune a instalațiilor de automatizare.

Întrucît materialele, aparatele etc., sosesc la termene diferite, ele sînt stocate și conservate în depozitul central al grupului pînă la sosirea întregului echipament sau a marii majorități a acestuia și apoi livrat în bloc la deschiderea șantierului de montaj de către IMIA. Livrarea panourilor de automatizare se realizează prin tranzit organizat. Ca urmare, șantierele noastre de montaj au o durată din ce în ce mai scurtă, se evită deschiderea de șantiere care să implice cheltuieli mari și imobilizare de personal specializat pe perioade lungi; pe de altă parte, echipamentul special de automatizare, care este foarte sensibil, nu riscă să se deterioreze pe șantierul de montaj, unde cel mai adesea nu există condiții de depozitare corespunzătoare.

Dar organizarea aprovizionării și livrării de către depozitul central mai prezintă și alte avantaje, și anume: asigură livrarea ritmică în condițiile unei aprovizionări discontinue atît din țară, cît și din import; permite întreprinderilor din țară să-și programeze loturi de producție optime; creează un stoc minim de aparatură și materiale speciale de rezervă, pentru înlocuiri în cazul defectării unora din instalațiile de automatizare; asigură comenzi de produse feroase și neferoase (pe sorturi) în cantități mai mari; are posibilități mai largi de redistribuire a materiilor prime în cazul cînd anumite cantități nu mai sînt necesare uneia din fabrici, precum și de aprovizionare continuă a tuturor fabricilor în cazul întîrzierii sosirii unor sorturi din materialele comandate.

● *Reducere substanțială a cheltuielilor de administrație*

ORGANIZATĂ ca o singură unitate economică, Grupul de uzine își desfășoară activitatea în limitele normativelor de mijloace circulante pe care le-a preluat de la întreprinderile subordonate și se încadrează în viteza de rotație stabilită de Ministerul Finanțelor pentru ansamblul unităților sale.

Sub directa îndrumare a grupului, situația financiară a întreprinderilor sale s-a îmbunătățit foarte mult, iar viteza de rotație planificată a fost accelerată, astfel că ea a scăzut de la 123 zile în 1962 la 108 în 1965.

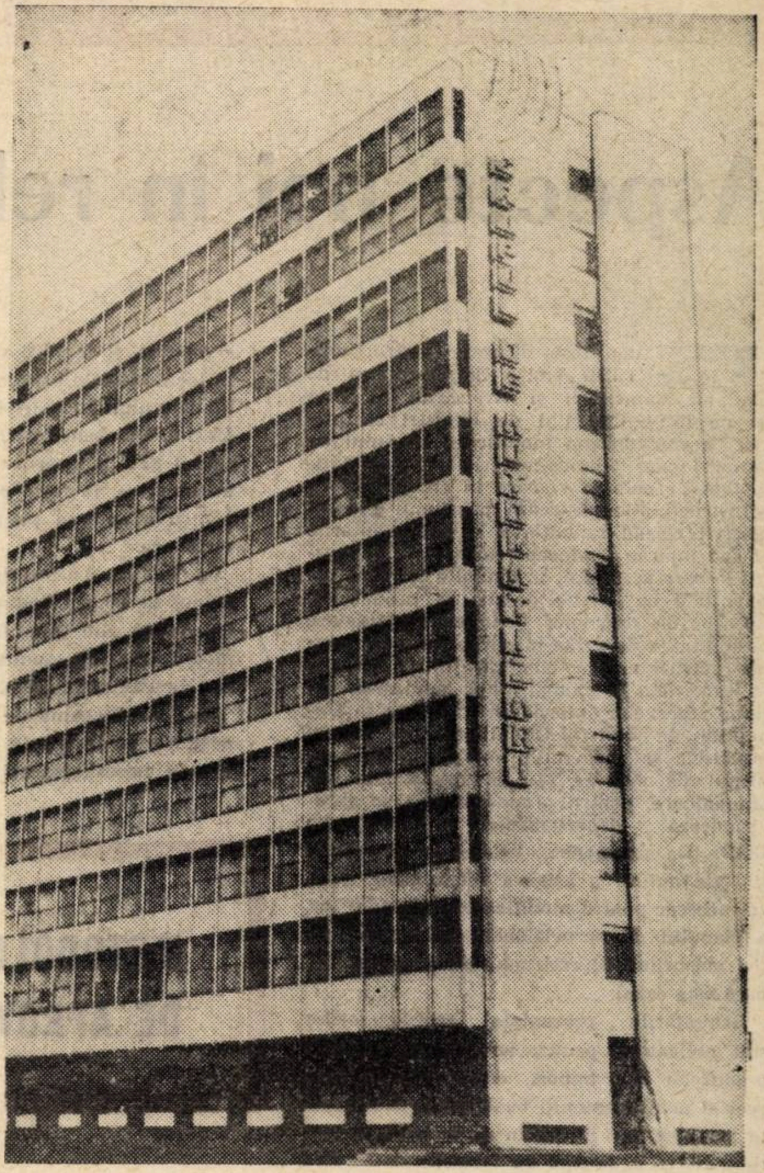

Clădire modernă pentru produse moderne

Întrucît cadrul organizatoric a făcut posibil, s-au centralizat la nivelul conducerii Grupului de automatizări coordonarea activității de investiții și controlul financiar intern. Aceasta a permis ca un serviciu de investiții, unic pe grup, să asigure realizarea dezvoltării tuturor întreprinderilor cu un efectiv de circa 15 salariați, față de cel puțin 50—60, cît ar fi trebuit să existe în cele șapte unități subordonate.

Concentrarea coordonării investițiilor în cadrul centralei grupului permite o abordare unitară a problemelor, a soluțiilor, o legătură mai bună cu Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice, care realizează în principal proiectele pentru investițiile tuturor unităților, precum și cu organizațiile de construcții.

Prin preluarea organelor C.F.I. din întreprinderile care au format grupul, s-a creat un aparat de control centralizat, care-și desfășoară activitatea de control asupra celor 7 întreprinderi din subordine și a subunităților acestora, respectiv 16 unități cu contabilitate proprie, cu un număr de peste 200 gestiuni de valori materiale și bănești. Această formă de organizare a fost de la început rodnică, contribuind la îmbunătățirea activității C.F.I. și implicit la creșterea eficienței controlului. Prin noua formă de organizare, organul C.F.I. este constituit din 14 salariați în loc de cel puțin 30, în cazul existenței unor astfel de servicii în fiecare unitate. S-a creat totodată posibilitatea ca organul de control să folosească descoperirea unor deficiențe la una din întreprinderi — apărute ca urmare a unor interpretări eronate sau necunoașterii unor acte normative — pentru preîntîmpinarea lor la celelalte întreprinderi ale grupului.

Prin concentrarea la centrala grupului a investițiilor și a controlului financiar intern se realizează o economie anuală la fondul de salarii de circa 1 500 000 lei.

Centrala grupului, fiind dotată cu o stație de mașini de calcul electrice și electronice, execută lucrările de evidență contabilă pentru uzinele subordonate, pentru două direcții generale din M.I.C.M. și pentru uzinele „Electronica" și U.M.E.B. din Capitală. Uzinele subordonate nu plătesc pentru aceste lucrări; ele suportă însă regia grupului. Dacă ar executa aceste lucrări de evidență la o altă stație de mașini electrocontabile, ar suporta în cadrul cheltuielilor de regie un plus de cel puțin 200 000 lei anual, ca diferență între plata lucrărilor și cota din cheltuieli de funcționare, proporționale, ale centrului de calcul.

Rezultatele tehnice și economice obținute dovedesc că măsura de concentrare a fabricației de aparatură de automatizare este eficientă și se înscrie pe linia preocupărilor de ridicare continuă a calității întregii activități economice.

ing. N. GHIȚĂ
Director general al Grupului de uzine de automatizări

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ COMPLEXĂ ÎN AGRICULTURĂ

(Urmare din pag. 5)

vință, o contribuție de seamă pot aduce de asemenea catedrele corespunzătoare din învățămîntul superior.

Important este **să se realizeze o coordonare a cercetărilor pedologice de la diferitele instituții concentrîndu-le în zonele care vor fi amenajate pentru irigare.**

Necesitatea dezvoltării și amplificării cercetărilor complexe în acest domeniu se poate deduce și din faptul că pe plan mondial, în diferite țări, suprafețele degradate în urma irigării necorespunzătoare se ridică pînă la 30 și chiar 50% (India, Egipt, Pakistan, S.U.A.). După datele oficiale ale Ministerului Ameliorațiilor și a Economiei Apelor din U.R.S.S. ca rezultat al sărăturării secundare, în fiecare an este scoasă din circuitul agricol pînă la 80—100 000 ha din suprafețele irigate.

Complexitatea pe care o îmbracă extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, în special irigațiile, cere din partea oamenilor de știință din acest domeniu eforturi susținute. Roadele activității științifice vor fi cu atît mai bogate și mai folositoare practicii, cu cît conlucrarea dintre diferitele ramuri ale științei va fi mai strînsă.

Aspecte noi în relațiile FURNIZOR-BENEFICIAR

RECENT au fost difuzate instrucțiunile nr. 1/1967 emise de Comitetul de Stat al Planificării și Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri cu privire la metodologia modificării planului de aprovizionare tehnico-materială, îmbunătățite față de cele în vigoare în anii anteriori.

Instrucțiunile păstrează principiul general potrivit căruia renunțările și suplimentările se fac înainte de începerea fiecărui trimestru la care se referă, în anumite termene diferențiate în funcție de natura produselor. Aceasta dă organelor beneficiare tutelare posibilitatea de a lua măsurile necesare pentru redistribuirea cotelor între întreprinderile în subordine și numai după epuizarea tuturor rezervelor interne să intervină la Comitetul de Stat al Planificării — pentru produsele la care au primit repartiții prin planul de stat — sau la ministerele coordonatoare, pentru produsele care se aprovizionează departamental sau din cota DGD. De asemenea, termenele prevăzute sînt de natură a asigura furnizorilor răgazul necesar pentru modificarea, la rîndul lor, a planului de aprovizionare și pentru luarea măsurilor de restructurare a producției, dacă este cazul.

Renunțările prezentate coordonatorilor sînt obligatorii pentru aceștia, cu excepția produselor din import, comandate în mod special pentru anumiți beneficiari, dacă aceste produse au intrat în țară sau au fost contractate la import cu termene de livrare în anul de plan.

În cazurile în care necesitățile economice o impun, coordonatorii pot accepta renunțări și în termene mai scurte decît cele prevăzute în instrucțiuni — și chiar în cursul trimestrului — în măsura în care apreciază că prin aceasta nu s-ar crea dificultăți întreprinderilor furnizoare sau, chiar în această situație, dacă beneficiarii sînt de acord să suporte eventualele prejudicii.

În legătură cu stabilirea termenelor de prezentare a renunțărilor sau suplimentărilor la materialele cu specificații centralizate, se păstrează principiul că acestea trebuie să fie identice cu cele prevăzute în condițiile fundamentale pentru prezentarea la coordonator a specificațiilor respective.

Spre deosebire de reglementarea anterioară s-au majorat unele termene, astfel:

● Pentru produsele industriei constructoare de mașini (altele decît cele cu specificații centralizate) la fabricarea cărora se folosesc materiale metalurgice cu specificații, termenul este de 90 zile în loc de 75 zile, iar pentru utilaje cu caracteristici tehnice specifice — 120 zile în loc de 90 zile, spre a se da posibilitatea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, ca beneficiar, să intervină la rîndul său la coordonatorul materialelor metalurgice, în termenul legal de 60 zile, pentru adaptarea planului său de aprovizionare.

● Pentru uși-ferestre s-a stabilit termenul de 90 zile înainte de trimestru, în loc de 60 zile, punîndu-se de acord cu modificarea corespunzătoare a Condițiilor fundamentale de livrări.

● Ținînd seama de indicațiile date de conducerea de partid și de stat cu privire la necesitatea folosirii economicoase

METODOLOGIA DE MODIFICARE A PLANULUI DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ

a resurselor materiale, instrucțiunile insistă în mod deosebit asupra analizării de către organele tutelare a cererilor suplimentare primite de la unități și a justificărilor pe care la rîndul lor trebuie să le prezinte în vederea obținerii cantităților solicitate în plus și anume: baze de calcul, din care să rezulte cantitatea de materiale consumată pînă la data cererii; producția planificată și cea realizată (pe sortimentele la care se utilizează materialul solicitat),; norma de consum realizată; consumul specific sau indicele de consum la 1 milion lei; producția planificată și cea preliminată a se realiza pînă la sfîrșitul anului, precum și orice alte date pentru justificarea necesarului suplimentar, inclusiv situația stocurilor.

În legătură cu adaptarea planului de aprovizionare pentru lucrările de construcții-montaj se atrage atenția că, potrivit reglementărilor în vigoare, aceasta se face o singură dată pe an, atît de către Comitetul de Stat al Planificării, cît și de ministerele coordonatoare pentru produsele repartizate departamental, pe baza extraselor din proiecte. Ca urmare, adaptările trimestriale, în termenele prevăzute de instrucțiuni, se vor face numai în cazurile excepționale în care, în cursul executării planului, ar apare alte situații care să determine această necesitate.

În afară de reglementările privind renunțările sau suplimentările, instrucțiunile se mai ocupă și de alte aspecte în legătură cu planul de aprovizionare tehnico-materială cum ar fi: posibilitatea modificării eșalonării trimestriale stabilită prin plan, rezerva nerepartizată pe întreprinderile consumatoare, modul de repartizare pe trimestrele II, III și IV a produselor pentru care, prin planul de stat, s-au dat repartiții numai pentru trim. I ca, spre exemplu, nichel, cobalt, feromolibden, precum și modificarea contractelor economice în funcție de modificările planului de aprovizionare rămase definitive, menținîndu-se în general prevederile instrucțiunilor anterioare.

Trebuie menționat că, spre deosebire de trecut, noile instrucțiuni nu mai tratează unele aspecte privind alte secțiuni de plan, ca spre exemplu, comerțul exterior sau fondul pieței, pentru care au apărut reglementări speciale, prin care se stabilește modul în care se va putea efectua, de către ministerele furnizoare, de acord cu Ministerul Comerțului Exterior, modificarea eșalonării trimestriale a produselor din planul de livrări pentru export și import centralizat de materii prime și materiale. De asemenea, se stabilesc competențele de aprobare a adaptării planului privind livrările de mărfuri către fondul pieței, prevăzîndu-se că reglementarea modificărilor respective, cu efecte asupra contractelor economice, se va face prin instrucțiuni ale Președintelui Comitetului de Stat al Planificării și Primului Arbitru de Stat, cu consultarea Ministerului Comerțului Interior și a ministerelor producătoare de bunuri de consum.

Instrucțiunile nr. 1/1967 emise de Comitetul de Stat al Planificării și Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri constituie un îndreptar prețios în activitatea întreprinderilor și organelor lor tutelare, ele reglementînd relațiile reciproce dintre furnizori și beneficiari — la toate nivelele — în legătură cu diferitele aspecte ce apar în cursul executării planului de aprovizionare tehnico-materială.

Valeria FLORU

FIȘIER

ACTE NORMATIVE CU CARACTER ECONOMIC PUBLICATE ÎN CURSUL LUNII IANUARIE 1967

● H.C.M. nr. 2896 din 22 decembrie 1966 privind declararea, cercetarea și evidența accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, publicată în B. of. nr. 2/1967.

● Instrucțiunea nr. 50 din 5 ianuarie 1967, a Comitetului de Stat pentru Protecția Muncii și a Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale, pentru aplicarea H.C.M. nr. 2896/1966, privind declararea, cercetarea și evidența accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, publicată în B. of. nr. 6/1967.

● H.C.M. nr. 3060 din 31 decembrie 1966, privind elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice pentru investiții și a proiectelor de sistematizare, publicată în B. of. nr. 4/1967.

● H.C.M. nr. 54 din 19 ianuarie 1967, cu privire la încadrarea în muncă cu 1/2 normă a femeilor cu copii sub 7 ani, publicată în B. of. nr. 7/1967.

● H.C.M. nr. 45 din 18 ianuarie 1967 privind înființarea întreprinderii industriale de stat Fabrica de ambalaje și piese de schimb pentru industria alimentară, sub îndrumarea și controlul Ministerului Industriei Alimentare, publicată în B. of. nr. 7/1967.

RĂSFOIND PRIN DOSARE

„GROAPA"

ÎN numărul precedent ne-am ocupat de un dosar aparținînd Oficiului orășenesc de valorificare a legumelor și fructelor-Brașov, în care sînt consemnate beneficii de peste 100 000 lei, realizate din sortarea pe calități a roșiilor, operațiune ce trebuia efectuată, în mod normal, de furnizori. La acest oficiu se află însă și un alt dosar, mult mai voluminos care, atestă „îngroparea" de mărfuri în valoare de peste 200 000 lei, desigur tot în contul furnizorului. Este vorba de dosarul care cuprinde procesele verbale prin care au fost declarate ca necorespunzătoare pentru consum aproape 100 000 kg de roșii și care pur și simplu au fost aruncate „la groapă".

Cercetat cu mai multă atenție, acest dosar dezvăluie multe aspecte negative în activitatea de valorificare a legumelor, reieșite, atît din neaplicarea întocmai a prevederilor din Condițiile fundamentale pentru livrări de produse agricole vegetale, aprobate prin HCM Nr. 576/1956, cît și din cauza neluării la timp a unor măsuri care să diminueze pierderile înregistrate.

Pe scurt, iată cum stau lucrurile. La primirea fiecărui lot de roșii de la furnizori (C.A.P., G.A.S. sau alți furnizori), oficiul brașovean, după o aparentă exigență la recepție, înscria în cuvenitul proces verbal care se încheia, cît anume au fost roșii bune și ce cantități necorespunzătoare, care urmau a fi aruncate. În baza acestor procese verbale, serviciul contabilitate-financiar refuza parțial plata facturilor, cu contravaloarea roșiilor decretate ca necorespunzătoare. Simplu: Oficiul de valorificare a legumelor și fructelor-Brașov dorea să aibă o gestiune curată, fapt pentru care nu plătea decît marfa pe care o considera perfect corespunzătoare, iar restul lua drumul gropii de gunoaie. În felul acesta nu avea dureri de cap, cu calcule privind perisabilitatea pe timpul transportului, cu valorificarea deșeurilor etc.

Acest procedeu, aparent de bun gospodar, a încălcat unele dispoziții normative care reglementează relațiile contractuale de furnizare a produselor vegetale. Încercăm să le conturăm în cele ce urmează:

■ Condițiile fundamentale pentru livrarea de produse agricole vegetale stabilesc principiul că livrarea se face **loco furnizor**, ceea ce înseamnă că produsele devin proprietatea beneficiarului o dată cu recepția sau autorecepția și că transportul de la furnizor pînă la punctul de desfacere cade în sarcina acestuia din urmă, cu toate riscurile și consecințele ce decurg. Așa fiind, în cazul de față, perisabilitatea normală suferită din cauza transportului, trebuia să fie suportată de Oficiul orășenesc de valorificare a legumelor și fructelor-Brașov și nu de furnizori, cum de fapt s-a întîmplat prin refuzul de plată a acelor cantități de roșii considerate ca necorespunzătoare.

■ În situația în care s-ar fi aplicat această dispoziție legală, la cele 2 500 000 kg roșii valorificate în anul 1966, socotind coeficientul legal stabilit de 2%, oficiul în cauză avea de suportat cel puțin contravaloarea a 50 000 kg roșii. Desigur, în aceste condiții ar fi fost obligat să facă toate demersurile pentru valorificarea, chiar și parțială, prin livrarea celor necorespunzătoare pentru furajarea animalelor, așa cum de altfel se prevede în instrucțiunile date de Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor, care și ele au fost încălcate.

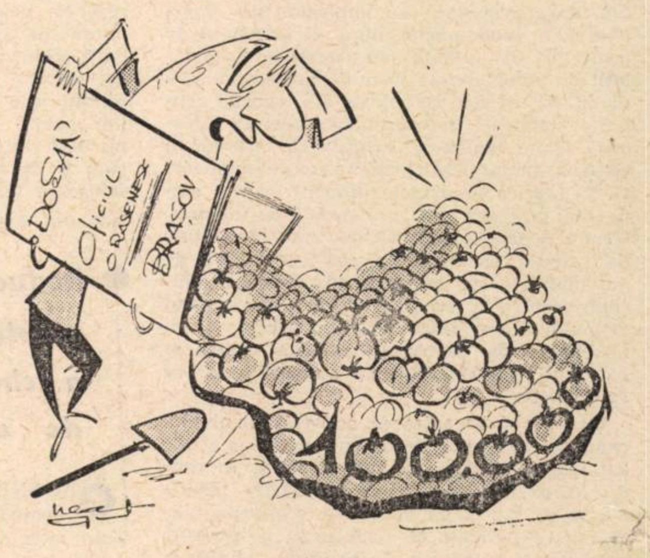

■ Acceptarea cu ușurință a refuzurilor parțiale de plată de către furnizori a avut drept consecință înregistrarea de pierderi peste cele legale stabilite atingînd dublul coeficientului admis, adică 4% în medie, în loc de maximum 2%. Cel puțin sub acest aspect trebuia să se sesizeze conducerea acestui oficiu. În ce ne privește, nu reușim să ne imaginăm dimensiunile acelei gropi nesățioase care a reușit să înghită în timpul unui sezon 100 000 kg de roșii!

Concluzia care se desprinde: cînd furnizorii și beneficiarii nu aplică cu exigență normele legale, valori importante sînt înghițite de diverse „gropi" sau cum se mai spune merg pe apa sîmbetei...

C. CRISTEA

SĂ ÎNCHIDEM CANALELE CHELTUIELILOR NEPRODUCTIVE!

LA plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, subliniindu-se necesitatea ridicării întregii activităţi economice pe o treaptă calitativ superioară, s-a atras atenţia asupra faptului că, în diferite ramuri industriale, volumul mare de rebuturi şi alte cheltuieli neproductive încarcă preţul de cost al produselor, micşorînd volumul acumulărilor socialiste.

Ţinînd seama de faptul că reducerea cheltuielilor de producţie pe unitatea de produs constituie o condiţie esenţială a creşterii eficienţei economice, că în prezent trebuie depistate toate posibilităţile care conduc la aceasta, este necesar ca factorii de răspundere din întreprinderi să acorde o atenţie deosebită cauzelor care generează cheltuieli neproductive şi, mai ales, să ia măsuri concrete pentru diminuarea şi lichidarea acestora. Măsurile trebuie să urmărească, în primul rînd, înlăturarea unor neajunsuri în procesul tehnologic, în folosirea şi manipularea materiilor prime şi a materialelor, în respectarea disciplinei contractuale etc., întrucît toate acestea constituie o frînă în calea bunei gospodăriri a mijloacelor materiale şi băneşti puse la dispoziţie de către stat.

În unele întreprinderi înlăturarea cheltuielilor neeconomicoase este lăsată pe seama contabilului-şef, respectiv pe seama sectorului de „evidenţă a cheltuielilor", fără ca directorul, inginerul şef şi celelalte cadre de conducere să cunoască volumul acestora în totalul cheltuielilor de producţie şi să se preocupe suficient de cauzele care le generează. De aceea, preţul de cost efectiv al produselor este grevat în numeroase întreprinderi de rebuturi, locaţii, amenzi şi dobînzi pentru nerestituirea la termenele stabilite, a creditelor obţinute, pentru nerespectarea condiţiilor contractuale, casări de materii prime şi materiale etc.

Din păcate, unii conducători de întreprinderi socot că asemenea cheltuieli nu reprezintă pierderi reale pentru societate, întrucît fiind vorba de întreprinderi socialiste, avem de afface cu „simple" transferuri de valori. Nimic mai greşit. Cei care sînt înclinaţi să considere astfel cheltuielile neproductive caută să ascundă de fapt deficienţele proprii şi ale altor întreprinderi. Reducerea cheltuielilor neproductive trebuie privită cu toată răspunderea şi într-un context mai larg, pe planul întregii economii naţionale.

● Rebuturile — sursă de risipă

ÎN ultimii ani, în cadrul cheltuielilor neproductive, un volum însemnat l-au reprezentat **rebuturile.** În întreprinderile republicane pierderile din rebuturi au reprezentat 1,1% în 1959, 1,3% în 1963 şi 1,4% în 1965 din totalul cheltuielilor pentru producţia globală. Datorită „generozităţii" cu care unele ministere şi direcţii generale au acordat prin plan cote admisibile de rebuturi (cote care nu au fost revizuite, an de an, în funcţie de înzestrarea tehnică a uzinelor şi de rezultatele sectoarelor fruntaşe), ponderea acestora în loc să scadă, a marcat, după cum se vede, — tendinţe de creştere.

În industria republicană, cheltuielile ocazionate de rebuturi s-au ridicat, numai în primele 10 luni ale anului 1966, la peste 500 milioane lei. Importante pierderi din rebuturi s-au constatat în această perioadă într-o serie de întreprinderi aparţinînd Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini, Ministerului Industriei Metalurgice, Ministerului Industriei Uşoare, Ministerului Industriei Construcţiilor şi Ministerului Economiei Forestiere.

Desigur, sînt şi întreprinderi care au obţinut realizări în domeniul reducerii volumului rebuturilor, cu toate că şi în aceste unităţi este loc de mai bine. Aşa este cazul **Uzinelor Oţelul roşu, Şantierului naval-Galaţi, Uzinelor „Autobuzul" şi „23 August" din Bucureşti, Întreprinderii „1 Septembrie"-Satu Mare** şi altele.

Economiile realizate de aceste întreprinderi au fost însă mult anihilate de cheltuielile mari cauzate de rebuturile înregistrate în alte locuri, al căror volum a crescut în 1966 faţă de 1965, după cum rezultă din exemplele de mai jos:

Denumirea întreprinderii	Val. mii lei	
	1965	1966
Combinatul de fibre artificiale-Brăila	10 907	22 176
Uzinele „Victoria"-Calan	4 330	5 475
Întreprinderea de produse refractare-Alba Iulia	449	2 232
Uzina de ţevi-Roman	9 268	9 608
Uzina Metalurgică-Iaşi	5 419	6 721
Uzina „Rulmentul"-Braşov	5 371	18 970
Întreprinderea mecanică-Medgidia	2 389	2 880
Combinatul de celuloză-Călăraşi	16 496	17 139
C.I.L. Sighetul Marmaţiei	1 003	1 985

Volumul rebuturilor continuă să se menţină ridicat şi la C.S. Hunedoara, Uzinele „Progresul"-Brăila, U.C.M.-Reşiţa, întreprinderi cu pondere mare în industria noastră.

Există părerea, în unele întreprinderi şi, îndeosebi, în cele din industria textilă, că aceste cheltuieli se recuperează. Mai este oare nevoie de subliniat că o asemenea concepţie este greşită? Cei care susţin un asemenea punct de vedere iau oare în consideraţie manopera cheltuită, uzura maşinilor şi instalaţiilor, precum şi cheltuielile indirecte aferente produsului respectiv pînă în faza în care acesta a fost rebutat? **Chiar şi în cazul recuperării rebuturilor — operaţiune ce se cere efectuată cît mai complet şi pe scară largă — există cheltuieli neeconomicoase, care măresc în mod nejustificat preţul de cost al produselor,** nemaivorbind de calitatea produsului care a fost afectată.

Analiza cauzelor care generează rebuturile arată că ele sînt o consecinţă directă a organizării defectuoase a producţiei şi a muncii, a nerespectării proceselor tehnologice şi a slabului simţ de răspundere în toate verigile producţiei. De pildă, la **Combinatul siderurgic-Reşiţa, cauzele principale ale rebuturilor** (a căror valoare s-a ridicat anul trecut la peste 20 milioane lei) **se datoresc, în special, încărcării necorespunzătoare a cuptoarelor şi cu materiale de calităţi inferioare, umplerii incomplete a cochilelor, neîncălzirii oalelor de turnare pînă la roşu etc.** În majoritatea întreprinderilor se înregistrează rebuturi mari în schimbul III — schimb în care **asistenţa tehnică nu este asigurată corespunzător.**

Desigur, **cauzele care generează rebuturile diferă de la o întreprindere la alta, în funcţie de condiţiile specifice ale producţiei.** De aceea, măsurile de reducere şi eliminare a acestora trebuie să îmbrăţişeze o arie largă de probleme, începînd cu studiul critic al modului în care este organizată producţia, asigurat controlul interfazic pe fluxul tehnologic şi terminînd cu problemele, nu de mai mică importanţă, ale calificării cadrelor, calităţii materiilor prime şi materialelor etc. În orice întreprindere, însă, indiferent de natura producţiei, eliminarea completă a rebutului este indiscutabil legată de perfecţionarea continuă a proceselor tehnologice, aplicarea în producţie pe scară largă a celor mai moderne procedee de fabricaţie.

Un rol important în această direcţie îl joacă şi măsurile care asigură funcţionarea normală a instalaţiilor, maşinilor etc., calitatea sculelor şi dispozitivelor, un control eficient între fazele tehnologice. În sfîrşit, recepţionarea materiilor prime şi materialelor primite de la furnizori în condiţiile respectării stricte a normelor de calitate şi a prevederilor contractuale, păstrarea şi manipularea corespunzătoare a acestora, evitarea cauzelor care duc la „munca în asalt" etc. sînt condiţii de bază pentru reducerea procentului de rebuturi în întreprinderi.

● Reversul nerespectării disciplinei economice

ACŢIUNEA de reducere a preţului de cost este influenţată în mod negativ şi de **cheltuielile neproductive. Sînt încă întreprinderi industriale, de construcţii, unităţi agricole şi de comerţ în care cheltuielile neeconomicoase sînt încă mari, în unele locuri ele marcînd o creştere faţă de 1965.** Cîteva exemple sînt concludente în acest sens. De pildă, **Combinatul carbonifer-Valea Jiului,** care a avut în 1965 un volum de cheltuieli neproductive de 3358 mii lei, a înregistrat în 1966 pierderi de 3685 mii lei; **Uzinele „Progresul"-Brăila** a avut în 1965 un volum de cheltuieli neproductive de 7663 mii lei, iar în 1966 de 12 200 mii lei. Cheltuieli mai mari faţă de 1965 au înregistrat anul trecut şi alte întreprinderi, printre care: **Întrepriderea de prefabricate din beton-Craiova, IPROFIL, „23 August"-Tg. Mureş, D.R.E.F.-Crişana, Uzinele mecanice Cîmpulung-Muscel.**

În cadrul cheltuielilor neproductive, o pondere mare o au DOBÎNZILE PLĂTITE PENTRU CREDITELE RESTANTE. O analiză succintă a cauzelor care au generat aceste dobînzi, arată că ele au fost determinate, îndeosebi, de existenţa stocurilor supranormative de materii prime şi materiale, a producţiei neterminate şi a produselor finite. La formarea stocurilor au contribuit unele deficienţe legate de organizarea aprovizionării tehnico-materiale (necorelarea planurilor cu programul de producţie, întocmirea unor planuri de aprovizionare insuficient fundamentate, aprovizionarea şi stocarea de cantităţi mari de materiale pentru producţia nenominalizată, nerespectarea clauzelor contractuale de către unele întreprinderi furnizoare sau colaboratoare etc); frecventele modificări ale planului de producţie fără modificarea corespunzătoare a celui de aprovizionare; insuficienta organizare a producţiei şi a muncii, efectuarea de modificări tehnologice şi constructive fără un studiu tehnico-economic corespunzător; neritmicitatea producţiei; fabricarea unor produse fără a avea desfacerea asigurată prin contracte sau comenzi ferme etc.

Se impun măsuri care să asigure, **în fiecare întreprindere, o strînsă colaborare între serviciile de planificare, tehnic şi de aprovizionare, exigenţă maximă la recepţionarea materialelor, în condiţiile respectării riguroase a normelor de calitate şi a prevederilor contractuale.**

Cheltuielile neeconomicoase provin şi din pierderile ce rezultă din calitatea inferioară a produselor. Aceasta, ca urmare a faptului că în unele întreprinderi stăruie deficienţe serioase de ordin tehnologic, care influenţează negativ asupra calităţii produselor. Astfel, în 1966 Combinatul de fibre artificiale-Brăila a avut pierderi de acest gen de 19 592 mii lei. De notat că şi în 1965, combinatul a înregistrat pierderi de peste 19 milioane lei datorită calităţii necorespunzătoare a produselor. Din aceeaşi cauză, cheltuielile de producţie la **Uzina metalurgică-Iaşi** au fost grevate cu peste 10 milioane lei (în 1965 cu 4,1 milioane lei). În această situaţie sînt şi Uzinele de ţevi-Roman, Întreprinderea de prefabricate beton-Craiova, Întreprinderea textilă-Galaţi şi altele.

O însemnată cale a risipei în unele întreprinderi o reprezintă **locaţiile ce se plătesc pentru nedescărcarea la timp a vagoanelor.** Că asemenea cheltuială grevează preţul de cost al produselor şi diminuează volumul economiilor este un lucru de necontestat. Dar nu trebuie uitat nici faptul că imobilizarea unor capacităţi de transport întîrzie aprovizionarea tehnico-materială în bune condiţiuni a altor întreprinderi, producîndu-le serioase pagube băneşti.

Evident, cauzele care generează rebuturi şi cheltuieli neeconomicoase sînt multe. Determinarea lor, pentru închiderea oricăror canale ale risipei în întreprinderi, nu poate avea loc fără mărirea spiritului de răspundere al lucrătorilor şi fără aportul economiştilor din întreprinderi, care trebuie să întreprindă analize minuţioase, să pună în evidenţă posibilităţile de economisire a resurselor materiale şi financiare ale întreprinderilor.

Gh. SICĂ
director adjunct în C.S.P.

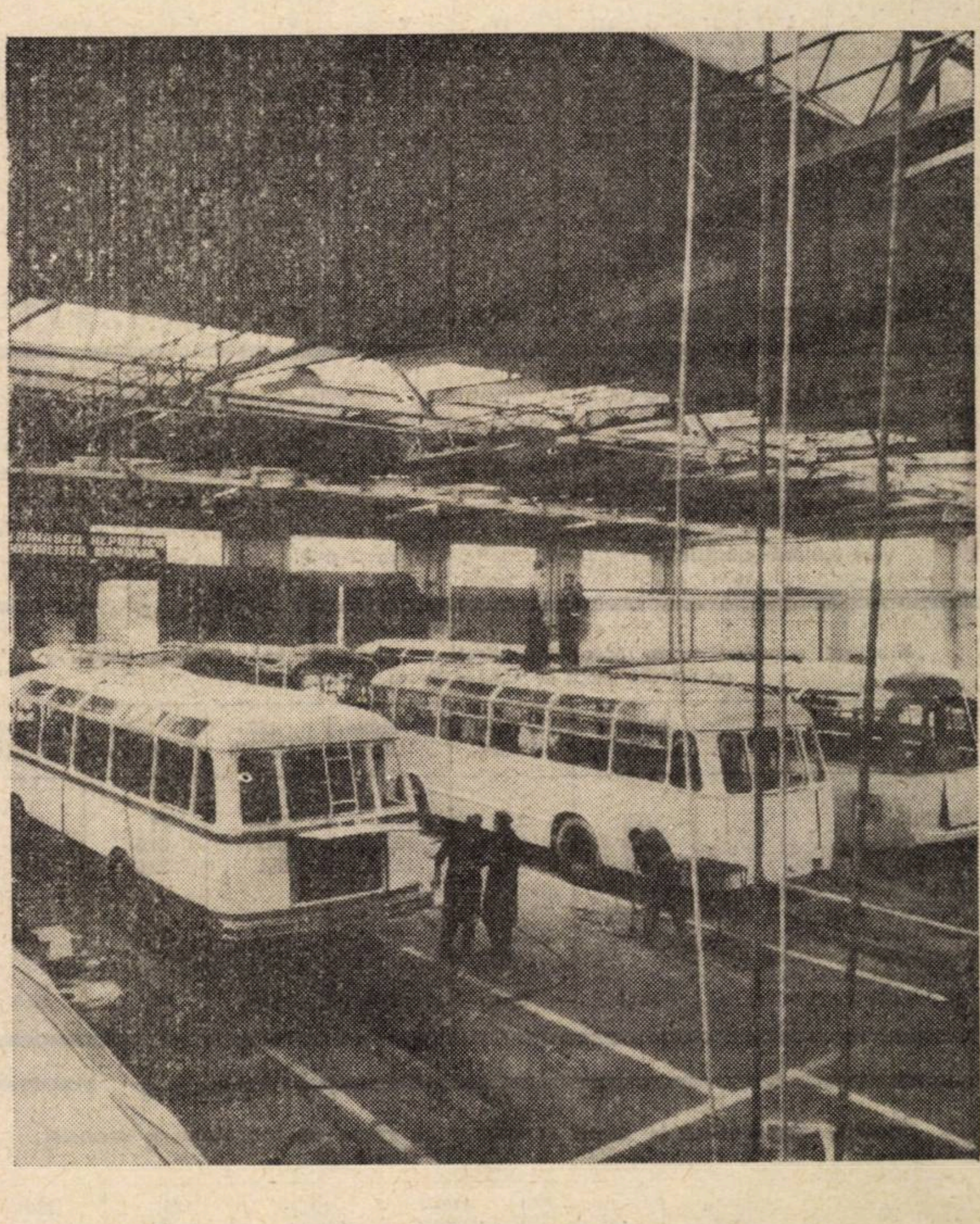

Uzinele „Autobuzul" – hala de montaj

NU NUMAI CAUZELE OBIECTIVE SÎNT DE VINĂ

DOUĂ întreprinderi cu profil similar: C.I.L.-PIPERA și IPROFIL-București. In ambele, normele de muncă au fost îndeplinite in 1966 in proporție de circa 140%. Cum explică acest fenomen cei ce poartă răspunderea pentru conducerea și organizarea producției ?

● **Gh. Gramaticu, inginer-șef, Șt. Rusu, ing.-șef adjunct, C.I.L.-Pipera :** *„Intreprinderea noastră și-a realizat planul in 1966, la toți indicatorii (producția-marfă 102,9%, producția-marfă vindută și incasată 101,6%, productivitatea muncii 101%, beneficii peste plan 3 milioane lei). Succesele obținute sint rezultatul eforturilor depuse de intregul colectiv.*

Am amintit aceste realizări, deoarece ele vin intrucitva in contradicție cu nivelul ridicat de depășire a normelor de muncă. Se poate trage concluzia că avem rezerve mari, că nu ne mobilizăm suficient pentru a ridica productivitatea muncii, pentru a obține o mai mare eficiență economică. Depășirea substanțială a normelor se explică, după noi, mai ales prin aceea că s-a creat o oarecare disproporție între sarcina asigurării ciștigului mediu planificat și salariile tarifare. S-ar putea spune chiar că, in condițiile intreprinderii noastre, numai prin depășirea cu cel puțin 40% a normelor de muncă, se poate ține pasul cu sarcina de a asigura nivelul ciștigului mediu planificat".

● **Simion Dobre, director adjunct, Alex. Vecas, șeful serv. organizării muncii IPROFIL-București :** *„Realizările obținute in 1966 de colectivul nostru (producția globală 103,1%, producția-marfă 105,1%, productivitatea muncii 101,9%), oglindesc preocuparea pentru a înfăptui în bune condițiuni sarcinile ce ne sint incredințate. Depășirea medie cu 39% a normelor de muncă este o urmare a creșterii calificării oamenilor, a condițiilor mai bune de lucru create. Prin elasticitatea normelor, conducerea unității noastre a asigurat realizarea ciștigului mediu planificat. După părerea noastră, este timpul ca rețelele tarifare de salarizare să fie îmbunătățite, în sensul ca ele să asigure o pondere mai ridicată a salariului tarifar in ciștigul total al muncitorilor. Desigur, mai avem rezerve interne, mai ales în domeniul organizării producției. care in viitor se cer valorificate mai mult pentru a obține o productivitate a muncii și mai ridicată".*

Așadar, cele două răspunsuni primite sint aproape identice. **Cauze „obiective" determină depășirile mari de normă in intreprinderile respective** *(mai ales in condițiile in care prevederile de plan se realizează), iar activitatea se desfășoară, in general, bine. Să urmărim insă, pe concret, cum stau lucrurile in realitate.*

● Cu sau fără motivare tehnică

FĂRĂ a ignora cituși de puțin obiecțiile făcute in legătură cu răminerea in urmă a rețelelor tarifare (de altfel, vom reveni la această problemă), trebuie să subliniem faptul că, in ambele intreprinderi, se utilizează practici dăunătoare, pentru a se asigura realizarea planului. În ce se concretizează acestea ?

Un element esențial in organizarea rațională a producției il constituie, după cum se știe, **normele de muncă cu motivare tehnică. Ele determină timpul necesar pentru executarea unei lucrări pe baza analizei riguroase a condițiilor și a posibilităților tehnice și organizatorice ale locului de muncă.** Pe baza normelor tehnice de muncă se poate ajunge la folosirea integrală a capacității mașinilor și instalațiilor, a timpului de muncă, a numărului de muncitori necesari pentru executarea planului și, deci, la crearea de premise sigure pentru sporirea continuă a productivității muncii, imbunătățirea calității și reducerea prețului de cost al produselor. **Normele tehnice de muncă au un rol pozitiv și in domeniul repartiției, al stimulării materiale, in corelarea cit mai concretă a ciștigului fiecărui muncitor cu rezultatele muncii sale.**

Pentru 1966, C.I.L.-PIPERA, avea sarcina să extindă normele cu motivare tehnică in proporție de 80%. Din studiul efectuat rezultă că la sfirșitul anului respectiv, in intreprindere au fost introduse norme cu motivare tehnică abia în proporție de 50,4%. Neîndeplinirea prevederilor este explicată prin aceea că au lipsit cadre specializate care să efectueze această muncă, că problema nu a stat în permanență in atenția cadrelor de conducere. In schimb, s-a practicat sistemul așa-ziselor norme tehnice locale (la multe din acestea nu există o fundamentare tehnico-științifică), care au fost depășite cu ușurință în proporții mari de către toate secțiile. Concludentă in această privință este situația oglindită in tabelul nr. 1.

Tabel nr. 1

Nivelul de îndeplinire a normelor în 1966 în principalele secții ale întreprinderii %

SECȚIA	LUNILE I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Total an
Mobilă	136,2	141,4	130,0	129,0	136,0	146,0	141,0	140,0	135,4	137,0	123,0	127,0	135,50
Scaune	132,9	138,0	136,4	148,5	142,7	153,7	160,0	145,5	141,5	155,1	138,0	137,3	144.37
Binale	133,0	122,0	137,8	126,0	141,0	151,0	130,5	122,7	133,4	140,1	127,0	114,1	131,76
Depozit de cherestea, PFL brut și uscăt.	122,0	127,0	148,0	153,0	158,0	126,0	157,0	144,0	144,0	153,0	142,0	153,0	145,00
Inc., desc. vag. CFR, alte dif. manipulări	152,0	164,0	173,0	175,0	176,0	171,0	168,0	167,0	165,0	173,0	168,0	173,0	169,20

O situație similară există și la IPROFIL-BUCUREȘTI. Și aici, în cele 7 secții, normele de muncă (cu toate că sarcina privind extinderea normelor tehnice a fost înfăptuită) au fost îndeplinite in proporție de 125,5% și 147,2%. În mod firesc, se pune intrebarea : **au normele practicate o motivare tehnică-științifică ?**

Urmărind, după evidențele existente, în ambele întreprinderi, numărul muncitorilor care depășesc cu procente mari normele de muncă, rezultă că aceștia formează majoritatea. Reiese, deci că normele nu au la bază o fundamentare tehnică. (Tabelele nr. 2 și 3).

Tabel nr. 2

Numărul muncitorilor în acord repartizați pe grupe de îndeplinire a normelor pe diferite secții la C.I.L.- Pipera (medie lunară).

Secția	Pînă la 99,9%	100—109,9%	110—119.9%	120—129.9%	130—149,9%	150% și peste
Mobilă	3,1	3,7	12,3	22,9	34	24
Scaune	8,3	9,7	13.7	18,7	24,5	24,8
Binale	8.6	5,4	15,3	20,1	32,3	18,1
Depozit cherestea, P.F.L. brut și uscătorii	—	2,8	4,2	12,5	31,9	48,6
Încărcări-descărcări vagoane C.F.R., auto și diferite manipulări	0.58	0,28	0.38	1,16	17	80,6

Tabel nr. 3

Numărul muncitorilor în acord repartizați pe grupe de îndeplinire a normelor, în 1966, la IPROFIL-București

Trim. IV	pînă la 99,9%	100—109,9%	110—119,9%	120—129,9%	130—149,9%	150% și peste
	3,9	9,8	13,7	13,5	23%	35,0

După cum reiese din tabelul nr. 2, în 1966, **în toate secțiile combinatului, principala pondere a muncitorilor se concentrează în grupele de îndeplinire a normelor între 130 și peste 150%.** Aceasta demonstrează că timpii acordați pentru diferitele operații de lucru sint largi și că, în general, nu poate fi vorba de norme tehnice, ci de așa-zisele norme locale (norme elaborate in intreprindere) pe care majoritatea muncitorilor le depășesc cu foarte multă ușurință.

Iată cum stau lucrurile din acest punct de vedere și la IPROFIL-București (vezi tabelul nr. 3).

Situații asemănătoare, cu variații aproape insensibile, s-au inregistrat și in primele trei trimestre ale anului. Conducerea intreprinderii IPROFIL-București susține că normele cu motivare tehnică au reprezentat in trim. I o proporție de 88,3%, in trim. II — 86,8%, in trimestrele III — 87,1% și IV — 87,5%. În plus, in 1966, o serie de norme la produsele de bază (cutii de radio și televizoare) au fost revizuite, reducindu-se sensibil timpii acordați inițial. Dacă avem in vedere și aceste precizări, lucrurile în această întreprindere devin și mai de neințeles. În acest caz, dacă normele de muncă folosite au la bază o motivare tehnică — atunci trebuie pus sub semnul întrebării conținutul normativelor care stau la baza lor. Din unele sondaje s-a desprins că într-adevăr **unele normative in vigoare nu mai țin pasul cu nivelul de perfecționare a calificării muncitorilor.**

În ambele intreprinderi s-au petrecut în ultimii ani schimbări substanțiale în dotarea tehnică, în perfecționarea proceselor de producție. Normele de muncă însă, cu mici excepții, au rămas aceleași. Cele citeva revizuiri efectuate, sint departe de a da acestora conținut tehnico-științific. În general, normele au devenit o simplă formalitate, ele nu sint mobilizatoare, nu asigură stimulentul necesar unei activități in continuu progres in domeniul ridicării măiestriei profesionale, al intensificării preocupărilor pentru utilizarea deplină a condițiilor materiale create.

● Se asigură corelația între creșterea productivității muncii și a ciștigului mediu ?

DEPĂȘIREA mare a normelor de muncă în ambele întreprinderi s-a reflectat negativ in eficiența economică obținută, in nerespectarea legității privind asigurarea unei corelații juste între creșterea productivității muncii și cea a ciștigului mediu. **La IPROFIL-București, de pildă,** ritmul de creștere a productivității muncii n-a depășit decit foarte puțin ritmul de creștere a ciștigului mediu.

1. **Organizarea superioară a producției și a muncii – verigă hotărîtoare în creșterea productivității muncii și în sporirea, pe această bază, a cîștigurilor muncitorilor.**
2. **Îmbunătățirea normelor și a normativelor, în așa fel încît ele să țină seama în mai mare măsură de nivelul actual al tehnicii în întreprinderi și de ridicarea calificării muncitorilor.**
3. **Stabilirea, prin plan, a unor concordanțe mai juste între nivelul de îndeplinire a normelor și creșterea productivității muncii.**
4. **Fixarea unor criterii mai precise de acordare a premiilor – atît la munca în acord, cît și la cea în regie – astfel încît acestea să stimuleze în mai mare măsură pe muncitori în sporirea producției, îmbunătățirea calității și reducerea prețului de cost al produselor.**

Intr-o situație și mai dificilă se prezintă din acest punct de vedere C.I.L.-Pipera. Au fost perioade de timp in care, deși productivitatea muncii planificate nu a fost realizată, ciștigul mediu a fost mult depășit (in luna martie, productivitatea muncii a fost realizată doar in proporție de 99.7%, in timp ce ciștigul mediu a fost indeplinit in proporție de 101,9%). Asemenea situații nu au făcut pină in prezent obiectul unui studiu al Direcției generale coordonatoare din Ministerul Economiei Forestiere, lucrurile fiind lăsate să se desfășoare așa de mai bine de doi ani de zile.

Calea de bază pentru asigurarea unei juste corelații o constituie așezarea normelor pe baze reale, științifice și nu aplicarea — așa cum se procedează mai ales la C.I.L.-Pipera — de norme locale, care sint „ajustate" după diferite necesități. Trebuie clar înțeles că **norma tehnică are un conținut dinamic, determinat de progresul tehnic și de creșterea calificării muncitorilor. Reexaminarea normelor. ori de cite ori se creează rezerve de timp nelegate de contribuția muncitorului, este o cerință a principiului repartiției după muncă și un instrument al asigurării unei corelații juste intre indeplinirea normelor, creșterea productivității muncii și a ciștigului muncitorilor.**

● „Organizare", care cere organizare

MENȚINEREA la un nivel necorespunzător a normelor de muncă este o consecință a răminerii în urmă în ce privește organizarea producției și a muncii. În ambele intreprinderi, lipsurile din acest domeniu sint suplinite prin prestarea de muncă suplimentară, prin utilizarea de efective, de muncitori în anumite perioade și în unele locuri de muncă, mai numeroase decit cele necesare.

La C.I.L.-PIPERA, de plidă, **au existat anul trecut in unele secții perioade cind, din lipsă de materiale, in primele două decade ale lunii, planul s-a realizat intr-un procent scăzut, pentru ca apoi, în ultima parte, să se depună eforturi mari pentru recuperarea răminerilor în urmă. La aceste neajunsuri s-au adăugat și unele abateri de la disciplina în muncă. În 1966, s-au inregistrat 42 700 ore absențe nemotivate — timp care echivalează cu volumul de muncă necesar executării a 520 garnituri de mobilă „Modern" III, sau realizarea planului pe o lună la linia de ferestre. La indisciplină a contribuit și fluctuația mare a cadrelor : anul trecut s-au angajat in intreprindere 583 de salariați și au plecat, in aceeași perioadă, 466.**

Cum s-au reflectat în activitatea economică a intreprinderii aceste deficiențe ?

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 20)

CONSUMURI SPECIFICE RAŢIONALE PE FIECARE PRODUS

DE CE S-AU PIERDUT 11000 TONE DE LAMINATE?

DINTR-UN calcul statistic întocmit la Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini rezultă că în 1966, în întreprinderile subordonate, a fost consumată în plus, numai datorită depăşirii consumurilor specifice la diferite produse, o cantitate de peste 11 000 tone laminate. Depăşirile cele mai mari de consumuri le-au înregistrat, mai ales, întreprinderile care realizează maşini şi utilaje pentru agricultură. Care sînt cauzele ce au generat aceste pierderi, ce măsuri au fost luate pentru a preîntîmpina, în 1967, acest fenomen?

„Supradimensionatele"

AM vizitat de curînd Uzina „TRACTORUL"-Braşov. În secţiile şi sectoarele de fabricaţie, la fiecare loc de muncă, se manifestă un înalt spirit gospodăresc. Fiecare kilogram de metal este prelucrat cu grijă, căutîndu-se să se obţină piese, subansamble cu un consum specific cît mai redus. Acest lucru este demonstrat şi de faptul că, **în 1966, constructorii de tractoare au realizat o economie de metal de 494,8 tone.**

Rezultatele obţinute în utilizarea raţională a metalului ar fi fost mult mai mari, dar eforturile pe această linie sînt însă mult stingherite: **siderurgiştii hunedoreni şi reşiţeni, laminorişti de la Cîmpia Turzii şi Brăila, livrează uneori laminate supradimensionate sau la toleranţe mai mari decît prevăd Stasurile.** În calitatea lor de furnizori, întreprinderile amintite urmăresc, în principal, să-şi realizeze global planul de livrări, fără să se gîndească că prin livrarea de laminate la alte dimensiuni decît cele cerute de tehnologia de fabricaţie, pun uzina de tractoare în situaţia să depăşească consumurile specifice. **Anul trecut la tractoarele U-651 s-a depăşit consumul de metal cu 55 kg/buc şi la S-1300 cu 511 kg/buc. În total, uzina a înregistrat o pierdere de aproape 950 de tone de metal prin şpan, capete şi deşeuri.**

În afară de faptul că s-a consumat mai mult metal, prelucrarea laminatelor supradimensionate a necesitat în plus, mii de ore/om/maşină, uzarea fără rost a utilajului şi, ceea ce este mai grav, încărcarea preţului de cost al tractoarelor.

Tot pe această linie care, prin natura sa, se înscrie în sfera largă a problemei elaborării şi utilizării în condiţii de rentabilitate sporită a metalului, **Uzina „Tractorul"-Braşov a cerut uzinelor siderurgice să-i furnizeze semifabricate pentru forjă sub formă de ţaglă pătrată, în locul celor rotunde. Deşi această măsură s-ar solda cu importante economii la preţul de cost atît pentru unităţile siderurgice, cît şi pentru cele constructoare de maşini (valoarea manoperei economisite numai la profilele laminate ce vor fi furnizate Uzinei „Tractorul" în 1967 s-ar ridica la aproximativ 8 milioane lei), punerea ei în practică întîrzie.** În principiu, unităţile siderurgice s-au declarat de acord cu propunerea. Pe această bază, Uzina „Tractorul" s-a adresat în noiembrie 1966 Direcţiei generale tehnice din M.I.C.M. pentru a obţine aprobarea utilizării laminatelor pătrate, în locul celor rotunde. Normele primite însă pentru 1967 nu prevăd nici o schimbare în această privinţă. În schimb, inerţia îşi păstrează în continuare amprenta.

În planul de măsuri tehnico-organizatorice al uzinei pe 1967, reducerea consumurilor specifice de metal ocupă un loc important. De pildă, **la tractorul U-650 cu simplă şi dublă tracţiune, este prevăzută trecerea de la matriţarea clasică la matriţarea prin extruziune a butucului satelit; aplicarea acestei măsuri va duce la obţinerea unei economii anuale de metal de 45,450 tone. De asemenea, prin reproiectarea unor piese şi introducerea extruziunii la cilindrii (dreapta şi stînga), la tractorul S-650 se va realiza o economie de 19,560 tone de metal.**

Pînă aici, toate sînt bune. Numai că la eşalonarea realizării lor nu s-a ţinut seama (de ce oare?) de materializarea cît mai operativă a măsurilor elaborate. Unele dintre ele urmează a fi aplicate abia din luna mai, iar altele chiar în decembrie 1967. În acelaşi timp şi uzinele furnizoare ar trebui să ia măsurile care se impun, astfel încît efortul Uzinei „Tractorul" de a utiliza raţional metalul, să dea roade din ce în ce mai bune.

Carenţe în organizare = risipă

DINTR-UN studiu făcut, rezultă că la **Uzina „7 Noiembrie"-Craiova, consumurile normate de laminate au fost depăşite în 1966 cu circa 225 tone.** *La principalele produse s-au înregistrat consumuri suplimentare (17 tone la maşina de împrăştiat îngrăşăminte, 57 tone la semănătoarea universală SU-29 şi 66 tone la sapa rotativă).*

Deşi au existat unele cauze obiective, totuşi consumul exagerat de metal se datoreşte, în cea mai mare parte, deficienţelor interne, printre care principala o reprezintă organizarea defectuoasă a atelierului de debitare centralizată a metalului. **Prin modul cum este organizat în prezent depozitul, un muncitor care strică o piesă şi nu vrea să fie înregistrată ca rebut, o poate arunca şi face alta, deoarece are la „dispoziţie" magazia de materiale.** *Din această cauză, nu poate exista nici o evidenţă precisă a rebuturilor. Reorganizarea atelierului de debitare centralizată, ar permite utilizarea cu un înalt grad de eficienţă a „albumului complex de folosire a deşeurilor", fapt ce ar aduce importante economii de metal.*

Risipa de metal la această uzină se datoreşte şi faptului că tehnologii nu au stabilit la toate produsele norme de consum şi chiar pentru cele la care au fixat acestea, nu se face o evidenţiere precisă în cadrul fişelor de consum a metalului utilizat, în vederea descoperirii şi înlăturării risipei. *Oare cine alţii dacă nu tehnologii sînt chemaţi să imprime o gospodărire chibzuită a metalului?*

O cale importantă de reducere a consumului de metal o constituie utilizarea maselor plastice. *Dar în acest domeniu au apărut greutăţi provocate de furnizori. În trimestrul III al anului 1966, datorită nelivrării unor bucşe de bachelită de către Combinatul chimic-Făgăraş, de pildă, a fost folosită pentru confecţionarea lor ţeavă de oţel, consumîndu-se astfel 4,7 tone metal.*

Neconcordanţa producţiei unor furnizori cu cataloagele întocmite de aceştia, a împiedicat şi ea utilizarea raţională a metalului. UZINA METALURGICĂ-IAŞI *a editat un catalog cuprinzător. Constructorii de maşini agricole din Craiova au prevăzut în tehnologii şi materiale incluse în acest catalog. Dar cînd ele au fost cerute uzinei ieşene, au constatat că ea nu le fabrică. Curioasă treabă: uzina moldovească făcea reclamă unor produse pe care nici nu le fabrică!*

În acţiunea de economisire a metalului, colectivul uzinei a întîmpinat şi întîmpină greutăţi prin aceea că nu primeşte de la unele uzine siderurgice laminatele la lungimi fixe şi multiple. *Printre acestea excelează Combinatul siderurgic-Hunedoara: laminatele livrate au dimensiuni mai mari decît cele cerute. De exemplu, în 1966 a livrat 200 tone oţel cornier de 40 × 40 × 4 mm, 500 tone oţel cornier de 60 × 60 × 8 mm, 100 tone oţel lat de 45 × 14 mm şi alte sortimente de laminate, dar nu la lungimile fixe cerute. Uzina de la Craiova a acceptat — ce-i drept — laminatele supradimensionate pentru a-şi putea realiza sarcinile de plan, dar cu preţul a importante pierderi care s-au răsfrînt negativ asupra volumului de economii şi beneficii.*

Pentru acest an, Uzina „7 Noiembrie" a prevăzut o serie de măsuri menite să ducă la o mai judicioasă folosire a materiei prime. Prin aplicarea lor, se preconizează economisirea a 157 tone de metal. *Important este însă ca aceste măsuri, care îmbrăţişează o arie largă de probleme (organizarea mai bună a producţiei, reproiectarea produselor, lichidarea rebutului şi micşorarea adaosurilor de prelucrare), să nu rămînă înscrise doar pe hîrtie, ci cu sprijinul Direcţiei generale coordonatoare din M.I.C.M. să capete cît mai repede viaţă.*

Debitare şi croire în funcţie de nevoi, dar şi raţional

LA prima vedere, un bilanţ pozitiv: în anul care a trecut, **UZINA „SEMĂNĂTOAREA"**-Bucureşti, a înscris o economie de metal de 192 tone faţă de normele de consum. Dacă analizezi însă mai profund situaţia, îţi dai seama că în spatele acestei cifre globale, se ascund mari rezerve care n-au fost valorificate. **În timp ce la unele produse s-au realizat economii de metal** (la barăci metalice consumul a fost mai mic cu 81 tone decît cel normat, la piese de schimb cu 321 tone, la instalaţii pentru împrăştiat erbicide cu aproape 10 tone), **la altele s-au înregistrat depăşiri faţă de consumurile specifice normate.** Astfel, **la combina de cereale C-1 s-a înregistrat un consum suplimentar de circa 130 tone, la combina de recoltat nutreţ — 4,2 tone, la dispozitivele de recoltat floarea-soarelui — aproape 37 tone.** Cu alte cuvinte, ceea ce s-a economisit cu o mînă, s-a risipit cu cealaltă.

Deoarece tablele au o pondere de circa 80% în volumul total al materialelor utilizate de uzină, ar fi fost necesar ca atenţia conducerii să se îndrepte, în primul rînd, spre revizuirea şi îmbunătăţirea planurilor de croire. **Dacă s-ar fi modificat,** de pildă, **planurile de croire la numai 2 repere executate din tablă de 2 mm, necesare la fabricarea combinei C-3, printr-o dispunere mai judicioasă a lor pe foaia de tablă, se puteau economisi 700 kg metal pe lotul de combine.**

La atelierul de debitare există şi alte rezerve de gospodărire raţională a metalului. **În uzină se execută anual milioane de debitări cu circularul mecanic prevăzut cu o pînză groasă de 7 mm. Înlocuirea acestei metode de tăiere a barelor, cu cea a forfecării, elimină pierderile de metal sub formă de şpan.**

Depistarea cauzelor de risipă a dus şi la evidenţierea unui **volum mare de rebuturi care, numai la secţiile de prelucrări mecanice, a atins 50 tone.** La aceste secţii, rebuturile se datoresc, îndeosebi, încălcării disciplinei tehnologice. Totodată, tehnologiile se elaborau uneori în pripă, deşi profilul de producţie, foarte asemănător de la un an la altul, ar da posibilitate uzinei să aibă la secţiile amintite o tehnologie stabilă pentru reperele şi subansamblele produselor de bază.

În lumina lipsurilor manifestate anul trecut, **colectivul întreprinderii şi-a propus în acest an să economisească circa 300 de tone de metal.** Pe această linie sînt prevăzute 65 de măsuri tehnico-organizatorice. De exemplu, numai prin trecerea de la confecţionarea prin debitarea pe ghilotină a suportului de ventilator al combinei C-3, la maşina de debitat prin contur, se va realiza o economie anuală de 43 tone de tablă de 2 mm.

Aşadar, există posibilităţi (şi măsurile stabilite dovedesc cu prisosinţă acest lucru) să se acţioneze mai ferm pe linia reducerii consumului de metal, pentru a asigura astfel o mai chibzuită gospodărire a sa.

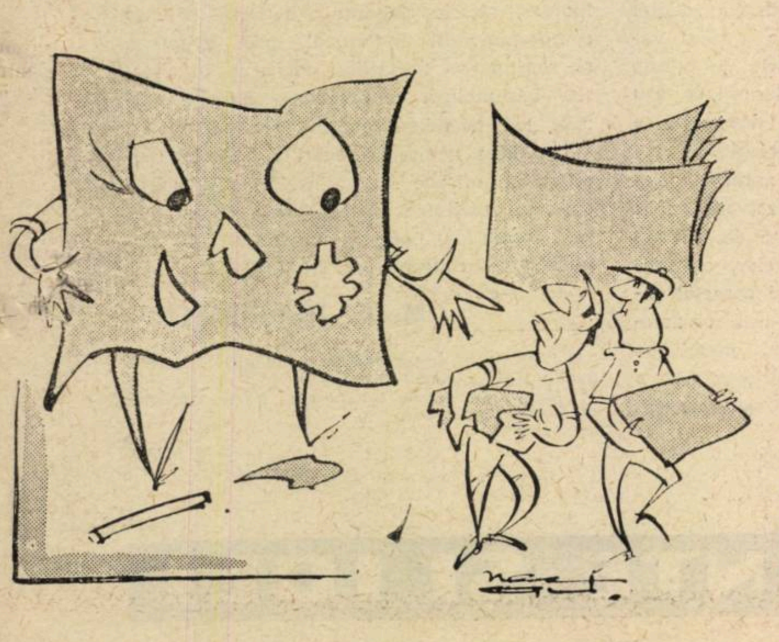

În unele întreprinderi, croirea neraţională a pieselor din tablă duce la mari pierderi de metal.

– Nu mă abandonaţi! Mai puteţi scoate ceva din mine...

(Desen de Neagu RADULESCU)

ASPECTELE semnalate nu reprezintă cazuri izolate. În 1966, au fost şi alte întreprinderi care, din cauza laminatelor supradimensionate, deficienţelor în organizarea proceselor de producţie, în elaborarea tehnologiilor, lipsei de norme de consum la toate produsele etc., au înregistrat depăşiri substanţiale la consumurile specifice, irosind astfel mari cantităţi de metal. Printre acestea figurează „Steagul roşu"-Braşov, Uzina mecanică-Buzău, Uzina mecanică-Turnu Severin, Uzina de scule-Rîşnov şi altele.

În acest an, în scopul obţinerii unei mai înalte eficienţe economice, se impune ca uzinele constructoare de maşini şi cele siderurgice, direcţiile generale din M.I.C.M. şi M.I.M. să ia, cu maximum de operativitate, măsuri radicale, cuprinzătoare, care să ducă la eliminarea serioaselor deficienţe care mai persistă, la elaborarea şi utilizarea cu un înalt simţ gospodăresc a metalului. Se impune ca primă cerinţă revizuirea normativelor de consumuri specifice, aducerea lor la nivelul tehnicii actuale. De asemenea, este necesar a se studia posibilitatea aplicării unui sistem premial care să stimuleze pe cei ce fac economii de metal. Este util totodată să se aplice măsuri de sancţionare a celor ce fac risipă de materii prime şi materiale.

I. BUMBEA, S. POPESCU

OPTICĂ DE IMPORTATOR

PREŢUIREA inteligenţei umane este firesc să crească atunci cînd a sporit însuşi rolul ei în dezvoltarea economică a naţiunilor şi cînd se adînceşte cunoaşterea acestui rol, a importanţei sale. Nicicînd omenirea nu a cheltuit atîta, şi pe asemenea scară, pentru cultivarea „materiei cenuşii". Un fenomen însoţitor, mai puţin îmbucurător pentru un număr de ţări, este transformarea ei şi în obiect al exportului.

Aliteraţie cu efect

Se pare că în Anglia s-a născut acum cîţiva ani, în spiritul unei anumite preferinţe pentru aliteraţie şi graţie unei uşurinţe publicistice dezvoltate în găsirea lor, termenul de „brain drain". Într-o traducere aproape de text, echivalentul ar fi „secarea de creiere". Mai exact ca sens, este vorba de exportul de materie cenuşie, dar nu în forma produselor în care s-a înglobat aceasta, ci, dacă se poate spune aşa, în formă brută: export de specialişti — savanţi şi tehnicieni. Şi mai precis, nu e vorba de export — un act deliberat al ţării respective — ci de emigrare.

Asupra cauzelor fenomenului, părerile sînt împărţite. După unii, hotărîtoare ar fi remuneraţiile mai bune în ţara de primire, în primul rînd în S.U.A. După alţii, ar avea aceeaşi importanţă sau chiar una mai mare, condiţiile mai propice creaţiei ştiinţifice — echipament, laboratoare, colective puternice de cercetare. Oricum ar fi însă, efectele sînt ample. În ciuda zgîrceniei surselor statistice, se ştie că din Europa occidentală emigrează anual în Statele Unite circa 2 200 savanţi şi ingineri, din care 1 300 numai din patru ţări: Anglia, R.F.G., Franţa şi Olanda. Pentru Anglia, pierderea reprezintă anual 7,4% din producţia sa de oameni de ştiinţă şi ingineri, pentru R.F.G. — 8,2%, pentru Franţa — 0,9%, pentru Olanda — 15,1%. De menţionat că pentru alte ţări, ca: Irlanda, Grecia, Norvegia, Elveţia, Austria proporţia pierderilor este încă mai mare (nu arareori în folosul altor ţări europene) şi că în Statele Unite se înregistrează şi un aflux de cercetători din ţări în curs de dezvoltare.

„Cadru teoretic"

Profesorii Grubel şi Scott, de la universităţile din Chicago respectiv British Columbia, într-o comunicare prezentată la cea de-a 78-a Adunare anuală a Asociaţiei economice americane, fac remarca judicioasă că este vorba de un transfer „totalmente neînregistrat de statistica oficială a balanţelor de plăţi" (AMERICAN ECONOMIC REVIEW, vol. LVI, nr. 2, pag. 268). Aceiaşi economişti afirmă însă că pierderile suferite de pe urma acestui transfer de ţările de emigraţie ar fi considerabil supraestimate şi-şi propun să creeze un „cadru teoretic" care să permită evaluarea lor mai corectă.

La baza supraestimării ar sta, după Grubel şi Scott, anumite concepte demodate. Atributul acesta îl dau ei însuşi conceptului de „pierderi pentru naţiune"; nici puterea militară, nici puterea economică a unei ţări n-ar putea fi afectată serios, după ei, de emigrarea unor „indivizi". Pentru a nu fi demodat, conceptul ar trebui amendat în aşa fel încît să facă acceptabilă, ba chiar demnă de salutat, emigrarea oricăror cadre, oricît de valoroase. Şi aceasta s-ar obţine dacă sînt respectate două condiţii: 1) plecarea să atragă după sine creşterea venitului celor care emigrează; 2) să nu atragă după sine o reducere a venitului populaţiei în ţara de emigraţie. Presupunînd prima condiţie îndeplinită prin însăşi natura fenomenului, ei se concentrează asupra condiţiilor în care poate fi realizată a doua. După o serie de demonstraţii teoretico-economice, care sînt mai degrabă exerciţii de „teorie pură" în căutarea echivalenţei formale dintre impozitele plătite de o persoană şi costul serviciilor sociale de care beneficiază (inclusiv învăţămîntul), Grubel şi Scolt ajung la o concluzie surprinzătore: emigrarea personalului de înaltă calificare, departe de a reduce venitul populaţiei din ţara de origine a savanaţilor şi inginerilor, ar tinde de fapt să mărească bunăstarea foştilor compatrioţi (pag. 273). Nu atît prin trimiterile lor băneşti, cît mai ales prin aportul oamenilor de ştiinţă la progresul ştiinţei în general. Iată cum „cadrul teoretic" pentru cercetarea unei probleme cît se poate de serioase frizează mistificarea.

Ignorarea potenţelor cercetării

Căci, după cum cadrele străine de înaltă calificare, pe care le absoarbe economia americană — şi nu numai că le absoarbe, dar le selecţionează în prealabil şi le recrutează — nu pot fi privite ca simpli „indivizi", a căror plecare din ţara lor poate fi privită cu nepăsare, este absurd să se pretindă că scopul întregii operaţiuni nu ar fi decît progresul ştiinţei universale. Agenţiile de recrutare, care formează o întreagă reţea în Europa occidentală, cunosc desigur foarte bine — ele sau comanditarii lor — potenţele cercetării ştiinţifice şi importanţa ei pentru creşterea economică. Or, înţelegerea aceleiaşi conexiuni este refuzată de Grubel şi Scott ţărilor expuse „brain drain"-ului. Ei judecă vădit — şi cu totul unilateral — din optica importatorului de materie cenuşie, negînd totodată exportatorilor fără voie dreptul de a aplica aceleaşi criterii economico-politice. Or, este vorba de conexiuni vitale pentru creşterea economică a unei ţări şi nici o ţară care îşi cunoaşte interesele nu le poate ignora.

Implicaţiile sînt clare. De exemplu, dintre ţările mari europene, Anglia suferă, după cum se ştie, pierderi proporţional dintre cele mai grele în domeniul acesta. „Pierderea de către o ramură industrială britanică — declara recent sir Paul Chambers, preşedintele firmei Imperial Chemical Industries — a celor mai valoroşi savanţi, ingineri şi tehnicieni ai săi înseamnă, în ultimă instanţă, o pierdere durabilă pentru întreaga industrie. Într-adevăr, dat fiind interdependenţa industriilor bazate pe progresele ştiinţei, este imposibil de a crede că ar fi vorba doar de slăbirea unuia sau a două sectoare în favoarea S.U.A. Toate celelalte industrii care depind de progresul tehnic sînt şi ele slăbite şi vor deveni victimele următoare" (USINE NOUVELLE nr. 5/1967). Iar Xenophon Zolotas, guvernatorul Băncii Greciei, într-o lucrare recentă, îşi declară direct dezacordul cu „tratarea arogantă de către Grubel şi Scott a pierderilor cauzate de «brain drain», chiar şi numai pentru efectele în lanţ pe care le are rărirea rîndurilor acelora care se află în mod firesc în fruntea dezvoltării economice" (International Labor Migration and Economic Development, Athens, 1966, pag. 19).

L. STROJA

ÎN LIBRĂRII

■ Lucrarea **Mijloacele circulante** de I. Craiu, Al. Babe, D. Bănescu (Edit. ştiinţifică, 384 pag.) tratează problemele de bază ale planificării, normării, finanţării şi creditării mijloacelor circulante în ţara noastră.

După definirea fondurilor, trăsăturilor planificării şi normării mijloacelor circulante, sînt analizate în mod distinct normativele mijloacelor circulante în industrie (cu precizări asupra particularităţilor lor în construcţii şi transporturi), în unităţile de stat din agricultură şi în sfera circulaţiei. Mai sînt cercetate resursele băneşti folosite pentru formarea mijloacelor circulante, probleme de finanţare a creşterii acestora, de creditare a întreprinderilor şi în final viteza de rotaţie a mijloacelor circulante.

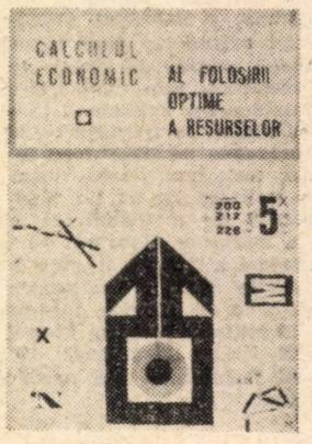

■ Cartea acad. L. V. Kantorovici **Calculul economic al folosirii optime a resurselor**, apărută de curînd în limba română (Editura ştiinţifică, 408 pag.) este o dezvoltare a ideilor cuprinse în lucrarea „Metodele matematice ale organizării şi planificării producţiei", în care autorul punea în 1939 — cu 8 ani înaintea redescoperirii ei în mod independent de către americanul G. B. Dantzig — bazele programării liniare. Lucrarea lui L. V. Kantorovici a fost pînă acum tradusă în S.U.A., Anglia şi Franţa. Unele din ideile sale de bază autorul le-a dezvoltat ulterior, împreună cu acad. V. S. Nemcinov şi V. V. Novojilov, într-o carte distinsă cu premiul Lenin în 1965.

ANALIZA EMPIRICĂ A CAUZALITĂŢII

CU ajutorul unor texte luate din literatura sociologică, în volumul „L'Analyse empirique de la causalité"*, se descriu de fapt mai multe tipuri de analiză multivariată, respectiv de procedee prin care se introduc în cadrul unei relaţii originare de două variabile, alte noi variabile, urmărindu-se efectele acestora. Se ajunge astfel la studierea şi interpretarea unor relaţii complexe într-un mare număr de caracteristici, ceea ce este foarte important pentru cercetările sociologice concrete.

Problema redusă la forma ei logică cea mai simplă apare în tipul de analiză parţială a lui Lazarsfeld, care după cum remarcă Hanon Selvin apare conceptual prima oară la Durkheim în Le Suicide. Este vorba de introducerea unei variabile de control în legătura primară dintre o variabilă cauză şi una efect pentru a se cerceta dacă nu cumva această legătură primară este numai aparentă, întrucît ar putea exista un al treilea fenomen, intercalat, neobservat, care să fie efectul primei variabile şi cauza celei de a doua.

Analiza parţială poate spulbera o relaţie primară aparent puternică sau micşora mult semnificaţia ei. Un exemplu poate fi găsit chiar în studiul lui Halbwachs. În bugetele de familie, în urma creşterii veniturilor, ponderea capitolului „cheltuieli diverse" creşte şi mai mult, dar dacă examinăm acest fenomen pe grupe de familii potrivit numărului de copii, creşterea este incomparabil mai mică. Introducerea variabilei numărul de copii ca variabilă control, arată că cheltuielile diverse depind nu numai de venit, ci şi de mărimea familiei. Acelaşi lucru se întîmplă şi cu cheltuielile privind locuinţa etc.

În strînsă legătură cu analiza multivariată este analiza contextuală, care constă din cercetarea efectelor contextului social sau al variabilelor colective asupra relaţiilor observate. Analiza contextuală este un mod de specificare, respectiv de identificare a condiţiilor în care o relaţie subsistă cu o forţă mai mare sau mai mică în cadrul unităţilor de analiză. Această cercetare studiază efectul combinat al caracteristicilor individuale şi colective asupra conduitelor individuale. Astfel, interacţiunea statistică sau dependenţa relaţiei între două variabile faţă de o a treia variabilă, cunoscută şi sub numele de relaţie condiţională, sensibilitate diferenţială sau non-aditivitatea efectelor, se dovedeşte a avea întinse aplicaţii în sociologie.

Analiza ecologică priveşte natura variabilelor analizate, în special rezolvarea unor probleme logice inedite ridicate de distincţia între proprietăţile colectivelor, ca unităţi ale analizei multivariate şi caracteristicile individuale. O localitate este caracterizată, de pildă, printr-un venit mediu pe locuitor, dar prin aceasta nu primim nici o informaţie asupra omogenităţii sau eterogenităţii veniturilor individuale ale populaţiei. Astfel, variabilele construite pornind de la o însumare sau de la o totalizare a datelor individuale, se opun variabilelor construite pornind de la relaţiile interindividuale sau un indice al acestui tip de relaţii (ca de pildă, volumul vînzărilor cu amănuntul). Ce se poate deduce la nivelul individual dintr-o informaţie caracterizînd nivelul colectiv şi viceversa? Dacă este imposibil de a deduce din corelaţia proprietăţilor colective corelaţia datelor individuale, este însă posibil, cu ajutorul unor formalizări matematice asupra a diferite ipoteze, să fie obţinute deducţii privind comportamentul individual, prin gruparea şi regruparea unităţilor colective în diferite ansambluri, realizîndu-se diferite mărimi ale coeficienţilor de corelaţie.

Utilitatea acestei culegeri constă în teoretizarea eficace a analizelor sistematice cu care realitatea socială poate fi studiată prin procedee, ipoteze, modalităţi de explicaţie şi concepte operaţionale.

M. C. DEMETRESCU

*) L'Analyse empirique de la causalité, sub redacţia lui Raymond Boudon şi Paul Lazarsfeld în Methodes de la Sociologie, Paris, Mouton et Co. 1966, 291 pag.

CURIER

■ Explicînd mecanismul Gold Exchange Standard (etalonul aur și devize), Barbu Zaharescu, membru corespondent al Academiei, arată în articolul **Sistemul monetar internațional capitalist și funcțiile aurului** (PROBLEME ECONOMICE nr. 1/1967) că băncile federale de rezerve ale S.U.A., acordînd împrumuturi în dolari marilor monopoluri americane, realizează de fapt o inflație de hîrtie-monedă care, sub forma de capital fictiv asigură – la adăpostul privilegiului de care se bucură dolarul de a fi etalon monetar internațional – achiziționarea unor capitaluri reale, întreprinderi din țările europene. În fond, spune el, problema sistemului monetar internațional nu este decît un aspect al avansului rapid al centralizării capitaliste, care duce la extinderea tentaculelor capitalului monopolist dincolo de granițele naționale, înghițind capitaluri din țările capitaliste chiar avansate.

■ T.H.M. (inițialele în limba franceză ale cuvintelor procent, oră, mașină – n.n.) exprimă suma de bani cheltuită de o întreprindere pentru a face să funcționeze o mașină, un atelier sau un centru de producție timp de o oră, excluzîndu-se costul materialelor. Este o metodă care scoate în evidență ponderea echipamentelor colective. R. Caude și H. Migeon preconizează în lucrarea lor **Évaluation du prix de revient et détermination des prix par la méthode T.H.M.** (Evaluarea prețului de cost și determinarea prețurilor prin metoda T.H.M.), Entreprise d'édition, 1965, Paris, că pentru a introduce această metodă sînt necesare următoarele elemente-etape: foaia de clasificare a echipamentelor; tabelul structurii efectivelor; bugetul operativ; foaia de repartiție a cheltuielilor; tabloul rezumativ T.H.M.

■ **Aktualnîe problemî ekonomiki stran Azii** (Probleme economice actuale ale țărilor din Asia), 306 pag., este titlul unei culegeri apărute în Editura Nauka, Moscova, 1965. În capitolul referitor la investițiile din afară se precizează că în condițiile actuale ar fi greșit să se presupună că obiectivele capitalului monopolist se rezumă la menținerea acestor țări ca surse de materii prime minerale și agricole. Orientarea strategică nouă constă în aceea că, prin intermediul investițiilor, monopolurile din țările imperialiste urmăresc să controleze și să acapareze în interesele lor o parte cît mai mare din piața internă. Ele au tot interesul să facă investiții în domeniul mijloacelor de producție, avînd în vedere că exportul direct de mărfuri se îngreunează tot mai mult datorită măsurilor severe de protecționism instituite de țările eliberate.

■ O temă centrală a literaturii economice din țările occidentale este în momentul actual problema raporturilor dintre stabilitatea economică și creșterea economică, dintre măsurile ce pot fi categorisite sub rubrica de măsuri „anticiclice" și măsurile orientate spre obținerea unui ritm de creștere considerat satisfăcător. O contribuție la discutarea acestei teme o constituie și recenta lucrare a autorului englez Ralf Hamtrey, intitulată **Incomes and Money** (Venituri și monedă), Longmans, Londra 1966, 260 pag. Autorul își propune să combată două păreri care au o largă circulație și anume: 1) că fenomenele inflaționiste sînt o consecință necesară a utilizării complete a resurselor de muncă și 2) că balanța de plăți deficitară este o consecință inevitabilă a unor cheltuieli de producție prea mari.

■ Economistul vest-german H. Mey încearcă în cartea sa **Studien zur Anwendung des Feldbegriff in den Sozialwissenschaften** (Studii asupra utilizării noțiunii de cîmp în științele sociale), apărută în editura R. Pieper (München, 1965, 260 pag.) să introducă în științele sociale noțiunea de cîmp. După părerea autorului, în obișnuitele metode folosite în științele sociale se iau în considerare prea puțini factori. Aceasta l-ar fi determinat să încerce introducerea noțiunii de cîmp. Cartea are și un vădit caracter polemic, fiind îndreptată în special împotriva teoriilor funcționaliste legate de numele sociologului nord-american T. Parsons.

■ În editura Dunod (Paris) a apărut recent, în traducere franceză, o nouă ediție a vestitei lucrări **Scientific management** (Conducerea științifică a întreprinderilor) a lui G. W. Taylor, părintele sistemului care i-a adoptat numele, taylorismul. După cum se știe, Taylor a întrevăzut necesitatea de a analiza în mod științific aspectele organizatorice ale producției: cercetarea științifică a condițiilor fizice de transformare a materiei în produse utilizabile; studierea condițiilor de lucru ale muncitorilor, pentru a obține un maximum de efect printr-un minimum de efort uman; sistemul de lucru în echipe; condițiile de aplicare a disciplinei în procesul de producție. Taylorismul a avut efecte negative în sensul intensificării exploatării capitaliste; principiile tayloriste au contribuit însă la geneza unei noi discipline economice: organizarea științifică a muncii.

INVESTIȚII UMANE

DISCUȚIILE cele mai aprinse în legătură cu eficiența a ceea ce s-a numit „human investment" (investițiile alocate pentru învățămîntul de cultură generală și profesional) au fost provocate, în fond, de măsurarea efectelor indirecte ale acestor investiții. Se pornea, în genere, de la considerentul că efectele indirecte trebuie să fie măsurate prin intermediul influenței sporirii masei și calității cunoștințelor asupra creșterii venitului național. Datorită unui factor aleatoriu, rezultatele măsurărilor concepute pe baza acelorași date variau foarte mult. Astfel, în timp ce E. F. Dennison (în contribuția cuprinsă în lucrarea colectivă „The Residual Factor and Economic Growth" — Factorul rezidual și creșterea economică, apărută în 1964), aprecia partea care poate fi atribuită învățămîntului de toate gradele în crearea venitului național al S.U.A. între 1909 și 1929 la 12% și între 1929 și 1951 la 23%, H. Correa calcula (în cartea sa „The Economics of Human Resources" — Economia resurselor umane —, apărută în 1963) această parte, pentru perioada 1909—1949, la numai 5—10%.

Mai simple, mai sigure și, în plus, comparabile sînt rezultatele măsurării efectelor directe ale „investițiilor umane". Au fost concepute două serii de indicatori pentru măsurarea efectelor directe: indicatori valorici și indicatori în expresie naturală. Un indicator valoric ar fi volumul cheltuielilor necesare pentru obținerea unui anumit grad de calificare. Astfel, americanul T. W. Schulty a calculat cheltuielile necesare pentru absolvirea școlii elementare în S.U.A. la 290 dolari, a școlii medii la 1420 dolari și a cursurilor universitare la 3 300. Așadar, o persoană avînd o calificare superioară „valorează" circa 5 000 dolari. După același autor, calificarea celor ocupați în economia nord-americană reprezenta în anul 1957 — 535 miliarde dolari față de 63 miliarde în 1900 și 180 miliarde în 1930. Dînd noțiunii de învățămînt o sferă mult mai largă (prin includerea, de exemplu, a educației primite în familie), F. Machlup a calculat (în cartea sa „The Production and Distribution of Knowledge" — Producția și distribuția cunoștinței — New York, 1962) creșterea anuală a efectelor cheltuielilor pentru învățămînt, ajungînd pentru anul 1960 la o valoare de 60 miliarde dolari, ceea ce reprezenta 12,9% din produsul social al S.U.A. din acel an. Am văzut cu altă ocazie că cheltuielile consacrate formării tuturor absolvenților cursurilor universitare din anul școlar 1963/1964 erau apreciate de economistul polonez I. Nowicki la 10 590 miliarde zloți, ceea ce reprezenta 2,3% din venitul național al Poloniei și echivala cu investițiile alocate agriculturii poloneze în acel an.

Pentru calcularea indicatorilor în expresie naturală se iau în considerare numărul anilor petrecuți pe băncile școlilor. Pentru S.U.A., H. Correa a calculat că numărul total al anilor de școlarizare absolviți de totalul celor ocupați în economie se ridica în 1949 la 308,9 milioane ani (față de 116 milioane ani în 1909). Bineînțeles, calculele în expresie naturală se pot face și pe persoană ocupată în economie sau pe persoană ocupată într-o anumită ramură. Defectul indicatorilor în expresie naturală este evident: ei operează cu mărimi neomogene. Un an în școala elementară nu poate fi egal cu un an universitar.

Cu toate cunoscutele dezavantaje ale indicatorilor valorici (influența modificării prețurilor, dificultățile recalculării în alte valute), aceștia par a rămîne cei mai potriviți pentru măsurarea eficienței învățămîntului și al echivalentului în bani al calificării celor ocupați în economie: ei țin seama de complexitatea învățămîntului și asigură o bază de pornire pentru comparații.

A. L.

WNJU ANCHETEAZĂ...

AM amintit în numărul trecut cîteva dintre problemele pe care le ridică folosirea publicității televizate în țara în care „industria reclamelor" cunoaște cea mai mare dezvoltare. După cum e și firesc, lupta de concurență pe piața publicității este foarte îndîrjită și diferitele companii rivale trebuie să dea dovadă nu numai de multă ingeniozitate (care merge, uneori, și dincolo de limitele corectitudinii), ci și de o cunoaștere cît mai amănunțită și mai exactă a diferitelor sectoare ale pieței. În această ordine de idei ne vom permite să prezentăm astăzi un caz caracteristic.

După cum se știe, la New York, alături de irlandezi, italieni, negri, evrei, germani, polonezi și chiar... yankei, trăiește și o numeroasă populație care vorbește limba spaniolă. E vorba, în primul rînd, de portoricani (datorită statutului cvasi-colonial al insulei Porto Rico, locuitorii aceștia pot pătrunde în S.U.A. fără a mai trece prin furciile caudine ale birourilor de imigrare), dar și de mexicani, dominicani și diferiți sud-americani. E o populație care se ridică, după ultimul recensămînt, la circa 1,5 milioane locuitori (dintre care jumătate sînt portoricani). Această masă importantă de locuitori (și consumatori) a atras, bineînțeles, atenția societăților de publicitate care caută formele cele mai adecvate și specifice de pătrundere în mijlocul ei.

Pentru populația de limbă spaniolă din New York există cîteva ziare, cîteva stații de radio, iar în ultimul timp și cîteva emisiuni de televiziune. Nu de mult, a început să funcționeze o puternică stație de televiziune — WNJU — ale cărei programe se desfășoară în majoritate în limba spaniolă. Pentru a putea exista și a realiza profituri, această stație trebuie să-și închirieze orele sale de emisie diferitelor firme care fac publicitate. Dar aceste firme în prealabil vor să cunoască în amănunțime structura pieței respective (în cazul nostru, a populației de limbă spaniolă), cerințele și preferințele ei, perspectivele care se deschid pe această piață, diferitelor produse. Deși analiza sociologic-economică a diferitelor comunități minoritare este în prezent una dintre temele favorite ale sociologilor americani, un studiu aprofundat al „pieței spaniole" din New York nu exista încă. De aceea, stația WNJU a fost nevoită să-și înceapă activitatea nu prin pregătirea unor emisiuni, ci printr-o cercetare sociologică de teren. A fost constituit un grup de studiu din peste douăzeci de specialiști sub conducerea cunoscutului expert Al. Petgen, fostul director pentru coasta de est al lui „American Research Bureau".

Cercetătorii au identificat 173 107 cămine în care există televizoare ce pot capta emisiunile lui WNJU și au făcut analiza amănunțită a peste 1000 de gospodării. Ei au umblat prin locuințele mizere din Harlemul de est, așa-numitul ghetto portorican, în care sînt îngrămădiți zeci și sute de mii de oameni, al căror nivel de trai este considerat sensibil inferior chiar celui al negrilor din Harlemul propriu-zis. Dar cercetătorii au mers și prin casele americanilor-spanioli mai înstăriți care, deși mai puțin numeroși au, desigur, o putere de cumpărare mai mare. Ei au stabilit că în familiile care vorbesc spaniola, în jurul fiecărui televizor se adună zi de zi în medie 3,6 spectatori, ceea ce față de baremurile new-yorkeze înseamnă mult. Această situație corespunde, după cum au constatat anchetatorii, unei vieți de familie mai legate, faptului că membrii aceleiași familii își petrec, în general, timpul liber împreună, sub autoritatea celor mai în vîrstă.

Pe baza studiului întreprins, s-au putut trage anumite concluzii de ordin comercial. Astfel, de pildă, s-a stabilit că deși populația de limbă spaniolă reprezintă numai 10% din populația teritoriului new yorkez (care cuprinde, atît orașul propriu-zis, cît și suburbiile) și numai 8% din gospodării, ea consumă circa 25% din berea vîndută la New York (oricît ar părea de curios, nu comunitatea germană, ci cea portoricană se află în fruntea consumului de bere) și peste 30% din cantitatea de cafea și de orez distribuită pe piață.

Ancheta a fost apreciată de către organizația de cercetări „Med-Mark Research" drept cea mai completă care s-a efectuat vreodată într-o comunitate etnică din Statele Unite. Pentru meritele sale deosebite, studiul concluziv al anchetei a fost evidențiat în mod deosebit de către asociația new yorkeză de sociologie.

Dar nu recompense științifice a urmărit WNJU cheltuind atîția bani, ci crearea unei baze pentru afaceri de anvergură. După cît se pare, comanditarii publicității au fost sensibili la datele concrete ce le-au fost oferite și primele comenzi de reclame au și început să se îndrepte spre întreprinzătoarea stație de televiziune.

După cum sublinia NEW YORK TIMES, exemplul lui WNJU are toate șansele să fie preluat și de alții. Cercetarea sociologică concretă constituie unul dintre atu-urile afacerilor publicitare de anvergură.

H. DONA

ȘEDINȚA CONSILIULUI ȘTIINȚIFIC AL INSTITUTULUI DE CERCETĂRI ECONOMICE

SÎMBĂTĂ, 11 februarie a avut loc ședința Consiliului științific al Institutului de cercetări economice, consacrată orientării tematice a lucrărilor: „Ridicarea treptată a nivelului economic al țărilor socialiste mai puțin dezvoltate la nivelul celor dezvoltate", „Venitul național, acumularea și consumul în principalele țări capitaliste dezvoltate", „Rolul și funcțiile principalelor organisme economico-financiare internaționale în economia mondială contemporană", „Dezvoltarea economică a țărilor Africii", teme înscrise în Programul cercetării științifice pe anul 1967. La ședință au participat, în afara membrilor Consiliului, cercetători de la secția de economia țărilor socialiste și economia mondială capitalistă.

În deschiderea ședinței, tov. Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei, directorul Institutului, a expus obiectivele ședinței, a precizat caracterul lucrărilor în curs de elaborare și a subliniat necesitatea sporirii eficienței sociale a cercetărilor.

Tematica lucrărilor a fost prezentată de tovarășii: N. Belli, I. Veverca și M. Dulea din I.C.E.

Pe marginea tematicilor prezentate, au luat cuvîntul tovarășii prof. I. Rachmuth, prof. B. Zaharescu, prof. G. Zane, membri corespondenți ai Academiei, N. Belli, șef de secție, D. Dumitriu, I. Burstein, șefi de sector, Al. Puiu, C. Băloiu, I. Lemnij, cercetători, care au abordat probleme privind orientarea tematicii și metodologia de întocmire a lucrărilor.

Consiliul științific a adoptat hotăriri cu privire la organizarea activității de cercetare la temele respective.

CURSURILE UNIVERSITARE ÎN FAȚA UNOR EXIGENȚE NOI

RITMUL viu și nestăvilit al revoluției științei și tehnicii în epoca contemporană, dezvoltarea impetuoasă a economiei noastre socialiste ridică, în domeniul pregătirii cadrelor, sarcini noi de o deosebită însemnătate economică și socială. Necesitatea perfecționării procesului didactic în ansamblul învățămîntului, ca și în învățămîntul economic constituie azi un adevăr incontestabil. Această acțiune de amploare deosebită privește, atît problemele de orientare a conținutului învățămîntului, cît și problemele organizatorice și didactice.

Consfătuirea privind modernizarea și perfecționarea pe mai departe a învățămîntului economic superior, organizată de Ministerul Învățămîntului, referatul prezentat, precum și discuțiile purtate au scos în evidență cîteva coordonate esențiale pentru pregătirea viitoarelor cadre economice de nivel superior. Învățămîntul superior trebuie să pregătească specialiști de concepție, cu o largă perspectivă, care să poată rezolva cu competență, la nivelul tehnico-științific actual și al cerințelor etapei respective, problemele economice ce se ridică la locul de muncă. Economistul contemporan trebuie să posede, pe lîngă cultura economică generală și cunoștințe economice de strictă specialitate, un volum temeinic de cunoștințe matematice necesare pentru studierea cantitativă a fenomenelor economice și alegerea soluției optime, pentru folosirea mijloacelor moderne de conducere și organizare a producției. De asemenea, este necesar un volum corespunzător de cunoștințe tehnologice pentru înțelegerea și colaborarea lui în producție cu inginerii și tehnicienii.

În lumina locului pe care știința conducerii proceselor economice și a organizării producției și a muncii o ocupă în lumea contemporană, perfecționarea învățămîntului economic impune și introducerea unor discipline noi: cibernetica, sociologia muncii, organizarea sistemului informării economice și teoria deciziilor, psihologia muncii etc. care să ofere viitorului economist o viziune amplă asupra ansamblului de factori care contribuie la buna conducere a proceselor economice.

Într-un articol publicat în „Viața economică“ din 9 decembrie 1966, au fost expuse pe larg măsurile care se impun pentru a asigura perfecționarea învățămîntului economic superior în etapa actuală. Articolul de față urmărește să adîncească un singur aspect și anume îmbunătățirea cursurilor și a materialului didactic.

Printre instrumentele folosite în procesul instructiv un loc important îl ocupă cursurile și, în general, materialul didactic pus la dispoziția studenților. În acest sens se poate spune că, după orientarea planurilor de învățămînt, **îmbunătățirea conținutului cursurilor este calea principală de perfecționare continuă a învățămîntului economic superior.**

Îmbunătățirea conținutului cursurilor trebuie să aibă în vedere transmiterea și explicarea noilor teze teoretice apărute în științele economice; înarmarea studenților cu cunoștințele teoretice și deprinderile practice necesare folosirii noilor sisteme și mecanisme de conducere, informare economică, organizare a evidenței etc. ce se vor introduce în întreprinderi și instituții.

Îndeplinirea acestui scop impune revizuirea programelor analitice în sensul completării lor cu problemele noi apărute, aprofundării cunoștințelor în anumite domenii de importanță primordială în politica economică a partidului nostru, al reflectării aprecierilor mai recente existente în documentele de partid și de stat pe baza generalizării experienței țării noastre și a altor țări, a folosirii în mai mare măsură a aparatului matematic în analiza și demonstrarea unor fenomene sau procese economice. Totodată, această revizuire trebuie să asigure și eliminarea unor teze învechite sau moduri de abordare a problemelor economice, depășite de viață.

În această lumină apreciez că s-ar contura următoarele direcții de îmbunătățire a conținutului cursurilor din cadrul învățămîntului economic superior:

Îmbogățirea conținutului de idei

propriu fiecărei discipline și diminuarea elementelor generale sau cunoscute care fac obiectul altor discipline predate anterior sau chiar concomitent este strict cerută de îmbunătățirea procesului de învățămînt.

În condițiile înființării și extinderii liceelor economice este necesar de asemenea, ca disciplinele din învățămîntul superior să pornească de la un anumit nivel, presupunînd dat un anumit volum de cunoștințe elementare. O astfel de concepție în elaborarea cursurilor va evita interferența cu disciplinele de cultură economică generală, sau cele care transmit cunoștințe teoretice fundamentale necesare unui economist și va crea spațiul necesar adîncirii analizei problemelor specifice fiecărei discipline.

Îmbunătățirea modului de abordare și tratare

a problemelor constituie o sursă importantă în perfecționarea cursurilor noastre. Pe această linie se impune renunțarea la sistemul descrierilor, al relatărilor cu caracter istoricist sau constatator asupra diferitelor fenomene economice și înlocuirea acestora cu analiza economică amplă și aprofundată a fenomenului. Așa, de exemplu, tratarea unei categorii a comerțului exterior, a finanțelor etc. să se facă nu prin descrierea formelor succesive pe care le-a îmbrăcat în decursul construcției economice din țara noastră (această sarcină revenind cursului de istoria economiei naționale), ci prin analiza trăsăturilor caracteristice, afirmate prin întreaga evoluție istorică. În acest caz studentul nu va înmagazina, în mod mecanic, o succesiune de fapte, ci va fi înarmat cu mecanismul însuși al fenomenelor economice, cu o capacitate sporită de înțelegere și analiză a acestora.

Demonstrarea și argumentarea trebuie să ia locul aprecierilor superficiale și categorisirii simpliste a unor teze, curente, instituții care s-au statornicit în economia capitalistă contemporană. Fără a renunța la atitudinea critică față de acestea, trebuie să valorificăm ceea ce este prețios în gîndirea și practica economică mondială și să dezvăluim, în mod argumentat, caracterul neștiințific al unora din aceste teze sau metode. Un exemplu edificator, dat fiind gradul lui de generalitate pentru majoritatea disciplinelor economice, este modul de tratare și argumentare a superiorității economiei socialiste față de cea capitalistă. Documentele de partid, prin analizele aprofundate și temeinice a fenomenelor din țara noastră, sînt pline de învățăminte în acest sens. Prin toate cursurile noastre trebuie să obișnuim pe studenți să privească această superioritate nu ca pe un atribut al socialismului care se realizează **de la sine**, în virtutea existenței unor factori politici și economici obiectivi, ci ca un rezultat al muncii, al strădaniei întregului nostru popor și pentru a cărui dezvoltare trebuie militat cu consecvență.

Cerințele în perspectivă ale economiei naționale

trebuie avute în vedere în procesul de instruire al studenților. Perfecționările extrem de rapide ce intervin în procesul de producție, dezvoltarea furtunoasă a științei și tehnicii, care face ca ceea ce este modern și eficace în acest an să fie învechit și necorespunzător în anii viitori, trebuie să-și găsească reflectarea și în cursurile noastre. Pornind de la acest lucru, ele trebuie să asigure informarea studentului cu procedeele și sistemele actuale (fără a intra în amănunte, fără a absolutiza instrucțiunile financiare, bancare etc. existente în prezent) dar și să-i deschidă orizontul, să-l înarmeze cu tendințele generale ale dezvoltării științelor și practicii economice, pregătindu-l astfel și în perspectiva viitorului. Prezentarea și analiza metodelor moderne de organizare și conducere a diferitelor domenii ale economiei naționale din etapa actuală nu trebuie să aibă loc în mod exhaustiv, ci să ofere acele elemente care să-l pregătească pe student pentru posibilitatea folosirii unor metode și mai bune sau chiar să-l ajute să contribuie el însuși la elaborarea unor forme optime de organizare a economiei întreprinderii, ramurii etc.

În felul acesta îl obișnuim pe student cu abordarea creatoare a problemelor, stimulăm gîndirea proprie și capacitatea de a se autoperfecționa, dezvoltînd totodată deprinderea studenților de a studia continuu, de a-și îmbogăți cunoștințele teoretice și practice cu tot ce apare nou în domeniul lor de activitate.

Din primele zile ale trimestrului, activitate intensă la biblioteca I.S.E. „V. I. Lenin"–București

Consolidarea și coordonarea cunoștințelor

teoretice, metodologice și practice, care concură la urmărirea eficienței economice, constituie, de asemenea, unul din sensurile perfecționării cursurilor noastre. Viitorul economist va trebui să posede toate cunoștințele necesare pentru a contribui la descoperirea și valorificarea rezervelor interne existente într-o întreprindere sau ramură pentru creșterea producției și sporirea eficacității ei economice. În cuvîntarea sa la Plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia necesitatea ca economiștii noștri să analizeze serios cauzele cheltuielilor mari de producție, ale slabei rentabilități din unele întreprinderi, în general, ale stărilor de lucruri negative și să contribuie la elaborarea măsurilor și căilor celor mai corespunzătoare pentru lichidarea lor. Dacă în prezent economiștii trebuie să îndeplinească această sarcină, cu atît mai mult trebuie să-i pregătim pe viitorii economiști pentru a desfășura o astfel de activitate. Dezvoltarea capacității de analiză economică a rezultatelor unei întreprinderi începe din timpul facultății, o dată cu pregătirea pe care studenții o capătă la diferite discipline, fiind consolidată de lucrările practice, practica în producție și concretizată în final în proiectul economic întocmit pentru examenul de stat. Rezolvarea problemelor practice ale activității economice din întreprinderi și instituții necesită cunoașterea metodologiei necesare unei analize economice și a conceperii măsurilor menite să asigure sau să sporească rentabilitatea unei întreprinderi, să crească eficiența întregii activități economice.

Consider că un pas important pe linia coordonării cunoștințelor studenților, a însușirii metodologiei de analiză și a aplicării acestor cunoștințe, prezintă trecerea la susținerea de **proiecte economice** în loc de lucrări de diplomă, precum și introducerea în planul de învățămînt a obligației de a întocmi proiecte, începînd cu anul IV, la disciplinele de specialitate în cadrul seminariilor speciale. Aceste proiecte îi vor obișnui pe studenți să rezolve cu posibilități proprii, prin soluții originale, diferite probleme economice. Înzestrarea institutului nostru cu mașini moderne de calcul va da posibilitatea studenților să execute în timp util volumul mare de calcule cerute de astfel de proiecte.

Mai multe cursuri

Procesul elaborării și reelaborării de cursuri, în lumina acestor sarcini, necesită desigur un efort însemnat din partea cadrelor didactice și un oarecare timp. Se impune deci, ca paralel cu activitatea de elaborare a unor noi cursuri, să se folosească toate posibilitățile de **completare și actualizare a cursurilor existente,** multiplicarea lor sub diferite forme, pentru a asigura și promoțiilor actuale un volum de cunoștințe îmbunătățit.

Desigur că direcțiile de perfecționare a conținutului cursurilor din învățămîntul economic superior, enunțate în rîndurile de față, nu pot fi considerate ca suficiente pentru fiecare disciplină în parte, ci ele sintetizează numai unele necesități cu caracter mai general, valabile pentru o mare parte din cursurile actuale. Fiecare disciplină ridică aspecte proprii care trebuie avute în vedere în munca concretă de îmbunătățire a conținutului cursurilor noastre, conform cu exigențele actuale. În această privință un rol important revine catedrelor, cadrelor didactice de specialitate, care activează nemijlocit într-un anumit domeniu al științelor de profil.

Necesitatea aducerii la zi a cursurilor tipărite, și nu numai a prelegerilor ținute în fața studenților de la cursurile de zi, este impusă și de numărul mare al studenților de la cursurile fără frecvență, pentru care cursul reprezintă mijlocul hotărîtor de pregătire. Întrucît cea mai mare parte a acestora lucrează deja în diferite specialități economice în procesul de producție, pregătirea lor, la nivelul cerințelor actuale va răspunde mai grabnic sarcinilor puse de partid în fața învățămîntului economic superior.

conf. dr. A. SPORNIC
prorector I.S.E. „V. I. Lenin"–
București

FUM ŞI MILIARDE...

DE cind a devenit obiect de inalte studii ştiinţifice şi su-ect de dezbateri la nivel guver-amental, **tutunul**, se numără rintre evenimentele „la ordinea ilei". Şi nu ştiu care dintre noi, hiar şi dintre cei nefumători, nu e-am oprit măcar intimplător pri-irile asupra unui atrăgător am-alaj lansat de nu ştiu care fabrică e ţigări, sau n-am aspirat — unii u voluptate, alţii cu suveran dis-preţ şi siliţi de mediul inconju-ător — din fumul albăstrui cu omplicate imperecheri de miro-suri, al unei ţigări sau al unei pipe cu pretenţii.

Cum s-ar spune, acest pe drept cuvint numit „simbol al inutilită-ţii", a făcut „epocă" cu toată suita sa de regi neincoronaţi. Unul dintre aceştia, James Buchanan Duke, inventind la vremea sa cutia de carton pentru ţigări realiză beneficii atit de fabuloase, incit reuşi să absoarbă toate companiile concurente. La moartea sa, in 1925, el lăsă o avere de peste 25 miliarde de franci.

Şi-a imaginat bunăoară cineva că 70 milioane de americani — ca să pornim de la cifre — cheltuiesc anual peste 8 miliarde de dolari pe ţigări şi că numai intr-un singur an, 67 milioane dintre aceştia fumează peste 500 miliarde ţigări ? Sau că 1/3 din exporturile agricole ale S.U.A. il reprezintă tutunul ? Peste 700 000 fermieri din 21 state cultivă tutun, iar şapte din aceste state obţin intre 11,5% şi 50,5% din veniturile lor agricole din cultivarea tutunului ; 600 intreprinderi din 30 de state ale S.U.A. fabrică produse din tutun, iar profiturile fabricanţilor americani de ţigări totalizează circa 650 milioane dolari anual, televiziunea, radioul şi presa avind şi ele partea lor de 150 milioane dolari venituri anual din publicitate ?

Cit priveşte diferitele ramuri ale industriei europene de tutun, ea asigură locuri de muncă pentru mai mult de 8 milioane de muncitori (faţă de 60 000 000, cit lucrează in intreaga lume).

Aşadar, pe drept cuvint in lumina cifrelor de mai sus, tutunul merită să fie luat oarecum in seamă, dacă nu pentru altceva, cel puţin pentru complexele probleme pe care le ridică la ora actuală. Deşi faţă de 1964, producţia mondială de tutun a inregistrat o scădere de 3,7%, ea rămine totuşi incă la un nivel destul de ridicat, pe primele locuri situindu-se S.U.A., India, Japonia, U.R.S.S., Brazilia, Turcia, Grecia, Pakistan, Rhodesia şi Canada. Din totalul ţigaretelor fabricate pe glob, peste 550 miliarde revin Statelor Unite care produc şi 1/3 din totalul ţigărilor cu filtru (iar impreună cu R.F.G. şi Anglia — 75% din totalul mondial).

● De la fumul magic la... „General Cigar Company"

TRADIŢIA cultivării tutunului, ca şi aceea a fumatului datează din vremuri indepărtate. Cert este că, vechii indieni din America, practicau fumatul in pipe speciale tăiate in renumita piatră roşie de Minnesota, in scopuri religioase şi magice. Descrierea propriu-zisă a plantei a făcut-o mult mai tirziu Gonzalo Hernandez de Oviedo j Valdes, guvernatorul din San Domingo, teritoriu unde spaniolii vor iniţia primele culturi de tutun, urmaţi de portughezi in Brazilia şi de englezi in Virginia.

In Europa, tutunul a pătruns abia la inceputul secolului al XVI-lea. In 1560 Jean Nicot de Villemain, ambasadorul Franţei in Portugalia (de aici şi numele de „nicotină") a dăruit seminţe de tutun lui Francisc al II-lea şi Caterinei de Medicis pentru uz medicinal. Cu timpul, tutunul s-a răspindit şi in celelalte ţări ale Europei şi de aici, şi pe celelalte continente. Abia in epoca lui Ludovic al XIII-lea, tutunul şi fumatul trec de la intrebuinţări terapeutice, la fumatul din... plăcere.

In istoria... fumatului (aşa cum am mai arătat), pipa a fost aceea pe care primii fumători au utilizat-o, intii in America, şi pe care au imitat-o apoi olandezii şi englezii in Europa, ca mijloc de asigurare a tutunului cu pretenţioase arome : pipe de toate sorturile şi din tot felul de materiale — de la cele de argilă, piatră, lemn, fildeş, pină la metalele preţioase...

Ţigările — despre care George Sand spunea că sint un atribut obligatoriu al lumii elegante şi leneşe — şi care constituiau la vremea aceea un articol de lux, fiind destul de costisitoare, au apărut abia in jurul anului 1850, iar primele femei „fumătoare" tot cam la aceeaşi dată.

Această lungă perioadă insă a constituit şi un prilej de sortare şi selectare a tutunurilor, pentru ca in zilele noastre să satisfacă şi cele mai pretenţioase exigenţe.

De la 49 ţigări şi ţigarete fumate in medie anual de fiecare american in 1840, bunăoară, numărul lor a crescut progresiv la 138 in 1910, la 611 in 1920, 1365 in 1930, 1828 in 1940, 3 322 in 1950, 3 888 in 1960, 3 996 in 1961 şi 1962 (cu neinsemnată variaţie) şi 4 005 in 1963. O asemenea evoluţie l-a făcut pe Edgar Cullman, preşedintele companiei „General Cigar Company" (cu sediul in New York) să afirme că viitorul (chiar dacă ţigările işi vor pierde din popularitate) nu se intrezăreşte chiar sumbru, intrucit „tot ceea ce industria va pierde prin ţigări — susţine el — va recîştiga prin ţigări de foi" (care au invadat actualmente piaţa americană şi care se spune că sint mai puţin nocive).

● „Fat Cats" şi... campania antitabagică

DE cind grupul de experţi americani a stabilit cu cîţiva ani in urmă consecinţele nocive ale fumatului, tutunul a inceput să fie considerat inamicul nr. 1 al fumătorilor şi chiar al nefumătorilor. Recent, la cel de-al IX-lea Congres al Uniunii internaţionale contra cancerului (Tokio) s-a ajuns la concluzia că din 100 cazuri de bolnavi de cancer pulmonar, de exemplu, numai 1% sint din rindul nefumătorilor. Ba mai mult, potrivit unui studiu al Institutului de igienă al Universităţii din Perugia (Italia), s-a stabilit că fumul de tutun răspindit in atmosferă, este chiar mai periculos decit aspirarea lui dintr-o ţigară. Aşadar, nefumătorii n-ar fi scutiţi de imbolnăviri, ba dimpotrivă. Desigur că primele măsuri antifumat s-au impus sub forma iniţierii populaţiei asupra efectelor nocive ale tutunului şi obligativitatea (in S.U.A. şi Anglia indeosebi) din partea fabricilor de asemenea produse, să atragă atenţia pe ambalaj, alături de reclama mărfii, şi asupra nocivităţii produsului etc... Intr-un mic orăşel din Texas-S.U.A. (Fastland — circa 3 400 locuitori) s-a interzis chiar vinzarea ţigărilor sub pedeapsa amenzii cu 1 000 dolari.

In alte oraşe, regiuni sau instituţii publice s-a luat măsura izolării fumătorilor in birouri sau locuri speciale de fumat. In studiu se află de mai multă vreme, chiar inlocuirea foilor de tutun cu alte plante aromate sau asemănătoare, utilizate la fabricarea ţigaretelor.

Evident că in primul rind marile companii americane intre care R. J. Reynolds (mărci principale : Winston, Salem, Camel, Tempo) ; American Tobacco (Pall Mall, Lucky Strike, Matelot şi Herbert Tareyton) ; Brown and Williamson (Viceroy, Raleigh şi Kool) ; Phillip Morris (Marlboro, Phillip Morris cu şi fără filtru şi Paxton) şi Liggett and Mayers (Chesterfield, L & M şi Lark), cunoscute şi sub numele de „Fat Cats" (pisicile grase), s-au şi grăbit să lanseze pe piaţă noi tipuri de ţigarete cu un procentaj foarte scăzut de nicotină şi gudron, cu filtruri speciale, ţigări de foi sau chiar... din materiale speciale, (98% din fumătorii americani, fiind consumatori oarecum statornici ai ţigărilor produse de aceste firme). Este clar insă că nu din grija pentru fumători se incearcă sisteme atit de variate care merg chiar pină la folosirea tutunului din foi de... salată, sau a fibrelor vegetale, cum e cazul prototipului „Sentry", al companiei americane NOTEB. Ţigări nevătămătoare, care nu mai conţin aproape nici unul din cei circa 500 compuşi chimici ai tutunului normal, se preconizează a putea fi chiar de acum fabricate pe baza unui procedeu elaborat deocamdată experimental, de Institutul medical „Sutton" din S.U.A.

Dacă vrei te poţi elibera de după aceste gratii. Ţigările sint doar o deprindere rea...

(După NEWSWEEK)

Poate de teama unei scăderi din ce in ce mai mari a numărului fumătorilor, teamă coroborată cu spectaculoase căderi la Bursă, ca urmare a campaniei contra fumatului (American Tobacco de la 44 3/8 puncte in 1963, la 28 1/4 in ultima vreme ; Reynolds de la 80 3/8 la 42 7/8 ; Lorilland de la 63 3/4 la 45 3/8 etc.), marile monopoluri nu se mulţumesc numai cu studiile pentru adaptarea fumătorilor la noi sortimente de plante sau la inlăturarea mai eficace a gudronului sau nicotinei din ţigări. Multe dintre ele incearcă să se reprofileze pe articole de frumuseţe, lame de ras, chewing gum, suc de fructe sau altele. Există in prezent o adevărată febră a reprofilărilor şi diversificărilor. Vorba aceea : paza bună trece... Dar să nu facem pronosticuri !

Viorica BABA

Eficienţa economică a cunoaşterii limbilor

Pornindu-se de la considerentul că cunoştinţele de limbi străine constituie un potenţial intelectual cu eficienţa economică, in diferite ţări s-au intreprins numeroase studii pentru determinarea acestei eficienţe.

Intr-un asemenea studiu, efectuat in R. S. Cehoslovacă, se arată că un cercetător ştiinţific care invaţă, de pildă, limba engleză in orele de program, are nevoie de 350 ore de studiu pentru a acumula cunoştinţele necesare ca să se poată descurca fără dificultate intr-un text englez. Cheltuielile intreprinderii raportate pe un cercetător (salariu, regie etc.) fiind evaluate la 35 coroane pe oră, pentru perioada de studiu, intreprinderea va cheltui in total : 35 × 350 ore = 12 250 coroane.

Dacă se are in vedere că, in general, in R. S. Cehoslovacă o coroană investită in cercetare are o eficienţă indoită şi că cunoaşterea unei limbi moderne măreşte eficienţa cercetărilor ştiinţifice cu aproximativ 20%, o coroană investită in acest domeniu va aduce deci 2,40 coroane.

Cele 2 000 de ore de muncă pe un an calendaristic ale unui cercetător care nu cunoaşte o limbă străină aduc un efect egal cu 2 000 × 35 × 2 = 140.000. Eficienţa activităţii unui cunoscător de limbi străine este de 2 000 × 35 × 2,40 = 168 000 coroane. Este drept că in anul in care invaţă diferenţa de 28 000 coroane este diminuată cu 12 250 coroane cit cheltuieşte intreprinderea pentru perioada studiului, dar in anii următori suma respectivă va mări eficienţa intreprinderii.

In studiu se subliniază că, pe plan naţional, beneficiul suplimentar adus de zecile de mii de cercetători ştiinţifici din R. S. Cehoslovacă, datorită cunoaşterii limbilor străine, se ridică la sume importante.

Reconsiderări publicitare

Este in general acceptat că cele trei suporturi esenţiale ale publicităţii sint : presa, televiziunea şi radioul, investiţiile in reclamă in aceste domenii fiind uneori fabuloase.

S-a constatat insă că numai circa 16% din anunţurile publicitare dau rezultate, fapt care a condus la necesitatea revizuirii a insăşi ideii de publicitate. Ca urmare, se elaborează un nou limbaj publicistic, mai clar, mai rapid, care foloseşte cu succes genul ironic, satiric sau umoristic, renunţindu-se in schimb la demonstraţiile greoaie. Scurtimea textelor, conciziunea lor, prezentarea elegantă, subtilă, plină de invăţăminte sint considerate drept elemente fundamentale.

După cum arată revista franceză **Vente et publicité,** *in prezent are loc o evoluţie şi in activitatea agenţiilor de publicitate, care — in majoritatea cazurilor — sint de dimensiuni relativ reduse. Dacă in S.U.A. există citeva agenţii cu mai multe mii de persoane, in schimb peste 2 000 de agenţii (din totalul de 4 000) funcţionează cu un singur salariat. Dacă in urmă cu numai 10 ani se distingeau două categorii de agenţii : agenţii creatoare şi agenţii de comercializare, acum activitatea de comercializare şi cea de creaţie nu sint concepute izolat, ci, dimpotrivă, au devenit inseparabile in cadrul uneia şi aceleiaşi agenţii.*

Reconversiunea cărbunelui

In cadrul dificultăţilor crescinde pe care le intimpină in ultimii ani industria carboniferă din Europa Occidentală, unele intreprinderi işi inchid porţile, in timp ce altele caută să se reprofileze. Astfel este, de pildă, cazul grupului industrial francez Charbonnages de France, care-şi indreaptă atenţia in direcţia chimizării cărbunelui, iar alături de el — a ţiţeiului şi gazelor naturale. La sfirşitul anului trecut, investiţiile totale ale acestui grup in domeniul chimiei industriale se ridicau la circa 850 milioane de franci, iar numărul intreprinderilor şi secţiunilor sale cu profil chimic — la 33.

In prezent, Charbonnages de France işi orientează activitatea in acest domeniu in trei direcţii : produse chimice (indeosebi amoniac, care serveşte — la rindul lui — la fabricarea apei grele şi altor produse), mase plastice (polietilenă, poliesteri, polistiren etc.) şi ingrăşăminte complexe. Grupul furnizează aproximativ o cincime din intreaga producţie de ingrăşăminte a Franţei, situindu-se printre primii producători vest-europeni.

UZINA MECANICĂ DE MAȘINI ȘI UTILAJ MINIER
Baia Mare

str. Baia Sprie nr. 170, tel. 2412

PRODUCE :

● Celule de flotare ● Agitatoare ● Îngroșătoare ● Pompe de tulbureală și antiacide de mînă ● Filtre de vid ● Clasoare spirale și cu greblă ● Colivii de extracție ● Alimentatoare diferite ● Ciururi vibratoare ● Vagonete de funiculare ● Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului

UZINA DE PRODUSE SODICE
OCNA MUREȘ

livrează

- Sodă calcinată ușoară 99% Na_2CO_3.
- Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3.
- Sodă caustică 98% NaOH.
- Bicarbonat de sodiu industrial.
- Bicarbonat de sodiu alimentar.
- Bicarbonat de sodiu farmaceutic.
- Silicat de sodiu solid ½ și ⅓.
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Be și 58/60° Be.
- Silicat de sodiu lichid tip C, D și E.
- Clorură de calciu tehnică hidratată.
- Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare.
- Ionosil.
- Sodil.
- Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic.
- Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

PRODUCE :

carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO în diferite gradații.

combinatul „1 MAI”
Satu Mare

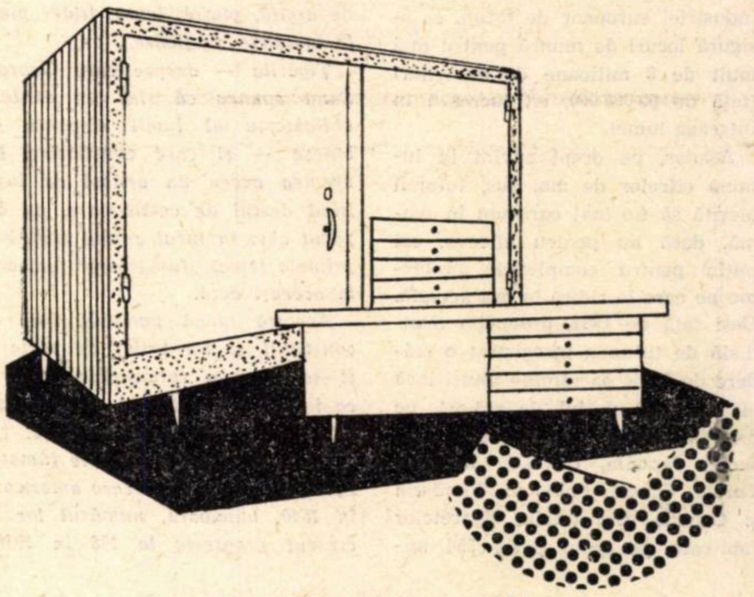

produce și livrează fără repartiție :
mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică s.a.

● mese, dulapuri și nișe de laborator ● rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc. ● dulapuri metalice ● mobilier pentru birouri și vestiare

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă întreprinderii.

întreprinderea 6 MARTIE
Timișoara

str. CIRCUMVOLUȚIUNII nr. 8–12

livrează pe bază de comenzi :

– radianți industriali cu raze infra-roșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitatea de instalare a oltor surse de căldură.

Sînt livrați în baterii de N. elemente, după comandă.

combinatul chimico-metalurgic
GH. GHEORGHIU-DEJ
BAIA MARE

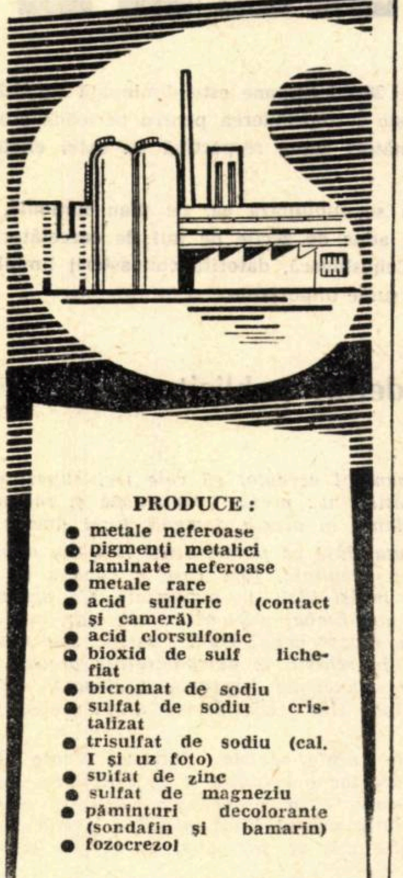

PRODUCE :

- metale neferoase
- pigmenți metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol

Folosiți talaș industrial
pentru ambalarea diverselor produse

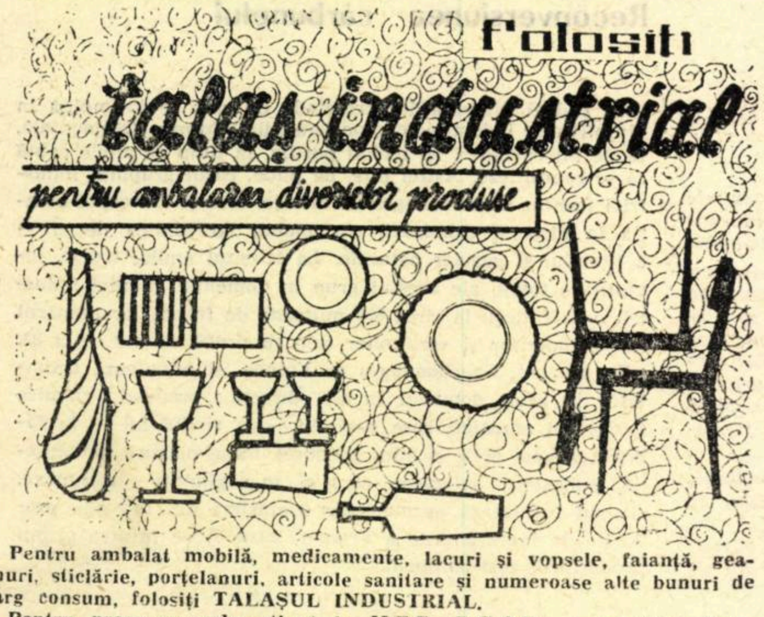

Pentru ambalat mobilă, medicamente, lacuri și vopsele, faianță, geamuri, sticlărie, porțelanuri, articole sanitare și numeroase alte bunuri de larg consum, folosiți TALAȘUL INDUSTRIAL.

Pentru procurare adresați-vă la M.E.F.—D.G.A.D. — serviciul Plan-Organizare, Bd. Magheru 31, raionul 30 Decembrie, București.

ÎNCHEIND ASIGURĂRI MIXTE DE PERSOANE

- luați o măsură de prevedere ;
- realizați economii planificate ;
- participați la tragerile lunare de amortizare.

Suma asigurată, durata asigurării și modul de plată a primelor de asigurare le stabilește asiguratul, în cadrul condițiilor prevăzute în regulament.

Suma asigurată se plătește în orice caz, la expirarea termenului pentru care s-a încheiat asigurarea, iar pe durata acesteia, în toate celelalte cazuri asigurate.

AGRICULTURA FRANȚEI ȘI „INTEGRAREA" VEST-EUROPEANĂ

UN binecunoscut observator al proceselor integraționiste din economia țărilor vest-europene constata nu de mult că, în ciuda unui șir de „decizii pozitive" luate în ultimul timp de miniștrii statelor membre ale Pieței Comune, acei ce se așteaptă de pe urma lor „la o nouă impulsionare a însăși ideii comunitare, care are certă nevoie de așa ceva, vor fi decepționați" (LE MONDE, 24 decembrie 1966). Autorul constatării, Pierre Drouin, se referea între alte decizii la cele privind intrarea în vigoare, de la 1 ianuarie, a pieței comune a fructelor și legumelor, ca și la acordul de principiu dintre „cei șase" asupra ofertei Comunității Economice Europene privind capitolul agricol al rundei Kennedy.

De fapt, în legătură cu problemele agriculturii o anumită dezamăgire se manifestă mai de mult printre adepții francezi ai „integrării". După acordurile de la Bruxelles din iulie anul trecut, care făceau să apară piața comună agricolă ca „practic definitivată", un alt comentator scria: „De ani de zile se consideră ca o chestiune de bun gust de a prezenta crearea Europei și deschiderea unei piețe cu 180 de milioane de consumatori ca o șansă unică pentru agricultura franceză. Realitatea este astăzi simțitor schimbată. Agricultura franceză, care de ani de zile întîmpină dificultăți, va trebui să facă față concurenței agriculturii partenerilor, care a evoluat viguros" (Jean Domenge în LE FIGARO, 30—31 iulie 1966).

În simple discuții sau sub forma unor manifestații ample, țăranii francezi și-au exprimat nu odată, în ultimii ani, preocuparea în legătură cu efectele Pieței Comune asupra agriculturii Franței.

„Ceasul adevărului"

POZIȚIA de plecare a Franței în lupta pentru reglementările agricole din Piața comună e știută: cele mai scăzute prețuri din țările Comunității la produsele acestei ramuri. Dar tocmai aici se ascunde, după părerea multora, un pericol serios. Prețurile comunitare, fiind fixate la un nivel mult mai ridicat decît cele franceze, vor permite și gospodăriilor mai mici, mai puțin competitive din Franța să beneficieze de „renta de situație" a țării și să concureze alături de marii producători. În asemenea condiții, deschizîndu-se piețele, această „rentă de situație" va dispărea treptat și pentru producătorii actualmente competitivi la scara Pieței Comune. De unde necesitatea de a se acționa încă de pe acum asupra unor aspecte ca randamentele, calitatea produselor, structura producției, în vederea acelui „ceas al adevărului" pe care îl aduc cu sine reglementările comunitare.

Dintre țările Pieței Comune, dacă exceptăm Italia, agricultura are cea mai mare pondere în economia franceză. Partea agriculturii în crearea produsului național brut este aici de 9%, față de 16% în Italia, 9% în Olanda, 6,6% în Belgia-Luxemburg, 6% în R.F.G. Forța de muncă ocupată în agricultură reprezintă 20,7% în Franța, în timp ce în R.F.G. este de 13,5%, în Olanda 9,9%, în Belgia-Luxemburg 6.9% (în Italia — 28%). Aceasta în ciuda faptului că Franța se numără printre țările în care ponderea populației active ocupate în agricultură a scăzut sensibil în perioada postbelică (de la 36% în 1946).

Totodată, agricultura este o ramură intensivă a economiei franceze. Investițiile importante făcute în agricultură după cel de-al doilea război mondial s-au concretizat în creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor, în intensificarea chimizării proceselor de producție agricole, în gradul sporit al aplicării rezultatelor cercetării științifice etc. Bineînțeles fenomene similare au avut loc și în țările care fac parte actualmente, alături de Franța, din Piața Comună, și în celelalte țări capitaliste dezvoltate.

Tabel nr. 1

Înzestrarea cu tractoare a agriculturii Franței, comparativ cu celelalte țări ale Pieței Comune, Anglia și S.U.A. (mii buc)

Țările	Anii		
	1949	1960	1964
Franța	148	700	867,7
R.F.G.	170	778	1053.0
Italia	64	225	339,6
Olanda	...	...	104,1
Belgia-Luxemburg	...	...	63,6
Anglia	325	420	371,8
S.U.A.	3809	4770	4657,0

Sursa: Annuaire statistique de la France 1953—1965.

Așadar, în deceniul al șaselea tehnica agricolă a înregistrat în Franța progrese rapide. Ca urmare, în anul 1964 numărul tractoarelor ce reveneau la 1000 hectare teren arabil a ajuns la 49,2 bucăți. Cifra se compară cu 153 bucăți în R.F.G. — recordul Europei occidentale —, fiind pe de altă parte mult mai ridicată decît în Italia. Numărul combinelor cerealiere a ajuns în anul 1963 la 85 000 în Franța, o creștere de patru ori față de 1956, iar din ele numărul combinelor autopropulsate a crescut de 6 ori. Mașinile agricole sînt însă concentrate, în primul rînd, în marile gospodării capitaliste. Conform recensămîntului din anul 1957, numai circa 5% din micile gospodării agricole aveau tractoare proprii, față de 85% din gospodăriile mari.

Chimizarea agriculturii franceze a cunoscut, de asemenea, o intensificare considerabilă în anii postbelici.

Tabel nr. 2

Consumul de îngrășăminte chimice în agricultura Franței, comparativ cu celelalte țări ale Pieței Comune (tone)

Țările	Anii		
	1950/51	1959/60	1964/65
Franța	390 290	685 380	969 569
R.F.G.	661 352	1 046 626	1 184 020
Italia	23 697	108 224	144 654
Olanda	155 000	152 564	139 093
Belgia	148 567	155 503	178 078
Luxemburg	3 800	6 174	7 032

Sursa: OSCE Statistique agricole nr. 3/1966.

În anul 1964 în agricultura franceză reveneau în medie 90 kg îngrășăminte chimice — substanță activă — la un hectar. Cifra se compară cu o medie de 130 kg pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate și cu 186 kg pentru R.F.G. Efectele folosirii îngrășămintelor chimice în Franța nu pot fi apreciate totuși numai după cantitatea de substanță activă folosită la hectar. De pildă, trebuie avut în vedere în ce proporție se folosesc îngrășămintele superioare: granulate, lichide, azotoase etc, în ce măsură acestea se îmbină cu înzestrarea tehnică sporită, cu folosirea metodelor agrotehnice avansate, cu mai buna organizare a producției și a muncii. Fapt este că producțiile medii au crescut simțitor în agricultura franceză în perioada postbelică. La grîu, de pildă, ele s-au mărit de la 18,3 chintale la hectar, media anilor 1948—1952, la 31,8 chintale în 1965, iar la secară, în aceeași perioadă de la 16,1 la 30,4 chintale. Ritmul creșterii producției medii de grîu la hectar a depășit în Franța ritmul respectiv înregistrat în perioada postbelică în restul lumii capitaliste. Media anilor 1959/60—1963/64 a fost mai mare cu 27,5% decît media anilor 1949/50—1953/54 în țările capitaliste dezvoltate, în timp ce în Franța creșterea, în aceeași perioadă, a fost de aproximativ 45%.

Un aspect important îl constituie structura producției agricole franceze, pe subramurile ei. După date referitoare la anul 1964, circa 2/5 din produsul total al agriculturii le dă producția vegetală, iar 3/5 provin din producția animală. Ca ritm predomină însă în perioada postbelică producția vegetală. În anii 1953—1963, producția agricolă totală a crescut în Franța în medie cu 2,5% anual, din care producția vegetală cu 2,9%, iar cea animală cu 1,9%. În alte țări raportul a fost exact opus. În R.F.G., de pildă, în același interval de timp, la o creștere a producției agricole totale cu 3% în medie pe an, producția vegetală a crescut cu 1,8%, iar cea animală cu 3,5%. În Olanda ritmurile respective au fost de 3,5%, 2,3% și 4,2% anual. Se apreciază că o asemenea diferențiere a ritmurilor este absolut necesară pentru ca producția să se adapteze cererii din țările Pieței Comune. Pe de altă parte, se exprimă și temerea că prețurile fixate prin acordurile de la Bruxelles nu sînt suficient de stimulative pentru a determina o diferențiere corespunzătoare în Franța, opusă celei din momentul de față, putînd antrena pierderi de poziții pentru agricultura ei.

Specific și concurență

AGRICULTURA franceză are deci o serie de trăsături specifice față de agricultura țărilor capitaliste dezvoltate, cu care Franța își confruntă interesele agricole — îndeosebi R.F.G., în cadrul Pieței Comune, și S.U.A., în afara ei. Deosebirile respective, privind gradul înzestrării tehnice, folosirea îngrășămintelor chimice, locul ramurii în cadrul economiei naționale, structura producției etc, își găsesc expresia, în ultima instanță, în competitivitatea diferită a produselor agroalimentare franceze pe piețele internaționale. Corelate cu sistemul de protejare agrară, aceste deosebiri își găsesc manifestarea în prețuri de cost și prețuri de vînzare foarte deosebite. De aci și atitudinea diferențiată a guvernului francez față de celelalte țări capitaliste în ce privește politica sa agricolă externă.

Față de S.U.A. (și Canada), Franța duce o politică protecționistă, de ajutorare a producătorilor francezi în lupta de concurență cu fermierii americani, ale căror produse sînt mult mai competitive. Printre metodele pentru care a militat guvernul francez în acest scop, un rol important îl ocupă măsurile instituționalizate în cadrul Comunității Economice Europene, pentru apărarea pieței vest-europene de produsele agroalimentare americane.

Politica „celor șase" în cadrul rundei Kennedy, în care tonul îl dă în ultimă instanță Franța, urmărește în special apărarea producătorilor francezi de concurența produselor agricole nord-americane. Într-o anumită măsură acest lucru a și fost obținut, în ultimii ani.

Politica agrară a Franței are, pe de altă parte, implicații serioase în cadrul Pieței Comune, determinînd tensiuni mai ales între „cei doi mari" ai acesteia, care se înfruntă de pe poziția principalului furnizor și a principalului cumpărător de produse agricole.

Franța deține circa 42% din producția de grîu, 33% din producția de porumb și 46% din producția de vin a Comunității, la o populație reprezentînd 27,3% din numărul locuitorilor. R.F.G., la o populație ce reprezintă 31,8% din total, produce 26% din cantitatea de grîne (grîu și secară), 1,1% din cea de porumb și 10% din cea de vin. Deosebiri importante se constată și în ce privește gradul de acoperire a necesarului de produse animaliere din producția internă. Astfel, la un consum foarte diferit pe cap de locuitor (Franța — 89,3 kg, R.F.G. — 70,1 kg), nivelul autoaprovizionării cu carne în aceste țări a fost și el, în anul agricol 1963/64, destul de inegal: Franța — 97,1%, R.F.G. — 90,3%.

Deși Franța nu deține o pondere prea mare în exportul total de produse agricole al lumii capitaliste (7,27% la exportul de grîu în 1963, adică 3,2 milioane tone din 44,1 milioane tone cît au exportat țările capitaliste), ea este principalul furnizor de produse agricole al Europei occidentale, iar desfacerea acestora rămîne o problemă principală a economiei franceze.

În cadrul Comunității, spre deosebire de poziția ei în relațiile cu S.U.A., Franța duce în aceste condiții o politică de liberalizare a comerțului cu produse agricole. Ridicarea restricțiilor cantitative la o serie de produse, reducerea taxelor vamale la import în țările partenere a permis Franței să-și sporească exportul de produse agricole în cadrul Pieței Comune, în perioada 1958—1964, de peste 3,5 ori. Exportul de produse agricole franceze în R.F.G. a crescut în mod deosebit. Acest fapt, ca și altele, legate mai ales de nivelul prețurilor în cele două țări, a făcut ca în 1965, pentru prima dată într-un deceniu, Franța să aibă un sold activ în relațiile comerciale cu R.F.G. „Riscul agricol", pe care R.F.G. și l-a asumat în cadrul Pieței Comune, a putut astfel să contrabalanseze celelalte avantaje ținînd mai ales de sfera industriei, obținute de această țară prin „integrare".

Problemele legate de desființarea taxelor vamale, de alinierea prețurilor produselor agricole în cadrul Comunității, de modalitățile de finanțare a politicii agrare a guvernelor „celor șase" etc. continuă să rămînă obiectul unor serioase contradicții între statele membre ale Pieței Comune, îndeosebi între Franța și R.F.G. Unele înțelegeri la care s-a ajuns cu privire la politica agrară comună, creșterea amploarei comerțului intracomunitar nu au lichidat contradicțiile, ci le-au schimbat formele de manifestare, cadrul desfășurării lor. Pentru agricultura franceză, înfruntările respective vor necesita în continuare schimbări structurale pe plan intern, specificul poziției sale de pornire — prețurile relativ scăzute — nefiind o garanție de succes în lupta de concurență angajată, în care și partenerii comerciali din cadrul și din afara Pieței Comune posedă, după cum am văzut, anumite atu-uri.

dr. N. DOBROTĂ

NORMELE DE MUNCĂ ÎN ÎNTREPRINDERI

(U r m a r e   d i n   p a g.   1 2)

Anul trecut, C.I.L.-Pipera a primit aprobarea pentru efectuarea a 33 000 de ore suplimentare pentru a putea face față realizării sarcinilor de plan. Era într-adevăr nevoie de ele? Fără îndoială că nu. Mai ales dacă avem în vedere timpul pierdut prin absențele nemotivate. Pe viitor, aprobarea orelor suplimentare se cere a fi făcută cu mai mult discernămînt și numai în cazuri bine întemeiate. Totodată, C.I.L.-Pipera a rămas dator anul trecut la unele sortimente. S-au efectuat, de asemenea, un volum de circa 500 000 lei cheltuieli neeconomicoase. Au fost și cazuri cînd unele produse au fost respinse din cauza slabei lor calități.

Realizarea planului însă a fost asigurată prin utilizarea unui număr de ore peste program mult mai mare — de circa 3—4 ori — față de cele aprobate. Ele nu apar în nici o evidență a combinatului, deoarece realizările sînt pontate ca fiind obținute în timpul legal al celor 8 ore de muncă. Este un sistem dăunător care, dacă pe moment acoperă unele deficiențe în organizarea producției, are consecințe negative, încît deformează nivelul productivității muncii și umflă realizarea normelor.

Raportările statistice pe care le prezintă întreprinderea cuprind și alte inexactități. Se arată, de pildă, că coeficientul de schimburi este de 2. Ce elemente pot convinge că acest lucru este real, atîta vreme cît se efectuează ore suplimentare, cînd de fapt la unele secții (secția încărcări-descărcări vagoane, auto și diferite manipulări și secția binale), oamenii muncesc pe apucate, atunci cînd le sînt create condiții?

La IPROFIL-BUCUREȘTI, deficiențele în organizarea producției sînt, în cea mai mare parte, asemănătoare. Aici, **în goana după depășirea normelor, sub privirea îngăduitoare a conducătorilor procesului de producție, a maiștrilor și a celor de la C.T.C., nu se respectă adesea tehnologia de fabricație, nu se efectuează diferite operații, ceea ce are o influență nefavorabilă asupra calității unor produse. În diferite secții ale întreprinderii, din lipsa mecanizării unor procese de producție, se efectuează încă multă muncă manuală. Dacă la aceasta se mai adaugă și slaba calificare a unor muncitori** (concludent în această direcție este numărul celor care nu reușesc decît să-și îndeplinească normele sau abia să le depășească într-un procent mic), **ne putem da seama ce rezerve însemnate de creștere a productivității muncii rămîn nevalorificate.**

În 1966, au existat și în această întreprindere multe absențe nemotivate de la lucru. **Dintr-un calcul făcut, rezultă că orele de muncă absentate au echivalat cu timpul necesar pentru producerea a circa 1500 bucăți casete pentru tipul de televizoare „Dacia".**

Dacă acest mănunchi de probleme, specifice organizării producției, ar fi fost analizate și rezolvate la timp, situația economică-financiară a întreprinderilor ar fi fost în 1966 mult mai bună. Din păcate și în acest an continuă să se folosească multe din vechile practici. Cunoscute în parte, diferitele deficiențe nu fac obiectul unui studiu amănunțit pentru a fi înlăturate. De aceea, se mențin, în continuare, norme umflate, care nu stimulează colectivele de muncă respective în valorificarea largă a rezervelor interne

● *Rețelele tarifare de salarizare*

ÎN ansamblul problemelor ce le ridică extinderea normării tehnice, rețelele tarifare de salarizare prezintă o deosebită importanță. După cum se știe, întreprinderile au prin planul de stat prevăzută sarcina asigurării unui anumit nivel de cîștig mediu. În componența acesteia sînt cuprinse salariul tarifar, cîștigul realizat prin depășirea normelor, premiile, diferite sporuri (condiții de toxicitate sau condiții grele de muncă), cuantumul din plata concediului etc. **În totalul cîștigului, baza o formează însă salariul tarifar.** Dar în întreprinderile respective, acesta are în prezent o pondere scăzută în structura cîștigului mediu — cîștig care a crescut an de an — fără ca salariul tarifar să sporească în aceiași proporție. De aceea, s-a creat, mai ales în ultimii ani, o neconcordanță între cîștigul mediu planificat și posibilitatea acoperirii acestuia. De aici și părerea conducătorilor de întreprinderi respectivi că rețelele tarifare de salarizare au rămas în urmă și, ca atare, normele largi rămîn singurul element prin care pot acționa pentru asigurarea cîștigului mediu. În această privință se pare concludent exemplul secției binale de la C.I.L.-Pipera.

Prin plan, cîștigul mediu pe trimestrul I/1967 în această secție este stabilit la 1224 de lei pentru muncitorii care lucrează în acord. Raportat la 204 ore de muncă pe lună, rezultă că salariul pe oră este de 6,30 lei. Tariful mediu însă pe oră a lucrătorilor din secția binale este prevăzut la 4,06 lei. De aici și neconcordanța. Această diferență între cîștigul mediu prevăzut și tariful mediu pe oră, nu poate fi acoperită nici în cazul cînd i se acordă automat muncitorului, lună de lună, premii de calitate (conform instrucțiunilor în vigoare maximum 20% din salariul tarifar) și toate sporurile aferente. În cazul de față, depășirea cu circa 20% a normei de muncă permite atingerea cîștigului mediu. Această stare de fapt conduce în prezent și la **folosirea premiilor drept completare de cîștig, pierzîndu-și astfel caracterul lor stimulator în îmbunătățirea activității de producție.** În cazul în care sistemul premial s-ar acorda numai în situația cînd muncitorul a obținut produse de calitate superioară, atunci depășirea normei ar trebui să fie și mai substanțială (20—30%) pentru atingerea cîștigului mediu.

Situația aceasta merită studiată și rezolvată de organele de specialitate ale Ministerului Economiei Forestiere, în strînsă colaborare cu cele ale Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Producției și a Muncii și ale Salarizării. Ar fi indicat să se treacă la elaborarea unor norme corecte, care să exprime volumul real de muncă necesar pentru executarea lucrărilor, cu respectarea întocmai a tehnologiei de fabricație. Totodată, se simte nevoia experimentării unor forme de salarizare în acord prin care să se asigure salariul mediu planificat, fără a se mai recurge la menținerea unor norme de muncă deformate. **Rezolvarea problemei în speță ar avea darul să pună capăt tendinței de a menține norme de muncă necorespunzătoare, ar determina întreprinderile să analizeze și să ia măsuri pentru lichidarea propriilor lor deficiențe în organizarea producției și a muncii.**

Se impune, de asemenea, ca serviciile de normare a muncii din întreprinderi să fie încadrate cu personal competent — cu pregătire superioară și medie — care să cunoască îndeaproape specificul producției, să conlucreze strîns cu toți factorii răspunzători de organizarea producției. În acest fel se va putea efectua o normare corectă, stimulatorie, încît să permită valorificarea largă a rezervelor interne de la fiecare loc de muncă.

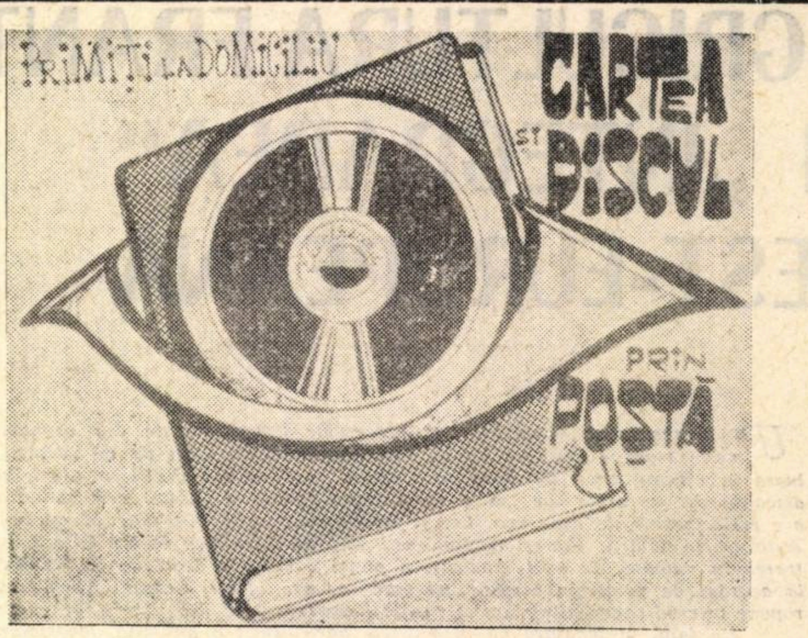

adresați-vă Librăriei centrale
CARTEA PRIN POȘTĂ
Str. Sergent Nuțu Ion nr. 8–12
Raionul „V. I. Lenin", București
care vi le expediază la adresa indicată.

Lucrările apărute vi se livrează imediat, iar cele aflate sub tipar, la cîteva zile după apariție.

IMPORTANT

Secția „Discul prin poștă" din cadrul librăriei vă poate expedia cu promptitudine și discurile solicitate.

Pentru a cunoaște condițiile de expediere și titlurile înregistrate de „Electrecord" vi se trimit gratuit – la cerere – prospecte și cataloage pe genurile de muzică preferate.

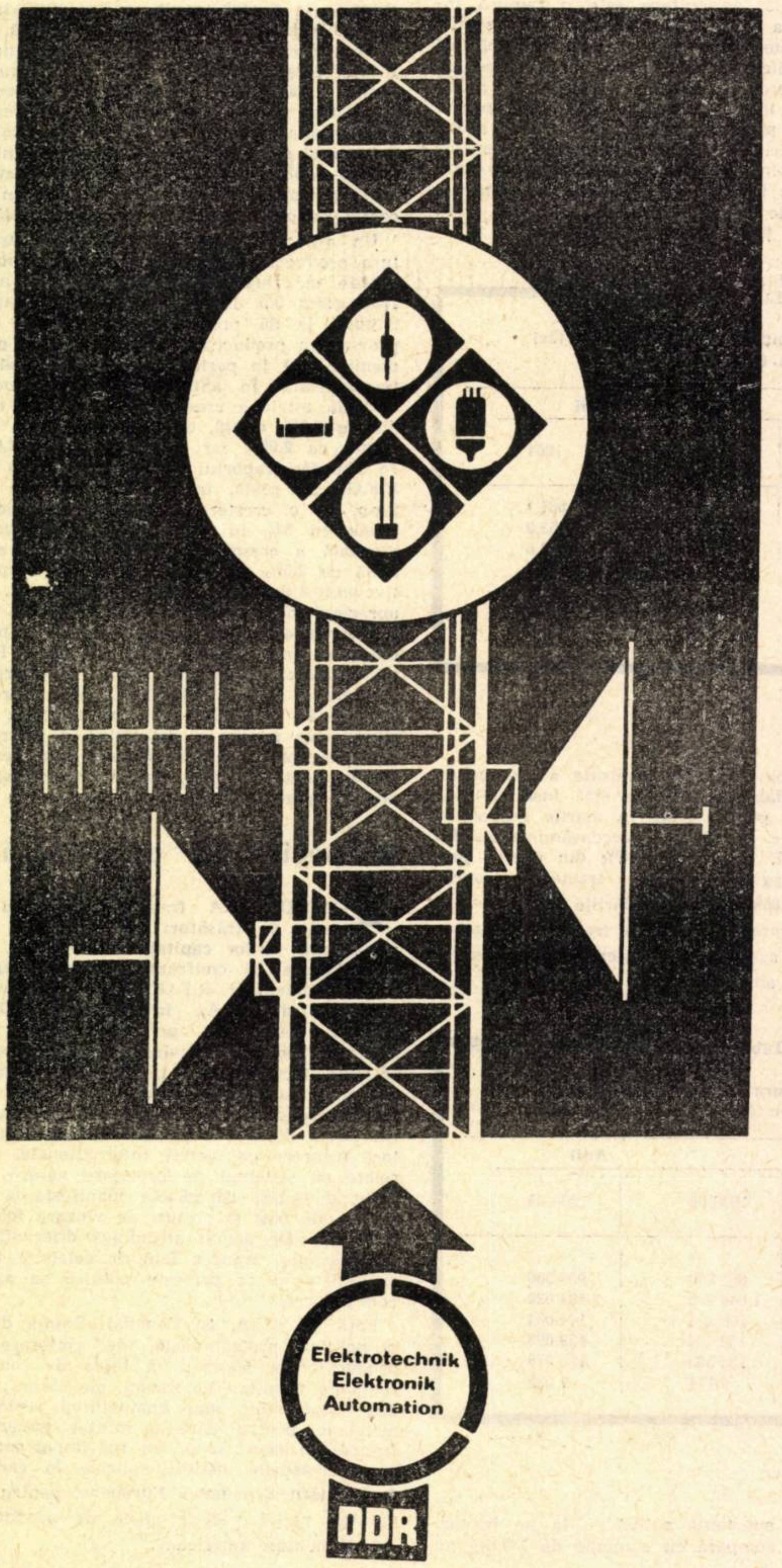

PUBLICOM

La Tîrgul internațional de primăvară de la Leipzig, în standul R F T din hala 15, etaj, se prezintă o bogată colecție de:

ELEMENTE ELECTRONICE
DE MARE SENSIBILITATE
PENTRU CONSTRUCȚIA
DE INSTRUMENTE
ȘI INSTALAȚII MODERNE

Se expun: tuburi electronice, elemente semiconductoare, rezistențe, elemente de contact, elemente de construcție din materiale sinterizate, fabricate din materii prime riguros selecționate, prelucrate în instalații moderne, în cadrul unui proces supravegheat pe tot fluxul de către controlul de calitate al producătorului. Aceste condiții asigură o performanță ridicată a produselor și o rezistență superioară în exploatare.

Exportator:

HEIM ELECTRIC

Deutsche Export- und Importgesellschaft mbH,

102, Berlin, Liebknechtstrasse 14, R.D.G.

Producător:

RFT
electronic

Marcă de calitate superioară

VVB RFT Elemente de construcție și tehnica vidului

1017 Berlin, Ehrenbergstrasse 11–14
Telefon 5807.264 Telex: 011.220
Republica Democrată Germană

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

JOURNAL DES FINANCES

MATERIILE PRIME

— SCĂDEREA GENERALĂ A PREȚURILOR ÎN 1966 — VA AVEA LOC O REVENIRE ÎN 1967?

„ÎN timp ce la sfîrșitul anului 1965 a avut loc o urcare aproape generală a prețurilor la materiile prime, anul 1966 s-a caracterizat, cel puțin în cel de-al doilea semestru, printr-o scădere a indicelui acestor prețuri. În ciuda unei oarecari ameliorări în ultimele săptămîni ale anului, indicele general a rămas la un nivel net inferior nu numai celui din anul 1965, ci și celui de la sfîrșitul anului 1964 (După cum se poate vedea din graficul alăturat). În măsura în care acești indici globali au o semnificație valabilă, **avem a face deci cu o tendință de scădere care, în pofida fluctuațiilor foarte pronunțate și a unor evoluții adeseori contradictorii pare să se afirme pe o perioadă îndelungată.**

Dar în acest tablou de ansamblu, există și excepții. Este vorba de perspectivele remarcabile ale unor metale ca: aluminiul, nichelul, platina — fără a mai vorbi de argint — al căror consum este stimulat de necesitățile industriilor celor mai moderne.

Nu este exclus, de asemenea, ca, spre sfîrșitul primăverii anului 1967, să devină necesară reconstituirea unor stocuri, fapt ce ar face posibilă o urcare destul de generală a indicelui prețurilor la materiile prime.

● *Cauzele tendinței de declin*

Printre cauzele care au contribuit la scăderea cu circa 13% a indicelui între jumătatea lunii iulie a anului trecut și începutul anului acestuia, pot fi enumerate:

1. o tendință spre desfacerea stocurilor existente ca urmare a restrîngerii creditelor și urcării ratei dobînzii în diferite țări;

2. o anumită scădere a cererii la unele materiale din cauza încetinirii dezvoltării industriale în numeroase țări din Europa de Vest, și, în ultimul timp, chiar în Statele Unite;

3. continuarea vînzării unor stocuri strategice ale S.U.A. efectuată, firește, cu prudență. Ea a fost provocată de dubla preocupare a guvernului american de a frîna tendințele de urcare rapidă a prețurilor și de a evita cumpărări care ar putea împovăra balanța de plăți a Statelor Unite.

Bineînțeles că acești factori cu caracter general fac abstracție de alte fapte sau evenimente care au influențat temporar sau pe mai mult timp piețele.

● *Un an de efervescență pe piața cuprului*

Dacă cercetăm piața care a cunoscut **cele mai ample fluctuații în 1966, piața cuprului,** — ale cărui cursuri au evoluat la Londra între 350 și 800 lire sterline tona, observăm imediat influența exercitată de asemenea evenimente.

Creșterea puternică a prețurilor, în primele luni ale anului, după grevele din Chile, a fost urmată de o scădere destul de importantă pînă la sfîrșitul verii. Au urmat evenimentele din Rhodesia și ruptura între guvernul Congoului și Union Minière du Haut Katanga. Aceste fapte au dus la o reluare a curbei ascendente, nu fără frecvente oscilații. Totuși, în aceste prime zile ale anului 1967 prețurile materiilor prime pe piața Londrei sînt nu numai inferioare celor de la sfîrșitul primăverii 1966, ci și celor de la începutul aceluiași an.

Totul se petrece ca și cînd piața s-ar fi blazat oarecum în legătură cu evenimentele spectaculoase a căror experiență în trecut a arătat adesea că sfîrșesc prin a se aranja fără a aduce după sine urmări catastrofale asupra producției, prezise uneori cu prea multă ușurință. În orice caz trebuie să se țină seama că în viitorul apropiat vor intra în exploatare **mine noi** ca cele din Mauritania, deși potențialul lor este cu mult inferior celui al minelor din marile țări producătoare.

Nu este exclus însă ca pe piața cuprului să reapară o tendință de urcare chiar dacă am lua în considerare numai cerințele războiului din Vietnam; într-adevăr 25% din producția americană este rezervată de guvernul Statelor Unite **pentru necesitățile militare.**

● *Alte metale neferoase tradiționale*

După o puternică scădere în anul 1966, piețele celorlalte metale neferoase importante sînt cu mult mai calme.

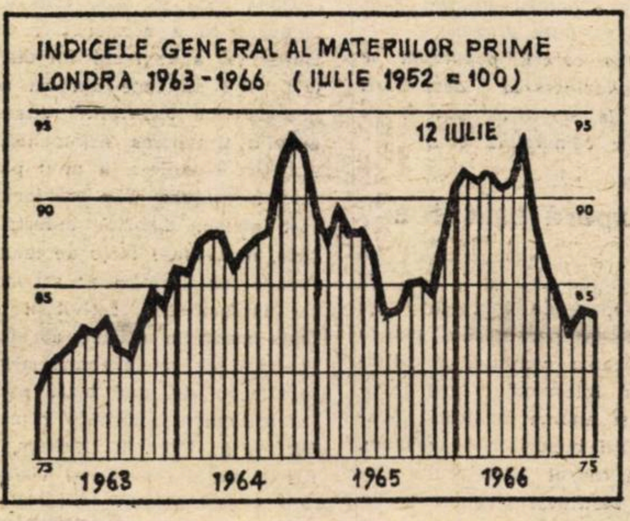

Această scădere ar putea antrena și **plumbul** și **zincul**: pentru primul se prevede în anul 1967 o creștere de 7% a producției și o scădere de 2% a consumului. La zinc producția va crește cu 8,5% iar consumul se va reduce cu 5%.

Cît privește piața **cositorului,** în efervescență în anul 1965, apoi în declin în 1966, aici se pare că a intervenit în prezent un anumit echilibru.

Excesele speculative care au avut loc în trecut datorită unei oferte insuficiente au fost înlocuite printr-o scădere a prețurilor. Acest lucru a devenit posibil prin creșterea producției. În calea acestei scăderi există acum o stavilă: Fondul de intervenție al Asociației internaționale a cositorului care este decisă să mențină prețul în jurul a 1 200 lire sterline tona, adică în jurul nivelului său actual. Există însă și un plafon al urcării posibile: guvernul american și-a exprimat intenția de a interveni, folosind stocurile strategice, în cazul cînd prețul va depăși 1 236 lire tona. Pare deci probabilă o anumită stabilitate.

● *Noi metale în ascensiune*

Perspectivele sînt cu totul diferite pentru cîteva metale a căror utilizare tinde să se răspîndească în industrie, înlocuind uneori alte metale tradiționale: acesta este cazul **aluminiului, nichelului** și **platinei.**

În occident, consumul de **aluminiu** a crescut de la 5,2 la 6 milioane de tone (o creștere de circa 15%) în timp ce producția nu a crescut decît cu 10,5% (de la 5 100 000 la 5 650 000 tone). Numai datorită intervenției guvernului Statelor Unite prețul aluminiului pe piața mondială a rămas pînă acum neschimbat.

În ceea ce privește **nichelul,** urcarea a fost declanșată în luna noiembrie a anului trecut. Consumul mondial crescuse în 1965 cu 25% (ultimele cifre cunoscute) în timp ce producția nu sporea decît cu 5,1%. Necesitățile crescînde de ordin militar ale Statelor Unite și înmulțirea noilor debușee în industrie au provocat în anul 1966 o puternică creștere a prețului **platinei** ca și al altor metale rare din aceeași familie.

● *Articole alimentare*

În domeniul produselor agricole alimentare, faptul cel mai izbitor îl constituie fermitatea pe care o manifestă piața de **cacao,** al cărei preț rămîne la începutul acestui an în creștere. Deși se prevede că recoltele viitoare vor fi mai mari decît cele din trecut, se pare că producția va fi încă insuficientă în raport cu cererea, în cazul cînd, bineînțeles, aceasta nu va fi limitată în mod artificial de prețuri prea ridicate.

Prețul **grîului** la Chicago a continuat să crească în 1966, deși în măsură mai mică decît în 1965. Se pare că în anul 1967 resursele vor acoperi necesitățile fără să trebuiască să se recurgă din nou la stocuri. În numeroase țări subdezvoltate însă, volumul necesităților nesatisfăcute rămîne uriaș.

Pe piețele mondiale prețul **cafelei** a continuat să coboare. Există stocuri uriașe dar tendința consumului este și ea în creștere.

În ceea ce privește **zahărul,** prețul este în scădere, aflîndu-se în ultimul timp la cel mai coborît nivel. Perspectivele nu sînt prea încurajatoare. Se prevede o nouă sporire a producției mondiale care va depăși cu încă 4—5 milioane tone consumul previzibil". *(13 ianuarie 1967).*

THE TIMES

„REVOLUȚIA CONTEINERELOR"

SISTEMUL de transport prin conteinere este folosit pe scară crescîndă în țările industriale pentru a reduce durata traficului, a micșora cantitatea stocurilor și numărul depozitelor, a facilita livrarea mai grabnică a mărfurilor de export. Articolul reprodus mai jos înfățișează avantajele acestei metode în plină dezvoltare.

„Expresia aceasta: «revoluția conteinerelor» este folosită în prezent pe larg, cel puțin în lumea transporturilor. Dar ce se înțelege prin cuvîntul «conteiner»? Pentru cei mai mulți el denumește o ladă, și de fapt cele mai multe din conteinere corespund acestei descrieri. Adevărata însemnătate a revoluției reiese numai dacă se recunoaște că lada este numai una din formele conteinerului. Table de oțel, bare de aramă, cărămizi refractare și multe alte mărfuri nu se pretează la mînuire prin lăzi. Ele cer să fie încărcate de sus, de pe laturi, iar dacă sînt lichide sau pulberi să fie pompate sau să curgă. În înțelesul noului sistem de transport pe care-l reprezintă, conteinerul trebuie privit ca orice formă de corp demontabil de natură să înlesnească manevrarea mărfii.

Căile ferate din Anglia dispun de cisterne care se descarcă prin presiune sau gravitație, conteinere deschise, asemănătoare cu platforma de încărcare a unui vehicul rutier, corpuri destinate să transporte oțel și cărbune, conteinere cu bare pentru transportul cherestelei ș.a.

Conteinerul se poate adapta la orice formă de transport. El poate face parte din linia de producție a unei fabrici, poate fi așezat pe platforma unui vehicul rutier sau feroviar sau într-un vapor. El poate fi transportat cu orice combinație a acestor forme de transport. După aceea, poate fi plasat în incinta unei fabrici pentru a i se descărca conținutul în orice loc, chiar direct pe linia de asamblare. În orice punct al acestui sistem, el poate fi așezat pe sol, iar unele conteinere pot fi stivuite unul peste altul, devenind astfel un antrepozit temporar.

Vehiculele pentru transportul de mărfuri care asigură rapiditate, punctualitate și securitate urmează să fie combinate într-un serviciu complex de conteinere la scară națională, care să lege porturile de toate marile centre din interior. Cu timpul, deci, va exista în Anglia o rețea de mărfare de transport care va contribui și la îmbunătățirea serviciilor de export.

Desigur că asemenea proiecte îndrăznețe, care pășesc pe căi nebătătorite și care implică o intensă activitate de planificare, cercetări și investiții de capital, nu se pot materializa peste noapte.

● *Transportul feroviar — atracție tot mai mare*

Volumul afacerilor a crescut rapid și — ceea ce este semnificativ — acest lucru a solicitat tot mai mult căile ferate. Un tren experimental a fost pus în funcțiune între Londra și Glasgow.

Cifrele vorbesc de la sine. În prima săptămînă, mărfarele au transportat o încărcătură de 30 conteinere. După un an de zile, s-a depășit cifra de 1000 conteinere săptămînal. În curînd această cifră va fi considerată doar ca un început.

Acest ritm de dezvoltare este impresionant atunci cînd este privit în contextul problemei transporturilor pe plan național. Pentru a efectua traficul pe care îl poate realiza un singur mărfar cu conteinere, ar fi necesare 50 camioane și tot atîția șoferi. Pînă la urmă vor exista desigur sute de asemenea linii de servicii.

Întrucît trenurile circulă după un orar precis, iar duratele de parcurgere sînt atît de scurte — de exemplu 8 1/4 ore de la Londra la Glasgow — beneficiarul își poate programa activitatea cu anticipație, cu certitudinea că va putea face la timp față cererii. Un alt factor concludent îl constituie economiile ce se realizează la o operațiune care pune laolaltă mărfurile și le transportă la prețul de încărcare al trenurilor directe.

● *Renunțare la stocuri?*

Această metodă permite de asemenea și alte economii: pentru firme cu investiții mari și care fac permanent tranzit de mărfuri, orice reducere a duratei transportului înseamnă o mai rapidă rotație a capitalului. Transportul prin conteinere stimulează de asemenea firmele să-și reexamineze politica în domeniul transportului și distribuției. Unele au constatat că pot reduce numărul depozitelor și cantitatea stocurilor sau chiar să renunțe definitiv la ele.

O societate experimentează în momentul de față folosirea mărfarelor cu conteinere ca o «conductă de distribuție». Conteinerele sînt încărcate în fiecare noapte în incinta fabricii la Liverpool și transportate cu trenul la Londra. Aici, ele sînt mutate pe camioane ale aceluiași fabricant și sînt livrate apoi angrosiștilor din Londra. La sfîrșitul zilei, conteinerele goale sînt trimise înapoi la Liverpool.

Au fost comandate de asemenea două vapoare cu sistem de celule pentru conteinere — primele de acest fel în Anglia. Ele vor fi deservite de linii de transport feroviar cu conteinere, care vor opera între cheiuri și stațiile-terminus din interior, ce vor fi construite la Londra, Birmingham și Manchester.

Se discută de asemenea cu autoritățile principalelor porturi de mărfuri înființarea unor stații terminus în docuri pentru deservirea trenurilor de conteinere către și dinspre depozitele vamale interne de pe lîngă marile orașe engleze. Aceste trenuri vor transporta conteinerele maritime, descărcate din vapoare, evitînd întîrzierile provocate de controlul vamal în porturi — spre centre speciale unde mărfurile vor fi supuse controlului vamal chiar în timpul despachetării și livrării lor".

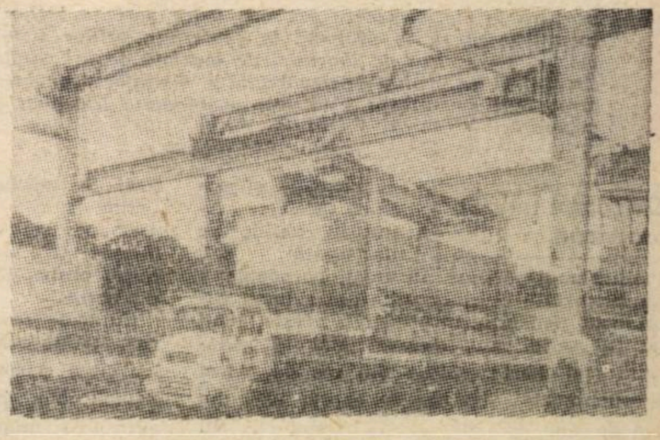

Conteinerul este transbordat cu macaraua din camion în vagonul de cale ferată

COMERŢUL ŞI CONSUMATORUL

PRIMUL obiectiv al călătorului, venit să viziteze R. P. Ungară, este, în mod firesc, Budapesta. Centru cultural şi turistic, dar mai ales centrul economic al ţării, capitala Ungariei exercită asupra vizitatorilor atracţie şi prin multitudinea şi coloritul magazinelor sale. Afluxul de cumpărători animă la orice oră din zi vechile cartiere centrale, ca strada Váci, sau se îndreaptă spre marile magazine universale „Luxus", „Divatcscrnok".

REŢEAUA de magazine a crescut mult în ultimii ani, în primul rînd în noile cartiere. Interesante din punct de vedere al organizării şi tehnicii comerciale sînt magazinele mari cu autoservire. Pe lîngă unităţile mari construite în cartierele noi, s-au dezvoltat după acelaşi sistem de organizare şi magazine ce dispun de suprafeţe comerciale ceva mai reduse, dar nu mai mici de 400 mp sală de vînzare, care sînt cunoscute în R. P. Ungară sub denumirea de „superete".

Atît supermagazinele cît şi superetele fac parte din reţeaua nouă de unităţi denumite A.B.C., îmbrăţişînd aprovizionarea cu articole de bază alimentare şi nealimentare. În ultimii ani s-a dat o deosebită extindere reţelei de magazine A.B.C., care a crescut cu peste 90 000 mp în Budapesta şi în alte localităţi: Vác, Békéscsaba, Tatabánya etc. În noul cincinal se vor construi astfel de unităţi la Miskolc, Szolnok, Eger, Pécs şi în alte oraşe. Ele vor contribui la aprovizionarea rapidă a cumpărătorilor nu numai în magazine, ci şi la domiciliu, pe bază de comenzi telefonice.

Seara, după ce magazinele s-au închis, o prelungire a activităţii comerciale în viaţa budapestană apare în reclamele luminoase. Ele sînt o parte oarecum integrantă a oraşului, oglindite în apele Dunării. Tehnicienii din Ministerul Comerţului Interior ne-au vorbit de problemele pe care le au de rezolvat şi de preocupările de viitor în acest domeniu: una din probleme este, de exemplu, degrevarea parţială a costurilor comerciale de cheltuielile pentru reclama luminoasă. De vreme ce aceasta contribuie la înfrumuseţarea oraşului, spun ei, de ce să nu se recurgă pentru realizarea ei şi la fonduri destinate urbanismului?

Cercetarea cererii

ODATĂ cu dezvoltarea economiei naţionale a avut loc şi creşterea volumului desfacerilor de mărfuri, corespunzător creşterii veniturilor populaţiei care în 1965 au fost pe un locuitor cu 18% mai mari decît în 1960. Se aşteaptă ca această tendinţă să fie dezvoltată în cincinalul prezent (1966—1970) cînd veniturile reale pe locuitor sînt prevăzute a spori cu 14—16%.

Satisfacerea capacităţii de cumpărare în creştere implică extinderea şi adîncirea studiului cererii de mărfuri a populaţiei, ca bază pentru orientarea dezvoltării şi diversificării fondului pieţei. Directorul Institutului de Cercetare a Comerţului Interior, Szabó László, ne-a vorbit despre unele din rezultatele muncii în acest domeniu. Cu ajutorul metodelor statistico-matematice au fost elaborate, pentru uzul direcţiilor generale comerciale, studii cu privire la dezvoltarea cererii în perspectivă pentru televizoare şi aparate de radio, precum şi la determinarea cererii populaţiei pentru mobilă, motociclete şi biciclete. De asemenea, s-au efectuat sondaje de opinie în rîndurile consumatorilor, de pildă, în legătură cu desfacerile de mărfuri în rate. Prezintă interes organizarea unui eşantion de populaţie „per moment", folosit pentru cercetarea tendinţelor cererii. Eşantionul cuprinde un număr de 5 000 corespondenţi, stabiliţi pe baze selective din listele de cetăţeni de la ultimul recensămînt al populaţiei. Acestora li se expediază prin poştă, de cinci ori pe an, chestionare elaborate în aşa fel, încît din studiul răspunsurilor primite să se poată desprinde concluzii privind evoluţia cererii pentru anumite produse şi sortimente. Investigarea cererii populaţiei se foloseşte şi la fundamentarea dezvoltării reţelei comerciale, la stabilirea puterii de atracţie a centrelor comerciale etc.

Institutul apără calitatea

ÎN vizita noastră am aflat şi o serie de preocupări despre desfăşurarea unei acţiuni organizate şi permanente pentru menţinerea şi ridicarea continuă a calităţii produselor, prin intermediul unei instituţii specializate, şi anume Institutul pentru controlul calităţii bunurilor de consum, ce funcţionează în cadrul Ministerului Comerţului Interior. Institutul dispune de laboratoare de analiză şi încercare pentru toate domeniile producţiei bunurilor de consum, este dotat cu utilaje moderne şi efectuează analize de calitate complexe. Acestei organizaţii îi revin atribuţii largi în activitatea de îmbunătăţire a calităţii, printre care menţionăm avizarea prototipului noilor produse, eliberarea de certificate de calitate, participarea la stabilirea standardelor, efectuarea prin sondaj, folosind metodele statistico-matematice, a controlului calităţii mărfurilor pe parcursul desfacerii acestora, avizarea calităţii cu prilejul stabilirii preţurilor noilor produse, a calităţii produselor ce urmează a se importa etc.

Specialiştii consideră însă că, prin caracterul centralizat al activităţii acestui institut, nu se poate asigura contribuţia sa la controlul calităţii cu prilejul recepţionării mărfurilor.

Întreprinderile comerciale sînt stimulate să caute folosirea optimă a resurselor pentru a satisface cererea de consum şi să acţioneze asupra industriei în vederea satisfacerii noilor cerinţe. În acţiunea de experimentare a măsurilor de perfecţionare a relaţiilor între furnizor şi organizaţiile comerciale, şi de ridicare a cointeresării materiale, accentul se pune pe extinderea raporturilor directe între furnizor şi întreprinderile comerciale, pentru a ţine seamă, în măsură sporită, de cerere, crearea unei emulaţii între diferitele sisteme comerciale aparţinînd organelor locale, producătorilor sau ministerului, pentru îmbunătăţirea deservirii şi creşterea rentabilităţii, precum şi pe dependenţa mai strînsă a cîştigurilor faţă de rezultatele obţinute.

După cum se ştie, este o caracteristică demografică a acestei ţări concentrarea la Budapesta a unei cincimi din populaţia totală — 2 milioane din cei aproximativ 10 milioane de locuitori. Această situaţie a generat urmărirea sistematică, în anii construcţiei socialiste, a unui plan de dezvoltare a oraşelor din provincie, în care au fost atrase, datorită industrializării socialiste, numeroase forţe de muncă de la sate. Aceste transformări au acţionat şi în direcţia intensificării activităţii comerciale în toate aşezările urbane ale Ungariei, a organizării de reţele comerciale moderne, deservite în cea mai mare parte de tineret. Intensificarea activităţii comerciale am întîlnit-o la Pécs, la Mohács, la Dunaujváros şi în alte localităţi vizitate.

Constantin IONETE

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

● După cum rezultă din declaraţiile şefilor delegaţiilor U.R.S.S. şi Franţei la sesiunea „Marii comisii mixte sovieto-franceze", unul din rezultatele sesiunii este dublarea comenzilor sovietice către regia Renault, livrarea de către Franţa a unei uzine-pilot pentru tuburi de televiziune în culori, livrarea de către U.R.S.S. a 30 000 de tone de bumbac sovietic în schimbul unor bunuri de consum franceze.

● În voevodatul Gdansk a sosit o delegaţie de armatori din Japonia, care au purtat convorbiri cu reprezentanţii industriei navale poloneze în vederea întăririi legăturilor comerciale dintre cele două ţări şi lărgirii schimbului de experienţă în domeniul construcţiilor navale.

● La Londra a fost semnat un acord comercial între Marea Britanie şi Republica Democrată Germană pe anul 1967, care prevede o extindere a livrărilor reciproce cu aproximativ un milion de lire sterline.

● Întreprinderea cehoslovacă „Koh-I-Noor" din Ceske Budejovice şi firma „Koh-I-Noor" din Austria, producătoare de creioane, au stabilit un plan de colaborare în domeniul folosirii cuceririlor ştiinţei şi tehnicii şi al politicii comerciale şi finanţării.

● La Londra a avut loc o reuniune a secţiei bulgare de pe lîngă Camera de comerţ a Marii Britanii. Participanţii la discuţii, printre care D. Aleksiev, prim-locţiitor al ministrului comerţului exterior al R. P. Bulgaria, au analizat dezvoltarea şi perspectivele comerţului dintre cele două ţări.

● Firma finlandeză „A. Ahlström" va livra utilajele pentru o nouă fabrică de hîrtie în R. P. Ungară. Valoarea livrărilor va fi de 9,5 milioane de dolari.

● Potrivit cifrelor date publicităţii la Paris, exporturile Franţei spre ţările din Europa răsăriteană au sporit în anul 1966 cu 29% în comparaţie cu anul precedent, atingînd suma de 1,9 miliarde franci, iar importurile franceze din ţările menţionate — cu 28%, însumînd 1,7 miliarde franci.

● B. Eltham, director general al întreprinderii britanice pentru exportul de utilaj nuclear, a purtat tratative la Belgrad cu reprezentanţi iugoslavi privind eventuala livrare a unui reactor nuclear către această ţară.

AMERICA LATINĂ ÎN CĂUTAREA UNEI POLITICI DE DEZVOLTARE

LA 15 februarie, în capitala Argentinei au început lucrările Conferinţei extraordinare interamericane consacrată problemelor revizuirii Cartei O.S.A. Întemeiată în 1958, Organizaţia Statelor Americane s-a aflat curînd în impasul provocat de interesele contrarii pe care le urmăresc în asocierea lor, pe de o parte, statele Americii Latine, iar pe de alta, Statele Unite. Preocuparea esenţială a „puternicului lor vecin de la nord" — cum le spun Statelor Unite ţările latino-americane — este de a obţine acordul pentru înfiinţarea aşa-numitelor „forţe permanente interamericane de menţinere a păcii", în timp ce preocuparea cea mai mare a latino-americanilor este de fapt transformarea O.S.A. într-o instituţie care să servească la dezvoltarea şi emanciparea lor economică. Opoziţia faţă de planurile militare nord-americane creşte, deoarece nimeni pe continent nu ignorează că de fapt este vorba de punerea pe picioare a unor „unităţi jandarmereşti destinate intervenţiei şi amestecului brutal în afacerile interne ale statelor".

Şi actuala Conferinţă de la Buenos Aires şi cea de-a 11-a Reuniune consultativă a miniştrilor de externe ce-i urmează vor reflecta, după cum apreciază observatorii latino-americani, contradicţiile ireductibile care s-au manifestat între poziţiile ţărilor membre ale O.S.A. în tot cursul anului 1966. Revizuirile în Carta Organizaţiei pe care le au în vedere cea mai mare parte a ţărilor latino-americane şi pe care intenţionează să le propună la conferinţa şefilor statelor, programată pentru luna martie, ţin tocmai de îngrijorările lor faţă de dificultăţile economice pe care le întîmpină şi de evoluţia defavorabilă a relaţiilor economice cu Statele Unite. O cercetare oricît de sumară a cifrelor poate arăta lesne cît de justificate sînt aceste îngrijorări.

Orizontul latino-american

Economia şi politica statelor Americii Latine se desfăşoară sub semnul unui paradox. În vreme ce populaţia lor reprezintă circa 12% din cea a lumii capitaliste, ponderile în producţia acestei lumi la o serie de resurse sînt considerabil mai mari; 22% din cea de petrol şi plumb, 21% din cea de cupru, 19% din cea de zinc, 40% din cea de argint etc. Nu trebuie ignorat faptul că nici acum subsolul Americii Latine nu este suficient explorat şi pus în valoare. În ce priveşte producţia unei serii de mărfuri agricole, partea Americii Latine în cea mondială capitalistă este de asemenea ridicată: 30% din cafea, 74% din banane, 49% din trestia de zahăr, 34% din cacao boabe, 18% din bumbac şi lînă, 14% din carne.

Cu toate acestea, populaţia statelor Americii Latine cunoaşte fenomenele tipice ţărilor cu o economie subdezvoltată. Aparent inexplicabila împletire a imenselor resurse agricole şi minerale cu sărăcia şi înapoierea economică a acestor ţări îşi găseşte înţelesul îndeosebi în două fenomene caracteristice: unilateralitatea economiei latino-americane şi dependenţa economică a ţărilor respective faţă de monopolurile străine — în primul rînd faţă de cele nord-americane. În practică, aceste două cauze, esenţiale, se interpătrund şi sînt greu de separat una de cealaltă.

Subdezvoltarea ţărilor sud-americane este evidentă. Întreaga Americă Latină contribuie la producţia industrială a lumii capitaliste cu procente infime: 3,7% în producţia globală, din care 5,3% în cea a industriei uşoare şi 2,7% în cea a industriei grele. Producţia pe locuitor a industriei prelucrătoare latino-americane este considerabil mai mică decît media mondială capitalistă, contrastînd vădit cu producţia pe locuitor, în ce priveşte materiile prime agricole şi minerale.

O parte mare din produsele ţărilor respective sînt destinate exportului. Exportul ţărilor Americii Latine este expresia unilateralităţii în producţie şi a dependenţei vitale de piaţa externă. Astfel, valoarea exportului are în comparaţie cu venitul naţional, o pondere ridicată: 70% — Venezuela, 51% — Costa Rica, 46% — Nicaragua, 39% — Salvador, peste 30% — Brazilia, Argentina, Republica Dominicană, Peru, Bolivia şi Uruguay. Exportul acestor ţări este dominat în mod covîrşitor de un număr restrîns de produse, în marea lor majoritate neprelucrate. Cafeaua, de pildă, constituie singură un procent important din exportul unor ţări: 67% — Brazilia, 70% — Haiti, 73% — Guatemala 77% — Columbia, 83% — Salvador, 51% — Costa Rica. Bananele dau 63% din exportul Ecuador-ului, 45% din cel al Honduras-ului.

Legături sau cătuşe comerciale?

Unilateralitatea economiei şi, deci, a exporturilor ţărilor latino-americane se exprimă şi în orientarea geografică a legăturilor comerciale. Partenerul principal al ţărilor latino-americane îl constituie Statele Unite. Locul ocupat de S.U.A. în exportul acestor ţări este: 94,8% — Panama, 74,1% — Guatemala, 72,9% — Mexic, 71,4% — Columbia, 64,1% — Honduras, 59,5% — Ecuador etc. În importul ţărilor latino-americane, locul S.U.A. este, de asemenea, covîrşitor: 78,2% — Mexic, 73,8% — Honduras, 65,9% — Republica Dominicană, 64,1% — Guatemala, 62,1% — Haiti, 61,6% — Columbia, 60% — Panama, 57,9% — Bolivia, peste 50% — Salvador, Ecuador, Venezuela.

În ansamblu, Statele Unite absorb aproximativ jumătate din exporturile şi furnizează circa 45% din importurile totale ale ţărilor continentului.

În cadrul investiţiilor de capital nord-american în economia ţărilor latino-americane primează investiţiile particulare, care reprezintă circa 70% din totalul investiţiilor străine. Deşi aici funcţionează un program căruia i s-a făcut o largă publicitate — „Alianţa pentru progres", dintre toate ţările cărora S.U.A. le-au acordat credite nerambursabile, ţările Americii Latine au primit cel mai puţin. Partea cea mai importantă a investiţiilor s-a îndreptat către extracţia de petrol şi minerale, precum şi către plantaţii, ale căror produse sînt destinate exportului. Abia o zecime din aceste investiţii au fost destinate industriei prelucrătoare. La aceste investiţii profiturile medii obţinute depăşesc cu mult pe cele dobîndite la capitalurile investite în S.U.A.

Acest context îi face pe mulţi oameni politici din America Latină să afirme că prietenia ţărilor lor cu S.U.A. este „o prietenie înăbuşitoare".

Încercări de distanţare

Încercările individuale ale unor ţări latino-americane de a slăbi dominaţia S.U.A. asupra economiei lor nedînd rezultate, s-au căutat soluţii colective de apărare, îndeosebi în domeniul tarifelor vamale.

Realizarea unei uniuni vamale latino-americane a fost prezentată, de la început, ca un mijloc de luptă pentru accelerarea

ANGLIA: NOUA ETAPĂ A OȚELULUI

NAȚIONALIZATĂ în anul 1951, în timpul guvernării laburiste, și apoi denaționalizată, după cîteva luni, de guvernul conservator, industria oțelului din Anglia a fost recent renaționalizată, după lungi și controversate discuții în Camera Comunelor. După examinarea legii în Camera Lorzilor, care poate numai să amîne intrarea ei în vigoare, fără a avea calitatea să-i aducă modificări sau s-o respingă, legea va putea fi aplicată cu începere din octombrie.

Naționalizarea celor 14 oțelării (grupate în cadrul consorțiului United Steel Companies), care reprezintă 90% din capacitatea totală a industriei siderurgice engleze, se produce într-o conjunctură vest-europeană a siderurgiei nefavorabilă. Producția acestor întreprinderi în anul 1966 a fost de 24,5 milioane de tone, iar aprecierile pentru anul în curs indică cifra de 22 milioane de tone, ceea ce ar însemna utilizarea a cel mult 70% din capacități. Situația tinde să se agraveze datorită concurenței îndeosebi din partea societăților americane și japoneze, care oferă oțeluri mult mai ieftine chiar pe piața internă a Angliei, afluența acestora sporind după abolirea, în decembrie 1966, a suprataxei la importuri (în cursul anului trecut importul de oțel pe piața britanică s-a cifrat, după evaluări provizorii, la 1,1 milioane de tone). Cu referire la conjunctură, comentatorii subliniază de altfel faptul că totalul mondial al capacităților de producție neutilizate în această ramură se ridică în prezent la 75 milioane de tone.

Scăderea eficienței oțelăriilor britanice se reflectă în rezultatele financiare ale activității lor: comparativ cu 1965, profiturile nete s-au redus cu circa 40%, iar în cifre absolute, — de la 15 milioane la 8,9 milioane de lire. Aceasta se explică și prin faptul că patronatul în ultimul timp nu a mai făcut vreun efort de investiții sau de modernizare a utilajelor, care să sporească capacitatea de concurență a siderurgiei britanice.

Problema concurenței oțelăriilor americane preocupă tot mai mult cercurile oficiale și de afaceri din țările vest-europene. Recent, Richard Marsh, ministrul englez al energiei, a propus, iar Înalta Autoritate a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului și-a dat acordul pentru înființarea unui comitet mixt, care are drept sarcină să studieze împărțirea piețelor, coordonarea investițiilor, stabilirea cotelor de producție, precum și acordurile asupra prețurilor internaționale.

Cele mai optimiste păreri oficiale asupra perspectivelor industriei engleze a oțelului după renaționalizare nu întrevăd o redresare a acesteia nici chiar după primii doi ani. Deși discuțiile asupra modului cum va fi reorganizată industria siderurgică n-au fost încă date publicității, presa engleză afirmă că statul va adopta planul de raționalizare a acestei ramuri industriale elaborat anterior de ... patronat. Prin reorganizare și raționalizare se urmărește, în primul rînd, reducerea handicapului creat de condițiile mai favorabile în care lucrează majoritatea concurenților străini.

Se pare că atît adepții cît și adversarii renaționalizării sînt de acord că, pentru a realiza o eficiență maximă cu cheltuieli de producție minimale, industria britanică a oțelului va trebui să meargă pe linia modernizării și sporirii capacității furnalelor și convertizoarelor, a construirii de noi unități situate în apropierea unor porturi ale căror instalații să poată primi nave mineraliere de mare tonaj. Pornind de la aceste principii, așa cum a arătat ministrul energiei, se prevede ca industria oțelului să fie concentrată în cel puțin 3 și în cel mult 5 mari centre de producție.

Renaționalizarea industriei oțelului, modernizarea și aducerea ei la un nivel tehnic și economic competitiv constituia un vechi deziderat al marii majorități a opiniei publice britanice, motiv pentru care partidul laburist a și înscris acest punct la loc de frunte în programul său electoral din 1964. În prezent, însă, este larg răspîndită părerea că renaționalizarea vine cu prea mare întîrziere, fapt care va determina un volum sporit de cheltuieli din partea statului pentru reorganizarea industriei oțelului, cu atît mai mult cu cît perspectivele de rentabilitate a ramurii sînt cu totul incerte. În plus, bugetul anilor viitori urmează a fi împovărat cu rambursarea despăgubirilor pentru proprietarii întreprinderilor naționalizate. În cercurile laburiste de stînga se consideră, de altfel, că stabilirea volumului compensațiilor la 485 milioane lire sterline reprezintă o prea mare concesie făcută patronatului care va mai avea și avantajul de a investi sumele respective în ramuri de activitate mult mai profitabile din țară sau străinătate.

Mircea DIMITRIU

„SÎNTEM INTERESAȚI ÎN LĂRGIREA COLABORĂRII CU ROMÂNIA"

De vorbă cu prof. ing. T. S. Nayar, de la Institutul indian de petrol din New Delhi

ÎN cadrul schimburilor culturale dintre România și India, țara noastră a fost vizitată de prof. ing. T. S. Nayar, specialist în domeniul procedeelor tehnologice de rafinare a țițeiului. La încheierea șederii sale în țara noastră de aproape trei săptămîni, oaspetele a acordat unui redactor al „Vieții economice" un interviu, în care s-a referit la unele aspecte ale colaborării româno-indiene și a împărtășit impresii din vizita sa în țara noastră.

— Care a fost obiectivul vizitei dv. în țara noastră ?

— În cursul primei mele călătorii în România, am vizitat rafinării și complexe petrochimice în diferite localități, ca Ploiești, Brazi, Teleajen, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Nu pot decît să-mi exprim stima față de realizările românești, întruchipate în construirea și exploatarea acestor rafinării.

Programul meu a cuprins, de asemenea, și vizitarea unor uzine constructoare de utilaj chimic și de rafinării, și anume Uzina nr. 2 din Ploiești și Uzinele „23 August" din București. În legătură cu aceasta pot să vă spun, că în India ne-am convins de calitatea bună a instalațiilor livrate de țara dv. Consider că atît instalațiile, cît și procesele tehnologice de la unitățile vizitate sînt la un înalt nivel.

— Cum vedeți colaborarea dintre țările noastre în domeniul industriei petroliere ?

— Colaborarea dintre țara dv. și India în construirea de rafinării de petrol, în crearea unei industrii petroliere în India, se dezvoltă tot mai mult. După cum este cunoscut, cu ajutorul României s-a pus în funcțiune o rafinărie în India, la Gauhati. Această rafinărie a fost proiectată în România. Specialiști români au lucrat la noi cîțiva ani, ne-au dat asistență tehnică în montarea și punerea în exploatare a instalațiilor livrate de țara dv. Astăzi, rafinăria funcționează foarte bine și la întreaga sa capacitate.

În prezent, se duc tratative pentru realizarea unei rafinării și mai mari, cu un bloc de ulei — rafinăria de la Haldia, în apropiere de Calcutta. De asemenea, există o propunere pentru un bloc de ulei la Cochin (India de Sud). Desigur, chiar și numai rafinăria din Haldia reprezintă o investiție însemnată, și am venit aici tocmai pentru a avea, legat de aceasta, o imagine despre industria dv. petrolieră. Sînt bucuros să constat că realizările dv. sînt într-adevăr valoroase.

Am avut plăcerea să particip și eu la lucrările de la Gauhati și pot să vă declar cu toată sinceritatea, că s-a făcut o treabă bună. O contribuție importantă în realizarea acestui obiectiv au avut-o lucrătorii de la Institutul de proiectări pentru industria petrolieră din Ploiești, care elaborează bazele experimentale și proiectele legate de realizarea rafinăriilor. Direcția și toți inginerii acestui institut, pe care l-am vizitat acum — descoperind vechi cunoștințe printre ei — au dat dovadă de un adevărat spirit de colaborare.

Acum, cînd intenționăm să atacăm un complex și mai important la Haldia, pornim tocmai de la experiența acestei bune colaborări dintre specialiștii români și indieni și sînt sigur că ea se va realiza și în viitor.

— Considerați, deci, că există perspective reale ale lărgirii acestei cooperări ?

— Sînt convins de aceasta. Vreau să accentuez însă, că văd posibilități de colaborare nu numai în domeniul industriei petroliere, dar și în ceea ce privește realizarea și a altor obiective și unități industriale, în legătură cu care sînt unele discuții în curs.

— Am aflat că vizita dv. a avut și caracterul unui schimb de experiență, sub forma unor conferințe ținute în fața cadrelor didactice și studenților de la institute române de specialitate.

— Într-adevăr, am ținut două conferințe de specialitate în țara dv. Prima la Ploiești, în fața proiectanților de la Institutul de proiectări pentru industria petrolieră, despre probleme ale industriei petroliere din India. A doua conferință a avut loc la Institutul de petrol, gaze și geologie din București și a avut ca subiect procesele tehnologice avansate aplicate în industria petrolului din India. Legat de aceste conferințe am purtat, de asemenea, discuții interesante cu eminenți profesori și specialiști români, discuții pe care le consider deosebit de utile.

— Ne-ar interesa unele aspecte ale dezvoltării industriale a Indiei.

— În calitatea mea de membru al Institutului indian de petrol și consultant al guvernului nostru în probleme de planificare și construcție de rafinării, mă preocupă îndeosebi dezvoltarea industriei petroliere. Această industrie a înregistrat o certă dezvoltare. În trecut instalațiile ne-au fost livrate, din străinătate, în condiții care mai întotdeauna au fost mai avantajoase pentru monopoluri decît pentru statul indian. Noi căutăm însă să lărgim cît mai mult sectorul public, al statului, în ramura petrolieră. Aceasta este perspectiva dezvoltării urmărită de guvernul indian. Dar industria noastră constructoare de utilaj pentru rafinării nu este încă dezvoltată; și pe acest tărîm sîntem interesați în lărgirea colaborării cu țara dv., din partea căreia am găsit într-adevăr multă dorință de colaborare.

Interviu realizat de
I. COSTEA

procesului de industrializare a țărilor respective. În argumentarea propunerii se pleca de la considerente reale: piața internă a statelor latino-americane este restrînsă, atît din pricină că multe dintre ele au o populație puțin numeroasă, cît și din pricina micimii veniturilor populației. Crearea unei zone mai largi, în care să nu se întîmpine bariere vamale, putea permite, după părerea inițiatorilor, atingerea unui volum suficient de mare al producției în noile industrii încît costul să fie competitiv. Încercarea de a discuta această propunere la o reuniune din mai 1957 a Comisiei Economice a O.N.U. pentru America Latină (C.E.P.A.L.) a scos la iveală serioase divergențe, punctele de vedere ale reprezentanților diferitelor țări fiind radical opuse într-o serie de probleme-cheie. Reprezentanții țărilor în mai mare dependență față de Statele Unite au propus crearea unei zone a liberului schimb la scara ambelor Americi, cuprinzînd, așadar, nu numai țările latino-americane dar și S.U.A. și Canada. Această inițiativă s-a lovit de împotrivirea acelor țări sud-americane care au întrevăzut într-o confruntare directă cu produsele industriale ale unor țări puternic dezvoltate o adevărată primejdie pentru industriile lor incipiente. În fața acestei opoziții a fost prezentată o propunere mai „moderată": zona liberului schimb să se extindă numai asupra țărilor latino-americane, acestea să nu permită instalarea unor monopoluri pe teritoriile lor, dar tarifele comune față de țările terțe să nu fie protecționiste. Propunerea era de natură să permită în continuare accesul nestingherit al mărfurilor partenerului nordic. Și această propunere a ridicat desigur obiecții din partea a numeroase țări latino-americane.

Prima concretizare = un eșec

Încercările de a se merge pe calea „unirii eforturilor" s-au concretizat pentru prima dată în semnarea „Tratatului Multilateral al Liberului Schimb și al Integrării Economice Central-americane" la Tegucigalpa la 10 iunie 1958. Concomitent, a fost semnată „Convenția privitoare la Regimul integrării industriilor central-americane". Din cele cinci state care au participat la negocieri, n-au ratificat documentele decît patru: Guatemala, Salvador, Nicaragua și Honduras, pe cînd a cincea — Costa Rica — a considerat ulterior că nu poate adera la ele.

Deși ratificată de cele patru state, Convenția nu a început să fie aplicată; aceasta a determinat Salvadorul, Guatemala și Honduras-ul să încheie în februarie 1960 un acord triunghiular și anume un Tratat de Asociere Economică care a intrat în vigoare și prin care s-a instituit o administrație vamală comună, precum și libera circulație a tuturor produselor, indiferent de proveniența lor, inclusiv a celor importate. Favorizînd monopolurile nord-americane în ce privește exportul de produse industriale, Tratatul nu a ridicat obiecții din partea S.U.A.

Ultima încercare de lărgire a Pieței Comune a Americii Centrale s-a făcut în decembrie 1960 cînd s-a semnat la Managua un „Tratat General de Integrare Economică a Americii Centrale", o „Convenție pentru nivelarea taxelor vamale" și o „Convenție de constituire a Băncii de Integrare Economică" a Americii Centrale. Nici de data aceasta însă nu au putut fi reunite toate țările Americii Centrale.

Rezultatul concret al „integrării" central-americane a fost transformarea zonei într-o regiune închisă pentru produsele celorlalte țări latino-americane, dar larg deschisă celor provenite din S.U.A. În ce privește „stimularea dezvoltării economice", înscrisă în Tratat, efectele au fost puternic defavorabile pentru mărfurile central-americane în confruntarea concurențială cu produsele vecinului industrial din nord. În plus, comerțul dintre partenerii „Pieței Comune" a rămas scăzut, economia fiecăruia fiind orientată în mod unilateral. Pe ansamblul Americii Centrale comerțul dintre respectivele țări reprezintă abia 13—14% din importul total al regiunii — față de aproximativ 10% înainte de intrarea în vigoare a Tratatului — iar din acest comerț aproximativ 60% este făcut de către o singură țară — Salvador. Așadar, Piața Comună a Americii Centrale, cu toată lichidarea taxelor vamale nu a reușit să impulsioneze în mod hotărîtor comerțul dintre parteneri.

Asociația celor nouă

În februarie 1960, reprezentanții guvernelor Argentinei, Braziliei, Mexic-ului, Chile, Perului, Uruguay-ului și Paraguay-ului semnau Tratatul de la Montevideo de înființare a unei Asociații latino-americane a Liberului Schimb. Ulterior au aderat și Columbia și Ecuador, în vreme ce Bolivia, care participase la tratative, nu l-a semnat nici pînă acum. Tratatul prevede că în decursul unei perioade tranzitorii de 12 ani, țările semnatare vor promova principiile liberalizării treptate a schimburilor. El nu impune un tarif comun față de țările terțe, ci lasă la latitudinea fiecărui stat stabilirea politicii sale în relațiile cu acestea. Eliminînd imediat taxele vamale la mărfuri ce constituie un sfert din totalul comerțului interzonal, Tratatul prevede reducerea treptată dar ireversibilă a taxelor. Tratatul lasă totuși membrilor Asociației libertatea de a iniția negocieri pentru instituirea în mod excepțional a unor restricții atunci cînd o marfă importată prejudiciază grav produsele proprii printr-o concurență inechitabilă. Deschis și altor țări latino-americane, Tratatul de la Montevideo nu a reușit să găsească noi aderenți și nici să cuprindă statele din Piața Comună a Americii Centrale. Explicația stă probabil în faptul că deși Tratatul nu este discriminatoriu, prevede că orice nou aderent trebuie să accepte și să aplice reducerile de taxe efectuate pînă la ora aceea de către statele membre, ca și concesiile reciproce acordate.

Evoluînd la început sub semnul unei „opoziții colective" față de dominația nord-americană, Asociația a început curînd să fie măcinată de propriile ei contradicții. Loviturile de stat din unele țări membre și venirea la putere a unor guverne care nutreau „mai multă înțelegere" față de interesele S.U.A. au dus la dese ciocniri de vederi în sînul Asociației. Nu rareori unele țări, printre care Argentina, nu și-au ascuns dezamăgirea că Asociația nu a reușit să stimuleze producția sa industrială care în ultima perioadă a cunoscut ani cu mari dificultăți.

Urmarea formării Pieței Comune și Asociației nu a fost o creștere a volumului comerțului inter-latino-american, și în momentul de față schimburile de mărfuri între țările Americii Latine nu depășesc cu mult o zecime din totalul importurilor lor. Iar evoluția de pînă acum arată că formarea unor organizații economice comunitare n-a putut constitui o bază reală pentru dezvoltarea economică în genere, pentru nașterea acelei „industrii mari și rentabile" care să poată ține piept concurenței produselor importate din țările industriale dezvoltate și îndeosebi din Statele Unite.

Potrivit luărilor de poziție și informațiilor publicate în țările latino-americane în preajma actualei Conferințe de la Buenos Aires — în pofida împotrivirilor S.U.A. care s-au manifestat încă anul trecut la reuniunea din Panama — țări ca Uruguay-ul, Venezuela, Mexic, Argentina, Chile vor pretinde cu stăruință ca în dezbateri să se pună accentul pe problemele social-economice. În același sens acționează și oficialități din Bolivia, Columbia, Peru, Ecuador și Costa Rica. Brazilia a adoptat și ea în prezent o poziție în bună măsură schimbată, ministrul ei de externe declarînd recent că delegația țării sale nu va sprijini proiectul „forțelor interamericane" decît cu condiția ca hotărîrea să fie luată în unanimitate. O asemenea posibilitate nu pare însă a fi probabilă. Pe de altă parte, Brazilia nu insistă mai puțin în vederea discutării problemelor economice.

Forțele atașate cauzei progresului și independenței economice în țările latino-americane își sporesc în mod evident insistența pentru determinarea căilor care să le poată duce la emancipare și dezvoltare.

N. S. STĂNESCU

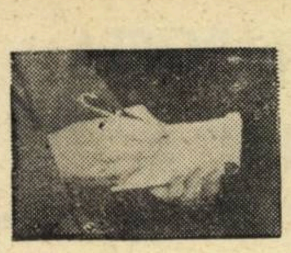

din bloc-notesul cronicarului

Bilanț O. C. D. E.

Potrivit cu cifrele date publicității de O.C.D.E. referitoare la unele țări capitaliste, produsul național pe cap de locuitor în 1965 era după cum urmează : 3 560 dolari în S.U.A. ; 2 500 în Suedia ; 2 470 în Islanda ; 2 330 în Elveția ; 2 100 în Danemarca ; 1 920 în Franța ; 1 900 în R.F.G. ; 1 810 în Anglia ; 1 100 în Italia. În 1964 cifrele, în aceeași ordine a țărilor citate, erau : 3 330 ; 2 280 ; 2 110 ; 2 190 ; 1 890 ; 1 820 ; 1 780 ; 1 700 și 970 de dolari.

Producția *per capita* în 1965 a crescut după cum se vede în S.U.A. cu 230 dolari și continuă să fie aprcape de două ori mai mare decît aceea a fiecăreia din cele trei mari țări vest-europene.

Se apreciază, în așteptarea datelor la zi, că avansul american se menține și în 1966, cu o creștere de circa 4%. În ceea ce privește avansul producției franceze asupra celei vest-germane, — care durează de la război dar care în ultimii ani începuse să se reducă, — continuă în prezent să se mențină și chiar să crească : produsul francez pe locuitor a progresat cu aproximativ 4% în timp ce cel vest-german a crescut cu mai puțin de 2%.

În Anglia, produsul național n-a crescut mai repede decît populația țării, ceea ce a determinat stagnarea în domeniul producției *per capita*. Rămînerea în urmă a producției engleze pe locuitor, față de cea franceză și vest-germană a devenit și mai mare. În Italia în 1966 rămînerea în urmă s-a redus, produsul *per capita* progresînd cu circa 4,3%.

Pentru semnificația lor referitoare la nivelul echipamentului, mai cităm următoarele cifre din bilanțul O.C.D.E. pe 1965. *Turisme* per 1000 de locuitori : 382 (în 1964 : 372) în S.U.A. ; 231 (216) în Suedia ; 197 (175) în Franța ; 167 (156) în Anglia ; 164 (148) în R.F.G. ; 106 (91) în Italia ; 22 (13) în Japonia. *Telefoane*, aparate la 1000 de locuitori 468 (440 în 1964) în S.U.A. ; 450 (403) în Suedia ; 384 (346) în Elveția ; 288 (263) în Danemarca : 188 (168) în Olanda ; 188 (174) în Anglia ; 148 (132) în R.F.G. ; 124 (112) în Franța.

Nomenclatura se diversifică

Nu e multă vreme de cînd a stîrnit senzație o afacere de contrabandă, cu produse agricole, descoperită în cadrul Pieței Comune. Efectuată de unele firme care sub eticheta exportului către țări terțe reintroduseseră marfa în țările comunitare, ea a permis acestora să-și însușească astfel diferența între cursurile de pe piața internațională și prețurile superioare practicate în interiorul Comunității. Afacerea se referea la o valoare de circa 200 milioane de franci belgieni și a fost instruită la Anvers.

Iată că acum ziarele occidentale informează despre o nouă contrabandă în Piața Comună. Exportul fictiv a 2 000 tone de unt și brînză a adus excrocilor restituiri din partea F.E.O.G.A. (Fondul Comun Agricol) în sumă de 120 milioane de franci belgieni. Importante cantități de unt olandez, vîndute Belgiei, au fost expediate în Italia după un transit absolut fictiv prin Elveția (care nu este membru al Pieței Comune). Mărfurile fuseseră expediate direct spre Italia și numai documentele notau destinația elvețiană. Diferența pe kilogram obținută este de 70 franci belgieni sau 7 franci francezi.

De unde se vede că unele firme din C.E.E. îmbogățesc nomenclatura „intereselor comunitare" și înfiripă înlăuntrul Pieței Comune o altă piață comună : a contrabandei.

Politica bicicletei

Importanța creditului în activitatea economică variază în lumea capitalistă de la țară la țară. Într-o măsură importantă acest lucru depinde și de gradul în care participă la investiții sistemul de autofinanțare. Deși un factor de mîna întîia și în S.U.A., creditul are acolo ponderea mai mică ca în alte țări, dată fiind proporția autofinanțării, care uneori se ridică la peste 60%.

În Japonia, întreprinderile se bazează pe un sistem financiar la care autofinanțarea nu ia parte decît într-un procent de 25%, deși ele pare că își reinvestesc aproape totalitatea beneficiilor. Restul este împrumutat de la bănci.

Pentru a-și menține și spori gradul de competitivitate, Japonia se vede nevoită a reînnoi fără încetare utilajul, uneori înainte chiar ca acesta să fie amortizat. Acest lucru îi este posibil, în primul rînd, grație înlesnirilor de trezorerie. Ziarele au informat recent despre falimentul întreprinderii japoneze Yamaichi Securities, cu 70 miliarde yeni datorii, sumă reprezentînd de 9 ori capitalul său. În legătură cu această situație se mai citează și cazul întreprinderii siderurgice Sanyo, care vărsa dividende fictive acționarilor săi pentru a putea emite titluri noi.

Japonezii nu văd soluția problemei care-i preocupă decît în sporirea continuă a producției, urmarea căreia însă pare să fie un cerc vicios, pe care revista **L'Express** îl definește astfel : „supraîndatorare, deci supraexpansiune, deci supraechipare, deci supraîndatorare". Dacă americanii și-ar retrage plasamentele, afirmă aceeași revistă, toate băncile japoneze ar sări în aer.

În Japonia cota de alarmă pentru situația economiei este o expansiune de numai 6%. Trebuie remarcat că din acest punct de vedere situația e într-adevăr specifică. Evocindu-i-se ritmul actual de 10% al creșterii economice, un director japonez de bancă observa : „Facem politica bicicletei : cu cît mergi mai repede, cu atît echilibrul e mai stabil ; dacă încetinim, riscăm să ne prăbușim".

„Eurodolarii" și Franța

În multe țări capitaliste industriașii sau comercianții care vînd mărfuri în Statele Unite și primesc drept plată dolari — ca de pildă în R.F.G., Elveția, Belgia, Olanda, — pot păstra în cont, pe numele lor, la bancă, valuta americană. Ei pot plasa acești dolari după dorință. Deținuți în sectorul privat de societăți sau persoane neamericane, acești dolari au căpătat numele de «eurodolari». Denumirea este de altfel improprie, deoarece dacă la început acești dolari s-au aflat în principal în mîini europene, azi ei circulă și în alte țări, pe alte continente, ca de pildă în Asia (Japonia) sau în Australia. Cu cît creștea deficitul în balanța de plăți externe a S.U.A., cu atît sporeau în lume și «eurodolarii». După cum se afirmă, eurodolarii ar constitui în prezent o masă echivalentă cu 50 de miliarde de franci francezi (1 dolar = 4,95 franci).

Odată cu politica S.U.A. de a opri ieșirea dolarilor din țară pentru a-și apăra astfel rezervele în aur și în valută străină, firmele americane au început să recurgă pentru investițiile lor în străinătate la «eurodolari». În general «eurodolarii» pot fi împrumutați pe termene scurte dar americanii îi obțin și pe termene lungi. Rata dobînzii plătite este mare.

În Franța însă, particularii nu puteau păstra dolarii ci erau obligați să-i depună la Banca de Emisiune contra franci. Începînd de la 1 februarie a.c., pe baza legii și a măsurilor de liberalizare a schimburilor inițiate de Ministerul Economiei și Finanțelor, oamenii de afaceri francezi vor putea și ei păstra în cont personal dolarii americani încasați ; ei vor deține deci «eurodolari» în mod legal și-i vor putea plasa după dorință. Banca centrală a Franței nu mai dispune însă în prezent în aceeași proporție ca în trecut de dolari pe care să-i poată converti în aur la Fort Knox, și e probabil că se vor mai împuțina. Se consideră însă că autoritățile franceze au ajuns la concluzia că acest eventual dezavantaj va putea fi pe larg compensat de faptul că Franța își va reocupa în relațiile financiare internaționale locul pe care l-a deținut înainte de 1914 și că va putea determina o mișcare continuă a capitalurilor în favoarea sa.

O mișcare care crește în amploare

Presa occidentală se ocupă pe larg de ciocnirile din Spania. Nu e vorba numai de faptul că poliția recurge la represalii, că studenții acționează și că muncitorii părăsesc lucrul ; ceea ce remarcă ziarele este faptul că mișcarea nu se mai caracterizează prin manifestări izolate (vezi de exemplu : **L'Express** din 12 februarie). Autoritățile au suspendat în primul rînd (pentru o perioadă nedeterminată) cursurile la Facultatea de științe economice, care reprezintă centrul agitației universitare. Dar au fost închise și universitățile din Madrid și Barcelona. Poliția și-a plasat forțele în jurul uzinelor și a arestat pe conducătorii de grevă. Încă la 27 ianuarie, la chemarea comisiilor muncitorești 100 000 de muncitori au părăsit lucrul și au defilat pe căile publice. Protestul viza costul ridicat al vieții (din 1963 a crescut cu 45%) și menținerea interdicției asupra libertăților sindicale. Luni 6 februarie, 2 000 de studenți la Madrid s-au ciocnit cu poliția. Profesori de vază și-au dat demisia în semn de protest față de amestecul poliției.

Observatorii evenimentelor se acordă în a remarca o situație nouă, în care nu mai e vorba numai de grevele minerilor din Asturia, ale metalurgiștilor din țara Bascilor, muncitorilor textiliști de la Barcelona, ci de o mișcare mult mai amplă, urmată în toată țara și în straturile cele mai largi.

C. GRIGORE

S.R.R.?

N A-ȚI-O frîntă că ți-am dres-o! Străvechea zicală devenise deviză. La I.R.C.R. (întreprinderile raionale pentru construcții și reparații), la unele cooperative meșteșugărești și unități ale industriei locale, care prestează diverse servicii pentru populație, zicala străbună era socotită ca o zeitate menită să liniștească conștiințele.

În baza ei, I.R.C.R.-ul — după îndelungi intervenții — se angaja să-ți repare apartamentul. Trei săptămîni dura aprovizionarea, alte șase lucrarea, apoi autorecepția (îndreptarea unor greșeli), recepția și, în sfîrșit, terminarea lucrării. După toate acestea, reparatorii plecau, iar locatarii constatau : 1. Soneriile, care erau în bună stare și care, ca atare, n-au fost prevăzute în devizul pentru reparații, nu mai funcționează ; 2. Vopseaua de pe uși (bună, înainte de reparații) este zgîriată ; 3. Conducta care aduce apa „lăcrămează" — în urma loviturii primită de la un reparator ; 4. Canalul de scurgere s-a înfundat cu molozul pe care echipa de la I.R.C.R. a încercat să-l evacueze pe această cale ; 5. Balcoanele, scările, curtea și trotuarul străzii sînt pline cu moloz, bucăți de scînduri, cutii cu vopsea, rămășițe de saci cu ciment etc. Cine să pună la punct toate aceste neglijențe? Pînă acum nu exista doar S.R.R.-ul.

Alt exemplu. S-a produs un scurt circuit în instalația electrică. La comandă, după o zi, două sau trei, vine electricianul de la cooperativă. Cu ajutorul unui ciocănaș și al unei dălțuțe, meșterul sparge zugrăveala de pe pereții celor 3 apartamente, mergînd mereu pe firul instalației defecte. Cînd să ajungă la al 4-lea apartament descoperă stricăciunea, o drege în doi timpi și trei mișcări, încasează drepturile ce i se cuvin și pleacă. În urma lui pereții au rămas deteriorați. Cine să-i repare? S.R.R.-ul nu fusese încă inventat.

Să mai dăm un caz. Predai la curățat un costum cu o uzură de 30%. Il scoți după două, cinci sau zece săptămîni. E de nerecunoscut. În locul celor 24 de nasturi găsești : 3 găurele, 7 semne, 8 nasturi crăpați și 6 buni. Mai constați : ondulațiile reverelor (pînza tare a „intrat" la apă) și cîte o dungă în plus la pantaloni. După această metamorfoză, te întrebi cu năduf : Cine să dreagă aceste defecte? S.R.R.-ul nu se înființase.

Acum, toate cele descrise mai sus nu se mai întîmplă. Zicala pomenită și-a pierdut rolul de deviză. Și acest lucru se datorește înființării S.R.R.-ului.

Nu cunoașteți conținutul profund al acestor inițiale? Vi-l tălmăcim pe dată. E vorba despre Serviciul Reparării Reparațiilor. Un serviciu nou, demn de toată încrederea. De altfel, de la primele experimentări a dat rezultate deosebite. O caracteristică a lui e faptul că acționează permanent nu „pe lîngă" ci în urma unor I.R.C.R.-uri și a unor cooperative meșteșugărești și unități ale industriei locale. După ce acestea au terminat reparațiile, meșterii de la S.R.R. vin și dreg tot ce e de reparat. Sînt foarte conștiincioși. Cercetează cu luare aminte întreg apartamentul, ciocănesc ici și colo și te sfătuiesc : „Aici zugrăveala s-a coșcovit. Trebuie reparată. Aici parcă a lucrat un începător! Lasă domnule, că-ți dregem noi pe cinste. Pînă diseară e gata! Bate palma, că de, oameni sîntem!" Și iată, așa, în cîteva ore, meșterii de la S.R.R. îți pun la punct și repară toate reparațiile efectuate de înaintași.

Nu-i un serviciu ideal?

D. TĂRNĂUCEANU

P.S. — Stimați cititori! Am fost induși în eroare. Verificînd la fața locului am constatat că S.R.R.-ul n-a luat ființă. Nici I.R.C.R.-ul, nici cooperativele meșteșugărești, nici unitățile de prestații ale industriei locale nu și-au creat Serviciul Reparării Reparațiilor. Aceste lucrări se efectuează și actualmente de către unii meșteri de ocazie. Și culmea! Nu de puține ori aceștia repară dimineața, în calitate de salariați ai unităților amintite și după-amiază dreg în postura de „binevoitori".

Ce facem tovarăși? Înființăm S.R.R.-ul sau desființăm cauzele care-i reclamă prezența?

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth**, membru corespondent al Academiei, **V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 8 (184)
VINERI
24 februarie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINA 5

PERFECȚIONAREA METODOLOGIEI DE ANALIZĂ A EFICIENȚEI INVESTIȚIILOR

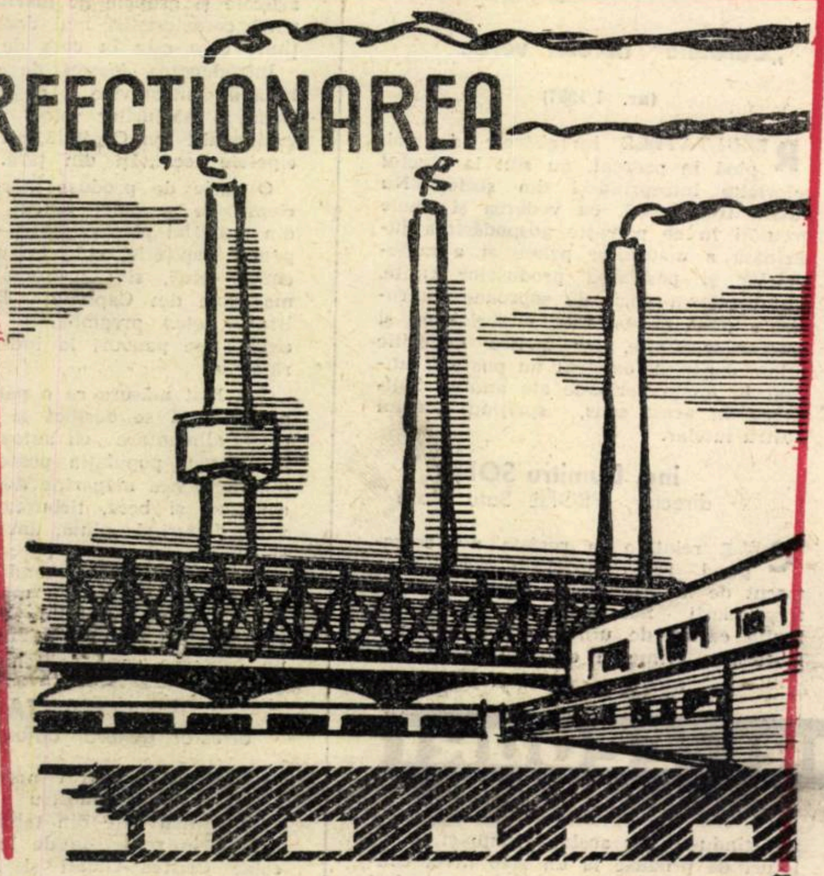

ÎMBUNĂTĂȚIREA ORGANIZĂRII PROCESULUI DE PROIECTARE

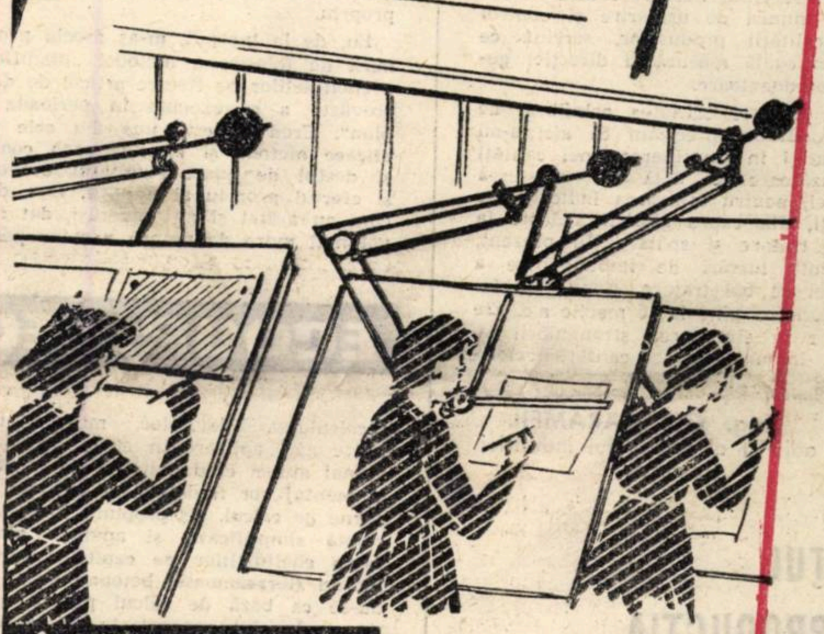

ÎN PAGINA 9

CÎMP LARG RENTABILITĂȚII PRODUCȚIEI ÎN ÎNTREPRINDERILE INDUSTRIALE DIN ORAȘUL BUCUREȘTI

ÎN PAGINA 8

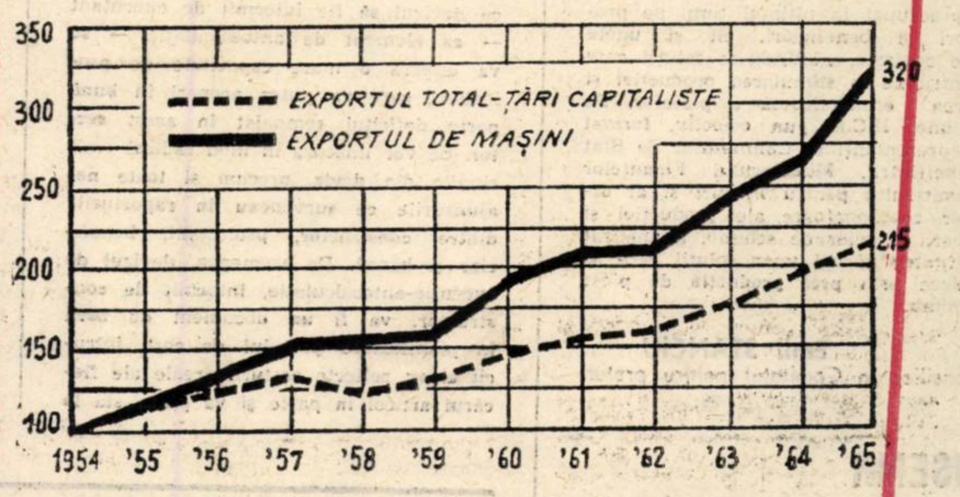

RITMURI, STRUCTURI ȘI TEHNICIZĂRI ÎN COMERȚUL INTERNAȚIONAL

ÎN PAGINA 14

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

ECOURI · ECOURI · ECOURI

FIBRE ȘI FIRE SINTETICE

„Pe măsura exigențelor cumpărătorilor"

(nr. 1/1967)

ÎN articol se arată că unele întreprinderi din cadrul Ministerului Industriei Ușoare primesc încă fibre și fire artificiale de calitate necorespunzătoare. Ministerul Industriei Chimice livrează Ministerului Industriei Ușoare fire de mătase viscoză de la întreprinderile „Viscofil"-București și „Viscoza"-Lupeni, precum și celofibra de la Combinatul de fire artificiale-Brăila. Reclamațiile primite asupra firelor de viscoză se referă, în special, la neuniformități de nuanță, fire scămoase, noduri necorespunzătoare.

Pentru remedierea deficiențelor semnalate, s-a întărit controlul interfazic, în special la spălătoria de bobine, la uscare și la finisajul textil și s-au dezbătut — cu tehnicienii și muncitorii din întreprinderile respective — reclamațiile primite, insistîndu-se asupra măsurilor ce trebuie luate spre a realiza produse pe măsura exigențelor cumpărătorilor. De asemenea, s-a atras atenția conducerilor întreprinderilor în cauză să intensifice munca de urmărire și control asupra calității produselor, sarcină ce revine în egală măsură și direcției generale coordonatoare.

În ce privește calitatea celofibrei de la C.F.A.-Brăila, precizăm că aici s-au ivit greutăți în menținerea unei calități corespunzătoare o dată cu creșterea producției, pentru atingerea indicatorilor proiectați, din cauza gîtuirii apărute la faza de tratare și spălare. În prezent, se execută lucrări de îmbunătățire a instalației de băi tratare. Aceste lucrări se vor termina pînă la 15 martie a.c. Ele vor duce la eliminarea strangulării și, deci, la îmbunătățirea calității celofibrei.

ing. Gh. CARAMFIL
adjunct al ministrului industriei chimice

PREȚUL ȘI PRODUCȚIA

„Stimularea mai largă prin prețuri a producției pieselor de schimb"

(nr. 2/1967)

PROBLEMA pieselor de schimb a preocupat în ultimul timp pe producători și beneficiari, cît și unele organe centrale, căutîndu-se soluții care să contribuie la stimularea producției și folosirea economicoasă a pieselor. Pe baza unei H.C.M., un colectiv, format din reprezentanți ai Comitetului de Stat al Planificării, Ministerului Finanțelor și Comitetului pentru Prețuri și ai organelor coordonatoare ale producției și desfacerii pieselor de schimb, a analizat posibilitatea găsirii unor soluții care să stimuleze prin preț producția de piese de schimb.

Emil STANCIU
consilier în Comitetul pentru prețuri

OVISEMN

„Valorificarea lînii"

(nr. 5/1967)

AM studiat cu atenție articolul semnat de tov. Stelian Marin. Lipsurile arătate de autor — privind degradarea calitativă a linii prin vopsirea cu substanțe nelavabile și din cauza impurităților vegetale în cantități apreciabile — sînt reale. Și în regiunea noastră unele cooperative agricole și o serie de crescători individuali au degradat lîna prin vopsirea (marcarea) oilor cu păcură, smoală, vopsea roșie etc.

În problema marcării oilor, întreprinderea noastră întîmpină greutăți. N-am stat, însă, cu mîinile în sin, și am organizat unele acțiuni, am sesizat toate organele competente pe plan regional și am colaborat cu ele, am căutat să popularizăm cît mai larg substanța aceasta lavabilă care este **ovisemnul**, am vizitat și vizităm saivane ale cooperativelor în perioada de stabulație ș.a. Datorită unor asemenea măsuri și inițiative, aspectul negativ sesizat în articol s-a mai atenuat în ultima vreme.

Credem că ar fi bine ca forurile superioare competente să organizeze pe plan republican o largă acțiune împotriva practicilor dăunătoare de utilizare a substanțelor nelavabile la marcarea oilor, asigurind totodată cantitățile necesare de ovisemn.

Eugen VARGA
director D.C.A.–Crișana

O VARIANTĂ MAI SIMPLĂ

„Planificarea prețului de cost în construcții-montaj"

(nr. 1/1967)

DEZBATEREA inițiată de revistă este de actualitate. De mult se simțea nevoia unor metode care să ilustreze cît mai just și real rezultatele economice ale întreprinderilor, efortul lor propriu.

Eu, de la început, m-aș asocia propunerii de folosire a metodei „planificare a cheltuielilor pe fiecare articol de deviz prevăzut a se executa în perioada de plan". Cred că este una din cele mai eficace metode și că ilustrează concret și destul de exact rezultatul economic și efortul propriu al unității. Dar, după cum au arătat și alți tovarăși, dat fiind volumul mare de muncă necesar pentru recalcularea devizelor, metoda nu-și poate găsi aplicare în etapa actuală, ci numai atunci cînd unitățile de construcții-montaj vor fi dotate cu mijloace moderne de calcul. Aș propune, însă, o variantă simplificată, și anume: planificarea cheltuielilor pe capitole mari de lucrări (terasamente, betoane etc.), luîndu-se ca bază de calcul planul operativ, unde sînt concentrate articolele de deviz, cantitativ și valoric.

Susțin întru totul ideea transformării devizului într-un document de antecalculație elaborat de executant. Însăși experiența unității în care lucrez și care dispune de cele două sectoare: construcții-montaj și proiectare, pledează în acest sens.

Prin punerea în aplicare a propunerii ca devizul să fie întocmit de executant — ca element de antecalculație — se va elibera o mare capacitate de proiectare, care va putea acoperi în bună parte deficitul semnalat în acest sector. Se vor înlătura în mod radical omisiunile din deviz, precum și toate neajunsurile ce surveneau în raporturile dintre constructor, proiectant, beneficiar și bancă. De asemenea, devizul de execuție-antecalculație, întocmit de constructor, va fi un document de bază în planificarea prețului de cost, întrucît el va reflecta costurile reale ale fiecărui articol în parte și va putea sta la baza calculării efortului propriu al unității de execuție.

Mihai BEREANU
economist, șeful serv. plan și organizarea muncii, Direcția regională de îmbunătățiri funciare și organizarea teritoriului Iași

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A LEMNULUI

„Caratele" aurului verde

(nr. 1/1967)

REZULTATELE înregistrate de noi, pînă în prezent, nu sînt la nivelul celorlalte întreprinderi din sector. Nu putem trece, însă, cu vederea și unele greutăți în ce privește gospodărirea judicioasă a materiilor prime și a materialelor și păstrarea produselor finite. Nu dispunem decît de șoproane improvizate pentru păstrarea materialelor și produselor finite, iar pentru materiile prime depozitul existent nu poate fi utilizat în unele perioade ale anului. Solicităm, în acest sens, sprijinul forului nostru tutelar.

ing. Dumitru ȘONC
director, IPROFIL Satu Mare

CELE relatate în revista dv. corespund realității. În perioada ce a trecut de la intrarea în funcțiune a întreprinderii noastre, s-au înregistrat multe cazuri de utilizare nerațională a materiilor prime și celorlalte materiale, realizîndu-se în același timp și unele loturi de produse la un slab nivel calitativ. Față de această situație, au fost luate măsuri, care au și început să-și arate roadele. Pînă în prezent, indicatorii tehnico-economici au fost îndepliniți.

Cu prilejul dezbaterii cifrelor de plan pe acest an, colectivul de muncă s-a angajat să transforme unitatea noastră într-o întreprindere rentabilă.

ing. Ionel POP
director, C.I.L. Sighetul Marmației

LIPSA de organizare corespunzătoare și insuficienta pregătire a fabricației la producția de mobilă au dus, în anumite perioade ale anului 1966, la scăderea calității produselor, ceea ce a atras după sine remanieri, înainte ca marfa să fie recepționată, de către O.C.M. și O.C.L.

Pentru înlăturarea acestor lipsuri, am trecut încă din trimestrul IV al anului trecut — pe baza planului M.T.O. — la reorganizarea fabricii de mobilă. Din măsurile prevăzute amintim: organizarea montajului pe bandă; introducerea în fabricație a produselor noi numai pe bază de documentație completă.

ing. V. CHELU
director, C.I.L.–Pitești

DIN UNIVERSUL CASNIC

„Marile probleme ale produselor mărunte"

(nr. 51/1966)

DEFICIENȚELE semnalate cu privire la reținerea care se manifestă atunci cînd se comandă unele produse, precum și cu privire la insuficienta popularizare și expunere a unor articole — îndeosebi a celor noi — sînt juste. În vederea lichidării lipsurilor, Ministerul Comerțului Interior — D.G.C.M.C. — a luat unele măsuri:

Efectuarea centralizată a comenzilor de articole noi, excluzînd astfel posibilitatea ca organele comerțului să comande cantități prea mici.

Editarea unor nomenclatoare și cataloage, cuprinzînd produsele existente în rețeaua comercială.

Întocmirea și difuzarea pentru lucrătorii din magazine a unor caiete cuprinzînd normele tehnice comerciale pentru articole și grupele de mărfuri care prezintă caracteristici mai deosebite — acțiune care este în curs de desfășurare.

Introducerea formei de desfacere pe bază de autoservire și de expunere deschisă a mărfurilor într-o serie de magazine atît din Capitală, cît și din principalele localități din țară.

O serie de produse mărunte (dopuri, cleme de perdele, butoni rapizi, inele din material plastic pentru perdele, cuie pentru tapițerie, cuie texturi, cuie blacheuri etc.), sînt prezentate (în unele magazine din Capitală, Bacău, Cluj, Brașov etc.) preambalate în plicuri și expuse pe panouri la îndemîna cumpărătorilor.

S-a luat măsura ca o parte din aceste produse să se desfacă și prin magazinele alimentare cu autoservire. Astfel, în prezent populația poate să cumpere din asemenea magazine deschizătoare de conserve și bere, tirbușoane, bureți de vase, dopuri de plută, unele articole din sîrmă etc.

Pentru evitarea comandării unor cantități mici, s-a luat măsura stabilirii unui număr limitat de furnizori, prin concentrarea producției articolelor cu un oarecare grad de tehnicitate.

A. TACORIAN
director general adjunct în M.C.I.

ÎNTREPRINDEREA noastră a produs, în primul semestru al anului 1966, albii pentru rufe din tablă zincată, primită prin repartiție de la Uzinele „Nicolae Cristea"-Galați și „Ciocanul"-Nădrag. Albiile produse din această tablă au înregistrat refuzuri din partea I.C.R.M.-București pentru faptul că prezentau pete negre și de rugină. Aceste deficiențe erau rezultatul unei materii prime necorespunzătoare. Nerezistînd la îndoituri în timpul procesului tehnologic, stratul de zinc a crăpat sau s-a dezlipit complet, rămînînd tabla neacoperită și expusă astfel procesului de oxidare. Fiind necorespunzătoare, albiile nu puteau fi puse în vînzare.

Pentru înlăturarea acestei situații și pentru îmbunătățirea continuă a calității produselor, s-a intervenit la secția regională de industrie locală cu scopul de a obține tablă de bună calitate, care să corespundă normelor interne. Obținînd această tablă, ne-am îmbunătățit tehnologia, iar calitatea produselor noastre s-a îmbunătățit în mod simțitor.

Gh. BRAȘOVEANU
director I.R.I.L.–Alba Iulia

CONDUCEREA întreprinderii a analizat rămînerile în urmă la execuția produselor menționate în articol. De greutățile întîmpinate în producție în anul 1966, s-a ținut seama la încheierea contractelor pe anul 1967, astfel ca să nu mai avem rămîneri în urmă la livrarea produselor necesare comerțului.

V. JERCA
director I.I.L. „Metalurgica"-București

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITOR

Constantin COJOCARU, economist, Corbeni Argeș. — Vom da curs propunerii dv. De altfel, am publicat și pînă acum studii de sinteză asupra economiei României în diferite perioade. Mulțumiri pentru aprecierile la adresa revistei noastre.

Gheorghe P. LĂZANU, economist, Cluj. — În scopul ieftinirii oxigenului pentru consumatorii din regiunea Cluj, ați propus dublarea capacității de producție de oxigen tehnic la Fabrica de medicamente „Terapia"—Cluj, din sectorul Ministerului Industriei Chimice. Vă răspunde, în cele ce urmează, **ing. N. Vulcan**, secretar general al Ministerului Industriei Chimice.

„În condițiile existente, dublarea capacității de producție a oxigenului tehnic la Fabrica „Terapia"-Cluj nu apare justificată. La Combinatul de îngrășăminte azotoase — Tîrgu Mureș au intrat în funcțiune instalații mari de oxigen și azot, tehnologice, care produc simultan și importante cantități de oxigen tehnic (2 x 400 = 800 Nm^3/h), la un preț de cost redus, acestea putînd acoperi și nevoile consumatorilor din alte regiuni, printre care și din regiunea Cluj. Importul și punerea în funcțiune, la Fabrica „Terapia"—Cluj, a unei capacități noi (de 50 Nm^3/h — cum s-a propus) s-ar putea realiza cel mai devreme în anul 1969, dar prin aceasta s-ar produce oxigen la Cluj cu un preț de cost mai ridicat și s-ar împiedica valorificarea producției respective din instalațiile existente la C.I.A. — Tîrgu Mureș. Producția de oxigen de la C.I.A. — Tîrgu Mureș ar trebui, în acest caz, distribuită la consumatori mult mai îndepărtați decît cei din regiunea Cluj, sau să fie expandată în atmosferă".

Rafail GĂRĂIACU, Uzinele „Electronica", București — Cele două articole ale dv. — „Pămîntul Sudului" și „Dunărea — industria apelor" — nu sînt pe profilul revistei noastre. Treceți pe la redacție.

Nicolae BEJAN, București. — În conformitate cu dispozițiile în vigoare, absolvenții instituțiilor de învățămînt superior fără examen de stat vor fi încadrați în producție ca tehnicieni sau în funcții similare. La învățămîntul postuniversitar se pot înscrie numai absolvenții cu examenul de stat, care îndeplinesc și celelalte condiții prevăzute în dispozițiile în vigoare. Problema absolvenților — serii vechi — care n-au promovat examenul de stat se află în atenția organelor Ministerului Învățămîntului.

Nicolae TRIFOIU, economist, I.A.P.L. „Vitadulci", Cluj. — Adresați-vă forului competent, respectiv Ministerului Comerțului Interior.

Alina CHITNER, Bacău. — Dacă la librăriile din localitate nu găsiți revista ce vă interesează — „Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică" — încercați s-o comandați la **Cartea prin poștă** sau adresați-vă Institutului de științe economice „V.I. Lenin" (Piața Romană, nr. 6, raionul 30 Decembrie, București). Cea mai sigură metodă de procurare rămîne, însă, abonamentul.

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

ŞANTIERE DE IMBUNĂTĂŢIRI FUNCIARE — IN INTIRZIERE

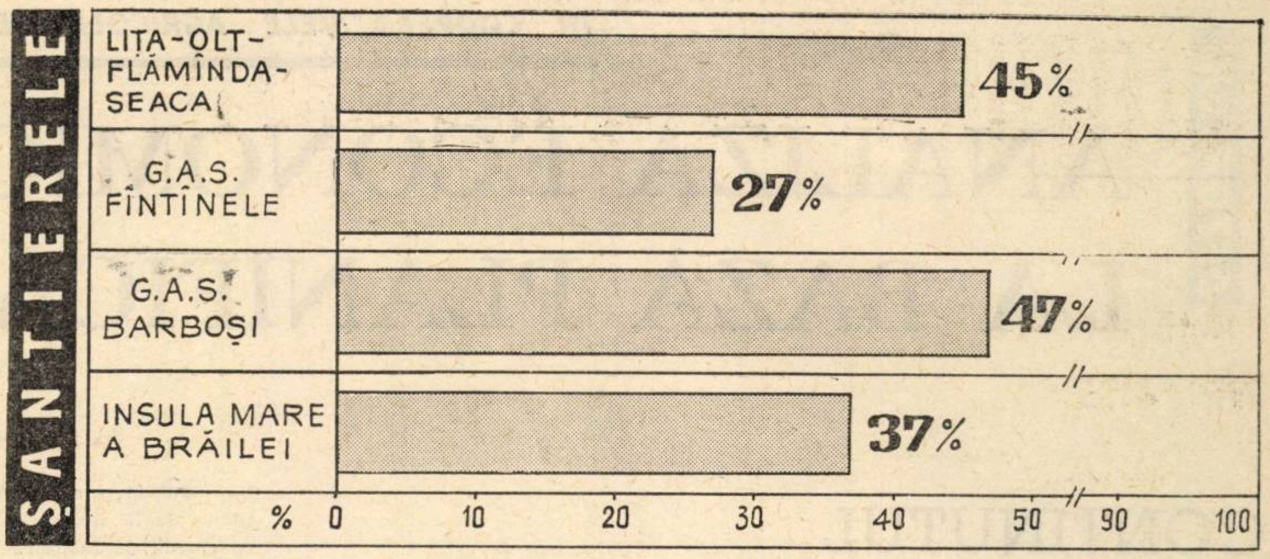

Gradul de îndeplinire a planului de lucrări pe luna ianuarie 1967

PE şantierele de îmbunătăţiri funciare se desfăşoarč în prezent lucrări de extindere a suprafeţelor irigate. Dar într-o serie de locuri, ritmul acestor lucrări este nesatisfăcător. Aşa stau lucrurile pe şantierele Liţa–Olt–Flămînda–Seaca, G.A.S. Fîntînele, G.A.S. Barboşi, Insula mare a Brăilei, unde s-a realizat numai 27–47% din planul pe luna ianuarie, adică 1–4,6% din cel anual. Situaţia este cu atît mai dificilă cu cît la unele şantiere care nu şi-au realizat obiectivele planificate pe anul 1966, volumul lucrărilor din acest an este cu mult mai mare. De pildă, pe şantierul Liţa–Olt–Flămînda–Seaca, alături de amenajarea suprafeţei de 1937 ha, prevăzutč în acest an, trebuie terminate şi lucrările pe cele 2 030 ha începute anul trecut.

Printre cauzele rămînerii în urmă amintim modificările de proiecte, slaba corelare între termenele de punere în funcţiune şi termenele de contractare pentru livrarea cablului şi a aparatajelor electrice, – şi, ca urmare, dificultčţile în realizarea racordurilor electrice, lipsa unor utilaje de construcţii, întîrzieri în predarea documentaţiilor către şantiere. De exemplu, predarea documentaţiei pentru acest an la şantierul Liţa–Olt–Flămînda–Seaca s-a făcut abia la 21 ianuarie.

Pe şantierele întîrziate există **posibilităţi de accelerare a ritmului lucrărilor, de recuperare a rămînerii în urmă şi de realizare la timp a obiectivelor planificate.** În acest scop, este nevoie să se dea cea mai mare atenţie **utilizării cît mai depline a capacităţii utilajelor,** prin organizarea lucrului în trei schimburi, prin colaborarea între şantiere în exploatarea acestor utilaje. Totodată, este necesar ca dotarea şantierelor cu utilaje sč fie corelată cu stadiile de execuţie a lucrărilor, iar aprovizionarea lor cu materiale de construcţii să se efectueze în mod ritmic.

Reducerea consumurilor specifice

PE ÎNTREGUL PROCES DE FABRICAŢIE

ÎNTR-UN articol publicat recent de revista „Viaţa economică" nr. 7/183 din 1967), se menţionează că şi uzina noastră a consumat în 1966 în plus, faţă de normele de consum aprobate, o importantă cantitate de metal. Faptele sînt reale. Depăşirile se datoresc atît unor deficienţe organizatorice interne, cît mai ales nelivrării de către uzinele siderurgice a laminatelor la dimensiuni fixe şi multiple. Pentru folosirea judicioasă în acest an a metalului — care are ponderea cea mai mare în structura preţului de cost — au fost luate în uzină o serie de măsuri.

● Norme de consum — mai bine fundamentate

MĂSURILE luate, vizează în primul rînd **stabilirea unor consumuri specifice cît mai corespunzătoare, prin verificarea riguroasă a adaosurilor tehnologice.** La produsele navale, de exemplu, am stabilit dimensiunile nete ale tabelelor şi profilelor şi, în funcţie de acestea, am fixat adaosurile tehnologice. Se cunoaşte faptul că în cazul navelor la scara desenului, proiectantul nu poate stabili cote reale şi, din această cauză, există de obicei abateri în plus. Cu dimensiunile nete stabilite, am trecut la verificarea albumelor de croire şi la fixarea unor noi consumuri de materiale. Din această acţiune, care este în plină desfăşurare, au rezultat pînă în prezent economii importante. Astfel, **la şlepul de 100 tone a rezultat o economie de metal de 3,5 tone pe fiecare vas, ceea ce va reprezenta în acest an o economie de circa 245 tone metal; la motonava de 2000 tone a rezultat de asemenea o economie de 4,5 tone pe vas, ceea ce va echivala cu o reducere a consumului de metal de 20 tone.**

Pentru piese turnate şi forjate s-a luat măsura să se verifice greutatea tehnologică prin cîntărire, pentru a se fundamenta mai bine calculele teoretice.

● Soluţii constructive mai eficiente

LA acţiunea de reducere a consumului de metal, **au fost atraşi şi proiectanţii, în vederea găsirii unor soluţii constructive mai economice, fără ca aceasta să afecteze calitatea produselor.** În acest sens, s-a trecut la reproiectarea unor subansamble de la nave şi vagoane. Prin schimbarea soluţiei constructive a scărilor la şlepul de 100 tone şi şalanda 500 mc de exemplu, se va realiza o economie de 3,2 tone laminate.

Pînă acum flanşele de bord de la şalandele de 500 mc şi de la cargoul de 2000 tone se executau din fier brut prin forjare, la care coeficientul de utilizare al metalului era sub 40%. Acum, aceste repere vor fi confecţionate din oţel lat prin îndoire la cald şi sudare. De asemenea, s-a recalculat gruiul de ancoră de la şlepul de 100 tone şi s-a dat soluţia executării lui din ţeavă în loc de fier rotund. Prin această măsură se vor economisi 3 tone de metal.

Prin reproiectare, s-au stabilit soluţii constructive mai eficiente şi la alte piese şi repere.

● O evidenţă precisă şi croire mai raţională

DAT fiind că măsurile luate de serviciile de concepţie trebuie să fie materializate în secţiile productive, s-a ţinut o conferinţă cu planificatorii din secţii, în cadrul căreia s-au reliefat greşelile făcute anul trecut privind evidenţa şi urmărirea consumului de metal. **Au fost înnoite toate instrucţiunile privind normarea, evidenţa şi urmărirea consumului de metal în secţii.** La rîndul său, serviciul tehnolog-şef **a lansat pentru o serie de produse specificaţii limită pentru consumul de metal pe feluri de profile şi linii de laminare la fiecare secţie, în vederea evitării risipei de metal.** Asemenea specificaţii limită au fost stabilite pentru şlepul de 100 tone, vagonul de transportat ciment în vrac şi altele. Asemenea specificaţii urmează să se dea în continuare pentru toate produsele.

În vederea utilizării la maximum a formatelor de table şi profile prin organizarea unei croiri raţionale în cadrul sectorului I, **a fost detaşat un tehnolog de specialitate, care va organiza activitatea de gospodărire a metalului.** În prezent, se studiază o măsură asemănătoare şi pentru sectorul de vagoane, unde se consumă un mare volum de metal. Conducerea uzinei a stabilit şi o formă de cointeresare materială specială pentru cei care vor realiza economii de metal.

Prin măsurile multiple luate în toate verigile producţiei, **ne-am propus să reducem consumul de metal cu cel puţin 1%, ceea ce va echivala cu o economie de 300 de tone — cantitate necesară pentru executarea în plus a 33 de vagoane acoperite, sau 10 şlepuri de 100 de tone.**

● „Cozile" furnizorilor

UNELE uzine siderurgice nu ne livrează metalul la lungimi fixe şi multiple, aşa cum prevăd comenzile.

Datorită nelivrării la lungimi fixe şi multiple, în magaziile de materiale ale uzinei **se află în prezent stocate peste 520 de tone resturi utilizabile, avînd o valoare de 1 750 000 de lei.** La această cantitate se mai adaugă încă 500 t de resturi metalice, vîndute în cursul anului 1966 la terţi. **Din calculele făcute, rezultă că uzina a consumat în plus peste 1000 de tone de metal faţă de normele de consum aprobate, datorită nelivrării de către furnizori a laminatelor de dimensiuni fixe şi multiple.**

În cadrul măsurilor luate, au fost analizate şi unele piese care ne sosesc în cadrul planului de colaborare şi am constatat că ele reclamă un consum mare de metal. Astfel, cutia de unsoare de la vagoane se toarnă din oţel la Uzina „23 August"-Bucureşti. Tehnologia de turnare este de aşa natură, încît coeficientul de utilizare al metalului e de 67%. **Deci, la fiecare vagon construit, o cantitate de 60 kg de oţel turnat se transformă în şpan.** Considerăm că uzina ar trebui să ia măsuri pentru îmbunătăţirea tehnologiei de turnare şi să revizuiască adaosurile tehnologice pentru a reduce consumul de metal.

De asemenea, o serie de piese, deşi, standardizate, nu se fabrică în mod curent, **ceea ce ne obligă să le executăm în uzină cu o tehnologie diferită, care reclamă un consum de metal în plus.**

Uzinei noastre i s-a fixat un plan de predare a fierului vechi, **care reprezintă cam 15% din cantitatea totală de metal prelucrat.** Părerea noastră este că planul e mare şi, în dorinţa de a-l realiza, se neglijează utilizarea la maximum a deşeurilor. Pe viitor aş propune ca să nu se mai planifice cantităţile de fier vechi.

Trebuie menţionat şi un alt aspect: în timp ce pentru realizarea planului de fier vechi se plătesc trimestrial prime, pentru reducerea consumului specific premiile se acordă mai rar (instrucţiunile pentru premiere privind reducerea consumurilor specifice fiind greu de aplicat). Socotim că ar fi util să se găsească soluţii de premiere a acelor întreprinderi care reuşesc să valorifice în întregime şi la un nivel superior întreaga cantitate de material cu care s-a aprovizionat.

ing. Ion SOŞEA
tehnolog-şef la Uzina mecanică Turnu-Severin

TEHNOLOGII MODERNE

● A fost pus la punct **un nou sistem de comandă la acceleraţia tractoarelor produse la uzina din BRAŞOV.** Avantaje: se reduce la jumătate durata comenzilor, se elimină 20 de repere care echivalează — la producţia anuală — cu 30 de tone de metal.

● O mare eficienţă economică (reducerea preţului de cost cu 1 milion de lei pe an) are şi **noua reţetă de albire a tricotajelor aplicată la Fabrica „Moldova" din IAŞI.** De remarcat că materialele folosite sînt exclusiv indigene.

● **Innobilarea hîrtiei produsă la Combinatul de hîrtie şi celuloză din SUCEAVA** a fost posibilă prin perfecţionarea tehnologiei, respectiv prin acoperirea hîrtiei cu pelicule de polivinil-alcool, copolimeri şi polietileni.

CURIER

TOT PE TRASEUL CREAŢIEI

...se aliniază o serie de produse noi cu caracteristici tehnico-funcţionale superioare. Din lista acestora spicuim:

● **Primul cargou frigorific de 2 000 de tone produs pe şantierul naval al Uzinei mecanice din TURNU SEVERIN.**

● **Cel dintîi motor vertical de 320 kilowaţi la 500 ture pe minut.** Motorul, cu marca Uzinei **„Electroputere" din CRAIOVA,** este destinat acţionării pompelor pentru irigaţii.

● **Screperul-plug pentru straturi subţiri de cărbune.** Avînd o deplasare de un metru pe secundă, screperul-plug — produs de **Întreprinderea mecanică din ORADEA** — a trecut cu succes probele de verificare.

● **Noi sortimente de fontă rezistente la temperaturi ridicate** au fost elaborate la Uzina „1 Mai" din **PLOIEŞTI.** Se detaşează prin calităţile ei, îndeosebi fonta cu grafit nodular în amestec cu siliciu, solicitată la construcţia utilajelor chimice.

ROADE ALE CERCETĂRII ŞTIINŢIFICE

● **La staţia pilot a Institutului „Chimigaz" din Mediaş** a fost elaborat **un procedeu de fabricare a răşinilor acrilice** şi metacrilice care, pînă în prezent, se obţineau din import.

● Tot în domeniul chimiei se cer semnalate şi alte rezultate ale cercetării ştiinţifice: **un nou catalizator neplatinic realizat la laboratorul Combinatului din Craiova şi determinarea metodei de separare a florului din spumele de la electroliza aluminiului.** Această metodă — aplicată la Uzina din Slatina — asigură sporirea producţiei de flor cu 135 tone anual.

URBANISM

● **În oraşele argeşene Piteşti, Rîmnicu Vîlcea, Cîmpulung se desfăşoară lucrări pentru mărirea debitului de apă potabilă.** În total, reţeaua de alimentare va spori cu 20 de kilometri de conducte.

● **La Brăila se construieşte unul din cele mai mari complexe şcolar-profesionale din ţară.** În săli de cursuri, laboratoare, ateliere vor putea fi instruiţi simultan 1 600 de tineri în meseriile de lăcătuşi, electricieni, sudori, mecanici, montori.

TURISM — 1967

● **STAŢIUNEA SLĂNIC-PRAHOVA** capătă noi dimensiuni. Aici se vor ridica **un nou hotel, un restaurant, unităţi de deservire ale cooperaţiei meşteşugăreşti şi se vor amenaja vaste zone de parcare a autoturismelor.**

● A fost elaborat **studiul de amenajare turistică a zonei pitoreşti a MUNŢILOR VRANCEI.** Se preconizează construcţia de cabane, campinguri, amenajarea pentru consum a numeroase izvoare naturale şi punerea în valoare a unor monumente istorice.

ANALIZA ECONOMICĂ LA BAZA PLANIFICĂRII

CONȚINUTUL INDICATORILOR SINTETICI

În ultima perioadă, unii specialiști au subliniat foarte bine importanța indicatorilor sintetici noi introduși în planificarea producției în cooperativele agricole din care amintim: producția globală; producția netă; fond de acumulare; fond de consum. Alți indicatori prevăzuți în statutul cooperativelor agricole ca amortismentul mijloacelor fixe și legat de el fondul de amortisment etc., vor face obiectul altor discuții.

In articolul său intitulat „Poziția indicatorilor sintetici", publicat în „Viața economică" nr. 4/1967, tov. Tr. Lazăr, plecînd de la indicatorul „producția globală", combate părerea expusă de către tov. I. Chirculescu în articolul „Criterii fundamentate economic" („Viața economică" nr. 49/1966), care a apreciat acest indicator drept unicul criteriu pentru stabilirea numărului de cadre din conducerea cooperativelor agricole, precum și pentru acordarea unui anumit număr de zile-muncă acestora.

In articolul de față nu mă refer la producția globală, ca un criteriu principal pentru stabilirea numărului de cadre de conducere din cooperativele agricole, precum și la nivelul retribuirii acestor cadre pe baza indicatorului amintit. Mă voi referi însă la argumentele pe care le folosește tov. Tr. Lazăr pentru a combate părerea tov. Chirculescu, precum și la conținutul indicatorului „producția globală".

Intr-adevăr, creșterea cheltuielilor materiale determină în mod implicit creșterea volumului producției globale. Din acest punct de vedere este necesar să se respecte corelația de bază și anume, producția să crească într-un ritm mai rapid decit cheltuielile materiale. În acest mod creșterea producției se face pe seama productivității muncii.

Ce s-ar intimpla in cooperativele agricole dacă producția ar crește pe seama cheltuielilor materiale ?

In această situație, indicatorul producției globale calculat de la cooperativă la cooperativă, in care cheltuielile materiale sint diferite, nu ar mai avea un rol important in munca de planificare și analiză a activității cooperativelor agricole; acest rol s-ar diminua foarte mult și n-ar reprezenta in fapt volumul real al activității din cooperativele agricole. Mai mult, in practică ar exista tendința de umflare artificială a cheltuielilor materiale, și prin aceasta s-ar mări în mod artificial volumul producției globale, ceea ce ar servi unor scopuri subiective (stabilirea numărului de cadre in C.A.P. și a retribuirii lor etc.). În acest caz concluzia trasă de tov. Tr. Lazăr in articolul amintit ar fi justă.

In procesul imbunătățirii activității de planificare și conducere a cooperativelor agricole trebuie să ne conducem nu după scheme teoretice fixe, ci in primul rind, să plecăm de la fundamentarea științifică teoretică a problemelor, iar în rezolvarea practică a acestor probleme să ținem seama de particularitățile economice specifice economiei pe care le analizăm.

Concluzia trasă de tov. Tr. Lazăr in articolul sus-menționat că, producția globală crește pe măsura creșterii cheltuielilor materiale este inexactă. Producția globală in cooperativele agricole se determină prin insumarea producției totale de la fiecare cultură, specie și categorie de animale, care s-a determinat la rindul ei prin inmulțirea producției obținute de la fiecare cultură etc. cu prețurile medii de realizare din fiecare cooperativă in parte. Cheltuielile materiale reprezintă o parte din producția globală astfel determinată și ele nu influențează mărimea sau micșorarea volumului producției globale. Variația cheltuielilor materiale de la cooperativă la cooperativă influențează volumul producției nete.

Încercarea de a prezenta altfel lucrurile, înseamnă de fapt a estompa modul de desfășurare a proceselor economice din cooperativele agricole, și de aici o serie de neajunsuri în conducerea practică a proceselor de producție din agricultură, printre care amintim și neințelegerea conținutului indicatorului producției globale, care a stat la baza concluziilor in articolul menționat.

Concluziile de mai sus sint ilustrate și de următorul grafic.

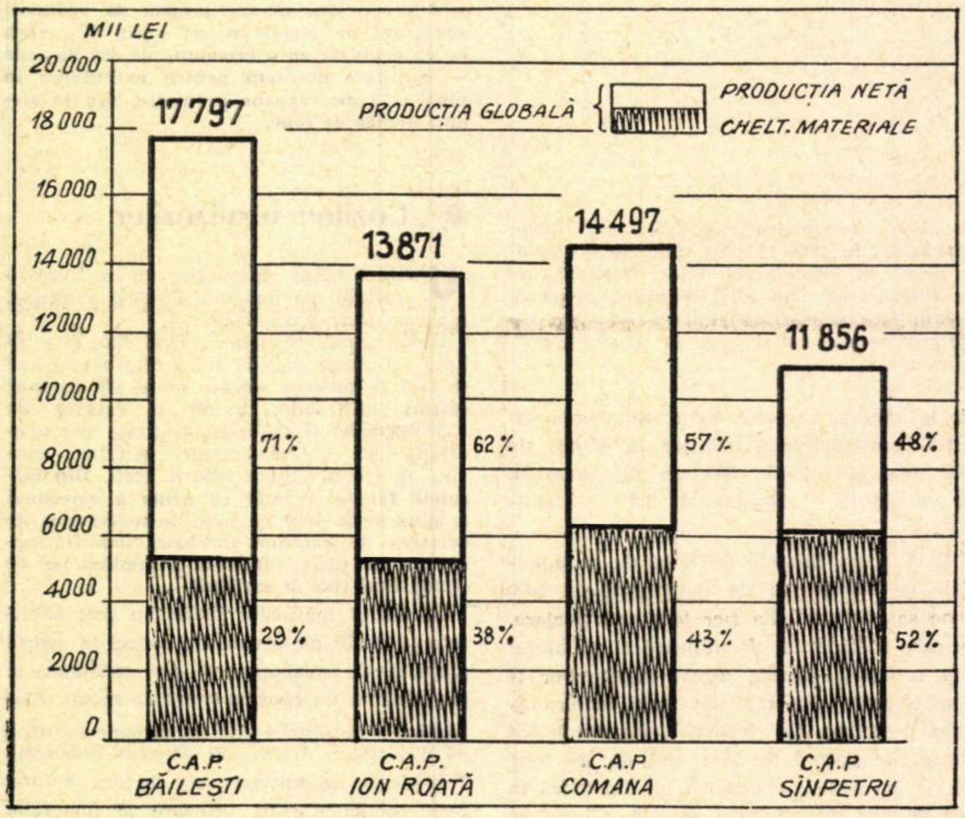

Primele două cooperative agricole au cheltuieli materiale in cifre absolute aproximativ egale, totuși producția globală este mai mare la Cooperativa agricolă Băilești cu 3926 mii lei față de cooperativa agricolă Ion Roată. Diferenței cu care este mai mare producția globală la cooperativa agricolă Băilești ii corespunde și o producție netă mai mare ca la cooperativa agricolă Ion Roată în aceeași proporție.

Cheltuielile materiale de la celelalte cooperative agricole (Comana, Sinpetru) sint mai mari față de primele cooperative, fără a fi însoțite și de un volum mai mare al producției globale. Dimpotrivă, la cooperativele agricole Comana și Sinpetru, producția globală e mai mică deoarece și volumul producției nete este mai mic.

În continuare am să mă refer la propunerea tov. Tr. Lazăr potrivit căruia la întocmirea planului de producție cit și la analiza rezultatelor trebuie să se țină seama in afară de producția globală și de alți indicatori economici de sinteză, cum ar fi producția netă. În prezent o astfel de preocupare este deja realizată, deoarece in formularele de plan de producție elaborate pentru anul 1967 de Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție s-a prevăzut determinarea indicatorului producției nete. Mai mult, acest indicator a fost inscris și in dările de seamă contabile ce s-au încheiat la 31 decembrie 1966, pe baza căruia se pot face o serie de analize, care să caracterizeze anumite aspecte economice din activitatea cooperativelor agricole.

Consider însă că ar fi extrem de util ca în planurile de producție și financiare să se introducă un indicator sintetic deosebit de important cum este **venitul net.** Desigur, determinarea venitului net este o problemă mai complexă, deoarece calcularea ei necesită evaluarea muncii vii din cooperativele agricole. În schimb acest indicator ar fi mult mai convingător, contribuind în mare parte la aprecierea mai exactă a rezultatelor cooperativelor agricole.

Toma IFROSIE
cercetător științific, Secția de economie agrară din I.C.C.A.

ACORDURI

● **La Ankara s-a semnat un protocol privind schimburile de mărfuri între Republica Socialistă România și Turcia pe perioada 1 aprilie 1967—31 martie 1968.**

● **A fost semnat la București, aranjamentul comercial pe termen lung între Republica Socialistă România și Finlanda pe perioada 1967—1970, care prevede o creștere însemnată a volumului schimburilor comerciale și exprimă interesul reciproc pentru dezvoltarea cooperării industriale și tehnico-științifice între întreprinderile și organizațiile din cele două țări.**

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Mașinexport" a incheiat un contract pentru exportul în Iran a peste 140 de convertizoare de sudură de 350 și 500 amperi. În baza unui contract în vigoare au fost livrate de curind 500 de tone de tuburi din fontă in Siria.**

● **„Industrialexport" a perfectat cu organizația sovietică „Techmașimport" exportul in U.R.S.S. de rezervoare subterane, in greutate totală de 5000 de tone, pentru gaze lichefiate.**

● **Întreprinderea „Autotractor" a incheiat o operațiune legată, care prevede importul a 100 de trenuri frigorifice de la firmele vest-germane „Rheinstahl Henschel A.G." și „C. Blumhardt" și exportul în paralel în R.F.G. de diverse produse românești.**

● **Au fost livrate la export 82 remorci R.B.L.-4 în R.P. Ungară, 50 autocamioane S.R.-113 și 10 autoturisme de teren M—461 in Guineea, 60 de autoturisme de teren M—461 în R. P. Albania, 90 de tractoare U—650 in Iran, 240 de tractoare U—650 în Guineea, 14 tractoare U—650 in Belgia, Grecia, Irak, Uruguay, 21 tractoare U—520 in Libia, Irak, Pakistan, precum și 5 tractoare U—450 in Uruguay.**

● **„Cartimex" a semnat recent contracte pentru exportul de hîrtie Kraft pentru ambalaj in Irak, de hîrtie velină pentru scris în Franța, de împletituri diverse și jucării în R.F.G.**

● **Contracte încheiate de întreprinderea „Tehnoimport" prevăd printre altele importul de aparatură diversă de automatizare de la firma „Taylor Instrument GmbH" din R.F.G., importul de echipament de completare pentru calculatorul electronic ARCH—1000 inclusiv piesele de schimb necesare, de la firma „Elliott Automation International" din Anglia.**

● **„Mineralimportexport" a contractat importul a 12 000 de tone de minereu de crom din R. P. Albania, 3200 de tone de boracită din U.R.S.S., 4800 de tone de caolină din Anglia și Grecia, 1800 de tone de sulf din Anglia și Franța.**

● **Au sosit din import în portul Constanța 9000 de tone de laminate din Anglia, R.F.G., Italia, 1500 de tone de bumbac din Siria, 3350 de tone de șroturi de soia din Franța, 1300 de tone de rutil (minereu de titan) din Australia.**

ÎNTREPRINDEREA PENTRU EXPLOATAREA ȘI PRELUCRAREA MATERIALELOR NEMETALIFERE — VĂLENII DE MUNTE

bulevardul Nicolae Iorga nr. 41 – telefon 23–24

**ANGAJEAZĂ IMEDIAT:
INGINER MECANIC ȘEF
CONTABIL REVIZOR**

Condiții de angajare: Conform legislației în vigoare.

Informații se dau zilnic între orele 7–15 la sediul întreprinderii de către Serviciul cadre.

Perfecționarea metodologiei de analiză a eficienței investițiilor

COEFICIENTUL EFICIENŢEI COMPARATIVE SAU „ABSOLUTE"?

PERFECȚIONAREA continuă a metodelor de analiză, în scopul determinării cît mai exacte a eficienței diferitelor variante de investiții cu ajutorul cărora se poate realiza o sarcină de producție dată, constituie, fără îndoială, unul dintre cele mai... eficiente domenii ale cercetării științifice ; fiecare pas înainte creează premisele pentru adoptarea unei decizii mai bune, iar experiența a arătat că între o decizie bună și alta foarte bună există diferența de zeci și sute de milioane de lei care se economisesc.

Izvorîte din nevoile practicii, cercetările științifice s-au concretizat într-o literatură economică ale cărei dimensiuni cresc în ultimii ani într-un ritm rapid. S-au realizat progrese în închegarea unei teorii a opțiunilor în materie de investiții, în perfecționarea sistemului de indicatori menit să dea răspuns problemelor deosebit de complexe pe care le ridică luarea unei decizii cu privire la cea mai bună soluție de proiect.

Datorită unghiurilor extrem de diferite din care se abordează aceste probleme, numeroaselor particularități de ramură, dificultăților în măsurarea exactă a unor elemente de calcul, există încă controverse în legătură cu metodologia de determinare a eficienței economice a investițiilor — îndeosebi în legătură cu aspectele care vizează latura de sinteză și utilizarea în cadrul acesteia a unor indicatori valorici sintetici. **Coeficientul de eficiență a investițiilor** *este unul din indicatorii cu poziție centrală în analiza complexă a variantelor de proiect, care stîrnește încă multe comentarii contradictorii în literatura de specialitate.*

Solicitînd coloanele revistei „Viața economică" pentru a exprima cîteva păreri în legătură cu coeficienții eficienței absolute și comparative (relative) a investițiilor [1]) nu ne-am propus decît să dăm o bază de discuție în vederea lămuririi următoarei probleme : **pentru aprecierea eficienței diferitelor variante de proiect, în cadrul sistemului de indicatori, este util să folosim atît grupa coeficienților eficienței absolute cît și cea a eficienței comparative (relative) sau numai una din aceste grupe ?**

Am considerat că o asemenea discuție este necesară, întrucît pornind de la criticile justificate făcute coeficientului eficienței economice comparative a investițiilor (termenul de recuperare a investițiilor suplimentare), unii specialiști consideră că el nu este util atunci cînd trebuie să se ia o decizie în legătură cu cea mai bună variantă de proiect ; se apreciază că fără a renunța la ceea ce dă prețios analizei acest indicator, limitele sale pot fi depășite prin folosirea coeficientului eficienței economice absolute a investițiilor (termenul de recuperare a investițiilor totale [2]).

Se pune întrebarea : cercetările de pînă acum furnizează oare elemente suficient de convingătoare pentru o concluzie categorică ? Este important de dezbătut o asemenea problemă deoarece, ca urmare a indicațiilor date de partid, pentru construcția fiecărui obiectiv de investiții sînt elaborate mai multe variante de proiect, a căror eficiență comparativă trebuie analizată cu toată atenția.

● Economii la fiecare leu investit suplimentar

ÎNCADRAT într-un sistem de indicatori, acest coeficient poate fi folosit pentru a determina dacă sporul de beneficii anuale (plusprodus sau economiile la prețul de cost) ce revine la un leu investit suplimentar într-o variantă față de altă variantă a aceluiași obiectiv, este **acceptabil** în raport cu o mărime (normativă) considerată limita minimă. Așadar, fiecare coeficient de eficiență comparativă nu poate avea o semnificație de sine stătătoare [3]) ; condiția ca diferitele investiții suplimentare să fie acceptabile se exprimă, după cum este cunoscut, astfel :

$$\frac{B_2 - B_1}{I_2 - I_1} \geqslant En ; \quad \frac{B_3 - B_2}{I_3 - I_2} \geqslant En \text{ etc}$$

în care : E_n = lei spor de beneficiu pentru un leu investit suplimentar (mărimea normată).

Din acest punct de vedere, acceptabile vor fi considerate toate variantele de proiect care necesită investiții suplimentare, dacă asigură un spor de beneficii cel puțin egal cu cel normat.

Rezultă așadar că utilitatea și limitele acestui indicator constau în : a) este conceput numai pentru nevoile determinării **eficienței economice comparative** a variantelor de proiect ale unui obiectiv de investiții, în acele cazuri cînd realizarea lor necesită **investiții suplimentare** (în celelalte cazuri concluziile pot fi trase fără calcule speciale) ; b) nu arată **decît** dacă fiecare leu investit suplimentar va aduce sau nu acel spor de beneficiu — plusprodus sau economii la prețul de cost — considerat ca reprezentînd o limită minimă, acceptabilă.

Acesta fiind cadrul în care trebuie să judecăm utilitatea coeficientului eficienței comparative a investițiilor, se pune întrebarea : răspunde el pe deplin sarcinii de a furniza indicații corespunzătoare pentru formularea deciziei finale cu privire la varianta de proiect cea mai bună ?

● În numeroase studii se arată că dacă se folosește numai acest coeficient nu se obțin indicații decît în legătură cu sporul de beneficii ce revine pe fiecare leu investit suplimentar. Ca urmare, în unele cazuri se pot trage concluzii greșite.

Un exemplu ne va lămuri în ce constă această observație critică.

Varianta	Investiții (mil. lei)	Beneficii anuale (mil. lei)	Coeficientul eficienței comparative
I	100	10	—
II	110	15	0,5

Dacă coeficientul normat este de 0,4, investiția suplimentară de 10 milioane de lei poate fi considerată acceptabilă. Se pune însă, pe bună dreptate, întrebarea : pentru a hotărî efectuarea unei investiții de 110 milioane de lei este suficient să avem indicații numai cu privire la coeficientul eficienței unei părți din această investiție, care reprezintă circa 10% ? Desigur că nu. Pentru economia națională este important să se cunoască și eficiența întregii investiții necesare realizării variantei respective de proiect.

● Coeficientul eficienței comparative a investițiilor nu poate fi utilizat fără să existe mărimi normative corespunzătoare. Discuțiile controversate privind natura economică și metodologia de stabilire a coeficienților normativi ai eficienței investițiilor, determină pe mulți specialiști să întîmpine cu rezerve recomandarea de a utiliza în practică acest indicator.

Depășește coeficientul eficienței absolute a investițiilor limitele coeficientului eficienței comparative în analiza diferitelor variante de proiect ?

● Parametru economic caracteristic fiecărei variante

INDICÎND mărimea beneficiului anual (plusprodusului) scontat să se realizeze la fiecare leu investit, acest coeficient (denumit curent poate impropriu coeficientul eficienței **absolute)** ocupă incontestabil, **un loc important printre parametrii cu ajutorul cărora sînt măsurate caracteristicile tehnico-economice ale unui obiectiv economic.** Relativ simplu de calculat, coeficientul eficienței absolute a investițiilor poate fi utilizat deopotrivă la caracterizarea unei variante de proiect sau obiectiv în funcțiune.

Pentru a lămuri în ce măsură neajunsurile coeficientului eficienței comparative a investițiilor (Er) sînt depășite, este necesar însă să ne oprim asupra implicațiilor folosirii coeficientului eficienței **întregii** sume ce urmează a fi investită (Ea) **în analiza comparativă** a mai multor variante de proiect.

● De la bun început trebuie arătat că, diferențele între variante în ce privește coeficientul (Ea) sînt determinate de raportul în care se găsește **coeficientul (Er)** față de coeficientul (Ea) al primei variante luate ca bază de comparație. Se demonstrează cu

ușurință că $\frac{B_2}{I_2} \geqslant \frac{B_1}{I_1}$ dacă $\frac{B_2 - B_1}{I_2 - I_1} \geqslant \frac{B_1}{I_1}$

De aici s-ar părea că este suficient să **folosim** coeficientul eficienței absolute a investițiilor în analiza comparativă a variantelor de proiect. Coeficientul (Ea) calculat pentru fiecare variantă în parte, prezintă avantajul că ia în considerație cheltuielile de investiții în totalitatea lor, dînd indicații și în legătură cu beneficiul pe leu investit la prima variantă. În același timp, așa cum am arătat, coeficientul (Ea) diferă de la o variantă la alta tocmai datorită raportului în care se găsește coeficientul (Er) față de Ea. Și totuși...

● Numai compararea directă a coeficienților (Ea), nu poate da indicații corecte cu privire la eficiența comparativă a diferitelor variante de proiect care necesită investiții suplimentare. Dacă am proceda astfel ar însemna că o variantă este mai bună decît alta (numai în ce privește beneficiul ce revine pe un leu investit) dacă $\frac{B_2}{I_2} \geqslant \frac{B_1}{I_1}$

deci

$\frac{B_2 - B_1}{I_2 - I_1} \geqslant \frac{B_1}{I_1}$ Mărimea $\frac{B_1}{I_1}$ devine astfel practic norma minimă de eficiență pentru investițiile suplimentare.

Dar un asemenea mod de analiză a eficienței **comparative** a variantelor de proiect poate să ne orienteze uneori greșit, întrucît după cum se știe, beneficiul (plusprodusul) ce revine la un leu investit în prima variantă, este determinat într-o măsură însemnată de factori fără legătură directă cu eficiența investițiilor. Spre exemplu, politica de prețuri sau de așezare a beneficiilor. Să presupunem că pentru a asigura un anumit nivel al prețului, s-a stabilit un plusprodus mic — 1%, respectiv 50 lei pentru fiecare tonă, căruia îi corespunde un coeficient (Ea) de 0,1. Urmează deci, că la un volum de producție, dat, este suficient dacă fiecare leu investit suplimentar determină o reducere a prețului de cost cu 0,1 lei. Dacă plusprodusul ar fi fost stabilit la 100 lei pe tonă, atunci fiecare leu investit suplimentar ar fi trebuit să determine o reducere a prețului de cost cu cel puțin 0,2 lei. Așadar, contribuția la reducerea prețului de cost solicitată fiecărui leu investit suplimentar, este în bună măsură în funcție de mărimea inițială a plusprodusului.

● Coeficienții (Ea) pot fi folosiți pentru analiza comparativă a diferitelor variante de proiect și în altă formă — care se aseamănă cu mecanismul folosirii coeficientului (Er) : coeficienții (Ea) ai diferitelor variante nu se compară între ei, ci fiecare cu o mărime normativă (limita minimă de beneficii scontate pe leu investit). Se consideră acceptabile toate variantele ai căror coeficienți (Ea) sînt mai mari sau cel puțin egali cu coeficientul normativ. Dintre acestea, varianta care va fi realizată se alege în urma analizei celorlalți indicatori tehnico-economici.

O asemenea formă de folosire a coeficenților (Ea) prezintă o serie de avantaje : mărimea normativă verifică inclusiv coeficientul (Ea) al primei variante luate drept bază de comparație ; cu îndeplinirea condiției menționate mai sus, pot fi considerate acceptabile mai multe variante — chiar unele variante ai căror coeficienți (Ea) sînt mai mici decît cel al primei variante.

Dar și în această formă, dacă se elimină coeficientul (Er) și folosim numai coeficientul (Ea) putem ajunge la indicații nesatisfăcătoare atunci cînd analizăm pentru mai multe variante de proiect măsura în care se justifică efectuarea unor investiții prin beneficiile (plusprodusul sau economiile la prețul de cost) ce se vor obține.

Astfel, dacă analizăm datele de mai jos constatăm că, în condițiile unui coeficient normativ de 0,18, după coeficientul (E_a) pot fi considerate acceptabile toate variantele, urmînd ca analiza celorlalți indicatori tehnico-economici să ne indice pe care dintre acestea o alege pentru a fi realizată. Analizînd însă și coeficientul (E_r) observăm însă că investirea unei sume suplimentare pentru varianta IV nu se justifică totuși, întrucît 0,14 < 0,18.

Varianta	Investiții (mil. lei)	Beneficii anuale (mil. lei)	E_a	E_r
I	100	20,0	0,20	—
II	110	27,0	0,25	0,70
III	120	29,0	0,24	0,20
IV	130	30,4	0,23	0,14

● Un tandem util

PREOCUPAREA pentru găsirea unor indicatori valorici sintetici cît mai concludenți, pentru simplificarea și unificarea pe cît este cu putință a schemei de bază a sistemului complex de indicatori ai eficienței investițiilor este de deplin justificată. În această direcție un pas important înainte reprezintă ultima Hotărîre a Consiliului de Miniștri privind elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice pentru investiții și a proiectelor de sistematizare.

Considerăm însă că, cel puțin la nivelul actual al cercetărilor, practica nu poate confirma, pentru nici unul dintre cei doi indicatori, existența unor asemenea calități care să facă cu putință eliminarea unuia. Fiecare indicator are avantaje care îl fac superior și limite care îl pun în inferioritate în raport cu celălalt. De aceea pentru a trage concluzii corespunzătoare în urma analizei mai multor variante de proiect care necesită investiții suplimentare, este necesar să cunoaștem în egală măsură atît coeficienții eficienței absolute ai investițiilor, cît și coeficienții eficienței comparative.

Cercetarea în continuare a acestor probleme în cadrul lucrării „Bazele teoretice metodologice ale eficienței economice a investițiilor", înscrisă în planul de stat, analiza rezultatelor experimentării diferiților indicatori în practica de proiectare, organizarea unor dezbateri științifice pe această temă, vor contura desigur noi puncte de vedere, a căror sinteză va contribui la îmbunătățirea metodologiei opțiunilor în materie de investiții.

ION DESMIREANU
director adjunct
Pascu VEINER
șef de sector
Institutul de cercetări economice al Academiei

[1]) Folosim cu prioritate exprimarea în forma „coeficient de eficiență a investițiilor" (inversul „termenului de recuperare") întrucît considerăm că ea este mai aproape de conținutul acestui indicator — în raport cu exprimarea în forma „termen de recuperare".

[2]) Unele reglementări metodologice recente nu includ coeficientul eficienței comparative a investițiilor (termenul de recuperare a investițiilor suplimentare) în lista indicatorilor tehnico-economici care fundamentează eficiența economică a investițiilor.

[3]) Subliniem că coeficienții eficienței economice relative ai investițiilor — calculați corect numai prin compararea variantelor în lanț, două cîte două — nu pot fi confruntați între ei. Fiecare coeficient al eficienței economice relative este confruntat numai cu mărimea normativă.

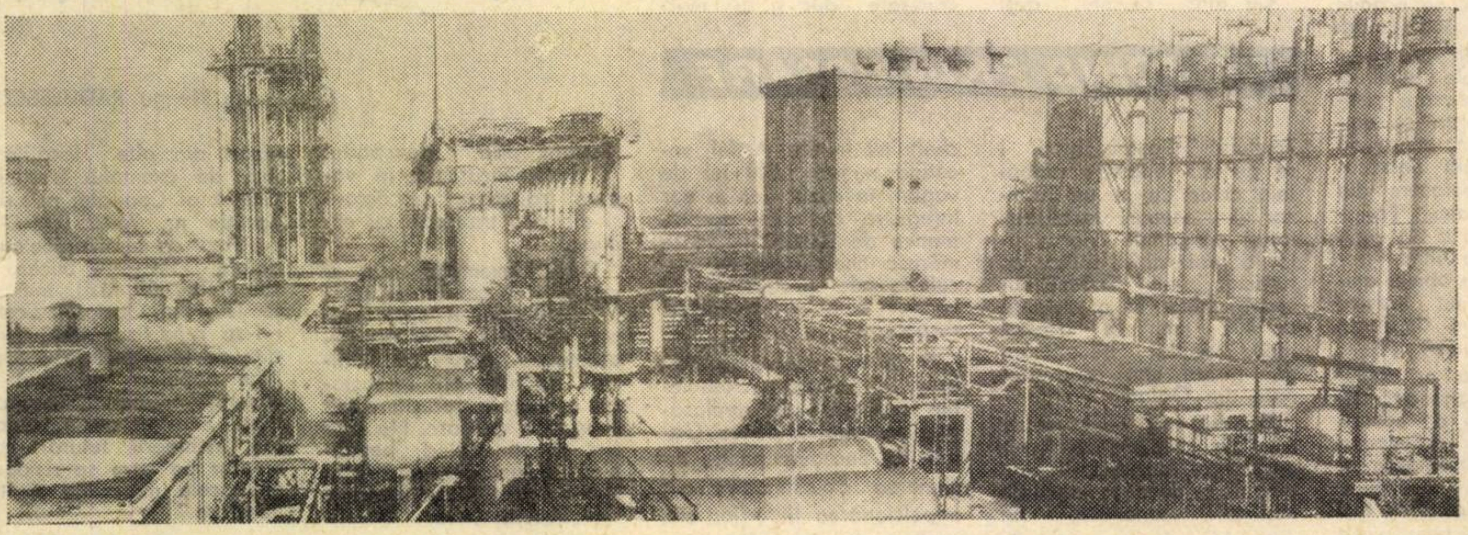

Combinatul de cauciuc sintetic din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Fabrica de divinil.

MODIFICAREA TEHNICII DE ACHITARE A MANDATELOR

O MĂSURĂ luată recent de către Banca Națională a Republicii Socialiste România și Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor asigură îmbunătățirea condițiilor de executare a operațiilor de achitare a mandatelor poștale și telegrafice adresate titularilor de cont la Banca Națională, Banca de Investiții sau Casa de Economii și Consemnațiuni.

Spre deosebire de trecut, de astă dată mandatele poștale sau telegrafice prin care se remit sume — indiferent de valoarea lor — în favoarea titularilor de cont la unitățile bancare și C.E.C. se adresează direct titularilor respectivi.

În cazul cînd beneficiarul este bugetul de stat, mandatele respective vor fi adresate: secției financiare, pentru veniturile cuvenite bugetului sfatului popular regional, raional sau orășenesc; sfatului popular comunal, pentru veniturile cuvenite bugetului comunal; Ministerului Finanțelor, pentru veniturile cuvenite bugetului republican; instituției bugetare, în cazul cînd veniturile bugetului de stat se realizează prin conturi colectoare de venituri deschise la bancă, pe seama instituțiilor respective.

Cu un mandat se poate expedia o sumă destinată unui singur număr de cont.

Achitarea mandatelor de către unitățile P.T.T.R. destinatare se face astfel:

— cînd suma mandatului este de 100 lei inclusiv sau mai mare, prin virare la bancă în contul beneficiarului;

— în cazul mandatelor sub 100 lei sosite în aceeași zi pe adresa aceluiași beneficiar și aceluiași număr de cont, dacă suma totală a mandatelor este de cel puțin 100 lei, aceasta se **cumulează** și se virează la bancă în contul beneficiarului; de asemenea, se **cumulează** și se achită prin bancă și mandatele peste 100 lei cu cele sub această sumă, sosite în aceeași zi, pe adresa aceluiași beneficiar și aceluiași număr de cont;

— în cazul mandatelor sosite în aceeași zi pe adresa aceluiași beneficiar al aceluiași număr de cont și care nu totalizează 100 lei, acestea se vor aviza beneficiarului și se vor **achita în numerar** delegaților instituțiilor, întreprinderilor sau organizațiilor, la sediul unităților P.T.T.R., cu **excepția** celor adresate în localitățile unde nu există unități P.T.T.R. și care se achită la adresa indicată.

Oficiile raionale destinatare nu vor reține pentru ziua următoare în vederea cumulării, mandatele a căror sume nu totalizează minimum 100 lei.

Achitarea mandatelor poștale sau telegrafice prin care se remit sume reprezentînd venituri cuvenite bugetului se efectuează — pentru orice sume — prin virare în conturile corespunzătoare deschise la unitățile bancare.

O importantă ușurare în munca Oficiilor P.T.T.R. o constituie faptul că s-a renunțat la înscrierea elementelor fiecărui mandat în dispoziția de plată borderou, precizîndu-se că mandatele se înscriu **global**, menționîndu-se o dată cu denumirea și numărul de cont al beneficiarului și numărul mandatelor pe fiecare cont al beneficiarului, precum și valoarea totală a mandatelor.

Oficiile P.T.T.R. raionale depun la unitățile băncii o dispoziție de plată-borderou în 4 exemplare la care se anexează pentru fiecare cont în parte un plic închis în care au introdus cupoanele mandatelor împreună cu o bandă întocmită la mașina de adunat, cuprinzînd suma fiecărui cupon și totalul acestora.

Unitățile bancare vor decupa exemplarul nr. 2 al dispoziției de plată-borderou, servind pentru creditarea contului beneficiarului, după care, împreună cu plicul cuprinzînd cupoanele mandatelor, se anexează la extrasul de cont respectiv.

Cupoanele adresate Ministerului Finanțelor pentru sumele cuvenite bugetului republican se rețin de bancă și împreună cu banda se păstrează la documentele de venituri, potrivit instrucțiunilor nr. 16/1963 ale Băncii Naționale.

În cazul cupoanelor ce reprezintă vărsăminte la bancă efectuate de unitățile încasatoare în scopul creditării propriului lor cont, acestea se rețin drept act justificativ al operațiunilor efectuate de bancă pe baza mențiunilor speciale trecute de remitent, potrivit instrucțiunilor nr. 4/1962 și nr. 33/1965 ale Băncii Naționale.

Restituirea sumelor mandatelor poștale ai căror beneficiari nu pot fi identificați de către oficiile poștale raionale destinatare, se face prin unitatea bancară, cu dispoziție de plată-borderou sau se achită în numerar, în funcție de valoarea mandatului.

În cazul cînd beneficiarul mandatului constată că suma ce i-a fost înregistrată în cont nu i se cuvine, acesta este obligat să restituie suma respectivă prin mandat poștal adresat direct expeditorului și nu prin dispoziție de plată-borderou pentru stornarea operației în contul oficiului P.T.T.R. În astfel de situații unitățile bancare nu vor efectua operații de stornare.

Această măsură cuprinsă în circulara comună nr. 5/5/1967 modifică prevederile instrucțiunilor nr. 1/1964 ale Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale — cap. H subcapitol V (pct 593—597) și instrucțiunile Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor pentru executarea serviciilor poștale interne și anulează circulara comună nr. 65/65/1964 a M.T.Tc. și a Băncii Naționale.

Dumitru ALEXANDRESCU

EFECTE JURIDICE ALE RECEPȚIEI ÎN CONSTRUCȚII

INSTITUIREA a două faze distincte la recepția lucrărilor de construcții-montaj (recepția provizorie și recepția definitivă) necesită clarificarea unor probleme privind momentul predării lucrărilor către beneficiar și consecințele ce decurg de aici în legătură cu modul de executare a contractului de antrepriză.

Într-un litigiu dezbătut recent în fața Arbitrajului de Stat, beneficiara unor lucrări de construcții a solicitat obligarea antreprenorului la acoperirea prejudiciului cauzat prin degradarea obiectului respectiv, ca urmare a unor calamități naturale. Reținîndu-se că la data calamității lucrarea era predată cu proces verbal de recepție provizorie, Arbitrajul *) a stabilit că daunele cauzate trebuie localizate în patrimoniul beneficiarului, potrivit art. 13 din Regulamentul privind contractele de antrepriză și care stabilește că pentru obiectele terminate, riscurile trec asupra beneficiarului de la data actului de recepție încheiat în condiții legale. În aplicarea acestui text s-a avut în vedere data recepției provizorii, de la care beneficiarul preia efectiv lucrările, plătind amortismentele legale și comportîndu-se ca un titular al dreptului de administrare operativă directă. Pe cale de consecință, în temeiul aceleiași dispoziții legale, trebuie considerat că dacă pînă la data recepției provizorii obiectul a pierit sau s-a degradat datorită unor împrejurări de forță majoră, constructorul nu va putea obține plata lucrărilor efectuate, ci va trebui să suporte riscul pieirii fortuite a acestora, întrucît la acea dată ele se aflau în administrarea sa operativă.

Dispozitivele normative în vigoare interzic autorecepția în materia construcțiilor.

Pentru lucrările ce urmează a rămîne acoperite prin executarea ulterioară a altor lucrări, părțile sînt obligate a întocmi în comun procese verbale privind cantitatea și calitatea execuției. În cazul cînd beneficiarul — deși anunțat — nu se prezintă pe șantier la termenul fixat în acest scop, se admite ca executantul să încheie și să semneze singur procesul verbal respectiv. Legea nu precizează dacă beneficiarul poate ataca ulterior, acest act unilateral. În interesul întăririi răspunderii părților în legătură cu ansamblul lucrărilor executate, practica arbitrală s-a pronunțat în mod afirmativ, cu precizarea că descoperirea lucrărilor ascunse, pentru a verifica ulterior cantitatea și calitatea acestora, se poate face la cererea beneficiarului, în contul său.

Un efect deosebit de important al recepției, îl constituie nașterea dreptului de a reclama calitatea lucrării — înlăuntrul termenelor legale de prescripție. Sub acest aspect trebuie făcută distincția între vicii aparente și ascunse.

În ce privește viciile aparente, revenind asupra Instrucțiunii nr. 5/1960, Primul Arbitru de Stat a stabilit că termenul legal de prescripție de 6 luni, începe a curge de la data stabilită prin procesul verbal de recepție — pentru înlăturarea viciilor aparente constatate. Tot de la această dată aplicîndu-se și penalitățile de întîrziere în efectuarea remedierilor, termenul de prescripție se calculează în același mod.

În practica executării contractelor de antrepriză s-a ridicat problema dacă defectele calitative care au fost descoperite după expirarea perioadei de verificare a comportării lucrărilor mai pot fi reclamate de beneficiar sau trebuie suportate de acesta, ca urmare a identificării lor tardive. Sub acest aspect Arbitrajul s-a pronunțat în sensul că perioada de verificare nu poate avea ca efect limitarea dreptului beneficiarului de a reclama numai viciile apărute înlăuntrul acestei perioade. Este posibil ca unele vicii ascunse să nu poată fi descoperite nici cu ocazia recepției definitive, ci la o dată ulterioară. În această situație se aplică art. 5 și 11 alin. 2 din Decretul nr. 167/1958, adică termenul de prescripție de 6 luni se va calcula începînd de la data descoperirii viciilor, descoperire care trebuie să se situeze înlăuntul a trei ani din momentul predării lucrărilor (respectiv al recepției provizorii).

Trebuie precizat însă că, și în această materie — dacă defecțiunile ivite au fost comunicate constructorului și s-au fixat termene de remediere — prescripția va curge numai de la expirarea acestor termene (Hotărîrea nr. 6085/23 noiembrie 1966 a Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri). Soluția dată are în vedere faptul că orice pretenție formulată anterior acestei date ar fi prematură, părțile contractante trebuind să depună toate eforturile pentru executarea în natură a obligației de remediere, înlăuntrul termenelor fixate.

H. FAIBIȘ

*) Hotărîrea nr. 1135/1966 a Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri și Dec. PAS nr. 1737/1966.

„CUPLĂRI“ COSTISITOARE

RĂSFOIND PRIN DOSARE

APROVIZIONAREA tehnico-materială a întreprinderilor cu materiale lemnoase se face pe baza actelor administrative de planificare (repartiții) emise de Ministerul Economiei Forestiere — D.G.A.D. – în funcție de care furnizorii și beneficiarii indicați încheie contracte, intrînd astfel în raporturi de furnizare.

Activitatea de repartizare a fondului de produse, stabilit prin indicatorul respectiv de plan, presupune cuplarea judicioasă a beneficiarilor cu furnizorii produselor solicitate, pînă la epuizarea cotelor alocate pe perioada pentru care se emit actele administrative de planificare. Repartizarea unei sarcini de livrare pe furnizorii și pe sutele de beneficiari direcți comportă o muncă migăloasă de analiză din partea economiștilor cu asemenea atribuții. Aceștia ar trebui să aibă ca preocupare centrală și permanentă, scurtarea la maximum a distanței dintre locul de producție și cel de consum.

Realizarea unei asemenea cerințe are un însemnat efect economic; apropierea furnizorului de beneficiar, eliminarea transporturilor inutile, reducerea corespunzătoare a cheltuielilor de aprovizionare. Dar lucrurile nu se produc întotdeauna în acest mod.

Răsfoind recent un dosar cuprinzînd actele administrative de planificare pentru aprovizionarea cu ambalaje din lemn, emise de Direcția generală de aprovizionare și desfacere din Ministerul Economiei Forestiere, ne-au atras în mod deosebit atenția unele repartiții avînd ca obiect ambalaje din lemn pentru fructe și legume destinate unor unități Gostat.

Prin repartiția nr. 7600/586/1967 s-a dispus ca Direcția regională a economiei forestiere – **Suceava** să asigure contractarea și aprovizionarea Trustului Gostat–**Galați cu 200 m c** de ambalaje din lemn, ceea ce înseamnă aproximativ 200 000 lădițe. Pînă, aici, aparent, nimic anormal. Dar citind repartiția următoare (nr. 4392/248/1967) emisă concomitent, constatăm cu surprindere că unui furnizor de ambalaje din **Galați** i-au fost repartizați beneficiari din... **Bîrlad.**

Cu alte cuvinte, deși Trustului Gostat-Galați i se puteau repartiza ambalaje chiar de la un furnizor din aceeași localitate, totuși organul coordonator a preferat să indice ca furnizor pe D.R.E.F.-Suceava, situat la o distanță de 400 km. În același timp, unități beneficiare din Bîrlad sînt aprovizionate din Galați.

Evident, un asemenea mod de „cuplare“ a furnizorilor cu beneficiarii de ambalaje duce la multiple implicații economice, din care, în cele ce urmează, le arătăm pe cele mai importante.

● O primă consecință negativă a acestui sistem o constituie folosirea nerațională a unui important volum de mijloace de transport C.F.R. Astfel, pentru transportarea celor 200 000 de lădițe de la Suceava la Galați urmează a fi utilizate 200 vagoane, care în cea mai mare parte, printr-o mai judicioasă planificare a cuplării furnizorilor cu beneficiarii în cauză, puteau fi lăsate disponibile pentru alte transporturi.

● Aceste transporturi încrucișate duc și la mari cheltuieli inutile. Astfel, socotind numai 1 000 lei de vagon, în cazul dat se vor înregistra cheltuieli aproximative de 200 000 lei, care măresc cheltuielile de circulație ale produselor ce se vor ambala în lădițele respective.

● La toate acestea trebuie să adăugăm cheltuielile provocate de deplasarea delegaților de la Galați la Suceava pentru încheierea contractelor, impulsionarea livrărilor etc, precum și pierderile înregistrate prin transportul la gară, încărcare în vagon, transport, descărcare și din nou transport cu camionul.

Dacă exemplul dat ar constitui un caz izolat, poate, nu ne-am fi oprit asupra lui. Dar, din păcate, asemenea cazuri se întîlnesc frecvent, atît în sectorul economiei forestiere, cît și în alte sectoare. Nu rare sînt situațiile cînd beneficiarii de ambalaje din Arad sînt „cuplați“ cu furnizori din București, iar beneficiarii din București cu furnizori din alte localități. Așa de exemplu Trustului Gostat al Capitalei prin repartiția nr. 7602/587/1967 s-a fixat ca furnizor de ambalaje D.R.E.F. – Suceava, (circa 100 000 lăzi), în timp ce Trustului Gostat-Urziceni i s-au repartizat 150 000 lădițe de la o unitate a Sfatului popular regional – București. Cum se împacă toate acestea cu necesitatea închiderii tuturor canalelor pe care se risipesc mijloacele materiale și financiare?

C. CRISTEA

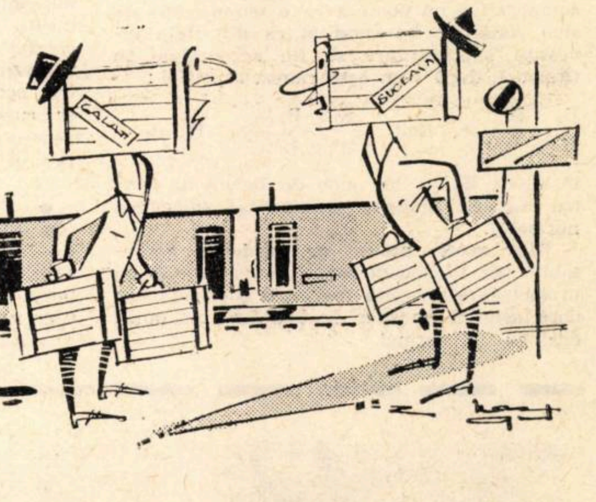

(Desen de Neagu RĂDULESCU)

ÎN 1967 CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR ECONOMIC

prof. dr. docent M. A. LUPU
rectorul Institutului de științe economice „V. I. Lenin" București

Cadrele didactice

din învățămîntul superior, reprezintă un important și valoros potențial științific, chemat să intensifice atît activitatea de cercetare, cît și procesul de perfecționare a conținutului instructiv educativ, al învățămîntului **la nivelul marii revoluții științifice contemporane.** Așa după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Uniunii Asociațiilor Studențești, **„prin munca lor pasionată, animată de spirit patriotic, desfășurată atît în procesul de învățămînt cît și în cercetarea științifică — activități inseparabile — cadrele din învățămîntul superior aduc o contribuție însemnată la înfăptuirea politicii partidului de desăvîrșire a construcției socialiste, la crearea condițiilor necesare trecerii la făurirea societății comuniste".**

În lumina cerințelor ridicate de partid în fața cercetării științifice din țara noastră, Institutul de științe economice „V. I. Lenin" și-a propus elaborarea unor lucrări importante, inserate în planul de cercetare pe anul în curs; se va urmări orientarea tot mai largă a activității de cercetare din institutul nostru pe linia rezolvării unor probleme de eficiență economică, ceea ce trebuie să se reflecte atît în activitatea cadrelor didactice, cît și în tezele de doctorat și în proiectele pentru examenul de stat. Totodată, s-au luat măsuri pentru îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan, stabilindu-se termene intermediare precise, pentru înlăturarea dispersării eforturilor de cercetare ale catedrelor, pentru ridicarea nivelului calitativ al cercetării științifice a cadrelor noastre didactice.

În acest an cadrele noastre didactice vor cerceta un număr de peste 150 de teme dintre care 5 sînt teme nominalizate în planul de stat, 27 sînt cuprinse în planul departamental, iar restul în planurile interne ale facultăților. Aproape toate temele din planul de stat și departamental fac parte totodată din programul unitar al Consiliului Național al Cercetării Științifice.

La loc de frunte, în planul de perspectivă, ca și în planul anului 1967 se află sarcina cadrelor noastre didactice ca, alături de numeroși oameni de știință și cercetători din diferite domenii, să contribuie la elaborarea **Tratatului de economie națională.** Volumul întîi al acestei ample lucrări, consacrat istoriei economiei naționale, va fi elaborat de colectivul catedrei de Istoria economiei naționale din institutul nostru, ca titular de plan cu colaborarea și a altor cercetători.

Colectivul catedrei de Istoria doctrinelor economice va colabora cu colectivul secției de istoria gîndirii economice din Institutul de cercetări economice al Academiei, care este și titular de plan la elaborarea celui de-al doilea volum al tratatului, consacrat Istoriei gîndirii economice românești.

Colectivul catedrei de Istoria economiei naționale va mai colabora cu Institutul de cercetări economice al Academiei, Direcția Generală a Arhivelor Statului și Direcțiile de Studii din Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Finanțelor și Banca Națională, la alcătuirea unui **Corpus de documente de istorie economică.**

De asemenea, cadrele noastre didactice de la catedra de Economie politică și Istoria doctrinelor economice vor colabora cu cadrele didactice de la Academia de științe sociale și politice „Ștefan Gheorghiu", care este titular de plan, la elaborarea pînă în 1970 a unui amplu **Dicționar de Economie politică,** menit să constituie un instrument de lucru pentru toți economiștii.

Catedra de matematici este titularul de plan pentru tema „Programarea liniară, postoptimizarea și parametrizarea problemelor de programare liniară" avînd drept colaboratori catedrele corespunzătoare de la Institutul de construcții și Institutul politehnic-București.

Toate temele de mai sus sînt înscrise în planul de stat.

Problemele legate de perfecționarea planificării în profil teritorial, de elaborarea unui sistem de criterii pentru un astfel de plan și problemele alegerii amplasamentului investițiilor industriale pe baza calculelor de eficiență economică, vor antrena colaborarea colectivului catedrei de Planificarea economiei naționale, titular de plan fiind Comitetul de Stat al Planificării. La aceeași temă vor mai colabora specialiști din Direcția centrală de statistică și Institutul de cercetări pentru construcții.

Colectivul catedrei de Economia industriei socialiste va participa alături de cadrele de același profil de la mai multe institute de învățămînt superior, precum și cu cercetătorii Institutului de cercetări economice, la studierea problemelor concrete ale perfecționării organizării și conducerii întreprinderilor industriale.

Cadrele didactice de la catedra de Finanțe vor aborda studiul eficacității economice a investițiilor și a tehnicii noi în industrie și agricultură. Membrii catedrei de Economia agriculturii socialiste își propun elaborarea unor studii privind utilizarea rațională a forței de muncă din agricultură.

Vor fi, de asemenea, abordate de colectivele diferitelor catedre, problemele valorificării superioare a resurselor naturale ale țării, perfecționarea sistemului financiar și de credit, perfecționarea sistemului de prețuri, îmbunătățirea formelor și metodelor de evidență contabilă, probleme ale sporirii eficacității comerțului nostru interior și exterior, probleme de sociologie economică, studierea diverselor aspecte ale creșterii nivelului de trai al populației din țara noastră ș.a. Majoritatea acestor teme constituie sarcini în cadrul planului departamental de cercetare științifică.

Promovarea metodelor moderne

de calcul economic a devenit indispensabilă pentru soluționarea unor probleme economice majore ale economiei naționale, a căror dezvoltare nu poate fi concepută fără un aparat matematic important și fără o tehnică modernă de prelucrare a datelor. Deși înființat de curînd Centrul de calcul economic și cibernetică economică al Academiei, care funcționează în institutul nostru, s-a dovedit a fi un focar pentru introducerea pe scară tot mai largă a metodelor moderne de conducere și organizare a producției.

În anul în curs și în anii următori, cercetătorii Centrului de calcul vor elabora un număr de 9 teme cuprinse în planul de stat, 20 teme cuprinse în planul departamental al cercetării științifice și 30 de teme cuprinse în planul intern al Centrului. De pildă, problema „Modelarea proceselor economice ale dezvoltării economiei naționale" cu subproblemele „Balanța legăturilor între ramuri" și „Modelul dezvoltării de ansamblu a economiei" constituie una din temele importante cuprinse în planul de stat, la care Centrul de calcul va colabora. Centrul de calcul este titular de plan pentru tema „Sistemul informațional în economia națională", de asemenea, cuprinsă în planul de stat. La elaborarea ei vor mai colabora cercetători și specialiști din Direcția Centrală de Statistică și Ministerul Finanțelor. Tot Centrul de calcul va cerceta metodologia de stabilire a principalelor corelații ale bazei de metal și de evaluare cu ajutorul acestora, a unor nivele de dezvoltare în industria constructoare de mașini.

O importanță deosebită se dă în institutul nostru asigurării unei calificări științifice cît mai ridicate cadrelor didactice. Din totalul de circa 450 cadre didactice, 4 sînt membri sau membri corespondenți ai Academiei Republicii Socialiste România, 14 au titlul de doctor docent în științe, 85 doctori în economie și 97 doctoranzi. Este o preocupare permanentă a conducerii institutului ca toate cadrele didactice să-și ridice calificarea printr-o documentare continuă, amplă și sistematică, urmărindu-se o informare permanentă și la zi asupra realizărilor importante și valoroase ale cercetării științifice de peste hotare.

Lansarea planului

pe anul 1967 a prilejuit totodată o discuție amplă în jurul măsurilor ce trebuie puse în aplicare pentru îndeplinirea prevederilor sale. S-au luat măsuri de individualizare a sarcinilor, măsuri de asigurarea ritmicității muncii științifice prin stabilirea unor grafice de elaborarea temelor și pe faze de lucru, de organizarea unor dezbateri în colectivele de lucru și de control al îndeplinirii sarcinilor. Alături de măsurile interne, este necesar ca la nivelul Consiliului Național al Cercetării Științifice și la nivelul instituțiilor centrale, titulare de plan, să se dea indicații pentru asigurarea colaborărilor, a încheierii contractelor și stabilirea fondurilor necesare pentru plata colaboratorilor.

Punerea în aplicare a tuturor acestor măsuri, alături de desfășurarea acțiunilor de cercetare cerute de îndeplinirea planurilor, va avea dublul rezultat de a contribui la rezolvarea problemelor ridicate de construcția economică și de a contribui la o mai bună pregătire a studenților de azi, chemați mîine să asigure conducerea economiei naționale a României.

Cadrele didactice din institutul nostru sînt hotărîte să nu precupețească nici un efort pentru realizarea în bune condițiuni a sarcinilor ce le revin din planul cercetării științifice pe anul 1967.

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

Primele monede ale României moderne

LA 24 februarie 1870, deci cu 97 de ani în urmă, într-un cadru sărbătoresc, s-a inaugurat Monetăria Statului, instalată destul de sumar într-un local la începutul Șoselei Kisselef, pe locul unde astăzi se află clădirea Muzeului de istorie a partidului comunist, a mișcării muncitorești și democratice din România.

Răsunetul puternic pe care această inaugurare l-a avut în opinia publică românească a depășit [illegible] mod evident importanța econo[illegible] a „otelului de monetă" bucureștean. Contemporanii priveau cu o legitimă mîndrie această construcție, văzînd în ea un mijloc de înfăptuire a unei reforme mult așteptate, cu un substrat politic evident, de la care se vor împlini în luna mai a.c. 100 de ani: **adoptarea primului sistem monetar național al României.**

În 1867, adică într-o vreme cînd țara noastră se mai afla încă sub suzeranitatea Turciei, legea prin care se instituia moneda proprie a țării, punînd astfel capăt haosului monetar provocat de multitudinea monedelor străine aflate în circulație, a fost un act de curaj, un moment însemnat în procesul de afirmare a voinței de viață independentă și suverană a poporului nostru.

Între 1/13 ianuarie 1868, data intrării în vigoare a legii **pentru înfăptuirea unui nou sistem monetar și pentru fabricarea monedelor naționale,** și data inaugurării monetăriei, nu au fost bătute monede de argint sau de aur potrivit noii legi monetare — cu excepția unui mic număr de monede de probă —, ci numai monede divizionare de bronz, de 1, 2, 5 și 10 bani, confecționate în Anglia, la Birmingham.

Amînarea baterii monedelor principale prevăzute de sistemul monetar din 1867 a fost motivată oficial prin greutățile financiare ale procurării metalelor prețioase. Adevărata rațiune era însă obligația impusă de Imperiul otoman ca pe monedele, care în ochii românilor ar fi trebuit să reprezinte consacrarea drepturilor unui stat independent și suveran, să fie imprimat un semn special menit, să atesteze dependența politică a țării noastre de acest imperiu. Într-o vreme cînd lupta seculară a românilor pentru doborîrea jugului turcesc se apropia de un sfîrșit victorios, acceptarea unei asemenea condiții ar fi anihilat însăși rațiunea politică a emisiunii unei monede proprii.

După intrarea în funcțiune a monetăriei din București, s-a început baterea monedelor din metal prețios, îndeosebi din argint, netinîndu-se seama — în ciuda protestelor Porții — de obligația imprimării unui semn de dependență față de turci.

Monetăria inaugurată în 1870 nu a fost prima instituție de acest gen pe teritoriul României. Începînd cu monetăria pontică a Histriei, care, după datele pe care le deținem pînă în prezent, a emis primele monede la noi, și sfîrșind cu cea de la București, care a emis primele monede ale României moderne, un șir de monetării au funcționat de-a lungul secolelor pe teritoriul uneia sau alteia dintre provinciile românești.

Geto-dacii au avut monetării proprii, ei și-au însușit meșteșugul baterii monedelor direct de la greci, cu care erau în contact.

Statele feudale românești au bătut numeroase monede pe teritoriul lor, cele mai vechi fiind emise sub Vladislav I-Vlaicu (1364—1377) în Țara Românească. Activitatea monetăriilor din Țara Românească a continuat fără intermitențe pînă la Radu al III-lea cel Frumos (1462—1475). Ultimele monede proprii au fost cele emise sub Constantin Brîncoveanu (1688—1714) și au avut caracter de medalii. În Moldova se cunosc monede de la Petru I Mușat (1374—1392), după care activitatea monetăriilor moldovene a fost aproape continuă pînă la Ștefăniță (1517—1527). Reluată sub Alexandru Lăpușneanu această activitate a continuat cu întreruperi pînă la Gheorghe Duca și Iliaș Alexandru (1666—1668). În Transilvania a existat o vie activitate a monetăriilor din Cluj, Sibiu, Baia Mare, Alba Iulia, Brașov, Sighișoara, Făgăraș, Bistrița și Aiud, în cursul existenței principatului autonom al Transilvaniei. Au fost bătute monede proprii ale principatului între 1551—1691. Între 1601—1614 se semnalează și emisiuni proprii ale orașelor Brașov și Sibiu.

Încetarea activității monetăriilor de pe teritoriul României a marcat intensificarea procesului de aservire a țărilor românești de către Imperiul otoman.

Reluarea baterii de monedă în monetăria din București, în 1870, după o întrerupere de secole, a fost o manifestare a renașterii naționale, a luptei maselor populare pentru independență. Este explicabilă, de aceea, emoția cu care obștea românească a întîmpinat, la 24 februarie 1870, deschiderea porților modestei, dar simbolicei clădiri.

Costin KIRIȚESCU

Cîmp larg rentabilității producției

EXIGENȚĂ MAXIMĂ LA CHELTUIREA FONDURILOR MATERIALE ȘI BĂNEȘTI

PROCESUL de desăvîrșire a construcției socialiste în țara noastră capătă, în etapa actuală, un caracter tot mai complex, mai multilateral. Economia orașului București se încadrează organic în acest proces. Avînd în vedere ponderea însemnată a acesteia în industria țării, îndeplinirea și depășirea prevederilor actualului plan cincinal vor contribui la ridicarea economiei naționale pe o treaptă superioară, la creșterea eficienței muncii sociale în toate ramurile producției materiale.

Ridicînd pe o treaptă mai înaltă activitatea economică, folosind mai bine resursele materiale și bănești puse la dispoziție de stat, întreprinderile industriale din orașul București au încheiat anul 1966, cu un bilanț pozitiv : **economiile nete peste plan, obținute prin reducerea cheltuielilor de producție, s-au ridicat la 262 903 mii lei, iar beneficiile nete — la peste 170 000 mii lei.**

RELEVÎND realizările de seamă obținute pe linia reducerii prețului de cost și a sporirii beneficiilor, nu trebuie să pierdem din vedere faptul că eforturile mari făcute de stat pentru modernizarea unor întreprinderi, pentru dotarea lor cu tehnică nouă, n-au fost și nu sînt însoțite peste tot de grija pentru folosirea lor cu maximum de eficiență. Din cauză că cheltuielile de producție se mențin încă ridicate, unele întreprinderi au avut și au o rentabilitate scăzută, iar altele lucrează cu pierderi.

În 1966, în orașul București au fost planificate cu dotații de stat pentru acoperirea pierderilor 30 de întreprinderi, din care 5 industriale de nivel republican, 5 de construcții și 4 gospodării agricole de stat. Același număr de întreprinderi sînt planificate cu dotații de stat și în anul 1967, **valoarea acestora fiind de 338 milioane lei, reprezentînd 97% față de pierderile realizate în 1966.** Cele mai mari pierderi pentru întreaga activitate sînt prevăzute în 1967 la Uzina de radiatoare, echipament metalic, obiecte și armături sanitare — UREMOAS (99,6 milioane lei), Uzina de medicamente (23,6 milioane lei), Uzina metalurgică-București (22,6 milioane lei) și Întreprinderea de prefabricate-Militari (15,6 milioane lei). **Evident că asemenea întreprinderi, care nu-și pot acoperi cheltuielile de producție din veniturile proprii, trăiesc pe seama celor rentabile.**

Acumulările bănești ale statului pentru asigurarea mijloacelor necesare înfăptuirii reproducției socialiste lărgite și ridicării nivelului de trai al populației au fost și sînt diminuate și de volumul pierderilor planificate la produsele ce se fabrică nerentabil. **În 1966, volumul acestora pe ansamblul economiei orașului București s-au ridicat la aproape 438 milioane lei, iar pe anul 1967 prevederile sînt de circa 345 milioane lei.**

Pe ansamblul industriei orașului București, anul trecut, în loc să scadă numărul produselor și volumul pierderilor față de plan, acestea au crescut cu 30,7%, respectiv, cu 5,6%, provenind în special de la întreprinderile din industria construcțiilor de mașini (+55,2% respectiv, +37,8%) și ale industriei ușoare (+40,8%, respectiv +31,1%). La întreprinderile din industria chimică, ca urmare a măsurilor întreprinse, se înregistrează o scădere cu 13,4% a numărului de produse nerentabile și cu 29,2% a volumului pierderilor.

În 1967, deși prin plan se prevede o reducere atît a numărului întreprinderilor care fabrică produse nerentabile (—31,2%), a produselor (—52,8%), cît și a volumului pierderilor (—24,7%), totuși, nivelul acestora este ridicat. Industria ușoară continuă și în acest an să aibă numărul cel mai mare de întreprinderi care fabrică produse nerentabile, urmat de industria chimică și de industria construcțiilor de mașini, aceasta din urmă deținînd și în prezent cel mai ridicat volum de pierderi de pe urma unor asemenea produse. Printre întreprinderile cu un volum mare de pierderi se numără : Uzina **„Laromet“** (19 milioane lei), Fabrica de cabluri și materiale electroizolante (16 milioane lei), **Uzina „Grivița roșie“** (13 milioane lei), **„Galenica“** (6 milioane lei), **Combinatul de cauciuc-Jilava** (9,6 milioane lei), **Fabrica de ulei „13 Decembrie“** (20,7 milioane lei) și altele.

Deși din cifrele comparate se desprinde, în 1967 față de 1966, o tendință de scădere atît a pierderilor la întreaga activitate a unor întreprinderi, cît și a celor din produse nerentabile la întreprinderi cu beneficii, totuși volumul lor este încă foarte ridicat. **„Problema pierderilor planificate —** a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 **— trebuie să preocupe toate organele noastre economice și de partid. Este timpul să lichidăm această anomalie, această gravă manifestare de înapoiere economică. Nici o economie nu-și poate permite să organizeze o producție cu deficit, să finanțeze unele întreprinderi pe seama altora“.**

În lumina acestei indicații, în fiecare întreprindere se cer întreprinse măsuri temeinice menite să ducă în cel mai scurt timp la lichidarea pierderilor planificate, la ridicarea rentabilității, obținerea de economii și beneficii tot mai mari peste plan.

Mînă spartă cu banii statului

LICHIDAREA pierderilor este pe deplin posibilă întrucît ele se datoresc, în majoritatea situațiilor, nu unor cauze obiective, **ci lipsurilor existente în organizarea producției și a muncii, abaterilor de la disciplina tehnologică, nerespectării unui regim sever de economii și lipsurilor în gospodărirea fondurilor materiale și bănești încredințate întreprinderilor.**

Evident, e greu să cuprindem în cadrul acestui articol, toți factorii care concură, direct sau indirect, la pierderi. Vrem să relevăm numai că, din datele statistice, rezultă că, în 1966, **numai volumul cheltuielilor neeconomicoase pe ansamblul industriei Capitalei a fost de 286 milioane lei.** Din acestea, pierderile provenite din rebuturi au reprezentat 64,8%, dobînzi plătite pentru împrumuturi restante 12,0% și pierderi din casări și declasări 11,2%. Cel mai mare volum de cheltuieli neeconomicoase au avut întreprinderile din industria construcțiilor de mașini (61%), din industria ușoară (14%) etc., în general întreprinderi ale acelorași ministere cu pierderi în activitatea totală sau cu cele mai multe produse nerentabile — așa cum reiese din tabelul nr. 1.

La întreprinderile industriei ușoare numai pierderile din casări și declasări au reprezentat 29,1% din totalul cheltuielilor neproductive, iar pierderile din deteriorări la întreprinderile din industria alimentară s-au ridicat la 62,6%. Cheltuielile neproductive la întreprinderile constructoare de mașini au reprezentat 3% din totalul cheltuielilor de producție în 1966. În unele întreprinderi cu produse nerentabile cum sînt **Uzina „Grivița roșie“, Uzina de mașini electrice, Combinatul de cauciuc-Jilava, „Flora“** etc., **volumul cheltuielilor neproductive este chiar mai mare sau aproximativ egal cu cel al pierderilor la unele produse** Așadar, se desprinde de aici concluzia clară că, **în multe întreprinderi, există încă o slabă preocupare pentru închiderea tuturor canalelor care provoacă pierderi, și că anumiți conducători de întreprinderi se dovedesc culanți cu banii statului. Dacă s-ar fi luat măsuri eficiente în toate verigile de producție și de gospodărire a întreprinderilor, asemenea pierderi puteau fi evitate, ceea ce ar fi contribuit la rentabilizarea unor produse, la sporirea volumului economiilor.**

Cînd parametrii proiectați nu sînt atinși

SÎNT și întreprinderi noi, care lucrează nerentabil, ca urmare directă a faptului că, **de ani de zile, nu realizează, din diferite motive, parametrii proiectați.** La **UREMOAS**, uzină cu cel mai mare volum de pierderi planificat în 1967, nivelul producției la armături neferoase a reprezentat la sfîrșitul anului trecut 75,1% față de proiect, productivitatea muncii 68%, iar prețul de cost a fost depășit pe unitatea de produs cu 51,8%. La echipamentul metalic, producția a atins 33,8% din nivelul proiectat, productivitatea muncii 31,3%, iar prețul de cost a fost depășit cu 56%. **De menționat că consumul specific realizat era de peste 4 ori mai mare decît cel proiectat.** Neîncadrarea întreprinderii în parametrii proiectați se datorește, în principal, pregătirii necorespunzătoare a producției, insuficientei preocupări pentru calificarea și ridicarea cadrelor, rebuturilor care depășesc 25% din volumul materialelor turnate etc.

Pe aceeași linie se situează și **Uzina de medicamente.** Aici, datorită amplasării necorespunzătoare a utilajelor în fluxul tehnologic, a strangulărilor pe diferite faze de fabricație, neurmăririi și lipsei de preocupare pentru atingerea randamentelor pe faze, **nu s-a realizat nici unul din indicii tehnico-economici proiectați pentru etapa pînă în anul 1966 la produsele „vitamina C“ și „antipiretice“.**

Mai sînt și alte întreprinderi care nu și-au realizat, fie nici unul din parametrii proiectați, fie că au realizat numai o parte. **Comitetul orășenesc P.C.R.-București a analizat situația tuturor obiectivelor puse în funcțiune în perioada 1960—1966, care nu și-au atins indicii tehnico-economici proiectați, stabilind un cuprinzător plan de acțiune în vederea lichidării deficiențelor existente.**

În loc de calitate, bonificații

RIDICAREA activității eficienței economice a întreprinderilor **este indisolubil legată de obținerea unor produse de calitate superioară.** Or, în unele întreprinderi, mai ales în cele din industria ușoară, calitatea produselor mai lasă de dorit, datorită nerespectării proceselor tehnologice. Din această cauză, procentul de cupoane și fîșii de țesături se menține ridicat. Anul trecut, de pildă, **„Dacia“** a avut peste 800 mii mp țesături de cupoane și a înregistrat 66 tone capete fîșii, pierzînd aproape 1,3 milioane lei. La **„Mătasea populară“** au rezultat peste 1,9 tone capete fîșii și 27,3 mii mp cupoane țesături.

Pierderi serioase se înregistrează și prin bonificațiile acordate beneficiarilor, din cauza calității necorespunzătoare a produselor. Asemenea pierderi, în loc să mobilizeze întreprinderile pentru îmbunătățirea calității, au devenit — se pare — un factor de creștere a cheltuielilor neeconomicoase, de mascare a rebuturilor (Întreprinderea **„Dacia“** a acordat bonificații pentru 214 mii mp, **„Mătasea populară“** — pentru 4 mii mp, **„Postăvăria română“** — pentru 5,5 mii mp țesături lînă, iar **„7 Noiembrie“** — pentru 2,3 mii mp).

Importante rezerve identificate

EXPERIENȚA anului trecut a dovedit că în întreprinderile unde, cu sprijinul organelor bancar-financiare și a celor coordonatoare, au fost analizate temeinic posibilitățile de sporire a producției și productivității muncii, de reducere a consumurilor specifice de materii prime și materiale, de folosire mai rațională a forței de muncă, de eliminare a cheltuielilor neeconomicoase etc., nu numai că s-a reușit să se elimine pierderile, dar s-au asigurat și importante beneficii.

În acest sens, este concludentă acțiunea inițiată pe plan local cu privire la rentabilizarea unor produse. Pînă la sfîrșitul anului 1966 în întreprinderile industriale republicane și locale din orașul București **s-a reușit să se rentabilizeze un număr de 253 produse, și să fie reduse pierderile la alte 417, schimbîndu-se astfel raportul pierderilor față de beneficiile din activitatea de bază de la 12,63% cît era la 31.III.1966 la 10,5% la 31.XII.1966, cu toate că în aceeași perioadă au apărut în fabricație și alte produse cu pierderi.**

În urma măsurilor luate pentru înlocuirea unor materii prime și materiale cu altele mai ieftine și a reducerii consumului specific, a unei mai bune organizări a producției și a muncii, au fost rentabilizate o serie de produse la **Uzinele „23 August“, „Vulcan“, „Steaua roșie“, Întreprinderea „Select“, Uzina de mașini electrice, Fabrica de încălțăminte „Flacăra roșie“** și altele.

Au fost găsite posibilități de valorificare a unor însemnate rezerve și pentru planul pe 1967. De exemplu, la **Uzina „Neferal“** s-au prevăzut în planul de stat inițial pe anul 1967 întocmit de uzină, **pierderi pe întreaga activitate în valoare de 19,6 milioane lei.** Conducerea uzinei, ajutată de organele de control ale Ministerului Finanțelor, reușit să identifice importante rezerve (10,9 milioane lei pe seama modificării structurii sortimentelor în funcție de comenzile cerute, 6 milioane lei pe seama unei mai juste determinări a prețului de aprovizionare a deșeurilor de metale neferoase și 2,7 milioane lei pe baza reducerii cheltuielilor de producție). **Toate acestea au acoperit integral pierderea prevăzută, astfel că prin planul de stat pe 1967 întreprinderea nu a mai fost planificată cu dotații de la bugetul de stat.**

În alte întreprinderi — **UREMOAS, Uzina de medicamente, Uzina metalurgică-București, Întreprinderea de prefabricate-Militari și Fabrica de zahăr-Chitila** — față de volumul pierderilor prevăzute în planul inițial pe 1967 (însumînd 142,4 milioane lei), organele de control ale Ministerului Finanțelor au reușit să descopere rezerve care diminuează volumul pierderilor acestor întreprinderi cu peste 62%. Aceasta, fără sugerarea unor soluții economice și organizatorice deosebite, ci numai pe baza analizei respectării corelației dintre diferitele secțiuni ale planului, a consumurilor de materii prime și materiale etc. **Din păcate însă, direcțiile generale coordonatoare din ministerele de resort au acceptat o reducere de numai 15% și, în unele cazuri, chiar mai puțin.**

O greșită înțelegere — care nu este de natură să mobilizeze întreprinderile în acțiunea de eliminare a pierderilor — au dovedit direcțiile generale respective și în stabilirea sarcinilor definitive de plan pe 1967. Lucru confirmat, de altfel, și de faptul că acestor întreprinderi li s-au planificat pierderi la nivelul considerat de direcțiile generale, (adică cu circa 15% mai puțin decît planul inițial) și nu de organele de control ale Ministerului Finanțelor.

Tabel nr. 1

Cheltuielile neeconomicoase în orașul București pe total industrie și ministere în 1966

	Total chelt. neeconomicoase		din care %	
	mil. lei	%	Pierderi din rebuturi	Dobînzi plătite pentru împrumuturi
Total industrie	286	100,0	64,8	12,0
din care :				
M.I.C.M.	180,1	100,0	77,0	11,1
M.I.Ch.	13,2	100,0	56,3	13,6
M.I.U.	38,8	100,0	34,7	18,1
M.I.A.	9,7	100,0	7,2	6,8

ÎN scopul ridicării calitative a întregii activități economice, conducerea partidului a trasat ca sarcină organelor centrale de stat și întreprinderilor **să cerceteze în amănunt, cu sprijinul organelor și organizațiilor de partid, încă din prima jumătate a anului, cauzele care determină nerentabilitatea unor întreprinderi și produse și să se ia măsuri eficiente pentru lichidarea acestei stări de lucruri.** *În lumina acestei sarcini, s-a organizat o largă acțiune pe scara întregii economii. Și în orașul București, s-au constituit colective care, în perioada 6 februarie — 20 aprilie, analizează în întreprinderi cauzele pierderilor,* **întocmesc planuri de măsuri cuprinzătoare, care să ducă în cel mai scurt timp posibil la rentabilizarea, prin efort propriu, a tuturor întreprinderilor și produselor.**

Este o acțiune de mare însemnătate care, sprijinită îndeaproape de organele și organizațiile de partid va da, fără îndoială, roadele așteptate, în interesul dezvoltării economiei naționale, a ridicării nivelului de trai al populației.

GH. SFETCU
șef-adjunct al secției economice a Comitetului orășenesc București al P.C.R.

IMBUNĂTĂŢIREA ORGANIZĂRII PROCESULUI DE PROIECTARE

ing. V. BUMBĂCEA
vicepreşedinte al C.S.C.A.S.

ÎNFĂPTUIREA volumului de investiţii prevăzut în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. pentru dezvoltarea economiei naţionale pe perioada 1966–1970, impune adoptarea de noi măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii de proiectare care să ducă la creşterea productivităţii muncii proiectanţilor, la ridicarea calităţii şi scurtarea duratelor de elaborare a documentaţiilor tehnice. Pe această linie, Hotărîrea Consiliului de Miniştri cu privire la elaborarea, avizarea şi aprobarea documentaţiilor pentru investiţii, publicată la sfîrşitul anului 1966, stabileşte măsuri care aduc îmbunătăţiri substanţiale în asigurarea cu proiecte a investiţiilor.

Lărgirea competenţelor miniştrilor, conducătorilor celorlalte organe centrale şi comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa privind aprobarea documentaţiilor tehnice scurtează substanţial durata de avizare şi aprobare care, aşa cum s-a mai spus, ajungea uneori să fie egală cu durata de elaborare a proiectului.

Rezultate deosebite în mai buna folosire a capacităţii de proiectare se obţin de asemenea prin desfiinţarea fazei de proiect de ansamblu, care duce, pe de o parte, la reducerea timpului necesar elaborării unui proiect şi, pe de altă parte, la scurtarea duratei de avizare (avizarea de către organele centrale făcîndu-se acum o singură dată pentru fiecare investiţie ai cărei indicatori se aprobă de Consiliul de Miniştri). Desfiinţarea fazei de proiect de ansamblu a devenit cu putinţă datorită experienţei cîştigate de cadrele de proiectanţi şi ridicării nivelului tehnic al organizaţiilor de proiectare.

Paralel cu creşterea competenţelor de care se bucură titularii de investiţii şi cu desfiinţarea fazei de proiect de ansamblu, hotărîrea prevede sarcini sporite pentru consiliile tehnico-ştiinţifice şi colegiile ministerelor privind controlul calităţii documentaţiilor, analiza multilaterală a oportunităţii şi eficienţei economice a investiţiilor proiectate.

RECENTA întîlnire de lucru a cadrelor din proiectare în care s-au dezbătut cu înalt simţ de răspundere condiţiile în care se desfăşoară activitatea de proiectare şi măsurile ce trebuie luate în continuare pentru îmbunătăţirea ei, a scos la iveală noi căi menite să ducă la ridicarea eficienţei muncii proiectanţilor. Dintre numeroasele probleme ridicate, ne vom opri la unele aspecte ale **organizării producţiei şi a muncii în institutele de proiectare.**

Nucleul de bază, secţia productivă, a organizaţiilor de proiectare, o constituie atelierul de proiectare, format în medie din 20-25 de proiectanţi cu studii superioare şi medii. În general, aceste ateliere sînt organizate pe specialităţi, cum ar fi: arhitectură, rezistenţă, instalaţii electrice, sanitare sau termice, tehnologie etc. Pentru elaborarea fiecărui proiect se constituie ad-hoc un colectiv complex, care grupează proiectanţi din diferite ateliere sub conducerea unui şef de proiect.

Acest mod de organizare a fost adoptat în condiţiile lipsei de cadre cu experienţă, căutîndu-se să se creeze posibilitatea ca tinerii absolvenţi să poată lucra în contact permanent cu cadre experimentate şi să se formeze alături de acestea. Există, în acelaşi timp, posibilitatea unei îndrumări unitare şi a unui control pe fiecare specialitate prin şefii de atelier şi inginerii sau arhitecţii şefi.

În etapa actuală, cînd numărul proiectanţilor cu calificare superioară şi cu experienţă bogată a crescut, pot fi adoptate şi alte forme de organizare care să răspundă mai bine numeroaselor situaţii concrete, diferite de la institut la institut. Organizarea proiectării se poate face în această situaţie şi pe ateliere complexe, care cuprind totalitatea sau majoritatea specialităţilor necesare înfăptuirii unui anumit gen de investiţii, atunci cînd se realizează un număr mare de proiecte pentru investiţii de volum mai mic, cum ar fi în domeniul locuinţelor şi clădirilor social-culturale. De asemenea, se pot organiza sectoare complexe, care cuprind ateliere de specialitate, conduse de un inginer sau arhitect şef. Sectoarele complexe trebuie organizate în institutele ce au de proiectat volume importante de investiţii de acelaşi gen sau o investiţie foarte mare care cere un număr sporit de proiectanţi, cum ar fi în industria uşoară, alimentară, metalurgică etc.

Aceste colective complexe – ateliere sau sectoare – asigură o coordonare mai uşoară a muncii, şeful de atelier sau cel de sector la marile lucrări este şi şef de proiect, în timp ce în situaţia atelierelor de specialitate şeful de proiect avea un colectiv care de fapt era subordonat administrativ, pe specialităţi, şefilor de ateliere. Se creează, totodată, condiţii pentru manifestarea mai largă a iniţiativei creatoare a proiectanţilor, înlăturîndu-se avizarea intermediară a soluţiilor adoptate de către şeful de atelier şi inginerul sau arhitectul şef de specialitate, ceea ce duce implicit la mai buna precizare şi creştere a răspunderii fiecărui proiectant în parte

Paralel cu eliminarea acestor trepte intermediare de avizare, conducerile de institut trebuie să întărească verificarea şi controlul proiectelor. Comisiile tehnice interne (C.T.I.) trebuie să asigure îndrumarea unitară, principială a procesului de elaborare a soluţiilor, să urmărească pe parcurs realizarea anumitor proiecte, să facă verificarea, care pînă acum se realiza în ateliere, mergînd pînă la verificarea dimensionării unor elemente de construcţii şi instalaţii. Comisia tehnică internă devine singurul organ prin care conducerea institutului asigură îndrumarea şi controlul proiectării.

Organizarea pe ateliere sau sectoare complexe dă posibilitate să se studieze şi alte forme de cointeresare materială a proiectanţilor, deosebite de cele actuale care nu stimulează suficient scurtarea duratei de elaborare a proiectelor şi ridicarea productivităţii muncii în proiectare. În sfîrşit, această formă răspunde necesităţilor de adîncire a specializării în cadrul institutelor, căreia îi corespunde şi o mai bună specializare a cadrelor, ceea ce trebuie să ducă la adoptarea celor mai judicioase soluţii, la ridicarea calităţii şi eficienţei economice a investiţiilor.

Organizarea concretă a fiecărui institut depinde însă de o serie de factori legaţi de specificul investiţiilor, de amploarea lor, de numărul cadrelor etc. De aceea, Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare a stabilit numai principiile organizatorice ce trebuie avute în vedere, organizarea propriu-zisă, urmînd să fie studiată de institutele de proiectare şi aprobată de organele lor coordonatoare.

SPORIREA eficienţei activităţii de proiectare este strîns legată de folosirea judicioasă a cadrelor şi în special a celor cu pregătire superioară. Aceasta cu atît mai mult cu cît în domeniul respectiv, spre deosebire de alte sectoare de activitate, ponderea salariilor reprezintă circa 80% din totalul cheltuielilor.

Dintr-un studiu întocmit de C.S.C.A.S. în cursul anului trecut, a rezultat că o parte din activitatea cadrelor cu cea mai mare experienţă, şefi de proiecte, şefi de ateliere, în loc să fie afectată muncii de creaţie, se irosea cu aspecte tehnico-organizatorice ale procesului de proiectare. Pentru a înlătura cauzele care duceau la această situaţie, nomenclatorul de funcţiuni a fost completat cu posturi încadrate cu personal tehnic mediu. Acesta se va ocupa cu rezolvarea problemelor legate de contractarea temelor de proiectare, de urmărirea obţinerii acordurilor prealabile şi de elaborarea lucrărilor de subproiectare. De asemenea, la sesizarea institutelor de proiectare, s-a restudiat şi s-a elaborat o nouă reglementare privind semnăturile ce trebuie să le poarte piesele scrise ale unui proiect, prin care s-a redus numărul acestora cu cca. 60%, în condiţiile menţinerii precizării răspunderilor pentru conţinutul pieselor elaborate.

Tot din acelaşi studiu a rezultat că actuala metodologie de decontare a cheltuielilor, pe bază de norme şi tarif orar este greoaie, duce la evidenţe numeroase şi calcule laborioase, angrenînd în cea mai mare parte proiectanţi cu pregătire superioară. Pentru înlăturarea acestei dificultăţi, C.S.C.A.S., C.S.P. şi Ministerul Finanţelor, în colaborare cu ministerele şi celelalte organe de stat, au studiat un nou sistem de decontare bazat pe tarife procentuale aplicate la valoarea de investiţii, sistem ce urmează să fie prezentat spre aprobare Consiliului de Miniştri.

Măsurile pentru folosirea judicioasă a cadrelor cu pregătire superioară nu se opresc însă aici. După cum se ştie o mare parte din activitatea acestora este încă folosită pentru elaborarea unor lucrări de tehnicitate scăzută, ca urmare a numărului redus de cadre cu pregătire medie din institute, a raportului necorespunzător dintre numărul cadrelor cu pregătire superioară şi cel cu pregătire medie. Este de menţionat că în timp ce la direcţiile de sistematizare, arhitectură şi proiectare a construcţiilor, aparţinînd comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale, la 31 decembrie 1966 acest raport a fost de 1 : 1,82, la institutele centrale, cu sediul, în marea lor majoritate, în Bucureşti, deci cu posibilităţi mai mari de angajare a inginerilor şi arhitecţilor, acest raport a fost de numai 1:1,19.

Printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniştri din 1963 a fost stabilită necesitatea îmbunătăţirii acestei situaţii, în care scop au fost elaborate rapoarte optime pe specialităţi, care trebuiau realizate pînă la sfîrşitul anului 1965. Dar creşterea numărului de cadre medii a fost neînsemnată şi anume de la raportul 1 : 1,27, la sfîrşitul anului 1962, la 1 : 1,32 la sfîrşitul anului 1965, adică cca. 4%.

Pe baza propunerilor ministerelor şi ale celorlalte organe centrale, s-a ajuns la concluzia că aceste proporţii trebuie să fie îmbunătăţite cu 20–30% pînă în 1970. Faţă de importanţa acestei probleme, **consider că n-ar fi lipsit de raţiune ca îmbunătăţirea raportului dintre numărul cadrelor cu studii superioare şi al celor cu pregătire medie să constituie un indicator de plan, pe care fiecare minister să-l stabilească anual institutelor subordonate.**

Cadrele medii urmează să fie asigurate, atît din rîndul absolvenţilor de şcoli tehnice, cît şi prin ridicarea calificării la locul de producţie a desenatorilor absolvenţi ai şcolilor de cultură generală. Paralel, aşa cum a rezultat şi din dezbaterile consfătuirii cadrelor din proiectare, trebuie mărită cifra de şcolarizare pentru formarea cadrelor medii începînd chiar cu anul şcolar 1967–1968.

O PARTE însemnată din timpul cadrelor cu pregătire superioară este afectată rezolvării unor calcule ce impun un mare volum de muncă şi care pot fi rezolvate prin introducerea pe scară mai largă a maşinilor de calcul, cu consecinţe importante asupra creşterii productivităţii muncii în proiectare. În plus, maşinile de calcul şi calculatoarele electronice permit posibilităţi de optimizare a soluţiilor de proiectare, una din căile de ridicare a eficienţei economice a investiţiilor. Un exemplu grăitor în ceea ce priveşte efectele acestor măsuri îl constituie o firmă străină, care menţinînd acelaşi număr de ingineri, dublînd numărul de tehnicieni şi asigurînd dotarea cu calculatoare electronice medii, a obţinut într-un singur an o creştere cu 40% a cifrei de afaceri.

În urma indicaţiilor conducerii de partid, s-au luat măsuri ca încă din 1967 să se îmbunătăţească dotarea institutelor de proiectare cu maşini de calcul şi cu alte utilaje pentru mecanizarea lucrărilor de proiectare, acţiune ce va fi continuată perseverent şi în anii următori. Institutele de proiectare împreună cu C.S.C.A.S. şi cu alte organe centrale, trebuie să asigure pregătirea folosirii corespunzătoare a acestor mijloace pentru a obţine de la început rezultate bune.

Cele arătate constituie numai cîteva jaloane din acţiunea care trebuie să asigure organizarea ştiinţifică a activităţii de proiectare şi care să constituie una din preocupările permanente ale conducerii institutelor. În acest scop, trebuie stabilite cadre bine pregătite, care să studieze în exclusivitate organizarea procesului de proiectare şi să propună, ţinînd seama de specificul fiecărui institut, măsuri care să ducă la mai buna folosire a capacităţii de proiectare. Trebuie realizată, totodată, o mai strînsă legătură între institutele de proiectare şi C.S.C.A.S., din care să rezulte sugestii de natură să îmbunătăţească cadrul reglementărilor generale, fără a limita posibilităţile adaptării la specificul fiecărei organizaţii de proiectare

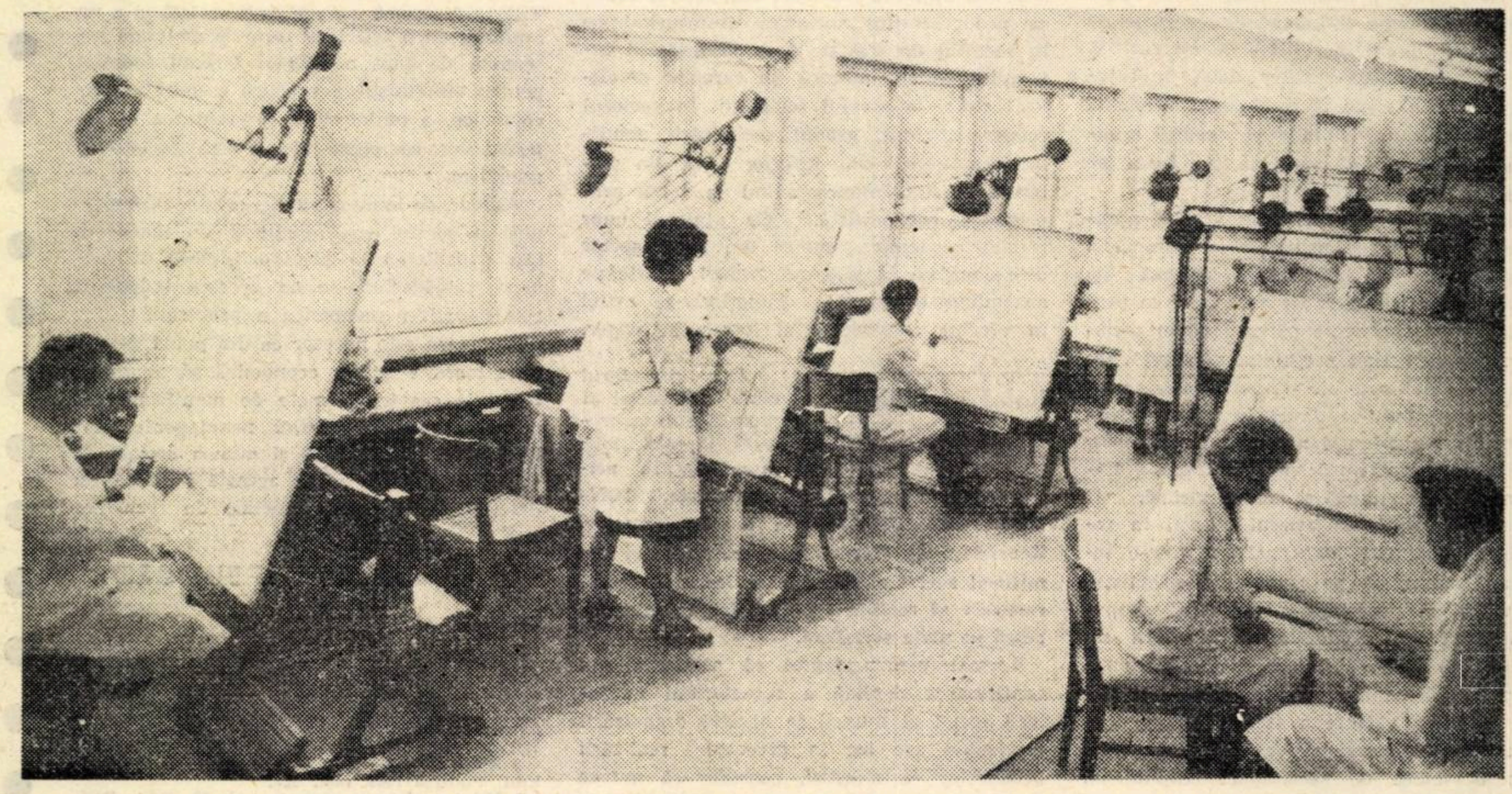

Pe planşetă se conturează profilul a noi construcţii

CURENTE ȘI IDEI

ESTE MUNCA ÎN SOCIALISM NEMIJLOCIT SOCIALĂ?

CONSIDERĂM că răspunsul afirmativ la această întrebare care este, evident, îndreptățit, nu epuizează problema și rămîne insuficient.

Deși în literatura noastră economică problema caracterului muncii în orînduirea socialistă a fost puțin dezbătută, s-a generalizat părerea, îndeosebi în manuale, că în socialism munca este **nemijlocit socială**[1]).

Pornind de la această premisă, fundamentarea teoretică a producției de mărfuri în socialism este limitată de obicei la existența celor **două forme de proprietate socialistă** asupra mijloacelor de producție, a **proprietății personale** a cetățenilor asupra bunurilor de consum și a proprietății personale a țăranilor cooperatori asupra gospodăriei lor auxiliare[2]).

Forma marfă

Este binecunoscut faptul că produsul muncii îmbracă forma de marfă în cele mai diverse orînduiri sociale, începînd cu perioada descompunerii comunei primitive, inclusiv socialismul. Așadar, marfa este o categorie economică comună mai multor orînduiri sociale. Schimbul de mărfuri a apărut la punctele de intersecție între comunități sau la punctele de contact ale acestora cu membrii altor comunități[3]). În același timp, se știe că „numai produsele unor munci particulare autonome și independente unele de altele se întîlnesc în calitate de mărfuri"[4]).

Din confruntarea acestor două împrejurări, se poate trage în mod logic concluzia că **nu întotdeauna și în orice condiții munca autonomă și independentă s-a bazat pe proprietatea privată.**

Din punct de vedere istoric, această muncă s-a bazat și pe proprietatea comună a triburilor, iar în socialism se bazează pe proprietatea obștească. De aceea, mi se pare forțată și inconsistentă părerea că în socialism, nemaiexistînd proprietatea privată, iar muncile individuale ale producătorilor socialiști manifestîndu-se direct ca părți componente ale ansamblului muncii sociale, nu ar fi necesar să vorbim despre contradicția dintre munca individuală și munca socială.

Referindu-se la caracterul muncii în societatea comunistă Marx arăta: „Într-o societate întemeiată pe principiile colectivismului și pe proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție, producătorii nu fac schimb de produse; de asemenea, munca cheltuită pentru crearea produselor nu mai apare **ca valoare** a acestor produse, ca o calitate materială a lor, deoarece acum, spre deosebire de societatea capitalistă, munca individuală apare nemijlocit, și nu pe cale indirectă, ca o parte componentă a muncii sociale totale"[5]).

Organizarea planică

Despre caracterul **deplin** nemijlocit social al muncii va putea fi vorba numai în condițiile inexistenței producției de mărfuri, inexistenței valorii, în condițiile fazei superioare a comunismului. În faza sa inferioară, în socialism, cînd se menține producția de mărfuri, munca are un **caracter incomplet nemijlocit social.** Spun **nemijlocit social** deoarece munca producătorilor în socialism, bazîndu-se pe proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție, este organizată pe bază de plan, iar produsele muncii sînt obiect al însușirii socialiste și, **sub acest aspect,** este în adevăr nemijlocit socială. În unitățile economice socialiste are loc repartizarea socială planică a timpului de muncă în sensul stabilirii unei proporții juste între diferitele funcții ale muncii și nevoile sociale; munca fiecărui producător socialist apare a priori ca element component al muncii sociale și nu a posteriori, cum se întîmplă în capitalism, unde caracterul social al muncii se manifestă abia pe piață, în procesul schimbului de mărfuri.

De reținut că existența celor două sectoare ale economiei — de stat și cooperatist — își pune amprenta asupra caracterului muncii sociale din aceste sectoare, îi imprimă anumite trăsături distinctive. Munca producătorilor socialiști desfășurîndu-se în sectorul de stat pe baza proprietății întregului popor, îmbracă un caracter nemijlocit social la nivelul societății. În sectorul cooperatist însă, gradul socializării nemijlocite a muncii este inferior celui din sectorul de stat, munca avînd la bază proprietatea cooperatistă. Cu ajutorul unor pîrghii economice, munca din acest sector este cuprinsă în sistemul muncii sociale pe ansamblul economiei, integrîndu-se astfel în efortul constructiv al întregului popor.

Rolul realizării

Dar caracterul nemijlocit social al muncii sub aspectul organizării și repartizării sale planificate, raționale, **nu înseamnă, în prima fază a societății comuniste, CONFIRMAREA DEPLINĂ a acestui caracter. Recunoașterea și verificarea caracterului nemijlocit social al muncii are loc în procesul complex al realizării produselor ca mărfuri, adică pe piața socialistă.**

Tocmai pentru faptul că atestarea sau confirmarea deplină a caracterului nemijlocit social al muncii la nivelul organizării producției are loc în procesul realizării produselor ca mărfuri, consider că munca în socialism are un **caracter INCOMPLET nemijlocit social.**

Planificarea timpului de muncă nu presupune în mod automat și realizarea muncii ca muncă socială. Unitățile economice socialiste au posibilitatea pe parcurs să-și dea seama dacă parametrii tehnici, consumul de materiale, organizarea producției și a muncii, calitatea produselor corespund sau nu exigențelor. Ele pot să evite pe parcurs irosirea muncii, să vegheze ca munca individuală a producătorilor socialiști, planificată, să constituie în mod real parte integrantă a muncii sociale.

Contradicțiile muncii

De păstrarea integrității și dezvoltării proprietății obștești nu răspunde numai societatea ca entitate, ci și fiecare unitate și subiect economic în parte. Nu se poate merge pe linia ca unele întreprinderi să-și planifice cheltuieli mari și să asigure pierderi și rebuturi planificate, bazîndu-se pe faptul că altele se vor îngriji de beneficii mari, progresul continuu fiind astfel asigurat pe ansamblul economiei.

Orînduirea socialistă oferă condiții favorabile ca munca fiecăruia să se integreze **de la început** în efortul constructiv general, să se manifeste ca parte componentă a ansamblului muncii sociale. Dar această posibilitate nu se transformă de la sine în realitate. Există întreprinderi care stabilesc cheltuieli mari de producție, au o pondere mare a rebuturilor, nu lucrează cu întreaga capacitate proiectată, produc uneori mărfuri care nu corespund exigențelor consumatorului. Acestea sînt forme de manifestare ale risipei de muncă vie și materializată, sînt expresia contradicției neantagonice dintre munca individuală a producătorilor socialiști și ansamblul muncii sociale. Se poate, oare, spune despre această muncă a producătorilor socialiști, că este nemijlocit socială? Este clar că nu. A formula ideea că în socialism ÎNTREAGA **muncă e nemijlocit socială** și a ne mulțumi cu o astfel de formulă generală înseamnă de fapt a pregăti terenul teoretic pentru autoliniștirea practică a unităților economice, a unilateraliza prezentarea caracteristicilor complexe ale muncii sociale în socialism.

Așadar, se impune studierea atentă, temeinică a acestei contradicții și nu ignorarea sau expedierea ei printr-o simplă menționare, considerîndu-se cu aceasta îndeplinit rolul analizei economice a problemei.

De aceea este necesar ca din punct de vedere teoretic știința economică să analizeze temeinic esența, formele de manifestare și consecințele contradicției neantagonice între munca individuală și munca socială în socialism, pentru ca pe această bază să fie determinate și căile practice de rezolvare a ei.

conf. dr. Ion BULBOREA

---

1) Economia politică — Socialismul Manual. Edit. politică 1963, pag. 235; Economia politică, Curs pentru învățămîntul economic superior, Ed. didactică și pedagogică, 1963, p. 194; Economie politică, Manual pentru clasa a X-a; Ed. didactică și pedagogică, 1965, p. 214.
2) Economia politică — Socialismul. Manual. Edit. Politică 1963, pag. 228.
3) Marx — Engels, Opere, vol. 23, Edit. Politică, 1966, pag. 103.
4) Idem, pag. 57.
5) Marx — Engels, Opere, vol. 19. Edit. Politică, 1964, pag. 20.

Din activitatea Institutului de cercetări economice

• *Sîmbătă, 18 februarie, în ședința Consiliului științific au continuat dezbaterile consacrate orientării tematice și metodologice a lucrărilor prevăzute în planul de cercetări științifice pe anul 1967. La ordinea de zi au figurate lucrările: „Texte din literatura economică din România — secolul al XIX-lea, vol. II, Transilvania" și „Tratatul de Economie Națională", vol. II, „Istoria gîndirii economice".*

Consiliul științific a discutat — în continuare — planurile tematice ale tezelor de doctorat ce urmează să fie elaborate în cadrul institutului.

În deschiderea ședinței, directorul institutului, Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei s-a oprit asupra unor probleme care se pun în legătură cu îndeplinirea în bune condițiuni și la termen a lucrărilor.

Orientarea lucrărilor de istoria gîndirii economice a fost prezentată de prof. Gh. Zane, membru corespondent al Academiei, șeful secției de specialitate din institut.

La dezbaterile asupra tematicii generale a lucrărilor și planurilor tezelor de doctorat au participat: prof. I. Rachmuth și B. Zaharescu, membri corespondenți ai Academiei, N. Belli, șef de secție, D. Dumitriu, C. Grigorescu, șefi de sector, Maria Stănescu, Puiu Alexandru, Iacobovici Constantin, cercetători principali și Perț Steliana, O. Ciulea, P. Grigorescu, I. Ițicovici, Nicoară Ionescu, doctoranzi.

În încheiere, Consiliul științific a adoptat o serie de hotărîri pentru organizarea muncii de cercetare la temele analizate și privind definitivarea planurilor tezelor de doctorat.

• *Constantin Grigorescu, șef de sector în I.C.E., a plecat la Bruxelles unde va reprezenta institutul în cadrul delegației române care participă, în zilele de 24—25 februarie, la lucrările Ligii europene de cooperare economică — a doua masă rotundă Est-Vest — pe tema: „Cooperarea economică industrială, științifică și tehnică".*

• *Marți 22 februarie a.c., prof. Ivan Andreevici Borodin, doctor în științe economice, colaborator al Institutului de economie al Academiei de științe a U.R.S.S., care vizitează Institutul de cercetări economice în cadrul schimbului de experiențe dintre Academia U.R.S.S., a ținut în fața cercetătorilor institutului o expunere cu tema: „Probleme economice ale intensificării agriculturii socialiste. Esență și indicatori". Pe marginea expunerii au avut loc discuții.*

• *În zilele de 20—27 februarie a.c. au loc la Praga lucrările simpozionului consacrat „Prognozelor științifice pentru țările membre C.A.E.R.". În cadrul delegației Academiei noastre din partea institutului participă Pascu Veiner, șef de sector.*

DEMOGRAFIE

DE CE DURATA MEDIE DE VIAȚĂ A BĂRBAȚILOR ESTE MAI MICĂ DECÎT A FEMEILOR

DIN cercetarea datelor privind populația țării, se constată că numărul bărbaților este inferior numărului femeilor, în special la grupele de vîrstă mai mari. Deși numărul băieților la naștere depășește în medie cu aproximativ 6% pe acela al fetelor, numai în primele două decade de vîrstă numărul persoanelor de sex masculin este relativ mai mare: în următoarele două decade numărul bărbaților se egalează cu acela al femeilor, iar la vîrstele mai mari preponderează femeile, numărul lor ajungînd să depășească pe acela al bărbaților cu aproape 40% la grupa de vîrstă de 75 ani și peste. O asemenea distribuție pe sexe a populației nu este specifică numai țării noastre, ci, cu unele variații, se întîlnește în toate țările europene, precum și în multe țări neeuropene.

Una din cauzele care au determinat această situație este, fără îndoială, pierderea de vieți omenești în timpul celor două războaie mondiale. Dar războaiele nu reprezintă singura cauză care face ca numărul bărbaților să fie mai redus decît cel al femeilor. O altă cauză care produce dezechilibru în structura populației pe sexe este mortalitatea mai mare a bărbaților comparativ cu cea a femeilor fapt care se constată aproape la toate vîrstele. Nici acest fenomen nu este specific numai țării noastre, ci îl găsim în multe alte țări de pe glob.

Deși numărul total al bărbaților decedați în cursul unui an este aproape egal cu numărul femeilor decedate, depășirea fiind doar de aproape 1%, repartizarea decedaților pe grupe de vîrstă la cele două sexe se deosebește considerabil, în sensul că mulți bărbați mor la vîrste relativ tinere, în timp ce aproape 2/3 din femei decedează după ce au depășit vîrsta de 65 ani.

Structura deceselor pe grupe de vîrstă (1965)

	bărbați	femei
0 — 14 ani	11,5%	9,1%
15 — 64 „	37,3%	26,6%
65 + „	51,2%	64,3%
	100,0	100,0

Decedații care fac parte din grupa de vîrstă activă (adică între 15 și 64 ani), sînt relativ mai numeroși printre bărbați. Din comparația numărului absolut de decedați de cele două sexe, din această grupă de vîrstă, se constată că numărul bărbaților decedați depășește cu 42% pe acel al femeilor din aceeași grupă de vîrstă. O oarecare depășire se constată și la grupa tinerilor sub 14 ani, fiind însă ceva mai mică și anume 28%. În schimb, la grupa de 65 ani și peste, numărul femeilor decedate depășește considerabil pe acela al bărbaților de aceeași vîrstă, ceea ce face ca totalul deceselor la cele două sexe să fie aproape egal.

Pentru a analiza mai amănunțit fenomenele mortalității diferențiate pe sexe, vom folosi indicatorul „mortalitatea specifică", adică raportul între numărul decedaților de o anumită grupă de vîrstă și numărul total al populației de acea vîrstă.

Mortalitatea specifică pe grupe de vîrstă este relativ ridicată la grupa sub un an, datorită mortalității infantile; scade pînă la grupa de 5—14 ani, cînd este minimă; apoi crește treptat. Din comparația acestui indicator pe sexe, se constată că mortalitatea specifică la bărbați este superioară celei a femeilor la toate grupele de vîrstă.

Pentru aprecierea mortalității pe sexe se folosește raportul între totalul decedaților de un anumit sex și populația de sexul respectiv. Indicatorii astfel calculați arată o depășire de 5% a mortalității masculine. Acest rezultat nu oglindește însă situația reală, deoarece se produce deformarea fenomenului din cauza diferenței de structură pe grupe de vîrste a populației de cele două sexe. Mortalitatea fiind mai ridicată la grupele de vîrste mari, grupul mai numeros al femeilor vîrstnice face ca indicatorul mediu pentru femei să crească, apropiindu-se astfel de cel calculat pentru bărbați.

Pentru a elimina influența diferenței în structură a populației pe grupe de vîrstă după sex, este necesar să fie folosit indicele cu structura fixă, cu alte cuvinte pentru calcul să se ia o structură identică a populației pentru ambele sexe. Considerînd drept o structură standard pe grupe de vîrste structura femeilor, vom recalcula mortalitatea medie la bărbați admițînd că proporția bărbaților la toate grupele de vîrstă este aceeași cu a femeilor. După efectuarea calculelor rezultă că mortalitatea specifică medie a bărbaților depășește cu 28% pe aceea a femeilor. Un fenomen similar, chiar mai accentuat, se constată și în alte țări. Tocmai datorită mortalității atît de diferențiate pe sexe, în S.U.A., Franța și Anglia numărul bărbaților de vîrstă înaintată este mult mai scăzut în comparație cu cel al femeilor.

CURIER

■ André Daniere, profesor la Harvard University, se ocupă în cartea **Higher Education in the American Economy** (Învățămîntul superior în economia americană), New York, 206 pag., de unele aspecte economice actuale ale învățămîntului superior american. Constatînd existența unei cereri sporite de cadre cu pregătire superioară, ca și a unor serioase dificultăți financiare întîmpinate de numeroși tineri dornici de învățătură, el propune acordarea din bugetul statului de împrumuturi a căror rambursare să se facă în maximum 25 de ani în rate anuale. Cunoscutul profesor Seymour E. Harris, care semnează prefața, subliniază că acordarea acestor credite, deși nu convine unora, este o problemă vitală a economiei americane.

■ S. Heinman (KOMMUNIST, nr. 2/1967) menționează unele cercetări ale Institutului de economie al Academiei de Științe a U.R.S.S., unde s-au elaborat diferite modele ale reproducției care se deosebeau între ele prin indicatori variați de creștere a productivității muncii (economiei de muncă vie) și de utilizare a mijloacelor de producție (economiei de muncă materializată). Analiza modelelor – spune autorul – a dus la concluzia că la variantele în care creșterea productivității muncii nu este însoțită de ameliorarea utilizării mijloacelor de producție, ritmurile de creștere ale grupei B rămîn tot mai mult în urma celor ale grupei A. În modele elaborate pe 10 ani, la o mărire anuală a productivității muncii de 6% și la un nivel staționar de utilizare a mijloacelor de producție, ritmul creșterii producției mijloacelor de producție varia între 10,9% și 10,2%, în timp ce a producției obiectelor de consum între 2,8% și 0,6%; la o creștere însă a productivității muncii de 5% și la o îmbunătățire simultană a utilizării fondurilor fixe cu 2% și a fondurilor circulante cu 3% anual, ritmul de creștere a producției mijloacelor de producție rezultat era de 9,1%–9,0%, iar a bunurilor de consum de 6,3%–6,05% anual.

■ Printre metodele mai recente ce se aplică în conducerea și organizarea producției, un loc tot mai larg îl capătă sinectica, căreia W. J. J. Cordon îi consacră lucrarea **Stimulation des facultés créatrices par la synectique** (Stimularea facultăților creatoare prin sinectică), traducere din limba engleză, Editions Hommes et Techniques, Paris, 1965, 128 pag. Metoda X, al cărei conținut constă în combinarea a diverse elemente aparent eterogene, de pildă, prin constituirea unui grup de oameni însărcinați să pună și să rezolve diverse probleme, asigură, după părerea susținătorilor ei, șansele ca acestea să fie mai bine definite și rezolvate, să se ajungă la soluții noi, originale. Autorul descrie tehnica de alegere a oamenilor pentru formarea grupului, dînd numeroase exemple reale. În industrie s-au organizat programe de sinectică orientate spre îmbunătățirea calității produselor în fabricație, spre crearea de noi produse etc.

■ În editura „Die Wirtschaft" a apărut recent un **Mic dicționar al științei socialiste a muncii,** elaborat de un colectiv de peste 70 autori, Berlin (R.D.G.), 1966, 475 pag. Scopul acestei lucrări este de „a prezenta, într-un mod relativ cuprinzător, cunoștințele moderne pe tărîmul muncii umane, prin prisma diferitelor discipline științifice". Dicționarul cuprinde principalele noțiuni și definiții din domeniile economiei muncii, economiei industriale, dreptului muncii, studiului și normării muncii, tehnicii, protecției muncii, psihologiei, sociologiei, conducerii etc. Autorii consideră, că rezolvarea problemelor tot mai complexe legate de organizarea muncii – acest factor de bază de sporire accelerată a venitului național – cere cunoașterea și valorificarea tot mai bună a rezultatelor teoretice și practice ale studierii corelației „om–muncă".

■ O analiză teoretică a raporturilor dintre muncă și tehnică o găsim în lucrarea lui S. S. Tovmasian, intitulată **Trud i tehnica** (Muncă și tehnică), 237 pag., apărută în Editura Academiei de Științe din R.S.S. Armeană, Erevan, 1965. Printre numeroase considerații de ordin teoretic reține atenția teoretizarea funcției de **conducere,** reglare și coordonare a activității economice. Autorul consideră că datorită locului și rolului ei în procesul de producție, datorită caracteristicilor ei, această activitate poate fi considerată drept o funcție tehnologică.

ÎN LIBRĂRII

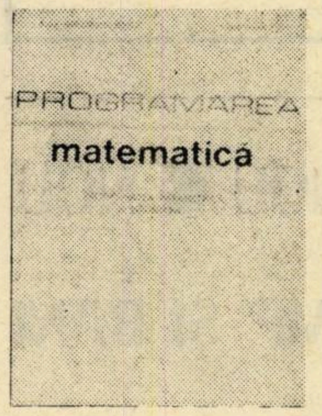

■ În acest prim volum al lucrării (Editura științifică, 1966, 460 pag.), autorii, acad. Gheorghe Mihoc și Ileana Nădejde, expun, într-o formă sistematică, cîteva variante ale algoritmului simplex netratate în literatura românească, care sînt folosite în rezolvarea multor probleme practice de programare liniară, ca și a celor de reoptimizare și programare parametrică; obiectul și cîteva categorii de probleme de programare parametrică; cazurile de parametrizare liniară și neliniară a coeficienților în modelele de programare liniară și cele de tip transport; ideile și metodele de bază în programarea neliniară. Cele mai multe dintre metodele și algoritmele de reoptimizare, programare parametrică și neliniară sînt ilustrate cu exemple menite să înlăture dificultățile lecturii și să incite la utilizarea lor în viața economică.

MERCUR PRINTRE MUZE

ÎN SPATELE UNOR „SUCCESE" CINEMATOGRAFICE

ÎN primele două luni ale anului, în paginile publicațiilor de specialitate și ale presei cotidiene au apărut numeroase bilanțuri ale anului cinematografic 1966. Comentatorii semnalează, după ani îndelungați de dificultăți, ușoara revenire a industriei cinematografice americane, curba ascendentă a cinematografiei engleze, continuarea șirului de succese înregistrate de filmele cehoslovace, persistența impasului în care se găsește filmul polonez, situația încă destul de ambiguă a producției cinematografice franceze. Ca și în anii precedenți, cinematografia japoneză se află pe primul loc în ce privește numărul de filme realizate și, desigur, pe unul dintre primele locuri în ce privește calitatea lor; totuși, față de 1965, numărul filmelor a scăzut cu 41 (de la 483 la 442) dintre care 262 produse de cinci mari companii, micile companii „independente" fiind cele mai lovite de criză (30% dintre ele au trebuit să-și închidă porțile în cursul anului 1966).

O anumită dezvoltare (cel puțin cantitativă) cunoaște cinematografia unor țări asiatice. Cu 322 filme (dintre care 97 în hindu, 56 în tamilă, 50 în telegu, 30 în bengali și 30 în malayalam) față de 304 în 1965, producția cinematografică indiană a atins cel mai înalt nivel de pînă acum. Și Turcia a produs anul trecut 220 de filme și ceea ce este mai important și deosebit față de trecut, un număr dintre ele au putut fi și exportate, deocamdată în țările apropiate.

Cu 170 de filme produse în 1966, producția Statelor Unite pare mai modestă decît a țărilor citate înainte. Să nu uităm însă că filmele americane ocupă primul loc la import în majoritatea țărilor vest-europene și asiatice și în toate țările sud-americane.

Dar ce se întîmplă cu principala producătoare europeană, Italia? Buletinele oficiale ale organizației Unitalia, vorbesc de un „an al succeselor". Într-adevăr în 1966, Italia a produs 240 de filme, fără a mai vorbi de numeroasele coproducții turnate peste hotare. Numărul spectatorilor manifestă tendințe de stabilizare; față 1956 el a scăzut în Italia numai cu 78 milioane (fiind în 1966 de circa 633 milioane) în timp ce, în aceeași perioadă, el a scăzut în Anglia cu 133 milioane, în R.F.G. cu 205 milioane și în Franța cu 85 milioane. Ceea ce este și mai important din punct de vedere financiar, filmele italiene au realizat pe piața națională aproape 50% din totalul încasărilor, față de 36% realizate de filmele americane. Cifrele de mai sus capătă întreaga lor semnificație dacă ținem seama de faptul că în 1958 numai 27% din încasări reveneau firmelor italiene și că principala preocupare comercială a cinematografiei italiene o constituie concurența americană.

Pe aceeași linie a concurenței, cineaștii italieni au încercat în 1965 și în continuare în 1966 să-i lovească pe producătorii americani într-unul din sectoarele în care aceștia se simțeau cei mai puternici: sectorul filmelor „western", a celor mai tipice filme americane. O bună parte a producției italiene a fost constituită din pelicule închinate poveștilor cu cow-boys. Realizate de scenariști, regizori și interpreți italieni, camuflați sub pseudonime americane, aceste filme au înregistrat un mare succes de casă și, începînd din anul trecut, sînt exportate în cantități tot mai mari și peste hotare. Criticii au fost aproape unanimi în a recunoaște însă că acestor producții le lipsește farmecul autenticității, acel specific național care a ridicat multe western-uri la nivelul capodoperelor; în schimb este supra-solicitată imaginea violenței absurde, copleșitoare. Și mai redus este nivelul unei alte categorii de filme italiene, realizate tot în concurență cu studiourile din S.U.A. E vorba de filmele de spionaj și aventuri, de tipul cunoscutei serii „James Bond". Filmele cu cow-boys și cu spioni reprezintă mai mult de jumătate din producția italiană. Și aici ajungem la reversul „succeselor" de care vorbesc oficialitățile cinematografiei italiene: într-adevăr, în 1966 s-au produs 240 de filme, dar cîte din ele sînt creații de artă, la nivelul operelor vestite din ultimele două decenii? Practic, foarte puține. Copleșiți de invazia peliculelor comerciale, marii maeștri au fost în bună parte absenți. Antonioni a turnat un film la Londra, cu actori englezi, operele lui Fellini și Visconti (Giulietta degli Spiriti și, respectiv, Vache stelle dell' Orsa) au fost realizate încă în 1965 și, în orice caz, nu reprezintă culmi în creația respectivilor regizori, Rosselini nu mai lucrează pentru cinematografie ci, doar, pentru televiziunea franceză.

O cenzură tot mai adîncă se înregistrează în rîndurile publicului cinefil italian. Statisticile arată că rețeaua de difuzare se polarizează tot mai mult în două direcții: pe de o parte sălile la care un bilet costă peste 1000 lire și care deși reprezintă abia 0,3% din totalul cinematografelor, realizează 5,6% din încasări și, pe de altă parte, sălile în care un bilet costă cam 100 lire și care, reprezentînd 33,1% din rețea, încasează numai 9,59% din rețete. Primele sînt concentrate în marile centre, ultimele în special în comune și orășele. Această polarizare influențează în largă măsură conținutul creației cinematografice, după cum acest conținut este condiționat și de faptul că 34% din numărul sălilor de cinematograf (adică 3 588 din 10 456) sînt săli parohiale, adică aparțin bisericii catolice. În sute și sute de localități aceste săli dețin monopolul proiectării filmelor. Nu e greu de înțeles că producătorii caută să țină seama de cerințele acestor numeroși și puternici clienți. Ceea ce, bineînțeles, nu constituie o încurajare pentru filmele cu tematică socială și nici pentru cultivarea modalităților estetice îndrăznețe.

În spatele „succeselor" cantitative se ascund deci dificultăți greu de învins.

H. DONA

Mortalitatea specifică a bărbaților considerabil mai mare comparativ cu cea a femeilor se confirmă și prin indicatorul duratei medii de viață. Astfel, deși în ultimii ani, ca urmare a scăderii mortalității din țara noastră, acest indicator a crescut mult, atingînd în medie 68,3 ani, totuși diferența pe sexe a crescut, astfel încît în prezent durata medie de viață a femeilor depășește cu 5 ani pe aceea a bărbaților.

Mortalitatea specifică mai mare a bărbaților se constată, cu o intensitate variabilă, aproape la toate cauzele de deces. Calculind indicatorii respectivi, potrivit metodei indicate mai sus (indicele cu structură fixă), se constată că la cauza „bolile aparatului cardio-vascular" — cauză principală de mortalitate care cuprinde 31,7% din totalul deceselor — mortalitatea specifică la bărbați depășește cu 8% pe aceea a femeilor, deoarece la bărbați această cauză intervine și la vîrsta de 45—64 ani, în timp ce la femei apare mai ales după 65 ani. La bolile nervoase mortalitatea specifică este aproape egală la ambele sexe. La boli [illegible]ctioase depășirea este de 10%, însă nu[illegible] din cauza diferenței la grupa de vîrstă 55-[illegible]4 ani, la grupele mai tinere și mai vîrstnice indicatorii fiind aproape egali. La bolile aparatului respirator depășirea este de 33%; la tumori 39%; la bolile dismetabolice 40%; la bolile aparatului digestiv 70%; la bolile aparatului genito-urinar și la T.B.C. mortalitatea specifică la bărbați este mai mult decît dublă față de cea constatată la femei. Trebuie remarcat însă că depășirile au loc mai ales în grupele de vîrstă 50—70 ani, în timp ce la grupele 1—45 ani depășirile sînt reduse și în unele cazuri se constată chiar fenomenul invers (de exemplu mortalitatea femeilor din cauza cancerului depășește pe aceea a bărbaților la grupa de vîrstă 35—44 ani, idem din cauza T.B.C. la vîrstele 5—25 ani etc.).

O situație deosebită prezintă tabloul morților violente. Această cauză de mortalitate intervine cu o greutate specifică deosebit de mare la bărbați, fiind aproape de trei ori mai intensă decît la femei.

Primul vîrf al mortalității specifice a bărbaților, cel de la grupa de vîrstă 15—24 ani, în cea mai mare parte (90%) se datorește morților violente. Pentru grupele de vîrstă 25—44 ani morțile violente formează 20% din totalul deceselor pentru bărbați (față de 16% pentru femei), reprezentînd așadar, cauza principală de deces.

Depășirea mortalității femeilor de către cea a bărbaților care se datorește tuturor celorlalte cauze, se menține în jur de 10% pentru vîrstele 15—34 ani și crește treptat la vîrste mai mari, atingînd maximum (cel de-al doilea vîrf) la grupa de vîrstă 55—64 ani (+50%), pentru a se reduce apoi la persoanele de 65 ani și peste. În cel de-al doilea vîrf depășirile se datoresc mai ales următoarelor cauze de mortalitate: tumori, bolile aparatului cardio-vascular, bolile aparatului respirator, digestiv, urogenital și T.B.C. Trebuie remarcat că la tumori, de exemplu, diferența în plus a mortalității la bărbați se datorește localizărilor la laringe, bronhii, trahee, plămîni și pleură. La grupa de vîrstă de 55—64 ani, tumorile cu aceste localizări depășesc de șase ori localizările respective constatate la femei și reprezintă 30% din totalul cauzelor de deces prin cancer la bărbați.

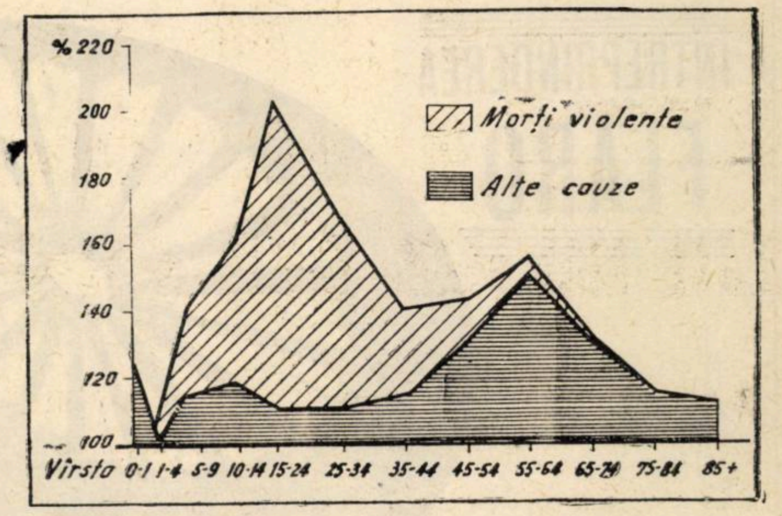

Depășirea mortalității femeilor de către mortalitatea bărbaților, în % pe grupe de vîrstă (Mortalitatea femeilor = 100).

Deosebirile dintre mortalitatea specifică a bărbaților și a femeilor pot fi explicate prin diferitele condiții de viață și muncă, precum și prin practicarea unor obiceiuri nocive (fumat, consumul băuturilor alcoolice etc.).

Cauzele care duc la mortalitatea sporită la bărbați se datoresc mai ales factorilor exogeni care pot fi grupați în cei asupra cărora se poate acționa mai ușor sau mai greu. Din prima grupă fac parte, în primul rînd, morțile violente, apoi bolile aparatului respirator, T.B.C., cancer pulmonar — care se datoresc în parte fumatului, aerului viciat etc.; urmează bolile aparatului digestiv — care se datoresc în parte modului de alimentație necorespunzător; arterioscleroza coronarelor și miocardita degenerativă, provocate de eforturi excesive etc. Lichidarea parțială a acestor factori nefavorabili, va crea condiții care vor permite salvarea multor om-ani de viață și de muncă — cauză nobilă care poate și trebuie să fie atacată cu curaj întrucît în prezent în țara noastră s-au creat condițiuni propice pentru rezolvarea ei favorabilă.

R. CRESIN

UZINELE LAMINORUL BRAILA

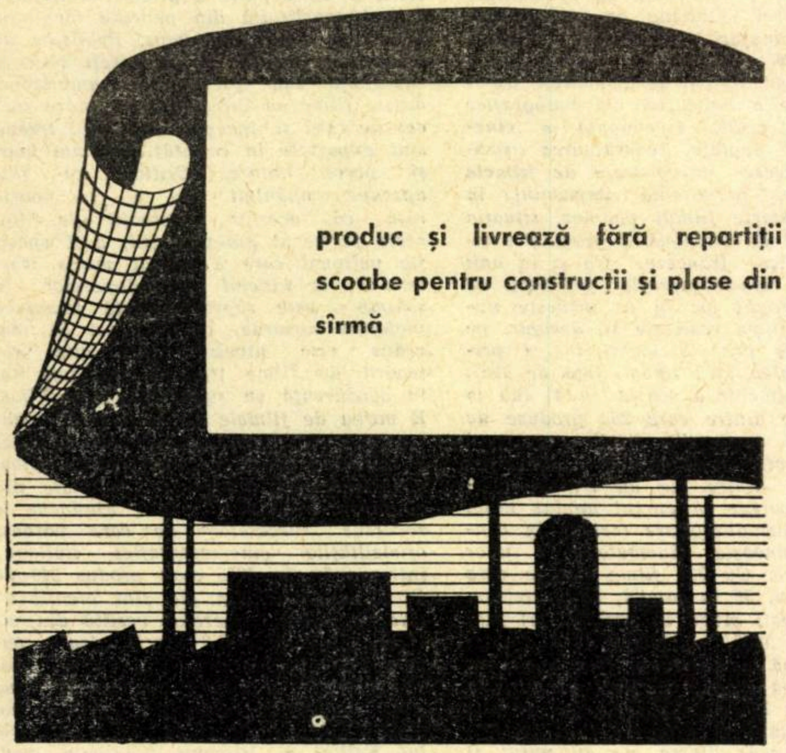

produc și livrează fără repartiții scoabe pentru construcții și plase din sîrmă

O SURPRIZĂ PLĂCUTĂ: RADIO — RECEPTORUL PORTABIL ELECTRONICA S 631 — T

Radioreceptorul este îmbrăcat într-o husă de piele și are 6 tranzistoare, 2 diode cu germaniu și o antenă interioară de ferită, permițînd audierea emisiunilor din gamele de unde lungi și unde medii.

SE VINDE ȘI CU PLATA IN RATE

Se poate procura de la MAGAZINELE UNIVERSALE ȘI DE SPECIALITATE ALE COOPERATIVELOR DE CONSUM.

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCTIE DIN Tg. JIU

construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne, produce:

- Ciment Pz 400 (portland cu zgură)
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică)
- Ciment Rim 200 (rezistență mare – 200 kg/cmp)
- Ciment B ss export
- Ciment P 400 export

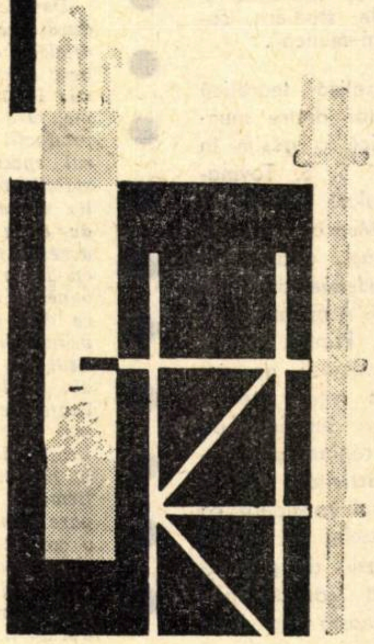

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI

produce

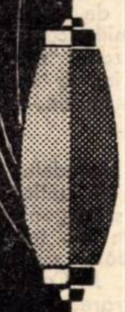

- RELON, fire și fibre poliamidice și
- MELANA, fibră poliacrilonitrilică

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii ● Fire supraelastice ● Fire voluminoase ● Fire tehnice pentru utilizări speciale ● Fire de pescuit ● Corzi pentru perii ● Fibre textile de tipul linii sau bumbacului ● Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt: fibre pentru țesături; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea: Ciclohexanol ● Ciclohexanonă ● Sulfat de hidraxilamină ● Caprolactamă ● Nitril acrilic ● Fosgen ● Carbonat de etilenă ● Sulfat de amoniu

NOU ● NOU ● NOU ● NOU

ECONOMISIȚI TIMP ȘI BANI

O simplă carte poștală adresată secției „COMERȚUL PRIN COLETĂRIE"

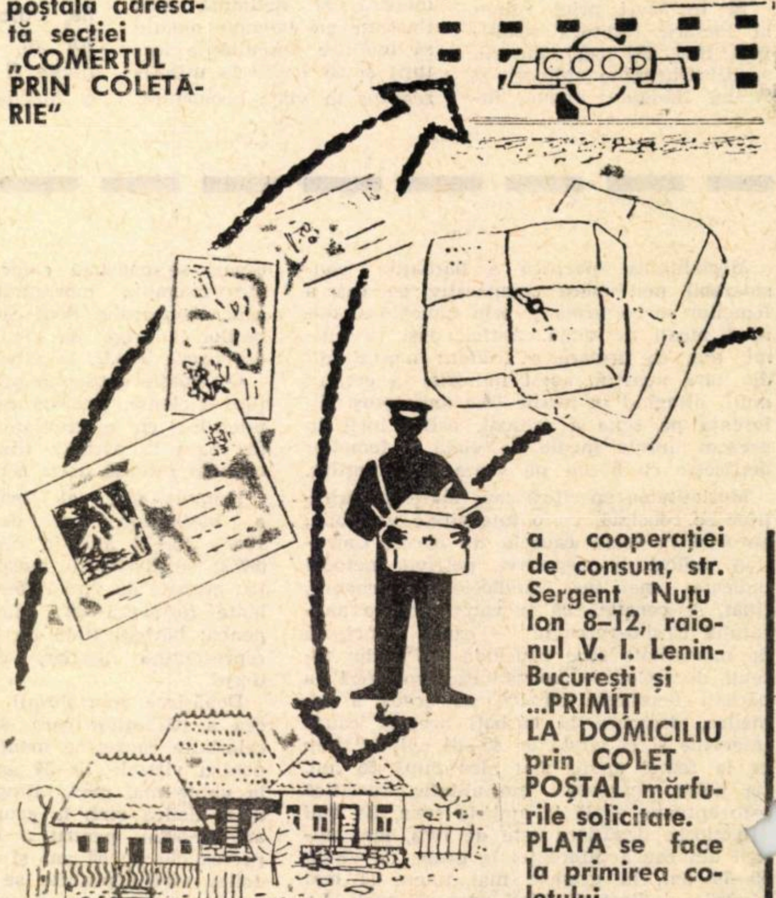

a cooperației de consum, str. Sergent Nuțu Ion 8–12, raionul V. I. Lenin-București și ...PRIMIȚI LA DOMICILIU prin COLET POȘTAL mărfurile solicitate. PLATA se face la primirea coletului.

La cerere se trimite GRATUIT lista mărfurilor care se pot expedia la domiciliu.

INTREPRINDEREA FLARO

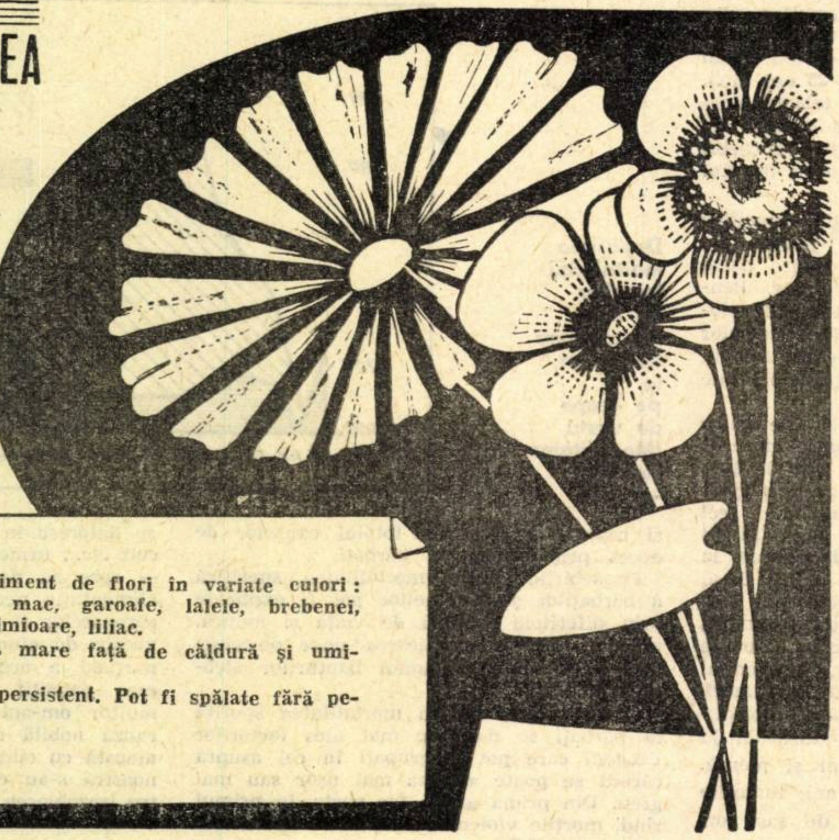

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, mac, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrimioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate.

Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

DIN PRESA INTERNAŢIONALĂ

COMERŢ ŞI EFICIENŢĂ

ASISTĂM la creşterea continuă a volumului comerţului mondial, la dezvoltarea pieţelor naţionale şi internaţionale, la intensificarea relaţiilor economice est-vest, a schimburilor dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare. Revoluţia tehnică dinamizează schimbul de mărfuri şi licenţe, elaborarea şi cooperarea economică dintre ţări. Competiţia pe piaţa mondială, cere tuturor ţărilor şi firmelor eforturi susţinute în vederea perfecţionării organizării şi metodelor de lucru, a creşterii competitivităţii în comerţul exterior. Prezentăm astăzi unele aspecte ale acestor preocupări, aşa cum ele se oglindesc în presa internaţională.

ВНЕШНЯЯ ТОРГОВЛЯ

COMPONENŢII COMPETITIVITĂŢII

SUB titlul de mai sus, revista publică un articol în care autorul face o sinteză a factorilor care concură la determinarea competitivităţii unui produs al construcţiei de maşini, destinat exportului. Extragem din articol :

„Este cunoscut, că poate fi considerat competitiv numai acel produs, care satisface totalitatea cerinţelor pieţei mondiale. Aceste cerinţe pot fi reprezentate prin următoarea schemă : 1. Cerinţe productiv-economice ; a) indicatori tehnico-economici de calitate — randamentul şi economicitatea în exploatare, durabilitatea şi siguranţa în exploatare, finisare şi ambalaj ; b) preţul la nivelul preţurilor mondiale — preţ de cost şi rata beneficiului) ; 2. Cerinţe comerciale (termen de livrare, condiţii de credit, felul valutei) ; 3. Cerinţe de exploatare (deservirea tehnică — service) ; 4. Cerinţe juridice (libertatea din punct de vedere al licenţei, capacitatea de a forma obiectul unei licenţe).

Cerinţa cea mai importantă care asigură competitivitatea produsului în sfera producţiei, este înalta sa calitate. La rîndul ei, calitatea maşinii se determină printr-o serie de indicatori tehnico-economici, care caracterizează randamentul, economicitatea în exploatare, durabilitatea şi siguranţa în exploatare. Un indicator economic deosebit de important este preţul de cost pe unitate de produs, care se realizează prin folosirea maşinii respective, sau preţul de cost specific al unităţii de lucru executate de maşină (...).

În categoria indicatorilor de bază ai economicităţii produsului pot fi incluse şi preţul de cost al unei tone/km de încărcătură transportată (la mijloacele de transport), preţul de cost al unui kilowat-ore de energie produsă (la maşini electrice) etc.

Alături de preţul de cost, unul din factorii importanţi de ridicare a competitivităţii produsului poate fi considerată productivitatea muncii care se realizează în urma utilizării maşinii exportate, precum şi alţi indicatori specifici ai exploatării ei.

● *Cerinţele cumpărătorului*

În noţiunea mai largă a calităţii produsului se include şi un complex întreg de cerinţe ale cumpărătorului, cum ar fi construcţia adecvată, tehnologia cea mai nouă, comoditatea în exploatare şi conducerea agregatelor, termene de garanţie corespunzătoare, asigurarea utilajului vîndut cu piese de schimb şi cu deservire tehnică aferentă pe întreaga perioadă de exploatare etc. Încălcarea oricăreia din aceste cerinţe reduce competitivitatea maşinii. Iată de ce întreprinderile producătoare pentru export trebuie să perfecţioneze în continuu tehnologia de producţie pe baza utilizării unui utilaj modern şi a aplicării ultimelor realizări ale ştiinţei şi tehnicii, să respecte strict disciplina tehnologică şi condiţiile tehnice ale introducerii în producţie de materiale noi, mai eficace".

După ce arată apoi alţi factori ai asigurării calităţii, cum ar fi controlul tehnic, finisajul ş.a., autorul scrie în continuare :

„O cerinţă inevitabilă a competitivităţii produselor de export este ca ele să fie libere de limitări decurgînd din licenţe, deoarece fără această condiţie produsul nu poate fi exportat în acele ţări, în care el cade sub acţiunea licenţelor firmelor străine. De aceea întreprinderile care efectuează producţia de export trebuie să verifice situaţia produsului din punctul de vedere al licenţei în funcţie de situaţia licenţelor în ţara importatoare (...).

O mare importanţă are termenul de livare. În condiţii identice, se va prefera acel produs, care va putea fi livrat în termen mai scurt.

Asigurarea competitivităţii sub aspectul termenului de livrare implică la rîndul ei sarcina perfecţionării planificării şi organizării muncii în întreprinderi. Multe uzine care produc pentru export, realizează în acest scop un complex de măsuri tehnico-organizatorice, ca unificarea şi normalizarea largă a produselor, crearea de modele de bază, care să poată fi adaptate în termene scurte cerinţelor individuale ale cumpărătorilor străini etc. *(Nr. 11/1966).*

L'USINE NOUVELLE

FORMAREA EXPORTATORILOR

UNA din condiţiile exportului este competitivitatea produselor ; o a doua constă în eficienţa metodelor comerciale şi financiare folosite şi ea depinde de calitatea personalului care le aplică.

Asupra pregătirii acestui personal, revista a organizat cu cîtva timp în urmă o masă rotundă, reunind conducători de întreprinderi, lucrători în domeniul comerţului exterior al Franţei şi conducători de institute de învăţămînt superior cu profil comercial. Reproducem mai jos unele puncte de vedere exprimate la această consfătuire :

● *Noţiuni de comerţ exterior în politehnică*

M. Imbert, director pentru relaţii internaţionale al Federaţiei industriilor constructoare de maşini şi metalurgice :

„...Se pune în primul rînd problema **formării tinerilor :** din punct de vedere al pregătirii pentru comerţul exterior, lacunele învăţămîntului nostru în stadiul învăţămîntului secundar şi chiar superior, sînt uimitoare. Unele şcoli comerciale au întreprins recent eforturi însemnate ; ele sînt însă insuficiente şi trebuie continuate. După părerea mea cursuri de comerţ exterior ar trebui să fie introduse şi în **şcolile de ingineri.** Cel puţin în întreprinderile noastre constructoare de maşini, activitatea comercială este foarte adesea o activitate cu caracter **„tehnico-comercial"**, şi este asigurată de ingineri ; la ieşirea din şcoală aceştia de obicei nu au nici cea mai mică idee, nu numai despre metodele comerţului exterior, dar nici măcar despre geografia economică modernă sau despre schimburile internaţionale...

O a doua problemă este aceea a formării **specialiştilor** şi a ţinerii lor la curent cu ultimele metode. În domeniul tehnic acest lucru se face cu insistenţă, dar în domeniul comercial aceasta nu se face, deşi pe planul exportului apar permanent metode noi, de pildă, în domeniul finanţării, al asigurărilor, al marketing-ului etc.

● *Un element important — serviciile*

...Nu trebuie să ne concentrăm atenţia exclusiv asupra exportului de produse industriale propriu-zise. Este adevărat că acestea se află în centrul competiţiei internaţionale, dar foarte multe depind de **servicii.** Industria nu va putea exporta dacă nu se va putea sprijini pe servicii eficiente şi suficiente : bănci, societăţi de asigurări, mijloace de transport, comisionari exportatori etc. Şi pe acest plan trebuie să se depună un efort foarte mare · atunci cînd examinăm circuitul unui export francez, în comparaţie cu circuitul unui export vest-german sau suedez. Constatăm că aci există o strînsă legătură între producători şi reprezentanţii locali. Şi în acest domeniu formarea şi educarea personalului este deosebit de importantă".

● *Cursuri postuniversitare*

M. Hommey, secretar general al Centrului naţional pentru comerţul exterior : „...Pentru a forma cadrele necesare comerţului exterior trebuie să se prevadă, după terminarea şcolilor de ingineri sau de comerţ, de formaţiune generală, o **pregătire suplimentară** care să furnizeze specialişti pentru comerţul exterior...

Rămîne problema **adaptării la activitatea în străinătate.** Este una să fii foarte pregătit în toate problemele de comerţ exterior şi este altceva să ştii să te descurci pe pieţele externe : pentru acest lucru este nevoie de o perioadă de instruire practică. Unele şcoli comerciale organizează sistematic perioade de practică pentru elevii lor încă în timpul studiilor sau la sfîrşitul studiilor... Aceştia petrec 2—3 luni în străinătate după ce au fost instruiţi timp de o lună în mod special.

Din acest punct de vedere a apărut în ultimul timp o calificare nouă : aceea de **prospectant.** Ea ţine de asemenea de formarea unor cadre tinere pentru comerţul exterior. Recrutăm oameni de 27—32 de ani, absolvenţi ai unor şcoli comerciale sau ai unor şcoli de ingineri sau facultăţi de drept, pe care îi trimitem în străinătate pe cheltuiala anumitor întreprinderi, pentru a efectua prospectarea pieţei...". *(Supliment pe luna martie 1966).*

ENTREPRISE

PROFILUL VÎNZĂTORULUI

PORNIND de la succesele aeronauticii franceze în desfacerea unui important volum de mărfuri în străinătate, revista a organizat un interviu cu directorul general al societăţii Nord-Aviation, Jean Cahen Salvador, cerîndu-i să schiţeze „profilul" vînzătorilor în străinătate ai produselor firmei sale. Reproducem mai jos unele din răspunsuri.

„Vînzătorul intervine în toate fazele operaţiunii în străinătate, şi îndeosebi în prima fază, aceea a prospectării... Deoarece tehnica progresează rapid, vînzătorul trebuie să sesizeze fără întîrziere **posibilităţile** pieţei. Este deci indispensabil să se efectueze studii ale pieţei dar de asemenea şi mai ales, să existe o **prezenţă permanentă** pe pieţele străine, atît pentru a depista necesităţile viitoare, cît şi pentru a satisface pe cele actuale. În consecinţă, prima sarcină a vînzătorului este de a menţine relaţii permanente cu beneficiarii.

● *De la prospectare la vînzare*

În practică, după ce a cules informaţii importante şi a depistat un eventual client, prospectantul-vînzător informează direcţia generală a întreprinderii. Aceasta hotărăşte dacă va lua contact direct cu clientul sau dacă va da indicaţii vînzătorului să înceapă tatonările.

Aci intervine desigur partea cea mai delicată care necesită din partea vînzătorului, atît abilitate, cît şi un simţ ridicat al responsabilităţilor sale. Uneori clienţii cer modificarea anumitor detalii, fără să-şi dea seama că astfel ei îi obligă pe constructori să modifice chiar structura aparatelor.

Atunci cînd este confruntat de asemenea cereri, vînzătorul trebuie să fie în suficientă măsură la curent cu consecinţele tehnice şi financiare pe care ele le-ar implica, pentru a putea da un prim răspuns. El va referi apoi problema direcţiei tehnice şi direcţiei generale care vor lua hotărîrea finală.

În sfîrşit, urmează ultima fază a contractului ; vînzătorul trebuie să deţină toate elementele tranzacţiei, pentru a le prezenta direcţiei generale care va semna contractul.

Ştiţi ce importanţă deosebită are aşa-numitul «maintenance», adică întreţinerea şi furnizarea pieselor de schimb. Şi aici vînzătorul are de jucat un rol deosebit, atît pentru a menţine contractul cu clientul, cît şi pentru a-i facilita legătura cu serviciile specializate ale întreprinderii.

● *Cum să fie aleşi vînzătorii*

...Aceşti oameni trebuie aleşi cu foarte multă grijă. Vînzătorul trebuie să posede o cunoaştere adîncită a domeniului în care lucrează. El trebuie însă să aibă şi o înclinaţie, o pasiune pentru acest domeniu. În plus le cerem să fie dinamici, optimişti şi... tineri. Tineri, deoarece meseria lor le cere să aibă gustul călătoriilor, să posede o sănătate excelentă şi mai ales să fie disponibil oricînd ; calităţi pe care le întîlnim mai des la un om de 25—45 de ani, decît la 50 sau 55 de ani. În acelaşi timp, vînzătorii noştri trebuie să fie buni psihologi, să ştie să poarte o discuţie, să nu ezite să abordeze personalităţi la nivelul cel mai ridicat, participînd de exemplu la conferinţe internaţionale. Dacă adăugăm că el trebuie neapărat să posede cel puţin una sau două limbi străine, ne dăm seama de faptul că însuşirile lor sînt foarte asemănătoare acelora pe care trebuie să le aibă un diplomat, dar un diplomat care ar fi în acelaşi timp un tehnician...

Cred că avem nevoie în primul rînd de oameni de acţiune, şi nu neapărat de universitari. Ceea ce nu exclude desigur ca ei să poată îmbina ambele calităţi.

Ce trebuie făcut pentru a fi un bun vînzător şi pentru a obţine un client ? Trebuie în primul rînd ca vînzătorul să acţioneze, să descopere nevoi... şi chiar să le creeze..." *(8 decembrie 1966).*

HANDEL ZAGRANICZNY

CERCETAREA PIEŢEI

REFERINDU-SE la o discuţie care a avut loc în ultima perioadă în presa de specialitate poloneză cu privire la probleme ale cercetării pieţei externe, revista publică un articol în care autorul sintetizează unele aspecte şi cerinţe organizatorice ale muncii de cercetare şi prospectare, ale cooperării diferitelor întreprinderi şi instituţii poloneze în această problemă. El scrie printre altele :

„Repartizarea tematicii de cercetare ar putea să se prezinte, de exemplu, în felul următor :

Întreprinderile de comerţ exterior :

Elaborarea cercetărilor pe piaţă, în primul rînd la nivelul diferitelor sortimente de mărfuri din sfera lor de competenţă. Obiectivele acestor cercetări trebuie să fie :

a) elaborarea metodelor organizatorice corespunzătoare ;

b) alegerea mediilor partenere corespunzătoare ;

c) politica de preţuri şi de condiţii comerciale ;

d) influenţarea industriei în legătură cu realizarea caracteristicilor calitative necesare.

Agenţiile comerciale de peste hotare :

Elaborarea cercetărilor pe piaţă, îndeosebi pe plan regional, în domeniul :

a) creării bazei pentru dezvoltarea schimbului de mărfuri în cadrul principiilor politicii comerciale generale ;

b) urmăririi dezvoltării conjuncturale a economiei pieţei cercetate şi efectuarea previziunilor ;

c) asistenţei acordate întreprinderilor de comerţ exterior la aprecierea situaţiei de pe piaţa respectivă.

Întreprinderile (uniunile) de producţie :

În colaborare cu întreprinderile de comerţ exterior şi cu agenţiile comerciale de peste hotare, efectuează în primul rînd prospectarea pieţei în vederea adaptării **producţiei la** cerinţele acesteia.

Printre sarcinile principale ale întreprinderilor producătoare trebuie să figureze de asemenea efectuarea **prospectării** acelui sector al pieţei, care este legat de îmbunătăţirea rentabilităţii exportului prin reducerea cheltuielilor de producţie.

Instituţiile centrale (Ministerul Comerţului Exterior, Camera de Comerţ Exterior, institutele ştiinţifice) :

Acestora le revin în primul rînd sarcinile legate de lucrări cu caracter macroeconomic şi de perspectivă, precum şi elaborarea unor sinteze care să contribuie la luarea deciziilor fundamentale. De asemenea le revine efectuarea unor lucrări de completare, verificare sau auxiliare, într-un cadru mai general, pe care întreprinderile de comerţ exterior sau unităţile din străinătate nu sînt în măsură să le cuprindă".

● *Etapele de lucru*

Autorul caracterizează apoi, după cum urmează, diferitele etape în cercetarea pieţei în practica poloneză :

„1. Culegerea materialelor informative. Aceasta se desfăşoară în general satisfăcător ; apare însă prea mult caracterul incidental în alegerea surselor de informare. Destul de frecvente sînt cazurile, cînd afluenţa materialelor informative depăşeşte posibilităţile de prelucrare ale întreprinderii de comerţ exterior. Aici este nevoie de o selecţionare conştientă şi activă a surselor, deci şi a materialelor informative.

2. Analiza nemijlocită (interpretarea) a materialului informativ. Se pare că această etapă a lucrărilor de prospectare este bine stăpînită în întreprinderile din comerţul exterior şi în agenţiile comerciale ; estimările analitice — îndeosebi în cazurile mai importante — se desfăşoară ţinînd seama de puncte de vedere critice, principial obiective (...).

3. Elaborarea unor lucrări de sinteză. Ea se efectuează cîteodată la un nivel înalt. Uneori, îndeosebi în partea „factologică", sînt anumite lipsuri în corelarea evenimentelor reale. Motivul îl constituie lipsa unui sistem corespunzător de intrare şi selectare a informaţiilor la diferitele unităţi participante în activitatea de comerţ exterior.

4. Păstrarea materialelor informative şi a analizelor după un sistem care să permită o selecţie imediată. Realizarea acestui sistem — care constituie «călcîiul lui Achile» în munca de prospectare — reclamă măsuri organizatorice temeinice la toate unităţile participante la munca de comerţ exterior". *(Nr. 11/1966).*

RITMURI, STRUCTURI ȘI TEHNICIZARE ÎN COMERȚUL INTERNAȚIONAL

LEGĂTURILE schimbului internațional de mărfuri cu dezvoltarea economică, cu progresul tehnic, cu intensitatea cercetărilor științifice dintr-o țară sau alta și pe plan mondial, cu modificările structurale care intervin în economia diferitelor țări sînt de mare interes pentru desprinderea tendințelor esențiale în această sferă de activitate. Progresul tehnic, îndeosebi, își pune amprenta cu putere pe desfășurarea comerțului între state, pe componența lor după mărfuri și zone geografice, pe rentabilitatea exportului sau importului unor grupe de produse etc.

Devansarea continuă

Efectele precise ale acestor împrejurări asupra ritmului schimburilor comerciale internaționale ale lumii capitaliste vor putea fi cunoscute numai pe baza unor studii adîncite. Ceea ce se poate spune însă cu certitudine este că ele nu vor afecta, probabil, devansarea creșterii producției industriale de către creșterea exporturilor. Acest fenomen caracteristic al economiei mondiale capitaliste în perioada postbelică se menține și în ultimii ani. Ritmurile medii anuale calculate pe baza datelor din tabelul nr. 1 arată că în perioada 1958—1966 (tr. II) producția industrială a lumii capitaliste a crescut cu 6,9%, iar exportul țărilor respective cu 7,7%.

Tabel nr. 1

Evoluția comparată a producției industriale și a exportului în lumea capitalistă (indici, 1958 = 100)

	Anii	Total lumea capitalistă	Din care: Țări industrializate	Țări în curs de dezvoltare
Producția industrială	1965	158	156	177
	1966 (tr. II)	170	168	190
din care: producția industriei prelucrătoare	1965	160	159	169
	1966 (tr. II)	172	171	181
Volumul exportului	1965	167	173	151
	1966 (tr. II)	181	187	163

Sursa: U. N. Monthly Bulletin of Statistics, octombrie și noiembrie 1966.

Trebuie reținut însă că devansarea se înregistrează numai în țările dezvoltate din punct de vedere industrial, unde valorile corespunzătoare sînt 6,9% și 8,1%, pe cînd în țările în curs de dezvoltare exportul evoluează mai lent decît producția industrială. Se reflectă în această deosebire întreaga structură economică defectuoasă a țărilor subdezvoltate, care le împiedică să țină pasul cu modificările ce intervin în cerere pe piețele internaționale. Cererea se deplasează continuu spre produsele industriei prelucrătoare, în primul rînd spre mașini și utilaje, și de asemenea spre produsele industriei chimice. Ponderea tuturor grupelor de mărfuri care formează obiectul principal al exportului țărilor subdezvoltate — materii prime, alimente, combustibili — este în scădere în exportul mondial capitalist.

Dar înainte de a examina mai concret aceste tendințe structurale, în care se exprimă între altele competitivitatea superioară a țărilor cu economie industrială dezvoltată pe piețele internaționale, prezintă interes un alt indiciu al gradului de participare la diviziunea internațională a muncii: volumul exportului pe locuitor.

Exportul și structura economică

Într-un grup de 16 țări capitaliste — S.U.A., Canada, membrii Pieței Comune, membrii A.E.L.S. și Japonia —, grup care include așadar cele mai dezvoltate dintre ele, media exportului pe locuitor a fost în 1965 de 201 dolari. În același an, într-un grup de 18 țări latino-americane media a fost de 49 de dolari [1]). Să luăm deocamdată acest raport de 4:1 ca o reflectare generală a diferenței de nivel de dezvoltare economică și să încercăm unele detalieri.

Înainte de toate atrag luarea aminte marile inegalități dintre țările dezvoltate. În Statele Unite volumul exportului pe locuitor s-a cifrat în 1965 sub medie — la 139 de dolari, pe cînd Canada învecinată figurează cu 414 dolari. Pe ansamblul Pieței Comune, cifra este de 267 dolari, dar Belgia-Luxemburg cu 652 dolari, o depășește de peste două ori, Olanda urmează cu 520, R.F.G. cu 315, Franța cu 205 și Italia cu 139 de dolari. Aceasta din urmă țară are deci același export pe locuitor ca și Statele Unite, de care o desparte o distanță apreciabilă în privința nivelului de dezvoltare economică, a structurii economiei naționale etc. Una din explicații o oferă faptul că, în timp ce în Italia exportul reprezintă 12,7% față de produsul intern brut, în S.U.A. raportul acesta este de numai 3,9%. Trebuie spus, de altfel, că Statele Unite ocupă o poziție singulară printre țările capitaliste dezvoltate cu această proporție a exportului față de produsul intern brut. Faptul arată importanța pe care o are în aprofundarea acestei probleme luarea în considerare a împrejurărilor istorice, a condițiilor de formare a pieței interne etc.

Pe de altă parte, se remarcă o legătură mai direct-proporțională între cei doi indicatori — **volumul exportului pe locuitor și raportul export-produsul intern brut** — în cazul țărilor relativ apropiate ca nivel general al dezvoltării economice și ca evoluție istorică. Țările Pieței Comune, enumerate mai sus, apar aproape în aceeași ordine și cînd privim procentul exportului față de produsul intern brut: Belgia-Luxemburg 36,9%, Olanda 34,0%, R.F.G. 15,9%, Italia 12,7%, Franța 10,9%. Observația se confirmă și în A.E.L.S.: Suedia este în frunte cu 513 dolari (20,7%), urmată de Elveția — 498 dolari (21,8%), Danemarca — 488 dolari (23,2%), Norvegia — 388 dolari (20,3%), Austria — 220 dolari (17,4%) și abia apoi Anglia — 242 dolari (13,6%). Se înțelege că în cazul Angliei explicația nu va trebui căutată atît în proporțiile pieței interne, cît mai ales în dificultatea de a găsi debușeuri externe.

Din A.E.L.S. face parte însă și Portugalia, în cazul căreia exportul pe locuitor a fost în 1965 numai de 63 de dolari, deși exportul a reprezentat 15,2% din produsul intern brut. Această țară, trecută în statisticile O.N.U. printre țările în curs de dezvoltare, trebuie să aloce deci pentru un nivel modest al exportului pe locuitor a șaptea parte din produsul său intern brut. Aici își spune cuvîntul nivelul de dezvoltare economică, structura economiei, a căror slăbiciune determină o participare cu limite corespunzătoare la diviziunea internațională a muncii. Chiar și Japonia, țară cu o economie dinamică, dar cu un produs intern brut încă relativ redus — mai puțin de a opta parte din cel al S.U.A. și de 3,5 ori mai mic decît al țărilor membre ale Pieței Comune la o populație numai de 2 ori mai puțin numeroasă — trebuie să dea 10,1% din produs pentru un export reprezentînd 86 dolari pe locuitor.

Revenind la America Latină — în medie 49 de dolari export pe locuitor —, constatăm că în cazul a 17 din cele 18 țări examinate, indicatorul oscilează între 90 de dolari pentru Nicaragua și numai 19 pentru Brazilia. Ambele cifre sînt oarecum surprinzătoare, dat fiind că Brazilia se numără printre țările cele mai dezvoltate ale continentului, iar Nicaragua printre cele mai înapoiate. Mai important este însă că o țară, a optsprezecea, și anume Venezuela, a exportat 319 dolari pe locuitor, exportul ei reprezentînd 32,7% din produsul intern brut. Marii exportatori de petrol, printre care se numără Venezuela, au o situație aparte și în celelalte regiuni subdezvoltate. Într-un grup de 9 țări asiatice, pentru care am dispus de datele necesare, se remarcă Irakul cu 107 dolari export pe locuitor, pe cînd restul de opt oscilează între 3,5 dolari în cazul Indiei (ceea ce îi cere totuși circa 4% din produsul național brut) și 36 dolari în cazul Ceylon-ului. Din 14 țări africane se detașează Libia cu 493 de dolari, în timp ce restul de treisprezece variază între 5 dolari în cazul Etiopiei și 38 de dolari în cazul Ghanei. Pentru 24 de dolari export pe locuitor, Uganda a exportat echivalentul a 28,4% din produsul intern brut, Tanzania pentru 17 dolari — 24,1% din produs, iar în cazul Libiei proporția din produs a fost de 66,4%!

Gradul scăzut de diversificare a producției naționale, monoproducția sînt însoțite deci de un volum redus al exportului pe locuitor și de un procent disproporționat de mare al exportului față de produsul intern brut. Țările exportatoare de țiței se detașează net ca volum al exportului pe locuitor, dar aceasta nu a scos pînă acum nici una din ele din starea de subdezvoltare, iar după o părere foarte larg răspîndită le îngreunează de fapt ieșirea din această stare. Privilegiul natural de a fi posesoarele unor vaste zăcăminte de țiței, combinat cu privilegiul unei cereri încă susținute la acest produs pe piețele capitaliste, nu le oferă în actuala diviziune internațională a muncii posibilitatea reală de a-și crea structuri economice dacă nu privilegiate, cel puțin mai avantajoase decît cele actuale.

Nevoia de tehnică

Cererea pe piețele internaționale se orientează în măsură crescîndă spre produsele industriei chimice, spre alte produse ale industriei prelucrătoare, dar mai ales — ca pondere — spre mijloacele tehnice — spre mașini și utilaje. Privind dinamica exportului de mărfuri al lumii capitaliste (fără exportul spre țările socialiste), pe grupe de mărfuri, constatăm: față de 1958 = 100, ele au crescut pînă în 1965 în ansamblu cu 68%, din care, la alimente și materii prime (fără combustibili) sub medie — cu 39% și respectiv 44% —, iar la combustibili la nivelul mediei — cu 67%; în schimb la mașini creșterea a fost de 88%, la chimicale de 133%, iar la alte produse ale industriei prelucrătoare — de 77%.

Tabel nr. 2

Evoluția structurii pe mărfuri a exportului mondial capitalist, 1954 și 1965, (în procente)

Anii	Toate grupele de mărfuri: în miliarde dolari	Toate grupele de mărfuri: în procente	Alimente etc.	Materii prime, fără combust.	Combustibili etc.	Produse chimice	Mașini	Alte articole industriale
Total lumea capitalistă								
1954	72,18	100,0	22,4	18,4	10,6	5,2	16,4	25,3
1965	155,14	100,0	16,8	13,2	9,7	6,8	24,4	28,2
Țări capitaliste dezvoltate								
1954	50,73	100,0	16,2	14,8	5,1	7,1	23,1	31,6
1965	121,50	100,0	13,7	10,8	3,3	8,2	30,9	31,9
Țări în curs de dezvoltare								
1954	21,43	100.0	31,7	26,9	23,4	0,9	0,5	10,5
1965	33,64	100,0	28.2	21,8	32,4	1,5	1,1	14,7

Sursa: Calculat după U. N. Monthly Bulletin of Statistics, noiembrie 1966. Totalurile cuprind unele articole și tranzacții nerepartizate pe grupele de mărfuri.

Exprimate în procente din exportul total al fiecărui grup de țări, ca în tabelul nr. 2, ponderile pe grupe de mărfuri arată **concentrarea puternică a țărilor capitaliste asupra produselor cu înalt conținut de muncă — peste 70% în 1965**, în creștere față de un deceniu în urmă. Țările subdezvoltate, în schimb, se concentrează și acum în proporție de peste 4/5 asupra exportului de produse mai mult sau mai puțin brute. O imagine interesantă se desprinde din urmărirea ponderilor în procente din exportul fiecărei grupe de mărfuri, ca în tabelul nr. 3.

Tabel nr. 3

Exportul mondial capitalist pe grupe de mărfuri, 1954 și 1965, în procente (totalul fiecărei grupe = 100)

Anii	Toate grupele	Alimente etc.	Mat. prime, fără comb.	Combustibili etc.	Produse chimice	Mașini	Alte articole industriale
Țări capitaliste dezvoltate							
1954	70,3	50,9	56,5	33,9	95,0	99,1	87,7
1965	78,3	63,7	64,1	27,2	95,1	99,0	88,7
Țări în curs de dezvoltare							
1954	29,7	49,1	43,5	66,1	5,0	0,9	12,3
1965	21,7	36,3	35,9	72,8	4,9	1,0	11,3

Sursa: Calculat după U. N. Monthly Bulletin of Statistics. noiembrie 1966.

Țările industrializate, cu economie diversificată, își măresc participarea nu numai în ansamblul exportului mondial capitalist, ci practic la toate grupele de mărfuri, cu excepția combustibililor. La această ultimă grupă privilegiul natural mai oferă țărilor subdezvoltate un cîmp de acțiune relativ larg, în timp ce la alte materii prime și la alimente ponderea lor este net minoritară. În acoperirea cererii de mașini și utilaje din lumea capitalistă, țările industriale continuă să ocupe o poziție dominantă cu 99% din livrări.

Nevoia de mijloace tehnice, proprie creșterii economice din zilele noastre, sporește necontenit și o dată cu aceasta se diversifică mereu componența exportului de mașini și utilaje, în direcțiile dictate de revoluția tehnico-științifică. Între 1956 și 1964 a crescut îndeosebi ponderea în totalul exportului de mașini și utilaje a celor destinate industriei electrotehnice (de la 15,9% la 18,4%), a produselor de mecanică fină și de optică (de la 3,0% la 4,3%), a aparatelor pentru mecanizarea muncilor de birou (de la 1,8% la 3,1%). Exportul mașinilor de calcul analitic din S.U.A. s-a dublat în perioada 1956—1964, dar într-un interval și mai scurt — 1958—1964 — exportul lor de calculatoare electronice s-a mărit de circa 12 ori. Ținînd seama că ponderea exportului de mașini în exportul total al lumii capitaliste a crescut o dată și jumătate în decurs de numai 12 ani, că în țările capitaliste dezvoltate această pondere se apropie de 1/3, nu este exagerat a vorbi de tehnicizarea exportului. De altfel, în 1[illegible] ponderea respectivă a fost în R.F.G. [illegible] 49,2%, în Elveția de 47,4%, în Anglia de 43,1%, în S.U.A. de 37,1%, în Suedia de 34,6%. Toate sînt, așa cum ne amintim, țări cu un volum ridicat al exportului pe locuitor și cu un procent ridicat al exportului față de produsul intern brut — și nicidecum datorită unor privilegii naturale.

I. PĂDUREANU

1) Cifrele acestea și cele care se dau în continuare au fost calculate pe baza datelor din U.N. Monthly Bulletin of Statistics, decembrie 1966. Datele în monedă națională au fost recalculate în dolari pe baza cursurilor de schimb publicate în același buletin.

LUNGA CĂLĂTORIE A ANGLIEI CĂTRE „EUROPA"

VIZITELE de sondaj ale primului ministru britanic și ministrului său de externe în capitalele țărilor Pieței Comune par să fie privite în Europa Occidentală cu sentimente amestecate. La toate etapele parcurse, — Roma, Paris, Bruxelles, Bonn, — Harold Wilson și George Brown au fost întîmpinați însă în chip prevenitor. Comportarea gazdelor amintea într-un fel răbdarea și solicitudinea care de obicei se arată oamenilor suferinzi. Evident, nu de constituția fizică personală a oaspeților putea fi vorba ci de noul „om bolnav al Europei" care, azi, pare a fi socotită Anglia. De cînd la 1853, țarul Nicolae I al Rusiei — într-o convorbire cu Hamilton Seymour, ambasadorul britanic — se exprimase în acești termeni despre Imperiul Otoman în declin, expresia a rămas consacrată. Ea a fost folosită adeseori în mod abuziv și aproape de fiecare dată cu altă adresă. Comparațiile sînt uneori forțate. Trebuie observat că dacă despre imperiul turc se invederase în cursul celui dintîi război mondial, în mod definitiv, că nu va mai fi în stare să iasă din suferința sa, Anglia, la sfîrșitul celui de al doilea, a ieșit învingătoare, cu un cuvînt greu în balanța politicii mondiale iar din punct de vedere economic cu o industrie sporită și puternică. Mijloacele financiare pentru refacerea a ceea ce a fost distrus ea le-a aflat în mare parte dincolo de Atlantic, de unde a căpătat mai mulți dolari decît R.F.G., Italia sau Japonia, foștii adversari, cu care americanii nu s-au arătat totuși mai puțin generoși. Fondurile, așa cum au observat mulți economiști și oameni politici din Vest, nu au fost utilizate însă pentru dezvoltarea și modernizarea tehnologică a industriei și nici pentru infrastructură. Obiectivul cardinal al orientării britanice a rămas prezervarea structurilor imperiale. În contratimp cu evoluția istorică a lumii, această orientare nu a putut împiedica dislocările răsunătoare ale îmbătrînitului edificiu colonial și nu a contribuit desigur la intrarea Angliei cu șanse egale în cursa de modernizare a țărilor Europei.

Dacă cercetezi curentele de opinie publică care se manifestă în Anglia, reiese că pentru ea însăși a devenit azi evident faptul că angajamentele militare sau politice, alături de S.U.A., fie la Est de Suez, fie în Europa, nu sînt nici pe potriva mijloacelor de care dispune, nici pe a locului ce-l ocupă în constelația actuală a puterilor din emisfera occidentală. Sondajele efectuate și publicate în Marea Britanie demonstrează că puțini englezi au mai rămas care să nu sesizeze procesul ireversibil de dezagregare a Commonwealth-ului și care să stăruie în mitul Angliei ca metropolă imperială.

ESTE un fapt că posibilitățile reale ale unei națiuni și influența ei în lume, depind în cea mai mare măsură de nivelul dezvoltării economice. Din recentul bilanț al O.C.D.E. pe anul 1965 reiese că produsul național **per capita** în Anglia e mai mic nu numai decît al Statelor Unite ci de asemenea inferior celui din Suedia, Elveția, Danemarca, Franța sau R.F.G. Potrivit anticipațiilor O.C.D.E., în 1966 distanța a mai crescut. Examinînd asemenea indici de comparație și apreciere cu privire la situația economică cum sînt productivitatea, volumul investițiilor, gradul de folosire a forței de muncă, cel al formării și utilizării cadrelor tehnico-științifice, vom constata următoarele: în ultimii 10 ani productivitatea în Japonia a crescut cu 8,8% în Italia cu 5,6%, în Franța cu 5%, în R.F.G. cu 5%, în Anglia numai cu 2,6%. În Japonia investițiile ajung la 28,8% din produsul național **brut**, în R.F.G. la 23,7%, în Italia la 21,6%, în Franța la 19,2%, în Anglia numai la 15,8%.

În 10 ani, partea pe care o deținea Anglia în comerțul mondial a scăzut de la 20 la 14%. Deficitele cronice au plasat lira sterlină într-o situație de criză permanentă și în pofida unei oarecare ameliorări în prezent, capătul ei încă nu se vede. Măsurile de austeritate luate în vara anului trecut, înghețarea salariilor, reducerea importurilor, nu au dat rezultatele hotărîtoare așteptate în redresarea balanței de plăți externe. De aceea economiștii continuă să atragă atenția asupra urgenței cu care trebuie să i se pună capăt întîrzierii tehnologice al cărei corolar este slaba competitivitate a produselor engleze pe piața mondială. Referințele făcute recent în acest sens de ducele de Edinburgh, la o conferință cu exportatorii britanici, sînt edificatoare: „Națiunile care nu-și pot croi un drum în lume nu au nici o influență asupra cursului evenimentelor Ele nu sînt consultate, părerile lor sînt în mare măsură neluate în seamă și chiar ofertele lor de asistență devin suspecte. Acestea sînt perspectivele care ne așteaptă dacă nu izbutim să îmbunătățim cifrele noastre de comerț în viitorul cel mai apropiat."

Este adevărat că sprijinul monetar pe care îl primește Anglia în criza financiară pe care o traversează, ea îl datorează, în primul rînd Statelor Unite, dar dificultățile comerțului său exterior nu sînt cu toate acestea mai puțin influențate în mod negativ de poziția S.U.A. „Dintre toate curentele actuale ale comerțului internațional — spunea nu de mult, după un voiaj la Washington, Paul Chambers, președintele lui **Imperial Chemical** — ceea ce mă îngrijorează mai mult este dominația crescîndă a industriei americane".

ÎN ce privește problema cadrelor, statisticile arată că numărul anual al cetățenilor eneglezi care părăsesc țara se ridică la 400 000. „Națiunea este sîngerată de elementele sale cele mai întreprinzătoare" apreciază unele ziare. În acest sens este plină de semnificație și dezbaterea care a avut loc zilele trecute în Parlamentul englez unde lucrurilor li s-a spus pe nume. „Pentru a-și împlini nevoile de cadre științifice, declara, de pildă, cu acest prilej Quintin Hogg, fost ministru conservator, Statele Unite sînt în curs de a jefui universitățile Europei Occidentale, iar din cauza comunității de limbă suferă de pe urma acestui fapt mai ales Marea Britanie".

Paradoxul cel mai uimitor pe care îl pun în evidență discuțiile în legătură cu handicapul Angliei în domeniul tehnologiei este desigur acela că spiritului ingenios al oamenilor de știință englezi li se datorează unele dintre cele mai strălucite progrese înregistrate în perioada postbelică: Anglia a fabricat motorul cu reacție și primul avion comercial cu reacție; ei i se datorează cele dintîi realizări ale avionului cu aripi variabile și ale electronicii; ea este autoarea radarului și a primei centrale electrice pe bază de energie nucleară. Însă cel mai mare profit de pe urma invențiilor engleze se pare că l-au tras nu Anglia ci Statele Unite.

PARE oare chiar atît de improbabil azi ca dezavantajele ce le recoltează Anglia să afecteze și să altereze în timp „legăturile ei speciale" cu S.U.A.? Ar fi greu de spus. În tot cazul, tonul cu care vorbesc azi englezii despre aceste legături are mai puțină vigoare decît în 1950, cînd li se propunea să adere la „planul Schumann" — adică la Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului — sau decît în 1956 cînd li se oferea participarea la Piața Comună și cînd ei refuzaseră cu argumentul că deși Anglia aparține Europei ea nu și-ar putea da adeziunea, date fiind pe de o parte relațiile ei cu Commonwealth-ul, iar pe de altă parte „legăturile speciale" cu S.U.A. „Nu vă înșelați, declara Churchill; dacă somați Anglia să aleagă între Europa și Largul Mărilor, ea va alege **Largul**". Cu prilejul pelerinajului actual al miniștrilor englezi în Europa, spiritele răutăcioase amintesc de asemenea și un articol al lui Harold Wilson împotriva Pieței Comune publicat în 1962: „Nu este absurditate mai mare, scrisese el, decît să crezi că Europa se poate dezvolta prin schimbul rufelor negre sau că Marea Britanie ar putea subsista prin vînzarea frigiderelor la Düseldorf sau a automobilelor la Torino".

Ironii la adresa „sinuozităților" pe care le înscrie premierul Wilson în drumul spre Europa — „aproape vecine cu ipocrizia" cum le califică N. Y. HERALD TRIBUNE — se pot afla în multe comentarii de presă. Și s-ar putea ca Anglia să nu se fi eliberat într-adevăr total de ipotecile trecutului, de închipuiri, de confuzia între dorință și realitate. Și poate că ea nici nu izbutește să facă destul pentru a înlătura impresia de „cal troian" și de națiune tutelată, pe care o lasă unora dintre țările Pieței Comune. Adevărata problemă însă nu o pun malițioșii și ironiștii care se prefac a crede într-o lume imuabilă și în hieratismul politic, ci oamenii cu spirit realist care se întreabă dacă Piața Comună are într-adevăr aptitudinea, ea, de a rezolva contradicțiile intereselor atît de diverse ale celor ce o compun azi ca și ale celor care o vor completa poate mîine.

DUPĂ etapa a patra, la Bonn, a turneului de explorare întreprins de premierul Wilson, distanța care separă Anglia de Piața Comună nu s-a scurtat. Dificultățile economiei engleze, moneda sa în suferință, deficitul balanței externe, marasmul industrial, nu stimulează desigur țările Pieței Comune să admită adeziunea Angliei. Teama de contagiune față de „omul bolnav" acționează ca o frînă puternică. Pe de altă parte, perspectiva urcării prețurilor la mărfurile alimentare în Anglia, drept urmare a acceptării politicii agricole comune, precum și obligația de a vărsa Fondului Agricol aproape jumătate din contribuția totală a membrilor ei, nu e de natură să potolească aprehensiunile acelor englezi care se opun intrării țării lor în Piața Comună.

Este adevărat că cei care în Anglia au optat pentru Piața Comună speră într-o compensare a dezavantajelor de pe urma politicii comune agricole printr-o creștere însemnată a exportului lor industrial. Cifrele arată într-adevăr că, în ultimii 10 ani, schimburile comerciale ale Angliei cu țările comunitare au crescut cu 135% în timp ce schimburile cu țările Commonwealth-ului numai cu 15%. La Düseldorf se produc însă și azi frigidere, ca și în 1962, iar la Torino automobile. Întrebarea pe care și-o pun adversarii Pieței Comune din Anglia, între care un loc important îl ocupă mulți dintre membrii laburiști ai Parlamentului, este aceea dacă Piața Comună poate fi un cadru adecvat și suficient în sine pentru a asigura întreaga dezvoltare economică a Angliei și a experienței tehnologice pe care dorește s-o ofere Europei?

FACTORUL cel mai de seamă în discuțiile dintre părți rămîne însă suspiciunea politică față de intențiile reale ale Marii Britanii. Dorește ea într-adevăr să se întoarcă „cu fața spre Europa?" Tinzînd în mod vădit la menținerea avantajelor sale în relațiile cu Commonwealth-ul și la modificarea politicii agricole comune în favoarea ei, întrebarea care stăruie în unele capitale europene este și acum, ca și în 1963, cînd făcuse drumul la Bruxelles conservatorul Heath, dacă „intenția Angliei este să adere ea la Piața Comună sau ca Piața Comună să adere la Anglia".

La Bonn, după cum presupune un comentator al ziarului LE MONDE, premierului Wilson și lui George Brown li s-au dat asigurări de sprijinire, dar au fost lăsați să înțeleagă că trebuie „să se aranjeze cu Parisul". Pentru că vorbind despre Anglia ca despre „omul bolnav al Europei" unii au desigur în vedere mai mult orientarea ei politică decît dificultățile economice.

Datele obiective ale situației în Anglia pledează împotriva insularității și pentru o mai strînsă cooperare europeană. În Anglia și în întreaga Europă crește preocuparea pentru o colaborare mai largă pe continent care să includă relații multilaterale, economice, științifice, culturale, cu țările din răsărit. În ultima vreme, un climat favorabil se instaurează în acest sens și din ce în ce mai mulți sînt oamenii cu spirit realist care în Europa Occidentală atrag atenția asupra faptului că o adevărată dezvoltare a comerțului european, a nivelului tehnologic în industria europeană, nu se poate limita la sfera îngustă și închisă a Pieței Comune.

De aceea, chiar în cazul în care problema intrării Angliei în Piața Comună s-ar rezolva într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, lunga ei călătorie spre Europa încă nu se va fi sfîrșit.

Dinu HERVIAN

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

- **La Moscova a fost semnat un protocol sovieto-francez cu privire la stabilirea colaborării dintre cele două țări în domeniul desalinizării apei de mare. Părțile au hotărît să facă schimb de specialiști care vor lua cunoștință de realizările organizațiilor de cercetări științifice din U.R.S.S. și Franța, inclusiv de instalațiile experimentale și industriale pentru desalinizarea apelor**

- **Deutsche Notenbank din Berlin (R. D. Germană) și Oficiul de schimburi din Spania au semnat un protocol comercial valabil pe perioada 1 ianuarie 1967 — 31 decembrie 1968.**

- **La invitația guvernului Japoniei, ministrul comerțului exterior al Poloniei, Witold Trampczynski, a sosit într-o vizită la Tokio.**

- **În orașul Plovdiv a început construcția uzinei de automobile „Bulgarrenault", care va fi înzestrată cu utilaj francez și italian. În prima etapă vor fi construite secții cu o suprafață totală de 9 000 mp, a căror producție anuală va fi de 10 000 de automobile.**

- **Volumul schimburilor comerciale dintre Elveția și țările din estul Europei au cunoscut în anul 1966 o creștere cu 30%, față de anul 1965. În anul 1966, Elveția a exportat spre aceste țări mărfuri în valoare de 484 milioane de franci elvețieni, în comparație cu 360 milioane de franci în anul 1965, iar importul elvețian a crescut în anul 1966, în comparație cu anul precedent, cu 18%.**

- **Pe baza unui contract încheiat între organizația pentru comerț exterior iugoslavă „Rudnap" și firmele vest-germane „Krupp" și „Siemens", acestea din urmă vor livra Iugoslaviei echipament mecano-electric, în valoare de 17 milioane mărci, pentru extinderea capacităților de producție și modernizarea uzinelor de flotare din cadrul minei de cupru de la Majdanpek.**

- **Guvernul britanic a hotărît să creeze un „consiliu pentru încurajarea comerțului cu țările răsăritene", organism semioficial, asemănător celor existente deja în Anglia pentru stimularea exporturilor în Europa occidentală, S.U.A. și America Latină, care va beneficia de anumite subvenții guvernamentale.**

- **În ultimii cinci ani, schimburile tehnico-științifice dintre U.R.S.S. și Anglia s-au dublat. După încheierea acordului de colaborare cu concernul chimic I.C.I., în prezent se duc tratative în vederea încheierii unor noi acorduri, în special cu Asociația britanică de cercetări științifice în domeniul fierului și oțelului („Bisra"), precum și cu o firmă de aparate electronice.**

PE GLOB

- **Situația balanței comerciale a Angliei s-a îmbunătățit în cursul primei luni a acestui an, deficitul cifrîndu-se la 9 milioane de lire sterline, față de 21 de milioane în decembrie 1966.**
- **Luînd exemplul statelor Liberia și Panama, Somalia a hotărît să-și ofere „pavilionul de complezență" societăților de navigație sau armatorilor străini. Aceștia vor fi scutiți de orice impozite, urmînd să plătească anual doar o taxă redusă pentru înmatricularea vaselor lor.**
- **Bilanțul activității societăților americane, ale căror acțiuni cotează la bursa din New York, indică o cifră record a dividendelor plătite acționarilor lor în cursul anului trecut, peste 16,15 miliarde de dolari. Deși acesta este al optulea an consecutiv de sporire a volumului dividendelor, în cercurile financiare se subliniază o încetinire a ritmului lor de creștere: de la 13,3% în 1965, acesta s-a redus la 7,3% în 1966. Singura ramură importantă ale cărei dividende n-au sporit în cursul anului trecut, a fost industria de automobile.**
- **Deficitul balanței de plăți a S.U.A. pe anul 1966 este evaluat la 1.424 de milioane de dolari. După cum a arătat H. Fowler, ministrul finanțelor, ieșirile de devize străine legate de susținerea războiului din Vietnam, au însumat 950 de milioane de dolari, crescînd cu 680 de milioane față de anul 1965.**
- **Costul vieții a crescut, în Anglia, la 118.5 puncte (1962 = 100) în ianuarie a.c., față de 114.3 puncte, în ianuarie 1966.**

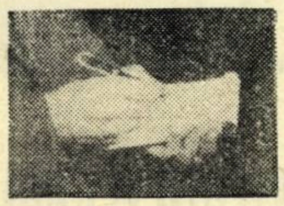

din bloc-notesul cronicarului

Ritmuri încetinite

Graficul de mai jos, publicat de cotidianul italian IL SOLE — 24 ORE, arată că, în ceea ce privește evoluția produsului național brut al principalelor țări capitaliste în cursul anului 1967, previziunile specialiștilor nu sînt chiar

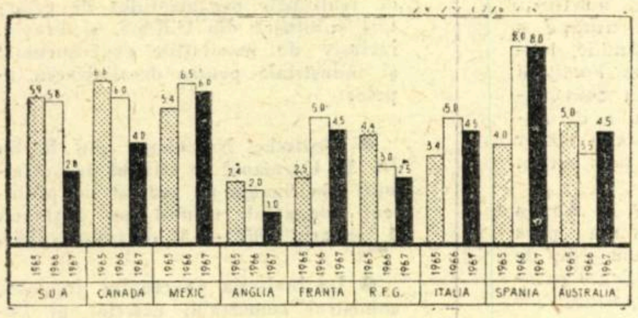

Procentul creșterii produsului național brut,

atît de optimiste. Cu excepția Spaniei (8,0) și a Australiei (4,5), în toate celelalte țări se prevede o încetinire a ritmului de creștere a produsului național, în unele chiar într-o proporție însemnată.

În 16 secunde capeți cartea

În ultimii ani au fost inițiate mai multe programe privind mecanizarea și chiar automatizarea marilor biblioteci. Un astfel de program este și cel destinat automatizării tuturor serviciilor Bibliotecii Congresului din S.U.A. Numai studiul acestui program, elaborat de un colectiv în decurs de peste 4 ani, a costat 800 000 de dolari. Totuși, prima bibliotecă echipată cu un asemenea sistem, denumit „presse-bouton", este cea a Universității din Delft (Olanda), care numără 120 000 de volume.

Orice cititor poate compune, pe cadranul unuia din cele 6 telefoane speciale instalate în sala cataloagelor, numărul care reprezintă cartea dorită, iar un sistem automat de semnale luminoase indică depozitarului de la fiecare etaj locul publicației în raft. O dată identificat, volumul este transportat pe bandă în sala de lectură, în timp ce fișa este perforată de un mecanism automat. Cînd cartea solicitată nu este la locul ei, o mașină de scris automată transmite informația custodelui din sală. Timpul de serviciu este redus astfel de la 40 de minute la 16 secunde, ceea ce contribuie la economisirea timpului și la sporirea capacității de deservire a bibliotecii

R.F.G.: Scurt bilanț al anului 1966

Potrivit datelor comunicate de Oficiul Federal de Statistică, în 1966 produsul social brut a sporit în Republica Federală a Germaniei cu 6,4%, respectiv la 478,4 miliarde de mărci. Calculat în prețuri constante (din 1954), sporul a reprezentat 2,7%, față de 6,6% în 1964 și 4,8% în 1965.

Produsul intern brut per salariat (care este utilizat adeseori în R.F.G. drept unitate de măsură pentru productivitatea economică, în general) a sporit în 1966 cu 2,9%, în timp ce numărul salariaților a scăzut cu 0,2%.

Ansamblul investițiilor în economie a scăzut cu 1,5% (față de 1965); în cadrul acestora, investițiile în echipament industrial au crescut cu 3%.

Balanța comercială externă s-a încheiat cu un excedent la export de 7,9 miliarde mărci (față de 1,2 miliarde mărci în 1965), datorită creșterii mai rapide a exporturilor decît a importurilor (cu 12,5% și, respectiv, 3,2%), tendința fiind inversă comparativ cu anul 1965.

Cele mai importante

Aproximativ 200 substanțe minerale de bază sînt utilizate astăzi în lume, fie în stare brută, fie transformate, dar dintre ele cîteva zeci furnizează aproape în întregime valoarea producției industriei extractive. Folosind datele publicate în 1963 de revista „Annales des mines", săptămînalul LA VIE FRANÇAISE publică următorul grafic din care se vede că

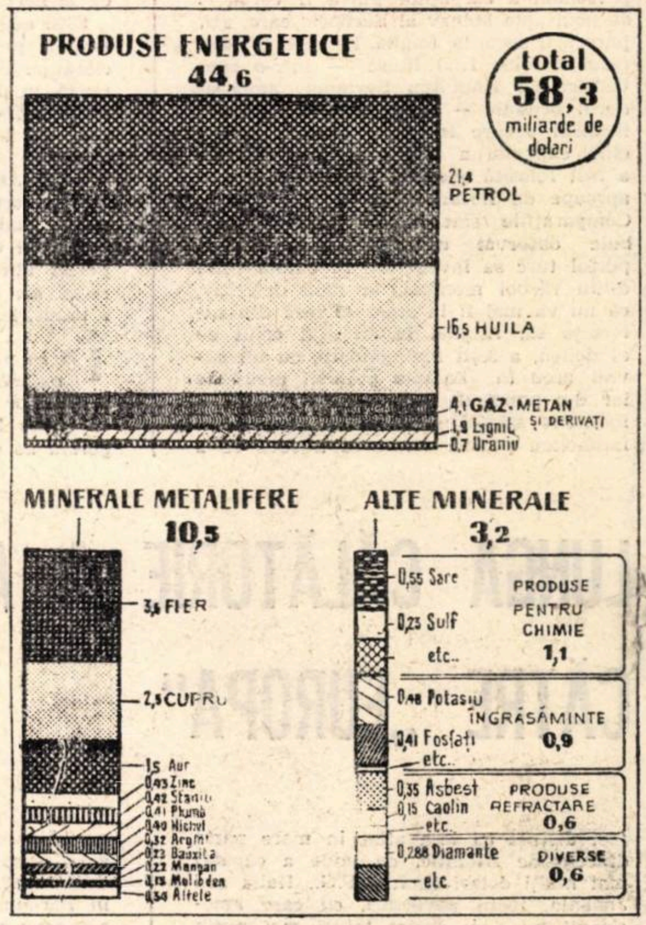

între acestea ponderea valorică cea mai mare revine petrolului și cărbunelui.

MOARA CARE ÎNGHITE TIMP ȘI MACINĂ NERVI

NU-i vorba, de fapt, de nici o moară adevărată, ci de banalele cozi, care și-au căpătat buletin de existență pe lîngă unele magazine comerciale. Au apărut de mult, de mult. Au îmbătrînit, dar continuă să viețuiască, înghițind cu nemiluita din timpul nostru, cel de toate zilele.

Și te întrebi: cu ce drept? De ce să irosim, acum, cînd ne aflăm în secolul vitezei, al operativității, ore întregi la o coadă lungă cît o zi de post? Vehiculele cosmice înconjoară Pămîntul în mai puțin de două ore. În acest timp, tu, cumpărător obișnuit, reușești, cu chiu și vai, să „termini" două cozi. La una ți-ai umplut trei sifoane cu apă gazoasă, iar la alta ai obținut de la „Aprozarul" din piață un borcan cu ghiveci în ulei. E normal?

Răspunsul nu-i greu de găsit. În cîteva cuvinte, el poate fi sintetizat amintind doar de lipsa de inițiativă și de preocupare gospodărească a celor ce conduc unitățile cu... cozi. Cu ce altceva poate fi motivată formarea cozilor la „Aprozarul" din piață? Aici, într-o clădire nouă, încăpătoare și luminoasă servesc, de obicei, doi vînzători. Magazinul e ticsit cu zeci de produse. Unele trebuie cîntărite, altele sînt ambalate. Pentru toate însă trebuie să stai la coadă. Nu ar fi oare mai lesnicios ca produsele ambalate să fie astfel orînduite încît să te poți servi singur, înmînîndu-i vînzătorului doar contravaloarea lor? Ce-i împiedică pe respectivii gospodari ai unității să încerce un astfel de sistem? Localul dispune doar de spațiu pentru o astfel de experimentare. Ce lipsește însă? O dispoziție de la forul tutelar? Sînt oare necesare întotdeauna dispoziții scrise pentru îmbunătățirea serviciului? Atunci ce lipsește? Lipsește inițiativa, buna organizare a muncii, preocuparea pentru modernizarea serviciului, căci, precum am spus, localul s-a modernizat.

Din păcate, exemplul nu-i singular. Și la alte magazine, moderne ca construcție și aranjament al produselor, serviciul e departe de a corespunde cerințelor actuale. Să mai abuzăm de un exemplu, de cel oferit, bunăoară, de magazinele „Alimentara" cu autoservire. La aceste unități, operațiunea de alegere a mărfii durează doar cîteva minute. Plata o faci însă uneori, în special sîmbăta și duminica, în cîteva zeci de minute. Și nu de puține ori aproape o jumătate din spațiul acestor magazine e ocupat nu de cei ce își aleg produsele, ci de cei ce așteaptă la rînd să le plătească. Situația din aceste magazine e cunoscută. Dar măsuri nu se iau. Ar fi oare atît de greu ca în zilele cînd se formează cozi să mai funcționeze o „casă" sau chiar două? Nu ar fi mai convenabil ca în loc de mai mulți supraveghetori, necesari la o astfel de aglomerație, să fie mai mulți casieri?

S-a studiat o astfel de soluție? Dar altele? Nu știm. Știm doar că fenomenul cozilor a apărut și în magazinele cu localuri moderne. În acest mod avantajele sistemelor moderne introduse în comerț sînt anulate.

Despre existența cozilor s-ar putea scrie mult. Nu e cazul să o facem la această rubrică. Amintim doar că fenomenul care îți înghite timpul și-ți macină nervii, îl întîlnești la multe unități de vînzare a produselor lactate și la sifonărie, la unele magazine „Alimentara" și „Aprozar", la farmacie și nu de puține ori, chiar la „Expresurile" (ce ironie!) cu autoservire. Și, culmea, preponderența cozilor — ca lungime și permanență — e în proporție de peste 90% nu la unele produse deficitare cantitativ, ci la cele care se găsesc din belșug în tot cursul anului. Pentru că nu lipsa de apă și carbon e cauza cozilor care se formează sîmbătă după-amiază și duminica dimineață la unele centre de umplut sifoane, tot așa cum nu lipsa produselor lactate, care rămîn acum de pe o zi pe alta în magazine, duc la formarea cozilor la unele unități care vînd astfel de produse.

Și atunci, te întrebi de ce? De ce, tovarăși care conduceți unitățile comerciale? Ați pus oare vreodată pe ordinea de zi la primul punct al nenumăratelor ședințe și acest deziderat: „Măsuri pentru lichidarea cozilor". În numeroasele referate și rapoarte se află oare un studiu modest, intitulat: „Propuneri pentru înlăturarea cozilor"?

Studiați problema cozilor! Calculați valoarea timpului pe care-l pierd cumpărătorii. Faceți orice, dar închideți aceste mori care consumă timp — milioane de ore/om. Va fi spre folosul dumneavoastră, al nostru, al tuturor!

D. TĂRNĂUCEANU

„Telelectorul" pentru... cecuri

Se știe că la prezentarea unui cec, este necesar să se verifice specimenul de semnătură și poziția contului debitat. Acest control implică, de obicei, fie deplasarea funcționarului de la ghișeu la stocul de fișe, fie transmiterea cecului la biroul de verificare a conturilor și întoarcerea acestuia cu viza corespunzătoare. În prezent, operațiunea poate fi simplificată și redusă la cîteva secunde, cu ajutorul unui echipament adecvat de televiziune în circuit închis pentru lectura și autentificarea automată a cecurilor.

Fiecare birou de primire (casierie) este dotat cu un asemenea „telelector". Cecul se introduce într-un dispozitiv aflat la acest birou, care se închide ferm cu un capac-presă, acționat pe principiul electromagnetic. Funcționarul verificator, aflat într-un alt birou, recepționează imaginea cecului pe un cadran de televiziune și declanșează „pupitrul de răspuns" pentru a da avizul cuvenit casierului interesat, după ce verifică datele. Două lămpi se aprind automat indicînd buna funcționare a instalației. Prin intermediul unui teleimprimator, verificatorul își imprimă numărul său de identificare și semnul (codul) cuvenit pentru acceptarea sau refuzul cecului. Totodată, la casier se aprinde un bec verde sau roșu, după natura răspunsului, indicînd că operația s-a terminat și că cecul poate fi scos din dispozitivul de lectură.

C. GRIGORE

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Intreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. 40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 9 (185)
VINERI
3 martie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerțului exterior

Necesitatea sporirii continue a eficienței comerțului exterior al țării noastre

Stimați tovarăși,

Dezvoltarea în ritm susținut a economiei României ridică probleme deosebit de complexe, de a căror rezolvare depinde asigurarea progresului întregii societăți. Una din problemele de importanță vitală pentru dezvoltarea economică și socială a țării noastre o reprezintă comerțul exterior. Este cunoscut că, an de an, țara noastră importă cantități din ce în ce mai mari de materii prime și materiale. Principalele importuri sînt destinate unor ramuri de bază ca siderurgia și metalurgia neferoasă, industriei ușoare, iar în anii următori se va importa o cantitate din an în an mai mare de țiței. Cerințele industrializării rapide a țării impun importarea unui volum mare de utilaje și instalații complexe. Este cunoscut că cea mai mare parte a întreprinderilor noi sînt construite cu ajutorul utilajelor, instalațiilor și licențelor importate. Asigurarea importului de materii prime și materiale, de instalații complexe cere, desigur, eforturi serioase din partea statului; în același timp ea este legată nemijlocit de buna desfășurare a comerțului exterior.

Comerțul exterior are o importanță deosebită pentru asigurarea dezvoltării în ritm susținut a României, pentru înfăptuirea politicii de desăvîrșire a construcției socialiste și creare a condițiilor materiale în vederea trecerii la construirea societății comuniste.

În ultimii ani volumul comerțului exterior a crescut neîntrerupt; el a fost în 1966 cu 75% mai mare decît în 1960. Cu toate acestea, comparînd nivelul comerțului nostru exterior pe locuitor cu al altor țări, rezultă că avem încă serioase rămîneri în urmă. Comerțul exterior pe locuitor a fost la noi în anul 1965 de 115 dolari în timp ce Belgia a realizat 1 310 dolari pe locuitor, Olanda 1 127, Danemarca 1 089, Suedia 1 080, Finlanda 450, Cehoslovacia 379, Bulgaria 287 dolari, Grecia 171 dolari. Desigur, în parte, nivelul mai scăzut al comerțului nostru exterior este determinat și de faptul că acoperim într-o măsură din ce în ce mai mare trebuințele țării din producția proprie; aceasta nu justifică însă în întregime rămînerea în urmă.

Merită să fie cu deosebire subliniat faptul că în cadrul comerțului exterior asistăm la o creștere mai rapidă a importului. În timp ce exportul a sporit în anul 1966 față de 1960 cu 67 la sută, importul a crescut cu aproape 90 la sută. Pentru oricine analizează cu simț de răspundere acest lucru — și tovarășii care lucrează în domeniul comerțului exterior trebuie să facă o asemenea analiză a problemei — este evident că lucrurile nu pot continua în acest fel. Iată ce ne arată comparația cu alte țări: în timp ce România a realizat în 1965 un export de 68 dolari pe locuitor, exportul Olandei a fost de 520 dolari, al Belgiei de 674, al Danemarcei de 488, al Finlandei de 309, al Bulgariei de 144, al Cehoslovaciei de 190. Ținînd seama că noi nu avem

(Continuare în pag. 3)

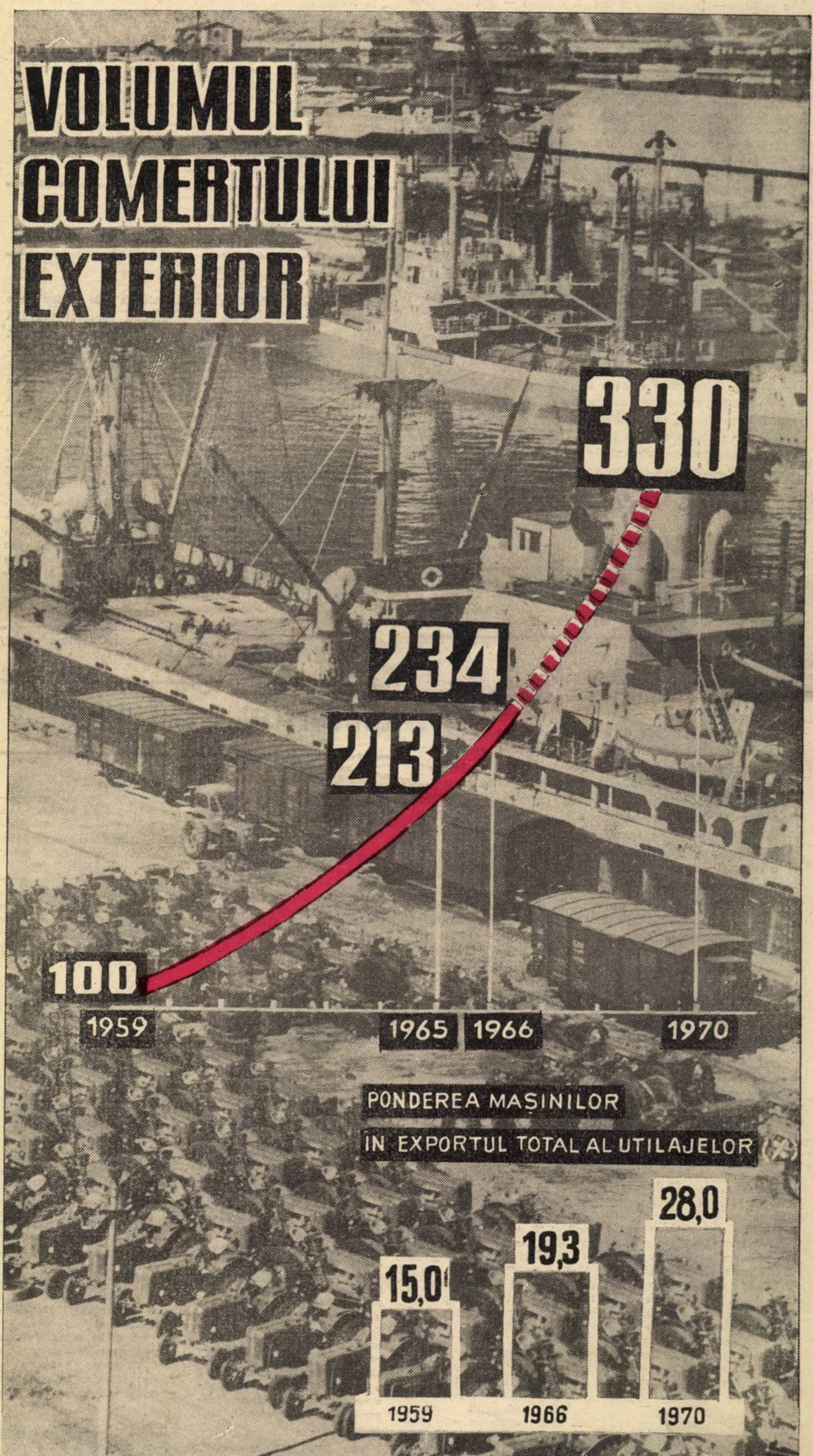

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

INGINERI ȘI ECONOMIȘTI — COLABORARE FRUCTUOASĂ

AM reținut, din nr. 6/1967 al revistei, intenția redacției de a publica — la propunerea ing. I. Anghel — articole privind profesia de economist. Între acțiunile ce le întreprinde „Viața economică", propun și o discuție asupra modului în care sint utilizați specialiștii în economie, în legătură cu ceea ce se face și ce ar trebui să se facă pentru ca ei să țină pasul cu progresele științei și tehnicii.

Interesant mi se pare, de pildă, aspectul de necontestat că în activitatea economistului, a inginerului etc. intervin interferențe de munci de diferite calificări. În uzina noastră s-a creat un climat de muncă favorabil conlucrării rodnice a economiștilor cu cadrele tehnice, respectiv cu inginerii.

Citeva exemple concludente: au fost selectate și prezentate spre analiză conducerii uzinei o gamă de produse nerentabile; conducerea uzinei a format un colectiv lărgit de ingineri și economiști, care au efectuat cercetări și a stabilit măsurile adecvate, ceea ce a influențat depășirea sarcinii de beneficiu în anul trecut.

Analizind creșterea planului de producție pe 1967 la sectorul de asamblare, un economist din serviciul organizarea producției a ajuns la concluzia că există perspectiva unei strangulări. Pentru a rezolva problema fără noi investiții, au fost studiate mai multe variante de reamplasare a utilajelor într-un flux tehnologic mai rațional. S-a eliberat un spațiu productiv de 150 mp, obținîndu-se o economie de investiții.

Tot pe baza unor calcule economice (de la serviciul de planificare) s-a propus conducerii uzinei să nu lanseze în producție, în noiembrie 1966, un produs care avea desfacerea asigurată abia în iulie 1967, încit s-ar fi imobilizat un fond de rulment de peste 700 000 lei, pe baza unor supranormative la producția finită.

ing. Dan JILAVU
șeful Serviciului planificare
Uzina mecanică-Galați

DE CE LA FIER VECHI?

ANALIZIND procese verbale privind casarea unor mașini de scris, de contabilizat și de calculat, am constatat că sint cazuri în care asemenea mijloace fixe, deși îndeplinesc condiții legale de casare — ar putea fi utilizate în continuare, eventual de către alte unități cu un grad mai redus de dotare. Mai mult decit atit, uneori operațiunile de predare către I.C.M. (demontarea mașinilor, manipularea, transportul lor etc.) prilejuiesc cheltuieli mai mari decit sumele care se încasează pentru fierul vechi. Transmiterea unor astfel de mașini către Întreprinderea pentru colectarea metalelor constituie astfel o soluție neeconomică, atita vreme cit nu au fost epuizate o serie de posibilități de utilizare.

Ce avem în vedere?

1. Reparații prin confecționarea pieselor de schimb de către tehnicienii noștri, prelungindu-se astfel durata de funcționare.

2. Transmiterea mașinilor către unități cooperatiste la prețuri exprimînd valoarea rămasă.

3. Transferul gratuit la unități de stat mai slab dotate, care să suporte numai cheltuielile de întreținere și reparații.

4. Transmiterea către școlile de specialitate.

5. În măsura în care prezintă interes pentru istoria tehnicii, mașinile ar putea fi predate ca donații Muzeului tehnic „Prof. ing. Leonida Dimitrie" din București (Casa de Economii și Consemnațiuni — Centrala — la scoaterea din funcțiune a unor mașini de contabilizat, a predat Muzeului tehnic, cite un exemplar din fiecare tip).

Trebuie să tindem desigur, spre dotarea cu mașini la nivelul tehnicii moderne dar dacă mai există rezerve, de ce să nu le folosim?

Nicolae MELNICIUC
Ion CONSTANTINESCU
economiști în Ministerul Finanțelor

„CONTABILICEASCĂ"

ÎN ziua de 17 februarie a.c., emisiunea de televiziune „Săptămîna" a cuprins un interesant reportaj intitulat „Autobuze fără pasageri". În acest reportaj ne-a fost prezentată munca șoferilor de încercare de pe autobuzele fabricate de Uzina „Autobuzul" din Capitală.

Reporterul — regret că nu i-am reținut numele — a făcut, însă, o afirmație care mi se pare cel puțin lipsită de cea mai elementară înțelegere a rolului evidenței contabile și, în general, al contabililor în angrenajul unei uzine. Dorind, probabil, să scoată în relief faptul că denumirea funcției de încadrare a acestor șoferi este improprie, el a spus: „acești oameni sint denumiți, **cu contabilicească lipsă de fantezie**, controlori probe finale".

Reporterul a exprimat astfel **o apreciere necorespunzătoare** la adresa unui număr însemnat de lucrători din compartimentul economic al întreprinderilor, oameni care nu de puține ori dau dovadă de fantezie în muncă; **un neadevăr**, și pentru că nu contabilii sint cei care stabilesc funcțiunile și încadrările din nomenclator.

Victor MILOȘ
șeful Serv. contabilitate
Uzina mecanică-Sinaia

CHELTUIELI CARE POT FI EVITATE

FABRICA de ulei „Interindustrial" din Oradea recepționează anual circa 14 milioane sticle pentru îmbutelierea uleiului, avînd relații de aprovizionare cu peste 130 furnizori din țară (IRVA și organizații cooperatiste). Pe rampa de descărcare a fabricii se manipulează lunar circa 170 vagoane de ambalaje (sticle și lăzi).

În aprovizionarea cu ambalaje și recepționarea acestora se întîmpină însă adesea greutăți din cauza nerespectării obligațiilor contractuale de către furnizori. Unele din aceste greutăți provin din faptul că instrucțiunile M.C.I., M.I.A. și Centrocoop nu precizează că sticlele trebuie să fie livrate fără etichete, așa cum se specifică pentru borcane. Fabrica respinge sticlele cu etichete, refuzînd plata lor. La fiecare vagon și la fiecare factură, fabrica introduce zilnic la bancă cereri de refuz, numărul acestora ridicîndu-se lunar la circa 120, cu o valoare medie de 250 000 lei.

Refuzurile de plată încarcă în mod inutil operațiunile bancare, precum și costul lor (valoarea fiecărei operațiuni bancare costînd 1,30 lei). Fabrica de ulei întocmește în mod separat, pentru fiecare refuz de plată, (indiferent de valoare), scrisori, în cite 3—4 exemplare, pe care le depune la bancă, precum și declarații de preluare în custodie a ambalajelor refuzate. Pentru fiecare scrisoare de refuz, fabrica cheltuiește 1,50 lei. În plus, ea efectuează o gamă largă de înregistrări contabile.

Ar fi bine ca unitățile furnizoare (IRVA și unitățile cooperației de consum) să renunțe la facturarea prin bancă a ambalajelor, plata lor făcîndu-se din inițiativa fabricii de ulei. Trecerea la această modalitate de plată este ușor de realizat, dacă se ține seama de faptul că la fabrică există și delegați permanenți ai M.C.I. care semnează fiecare proces verbal de recepție.

Economiile care s-ar realiza prin trecerea la forma de plată a ambalajelor enunțată, s-ar cifra la citeva zeci de mii de lei anual la fabrica de ulei, dobînzi bancare mai mici la unitățile comerciale, precum și un volum de muncă mai redus la unitățile bancare.

Pentru înlăturarea neajunsurilor arătate, M.C.I., M.I.A. și Centrocoop ar trebui să revadă instrucțiunile cu privire la condițiile de calitate a sticlelor. Totodată, ar fi necesar ca M.C.I. să dea indicații întreprinderilor regionale de valorificare a ambalajelor, pentru a stabili cu beneficiarii lor ca forma de decontare a ambalajelor să fie dispoziția de plată. De altfel, unitățile pentru valorificarea produselor agricole și întreprinderile de morărit aplică, cu rezultate bune, modalitatea de plată propusă de noi.

Traian ȘERBAN
economist în Banca Națională

ÎN AȘTEPTAREA APROBĂRILOR

ÎN zona ansamblului de locuințe Titan, șantierul nr. 4 (din cadrul Întreprinderii de construcții-montaj nr. 1) are de executat, în acest an, 618 apartamente, cu un plan valoric de peste 36 milioane lei. Încă de la începutul lui 1967, conducerea șantierului și a întreprinderii a

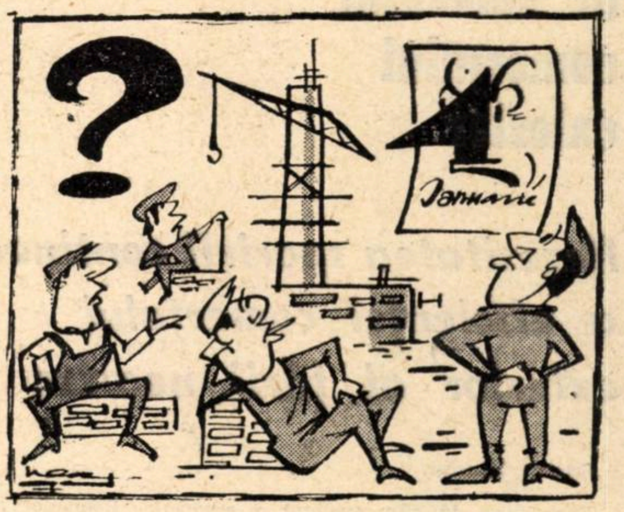

(Desen de Neagu RADULESCU)

solicitat forurilor superioare — Direcția generală construcții-montaj, Sfatul popular al orașului București — rezolvarea mai operativă a aprobărilor necesare deschiderii noului front de lucru. Solicitările îndreptățite au rămas însă fără ecou.

Întîrzierea aprobărilor pentru amplasamente a determinat și dispersarea forței de muncă a șantierului, precum și o serie de neajunsuri în organizarea mai bună a punctelor de lucru, a loturilor și echipelor existente.

Petre GHEORGHIU
București

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Vasile FOCEA, economist, Mangalia — 1. Direcția generală a bugetului din cadrul Ministerului Finanțelor a precizat că secretarele direcțiilor care fac plata salariilor în direcțiile respective ale organelor centrale, precum și angajații întreprinderilor care fac plata salariilor în atelierele în care își desfășoară munca, nu se încadrează în prevederile pct. 5 din Instrucțiunile nr. 2034/1958 ale Ministerului Finanțelor, Băncii Naționale a Republicii Socialiste România și Ministerului Comerțului, și deci nu sint obligați să depună garanție. Menționăm că persoanele care sint legate de întocmirea actelor de plată și de verificarea lor nu pot face plata salariilor pe baza actelor întocmite și verificate de ele însele.

2. Precizarea propusă de dv., potrivit căreia Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 2394/1954 nu prevede nici o diferențiere la acordarea abonamentelor de transport între muncitorii calificați și cei necalificați corespunde reglementării în vigoare.

Pavel CIUCĂ, Timișoara — Fondul de salarii pentru personalul nescriptic este folosit pentru îndeplinirea unor activități ce se ivesc intimplător. De asemenea, fondul de salarii nescriptic poate fi utilizat și pentru plata unor persoane care efectuează unele lucrări din activitatea de bază a unităților care pot fi executate și de personalul permanent al unităților în afara orelor de program, dacă intră în atribuțiunile lor de serviciu etc. Este interzisă plata din fondul nescriptic a lucrărilor la care s-a prevăzut și s-a planificat fondul de salarii pentru personalul scriptic. Dispozițiile normative care reglementează utilizarea fondului de salarii destinat personalului nescriptic sint H.C.M. nr. 1037/1952, Instrucțiunile nr. 34625/1952 ale Ministerului Finanțelor și Comitetului de Stat al Planificării și H.C.M. 2238/1952.

Kurt ROTHENARI, economist, București — 1. Despre reclama comercială sau publicitate în revista noastră s-au publicat mai multe articole. Cercetați, deci, colecția. 2. De la Comisia superioară de diplome a Ministerului Învățămîntului ni se răspunde că nu este necesară o reglementare „unică și oficială" pentru purtarea și semnarea prescurtată a titlului obținut la absolvirea unui institut de învățămînt superior. Absolvenții instituțiilor de învățămînt superior nu sint opriți să folosească în actele oficiale, o dată cu numele, și calificarea obținută pe baza studiilor absolvite și eventual a funcției pe care o îndeplinesc (inginer, învățător, profesor, medic, economist, tehnician etc).

Titu VELIȘCU, economist, Sfatul popular regional Banat — Articolul „Măsuri pentru dezvoltarea activității de prestări de servicii în mediul rural" (nr. 51—1966), la care vă referiți, nu a tratat problema delimitării activității amintite între organele statului și organizațiile obștești (cooperatiste). Autorii articolului erau informați despre existența unor unități aparținînd întreprinderilor subordonate sfaturilor populare și care prestează servicii populației, dar și de faptul că ponderea acestora în totalul unităților care deservesc populația din localitățile rurale este mică.

Vasile PETRE, strungar, sculăria centrală a Uzinei „1 Mai", Ploiești — După ce ne-am consultat și cu Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării, precum și în urma relațiilor primite de la Ministerul Energiei Electrice, vă facem cunoscut că Grupul școlar energetic-Ploiești pregătește maiștri termoenergetici. Meseria de strungar-metal, în care lucrați, n-are nici o contingență cu profilul școlii respective. Dacă aveți pregătirea și stagiul necesar, puteți fi trecut în cadrul uzinei pe un loc de muncă pentru care se prevede meseria de lăcătuș pompe sau turbine, instalații termice etc. În acest caz, veți putea continua cursurile serale ale școlii tehnice de maiștri din cadrul Grupului școlar energetic-Ploiești.

Aurel RADU, economist, Brașov — Potrivit prevederilor Codului Muncii, prestarea orelor suplimentare este, în principiu, interzisă. Numai prin excepție și în condițiile expres prevăzute de art. 39[1] și art. 57 din Codul Muncii este admisă efectuarea orelor suplimentare. Orele suplimentare trebuie pontate ca atare. În asemenea situații, stabilirea gradului de îndeplinire a normelor se face prin raportarea realizărilor la numărul de ore pontate (inclusiv orele suplimentare prestate în condițiile prevăzute de Codul Muncii).

Cristian POPOVICI, economist, contabil șef, Exploatarea minieră Horăști, Oltenia — În conformitate cu circulara C.S.M.S. nr. 19369/1962, calculul salariului (ciștigului) mediu se face în toate cazurile, cu excepția calculului indemnizației de concediu, ținîndu-se seama de drepturile bănești aferente perioadei de referință, pe baza căreia se calculează ciștigul mediu. În consecință, în cazul relatat de dv., suma încasată drept premiu în luna iulie 1966, însă aferentă activității desfășurate în trimestrul I al anului, nu poate fi luată în considerare la stabilirea indemnizației cuvenite pe timpul scoaterii din producție la cursul de perfecționare.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerțului exterior

(Urmare din pag. 1)

alte mijloace de plată a importului în afară de cele rezultate din exportul de mărfuri, apare cu toată claritatea că o asemenea stare de lucruri este de natură să creeze greutăți serioase în dezvoltarea economiei naționale.

Pentru a se înțelege bine ansamblul acestei probleme este necesar să analizăm structura comerțului nostru exterior în comparație cu alte țări.

Este cunoscut că în lumea țărilor capitaliste dezvoltate exportul de mașini și utilaje reprezintă circa 30 la sută din volumul total al exportului. La noi, ponderea mașinilor și utilajelor în totalul exportului reprezintă numai 19 la sută, ceea ce ne situează în urma multor țări europene cum sînt : R. P. Bulgaria — 24 la sută, R.S.F. Iugoslavia — 23,6 la sută, Franța — 26 la sută, Italia — 30 la sută. Printre țările socialiste europene, la acest capitol ne situăm pe ultimul loc, atît ca pondere cît și ca volum absolut. În același timp, materiile prime, combustibilul și metalul reprezintă în exportul nostru 25 la sută, în timp ce în exportul R.S.F. Iugoslavia 11 la sută, al Austriei 16,4 la sută, al Italiei 8,7 la sută. Din această analiză reiese că ponderea cea mai mare a exportului nostru o dețin produsele cu un grad mic de prelucrare, ceea ce are o influență defavorabilă asupra rentabilității comerțului exterior.

Am ascultat ce au spus aici mai mulți tovarăși în legătură cu activitatea agențiilor economice. Deși nu s-ar putea spune că, în ce privește numărul, personalul comercial și diplomatic din străinătate este insuficient, trebuie să spunem cu toată claritatea că eficiența muncii acestui personal nu se ridică încă la nivelul necesității economiei noastre și al posibilităților pe care le avem.

Desigur, cauzele neajunsurilor activității din comerțul exterior sînt multiple, și de natură obiectivă și subiectivă. Trebuie să arătăm că mult timp comerțul exterior al României a avut un caracter limitat. Abia în ultimii ani s-a extins în unele țări capitaliste avansate și în unele state în curs de dezvoltare. Zone întregi din Europa și îndeosebi din America de Sud, Africa, Asia au rămas neprospectate și necuprinse de activitatea noastră comercială. Nici în prezent organele Ministerului Comerțului Exterior nu dispun de o analiză temeinică asupra posibilităților de dezvoltare a relațiilor noastre economice cu un număr de țări. Unele țări doresc să aibă legături cu România, dar organele comerțului exterior, care s-au limitat vreme îndelungată la colaborarea cu un număr redus de state, nu au înțeles că s-au schimbat multe în lume în materie de comerț exterior. O lungă bucată de timp organele comerțului exterior s-au limitat la exportarea produselor așa-zis tradiționale ale României, acordînd foarte mică atenție creării de noi resurse de export. Desigur, aceasta este o deficiență a întregii noastre activități economice care nu a acordat suficientă atenție dezvoltării ramurilor menite să asigure produse de export.

Este cunoscut că resursele noastre de materii prime și materiale sînt limitate, de aceea dezvoltarea economiei este strîns legată de import și, ca atare, de crearea mijloacelor necesare de plată. Acest lucru trebuie să-l înțeleagă și ministerele producătoare care, solicitînd cantități de materii prime și materiale din ce în ce mai mari, nu se preocupă în aceeași măsură de asigurarea produselor necesare exportului, acoperirii contravalorii mărfurilor importate.

Organizațiile de comerț exterior n-au depus eforturile necesare pentru a pătrunde pe piața capitalistă cu produse noi ale industriei constructoare de mașini, chimice și ale altor ramuri industriale. Se poate spune, de altfel, că nici pe piața țărilor socialiste nu s-a depus o activitate susținută în direcția aceasta.

Așa cum am mai arătat, una din deficiențele importante ale comerțului nostru exterior, ce trebuie grabnic remediată, rezidă în faptul că noi exportăm numeroase produse cu un grad scăzut de prelucrare. Eficiența redusă a exportului unor astfel de produse se datorește costurilor ridicate determinate de consumul mare de metal și de alte materiale, de nivelul scăzut al productivității muncii. În ultimă instanță, productivitatea muncii sociale determină eficiența mărfurilor exportate. Cu cît productivitatea muncii este mai ridicată, prețul de revenire este mai redus. Industria noastră, inclusiv industria construcției de mașini, se bazează pe o productivitate încă redusă, în raport cu situația din alte țări și, de aceea, în această direcție trebuie depuse eforturi deosebit de mari. Ministerele care produc mărfuri pentru export vor trebui să asigure, în timpul cel mai scurt, lichidarea acestei stări de lucruri, realizarea produselor pentru export la parametrii tehnico-economici caracteristici produselor similare de pe piața mondială. Creșterea rapidă a productivității muncii în toate sectoarele producției de bunuri materiale este un obiectiv central al partidului și guvernului nostru, al tututror organizațiilor economice.

Realitatea arată că problema rentabilității comerțului nostru exterior nu a stat întotdeauna în centrul atenției organelor noastre de comerț. Ele nu au manifestat o preocupare serioasă și permanentă pentru ca produsele românești să fie valorificate la prețuri cît mai avantajoase pentru țara noastră.

Din păcate, eficiența comerțului exterior nu preocupă în suficientă măsură nici pe producătorii de bunuri pentru export. Pînă nu de mult, exista la unii tovarăși părerea că, în definitiv, esențial e să obținem dolari, oricît ne-ar costa. O asemenea mentalitate nu are nimic comun nu numai cu munca unui adevărat comerciant, dar cu calitățile elementare ale unui economist. Comerțul, inclusiv comerțul exterior, nu se face de dragul comerțului. Nu vindem pentru a vinde și nu dorim să fim puși în situația ca, pe calea comerțului exterior, să pierdem o parte din plusprodusul poporului muncitor. Organelor comerțului exterior, ministerului de resort, finanțelor țării, tuturor celor care lucrează în acest domeniu le revine răspunderea de a asigura ca pentru o anumită cantitate de mărfuri exportate să primească mărfuri din import în valoare echivalentă. Deși acesta este un lucru elementar, înțeles de toată lumea, din păcate unii tovarăși de la noi nu-l înțeleg încă cum trebuie. Iată de ce consider că trebuie luate toate măsurile pentru creșterea eficienței comerțului nostru exterior.

În expunerea tovarășului Verdeț și cuvîntările altor tovarăși s-au remarcat, pe drept cuvînt, și alte neajunsuri ale comerțului nostru exterior. Nu doresc să mai mă opresc asupra lor. Consider că aceste probleme au reținut atenția tuturor tovarășilor de care depinde lichidarea, în cel mai scurt timp, a neajunsurilor. Sarcinile mari care stau în fața noastră în următorii ani, crearea condițiilor pentru dezvoltarea în perspectivă a societății noastre cer să se ia toate măsurile pentru ridicarea întregii activități din domeniul comerțului exterior la un nivel superior, corespunzător cerințelor economiei naționale, exigențelor pieței mondiale.

Perfecționarea comerțului exterior — cerință a progresului neîntrerupt al economiei naționale

Tovarăși,

În activitatea vastă de edificare a noii orînduiri sociale, colaborarea și schimburile economice cu alte țări ocupă un loc important.

După cum este știut, în ansamblul relațiilor economice externe ale țării noastre, schimburile comerciale cu țările socialiste ocupă ponderea principală. Desigur, colaborarea multilaterală bazată pe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărășești și avantajului reciproc are o importanță deosebită pentru dezvoltarea fiecărui stat socialist în parte și, prin aceasta, pentru întărirea întregului sistem socialist mondial.

Totodată, ținînd seama de diviziunea mondială a muncii, România dezvoltă legături economice cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială.

Planul cincinal prevede că volumul comerțului exterior va crește în 1970 cu 55 la sută față de 1965.

Sarcinile cincinalului privind exportul trebuie considerate minime ; este necesar să fie luate măsuri pentru a asigura o sporire mult mai mare a volumului producției și livrărilor de mărfuri pentru export. În mod deosebit trebuie să ne oprim asupra faptului că și în acest cincinal importurile sînt programate să depășească exporturile cu aproape 2 miliarde și jumătate lei valută, ceea ce, e de înțeles, creează o încordare a balanței de plăți externe. Se impune necesitatea elaborării unui program special în vederea sporirii exporturilor peste prevederile cincinalului. Răspunderi deosebite revin în această privință ministerelor economice, în întreprinderile cărora se produc mărfuri pentru export, precum și organelor comerțului exterior. În același timp, trebuie să se acorde mai multă atenție valorificării resurselor interne de materii prime și materiale, folosirii pe scară cît mai largă a înlocuitorilor din țară, reducerii unora din importurile planificate. Așa cum s-a arătat în cadrul consfătuirii, foarte multe ministere pretind materii prime și materiale de calitatea I pentru a produce bunuri de calitatea a II-a și chiar a III-a. Este necesar să înțelegem, tovarăși, că din tot ceea ce importăm — ca de altfel și din materiile prime și materiale produse în țară — trebuie să obținem o valoare maximă.

Industriei constructoare de mașini îi revine sarcina de a asigura dotarea economiei cu un volum din ce în ce mai mare de utilaje, instalații și mașini-unelte, precum și de piese de schimb de o calitate tot mai bună. Aceasta este o cale de bază pentru ușurarea sarcinilor de import, pentru degrevarea balanței noastre de plăți externe. În această direcție posibilitățile noastre sînt mari ; trebuie să avem o atitudine fermă față de ministerele care apelează la import atunci cînd necesitățile pot fi rezolvate în întreprinderile proprii.

În anii viitori structura comerțului nostru exterior urmează să sufere schimbări radicale. Posibilitățile de export ale produselor așa-zis tradiționale sînt din ce în ce mai mici ; după cum știți, din țară exportatoare de țiței vom deveni, începînd cu anul 1968, importatoare. Este prevăzut să crească, de asemenea, ponderea la export a produselor industriei constructoare de mașini (mașini-unelte, electrotehnice și utilaje complexe), ale industriei chimice și industriei producătoare de bunuri de consum. Aceasta impune ministerelor și întreprinderilor producătoare să asigure realizarea produselor respective la un înalt nivel calitativ, iar Ministerului Comerțului Exterior să se adapteze rapid și eficient la cerințele noii structuri a mărfurilor destinate exportului.

Paralel cu aplicarea măsurilor pentru sporirea exportului de produse cu un grad înalt de prelucrare, trebuie să valorificăm în mai mare măsură rezervele din agricultură, care rămîne o sursă importantă a exportului țării noastre. Gospodăriile agricole de stat și Departamentul de valorificare a legumelor și fructelor au încă mari posibilități de a contribui la creșterea exportului, îndeosebi de legume și fructe. În acest sector anul acesta planul nu a fost realizat integral. Va trebui să orientăm producția agricolă într-o mai mare măsură către culturile cerute pe piața internațională, care aduc un însemnat aport de valută.

Cu toate măsurile luate și succesele obținute în ridicarea continuă a calității produselor, și în anul 1966 au mai existat cazuri de nerespectare a unor clauze contractuale de calitate. Ele s-au datorat unor neglijențe și nu lipsei de materiale și materii prime. Trebuie lichidate cu desăvîrșire asemenea neajunsuri. Toate produsele destinate exportului, ca de altfel și cele destinate consumului intern, să fie realizate la nivelul cerințelor pieței mondiale la absolut toți indicii calitativi. Credem că economia noastră dispune de toate posibilitățile pentru realizarea acestui deziderat. Ministerele, organele economice, întreprinderile, organizațiile noastre de partid au îndatorirea de a veghea ca fiecare produs ce trece frontierele țării să aibă o calitate ireproșabilă, să răspundă întocmai condițiilor contractuale.

În domeniul importului de materii prime și materiale — parte componentă de mare importanță a activității generale de comerț exterior — este necesar să se ia măsuri pentru asigurarea unei aprovizionări de perspectivă pe o perioadă mai îndelungată de timp. Aceasta o cere dezvoltarea în ritm susținut a economiei naționale. Și după acest cincinal ponderea materiilor prime și a materialelor importate pentru nevoile producției va crește. De aceea problemele prospectării unei aprovizionări de perspectivă capătă o însemnătate deosebită. În acest domeniu sîntem încă la primii pași. Este, de asemenea, necesar să acordăm o atenție mai mare la importul de utilaje și instalații complexe, termenelor de livrare și, mai cu seamă, nivelului tehnic al acestora.

Atît Ministerul Comerțului Exterior cît și ministerele beneficiare, Comitetul de Stat al Planificării, agențiile economice trebuie să acorde cea mai mare atenție contractării la timp a utilajelor, de aceasta depinzînd însăși îndeplinirea în termen a planului de investiții, realizarea producției prevăzute în cincinal.

Desigur, trebuie să facem totul pentru a achiziționa cele mai înaintate realizări ale tehnicii contemporane, dar aceasta ghidindu-ne nu numai după reviste sau comunicări științifice, ci după ceea ce s-a aplicat în practică, s-a verificat în producție. Orice import de utilaj trebuie să fie precedat de o temeinică și multilaterală analiză a posibilităților diferitelor firme străine de a răspunde nevoilor reale ale economiei noastre, de a asigura realizarea într-un termen scurt a parametrilor tehnico-economici stabiliți prin proiecte. Agențiile economice, ministerele beneficiare de import trebuie să cunoască, să studieze, să viziteze, să vadă la fața locului, în lucru, instalațiile, utilajele de care avem nevoie și să aleagă, din tot ce oferă diferite firme și țări, ceea ce corespunde din toate punctele de vedere necesităților noastre.

Este cunoscută importanța pe care o are balanța de plăți externe pentru economia fiecărei țări, necesitatea ca ea să fie echilibrată, să asigure pe calea exporturilor resursele de valută necesare importului de materii prime, materiale și instalații complexe.

Trebuie să perfecționăm politica noastră de comerț exterior, relațiile economice, corespunzător țelurilor politicii noastre economice, politicii noastre generale de dezvoltare. Organele de comerț exterior și ministerele furnizoare trebuie să prospecteze mai bine piața externă, să asigure exportul unui volum mai mare de produse, pentru a nu se produce decalaj între importuri și exporturi în relațiile cu unele țări. Ministerul Comerțului Exterior, toate ministerele trebuie să asigure echilibrul permanent al balanței noastre de plăți externe.

O necesitate obiectivă actuală — extinderea cooperării economice cu alte țări

Stimați tovarăși,

Viața internațională arată că în relațiile economice mondiale formele clasice de comerț exterior se schimbă tot mai mult, apar forme noi de cooperare economică, tehnică și științifică. Aceste forme au luat o amploare tot mai mare atît în cadrul relațiilor dintre țările socialiste, dintre cele capitaliste, cît și în relațiile dintre țări cu orînduiri sociale diferite. O extindere crescută și o diversificare continuă cunoaște cooperarea în domeniul industriei, construcțiilor, comerțului, în activitatea tehnico-științifică. Aceasta constituie, în societatea contemporană, o formă avansată a relațiilor interstatale. Factor de seamă al progresului, cooperarea economică s-a impus atenției generale, joacă un rol tot mai important în dezvoltarea materială a statelor.

În această privință trebuie arătat că, deși conducerea partidului și statului au indicat organelor de specialitate să dea toată atenția problemei cooperării economice cu alte țări, s-a realizat încă puțin. Cred că nu a existat o concepție destul de clară la tovarășii care trebuiau să acționeze pentru înfăptuirea în practică a politicii noastre în acest domeniu.

Avantajele cooperării sînt evidente și nu trebuie prea mult demonstrate. Desigur, trebuie menționat că o dată cu

(Continuare în pag. 4)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerțului exterior

(Urmare din pag. 3)

dezvoltarea cooperării au apărut încercări, și chiar forme concrete, de încălcare a independenței și suveranității statelor mai mici sau mai slabe din punct de vedere economic. Poate și aceasta a constituit o frînă, a determinat o anumită reținere la unii tovarăși față de activitatea de cooperare. Dar, așa cum se spune, dacă ți-e frică de lup nu trebuie să intri în pădure. De frica de a nu afecta principiul suveranității noastre naționale nu trebuie să renunțăm la cooperare.

Pornind de la înțelegerea necesității obiective a cooperării în producție și tehnico-științifică cu alte țări, trebuie să avem criterii precise care să stea la baza întregii activități desfășurate în această direcție. Cooperarea trebuie să se bazeze desigur pe respectarea suveranității și independenței naționale, să asigure deplina egalitate în drepturi, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc. Sîntem împotriva unor forme de proprietate comună asupra mijloacelor de producție, din motivele cunoscute. Dar aceasta nu înseamnă că nu pot fi găsite și aplicate nenumărate forme acceptabile de cooperare între țări. Există, de altfel, un însemnat număr de propuneri valoroase în această direcție privind atît cooperarea economică și tehnico-științifică cu țările socialiste, cît și cu țările capitaliste.

Subliniem posibilitatea construirii unor obiective economice în cooperare cu alte țări, cu condiția ca proprietatea și conducerea lor să aparțină țării noastre. Se poate concepe construirea în România a unor obiective industriale la care un partener străin să livreze echipamente și utilaje pe credit, pe termen lung, cu plata în produse fabricate de întreprinderea respectivă, sau, eventual, cu alte mărfuri. Pot fi întreprinse acțiuni de cooperare cu firme străine pentru livrarea în comun de echipamente, instalații și părți de instalații pe terțe piețe, în care partea română poate avea fie calitatea de furnizor principal, fie de subfurnizor; acțiuni de cooperare în producția unor mașini, utilaje și echipamente pentru satisfacerea nevoilor celor două părți, fiecare realizînd anumite piese sau subansamble; fabricarea în România a unor piese, dispozitive, utilaje pe bază de licențe și documentații ale partenerului străin, cu obligația de a-i asigura acestuia necesarul respectiv pe o perioadă mai îndelungată. Se poate realiza construirea de către R.S. România a unor obiective industriale sau acorda asistență tehnică, licențe și documentații altor țări, plătibile în produse din întreprinderile respective sau în alte mărfuri. Există, de asemenea, posibilitatea unor acțiuni de cooperare cu firme comerciale străine pentru desfacerea produselor românești, inclusiv participarea noastră la crearea unor asemenea firme comerciale. Ne gîndim și la acțiuni de cooperare tehnico-științifice, la participarea la unele programe de cercetare științifică cu alte țări, în baza unor convenții care să asigure reglementarea obligațiilor între părți.

În realizarea cooperării economice și tehnico-științifice cu țările socialiste, cît și cu țările capitaliste și țările în curs de dezvoltare trebuie să se manifeste multă inițiativă și hotărîre. Este necesar să se înțeleagă faptul că dezvoltarea în viitor a economiei noastre în ritm înalt este legată nemijlocit de extinderea cooperării internaționale. Trebuie asigurată o perspectivă sigură și îndelungată relațiilor economice externe ale României, atît în ce privește exportul, cît și realizarea unor importuri ferme. În acest fel se creează condiții tot mai bune pentru elaborarea planurilor de perspectivă ale economiei, pentru progresul general al societății noastre socialiste.

Înfăptuirea cooperării economice și tehnico-științifice cu alte țări pune sarcini deosebit de importante în fața ministerelor și celorlalte organe centrale, a întreprinderilor, instituțiilor științifice și de proiectare. Ținînd seama de însemnătatea acestor sarcini, Comitetul Executiv a hotărît înființarea unui organ special interministerial a cărui atribuție va fi coordonarea întregii activități de cooperare economică și tehnico-științifică, asigurarea unei concepții unitare pe ansamblul economiei a acțiunilor de cooperare. Ministerele și celelalte organe centrale trebuie să acționeze cu hotărîre și operativitate pentru aplicarea hotărîrilor adoptate de conducerea partidului și statului în problema cooperării economice și tehnico-științifice. Dacă se va munci bine, într-o perioadă nu prea lungă se vor putea obține rezultate pozitive în această direcție. Sîntem convinși că vom realiza în acest domeniu lucruri deosebit de utile pentru economia noastră națională, pe o bază care să constituie exemplu de relații între țări egale în drepturi — țări socialiste sau aparținînd unor orînduiri sociale diferite —, care să excludă orice fel de amestec în afacerile interne alte altora.

Îmbunătățirea organizării și conducerii comerțului exterior, rolul oficiilor diplomatice și agențiilor economice în dezvoltarea relațiilor externe

Tovarăși,

Îndeplinirea sarcinilor care stau în fața comerțului nostru exterior cere îmbunătățirea radicală a organizării și conducerii sale. El trebuie să se adapteze sarcinilor noi provenite din schimbările care intervin ca urmare a modificării structurii exportului, a diversificării schimburilor economice cu străinătatea, a cooperării economice și tehnico-științifice.

Trebuie subliniat că centralizarea excesivă a comerțului exterior a început să devină o frînă în buna desfășurare a exportului și importului. Este necesar să crească mai mult rolul ministerelor economice și al întreprinderilor mari atît în activitatea de export, cît și de import. Ele trebuie să aibă legături directe cu principalii furnizori și clienții externi. Corespunzător atribuțiilor sporite acordate ministerelor economice, crește și răspunderea lor în desfășurarea comerțului exterior. Îndeplinirea sarcinilor de export trebuie să fie un criteriu de bază în aprecierea activității întreprinderilor producătoare și a ministerelor economice. În acest sens, după cum știți, au fost luate unele măsuri, dar se impune să acționăm cu mai multă hotărîre; să nu ne fie teamă de a introduce metode noi în activitatea de comerț exterior. Trebuie să găsim forme cît mai elastice de organizare, să le promovăm cu mai mult curaj și fermitate în vederea dezvoltării relațiilor economice externe ale țării noastre.

Descentralizarea activității de comerț exterior nu trebuie să diminueze și nu va diminua cu nimic răspunderea Ministerului Comerțului Exterior. Dimpotrivă, răspunderea sa pentru realizarea unei politici unitare de comerț exterior, pentru creșterea eficienței economice a acestuia va spori și mai mult. Ministerul Comerțului Exterior trebuie să desfășoare o activitate și mai intensă de lărgire a relațiilor comerciale ale României cu țările lumii.

Este necesar să trecem la crearea în cel mai scurt timp a unui organism special pentru prospectarea pieței străine, pentru studierea conjuncturii pieței, a perspectivelor de dezvoltare a economiei mondiale, a posibilităților de desfacere a produselor și de importare a materiilor prime și materialelor, pentru cunoașterea fluctuației prețurilor pe piața mondială.

Se impune să aducem îmbunătățiri sistemului de cointeresare materială a organizațiilor și lucrătorilor din comerțul exterior. Sistemul de premiere trebuie să fie mai strîns legat de realizarea exportului și importului cantitativ și pe sortimente, de obținerea unor prețuri avantajoase. Totodată, va trebui să analizăm situația creată prin aceea că pagubele pricinuite de activitatea deficitară în comerțul exterior sînt suportate de stat. Trebuie să ne gîndim ca pagubele provocate economiei naționale datorită lipsurilor în activitatea întreprinderilor producătoare și a celor de comerț exterior să fie suportate nu de către întreprinderi, de către stat, ci de către cei vinovați pentru producerea lor. Atunci vom avea cu adevărat o cointeresare reală pentru activitatea bună și o răspundere reală pentru pagubele pricinuite din incompetență și neglijență.

Tovarășul Maurer spunea că în capitalism stăpînul se pedepsește singur, cînd greșește, deoarece cîștigă mai prost. E adevărat, tovarăși, la noi însă stăpînul este clasa muncitoare, poporul. El a pus în economie oameni care să administreze în numele lui. Este oare normal ca poporul, clasa muncitoare să suporte nepriceperea, lipsa de interes pentru bunul mers al activității economice? Să le suporte cei vinovați! În acest sens va trebui să acționăm pe toată linia — de la întreprinderile producătoare pînă la cele ce efectuează operațiile de comerț exterior.

Avînd în vedere importanța pe care o are comerțul exterior în economia națională și neajunsurile care s-au manifestat în acest domeniu, este necesar să îmbunătățim organizarea controlului, atît la întreprinderile și ministerele productive, cît și la ministerul și întreprinderile comerțului exterior.

Trebuie să arătăm că organele de control ale ministerelor și întreprinderilor, ale Ministerului Comerțului Exterior, și îndeosebi Oficiul de Control al Mărfurilor, nu au desfășurat întotdeauna un control exigent și eficient. Nici organele Ministerului de Finanțe și ale Băncii Naționale, care au legături zilnice cu întreprinderile producătoare și cu societățile de comerț exterior, nu au exercitat un control sistematic și operativ care să scoată la iveală deficiențele și mai ales să le prevină.

Din experiența de pînă acum reiese că subordonarea controlului celor care au sarcina de a produce și a exporta nu dă rezultatele cele mai bune. Apare necesitatea ca organul de control să fie organizat independent de întreprinderile producătoare și exportatoare, să depindă direct de Consiliul de Miniștri. Această metodă se practică în multe țări, inclusiv în țările capitaliste, unde alături de controlul capitalistului, statul, interesat să desfășoare un comerț exterior intens, controlează dacă mărfurile trimise la export corespund exigențelor. Acest organ de stat pe care îl preconizăm va fi încadrat cu specialiști în măsură să efectueze un control riguros și operativ, atît în întreprinderile producătoare, cît și la predarea mărfurilor către beneficiar. Va trebui întărit controlul în special în domeniul produselor chimice, al construcțiilor de mașini, al produselor finite din lemn, al legumelor și fructelor, produse la care se prevede o creștere însemnată a volumului exporturilor.

Organul de control respectiv trebuie să aibă atribuții largi, să poată acționa asupra întregii activități de comerț exterior, să ia măsuri care să facă imposibilă ieșirea din țară a produselor ce nu îndeplinesc condițiile cerute de contract, să verifice modul în care întreprinderile comerțului exterior își îndeplinesc atribuțiile.

Subliniem că ministerele și întreprinderile producătoare poartă răspunderea nemijlocită pentru realizarea producției de export, pentru vînzarea mărfurilor în conformitate cu prevederile cuprinse în contractele încheiate cu străinătatea. Lucrătorii din acest sector vor putea avea venituri suplimentare dacă își îndeplinesc în bune condițiuni atribuțiile, după cum pentru neajunsuri și pagube vor trebui să suporte consecințe materiale.

În buna desfășurare a întregii activități de comerț exterior sarcini mari revin agențiilor economice. Mulți tovarăși care lucrează în agențiile economice au înfățișat pe larg activitatea pe care o depun, au adus critici, și-au făcut autocritica, s-au angajat să-și îmbunătățească munca. Este timpul ca agențiile noastre economice, conducătorii lor să înțeleagă răspunderea deosebită pe care o au, exigențele mari pe care le implică activitatea lor. Proba eficienței activității lor o constituie capacitatea de a vinde mai mult, de a obține prețuri mai bune, de a asigura o rentabilitate sporită în comerțul exterior. Activitatea agențiilor trebuie apreciată în raport cu creșterea schimburilor cu țările în care își desfășoară activitatea. Ele trebuie să cunoască toate fenomenele economice din țările respective și să acționeze pentru găsirea celor mai diverse forme de colaborare și cooperare economică și în producție cu aceste țări.

Dezvoltarea relațiilor economice internaționale ale României cere ca Ministerul Afacerilor Externe să participe mai activ la realizarea politicii partidului și guvernului în acest domeniu. În aprecierea activității Ministerului Afacerilor Externe va trebui să se aibă în vedere și contribuția pe care o aduce la colaborarea economică cu alte țări.

Un rol tot mai mare în politica comerțului exterior al țării revine misiunilor noastre diplomatice. Ele trebuie să cunoască bine problemele economice, tehnico-științifice ale țării sau zonei de țări unde își duc activitatea, să-și consacre o mare parte din preocupările lor relațiilor economice cu statele respective. Ambasadorii, miniștrii plenipotențiari poartă răspunderea înfăptuirii politicii economice a partidului și guvernului în țara respectivă, răspund de bunul mers al colaborării economice, tehnice și științifice dintre țara noastră și țara unde sînt acreditați. Vom aprecia în viitor munca diplomaților noștri, în primul rînd a ambasadorilor și miniștrilor, și în funcție de modul cum se realizează planul de comerț exterior cu țările respective, de avantajele sau dezavantajele obținute în schimburile economice și de extinderea colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice.

Cîțiva tovarăși s-au referit aici la problema pregătirii cadrelor pentru comerțul exterior. Consider că, într-adevăr, este o problemă deosebit de importantă, căreia trebuie să i se acorde atenția cuvenită. În comerțul exterior lucrează mulți specialiști valoroși din diferite domenii de activitate. Trebuie acordată mai multă atenție îndrumării și instruirii lor. În același timp, se impune revizuirea actualului sistem de pregătire a cadrelor. Facultățile de științe economice trebuie să predea tinerilor teorie economică, dar, în același timp, trebuie să-i pregătească mai bine în problemele practice ale comerțului exterior, să-i învețe cum se face astăzi comerț mondial.

Trebuie organizate și cursuri de scurtă durată de perfecționare, cursuri post-universitare sau, pur și simplu, cursuri în cadrul ministerelor cu cadrele de specialitate existente.

Să fie promovate cu curaj cadrele care dau dovadă de inițiativă și inventivitate în această muncă. Cei care nu se dovedesc buni pentru comerț, cărora le e rușine să facă munca de comerciant, să practice alte îndeletniciri. Aici să lucreze oameni cărora le place comerțul exterior, care au pregătire și înclinații pentru această activitate.

Sarcini importante revin organelor și organizațiilor noastre de partid din unitățile producătoare și din organizațiile de comerț exterior. Ele trebuie să se preocupe îndeaproape, cu toată seriozitatea, de realizarea obligațiilor ce revin comerțului exterior, începînd de la elaborarea planului de producție, a planului de import-export și pînă la îndeplinirea lui în condițiuni exemplare — din punct de vedere al valorii, al sortimentelor, al calității și rentabilității.

Problemele economice trebuie dezbătute cu toată seriozitatea în organizațiile noastre de partid. Ele trebuie să-și îndeplinească tot mai bine rolul ce le revine în viața economică, să exercite un control și o îndrumare tot mai calificată în rîndul membrilor de partid.

În întreprinderile productive și în cele de comerț exterior lucrează un număr mare de comuniști. Ei trebuie să facă totul pentru realizarea în cele mai bune condiții a sarcinilor trasate de partid în domeniul respectiv, să-și îndeplinească cu pasiune datoria față de partid, față de clasa muncitoare, față de popor.

Tovarăși,

Discuțiile și analizele din cadrul grupelor de lucru ale consfătuirii au scos în evidență realizările obținute în domeniul comerțului nostru exterior, precum și neajunsurile existente, au prilejuit un larg schimb de experiență, o examinare temeinică, exigentă a activității din acest important sector al vieții sociale. Au fost făcute propuneri prețioase menite să contribuie la îmbunătățirea activității în domeniul relațiilor economice externe, s-au preconizat măsuri care vor duce la perfecționarea comerțului exterior.

Pe baza observațiilor, propunerilor și sugestiilor formulate în consfătuire, ministerele producătoare, Ministerul Comerțului Exterior trebuie să întocmească un program concret de măsuri, a cărui aplicare în viață să urmeze fără întîrziere.

Ne exprimăm convingerea că lucrătorii din întreprinderile și instituțiile de comerț exterior, din cadrul agențiilor economice și oficiilor diplomatice, din ministerele economice și unitățile producătoare vor pune întreaga pricepere și pasiune pentru înfăptuirea sarcinilor încredințate de partid și guvern în vederea ridicării pe o treaptă calitativ superioară a întregii noastre activități de comerț exterior. În felul acesta lucrătorii din comerțul exterior își vor aduce contribuția la înfăptuirea mărețelor obiective ale celui de-al IX-lea Congres al partidului nostru privind dezvoltarea economiei și ridicarea bunăstării întregului popor.

Vă urăm dumneavoastră, tuturor lucrătorilor din comerțul exterior, oamenilor muncii care produc pentru export, succese cît mai mari în munca de viitor.

(Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost subliniată de aplauzele puternice ale asistenței).

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

La autobazele D. R. T. A. — București

DE CE COEFICIENȚI DE UTILIZARE DIFERIȚI?

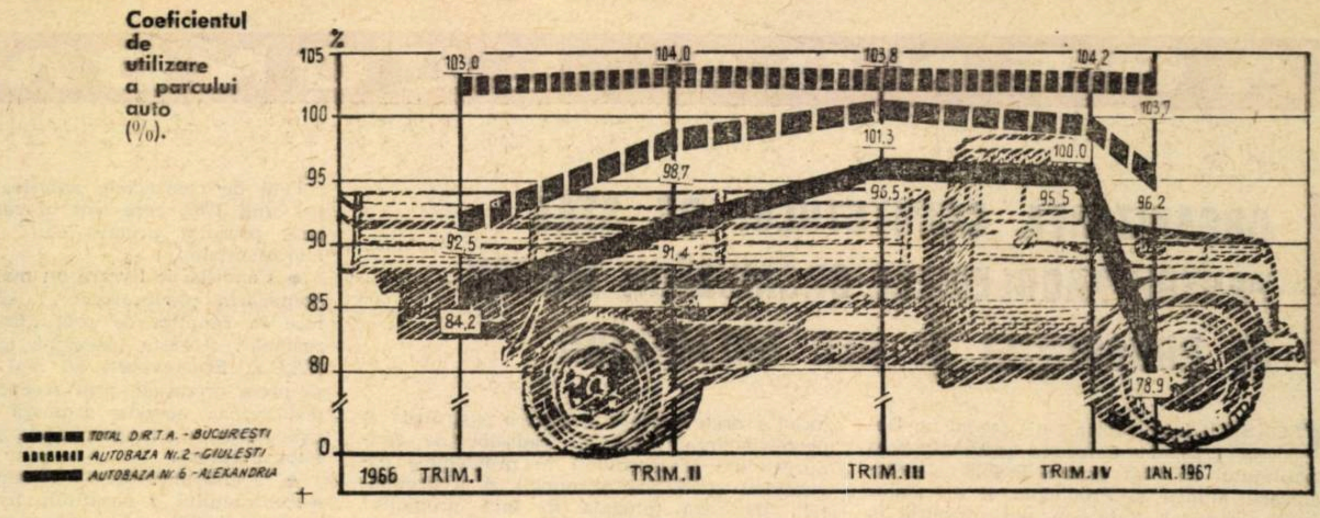

Coeficientul de utilizare a parcului auto (%).

UNUL din indicatorii importanți care caracterizează eficiența activității în transportul auto, este COEFICIENTUL DE UTILIZARE A PARCULUI EXISTENT. El exprimă raportul procentual dintre numărul mașinilor-zile active și cel al mașinilor-zile inventar, caracterizînd astfel gradul de folosire a autovehiculelor din dotare.

În 1966, **Direcția regională transporturi auto-București,** care are organizate 11 autobaze, a realizat indicatorul de plan tone-kilometri convenționale în proporție de 104,7%, iar coeficientul planificat de utilizare a parcului auto — de 98,2%. Dacă și-ar fi îndeplinit integral acest indicator, putea realiza, în plus, circa 8 milioane tone-kilometri convenționale. Nerealizarea coeficientului planificat de utilizare a parcului, se datorează unor autobaze care nu și-au îndeplinit prevederile de plan la acest indicator.

Printre autobazele care au dobîndit realizări de seamă, se numără AUTOBAZA NR. 2- GIULEȘTI DIN BUCUREȘTI. Ea a îndeplinit sarcina de plan la tone-kilometri convenționale în proporție de 105,9%, iar coeficientul de utilizare a parcului — de 103,5%. În schimb, AUTOBAZA NR. 6–ALEXANDRIA a îndeplinit în 1966, doar 95,2% din volumul planificat de tone-kilometri convenționale, iar coeficientul de utilizare a parcului — doar în proporție de 91,9%.

Analizînd activitatea AUTOBAZEI NR. 2–GIULEȘTI, a reieșit că ea s-a preocupat mai mult de organizarea judicioasă a muncii. **Autovehiculele au fost împărțite pe coloane, în funcție de necesitățile de transport formulate de beneficiari și de locurile de muncă. Timpul efectiv de lucru al mijloacelor de transport s-a îmbunătățit, datorită utilizării mijloacelor de mecanizare a operațiilor de încărcare-descărcare și a concentrării într-un număr cît mai mic de puncte de expediție, a mărfurilor ce urmau a fi transportate.**

La AUTOBAZA NR. 6–ALEXANDRIA **nu se urmărește în suficientă măsură utilizarea în mod economic a mijloacelor de transport. Aici, datorită întreținerii și reparațiilor de slabă calitate, un important număr de autovehicule s-au aflat pe butuci, peste timpul prevăzut. Nici remorcile n-au fost suficient folosite, iar autocamioanele au efectuat unele curse goale sau încărcate sub capacitate, neacordîndu-se atenția cuvenită organizării transportului în marșrut. Tot aici, nu se analizează operativ volumul de transport prestat de autovehicule.** Asemenea lipsuri se mențin și în prezent. În luna ianuarie, volumul de tone-kilometri n-a fost îndeplinit decît în proporție de 65%, iar coeficientul de utilizare a parcului — de 78,9%. Din aceleași motive, n-au realizat coeficientul planificat în prima lună a acestui an, nici autobazele nr. 1-Colentina din București, nr. 7–Călărași și nr. 11–Videle.

Se impune ca la toate autobazele D.R.T.A.–București să fie luate măsuri, printre care: organizarea transportului în marșrut, utilizarea remorcilor, aprovizionarea ritmică cu piese de schimb și materiale de bună calitate și în sortimentele necesare, asigurarea reparării și întreținerii în condiții bune a parcului, stabilirea de legături mai strînse cu beneficiarii etc.

Stere POPESCU

PUNCTE DE VEDERE

ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ÎN TEORIE ȘI PRACTICĂ

RIDICAREA calitativă a întregii activități economice constituie în etapa actuală o cerință de prim ordin izvorîtă din nivelul forțelor de producție și din complexitatea crescîndă a economiei, de satisfacerea căreia depinde dezvoltarea în continuare în ritm rapid a potențialului economic al patriei. Subliniind această necesitate, plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966 a insistat încă o dată asupra atenției deosebite ce trebuie acordată organizării producției și a conducerii în pas cu progresul științei și tehnicii. **„Un mijloc important de valorificare a rezervelor pe care le avem în întreprinderi** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — **este îmbunătățirea continuă a organizării producției la nivelul cerințelor științei și tehnicii contemporane, folosirea maximă a utilajelor și suprafețelor de producție, mecanizarea și automatizarea, introducerea mașinilor de programare și calcul electronic, care constituie astăzi o necesitate imperioasă a economiei moderne".**

Pentru ca în activitatea de perfecționare a organizării producției și a conducerii să se obțină rezultatele dorite sînt necesare între altele, două premise: a) precizarea conținutului muncii de organizare și conducere, a sferei de cuprindere, principiilor și sarcinilor ce pot fi urmărite, a metodelor și formelor ce trebuie aplicate, adică cunoașterea științelor organizării producției și a conducerii; b) examinarea profundă a situației în fiecare caz concret și pe această bază aplicarea cerințelor științelor respective.

Noțiunile de organizare a producției și de conducere sînt folosite în mod curent, atît pentru a defini științele ca atare, cît și domeniile în care se aplică în practică aceste științe.

Ca științe, organizarea producției și a conducerii sînt în plină formare; ele nu și-au definit încă obiectul, iar sarcinile lor sînt într-un proces de concretizare. O atare situație, așa cum se subliniază și în literatura de specialitate, provoacă o serie de dificultăți, atît celor ce activează în practică în aceste domenii, cît și lucrătorilor din celelalte sectoare. Însăși pregătirea specialiștilor în organizarea producției și conducere este afectată. Delimitarea mai precisă a științelor organizării și conducerii, a obiectului și tehnicilor de lucru are loc în însuși procesul de perfecționare în practică a organizării producției și conducerii.

Cum definim organizarea producției

PENTRU ca procesul de producție să se desfășoare în condiții optime, în afară de prezența elementelor sale — forța de muncă, mijloacele de muncă și obiectele muncii — este necesară și o organizare a lor, o sincronizare judicioasă a lor în timp și spațiu. În același timp, procesul de producție se desfășoară în vederea atingerii unui scop — obținerea unei anumite producții necesare economiei naționale cu cheltuieli minime de muncă socială. Prin urmare, organizării producției îi revin două sarcini importante: a) adoptarea celor mai eficiente soluții pentru asigurarea forței de muncă, obiectelor muncii și mijloacelor de muncă cele mai adecvate în scopul obținerii unei anumite producții, ca volum și sortiment; b) asigurarea unei utilizări cît mai raționale a acestora în procesul de producție. Ele se condiționează și se completează reciproc.

Prin realizarea acestor două cerințe, organizarea producției se înscrie, alături de progresul tehnic [1]), ca unul din cei mai importanți factori ai îndeplinirii integrale și ritmice a planului de producție, ai îmbunătățirii calității produselor, creșterii productivității muncii, reducerii prețului de cost și al creșterii rentabilității producției.

Unii autori includ organizarea producției în conceptul de progres tehnic [2]); considerăm că deși între aceste două procese există o legătură strînsă, chiar o condiționare reciprocă, această legătură nu poate duce la o asemenea contopire. Progresul tehnic constituie unul din factorii determinanți în alegerea celor mai adecvate forme și metode de organizare a producției. De pildă, în condițiile automatizării proceselor de producție, forma de salarizare cea mai potrivită este cea în regie, deoarece muncitorul, avînd numai rolul de a supraveghea starea și funcționarea mașinilor și aparatelor de control, nu poate influența asupra volumului producției. Practica atestă totodată că, în unele cazuri, îmbunătățirea organizării producției este o condiție a promovării progresului tehnic. Unul dintre cele mai grăitoare exemple în această privință îl oferă specializarea producției, care condiționează într-o măsură importantă folosirea unor utilaje specializate și a unor procedee tehnologice avansate. Cu toată această legătură însă, organizarea producției nu poate fi privită ca o parte a progresului tehnic.

De asemenea, deseori se pun laolaltă măsurile care privesc îmbunătățirea organizării producției cu efectele economice pe care acestea le au. Acest mod de abordare nu poate da un răspuns clar cu privire la sfera problemelor organizării producției. Organizarea științifică a producției presupune aplicarea în practică a metodelor și formelor avansate pe care revoluția tehnico-științifcă le pune la dispoziție, experiența înaintată în acest domeniu — sintetizate și sistematizate de către știința organizării producției —, ținîndu-se seamă de condițiile concrete din fiecare întreprindere, respectiv de gradul de înzestrare tehnică, de profilul activității, de tipul de producție, de gradul de specializare și cooperare. Modificările în organizarea producției nu au însă un scop în sine. De aceea, pentru a se adopta cele mai bune soluții, este imperios necesar ca aplicarea lor să fie precedate de calcule privind eficiența economică.

Cît privește organizarea muncii, considerăm că aceasta este o parte a organizării producției.

Direcțiile principale

SARCINILE și direcțiile principale ale îmbunătățirii organizării producției pot să fie clasificate, după părerea noastră, pe următoarele grupe de probleme:

— adoptarea celei mai eficiente structuri de producție a întreprinderii;

— elaborarea planului tehnic, industrial și finaciar al întreprinderii și fundamentarea lui riguroasă din punct de vedere tehnic și economic;

— programarea operativă științifică a producției pe fluxuri, sectoare și utilaje și urmărirea operativă a realizării acesteia; asigurarea unei cooperări raționale între sectoare, secții, ateliere și pe schimburi în funcție de fluxul tehnologic; îmbunătățirea sistemului de urmărire operativă a producției;

— determinarea necesităților reale de utilaje și amplasarea judicioasă a acestora; planificarea încărcării utilajelor și a folosirii suprafețelor de producție;

— elaborarea de studii tehnico-economice privind oportunitatea și eficacitatea economică a asimilării de produse noi și modernizarea produselor aflate în fabricație curentă;

— pregătirea temeinică și din timp a fabricației produselor curente și a noilor produse asimilate;

— unificarea și standardizarea produselor, subansamblelor și pieselor;

— stabilirea celor mai eficiente procese tehnologice și îmbunătățirea acestora;

— stabilirea pe bază de calcule economice a mărimii optime a loturilor de fabricație;

— proiectarea, planificarea și organizarea producției și a consumului de echipament tehnologic (S.D.V.);

— elaborarea de norme științifice și de măsuri privind reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil, energie electrică, apă etc;

— elaborarea de norme științifice privind utilizarea utilajelor și a suprafețelor de producție;

— introducerea și extinderea metodelor moderne de organizare a producției;

— îmbunătățirea organizării controlului de calitate și folosirea metodelor moderne de control a calității produselor;

— planificarea și organizarea reparațiilor; organizarea rațională a transportului uzinal;

— planificarea și organizarea gospodăriei energetice;

— îmbunătățirea organizării păstrării materialelor în depozite;

— aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderii, secțiilor și locurilor de muncă;

— organizarea și normarea muncii: elaborarea de norme de muncă științifice; organizarea muncii pe schimburi și asigurarea asistenței tehnice; amplasarea judicioasă a locurilor de muncă și organizarea rațională a deservirii acestora; folosirea de metode eficace de formare și perfecționare a cadrelor; îmbunătățirea protecției și tehnicii securității muncii; măsuri de reducere a efortului fizic al muncitorilor; asigurarea unui raport rațional între muncitorii de bază și auxiliari, adoptarea celor mai avansate forme, în funcție de condițiile concrete, de organizare a execuției lucrărilor (individuale, pe echipe, brigăzi, brigăzi complexe); organizarea lucrului la mai multe mașini-unelte;

— aplicarea celor mai stimulative forme de cointeresare materială individuală și colectivă;

— asigurarea unei stricte discipline în muncă;

— generalizarea experienței înaintate în muncă;

— îmbunătățirea organizării și urmăririi rezultatelor obținute în întrecerea socialistă;

Conf. dr. C. ȘTEFAN

(Continuare în pag. 7)

CURIER

A început construcția...

...*unei noi întreprinderi de industrializare a lemnului, în apropiere de BRAȘOV.* Aici vor fi produse anual 30.000 *caroserii pentru autocamioane și* 90.000 *mp parchet lamelar.*

...*fabricii de obiecte tapisate din orașul MIZIL.* Începînd din anul viitor, cînd întreprinderea va intra în producție, se vor realiza anual 300.000 de somiere.

...*complexului de produse lactate de la BÎRLAD.* Tot în regiunea Iași se desfășoară *lucrări de extindere la alte două întreprinderi de industrie alimentară* — fabricile de produse lactate de la VASLUI și HÎRLĂU.

...*a două mari complexe comerciale la* TURNU SEVERIN și SLATINA. Se conturează aici 20 de magazine de desfacere și unități de prestare a serviciilor.

Au atins parametrii proiectați

- ...*instalațiile exploatării de bauxită de la DOBREȘTI.* Termenul a fost devansat cu șase luni. În prezent, pe zi, aici se produce o cantitate de bauxită din care se pot extrage 1000 tone de alumină.
- ...*instalația de cracare a gazului metan de la Fabrica de amoniac din FĂGĂRAȘ.* Astfel devine posibil ca încă în acest an să se producă 30.000 tone de amoniac.

Construcții la sate

- În regiunea Iași *a început amenajarea complexă a unor noi bazine viticole și de preparare la PROBOTA, DUDA, VASLUI, CRASNA și MURGENI.* Se are în vedere extinderea suprafeței cultivate cu aproape 3.000 de ha.
- Tot în regiunea Iași se ridică în prezent construcția celui *de-al 18-lea S.M.T.* Stațiunea va avea 250 de tractoare și alte sute de mașini și utilaje agricole.

Drumuri

- *Lucrările de modernizare a șoselei naționale Roșiorii de Vede — Craiova se apropie de sfîrșit.* Această șosea va scurta considerabil căile de comunicații rutiere între Capitală și Craiova.
- La *Baia Mare* se creează *un nou complex feroviar* compus din mai multe triaje, remize, locuri de depozitare și o gară modernă.

ORGANIZAREA COMITETULUI DE STAT PENTRU PROBLEMELE ORGANIZĂRII MUNCII ŞI PRODUCŢIEI ŞI ALE SALARIZĂRII

CONSILIUL de Stat a emis recent un Decret privind organizarea și funcționarea Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării. Decretul stabilește noi atribuții în legătură cu problemele organizării științifice a muncii și producției și precizează mai bine sarcinile comitetului în domeniul salarizării, normării și legislației muncii. Un rol deosebit de important îi revine Comitetului în domeniul organizării muncii și conducerii producției.

În acest scop, în colaborare cu ministerele și celelalte organe centrale, el întocmește și supune Consiliului de Miniștri, propuneri de măsuri de ansamblu privind organizarea științifică a muncii și a producției, pentru creșterea continuă a productivității muncii. Elaborează, de asemenea, în colaborare cu ministerele și celelalte organe centrale, indicații metodologice în problemele organizării conducerii producției privind:

- Organizarea științifică a muncii și a conducerii producției
- Normarea muncii
- Problemele cointeresării materiale

● stabilirea structurilor organizatorice pentru diferite tipuri de întreprinderi, organizații economice și instituții de stat;

● organizarea transmiterii operative a informărilor și deciziilor în conducerea producției;

● întocmirea regulamentelor de organizare și funcționare a întreprinderilor, organizațiilor economice și instituțiilor de stat, în vederea precizării atribuțiilor și răspunderilor pe trepte ierarhice de conducere, pe compartimente și funcțiuni;

● stabilirea și perfecționarea criteriilor pentru gradarea unităților socialiste.

Un obiectiv important al Comitetului îl constituie efectuarea, în colaborare cu ministerele și celelalte organe centrale, a unor studii și experimentări, cu indicațiile metodologice corespunzătoare, în principalele problemele ale organizării muncii și producției cum sînt:

● stabilirea formelor și metodelor raționale de organizare a producției;

● folosirea metodelor moderne de programare a producției;

● organizarea rațională a locurilor de muncă și a proceselor de muncă;

● stabilirea formelor de diviziune a muncii și de cooperare în muncă, în funcție de specificul producției din întreprinderi;

● raționalizarea manipulării și transportului materiilor prime, materialelor și produselor din cadrul întreprinderii; mecanizarea operațiunilor cu volum mare de muncă.

Tot în acest domeniu, Comitetului îi revin o serie de atribuții cu caracter de coordonare, îndrumare și control. Astfel, potrivit noii reglementări, Comitetul urmează să coordoneze metodologic și să acorde asistență de specialitate ministerelor și celorlalte organe centrale pentru instruirea și perfecționarea pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi în problemele organizării științifice a muncii și a producției. Urmează totodată să facă propuneri ministerelor, celorlalte organe centrale și comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale cu privire la introducerea în practică a rezultatelor obținute în cercetarea științifică în domeniul organizării muncii și a producției. De asemenea, controlează modul de aplicare în întreprinderi, organizații economice și instituții de stat a măsurilor privind continua perfecționare a organizării muncii și a producției și face propuneri ministerelor, celorlalte organe centrale și comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale pentru îmbunătățirea continuă a activității în acest domeniu.

În scopul perfecționării normării muncii, Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării are, printre altele, sarcina să elaboreze metodologii generale pentru normarea tehnică a muncii, să avizeze metodologiile specifice de normare a muncii elaborate de ministere și organe centrale, să întocmească proiectele de plan de perspectivă și planul anual de normare tehnică a muncii. De asemenea, urmărește și controlează modul de realizare a planurilor de normare tehnică a muncii, precum și modul de aplicare a normelor și normativelor de muncă pentru toate categoriile de angajați.

În vederea perfecționării sistemului de cointeresare materială a angajaților, Comitetul întocmește, împreună cu ministerele și celelalte organe centrale interesate, propuneri cu privire la: cadrul de ansamblu al sistemului de salarizare; salariile tarifare: nomenclatorul general al funcțiilor, precum și condițiile de încadrare și promovare pentru personalul tehnico-administrativ și de specialitate. De asemenea, inițiază și experimentează, împreună cu organele interesate, forme noi de salarizare și premiere, întocmind propuneri cu privire la principiile generale de premiere și ale altor forme de cointeresare materială.

Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării pregătește, în colaborare cu C.S.P. și celelalte organe centrale interesate, proiectul planului de stat de perspectivă și anual pentru muncă și salarii, precum și al indicatorilor de plan privind creșterea nivelului de trai al populației, perfecționarea legislației muncii, perfecționarea regimului de pensii, coordonarea activității de studii și cercetare în probleme care intră în domeniul său de activitate etc.

Organizarea Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării, ca organ central al administrației de stat, se înscrie pe linia măsurilor economico-organizatorice pe care partidul și guvernul nostru le iau în continuare pentru ridicarea nivelului calitativ al activității economice, pentru sporirea eficienței economice în toate ramurile și sectoarele economiei noastre naționale.

INTĂRIREA RĂSPUNDERII G.A.S. IN LIVRAREA PRODUSELOR LA EXPORT

PLENARA C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966 a subliniat necesitatea întăririi răspunderii ministerelor și a întreprinderilor pentru realizarea sarcinilor de export. Printr-o recentă Hotărîre a Consiliului de Miniștri, s-a stabilit că începînd cu acest an gospodăriile agricole de stat vor **efectua direct livrările la export** de legume, fructe, struguri și flori; aceasta determină o serie de modificări importante în metodologia practicată pînă anul trecut.

În cele ce urmează ne propunem să relevăm aceste modificări, precum și sarcinile sporite ce rezultă pentru unitățile Gostat în lumina recentelor instrucțiuni emise de Departamentul gospodăriilor agricole de stat (Instrucțiunile nr. 640/1967).

● Particularitățile contractelor de furnizare directă la export

Spre deosebire de anul trecut, gospodăriile furnizoare la export nu mai încheie contracte cu întreprinderile de valorificarea legumelor și fructelor, ci direct cu I.S.C.E. „Fructexport". Cu alte cuvinte, raporturile contractuale se stabilesc nemijlocit între gospodăria furnizoare și întreprinderea de comerț exterior exportatoare.

Față de contractele anterioare, cele pentru anul 1967, care sînt în curs de perfectare, prezintă următoarele particularități mai esențiale:

● Condiția de livrare nu mai este „franco gospodăria preducătoare", ci livrarea se face în condiția de preț „franco frontiera română". Aceasta înseamnă că beneficiarul (I.S.C.E. Fructexport) nu mai are obligația să preia produsele prin recepție de la gospodărie, ci aceasta urmează să efectueze expedierea, de la gospodărie pînă la destinatarul extern.

● O altă prevedere a actului normativ și a contractului o constituie livrarea, ca regulă generală, prin autorecepție, ceea ce duce la creșterea răspunderii gospodăriilor producătoare.

● Ca o consecință a expedierii prin autorecepție, direct la destinația externă, atît contractul cît și actul normativ prevede că „furnizorul răspunde de calitatea și cantitatea mărfii expediate pînă la destinație".

● Expedierea directă obligă gospodăriile producătoare să se aprovizioneze cu ambalaje, materialele auxiliare necesare ambalării, cu gheață pentru prerăcirea și răcirea vagoanelor frigorifice pînă la frontieră etc.

● Obligații suplimentare pentru gospodăriile furnizoare

Pînă anul trecut, obligația gospodăriilor furnizoare se limita la a recolta produsele în momentul optim efectuării exportului și a le pregăti pentru recepție și preluare de către beneficiar.

O dată cu atribuirea obligației de a se efectua livrarea direct la export, gospodăriilor producătoare le revin o serie de sarcini suplimentare, printre care cele mai importante sînt următoarele:

● În primul rînd obligația de a se aproviziona cu ambalaje și materiale auxiliare, care se realizează:

— pentru lădițe de lemn, în mod descentralizat, în care sens gospodăriile furnizoare au sarcina de a încheia contracte cu furnizorii indicați de Ministerul Economiei Forestiere — D.G.A.D. — prin actele administrative de planificare emise și care le sînt transmise prin intermediul trusturilor Gostat;

— pentru imprimate (copertine, banderole, etichete etc.), în mod centralizat, de către Direcția export-import din Departamentul Gostat, și care le distribuie — contra cost — gospodăriilor furnizoare;

— pentru materialele auxiliare descentralizate, aprovizionarea lor se face direct de fiecare gospodărie furnizoare, sub îndrumarea trustului tutelar.

● O altă sarcină esențială o constituie sortarea pe calități și ambalarea produselor în condițiile prevăzute în caietele de sarcini și notele de comandă.

● Planificarea și comandarea vagoanelor este de asemenea în sarcina gospodăriilor furnizoare, care trebuie să urmeze întocmai prescripțiile prevăzute în „Dispozițiile privind aplicarea planului de mers pentru TEEM (trenuri exprese europene de marfă) și export transporturi perisabile pe rețeaua C.F.R.", din care subliniem obligațiile:

— de a se solicita Direcției de export-import, din Departamentul Gostat, în fiecare miercuri — ora 8 — necesarul de vagoane refrigerente necesare pentru săptămîna următoare;

— de a efectua încărcarea vagoanelor de așa natură încît să fie „predate stației cu cel mult 4 ore și cel puțin 2 ore înainte de plecarea trenului cu care trebuie să fie expediate".

● Legat de expediere, tot gospodăriilor furnizoare le revine sarcina de a întocmi toate documentele de export (frahte C.F.R. internaționale, specificații, certificate de calitate, certificate fito-sanitare etc.), pe care au obligația de a le transmite în 24 ore întreprinderii de comerț exterior beneficiare, după ce în prealabil au avizat-o telefonic sau prin telex, despre expedierea efectuată.

● Decontarea livrărilor

Prețul de decontare, care se înscrie în factură, se compune din prețul zilei (stabilit de biroul de prețuri al sfaturilor populare regionale) și adaosurile legale stabilite de Ministerul Comerțului Exterior, împreună cu Departamentul Gospodăriilor Agricole de Stat și avizate de Ministerul de Finanțe. De asemenea, se facturează ambalajele și materialele auxiliare folosite la ambalare, la prețul de achiziție plus cheltuielile de aprovizionare. Asupra valorii astfel obținute se aplică coeficientul legal stabilit de franșiză (o cotă procentuală determinată în baza unui raport făcut între volumul desfacerii și totalul bonificațiilor acordate într-o perioadă anterioară de plan, destinată constituirii cu anticipație a unui fond din care se vor acoperi bonificațiile viitoare).

Facturarea se face în baza scrisorii de trăsură (fracht), cantitatea de facturat rezultînd prin scăderea greutății ambalajelor înscrisă în specificații, din greutatea bruto a mărfurilor înscrisă în fracht.

Pentru încasarea contravalorii, factura se introduce la plată prin banca furnizorului, urmînd ca la ISCE Fructexport, un economist delegat de Direcția export-import din Departamentul Gospodăriilor Agricole de Stat, să certifice pe originalul facturii numărul buletinului vamal, care constituie dovada că produsele a căror plată se solicită au ajuns la frontieră.

★

Trecerea la livrarea directă de către furnizorul intern a produselor menționate, constituie o pîrghie importantă de întărire a răspunderii acestora, precum și de asigurare a unor condiții mai operative în realizarea sarcinilor de export.

Alexandru DETEȘAN

PLATA AMORTISMENTULUI PENTRU MIJLOACELE FIXE TRANSMISE

POTRIVIT Decretului nr. 409/1955, transmiterea bunurilor mijloace fixe, repartizate unui organ central sau unei organizații socialiste de stat se face cu titlu gratuit și se decide de către organul de stat superior care administrează el însuși bunul sau care tutelează organizația socialistă de stat în a cărei administrare directă se găsește bunul. Transmiterea nu se poate îndeplini decît cu acceptarea ei de către organul de stat care tutelează organizația socialistă de stat ce urmează să primească bunul în administrare.

Conform Decretului nr. 555/1953 privind reglementarea amortizării mijloacelor de bază din întreprinderile și organizațiile economice de stat, unitatea care are în administrare directă mijlocul fix este obligată să plătească cotele legale de amortisment. Apare deci, că, în principiu, pînă la data efectuării formelor de transfer, amortismentul se datorează și se plătește de către unitatea de la care se face transmiterea, iar ulterior îndeplinirii transferului, aceste obligații incumbă unității căreia i s-a transferat mijlocul fix.

Practica arbitrală a stabilit însă anumite excepții de la soluția de principiu înfățișată mai sus. Astfel, în Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 19 din 19 ianuarie 1967 se arată că, în cazul cînd unitatea către care urmează să se facă transferul folosește mijlocul fix înainte de a se îndeplini formele legale de transfer, deci înainte de momentul cînd din punct de vedere juridic are loc transferul, unitatea menționată trebuie să suporte cotele de amortisment.

Tot astfel, dacă emiterea actului administrativ de transfer este întîrziată din cauza atitudinii culpabile a uneia dintre părți, se impun derogări de la soluția de principiu enunțată mai sus, urmînd ca partea vinovată să suporte cu titlu de daune amortismentele ce au trebuit să fie plătite din culpa sa.

De asemenea, s-a decis că atunci cînd o organizație socialistă preia de la o altă organizație nespecializată în închirierea de utilaje, un mijloc fix spre folosință, ea datorează echivalentul cotei de amortizare pe întreaga perioadă în care bunul s-a aflat în posesia sa, indiferent dacă l-a folosit sau nu.

De observat că în acest caz formele legale de transfer nu sînt îndeplinite, ci mijlocul fix se pune la dispoziție numai temporar, organizația socialistă primitoare avînd obligația de a rambursa cotele de amortisment pe care cealaltă organizație socialistă este datoare să le plătească în calitate de titular al dreptului de administrare directă asupra bunului respectiv.

I. ICZKOVITS

Un reprezentant al ideii de dezvoltare industrială în Transilvania

Bartolomeu BAIULESCU

În istoria gîndirii economice românești din Transilvania, numele lui Bartolomeu Baiulescu ocupă un loc proeminent, atît prin concepțiile sale cît și prin stăruința cu care le-a propagat și realizat.

S-a născut la Zirnești în anul 1831. A studiat la gimnaziul românesc din Brașov, apoi la seminarul pedagogic-teologic din Sibiu. A fost toată viața preot și profesor la Brașov, unde a și murit în iunie 1909. Timp îndelungat, în cadrul „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român", în publicațiile de la Brașov din acea vreme ca și în cadrul unor asociații întemeiate și conduse de el, a militat pentru ridicarea nivelului de trai al poporului român. În acest scop, el a propagat căile de dezvoltare economică deschise poporului român de revoluția de la 1848, ale cărei principii le-a reprezentat și apărat toată viața. „Anul 1848 — scrie el — a fost și pentru românii din Transilvania, anul redeșteptării și al reînvierii lor naționale. Cu această ocazie au rupt lanțurile servituții, au înlăturat legile asupritoare și au pretins a li se recunoaște și lor drepturi egale cu ale celorlalte națiuni conlocuitoare. Anul 1848 formează, prin urmare, în viața poporului, începutul unei ere noi".

După desființarea iobăgiei, deși eliberați din cătușele feudalismului, românii se găseau totuși economicește într-o situație foarte precară. Într-un studiu publicat în 1875 și intitulat „Despre unele mijloace care ar putea ameliora starea materială a poporului român", Baiulescu scria: „Cu durere sîntem siliți dar a recunoaște că poporul român, în majoritatea lui, este sărac și după circumstanțele prezente cred că cu toții ne temem să nu ajungă la prăpastie".

Arătind importanța agriculturii și a comerțului în ridicarea economică a popoarelor în general și a celui român în special, el subliniază cu tărie că mijlocul sigur și eficace care asigură puterea și independența unui popor este industria. Ideea că prin industrie se poate ridica starea economică a românilor din Transilvania este axa gîndirii economice a lui Baiulescu. Scrierile și cuvîntările lui, publicate în broșuri, reviste și ziare scot în evidență, prin chiar titlul lor, această convingere dominantă și stăruitoare. Iată cîteva dintre ele: **Necesitatea meseriilor pentru români** (1878), **Cultivarea meseriilor la români** (1881), **Despre necesitatea promovării și protecționării meseriilor la români** (1884). „O națiune — scria el — care este avizată numai la agricultură și nu cultivă industria este silită a rămîne în urma celorlalte națiuni vecine. Mai mult! O atare națiune devine cu timpul stăpînită de națiunile mai culte".

Modelul de urmat pentru ridicarea economică îl forma, după părerea sa, țările capitaliste din apusul Europei. „Spre a afla atare mijloace pentru poporul român — scria Baiulescu — n-avem a face alta decît a ne lua ca model pe acele popoare care în ziua de astăzi excelează prin bunăstarea lor materială și a studia modul cum au ajuns ele la această bunăstare și fazele prin care au trecut". El a arătat că industria a fost calea care a asigurat prosperitatea statelor apusene.

B. Baiulescu a îndemnat pe români să dezvolte toate formele de industrie, de la industria casnică la manufactură; să deschidă ateliere la sate și orașe. Mai mult, el a fost unul din promotorii activi ai ideii ca și femeile să învețe meserii, pe care să le exercite atît în cadrul familiei cît și în societate.

Pentru ca meseriașii români să reziste concurenței producției de fabrică, Baiulescu vedea două mijloace: primul consta în asocierea meseriașilor, în scopul creării condițiilor favorabile de muncă, aprovizionare și desfacere, iar al doilea, în perfecționarea artistică a meseriilor. „Maiștrii români, — spunea el — pentru ca să poată lupta contra industriei mari, contra fabricilor, ar trebui să lucreze după sistemul așa-numit „colectiv". Ei ar trebui, cîți sînt de o specialitate într-un loc, să lucreze toți într-un atelier". Iar mai departe: „Fiind asociați și avînd statute, materialul necesar și l-ar putea procura pe garanția comună. Concurența ce și-ar face ar înceta; cheltuielile (spezele) s-ar împuțina".

Totodată, el îndemna pe meseriașii români să-și ridice mereu calificarea profesională și să producă obiecte frumoase și solide.

Dîndu-și seama că românii nu puteau atunci, din lipsă de capitaluri și de cadre tehnice, să înființeze întreprinderi de mari proporții el n-a susținut industria mare de fabrică.

Dezvoltarea industriei de către români avea pentru Baiulescu o finalitate socială și națională de cea mai mare importanță.

Susținînd ideea că industria constituie calea hotărîtoare de ridicare a economiei, Baiulescu se încadrează în marele curent progresist al gîndirii economice românești din a doua jumătate a veacului trecut. El găsește un prețios punct de sprijin teoretic în ideile lui P. S. Aurelian, pe care îl citează des în scrierile lui, această apropiere ideologică fiind încă una din numeroasele expresii ale unității spirituale a cărturarilor din provinciile românești, pe atunci despărțite politicește.

În sprijinul convingerilor propagate timp de peste treizeci de ani, cu o mare însuflețire patriotică, B. Baiulescu a întreprins numeroase acțiuni practice de mare însemnătate economică și socială pentru acea vreme. În 1869, a luat inițiativa înființării „Asociației pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români meseriași", pe care a condus-o timp de două decenii și al cărei scop a fost plasarea ucenicilor români la meserii și școlarizarea lor. O altă realizare de mare merit a lui Baiulescu a fost înființarea și conducerea publicației bilunare „Meseriașul român", cea dintîi publicație românească de acest fel din Transilvania, care a apărut între 1886—1889. Scrisă aproape în întregime de Baiulescu, revista a publicat, pe lîngă articole de fond privind progresul tehnic care interesa pe meseriași, rubrici referitoare la legislația și igiena muncii, conduita profesională, socială și familială a meseriașului, precum și o bogată parte literară compusă din povești, poezii, glume și noutăți atrăgătoare din toată lumea. În scopul sprijinirii materiale a meseriașilor, B. Baiulescu a înființat și condus, tot la Brașov, Institutul de credit și economii „Meseriașul român", care a funcționat între 1886—1894.

În scrierile lui economice, B. Baiulescu a folosit un bogat material statistic. În afară de statisticile oficiale, a alcătuit el însuși o statistică, cu privire la comerțul și meseriile exercitate de romîni, cu ajutorul unui chestionar trimis intelectualilor români din Transilvania în anii 1880—1881. Preocupările economice ale lui B. Baiulescu au avut un caracter militant, ele izvorînd din nevoia de ridicare a românilor din Transilvania la bunăstare și prosperitate. Activitatea sa teoretică și practică, în sprijinul promovării industriei la români, a fost expresia unei cerințe naționale majore, care s-a reflectat și în gîndirea economiștilor care l-au precedat și a celor care l-au urmat.

B. Baiulescu a scris în istoria gîndirii economice din Transilvania o pagină care merită să fie cercetată și cunoscută, ea prezentînd pînă astăzi un deosebit interes teoretic și documentar.

Bucur ȚINCU

Din activitatea Institutului de cercetări economice

La Institutul de cercetări economice s-au desfășurat marți 28 februarie lucrările seminarului științific organizat de secția de Economie mondială cu tema „Rolul și importanța sectorului de stat în țările în curs de dezvoltare". Referatul de bază a fost prezentat de dr. Ion Veverca, cercetător principal.

La discuții au participat, în afara cercetătorilor din I.C.E., cadre didactice de la Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu", I.S.E. „V. I. Lenin", redactori de la revista „Viața economică", lucrători din Ministerul Comerțului Exterior.

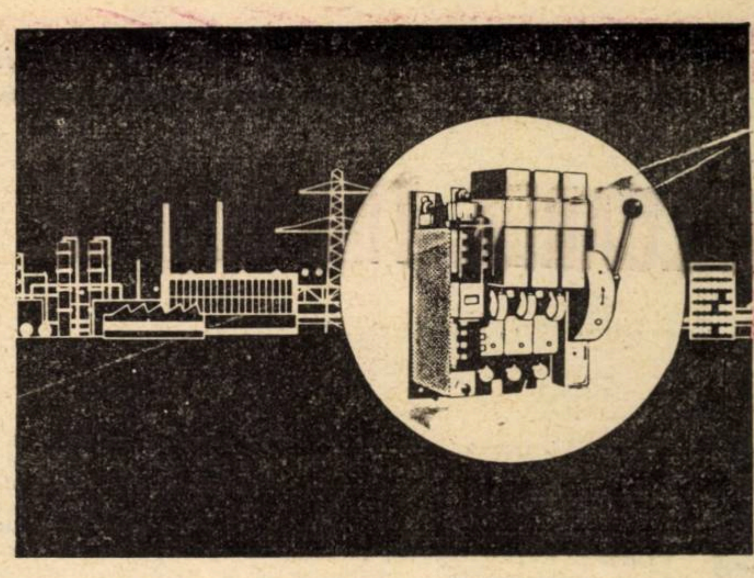

ÎNTRERUPĂTOARE DE PUTERE – PROTECȚIA INSTALAȚIILOR ELECTROTEHNICE ÎN TOATE RAMURILE INDUSTRIALE!

Prin folosirea întrerupătoarelor de putere tip EL se asigură în instalație și receptor siguranță maximă. Construirea întrerupătoarelor de putere după principiul elementelor tipizate permite modificarea aparatelor corespunzător condițiilor scopului de utilizare prevăzut.

Caracteristicile speciale ale întrerupătoarelor de putere tip EL sînt:

– durată înaltă de exploatare mecanică

– siguranță maximă de funcționare la întreținere și control minime.

Date detaliate sînt cuprinse în prospectele noastre pe care vi le trimitem cu plăcere la cerere.

UZINA DE APARATE ELECTRICE
A
REPUBLICII DEMOCRATE GERMANE

Exportator:

ELEKTRO-APPARATE-WERKE DER DDR

Exportkontor Elektroapparate
1134 Berlin-Lichtenberg 4
Kynaststrasse 18/20

Întreprindere pentru comerțul exterior și intergerman din R. D. Germană (DIA), sectorul electrotehnic. Cei interesați se pot adresa prin I.S.C.E. Mașinimport la reprezentantul întreprinderii DIA Elektrotechnik din cadrul Reprezentanței comerciale de pe lîngă Ambasada R. D. Germane în Republica Socialistă România, Calea Dorobanți 14, București.

Elektrotechnik

ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ÎN TEORIE ȘI PRACTICĂ

(Urmare din pag. 5)

— organizarea și îndrumarea activității de inovații.

Toate problemele organizării producției cunosc o continuă evoluție datorită progresului științei și tehnicii, îmbogățirii experienței cadrelor. Inițiativa, ingeniozitatea, studiul creator își găsesc un teren propice în toate problemele organizării producției, cu efecte importante pentru economisirea muncii sociale [3]).

Conducerea și imperativele sale

În condițiile revoluției tehnico-științifice actuale o condiție importantă este organizarea pe criterii științifice a conducerii întreprinderilor.

Unii autori includ organizarea conducerii întreprinderilor în sfera organizării producției. După părerea noastră, o asemenea înțelegere nu este justificată din punct de vedere teoretic și practic. Experiența arată că se pot adopta numeroase sisteme de organizare a conducerii întreprinderilor, precum și de organizare interioară a muncii din cadrul fiecărui serviciu funcțional. Cu alte cuvinte, aceleași probleme ale organizării producției pot fi rezolvate adoptîndu-se un sistem de conducere sau altul. În funcție de condițiile concrete, însă, nu toate sistemele asigură aceeași operativitate și aceeași eficiență.

Îmbunătățirea organizării conducerii întreprinderii presupune adoptarea unei structuri adecvate atît la nivelul întreprinderii, cît și a fiecărui serviciu funcțional în parte; stabilirea de atribuții bine delimitate; stabilirea unor legături optime între serviciile funcționale și între acestea și secțiile, atelierele întreprinderii; asigurarea cu cadre calificate; îmbunătățirea sistemului de cointeresare materială a lucrătorilor.

Pentru aceasta se impune ca în munca de conducere să existe un climat de rigurozitate științifică în rezolvarea problemelor legate de activitatea întreprinderilor. O conducere eficientă presupune totodată crearea unui climat psihologic favorabil în colectivele de muncă și a unei opinii generale favorabile bunei gospodăriri. În această privință, o importanță majoră are și promovarea cu consecvență a stilului de muncă colectivă.

Pentru creșterea eficienței muncii de conducere, o mare actualitate prezintă organizarea și perfecționarea sistemului informațional-economic la toate nivelele. Conducerea cu maximum de eficiență a activității de cercetare, proiectare, fabricație și de desfacere a produselor necesită o informare și documentare amplă, precisă și rapidă, care să asigure în mod operativ cunoașterea ultimelor realizări din țară și străinătate. Conducerea operativă a producției implică perfecționarea sistemului informațional și în ce privește cunoașterea aspectelor principale ale activității: situația producției, a stocurilor, a cheltuielilor de producție, calitate, situația desfacerilor etc. Introducerea sistemului operativ decadal în cursul anului trecut a marcat o îmbunătățire a sistemului informațional față de cel folosit anterior, bazat în principal pe sistemul dărilor de seamă statistice și a bilanțurilor lunare; acest sistem operativ poate fi îmbunătățit prin urmărirea acelor indicatori care reflectă cel mai bine desfășurarea producției și rezultatele economico-financiare. În condițiile unei complexități crescînde a producției, o conducere științifică operativă nu poate fi concepută fără o cunoaștere zilnică a unor indicatori ai activității, care, analizați critic, să permită luarea de decizii caracterizate prin maximă rigurozitate științifică. Rezolvarea acestui deziderat este condiționată într-o măsură importantă de folosirea mașinilor electronice de calcul în conducerea producției, precum și de eliberarea conducerii întreprinderii de o serie de probleme minore, care în prezent ocupă încă o pondere mare în activitatea zilnică.

---

[1]) Atribuim acestei noțiuni următoarele elemente: introducerea tehnicii noi, perfecționarea și modernizarea tehnicii existente, îmbunătățirea proceselor tehnologice existente și introducerea de noi procese tehnologice, respectiv toate elementele cu ajutorul cărora omul acționează asupra obiectului muncii pentru transformarea acestuia în produs finit.

[2]) Vezi, de pildă, Studii de Statistică, D.C.S., 1962, pag. 476.

[3]) Close, C. Guy Jr. în lucrarea „Work Improvement" (Perfecționarea muncii). Editors John Wiley & Sons, Inc. New York, London, 1960, arăta că după unele aprecieri, cheltuielile industriei, comerțului și ale administrației de stat pot fi reduse cu cel puțin 30% prin aplicarea consecventă a perfecționărilor în muncă menite să înlăture orice risipă de materiale, utilaje și forță de muncă.

DEZBATERI

VALOAREA TIMPULUI DE LUCRU

DRUMUL spre o înaltă productivitate a muncii pornește de la **organizare.** *Cînd toate condițiile unei bune desfășurări a procesului de producție sînt îndeplinite, cînd organizarea ține pasul cu cerințele progresului tehnic, munca devine mai spornică. Fără o organizare în care producția să fie pusă la punct pînă în cele mai mici amănunte, fără o repartizare concretă a sarcinilor pe om și mașină,* **timpul și forța de muncă** *nu pot fi folosite rațional, cu rezultate optime. Analizele arată că, în prezent, alături de multe întreprinderi, care țin seamă de toate aceste elemente, sînt altele unde organizarea producției este insuficientă, lipsurile în acest domeniu fiind suplinite de practicarea unor norme de muncă deformate, de utilizarea de ore peste program.*

Cît valorează timpul de muncă folosit rațional, cum se străduiesc organizatorii producției să creeze condițiile tehnico-materiale necesare pentru buna desfășurare a procesului de producție — iată obiectul dezbaterii inițiate de „Viața economică" cu participarea unor specialiști din cîteva întreprinderi industriale din Orașul București și regiunea Ploiești.

Organizarea producției și fundamentarea normelor de muncă

ÎN elaborarea normelor tehnice, studiul timpului de muncă are o importanță deosebită. **Prin folosirea metodelor de cercetare și de calcul analitic în studiul timpului de muncă, se obțin elementele necesare pentru organizarea rațională a procesului de producție și pentru determinarea normei de muncă pe baze științifice.** Diferitele întreruperi în procesul de producție, provocate de deficiențele din organizarea muncii (deplasări inutile pentru primirea de comenzi, defecțiuni în funcționarea utilajelor, aprovizionarea neritmică cu materiale etc.), nu trebuie să fie cuprinse în norma tehnică de timp. Ele reprezintă abateri de la un proces de muncă rațional și de aceea eliminarea lor constituie una din sarcinile importante care stau în fața organizatorilor producției.

Așadar, **există o strînsă legătură între nivelul organizării producției și cel al așezării normelor de muncă.** Firesc ar fi, deci, ca în toate întreprinderile, această legătură organică să determine măsuri corespunzătoare. Dar nu peste tot se întîmplă așa.

15 zile nu reprezintă o lună

La **Uzinele „Timpuri noi"** — București, nivelul de depășire medie a normelor în 1966 s-a situat la peste 35%. În unele secții depășirile au fost și mai mari, atingînd chiar 40—65%. Concludentă în această privință este situația de la secția montaj. Aici, activitatea productivă se desfășoară mai cu seamă spre sfîrșit de lună. În primele 15 zile. este o perioadă de relaxare, „pregătire", pentru momentul următor: **perioada asaltului.** Și totuși, în răstimpul rămas, normele sînt depășite în așa măsură încît planul este îndeplinit și supraîmplinit, asigurîndu-se, totodată, față de cîștigul mediu planificat un surplus de 250—500 lei.

Din studiul efectuat a rezultat că, dacă în celelalte secții (turnătorie, uzinaj) **producția ar fi fost astfel organizată încît să asigure subansamblele și ansamblele în mod ritmic și la nivelul capacității montajului, atunci aici ar fi fost cu putință să se obțină, cu același număr de oameni și utilaje, o producție aproape dublă.** Dar ținînd seama de defecțiunile organizatorice existente în uzină, normele de muncă de la secția montaj sînt stabilite astfel, încît să permită adaptarea lor la situația existentă. Valoarea timpului pierdut poate fi apreciată la zeci și sute de mii de lei cheltuiți în plus.

Situația de la Uzinele „Timpuri noi" nu este unică. Asemenea fenomene sînt prezente adesea și la **Uzinele „23 August", „Semănătoarea" din București, Uzina de utilaj chimic — Ploiești** etc. **Înlăturarea fenomenelor amintite impune un studiu amănunțit în fiecare întreprindere, care să determine decalajul necesar între sectoarele calde, de prelucrare și cele de montaj, prin organizarea corespunzătoare a procesului de producție și, pe această bază, reexaminarea și așezarea normelor, potrivit condițiilor tehnico-materiale create.** Timpul de lucru ar fi folosit mai rațional, reducîndu-se, totodată, simțitor cheltuielile de producție.

Randamentul mașinii după norme sau norme în funcție de randament?

În cadrul fondurilor de investiții alocate, întreprinderile își îmbogățesc zestrea tehnică cu mașini și utilaje noi, își modernizează procesul de productie în diferite secții și sectoare de muncă. Anul trecut în secția de turnătorie a **Uzinei de pompe-București** a fost instalat un conveier. La început, normele au fost stabilite în funcție de randamentul proiectat al acestui utilaj. Faptul că normele de muncă erau îndeplinite în proporție de numai 70—80% a determinat conducerea tehnică a secției să pună problema micșorării acestora. Serviciul de normare a muncii n-a acceptat însă acest punct de vedere. Efectuîndu-se un studiu la fața locului, au fost identificate deficiențele în organizarea producției care determinau realizarea normelor la un nivel scăzut (lipsă de aer comprimat, nivelul scăzut de tensiune la anumite ore, repartizarea nejudicioasă a forței de muncă). Dezbătînd cu tovarășii din secția respectivă cauzele deficiențelor și măsurile ce se impuneau, lucrurile s-au schimbat în bine. **După numai cîteva luni, indicii proiectați ai conveierului au fost atinși, normele de muncă rămînînd cele stabilite inițial (adică după randamentul utilajului).** În prezent, lucrătorii care deservesc conveierul își depășesc normele, asigurîndu-și cîștigul planificat.

Altfel s-a procedat însă într-un caz similar la Uzinele **„Timpuri noi".** În secția de turnătorie au fost introduse două mașini de format. Ținînd seama de unele defecțiuni organizatorice (lipsa unor utilaje ajutătoare în cadrul secției), normele de muncă la aceste mașini au fost stabilite cu mult nu numai sub nivelul parametrilor mașinilor, ba chiar sub normele fixate pentru lucrări asemănătoare, efectuate manual. Au trecut cîteva luni, dar defecțiunile organizatorice n-au fost înlăturate. În prezent, cîștigul celor ce lucrează la mașinile respective este acoperit, în cea mai mare parte, prin... **„ore de stagnare".**

Desigur, este mai ușor așa, decît să găsești soluții... Curios este însă faptul că la poziția celor din secția de turnătorie s-au raliat și tovarășii din conducerea tehnică a uzinei. Și ei consideră că e mai bine să se stabilească norme mai elastice, care să poată fi depășite cu ușurință... și trec cu vederea cauzele deficiențelor existente în organizarea muncii. Esențial este — după părerea lor — ca planul să se realizeze. Consecința: mașinile se folosesc sub capacitatea lor (fiind ținute în revizie și reparații peste perioada stabilită), iar cei ce le deservesc primesc salariul pe baza dreptului orelor de „stagnare".

Două moduri diferite de a privi și rezolva cerințele de organizare a producției și de stabilire a normelor de muncă. Două moduri care însă se soldează cu rezultate diferite în producție.

Bonuri de lucru pentru remanieri

O practică dăunătoare, care umflă mult procentul de îndeplinire a normelor, o constituie **emiterea de bonuri de lucru pentru remanieri.** Acestea ascund, de cele mai multe ori, defecțiunile de organizare a producției, neurmărirea respectării procesului tehnologic, a calității produselor. Emiterea acestor bonuri în proporții destul de mari se face de către maiștrii și șefii de secții, care cer aprobarea conducerii întreprinderii. **Sistemul nu aparține unei singure uzine, ci, din păcate, este extins în multe întreprinderi** (în special în cele din industria constructoare de mașini).

Din studiul cauzelor care determină depășiri mari de norme în mai multe uzine, din discuțiile purtate cu specialiști, s-a desprins că unii maiștri și șefi de secții găsesc diferite mijloace pentru a-și acoperi propriile deficiențe în organizarea, urmărirea și respectarea procesului tehnologic. Printre aceste mijloace figurează topurile întregi de bonuri de remanieri. În anul trecut, la Uzinele „Timpuri noi" au fost emise bonuri pentru 433 de remanieri, care au reprezentat peste 3000 de ore-om; la Uzina de pompe, cele peste 600 bonuri de remanieri au însumat circa 4000 ore; la Uzinele „23 August" s-au emis circa 2000 de bonuri însumînd mii de ore; la Uzina de mașini electrice au fost sute de bonuri care au totalizat peste 13 000 ore; la Uzina „Vulcan", bonurile de remaniere au însumat circa 60 000 ore etc. Acestea sînt bonuri înregistrate și plătite. Sînt însă altele care, deși plătite, nu sînt trecute în nici o evidență. Așa că numărul bonurilor de remanieri ca și suplimentarea timpului de lucru sînt în realitate mult mai mari.

Era necesară emiterea atîtor bonuri pentru suplimentarea timpilor de lucru? Din discuțiile avute, cît și din analiza normelor stabilite și realizate la diferite lucrări, a rezultat că **mai bine de 80% din aceste bonuri nu erau necesare,** că timpii de lucru acordați în plus au umflat în mod nejustificat normele de muncă. **Emiterea de bonuri de remanieri în proporțiile amintite, exprimă neglijență în aplicarea și respectarea tehnologiei, slaba organizare a producției, lipsa asistenței tehnice și a controlului de calitate pe diferite faze sau operații.** Grav este însă și faptul că emiterea acestor bonuri de lucru de către maiștrii și șefii de secții este aprobată cu multă ușurință, fără analiza necesității lor, de către factorii de răspundere ai uzinelor. În asemenea condiții, ce rost mai are normarea tehnică? Sperăm că elucidarea problemei în uzinele amintite, cît și în altele unde se petrec asemenea fenomene, va atrage după sine măsuri eficiente, care să dea cîștig de cauză valorificării raționale a timpului de lucru.

„Baremul" depășirilor de norme

Pentru a stăvili într-o oarecare măsură depășirile prea mari ale normelor de muncă, unele direcții generale din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini au indicat întreprinderilor un fel de **barem mediu (20—25%)** peste care nu se poate trece decît cu mare greutate. Și totuși, sînt întreprinderi care, datorită normelor elastice practicate, obțin depășiri mult mai mari. Ce se întîmplă în asemenea cazuri?

Directiva primită de la direcția generală coordonatoare din minister este transmisă de către conducerile întreprinderilor la secții. În cazul cînd unele din ele obțin depășiri de 40—70% și pentru a evita discuțiile, conducerile acestora rețin o parte din bonurile de lucru, astfel încît nivelul depășirilor să se situeze cît mai aproape de cel stabilit. Bonurile reținute sînt introduse la plată în prima decadă a lunii următoare, cînd nivelul realizărilor (datorită neritmicității producției) este mai mic. Procedeul este continuat de la lună la lună. Așa se procedează în **secțiile de turnătorii, mecanice și de montaj de la Uzinele mecanice-Sinaia, [...] noi", Uzina de mașini electrice, U[...] August" din București.**

În alte întreprinderi (mai ales din [...] ușoară), „baremul" depășirilor de no[...] venit o frînă în obținerea unor rea[...] mari în producție. În aceste unități li[...] de la bun început atenția secțiilor că [...] de peste 20—30% a normelor nu [...] considerație. Acest mod de a pune pr[...] reține pe muncitori de la preocupa[...] găsi noi și noi căi de folosire mai [...] a timpului de lucru. Asemenea situații [...] tîlnite la **„Întreprinderea pentru [...] Bumbacului", „7 Noiembrie", „Flamu[...] din București, Fabrica „Dorobanțul" [...] Fabrica „Intex"-Păulești etc.**

De ce asemenea practici în activita[...] întreprinderi? **Calea normală ce ar t[...] mată în această privință este cea a o[...] superioare a producției și a muncii, [...] mentării tehnico-științifice a normel[...] încît depășirilor medii mari ale acest[...] corespundă o creștere reală a produc[...] productivității muncii.** Problema poat[...] cidată și sub aspectul unei mai rațio[...] lizări a forței de muncă.

Răspunderi concrete pe toate treptele producției

STABILIREA și aplicarea corectă a [...] lor tehnice constituie o sarcină n[...] pentru serviciile de normare, ci și pent[...] tri, șefi de secții și conducători de între[...] **Fără o cooperare strînsă și permanen[...] toți acești factori, acțiunile care se d[...] pe linia normării tehnice nu pot da re[...] dorite.** Sînt întreprinderi unde acest lu[...] pe deplin înțeles. Ca urmare, normel[...] rate sînt reexaminate ori de cîte ori [...] schimbări sau îmbunătățiri în procesul [...] ducție, constituind în permanență o [...] valorificare deplină a timpului de lucru [...] dițiilor tehnico-materiale existente. Exi[...] și întreprinderi unde activitatea de [...] este lăsată exclusiv pe seama servici[...] normare.

Ce fac șefii de secție și maiștrii?

Procesul [...] borare a [...] velor și a [...] lor tehnice [...] treabă care în principal, serviciului de normare a[...] și serviciului tehnologic. De mare î[...] tate sînt însă și aplicarea, urmărirea n[...] sprijinirea muncitorilor în îndeplinirea [...] pășirea lor. În această direcție, o în[...] principală revine maiștrilor și șefilor de [...]

— **„În întreprinderea noastră** — ne[...] tov. **VASILE MORARU,** de la serviciul [...] ganizare a producției al Uzinelor „T[...] **noi" — majoritatea maiștrilor și șef[...] secții sînt preocupați numai de înde[...] planului. Activitatea de normare, niv[...] îndeplinire a normelor nu-i interesează [...] potrivă, ori de cîte ori se ivesc unele [...] suri în asigurarea cîștigului mediu pe[...] ei intervin la conducerea uzinei pentru [...] plimenta timpul acordat la diferitele [...] țiuni și — nu rare ori — obțin cu u[...] satisfacerea cererilor lor. În aceste si[...] să facă normatorul? Ce răspundere [...] poarte el față de nivelul mare de d[...] medie a normelor?"**

DE LA 680 ZILE LA 165

Aplicarea drumului critic la fabricarea locomotivei Diesel electrice

UN auxiliar prețios în organizarea și conducerea producției, mai ales pentru fabricarea de produse complexe și cu ciclu lung de execuție, se dovedește a fi metoda drumului critic, în diversele ei variante. Am aplicat această metodă, în varianta sa grafică, la programarea și urmărirea realizării locomotivelor Diesel electrice — produs ce răspunde din plin cerințelor arătate — obținînd rezultate dintre cele mai bune. Printre acestea remarcăm **scurtarea ciclului de fabricație, îmbunătățirea calității produsului, creșterea productivității muncii și scăderea prețului de cost.**

Experiența ne-a arătat că pentru a obține maximum de efecte, este necesar să se facă în prealabil un studiu amănunțit al tehnologiei de fabricație, pentru a se determina precis fazele de producție, durata lor, succesiunea cronologică a fazelor, posibilitățile de executare între diferitele faze de producție etc. Datele determinate pe baza documentației trebuie verificate și completate în funcție de experiența realizării în ateliere.

Lucrări pregătitoare

CÎND elementele drumului critic au fost cunoscute, s-a trecut la o atentă prelucrare a nomenclatoarelor de piese și repere și pe baza lor au fost întocmite următoarele lucrări:

a) Nomenclatorul pe faze mari pentru fiecare instalație și ansamblu în parte (cca. 800 poziții);

b) Diagrama de structură pe instalații, ansamble sau lucrări importante și, pe baza acestora, grafice de programare și urmărire pentru ateliere.

c) Diagrama de structură a întregii locomotive, care cuprinde ca nomenclator toate diagramele întocmite la punctul b cu durata respectivă. Pentru a se da o formă cît mai sugestivă, diagrama de structură a fost întocmită în ultimă formă în culori, astfel ca fiecare subansamblu important sau instalație să fie reprezentată cu o singură culoare.

d) Graficul-program de urmărire a realizării producției în fabrica de locomotive, care conține pozițiile din diagrama-program, fiecare cu termenul său de realizare, precum și coeficienții valorici pentru fiecare fază. Prin urmărirea fizică a îndeplinirii acestui grafic se asigură și urmărirea valorică a producției globale, pe baza coeficientul[...] de realizare a producției, [...] efectiv la calculul acesteia. [...] grafic-program poate fi co[...] cu coeficienții de manoper[...] ce permite să se estimeze [...] rul de muncitori, fond de sal[...] În graficul-program pentru [...] rea fabricației locomotivelor [...] trecute în coloana „durata [...] calendaristice" numărul de z[...] cesar pentru realizarea faz[...] pective în mod independent, [...] coloana „zile rezervă" numă[...] zile cu care se poate începe [...] mai tîrziu decît programat[...] țială și totuși să nu influen[...] supra termenului final. Totod[...] grafic, în dreptul fiecărei fa[...] prevăzut termenul final de [...] re. Termenul acesta este l[...] diagrama-program, care este [...] mită pe baza metodei graf[...] respectarea recomandărilor r[...] paralel-succesivă de program[...] unui produs. Graficul c[...] programarea pentru întregul [...] termenele trecute din dia[...] program. Urmărirea realizăr[...] nului se face prin hașurare.

e) Nomenclatorul fazelor d[...] seul critic și, pe baza acestu[...] lul de fabricație al locomoti[...] nînd seama, atît de duminici, [...] bători legale, de zile de reze[...] cesare fiecărei faze, cît și [...] treruperile dictate de lotisar[...]

Acest punct de vedere a fost susţinut şi de ;. Clement Horovitz, din serviciul de nor-re a Uzinei de pompe-Bucureşti, Matei escu, şeful serviciului de organizare a pro-cţiei de la Uzina mecanică-Sinaia, P. Ma-iescu, din serviciul de organizare a produc-i de la Uzina de maşini electrice-Bucureşti. plus, ei au subliniat şi faptul că unii maiş-şi şefi de secţii se situează adesea pe po-ia de a justifica nerealizarea planului prin ptul că normele de muncă ar fi prea strinse. acest mod, ei işi declină răspunderea în ;a muncitorilor pentru vina ce o poartă ca ganizatori ai producţiei şi se eschivează de analizarea propriilor deficienţe.

Maiştrii şi şefii de secţii — ca principalii ganizatori ai producţiei — trebuie să poarte spunderea nu numai pentru realizarea pla-ılui, ci şi pentru mijloacele folosite în scopul făptuirii lui. Aceasta înseamnă că ei ebuie să se ocupe nemijlocit şi de normarea hnică, să devină principalii colaboratori ai hnologilor şi normatorilor în valorificarea ţională a timpului de lucru şi a tuturor re-rvelor existente de sporire a productivităţii uncii.

Pentru a face faţă unor astfel de îndatoriri, a propus ca actualele normative, care stabi-sc drepturile şi îndatoririle maiştrilor, să fie vizuite şi îmbunătăţite (după normativ un aistru are în prezent în subordine 35 de mun-tori. Sînt întreprinderi — Uzina mecanică-naia, Uzina de utilaj chimic-Ploieşti etc. — nde maiştrii au în subordine chiar 100 de uncitori).

— „Accentul va trebui pus — a spus tov. Iihai Simionescu, inginerul-şef al Uzinei ecanice-Sinaia — pe ridicarea calitativă a lului maistrului : acesta să poarte, în prin-pal, întreaga răspundere nu numai pentru ıdeplinirea planului, ci şi a normelor de mun-ă, pentru folosirea raţională a mijloacelor hnice şi financiare pe locul de producţie de ıre răspunde. Totodată, ar trebui îmbunătă-te normativele de premiere (maiştrii se pre-iază în funcţie numai de îndeplinirea pla-ului) în sensul ca acestea să fie acordate şi ı funcţie de o serie de alţi indicatori, intre are de nivelul aplicării normării tehnice.".

Unii cu normarea, alţii cu răspunderea

În domeniul organizării activităţii de normare a muncii se întîlnesc situaţii diferite. În unele întreprinderi - cum este cazul la „23 August" şi „Vulcan" in Bucureşti — există normatori pe secţii, are aparţin de serviciul de organizare a pro-ucţiei. Aceştia, nefiind subordonaţi secţiilor, u posibilitatea să urmărească îndeaproape ıodul în care se desfăşoară procesul de pro-ucţie şi în care se îndeplinesc normele în ecţii, pot interveni cu mai multă autoritate ri de cîte ori constată deficienţe.

Altfel stau lucrurile la Uzinele „Timpuri ıoi" şi Uzina de pompe din Bucureşti, Uzina necanică-Sinaia. Aici normatorii aparţin de erviciul tehnologic. În aceste cazuri, servi-iile de normare elaborează normativele, iar ehnologii fixează normele. Ce se întîmplă în ractică ? Normativele prevăd un anumit re-;im tehnologic, iar normatorii, la stabilirea impului pentru executarea unei piese, pot revedea, în cadrul tehnologiei, un avans mai nare sau mai mic, adică o normă mai strinsă, au una mai elastică. Cînd este însă vorba de ni.elul de îndeplinire a normelor, răspunderea ıu o poartă tehnologii, ci serviciul de normare. Cu alte cuvinte, unii cu normarea, alţii cu răspunderea. Este o anomalie de organizare care se cere înlăturată.

În ultima vreme, pe baza măsurilor luate, au fost create în întreprinderi grupe speciale care să se ocupe de organizarea ştiinţifică a producţiei. Neavind însă un îndrumar precis din partea conducerilor de întreprinderi şi a ministerelor coordonatoare, aceste grupe se ocupă de un număr mare de probleme, inclusiv şi de cele de normare, suprapunîndu-se astfel serviciilor de specialitate. De norme se ocupă deci mulţi, dar cînd e vorba de a răspunde...

Din discuţiile purtate cu specialiştii, a reieşit necesitatea ca de normarea muncii — e vorba atit de fixarea normelor, cit şi de nivelul îndeplinirii lor — să răspundă un singur serviciu şi anume cel de organizarea producţiei.

Pregătirea profesională a normatorilor

Pentru ca activitatea de normare să se poată desfăşura la un nivel corespunzător, se simte nevoia unor măsuri pentru mărirea numărului de normatori şi mai ales pentru pregătirea lor profesională. **În unele întreprinderi numărul normatorilor este insuficient, iar pregătirea multora nu se ridică la nivelul sarcinilor.** În prezent, **nu există şcoli speciale, care să pregătească normatori. În şcolile tehnice, în cadrul disciplinelor tehnologice, se predau şi noţiuni de normare. Dar acestea sint insuficiente în raport cu cerinţele.**

— **„Ar fi indicat,** a făcut propunerea tov. **Ion Toboş,** şeful serviciului de organizare a producţiei de la Uzina de utilaj chimic-Ploieşti, **ca în şcolile tehnice să se prevadă ca disciplină independentă, normarea muncii, în aşa fel incit cursanţii să capete cunoştinţe temeinice de specialitate".**

Categorii, tarife, salariul tarifar

FAPTUL că, în unele întreprinderi, nivelul de depăşire medie a normelor este foarte ridicat, că se menţin serioase lipsuri în organizarea producţiei şi în normarea tehnică, se datorează şi unor discrepanţe create în utilizarea diferitelor pirghii de cointeresare materială. Adesea, fie pentru a asigura stabilitatea muncitorilor în diferite locuri de muncă, fie pentru realizarea cîştigului mediu planificat, se recurge la diferite artificii, încălcîndu-se legislaţia în vigoare.

De ce nivele diferite

Uzina de pompe-Bucureşti este vecină cu **Uzina de mecanică fină.** Deşi realizează produse diferite, ele sint de mărime apropiată şi au un nomenclator de profesii asemănător. Nivelul de salarizare este însă diferit. **Deşi ambele întreprinderi au un profil asemănător, Uzina de mecanică fină are nivelul de salarizare A, iar Uzina de pompe nivelul de salarizare B.** Aceasta se traduce practic printr-o diferenţă de circa 50—100 de lei în minus la salariul tarifar la toate categoriile de salariaţi. De fapt, **diferenţa de salarizare existentă nu se justifică în prezent aproape cu nimic.** Dimpotrivă. Condiţiile de muncă de la Uzina mecanică fină sînt chiar ceva mai... dulci decît cele din unele secţii ale Uzinei de pompe.

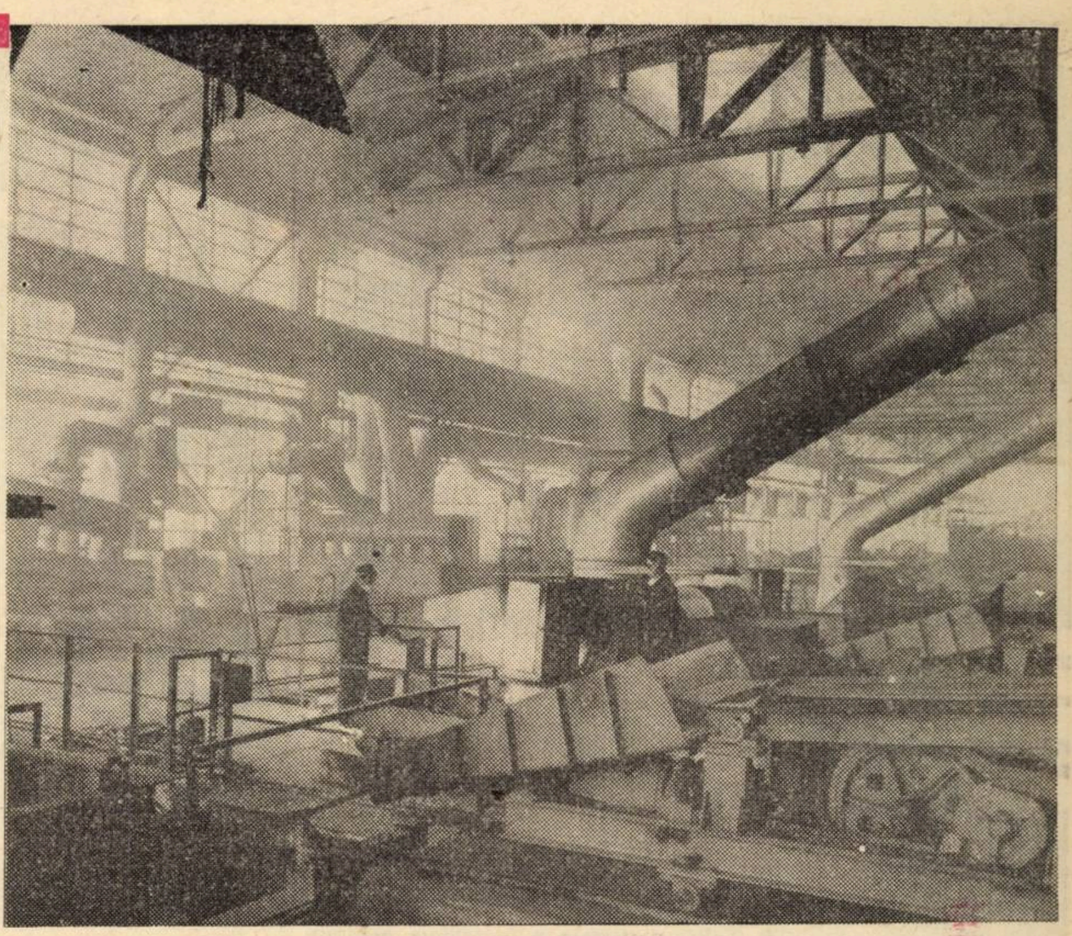

UZINA CHIMICĂ METALURGICĂ „NEFERAL"-BUCUREŞTI : producţia globală a fost îndeplinită în ianuarie în proporţie de 100,7%, iar în februarie – de 100,5 . Pînă la 25 februarie, indicatorul producţiei marfă vîndută şi încasată a fost realizat în proporţie de 107,7%.
În fotografie : secţia de cupru – una din secţiile de bază ale uzinei.

Menţinerea acestei diferenţe de salarizare atrage după sine serioase dificultăţi în privinţa stabilităţii cadrelor.

— **„Cum putem explica strungarilor** (categorie de muncitori mult solicitată de întreprinderile constructoare de maşini bucureştene) — **ne spunea pe drept cuvînt ing. Clement Horovitz** de la Uzina de pompe — **de ce le asigurăm, de la bun început, un cîştig mai mic cu 50—100 de lei, faţă de cei de la Uzina de mecanică fină ? Ei ştiu că au o calificare egală celor din întreprinderea alăturată, că lucrează după aceleaşi reţele tarifare de încadrare a lucrărilor şi totuşi, datorită diferenţei de salarizare existente între cele două întreprinderi, cîştigul lor de bază este mai redus. În scopul diminuării diferenţei existente, a stăvilirii fluctuaţiei forţei de muncă, utilizăm diferite forme, mai mult sau mai puţin admise".**

Problema merită toată atenţia, întrucît se identifică cu situaţia existentă în mai multe întreprinderi. **Fireşte, în urmă cu ani, această diferenţiere de salarizare între întreprinderi era necesară, pentru a atrage spre întreprinderile mari cadre bune şi a le statornici pe locurile de muncă. Astăzi însă, numărul întreprinderilor mari a crescut, dar diferenţa de salarizare a rămas şi, odată cu aceasta, s-a creat şi un precedent pentru fluctuaţia forţelor de muncă.** Rezolvarea problemei cere atit Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini cit şi Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii şi Producţiei şi ale Salarizării, studierea situaţiei create şi aplicarea unor măsuri corespunzătoare.

Mediul nociv şi sporul de toxicitate

Ţinînd seama de condiţiile de mediu în care se desfăşoară producţia, sistemul actual de retribuire a muncii prevede anumite sporuri pentru cei care lucrează în condiţii de toxicitate. Aceste sporuri se plătesc diferenţiat, în funcţie de salariul tarifar mediu. Or, în producţie, de cele mai multe ori, cei din categoriile inferioare execută lucrări în condiţii de mediu mai greu; în schimb, sporul ce li se atribuie este mai redus.

—„**După părerea mea** — a spus tov. **Vasile Moraru,** de la Uzinele „Timpuri noi" — **sporul de toxicitate ar trebui acordat, în funcţie de gradul de nocivitate şi egal pentru toţi cei ce lucrează în asemenea condiţii. La secţia de turnătorie din uzina noastră, celor din categoria a VII-a li se acordă un spor de toxicitate de 100 de lei, celor de categoria V-a — 75 lei, iar celor de categoriile III şi IV — numai 50 de lei, deşi toţi lucrează în aceleaşi condiţii de toxicitate. Inhalează oare mai puţin aer viciat cei din categoriile inferioare de salarizare ? Socot că este o anomalie care, pe viitor, ar trebui înlăturată".**

Neconcordanţe s-au creat şi prin egalizarea salarizării între diferitele meserii. În prezent, în construcţia de maşini, de pildă, tendinţa tinerilor lucrători este de a îmbrăţişa, mai ales, meseriile specifice sectoarelor de prelucrare a metalului şi foarte puţini cele din sectoarele calde. Sînt, de asemenea, dese cazurile cînd muncitori din sectoarele calde (turnătorii, forje) se recalifică în profesiile de strungar, frezor, montator etc. Cauza ? În sectoarele calde munca este mai grea şi are un anumit grad de nocivitate. **Reţeaua de salarizare însă** (ţinînd seama de nivelul de tehnicitate la sectoarele prelucrătoare), **nu prevede nici un fel de diferenţiere, cei de la turnătorie avînd aceeaşi încadrare, pe categorii, cu cei din sectoarele de prelucrare.** De aici, situaţia creată în întreprinderile care au sectoare calde, de a nu-şi putea asigura forţa de muncă necesară.

Salariul tarifar, baza cîştigului

În cadrul sistemului de salarizare, partea cea mai importantă din cîştigul muncitorului trebuie s-o constituie salariul tarifar. În ultimii ani însă, **în urma măsurilor luate privind ridicarea cîştigului mediu, s-a ivit o neconcordanţă între cîştigul mediu planificat şi posibilitatea acoperirii acestuia, întrucît salariul tarifar a rămas la acelaşi nivel. Acest fapt pune în prezent în dificultate unele întreprinderi de a găsi calea cea mai corespunzătoare în vederea asigurării cîştigului mediu planificat.** Practicarea normelor elastice sau a celor aşa-zise localizate, depăşirea lor în medie în proporţie de 30—50% (Uzinele mecanice-Sinaia 40%, Uzina de pompe-Bucureşti 35% etc.), efectuarea de ore peste program etc. — care permit într-o anumită măsură acoperirea diferenţei create între salariul tarifar şi cîştigul mediu planificat — sînt, desigur, nejuste. De altfel, această situaţie constituie un paravan sub care se menţin, în continuare, lipsurile subliniate în organizarea producţiei şi a muncii.

Ridicarea calitativă a întregii activităţi economice a întreprinderilor impune măsuri eficiente în toate verigile. Eliminarea deficienţelor în organizarea producţiei va permite întreprinderilor ca, pe baza unei normări ştiinţifice, să pună în valoare însemnate rezerve interne de sporire a producţiei şi productivităţii muncii, de îmbunătăţire a calităţii şi reducerea preţului de cost al produselor, concomitent cu sporirea cîştigurilor muncitorilor.

V. BOESCU, L. ŢINTEA

---

baza calculului ciclului de fabricaţie s-a prevăzut a se lucra în 2 schimburi, în loturi de cîte 10 locomotive.

Reducerea importantă a ciclului de fabricaţie

ÎNTOCMIREA documentelor de mai sus ne-a permis să realizăm o reducere importantă a ciclului de fabricaţie, iar conducătorilor producţiei, în cazul unor rămîneri în urmă, să accelereze în special fazele care fac parte din drumul critic. Menţionăm că în funcţie de introducerea de noi procedee de execuţie, drumul critic poate fi modificat în sensul diminuării uneia sau mai multor faze sau al înlocuirii cu altele.

Iată numai cîteva exemple în acest sens :

- La prima locomotivă, confecţionarea reperelor, subansamblelor şi executarea asamblării cutiei locomotivei (construcţii metalice) a durat 366 de zile. Această durată se datorează faptului că procesul tehnologic prevedea ca după executarea asamblării scheletului metalic inferior să se treacă la asamblarea stîlpilor şi profilelor de la pereţii laterali, cabine şi acoperiş, pe care apoi să se monteze tabla exterioară şi abia după aceea să se execute şpănuirea, îndreptarea şi, respectiv, montarea accesoriilor. După o serie de studii şi încercări, s-a ajuns la soluţia realizării pereţilor laterali, cabinelor şi acoperişului pe dispozitive specifice, paralel cu executarea şi asamblarea scheletului metalic inferior ; prin această schimbare, numai la operaţia de asamblare propriu-zisă, termenul de executare s-a scurtat cu 38 de zile.

- La început, prelucrarea scheletului metalic inferior al locomotivei (şasiul) s-a executat pe un bohrwerk simplu de tipul „Conti" şi o maşină de găurit radială. Prelucrarea tălpilor de aşezare a grupului Diesel şi a rezervorului de combustibil, precum şi găurirea lor, durau cca. 8 zile, deoarece pentru realizarea prelucrării trebuiau executate 3 prinderi, respectiv 3 manipulări, 3 centrări. Montarea maşinii de înaltă tehnicitate şi ridicată productivitate, bohrwerkul dublu de tipul „Froriep", a condus la prelucrarea scheletului metalic inferior numai în 3 schimburi, totul executîndu-se cu o singură prindere.

- Montajul general şi probele durau în medie 318 zile. Din studiul diagramelor de structură s-a constatat că cele mai lungi durate se înregistrau la curăţirea tablei la luciul metalic şi la uscarea izolaţiei contra sunetelor şi vibraţiilor. Ca urmare, s-au căutat soluţii pentru scurtarea acestor timpi, inclusiv pe seama unei judicioase interpătrunderi a operaţiilor de la diferite instalaţii. În urma studiului întreprins şi experimentarea unor soluţii, s-a ajuns la scurtarea substanţială a duratei de execuţie. De exemplu, curăţirea la luciul metalic a tablei, care se executa înainte în 20—25 de zile, se realizează în prezent în numai 3 schimburi (cca. 200 de ore). De remarcat că s-a realizat totodată şi o îmbunătăţire a calităţii lucrărilor efectuate.

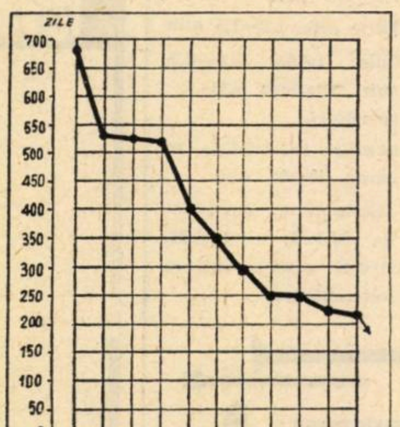

Graficul nr. 1

Modificările tehnologice de fabricaţie, organizarea tot mai bună a procesului de producţie au dus la modificarea şi scurtarea drumului critic, ceea ce a însemnat reducerea ciclului de fabricaţie, de la o comandă la alta, aşa cum se vede în graficul nr. 1.

Timpul de executare a ansamblelor şi pieselor, ca şi pentru construirea locomotivei în ansamblu (vezi graficul nr. 2) pot fi comparaţi cu cele mai bune realizări pe plan mondial.

Considerăm că durata actuală de execuţie nu poate fi considerată limita minimă. Aplicarea de noi metode şi noi măsuri, unele în studiu, vor duce la scurtarea ciclului de fabricaţie şi respectiv la modificarea structurii traseului critic. De pildă, prin realizarea standardului de probe reostatice, în prezent în construcţie, se va putea înlocui o parte din probele de par-

ing. Dumitru DINCĂ
Craiova

(Continuare în pag. 14)

UZINA MECANICĂ DE MAȘINI ȘI UTILAJ MINIER
Baia Mare
str. Baia Sprie nr. 170, tel. 2412
PRODUCE:
• Celule de flotare • Agitatoare • Ingroșătoare • Pompe de tulbureală și antiacide de mînă • Filtre de vid • Clasoare spirale și cu greblă • Colivii de extracție • Alimentatoare diferite • Ciururi vibratoare • Vagonete de funiculare • Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului.

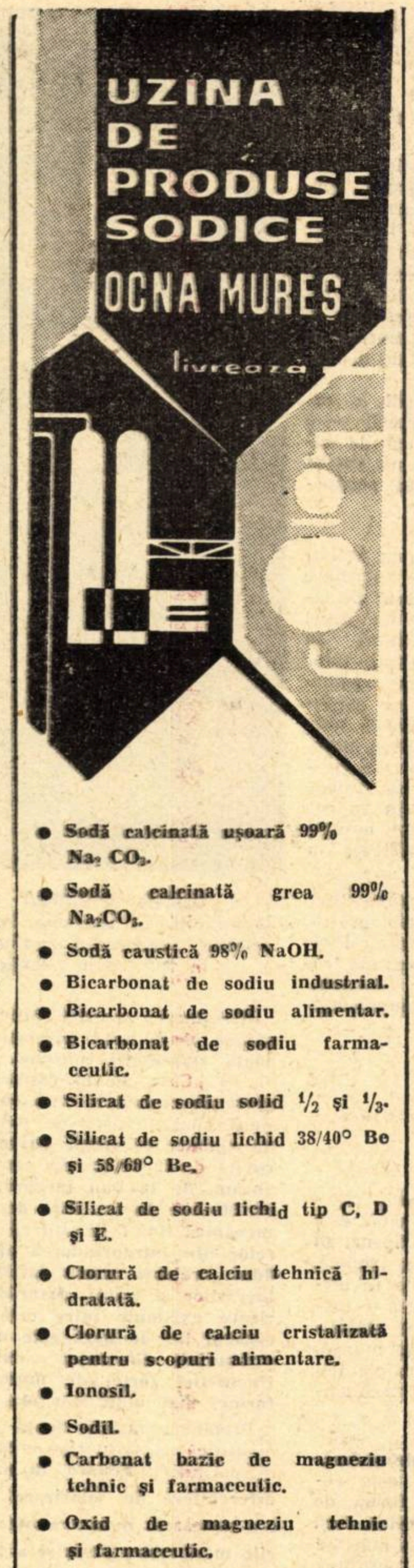
UZINA DE PRODUSE SODICE
OCNA MUREȘ
livrează
• Sodă calcinată ușoară 99% Na_2CO_3.
• Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3.
• Sodă caustică 98% NaOH.
• Bicarbonat de sodiu industrial.
• Bicarbonat de sodiu alimentar.
• Bicarbonat de sodiu farmaceutic.
• Silicat de sodiu solid ½ și ⅓.
• Silicat de sodiu lichid 38/40° Be și 58/60° Be.
• Silicat de sodiu lichid tip C, D și E.
• Clorură de calciu tehnică hidratată.
• Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare.
• Ionosil.
• Sodil.
• Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic.
• Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

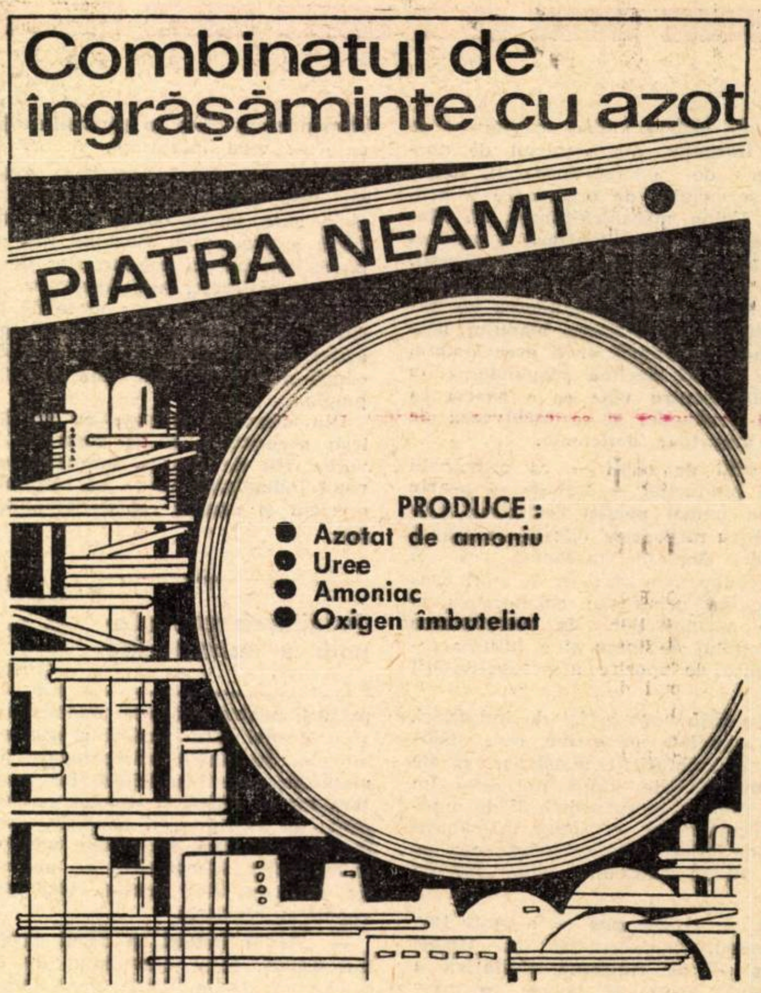
Combinatul de îngrășăminte cu azot
PIATRA NEAMȚ
PRODUCE:
• Azotat de amoniu
• Uree
• Amoniac
• Oxigen îmbuteliat

FABRICA DE GEAMURI
SCAIENI
REGIUNEA PLOIEȘTI
FRIG
CALDURA
LUMINA
LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE:
• GEAM TERMOABSORBANT, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută. Caracteristici: lățime 120–140 cm, lungime 160–200 cm.

METALUL ROȘU CLUJ
INTREPRINDEREA
„METALUL ROȘU"
CLUJ
str. Tudor Vladimirescu 12–14
telefon 1.47.30
produce:
UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:
• cuve pentru țesături grele;
• aparate de vopsit sculuri;
• diferite aparate de uscat și vopsit;
• aparate de vopsit sub presiune;
• mașini de tricotat rectilinii.
UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:
• aparate de uscat pe plăci de sticlă;
• butoaie de vopsit;
• butoaie de tăbăcit;
• diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

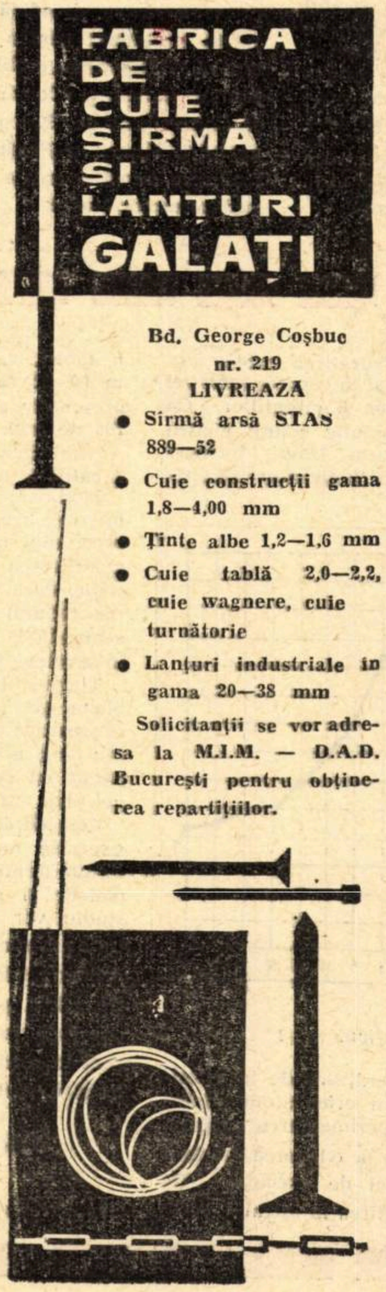
FABRICA DE CUIE SÎRMĂ ȘI LANȚURI
GALAȚI
Bd. George Coșbuc nr. 219
LIVREAZĂ
• Sîrmă arsă STAS 889–52
• Cuie construcții gama 1,8–4,00 mm
• Ținte albe 1,2–1,6 mm
• Cuie tablă 2,0–2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
• Lanțuri industriale în gama 20–38 mm
Solicitanții se vor adresa la M.I.M. — D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

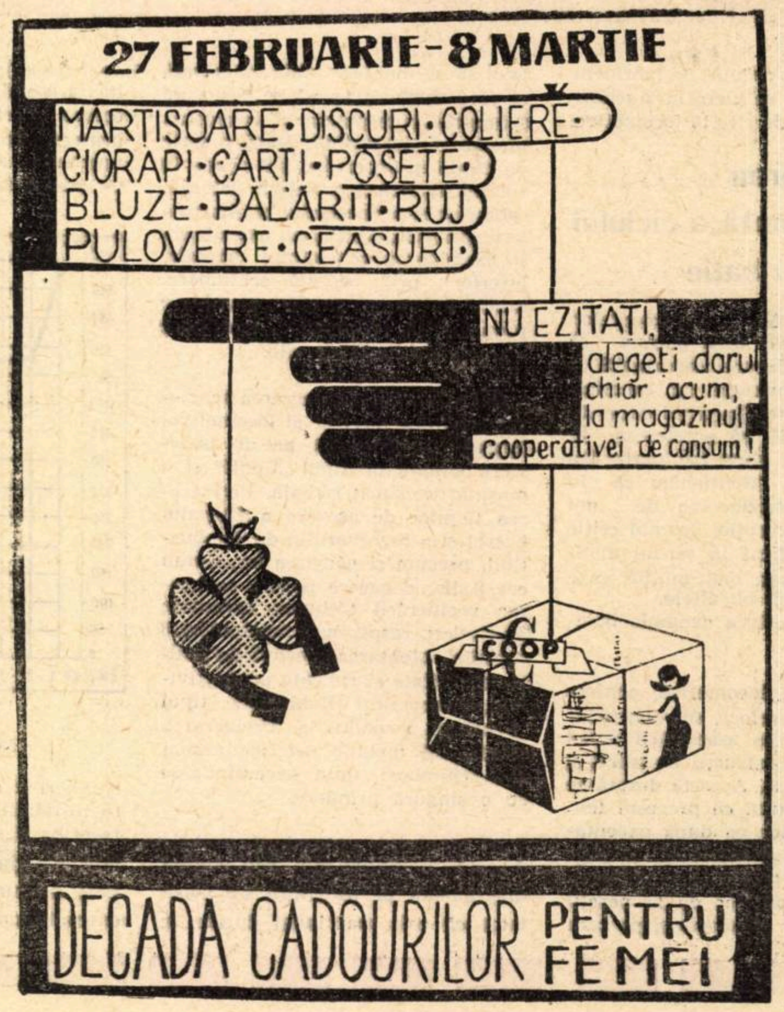
27 FEBRUARIE–8 MARTIE
MARTISOARE·DISCURI·COLIERE·
CIORAPI·CĂRȚI·POȘETE·
BLUZE·PĂLĂRII·RUJ·
PULOVERE·CEASURI·
NU EZITAȚI,
alegeți darul chiar acum, la magazinul cooperativei de consum!
COOP
DECADA CADOURILOR PENTRU FEMEI

CURIER

■ Pornind de la teza că pentru determinarea capacității de producție nu este necesar să se ia în considerare contribuția **tuturor** utilajelor existente în întreprindere la execuția producției sau a sporului său, ci numai capacitatea determinată de utilajele **conducătoare** (mașini, instalații, linii tehnologice, secții de fabricație etc), ing. Iulius Dumitrescu elaborează pe cale analitică, în articolul **Determinarea sporului producției industriale pe seama noilor capacități puse în funcțiune** (REVISTA DE STATISTICĂ nr. 12/1966), un indicator sintetic al eficienței noilor capacități productive. Dat fiind că indicatorul final rezultă sub forma producției în expresie valorică, el reflectă și efectul noilor capacități asupra calității produselor. Autorul consideră metoda propusă ca o bază de analiză a sporului de producție, a cauzelor care l-au produs și de luare de măsuri pentru atingerea obiectivelor propuse prin planificare.

■ În comentariul său economic din **L'Express** (23–29 ian. 1967), sprijinindu-se pe experiența lui A. P. Sloan, Jr., care a condus timp de 23 de ani compania „General Motors" (experiență pe care acesta și-a sintetizat-o în cartea **„My Years with General Motors"** – Anii mei cu General Motors), Roger Priouret relevă două condiții ale unei bune conduceri a întreprinderilor: decizii deconcentrate și decizii discutate și explicate. Prin aceasta s-ar înțelege repartiția responsabilităților pe multe persoane în așa fel încît să nu fie necesară decizia „patronului" în toate problemele de resort, pentru ca întreprinderea să se bucure de inițiativa acestora, să asigure „realism" și suplețe", precum și obligația ca fiecare din acești responsabili să pună problemele în discuție pentru a le filtra pe cele reale și apoi a le explica, pentru a evita „indocilitățile generate de decizii subite și neinspirate". În caz contrar, avem, după Priouret, imaginea unui șef care este atotcunoscător și omniprezent, tracasat de vizitatori și telefoane, presat de colaboratori, făcîndu-și o glorie din faptul că nu dispune de nici un timp pentru destindere, reflexiune și lectură.

■ **The Pluralistic Economy** (Economia pluralistă), lucrare apărută în editura McGraw-Hill Book Company, New York (1965, 230 pag.) încearcă să substitue un model realist unuia convențional. Autorii – Eli Ginzberg, Dale L. Hiestand și Beatrice G. Reubens – raportează caracterizarea a cărei expresie succintă și sugestivă este însuși titlul cărții la economia S.U.A. Modelul „curent" al economiei americane ca un sistem de întreprinderi private, care urmăresc profitul, deși acreditat după autori de oamenii de afaceri, politicienii și academicienii americani, ar reflecta mai curînd sfîrșitul secolului trecut. Un model mai realist ar implica trei sectoare principale: pentru profit, neprofitabil și guvernamental. Sectorul „not-for-profit" (alcătuit din ultimele două), căruia i-ar reveni 33% din personalul angajat, constituie obiectul propriu-zis al lucrării. Tratînd problema interrelațiilor dintre sectoarele menționate, autorii studiază mai aprofundat cele referitoare la industria aerospațială și la cea a serviciilor sanitare. Deși esența capitalistă a economiei americane se estompează într-o încercare de a sublinia complexitatea ei, lucrarea nu este lipsită de interes prin materialul faptic furnizat și unele încercări de promovare a cercetării.

O schiță a vieții lui Leonard Horner

COLEGUL NOSTRU clujean, prof. Hillel Kohn, a publicat recent în „Jahrbuch für Wirtschaftsgeschichte" (1966, Teil II), un studiu concis despre Leonard Horner. Prilejul aniversar a trecut mai de mult, aproape neînregistrat (centenarul morții în 1964 și 180 de ani de la naștere în 1965).

Leonard Horner a fost unul din acei inspectori de fabrică din Anglia primei jumătăți a veacului trecut, ale căror rapoarte Marx le-a folosit adeseori ca materiale documentare pentru denunțarea exploatării capitaliste și pe care, tocmai prin contribuția pe care o aduceau la stabilirea adevărului, le aprecia cu atita căldură și le recomanda in prefața la prima ediție a „Capitalului". Cînd caracteriza în prefața amintită, pe inspectorii de fabrică drept oameni imparțiali, pricepuți și hotărîți, nu exista nici o îndoială că autorul „Capitalului" avea în vedere între primii pe Leonard Horner, la care se referă și pe care-l citează atît de frecvent în opera sa, subliniind că **„a dobîndit merite nemuritoare în ceea ce privește clasa muncitoare din Anglia", deoarece „În afară de lupta pe care a dus-o cu fabricanții îndîrjiți, el a mai luptat o viață întreagă cu miniștrii pentru care era cu mult mai important să numere „voturile" stăpînilor de fabrici în Camera Comunelor, decît orele de muncă ale «miinilor» din fabrică".**

Hillel Kohn îi schițează viața cu sobrietatea și precizia de informație proprie unui cercetător atent al operei lui Marx, așa încît cititorul poate înțelege mai ușor nuanța de regret cu care Marx îi scria lui Engels, la 11 ianuarie 1860, despre retragerea din activitate a lui Horner. O schiță pe care nu putem să n-o semnalăm celor preocupați de înțelegerea condițiilor și oamenilor epocii în care fondatorul socialismului științific și-a elaborat „Capitalul", al cărui centenar ne pregătim să-l aniversăm.

C. M.

MERCUR PRINTRE MUZE

GLORIE EFEMERĂ

ÎN mod normal, odată cu terminarea sezonului de carnaval, concursurile pentru alegerea „reginelor frumuseții" ar fi trebuit să ia sfîrșit sau, cel puțin, să se rărească. Totuși, după cum anunță presa occidentală, anul acesta, ca de altfel și anul trecut frecvența concursurilor n-a scăzut în această perioadă și, săptămînal, 30 pînă la 40 de „miss" sînt incoronate numai în Europa de vest. Pe lîngă titlurile locale, regionale, naționale și continentale, se atribuie și zeci de alte „coroane" cu denumiri din cele mai năstrușnice, începînd de la „Miss Biblia" (aleasă în R.F.G.) și pînă la „Miss Lada de gunoi", aleasă de beatnicii din Paris. De-a lungul acestei scări întîlnim numeroase „Miss Eleganța", „Miss Cinema", „Miss Moda", dar și „Miss Lapte praf", „Miss Detergent", „Miss Ciocolată" și altele, cu aceeași rezonanță publicitară directă.

În definitiv, concursurile de frumusețe nu constituie decît unul dintre mijloacele cele mai uzitate și cele mai eficace pentru a da publicității un ecou de masă cît mai larg. Aproape toate aceste concursuri sînt organizate de către diverse firme care profită de zarva stîrnită în jurul lor pentru a-și face reclamă produselor pe care le oferă. Se știe, de pildă, că foarte active pe linia unor asemenea operații sînt întreprinderile producătoare de aperitive — Martini și Ricard printre altele — care se ocupă și cu organizarea unor manifestări sportive (în special concursuri cicliste). În Statele Unite, transmisiunea directă și în culori pe cea mai importantă rețea de televiziune americană — C.B.S. — a spectacolului de la Miami-Beach, în Florida, în cadrul căruia este aleasă „Miss Universum", este finanțată de către marea companie de detergenți Procter și Gamble. Compania cheltuiește în acest scop 200 000 de dolari și folosește șaptezeci de tehnicieni, dar emisiunea realizată este considerată drept a treia din Statele Unite în ce privește popularitatea, adunînd în jurul televizoarelor peste șaptezeci de milioane de spectatori.

Alături de firmele industriale și comerciale, foarte interesate în concursurile de frumusețe sînt și societățile de turism sau organismele care se ocupă de promovarea turismului într-o localitate sau alta. Președintele comitetului internațional pentru „Miss Europa" declara recent: „Alegerea lui «Miss Europa» la Nisa reprezintă pentru acest oraș un «randament promoțional» superior celui realizat de către celebrul carnaval". Și e vorba despre Nisa, a cărei cotă turistică e una dintre cele mai ridicate din lume! Comentînd această situație, ziarul LE MONDE scria: „Dar cheltuielile (foarte importante, în valoare absolută, făcute de diverse orașe pentru organizarea concursurilor de frumusețe) par derizorii în comparație cu cele care ar fi necesare pentru ca aceleași orașe să desfășoare o propagandă susținută pe ecranele televizoarelor sau în coloanele ziarelor. Alegerea unei „miss" este difuzată aproape imediat de către sute de publicații din lumea întreagă".

Dar interesul publicitar nu se oprește la spectacolul prilejuit de desfășurarea concursului de frumusețe. Concurentele la asemenea concursuri semnează contracte cu organizatorii, pe baza cărora, în caz de reușită, își asumă o serie de obligații pentru o perioadă de cîteva luni. Fiecare „miss" este obligată să participe la turnee publicitare, în special prin stațiunile balneoclimaterice la modă, turnee în cadrul cărora trebuie să prezinte o serie de produse: confecții, lenjerie, costume de baie etc. Diferite misses *sînt de asemenea închiriate unor servicii de „public-relations", pentru a participa și eventual a prezida anumite serbări, banchete, reuniuni sau sînt folosite de marile magazine pentru a ridica „nivelul de atractivitate" al unei parade a modei sau al unor coctailuri de prezentare a noilor produse. În sfîrșit, o „miss" are datoria să se lase cît mai mult fotografiată pentru felurite imagini publicitare.*

Existența acestor contracte are deoseori o finalitate nu numai comercială, ci și politică. La începutul acestui an ziarele au comentat pe larg incidentul provocat de faptul că „Miss Lumea" pe 1967, indiana Reita Faria, a fost trimisă în Vietnamul de Sud spre a fi prezentată militarilor americani, deși această acțiune a fost primită cu ostilitate de către guvernul Indiei.

Valoarea comercială ridicată a concursurilor de frumusețe explică și rivalitățile mari care există în acest domeniu. Astfel, pentru titlul suprem, mondial, se concurează anual trei rețele organizatorice. În timp ce în Anglia, concernul Mecca Ltd., care grupează pe cei mai mari proprietari de dancinguri, organizează alegerea unei „Miss Lumea", în Statele Unite se aleg două „campioane" mondiale: una la Miami-Beach, care poartă titlul de „Miss Universum", și alta la Long-Beach, în California care este numită „Miss International". Concursurile din Statele Unite au un mare răsunet, mai ales în America Latină. Se povestește că acum cîțiva ani, cînd o columbiană a fost aleasă „Miss Universum", guvernul a decretat o zi de sărbătoare, nelucrătoare și plătită, a emis timbre jubiliare speciale, i-a acordat, în mod gratuit, frumoasei cîștigătoare un teren și a scutit-o pe viață de impozite.

Asemenea întîmplări, regizate cu pricepere de așii publicității, contribuie la întreținerea unui anumit mit strălucitor în jurul concursurilor. Visul tuturor concurentelor este să reușească trecerea de la situația de „miss" la aceea de „stea" de cinema. Cîteva exemple de acest fel sînt mereu amintite (Silvana Pampanini și Lucia Bose au fost Miss Italia, Anita Ekberg — Miss Suedia, Nadja Tiller — Miss Austria, Sophia Loren — Miss Eleganță). Dar pentru cîteva reușite, cîte mii de întoarceri în anonimat! Dar, ca și maurul lui Schiller, „reginele" de o zi și-au făcut toate datoria față de mecanismul publicitar care le-a inventat.

H. DONA

PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ACTUALITATEA ÎN PREDAREA ECONOMIEI POLITICE ÎN LICEE

UN rol important în procesul de formare a cadrelor în învățămîntul de cultură generală revine disciplinelor de științe sociale: economie politică, bazele marxism-leninismului, logică, psihologie etc și, ca atare, perfecționarea predării acestor discipline se înscrie în linia generală indicată de partid cu privire la îmbunătățirea procesului instructiv în toate verigile sale.

Cu toate succesele și experiența dobîndite în predarea și însușirea economiei politice în licee, considerăm că pot fi căutate și luate noi măsuri, pe linia perfecționării acestui domeniu. **Bagajul de cunoștințe de economie politică cu care intră în facultăți absolvenții liceelor trebuie să fie mai mare,** în condițiile actualului volum de ore afectate acestei discipline. Pe această bază se va putea ridica nivelul predării economiei politice în învățămîntul superior unde numărul de ore nu mai poate crește.

În afară de aceasta trebuie să ne gîndim și la **necesitatea măririi capacității de orientare a absolvenților** care nu mai continuă pregătirea în învățămîntul superior. În această direcție aș sugera unele propuneri care ar putea constitui obiectul unor discuții mai ample.

Resurse de spațiu...

Din studierea tematicii disciplinei de economie politică a clasei a X-a rezultă că, la un volum de 56 lecții, există un număr de 20 ore de recapitulare. Indiferent cum ar fi repartizate aceste ore de recapitulare (la sfîrșitul anului, la fiecare trimestru, sau după 10 lecții a cîte două ore) considerăm că ele sînt totuși prea numeroase. Aceasta rezultă, atît din faptul că la această disciplină nu se prevăd teze, cît și din cerința metodică, ca fiecare lecție să se descompună în două părți: una de examinare și alta de predare. Examinarea lecție de lecție presupune și însușirea materialului de către elevi, ceea ce ar face posibil ca în două ore la sfîrșitul trimestrului să se poată face recapitularea celor circa 20 de lecții făcute anterior. Ar rezulta o economie de circa 14 ore, care ar putea fi folosită pentru explicarea mai largă a unor probleme din programă, sau pentru includerea unor teme noi de economie politică.

...și problematică

Analiza mai atentă a manualului ne indică însă și unele rezerve de îmbunătățire a conținutului său. Unele teme, de pildă, nu aparțin cu precădere acestei discipline (de exemplu, lecția 1 „marxism-leninismul, teoria revoluționară a clasei muncitoare"), și se suprapun cu alte discipline (bazele marxism-leninismului). Altele au un volum de timp exagerat. De exemplu, obiectul și metoda se predau în prea multe lecții (lecțiile 1, 2, 3, 4 și 56, iar producția de mărfuri și legea valorii în lecțiile 7, 8, 9, în întregime și 5, 10 parțial). Alte lecții, deși se referă la aceeași problemă mare, sînt mult depărtate una de alta (de exemplu lecția 32 — industrializarea socialistă și lecțiile 42, 43 — dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului).

Se insistă, de asemenea, după părerea noastră în mod nejustificat, asupra problemelor perioadei de trecere de la capitalism la socialism, cărora li se consacră nu mai puțin de șase lecții (lecțiile 28, 29, 30, 31, 32 și 35) în timp ce unele legi și categorii importante ale economiei politice cum sînt: caracterul de marfă al produsului muncii; creșterea productivității muncii în socialism; fondurile de producție etc. trebuie însușite de elevi într-o singură lecție (de o oră) ceea ce este prea puțin. Se impune aici o mai judicioasă structurare a orelor în funcție de importanța și desigur actualitatea problemelor.

Cred, de asemenea, că în predarea economiei politice în liceu s-ar putea renunța la lecțiile privind modurile de producție precapitaliste, care ocupă două lecții. Elevii studiază temeinic aceste orînduiri la istorie și pot căpăta chiar cunoștințe mai ample despre relațiile de producție pe diferite trepte ale dezvoltării societății, decît se poate la economie politică în două lecții. O expunere sumară a unor trăsături caracteristice ale temei ar putea fi întreprinsă în legătură cu legea concordanței relațiilor de producție cu caracterul forțelor de producție, în lecția în care se predă această temă.

★

O dată cu prelungirea duratei școlii de cultură generală la 12 ani, s-ar putea studia posibilitatea acordării unui volum mai mare de ore acestei discipline, atît la liceele teoretice, cît mai ales la cele speciale (economice, industriale, pedagogice).

Desigur, perfecționarea predării și însușirii acestei discipline este condiționată și de strădania cadrului didactic de a face lecții cît mai bune și mai interesante. Paralel cu aceasta consider însă că nu trebuie ignorate acele măsuri care țin de elaborarea programei și a manualului de economie politică în scopul general de perfecționare a învățămîntului nostru.

În concluzie, după părerea mea, în predarea economiei politice în licee **se impune mai multă atenție** (și evident, spațiu) **acelor probleme care au importanță și actualitate mai mare.** Pentru aceasta este necesar să se renunțe și la un anumit conservatorism ce se mai manifestă la unele cadre didactice, care țin neapărat la spațiul și structura „încetățenite" pînă acum în manualul de economie politică.

Teodor BUZATU
asistent, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej"

AFRICA: | DOCUMENTAR

LUMINI ŞI UMBRE ÎN PEISAJUL ECONOMIC

UNA dintre problemele cu largi rezonanţe economice, politice şi sociale cu care sînt confruntate în prezent popoarele eliberate de pe continentul african o constituie lupta pentru înlăturarea subdezvoltării şi, pentru obţinerea independenţei economice.

Cu toate deosebirile existente între diferitele ţări şi teritorii africane în ceea ce priveşte condiţiile climei, solului şi subsolului, sau specificul istoric al evoluţiei social-economice, ele sînt caracterizate (cu unele excepţii) printr-un nivel scăzut al dezvoltării economice, prin slaba sau unilaterala valorificare a bogăţiilor solului şi subsolului, moştenire a îndelungatei perioade de dominaţie colonială.

Importanţa comparativă a diferitelor sectoare ale economiei africane, exprimată prin ponderea contribuţiei lor la formarea produsului intern brut, poate fi dedusă din statisticile mai recente pentru o serie de ţări africane (în %) [1]:

Ţara	Anul	Agricultura	Industria	Construcţiile	Transporturile şi telecomunicaţiile	Comerţul	Alte activităţi
Kenya	1964	42	11	2	9	13	23
Malawi	1963	47	7	4	6	13	23*
Maroc	1964	32	23	5	...	22	18
Nigeria	1962	65	8	3	4	12	8
R.A.U.	1961	25	22	4	9	10	30
Rhodesia	1964	21	26	4	10	13	26
R.S.A.	1963	9	40**	...	8	13	30
Sudan	1963	51	6	8	...	...	18
Tanzania	1964	57	7	3	4	12	17
Togo	1963	59	10	3	5	10	13
Tunisia	1964	21	18	7	7	22	25
Uganda	1964	61	11	2	3	10	13
Zambia	1964	11	58	4	4	8	15

*) Inclusiv transporturile şi telecomunicaţiile.
**) Inclusiv construcţiile.

Decalajul dintre contribuţia agriculturii şi cea a industriei la formarea produsului intern brut este şi mai accentuat în cazul marii majorităţi a ţărilor neincluse în tabelul de mai sus, ponderea producţiei agricole ajungînd uneori pînă la trei pătrimi din total. Ponderea mai importantă a industriei într-o serie de ţări, ca R.S.A., Rhodesia sau Zambia, se datorează îndeosebi investiţiilor străine de capital, atrase de bogăţiile solului şi subsolului lor.

Ritmurile lente ale agriculturii

Agricultura reprezintă, în general, ocupaţia de bază a marii majorităţi a populaţiei ţărilor africane (80—90%). În cadrul agriculturii se evidenţiază, de regulă, două sectoare cu profil net diferenţiat: sectorul care produce pentru satisfacerea nevoilor interne, îndeosebi de produse agroalimentare, şi sectorul orientat către export.

Importanţa sectorului orientat către export rezultă din faptul că în anul agricol 1964/65, de pildă, Africa a furnizat peste trei sferturi din producţia mondială de cacao, două treimi din cea de sisal şi ulei de palmier, circa 44% din cea de arahide, o treime din producţia de cafea etc. Comparativ cu aceasta, producţia destinată consumului intern a progresat mult mai lent în ultimul deceniu. În 1964/65, creşterea întregii producţii agricole este evaluată la numai 1%, iar în 1965/66 se apreciază că producţia agricolă a scăzut cu circa 2%.

Deşi în sectorul orientat către export maşinile agricole, îngrăşămintele chimice şi irigaţiile sînt utilizate într-o măsură mai mare, totuşi, în ansamblu, agricultura se caracterizează printr-un nivel scăzut al înzestrării tehnice în marea majoritate a ţărilor africane. În 1963, de pildă, în Africa, la 1000 de ha terenuri cultivate reveneau numai 0,9 tractoare (de 10 ori mai puţin decît media mondială) dar, dacă ţinem seama că jumătate din numărul lor total este utilizat în Republica Sud-Africană, raportul este şi mai defavorabil. Aceeaşi situaţie apare şi în domeniul folosirii îngrăşămintelor chimice; deşi în perioada 1954/55 — 1963/64 consumul acestora a crescut cu 90%, el s-a situat în ultimul an menţionat la nivelul de 3 kg/ha (a 9-a parte din consumul mediu pe glob), jumătate din cantitatea totală fiind utilizată în R.S.A.

În ceea ce priveşte randamentul mediu la hectar, statisticile F.A.O. evidenţiază că, sub acest aspect, Africa se află cu mult în urmă nu numai faţă de regiunile dezvoltate de pe glob, ci şi comparativ cu alte regiuni în curs de dezvoltare. Ca urmare a nivelului coborît al agrotehnicii, agricultura africană este deosebit de puternic influenţată de evoluţia condiţiilor climaterice.

Din comparaţia mediei anilor 1962/63 — 1964/65 cu media anilor 1952/53 — 1954/55 rezultă că, în intervalul respectiv, producţia agricolă a crescut în ansamblu cu 2,5% anual, iar la alimente cu 2,2%. Dacă se ţine, însă, cont de creşterea rapidă a populaţiei (în medie pe aceeaşi perioadă, cu 2,6% anual), se constată că, raportată pe un locuitor, producţia agricolă a scăzut cu 0,1% pe an, iar cea de alimente cu 0,4%. Această evoluţie se poate urmări în graficul nr. 1 [2]).

Rămînerea în urmă a agriculturii nu poate să nu influenţeze asupra întregii situaţii economice în ţări al căror export se bazează în cea mai mare parte pe producţia furnizată de această ramură. În primii ani ai deceniului actual, produsele agriculturii şi silviculturii reprezentau totalitatea exportului Zambiei, 91% din exportul Somaliei, 88% din cel al Ugandei, 84% în cazul Tanzaniei, 82% în cazul Ghanei şi Nigeriei, 79% în cel al Kenyei etc. Pe de altă parte, se accentuează dependenţa ţărilor africane de piaţa externă în domeniul alimentaţiei: în perioada 1953/55 — 1962/64 importurile de produse alimentare (îndeosebi grîu şi făină de grîu, orez, zahăr, peşte şi conserve de peşte, cartofi etc) au crescut cu 57%, iar exporturile (în special boabe de cacao, cafea, arahide şi ulei de arahide, ulei de palmier, citrice, vin, porumb etc) — numai cu 36%.

Specialiştii în problemele agrare apreciază că perspectivele dezvoltării agriculturii africane se axează îndeosebi pe renunţarea la formele arhaice de cultură şi introducerea treptată a agrotehnicii înaintate, pe diversificarea culturilor, iar în ţările în care suprafeţele cultivate reprezintă doar o mică parte din teritoriu (1,2% în Mali, 2% în Niger, 6% în Volta Superioară etc), şi pe extinderea acestora. Un mare ajutor pentru numeroase ţări africane l-ar constitui extinderea largă a experientelor ştiinţifice de fertilizare a deşerturilor, precum şi utilizarea acelei veritabile mări de apă dulce (cu o întindere de 840 000 km² şi cu un volum evaluat la 30 bilioane m³), care a fost descoperită recent la adîncimi apreciabile sub nisipurile Saharei.

Profile industriale înguste

O analiză fie şi sumară, a situaţiei industriei africane dezvăluie că — lăsînd la o parte Republica Sud-Africană şi unele subramuri ale industriei extractive din alte cîteva ţări — aceasta se află încă în stadiul iniţial al dezvoltării sale. Doi indici semnificativi — consumul de energie şi de oţel pe un locuitor — demonstrează elocvent acest lucru. În anul 1964 consumul de energie pe un locuitor în Africa era de 306 kg (echivalent huilă) faţă de 1542 kg media mondială. În ceea ce priveşte oţelul brut, consumul acestuia varia în 1964 între 5 kg pe un locuitor în Congo (Kinshasa) şi ţările Africii de Est şi între 173 kg în R.S.A. (faţă, de pildă, de 623 kg în Suedia).

Valoric, Africa contribuie doar cu 2% la producţia industrială a lumii, cu mai puţin de 1% la producţia mondială de hidroenergie şi de energie nucleară (deşi este continentul cu potenţialul hidroenergetic cel mai bogat din lume şi dispune de importante rezerve de uraniu). În 1964, Africa (de fapt aproape numai R.S.A. şi Rhodesia) a furnizat mai puţin de 1% din producţia mondială de cocs, 1,1% din cea de fontă şi feroaliaje şi mai puţin de 0,8% din cea de oţel, 2,6% din cea de ciment etc. Cu excepţia R.S.A., în restul Africii practic nu se poate vorbi de existenţa unei industrii constructoare de maşini.

În schimb, s-a dezvoltat mai mult industria extractivă. Africa contribuia în 1964 cu 35% (14,4 milioane de tone) la producţia mondială capitalistă de minereu de antimoniu, cu 55% la cea de minereu de crom, cu circa 80% la cea de minereu de cobalt, cu un sfert la producţia de minereu de cupru, cu circa 27% la cea de minereu de mangan, cu 34% la cea de fosfaţi naturali, cu 77% la extracţia de aur şi furnizează aproape întreaga producţie de diamante a lumii capitaliste. La acestea se adaugă extracţia, în rapidă creştere, a ţiţeiului şi gazelor naturale (în 1965, Africa a furnizat aproape 106 milioane de tone de ţiţei — respectiv 7% din producţia mondială).

Cu excepţia cîtorva minereuri neferoase, prelucrate în bună parte pe loc, producţia industriei extractive este exportată, în general, în formă brută. Este elocvent în acest sens cazul ţiţeiului. Mai mult de trei sferturi din ţiţeiul extras este exportat, capacitatea industriei de rafinare locale nedepăşind (la începutul anului 1966) cifra de 35 milioane de tone anual. Totodată, ţările africane au importat în 1965 circa 10 milioane tone de produse rafinate pentru a acoperi consumul intern (34 milioane de tone), comparativ foarte scăzut.

Slaba dezvoltare a industriei, orientarea ei unilaterală (în 1964, contribuţia industriei prelucrătoare la formarea produsului intern brut era de numai 4% în Tanzania, de 6% în Zambia, de 7% în Uganda, de 10% în Kenya, de 14% în Maroc, de 15% în Tunisia, de 17% în Rhodesia etc.), dominaţia — în ramurile relativ mai dezvoltate — a capitalului monopolist străin constituie o grea moştenire din epoca colonială.

Problemele schimburilor comerciale

Structura caracteristică a economiei majorităţii ţărilor africane a determinat şi determină profilul relaţiilor lor economice externe.

Schimburile comerciale interafricane se situează la un nivel scăzut (circa 10% din volumul total al schimburilor, în 1964), pe de o parte pentru că — în majoritatea cazurilor — deficitele şi excedentele de mărfuri ale diferitelor ţări africane nu se compensează între ele, iar pe de altă parte, din cauza slabei dezvoltări a căilor de comunicaţii şi a insuficienţei mijloacelor de transport moderne pe continent.

Schimburile ţărilor africane cu alte continente au progresat an de an, însă într-un ritm mai puţin rapid decît comerţul mondial, în ansamblu (5,3% faţă de circa, 9%, în cursul anului 1965, şi cu 8,8%, faţă de 10,8%, în semestrul I/1966). Ca şi în cazul celorlalte ţări în curs de dezvoltare, comerţul ţărilor africane a avut de suferit de pe urma evoluţiei defavorabile a condiţiilor de schimb („terms of trade") pe piaţa mondială. În „Studiul asupra economiei mondiale 1965", publicat de ECOSOC, se arată că numai în cursul anului 1965 preţurile la o serie de produse principale exportate de Africa au cunoscut scăderi simţitoare, şi anume; la cacao — cu aproape 40%, la sisal — cu circa 9%, la minereu de fier — cu circa 6%, la ţiţei — cu circa 2% etc.

Ca volum, exporturile ţărilor africane au crescut în perioada 1958—1964 cu 61% (faţă de 55% în lume), iar importurile — cu numai 21% (faţă de 58% pe plan mondial); în expresie valorică însă tendinţa a fost deosebită: pe o unitate, valoarea exporturilor africane a scăzut în aceeaşi perioadă cu 5% (faţă de o creştere cu 2% în lume), iar cea a importurilor s-a menţinut la un nivel constant (pe plan mondial a scăzut cu 1%). Discrepanţa dintre evoluţia volumetrică şi cea valorică a exporturilor africane de produse agricole poate fi urmărită în graficul nr. 2 [3]).

Pentru a ieşi din această situaţie, în cadrul sesiunilor diferitelor organe ale O.N.U. (Adunarea Generală, Consiliul pentru Comerţ şi Dezvoltare, F.A.O. etc) ţările africane au cerut, în repetate rînduri, abolirea barierelor vamale din calea produselor exportate de ele, asigurarea unor preţuri constante şi echitabile pentru produsele tropicale, crearea unor pieţe internaţionale ale produselor respective etc.

Ponderea valorică a comerţului african în cadrul comerţului mondial s-a redus întrucîtva în ultimul deceniu, atît din cauza scăderii valorii unitare a exporturilor, cît şi datorită concurenţei întîmpinate de produsele africane pe piaţa mondială, din partea unor produse similare furnizate de alte regiuni ale globului sau a unor înlocuitori sintetici. Din datele statistice ale O.N.U. rezultă că, exceptînd R.S.A., această pondere a scăzut de la 5,3% în 1958 la circa 4,5% în 1965.

Grafic nr. 1

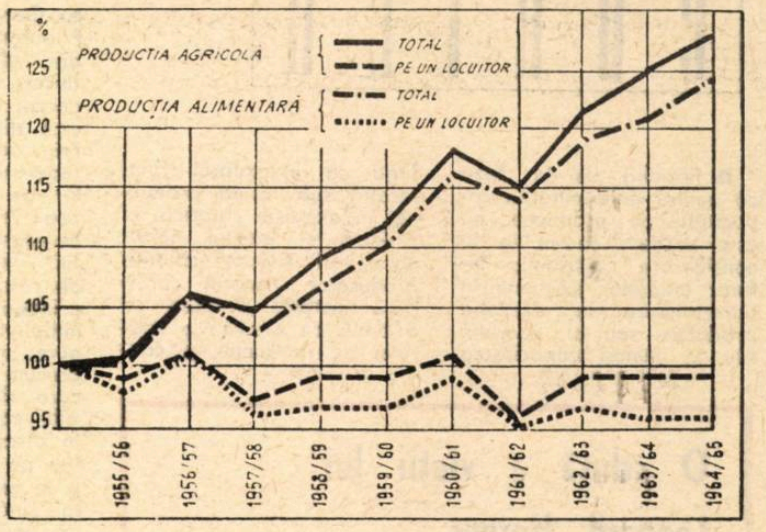

Dinamica producţiei agricole în perioada 1955/56—1964/65. (1952/53—1956/57 = 100).

Dificultăţi financiare şi monetare

Evoluţia negativă, în majoritatea cazurilor, a balanţei comerciale (pentru ţările Africii tropicale, gradul de acoperire al importurilor prin exporturi, după ce a crescut în 1964 la 91%, a scăzut în 1965 la 88%) se repercutează asupra balanţei de plăţi a ţărilor africane, iar situaţia acesteia afectează — la rîndul ei — rezervele de aur şi devize, precum şi nivelul datoriei externe.

Dificultăţile echilibrării balanţei de plăţi externe, caracterul aproape cronic deficitar al acesteia, creşterea datoriei externe sînt fenomene caracteristice majorităţii ţărilor africane. Este grăitoare în această privinţă şi dinamica rezervelor de aur şi devize, nivelul lor menţinîndu-se coborît sau fiind chiar în scădere, în ultimul deceniu, în majoritatea ţărilor africane; în unele cazuri (R.A.U., Ghana, Etiopia, Tunisia etc) evoluţia rezervelor este determinată şi de eforturile de industrializare depuse de ţările respective.

Toate acestea se repercutează, direct sau indirect, asupra nivelului venitului naţional. În anii 1964—1965 (calculat pe baza cursurilor valutare de la sfîrşitul anului 1966) venitul naţional pe un locuitor se ridica în Coasta de Fildeş la 284 dolari, în Congo (Kinshasa) la 221 dolari, în Zambia la 199 dolari, în Senegal la 193 dolari, în Maroc la 174 dolari, în Liberia la 148 dolari ş.a.m.d.(În S.U.A., în 1965 — 3560 dolari).

● Intre dorinţe şi realităţi

TIMPUL, marele judecător al evenimentelor a contribuit la limpezirea multor situaţii şi probleme pe continentul african. Prin cernerea anilor, o serie de speranţe şi pronosticuri s-au dovedit a fi lipsite de perspectivă, iar uneori realitatea s-a arătat a fi şi mai crudă. Mulţi au supraestimat sprijinul pentru dezvoltare, promis de ţările industriale din Occident. După cum se exprima plastic un economist ghanez, referindu-se la epoca respectivă, „a fost prea multă glazură de zahăr pe o prăjitură occidentală conţinînd speranţe excesive" (THE ATLANTIC, Boston, octombrie 1966).

Grafic nr. 2

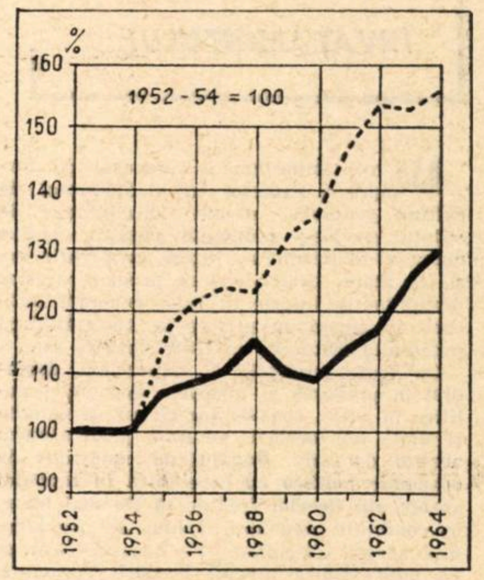

Încă în 1963, 18 ţări africane, cărora li s-a alăturat mai tîrziu Nigeria, s-au asociat la Piaţa Comună. Bilanţul „colaborării" de

N. POPOV

(Continuare în pag. 14)

1) United Nations, Statistical Yearbook 1965, pag. 557—560.
2) După F.A.O., La situation mondiale de l'alimentation et de l'agriculture 1965, pag. 18—19.
3) Idem, pag. 47. (Curba punctată reprezintă creşterea volumetrică a exporturilor, iar curba îngroşată — creşterea valorică).

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

COMERȚUL ȘI EFICIENȚA

PROBLEMELE creșterii eficienței comerțului exterior, ale îmbunătățirii activității legate de schimburile externe constituie o preocupare tot mai largă pe plan mondial. Prezentăm în continuare, astăzi, aspecte din presa internațională care se referă la perfecționarea organizării și metodelor de lucru în acest domeniu.

L'USINE NOUVELLE

SĂ ÎNVĂȚĂM SĂ EXPORTĂM

PREDAREA noțiunilor de comerț exterior, așa cum este ea organizată în unele țări vest-europene, și îndeosebi în Franța, constituie tema articolului pe care îl reproducem parțial. Autorul, expert cunoscut în domeniul comerțului exterior, Jean Choffel, insistă pentru o inițiere cît mai temeinică și mai timpurie în acest domeniu.

„Chiar dacă dorința de a exporta ar inspira pe toți cei în cauză, acest lucru încă nu ar fi suficient. Trebuie în același timp să **poți** și să **știi** să exporți. Prima problemă implică toate aspectele **competitivității** economiei și depășește cadrul acestui studiu. Merită însă să se organizeze o campanie intensă de **informare** și instruire a celor care ar urma să exporte.

...Ar părea logic să ne inspirăm după **metodele** care s-au dovedit eficace **în străinătate.** Din păcate informația în acest domeniu este extrem de defectuoasă. Putem, cel mult, să procedăm la un sumar tur de orizont.

● *Predarea comerțului exterior*

În **Anglia**, Institutul britanic de export pregătește cadre pentru comerțul exterior, cu o optică, se pare, maritimă; cu alte cuvinte, acest institut se ocupă în primul rînd de formarea personalului care se ocupă cu tranzitul de mărfuri și agenți vamali. Institutul, cu un număr destul de limitat de elevi, duce o activitate foarte utilă. Este vădit că, în raport cu francezii, englezii au rolul de precursori.

Exemplul **Suediei este deosebit de semnificativ.** Școala de comerț exterior din Stockholm este plasată sub dublul patronaj al Camerei de comerț și al Federației industriilor metalurgice. Metoda de predare se bazează mai puțin pe conferințe și mai mult pe seminarii. În același timp formarea specialiștilor în comerț exterior comportă perioade lungi de ședere în străinătate.

În **Republica Federală a Germaniei**, studiul este organizat în universități. În cele din Hamburg și München în speță, se predau cursuri de comerț exterior. La Köln se desfășoară o activitate deosebit de intensă; ciclul de studii privitor la metodele de export cuprinde aici douăzeci de secții. Problemele bancare sînt tratate pe larg și se acordă prioritate predării limbilor moderne — fiecare elev învățînd cîteva din acestea.

În **Belgia**, la Universitatea din Louvain, sînt organizate seminarii de comerț exterior cu o durată de 8—15 zile. Mai există și la Anvers un institut de comerț exterior care se adresează cadrelor cu un nivel relativ mai scăzut.

În **Olanda**, acțiunea este dusă chiar de întreprinderi private, ca Philips de pildă, care-și formează ele însele specialiști în comerț exterior.

În **Statele Unite** — după cît se pare — predarea acestei discipline se face într-un număr limitat de universități, ca aceea din Harvard, de pildă; se pare că atenția se îndreaptă mai ales spre problemele de asistență tehnică și de orientare a investițiilor americane în străinătate.

În **Franța** Institutul de comerț internațional, — un institut care a fost creat în anul 1957, în ajunul intrării Franței în Piața Comună, are sarcina formării și perfecționării cadrelor superioare de comerț exterior. ...Programul de învățămînt cuprinde circa 260 ore de conferințe și lucrări practice (organizate după metoda cazurilor și care au loc seara, de la orele 18,30 la 20,30). Participanții la cursuri trebuie să stăpînească în prealabil o oarecare experiență în profesiune, să posede o diplomă universitară sau să dețină un post de conducere. Cursurile și conferințele sînt încredințate unor practicieni (directori sau șefi de servicii de export, conducători de organizații profesionale, funcționari superiori). Unele cursuri și seminarii se desfășoară în limbi străine.

...Materiile predate cuprind: statistica comerțului exterior (70 ore), rolul statului în domeniul comerțului exterior (40 ore), organizarea și regimul comerțului exterior în principalele țări străine (20 ore).

...La ora actuală, este greu să fie măsurată eficiența Institutului de comerț internațional care, pînă în momentul de față — nu a acordat diplome decît unui număr de 300 cadre de comerț exterior din cei circa 500 participanți. Institutul a determinat totuși un curent și faptul că două treimi din cursanți sînt trimiși de către întreprinderile unde lucrează, mărturisește interesul manifestat pentru acest domeniu".

Außenhandel

EXPORTUL ȘI SERVICE-UL

ÎNTR-UN articol publicat de revista germană se subliniază importanța service-ului, înțeles ca totalitatea prestațiilor pe care o întreprindere sau un exportator le acordă înaintea, în cursul și după vînzarea mărfurilor pentru producție sau pentru consum, în scopul de a asigura o desfacere continuă a acestor produse cu asigurarea eficienței maxime a exportului. Reproducem din acest articol:

„Sprijinirea cumpărătorului este necesară nu numai la alegerea produsului, dar mai ales la realizarea și la reproducerea valorii de întrebuințare. Cu cît este mai complexă respectiva valoare de întrebuințare, cu atît mai mare este cerința cumpărătorului cu privire la asistența acordată de producător la instalarea, montajul, punerea în funcțiune etc. Această necesitate se extinde și asupra instruirii personalului de exploatare și control, a lucrărilor de întreținere, inclusiv reparațiile generale, asupra asigurării cu piese de schimb etc.

Service-ul, în diferitele sale forme, constituie pentru cumpărător nu numai o premisă pentru realizarea și reproducerea valorii de întrebuințare, dar devine tot mai mult un indice al calității produsului.

Totodată, o importanță deosebită revine consultației tehnico-economice, duratei și volumului prestațiilor de garanție, calității și duratei prestațiilor de reparații.

Aceste aspecte ale service-ului măresc durata de funcționare și siguranța în exploatare, precum și calitatea și eficiența economică a produselor. Sub acest aspect calitatea unui produs se apreciază în contextul service-ului aferent și este influențată de condițiile acestuia.

● *Factor de competiție*

Această dezvoltare se exprimă pe piața internațională prin următoarea lozincă: „Calitatea unui produs este la nivelul service-ului său". În literatura occidentală se subliniază că service-ul se contopește într-un tot cu calitatea mărfii, cu prestigiul întreprinderii și o asigurare a sortimentului. Ca indice de calitate, service-ul influențează tot mai mult competitivitatea produselor pe piața internațională.

La alegerea produsului, cumpărătorul compară nu numai calitatea, randamentul, prețurile, condițiile de livrare și de plată, dar și service-ul aferent, care are o pondere crescîndă în luarea hotărîrii cu privire la cumpărare.

În felul acesta vînzătorul este obligat să analizeze, pe lîngă condițiile calitative, de livrare și de plată ale concurenței, și prestațiile ei în cadrul service-ului, pentru a se putea afirma pe piață (...)

În timp ce service-ul pentru produsele exportate constituie o condiție pentru realizarea lor, el apare la produsele importate ca o condiție pentru realizarea și reproducerea valorii de întrebuințare achiziționate. Recurgînd la service-ul legat de import, cheltuielile corespunzătoare prestațiilor obținute pot fi reduse sub media necesară în economia națională".

Autorul examinează apoi diferitele efecte ale acordării și cumpărării service-ului asupra costurilor și eficienței operațiilor de export și import, și relevă în continuare:

„Service-ul trebuie menținut în limitele economicității. Și la prestațiile de service cheltuielile și cîștigul trebuie să fie într-o relație rațională. Fie că este vorba de un service gratuit, fie că este plătit, el trebuie să poată fi exprimat în efectul său economic. Service-uri exagerate nu pot fi acordate pe durată (...).

Sarcina ridicării eficienței comerțului exterior poate fi rezolvată cu succes numai în cazul în care vom putea evalua toate cheltuielile și toate realizările legate de operațiile de comerț exterior. Desigur această cerință este valabilă nu numai pentru operațiile de service, dar și pentru toți factorii care influențează comerțul exterior...

Service-ul influențează eficiența economică a comerțului exterior. La utilizarea corectă a posibilităților, el va contribui la mărirea acesteia".

KÜLKERESKEDELEM

ÎNSEMNĂTATEA „KNOW-HOW"-ULUI

ÎN legătură cu volumul și ponderea crescîndă a livrărilor internaționale de utilaje și instalații complexe, transmiterea concomitentă a experienței tehnologice capătă o însemnătate tot mai mare. Despre acest aspect relatează revista ungară într-un articol din care extragem:

„Accelerarea rapidă a ritmului de dezvoltare necesită lărgirea capacităților de cercetare. Dar cerințele privind aceste capacități au crescut mult mai repede decît mijloacele disponibile. Întreprinderile sînt deci interesate să concentreze capacitatea lor de cercetare asupra problemelor celor mai importante și decisive, achiziționînd celelalte cunoștințe, pe cît posibil, din altă parte.

Pe lîngă contractele de licență cunoscute mai de mult, care au ca obiect transmiterea dreptului de utilizare a patentelor, un teren tot mai larg cîștigă contractele privind transmiterea rezultatelor cercetărilor de dezvoltare, a experienței în producție... Una din părți este interesată în această transmitere pentru a putea finanța, în continuare, cercetările; cealaltă parte este interesată să ajungă mai repede în posesia experienței respective".

Analizînd apoi diferitele situații în care această operație poate să intervină, autorul scrie:

„La determinarea noțiunii de know-how trebuie să se țină seama de un înțeles mai restrîns și unul mai larg.

În accepția mai restrînsă, know-how-ul este determinat prin obiectul operațiilor de know-how, adică reprezintă cunoștințele și experiențele care se transmit; în înțelesul mai larg, noțiunea de know-how conține toate acele cunoștințe și experiențe, aplicabile în economie, care reprezintă o valoare, independent de faptul dacă se vor aplica la locul de origine sau, după transmiterea lor, la acela care le preia.

● *De la simplu pînă la complex*

Know-how-ul este înainte de toate un ansamblu de cunoștințe tehnico-științifice sau tehnic-practice, sau un grup coerent de cunoștințe tehnico-științifice și practice, care poate să se refere, fie la o soluție parțială, fie la una integrală legată de exploatarea unei mașini sau instalații, servind în toate cazurile la producerea unor mărfuri.

Aceasta înseamnă că know-how-ul poate să cuprindă atît o singură inovație, cît și documentația completă pentru producția unor mărfuri; atît o simplă raționalizare, cît și o tehnologie completă de producție. Sub forma de documentație completă, el poate să cuprindă și o serie de lucruri cunoscute, dar care în ansamblul documentației poartă caracterul de know-how.

Aceasta nu înseamnă însă că know-how-ul servește neapărat **direct** la fabricarea unui produs. Obiectul unui contract de know-how îl poate constitui și documentația completă a unei instalații productive, pe care cumpărătorul know-how-ului dorește să o asimileze în producție, pentru ca după aceea să treacă la fabricarea producției respective cu ajutorul acestor mijloace de producție.

Una din caracteristicile esențiale ale know-how-ului, în accepția sa mai restrînsă, este aceea că el trebuie să cuprindă toate cunoștințele și întreaga experiență necesară pentru realizarea scopurilor stabilite prin contract. Dacă, de pildă, cumpărătorul nu dispune de specialiști corespunzători pentru realizarea producției, transmițătorul know-how-ului trebuie să asume și pregătirea și instructajul specialiștilor".

emballages

GRAFICA AJUTĂ LA VÎNZARE

TOT mai multă importanță capătă, și pe tărîmul comerțului exterior, prezentarea comercială, ambalajul produselor, în primul rînd la exportul bunurilor de consum. De aceea, sînt interesante și actuale considerațiile cu privire la rolul prezentării grafice a ambalajului, relevate de revista franceză, din care reproducem:

„Ambalajul mărfii provoacă la consumator sentimente diferite: simpatie, atracție, dorințe, dar poate provoca și indiferență. Ambalajul produselor de consum exercită un efect de reclamă numai atunci cînd el este spectaculos, atrăgător și totodată dă o orientare cu privire la produsul respectiv. Grafica ambalajelor trebuie deci să corespundă următoarelor cerințe: să trezească imaginația; să prezinte marfa propusă într-o formă atrăgătoare; să aibă un efect imediat; să conțină elemente distractive; să informeze în mod atrăgător; să fie ușor descifrabilă; să ușureze folosirea produsului.

Unele din aceste cerințe merită a fi analizate mai amănunțit.

● *Crearea atmosferei*

Pentru prezentarea mărfii într-o formă captivantă, un mijloc foarte potrivit îl constituie prezentarea în **atmosfera folosirii produsului.** Astfel, de exemplu, fața de masă se folosește în general împreună cu farfuriile, care se așează pe ea la punerea mesei. Acest mod de utilizare poate fi reliefat pe cale grafică pe ambalajul fețelor de masă, și să realizeze în imaginația cumpărătorului potențial atmosfera unei mese copioase și servite cu gust. O atracție puternică poate să provoace și asocierea de idei cu locul sau momentul utilizării. Astfel, de exemplu, pe ambalajele sticlelor de bere, imaginea halbei de bere poate fi însoțită de aceea a litoralului, a odihnei, a pescuitului etc. În acest caz, bine înțeles, grafica ambalajului trebuie schimbată de cîteva ori pe an, potrivit sezonului corespunzător.

Produsele alimentare se pretează în mod deosebit pentru provocarea unui **efect imediat** pe calea prezentării grafice, adică să creeze un stimulent nemijlocit pentru cumpărare. Așa o prezentare grafică poate să fie prezentarea alimentului respectiv într-un astfel de aranjament culinar, care lasă impresia calității sale superioare. Ambalajul înghețatei sau a cremelor de gheață trebuie să provoace pofta de mîncare, care să îndemne pe cumpărător la degustarea produsului (...).

● *Sentimentul de necesitate*

Dacă grafica se limitează doar la prezentarea conținutului pachetului, ea trebuie să informeze pe cumpărător, dar pe lîngă aceasta trebuie să fie și atractivă, să trezească în el **sentimentul de necesitate.** Aceasta se referă îndeosebi la produse alimentare, la mărfuri congelate, unde însăși imaginea produsului poate să dea o informație spectaculoasă cu privire la conținutul pachetului; într-o formă atrăgătoare trebuie aplicată aici și denumirea produsului.

Pentru a se putea **recunoaște ușor** felul și sortimentul mărfii, grafica trebuie să fie ușor lizibilă. Această cerință este deosebit de importantă în domeniul denumirilor de fantezie, a mărcilor de fabrică. Acestea din urmă comportă riscul că acela care nu cunoaște marca de fabrică respectivă, nu va fi informat, la prima vedere, de conținutul pachetului. De aceea trebuie să fie citeț în primul rînd numele produsului și să nu fie exagerată grafica mărcii de fabrică. Totodată este recomandabil să se arate și caracteristicile mărfii.

Trebuie ușurată **utilizarea** mărfii oferite. În general, consumatorii se plîng de greutatea desfacerii unor pachete. Soluțiile care ușurează această îndeletnicire (de exemplu cutii pretăiate, perforări etc.) contribuie la promovarea vînzării. Pînă și instrucțiunile de despachetare aplicate pe ambalaj trebuie aranjate în așa fel, încît să aibă un efect publicitar".

SECVENȚE INDUSTRIALE

PEISAJUL înnoit, al Coreei socialiste este pregnant pentru orice călător străin. L-am putut cunoaște și contempla, „pe viu", cu prilejul unei vizite.

Ceea ce caracterizează în prezent R.P.D. Coreeană sînt ritmurile alerte ale industrializării socialiste, dinamica dezvoltării economice — opera unui popor renumit prin hărnicia și tenacitatea sa. Cîteva cifre dau o imagine edificatoare asupra potențialului economic actual al țării prietene: în primii cinci ani (1961—1965) ai planului septenal producția industrială a crescut într-un ritm mediu anual de 14,3%, iar volumul producției industriale a fost în 1965 de 12 ori mai mare decît în anii antebelici 1949—1950. Numai în perioada 1961—1965 au fost construite 300 uzine și secții noi și 2 300 fabrici mijlocii și mici.

● Metalul din Hoang-he

MI s-a oferit prilejul să vizitez una din „cetățile de foc" ale Coreei, Combinatul siderurgic din Hoang-he. Înainte, sub ocupația japoneză — ne spune directorul adjunct al combinatului — în acest loc funcționa o uzină mică, al cărei vîrf de producție, în 1943, nu depășea 370 000 tone de fontă, oțel și laminate, luate laolaltă. Pentru a realiza această cifră, capitaliștilor le-au trebuit 27 de ani. Metalul produs aici lua drumul străinătății.

După eliberarea țării, a urmat refacerea și dezvoltarea acestei unități siderurgice — unul din stîlpii industriei grele a țării. Eforturile materiale și umane au fost în scurt timp răsplătite: în anul 1950 combinatul a produs de 1,3 ori mai mult metal decît în „anul de vîrf" 1943. Dar, în același an, războiul a întrerupt activitatea și dezvoltarea mai departe a combinatului, ca și a întregii economii. Bombele au distrus peste 85% din construcțiile și instalațiile combinatului.

După război, s-au construit în acest combinat noi furnale, cuptoare și linii de laminare, s-a pus un accent deosebit pe modernizarea — prin mecanizare și automatizare — a agregatelor și instalațiilor. Concomitent, s-a desfășurat o largă acțiune pentru pregătirea cadrelor necesare de muncitori calificați, tehnicieni și ingineri. În prezent, în combinatul din Hoang-he lucrează aproape 25 000 de muncitori și 1 300 de ingineri și tehnicieni. Principala pepinieră de cadre se află în incinta combinatului: aici funcționează un institut politehnic, o școală tehnică superioară, una medie — fără a mai vorbi de alte forme directe de pregătire profesională a muncitorilor, existente în secțiile de producție. Ca urmare a măsurilor luate, producția actuală a acestei unități siderurgice a ajuns la 700 000 tone fontă, 650 000 tone oțel și 320 000 tone laminate — asigurînd o mare parte din necesarul de metal al țării. În perspectivă se prevede dezvoltarea capacității de producție a combinatului pînă la 1 200 000 tone fontă anual și tot atîta oțel.

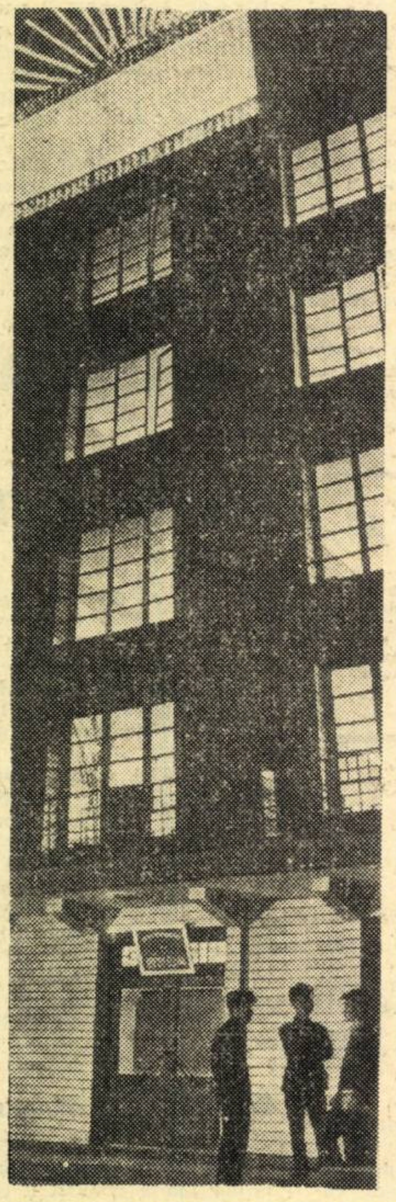

Căminul viitoarelor cadre al Combinatului siderurgic din Hoang-he

● Inițiativă și organizare

AM vizitat principalele secții ale combinatului. La furnale, cîțiva muncitori și tehnicieni urmăresc de la un tablou automat de comandă toate operațiile de elaborare a fontei. Șeful secției furnale ne spunea că prin creșterea calificării cadrelor, la cele două furnale de 570 mc fiecare, construite după război, se asigură în prezent indici înalți de utilizare.

Pentru asigurarea cocsului necesar a fost construită o cocserie proprie, unde majoritatea operațiilor sînt automatizate; în prezent, cocseria acoperă nu numai necesarul combinatului, dar livrează cantități însemnate de cocs și pentru alte uzine. Trecerea la folosirea cocsului metalurgic s-a făcut din inițiativa colectivului combinatului. Din gazele de la cocserie se produc, într-o secție anume amenajată, 15 sortimente de substanțe chimice.

Într-o hală masivă de beton, macarale puternice asigură încărcarea într-un timp foarte scurt a cuptoarelor de cîte 250 tone fiecare. Organizarea minuțioasă a muncii, mecanizarea unor operații dau posibilitatea oțelarilor să elaboreze șarja de oțel în circa două ore și jumătate. Trecem apoi prin secția de laminare, unde agregate minuite cu precizie transformă într-un flux continuu oțelul în bare dreptunghiulare și rotunde, tablă groasă și subțire.

● Gusturi și tradiții

ALĂTURI de unități reprezentative ale industriei grele, am văzut în R.P.D. Coreeană dezvoltarea amplă a industriei bunurilor de consum. În majoritatea localităților funcționează întreprinderi de produse textile, alimentare, ceramice; în marile uzine și fabrici au fost create ateliere și secții producătoare de bunuri de consum.

Am vizitat Combinatul textil din Phenian, a cărui istorie este asemănătoare celorlalte uzine și fabrici. În prezent — îmi relata directorul combinatului — aici se produc zilnic 60 de tone de fire și 300 000 mp de țesături. Numai în 4 zile și jumătate se obțin azi tot atîtea produse cît în întregul an 1944; iar roadele muncii textiliștilor au devenit cunoscute în multe țări din Europa, Asia și Africa.

Preocupați de lărgirea gamei de sortimente și îmbunătățirea calității lor, textiliștii din Phenian au alcătuit un colectiv de specialiști și desenatori, care studiază cerințele și gusturile populației, tradițiile naționale; periodic membrii acestui colectiv vizitează magazinele, discutînd cu vînzătorii asupra produselor, modelelor și culorilor care se cer, potrivit vîrstelor, anotimpurilor și regiunilor țării.

Concomitent cu industria republicană producătoare de bunuri de consum s-a dezvoltat și industria locală, care, valorificînd resursele naturale, completează sortimentul bunurilor de consum solicitate de populație. În prezent, în orașele și raioanele țării funcționează peste 2 000 întreprinderi locale, care furnizează jumătate din valoarea globală a producției bunurilor de consum. Ele au contribuit din plin la creșterea, în perioada 1961—1965, a producției industriei textile de 2 ori, a producției articolelor de uz cultural și gospodăresc — de 3 ori. Și cu aceasta, dezvoltarea nu se oprește.

LA Phenian și Hamhîn, la Hoang-he și Keson, la Ciangzin și Siniju pulsează puternic ritmul industrializării. Dinamica industrială este prezentă pe întreg cuprinsul R.P.D. Coreene, iar oamenii muncii sporesc zi de zi potențialul economic al țării lor.

Nicolae CUCUI

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „*Mașinexport*" a contractat recent exportul unei importante cantități de aparataj de joasă tensiune și de instalații casnice ca întrerupători, prize, steckere ș.a. în Libia, a 10 000 de sobe pentru încălzit cu cărbuni în R.P. Polonă. Au fost exportate 2500 de mașini de gătit cu gaze naturale sau lichefiate în U.R.S.S.

● Contracte încheiate de I.S.C.E. „*Exportlemn*" prevăd printre altele exportul a 330 mc cherestea de fag în Anglia și Suedia, 50 de tone de rămășițe de cherestea de fag în Italia, 10 500 mc lemn de celuloză fag în Austria, 215 900 mp PAL în Belgia, Elveția, Franța R.F.G., Iordania, Irak, Italia, Norvegia, 4200 mc celuloză din esențe moi în Austria, Iordania, Italia, Liban, 4640 de tone de PFL dure și izolatoare în Anglia, Austria, R.F.G., Iordania, Japonia, Pakistan, 10 830 mp panel în Anglia, 200 mc placaj în Iordania.

● Cu firma „Soiuzchimexport" din Moscova, întreprinderea „*Chimimport*" a perfectat exportul de reactivi chimici (peste 23 produse) în valoare de 667 000 lei valută, iar alte contracte prevăd exportul de hidrocarburi aromatice, în valoare de circa 10 milioane lei valută, în Austria, R.P. Chineză, R.F.G., Franța, India, Italia, R.P. Polonă, a 8000 de tone de negru de fum de tip furnal R-300 și carbomet S. în R.P. Albania, R.S. Cehoslovacă, R. P. Chineză, R.F.G., R.P. Polonă, a peste 10 000 tone carbură de calciu în Anglia, Cipru, R.A.U., U.R.S.S.

● Întreprinderea „*Românoexport*" a semnat contracte de vînzare pentru 480 de tone de materii prime textile în Anglia, Elveția, Italia, sticlărie de menaj în Anglia, Austria, Cipru, Iordania, Italia, Liban, Libia, Tunisia.

DE LA 680 ZILE LA 165

(Urmare din pag. 8—9)

curs, scurtînd ciclul de fabricație și, în același, timp, făcînd importante economii de combustibil.

● Avantaje

FOLOSIREA metodei drumului critic în organizarea și programarea producției asigură o justă și completă orientare a cadrelor de concepție și execuție. Ele pot să știe oricînd cîte repere, dispozitive etc. trebuie executate și pînă cînd, pentru a se realiza toate subansamblele la timpul cerut în diagramele de structură, ce rămînere în urmă s-a înregistrat în constituirea unui subansamblu, dacă această întîrziere duce sau nu la întîrziere în executarea produsului, cu cît anume, sau ce măsuri se pot lua spre a înlătura această întîrziere.

Metoda poate fi aplicată la toate produsele, dar este indicată în special la produsele cu ciclu mai lung, pentru a da o orientare cît mai completă celor ce fac analiza realizării planului de producție. Multe din lipsurile semnalate cu întîrziere ar fi lichidate și drumul realizării produsului ar fi netezit. Astfel, se cunoaște cu precizie data cea mai tîrzie la care poate să sosească un material, cîte dispozitive trebuie pentru realizarea corelată a subansamblelor, ce subansamble sau operații trebuie executate în paralel etc.

Organizînd mai bine munca în secții, introducînd mașini și utilaje perfecționate de mare randament, concomitent cu ridicarea nivelului de calificare al muncitorilor, s-a realizat o sporire simțitoare a productivității muncii. Totodată, executînd în decursul aceleiași perioade de timp un număr mai mare de locomotive, ca urmare a scurtării ciclului de fabricație, cota din cheltuielile convențional-constante, respectiv din amortizarea fondurilor fixe și din cheltuielile generale ale secțiilor și ale uzinei ce revine pe locomotivă s-a micșorat, influențînd pozitiv reducerea prețului de cost.

Aplicarea metodei drumului critic permite, de asemenea, o serie de analize economice, care au drept consecință o justă folosire a fondurilor de rulment, o bună aprovizionare tehnico - materială, ceea ce se răsfrînge pozitiv și asupra activității economice a întreprinderii respective, cît și a celor furnizoare.

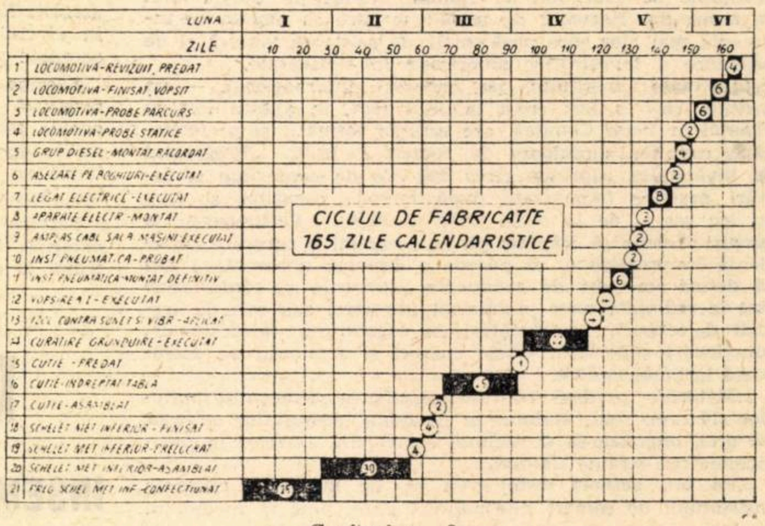

Graficul nr. 2

LUMINI ȘI UMBRE ÎN PEISAJUL ECONOMIC

(Urmare din pag. 12)

pînă acum a servit însă drept prilej pentru constatări destul de amare. Astfel, de pildă, comentînd discuțiile ce au avut loc pe această temă în cadrul Conferinței euro-africane de la Abidjan (11—14 decembrie 1966), revista JEUNE AFRIQUE nota următoarele: „La 3 ani după semnarea convenției de la Yaounde, cele 18 state africane interesate își dau seama că asocierea cu C.E.E. n-a stimulat comerțul lor. Dimpotrivă. Ele produc mai mult, iar veniturile lor descresc".

Ținînd seama de nivelul scăzut al acumulării interne și de posibilitățile reduse de investire ale bugetelor în majoritatea țărilor africane (ponderea investițiilor de capital în cadrul produsului național brut era, în 1964, de 20% în R.S.A., 18% în Zambia, 17% în Ghana, 14% în Congo-Brazzaville și Rhodesia, 12% în Tanzania, de 11% în Maroc etc.), țările africane ar dori să poată conta pe sprijinul țărilor industriale avansate pentru dezvoltarea economiei lor. Însă volumul creditelor primite este departe de a fi la nivelul nevoilor țărilor africane, iar capitalurile engleze, americane, vest-germane etc. se îndreaptă, de preferință, spre țări „mai sigure" sau care le oferă o rentabilitate mai ridicată cum este, de pildă, Republica Sud-Africană. După evaluările specialiștilor, din cele circa 2 miliarde dolari, cît însumează în prezent investițiile S.U.A. din Africa, mai mult de jumătate au fost plasate în R.S.A.

Totodată, investițiile particulare de capital vizează îndeosebi industria minieră sau sectorul agriculturii orientat către export. Dar, chiar cînd monopolurile străine creează întreprinderi sau plantații moderne, acestea nu se încadrează organic în ansamblul economiei țării respective, nu contribuie la dezvoltarea ei, nu participă decît în mică măsură la absorbirea excedentului de forță de muncă locală, la calificarea acesteia — ci urmăresc, înainte de toate, asigurarea industriilor prelucrătoare din Occident cu materii prime ieftine.

În ultimii ani, în majoritatea statelor africane au fost elaborate și puse în aplicare programe de dezvoltare de lungă durată, cuprinzînd variate obiective economice, sociale și culturale. În numeroase cazuri, însă, aceste planuri sînt fie parțial realizate, fie periodic revizuite, îndeosebi din cauza insuficienței resurselor interne și externe de finanțare a obiectivelor prevăzute.

O problemă care preocupă intens statele africane este cea a cadrelor, deoarece penuria de specialiști cu pregătire medie și superioară frînează dezvoltarea diferitelor domenii de activitate. În ciuda eforturilor depuse de statele africane — cu sprijinul UNESCO — pentru dezvoltarea învățămîntului și extinderea calificării profesionale, realizările obținute se situează cu mult în urma nevoilor. Planul de lungă durată în acest domeniu, adoptat încă la conferința din 1961 (la Adis-Abeba) a statelor africane, prevede, printre altele, ca în 1980 învățămîntul secundar să fie absolvit de 20% din numărul total al copiilor, iar numărul tinerilor admiși în acel an în învățămîntul superior să ajungă la 300 000 (față de 31 000 în 1961).

Statisticile pentru anii 1963—64 oglindeau lipsa totală a unor instituții de învățămînt superior în Zambia, Togo, Volta Superioară, Ruanda, Niger, Ciad, Dahomey, Mauritania, Malawi, precum și în majoritatea teritoriilor neeliberate încă. Situația este întrucîtva mai bună în țări cu vechi tradiții culturale, ca R.A.U., Tunisia, Marocul, Sudanul, Etiopia ș.a. În ansamblul țărilor africane se numărau, în 1964, doar zece mii de cercetători și oameni de știință africani (respectiv 0,33 la 10 000 de locuitori, față de 22 în S.U.A. sau 11 în Anglia).

Cifre care ilustrează, o dată mai mult, amploarea efortului pe care-l au de făcut popoarele africane pentru a reduce treptat decalajul ce le desparte de țările industriale.

EVOLUȚII CONGOLEZE

CONFLICTUL apărut în urma măsurilor de „congolizare" a întreprinderilor lui Union Minière du Haut Katanga din Congo (Kinshasa) se apropie de rezolvare în urma încheierii recente, în capitala Congo-ului, a unei convenții referitoare la cooperarea tehnică dintre Société générale des minerais de Belgique și societatea congoleză nou creată — Générale congolaise des minerais (Gecomin). În virtutea acordului, societatea belgiană va presta părții congoleze o serie de servicii, cum sînt: studierea programelor generale (acceptate de partea congoleză) privind buna funcționare și dezvoltarea instalațiilor miniere și metalurgice, recrutarea și utilizarea personalului tehnic străin, comercializarea pe piața mondială a producției realizate de Gecomin etc.

Deși anumite date privind indemnizarea lui Union Minière pentru bunurile trecute în gestiunea lui Gecomin, precum și avantajele de care se va bucura Société générale des minerais de Belgique n-au fost încă precizate, comentatorii unor ziare occidentale opinează că acordul încheiat reprezintă o anumită renunțare din partea guvernului congolez la poziția sa inițială. Astfel, se arată că, pus în fața blocării exporturilor sale de metale și minereuri (cu pierderile respective de devize) și a solidarității băncilor și monopolurilor industriale din Occident, guvernul congolez — deși a desființat Union Minière du Haut Katanga — a fost nevoit să accepte în continuare colaborarea cu puternicul grup belgian Société Générale, prin intermediul unei alte filiale a acesteia.

Pe de altă parte, în comunicatul oficial al guvernului congolez se subliniază că semnarea convenției amintite „marchează un nou pas către realizarea independenței economice a țării", arătîndu-se că ea va permite societății Gecomin să-și desfășoare activitatea productivă, iar pe termen mai lung — realizarea obiectivelor prevăzute în cadrul dezvoltării generale a economiei congoleze.

De altfel, unii observatori occidentali apreciază că această convenție, încheiată — după unele surse — pe o durată de trei ani, ar putea oferi guvernului congolez răgazul necesar creării condițiilor adecvate pentru noi acțiuni pe linia cîștigării independenței economice.

PETROLUL

CONFERINȚA DE LA BAGDAD

PROIECTATĂ inițial a se întruni la 12 noiembrie 1966, cea de-a VI-a Conferință arabă a petrolului își va desfășura lucrările începînd de luni 6 martie, în capitala irakiană. Încă din aprilie 1959, cînd a avut loc la Cairo prima întîlnire de acest fel, utilitatea unui larg schimb de experiență în problemele exploatării petrolului s-a impus tuturor țărilor producătoare din Orientul Mijlociu. Tendința de a elabora în comun și o politică petrolieră comună față de societățile străine care operează în această zonă s-a impus de asemenea.

După cum s-a anunțat, cele cîteva sute de experți în problemele „aurului negru" vor dezbate și la actuala întrunire, pe secțiuni, diferitele aspecte economice ale producției petroliere, chestiuni de legislație (un proiect de cod petrolier unificat a fost pregătit în mai multe sesiuni anterioare ale comitetului arab al experților în domeniul petrolului), probleme tehnice (cercetări, foraje, geologia petrolului), precum și probleme legate de industria petrolului cum sînt: rafinarea, transportul, petrochimia.

Marile companii petroliere internaționale, ai căror reprezentanți asistă în calitate de observatori, așteaptă cu un interes specific luările de atitudine ale delegaților în problemele politicii petrolului. Cu atît mai mult cu cît lucrările Conferinței au loc tocmai în momentul în care puternicul conflict care opune Siria și Irakul marelui trust internațional „Iraq Petroleum Company", continuă.

Menționînd ca sigură evocarea pe larg a acestui conflict în cadrul întrunirii de la Bagdad, observatorii apreciază totodată că lozinca naționalizării petrolului va fi îmbrățișată cu mai multă fermitate decît la oricare din precedentele conferințe arabe ale petrolului. Căci, dacă în 1942, de pildă, cererea Venezuelei ca monopolurile petroliere străine să accepte proporția „fifty-fifty" în repartiția beneficiilor a putut fi caracterizată ca un eveniment de-a dreptul senzațional, în prezent revendicările țărilor petroliere, care au dobîndit de-a lungul anilor o amară experiență și nu mai acceptă să fie lipsite de bogățiile lor naturale, țintesc azi la soluții care să le asigure independența și dezvoltarea economică națională. Și astfel, ceea ce într-una din rezoluțiile finale ale primei Conferințe arabe a petrolului se exprima, într-un mod oarecum timid, prin aceste cuvinte: „Noi, arabii, gîndim că aceste bogății pe care dumnezeu ni le-a dat ar trebui să fie o sursă de prosperitate pentru noi și nu numai pentru imperialiști", s-a transformat astăzi în lozinca clară: „petrolul arab trebuie să aparțină arabilor". Ideea naționalizării industriei petroliere, unele state arabe au întîmpinat-o la început cu rezerve. Acestea aveau în vedere condiții mai mult sau mai puțin obiective, ca de pildă: inexistența în general a unei industrii prelucrătoare pe teritoriul unei serii de țări producătoare de petrol; insuficiența mijloacelor de transport; temerea că în cazul unui boicot, exercitat de companiile străine, țările producătoare ar putea fi lipsite de debușee etc. Faptul că în comunicatul dat publicității la Damasc după recenta Conferință a sindicatelor muncitorilor petroliști din Siria, Liban, Irak se află înscrisă recomandarea naționalizării, ca de altminteri și pe pancartele purtate recent de demonstranți pe străzile Bagdad-ului și Damasc-ului, sau în nenumăratele articole din presa siriană și irakiană, denotă că această idee găsește un ecou din ce în ce mai larg în cele mai diferite cercuri ale opiniei publice arabe. După prima Conferință arabă a petrolului, CHICAGO SUN AND TIMES scria: „Conducătorii companiilor petroliere speră că divergențele dintre țările arabe vor amina venirea unor zile grele".

Manevrele de dezbinare, neizbutite, ale I.P.C. în cadrul conflictului actual cu Siria și Irak arată că societățile străine tot mai speră să poată evita asemenea zile. Deznodămîntul ciocnirilor ce au loc în prezent vor demonstra însă dacă această speranță mai are în prezent vreo șansă de a se realiza.

I. CIOARĂ

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Camera Internațională de Comerț, cu sediul la Paris, s-a pronunțat pentru dezvoltarea relațiilor economice ale statelor occidentale cu țările socialiste. Camera Internațională de Comerț are 7.500 membri, din care 6.000 de societăți industriale și comerciale din 75 de țări occidentale. Recent, ea a recomandat membrilor săi o serie de măsuri în vederea intensificării comerțului Est-Vest, printre care și înlăturarea contingentelor de import pentru produsele din țările socialiste, precum și multiplicarea contactelor în vederea cooperării industriale și a colaborării în domeniul comerțului.

● Concernul chimic englez pentru producția de fibre artificiale „Cortold's Ltd." a anunțat că a semnat un contract prin care livrează unei întreprinderi din localitatea Polotk (R.S.S. Bielorusă) utilaj și mașini în valoare de 9 400 000 lire sterline.

● R. P. Polonă și Japonia au hotărît să creeze o comisie consultativă mixtă pentru problemele comerțului, care va studia problemele extinderii relațiilor comerciale și va revizui actualul tratat comercial și de plăți.

DUPĂ CONFERINȚA DE LA BUENOS AIRES

RESPINGÎND proiectul argentinian de creare a unui „comitet militar permanent interamerican, care nu făcea decît să reia planul mai vechi al S.U.A. de creare a așa-numitelor forțe interamericane permanente concepute tot ca un organ supranațional de intervenție, majoritatea țărilor latino-americane reprezentate la Conferința miniștrilor de externe de la Buenos Aires au reafirmat ideea că Organizația Statelor Americane trebuie să se transforme într-un instrument al accelerării dezvoltării economice și sociale, al realizării acelor „transformări economice de structură", pe care „Alianța pentru progres" le-a promis, fără a le realiza.

La Conferința încheiată luni, a fost semnat și protocolul privind modificările ce urmează a fi aduse Cartei O.S.A. și a fost propusă ordinea de zi a Conferinței șefilor statelor membre ale O.S.A., care va avea loc în aprilie la Punta del Este și urmează să dezbată problema relațiilor economice dintre țările continentului american.

R.F.G. – MĂSURI DE STIMULARE

LA 17 februarie în R.F.G. rata scontului a fost redusă a doua oară în acest an de la 4½ la 4% (după o primă scădere de jumătate procent la 6 ianuarie). În același timp Bundesbank-ul a anunțat că de la 1 martie va micșora cu 10% cota rezervelor obligatorii ale băncilor comerciale la Banca Centrală. Ambele măsuri sînt privite de comentatori ca urmărind să înlesnească accesul la credit și să stimuleze astfel evoluția economiei.

NOTE

Măsurile au fost luate a doua zi după publicarea datelor cu privire la șomaj, care arătau o creștere a numărului șomerilor cu 51 900 de persoane în primele două săptămîni ale lunii februarie (numărul lor fiind de 673 000).

Deși în cercurile oficiale se speră că mărirea volumului lichidităților va stimula economia, există și unele păreri despre eventuale efecte negative. Astfel Federația sindicatelor vest-germane, deși nu este în dezacord cu măsura amintită, consideră că sporirea lichidităților ar putea să intensifice tendințele inflaționiste.

ELOCVENȚA CIFRELOR

REFERINDU-SE la aprecierea ministrului de finanțe al S.U.A., în sensul că „acest februarie marchează a 6-a aniversare a unei perioade de creștere economică care a început în februarie 1961", ziarul NEW YORK TIMES consideră că ea ar putea fi prematură și că nu este exclus ca peste cîteva luni experții economici să declare că a 5-a recesiune postbelică din S.U.A. a început în decembrie 1966 sau ianuarie 1967.

În sprijinul afirmației sale ziarul invocă indicatorii economici publicați cu cîteva zile în urmă: în ianuarie producția industrială a scăzut cu un punct, în 1966 vînzările cu amănuntul au scăzut de asemenea (în termeni nominali au crescut cu 1%, dar prețurile au sporit în aceeași perioadă cu 4%); în primele 10 zile ale lunii februarie vînzările de automobile au fost cu 20% sub nivelul înregistrat în perioada corespunzătoare a anului 1966, iar comenzile de bunuri de folosință îndelungată — considerate un indicator deosebit de elocvent — s-au redus în ianuarie cu 5%, după ce stagnaseră de la mijlocul anului 1966. La sfîrșitul anului totalul stocurilor nevîndute a ajuns la 16.4 miliarde dolari.

INTENSITATEA COMERȚULUI EXTERIOR

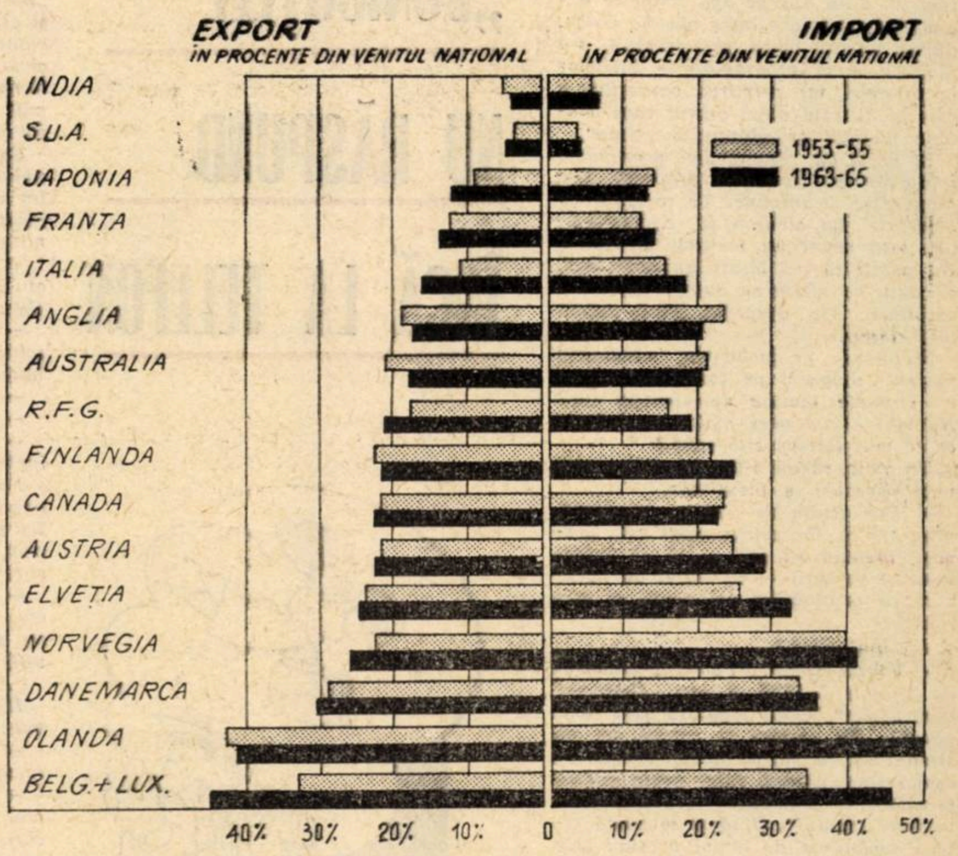

Presa economică din Occident subliniază adesea faptul că, în ultimii zece ani, schimbul internațional de mărfuri a crescut și o dată cu el „intensitatea" comerțului exterior al diferitelor țări — adică ponderea importurilor sau exporturilor în venitul național. În graficul de mai sus, reprodus după LE MONDE se vede că, deși depășesc toate celelalte țări ca volum absolut al exporturilor și importurilor, S.U.A. participă cu o parte relativ foarte mică a producției totale la schimburile internaționale. Și dimpotrivă: în Olanda și Belgia-Luxemburg exporturile și importurile au valori echivalînd cu 40—50% din venitul național.

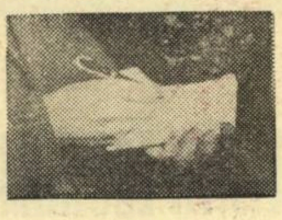

din bloc-notesul cronicarului

„Tehnica delfică“

Tehnica delfică n-are nimic comun cu templul din Delfi și cu obscurele profeții ale Pythiei. Ea nu este altceva decit o tehnică imaginată de doi autori americani, T. I. Gordon și O. Helmer, pentru a întrezări trăsăturile unui viitor foarte indepărtat. Ei au pornit de la constatarea că metodele obișnuite de previziune pentru termene scurte și mijlocii — extrapolările, comparațiile internaționale sau aproximările succesive — își pierd valabilitatea atunci cind este vorba de a se prevedea cum va arăta lumea peste cincizeci sau peste 150 de ani. Și atunci ei au recurs la un sondaj in rindurile oamenilor de știință — considerați a fi în măsură să distingă în realitățile zilelor noastre germenii realităților viitoare.

Pe baza unor chestionare repetate, fiecare din cei consultați și-a putut exprima părerea de citeva ori asupra acelorași teme, în urma propriilor sale reflexii sau în urma cunoașterii răspunsurilor colegilor săi. Pe trepiedul Pythiei au luat loc 150 de experți din diferite domenii din S.U.A. și Europa. Rezultatul ? În anul 2100, globul pămintesc va număra circa 8 miliarde de locuitori. Procesul chimic al îmbătrinirii va putea fi dirijat, ceea ce va spori speranța matematică a virstei medii la 100 de ani. Se va realiza un fel de simbioză între om și mașină, care va permite omului să decupleze funcțiile sale intelectuale prin legătură directă intre creier și calculatorul electronic. Va începe exploatarea bogățiilor miniere ale Lunii ; pe Marte vor fi stabilite laboratoare științifice permanente, iar pe Pămînt se va generaliza transportul cu ajutorul rachetelor.

După cum se vede, tehnica delfică este o combinație de literatură științifică cu sondajul de opinie.

În căutarea unei soluții

Criza financiară prin care trece de mai mult timp presa engleză a ajuns la un asemenea grad incit a constituit recent obiectul unor dezbateri in Camera Comunelor, precedate de publicarea unui voluminos raport elaborat de Economist Intelligence Unit, organism specializat, printre altele, in studierea piețelor.

Concluziile au fost destul de pesimiste : cheltuielile de producție cresc mai repede decît încasările. Autorii studiului au constatat deficiențe in însăși organizarea internă, în gestiunea marilor ziare, caracterizate îndeosebi prin umflarea excesivă a personalului. Se citează, de pildă, cazul lui DAILY EXPRESS, cu un personal de redacție de 736 persoane, sau al lui TIMES, care (la un tiraj de circa 285 000 exemplare) folosește 311 redactori.

În cursul dezbaterilor din Camera Comunelor, Douglas Jay, ministrul comerțului, a sugerat ca ziarele să-și reorganizeze activitatea, să readapteze metodele de lucru pentru a ajunge la o mai bună utilizare economică a resurselor lor. Ca și în trecut, dintre toate soluțiile preconizate in acest scop, se pare că preferința proprietarilor se îndreaptă și de data aceasta spre aceea a concentrării.

Ultimul capitol al „Cărții de la San Michele“ ?

Insula Capri — călcată și cintată de atiția scriitori de mare faimă, de la Suetoniu la Graham Greene, de la Hans Cristian Andersen la Hemingway, de la Turgheniev la Thomas Mann — a trecut prin citeva zile de puternice emoții. Inconjurată de apele de un neverosimil albastru al Mediteranei, insula nu are nici un fel de izvoare de apă potabilă. Vase-cisternă ale marinei militare italiene aprovizionează insula în fiecare noapte. În timpul iernii, acest mod de aprovizionare este suficient.

Primăvara, însă, cind începe invazia turiștilor, localnicii trebuie să facă apel și la unii sacagii maritimi, care vind la prețuri exorbitante licoarea mult căutată. Anul trecut, „băștinașii“ au ajuns la concluzia că avantajele ce le au de pe urma turismului nu vor mai acoperi costul suplimentar al apei de băut și au amenințat că închid hotelurile, restaurantele, magazinele de suveniruri și chiar vila lui Axel Munthe de la Anacapri. S-ar fi părut că se va adeveri vorba cîntecului : „Capri, c'est fini“... A fost nevoie de promisiunea solemnă că se va găsi o soluție permanentă, fie prin construirea unei conducte, fie prin înmulțirea vaselor-cisternă ale marinei militare care să furnizeze apa la prețuri rezonabile, pentru ca amenințarea ce atirna asupra sezonului turistic din anul acesta să fie inlăturată.

Ponderea capitalului străin

Într-un articol recent, săptăminalul suedez VECKANS AFFÄRER atrăgea atenția asupra creșterii investițiilor străine de capital în economia țării. În 1966, numărul intreprinderilor cu capital străin a depășit cifra de 500, iar personalul acestora a reprezentat aproape 5% din totalul salariaților ocupați în economia Suediei. Pe primele locuri în acest domeniu se situează capitalurile daneze, urmate de cele engleze, americane, norvegiene și vest-germane, iar ramurile preferate de investitori sînt : metalurgia, construcțiile de mașini și industria electronică.

Tendința se accentuează

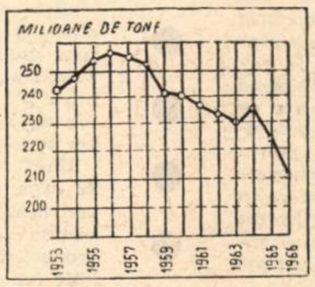

Bilanțul anului 1966 a adus o nouă confirmare a declinului prin care trece în ultimul deceniu industria carboniferă a Pieței Comune. Volumul extracției s-a redus de la 224 milioane de tone in 1965 la 209,8 milioane, respectiv cu 6,5%, acesta fiind cel mai rapid ritm de scădere inregistrat de la crearea Pieței Comune (vezi graficul alăturat). Cea mai mare reducere s-a inregistrat in R.F.G. (cu 9,5 milioane de tone), urmată de Belgia (2,3 milioane), Olanda (1,3 milioane) și Franța (0,9 milioane). Concomitent cu extinderea șomajului in această ramură, au crescut și stocurile de cărbune la mină, volumul lor total fiind evaluat la sfirșitul anului trecut la nivelul record de circa 32 milioane de tone.

Franța: Preocupări turistice

Deși a mai rămas aproape un an pînă la deschiderea la Grenoble a celei de-a X-a ediții a Olimpiadei albe, lucrările pregătitoare se află într-un stadiu foarte avansat. Între acestea o atenție deosebită a fost acordată infrastructurii. Astfel a început amenajarea autostrăzilor spre Lyon și Geneva (Elveția), au fost construite un aerodrom și o nouă gară, care să facă față nu numai unui trafic de 40 000 persoane zilnic în perioada intrecerilor, ci și necesităților orașului care are o populație de 250.000 locuitori. Perspectiva jocurilor olimpice a accelerat și realizarea programului de modernizare a telecomunicațiilor în intreaga zonă.

Noile dotații sportive din Grenoble, printre care menționăm stadionul acoperit cu 15 000 locuri, și din stațiunile învecinate (de exemplu, pista de bob de la l'Alpe d'Huez, amenajată din prefabricate), ca și îmbunătățirea șoselelor de acces către aceste stațiuni și a posibilităților de cazare prin construcția satelor olimpice sînt menite în concepția organizatorilor să transforme această zonă din Alpii francezi într-un centru al turismului internațional.

După J.O. de la Innsbruck numărul turiștilor care au vizitat iarna Austria a crescut cu 10—15%. Francezii contează pe 20%. Astfel, aceste construcții și amenajări, pentru care se vor cheltui în total 1 miliard de franci, nu numai că-și vor dovedi utilitatea, dar vor fi și recuperate într-un interval de timp relativ scurt.

C. GRIGORE

„BUNICUȚELE“ NU RĂSPUND ÎNCĂ LA TELEFON

DE cînd a apărut cel mic, întregul univers familial s-a schimbat din temelii. S-au dus pe apa sîmbetei micile intîrzieri (care, între noi fie vorba, durau uneori chiar ore întregi), s-a făcut o nouă programare a vizitelor la prieteni, iar primirea oaspeților a fost planificată după orarul care convine micului și adoratului „tiran“.

El nu-și dă seama de profundele schimbări pe care le-a provocat. Stă, gingurește și impune. Te privește cu ochișorii lui albaștri și decretează : „În astă seară nu mergeți la teatru. Nu puteți să mă lăsați singur !“. Noi, părinții, ne uităm cu duioșie la el și-l ascultăm. Are dreptate. Nu-l putem lăsa singur.

Și totuși, ce facem cu obișnuitul nostru program pe care-l respectam cu strictețe înainte de apariția lui ? Nu mai există oare nici o modalitate ca să mai salvăm cite ceva ?

Un amic, căruia i-am istorisit aceste mici necazuri, a făcut haz.

— Ești străin de viața modernă, mi-a zis el. Ca ziarist nu-ți este permis. Trebuia să știi — și să informezi și pe alții — că astfel de necazuri se rezolvă în doi timpi și trei mișcări...

— Cum adică ?

— Foarte simplu. Formezi numărul de telefon 13.58.65 și ceri „Serviciul bunicuțelor“. Obții legătura și-ți spui păsul : „Eu, cutare și cutare, de pe strada zet, numărul igrec, doresc ca astăzi (sau miine), intre orele cutare și cutare, o „bunicuță“ care să supravegheze copilul“. O să ți se ceară citeva amănunte de genul acesta : „Ce virstă are copilul ? Ce jucării preferă ? Știe să vorbească ? În ce limbă doriți să se discute cu el ? E bine să vină o „bunicuță“ mai în virstă sau una mai tînără ? Trebuie să-i citească basme sau să i le povestească liber ? E nevoie și de ceva dulciuri ? etc. etc.“. Răspunzi la aceste intrebări și, în ziua și la ora fixată, iți sosește o „bunicuță“ care te înlocuiește in timpul cit ești la spectacol, la ședință, la meci, la restaurant sau chiar intr-o excursie de două, trei zile. „Bunicuțele“ — denumirea e nostimă și atrăgătoare — nu sînt de fapt niște bunici adevărate care se sprijină în cirje, ci niște educatoare cu experimentate cunoștințe pedagogice în care poți să ai toată increderea... De ce nu folosești această posibilitate ?

Ca să vă spun drept, sfatul prietenului m-a entuziasmat. La primul prilej am format numărul de telefon indicat. De la celălalt capăt al firului mi s-a răspuns :

— Alo ! Aici e Centrul de informații al cooperativelor meșteșugărești din București.

— Doresc „Serviciul bunicuțelor“, solicit eu, conform îndrumărilor primite.

— Ce anume ?

— „Serviciul bunicuțelor“.

— Greșeală, sună răspunsul și mi se închide telefonul.

Formez din nou același număr și-i explic funcționarei despre ce e vorba. Ea mă ascultă atent și — deși nu o văd — zimbește înțelegător. Face chiar și aprecieri. Zice :

— E interesant un astfel de serviciu. Și denumirea e nostimă, dar noi nu avem așa ceva. Și zău, că ar fi util, dar discutați cu conducerea...

. . . .

După citeva zile, amicul m-a intrebat :

— Ți-a fost de folos „Serviciul bunicuțelor ?“

— Lasă-mă în pace, și, te rog, nu mai fă veselie din micile mele necazuri. Nu mă așteptam ca tocmai tu să-mi dai astfel de sfaturi. Știi doar că nu-i nici un fel de „Serviciu al bunicuțelor“ in București.

— Adevărat, în București nu-i. Dar in alte orașe din alte țări este. N-ar fi util să se organizeze și la noi ?

— Ar fi, dar ce pot să fac eu ?

— Să aștepți răspunsul de la cei ce ar trebui să se ocupe și cu astfel de probleme.

Il aștept.

D. TĂRNĂUCEANU

LEIPZIG — 1967

ZILELE acestea au loc în R.D. Germană ultimele pregătiri pentru Tîrgul de primăvară din Leipzig, care se va deschide la 5 martie. Vor participa, anul acesta, peste 10 000 de expozanți din aproximativ 70 de țări, întregul teritoriu de expunere cuprinzînd circa 350 000 m². Țara gazdă — cel mai mare expozant al Tîrgului — va expune, pe 2/3 din suprafața totală, o gamă largă de mijloace de producție (în primul rînd din ramurile construcția de mașini, electrotehnică și electronică, optică, chimie etc.), precum și bunuri de consum. Pe lîngă țările socialiste, vor participa toate țările capitaliste din Europa — cea mai importantă urmînd să fie prezența Franței și Marii Britanii —, precum și firme din S.U.A., Canada, Japonia, Australia. Peste 25 de țări in curs de dezvoltare din Asia, Africa și America Latină își vor prezenta produsele de export agricole și industriale.

Țara noastră va fi prezentă cu un pavilion propriu și va participa cu exponate în sectoarele : construcția de mașini, industria petrolieră, industria chimică. Produsele românești — vor ocupa o suprafață de peste 2000 m².

viața economica

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Intreprinderea poligrafică „Informația“, str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 10 (186)
VINERI
10 martie 1967
10
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 PAGINI ● 2 LEI

ÎN PAGINILE 12–17: Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerțului exterior

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI ILIE VERDEȚ

● *Din intervențiile participanților la discuții* ● *Concluziile dezbaterilor din grupele de lucru*

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

FORESTIERE

T — 101 Specialiștii Institutului de studii și proiectări forestiere au elaborat un proiect pentru construcția unor case prefabricate din lemn cu panouri mari. Casa prefabricată T—101 (desenul alăturat) va avea o suprafață de 100,64 mp și va cuprinde 3 camere mari și toate anexele necesare unui

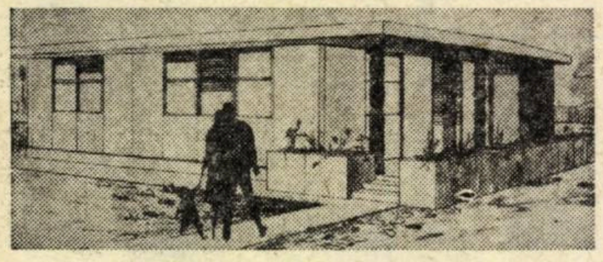

grad de confort ridicat. Printre altele sînt prevăzute și instalații de iluminat, apă și canal, încălzire cu sursă proprie de energie termică.

arh. Șt. MOCOFĂNESCU
proiectant, I.S.P.F.–București

DIN DL Deșeurile lemnoase — prescurtat: DL — constituie o mare rezervă. Care este soarta DL în economia noastră? Din cei 241 000 mc sau 3 980 000 tone de deșeuri lemnoase, se utilizează industrial și pentru combustibil 1 950 000 tone, reprezentînd 282 500 000 lei (la nivelul anului 1966), deci nu se valorifică 51% din total (adică 2 030 000 tone).

O posibilitate de valorificare a deșeurilor lemnoase ar fi construcțiile pasagere, destinate organizării șantierelor sau construcțiilor definitive, utilizînd elementele tip DL pentru zidărie de umplutură între stîlpii și nervurile de beton. Noi, I.C.F.-Brașov am făcut astfel de construcții tip DL, reducînd consumul față de metodele clasice la mai bine de jumătate. Metoda noastră a fost acceptată de D.R.E.F.-Tîrgu Mureș și D.R.E.F.-Crișana, economia minimă înregistrată fiind de 100 lei/mp de construcție pentru lucrările de organizare a șantierelor. De altfel, construcția experimentală de la Timiș-Brașov se comportă excelent.

ing. N. GEORGESCU
I.C.F.–Brașov

ÎN UITARE: TABELELE SINOPTICE DE CALCUL

ÎN activitatea lor zilnică, numeroși lucrători din aparatul tehnico-administrativ din întreprinderi, organizații economice și chiar din ministere execută foarte multe calcule simple, ceea ce le consumă o bună parte din timpul de muncă. Timpul acestor lucrători ar putea fi în mare măsură economisit, dacă s-ar folosi tabelele sinoptice de calcul. Deși elaborarea și tipărirea unor atari tabele nu necesită mari cheltuieli și deși se dovedesc a fi foarte eficiente, pînă în prezent s-a făcut foarte puțin în această direcție.

La îndemîna calculatorilor se află numai tabelele pentru calcularea impozitului pe salarii. Dar și acestea prezintă o serie de neajunsuri. În primul rînd, nu mai corespund în întregime necesităților, întrucît nu cuprind și calculele privind contribuția de 2% a angajaților pentru pensia suplimentară. Ele nu indică nici repartizarea salariului net pe cele două chenzine. În al doilea rînd, fiind broșate, se mînuiesc cu destulă dificultate. În plus, fiind tipărite pe hîrtie de calitate inferioară devin repede, inutilizabile.

Este necesar să se studieze care sînt grupele de calcule mai des întîlnite în practică și să se elaboreze tabele sinoptice corespunzătoare. După părerea mea, asemenea tabele s-ar putea întocmi pentru calculul impozitelor, calculul ajutoarelor de incapacitate temporară de muncă, al salariului pe zi de muncă lucrătoare, salariul pentru ore de tură etc.

Aceste tabele sînt strict necesare chiar și atunci cînd există mașini de calcul. Nu trebuie uitat că marile firme care produc în serie cele mai perfecționate mașini electrice și electronice de calcul, în prospectele care însoțesc aceste mașini, tipăresc și tabele de calcul.

Vladimir FUNDUC
economist în Ministerul Comerțului Exterior

PARALELISM NEJUSTIFICAT

ÎN executarea prestațiilor în construcții există un paralelism nejustificat în sensul că lucrări de acest gen execută, atît întreprinderile subordonate sfaturilor populare, cît și unitățile cooperației meșteșugărești și de consum. Menționăm că prin planul de stat, numai sfaturile populare primesc sarcină nominalizată pentru prestații în construcții.

În mod normal, unitățile cooperației meșteșugărești și de consum, nu ar avea dreptul să execute prestații în construcții, deoarece nu au stabilite în acest sens sarcini nominalizate prin planul de stat. Socotim necesar ca acest paralelism nejustificat să fie înlăturat pe scara întregii economii naționale, prin grija organelor centrale respective. În acest scop propun:

a) interzicerea executării prestațiilor în construcții de orice fel pentru unitățile cooperației meșteșugărești și de consum; b) profilarea unităților cooperației meșteșugărești și de consum, pentru executarea prestațiilor în construcții numai pentru populație (stabilindu-se în acest scop sarcini prin planul de stat), rămînînd ca întreprinderile sfaturilor populare să execute prestații în construcții numai pentru sectorul socialist (cu excepția prestărilor pentru C.A.P. și pentru membri C.A.P.).

Titu VELIȘCU
șeful Serviciului plan,
Sfatul popular regional Banat

STROP CU STROP

ÎN prezent se utilizează, în mai multe circuite, doar un număr redus de ambalaje. Propun să fie recuperate, și alte ambalaje, cum sînt: cutiile de pelicanol, cutiile de masă plastică pentru panglicile de la mașinile de scris, rotițele metalice pe care sînt impachetate aceste panglici, sticlele de cerneală de diferite mărimi, diferite cutii farmaceutice de masă plastică, părțile metalice de la biblioraftе și dosare. La prima vedere, nu-i cine știe ce, dar adunate...

Nicolae BUCUR
economist, șef Serviciu credite,
Banca Națională, filiala Orăștie

„DOCTOR ÎN..."

CÎND spunem „doctor în istorie", „doctor în filozofie" etc., înțelesul este limpede atît pentru cei care lucrează pe tărîm științific, cît și pentru marea masă a populației. Altfel se pune, însă, problema, cînd este vorba de titlul de „doctor în economie", deoarece cuvîntul „economie" are mai multe sensuri. Pentru o exprimare mai precisă, științifică, sînt de părere că titlul de „doctor în științe economice" este mai corespunzător decît cel de „doctor în economie". Subscriu și eu la propunerea de la recenta consfătuire din București, ca Institutul de științe economice să fie numit Academia de științe economice.

Gheorghe BĂLTEAN
economist – Timișoara

REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI

MARIN IONESCU, economist, București — La întrebarea dv., tov. **Alexandru Roșu**, economist specialist în C.S.P. răspunde:

In Hotărîrea Consiliului de Miniștri de aprobare a planului pe 1967, se arată că suprafața locuibilă prevăzută a se da în folosință, în planul sfaturilor populare regionale, ale orașelor București și Constanța se va repartiza pe beneficiari de comitetele executive respective cu consultarea ministerelor și celorlalte organe centrale. Această măsură va duce la o justă repartizare a locuințelor pentru salariații unităților noi ce intră în funcțiune, va asigura mobilitate în modificarea repartizărilor în cazul unor nevoi urgente, ivite în decursul anului.

C. GHEORGHE, economist, Pitești — Nu trebuie confundat capitolul „Alte cheltuieli" din cadrul articolului de calculație „Cheltuieli speciale de fabricație" cu ceea ce se înregistrează în contul 109 și care privește uzura obiectelor de inventar, îmbrăcăminte și materialelor de protecție. Intrebările puse de dv. sînt reglementate prin acte normative. Vă puteți documenta din: **Regulile de bază pentru planificarea, evidența și calcularea prețului de cost al producției industriale, ediția a II-a, punctul 71—78, Instrucțiunile de aplicare în întreprinderile din cadrul M.I.C.M. a prevederilor din regulile de bază aprobate prin ordinul nr. 123/1965, Instrucțiunile pentru aplicarea planului de conturi în întreprinderile industriale de stat de interes general și local aprobate prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 21/1961, pag. 34—35.**

ION PREDOIU, economist, Pitești — La scrisoarea dv., intitulată „Publicitate fără acoperire" (nr. 3) Ministerul Comerțului Interior arată că aveți perfectă dreptate. Cunoscînd faptul că cererea la vasele emailate este foarte mare M.C.I. a cerut Ministerului Industriei Ușoare să ia măsuri pentru mărirea capacității de producție la aceste vase.

GHEORGHE BOTEZATU, economist, Bîrlad — Ne interesează colaborarea dv. Asteptăm promisiunea.

STELIAN DANILIUC, contabil șef, Fabrica de ciment-Bicaz — Am fost informați că problema bonificațiilor pentru factorul de putere a fost rezolvată. Au fost alocate de la buget sumele datorate de întreprinderile regionale de electricitate, printre care și I.R.E.-Bacău, pentru plata bonificațiilor.

ALEXANDRU ROSMARIN, economist, Galați — Problemele la care vă referiți apar în lucrări și reviste de specialitate. Cu ocazia apariției lucrărilor respective, „Viața economică" le-a prezentat la rubricile „Curier", „Vitrina librăriilor". În afară de revistele de matematică, Centrul de calcul economic și cibernetică economică publică în mod regulat revista „Studii de calcul economic și cibernetică economică".

VICTOR MOLDOVAN, D.S.A.P.C. Tîrgu Mureș — Vă facem cunoscut punctul de vedere al C.S.C.A.S.: In conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 722/1966, organizațiile de proiectare pot angaja, cu pînă la o jumătate de normă, personal de specialitate din cadrul altor instituții sau chiar din cadrul propriu. Pentru angajarea prin cumul în organizațiile de proiectare, este necesar ca organul central sau local, — căruia îi este subordonată organizația de proiectare — să aprobe, în funcție de necesitățile planului, numărul de posturi care pot fi ocupate prin cumul, organizațiile angajînd acest personal în conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 175/1959.

Pentru ca un salariat cu funcția de bază în DSAPC, să poată cumula pînă la o jumătate de normă în cadrul aceluiași DSAPC, este necesară aprobarea nominală a președintelui comitetului executiv al sfatului popular regional respectiv, în calitate de organ tutelar al instituției în care salariatul își are funcția de bază.

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

GABARITELE

Performanțe înalte, gabarite și greutăți tot mai mici

(nr. 2/1967)

ORGANELE de specialitate din uzina noastră au analizat cele cuprinse în articolul din „Viața economică" și consideră prețioase indicațiile care se referă la unele din produsele ce le fabricăm. Analizînd posibilitatea îmbunătățirii coeficientului de tară la autocamioanele din fabricația de serie, a rezultat că prin soluții noi constructive, ce se vor aplica în acest an, se va reduce greutatea proprie cu 20 kg pe bucată la autocamioanele de 3 tone și cu 45 kg la cele de 5 tone. În felul acesta se va realiza o reducere a consumului de metal pe anul 1967 de circa 500 tone, precum și reducerea coeficientului de tară de la 0,58 la 0,54 pentru autocamioanele de 5 tone, încadrîndu-ne în acest fel în coeficientul existent pe plan mondial.

Întrucît autocamioanele de 5 tone constituie produsele de bază în planul nostru de producție, atît pe anul în curs, cît și în viitor, ne vom concentra eforturile pentru găsirea de noi soluții constructive. Ne-am propus să continuăm acțiunea de îmbunătățire a parametrilor tehnico-economici la motorul SR—211. În acest sens s-a trecut la experimentarea turnării colectorului de admisie din aluminiu.

Rezultatele obținute sînt promițătoare și în cazul omologării și aplicării în fabricație a acestuia, se va reduce greutatea motorului și implicit a autocamionului cu 8 kg, iar consumul specific de metal, se va reduce cu circa 10 kg pe produs, ceea ce reprezintă o economie anuală, de peste 200 tone de metal. În planul nostru de măsuri se prevede, de asemenea, revizuirea tehnologiei de fabricație la peste 50 de repere și subansamble. Prin aceasta se urmărește reducerea greutății nete a pieselor, reducerea adaosurilor de prelucrare, în special, la piesele turnate și forjate, ridicarea clasei de precizie la piesele brute și înlocuirea unor repere din metale grele cu metale ușoare.

ing. S. ȘERBĂNESCU
director tehnic
Constantin IVĂNEANU
ing. șef concepție
Uzinele „Steagul roșu"–Brașov

★

EXISTĂ încă posibilități de reducere a tarei la vagoane. Pentru aceasta în anul 1967 vom proiecta și vom executa primele boghiuri pentru vagoanele de marfă, mai ușoare cu circa 300—400 kg, reducînd în acest fel greutatea unui vagon cu 600—800 kg. Vom perfecționa, de asemenea, metodele de calcul și în special măsurătorile electrotensiometrice prin încercări repetate pentru a reduce treptat piesele supradimensionate.

Atingerea vîrfurilor pentru a reduce coeficienții de tară cu circa 20% nu este posibilă numai cu mijloacele proprii ale uzinei. Vagoanele cele mai ușoare au tara redusă pentru că utilizează materiale superioare. Este necesar ca industria noastră metalurgică să ne pună la dispoziție oțeluri de mare rezistență, bine sudabile (pînă la 70 kg/mm^2), oțeluri rezistente la coroziune, aluminiu sub formă de table și profile.

ing. Emil MĂCEANU
director tehnic,
Uzinele de vagoane–Arad

★

ÎN prezent, am trecut la elaborarea planului suplimentar de măsuri tehnico-organizatorice pe anul 1967, urmărind prin aceasta lărgirea acțiunilor privitoare la reducerea consumurilor specifice de materiale și cu prioritate a metalului. Aceste măsuri se referă la reproiectarea unor produse pentru a le micșora greutatea și gabaritul. Printre acestea se numără conductorii de bobinaj, cuvele metalice ale condensatorilor de forță etc. Se pune un accent deosebit pe asimilarea conductorilor de bobinaj emailați pentru clase superioare de izolație.

Aplicarea măsurilor preconizate va asigura o folosire mai eficientă a metalului, cu repercusiuni favorabile asupra calității produselor.

ing. I. MACĂU
director, Fabrica de cabluri
și materiale electroizolante-București

ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

„Am ajuns astăzi la un asemenea stadiu de dezvoltare încît mersul nostru înainte este condiționat de ridicarea calitativă a întregii activități economice. In industrie am obținut an de an un ritm înalt de creștere a producției. Trebuie să trecem acum – paralel cu dezvoltarea în continuare din punct de vedere cantitativ a producției – la o etapă nouă, calitativ superioară, a întregii activități industriale".

(NICOLAE CEAUȘESCU. Din cuvîntarea rostită la plenara C.C. al P.C.R. din 21–23 dec. 1966).

RIDICAREA calitativă a întregii activități economice, valorificarea deplină a posibilităților pe care le oferă tehnica cu care este inzestrată economia noastră națională, depind în măsură hotăritoare de organizarea științifică a producției și a muncii, care condiționează desfășurarea ritmică a proceselor de producție, de transformare a resurselor materiale și de muncă în cel mai scurt timp și cu cheltuieli minime in bunuri destinate societății. Creînd condițiile cele mai bune pentru utilizarea cu maximum de randament a mijloacelor de muncă și a forței de muncă, organizarea științifică a conducerii, a producției și a muncii reprezintă o puternică forță a progresului.

Lărgirea continuă a proporțiilor producției, creșterea complexității forțelor de producție solicită aplicarea pe scară tot mai largă, in toate domeniile vieții economice, a metodelor, mijloacelor și instrumentelor pe care le asigură științele conducerii și organizării producției. Practic, astăzi organizarea conducerii, a producției și a muncii nu se mai poate infăptui în mod eficient fără a cunoaște și aplica cele mai noi cuceriri ale științei, fără a utiliza mijloacele moderne de calcul și analiză.

Parte integrantă a activității desfășurate in scopul imbunătățirii conducerii și planificării economiei naționale, perfecționarea conducerii și a organizării producției și a muncii reprezintă una din preocupările centrale ale partidului și statului nostru.

Condiții favorabile pentru ridicarea nivelului organizării producției și a muncii au fost create prin perfecționarea metodologiei de elaborare a planului cincinal pe perioada 1966—1970, precum și prin alte măsuri adoptate de partid și de stat. Astfel, participarea largă a cadrelor de conducere din economie, sub îndrumarea și controlul organelor și organizațiilor de partid, la elaborarea planului cincinal, cunoașterea prevederilor acestuia, pe întreaga perioadă și pe fiecare an în parte, de către titularii de plan și toate intreprinderile, permit să se ia măsurile cele mai corespunzătoare pentru desfășurarea cu eficiență sporită a producției.

În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului au fost adoptate măsuri pentru îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii, a activității de cercetare științifică, au fost dezbătute in consfătuiri largi cu lucrătorii din construcții, din industria constructoare de mașini, din activitatea de proiectare, din transporturile feroviare, din comerțul interior și din comerțul exterior principalele sarcini pentru ridicarea nivelului calitativ al activității in ramurile respective. A fost organizat Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării, pentru a se asigura orientarea unitară în așezarea pe baze științifice a organizării conducerii, producției și a muncii, precum și controlul eficient in acest domeniu pe ansamblul economiei naționale.

Obiective de maximă importanță

PE linia preocupărilor partidului și statului de a se trece concomitent cu dezvoltarea in continuare din punct de vedere cantitativ a producției, la o etapă nouă, calitativ superioară, a intregii activități economice, se înscrie și acțiunea de perfecționare a organizării conducerii, producției și a muncii in industrie.

Această largă acțiune are ca scop descoperirea și valorificarea rezervelor interne din fiecare intreprindere și să creeze premisele pentru mai buna valorificare a lor in viitor. In fața colectivelor stau obiective de maximă importanță, pe deplin realizabile în condițiile actualului nivel de dezvoltare a forțelor de producție din țara noastră, și anume ca prin măsurile de perfecționare a organizării conducerii, producției și a muncii să se obțină în viitorii ani sporirea producției fizice, a productivității muncii și a acumulărilor peste prevederile planului cincinal ; de asemenea, să se stabilească măsuri adecvate, eșalonate pină in anul 1970, pentru a reduce cit mai mult manopera pe produs și a ridica productivitatea muncii. Colectivele de lucru — alcătuite din ingineri, economiști, cadre didactice, oameni de știință și alți specialiști din ministere, instituții centrale și intreprinderi — vor studia, în fiecare întreprindere, principalele aspecte privind organizarea actuală a producției și a muncii și vor face, unde e posibil, experimentări in producție in vederea elaborării de programe concrete de măsuri pentru imbunătățirea conducerii și organizării proceselor de producție și de muncă.

Conducerea intreprinderii — știință aplicată

CONSTITUITĂ in prima jumătate a secolului nostru și îndeosebi în ultimele decenii, știința conducerii are drept obiect studiul structurii organizatorice, delimitarea competențelor și răspunderilor fiecărui factor de conducere, aplicarea metodelor moderne de informare operativă, utilizarea teoriilor moderne in luarea deciziilor, folosirea principiului muncii colective în conducere, exercitarea controlului etc.

Practica mondială atestă că în prezent complexitatea problemelor tehnice și economice dintr-o întreprindere modernă impune **utilizarea tot mai largă a muncii colective in activitatea de conducere, creșterea ponderii muncii de concepție în ansamblul activității intreprinderii, precum și folosirea mijloacelor moderne de calcul și prelucrare a informatiilor.**

Mari posibilități de aplicare a cuceririlor acestei științe moderne există în imbunătățirea structurii organizatorice a întreprinderilor industriale din țara noastră. Actualmente, în unele ramuri, aparatul de conducere al intreprinderilor nu cuprinde toate funcțiile acestora ; în același timp, numărul de compartimente funcționale și de trepte ierarhice este prea mare ; nu sint delimitate precis competențele și răspunderile. Evident, toate acestea influențează negativ asupra operativității și eficienței în rezolvarea problemelor. De aceea, stabilirea unei structuri organizatorice a conducerii întreprinderilor, care să cuprindă numărul optim de compartimente și de trepte ierarhice, este de natură să contribuie la perfecționarea activității de conducere.

Pentru a se asigura sporirea substanțială a gradului de motivare științifică a deciziilor, știința conducerii recomandă degrevarea cadrelor cu pregătire superioară de sarcinile care pot fi soluționate de personalul cu calificare medie, iar pe de altă parte, să se **atragă un număr cît mai mare de specialiști de inaltă competență la rezolvarea problemelor întreprinderii prin promovarea unor forme și metode adecvate de muncă colectivă.**

PREOCUPĂRI DIN DOMENIUL CONDUCERII

- **Promovarea formelor și metodelor de muncă colectivă ; utilizarea celor mai buni specialiști la rezolvarea problemelor majore ale producției.**
- **Îmbunătățirea structurii organizatorice a întreprinderilor ; delimitarea competențelor și răspunderilor.**
- **Mărirea gradului de ocupare și de folosire a personalului tehnic-administrativ.**
- **Îmbunătățirea sistemului informațional.**
- **Perfecționarea sistemului de control asupra producției și utilizării resurselor.**
- **Precizarea competențelor și răspunderilor ce revin fiecărei funcții și alcătuirea de regulamente de organizare și funcționare a întreprinderilor.**

În scopul adoptării unor hotăriri eficiente, operative, precum și pentru asigurarea unui control corespunzător al îndeplinirii sarcinilor, conducerea, pe toate treptele ierarhice, are nevoie de o informare rapidă și completă. Actualul flux de informații din întreprinderi nu satisface pe deplin exigențele. Volumul de evidențe este mare, aproape fiecare compartiment avind propria sa evidență, ceea ce duce la paralelisme inutile. Informările reciproce intre secții, in scopul coordonării eforturilor, lipsesc. Conducerile întreprinderilor primesc unele informații cu mare intîrziere, făcînd tardivă orice intervenție. Înlăturarea neajunsurilor care se manifestă în acest domeniu cere examinarea volumului și a calității informațiilor care se furnizează fiecărei trepte ierarhice a conducerii, precum și, pe această bază, stabilirea unui sistem informațional adecvat.

Organizarea producției — corelare judicioasă în timp și spațiu

O IMPORTANȚĂ deosebită prezintă in stadiul actual de dezvoltare a industriei noastre organizarea științifică a proceselor de producție. Importante rezerve interne pot fi mobilizate prin perfecționarea organizării producției, începînd cu pregătirea tehnică și încheind cu livrarea produselor, folosirea metodelor moderne de programare și urmărire operativă a producției, raționalizarea circuitelor de transport și a manipulării materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor finite, determinarea și amenajarea tuturor locurilor de muncă, ca și aprovizionarea lor cu materiale și S.D.V. la timp și în cantitățile necesare, îmbunătățirea activității secțiilor auxiliare și de deservire, folosirea metodelor moderne de control calitativ al produselor.

Datorită, între altele, deficiențelor în organizarea producției și a muncii, în prezent indicii de utilizare a capacităților de producție in unele intreprinderi sint scăzuți, cu mult mai mici decît in țări industriale dezvoltate. Numeroase mașini și instalații, din care unele aduse din import, stau nefolosite. În multe întreprinderi există mari rezerve și în ce privește utilizarea suprafețelor de producție. Nu trebuie demonstrat că slaba utilizare a capacităților de producție sau menținerea lor în stare inactivă are repercusiuni negative asupra volumului producției și a prețului de cost.

Pentru evidențierea posibilităților de folosire mai bună a capacităților de producție, o mare însemnătate are determinarea lor științifică, pe bază de norme tehnice. Odată calculate, se impune analizarea tuturor cauzelor care conduc la folosirea lor incompletă, precum și stabilirea celor mai corespunzătoare măsuri pentru lichidarea neajunsurilor constatate.

În scopul determinării unei organizări raționale a procesului de producție, **un rol major il are pregătirea tehnică a fabrica-**

(Continuare in pag. 4)

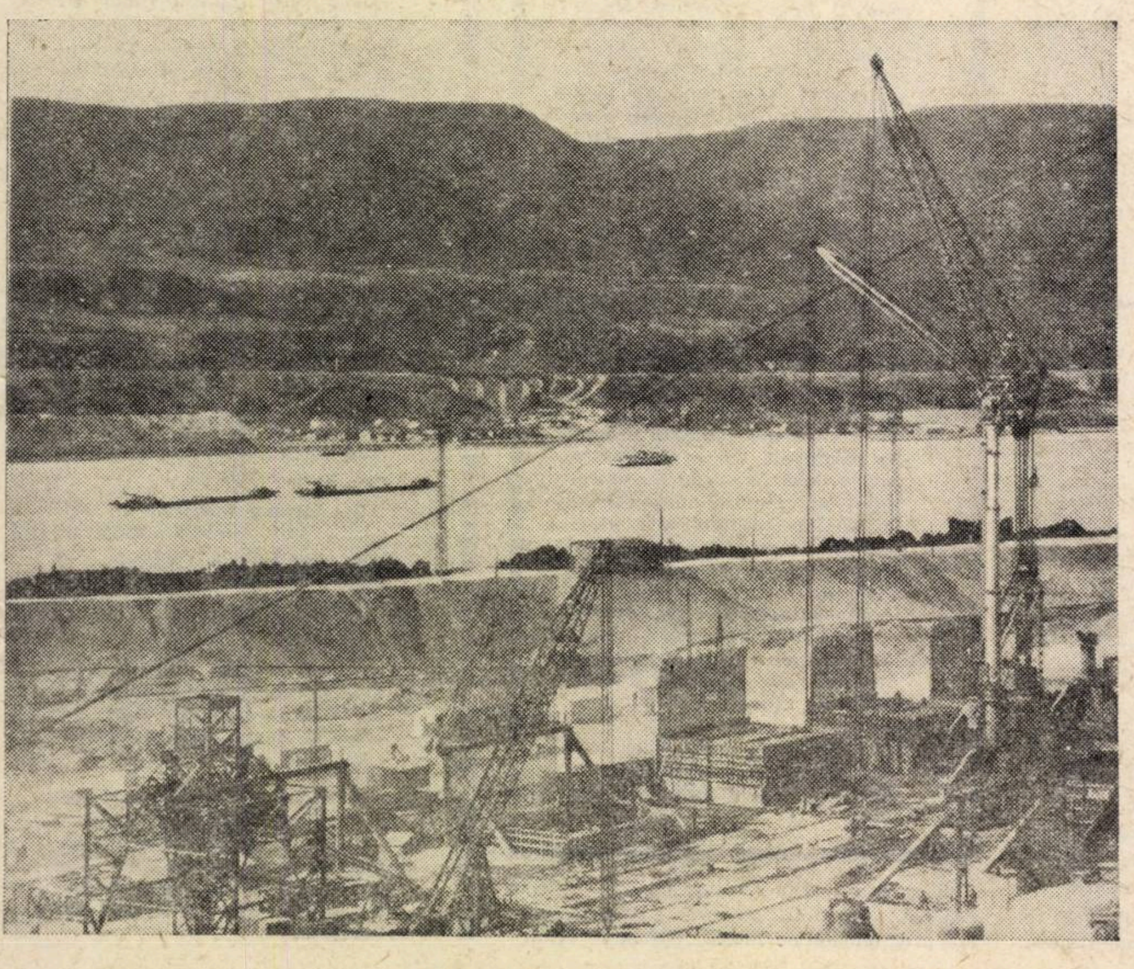

Zilele acestea, constructorii SISTEMULUI HIDROENERGETIC ȘI DE NAVIGAȚIE DE LA PORȚILE DE FIER au trăit clipe emoționante. Pentru realizările deosebite obținute în 1966 (efectuarea cu două luni și jumătate mai devreme a lucrărilor de închidere a batardoului celular, excavarea peste plan a 250 000 mc stîncă etc.) ei au primit Steagul Roșu și Diploma de unitate fruntașă pe ramura construcțiilor.

ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

(Urmare din pag. 3)

ției. Experiența mondială arată că producția se innoiește la intervale foarte scurte, în unele ramuri durata intervalului fiind de 2 ani sau chiar mai mică. În aceste condiții, numai printr-o pregătire temeinică și în timp util a proiectului constructiv al produsului, alegerea celei mai raționale tehnologii și stabilirea celor mai adecvate utilaje pentru prelucrarea produsului, se poate ține pasul cu cerințele consumatorilor, se poate realiza o eficiență economică superioară a producției.

Întreprinderile din țara noastră au încă însemnate posibilități pentru îmbunătățirea parametrilor tehnici ai mașinilor, utilajelor și instalațiilor, de utilizare a înlocuitorilor mai ieftini în locul materialelor deficitare. În proiectarea de execuție se utilizează încă insuficient tipizarea reperelor și subansamblelor, ceea ce nu permite folosirea tehnologiilor tipizate și de grup. În documentația tehnică nu se includ toate elementele care caracterizează fabricarea produsului pînă la obținerea produsului finit. În multe întreprinderi lipsește preocuparea pentru repartizarea judicioasă a prelucrărilor în funcție de caracteristicile tehnico-funcționale ale mașinilor și utilajelor.

DIRECȚII ALE PERFECȚIONARII ORGANIZARII PRODUCȚIEI

- **Pregătirea producției în toate etapele ei.**
- **Folosirea metodelor moderne de programare și urmărire a producției.**
- **Stabilirea circuitelor de transport, manipularea materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor finite.**
- **Organizarea tuturor locurilor de muncă și aprovizionarea lor la timp.**
- **Îmbunătățirea organizării activității secțiilor auxiliare și de deservire.**
- **Utilizarea unor metode moderne de control calitativ al producției.**

O influență complexă asupra eficienței activității au programarea și urmărirea operativă a producției. Printr-o programare și urmărire judicioasă, folosind metodele moderne de programare, **se pot înlătura** importante pierderi de **timp și cheltuieli** materiale, se poate asigura ritmicitatea corespunzătoare în fabricație. Pe plan mondial se utilizează cîteva **scheme de programare,** bazate pe metode matematice moderne, ce pot fi aplicate cu bune rezultate la orice tip de producție. Ele permit totodată executarea unui control eficient, pe faze și intervenția operativă pentru înlăturarea oricărei deficiențe în execuția programului stabilit.

Studierea diferitelor sisteme de programare a producției, aplicarea lor în funcție de specificul fiecărei întreprinderi, precum și urmărirea lor permanentă, la zi, constituie un important mijloc pentru perfecționarea organizării producției, pentru realizarea ritmică a sarcinilor de plan, pentru creșterea eficienței economice.

În numeroase întreprinderi din țara noastră transportul intern și manipularea materiilor prime nu sînt organizate în mod judicios, ceea ce duce la irosirea de mijloace bănești și materiale. La proiectarea uzinelor și fabricilor sau la modernizarea lor s-a acordat prea puțină atenție amplasării depozitelor cît mai aproape de locul de consum a materialelor sau de punctul de expediție — în cazul produselor finite. Pe lîngă sustragerea din circuitul agricol a însemnate suprafețe, aceasta duce la transporturi lungi, la manipulări repetate etc. O altă carență o constituie lipsa de mijloace de transport adecvate și de căi de acces corespunzătoare. Din această cauză, întreprinderile din țara noastră sînt grevate de existența unui numeros personal auxiliar, iar prețul de cost — de însemnate cheltuieli. Apare evidentă necesitatea **de a se efectua studii temeinice privind organizarea mișcării materiilor prime și a materialelor, semifabricatelor și produselor finite,** pentru a se stabili **drumuri raționale, înzestrarea activității respective cu mijloace tehnice necesare,** astfel încît să se reducă la minim cheltuielile ce se fac în acest scop.

O importanță deosebită în realizarea producției o are organizarea temeinică a locurilor de muncă și aprovizionarea lor cu materiale la timp, în cantitățile strict necesare și de calitate corespunzătoare. Experiența dovedește că în aceste domenii s-a făcut încă prea puțin și că există numeroase rezerve, a căror valorificare se va reflecta pozitiv atît în volumul producției, cît și în asigurarea unei eficiențe economice ridicate.

O preocupare majoră pe plan mondial este asigurarea unei înalte calități a produselor, oprirea de a ieși pe poarta fabricii a oricărui produs necorespunzător, care ar putea știrbi prestigiul întreprinderii respective. În acest scop, au fost elaborate scheme amănunțite pentru efectuarea unui control rapid și economicos, au fost create instrumente perfecționate de control. **Este necesar ca asemenea scheme să fie promovate cu mai multă perseverență și în întreprinderile din țara noastră.**

Valorificarea potențialului uman

ÎN ansamblul măsurilor privind sporirea eficienței economice în întreprinderile industriale, un loc de seamă îl are organizarea științifică a muncii. Ea presupune determinarea numărului strict necesar de muncitori și funcționari pentru realizarea sarcinilor de plan, existența unui raport rațional între muncitorii de bază și auxiliari, asigurarea utilizării complete a fondului de timp calendaristic, folosirea de tehnologii care să ceară manoperă pe produs cît mai redusă, organizarea rațională a lucrului pe schimburi și asigurarea asistenței tehnice, folosirea muncitorilor calificați potrivit nivelului de pregătire și în specialitatea lor etc. **Un instrument principal în perfecționarea organizării muncii îl reprezintă normarea tehnică.**

În numeroase întreprinderi din țara noastră există încă mari posibilități pentru folosirea rațională a muncitorilor. Ponderea muncitorilor auxiliari în totalul muncitorilor este foarte ridicată, ceea ce are repercusiuni negative asupra nivelului și dinamicii productivității muncii. O atare situație este urmarea insuficientei preocupări pentru mecanizarea lucrărilor auxiliare cu volum mare de muncă manuală, a gradului scăzut de folosire a timpului de muncă, ca și al utilizării la lucrări ce nu sînt necesare. Printr-un studiu sistematic se poate asigura scăderea ponderii muncitorilor auxiliari, reducerea numărului lor la strictul necesar.

Și numărul muncitorilor direct productivi este mare în comparație cu volumul producției. Cauzele sînt multiple : folosirea incompletă a zilei de muncă, nerespectarea disciplinei în muncă, lipsa de stabilitate a muncitorilor în întreprinderi etc.

Practica mondială demonstrează că prin utilizarea de mijloace moderne de cercetare se depistează cu operativitate cazurile de folosire incompletă a zilei de muncă și se iau măsuri pentru a utiliza cît mai rațional timpul de muncă al muncitorilor. Ca urmare, și productivitatea muncii este mai ridicată decît în țara noastră.

ACCENTE ÎN ORGANIZAREA ŞTIINŢIFICA A MUNCII

- **Raport corespunzător între muncitorii de bază și cei auxiliari.**
- **Folosirea completă și productivă a timpului de lucru.**
- **Întărirea disciplinei în muncă.**
- **Utilizarea unor tehnologii care solicită manoperă cît mai redusă.**
- **Organizarea rațională a lucrului pe schimburi, asigurarea asistenței tehnice.**
- **Concordanță deplină între categoria lucrărilor și nivelul de calificare al executanților.**
- **Ridicarea calificării cadrelor.**

La folosirea incompletă a potențialului uman contribuie în bună măsură și lipsa de norme bazate pe criterii științifice. Din cauza carențelor în sistemul de salarizare, normele ce se aplică în practică au un caracter formal, ajustîndu-se în funcție de necesitatea de a asigura un anumit cuantum de venit muncitorilor.

În condițiile actuale se impune determinarea pe baze științifice și a numărului strict necesar de personal tehnico-administrativ. Aceasta presupune, evident, **elaborarea de norme de muncă.**

Instrumentul metodologic

EFICIENȚA muncii de analiză este condiționată în bună măsură de utilizarea unor metodologii și tehnici moderne de lucru.

- Pe lîngă **metoda analizei datelor globale și medii,** care poate fi foarte utilă pentru sesizarea unor aspecte de ansamblu, la depistarea cauzelor care determină anumite situații se poate apela la **metoda factorilor.**
- Ținînd seama că problemele organizării întreprinderilor sînt complexe și variate, ceea ce nu va permite o analiză atotcuprinzătoare, se cere a îmbina rațional **metoda studierii unor aspecte în totalitatea lor** cu diferite **metode de selecție.**
- Un loc important în munca concretă îl ocupă folosirea **metodei comparației.** Utilizarea acestei metode permite să se determine stadiul atins în comparație cu cele mai bune realizări ale unităților industriale din țara noastră și din țările cu o industrie mai dezvoltată.

Aceste metode de analiză fac posibilă scoaterea la iveală a cauzelor care influențează negativ sau pozitiv diferite stări de lucruri, relevarea diferențelor față de cele mai bune realizări pe plan mondial.

ÎN ȘTIINȚELE CONDUCERII ȘI ORGANIZARII PRODUCȚIEI SE INTERFEREAZA :

- Matematica **este aplicată tot mai intens în economie, asigurînd o bază științifică calculului previzional. Ea oferă instrumente de analiză cantitativă a problemelor legate de cheltuielile materiale de producție, de determinarea variantelor optime ale investițiilor etc.**
- Statistica matematică **este folosită în întreprinderi pentru controlul calității producției și al desfășurării proceselor tehnologice.**
- Automatica **permite dirijarea complexă a procesului de producție, ridicarea nivelului tehnicii în diferite domenii, ușurarea și înlocuirea parțială a muncii oamenilor.**
- Electronica **are aplicații aproape universale. Ea se dovedește foarte utilă în producția materială, mai ales în automatizări și tehnica calculatoarelor electronice.**
- Cibernetica **constituie un instrument modern pe care se fundamentează domenii întregi ale științei conducerii [illegible]ceselor economice și de producție. În ultimii ani, a apărut o nouă știință :** cibernetica economică.
- Informatica **se ocupă de tehnica culegerii, păstrării, transmiterii și prelucrării informațiilor.**

Studierea situației existente din întreprinderi constituie premisa pentru stabilirea programelor de măsuri eșalonate ce urmează să se traducă în viață pentru înlăturarea neajunsurilor.

În acest scop, o însemnătate de prim ordin are aplicarea **metodei variantelor.** Elaborînd mai multe variante, se lărgesc posibilitățile de analiză și poate fi aleasă soluția cu cea mai înaltă eficacitate.

Într-o serie de cazuri, îndeosebi în întreprinderile-etalon, se va utiliza **metoda experimentului, cu ajutorul căreia se vor** verifica posibilitățile concrete de aplicare a soluțiilor preconizate.

Pentru a se alege măsurile în funcție de gradul lor de eficacitate, sînt necesare **calcule în vederea evaluării efectelor ce se pot obține.**

★

ACEASTĂ vastă acțiune de investigare a posibilităților de perfecționare a organizării conducerii, producției și muncii din fiecare întreprindere industrială incumbă colectivelor de lucru o documentare temeinică, analiza adîncită și multilaterală a fiecărei probleme, studierea atentă a tuturor documentelor ce prezintă valoare practică. Cercetarea aspectelor din întreprindere, comparațiile efectuate, vor permite să se elaboreze propuneri concrete, fundamentate din punct de vedere economic.

Pentru atingerea scopului propus, propunerile de măsuri se vor selecta în funcție de eficiența lor economică și se vor include într-un program, a cărui îndeplinire se eșalonează pînă în anul 1970.

Rezultatele acestei largi acțiuni depind în principal de capacitatea, pasiunea și avîntul cu care vor lucra colectivele de lucru. Un rol de seamă îl are, de asemenea, colaborarea tuturor salariaților din întreprinderi. Numai printr-o asemenea colaborare, cadrele care conduc producția sau diferite compartimente, precum și restul personalului, vor da sprijinul necesar în stabilirea exactă a situației actuale în organizarea conducerii, producției și a muncii, în depistarea lipsurilor și neajunsurilor, ca și în elaborarea măsurilor de îmbunătățire a activității organizatorice.

CURIER

CRONICĂ DE ȘANTIER

- ENERGETICĂ : **La termocentrala LUDUȘ-IERNUT a fost conectat la sistemul energetic național cel de al 6-lea grup de 200 de megawați,** ultimul prevăzut pentru actuala etapă de extindere. Această realizare devansează cu trei luni termenul prevăzut și situează centrala pe primul loc pe țară în ceea ce privește puterea instalată. **S-au finalizat lucrările și la alte obiective : linia de înaltă tensiune CÎLNIC—BERZASCA.**
- CONSTRUCȚII DE MAȘINI : **La uzinele „23 August" din CAPITALĂ** s-a **trecut la crearea unei fabrici pentru motoare. La Uzinele „Steagul roșu" din BRAȘOV** se desfășoară **primele lucrări menite să extindă capacitățile de fabricație în vederea dublării producției de autocamioane pînă la sfîrșitul cincinalului.**
- INDUSTRIE UȘOARĂ : **A început construcția unei filaturi pentru fire din fibre sintetice și din bumbac.** Amplasată **la OLTENIȚA,** filatura va produce anual 3.500 tone de fire cardate și 3.800 tone de fire pieptănate.
- INDUSTRIE ALIMENTARĂ : La **CARACAL,** în cadrul unui mare complex alimentar în construcție ,a fost terminată **fabrica de brînzeturi** cu o capacitate de 2 000 tone anual. În alte localități s-au deschis șantiere pentru construcția de noi întreprinderi : **fabrici de produse lactate la PITEȘTI și SLATINA, o fabrică de preparate de carne la PITEȘTI și una de ulei în apropiere de AMARA.**

SOLUȚII EFICIENTE

- Au fost eliminate în bună măsură dificultățile de exploatare a straturilor neregulate de cărbune. La mina **LONEA — VALEA JIULUI — s-a experimentat înlocuirea abatajelor cameră cu cele frontale pentru dislocarea acestor straturi.** Rezultate : productivitatea muncii **se dublează,** iar prețul de cost pe tona **de cărbune** se reduce cu 50%.
- **La PIATRA NEAMȚ** se creează un **dispecerat central,** dotat cu mașini electronice, pentru **conducerea automată de la distanță a întregului sistem energetic de pe Valea Bistriței.**

ÎN CIRCUITUL ECONOMIC:

NOI PRODUSE

- **O NOUĂ MOTONAVĂ DE 2.000 DE TONE** lansată la apă pe **șantierul din OLTENIȚA. Față de tipurile precedente,** motonava are o viteză sporită cu 2 noduri pe oră și comenzi automate perfecționate.
- **La mina BARZA** a intrat în funcțiune **O MAȘINĂ PENTRU BETONAREA GALERIILOR.** Aici, mașina va permite obținerea unor economii anuale de 400 **tone de metal și 50 de vagoane de material** lemnos.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

- **Întreprinderea „Mașinexport" a livrat de curînd un strung Carusel cu diametrul de 2500 mm în U.R.S.S., 14 strunguri universale în Turcia și R.S. Cehoslovacă. Un nou contract încheiat prevede exportul în Grecia de mașini portative pentru prelucrarea lemnului tip T-8, precum și mașini de găurit cu lanț.**
- **În cadrul contractului de durată încheiat cu Iranul, ISCE „Auto-Tractor" a exportat în această țară un nou lot de 108 tractoare de tipurile U-450, U-650, U-651 și 250 pluguri purtate PP-3—30 M. În baza altor contracte, au fost livrate 198 remorci basculante de tipul R.B.L.-4 în R.P. Ungară [illegible] autocamioane SR-132 în R.P. Chineză.**
- **Contracte încheiate în ultima perioadă de** „Chimimport", **prevăd exportul de coloranți organici în R.P. Bulgaria, Iran, Pakistan, R.P. Polonă, R.P. Ungară U.R.S.S., de pămînturi decolorante „Bamarin" și „Sondafin", totalizînd circa 600 tone în R.P. Bulgaria, Iran, Turcia. Alte contracte prevăd exportul de solvenți organici ca : tricloretilenă, acetonă, metanol, în Austria, Elveția, Liban.**
- **Contracte încheiate de „Ro**mânoexport" **prevăd printre altele exportul de confecții în Austria, Canada, R.F.G., Liban, Libia, S.U.A., Suedia. Potrivit contractelor în vigoare, s-au livrat sticlărie de menaj în Austria, Anglia, Irak, Libia, S.U.A., Tunisia, sticlărie de ambalaj în R.S. Cehoslovacă, tricotaje diverse în Anglia, Austria, Kenya, Libia, U.R.S.S.**
- **În portul Constanța au sosit din import 1360 de tone de portocale din Izrael, 1 200 de tone de laminate și 1 000 de tone de premixuri din Anglia, 950 de tone de fuior de iută din Pakistan.**

RISIPA UNORA DIMINUEAZĂ NIVELUL ECONOMIILOR

COLECTIVELE din întreprinderile industriale ale regiunii Argeș au reușit să realizeze în anul 1966 economii și beneficii peste plan de 61,4 milioane lei, respectiv de 56,2 milioane lei. **Rezultate bune în creșterea rentabilității producției au obținut : Uzina de aluminiu-Slatina, Uzina de sodă-Govora, Uzina de piese auto-Colibași, întreprinderile forestiere-Stîlpeni, Pitești și Curtea de Argeș, Fabrica de confecții-Curtea de Argeș, Întreprinderea de poduri metalice prefabricate din beton și altele.**

Analizele efectuate în ultima vreme au scos la iveală însă însemnate rezerve economice, care pot fi mobilizate în mai mare măsură în fiecare întreprindere. Anul trecut, **economiile suplimentare la prețul de cost pe ansamblul regiunii au fost diminuate de unele minusuri în activitatea unor întreprinderi** *(Întreprinderea forestieră-Brezoi, Întreprinderea de conserve de legume și fructe-Riureni, întreprinderile de industrie locală Cîmpulung și Găești).* **Cauza principală : depășirea cheltuielilor de producție planificate.** *La acestea s-au adăugat întreprinderile miniere Cîmpulung și Rîmnicu Vîlcea, Întreprinderea forestieră-Domnești și C.I.L.-Pitești, care au lucrat în 1966 cu dotații de la bugetul statului.*

În acest an, pentru ca toate întreprinderile și organizațiile economice să lucreze rentabil, să contribuie într-o proporție mai mare la sporirea acumulărilor bănești, s-au constituit colective de specialiști, care, împreună cu colectivele de muncă respective, studiază și iau măsuri menite să ducă la valorificarea mai eficientă a materiilor prime și materialelor, la folosirea întregii capacități a utilajelor și forței de muncă, reducerea cheltuielilor de producție etc.

● Între rentabilitate și consumuri specifice...

UNA din rezervele cele mai importante și, în același timp, principala cale de micșorare a cheltuielilor de producție o constituie reducerea consumurilor specifice de materii prime, combustibil, energie electrică etc. În această direcție, o cifră semnificativă : **prin micșorarea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil, energie etc. sub nivelul planificat, în 1966 s-au obținut economii de aproape 25 milioane lei, reprezentînd 40,8% din totalul economiilor nete peste plan realizate în întreprinderile industriei republicane din regiune.**

Cît de mari sînt posibilitățile de rentabilizare a unor întreprinderi și produse pe seama micșorării consumurilor specifice, rezultă și din faptul că, în unele cazuri, economiile de materiale peste plan depășesc totalul economiilor nete obținute pe întreprindere.

Astfel, **la C.I.L.-Rîmnicu Vîlcea,** de pildă, **economiile nete peste plan la materii prime și materiale, obținute în 1966, au reprezentat 1095 mii lei, iar economiile nete peste plan la întreaga activitate 495 mii lei.**

Folosirea gospodărească a materialelor, micșorarea consumurilor specifice au o dublă importanță economică. Pe lîngă faptul că contribuie în mare măsură la reducerea prețului de cost și sporirea rentabilității, asigură și posibilitatea de a se realiza din aceleași cantități de materiale, combustibil, energie etc., un volum sporit de produse. Acest aspect se poate desprinde de altfel, din tabelul nr. 1 :

Tabelul nr. 1

	U/M	Cantitatea economisită	Cantitatea suplimentară de produse obținute
C.I.L.-PITEȘTI			
— bușteni de fag	mc	5 882	3 460 mc cherestea fag
— bușteni rășinoase	mc	2 173	1 440 mc cherestea rășinoase
— lobde industriale	mc	10 889	10 420 tone P.F.L.
C.I.L.-RÎMNICU VÎLCEA			
— bușteni de fag	mc	198	88 000 mp furnire
— bușteni de fag	mc	178	11 200 mp panel
TEXTILA PITEȘTI			
— amestec fibră	t	28	26,4 t fire tip bbc
FABRICA DE ÎNCĂLȚĂMINTE-RÎMNICU VÎLCEA			
— piele fețe	mp	2 000	aproape 8 000 perechi bocanci pentru adulți
— talpă piele	kg	10 030	peste 7 000 perechi bocanci și cisme cu talpă bovine
FABRICA DE ÎNCĂLȚĂMINTE-PITEȘTI			
— piele fețe	mp	1 999	9 751 perechi bocanci băieți
— talpă piele	kg	2 480	3 760 perechi bocanci băieți

Din datele prezentate în tabel se desprinde concluzia că, atunci cînd există o preocupare atentă, susținută, pentru utilizarea rațională, pe toate treptele, a materiei prime și materialelor, se pot realiza importante economii care permit întreprinderilor să ridice la un nivel mai înalt eficacitatea întregii lor activități.

● Consumurile specifice și prețul de cost

DEȘI normele de consum de materii prime și materiale s-au micșorat, totuși mai sînt întreprinderi care înregistrează rămineri în urmă serioase în acest domeniu. **Anul trecut, Uzina de piese auto-Colibași a depășit consumul specific cu 56 tone metal și 73 tone ferosiliciu, la un număr de 12 produse, iar Uzina mecanică-Muscel — 93,8 tone la un număr de 5 produse.** De asemenea, **Trustul de extracție-Pitești a depășit consumul de energie electrică activă cu 20 525 kW etc.**

Gradul de influență a depășirii consumurilor specifice de materiale asupra nivelului prețului de cost este ilustrat de datele, pe 1966, cuprinse în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

	Valoarea depășirilor la consumurile specifice (mii lei)	Cu cît s-ar fi redus prețul de cost (%)
C.I.L.-PITEȘTI		
— Placaj de fag	600	1,9
— Parchete de fag	164	2,1
— Uși, ferestre	510	2,1
— Ambalaje	806	30,5
UZINA DE SODĂ-GOVORA		
— Carbonat de sodiu brut	1 198	1,2
— Butoaie de tablă	83	1,3
ÎNTREPRINDEREA MINIERĂ-CÎMPULUNG		
— Cărbune lignit	1 888	1,4
SCHELA CIUREȘTI		
— Țiței	2 670	1,1

Ce demonstrează exemplele prezentate ? Că în toate întreprinderile există încă mari posibilități de reducere a cheltuielilor de producție, de creștere a rentabilității economice.

Există o preocupare pentru punerea în valoare a acestor mari rezerve ? **La Uzina de piese auto-Colibași — unde în 1966 s-a înregistrat un consum exagerat de metal la unele produse — s-au inițiat în acest an acțiuni eficiente care s-au soldat cu rezultate bune. Astfel, prin reducerea adaosurilor de debitare la un număr de 38 repere, schimbarea execuției la un număr de 6 repere din bare cu semifabricate matrițate cu gaură interioară, precum și prin alte măsuri, se vor economisi 65 tone metal, în valoare de peste 1 100 000 lei. Tot aici se află într-un stadiu avansat studiul privind folosirea ciorchinilor rezultați din turnarea segmenților la confecționarea tamburilor (care în trecut se livrau I.C.M.-ului ca fontă veche) ceea ce va permite obținerea unei economii anuale de peste 1 600 tone fontă.** De asemenea, la Întreprinderea de poduri metalice prefabricate din beton, prin extinderea folosirii armăturii de ∅ 3 mm în loc de ∅ 3,7 mm la încă 2 linii tehnologice de traverse de cale ferată, ca și prin folosirea capetelor de armături în tipare mai scurte etc., consumul la laminate și oțel se va reduce în acest an cu 140 tone.

Măsuri privind reducerea consumurilor specifice sînt în curs de aplicare și în cadrul Uzinei de sodă-Rîmnicu Vîlcea, Uzinei de aluminiu-Slatina, Uzinei Mecanice-Muscel și altele.

Aflată în plină desfășurare, această acțiune va trebui să se soldeze cu depistarea largă și punerea în valoare a însemnatelor rezerve existente în toate întreprinderile regiunii.

● Influența factorului fond de timp

REZERVE importante pentru reducerea prețului de cost, ca mijloc de creștere a rentabilității întreprinderilor, pot fi valorificate și printr-o mai bună utilizare a forței de muncă. E drept, **în 1966, în condițiile depășirii planului producției globale cu 3,3% și a productivității muncii cu 1,9%,** printr-o mai bună organizare a producției și a muncii, **întreprinderile industriale republicane din regiune au reușit să realizeze economii de 9,7 milioane lei la salariile de bază directe, ceea ce a reprezentat 15% din totalul economiilor nete obținute peste plan.**

Analizînd însă gradul de utilizare a timpului de lucru, se observă că în majoritatea întreprinderilor mai sînt mari rezerve în acest domeniu. Că așa stau lucrurile ne arată faptul că **anul trecut au rămas nefolosite 679 000 zile-om,** care au reprezentat 3,9% din fondul de timp maxim disponibil. Coeficienți de utilizare a timpului de lucru sub posibilități au înregistrat în special **Întreprinderea minieră-Cîmpulung** (92,8%), **Întreprinderea minieră-Rîmnicu Vîlcea** (94%), **Întreprinderile forestiere Jiblea** (92,6%), **Stîlpeni** (95,7%), **C.I.L.-Rîmnicu Vîlcea** (94%) și altele.

Numai la Trustul de foraj, timpul neproductiv s-a ridicat la 21,6% din totalul fondului de timp disponibil. Prin valorificarea acestei rezerve se puteau fora în plus 39 100 metri. La Trustul de extracție, ca urmare a unui timp neproductiv de 11,6%, înregistrat în sectorul de intervenții, s-a pierdut o producție de peste 10 000 tone țiței.

Desigur, la utilizarea nejudicioasă a timpului de lucru, au contribuit și cauze obiective, printre care și lipsa, în unele perioade, a unor materii prime și materiale. **Dar cauza principală rezidă în deficiențele care persistă în organizarea producției și a muncii, care generează munca „în asalt", folosirea sub capacități a mașinilor și utilajelor, utilizarea unui număr mare de muncitori în muncile auxiliare.** La Întreprinderea minieră-Cîmpulung, Textila-Pitești, Uzina mecanică-Muscel și altele, ponderea muncitorilor auxiliari a reprezentat anul trecut 56,5%, 56,2% și respectiv 42,1% din totalul muncitorilor.

Folosirea nerațională a fondului de timp și a capacităților de producție se datorește, în mare măsură, și normelor de muncă. Din cauza neajunsurilor în organizarea producției și a muncii, acestea sînt largi, nu stimulează pe muncitori să utilizeze din plin capacitățile de producție. La toate acestea se adaugă și stagnările înregistrate la unele utilaje — stagnări care împiedică sporirea productivității muncii. De exemplu, **la C.I.L.-Pitești s-au înregistrat în 1966 60 000 ore stagnări, timp în care se putea realiza în plus o producție de peste 1 900 mii lei ; la C.I.L.-Rîmnicu Vîlcea — 5 700 ore stagnări la 14 utilaje, ceea ce a echivalat cu o pierdere de 273 mc placaj de uz general, 91 tone P.A.L. și 46 000 mp furnire estetice.** De asemenea, **la Uzina de piese auto-Colibași și Uzina mecanică-Muscel indicele de utilizare a timpului calendaristic al mașinilor și utilajelor a înregistrat în 1966 valori de numai 54,7% și respectiv 46%.**

Făcînd un calcul sumar, reiese că, în condițiile unei folosiri raționale de către toate întreprinderile a capacităților de producție și a forței de muncă, se putea ob-

Gheorghe HERA
Ion DOBRE
economiști

(Continuare în pag. 20)

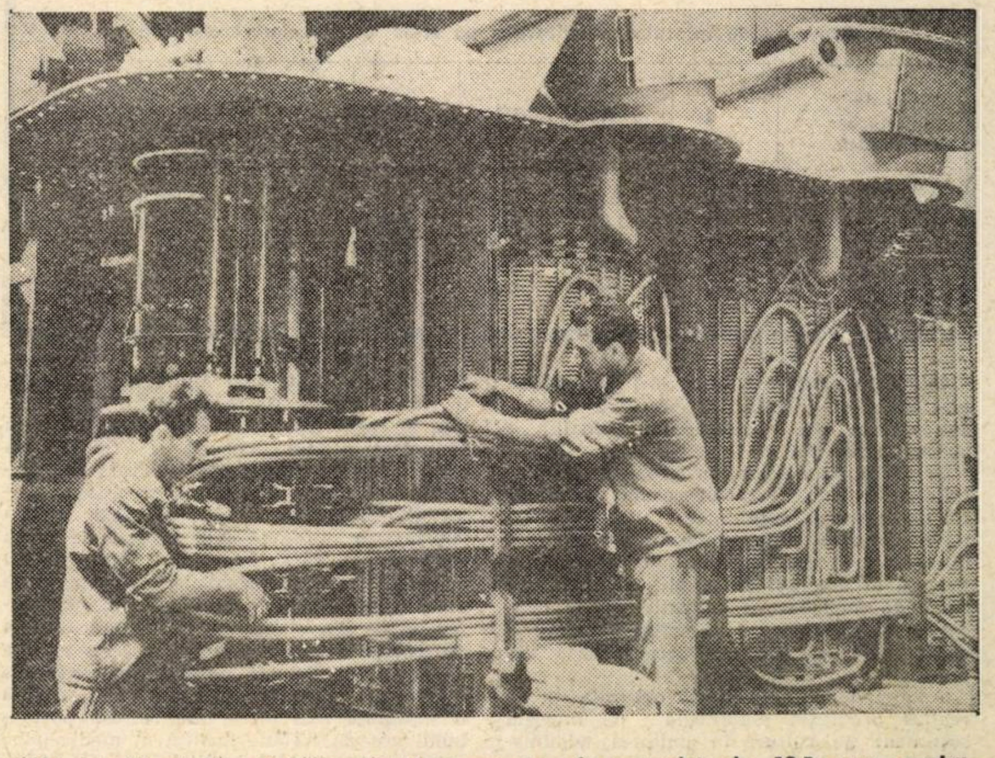

Uzina „Electroputere"–Craiova : Montarea transformatorului de 12,5 mva pentru Combinatul siderurgic din Galați

DEZBATERI

ANALIZA ECONOMICĂ LA BAZA PLANIFICĂRII

UTILIZAREA CLASELOR DE FAVORABILITATE ÎN REPARTIȚIA CULTURILOR

GAMA variată de condiții ecologice pentru diferite culturi face necesară, pe de o parte, aplicarea unei agrotehnici diferențiate, iar, pe de altă parte, o planificare judicioasă a culturilor, în așa fel încît să se poată obține maximum de producție cu cheltuieli minime.

În articolul „Condițiile naturale — soluții diferențiate", publicat în „Viața economică" nr. 4/1967, autorul S. Hartia a demonstrat influența pe care o au factorii naturali asupra realizărilor din producție. Studiul aprecierii condițiilor naturale pe clase de favorabilitate pot servi în procesul de planificare pentru o mai bună repartiție a culturilor, atît în cadrul raionului, cît și al regiunii, la repartiția mai judicioasă a sarcinilor de plan pe raioane. De altfel, cercetările întreprinse în cadrul regiunii Banat au fost de un real ajutor consiliilor agricole din această zonă în repartiția culturilor. Astfel, ținîndu-se seama de clasele de favorabilitate și de rezultatele ce se obțin s-a putut stabili cu mai mult discernămînt, în special la cultura grîului și a porumbului, atît suprafețele, cît și producția ce se poate realiza pe raioane, și în cadrul cooperativelor agricole.

★

Între producțiile ce se obțin în condițiile cele mai favorabile și cele mai puțin favorabile nu există același raport cantitativ la toate culturile. Diferențierile sînt destul de evidente. Unele plante, ca, de exemplu, grîul, sînt mai puțin influențate de condițiile ecologice diferite, pe cînd floarea-soarelui și porumbul sînt influențate în mai mare măsură.

În vederea obținerii unei producții totale de cereale cît mai mare se impune o judicioasă îmbinare a culturilor și o repartiție teritorială astfel efectuată încît să se poată obține maximum de producție la fiecare hectar. Analiza producțiilor pe culturi, în medie pe mai mulți ani, la cooperativele agricole din regiunea Banat, care au fost grupate în raport cu condițiile ecologice, dă posibilitatea comparării culturilor între ele.

Tabel nr. 1

Producția globală la ha (grîu clasa I = 100)

Clasa de apreciere	Grîu	Porumb	Floarea soarelui	Sfeclă de zahăr	Cartofi
I	100	189	164	378	125
II	89	139	125	282	143
III	79	111	118	254	161
IV	68	107	100	182	163
V	57	100	86	175	178
VI	50	75	64	168	214
VII	43	54	64	132	232

Producția globală obținută este foarte diferită de la o cultură la alta. Pe teritoriile cu condiții slabe, grupate în clasa a VII-a de apreciere, cea mai mare valoare a producției se obține la cartofi, apoi la sfecla de zahăr, iar cea mai mică valoare la grîu și porumb. În condițiile cele mai bune, din clasa I de favorabilitate, valoarea cea mai mare la hectar se obține la sfecla de zahăr, urmată de porumb.

Pe un teritoriu (regiune) trebuie să se obțină o anumită cantitate de produse ca volum și sortiment. Deoarece potențialul de producție diferă în raport cu fertilitatea terenului pentru a realiza o anumită producție, suprafețele necesare diferă de la o clasă la alta în raport cu favorabilitatea terenului. Astfel, pentru a se realiza o aceeași producție, schimbarea unui hectar de teren dintr-o clasă mai favorabilă, în altă clasă mai puțin favorabilă, va necesita o suprafață mai mare și invers. Iată, de altfel cum se prezintă raportul de producție între clase de apreciere economică a terenurilor agricole pe culturi.

Tabel nr. 2

Ponderea de înlocuire a culturilor pe clase de apreciere economică

Clasa de apreciere economică	I	II	III	IV	V	VI	VII
Cultura							
Grîu	1	1,13	1,29	1,48	1,72	2,00	2,37
Porumb	1	1,33	1,71	1,73	1,89	2,49	3,39
Fl.-soarelui	1	1,31	1,42	1,63	1,90	2,47	2,61
Sfeclă de zahăr	1	1,33	1,50	2,07	2,16	2,23	2,86
Cartofi	1	0,87	0,77	0,73	0,70	0,58	0,53

Citind pe orizontală, vom găsi pentru fiecare clasă suprafețele de înlocuire ce sînt necesare în alte clase pentru a realiza o aceeași producție.

În afară de aceasta, în procesul de planificare trebuie să ținem seama de faptul că, în general, suprafețele de teren cu condiții foarte bune și foarte proaste sînt mai mici decît cele cu condiții medii. Aceasta face ca în **procesul de planificare orice acțiune de schimbare a culturilor să se pondereze în primul rînd cu influența mărimii suprafețelor ocupate de fiecare clasă din total.**

Adăugind la aceasta și obligația de a realiza producția planificată pe întregul sortiment de culturi în unitatea administrativă respectivă (regiune) constatăm că în mișcarea culturilor dintr-o clasă în alta sîntem limitați de mai multe condiții care, în unele situații, devin restricții. De exemplu, în cazul trecerii unei suprafețe de grîu din clasa a II-a în clasa a VI-a, iar în locul acesteia introducem cultura porumbului, constatăm că nu putem trece o suprafață prea mare, deoarece clasa a II-a cuprinde o suprafață diferită față de aceea din clasa a VI-a. În același timp, pentru a realiza aceeași producție, raportul între ele se decalează și mai mult, întrucît pentru un ha din clasa a II-a, în clasa a VI-a ne trebuie o suprafață mult mai mare, ceea ce ne reduce și mai mult din posibilitățile de trecere. Totodată, scoțînd din clasa a VI-a o suprafață mai mare, din cultura porumbului aceasta trebuie inclusă în mod analog prin completare în clasa a II-a, dar avînd alte rezultate de producție, ponderea se schimbă și ca atare nu vom realiza aceeași producție. Același lucru, dar în diferite proporții, apare în cazul trecerii unei culturi în cadrul altor clase, atît în ce privește suprafața existentă, cît și realizarea producției necesare.

C.A.P. Otopeni : suprafața de sere s-a extins cu încă 1400 mp

Jocul acesta al completării suprafețelor și producțiilor realizate pe clase de favorabilitate devine și mai complex, în cazul unui grup de culturi.

Avînd în vedere necesarul de produse ce trebuie să se obțină de pe întreg teritoriul, această acțiune **cere ca în mod continuu să se pondereze suprafața și producția dintr-o clasă cu suprafața și producția diferită din altă clasă**, astfel încît să se realizeze o repartiție teritorială cît mai judicioasă.

Repartiția teritorială a culturilor trebuie privită ca o acțiune complexă, în strînsă interdependență de factorii naturali și de condițiile care o limitează, iar rezultatele analizate nu numai în cadrul unei culturi, ci în întregul lor ansamblu, pe clase de favorabilitate.

N. SÎRBU
cercetător științific, secția de economie agrară din I.C.C.A.

I.C.C.A. Sesiunea de referate științifice a secției de economie agrară

ASTĂZI se deschid lucrările sesiunii științifice anuale a Secției de economie agrară din Institutul central de cercetări agricole.

Referatele care vor fi prezentate reflectă orientarea cu precădere a cercetărilor spre studierea principalelor probleme privind activitatea cooperativelor agricole de producție. Astfel, o parte din lucrări se referă la studierea diferitelor aspecte economice reliefate de prevederile noului statut al cooperativelor agricole ca: **„Repartiția producției în cooperativele agricole** (G. Păun), **„Retribuirea suplimentară și îmbinarea intereselor generale cu cele personale ale membrilor cooperatori"** (V. V. Popovici, V. Costin), **„Aplicarea sistemului de premii în cooperativele agricole din regiunea Banat"** (I. Coroiu).

O altă grupă de lucrări este axată pe problemele eficienței economice a investițiilor în agricultură, subliniind efectul economic al acestora în diferite condiții, ca de exemplu: **„Utilizarea tractoarelor în funcție de uzura lor fizică și morală"** (N. Brașoveanu); **„Stabilirea sistemului de indicatori sintetici pentru determinarea eficienței economice în S.M.T."** (I. Davidovici și colab.).

Vor mai fi prezentate unele referate privind stabilirea unor metode de determinare a eficienței economice: **„Metode de determinare a limitei economice în creșterea vacilor de lapte"**; **„Determinarea eficienței economice a îngrășămintelor"** (V. Baghinschi).

De asemenea se prezintă lucrări de conjunctură care se referă la **„Influența condițiilor de producție asupra formării rentei diferențiale I în cooperativele agricole"** (S. Hartia) și **„Studiul eficienței economice a repartiției teritoriale a creșterii animalelor în cooperativele agricole"** (Fl. Ciocoiu).

Pe șantierele de construcții montaj

INDICI MAI ÎNALȚI DE EXPLOATARE A UTILAJELOR

DEZVOLTAREA șantierelor de construcții-montaj, determinată de ritmul înalt de creștere a volumului de investiții, impune o dotare corespunzătoare cu dispozitive și utilaje speciale. În această privință, trebuie arătat că, an de an, pe baza fondurilor de investiții alocate de stat a crescut gradul de dotare a șantierelor, s-a îmbunătățit structura parcului de mașini de construcții prin mărirea ponderii utilajelor de mare capacitate și cu performanțe superioare. În vederea ridicării eficienței economice, se impune însă ca **atenția principală să fie îndreptată spre atingerea unor indici superiori de utilizare a tuturor mijloacelor existente.**

Nimeni nu poate să conteste rezervele pe care fiecare mare unitate constructoare le are în domeniul exploatării, întreținerii și reparării utilajelor din dotare. Însă de la „a recunoaște" pînă la „a valorifica" este o cale, de multe ori, anevoioasă. **În mod deosebit se pune problema factorilor care determină nivelul mecanizării unui șantier, cît și a celor care asigură folosirea optimă a capacității utilajelor.**

Dintre aceștia pot fi menționați: sarcinile trasate prin plan și obligativitatea îndeplinirii lor; cointeresarea materială a tuturor salariaților unității de construcții respective sau de prestații utilaje; necesitatea de a suplini lipsa forței de muncă și de a o înlocui totodată (mai ales la operațiile care impun multă manoperă), ca urmare a unui proces firesc și din ce în ce mai intens de creștere a calificării.

O altă categorie o constituie indicii de mecanizare prevăzuți în planul tehnic; ei acționează direct, fiind de fapt acei care trebuie să oglindească, pe de o parte, nivelul de mecanizare al unor lucrări (săpături, confecționarea betoanelor și mortarelor, manipularea agregatelor etc.), iar pe de altă parte, anumite plafoane pentru indicii de folosire a unor grupe de utilaje (excavatoare, macarale, betoniere etc.).

MAJORITATEA unităților de construcții îndeplinesc și chiar depășesc sarcinile din planul tehnic. Poate fi însă aceasta o dovadă că exploatarea utilajelor e rațională? Răspunsul va rezulta din analiza unuia dintre principalii indici — productivitatea — raportați de Întreprinderea de utilaje de transport (I.U.T.) a T.R.C.-București, I.U.T. din Direcția generală construcții-montaj a Sfatului popular al orașului București și **Ministerul Industriei Construcțiilor.**

De subliniat că realizarea și depășirea indicilor din planul tehnic s-a făcut paralel cu organizarea (cu mici excepții) a unui singur schimb și cu o risipire exagerată de ore de funcționare (la I.U.T.-D.G.C.M. — 93 848 ore, la T.R.C.București — 74 852 ore).

Cum se explică atunci că deși se pierd atîtea ore de funcționare, indicii din planul tehnic se îndeplinesc?! Una din două: ori indicii din planul tehnic nu sînt suficient de mobilizatori, de stimulativi, ori evidențierea și raportarea lor nu sînt reale.

O analiză atentă a situației de pe șantiere și din unitățile deținătoare de utilaje arată că, fiecare din aceste două ipoteze, are partea ei de adevăr. **În ce privește stabilirea indicilor, C.S.P. și C.S.C.A.S. au în vedere rezultatele celui de-al doilea an antecedent și primul trimestru al anului premergător care nu pot fi nici pe departe semnificative, fapt ce face ca nivelul acestor indici să fie scăzut și nu întotdeauna realist.** Este cazul **INDICELUI DE PRODUCTIVITATE STABILIT PENTRU MACARALELE-TURN ȘI AUTOMACARALE CARE ÎN PREZENT ESTE FORMAL: după acești indici rezultă că macaralele care sînt utilizate la blocurile din panouri mari prefabricate sînt exploatate foarte bine, deși în anumite perioade au stagnări foarte mari! În plus nu-s nici suficient de stimulativi pentru a determina o exploatare extensivă a utilajelor** (în prezent, nu numai că nu se planifică indicele de schimb, dar nici ceilalți — în special indicele orar — nu cresc la un astfel de nivel, încît să impună organizarea activității principalelor utilaje de construcții în două și trei schimburi).

Desigur, altfel ar sta lucrurile dacă însăși **baza de calcul ar fi revizuită,** iar la stabilirea plafonului, pe lîngă ceilalți factori de care se ține cont (creșterea gradului de dotare, experiență etc.), s-ar compara sarcinile anului de plan cu rezultatele ce se obțin la sfîrșitul anului precedent (presupunînd că sarcinile din planul tehnic se realizează integral).

O SITUAȚIE mai dificilă o prezintă metodologia actuală de evidențiere și raportare a orelor de lucru efective și a producției realizate în acest timp. Evidența primară care se ține astăzi pe șantiere nu dă garanția că raportarea e reală, deoarece atît interesele maistrului, cît și ale mecanicului de utilaj coincid și converg spre o raportare... bună. Maistrul sau șeful de șantier, care nu pot să asigure întotdeauna condiții normale unei exploatări raționale și continue a utilajelor (și aceasta uneori din cauze obiective) nu-și permit să confirme ore de stagnare din vina șantierului. Aceasta deoarece în afară de faptul că întreprinderea proprietară i-ar ridica după un timp utilajul, dar l-ar afecta și pe mecanicul de utilaj căruia, în cazul respectiv, i s-ar plăti doar 50% din salariu.

La rîndul său, din aceleași motive mecanicul nu este interesat să evidențieze orele de stagnare în raportul zilnic de lucru, indiferent cine ar fi vinovatul. Intervin așadar înțelegeri la diverse nivele și pe baza acestora se umflă cifrele. Un exemplu de astfel de „înțelegere" îl oferă **T.R.C.-București.** Pentru a i se putea plăti sută la sută orele de stagnare, mecanicul de utilaj este încadrat într-o echipă de pe șantier (de cele mai multe ori fictiv) și raportul i se completează cu 8 ore de lucru efectiv. Acest raport urmează apoi să stea la baza evidențierii „realiste" a gradului de exploatare a utilajului. Pe alte șantiere genul „înțelegerii" diferă, menținîndu-se însă fondul. În acest fel se ajunge ca rapoartele „zilnice" să fie completate de două ori pe lună (în cel mai bun caz de trei ori), după... amintiri și de cele mai multe ori doar la două rubrici: 8 ore program, 8 ore lucru efectiv. Alte ore de întrerupere nu se notează, după cum nici producția realizată.

Ceea ce trebuie reținut din toate acestea este nu numai faptul că e vorba de o raportare fictivă, dar că însăși baza de planificare a reparațiilor (care se fac în funcție de orele funcționate), este eronată. **Iată,** așadar, **suficiente motive atît pentru o revizuire a legislației în vigoare** — care trebuie să stea la baza evidențierii corecte și realiste a exploatării utilajelor pe șantiere **— cît și pentru creșterea ponderii utilajelor închiriate la plan fizic.**

NU NUMAI modul în care este organizat șantierul influențează hotărîtor exploatarea rațională a utilajelor de construcții. **Un factor de bază îl constituie și propria organizare a unităților de construcții în ce privește mecanizarea.** Atît în cadrul sfaturilor populare regionale, cît și în cadrul ministerelor constructoare există unități specializate în exploatarea și întreținerea mecanismelor și utilajelor; în unele locuri acestea se numesc întreprinderi de utilaj și transport (I.U.T.), iar în altele — baze de utilaj și transport (B.U.T.). Dar, indiferent de denumire, „specializarea" lor se reduce, la aceea de a furniza la cererea șantierelor, utilaje deservite de mecanici **și nu de a organiza efectiv mecanizarea pe șantiere.** În cadrul trusturilor regionale de construcții ale sfaturilor populare, unele din întreprinderile de utilaje nu au nici măcar autoritatea necesară de a opri trimiterea utilajelor pe șantiere atunci cînd cererea respectivă nu se justifică. **Specializarea, care și-a dovedit în alte domenii deplina sa eficiență, în cazul exploatării utilajelor de construcții, este oprită la jumătate.**

Dar chiar organizarea acestora este diferită de la un minister la altul. În cadrul sfaturilor populare, întreprinderea de utilaje este o unitate de sine stătătoare și are cu întreprinderile de construcții contracte. La M.I.M., cele două întreprinderi (I.C.S.H. și I.C.M.M.R.) sînt dotate cu utilajele necesare, care lucrează în regie, fără a exista o întreprindere specializată. La M.E.E. și M.I.C. există ambele forme: întreprinderi specializate în exploatarea utilajelor grele și utilaje în dotarea proprie a întreprinderilor de construcții. **O asemenea situație se cere a fi studiată și generalizată cea mai bună formă de organizare, care să asigure o exploatare rațională a utilajelor**

EXPERIENȚA de pînă acum pledează pentru organizarea de sine stătătoare a stațiilor de utilaje și de mijloace de transport din cadrul întreprinderilor de construcții. Ea ar atrage după sine o serie de avantaje, de loc neglijabile, cu influențe directe asupra îmbunătățirii folosirii parcului existent: constructorul ar fi determinat și pe această cale, să organizeze temeinic șantierele și, în plus, ar scădea cererile de utilaje.

Socotim că sînt suficiente argumente pentru a întări și extinde rolul întreprinderilor specializate în exploatarea utilajelor. Și totuși, anumite interese ale întreprinderilor de construcții duc la menținerea acestei organizări. Interesele sînt legate mai ales de compensarea unor cheltuieli înregistrate pe șantiere cu beneficiile realizate de unitățile deținătoare de utilaje. Se ajunge pînă acolo, încît plata chiriei utilajelor să se facă pe baza unor tarife interne, desigur inferioare celor republicane (cazul Trustului 1 construcții-București al M.I.C.). **Atributele unităților specializate în exploatarea utilajelor** (și nu doar în depozitarea și conservarea lor), **le-ar permite să preia treptat problemele mecanizării complexe a șantierelor, avînd toate condițiile pentru aceasta: întreaga gamă de utilaje care concură la realizarea lucrărilor de mecanizare complexă, cadrele de specialitate necesare.**

Faza de contractare la plan fizic sau în subantrepriză ar putea constitui baza premergătoare înființării unor întreprinderi specializate pentru efectuarea unor anumite lucrări: fundații grele, finisaje, lucrări mari terasiere și sistematizări, lucrări de beton armat prefabricat (pretensionări) etc. La nivelul dotației existente a anului 1967, gradul de mecanizare a muncii pe șantiere marchează o creștere. După unele situații, aportul mecanizării ar atinge circa 30% din volumul producției. În această situație se pune cu toată tăria problema: **pe ce căi se poate acționa pentru a folosi mai bine ceea ce avem?**

Exploatarea la indici înalți a utilajelor cere, în primul rînd, pregătirea temeinică a investițiilor ceea ce înseamnă:

— o mai bună organizare a șantierelor, asigurînd condițiile de bază pentru o producție de construcții-montaj la nivelul capacității utilajelor existente (front optim, materiale, muncitori etc.);

— extinderea mecanizării complexe la un volum mai mare de lucrări, asigurînd continuitatea activității tuturor utilajelor angrenate în lanț;

— organizarea procesului de muncă, în așa fel încît să permită activitatea utilajelor în două și trei schimburi (depășind indicele mediu de schimb realizat în prezent pe țară de 1,3—1,4 și evitînd plimbarea exagerată a utilajelor de la un șantier la altul în căutarea unui front de lucru);

— menținerea pe o perioadă mai lungă a performanțelor pe care le au utilajele, prin organizarea pe întreaga țară de ateliere de întreținere și reparații capitale împărțite corespunzător (chiar dacă aparțin de ministere diferite) pentru a acoperi necesitățile tuturor unităților deținătoare de utilaje; astăzi, în lipsa unor capacități de reparații, se pierde un timp prețios, exagerat de mare;

— aprovizionarea cu piese de schimb de calitate corespunzătoare prin profilarea unor întreprinderi mici doar pentru o asemenea producție.

După unele calcule, acoperirea necesarului de reparații capitale și medii și asigurarea cu piese de schimb vor permite reintrarea în circuitul producției a utilajelor de construcții într-un asemenea ritm încît circa 70—80% din cererile existente ar putea fi satisfăcute pe această cale.

Paralel cu aceste măsuri, se impune revizuirea, de către C.S.C.A.S. și C.S.P.O.M.P.S., a legislației în vigoare, încît să stimuleze creșterea calificării mecanicilor de utilaje și să asigure baza necesară unei evidențieri corecte și a unei raportări reale privind exploatarea utilajelor de construcții.

ing. Constantin AMARIȚEI

Grupa de utilaje: Unitatea de prestații	v. m.	Excavatoare mc/mc cupă	Macarale turn t/tf	Betoniere mc/hl. tobă	Buldozere mc/buc.	Automacarale t/t.f. cap.
I.U.T.	P	85 000	Malaxoare 750 mc/hl tobă	750	—	5 000
T.R.C.-Buc.	R	88 631	788	757	—	2 880*)
I.U.T.	P	125 000	11 800	1 700	42 000	—
D.G.C.M. a S.P.O.B.	R	130 590	12 067	1 722	52 748	—
M.I.C.	P	120 000	12 000	1 250	3 000	4 500
	R	166 800	12 900	925**)	3 165 ore/buc.	6 470

*) Indicele nu ține cont de condițiile reale de pe șantiere (deplasări numeroase de la un loc la altul de încărcare-descărcare)

**) Exploatarea mult sub capacitatea stațiilor de betonare (nu e posibilă demontarea stației în funcție de oscilația exagerată a cantităților solicitate de șantiere).

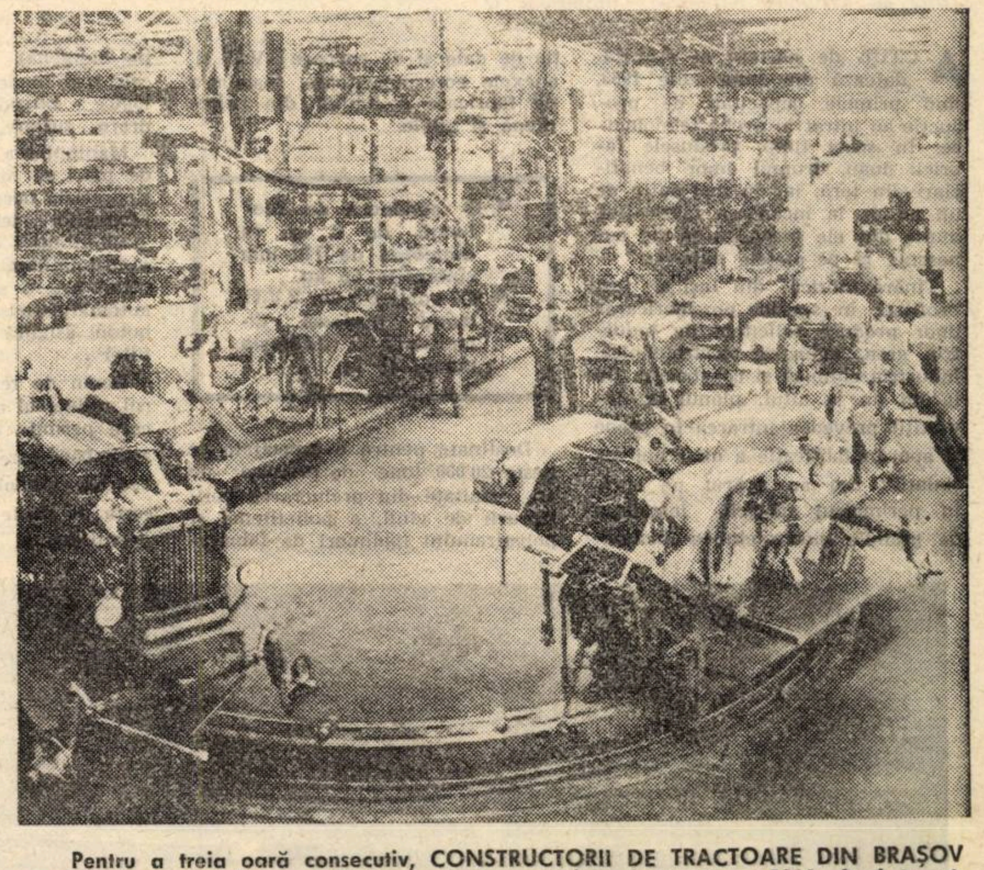

Pentru a treia oară consecutiv, CONSTRUCTORII DE TRACTOARE DIN BRAȘOV au primit Steagul Roșu și Diploma de întreprindere fruntașă pe 1966. Anul trecut, ei au depășit indicatorul producției-marfă cu 1,8%, și au sporit productivitatea muncii cu 11,2% față de 1965. Răspunzînd sarcinilor încredințate de partid, colectivul uzinei a acordat o atenție deosebită ridicării parametrilor tehnico-economici și diversificării producției de tractoare.

AGENDA ECONOMISTULUI

IMBUNĂTĂŢIREA CREDITĂRII IN SECTORUL CIRCULAŢIEI MĂRFURILOR

ÎN cadrul procesului de creditare în sectorul circulaţiei mărfurilor, de la aplicarea normelor de lucru elaborate în anul 1962, au apărut o serie de aspecte noi. În consecinţă, au devenit necesare unele reglementări noi (H.C.M. 2036/1966) prin care se extinde sfera de participare a creditului bancar în acoperirea mijloacelor circulante ale întreprinderilor şi organizaţiilor comerciale şi la alte elemente decît mărfurile şi ambalajele de circulaţie, precum şi în privinţa cotelor de participare la formarea acestora. Astfel, s-a stabilit ca alocaţia de la buget să reprezinte o cotă unică şi anume 30% din normativul mijloacelor circulante, la toate elementele, urmînd ca diferenţa de 70% să fie acoperită în toate cazurile prin credite bancare.

Totodată, Ministerul Comerţului Interior a fost autorizat ca în cadrul fondurilor alocate de la buget să stabilească cote diferenţiate de participare cu fonduri proprii pe direcţii generale, întreprinderi şi organizaţii comerciale de subordonare locală.

Îmbunătăţirile şi modificările aduse normelor de creditare constau îndeosebi în următoarele:

- **Renunţarea la operaţiunea de regularizare a rabatului (adaosului) comercial,** aceasta urmînd a se face cu ocazia verificării lunare a garanţiei creditelor. Prin această măsură se vor simplifica unele operaţiuni care se efectuau de inspectorul de credite înainte de întocmirea situaţiei privind verificarea garanţiei creditelor.
- **Acordarea creditelor pentru nevoi temporare nu prin conturi simple de împrumut, ci sub forma amînării rambursării creditelor corespunzătoare din contul special de împrumut.** Această măsură e menită să ducă la unele simplificări în evidenţele băncii, înlăturîndu-se anumite operaţiuni de debitare sau creditare ce se efectuau suplimentar, la bancă şi chiar la întreprinderi, în condiţiile păstrării şi adîncirii analizei economice în urma căreia se consideră sau nu îndreptăţită şi oportună cererea de menţinere la creditare a întreprinderii respective.
- **Regularizarea creditelor pentru mărfuri vîndute cu plata în rate numai pe bază de date contabile.** În condiţiile reglementărilor anterioare regularizarea acestei categorii de credite se efectua pe bază de date operative în care scop era necesar să se întocmească o situaţie anexă cu elementele necesare privind soldul la debitori din rate, vînzările cu plata în rate, recuperările de debite etc. Practica a dovedit că regularizarea acestor credite se poate face mai bine pe bază de date contabile, folosindu-se direct bilanţul sau balanţa de verificare, fără a se întocmi situaţia anexă pe bază de date statistice operative, degajînd astfel şi o parte din munca întreprinderilor angrenate în asemenea operaţiuni.
- **Prelungirea termenului de verificare a garanţiei creditelor cu 5 zile.**
- **Îmbunătăţirea modului de operare a plusurilor şi minusurilor rezultate cu ocazia verificării garanţiei creditelor.** Dacă pînă în prezent eventualul plus de garanţie rezultat nu putea fi acordat decît în limita împrumuturilor restante existente la data respectivă şi care puteau fi rambursate, în condiţiile noilor reglementări, diferenţa pînă la suma totală a plusului de garanţie se pune la dispoziţia întreprinderii în contul de decontare. În ceea ce priveşte minusul de garanţie, acesta se înregistrează la împrumuturi restante pînă la limita imobilizărilor şi golurilor de mijloace circulante, iar diferenţa pînă la valoarea totală a minusului de garanţie se preia din contul de decontare al întreprinderii respective.
- **Acordarea de credite pentru „alte active" şi „alte activităţi",** care se face prin contul special de împrumut sub forma creditelor de plăţi ca şi în cazul mărfurilor şi ambalajelor. În scopul determinării întreprinderilor pentru respectarea disciplinei financiare şi al unei gospodăriri a mijloacelor circulante, valoarea „altor active" şi „altor activităţi" se ia în garanţia creditelor numai în limita normativului stabilit.

Ion N. POPESCU

MĂSURI PENTRU ACCELERAREA INCEPERII LUCRĂRILOR NOI DE INVESTIŢII

SARCINILE sporite în domeniul investiţiilor şi necesitatea îmbunătăţirii metodologiei de planificare determină adoptarea unor noi măsuri care să înlăture cauzele care au împiedicat realizarea integrală a planului de investiţii pe anul 1966. În acest scop, recent, au fost elaborate instrucţiunile nr. 1983 din 13 februarie 1967 ale Comitetului de Stat al Planificării, Direcţiei Centrale de Statistică şi Băncii de Investiţii destinate să creeze condiţii mai bune pentru realizarea planului de investiţii.

În cadrul acestor instrucţiuni, o atenţie deosebită se acordă pregătirii şi începerii execuţiei lucrărilor noi de investiţii, paralel cu asigurarea desfăşurării normale a activităţii pe şantierele existente. În acest sens a fost stabilit un sistem operativ de informare în legătură cu stadiul în care se află începerea lucrărilor noi de investiţii prevăzute în capitolele B şi C ale listelor de titluri ale planului de investiţii, capitole cuprinzînd lucrările de investiţii prevăzute a fi începute în cursul anului 1967.

Pentru aceste două capitole din planul de investiţii se urmăreşte grafic stadiul documentaţiei pînă la începerea execuţiei, pe fiecare fază de proiectare şi etapă de avizare pînă la data predării documentaţiei către constructor. Pe baza contractelor şi a graficelor de proiectare se întocmesc informări statistice în care se urmăreşte respectarea termenelor prevăzute în grafic pentru predarea către proiectant a datelor şi elementelor necesare elaborării studiului tehnico-economic precum şi stadiul predării studiului tehnico-economic de proiectant către titularul de plan.

Pentru a se reduce durata perioadei de avizare, care în anii trecuţi a determinat, în unele cazuri, întîrzierea începerii lucrărilor, instrucţiunile prevăd urmărirea duratei avizării, începînd cu termenul de predare a documentaţiei către Comitetul de Stat al Planificării şi Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare pînă la înaintarea spre aprobare la Consiliul de Miniştri, precizîndu-se data aprobării indicatorilor tehnico-economici.

Pentru documentaţiile a căror avizare şi aprobare este în competenţa titularului de plan, în conformitate cu H.C.M. nr. 3060/1966 se raportează stadiul acestor operaţii, cumulat de la data predării documentaţiei de proiectant către titular pînă la aprobarea de titular a indicatorilor tehnico-economici. Ultimul din termenii cuprinşi în acest sistem de raportări este cel al predării documentaţiei de execuţie către constructor.

Sintetic, situaţia asigurării cu documentaţii de execuţie a noilor lucrări se raportează în fiecare lună, procentual, faţă de valoarea lucrării de construcţii-montaj aprobată prin plan pentru anul 1967.

Un al doilea grup de probleme care constituie obiectul instrucţiunilor sînt cele legate de operaţiunile privind contractarea instalaţiilor complexe din import. Aceste operaţii încep cu prezentarea temei tehnice de către titularul de plan la Ministerul Comerţului Exterior. Urmează apoi o altă etapă, respectiv obţinerea de oferte de către Ministerul Comerţului Exterior. Această etapizare, cu termene de realizare, urmează să stimuleze grăbirea operaţiunilor de prezentare a ofertelor. După primirea ofertelor de către titularii de investiţii şi avizarea de către Comitetul de Stat al Planificării a notei comune prezentată de titular, urmează operaţiunile de aprobare a contractării precum şi contractarea propriu-zisă, operaţiuni cuprinse, de asemenea, în grafic.

În anii trecuţi s-au remarcat întîrzieri în realizarea unor investiţii, datorită perioadei prea îndelungate dintre prezentarea temei tehnice şi contractarea instalaţiilor complexe.

Ultimele operaţii care se urmăresc grafic sînt cele privind predarea către constructor a amplasamentului liber de orice sarcină, adică avînd încheiate toate formele privind eventualele despăgubiri pentru demolări sau pentru recolte în cazul terenurilor proprietate particulară, precum şi a formelor pentru exproprieri etc.

Pe lîngă termenele din grafice, din contracte şi alte acte şi stadiul realizării tuturor operaţiunilor privind începerea lucrărilor noi, noua reglementare impune precizarea nominală a numelui, pronumelui şi a funcţiei celor care răspund de asigurarea condiţiilor de începere la timp a lucrărilor noi prevăzute în capitolele B şi C din listele de titluri ale planului de investiţii.

Şi pentru lucrările de investiţii începute au fost luate unele măsuri care să asigure accelerarea sistemului de execuţie. Astfel, pentru un număr de peste o sută de şantiere mai importante se întocmesc informări operative decadale care sînt analizate de colegiile ministerelor.

Petre ROCIU
L. COZMA

FIŞIER

ACTE NORMATIVE CU CARACTER ECONOMIC PUBLICATE ÎN LUNA FEBRUARIE

- Decretul nr. 32 din 27 ianuarie 1967, pentru înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Oficiului de Turism al Republicii Socialiste România, publicat în B. Of. nr. 11/1967.
- Decretul nr. 77 din 1 februrie 1967, privind organizarea şi funcţionarea Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii şi Producţiei şi ale Salarizării, publicat în B. Of. nr. 11/1967.
- H.C.M. nr. 122, din 30 ianuarie 1967, privind stabilirea preţurilor la unele produse agricole vegetale şi animale ce se livrează între organizaţiile agricole de stat., publicată în B. Of. nr. 10 1967.
- H.C.M. nr. 130, din 31 ianuarie 1967, privind finanţarea şi creditarea staţiunilor de maşini şi tractoare, publicată în B. Of. nr. 10/1967.
- H.C.M. nr. 239, din 13 februarie 1967, privind reglementarea acordării de uniforme angajaţilor din întreprinderile, organizaţiile economice şi bugetare subordonate Ministerului Căilor Ferate, publicată în B. Of. nr. 13/1967.
- H.C.M. nr. 252, din 16 februarie 1967, pentru aplicarea Legii nr. 27 din 28 decembrie 1966, privind pensiile de asigurări sociale de stat şi pensia suplimentară, publicată în B. Of. nr. 15/1967.
- H.C.M. nr 260 din 16 februarie 1967, privind experimentarea unor norme de amortizare a fondurilor fixe, publicată în B Of. nr 14/1967.
- H.C.M. nr. 107 din 27 ianuarie 1967, privind înfiinţarea „Întreprinderii nr. 9 de construcţii-montaj" sub îndrumarea şi controlul Ministerului Industriei Construcţiilor, publicată în B. Of. nr. 10/1967.
- H.C.M. nr. 153 din 31 ianuarie 1967, privind înfiinţarea Întreprinderii industriale de stat „Filatura Olteniţa", sub îndrumarea Ministerului Industriei Uşoare, publicată în B. Of. nr. 10/1967.

UNDE A FOST PREVEDEREA?

CORESPONDENTUL nostru – Emanuil Kamil, director la IRAVICOOP – Satu Mare – ne relatează despre existenţa a două dosare, unul la IRAVICOOP-Arad, iar celălalt la IRAVICOOP-Oradea, ambele conţinînd documente care consemnează rece, dar fidel, situaţia în care se găsesc două utilaje complexe de sortat ouă, sosite din import şi care stau nedespachetate în magaziile celor doi beneficiari. Din relatările primite rezultă că aceste utilaje dau multă durere de cap posesorilor, deoarece nu se întrevede posibilitatea de a fi puse în funcţiune... Aceasta pentru că, paralel cu staţiile de sortat ouă din sistema cooperaţiei de consum – care sortau şi producţia de ouă – Gostat, Departamentul gospodăriilor agricole de stat a pus în funcţiune staţii proprii pe lîngă combinatele avicole din subordine, ceea ce, după părerea corespondentului, constituie o „mare greşeală".

Este într-adevăr o greşeală acest paralelism?

Pentru documentare am consultat un voluminos dosar cuprinzînd acte, studii, referate, avize, toate în legătură cu naşterea staţiilor de sortat ouă din combinatele avicole – Gostat. Iată ce rezultă din acest dosar.

● În baza sarcinilor rezultate din planul de stat Departamentul Gostat şi-a organizat în ultimii ani un puternic sector avicol dotat cu utilaje perfecţionate. În vederea valorificării superioare a producţiei de ouă, prin sortare pe calităţi, în anul 1965, pe baza unor studii tehnico-economice aprofundate s-a trecut la importul a 13 staţii moderne de sortat ouă, care au intrat în funcţiune, în marea lor majoritate, începînd cu luna ianuarie 1967. Acesta este un lucru foarte necesar şi firesc, avîndu-se în vedere:

– amplasarea **staţiilor** chiar la locul de producţie, şi eliminarea cheltuielilor de transport, manipulare, pierderi normale etc,

– finalizarea unei acţiuni economice în cadrul aceluiaşi sistem, fapt ce delimitează mai bine răspunderea producătorului şi concură la sporirea rentabilităţii acestuia.

Cum rămîne însă cu importul unor staţii similare de către Centrocoop, **sosite recent** în ţară şi care – aşa cum relatează corespondentul nostru – zac **nedespachetate** în diferite magazii?

RĂSFOIND PRIN DOSARE

Examinînd obiectul activităţii IRAVICOOP, rezultă că acestea au sarcina de valorificare prin achiziţii a produselor agroalimentare, provenite din sectorul particular şi cooperatist, printre care şi ouă.

În mod accidental şi pentru o anumită perioadă de timp, determinată de inexistenţa unor staţii de sortare în cadrul combinatelor avicole de stat, aceste unităţi cooperatiste au prestat **pe baza unor raporturi contractuale,** sortarea ouălor provenite de la combinate, pe lîngă ouăle provenite din achiziţii directe.

Evident, raporturile contractuale dintre IRAVICOOP şi unităţile Gostat au încetat o dată cu intrarea în funcţiune a staţiilor proprii din cadrul combinatelor, fapt previzibil încă din anul 1965 cînd Departamentul Gostat a trecut la importul de utilaje. Cu toate că acţiunea de dotare a combinatelor avicole cu staţii proprii de sortare era cunoscută din acel an, organele de resort din cooperaţia de consum luau în continuare măsuri de import de noi utilaje.

Aşadar, corespondentul nostru are perfectă dreptate cînd afirmă că în această problemă s-a comis o **„mare greşeală"**. Dar greşeală, rezultă, evident, că nu aparţine Departamentului Gostat, ci acelor organe din Centrocoop care, fără un studiu tehnico-economic documentat – de ansamblu şi de perspectivă – au avizat şi au trecut efectiv la importul utilajelor în cauză.

Ce se va întîmpla în continuare cu aceste utilaje? Vor fi lăsate să ruginească pînă cînd vor fi „apte" de casare?

Evident lucrurile nu trebuie lăsate să ajungă pînă aici. O soluţie totuşi există. Ea ar consta în transferarea utilajelor în cauză combinatelor avicole din cadrul G.A.S.-urilor care nu au încă staţii de sortare şi care continuă să transporte ouăle la combinatele dotate cu staţii, aşa cum este cazul, de exemplu, cu ouăle produse de Combinatul avicol – Apahida care se sortează la staţia Turda.

C. CRISTEA

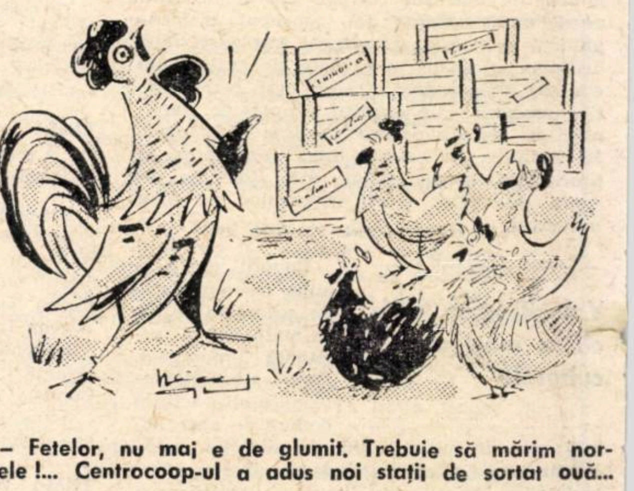

– Fetelor, nu mai e de glumit. Trebuie să mărim normele!... Centrocoop-ul a adus noi staţii de sortat ouă...

(Desen de NEAGU RADULESCU)

INDUSTRIA CHIMICĂ DIN ROMÂNIA ÎNTRE CELE DOUĂ RĂZBOAIE MONDIALE

DISPUNÎND de importante surse de materii prime ca: țiței, gaz metan, sare, lemn, cărbune, stuf, minereuri neferoase și nemetalifere etc, România a oferit condiții optime pentru apariția și dezvoltarea unei puternice industrii chimice. În consecință, în perioada interbelică, deși reprezenta o ramură industrială relativ nouă, industria chimică din țara noastră a cunoscut o dezvoltare relativ însemnată. Evoluția industriei petroliere, ca și descoperirea unor importante zăcăminte de gaz metan, au determinat apariția unui număr însemnat de întreprinderi ale chimiei organice. Concomitent, s-au dezvoltat și întreprinderi pentru fabricarea de produse neorganice, ca: acid sulfuric, tartric, carbonic, carbid, clor, sodă caustică și calcinată etc. sau fabrici pentru tratarea chimică a lemnului și cărbunelui, pentru producerea săpunului, luminărilor și parfumurilor etc.

Industria de sinteză organică era mai puțin dezvoltată, produse auxiliare pentru industria textilă, coloranți, insecticide, îngrășăminte chimice, medicamente etc. fiind importate din străinătate. Trebuie remarcat însă faptul că România a fost printre primele țări din lume care a utilizat gazul metan la fabricarea negrului de fum și a amoniacului sintetic.

Pe principalii indicatori industria chimică a evoluat potrivit graficului alăturat.

Cea mai importantă subramură a industriei chimice o formau rafinăriile de petrol, în cadrul cărora se remarcau cele de la Cîmpina, Băicoi, Ploiești, Teleajen și Buzău. În 1927, ele reprezentau 14,8% din totalul întreprinderilor ramurii, 45,5% din capitalul social, 23,6% din forța motrice instalată, și 75,5% din valoare producției. În 1938, ca urmare a procesului de concentrare și centralizare a capitalului și producției, de formare a unor monopoluri care jucau un rol tot mai important în cadrul ramurii și chiar în viața economică a țării, numărul rafinăriilor a scăzut la 10,3% din totalul întreprinderilor industriei chimice, în timp ce capitalul a crescut la 7,2 miliarde lei, adică a ajuns să reprezinte aproape 59% din totalul capitalului plasat în această ramură. Ca urmare a măsurilor de „reglementare" a producției petroliere și de scădere a prețurilor, valoarea producției s-a menținut cam la același nivel. În cadrul ramurii însă, ponderea sa — deși a continuat să fie cea mai mare — a scăzut la aproape 57%.

Locul doi — deși la distanță foarte mare — era ocupat de distilăriile de lemn și cărbune, care în 1927 reprezentau 3,6% din numărul întreprinderilor, 7% din capitalul investit, 13,6% din forța motrice instalată și 3,5% din valoarea producției. În decurs de 10 ani, importanța lor în cadrul ramurii a crescut, ajungînd să reprezinte 4,4% din numărul întreprinderilor, 13,1% din capitalul social, 19% din forța motrice și 7,4% din valoarea producției ramurii. Celelalte subramuri (acizi, gaze, sodă, carbid, culori, lac, parfum etc), ocupau în cadrul ramurii o situație mai mult sau mai puțin similară. Se remarcau industria săpunului și a luminărilor și industria parfumurilor, în care întîlnim — ca urmare a miinii de lucru ieftine — o mică mecanizare în comparație cu celelalte subramuri. În industria săpunului, de pildă, în 1939 ca și în 1927, revine o forță motrice instalată pe lucrător sub un C.P., față de 7,7 și respectiv 7,5 C.P. în medie pe lucrător în întreaga ramură. În industria parfumurilor situația era similară.

Din datele cu privire la industria chimică din România, în perioada cuprinsă între cele două războaie mondiale — comparativ cu datele altor ramuri industriale — rezultă unele caracteristici. Se constată (vezi tabelul de mai jos) că valoarea medie a investițiilor și a producției ca și forța motrice instalată, pe întreprindere și pe lucrător, era în industria chimică superioară valorilor medii calculate, atît pe întreaga industrie mare de transformare, cît și pe unele ramuri industriale, dintre care menționăm industria metalurgică și industria textilă.

Situația — în general specifică industriei chimice — este determinată în cazul de față de existența unui număr restrîns de mari rafinării de petrol care utilizau peste 37 000 C.P., a unei fabrici de carbid care dispunea de 35 500 C.P., a două fabrici de sodă cu 4000 C.P. și a încă cîteva mari fabrici și uzine. În rest, erau laboratoare și ateliere pentru condiționarea și reambalarea produselor chimice importate, care dispuneau de capitaluri și forță motrice relativ reduse, fapt care le situa la nivelul mediu al întreprinderilor industriale din celelalte ramuri. La întreprinderile mici și mijlocii, se întîlnea în schimb un număr superior de lucrători, în special necalificați, care nu necesitau o pregătire specială și în consecință primeau salarii minime. Marile întreprinderi chimice dispuneau de un număr de lucrători relativ inferior, în comparație cu întreprinderile din alte ramuri industriale (exemplu: industria textilă, alimentară, extractivă etc).

Ocupînd un loc tot mai important în cadrul economiei naționale, industria chimică a cunoscut un ritm de dezvoltare superior altor ramuri industriale. Valoarea producției a crescut de la 292 milioane lei în 1913 la 14,1 miliarde lei în 1938 (de aproape 48 de ori). Creșterea vertiginoasă a fost întreruptă de criza economică din 1929—1933. De pildă, în 1932, apogeul crizei, indicele general al producției, a scăzut, din punct de vedere valoric, cu 23% față de 1929. Efectele crizei au fost simțite în mod deosebit de către muncitori, al căror număr s-a redus în 1932 față de 1929 cu 31%. Căutînd să arunce greutățile economice provocate de criză asupra oamenilor muncii, capitaliștii au intensificat exploatarea și au redus salariile. Datorită aplicării „curbelor de sacrificiu", salariile au scăzut cu 22%. Concomitent s-a intensificat procesul de concentrare și centralizare a capitalului, de ruinare și înghițire a întreprinderilor mici și mijlocii. În 1929 față de anul precedent, numărul întreprinderilor s-a redus cu 82. În schimb, valoarea capitalului investit — cu excepția anului 1929 cînd a scăzut cu 261 milioane lei față de 1928 — a crescut continuu, ajungînd în 1934 să fie cu 3,3 miliarde lei mai mare decît în 1929. Forța motrice s-a menținut cam la același nivel — în toată perioada crizei — pentru ca în 1933, ca urmare a reutilării întreprinderilor să crească brusc cu aproape 14 000 C.P. față de 1929.

După ieșirea din criză, industria chimică a cunoscut o dezvoltare continuă. De-a lungul a două decenii, ea a înregistrat progrese importante, atît în ceea ce privește cantitatea producției, cît și sortimentele și calitatea produselor. Numărul întreprinderilor s-a dublat, iar capitalul social s-a mărit de la 247 milioane lei în 1921 la 12,5 miliarde lei în 1939. Forța motrice instalată a crescut cu 123 777 C.P., iar numărul muncitorilor de la 7 524 în 1921, la 20 077 în 1939. Producția și-a mărit valoarea la 12,9 miliarde lei în 1939 și la 18,9 miliarde lei în 1940. Procesul de concentrare și centralizare a capitalului și producției s-a intensificat. În 1939, 9 mari societăți dețineau peste 60% din capitalul social al ramurii, ajungînd să controleze cea mai mare parte a producției. S-a modificat și ponderea industriei chimice în totalul industriei mari de transformare. În 1938, de pildă, ea deținea 10,5% din numărul întreprinderilor din industria mare de transformare, față de 6,7% în 1921; 24% din capital, față de 8,6% în 1921; 24,5% din forța motrice instalată (C.P.), față de 11,7% și 20,4% din valoarea producției realizate, față de 10,4% în 1921.

Cu tot avîntul înregistrat, în cadrul industriei țării, în 1938, industria chimică nu reprezenta decît 2,7% din valoarea producției față de 32,4% cît reprezenta industria alimentară și 13,1% — industria petrolului. Din această cauză, cea mai mare parte a produselor chimice ce se consumau în țară se importau. În 1921, de pildă, 5,1% din totalul importului țării era format din produse chimice, iar în 1938, 5,7%. În schimb, în 1921 produsele chimice reprezentau deabia 0,4% din valoarea totală a exportului, procent care s-a menținut cu foarte mici oscilații, pînă în 1939. Acest fapt a determinat existența unui decalaj între valoarea importului și a exportului de produse chimice — decalaj care ne-a menținut dependența — din acest punct de vedere — față de străinătate. În 1937/1938 România importa de 14,2 ori mai multe produse chimice decît exporta și aceasta în condițiile în care țara noastră dispunea de cele mai bogate și mai variate surse de materii prime necesare dezvoltării acestei industrii.

Capitaliștii nu urmăreau însă dezvoltarea unei industrii pe măsura posibilităților țării, ci obținerea unor profituri cît mai mari. De aceea, bogățiile naturale ale României au fost în general exploatate irațional și valorificate sporadic și parțial. Adevărata dezvoltare a industriei noastre chimice, bazată pe valorificarea superioară a bogățiilor naturale, pe exploatarea rațională, complexă, la un înalt nivel a surselor de materii prime, s-a putut realiza în patria noastră, numai în procesul de construire a unei societăți noi, socialiste.

Constanța BOGDAN
cercetător principal, Institutul de cercetări economice al Academiei

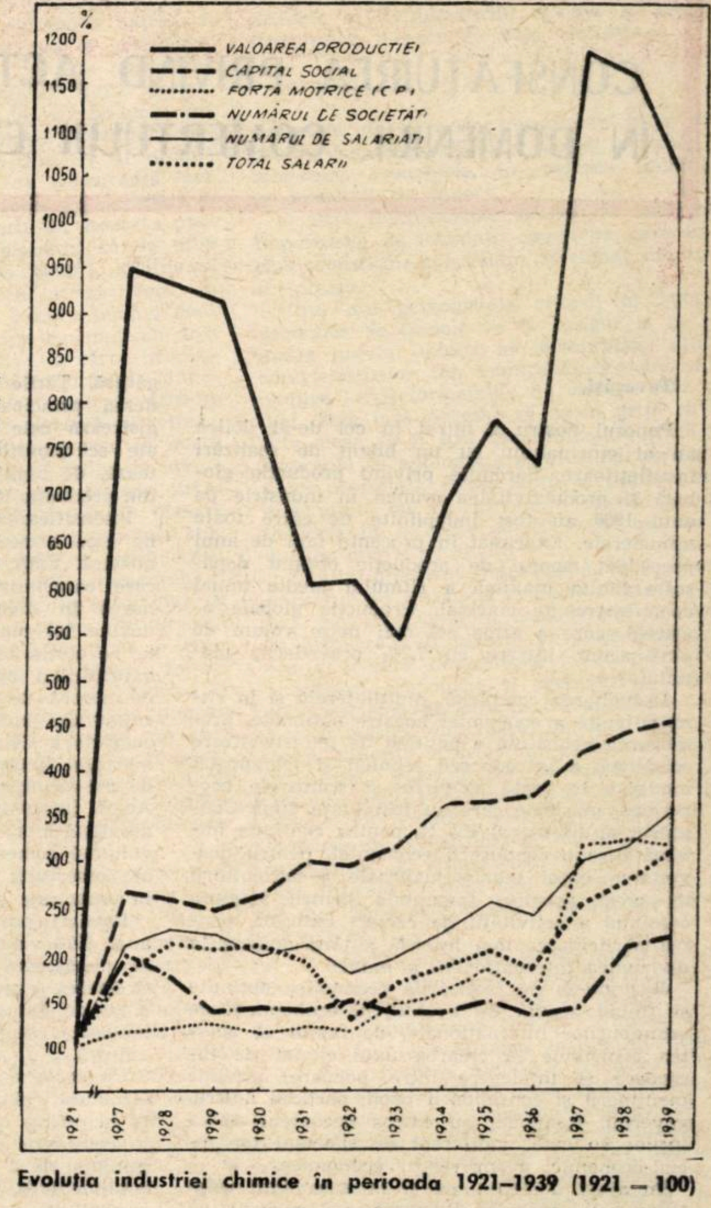

Evoluția industriei chimice în perioada 1921–1939 (1921 — 100)

	Ramura industrială	Media pe întreprindere			Media pe lucrător		
		Capital	Forța motrice (CP)	Valoarea producției	Capital	Forța motrice (CP)	Valoarea producției
1921	Total industria mare de transformare	1 032 872	175	4 263 500	20 000	3,5	83 000
	Industria chimică	1 323 000	303	6 513 000	32 900	7,5	162 000
	Industria metalurgică	951 000	192	4 360 000	8 250	1,7	36 000
	Industria textilă	698 000	86	6 460 000	11 400	1,4	106 000
1938	Total industria mare de transformare	13 290 000	198	18 500 000	200 000	2,5	271 000
	Industria chimică	31 045 000	462	35 610 000	528 000	7,7	607 000
	Industria metalurgică	23 132 100	416	31 040 000	182 000	3,3	246 600
	Industria textilă	12 860 000	124	23 000 000	121 100	1,2	216 000

SIDERURGIȘTII HUNEDORENI au încheiat anul 1966 – primul an al cincinalului – cu un bilanț rodnic: ei au produs peste plan 29 000 tone de fontă, 25 000 tone oțel și peste 34 000 tone de laminate finite. Pentru aceste succese deosebite, colectivul combinatului a primit zilele acestea Steagul Roșu și Diploma de întreprindere fruntașă pe 1966.

CONSFĂTUIREA PRIVIND ACTIVITATEA ÎN DOMENIUL COMERŢULUI EXTERIOR

EXPUNEREA TOVARĂŞULUI ILIE VERDEŢ

PRIM-VICEPREŞEDINTE AL CONSILIULUI DE MINIŞTRI

Tovarăşi,

Poporul nostru a intrat în cel de-al doilea an al cincinalului cu un bilanţ de realizări însufleţitoare. Sarcinile privind producţia globală şi productivitatea muncii în industrie pe anul 1966 au fost îndeplinite de către toate ministerele. Exprimat în procente faţă de anul precedent, sporul de producţie obţinut depăşeşte limita maximă a ritmului mediu anual de creştere pe cincinal. Producţia globală agricolă, care a atins cel mai mare volum de pînă acum, întrece cu 7,2% prevederile planului.

Dezvoltarea complexă, multilaterală şi în ritmuri înalte a economiei noastre naţionale, promovarea neabătută a politicii de industrializare socialistă, a introducerii tehnicii şi tehnologiei moderne în toate ramurile şi sectoarele economice, măsurile care au fost luate după Congresul al IX-lea al P.C.R. pentru continua îmbunătăţire a conducerii economiei, pentru dezvoltarea bazei tehnice-materiale a agriculturii au creat premise favorabile pentru lărgirea continuă a activităţii de comerţ exterior, pentru participarea mai intensă a ţării noastre la diviziunea internaţională a muncii.

Bazîndu-se pe realizările economice obţinute şi ţinînd seama de avantajele economice ale schimburilor internaţionale, de faptul că acestea contribuie la crearea unui climat de încredere şi înţelegere între popoare, prielnic menţinerii şi consolidării păcii, partidul nostru, guvernul României au extins necontenit sfera ţărilor cu care, indiferent de sistemul lor social-economic, avem relaţii economice.

În acest domeniu, ca şi în ansamblul relaţiilor sale externe, România s-a călăuzit cu stricteţe de principiile respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în afacerile interne, egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc.

Numărul ţărilor cu care România întreţine legături economice se ridică la peste 100. An de an se dezvoltă volumul livrărilor reciproce cu U.R.S.S., R.P. Chineză şi celelalte ţări socialiste, care ocupă locul principal în comerţul exterior al României. Cresc schimburile noastre cu ţările capitaliste dezvoltate. Se lărgesc schimburile comerciale şi colaborarea economică cu ţările în curs de dezvoltare.

În anii şesenalului, volumul comerţului exterior s-a dublat. El a continuat să crească în 1966 — primul an al cincinalului în curs, depăşind cu 10,1% nivelul atins în anul 1965. O expresie a intensificării participării României la schimburile internaţionale o constituie faptul că ritmul de creştere a volumului comerţului exterior este superior ritmului de creştere a produsului social total.

S-a lărgit gama de produse şi sortimente livrate pe pieţele externe, s-au produs modificări în structura exporturilor noastre. Este semnificativ faptul că în 1966 exportul de maşini şi utilaje a fost de aproape 3 ori, iar cel de produse chimice — de peste 7 ori mai mare decît în anul 1959. În această perioadă ponderea maşinilor şi utilajelor în totalul exporturilor a crescut de la 15 la 19,3%, iar a produselor chimice — de la 2,9 la 9%.

Măsurile luate de conducerea partidului şi statului, perfecţionarea metodologiei de elaborare a planului cincinal şi stabilirea obiectivelor de investiţii pe întreaga perioadă 1966—1970, au făcut posibilă îmbunătăţirea activităţii de contractare a importurilor de instalaţii complexe, ceea ce va influenţa favorabil realizarea sarcinilor prevăzute. Pînă la sfîrşitul anului 1966 au fost contractate 134 de instalaţii, în valoare de 3,7 miliarde lei valută, ceea ce reprezintă 40% din volumul planificat pe întregul cincinal.

Toate aceste realizări, deşi nu oglindesc decît în parte posibilităţile şi cerinţele crescînde ale dezvoltării economiei noastre, ne îndreptăţesc să apreciem că a sporit rolul comerţului exterior în dezvoltarea economică a ţării.

Tovarăşi,

Consfătuirea noastră are loc la scurtă vreme după plenara din decembrie a Comitetului Central al partidului nostru. În cuvîntarea rostită la plenară de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, au fost supuse unei analize ştiinţifice profunde şi principiale stadiul atins în dezvoltarea economiei naţionale, principalele probleme ale dezvoltării social-economice viitoare a ţării. Această cuvîntare, străbătută de o înaltă grijă pentru prosperitatea poporului român, conţine un întreg program în vederea asigurării îndeplinirii sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului. Ea constituie un model al felului în care trebuie abordate şi rezolvate problemele în stadiul actual de dezvoltare, cînd **„mersul nostru înainte este condiţionat de ridicarea calitativă a întregii activităţi economice"**.

Experienţa dezvoltării economice mondiale arată că între nivelul dezvoltării industriale al diferitelor ţări şi gradul participării lor la schimburile internaţionale există o strînsă legătură. Ţările cele mai dezvoltate deţin ponderea principală în comerţul mondial, înregistrează cele mai înalte ritmuri de creştere ale schimburilor comerciale externe şi afectează, de regulă, exportului părţi considerabile din producţia lor totală.

Intensificarea schimburilor comerciale externe este o necesitate obiectivă şi pentru ţara noastră. Faţă de gradul înalt de diversificare care caracterizează industria modernă, angrenarea în diviziunea internaţională a muncii devine tot mai mult o condiţie a participării la revoluţia tehnică-ştiinţifică contemporană, a valorificării optime a resurselor materiale şi de muncă de care dispunem. Aşa cum a rezultat din analiza făcută de plenara din decembrie a Comitetului Central, dezvoltarea comerţului exterior a rămas însă în urmă faţă de posibilităţile şi nevoile economiei naţionale. Acest lucru îşi găseşte expresia în raportul nesatisfăcător dintre produsul social total şi volumul comerţului exterior, în volumul scăzut al comerţului exterior pe locuitor, precum şi în structura şi eficienţa exporturilor noastre.

Potrivit prevederilor planului cincinal, în anul 1970 volumul comerţului exterior urmează să depăşească cu 55% nivelul atins în 1965. Creşterea exportului va fi asigurată în principal de industria construcţiilor de maşini, de industria chimică, industria alimentară şi agricultură.

Cu toate aceste creşteri şi modificări de structură, rămînerile în urmă nu vor putea fi lichidate, ceea ce subliniază necesitatea de a considera sarcinile cincinalului ca sarcini minime, de a căuta şi pune în valoare resurse suplimentare pentru sporirea exporturilor, în special la produsele cu un grad mai înalt de prelucrare. Ministerul Comerţului Exterior, ministerele şi organizaţiile economice, conducerile întreprinderilor, vor trebui să mobilizeze toate forţele şi mijloacele pentru identificarea şi valorificarea de noi rezerve în vederea depăşirii prevederilor cincinalului.

Tovarăşi,

În anul 1966, deşi realizările comerţului exterior au fost mai mari decît în anul 1965, sarcinile de plan nu au fost îndeplinite decît în proporţie de 97% la export şi 94% la import.

Nerealizarea integrală a sarcinilor de export nu constituie o particularitate numai a anului 1966, întrucît această situaţie s-a perpetuat an de an.

Faptul că planul de export nu a fost realizat integral are cauze multiple, strîns legate între ele. Ne propunem a ne opri aci numai asupra celor mai importante aspecte, legate de asigurarea fondului de marfă, de modul în care Ministerul Comerţului Exterior şi ministerele producătoare au pregătit planul de export şi au urmărit executarea lui.

În anul 1966 Ministerul Industriei Chimice, Departamentul pentru Valorificarea Legumelor şi Fructelor, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, Ministerul Economiei Forestiere nu şi-au realizat integral sarcinile de livrare la export.

Sublinierea acestor lipsuri se impune cu atît mai mult, cu cît, atunci cînd se analizează realizarea planului de export, ministerele producătoare invocă, de regulă, în apărarea lor deficienţele din activitatea Ministerului Comerţului Exterior. Desigur, ar fi greşit să ignorăm sau să minimalizăm aceste deficienţe, asupra cărora vom insista în continuare. Dar tot atît de greşit ar fi să ignorăm adevărul elementar că pentru a exporta este necesar ca mai întîi să avem ce exporta. O condiţie principală a sporirii exportului o constituie lărgirea continuă a fondului de marfă, asigurarea livrărilor la nivelul de calitate şi în termenele cerute de parteneri externi. Trebuie lichidată practica dăunătoare ca la sfîrşitul anului ministerele să fie absolvite de nerealizarea sarcinilor de livrări la export. Este necesar ca, împreună cu Ministerul Comerţului Exterior, ministerele care au restanţe din anul trecut, să întocmească grafice speciale cu termene precise de recuperare, să urmărească cu rigurozitate efectuarea livrărilor, raportînd realizările decadal şi evidenţiindu-le separat de îndeplinirea sarcinilor de plan pe 1967.

În legătură cu problema pregătirii planului de export, aş dori să mă refer mai întîi la contractele cu parteneri externi, întrucît asigurarea din timp a acestora constituie una din condiţiile bunei desfăşurări a producţiei pentru export.

Din analizele făcute rezultă că întreprinderile de comerţ exterior, deşi au cunoscut sarcinile de plan pe 1966 încă din iulie 1965, au început tîrziu tratativele cu partenerii externi.

Această situaţie s-a datorat, între altele, insuficientei colaborări dintre organele comerţului exterior şi ale ministerelor producătoare, faptului că în ramura economiei forestiere şi a chimiei, nu s-a convenit din timp asupra caracteristicilor tehnice la unele produse importante.

Din cauza întîrzierilor în contractarea externă, o serie de întreprinderi producătoare de mărfuri la export n-au fost asigurate din timp cu comenzi, iar în unele cazuri, deşi primiseră comenzi, n-au putut expedia marfa, întrucît nu aveau dispoziţii de livrări.

Lucrătorii comerţului exterior trebuie să înţeleagă că au tot dreptul să pretindă întreprinderilor producătoare executarea ireproşabilă a contractelor, dar, în acelaşi timp, sînt obligaţi să asigure contractarea integrală şi la timp a cantităţilor prevăzute pentru export. Deşi în anul 1967 situaţia acoperirii cu comenzi a exportului de maşini şi utilaje s-a îmbunătăţit, totuşi este necesar ca în continuare să se ia toate măsurile pentru a încheia în termenul cel mai scurt contractările pentru 1967 şi, totodată, pentru ca portofoliul de comenzi pe 1968 să fie asigurat încă din acest an.

În întreaga muncă de prospectare, contractare şi de executare a planului de livrări la export, agenţiile economice nu s-au ridicat la înălţimea cerinţelor şi nu au îndeplinit rolul pe care ar fi putut să-l aibă ţinînd seama de posibilitatea lor de contact direct cu pieţele, cu partenerii.

Un fenomen negativ care atrage atenţia în execuţia planului de export este neritmicitatea livrărilor, care s-a menţinut pronunţată în 1966. Numeroase uzine producătoare au continuat să concentreze livrările în ultima decadă a fiecărei luni şi în special în ultima lună a trimestrului. Astfel în ultima decadă a lunii martie, din livrările totale pe această lună, Ministerul Industriei Alimentare a efectuat 61%, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini — 56%, Ministerul Economiei Forestiere — 50%. În luna decembrie s-au efectuat 15%, iar în ultima decadă 9% din livrările efectuate pe întregul an.

Trebuie să se înţeleagă bine, atît de către conducerea Ministerului Comerţului Exterior, cît şi de către conducerile ministerelor şi întreprinderilor producătoare, că lipsa de ritmicitate în livrări atrage după sine însemnate urmări negative ca: plata de penalizări în devize pentru nerespectarea termenelor contractuale, blocarea în anumite perioade a mijloacelor de transport, a staţiilor de frontieră şi a portului Constanţa.

Dacă analizăm cauzele lipsei de ritmicitate, trebuie să ne referim din nou la întîrzierile organelor Ministerului Comerţului Exterior în contractarea externă şi internă, dar totodată şi la deficienţele din activitatea ministerelor şi întreprinderilor producătoare, care, după primirea comenzilor, nu au luat toate măsurile necesare pentru trecerea neîntîrziată la îndeplinirea obligaţiilor de export, nu au acordat acestor sarcini atenţia necesară, lăsîndu-le pe un plan secundar şi tratîndu-le după sistemul „muncii în asalt" la sfîrşit de perioade.

Organele Ministerului Comerţului Exterior vor trebui să-şi îmbunătăţească activitatea, să acţioneze din timp pentru găsirea de debuşee şi asigurarea contractelor externe, să dea în timp util comenzi întreprinderilor producătoare, creîndu-le decalajul necesar unei bune organizări a producţiei pentru export. Între organele de comerţ exterior, ministerele economice şi întreprinderile producătoare este necesar să existe o bună conlucrare, asigurîndu-se clarificarea deplină şi rapidă a tuturor problemelor ce se ridică în procesul realizării sarcinilor de export.

Ministerele trebuie să analizeze decadal situaţia livrărilor la export, să acorde întreprinderilor întregul sprijin pentru a-şi asigura ritmicitatea livrărilor şi respectarea cu stricteţe a disciplinei contractuale. În acest scop, a fost creat un întreg aparat, cuprinzînd cîte un adjunct al ministrului — în ministere, colective sau servicii speciale cu sarcini de export — în întreprinderi.

Pentru a ne cîştiga şi menţine prestigiul pe pieţele externe, este necesar să se manifeste o mare răspundere în îndeplinirea angajamentelor asumate prin contracte, în respectarea prevederilor privind caracteristicile tehnico-funcţionale, sortimentul, ambalajul şi alte aspecte înglobate în mod curent în noţiunea de calitate.

Ministerele, colectivele de conducere din întreprinderile producătoare trebuie să manifeste o exigenţă mereu crescîndă în privinţa calităţii mărfurilor pentru export. Miniştrii şi adjuncţii lor, directorii uzinelor poartă întreaga răspundere pentru realizarea integrală a sarcinilor privind calitatea produselor livrate şi trebuie să ia toate măsurile ca pe poarta uzinei să nu iasă produse care nu corespund prevederilor contractuale.

În cursul trimestrului I/1967 ministerele urmează să reanalizeze la fiecare uzină modul cum este dotat corpul tehnic al controlului de calitate şi să ia măsuri ca acesta să fie format din cadrele cele mai competente şi cu un înalt simţ de răspundere. Ministerul Comerţului Exterior trebuie să manifeste o exigenţă sporită în efectuarea controlului calităţii produselor livrate la export.

Ministerele şi întreprinderile producătoare trebuie să manifeste receptivitate la exigenţele clienţilor externi. Ele au datoria să manifeste întreaga atenţie faţă de reclamaţiile primite, răspunzînd la ele fără nici un fel de tărăgănare. Fiecare reclamaţie cu privire la calitate trebuie cercetată cu toată seriozitatea pentru a stabili cauzele, a-i trage la răspundere pe vinovaţi şi a preveni repetarea deficienţelor în viitor.

Tovarăşi,

În ceea ce priveşte importul, datorită persistenţei unor neajunsuri şi deficienţe, dimensiunea nerealizării planului a fost mai mare chiar decît la export. Dacă la importul centralizat de materii prime şi bunuri de consum sarcinile au fost îndeplinite aproape la nivelul planului, la materialele pentru producţie, maşinile şi utilajele pentru investiţii curente şi instalaţiile complexe, sarcinile de plan au fost realizate numai în proporţie de 85—90%.

Întreprinderile de comerţ exterior nu au urmărit obţinerea la timp a ofertelor de la furnizori şi nu au acţionat cu destulă perseverenţă pentru clarificarea tehnică a acestora, ceea ce a întîrziat obţinerea unor mărfuri necesare economiei naţionale.

Neurmărirea executării contractelor externe la furnizori, a înlesnit încălcarea de către unii din ei a termenelor contractuale, ceea ce a creat greutăţi întreprinderilor producătoare.

Spre a se înlătura neajunsurile de acest fel, Ministerul Comerţului Exterior trebuie să ia măsuri ca pentru cererile de import înaintate de ministere, să obţină în cel mai scurt timp toate ofertele, să le clarifice din punct de vedere tehnic şi să încheie contractele, asigurînd livrările în termenele necesare desfăşurării normale a producţiei şi a lucrărilor de investiţii. Este necesar ca prin întărirea colaborării dintre întreprinderile de comerţ exterior şi cele beneficiare, să se asigure clarificarea operativă a ofertelor şi îmbunătăţirea urmăririi modului în care sînt executate contractele.

Trebuie spus că o serie de deficienţe în realizarea planului de import sînt determinate şi de faptul că ministerele nu prezintă din timp cererile de import, sau fac modificări substanţiale faţă de cererile şi specificaţiile depuse iniţial, ceea ce provoacă întîrzieri în contractarea cu furnizorii externi.

Această situaţie se menţine şi în anul 1967: datorită faptului că n-au fost clarificate toate problemele de către ministerele producătoare, planul de import încă nu este asigurat. Este necesar ca în cadrul plafoanelor acordate, ministerele să-şi reexamineze temeinic nevoile de import şi să-şi stabilească definitiv pînă la sfîrşitul trimestrului I cererile de materiale pentru producţie, de maşini şi utilaje pentru investiţii, spre a da posibilitatea organelor comerţului exterior să realizeze importurile respective în condiţii de economicitate şi în termenele necesare producţiei şi executării planului de investiţii.

Este necesar, totodată, să arătăm că unele ministere şi întreprinderi, continuînd practica dăunătoare din anii anteriori au solicitat şi în 1967 utilaje şi materiale în cantităţi superioare celor necesare, apelînd la import şi în unele cazuri cînd existau stocuri suficiente. Se impune ca în cursul acţiunii de definitivare a cererilor de import pe 1967 să se examineze încă o dată cu atenţie posibilităţile de reducere a volumului de importuri.

Întrucît nerealizarea integrală a planului de contractare a instalaţiilor complexe poate duce la întîrzieri în executarea lucrărilor de construcţii-montaj şi chiar la întîrzieri în darea în funcţiune a unor obiective economice, este necesar să se asigure contractarea din timp a obiectivelor prevăzute în planul pe anul 1967. În acest scop, concentrîndu-şi eforturile asupra realizării programului comun întocmit în luna februarie a.c., Ministerul Comerţului Exterior şi ministerele beneficiare trebuie să elaboreze din vreme temele tehnice, să organizeze deplasările pentru prospectare şi să ia măsuri pentru obţinerea ofertelor corespunzătoare.

În 1967 volumul livrărilor de instalaţii complexe va fi de circa 2,5 ori mai mare faţă de anul 1966. De aceea, trebuie ca acţiunile de proiectare, construcţii şi montaj să fie bine coordonate cu termenele prevăzute în contractele încheiate, pentru a se elimina situaţiile, destul de frecvente în trecut, cînd datorită nerespectării obligaţiilor de către partea română, au fost făcute plăţi furnizorului înainte de terminarea montajului şi de punere în funcţiune a obiectivelor.

Pentru înlăturarea neajunsurilor de pînă acum şi pentru creşterea eficienţei activităţii de import, este necesar ca pentru anul 1968, ministerele beneficiare să-şi definitiveze necesităţile de import în aşa fel, încît pînă cel tîrziu la sfîrşitul trimestrului II a.c., Ministerul Comerţului Exterior să primească cererile de import, temele tehnice pentru instalaţiile complexe, spre a putea trece la contractarea lor şi a obţine termene de livrare corespunzătoare necesităţilor.

Tovarăşi,

Lichidarea rămînerilor în urmă în ceea ce priveşte nivelul exporturilor noastre impune, în toate ramurile economiei, intensificarea eforturilor pentru lărgirea nomenclatorului şi sporirea fondului de mărfuri oferite la export, astfel încît prevederile cincinalului să fie considerabil depăşite. Pentru aceasta, încă din acest an, Ministerul Comerţului Exterior împreună cu ministerele producătoare trebuie să întocmească un nomenclator mai larg de produse cerute pe piaţa externă, iar ministerele producătoare să valorifice mai din plin posibilităţile existente.

Rezerve în acest sens se găsesc în toate ramurile economiei naţionale.

În ramura construcţiilor de maşini, la o serie de produse importante exportul are o pondere ridicată în totalul producţiei. În acelaşi timp numeroase produse nu sînt oferite la export.

Dezvoltarea producţiei în cincinal va permite, la nivelul anului 1970, o sporire a exportului de maşini şi utilaje de 2,3 ori faţă de 1965. Necesitatea îndeplinirii şi depăşirii acestei sarcini este pusă în evidenţă de faptul că, cu toate progresele înregistrate pînă în prezent în ce priveşte structura exportului, ne situăm în urmă faţă de alte ţări socialiste. În timp ce în ţara noastră ponderea în export a maşinilor şi utilajelor este de 19,3%, în 1965 această pondere a fost de 24,6% în Republica Populară Bulgaria, 32,7% în Republica Populară Ungară, 34% în Republica Populară Polonă.

O sarcină importantă ce revine acestei ramuri este lărgirea în continuare şi într-un ritm mai accelerat a nomenclatorului de maşini şi utilaje pentru export, asigurîndu-se totodată diversificarea tipurilor şi tipodimensiunilor. Trebuie avute în vedere, în special, categoriile de maşini şi utilaje de tehnicitate superioară, care formează obiectul unui larg comerţ internaţional şi prezintă un grad ridicat de prelucrare ca: maşini-unelte, motoare termice, echipament şi aparataj electrotehnic, pompe şi compresoare, aparatură de măsură, control şi automatizare, produse ale mecanicii fine.

De asemenea, avînd în vedere potenţialul industriei noastre constructoare de maşini, experienţa acumulată şi avantajele create de licenţele achiziţionate, este necesar să se asigure sporirea ponderii instalaţiilor complexe în exportul ţării noastre. În realizarea acestei sarcini între Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini şi alte ministere, în primul rînd Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Petrolului, Ministerul Minelor trebuie să existe o strînsă conlucrare în elaborarea procedeelor tehnologice, întocmirea documentaţiilor şi producerea maşinilor şi utilajelor.

Un obiectiv de prim ordin pentru toate întreprinderile constructoare de maşini este de a ridica în permanenţă nivelul tehnic al produselor, de a ţine pasul cu performanţele tehnice realizate pe plan mondial. Trebuie să fie mai larg folosite posibilităţile pe care le asigură cooperarea industrială cu alte ţări pentru ridicarea nivelului tehnic al producţiei şi al produselor.

Avînd în vedere că pătrundem pe pieţe noi, unde producţia noastră nu este cunoscută, va trebui să urmărim cu toată atenţia comportarea în exploatare a maşinilor şi utilajelor exportate, să asigurăm funcţionarea lor normală, punînd la dispoziţia clienţilor piese de schimb, service-uri şi asistenţa tehnică necesară.

În ramura industriei chimice, în 1970 volumul exportului urmează să depăşească de 3 ori nivelul din 1965. Din volumul total de circa 1 miliard lei valută al livrărilor de produse chimice, mărfuri în valoare de 800 milioane lei valută vor fi produse în instalaţii noi. O serie de uzine noi urmează să producă exclusiv pentru export.

Pentru a evita neajunsurile din anii anteriori, inclusiv 1966, care au dus la nerealizarea integrală a planului de export la produse chimice, trebuie să se asigure toate condiţiile pentru intrarea în funcţiune a noilor capacităţi de producţie la termenele planificate şi la parametrii proiectaţi.

Paralel cu aceasta, preocupările de diversificare a producţiei trebuie să se concretizeze în realizarea unei game variate de sortimente la o serie de produse cum ar fi: polietilenă, polistiren, coloranţi, anvelope, cauciuc sintetic etc., care pe piaţa mondială au o evoluţie foarte rapidă.

Întreprinderile industriei chimice au datoria să urmărească progresele tehnice ce se înregistrează pe plan mondial, să tragă din ele concluziile corespunzătoare, îmbunătăţind continuu caracteristicile tehnice şi calitatea produselor destinate exportului. Ele trebuie să înlăture cauzele deficienţelor de calitate semnalate în anul 1966.

În ramura economiei forestiere, exportul trebuie să înregistreze ritmuri accentuate de creştere în special în sectorul produselor finite. Astfel, se prevede ca în 1970 exportul de mobilă să depăşească cu 44% nivelul din 1965. Sarcini deosebite revin Ministerului Comerţului Exterior şi Ministerului Economiei Forestiere în ce priveşte exportul de mobilă.

Exigenţele faţă de această ramură, în care s-au făcut investiţii importante, s-au construit combinate înzestrate cu tehnică modernă, sînt în mod firesc foarte mari. Necesitatea unei exigenţe sporite reiese şi mai clar dacă se ţine seama de faptul, că 65% din producţia întreprinderilor de mobilă ale Ministerului Economiei Forestiere este destinată exportului. Conlucrarea mai strînsă între organele de comerţ şi întreprinderile producătoare trebuie să ducă la ridicarea gradului de utilizare a capacităţilor de producţie în această ramură, la extinderea gamei de tipuri şi modele, adaptate cerinţelor pieţei externe. Producţia trebuie să fie orientată spre modele şi tipuri deficitare pe piaţa externă, cum ar fi mobilă stil, mic mobilier etc. În acest scop este necesar să se manifeste întreaga grijă şi pentru valorificarea posibilităţilor existente în cadrul cooperaţiei meşteşugăreşti şi întreprinderilor industriei locale.

În ramura industriei uşoare, se prevăd exporturi sporite de confecţii, tricotaje din fire sintetice etc. realizate în cea mai mare parte în unităţile noi care vor intra în funcţiune în această perioadă. Ştiut fiind că pe piaţa mondială cererea pentru bunurile de consum şi, în special, articolele de modă se află într-o continuă schimbare, este necesar ca întreprinderile Ministerului Industriei Uşoare să întărească sectoarele de concepţie şi creaţie, să ţină pasul cu cerinţele, producînd sortimente variate, de calitate superioară, mai fine, mai uşoare.

În ramura industriei alimentare, exportul este prevăzut să crească de 1,8 ori faţă de 1965. Desigur, aceste prevederi trebuie considerate ca sarcini minime. Aşa cum s-a subliniat la plenara din decembrie, în anii trecuţi nu s-a acordat suficientă atenţie producţiei unor mărfuri alimentare, deşi exportul lor este rentabil. Va trebui să ne străduim a remedia această situaţie.

Este necesar ca în exportul de carne să sporim ponderea sortimentelor la care se obţin preţuri mai mari şi totodată să lărgim gama de sortimente — potrivit cerinţelor de pe piaţa externă — la o serie de produse ca: brînzeturi, conserve de carne, de fructe şi legume, produse zaharoase şi altele. Mai multă preocupare trebuie să existe pentru realizarea unor ambalaje moderne, practice şi estetice. Deficienţele în acest domeniu continuă să ne provoace greutăţi în desfăşurarea exportului.

În ceea ce priveşte exportul de fructe şi legume proaspete şi semiindustrializate, în cadrul său trebuie să fie sporită ponderea varietăţilor şi soiurilor valoroase, a livrărilor de fructe nobile în stare proaspătă pentru consum. Întrucît anul acesta au fost procurate un număr însemnat de autodube frigorifice, sînt create condiţii pentru ca exportul de legume şi fructe pe o serie de pieţe să se desfăşoare în condiţiuni mult mai bune. Totodată este necesar să se ia măsuri organizatorice pentru îmbunătăţirea activităţii organelor de achiziţionare şi întărirea controlului asupra loturilor de fructe şi legume destinate exportului.

Un rol mult mai mare decît pînă acum în crearea de disponibilităţi pentru export trebuie să dobîndească **agricultura**. După cum rezultă din studiile asupra tendinţelor pe termen lung, pe piaţa mondială se va înregistra în următoarele decenii un deficit crescînd de produse agroalimentare. În această situaţie se vor crea condiţii tot mai favorabile pentru exportul acestor produse. Aşa cum a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi în prezent aceste produse nu numai că sînt rentabile la export, dar ele aduc venituri mari, mai mari decît unele produse industriale, întrucît cheltuielile materiale sînt reduse, iar investiţiile se recuperează în termen scurt.

Luînd toate măsurile pentru a realiza sarcinile trasate de conducerea partidului în vederea dezvoltării forţelor de producţie ale agriculturii, va trebui ca şi pe linia exportului să se manifeste întreaga preocupare pentru transformarea acestei ramuri într-o mare sursă de venituri pentru ţara noastră.

Tovarăşi,

Pentru a asigura ridicarea calitativă a activităţii de comerţ exterior la nivelul nevoilor şi posibilităţilor economiei naţionale, este necesar ca această activitate să se desfăşoare pe baza unei perspective clare, să fie îmbunătăţite formele şi stilul de muncă în acest domeniu.

Desigur, organele de comerţ exterior trebuie să vîndă mărfurile de care economia naţională dispune. Dar o sporire continuă şi puternică a exporturilor nu se poate întemeia numai pe disponibilităţile care se creează după acoperirea necesităţilor interne într-o ramură sau alta. Stabilitatea şi continuitatea livrărilor, asigurarea nivelului tehnic şi calitativ al produselor, creşterea capacităţii de concurenţă, cer trecerea hotărîtă la organizarea în perspectivă a producţiei destinate exportului. Aceasta presupune ca la elaborarea planului să se aibă în vedere producţia pentru export, profilarea în acest scop a unor secţii şi întreprinderi. Un început bun s-a făcut. Pe baza indicaţiei conducerii partidului, în planul cincinal au fost introduse o serie de obiective, a căror producţie va fi destinată exclusiv exportului. Ministerele şi organele economice centrale trebuie să continue preocupările în această direcţie.

Pentru ca producţia pentru export să poată fi planificată în perspectivă, deciziile de investiţii şi dezvoltare ale ministerelor trebuie strîns legate de cunoaşterea posibilităţilor de plasare a mărfurilor la export. Aceasta presupune studierea şi cunoaşterea temeinică a conjuncturii şi a tendinţelor pe termen lung în economie şi pe piaţa mondială, prospectarea ştiinţifică şi cuprinzătoare a pieţelor externe. În această privinţă este necesar să se realizeze o cotitură hotărîtă. Şi în prezent, organele de comerţ exterior continuă să folosească forme şi metode caracteristice situaţiei cînd se puneau mai puţine probleme în ce priveşte plasarea mărfurilor la export. Activitatea de prospectare a pieţelor se limitează la găsirea de clienţi prin forme simple. Zone întregi şi ţări rămîn necercetate sub raportul posibilităţilor de desfacere şi de cumpărare.

Pentru îmbunătăţirea substanţială a prospectării, este necesar să se întocmească un plan de perspectivă, elaborat potrivit cerinţelor dezvoltării comerţului nostru exterior, la îndeplinirea căruia să fie atrase sistematic ministerele şi întreprinderile producătoare.

Încă în cursul acestui trimestru, Ministerul Comerţului Exterior, împreună cu Camera de Comerţ, care încă de mult au primit sarcină în acest sens, vor trebui să organizeze Institutul de studii şi cercetări conjuncturale, înzestrîndu-l cu cadre de cercetare competente şi sprijinindu-l să-şi organizeze activitatea pe baze ştiinţifice, să ţină o strînsă legătură cu institute din alte ţări care au o practică îndelungată în studiul pieţei mondiale.

Este necesar să se desfăşoare în continuare o activitate sistematică şi coordonată de prospectare şi în ce priveşte realizarea unor acţiuni de cooperare economică. În anii trecuţi s-a realizat puţin pe această linie. Un început bun s-a făcut în anul 1966, cînd s-a convenit cu ţări socialiste şi o serie de firme din ţări capitaliste studierea unor propuneri de cooperare. Ţinînd seama de perspectiva pe care o oferă pentru dezvoltarea schimburilor noastre comerciale şi pentru accesul la realizările tehnicii moderne, acestei noi forme de relaţii economice externe trebuie să i se acorde întreaga atenţie.

În întreaga acţiune de prospectare, este necesar ca o atenţie deosebită să fie acordată ţărilor în curs de dezvoltare din Asia, Africa şi America Latină, cu care se pot realiza acţiuni de cooperare, de natură să asigure promovarea exportului de maşini şi utilaje şi diversificarea pieţelor de pe care ne aprovizionăm cu diferite mărfuri necesare economiei naţionale.

Mărfurile produse pentru export trebuie să aibă un înalt nivel tehnic şi calitativ. Este necesar să se lichideze decalajul care există, într-o serie de cazuri, între nivelul tehnic al utilajului şi instalaţiilor pe de o parte, calitatea şi nivelul tehnic al produselor, pe de altă parte.

Pentru continua modernizare a industriei noastre este necesar să folosim mai bine posibilităţile oferite de contractele pentru importul de instalaţii complexe, obligaţia furnizorilor externi de a ne pune la dispoziţie în cursul unui interval determinat îmbunătăţirile aduse de ei soluţiilor constructive şi proceselor tehnologice respective. În acelaşi timp, inginerii noştri din uzine şi din institutele de cercetări au datoria să depună toate eforturile pentru a aduce continuu îmbunătăţiri caracteristicilor şi performanţelor tehnice ale produselor.

Un obiectiv de prim ordin, atît pentru întreprinderile producătoare de mărfuri pentru export, cît şi pentru organele de comerţ exterior trebuie să-l constituie sporirea eficienţei şi rentabilităţii exportului. Din cauza gradului redus de prelucrare a resurselor de metal, de masă lemnoasă, a resurselor agroalimentare, a slabei rentabilităţi la multe produse şi sortimente oferite la export, valoarea pe care o obţinem pe tona de produse exportate este mult prea scăzută. Calculele arată că, dacă valoarea pe tonă la maşinile şi utilajele exportate s-ar fi ridicat la nivelul preţului plătit de noi la import, valoarea exportului nostru din 1966 ar fi fost mai mare cu circa 1,4 miliarde lei valută, fără a folosi resurse suplimentare de metal.

Studiind şi prospectînd pieţele externe, organele de comerţ exterior, împreună cu întreprinderile producătoare din toate ramurile, au datoria să găsească posibilităţi pentru a plasa la extern mărfuri în sortimente cu un grad cît mai ridicat de prelucrare, care aduc cele mai mari intrări în devize. Este necesar să se manifeste mai multă preocupare pentru alegerea pieţelor care oferă condiţiile de preţ cele mai avantajoase, oferind mărfurile în perioadele şi conjuncturile optime şi asigurînd stabilitatea pe pieţele deja cîştigate.

Tovarăşi,

Sarcini deosebit de importante revin întreprinderilor, organelor de comerţ exterior, ministerelor economice, în vederea îmbunătăţirii activităţii de import.

O serie de probleme se pun în legătură cu importurile de instalaţii complexe, care în cincinal constituie un volum însemnat din importul nostru.

Unul din principalele criterii în adoptarea deciziilor de import va fi desigur şi în continuare nivelul tehnic al instalaţiilor, alinierea caracteristicilor lor tehnice-funcţionale şi economice la performanţele de vîrf pe plan mondial. Este însă necesar să avem grijă ca soluţiile alese să fi fost experimentate şi să ofere siguranţă în exploatare şi în atingerea parametrilor proiectaţi. Acest lucru se impune cu atît mai mult, cu cît în unele cazuri a existat tendinţa de a alege soluţii moderne, dar care existau numai pe hîrtie.

O altă problemă importantă în legătură cu importul de instalaţii complexe este de a utiliza din plin volumul considerabil de comenzi ce urmează a fi plasate pe pieţe externe pentru a asigura dezvoltarea în forme variate a cooperării economice şi promovarea exporturilor, problemă de care în trecut nu ne-am ocupat în măsură suficientă. În anul 1966 s-au obţinut anumite realizări în această direcţie, exporturile condiţionate de importurile de instalaţii complexe ridicîndu-se la circa 400 milioane lei valută. Aceste rezultate sînt însă departe de valorificarea tuturor posibilităţilor existente. În viitor această cale va trebui să fie utilizată în mod mai eficient, asigurîndu-se o mai bună coordonare a operaţiilor de import şi export.

O atenţie deosebită se impune a fi acordată economisirii de fonduri valutare la acest capitol important al planului de import, prin participarea industriei noastre într-o proporţie mai mare la realizarea instalaţiilor complexe. În urma analizei efectuate pe baza indicaţiilor conducerii partidului s-au găsit posibilităţi ca un număr de 10 instalaţii chimice, în valoare de 500 milioane lei valută, prevăzute la import, să fie realizate de industria constructoare de maşini. Este necesar ca această preocupare să fie continuată cu perseverenţă şi în viitor.

În ceea ce priveşte materialele necentralizate pentru producţie, o datorie a tuturor ministerelor este de a lua măsuri pentru reducerea cererilor de import. Este, desigur, un fenomen anormal faptul că în timp ce producţia industrială urmează să sporească în cincinal cu 65—73%, importurile acestor materiale sînt prevăzute să crească de 2,5 ori. Aceasta subliniază necesitatea de a acţiona hotărît pentru realizarea de economii prin utilizarea mai largă a resurselor interne, a înlocuitorilor, prin stabilirea cu mai multă grijă a nevoilor de import.

O cale de reducere a eforturilor valutare în acest domeniu o constituie stabilirea judicioasă a calităţii şi sortimentelor materiilor şi materialelor solicitate din import. Trebuie stăvilite tendinţele unor beneficiari de a cere condiţii neuzuale, sortimente excesiv de pretenţioase şi scumpe. Astfel la pieile brute de bovine din import şi la plută importăm în proporţii exagerate sortimente superioare, scumpe. Acelaşi lucru se întîmplă la bumbac, unde sortimentele de calitate superioară sînt solicitate într-o proporţie care creşte necontenit în ultimii ani, deşi diferenţa de preţ între bumbacul din grupa superior şi bumbacul din grupa mediu este de circa 2 400 lei valută/tonă.

Trebuie spus totodată că în multe cazuri calitatea materiei prime nu se regăseşte în produsele fabricate de întreprinderile noastre industriale.

Mari cheltuieli se fac pentru importul unor produse, piese de schimb, subansamble, accesorii, a căror producţie în serie mică în unităţi industriale mari nu este rentabilă. Pentru reducerea unor asemenea importuri este necesar ca, potrivit indicaţiei date de conducerea partidului, să se organizeze fabricaţia acestor produse în întreprinderi mici ale cooperaţiei meşteşugăreşti şi ale industriei locale.

Tovarăşi,

Plenara din decembrie 1966 a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a subliniat necesitatea îmbunătăţirii organizării activităţii de comerţ exterior. Sarcina diversificării şi sporirii volumului operaţiilor de import-export, a creşterii operativităţii în relaţiile cu partenerii, cerinţele adîncirii specializării activităţii de comerţ exterior nu mai pot fi realizate în mod eficient printr-o conducere directă, dintr-un singur loc a tuturor acţiunilor comerciale externe.

De aceea trebuie găsite forme adecvate ca o parte a acestei activităţi să fie trecută la ministere şi întreprinderi producătoare, Ministerului Comerţului Exterior revenindu-i în continuare răspunderea pentru realizarea unitară, mai eficientă decît pînă acum, a politicii de comerţ exterior a partidului şi statului.

În ceea ce priveşte aparatul Ministerului Comerţului Exterior este necesar ca organizarea lui să fie adaptată cerinţelor noi ale dezvoltării relaţiilor comerciale cu ţările socialiste, cu cele capitaliste, precum şi cu ţările în curs de dezvoltare.

(Continuare în pag. 14)

CONSFĂTUIREA PRIVIND ACTIVITATEA

(Urmare din pag. 13)

Este necesar ca în cadrul Ministerului Comerțului Exterior, a celorlalte ministere producătoare, iar atunci cînd situația o va cere — și al întreprinderilor, să existe un aparat distinct care să se ocupe de problemele dezvoltării cooperării economice cu diferite țări.

Ținînd seama de tendințele actuale de diversificare și specializare a producției, o atenție deosebită trebuie acordată reorganizării întreprinderilor de comerț exterior, care în prezent au un profil prea larg. La unele întreprinderi se simte nevoia adoptării unui profil mixt — de import și export — pentru a se putea realiza într-o proporție mai mare operații de compensare menite să ușureze promovarea exportului nostru.

De asemenea, sînt necesare măsuri pentru mai buna precizare a sarcinilor agențiilor economice, în scopul creșterii contribuției lor la realizarea schimburilor comerciale, la prospectarea, la lărgirea cooperării cu întreprinderile și instituțiile din diverse țări, la sprijinirea organizării de service-uri etc.

Ținînd seama de faptul că actuala formă de reprezentare a intereselor noastre comerciale în străinătate numai prin agenții a devenit insuficientă, este util să se studieze experiența existentă pe plan mondial cu privire la eficacitatea unor birouri exterioare de consultare tehnică și de vînzare, ca antene directe ale uzinelor producătoare de mărfuri pentru export, și a altor forme.

În sensul celor arătate mai sus, în prezent, în conformitate cu indicațiile date de conducerea partidului, se studiază un complex de măsuri care urmează să fie adoptate în scopul îmbunătățirii organizării comerțului exterior.

Ca urmare a sprijinului acordat de conducerea partidului și a aplicării în viață a indicațiilor primite, stilul și metodele de muncă ale conducerii ministerului și ale întregului aparat de comerț exterior s-au îmbunătățit. Cu toate acestea, rămînerile în urmă înregistrate în activitatea de comerț exterior impun continuarea eforturilor în această direcție. Este necesar ca în ședințele de colegiu și ale colectivului de conducere să se dezbată concret — cu participarea unui număr cît mai mare de cadre din aparatul ministerului și din întreprinderi — principalele probleme ale realizării planului de export și import, ale activității de comerț exterior.

Între conducerea Ministerului Comerțului Exterior și celelalte ministere, între întreprinderile de comerț exterior și întreprinderile furnizoare de mărfuri la export sau beneficiare de importuri, trebuie să se creeze relații eficiente de colaborare care să permită rezolvarea mai operativă a problemelor privind sarcinile de plan.

Este necesar ca în continuare să se acorde atenție promovării în funcții de conducere în ministere, în întreprinderile de comerț exterior și în agențiile economice a unor cadre bine pregătite profesional, care să prezinte garanția unei activități și mai eficiente în viitor.

Lucrătorii din comerțul exterior au prin specificul muncii lor sarcina de deosebită încredere de a reprezenta interesele statului nostru în raporturile cu state și firme străine. Trebuie să spunem că prin priceperea, devotamentul și patriotismul lor, majoritatea covîrșitoare a lucrătorilor din comerțul exterior justifică încrederea care le-a fost acordată. Este necesar să manifestăm o grijă deosebită pentru selecționarea corespunzătoare a cadrelor, să întărim disciplina în muncă și răspunderea personală în îndeplinirea sarcinilor, să luăm măsuri hotărîte împotriva manifestărilor de birocratism, de lipsă de operativitate, să lichidăm cu desăvîrșire practicile dăunătoare care mai există la unii lucrători din aparatul de comerț exterior.

În același timp, conducerea ministerului va trebui să se preocupe de educarea cadrelor, de creșterea competenței și calificării lor profesionale, asigurînd cunoașterea profundă de către toți lucrătorii a problemelor actuale ale dezvoltării economice a țării, a organizării producției și a tehnicii comerțului exterior. Munca lucrătorilor din comerțul exterior trebuie să fie caracterizată de pricepere, devotament, pasiune și un înalt simț patriotic.

Tovarăși,

Activitatea de comerț exterior formează pentru a doua oară obiectul unei consfătuiri de lucru cu activul de bază din Ministerul Comerțului Exterior, din ministerele și întreprinderile cu sarcini la export, cu activiști din aparatul de partid și al organizațiilor obștești. În anul care s-a scurs de la prima întîlnire de lucru, concluziile care s-au desprins, indicațiile date de conducerea partidului au constituit un sprijin concret și eficient în îmbunătățirea muncii, în mobilizarea întregului colectiv de lucrători din sistemul comerțului exterior și din întreprinderile producătoare la îndeplinirea sarcinilor de export și import.

Ne exprimăm convingerea că, în frunte cu comuniștii, lucrătorii din sistemul comerțului exterior și din ministerele și unitățile producătoare nu-și vor precupeți eforturile pentru a îndeplini cu cinste sarcinile încredințate de partid.

CONCLUZIILE DEZBATERILOR DIN GRUPELE DE LUCRU

CONCLUZIILE dezbaterilor din grupa industria lemnului, industria ușoară și industria materialelor de construcție au fost prezentate de Dumitru Usturoi, adjunct al ministrului comerțului exterior.

Participanții la discuțiile din grupă au subliniat că în aceste sectoare producția pentru export a crescut an de an. Ei au relevat unele neajunsuri din activitatea întreprinderilor de comerț exterior, precum și din cea a întreprinderilor producătoare. În vederea îmbunătățirii activității de export în aceste ramuri au fost propuse o serie de măsuri, ca :

organizarea livrării produselor de cherestea în pachete, astfel ca operațiile de încărcare și descărcare a vagoanelor și navelor să se poată efectua mecanizat ;

asigurarea producției de produse stratificate în sortimentele și dimensiunile solicitate pe piața externă și reducerea termenelor de livrare ; amenajarea pe lîngă fabricile de produse stratificate a unor spații de depozitare și prelucrare a acestor produse în dimensiuni fixe, într-o gamă largă, pentru livrări prompte, la care se pot obține condiții de vînzare avantajoase ;

reducerea în continuare a exportului produselor brute de pădure (lemn pentru celuloză de toate esențele și lemn pentru construcții rurale), prelucrarea acestora în țară la fabricile de celuloză și celofibră, la producția de ambalaje etc. ;

continuarea specializării unor fabrici de mobilă sau secții pentru producția de mobilă stil și de serii mici cu sortimente variate, care să se poată ușor și rapid adapta la cererile piețelor externe, precum și continua îmbunătățire a calității mobilei prin întărirea controlului pe faze de producție, mărirea gamei de modele proprii și executarea mostrelor în termene cît mai scurte ;

îmbunătățirea structurii sortimentelor ce se oferă la export la țesături textile, confecții și alte produse, cu un grad de prelucrare și finisare superior ; folosirea într-o proporție din ce în ce mai mare a înlocuitorilor de piele și micșorarea greutății încălțămintei ; crearea stocurilor de țesături semifinisate în diferite contexturi și semifabricate de piei nevopsite ;

mărirea gamei de sortimente la sticla pentru construcții și industrie, în special a celor cu un grad mai ridicat de prelucrare ; valorificarea superioară a unor produse naturale cum ar fi marmura și alte pietre decorative de construcție, extinderea exportului de placaje de marmură.

Ținînd seama de volumul mare al exportului de ciment, se consideră necesară crearea unui spațiu de depozitare în portul Constanța, care să asigure continuitatea expedițiilor și totodată să dea posibilitatea încărcării concomitente a mai multor nave în perioadele de vîrf.

Vorbitorii au subliniat necesitatea revizuirii normativelor pentru stocurile de materiale și materii prime, precum și a creării unor depozite, pentru produsele finite la export.

S-a accentuat necesitatea soluționării pe economia națională a problemei accesoriilor (feronerie, stofe de tapițerie, lacuri, nasturi, catarame etc.), atît sub aspect cantitativ și de sortimentație, cît și din punct de vedere calitativ, precum și a asigurării unor ambalaje corespunzătoare pentru mărfurile de export.

În scopul promovării plasării produselor la export s-a preconizat atragerea mai directă a industriei și îndeosebi a fabricilor mari exportatoare la prospectarea piețelor externe, diversificarea formelor de comerț exterior. S-a propus ca în ministerele producătoare să fie creat un fond valutar de rezervă din totalul fondurilor de import ale ministerelor respective, care să fie folosit pentru realizarea unor importuri rapide de diverse materiale sau mici utilaje, necesare realizării unor produse din export, cu termene scurte de livrare, sau pentru realizarea unor comenzi speciale.

★

CONCLUZIILE dezbaterilor din grupa petrol-chimie au fost prezentate de ing. Ilie Voicu, adjunct al ministrului comerțului exterior.

Concentrîndu-se asupra lipsurilor care s-au manifestat în realizarea sarcinilor de export, participanții la discuții au semnalat întîrzieri în contractarea la extern a unor mărfuri, în asigurarea contractelor interne pentru întreprinderi și în lansarea dispozițiilor de livrare, existența unor mari fluctuații la o serie de mărfuri prevăzute în planul de export, deprecieri calitative ale unor produse datorită unor ambalaje și accesorii necorespunzătoare, insuficiența unor stocuri și capacități de depozitare.

În vederea remedierii neajunsurilor semnalate, participanții la discuții au făcut o serie de propuneri, printre care :

delegații comune ale întreprinderilor de comerț exterior și specialiști din întreprinderile producătoare să se deplaseze pe piața externă pentru a intensifica acțiunea de încheiere a contractelor externe și cu precădere a celor pe termen lung, în special, pentru produsele de masă, care să conducă la stabilirea unor debușee sigure și a unui program de fabricație precizat din timp ;

Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Petrolului să stabilească împreună cu M.C.E. urgențele de materiale, aparatajul de măsură, control și de laborator din planul de import care condiționează producția și calitatea produselor pentru export, pentru contractarea și realizarea cu prioritate ;

în cursul trimestrului II/1967, Ministerul Comerțului Exterior, împreună cu Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Petrolului, să convină specificațiile tehnice pentru sarcinile anului 1968, pe baza cifrelor prevăzute în planul cincinal, ca astfel să se poată trece din timp la contractări externe ;

întreprinderile producătoare să ia în continuare măsuri pentru îmbunătățirea calității unor produse chimice și petroliere ;

Ministerul Petrolului să urgenteze punerea în funcțiune a instalațiilor modificate de la Rafinăria Ploiești și mărirea capacității de distilare acidă, spre a obține în semestrul II a.c. calități și sortimente de uleiuri la nivelul cerințelor externe, precum și definitivarea studiului tehnico-economic pentru instalația de hidrofinare a uleiurilor minerale.

S-a mai subliniat necesitatea ridicării calității butoaielor destinate ambalajelor unor produse chimice și petroliere, luîndu-se în acest scop măsurile cuvenite în producție ; de asemenea, s-a relevat importanța rezolvării de către Ministerul Industriei Chimice a problemei stocurilor și a spațiilor de depozitare, ceea ce ar permite folosirea mai judicioasă a perioadelor conjuncturale favorabile și asigurarea, pe această cale, a unei eficiențe mai ridicate la exportul unor produse.

În discuții s-a subliniat necesitatea ca întreprinderile de comerț exterior și agențiile economice din străinătate să ia măsuri pentru adîncirea muncii de prospectare sistematică a pieței externe și să pună în mod operativ la dispoziția furnizorilor și beneficiarilor materiale tehnice documentare, necesare pentru orientarea producției spre mărfurile, sortimentele și condițiile tehnice cerute pe piața externă.

★

CONCLUZIILE dezbaterilor din grupa mașini, utilaje și produse metalurgice au fost prezentate de Alexandru Albescu, adjunct al ministrului comerțului exterior.

Participanții la discuțiile din această grupă au supus analizei probleme ca: asigurarea unui fond sporit de marfă ; lărgirea și diversificarea nomenclatorului de produse la export ținînd cont de cerințele și orientarea cererilor pe piețele externe ; ridicarea nivelului tehnic și asimilarea de mașini cu un grad mai mare de complexitate ; sporirea eficienței exportului și realizarea unui preț specific mai ridicat pe tonă de produs ; folosirea cît mai bună a capacităților de producție existente și antrenarea în mai mare măsură la livrările pentru export a unor unități care participă încă insuficient la această activitate ; orientarea și profilarea unor sectoare și uzine pentru o producție de mașini și utilaje destinată special exportului.

S-a marcat necesitatea desfășurării unei activități sistematice de prospectare a piețelor externe, care să fie efectuată împreună cu ministerele și unitățile furnizoare.

A fost special dezbătută problema plasării comenzilor interne la uzine furnizoare, stabilindu-se că este necesar să se realizeze de aparatul de comerț exterior — cu sprijinul furnizorilor — acoperirea în cel mai scurt timp cu comenzi a întregului plan de livrări pentru export pe 1967, asigurarea portofoliului cu contracte externe și plasării din timp a comenzilor pentru anul viitor.

S-a subliniat în mod deosebit, ca o problemă de bază în promovarea exportului de mașini și utilaje, necesitatea sporirii preocupărilor unităților furnizoare pentru îmbunătățirea calității și luarea măsurilor de rezolvare mai operativă și corespunzătoare a reclamațiilor, urmăririi în continuare după livrare, la clienții externi, a comportării în exploatare a produselor ; asigurarea unui serviciu corespunzător, crearea unor depozite de piese de schimb, înlocuirea promptă a pieselor defectate, constituirea echipelor de tehnicieni pentru întreținere și reparații, și intervenția promptă prin trimiterea de tehnicieni necesari remedierii eventualelor defecțiuni. S-a preconizat ca în viitor problemele de serviciu și asistență tehnică să revină direct în sarcina uzinelor furnizoare.

A fost accentuată importanța pe care o au respectarea disciplinei contractuale, asigurarea necondiționată a ritmicității livrărilor, simplificarea și îmbunătățirea metodologiei actuale de întocmire a ofertelor, de elaborare a documentației tehnice și comerciale, stabilirea mai clară a relațiilor contractuale și de colaborare între diferitele unități ce participă la exportul de instalații complete, elaborarea unor condiții fundamentale de livrare la export a echipamentelor și utilajelor în cadrul instalațiilor complete.

În ceea ce privește exportul de instalații complete s-a scos în evidență necesitatea asimilării și introducerii în fabricație într-un ritm accentuat a o serie de echipamente, utilaje și părți de completare ca : aparatură de măsură, control și automatizare, pompe, compresoare și armături de tipuri speciale etc, care actualmente se importă, avînd ponderi importante în valoarea instalațiilor complete pentru export.

Participanții la discuții au accentuat necesitatea folosirii posibilităților pe care le oferă cooperarea industrială cu o serie de firme specializate din străinătate, în ceea ce privește ridicarea nivelului tehnic al producției, asimilarea de produse noi, introducerea de procese tehnologice moderne, mărirea volumului de export la mașini și utilaje.

S-a apreciat ca necesară luarea de măsuri în vederea introducerii și realizării unor forme noi de activitate cum ar fi : efectuarea de lucrări de cercetări și prospectări miniere în străinătate, preluarea efectuării de lucrări complexe de foraj, de prospectare, de explorare și de exploatare pentru cîmpuri petrolifere în calitate de contractor, efectuarea de lucrări inginerești în diferite sectoare de construcții și hidroenergetice, realizarea de obiective industriale în sistemul larg practicat al livrărilor „la cheie", organizarea în diferite țări de birouri tehnice de consultare direct subordonate furnizorilor interni.

În scopul organizării mai eficiente și operative a activității de export, unii participanți la discuții au propus spre examinare posibilitatea constituirii — cu titlu experimental — a unor centrale de producție și de export pentru unele tipuri de mașini și utilaje, precum și posibilitatea ca unele uzine mari, în care ponderea producției pentru export este ridicată, să se ocupe direct de desfacerea la export a produselor respective.

S-a mai preconizat stabilirea unui profil mai îngust, cu o specializare mai ridicată, a întreprinderilor prin care se efectuează exportul de mașini și utilaje.

În legătură cu importul, semnalîndu-se cazuri în care unele materiale, mașini și utilaje nu s-au realizat în termene necesare producției sau investiției, s-au propus o serie de măsuri ca : specificarea în termen a planului de import, reducerea maxim posibilă a modificărilor și suplimentărilor pe parcurs a planurilor de import ; analizarea posibilității de a se specifica o serie de produse la import, pe mai mulți ani, pînă în anul 1970, în limita plafoanelor prevăzute în planul cincinal, în vederea contractării și derulării importurilor la termenele necesare.

★

CONCLUZIILE dezbaterilor din grupa produse agroalimentare au fost prezentate de Dumitru Bejan, prim adjunct al ministrului comerțului exterior.

Participanții la lucrările grupei au relevat, că există toate condițiile pentru realizarea și depășirea planului de export pe anul 1967, făcînd o serie de propuneri concrete de majorare a exportului, care însumează peste 20 milioane de lei valută. Dat fiind însă că din discuții au rezultat posibilități de majorare substanțială a exportului de produse agroalimentare pe acest an, se propune ca M.C.E., departamentele furnizoare și C.S.P. să examineze pînă la 31 martie a.c. aceste posibilități, prezentînd măsurile practice corespunzătoare.

Dezbaterile au scos în evidență deficiențele care mai există, în ceea ce privește calitatea unor produse exportate, recomandînd numeroase măsuri eficiente pentru întărirea controlului, atît în producție, cît și la recepția și expedierea mărfurilor.

Îmbunătățindu-și activitatea de contractare la extern și intern, întreprinderile exportatoare trebuie să transmită în timp util comenzile la producție, pentru ca aceasta să poată asigura livrarea ritmică la export. În acest scop, este indicat ca între unitățile furnizoare și întreprinderile exportatoare să se stabilească grafice de livrare cu eșalonare cel puțin lunară, și unde este posibil, chiar decadală.

O problemă importantă care a reieșit din dezbateri este analiza posibilității de a se aloca fondurile necesare unor investiții minime pentru construirea de spații de depozitare, îndeosebi frigorifice, procurarea de mașini și utilaje, construirea de silozuri care să permită o valorificare mai bună a fondului de marfă pe piața externă. În prima urgență s-a propus să se examineze posibilitatea alocării de fonduri de investiții pentru acele mărfuri care pot asigura recuperarea investiției făcute prin diferențele de preț obținute la extern. Vor trebui depuse eforturi pentru ca o parte din mașinile și utilajele necesare să fie procurate prin operațiuni de cooperare cu firmele furnizoare.

Se impune luarea de către C.S.P., ministerele furnizoare și M.C.E. prin „Romtrans" a măsurilor cuvenite pentru asigurarea integrală a cantității de gheață necesară exportului de produse perisabile, în special fructe și legume proaspete, carne și preparate de carne, brînzeturi, precum și pentru sporirea

ÎN DOMENIUL COMERȚULUI EXTERIOR

parcului de vagoane frigorifice, reducerea duratei de transport în interior, iar în perspectivă — pentru dotarea flotei maritime cu vase de transport cu cală frigorifică.

Avînd în vedere neajunsurile care decurg din lipsa unor ambalaje adecvate, din inexistența unei industrii proprii de ambalaje, participanții la dezbateri au propus ca M.C.E., Ministerul Finanțelor, Camera de Comerț, împreună cu ministerele producătoare și exportatoare, să elaboreze un studiu complex tehnico-economic privind producția de ambalaje pentru export, studiu care să fie prezentat pînă la sfîrșitul semestrului I a.c. Consiliului de Miniștri.

Au fost reținute unele propuneri privind examinarea formelor de premiere a furnizorilor de mărfuri la export, pentru a imprima acestora un caracter tot mai stimulativ.

În cadrul dezbaterilor s-au analizat problemele de import, mai ales în legătură cu importul de materii prime, materiale și ambalaje care condiționează exportul produselor agroalimentare, și au fost preconizate măsuri pentru eliminarea unor neajunsuri în acest domeniu.

Pentru anumite importuri urgente pe care le necesită furnizorii în vederea realizării exportului și în scopul procurării cu mai multă operativitate a acestora, se propune ca o cotă de cca. 3% din valoarea totală a importului planificat să fie reținută la dispoziția ministerelor furnizoare.

Sarcinile mari care stau în fața exportului impun măsuri în continuare pentru îmbunătățirea activității comerciale externe a organelor de comerț exterior. Agențiile economice au fost solicitate să asigure mai operativ informații cît mai precise cu privire la cerințele și tendințele piețelor externe, pentru a le pune la dispoziția ministerelor care livrează mărfuri la export. M.C.E. trebuie să asigure mai complet cadrul extern necesar pentru desfacerea ritmică a producției planificate la export, să promoveze cu mai mult curaj metodele noi de comerț exterior, crearea de birouri comerciale permanente în străinătate, în special, pentru sectorul de fructe și legume.

DISCUȚII GENERALE

În centrul atenției: sortimentul și calitatea

Nicolae ȘTEFAN
prim-vicepreședinte al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, șeful Departamentului pentru valorificarea legumelor și fructelor

VORBITORUL a arătat că planul de export al U.N.C.A.P. pe anul 1966 a fost realizat numai în proporție de 83%; această nerealizare se datorează mai ales unor lipsuri de ordin organizatoric, printre care contractarea fondului de marfă la legume și fructe cu un număr foarte mare de cooperative, pe suprafețe mici și dispersate.

În anul ce a trecut s-au semnalat o serie de deficiențe în legătură cu transportul acestor produse. Menționînd că în țara noastră viteza comercială a transporturilor pe calea ferată este cu mult mai mică decît viteza medie practicată în străinătate la trenurile speciale pentru produse perisabile, vorbitorul a arătat că Ministerul Căilor Ferate nu a organizat dispeceratul pentru urmărirea vagoanelor cu legume și fructe proaspete, în scopul reducerii duratei de parcurs. La aceasta se adaugă și staționarea îndelungată la frontieră a unor vagoane pentru reaprovizionarea cu gheață sau din cauza unor defecțiuni tehnice.

Au fost cazuri, a spus vorbitorul, cînd în anumite perioade deși am avut marfă, organele de comerț exterior nu au plasat-o la export. Pe de altă parte, în alte cazuri au fost solicitate produse în perioade cînd fie că producția nu le putea pune la dispoziție, fie că ele se găseau în cantități insuficiente. O greutate o constituie și faptul că Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor, neavînd contact direct cu piața externă, deși răspunde de calitatea produselor pînă la destinația finală din străinătate, nu are posibilitatea de a cunoaște în timp util necesitățile actuale și de perspectivă ale acestor piețe și deci nu poate interveni în mod operativ și corespunzător pentru satisfacerea acestor cerințe.

Anul acesta, Departamentul a primit pentru dezvoltarea bazei materiale de producție fonduri de investiții de două ori mai mari decît în 1966.

Pentru realizarea sarcinilor sporite de export pe anul în curs, s-a trecut la specializarea pentru export a unor cooperative situate în zone foarte favorabile culturii legumelor și s-au nominalizat în contracte soiurile cerute la export. O atenție deosebită s-a acordat contractării de legume mult solicitate la export.

În scopul îmbunătățirii calității produselor, cu sprijinul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, vor fi organizate centre de recepție — amplasate cît mai aproape de producție — care vor fi încadrate cu personal corespunzător și dotate cu șoproane și un minimum necesar de utilaj.

Un sprijin substanțial în derularea promptă a comenzilor externe îl constituie dotarea în anul acesta a Departamentului cu 100 autodube frigorifice, iar a transporturilor feroviare cu 500 vagoane refrigerente pentru transportul produselor noastre.

Referindu-se la problema îmbunătățirii structurii exportului prin creșterea sortimentelor care să permită obținerea unui aport mai mare de devize, vorbitorul a arătat că vor fi luate măsuri, împreună cu Ministerul Comerțului Exterior, C.S.A. și Ministerul de Finanțe, pentru a cointeresa pe producători spre a introduce sau extinde în cultură speciile și soiurile de legume și fructe care asigură un aport de devize mai mare pe tona de produse exportate. Totodată, pentru îmbunătățirea calității produselor, cu sprijinul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție se va generaliza retribuția suplimentară a membrilor cooperatori pentru produsele sortate și livrate la export.

Vorbitorul a ridicat problema necesității construirii unor silozuri pentru păstrarea unor legume, a fructelor și strugurilor și a arătat că vor fi luate măsuri de extindere a schimbului de mărfuri intercooperatist și a operațiunilor de compensații.

În pas cu progresul tehnic

Traian VULPE
director general în ministerul Industriei chimice

REFERINDU-SE la problema nivelului tehnic al produselor chimice, vorbitorul a arătat că producția de mase plastice, cauciuc și alte produse petrochimice a înregistrat și înregistrează progrese uimitoare de la zi la zi. În aceste condiții, chiar atunci cînd se achiziționează instalații la nivelul mondial, pînă la montare și punerea în funcțiune se întîmplă să apară sortimente noi, iar celor prevăzute în contracte să li se aducă îmbunătățiri.

Pentru ca produsele fabricate de uzinele noastre să fie la nivelul celor care se comercializează pe piața mondială, este necesar să se manifeste preocupare permanentă pentru: îmbunătățirea tehnologiei existente; modificarea și completarea instalațiilor la nivelul instalațiilor existente pe plan mondial; dezvoltarea cercetării proprii la un astfel de nivel încît să putem stabili singuri tehnologii pentru noi sortimente. Vorbitorul s-a referit la unele greutăți care frînează îndeplinirea acestor sarcini și a arătat că la unele produse sînt în curs de realizare o serie de îmbunătățiri.

În legătură cu problemele exportului, vorbitorul a criticat o serie de deficiențe ca, de pildă, neacoperirea cu dispoziții de livrare pînă la nivelul contractelor sau executarea de dispoziții de livrare cu termene foarte scurte, blocarea depozitelor și a spațiilor de fabricație prin stocări în custodie pe perioade îndelungate etc.

Referindu-se la necesitatea îmbunătățirii modului de prezentare și ambalare a produselor, el a arătat că vor fi luate o serie de măsuri și vor fi studiate propunerile în acest sens făcute la Consfătuire.

In ceea ce privește importul, sarcinile privind darea în funcțiune la timp a unor obiective noi, modernizarea și îmbunătățirea parametrilor de funcționare la alte obiective, cer să fie luate măsuri în scopul de a se folosi cît mai judicios fondurile alocate pentru importuri. Relevînd unele dificultăți în acest domeniu, vorbitorul a arătat, printre altele, că timpul ce se scurge de la depunerea fișelor la M.C.E. pentru înscrierea în plan pînă la obținerea sarcinei de plan este foarte lung, adesea 2—3 săptămîni; este necesar ca I.S.C.E.-urile să fie mai operative, scurtînd termenele în ceea ce privește întocmirea referatelor de contractare, obținerea diferitelor aprobări și transmiterea comenzilor către furnizori.

Pentru scurtarea timpului de contractare propunem să se introducă un sistem mai operativ de avizare a ofertelor, care să circule numai între I.S.C.E.-uri și uzină. În felul acesta s-ar scurta timpul de avizare cu 2—3 săptămîni. Astăzi, uzinele au destulă competență tehnică, iar dirijarea ofertelor prin D.G.A.D. și Direcția Generală este o metodă depășită.

Pentru un export optim de tractoare

Emil ONIGA
directorul general al Uzinelor „Tractorul"–Brașov

PENTRU consolidarea piețelor cîștigate și pentru cucerirea permanentă de noi piețe de desfacere — a arătat vorbitorul — a fost și este necesară o muncă permanentă de îmbunătățire a construcției tractoarelor.

Numai în anii 1965—1966 s-au operat modificări constructive la 328 repere și subansamble, pentru adaptarea tractoarelor la cerințele beneficiarilor externi. Uzina studiază în continuare posibilitățile de modernizare a tractoarelor existente în fabricație pentru a le face cît mai competitive pe piețele externe.

După ce a prezentat unele propuneri în această direcție, vorbitorul a spus:

Cu toate îmbunătățirile aduse calității tractoarelor, nu ne putem declara mulțumiți. Pentru asigurarea în condiții optime a exportului de tractoare, uzina a organizat un serviciu de export, încadrat cu personal de specialitate, avînd sarcina de planificare și urmărire a realizării planului, de pregătire a tractoarelor pentru expediere, de urmărire și realizare a modificărilor care se aduc tractoarelor, precum și asistența tehnică pentru prelucrarea împreună cu C.T.C. a rapoartelor primite de la delegații care dau asistență tehnică în țările importatoare. Serviciul de export urmărește expedierea pieselor de schimb cerute în cadrul termenului de garanție, face instruirea delegaților care pleacă în străinătate, cît și a delegaților străini care vin în uzină pentru instruire; pregătește corpul de ingineri și tehnicieni care trebuie să asigure asistența tehnică în străinătate. Sîntem în faza de organizare, împreună cu Uzinele „Steagul roșu" a unui curs de limba engleză și franceză, astfel ca specialiștii noștri să poată discuta direct cu beneficiarii, atît problemele tehnice cît și cele comerciale. Este în curs de organizare un depozit central de piese de schimb unde se vor colecta piesele din uzină și de la colaboratori și se vor expedia la beneficiarii externi.

Referindu-se la necesitatea îmbunătățirii activității de asistență tehnică, vorbitorul a propus ca ea să treacă în totalitate pe seama uzinei și să se găsească mijlocul cel mai operativ de informare a uzinei de către delegații din străinătate.

Prospectare și publicitate

Victor IONESCU
președintele Camerei de Comerț

REFERINDU-SE la sarcina îmbunătățirii activității de comerț exterior, vorbitorul a arătat rolul Camerei de Comerț în lărgirea relațiilor comerciale, în popularizarea produselor românești și a subliniat îndeosebi sarcina de a îmbunătăți și a moderniza organizarea prospectării pieței externe.

Trebuie spus limpede, a arătat el, că metodele, formele și forțele antrenate astăzi în prospectarea pieței externe sînt insuficiente.

Astăzi unul din cele mai mari concerne chimice din lume afirmă că jumătate din cifra sa de afaceri se compune din mărfuri pe care nu le producea cu zece ani în urmă iar, după aprecierea specialiștilor, peste zece ani o treime din întreaga producție industrială va consta din produse care nu au fost încă inventate.

In asemenea condiții serviciul de specialitate dintr-o întreprindere de comerț exterior — ori cît de bine ar fi dotat — nu poate să asigure singur o prospectare cu adevărat științifică, de perspectivă a pieței externe și nici nu este just să i se lase o răspundere ce aparține în primul rînd producătorului.

Prospectarea de perspectivă nu poate fi o activitate sporadică, ci o activitate planificată cu acțiune și efect continuu, prealabilă nu numai vînzării, ci uneori — chiar cu ani înainte — producției destinate exportului. Pentru o serie de mărfuri cu un grad mai ridicat de prelucrare, producătorul nu poate lua riscul de a pune în fabricație produse pentru un export nespecificat pentru anii următori și nici întreprinderea de comerț exterior exportatoare nu poate prelua riscul de a emite comenzi interne la mărfuri fără desfacere asigurată pe piață. Dar lucrînd împreună la pregătirea producției pe baza cercetării piețelor, pe baza prospectării permanente și sistematice a pieței externe, urmărind progresele concurenței, brevetele și licențele, conjunctura de perspectivă, metodele de desfacere, posibilitățile de cooperare, organizarea propagandei, planul de lansaj al produsului, participările și noutățile la tîrguri, se poate ajunge la reducerea gradului de incertitudine al exportului de mîine, și la o mai bună documentare a planificării investițiilor viitoare.

În legătură cu îmbunătățirea propagandei comerciale și a reclamei, M.C.E., și Camera de Comerț au luat recent o serie de măsuri, stabilind un program de îmbunătățire a acestor activități.

În sprijinul producătorilor pentru export, prin programul de prospectare, Camerei de Comerț îi revin o serie de sarcini de cercetare (studierea concurenței și pieței, urmărirea reglementărilor de comerț exterior în străinătate, îmbunătățirea prospectării tîrgurilor specializate) și mai ales înființarea unui bun centru de documentare și consultații la dispoziția tuturor producătorilor interesați la export, inclusiv organizarea legăturilor cu organisme și firme din străinătate. Efectuarea propagandei economice și a publicității comerciale în străinătate va apare pe viitor ca o consecință, ca o sarcină de aplicare a programului de prospectare.

Modernizarea instalațiilor complete

Valeriu BĂRBULESCU
director coordonator al I.S.C.E. „Industrialexport"

DUPĂ ce a subliniat că în anul care a trecut sarcina la export a întreprinderii a fost îndeplinită integral, iar pentru anul 1967 indicatorii de plan prevăd o creștere față de 1966 cu 31%, vorbitorul a relevat, că contractele externe încheiate reprezintă 83,6% din sarcina de contractare pe acest an, iar comenzile emise la industrie — 87,1% din planul de livrări pentru export, trimestrele I și II fiind integral acoperite cu comenzi.

În ceea ce privește structura exportului întreprinderii, ponderea principală continuă să o dețină echipamentul de foraj și producție, construcțiile navale și instalațiile complete. Metodele clasice folosite pînă în prezent pentru efectuarea exportului nu mai sînt însă pe deplin eficiente și de aceea se impune găsirea și folosirea de metode și forme noi de activitate, cum ar fi de exemplu efectuarea de lucrări de foraj și exploatare la extern în calitate de contractor, sau participarea în cooperare cu firme specializate care execută lucrări în terțe țări în sectorul petrolier, aportul nostru constînd din furnizarea de echipament și personal tehnic.

În legătură cu exportul de instalații complete, a căror pondere în comerțul mondial crește continuu, vorbitorul a arătat că promovarea acestuia ridică o serie de probleme a căror rezolvare presupune o organizare superioară și în special adaptare la cerințele pieței externe. Vor trebui găsite noi căi de satisfacere a acestor cerințe, prin ridicarea nivelului tehnic al instalațiilor pe care le oferim, ridicarea calității utilajelor și echipamentelor ce se livrează de România și scurtarea termenelor de oferire și livrare.

Este necesar, a arătat vorbitorul, ca termenele pentru elaborarea ofertelor de către institutele de proiectare, avizarea acestora de către furnizori și subfurnizori, întocmirea referatelor de vînzare și a ofertelor comerciale etc., să fie substanțial scurtate.

În vederea îmbunătățirii exportului de instalații complete se impune luarea de măsuri eficiente pentru analizarea nivelului tehnic al instalațiilor oferite, pentru ca în funcție de concluziile ce se vor desprinde și prin adoptarea de metode moderne de proiectare, să se treacă la reproiectarea acestor instalații, la modernizarea tehnologiilor de fabricație și la crearea de procedee proprii. De asemenea, este necesar să se asimileze executarea în țară a utilajelor de înaltă tehnicitate, în scopul reducerii la maximum a importurilor de completare, și să se utilizeze la maximum posibilitățile de cooperare cu firmele de specialitate din alte țări.

Construcția de mașini la nivel tehnic mai înalt

ing. Ion MOREGA
adjunct al ministrului industriei constructoare de mașini

SUBLINIIND importanța Consfătuirii lucrătorilor din comerțul exterior pentru toate verigile economiei naționale care participă la activitatea de export și import, vorbitorul a arătat că volumul și diversifi-

(Continuare în pag. 16)

CONSFĂTUIREA PRIVIND ACTIVITATEA

(Urmare din pag. 15)

carea exportului de mașini și utilaje cresc an de an.

Creșterea prevăzută a exportului de mașini și utilaje impune din partea organelor din aparatul central și a uzinelor din cadrul M.I.C.M. luarea unor măsuri care să asigure o cunoaștere profundă a pieței externe, adaptare elastică și operativă la specificul și caracteristicile ei, o mai mare receptivitate în rezolvarea cerințelor beneficiarilor externi.

La exportul de mașini, utilaje și instalații participă peste 80 de uzine din construcția de mașini. La multe din aceste uzine, ponderea producției pentru export reprezintă între 35—60%.

In domeniul valorificării mai bune a tonei de utilaj exportate, constructorii de mașini trebuie să-și concentreze activitatea în a produce utilaje cu un înalt grad de prelucrare; va trebui să ne preocupăm de dezvoltarea fabricației unor produse ale mecanicii fine, aparatură de măsură și control, electronică, sectoare care pînă în prezentă nu participă la export.

Indeplinirea acestui program presupune eliminarea unui șir de deficiențe care frînează dezvoltarea exportului de mașini și utilaje, mai mare elasticitate în adaptarea la caracteristicile pieței externe, mai multă operativitate în acceptarea unor modificări constructive, asigurarea unor termene de livrare scurte, la unele produse îmbunătățirea calității sau a parametrilor tehnici funcționali.

Uzinele care au sarcini pentru export au trecut la crearea și organizarea unor unități speciale de export, care se vor ocupa cu competență tehnică și comercială de pregătirea ofertelor și a documentațiilor tehnice, participarea la prospectarea pieței externe, urmărirea sarcinilor la export, asigurarea instruirii și asistenței tehnice la montajul și punerea în funcțiune a utilajelor livrate, la acordarea de „service" și urmărirea în exploatare a produselor livrate. Livrările de noi tipuri de utilaje sau prezentarea pe o nouă piață externă a început să fie precedată de experimentarea și demonstrarea utilajelor de către tehnicienii uzinelor furnizoare.

Multe produse se realizează la nivelul calitativ echivalent cu al celor mai bune produse similare pe piața mondială. In fabricația de locomotive Diesel electrice, de tractoare, cargouri maritime, motoare și transformatoare electrice și alte produse s-au realizat an de an progrese însemnate, ceea ce a făcut să crească prestigiul industriei constructoare de mașini. Există însă și cazuri în care produsele livrate — necorespunzătoare sub raportul nivelului calitativ — au creat dificultăți și au generat reclamații din partea beneficiarilor externi.

Analizînd cauzele acestor deficiențe, vorbitorul a subliniat, că pe baza nivelului atins în înzestrarea tehnică a uzinelor, a experienței acumulate, este pe deplin posibil să imprimăm îmbunătățirii calitative a produselor dinamismul care caracterizează industria noastră.

În continuare, după ce a făcut unele propuneri privind cointeresarea materială a uzinelor în ce privește exportul, vorbitorul, referindu-se la problema pieselor de schimb, a amintit măsurile luate în acest an și a subliniat că este necesar ca organele de comerț exterior să organizeze depozite în consignație în țările în care au exportat utilaje, din care să poată asigura livrarea promptă, uzinelor furnizoare revenindu-le sarcina alimentării continue a acestor depozite.

El a arătat apoi, că prin realizarea în țară a unor instalații complexe cum sînt construcțiile de baraje și echipamente hidroenergetice, fabrici pentru materiale de construcții, laminoare de țevi și echipamente siderurgice, instalații pentru industria chimică, rafinării și altele, institutele de proiectare și uzinele au acumulat o bogată experiență, care poate fi valorificată pe piața externă. Din partea furnizorilor generali interni și a organelor de comerț exterior va trebui dusă o muncă susținută și eficientă pentru a se putea angaja comenzi pentru utilaje și instalații complexe, care să asigure utilizarea capacităților de producție prevăzute în planul cincinal.

După ce s-a referit la necesitatea sporirii preocupărilor pentru realizarea unor acțiuni pe linia cooperării în producție, vorbitorul a spus în încheiere:

Avem convingerea nestrămutată că prin traducerea în viață a Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. și beneficiind de sprijinul permanent și indicațiile date de conducerea partidului și statului, muncitorii, inginerii, tehnicienii, cadrele de cercetare și proiectanții din construcția de mașini, cît și lucrătorii din comerțul exterior — în strînsă colaborare — vor munci cu întreaga lor energie și forță de creație pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor comune ce le revin în realizarea exportului de mașini și utilaje.

• Respectarea strictă a angajamentelor contractuale

Nicolae MURGU
director coordonator al I.S.C.E „Chimimport"

REFERINDU-SE la unele lipsuri în activitatea întreprinderii în domeniul prospectării piețelor și încheierii contractelor de export, vorbitorul a arătat, că pentru remedierea acestora s-au luat o serie de măsuri, ca tratative directe cu marile firme consumatoare de produse chimice și eliminarea intermediarilor, încheierea de contracte de durată, studierea posibilităților înființării de birouri comerciale în diverse țări pentru a avea un contact permanent cu piața externă, și o serie de alte măsuri, în curs de desfășurare, menite să ducă la realizarea unui export corespunzător de produse chimice.

Vorbitorul a analizat apoi cîteva dificultăți în relațiile cu unitățile producătoare, furnizoare de mărfuri pentru export, care se datoresc întîrzierii în stabilirea specificațiilor pe diverse produse chimice, existenței unui decalaj între stabilirea calității mărfii prin fișele tehnice și remiterea mostrelor, ceea ce a îngreunat și întîrziat prospectarea pieței externe, înlocuirea unor produse cu altele și chiar cazuri de nelivrare, ceea ce poate duce la stornarea unor contracte externe și determină noi prospectări în vederea plasării produselor oferite. Respectarea strictă a angajamentelor ce decurg din contractele încheiate este una din cerințele fundamentale ale desfășurării în condiții bune a exportului.

Referindu-se la problema calității mărfurilor chimice oferite la export, vorbitorul a subliniat — ținînd cont de volumul sporit al exportului de produse chimice în planul de perspectivă — necesitatea de a lua toate măsurile pentru exportul unor produse de calitate corespunzătoare, și de a asimila rapid sortimentele de produse cerute pe piața mondială. În acest sens el a propus să se analizeze posibilitatea oferirii la export a unei game mai largi la produsele: cauciuc sintetic, coloranți, polistiren granule, polietilenă granule, negru de fum, anvelope.

El a mai accentuat importanța construirii de depozite pentru toate produsele chimice și îndeosebi pentru produsele sezoniere, pentru ca acestea să se poată vinde în perioade conjuncturale favorabile, a construirii și utilizării de ambalaje mari, — containere, vagoane siloz, tancuri maritime etc. — a asigurării documentației tehnice comparativ cu produsele similare pe piața externă.

Ținem să mulțumim conducerii partidului și statului — a spus în încheiere vorbitorul — pentru grija deosebită ce o acordă exportului de produse chimice și totodată să o asigurăm că există suficientă zestre intelectuală, educată de Partid, atît în Chimimport, cît și în unitățile M.I.Ch. pentru a realiza un comerț științific de produse chimice care să se bucure de un deosebit prestigiu pe piața mondială.

• Colaborare mai strînsă între industrie și comerț exterior

Saul LEHRER
director tehnic al Uzinei „Electroputere"-Craiova

DUPĂ ce a arătat creșterea și diversificarea producției de export a uzinei, precum și sarcinile de export pentru anul în curs, vorbitorul s-a referit la o serie de măsuri luate în vederea diversificării în continuare a nomenclatorului de export, ridicării nivelului tehnic al produselor, adaptării la cerințele beneficiarilor externi. În cadrul uzinei a fost înființată o unitate specială de export care se ocupă de aceste probleme. Conducerea uzinei analizează zilnic îndeplinirea sarcinilor de export. Specialiștii din uzină participă alături de reprezentanți ai întreprinderilor de comerț exterior la prospectarea piețelor externe sau contractarea produselor. Ca urmare a acestor măsuri și a altora luate pe parcurs, uzina și-a realizat și depășit an de an sarcinile sale de livrări la export.

În continuare vorbitorul a arătat modul în care conducerea uzinei se ocupă de asigurarea unui nivel de execuție calitativ ridicat, de eliminarea diverselor abateri de la documentația tehnică, de asigurarea unei recepții calitative eficiente. S-a revizuit și completat întreaga documentație de realizare a ambalajelor producîndu-se ambalaje etanșe, robuste și cu posibilități ușoare de manevrare.

Pe parcursul fabricației toate observațiile recepționerilor interni și ale beneficiarilor externi se prelucrează cu personalul de execuție și al controlului tehnic, în scopul evitării unor abateri de la documentație, precum și al stabilirii măsurilor menite să asigure realizarea parametrilor tehnici-economici, specificați de documentația tehnică.

În continuare vorbitorul s-a ocupat de măsurile luate pentru asigurarea funcționării locomotivelor Diesel electrice în termenul de garanție la beneficiarul extern.

În vederea realizării în bune condiții a sarcinilor de export, vorbitorul a arătat că este necesară o mai bună colaborare între uzină și întreprinderile de comerț exterior privind corelarea importurilor la termenele necesare livrării produselor la export. La contractarea cu beneficiarii externi și la stabilirea termenelor de livrare să se țină seama de termenele în care se pot asigura importurile, iar întreprinderile de comerț exterior să treacă de îndată la contractarea materialelor necesare a fi importate.

Este necesară o colaborare mai strînsă între uzină și întreprinderile de comerț exterior și la prospectarea pieței externe, consultarea sistematică a uzinei în vederea stabilirii condițiilor tehnice și a termenelor de livrare ale produselor care se contractează pentru export.

Portofoliul de comenzi, în special pentru produsele cu ciclu lung de fabricație (de exemplu, locomotive, unde există și prevederi pentru mai mulți ani) trebuie să fie asigurat pe un termen mai lung.

• Mai multă concordanță între plan și contractări

Ștefan KISS
adjunct al ministrului industriei chimice

IN 1967, a arătat vorbitorul, volumul producției globale în industria chimică crește cu 18,5% față de 1966, ceea ce creează posibilități mai mari de livrare de produse chimice la export. În exportul total al țării, ponderea produselor chimice urmează să crească de la 9% în prezent la 15,5% în 1970.

Ministerul Industriei Chimice urmărește realizarea unei game mai variate de produse, competitive pe piața internațională, în așa fel încît plasarea produselor chimice să se efectueze în condiții mai avantajoase. Astfel, pe lîngă o serie de produse românești apreciate pozitiv în străinătate, ca: soda caustică, sodă calcinată, carbid, tripolifosfat, fenol, acetonă, metanol și altele, exportul de produse chimice urmează să crească îndeosebi pe seama produselor petrochimice de sinteză, îngrășămintelor azotoase, maselor plastice, firelor și fibrelor sintetice, cauciucului sintetic etc.

Cu toate creșterile înregistrate și rezultatele obținute, în activitatea de export s-au manifestat și o serie de neajunsuri: ca urmare, planul de export al Ministerului Industriei Chimice pe anul 1966 a fost realizat numai în proporție de 90,1%.

Cauzele principale ale acestei nerealizări, a subliniat vorbitorul, sînt în mare măsură de natură subiectivă, ca de pildă, oferirea unor mărfuri cu caracteristici calitative insuficient studiate, necunoașterea într-un mod satisfăcător a cererilor sortimentale pe piața externă etc. Lipsa de fermitate în combaterea din timp a neajunsurilor a facilitat un climat de justificare a nerealizărilor, în loc ca să se găsească soluții adecvate pentru rezolvarea lor.

Referindu-se în continuare la unele probleme de import, vorbitorul a arătat că realizarea planului de investiție și producție a Ministerului Industriei Chimice este condiționată în mare măsură de importurile de instalații complete, aparatură și de materiale. La realizarea contractelor de import încheiate pe baza fișelor tehnice înscrise în plan, s-au obținut unele îmbunătățiri, totuși se mai întîmplă greutăți în privința fixării și îndeplinirii termenelor de livrare.

În ceea ce privește exportul de produse chimice, el a relevat că derularea livrărilor la export poate fi mult îmbunătățită printr-o colaborare mai operativă și mai eficientă cu întreprinderile de comerț exterior și s-a referit la importanța prezenței producătorilor la stabilirea caracteristicilor produselor contractate la export; astfel se vor putea evita unele neconcordanțe între clauzele contractului extern cu cele din contractul intern, îndeosebi în ceea ce privește modul de exprimare a caracteristicilor tehnice.

Vorbitorul a propus ca, la defalcarea planului de export să fie asigurate sarcini de plan lunare, corelate cu contracte, iar modul de urmărire privind realizarea să fie similar cu acela al planului de producție.

În scopul îmbunătățirii activității, vorbitorul a preconizat înființarea de cursuri de calificare a personalului care se ocupă cu exportul, atît în minister, cît și în întreprinderile producătoare, pe baza unei tematici și unei documentații asigurată de către M.C.E. El a propus, totodată, organizarea unei întreprinderi de comerț exterior, coordonată de M.I.Ch., pentru exportul produselor chimice și importul de instalații, mașini, utilaje și materiale pentru producție și investiții, urmînd ca M.C.E. să asigure îndrumarea și controlul activității acestei întreprinderi conform intereselor generale ale statului.

• Să creăm o industrie a ambalajelor

Iosif STEINBACH
directorul Fabricii de confecții și tricotaje—București

CU toate că întreprinderea noastră și-a realizat an de an planul de export, a arătat vorbitorul, nu ne putem declara pe deplin mulțumiți. Există rezerve și posibilități de sporire a exportului, dar, din cauza unor lipsuri legate de modul de prezentare a mărfurilor, condițiilor de ambalare, contextură, colorit, modele neadecvate, livrările la export sînt încă sub nivelul posibilităților. Trebuie să ne adaptăm mai bine la cerințele clienților externi. Am în vedere aici în primul rînd problema ambalajelor. Ambalajele nu au importanță numai din punct de vedere al conservării mărfurilor; au importanță sub aspectul reclamei, prezentării estetice și grafice, elemente deosebit de utile în vînzarea acestor confecții.

Pe piețele din vest, modul de prezentare a produselor constituie o preocupare deosebită. In această direcție trebuie să se ia și la noi măsuri de îndată.

Trebuie să creăm o industrie de ambalaje care să ne asigure toate ambalajele necesare trebuie înființat un sector de creație al acestor ambalaje care să producă ambalaje specifice fiecărei țări destinatare, fiecărui produs în parte, cu o grafică mai deosebită, pentru a fi atrăgătoare cînd apar în vitrinele magazinelor.

Trebuie să deținem mai multe date despre importul acestor țări, despre prețuri, despre mărfurile care se folosesc în aceste țări, despre amestecurile folosite într-o serie întreagă de mostre etc. Trebuie făcută o intensă publicitate, prin albume, pliante, schițe.

Vorbitorul a mai propus ca pe lîngă unele întreprinderi să se organizeze centre de creație specială pentru export, iar delegațiilor care se deplasează într-o țară străină pentru prospectare și contractare să li se asigure o serie de condiții, pentru ca mărfurile oferite să fie prezentate în mod civilizat, atractiv, în condiții comerciale uzuale.

• Valorificarea rezervelor existente în agricultură

ing. Angelo MICULESCU
prim-vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii, șeful Departamentului gospodăriilor agricole de stat

SUBLINIIND creșterea susținută a volumului producției agricole destinată exportului și unele rezultate bune obținute în activitatea de comerț exterior, concretizate prin îndeplinirea și depășirea planului de export în anul 1966, vorbitorul s-a oprit asupra unor deficiențe și greutăți existente în acest sector de activitate, precum și asupra măsurilor luate de conducerea Consiliului Superior al Agriculturii în vederea îmbunătățirii activității de comerț exterior. Una dintre acestea o constituie specializarea unor gospodării de produse destinate exportului. Numărul gospodăriilor care furnizează produse la export a fost restrîns la un grup mic de gospodării specializate pentru export. Totodată, s-a terminat acțiunea de realizare a planului de plantații de vii prevăzut în planul de 6 ani pentru strugurii de vin și de masă, care vor intra în planul producției anului 1967. De asemenea, s-au întreprins acțiuni de realizare a unor plantații pomicole pentru export. Aceste acțiuni se urmăresc și se completează în continuare cu o serie de măsuri și de investiții necesare realizării condițiilor de pregătire a produselor pentru export. La fructe, legume și struguri se pregătesc în prezent documentațiile necesare construirii depozitelor de conservare a fructelor și legumelor, liniilor de sortare, condiționare, ambalare, prerăcire, stațiilor de îmbuteliere și tratament. Cu ajutorul acestora se va micșora

ÎN DOMENIUL COMERȚULUI EXTERIOR

perioada de pregătire a produselor și se va realiza o prelungire a perioadei de export.

Pe drept cuvînt s-a subliniat la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie, că în ceea ce privește agricultura, contribuția ei la export nu oglindește valorificarea integrală a marilor rezerve existente. Pornind de aci, în centrul atenției noastre se află îmbunătățirea bazei de producție, îmbunătățirea calității produselor și creșterea cantitativă a exportului. În acest sens am examinat și am făcut un inventar al măsurilor pe baza cărora, împreună cu M.C.E., vom putea dezvolta baza pentru noi produse la export și lărgi totodată capacitatea de export.

În continuare, vorbitorul a arătat că este necesar să fie dezvoltate capacitățile de păstrare și conservare, întrucît în prezent, din cauza posibilităților limitate care există în acest domeniu, se efectuează exporturi masive în perioade de recoltare, în loc ca produsele să fie păstrate spre a fi valorificate în perioadele optime. De pildă, la fructe iarna prețul este cu 300% mai mare față de perioada de recoltare.

C.S.A. se preocupă îndeaproape și de problema ambalajelor, atît de necesare în exportul produselor agro-alimentare. Legat de faptul, că în afară de unitățile furnizoare care livrează propriu-zis la export, la aceeași operație participă o serie de alte ministere, furnizoare de ambalaje, este necesar să se creeze un sistem de examinare și de rezolvare complexă a acestei probleme pentru fiecare plan anual, întrucît exportul de ambalaje duce și el la rezultate valutare.

Vorbitorul a subliniat că este necesar să se acorde atenția cuvenită valorificării experienței noastre în exploatarea marilor unități agricole ca mijloc pentru deschiderea căilor de vînzare pe piețele externe pentru o serie de produse.

★

DESPRE problemele exportului de fructe și legume a mai vorbit și **Ilie VOICIULESCU**, director adjunct al întreprinderii „Fructexport". El a subliniat sarcinile ce stau în fața producției și a organelor de comerț exterior în legătură cu îmbunătățirea sortimentelor, cu îmbunătățirea calității produselor, cu perfecționarea procedeelor de conservare și congelare, în vederea creșterii competitivității produselor noastre.

• Cooperarea mai eficientă — condiție a dezvoltării producției

Dumitru NISTOR
director general al Uzinei „1 Mai"–Ploiești

REFERINDU-SE la preocupările uzinei ploieștene pentru îmbunătățirea calității produselor și lichidarea rămînerii în urmă în unele sectoare, vorbitorul a arătat că cea mai importantă sarcină, de care depinde menținerea și lărgirea piețelor de desfacere pentru utilaj petrolier, constă în diversificarea și continua dezvoltare tehnică a produselor. În programul de diversificare și dezvoltare tehnică a producției de utilaj petrolier pentru perioada următoare este prevăzută însușirea de noi tipuri de instalații de foraj cu acționare electrică, mărirea gamei tipodimensionale și a presiunii pompelor de noroi, însușirea de agregate de cimentare de presiuni ridicate de 700 și 1000 atm., precum și realizarea unor variante a utilajelor existente în scopul adaptării la cerințele beneficiarilor interni și externi, cum ar fi instalația adaptată la forajul puțurilor de mină și altele. Este necesar să realizăm, deasemenea, completarea gamei de scule de foraj și instrumentație, să însușim fabricația unor noi tipuri de sape cu role la nivelul tehnicii actuale.

Diversificarea și îmbunătățirea tehnică a produselor nu va fi posibilă fără o cooperare mai eficientă și din partea altor ministere. Aceasta se referă la livrarea articolelor tehnice de cauciuc, la material tubular adecvat forajului la mare adîncime, etc.

În afară de diversificarea producției și adaptarea cît mai rapidă la cerințele pieței externe, o condiție esențială pentru satisfacerea într-o măsură cît mai completă a cerințelor beneficiarilor externi este cunoașterea la timp a acestor cerințe și primirea la timp a comenzilor din partea întreprinderilor de comerț exterior. Vorbitorul a criticat organele de comerț exterior pentru faptul că acoperirea cu comenzi a planului de export întîrzie și anul acesta.

Totodată, el a subliniat necesitatea unei mai mari operativități din partea uzinei în transmiterea răspunsurilor la cererile de ofertă primite, precum și în executarea adaptărilor cerute de beneficiari în funcție de specificul lor de lucru în șantierele petroliere respective.

Pentru îmbunătățirea activității pe linia dezvoltării exportului de utilaj petrolier, vorbitorul a propus organizarea unor delegații mixte, cu participarea specialiștilor din uzinele de utilaj petrolier, capabile să poarte discuții tehnice în detaliu și care să se deplaseze într-o serie de țări periodic pentru o acțiune de prospectare corespunzătoare.

Pentru asigurarea competitivității, în prezent și în perspectivă, a instalațiilor de foraj și a utilajului petrolier pe piața mondială, pe baza indicațiilor primite, se va preda în luna aceasta un studiu întocmit împreună cu M.C.E. și Ministerul Petrolului, folosind datele cunoscute privind această fabricație pe plan mondial. Vom readapta planul tehnic pe perioada 1967—1970 și îl vom îmbogăți cu concluziile care vor rezulta în urma analizării și aprobării acestui studiu.

Ne asociem propunerii de a se crea la agențiile economice din principalele țări importatoare de utilaj petrolier românesc (eventual pe zone de țări), a unor depozite de piese de schimb în consignație, care să fie înnoite periodic de către uzina noastră și uzinele colaboratoare.

• Perfecționarea muncii organelor de comerț exterior

ing. Gheorghe CIOARĂ
ministrul comerțului exterior

VORBITORUL a început prin a exprima mulțumiri conducerii partidului și statului pentru posibilitatea de a analiza într-o consfătuire pe țară felul în care se realizează sarcinile de comerț exterior, spre a trage concluziile cuvenite în vederea îmbunătățirii și dezvoltării în continuare a acestei activități.

După ce a menționat progresele înregistrate în 1966, ministrul comerțului exterior, referindu-se la aspectele negative și deficiențele în activitatea de comerț exterior, semnalate în cadrul Consfătuirii, a spus: Consider fără rezerve că sînt juste criticile care ne-au fost aduse; vom ține seamă de observațiile care s-au făcut de către tovarășii care au luat cuvîntul, vom face tot ce e cu putință pentru a rezolva sarcinile ce ne revin.

Mulți tovarăși au subliniat, pe bună dreptate, exigența care trebuie să se manifeste față de întreprinderile furnizoare de mărfuri la export sau beneficiare de importuri. Mă asociez pe deplin acestora. Doresc însă să mă refer în special la lipsurile din munca aparatului de comerț exterior.

Buna cunoaștere a fenomenelor pieței, a tendințelor conjuncturale, a capacităților de absorbție și a metodelor celor mai corespunzătoare de comercializare pentru fiecare marfă pe piețele externe, a subliniat tov. Gh. Cioară, a devenit, în perioada în care ne găsim, una din principalele sarcini ale Ministerului Comerțului Exterior. Nu putem spune însă că studierea piețelor de către lucrătorii din întreprinderile de comerț exterior din agențiile economice este suficient de temeinică. Desigur, nu avem încă un organ specializat în această activitate: cu toate acestea, nici forțele de care dispunem astăzi — Direcția de conjunctură, ISCE-uri, agențiile economice — nu-și aduc contribuția cuvenită.

Satisfacerea într-o măsură cît mai mare a exigențelor piețelor externe în ceea ce privește varietatea produselor și calitatea lor trebuie să stea permanent în atenția ministerelor și întreprinderilor producătoare. Trebuie să fim exigenți față de întreprinderile furnizoare, să elaborăm împreună cu acestea un plan care să consemneze, pe baza unei priorități puse de acord, modernizarea și însușirea de noi produse pentru export pînă în 1970. Este însă necesar ca și lucrătorii noștri, atît cei din întreprinderi cît și cei din agenții, să cunoască mai bine posibilitățile producției în perioada actuală și să facă propuneri de dezvoltare a schimburilor, corespunzător acestor posibilități. Or, ISCE-urile noastre, de multe ori, își acoperă neajunsurile provocate de lipsa unor legături bune cu piața, invocînd punerea la dispoziție de către producție a unei cantități insuficiente de mărfuri apreciate pe piață.

În continuare, tov. Gh. Cioară a subliniat că întreprinderile de comerț exterior trebuie să-și întărească disciplina în realizarea politicii comerciale pe anumite țări, așa cum o stabilește ministerul. Ele trebuie să se preocupe mai mult de consolidarea și întărirea prestigiului comercial al întreprinderilor de comerț exterior în relațiile cu partenerii străini, răspunzînd cu promptitudine propunerilor și sesizărilor primite de la aceștia.

Referindu-se la problema controlului calității, vorbitorul a relevat că pe lîngă o exigență sporită în asigurarea calității înalte a produselor destinate exportului, este necesară întărirea controlului din partea Oficiului de Control al Mărfurilor de sub îndrumarea Ministerului Comerțului Exterior. Vom lua în acest sens măsuri care să așeze la locul cuvenit Oficiul de Control al Mărfurilor, să asigure dotarea sa tehnică necesară și încadrarea sa cu cadre corespunzătoare.

În ce privește activitatea de import, a spus tov. Gh. Cioară, ne vom preocupa de îmbunătățirea acțiunilor de prospectare a pieței și contractarea importurilor, astfel încît ele să satisfacă necesitățile ritmului producției, solicitînd în același timp și ministerelor beneficiare să depună din timp fișele de import.

Vom întări controlul asupra întreprinderilor importatoare pentru ca cererile de oferte să se facă în timp util și să se asigure în acest fel contractarea și realizarea importurilor în termenele necesare economiei naționale.

Prospectarea din timp va da posibilitatea unei mai bune coordonări a importurilor cu exportul unor mașini, utilaje și instalații, precum și realizării unor operațiuni de cooperare economică.

Pentru a elimina deficiențele arătate și pentru a înregistra o îmbunătățire calitativă a activității de comerț exterior, trebuie să ne gîndim, în primul rînd, la o mai bună organizare a muncii noastre, la o îmbunătățire a stilului și metodelor noastre de muncă, la cultivarea pasiunii cu care trebuie să lucreze fiecare dintre lucrătorii noștri. Pentru îmbunătățirea structurii și a selecției cadrelor, ministerul se va preocupa în continuare de creșterea competenței lor profesionale, de asigurarea cunoștințelor necesare de tehnică a comerțului exterior, de formarea unei concepții moderne în spiritul indicațiilor și directivelor conducerii partidului și statului. Aceasta presupune, atît creșterea în permanență a nivelului politic și ideologic, cît și creșterea pregătirii profesionale și formarea unui stil de muncă care să aibă la bază pasiune pentru reușita acțiunilor în domeniul comerțului exterior.

O preocupare pentru conducerea ministerului va fi găsirea acelor căi prin care lucrătorii noștri să dea dovadă de mai multă inițiativă, să folosească mai bine competențele pe care le asigură funcțiile pe care le au în cadrul aparatului; la nevoie să le lărgim competențele, pentru a se realiza astfel o creștere a operativității, o creșterea a capacității de rezolvare a problemelor curente și de perspectivă.

Organele ministerului se vor preocupa ca urmărind în continuare o îndrumare și un control și mai eficiente în activitatea întreprinderilor, să găsească mijloacele cele mai operative care, fără a impieta asupra desfășurării bunei activități a întreprinderilor, să le dea posibilitatea practică să-și realizeze sarcinile în limitele maxime ale competențelor ce le sînt acordate, avînd la rîndul lor timp ca să se gîndească nu numai la sarcinile de fiecare zi, ci și la cele de perspectivă.

Pentru susținerea activității agențiilor noastre economice din străinătate va trebui să valorificăm mai intens sprijinul pe care ni-l pot acorda oficiile diplomatice.

În acest scop, vom îndruma agențiile economice să informeze mai sistematic pe șefii oficiilor diplomatice asupra problemelor principale privind dezvoltarea relațiilor economice cu țările respective.

După ce a arătat, că din planul de măsuri întocmit în urma consfătuirii din anul trecut, nu s-au realizat unele prevederi, ca înființarea Institutului de studii conjuncturale, tov. Gh. Cioară a spus în încheiere:

Noi, lucrătorii din comerțul exterior, mulțumim conducerii partidului și statului pentru ajutorul deosebit pe care din nou ni l-a acordat prin organizarea acestei consfătuiri și ne angajăm ca să muncim după toate puterile și priceperea noastră, îmbunătățind stilul și metodele de muncă, pentru a ne aduce contribuția la dezvoltarea și consolidarea economiei noastre socialiste, la înflorirea patriei noastre.

★

LA dezbateri au mai luat cuvîntul **Victor DIMITRIU**, ambasadorul Republicii Socialiste România la Paris, **Cornel BURTICĂ**, ambasadorul țării noastre la Roma și **Mircea NICOLAESCU**, ambasadorul României la Cairo. În cuvîntul lor, vorbitorii au prezentat metodele și formele, în care oficiile diplomatice, în colaborare cu agențiile economice din țările respective, se ocupă de stimularea interesului autorităților și al firmelor industriale și comerciale pentru mărfurile românești, pentru colaborarea și cooperarea economică.

Au mai participat la discuții **Mircea NASTASE**, șeful Agenției, economice din Frankfurt pe Main (R.F.G.) și **Sorin DUICULESCU**, șeful Agenției economice din New-Delhi (India), care au analizat posibilitățile de lărgire a comerțului și a colaborării economice cu aceste țări, ținînd seama de specificul pieței respective.

CURIER

■ **S-a ajuns oare la folosirea rațională a cadrelor de economiști?** se întreabă Gh. Popescu și Ion Olteanu în articolul cu același titlu, apărut în LUPTA DE CLASĂ nr. 2/1967. Autorii consideră că se cere a fi revăzută concepția potrivit căreia în indicatoarele de funcții au fost prevăzute cadre cu pregătire tehnică (ingineri) pentru anumite posturi cu caracter net economic (planificare, aprovizionare, muncă și salarii). Această practică s-a generalizat pornindu-se de la premisa greșită că, de pildă, responsabilul de plan ar trebui să dea soluții tehnice privind proiectarea produselor, determinarea consumurilor etc., activități ce țin în primul rînd de competenta serviciilor tehnice.

■ Doi autori francezi, Robert Denis și S. Torkomian au publicat lucrarea **La caractérologie en service de l'entreprise** (Caracterologia în serviciul întreprniderii), les Editions d'Organisation, Paris 1966, 176 pag., propunîndu-și să arate cum pot fi utilizate metodele caracterologice (caracterologia este o parte a psihologiei care se ocupă de formarea sau dezvoltarea unor trăsături ale caracterului, de structura și anomaliile acestuia) elaborate de ei pentru selecționarea personalului și îndeosebi selecționarea personalului de conducere al întreprinderilor. Autorii preconizează, de asemenea, folosirea metodelor caracterologice pentru rezolvarea conflictelor ce pot interveni în cadrul grupelor sau între acestea, precum și pentru notarea salariaților în vederea promovării lor.

■ În primul număr pe acest an al revistei POLITICKÁ EKONOMIE, economiștii cehoslovaci M. Hájek și M. Toms aplică funcția Cobb-Douglas la analiza dezvoltării economice a Cehoslovaciei în perioada 1950-1964. Ei recurg la metoda corelației pentru a determina în așa fel parametrii încît „funcția de producție" să poată fi aplicată în condițiile economiei socialiste. Se consideră că ceea ce la economiștii occidentali se numește „factor rezidual" reprezintă de fapt „productivitatea integrală" a resurselor, care joacă un rol din ce în ce mai important pe măsură ce dezvoltarea economică trece din faza extensivă în faza intensivă. Hájek și Toms apreciază că dificultățile care s-au ivit în ultimii ani în economia cehoslovacă se datoresc în principal tocmai scăderii productivității integrale. Refacerea unui dinamism economic susținut nu va depinde, după părerea autorilor, atît de creșterea volumului de investiții și a numărului de forțe de muncă, cît, mai ales, de mobilizarea factorilor care duc la creșterea „productivității integrale".

■ Trecerea de la o producție experimentală la marea producție în serie este o operațiune delicată, dat fiind influența schimbării scării producției. O metodă utilizată cu succes în Statele Unite și adoptată de către „Imperial Chemical Industries" din Anglia este metoda EVOP (inițialele în limba engleză ale cuvintelor operațiunii evolutive). După cum arată ing. Jean-Claude Faure în articolul **L'optimisation de procédés de fabrication par la méthode EVOP** publicat în revista GESTION din decembrie 1966, se pornește de la principiul potrivit căruia un proces de fabricație poate procura nu numai un produs, ci și informații care permit îmbunătățirea productivității. Astfel, prin introducerea unor variații ale factorilor producției și analizarea datelor cantitative se poate descoperi influența acestor modificări asupra proceselor de fabricație. EVOP este o metodă care folosește următoarele iterații succesive: **faza preliminară** (alegerea factorilor cantitativi, determinarea domeniului de experimentare și a diverselor restricții, alegerea unui răspuns), **alcătuirea unui model cu o singură variabilă** (alegerea planului de experiență, a nivelurilor, stringerea rezultatelor, analiza variantei obținute și luarea de hotărîri), iar în cazul cînd acesta nu dă rezultate semnificative, **alegerea** unui model cu două variabile sau (arareori) a unuia de ordin superior.

UZINELE LAMINORUL BRĂILA

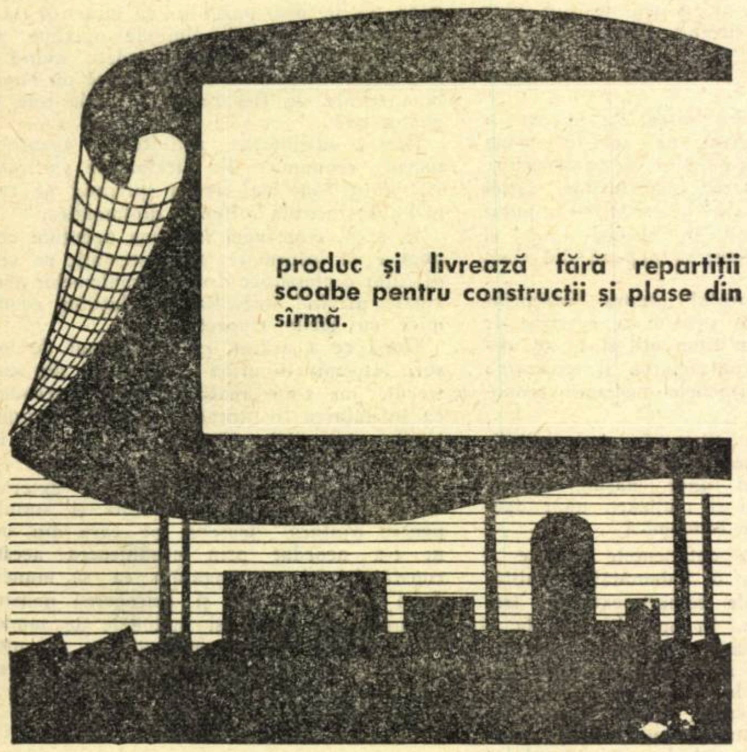

produc și livrează fără repartiții scoabe pentru construcții și plase din sîrmă.

PYGMALION

Săpun de calitate superioară din grăsimi naturale, cremă de lanolină, cu un parfum plăcut

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI

produce

- RELON, fire și fibre poliamidice și
- MELANA, fibră poliacrilonitrilică.

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii ● Fire supraelastice ● Fire voluminoase ● Fire tehnice pentru utilizări speciale ● Fire de pescuit ● Corzi pentru perii ● Fibre textile de tipul linii sau bumbacului ● Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt: fibre pentru țesături; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea: Ciclohexanol ● Ciclohexanonă ● Sulfat de hidroxilamină ● Caprolactamă ● Nitril acrilic ● Fosgen ● Carbon de etilenă ● Sulfat de amoniu

întreprinderea 6 MARTIE Timișoara

str. CIRCUMVOLUȚIUNII nr. 8–12

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMENZI:

radianți industriali cu raze infraroșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitatea de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

ÎNTREPRINDEREA PENTRU EXPLOATAREA ȘI PRELUCRAREA MATERIALELOR NEMETALIFERE – VĂLENII DE MUNTE

bulevardul Nicolae Iorga nr. 41 – telefon 23–24

ANGAJEAZĂ IMEDIAT:
INGINER MECANIC ȘEF
CONTABIL REVIZOR

Condiții de angajare: conform legislației în vigoare. Informații se dau zilnic între orele 7–15 la sediul întreprinderii de către Serviciul cadre.

CIL BRĂILA

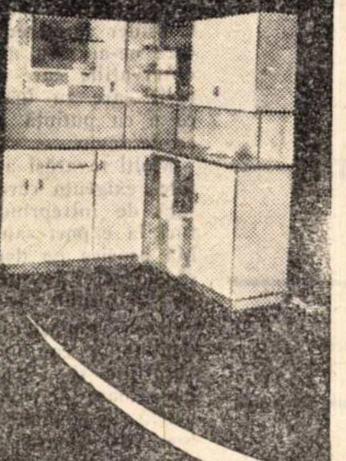

str. Fabricilor 10

produce sortimente variate de mobilă, calitate superioară:

- Garnitură de bucătărie „Foișor" 2
- Garnitură de bucătărie „Polar"
- Cuierul popular

S-au pus în vînzare la toate magazinele de mobilă O.C.L. din țară.

ÎNTREPRINDEREA FLARO

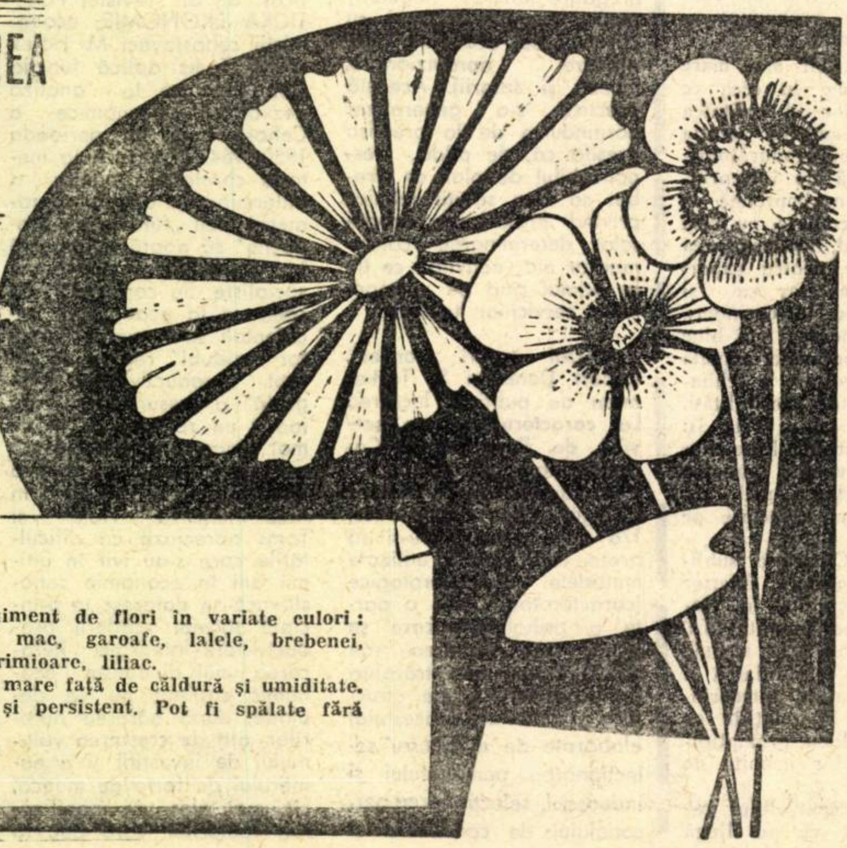

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, mac, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrimioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate.

Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT face cunoscut cetățenilor că pot asigura facultativ mobilierul, îmbrăcămintea și celelalte bunuri din gospodărie, obținînd despăgubiri în cazurile de daune.

În același contract este inclusă și asigurarea pentru unele accidente întîmplate asiguratului sau soției sale, precum și asigurarea pentru cazurile de despăgubiri civile datorate de asiguratul locatar față de proprietar, pentru unele pagube la imobilul în care se află bunurile asigurate. Prima de asigurare este de numai 20 sau 30 lei pe an pentru 10 000 de lei sumă asigurată.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

VA LUA AURUL SUD-AFRICAN CALEA PARISULUI?

RECENTA liberalizare a schimburilor externe și măsurile luate de Franța in vederea transformării Parisului intr-o puternică piață internațională financiară — in care sint cuprinse și tranzacțiile cu aur — au produs, se pare, neliniște la Londra. În prezent capitala Angliei este principala piață a aurului și acest rol ea il joacă, datorită mai ales faptului că 2/3 din producția anuală de aur a Africii de Sud se scurge aici. Problemele ce se pun și neliniștea in Anglia se reflectă și in articolul pe care-l reproducem mai jos:

„Indiferent dacă se va produce o schimbare in atitudinea Franței față de proiectul băncilor centrale pentru constituirea unui fond comun al aurului, este evident că gradul în care poziția dominantă a Angliei în comerțul cu aur va fi amenințată de noua piață a aurului de la Paris va depinde in mare măsură de procedeul de desfacere a aurului pe piață pe care il va adopta Africa de Sud, in cazul in care s-ar hotări să dea curs noii situații. Și trebuie recunoscut că un considerent important în adoptarea acestei hotăriri ar putea fi sentimentul acestei țări că, ținind seama de evoluția războiului sancțiunilor, ar fi greșit să scape ocazia de a micșora importanța tradițională a Londrei in acest domeniu.

Nu este exagerat să afirmăm că aranjamentul în baza căruia Africa de Sud trimite regulat la Londra, spre vinzare, aproape intreaga cantitate a noii producții de aur disponibilă pentru export, reprezintă elementul esențial al comerțului cu aur al Londrei. Căci, faptul că piața londoneză are asigurat accesul liber la aproximativ 2/3 din întreaga cantitate de aur nou care apare în fiecare an pe piața monetară internațională, o pune pe aceasta intr-o situație infinit mai bună decit aceea a oricăror centre rivale, pentru a efectua un trafic important in ambele sensuri.

● O amenințare serioasă

În consecință, orice acțiune calculată să ducă la o schimbare importantă a modului in care Africa de Sud își vinde aurul ar putea constitui o amenințare serioasă pentru piața Londrei. Iar marea întrebare pe care o ridică acțiunile franceze indreptate spre transformarea Parisului intr-un centru financiar internațional, este dacă ele ar putea determina modificări importante ale politicii sud-africane in acest domeniu.

Dacă această atitudine ar depinde numai de considerentele comerciale obișnuite, atunci nu ar exista nici un motiv să privim o asemenea schimbare drept o posibilitate serioasă. Preferința accentuată pe care Africa de Sud a manifestat-o pentru Londra, ca piață de desfacere a aurului său, poate fi atribuită, in parte, faptului că aranjamentul în baza căruia aurul este transportat la Londra în vapoare «Union Castle» îi furnizează un serviciu de transport ieftin și eficient, care ar putea fi inlocuit cu greu, dacă aurul s-ar indrepta spre alte centre. În rest, această preferință se explică, în mare măsură, prin facilitățile oferite de Londra pentru desfacerea intregului aur sud-african, disponibil pentru vinzare, la prețul oficial stabilit; acest lucru înseamnă, de asemenea, că el poate fi vindut la un preț mai

THE FINANCIAL TIMES

INDUSTRY COMMERCE PUBLIC AFFAIRS

avantajos și intr-un mod mai reglementat decit in alte centre.

Piața Parisului ar putea furniza intr-o oarecare măsură avantaje echivalente. Dacă Banca Franței s-ar arăta dispusă, de exemplu, să intervină substanțial pe noua piață internațională a metalului prețios, aurul sud-african ar putea fi vindut probabil la Paris, cam la același preț și in același mod, reglementat, ca la Londra.

Nu este însă probabil ca Parisul să ofere condiții mai bune decit Londra. În consecință, dacă nu ar exista și alte considerente, Londra ar avea prea puține motive să fie ingrijorată din cauza concurenței franceze in acest domeniu. În realitate, există însă și un alt considerent de natură să joace un rol deosebit de important în această chestiune. Este vorba de ingrijorarea Africii de Sud în legătură cu implicațiile pe care le-ar putea avea asupra comerțului ei cu aur atragerea și mai accentuată în conflictul rhodesian sau angajarea ei într-un conflict propriu cu restul lumii, provocat de controversele în problema apartheid-ului, conflict in care s-ar recurge, de asemenea, la sancțiuni.

● Tentație deosebită

Întrucit vinzările de aur reprezintă cam 40% din veniturile sale în devize, Africa de Sud ar avea serios de suferit chiar de pe urma unei dezorganizări temporare a aranjamentelor sale pentru desfacerea acestui produs.

Dacă un asemenea aranjament ar intra în vigoare, el ar spori desigur in mare măsură speranțele noii piețe de la Paris de a reprezenta o concurență serioasă față de poziția dominantă a Londrei in domeniul comerțului cu aur. Afară de cazul că Parisul ar fi împuternicit să minuiască cea mai mare parte a aurului Africii de Sud — ceea ce pare improbabil — el nu se va putea aștepta desigur să devină mai important decit Londra. Dar o redistribuire a fluxului de aur ar putea fi destul de importantă pentru a impune ca fondul comun al aurului, inițiat de conducătorii băncilor centrale, să-și extindă activitatea asupra pieței din Paris, dacă dorește să-și indeplinească în mod adecuat sarcina sa de a menține ordinea pe piața internațională liberă a aurului.

Acest lucru ar fi valabil — poate chiar în mai mare măsură — dacă, după liberalizarea tranzacțiilor, Franța s-ar retrage din «fondul comun» al băncilor centrale...

● Rolul „fondului comun"

Întrucit cererea particulară de aur se menține cam la nivelul cantităților de metal nou care apar pe piața internațională, în ultimii ani, «fondul comun» nu a trebuit să recurgă la cantități mari de aur din rezervele membrilor săi, dar nici nu a fost în măsură să acumuleze cantități substanțiale de aur pentru a le distribui acestora.

De fapt, cum proiectul «fondului comun» nu provoacă autorităților franceze nici un fel de neajuns demn de menționat și cum nu există nici un fel de motive procedurale pentru care liberalizarea pieței din Paris să ducă la o retragere a Franței, s-ar putea prea bine ca ea să participe în continuare la acest aranjament. Însă, așa cum am arătat la inceputul acestui articol, atitudinea pe care o va adopta Franța în această privință este însă mult mai puțin importantă pentru comerțul cu aur în general și pentru partea ce-i revine Londrei în acest comerț, în particular decit efectul pe care inițiativa franceză il va avea asupra comportării Africii de Sud", *(1 februarie 1967).*

„EUROPA" SE POTICNEȘTE DE TABLĂ

PRINCIPIUL liberului schimb, care urma să stea la baza Pieței Comune, se află la grea incercare atunci cind intră in joc interesele concrete ale țărilor membre sau cind una din ele cunoaște dificultăți de natură să lezeze interesele celorlalte. În articolul de mai jos revista, după ce amintește de unele progrese in trecut, subliniază importantele „poticneli" din prezent:

„Pină acum, se inainta — scrie autorul — ...dat fiind că schimburile comerciale nu incetau să crească. Firește, din timp în timp, se ivea cite un conflict, ca acela al refrigeratoarelor italiene. Firește, de asemenea, cu ocazia unei crize de supraincălzire, adică de creștere a prețurilor, o țară adopta măsuri fiscale care stinjeneau temporar concurența. ...Dar acest progres se desfășura de 12 ani într-un climat de puternică expansiune și de folosire deplină a forței de muncă pentru ansamblul Europei. Ce s-ar intimpla însă dacă o țară s-ar găsi intr-o stagnare persistentă și ar cunoaște din nou șomajul?

Răspunsul la această întrebare crucială pentru Europa a fost dat de curind de Germania de Vest. După paisprezece ani de avint spectaculos, economia Republicii Federale și-a pierdut suflul. De la sfirșitul lui 1965 se constată mai curind o stagnare decit o recesiune. Așa se explică reapariția a 600 000 de șomeri.

Astfel, Parlamentul de la Bonn a votat, fără ca guvernul să se opună la aceasta, o dispoziție legislativă care modifică impozitele plătite pe anumite produse cumpărate in străinătate. Scopul este evident: a da o mină de ajutor anumitor sectoare industriale vest-germane ca ele să poată face față concurenței străine pe piața lor internă.

Problema, in aparență, este neinsemnată și de ordin tehnic. Ea poate fi înțeleasă folosind exemplul unui produs pe care Franța il vinde in mari cantități în R.F.G.: tabla de 1 mm laminată la rece, folosită pentru carcasa autoturismelor. Prețul de desfacere al uzinei este de 786,40 franci tona de tablă. Cumpărată în Franța, ea ar fi supusă impozitului pe valoare adăugată (T.V.A.), care este de 25%, dar este singurul impozit. Livrată în R.F.G. ea nu este supusă nici unui impozit francez. Dar inainte de a intra în competiție cu același produs fabricat in Ruhr și de a plăti impozitul german pe desfacere (o taxă de 4% pe cifra de afaceri la fiecare tranzacție) se percepe o taxă compensatorie, al cărei procent variază de la un produs la altul. Pentru tabla de 1 mm, această taxă a fost de 8% pină la 31 decembrie. Constructorul vest-german de automobile plătea deci 849,30 franci (786,40 siderurgistului francez și 62,90 drept impozit).

De ce 8% și nu 6 sau 10%? Deoarece in realitate pentru echilibrarea diferențelor fiscale intre diferite țări nu există un instrument de măsurătoare precis. Procentul era o convenție cu care toate țările au fost de acord. Esențialul era însă ca el să nu varieze. În 1960, cei șase parteneri ai Pieței Comune căzuseră de acord să nu modifice nivelul «taxelor compensatorii» pină în ziua — încă îndepărtată — in care se va realiza armonizarea fiscală în intreaga Europă.

Urcarea „taxelor compensatorii" la diverse produse și în

L'EXPRESS

special la cele siderurgice, textile, hirtie, încălțăminte, a fost votată sub presiunea cercurilor industriale.

La tabla de 1 mm, de exemplu, această taxă a crescut de la 8 la 9,5%.

Este drept că diferența este mică. Dar ea a însemnat o încălcare a angajamentului solemn luat in 1960. Avem de-a face in realitate cu reintroducerea indirectă a taxelor vamale.

Pe deasupra, această diferență neinsemnată de preț este foarte importantă pentru siderurgie. Din 1963 încoace, in domeniul oțelului, în lumea intreagă, se poartă un război al prețurilor. Pentru a-și păstra clientela germană, intreprinderile franceze au preferat să continue să vindă tabla cu 849,30 franci și să suporte ele cei 11,80 franci de impozit german suplimentar, ceea ce absoarbe o bună parte din marja beneficiului, oricum redusă.

În ultimul timp a apărut o amenințare și mai serioasă: comisiile parlamentare de la Bonn studiază, în acest moment, un proiect de lege care ar cere ca orice aparat mecanic sau electric străin importat să respecte normele de securitate vest-germane. De această dată producătorii străini ar fi eliminați și încă intr-un mod radical din alte două sectoare industriale importante.

Chestiunea a fost considerată ca destul de gravă pentru a justifica o lungă intrevedere Debré-Strauss cu prilejul reuniunii miniștrilor de finanțe ai celor șase de la Haga, la 16 ianuarie. Strauss a promis să blocheze ultimul proiect în faza de studiu și să reexamineze aplicarea legii votate asupra taxelor compensatorii. Dl. Karl Schiller, ministrul vest-german al Economiei, a confirmat această ințelegere.

Domnii Debré și Strauss s-au ocupat mai ales de siderurgie. Ei au decis crearea unei comisii mixte franco-germane pentru a examina problema pusă de exportatorii belgieni: aceștia „strică" prețurile, căutind să vindă totdeauna mai ieftin decit francezii și vest-germanii. Dar și in acest domeniu a fost schițată o soluție care este contrară principiilor liberului schimb: vinzările și cumpărările de produse siderurgice între cele șase țări ale Micii Europe ar urma să fie „plafonate" la nivelul anului 1964. Cu alte cuvinte noi n-am avea dreptul să vindem Germaniei de Vest mai multă tablă de 1 mm decit acum 3 ani. Orice cantitate vindută peste această cifră ar fi supusă unei taxe de 9%. În schimb, Republica Federală ar renunța la mărirea impozitului, votată la sfirșitul lui 1966.

Cu alte cuvinte s-ar înlocui urcarea indirectă a taxelor vamale printr-un fel de contingentare — ceea ce este mai rău.

Adevărul este că un guvern sacrifică încă mult mai ușor principiul liberului schimb, adică principiul fundamental al Pieței Comune, atunci cind se teme de șomaj. „Europa" nu este încă o realitate, pentru că țările care o compun nu sint gata să abordeze în comun problema uneia dintre ele: actualele greutăți ale economiei vest-germane". *(30 ianuarie—5 februarie 1967).*

Cererea susține producția

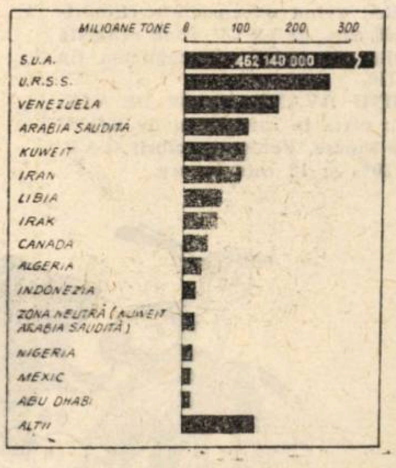

În anul trecut producția mondială de petrol a crescut cu 8,8%, ajungind la 1 697 200 000 tone (inclusiv gazul metan lichefiat). Se apreciază că în prezent necesitățile de petrol sint de două ori mai mari decit cu 10 ani în urmă și că ele vor continua să crească. Graficul alăturat înfățișează producția realizată de diferite țări în anul trecut.

(După TIMES)

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

RISIPA UNORA DIMINUEAZĂ NIVELUL ECONOMIILOR

(Urmare din pag. 5)

ţine o producţie-marfă suplimentară, pe intreaga regiune, in valoare de peste 320 milioane lei. Aceasta ar fi condus la reducerea cheltuielilor pe unitate de produs, la creşterea volumului de beneficii şi implicit. la sporirea rentabilităţii.

● Primele rezultate ale unei acţiuni in plină desfăşurare

IN cadrul acţiunii de rentabilizare ce se desfăşoară in prezent in cadrul intreprinderilor din regiune tot mai multe cadre de muncitori, tehnicieni, ingineri şi economişti cu experienţă işi indreaptă atenţia spre studierea şi rezolvarea problemelor legate de reducerea cheltuielilor de producţie.

Colectivele constituite in acest scop au reuşit, in majoritatea cazurilor, să depisteze, intr-un timp relativ scurt, importante rezerve de creştere a rentabilităţii. Astfel, **numai la schelele petroliere Ciureşti, Băbeni şi Găeşti, ca urmare a raţionalizării procesului de producţie şi folosirii mai bune a capacităţilor, au fost stabilite rezerve in valoare de 1 657 000 lei ; prin reaşezarea normelor de consum de materiale şi a celor de muncă la I.R.E.-Argeş se va realiza o reducere a cheltuielilor de producţie in valoare de 944 000 lei, iar la Întreprinderea textilă-Piteşti de 104 000 lei etc.**

Micşorarea numărului muncitorilor auxiliari la unele locuri de muncă — ca urmare a unei mai bune organizări a producţiei şi a mecanizării diferitelor faze ale procesului de producţie — şi trecerea lor in sectoarele producţiei de bază, deficitare in forţă de muncă, va duce la scăderea cheltuielilor de producţie cu 141 000 lei la I.F.-Jiblea, 120 000 lei la I.F.-Brezoi, 150 000 lei la I.C.L.F.-Riureni şi 124 000 lei la I.R.I.L.-Drăgăneşti etc. De asemenea, prin incărcarea la capacitate integrală a mijloacelor de transport auto si de cale ferată puse la dispoziţia I.F.-Domneşti, s-a reuşit să se reducă cheltuielile de transport cu peste 600 000 lei ; la I.F.-Stilpeni, numai la un singur sector de exploatare — Seţu — prin folosirea judicioasă a tractoarelor proprii, se vor economisi 76 000 lei.

Studierea complexă a situaţiei din fiecare intreprindere, identificarea şi punerea in valoare in mod operativ a rezervelor existente in toate compartimentele activităţii economico-productive, trebuie să constituie sarcini permanente. În acest fel, căutările vor fi incununate de succes : prin măsuri eficiente se vor putea realiza, cu aceleaşi mijloace materiale şi de muncă, produse mai multe, de calitate superioară şi la un preţ de cost tot mai redus.

PROGRAMA PENTRU I.S.E. ŞI UNIVERSITATE

(Urmare din pag. 9)

a gîndirii economice cooperatiste ; analiza critică a concepţiilor sale.

Principalele periodice economice — „Independenţa economică", „Arhiva pentru ştiinţă şi reformă socială", „Analele economice şi statistice", „Economia naţională" ş.a. şi rolul lor in dezbaterea problemelor de teorie economică. Participarea unor economişti marxişti la dezbaterea unor probleme economice in paginile unor reviste burgheze. Probleme ale istoriei doctrinelor economice in preocupările economiştilor burghezi.

Caracterul unor influenţe exercitate de economia politică marxistă asupra unor economişti burghezi români. Economia politică burgheză şi poziţiile ei faţă de problemele trecerii la socialism.

TEMA 21 : Gîndirea economică in perioada revoluţiei populare

Probleme teoretice ale primei etape a revoluţiei populare. Desăvirşirea revoluţiei burghezo-democratice. Elaborarea de către P.C.R. a programului pentru reconstruirea economiei, organizarea controlului muncitoresc in fabrici, desfiinţarea rămăşiţelor feudale şi impropietărirea ţărănimii etc. Conferinţa Naţională a P.C.R. din octombrie 1945.

Elaborarea programului desfăşurării revoluţiei socialiste.

a) Industrializarea socialistă. Însemnătatea Congreselor al VII-lea şi al VIII-lea al P.C.R.

Congresul al IX-lea al P.C.R. despre continuarea in ritm susţinut a industrializării socialiste.

b) Aplicarea creatoare, la condiţiile concrete ale ţării noastre, a principiilor planului cooperatist de transformare socialistă a agriculturii.

c) Înfăptuirea sarcinilor revoluţiei culturale. Cercetarea economică in anii construcţiei socialiste. Îndrumarea de către partid a cercetării ştiinţifice.

Contribuţia P.C.R. la fundamentarea teoretică a principiilor privind relaţiile intre ţările socialiste şi intre ţările cu orinduiri sociale diferite.

Trăsăturile construcţiei socialiste in ţara noastră. Însemnătatea experienţei acumulate de partidul nostru in construcţia socialistă, pentru imbogăţirea invăţăturii marxist-leniniste.

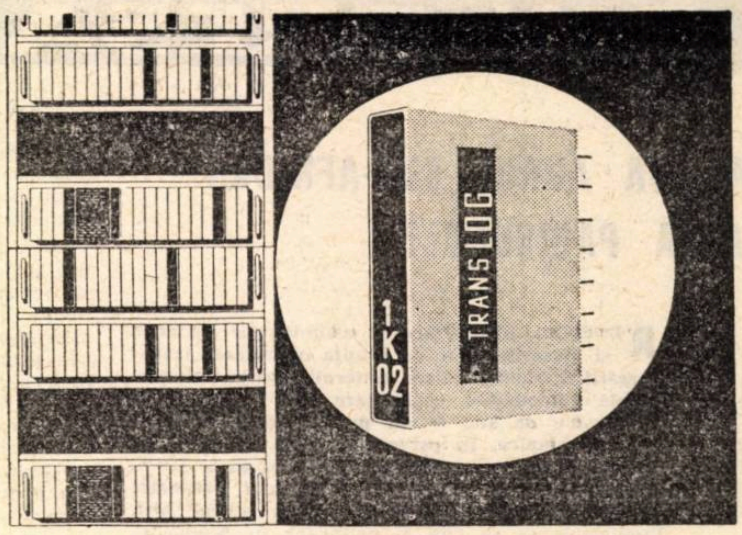

Uniunea întreprinderilor de stat pentru producţia de aparate electrice din R. D. Germană

TRANSLOG

Sistem de elemente tipizate binare, fără contacte, pe bază de transistoare, compus din funcţii de bază, ca :

- **elemente tipizate logice**
- **memorii**
- **amplificatoare şi**
- **traductoare de valori limită.**

Destinate conceperii instalaţiilor de comandă numerică, în special a comenzilor industriale, cum sînt : controlul tensiunii, turaţiei, presiunii şi temperaturii, bariere de lumină, blocări, semnalizări eronate, controlul exploatării, dispozitive de numărare, comenzi după program şi în cascadă, comenzi de ascensoare şi transportoare, precum şi linii automate de fabricaţie.

În execuţie complet capsulată, rezistentă la trepidaţii şi climă.

UZINA DE APARATE ELECTRICE A REPUBLICII DEMOCRATE GERMANE

Exportator :

ELEKTRO-APPARATE-WERKE DER DDR

Exportkontor Elektroapparate
1134 Berlin — Lichtenberg 4
Kynaststrasse 18/20
Întreprindere de comerţ exterior şi inter-german a R. D. Germane (DIA).

Cei interesaţi se pot adresa prin I.S.C.E. Maşinimport la reprezentantul intreprinderii DIA, Elektrotechnik din cadrul Reprezentanţei comerciale de pe lingă Ambasada R. D. Germane in Republica Socialistă România, Calea Dorobanţi 14, Bucureşti.

Elektrotechnik

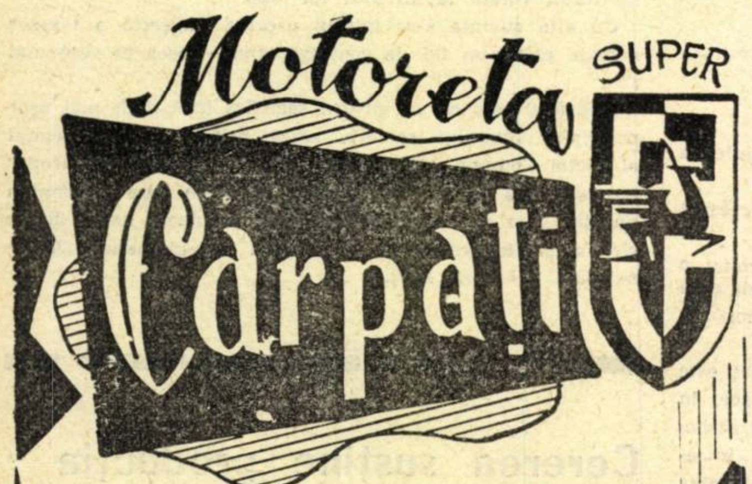

este un produs de CALITATE SUPERIOARĂ, avind o capacitate cilindrică de 68 cmc, de 2,3 CP, fiind echipată cu bujii M 14/225 şi magnetou tip M.V. 110.

CONDIŢII AVANTAJOASE DE VINZARE : plata in rate, acont de 15% si 20 rate lunare. Pentru membrii C.A.P. acont 30% şi 12 rate lunare.

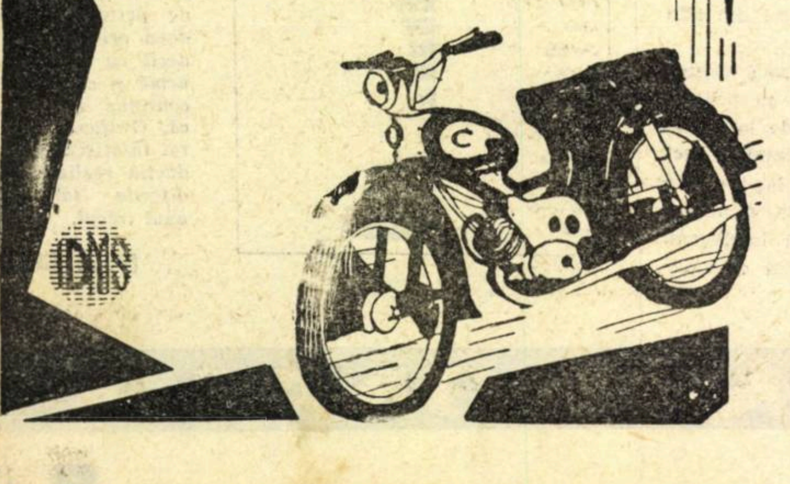

I. I. L. „VEDEA"

str. Dunării nr. 103–105, Roşiorii de Vede

PRODUCE :

- **dispozitive de acţionare vane pentru irigaţii ;**
- **clapeţi de reţinere şi fluturi ;**
- **reductori G–O, G–L şi G 3**
- **indicatori de poziţie şi intermediari**
- **ramificaţii, reducţii şi cruci din fontă pentru îmbinare**
- **tuburi azbociment irigaţii**
- **construcţii metalice pentru captări şi evacuări de apă.**

Bulevardul 1 Mai nr. 354 telefon 1920. telex 0165

construit şi utilat după ultimele realizări ale tehnicii moderne

produce şi livrează :

- **Placaje din fag de diferite calităţi şi dimensiuni**
- **Plăci aglomerate din amestec de esenţe lemnoase**
- **Cherestea de fag**
- **Parchet de fag**
- **Scaune curbate**

De bună calitate, in mărimi şi forme diferite

COOPERARE = CONJUGAREA EFORTURILOR

DOCUMENTAR

RITMUL rapid al progresului tehnic, complexitatea crescindă a producției duc la schimbări continue in diviziunea internațională a muncii. Sub influența acestor factori determinanți ai orientării și structurii comerțului mondial, modificarea condițiilor și a dimensiunilor concurenței pe piețele capitaliste generează continuu probleme noi și modalități noi prin care se urmărește soluționarea lor.

Ca element și instrument al diviziunii internaționale a muncii și ca factor de promovare a schimburilor, a desfacerii in condiții de rentabilitate, cooperarea constituie una din formele de adaptare la condițiile noi apărute in economia mondială și in comerțul internațional. În acest context, cooperarea nu trebuie înțeleasă în sensul unei activități oarecare desfășurată în comun, al unei simple insumări a eforturilor, ci ca o **conjugare** a lor, in scopul obținerii unor **rezultate economice amplificate.**

Cuprinzind domenii variate de activitate, cooperarea își găsește un cimp vast de aplicare. În economia capitalistă contemporană, cooperarea abordează toate eșaloanele activității tehnico-economice, incepind cu cercetarea științifică, experimentarea și brevetarea unor produse și procedee, pînă la proiectarea, producția și desfacerea cu ridicata, sau chiar cu amănuntul, a produselor.

Formele de cooperare

din țările capitaliste sint foarte diferite și prezintă aspecte complexe și nuanțate, în funcție de posibilitățile și interesul întreprinderilor care le practică.

În general, se disting forme de cooperare orizontale și verticale. Cooperarea **orizontală** implică colaborarea intre unul sau mai mulți parteneri situați pe același plan, eventual in aceeași ramură. Aceste forme sint cele mai numeroase, ele fiind practicate încă în perioada antebelică. Un exemplu de cooperare orizontală il constituie cunoscuta ințelegere anglo-franceză pentru construirea aeronavei supersonice „Concorde". Cooperarea **verticală** se referă fie la colaborarea intre furnizori și beneficiari, fie la cooperarea intre firmele producătoare și cele comerciale. Uzinele Ford din California, de pildă, folosesc la fabricarea genților la roți peste 2 000 de repere, din care 66% sint confecționate de intreprinderi furnizoare.

O altă formă de cooperare, destul de frecventă — cea **complimentară** — presupune un schimb de produse, operațiuni sau activități care să ducă în cele din urmă la obținerea unui singur produs sau serviciu. Un exemplu in această direcție il furnizează acordul de cooperare încheiat în noiembrie 1966 intre Societa Nuova Utensileria Italiana (din grupul Finmeccanica) și Société des Poudres Métalliques et des Alliages Spéciaux Ugine-Carbone din Franța. Conform acordului, întreprinderea italiană produce mașini-unelte echipate cu cuțite din oțel aliat tungsten-carbid fabricate de Ugine-Carbone. Pe de altă parte, cele două întreprinderi s-au angajat să-și comercializeze reciproc produsele in țările respective: produsele italiene în Franța și cele franceze in Italia.

Afară de această grupare **funcțională** a aranjamentelor de cooperare, trebuie arătat că lupta de concurență incită firmele capitaliste să recurgă la cooperare pentru a incerca să-și mărească ponderea pe piețele internaționale. Rezultă o altă categorie de cooperare, cu caracter **regional.** Un exemplu tipic il constituie crearea așa-numitului „Euro-costum", la care au caloborat o firmă textilă din Anglia, o firmă de confecții din Olanda, o unitate de comercializare din R. F. a Germaniei și un creator de modă din Italia. În aceeași categorie de aranjamente, cu tendințe suprastatale, se inscriu și măsurile pe care Consiliul ministerial al Pieței Comune urmează să le discute în lunile următoare în legătură cu realizarea unei cooperări tehnologice „europene", în cadrul instituțional existent sau sub forma unui organism nou ce s-ar crea in mod special. Măsurile, preconizate în cadrul a două proiecte propuse de Italia, prevăd în primul rînd o politică comună in materie de cercetare științifică și o cooperare interregională „Europa" — S.U.A. mai ales în domenii in care țările vest-europene au rămas în urma Statelor Unite (calculatoare electronice, industria aeronautică și spațială, energie atomică, acumularea energiei etc.).

Este evident că aceste proiecte se încadrează intr-o formă de colaborare care impietează asupra suveranității și independenței naționale, asupra egalității in drepturi și avantajului reciproc, îndepărtindu-se de la principiile unei adevărate cooperări. Această trăsătură este cu atit mai pregnantă, cu cit se prevede realizarea cooperării propuse in mod diferențiat, pe trei grupe de țări: țări industriale vest-europene și S.U.A., țări situate la un nivel de dezvoltare intermediar (care ar fi asociate numai anumitor părți din programul de cooperare) și țări in curs de dezvoltare, care ar trebui să beneficieze, in **anumite** condiții, de rezultatele acțiunii. Sint însă frecvente acordurile și contractele încheiate la nivel de intreprinderi sau guvernamental, in cadrul cărora partenerii își păstrează independența economică și juridică, urmărind in primul rînd efectul economic conjugat, ca mijloc de adaptare la condițiile mai complexe ale pieței mondiale.

Acorduri de cooperare

pot fi intilnite, de exemplu, in domeniul exploatării și valorificării materiilor prime, nu arareori intre țări dezvoltate și țări în curs de dezvoltare. Un astfel de contract, recent încheiat, este cel semnat intre societatea franceză de stat ERAP și National Iranian Oil Company (NIOC), societate de stat din Iran, avind ca obiect prospectarea, explorarea, producția și comercializarea țițeiului. Conform acordului, ERAP va face cercetări pe o suprafață de 220 000 kmp pentru descoperirea de noi zăcăminte de petrol. Toate cheltuielile de prospectare și explorare geoseismică vor fi finanțate de ERAP (15 milioane franci pe an timp de 6 ani), ele urmînd a fi rambursate de NIOC numai în cazul descoperirii efective de zăcăminte comercializabile. Creditul nu este purtător de dobindă. ERAP va finanța și toate cheltuielile de producție: circa 40 milioane de dolari, pe baza unui acreditiv rambursabil în 5 ani prin livrarea de țiței (1 milion de tone anual). Acest credit poartă o dobindă de 5,5%. În schimb ERAP dobîndește dreptul să preia 35—45% din producția probabilă. La rîndul său, NIOC va prelua 50% din producție, prin trecerea țițeiului în rezerva națională, fără a plăti contravaloarea. Restul de 50% se împarte cu societatea franceză (în proporție de 35—45% pentru ERAP).

Un alt exemplu de cooperare țări industriale — țări in curs de dezvoltare il oferă acordul de cooperare tehnică intre Arabia Saudită și Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor din Franța, ratificat in ianuarie 1967. În cadrul acordului, ministerul francez va studia planuri pentru instalarea în Arabia Saudită de stațiuni destinate comunicațiilor prin sateliți artificiali. Partea franceză mai are sarcina să studieze proiectele de instalare a unei rețele de comunicații între diferite orașe ale Arabiei Saudite. Ministerul francez va studia ansamblul instalațiilor de telecomunicații existente în țara parteneră și va face recomandările necesare pentru dezvoltarea serviciilor saudite la nivelul celor mai moderne sisteme.

Desigur că cele mai numeroase aranjamente de cooperare se încheie între țări cu economie dezvoltată, acoperind o gamă variată de produse, servicii și activități.

Deosebit de frecvente sint acordurile și aranjamentele privind colaborarea științifică și tehnică. Încă în 1965, U. K. Atomic Energy Authority și societatea italiană S.N.A.M. din grupul ENI au încheiat un acord de cooperare în domeniul fabricării, tratării și vînzării de elemente combustibile pentru reactoare. În același an, un acord important de cooperare tehnică a fost încheiat intre compania engleză English Steel Corp. Ltd. și firma siderurgică franceză S. A. Marrel Frères. Fabricind oțeluri speciale, aceasta din urmă este un furnizor important al industriei nucleare franceze. Compania britanică Bristol-Siddeley și firma franceză Turbomeca colaborează la proiectarea și construcția unui motor de helicopter turboreactor „Oredon III". Tot cu doi ani in urmă, a fost încheiat un acord de cooperare în domeniul turbinelor cu gaz de dimensiuni reduse, între întreprinderea vest-germană Ernst Heinkel A.G. și grupul britanic Plessey.

Acordul de cooperare anglo-francez privind cercetarea, experimentarea, proiectarea și construcția aeronavei supersonice „Concorde", pe care l-am mai amintit, urmează să aducă celor două țări, conform unor aprecieri recente, încasări anuale nete de 100 milioane lire sterline, timp de cel puțin șapte ani. Un acord cu conținut similar este în curs de pregătire în legătură cu construirea aeronavei „Airbus", preconizată de Franța în cooperare cu Anglia, R. F. a Germaniei și eventual cu alte țări vest-europene. Necesar pentru adaptarea la condițiile ce se întrevăd in transportul de pasageri, acest proiect ar permite să se renunțe la o comandă de acest gen in S.U.A. și — după promotorii francezi — ar asigura existența industriei aerospațiale din Franța și a unui număr de 100 000 de lucrători, angajați in această industrie.

Acorduri de cooperare științifică și tehnică pot fi intilnite și în domenii mai restrinse. Recent a fost semnată o convenție intre reprezentanții unor laboratoare de specialitate din Danemarca, Spania, Franța, Grecia, Italia și Olanda, pentru cercetarea depunerilor de impurități și a coroziunii corpului vaselor maritime.

Mai complexe sint acordurile de cooperare care intrunesc elemente multiple de cercetare, producție și aprovizionare. Un astfel de acord, care există în Franța intre întreprinderea de stat Renault și intreprinderea particulară Peugeot — importante constructoare de autovehicule —, privește cercetarea științifică și studiul de prototipuri, raționalizarea investițiilor și coordonarea achizițiilor de materiale și bunuri de investiții. Această colaborare trebuie să permită, după promotorii ei, dezvoltarea optimă a ansamblului industrial al celor doi constructori, „respectind totodată personalitatea fiecăreia din părți".

Elemente caracteristice prezintă aranjamentele de cooperare ale intreprinderilor mijlocii sau mai mici, pentru care cooperarea constituie o condiție a însăși supraviețuirii lor pe piață. Cazul firmei constructoare de vehicule industriale și autocare Van Hool din Belgia arată posibilitățile complexe ale cooperării industriale și comerciale pentru asemenea intreprinderi. Firma Van Hool, din ale cărei exporturi 70% iau calea Franței, este in același timp in raporturi de cooperare cu FIAT din Italia, care ii livrează motoare pentru vehiculele pe care le produce. Recent, Van Hool și-a anunțat intenția de a coopera cu o altă firmă belgiană — Bedford. La ultimul Salon de automobile de la Bruxelles, cele două firme au prezentat două tipuri de autocare construite în comun. În viitor, firma Bedford va construi șasiul complet, permițind astfel lui Van Hool să ofere pe piață un sortiment mai ieftin, alături de produsele sale tradiționale. În același timp, firma Bedford, dispunînd de o rețea de 50 de concesionari răspîndiți în Belgia, va asigura asistența de intreținere — service-ul. Van Hool încheie, pe de altă parte, și operațiuni de cooperare sub forme variate, cum este cazul executării unei comenzi masive de autocare echipate cu aer condiționat și motoare General Motors (S.U.A.), pentru o firmă de transport care deservește unul din aeroporturile New York-ului.

Nenumărate sint acordurile de cooperare tehnică industrială, comercială etc. Nu de mult a fost încheiat un acord de cooperare pe termen lung intre compania americană General Aniline and Film Corp. și firma franceză Krebs et Cie pentru vînzarea în S.U.A. de uzine pentru fabricarea apei de clor, conform procedeului întreprinderii franceze. General Aniline va colabora cu Krebs la concepția, tehnologia și construirea acestor uzine în S.U.A. Un acord de cooperare — mai simplu — a fost încheiat intre intreprinderea de stat Charbonnages de France și firma particulară Société de produits chimiques d'Auby, cu privire la producția și comercializarea de îngrășăminte complexe. În cadrul unui aranjament stabilit încă cu doi ani în urmă intre întreprinderea vest-germană Porzellanfabrik Lorenz Hautschenreuter A.G. și firma Lenox Inc. din S.U.A. prima s-a angajat să vîndă produsele lui Lenox în R. F. a Germaniei. În același timp Hautschenreuther a mai încheiat un acord de cooperare comercială și tehnică cu firma franceză Bernard et Cie din Limoges, in timp ce Lenox a încheiat și ea la rîndul ei acorduri pentru comercializarea porțelanului cu firma R. Ginori din Italia și cu grupul Langenthal din Elveția.

Cele citeva cazuri de cooperare citate, infime ca proporție față de numărul foarte mare și formele variate de acorduri de cooperare bi și multilaterală, scot in evidență frecvența aranjamentelor de comercializare, incluse în ele. Dar pe lingă cooperarea de comercializare, ca element component al aranjamentelor mai complexe, acest domeniu de colaborare apare și ca obiectiv de sine stătător. În acest sens poate fi citat cazul intreprinderilor din industria elvețiană a mobilei, unde producătorii s-au organizat intr-o asociație de comercializare. Mai tipic și mai nuanțat este acordul de cooperare încheiat de către 20 de firme elvețiene producătoare de biscuiți, pentru conjugarea eforturilor de export. Pe piața internă, firmele continuă să se concureze intre ele și să desfacă produsele în ambalajul și sub eticheta individuală a fiecăreia. Pentru export însă, au creat pe bază de cooperare o marcă cu totul nouă, in scopul lărgirii posibilităților de desfacere in străinătate.

Firmele comerciale comune

înființate de către doi sau mai mulți parteneri, de obicei cu participări egale, caracterizează de multe ori acordurile de cooperare în materie de comercializare ce se intilnesc în economia țărilor capitaliste. Este cazul creării de către 31 mari intreprinderi siderurgice vest-germane a patru oficii pentru vînzarea de produse laminate pe intreg ansamblul pieței R. F. a Germaniei sau al înființării de către întreprinderile Arbed, Cockeril-Ougrée, Providence-Beaufort și Sidmar a unui birou comun central pentru desfacerea de produse siderurgice plate. Tot in categoria aranjamentelor comerciale poate fi încadrat acordul încheiat recent intre compania americană Calumet and Hecla Inc. și firma italiană Societa Metallurgica Italiana in vederea schimbului de licențe și a vînzării reciproce a produselor respective. Societatea din S.U.A. produce tuburi flexibile pentru extracția de minerale și produse chimice, iar cea italiană produse semifabricate de metale neferoase. Un exemplu asemănător il oferă acordul de cooperare încheiat intre societatea vest-germană Saba-Schwarzwaelder Apparatebauanstalt Gustav Schwer Soehne G.m.b.H. și compania electronică Precision Instrument din S.U.A. cu privire la comercializarea in R.F.G. a produselor americane (aparate pentru înregistrarea și reproducerea de sunete și imagini etc.). Cooperarea comercială urmează să fie completată și cu un acord de licență. În legătură cu aceste exemple, trebuie relevat că diferitele aranjamente de cooperare privind folosirea și schimbul de licențe constituie, de asemenea, un domeniu cuprinzător al acordurilor de colaborare, atit pe plan național, cit și pe plan internațional.

Diferite forme de cooperare pot fi identificate și în domeniul financiar, fie ca aranjamente propriu-zis financiare, fie indirecte și subordonate obiectivului principal al acordurilor de cooperare industrială, tehnică sau comercială. Majoritatea acordurilor de cooperare cuprind și elemente de cooperare financiară, publicate sau nepublicate. Ca un caz caracteristic și nou de cooperare financiară, poate fi citată convenția a trei firme vest-germane (nenumite), aparținînd aceluiași sector: față de bănci, ele acționează in comun, pentru a compensa lipsa relativă de capital de care suferă. În primul an, cei trei parteneri finanțează din mijloace proprii firma „A" — recurgind in mod suplimentar și la creditul cumulat al băncilor —, in al doilea an firma „B" și în cel de-al treilea an firma „C". Prin această colaborare, finanțarea cumulată determină o eficiență mai mare a capitalului propriu și a creditului obținut.

Nu poate fi neglijată nici apariția contractelor de cooperare în ce privește contabilitatea și, in general, evidența intreprinderilor, îndeosebi a celor mijlocii și mici, cunoscînd că acestea nu au mijloacele necesare pentru achiziționarea și intreținerea unor mașini moderne de calcul. Se citează cazul unei tipografii din San Francisco cu 300 de salariați. La sfîrșitul zilei, intreprinderea predă unei firme specializate anumite fișe perforate, iar in dimineața următoare obține bilanțul zilei. Astfel de firme specializate in calcule au inceput să apară și in Europa Occidentală și au tendința de a se inmulți rapid.

Din cauza complexității și dimensiunilor pieței, prospectarea acesteia, inclusiv pregătirea strategiei de vinzare și de publicitate, au devenit și ele obiective de cooperare. Și in aceste domenii, cooperarea este atractivă pentru firmele mici și mijlocii, care se află in imposibilitate de a cerceta pe cont propriu condițiile de aprovizionare și de vinzare. În unele probleme speciale, chiar și concernele mari recurg la cooperarea cu o firmă de prospectare (de marketing) sau înființează in comun astfel de unități. Referindu-ne doar la cooperarea din R.F.G. în domeniul reclamei și publicității, se pot identifica 70 de uniuni care efectuează, sub o formă sau alta, acțiuni conjugate in această direcție.

★

Exemplele desprinse aici în mod selectiv din miile de cazuri care se pot identifica in economia și comerțul țărilor capitaliste, arată că folosirea cooperării, ca mijloc modern de adaptare la condițiile in continuă schimbare ale pieței, oferă o gamă imensă de rețete. **Posibilitățile de combinații și aranjamente sint nelimitate.** S-ar putea spune: cite firme, atitea variante.

În numeroase lucrări și articole publicate in țările occidentale se subliniază că acțiunea de cooperare nu este un scop in sine sau o modă nouă, ci un mijloc de afirmare comercială în condițiile creșterii dimensiunilor pieței, de sporire a competitivității, de menținere sau sporire a rentabilității intreprinderilor și a eficienței intregii activități economice. Pentru multe firme capitaliste, este o chestiune de viață și de moarte. Cum declară profesorul Ruehle von Lilienstern, de la Politehnica din Stuttgart: „Cel care pierde momentul potrivit, poate să piardă totul. Multe intreprinderi stau astăzi în fața alternativei: cooperare sau fuziune". Pierderea ființei proprii amenință pe cel care nu știe să se folosească de cooperare ca mijloc de conjugare a eforturilor, nu numai la momentul oportun, dar și în doza adecvată.

dr. Laurențiu BUIA

Corespondență din Praga

PSIHOLOGII CAUTĂ CONDUCĂTORI

CERCETĂRILE psihologice încep să fie tot mai mult folosite în acțiunea de calificare și promovare a cadrelor în întreprinderile industriale. Intr-o mare întreprindere constructoare de mașini din Slovacia centrală — uzina Podpolana din Detva, unde se produc mașini pentru industria construcțiilor, s-au luat asemenea măsuri, care permit să se cunoască din timp cum corespunde fiecare muncitor cerințelor actuale și de perspectivă ale întreprinderii, în ce direcție trebuie să se perfecționeze, dacă posedă calitățile care-i vor permite să devină un conducător, un om de inițiativă, așa cum cere producția modernă.

Examenul psihologic în domeniul selectării cadrelor a început prin caracterizarea, în primul rînd, a șefilor de secție, de ateliere și a maiștrilor. Rezultatele au arătat că ei corespund în proporție de 80% cerințelor locului lor de muncă. După aceea, psihologii s-au orientat spre alegerea rezervelor de cadre conducătoare pentru actualele secții ale uzinei. În acest scop, ei au folosit trei metode: cea numită analiză sociometrică, caracterizările făcute de direcția întreprinderii și, în sfîrșit, examenul psihologic.

Analiza sociometrică a fost efectuată cu ajutorul a patru întrebări, după care lucrătorii din colective trebuiau să aleagă printre ei și să-l caracterizeze pe acela, pe care ei îl apreciază cel mai mult, atît ca specialist, cît și ca om. În unele cazuri alegerea a fost aproape unanimă. Interesant de menționat este cazul unei secții, în care muncitorii l-au ales, în mod unanim, pe muncitorul A, ca cel mai bun specialist, și-au dat însă voturile muncitorului B pentru calitățile sale umane. În acest caz, psihologii au recomandat direcției uzinei să examineze posibilitățile completării studiilor profesionale ale muncitorului B. În același timp, trebuia descoperit ce anume a tulburat relațiile muncitorului A cu colegii lui și găsită o rezolvare a acestei situații. Toate acestea reprezintă, într-adevăr, aspecte foarte delicate.

Cu tot aportul ei interesant și apreciabil, această metodă reprezintă, totuși, într-o anumită măsură, o apreciere subiectivă. Iată de ce psihologii au cerut, totodată, și direcției întreprinderii să efectueze selectarea și caracterizarea acelora care, după aprecierea direcției, ar putea să fie potriviți, în viitor, pentru funcții de conducere.

Aproape 850 de persoane au trecut, la Detva, prin aceste două „filtre". Drept rezultat, 150 de muncitori au fost considerați corespunzători tipului de conducător. Aceștia din urmă au fost, apoi, supuși examenului psihologic.

Cu ajutorul diverselor test-uri ale examenului psihologic au fost examinate: nivelul capacităților lor generale de raționare, al reflexiilor lor tehnice și al imaginației lor, cadența lor de muncă, înclinația spre oboseală, lipsurile lor în muncă, precum și biografia lor profesională, iar în mod deosebit, interesul lor față de muncă și — ca urmare — satisfacția pe care o găsesc în exercitarea meseriei lor.

Astfel, la Detva, se va face o selectare în funcție de nevoile în perspectivă și pe baza rezultatelor acestor studii; muncitorii vor fi pregătiți pentru sarcinele lor viitoare, atît în cadrul sistemului școlilor publice, cît și prin forme de învățămînt specializat din întreprindere. Nu este lipsit de interes să menționăm că, în cadrul învățămîntului uzinal se vor ține cursuri de pedagogie și de psihologie. În felul acesta se urmărește asigurarea, în cursul anilor viitori, a unui grad de instrucție specializată al muncitorilor, corespunzător nivelului școlii medii industriale cu bacalaureat.

În cursul etapei următoare, psihologii vor examina justețea selectării conducătorilor actuali la nivelele superioare ale gestiunii întreprinderii și vor ajuta, de asemenea, la selecționarea a trei sau patru persoane în calitate de cadre de rezervă pentru fiecare din funcțiunile de conducere.

În vederea pregătirii de noi cadre, o atenție deosebită este acordată ucenicilor. Începînd cu următorul an școlar, înscrierile la școala de ucenici se vor efectua numai după un examen psihologic de selectare.

Numeroase alte întreprinderi din Cehoslovacia arată interes față de o asemenea cooperare cu specialiștii. De aceea, în prezent, pare eficientă organizarea unei echipe de lucru compuse din studenți selecționați din institutele de învățămînt superior de profil corespunzător, ceea ce ar prezenta interes multilateral, atît pentru întreprinderi, cît și pentru studenți: aceștia din urmă ar putea să cunoască, încă în cursul studiilor lor, problemele concrete ale practicii, ceea ce le-ar facilita reușita la noile concursuri de admitere a studenților în întreprinderi, după terminarea studiilor lor, metodă care, în prezent, se introduce în practică, în Cehoslovacia. Cu acest prilej, se va putea vedea dacă tînărul absolvent posedă calitățile și premisele în domeniul raționamentului, al caracterului și al structurii psihologice pentru a deveni și el, într-o zi, un conducător.

Mária PLANKOVÁ

(Corespondență primită din partea Agenției „Pragopress").

Corespondență de la Tîrgul din Leipzig

CONFRUNTAREA REALIZĂRILOR

CA de obicei, ediția de primăvară a Tîrgului din Leipzig, ce se desfășoară sub lozinca „Pentru comerț cu lumea întreagă, pentru progres tehnic", este consacrată prezentării produselor industriei grele, în primul rînd, a celei constructoare de mașini.

Pe lîngă participarea gazdelor — cea mai reprezentativă —, firme cu renume mondial au trimis aici tot ce au mai bun în domeniul producției de mașini și utilaje. Remarcăm gama largă de mașini-unelte, produse electrotehnice și electronice, mașini energetice și de forță, instalații pentru industria chimică și de prelucrare a țițeiului, instalații de ridicat, utilaje și mecanisme de automatizare și multe altele. Tîrgul constituie astfel o confruntare directă a celor mai bune realizări tehnice obținute pe plan mondial și, în același timp, un puternic stimulent pentru perfecționarea continuă a produselor.

Mărfurile expuse de Republica Socialistă România au atras, încă de la deschidere, atenția miilor de vizitatori și oamenilor de afaceri. La pavilionul 17 și pe terenurile în aer liber din fața acestuia, unde expune țara noastră, numeroși sînt cei care întîrzie cu privirea asupra diverselor exponate, cer explicații suplimentare, solicită materiale documentare despre produsele realizate de industria noastră.

Elementul nou care a intervenit în participarea României la Tîrgul de la Leipzig este prezența ei, pentru prima dată, cu standuri pe branșe. Aceasta denotă mărirea posibilităților noastre de a ne compara cu produse similare fabricate pe piața mondială, creșterea competitivității acestor produse. Dintre produsele românești se pare că preferințele se îndreaptă spre tractorul pe șenile S-650, expus pentru prima dată și care a stîrnit interes în rîndurile specialiștilor. De altfel, tractoarele românești sînt binecunoscute și apreciate aici prin rezultatele pe care le-au dat în exploatare: în prezent, în agricultura R.D.G. lucrează circa 7 000 de tractoare românești de 65 C.P., pe roți.

Rețin atenția specialiștilor și noua instalație de foraj F-200, pentru forări pînă la 3500 m, care domină tîrgul prin înălțimea ei, strungul universal cu comandă program SN-4/1000, produsele industriei electrotehnice și altele.

De la prima oră a deschiderii pavilioanelor, prin mulțimea de simpli curioși, își fac loc cu greu spre birourile de lucru oameni de afaceri, veniți în număr mare, specialiști din diferite domenii de activitate. Ei se interesează de noutățile aduse din diferite țări, de performanțele tehnico-economice ale produselor, de costul lor, încheie tranzacții. Aici, reprezentanții expozanților, printre care și delegații României, fac schimburi de vederi utile cu vizitatorii și oamenii de afaceri cu privire la posibilitatea lărgirii schimburilor comerciale cu alte țări.

S. GIOGA

VULCANII ÎN SLUJBA OMULUI

PERSPECTIVA ca pînă la sfîrșitul secolului nostru necesitățile de energie electrică pe plan mondial să sporească de 16 ori în raport cu cele actuale — perspectivă despre care s-a vorbit la cea de-a 25-a sesiune a Comitetului pentru Energie Electrică din cadrul Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa — justifică o dată mai mult marile eforturi întreprinse azi în lume în direcția punerii în valoare a noi surse de energie.

Un capitol aflat mai spre sfîrșitul „inventarului" resurselor energetice mondiale, dar de mare interes pentru unele regiuni ale globului, este cel al energiei geotermice.

Folosirea izvoarelor fierbinți din zonele vulcanice datează încă din antichitate: în Imperiul Roman fuseseră amenajate băi speciale, în Noua Zeelandă populația Maori gătea și spăla cu ajutorul apei fierbinți, ca și islandezii aflați la antipod, iar în Tibet la fel ca la etrusci, exista obiceiul de a suspenda figurinele lucrate în lut sau în lemn la gura fumarolelor pentru a fi acoperite cu tuf vulcanic, care era apoi lustruit. Dar încercări mai ample de a folosi căldura vulcanică ca sursă de energie nu s-au făcut decît în ultimele decenii și nu direct, ci prin intermediul apelor subterane și al infiltrațiilor de vapori supraîncălziți.

● De la acidul boric la energia electrică

O ȚARĂ în care energia geotermică a fost utilizată într-o proporție mai mare este Italia. Istoricul exploatărilor din Toscana nu este lipsit de interes. Întreprinderi rudimentare s-au mărginit multă vreme să izoleze acidul boric din apa lagunelor ce se formează prin condensarea vaporilor de apă. În 1827 francezul Larderel are ideea să înlocuiască combustibilul costisitor folosit pînă atunci la obținerea acidului boric cu vaporii naturali, captați printr-un foraj. Firma lui, devenită rentabilă, primește răsunătorul nume de „Societate pentru exploatarea forțelor endogene", iar regiunea este denumită Larderello, după cel care i-a adus prosperitatea.

Prima încercare de a folosi soffioni — emanațiile de vapori de apă — pentru producerea energiei electrice datează din 1897, ei însă nu puneau direct în mișcare turbina, datorită gazelor corozive pe care le conțin, ci doar încălzeau cazanele de aburi. Cînd în 1923 a fost descoperit un procedeu pentru purificarea vaporilor, turbogeneratoarele au putut fi antrenate direct de aburii naturali. De atunci producția de energie electrică obținută în Italia pe această bază a crescut continuu ajungînd la circa 2 miliarde kWh anual, ceea ce reprezintă o treime din cantitatea de energie electrică furnizată de termocentralele italiene. În situația Italiei, care dispune de puține rezerve de cărbune, petrol și gaze — combustibilii utilizați de obicei la obținerea energiei electrice — dezvoltarea uzinelor geotermice este de importanță națională. Ele alimentează deja cu energie electrică orașele Toscanei și linia ferată electrificată Livorno-Roma. Prospecțiunile efectuate de grupul E.N.I. au evidențiat că rezervele de vapori sub presiune sînt mai însemnate decît se bănuia în trecut.

● Fructe tropicale în Islanda

ÎN nordica Islandă numeroasele gheizere și izvoare fierbinți sînt utilizate, în primul rînd, pentru a furniza căldură. Aproape jumătate din populația insulei locuiește în case încălzite cu ajutorul apei fierbinți care circulă printr-o rețea de conducte bine izolate. În plus, în școli, apa, după ce a trecut prin radiatoare, umple bazinele de înot. În agricultură, cu ajutorul unor conducte introduse în sol prin care circulă apă de 60°C, se obțin însemnate sporuri de recoltă. Apa fierbinte naturală este folosită și pentru încălzirea serelor în care se cultivă legume, flori și fructe tropicale.

În serele din peninsula Kamciatka (U.R.S.S.), tot cu ajutorul izvoarelor fierbinți, se obțin pătlăgele roșii în decembrie. Recent „Pravda" a relatat despre terminarea centralei electrice geotermice de la Paujetka. Influența folosirii izvoarelor fierbinți asupra economiei peninsulei poate deveni foarte mare, apreciază ziarul.

Multiplele întrebuințări ale izvoarelor fierbinți se regăsesc și în Noua Zeelandă. Puterea instalată în centrale geotermice era în 1961 de 91 400 kW, dar numeroase resurse așteaptă încă să fie valorificate.

În California a început în 1960 să livreze curent electric prima uzină geotermică din S.U.A. cu o putere inițială de 12 500 kW. Surse potențiale de energie geotermică au fost identificate și în Nicaragua și Salvador; în Mexic funcționează deja două centrale electrice experimentale acționate de aburi vulcanici. În prezent se proiectează o mare centrală în nord-vestul Mexicului, care va folosi aburii vulcanici cu o presiune de 58 atmosfere și o temperatură de 357°C descoperiți în regiune.

De curînd a intrat în funcțiune și prima uzină geotermică din Japonia, a cărei putere de 20 000 kW o situează pe locul patru în lume.

Izvoare fierbinți apar însă și în

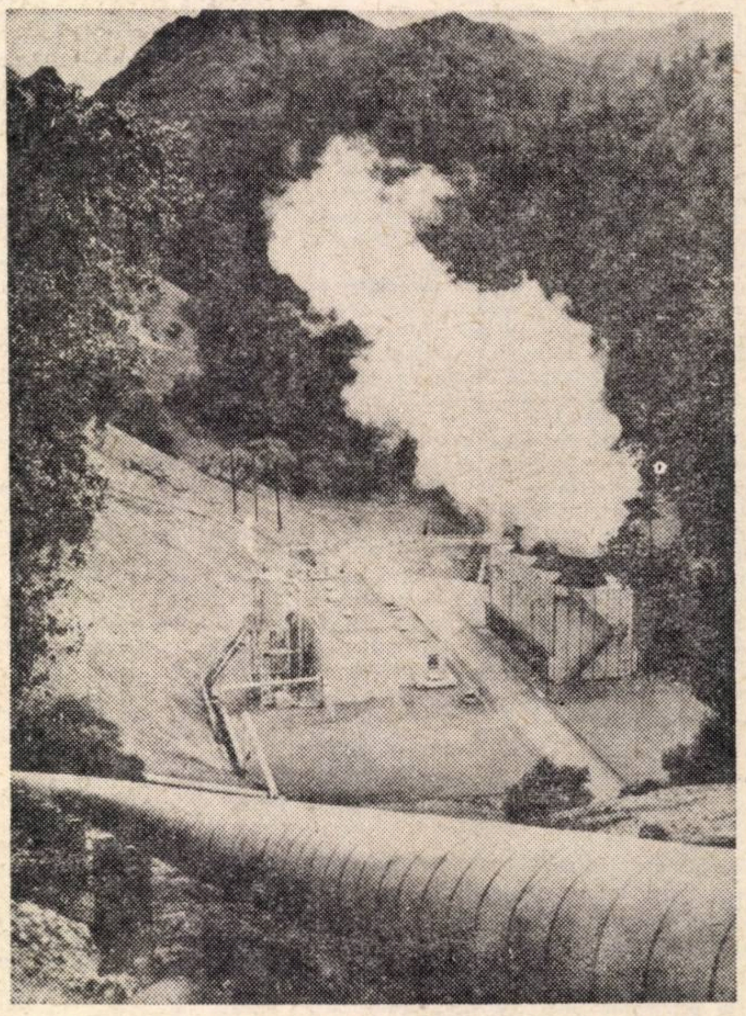

Centrala geotermică din districtul Sonoma (S. U. A.)

regiuni complet nevulcanice. Astfel, în subsolul R. P. Ungare a fost descoperită existența a circa 4000 km cubi de apă, cu o temperatură de peste 50°C. După unele calcule, 10% din această cantitate poate produce mai multă energie decît toate zăcămintele de cărbune, țiței și gaze ale țării.

Analize economice efectuate acum doi ani arată că energia electrică obținută pe această cale este cea mai ieftină dintre toate: 1 kWh costă între 2,86 și 4,45 miimi de dolar, față de 3—11,36 miimi de dolar în hidrocentrale, 4,56—7,75 în termocentrale și 5,42—11,56 miimi de dolar în centralele nucleare. Costul scăzut al energiei electrice obținute cu aburi naturali și resursele practic inepuizabile constituie stimulentul punerii în slujba omului și a acestei surse de energie, izvorîtă din interiorul globului — o dimensiune încă insuficient explorată a universului.

Dinu DRAGOMIRESCU

STATU QUO ÎN A.E.L.S.

MINISTRUL de externe britanic, G. Brown, a declarat partenerilor Angliei din A.E.L.S. că guvernul său n-a avut încă timpul să tragă concluziile în legătură cu sondajele efectuate în țările Pieței Comune, dar la sesiunea de la Stockholm a Asociației a devenit clar că și alți membri ai zonei liberului schimb așteaptă, înainte de a se pronunța în privința cererii de adeziune, rezultatele alegerilor din Franța, reuniunea la nivel înalt a C.E.E. din această lună la Roma și finalizarea în aprilie-mai a tratativelor rundei Kennedy. Comunicatul final al întîlnirii recente de la Stockholm arată că următoarea sesiune a consiliului ministerial va avea loc în octombrie la Lausanne și că va fi precedată de o ședință a consiliului consultativ, la Helsinki. Abia atunci ar urma ca Anglia să încunoștiințeze pe ceilalți membri din A.E.L.S. despre modul cum înțelege să pună problema aderării sale la Piața Comună.

Dacă în faza actuală Anglia nu are o poziție hotărîtă în problema aderării, aceasta se datorează, în bună parte, după cum arată și deputatul britanic D. Howell, în ziarul DAILY TELEGRAPH, faptului că în cursul turneului explorator prin capitalele țărilor membre în Piața Comună, premierul Wilson și G. Brown au avut de întimpinat critici la adresa politicii sale „neeuropene" tocmai din partea acelora de la care aștepta sprijin. Ea a fost acuzată că acordă prioritate relațiilor, cu Statele Unite.

Într-o serie de probleme ale actualității internaționale Angliei i se reproșează noi manifestări și atitudini politice „neeuropene". În afară de obstacolele economice, — așa cum sînt de pildă divergențele în problemele politicii agricole comunitare, relațiile comerciale speciale ale Angliei cu Commonwealth-ul și poziția ei în problema asanării sistemului monetar occidental — în calea intrării Angliei în C.E.E. se mai află și cele de ordin politic care capătă o pondere mereu mai mare.

Sesiunea de la Stockholm a confirmat că fiecare țară membră în A.E.L.S. are problemele ei, complet diferite, în raport cu Tratatul de la Roma. Astfel, în ultimii zece ani, Anglia s-a arătat mult mai interesată în comerțul cu țările din Piața Comună, ea dublindu-și exporturile în această zonă, în ciuda dificultăților provenite din tariful comunitar extern. Pe de altă parte însă, țările membre ale A.E.L.S., care și-au intensificat comerțul între ele, — cu 112% din 1959 pînă în 1965 — și-au văzut considerabil redus comerțul lor cu țările Pieții Comune a căror piață constituia pentru ele un debușeu tradițional. În comerțul cu țările Pieței Comune pe anul 1966, A.E.L.S.-ul a înregistrat un deficit de 3 270 milioane de dolari, cu 250 milioane mai mare decît în 1965.

Un alt factor care arată degradarea intereselor comune în A.E.L.S. este faptul că Anglia, care posedă jumătate din populația și potențialul industrial al zonei, și-a redus și ea sensibil comerțul cu partenerii săi din A.E.L.S. Astfel, dacă în 1953 aceasta reprezenta 35% din totalul comerțului Angliei, în 1965 el s-a redus la 28%.

În ce privește Suedia, Elveția și Austria, acestea, în afară de problemele economice, au probleme politice ce decurg din situațiile lor de țări neutre.

Austria, ale cărei exporturi sînt destinate Pieței Comune într-o proporție de peste 50% s-a arătat și de această dată nemulțumită de lipsa de hotărîre a Angliei în problema aderării ei la C.E.E. Suedia, cea mai importantă clientă a exporturilor britanice, în urma măsurilor Angliei de a-și limita importurile, și-a văzut simțitor reduse posibilitățile exportului în această țară. Danezii sînt puternic atrași de C.E.E. din cauza obstacolelor la exporturile de produse agricole în țările A.E.L.S. La Stockholm, timp de mai multe ore, delegația daneză a încercat să obțină din partea celorlalți delegați o definiție asupra reciprocității concesiilor în cadrul A.E.L.S. privind, atît produsele industriale cît și pe cele agricole. Pînă la urmă a fost stabilit un compromis care nu pare însă definitiv.

Ultima sesiune nu a putut realiza vreun progres nici în problema armonizării impozitelor indirecte asupra produselor care circulă liber între țările membre ale A.E.L.S. Din ansamblul relațiilor între țările A.E.L.S. precum și din problemele fiecăreia în raport cu prevederile Tratatului de la Roma, rezultă așadar că nu poate fi vorba de vreo adeziune apropiată, în bloc, a țărilor A.E.L.S. la Piața Comună. Datele actuale nu permit încă aprecieri certe nici asupra perspectivelor evoluției în A.E.L.S., nici asupra șanselor de unificare a celor două grupări economice ale Europei Occidentale.

Mircea DIMITRIU

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Între firma franceză „Marinoni" și întreprinderea sovietică „Tehnoprom-import" a fost semnat un contract privind livrarea în U.R.S.S. de utilaj tipografic francez. Potrivit contractului, Uniunii Sovietice îi vor fi livrate rotative ofsett de mare productivitate.

● Acordurile comerciale încheiate de Republica Democrată Germană cu unele state capitaliste, pe anul 1967, prevăd o creștere medie de 10% a schimbului bilateral de mărfuri în comparație cu anul precedent. Comerțul R.D.G. cu Franța va înregistra o creștere de 41%, cu Italia de 11%; se va intensifica cooperarea cu Belgia și Olanda.

● Potrivit statisticilor Ministerului Comerțului al S.U.A., în 1966 importurile americane din țările Europei răsăritene s-au ridicat la 178 milioane de dolari, față de 137 milioane în 1965, iar exporturile spre aceste țări au crescut la 198 milioane dolari, față de 140 milioane în anul precedent.

● Cuba a semnat cu firma franceză „Complexport S. A." două contracte potrivit cărora va achiziționa 120 000 tone de îngrășăminte în valoare de 7 700 000 peso. Livrările vor începe în cursul acestui an.

● Exportul R.S.F. Iugoslavia în țările Europei Occidentale a crescut în 1966, în comparație cu 1965, cu 28% și a însumat 515 milioane de dolari, în timp ce importul iugoslav din aceste țări a sporit cu 23% și a atins 621 milioane de dolari. În 1966 ponderea țărilor din Europa Occidentală în exportul Iugoslaviei a reprezentat 42%, iar în import — 39%.

● Volumul comerțului Japoniei cu țările socialiste din Europa a crescut în ultimii trei ani de 2,5 ori, cifrîndu-se, în anul 1966, la 107 758 000 de dolari.

● La Moscova a fost semnat protocolul comercial sovieto-turc pe anii 1967—1968, care prevede o sporire cu aproximativ 70—75 milioane de dolari a schimbului de mărfuri dintre cele două țări.

● O delegație comercială franceză a făcut o vizită de o săptămână în R.P. Ungară, discutînd cu organele ungare de resort problemele strîngerii relațiilor comerciale și creșterii schimbului de mărfuri dintre cele două țări.

● La Pekin a fost deschisă o expoziție industrială daneză. Printre exponate se află mașini electrice și produse ale industriei electronice.

DIMENSIUNI GEOGRAFICE — DIMENSIUNI ECONOMICE

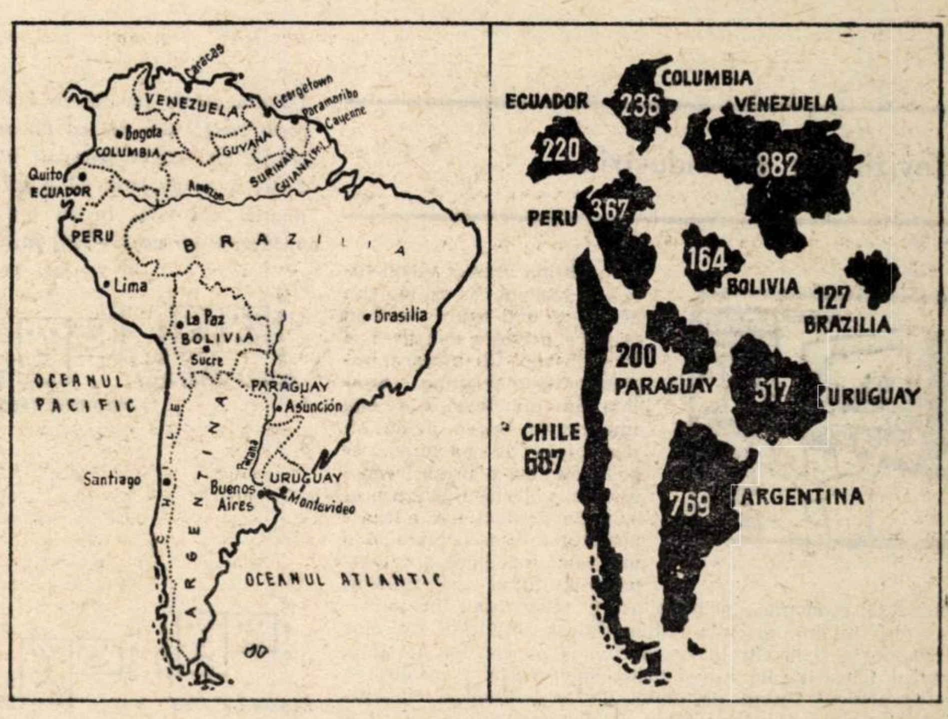

Foarfeca crescîndă între evoluția economică a țărilor industriale și a celor în curs de dezvoltare a tăiat adînc în dimensiunile economice ale acestora din urmă. Pe exemplul Americii Latine, revista ECONOMIST înfățișează acest lucru în figurile de mai sus: în stînga este arătată suprafața geografică reală a țărilor continentului sud-american, în dreapta suprafața proporțională cu cifra produsului național brut pe locuitor. (în dolari S.U.A.).

● R.F.G. — PERSPECTIVE PE 1967

MINISTRUL economiei vest-germane, Karl Schiller, a prezentat zilele trecute un raport asupra perspectivelor pe 1967. Aprecierile se bazează pe 16 indicatori economici. Deși în cursul unor dezbateri parlamentare anterioare se arătase că sporul producției industriale în 1967 va fi de 5,1%, în raport se apreciază că el va fi de numai 4,7% Este vorba totuși de o creștere sensibilă, devreme ce în 1966 creșterea n-a fost decît de 3,6%. Faptul că durata globală a muncii urmează să scadă, potrivit celor prevăzute, cu 1,2%, îi determină pe unii să considere că și procentul de 4,7% constituie o apreciere optimistă.

Observatorii din presa economică socotesc că, creșterea prevăzută a produsului național brut, arată în mod limpede o oprire: deoarece ea nu va depăși în termeni reali procentul de 2%, în timp ce în 1966 acesta era de 2,6%. Dacă salariile au sporit anul trecut cu 7,3%, anul acesta sporul va fi de numai 2,7%.

Cu privire la investiții — raportul prevede o ușoară reluare, anul trecut înregistrîndu-se față de 1965 o dare înapoi de 1,5%. Creșterea urmează să fie de 0,3%. Dacă în 1966 exporturile au crescut cu 12,6%, pentru anul acesta creșterea prognosticată e de numai 8,5%. Se așteaptă ca importurile să se mențină la același nivel.

Presa vest-germană, ca de pildă ziarul DIE WELT, apreciază totuși că premisele de la care a plecat ministrul economiei sînt „prea optimiste" și nu îndeajuns de realiste. Se exprimă scepticism în privința faptului că urcarea prețurilor ar putea fi redusă de la 3,2%, cît a fost anul trecut, la 2% în 1967. Fondurile afectate de stat economiei se cifrează la 850 milioane mărci.

Unii membri ai coaliției guvernamentale recomandă o politică de deplină folosire a forței de muncă „cu orice preț". Perspectiva în prezent este ca numărul persoanelor active să se reducă în 1967 cu 370 000. Anul trecut se redusese deja cu 71 000. Cei care în guvern recomandă „deplina folosire" susțin soluția sporirii investițiilor publice și salută recenta mărire a indemnizațiilor de șomaj. Datele cu privire la numărul șomerilor indicau recent cifra de aproximativ 700 000.

● S.U.A. — CREDITE ȘI CHELTUIELI

DUPĂ o perioadă de restricții în domeniul creditelor, care n-a fost pe placul investitorilor americani și nici pe al celor din afara Statelor Unite care căutau fonduri pe piața americană, la 2 martie Banca Federală a Rezervelor a hotărît unele măsuri de înlesnire a tranzacțiilor financiare. Cea mai importantă este considerată a fi reducerea procentului de rezerve obligatorii la bănci pentru garantarea depozitelor de economii. Măsura se referă la circa 6 000 bănci afiliate și prevede scăderea rezervelor respective de la 4% la 3%. Procentul rezervelor pentru depozitele la vedere a rămas neschimbat, la 6%. Se apreciază că datorită noilor măsuri vor fi eliberate circa 850 milioane de dolari, susceptibili să fie folosiți la investiții și la împrumuturile băncilor. Rata dobînzii pentru împrumuturile pe termen scurt își va mai slăbi astfel presiunea de pe piața financiară.

Scăderea rezervelor obligatorii la bănci va îngădui, după cum se apreciază, o sporire serioasă în luna martie a emisiunilor de obligații. Se prevede ca posibil în această lună un volum de emisiuni în valoare de 2 miliarde de dolari.

Telegramele de la Washington arată că nivelul datoriei publice, în urma măsurilor luate, va spori încă și mai mult. De altfel, Camera Reprezentanților a și trebuit să autorizeze această creștere care ridică plafonul de la 330 miliarde, cît este acum, la 336 miliarde de dolari. Cerînd această autorizare din partea Camerei Reprezentanților, ministrul finanțelor Fowler a arătat că fără această majorare a datoriei publice, guvernul ar avea dificultăți în îndeplinirea angajamentelor în domeniul cheltuielilor. Natura cheltuielilor, care se află în creștere continuă, nu poate fi secretă cînd politica declarată în mod oficial este intensificarea războiului agresiv în Vietnam

NOTE

● UN GIGANT AL COMERȚULUI INTERMEDIAR

CORPORAȚIA japoneză Mitsui & Co nu produce și nu vinde nimic, dar ea este una din cele mai mari întreprinderi de comerț intermediar din lume și cea mai mare firmă comercială japoneză, manipulînd 10% din întreg comerțul exterior al Japoniei. În 1966, ea a încheiat afaceri cu un volum total de 4,5 miliarde dolari.

Deoarece resursele naturale japoneze sînt reduse, multe firme comerciale din Japonia și-au lărgit sfera de acțiune dincolo de piața internă, contribuind la plasarea Japoniei în locul al 5-lea pe scara comerțului mondial.

Întemeiată cu 300 de ani în urmă, firma Mitsui a aparținut unei singure familii, devenită stîlp al cercurilor industrialo-financiare. În 1945, la sfîrșitul războiului, firma Mitsui a fost obligată să lichideze activitatea ei industrială, rămînînd numai cu o structură comercială. Mitsui detectează cele mai avansate tehnologii și cele mai avantajoase surse de materii prime din lume, participînd totodată la deschiderea de noi piețe de desfacere. Ea angajează tratative între părți, intrînd în toate detaliile de desfășurare a tranzacției, de la depozitare pînă la distribuție.

Mitsui dispune de specialiști în toate domeniile, de la poduri pînă la nasturi, operînd cu 5 000 mărfuri diferite printr-o rețea mondială de 90 de agenții, stabilite în 55 de țări.

Recent, Mitsui a perfectat vînzarea de utilaj energetic japonez pentru o hidrocentrală australiană, a contractat livrarea unei uzine de îngrășăminte azotoase către Pakistan și a negociat cu General Electric din S.U.A. instalarea primei centrale atomoelectrice în Japonia. Rezolvînd toate problemele legate de tehnologia și finanțările respective, Mitsui este responsabilă pentru aproape întreaga industrie petrochimică japoneză.

Una din cele mai mari afaceri ale ei a constituit-o vînzarea de minereuri de fier australian către Japonia, pe o perioadă de 20 de ani, în valoare de 1 miliard dolari. Mitsui tratează chiar și unele tranzacții în care economia japoneză nici nu figurează. Ea a expediat, de exemplu, utilaj industrial american în Brazilia, care a furnizat cafea Suediei și care la rîndul ei a livrat sticlărie în S.U.A.

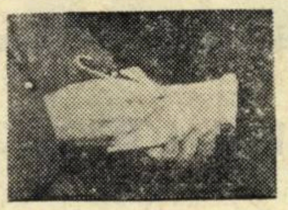

din bloc-notesul cronicarului

Televiziunea în industrie

În ultima vreme, televiziunea a început să cîștige din ce în ce mai mult teren în ceea ce privește aplicarea ei în industrie. Cu ajutorul camerelor de televiziune, instalate în punctele cele mai importante într-o uzină siderurgică, de exemplu, se poate realiza o urmărire mai eficace a desfășurării procesului de producție și a transportului intern, precum și o mai bună selectare a datelor privind fluxul materialelor.

Eficiența economică a introducerii televiziunii în industrie a dus în linii mari la îmbunătățirea activității cadrelor de conducere și la eliminarea masivă a pierderilor de timp. În cazul folosirii sale într-o uzină siderurgică, transmiterea datelor privind fluxul de materiale la laminoare cu ajutorul televiziunii s-a calculat a fi de zece ori mai ieftină decît în cazul folosirii dispozitivelor electro-mecanice cunoscute pînă acum, reducerea posturilor pe laminor atingînd cifra patru de fiecare laminor.

Pesimiști și optimiști

Ultima anchetă a Confederației industriilor britanice cu privire la perspectivele economiei engleze, efectuată în ianuarie 1967, arată că oamenii de afaceri sînt mai puțin optimiști decît cu 4 luni în urmă. La începutul anului, numai 1/3 din firme lucrau cu întreaga lor capacitate, în comparație cu 1/2 din ele cu un an în urmă. Aproape toți industriașii au relatat reduceri ale volumului comenzilor noi și 2 din 5 au declarat că a scăzut și valoarea absolută a producției obținute. În ce privește investițiile, se prevede o scădere a lor cu 15—20% în 1967.

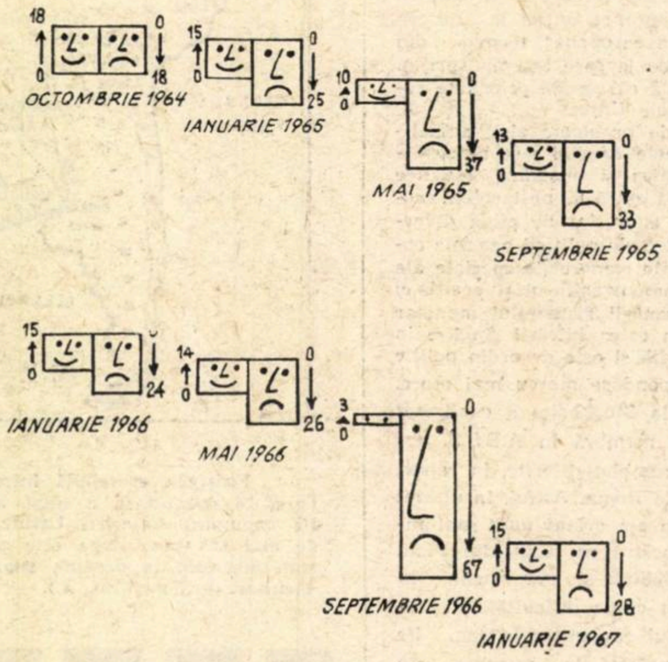

Graficul de mai sus, reprodus după revista engleză THE ECONOMIST, înfățișează proporția oamenilor de afaceri optimiști (stînga) sau pesimiști (dreapta) în momentul efectuării diferitelor anchete ale Confederației industriilor britanice din 1964 pînă în prezent.

Tramvaie de ocazie...

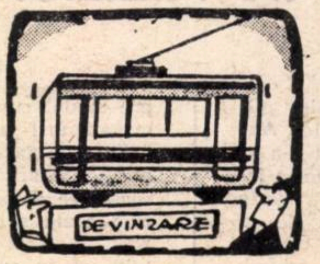

Începînd din septembrie pe șoselele suedeze se va circula din nou pe dreapta. Adoptarea legii prin care se renunță la circulația pe stînga devenise o necesitate. Amploarea traficului turistic internațional se reflectă și în numărul crescînd de automobile străine care pătrund în Suedia (în 1970 se crede că el va fi de 15—20 milioane). Automobiliștii străini sînt însă obișnuiți, în majoritate, să circule pe dreapta. Așa se explică de ce accidentele provocate de străini pe șoselele suedeze, ca de altfel și cele din străinătate în care sînt implicați automobiliștii suedezi, devin tot mai numeroase.

Unii economiști au opus noii legi argumentul costului foarte ridicat (600 milioane de coroane) al punerii ei în aplicare. Riksdag-ul a adoptat însă proiectul și pregătirile se desfășoară cu intensitate. Numai reamenajarea șoselelor și schimbarea indicatoarelor de circulație costă 200 milioane de coroane. Cele mai mari cheltuieli necesită înlocuirea mijloacelor de transport în comun. Suedia speră însă să recupereze o parte din aceste cheltuieli găsind cumpărători pentru autobuzele și tramvaiele sale care urmează a fi scoase din circulație în unele din cele circa 50 de țări în care se mai circulă încă pe partea stîngă.

Industria pielii amenințată ?

După 5 ani de experiențe, societatea engleză Imperial Chemical Industries pretinde că a descoperit și ea metoda de a fabrica pentru producția de încălțăminte o piele sintetică de calitate comparabilă cu aceea a pielii naturale. Pînă în prezent secretul fabricației acesteia era deținut de firmele Du Pont, Courtaulds și două societăți japoneze.

Furnizorii de piei naturale vor trebui să lupte intens pentru supraviețuire împotriva unui produs a cărui folosire se va extinde probabil rapid. Se consideră că în prezent 5% din pantofii fabricați în Anglia sînt din piele sintetică, însă, o dată cu pătrunderea I.C.I. în acest domeniu, proporția lor va crește după 2—3 ani la peste 50%. În S.U.A., în 1964, s-au produs 1 milion perechi de pantofi din piele sintetică, în 1965 — 5 milioane perechi și în 1966 — 12 milioane perechi. Pentru 1967 se prevede fabricarea a 20 milioane de perechi.

„CA LA MAMA ACASĂ"

CLĂDIREA care găzduiește restaurantul cu firma alăturată nu are nimic deosebit în exterior. E o construcție destul de veche, trainică încă. Restaurantul e însă nou, modern și se deosebește fundamental în multe privințe de celelalte unități din alimentația publică.

Cele trei saloane, în care se pot ospăta deodată aproape 200 de oameni, sînt împodobite cu o duzină de tablouri — nu de duzină —, realizate cu gust artistic pe specificul unității: un colț de pădure, o imagine din Delta Dunării, un popas vînătoresc etc. În tot cursul zilei, un magnetofon îngînă melodii care îndeamnă la tihnă (poate și din această cauză localul nu e zgomotos ca altele, discuțiile desfășurîndu-se în surdină), doar seara orchestra întărește ritmul. Din păcate, nu există ring pentru dans, dar această omisiune nu împietează cu nimic deverul. Dimpotrivă! De la orele prînzului și pînă seara tîrziu localul e arhiplin. După ultimile calcule, zilnic iau masa aici aproape 2000 de persoane.

Ce-i atrage pe consumatori ? Firma? Da, firma, care corespunde întru totul serviciului prestat. Căci, într-adevăr, aici ai toate condițiile pentru a te ospăta după poftă și dorință, întocmai „ca la mama acasă". E o problemă destul de dificilă de a alege, căci ai ce alege, din numeroasele bucate, care au făcut faimă, și peste hotare, bucătăriei românești. Sfetnic de nădejde în această nehotăritoare îndeletnicire îl ai pe ospătar. El îți recomandă cu tact profesional un meniu pe care nu mai ești în stare să-l refuzi. Și, cum a-i putea să renunți la o ciorbă de pește, preparată pînă în cele mai mici amănunte după rețetele destoinicilor pescari din Delta Dunării ? Cine n-ar comanda, măcar din pură curiozitate, o porție de sarmale din crupe de porumb alb și slănină afumată, gătite după tipic bucovinesc? Dar niște ciuperci cu smîntînă și cu mămăliguță caldă, așa cum se obișnuiește în nordul Moldovei ? Sau un pui cu mujdei, pîrjolit ca la Săftica, ori o friptură de batal, pregătită cu tot dichisul după rigorile bucătăriei dobrogene ?

Dar cîte alte bunătăți la fel de ademenitoare, pe care le oferă tradiționala bucătărie națională, nu te îmbie să le guști ? Pînă și micile gustări, aperitive sau „intrări", cum li se mai spune, sînt aici de un fel deosebit, inexistente în celelalte unități. Ce ziceți, bunăoară de ardeleneasca ruladă cu încrustături de limbă sau de pastramă de gîscă, de „cașul" din ficat și din carne, de sunca lax — mușchiuleț preparat cu slănină, de chișca cu crupe sau cu orez și de alte și alte preparate pe care — în afară de acest local — le întîlnești doar la ospețele în familie din diferite regiuni ale țării?

Aici la „Ca la mama acasă" atît dulciurile cît și celelalte bunătățuri care se servesc la desert sînt pregătite după aceleași rețete, provenite din tradiția artei culinare românești. Plăcinte moldovenești, alivenci, diverse „uscături" dulci sau sărate etc., sînt de-o diversitate care te impresionează.

Ce să mai zicem de băuturi ! Sorturi de vinuri din renumitele podgorii ale țării și-au dat întîlnire aici : Tămîioasa românească, Cadarca de Miniș, Cabernetul de Dealul Mare, Cotnarul și Murfatlarul, toate fac casă bună cu ademenitoarele bucate, pomenite mai sus.

Ce să mai spunem de un astfel de local ? Păcat că e doar unul singur în toată țara, cînd ar fi necesare mult mai multe : măcar cîte unul în fiecare oraș mai mare. Și cînd te gîndești că n-ar fi atît de greu de înființat. Nu sînt necesare clădiri noi, se pot organiza chiar în localurile unor vechi restaurante, în special în acele unități care se plîng de lipsă de consumatori. E nevoie doar de inițiativă, de spirit comercial, căci, slavă domnului, produse de tot soiul avem din belșug...

D. TĂRNĂUCEANU

P.S. — Vă rog să mă credeți pe cuvînt. Eu, unul, am vizitat restaurantul descris, dar, — din cauza vinului pesemne — nu-mi dau seama dacă în vis sau în realitate. Cert e însă că n-am reținut adresa lui.

Pentru prima oară la Utrecht

La Utrecht, în Olanda, s-a deschis recent Tîrgul internațional de bunuri de consum la care, printre numeroase țări, participă pentru prima oară și România. Oficiul comercial cu expunere de mostre al țării noastre prezintă prin întreprinderea „Românoexport" o bogată colecție de confecții de țesături și tricotaje, încălțăminte, sticlărie, faianță etc., prin „Tehnoforestexport" — mobilă stil și modernă și articole de artizanat din lemn, prin întreprinderea „Cartimex" — țesături folclorice, covoare, împletituri, ceramică.

Din primele zile de la deschidere, oficiul nostru a fost vizitat de personalități din viața de stat și economică a Olandei ; publicul numeros și presa olandeză aduc aprecieri favorabile exponatelor românești.

C. GRIGORE

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 11 (187)
VINERI
17 martie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINA 3

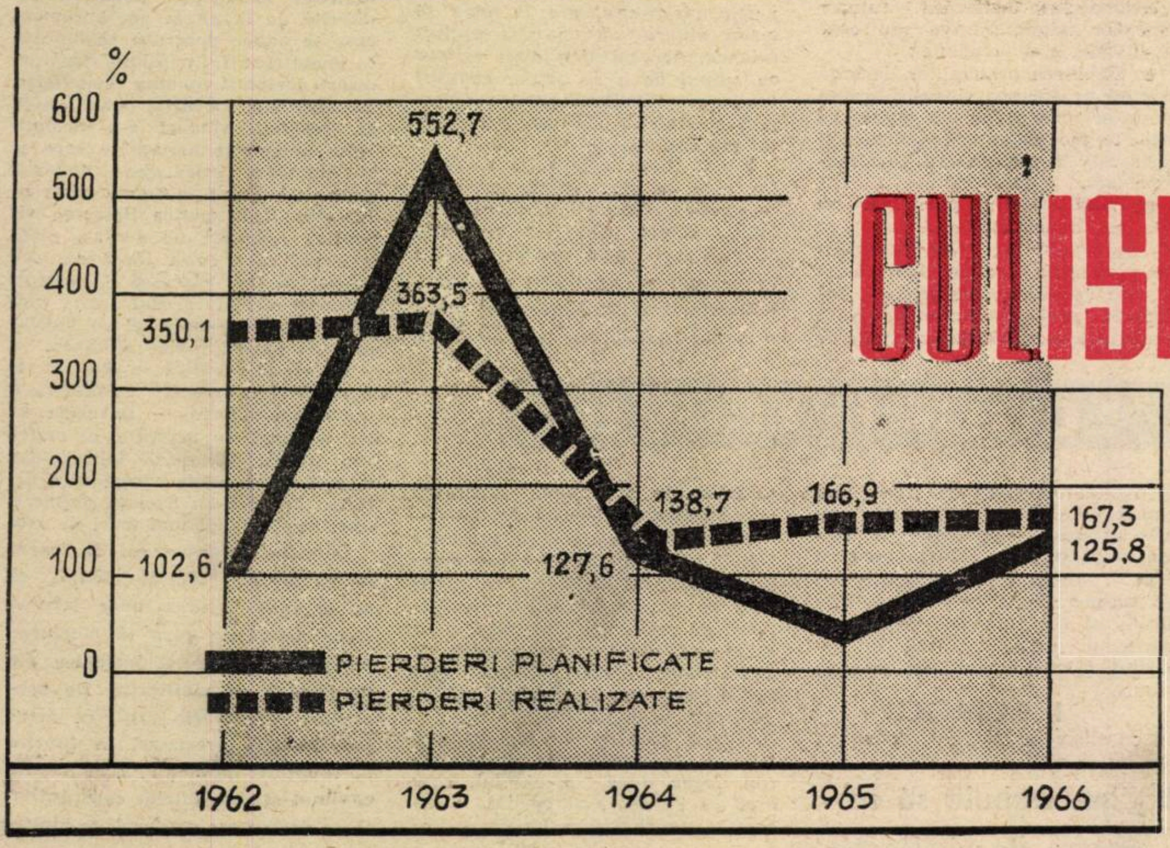

BENEFICIILE = 100

CULISELE PIERDERILOR PLANIFICATE

În gospodăriile de stat din Trustul Brașov pierderile planificate au fost an de an mai mari decît beneficiile planificate. De asemenea, sistematic, beneficiile realizate au fost mai mici decît pierderile înregistrate.

ÎN PAGINA 9

UN INSTRUMENT AL ORGANIZĂRII CONDUCERII

ORGANIGRAMA

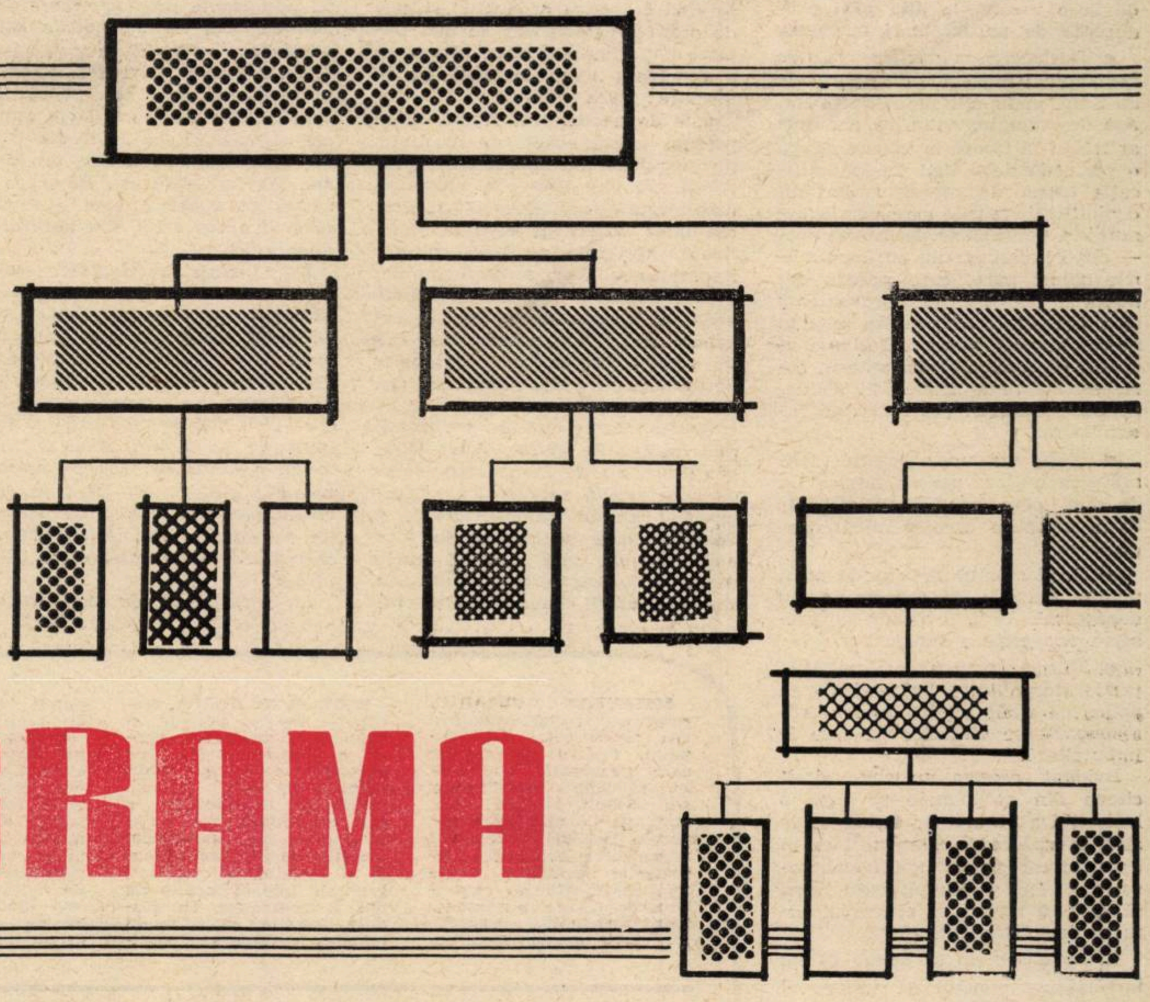

În pagina 5
BLOCURILE CARE ÎNGHIT APARTAMENTE

În pagina 6
AGENDA ECONOMISTULUI

În pagina 8
GRADUL OPTIM DE ECHIPARE CU SDV-uri

DIN SUMAR

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

LEGEA VINULUI

ANCHETA cu titlul de mai sus, publicată în nr. 3/1967 al revistei noastre, s-a bucurat de un deosebit ecou. Numeroasele scrisori sosite la redacție exprimă adeziunea specialiștilor și a lucrătorilor din viticultură și din comerțul de vinuri pentru adoptarea unui cadru legal, care să stabilească reguli precise menite să contribuie la îmbunătățirea calității vinului.

În numărul de astăzi publicăm cîteva din scrisorile primite:

ECOURI · ECOURI · ECOURI ·

● Lege, dar și standarde

APRECIEZ ca deosebit de oportună inițiativa redacției „Viața economică" de a pune în discuție probleme de mare actualitate cum sînt cele abordate în ancheta „Legea vinului". Mă raliez părerilor specialiștilor care susțin adoptarea unor acte normative care să legifereze producția și comercializarea vinurilor. Este — așa cum s-a subliniat în revista dv. — o problemă de bază care trebuie urgent rezolvată. Desigur, elaborarea și adoptarea unui cadru legal nu este o chestiune simplă ci, din contră, foarte complexă. Menționez doar cîteva aspecte — principale după părerea mea — care ar trebui avute în vedere la elaborarea și adoptarea unei legi a vinului:

● Interzicerea producerii de vinuri pe alte căi decît cele naturale.

● Prevederi precise pentru aplicarea corectă a tratamentelor de stabilizare a vinurilor.

● Cointeresarea unităților producătoare care realizează numai soiuri pure (Tămîioasă românească, Muscat Ottonel, Sauvignon etc.).

● Simplificarea denumirilor podgoriilor, stabilindu-se denumiri reprezentative. Acest fapt ar contribui și la simplificarea catalogului de prețuri care, în prezent, este încărcat cu un număr exagerat de podgorii și soiuri.

● Măsuri pentru menținerea acelorași caracteristici ale vinurilor de la o recoltă la alta prin producerea de partizi mari omogene.

● Desfacerea vinurilor să se facă numai după anumite perioade de timp, în funcție de calitatea lor. Așa, de exemplu, vinurile anonime ar trebui să treacă în vînzare, după o perioadă de 6 luni de la vinificație (după depunerea majorității drojdiilor), vinurile care poartă denumirea podgoriilor de proveniență — după minimum un an, iar vinurile soiuri pure, care posedă denumirea podgoriei de proveniență și a soiului, să fie puse în consum numai după doi ani. Desigur, aceasta presupune și dezvoltarea corespunzătoare a capacității de depozitare care, în prezent, este insuficientă.

● Stabilirea unor scheme tehnologice unitare pentru fiecare tip de vin, care să fie aplicate de toate unitățile care vinifică struguri.

● Randamentul maxim de must pentru vinurile de consum să nu depășească 75%, evitîndu-se presarea exagerată a strugurilor.

● Măsuri pentru ca unitățile producătoare (care îmbuteliază) să aplice pe sticle numai etichete corespunzătoare vinurilor pe care le îmbuteliază.

Evident, acestea nu sînt decît cîteva din problemele pe care o legislație a vinului ar trebui să le aibă în vedere. Socotesc util ca în cazul în care se va hotărî elaborarea unei legi a vinului, acest lucru să se facă numai cu concursul tuturor factorilor interesați.

În încheiere țin să adaug că nu împărtășesc punctul de vedere al acelor specialiști care resping total ideea de standardizare. Desigur, o serie de însușiri gustative și aromatice care imprimă personalitatea vinului nu pot fi exprimate într-un standard. Stabilirea unor condiții minime de calitate, comune tuturor vinurilor (limpezime, puritate, tărie, aciditate etc.), consider însă că se impune cu necesitate. În mod practic acest lucru se realizează tocmai prin standarde.

Nichita GEORGESCU
director general al Direcției generale a hotelurilor și restaurantelor din O.N.T.

● Normele administrative într-un cadru unic

ÎN cele ce urmează aș dori să exprim punctul meu de vedere cu privire la această problemă, subliniind unele aspecte care nu au fost tratate și care, cred, că vor contribui la elucidarea problemei puse în discuție.

Planul de perspectivă al exportului de vinuri prevede o importantă creștere; bunăoară, luînd ca bază anul 1966, indicele planului pentru 1970 este de 190.

Desigur, și în anii care au trecut, au existat preocupări pentru exportul de vinuri românești, aceste produse fiind exportate în numeroase țări din lume. În comparație însă cu alte țări producătoare am înregistrat totuși o rămînere în urmă, demonstrată de faptul că din producția totală de vin a țării noastre cantitățile exportate reprezintă numai 5,53% în timp ce în alte țări vecine acest raport înregistrează valori mai mari: Bulgaria 28,14%; Ungaria 15,93%; Iugoslavia 7,67%.

Pentru a realiza însă creșterea exportului prevăzut în legea planului cincinal, pe lîngă măsurile privind creșterea producției și cele de ordin organizatoric, se mai impune imperios realizarea a ceea ce a constituit tema materialelor în discuție: **legea vinului.**

Este de necontestat faptul că în prezent există norme de recoltare, de preparare, de depozitare și, în sfîrșit, de valorificare a vinurilor, care asigură producerea și exportarea unor vinuri de calitate superioară, apreciate pe toate piețele importatoare. Dar, majoritatea din aceste dispoziții normative sînt de ordin administrativ, emise de organele centrale producătoare, sau de natură convențională, stabilite de ministerele producătoare cu ministerele beneficiare.

Aceste norme, fie de ordin administrativ, fie convențional (convenții, caiete de sarcini, contracte etc.) de regulă se respectă și asigură o calitate corespunzătoare a vinurilor care se produc în țara noastră. Ele însă prezintă unele dezavantaje printre care subliniem: **sînt obligatorii numai pentru întreprinderile subordonate organului central care le-a emis; constituie norme obligatorii numai pentru părțile care au semnat convenția sau contractul; nu sînt de circulație publică pentru a fi cunoscute de terțe persoane interesate în producerea și valorificarea vinurilor.**

Pentru a face un pas înainte, toate aceste norme consider că trebuie „turnate" într-o formă superioară, respectiv în tiparul unei legi.

Avantajele legiferării tuturor normelor administrative sau convenționale sînt evidente:

● Stabilirea principiilor de bază privind producerea și valorificarea vinurilor prin norme cu putere de lege, le fac obligatorii pentru toți aceia care le produc, sau le comercializează.

● Fiind stabilite prin lege nu mai pot fi modificate de la an la an, în funcție de unele necesități ale producției sau de valorificare și, ceea ce este mai important, încălcarea acestor norme poate fi combătută ca atare de un organ de specialitate instituit de lege și nu numai pe linie administrativă sau prin aplicarea sancțiunilor contractual stabilite, cum este în prezent.

● În sfîrșit, prin publicarea legii, normele stabilite devin publice putînd să fie cunoscute de toți cei interesați, factor esențial în comerțul intern și internațional de vinuri.

I. DOBRESCU
consilier la I.S.C.E. Fructexport

● Cine trebuie să se ocupe de vinificație

CITIND discuțiile despre o lege a vinului mă simt obligat să contribui la rezolvarea acestei importante probleme, care după părerea mea nu mai poate suferi amînare.

Actualmente, numeroși săteni și unii orășeni au învățat să facă „vin", chiar dacă nu dețin suprafețe de vie. Ei fac „vin" din mere, din vișine, din smochine, din drojdie, din tescovină etc. De aceea va trebui să apară o lege a vinului care să apere acest bun natural de denaturări.

Dar, înainte de adoptarea acestei legi e necesar să se creeze condiții pentru respectarea ei. Pentru producătorii individuali problema este simplă: ei trebuie să respecte legea. Pentru unitățile „Vinalcool" și „Gostat" lucrurile sînt mai dificile. „Vinalcool"-urile primesc strugurii de la C.A.P. Aici se ivesc multe greutăți în ceea ce privește recepția strugurilor, iar prin aplicarea unei legi trebuie să se pună un accent deosebit pe producerea și vînzarea strugurilor către „Vinalcool".

La gospodăriile de stat strugurii se produc de anumite brigăzi, care au un plan cantitativ. La recoltare, brigadierul nu se interesează dacă strugurii sînt culeși **pe soiuri sau nu, și îi predă uneori amestecați:** *nobili cu hibrizi, albi cu roșii etc. El urmărește un singur scop:* **să realizeze planul cantitativ.** *Secția anexă — crama — este obligată să-i preia în orice condiții, căci și crama, și brigada sînt din aceeași gospodărie. Pentru rezolvarea acestei probleme de mare importanță este absolut necesar ca centrele de vinificație cu toate utilajele și spațiile de depozitare să devină unități aparte, să cumpere strugurii de la brigăzile viticole la prețuri stabilite în funcție de calitatea lor. În acest fel brigăzile ar fi cointeresate să-și realizeze planul nu numai cantitativ, ci și calitativ, căci retribuirea s-ar face în funcție de mărimea veniturilor nu a cantității.*

Un alt aspect. Secția anexă, respectiv vinificația, are în plan să vîndă vinurile la anumite prețuri ridicate. Această planificare se face cu scopul de a se obține venituri mari din viticultură, pentru a acoperi cheltuielile din sectorul vegetal sau animal.

Luînd ființă unități de vinificație care să fie dirijate de către trusturile „Gostat" sau, și mai bine, direct de Departamentul „Gostat", ele s-ar putea încadra în prevederile unei legi a vinului, iar sectorul vegetal-viticol ar putea progresa ridicîndu-și producțiile pe unitatea de suprafață. Totodată s-ar asigura și struguri de calitate.

Referitor la elaborarea anumitor STAS-uri, consider că sînt necesare. Controlul aplicării lor să se facă de un aparat de control, separat de cel ce vinifică sau comercializează vinul. În prezent, la „Vinalcool", bunăoară, C.T.C. este în cadrul întreprinderii, iar în „Gostat" nu există.

Numai dacă se vor lua anumite măsuri de organizare a producției, legea nouă a vinului, care cred că va apare și pe care o așteptăm, se va aplica întocmai.

Vasile DANCEA
inginer oenolog, G.A.S. „Axente Sever", raionul Mediaș

● Laboratorul să garanteze calitatea

AM citit cu mult interes părerile unor specialiști cu privire la producția și comercializarea vinului și țin să-mi exprim pe această cale satisfacția ce am simțit-o pentru inițiativa revistei dv. de a supune dezbaterii o problemă atît de importantă și nerezolvată pînă în prezent.

Adaug și eu la cele susținute de semnatarii articolelor publicate în cadrul anchetei dv. că elaborarea și adoptarea unui cadru legal care să reglementeze producția și comercializarea vinului se impune cu necesitate.

Se obișnuiește să se vorbească mult de condițiile pedoclimatice diferite de la an la an, argument care se aduce pentru a se motiva, în unele cazuri, imposibilitatea furnizării aceluiași vin unui beneficiar. În realitate lucrurile stau altfel. În repetate rînduri s-a resimțit lipsa unor acte normative care să reglementeze selectarea materiei prime (struguri) necesare procesului tehnologic pentru tipizarea vinurilor solicitate de aceeași piață externă, ceea ce a făcut ca unii clienți să nu găsească la *același furnizor* **nici măcar doi ani la rînd acelaș vin, cu toate că au existat condiții pedoclimatice similare.**

În aceste condiții, o lege a vinului — pe care o susținem cu toată convingerea — ar urma să fie totodată un ocrotitor al materiei prime, valoroasă inițial, dar degradată în unele cazuri prin diferite practici, în dorința obținerii unor cantități cît mai mari de vin.

Consider necesar ca, în cazul adoptării unei legi a vinului, să se prevadă crearea unor laboratoare autorizate care să efectueze analizele chimice și biologice ale produselor de vinificație. De asemenea, este foarte util ca actul normativ să precizeze, în funcție de condițiile de mediu, la ce anume conținut al elementelor constitutive să se declanșeze procesul de vinificație.

GH. IFTODE
inginer șef, G.A.S. Bucium–Iași

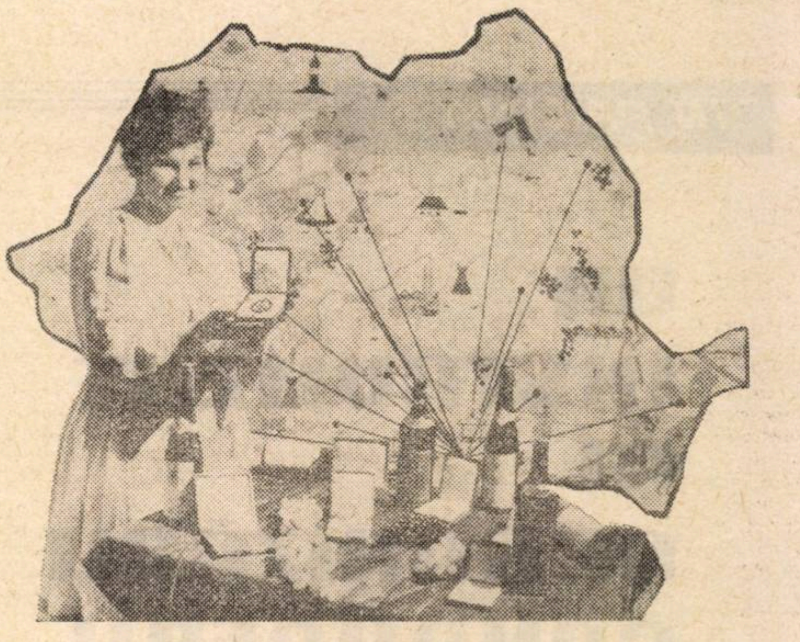

● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ●

MELINTON TIMARIU, șeful serviciului organizarea producției, I.R.U.M.-Sibiu. Pentru operațiunile care generează cheltuieli cu salariile muncitorilor s-a atribuit, în mod just, obligația de certificare din partea șefului serviciului organizarea producției pe bonurile de lucru. Orice altă certificare pe centralizatoare sau documente este ineficientă, deoarece nu oferă posibilitatea verificării fiecărei cheltuieli în parte și a înlăturării înainte de termen a plății în cazul unor eventuale erori.

LIVIU POP, economist Oradea — Problemele care vă interesează sînt în studiul organelor competente și vă vom informa la timp despre măsurile ce se vor lua. Noile scheme de organizare publicate de revista noastră sînt, deocamdată, experimentale.

TEODOR N. OPREA, Bacău — Nu se pot da examene de diferență, pentru a obține diploma de absolvire a școlii medii tehnice, întrucît această formă de învățămînt a fost desființată încă din anul 1955. De asemenea, studiile școlii profesionale și liceului de cultură generală (școala medie) nu pot fi echivalate cu studiile fostelor școli medii tehnice, deoarece conținutul învățămîntului școlilor menționate a fost diferit. Pentru a putea fi promovat în funcția de tehnician I, este necesar ca absolventul școlii medii de cultură generală să aibă un stagiu în muncă, în funcția de tehnician II, de cel puțin cinci ani. Avînd stagiul de șapte ani ca muncitor și fiind absolvent al școlii profesionale, cît și al școlii medii de cultură generală, puteți însă ocupa funcția de tehnician II.

HILDA DENGHEL, Turnu Roșu — Magazionerii cantinelor și căminelor care servesc cel puțin două mese (la prînz și seara) au dreptul, dacă munca nu este organizată în două schimburi, să primească o indemnizație de muncă nenormată de 20% din salariul tarifar. Pentru a obține acest drept, este necesar să vă adresați conducerii secției raionale a sfatului popular căruia îi este subordonată unitatea unde sînteți încadrată.

EMIL I. STRĂULEA, Iași — Întrucît sînteți absolvent al liceului cu examen de bacalaureat și ați fost încadrat în întreprindere în ultima categorie tarifară de salarizare (în categoria a VIII-a a rețelei tarifare din ramura textile) puteți ocupa, conform prevederilor din anexa a IV-a la Hotărîrea 1053/1960, funcția de tehnician I. Precizăm că promovarea dv. în această funcție, se poate face de conducerea unității, numai dacă apreciază că veți putea îndeplini în bune condițiuni sarcinile ce vă vor reveni, precum și dacă există în întreprindere un post vacant corespunzător.

ROZALIA GHICA, I.C.F.T.-Carei — Pentru ca un angajat să poată fi menținut pe o funcție pentru care nu îndeplinește condițiile de studii, era necesar ca ministerul, organul central sau comitetul executiv al sfatului popular regional să dea aprobarea corespunzătoare, în condițiile prevăzute de dispozițiile legale în vigoare. Întrucît, ministerul n-a aprobat menținerea dv. în funcția deținută la 1 august 1960, nu este posibil să se aprobe în prezent, promovarea dv. din funcția de calculator principal în aceea de contabil principal, deoarece nu îndepliniți condițiile de studii necesare.

D. IOANA, București — Vă puteți lămuri neclaritățile, citind articolul „Evoluția capitalismului și intervenția statului în economie", apărut în „Lupta de clasă" nr. 1/1967.

CONSTANTIN ROȘCA, economist, I.C.E.T.—Craiova; PUIU GEORGESCU, asistent, Universitatea Craiova — Din lista de propuneri tematice, optăm deocamdată, pentru: reorganizarea activității la C.E.T. Craiova și eficiența sa economică. Normarea tehnică a muncii de exploatare în centralele electrice.

DEZBATERI

ÎN GOSPODĂRIILE AGRICOLE DE STAT

CULISELE PIERDERILOR PLANIFICATE

RENTABILITATEA tuturor gospodăriilor agricole de stat are o importanță deosebită atît pentru dezvoltarea economică rapidă a acestor unități, cît și pentru creșterea rolului lor în progresul întregii agriculturi din țara noastră. *Rezultatele obținute în această direcție reflectă încă în mică măsură posibilitățile create gospodăriilor de stat prin dezvoltarea și perfecționarea bazei lor tehnice de producție. Sistematic, o serie de gospodării de stat își încheie activitatea cu pierderi, iar altele obțin beneficii destul de modeste în raport cu investițiile efectuate.*

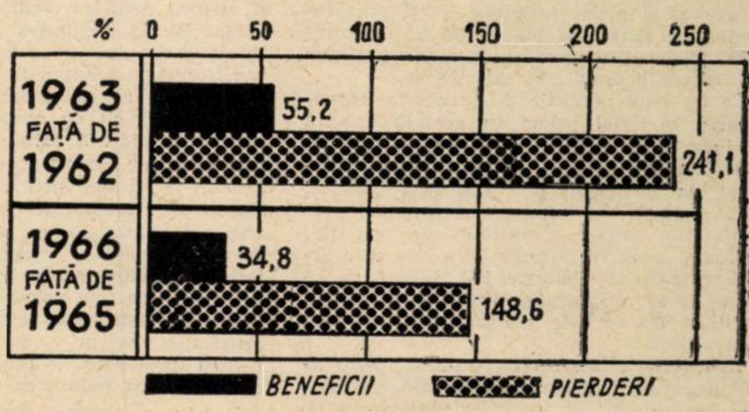

Raportul dintre beneficiile și pierderile planificate (1962 și 1965—100)

● Beneficiile — scriptice, pierderile — autentice

PRACTICA planificării pierderilor, care, după cum se știe, este o veche anomalie în gospodăriile de stat, a „legiferat" într-un anumit sens activitatea nerentabilă. De altfel, însuși modul de a planifica pornește de la „necesitatea" pierderilor, ceea ce, fără îndoială, influențează negativ preocuparea pentru rentabilizarea producției și creșterea ei necontenită.

O asemenea situație se întîlnește la Trustul G.A.S.-Brașov, care, în fiecare an — așa cum rezultă din analiza efectuată pe perioada 1962—1966 — își încheie activitatea cu pierderi. Practica planificării pierderilor **a tocit** și la acest trust **spiritul gospodăresc, creind un climat favorabil pentru amplificarea deficiențelor în organizarea și conducerea producției.**

Drept rezultat, în timp ce pierderile planificate nu numai că se îndeplinesc, dar se și depășesc, beneficiile rămîn înscrise doar pe hîrtie. Datele din tabelul nr. 1 sînt edificatoare. Deși în această perioadă beneficiile planificate au fost realizate și depășite, cu excepția anilor 1965 și 1966, în final activitatea pe întregul trust gostat a fost an de an nerentabilă, încheindu-se cu pierderi.

Pierderile planificate au devenit un adevărat paravan în spatele căruia activitatea nerentabilă a unor gospodării de stat a căpătat proporții tot mai mari. În perioada 1962—1966, majoritatea pierderilor au provenit de la 8 gospodării de stat, din cele 21 cîte cuprinde trustul Brașov. Mai mult, aceste unități își măresc pe an ce trece ponderea în totalul pierderilor. Dacă, de pildă, anul trecut, aceste unități și-ar fi redus pierderile cu 50%, pe întregul trust s-ar fi obținut un beneficiu net de peste 360 000 de lei și nu o pierdere netă de peste 5 400 000 lei.

Tabel nr. 1

	Anii				
	1962	1963	1964	1965	1966
1. Beneficii realizate din întreaga activitate (mii lei)	6 858	5 667	12 779	14 024	9 550
— gradul de îndeplinire a planului de beneficii (în %)	117	216	169	94	99
2. Pierderi realizate total (mii lei)	24 014	20 601	17 729	23 379	14 981
(în % față de plan	400	142	184	289	125
3. Sold (mii lei) — beneficii	—	—	—	—	—
3. Sold (mii lei) — pierderi	17 156	14 934	8 087	9 355	5 431
4. Ponderea celor 8 gospodării de stat *) în totalul pierderilor realizate pe întregul trust gostat (în %)	53	43	68,9	73,3	77,3

*) Cele 8 gospodării de stat despre care se va aminti și în continuare sînt: G.A.S.-Făgăraș, G.A.S.-Sîmbăta, G.A.S.-Șercaia, G.A.S.-Hoghiz, G.A.S.-Rupea, G.A.S.-Feldioara, G.A.S.-Vîrghiș, G.A.S.Dalnic.

Perpetuarea unei astfel de situații nu este de loc întîmplătoare dacă ținem seama și de optica greșită prin care s-au privit problemele rentabilizării, optică determinată în fond de practica pierderilor planificate. Astfel, în loc să se pună accentul pe valorificarea resurselor interne în scopul creșterii beneficiilor, s-a mers pe calea minimei rezistențe, lipsită de efort propriu, și anume dotațiile de la buget. Nu întîmplător o serie de deficiențe manifestate în domeniul organizării teritoriului, a producției și muncii, al structurii culturilor și al creșterii animalelor ș.a. au dăinuit ani de zile, ba mai mult s-au amplificat, lărgind astfel sfera pierderilor. Semnificative sînt datele cuprinse în graficul nr. 1. În timp ce beneficiile planificate în 1963 sînt mai mici cu 55,2% decît cele planificate în 1962, pierderile planificate cresc în proporție de 241,1%. În 1966, beneficiile planificate sînt cu 34,8% mai mici decît cele planificate în 1965. În schimb, pierderile planificate reprezintă o creștere de 148,6%.

Analizele efectuate au evidențiat o suită de rezerve însemnate, care, puse în valoare, pot schimba radical situația. În unele gospodării de stat însă, aceste analize au fost efectuate printr-o optică îngustă, din care nu a lipsit și o anumită doză de imobilism față de pierderile planificate. În timp ce la gospodăriile de stat Dalnic și Șercaia se prevede să se obțină beneficii începind din 1967, la gospodăriile de stat Rupea, Hoghiz, Cața, se admit pierderi planificate pînă în anul 1970.

Fără îndoială că rentabilitatea nu se creează peste noapte, iar problemele pe care ea le ridică nu sînt aceleași în toate gospodăriile de stat. Dar aceasta nu înseamnă să amîni rentabilizarea cu ani de zile. Și, în fond, pe seama cui?

● Volatilizare prin metamorfoză

ESTE cert că rentabilitatea o dată obținută, rămîne rentabilitate într-o formă concretă și de neschimbat. La Trustul G.A.S.-Brașov, și nu numai aici, ea trece însă prin mari schimbări, în urma cărora pur și simplu se volatilizează. Explicația constă în faptul că, în timp ce în sectorul vegetal an de an se obțin beneficii, în cel animal și în cel cu caracter industrial, se realizează sistematic pierderi. De pildă, în anul 1966, beneficiile realizate în sectorul vegetal s-au ridicat la 11 167 mii lei, iar pierderile din sectorul animal la 13 681 mii lei. În sectorul industrial însă, numai în anul 1966 au fost obținute beneficii în valoare de 696 mii lei, în timp ce pierderile înregistrate în anii anteriori au variat între 2141 mii lei și 2669 mii lei. Prin urmare, roadele muncii din sectorul vegetal sînt înghițite sau mai bine zis anulate, de către rezultatele nesatisfăcătoare obținute în creșterea animalelor.

Această adevărată metamorfoză a beneficiilor, care dăinuie de ani de zile, se datorește în primul rînd slabului simț de răspundere manifestat în munca de profilare, organizare și conducere a producției, lipsei de spirit gospodăresc al unor cadre de specialiști. Iată de ce, în prezent se impun **creșterea competenței și a răspunderii specialiștilor, necesitatea eliminării totale a pierderilor planificate, concomitent cu îmbunătățirea sistemului de planificare și de finanțare a gospodăriilor de stat.**

● Nu orice nivel de producție duce la rentabilitate

ESTE un adevăr arhicunoscut, bine verificat în practică. **O activitate rentabilă se desfășoară atunci cînd, o dată cu creșterea producției, are loc și reducerea cheltuielilor pe unitate de produs.** Ca atare, **creșterea producției nu este și nu poate fi taxată drept un scop în sine.**

Rezultatele obținute de către gospodăriile de stat din Trustul gostat-Brașov nu se încadrează însă, între aceste două coordonate fundamentale ale rentabilității. Deși investițiile, mai ales în mijloace mecanizate, au crescut de la an la an atît în sectorul vegetal cît și în zootehnie, evoluția producției, a prețului de cost și a rentabilității nu este edificatoare. Cu excepția anului 1964, planul producției totale nu a fost îndeplinit. Or, aceasta a creat o reacție în lanț cu consecințe negative asupra producției-marfă, cheltuielilor de producție, prețului de cost și eficienței investițiilor. Pline de semnificație sînt datele din tabelul nr. 2 cu privire la gradul de îndeplinire a producției totale, producției-marfă, cheltuielilor de producție și prețului de cost, față de nivelul planificat.

Tabel nr. 2

în % față de plan	1962	1963	1964	1965
Producția totală	88	92	100	95
Producția-marfă	93	93	106	101
Cheltuieli de producție	101	98	99	97
Preț de cost	109	105	99	101

Neîndeplinirea, aproape sitsematică, a planului la acești indicatori a constituit principala cauză care a generat pierderi și, ca atare, activitatea nerentabilă.

Faptul că la producția-marfă planul a fost depășit în ultimii trei ani (1964—1966) nu schimbă cu nimic situația deoarece aceasta se datorește sectorului producției ve-

Ion CHIRCULESCU

(Continuare în pag. 4)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Pe șantierul Combinatului de îngrășăminte azotoase Tg.-Mureș

DE CE ÎN DOUĂ LUNI NUMAI 36,4%?

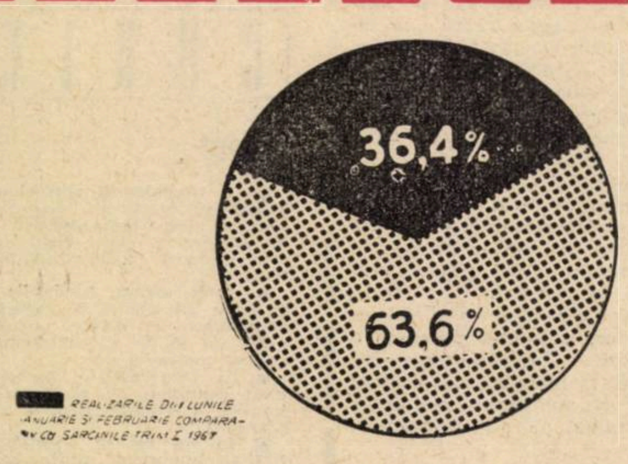

ÎN cadrul etapei a II-a, la Combinatul de îngrășăminte azotoase – Tîrgu Mureș urmează să fie date în funcțiune, în trimestrul I al anului 1968, noi capacități. Intrarea în producție la termen a noii capacități de îngrășăminte azotoase de 300 000 tone/an este strîns legată de modul în care se respectă ritmicitatea lucrărilor încă de la începutul acestui an. Dar ritmul lucrărilor în lunile ianuarie și februarie nu a fost deloc satisfăcător, **în această perioadă realizîndu-se doar 36,4% din planul trimestrului I a.c.** De menționat că șantierul este deschis de cîțiva ani, iar organizarea sa este în bună măsură pusă la punct.

Care sînt atunci cauzele?

De vină este în primul rînd constructorul care, în lunile ianuarie și februarie, a încetinit ritmul execuției. Volumul lucrărilor de construcții-montaj executate în ianuarie a fost mult mai redus decît cel înregistrat în decembrie 1966, realizîndu-se numai 33% din planul de producție.

La aceasta a contribuit și nerespectarea termenelor de livrare a utilajelor de către unii furnizori. Din cele 139 tone utilaje, care urmau să fie livrate de către Uzina „Grivița roșie"-București încă în 1966, au fost livrate numai 90, iar din cele 309 tone utilaje cît au fost prevăzute în primele două luni ale anului 1967, au fost expediate numai 16.

Constructorul a întîmpinat dificultăți și în ceea ce privește modul în care au fost livrate construcțiile metalice și utilajele. În loc ca acestea să fi fost livrate în ordinea montajului, s-au primit pe șantier întîi construcțiile metalice și apoi stîlpii pentru cuptorul de cracare pe care să poată fi montată construcția metalică.

Menționăm și alte aspecte care ar putea influența respectarea termenului de punere în funcțiune. Institutul de proiectare pentru industria chimiei anorganice și îngrășăminte a decalat termenul de predare a unei părți din documentația tehnică pînă la 30 mai 1967, dată care coincide cu termenul contractual de începere a montajului de către furnizorul extern al utilajelor.

Pentru a se putea începe la timp probele tehnologice ale noului obiectiv, este nevoie să se asigure intrarea în funcțiune la termenul prevăzut a centralei electrice de termoficare, care livrează aburul necesar producției. În acest scop sînt necesare măsuri urgente pentru ca furnizorul cazanului (Uzina „Vulcan", – termen de livrare și montare – 30 octombrie 1967) și furnizorii turbogeneratorului de compresiune, ai celulelor de linie și ai altor instalații (termen de livrare – 30 iunie 1967) să respecte întru totul contractele.

Fiecare lună de întîrziere în darea în funcțiune a noii capacități de la Combinatul de îngrășăminte azotoase Tg. Mureș poate genera pierderi de aproape 30 milioane lei producție.

ECONOMIILE ÎNCEP DE LA CALITATEA MATERIEI PRIME

„VIAȚA ECONOMICĂ" a dezbătut în paginile sale *) problemele economisirii materiei prime în industria de pielărie și încălțăminte, atît prin utilizarea economicoasă a pielei și tălpii, cît și prin folosirea pe scară tot mai largă a înlocuitorilor. Problema suscită și după părerea mea un interes deosebit. Și iată de ce.

Ca în toate ramurile de activitate, **economisirea materiei prime în această ramură depinde, în primul rînd, de calitatea pieilor.** Industria de pielărie și încălțăminte folosește, în principal, piei din țară (bovine, ovine, porcine și caprine) și o parte provenite din import. Cantitățile de piei sînt preluate de către întreprinderile de contractări-achiziții ale Ministerului Industriei Ușoare de la abatoare și direct de la cooperativele agricole de producție și membrii cooperatori.

Banca Națională acordă credite pentru achiziționarea pieilor întreprinderilor de contractări-achiziții și apoi Întreprinderii de sortare a Ministerului Industriei Ușoare (care sortează și dirijează pieile pe calități și în loturi necesare industriei) și, în final, tăbăcăriilor, fabricilor de blănuri și de mănuși. **Din totalul creditelor pentru produse agricole preluate de întreprinderile de contractări-achiziții, 35% reprezintă contravaloarea pieilor, îndeosebi a celor de bovine și ovine.** Așadar, creditul bancar este acordat de la preluarea pieilor și pînă la introducerea lor în fabricație, în vederea transformării acestora în bunuri de consum. Se înțelege că ele trebuie să fie de bună calitate, întrucît de aceasta depinde în cea mai mare măsură calitatea încălțămintei și realizarea de economii cît mai însemnate.

Dintr-un studiu făcut de Institutul de cercetări pielărie-cauciuc și din evidența Întreprinderii de sortare al Ministerului Industriei Ușoare a reieșit că **structura calitativă a pieilor plătite din credite nu este satisfăcătoare, că există încă rezerve mari în ce privește îmbunătățirea acesteia.** Valorificarea lor ar avea efect pozitiv, atît pentru producția internă de încălțăminte, cît și pentru reducerea importului de piei.

Pentru a ilustra structura calitativă a gajului bancar pentru pieile creditate, dăm mai jos evoluția calitativă a pieilor preluate de la abatoare în 5 ani:

	1962	1963	1964	1965	1966
— piei calitatea I, % din total	55,9	56,7	56,1	57,6	57%
— piei cu defecte naturale % din total	37,7	38,4	40	38,6	38%
— piei cu defecte de jupuire % din total	6,4	4,9	3,9	3,8	3%

Dacă defectele de jupuire sînt în scădere, ca urmare a muncii de îndrumare desfășurate, **în schimb pieile cu defecte naturale se mențin la un nivel ridicat — 38,0%.**

O mare parte din defectele naturale se datoresc unor cauze subiective care ar putea fi înlăturate, dacă sectorul agricol ar depune eforturi mai susținute. În primul rînd, se impun măsuri de evitare a infectării bovinelor de hipodermoză (tăun) care provoacă 50% din defectele pieilor. **Prin eliminarea acestor pierderi s-ar putea produce anual, în plus, circa 60 mii perechi de încălțăminte.**

Există și defecte propriu-zis naturale, care pot fi, de asemenea, mult reduse de sectorul agricol. Aceasta presupune renunțarea la sîrma ghimpată care se folosește la împrejmuiri, asigurarea unui așternut natural sau sintetic pentru înlăturarea crustelor de pe pielea animalului. Se cer luate măsuri de eliminare a defectelor provenite și din transportul defectuos al vitelor, a nivelului scăzut de înzestrare tehnică a unor abatoare (instalații de spălare etc.). De asemenea, este necesar să se mobilizeze la fondul de stat cantități sporite de piei provenite de la animalele sacrificate în afara abatoarelor, dar care rămîn necolectate.

Structura calitativă a pieilor preluate în afara abatoarelor, adică de la C.A.P.-uri și de la membrii acestora, este mult inferioară celor preluate de la abatoare. Iată care a fost în anii 1965 și 1966 structura calitativă a preluărilor pe piei bovine din acest sector:

1965 — cal. I: 3,58%, II-a: 7,64%, III-a: 24,2%. IV-a: 62,3%, bracuri: 2,28%.

1966 — cal. I: 3,90%, II-a: 7,70%, III-a: 24,30%, IV-a: 62,4%, bracuri: 1,90%.

Calitatea pieilor mai este influențată și de tăierile cauzate de hrănirea necorespunzătoare a unor animale din C.A.P.-uri și din gospodăriile personale. Pentru reducerea acestor tăieri, se impun măsuri de asigurare a bazei furajere pentru vite și cointeresarea materială a producătorilor în creșterea satisfăcătoare a animalelor.

Rezerve mari în preluarea pieilor există și la ovine, deoarece se sacrifică de două ori mai multe oi decît numărul pieilor colectate. **Din acestea însă, circa 8% reprezintă bracuri, piei a căror valoare de întrebuințare este mult redusă din cauza proastei conservări.**

Deși cantitățile de piei porcine au crescut, ne aflăm totuși sub nivelul de colectare al altor țări; un motiv îl constituie și faptul că prețul acestora nu este suficient de stimulativ pentru producători.

Pentru remedierea neajunsurilor arătate, care au repercusiuni negative, atît asupra sporirii bunurilor de consum, cît și asupra prețului de cost al acestora, **ar fi indicat ca Consiliul Superior al Agriculturii, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, împreună cu Ministerul Industriei Ușoare, să elaboreze unele acte normative menite să ducă la o valorificare mai bună a pieilor atît de către producători, cît și de către industrie.** Reducerea simțitoare a calităților a III-a, a IV-a și a bracurilor, depinde mult de creșterea, întreținerea și sacrificarea animalelor.

Aceasta va da posibilitate muncitorilor și tehnicienilor din tăbăcării și din fabricile de încălțăminte să valorifice mai bine această importantă materie primă, să realizeze din cantitățile obținute mai multe produse necesare populației.

Aurel CONSTANTINESCU
inspector principal în Banca Națională

*) Nr. 5 (181) și 6 (182) din 1967.

ACORDURI

● **A fost semnat la Stockholm acordul comercial pe termen lung (1967—1971), între Republica Socialistă România și Suedia. Acordul prevede o creștere însemnată a schimburilor comerciale, precum și angajamentul de a sprijini cooperarea economică și industrială între cele două țări.**

● **La Londra a fost semnat acordul de colaborare științifică și tehnică între Republica Socialistă România și Marea Britanie, care prevede schimburi de specialiști și informații, schimburi pe bază de reciprocitate între institutele de cercetări, întreprinderi industrale, inclusiv aranjamente în domeniul licențelor.**

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Mașinimport" a încheiat un contract cu firma vest-germană „Fernseh"-Darmstadt, pentru furnizarea echipamentului video destinat Centrului de televiziune-București.**

● **Contracte încheiate de I.S.C.E. „Agroexport" prevăd — printre altele — exportul a 560 de tone de semințe de sorg în Austria și Elveția, 1400 de tone de semințe de in în Elveția și R.F.G., 28 de tone de plante medicinale în Austria, R.F.G., Italia, Suedia, 120 de tone de semințe de mac în Austria, R.F.G., S.U.A., 18 000 de tone de semințe de floarea-soarelui în Italia.**

● **Printre ultimele contracte perfectate de „Tehnoimport" se înscriu și cele privind importul a 435 de instalații tahometrice și tahografice de la firma elvețiană „Hasler AG", de gravimetre cu accesorii de la firma americană „Texas Instruments Inc", de aparate defectoscopice și accesorii necesare de la firma vest-germană „J. u. H. Krautkraemer".**

● **Întreprinderea „Românoexport" a încheiat contracte pentru exportul de încălțăminte în Belgia, R.F.G., Olanda, S.U.A. Au fost livrate la export — printre alte mărfuri — confecții în Suedia și Libia.**

● **„Mineralimportexport" a livrat la export 19 000 de tone de ciment în Arabia Saudită, Insulele Canare, Libia, 37 de tone de policlorură de vinil în R. S. Cehoslovacă, și U.R.S.S., 50 de tone de polistiren plăci în U.R.S.S. și 66 de tone de polietilenă în R.P.D. Coreeană, 5650 de tone de sare în R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Ungară, 800 de tone de bitum natural în R. P. Bulgaria, R. D. Germană, R. D. Vietnam, 1040 de tone de barită brută în R. P. Ungară, U.R.S.S.**

CULISELE PIERDERILOR PLANIFICATE

(Urmare din pag. 3)

getale. În sectorul zootehnic, planul producției-marfă nu a fost îndeplinit în nici un an, inclusiv 1966. Or, acest sector, care ocupă ponderea cea mai mare în structura producției-marfă totale, a constituit unul din factorii principali care au determinat pierderi.

Fără a minimaliza posibilitățile de creștere a beneficiilor existente în sectorul producției vegetale, se poate afirma că pentru gospodăriile de stat din Trustul gostat-Brașov, **calea principală a rentabilizării este dezvoltarea sectorului zootehnic, eliminarea deficiențelor existente în acest domeniu.**

În Trustul G.A.S.-Brașov, și mai ales în gospodăriile de stat amintite, **principala cauză a nerentabilității în ramura creșterii animalelor nu este nicidecum de ordin obiectiv, ci își are explicația în nivelul încă scăzut al producției.** Bunăoară, pe întregul trust producția medie de lapte de vacă a scăzut în 1966 față de 1964 cu 3%, iar la gospodăriile de stat Făgăraș și Hoghiz cu 2,7% și respectiv 8,5%. Aceste rezultate sînt cu mult sub posibilitățile existente. Se știe doar că vacile de lapte găsesc aici condiții extrem de favorabile.

Principalele cauze care au influențat negativ producția de lapte sînt aceleași de ani și ani, ceea ce subliniază slaba preocupare, (în unele cazuri chiar o insuficientă competență), manifestată de către unii specialiști din gospodăriile de stat respective pentru asigurarea unor condiții elementare, dar hotărîtoare cum sînt: furajarea rațională, reproducția animalelor de prăsilă, întreținerea și adăpostirea lor ș.a. Baza furajeră este și în prezent neechilibrată și neîndestulătoare, deoarece **în lucrările de specializare și concentrare a producției nu s-a avut în vedere o serie de corelații esențiale. În plus, la aceasta se adaugă amplasarea defectuoasă a culturilor furajere și aplicarea insuficientă a regulilor agrotehnice.** Bunăoară, concentrarea efectivelor de vaci în zonele preorășenești care în același timp erau specializate în cultura cartofului, a determinat gospodăriile de stat în cauză să amplaseze culturile furajere pe terenuri slab productive.

Nivelul nesatisfăcător al producției medii de lapte se datorește, printre altele, și **valorii zootehnice necorespunzătoare** a unei părți însemnate din efectivul de taurine. Forțarea nejustificată a procesului de concentrare și specializare a producției de lapte, a necesitat achiziționarea din sectorul particular a peste 50% din efectivul matcă existent căruia nu i se cunoaște originea și capacitatea productivă. Pe acest fond biologic, deficiențele manifestate în domeniul reproducției au accentuat influența negativă asupra producției. La gospodăriile de stat Făgăraș și Hoghiz intervalul între două fătări, la 33% și respectiv 50% din efectivul de vaci, a fost de peste 400 de zile. Ce înseamnă acest lucru ne-o demonstrează următorul calcul: la gospodăria de stat Făgăraș, anul trecut, s-au pierdut 4 500 zile de lactație echivalînd cu 48 600 litri de lapte, iar la aceea din Hoghiz 12 500 zile de lactație, al căror echivalent este 111 250 litri de lapte. Pierderile sînt însă mult mai mari dacă ținem seama și de cheltuielile efectuate cu întreținerea și hrănirea acestor vaci care nu au produs timp de circa 2 luni de zile.

Nerealizarea producției planificate, concomitent cu creșterea cheltuielilor de furajare, au constituit adevărate bariere în calea reducerii prețului de cost al litrului de lapte care, menținîndu-se încă ridicat, este o sursă principală de pierderi.

Și în celelalte sectoare ale zootehniei — îngrășarea taurinelor, creșterea porcilor, a ovinelor și păsărilor — carențele bazei furajere, deficiențele manifestate în organizarea producției și aplicarea metodelor înaintate au determinat pierderi însemnate.

★

TRECEREA rapidă a gospodăriilor de stat din cadrul Trustului G.A.S.-Brașov pe făgașul sănătos al rentabilității este pe deplin posibilă. Important este ca eforturile specialiștilor, ale tuturor lucrătorilor să fie canalizate spre realizarea practică a acestui țel. Organizarea judicioasă a producției și a muncii, întărirea disciplinei față de procesele tehnologice, lupta intransigentă împotriva incompetenței și a lipsei de răspundere, valorificarea din plin a rezervelor interne se numără printre mijloacele principale care duc către o activitate economică eficientă.

Valorificarea din plin a efortului propriu al gospodăriilor de stat necesită totodată **eliminarea totală a sistemului pierderilor planificate, îmbunătățirea și perfecționarea sistemului de planificare și de finanțare, așezarea procesului de specializare și concentrare a producției pe un fond economic bine fundamentat în funcție de condițiile concrete ale zonei agricole respective.**

CURIER

ÎNCEPUT...

● **La Combinatul petrochimic din PITEȘTI** se desfășcară **primele lucrări la cel mai important obiectiv: complexul de piroliză** al cărui ciclu de fabricație este legat de toate unitățile combinatului.

● **S-au turnat fundațiile la secțiile de bază ale uzinei de reparații care se construiește la BALȘ.** Lucrările devansează cu 30 de zile termenul planificat pentru începerea lor.

● La **COTNARI,** a început ridicarea unui **combinat de prelucrare și condiționare a vinului** pentru 1 000 de vagoane.

● În numeroase localități (Colibași, Brăila, București, Cluj), se profilează clădirile unor **complexe școlare profesionale** pentru pregătirea cadrelor în diverse ramuri ale economiei. Complexul de la Cluj va avea o capacitate de instruire de 2 000 de elevi.

...ȘI FINAL ÎN ACTIVITATEA DE INVESTIȚII

● A fost încheiată și **etapa a doua de extindere a Combinatului de celuloză și hîrtie din SUCEAVA.** În acest mod producția anuală a combinatului va spori cu 110 000 de tone de celuloză și 126 000 de tone de hîrtie.

● S-a dat în folosință **stația centrală de compresoare de la noua mină PAROȘENI.** Stația furnizează pe minut 270 de mc de aer comprimat.

● În apropiere de Brașov, la Dîrste, a intrat în exploatare o **stație modernă de întreținere auto.** Vor putea fi deservite aici, în același timp, 270 de autovehicule.

SEZON DE PRIMĂVARĂ

● O dată cu timpul favorabil, au căpătat amploare **acțiunile cooperativelor agricole de producție pentru realizarea lucrărilor funciare:** îndiguiri, săparea canalelor, construcția stațiilor de pompare. Lucrările se desfășoară pe o suprafață de peste **50 000 de ha.**

● În regiunile Argeș, Banat, Hunedoara și Ploiești au început **lucrările de împăduriri** pe o zonă care cuprinde peste 10 000 de ha.

PRODUSE ÎN „PREMIERĂ"

● **MAȘINI ȘI UTILAJE PENTRU DIVERSE RAMURI: mașina de șlefuit și lustruit parchete,** realizată la Întreprinderea mecanică din Roman, **o nouă mașină de bobinat,** destinată filaturilor de bumbac produsă la Întreprinderea mecanică din Tîrgu Mureș, **primul complex de șlepuri pentru navigația fluvială în zone tropicale și subtropicale,** construit pe Șantierul naval din Constanța.

BLOCURILE CARE ÎNGHIT APARTAMENTE

Un sistem defectuos de reparație a locuințelor și lanțul cheltuielilor neraționale ● Pînă cînd vor mai fi tolerate?

O MICĂ împărăție a dosarelor: I.A.L. din raionul „23 August"-București. Aci sînt mii de dosare, care conțin în sutele de mii de pagini relatări diverse. Nu avem posibilitatea să le răsfoim pe toate. Ne oprim asupra celor mai noi, care au fost alcătuite la începutul acestui an.

Sint în total 73. „Nașterea" lor n-a fost prevăzută. Ele au apărut peste plan, întrucît I.R.C.R.-ul din raionul „23 August" nu a realizat în întregime, în cursul anului trecut, 73 de lucrări contractate cu I.A.L.-ul respectiv. Botezate „extrase de deviz", dosarele respective au consumat, timp de 45 de zile, munca a circa 20 de oameni (ingineri, proiectanți, dactilografe etc.). Adăugați la aceasta: hîrtia, uzajul mașinilor de scris și al calculatoarelor, chiria și întreținerea camerelor în care s-a lucrat. Mai trebuie amintit că întocmirea „extraselor de deviz" pentru cele 73 de lucrări neterminate în cursul anului trecut a dus, automat, la întîrzierea altor lucrări (proiectarea și întocmirea devizelor pentru noi reparații) care trebuiau efectuate de către aceiași oameni în perioada respectivă. E de la sine înțeles că și acest lucru va avea urmări negative.

Cam aceasta-i „linia tehnologică" de „fabricare" a dosarelor neplanificate. În practică, acest sistem de lucru duce la urmări și mai negative. Închipuiți-vă 73 de blocuri în care cîteva mii de locatari așteaptă de un an, de doi ani să se termine reparațiile. Am spus, un an, doi, sînt însă cazuri cînd reparațiile continuă de 10—12 ani. Iată un exemplu elocvent. Locatarii din blocul de la nr. 131 de pe Calea Moșilor nu își mai amintesc exact anul în care au început reparațiile. „Acum 10 sau 15 ani? De foarte mulți ani se repară continuu. 10—15 zile se fac pregătiri pentru reparații, 2—3 săptămîni se repară; 2—3 luni se sistează lucrările, apoi se reiau de la capăt. Așa se întîmplă an de an, de aproape două decenii...".

Ca să aflăm data exactă cînd au început reparațiile la blocul amintit am răsfoit dosare prăfuite și zdrențuite de la I.A.L. Cel mai vechi, pe care l-am găsit atestă că în 1954 s-au făcut reparații capitale în valoare de 25.111 lei. În anii următori reparațiile s-au succedat mereu: în 1955 s-au făcut reparații în valoare de 12.000 lei; în 1956 de 34.000 lei; 1957 — 65.700 lei; în 1958 — 25.000 lei; în 1959 — 178.700 lei; în 1960 — 168.743 lei (în 1961 și 1962 a fost probabil o pauză ori s-au pierdut dosarele — nu se știe precis) în 1963 — 91.300 lei; în 1964 — 81.000 lei; în 1965 — 29.800 lei; în 1966 devizul s-a ridicat la 632.500 lei și s-au realizat lucrări în valoare de 430.000 lei, iar restul lucrărilor — cuprinse în pomenitele „extrase de deviz" — urmează să se realizeze în acest an. Deci, în 13 ani, blocul din Calea Moșilor 131, care dispune de o suprafață de locuit de circa 1.500 m². a înghițit peste un milion de lei, bani cu care s-ar fi putut construi un bloc nou, e drept, ceva mai mic decît cel reparat. Clădirea respectivă a căpătat, de altfel, denumirea de „blocul care înghite apartamente". Și după cum se vede, blocul cu pricina a înghițit numeroase apartamente.

Din păcate, cazul nu-i singular. Și la alte blocuri se repară continuu și nu se mai termină. În locurile respective se aduc materiale și se irosesc, reparațiile începute și neterminate se deteriorează, necesitînd noi reparații, defecțiunile constatate, dar nereparate la termenul planificat, se agravează. Nu-i, deci, de mirare că „extrasele de deviz", întocmite pentru lucrările neterminate de la an la an, prevăd, în general, reparații cu valori mult mai mari decît cele contractate inițial.

Dacă toate aceste urmări — consemnate mai sus — ar putea fi calculate în bani s-ar obține la capitolul „pierderi din nerealizarea la timp a contractelor" o sumă fabuloasă de ordinul milioanelor. Deci, nerealizarea celor 73 de lucrări — contractate numai în cursul anului trecut și care, cu unele „suplimentări", totalizează o valoare de circa 1.600.000 lei — atrage după sine și alte și alte cheltuieli și pierderi.

Situația descrisă e cunoscută nu de acum, ci de ani și ani de zile. Ce a făcut I.A.L.-ul pentru ca s-o curme? De la întreprinderea respectivă ni se răspunde: „Avem două posibilități de care am uzat în permanență: sesizăm de fiecare dată comitetul executiv al sfatului popular raional — căci I.R.C.R.-ul se află în subordinea acestuia; aplicăm penalizări pentru nerealizarea contractelor. Aceste procedee au contribuit la o oarecare îmbunătățire a situației față de anii precedenți, dar n-au dus la curmarea din rădăcină a deficiențelor..."

Dar ce spune I.R.C.R.-ul, cel care anul trecut a plătit penalizări în valoare de 13 993 lei (o sumă infimă față de valoarea lucrărilor contractate și neterminate)? La sediul acestei întreprinderi, ni se pun la îndemînă alte dosare din care luăm cunoștință că I.R.C.R.-ul „nu ar fi prea vinovat". Întreprinderea a depășit anul trecut planul valoric cu 4% și l-a realizat pe structuri. Aceste fapte îi conferă un certificat de „bună purtare" în relațiile cu beneficiarii. Cauzele care au dus la nașterea „extraselor de deviz" viețuiesc la I.A.L. Această întreprindere nu cunoaște situația exactă a fondului locativ pe care-l gospodărește și ca atare contractează lucrări de reparații la întîmplare pe principiul „S-a defectat — să reparăm" cînd logic ar fi ca reparațiile acestea să se bazeze pe studii aprofundate asupra clădirilor respective. Dacă s-ar proceda rațional, reparațiile capitale nu s-ar efectua an de an ci s-ar repeta normal, după o anumită perioadă de timp, mai îndelungată. Și reparațiile acestea ar trebui — după cum susține teoretic arh. Jean Rădulescu de la Trustul de reparații și construcții-București (*vezi „Viața economică" nr. 3/1967*) — să se termine în cel mult o sută de zile, nu să dureze ani și ani.

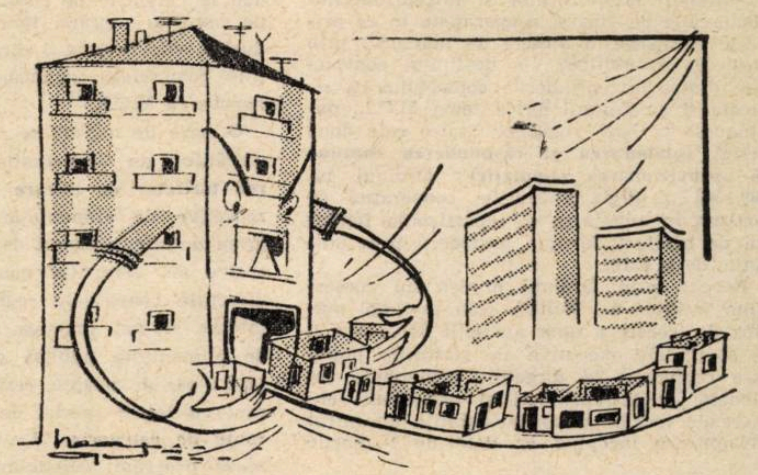

● „Tehnologia" fabricării dosarelor neplanificate
● Lanțul fără de sfîrșit al reparațiilor
● Penalizări simbolice
● Și un certificat de „bună purtare"?

Că I.A.L.-ul nu procedează gospodărește ne-o atestă următoarele exemple, puse la îndemînă de către I.R.C.R. Iată cum s-au petrecut lucrurile anul trecut la blocul amintit — cel de pe Calea Moșilor nr. 131:

● *În ianuarie 1966 s-a comandat telefonic o lucrare de calamitate în valoare de 1000 lei pentru repararea unor țevi sparte;*

● *După puțin timp s-a contractat o lucrare pentru ascensor în valoare de 21 000 lei;*

● *La 15 mai s-a făcut o nouă comandă pentru alte lucrări în valoare de 177 000 lei;*

● *În iunie, lucrarea comandată în mai a fost suplimentată, ajungînd la o valoare de 266 000 lei;*

● *Lucrările efectuate pe baza acestei „suplimentări" au depășit cu mult valoarea prevăzută, așa că la 29 noiembrie I.A.L.-ul a înaintat I.R.C.R.-ului documentația refăcută care cuprindea lucrările efectuate și cele care urmau a se efectua. Valorea acestor lucrări s-a ridicat la 632.500 lei.*

● *Pe baza acestei documentații, la 22 decembrie s-a încheiat un contract. Pînă atunci I.R.C.R.-ul executase lucrări în valoare de 430.000 lei. Mai rămîneau de executat lucrări în valoare de 204 000 lei. Întrucît în cele 9 zile — care rămăseseră din anul trecut după semnarea contractului — I.R.C.R.-ul n-a realizat lucrările respective și ținînd seama că contractul a fost încheiat pentru 1966, la începutul anului curent I.A.L.-ul a raportat că I.R.C.R.-ul nu și-a realizat contractul.*

● *Acum intervine o nouă anomalie: contractul nefiind realizat în anul pentru care a fost încheiat, lucrările au fost sistate urmînd ca I.A.L.-ul să întocmească un „extras de deviz" pentru continuarea lucrărilor. Acest lucru s-a făcut — ni s-a declarat la I.A.L. La I.R.C.R. însă ni s-a spus în ziua de 22 februarie: „N-am primit „extrasul de deviz" pentru blocul din Calea Moșilor nr. 131, așa că nu putem începe încă lucrările".*

Precum am spus, I.R.C.R.-ul și-a depășit anul trecut planul valoric. Cu toate acestea, în evidența I.A.L.-ului, I.R.C.R.-ul e socotit că nu și-a realizat toate lucrările prevăzute în contracte. Aceste lucrări, cu unele „suplimentări" sînt prevăzute în „extrasele de deviz" care totalizează o valoare de 1 600 000 lei. Care este explicația?

Considerăm că ea trebuie să fie căutată în sfera lucrărilor „urgente", efectuate pe bază de comandă. De asemenea, mai poate fi căutată în cadrul unor comenzi suplimentare pe care I.R.C.R.-ul le-a adăugat la contractele inițiale și cu valoarea acestora a compensat acele lucrări rămase neexecutate. Următoarele exemple lămuresc în parte și proveniența sumei de 1.600.000 lei — valoarea lucrărilor prevăzute în „extrasele de deviz":

● *La blocul de pe str. Căminului nr. 24 s-au contractat reparații în valoare de 628 000 lei; anul trecut s-au realizat lucrări în valoare de 581 000 lei; valoarea nerealizărilor: 49 000 lei. Pentru lucrările neterminate I.A.L.-ul a întocmit un „extras de deviz" în valoare nu de 49 0000 lei, ci de 250 600 lei;*

● *La blocul nr. 1 de pe B-dul Marele Stadion: lucrări contractate: 154 000 lei; lucrări realizate 159 800 lei. Deci, o depășire în valoare de 5 700 lei. I.A.L.-ul consideră însă lucrarea neterminată și întocmește un nou deviz de 23 500 lei;*

● *La clădirea de pe str. Agricultori 15: Lucrări contractate: 49 000 lei; lucrări realizate, 28 500 lei; restanțe: 20.500 lei; „extrasul de deviz" prevede lucrări în valoare de 44 500 lei.*

Iată, așadar, cum s-au adunat cei 1 600 000 lei la capitolul „lucrări neterminate în 1966". Iată așadar, cum reparațiile continuă fără întrerupere (vorba vine) ani de zile. Iată, așadar, cum fondul locativ existent, gospodărit negospodărește, înghite an după an zeci și sute de apartamente noi.

Desigur, situații similare se întîlnesc și în alte raioane. Din toate acestea se desprind o seamă de deficiențe, și anume:

● *Condițiile în care se pot efectua reparații capitale — la ce intervale, ce grad de uzură trebuie să prezinte imobilul etc. — nu sînt riguros reglementate prin acte normative cu putere de lege. Dacă s-au dat indicații administrative pe această linie, așa cum rezultă din exemplele arătate, acestea nu se respectă.*

● *Pentru a se putea însă reglementa efectuarea reparațiilor capitale este necesar ca în prealabil să existe o evidență precisă a stării în care se află imobilele și toate reparațiile efectuate pe genuri de lucrări, pentru evitarea repetării acelorași lucrări, la intervale mai scurte decît timpul normal.*

● *Lipsa unor previziuni de mai lungă durată asupra lucrărilor de efectuat determină intervenția pompieristică și nefinalizarea unor reparații. Soluția nu poate fi căutată decît în modul de întocmire a devizelor. Atît timp cît se fac aprecieri asupra lucrărilor necesare din birou, rezultatele nu pot fi altele decît cele arătate.*

● *La toate acestea se adaugă și o slăbire a disciplinei contractuale. Proba: pentru reparații de 632 500 lei, începute în luna ianuarie 1966, s-a încheiat contractul la 22 decembrie 1966. Ce pretenții mai pot avea părțile ca să fie executat pînă la 31 decembrie?*

Concluzia finală ar fi necesar s-o tragă Trustul de construcții și reparații - București și Comitetul executiv al Sfatului popular al Capitalei. Noi am tras doar un semnal de alarmă.

AL. DETEȘAN
T. DUMITRU

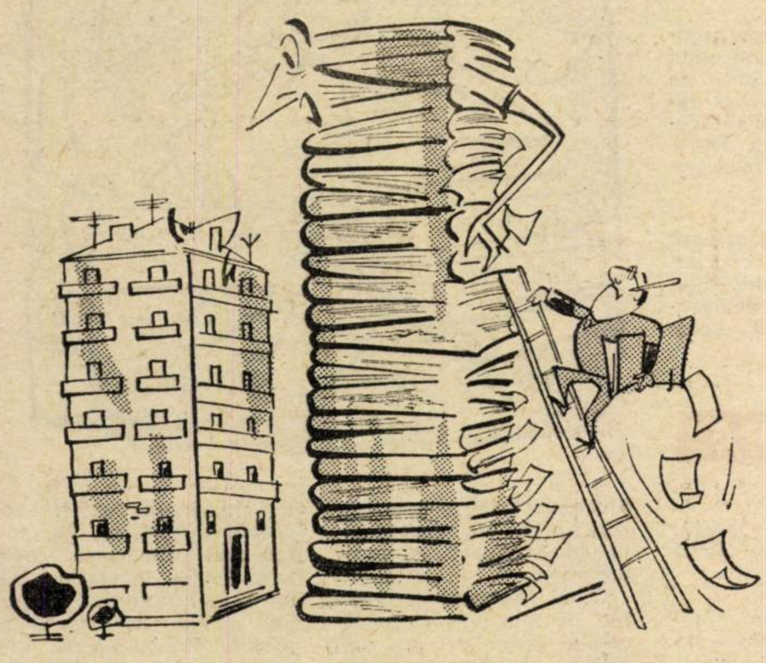

(Desene de Neagu RADULESCU)

LĂRGIREA ATRIBUŢIILOR INTREPRINDERILOR COMERCIALE

ÎN cursul anului 1966, Ministerul Comerţului Interior a luat o serie de măsuri importante în scopul lărgirii drepturilor organizaţiilor şi întreprinderilor comerciale de stat şi ale cooperaţiei de consum. Astfel, prin Ordinul M.C.I. nr. 666/1966 s-a lărgit dreptul organizaţiilor şi întreprinderilor comerciale de stat şi cooperatiste în ce priveşte cumpărările directe de mărfuri; prin Ordinul nr. 980/1966 s-a desfiinţat contractele dintre întreprinderile comerţului cu ridicata şi amănuntul din sistema M.C.I., punîndu-se la baza relaţiilor dintre cele două verigi **colaborarea şi răspunderea comună în aprovizionarea populaţiei**; Ordinul nr. 989/1966 a lărgit atribuţiile cooperaţiei de consum în angajarea şi repartizarea fondului de mărfuri destinat desfacerii prin unităţile de la sate.

Recent, prin Ordinul ministrului comerţului interior nr. 50/1967, s-au luat noi măsuri de trecere a unor atribuţii de la M.C.I. la comitetele executive ale sfaturilor populare regionale, la direcţiile comerciale regionale, la întreprinderi şi organizaţii comerciale locale. Măsurile stabilite au intrat în aplicare începînd cu data de 1 martie a. c.

Astfel, potrivit acestei reglementări, stabilirea obiectivelor pentru **lucrări de modernizare**, în cadrul volumului de investiţii aprobat, va reveni, în viitor, comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa. În loc ca începerea lucrărilor de modernizare dintr-o regiune sau alta să aştepte aprobarea organului central, comitetele executive ale sfaturilor populare regionale, pe baza propunerilor direcţiilor comerciale, pot hotărî în mod independent asupra oportunităţii modernizării unităţilor şi asigura astfel, în mod operativ, deschiderea şi efectuarea lucrărilor.

Recompensarea pentru activităţi deosebite a personalului organizaţiilor şi întreprinderilor comerciale din fondul de premiere excepţională (0,1% din fondul de salarii) nu va mai fi aprobată în viitor de Ministerul Comerţului Interior, ci de direcţiile comerciale regionale care cunosc şi sînt aproape de eforturile şi rezultatele salariaţilor de la organizaţiile şi întreprinderile comerciale locale. Premiile vor fi atribuite de direcţiile comerciale în limita fondurilor aprobate pe regiune şi în funcţie de criteriile stabilite periodic de Ministerul Comerţului Interior. Rămîn a fi aprobate în continuare de M.C.I. numai premiile din fondul de 0,1% pentru directorul, directorul adjunct, şeful contabil şi şeful resortului personal ai direcţiei comerciale regionale.

Unele măsuri sînt menite să întărească preocuparea şi răspunderea direcţiilor comerciale regionale în ce priveşte **activitatea de şcolarizare.** Necesarul anual de şcolarizare pentru şcolile tehnice profesionale şi cursuri de scurtă durată, care în trecut era stabilit de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale, va reveni direcţiilor comerciale regionale care vor ţine seamă în acest scop de propunerile întreprinderilor şi organizaţiilor comerciale. Lectorii care predau la cursurile de calificare şi specializare de scurtă durată, fără scoatere din producţie, vor fi numiţi direct de către direcţiile comerciale regionale, nefiind necesară aprobarea M.C.I.

O serie de măsuri se referă la activitatea unităţilor de alimentaţie publică. **Stabilirea tarifelor de intrare** la unităţile reprezentative de alimentaţie publică, cu program artistic, a trecut de la comitetele executive ale sfaturilor populare regionale la direcţiile comerciale regionale. Tarifele de intrare se pot practica numai la unităţile de alimentaţie publică de următoarele tipuri: bar de noapte, restaurant-bar, restaurant cu regim special de preţuri şi restaurante de categoria I în care se organizează program artistic-muzical deosebit, în afara programului obişnuit de orchestră al localului. A trecut de la M.C.I. la trusturile sau întreprinderile de alimentaţie publică şi **stabilirea consumaţiei minime** obligatorii în unităţile reprezentative de alimentaţie publică. Conducerea trusturilor şi întreprinderilor de alimentaţie publică şi organizaţiile comerciale mixte de stat şi cooperatiste pot stabili direct, fără aprobarea comitetului executiv al sfatului popular regional, preţurile de desfacere pentru **meniurile pensiune**, în limita preţurilor plafon stabilite de M.C.I., cu respectarea indicaţiilor privind regimul de preţuri în sectorul de alimentaţie publică. Direcţiile comerciale regionale au fost autorizate să hotărască asupra **încadrării bufetelor organizate ocazional** (cu prilejul unor zile festive, serbări cîmpeneşti, oboare etc.) la una din categoriile de local, indiferent de categoria unităţii de bază care organizează bufetul. De asemenea, se lărgesc unele atribuţii cu privire la **stabilirea reţetelor** pentru sortimentele noi, la **sortimentul minimal** obligatoriu, aplicarea **remizei de 10%** la nota de plată ş.a.

Măsurile luate de M.C.I. pentru lărgirea atribuţiilor organizaţiilor comerciale sînt menite să creeze condiţii mai bune pentru luarea de măsuri operative în concordanţă cu cerinţele din fiecare regiune, să ridice răspunderea organelor comerţului local, să promoveze toate metodele care pot duce la ridicarea calitativă a activităţii comerciale şi sporirea eficienţei economice în comerţ.

Alexandru VICOL

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

LIMITE, TERMENE ŞI COMPETENŢE ÎN APROBAREA DOCUMENTAŢIEI PENTRU INVESTIŢII

ÎN legătură cu modul de aplicare a H.C.M. nr. 3060/1966 privind elaborarea, avizarea şi aprobarea documentaţiilor tehnico-economice pentru investiţii, s-au ridicat probleme referitoare la modul de interpretare a unor prevederi din această reglementare.

● **Pînă cînd vor mai putea fi prezentate spre avizare şi aprobare de către Consiliul de Miniştri documentaţiile întocmite după prevederile vechilor reglementări abrogate în prezent, respectiv H.C.M. nr. 881/1966 şi 2544/1966?**

În circulara nr. 106 331/27 februarie 1967 a Comitetului de Stat al Planificării se arată că începînd de la 1 martie 1967 nu se mai primesc spre avizare documentaţii care nu se prezintă în condiţiile prevăzute în H.C.M. nr. 3060/1966. În circulară se precizează că titularii vor prezenta spre avizare la C.S.P. şi C.S.C.A.S. sinteza studiului tehnico-economic, însoţită de piese scrise şi desenate, pentru fundamentarea problemelor la care se referă avizele.

● **De la ce dată se pune problema aplicării stricte a prevederilor din anexa 1 la H.C.M. nr. 3060/1966 privind comparaţia cu alte obiective similare a indicatorilor tehnici-economici proiectaţi?**

Începînd de la 1 martie 1967 se restituie documentaţiile care nu cuprind date comparative cu obiective similare (dacă asemenea lucrări au mai fost executate în ţară sau străinătate); pentru cele care necesită importuri de instalaţii complexe este absolut necesară prezentarea de date comparative cu obiective similare construite în alte ţări, date care se pot obţine de la furnizorii sau proiectanţii instalaţiilor. În acest scop se pot prezenta şi date obţinute prin delegaţiile care se deplasează în alte ţări.

● **Cum se stabileşte termenul pentru avizarea şi aprobarea documentaţiilor tehnice pentru lucrările care sînt în competenţa titularului lucrării?**

Durata operaţiunilor determinate de avizare şi aprobarea documentaţiilor trebuie să se încadreze în maximum 40 zile. Beneficiarul trebuie să prezinte avizul său Consiliului tehnico-ştiinţific pînă în cel mult 20 de zile de la primirea documentaţiilor de la proiectant. Consiliul tehnico-ştiinţific are în felul acesta, la dispoziţie pentru avizare un termen de 20 de zile, termen în care se include şi aprobarea de către conducerea ministerului.

Menţionăm că la toate documentaţiile al căror volum depăşeşte 5 milioane lei şi în care sînt cuprinse lucrările destinate cercetării ştiinţifice, este necesar şi avizul Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice.

● **Din ce fonduri se efectuează plata studiilor tehnico-economice?**

Spre deosebire de vechile reglementări, în prezent s-a legiferat plata STE numai din fondurile de investiţii, din cadrul listei de acţiuni din anexa VIII/4. În cazul cînd în cadrul anexei VIII/4 în acţiunea destinată pentru plata proiectelor nu sînt prevăzute suficiente fonduri, acestea se pot vira de la alte acţiuni în conformitate cu H.C.M. nr. 2980/1966.

În cazul cînd în lista acţiunilor nu s-a prevăzut o acţiune pentru plata proiectelor, înfiinţarea unei asemenea acţiuni în timpul anului se poate efectua numai cu aprobarea Consiliului de Miniştri, pe baza reglementărilor în vigoare.

● **Prevederile art. 8 pct. C. al H.C.M. nr. 3060/1966 cu privire la posibilitatea elaborării proiectelor de execuţie pe categorii de lucrări sau părţi de categorii de lucrări, pe baza aprobării titularului de investiţii şi cu acordul organizaţiilor de proiectare şi de construcţii - montaj, pot fi aplicate şi în cazul unor lucrări de amploare mai mare cu caracter social-cultural?**

Prevederile la care se referă acest articol se pot aplica exclusiv la obiectivele productive, respectivele derogări avînd ca scop să faciliteze punerea în funcţiune mai devreme a unor capacităţi de producţie.

● **În ce condiţii nu este necesar avizul Consiliului tehnico-ştiinţific al titularului pentru documentaţiile tehnico-economice?**

Titularul investiţiei poate renunţa la avizul Consiliului tehnico-ştiinţific, în cazul investiţiilor cu o valoare totală mai mică de 4 milioane lei. Dar şi în acest caz, documentaţiile trebuie analizate şi verificate în cadrul unui birou de specialitate al titularului de investiţii. În cazul cînd aceste lucrări sînt de natura celor ce cuprind lucrări destinate cercetării ştiinţifice, ele trebuie avizate de către comisia de coordonare a activităţii ştiinţifice a titularului, iar la Academia Republicii Socialiste România de către secţia de specialitate.

● **La lucrările de investiţii din industrie sau agricultură care au o valoare mai mică decît 50 milioane lei, dar care necesită importuri de instalaţii complexe, se mai prezintă spre aprobare indicatorii tehnici-economici ai documentaţiei şi notă comună la Consiliul de Miniştri?**

Chiar şi în cazul cînd investiţiile conţin importuri de instalaţii complexe, lucrările care nu depăşesc limita competenţei titularilor stabilită în anexa nr. 8 a H.C.M. nr. 3060/1966 nu se prezintă spre aprobare Consiliului de Miniştri.

Cristian MARINESCU
Ludovic LACHSZ

UNA-DOUĂ, LA ARBITRAJ...

RĂSFOIND PRIN DOSARE

SÎNTEM în arhiva Arbitrajului de Stat. În rafturi stau, tăcute, sute şi sute de dosare. Fiecare număr de dosar reprezintă un litigiu, „o cauză", care are loc (sau a avut) între două sau mai multe întreprinderi socialiste, devenite, o dată cu înscrierea numărului pe copertă şi în registrul de termene, „părţi în proces".

Răsfoim din întîmplare cîteva dosare... nr. 6101, 6102, **6137**, toate din anul 1966. Ne oprim la ultimul. Ne reţine atenţia obiectul litigiului supus soluţionării: pretenţiile reclamantei, în sumă de 1 301 461 lei, ca urmare a unor **erori de facturare** comise de pîrîtă.

Iată, pe scurt, ce rezultă din lectura acestui dosar. În cursul anului 1966 pîrîta – G.A.S.–Murfatlar – a furnizat reclamantei – I.S.C.E. Fructexport – vin îmbuteliat. Reclamanta pretinde că în facturile emise pentru încasarea contravalorii vinului ce i s-a livrat s-ar fi trecut unele costuri ce nu i se cuvin pîrîtei, care însă, – deşi somată de mai multe ori, nu a recunoscut că ar fi încasat în plus aceste sume. În faţa acestui refuz categoric, la 22 decembrie 1966, I.S.C.E. Fructexport a introdus acţiune la Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri pentru suma arătată. G.A.S.–Murfatlar a solicitat în apărare, la 9 februarie 1967, efectuarea unei expertize contabile-judiciare care să clarifice pretenţiile reclamantei. La atît se reduce deci litigiul. Pe drept cuvînt ne punem următoarea întrebare: oare soluţionarea lui nu putea fi realizată fără intervenţia organului de arbitrare?

Cu ce anume este confruntat organul de arbitraj în soluţionarea acestui litigiu în afară de modul de calculare a valorii unor livrări efectuate de un furnizor? Aşa fiind, oare nu erau mai competente forurile tutelare ale furnizorului şi ale beneficiarului să interpreteze instrucţiunea dată în comun cu privire la formarea preţurilor? Desigur, alegerea acestei căi – respectiv concilierea litigiului de forurile tutelare – ar fi dus la soluţionarea operativă a conflictului, iar ca prim rezultat, dosarul s-ar fi închis în anul 1966 şi nu ar mai fi fost pe rolul organului de arbitraj, cu perspective destul de îndepărtate de soluţionare.

Dar, nu numai întîrzierea în soluţionare este singurul efect negativ al acestui litigiu; aici intervin şi alte urmări:

● Pentru sesizarea organului de arbitraj s-au plătit taxe de timbru în sumă de **19 521** lei, care se vor reflecta drept cheltuieli inutile, fie în situaţia financiară a pîrîtei, fie în aceea a reclamantei

● La aceasta se adaugă cheltuielile pentru efectuarea expertizei contabile-judiciare, precum şi deplasarea la Bucureşti a reprezentantului pîrîtei pentru „susţinerea cauzei", adică alte mii de lei.

● Dacă adăugăm cheltuielile de timp consumate de nenumărate tratative, redactarea acţiunii, a celor două întîmplări, calculele, paracalculele etc., obţinem o imagine mai completă a ceea ce înseamnă „drumul proceselor" într-o cauză în care nimic nu reprezintă, în ultimă analiză, motiv de arbitrare.

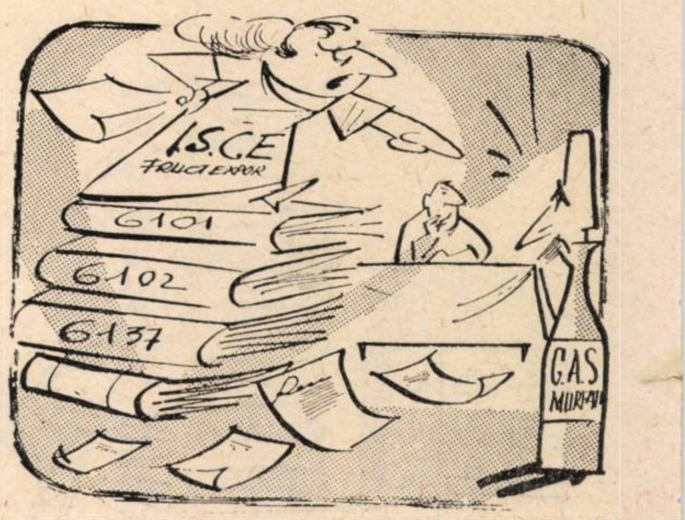

Cazul prezentat în rîndurile de mai sus, cu implicaţiile semnalate, nu este izolat. Se impune luarea unor măsuri din partea organelor tutelare împotriva celor care cu multă uşurinţă, din comoditate, preferă să recurgă la organele arbitrale, chiar dacă litigiul nu ridică nici un fel de probleme juridice. Imputarea unor asemenea cheltuieli inutile în sarcina celor care transformă obligaţia legală de conciliere prearbitrală într-un act formal ar fi una din soluţiile ce se impun pentru evitarea proceselor inutile care încarcă costurile întreprinderilor.

C. CRISTEA

În calculul productivității muncii în construcții

INDICI SINTETICI ȘI STRUCTURI REPREZENTATIVE

CREȘTEREA productivității muncii în construcții și, pe această cale, obținerea unei înalte eficiențe economice, sînt determinate de o gamă multiplă de factori, printre care, la loc principal, se înscriu organizarea rațională a șantierelor, aplicarea tehnologiilor avansate de execuție, desfășurarea ritmică a lucrărilor, industrializarea și mecanizarea proceselor tehnologice, folosirea materialelor eficiente și a prefabricatelor, ridicarea nivelului de pregătire și de calificare a tuturor salariaților, întărirea disciplinei în muncă ș.a. Din această sumară enunțare se poate constata că unii dintre acești factori depind direct și nemijlocit de efortul propriu al unităților de execuție. Alți factori, cum sînt cei legați de progresul tehnic, industrializarea și mecanizarea lucrărilor, ritmicitatea execuției și, dintr-un punct de vedere, chiar și organizarea șantierelor, sînt condiționați în egală măsură de activitatea organelor de proiectare și a titularilor de investiții.

Evident, unitățile de execuție au datoria de a îmbunătăți soluțiile tehnice din proiecte, dar nivelul tehnic general al lucrărilor îl imprimă organele de proiectare, prin documentația tehnică pe care o elaborează. Tot proiectanții — de data aceasta împreună cu beneficiarii — pot și trebuie să influențeze desfășurarea ritmică a lucrărilor și mai ales buna organizare a șantierelor prin asigurarea documentației cu un decalaj de cel puțin șase luni față de începerea lucrărilor. Aceasta creează unităților de execuție posibilități pentru o mai judicioasă studiere a soluțiilor constructive, o pregătire tehnico-materială bazată pe date reale și o rațională folosire a forței de muncă, în raport cu volumul lucrărilor.

Rezultă, deci, că sarcina de creștere a productivității muncii în construcții nu vizează în mod exclusiv pe executanții de lucrări, ci deopotrivă și pe proiectanți și beneficiari.

Ținînd seama de complexitatea influențelor care se exercită asupra productivității muncii în construcții, delimitarea reală a nivelului acestui indicator pentru unitățile de construcții este deosebit de dificilă. Constituind unul dintre cei mai de seamă indicatori, determinarea corectă a nivelului productivității muncii este de primă necesitate pentru buna conducere și planificare a activității economice, pentru aprecierea cît mai exactă a rezultatelor tuturor unităților, pentru scoaterea la iveală a rezervelor de creștere a eficienței muncii. Or, metodologia în vigoare nu răspunde acestei necesități. În prezent, productivitatea muncii în construcții se planifică luînd ca bază de calcul rezultatele obținute în perioadele anterioare și, pornind de la premisa că „este loc de mai bine", se prevede un procent de creștere stabilit estimativ, la dimensionarea căruia nu se ia în considerație totalitatea elementelor ce influențează dinamica acesteia.

După părerea mea, **pentru a stabili productivitatea muncii la un nivel real, concludent, trebuie folosite evidențele statistice ale ramurii privind categoria medie de calificare, extinderea muncii în acord, întrebuințarea timpului de lucru, volumul muncii auxiliare ș.a.** De asemenea, un element esențial, de care ar trebui să se țină seama, este **structura lucrărilor și stadiul de execuție**, care pot duce la modificarea esențială a acestui indicator de la o perioadă la alta. Structura și stadiul lucrărilor influențează substanțial productivitatea muncii, mai ales în ramurile unde există mari diferențe de la un gen de lucrări la altul, de la o etapă tehnologică la alta. Un exemplu grăitor este cel întîlnit în sectorul de construcții și montaje energetice, unde productivitatea muncii pornește de la 25 000 de lei anual pe muncitor la lucrări de săpătură în spații înguste, și ajunge pînă la peste 400 000 de lei la operațiunile de montare a conductorilor la liniile electrice aeriene de 400 kV. Asemenea variații fac ca indicatorul productivității muncii calculat pe această bază să nu fie edificator.

Dimensionarea sarcinii de creștere a productivității muncii, fără o fundamentare care să țină seama de toate elementele, sau, în orice caz, de cele cu influența cea mai importantă, face loc arbitrarului, duce la stabilirea unor sarcini prea mici sau prea mari, în ambele cazuri cu efect negativ.

Din literatura de specialitate se desprind cîteva tendințe principale în legătură cu îmbunătățirea metodologiei de calcul al productivității muncii în construcții, dintre care amintim: calculul în unități fizice, pe baza unor coeficienți și cataloage de echivalență pentru fiecare operație, articol sau categorie de lucrări; măsurarea productivității în unități de timp, tot pe baza unor cataloage de echivalență; exprimarea productivității comparabile pe obiecte și categorii de lucrări pe baza producției convenționale (netă) în prețuri de deviz; calculul productivității cu ajutorul „indicatorilor complimentari", avînd ca bază volumul producției și manopera în prețuri de deviz. După cum se poate constata, fiecare din metodele enunțate pune accentul pe asigurarea unui conținut comparabil în analiza dinamicii productivității muncii.

Îmbunătățirea metodologiei de planificare a productivității muncii în construcții trebuie să răspundă următoarelor imperative:

a) nivelul planificat al productivității muncii să fie stabilit pe baza factorilor de influență în anumite condiții date;

b) să fie puse în valoare direcțiile principale spre care trebuie îndreptat efortul propriu al titularului de plan;

c) să constituie o bază științifică de analiză a realizărilor, pentru a se putea determina contribuția efortului propriu al unităților, pentru descoperirea rezervelor, cît și pentru a constitui o resursă de date pentru fundamentarea productivității într-o nouă etapă de plan.

După părerea mea, o soluționare eficientă a problemei ar consta din următoarele:

1. La nivelul organelor centrale, pînă la nivelul direcțiilor generale din ministere, să se aplice indici sintetici, bazați în exclusivitate pe o structură reprezentativă a lucrărilor (care să cuprindă, grupate, genurile de lucrări cu aceeași productivitate sau cu productivități sensibil apropiate). La nivelul ramurii nu este necesar să se țină seama de stadiul lucrărilor și de faptul că în cadrul aceluiași gen de lucrări există în execuție etape care au productivități diferențiate, deoarece, acționînd legea numerelor mari, influențele pozitive și negative se compensează reciproc, eventualele diferențe, mici de altfel, putînd fi neglijate.

2. La nivelul unităților de execuție — întreprindere, șantier, lot — considerăm că este necesară aplicarea unei metode analitice, bazată pe elemente multiple, care să permită dimensionarea productivității muncii planificate la un nivel real, mobilizator, în condițiile înlăturării influențelor pozitive sau negative datorate unor cauze care nu depind de activitatea proprie. Unei atari cerințe îi răspunde metoda „indicilor complimentari", întrucît folosește în calcul principalele elemente de influență, permițînd la sfîrșitul perioadei, stabilirea efortului propriu al unității. Această metodă prezintă un grad de precizie direct proporțional cu procentul de acoperire cu documentație a unității respective în faza de planificare. Chiar în condițiile actuale, cînd nu este asigurat un decalaj suficient între proiectare și execuție, considerăm că metoda „indicilor complimentari", poate fi aplicată, permițînd stabilirea productivității muncii cu un grad de precizie cu mult mai ridicat decît cel realizat prin metoda aplicată în prezent.

Este necesar să se treacă la experimentarea sistematică a metodelor apreciate ca fiind cele mai eficiente, pentru ca pe parcursul experimentării să li se aducă îmbunătățirile pe care practica le va pune în valoare și să fie aplicate în mod generalizat la întreaga ramură. Consider că, întrucît metoda în vigoare este depășită, trebuie experimentate metode noi și evitată orice întîrziere, care uneori se motivează prin **faptul că nu a fost descoperită încă metoda** absolut perfectă; asemenea întîrzieri conduc în final la irosirea unor rezerve care ar putea fi puse în voloare.

I. M. TOMA

TRAIAN VUIA — OMUL

S-A născut în 1872 în satul Surducul Mic, comuna Bujor de lîngă Făget, în Banat, dintr-o familie de țărani săraci. Încă din școala elementară, s-a afirmat ca un element sîrguincios; a urmat cu greutăți, dar a absolvit cu succes liceul din Lugoj, apoi s-a înscris la Politehnica din Budapesta; a fost însă silit să abandoneze, din lipsă de mijloace și contrar aspirațiilor sale, urmează Facultatea juridică. Obține titlul de doctor în drept printre cei dintîi, dar continuă să se preocupe de mecanică, pentru care avea o veche pasiune.

Înclinațiile sale pentru tehnică, îl fac să obțină prin studiu o solidă cultură; în același timp, Vuia era familiarizat și cu principalele sisteme filozofice moderne. Cunoscător adînc al problemelor tehnice de specialitate, în care aducea originalitatea spiritului său creator, Traian Vuia — ca inventator — a lăsat după el un patrimoniu nepieritor.

La 18 martie se împlinesc 61 de ani de la memorabilul zbor al lui Traian Vuia, pe un aparat de concepție proprie. El a fost primul om care s-a desprins de la pămînt cu avionul, fiind socotit ca un precursor al aviației moderne.

● Pentru progresul omenirii

VUIA este acela care a dat elementul caracteristic zborului aparatelor mai grele decît aerul, atunci cînd, prin adaptarea roților și prin dotarea aparatelor de zburat cu un motor propriu, le-a degajat de mijloace exterioare de decolare. **Prin arderea catalitică** din generatorul său, Vuia a dezlegat, concentrînd într-un volum redus, puterea aburului — dăruind omenirii un izvor de energie, pe cît de mare ca folosință, pe atît de impropriu utilizării primejdioase pentru om. Este interesant de amintit aici părerea lui Aurel Vlaicu despre realizările lui Vuia: **„simt o mare mulțumire sufletească pentru faptul că cel dintîi aviator care s-a ridicat cu proprii mijloace de la pămînt a fost un român: Traian Vuia".**

Elicopterul a fost, de asemenea, una din preocupările lui; aparatul construit de el la Jouvisy a fost, la timpul său, considerat ca cel mai reușit model de elicopter. Dar, neavînd mijloace materiale suficiente care să-i permită să-și ducă la capăt experiențele, aparatul său cu care făcuse mai multe zboruri reușite, a fost abandonat într-un garaj, nepăzit, unde amatorii de piese și copiii, l-au distrus. Concepțiile progresiste ale lui Vuia l-au îndrumat numai spre invenții folositoare omenirii. Creațiile lui au trecut în întrebuințare universală și astfel s-au detașat de dînsul. În deplină conștiință despre aceasta, spunea: **„Eu nu am lucrat pentru gloria mea personală, fiindcă știu că gloria pierde adesea pe om; sînt mulțumit că am lucrat pentru progresul omenirii..."**

În rîndurile de mai sus ca și în atîtea alte ocazii, Vuia a dovedit o modestie deosebită, rar întîlnită. Nu făcea caz niciodată de știința sa și nici de neștiința altora; acei care l-au apreciat superficial, au pus aceasta pe seama unei „timidități"; inexactă caracterizare, căci nu timiditatea îl împiedica pe Vuia de a se „exterioriza", ci numai delicatețea sufletului său de elită îl făcea să se abțină de la orice cuvînt care să dea măsură distanței dintre el și aceia dintre interlocutorii săi, care stăruiau în ignoranță.

Vuia era de o blîndețe sufletească rară: vasta lui cultură făcea tovărășia sa deosebit de instructivă. În societatea „Petru Maior" a studenților români din Budapesta, era foarte apreciat ca prieten și conferențiar distins. La începutul veacului, Vuia participa activ la viața socială a Lugojului — scria articole în ziarul local DRAPELUL și ținea conferințe cu subiecte politico-sociale, care erau elogios apreciate *). Lua parte la masa „Poganilor", a fruntașilor români, care se adunau la cafeneaua **„Concordia"** din Lugoj, unde se discutau probleme de interes național românesc. Grija tuturor și în special a lui Traian Vuia, era de a păstra coeziunea elementului românesc din Banat **).

Ușa modestului său apartament a fost deschisă multor tineri care, veniți la Paris pentru studii, se găseau în lipsuri și pe care, Traian Vuia nu a ezitat a-i ajuta, cu toate dificultățile materiale cu care se lupta el însuși. Acad. Andrei Oțetea ne spune următoarele: „Vuia ne-a captivat prin noblețea caracterului său și prin generozitatea ideilor sale".

● „Un democrat cinstit și un mare patriot"

DUPĂ cum cu intuiția sa superioară, Traian Vuia a crezut ferm în realizarea zborului aparatelor mai grele decît aerul, cu mijloace de bord proprii, tot așa și în politică a crezut hotărît în eliberarea românilor de sub asuprirea străină și integrarea într-un stat național român. Dar pentru aceasta, trebuia dusă și o muncă de lămurire în cercurile politice franceze, care aveau și au avut un cuvînt greu de spus la Conferința de pace de la Paris din 1919—1920. Traian Vuia s-a străduit și a reușit să introducă membrii delegației române în cercurile franceze influente, creîndu-le astfel posibilitatea de acțiune directă în sprijinul cauzei naționale a poporului român.

În 1932, Vuia — după o absență de 30 ani — se întoarce în România la care i-a fost mereu gîndul și inima. Într-o scrisoare adresată prietenului său N. Șerban din Cluj (decembrie 1932), își arăta — fără rezervă — bucuria: **„Mă simt atras cu o putere irezistibilă spre țară, pe care o iubesc mai mult ca niciodată... Nu este nevoie să vă spun, cît de fericit aș fi, dacă s-ar afla o soluție, pentru ca să pot lucra în țară..."**

Dar această „soluție" nu s-a găsit... Doar vorbe, promisiuni; s-a întors în Franța decepționat și dezgustat de „politicianismul" și „afacerismul" clasei conducătoare de pe atunci...

După instalarea fascismului în Italia și a hitlerismului în Germania, Traian Vuia și-a manifestat în repetate rînduri adversitatea față de acestea... Încă în 1936, el era foarte îngrijorat de agitațiile fasciste care țineau în alarmă toată lumea și prevedea izbucnirea apropiată a unui război mondial. El spunea că asupra României se vor aduna „nori întunecați", însă avea cuvinte de încurajare pentru prietenii săi din țară. În ianuarie 1942, Traian Vuia suferind, dar ferm ca și altădată, era gata de luptă pentru apărarea patriei, primejduită de fascism.

La apogeul expansiunii și al succeselor militare fasciste, Traian Vuia prevedea înfrîngerea militarismului german, prăbușirea lui Hitler și a lui Mussolini. Cu toată vîrsta sa înaintată, el deveni animatorul și conducătorul spiritual al „rezistenței" românilor democrați aflați la Paris. Prof. Aurel Pampu și alții declară, în scrisorile adresate doctorului Petru Groza, că Vuia le-a fost „un foarte prețios sfetnic" și că a susținut îndeaproape, cu toate riscurile grave, mișcarea românească de rezistență în Franța ocupată de naziști. Acei care i-au cunoscut activitatea din acele vremuri grele, îl considerau „un democrat cinstit și un mare patriot".

Vuia era însă foarte suferind și își exprima dorința să se reîntoarcă acasă. Guvernul nostru i-a trimis unele ajutoare, iar Academia Română, în ședința sa din 27 mai 1946, l-a desemnat **„membru de onoare"**; comunicarea i-a fost făcută la Garches prin ambasadorul țării noastre la Paris. În scrisoarea de mulțumire, Vuia spunea **„Bucuria mea a fost mare, deși amestecată cu puțină melancolie, pentru că n-am fost obișnuit cu asemenea atențiuni".** În 1950, prin grija guvernului, Vuia a sosit în țară, dar în scurtă vreme s-a stins, în ziua de 2 septembrie a aceluiași an.

Deși era un iubitor de oameni și prin excelență un om social, Vuia a trăit aproape singur, înfruntînd multe adversități.

Viața lui Vuia s-a dezvoltat consecvent cu principiile sale; ea îl înalță la o valoare etică superioară și îl situează printre figurile mari care ilustrează strălucit știința românească în cadrul celei mondiale.

prof. Victor Gh. CĂDERE

*) Iată cîteva din titlurile articolelor și conferințelor sale: „Viitorul"; „Despre industriile manuale"; „Industrialism și militarism" ș.a.

**) Printre comeseni figurau: Coriolan Brediceanu, Gh. Dobrin, protopopul Groza, Const. Nedelcu ș.a.

În uzinele constructoare de mașini-unelte

CARE ESTE GRADUL OPTIM DE ECHIPARE CU SDV-URI?

PUNCTE DE VEDERE

ÎN cadrul pregătirii fabricației în întreprinderile constructoare de mașini-unelte, **un** *rol important îl joacă sculele, dispozitivele și verificatoarele (S.D.V.). În primul rînd, scurtîndu-se termenul de elaborare și execuție a S.D.V.-urilor (care reprezintă, îndeobște, 60—70% din timpul total de pregătire tehnologică),* **se poate accelera ritmul de asimilare în fabricație a produselor noi.** *Apoi, prin dotarea fabricației cu sculele dispozitivele și verificatoarele necesare,* **se poate obține o mai înaltă productivitate a muncii și realiza produse de calitate superioară și la un preț de cost mai redus.**

Dacă asupra acestor aspecte — verificate deseori de practică — există o justă părere unanimă, în schimb cînd este vorba de cantitatea de S.D.V.-uri necesare executării unor mașini-unelte, opiniile diferă, uneori de la o uzină la alta. Unii tehnologi consideră eficientă înzestrarea producției cu S.D.V.-uri la o proporție ridicată. Alții, dimpotrivă, ținînd seama de anumite condiții ale produsului, de reperele ce se cer prelucrate, merg pe linia dotării fabricației cu un număr minim de scule. Care din aceste poziții exprimă punctul cel mai just ?

PENTRU a vedea de partea cui este dreptatea, în ce privește gradul de echipare, cu S.D.V.-uri, recurgem la cîteva cifre statistice. Din studiul mai multor situații, rezultă că, din cheltuielile pentru înzestrarea tehnologică, cele pentru S.D.V-uri reprezintă, din totalul cheltuielilor de producție, **10—15% în cazul producției de masă, 6—8% în producția de serie mare, 4—6% în producția de serie, 2,5—4% în producția de serie mică și 1,5—2,5% în cazul producției de unicate.**

Așadar, o primă concluzie ce se desprinde este aceea că **în obținerea unei mai înalte eficiențe economice gradul de echipare cu S.D.V.-uri trebuie stabilit în funcție de seria produselor, de tipul producției și numărul de repere cuprinse într-un produs,** așa cum rezultă din literatura de specialitate (vezi tabelul de mai jos).

Tabel nr. 1

Numărul de repere într-un produs	Tipul producției: Unicală	Tipul producției: De serie	Tipul producției: De masă
	Numărul de SDV-uri speciale care revin pe un reper original		
Pînă la 50	0,1—0,5	1—3,5	4— 8
50— 100	0,1—0,6	1—4	4—10
100— 200	0,1—0,6	1—5	5—11
200— 300	0,2—0,7	1,5—5	6—12
300— 400	0,2—0,7	2—5	8—14
440— 500	0,3—0,8	2—6	8—14
500— 700	0,3—0,8	3—8	8—15
700—1000	0,3—0,8	3— 10	8—16
1000—1250	0,4—1	4— 10	10—18
1250—1500	0,4—1,2	5— 15	12—20
1500—2000	0,4—1,5	5— 15	15—20

Ce arată practica?

PENTRU a vedea care este gradul de echipare cu S.D.V.-uri și eficacitatea obținută, ne-am propus să analizăm, pe scurt, situația din 3 uzine constructoare de mașini.

- **La Fabrica de mașini-unelte și agregate-București,** gradul de echipare cu S.D.V.-uri pentru producția de strunguri Carusel cu diametrul planșaibei cuprins între 1000 și 3200 mm., a mașinilor orizontale de alezat și frezat cu diametrul broșei cuprins între 85—125 mm, este de 0,4—0,6% la repere specifice.
- **La uzina „Înfrățirea"-Oradea,** gradul de echipare cu S.D.V.-uri la schaping cu cursa de 800 mm. este de 1,92%, în timp ce la mașina de găurit G 40 și freze de sculărie F.U.S. — de 3,25%.
- **La uzina mecanică-Cugir** la execuția frezelor universale și verticale, a mașinilor de ascuțit scule, precum și la mașinile de rectificat, gradul de echipare este cuprins între 3—5%.

Din exemplele date, să vedem care uzină a avut o orientare mai corectă în alegerea gradului de echipare cu S.D.V.-uri și, mai ales, ce eficacitate economică a fost obținută ?

Se știe că **gradul de echipare este determinat, în general, de procesul de producție adoptat. El rezultă din detalierea proceselor de fabricație pentru realizarea operațiunilor de prelucrări mecanice, turnare, forjare etc., a diverselor piese și depinde de condițiile tehnice prescrise, precum și de mărimea seriei de fabricație care, la mașini-unelte este, în general, unicală sau de serie mică.** Dat fiind faptul că seriile de fabricație a mașinilor-unelte nu sînt prea mari, **se impune ca detalierea operațiunilor pînă la cele mai simple să nu fie exagerată, ci să cuprindă îndeosebi reperele de mare complexitate. Detalierea exagerată a operațiilor la un număr mare de repere alese, fără o justificare tehnică, face să crească în mod inutil gradul de echipare cu S.D.V.-uri, ducînd, implicit, la ridicarea cheltuielilor de pregătire a fabricației și, deci, la scumpirea produsului, așa cum rezultă din tabelul nr. 2.**

Eficacitatea economică, criteriu de bază

DIN cifrele din tabel, rezultă clar că la Fabrica de mașini-unelte din București, **gradul de echipare optim a atras după sine reducerea orelor necesare atît la proiectarea, cît și la execuția S.D.V.-urilor.** În schimb, datorită gradului mai înalt de echipare, atît uzinele „Înfrățirea"-Oradea, cît și Uzinele mecanice-Cugir **au consumat un număr mare de ore pentru proiectarea și execuția S.D.V.-urilor, fapt care s-a răsfrînt negativ asupra prețului de cost al produselor respective.**

De menționat că în aceste întreprinderi stau în depozitele centrale de scule și magaziile secțiilor însemnate cantități de S.D.V.-uri nefolosite. Asemenea situații se întîlnesc și la multe alte întreprinderi.

Pentru a se evita asemenea situații, la însușirea unui nou produs atît tehnologul, cît și metalurgul șef trebuie să-și pună problema dotării cu S.D.V.-uri, în așa fel, încît

Tabel nr. 2

Nr. crt.	Uzina	Mașina unealtă pregăt.	Gradul de echipare	SDV. specif.	Repere specif.	Ore realiz. pt. SDV.	Ore realiz. exec SDV.	Ore consum. pt. total SDV.	Ore consum. exec. total SDV.
1	Înfrățirea Oradea	Mașină de frezat pt. sculărie FUS-P	3,25	2067	631	13	35	26871	72345
2	UM Cugir	Mașină de rectificat rotund	5	3250	650	13	35	42250	113750
3	F.M.U.A.B.	Strung carusel Sc 2500	0, 5	475	950	13	35	6075	15625

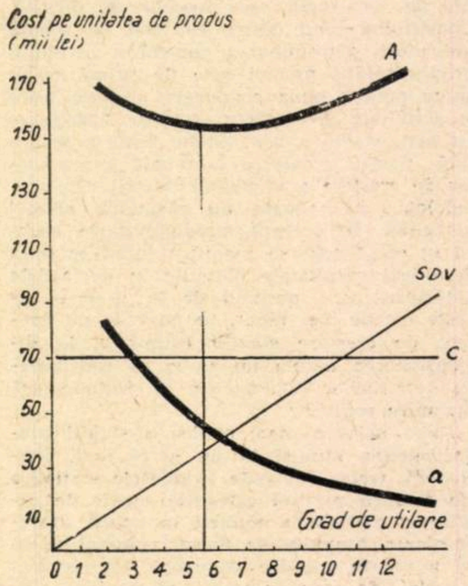

Fig. 1. – Variația costului produsului în funcție de gradul de utilare

să se obțină un grad de echipare optim, **concomitent** cu o productivitate și eficacitate economică ridicate. De altfel, în fig. 1 prezentăm variația costurilor unui produs, în funcție de gradul de utilare cu S.D.V.-uri.

Curba „a" ne indică cum variază volumul **de manoperă, în funcție de gradul de echipare. Se poate constata că, prin creșterea gradului de echipare a produsului, se ob**ține o reducere a manoperei totale necesare pentru execuția produsului, in timp ce costurile de execuție a S.D.V.-prilor speciale cresc — așa după cum se poate vedea pe curba S.D.V. Pe măsură ce gradul de echipare crește, costurile materialelor de regie pe curba C scad. Dacă vom însuma cele 3 curbe, vom obține costul unitar al produsului, care este reprezentat prin curba A. Minimul acestei curbe corespunde gradului de echipare optim.

Deci, orice depășire a gradului de echipare optim conduce la scăderea eficienței economice.

La stabilirea unui grad de echipare optim, trebuie să se țină seama și de faptul că acesta este influențat, în principal, de o serie de factori ca : nivelul tehnic al produsului ; complexitatea de execuție ; felul pieselor ; mărimea seriei de producție.

Variația gradului de echipare în funcție de mărimea seriei de fabricație

LA stabilirea gradului de echipare cu S.D.V.-uri optim în fabricația de mașini-unelte trebuie să se țină seama și de faptul dacă aceasta se încadrează în fabricația de unicate sau de serie mică. Ținînd seama de practica uzinelor constructoare de mașini din țara noastră, s-au stabilit o serie de normative privind gradul de echipare cu S.D.V.-uri, în funcție de mărimea seriei de fabricație. În tabelul nr. 3 se poate vedea (conform datelor indicate în literatura tehnică de specialitate) gradul de echipare cu S.D.V.-uri speciale în funcție de tipul producției.

Tabel 3

Denumirea S.D.V.-urilor speciale	Tipul producției: Unicală	Tipul producției: De serie
Dispozitive pt. prelucrări mecanice	0,005—0,1	0, 1—0,5
Stanțe și matrițe	—	0,07—0,2
Dispozitive de control și verificare	0,04—0,06	0,07—0,6
Scule speciale	0,05—0,14	0,09—0,4
Alte S.D.V.-uri	0,03—0,05	0,05—0,3

Din acest tabel reiese că gradul de echipare în fabricația de mașini-unelte de unicate și serie mică trebuie să cuprindă valori de pînă la 0,6.

Volumul prea mare de S.D.V.-uri reduce ritmul de asimilare

GRADUL optim de echipare cu S.D.V.-uri constituie un factor esențial și în scurtarea timpului de asimilare a noilor produse. Și in această direcție este concludentă situația celor trei uzine analizate. De exemplu, Fabrica de mașini-unelte și agregate — București a reușit — datorită în mare măsură stabilirii unui grad optim de dotare cu S.D.V.-uri — să asimileze, într-un timp relativ scurt, produse complexe, cum este familia de strunguri Carusel, mașinile orizontale de alezat și frezat, precum și mașinile de frezat portale. Calitatea acestor mașini-unelte se bucură de aprecierea atît a beneficiarilor interni, cît și a celor externi. În schimb, la celelalte două uzine, volumul mare de ore prevăzute în proiectarea și execuția S.D.V.-urilor, a dus în nenumărate rînduri la întîrzieri în realizarea produselor, cum ar fi mașinile de rectificat la Uzinele mecanice-Cugir și freza de sculărie la Uzina „Înfrățirea"-Oradea.

Ținînd seama de sarcinile multiple pe care le au aceste uzine și de numărul tot mai mare de produse ce trebuie asimilate, **se impune în viitor o mai mare atenție la alegerea gradului de echipare, încît acesta să nu depășească procentele indicate de literatura tehnică de specialitate, confirmate, de altfel de Fabrica de mașini-unelte și agregate-București și de realizările altor întreprinderi din țară.**

ing. St. DOGĂRĂSCU
consilier, M.I.C.M.

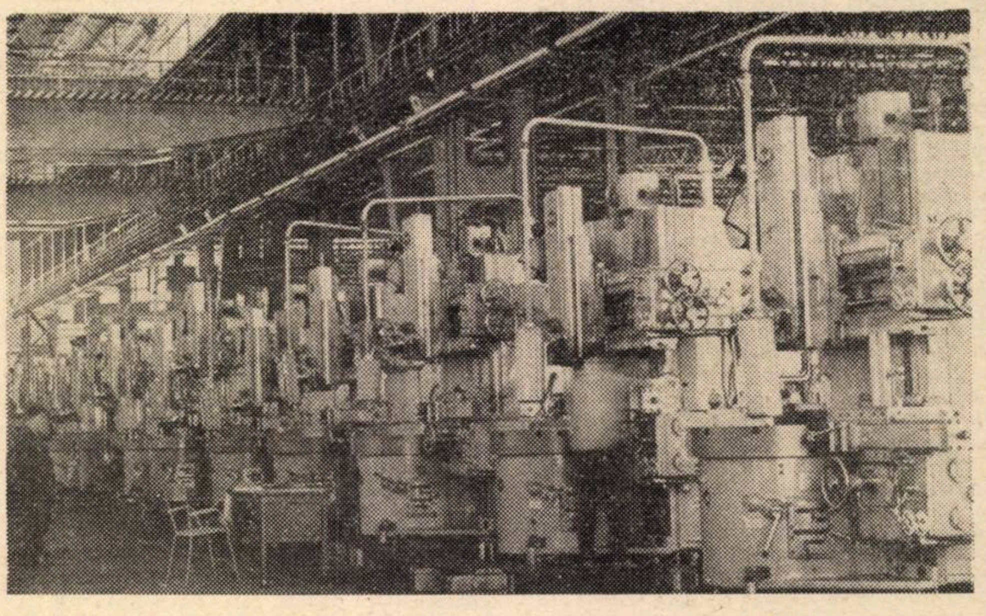

Fabrica de mașini-unelte și agregate din București. – Un ultim control la un nou lot de strunguri

ORGANIGRAMA

- ***Ce este organigrama***
- ***Cîte feluri de organigrame există***
- ***Metodă tehnică de elaborare a organigramei reale***
- ***7 rațiuni care fac necesară organigrama***

Structura organizatorică

a întreprinderilor nu este fixată o dată pentru totdeauna, ci se adaptează mereu, în funcție de obiectivele generale și specifice urmărite. Unul din instrumentele pentru studierea structurii întreprinderii sau a compartimentelor acesteia este **organigrama.**

În general, prin organigramă se definește reprezentarea schematică a structurii întreprinderii. Uneori, ea poate fi însoțită de descrierea detaliată a tuturor organelor întreprinderii și a legăturilor dintre ele. La îndemîna organizatorilor stau **mai multe feluri de organigrame : funcționale, de persoane (nominative), reale, raționale, ideale, previzionale etc.**

După cum arată și denumirea, **organigrama nominativă** (de personal) descrie fie totalitatea funcțiilor care se îndeplinesc în întreprindere sau o parte din ele, cu serviciile respective, fie persoanele care le efectuează. La întocmirea unei atari organigrame se urmărește reprezentarea tuturor serviciilor efectiv asigurate numai în cadrul funcției, chiar dacă responsabilul acestor funcții (servicii) mai răspunde și de altele. Dacă ne interesează responsabilitățile pe oameni, în organigrama de personal se includ sarcinile pe care le îndeplinește fiecare cadru, grupate bineînțeles pe funcții (servicii) ale întreprinderii. De regulă, pentru întreprinderile mijlocii și mari se elaborează separat organigrame de servicii și organigrame de personal pe întreprindere și pe diferite compartimente. În organigrama de personal pe întreprindere se include, de obicei, numai responsabilul serviciului sau secției, iar în organigrama pe servicii, secții și ateliere, întregul personal. Un exemplu de organigramă funcțională este dat în fig. nr. 1, iar de organigramă de personal (foarte simplificată) — în fig. 2.

În literatura de specialitate se face distincție între structura funcțională și organigrama funcțională. După părerea lui J. Aubert-Krier, „structura funcțională presupune în fapt că există fie servicii avînd funcțiuni de specialiști (sensul larg), fie că aceste servicii specializate au autoritate în specialitate (ierarhia funcțională tayloriană). Termenul de organigramă funcțională se aplică unui tablou care folosește analiza pe funcțiuni" [1]).

În mod obișnuit organigrama de funcții (servicii) este considerată organigramă funcțională. Alți specialiști, ca de pildă Robert Satet [2]), consideră că organigrama funcțională este schema în care se includ : a) serviciile și posturile respective ; b) personalul ; c) localurile ocupate ; d) bunurile utilizate ; e) materialele consumate ; f) consilierii externi.

Diferitele

feluri de organisme se elaborează pentru a servi fie la studierea situației la un moment dat, fie în scopul restructurării organizatorice a diverselor compartimente și chiar a întregii întreprinderi. **Nu este același lucru să analizezi structura unei întreprinderi și să întocmești, pe această bază, o organigramă reală și pe de altă parte să „creezi" o structură viitoare a întreprinderii.** În funcție de momentul la care se referă, organigrama de personal sau funcțională poate fi reală — cînd se referă la organizarea actuală — și previzională sau ideală — cînd se ocupă de organizarea posibil de realizat în viitor sau care ar trebui să se realizeze.

Indiferent însă de forma de organigramă la care ne referim, pentru elaborarea ei este necesar un studiu foarte amănunțit, dsfășurat după o anumită tehnică. Bineînțeles, aceasta este necesar în vederea întocmirii unor organigrame avînd drept scop perfecționarea structurii organizatorice a întreprinderii și nu pentru cele care se elaborează — schematic — în scopul de a oferi unui vizitator sau unui auditoriu oarecare o idee rapidă despre întreprindere.

Organigrama reală

poate fi elaborată de director (conducătorul unității), de un colectiv din întreprindere, sau de un grup de specialiști din afara întreprinderii (consilieri externi).

În general, se recomandă ca organigrama reală să nu fie elaborată de conducătorul întreprinderii singur. Într-un studiu al Centrului tinerilor patroni (Paris), se remarcă că o asemenea muncă „este necorespunzătoarte din punct de vedere psihologic căci nu asociază pe responsabilii funcțiilor la definirea acestora. Ele le-ar fi, deci, impuse, ceea ce nu ușurează integrarea sau înțelegerea participării lor la o operă comună ; este necorespunzător din punct de vedere material, căci nu poate fi decît o sursă de erori și omisiuni ; nu permite să se înlăture cuadrupla incertitudine care domnește în legătură cu funcțiunea unui membru al întreprinderii și felul în care o îndeplinește, între :

— ceea ce alți membri (între care șeful) cred că el face ;

— ceea ce trebuie să facă ;

— ceea ce face într-adevăr ;

— ceea ce ar trebui să facă".

Efectuarea organigramei reale cu forțe interne sau cu ajutorul consilierilor prezintă avantaje și dezavantaje. Indiferent însă cine o face, în literatura de specialitate se recomandă să se asigure colaborarea și înțelegerea acestei acțiuni de către întregul colectiv al întreprinderii. De aceea, încă înainte de a se trece la cercetarea sistematică a sarcinilor și responsabilităților, la inventarierea lor, este necesară pregătirea psihologică a personalului : informarea lui exactă asupra acțiunii ce se întreprinde, scopul ei etc., obținerea adeziunii lui. Această pregătire este utilă pentru ca fiecare să știe ce informații sînt trebuincioase, cine le culege etc.

Analiza

situației de fapt se axează, în linii mari (bineînțeles cu preciziunile cerute de scop, de particularitățile întreprinderii) asupra a patru mari grupe de probleme și anume :

— informații de identificare ;

— definirea funcției exercitate ;

— responsabilitățile asumate, cu legăturile în sus și în jos ;

— modificările asupra exercițiului funcțiunii.

Ea se efectuează în mai multe etape : culegerea materialului documentar, ordonarea și clasificarea lui, elaborarea organigramei reale. La culegerea materialului documentar este necesar să se aibă tot timpul în vedere inventarierea tuturor aspectelor, precum și veridicitatea informațiilor. Se recomandă ca adunarea datelor să se facă de lucrători ai serviciului „organizare" sau sub îndrumarea directă a acestora ; dacă întreprinderea nu are un asemenea serviciu, conducerea echipei de culegere a datelor poate fi încredințată unui adjunct al directorului sau șefului serviciului personal.

Pregătirii și realizării acestei etape trebuie să i se acorde maximum de atenție, întrucît datele ce se obțin servesc etapelor următoare, judecării situației din întreprindere.

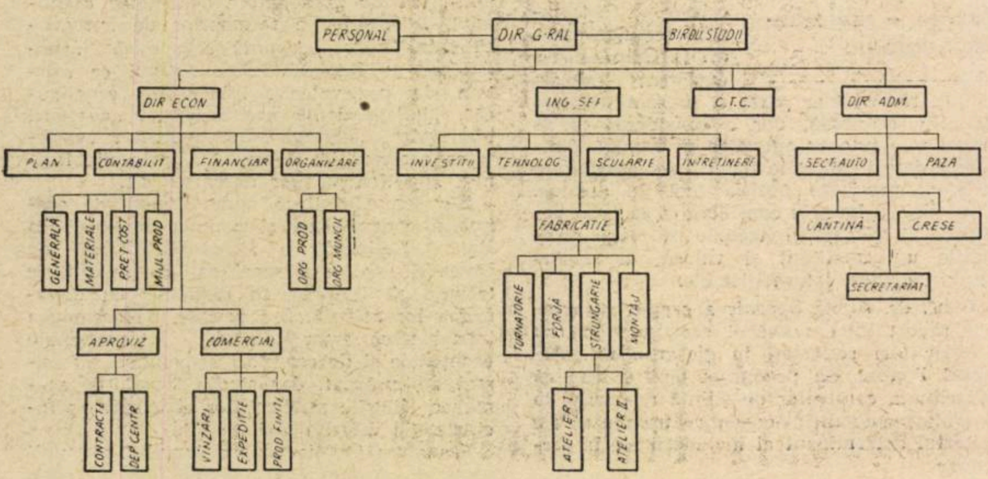

Fig. 1. Model simplificat de schemă funcțională.

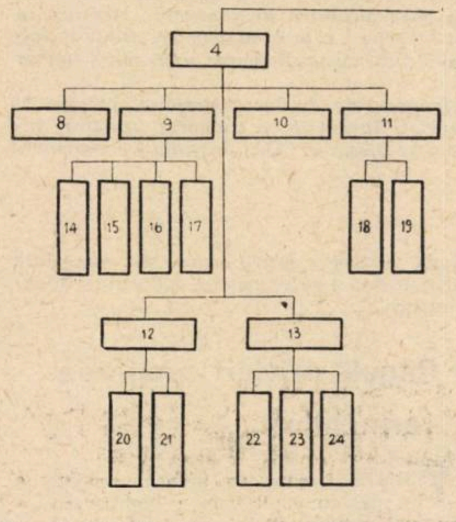

Fig. 2. Model foarte simplificat dintr-o organigramă de personal. (Numerele indică numele persoanelor care ocupă posturile corespunzătoare din organigrama funcțională).

Pentru

a putea analiza bogăția de material documentar cules, este necesară sistematizarea lui, clasificarea și gruparea lui pe probleme. Clasificarea se face în ordinea importanței serviciilor funcționale din întreprindere, după care se continuă cu secțiile și atelierele în succesiunea corespunzătoare fluxului tehnologic în întreprinderile industriale, mărimii deverului magazinelor de desfacere (raioanelor magazinului) în întreprinderile comerciale etc.

În unele lucrări privind organizarea conducerii se recomandă folosirea în acest scop a „organigramei de structură a lui Afnor", care, în esență, prezintă succesiunea de sus în jos, arătată mai înainte. Afnor indică unificarea formatelor, simbolurilor și modului de reprezentare, desfășurarea pe orizontală, utilizarea de culori diferite în scris etc., ceea ce ușurează elaborarea și utilizarea organigramelor.

În același scop, el preconizează ca fiecare filă a organigramei să aibă casete de dimensiuni egale, necesare pentru reprezentarea a șase nivele ierarhice. În fiecare casetă se înscrie denumirea serviciului și numele șefului acestuia. Atribuțiile sînt considerate drept obiect al responsabilităților serviciului.

Între servicii (reprezentate în organigramă prin casete) se pot stabili legături de responsabilitate (indicate de obicei prin linie continuă verticală între casete), legături de subordonare (indicate prin linie continuă orizontală care leagă caseta respectivă de linia verticală de sub caseta șefului ierarhic) și legături de responsabilitate sau de subordonare „funcțională" de tip Fayol, cînd subordonatul, depinzînd ierarhic de un anumit șef, primește instrucțiuni de la un șef al unui serviciu specializat (de pildă, un salariat de la serviciul contabilitate, deci subordonat șefului acestui serviciu, primește o sarcină de la șeful serviciului planificare ; în acest caz, legătura se poate evidenția printr-o linie punctată).

Pe baza

sistematizării și clasificării materialului documentar, se poate elabora organigrama care înfățișează structura organizatorică a întreprinderii așa cum apare ea la un moment dat. O atenție deosebită se cere la stabilirea legăturilor de responsabilitate și de subordonare, întrucît în anumite cazuri este dificil de a delimita relațiile de autoritate și de a le deosebi de circuitul unor documente. De pildă, este dificil de a determina relațiile de subordonare ale serviciului tehnic față de directorul economic (șeful contabil), sau ale serviciului comercial față de inginerul șef.

Pentru a evidenția mai clar relațiile ce se stabilesc între servicii, pot fi elaborate separat o organigramă funcțională, o schemă a circuitului documentelor și o schemă a relațiilor de colaborare (J. Lobstein) [3]). E. Dale ș.a. disting într-o întreprindere relații decurgînd din structură (relații de comandament și de responsabilitate, relații de consultare și de informare și relații de autoritate delegată) și relații lipsite de caracter formal care asigură coordonarea unor activități (de pildă, relațiile între cadrele aceluiași eșalon ierarhic, ca și între subordonații lor, la fel ai aceluiași eșalon ierarhic).

Folosirea de hîrtie transparentă și de cerneluri diferite pentru fiecare schemă permite ca, prin suprapunere, să se vadă relațiile între diferitele compartimente din întreprindere în toată complexitatea lor, iar dacă se suprapune și o organigramă nominativă — și persoanele care au responsabilitățile respective. Pentru a putea realiza această operațiune, este absolut necesar ca mărimea casetelor și distanța dintre ele, precum și ordinea în care sînt înscrise în scheme să fie identice.

O dată întocmite, organigramele constituie instrumente prețioase pentru conducerea unității. J. Aubert-Krier relevă că grupul de studiu al Centrului tinerilor patroni au stabilit șapte rațiuni pentru care consideră organigrama necesară și, în același timp, utilă :

— „totul se petrece în **ordine.** Iar, ordinea este un factor esențial al climatului și randamentului ;

— șeful întreprinderii și fiecare lucrător cunosc întreprinderea și propriul sector de acțiune ;

— **diluarea responsabilităților,** care este starea cea mai gravă a unei întreprinderi, este evitată ;

— **supraîncărcarea, dublele servicii,** și noile **posturi de creat** sînt sistematic descoperite ;

— **conflictele de competență și de autoritate** sînt evitate ;

— **în caz de absență** a titularului, sarcinile sînt repartizate în mod automat ;

— **un element nou** este format în mod rapid".

Întocmirea organigramei reale permite descoperirea cu ușurință a deficiențelor și anomaliilor în structura organizatorică a unei întreprinderi. Totodată, ea servește ca punct de plecare în elaborarea organigramei raționale și a organigramei previzionale.

Florin DUCA

---

[1]) Jane Aubert — Krier : Gestion de l'entreprise. P.U.F., 1966.

[2]) E. Satet si Ch. Voraz : Les graphiques, moyens de direction des entreprises. E.M.E., 1965.

[3]) J. Lobstein : Organisation scientifique de la production et du travail. C.D.U.

DICȚIONAR ROMÂNESC DE ECONOMIE POLITICĂ

ÎN Programul unitar al cercetării științifice pe perioada 1966—1970 este prevăzută elaborarea unui **Dicționar de economie politică.** *Pentru realizarea acestei lucrări un colectiv de specialiști a întocmit un proiect de „glosar" și propunerile cu privire la principiile generale ce urmează să stea la baza alcătuirii dicționarului. Acestea au fost dezbătute într-o ședință ce a avut loc joi 2 martie a.c. la Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu" de pe lîngă C.C. al P.C.R. cu participarea unui mare număr de cadre de specialitate.*

Prezentăm în cele ce urmează normele generale de lucru propuse, precum și o expunere succintă a dezbaterilor ce au urmat. Începînd cu numărul următor, revista „Viața economică" va publica și Proiectul de glosar al Dicționarului de economie politică.

În cadrul instrumentelor de lucru ale culturii și științei moderne, enciclopediile și dicționarele de specialitate sînt considerate a fi printre cele mai eficace și prețuite.

Locul deosebit de important pe care-l ocupă teoria economică științifică în viața societății noastre, ca și progresele rapide pe care le înregistrează economia, fac ca problema unui dicționar românesc de economie politică să constituie o necesitate nu numai pentru specialiști și cei ce activează pe tărîmul practicii economice, dar și pentru publicul larg, participant activ la viața politică, economică și socială.

Un asemenea dicționar trebuie să constituie o expresie a nivelului contemporan al economiei politice marxist-leniniste, un accent deosebit punîndu-se pe economia politică a socialismului și pe cea a capitalismului actual. Totodată, el va trebui să arate într-un mod sintetic, dar precis, dezvoltarea economiei politice de la începuturi pînă în zilele noastre și contradicțiile acestei dezvoltări. Evident, aceasta necesită nu numai însumarea și sintetizarea celor mai noi cunoștințe în domeniul teoriei economice, ci și desfășurarea unei ample cercetări teoretice asupra unei multitudini de aspecte ce se cer încă elucidate.

Toate acestea au făcut necesar ca în vederea elaborării **„Dicționarului de economie politică"**, să fie unite forțele unui larg colectiv de specialiști, atît din Capitală, cît și din celelalte centre universitare ale țării.

Trecerea la îndeplinirea sarcinilor a fost marcată de elaborarea **Glosarului**, element de însemnătate fundamentală pentru determinarea caracterului, structurii și conținutului viitorului dicționar de economie politică.

● Cu privire la orientarea generală a Dicționarului

ELABORAREA Dicționarului de economie politică este concepută în felul următor :

● În afară de termenii economiei politice marxist-leniniste, care vor constitui partea fundamentală a Dicționarului, în el vor fi prezentați, de pe pozițiile unei critici științifice, și principalii termeni ai teoriei economice nemarxiste.

● O serie de categorii, legi și procese economice vor fi ilustrate (sintetic) cu material faptic din diferitele țări (atît pentru trecut, cît și pentru prezent).

● Dicționarul va consacra articole speciale principalelor curente și școli din domeniul economiei politice ca și celor mai de seamă reprezentanți ai lor. În acest cadru, se va acorda un loc important reprezentanților gîndirii economice marxist-leniniste din diferite țări. Evident, teoriile nemarxiste vor fi abordate critic.

Avînd în vedere că și în gîndirea teoretică economică marxistă există în numeroase probleme păreri diferite, este firesc ca în Dicționar să fie exprimată atitudinea economiștilor marxiști din România față de aceste păreri.

● În măsura în care economia politică operează cu o serie de termeni din științele economice de ramură și alte științe sociale, aceștia vor fi cuprinși și definiți în Dicționar.

● Ținînd seama de importanța sporită a metodelor matematice și cibernetice, atît în conducerea concretă a economiei, cît și în general în cercetarea economică, inclusiv cea teoretică, în Dicționar vor fi incluși și termeni care privesc acest domeniu.

● Întrucît Dicționarul de economie politică este destinat în esență publicului din țara noastră, considerăm ca un principiu de bază, în munca de elaborare a lui, reflectarea sistematică și pe larg a realităților economice ca și a gîndirii economice din România, atît din trecut, cît și din epoca socialismului.

● Dicționarul de economie politică trebuind să fie o lucrare originală de înaltă ținută științifică, considerăm necesar ca pentru unele categorii, legi, procese economice etc. deosebit de importante, să cuprindă articole ample care să reprezinte într-o formă foarte concisă adevărate studii științifice.

● Reguli privind gruparea termenilor

TERMENII care au aceeași accepțiune și pentru capitalism și pentru socialism, vor apărea o singură dată, cu o singură definiție (urmînd să fie tratați apoi separat pentru capitalism și socialism).

Termenii care au accepțiuni diferite pentru capitalism și pentru socialism vor apare cu definiții diferite.

O altă categorie de termeni sînt cei tratați în articole generale cu mai multe sintagme. Exemplu :

a) capital
— definiție generală
— constant
— variabil
— fix
— circulant
— industrial
— comercial
— bancar
— financiar
— de împrumut
— cămătăresc
— real
— fictiv

b) programare
— economică
— matematică
— lineară
— nelineară
— stohastică

Unii termeni, datorită importanței lor deosebite, vor comporta o tratare mai largă, atît logică, cît și istorică. În astfel de articole o pondere însemnată va reveni țării noastre. Exemplu :

a) industrializare
— definiție generală
— în capitalism
— în țările recent eliberate
— în socialism
— în România capitalistă
— în România socialistă

b) capitalism
— definiție generală
— istoricul apariției și dezvoltării lui
— etapele dezvoltării lui
— capitalismul în România

— Acei termeni care în mod obișnuit ar trebui să figureze ca sintagmă, dar au o importanță deosebită, vor fi tratați ca articole independente. Exemplu :

bază tehnică materială
bază economică
bază energetică
bază de materii prime
capitalism monopolist de stat
preț de cost

— În caz că un termen are mai multe accepțiuni, în Glosar apare o singură dată, indicîndu-se și celelalte sensuri.

— La unii termeni în Glosar vor apare numai trimiteri în cazul cînd sînt sinonimi cu termenul la care se trimite (de exemplu utilitate marginală — v. utilitate finală) ;

— Sistemul trimiterii va fi folosit și pentru completarea informației cititorului, indicîndu-se în Glosar trimiterea respectivă. De exemplu : marfă (v. și valoare) ; legea plusvalorii (v. și plusvaloare) ; cooperativizarea agriculturii (v. și transformarea socialistă a agriculturii).

— Termenii compuși din mai multe cuvinte se vor alfabetiza la cuvîntul care definește esența noțiunii (de exemplu : dezvoltarea intensivă a agriculturii va fi tratată la **agricultura** intensivă).

— În procesul elaborării termenilor se va ține seama și de următoarele indicații generale :

a) Toate articolele unde se tratează categorii, legi, procese economice etc. care privesc și economia României din trecut sau prezent, vor cuprinde material faptic privind și România.

b) În toate cazurile cînd procesele economice necesită o ilustrare cifrică, aceasta se va face, atît pe plan internațional, cît și pe exemplul României.

c) Unele articole deosebit de importante vor fi însoțite de o ilustrare grafică prin : tabele, grafice, diagrame etc.

d) Articolele despre personalități vor cuprinde : caracterizarea personalității ; principalele teze susținute și poziția noastră față de ele ; opere principale (titlul în limba română, anul și locul apariției). În caz că există traducere românească, aceasta se va indica cu toate datele.

Proiectul de Glosar al Dicționarului de economie politică pe care-l supunem dezbaterii publice a fost elaborat de un colectiv format din cadre didactice de la : **Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu"** — conf. Gh. Badrus, conf. dr. E. Dobrescu, prof. dr. E. Hutira, conf. dr. M. Părăluță, conf. dr. T. Postolache, prof. I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei ; de la **Institutul de științe economice „V. I. Lenin"** — conf. dr. Al. Albu, conf. dr. Gh. P. Apostol, prof. dr. N. N. Constantinescu, conf. dr. M. Mehedințu, conf. dr. A. Spornic ; **de la Universitatea București** —conf. Gh. Dolgu ; **Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj** — conf. dr. A. Negucioiu și **Universitatea A. I. Cuza din Iași** — conf. M. Todosia.

Proiectul de Glosar a cărui publicare va începe, ține în mare măsură seama de propunerile și observațiile care au fost făcute în ședința amintită.

Sperăm că dezbaterea publică a Glosarului ca și a unora din termenii ce se vor elabora, va constitui un sprijin pentru colectivul de autori.

DISCUȚII LA PROIECTUL DE GLOSAR

ÎN ședința privind discutarea proiectului glosarului de economie politică, dezbaterile s-au desfășurat în jurul următoarelor probleme : obiectul dicționarului ; cui se adresează și în consecință care trebuie să fie principiile generale călăuzitoare în elaborarea lui ; nivelul său științific și aria de cuprindere ; orientarea în selecționarea termenilor — legi, categorii, școli, economiști etc. — ; criteriile de stabilire a diferențierii în aprofundarea unora sau altora dintre termeni.

Dicționar de economie politică sau dicționar economic ?

Expunînd punctul de vedere al colectivului de elaborare a proiectului de glosar, care a preconizat un dicționar de economie politică, prof. dr. Ervin Hutira a arătat că s-a pornit la elaborarea unui **dicționar de teorie economică,** întrucît pe ramuri ale economiei s-au elaborat sau se elaborează dicționare speciale. Termenii ce nu țin strict de teoria economică vor fi incluși în dicționar în măsura în care ei sînt folosiți de economia politică.

La această poziție s-au raliat cei mai mulți din participanții la discuție, deși unii vorbitori s-au pronunțat pentru un dicționar economic. Dr. I. Răvar a propus ca dicționarul să se refere numai la termeni de economie politică și, în consecință, să fie eliminați termenii referitori la finanțe, statistică ș.a. Conf. univ. dr. Mircea Popovici, dimpotrivă, a sprijinit punctul de vedere că noțiunile de economie de ramură trebuie tratate, dar numai în măsura în care aceasta este necesar în rezolvarea problemelor de economie politică. Deși de acord cu caracterul de teorie economică al dicționarului, conf. Haralambie Niculescu a cerut să se admită denumirea de „dicționar economic" deoarece stadiul actual de dezvoltare a economiei politice ne obligă să introducem nu numai noțiuni și categorii ale științelor economice de ramură, dar și de matematică, precum și alte științe interferente.

Cui prodest ?

În această privință s-au exprimat în discuții două puncte de vedere. În timp ce conf. dr. D. Grindea și conf. dr. I. Bulborea au susținut că dicționarul trebuie să fie conceput pentru uzul cercetătorilor și specialiștilor în economia politică, că el trebuie să se adreseze în primul rînd economiștilor, conf. H. Niculescu, conf. dr. N. Ivanciu consideră că dicționarul trebuie destinat în primul rînd celor ce nu sînt specialiști economiști, celor care studiază economia politică sau caută explicația unui termen sau a altuia întîlnit în munca sa, în lucrările pe care le folosește. Exprimîndu-și dezacordul cu aceste puncte de vedere extreme, conf. dr. Gh. P. Apostol a arătat că dicționarul de economie politică trebuie să fie un instrument în mîna economiștilor, dar totodată să poată fi folosit și de nespecialiști, de cei care studiază aspecte economice ale problemelor de muncă și care, încadrați în diferite forme de învățămînt, trebuie să-și precizeze noțiunile de bază în domeniul economiei politice. În conformitate cu această poziție, vorbitorul s-a pronunțat pentru o cît mai largă accesibilitate dar fără „rabat" la nivelul științific. Acest punct de vedere a fost împărtășit și de S. Rugea. Prof. Zina Brîncu a subliniat însă că este foarte greu de creat un dicționar de economie politică accesibil tuturor, existînd în acest caz pericolul transcrierii unui manual popular de economie politică. Vorbitoarea s-a pronunțat pentru un dicționar adresat celor care se interesează, care studiază și vor să studieze teoria economică. Marin Dima considera în același sens că Dicționarul este un instrument științific care trebuie să permită introducerea în secretele teoriei economice contemporane, fără limite de nivel. Încercînd să revolve contradicția între cerința accesibilității și cea a profunzimii tratării, Al. David a susținut că Dicționarul ar trebui să fie accesibil în ceea ce privește noțiunile de bază. unele categorii mai largi, dar să nu coboare nivelul tratării teoriilor economice, dat fiind că aci sînt necesare informații ample și noțiuni complexe. Sub aspectul informării — spunea lector N. Apostol — Dicționarul se adresează și unora și altora. Sub aspect de îndrumare, el se adresează economiștilor.

Poziție – metodă– metodologie

Referindu-se la orientarea în tratarea temelor, conf. dr. D. Grindea și-a exprimat îndoiala că toți termenii ar putea fi prezentați într-o definiție originală, dar a considerat că se poate cere tuturor autorilor să expună definițiile date în diferite lucrări de specialitate și să-și precizeze poziția față de acestea. Conf. dr. N. Ivanciu consideră că la baza definitivării glosarului trebuie să stea principiile universalității și valorii, al importanței teoriilor, categoriilor etc.

Conf. dr. Aneta Spornic a propus un anumit raport între numărul economiștilor din diferite țări reflectați în glosar. Conf. Armand Popper s-a pronunțat pentru teza că contribuția oamenilor de știință respectivi la dezvoltarea gîndirii economice trebuie să fie criteriul determinant al includerii lor în dicționar.

Conf. dr. Aneta Spornic a preconizat ca la sfîrșitul studiilor menționate să se dea și o mică bibliografie. L. Jäger a sugerat, ca în tratarea unor noțiuni prezentarea teoretică să fie îmbinată cu o scurtă documentare nu cu tendința de a da ultimele cifre, ci principalele date orientative pe termen lung. Conf. H. Niculescu propune ca toate noțiunile care exprimă legi, categorii și relații economice să fie tratate sub formă de articole-studii. Prof. B. Zaharescu a sugerat ca dicționarul să cuprindă 3 categorii de termeni : 1. la care e suficientă o definiție ; 2. la care mai e nevoie și de o explicație ; 3. termeni care cer articole. După conf. dr. V. Axenciuc, ar fi necesară elaborarea în prealabil a unei metodologii unitare de expunere a temelor mai ample.

Fixarea termenilor

Unele probleme privind economia noastră națională— și nu numai datele privind dezvoltarea economică — dar o serie de probleme reflectînd experiența generalizată a construcției socialismului în țara noastră — ar putea constitui, după cum s-a remarcat, obiectul unui articol — **economia României.** A fost solicitată și introducerea unui articol despre **istoria gîndirii economice.** S-a propus să se introducă în dicționar o serie de noțiuni de sociologie, demografie, matematică, poate chiar psihologie, dată fiind circulația lor în legătură cu teoria economică. De asemenea, să se dea la sfîrșitul dicționarului un glosar al principalilor termeni folosiți în literatura occidentală. S-a specificat cerința ca titlurile lucrărilor să fie date în original. Unii participanți au cerut consemnarea în glosar a unor noțiuni ca : „știință a conducerii economiei", „teoria informației", „teoria deciziei", introducerea noțiunilor de „ordonator" (calculator economic), „alienare", a termenilor de „prognoză științifică", „prognoză economică", „conducător de întreprindere", noțiuni ca „sistem de preț-valori", „sociologie economică", „independență economică", „acorduri bilaterale", „etatism", „competiție", „societatea consumației de masă", „prin noi înșine", „politica porților deschise" ș.a.

S-a semnalat lipsa unor termeni de economie concretă ca și a unor instituții ca Banca Națională a României, Banca de Investiții ș.a. S-a specificat că instituțiile trebuie să figureze în dicționar cu denumirea lor actuală. S-a propus, de asemenea introducerea unor instituții internaționale economice și de cercetări economice, nu numai din prezent, dar și din trecut, de asemenea titlurile publicațiilor economice principale din diferite țări.

S-a atras atenția asupra faptului că unii termeni vor mai apare probabil pe parcurs, ceea ce va solicita o anumită mobilitate și elasticitate.

„FORMELE DE COOPERARE POT FI VARIATE“

Interviu cu directorul general al Institutului Națiunilor Unite pentru cercetare in domeniul formării cadrelor

ZILELE acestea ne-a vizitat țara dl. **Gabriel d'ARBOUSSIER**, *directorul general al Institutului Națiunilor Unite pentru cercetare in domeniul formării cadrelor. La rugămintea unui redactor al „Vieții economice“, oaspetele a răspuns la citeva intrebări cu privire la obiectul vizitei d-sale și la preocupările institutului pe care il conduce.*

— Care este obiectul activității institutului pe care-l conduceți ?

— Institutul nostru este o organizație specializată sub egida O.N.U., avind atribuția de a forma cadre pentru O.N.U. și de a efectua diferite lucrări de cercetare, cu precădere in probleme de organizare și dezvoltare. În acest sens, institutul nostru seamănă cu alte organizații, naționale și internaționale, care se ocupă de cercetarea fundamentală și aplicativă, și urmărește să realizeze o cooperare cu aceste organizații. Faptul că sintem un institut al Națiunilor Unite ne asigură concursul tuturor organismelor O.N.U., ceea ce este de o mare insemnătate pentru munca noastră. Scopul călătoriei mele la Bucuresti a fost o luare de contact cu organele guvernului român și cu diferite instituții din țara dv., a căror muncă se desfășoară in domeniul de activitate similar cu institutul nostru.

— Cum vedeți cooperarea cu institutele și specialiștii români ?

— Consider că formele de cooperare vor putea fi foarte variate. Astfel, vor putea fi intreprinse lucrări comune de cerectare; institute specializate din România vor putea participa la lucrări mai ample, alături de alte țări; specialiștii români vor putea lua parte la lucrările institutului nostru etc. Țin să subliniez, că am primit un sprijin prețios din partea României, de pildă la formarea tinerilor diplomați, precum și in alte domenii.

— V-am ruga să ne vorbiți despre unele acțiuni concrete, duse de institutul pe care il conduceți.

— Intrucit sinteți o revistă economică, v-aș spune in esență că programele noastre de cercetări se situează pe trei planuri: primul — un plan de modernizare și de dezvoltare, al doilea — un plan al organizațiilor internaționale și al treilea — care privește probleme pe care noi le numim trans-naționale, ca de exemplu problema dreptului internațional, a drepturilor omului ș.a.m.d.

Pe plan economic am intreprins deja două proiecte mari: primul privește evaluarea programelor de asistență tehnică a O.N.U. și de asemenea a altor organizații, — avem de exemplu un acord cu „World Food Program“, cunoscutul progam alimentar mondial, — pentru a face evaluarea unor programe ale lor, efectuate in ultimii trei ani, in așa fel incit să se poată aprecia eficacitatea lor. Avem un al doilea proiect, pe care il intreprindem in prezent și care este in fază de organizare: el privește transmiterea de experiență tehnică a țărilor dezvoltate către țările in curs de dezvoltare. In sfirșit, pe plan economic avem o problemă de viitor, privind valorificarea resurselor naturale, și in special a resurselor de pe fundul mării, pe care o studiem pentru a vedea posibilitățile de utilizare. Aceste proiecte constituie prima fază a activității noastre.

— Ați putea să ne vorbiți despre unele rezultate ale lucrărilor inițiate ?

— Este greu de făcut asemenea aprecieri deoarece institutul nostru nu există decit de doi ani. Acest timp a fost consacrat indeosebi lucrărilor de organizare internă, de punerea in funcțiune a diferitelor organe care vor servi fie pentru formare de cadre, fie pentru cercetări. Putem vorbi despre unele rezultate in domeniul formării de cadre; aici avem deja mai mult programe in curs de realizare. Am pregătit anul trecut 150 de stagiari din diferite țări, in special din țări in curs de dezvoltare.

— Ce profil au acești stagiari ?

— In special in trei domenii: primul cuprinde pe tinerii diplomați; al doilea — specialiști pentru asistență tehnică; al treilea — specialiști in problemele de finanțare a dezvoltării.

Vorbind de rezultate, pot arăta unele proiecte realizate de organizația noastră, cum ar fi seminarul comun ținut cu adjuncții rezidenților — reprezentanți ai programului de dezvoltare al Națiunilor Unite, cu participarea a 17 directori de coordonare a asistenței externe a țărilor lor. Iată o acțiune a cărei eficacitate am putut s-o apreciem.

In incheiere, amintind că a mai vizitat România in anul 1950, dl. G. d'Arboussier a relevat puternica impresie ce i-a făcut-o progresul multilateral care a avut loc in țara noastră in acest interval de timp.

I. COSTEA

MERCUR PRINTRE MUZE

PRESA ȘI SONDAJUL DE OPINIE

ÎNTR-UN număr trecut am relatat despre felul in care o stație de televiziune din New York și-a inceput activitatea: organizind un sondaj minuțios in rindul spectatorilor virtuali, sondaj menit să ofere companiilor de publicitate date stimulative pentru cooperare cu noua stație. Cazul acesta este doar unul printre sute; folosirea sondajelor de opinie pentru direcționarea activității presei, radioului, televiziunii a luat in ultimii ani o mare amploare.

Din ce in ce mai multe ziare și alte publicații organizează anchete (sau, mai bine zis, apelează la serviciile unor institute specializate) in scopul de a cunoaște, in amănunțime, componența publicului cititor, rubricile și temele apreciate, eficacitatea acțiunilor desfășurate, preferințele cititorilor și o sumedenie de alte date și păreri menite să ajute la creșterea audienței publice a respectivului organ de presă. In unele țări occidentale (dar și in citeva țări socialiste) redacții de ziare sau organizații de radio și televiziune au găsit util să infiinţeze institute proprii de studiere a opiniei publice, fructificind astfel multiplele lor legături cu masele.

Folosirea tot mai largă a sondajelor se explică, bineințeles, prin necesitatea de a da o bază cit mai riguros științifică activității de presă și relațiilor dintre presă și opinia publică (relații care constituie insăși rațiunea de a fi a muncii gazetărești) dar și prin autoritatea indiscutabilă pe care aceste sondaje și le-au ciștigat in ultimii ani. Performanțele aproape senzaționale realizate de unele institute de cercetare a opiniei publice, mai ales cu prilejul unor consultări electorale, au impresionat profund masele de cetățeni. După succesele obținute pe această linie in Statele Unite și Anglia, „prezicerea“ cu exactitate aproape matematică a rezultatelor ultimelor alegeri prezidențiale din Franța a stirnit un ecou considerabil. S-au găsit chiar voci glumețe care au susținut că in noile condiții de perfecționare a cercetării sociologice, nici nu mai este necesară desfășurarea alegerilor propriu-zise, la sfirșitul campaniei electorale un sondaj temeinic realizat urmind a face cunoscute rezultatele exacte.

Desigur, obiectivitatea ne obligă să recunoaștem că asemenea performanțe deosebite au fost posibile mai ales atunci cind in competițiile electorale s-au infruntat numai doi candidați sau două partide (ceea ce e mai totdeauna cazul in țările anglo-saxone și ceea ce s-a petrecut in Franța doar cu prilejul alegerilor prezidențiale). Cu ocazia ultimelor alegeri din R.F.G. pronosticurile, fără a fi eronate, n-au atins totuși un nivel suficient de precizie și aceasta nu din cauză că institutele vest-germane de „demoscopie“ ar fi mai puțin competente, ci pentru că in cazul a trei concurenți (in R.F.G. se infruntă trei partide mari) posibilitățile de a greși sint incomensurabil mai mari decit atunci cind este de ales intre doi candidați.

Dar, interferența metodei sondajelor cu activitatea presei mai prezintă un aspect, cu deosebire scos in evidență in ultima vreme. Pe baza autorității pe care și-au ciștigat-o, sondajele au ajuns să devină un important factor de influențare a opiniei publice. Neinsoțite, deobicei, la publicarea lor in ziarele de masă de explicațiile limitative, de rezervele și de precauțiile cu care sociologii onești le intovărășesc totdeauna, rezultatele sondajelor tind să apară publicului profan drept niște adevăruri absolute, drept niște radiografii perfecte ale societății. Și atunci se intimplă ca publicarea unui sondaj să influențeze și rezultatele sondajului următor. Partizanii unei opțiuni care apare ca minoritară sau in „pierdere de viteză“ se simt descurajați și au, eventual, tendința s-o abandoneze, in timp ce fenomenele de mimetism și conformism contribuie la intărirea tendințelor majoritare sau aflate in progres.

Utilizarea sondajelor de opinie in publicitatea comercială pentru lansarea unui anume produs sau a unei vedete de film sau muzică ușoară, ca și pentru promovarea unei anumite necesități (deseori iluzorie) a devenit in presa occidentală un fenomen curent. Se remarcă insă, in ultimul timp, extinderea acestui proces și in alte domenii, cum ar fi, de pildă, cel politic. In legătură cu alegerile dintr-o serie de țări vest-europene, observatorii au remarcat că o bună parte din masa celor nehotăriți (masă adesea destul de importantă) au votat pină la urmă influențați și de rezultatele sondajelor anterioare, publicate in presă. Desigur — și rezultatele celui de-al doilea tur de scrutin al alegerilor legislative franceze stau mărturie — nu trebuie exagerată importanța acestei influențe. In cazul mai sus amintit, societățile particulare care au executat sondajul au publicat pronosticuri in care șansele partidului comunist erau in mod vădit minimalizate cu intenția nemărturisită de a descuraja pe alegătorii de stinga. Dar, după cum se știe, opinia publică s-a insărcinat singură cu corectarea severă a unor asemenea pronosticuri...

In legătură cu rolul presei in organizarea sondajelor de opinie a fost mult discutată, in ultima vreme, valoarea răspunsurilor scrise la anumite intrebări puse de ziar sau valoarea chestionarelor tipărite in ziare sau atașate ziarelor. Cercetări atente au demonstrat că, in general, concluziile desprinse grație acestor procedee sint doar indicative. Asemenea răspunsuri nu dau o imagine fidelă asupra părerilor cititorilor, căci la chestionare răspund numai cei ce doresc s-o facă sau care au o anumită obișnuință a corespondenței cu ziarul. Categorii importante de cititori riscă să nu-și facă auzit glasul sau să apară in statistică intr-o proporție alta decit cea reală. In același timp, răspunsurile scrise sint totdeauna mai puțin spontane decit cele orale. In consecință, și in acest caz, sondajele orale făcute de persoane specializate și pe baza unor criterii raționale, științifice, sint cele mai indicate.

Ca și alte sectoare ale acivității sociale, presa nu se mai poate lipsi astăzi de o cercetare concretă a opiniei publice. Dar, ca și celelalte sectoare, presa nu poate să-și satisfacă singură această cerință și trebuie să apeleze la mecanismele de sondaj, justificate teoretic și verificate de către practică.

H. DONA

CURIER

■ In studiul **Puncte de vedere în sociologia familiei,** publicat în nr 11/1966 din REVISTA DE FILOZOFIE, Traian Herseni consideră că, date fiind preocupările tuturor științelor sociale și biosociale de a desprinde din realitatea concretă, complexă și variată a familiei un singur aspect sub formă „purificată“, se produce o diviziune din ce în ce mai accentuată a muncii de cercetare în acest domeniu, necesară, dar care se cere a fi completată cu studierea ei unitară, de ansamblu. Această sarcină o are sociologia, care în prezent nu se limitează la sintetizarea datelor obținute de celelalte științe sociale. Cele mai bune rezultate – spune autorul – se obțin prin „metoda genealogică de tip complex“, pusă la punct și utilizată recent în țara noastră, care prevede efectuarea cercetării fenomenului nu numai în toată complexitatea și legitatea lui internă, dar în egală măsură în complexitatea și legitatea societății din care face parte.

■ Prof. H. Wellenreuther face o utilă distincție între marketing și studierea pieței în **Programul pentru marketing și prospectarea pieței în economia textilelor** (Münster Westf R.F.G., ianuarie 1967). Marketingul este definit drept **strategia** de concepție **pe termen lung** a politicii de vînzare. Aceasta trebuie să pornească de la sortimentul și produsul proiectat potrivit cerințelor pieței și să se întemeieze pe coordonarea internă a producției și pe organizarea externă a vînzării; de asemenea, pe o publicitate specifică produsului, orientată spre consum, fiecare acțiune fiind analitic pregătită cu ajutorul **studierii pieței.** Prin ultima noțiune autorul înțelege, „cel mai important mijloc ajutător la pregătirea sau verificarea marketingului, adaptat la identificarea posibilităților de vînzare și la iluminarea piețelor specifice“. Analiza fenomenelor pieței oferă criteriile orientative pentru deciziile privind acțiunile ce se vor întreprinde în organizarea producției, în programele de vînzare și în publicitate, informațiile fiind obținute prin sondarea opiniei consumatorilor, comerciantilor și producătorilor.

■ În lucrarea autorilor americani J. Jerkes, D. Sawers și R. Stillerman INVENȚIILE ÎN INDUSTRIE, apărută anul trecut în limba franceză (Les Éditions d'Organisation et l'Entreprise moderne) la care ne-am mai referit, autorii încearcă să răspundă la două întrebări: „Cum poate fi încurajată cercetarea?“ și „Cum iau naștere invențiile?“ Ei au clasificat materialul cules în funcție de trei variabile: 1) importanța numerică a grupului de cercetători; 2) poziția economică și socială a inventatorului sau inventatorilor; 3) aportul întreprinderii la rezultatul cercetărilor. Concluzia este că rolul inventatorilor izolați și al micilor întreprinderi este departe de a se fi terminat. Încurajînd efortul individual, întreprinderile pot suscita și organiza competiția dintre cercetătorii izolați și grupurile organizate. Pentru reușita cercetărilor nu sînt însă suficiente numai resursele materiale și umane, ci ar mai fi nevoie de „un climat propice invențiilor“.

■ Cartea profesorului J. S. Bain **International Differences in Industrial Structure** (Deosebiri internaționale ale structurii industriale), Yale University Press, 1966, 203 pag., reprezintă încă o încercare de a explica deosebirile ce se manifestă în dezvoltarea structurii industriale în opt țări: S.U.A., Canada, Anglia, Franța, Italia, Japonia, Suedia și India. În centrul preocupărilor sale, autorul pune problema mărimii optimale a întreprinderilor și a gradului de concentrare a producției în țările examinate. În acest scop, el grupează întreprinderile din diferitele ramuri după numărul salariaților și compară rezultatele acestei grupări pentru 34 de ramuri și subramuri industriale. Gradul de concentrare este analizat pe baza datelor referitoare la numărul întreprinderilor din țările respective în care lucrează 50% din numărul total al salariaților din ramurile și subramurile examinate. Prin întreprinderi care lucrează în mod eficient, autorul înțelege întreprinderile ale căror cheltuieli pe unitatea de produs nu depășesc cu mai mult de 3–4% cheltuielile minime înregistrate într-o anumită ramură.

■ În revista HANDEL ZAGRANICZNY (nr. 10 și 12/1966), M. Przybyla sugerează ideea folosirii metodei drumului critic, în varianta PERT, în domeniul comerțului exterior. După părerea autorului, metoda ar putea fi aplicată în legătură cu importul și exportul de instalații complete, cu organizarea sau participarea la tîrguri, expoziții și saloane internaționale, cu oferta de servicii pentru construcții-montaj, cu urmărirea și controlul planurilor comerțului exterior. Avantajul metodei drumului critic, al grafelor-rețea, față de obișnuitele harmonegrame, introduse pentru prima oară acum peste o jumătate de secol de către inginerul american H. L. Goult pentru programarea exportului și importului de instalații complete, ar consta în posibilitatea luării în considerare a cel puțin 10 factori, în timp ce ultimele permit să se calculeze numai termenele începutului și sfîrșitului operației.

UZINA MECANICĂ DE MAȘINI ȘI UTILAJ MINIER

Baia Mare

str. Baia Sprie nr. 170, tel. 2412

PRODUCE:

● Celule de flotare ● Agitatoare ● Îngroșătoare ● Pompe de tulbureală și antiacide de mînă ● Filtre de vid ● Clasoare spirale și cu greblă ● Colivii de extracție ● Alimentatoare diferite ● Ciururi vibratoare ● Vagonete de funiculare ● Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului.

combinatul chimico-metalurgic

GH. GHEORGHIU-DEJ BAIA MARE

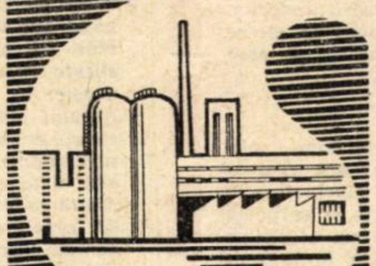

PRODUCE:

- metale neferoase
- pigmenți metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol

UZINELE CHIMICE - TURDA

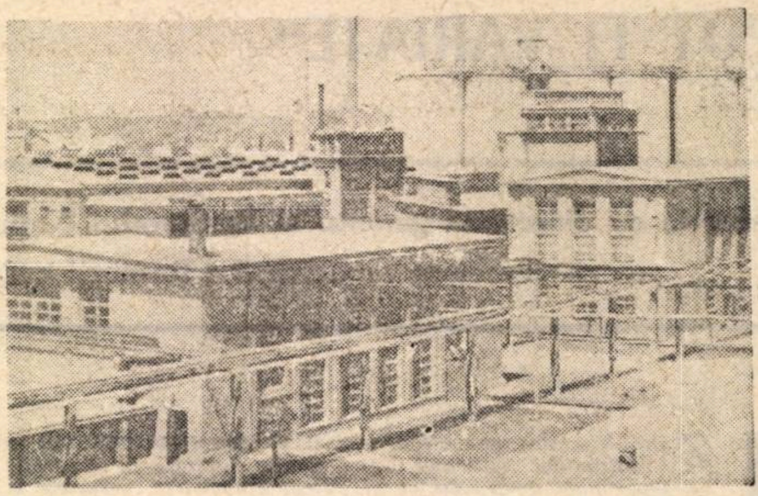

● **PRODUSE CLORO-SODICE:**
- hidroxid de sodiu leșie
- acid clorhidric soluție 32%
- acid clorhidric pro analisi
- clorură de var
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- sodă caustică tehnică 98–99%.

● **INSECTICIDE CLORURATE:**
- detexan
- hexaclorciclohexan

● **PRODUSE CLORURATE:**
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- clorură ferică

● **MASE PLASTICE:**
- policlorură de vinil suspensie și emulsie.

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție:
- hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

CIL COMĂNEȘTI

produce:

- MOBILĂ CURBATĂ
- Plăci fibro-lemnoase dure
- Scaune tip G
  tip E
  tip Ty Ty
  tip K

UZINELE LAMINORUL BRAILA

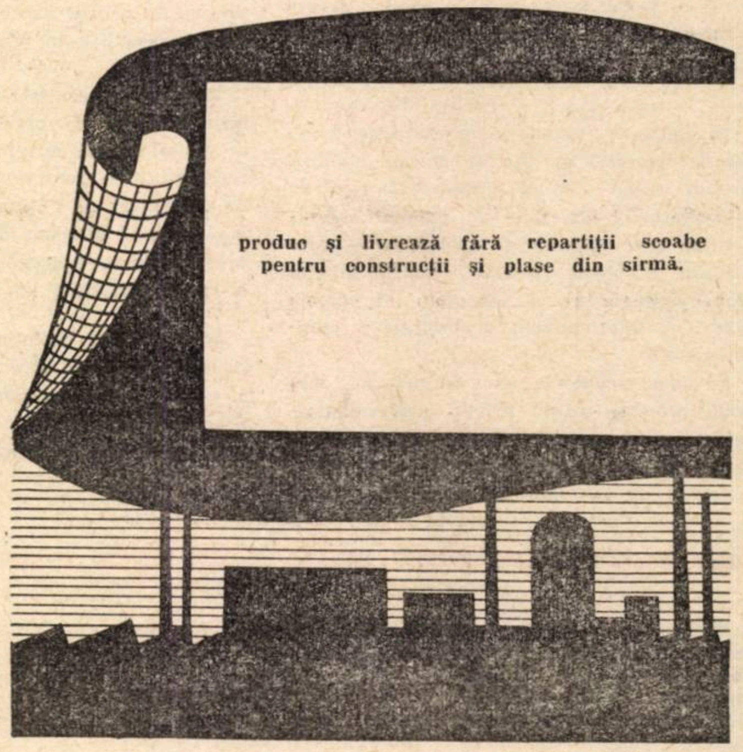

produc și livrează fără repartiții scoabe pentru construcții și plase din sîrmă.

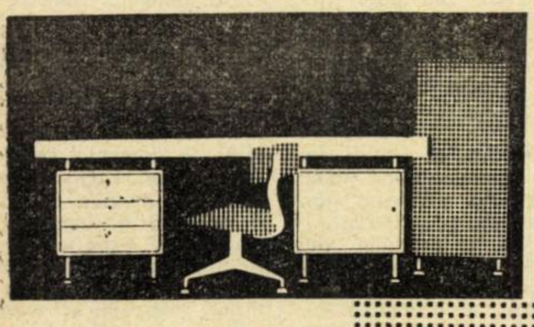

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

produce și livrează fără repartiție:

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine
- dulapuri metalice pentru vestiare
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine
- scaune rotative de lucru

Cu „PALUX" se întreține parchetul fără ceruire. Lăcuirea parchetului cu „Palux" asigură un luciu ireproșabil timp de cîțiva ani.

Produs realizat de Întreprinderea „AZUR"-TIMIȘOARA

I. I. L. VEDEA

Roșiorii de Vede, str. Dunării nr. 103–105

p r o d u c e:

- dispozitive de acționare vane pentru irigații
- clapeți de reținere și fluturi
- reductori G-O, GL și G 3
- indicatori de poziție și intermediari
- ramificații, reducții și cruci din fontă pentru îmbinare
- tuburi azbociment pentru irigații
- construcții metalice pentru captări și evacuări de apă

ILUMINATUL — FACTOR DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII

PORNIND de la cercetările de specialitate după care iluminatul eficace al atelierelor de lucru și al birourilor duce la ridicarea productivității muncii, el evoluînd alături de alți factori în ritmul progresului tehnic, revista publică în numărul său din 12 ianuarie un amplu articol, din care reproducem următoarele :

„...Cu 20 de ani în urmă, iluminatul locurilor de muncă era considerat un lux, el nefăcînd parte din preocupările esențiale ale conducătorului unei întreprinderi. Proprietățile luminii, studiate în mod științific, au scos la iveală importanța iluminatului în randamentul muncitorilor. Factor de confort și de securitate, el ușurează adaptarea omului la activitatea pe care o desfășoară ; de asemenea, el duce la creșterea randamentului, nu numai pentru că lumina are un efect tonic asupra comportamentului, ci și pentru că ea permite cîștigarea de timp, prin crearea unor condiții de muncă mai sigure... Problema iluminatului în birouri și uzine îmbracă deci diferite aspecte.

- **un aspect social :** diminuarea accidentelor de muncă și creșterea confortului ;
- **un aspect economic :** creșterea randamentului ;
- **un aspect comercial :** creșterea vînzării.

Pentru un conducător de întreprindere, iluminatul devine astăzi din ce în ce mai mult, o investiție de aceeași importanță cu aceea a capitalului tehnic, afectat direct producției.

● *Care sînt criteriile unui iluminat eficient ?*

În primul rînd, o cantitate suficientă de lumină. Studiul unei instalații de iluminat se bazează pe noțiunea unei iluminări a suprafețelor, adică pe aceea de flux luminos primit de acestea. Nivelul de iluminare se măsoară în lux (un lux reprezentînd iluminatul produs de o sursă luminoasă la distanța de un metru a obiectului iluminat, razele sale căzînd normal asupra acestuia). Acest nivel de iluminare în mod cantitativ măsurabil cu ajutorul unui luxmetru, trebuie să fie în mod natural adaptat muncii de efectuat.

Prima regulă este deci aceea de a determina nivelul optim de iluminare pentru o sarcină vizuală dată...

În al doilea rînd, este vorba de o instalație de bună calitate... Proasta calitate a instalațiilor este responsabilă de oboseala vizuală. Pentru a obține o lumină bună, trebuie să se țină cont de echilibrul luminiscențelor, de direcția luminii și de dispersiunea culorilor.

Un al treilea criteriu se referă la confortul vizual și la echilibrul luminiscențelor... În acest caz este necesară evitarea cu orice preț a luminii orbitoare (becuri fără abajur,

ENTREPRISE

suprafețe de reflexie a luminii, ca sticlele de birou, capitonarea cu materiale strălucitoare a pereților, solului sau mașinilor). Orientarea trebuie să ducă în general către un iluminat perfect uniform, plafonul fiind alb (și uneori chiar luminos), iar solul și tapetele pereților cît mai deschise...

Cel de-al patrulea criteriu are în vedere direcția luminii, dispozitivul de iluminat urmînd a fi conceput în funcție de sarcina vizuală, adică de destinația imobilului...

În sfîrșit, trebuie ținut cont de reflexia culorilor și de alegerea surselor luminoase. Nu toate lămpile redau fidel culorile. În consecință, cînd le alegem, trebuie neapărat să ținem cont de decorul ansamblului și de aspectul colorat pe care îl vor lua pereții la lumina artificială.

● *Confort și economie*

Ele se orientează în principal către **creșterea nivelului de iluminare.** Specialiștii susțin că o încăpere nu este niciodată prea luminată. Vara, în plină amiază, lumina naturală a soarelui este de ordinul a 100 000 lux. Prin referire la lumina naturală, se consideră că în prezent nu există o valoare optimă de iluminare, și cu cît iluminăm mai mult, cu atît vedem mai bine... Creșterea nivelului de iluminare, pune însă mai multe probleme : o iluminare de mare intensitate necesită și o perfecționare mai mare. Cu cîțiva ani în urmă, se declanșase o campanie împotriva lămpilor fluorescente care «făceau rău ochilor». În consecință, fluorescența, avînd un randament luminos mai bun, necesita instalații electrice mai puțin artizanale ca incandescența...

Intervine apoi **problema costului.** Folosirea surselor luminoase moderne de randament înalt și mare longevitate, permite obținerea de mai multă lumină, la un preț mai scăzut. Astfel, în S.U.A. s-a ajuns să se fabrice lămpi care durează 12 000 de ore ; în Franța, media de viață a unei lămpi fluorescente este de 6 000 pînă la 8 000 de ore... Problema costului este de altfel unul din motivele care au dus la abandonarea lămpilor incandescente și la adoptarea «iluminatului industrial». Dacă cheltuielile de instalare sînt mai mici, consumul de energie electrică, înnoirea și întreținerea lămpilor sînt în mod practic dublate. S-a calculat că cheltuielile iluminatului prin incandescență sînt superioare cu 60% celor ale iluminatului prin fluorescență.

În cadrul noilor tendințe trebuie să se țină însă seama și de **problema climatizării.** La nivelurile actuale ale iluminatului, se produce o încălzire care trebuie avută în vedere o dată cu adoptarea sistemului de iluminat, de unde și necesitatea asocierii unui sistem adecvat de climatizare. Sistemul fluorescent reclamă de exemplu, pentru a da un randament optim, o temperatură determinată, ceea ce presupune evacuarea căldurii pe care aceste lămpi o degajă. La condiționarea aerului trebuie să se țină cont de acest lucru, ea urmînd a fi amenajată astfel încît să se poată evacua căldura degajată înainte ca aceasta să «coboare» în încăpere. Așadar, orientarea tinde din ce în ce mai mult către adaptarea și colaborarea celor două tehnici...".

GRAFICUL DETERMINĂRII ILUMINATULUI MINIMAL

în funcție de dimensiunea detaliilor supuse vederii (coloana verticală) și de contraste (linia orizontală)

(calculat în lux)

1 Minuscul	3 000 2 000	10 000 7 000	30 000 20 000
2 Foarte fin	1 500 1 000	45 000 3 000	15 000 10 000
3 Fin	700 500	2 000 1 500	7 000 5 000
4 Destul de fin	300 200	1 000 700	3 000 2 000
5 Mijlociu	150 100	500 400 300	1 500 1 000
6 Mare	70 50	200 150	700 50
	Ridicat A	Mediu B	Slab C

(Realizat de Asociația franceză pentru iluminat)

ZGOMOTUL ȘI RANDAMENTUL

REFERINDU-SE la importanța amenajării locurilor de muncă, ziarul publică un amplu studiu care se ocupă de problemele climatizării încăperilor, iluminatului acestora, efectelor zgomotului asupra salariaților și poziția acestora în fața mesei de lucru. Reproducem unele capitole din articol care tratează problema efectelor zgomotului asupra productivității muncii :

„...«Zgomotul» nu este numai o simplă rezonanță intensă. El este produs de sunete care deranjează omul, pentru că ele :

— împiedică bunul mers subiectiv al muncii ;
— perturbează aptitudinile fizice și psihice ;
— provoacă — de o manieră sau alta — tulburări permanente.

Este adevărat că mărimea și intensitatea acestor efecte depind de intensitatea și genul sunetului emis. Alți factori, tot atît de importanți pot și ei, de asemenea, interveni :

— particularitățile sarcinilor profesionale ;
— individualitatea fizică și psihică.

Rezultă că numai din cauza creșterii zgomotului ca urmare a tehnicii, acesta din urmă a devenit o problemă acută a epocii noastre. Exigențele pe care viața profesională le impune sistemului nervos sînt un factor la fel de determinant.

Sunetul se produce printr-o succesiune rapidă a particulelor de aer condensat și rarifiat. Numărul de frecvențe pe secundă (măsura : 1 Herz = 1 Hz) determină înălțimea sunetului. 16 Hz reprezintă sunetul cel mai jos perceptibil de om, iar 20 000 Hz, sunetul cel mai ascuțit. Dat fiind că dublul numărului de Hz corespunde unei octave, putem spune că, cîmpul perceptibilității comportă circa 10 octave)...

Lucrul de birou de exemplu, acaparează sistemul nervos de o manieră foarte diferită, potrivit genului de muncă efectuat : efortul cel mai slab este reclamat de reproducerea textelor cu ajutorul mașinii de scris. Orice muncă presupunînd o comunicare verbală ca dictarea bunăoară, constituie cazuri particulare. Activitățile de înalt nivel intelectual, ca acelea de redactare de texte, calculele sau creația intelectuală, cer un efort nervos maxim.

Cercetări făcute în laborator, au demonstrat că performanțele simple ale sistemului muscular nu sînt decît ușor împiedicate de un zgomot, chiar foarte puternic. Începînd de la 90 db numai (decibel = 1/10 dintr-un bel, unitate relativă de apreciere a intensităților sonore) putem constata însă un consum crescut de energie și o tensiune mai ridi-

Gazette de Lausanne

cată în musculatura activă. Acțiunile în care subiectul trebuie să dea dovadă de abilitate sînt cele mai influențabile. Pentru muncile de țesătorie s-a constatat o diminuare a randamentului cu începere chiar de la 80 db...

Este dificil însă de determinat chiar pe baza experienței, în ce măsură zgomotul împiedică activitatea intelectuală. Diferențele individuale de sensibilitate la zgomot joacă în acest caz un rol important. Cu toate acestea, performanțele intelectuale se diminuează în cele mai multe cazuri atunci cînd zgomotul parazitar depășește 45—55 db. De aici rezultă că mijloacele destinate a face să domnească liniștea în birou, trebuie să fie foarte diferite chiar cînd nu admitem ca singur criteriu decît cel al randamentului. În același timp trebuie să se țină cont și de criteriul sănătății fizice și psihice.

● *Liniștea este de aur...*

În linii generale, un zgomot intens pune în alarmă organele interne ale omului. Experiențele făcute în laborator în legătură cu această problemă au relevat că zgomotul :

— accelerează frecvența cardiacă ;
— accelerează frecvența respiratorie ;
— duce la creșterea presiunii sangvine ;
— declanșează o vasoconstricție periferică ;
— diminuează rezistența electrică a pielii ;
— duce la creșterea tensiunii musculare ;
— reduce în mod automat activitatea stomacului și a intestinelor etc...

Intensitatea zgomotului provocînd asemenea reacții, depinde de diferiți factori, variabili de la un individ la altul. Aceste reacții nu sînt perceptibile în mod subiectiv decît atunci cînd ele sînt extrem de puternice. Este posibil ca expunerile frecvente la zgomot să sfîrșească prin a produce asemenea tulburări funcționale mai mult sau mai puțin cronice. Totuși, această relație directă n-a fost examinată decît arareori pînă în prezent.

Unul din puținele studii de acest gen a fost realizat de G. Jansen (Arch. Gewerbepath 17, 238, 1959) în industria minieră. Autorul a constatat o frecvență mai ridicată a simptomelor distoniei neurovegetative la muncitorii expuși la locurile lor de muncă unui zgomot depășind în medie 80 db. Valori superioare celor 80 db nu sînt atinse decît în încăperile insuficient ferite de zgomotul exterior (circulație, industrie) Într-un asemenea caz, trebuie să ne așteptăm în aceste încăperi, la o frecvență mai mare a distoniei neurovegetative imputabilă zgomotului. Aceste perturbări afectează nu numai sănătatea, ci și randamentul...

După Jansen, autorul menționat mai sus, o expunere excesivă la un zgomot poate provoca asemenea efecte. La muncitorii din industria minieră care manifestau semne de instabilitate neurovegetativă, autorul a constatat simultan și semne de instabilitate psihică. Muncitorii expuși zgomotului aveau dispute mai dese cu superiorii sau cu membrii familiilor lor, decît muncitorii expuși mai puțin zgomotului.

Inutil de subliniat că în perioade de mare tensiune profesională, aceste consecințe pot fi dintre cele mai nefaste... Adesea, nu este suficient de remediat zgomotul de la sursă. Trebuie în același timp să se atenueze sunetul în încăpere acoperind pereții și plafonul cu elemente nesonorizante. Printre altele, o bună izolare a fiecărei încăperi în interior și către exteriorul clădirii este foarte importantă, îndeosebi dacă imobilul este situat într-o regiune de mare circulație sau a cărei vecinătate este zgomotoasă. În asemenea cazuri, zgomotul poate atinge ușor 80 db și poate de mai mare intensitate...

În sfîrșit, trebuie dată atenție faptului că izolarea pereților, ușilor și ferestrelor să concorde. Deoarece aceasta este protecția cea mai slabă care dă tonul vacarmului...".

● Se prevede ca în anul 1967 exportul polonez către Japonia să crească de circa 6 ori, îndeosebi pe seama livrărilor de cărbune cocsificabil.

● La Praga a fost semnat un protocol comercial între R. S. Cehoslovacă și Marea Britanie pe perioada 1 aprilie 1967—31 martie 1968, care prevede o creștere a schimbului reciproc de mărfuri.

● În urma tratativelor dintre delegațiile oficiale ale Iugoslaviei și Marii Britanii, la Zagreb a fost semnat protocolul cu privire la colaborarea tehnică și științifică între cele două țări. Protocolul prevede schimbul de informații și specialiști din toate domeniile tehnologiei moderne, folosirea posibilităților pentru dezvoltarea relațiilor economice și a colaborării industriale.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● A fost semnat un protocol cu privire la schimbul de mărfuri între Uniunea Sovietică și Japonia pe o perioadă de un an, prevăzînd schimburi în valoare de 180 milioane dolari.

● La Londra s-a semnat un protocol cu privire la schimbul de mărfuri dintre R. P. Bulgaria și Marea Britanie pe perioada 1 aprilie 1967—31 martie 1968, prevăzîndu-se schimburi reciproce în valoare de 15,2 milioane lire sterline, cu 12% mai mult decît în anul precedent.

● Protocolul comercial pe anul în curs încheiat recent între R.S.F. Iugoslavia și Turcia prevede ca valoarea schimbului de mărfuri dintre cele două țări să atingă în acest an aproximativ 26 milioane dolari, respectiv o creștere de 15% față de anul 1966.

● Organele de transporturi maritime ale Spaniei au anulat restricțiile legate de intrarea navelor comerciale sovietice în porturile spaniole.

● Firma engleză „Cable Belts“ din Surrey, o filială a grupului „Solar Industries“, a semnat un acord privind transmiterea către R. S. Cehoslovacă de licențe pentru producerea de echipament de conveiere. S-a căzut de acord asupra unor acțiuni comune pentru vînzarea acestui echipament către terțe țări.

CORESPONDENȚĂ DIN MOSCOVA

PRIVIRE ÎN ADÎNCURILE PĂMÎNTULUI

acad. Alexandr VINOGRADOV

NECESITĂȚILE economiei în cele mai diferite materii prime aflate sub pămînt, cresc foarte repede în întreaga lume. Pe glob rămîn tot mai puține zăcăminte așezate la suprafață, la vedere; aproape toate au fost utilizate și luate în evidență. În legătură cu aceasta, deseori ne este dat să auzim voci îngrijorate cu privire la faptul că rezervele pămîntului sărăcesc, că omenirea se află în fața primejdiei „foamei de minerale“.

Credem însă că cei ce exprimă asemenea temeri subapreciază faptele reale, care pe noi, geologii ne fac mai optimiști. Să dăm ca exemplu experiența exploratorilor de adîncuri sovietici. În Uniunea Sovietică, numai în ultimii ani au fost descoperite un șir întreg de zăcăminte, remarcabile prin bogăția lor. Printre acestea sînt: zăcămintele de petrol și gaze din Siberia apuseană și răsăriteană, zăcămintele diamantifere din Iakuția, care întrec ca rezerve cunoscutele regiuni purtătoare de diamante din Africa, bazine de cărbuni și minereuri de fier, zăcăminte de minereuri de metale neferoase și rare... Multe din aceste zăcăminte au o trăsătură comună: ele nu se află la suprafață, fac parte din așa-numitele zăcăminte „oarbe“. Descoperirea lor a fost posibilă datorită realizărilor științei și tehnicii moderne care i-au înarmat pe geologi cu mijloacele de a „vedea în adîncul pămîntului“.

Ce ne arată aceste exemple? Faptul că bogățiile adîncurilor sînt uriașe, practic inepuizabile. Scoarța pămîntului seamănă cu o coajă subțire dacă o comparăm cu dimensiunea întregului glob pămîntesc. Dar nici această scoarță noi încă n-am cercetat-o îndeajuns.

● Teoria indică adresele

AU fost cazuri cînd astronomii, cunoscînd legile de mișcare a stelelor, descopereau „cu vîrful peniței“ stele și planete: calculau orbitele lor cu ajutorul formulelor matematice. Locurile acumulării zăcămintelor utile sub pămînt pot fi, de asemenea, prevăzute cunoscînd legitățile repartiției lor.

Baza prognozei științifice o constituie datele despre subsolul pămîntului, acumulate în întreaga istorie a geologiei. Acest bagaj uriaș de observații asupra naturii n-a fost suficient generalizat și sistematizat, dar avem de pe acum numeroase exemple cînd marșruturile trasate dinainte pe hartă i-au dus pe geologi la bogate comori subterane. Semnificativă în această privință este istoria căutărilor de petrol siberian despre care am vorbit înainte. Ideea că dincolo de Ural există uriașe mări subterane de petrol, a fost exprimată încă la începutul secolului de acad. Ivan Gubkin, care a prevăzut acumularea petrolului după indicii indirecte, generalizînd și analizînd datele cu privire la geologia altor regiuni purtătoare de petrol.

Adepții lui Gubkin au precizat prognozele lui, au trasat un plan științific de explorare a petrolului și a gazelor într-un șir întreg de raioane ale țării. Rezultatul: petrolul și gazele au fost descoperite în prezent nu numai în Siberia, ci și în raioanele care au fost de multe ori străbătute de geologi și considerate ca fiind lipsite de perspectivă pentru căutarea acestor zăcăminte: în ținutul Balticii, în Bielorusia, în Ucraina. Astăzi s-a dovedit că circa jumătate din întregul teritoriu al U.R.S.S. are perspective în ceea ce privește existența petrolului și gazelor. Aceste fapte arată cum abordarea științifică a problemelor de explorări geologice, făcută în condițiile planificării socialiste, modifică părerile tradiționale cu privire la posibilitățile geologice ale unor regiuni și ale țării întregi.

● Consultanții electronici ai geologului

DESIGUR că geologia nu va fi niciodată o știință de cabinet, închisă între patru pereți. Geologia înseamnă căutări și iar căutări, legate nemijlocit de pămînt. Dar cercetările în cabinet și în laboratoare, munca cu harta, experimentul vor avea un loc tot mai important în pregătirea noilor descoperiri geologice. Această etapă premergătoare descoperirilor este legată de analiza și prelucrarea unui număr uriaș de materiale. În ajutorul geologiei vin mașinile care ușurează și accelerează această muncă. De pildă, generatorul radioactiv cu impulsuri, creat de proiectanții noștri, determină compoziția unei roci în 5—10 minute.

În geologie există numeroase probleme pe care le pot rezolva cu un efect considerabil automatele de calcul și de analiză electronice. Experiențele arată că mașinilor electronice li se poate încredința chiar rezolvarea unor probleme atît de complexe ca determinarea unor raioane cu perspectivă în ce privește explorarea de zăcăminte utile. Experimentele cu mașinile electronice se desfășoară în cîteva centre științifice de cercetări geologice din U.R.S.S., iar în viitorul apropiat intenționăm să aprovizionăm cu consultanți cibernetici toate marile noastre expediții.

● Pămîntul se naște pentru a doua oară

RAIONUL în care, conform prognozelor, trebuie începute prospectările, se prezintă pe hartă ca un mic cerculeț. La locul respectiv, acesta este un teritoriu care se întinde pe zeci, uneori pe sute de kilometri. Cum și unde să începem prospectarea lui?

În trecut, sectorul era acoperit de o rețea de puțuri de foraj; cu ajutorul lor se determina locul și adîncimea, dimensiunea stratului de minereu. Acum forajul a devenit mai sigur. El este precedat de metode de prospectare a adîncurilor de la suprafață: analize geochimice și metalogenice ale solurilor și rocilor, sondarea pămîntului cu ajutorul unor aparate biochimice. Metodele geofizice s-au aplicat pentru a descoperi circa 80% din zăcămintele descoperite în Uniunea Sovietică în ultimii ani.

Geofizica, geochimia, metalogenia sînt științe, de dezvoltarea cărora depind succesele explorării adîncurilor.

Vorbind despre geochimie, al cărei întemeietor este academicianul sovietic Vernadski, trebuie arătat că ea ne explică principalul fenomen din viața planetei noastre: toate elementele din străfundurile pămîntului nu sînt repartizate întîmplător, ci pe baza unor legi precise. Unele dintre aceste legi sînt cunoscute și chiar exprimate în limbajul precis al cifrelor. Pînă în prezent, ele explică deocamdată doar fragmente din tabloul general al vieții pămîntului.

Este foarte dificil să prezinți fenomenele și procesele care au dus la formarea în străfundurile pămîntului a conglomeratelor de corpuri sau altor elemente; căci procesele din interiorul pămîntului durează milioane de ani și se dezvoltă pe suprafețe uriașe. În ajutorul cercetătorilor vine experimentul. Unul dintre aceste experimente s-a efectuat recent la Institutul de geochimie. Am încercat să reconstituim tabloul evoluției subsolului pămîntului luînd ca bază una din cele mai probabile ipoteze ale originii pămîntului — cea meteoritică. Ca substanță primară a „Pămîntului“, în laborator s-a folosit un meteorit de piatră. Praful măcinat al meteoritului a fost introdus într-un tub, în lungul căruia se deplasa o spirală încălzită printr-un curent de înaltă frecvență. În procesul topirii s-a produs dezagregarea substanței meteoritului. Elementele care s-au topit ușor — aluminiul, siliciul, potasiul, sodiul și altele, au fost separate într-un capăt, formîndu-se o masă cristalină apropiată ca compoziție de rocile scoarței pămîntești. Restul materiei, care se topea mai greu, reprezenta o rocă bogată în magneziu și fier, asemănătoare prin compoziție cu sărurile aflate sub scoarța pămîntului. Substanțele volatile ca: azotul, aragonul, apa care s-au degajat prin topire, au format un fel de hidrosferă și atmosferă...

E prematur să vorbim în ce măsură un astfel de proces repetă pe acel care a avut loc în natură. Important este însă că cercetătorii dispun de o nouă metodă de laborator pentru verificarea ipotezelor cu privire la viața și istoricul adîncurilor. A înțelege mai bine acest istoric înseamnă a înțelege mai bine unde și cum au apărut pe pămînt zăcămintele de elemente prețioase.

(Prin Agenția de presă „Novosti“)

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

S. U. A.: CONSTRUCȚIA DE MAȘINI

INDUSTRIA constructoare de mașini a fost unul din pilonii conjuncturii economice din S.U.A. în 1966, an în care producția industrială americană a înregistrat ritmuri dintre cele mai ridicate din lumea capitalistă (pe ansamblu, 8,2% în noiembrie 1966 față de noiembrie 1965). În trimestrul IV ramura a împărtășit însă evoluția încetinită a întregii economii.

Livrările construcției de mașini au crescut în 1966 cu 18%. Carnetele de comenzi au sporit pe tot anul într-un ritm mai susținut: cu 24%, comenzile noi însumînd 1851,5 milioane de dolari. Ultima cifră a fost cu 375,5 milioane de dolari mai mare decît volumul livrărilor, și drept consecință la sfîrșitul anului carnetele de comenzi corespundeau capacității întreprinderilor constructoare de mașini pe aproape 11 luni.

Modificarea conjuncturii a început să iasă la iveală în noiembrie, cînd intrările de comenzi s-au redus pentru prima oară cu 8% față de aceeași lună din 1965. În decembrie a urmat o reducere cu 18%, însoțită și de alte caracteristici conjuncturale. După statisticile publicate de National Machine-Tool Builders Association, comenzile intrate în decembrie au însumat 128,11 milioane de dolari. Dar în cadrul acestei cifre, practic neschimbată față de noiembrie, comenzile interne au scăzut întrucîtva — la 112,91 milioane de dolari, față de 115,95 în luna precedentă. Pe de altă parte, spre deosebire de anul precedent și de lunile premergătoare, cînd suma comenzilor intrate depășea sistematic suma livrărilor, în decembrie raportul s-a inversat: livrări de 155,17 milioane de dolari față de comenzi noi de 128,11 milioane. Urmarea a fost că pentru prima oară din decembrie 1965, folosirea capacităților asigurată prin comenzile existente a regresat — de la 11,1 luni la sfîrșitul lui noiembrie 1966 la 10,8 luni la sfîrșitul lui decembrie.

Una din cauzele cărora li se atribuie modificarea tendințelor în trimestrul IV este suspendarea, de la 10 octombrie 1966, a rabatului fiscal de 7% la noile investiții. Cumpărătorii de mașini-unelte s-au grăbit să-și plaseze eventualele comenzi înainte de această dată, ceea ce a făcut ca în octombrie comenzile să crească.

O a doua cauză este creșterea anulărilor de comenzi. Suma acestora a fost de 15,67 milioane de dolari în decembrie, față de 13,86 milioane în noiembrie și 12,72 milioane în octombrie. Dacă pentru prima jumătate a anului 1967 comenzile existente asigură un volum de activitate satisfăcător construcției de mașini, al doilea semestru este așteptat de cercurile de afaceri cu oarecare aprehensiune. Se crede că comenzile nu vor fi reluate pînă atunci, prognoză pusă în legătură mai ales cu faptul că rabatul fiscal de 7% urma să reintre în vigoare abia de la 1 ianuarie 1968. S-a sugerat de aceea reintroducerea lui treptată din a doua jumătate a anului, sub forma unor cote lunare de 1% astfel ca la sfîrșitul anului să se aplice întregul rabat de 7%. Rămîne de văzut cum se va răsfrînge asupra carnetelor de comenzi ale construcției de mașini hotărîrea recentă a Administrației de a propune Congresului reintroducerea imediată a rabatului fiscal.

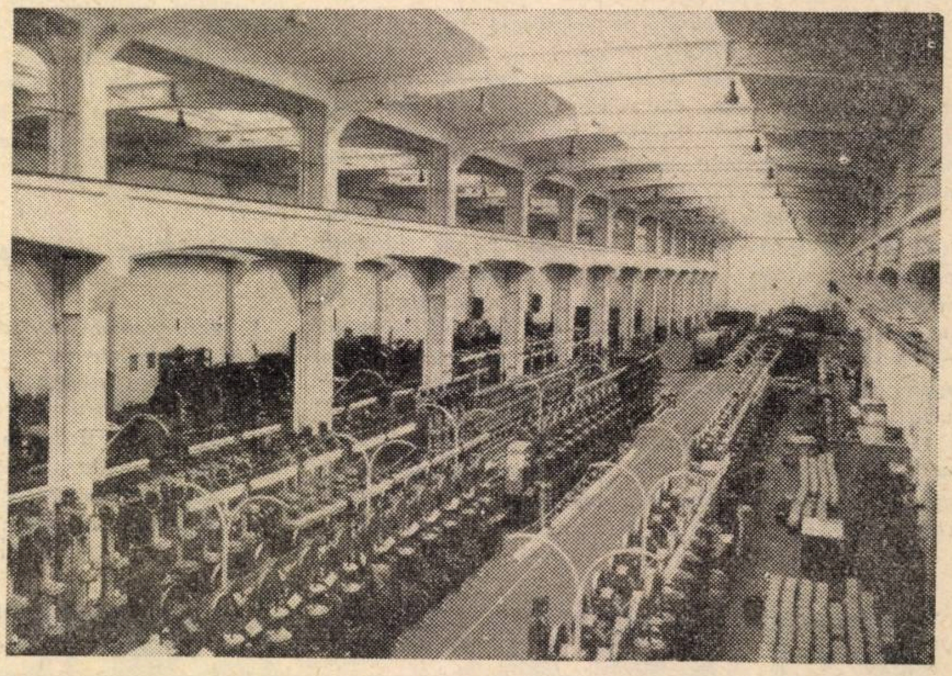

Uzina de cabluri din Svetozarevo (R.S.F. IUGOSLAVIA)

Articol scris pentru VIAȚA ECONOMICĂ

POVARA CHELTUIELILOR MILITARE ȘI BALANȚA DE PLĂȚI A ANGLIEI

CRIZELE balanței de plăți au constituit o trăsătură dureroasă și persistentă a situației economice postbelice a Angliei. Ultima criză a fost resimțită de Anglia în vara anului trecut, iar efectele ei continuă. În urma ei a fost impus un program drastic de „înghețare“, cu reduceri în domeniul salariilor și al investițiilor.

Atit reprezentanții conservatorilor, cît și cei ai laburiștilor au susținut întotdeauna că soluția acestor crize este simplă: reducerea importurilor, muncă mai intensă, majorarea exporturilor. Afirmațiile lor par plauzibile; au meritul simplității. Ca și altele de același fel, ele conțin un grăunte de adevăr. Dar aceste afirmații nu cuprind în nici un caz întregul adevăr. Crizele frecvente ale balanței de plăți engleze nu derivă numai din situația importurilor și exporturilor. Ele sînt legate în primul rînd de rolul Angliei în lume astăzi, de întreaga sa dezvoltare economică și politică.

Balanța de plăți a Angliei este o dare de seamă asupra conturilor sale cu restul lumii. Ea se împarte în trei capitole.

1. Plățile curente

care se referă la balanța comerțului vizibil (diferența dintre importul de mărfuri, pe de o parte, și exportul și reexportul mărfurilor pe de altă parte). În 1965, ultimul an pentru care există disponibile în prezent date statistice complete, importurile Angliei au totalizat 5 059 milioane lire sterline, iar exporturile și reexporturile sale — 4 799 milioane lire. A existat astfel un deficit de 280 milioane lire în comerțul vizibil. Plățile curente includ, de asemenea, tranzacțiile invizibile. Acestea cuprind: cheltuielile guvernamentale; transporturile (flota și aviația civilă); cheltuielile de călătorie; alte servicii, dobînzi, profituri și dividende și transferuri private. În 1965 creditele de la acest capitol au totalizat 2 858 milioane lire, iar debitele — 2 682 milioane. Astfel, a existat un excedent la tranzacțiile invizibile de 176 milioane lire.

2. Mișcările de capital pe termen lung

Acestea cuprind împrumuturile interguvernamentale și alte investiții pe termen lung în străinătate, făcute de rezidenți ai Angliei, sau investiții în Anglia făcute de persoane sau organisme străine. În 1965 de exemplu, investițiile private engleze în străinătate s-au ridicat la 312 milioane lire, în timp ce investițiile private străine în Anglia au fost de 182 milioane lire.

3. Mișcările monetare

formate din tranzacțiile de capital pe termen scurt sau mediu, schimbările intervenite în balanțele de devize străine deținute în Anglia și în cele de lire sterline deținute în străinătate. Această categorie de tranzacții reflectă, în parte, poziția Angliei ca bancher internațional și poziția lirei ca monedă de rezervă.

La sfîrșitul fiecărui trimestru se încheie un bilanț la fiecare din aceste trei capitole, care arată cu cît intrările sînt mai mari decît ieșirile sau vice-versa. Apoi, se încheie un bilanț global, care arată deficitul sau excedentul Angliei în tranzacțiile sale cu țări străine.

Se specifică în cele din urmă care este bilanțul cu zona lirei sterline *) și care cel cu celelalte țări. Cea mai mare parte din comerțul acestor țări este finanțată în lire sterline. Ele își dețin rezervele în devize mai ales sub formă de lire și mențin un raport fix între moneda lor și liră. În mod curent Anglia se află în deficit față de țările din afara zonei lirei sterline și înregistrează excedente față de țările zonei.

Dinamica balanței de plăți și rezervele

UN EXCEDENT în balanța de plăți înseamnă creșterea rezervelor de dolari și aur ale Angliei. Pe de altă parte, un deficit implică un apel la rezervele sale. Evident, deficite substanțiale consecutive pot epuiza aceste rezerve. De aceea, țările care constată că rezervele lor scad caută, de obicei, împrumuturi, fie din partea unor agenții internaționale, cum ar fi Fondul Monetar Internațional, fie din partea unor bănci centrale străine. Anglia a fost nevoită să recurgă adesea la aceste căi în anii postbelici, cel mai recent caz fiind acela din vara anului trecut.

Nivelul general al rezervelor engleze s-a situat de regulă în jurul a 1000 milioane lire sterline. În 1964 însă, cînd balanța de plăți a înregistrat un deficit substanțial, ele au scăzut cu 122 milioane lire. În 1965 ele au crescut cu 246 milioane lire, mai ales ca urmare a unui împrumut de 494 milioane lire, obținut în principal de la Fondul Monetar Internațional. La sfîrșitul lui 1965 rezervele au totalizat 1 073 milioane, din care 809 milioane în aur.

Cauzele reale ale dificultăților

EXAMINÎNDU-SE cauzele reale ale dificultăților balanței de plăți engleze, este important să ne amintim că, chiar în zilele cînd puterea sa economică era cea mai mare, Anglia a importat aproape întotdeauna mult mai mult decît a exportat. În 159 din cei 165 de ani dintre anii 1800 și 1965, importurile sale au depășit exporturile. Acest deficit în comerțul vizibil era de obicei compensat printr-un excedent obținut la tranzacțiile invizibile, în speță dobînzi, profituri și dividende obținute la investițiile în străinătate, încasări pentru transporturi maritime, asigurări și alte servicii.

De fapt Anglia a prezentat în mod tradițional tabloul unei economii imperialiste clasice: investiții mari în străinătate, îndeosebi în colonii și în țările dependente, — în același timp investiții interne inadecvate, care au determinat o încetă dezvoltare tehnologică a Angliei.

Trebuie de asemenea să avem în vedere că, în anii dinaintea războiului, costurile militare ale colonialismului, cele care trebuiau să asigure în lume păstrarea condițiilor favorabile afacerilor private engleze, nu se reflectau în balanța de plăți engleză. Ele erau furnizate de administrația colonială și proveneau din buzunarele populației din colonii. În 1938, de exemplu, cheltuielile în străinătate ale guvernului englez au fost de numai 16 milioane lire.

De la război încoace s-au manifestat însă două fenomene importante. Nu numai că excedentul englez la tranzacțiile invizibile a început să se reducă, astfel încît este mai greu să se compenseze deficitul în comerțul vizibil (deși trebuie să observăm că acest deficit a înregistrat o ușoară tendință de descreștere), dar și mai semnificativ este faptul că cheltuielile guvernamentale în străinătate, — din care peste jumătate sînt destinate scopurilor militare, — au crescut pînă la cifre astronomice. Această nouă situație impune balanței de plăți engleze o povară uriașă.

În 1965, cheltuielile guvernamentale în străinătate au fost de 502 milioane lire. Din acestea 278 milioane lire erau clasificate oficial drept „cheltuieli militare“. Încă 19 milioane lire au fost calificate drept „alocații militare“. Astfel, un total de 297 milioane lire au fost cheltuite în străinătate în mod nemijlocit pentru scopuri militare. Nu poate exista îndoială că o bună parte din sumele înregistrate la alte capitole — „administrative, diplomatice etc.“ și „contribuțiile Angliei la organizațiile internaționale“, — printre care se numără N.A.T.O. și alte blocuri militare, — au servit de asemenea, în mod indirect, scopurilor militare.

Pentru comparație și pentru a da o imagine despre ritmul în care aceste cheltuieli cresc, trebuie să remarcăm că cu 10 ani în urmă, în 1955, cheltuielile guvernamentale în străinătate au însumat 243 milioane lire. Cheltuielile militare directe în străinătate au fost la acea dată de 152 milioane, în timp ce alocațiile în scopuri militare — de 14 milioane lire.

Tot pentru comparație, cifra de 297 milioane lire, recunoscută ca reprezentînd cheltuieli militare în străinătate în anul 1965, trebuie considerată în legătură cu cele 280 milioane de lire, cît reprezenta deficitul comerțului cu vizibile în același an, cu un surplus de 176 milioane în balanța comerțului cu invizibile și deci cu un deficit general în balanța de plăți de 104 milioane lire.

Dacă nu ar fi fost cheltuielile militare în străinătate — și aci ne apropiem de adevărata sursă a dificultăților balanței de plăți engleze — în 1965 Anglia ar fi obținut la tranzacțiile invizibile un excedent nu de 176 milioane lire, ci de circa 473 milioane lire, ceea ce ar fi însemnat un **excedent** global în balanța plăților curente, de peste 393 milioane lire, în locul unui **deficit** de 104 milioane lire.

Mai mult încă, dacă examinăm perioada dintre 1960—1964, constatăm că Anglia a înregistrat un **excedent** de 1 300 milioane lire la balanța comercială plus încasările obținute de pe urma investițiilor străine. Acest excedent însă s-a transformat într-un **deficit** de 500 milioane lire, datorită cheltuielilor guvernamentale în străinătate, — cea mai mare parte în scopuri militare, — care au însumat 1 800 milioane lire.

Devine astfel evident că cel mai important factor care contribuie la creșterea dificultăților pe care le cunoaște balanța de plăți engleză este nivelul disproporționat al cheltuielilor militare în străinătate, care au devenit în anii postbelici o povară mutilantă pentru economia Angliei.

Dependența industriei de contractele militare

ÎN ULTIMII ani cheltuielile militare au reprezentat în mod regulat aproximativ 30% din bugetul național. Se apreciază că cel puțin 4 dintr-o sută de muncitori lucrează direct în sectorul militar, fie în cadrul forțelor armate, fie în industriile de război, în timp ce aproximativ 1/5 din oamenii de știință și tehnicieni lucrează la proiecte militare.

Unele ramuri industriale au devenit mult prea dependente de contractele militare. Între 65 și 70% din producția industriei aeronautice este destinată scopurilor militare; aceluiași scop îi sînt destinate 4/5 din cheltuielile pentru cercetări și dezvoltare ale acestei ramuri.

De asemenea, în industria vitală a electronicii, peste 1/3 din producția de utilaje și de aparatură pentru radiocomunicații se îndreaptă spre forțele armate, iar peste jumătate din cercetările industriei sînt finanțate din alocații militare.

La sfîrșitul celui de-al doilea război mondial investițiile de capital în străinătate ale Angliei scăzuseră la 2 417 milioane lire. Acum ele sînt evaluate la aproximativ 11 000 milioane și în fiecare an se exportă capital într-un ritm de 300—400 milioane lire.

Aceasta nu constituie doar o povară pentru balanța de plăți, ci mai înseamnă că industria engleză a fost lipsită de capitalul de care avea nevoie pentru modernizarea și dezvoltarea sa. Drept urmare capacitatea ei de a concura pe piețele mondiale a scăzut, ritmul dezvoltării sale reducîndu-se față de acela al industriilor din țările capitaliste rivale.

Vechiul argument, conform căruia investițiile în străinătate furnizează banii pentru a achita importurile, nu mai este valabil; în orice caz în 1965 el nu s-a adeverit, deoarece cea mai mare parte a încasărilor au fost reinvestite. Nu se mai poate susține nici că aceste investiții impulsionează exportul: cea mai mare parte a lor este îndreptată acum spre producerea în străinătate a unor mărfuri pe care Anglia le produce ea însăși pentru export.

Actualul guvern laburist a declarat că intenționează să reducă cheltuielile militare în străinătate. Pînă la sfîrșitul exercițiului financiar 1967—1968 se speră să se economisească 75 milioane lire prin reducerea efectivului trupelor engleze în străinătate și prin desființarea unor baze. Se atrage atenția însă, că, chiar în cazul în care toate promisiunile ar fi înfăptuite, Anglia ar continua să cheltuiască 6,5% din produsul său național brut în scopuri militare, în comparație cu un procent mediu de 4,5 în țările Pieței Comune.

În plus, mulți sînt aceia care remarcă faptul că guvernul laburist a introdus un nou element în cheltuielile sale militare în străinătate: cumpărările de echipament militar, în primul rînd de avioane, din alte țări. Cheltuielile în dolari pentru achiziționarea avioanelor americane F-111 A, Phantom și C-130 — de transport, vor totaliza în următorii 10 ani cel puțin 660 milioane lire.

Purtătorii de cuvînt ai guvernului pretind că aceste cheltuieli vor fi compensate prin achiziționări de echipament britanic de către Statele Unite, dar pînă în prezent sînt puține semne că aceste speranțe se vor împlini.

Reconsiderări necesare

NUMEROASE cercuri de afaceri americane recunosc faptul că adevărata cauză a problemelor ce se pun în legătură cu balanța de plăți engleză constă în creșterea cheltuielilor guvernamentale în străinătate, în cea mai mare parte pentru scopuri militare. După cum observa un comentator al influentului ziar FINANCIAL TIMES încă la 20 iulie anul trecut, adică tocmai în ziua cînd primul ministru anunța drasticele măsuri de deflație, „după toate metodele de calcul, cheltuielile în străinătate (ale guvernului — D.O.), s-au ridicat la sume mult mai mari decît întregul deficit al balanței de plăți din anul trecut... Rămîne fapt că în anul 1965 nu ar fi existat un deficit al balanței de plăți dacă nu ar fi existat povara cheltuielilor de stat în străinătate“. Paleativele nu mai pot rezolva problemele balanței de plăți engleze. Este nevoie de o politică, care să facă posibilă lichidarea cheltuielilor militare în străinătate. Nu lipsesc nici vocile care se pronunță pentru limitarea investițiilor de capital peste hotare, fondurile respective trebuind să fie îndreptate spre modernizarea și dezvoltarea industriei britanice. În perspectivă trebuie restructurată complet balanța de plăți engleză pe o bază solidă, liberă de elementele parazitice din trecut. Desigur în soluțiile preconizate nu se neglijează nici reconsiderarea rolului lirei sterline ca monedă de rezervă.

Dennis OGDEN

Londra, martie 1967.

*) Zona lirei sterline include toate țările Commonwealthului (cu excepția Canadei), protectoratele britanice din Golful Persic, apoi Burma, Islanda, Republica Irlandeză, Iordania, Kuweit, Libia, Republica Sud-Africană și Africa de Sud-Vest.

NOTE

ȘANSA TRISTĂ A MUNCITORILOR STRĂINI

DUPĂ o perioadă destul de îndelungată de «supraîncălzire» în economia țărilor capitaliste dezvoltate, și de folosire largă a forței de muncă, acestea se află azi într-o conjunctură încetinită și în fața unei sporiri considerabile a numărului șomerilor. Cei dintîi care se tem că vor fi loviți sînt muncitorii străini. După unele aprecieri, numărul celor ce vor trebui să se repatrieze din țările europene care folosesc în mod curent imigrați de pe țărmurile Mediteranei, s-ar ridica la circa cinci milioane. În afară de soarta vitregă pe care ar avea s-o suporte muncitorii, dificultăți serioase vor avea de înfruntat țările lor de origine. Observatorii economici relevă că Portugalia, Spania, Turcia, Algeria, Italia sau Grecia cu greu ar putea să ofere în prezent locuri de muncă celor întorși acasă. Pe de altă parte, lipsite de devizele furnizate de emigranți prin trimiterile de „mandate“ familiilor rămase acasă, aceste țări pierd o importantă sursă, alături de veniturile din turism, pentru a-și echilibra balanțele de plăți sau măcar pentru a-și micșora deficitele. În regiunea în cauză, „mandatele“ par să atingă o valoare de aproximativ un miliard de dolari.

În Franța, deși folosirea forței de muncă străină continuă, se constată o frînare a «importurilor». În R.F.G., de anul trecut, a încetat apelul masiv la muncitorii străini; se semnalează chiar că numărul acestora s-a redus acum cu 5%. De doi ani de zile în Elveția, motivată și de considerente politice, are de asemenea loc o plafonare a imigrărilor.

Un aspect particular prezintă azi emigrarea muncitorilor meridionali către țările Europei occidentale în condițiile clandestinității. În conjunctura actuală a «pieței forței de muncă» și ca urmare a diferitelor interdicții, ea este de-a dreptul tragică. Șansa tristă pe care o au muncitorii străini este aceea că muncile grele, prost plătite, pentru care sînt angajați ei, nu sînt foarte rîvnite de muncitorii locali. În ciuda prevederilor Tratatului de la Roma cu referire la egalitatea de tratament a muncitorilor din C.E.E., nici măcar cei care vin din țările membre ale Pieței Comune nu se bucură de ele, dar-mi-te cei care n-au nici măcar această garanție!

Dacă conjunctura în țările capitaliste din apusul Europei se va mai degrada în viitorul apropiat, după cum prevestesc unii economiști din Occident, problema muncitorilor străini riscă să capete dimensiuni încă mai grave.

SPRE FINALA „RUNDEI KENNEDY“

EFORTURILE pe care le fac de timp îndelungat țările membre ale G.A.T.T., pentru a conveni asupra unor reduceri comune, multilaterale, a taxelor vamale, nu s-au soldat pînă în prezent cu rezultate pozitive. Pertractările par să fi pus la grea încercare răbdarea unora și în primul rînd pe aceea a Statelor Unite. De aceea, comitetul G.A.T.T. de la Geneva a decis că tratativele, în cele din urmă, indiferent de felul în care se sfîrșesc, nu vor mai putea fi prelungite după data de 30 aprilie. E greu de spus dacă impaciența Statelor Unite se datorează faptului că împuternicirile acordate de Congres în vederea tratativelor expiră în vara anului acesta sau au drept cauză mai ales lipsa de dorință a țărilor Pieței Comune de a ridica barierele vamale în calea produselor agricole americane.

Reacția Comunității Economice Europene s-a manifestat prin fixarea unui calendar urgent, țările membre urmînd să se întrunească la 10, 11 și 12 aprilie, într-o nouă încercare de a afla un acord între ele și de a stabili o platformă comună pentru finala «rundei Kennedy». Precipitarea consultărilor nu poate fi însă suficientă în sine pentru a reuși în trei săptămîni ceea ce nu s-a putut realiza din anul 1963, cînd a fost inițiată «runda».

De altfel, la 7 martie, reuniți la Bruxelles pentru a discuta cu privire la ofertele în domeniul țesăturilor de bumbac și în cel al peștelui, «cei șase» au abordat dosarul cerealelor, — cheia dezbaterilor de la Geneva, — cu multă discreție — cum scrie LE MONDE. Nici o hotărîre nouă nu a fost luată, deoarece majoritatea țărilor Pieței Comune consideră că, din partea Comunității, efortul făcut în tratativele privind cerealele este suficient. Așadar, Comisia Pieței Comune nu va putea decît să continue a trata «pe baza mandatului care i-a fost încredințat anterior».

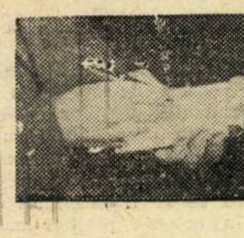

din bloc-notesul cronicarului

O situaţie zilnică a comerţului mondial

O ştire transmisă recent de la Washington, prin datele ce le furnizează, atrage atenţia asupra extinderii şi importanţei mereu crescinde a rolului maşinilor de calculat în viaţa economică. Este vorba de data asta de domeniul comerţului exterior şi de dimensiunile la care ajung operaţiile de prospectare a pieţei. După cum se anunţă, exportatorii americani vor avea, în cîteva săptămîni, la dispoziţia lor un «repertoriu al comerţului mondial» complet automatizat. Acesta le va indica în cel mult 24 de ore, care le pot fi eventualii parteneri în străinătate. Se arată că Departamentul Comerţului întocmeşte în prezent o listă a societăţilor care operează în 14 ţări — cliente principale ale S.U.A. — listă însoţită de un mare număr de informaţii. Sînt incluse în listă 22.000 de societăţi americane şi date privind activitatea lor.

Repertoriul comerţului mondial, se subliniază în ştirea transmisă, va face posibil ca atunci cînd o ambasadă informează că un importator străin caută un furnizor american Administraţia americană să poată consulta imediat lista exportatorilor posibili.

...De unde se poate deduce că perfecţionarea informaticii ar putea determina şi un rol sporit al statului în domeniul comerţului exterior american.

Şcoală demontabilă

Căutările în domeniul modernizării învăţămîntului au pătruns şi pe terenul arhitectonicii. La Hyala (Norvegia) de exemplu, a fost proiectat un nou tip de şcoală : pe o suprafaţă de 150 mp, se întinde o construcţie de formă octogonală. Noutatea o constituie nu numai forma imobilului, ci şi mobilitatea pereţilor : ei pot fi deplasaţi pentru a lărgi sau micşora clasele, în funcţie de numărul elevilor sau particularităţile diferitelor discipline. Cheltuielile au fost evaluate la 1,35 milioane mărci. Prima construcţie a şi intrat în execuţie.

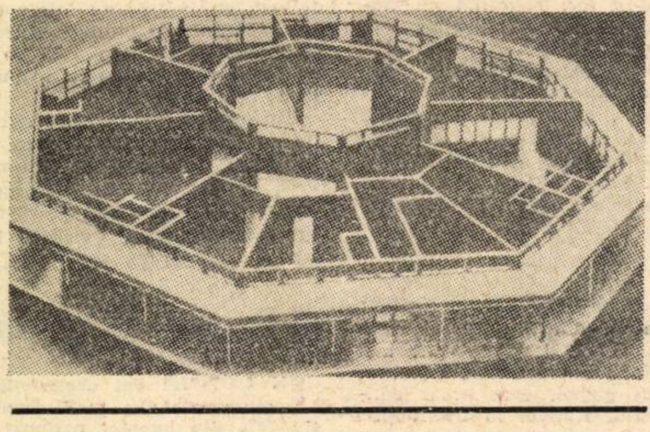

Statistica şi şomerii „descurajaţi"

După cum relatează publicaţia ECONOMIC NOTES, Oficiul de Statistică a Muncii din S.U.A. a introdus modificări în metodologia de evaluare a numărului şomerilor. Începînd din luna ianuarie a acestui an, vor fi consideraţi şomeri numai cei care au cerut efectiv un loc de muncă în precedentele patru săptămîni. Şomerii „descurajaţi" (sublinierea aparţine revistei mai sus-menţionate), respectiv cei care n-au căutat de lucru în această perioadă din cauză că nu exista în domeniul respectiv posibilitatea de a găsi o slujbă, nu sînt luaţi în consideraţie. Datorită acestei schimbări, indicatorul şomajului va fi — după cum susţin şi conducători ai centralei sindicale A.F.L.—C.I.O. — mai puţin concludent, deoarece numărul real al şomerilor va fi escamotat în şi mai mare măsură decît pînă acum. Scurt timp după anunţarea noii metode, publicaţia BUSINESS-WEEK a dezvăluit că, în urma efectuării unui recensămînt în trei din cartierele sărace ale oraşului Chicago, procentul real al şomerilor s-a dovedit că depăşeşte cu mai mult de o treime cifra care ar fi rezultat potrivit noii definiţii a Oficiului de Statistică a Muncii (38% în loc de 27%). Rezolvarea problemei şomajului poate fi însă simplificată prin modificarea definiţiei şomerului ?

Servicii inginereşti la cerere

„Servicii inginereşti VUSTE" este denumirea noului sector independent care a luat fiinţă în cadrul Institutului de cercetări pentru economia şi tehnologia construcţiilor de maşini (VUSTE) din Praga. Serviciul la cerere şi contra cost, se acordă întreprinderilor solicitante sub forma de analize şi studii, propuneri şi proiecte de raţionalizare, consultaţii, expertize, instructaje speciale, colaborare în perfecţionarea specialiştilor, informaţii despre metodele noi de muncă etc... Solicitarea serviciului se face pe bază de comenzi şi contractare în care se specifică volumul muncii, rezultatul scontat şi costul serviciului prestat.

În forma sa actuală „Serviciul ingineresc VUSTE", dispune de 250 de specialişti. Iniţiativa institutului de a crea un asemenea serviciu la dispoziţia întreprinderilor solicitante a stîrnit un viu interes, iar cererile de asistenţă au depăşit previziunile. Deşi se află doar la începutul activităţii sale, Serviciul VUSTE şi-a şi încheiat aproape planul de comenzi pentru 1967, lista solicitanţilor rămînînd deschisă doar pentru anul 1968.

Un criteriu sui-generis!

Economiştii vest-europeni au stabilit un nou sistem pe baza căruia au încercat să-şi susţină tezele referitoare la dezvoltarea sau rămînerea în urmă a unor ţări, în domeniul înzestrării tehnice a muncii administrative. După ce în prealabil s-a căutat să se dea note ţărilor după numărul de calculatoare electronice în funcţiune, s-a ajuns la concluzia că o asemenea clasificare nu poate fi prea edificatoare, deoarece electronica este prea tînără pentru această competiţie. „Arbitrii" au propus atunci, ca etalon al dezvoltării, maşina de scris. Potrivit acestui nou sistem de clasificare, s-a stabilit că în 1966 la un număr de 10 000 de persoane active, au existat în principalele ţări ale Europei de vest : 85 de maşini de scris în Franţa, 100 în Belgia, 110 în Italia, 150 în Anglia, 153 în Olanda, 210 în Suedia şi 212 în R.F.G. La categoria specializată — maşini de scris electrice — primele trei locuri sînt deţinute de R.F.G., Italia şi Franţa. Pentru anul în curs — menţionează revista SCIENCE PROGRES — bătălia se anunţă foarte aprigă, Franţa propunîndu-şi să întreacă Italia şi chiar Anglia.

C. GRIGORE

DE CE A DEMISIONAT SOACRĂ-MEA...

ŞTIU, n-o să mă credeţi, dar ăsta e purul adevăr : am o soacră. pe cinste. Are mîini de aur şi-i artistă în toate treburile gospodăreşti şi, mai cu seamă, în bucătărie. Ca dovadă, vă pot mărturisi că articolul „Ca la mama acasă", apărut în numărul precedent al revistei, mi-a fost inspirat de rezultatele obţinute de dumneaei în îndelunga activitate depusă pe tărîmul artei culinare.

Pînă aici, toate-s bune. Articolul pomenit, însă, mi-a produs mari dureri de cap. Vineri dimineaţa m-am trezit cu numeroase telefoane. Mai mulţi responsabili de restaurante şi directori de la T.A.P.-urile bucureştene m-au întrebat, cu oarecare ironie, dacă există vreun bucătar care să prepare toate bunătăţile culinare descrise de mine.

— Există, am răspuns eu.

— Să-l vedem şi noi. şi-l angajăm deîndată.

Şi l-au văzut. În seara aceleiaşi zile, soacră-mea le-a servit o masă — după spusele lor — „ca-n filme". Şi tot în acea seară s-a hotărît angajarea ei ca „inspector-îndrumător" peste toţi bucătarii din alimentaţia publică orăşenească. Eu, m-am opus acestei tranzacţii şi am refuzat să-i dau transferul. dar soacră-mea — tot soacră-i — a plecat prin demisie.

Sîmbătă a lucrat toată ziua. A venit acasă seara tîrziu, moartă de oboseală.

— Cum a mers ?, o întreb eu, supărat încă pe ea.

N-a zis nimic. A oftat prelung, apoi a scos o carte voluminoasă şi s-a apucat să studieze. Studia „Reţetarul unic", un volum cu peste 2 000 de reţete, tipărit de Ministerul Comerţului Interior.

A doua zi, din nou la serviciu. Seara tîrziu, iarăşi acasă, obosită şi îmbufnată. La obişnuita mea întrebare — Cum a mers ? — a oftat dureros de două ori. Şi-a pus, apoi, ochelarii pe nas. a scos o coală de hîrtie şi a început să scrie. Într-un tîrziu a catadicsit să mă informeze :

— Nu mai stau aici, îmi dau demisia de la serviciu şi plec la Iaşi.

— De ce, mamă-soacră ?, am întrebat-o îngrijorat. Ce s-a întîmplat ?

Luată cu binişorul, soacra s-a îmbunat şi mi-a istorisit că în cele două zile de serviciu faima ei de pricepută meşteră în arta culinară s-a dus pe apa sîmbetei. N-a reuşit să determine pe nimeni pentru a prepara măcar un singur fel de mîncare „ca la mama acasă". De ce ? Nu-i bun, cumva, reţetarul cu cele peste 2 000 de reţete ? „Reţetarul nu-i prost — zice ea — el e folositor, în special, pentru respectarea gramajului. Dar, aici e aici. Respectînd reţetarul în toate cazurile, mîncarea nu iese, întotdeauna, cum trebuie. Cauza e materia primă diferită. Căci, într-un anume fel trebuie preparată ciorba din burtă proaspătă, şi în alt fel, aceeaşi ciorbă, dar din burtă congelată. Sau la sărmăluţe : proporţiile nu mai pot fi respectate după reţetă, ci trebuie ţinut seama dacă carnea e mai grasă sau mai slabă, mai fragedă sau mai tare. La fiert, de asemenea, nu trebuie scăpate din vedere aceste amănunte. Or, în practică se constată că bucătarii — cei tineri, în special — respectă întocmai reţetarul. Şi, ca urmare, ei fac „fierturi", nu bucate cu gust ales. Deci, mîncarea preparată „ca la carte", dar fără pricepere, face ca în cele mai diferite unităţi, să găseşti aceleaşi tipuri de bucate. Deosebirea dintre bucătar şi bucătar („o ciorbă de potroace aşa cum ştie s-o facă numai cutare sau cutare"), nu se mai vede. Aici e deci necazul. Soluţia : pregătirea temeinică a bucătarilor, care să ştie să lucreze cu tot felul de materii prime. să se orienteze, în fiecare caz în parte, după gust, nu numai după reţetă. Cînd vor fi în toate unităţile astfel de bucătari, voi putea să lucrez în funcţia de „inspector-îndrumător". Pînă atunci nu-i, însă, posibil. De asta plec la Iaşi. Poate acolo vor fi alte reguli..."

D. TĂRNĂUCEANU

P.S. — La închiderea ediţiei am primit următoarea telegramă de la Iaşi : „Marţi şi miercuri am lucrat în alimentaţia publică de aici. Condiţii ca la Bucureşti. Se procedează în spiritul aceluiaşi reţetar unic. Joi mi-am dat demisia. Vineri sosesc la voi să-mi reiau străvechile îndeletniciri. Pentru sîmbătă vă pregătesc o masă „ca la mama acasă". Sănătate, vă urează mama-soacră".

De asta spuneam eu că am o soacră pe cinste ! Să-mi trăiască !

Corespondenţă din Londra

„CĂMINUL IDEAL"

Ca în fiecare an, şi anul acesta, în martie s-a deschis, în saloanele clădirii Olympia din Londra, Tîrgul internaţional „Ideal Home" (Căminul ideal). Pe o suprafaţă de 50 000 mp, 500 de firme din 21 de ţări prezintă noi tipuri de apartamente în mărime naturală, dotate cu toate articolele necesare unui cămin modern, confortabil.

Firmele expozante prezintă o gamă variată de bunuri de consum pentru a inspira pe vizitatori în agrementarea căminului lor. Sînt expuse case prefabricate, mobilă şi covoare, textile şi confecţii, obiecte de artizanat şi sticlărie, corpuri de iluminat, televizoare alb-negru şi color, maşini de gătit şi spălat, frigidere, produse alimentare etc., într-un cuvînt tot ceea ce are nevoie marea masă a populaţiei pentru gospodăria sa.

Weekendului i se acordă o mare importanţă, prin prezentarea de articole turistice şi sportive. Tîrgul este deschis o lună de zile, fiind aşteptaţi peste un milion de vizitatori englezi şi străini.

Ţara noastră participă pentru a 5-a oară la acest tîrg, expunînd mobilier modern şi de stil, cameră rustică şi de tineret, mobilier de grădină, diverse obiecte de artizanat din lemn, precum şi covoare, textile, obiecte de fier forjat, jucării, împletituri, ceramică neagră, color şi sticlă metalică, alabastru, sticlărie, discuri, albume şi obiecte de artă românească.

Din primele zile ale deschiderii, s-a constatat o afluenţă mare de public la standul nostru care a apreciat mărfurile expuse, s-a interesat de posibilităţile de cumpărare. O plăcută impresie a lăsat sufrageria tip rustic „Hora" şi obiectele de artă românească, care au fost solicitate printre alţii şi de popularii actori englezi Frankie Howard şi Sue Lloyd (actriţa din serialul „Baronul" prezentat de televiziunea română). Ca un rezultat al cererilor înregistrate, firmele importatoare engleze au şi contractat importante cantităţi din mărfurile prezentate în cadrul expoziţiei române.

Viorel RADA

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor şef adjunct), D. Dumitriu (redactor şef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 12 (188)
VINERI
24 martie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI ● 2 LEI

Răspunderea și prestigiul economistului

O RECENTĂ hotărire a Consiliului de Miniștri introduce importante îmbunătățiri în corelațiile dintre salariile tarifare ale funcțiilor tehnice și economice. Intr-o altă pagină a revistei, conținutul hotăririi — mecanismul de corectare a unor corelații necorespunzătoare, rezultate din subaprecierea muncii economistului — este explicat în detaliu.

Ceea ce dorim să subliniem aici este un aspect de principiu, pe care măsura il pune în lumină.

În noua etapă de dezvoltare în care România a intrat și căreia istoricul Congres al IX-lea al Partidului i-a scris o luminoasă și clarvăzătoare introducere, rolul și răspunderea economistului cresc în mod considerabil.

Așa cum sublinia de curind tovarășul Nicolae Ceaușescu **„Am ajuns astăzi la un asemenea stadiu de dezvoltare incit mersul nostru inainte este condiționat de ridicarea calitativă a intregii activități economice".**

În concordanță cu cerințele și exigențele noii etape, caracterizată prin **rolul decisiv al factorilor intensivi de creștere economică,** *conducerea de partid și de stat a adoptat un ansamblu de măsuri științific fundamentate, care este treptat introdus în viață. Una din consecințe constă în cadrul nou care se creează astfel pentru activitatea intreprinderilor și organizațiilor economice, pentru stimularea inițiativei și a gindirii lor creatoare.*

A moderniza economia națională înseamnă în egală măsură a o așeza pe baza tehnicii celei mai noi și a-i asigura raționalitatea maximă a eforturilor, în primul rînd prin valorificarea integrală a resurselor interne de creștere a productivității muncii și a rentabilității.

Nu poate exista o intreprindere modernă, prosperă, dacă nu se îmbină armonios preocuparea pentru introducerea tehnicii noi și organizarea riguroasă a intregului proces tehnologic cu preocuparea pentru asigurarea unei înalte eficiențe economice în toate compartimentele, de la întocmirea planului și organizarea producției și a muncii, pină la comercializarea produselor obținute.

Munca inginerului și a economistului se împletește astfel și se condiționează reciproc în soluționarea **comună** *a problemelor mereu mai variate pe care le pune practica. Complexitatea vieții economice moderne solicită inginerului și economistului în mod similar spiritul de inițiativă, receptivitatea față de tot ceea ce este nou și valoros, capacitatea organizatorică și implică răspunderea lor* **solidară.** *Noțiuni ca „soluții tehnico-economice", „cooperare tehnico-economică", funcții și compartimente care îmbină cele două laturi în sistemele moderne de organizare a conducerii întreprinderilor, nu fac decît să reflecte această realitate. Concepția după care munca economistului poate fi redusă la aspecte de consemnare, constatare și execuție mecanică este*

Costin MURGESCU

(Continuare în pag. 16)

ÎN PAGINILE 8-9

Ancheta NOASTRĂ

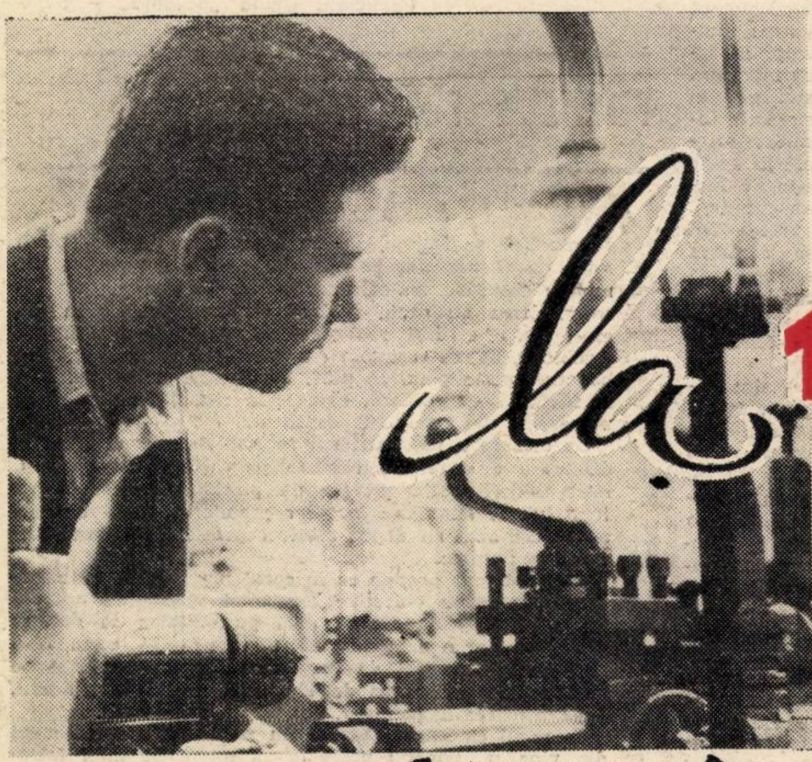

la 100 MUNCITORI DIRECT PRODUCTIVI CÎȚI

FUNCȚIONARI

INGINERI

MUNCITORI AUXILIARI

SÎNT NECESARI ÎNTR-O ÎNTREPRINDERE

DIN SUMAR

● *În pagina a 3-a:*

ÎMBUNĂTĂȚIREA COINTERESĂRII MATERIALE A ECONOMIȘTILOR

● *În pagina a 5-a:*

Cum este gospodărit metalul

O ACȚIUNE MAJORĂ, CĂREIA I SE RĂSPUNDE CU... ÎNCETINITORUL

● *În pagina a 6-a:*

EXPERIMENTAREA UNOR NOI NORME DE AMORTIZARE A FONDURILOR FIXE

● *În pagina a 15-a:*

Documentar

DEPLASĂRI DE ACCENTE ÎN EXPORTUL DE CAPITAL AL S.U.A.

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

INSTRUCȚIUNI CONTRADICTORII

DUPĂ cum se știe, **producția globală** este indicatorul economic care caracterizează, în expresie bănească, volumul producției întreprinderilor și ramurilor economiei naționale obținut într-o anumită perioadă de timp, ca rezultat final al activității productive a întreprinderilor. Spre deosebire de producția globală, **circulația globală cuprinde în plus** și **circulația internă** care reprezintă înregistrarea repetată a valorii produselor, semifabricatelor și lucrărilor cu caracter industrial, executate în unele secții sau unități ale întreprinderii și consumate productiv în alte secții sau unități ale aceleiași întreprinderi. Prin excepție, unele elemente ale circulației interne sînt totuși cuprinse în producția globală și marfă (conform instrucțiunilor D.C.S. nr. 12/1967) ca o derogare de la principiul general. Începînd cu data de 1 ianuarie 1967 au fost cuprinse în cadrul acestor excepții și piesele de schimb — **ca producție a ramurii „industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor"**.

Momentul cînd acestea (piesele de schimb) sînt incluse în producția globală și marfă este reglementat diferit de către organele noastre superioare. Astfel, prin instrucțiunile D.C.S. nr. 191 107 din 30 noiembrie 1966 se precizează că: „în baza prevederilor art. 11 din H.C.M. 1156/1966 s-a stabilit că piesele de schimb destinate consumului intern **să fie incluse în producția globală și în producția-marfă (executată și respectiv vîndută și incasată) a perioadei în care au fost fabricate, și nu în perioada în care se vor consuma"**. Prin adresa nr. 181870/31 octombrie 1966 a Direcției generale a Industriei tricotajelor și confecțiilor — Serviciul plan, din cadrul M.I.U., se arată că: „piesele de schimb executate de întreprindere, care urmează a fi consumate în cadrul aceleiași întreprinderi pentru întreținerile și reparațiile curente din cadrul întreprinderii, reparațiile capitale ale utilajelor și mijloacelor de transport proprii și reparații de orice fel executate pentru terți, **se includ în producția globală și marfă a perioadei în care ele au fost consumate efectiv, și nu în producția globală și marfă a perioadei în care au fost produse"**. După cum se poate constata, momentul includerii pieselor de schimb în producția globală și marfă este considerat fie cel al producerii, fie cel al consumului acestora. După părerea noastră, momentul producerii pieselor de schimb trebuie să constituie și momentul includerii lor în valoarea producției globale și marfă, întrucît tot în acest moment ar fi fost incluse, în cazul cînd ele ar fi fost produse de o întreprindere din ramura industriei construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor. Numai în măsura în care aceste două momente coincid, poate fi luat în considerație momentul consumării lor efective. Deși prin instrucțiunile D.C.S. 191 107/30 noiembrie 1966 se precizează clar acest moment, din instrucțiunile nr. 1 a/1967 acesta nu reiese precis.

În legătură cu momentul includerii valorii pieselor de schimb în producția-marfă vîndută și incasată, sînt de părere că acest moment trebuie să fie la consumarea lor efectivă, întrucît o dată cu aceasta are loc terminarea circuitului economic al pieselor de schimb.

Ion C. TRANDAFIR
economist, I.I.S. „Crinul" - București

SINECTICA

LA rubrica „Curier" (nr. 8 al revistei) într-o știre, se arată că printre metodele mai recente ce se aplică în conducerea și organizarea producției, un loc tot mai important îl ocupă „Sinectica" căreia englezul W. J. J. Cordon îi consacră lucrarea intitulată „Stimularea facultăților creatoare prin sinectică".

Întrucît în literatura noastră economică de specialitate nu există asemenea lucrări, bazate pe exemple concrete din activitatea practică a unor cadre de conducere și de specialitate din întreprinderi și ministere, consider că ar fi foarte util ca această lucrare să fie tradusă și pusă la dispoziția celor interesați în continua perfecționare a activității economice.

Ștefan DRAGNEA
economist, Ministerul Industriei Chimice

„UNELTELE" PROIECTANTULUI

SPRE deosebire de alte munci de birou, unde mecanizarea și automatizarea se introduc din ce în ce mai mult, în birourile de proiectare nu se poate vorbi încă nici măcar de o mică mecanizare. Astăzi, munca de execuție a desenelor se face tot manual, deși există mașini de copiat după schițe, iar scrisul se face tot cu clasicele penițe topografice și redis, cu toate că există mașini de scris special construite pentru acest scop.

Avînd în vedere că în sectorul proiectărilor de tot felul, lucrează mii sau poate zeci de mii de ingineri, tehnicieni și desenatori, ar fi de dorit ca forurile competente să analizeze posibilitatea mecanizării executării desenelor.

Altă lacună în serviciile de proiectare, este aceea a protejării desenelor originale executate pe hîrtie de calc. Frecventa folosire a acestor desene, duce la ruperea lor, ele devenind după un timp improprii pentru folosit. Mă întreb: nu s-ar putea fabrica și la noi în țară bandă albă gumată și bandă transparentă pentru protejarea desenelor?

Nici creioanele pentru desen 4H și 5H nu se găsesc întotdeauna deși avem o fabrică de creioane la Sibiu, iar tușul de desen este de calitate necorespunzătoare.

Ilie BERGHEZAN
tehnician, Uzina „Balanța" – Sibiu

PENALIZATE FĂRĂ VINĂ?

ÎN practică se întîmplă deseori ca din cauza varietății mari de sortimente, întreprinderea să nu realizeze din motive obiective un sortiment. Datorită acestui fapt întreprinderea nu poate declara beneficii peste plan din efort propriu, deși realizează și depășește planul de producție, obține economii din efort propriu și realizează beneficii peste plan. În plus, ea este penalizată cu 40% la fondul întreprinderii, cuvenit în cadrul planului, care se acoperă din beneficiul planificat.

Ca urmare a reglementării incomplete a condițiilor de declarare a beneficiului peste plan din efort propriu, întreprinderile sînt private de posibilitatea constituirii fondului de stimulare necesar premierii colectivului de muncitori care au depus eforturi pentru depășirea indicatorilor de plan.

În acest sens propun ca în cazul nerealizării sortimentelor din cauze obiective (aprecieri făcute de organul tutelar) întreprinderile să aibă posibilitatea să declare beneficiu peste plan din efort propriu, în cazul cînd realizează un astfel de beneficiu. De asemenea, să se suprime și penalizarea de 40% la fondul întreprinderii, cuvenit în cadrul planului.

În cazul că întreprinderea nu realizează un sortiment din vina sa, dar nu prejudiciază interesele altei întreprinderi sau ale economiei naționale, penalizarea, atît la beneficiul peste plan din efort propriu, cît și la fondul întreprinderii să fie proporțională cu gradul de nerealizare a sortimentului sau cu ponderea în producția-marfă a sortimentului respectiv.

Condiționarea declarării beneficiului peste plan din efort propriu și a constituirii fondului întreprinderii, ținînd seama și de aceste precizări ar avea un caracter mult mai stimulativ.

V. GRUIA
economist, Combinatul chimic - Făgăraș

UN REFUZ NEÎNTEMEIAT

S-A mai ridicat în revistă problema expedierii mărfurilor prin coletăria C.F.R., dar insistăm în speranța că, poate, vom determina factorii responsabili s-o rezolve.

Deși este o cale rapidă și ieftină, coletăria simplă nu este folosită în expedierea unor mărfuri din Capitală. Mă refer la o serie de produse din sectorul textile-încălțăminte-galanterie (țesături, confecții, încălțăminte, tricotaje etc.). sosite din import la I.C.R.T.I.-București și care trebuie livrate beneficiarilor din țară. De cele mai multe ori, loturile de expediat nu sînt vagonabile, iar expedierea lor prin D.R.T.A. este neconvenabilă din cauza cheltuielilor mai mari de transport și mai ales a lipsei mijloacelor auto disponibile. Singura cale de livrare rămîne coletăria C.F.R., folosită de mulți din furnizorii I.C.R.T.I.-București aflați în provincie.

Nu înțelegem de ce Gara „16 Februarie" din Capitală nu primește spre expediere prin coletărie decît mărfuri ambalate în lăzi de lemn, respingînd coletele din pînză de sac sau cutiile de carton. Cum poate fi refuzată expedierea unor asemenea mărfuri în coletele care au rezistat transportului pe mii de kilometri, susținînd că nu le este asigurată integritatea?

Victor IONILĂ
economist, București

SUGESTII LA UN NOU MANUAL

ÎN cadrul școlilor agricole, elevii anului IV sînt pregătiți cu deosebire la **Evidența contabilă a C.A.P.** Manualul respectiv, editat de Editura Agro-silvică în anul 1965, a fost unul din cele mai bune apărute pînă în prezent. Se știe, însă, că de la 1 ianuarie a.c. a fost modificat planul de conturi, precum și formularele folosite. În această situație, se impune, editarea unui nou manual. Și pentru ca acesta să fie și mai bun, îmi permit cîteva sugestii.

Din practica predării am constatat că în formele de evidență ale C.A.P. intervin o serie de particularități în ce privește planul de conturi, constituirea fondurilor, modul de ținere a evidenței cheltuielilor de producție și a veniturilor etc. Cred că în noul manual, ar trebui prezentate mai multe probleme legate de activitatea practică din cooperative, explicarea în amănunțime a unor înregistrări. Dacă manualul ar explica mai larg situația caracteristică din activitatea economică și financiară a C.A.P., ar fi de un ajutor prețios în înțelegerea fenomenelor economice din această ramură de activitate. Totodată, consider că ar fi bine ca în noul manual să se amintească și despre unele acte normative care reglementează operațiunile economice și financiare din C.A.P. În fine, la sfîrșitul capitolelor, pe lîngă întrebările respective, să fie date și unele exerciții.

Petre POPA
profesor, Liceul agricol-Odobești

CABINET ECONOMIC

CU ocazia dezbaterii indicatorilor de plan pe anul 1967, colectivul de economiști, juriști, contabili, statisticieni din unitatea noastră, a hotărît să înființeze un cabinet economic.

Planul tematic întocmit cuprinde analizarea și scoaterea la iveală a unor rezerve pentru îmbunătățirea calitativă a activității întreprinderii, ținerea unor conferințe pe teme economice, organizarea unei biblioteci de specialitate, dezbaterea unor articole apărute în literatura economică, cooperarea cu cabinetul tehnic, vizite la întreprinderile industriale din oraș dotate cu mașini complexe de calcul și contabilizat, schimb de experiență cu alte unități de același profil din țară etc.

H. CUPERMAN
economist, șef serv. plan, I.G.L.L.–Iași

REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ROMULUS PETEANU, Baia Mare. — Fiind absolvent al școlii medii, cu diplomă de maturitate, precum și al școlii tehnice pentru muncitori calificați, secția electricieni instalații, iar în prezent avînd încadrarea în categoria ultimă a rețelei tarifare de salarizare aveți dreptul, conform anexei a IV-a la Hotărîrea nr. 1953/1960 să ocupați funcția de tehnician I, în ramura de activitate pentru care v-ați pregătit. Ocuparea acestei funcții se poate face numai dacă se apreciază de către conducerea unității că veți putea îndeplini în bune condiții sarcinile ce vă vor reveni și numai în cazul în care există în întreprindere un post vacant de tehnician I.

DAN CLAPON, contabil, Uzinele „Steagul roșu"-Brașov. — Potrivit legii nr. 27/1967 privind pensiile de asigurări sociale și pensia suplimentară, contribuția salariaților pentru constituirea fondurilor necesare plății pensiei suplimentare reprezintă 2% din salariul lor tarifar lunar de încadrare. În art. 4 alin. 1 din aceeași lege se prevede că salariul de încadrare, pentru cei retribuiți cu ora, este cel corespunzător la 204 ore. În consecință, pentru a se asigura aplicarea corectă a dispozițiilor legale susamintite, contribuția de 2% se calculează asupra acestui salariu indiferent de numărul orelor lucrătoare din cursul fiecărei luni în parte. Referitor la cheltuielile de cazare ale angajaților detașați, vă vom comunica răspunsul într-un număr viitor.

GHEORGHE COMAN, Uzina „1 Mai"-Ploiești. — Conform Hotărîrii nr. 880/1965, pensionarii militari de invaliditate primesc în timpul incapacității temporare de muncă, ajutorul material pe linia asigurărilor sociale de stat calculat asupra salariului tarifar lunar de încadrare, în proporțiile stabilite prin Hotărîrea sus-arătată. În același timp, ei au dreptul să primească în continuare pensie de invaliditate de gradul III ce li se plătește de sectorul de pensii al M.F.A., respectiv al M.A.I.

ION I. BRÎNZAN, economist, Exploatarea minieră Leurda. — Potrivit Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 918/1960 (art. 12) absolvenții cursurilor de învățămînt superior care sînt repartizați în mediul rural au dreptul la o indemnizație egală cu salariul tarifar dacă își stabilesc domiciliul în localitatea unde sînt repartizați. Întrucît, așa cum arătați în scrisoarea dv. absolvenții la care vă referiți și-au stabilit domiciliul într-o localitate urbană, ei n-au dreptul la indemnizație prevăzută de hotărîrea citată.

GHEORGHE COSTESCU, Reșița — Aveți dreptate. Inventatorul jocului de șah trebuia să primească 9 223 372 036 854 775 808 boabe și nu 9 233 372 036 854 775 808 cum a calculat mașina electronică și cum a apărut în revista noastră. Eroarea este, desigur, destul de mare.

N. ARDELEANU, ADAS, Brașov. — V-am trimis un răspuns personal în legătură cu articolul „Să găsim soluții în organizarea științifică a transportului orășenesc".

V. IONILĂ, economist M.C.I.; FRANCISC RACZ, București. — Vă rugăm să treceți pe la redacția noastră.

ILIE BERGHEZAN; O. D. GHIBU (Sibiu); **FERDINAND KRAUTNER, Margina; SAFIN N. CONSTANTIN, TEODOR VULCAN, VASILE CHIȚU** (Ploiești); **ING. GH. PRATA, Nusfalău; ING. ION SOȘEA, Tr. Severin; GHEORGHE BOTEZATU, Bîrlad; ING. DAN JILAVU, Galați; ION TRUȚĂ, Toplița; PUIU GEORGESCU, Craiova; ALEXANDRU PETRU, Iași; ING. MIRON DAVID, Sighișoara; N. NEAGU, C. ONCIULESCU, Suceava; PUIU I. EUGENIU, ING. DAN MARINESCU, GH. COSTESCU, București** — Am primit materialele trimise de dv.

I. BODONI, Tg. Mureș; ANTON POPESCU, Lugoj; N. DRAGOȘ, Baia Mare; ION COJOCARU, Timișoara; ALEXANDRU IRIMIE, MARIN DRAGNEA, Sibiu; ION POPESCU, Reșița; ION ZĂRNESCU, Iași — Vă vom răspunde în curînd la întrebările puse.

Conf. univ. C. MARINESCU, Institutul pedagogic Galați — Cele două articole: **Orașe, porturi românești: Brăila; Ioan Lerescu** au apărut grupate în aceeași pagină, avînd semnătura dv. la ultimul din ele. Deoarece nu se află nici o altă semnătură în pagină, reiese că dv. sînteți autorul ambelor materiale.

O MĂSURĂ CARE IMPUNE RIDICAREA ACTIVITĂȚII ECONOMIȘTILOR PE O TREAPTĂ SUPERIOARĂ

SARCINILE mari și complexe care stau în fața economiei noastre naționale în actuala etapă de desăvîrșire a construirii socialismului reclamă eforturi sporite în vederea ridicării continue a nivelului calitativ al întregii activități economice, condiție de bază a mersului nostru înainte, a progresului și a bunăstării materiale și culturale. Perfecționarea formelor de organizare și de conducere se înscrie ca o condiție principală a ridicării calitative a activității întreprinderilor. În raportul prezentat la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: **„Complexitatea problemelor ridicate de economie, știință, cultură, de întreaga activitate de edificare a noii societăți impune, ca o necesitate obiectivă, îmbunătățirea continuă a formelor organizatorice și a metodelor de conducere".**

Perioada care s-a scurs de la Congres este bogată în acțiuni, evenimente și măsuri luate de conducerea de partid și de stat care atestă atenția mare ce se acordă perfecționării continue a conducerii și planificării economiei naționale. Pe această linie se înscriu măsurile pentru perfecționarea planificării economice curente și de perspectivă; adaptarea la noile cerințe a conducerii și organizării agriculturii, inclusiv crearea organelor proprii de conducere ale țărănimii cooperatiste; perfecționarea îndrumării și conducerii activității științifice, prin elaborarea unui Program unitar pentru o perioadă de 5 ani; organizarea unor consfătuiri largi în care s-au analizat activitatea și căile îmbunătățirii ei în construcții, industria constructoare de mașini, în comerțul interior și comerțul exterior. Toate aceste acțiuni și măsuri urmăresc realizarea la un nivel calitativ superior a sarcinilor de plan și sporirea eficienței economice a întregii activități. Recent, sub îndrumarea directă a conducerii partidului și statului a fost organizată și lansată o largă acțiune privind organizarea științifică a producției și a muncii în toate întreprinderile.

Acțiunile enumerate impun, pe lîngă desfășurarea unei activități susținute la veriga unde se hotărăște soarta producției materiale — întreprinderea —, intensificarea muncii de concepție, astfel ca gîndirea economică să aibă un rol preponderent și să preceadă luarea deciziilor și aplicarea fiecărei măsuri la specificul activității întreprinderilor

La succesele obținute în economie, alături de ceilalți specialiști și oameni ai muncii, o contribuție pozitivă a avut-o munca depusă de economiști în întreprinderi, ministere și alte organe centrale, în institute de cercetare, de proiectare etc. Apreciem însă că munca economiștilor nu a fost în toate cazurile valorificată la nivelul maxim posibil, existînd unele neajunsuri în folosirea rațională a acestora.

Astfel, pînă nu de mult, în multe întreprinderi, nu s-a avut în vedere faptul că fiecare sarcină de investiție, de producție, organizatorică sau administrativă trebuie privită, în primul rînd, sub aspectul ei economic, element determinant, în ultimă analiză, în sporirea realizărilor fiecărei unități în parte și, în final, la scara întregii economii naționale. Nu au fost rare cazurile cînd economiști cu înaltă calificare au fost însărcinați — iar unii s-au complăcut — cu executarea unor lucrări de mică importanță, în loc să-și desfășoare activitatea în sectoarele de concepție ale întreprinderii, astfel ca să contribuie la ridicarea nivelului calitativ al activității întreprinderii De asemenea, au fost situații cînd, datorită subestimării și unor aprecieri eronate asupra rolului economistului din întreprindere, conducerile unor întreprinderi au neglijat sau chiar frînat inițiativele economiștilor care semnalau greșeli în adoptarea unor soluții contrare principiilor economice sau propuneau măsuri pentru organizarea mai judicioasă a producției și obținerea unor rezultate superioare. Înțelegerea greșită a rolului economiștilor de către unii conducători de întreprinderi și neantrenarea lor în rezolvarea problemelor tehnico-economice au contribuit la adoptarea unor soluții tehnice ce s-au dovedit în unele cazuri necorespunzătoare sub aspectul eficienței economice.

● Creșterea salariilor economiștilor cu pregătire superioară cu 10–20%

● Salariile cadrelor medii economice sporesc cu 7–20%

● La unele funcții de conducere cu caracter tehnico-economic, aceeași salarizare pentru economiști, chimiști, fizicieni, biologi, geologi, matematicieni, ca și salarizarea inginerilor.

● Posibilitatea numirii în funcția de director de întreprindere industrială și a cadrelor cu pregătire economică superioară în condiții de salarizare egală cu cea a cadrelor tehnice.

Ținînd seama de sarcinile mari care stau în fața economiei noastre, de caracterul din ce în ce mai complex al producției moderne și al relațiilor economice dintre întreprinderi și ramuri, dintre producție și piață, rolul economistului sporește simțitor.

În centrul preocupărilor economiștilor vor trebui să stea sarcini de mare răspundere cum sînt: elaborarea și fundamentarea științifică a propunerilor de plan, organizarea științifică a producției și a muncii, preocuparea de a găsi permanent soluții și mijloace pentru creșterea eficienței economice a producției. În acest scop, o mare importanță o prezintă intensificarea preocupărilor și creșterea nivelului calitativ al muncii de analiză economică în întreprinderi. Aceasta presupune extinderea și perfecționarea metodelor de analiză — insuficient folosite pînă în prezent — avîndu-se permanent în vedere determinarea cauzelor care frînează obținerea unor rezultate mai bune în producție, prin compararea nivelului diferiților indicatori tehnico-economici din întreprindere cu cei din alte întreprinderi, cu nivele superioare, din țară sau de peste hotare. De asemenea, trebuie mai mult folosite metodele moderne statistico-matematice cum sînt: programarea liniară, cercetarea operațională, calculele de optimizare, metoda drumului critic, studiul cererii, metoda variantelor, metoda experimentului și altele.

Pe baza lucrărilor de analiză, economiștii trebuie să propună soluții concrete în luarea deciziilor de fabricare a unui produs sau altul. Aceasta înseamnă că ei trebuie să cunoască bine în ce măsură este rentabilă producția unui sortiment sau altul, să țină seama de situația pieței interne și externe, să fie informați permanent de schimbările ce au loc în nivelul tehnicii și științei. Evident, aceasta presupune o vastă cultură economică, o intensă muncă de documentare, informare și prospectare.

Nu mai puțin importantă este contribuția pe care trebuie să o aducă economiștii la folosirea rațională a fondurilor fixe, a mijloacelor circulante, la înlăturarea pierderilor care există în unele întreprinderi sau la unele sortimente, precum și la perfecționarea sistemului informațional, astfel ca acesta să permită ca pe fiecare treaptă ierarhică din întreprindere să se ia decizii operative și competente în desfășurarea și realizarea planului de producție.

Conducătorilor de întreprinderi le revine, de asemenea, ca sarcină principală sporirea eficienței economice a activității întreprinderii. Ocupîndu-se de problemele de perspectivă ale întreprinderii, de organizarea rațională a producției și a muncii, de folosirea a tot ceea ce este modern pe plan mondial, aceștia trebuie să creeze un climat favorabil și să promoveze inițiativele pentru munca de analiză economică. Promovarea cu consecvență a principiului muncii colective în cadrul conducerii întreprinderii favorizează **cooptarea în conducere a unui cadru cu pregătire economică superioară (director economic, economist șef) care să coordoneze și să conducă activitatea compartimentelor cu caracter economic din întreprinderi.**

Considerăm indicat ca, în raport cu mărimea întreprinderii, **să se creeze un compartiment sau serviciu distinct de analiză economică sau calcul economic avînd ca atribuții principale munca de concepție economică în întreprindere.** În acest compartiment trebuie să fie încadrați economiști cu înaltă calificare profesională și buni cunoscători ai tehnologiei întreprinderii respective.

În întreprinderile în care s-au organizat distinct compartimente de organizarea producției și a muncii, în afara funcțiilor inginerești și tehnice, apare oportun să existe și funcții economice.

Ținînd seama de rolul sporit pe care trebuie să-l joace cadrele economice în lupta pentru ridicarea la un nivel tot mai înalt al activității economice a întreprinderilor, conducerea de partid și de stat a hotărît examinarea sistemului de salarizare a cadrelor de economiști.

Analiza a scos în evidență faptul că între salariile tarifare ale funcțiilor economice și tehnice de nivel asemănător există diferențe care, în unele cazuri, ating procente destul de mari. O asemenea situație nemaifiind justificată în condițiile etapei actuale de dezvoltare complexă a economiei naționale, conducerea de partid și de stat a luat măsuri pentru îmbunătățirea corelațiilor dintre salariile tarifare ale funcțiilor tehnice și economice. În acest scop, recent, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri s-a aprobat îmbunătățirea corelațiilor dintre salariile tarifare ale funcțiilor tehnice și econo-

Paraschiv BAȘTUREA

(Continuare în pag. 4)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

În combinatele avicole

CÎND VOR FI REALIZAȚI PARAMETRII PROIECTAȚI?

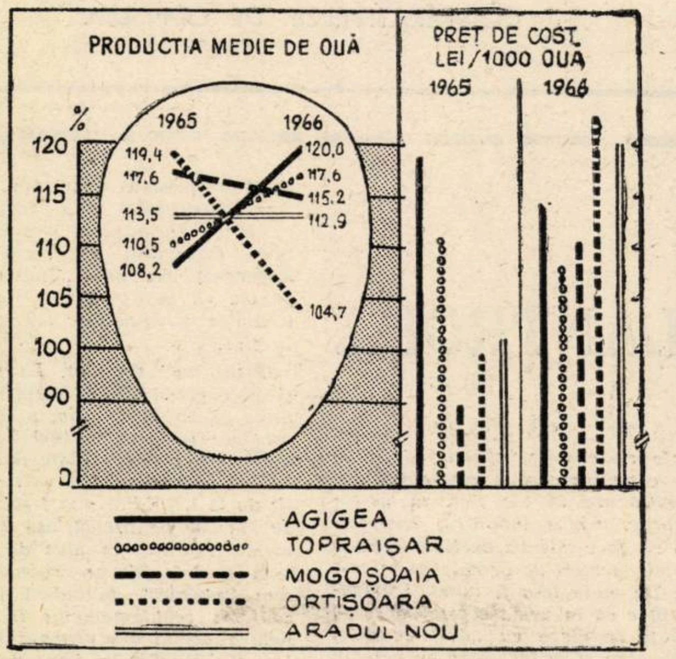

Indici realizați în raport cu parametrii proiectați

COMBINATELE avicole de tip industrial și-au dovedit din plin superioritatea față de sistemul de creștere gospodăresc. În 1966 producția medie de ouă pe o găină a fost cu 30,6% mai mare, iar prețul de cost la 1 000 de ouă cu 26,9% mai mic. În raport însă cu parametrii proiectați, combinatele avicole nu se situează la înălțime. Dacă parametrii stabiliți la producția medie de ouă au fost depășiți, atît în 1965, cît și în 1966 (cu 16,4% și respectiv 15,2%), prețul de cost la ouă și la carne de pasăre este mai mare decît cel din documentațiile aprobate.

În timp ce într-o serie de combinate, rezultatele depășesc sau se apropie mult de parametrii proiectați, în altele tendința este de reducere a producției, concomitent cu creșterea prețului de cost.

La combinatele avicole Agigea și Topraisar, regiunea Dobrogea, în 1966, față de 1965, producția medie de ouă este în continuă creștere (cu 10,8% și respectiv 3,7%), iar prețul de cost, deși este mai mare decît cel stabilit prin documentații, se reduce vizibil (cu 4% și respectiv 3,4%). Nu același lucru se poate spune despre combinatele avicole Mogoșoaia, regiunea București, Ortișoara și Aradul Nou, regiunea Banat, unde se vădește o tendință negativă cu dublu efect. În 1966, față de 1965, o dată cu reducerea producției medii de ouă, are loc creșterea prețului de cost.

Această stare de lucruri cu totul anormală, care se întîlnește și la alte combinate avicole, arată că deficiențele din primii ani de funcționare, în loc să fie eliminate, se amplifică. Însemnate lipsuri se constată în aprovizionarea cu furaje combinate și în echilibrarea rațiilor furajere, ceea ce a determinat depășirea consumurilor specifice cu 10–15%. La acestea se adaugă menținerea în exploatare a unor efective de păsări cu potențial scăzut de producție și neasigurarea efectivelor de păsări la capacitatea existentă a combinatelor.

Atingerea **tuturor parametrilor proiectați** este posibilă în toate combinatele avicole. Aceasta presupune însă ca Departamentul gospodăriilor de stat să se îngrijească de organizarea cît mai grabnică a producției de furaje proteice. De asemenea, pentru asigurarea materialului avicol de înlocuire a găinilor ouătoare ce sînt scoase la reformă, este nevoie să se ia măsuri pentru intrarea cît mai urgentă în funcțiune a capacităților de pui de reproducție în curs de execuție. Nu de mai mică importanță sînt măsurile ce se cer a fi luate de către Departamentul gospodăriilor de stat pentru eliminarea deficiențelor de ordin constructiv la combinatele în funcțiune, precum și a acelora privind aplicarea normelor sanitar-veterinare.

PEISAJ ENERGETIC

● S-au turnat primii metri cubi de beton la HIDROCENTRALA DE LA CURTEA DE ARGEȘ, una din cele patru care vor întregi sistemul energetic de pe Argeș. Hidrocentrala va avea capacitatea de 50 megawați.

● Se desfășoară primele lucrări la **o nouă magistrală electrică de 220 kilovolți pe traseul** CRAIOVA — TURNU MĂGURELE.

● La REȘIȚA se montează **o nouă turbină de 8,2 megawați.**

SFÎRȘIT DE TRIMESTRU PE ȘANTIERE

● A fost dată **în exploatare** — cu 15 zile mai devreme — **stația de betoane de la** BAIA MARE. De aici vor fi expediate — anual — șantierelor de construcții **30 000** mc de betoane.

● **La mina** VULCAN, din bazinul Văii Jiului, au intrat în funcțiune **două noi abataje** de unde se extrag zilnic **500** tone de cărbune.

● Pe harta acvatică a țării **două noi lacuri artificiale :** unul la VIDEA (**400 000** mc de apă) pentru instalațiile de preparare a bauxitei de la Dobrești, celălalt în apropiere de BACĂU pentru aprovizionarea noii zone industriale din sud-estul orașului.

● Se află într-un stadiu avansat de construcție și montaj cele **90** de stații **de pompare a apei** aparținînd sistemului de irigații din vestul și sudul țării.

EXTINDERI

În ultima săptămînă s-a dat semnalul de începere a unor importante lucrări de extinderi la...

...Termocentrala GOVORA. Instalații cu o putere de **100** de megawați vor

CURIER

asigura cantități sporite de energie pentru suita de întreprinderi chimice și de prelucrare a lemnului din zona Govora — Rîmnicu-Vîlcea.

...Uzina „Metalul roșu" din CLUJ. Noile capacități de producție vor permite mărirea de 5 ori a cantității de piese de schimb pentru mașini și instalații necesare industriei ușoare.

...Fabrica de vagoane din ARAD. Secții de prelucrare și montaj destinate dublării producției de vagoane a uzinei.

...Fabrica de geamuri din SCĂIENI. Într-o nouă secție se va mări producția întreprinderii — pe an — cu 60.000 mp geamuri securizate.

TEHNOLOGII AVANSATE

● **La** Combinatul siderurgic-Hunedoara s-a elaborat **tehnologia de turnare a lingourilor mari de oțel calmat** — de 10 tone fiecare — necesare laminorului de tablă groasă de la Galați. Tot aici, prin introducerea unor instalații de recuperare a gazelor arse se asigură un spor de căldură de **50 000** gigacalorii, pe un ciclu de producție.

● Un colectiv de **specialiști** de la Uzina Colibași a rezolvat probleme complexe privind **reducerea timpului de verificare a aparatelor de măsură.** Într-o instalație electronică — realizată de colectiv — timpul de verificare se reduce în medie, pe aparat, de la 8 ore la 15 minute.

SCHIMBURI DE EXPERIENȚĂ

● La Timișoara, Blaj și Murfatlar au avut loc **schimburi** de **experiență ale viticultorilor privind extinderea soiurilor de înaltă productivitate și mecanizării în lucrările de vie.**

● **Cultura cartofului în zona podișului transilvănean** a făcut obiectul unui schimb de experiență care s-a desfășurat la Odorhei.

O MĂSURĂ CARE IMPUNE RIDICAREA ACTIVITĂȚII ECONOMIȘTILOR PE O TREAPTĂ SUPERIOARĂ

(Urmare din pag. 3)

mice, principiile de salarizare stabilite de hotărîre fiind următoarele :

● **La conducerea întreprinderilor, direcțiilor generale industriale, funcția de director, director general poate fi ocupată și de cadre cu o înaltă pregătire economică, salarizarea fiind identică cu aceea a cadrelor tehnice.**

● **În funcțiile de conducere a serviciilor tehnico-economice și economice de concepție** (planificare, organizarea muncii, analiză economică și altele) **salarizarea conducătorilor acestor compartimente va fi identică cu cea a cadrelor cu pregătire tehnică.**

● **Salarizarea funcțiilor de economiști și economiști principali se stabilește pentru marea majoritate a ramurilor economiei naționale** (cu excepția ramurilor în care cadrele tehnice desfășoară munca în condiții **grele și** foarte grele — minerit, foraj-explorări și metalurgie — și în salariile cărora se cuprinde un spor pentru astfel de condiții) **cu o diferență de 5% mai mică față de cea a funcțiilor de inginer și inginer principal.**

● **Ca urmare, salariile economiștilor cu pregătire superioară vor crește, de regulă, cu 10—20%.**

● **În mod similar se stabilește** salarizarea **și pentru chimiști, fizicieni, geologi, biologi, precum și pentru matematicieni care lucrează în întreprinderi și care îndeplinesc funcții și atribuții identice în serviciile tehnice, de concepție, în secții de producție sau laboratoare, salarizarea lor fiind identică cu a inginerilor sau respectiv cu cea a cadrelor cu pregătire medie iar a matematicienilor egală cu a economiștilor.**

● **Se îmbunătățește salarizarea cadrelor medii economice** (planificatori, contabili, merceologi, statisticieni) **care va înregistra, de regulă, o creștere de 7—20% ;**

● **Corespunzător va spori salarizarea contabililor șefi, a directorilor comerciali și a altor funcții de conducere cu pînă la 10%.**

Recenta hotărîre asigură într-o mai mare măsură cointeresarea cadrelor tehnice și economice și constituie un factor mobilizator pentru ridicarea nivelului activității economiștilor din întreprinderi, ministere și celelalte organe centrale.

Creșterea simțitoare a salariilor obligă cadrele de economiști cu studii superioare și medii, cadrele de chimiști, fizicieni, geologi, matematicieni, la o contribuție sporită în ridicarea eficienței economice în întreprinderi, la creșterea preocupărilor pentru perfecționarea cunoștințelor profesionale, la aplicarea metodelor moderne de analiză a activității întreprinderilor, la ridicarea calitativă a întregii activități economice.

Călătorii RAPIDE, PLĂCUTE și cu CHELTUIELI REDUSE se pot face cu...

...MOTORETA „CARPAȚI SUPER"

– viteză maximă : 55 km pe oră ;
– consum benzină : cca. 2 l la 100 km ;
– încărcătură utilă : 2 persoane (145 kg).
Preț : 4 190 lei.
Nu este obligatorie purtarea căștii de protecție.

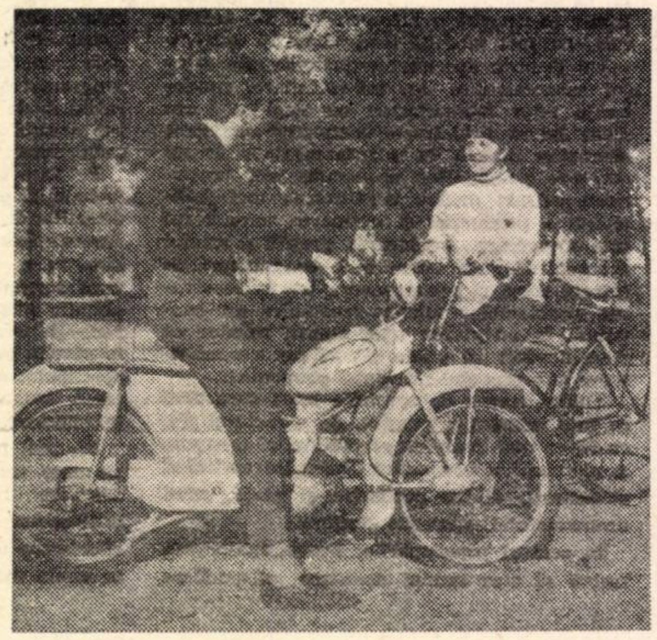

...BICICLETA „CARPAȚI" sau „ELEGANT"

– rezistentă ;
– practică ;
– convenabilă.
Preț : – tip „Carpați" :
pentru femei 712,80 lei
pentru bărbați 690 lei
– tip „Elegant" :
pentru femei 638,30 lei,
pentru bărbați 625 lei.

Se pot procura și cu PLATA ÎN RATE de la MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM.

ACORDURI

● **La 18 martie a fost semnat la Teheran un acord de cooperare economică și tehnică între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul imperial al Iranului. Acordul prevede că România va livra Iranului mașini, utilaj și echipament în valoare de 31 milioane de dolari, rambursabile prin livrări de țiței — 3,5 milioane tone în perioada 1968—1970 — și alte mărfuri iraniene.**

● **La Ankara a avut loc schimbul instrumentelor de ratificare a Acordului pentru reglementarea problemelor financiare în suspensie între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Turcia, semnat la București la 22 iunie 1965.**

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **La sediul din Algeria al „Societății naționale algeriene de exploatare și transport a hidrocarburilor" — „Sonatrach" au fost semnate două contracte conform cărora Republica Socialistă România va livra Republicii Algeriene Democratice și Populare patru instalații de foraj petrolier la mare adîncime și va achiziționa din Algeria în contrapartidă importante cantități de minereu de fier. România va pregăti tehnicieni algerieni, iar în Algeria vor sosi specialiști români pentru a asigura funcționarea și întreținerea utilajului petrolier livrat.**

● **Printre contractele încheiate în ultima perioadă de întreprinderea *„Tehnoimport"* se înscriu : importul unui sistem de aeronavigație pe unde ultrascurte de la firma „Pye Telecommunications Ltd." din Anglia, de becuri de cuarț și lămpi de analiză cu accesorii de la firma „Quarzlampen GmbH" din R.F.G., de rulmenți și role de la firma „F.A.G. Italia SpA" din Italia, a 910 000 filme foto alb-negru, destinate fondului pieței de la firma „Fotokemika" din R.S.F. Iugoslavia.**

● **I.S.C.E. *„Autotractor"* a exportat 69 de tractoare U—651, 80 de tractoare U—650, 16 tractoare U—450 și 200 de pluguri purtate PP 3—30 M în Iran, 72 de tractoare U—651 în R. D. Germană, 13 tractoare U—450 și U—520 în Olanda, 285 de semănători combinate pentru plante prășitoare SPC—6 și 39 de selectoare universale SU—4 în R. P. Bulgaria, 212 remorci R.B.L.—4 în R. P. Ungară.**

● ***„Mașinexport"* a livrat la export peste 70 de strunguri universale în R. S. Cehoslovacă, Finlanda, R.F.G., Iran, R.A.U., Suedia, Turcia, 20 de excavatoare tip E—0,3 în Guineea.**

● **Au fost expediate prin portul Constanța — printre alte mărfuri — 1500 de tone de azotat de amoniu în Tunisia, 9400 de tone de fontă în Japonia, 1350 mc lăzi de fag la Gaza. Din import au sosit 11 820 de tone de laminate din Franța, R.F.G., Italia, 25 000 de tone de minereu de fier și 1000 de tone de saci din iută din India, 1150 de tone de bumbac din Iran, 1200 de tone de șrot de soia din R.F.G., 3000 de tone de pește sărat din R. P. Chineză.**

FOILETON

„SPĂRGĂTORUL" FILANTROP...

VĂ mai amintiți de personajul înfățișat în filmul „Omul care trece prin zid"? Vă amintiți cum pătrundea misteriosul „spărgător" în apartamentul adoratei, lăsîndu-i mici și prețioase atenții ? Vă amintiți de mirarea polițiștilor care constatau că „spărgătorul" s-a introdus în locuință fără să spargă nimic, că bănuitul hoț în loc să fure făcea cadouri ?

Un personaj asemănător operează acum prin părțile Iașului. Nimeni nu l-a văzut — o fi invizibil? — și nu se știe cum arată la față. Se cunosc doar urmările activității lui, consemnate cu migală într-un dosar, care cuprinde, deocamdată, 15 piese, totalizînd 23 de pagini. Din acest dosar — pus la îndemîna noastră de tov. Ion Zărnescu, tehnician la serviciul transporturi de la Întreprinderea regională pentru valorificarea produselor agricole din Iași —, reiese că „Spărgătorul" filantrop urmărește pas cu pas vagoanele încărcate cu cereale, aparținînd întreprinderii la care lucrează corespondentul nostru, se introduce în ele fără să desfere încuietorile. Ajuns înăuntru, misteriosul personaj nu face altceva decît să depună cantități destul de mari de cereale peste cele aflate acolo. De unde le-o fi luînd, Dumnezeu știe ! Fapt e că în urma acestor operații I.R.V.P.A.—Iași se alege cu „noi" cantități de cereale pe care și le însușește cu acte în regulă.

Cazul nu-i de domeniul fanteziei, ci e strict autentic. Așa, bunăoară, vagonul 103721, încărcat (conform scrisorii de trăsură 334/167) în stația Larga Jijia cu 16 500 kg porumb (greutate stabilită prin calcul volumetric și prin cîntar decimal — după cum reiese din adresa nr. 21187 a I.R.V.P.A.—Iași) a ajuns în stația Iași cu 17 200 kg. În acest fel, vagonul a devenit supraîncărcat și, ca atare, organele C.F.R. au dispus să se descarce cele 700 kg, apărute misterios, și să fie predate Bazei din Iași a I.R.V.P.A. Această operație fiind îndeplinită, vagonul cu 16 500 kg porumb și-a continuat drumul către Constanța. Pe traseu se pare c-a intervenit din nou „Spărgătorul" filantrop pentru că la Constanța, s-a găsit iarăși în vagon o contitate — 100 kg — de cereale în plus.

Cazul nu-i singular. La fel s-a întîmplat și cu vagonul 152728, care, încărcat în stația Sirca cu 22 000 kg grîu, a ajuns la Iași cu o greutate în plus de 400 kg grîu, care, de asemenea, a fost predată Bazei din localitate.

Față de cele relatate s-ar cuveni ca tovarășii de la I.R.V.P.A.—Iași să-și strîngă mîinile de bucurie pentru că, așa din senin, le apar mereu cantități în plus de cereale. Ei însă s-au supărat foc pe organele C.F.R. care le scot „plusuri", taxîndu-i în același timp, conform regulamentelor în vigoare. Astfel, pentru plusul din vagonul 103721 I.R.V.P.A.-Iași a plătit 800 lei (taxe de transport, penalizări pentru falsă declarare a greutății, locație), iar pentru cel din vagonul 152728 s-a plătit 368 lei. Acum, după ce a primit înapoi cerealele găsite în vagoane peste greutatea declarată, I.R.V.P.A.—Iași pretinde să i se restituie și taxele încasate de C.F.R. Pentru aceasta conducătorii acestei întreprinderi s-au adresat în cîteva rînduri Direcției exploatării comerciale din Ministerul Căilor Ferate, au făcut adrese la serviciul de transporturi din C.S.V.P.A.—București, dar n-au reușit să pună mîna pe bănuții încasați de C.F.R. Au încercat să se adreseze și Arbitrajului, dar nici aici n-au avut sorți de izbîndă : Arbitrajul nu judecă pricini a căror valoare nu depășește — pentru fiecare caz în parte — una mie lei.

Ce-i de făcut ? Toată răzbunarea se îndreaptă acum către „Spărgătorul" filantrop. Și pe bună dreptate : cine l-a pus să încarce în vagoane cantități neprevăzute ? De unde a căpătat aprobare și, mai cu seamă, de unde a făcut rost de cantitățile respective ?

Scriind aceste rînduri stau și mă întreb : ce s-ar fi întîmplat dacă „Spărgătorul" ar fi sustras, — bineînțeles tot invizibil —, din cele două vagoane o cantitate de 1100 kg cereale ? Formal nu s-ar fi întîmplat nimic. În realitate însă I.R.V.P.A.—Iași nu ar fi avut în depozite cele 1100 kg cereale. Scriptic însă totul ar fi fost în regulă. Dar, iarăși mă întreb : E posibil ca „totul să fie în regulă" în condițiile în care numai din două vagoane se puteau sustrage 1100 kg de cereale, fără ca cineva să le reclame ? Se pare că ceva nu-i în regulă. Nu e oare vorba de unele neglijențe la operațiile de cîntărire a cerealelor la depozitele din care se încarcă în vagoane ? Neglijența sau (poate) cîntarele sînt de vină ? Oricare ar fi situația, cauza acestor surplusuri, care apar din senin și care ar putea fi subtilizate, ar trebui descoperită. Nu de alta, dar am putea să ne trezim cu minusuri în loc de plusuri și atunci situația ar fi desigur, mult mai gravă.

D. TĂRNĂUCEANU

O ACŢIUNE MAJORĂ, CĂREIA I SE RĂSPUNDE CU... ÎNCETINITORUL

„VIAŢA ECONOMICĂ" a analizat în cîteva din numerele sale, diferite aspecte privind modul în care este gospodărit metalul în unele întreprinderi constructoare de maşini. A fost criticat, de pildă, faptul că, încă din faza de proiectare, se concep maşini şi utilaje cu gabarite şi greutăţi mari, ceea ce atrage după sine un consum exagerat de metal. În turnătorii, ca urmare a nerespectării tehnologiilor prescrise, se risipesc importante cantităţi de metal lichid sub formă de rebuturi, scoarţe, adaosuri de prelucrare etc. În sfirşit, în sectoarele mecanice, cantităţile de şpan sînt încă mari, deoarece se folosesc laminate supradimensionate. Ce se întîmplă în prezent în aceste întreprinderi, măsurile preconizate sînt sau nu eficiente ?

50 de autocamioane din economii

La Uzinele **„Steagul roşu"-Braşov** s-au întreprins, în timpul ce a trecut din acest an, largi acţiuni în vederea reducerii consumului specific de materiale şi, îndeosebi, de metal. După ce au fost analizate posibilităţile şi reperele asupra cărora se poate acţiona — fără a fi nevoie de investiţii sau alte cheltuieli — s-a întocmit un plan concret de măsuri tehnico-organizatorice, care cuprinde 51 de prevederi. **Aplicarea lor va avea drept efect economisirea în acest an a peste 1 000 tone de metal.** Pe această bază, colectivul uzinei şi-a propus să realizeze, în plus, 50 de autocamioane.

Din măsurile preconizate, unele au şi fost aplicate, **fapt care s-a reflectat în obţinerea unei economii de peste 30 tone laminate.**

Datorită aprovizionării tablei la formate economice (dimensiuni fixe), la care nu se înregistrează nici o pierdere de margini sau capete, consumul de metal la bara de protecţie a autocamionului SR-132 s-a redus cu 8,3 kg pe fiecare autocamion. De asemenea, prin îmbunătăţirea tehnologiei de forjare a barei din faţă a autocamionului SR-113, consumul specific de metal a fost micşorat cu 3,8 kg pe fiecare autocamion.

Pentru acest an, uzina a prevăzut aprovizionarea cu 11 600 tone de tablă la lungimi fixe şi 6 400 tone de profile şi ţevi din oţel la lungimi multiple. Din acestea urmează să se execute o serie de repere principale, care au în prezent un consum mare de metal (longeroane, roţi, capete, aripi etc.), în scopul reducerii consumului specific.

Preocupări, dar şi... inerţie

Acţiunea de economisire a metalului se desfăşoară şi la **Uzina de pompe - Bucureşti,** pe un front larg. Ea îmbrăţişează trei laturi principale : **înlocuirea, prin reproiectarea de piese, a unor laminate mai grele cu altele mai uşoare, reducerea consumurilor specifice şi înlocuirea metalului cu mase plastice.**

Planul de măsuri tehnico-organizatorice, elaborat special în acest scop, a început să prindă viaţă. Astfel, la roţile de transport ale agregatelor de pompare mobile, s-a prevăzut ca spiţele să fie executate din tablă de 3 mm, în loc de 4 mm. **Măsura fiind pusă în practică, în lunile ianuarie şi februarie s-a obţinut o reducere a consumului de tablă de 9 tone.**

La executarea plăcilor de bază pentru familiile de pompe Sadu şi Lotru-Cerna-Criş va fi obţinută o economie de 45 tone de metal prin înlocuirea profilelor laminate „U" de diferite dimensiuni, cu profile din table îndoite. Reproiectarea fiind terminată, în prezent se stabileşte tehnologia de execuţie şi S.D.V.-urile respective. Măsura va fi aplicată începînd din trimestrul II al anului la un număr de 3 000 de pompe.

În ce priveşte utilizarea maselor plastice în locul metalului, s-au prevăzut, de asemenea, diferite acţiuni. Astfel, cuplarea pompei simple cu electromotoarele pînă la 2,2 kW se va face prin repere din mase plastice — repere care pînă acum se executau din fontă. **Măsura, aplicată la un prim lot de 1 000 electropompe, va permite economisirea a 3 tone de fontă.** Prin măsurile arătate, ca şi prin altele, **se preconizează obţinerea în acest an a unei economii de metal de peste 95 tone.**

În timp ce în sectoarele de prelucrare, preocuparea pentru reducerea consumului de metal se amplifică pe zi ce trece (domeniu în care există, de altfel, nenumărate rezerve şi posibilităţi), **într-un alt sector important al uzinei — turnătoria — acţiunea a demarat greu.** Aici, continuă să se menţină un procent ridicat de rebuturi, deşi în luna februarie, acesta a marcat o oarecare descreştere faţă de luna ianuarie. **Dacă în prima lună a anului rebuturile s-au ridicat la 8,54% din totalul pieselor turnate, în februarie acestea au scăzut la 7,58%. Numai prin reducerea cu 1% a rebuturilor s-a realizat în luna februarie** — ţinînd seama de cantitatea de piese turnate — **aproape 3 tone de piese bune în plus.** Este, fireşte, un pas înainte, care merită consemnat.

Făcînd bilanţul pierderilor înregistrate în cele două luni datorită menţinerii procentului mare de rebuturi, vom vedea că ele se ridică la cîteva zeci de tone. E drept, în turnătorie au fost luate unele măsuri de prevenire a rebuturilor : modelele de turnare necorespunzătoare sînt remediate operativ la sculăria generală ; pentru îmbunătăţirea fontei lichide elaborate, elementele componente ale şarjei se cîntăresc cu mare precizie : s-au organizat cursuri de ridicare a calificării formatorilor turnători, lectorii fiind recrutaţi din rîndurile celor mai buni ingineri şi tehnicieni ; s-a asigurat asistenţa tehnică în toate cele 3 schimburi şi, îndeosebi, în schimbul de noapte şi altele. Şi totuşi, rezultatele întîrzie să se arate, uzina pierzînd din cauza rebuturilor însemnate cantităţi de metal.

În uzină se aplică de mai mulţi ani turnarea de precizie, la piesele turnate după această tehnologie, procentul de rebuturi fiind mult mai mic decît prin metodele clasice. Totuşi, procentul de piese turnate prin metode de precizie este încă mic, deşi sînt multe care se pretează a fi executate după această metodă (rotoarele de la pompele Olt 80 şi Olt 100, directricea de refulare de la pompa Sadu, rotorii pompelor terma din familia 1 şi 2 şi altele). De ce nu intervine conducerea uzinei pentru extinderea acestei tehnologii de turnare ?

Pe urmele unor critici formulate în „Viaţa economică"

„Derogările" — sursă de risipă

Anul trecut, prin reducerea rebuturilor, **Uzina „Autobuzul" - Bucureşti** a reuşit **să obţină o economie de peste 300 000 lei la preţul de cost şi o cantitate de metal necesară executării a 3 autoutilitare peste plan.** Dezvoltînd experienţa acumulată, au fost luate măsuri ca şi în 1967 metalul să fie mai raţional folosit. **La secţia forjă, începînd cu luna ianuarie a.c. nu s-au mai înregistrat deloc rebuturi, iar la secţia strungărie volumul acestora s-a redus la 0,60% din totalul metalului prelucrat.**

În uzină au existat şi există încă alte canale prin care cantităţi însemnate de metal sînt consumate neraţional. Este vorba de înlocuirea materialelor prevăzute în documentaţie cu altele, prin sistemul **„derogărilor".** În 1966, uzina a primit uneori repartiţii de materiale la dimensiuni superioare celor specificate. Aşa a fost cazul cu oţelul rotund de Ø 95 OL 42 şi OL 50, în locul căruia i s-a repartizat Ø 100, deci cu un adaos de prelucrare cu 5% mai mare decît cel prevăzut în fişa tehnologică. În aceleaşi condiţii i s-a repartizat tabla TDA de 1 mm, în locul formatului optim specificat de 1250 × 3000 mm, la formatul de 1000 × 2000 mm. **Utilizarea de materiale supradimensionate a condus la o pierdere de 20%, adică de circa 10 tone tablă.** De asemenea, datorită neprimirii la timp a profilelor de laminate contractate, uzina a fost pusă în numeroase cazuri în situaţia să înlocuiască materialul deficitar cu altul de aceeaşi calitate sau de calitate superioară, dar de dimensiune mai mare. Numai în anul trecut, au fost aplicate din această cauză, 672 derogări.

Aceste deficienţe sînt prezente — e drept, în mai mică măsură — şi în acest an. De aceea **este necesar ca, paralel cu acţiunile iniţiate de Uzina „Autobuzul", să fie luate măsuri şi de către furnizorii de materiale — în special C. S. Hunedoara, C. S. Reşiţa, Uzina metalurgică-Iaşi, pentru a livra laminatele la dimensiunile solicitate.**

Tot în vederea reducerii mai substanţiale a consumului de metal, **ar fi bine ca planul de aprovizionare întocmit de întreprindere la începutul anului şi centralizat la nivelul ministerului, să fie acoperit în întregime şi la termenele precis stabilite, astfel încît producţia să se desfăşoare ritmic.** Orice schimbare în planul de producţie, respectiv în planul de aprovizionare, să fie permisă numai în limita existenţei unor resurse suplimentare.

Realizări şi posibilităţi nevalorificate

Cheltuielile la 1 000 lei producţie-marfă au fost reduse la **Uzinele „Semănătoarea" - Bucureşti,** în cursul lunilor ianuarie—februarie a.c. cu 6,7 lei faţă de plan (de la 889,8 lei, cît era sarcina prevăzută, la 883,1 lei — cheltuieli efective). **La combinele de cereale C-3, de pildă, a fost realizată o economie în luna ianuarie de 28,8 tone metal, iar în luna februarie — 30,6 tone.**

Cum a fost posibil acest lucru ? În primul rînd, prin aplicarea de soluţii constructive şi tehnologice mai eficiente. Numai prin executarea coroanei dinţate de la sulul motric din tablă de 22 mm, în loc de 28 mm, s-a obţinut o scădere a consumului de metal cu 5,8 kg/combină, creîndu-se astfel condiţii ca, pe întregul an să se economisească 27,80 tone de tablă. De asemenea, prin executarea din deşeuri de tablă a discului de fixare a tobei, s-a micşorat cantitatea de metal consumată pe un reper cu 5 kg. Prin această măsură, se vor economisi în acest an 24 tone tablă decapată de 3 mm. Modificări în tehnologia de fabricaţie au fost făcute şi la rozeta rabatorului : înainte, această piesă se confecţiona din tablă decapată de 3,5 mm, iar acum se face din deşeurile rezultate de la fabricarea unei alte piese. În acest fel, consumul de metal s-a micşorat cu 5,70 kg/bucată. Din calculele făcute rezultă că se va obţine o economie anuală de 27,36 tone.

În vederea reducerii procentului de rebut în unele secţii au fost luate, de asemenea, măsuri eficiente. Astfel, în luna februarie, la secţia forjă s-a lucrat efectiv fără rebuturi, datorită aplicării unor procedee moderne de forjare (îndeosebi forjarea în matriţe). În urma modificărilor tehnologice **s-au realizat reduceri ale consumului specific de metal cu 1,6 kg/bucată la combina C-3, cu 0,845 kg/bucată la maşina de strivit furaje, 1,2 kg/bucată la maşina de adunat şi altele.** În 1967 se va realiza, comparativ cu 1966, o economie suplimentară de 12 tone de metal.

În urma aplicării unor măsuri pe linia respectării disciplinei tehnologice, precum şi a întăririi asistenţei tehnice, în cadrul secţiei de prelucrări mecanice volumul rebuturilor a scăzut în februarie la 0,44 tone faţă de 2,34 tone cît a fost în luna ianuarie.

Rezultatele obţinute în cele două secţii au fost însă mult diminuate de rebuturile înregistrate la secţia de turnătorie, care au însumat 81,38 tone de metal. Dacă facem un scurt bilanţ al pierderilor sub diferite forme, **rezultă că pe uzină s-au irosit în primele două luni ale anului 84,24 tone de metal.** Din această cantitate se puteau produce, în plus, 28 combine C-3 sau 84 de semănători S.PIC.-6.

În loc să scadă, rebuturile au crescut

Profilate pe fabricarea unei game largi de produse de complexitate tehnică ridicată, **Uzinele „23 August"-Bucureşti** se înscriu în rîndul marilor unităţi consumatoare de metal. Cum se prezintă situaţia în turnătorii în primele două luni şi jumătate de la începerea noului an de plan ?

Din capul locului trebuie consemnat faptul că, în cursul lunilor ianuarie şi februarie a.c., procentul de rebut a înregistrat o creştere, comparativ cu lunile corespunzătoare ale anului 1966. **Astfel, dacă în luna ianuarie a anului trecut, procentul de rebut a fost de 7,4% la piese turnate din oţel şi de 16,2% la cele din fontă, în prima lună a anului 1967 acesta a înregistrat valori de 11,5% şi, respectiv, 25%.**

La cele două turnătorii, **în ansamblul cauzelor care au determinat creşterea procentului de rebut, un loc important îl ocupă nerespectarea cu stricteţe a reţetei tehnologice pe toate fazele de elaborare a oţelului şi a fontei.** Din această cauză, un mare număr de piese turnate din fontă şi oţel au fost rebutate, mai ales datorită suflurilor. Astfel, **în cursul lunii ianuarie, datorită suflurilor de turnare s-au rebutat 930 bucăţi cutii de unsoare pentru vagoane şi în februarie 618 bucăţi, totalizînd o cantitate de 79 tone metale.** Tot din această cauză s-au înregistrat cantităţi importante de rebut şi la alte piese. **În lunile ianuarie şi februarie 1967, din cantitatea de oţel rebutată se puteau turna 5 275 cutii de unsoare pentru vagoane.**

Nu este mai puţin adevărat că, la lipsurile de ordin intern, s-a adăugat şi faptul că nisipul de turnare furnizat de carierele Aghireş şi Văleni, argila, precum şi dopurile pentru oalele de turnare (furnizor „Vulturul"-Comarnic) n-au fost totdeauna de calitate corespunzătoare.

Deşi slăbiciunile organizatorice, lacunele tehnologiei de turnare, precum şi efectele negative tehnice şi economice erau cunoscute din anul 1966, totuşi, nu s-au luat la timp măsuri. Abia în cursul lunii februarie, conducerile turnătoriilor de oţel şi fontă au luat măsuri menite să ducă la reducerea procentului de rebut.

Dintre măsurile mai importante, amintim studiul privind elaborarea unei noi tehnologii de turnare a cutiilor de unsoare pentru vagoane, cele de ordin tehnic cu privire la reducerea consumului de oţel lichid pentru maselote (la crapodine pentru vagoane) etc. **Efectul economic se va concretiza, pe ansamblul secţiei turnătorie de oţel, în reducerea la nivelul anului 1967 cu circa 450 tone a cantităţii de oţel lichid.**

Măsuri similare au fost întreprinse şi în cadrul turnătoriei de fontă. Aici, **prin extinderea noii reţete tehnologice şi pregătirea amestecurilor de formare fluide, se prevede ca rebutul cauzat de sufluri să scadă cu circa 50% la cilindrii de 14 ţoli, lingotiere şi maselotiere.** Folosirea la turnarea lingotierelor a maselotelor tip pană, în locul celor circulare, va atrage după sine o economie de fontă cenuşie de 1000—1200 kg/bucată, ceea ce, la nivelul producţiei anuale de lingotiere, reprezintă circa 80 de tone fontă economisită.

Aşadar, măsuri există. E nevoie însă ca ele să se materializeze cît mai grabnic în cantităţi cît mai importante de metal economisit.

V. IONESCU,
R. VASILESCU

„ÎNALTIMI"... (aspect de pe şantierul de construcţie al furnalului de 1700 mc de la Combinatul siderurgic Galaţi)

EXPERIMENTAREA UNOR NOI NORME DE AMORTIZARE A FONDURILOR FIXE

POTRIVIT unei recente reglementări (H.C.M. nr. 260 din 16 februarie 1967), întreprinderile și organizațiile economice de stat, precum și întreprinderile anexe create pe lingă instituțiile de stat vor efectua în cursul acestui an, în mod experimental, **calculul amortizării, al prețului de cost, rentabilității, volumului reparațiilor capitale și al altor indicatori financiari prevăzuți în balanța de venituri și cheltuieli, pe baza proiectului noii reglementări a amortizării fondurilor fixe**, care se compune în principal din :

- **Actul normativ propriu-zis care precizează :** sfera fondurilor fixe supuse amortizării, modul de calculare și vărsare a amortizării, modul de utilizare a fondurilor constituite pe calea amortizării pentru efectuarea reparațiilor capitale, sistemul de evidență și control al calculării și utilizării fondului de amortizare. Aceste prevederi sînt expuse în esența lor în anexa nr. 1 a hotărîrii ;
- **Clasificarea fondurilor fixe din economia națională a Republicii Socialiste România** (anexa nr. 2 la hotărîre), cunoscută întreprinderilor, ea fiind folosită în acțiunea de inventariere și reevaluare ;
- **Catalogul normelor de amortizare a fondurilor fixe** (anexa nr. 3 la hotărîre) cuprinzînd circa 1600 norme de amortizare analitice a fondurilor fixe, pe baza cărora se efectuează calculele experimentale.

Anexele 2 și 3 urmează să fie în curînd difuzate întreprinderilor de către organele centrale tutelare.

Față de actualul sistem de amortizare a fondurilor fixe, reglementat prin Decretul nr. 555/1953 cu completările sale ulterioare, proiectul noii reglementări a amortizării fondurilor fixe se deosebește în primul rînd prin caracterul normelor de amortizare. Normele de amortizare în vigoare pînă acum au fost stabilite global pentru o categorie largă de fonduri fixe cu o componență foarte eterogenă. Astfel, categoria „mașini agregate și instalații de lucru" are o singură normă de amortizare în cadrul fiecărei subramuri, deși în această categorie se cuprind mașini și utilaje mult diferențiate din punctul de vedere al duratelor de funcționare și din punctul de vedere al volumului și ciclurilor de reparații capitale. Aceste norme globale, stabilite la structura fondurilor fixe din anii 1949—1950, au un caracter rigid și nu reflectă importantele schimbări care au avut loc în componența tehnică a categoriilor de fonduri fixe ca urmare a procesului de dezvoltare în ritm susținut a economiei.

Datorită acestui proces, decalajul între uzura anuală efectivă a fondurilor fixe și fondul de amortizare calculat pe baza normelor globale se accentuează pe măsura sporirii volumului fondurilor fixe și diversificării acestora, creînd dificultăți în cunoașterea efectivă a prețului de cost, a rentabilității, precum și în calcularea altor indicatori ai eficienței economice.

Pentru a înlătura neajunsurile pe care le generează sistemul normelor globale, **în proiectul noii reglementări a amortizării se prevede un sistem de norme de amortizare analitice, stabilite pe grupe restrînse de fonduri fixe care au aceeași destinație tehnologică, durate de serviciu aproximativ egale și la care cheltuielile de reparații capitale în raport cu valoarea lor sînt identice.** Normele de amortizare analitice au două componente, înscrise distinct în catalogul normelor de amortizare : norma pentru constituirea fondurilor necesare înlocuirii mijlocului de muncă la casarea acestuia, adică norma de amortizare pentru investiții și norma pentru constituirea fondurilor necesare reparațiilor capitale. Normele de amortizare analitice sînt **unice** pentru toate ramurile economiei naționale.

Sistemul normelor analitice impune întreprinderilor ca, la calcularea amortizării, acestea să utilizeze, în loc de 10—12 norme globale, un număr sensibil mai mare de norme, să facă calcule analitice separate pentru amortizarea destinată investițiilor și separat pentru amortizarea destinată reparațiilor capitale.

De aceea, proiectul noii reglementări a amortizării fondurilor fixe prevede schimbarea metodelor de calcul al amortizării. Calculul fondului de amortizări pe grupe analitice se efectuează o singură dată pe an. Pentru stabilirea amortizării lunare, se preiau în prima lună datele totalizatoare din calculul anual, care se corectează cu intrările și ieșirile de fonduri fixe ce au avut loc în luna respectivă. În luna următoare se pornește în mod similar de la soldul lunii precedente etc. Acest sistem simplifică în mod substanțial volumul de calcule lunar, în așa fel încît la majoritatea întreprinderilor nu va fi necesar să se presteze un volum sporit de muncă față de condițiile actuale.

O altă prevedere importantă a proiectului noii reglementări este majorarea limitei inferioare valorice a fondurilor fixe de la 300 lei, cum se prevede în actuala reglementare, la 500 lei. Valoarea la care se va calcula amortizarea va trebui să cuprindă toate cheltuielile efective ocazionate de punerea în funcțiune a fondului fix respectiv, incluzîndu-se și cheltuielile cu studiile tehnico-economice finanțate de la buget, cheltuielile cu procurarea licențelor etc. (pentru fondurile fixe care au existat în întreprinderi la 31.XII.1964 — se va lua în considerare valoarea stabilită cu ocazia reevaluării). De asemenea, potrivit proiectului, fondul de reparații capitale va rămîne la dispoziția întreprinderii, raportîndu-se disponibilitățile de pe un an pe altul ; dreptul de redistribuire a acestor fonduri de către organul tutelar central se limitează la 10% din fondul total de reparații capitale constituit. În cadrul lucrărilor de reparații capitale se vor putea efectua și unele mici modernizări cu condiția ca aceste lucrări să se încadreze în limitele costului reparației capitale.

O completare esențială a proiectului noii reglementări a amortizării o constituie elaborarea de către ministere a normativelor tehnice de reparații capitale, care stabilesc pentru principalele fonduri fixe periodicitatea, conținutul și valoarea orientativă a reparațiilor capitale. Întreprinderile vor fi obligate să respecte normativele tehnice stabilite.

- **Norme de amortizare analitice**
- **Metode de calcul al amortizării**
- **Limita inferioară valorică a fondurilor fixe**
- **Elaborarea normativelor tehnice de reparații capitale**

Cu ocazia elaborării proiectului noii reglementări a amortizării fondurilor fixe s-au efectuat și unele calcule orientative privind influența acestuia asupra indicatorilor economico-financiari pe ansamblul economiei și pe ramuri.

Înainte de a se trece la aplicarea noii reglementări s-a considerat însă necesar să se efectueze o experimentare generală la nivelul întreprinderilor, al cărei scop este multiplu și anume :

- analizarea modului cum sînt influențați principalii indicatori economico-financiari, ca prețul de cost, beneficiul și rentabilitatea la nivelul întreprinderilor ;
- analizarea influenței pe care o are noua reglementare a finanțării reparațiilor capitale și noile normative ale reparațiilor capitale asupra volumului lucrărilor de reparații capitale și implicațiile corespunzătoare asupra aprovizionării tehnico-materiale, fondul de salarii etc;
- verificarea în practică a realității noilor norme de amortizare, a concordanței dintre fondul ce se constituie pe baza normelor de reparații capitale și volumul de reparații capitale rezultat pe baza normativelor tehnice, verificarea metodelor de calculare ale amortizării anuale și lunare ;
- îmbunătățirea proiectului noii reglementări pe baza studierii de către ministere a rezultatelor experimentărilor din primele 6 luni ale anului ;
- familiarizarea cadrelor economice din întreprinderi și ministere cu noul sistem de amortizare a fondurilor fixe, care va intra în vigoare după toate probabilitățile de la 1.I.1968 ;
- pregătirea elaborării proiectului de plan pe 1968, atît în condițiile normelor în vigoare, cît și în condițiile proiectului noii reglementări a amortizării fondurilor fixe.

În legătură cu experimentarea proiectului noii reglementări a amortizării fondurilor fixe ținem să precizăm următoarele :

— În cursul anului 1967 rămîne în vigoare sistemul de amortizare reglementat prin Decretul nr. 555/1953 cu completările sale ulterioare ; hotărîrea privind experimentarea unor noi norme de amortizare nu abrogă actualul sistem.

— Experimentarea proiectului noii reglementări a amortizării se rezumă la efectuarea calculelor privind volumul amortizării, influența asupra prețului de cost etc, dar nu se vor lua nici un fel de măsuri legate de vărsăminte, efectuarea reparațiilor capitale etc, care derivă din noua reglementare și sînt în contradicție cu normele în vigoare. Este adevărat că în anexa nr. 1 la hotărîre sînt cuprinse și unele prevederi care privesc și alte aspecte decît cele de calcul (ca de exemplu modul de constituire și utilizare a fondului de reparații capitale), dar acestea au un caracter informativ pentru a da posibilitate întreprinderilor de a cunoaște în întregime noul sistem de amortizare.

— Calculele experimentale privind proiectul noii reglementări a amortizării au un caracter extracontabil, ele nu afectează gestiunea întreprinderilor pe anul 1967. Calculele se vor efectua pe formularele care vor fi indicate de Comisia centrală, iar ca material documentar se va folosi documentația primară de la acțiunea de reevaluare și datele din evidența curentă privind fondurile fixe intrate după 1.I.1965. Nu este cazul să se deschidă noi fișe analitice de evidență a fondurilor fixe, nici să se efectueze modificări în fișele de evidență curentă.

Cu tot caracterul strict experimental al lucrărilor este necesar ca întreprinderile să depună toate eforturile pentru a le executa în cele mai bune condiții. În acest sens conducerea întreprinderilor trebuie să analizeze cu cea mai mare seriozitate implicațiile noului sistem, să vină cu propuneri și sugestii pentru eventuale îmbunătățiri sau completări a normelor de amortizare, a normativelor tehnice, ale metodelor de calcul și a altor prevederi din noua reglementare. Avîndu-se în vedere că un sistem de amortizare are un caracter de lungă durată, el trebuie astfel cizelat ca să reflecte cît mai real fenomenul uzurii și să corespundă în cea mai mare măsură cerințelor conducerii economice. La această „cizelare" întreprinderile pot să aducă o contribuție substanțială.

Nicolae IONESCU
director

Francisc BASCH
director adjunct
din secretariatul tehnic al Comisiei centrale pentru inventarierea și reevaluarea fondurilor fixe

PRECIZĂRI PRIVIND LIVRĂRILE DE INSTALAŢII COMPLEXE LA EXPORT

PONDEREA mereu crescîndă pe care livrările complexe o au în volumul comerțului exterior al țării noastre impune realizarea lor la termen și la un înalt nivel calitativ, în care scop perfecționarea conținutului contractelor economice de furnizare prezintă un deosebit interes.

Sub acest aspect, o primă problemă dezbătută în practica arbitrală s-a referit la condițiile de elaborare și efectele juridice ale ofertei în această materie. Dispozițiile legale în vigoare stabilesc că ofertele tehnice trebuie să conțină toate elementele necesare încheierii contractului extern, precum și listele de materiale și agregate de complectare din import — cu indicarea termenelor de aprovizionare. Valabilitatea ofertelor pentru produse de serie este de 30 zile, iar pentru celelalte produse și pentru instalații complexe, de 90 zile. Confruntat în unele litigii cu problema consecințelor pe care le produce acest act, Arbitrajul s-a pronunțat în sensul că ofertele confirmate prin comandă sau alt document, în limitele termenului pentru valabilitatea lor, reprezintă obligații ferme de contractare și livrare (hotărîrea Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri nr. 4475/1966). Ca atare, nerespectarea termenului de livrare indicat în ofertă și pe baza căruia s-a încheiat contractul extern, atrage răspunderea corespunzătoare a furnizorului, pentru daunele astfel cauzate.

În ceea ce privește determinarea calității, s-a precizat că aceasta trebuie să corespundă standardelor de stat din Republica Socialistă România, normelor interne aprobate pentru uzinele producătoare, precum și clauzelor speciale prevăzute în contractele încheiate cu beneficiarul general extern. Indicii calitativi astfel determinați reprezintă condiții minime de calitate la export — principiu înscris și în convenția anuală M.C.E. — M.I.C.M., privind livrările de mărfuri destinate exportului pe anul 1967. Se subliniază totodată obligația furnizorului și a organului tutelar de a lua toate măsurile tehnico-organizatorice pentru asigurarea realizării unor caracteristici, performanțe și condiții de prezentare și finisaj la nivelul tehnic adecvat cerințelor pieței externe. În același scop, beneficiarul — prin organele proprii sau O.C.M. — va putea trimite delegați temporari sau permanenți la întreprinderile furnizoare pentru controlul calitativ sau recepție, precum și pentru a urmări condițiile de conservare a produselor depozitate.

Durata termenului de garanție urmează a fi stabilită prin contract, ținîndu-se seama de reglementările internaționale ca și de prevederile ofertei tehnice transmise de furnizor. Astfel, potrivit practicii arbitrale, furnizorului intern îi revine obligația garantării calității produselor, pe întreg intervalul de timp în care întreprinderea de comerț exterior are obligația în garanție față de beneficiarul extern. Această soluție — arată Decizia P.A.S. nr. 380/1967 — se impune, pe de o parte, în considerarea faptului că I.S.C.E. are rolul unei verigi între furnizor și beneficiarul efectiv, iar pe de altă parte, datorită împrejurării că în acest fel furnizorul este mobilizat să producă și să livreze produse de calitate superioară.

Controlul calitativ sau recepția efectuată de beneficiar (sau organele O.C.M.) atrage și participarea acestora la răspundere, în raport cu gradul lor de vinovăție, fără a scuti unitatea furnizoare de răspundere.

În vederea satisfacerii în condiții optime a obligațiilor de export, întreprinderile furnizoare au sarcina de a asigura și piesele de schimb necesare întreținerii și reparației produselor livrate. În aplicarea acestor dispozițiuni, practica arbitrală a statuat obligația uzinelor de a livra toate piesele de schimb pe care produsul le necesită, indiferent dacă acestea se încadrează în profilul de fabricație al furnizorului coordonator sau al uzinelor colaboratoare. Indicarea colaboratorilor în cuprinsul repartiției, are numai valoare indicativă, furnizorul avînd obligația de a livra și piesele care se fabrică de alte unități, solicitînd în acest scop plan de colaborare. (Hotărîrea Arb. C.M. nr. 17/1967). Trebuie menționat că efectele obligatorii ale planului de colaborare sînt identice cu ale repartiției — uzina colaboratoare fiind ținută a contracta partea din furnitură ce îi revine și a contribui activ la realizarea sa. Potrivit reglementării în vigoare, instituită prin Ordinul M.M.C.M. nr. 89/1962, contractul dintre uzina coordonatoare și uzinele colaboratoare se încheie în condițiile și la termenele rezultate din contractul general pe care l-a încheiat uzina coordonatoare cu beneficiarul produsului finit.

H. FAIBIȘ

AGENDA ECONOMISTULUI

AL XIV-LEA CONGRES INTERNAȚIONAL DE ORGANIZARE ȘTIINȚIFICĂ

„ORGANIZARE, CONDUCERE ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ“

*IN toamna anului trecut a av⁻t loc la Rotterdam cel de-al XIV-lea Congres internațional de organizare științifică pe tema: Rolul creator al conducerii intreprinderilor intr-o lume in creștere accelerată *). Alegerea acestei teme a fost determinată de cerințele unei realități: creșterea economică și incidența acesteia asupra intreprinderii. In cadrul lucrărilor congresului s-a relevat faptul că creșterea a determinat incidențe asupra structurii intreprinderilor, asupra procesului de specializare, cooperare și integrare, precum și asupra conducerii intreprinderilor.*

Problemele dezbătute s-au referit la căile și mijloacele de creștere a intreprinderilor, la situația celor mici și mijlocii, la avantajele și dezavantajele tuturor acestor categorii de intreprinderi, la diferite aspecte ale incidenței creșterii economice asupra conducerii — conținutul acestei munci, dificultăți in conducere, controlul și comunicațiile in conducere, aptitudinile personale și pregătirea directorilor. Au fost abordate, de asemenea, unele probleme privind planificarea activității intreprinderilor.

In cele ce urmează intenționăm să relatăm succint doar unele din ideile principale, infățișate in cadrul lucrărilor congresului, referitoare la conducerea intreprinderilor.

Dezvoltarea economică și conducerea intreprinderilor

IN mai multe comunicări prezentate s-a apreciat că ritmul schimbărilor ridică o serie de probleme care privesc conducerea și care nu sint suficient explorate: produsele se demodează foarte repede; mecanizarea, automatizarea, schimbarea rapidă a tehnologiilor cuprinde și tehnica conducerii; ca urmare, ea se invechește repede, mai ales sub presiunea folosirii calculatoarelor electronice, a cercetărilor operaționale etc. Conducătorii de intreprinderi au de depășit dificultăți accentuate, deoarece au obligația să facă față continuu unor situații noi și să organizeze intreprinderile in așa fel incit să incorporeze schimbările permanente la un „modus operandi“ regulat.

E. Brech (președintele consiliului de administrație al unei mari intreprinderi din Anglia) a arătat, de pildă, că o conducere deficitară, nesatisfăcătoare, duce la declinul intreprinderii. El a dat unele exemple de intreprinderi care au ajuns in dificultate, fie din cauza centralizării excesive a conducerii intreprinderii (conducătorul nu are incredere decit in propria lui judecată și privește cu neincredere orice altă părere), fie din cauza unor instrucțiuni confuze date de conducere ca urmare a neințelegerilor intre conducătorii de virf. El menționa că dificultăți mai apar și cind intreprinderea este controlată numai de un singur om autoritar, iar conducătorii la nivel inferior sint lipsiți de drepturi de dispoziție și de inițiativă.

Referindu-se in mod concret la zonele critice unde se pot manifesta crize in activitatea unei intreprinderi, președintele firmei italiene „Gennaro e Asociati“ aprecia că ele apar atunci cind tehnologia s-a schimbat, dar conducerea nu a adaptat-o cum ar fi trebuit pentru a nu pierde piața; cind nevoile consumatorilor s-au modificat, iar conducerea a fost incapabilă să folosească resursele tehnologice și aptitudinile existente pentru a adapta produsul sau serviciile oferite la cererea pieței; cind aptitudinile și calificarea directorilor intreprinderii sint in declin sau sint rămase in urmă și ei nu mai fac față sarcinilor astfel incit — in ciuda faptului că ambianța nu s-a schimbat — eficiența internă in combinarea resurselor și a oportunităților existente este grav prejudiciată. Conducerea are răspunderea de a preintimpina dificultățile și a prevedea cauzele care le pot provoca, cu mult mai inainte ca ele să se manifeste efectiv. Această aptitudine este, desigur, o caracteristică firească a unei bune conduceri. Ea poate fi sensibil mărită prin urmărirea sistematică a tendințelor in zonele critice ale intreprinderii, prin cercetarea amănunțită a oportunităților noi ce se prezintă, prin elaborarea de planuri și strategii adecvate.

S-a subliniat că succesul intreprinderii este determinat de calitatea conducerii superioare. Factorii considerați de E. Brech că stau la baza unei conduceri eficiente sint:

— Politica privind obiectivele intreprinderii (**„baza“** conducerii).
— Organizarea, definirea competențelor, relațiilor **și răspunderilor („cadrul“** conducerii).
— Informarea conducerii cu datele economice, tehnice, **financiare** și altele, in baza cărora se apreciază politica.
— Comanda sau motivarea, care reprezintă acțiunea personală de conducere a fiecărui director. Ea necesită aptitudini și pregătire in materie de: judecăți și hotăriri: instruirea, conducerea și supravegherea subordonaților; **atitudinea** de colaborare dintre **superiori** și colaboratori, menținerea comunicațiilor și a coordonării; **folosirea** tehnicilor și a „instrumentelor“ de conducere; promovarea eficienței (informarea și comanda sint considerate ca **„forța motrice“** și **„sistemul nervos“** al intreprinderii).
— Proceduri și tehnici in diferite domenii, ca planificarea, informația și comunicările, personalul (selecționarea, formarea, consultarea etc.).
— Coordonarea; (ultimele trei sint considerate **„instrumentele conducerii“**).
— Tehnologia, „fundalul“ pe care se desfășoară acțiunea de conducere, dar care nu face parte **din** conducere insăși.

In linii mari, s-a apreciat că pentru funcționarea normală a intreprinderilor, progresul elementelor ce trebuie cercetate poate fi constituit din gama produselor, piețele disponibile in prezent și cele previzibile in viitor, mijloacele de producție și serviciile, eficiența activității administrative și cheltuielile de regie, mijloacele de cercetare și eficiența utilizării acestora, aspectele structurii organizatorice, competența echipei de conducere etc.

Mai mulți participanți au apreciat că un rol important, considerat de altfel ca primul principiu al unei intreprinderi eficiente, revine posibilității de a da naștere și de a menține aptitudini intelectuale la toți conducătorii ei, care poate duce in mod continuu la practicarea unei conduceri corespunzătoare. S-a susținut că, in esență, aptitudinile intelectuale cerute conducătorilor constau in exercitarea inteligenței, a realismului, a calculului.

Complexul de insușiri ale unui conducător relevate in cadrul congresului, ar putea fi conturat astfel:

a) O metodă de apreciere „faptică“ a situațiilor și a circumstanțelor, o opunere innăscută la judecăți prin inspirație și recunoașterea faptului că judecata inseamnă evaluarea dimensiunii faptelor și că numai o asemenea judecată constituie o bază sigură pentru hotăriri.

b) Predispoziția de a fi sistematic, de a prefera ordinea haosului; dorința ca lucrurile să fie așezate in ordine și cunoașterea faptului că sistemul stă la baza disciplinei, care, la rindul său, sprijină ințelepciunea judecății.

c) Predispoziția spre schimbare, care este caracteristica unui spirit progresist și unui conducător capabil (nimic nu este mai sigur in dezvoltarea economică decit insemnătatea „schimbării“ pentru progres și creștere, căci fără schimbare vitalitatea nu are sens).

d) Atitudinea eficientă a conducerii față de schimbare, care se caracterizează prin seriozitate și persistență răbdătoare. Directorul trebuie să inițieze schimbarea, să promoveze și să urmărească aplicarea ei cu succes (acest lucru este posibil numai dacă conducătorul poate transmite colaboratorilor convingerea asupra reușitei acțiunii).

e) Capacitatea de a antrena oamenii la infăptuirea deciziilor.

f) Spiritul de colaborare, care trebuie să facă parte integrantă din țesutul procesului de conducere; in procesul (fluxul) global al conducerii, fiecare membru al acesteia indeplinește anumite sarcini și colaborează cu ceilalți.

g) Dorința de a invăța continuu. Orice conducător trebuie să fie conștient că are de ciștigat din experiență și din studiu. El poate inceta să studieze, numai cind se retrage din activitate; totodată, el trebuie să-și incurajeze și conducătorii din subordine să invețe. Un conducător nu-și indeplinește cu adevărat datoria dacă nu atrage după el (nu formează) cadre tinere, mai competente ca el.

După Brouwer (directorul principal al Grupului Royal Dutch Shell), conducătorul ideal este un om complex care:

a) Avind competență intr-un singur domeniu, este capabil de a examina critic toate domeniile.
b) Avind un pronunțat simț al realității, știe să combine cu multă imaginație datele, care trebuie să aibă pentru el, fiecare in parte, valoarea lor și insemnătatea lor adevărată.
c) Știe cind să aștepte și cind să procedeze la acțiunea imediată.
d) Știe cind să spună „nu“ și cind să negocieze.
e) Combină imaginația intelectuală cu energia și elanul.

IN cadrul congresului au fost prezentate peste 30 de comunicări, grupate in următoarele secțiuni: „Creșterea economică — element al imprejurărilor actuale ale afacerilor“; „Organizarea și obiectivul creșterii“, „Organizarea științifică și funcțiile ei susțin obiectivul creșterii economice“, „Organizarea, conducerea și creșterea economică“. Din lista comunicărilor reproducem pe cele mai importante, ale căror extrase urmează să apară in publicația „Materiale documentare“ a Institutului de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România:

(1) A. C. Brunner: Selectarea și finanțarea investițiilor pentru intreprinderea in dezvoltare.

(2) G. Rissik: Alegerea priorității investițiilor pentru intreprinderile in creștere.

(3) B. Payne: Politica de desfacere ca bază pentru planificarea și creșterea intreprinderii.

(4) S. C. Bakkenist: Desfacerea ca mijloc de planificare și creștere a intreprinderii.

(5) L. E. J. Brouwer: Pregătirea conducătorilor in vederea creșterii economice.

(6) Th. J. Bata: Comunicațiile in intreprinderile internaționale și in intreprinderile descentralizate.

(7) A. A. Modin: Dezvoltarea sistemelor de conducere automatizată a intreprinderilor.

(8) W. D. Scott: Progresul dinamic al intreprinderilor și condițiile pentru controlul acestuia.

(9) G. Friedrichs: Creșterea și schimbarea industrială văzută din punctul de vedere al muncitorului (text integral — fără tabelele anexe).

(10) M. Gertzberg: Influența mediului socio-politic asupra practicii conducerii.

(11) K. Ganzhorn: Administrarea dezvoltării produselor in vederea creșterii (text integral).

***) Comunicările se găsesc la Institutul de cercetări economice.**

Controlul și comunicațiile in conducere

IN cadrul lucrărilor congresului, s-a subliniat că progresul și dezvoltarea intreprinderii, sau cum se exprima prof. J. Juran „progresul dinamic“, impune lărgirea controlului, cu ajutorul căruia să se prevină schimbările inutile sau dăunătoare. „Controlul este, desigur, obiectivul-cheie al conducerii, eventual chiar cel mai important obiectiv“ s-a afirmat in cadrul congresului. Controlul in intreprinderea modernă se exercită asupra producției, calității produselor, inventarului, activității economice a intreprinderii, asupra laturii financiare etc. Așa cum s-a apreciat, prin acest mod de control se urmărește prevenirea abaterilor față de obiectivele prevăzute — sau pentru inlăturarea lor, in cazul cind au intervenit — lucru important pentru funcționarea normală de zi cu zi a unei intreprinderi.

Pe măsură ce intreprinderea se dezvoltă, s-a apreciat că autoritatea conducătorului depinde din ce in ce mai mult de capacitatea lui de a comunica cu personalul, in sus și in jos. Cu cit extinderea geografică a unei intreprinderi este mai mare, cu atit eficacitatea conducerii depinde mai mult de comunicațiile organizate judicios și executate cu eficiență.

După unii autori, comunicațiile interne ale intreprinderilor se pot impărți in trei grupe:

a) politica sau directivele la nivelul intreprinderii (importanța, intensitatea și eficiența acestora variază in funcție de structura organizației);
b) comunicări de natură operațională (ameliorări sau lansarea unui produs nou, formarea de personal și intregul spectru al operațiilor de „stat major“);
c) crearea unei anumite stări de spirit și a dorinței de reușită in sinul personalului.

S-a precizat că comunicațiile de orice fel nu trebuie să fie unidirecționale, ci dimpotrivă, multidirecționale, iar structura lor să fie de natură a realiza un echilibru intre nevoia unor comunicații ordonate in ambele sensuri ale scării ierarhice și necesitatea răspindirii cit mai largi și cit mai directe a comunicărilor pină la punctul in care ele produc efectul maxim.

Practica conducerii a fost revoluționată in ultimul timp de noile tehnologii de informare, de utilizarea calculatoarelor electronice. Dr. A. Kaufmann, profesor la Școala națională superioară de mine din Paris, a subliniat că dezvoltarea economică și progresul tehnologic necesită o reactualizare permanentă, flexibilitatea acestei lumi cerind concepții adaptative. El a arătat că, deși unii șefi de intreprinderi privesc incă cu neincredere utilizarea metodelor operaționale și a auxiliarilor electronici, astăzi nu ne mai putem priva de aceste metode și de acești auxiliari, apreciind că „praxeologia“ (știința acțiunii) și „informatica“ (știința informației) transformă treptat mediul uman.

In cadrul lucrărilor s-a relevat că actualmente direcțiile de dezvoltare in conducerea științifică a sistemelor economice se caracterizează prin: luarea in considerare a complexității combinatorii a sistemelor; necesitatea de a transforma modelele formale sau stohastice in modele adaptative; rapiditate in prelucrarea informației; simultaneitate și teletratament. Iar H. Reinoud (directorul superior al Societății olandeze de Poștă, Telegrafie, Telefon), referindu-se la un aspect special al aplicării calculatoarelor in elaborarea deciziilor menționa necesitatea studiului „procedurilor sistematice de cercetare“ — „euristice“ (termen provenit din cuvintul grecesc „a găsi“), cu scopul de a rezolva probleme și de a elabora decizii. S-a apreciat că „euristica“ va stimula, cu timpul, eficiența conducerii intr-un mod specific.

Printre motivele care determină introducerea de noi tehnologii in automatizarea conducerii intreprinderilor au fost enumerate: ameliorarea organizării interne și a controlului proceselor de producție; imbunătățirea informațiilor și a produselor; dobindirea de informații care nu ar putea fi obținute fără automatizare; reducerea cheltuielilor pentru forța de muncă, economie de spațiu și, in final, creșterea producției, reducerea costurilor totale etc.

După aprecierea făcută de A. A. Modin (Institutul central de științe economice și matematice al Academiei de Științe a Uniunii Sovietice), aplicarea practică a programării matematice și a calculatoarelor in conducerea producției este caracterizată azi prin anumite trăsături specifice noi, printre care transferul sarcinii de elaborare a deciziilor asupra calculatoarelor. Ca atare, anumite compartimente ale intreprinderii incep să funcționeze din ce in ce mai mult in baza hotăririlor luate de calculatoare, care la rindul lor il informează prin retroacțiune (feed-back) de rezultate. Sistemele dau posibilitatea infăptuirii, in anumite condiții, a unei planificări și a unei conduceri mai bune și mai amănunțite.

In legătură cu incidența introducerii acestor noi tehnologii asupra sistemelor informaționale, au fost menționate două tipuri de prelucrare electronică a informațiilor:

a) prelucrarea lucrărilor administrative repetitive și de rutină, care sint foarte voluminoase (facturile, notele de plată, controlul inventarului, documentele de transport etc), precum și inregistrarea și documentarea pentru orice scop („recuperarea informațiilor“);
b) obținerea și prelucrarea datelor necesare pentru elaborarea deciziilor și pentru evaluarea rezultatelor acestor decizii.

S-a apreciat că introducerea largă a noilor tehnologii va duce la imbunătățirea rezolvării problemelor și a elaborării deciziilor; perfecționarea controlului executării deciziilor; modificarea mai rapidă a direcției eforturilor atunci cind va fi nevoie; ușurarea conducerii de munca de rutină și creșterea timpului alocat formulării politicii de dezvoltare a intreprinderii.

Cu toate că utilizarea calculatoarelor cunoaște o extindere tot mai mare, in expunerile prezentate au fost schițate și unele dificultăți care determină intirzieri in introducerea și funcționarea noilor sisteme. Astfel, s-a apreciat că atari dificultăți sint provocate de faptul că metodele științifico-matematice aplicate in conducere se găsesc in fazele inițiale, de faptul că se cunoaște foarte puțin despre modul in care se iau hotăririle. Mărirea volumului informațiilor primite de conducere, care nu poate face față acestui flux uriaș, necesită o reorganizare structurală, efectuarea unor studii privind metodele de raportare a datelor. S-a considerat că lipsa de experți organizatori in majoritatea țărilor, ca și a unor centre științifice independente, care să studieze problemele și posibilitățile noilor tehnologii in vederea stabilirii unor standarde cantitative și a unor recomandări calitative, creează dificultăți ce determină intirzieri in introducerea acestor sisteme. Greutăți apar și din cauza lipsei de cunoaștere a posibilităților noilor tehnologii de către conducătorii de intreprinderi.

★

CONCOMITENT cu introducerea pe scară tot mai largă a calculatoarelor, conducătorul de intreprindere, profilul și pregătirea acestuia continuă să preocupe specialiștii pe plan mondial. In cadrul lucrărilor congresului s-a apreciat că numai acei conducători care continuă să invețe lucruri noi prin cercetare și prin invățămint postuniversitar își pot menține capacitatea necesară. Se recomandă ca după 5—10 ani de experiență funcțională, perioadă in care dă dovadă de o asemenea capacitate, conducătorul să fie detașat de intreprindere, pentru a se forma in continuare. Pericolul de demodare scade dacă conducătorul privește inainte și nu inapoi. Cind este dotat cu acest semn distinct al energiei mintale, el nu va fi niciodată mulțumit de starea lucrurilor existente, va face totul ca intreprinderea să prospere.

Ioniță OLTEANU
cercetător științific principal,
Institutul de cercetări economice al Academiei

*) Vezi „Viața economică“ nr. 38 (162), din 22 sept. 1966.

DE CÎŢI SALARIAŢI ARE NEVOIE O ÎNTREPRINDERE ?

Carenţe în determinarea numărului, structurii şi în folosirea optimă a forţei de muncă

DEZVOLTAREA viguroasă şi în ritm susţinut a economiei noastre naţionale accentuează tot mai mult necesitatea utilizării raţionale a forţei de muncă. Noile obiective care intră în funcţiune, modernizarea producţiei şi extinderea activităţii întreprinderilor existente, pun acut problema acoperirii necesarului de braţe de muncă calificate şi de înaltă calificare. Sînt întreprinderi care, în prezent, acuză lipsa de mînă de lucru calificată (strungari, frezori, mecanici, electricieni, operatori, constructori-montori, specialişti energeticieni etc.), în timp ce altele, destul de numeroase, din spirit de prevedere sau datorită unor deficienţe în organizarea producţiei, menţin o schemă încărcată de funcţiuni, au un număr prea mare de muncitori calificaţi şi necalificaţi. Această situaţie contravine intereselor economiei naţionale, frînează creşterea productivităţii muncii sociale — una din direcţiile fundamentale ale ridicării eficienţei economice.

Forţa de muncă este elementul esenţial, hotărîtor, în desfăşurarea producţiei materiale. Utilizarea raţională a acesteia constituie o cale importantă de sporire neîncetată a productivităţii muncii sociale. **„Întreprinderea trebuie să fie astfel organizată** *— a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 —* **încît producţia şi munca să corespundă nivelului mondial, să asigure fiecărui muncitor posibilitatea ca în timpul legal de lucru să-şi valorifice pe deplin capacitatea, corespunzător condiţiilor tehnice existente".**

Privind prin prisma acestor cerinţe, trebuie spus că în numeroase întreprinderi se manifestă serioase deficienţe în determinarea numărului, structurii şi în folosirea optimă a forţei de muncă. Ancheta întreprinsă de **„Viaţa economică"** *în unele întreprinderi a permis depistarea unor fenomene, atît pozitive cît şi negative. La întrebarea :* **„De cîţi salariaţi are nevoie întreprinderea ?"**, *răspunsurile primite în cadrul anchetei au fost diferite, fără a avea însă o fundamentare ştiinţifică. Să urmărim, pe bază de exemple concrete, cîteva din principalele aspecte întîlnite.*

I. CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII — esenţialul în ridicarea eficienţei economice

ÎN condiţiile economiei noastre socialiste, sporirea productivităţii muncii constituie factorul hotărîtor de creştere a producţiei, de reducere a preţului de cost şi de sporire a acumulărilor socialiste. **Înfăptuirea marilor sarcini puse de partid pe linia creşterii productivităţii muncii depinde de modul în care fiecare întreprindere industrială reuşeşte să realizeze un nivel sporit de producţie pe muncitor, de măsura în care ea ştie să se organizeze din punct de vedere tehnic şi economic, să mobilizeze rezervele interne existente şi să utilizeze raţional forţa de muncă.**

Dinamică şi corelaţie

Uzina mecanică de utilaj chimic-Bucureşti a încheiat anul 1966 cu un bilanţ pozitiv : **planul la producţia globală a fost îndeplinit în proporţie de 101,6%, la producţia-marfă 101,5%, la producţia-marfă vîndută şi încasată 102,1%, iar la preţul de cost şi la beneficii s-au realizat economii suplimentare de circa 2 300 000 lei şi, respectiv, de 1 487 000 lei.**

Analizînd factorii care au condus la obţinerea acestor realizări, rezultă că, în principal, s-a acţionat pe linia **perfecţionării organizării producţiei, folosirii mai raţionale a forţei de muncă, extinderii normării tehnice, ridicării indicilor de utilizare a mijloacelor din dotare** etc. Semnificativ este faptul că, în condiţiile folosirii unui număr mai mic de muncitori decît cel planificat, sarcinile de plan au fost îndeplinite ritmic (în 1966 toate contractele economice au fost onorate la termen), iar productivitatea muncii a fost mai mare faţă de prevederi cu 2,6%. De altfel, în această uzină s-a încetăţenit în ultimul timp practica, mai mult sau mai puţin constantă, de a pune în valoare rezervele interne.

Pentru acest an, atenţia colectivului de muncă s-a îndreptat spre valorificarea mai bună a fondului de timp, întrucît în 1966 acesta n-a fost utilizat decît în proporţie de 95,3%. Cunoscînd deficienţele care au determinat această stare de fapt, au fost luate măsuri pe linia întăririi disciplinei tehnologice, a aprovizionării ritmice a locurilor de muncă, a utilizării mai bune a celor 8 ore de lucru, înlăturării absenţelor nemotivate etc. **Numai pe baza utilizării mai din plin a fondului de timp, colectivul uzinei s-a angajat să producă suplimentar peste 20 tone utilaje chimice.** În primele două luni ce au trecut din 1967, planul producţiei globale şi marfă a fost realizat în proporţie de 105,3%, obţinîndu-se economii suplimentare la preţul de cost de peste 100.000 lei.

Unele aspecte pozitive în ce priveşte preocuparea pentru sporirea productivităţii muncii, pe calea valorificării rezervelor interne, au existat şi există şi la Uzina **„Automatica" - Bucureşti.** Aici este interesant de urmărit dinamica principalilor indicatori de plan care, an de an, au cunoscut o continuă îmbunătăţire (vezi graficul alăturat).

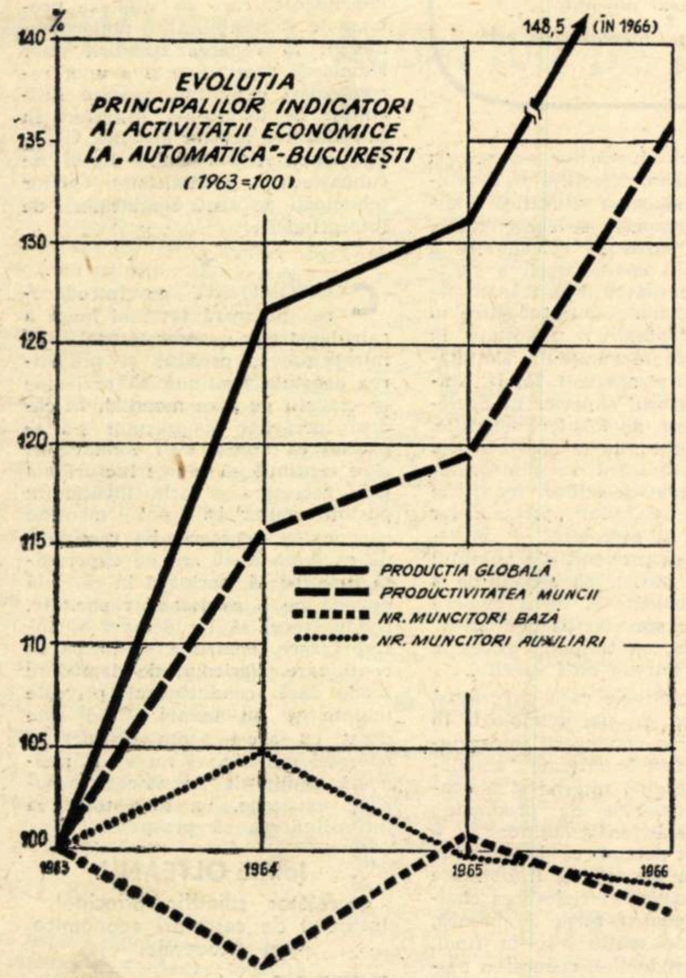

Din grafic se desprinde faptul că, deşi producţia a cunoscut o ascensiune continuă (în 1966 a fost cu 48,5% mai mare faţă de 1963), forţa de muncă folosită nu a crescut, ci, dimpotrivă, s-a redus. **Întregul spor de producţie s-a oţinut pe seama creşterii productivităţii muncii.** În această întreprindere a existat grija şi pentru o justă proporţionalitate între personalul tehnico-administrativ, auxiliar şi cel direct productiv. Numărul celor din aparatul administrativ, de pildă, a fost între 9—11% faţă de muncitorii direct productivi.

Şi în prezent, există aici o preocupare susţinută pentru valorificarea mai deplină a condiţiilor tehnico-materiale. **În luna ianuarie a.c.** de pildă, a **fost obţinut un spor la producţia globală de aproape 1 milion lei,** faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut, cu suplimentarea schemei de funcţiuni doar cu 6 muncitori.

La „Automatica", posibilităţile de ridicare a productivităţii muncii sînt însă departe de a fi epuizate. Faptul că ponderea producţiei o reprezintă unicatele determină conducerea întreprinderii să închidă adeseori ochii în faţa practicării unor norme insuficient fundamentate din punct de vedere tehnic. Aceasta, deoarece ritmicitatea producţiei este afectată uneori de o slabă aprovizionare tehnico-materială, ceea ce atrage după sine nerealizarea la termen a unor produse şi practicarea unui volum de muncă destul de mare peste orele de program.

Consecinţe ale slabei organizări şi conduceri a producţiei

Spre deosebire de cele două exemple amintite, la **Uzina de mecanică fină-Bucureşti,** utilizarea forţei de muncă cît şi rezultatele economice obţinute în 1966, se prezintă cu totul altfel. Aici, îndeplinirea sarcinilor de plan a fost asigurată mai ales pe calea sporirii continue a numărului de muncitori. (vezi tabel 1).

Numărul mediu scriptic efectiv total al personalului industrial, după cum se poate vedea din tabelul nr. 1, a depăşit pe cel planificat cu 14 salariaţi, adică cu 0,9%. Dacă se analizează datele pe categorii de personal, se observă că la muncitori numărul efectiv a înregistrat o depăşire absolută de 16, adică de 1,3%. La categoria ingineri şi tehnicieni, uzina a folosit, faţă de plan, un efectiv mai mic cu un angajat, ceea ce reprezintă 0,6% în raport cu sarcina prevăzută. Un salariat mai puţin a utilizat întreprinderea şi la categoria funcţionari.

Ceea ce reiese flagrant în evidenţă ca o încălcare a disciplinei de plan, este neasigurarea corelaţiei între creşterea productivităţii muncii şi a numărului de muncitori folosiţi. Astfel, în timp ce realizările la productivitatea muncii pe 1966 au fost doar cu 0,7% mai mari decît nivelul planificat, depăşirea efectivului de muncitori faţă de plan a reprezentat 1,3%. Totodată, dacă se cercetează situaţia numărului pe categorii de muncitori, se observă că, în timp ce numărul efectiv al muncitorilor de bază a coincis cu cifra de plan, cel al lucrătorilor auxiliari a fost mai mare cu 16. Această situaţie s-a datorat faptului că, în cursul anului 1966, uzina nu a cheltuit nici un leu pentru lucrări de mecanizare a operaţiilor auxiliare.

Dar, dacă intrăm mai adînc în fondul problemei, constatăm că realizarea planului producţiei globale a avut loc în condiţiile utilizării a mii de ore suplimentare. Neexistînd o evidenţă precisă a timpului folosit peste program, calculul necesarului real al forţei de muncă nu poate fi făcut cu exactitate. Ceea ce merită reţinut este că **uzina ar fi putut să realizeze o importantă economie de personal dacă nu s-ar fi manifestat serioase lipsuri în organizarea producţiei şi respectarea disciplinei tehnologice.** Aprovizionarea neritmică a producţiei, lipsurile nemotivate de la serviciu, slaba organizare a lucrului mai ales în schimbul II (coeficient de schimb 1,33), utilizarea neraţională a fondului de timp cît şi a maşinilor, au avut înrîurire negativă asupra desfăşurării producţiei. **Numai datorită lipsei de grijă faţă de exploatarea maşinilor, execuţiei de calitate inferioară a reparaţiilor, orele de stagnare a acestora au însumat un volum foarte mare. Strungurile paralele, de pildă, au stat 1320 ore, maşinile de frezat 2380 ore, maşinile de rectificat 3368 ore etc.**

Situaţia se prezintă asemănător şi în primele luni ce au trecut din acest an. Dacă s-ar studia adînc toate deficienţele ce se manifestă în organizarea şi conducerea producţiei şi dacă acestea ar fi eliminate, sarcinile de plan ale uzinei (care cresc cu 18% faţă de realizările obţinute în 1936) ar putea fi îndeplinite cu acelaşi efectiv de muncitori productivi, fără a mai fi necesare ore peste program. Totodată, prin introducerea unei mecanizări la manipularea materialelor, transport etc., numărul muncitorilor auxiliari poate fi redus cu mai bine de 20%.

Analizele ce au loc în prezent — pe linia organizării producţiei şi a muncii — vor da la iveală fără îndoială şi în această uzină noi rezerve însemnate care, valorificate atent, vor conduce la o utilizare mai eficientă a forţei de muncă, la sporirea accentuată a productivităţii muncii.

Starea de lucruri de la Uzina de mecanică fină — Bucureşti, nu este unică. Într-o situaţie asemănătoare se află şi Uzina de mase plastice-Bucureşti, Uzina mecanică-Muscel, Uzina mecanică-Roman, Uzinele „7 Noiembrie"-Craiova etc. Şi în aceste uzine, analizarea atentă a felului în care este utilizată forţa de muncă, va scoate la iveală însemnate rezerve de sporire a productivităţii muncii şi de reducere a cheltuielilor de producţie.

Porii fondului de timp

Cadrele de conducere trebuie să manifeste o receptivitate maximă faţă de problemele şi exigenţele noi ce apar în economie, să stimuleze iniţiativa şi să adopte măsuri izvorîte din cunoaşterea temeinică a realităţii, care să ducă la valorificarea largă a rezervelor de sporire a productivităţii muncii, la utilizarea economică a forţei de muncă. Cu prilejul anchetei efectuate, am desprins în unele întreprinderi multe fenomene faţă de care organizatorii producţiei, dînd dovadă de lipsă de receptivitate şi exigenţă, nu iau măsuri corespunzătoare. **La Întreprinderea de prefabricate „Progresul"-Bucureşti,** de pildă, **nerealizarea, lună de lună, a principalilor indicatori de plan pe 1966, a fost pusă pe seama schemei restrînse a forţei de muncă. Conducerea întreprinderii a angajat, în diferite perioade, un surplus de personal. Cu toate acestea, sfîrşitul anului a găsit întreprinderea cu planul nerealizat la producţia globală, pe sortimente şi la productivitatea muncii. În schimb, ea avea efective de muncă în plus faţă de plan (22 muncitori de bază) şi s-au prestat zeci de mii de ore de muncă peste program, aprobate şi neaprobate.**

Cauzele defecţiunilor în această întreprindere se cereau căutate în sistemul defectuos de organizare a producţiei, în tehnologiile nepuse la punct la unele sortimente, în indisciplina manifestată faţă de programul de lucru şi a procesului de producţie. Cu toate că s-a recurs deseori şi la practicarea sistemului de a realiza prefabricate mari, a căror valoare este ridicată (nerespectîndu-se cerinţele beneficiarilor în livrarea ritmică a unor prefabricate de dimensiuni mici), întreprinderea nu a putut să-şi realizeze planul la producţia globală, n-a putut să-şi acopere serioasele defecţiuni în organizarea producţiei. **Cît a costat întreprinderea toate aceste lipsuri, ne-o arată pierderile înregistrate la preţul de cost pe 1966 : 585 000 lei, ceea ce echivalează cu o cantitate de panouri mari prefabricate pentru 44 apartamente.** Situaţia din 1966 persistă şi în acest an. Măsurile necesare nu au fost încă stabilite. Ce părere are Ministerul Industriei Construcţiilor de gospodărirea acestei întreprinderi ?

Ziua de muncă a fiecărui muncitor dintr-o întreprindere este o părticică din ziua de muncă a întregului colectiv. Folosirea din plin a timpului şi a forţei de muncă, constituie una din principalele căi de sporire a productivităţii muncii. Din ancheta întreprinsă, a reieşit că sînt întreprinderi unde balanţa utilizării fondului de timp este deficitară (vezi tabelul nr. 2).

Tabel nr. 1

Analiza gradului de asigurare cu forţă de muncă pe categorii de personal

Indicatori	Plan	Efectiv	Abateri ∓	% îndeplinire	Greutate specifică plan	Greutate specifică efectiv
Muncitori	1206	1222	+16	101.3	78,7	79,0
Ingineri şi tehnicieni	179	178	— 1	99.4	11,7	11,6
Funcţionari	113	112	— 1	99.1	7,4	7,2
Personal de serviciu	14	14	—	100,0	0,9	0,9
Personal de pază şi pompieri	20	20	—	100.0	1,3	1,3
Total personal industrial	1532	1546	+14	100,9	100,0	100,0
Muncitori de bază	812	812	—	100.0	67,3	66,5
Muncitori auxiliari	394	410	+16	104.1	32,7	33,5
Total muncitori	1206	1222	+16	101,3	100,0	100,0
Producţia globală — în mii lei	89100	90507	+1407	101,6		
— în mii normă-ore	2145	2106	— 39	98,2		
Productivitatea anuală a muncii	58159	58543	+ 384	100.7		

Tabel nr. 2

Balanţa utilizării fondului de timp în 6 uzine din Bucureşti

	Gradul de utilizare a fondului de timp % 1966	Gradul de utilizare a fondului de timp % ian. 1967	Om-zile pierdere (absenţe nemotivate, învoiri fără plată) 1966	Om-zile pierdere (absenţe nemotivate, învoiri fără plată) ian. 1967
Uzina „Steaua roşie"	93,0	92,0	5442	188
Întreprinderea „Metaloglobus"	94,43	94,26	4826	547
Uzina de prelucrare mase plastice	94,7	94,7	4202	188
Uzina mecanică de utilaj chimic	95,3	95,3	1850	93
Întreprinderea de prefabricate „Progresul"	96,9	96,2	4639	206
Uzina „Autobuzul"	97,4	97,6	3776	311

La folosirea neraţională a fondului de timp concură mai multe lacune. Faptul că în unele întreprinderi constructoare de maşini se lucrează la începutul lunii relaxat (datorită fie necorelării activităţii secţiilor primare cu cele de prelucrări mecanice şi cele ale montajului, fie aprovizionării defectuoase a locurilor de muncă cu materii prime şi materiale), iar apoi se dă „asaltul", face ca timpul de lucru să nu fie utilizat uniform în întreaga lună. De asemenea, normele de muncă, neavînd la bază peste tot o serioasă fundamentare tehnică (ele fiind depăşite cu uşurinţă în proporţii mari), contribuie la neutilizarea judicioasă a fondului de timp.

Un alt factor care determină neutilizarea raţională a fondului de timp este şi nerespectarea programului, lipsurile nemotivate de la lucru. La Fabrica „Metaloglobus"-Bucureşti, de pildă, orele pierdute (datorită absenţelor nemotivate, învoirilor şi concediilor fără plată) s-au ridicat în anul 1966 la 4826 om/zile, iar în luna ianuarie la 547 om/zile. Asemenea situaţii se înregistrează şi la **Uzina mecanică-Timişoara, Întreprinderile miniere — Cîmpulung şi Rîmnicu-Vîlcea, Întreprinderile forestiere Jiblea-Argeş, Vatra Dornei-Suceava, Uzinele „Progresul"-Brăila, Uzina mecanică-Roman şi altele.**

Marea masă a muncitorilor îşi îndeplinesc conştiincios sarcinile de producţie. Ei consideră disciplina în muncă drept o îndatorire esenţială. Dar sînt şi salariaţi care lipsesc fără motiv sau întîrzie de la lucru, nu folosesc productiv întregul timp de muncă. **Disciplina socialistă a muncii trebuie cultivată cu răbdare, permanent, printr-o susţinută muncă educativă.** În acelaşi timp, se **impune ca în întreprinderi să se îmbunătăţească regulamentele de ordine interioară, ele trebuind să devină instrumente active în întărirea disciplinei în muncă.**

II. ÎNTRE PLANIFICARE ŞI CERINŢELE REALE

PENTRU stabilirea numărului necesar de salariaţi în vederea îndeplinirii planului, întreprinderile depun o activitate laborioasă : culeg, prelucrează şi analizează diferite date şi cifre cerute de diverse formulare statistice (numărul acestora se ridică la 16 avînd zeci de rubrici).

În general, pentru stabilirea numărului muncitorilor direct productivi, întreprinderile au în vedere manoperă specifică necesară realizării produselor prevăzute în plan şi indicele proiectat de îndeplinire a normelor. Criterii asemănătoare sînt folosite şi la stabilirea necesarului de muncitori din regie, pentru sculării, mecanic-şef, pentru muncitorii auxiliari, pentru personalul tehnic-administrativ. Practic, toată această muncă se dovedeşte însă inutilă. Nu de puţine ori un plan al forţelor de muncă propune întreprinderea, într-altfel dispun direcţiile generale coordonatoare din ministere şi altceva demonstrează realitatea.

„Învoială", în loc de criterii ştiinţifice

În calculele pe care le fac, întreprinderile au mai întotdeauna grijă să-şi ia o marjă de siguranţă : pe ici pe colo să aibă mai mulţi salariaţi, căci cine ştie ce se poate întîmpla pe parcursul îndeplinirii planului (se schimbă sortimentele, şchioapătă aprovizionarea, se menţin sau intervin defecţiuni în organizarea producţiei şi a muncii etc). La rîndul lor, direcţiile generale coordonatoare din ministerele de resort — cunoscînd sistemul practicat de întreprinderi — se dovedesc fie „zgîrcite", fie „darnice". Şi astfel, în locul unei metodologii ştiinţifice de stabilire a planului forţelor de muncă, întreaga acţiune se transformă — nu de puţine ori — într-o tîrguială interminabilă, fiecare din părţi apărîndu-şi punctul de vedere cu argumente mai mult sau mai puţin palpabile.

Uzina „AUTOMATICA"-BUCUREŞTI, de pildă, a solicitat pentru 1966 — pe baza cifrelor reieşite din formularele amintite — 1030 muncitori, din care 632 muncitori de bază şi 398 muncitori auxiliari. Direcţia generală a industriei electrotehnice şi Grupul de uzine de aparataj electrotehnic şi instalaţii de automatizare (GUAEIA) — din care face parte întreprinderea — au avut însă o altă părere : au socotit că faţă de nivelul planului, sînt necesari numai 927 muncitori din care 582 în acord şi regie de bază şi 345 de auxiliari. Şi atît au aprobat.

Faptele au dovedit însă ulterior că nici întreprinderea, nici direcţia generală şi GUAEIA nu au avut pe deplin dreptate : cu numărul de muncitori aprobaţi. Uzina „Automatica" a îndeplinit planul pe 1966 la producţia globală în proporţie de 100,8%, iar productivitatea muncii a fost şi ea îndeplinită în proporţie de 100,64%. E drept, cu anumite eforturi. S-au consumat 103 087 ore peste program, ceea ce echivalează cu activitatea a 45 de muncitori pe timp de un an. Pe de altă parte, s-au înregistrat 5 010 zile învoiri, absenţe nemotivate etc, ceea ce a echivalat cu munca a 18 oameni pe un an. Dacă mai avem în vedere faptul că peste 60% din producţia uzinei o reprezintă unicatele, că pe parcursul anului au intervenit schimbări de sortimente, unele neajunsuri în aprovizionarea tehnico-materială şi în organizarea producţiei, rezultă că fără toate aceste deficienţe sarcinile de plan puteau fi realizate şi în condiţiile utilizării unui număr şi mai redus de muncitori — circa 900.

Asemenea situaţii au existat şi la **Uzina de pompe-Bucureşti, Uzina „Tractorul"-Braşov, Uzina „Laminorul"-Galaţi** şi altele. Faptul că aceste întreprinderi şi-au îndeplinit şi depăşit în 1966 principalii indicatori de plan în condiţiile utilizării unui număr de salariaţi mai redus decît în alţi ani, dovedeşte că atunci cînd forţa de muncă este mai bine folosită, rezultatele nu se lasă aşteptate. Rezultă, aşadar, că **este absolut necesar ca stabilirea forţei de muncă pentru o întreprindere să se facă pe bază de calcule ştiinţifice şi nu prin învoieli şi tîrguieli.**

De ce la 100 muncitori productivi, 35–55 auxiliari ?

O mare însemnătate pentru utilizarea judicioasă a forţei de muncă în întreprinderi are asigurarea unui raport just între numărul muncitorilor care lucrează în secţiile şi la muncile de bază şi cel al muncitorilor care prestează diferite activităţi auxiliare sau de deservire. De altfel, an de an, se creează în întreprinderi posibilitatea pentru a se asigura din acest punct de vedere un raport just, întrucît introducerea largă a mecanizării şi a micii mecanizări face ca în muncile de deservire şi auxiliare să fie nevoie de mai puţine braţe de muncă, acestea putînd fi îndreptate spre sectoarele direct productive. Şi totuşi, **în multe întreprinderi industriale se menţine o proporţie ridicată de muncitori auxiliari, aceştia reprezentînd în unele cazuri 35—50% din numărul total al muncitorilor.** Iată cum se prezintă lucrurile din acest punct de vedere în cîteva întreprinderi. (Vezi tabelul nr. 3) :

Această situaţie se menţine (cu foarte mici variaţii) şi în cele două luni care au trecut din 1967. Precum se vede din tabel, în unele întreprinderi aproape jumătate din numărul total al muncitorilor îl reprezintă cei auxiliari (la Întreprinderea „Metaloglobus"-Bucureşti), iar în altele (la Uzina mecanică-Muscel), numărul auxiliarilor depăşeşte în bună măsură numărul muncitorilor de bază. **A menţine un număr relativ mare de muncitori în sectoarele auxiliare** — şi îndeosebi la transport, încărcare-descărcare, ambalatori, personal de curăţenie etc — **în raport cu numărul muncitorilor de bază, înseamnă în fond a irosi importante forţe de muncă şi fonduri băneşti.** În cazul exemplelor date, menţinerea unui număr ridicat de muncitori auxiliari a diminuat nivelul de creştere a productivităţii muncii cu 0,6—1%.

Au existat şi există posibilităţi de reducere a numărului muncitorilor auxiliari ? Fără îndoială că da. Numai cu condiţia unei preocupări permanente pentru lărgirea mecanizării lucrărilor de deservire, a stabilirii unei metodologii corecte prin care să se determine, în funcţie de specificul locurilor de muncă, numărul minim şi maxim de lucrători auxiliari. La **Uzina mecanică-Muscel şi Uzina de prelucrare a maselor plastice-Bucureşti de pildă, nu au fost efectuate lucrări de mică mecanizare de perioade lungi de timp, deşi producţia cere acest lucru.** De asemenea, **dacă comparăm numărul de muncitori auxiliari de la Uzina „Autobuzul"-Bucureşti cu cel de la Uzina mecanică-Muscel. (care în bună măsură se aseamănă ca profil şi dotare), obţinem o diferenţă de 18—20 muncitori de deservire la 100 muncitori de bază.** Ce factori explică această diferenţă decît lipsa unor elemente ştiinţifice de determinare corectă a necesarului ?

Mult mai defavorabilă se prezintă situaţia dacă comparăm numărul total al celor care formează aparatul tehnico-administrativ şi personalul auxiliar cu cel al muncitorilor direct productivi. **La „Uzinele mecanice"-Timişoara, „Vulcan"-Bucureşti, „Combinatul de industrializare a lemnului"-Tg. Jiu, „Independenţa"-Sibiu şi altele, proporţia se menţine între 35—60%.** Fireşte, în cadrul acestor întreprinderi pot exista diferite condiţii de lucru, care necesită un număr mai mare sau mai mic de muncitori auxiliari sau funcţionari. Dar diferenţele sînt prea mari. **Consumul mare de forţă de muncă administrativă şi auxiliară apare şi datorită faptului că la proiectarea noilor tehnologii nu se stabileşte, concomitent cu numărul muncitorilor direct productivi, necesarul celor pentru activităţile de deservire şi nu se are în vedere mecanizarea operaţiunilor administrative.**

Recent, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini — pe baza unui studiu ce l-a întreprins din anul 1965 — a înmînat unui număr de întreprinderi instrucţiuni care prevăd, în funcţie de specificul acestora, numărul minim, mediu şi maxim de muncitori auxiliari ce pot fi utilizaţi. Să sperăm că acest studiu va fi lărgit în scurtă vreme, întreprinderile în totalitatea lor avînd un ghid de orientare corect în direcţia utilizării forţei de muncă pentru nevoi de deservire şi auxiliari.

Tabel nr. 3

Situaţia structurii muncitorilor (1966)

	Total muncitori	Muncitori bază cifre absolute	%	Muncitori auxiliari cifre absolute	%
Uzina mecanică de utilaj chimic-Bucureşti	656	448	67,3	208	32,7
Uzina „Steaua roşie"-Bucureşti	624	378	60,5	246	39,5
Uzina de mase plastice-Bucureşti	1360	884	65,0	476	35,0
Întreprinderea „Metaloglobus"-Bucureşti	1505	900	59,81	605	40,19
Uzina „Autobuzul"-Bucureşti	2450	1562	64,1	888	35.9
Uzina mecanică-Muscel	2710	1219	45,0	1491	55.0

LIPSURILE existente în determinarea numărului, structurii şi în folosirea optimă a forţelor de muncă, pot şi trebuie să fie înlăturate. În acest sens, numeroşi specialişti şi conducători de întreprinderi **(ing. Ion Geambaşu,** *directorul* **Uzinei „Automatica", Vasile Mihai,** *directorul de la* **Filatura românească de bumbac,** *ing.* **Ovidiu Şerbescu,** *directorul tehnic de la* **Uzinele „30 Decembrie"-Arad, Gh. Corneci,** *şeful serviciului plan de la* **Uzina de prelucrare mase plastice-Bucureşti,** *ing.* **Gh. Ficiu,** *şeful serviciului organizare a producţiei de la* **Uzina „Autobuzul",** *ing.* **L. Hübner,** *şeful serviciului plan de la* **Uzina „Steaua roşie"** *şi alţii) au propus ca,* **pe viitor, întreprinderile să capete o răspundere mai mare în stabilirea necesarului de forţă de muncă. Ei au sugerat ideea ca ministerele să le acorde, ţinînd seama de sarcinile de plan, fondul de salarii necesar. În acest caz, fiecare întreprindere ar avea posibilitatea să se gospodărească mai bine, angajîndu-şi în limitele fondului de salariu numărul de salariaţi de care are strict nevoie.** De asemenea, **s-a propus să se îmbunătăţească sistemul actual de calculare şi recalculare a fondului de salarii şi anume de a nu se face o simplă operaţie aritmetică de majorare a acestuia direct proporţional cu nivelul îndeplinirii planului producţiei globale, ci ţinîndu-se seama de respectarea proporţiei prevăzute pentru depăşirea producţiei prin creşterea productivităţii muncii.**

Ţinînd seama de faptul că din 1960 schemele de funcţiuni ale întreprinderilor nu au mai suferit modificări – cu toate că activitatea acestora s-a dezvoltat, a devenit mai complexă – este necesar ca Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Producţiei şi a Muncii şi ale Salarizării să reanalizeze aceste scheme şi să le aducă la nivelul cerinţelor actuale.

Anchetă realizată de
V. BOESCU, L. ŢINTEA, I. BUMBEA, S. POPESCU

LA SURSELE PROGRAMĂRII MATEMATICE

SCRISĂ de un economist și matematician binecunoscut, lucrarea **Calculul economic al folosirii optime a resurselor** [1]) tradusă recent de Editura Științifică, reprezintă o importantă contribuție la literatura de specialitate.

Începuturile unei descoperiri

L. V. Kantorovici, astăzi academician, a publicat în 1939 o broșură intitulată „Metodele matematice de organizare și planificare a producției", expusă mai întîi sub forma unui referat la Universitatea din Leningrad. Această lucrare, care cuprindea — sub o altă formă și cu altă terminologie decît cea cunoscută astăzi — unele idei de bază ale programării matematice, nu a avut un răsunet imediat în rîndurile economiștilor. Anticiparea lui Kantorovici era în acea vreme încă oarecum inoperantă. Programarea liniară presupune, printre altele, calcule aritmetice complicate, a căror realizare în timp util este greu de închipuit fără concursul ordinatoarelor.

L. V. Kantorovici a propus o metodă matematică de optimizare economică în condițiile economiei socialiste, înainte ca în Occident să se fi pus și rezolvat probleme de programare liniară de către F.L. Hitchcock (1941) sau J. V. Neumann (1945) și înainte ca G. B. Dantzig. M. Wood și colaboratorii lor să fi formulat problema generală a acestei forme de programare matematică (1947). sau ca E. Malinvaud (1947) să fi dat modelul dinamic al programării. Au trebuit să treacă mai bine de 15 ani pentru ca, economiștii din toate țările să recunoască în broșura sus-amintită, valoarea ideilor lui Kantorovici.

Modelul lui Kantorovici își păstrează valabilitatea, cu toată dezvoltarea în ultimii ani a metodei programării matematice, ca instrument operativ de alcătuire a planurilor și în special a celor pe termen mediu și de perspectivă, cu atît mai mult cu cît în 1964 autorul și-a îmbunătățit și dezvoltat modelul printr-un studiu special.

Actualitatea lucrării recenzate a lui Kantorovici este confirmată și de faptul că ediția în limba rusă din 1959 a fost tradusă în numeroase țări, printre care în S.U.A., Anglia și Franța (unde este în curs o nouă editare), iar recenziile și comentariile asupra ei continuă [2]).

Revizuind lucrările sale din 1939 și ulterioare, L. V. Kantorovici le-a reeditat în 1959 într-o formă sintetică — sub titlul cu care a apărut recent și în românește — mai întîi în volumul „Aplicarea matematicii în cercetările economice" (sub red. acad. V. S. Nemcinov), iar în 1960, ca volum separat, în Editura Academiei de Științe a U.R.S.S. Ediția românească o completează pe aceasta cu „Anexa III" — **Modelul dinamic al planificării optime**, studiu publicat în culegerea „Planificarea și metodele economico-matematice", Edit. Nauka, Moscova 1964.

Expunere descriptivă și formulare matematică

În textul de bază al lucrării sale, L. V. Kantorovici prezintă metoda programării matematice în mod descriptiv, ilustrînd expunerea cu numeroase exemple concrete. Formularea matematică generală și analiza problemelor elaborării planului optim formează obiectul anexei I; metodele expuse aici sînt dezvoltate în anexa II, unde sînt date aplicații concrete ale metodei generale a „multiplicatorilor de rezolvare". Grija autorului de a folosi un aparat matematic accesibil și pentru nematematicieni ca și claritatea expunerii, fundamentarea modelului matematic pe analiza mereu prezentă a legilor obiective și legăturilor cauzale proprii economiei socialiste, constituie o caracteristică deosebită a acestei lucrări și totodată o puternică notă atractivă pentru economiști. Pornind de la deficiențe concrete ale practicii, Kantorovici învederează căile de perfecționare a metodelor de planificare și de calcul economic.

Folosirea optimă a resurselor

Autorul studiază problema repartizării optime a programului între mai multe întreprinderi, apoi repartizarea și alegerea mijloacelor pentru efectuarea lucrărilor. El introduce noțiunea fundamentală, cu care operează mereu, de **evaluări obiectiv determinate** (prescurtat: e.o.d.) — „indisolubil legate de planul optim", și „determinate de mărimea cheltuielilor necesare integral evidențiate pentru fabricarea produselor în condițiile date". Raportul dintre aceste evaluări **în cazul a două categorii de lucrări (sau de produse)** reprezintă — după Kantorovici — echivalentul real pe baza căruia o lucrare poate fi înlocuită prin alta în cadrul planului optim, ceea ce corespunde și raportului dintre cheltuielile necesare pentru executarea celor două lucrări în situația respectivă, dacă aceste cheltuieli sînt corect și complet luate în considerație. Totodată, în condițiile date, acest raport poate fi stabilit prin repartizarea corectă a cheltuielilor între produsele fabricate simultan, fără o analiză detailată a structurii acestor cheltuieli.

Abordînd problema îndeplinirii programului maxim în condițiile unor resurse date, Kantorovici face cercetarea evaluării factorilor de producție care sporesc eficiența muncii, de care depind utilizarea rațională a muncii calificate, economisirea materialelor deficitare și evaluarea acestora. El introduce noțiunea de rentă a utilajului (evaluarea chiriei acestuia), tratează problemele planificării transporturilor și ale utilizării optime a bazei de producție existente.

Eficiența investiției — raportul dintre economia netă pe o lună, obținută datorită investiției, și mărimea acesteia — capătă după autor un caracter **„normal"** în condițiile limitării mijloacelor pentru investițiile pe termen scurt. Nivelul eficienței normale în societatea socialistă trebuie să fie cu mult mai ridicat decît rata profitului în societatea capitalistă, în condițiile aceluiași grad de dezvoltare economică. În cazul investițiilor pe termen lung, susține Kantorovici, este absolut necesar să luăm în considerare modificările intervenite în raportul dintre e.o.d. și eficiența normală, în perioada funcționării obiectelor de investiție.

Prin principiul rentabilității Kantorovici înțelege alegerea soluției economice, administrative, de planificare, pe baza efectului exprimat printr-un indicator valoric. **Dar în societatea socialistă o rentabilitate mare nu trebuie să fie un scop în sine, ci un mijloc pentru obținerea celui mai bun rezultat sau a unor cheltuieli minime pentru întreaga societate.** După ce, inițial, spune Kantorovici, am renunțat să ne conducem după principiul rentabilității, sarcina construirii planului optim ne-a condus din nou la concluzia că este necesar (pentru obținerea optimului general), să aplicăm acest principiu în fiecare sector, însă cu condiția ca indicatorii valorici să fie calculați pe baza e.o.d., construite în conformitate cu situația și sarcinile respective.

În această sumară prezentare a lucrării lui L. V. Kantorovici nu găsim nici locul și nici necesitatea de a ne opri asupra construcției matematice a modelului său. Ea cuprinde asemănări mai mult sau mai puțin apropiate de alte modele de largă circulație. Chiar în embrionul său inițial, modelul se aseamănă cu sistemul balanței legăturilor între ramuri, astfel cum acesta a fost întocmit de W. Leontief, în cunoscuta schemă de „input-output". L. V. Kantorovici a avut în vedere și faptul că nu este întru totul justificată premisa liniarității, că trebuie să ținem seama de caracterul stocastic (probabilistic) al unor date inițiale și că nu trebuie să scăpăm din vedere nici necesitatea de a ține seama de factorii extraeconomici.

Dezvoltarea teoriei programării matematice, ca și practica au scos în evidență imperfecțiunile reale ale sistemului, de pildă cele referitoare la relațiile intertemporale, care nu-și găsesc o formulare suficientă, greutățile ce se nasc în legătură cu aplicarea „evaluărilor o.d.", sau — ceea ce este deosebit de important —, faptul că modelul lui Kantorovici face abstracție completă de schimburile comerciale cu străinătatea. Nu este de mirare că o serie de teze ale lucrării au și constituit de altfel obiectul unor ample dispute teoretice între specialiști.

Lucrarea lui L. V. Kantorovici îi ajută însă pe economiști să se deprindă a gîndi matematic, iar matematicienilor care aplică procedeele matematice în economie, le indică modalitățile de analiză a problemelor economice în vederea unei eficiente încadrări a lor în programarea matematică.

I. NEGURĂ

[1]) L. V. Kantorovici: **Calculul economic al folosirii optime a resurselor.** Editura Științifică, 1966, 404 pag.

[2]) Cităm, ca exemplificare: N. Chandna (Calcutta). **Le modèle de Kantorovitch et la méthode soviétique des balances**, în „Revue d'économie politique" (Paris) nr. 2/1966 și R. Dorfman (Harvard University). **The Best Use of Economic Resource, by L. V. Kantorovich**, in The American Economic Review, Stanford University (S.U.A.) nr. 3/1966.

ÎN LIBRĂRII

În Editura Didactică și Pedagogică a apărut manualul „Circulația bănească și creditul" de Gh. Doliniuc, C. Basno, G. Șovei și E. Vasilescu.

Lucrarea tratează, în prima parte, problemele circulației bănești și creditului în orînduirile presocialiste, în speță în capitalism: banii, creditul, sistemul bănesc, sistemul bancar, inflația, bursa de valori, problemele creditului și ale relațiilor valutare internaționale, subliniind aspecte de actualitate din lumea contemporană.

Partea a doua, axată pe problemele circulației bănești și ale creditului în Republica Socialistă România, tratează teme cu pregnantă aplicativitate practică: organizarea și planificarea circulației bănești, decontările fără numerar, organizarea și planificarea creditului pe termen scurt, finanțarea și creditarea investițiilor, precum și decontările în creditul internațional socialist.

MAGAZINE ȘI PIEȚE ÎN BUCUREȘTI, ACUM 100 DE ANI

MAI întîi au fost hanurile, între zidurile cărora se desfășurau principalele operații de vînzare-cumpărare a mărfurilor aduse în București de peste hotare sau de la producătorii interni. Apoi — cam pe la începutul secolului trecut — negutătorii mai răsăriți au început „să dea față uliței" tot mai mulți, deschizînd prăvălii și tarabe peste tot unde casele erau mai dese și clientela mai numeroasă. Apoi a venit marele foc de la 1847, care a pustiit jumătate din oraș — tocmai partea cu cele mai multe așezări comerciale. Dar în 1866 piețele și magazinele din București le găsim refăcute, înmulțite și răspîndite pretutindeni. Din străinătate soseau mărfuri: haine, încălțăminte, trăsuri, bijuterii, unelte agricole, mașinării atunci apărute în lume, ceasornice și coloniale, iar piața orașului era aprovizionată din belșug cu produsele aduse de ceaprazari, căldărari, lumînărari, cavafi, cojocari, cismari, fierari, căciulari, dogari, de crescătorii de vite și de păsări. Toate se comercializau în magazinele, piețele și halele existente, care prosperau de la un an la altul.

● PIEȚELE

Două tîrguri săptămînale — marțea și vinerea — se țineau în piața Oborului. Erau tîrguri numai pentru vite și cereale. În 1866, piețe cu desfacere zilnică de alimente aduse de producătorii din împrejurimi erau: Ghica, Amzei, Sf. Anton, Mogoșoaiei, Sf. Ștefan, Krețulescu și Sf. Vineri. Piața Ghica (Unirii de azi), ca și piața Amzei, puteau fi numite și hale, pentru că aveau, una 26 și alta 19 gherete acoperite în care se vindeau carne, pește și brînzeturi. La piața Sf. Vineri se vindeau rogojini, coșuri, donițe, hîrdaie, scaune și scări de lemn, olărie, funii de tei, fierărie măruntă și curelărie. Carnea se vindea mai cu osebire în piața Ghica, unde se tăiau cam o sută de vite mari și mici, pe zi. Zarzavaturile se desfăceau în toate piețele, dar mai ales pe platoul de sub dealul Mitropoliei, care mai tîrziu — din 1874 — avea să se numească piața Bibescu.

● BĂCĂNIILE

Băcăniile erau cele mai numeroase magazine de acum o sută de ani. A lui Ioan Angelescu, de pe calea Mogoșoaiei (peste drum de Palatul domnesc) era cea mai mare, avînd și o sucursală pe strada Lipscanilor. Ioan Angelescu se recomanda **„înaltei nobilimi și onor publicului, cu tot felul de mezelicuri și băuturi străine, cu felurimi de licoris din Franța, cu unt proaspăt de Brașov și mai ales cu cașcaval de Penteleu"**, pe care-l vindea în exclusivitate în întreaga țară. Tot pe calea Mogoșoaiei, în piața Teatrului, era băcănia Staicovici, **specializată în fructe exotice și altele de ale mîncării, precum: salam de Verona și de Sibii, șunci și limbi afumate, mușchi de rîmători, urdă și brînză.** Păun Popescu, un alt mare băcan, instalat cam prin apropierea Poștei centrale de azi, vindea **păstrăvi de Rusia, șunci de Westfalia, caracatiță proaspătă și pesmeți de Brașov.**

● LIBRĂRIILE ȘI FARMACIILE

Întîiul librar din București a fost George Ioanid, așezat cu prăvălia pe strada Lipscanilor. Acest Ioanid avea și o grădină, pe locul unde este strada Polonă de azi, în care cultiva zarzavaturi și pomi fructiferi. Parcul Ioanid îi poartă numele acestui prim librar de la care a învățat meseria Socec. În 1866 librăria lui Socec (înființată în 1857) sta la dispoziția *onor publicului cu un bogat asortiment de albume, garnete pentru însemnări, călimări elegante, sigile și cutii cu compasuri.* **Tot atunci Ioanid anunța că a pus în vînzare** *Eumenidele sau satire politice de domnul D. B.* **(Dimitrie Bolintineanu).**

Farmaciile mai mari erau: a lui T. Witing, pe calea Craiovei care vindea, în afară de medicamente, săpunuri speciale de toaletă, cu glicerină, *fără asemănare în lume;* **apoi Spițeria Națională, de la Sf. Gheorghe, care-și făcuse renume cu** *hapurile Holoway, bune pentru tămăduirea tuturor relelor și boalelor, chiar și acelea vechi de 20 de ani.* **A treia mare farmacie, din Pasajul Român, făcea dever mare cu** *prafurile de fortificat stomahurile* **și cu** *siropul de China, roșu cu fer, pentru sărăcia sîngelui.*

● COFETĂRII, BIRTURI RESTAURANTE

Bucureștiul de acum o sută de ani avea trei mari cofetării: a lui Fialkovsky, din Piața Teatrului, a fraților Capșa și a lui Pascu, pe strada Franceză, aceasta din urmă ocupîndu-se și cu vînzarea de papagali vorbitori, la modă în vremea aceea. Cofetăria Capșa a fost mai întîi peste drum de Biserica Zlătari, iar în 1868 s-a instalat în fața Sărindarului, devenind, după o activitate de o jumătate de secol, una dintre cele mai renumite cofetării din Europa. Înaintea tuturor acestora fusese cofetarul Giovani, care a introdus înghețata la București.

Restaurante renumite erau: *Leul și Cîrnatul*, de pe strada 11 Iunie, *Frascati*, de pe podul Mogoșoaiei, *La muntele de Viena*, de pe dealul Filaretului și *Scalca*, berăria mare de pe strada Izvor nr. 18. Vinuri cu butoiul, cu vadra și cu ocaua se vindeau la depozitele: Toma Ionescu, pe str. Lipscani, C. A. Rosetti, pe str. Academiei, la hanul Zamfir din str. Lipscani și la pivnița *Mihai Viteazul*, pe str. Covaci.

● MAȘINI AGRICOLE...

Din 1864 existau în București două depozite mari de mașini și unelte agricole, care se concurau cu înverșunare. Cel mai renumit era al fabricii *Clayton, din Englitera*, **instalat pe calea Herăstrăului. O mașină de treierat cu locomobila sa, se vindea cu 960 de galbeni, adusă în schela Giurgiu. Dar cumpărători nu s-au găsit pentru aceste prime modele, greoaie și fără randament, decît după perfecționare, pe la 1880. Tot în domeniul agricol mai aflăm, în 1866, vînzările de sămînță de gîndaci de mătase și de duzi. Marele băcan Angelescu oferea frunza de pe 3 000 de duzi aflați în București, la prețul de un sfanț dudul.**

● ...ȘI CÎTEVA PRODUSE NOI

Acum o sută de ani au apărut, pentru prima dată, în București, cîteva specialități demne de semnalat. Astfel, primele mașini de cusut erau prezentate într-o expoziție, cu recomandarea: *sînt de mare economie pentru casă și distracție pentru dame.* Apoi primul ciment adus din Anglia în țara noastră, care se vindea în băcănii, cu 40 de lei sau una liră butoiul de 100 de oca. Primele mantale cauciucate au apărut tot atunci, ca și primii *ochilari de cristal de piatră*; primele păsări mecanice *care cîntă natural*; prima hîrtie chimică *pentru copiat instantaneu* și primele *lăzi de muzică din Elveția care cîntă singure cu flaute.*

Ion MUNTEANU

CURIER

■ Referindu-se, printre altele, la controlul activității șantierelor, Petre Blajovici, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, arată în articolul **Perfecționarea continuă a activității de construcții — factor principal în realizarea investițiilor** (Probleme economice nr. 2/1967) că aceasta este o sarcină ce trebuie executată într-un mod calitativ nou. Este indicat — spune autorul — ca această activitate să fie în prealabil pregătită prin analiza raportărilor și dărilor de seamă statistice ale șantierelor, pentru a se stabili ce elemente vor trebui aprofundate pe șantier și componența cadrelor de specialitate necesare pentru realizarea acestui control. Controlul, riguros coordonat pentru a nu sustrage din activitatea zilnică cadrele de conducere ale unităților controlate, trebuie să contribuie nu numai la atingerea ritmului și termenelor planificate, ci și a condițiilor de calitate și economicitate care să asigure eficienta lucrărilor.

■ În articolul **Legătura dintre știință și producție** (Voprosî filosofii, februarie 1967) G. N. Volkov prezintă într-un fel original spectrul de activități științifice, adăugînd o serie de compartimente noi dintre care suscită atenția mai ales ceea ce autorul numește „premisele prelogice ale cercetării". Citîndu-l pe de Broglie, autorul scoate în evidență faptul că știința umană, care prin esența ei este atît de profund rațională, nu poate totuși propăși decît prin salturi mintale temerare, care fac să apară aptitudini neîncătușate de povara grea a raționamentului riguros. În concepția lui Volkov, cercetarea științifică cuprinde următoarele faze: 1) prelogică; 2) concepția despre lume și metodologia; 3) cercetarea fundamentală; 4) cercetarea aplicativă; 5) elaborarea prin experimentare și proiectare; 6) cercetări în producție; 7) activitatea de invenții și inovații din producție; 8) producția propriu-zisă.

■ O anchetă anonimă în vederea verificării calității predării și a muncii educative s-a desfășurat în R.D.G. printre 713 elevi între 14 și 19 ani din 26 clase medii și medii tehnice, ca și printre cei 82 profesori ai acelor clase. După cum arată Arnold Pinther în articolul **Profesorul în propria sa judecată și în aceea a elevilor săi** (BERUFSBILDUNG nr. 4/1966), profesorii și elevii au răspuns la aceleași probleme: calitatea lecțiilor, încrederea elevului în profesor, corectitudinea profesorului, înțelegerea năzuințelor tineretului. S-au exprimat următoarele doleanțe: mai multă vioiciune în predarea materialului, mai puțin formalism și cerințe de învățare pe de rost, mai multe discuții. Au fost relevați profesorii cei mai iubiți și cei mai puțin agreați. În răspunsurile profesorilor s-au semnalat apreceiri modeste ale activității lor la cei mai buni și insuficient aspect autocritic la cei mai slabi.

■ Sporind în medie cu 3,5% pe an, producția netă obținută în S.U.A. în perioada 1870–1953 trebuie atribuită — conchidea, încă în 1955, Biroul Național American al Cercetării Economice — mai puțin de jumătate creșterii capitalului și forței cantitative de muncă și mai mult de jumătate ameliorării muncii oamenilor, inclusiv în conducere și organizare. Asupra acestei idei și a cifrelor date publicității, cunoscutul economist american J. F. Galbraith, epiloga în cartea sa intitulată **Era liberalilor**: „Datorăm cea mai mare parte a creșterii noastre industriale nu investițiilor sporite de capital, ci perfecționărilor introduse de către oamenii pe care noi înșine am știut să-i perfecționăm". Publicistul Roger Priouret (l'EXPRESS) opinează că concluziile cercetătorilor americani sînt valabile pentru toate țările industriale și conchide că în prezent hotărîtoare este calitatea muncii umane și mai ales munca cerebrală. Pămîntul, bogățiile sale și capitalul își au rolul lor important și azi — subliniază Priouret — dar ponderea factorilor s-a schimbat.

LA ROMANIA: GUIDA ECONOMICA

RECENT în Italia a apărut cartea lui Pierro Ardenti. La ROMANIA: GUIDA ECONOMICA. Autorul cărții, apărută în editura Franco Angeli din Milano, este directorul responsabil al săptăminalului MONDO NUOVO, organ al Partidului Socialist Italian al Unității Proletare. Lucrarea prezintă un bogat material documentar referitor la situația economică a României.

Luînd ca bază cifrică de comparație anul 1938, autorul urmărește să pună în evidență „elementele noi intervenite în economia românească postbelică", evoluția ascendentă a „lumii industriale române" și legăturile ei în exterior. Se prezintă procesul de industrializare a țării, de mecanizare și de înzestrare cu cadre tehnico-inginerești a agriculturii și se indică perspectivele dezvoltării ei în continuare.

Ascensiunea economică a României, spune autorul, deschide o nouă piață pentru oamenii de afaceri italieni. Ardenti cere specialiștilor italieni să-și îndrepte privirile spre produse ale unor ramuri industriale românești, cum sînt: industria chimică, petrolieră, ușoară și a bunurilor de consum, siderurgică și a materialelor de construcție, deoarece, ca urmare a progreselor obținute, nivelul lor tehnic este la înălțimea standardelor mondiale. Și în domeniul agriculturii, spune autorul, oamenii de afaceri italieni pot găsi posibilități de schimburi.

România, afirmă Ardenti, nu a ales o cale autarhică, ci aplică politica unei cît mai intense colaborări internaționale cu toate țările, indiferent de structura lor politică.

Expunerea și analiza diferitelor aspecte ale economiei românești, bogata informație de care se folosește autorul (materialul documentar este sporit și prin publicarea în anexă a Planului de stat al dezvoltării economiei naționale și a Planului de dezvoltare a energeticii pe perioada 1966—1970, precum și prin prezentarea unor astfel de informații cu caracter practic cum sînt adresele întreprinderilor de comerț exterior), fac din această carte o lucrare utilă, de natură să favorizeze o cunoaștere mai exactă de către publicul italian a economiei țării noastre, precum și dezvolarea relațiilor economice între România și Italia

N. M.

MERCUR PRINTRE MUZE

DISC SAU BANDĂ DE MAGNETOFON

ÎN istoria presei este consemnată ca o perioadă de radicală cotitură deceniul al patrulea al secolului trecut (anii 1836 și următorii), cînd publicistul francez Emile de Girardin a inițiat editarea unor ziare într-o formulă cu totul nouă pentru acea vreme: în tiraje mari, la prețuri mici, cu un caracter popular, predominant informativ. În felul acesta era semnat actul de transformare a ziarului într-un instrument de masă. În paginile de neuitat din „Iluziile pierdute", Balzac a evocat acest moment istoric.

Se va găsi oare un Balzac care să recreeze în cadrul unei creații romanești momentul actual, în care în istoria discului se petrece — mutatis, mutandis — un fenomen analog celui desfășurat în presă în urmă cu 130 de ani? Am mai vorbit și altă dată despre extraordinara dezvoltare pe care o cunoaște în ultimii ani industria discului. De la muzica ușoară și de dans, „boom"-ul s-a extins și la muzica simfonică, aducînd creațiile marilor compozitori clasici și contemporani la îndemîna a milioane și milioane de ascultători și contribuind chiar la descoperirea sau redescoperirea unor compozitori sau a unor școli (de pildă, din perioada muzicii preclasice).

Un întreprinzător om de afaceri franco-belgian, André Buisson, a avut în 1960 ideea de a lansa, în colaborare cu casa Odeon, o colecție de discuri microsillon (33 turații) de muzică clasică, la prețul de 9,95 franci discul. Erau aceleași discuri (aceeași imprimare, aceeași mapă) care se vindeau în mod obișnuit cu 34 franci. Dar, de data aceasta tirajul inițial era de 50 000 exemplare. Experiența a avut succes. În 1965, una dintre cele mai mari case de discuri, Phillips, hotărăște să coboare prețul discurilor de varietăți (pe 33 turații) de la 27 franci, la 19,95 franci. Un an mai tîrziu, toate casele de discuri se angajau pe aceeași linie. Și nu numai în Franța.

Același Buisson a avut ideea să înființeze standuri de vînzare a discurilor în magazinele universale (așa-numitele Prisunic și Monoprix) și în alte magazine cu autoservire. Discul își cîștiga pe deplin atribuțiile unei mărfi de larg consum. Fenomenul acesta poate fi înregistrat și în celelalte țări ocicdentale, în unele (ca, de pildă, Statele Unite) chiar într-o formă mai accentuată.

Dar, în toiul acestei expansiuni vertiginoase se fac auzite unele semnale de alarmă. Semnale cu atît mai îngrijorătoare cu cît nu e vorba doar de o eventuală recesiune, ci de posibilitatea prăbușirii complete a edificiului întemeiat pe răspîndirea discurilor.

„Sosesc benzile", anunta, nu de mult, cu titlu pe întreaga pagină, o revistă specializată italiană. E vorba, desigur, de benzile de magnetofon despre care unii experți susțin că vor substitui, nu peste multă vreme, discurile. Bineînțeles, benzile n-au apărut abia acum. Încă în urmă cu cîteva decenii, sub formă de fire metalice, ele au servit la înregistrarea întîi a vorbelor, apoi și a muzicii. Înlocuirea firului cu banda, suport plastic pe care este așternut un strat de particule metalice sensibile la variațiile unui cîmp magnetic, a marcat, după cum se știe, un progres considerabil în tehnica înregistrărilor. La o fidelitate egală (uneori superioară) discului, banda asigură o durată mult mai mare de ascultare și ocupă un spațiu mai mic. De fapt, astăzi, majoritatea discurilor nu mai sînt imprimate direct, ci reproduse după benzi.

Oamenii de afaceri din domeniul electronicii au început în ultima vreme să se ocupe de posibilitățile comercializării în proporții de masă a benzilor de magnetofon. Avantajele pentru public apar evidente: pe o bandă de dimensiunile unui disc de 45 turații (circa 12—15 minute de muzică) pot fi înregistrate ore și ore de muzică, împărțind banda în două, patru sau chiar opt piste.

O serie de firme importante și printre ele R.C.A. și Phillips au și realizat și pus în vînzare benzi cu opere (în versiune integrală), concerte și, bineînțeles, muzică ușoară. S-au și lansat experimental „cartușe" mici cu cîte două-trei cîntece. A început să se producă, de asemenea și un tip nou de magnetofon ușor, care nu permite înregistrarea, ci numai reproducerea, portabil și foarte ușor de mînuit (în fapt, operațiunile sînt cvasi-automatizate). Un asemenea magnetofon poate fi ușor montat și pe automobil. Deocamdată, benzile, „cartușele" și magnetofoanele de acest tip sînt încă destul de scumpe. Dar, în special, în Statele Unite se fac eforturi mari pentru o reducere masivă a costurilor și pentru a asigura funcționarea magnetofoanelor pe bază de tranzistori. După ultimele date, pe 1966 producția de „cartușe" a atins în S.U.A. o medie lunară de circa 5 milioane de exemplare.

Specialiștii sînt unanimi: nu există nici un impediment tehnic pentru a face în scurt timp din benzile magnetice un produs de masă. În acest caz, industria discului se va găsi în fața unor dificultăți practic insurmontabile. Și aceasta tocmai în momentul în care părea că se găsește în cea mai înfloritoare perioadă din existența ei.

H. DONA

GLOSAR AL DICȚIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

A

abstinență (teoria)
abstracție — ca metodă de cercetare
accelerator economic
achiziție (de bunuri și servicii)
achiziții de stat
— în capitalism
— în socialism
acoperire
— a biletului de bancă
— a titlului de credit
acont
acord (comercial, financiar, internațional)
acorduri pe produse (cafea, bumbac etc.)
acreditiv
accize
activ
acționar
acțiune
— de mică cupiură
— nominală
— ordinare
— preferențiale
— la purtător
acumulare
— accepțiune generală
— bănească
— capitalistă
— primitivă a capitalului
— socialistă
adaos comercial
ager publicus
agricultură
— extensivă
— intensivă
agrarianism
ajutor economic
Alianța cooperatistă internațională
Alianță economică
alianță muncitorească-țărănească
Alianța pentru progres
alienare
amortizare
amortizment
analiză — analiză ca metodă de cercetare
analiză economică
— contabilă
— statistică
— dinamică
— macroeconomică
— marginală
— microeconomică
— statică
anarhie (în economie)
anarhism
anchetă (ca metodă de cercetare)
angajare
— în capitalism
— în socialism
angajament
— comercial
— financiar
— în întrecerea socialistă
Anti-Dühring (Fr. Engels)
anti-trust (legislație)
aprovizionare
aparat de producție
arenda
arendaș
argat
armată industrială de rezervă
aristocrație, aristocrat
— gentilică
— feudală
— muncitorească
arvună
aservire economică
asigurări
— de bunuri
— de persoane
— sociale
asigurat
asociație, asociat
Asociația Europeană a Liberului Schimb
Asociația Internațională a Economiștilor
autarhie
autoconducere
autoconsum
autocontrol
automatizare
autofinanțare
autonomie economică
autoimpunere
autogestiune
avans (spre decontare, în natură, în bani, de capital)
avantaj economic
— accepțiune generală
— reciproc
— unilateral
avînt economic
avuție națională
Avuția națiunilor (Smith A.)

B

baisse (à la. . .)
balanță
— comercială
în capitalism
în socialism
— de plăți
în capitalism
în socialism
Balanța de conturi
balanța economiei naționale
balanța fondurilor fixe
balanța legăturilor între ramuri
balanța forței de muncă
balanță de venituri și cheltuieli bănești ale populației
bancă (agricolă, comercială, comunală, de emisiune, de investiții, națională)
— în capitalism
— în socialism
Banca de Investiții
Banca Internațională de Colaborare Economică
Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare
Banca Interamericană
Banca Națională a Republicii Socialiste România
Banking school
bancnotă
bani (de hîrtie, metalici)
— în capitalism
— în socialism
bani ieftni (easy money)
ban (subunitate monetară românească)
bază economică
— în comuna primitivă
— în sclavagism
— în feudalism
— în capitalism
— în socialism
bază energetică
bază de materii prime
bază tehnico-materială
bedeaux (sistem de salarizare)
behaviorism
beneficiar
beneficiu (brut, net)
— în capitalism
— în socialism
bilanț
bimetalism
Biroul Internațional al Muncii (B.I.T.)
blocadă economică
bogăție națională
boier, boierime
boom
bon de tezaur
brigadă (de muncă)
breaslă
buget (local, de stat sau central)
— în capitalism
— în socialism
— buget în România
buget de familie
bugetul Heller
burghezie
— mică
— mare
— monopolistă
— națională
— compradoră
bursă
— a forței de muncă
— de mărfuri
— de valori

(Va urma)

Combinatul de îngrășăminte cu azot PIATRA NEAMȚ

PRODUCE:

- *Azotat de amoniu*
- *Uree*
- *Amoniac*
- *Oxigen imbuteliat*

CIL Tg. JIU

Bulevardul 1 Mai, nr. 354. Telefon 1920. Telex 0165

Construit și utilat după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ:

- placaje din fag de diferite calități și dimensiuni.
- plăci aglomerate din amestec de esențe lemnoase.
- cherestea de fag.
- parchet de fag.
- scaune curbate, de bună calitate, in mărimi și forme diferite.

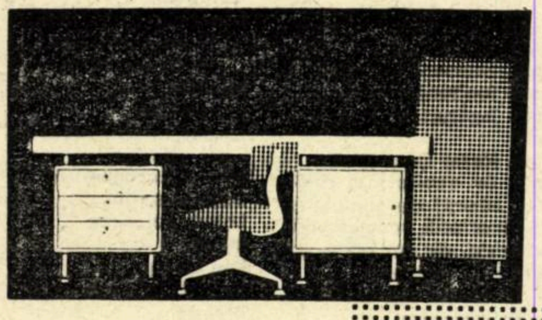

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

produce și livrează fără repartiție:

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine
- dulapuri metalice pentru vestiare
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport in industria textilă
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine
- scaune rotative de lucru

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCTIE DIN Tg. JIU

construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

PRODUCE:

- Ciment Pz 400 (portland cu zgură)
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică)
- Ciment Rim 200 (rezistentă mare– 200 kg/cmp)
- Ciment B ss export
- Ciment P 400 export

ÎNTREPRINDEREA PENTRU EXPLOATAREA ȘI PRELUCRAREA MATERIALELOR NEMETALIFERE VĂLENII DE MUNTE

B-dul Nicolae Iorga nr. 41 – telef. 23–24

ANGAJEAZĂ IMEDIAT: INGINER MECANIC ȘEF, CONTABIL REVIZOR

Condiții de angajare: conform legislației în vigoare.

Informații se dau zilnic intre orele 7–15 la sediul intreprinderii de către serviciul cadre.

CFA BRĂILA — COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE BRĂILA

livrează intreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor economice de stat:

Celofibră tip lină pentru confecționat saltele, plăpumi, perne.

Celofibră tip bumbac pentru tapițerie, saltele, căptușeli etc.

Comenzile se primesc la sediul unității, șos. Chișcani-Brăila, serviciul desfacere, telefon 2955, interior 646.

COMBINATUL CHIMIC *TÎRNĂVENI*

PRODUCE:

carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hirtie fotografică ARFO in diferite gradații.

INTREPRINDEREA FORESTIERĂ PIATRA NEAMȚ

produce și livrează pe bază de comenzi ferme, cu și fără repartiție, următoarele produse:

- **Panouri cofraje tego**
- **Barăci prefabricate**

  cu repartiție de placaj tegofilm și P.F.L.
- **Rame răsadnițe**
- **Tocuri răsadnițe**

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

DIMENSIUNI NOI ALE SERVICIILOR

REFERINDU-SE la însemnătatea problemei serviciilor în evoluția economică actuală și la perspectivele de viitor, revista publică un amplu articol în care, analizînd diferitele aspecte ale acestui sector, ajunge la concluzia că serviciile rămîn domeniul în care se poate da cel mai eficace curs liber dinamismului și imaginației. Din acest articol, reproducem următoarele:

„Sectorul terțiar european are o întîrziere de 20 de ani față de cel american. În jurul anului 1960, comerțul, băncile și ansamblul serviciilor foloseau circa 27% din totalul populației active civile ocupate în Europa vestică. Către 1970, această populație se va ridica la 32%, iar către 1980, la circa 40%. Or, această proporție a fost atinsă în America de Nord încă din 1960, proporție care, pentru integralitatea «marelui» sector terțiar este încă și mai puternică. Dacă ținem cont de imaginea pe care ne-o oferă America azi, sectorul terțiar are înaintea sa o considerabilă expansiune. Chiar și în Statele Unite, el continuă să rămînă sectorul cel mai dinamic, și dezvoltarea sa, în curs încă la ora actuală, rămîne superioară celei constatate în țările europene. În decurs de 10 ani, activitatea în sectorul terțiar a crescut mult mai repede decît în Europa. Pentru economistul Jean Fourastié — care s-a ocupat cel mai mult de sectorul terțiar — «este posibil ca în anul 2000 terțiarul să folosească între 70 și 75% din populația activă, din care desigur un important număr se va consacra serviciilor».

În cadrul sectorului terțiar, două domenii sînt chemate la dezvoltarea cea mai rapidă:

— **Serviciile financiare și serviciile destinate întreprinderilor:** pentru țările europene membre ale O.C.D.E., 11,8% din populația activă folosită în sectorul terțiar în 1960, va trebui să treacă succesiv la 14,4% în 1970 și la 17,20% către 1980.

— **Învățămîntul și sănătatea publică** reprezentau în 1960 circa 21,3% din terțiar: partea lor va trebui să treacă la 24,9% către 1970 și la 28.7% către 1980.

De aceea, către sectorul terțiar se vor deschide de acum înainte cele mai largi porți diplomelor învățămîntului superior. Activitățile terțiare presupun ca atare un nivel superior de calificare. Potrivit previziunilor pentru anul 1975, personalul de cea mai înaltă calificare (dincolo de nivelul licenței) va reprezenta în 1975, 3,5% din efectivele ansamblului industriei, dar circa 7% din efectivele «terțiare»...

Serviciile — și în special serviciile destinate întreprinderilor — se dezvoltă în prezent în trei direcții:

1 — o creștere a dimensiunii prestărilor de servicii;

2 — o mai bună repartizare geografică a serviciilor pe ansamblul teritoriului;

3 — viitorul strălucit care este rezervat anumitor categorii de servicii...

● *Sectoarele cu cele mai mari perspective*

Societățile de servicii destinate întreprinderilor ating în mod progresiv dimensiuni internaționale, fie că este vorba de asigurarea unui serviciu mai eficace, fie că este vorba de a găsi peste graniță noi clienți.

Americanii au fost primii care au mizat pe internaționalizarea serviciilor: asistența în materie de organizare, în «marketing» sau în tratarea informațiilor, a profitat în mod

ENTREPRISE

evident de avansul tehnicilor americane pentru a le difuza pe piețele europene, creînd astfel o vie concurență.

Prin vocație, anumiți prestatori de servicii sînt în mod tradițional îndreptați către exterior: comisionarii exportatori, transitarii, transportorii internaționali, societățile de «engineering» etc.

În ansamblu, sectorul terțiar continuă să progreseze în ritm rapid. Se pot desprinde totuși cîteva activități îndreptate către întreprinderile a căror expansiune va fi în mod deosebit spectaculoasă în cursul următorilor ani.

1 — **Transporturile** constituie unul din sectoarele cele mai dinamice ale terțiarului. În «Reflexii pentru 1985» se prevede că transporturile și telecomunicațiile vor reprezenta în 1985 12,9% din consumul menajelor, față de 7,8% în 1960. În Statele Unite, se așteaptă la o dublare a traficului în 1980. Avionul își va asigura partea leului în această expansiune. Deja în 1963 el reprezenta în S.U.A. 5% din traficul interurban de pasageri, față de numai 2,1% în 1950; în aceeași perioadă, folosirea avionului în transportul de mărfuri s-a triplat. Firma americană «Boeing» așteaptă pînă în 1975 o triplare a traficului său de pasageri și o multiplicare înzecită a celui de mărfuri. Mai general, biroul american al Aeronauticii civile prevede o rată de expansiune anuală de 20—25% pentru traficul aerian de mărfuri și de 13% pentru cel de pasageri...

2 — **Tratarea și distribuirea informației:** americanii prevăd o asemenea dezvoltare acestor activități, încît le-au denumit «Inquiry industry». În mod concret, aceasta acoperă domeniul calculului, pe de o parte, și de informare pe de altă parte. În general, această dezvoltare se sprijină pe ordinatori... În zece ani — din 1963 pînă în 1972 — costul tratării tip a datelor unei întreprinderi va scădea cu 25%.

În prezent nu se fac decît pronosticuri în ceea ce privește revoluția ce va introduce progresiv posibilitatea consultării directe și la distanță a unui ordinator. În S.U.A., 6 400 cabinete juridice sînt deja legate de un ordinator comun, care le furnizează toate datele de care au nevoie...

3 — **Serviciile financiare:** ele continuă să reprezinte în Statele Unite o expansiune deosebit de rapidă. Mai ales, acesta este un domeniu care va face din ce în ce mai mult apel la imaginație, pentru a concepe formule de plăți, de credit și de finanțare mai adaptate necesităților. Unii merg pînă acolo încît pretind că, de acum în zece ani, moneda lichidă va înceta să existe în Statele Unite, pentru a ceda locul unei veritabile «cashless society»: mari întreprinderi ca General Electric, Borg-Warner, General Motors etc., își vor redubla imaginația pentru a pune la dispoziția clienților lor formule de plăți din ce în ce mai atrăgătoare...

4 — **Asistența tehnică:** întreprinderile se îndreaptă din ce în ce mai mult către aceasta, ori de cîte ori au nevoie de specialiști, fie că este vorba de publicitate, de relații publice, de sfaturi juridice, fiscale, de organizare, de recrutare de cadre, de formare a cadrelor, brevete etc. Simplul sector al consilierilor juridici și fiscali va cunoaște o extensiune considerabilă în Europa.

5 — **Educația:** numai la nivelul populației adulte, infrastructura serviciilor de formare a cadrelor va cunoaște, în cursul viitorilor zece ani, un cîmp de activitate practic nelimitat. În S.U.A., 16% din populația activă urmează stagii și cursuri de promovare socială, față de 12% în R.F.G., 5% în Anglia și numai 2% în Franța. Această educare va fi distribuită sub formele cele mai variate: seminarii, cursuri, corespondență, radio, televiziune, învățămînt programat etc...".

Specializare și comasare

O CONFERINȚĂ economică consacrată prestațiilor de serviciu a fost organizată în anul 1966 în orașul Iaroslavl, cu participarea reprezentanților revistei din care publicăm extrasul, ai Gosplan-ului și Ministerului Prestațiilor de Servicii din R.S.F.S.R., precum și ai altor organe centrale și locale. După cum relatează revista (nr. 37/1966), în conferință s-a arătat, printre altele:

„Rezolvarea problemei eliberării oamenilor de muncile casnice, puțin productive, trebuie să se asigure în primul rînd printr-un sistem eficient de prestări de servicii, care presupune specializarea continuă și comasarea micilor întreprinderi. Specializarea permite înfăptuirea unei conduceri calificate, introducerea metodelor de lucru în flux și pe brigăzi, mecanizarea muncii, reducerea prețului de cost și îmbunătățirea calității prestațiilor. Alături de reorganizarea producției, comasarea ei și profilarea precisă, a apărut necesitatea de a determina într-un chip nou eficiența utilizării fondurilor fixe de către fiecare întreprindere de prestații și ramură în ansamblu. În momentul de față, indicatorul de rentabilitate nu corespunde specificului de muncă al întreprinderii de prestații. Considerăm că pentru determinarea rentabilității în sistemul de deservire trebuie utilizat indicatorul privind raportul dintre suma beneficiului și prețul de cost total al lucrărilor și serviciilor.

În legătură cu trecerea de la începutul anului 1966 la noul sistem de planificare și stimulare economică a trei întreprinderi de prestări de servicii din Moscova, acestora li s-au stabilit următorii indicatori: planul de beneficii, planul de venituri globale realizate din prestările de servicii către populație. Totodată, fabricilor de curățătorie chimică și reparații de încălțăminte li s-a stabilit mărimea vărsămintelor din beneficii în buget. Rezultatele primului an au demonstrat că activitatea economică a întreprinderilor s-a îmbunătățit și că toate au devenit rentabile".

Conferința a elaborat recomandări, din care spicuim:

„Se consideră necesară întărirea activității de specializare a întreprinderilor în orașe și crearea de uniuni de producție pe ramuri cu o rețea ramificată de întreprinderi și puncte de primire. În același timp trebuie să se prevadă îmbinarea justă a întreprinderilor mari și mici.

Veriga principală a prestațiilor de servicii pentru deser-

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

virea populației sătești trebuie să fie forma întreprinderii complexe și cu multe ramuri, care s-a justificat în practică, și anume combinatul raional de prestări de servicii cu filiale și ateliere mobile pentru acordarea de servicii pe loc, cu puncte de primire staționare și mobile.

Conferința consideră indicată:

— dezvoltarea prestațiilor de servicii pe baza măsurilor elaborate în fiecare republică, regiune și ținut, avînd drept scop asigurarea celei mai eficiente utilizări a mijloacelor prevăzute în planul de construcții capitale în noul cincinal;

— selecționarea celor mai raționale și economicoase proiecte de clădiri și amenajări pentru centre de prestări de servicii, precum și accelerarea elaborării unor noi proiecte tip de întreprinderi în special în mediul rural;

— concentrarea pe baza sarcinilor de plan a eforturilor întreprinderilor și departamentelor respective asupra elaborării și însușirii producției de serie a noilor utilaje tehnologice pentru prestațiile de servicii, precum și creșterea producției de mașini, scule și materiale care în prezent se livrează în cantități neîndestulătoare;

— examinarea posibilităților de înzestrare a întreprinderilor de prestații de servicii cu mijloace de transport (în special cu autocamioane) utilaje și materiale în cantitățile necesare; accelerarea elaborării unei structuri raționale de amplasare a întreprinderilor de prestații de servicii".

În legătură cu ridicarea nivelului activității acestor întreprinderi, se preconizează aplicarea generală a principiului gospodăririi socialiste și întărirea cointeresării materiale, recomandîndu-se în special:

„În scopul stimulării cointeresării materiale a lucrătorilor în rezultatele activității economice, trebuie larg răspîndit sistemul de retribuire a muncii în raport cu încasările pentru serviciile prestate;

— în sistemul de premiere a lucrătorilor din fondul de salarii, principalul criteriu trebuie să fie stimularea pentru îmbunătățirea calității și nivelul ridicat de deservire a populației, respectarea termenelor stabilite pentru executarea comenzilor".

Subliniind apoi necesitatea pregătirii și creșterii calificării cadrelor destinate domeniului prestărilor de servicii, Conferința a recomandat:

„Extinderea școlilor speciale superioare și medii pentru pregătirea de ingineri, tehnicieni și economiști pentru prestațiile de servicii și crearea altora noi;

— organizarea de seminarii pentru conducătorii întreprinderilor, secțiilor și altor subunități privind economia prestațiilor de servicii către populație; (...).

— acordarea unei atenții deosebite studierii disciplinelor economice în școlile din sistemul de învățămînt tehnico-profesional care pregătesc lucrători pentru întreprinderile de presații de servicii; (...).

— examinarea problemei creării unui institut unional pentru ridicarea calificării lucrătorilor din sistemul prestațiilor de servicii către populație".

„Prelungirea" producției

PROBLEMA îmbunătățirii prestărilor de servicii preocupă larg presa din R. P. Polonă. Redăm mai jos unele fragmente dintr-un articol semnat de St. Chelslowski și K. Szwarc, (nr. 9/1966) consacrat acestei probleme.

„«Sectorul al treilea» al economiei — despre care vom vorbi în articolul de față — sînt prestările de servicii în înțelesul obișnuit al acestui cuvînt, adică servicii de reparații, de consum (denumite cîteodată individuale, iar statistica cuprinde în această noțiune, frizeriile, vopsitoriile, fotografiatul), unele servicii de tipul celor de producție, executate individual la cererea consumatorilor (croitoria după măsură etc.), în fine unele prestări de servicii înrudite cu comerțul și gospodăria comunală (servicii hoteliere, pensiuni particulare, campingurile etc.).

Aceasta este un sector foarte vast și variat... Unitățile dispersate determină necesitatea adaptării metodelor de conducere și planificare a acestui sector la particularitățile sale — ceea ce explică rolul important al organelor locale în dezvoltarea lui.

...O dată cu creșterea aprovizionării societății cu bunurile de folosință îndelungată s-au dezvoltat întreprinderile pentru prestări de servicii de reparații.

Nivelul înalt al serviciilor personale și de reparații, ca efect inevitabil al diviziunii muncii, exercită o mare influență asupra productivității muncii, în alte domenii, și în același timp, constituie o completare necesară, într-un anumit sens o prelungire a producției materiale a multor bunuri. Progresul electrificării gospodăriilor casnice în orașe și la sate, aprovizionarea acestor gospodării cu inventar mecanizat, radiofonizarea și dezvoltarea televiziunii, progresul motomecanizării, dezvoltarea mișcării turistice — toate acestea reclamă, pe lîngă producția unui număr mare de bunuri, dezvoltarea în paralel a prestărilor de servicii.

...Gradul de înzestrare a societății cu bunurile de folosință îndelungată se determină deci nu numai de nivelul de producție al acestor bunuri, ci și de nivelul serviciilor de reparații și întreținere, care au o influență considerabilă asupra durabilității diferitelor utilaje, previn uzura lor prea

Nowe drogi

timpurie, determină folosirea cea mai rațională, socialmente utilă a bunurilor produse. În condițiile noastre accentul pus pe piața prestărilor de reparații, mărește suplimentar calitatea a multor produse".

După ce analizează cîteva aspecte ale prestării de servicii în R. P. Polonă în prezent, autorii seriu în continuare:

„Potrivit proiectului planului cincinal *) pe anii 1966—1970, valoarea prestărilor de servicii pentru populație, efectuate de către sectorul socialist se va ridica în ultimul an al acestui plan la circa 64 miliarde zloți, adică cu 62% mai mult decît în anul 1965.

Interesantă este structura acestor servicii. Aproximativ 7,5% vor constitui servicii industriale, aproape 16.0% servicii agricole, circa 30.5 servicii de transport și comunicații, circa 11,0% servicii culturale, sociale și turistice și peste 18,5% servicii comunale și de construcții de locuințe.

Proiectul planului cincinal trasează o serie de sarcini care vor contribui la îmbunătățirea situației în domeniul prestărilor de servicii. Printre aceste sarcini figurează:

— dezvoltarea intensă a activității de prestare de servicii în domeniul reparațiilor generale și de întreținere a locuințelor, al reparațiilor și întreținerii mărfurilor de folosință îndelungată, ca de exemplu, autoturisme, televizoare, mașini și aparate folosite în gospodăriile casnice, în spălătoriile și curățătoriile chimice, în prestările de servicii casnice și turistice;

— creșterea ritmului de mecanizare a unităților care prestează servicii de reparații, de întreținere și agricole;

— răspîndirea noilor forme de prestare a serviciilor ca de exemplu, executarea reparațiilor și a întreținerii unor obiecte de folosință îndelungată în baza abonamentelor anticipat achitate, deservirea autovehiculelor de către stațiile mobile pe arterele mari de comunicații, autoservirea în unele unități de spălat rufe, precum și prestarea diferitelor servicii în cadrul activității editoriale;

— asigurarea mijloacelor necesare, care condiționează creșterea rentabilității centrelor de deservire, îndeosebi prin repartizarea spațiilor, o mai bună deservire tehnico-materială și instruirea cadrelor de specialiști pentru unitățile de prestări de servicii;

— perfecționarea metodelor de cercetare a cererii populației pentru prestări de servicii".

---

*) Articolul a apărut înainte de aprobarea Planului cincinal de către Seimul polonez.

CORESPONDENȚĂ DIN VARȘOVIA

UN PILON AL SIDERURGIEI POLONEZE

COMBINATUL siderurgic „Lenin" din Cracovia, cunoscut sub denumirea curentă de „Nowa Huta", a intrat în cel de al 17-lea an de existență. Construcția lui, pe cîmpia deschisă a satului Magila de lîngă Cracovia, a început în anul 1950. Din anul 1962 combinatul a produs 2,2 milioane de tone de oțel, atît cît au produs în 1949 toate uzinele siderurgice ale Poloniei laolaltă.

A doua etapă de construcție a Combinatului siderurgic „Lenin" a început în anul 1963 și a costat aproximativ 9 miliarde de zloți, din care 5 miliarde reprezintă costul lucrărilor de construcții-montaj. De la începutul construcției, realizarea combinatului a costat aproximativ 29 miliarde zloți.

În etapa a II-a au fost construite vreo 900 de obiective, cu un volum total de peste 4,4 milioane mc. Ca urmare, producția de cocs a crescut cu 730 mii de tone, producția de fontă cu 925 mii de tone, cea de oțel brut cu 1 milion de tone, de laminate — cu 350 mii de tone și de tablă zincată — cu 100 mii de tone. Capacitatea de producție la cocs a crescut cu peste 5%, la fontă cu 16% și la oțel brut cu 11%.

În anul 1966 a început construcția complexului de laminoare siebing. În viitor se va asigura o capacitate de producție de 5,1—5,5 milioane tone de oțel pe an.

Combinatul siderurgic are acum o capacitate totală de producție de 3,7 milioane de tone oțel pe an. Merită să fie amintit cu această ocazie, că înainte de război toate uzinele siderurgice din Polonia produceau la un loc anual 1,4 mil. tone oțel.

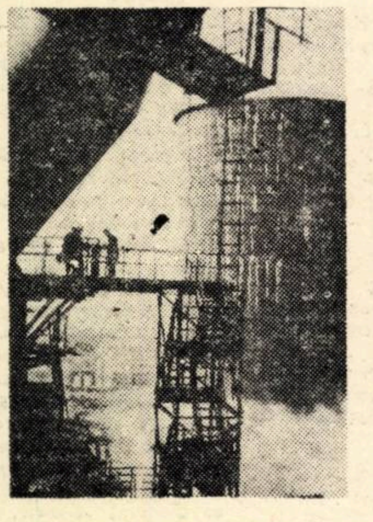

NOWA HUTA – Vedere a oțelăriilor

Agregate moderne...

UN eveniment important în existența combinatului a fost darea în exploatare în anul 1966 a oțelăriei prevăzută cu convertizoare cu oxigen, livrată de Uniunea Sovietică, precum și a complexului furnalului nr. 5. Darea în funcțiune a acestor obiective a reclamat eforturi mari din partea colectivului de ingineri și tehnicieni polonezi și sovietici, și o importantă contribuție a industriei poloneze. Oțelăria dispune de o capacitate de producție de 1 milion tone de oțel pe an. Utilizarea oxigenului sub presiune la elaborarea oțelului a dus la o importantă reducere a duratei acestui proces. În cuptoarele Martin el durează 10—11 ore, în timp ce în convertizoarele cu oxigen nu mai este nevoie decît de 55 de minute. Oțelăria este în întregime automatizată cu dispozitive procurate din S.U.A.

Un alt mare obiectiv dat în exploatare este furnalul nr. 5, unul din cele mai mari din Europa. Documentația tehnică, bazată pe experiența proprie cîștigată pînă în prezent, a fost elaborată de proiectanții și constructorii polonezi. Industria poloneză a executat o parte importantă a mașinilor și a instalațiilor necesare furnalului, ceea ce reflectă posibilitățile cadrelor tehnice poloneze.

Combinatul siderurgic „Lenin" a devenit unul din principalii factori ai industrializării socialiste a Poloniei. Fără combinatul de la Cracovia n-ar fi de conceput dezvoltarea rapidă și modernizarea industriei Poloniei.

...și o producție în continuă creștere

PLANURILE de viitor ale combinatului nu prevăd o lărgire radicală a capacităților: cu toate acestea, planul dezvoltării pînă în 1970 indică o creștere a producției de oțel cu 2,2 milioane de tone. Orientarea actuală prevede modernizarea laminoarelor, îmbunătățirea calității oțelurilor, lărgirea sortimentelor de oțeluri înnobilate și a produselor laminate, atît de căutate pe piața internă și în străinătate.

Cu 17 ani în urmă, începerea construcției Combinatului „Lenin" a reprezentat un efort social considerabil. Au fost și din acei care caracterizau această investiție drept „gigantomanie". Astăzi, criticile de acest soi sînt depășite ; se pot auzi aprecieri pozitive la adresa combinatului și din partea reprezentanților cercurilor industriale din America și Europa Occidentală. Valoarea producției anuale a combinatului este de 15 miliarde zloți, realizîndu-se un beneficiu anual net de 3 miliarde zloți. De aici rezultă că acest combinat și-a „justificat" existența, restituind economiei valori ce depășesc cu mult cheltuielile investite.

Boleslaw OLKUSKI

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

PERSPECTIVE SCANDINAVE

ÎN anul 1966, economia țărilor scandinave a stat sub presiunea unor tendințe inflaționiste, a căror contracarare prin politica statelor s-a soldat cu slăbirea activității economice în toate aceste țări, cu excepția Suediei. Observatorii occidentali consideră că măsurile conjuncturale s-au dovedit a fi de o insuficiență frapantă în oprirea creșterii prețurilor și în menținerea unei dezvoltări economice echilibrate. Balanța tranzacțiilor curente cu străinătatea rămîne accentuat deficitară,

În **Suedia,** produsul național brut a crescut cu circa 4% în 1966, la fel ca și producția industrială. Creșterea s-a obținut concomitent cu o urcare a proporțiilor șomajului de la 0,9% din forța de muncă totală în 1965, la 1,3% în 1966. Cererea internă s-a dezvoltat într-un ritm simțitor încetinit ; vînzările de automobile s-au redus cu 25%. Ritmul de creștere a importului a fost redus drastic – la 4% față de 15% cît a fost în 1965.

Și în **Danemarca,** cererea internă a cunoscut o restrîngere considerabilă. Creșterea investițiilor s-a limitat la 2%–3% în comparație cu 5% în 1965. De fapt, creșterea a avut loc numai în construcția de locuințe și în sectorul public, pe cînd în sectorul privat investițiile au regresat. Produsul național brut a crescut numai cu 3%. Frînarea cererii interne și a producției nu a dus însă la echilibrarea creșterii economice. În octombrie 1966, indicele prețurilor bunurilor de consum a fost cu 6% mai ridicat decît în aceeași lună din 1965. Nici relațiile economice externe nu au beneficiat prea mult de frînarea activității economice. Creșterea exportului s-a încetinit, reprezentînd 7% în primele 10 luni ale anului trecut față de 10% în perioada corespunzătoare din 1965 ; pe de altă parte, importul a crescut cu 6%. Încă înainte să se fi putut realiza un echilibru conjunctural, se constată noi manifestări de „supraîncălzire" în evoluția prețurilor, a comerțului exterior și în alte domenii.

În **Norvegia,** creșterea produsului național brut a fost de 5% în 1966, față de 6% în 1965. Exportul a fost un reazem principal al conjuncturii, sporind cu 10% (fără exportul de nave). Investițiile au crescut în toate sectoarele de activitate cu excepția construcțiilor navale, unde au regresat cu 9%, fără ca aceasta să afecteze însă producția internă. Nivelul prețurilor bunurilor de consum a fost în noiembrie 1966 cu circa 4,5% mai ridicat decît în noiembrie 1965.

O înrăutățire netă a situației conjuncturale s-a înregistrat în 1966 în **Finlanda.** Produsul național brut a crescut numai cu 2,5%; indicele prețurilor bunurilor de consum era în noiembrie cu peste 4% mai ridicat decît cu un an în urmă. Nefavorabilă a fost îndeosebi evoluția relațiilor economice externe, care se caracterizează printr-un deficit al balanței comerciale de 668 milioane mărci finlandeze (în 11 luni).

Perspectiva ca balanța relațiilor economice externe a țărilor nordice să rămînă deficitară și în 1967, denotă, după părerea observatorilor, că politica economică se dovedește insuficient de elastică față de evoluția conjuncturii.

BUSINESS CONTRA... BUSINESS

„Strategia" furtului secretelor de fabricație

...ÎNTR-UN somptuos birou de pe Wall Street, față în față stau doi foști colegi de școală.

— Un „Chester" ?

— Nu, mulțumesc. Rămîn credincios pachetului meu de „Player's"... Și mister Keep (același nesemnificativ Keep de acum 30 de ani de pe băncile Universității Harvard), își aprinde tacticos țigara pe care timp de cîteva secunde o îndreaptă către filele răvășite de pe biroul fostului său amic, luat prin surprindere de vizita aceasta evocatoare și inopinată. Timp suficient însă pentru a fotografia fracțiuni din planul de lansare a noii loțiuni contra calviției (despre care a fost informat de un funcționar corupt al firmei). Vizita e scurtă, ca între oamenii de afaceri pentru care minutele înseamnă bani. Un schimb de păreri, cîteva amintiri și o invitație la cină, care se soldează de cele mai multe ori cu trecerea din patrimoniul unuia în patrimoniul celuilalt, a unor sume care nu o dată au atins 20—25 milioane de dolari — valoarea secretului de fabricație al unui nou produs de marcă, purtat cu grijă în microfilmul ascuns în cutia de țigări...

Un episod mărunt din viața cotidiană a boss-ilor, pentru care spionajul industrial — ca să-i spunem pe nume, căci despre el este vorba — nu este altceva decît o variantă a „strategiei" profitului.

Războiul fără arme

ÎNTR-O lucrare referitoare la incriminarea unei asemenea îndeletniciri, un erudit publicist și jurist statua că conceptul de spionaj industrial a apărut abia la începutul acestui secol, deși ca manifestare practică el poate fi găsit cu mult mai înainte. Furtul secretului de fabricație a devenit cu timpul de la diletantism, o meserie de înaltă calificare. „Dar niciodată — remarca revista L'EXPRESS — spionajul industrial n-a fost mai intens ca în epoca noastră în care lumea se află într-un permanent război : războiul economic..."

În perioada imediat următoare primului război mondial, industria japoneză care era la începuturile sale, s-a inspirat din plin de la „vecinii" săi continentali și de peste ocean. Se citează faptul că specialiștii japonezi, deghizați în pașnici excursioniști, vizitau țări puternic industrializate ca Germania, Anglia și S.U.A. Primiți în fabrici, laboratoare și uzine, „excursioniștii" (împărțiți pe specialități), purtau la butonieră minuscule aparate de fotografiat, dar cu obiective puternice cu care colectau la întoarcerea în țară, un bogat material documentar. O dată procedeul descoperit, la ieșirea din uzină „excursioniștii" erau trecuți discret printr-o cameră cu raze Roentgen, unde imaginile luate erau în cea mai mare parte distruse.

S-a apelat atunci la memorie. Studenții japonezi din Anglia de exemplu, au reținut la vremea aceea în memorie cu atîta precizie instalațiile de fabricat ale whisky-ului de Scoția, încît la doi ani de la întoarcerea în țară au fabricat aceeași băutură pe care au lansat-o pe piață la jumătate de preț. Dar cea mai spectaculoasă lovitură din istoria începuturilor spionajului industrial, a suferit-o industria germană de coloranți. Cîțiva chimiști cu posturi de răspundere la firma I. G. Farbenindustrie A.G. din Leverkusen, au înregistrat atît de bine secretul de fabricație al anilinei, încît acesta vîndut unor firme americane, a dus la scăderea de la 85% la 8% a exportului german pe piața S.U.A.

Astăzi, asemenea practici deși încă foarte frecvente, sînt trecute la diletantism, știința și tehnica punînd la dispoziția spionilor industriali cele mai perfecționate metode, mașinile și transmițătoarele electronice luînd în mare parte locul „informatorului" ocazional. Potrivit relatărilor ziarului THE TIMES, în 1964 existau în S.U.A. peste 10 000 asemenea transmițătoare cu care spionii înregistrau sau ascultau cele mai secrete convorbiri particulare, reperau cele mai discrete întîlniri de afaceri, interviuri profesionale și chiar instrucțiunile tactice date fotbaliștilor de către antrenorii acestora.

Societățile industriale, organizațiile așa-numite de binefacere, și chiar partidele politice, cheltuiesc anual peste 400 milioane de dolari pentru a afla numele specialiștilor într-un domeniu sau altul, al clienților firmelor concurente, al contribuabililor sau chiar ale alegătorilor probabili.

Oglinda cu două fețe

ÎN lucrarea sa „Tehnica informațiilor" Allen Dulles făcea portretul unui asemenea specialist. Serviciul informațiilor după aprecierea sa, are nevoie de un om „care vorbește în egală măsură dialectul swahili și limba franceză, posedă o diplomă de inginer chimist, este celibatar, are peste 35 de ani, dar măsoară peste 1,60 m." Asemenea „cadre" pot fi furnizate fără prea mare bătaie de cap de diferitele agenții de spionaj industrial, care exercită oficial asemenea practici. În multe capitale sau centre cu reputație, agenți instruiți sînt gata oricînd să-și ofere serviciile nu importă cui, dar în orice caz celui care plătește mai mult. Firmele mari, au chiar și ele propriile lor servicii de spionaj. Metodele de lucru ? De la cele mai modeste și clasice pînă la cele mai ingenioase. Elmont Cumming, de exemplu, unul dintre cei mai renumiți spioni industriali, angajat să descopere procedeul prin care mina de zinc din Oklahoma a reușit să elimine fumul motoarelor Diesel, a apelat la serviciile soției sale, o distinsă doamnă din lumea bună care, travestită în reporter, a vizitat mina și a schițat aparatele care au ajutat pe Cumming să identifice dispozitivul. Se citează — nu fără umor — și cazul întîmplat cu șase ani în urmă, cînd în toaleta de pe aeroportul internațional din New York, pe deasupra peretelui despărțitor, doi indivizi își schimbau între ei pantalonii, buzunarele unuia conținînd 20 000 de dolari, iar ale celuilalt... toate planurile de lansare ale unei noi paste de dinți în valoare de 1 milion de dolari, schimbul făcîndu-se în favoarea firmei „Colgate" și în detrimentul lui „Procter and Gamble".

Niciodată — remarca THE TIMES — nu poți ști ce surpriză îți oferă interlocutorul, locul, și mediul ambiant. Transmițătoare de mărimea unei bucăți de zahăr lucrează liniștit în inofensiva cutie de chibrituri ; microfoane prinse de dinții vecinului de masă înregistrează nestingherite și cea mai discretă discuție ; aparate de fotografiat cu raze infraroșii asigură imagini perfecte luate pe întuneric ; nasturele de la haină ca și floarea de la butonieră pot fi și ele un aparat conținînd un excelent dispozitiv electronic : butonii, inelul, țigara, rama de la ochelari și chiar jartierele ciorapilor nu sînt străine de asemenea secrete. În schimbul sumei de 8 lire de exemplu, în Anglia amatorul poate urma un curs prin corespondență asupra modului de manipulare a aparatelor electronice de recepție ; cu 75 lire, se poate ajunge posesor al unui inofensiv tablou cu peisaj marin, dotat cu un microfon și un transmițător la modă ; iar pentru 100 lire se poate obține o instalație prevăzută cu tot echipamentul de spionaj electronic necesar biroului sau locuinței particulare. Nimic nu e secret sau prohibit. Totul se expune la vedere și face chiar obiect de reclamă. Arta constă numai în imaginația, inițiativa și abilitatea spionului industrial.

O oglindă cu două fețe, în care privești o imagine cunoscută și familiară, și care pe cealaltă față reflectă un alt chip al aceluiași individ, dar sub masca altui personaj.

Viorica BABA

DEPLASĂRI DE ACCENT IN EXPORTUL DE CAPITAL AL S.U.A.

LA sfîrşitul lunii februarie s-a aflat că în 1966 noile investiţii directe efectuate de firme americane în Europa au fost **pentru prima dată mai mari** *decît cele plasate în Canada: 3,70 miliarde dolari faţă de 2,15 miliarde. Se creează astfel întîia oară o paritate între cele două regiuni, care are toate şansele să facă loc în 1967 devansării Canadei de către Europa în ceea ce priveşte suma totală a investiţiilor directe americane. Trecerea Europei pe primul loc printre zonele spre care se îndreaptă exportul de capital din S.U.A. este rezultatul unor deplasări de accent care se pot observa de mai mult timp în acest domeniu şi pentru care se găsesc ilustrări semnificative în datele mai complete pe 1965, disponibile acum.*

● Masiv spre Europa...

INVESTITIILE private directe sînt, în statistica S.U.A., acelea care asigură investitorului american proprietatea întreprinderii sau a firmei respective, sau o participaţie de cel puţin 10% la capitalul ei. În cea mai mare parte este vorba, de fapt, de investiţii în filiale ale unor societăţi din Statele Unite. Nu vom insista aici asupra motivelor cunoscute care au determinat în ultimii ani intensificarea deosebită tocmai a investiţiilor directe în străinătate, ca de pildă dorinţa capitalului american de a se implanta ferm în ţările Pieţei Comune înainte de definitivarea uniunii vamale. Fapt este că investiţiile directe americane în străinătate s-au orientat tot mai mult, cum se ştie, **spre ţările capitaliste dezvoltate** şi totodată **spre industria prelucrătoare.** Unul din efecte este că, în totalul acestor investiţii. Europa Occidentală a depăşit America Latină şi este pe punctul de a întrece Canada — pînă acum ţara cu cele mai mari investiţii americane. Un alt efect este că începînd din 1965 investiţiile noi ale firmelor cu capital american se îndreaptă în proporţie de peste 50% spre industria prelucrătoare şi că această proporţie continuă să crească rapid.

Tabel nr. 1

Suma investiţiilor private directe ale S.U.A. în străinătate (în milioane dolari)

	1964				1965			
	Total	din care: Ind. extr. fără petrol	Ind. petrol	Ind. prelucr.	Total	din care: Ind. extr. fără petrol	Ind. petrol	Ind. prelucr.
Total	44 386	3 569	14 354	16 931	49 217	3 794	15 320	19 280
din care:								
Canada	13 796	1 667	3 187	6 194	15 172	1 755	3 320	6 855
Europa	12 109	56	3 102	6 587	13 894	55	3 429	7 570
America Latină	8 894	1 104	3 102	2 341	9 371	1 114	3 034	2 741
Africa	1 685	358	883	227	1 904	361	1 020	292
Asia	3 112	34	2 054	556	3 611	37	2 384	673

Sursa: Survey of Current Business nr. 9/1966, pag. 34.

Cele două efecte menţionate denotă, împreună, orientarea accentuată a capitalului american spre crearea de capacităţi de producţie industriale în afara S.U.A., cu scopul vizibil de a-şi mări participarea la pieţele de desfacere respective prin **metoda cuceririi dinăuntru.** Continuarea accentuată a acestei orientări reiese din datele cu privire la investiţiile noi americane în filialele din străinătate. Se remarcă accelerarea netă a investiţiilor în ţările europene şi preferinţa — şi mai accentuată — pentru industria lor prelucrătoare. Ultimele evaluări pe 1966 arată că ponderea Europei va fi de circa 39% în totalul investiţiilor noi în utilaje şi instalaţii, faţă de circa 29% în 1960.

● ...şi cu capital european

AICI intervine o importantă deplasare de accent în politica de investiţii în străinătate a marelui capital american. Este vorba de sursele de finanţare a acestor investiţii. În principiu există trei astfel de surse: reinvestirea unei părţi din profiturile obţinute de filiala din străinătate, noi ieşiri de capital din S.U.A. şi mobilizarea de fonduri pe piaţa financiară a ţării gazdă. Tendinţa cea mai recentă a investitorilor americani este de a mări ponderea ultimei surse de finanţare. Revista Departamentului Comerţului al S.U.A., SURVEY OF CURRENT BUSINESS (nr. 9/1966), scrie: „...Participarea ieşirilor de capital şi a profiturilor nedistribuite la finanţarea investiţiilor în utilaje şi instalaţii în străinătate (în 1964 şi 1965 — n.n.) a fost de peste 50% în industria prelucrătoare şi de aproape 50% în industria petrolului. Aceste participări nu s-au modificat prea mult din 1961 încoace, dar acum se pare că ele se vor reduce în 1966 întrucît societăţile americane care colaborează în cadrul programului de echilibrare a balanţei de plăţi îşi măresc finanţarea din surse străine".

Ţările capitaliste din Europa, preferate cum am văzut de investitorii americani în ceea ce priveşte ritmul de creştere a plasamentelor, îndeosebi în industria prelucrătoare, se bucură de preferinţă şi în legătură cu noua orientare — spre finanţarea la faţa locului. Faptul nu poate să provoace mirare, întrucît în Europa Occidentală există şi o piaţă financiară mai dezvoltată decît în alte regiuni ale lumii capitaliste. În anul 1963 societăţile americane au obţinut pe această piaţă 493 milioane de dolari pentru întreprinderile lor din Europa, în 1964 suma a crescut la 830 milioane de dolari, în 1965 la 1112 milioane, iar în prima jumătate a anului 1966 la 1147 milioane (DER VOLKSWIRT nr. 2/1967, pag. 59—60). Tendinţa s-a putut întrevedea mai de mult: între 1962 şi 1965 totalul ieşirilor nete de capital din S.U.A. destinate filialelor din industria prelucrătoare a altor ţări au crescut cu peste 100%, pe cînd cele îndreptate spre Europa au crescut numai cu circa 60%. Acum însă apelul la piaţa financiară locală devine masiv — cel puţin ca intenţie —, fiind rezultatul unei decizii de politică economică, luată de un stat neeuropean.

Tocmai acest din urmă aspect reactivează obiecţiile care se aduc mai de mult penetraţiei intense a firmelor americane în Europa Occidentală. Situaţia este socotită de numeroşi observatori vest-europeni „tulburătoare". Ei se referă nu numai la faptul că reorientarea crescîndă a finanţării întreprinderilor cu capital american spre piaţa financiară locală înseamnă de fapt o „americanizare" a Europei cu capital european. Cercurile de afaceri vest-europene, nu puţini responsabili ai politicii economice a ţărilor respective atribuie reorientării menţionate cel puţin o parte din răspunderea pentru situaţia încordată pe piaţa capitalurilor, pentru creşterea înregistrată în 1966 de rata scontului. Purtătorii de cuvînt americani, inclusiv publicaţia citată a Departamentului Comerţului al S.U.A., încearcă, pe de altă parte, să minimalizeze proporţiile apelului la piaţa financiară europeană, să demonstreze că aceasta nu ar fi grevată de operaţiunile filialelor diferitelor societăţi din S.U.A. Este însă un fapt că măsurile legislative şi în general eforturile întreprinse de Administraţia S.U.A. în vederea echilibrării balanţei de plăţi **împing** *aceste societăţi la folosirea crescîndă a altor surse decît ieşirile de capital din S.U.A. pentru finanţarea filialelor din străinătate. Iese la iveală o contradicţie serioasă între efectele apelului crescînd al societăţilor americane la capitalurile europene pentru dezvoltarea propriilor lor întreprinderi, de o parte, şi afirmaţiile mai vechi despre contribuţia pozitivă pe care ar avea-o exportul de capital din S.U.A. asupra dezvoltării economice a ţărilor de destinaţie, pe de altă parte.*

● ...pentru a vinde europenilor

ORIENTAREA prioritară a exportului de capital american din ultimii ani spre ţările capitaliste dezvoltate, în general, spre Europa Occidentală, în special, şi cu deosebire spre industria lor prelucrătoare a avut drept urmare, între altele, faptul că suma vînzărilor efectuate de filialele din străinătate ale firmelor americane din această ramură au crescut de la 18,3 miliarde de dolari în 1957 la 42,4 miliarde în 1965. Ce înseamnă ultima cifră, se poate vedea din două comparaţii: 1) suma de 42,4 miliarde dolari reprezintă aproape 10% din suma totală a desfacerilor industriei prelucrătoare din S.U.A. în 1964 (445,5 miliarde de dolari); 2) ea reprezintă aproape de **1,6 ori** mai mult decît exportul total al Statelor Unite **în 1965 şi** aproape de **2,5 ori** mai mult decît exportul lor de produse ale industriei prelucrătoare în acelaşi an.

Vînzările filialelor americane din ţările capitaliste europene au înregistrat în perioada 1957—1965 una din creşterile cele mai rapide, triplîndu-se: de la 6,3 miliarde la 18,8 miliarde. În 1965, desfacerile de produse ale industriei prelucrătoare, efectuate de filialele firmelor americane în Europa, au fost mai mari decît exportul total de asemenea produse al S.U.A. din acelaşi an.

Concluzia care se desprinde din aceste comparaţii este înainte de toate că exportul de capital american a creat în ţările de destinaţie importante capacităţi de producţie în industria prelucrătoare. Este vorba însă de capacităţi subordonate — atît sub aspectul structurii industriei în ţara respectivă, cît şi sub aspectul orientării desfacerilor — unor decizii din afară: hotărăsc în toate privinţele societăţile-mamă din Statele Unite. Ponderea acestor hotărîri în viaţa economică a ţărilor gazdă o exprimă totuşi mai corect nu raportările la producţia sau exportul S.U.A., ci acelea la ansamblul activităţii respective din ţara în care s-au făcut investiţiile.

Participarea exportului filialelor americane la exportul ţării respective este deci foarte diferenţiată, în funcţie nu numai de mărimea absolută a investiţiilor de capital ale S.U.A., ci şi de împrejurări politico-istorice, cum arată cazul Canadei. Dacă exceptăm Canada şi, la un alt nivel, Anglia, participarea se dovedeşte mult mai redusă decît păreau să sugereze comparaţiile făcute anterior. Dar şi scopul urmărit prin exportul de capital al S.U.A. în ţările europene poate să fi fost altul: să creeze aici capacităţi de producţie nu atît pentru a exporta în alte părţi ale lumii, cît pentru a vinde înşişi europenilor. Cert este că în Europa continentală masa investiţiilor americane este de dată mult mai recentă decît în Canada şi mai recentă decît în Anglia. Faptul îşi are importanţa, căci este prea posibil ca după o expansiune iniţială pe piaţa internă, filialele americane să se îndrepte şi aici în măsură crescîndă spre export. Pentru moment, pe ansamblul lumii capitaliste desfacerile filialelor americane se fac în proporţie de 82% **în ţara în care s-a creat filiala,** iau calea Statelor Unite în proporţie de 4% şi a unor ţări terţe în proporţie de 12%.

Tabel nr. 2

Exporturile comparate de produse ale industriei prelucrătoare, efectuate de unele ţări şi de filialele americane respective, 1965, milioane dolari

Ţara	Filialele americane: Total desfaceri	Filialele americane: Din care: export	Ţara respectivă: Total export	Ţara respectivă: Din care: exportul filialelor americane, în %
Canada	13 445	2 537	5 280	48
Belgia, Olanda, Luxemburg	1 589	557	8 860	6
Franţa	2 665	440	7 330	6
R.F.G.	4 356	1 160	15 920	7
Italia	1 272	184	5 610	3
Anglia	7 510	1 887	11 180	17
Japonia	920	72	7 830	1

Sursa: Survey of Current Business nr. 11/1966. pag. 9.

Orice beneficii ar obţine marii exportatori de capital din S.U.A. de pe urma creşterii rapide a desfacerilor filialelor, pentru balanţa de plăţi americană evoluţia este contradictorie: repatrierilor de profituri, care devin astfel posibile, le corespunde, pe de altă parte, o frînare a exportului de mărfuri din S.U.A. Exportul american de produse ale industriei prelucrătoare a crescut în 1965 cu mai puţin de 5%, în timp ce exportul filialelor a crescut cu peste 13%. Or, un excedent cît mai mare al balanţei comerciale este pentru Statele Unite un element de mare importanţă în eforturile de echilibrare a balanţei de plăţi.

I. PĂDUREANU

NOTE

ITALIA ŞI EURATOMUL

LA 31 decembrie 1968 urmează să se termine primul program cincinal de cercetări al Euratomului şi să înceapă al doilea. De pe acum, cele şase ţări ale Comunităţii Economice Europene sînt preocupate de piedicile considerabile în faţa cărora se află. Aceasta a reieşit destul de limpede la reuniunea Consiliului de Miniştri al C.E.E. care a avut loc recent la Roma şi pe a cărei ordine de zi au figurat problemele legate de funcţionarea Pieţei Comune nucleare. Discuţiile în jurul creditelor ce urmează a fi acordate în 1967 pentru continuarea cercetărilor au ilustrat dificultăţile. Observatorii de presă subliniază, în comentariile şi cifrele pe care le publică, o discrepanţă între creditele pe care le primesc ţări ca Franţa şi R.F.G. — principalii beneficiari ai «contractelor de asociere» aprobate de Euratom — şi altele cum e Italia, unde se fac cercetări privind reactoarele rapide şi pentru care ea n-a putut obţine din casa comună decît 2,5 din cele 9 milioane de dolari prevăzuţi iniţial să le primească. Atît criticile lui G. Andreotti la reuniune, cît şi cele ale ministrului de externe Fanfani exprimate în Parlament, reproşau că «aşa-zisa acţiune comună» este profitabilă aproape exclusiv acelor ţări care şi-au dezvoltat pe larg şi de multă vreme cercetările în domeniul atomic şi că celelalte state nu sînt ajutate potrivit cu obiectivele stabilite, în aşa fel încît să-şi poată recupera întîrzierea.

Partenerii Italiei par să considere că reactoarele de încercare P.E.C., care urmau să fie lansate de italieni, nu prezintă interes şi că nu sînt motive de «generozitate». Iar Italia, în tentativa Euratomului de coordonare a eforturilor «celor şase» în domeniul cercetărilor nucleare se socoteşte marele păgubaş.

Deşi la începutul lui aprilie urmează să se ia totuşi o decizie cu privire la sumele care să fie acordate în 1967 Italiei din bugetul Euratomului, pentru ca aceasta să-şi continue programul de cercetări privind reactoarele rapide, se subliniază că n-ar putea fi vorba decît de un acord de procedură Nu există nici un indiciu, scrie un corespondent de la Roma, că partenerii Italiei din Euratom îşi vor schimba poziţia.

ANGLIA: NOI OPERAŢIUNI FINANCIARE

FAPTUL că la finele anului trecut pasivul conturilor externe al Angliei s-a redus graţie unui excedent comercial şi că în prezent lira sterlină se află mai puţin supusă presiunilor care erau gata s-o sufoce în 1964 şi 1965, nu-i poate consola pe englezi. Rezultatele se datorează politicii de îngheţare a salariilor, de reducere a cererii interne şi în al doilea rînd unor masive împrumuturi obţinute pe baza acordului SWAP cu S.U.A. şi a aranjamentelor convenite cu băncile centrale făcînd parte din clubul de la Basel.

Zilele trecute s-a anunţat că facilităţile obţinute în iunie 1966 din partea băncilor centrale au fost prelungite cu încă un an. Pentru prima dată s-a anunţat şi volumul creditelor: un miliard de dolari. Acordate în continuare pentru a combate fluctuaţiile în balanţele de lire sterline deţinute în străinătate, efectul imediat a fost că s-a urcat cota lirei cu aproximativ 1/16 de cent, la aproape 2,95 8 dolari. Dar şi în trecut s-au consemnat asemenea efecte, dovedindu-se însă temporare. De asemenea, ca urmare a rambursării unei părţi a creditelor acordate de S.U.A. pe baza sistemului SWAP, — în valoare de 1,350 miliarde dolari — şi acestea au fost reînnoite.

Semnalăm o curioasă circumstanţă favorabilă monedei engleze pe care a constatat-o FINANCIAL TIMES, şi anume aceea că, urmare a succeselor obţinute de forţele de stînga în recentele alegeri din Franţa, unii au procedat la cumpărări masive de lire la Paris.

Ca o consecinţă a ameliorării actuale a poziţiei lirei şi a acordului pentru un armistiţiu în „războiul dobînzilor" încheiat la Londra în ianuarie de către 5 ţări ale Europei Occidentale, Banca Angliei a anunţat nu de mult şi o nouă scădere a ratei scontului, — de la 6,5% la 6%.

S-ar părea deci că, într-adevăr, datele situaţiei economice şi financiare ale Angliei s-au modificat. În fapt, nu s-a renunţat la politica de îngheţare a salariilor ci, dimpotrivă, după cum s-a arătat, autorităţile intenţionează să obţină prelungirea ei, chiar după ce, în iunie următor, efectul legii votate anul trecut ar urma să înceteze. O parte importantă însă a membrilor laburişti ai Parlamentului şi ai Sindicatelor au arătat că sînt hotărîţi să se opună politicii de menţinere a principalelor greutăţi ale economiei pe umerii masei largi a consumatorilor. Pe de altă parte, Anglia, are de făcut faţă, pînă în anul 1970, unui plafon de datorii contractate în străinătate în valoare de circa 1 1/2 miliarde de dolari.

Presa politică şi economică crede că operaţiile financiare întreprinse în prezent de Anglia au şi scopul de a-i netezi acesteia drumul spre Piaţa Comună, ale cărei ţări nu s-au arătat dispuse pînă în prezent să împartă cu ea dificultăţile balanţei de plăţi şi a lirei. Perspectivele redresării Angliei nu par însă nici azi a fi judecate cu prea mult optimism în celelalte ţări ale Comunităţii Economice Europene.

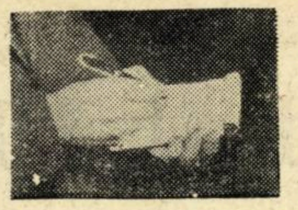

din bloc-notesul cronicarului

Fabrici flotante de hirtie

Două mari intreprinderi suedeze — Șantierul naval Eriksberg și societatea de construcții mecanice AB — au realizat un acord privind construirea in comun a unor vapoare amenajate cu toate instalațiile necesare fabricării pastei de hirtie din lemn Un astfel de vapor va avea o capacitate de producție de 4000 de tone de pastă pe an și va asigura norma de lucru pentru 800 de muncitori. Prin reducerea aproape totală a cheltuielilor de transport a materiei prime (fabrica-vapor deplasindu-se permanent la sursă) costul fabricației se va reduce cu aproape 50%, deci in 8 ani de funcționare, investiția făcută se amortizează integral. Concepute pentru a fi folosite mai ales in zona fluviilor navigabile aceste vapoare sint destinate in primul rind țărilor in curs de dezvoltare. Primele contracte incheiate prevăd achitarea costului acestor fabrici flotante in termenul de amortizare (8 ani) timp in care constructorii iși iau angajamentul să formeze și intregul personal de exploatare din rindurile populației locale.

Dinamism, tact, multilateralitate...

Că studiul pieței este astăzi o problemă extrem de importantă și necesară, nu mai incape nici o indoială. O asemenea activitate presupune insă cadre specializate și competente. Intocmirea planurilor de desfacere, de reclamă, de impulsionare a vinzării produselor, de studiu al cererii și de pregătire a cadrelor afectate diferitelor servicii, sarcină care in cea mai mare măsură revine merceologului, cere din partea acestuia aptitudine și specializare multilaterală. Un asemenea specialist, care pe linie organizatorică este subordonat directorului intreprinderii, trebuie să indeplinească — după aprecierile ziarului FRANKFURTER ALLGEMEINE — unele condiții, fără de care o astfel de activitate nu poate fi desfășurată in bune condițiuni :

— să aibă cunoștințe temeinice de economie ;

— să fie dinamic și intreprinzător, să aibă tact și talent in munca de organizare ;

— să cunoască cel puțin trei limbi străine ;

— să aibă o practică de mai mulți ani in domeniul desfacerilor, intr-o agenție de reclame sau un institut de cercetare a pieței :

— să posede cunoștințe comerciale multilaterale.

„Big Board“ işi face bilanţul

Cu ocazia sărbătoririi a 175 de ani de la inființarea Bursei americane — New York Stock Exchange —, cunoscută și sub numele de Big Board, a fost publicat recent raportul anual al tranzacțiilor pe anul 1966. Din raport rezultă că aproape patru ani consecutivi volumul tranzacțiilor bursiere a crescut, ridicindu-se la 1899 miliarde de acțiuni (față de 1556 in 1965), numărul mediu de titiuri negociate pe ședință ridicindu-se la 7 500 000 (față de 6 200 000 in 1965), iar valoarea totală a tranzacțiilor reprezentind 98,5 miliarde de dolari (față de 73,2 miliarde in 1965)

In ceea ce privește valoarea totală a acțiunilor societăților cotate la bursă, aceasta s-a ridicat la 31 decembrie 1966 la numai 483 miliarde de dolari, față de 537 miliarde cit reprezenta această valoare la 31 decembrie 1965. In aceeași perioadă insă, din totalul titlurilor negociate, doar 288 titluri au crescut, 916 au inregistrat un regres și numai 6 au rămas neschimbate.

In schimb, prețul unui loc de agent de bursă, s-a ridicat in 1966 de la 197 000 dolari, la 270 000 dolari

Oțelul in 1966

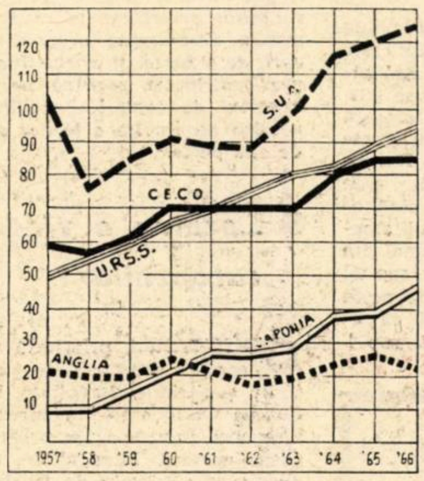

Datele statistice asupra producției mondiale de oțel brut din 1966 indică un nivel de 459,5 milioane de tone, respectiv o creștere de 3,5% față de anul precedent. Evoluția producției pe producător a fost diferită după cum se poate vedea din graficul alăturat (in milioane de tone) reprodus după ziarul LA TRIBUNE DE GENÈVE.

Astfel, ritmul cel mai rapid de creștere l-a inregistrat Japonia (17%), urmată de U.R.S.S. (peste 6,6%) și S.U.A. (2,2%), in timp ce Anglia și țările Pieței Comune au incheiat un bilanț negativ : o scădere cu 10% și, respectiv, cu 0,9%.

„Aerofrigiderele“

Pentru a-și menține intiietatea in lume ca furnizoare de carne, Australia recurge la metode noi, moderne de export. Astfel, recent a fost inființată o linie de transport aerian intre Sidney, Manila și Hong Kong (peste 6 000 de km). Turboreactoarele de pe această rută sint prevăzute cu instalații speciale care păstrează carnea in stare de congelare. Deocamdată, acest sistem de transport n-a preluat decit circa 2% din volumul total al exportului australian de carne (respectiv 5 000 tone anual), restul (154 000 de tone pentru S.U.A. și 89 000 tone pentru Anglia), fiind transportat ca și pină acum, cu vapoarele. Produsele animaliere constituie un capitol esențial al exporturilor australiene, deoarece carnea reprezintă 21,2% din producția agricolă brută a Australiei, iar lina — 25,4%.

Fleet Street-ul in lumina cifrelor

Faptul că achiziționarea recentă a reputatului cotidian englez TIMES de către grupul Thomson a produs atita vilvă in rindul cercurilor economice cit și in rindul opiniei publice britanice, nu este intimplător in condițiile in care Anglia este la ora actuală țara in care lectura ziarelor prezintă rata cea mai ridicată din lume. O statistică a O.N.U. din 1964 constată bunăoară că la 1000 de locuitori, in Anglia se vind 523 exemplare din presa cotidiană, in Suedia — 505, in R.F.G. — 323, in Statele Unite — 314, in Olanda și in Franța — circa 245 de exemplare. Potrivit datelor publicate de READER'S DIGEST EUROPEAN SURVEYS, rezultă că 93% din populația Angliei, in timpul orelor libere preferă ziarele oricăror altor publicații.

Ceaiul — probleme in suspensie

Cea de-a doua conferință a țărilor producătoare de ceai, care a avut loc recent la Londra sub auspiciile F.A.O., s-a incheiat fără a se fi putut ajunge la un acord internațional așa cum se preconizase. Pină la viitoarea intilnire insă, țările producătoare continuă să privească cu ingrijorare degradarea pieței acestui produs, ale cărui cursuri au scăzut pină in prezent de la 127,5 cenți, la 107,2 cenți pe livră (1955—1965), in timp ce stocurile au crescut la aproape dublu. Astfel, in timp ce producția mondială a trecut (intre 1950 și 1965) de la 680 000 tone la 1 100 000 tone, exporturile s-au ridicat abia la 580 000 tone (de la 412.000 tone). Principalele țări capitaliste producătoare de ceai sint India (375.000 tone anual), Ceylon (230 000), Japonia, Indonezia, Pakistan, Kenya, Argentina, Malawi și Mozambic (sub 100 000 tone). In fruntea țărilor consumatoare se situează Anglia, cu 4,3 kg. anual pe cap de locuitor ; Noua Zeelandă — 3,1 kg ; Australia — 2,7 kg ; Canada — 1,1 kg ; Olanda — 0,8 kg ; S.U.A. — 0,4 kg ; R.F.G. — 0,13 kg. și celelalte țări ale Pieței Comune cu sub 100 grame anual pe cap de locuitor.

Serviți, vă rog...

Nu de mult am relatat despre rochiile de hirtie oferite cumpărătoarelor in cutii de conserve. Acum vinzarea lor apare și intr-o altă variantă. O firmă din München a lansat pe piață rochii de hirtie care se oferă in garnituri cu fețe de masă, șervețele, ornamente de masă, farfurii etc., avind același desen și colorit. Rochiile sint confecționate 93% dintr-o hirtie special preparată și 7% din nylon. După cum arată firma producătoare, o astfel de rochie poate fi purtată de 10 ori, este neinflamabilă și impermeabilă, costă 14 mărci și se găsește de vinzare ...chiar și in papetării.

Deosebiri și asemănări in politica fiscală

Un studiu asupra problemelor fiscalității in cadrul Pieței Comune a relevat faptul că nu numai povara globală a impozitelor, dar și modalitățile de repartizare a acestora diferă de la țară la țară. După cum se poate vedea din graficul de mai jos (reprodus după revista L'EXPRESS), ponderea celor trei surse principale de venituri fiscale : taxele pe consum, impozitul pe venituri și impozitul pe avere variază sensibil. Considerind ansamblul impozitelor din fiecare țară egal cu 100, rezultă că taxele pe consum, care apasă indeosebi asupra păturilor cu venituri mai mici ale populației.

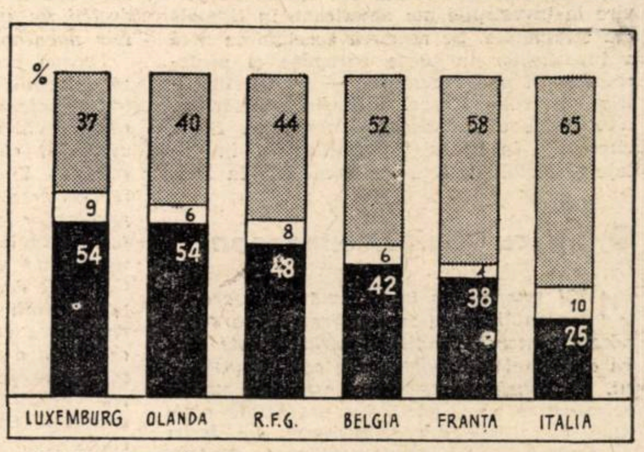

IMPOZITE : PE CONSUM ; PE AVERE ; PE VENIT

reprezintă intre 65% in cazul Italiei și 37% in cazul Luxemburgului.

Impozitul pe venituri, suportat mai ales de masa salariaților, are de asemenea o pondere considerabilă, dar cu progresie inversă : de la 25% in Italia la 54% in Luxemburg. In ceea ce privește incasările din aplicarea impozitului pe avere, importanța lor este mult mai redusă, acestea oscilind intre 4% din total in Franța și 10% in Italia.

C. GRIGORE

RĂSPUNDEREA ȘI PRESTIGIUL ECONOMISTULUI

(Urmare din pag. 1)

demodată și devine o frină in dezvoltarea activității intreprinderii ; munca aceasta este prin natura ei (și trebuie să devină in fapt) o activitate creatoare, de concepție, de inaltă tehnicitate, ca și a inginerului.

Cu alte cuvinte, a stimula spiritul de inițiativă spre a infringe rutina și conservatorismul și a impinge spre rezolvarea creatoare a problemelor inseamnă a promova concomitent in toate verigile aparatului de producție, gindirea proprie atit in domeniul tehnic, cit și in cel economic.

Sentimentul de satisfacție cu care economiștii intimpină recenta măsură, recunoștința lor pentru grija pe care partidul și statul le manifestă constant față de această importantă categorie a intelectualității noastre tehnice, implică din partea lor și o reconsiderare a răspunderii care le revine in intreaga activitate a organismului economic al țării.

Nu ne indoim că aceasta se va oglindi nu numai intr-un efort susținut, dar și in **ridicarea calității activității de economist**, *pe măsura prestigiului pe care această funcție o dobindește, in impulsionarea spiritului de inițiativă al economiștilor. in lupta pentru realizarea marilor obiective de modernizare a economiei naționale spre care ne conduce Partidul Comunist Român.*

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din intreprinderi și instituții. Tiparul : Intreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 13 (189)
VINERI
31 martie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

HOTĂRÎREA

Plenarei C. C. al P. C. R. din 27-28 martie 1967 cu privire la îmbunătățirea conducerii, planificării, finanțării și organizării gospodăriilor agricole de stat

I

Analizînd activitatea gospodăriilor agricole de stat, Plenara a dezbătut și aprobat măsuri pentru îmbunătățirea conducerii, planificării, finanțării și organizării lor.

Gospodăriile agricole de stat dețin un rol important în dezvoltarea agriculturii noastre socialiste și a întregii economii naționale, în aprovizionarea populației cu produse agroalimentare, în creșterea nivelului de trai al întregului popor. Orientîndu-le pe calea unei producții intensive, specializate, partidul și statul au făcut eforturi însemnate pentru dotarea gospodăriilor de stat cu mijloace mecanice și chimice, pentru extinderea lucrărilor de hidroameliorații și în special a irigațiilor, pentru construirea unor complexe industriale de creștere și îngrășare a animalelor. Fondurile importante investite în acest scop, măsurile luate de partid și guvern au avut drept rezultat creșterea continuă a producției în unitățile agricole de stat. Gospodăriile de stat au devenit mari furnizoare de produse agricole, care participă într-o măsură considerabilă la alcătuirea fondului central ; producțiile lor constituie o sursă importantă pentru aprovizionarea pieței interne și pentru export.

Comitetul Central al partidului acordă o înaltă apreciere activității muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din unitățile agricole de stat care au obținut rezultate valoroase în aplicarea științei și tehnicii noi, în creșterea producției vegetale și animale

Analiza economică aprofundată a activității G.A.S. scoate în același timp în evidență faptul că în aceste unități există mari rezerve și posibilități nepuse încă în valoare, că rezultatele obținute nu sînt pe măsura eforturilor materiale făcute, a condițiilor create. Această situație nesatisfăcătoare este determinată de o serie de lipsuri și neajunsuri în gospodărirea potențialului lor economic, în modul de conducere și organizare a acestor unități. Mijloacele materiale cu care sînt dotate G.A.S.-urile nu sînt utilizate în modul cel mai eficient, gradul de folosire a utilajelor este scăzut. O serie de construcții agrozootehnice foarte costisitoare determină creșterea prețului de cost al produselor ; unele capacități de producție nu sînt valorificate în întregime. Se constată, de asemenea, serioase deficiențe în folosirea forței de muncă în G.A.S.-uri, un mare număr de salariați nu participă direct la procesul de producție. Actualul sistem de conducere și organizare a gospodăriilor de stat nu dă posibilitatea cadrelor de specialiști să participe nemijlocit la activitatea de producție, marea lor majoritate îndeplinind funcții de coordonare atît în unități cît și în organele administrative superioare.

Se manifestă, de asemenea, o serie de lipsuri în modul de retribuire a salariaților din G.A.S.-uri. Sistemul de salarizare și premiere existent nu corespunde specificului activității în agricultură, nu stimulează capacitatea de muncă și spiritul de inițiativă al specialiștilor și al celorlalți lucrători, aportul lor la realizarea și depășirea sarcinilor de producție, la creșterea eficienței economice a gospodăriilor de stat.

Un rol negativ exercită în dezvoltarea G.A.S.-urilor actualul sistem de planificare a producțiilor. Planul de producție și economic-financiar al gospodăriilor agricole de stat se stabilește în prezent de către Departamentul G.A.S. pe trusturi și apoi de acestea pe gospodării, fără participarea directă a specialiștilor și a celorlalte cadre din unități, care cunosc cel mai bine posibilitățile și condițiile concrete de muncă și producție ale acestora. Aceasta împiedică valorificarea deplină a tuturor rezervelor existente în G.A.S. pentru creșterea producției, pentru ridicarea productivității muncii și reducerea prețului de cost.

Finanțarea și creditarea gospodăriilor agricole de stat sînt centralizate în mod excesiv și au un caracter rigid, nu țin seama în măsura necesară de cerințele și condițiile specifice ale agriculturii ; modul de finanțare și creditare nu dă posibilitatea unităților să dispună direct, operativ, la momentul oportun de fondurile necesare pentru a putea acționa eficient în executarea lucrărilor agricole și a investițiilor, în satisfacerea diferitelor nevoi ale producției. În plus, evidența contabilă, rapoartele statistice, datele tehnice-operative cerute de trusturi și departament — totalizînd un număr mare de situații, de multe ori inutile — solicită un volum exagerat de muncă de birou, care sustrage cadrele de specialitate de la munca productivă.

Deficiențele arătate în planificarea, finanțarea și organizarea gospodăriilor agricole de stat au redus eficiența economică a acestor unități, au contribuit la menținerea unor producții scăzute, a unor prețuri de cost ridicate ale produselor, au făcut ca un număr important de unități să nu-și poată recupera cheltuielile, să lucreze pe baza subvențiilor din bugetul statului.

Plenara consideră necesar să se pună capăt acestei stări de lucruri, să se ia măsurile care să ducă la ridicarea calitativă a activității tuturor unităților agricole de stat, la creșterea rentabilității și eficienței lor economice, la sporirea substanțială a producției de cereale, carne, lapte, legume, fructe și alte produse agroalimentare, la creșterea rolului acestor unități în aprovizionarea permanentă și multilaterală a populației, în satisfacerea nevoilor industriei prelucrătoare și a solicitărilor pentru export. Unitățile agricole de stat trebuie să devină centre puternice ale producției agricole, întreprinderi agroindustriale avansate, în care să se aplice pe scară largă cuceririle științei și practicii noi, tehnologia modernă ; ridicîndu-se la nivelul marilor gospodării din țările cu agricultură înaintată, ele trebuie să fie exemplu de organizare științifică a producției pentru întreaga agricultură socialistă.

II

Pentru aplicarea programului stabilit de Congresul al IX-lea al P.C.R., în vederea creșterii într-un ritm susținut a producției și productivității muncii, reducerii substanțiale a cheltuielilor materiale și de muncă și asigurării rentabilității tuturor unităților agricole de stat, pentru sporirea contribuției lor la dezvoltarea întregii economii, la creșterea venitului național, Plenara Comitetului Central

HOTĂRĂȘTE:

1. — Continuarea într-un ritm susținut a profilării și specializării unităților agricole de stat, astfel ca pînă în 1970 această acțiune să fie încheiată : dotarea lor cu mijloacele necesare extinderii și diversificării mecanizării și chimizării ; asigurarea folosirii eficiente a mașinilor, utilajelor și îngrășămintelor, în toate unitățile ; executarea la timp a lucrărilor de irigații și a celorlalte lucrări de hidro-

(Continuare în pag. 3)

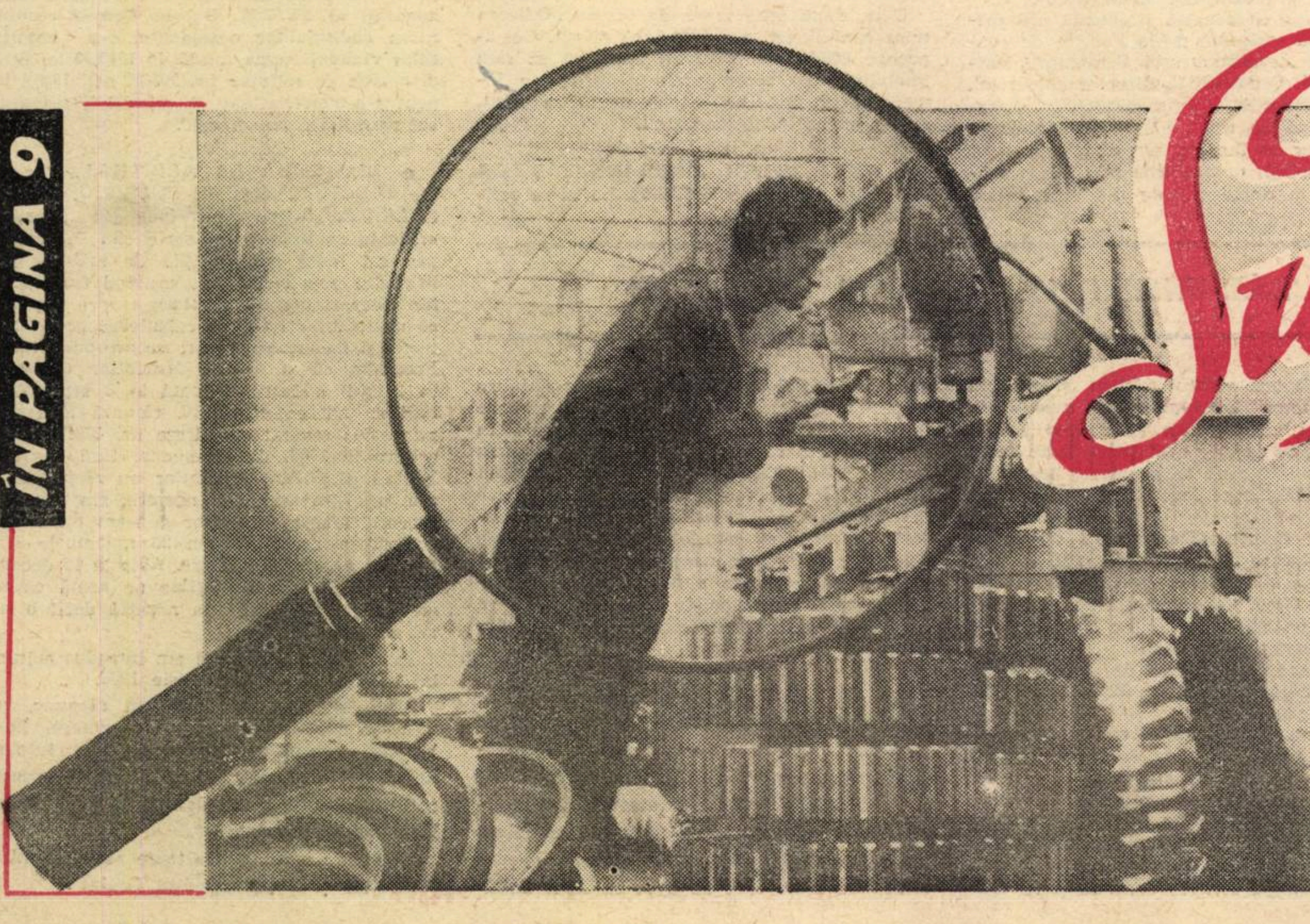

ÎN PAGINA 9

Sub lupă

LOCUL DV. DE MUNCĂ

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CE VOR SPUNE SUPERCENTRIFUGELE?

PENTRU produsele care se încadrează în limitele de livrare directă ale furnizorilor, sîntem adeseori la bunul plac al acestora. Două exemple: la 15 iunie 1966 am emis o comandă către Întreprinderea de piese pentru utilaje din Tg. Mureş pentru rozete din fontă, necesare la completarea robinetelor tuburilor de oxigen, comandă la care n-am primit nici un răspuns.

Tot în iunie 1966, am emis o comandă pentru piuliţe şi căpăcele. Am primit contract cu termene începînd cu trimestrul II/1967 din partea Uzinelor „6 Martie"-Zărneşti. În contract ni se atrage atenţia că dacă vom contesta termenele de livrare fixate, contractul se va anula. (Reglementarea în vigoare prevede că la contractele directe pentru produse nerepartizate nu se pot face divergenţe).

Deşi încă din februarie 1966 am cerut pentru anul 1967 rulmenţi seria 6200 şi 6203 de mare turaţie, D.G.A.D. din M.I.C.M. ne-a răspuns că în februarie 1967 e prea devreme să pretindem aprovizionarea efectivă. Oare vor înţelege acest lucru şi maşinile supercentrifugale ale rafinăriei noastre?

Luca IGNAT
economist, şeful serv. aprovizionare,
Fabrica de ulei „Muntenia"-Bucureşti

PLUS ŞI MINUS

MAI sînt staţiuni de maşini şi tractoare care nu folosesc în producţie un însemnat număr de maşini agricole pe care le deţin. La S.M.T. Babadag (regiunea Dobrogea) din lipsă de tractorişti. nu au fost utilizate 14 tractoare, în timp ce staţiunea vecină (Cogealac), avea 40 de tractorişti în plus. În 1966 S.M.T. Răcăciuni (regiunea Bacău) a avut 21 tractorişti peste numărul de tractoare existente, iar S.M.T. Sihnea (regiunea Ploieşti) — 39 tractorişti.

N-ar trebui, în asemenea cazuri, redistribuite maşinile agricole şi forţa de muncă între staţiuni? Ce părere are forul tutelar?

Alexandru PĂSCULESCU
controlor-revizor în Ministerul
Finanţelor

NECAZURI DE CASIER

NUMERARUL rezultat din vînzările efectuate de întreprinderile comerciale de stat este colectat la casieriile centrale ale întreprinderilor. Acest numerar este predat delegatului Băncii Naţionale într-un sac sigilat, în baza unui borderou, fără a se face predarea-preluarea efectivă a numerarului. A doua zi bancnotele sînt numărate de salariaţii Băncii, care stabilesc dacă suma declarată corespunde cu suma găsită în saci. Şi nu se poate spune că nu se găsesc diferenţe.

După părerea noastră, acest neajuns s-ar putea elimina dacă numerarul s-ar preda direct la oficiile poştale sau la agenţiile C.E.C. din cartierul respectiv. În acest caz Banca Naţională ar putea prelua casierii colectori ai întreprinderilor comerciale pentru a înfiinţa un resort de preluare a numerarului de la toate unităţile cu amănuntul din localitatea respectivă.

Paul SIMONKOVICH
şef contabil, O.C.L. Alimentara-
Oradea

NORMATIVE ŞI NOMENCLATOARE CE SE CER REVIZUITE

DACĂ vom privi nomenclatoarele (normativele) în mod rigid, fără a ţine seama că un maistru lucrează în secţie sau unitate de un număr de ani (să zicem de 8—10 ani), nu vom putea stimula mai buna organizare a producţiei. Însă, dacă pe parcurs se va ţine seama de vechimea acumulată, vom constata că maistrul are dreptul la o stimulare, la o promovare într-o treaptă superioară (adică, în aceea de maistru principal). De fapt, conducerile unităţilor apreciază acest lucru, însă normativul nu permite.

De altfel, o situaţie asemănătoare celei semnalate în revistă (nr. 45/1966) se poate constata şi în nomenclatoarele altor ministere sau unităţi centrale. De pildă, Comitetul de Stat al Apelor; pentru laboratoarele din subordinea unităţilor sale teritoriale, s-a prevăzut numai funcţia de inginer, chimist, biolog etc., fără aceea de inginer principal, chimist principal etc.

În ambele cazuri se pune întrebarea: ce se face cu maistrul sau inginerul, chimistul, biologul etc., cînd acesta a îndeplinit condiţiile de studii şi stagiu prevăzute de nomenclator, pentru a promova pe o treaptă superioară (maistru principal, inginer principal, chimist principal etc.)?

Propun ca înfiinţarea funcţiei de maistru principal, inginer principal, chimist principal etc., să cadă în sarcina conducerii unităţii, respectîndu-se condiţiile de studii şi stagiu şi indicatorii de plan muncă şi salarii transmis de forul tutelar (posturile urmînd a se crea numai acolo unde necesităţile producţiei o cer, cu condiţia ca cei vizaţi pentru promovare să aibă o experienţă îndelungată la locul de muncă respectiv).

Mihai BEREANU
economist – Iaşi

PRACTICA DE DIPLOMĂ

CONFORM programului de învăţămînt, studenţii de la I.S.E. trebuie să facă, pe lîngă practica tehnologică, practică în cadrul serviciilor tehnico-administrative din întreprinderi şi într-un minister. Ar fi util, dacă studentul ar mai efectua şi o practică (într-o întreprindere) după sesiunea din iarnă a anului V, respectiv de la 1 martie la 15 aprilie, adică în locul practicii de minister care ar urma să se facă după anul IV. Experienţa acumulată aici l-ar ajuta la elaborarea lucrării de diplomă.

Teodor PARASCHIVESCU
student, anul V, I.S.E. „V. I. Lenin"

● REDACŢIA CĂTRE CITITORI ● REDACŢIA CĂTRE CITITORI ●

ION POPESCU, Reşiţa. — Întrucît, conform normelor în vigoare, la stabilirea impozitului pe salarii, **datorat de angajaţii care au beneficiat de premii,** sumele încasate se cumulează cu salariul cuvenit pe luna respectivă, impozitul aplicîndu-se asupra întregii sume rezultate, majorarea prevăzută de Decretul nr. 1086/1967 se aplică şi asupra impozitului pe salarii corespunzător premiilor încasate, inclusiv a rezervei de 30% reţinute în cursul anului 1966.

Un grup de ingineri şi economişti, Tîrgu Mureş.— Conform avizelor repetate ale Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii şi Producţiei şi ale Salarizării, locţiitorul de drept, în lipsa temporară a directorului, este inginerul şef (art. 14 din Hotărîrea Consiliului de Miniştri nr. 175/1959). **Fiind înlocuitor de drept, inginerul şef nu poate primi o diferenţă de salariu pe timpul înlocuirii directorului.**

Cele de mai sus sînt valabile în măsura în care în regulamentul de organizare al întreprinderii nu este prevăzută expres o altă funcţie cu atribuţii de înlocuitor de drept al directorului pe timpul lipsei acestuia.

ION COJOCARU — Timişoara. — Hotărîrea Consiliului de Miniştri nr. 918 publicată în 27 iulie 1960, prevede la art. 22 că absolvenţii institutelor de învăţămînt superior vor fi salarizaţi în cursul anului de stagiu **la limita minimă a salariului** prevăzut în nomenclatoarele de funcţii pentru funcţia de inginer, respectiv economist, dacă pentru perioada de stagiu nu sînt stabilite salarii tarifare speciale. În acelaşi articol, se prevede că absolvenţii institutelor de învăţămînt superior care intră în prevederile art. 21 al Hotărîrii, **respectiv cei care provin din cîmpul muncii, vor putea fi salarizaţi chiar de la începutul activităţii lor între limitele salariului tarifar al funcţiei în care vor fi încadraţi.** Faptul că în timpul cît aţi fost în cîmpul muncii aţi fost muncitor şi — ulterior — maistru, nu duce la pierderea dreptului ce vi s-a recunoscut de a putea fi încadrat, ca absolvent, cu un salariu care să depăşească limita minimă. Precizăm că această posibilitate nu constituie însă o obligaţie pentru conducerea unităţii care are dreptul să vă fixeze salariul tarifar între limitele de salarizare ale funcţiei ce ocupaţi, începînd cu limita minimă a acestuia.

DOSARUL... DOSARELOR

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ŞI CRITICI

ÎN dosarul în care păstrăm corespondenţa rubricii „RĂSFOIND PRIN DOSARE" s-au adunat mai multe scrisori, conţinînd răspunsuri la articolele publicate. Să le răsfoim, ca de obicei:

● **ODISEEA UNOR CONTAINERE (nr. 50 din 16.XII—1966).** Articolul publicat sub acest titlu şi în care se critica folosirea neeconomicoasă a unor containere pentru transportul confecţiilor, a stîrnit reacţii diferite. Astfel, tov. **N. GĂNCIULESCU**, director şi **E. VASILON**, şeful serviciului plan, de la I.C.R.T.I.—Bucureşti ne scriu că, în urma folosirii celor 200 de containere cu care a fost înzestrată întreprinderea respectivă, **„am ajuns la concluzia că sistemul de transport al confecţiilor în containere speciale este greoi, prezentînd unele inconveniente, care măresc cheltuielile, fiind neeconomicos. O formă mai rentabilă de circulaţie a confecţiilor este cea pe umeraşe în mijloace auto. special amenajate".**

În scrisoarea semnată de **M. SCARLETE**, director, şi **J. CHIŞESCU**, şeful serviciului comercial de la I.C.S. „Romarta"-Bucureşti, se spune că respectivele containere ar fi poate folositoare, dar **„repartizarea lor pe beneficiari s-a făcut greşit, neţinîndu-se seama de condiţiile specifice ale fiecărei întreprinderi. Pentru exemplificare arătăm că întreprinderea noastră dispune de mijloace proprii de transport, iar pentru confecţii am amenajat autodube prevăzute cu ştendere, prin care asigurăm transportul de la fabrică la unităţile noastre, în condiţii mai avantajoase decît prin containere, deoarece într-o maşină se transportă cantităţi duble de confecţii decît în condiţiile transportului prin containere. Din cele arătate, se desprinde faptul că pentru întreprinderea noastră este mai economicos transportul cu maşinile cu ştendere. Ca urmare propunem să se facă o redistribuire a containerelor, în funcţie de necesităţile organizaţiilor comerciale".**

În legătură cu această problemă am primit o amplă scrisoare de la Fabrica de confecţii şi tricotaje-Bucureşti. Semnatarii scrisorii — **GH. CIORĂSCU**, director comercial, şi **T. MACHEDON**, şeful serviciului desfacere — după ce arată că experimentarea containerelor se face în scopul găsirii celor mai bune soluţii pentru transportul confecţiilor, contestă unele calcule din care reiese neeconomicitatea acestui sistem şi combat atitudinea unor **„întreprinderi comerciale care nu au înţeles cum se cuvine scopul experimentării acestor containere şi au făcut diverse greutăţi pînă la preluarea lor, căutînd să minimalizeze importanţa acţiunii întreprinse".**

Nu vrem să contestăm această concluzie, dar în scrisoare n-am întîlnit nici o altă propunere şi nici alte argumente şi calcule, care să justifice părerea autorilor şi „netemeinicia" criticilor formulate de cei care au experimentat acest sistem.

Prin scrisoarea semnată de **V. PETCU**, director general adjunct în M.I.U., ni se aduce la cunoştinţă că:

„Ministerul nostru nu a centralizat pînă în prezent rezultatul experimentării acestui sistem de transport al confecţiilor, datorită faptului că am ajuns la concluzia că termenul de experimentare de 6 luni, prevăzut iniţial, este prea scurt pentru experimentarea unui sistem nou de ambalare şi transport, care ridică, după cum se constată şi în articolul publicat, mai multe probleme legate de eficienţa economică, spaţii de depozitare, sistem de schimb al containerelor etc. Urmează ca la finele trim.I.1967 să analizăm împreună cu M.C.I. rezultatele experimentării containerelor. După această analiză, vom fi în măsură să cunoaştem dacă acest sistem urmează a fi extins, abandonat sau eventual îmbunătăţit".

Deci, după atîta amar de vreme **„Odiseea unor containere"** n-a luat încă sfîrşit. Cei aproape 500 000 lei investiţi continuă să stea imobilizaţi în containerele nedorite de întreprinderi. Sfîrşitul trimestrului a sosit. Aşteptăm ultimele concluzii.

● **CÎND „CEPUL PERISABILITĂŢILOR PICURĂ" (nr. 3 din 20.I.1967).** La acest articol (care critică sistemele actuale de stabilire a perisabilităţilor, ceea ce are ca urmare înregistrarea unor importante pierderi în diverse sectoare economice) ne-a răspuns tov. **A. NEUMANN**, director general adjunct în M. F. Prin această scrisoare ni se aduce la cunoştinţă că **„ministerele, organele centrale, precum şi comitetele executive ale sfaturilor populare urmează să revizuiască sistemul de stabilire a normelor de perisabilităţi şi a normelor de consum pentru ca acestea să corespundă condiţiilor actuale din economie".**

● **CÎND I.R.V.A. „LIVREAZĂ"... AMENINŢĂRI (nr. 4 din 27.I.1967).** Recunoscînd că uneori I.R.V.A. a livrat ambalaje necorespunzătoare, tov. **P. PUNI**, director comercial, şi **A. MARINESCU**, şeful serviciului comercial de la această întreprindere, apreciind justă critica făcută, ne informează asupra măsurilor luate care au avut ca efect îmbunătăţirea relaţiilor între furnizor şi beneficiari.

● **UNUL CONTROLEAZĂ ŞI PATRU SEMNEAZĂ (nr. 5 din 3.II.1967).** La acest articol ne-a răspuns tov. **A. PATRAULEA**, director general în M.C.I., care ne arată că **„faptele relatate corespund în totul realităţii şi dovedesc superficialitate în munca unor angajaţi ai I.C.R.M. Bacău. Pentru recuperarea cheltuielilor ocazionate, s-a imputat celor vinovaţi suma totală de 1010,30 lei (prin dispoziţia de reţinere nr. 269/27 oct. 1966), iar pentru superficialitate în muncă li s-a aplicat sancţiunea „mustrare".**

● UNA-DOUĂ LA ARBITRAJ... (nr. 11 din 17.III.1967). **Tov. M. POPESCU, director la I.S.C.E. „Fructexport" (una din „părţile" criticate în articol) ne scrie că:** „Noi am încercat toate posibilităţile de înlăturare a litigiului prin conciliere, sesizînd forul tutelar (Departamentul Gostat) asupra faptului că unele unităţi Gostat calculează greşit facturile şi încasează preţuri necorespunzătoare. Precizăm că şi G.A.S. Murfatlar („partea" în litigiu) a fost sesizată la 3 septembrie 1966 cu adresa nr. 35880, rămasă fără răspuns. S-a revenit cu adresa nr. 46143 din 28 octombrie 1966, de asemenea, fără răspuns. Văzînd că G.A.S. Murfatlar nu răspunde la nici una din sesizările noastre, am procedat la recalcularea facturilor şi i-am comunicat cu adresa nr. 51829 din 23 noiembrie 1966 temeiul pretenţiei noastre. Abia la 15 decembrie 1966 G.A.S. Murfatlar ne arată că nu recunoaşte din pretenţia noastră decît o sumă infimă.

În această situaţie noi am introdus acţiune la Arbitraj la 22 decembrie 1966.

Lipsa sistematică a vreunui răspuns, revenirile noastre rămase fără urmare, lipsa vreunei acţiuni concrete a forului tutelar, ne-a pus în situaţia de a introduce această acţiune, pentru a nu lăsa să se împlinească termenul de prescripţie".

Ce au de spus despre toate acestea G.A.S. Murfatlar şi Departamentul Gostat?

HOTĂRÎREA

Plenarei C. C. al P. C. R. din 27-28 martie 1967 cu privire la îmbunătăţirea conducerii, planificării, finanţării şi organizării gospodăriilor agricole de stat

(Urmare din pag. 1)

amelioraţii, folosirea intensivă a tuturor terenurilor ameliorate; îndeplinirea integrală a planului de construcţii agrozootehnice şi asigurarea folosirii lor la capacitatea de producţie proiectată.

2. — Elaborarea planului de producţie şi economic-financiar se va face de către fiecare unitate agricolă de stat în parte, corespunzător condiţiilor şi posibilităţilor concrete de care dispune, rezultatelor obţinute. Planul va cuprinde un număr redus de indicatori, stabiliţi de Consiliul Superior al Agriculturii, în lumina necesităţilor economiei naţionale.

3. — Ţinîndu-se seama de specificul condiţiilor de lucru din agricultură, finanţarea şi creditarea activităţii de producţie şi a investiţiilor se va simplifica, desfăşurîndu-se direct între unităţile agricole de stat şi bancă, unităţile avînd posibilitatea de a dispune de mijloace financiare puse la dispoziţie, atunci cînd o cer nevoile producţiei.

4. — În unităţi se va ţine evidenţa primară a producţiei şi a muncii. Se va lichida actualul sistem birocratic de evidenţă, interzicîndu-se solicitarea şi întocmirea oricăror situaţii statistice şi date tehnico-operative în afara celor ce vor fi aprobate. Se va interzice sustragerea specialiştilor şi a celorlalţi lucrători din unităţile agricole de stat de la activitatea productivă.

5. — Activitatea unităţilor agricole de stat va fi astfel organizată încît specialiştii agricoli îşi vor desfăşura activitatea nemijlocit în producţie. Trecerea la conducerea directă a exploatării agricole va da cadrelor de specialitate posibilitatea să-şi pună în valoare experienţa, cunoştinţele tehnice şi capacitatea organizatorică, va avea drept rezultat creşterea tehnicităţii în conducerea producţiei şi folosirea mai eficientă a bazei materiale de care dispune agricultura noastră de stat.

6. — Pentru cointeresarea materială şi creşterea răspunderii specialiştilor, a tuturor lucrătorilor din unităţile agricole de stat faţă de situaţia producţiei, faţă de rezultatele economice ale unităţilor respective, salarizarea şi premierea, venitul întregului personal vor fi condiţionate de producţiile şi beneficiile obţinute.

7. — Pentru o mai bună valorificare a producţiei, pentru sporirea veniturilor lor şi satisfacerea pe scară mai largă a cerinţelor pieţei interne, unităţile agricole de stat vor extinde desfacerea produselor prin magazine proprii. Un număr de întreprinderi agricole de stat vor fi specializate pentru a asigura produse agricole în sortimentele şi la calitatea solicitată pe piaţa externă.

III

Pentru a crea cadrul organizatoric corespunzător aplicării măsurilor stabilite, Plenara consideră necesară îmbunătăţirea structurii agriculturii de stat.

Scopul noilor forme organizatorice ce vor fi aplicate în agricultura de stat este crearea tuturor condiţiilor care să asigure soluţionarea operativă, eficientă a problemelor multiple ridicate de producţia agricolă, folosirea la maximum a întregului potenţial material şi a forţei de muncă existente în unităţile agricole de stat, valorificarea spiritului de iniţiativă, a experienţei şi priceperii oamenilor muncii din aceste unităţi. Esenţa noului sistem de organizare şi conducere în agricultura de stat va fi lărgirea atribuţiilor, a competenţelor şi răspunderii celor ce lucrează în sfera nemijlocită a producţiei agricole, pentru gospodărirea cît mai eficientă a mijloacelor puse la dispoziţie de stat, pentru creşterea continuă a producţiei agricole, pentru scăderea cheltuielilor, pentru sporirea rentabilităţii tuturor unităţilor agricole ale statului.

1. — În sistemul agriculturii de stat, ferma agricolă va fi unitatea economică de producţie de bază. Ea se va profila fie în sectorul vegetal, fie în cel animal, pe un număr limitat de ramuri de producţie. Mărimea fermei va fi determinată de profilul producţiei, de gradul înzestrării şi al aşezării ei teritoriale. Ea va dispune de tractoarele, maşinile, utilajele, instalaţiile şi de mijloacele financiare necesare realizării sarcinilor de producţie, avînd datoria de a le folosi cu maximum de eficienţă. Ferma va lucra ca unitate de sine stătătoare, cu competenţă deplină în administrarea bunurilor de care dispune, ea va avea gestiune proprie şi va răspunde direct de realizarea sarcinilor privind producţia-marfă, de executarea planului de venituri şi cheltuieli.

Conducerea fermei va fi asigurată permanent de către un specialist agricol — în calitate de şef al fermei — care va răspunde nemijlocit de întreaga activitate organizatorică desfăşurată pentru îndeplinirea indicatorilor economici prevăzuţi în plan, în care scop va avea dreptul să dispună asupra folosirii mijloacelor materiale şi financiare încredinţate.

Personalul salariat permanent al fermei se va stabili în funcţie de mărimea, caracterul şi dotarea tehnică-materială a acesteia, ţinîndu-se seama de experienţa proprie în organizarea şi folosirea forţei de muncă, ca şi de experienţa existentă în ţările cu o agricultură avansată.

Toţi lucrătorii din fermă, inclusiv şeful fermei, vor trebui să participe efectiv la executarea lucrărilor agricole, pe toată perioada anului, mînuind întreaga gamă a tractoarelor, maşinilor şi instalaţiilor agricole după nevoile procesului de producţie. Producţia din fermă trebuie să se realizeze de către lucrătorii permanenţi. Angajarea lucrătorilor temporari trebuie limitată la strictul necesar, fiind justificată numai de executarea lucrărilor agricole pentru care lipseşte dotarea necesară.

2. — În scopul conducerii şi îndrumării mai multor ferme, apropiate din punct de vedere teritorial, se organizează întreprinderi agricole de stat. Acestea vor dispune de sectoare de deservire a procesului de producţie, corespunzător activităţii fermelor, iar pentru prelucrarea şi industrializarea directă a materiei prime, unele din ele vor deveni combinate de producţie agroindustrială.

Întreprinderea va asigura:

— coordonarea şi îndrumarea activităţii fermelor şi sectoarelor de deservire, introducerea tehnologiilor noi în producţia agricolă, îmbunătăţirea organizării muncii, evidenţa economico-financiară;

— aprovizionarea tehnico-materială şi valorificarea produselor fermelor, repararea tractoarelor şi maşinilor agricole, funcţionarea şi utilizarea eficientă a sistemelor de irigaţie, executarea lucrărilor de investiţii;

— controlul permanent asupra modului în care fermele exploatează mijloacele de producţie, sporesc continuu producţia şi reduc preţul de cost.

Conducerea întreprinderii agricole de stat se va realiza de către un consiliu de administraţie, format din directorul întreprinderii şi ajutoarele sale directe, şefii fermelor şi ai sectoarelor de deservire. Aceştia răspund de activitatea pe care o desfăşoară în faţa consiliului. Consiliul de administraţie, organ colectiv de conducere, va dezbate şi hotărî deliberativ asupra tuturor problemelor legate de bunul mers al fermelor şi sectoarelor întreprinderii.

3. — Coordonarea, îndrumarea şi controlul activităţii întreprinderilor, sprijinirea lor în relaţiile cu organele economice şi de stat locale vor fi asigurate de trusturile regionale ale întreprinderilor agricole de stat.

4. — Consiliul Superior al Agriculturii, prin Departamentul Întreprinderilor Agricole de Stat, va conduce, îndruma şi controla îndeaproape întreaga activitate a întreprinderilor agricole de stat, va răspunde de realizarea sarcinilor de producţie şi economice ce revin întreprinderilor şi fermelor, asigurînd dezvoltarea agriculturii de stat pe baza hotărîrilor partidului şi guvernului.

Noul sistem de organizare a fermelor şi întreprinderilor va fi pus în aplicare, experimental, încă din acest an, într-un număr de unităţi, şi se vor pregăti condiţiile pentru a se extinde în toată agricultura de stat începînd cu anul 1968. În acest scop, Consiliul Superior al Agriculturii împreună cu Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanţelor, Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii şi Producţiei şi ale Salarizării, Banca Naţională, Direcţia Centrală de Statistică şi alte organe centrale vor prezenta Consiliului de Miniştri actele normative corespunzătoare pînă la 30 septembrie 1967.

IV

Se va introduce un nou sistem de salarizare şi premiere, care va spori cointeresarea lucrătorilor din sectorul de stat al agriculturii în rezultatele muncii lor, va întări răspunderea, inclusiv materială, pentru modul în care îşi îndeplinesc atribuţiile încredinţate. Salarizarea şi premierea, veniturile specialiştilor şi ale celorlalţi lucrători din ferme şi întreprinderi vor fi stabilite în funcţie de aportul adus la realizarea planului de producţie şi de beneficii. Pentru specialiştii cu studii superioare se vor introduce şi grade profesionale.

Întreprinderile şi fermele vor dispune de un fond de salarii corelat cu volumul producţiei-marfă, pe care îl vor folosi în raport cu cerinţele desfăşurării producţiei. Economiile ce vor fi realizate în ferme şi întreprinderi printr-o mai bună organizare a muncii, şi o mai raţională folosire a bazei tehnice-materiale, vor permite creşterea veniturilor salariaţilor.

Premierea va trebui să se bazeze pe o justă stabilire a sarcinilor de plan, astfel încît acestea să stimuleze valorificarea cît mai eficientă a posibilităţilor existente în unităţi.

Una din îndatoririle principale ale specialiştilor şi ale celorlalţi lucrători din ferme şi întreprinderi este grija pentru folosirea chibzuită şi păstrarea bunurilor unităţilor în care lucrează — bunuri ale întregului popor. Pentru întărirea răspunderii şi disciplinei în muncă, pagubele ce vor fi pricinuite avutului obştesc din neglijenţă, nepricepere sau proastă gospodărire vor fi suportate de cei care le-au produs.

Consiliul Superior al Agriculturii, prin Departamentul Întreprinderilor Agricole de Stat, va lua măsuri pentru îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi viaţă ale lucrătorilor din ferme şi întreprinderi. Lucrătorilor permanenţi din aceste unităţi li se vor acorda credite pentru construirea de locuinţe în localităţile unde lucrează, precum şi anumite cantităţi de produse sub formă de tain; se vor crea condiţii mai bune pentru ca copiii acestora să urmeze diferite şcoli din ţară, precum şi alte avantaje.

Se va întări legătura dintre institutele de cercetări ştiinţifice şi unităţile de producţie, sporirea producţiei agricole, a productivităţii muncii fiind condiţionată de aplicarea pe scară tot mai largă în practică a rezultatelor ştiinţei şi tehnicii avansate. Se va extinde reţeaua centrelor de cercetare în întreprinderile agricole de stat, se vor organiza laboratoare care să permită specialiştilor să cerceteze şi să aplice în practica unităţilor rezultatele cercetărilor lor.

Ministerul Învăţămîntului şi Consiliul Superior al Agriculturii vor lua măsuri pentru îmbunătăţirea programelor de învăţămînt şi a practicii studenţilor din institutele agronomice, pentru ca viitorii specialişti, încă din timpul anilor de studii, să lucreze efectiv în unităţile de producţie, să înveţe să mînuiască tehnica şi să conducă procesul de producţie agricolă. Totodată, se va dezvolta sistemul de completare şi însuşire a cunoştinţelor profesionale pentru specialiştii agricoli cu studii superioare prin cursuri postuniversitare. Se va îmbunătăţi modul de organizare şi funcţionare a învăţămîntului profesional agricol, programa de învăţămînt şi practica de producţie pentru a se asigura pregătirea unor lucrători cu calificare mai largă, care să poată mînui întreaga gamă de tractoare, maşini agricole şi instalaţii după nevoile muncii în ferme.

Consiliul Superior al Agriculturii, Ministerul Industriei Construcţiilor şi sfaturile populare trebuie să asigure folosirea judicioasă a fondurilor destinate investiţiilor pentru dezvoltarea agriculturii de stat. Construcţiile şi diferitele obiective agroindustriale trebuie să se realizeze cu cheltuieli reduse, în termen scurt, pe baza unor soluţii simple, moderne, care să permită introducerea unor tehnologii noi; să asigure realizarea producţiei cu eficienţă economică cît mai ridicată.

Pentru realizarea construcţiilor agroindustriale, în cadrul Ministerului Industriei Construcţiilor se va organiza un sector pentru coordonarea şi urmărirea realizării investiţiilor agricole, precum şi formaţiuni specializate pentru executarea acestor lucrări.

Ţinînd seama de importanţa pe care o are folosirea energiei electrice în procesul de producţie pentru creşterea productivităţii muncii şi reducerea preţului de cost, este necesar ca Ministerul Energiei Electrice şi Consiliul Superior al Agriculturii, pe baza planului întocmit, să asigure extinderea electrificării în unităţile agricole de stat.

În scopul satisfacerii cerinţelor de transport, Consiliul Superior al Agriculturii, împreună cu Ministerul Transporturilor Auto, Navale şi Aeriene, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, Comitetul de Stat al Planificării şi alte organe interesate, vor prezenta Consiliului de Miniştri măsuri cu privire la asigurarea mijloacelor de transport necesare agriculturii.

Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini va trebui să realizeze programul de producere a tractoarelor, maşinilor, instalaţiilor şi utilajelor necesare diversificării mecanizării agriculturii şi să asigure livrarea lor la termenele stabilite. În însuşirea şi realizarea acestui program trebuie să se ţină seama că pentru creşterea continuă a producţiei şi productivităţii muncii, întreprinderile agricole de stat au nevoie de maşini de mare randament, universale şi complexe, la nivelul celor realizate în ţările cu agricultură avansată.

Ministerul Industriei Chimice va lua măsuri pentru diversificarea sortimentelor de îngrăşăminte chimice, producerea de erbicide şi substanţe fitofarmaceutice cu acţiune rapidă, precum şi a biostimulatorilor, necesari în furajarea animalelor şi tratamentul culturilor

V

Pentru îndeplinirea sarcinilor mari care stau în faţa agriculturii de stat este necesar să crească rolul şi competenţa organelor şi organizaţiilor de partid. În centrul activităţii acestora vor trebui să stea problemele principale ale producţiei fermelor şi întreprinderilor, organizarea în cele mai bune condiţiuni a muncii, folosirea întregii capacităţi a maşinilor şi tractoarelor, ridicarea calificării muncitorilor şi a cadrelor de specialitate. O mare atenţie trebuie acordată educării membrilor de partid şi salariaţilor în spiritul răspunderii pentru îndeplinirea planului, pentru apărarea şi dezvoltarea avutului obştesc. Va trebui întărită munca de îndrumare şi control a organelor şi organizaţiilor de partid, astfel ca fermele şi întreprinderile agricole de stat să poată asigura o productivitate a muncii şi o producţie cît mai înalte.

Comitetele sindicale şi organizaţiile U.T.C. trebuie să-şi aducă un aport sporit la organizarea şi urmărirea întrecerii socialiste, la generalizarea experienţei pozitive în producţie, la întărirea disciplinei în muncă.

★

Plenara îşi exprimă convingerea că inginerii, tehnicienii, toţi oamenii muncii din unităţile agricole de stat nu vor precupeţi nimic pentru aplicarea în viaţă a hotărîrilor Comitetului Central, menite să ridice pe o treaptă superioară munca şi producţia în agricultura socialistă de stat. În faţa lor stă sarcina patriotică de mare răspundere de a face din fiecare fermă, din fiecare întreprindere agricolă de stat model de exploatare agricolă, de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii, la nivelul ţărilor cu agricultură avansată, contribuind astfel într-o măsură tot mai mare la dezvoltarea întregii economii naţionale, la ridicarea nivelului de trai al poporului, la desăvîrşirea construcţiei socialiste, la înflorirea patriei noastre.

COOPERAREA ECONOMICĂ – FORMĂ AVANSATĂ A RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

UNA din problemele dezbătute de recenta Plenară a Comitetului Central al P.C.R. este problema cooperării economice și tehnico-științifice dintre Republica Socialistă România și alte țări. Așa cum se arată în Comunicatul dat publicității, Plenara a aprobat în unanimitate măsurile luate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. în vederea lărgirii relațiilor de cooperare economică și tehnico-științifică ale Republicii Socialiste România cu alte țări. Aceste măsuri se înscriu în ansamblul preocupărilor conducerii partidului și statului nostru pentru dezvoltarea comerțului exterior al țării și sporirea rolului său în dezvoltarea economică generală, pentru ridicarea nivelului tehnic al producției și produselor, a nivelului întregii activități economice.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerțului exterior, în relațiile economice internaționale **„o extindere crescută și o diversificare continuă cunoaște cooperarea în domeniul industriei, construcțiilor, comerțului, în activitatea tehnico-științifică. Aceasta constituie, în societatea contemporană o formă avansată a relațiilor interstatale".**

În condițiile nivelului atins în dezvoltarea forțelor de producție, în diversificarea producției, în condițiile rapidei revoluții tehnico-științifice în curs, nici o țară — mare sau mică — nu mai poate obține performanțe de vîrf în toate domeniile producției materiale. Asimilarea rapidă a noilor cuceriri ale științei și tehnicii presupune ca eforturile proprii în sfera producției și cercetării să fie însoțite de participarea tot mai intensă la schimbul internațional de activități, de conjungarea în diferite forme și condiții a forțelor pentru atingerea unor obiective comune în producție, cercetare, desfacere, servicii etc. Cooperarea economică între firme diferite, direct sau prin intermediul unor acorduri între state, ca și cooperarea economică nemijlocită între state a devenit o formă de bază a difuzării progresului tehnic, a promovării exporturilor, a asigurării în condiții avantajoase a fluxului de materii prime necesare unei economii moderne.

Militînd pentru dezvoltarea largă a formelor de cooperare economică cu alte țări, țara noastră așează la baza acesteia ca și a tuturor relațiilor sale internaționale, respectarea cu strictețe a principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității depline în drepturi și avantajului reciproc.

Avantajele cooperării economice pentru economia noastră pot fi multiple. Ea poate contribui la intensificarea valorificării resurselor naturale ale țării prin economisirea sau crearea de mijloace de plată pentru realizarea investițiilor necesare, poate contribui la promovarea progresului tehnic, ridicarea nivelului calitativ și tehnic al producției, la asimilarea de sortimente și produse cu caracteristici superioare prin folosirea de licențe, patente, procese de fabricație, a experienței avansate din diferite țări. Pe calea cooperării se poate asigura folosirea unor capacități de producție disponibile, se poate stimula exportul românesc de instalații, mașini și utilaje, de licențe și asistență tehnică și asigura materiile prime, materialele și alte mărfuri de care avem nevoie etc.

O deosebită însemnătate pentru orientarea cadrelor din Ministerul Comerțului Exterior, ministerele economice, Comitetul de Stat al Planificării are faptul că au fost elaborate indicații clare cu privire la principalele forme în care țara noastră poate desfășura cooperarea economică cu alte țări sau firme străine. Între aceste forme se numără:

Acțiuni de cooperare cu ajutorul cărora se atrag mijloace materiale și financiare externe pentru dezvoltarea unor ramuri, ca de exemplu: construirea în țara noastră de obiective industriale, partenerul străin livrînd echipamente și utilaje pe credit pe termen lung, plătibil cu produse realizate la instalația respectivă sau cu alte mărfuri; crearea în țara noastră de obiective turistice prin atragerea de mijloace de la firmele străine, plata efectuîndu-se din încasările realizate în valută din prestările de servicii.

Acțiuni de cooperare în producție, care concură la mărirea eficienței economice și creșterea exportului, cum sînt: cooperarea cu firme străine pentru livrarea în comun de echipamente, instalații și părți de instalații pe terțe piețe, în care partea română poate avea calitatea de furnizor principal, subfurnizor sau cofurnizor; cooperarea în producția unor mașini, utilaje și echipamente pentru satisfacerea nevoilor celor două părți, fiecare realizînd anumite piese sau subansamble; fabricarea în țara noastră a unor piese, dispozitive, utilaje pe bază de licență și documentații ale partenerului străin, cu obligația de a-și asigura necesarul de astfel de produse pe o perioadă determinată.

Acțiuni de cooperare în valorificarea resurselor altor state ca de exemplu: construirea de către țara noastră a unor obiective sau acordarea de asistență tehnică, licențe și documentații altor țări — pe credit plătibil cu produse din instalațiile respective sau cu alte mărfuri.

Acțiuni de cooperare cu firme comerciale pe diferite piețe, pentru desfacerea produselor românești sau participarea noastră la asemenea firme în diferite forme.

Acțiuni de cooperare tehnico-științifică realizată pe bază de acorduri sau contracte, pentru faza de laborator, faza pilot, semiindustrială sau de prototip. Rezultatele acestor cooperări ar fi valorificate printr-o cooperare ulterioară în producție, prin cota-parte din dreptul de folosire, sau prin produse rezultate din cooperare.

Se poate avea în vedere de asemenea participarea la programe comune de cercetare științifică cu alte țări în baza unor convenții care să reglementeze obligațiile partenerilor în privința următoarelor aspecte principale: tematica, baza materială, faza de cercetare, ciclurile de cercetare, precum și valorificarea rezultatelor.

Unele acțiuni de cooperare tehnico-științifică pregătesc viitoare acțiuni economice, prin cunoașterea reciprocă a potențialului tehnico-științific și industrial al partenerilor.

În Plenara Comitetului Central s-a subliniat că va trebui acordată mai multă atenție brevetării procedeelor, mecanismelor, sistemelor și utilajelor, care reprezintă noutăți din punct de vedere tehnico-științific. Existența unui patrimoniu propriu de brevete creează posibilități de schimb cu alte țări în condiții de reciprocitate. Această indicație are o deosebită însemnătate, știut fiind că în relațiile economice internaționale comerțul cu licențe și brevete, exportul și importul de „materie cenușie" a căpătat o mare dezvoltare în ultimele două decenii și îndeosebi în ultimii ani.

Desigur, formele enumerate reprezintă doar tipuri de bază, ele nu epuizează nici pe departe posibilitățile. Aceste forme pot fi concretizate în variante multiple, după interesul reciproc al partenerilor și condițiile existente în diferite țări.

Largi posibilități de dezvoltare există în domeniul cooperării economice cu țările socialiste, domeniu în care, pînă acum nu s-a acționat într-un mod îndeajuns de eficient.

În această direcție, în ultimul timp, s-au și întreprins o serie de măsuri concrete. S-au identificat teme de cooperare cu fiecare țară socialistă în parte, s-a întocmit un program de studii care va servi ca bază pentru dezvoltarea cooperării pentru mărirea schimbului reciproc de mărfuri. Desigur, finalizarea acțiunilor va depinde și de dorința prietenilor noștri. Dar este în afară de îndoială că aplicarea indicațiilor elaborate de Comitetul Executiv și aprobate de Plenară, va duce în final la valorificarea mai puternică a rezultatelor dezvoltării științei și tehnicii din țările noastre.

O problemă care merită întreaga atenție este mai buna cunoaștere reciprocă, îmbunătățirea informării cu privire la posibilitățile și potențialul tehnico-științific al țărilor socialiste. În prezent, această informare este slabă, organizarea documentării în acest domeniu nu este corespunzătoare. Este necesar să se depună eforturi pentru mai buna cunoaștere a posibilităților de colaborare în diverse domenii între țara noastră și alte țări socialiste.

Potrivit condițiilor și posibilităților existente, cooperarea în fabricarea de mașini și utilaje, subansamble și piese pentru nevoile părților sau pentru export pe piețe terțe, poate deveni o formă de bază a cooperării între țara noastră și alte țări socialiste. Totodată, pe bază de utilaje livrate pe credite de alte țări socialiste se pot construi, folosind experiența acumulată, obiective industriale sau de altă natură în țara noastră, rambursarea făcîndu-se în produse. Pot fi avute de asemenea în vedere participarea unor țări socialiste interesate la dezvoltarea capacității porturilor românești, cu rambursarea în prestații de servicii, cooperare în valorificarea resurselor naturale ale unor țări prietene, prin livrări pe credit ale industriei noastre constructoare de mașini, cu rambursare în produse, cooperare tehnică-științifică în domenii de interes reciproc etc.

O deosebită însemnătate capătă cooperarea economică cu țările în curs de dezvoltare. Deși conducerea partidului a atras încă de mult atenția asupra importanței acestei probleme, așa cum s-a subliniat și la Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerțului exterior, în acest domeniu se lucrează încă în mod îngust, fără o perspectivă clară, posibilitățile din țări și zone întregi rămîn neprospectate sau sînt slab prospectate, ceea ce se oglindește în rezultatele încă neînsemnate în comparație cu posibilitățile existente și cu realizările altor țări.

Dezvoltarea largă a cooperării economice cu țările în curs de dezvoltare este pe deplin posibilă dacă ținem seama de prestigiul de care se bucură în aceste țări politica externă a României, de buna reputație a realizărilor economiei noastre. Folosind aceste condiții, vom reuși să ne îmbunătățim aprovizionarea cu materii prime și materiale, să diversificăm sursele noastre de aprovizionare și totodată să stimulăm exportul românesc de instalații și utilaje pentru industria minieră, petrolieră, exportul de tractoare și de alte mașini.

În ceea ce privește cooperarea economică cu țările capitaliste dezvoltate, între efectele acesteia trebuie menționată, în primul rînd, economisirea sau crearea de mijloace de plată, ceea ce desigur are o importanță primordială dacă ținem seama de volumul considerabil al importurilor de instalații complexe prevăzut în planul cincinal. Totodată însă, cooperarea economică cu unele firme cunoscute din Vest în producția de mașini, utilaje, sau părți ale acestora, presupune schimbul de documentații, de proiecte, colaborarea pe linia cercetării, ceea ce este deosebit de important în atingerea unor performanțe superioare în producția de mașini și utilaje, de produse chimice, bunuri de consum etc. și pentru menținerea acestor performanțe la nivelul mondial. Ridicarea nivelului tehnic al produselor noastre trebuie să se bazeze pe folosirea din plin a capacității oamenilor noștri de știință, a inginerilor și tehnicienilor noștri, dar și pe folosirea rezultatelor științifice și tehnice pe plan mondial. Transpunerea în viață a acestei indicații constituie o condiție pentru a îndeplini cu succes nu numai sub raport cantitativ, dar și calitativ, sarcinile trasate de partid privind sporirea și diversificarea producției de tractoare, autocamioane, automobile, locomotive, utilaj petrolier, chimic, minier, pentru realizarea integrală a sarcinilor trasate.

Dezvoltarea largă, cu succes a cooperării economice cu alte țări, cu firme străine, nu este un lucru simplu. Totuși, din propria noastră experiență rezultă că în numeroase sectoare în care s-au înregistrat rezultate cunoscute ca, de pildă, în producția de tractoare, utilaj petrolier și instalații pentru rafinării, nu numai că este mai ușor de organizat acțiuni de cooperare, dar sîntem chiar solicitați de unele firme străine. Pe de altă parte, în sectoarele unde s-au obținut rezultate mai slabe propunerile noastre de cooperare întîmpină rezerve și îndoieli. În această ordine de idei merită să fie subliniate unele probleme cu semnificație mai generală, care se ridică în mod mai frecvent în practica relațiilor cu firmele străine din Vest, și asupra cărora conducerea partidului a atras atenția cu deosebită vigoare.

Una din ele este problema operativității. Se știe că în unele cazuri, la unele ministere și organe economice se discută luni și chiar ani întregi pentru finalizarea unor acțiuni. Nu trebuie scăpat din vedere faptul că din cauza acestor tărăgănări unii dintre partenerii noștri eventuali se descurajează, renunță la operațiuni care prezintă interes pentru noi. Este necesar să se asigure mai multă operativitate în analizarea și finalizarea diferitelor acțiuni.

Neajunsuri care se cer lichidate există și în ceea ce privește termenele de livrare. Deficiențele care se manifestă în munca unor ministere, atrăgînd încălcarea termenelor contractuale, aruncă o umbră asupra tuturor ramurilor cu sarcini de export, întreține la clienți un sentiment de neîncredere, le oferă motive de reținere față de propunerile noastre. Interesul promovării largi a acțiunii de cooperare cere ca și în acest domeniu să se ia cele mai hotărîte măsuri pentru ca numele întreprinderilor românești să fie asociate în toate cazurile cu ideea de punctualitate.

În sfîrșit, o problemă a cărei importanță nu poate fi supraapreciată este problema calității produselor și deservirii clienților. Și această problemă a fost accentuată cu deosebită tărie de conducerea partidului, în repetate rînduri. Rezolvarea ei presupune eforturi continue în domenii variate, mergînd de la întărirea sectoarelor de concepție în întreprinderi și pînă la asigurarea celui mai riguros și eficient control. Munca ireproșabilă desfășurată în acest domeniu trebuie să înlăture temerile pe care unii parteneri le au atît din cauza necunoașterii suficiente a potențialului și posibilităților noastre, cît și din cauza unor experiențe proaste pe care le-au avut în trecut în relațiile cu întreprinderile unor ministere. Dezvoltarea largă a cooperării economice, afirmarea întreprinderilor romînești pe piețele străine, cer ca încă de la început să se desfășoare o temeinică muncă tehnico-științifică, să se manifeste o corectitudine desăvîrșită în respectarea clauzelor contractuale, a termenelor de livrare, să se asigure toate măsurile tehnico-organizatorice necesare spre obținerea unei calități corespunzătoare. Potrivit indicațiilor date de conducerea partidului, este necesar ca în stabilirea investițiilor, în elaborarea tehnologiilor, în organizarea cooperării, în stabilirea răspunderilor reciproce, să nu se scape nici un amănunt, pentru că orice tratare cu superficialitate a unui contract poate să compromită prestigiul întreprinderilor noastre. Ministerele, întreprinderile noastre trebuie să lucreze în așa fel încît să se obțină cît mai multe certificate de calitate, de competență pe piețele externe, să se sporească prestigiul industriei noastre și să se consolideze pozițiile deja obținute.

În concepția conducerii partidului nostru cooperarea economică nu este un scop în sine. Ea trebuie să ducă la sporirea volumului schimburilor noastre externe, la găsirea de posibilități suplimentare pentru depășirea obiectivelor prevăzute în planul cincinal, pentru ridicarea eficienței exportului nostru. Totodată, cooperarea pe termene mai lungi ne va asigura o perspectivă mai clară în organizarea producției pentru export, va contribui la evitarea situației anormale de pînă acum, în care mai mult de jumătate din sarcinile de export erau acoperite cu contracte în cursul anului de plan.

În prezent există toate condițiile pentru desfășurarea de acțiuni de cooperare economică între țara noastră și alte țări. Există cadrul organizatoric corespunzător, au fost stabilite indicații clare cu privire la principiile și formele de bază ale cooperării. Evident, buna desfășurare a activității de cooperare economică depinde de munca ministerelor economice, de inițiativa lor în explorarea și aplicarea formelor menționate în materiale ca și a altor forme și posibilități.

Este limpede că și în acest domeniu partidul nostru a deschis noi orizonturi și perspective pentru progresul neîntrerupt al economiei naționale, a oferit încă un exemplu al capacității sale de a aborda problemele care stau în fața țării, pornind de la interesele ei vitale, de la experiența acumulată de noi și de alte țări, de la cerințele forțelor de producție contemporane, ale revoluției tehnico-științifice. Economia României a căpătat încă un făgaș de avansare spre realizarea integrală a țelurilor stabilite de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

LA MASA ROTUNDĂ

DAU TOT CE POT RINGURILE ŞI RĂZBOAIELE DE ŢESUT?

ANUAL, economia țării noastre primește sute de milioane de metri de țesături din întreprinderile industriei bumbacului. În 1966, s-au produs 80 400 tone fire și 328,3 milioane mp țesături de bumbac. *În 1967, volumul producției va spori la 83 500 tone fire și 350 milioane mp țesături. Pînă la sfîrșitul cincinalului producția industriei bumbacului urmează să atingă un nivel de 103 000 tone fire și 393 milioane mp țesături.*

Creșterea, an de an, a producției are loc atît prin investiții (capacități noi, modernizări), cît și prin utilizarea intensivă a ringurilor, războaielor de țesut și a altor utilaje. Numai în anii actualului cincinal s-a prevăzut a fi cheltuită pentru dezvoltarea capacităților de producție suma de 2 358 milioane lei. *Se află în plină modernizare și dezvoltare filaturile de la întreprinderile textile — Galați și Pitești, țesătoriile de la întreprinderile textile — Pitești, „Aurora"-București, „Teleorman"-Roșiorii de Vede, finisajul de la Întreprinderea „Dacia"-București, o filatură nouă la Oltenița etc.*

În 1966 și primul trimestru din 1967, au fost puse în funcțiune 150 000 fuse noi în filaturile de bumbac și circa 1000 războaie noi automate în țesătoriile de bumbac. *La sfîrșitul cincinalului, această subramură a industriei ușoare va avea un potențial de circa 1 milion fuse și circa 17 000 războaie, din care peste 67% războaie automate.*

Alături de introducerea și extinderea progresului tehnic, o importanță deosebită în sporirea producției și productivității muncii are FOLOSIREA LA CAPACITATEA INTEGRALĂ A MAȘINILOR ȘI UTILAJELOR.

Ce preocupări există în întreprinderi pentru folosirea cît mai eficientă a tehnicii existente? Cum se acționează pentru a se obține produse peste plan, fără cheltuieli suplimentare? La aceste întrebări ne-au răspuns la „masa rotundă", organizată recent de „Viața economică" în colaborare cu Direcția generală a industriei bumbacului din cadrul Ministerului Industriei Ușoare, tovarășii: ing. N. Pascali, *directorul Întreprinderii „Dacia",* Mihai Vasile, *director la „Filatura românească de bumbac",* E. Caracasianu, *ing. șef la Fabrica „Aurora" din București, ing.* O. Șerbescu, *director general la Uzinele „30 Decembrie" și* A. Mitelman, *directorul Fabricii „Teba" din Arad,* A. Agapescu, *directorul Fabricii „Țesătura"-Iași,* Ion Cociu, *director tehnic al Direcției generale a industriei bumbacului.*

Un element mobilizator: sarcinile de plan — pe măsura posibilităților

PROGRESELE înregistrate pe linia sporirii producției, lărgirii sortimentelor și îmbunătățirii calității produselor, sînt o urmare atît a măsurilor luate pe linie de minister, cît și a acțiunilor eficiente întreprinse din inițiativa întreprinderilor. Din dezbaterile care au avut loc în jurul „mesei rotunde" am reținut cîteva din acțiunile mai principale.

Dinamică grăitoare

Cu pregnanță s-au reliefat acțiunile desfășurate pentru organizarea superioară a producției, modernizarea utilajelor existente, perfecționarea tehnologiilor de lucru și ridicarea calificării cadrelor. Aplicarea acestor elemente — ținînd seama de condițiile specifice ale fiecărei întreprinderi — au avut înrîuriri pozitive asupra folosirii mai din plin a capacității mașinilor și utilajelor, a forței de muncă și a timpului de lucru. Este interesant de urmărit evoluția indicilor de utilizare a mașinilor pe întregul sector (filaturi și țesătorii) în perioada 1957—1967:

Indicatori	Anii					
	1957	1959	1961	1963	1965	1967 (plan)
Filaturi Kn./1000 fuse/oră	525,5	594,1	645,1	660,0	659,1	662
Țesătorii bătăi/război/oră	6166	7391	8113	8051	8206	8230

Merită subliniat faptul că ridicarea indicilor de utilizare a ringurilor și războaielor a avut loc în condițiile diversificării continue a sortimentelor fabricate, a sporirii ponderii articolelor cu tehnologii complexe. A crescut ponderea firelor pieptănate (în 1960 cu 7,5%, în 1966 cu 13,5%) la care se realizează indici de folosire a mașinilor mai ridicați, în comparație cu cei care se obțin în cazul firelor cardate; s-au introdus în producție articole din fire unice, țesături extralate (2,5 milioane mp), stofă de mobilă (2,7 milioane mp), sortimente cu o tehnologie mai dificilă de execuție etc. **În 1966, pe baza folosirii mai depline a capacităților mașinilor și utilajelor, s-au produs în plus 800 tone fire și 2,2 milioane metri pătrați țesături de bumbac.**

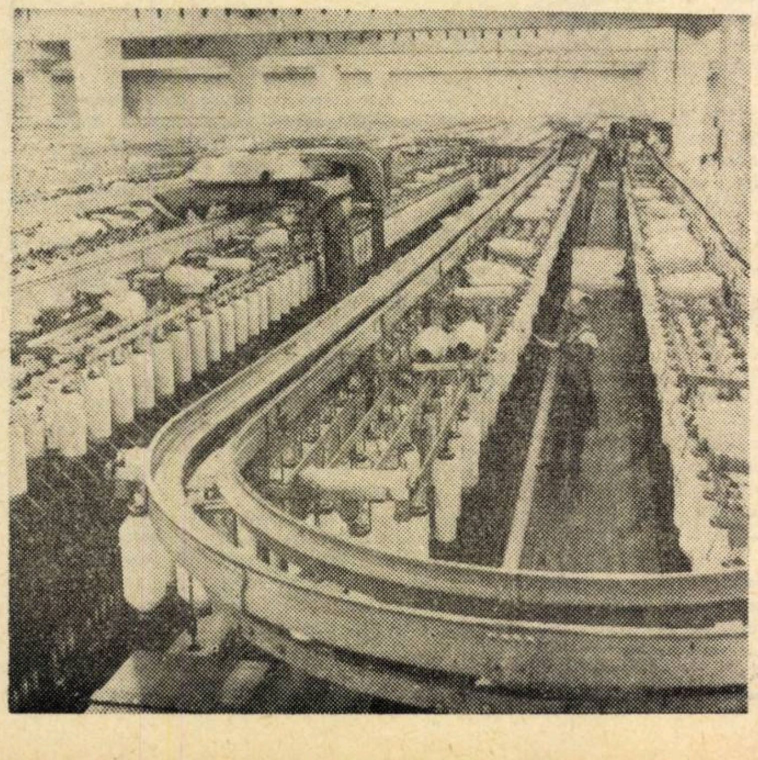

La Întreprinderea „Țesătura"-Iași a intrat parțial în funcțiune, în 1966, o nouă secție de filatură pentru producerea firelor pieptănate, cu o capacitate anuală de 4 000 tone

O rezervă inepuizabilă: organizarea științifică a producției

Acțiuni largi pentru valorificarea rezervelor interne de folosire intensivă a utilajelor, care s-au soldat cu bune rezultate, au loc la **„Filatura românească de bumbac"**, **Întreprinderea „Dacia"**, din București, **„Firul roșu"**-Tălmaciu, Uzinele **„30 Decembrie"** și **„Teba"** din Arad, Fabrica **„Oltul"**-Sf. Gheorghe, **„Bumbăcăria românească-Jilava"** și altele.

Unele aspecte interesante privind îmbunătățirea indicilor de utilizare pe seama organizării și programării optime a producției, ne-au fost relatate în cadrul discuțiilor la „masa rotundă" de către specialiștii de la **„Dacia"**-București.

Înainte vreme la „Dacia" planificarea producției ținea seama de termenele de livrare a țesăturilor — termene stabilite fără o bază reală, prin simpla împărțire pe trimestre a cantităților contractate. Acest sistem avea drept consecință fărîmițarea cantităților de prelucrat și, deci, folosirea incompletă a utilajelor. În prezent, lansarea producției se face pe comenzi și beneficiari. Acest sistem prezintă avantajul că permite urmărirea realizării comenzii pînă în momentul expedierii către beneficiar. De asemenea, programarea calendaristică a producției se face pe fiecare utilaj în parte, atît pentru a se evita strangulările, cît și pentru a se reduce ciclul de fabricație al comenzilor. Prin aceasta se asigură și corelarea programării producției cu planul de aprovizionare.

Printre criteriile care stau la baza programării se numără și stabilirea unei judicioase succesiuni a culorilor la vopsit, încît să se reducă cît mai mult posibil timpul de staționare a utilajelor. S-au luat măsuri și pentru perfecționarea sistemului informațional asupra modului de realizare a planului. În întreprindere se urmăreau pînă în acest an doar cifrele medii de realizare a planului pe secții și ateliere. În prezent, programarea amănunțită a producției pe fiecare utilaj permite să se depisteze cauzele care au determinat nerealizarea planului de către unele mașini și să se ia în mod operativ și măsurile necesare. Eficiența economică a acestor măsuri s-a concretizat, în primul rînd, în creșterea indicilor de utilizare. La țesătorie, de pildă, în perioada octombrie 1966—ianuarie 1967 numărul de bătăi/război/oră a sporit de la 7609 la 8469.

Desigur, la „Dacia" se mai manifestă încă unele neajunsuri, care frînează obținerea de rezultate și mai bune. Vorbind despre acestea, ing. **Nicolae Pascali,** directorul fabricii, arăta:

— „Faptul că producția secției țesătorie a fost programată în această perioadă numai la războaie — nu și la preparație — a făcut ca nivelul indicilor de utilizare să fie diminuat de numărul ridicat de ore de opriri. Numai din lipsă de materiale s-au înregistrat în ianuarie 1967 peste 3500 opriri. Pentru eliminarea acestor deficiențe s-a luat măsura ca, o dată cu programarea producției la atelierul de țesătorie, același lucru să aibă loc și la preparație".

A conduce competent producția înseamnă a folosi din plin toate rezervele

DACĂ pe ansamblul industriei bumbacului cifrele medii globale reflectă un dinamism al realizărilor, nu același lucru se observă atunci cînd se analizează activitatea întreprinderilor în parte. Deosebirea dintre realizările unor întreprinderi fruntașe pe sector și restul (nu puține la număr) este destul de mare.

La același tip de utilaje, rezultate diferite

Urmărind pe baza unor grafice indicii de utilizare realizați de diverse întreprinderi, rezultă că **filaturile care aparțin de uzinele textile „Moldova"-Botoșani, „30 Decembrie"-Arad, ca și țesătoriile de la întreprinderile pentru industria bumbacului-București, I. T. „Crișana"-Oradea, Țesătoria „Teleorman" și altele se situează mult sub nivelul indicilor medii obținuți pe sector.** Dar chiar în cadrul acelorași întreprinderi sînt ateliere care au obținut și obțin indici de utilizare diferiți. Anul trecut, de exemplu, **la țesătoria Uzinelor textile „Moldova"-Botoșani, s-a obținut un indice mediu de utilizare de 8813 bătăi/război/oră. În schimb, în unele ateliere a fost atins un indice de 11 000 bătăi/război/oră. La Uzinele textile-Galați s-a înregistrat anul trecut o situație asemănătoare: la țesătorie indicele mediu a fost de 10340 bătăi/război/oră, în timp ce la unele ateliere s-a obținut un indice de 11 000 bătăi/război/oră.**

Căror factori s-a datorat această situație? În toate aceste întreprinderi au stăruit serioase neajunsuri în organizarea producției și a muncii (defalcarea sarcinilor de plan pe fiecare loc de muncă s-a făcut defectuos, aprovizionarea cu materii prime și materiale s-a desfășurat neritmic, cooperarea între secții a lăsat de dorit). Cînd aceste lipsuri au fost temeinic analizate de către colectivele fabricilor, mai ales cu prilejul dezbaterii sarcinilor de plan pe 1967, s-au găsit măsuri pentru eliminarea cauzelor care le-au generat.

La țesătoria Uzinelor textile-Galați, în lunile ianuarie-februarie numărul de bătăi/război/oră a crescut în medie cu circa 200, iar la filatură indicii de utilizare au sporit în ianuarie de la 681 kilo-numere pe mia de fuse la 682 kilo-numere. În plus, ponderea firelor de categoria A a crescut de la 86% la 87%.

Un alt exemplu: Anul trecut la **Întreprinderea textilă „Teleorman"-Roșiorii de Vede** în loc de 7291 bătăi/război/oră s-au realizat numai 7236 bătăi/război/oră. Au existat oare cauze obiective? Nicidecum. Totul s-a datorat slabei organizări a producției, neaplicării la termenele prevăzute a unor măsuri tehnico-organizatorice. Datorită măsurilor luate în acest an, indicii de utilizare a războaielor se situează peste prevederile de plan.

Desigur, exemple asemănătoare mai pot fi date. **Este necesar ca atenția Direcției generale a industriei bumbacului din M.I.U. să nu se mărginească la aprecierea realizărilor globale, ci să urmărească activitatea fiecărei întreprinderi în parte.**

Ah, cupoanele!

Consecință a nerespectării procesului tehnologic, a indisciplinei în producție și a unor defecțiuni ivite în funcționarea unor mașini și utilaje, cupoanele constituie o pagubă însemnată atît pentru întreprinderi, cît și pentru întreaga economie națională. Pe ansamblul industriei bumbacului, acestea au reprezentat anul trecut 9 071 000 mp. Această situație se menține — e drept, cu mici variații — și în acest an. **DACĂ ÎN 1967 S-AR REDUCE NUMAI CU 1% VOLUMUL DE CUPOANE, S-AR PUTEA ECONOMISI PE ANSAMBLUL DIREC-**

V. BOESCU, L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 6)

DAU TOT CE POT RINGURILE ȘI RĂZBOAIELE DE ȚESUT?

(Urmare din pag. 5)

ȚIEI GENERALE A BUMBACULUI APROAPE 6 MILIOANE LEI. Există condiții pentru ca procentul de cupoane să fie redus?

— În întreprinderea noastră — spunea ing. **OVID ȘERBESCU**, directorul general al Uzinelor „30 Decembrie"-Arad — **s-au găsit mai multe căi pentru ca în acest an cantitatea de cupoane să fie simțitor redusă. În prezent, evoluția indicilor de utilizare și a volumului de cupoane sînt reprezentate prin două curbe cu sensuri opuse. Sporirea indicilor de utilizare este însoțită de descreșterea defectelor în țesături, respectiv scăderea volumului de cupoane. În luna ianuarie, indicii de utilizare în țesătorie au crescut cu 109 bătăi/răzoi/oră, față de media anului 1966, în timp ce volumul de cupoane a scăzut cu 8,4% față de aceeași perioadă, iar cel al capetelor și fișiilor cu 16,3%. Dacă raportăm cifrele de mai sus la producția planificată pe acest an, rezultă că am putea obține o creștere a volumului de producție cu circa 400 000 mp țesături crude și o scădere a volumului de cupoane cu peste 100 000 mp.**

În urma analizelor efectuate asupra cauzelor care determină apariția pierderilor în producție, am luat un complex de măsuri. Printre altele, la filatură, am revizuit amestecurile, ținînd seama de sorturile de bumbac și celofibră și de destinația firelor produse; la țesătorii, s-a intensificat controlul interfazic pentru executarea corectă a fiecărei operații în parte; în sfîrșit, la imprimare, țesăturile sînt pregătite mai atent înainte de imprimat, se controlează cu grijă pastele, din punct de vedere al omogenizării și viscozității etc.

Așadar dorințe și măsuri în ce privește reducerea volumului de cupoane există. Rămîne numai ca acestea să fie materializate. Cupoane mai puține înseamnă sporirea beneficiilor întreprinderilor și, totodată, țesături mai multe și mai bune.

Mai puține ore de întreruperi în funcționarea utilajelor

Diversele cauze care au determinat opririle unor utilaje și mașini au însumat în 1966, pe ansamblul industriei bumbacului, zeci de mii de ore. Una din aceste cauze o reprezintă și **nerespectarea termenelor planificate de reparații.** Deși în întreprinderi se întocmesc cu regularitate programe care prevăd revizii și reparații pe categorii de utilaje și secții, acestea nu se respectă cu strictețe. Scuza invocată: necesitatea îndeplinirii sarcinilor de producție. Așa au stat lucrurile nu o dată la **Filatura românească de bumbac**-București, **Uzinele textile „Moldova"**-Botoșani, **Țesătura „Teleorman"** etc. De fapt, ceea ce se cîștigă pentru moment prin asemenea metode se pierde adesea îndoit și chiar întreit în producție prin stagnarea mașinilor și utilajelor pentru efectuarea unui volum mai mare de reparații.

Fără îndoială, sînt cazuri cînd unele mașini și utilaje se defectează înainte de vreme. Din cele relatate de participanții la „masa rotundă" rezultă că, **datorită lipsei unor mecanici de înaltă calificare, în unele uzine reparațiile nu sînt de calitate corespunzătoare.** De aici necesitatea ca, alături de preocuparea pentru calificarea de cadre pentru filaturi și țesătorii, să se aibă în vedere și ridicarea gradului de cunoștințe profesionale a mecanicilor.

În fine, — așa cum s-a relevat în dezbateri — persistă **lipsa de piese de schimb și accesorii. S-a sugerat ideea ca uzinelor care produc mașini, utilaje și accesorii pentru această ramură — atît cele din cadrul Ministerului Industriei Ușoare, cît și cele aparținînd Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — să li se stabilească, la capitolul livrări, o pondere mai mare de piese de schimb și accesorii, cu termene de livrare obligatorii.** De asemenea, este necesar să se acorde o mai mare atenție și calității acestora. Se vor crea astfel condiții ca timpul de stagnare a mașinilor și utilajelor să fie mult scurtat.

Cerințe justificate — soluții eficiente

CREȘTEREA eficienței activității întreprinderilor din industria bumbacului este strîns legată de rezolvarea unor importante probleme: calitatea materiilor prime, nivelul tehnic al unor utilaje noi și asigurarea forței de muncă.

Calitatea materiilor prime

O deosebită importanță în folosirea intensivă a utilajelor o are calitatea materiilor prime: bumbacul puf, celofibra și firele realizate din acestea. În ultima vreme, **din cauza scăderii calitative a bumbacului importat** (bumbacul puf are multe impurități, firele utilizate în țesătorii se rup din cauza rezistenței lor slabe etc.), **întreprinderile întîmpină dificultăți în realizarea planului cantitativ, calitativ și la sortimentele planificate. Au apărut neajunsuri și din cauza slabei calități a firelor de celofibră livrate de Combinatul de fire artificiale din Brăila.** Faptul că se livrează baloturi cu diferențe de nuanțe în același lot, cu pete galbene, cu procent mare de umiditate, fire cu rezistență slabă etc., are drept rezultat mărirea ruperilor de fire, creșterea procentului de cupoane în țesătorii și, implicit, utilizarea sub parametrii proiectați a utilajelor.

Sînt filaturi (de ex. cele de la Întreprinderile textile Pitești și Timișoara) care nu respectă calitatea firelor, ceea ce provoacă greutăți mari țesăturilor. **Din studiile făcute la „Țesătura"-Iași, de exemplu, a reieșit că, numai prin reducerea numărului de ruperi, datorate calității necorespunzătoare a firelor, randamentul războaielor de țesut ar putea spori cu 5—10%, ceea ce ar însemna o creștere anuală a producției cu cîteva mii de mp fără investiții în plus.** Iată de ce este necesar ca în filaturi să se depună mai mari eforturi pentru a se obține fire numai de calitate corespunzătoare.

Desigur, aceste deficiențe, la care se mai poate adăuga și lipsa unor coloranți corespunzători, nu pot fi rezolvate numai de fiecare întreprindere în parte, ci de Direcția generală din M.I.U., **Colaborarea cu întreprinderile furnizoare trebuie întărită, concomitent cu asigurarea unui control exigent la recepția materiei prime. Este, totodată, necesar ca întreprinderilor să li se asigure ritmic stocurile de materii prime necesare pentru a putea desfășura neîntrerupt producția și respecta obligațiile contractuale.**

La ce nivel tehnic utilăm întreprinderile?

În cadrul acțiunii de modernizare și de dotare a întreprinderilor cu tehnică nouă au fost aduse din import sau fabricate în țară o gamă largă de mașini și utilaje necesare atît filaturilor, cît și țesătoriilor. **Dar alături de utilaje cu performanțe ridicate, în întreprinderile din industria bumbacului au fost importate mașini ale căror mecanisme de reglare și de control nu sînt la nivelul celor mai moderne utilaje.** În această categorie se află mașini de canetat automate, urzitoare, mașini de încleiat, unele războaie de țesut. Pe drept cuvînt se pune întrebarea: de ce se achiziționează asemenea utilaje? Aducerea întreprinderilor noastre la nivelul tehnicii moderne presupune și dotarea lor cu mașini și utilaje din cele mai perfecționate, care să depășească prin randament și economicitate nivelul celor existente în țară, situîndu-se la nivelul performanțelor realizate pe plan mondial. Fondurile bănești alocate în acest scop trebuie cheltuite cu grijă, cu răspundere. **Achiziționarea din import a utilajelor să se facă numai atunci cînd există convingerea că ele sînt expresia celor mai noi realizări pe plan mondial.**

Unele critici justificate sînt formulate de întreprinderile din industria bumbacului și la adresa unor uzine constructoare de mașini din țara noastră. Bunăoară, **Uzinele „Unirea"-Cluj realizează războaie automate de țesut „A 100" care, din punct de vedere al performanțelor, dau rezultate bune. Unele dispozitive (foarfeca) nefiind executate corect, funcționarea normală a războaielor este îngreunată, ceea ce influențează nefavorabil calitatea produselor. Tot la „Unirea"-Cluj se fabrică unele subansamble necorespunzătoare pentru ringuri — trenurile pentru laminoarele L5, casatele de presiune pentru mașinile cu inele, trenul de debitare și variatoarele de la mașinile de răsucit etc. Aceste deficiențe împiedică atingerea, la utilajele respective, a parametrilor proiectați.**

Pentru remedierea deficiențelor, este necesar ca specialiștii din industria bumbacului și ai Institutului de cercetări textile al M.I.U. să colaboreze mai strîns cu întreprinderile specializate din industria construcțiilor de mașini care produc asemenea utilaje.

O necesitate: asigurarea forței de muncă calificată

În unele întreprinderi ale industriei bumbacului, mai ales în cele din orașele industriale, a început să se facă simțită lipsa forței de muncă. Pentru a se asigura continuitatea în procesul de producție (în industria bumbacului ponderea o dețin femeile), obținerea de realizări mereu mai însemnate, apare necesitatea asigurării unei rezerve de cadre calificate. În dezbateri, participanții au făcut propunerea ca **în centrele unde există mai multe întreprinderi textile să se organizeze cursuri de calificare cu o durată de 3—6 luni cu cei care doresc să-și însușească meseriile de filator, țesător etc. Pe măsura creării de locuri vacante în întreprinderi, aceste cadre de rezervă să aibă prioritate la angajare. Este necesar însă să se atribuie fonduri bănești pentru organizarea unor asemenea cursuri.**

★

ÎN încheierea discuțiilor, **ing. Ion Cociu**, directorul tehnic al Direcției generale a industriei bumbacului, a prezentat pe larg măsurile stabilite la nivelul sectorului pentru a se asigura în 1967 și în anii viitori o mai rațională utilizare a mașinilor și utilajelor. Totodată, răspunzînd criticilor formulate în dezbateri cu privire la unele deficiențe în planificarea sarcinilor de plan, asigurarea ritmică a aprovizionării tehnico-materiale, pregătirea în perspectivă de cadre calificate, transmiterea experienței înaintate etc., tov. Cociu a asigurat pe cei prezenți că direcția generală se va preocupa mai intens de problemele întreprinderilor, rezolvînd operativ deficiențele ce apar în producție.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Contracte încheiate de I.S.C.E. „*Chimimport*" prevăd exportul a 200 de tone de acetonă sintetică în Austria, 280 de tone de clorură de metilen în Austria și U.R.S.S., 792 de tone de carbură de calciu în R. P. Albania, Cipru, Grecia, Malaya, Pakistan. Alte contracte prevăd livrarea a 2390 de tone de hidrocarburi aromatice (xilen și toluen) în Elveția, Iran, R. P. Polonă.**

● **Cu firma „Goetzewerke" din R. F. a Germaniei, „*Industrialimport*" a încheiat un contract pentru licența de fabricare a segmenților din fontă pentru motoare auto, iar cu firma „Gebrüder Wehrhahn" tot din R.F.G. — importul unei instalații pentru fabricarea plăcilor presate din azbociment, vopsire și confecționare de panouri sandwich.**

● **Contractele încheiate de „*Tehnoimport*" în ultima perioadă prevăd importul de tercompensatoare și milivoltmetre regulatoare și indicatoare de la firma „Norma" din Austria, a 190 seturi instalații dinamotahometrice de la firma „Trüb Täuber u. Co." din Elveția, diverse aparate de laborator și piese de schimb de la firma „Denver Equipment Company" din S.U.A., mașini de rectificat și șlefuit cilindri de la firma „Maschinenfabrik Kaspar Walter" din R.F.G.**

● **Contracte încheiate de „*Agroexport*" prevăd — printre altele — exportul a 3200 de tone deșeuri trior în Anglia, Austria, Belgia, a 65 de tone de plante medicinale în Anglia, Austria, R.F.G., Franța, Italia, Spania, 40 de tone spărturi de coreandru în Anglia, R.F.G. 45 de tone de semințe de mac în Austria și R.F.G.**

● **Contracte încheiate de Întreprinderea „*Romănoexport*" prevăd, printre altele, exportul de încălțăminte în Belgia, sticlărie de menaj în Grecia, Irak, S.U.A., de vase emailate și costume bărbătești în Libia.**

● **Întreprinderea „*Cartimex*" a încheiat un contract cu o firmă din Franța pentru livrări de discuri cu imprimări de muzică clasică. Cu prilejul Tîrgului internațional de la Nürnberg (12—17 februarie 1967), au fost încheiate contracte pentru livrări de jucării din lemn și metal unor firme din Anglia, R.F.G., Italia și Olanda.**

● **Au fost exportate prin portul Constanța — printre alte mărfuri — 3970 de tone metanol, xilen, toluen, 2966 de tone de semințe floarea-soarelui în Italia, 12 190 de tone de ciment în Libia și R.A.U. Din import au sosit 1160 de tone de piei din S.U.A., 1500 de tone premixuri din Anglia, 1600 de tone portocale din Izrael, 2300 de tone de șroturi soia din R.F.G., 12 700 de tone de laminate din Anglia, Belgia, Franța, R.F.G.**

CURIER

ÎN CIRCUITUL ECONOMIC...

...noi capacități de producție intrate în funcțiune în ultimele zile:

● **două turbine de 12 megawați la termocentrala din FĂGĂRAȘ.** În acest mod întreprinderile chimice ale orașului vor dispune de cantitatea de energie necesară realizării unei producții cu 12% mai mare decît anul trecut;

● **galeria principală a noii mine Dilga din BAZINUL VĂII JIULUI.** Galeria are 2 000 de m lungime. În alt bazin carbonifer — **Cipeni—BRAȘOV două noi abataje** permit extragerea anuală a 35 000 tone de cărbune energetic;

● **o nouă linie automată la fabrica de produse lactate din TÎRGU-MUREȘ.**

● **o modernă fabrică pentru producerea gheței la IAȘI.** În 24 de ore, fabrica livrează 30 de tone de gheață.

PE ȘANTIERE

● **Pe locurile unde se conturează marea hidrocentrală LOTRU** s-au deschis noi șantiere la obiective importante: galeria de acces la centrala subterană, castelul de echilibru, tunelul de acces la galeria forțată.

● **La construcția noului complex pentru producerea îngrășămintelor chimice — CRAIOVA** betonul se transportă de la stațiile de preparare la locul turnării cu ajutorul **pompelor și conductelor.** În acest mod, **productivitatea muncii** la lucrările respective **se dublează.**

● Au început **lucrările de asfaltare a șoselei TOPOLOVENI—DOBREȘTI.** În acest an, în regiunea Argeș se vor asfalta 100 km de șosele. Lucrări similare se desfășoară și în regiunea **Banat** unde se vor asfalta peste **80 km** de șosele.

GOSPODARII METALULUI

● 600 de tone de metal economisite pe an — iată efectul laminării la toleranțe negative a întregii producții destinate uzinei metalurgice din Iași pe care o va livra **Combinatul siderurgic Hunedoara.** Tot aici, prin reducerea pierderilor din oțelărie se vor economisi 400 tone de metal.

● O acțiune sistematică de reproiectare a pieselor va permite constructorilor de mașini de la **Cugir** să realizeze cu aceeași cantitate de metal un **plus de 800 de mașini de spălat pe an.**

● Înlocuirea metalului **cu piese din polistiren cu fibre de sticlă** la o gamă variată de repere va avea drept urmare obținerea unei economii de 200 tone de metal **la uzina de utilaj chimic din Făgăraș.**

DE LA SATE

● Au fost elaborate **schițe de sistematizare rurală** pentru 27 de comune din regiunea București. În regiunea Mureș Autonomă Maghiară, de asemenea, au fost adoptate schițe de sistematizare pentru 20 de localități rurale.

● Vaste lucrări de extindere, desfășurate în regiunile țării, vor asigura în acest an **mărirea patrimoniului viticol** cu 18 000 ha.

● **Un spor important va înregistra și suprafața cultivată cu orez** — 1 300 ha în regiunea București și 1 100 ha în regiunea Dobrogea. Pentru buna efectuare a lucrărilor în acest sector, uzina mecanică din Topleț a început să livreze o nouă mașină de mare randament — nivelatorul tractat.

● O parte însemnată din cele 10 000 de ha care vor fi irigate în acest an în regiunea Mureș Autonomă Maghiară va beneficia de un mijloc nou și productiv de alimentare cu apă: conducte sub presiune îngropate.

TEORII · TEZE · CONSULTAȚII

CONSIDERAȚII METODOLOGICE CU PRIVIRE LA REPRODUCȚIA SOCIALĂ

conf. univ. dr. Emilian DOBRESCU

ÎN CONDIȚIILE actualului nivel de dezvoltare a forțelor de producție și a diviziunii sociale a muncii, ale creșterii complexității sarcinilor pe care le implică dezvoltarea economiei naționale, o însemnătate deosebită capătă cercetarea științifică multilaterală a problemelor reproducției sociale. Aceasta poate mări eficiența activității de conducere planificată a economiei noastre socialiste, a măsurilor care se întreprind pe linia perfecționării continue a mecanismului de acțiune și folosire a legilor economice.

În acest context apare importantă și actuală relevarea principiilor metodologice ale cercetării științifice în problemele reproducției sociale. Definite corect, acestea orientează pe un făgaș rodnic analiza categoriilor de bază ale reproducției, a corelațiilor dintre ele, a ritmului dezvoltării economice. Dimpotrivă, în măsura în care nu corespund semnificației reale a proceselor studiate,

premisele metodologice îngrădesc cercetarea, îndepărtînd-o de obiect și plasînd-o undeva în sfera raporturilor neesențiale, superficiale.

TEORIA MARXISTĂ pornește de la premisa că „privit în legătura sa continuă și în fluxul neîntrerupt al reînnoirii sale, orice proces de producție social este deci în același timp un proces de reproducție" (K. Marx: Capitalul, vol. I, E.S.P.L.P. 1957, pag. 570). Din aceasta rezultă concluzia fundamentală că trăsăturile generale și specifice ale producției se regăsesc inevitabil (direct sau într-o formă întrucîtva modificată de înlănțuirea proceselor la nivelul întregii economii naționale) și în desfășurarea reproducției.

Astfel, după cum producția însăși nu poate avea loc fără existența prealabilă a anumitor mijloace de producție, iar rezultatul ei se prezintă sub forma unor valori de întrebuințare determinate, și reproducția include ca o latură esențială reproducerea bunurilor materiale, a produsului social. Dar, recuperarea mijloacelor de producție cheltuite, ca și utilizarea unei părți a rezultatelor producției în vederea dezvoltării economiei și a satisfacerii trebuințelor de consum ale societății reprezintă un proces complicat, constituit dintr-o serie de verigi distincte și, în același timp, organic legate între ele.

REPRODUCȚIA SE MANIFESTĂ ca unitate dialectică a mai multor faze.

Teoriei științifice despre reproducție îi este străină concepția fixității fazelor acesteia și a legăturilor dintre ele. Fazele, sferele reproducției nu sînt date o dată pentru totdeauna, ci se află sub acțiunea unui ansamblu de factori materiali și sociali, diversificîndu-se în cursul dezvoltării sociale. Această teză este confirmată atît de experiența istorică, cît și de tendințele actuale. De fapt, cunoscutele faze ale reproducției sînt rezultatul unui îndelungat proces de dezvoltare, care a cuprins ca momente mai importante: a) separația producției de consum; b) constituirea treptată a sferei repartiției și c) delimitarea circulației.

În ultima perioadă, în legătură cu procesul tot mai pronunțat de transformare a științei în forță de producție nemijlocită, se conturează o nouă fază a reproducției sociale — cercetarea tehnico-științifică. În epocile mai îndepărtate conceperea procesului de producție și a rezultatelor acestuia era un moment direct al producerii bunurilor; în prezent, însă, ea s-a autonomizat — sub forma activității de concepție și proiectare, devenind un domeniu imediat de aplicare multilaterală a cuceririlor științei. În plus, însăși desfășurarea la nivel tehnic ridicat a producției nemijlocite este condiționată tot mai mult de dezvoltarea cercetării tehnco-științifice: potrivit unor aprecieri, în țările dezvoltate, la 10—15 ani are loc împrospătarea celei mai mari părți a sortimentului de fabricație.

Ca sferă a reproducției, cercetarea tehnico-științifică în general precede producția, ceea ce nu înseamnă că ea s-ar afla doar în raporturi mijlocite de aceasta cu celelalte sfere; o serie de domenii ale cercetării tehnico-științifice vizează direct alte sfere ale reproducției.

Considerînd schema: cercetarea tehnico-științifică → producția → repartiția → schimbul → consumul, mai apropiată de particularitățile actuale ale reproducției, nu trebuie, însă, s-o privim ca

o succesiune strict delimitată în timp și spațiu, deoarece aceste faze se întrepătrund, formînd în ansamblul lor osatura reproducției sociale contemporane.

Rolul cercetării tehnico-științifice crește continuu, dezvoltarea acesteia predeterminînd în mare măsură tendințele și evoluția producției sociale. Luarea în considerare a cercetării tehnico-științifice ca sferă aparte a reproducției necesită și permite aprofundarea unor importante categorii economice, începînd cu sfera productivă și terminînd cu productivitatea muncii sociale. (Considerații mai ample cu privire la această problemă au fost expuse în unele comunicări elaborate de autor în colaborare cu conf. univ., dr. T. Postolache).

ABORDAREA MULTILATERALĂ a reproducției obligă la analizarea acesteia nu numai ca reproducere a bunurilor materiale. Într-adevăr, cum însăși producția reprezintă prin definiție unirea mijloacelor de producție cu forța de muncă — elementul activ și transformator al procesului muncii, tot așa nici reproducția nu poate fi privită doar din punct de vedere material-natural, ci trebuie analizată în indestructibilă legătură cu reproducerea forței de muncă. De aceea, un important principiu metodologic al teoriei reproducției este considerarea reproducției ca proces de **reproducție a forțelor de producție în totalitatea lor.** Acest principiu sintetizează o realitate de necontestat.

Dezvoltarea forțelor de producție de-a lungul istoriei demonstrează că elementele constitutive ale acestora, departe de a fi izolate și doar mecanic reunite în cadrul procesului de producție,

se află într-o foarte strînsă interdependență. Mai mult. Între aceste elemente apar și contradicții, care exercită o influență apreciabilă asupra evoluției forțelor de producție. Uneori aceste contradicții au fost neglijate sau chiar — în pofida datelor realității — negate. Aceasta implică primejdia ca o vastă problematică, de maximă importanță practică, să fie vitregită sau cu desăvîrșire ignorată în cadrul cercetării.

Obiectul economiei politice nu se rezumă la relațiile de producție ca forme nude, ci cuprinde aceste relații în strînsă legătură cu evoluția forțelor de producție, care finalmente le și determină. Și în afara acestui argument există suficiente temeiuri pentru a acorda atenția cuvenită analizei contradicțiilor interioare ale dezvoltării forțelor de producție, pe a cărei bază pot fi înlesnite eforturile practice de intensificare a dezvoltării economice.

Natura și izvorul unor contradicții lăuntrice dezvoltării forțelor de producție sînt diferite. Uneori chiar relațiile de producție precumpănitoare imprimă diverselor elemente ale forțelor de producție sociale o evoluție contradictorie; alteori, însăși inegalitatea ritmului perfecționării diferitelor părți componente ale forțelor de producție generează nepotriviri între ele, a căror înlăturare se manifestă ca un mobil al progresului forțelor de producție în ansamblul lor.

Interacțiunea dintre mijloacele de muncă și obiectul muncii, în cadrul căreia rolul hotărîtor aparține primelor, se distinge prin variate aspecte, multe dintre ele contradictorii. Creșterea și diversificarea continuă a producției sociale a ridicat în permanență problema atragerii și valorificării mai înalte a unor noi bogății naturale;

rezolvarea ei însă a fost condiționată de îmbunătățirea caracteristicilor constructive și funcționale ale mijloacelor de muncă: „Unelte simple, acumulare de unelte, unelte compuse, unelte compuse acționate de un singur motor manual, de către om, unelte acționate prin forțe naturale, mașină, sistem de mașini avînd un singur motor, sistem de mașini avînd ca motor un automat, — iată evoluția mașinilor". (K. Marx: „Mizeria filozofiei", Edit. P.C.R., 1947, pag. 121). Perfecționarea tehnicii mașiniste pe linia mecanizării complexe și automatizării producției este o legitate principală a evoluției mijloacelor de muncă.

Dezvoltarea mijloacelor de muncă se găsește într-o interdependență complexă și cu baza energetică, condiționînd și în același timp presupunînd trecerea la noi surse de energie pentru desfășurarea proceselor de producție: trecerea de la utilizarea apei și vîntului la folosirea aburului, de la acesta la electricitate și, în ultima perioadă, supunerea energiei atomului constituie etape importante în progresul general al forțelor de producție, legate în mod indestructibil de transformări succesive esențiale și în mijloacele de muncă. De menționat că în unele cazuri (procesele de electroliză etc.), energia electrică își depășește rolul de forță de acționare a uneltelor de producție, intervenind direct, cu un rol similar acestora, în însăși procesul prelucrării obiectelor muncii.

Totodată, și mai ales în actualul stadiu al dezvoltării forțelor de producție, atît utilizarea unor mijloace de muncă perfecționate, cît și valorificarea complexă a bogățiilor naturale ridică numeroase probleme în ceea ce privește tehnologia; procesele tehnologice depind de trăsăturile diferitelor elemente ale mijloacelor de producție, dar, concomitent, le și influențează, impunînd prefaceri uneori deosebit de importante chiar în cadrul lor.

Numeroase aspecte contradictorii apar și în relația dintre mijloacele de producție, pe de o parte, și nivelul cultural-tehnic și structura profesională a forței de muncă, pe de altă parte. Perfecționările în domeniul tehnicii de producție necesită creșterea calificării, precum și modificarea corespunzătoare a structurii profesionale a forței de muncă — premisă esențială a utilizării cu randamente maxime a mașinilor, instalațiilor și utilajelor noi; ridicarea gradului de pregătire a oamenilor favorizează, în același timp, dezvoltarea pe mai departe a tehnicii, deoarece numai cei care o stăpînesc o și pot perfecționa.

De remarcat este faptul că, în condițiile unui sistem dezvoltat al diviziunii sociale a muncii, în cadrul forțelor de producție apar importante aspecte contradictorii din cauza ritmului înregistrat de perfecționările tehnice, diferit în diverse ramuri interdependente.

Este, așadar, imposibil ca forțele de producție, a căror reproducere constituie o latură importantă a procesului reproducției sociale, să fie abordate global, nediferențiat, ignorîndu-se raporturile dialectice, complexe care se nasc între elementele lor componente și care se manifestă de multe ori ca imbolduri ale progresului forțelor de producție în întregime.

PE DE ALTĂ PARTE, însă, încercarea de a restrînge problematica reproducției sociale doar la evoluția forțelor de producție, îndepărtează obiectivul analizei de la resorturi profunde

ale dezvoltării economice. **Producînd bunurile materiale, oamenii intră inevitabil în anumite relații, care formează contextul social-economic al desfășurării reproducției.** Astfel, procesul de producție presupune unirea forței de muncă cu mijloacele de producție, unire care — datorită formei de proprietate existente asupra mijloacelor de producție — are în fiecare orînduire un caracter specific. Totodată, reluarea continuă a producției nu este posibilă fără constituirea anumitor fonduri sociale, necesare înlocuirii cheltuielilor materiale efectuate în procesul de producție anterior, satisfacerii trebuințelor de consum ale societății, asigurării unor rezerve, precum și extinderii proporțiilor producției; or, formarea acestor fonduri poartă, de asemenea, pecetea relațiilor de producție dominante. Nu poate fi omis nici faptul esențial, că reproducția socială reprezintă un angrenaj complicat, în care diferitele ramuri și întreprinderi se înlănțuie în cadrul unui proces productiv unitar, în care circuitele economice proprii diverselor compartimente ale producției materiale se interferează și intercondiționează strîns; de aceea reproducția socială nu este o sumă mecanică a activității economice a diferitelor ei verigi, ci exprimă această activitate prin intermediul legăturilor de producție care se statornicesc între întreprinderi și între ramuri, legături ale căror caracter și formă de realizare sînt condiționate în măsură determinantă de relațiile social-economice.

Faptul că, simultan cu reproducerea produsului social și a forței de muncă, se reproduc și relațiile de producție, imprimă reproducției în ansamblul ei un anumit conținut social-economic, o serie de trăsături calitative particulare, care dezvăluie semnificația social-economică profundă a întregului proces de reproducție și care se regăsesc în toate țesuturile mecanismului dezvoltării economice.

Considerarea reproducției sociale ca unitate dialectică a reproducției forțelor și relațiilor de producție decurge din însăși esența modului de producție și constituie un principiu metodologic de seamă al teoriei științifice a reproducției.

LUAREA ÎN CONSIDERARE a relațiilor de proprietate, care ar putea fi denumite relații pur economice, este esențială pentru înțelegerea celor mai importante procese ale reproducției. Dar relațiile economice, în totalitatea lor, nu pot fi reduse la raporturile pur economice, deoarece evoluția societății evidențiază legătura tot mai accentuată între baza economică și forțele de producție, pe de o parte, și între prima și suprastructură, pe de altă parte.

Reproducția socială se caracterizează prin multiple raporturi tehnico-economice. Să ne gîndim, de pildă, la diviziunea muncii sau productivitatea muncii. Chiar relațiile interramuri sînt o expresie sintetică a schimbului social de activități și a condițiilor tehnico-materiale ale producției.

În cazul raporturilor tehnico-economice este vorba tocmai de asemenea interferențe intime între aspectele tehnico-materiale și social-economice, ceea ce le deosebește vădit de raporturile pur economice, care — și ele — sînt legate, dar numai **în ultimă instanță**, de caracterul și nivelul forțelor de producție.

(Continuare în pag. 15)

CADRE DIDACTICE PENTRU LICEELE ECONOMICE

SARCINILE mari și complexe în domeniul dezvoltării economiei, științei și culturii noastre reclamă existența unui număr sporit de cadre economice medii și superioare, pregătite la un înalt nivel calitativ. Un rol important în procesul de formare a economiștilor cu studii medii revine liceelor de specialitate, care și-au început activitatea în toamna anului trecut.

Amploarea acestei acțiuni și absența din învățămîntul nostru a unui asemenea tip de școală timp de mai mulți ani impune rezolvarea unei multitudini de probleme, printre care formarea cadrelor didactice de specialitate ne apare ca deosebit de stringentă.

*În legătură cu modul în care ar putea avea loc procesul de pregătire a cadrelor didactice pentru liceele de specialitate, au fost exprimate mai multe puncte de vedere, atît în „Viața economică" cît și în alte publicații de specialitate *).*

Problema implică o multitudine de aspecte care se impun a fi luate în considerație; în cele ce urmează vom exprima unele puncte de vedere asupra unora dintre acestea.

● O secție specializată

ÎN ceea ce privește forma organizatorică pe care trebuie s-o îmbrace pregătirea economică a viitorilor profesori, considerăm ca posibilă și utilă înființarea unei secții pedagogice, frecventată de studenți cu înclinații spre munca didactică și dornici să îmbrățișeze profesia respectivă. Avînd în vedere răspîndirea liceelor economice pe întreg teritoriul țării și dezvoltarea lor în perspectivă, considerăm util ca o asemenea secție să funcționeze în cadrul Institutului de științe economice „V. I. Lenin"-București și în cadrul facultăților de științe economice de la Iași și Cluj. În felul acesta s-ar putea asigura toate liceele economice cu cadrele de profesori necesari pentru predarea diferitelor discipline economice.

Organizarea unei secții pedagogice de sine stătătoare, cu plan de învățămînt propriu, specific atribuțiilor sale, prezintă, după părerea noastră, și o serie de alte avantaje constînd mai ales în evitarea risipirii forțelor didactice, în asigurarea unei pregătiri unitare a viitorilor profesori. Ele constituie în același timp garanția unei însușiri corespunzătoare a disciplinelor economice și a metodelor pedagogice. Avînd în vedere că absolvenții acestei secții sînt chemați să formeze și să califice la rîndul lor alte cadre economice, cu studii medii, recrutarea și pregătirea lor solicită o atenție deosebită. Recrutarea studenților, ar trebui efectuată astfel, încît să fie selecționați studenții cu posibilități reale și perspective de a lucra în învățămînt.

● Plan adecvat

O LATURĂ importantă a procesului instructiv-educativ o constituie **conținutul și structura planului de învățămînt.** Nu trebuie să pierdem din vedere necesitatea unei pregătiri ample, care să asigure viitorului cadru didactic un nivel ridicat de cultură, alături de stăpînirea profundă a cunoștințelor de specialitate. În acest sens, planul de învățămînt și al acestei secții trebuie să asigure, așa cum s-a arătat în materialul prof. dr. docent M. A. Lupu, publicat în „Viața economică" nr. 49 din 1966, îmbinarea armonioasă a disciplinelor ideologice (economie politică, socialism științific, istoria doctrinelor economice, materialism dialectic și istoric), cu disciplinele de cultură generală economică (drept economic, istoria economiei naționale, geografie economică, economie mondială, planificarea economiei naționale) cu cele de specialitate (contabilitate, finanțe, credit, statistică și calcul economic, economia industriei, agriculturii și comerțului, merceologie), precum și studiul psihologiei, pedagogiei, metodicii predării disciplinelor economice și limbilor străine.

Întrucît liceele economice vor pregăti cadre medii de planificatori, contabili, statisticieni, merceologi, inspectori pentru anumite verigi ale aparatului financiar și bancar, precum și contabili și merceologi pentru unitățile agricole, considerăm că planul de învățămînt ar putea avea următoarea structură:

Anii de studii	Disciplina	Nr. de ore curs și seminar
Anul I	Economie politică	150
	Geografie economică	120
	Istoria economiei naționale	120
	Matematică	120
	Tehnologie	90
	Drept economic	120
	Limbă străină	60
	Total:	780

Anii de studii	Disciplina	Nr. de ore curs și seminar
Anul II	Economie politică	150
	Materialism dialectic și istoric	120
	Matematică	150
	Tehnologie	120
	Logică	120
	Limbă străină	60
	Psihologie	90
	Total:	810
Anul III	Socialism științific	120
	Istoria doctrinelor economice	120
	Pedagogie	150
	Specialitate	230
	Planificarea economiei naționale	60
	Limbă străină	60
	Metodică	60
	Total:	800
Anul IV	Pedagogie	115
	Specialitate	285
	Planificarea economiei naționale	60
	Sociologie	90
	Metodică	120
	Limbă străină	60
	Practică pedagogică	60
	Total:	790
Anul V	Specialitate	310
	Metodică	60
	Limbă străină	60
	Economie mondială	60
	Practică pedagogică	300
	Total:	790

Această structură a planului de învățămînt, concepută pentru zece semestre, ar da posibilitate studenților ca, după însușirea în anii I și II a unei serii de discipline ideologice și de cultură economică generală, să înceapă în anul III specializarea pe următoarele grupe: finanțe — bănci — contabilitate; statistică și calcul economic; economia producției și comerțului (inclusiv merceologie).

În cadrul fiecărei grupe de specializare studenții pot căpăta o specialitate principală și una secundară; de pildă, cei din prima grupă, ar putea să aibă ca specialitate principală, finanțe — bănci, iar secundară — contabilitate (sau invers). Studenților li se poate preda disciplina principală și secundară și, în același timp, pentru întregirea culturii lor economice, și cîte un curs orientativ din specialitatea celorlalte grupe. În exemplul nostru ar fi vorba de predarea și a unui curs de statistică, calcul economic și economia de ramură. De aceea, în propunerea de față am prevăzut un număr însemnat de ore la specialitate, prin care înțelegem toate disciplinele din această categorie, bineînțeles acordîndu-se fiecăreia un număr diferențiat de ore, în funcție de specificul grupei. La disciplinele cu programa de învățămînt identică pentru toate grupele, predarea cursului s-ar putea face de același cadru didactic, asigurîndu-se astfel unitate în transmiterea cunoștințelor.

● Practica și cercetarea științifică

ORGANIZAREA practicii în producție a studenților secției pedagogice trebuie și ea raportată la specificul activității viitorilor absolvenți; în acest sens ea ar trebui să cuprindă, după părerea noastră, două laturi inseparabile, menite să întregească orizontul profesional al profesorului economist: a) **practica de producție**, efectuată în instituții și în întreprinderi, corespunzător grupei de specializare (după semestrul al VIII-lea); b) **practica pedagogică**, efectuată în licee (pe parcursul semestrelor VIII—X).

Programa analitică a practicii de producție trebuie să fie diferită de programa studenților de la celelalte secții și facultăți, ea axîndu-se în principal pe problematica ce se cere a fi rezolvată de un specialist cu studii medii.

Așa cum rezultă din proiectul de structură a planului de învățămînt, activitatea secției pedagogice cuprinde anual un număr mai mic de ore decît la celelalte secții cu scopul de a se evita supraîncărcarea studenților, favorizîndu-se orientarea lor într-o mai mare măsură spre munca de cercetare științifică. Începînd cu anul IV, ei ar putea fi atrași în activitatea comună de cercetare și perfecționare metodico-didactică cu cadrele didactice din catedrele de specialitate. Aceasta se impune întrucît viitorii absolvenți trebuie să fie inițiați în munca independentă de investigare științifică pe care o implică însăși activitatea lor viitoare la catedră. Or, în perioada studenției ei au posibilitatea să primească îndrumarea competentă din partea cadrelor didactice cu o bogată experiență științifico-didactică, care se poate asigura, în afara orelor de curs și seminar, printr-o activitate comună de cercetare (la întocmirea de monografii, analize sociologice pe diverse teme etc).

O etapă finală în pregătirea studenților secției pedagogice o reprezintă examenul de stat. Considerăm potrivit ca acesta să constea în susținerea unei lucrări științifice pe o temă economică majoră, care să reprezinte o sinteză a cunoștințelor teoretice și practice pe care absolventul și le-a însușit în cadrul facultății și să dovedească capacitatea lui de expunere didactică.

Procesul de formare a cadrelor didactice nu trebuie considerat încheiat o dată cu obținerea diplomei; el se cere a fi continuat, prin organizarea sistematică a unor cursuri de perfecționare, de scurtă durată, în vederea punerii la punct cu noutățile științifico-tehnice ale specialității și a efectuării unui schimb de experiență privind rezolvarea diferitelor probleme pe care le ridică procesul instructiv-educativ. Această formă s-a dovedit eficientă în cazul liceelor de cultură generală și credem că poate fi folosită cu succes și pentru perfecționarea cadrelor didactice din liceele economice, mai ales pentru disciplinele influențate într-o mai mare măsură de progresul științifico-tehnic contemporan.

Dumitru CIUCUR
Ilie GAVRILĂ

*) Vezi „Viața economică" nr. 27/1966 și Referatul privind modernizarea și perfecționarea mai departe a învățămîntului superior economic din Republica Socialistă România, întocmit de comisia numită prin ordinul Ministrului învățămîntului nr. 298/1966.

Un sediu de cultură economică cu veche tradiție, Liceul „N. Kretulescu" din București

LUCRĂRI ECONOMICE APĂRUTE ÎN EDITURA ȘTIINȚIFICĂ

● Lucrarea **Programarea parametrică și neliniară** constituie primul volum al lucrării Programarea matematică (în două volume) scrisă de acad. Gheorghe Mihoc și Ileana Nădejde.

Lucrarea constituie un tratat de programare matematică, care se ocupă cu aplicarea metodelor matematice la determinarea soluțiilor optime în planificarea și organizarea întreprinderilor. Volumul I este consacrat programării liniare, parametrice și programării neliniare, urmînd ca volumul II să se ocupe de programarea stohastică.

Programarea parametrică și neliniară cuprinde problemele teoretice ale reoptimizării și parametrizării diferitelor soluții, precum și aplicații ale programării în probleme de investiții și în diferite aspecte ale organizării producției în întreprinderi.

Aparatul matematic cît și aplicațiile practice sînt instructive pentru economiști și ingineri și stimulează extinderea aplicării în practică a metodelor matematice.

● Au mai apărut:

M. Iarovici, C. Iacobovici: **Eficiența economică a introducerii tehnicii noi în industria ușoară**
292 p. — 8,50 lei

Acad. Gh. Mihoc, V. Urseanu: **Elemente de teoria probabilităților și aplicațiile ei.**
176 p. — 4,00 lei

I. Craiu, Al. Babe, D. Bănescu: **Mijloacele circulante**
384 p. — 14,50 lei

★

Lucrarea **Cercetarea operațională în construcții** de J. Aurian, Gh. Boldur și S. Lazăr (272 pag.), apărută zilele acestea în librării, prezintă probleme ale cercetării operaționale și aplicațiile acesteia în construcții, insistîndu-se, îndeosebi, asupra metodelor care au asigurate condiții imediate de aplicare practică. Autorii indică modul de organizare a activității în cadrul cercetării operaționale, stabilind locul și momentul modelării matematice urmată de verificarea corectitudinii modelului ales. Lucrarea este prefațată de acad. N. Teodorescu, președintele Comisiei de matematică și fizică din C.N.C.S.

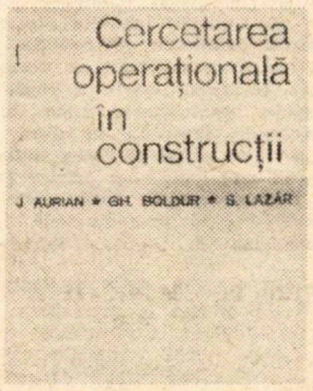

SUB LUPĂ—LOCUL DV. DE MUNCĂ

ORGANIZAREA științifică a muncii depinde de o serie de factori: stabilirea numărului necesar de muncitori de bază și muncitori auxiliari, asigurarea utilizării complete și cît mai productive a fondului de timp de lucru, folosirea tehnologiei care cere cea mai puțină manoperă, calificarea cadrelor ș.a. Un loc de primă importanță il ocupă perfecționarea organizării locului de muncă, reprezentînd — după cum arată practica — punctul de plecare în utilizarea eficientă a forței de muncă și în realizarea unei cantități sporite de produse de calitate superioară, cu costuri reduse. De rezultatele obținute pe fiecare loc de muncă depinde în mod nemijlocit eficiența activității depuse în ateliere, secții și pe întrega intreprindere. Ca atare, organizarea rațională a locului de muncă se dovedește a fi o condiție fundamentală pentru o activitate de inaltă productivitate.

Locul de muncă se caracterizează prin:

- nivelul de înzestrare cu utilaje și scule;
- mărimea și forma suprafeței ocupate;
- natura obiectelor muncii ce se extrag sau se prelucrează;
- condițiile mediului ambiant;
- personalul care îl deservește.

Printr-o bună organizare a locului de muncă, forța de muncă realizează sarcinile de producție cu cele mai reduse consumuri de muncă, fără mișcări inutile sau incomode.

Amănunte care nu sînt amănunte

ÎN marile intreprinderi industriale organizarea locului de muncă constituie un important obiectiv al cercetării științifice. La organizarea locurilor de muncă este necesar să se aibă în vedere tipul producției, gradul de inzestrare tehnică, operațiunile care se execută, aprovizionarea cu materii prime și semifabricate, evacuarea produselor prelucrate etc. Pe această bază se determină numărul locurilor de muncă, calificarea muncitorilor in funcție de operațiile ce trebuie realizate, răspunderile pe fiecare loc de muncă și salariat.

CRITERII DE CLASIFICARE A LOCURILOR DE MUNCA 1)

● În funcție de modul de participare a locului de muncă la procesul de producție:

a) în productia de bază
b) în producția auxiliară

● În funcție de numărul muncitorilor care deservesc locul de muncă:

a) individuale
b) colective

● În funcție de caracterul procesului de muncă:

a) locuri de muncă manuale
b) locuri de muncă manual-mecanice
c) locuri de muncă mecanice
d) locuri de muncă automatizate

● În funcție de tipul producției:

a) cu producție de masă și serie mare
b) cu producție de serie mijlocie
c) cu producție mică sau unicate

În condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, modul de organizare a locurilor de muncă depinde într-o măsură hotăritoare de nivelul tehnicii cu care este dotată intreprinderea, precum și de procedeele tehnologice folosite. Introducerea mașinilor și sculelor speciale, a mașinilor automate etc, ca și a tehnologiilor moderne, fac posibilă fixarea executării unor operații pe anumite locuri de muncă, ceea ce impune specializarea acestora. În același timp, promovarea progresului tehnic duce la preluarea de către mașini a unor operații care inainte cereau intervenția directă a muncitorului, sau la solicitarea unui consum redus de muncă vie. În consecință, pentru realizarea aceluiași volum de producție numărul de locuri de muncă se micșorează. De pildă, la Uzina de pompe-București, cu ajutorul unui agregat de strunjit lagăre — realizat prin modernizarea unui strung universal — 5 operații care se executau in trecut pe mașini diferite se fac acum pe una singură. În mod corespunzător a scăzut și numărul locurilor de muncă. La fel, aplicarea metodei cofrajelor glisante la construcția coșului de fum de la CET-Craiova duce la reducerea simțitoare a numărului de muncitori.

DOTAREA LOCURILOR DE MUNCA 2)

SE consideră că o dotare științifică a locurilor de muncă reprezintă:

a) asigurarea cu mijloace de muncă care permit realizarea celei mai înalte productivități a muncii;

b) amplasarea mijloacelor de muncă astfel încît să permită muncitorului cea mai bună deservire a locului de muncă și să se economisească la maximum suprafețele de producție;

c) menținerea mijloacelor de muncă în stare de funcționare perfectă;

d) asigurarea neîntreruptă și în cantitate corespunzătoare cu energia necesară funcționării mijloacelor de muncă.

La organizarea științifică a locurilor de muncă o largă contribuție aduce amplasarea judicioasă a mașinilor și instalațiilor, astfel incit să se realizeze o succesiune rațională in executarea operațiilor. Totodată, se urmărește să se stabilească numărul strict necesar de locuri de muncă, ca și suprafețele optime pe care să le ocupe. De pildă, la Șantierul naval-Constanța, prin amplasarea mai bună a utilajului s-a realizat micșorarea relativă a numărului locurilor de muncă pentru executarea reperelor; totodată, a fost întocmită o ciclogramă în care sint prezentate în mod desfășurat operațiile tehnologice, componența formațiilor de lucru, numărul de ture, circuitul materialelor, reperelor și subansamblelor și ordinea de asamblare pe platformă. La Atelierul de reparat motoare de la Brașov, prin introducerea mecanizării complete cu comenzi centralizate a procesului tehnologic de fabricație a saboților și a altor piese de fontă, se realizează o însemnată economie de forță de muncă.

În vederea asigurării condițiilor optime pentru desfășurarea cu maximum de randament a procesului de muncă, in ultimul timp s-au intensificat preocupările de ergonomie, de psihologie a muncii etc, prin care se urmărește adaptarea condițiilor de muncă (mașini și instalații, mediu ambiant) la posibilitățile omului. Totodată, au căpătat o largă dezvoltare studiile privind mișcările și minuirile pe care le execută muncitorul in procesul muncii.

S-a verificat faptul că dacă unui muncitor i se asigură o mai bună poziție de lucru și mînuiri cît mai puțin obositoare, el obține o productivitate superioară a muncii. De pildă, în anul 1966, în vederea descoperirii rezervelor existente în folosirea timpului de muncă, la Uzina de mașini electrice-București a fost elaborat un studiu, pe bază de cronometrări și fotografieri, privind durata operațiilor tehnologice la fiecare loc de muncă. Concluziile acestuia au servit la stabilirea sarcinilor ce revin muncitorilor pentru desfășurarea în bune condițiuni a procesului de muncă și evitarea pierderilor de timp, provocate mai ales de unele deficiențe în organizarea locurilor de muncă.

De mare importanță este amplasarea judicioasă, în spațiul afectat fiecărui loc de muncă, a mijloacelor auxiliare, a dulapului de scule și chiar a meselor sau rafturilor unde sînt așezate piesele ce urmează a fi prelucrate. Numai printr-o bună așezare a acestora se poate obține o reducere a timpului ajutător, care în genere are o pondere însemnată în timpul total de muncă.

În cadrul preocupărilor pentru organizarea rațională a locului de muncă, o mare atenție trebuie acordată alimentării ritmice cu materiale și piese în ordinea cerută de procesul de producție și evacuarea la timp a pieselor sau produselor finite.

Confort industrial

EXPERIENȚA intreprinderilor fruntașe din țara noastră, a marilor fabrici din țările industriale, ca și anchetele efectuate de organele Biroului Internațional al Muncii, dovedesc că se poate influența sensibil gradul de oboseală a muncitorului și, respectiv, asupra productivității muncii lui, prin asigurarea condițiilor normale ale mediului ambiant cu privire la temperatură, umiditate, iluminat, zgomote, trepidații, culoare funcțională etc. În urma cercetărilor efectuate, s-a ajuns la concluzia că metodele de studiu și măsurarea muncii aplicate in industrie nu dau nici 1% din randamentul așteptat, dacă nu sint dublate de condiții, dacă locurile unde își desfășoară activitatea muncitorii sint de natură să-i obosească, să-i enerveze sau să le producă dezgust.

Iluminat

Eficacitatea unui iluminat este dată de cantitatea și calitatea sa. Nivelul de iluminare a unui atelier, secție sau hală este in funcție de natura lucrărilor ce urmează a fi executate (care nu cer decit un mic efort vizual; care necesită eforturi vizuale intense, de precizie etc.), ajungînd de la 75 pînă la 15 000 lucși. Eficacitatea acestor nivele de iluminare depinde și de raportul dintre iluminarea locului de muncă și a mediului înconjurător, precum și de procentul de reflectare (reverberație) a luminii de către obiectele din jur.

Într-un studiu publicat de Departamentul Muncii din S.U.A. 3) se recomandă ca raportul dintre iluminarea locului de muncă (în lucși) și mediul înconjurător să nu depășească următoarele valori:

1. Între locul de muncă și zonele imediat vecine	5 la 1
2. Între locul de muncă și suprafețele mai îndepărtate	20 la 1
3. Între sursa de lumină sau cer și suprafețele vecine	40 la 1
4. Între locul de muncă și toate regiunile din încăperea în care se lucrează	80 la 1

Ca factor de reverberație se recomandă:

1. Pentru plafon, 80% din lumina primită.
2. Pentru pereți, 60% din lumina primită.
3. Pentru dușumea, peste 15% din lumina primită.
4. Pentru birou sau banc, 35% din lumina primită.
5. Pentru mașini și materiale utilizate, 25% din lumina primită.

În dorința de a puncta în mod deosebit influența acestui element al mediului ambiant, vom arăta că iluminatul corespunzător intr-o uzină de montat aparate de precizie din S.U.A. a condus la reducerea numărului erorilor de montaj de la 24% la numai 3%.

Zgomot

Este un element nociv, traumatizant, care duce nu numai la scăderea puterii de muncă, ci chiar la surditate 4). Pe plan mondial, Organizația Internațională de Standardizare a supus discuției și aprobării tuturor statelor membre un document relativ la nocivitatea zgomotului și a fixat anumite limite care dacă sint depășite, duc la surditate.

Durata de expunere continuă in timpul unei zile de lucru (in minute)	Nivelul sonor admisibil (decibeli)
300	85—90
120	95
50	100
5	125

Deosebit de dăunătoare sint zgomotele intense, intermitente (ciocane de nituit, prese mari etc.). S-a constatat experimental că:

● Zgomotele intense reduc cu 40% productivitatea muncii și măresc numărul de erori de 8—9 ori.

● Se consideră ca maximum admisibil intensitatea de 90 decibeli, iar pentru sunetele foarte ascuțite (cu frecvență foarte ridicată) — 60 decibeli:

În scopul reducerii zgomotului, se pot aplica izolări fonice, îndeosebi la secțiile de construcții metalice. Ca mijloace individuale, se folosesc **căștile antifonice și tampoane de vată îmbibate cu un lichid special de etanșare.** Reducerea transmiterii vibrațiilor se realizează prin fundații speciale pe care se amplasează utilajele ce constituie surse de vibrații.

Ventilație și încălzire

Știința recomandă ca aerul din atelier să fie înlocuit cu aer proaspăt de circa 6 ori pe oră pentru lucrătorii care lucrează stind și de 10 ori pe oră pentru lucrătorii care se mișcă în timpul lucrului. Viteza de deplasare a aerului în încăpere nu trebuie să depășească 15 m pe minut, cînd încăperea este încălzită artificial, sau 45 m pe minut, în timpul sezonului cald.

Volumul normal de aer într-o încăpere este de 11,5 mc de aer pe lucrător 5).

Asigurarea unui microclimat favorabil bunei desfășurări a muncii constituie o preocupare de seamă în multe întreprinderi din țara noastră. De pildă, la Uzinele „23 August"-București la secțiile de construcții metalice și forjă au fost montate dispozitive care să asigure perdele de aer pentru a împiedica pătrunderea prafului și a curenților reci în interior. La intrarea în hale, s-au montat și perdele de pînză, iar la forjă s-au instalat perdele umezite pentru protecția muncitorilor față de acțiunea dăunătoare a unei cantități mari de radiații calorice.

O FORMULA A EFICIENȚEI ECONOMICE

SPECIALIȘTII din Republica Socialistă Cehoslovacă au căutat să determine o **formulă care să exprime eficiența economică a investițiilor pentru amenajarea unui loc de muncă optim.** Notînd cu **E** totalul economiilor realizate și cu **C** totalul cheltuielilor ocazionate, coeficientul de eficiență **K**, va fi egal cu raportul dintre cele două mărimi:

$$K = \frac{E}{C}$$

Dacă raportăm totalul cheltuielilor C la economia medie anuală **e**, se obține durata recuperării **T**

$$T = \frac{C}{e}$$

Randamentul final **R** va fi diferența între primele două mărimi, adică

$$R = e - C.$$

ÎN stadiul actual de dezvoltare a industriei noastre, pentru asigurarea cerințelor unei organizări raționale a locurilor de muncă, este necesară cercetarea sistematică, temeinică a acestora. Este necesar ca fiecare loc de muncă să fie studiat și analizat ca un post independent în cadrul procesului de producție. În acest scop, știința organizării indică să se utilizeze diferite metode cum sint: cronometrarea, observarea instantanee, filmarea desfășurării proceselor de muncă.

În cadrul acțiunii ce se desfășoară în întreprinderile industriale se impune să se acorde o atenție deosebită asigurării locului de muncă cu tot ceea ce este necesar pentru desfășurarea ritmică a producției și cu maximum de productivitate.

M. FERARINI, Gh. IACINTE
ing. M. GHINEA

1) M. de Montmollin: „Noi perspective în studiul muncii".
2) B.I.T. „Introducere în studiul muncii".
3) „Industrial lighting" (S.U.A.).
4) „Zgomotul — factor antieconomic" în Viața economică, nr. 18/1966, pag. 12—13.
5) „Heating and ventilation in factories" — publicată de Ministerul Muncii din Marea Britanie.

AGENDA ECONOMISTULUI

STABILIREA SALARIULUI TARIFAR CA BAZĂ DE CALCUL A PENSIEI

POTRIVIT noii legislații a pensiilor, salariul tarifar al celor care urmează să se pensioneze se stabilește pe baza mediei salariilor tarifare din 5 ani lucrați consecutiv, aleși de salariați din ultimii 10 ani de activitate. În cazul celor care au lucrat cel puțin 10 ani la locurile de muncă prevăzute în grupa I sau a II-a, de pildă, în cazul topitorilor de la instalațiile de fabricare a oxizilor de plumb, a muncitorilor de la fabricarea ferodourilor, încărcătorilor de la cuptoarele de prăjire a minereurilor, etc, perioada de 5 ani poate fi aleasă din ultimii 15 ani premergători încetării activității.

Astfel, un salariat care cere pensionanarea pentru limită de vîrstă la 1 aprilie 1968 are dreptul să-și aleagă oricare din perioadele de 60 luni consecutive din intervalul de timp cuprins între 1 aprilie 1958 și 31 martie 1968; în cazul în care a lucrat cel puțin 10 ani la locurile de muncă din grupa I sau a II-a, intervalul începe de la 1 aprilie 1953. Cei 5 ani lucrați consecutivi pot începe cu oricare lună a anului netrebuind să coincidă cu anii calendaristici.

Dacă în cursul celor 5 ani, aleși de salariat ca perioadă de referință, sînt unele întreruperi în muncă, acestea se completează cu perioadele lucrate fie imediat anterioare, fie imediat posterior datelor de începere, respectiv de încheiere, a perioadei de 5 ani, la alegerea salariatului. Dacă salariatul la care ne-am referit (care a ales ca perioadă de referință intervalul de timp de la 1 februarie 1960 la 31 ianuarie 1966) a avut, de exemplu, o întrerupere în muncă de 5 luni (să zicem între 1 mai 1963 — 30 septembrie 1963), perioada de referință se completează fie cu intervalul dintre 1 septembrie 1959 — 31 ianuarie 1960, fie cu cel dintre 1 februarie 1965 — 30 iunie 1965. În ipoteza în care salariatul ar fi avut mai multe întreruperi în muncă, perioadele respective se totalizează și se înlocuiesc cu intervale egale ca timp, anterioare sau posterioare datei de 1 februarie 1960 respectiv 31 ianuarie 1965.

Majorarea de la 12 la 60 luni a perioadei de timp care se ia ca bază la stabilirea mediei salariilor tarifare creează posibilitatea reflectării mai complete a activității avute de salariați în timpul cît au muncit; în același scop, salariile tarifare care se iau în considerare la stabilirea bazei de calcul a pensiei sînt cele ale funcțiilor (categoriilor de calificare) avute în perioada de 5 ani, aduse **la nivelul celor în vigoare la data cererii de pensionare.**

În vederea asigurării unei aplicări corecte și unitare a prevederilor legale referitoare la stabilirea salariului tarifar ca bază de calcul a pensiei, Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării, împreună cu Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor au emis, recent, instrucțiunile nr. 2100/1967 *) în care se fac unele precizări cu privire la modul de calcul al mediei salariilor tarifare și la actualizarea acestor salarii, precum și cu privire la sumele care se cuprind în salariul tarifar.

În ipoteza în care în decursul celor 10, respectiv 15 ani, de la încetarea activității n-au intervenit modificări în rețeaua tarifară de încadrare în ce privește numărul categoriilor de calificare, a treptelor și nivelelor de salarizare sau alte modificări privind denumirile și treptele de ierarhizare ale funcțiilor, gradele de organizare ale întreprinderilor etc, aducerea la nivelul de salarizare în vigoare a salariilor tarifare avute de salariat în decursul perioadei de 5 ani nu ridică probleme deosebite. În cazul unui muncitor strungar, de exemplu, încadrat în categ. a VI-a de calificare, nivelul B de salarizare, în perioada 1 februarie 1960 — 31 ianuarie 1966, salariul tarifar luat în calcul este cel **în vigoare la data cererii de pensionare**, prevăzut în rețeaua tarifară aprobată pe baza Hotărîrii nr. 384/1964, **pentru aceeași categorie și nivel de salarizare.**

Dacă în decursul perioadei de 5 ani, muncitorul la care ne-am referit ar fi fost încadrat 40 luni în categ. a VI-a iar celelalte 20 luni ar fi fost promovat în categoria a VII-a, salariul mediu tarifar de luat în considerație se stabilește prin calculul unei medii artimetice ponderate în cazul de față prin înmulțirea cu 40 respectiv cu 20 a salariilor tarifare **prevăzute în rețeaua tarifară în vigoare**, pentru categoriile a VI-a și a VII-a și prin împărțirea la 60 a totalului sumelor rezultate.

Același mod de calcul a mediei salariului tarifar se aplică și în cazul personalului operativ și a celui tehnic-administrativ, ale căror salarii sînt stabilite în sume fixe.

● Precizări privind alegerea perioadei de referință.
● Stabilirea salariului mediu tarifar în cazul întreruperilor în muncă în cursul celor 5 ani aleși de angajat ca perioadă de referință.
● Calculul salariului mediu tarifar în cazul modificării categoriilor de calificare.
● Actualizarea salariului tarifar în condițiile în care au intervenit modificări în rețelele tarifare.

Pentru a înlătura greutățile ce s-ar putea ivi la actualizarea salariului tarifar, în cazul muncitorilor care au fost încadrați pe rețele tarifare la care au intervenit modificări, s-a prevăzut în instrucțiuni modul de echivalare a categoriilor tarifare (treptelor de salarizare etc) pentru muncitorii din industria minieră, din construcții-montaj, industria materialelor refractare, energie electrică, transporturi auto etc.

La stabilirea mediei salariilor tarifare din perioada de 5 ani, în cazul salariaților încadrați între limite de salarizare, este necesar să se țină seamă de poziția la care se afla salariul lor tarifar de încadrare față de acele limite și să se aplice aceeași poziție față de limitele de salarizare prevăzute pentru funcțiile avute în perioada de referință, **la nivelul de salarii în vigoare la data cererii de pensionare.**

Să presupunem, de pildă, că un salariat, care și-a ales ca perioadă de referință intervalul 1 februarie 1961 — 31 ianuarie 1966, cînd a ocupat funcția de inginer principal la o uzină constructoare de mașini, cu salariul tarifar stabilit între limitele de 1800—2100 lei, a avut drept salariu tarifar lunar de încadrare:

1. între 1.II.1961 — 31.I.1962 — 1800 lei;
2. între 1.II.1962 — 31.X.1963 — 2000 lei;
3. între 31.XI.1963 — 31.VIII.1965 — 2100 lei;
4. între 1.IX.1965 — 31.01.1966 — 2200 lei;

salariul tarifar lunar actual al funcției de inginer principal fiind stabilit între 2050 și 2300 lei.

Pentru perioadele cînd salariatul a fost încadrat la limita minimă sau la limita maximă, se iau în considerare limitele actuale, (deci în loc de 1800 lei se ia în calcul 2.050 lei, iar în loc de 2100 lei se ia în calcul 2.300 lei). De asemenea, pentru perioada de după majorarea salariilor tarifare, pe baza H.C.M. 384/1964, respectiv de la 1 septembrie 1965, **se aplică salariile tarifare concrete avute în această perioadă,** acestea fiind salariile tarifare **în vigoare la data cererii de pensionare.**

Pentru intervalul dintre 1 februarie 1962 — 31 octombrie 1963 (21 luni) este necesar să se stabilească, așa cum s-a arătat mai înainte, poziția salariului tarifar față de limitele de salarizare existente și cele în vigoare. În acest scop se stabilește, în primul rînd, mărimea intervalului dintre limitele de salarizare ale funcției de inginer principal, existente în perioada de referință și anume 2100—1800 lei = 300 lei; în al doilea rînd se stabilește suma cu care salariul tarifar de încadrare a depășit la timpul său limita minimă, în speță 2000—1800 = 200 lei, precum și proporția dintre această sumă și mărimea intervalului $\left(\frac{200\times100}{300}\right)$ 75%; în al treilea rînd se stabilește mărimea noului interval dintre limitele maximă și minimă ale salariilor tarifare în vigoare prevăzute pentru aceeași funcție (2300 — 2050 lei = 250 lei).

Salariul tarifar în vigoare care urmează să fie luat în considerare pentru această perioadă este cel rezultat din adunarea cotei de 75% din intervalul de 250 adică 187,50 lei la limita minimă de salarizare — 2050 lei — și anume 2 237,50 lei.

Întrucît în decursul perioadei de 5 ani, salariatul a avut mai multe nivele de salarii, este necesar să se facă media ponderată a acestora, astfel:

1. pentru perioada 1.II.1961	**— 31.I.1962**	**2050×12=24600 lei**
2. pentru perioada 1.II.1962	**— 31.X.1963**	**2237,50×21=46987,50**
3. pentru perioada 1.XI.1963	**— 31.VIII.1965**	**2300×22=50 600**
4. pentru perioada 1.IX.1965	**— 31.I.1966**	**2200×5=11000**
		133187,50

aflîndu-se salariul tarifar actualizat de 2217,45 lei prin împărțirea sumei de 133187,50 lei la 60 luni.

Dacă salariatul a îndeplinit în decursul celor 5 ani mai multe funcții este necesar să se stabilească pentru fiecare dintre acestea salariul tarifar actual.

Pentru salariații încadrați între limitele micșorate ale salariilor tarifare prevăzute pentru funcția îndeplinită, deoarece n-au îndeplinit condițiile prevăzute de indicatoarele de studii și stagiu, actualizarea salariilor tarifare se face ținîndu-se seamă de aceste limite.

I. STROESCU

*) Publicate în B. Of. nr. 17 din 2 martie 1967.

UN NOU PLAN DE CONTURI LA INSTITUȚIILE BUGETARE

PE linia măsurilor luate cu privire la îmbunătățirea, perfecționarea și raționalizarea evidenței contabile în sectorul bugetar, care să răspundă mai bine necesităților de urmărire a execuției bugetare, se înscrie și noul plan de conturi ce se aplică în prezent de către instituțiile bugetare.

Printre elementele noi pe care le aduce trebuie remarcat în mod deosebit structura planului de conturi care cuprinde numai nouă grupe de conturi față de 14 grupe cîte conținea planul de conturi precedent și anume: mijloace fixe; mijloace bănești și alte valori; decontări; fonduri; cheltuieli bugetare și alte cheltuieli; venituri, realizări și rezultate; materiale și produse; finanțarea bugetară; investiții centralizate.

Concomitent cu reducerea numărului de grupe s-a urmărit, pe cît posibil, și o reducere a conturilor sintetice, fără a se diminua însă posibilitățile de reflectare a tuturor operațiilor ce au loc în cursul executării planurilor de cheltuieli. Așa, de exemplu, numărul conturilor care sînt folosite efectiv de către instituțiile bugetare în asigurarea evidenței contabile (se cuprind conturi de gradul I și conturi de gradul II) s-a redus aproape cu o treime.

Simbolizarea conturilor din cadrul grupelor, va prezenta reale avantaje, atît în mecanizarea lucrărilor de evidență, cît și în centralizarea și raportarea unitară a indicatorilor respectivi.

La elaborarea noului plan de conturi s-a urmărit să se realizeze, acolo unde este posibil, o corelare a conturilor cu unele subdiviziuni ale clasificației bugetare, ceea ce prezintă importanță atît pentru planificarea bugetară, cît și pentru analiza execuției bugetare. De exemplu, conturile pentru evidența materialelor corespund cu subdiviziunile grupei a doua din cadrul comun a clasificației bugetare.

Au fost aduse unele modificări și simplificări în evidența creditelor bugetare și a finanțării bugetare. Așa după cum se știe, evidența creditelor bugetare se ținea în trecut cu ajutorul conturilor de bilanț, fiind cuprinse în grupa conturilor care priveau creditele și mijloacele bănești. În realitate, creditele bugetare nu reprezentau mijloace economice, ci numai limite în plan, în baza căruia urma să se efectueze finanțarea efectivă a acțiunilor respective. Față de aceste motive și ținîndu-se seama că în cuprinsul bilanțului instituțiilor este necesar să se reflecte mijloacele economice de care dispun și nu limitele de plan (creditele bugetare) s-a stabilit ca evidența creditelor bugetare să se asigure cu ajutorul unor conturi din afara bilanțului, ceea ce corespunde mai bine conținutului lor.

Pentru a se crea astfel condiții mai bune de reflectare în evidența instituțiilor a finanțării bugetare din bugetul anului de plan, contul sintetic respectiv a fost defalcat în două conturi de gradul II și anume: 700 „Finanțarea bugetară privind anul curent" și 701 „Finanțarea bugetară din anii precedenți și alte surse". Fiecărui cont i s-a stabilit o funcție corespunzătoare, ca de exemplu: contul 700 va reflecta la instituțiile finanțate din bugetul republican, volumul plăților dispuse pentru realizarea acțiunilor aprobate prin planul de cheltuieli al anului în curs, atît sintetic cît și analitic pe subdiviziunile clasificației bugetare, iar la instituțiile finanțate din bugetele sfaturilor populare — mijloacele bănești primite de la bugetul local respectiv, din care urmează a se efectua cheltuieli în limita creditelor aprobate.

Urmare modificărilor aduse în evidența creditelor bugetare este necesar să se rețină că pe lingă faptul că acestea atrag după sine unele simplificări în munca de evidență, prin eliminarea unor înregistrări zilnice în notele de contabilitate și fișe etc., ele asigură totodată elementele necesare urmăririi modului de respectare a disciplinei bugetare. În acest scop și în vederea folosirii datelor din evidență cu mai multă operativitate și eficiență în exercitarea controlului preventiv, o deosebită importanță o va avea noua fișă unică pentru evidența creditelor, plăților și a cheltuielilor efective. Aceasta va permite să se cunoască cu ușurință evoluția creditului bugetar, volumul plăților și cheltuielilor efective și a disponibilului ce urmează a fi angajat pentru noi cheltuieli.

O altă modificare privește evidența obiectelor de inventar de mică valoare sau de scurtă durată. Pînă în prezent, aceste obiecte erau evidențiate la plăți în momentul procurării lor, iar scoaterea lor din uz, prin casare, se înregistra atunci cînd avea loc această operațiune. De multe ori aceste faze nu se încadrau în același an bugetar, fapt ce provoca în unele cazuri greutăți în reflectarea executării planurilor de cheltuieli.

În vederea înlăturării acestor neajunsuri s-a reglementat ca valoarea obiectelor de inventar de mică valoare să fie înregistrată în contul 410 „Cheltuieli bugetare" și concomitent în contul 620 „Obiecte de inventar de mică valoare sau de scurtă durată în magazie" în momentul procurării, urmînd ca valoarea obiectelor scoase din uz prin casare să fie înregistrată prin diminuarea contului 311 „Fondul obiectelor de inventar de mică valoare sau de scurtă durată", cont introdus pentru prima dată în planul de conturi.

Pentru asigurarea evidenței mijloacelor fixe, în planul de conturi s-a prevăzut un singur cont sintetic ceea ce reprezintă o reducere de 12 conturi față de trecut. Cunoașterea mijloacelor fixe pe categorii se va asigura de către instituțiile bugetare prin gruparea fișelor analitice pe categoriile prevăzute de clasificarea fondurilor fixe din economia națională și raportarea acestora prin dările de seamă contabile.

În conformitate cu noul plan de conturi. instituțiile bugetare își înregistrează cheltuielile efective într-un singur cont de cheltuieli bugetare, față de trei conturi cîte existau în planul de conturi precedent. Aceasta corespunde și faptului că instituțiile au un singur plan în care sînt cuprinse toate cheltuielile. Pentru a satisface unele necesități cu privire la urmărirea costului unor lucrări privind investițiile necentralizate sau reparațiile capitale s-a prevăzut, în mod special pentru acestea, evidența analitică și pe naturi de cheltuieli, iar la finele anului, în cazul cînd acestea nu sînt terminate și recepționate, rămîn în soldul contului și se reportează în anul următor.

În indicațiile date cu privire la aplicarea planului de conturi s-a stabilit ca plusurile de materiale constatate cu ocazia inventarierii să fie înregistrate prin diminuarea cheltuielilor bugetare, spre deosebire de practica de pînă în prezent cînd asemenea operații erau considerate ca o mărire a finanțării.

George VÎLCU

GLOSAR AL DICȚIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

ÎN vederea definitivării Glosarului Dicționarului de economie politică continuăm publicarea principalilor termeni.
Redacția așteaptă din partea cititorilor sugestii și propuneri.

C

calculator electronic
calculație (calcul) economică
cale americană (de dezvoltare a capit. în agricultură)
cale necapitalistă (de dezvoltare a tinerelor state)
cale prusacă (de dezvoltare a capitalismului în agricultură)
calificare
calitate (a muncii, a producției)
camătă
cambie
cameră de comerț și industrie
— în capitalism
— în socialism
— în România
capacitate de producție
capital
— autohton
— bănesc
— circulant
— cămătăresc
— comercial
— constant
— fictiv
— financiar
— fix
— de împrumut sau purtător de dobîndă
— industrial
— marfă
— mondial
— productiv
— real
— străin
— speculativ (hot money)
— variabil
„Capitalul" (Karl Marx)
„Capitalul financiar" (Hilferding)
capitalism
— al liberei concurențe
— premonopolist
— monopolist
— de stat
— muribund
— „popular"
capitalism monopolist de stat
cartel
casă de economii
Casa de Economii și Consemnațiuni
categorie economică
cec
centralizare
— a producției
— a capitalului
centralism democratic (principiu de conducere a economiei socialiste)
Centrul de Calcul Economic și Cibernetică Economică
cerere
— de mărfuri
— socială
— solvabilă
cercetarea operațională
cercetarea tehnico-științifică
chartism
cheltuieli
— bancare
— bugetare
— de capital
— de circulație
— comerciale
— constante
— de desfacere
— de exploatare
— financiare
— de muncă
— materiale
— neproductive
— productive
— de producție
— pentru apărare
— social-culturale
— suplimentare
— variabile
chiabur
chimizare (a producției)
chirie
cibernetică economică
ciclu de afaceri (business cycle)
ciclu economic
ciclu investițional
ciclu de producție
ciclu tehnologic
circuit economic
— național
— intern
— internațional
— de uzină
circuitul capitalului
circuitul fondurilor de producție
circulație
— bănească
— de mărfuri
clacă
clasă socială
— burgheză
— a feudalilor
— fundamentală
— intermediară
— a iobagilor
— a moșierilor
— muncitoare
— a stăpînilor de sclavi
— a sclavilor
— țărănească
clauza națiunii celei mai favorizate
clearing
client
coaliția burghezo-moșierească
— coaliția monstruoasă
coeficient economic
— definiție
— al capitalului
— eficienței totale a investițiilor
— de utilizare a capacității de producție
coeficient de mortalitate, natalitate
cointeresare
— definiție
— colectivă
— materială
— morală
— personală
— diferite sisteme
— socială
colaborare economică
— internă
— internațională
colectare
colectivism
colon
colonie
colonialism
comandă
— externă
— internă
comanditar
combinare
comerț
— definiție
— cu amănuntul
— capitalist
— cooperatist
— exterior
— interior
— invizibil
— cu ridicata
— socialist
— în România
Comisia Economică pentru America Latină (C.E.P.A.L.)
Comisia Economică pentru Asia și Extremul Orient (C.E.A.E.O.)
Comisia Economică pentru Africa (C.E.A.)
Comisia Economică pentru Europa (C.E.E.)
Comisia Internațională a Dunării
Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare (C.S.C.A.S.)
Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii, Producției și ale Salarizării
Comitetul de Stat al Planificării (C.S.P.)
Comitetul de Stat pentru Prețuri
Commonwealth
complex economic național
complex economic interstatal (teoria)
compoziția capitalului
— organică
— tehnică
— valorică
comunism
compoziția fondurilor de producție
Comunitatea Economică Europeană (C.E.E.)
Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (C.E.C.O.)
concentrare
— a capitalului
— a producției
concern
concesiune
concurență
Conferința Națiunilor Unite pt. comerț și dezvoltare
conjunctură
conservatorism
Consiliul de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.)
Consiliul pentru Comerț și Dezvoltare al O.N.U.
Consiliul economic și Social al O.N.U.
Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.)
conosament
consorțiu
construcția economiei socialiste și desăvîrșirea construcției economiei socialiste
construcții capitale
consum
— definiție
— de capital
— individual
— de materiale
— de muncă
— neproductiv
— productiv
— social (colectiv)
cont
— bancar
— contabil
— curent
contabilitate
contingentare
contract economic
— de livrare
— de muncă
— de colaborare
contractare de produse agricole
contradicție
— definiție
— antagonistă
— dintre caracterul social al producției și însușirea privat capitalistă
— externe
— dintre muncă și capital
— dintre muncă concretă și abstractă
— dintre muncă individuală și socială
— fundamentală
— neantagoniste
— dintre producție și consum
— dintre valoarea de întrebuințare și valoare
„Contribuții la critica economiei politice" (K. Marx)
contribuții asupra salariilor
control
— economic
— financiar
— muncitoresc
— obștesc
— de stat
— tehnic de calitate
convenție economică
— definiție
— bancară
— financiară
convergență (teoriile)
conversiune
convertibilitate
cooperare economică
— definiție
— capitalistă
— internă
— internațională
— în muncă
— în producție
(pe produse, pe piese și tehnologică)
— simplă
— socialistă
cooperativă agricolă de producție
cooperativă de consum
cooperativă de credit
cooperativă de desfacere
cooperativă meșteșugărească
cooperativizarea agriculturii
cooperație
— în capitalism
— în socialism
cooperatism
corelație economică
— între acumulare și consum
— între productivitatea muncii și salariul mediu
— între veniturile populației și desfacerea de mărfuri
corporație
— meșteșugărească
— monopolistă
corporatism
cost marginal
costuri comparative (teorie)
cosniță
cotă
— de amortizare
— a bursei
— a dobînzii
— de export
— de import
— parte din beneficiu
cote obligatorii
crah economic
creanță
credit
— în capitalism
— în socialism
— pe termen scurt
— pe termen lung
— bancar
— comercial
— privat
— de stat
— industrial
— intern
— internațional
— ipotecar
— rambursabil
— nerambursabil
creștere economică (teorii, modele)
creștere echilibrată
criză economică
— agrară
— de credit
— de supraproducție
— financiară
— valutară
— parțială
— intermediară
— mondială
criza generală a capitalismului
criza subdezvoltării
criza de creștere
curbă
— de consum
— de producție
— de salariu
curbă de sacrificiu
curentul industrializant
curs
— al acțiunilor
— forțat
— de revenire (brut și net)
— valutar

D

datorie publică
debitor
debușeu
deceniul Națiunilor Unite pentru dezvoltare
declin economic
decolonizare
decontări
— interne
— internaționale
deficit
— bugetar
deficiență economică
deflație
demaraj (în sens economic)
„democratizarea capitalului"
deosebiri esențiale între munca fizică și munca intelectuală
deosebiri esențiale între oraș și sat
deosebiri naționale între salarii
dependență economică
depozit bancar
depreciere
depresiune
determinism economic
dezvoltarea capitalismului în agricultură
dezechilibru bugetar (economic, al balanței comerciale, de plăți)
devalorizare
deviz
dictatură
— burgheză
— fascistă
— a proletariatului
dictat economic
diferențierea micilor producători
„difuziunea proprietății"
dijmă
dinamism economic
dirijism
disciplina în muncă
— capitalistă
— socialistă
disciplina de plan
disciplina financiară
disciplina contractuală
distribuirea venitului național
— în capitalism
— în socialism
disproporții economice
diversificare
— a producției
— a schimburilor
dividend
diviziunea muncii
— manufacturieră
— naturală
— profesională
— socială
— teritorială
diviziunea internațională a muncii
dobîndă
doctrină economică
document comercial
dogma lui Smith
dogmatism
domeniu (feudal, al coroanei)
dominație economică
dominația monopolurilor
dominion
dotație de stat
doză marginală
dublul caracter al muncii
dumping (de mărfuri, valutar)
durata medie a vieții

E

echilibru dinamic (teoriile)
echilibru
— bugetar
— economic
— financiar
echivalent
economat
econometrie
economie (vezi modul de producție)
— capitalistă
— a comunei primitive
— feudală
— sclavagistă
— socialistă
economie complexă
economie complimentară
economie dominantă
economie de clasă
economie de muncă
economie de ramură
economie generalizată
economie locală
economie mixtă
economie mondială
economie naturală
economie patriarhală
economie planificată
economie politică
— clasică
— burgheză
— marxistă
— mic burgheză
— vulgară
economie de schimb
economie socială de piață
economie socialistă unitară
economie subdezvoltată, slab dezvoltată
economii bănești ale populației

(Continuare în pag. 15)

În discuție: Dicționarul de economie politică

DELIMITĂRI NECESARE

PE cît este demnă de salutat inițiativa editării „Dicționarului de economie politică", pe atît de complicată și responsabilă este sarcina elaborării lui.

Cred că este de prisos să ne oprim asupra necesității „Dicționarului de economie politică", dar merită să elucidăm profilul lui. Mai întîi, trebuie spus că „Dicționarul" nu poate fi un manual de economie politică și nici nu trebuie să-și propună să înlocuiască o asemenea lucrare. Manualul înfățișează mecanismul diferitelor legi economice, **explică** fenomenele economice și noțiunile științifice, dînd astfel studentului un sistem de cunoștințe închegate, pe care le poate folosi. Dicționarul cuprinde, la termenii respectivi, numai esența acestora, definiția lor, avînd cel mult unele explicații sumare sau legături cu alți termeni înrudiți. Din acest punct de vedere, Dicționarul este dezavantajat față de un manual. Pe de altă parte, el este mai bogat și oferă posibilități de îmbogățire a cunoștințelor, deoarece prezintă categoriile și legile economice în conexiunea, evoluția și trăsăturile lor distincte. De pildă, la termenul „capitalism", cititorul va afla cunoștințe despre capitalismul liberei concurențe, cel monopolist, de stat, caracterul lui muribund și despre teoria „capitalismului popular". Dacă în manualele de economie politică diferiți economiști sînt amintiți numai în legătură cu una sau alta dintre teoriile lor, în Dicționar se dau date despre viața și ansamblul operei lor, ceea ce, evident, constituie un avantaj.

Poate fi considerat „Dicționarul" o monografie științifică? Este limpede că nu. Spre deosebire de monografii, care se ocupă de tratarea aprofundată a unor legi, categorii, fenomene economice, Dicționarul trebuie să îmbrățișeze într-o formă sintetică întreaga arie a științei economiei politice. El nu poate să înlocuiască cercetarea cuprinsă în monografii și datorită faptului că, în timp ce acestea se adresează îndeosebi specialiștilor, „Dicționarul" este destinat unui public larg de cititori care se interesează de problemele economiei politice și au niveluri diferite de cunoștințe.

Cu toate acestea, „Dicționarul" nu poate fi considerat ca o lucrare de popularizare. El trebuie să îmbine rigurozitatea științifică maximă cu informația științifică cea mai proaspătă, să cuprindă **cuceririle cele mai noi** ale economiei politice marxist-leniniste. Bineînțeles, „Dicționarul" va trebui să exprime poziția economiștilor români față de falsele cuceriri ale științei, față de „noutățile" teoriei economice burgheze. Aceasta va contribui la ridicarea ținutei științifice a „Dicționarului".

Din aceste considerații se desprind complexitatea și dificultățile operei ce se întreprinde, precum și profilul „Dicționarului". După părerea mea, **„Dicționarul de economie politică" trebuie să fie o lucrare științifică de informare, adresată specialiștilor și celor ce se interesează de problemele economiei politice.** Precizarea acestor lucruri este necesară, cred, încă din faza actuală, deoarece va ajuta în întreaga muncă de elaborare.

Dat fiind că este prima lucrare de acest gen care se elaborează în țara noastră, ea necesită serioase investigații, căutări și, mai ales, consultarea și colaborarea unui mare număr de specialiști. De aceea, cred că în decursul întocmirii lucrării va trebui promovată cu perseverență metoda folosită acum și propusă în nota explicativă a glosarului – aceea de a se organiza dezbateri cu reprezentanți ai opiniei publice științifice (întîlniri sau prin presă).

conf. univ. Gh. BADRUS

LABIRINTUL REFUZURILOR PENTRU CALITATE NECORESPUNZĂTOARE

*ÎN procesul de trecere a mărfurilor din sfera producţiei în sfera circulaţiei, **un important mijloc de determinare a furnizorului pentru respectarea disciplinei contractuale şi de plan îl constituie dreptul beneficiarului de a folosi refuzul de plată** care, la rîndul lui, atrage şi sancţionarea furnizorului cu dobînzi penalizatoare. **În cele mai multe cazuri refuzurile de plată sînt o consecinţă directă a respingerii de către beneficiar a loturilor de mărfuri necorespunzătoare calitativ. Ce implicaţii economice au şi ce se ascunde în spatele unor refuzuri de plată sau dobînzi penalizatoare — sînt întrebări la care încercăm să le dăm răspunsul în cele ce urmează, consemnînd o serie de aspecte desprinse cu ocazia unei anchete efectuate în unele întreprinderi din industria bunurilor de consum.***

• TIRGUIELI PE SEAMA CUI?

FACTURILE refuzate la plată în luna ianuarie a.c. pentru calitatea necorespunzătoare a produselor înglobează — la întreprinderile din oraşul Bucureşti — o valoare de 5 102 000 lei, cu 1 198 000 lei mai mult decît în aceeaşi lună a anului trecut. Creşterea acestor refuzuri, ca urmare a faptului că în unele întreprinderi nu se acordă întreaga atenţie calităţii producţiei pe toate fazele procesului tehnologic, are numeroase repercusiuni negative în activitatea economică.

Încercînd să înlăture unele din efectele negative pe care le provoacă refuzul de plată (penalizări, blocarea creditelor, cheltuieli de transport suplimentare, blocarea spaţiilor de depozitare etc.), delegaţii întreprinderilor furnizoare iau startul într-o lungă şi continuă cursă „de conciliere", deplasîndu-se la unităţile care refuză plata produselor primite, pentru a-i convinge pe beneficiari să renunţe la pretenţii şi să accepte produsele, aşa cum sînt. Şi uneori reuşesc. Bunăoară, Întreprinderea „Partizanul roşu" din Braşov a respins în decembrie anul trecut trei loturi de produse livrate de Filatura de lînă pieptănată din Bucureşti. Produsele erau considerate ca necorespunzătoare. Delegatul furnizorului a izbutit însă să încheie un act adiţional prin care beneficiarul se obligă să plătească produsele „necorespunzătoare" pe măsura intrării lor în consum şi în limita posibilităţilor de a fi folosite în procesul de producţie. Delegatul de la Întreprinderea „Munca textilă" a folosit alt procedeu: pentru 3 437 m stofă, refuzată ca necorespunzătoare, el a acordat — şi beneficiarii au acceptat — o bonificaţie de 300 m ceea ce reprezintă aproape 9% din total. Deci, dintr-un condei, întreprinderea producătoare şi-a diminuat încasările la lotul respectiv de stofă cu aproape 30 000 lei.

Cînd nici aceste soluţii nu dau rezultate, delegaţii furnizorilor caută alţi beneficiari care să-i „salveze" de produsele refuzate. Astfel, Întreprinderea „Delicia"-Bucureşti a reuşit să plaseze întreprinderilor de panificaţie din Arad şi Galaţi o parte din produsele refuzate de diferite organizaţii comerciale. C.I.L.-Pipera a vîndut unei întreprinderi din Gheorghieni 1430 m² P.F.L., refuzat de Iprofil-Sibiu, iar Întreprinderea „Flora" a livrat pentru consumuri colective mazărea „foarte fină", respinsă ca necorespunzătoare de I.C.R.A.

• LABORATOARE CARE ELABOREAZĂ ANALIZE CONTRADICTORII

REFUZURILE de plată a facturilor scot la iveală şi alte deficienţe şi în primul rînd superficialitatea găzduită la loc călduţ în unele întreprinderi. Iată un caz: Uzina „6 Martie" din Zărneşti a respins ca necorespunzătoare (fiind prea mari) un lot de garnituri presate pentru frîne de bicicletă. Dar, la o sumară analiză s-a constatat că furnizorul — Combinatul de cauciuc-Jilava — n-a făcut decît să respecte întrutotul condiţiile prevăzute în contract, executînd garniturile respective pe matriţele puse la dispoziţie chiar de către beneficiar. Întreprinderii „Textila-Griviţa" i s-au refuzat în luna decembrie produse în valoare de 1 166 337 lei. Întreprinderile beneficiare („Partizanul roşu"-Braşov, Fabrica de postav-Buhuşi şi Industria linii-Timişoara) şi-au bazat refuzurile pe rezultatele obţinute la analizele efectuate în propriile laboratoare. Dar, cum întreprinderea furnizoare nu a recunoscut ca valabile rezultatele laboratoarelor uzinale s-a dispus ca în prezenţa ambelor părţi să se ia probe, care au fost apoi analizate în laboratorul central (neutru) al M.I.U. Analizele efectuate în acest laborator au atestat că produsele refuzate ca necorespunzătoare corespund prevederilor contractuale.

Uneori, nu sînt luate în seamă nici buletinele de analiză întocmite de un laborator neutru. Aceleiaşi întreprinderi („Textila-Griviţa") i s-au respins în luna ianuarie a.c. produse în valoare de 66 000 lei, de către Întreprinderea „Dorobanţul"-Ploieşti, deşi aceste produse au fost livrate pe baza buletinului de analiză nr. 12 787, întocmit de laboratorul central al M.I.U. Ce se poate face în această situaţie? Nimic mai simplu decît ca un delegat al întreprinderii furnizoare să se deplaseze la întreprinderea beneficiară. Aci, „în prezenţa ambelor părţi", se vor lua alte probe din produsele necorespunzătoare, care vor fi din nou supuse analizei laboratorului central al M.I.U. şi pe baza ei se va lua o hotărîre.

În alte cazuri, însă, cînd furnizorul şi beneficiarul nu aparţin aceleiaşi „familii" şi au foruri tutelare diferite, litigiul continuă. Iată un exemplu şi în acest sens. Fabricii de produse zaharoase-Bucureşti i s-au respins ca necorespunzătoare de către I.C.R.A.-Bacău produse în valoare de 11 293 lei. După analiza efectuată, în acest caz, de Sanepid, s-au constatat că produsele sînt corespunzătoare. Beneficiarul însă nu-i de acord cu această concluzie şi lucrurile ajung la arbitraj.

• REMANIERI FĂRĂ CHELTUIELI? PE CINE INŞEALĂ EVIDENŢA?

ÎN documentele care se întocmesc în legătură cu rezolvarea refuzurilor se întîlneşte adeseori această frază: „S-au făcut remanieri fără cheltuieli suplimentare". **Cum adică? Faptul că produsele au fost trambalate dintr-o localitate în alta, ajungînd pînă la urmă din nou la furnizor, faptul că s-au făcut lucrări pentru remedierea defectelor semnalate, faptul că s-au dus tratative, s-au ţinut şedinţe, s-au întocmit procese verbale — toate acestea nu înseamnă cheltuieli suplimentare? Atunci cum de se reuşeşte ca la C.I.L.-Pipera, bunăoară, produsele refuzate ca necorespunzătoare, să fie remediate fără cheltuieli suplimentare?**

Anul trecut, comerţul a refuzat Întreprinderii „Progresul"-Bucureşti încălţăminte în valoare de peste 11 000 000 lei. O parte din această încălţăminte a revenit în întreprindere, fiind remediată, **dar în evidenţa contabilă nu apar nici un fel de cheltuieli făcute în acest scop,** susţinîndu-se că aceste remedieri s-au făcut de către cei vinovaţi în afara orelor de program.

Nici cheltuielile efectuate cu ocazia deplasării delegaţilor pentru remedierea defectelor la depozitele comerţului nu sînt evidenţiate în toate cazurile şi ele nu sînt — în general — suportate de cei vinovaţi. Astfel, cheltuielile ocazionate de deplasarea unor delegaţi de la „Progresul"-Bucureşti la Braşov şi la Piteşti nu au fost înregistrate drept cheltuieli care ar trebui recuperate. Aceste cheltuieli — cum a fost şi cazul cu cele făcute de delegaţi la Baia Mare, Satu Mare, Bacău, Iaşi — sînt trecute pe seama preţului de cost. **În felul acesta preţul de cost al Întreprinderii „Progresul"-Bucureşti a fost încărcat în anul 1966 cu suma de 678 220 lei, reprezentînd 94% din totalul remanierilor executate şi numai 40 830 lei, adică 6% au fost imputaţi celor vinovaţi.**

Iată, aşadar, pe seama cui un număr de produse respinse ca necorespunzătoare sînt remediate — în acte fără cheltuieli suplimentare sau cu cheltuieli minime pe seama întreprinderii şi a societăţii.

■ În oraşul Bucureşti, volumul refuzurilor de plată înregistrate în cursul lunii februarie a.c. a atins suma de 3 457 000 lei. Recordul refuzurilor îl deţin întreprinderile Ministerului Industriei Uşoare la care s-au înregistrat refuzuri de plată în valoare de 2 157 000 lei, adică 62% din totalul refuzurilor. Este semnificativ faptul că mai mult de jumătate din volumul refuzurilor înregistrate la întreprinderile M.I.U. aparţine întreprinderii de încălţăminte „Progresul"-Bucureşti, întreprindere care, cu regularitate, se dovedeşte a fi „fruntaşă" în acest domeniu.

Cînd se vor lua măsuri care să pună capăt acestei situaţii intolerabile?

• PREŢUL... AMĂNUNTELOR NEGLIJATE CINE IL SUPORTĂ?

DIN unele relatări ale tov. Nicolae Bucur, şef de serviciu la Filiala Băncii din Orăştie, rezultă că şi la unităţile economice din acest raion se înregistrează un număr mare de refuzuri de plată. Anul trecut au fost 3 908 refuzuri de plată, valoarea produselor respinse la plată cifrîndu-se la suma de 69 316 000 lei. Cauzele acestor refuzuri sînt diverse. Iată cîteva:

- Uzinei „30 Decembrie"-Cugir i s-a refuzat plata pentru cîteva loturi de maşini de spălat rufe livrate incomplet — fără furtun, cleşti şi instrucţiuni de folosire etc.
- Uzina mecanică Cugir a înregistrat refuzuri în valoare de 1 645 000 lei pentru că a expediat maşini de cusut în lăzi pe care n-a aplicat eticheta „fragil" cu binecunoscutul semn caracteristic.
- Întreprinderii forestiere Orăştie i s-au respins la plată produse în valoare de 2 649 000 lei pentru calitate necorespunzătoare, erori de calcul şi aplicarea de preţuri greşite.
- Tot astfel, factura nr. 29 E/1966 a întreprinderii de plante medicinale Orăştie, în valoare de 618 225 lei, a fost refuzată la plată din motiv că n-a avut la bază buletinul de analiză care să ateste calitatea plantelor livrate.

Analizînd cauzele acestor refuzuri, constatăm că cele mai multe se datoresc unor amănunte neglijate de furnizori, amănunte care, neluate în seamă la timpul potrivit, aduc prejudicii atît furnizorilor cît şi beneficiarilor. Faptul că pe lăzile cu maşinile de cusut nu s-au lipit etichetele — obligaţie contractuală de altfel — a făcut ca aceste produse să fie imobilizate timp îndelungat, pînă la sosirea delegaţilor furnizorului, care au efectuat această operaţie. Multe refuzuri se datoresc întocmirii superficiale a documentelor de plată. Bunăoară, factura nr. 6054 în valoare de 102 824 lei a Uzinei mecanice Cugir a fost respinsă la plată pe motiv că se greşise la calcul.

Refuzuri de plată se înregistrează de ani şi ani de zile. Cauzele — în general — sînt aceleaşi. De ce nu li se pune capăt? **Pentru că cei care greşesc — şi unii s-au obişnuit să greşească mereu — nu suportă întotdeauna şi integral pagubele pe care le provoacă din neglijenţă.**

• DOBINZILE PENALIZATOARE NU EPUIZEAZĂ CONSECINŢELE NEGATIVE ALE STOCURILOR

SÎNTEM la Întreprinderea „INTEX"-Păuleşti. **Potrivit datelor din evidenţele acestei întreprinderi, în anul 1966 s-au plătit dobînzi penalizatoare pentru credite restante în valoare de peste 750 000 lei. Plata acestor dobînzi semnalează un fenomen negativ cu implicaţii economice multiple şi anume existenţa unor stocuri de produse finite fără desfacere asigurată care, în anul 1966, s-au situat constant în jurul unui nivel de 6 000 000 lei, stoc cu care s-a intrat şi în anul 1967.** Aceste stocuri antrenează însă un întreg lanţ de consecinţe negative. Încercăm să le conturăm:

- Fiind mărfuri fără desfacere asigurată, ele nu mai pot fi valorificate la preţul iniţial stabilit. Practica dovedeşte că în asemenea situaţii, în cazul în care se valorifică, se acordă bonificaţii care merg de la 15 pînă la 40% din valoarea înregistrată. Aceasta înseamnă că valoarea de circa 6 milioane lei care consemnează stocurile de mărfuri la 31 decembrie 1966 reprezintă numai o valoare scriptică. În realitate, în condiţiile valorificării stocurilor, suma obţinută prin vînzare va fi mult diminuată, diferenţa reprezentînd, evident, pierderi pentru întreprindere. Că lucrurile stau aşa, rezultă din următoarele: în anul 1966, la o desfacere a unor stocuri de circa 7 000 000 lei, s-au înregistrat reduceri de preţuri care, în cifre absolute, se ridică la peste 1 000 000 lei.
- Existenţa unor stocuri la volumul menţionat antrenează şi un volum însemnat de cheltuieli de depozitare, la care se adaugă cheltuielile de desfacere a acestor stocuri (plata remizierilor, evidenţe suplimentare pentru vînzări în rate etc.).
- Pentru producerea mărfurilor în stoc s-au consumat materii prime (unele din import) care puteau fi folosite pentru produse cu desfacere asigurată şi intens solicitate.

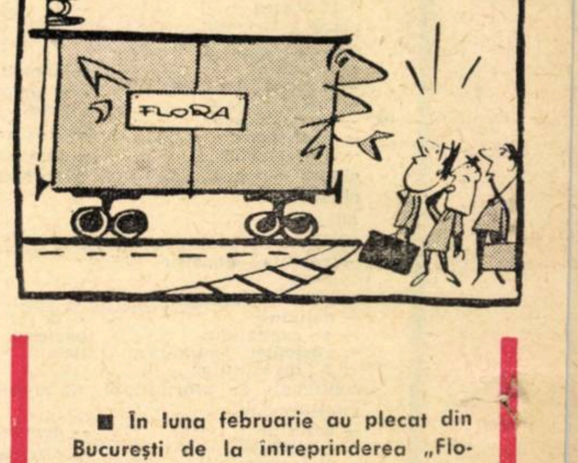

■ În luna februarie au plecat din Bucureşti de la întreprinderea „Flora" două vagoane cu ambalaje – cutii de tablă – destinate întreprinderii „Fructus" din Timişoara. Un vagon, încărcat cu aceleaşi ambalaje, respinse ca necorespunzătoare de beneficiar, s-a reîntors recent în Bucureşti. O comisie formată din delegaţi neutri va stabili dacă refuzul a fost întemeiat sau nu. Cine va stabili şi pe cei ce trebuie să plătească cheltuielile ce s-au făcut cu transportul acestor ambalaje din Bucureşti la Timişoara şi din Timişoara la Bucureşti?

Toate aceste consecinţe s-au resimţit evident în eficienţa economică a întreprinderii. Este semnificativ în acest sens faptul că, deşi anul 1966 s-a soldat cu o depăşire substanţială a planului de producţie, totuşi rentabilitatea pe ansamblul întreprinderii nu a atins decît nivelul minim planificat, diferenţa de beneficiu corespunzătoare depăşirii de plan fiind înghiţită de cheltuielile neeconomicoase arătate mai sus.

Întreprinderea citată nu este din păcate unica în această situaţie, stocuri importante de mărfuri la 31 decembrie cu desfacere neasigurată existînd şi la Ţesătoria „Dacia"-Bucureşti, F.C.T.-Bucureşti, Fabrica de tricotaje-Braşov, Întreprinderea textilă „Tîrnava"-Mediaş etc.

Existenţa acestor anomalii este determinată în primul rînd de producerea unor mărfuri în afara şi peste obligaţiile de livrare stabilite prin contractele de furnizare, racilă ce continuă să se manifeste de mult timp la unele întreprinderi din industria uşoară. La aceasta se adaugă calitatea necorespunzătoare a unor produse, fapt ce duce la refuzul acestora în urma recepţiei de calitate, precum şi alte lipsuri „clasice" cum sînt: neritmicitatea producţiei, care, la rîndul ei, generează livrarea cu întîrziere şi, implicit, refuzul beneficiarilor, necorelarea dintre planul de aprovizionare şi cel de producţie, întîrzieri nejustificate în omologarea mostrelor etc. Toate acestea sînt şi o consecinţă a faptului că în foarte multe cazuri comenzile clienţilor în loc să fie transmise cu 45 de zile înainte de începerea fiecărui trimestru, aşa cum prevăd dispoziţiile normative legale, sînt primite în cursul sau chiar la sfîrşitul trimestrului, cu executare în acelaşi trimestru. Evident, în asemenea condiţii calitatea suferă, procentul de bonificaţii creşte, iar aprovizionarea cu materiile prime corespunzătoare se face în condiţii foarte grele.

• PRIN FURCILE — NU PREA CAUDINE ALE C.T.C.

AŞADAR în labirintul refuzurilor pentru calitate necorespunzătoare asistăm la un întreg lanţ de fenomene care sînt o permanentă sursă de risipă în detrimentul rentabilităţii. Pătrunzînd puţin mai adînc în acest labirint, să revenim la **Fabrica de încălţăminte „Progresul"-Bucureşti.** Sîntem în faţa unor cifre de proporţii impresionante: **la o producţie de 3 365 100 perechi încălţăminte realizate în anul 1966, controlul de calitate al fabricii a respins ca necorespunzătoare, restituind în secţii pentru recondiţionare, 565 204 perechi, adică circa 17% din întreaga producţie.** Aparent, sîntem în faţa unui control exigent. În fapt însă, furcile nu prea caudine ale C.T.C. au lăsat totuşi să treacă drept produse „corespunzătoare" alte 28 992 perechi încălţăminte (în valoare de 3 860 000 lei) care au fost respinse ca necorespunzătoare la controlul prin sondaj efectuat de delegaţii permanenţi ai M.C.I.

Dar faptele nu se limitează numai la cele arătate. Trecînd peste cele două bariere de control, un număr de 92 099 perechi de încălţăminte (în valoare de 11 658 000 lei) cu „certificat de calitate" din partea întreprinderii au fost respinse ca necorespunzătoare de întreprinderile comerţului cu ridicata de textile-încălţăminte. Cu această ocazie s-a putut constata că o parte din mărfurile respinse de I.C.R.T.I. erau însăşi mărfurile refuzate în prealabil de delegaţii comerţului în întreprindere şi care purtau neplăcutul semn „R", adică respins. Dacă marfa ar fi fost recondiţionată ea ar fi fost acceptată. Dar în fapt s-a aplicat practica binecunoscută a livrării pe uşa din dos, în speranţa că marfa va putea fi acceptată de alţi beneficiari mai puţin pretenţioşi.

Se naşte întrebarea: Cum se procedează şi ce măsuri se iau de C.T.C. în vederea înlăturării defecţiunilor de calitate? Munca controlului tehnic de calitate presupune, pe lîngă înlăturarea efectelor unor deficienţe, şi pe cea de prevenire a acestora. În acest scop controlorii — potrivit instrucţiunilor existente — sînt obligaţi:

- să depisteze defectele de calitate pe parcursul procesului tehnologic;
- să sesizeze imediat pe muncitorii respectivi;
- să ţină evidenţa zilnică a defecţiunilor constatate;
- să le aducă deîndată la cunoştinţa şefului C.T.C. şi a şefului de sector.

Dintr-un sondaj efectuat la cîteva ateliere de produse finite din cadrul fabricii amintite, a reieşit că cei însărcinaţi cu efectuarea controlului nu aveau asupra lor carnete, evidenţa numărului de pantofi verificaţi şi a celor respinşi ţinîndu-se pe hîrtie volantă. De asemenea, cauzele acestor defecţiuni nu erau trecute în caietele de lucru decît la sfîrşitul lunii, fapt ce denotă formalism şi nerespectarea obligaţiilor elementare ale controlorilor de calitate.

Neînregistrarea cauzelor defecţiunilor şi neintervenirea operativă pe parcursul controlului interfazic duc în felul acesta la permanentizarea unor defecţiuni ce ar putea fi în mod normal înlăturate.

Un aspect şi mai grav îl constituie faptul că datele trecute în evidenţele referitoare la numărul deficienţelor constatate nu corespund cu numărul deficienţelor comunicate pentru întocmirea formelor de premiere. Astfel, în trim. IV 1966, din cele 17 286 de defecţiuni constatate şi returnate pentru remediere, serviciul C.T.C. a comunicat serviciilor de resort numai 14 030 cazuri, adică cu 3 256 cazuri mai puţin. Aşadar sîntem în faţa unui caz de denaturare a unor documente oficiale care au mijlocit pagube în avutul obştesc prin acordarea unor sume băneşti necuvenite.

Cu alte cuvinte:

■ Pentru remedierea produselor defecte, refuzate de beneficiari, delegaţi de la cooperativele „Munca" şi „Muncă şi Artă", de la CIL-Pipera şi de la întreprinderile „Borangicul", „Ţesătoriile reunite", „Zarea", „Flora", „Doina", de la fabrica de mase plastice „Muntenia" şi de la alte unităţi furnizoare din Bucureşti s-au deplasat în următoarele localităţi: Piatra Neamţ, Sibiu, Timişoara, Oradea, Petroşani, Constanţa, Brăila, Caransebeş, Braşov etc. Zeci de delegaţi, zeci de drumuri, zeci de zile pierdute. Au calculat tovarăşii de la fabricile amintite volumul acestor cheltuieli şi „greutatea" lor pentru preţul de cost al producţiei?

• PREMII PENTRU REBUTURI: 14030 DEFECŢIUNI DE CALITATE = 1316 LEI PENALIZĂRI ŞI... 53458 LEI PREMII

SĂ ne oprim puţin asupra modului cum acţionează cointeresarea materială asupra calităţii producţiei la fabrica în cauză. Menţionăm însă că acest mod de cointeresare, ca şi consecinţele sale, pe care le vom menţiona mai jos, se întîlnesc şi la multe alte întreprinderi similare.

Preocuparea intensă pentru reducerea consumului de materii prime a avut, desigur, pe parcursul anilor, o contribuţie importantă la reducerea preţului de cost, motiv pentru care a fost şi este stimulată prin regulamentul de premiere al muncitorilor din secţiile de croit. Dar, evident, economiile trebuie să se facă fără a leza calitatea poduselor. Joacă un rol stimulativ în acest sens regulamentul de premiere în vigoare? Faptele atestă contrariul. Şi iată de ce:

Regulamentul de premiere în cauză prevede că economiile realizate la materii prime se reduc procentual în funcţie de numărul de piese găsite necorespunzătoare calitativ. Pînă aici — o prevedere judicioasă. Dar, cercetînd limitele minime şi maxime de defecţiuni admise pe om/zi, nu putem să nu rămînem consternaţi: regulamentul prevede că pînă la 2 piese necorespunzătoare pe zi nu se aplică nici o penalizare; pînă la 8 piese penalizarea este 25% din dreptul de premiere; pînă la 14 piese este de 75% şi abia după ce se depăşeşte acest plafon penalizarea este de 100%. Cu alte cuvinte se ajunge la următoarea situaţie paradoxală: pentru ca un muncitor să nu aibă dreptul la primă trebuie să „întrunească" în timp de o lună minimum 390 de rebuturi, iar la un „nimic" de 52 de rebuturi lunare prima se acordă integral.

Ca un corolar al paradoxului se ajunge la următoarea situaţie de neconceput: În trim. IV.1966 la cele 14 030 cazuri de defecţiuni de calitate, s-au aplicat penalizări în sumă de... 1 316 lei, acordindu-se în schimb premii de 53 458 lei pentru economii de materiale (!?).

O altă latură negativă a regulamentului de premiere, de natură să nu stimuleze lupta pentru calitate, o constituie modul în care se acordă premiile lucrătorilor de la benzile de produse finite. Potrivit regulamentului, singurul criteriu de premiere al acestor lucrători îl constituie depăşirea planului de producţie lunar. În aceste condiţii, orice reclamaţie asupra calităţii făcută de beneficiar priveşte numai pe controlorul de la aceste benzi, lucrătorii vinovaţi de aceste defecţiuni încasînd prime uneori chiar şi pentru produse necorespunzătoare.

• CONCLUZII

ASPECTELE negative consemnate în cadrul anchetei noastre, ce continuă să se manifeste la unele întreprinderi producătoare de bunuri de consum, impun cu tărie luarea unor măsuri urgente şi eficiente pentru lichidarea acestora.

Printre măsurile care se impun cu necesitate semnalăm următoarele:

- **Întărirea controlului de calitate pe toate fazele – de la recepţia materiei prime şi pînă la livrarea produsului finit. Aceasta presupune revizuirea şi îmbunătăţirea corpului de control tehnic de calitate, perfecţionarea formei sale organizatorice, inclusiv scoaterea lui de sub conducerea directă a întreprinderii.**
- **Măsuri energice pentru respectarea strictă a disciplinei contractuale cu individualizarea răspunderii pentru abaterile săvîrşite în producerea de sortimente în afară sau peste prevederile contractuale, în afara termenelor de livrare stabilite sau de calitate necorespunzătoare. În acest sens ar fi necesară revizuirea condiţiilor de trecere a penalizărilor, suportate în prezent de întreprindere, în contul celor vinovaţi de pagubele produse.**
- **Revizuirea sistemului de cointeresare materială a muncitorilor şi controlorilor de calitate. Avem în vedere găsirea unor pîrghii mai perfecţionate de stimulare a producţiei de calitate şi care, implicit, să aibă şi un caracter de sancţiune în cazurile în care se constată abateri repetate de la prescripţiile tehnice de producţie.**
- **Întărirea preocupărilor pentru organizarea ştiinţifică a muncii şi a conducerii producţiei, factor determinant în acţiunea de coordonare şi colaborare a diferitelor sectoare de activitate – contractarea produselor, aprovizionarea tehnico-materială, procesul de producţie şi desfacere a mărfurilor.**
- **O largă acţiune de masă pentru ca cei care prin neglijarea unor amănunte provoacă cheltuieli inutile şi aduc prejudicii economiei naţionale, să simtă, o dată cu efectele materiale, şi oprobriul opiniei publice, a colectivului întreprinderii. Acesta, îndeplinindu-şi conştiincios atribuţiile – trebuie să condamne cu asprime neglijenţa, lipsa de interes pentru cheltuirea cu rost a fiecărui leu din avutul naţional.**

Anchetă realizată de
Eduard BIBIRI, Alexandru DEŢEŞAN, D. ALEXANDRESCU şi T. DUMITRU

ANCHETA NOASTRĂ

ANCHETA NOASTRĂ

ALIMENTAȚIA RAȚIONALĂ

● CÎT MÎNCĂM
● CE SĂ MÎNCĂM PENTRU A OBȚINE UN ECHILIBRU FIZIC ȘI PSIHIC

AȘEZAREA alimentației pe fundamente științifice și integrarea proceselor de alegere și incorporare a hranei în cadrul progreselor științei moderne constituie o necesitate unanim recunoscută în zilele noastre. Pe de o parte, a crescut considerabil sortimentul de produse alimentare ca și proporția celor industriale, concentrate, cu mare valoare calorică, iar pe de altă parte, în urma extinderii mecanizării muncii și generalizării confortului, cheltuiala de energie fizică a omului s-a micșorat fără a scădea însă atracția lui pentru însușirile organoleptice poliexcitante ale produselor ce i se oferă.

● Comportamentul alimentar și maladiile de nutriție

STUDII statistice, efectuate sub egida O.M.S. în peste **20** de țări, arată că obezitatea, bolile cardio-vasculare degenerative (ateromatoza cu arterioscleroza care-i urmează și cu toate complicațiile ei cardiace, cerebrale etc.), diabetul și alte boli (caria dentară, reumatismul cronic etc.) în apariția cărora dieta reprezintă cel mai important sau una din principalele condiții sînt cu atît mai frecvente cu cît civilizația industrială și starea economică sînt mai avansate, incidența acestor afecțiuni fiind mult mai mare decît toate bolile infecțioase la un loc și decît orice altă grupă de boli. Așa se explică zecile de mii de lucrări apărute anual despre bolile de origine nutrițională și de ce la al VII-lea Congres Internațional de Alimentație, care a avut loc anul trecut la Hamburg, cu participarea a peste 1000 de specialiști, problema de frunte a fost **Alimentația și sănătatea** sau de ce la a XVI-a sesiune a Institutului de Alimentație al Academiei de Științe Medicale din Moscova (1966) pe prim plan a figurat problema adaptării dietei omului la nivelul trebuințelor sale nutritive.

Rezistența omului față de diferiți agenți patogeni, formele și răspîndirea în diferite țări a bolilor de origine alimentară sînt în strînsă legătură cu dieta, cu natura acesteia, care influențează direct dezvoltarea fizică și mintală a individului. Mărimea aportului de calorii și de proteine din alimente ca și calitatea grăsimilor au efecte directe asupra sănătății, începînd cu bolile embrionare (embriopatii și malformații congenitale), cu dezvoltarea scheletului și sfîrșind cu activitatea psihică a adultului. S-a scos în evidență că, datorită aplicării în medicină a progreselor tehnice, astăzi, folosind analize biochimice și urmărind modificările survenite în activitatea fermenților (enzimelor) și în structura fină a celulelor cu ajutorul microscopului electronic, se pot decala tulburări nutriționale la persoane sănătoase, adică mult înainte ca ele să devină vizibile clinic și să apară boala.

● Concluziile congreselor

O IMPORTANȚĂ deosebită prezintă problemele *reglării ingestiei de alimente* **(foame, sațietate, apetit, obiceiuri alimentare etc.) în strînsă legătură cu aspectele psihologice ale prizei de hrană, apetitul și reglarea lui, rolul sistemului nervos în menținerea echilibrului ponderal, slăbirea și îngrășarea, precum și importanța educației și a instrucției pentru raționalizarea alimentației. Modificările trebuințelor alimentare impuse de condițiile geografice climatice, de felul muncii și de vîrstă, trebuie examinate în contextul influenței factorilor sociali, economici, culturali asupra formării deprinderilor.**

Numeroși specialiști studiază problema alimentației în epoca tehnicizării și a civilizației moderne, efectele mecanizării și automatizării (sedentarismului) asupra trebuințelor nutritive ale omului, ca și influența tehnologiei și a industrializării producției de alimente asupra compoziției lor. În majoritatea rapoartelor și corapoartelor de la congresele amintite, s-a arătat necesitatea raționalizării dietei, precum și a cooperării strînse între agricultură, industrie, comerț și sectorul sanitar, împreună cu cel cultural, în vederea instrucției și educației consumatorilor.

Prin însușirea cunoștințelor despre nevoile metabolice ale organismului și despre valoarea nutritivă a produselor alimentare și prin includerea lor în normele de conduită ale vieții practice, *omul poate stabili limitele tolerabile ale divergenței,* **cu minimum de risc,** *dintre plăcere și necesitate, adică poate trece de la alimentația empirică la cea rațională.*

● Convergența între salubru, nutritiv și plăcut

ALIMENTAȚIA rațională previne apariția bolilor de nutriție și a toxiinfecțiilor alimentare și oferă tot ceea ce este necesar ca material energetic, plastic și catalitic pentru formarea și continua reînnoire a organismului și pentru desfășurarea optimală a tuturor funcțiilor sale. Astfel alimentația rațională asigură o mai bună dezvoltare fizică și mintală a omului, amplifică aptitudinea lui de a se adapta la factorii de mediu și la muncă, mărește supletea funcțională a corpului, ridică puterea de apărare și rezistența față de agenții patogeni, realizînd o sănătate de nivel mai înalt decît aceea caracterizată prin lipsă de boală.

Pentru trecerea de la alimentația empirică la cea rațională, omul trebuie să știe cît

prof. univ. dr. doc. Iancu GONȚEA

(Continuare în pag. 16)

Clasificarea produselor după valoarea lor nutritivă

Nr.	Grupa Denumirea produselor	Se impun prin (avantaje)	Lipsuri sau inconveniente	Rația zilnică
I	**Lapte și brînzeturi** Lapte dulce, bătut, acidofil, iaurt, lapte praf, brînză de vaci, caș dulce. Brînză telemea, de burduf, cașcaval etc.	— Mineralizante (copii) și antidemineralizante (adulți) bogăția lor în calciu și condiții optime de utilizare, prezența de lactoză, protide bogate în lizină, colecalciferol, citrați etc). — Proteine de clasa I. — Vitamine (A, B_2, B_6, acid pantotenic etc). — Digestibilitate ușoară.	— Sărăcie în fier și vitamina C — Valoare calorică redusă (lapte și brînză de vacă). — Grăsimi sărace în acizi polinesaturați (esențiali). — Aliment alcalinizat, predominînd ionii bazici.	Lapte : — 500—1000 ml, copii, femei în perioada maternității și adulți expuși la noxe chimice ; — 500 ml adolescenți, bătrîni, 30—350 ml restul adulților. Brînză : 25—60 g (în funcție de vîrstă).
II	**Carne, pește, derivate de carne** (carne de vită, porc, pasăre, pește, șuncă, mușchi țigănesc, cîrnați, diverse salamuri, organe — ficat).	— Sursă de material plastic cu mare valoare nutritivă și de substanțe formative ale hemoglobinei, antianemiant. — Proteine de clasa I. — Vitamine (PP, B_2, B_6, B_{12}, acid pantotenic, acid folic). — Ficatul bogat în toate vitaminele, carnea de porc bogată în vitamina B_1. — Sursă de fier ușor utilizabil. — Excitosecretoare pentru sucurile digestive și stimulente ale stării generale. — Peștele, cel mai bogat aliment în iod.	— Sărăcie în calciu și vit. C. — Alimente acidifiante, predominînd ionii acizi. — Bogate în colesterol care favorizează arterioscleroza și în grăsimi, sărace în acizi grași polinesaturați (esențiali). — Conțin purine care în organism formează acid uric, predispunînd la gută.	Adulți : 120—250 g. Copii : 80—140 g. Copiii și femeile în perioada maternității, de două ori pe săptămînă cîte 50—100 g ficat.
III	**Ouă**	Fortificarea dietei, corectînd lipsurile produselor rafinate (zahăr, griș, făină albă) și pierderile de vitamine în procesul culinar. Proteine cu cea mai mare valoare nutritivă. Gălbenușul, excelentă sursă de vitamine (A, D_3, E, B_2, B_6, acid pantotenic etc). de fier și de fosfolipide. Digestie ușoară.	— Sărăcie în vitamina C — Acidifiante. — Bogate în colesterol (0,4 g pentru un ou de găină și 0,8 g pentru un ou de rață).	Copii, femei în perioada maternității, 1 ou pe zi. Adulți : 3—4 ouă pe săptămînă.
IV	**Legume și fructe** — Legume frunze — Alte legume (rădăcini, tulpini, bulbi), fructe etc. — Cartofi (tuberculi). — Fructe.	— Principala sursă de vitamină C. P (citrină), provitamina A și vitamina K. Fiind alcalinizante, contrabalansează efectul acidifiant al celorlalte alimente. — Excelentă sursă de elemente minerale. — Prin bogăția în K, în apă și prin glucidele cu molecula mică au efect diuretic. — Diversitate de însușiri senzoriale. — Prin hemiceluloză și pectine constituie cel mai adecvat stimul pentru tranzitul intestinal.	— Sărăcie în proteine. — Valoarea calorică redusă. — Excesul irită intestinul (efect laxativ).	— Legume frunze : 50—150 g — Alte legume : 50—250 g — Cartofi : 50—300 g — Fructe : 100—250 g — Total : 250—950 g (în funcție de vîrstă).
V	**Derivate din cereale și leguminoase uscate** — Pîine. — Paste făinoase, făină, griș, orez, mălai etc. — Leguminoase uscate.	— Principala sursă de calorii, acoperind 25—50% din trebuințele energetice ale omului. — Bogate în vitamine (B_1, B_2, B_6, PP, acid pantotenic). — Proteine de clasa a II-a (sărace în lizină).	— Lipsite de vitaminele C, A, D. — Sărace în calciu și bogate în fosfor. — Acțiune acidifiantă. — Produsele obținute prin decorticare și măciniș (orez glasat, arpacaș, griș, făină albă) sînt sărăcite în vitamine devenind bogate în acid fitic. Leguminoasele uscate sînt bogate în material fibros.	**Adulți și adolescenți** — Pîine (intermediară) 350—700 g în funcție de valoarea calorică a rației. — Derivate : 30—70 g — Leguminoase uscate 20—35 g **Copii :** 30—150 g pîine, 10—35 g derivate, 5—20 g. leguminoase.
VI	**Zahăr și produse zaharoase** Zahăr, bomboane, miere, dulcețuri, gemuri, ciocolată, halva și tot felul de prăjituri.	— Glucide cu molecula mică, ușor absorbabile. — Valoare calorică mare (300—500 calorii per 100 g).	— Produse rafinate lipsite sau foarte sărace în vitamine și elemente minerale. — În exces (peste 8—10% din valoarea calorică a rației) expun la dezechilibru nutritiv. — Acționează în favoarea cariilor (mai ales cele adesive, consumate între mese). — Expun la diabet.	**Exprimate sub formă de zahăr** Copii : 20—60 g Femei în perioada maternității 40—80 grame. Adulți : 50—100 g (în funcție de valoarea calorică a rației).
VII	**Grăsimi alimentare** — Untură, ulei. — Unt, smîntînă, margarină.	— Sursă de lipide. — Vitamine A și D (smîntîna, untul și margarinele).	— Produse rafinate lipsite de elemente minerale și de vitamine cu excepția grăsimilor animale și margarinelor. — Folosite în exces dezechilibrează dieta. — Cele animale predispun la arterioscleroză.	Copii : 10—25 g unt, 10—20 g ulei. Femei în perioada maternității : 15—25 g unt, 15—20 g ulei. Adulți : 10—20 g unt, 40—70 g ulei (în funcție de valorea calorică a rației).

CURIER

■ La rubrica **Schimb de păreri** a revistei PROBLEME ECONOMICE (nr. 2/1967), Traian Lazăr își manifestă dezacordul față de două din tezele emise la aceeași rubrică în nr 10/1966 de V. Baghinschi, N. Brașoveanu și C. Valerian: 1. propunerea celor trei autori ca pămîntul să fie inclus în calculul investițiilor în agricultură este combătută ca neîntemeiată economicește – pămîntul neavînd valoare; prin metodologia propusă, autorii amintiți ar urmări să anihileze influența fertilității naturale a pămîntului asupra eficienței investițiilor, ceea ce ar fi dăunător în practică; la fel este considerată propunerea autorilor de a se compensa lipsa condițiilor naturale din anumite zone prin alocarea unui fond mai mare de investiții (atenuarea nivelului deosebit al rentei diferențiale I prin efectul rentei diferențiale II); 2. diferențierea prețurilor produselor agricole astfel încît acestea să reflecte cheltuielile de producție diferite în raport cu condițiile naturale – propusă de cei trei autori – ar putea, după Traian Lazăr, influența negativ stimularea creșterii producției cu minimum de cheltuieli. Funcția pe care o îndeplinește prețul ca expresie a valorii, a timpului de muncă socialmente necesar (care în agricultură este mai ridicat) nu o poate îndeplini un preț diferit în funcție de condiții zonale. Amplasarea judicioasă a culturilor agricole ar asigura de altfel pentru fiecare produs în general condițiile celor mai reduse cheltuieli de producție.

■ Într-un număr recent al revistei franceze VIE ET SCIENCES ECONOMIQUES, Marcel Demonque încerca să degajeze **Perspectiva întreprinderii la „orizontul 1985"**. Viața întreprinderilor va fi dominată, după părerea autorului, de necesitatea formării profesionale continue. Peste 20 de ani învățămîntul – cel puțin cu metodica și mijloacele de care dispune azi – nu va fi în măsură, spune Demonque, să-și asume sarcina împrospătării și actualizării pe perioade tot mai scurte a cunoștințelor salariaților. Întreprinderea se va vedea obligată să intervină tot mai activ în acest domeniu. Pentru a face față cheltuielilor în domeniul cercetărilor, întreprinderea ar trebui să ia proporții tot mai mari. Automatizarea generalizată s-ar traduce prin afirmarea a două procese contradictorii în aparență: pe de o parte, o concentrare tot mai mare a capitalurilor și gestiunii, iar pe de altă parte, o descentralizare la fel de accentuată a unităților de producție. In sfîrșit întreaga activitate a întreprinderii va depinde, după autori, de capacitatea conducătorilor săi de a desluși liniile de forță ale viitorului științific, tehnologic și economic.

■ Ce se înțelege prin termenul **Economics?** Acestei probleme îi este consacrată lucrarea lui N. K. Karataiev **Economics – burjuaznaia politekonomia** (Economics – economie politică burgheză), Ed. Nauka, 1966, 270 pag. Autorul caută să precizeze de pe poziții marxist-leniniste conținutul disciplinei Economics, care înlocuiește în învățămîntul superior din S. U. A. și Marea Britanie economia politică. Karataiev consideră că este vorba de o variantă a economiei burgheze, manipulînd totuși un material concret, practic, bogat, atît în ceea ce privește descrierea faptelor economice, cît și analiza economică, în special analiza activității întreprinderilor comerciale și în general a relațiilor actuale marfă-bani. După părerea autorului **economics-ul** actual reprezintă un complex corelat de probleme economice generale de stat și de probleme ale businessului particular.

■ Preocupările pentru teoria științei au sporit și interesul pentru istoria ei. Editura londoneză Thames and Hudson a publicat în 1966, în versiune engleză, masiva **Istorie generală a științelor** de sub redacția lui René Taton, apărută cu doi ani înainte la Presses Universitaires de France. În patru tomuri voluminoase de cîte aproximativ 600 de pagini fiecare, este înfățișată evoluția diferitelor domenii științifice din antichitate pînă în secolul XX. „La începutul secolului 20, scriu autorii Europa Occidentală deținea o poziție conducătoare indiscutabilă în toate domeniile de efort științific În ultimii cincizeci de ani această situație a cunoscut o schimbare drastică".

■ După William Lazer (articolul **Education for Marketing in the 1970's** – Învățămîntul profesioniștilor marketingului în deceniul al optulea – într-un număr recent din JOURNAL OF MARKETING), marketingul ar fi intrat în cea de-a patra eră a dezvoltării sale, în era maturității. În această nouă ipostază, marketingul ar fi abandonat progresiv modul pur descriptiv de a aborda problemele și s-ar caracteriza prin: luarea în considerare a aspectelor psihologice și sociologice, încetățenirea metodelor cantitative, însemnătatea crescîndă acordată contextului internațional, influența teoriei mulțimilor și a cercetărilor operaționale. În felul acesta, marketingul s-ar fi consolidat definitiv ca știință explicativă și normativă a ofertei de mărfuri și servicii, a modelării cererii și a dirijării spiritului inovator.

■ Manifestînd interes față de experiența socialistă în domeniul politicii investițiilor, Jean-Michel Collette publică în editura Cujas, Paris 1966, lucrarea **Politique des investissements et calcul économique. L'expérience soviétique** (Politica investițiilor și calculul economic. Experiența sovietică), 360 pag. Se insistă asupra ideii că „repartiția resurselor are o importanță mai mare decît creșterea lor globală". În sprijinul acestei idei este citat și economistul american H. Kaplan care, într-un studiu minuțios despre politica de investiții a U.R.S.S., apărut în 1952, susținea că ritmurile deosebit de rapide ale dezvoltării economiei sovietice nu sînt atît efectul unui volum prea mare de investiții, cît al repartiției lor între sectoare și ramuri economice. Mai recent, această idee este reliefată și de un studiu al O.C.D.E., de data aceasta avînd la bază experiența franceză. În studiu se subliniază faptul că ritmurile înalte ale dezvoltării economice nu ar fi putut fi atinse fără efectul binefăcător al orientării repartiției în domeniul investițiilor.

Un curs de organizare

DE curind a apărut în Editura didactică și pedagogică **cursul** Organizarea întreprinderilor agricole socialiste **elaborat de un colectiv de cadre didactice universitare format din prof. S. Vrejbă, conf. dr. Fl. Gîlcă, conf. I. Hațegan, prof. I. Martin, conf. dr. I. Timen, conf. N. Vasilescu, lect. dr. M. Ioniță. Pe linia celor mai actuale problematici economice, lucrarea contribuie la lărgirea documentării științifice în domeniul organizării, conducerii producției, a muncii în întreprinderile agricole socialiste din țara noastră, la omogenizarea noțiunilor teoretice folosite in practică. Studiul aprofundat în domeniul organizării și conducerii întreprinderilor agricole socialiste pe baza unor manuale și lucrări științifice reprezintă o garanție pentru punerea în practică a celor mai noi metode și forme de organizare și conducere a producției încă din primul moment al repartizării absolvenților în producție. Lucrarea, cu aprofundat caracter metodologic și de analiză ușurează totodată efortul specialiștilor de a iniția cele mai raționale măsuri economico-organizatorice.**

Desigur, nu se va putea găsi în curs cheia realizării tuturor problemelor care preocupă asiduu cadrele de conducere din agricultură. Acestei contribuții la edificarea unei științe românești de organizare și conducere a producției și a muncii în întreprinderile agricole socialiste trebuie să-i urmeze alte lucrări valoroase, pe baza unei documentații de specialitate.

V. V. TOPOR

În Editura Politică

a apărut:

NOUL MANUAL DE ECONOMIE POLITICĂ

VOL. I CAPITALISMUL

GLOSAR AL DICȚIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

(Urmare din pag. 11)

efectul util
efect comercial
efect de demonstrație
efect de substituție
efect de venit
eficiența comerțului exterior
eficiența economică
eficiența economică a investițiilor
eficiența economică a tehnicii noi
eficiența globală a fondurilor de producție
eficiența marginală a capitalului
eficiența netă a fondurilor de producție
egalitarism
egalizare
egalizare a nivelului de dezvoltare economică
egalizare a ratei profitului
elasticitate (a cererii, a ofertei)
electrificare
embargo
embatic
embaticar
emigrare
emisiune în numerar
energetică
ergonomie
ergoterie
etalon aur
etalon aur-devize
etalon al prețurilor
etatizare
etatism
evaluare
evidență economică
evaziune fiscală
eurodolar
experiment economic
explozie demografică
exploatare colonială
exploatare a resurselor naturale
exploatare a omului de către om
export (de capital, de mărfuri, invizibil).

10

TEORII · TEZE · CONSULTAȚII

(Urmare din pag. 7)

În prezent, o pondere crescîndă în cadrul reproducției o capătă raporturile **politico-economice,** lucru valabil atît pentru capitalism, cît și mai ales pentru orînduirea socialistă. După cum se știe, astăzi este imposibilă analiza reproducției capitaliste fără a se ține cont de masiva intervenție guvernamentală, de rolul pieței de stat și al pîrghiilor de redistribuire a venitului național prin bugetul de stat. Importanța analizei multilaterale a relațiilor politico-economice apare și mai pregnant în socialism, unde statul — studiind acțiunea legilor economice, bazîndu-se pe unitatea de interese economice ale societății și pe coeziunea ei politico-ideologică — stabilește ritmurile și proporțiile fundamentale ale reproducției.

ÎN CONDIȚIILE EXISTENȚEI relațiilor marfă-bani, este necesară analiza simultană și unitară a aspectelor **materiale și valorice ale reproducției.** Această cerință metodologică derivă din însăși unitatea valorii și valorii de întrebuințare, generată de dublul caracter al muncii înmagazinate în marfă. Mijloacele de producție consumate, a căror valoare se regăsește în valoarea

11

produsului social, trebuie recuperate și sub formă naturală; la fel venitul național, care întruchipează munca nouă depusă de societate, nu poate servi destinației sale — consumul și acumularea — fără o structură materială adecvată. Ruperea mișcării venitului național de mișcarea întregului produs social și ignorarea conexiunii obiective dintre forma valorică și structura naturală a elementelor produsului social și venitului național s-au dovedit infructuoase. Legătura dintre corelațiile materiale și valorice ale reproducției este deosebit de complexă, deoarece este mijlocită de factori importanți, îndeosebi de modificarea productivității muncii sociale. Aprofundarea diviziunii sociale a muncii, evoluția neuniformă a productivității muncii în diferite ramuri complică tot mai mult legătura dintre corelațiile material-valorice ale reproducției, ceea ce impune o perfecționare continuă a aparatului de analiză.

UN IMPORTANT principiu metodologic al analizei reproducției este — incontestabil — luarea permanentă în considerare a corelației **dintre factorii ei interni și externi.** Este foarte dificil, și nu este necesar în cadrul acestui articol, să încercăm o delimitare în timp a etapei formării economiilor naționale distincte și a etapei formării diviziunii internaționale a muncii, aceste procese decurgînd concomitent și în strînsă legătură. În cazul unor state, caracterul economiei naționale, deja constituite, și-a pus o amprentă puternică, cel puțin o perioadă, asupra locului lor în diviziunea internațională, iar în

12

cazul altor state, dimpotrivă, diviziunea internațională a influențat serios profilul economiei lor naționale (fostele colonii, de pildă). Deosebit de important este faptul că formarea economiilor naționale a făcut ca însăși reproducția socială să apară înainte de toate ca o reproducție a diferitelor economii naționale distincte. În acest context, este demn de reținut că însăși acțiunea legilor economice nu este identică pe plan internațional și în interiorul fiecărei economii.

Desigur, dezvoltarea diviziunii internaționale a muncii, existența circuitului economic mondial intensifică raporturile dintre diferite economii naționale: tendința de devansare a creșterii comerțului exterior față de creșterea produsului social, constatată la numeroase state în perioada contemporană, atestă acest lucru. Din această cauză, înțelegerea unor aspecte importante ale reproducției în diverse țări nu este posibilă fără studierea relațiilor economice externe, a procesului de dezvoltare a cooperării internaționale. **Mecanismul reproducției este legat, însă, înainte de toate de cadrul, particularitățile și direcțiile dezvoltării economiei naționale ca un tot unitar.**

Analizînd acest principiu metodologic se ridică două grupuri de probleme: a) care sînt factorii interni care își pun amprenta asupra desfășurării reproducției și b) care sînt domeniile și aspectele, a căror elucidare presupune neapărat luarea în considerare a relațiilor economice externe.

(Continuare în numărul viitor)

PSIHOLOGIA ECONOMICĂ MODERNĂ

Pierre-Louis REYNAUD
profesor la Universitatea din Strasbourg

PIERRE-LOUIS REYNAUD s-a născut la Besançon (Franța) în 1908. Afară de activitatea didactică, a dirijat anchetele Laboratorului economic al Universității din Strasbourg într-o serie de țări în curs de dezvoltare. Adept al atragerii analizei psihologice în cercetarea problemelor de economie, și-a făcut un loc în literatura occidentală postbelică printr-o serie de lucrări, dintre care menționăm: „Le facteur humain et l'évolution économique" (1942), „Psychologie expérimentale et économie politique" (1946), „Psychologie economique" (1954), „La psychologie économique", (collection „Que sais-je ?", 1964), precum și numeroase articole în reviste economice. În cele ce urmează prezentăm punctul de vedere al autorului cu privire la psihologia economică.

CERCETĂRILE interdisciplinare oferă, în prezent, largi posibilități pentru progresul științei. Efectuind sinteza unor discipline, separate pînă acum, se descoperă domenii noi, încă neexplorate. După cum scrie J. Monod, unul din laureații francezi ai premiului Nobel: „Științele noi, cele care contează, rezultă aproape totdeauna din faptul că o știință a fost invadată de o alta, de metodele și teoriile alteia".

Psihologia economică corespunde din plin acestei situații. Ea se definește ca disciplina care se ocupă de problemele comportamentului uman în cadrul proceselor economice și utilizează în acest scop concepte și metode ale psihologiei, ale psihosociologiei și ale economiei politice moderne, efectuind sinteza lor și, la nevoie, depășindu-le.

Mult timp, economiștii s-au abținut să abordeze nemijlocit problemele comportamentului economic al oamenilor pentru studiul căruia se simțeau prea puțin pregătiți. De altfel, economia politică este departe de a fi în prezent singura știință care resimte nevoia de a aborda și studiul persoanei umane în procesele de care se ocupă. După cum am arătat în lucrarea **La psychologie économique**, economiștii preferau să imagineze conduita după o „judecată normală", fără să fi recurs la lucrările psihologilor. Psihologii, care la rîndul lor ar fi trebuit să se preocupe de toate tipurile de comportament, în speță și de comportamentul în activitatea economică, au manifestat o timiditate singulară într-un domeniu în care se temeau să se lovească de economiști. Separația acestor două discipline — economia și psihologia — a prejudiciat ambelor domenii de cunoaștere. (La psychologie économique, pag. 5).

Totuși, nevoile se făceau simțite și, la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, s-a observat că prea limitatul cadru al științei economice tradiționale devenea insuficient. Întreprinderile aveau nevoie de studii bune asupra aspectelor de psihologie economică privind stimularea în muncă și productivitatea, organizarea lor modernă ridica problema raporturilor dintre oameni în muncă, a tensiunilor, a îmbunătățirii acestor raporturi. Comercianții voiau să procedeze la cercetări valabile asupra pieței. Îi interesa previziunea, motivația consumatorilor, publicitatea. Măsurile de planificare luate în Franța în 1947 îi obliga pe guvernanți să se intereseze de atitudinile publicului față de problemele economice. Fiscalitatea însăși punea în cauză mentalitatea economică a contribuabilului în domeniul impozitelor. Diferite probleme, mereu mai importante, nu au întîrziat să treacă pe primul plan. Lupta împotriva foametei și a subdezvoltării nu putea fi cîștigată prin mijloace exclusiv materiale. Ea ridica problema educației și aptitudinilor omenești. Apărarea omului împotriva servituților tehnicii, susceptibile de a provoca o dezumanizare, trebuia asumată prin procedee noi, care să beneficieze de datele psihosociologiei și ale economiei.

În Franța, în 1945, cînd am făcut cunoscut specialiștilor în psihologie și în economie primul nostru proiect de a studia aceste sinteze, am avut parte de sprijinul unora. Trebuie citate aici numele lui Louis Baudin, Jean Marchal, Jan Stoetzel, iar mai tîrziu ale lui André Piatier și Sauvy. Apartenența acestor personalități la diferite nuanțe de gîndire dovedește astfel caracterul obiectiv al interesului științific imparțial pentru noua direcție de cercetare. Au apărut o serie de lucrări. În 1946 a apărut cartea noastră intitulată **„Economie politică și psihologie experimentală"**. Rapid, grupul s-a mărit și prof. G. Katona, care în 1951 a publicat o lucrare intitulată **„Analiza psihologică a conduitei economice"**, se străduia să facă cunoscute noile idei în Statele Unite. În 1954 am publicat o lucrare intitulată **„Bilanțuri în psihologia economică"** la care au colaborat, de asemenea, diverși specialiști francezi și străini.

În anii următori mișcarea de cercetare s-a extins și în alte țări: Elveția, Belgia, Italia, R.F. a Germaniei se interesau de psihologia economică. Țările socialiste au abordat, la rîndul lor, această disciplină: U.R.S.S. începînd din 1963, R.D. Germană, Cehoslovacia, Polonia și România și-au îndreptat atenția spre aceste probleme. Congresul internațional de psihologie, care s-a ținut la Moscova în august 1966 și al VI-lea Congres mondial de sociologie, desfășurat la Evian în septembrie, au menționat progresele psihologiei economice.

În Franța, spre acest tip de studii se orientează în special noua generație de economiști, sociologi, psihologi sociali și psihologi. Specialiști ca Albou, Austruy, Nicolai, Guilheneuf au și avut interesante contribuții în acest domeniu. Apropierea între specialiști de diferite profiluri antrenează anumite convergențe de idei. Pe de o parte, se degajă, puțin cîte puțin, trăsăturile esențiale ale unei teorii generale, iar pe de alta, grație unor metode corespunzătoare, se poate formula un anumit număr de diagnostice și de recomandări practice pentru politica economică. Vom analiza succint aceste puncte.

Fără o bază teoretică serioasă, noua disciplină ar fi rămas în domeniul cunoștințelor auxiliare, fără multă importanță. Există tendința de a fi mai puțin precis cînd este vorba de a face să intervină factorii psihologici în materie de economie.

Mobilizarea energiei mintale...

O IDEE de bază care a apărut de la bun început ca unificatoare și coordonatoare pentru diverse tendințe a fost cea privitoare la energia mintală care intervine în diferite procese economice, cea care influențează dinamismul proceselor economice. Conceptul corespunzător a fost dezvoltat în psihologie de curente de gîndire foarte diferite: cel experimental și matematic, reprezentat de psihologia factorială a lui Spearman, precum și cel bazat îndeosebi pe observații clinice, care subliniа rolul conștiinței în ierarhizarea comportamentelor (P. Janet). Dacă la baza acestei piramide a comportamentelor se găsesc conduitele negîndite, reflexe (Pavlov), care cer puțină „energie mintală", în vîrful ei concentrarea forțelor conștiinței umane permite un puternic grad de raționalizare a comportamentelor. Utilizarea acestor resurse ale conștiinței pentru scopuri urmărite în activitatea economică și, de asemenea, sporirea acestor resurse în procesul activității economice erau țeluri ale noii discipline. Pe această bază se crea teren pentru o anumită conlucrare între economia politică și psihologia economică.

Se poate, de asemenea, observa că, în felul acesta, se reține din fiecare școală psihologică ceea ce are ea mai valabil. În privința economiei, trebuie utilizat în analiză un „fond comun" de legi economice, dezvăluite pe baza observării științifice și cu o aplicabilitate generală.

Cercetarea aspectelor umane ale activității economice de care se ocupă psihologia economică, se prezintă sub un cu totul alt unghi decît în economia tradițională. În primul rînd, scopul nu mai este exclusiv de a spori avuția, ci de a dezvolta oamenii, cu ajutorul factorilor economici. Apoi structurile mintale sînt într-adevăr repuse la adevăratul lor loc; ele sînt considerate efectiv ca fiind o cauză importantă a progresului.

...și dinamismul activității economice

MULTE din țările cele mai avansate au datorat progresul lor în mare măsură nivelului ridicat de comportament al populației lor, mai mult decît bogățiilor lor materiale (de pildă, țări puțin dotate de natură în ceea ce privește materiile prime sau pămînturile fertile ca, de exemplu, Elveția, Norvegia, au venituri pe cap de locuitor foarte ridicate). Eficiența activității economice a unei populații depinde și de variabile psihologice, iar știința psihologiei economice își propune să găsească mijloacele de a le studia și a le valoriza pentru a determina o eficiență economică practică sporită pe această cale. Trebuie, deci să se obțină o educare a oamenilor (pedagogia economiei și a tehnicii este foarte importantă) și o stimulare a lor prin procedee speciale adecvate. Aceste procedee sînt elaborate de psihologia economică.

O altă constatare capitală a psihologiei economice este sesizarea în diferite activități economice a unor **„praguri de echilibru"**; puncte critice la nivelul cărora comportamentele umane (de pildă, cele care privesc achiziționarea diferitelor obiecte de consum sau atitudinea față de remunerație) se schimbă brusc în intensitate sau își modifică mecanismul. Pe lîngă **pragurile de echilibru** există și **praguri de creștere.** Pe măsură ce continuă dezvoltarea economică, aceste praguri se află în puncte unde se constată mutări bruște ale structurilor psihologice și economice. Nu avem însă posibilitatea să ne oprim aici pe larg asupra acestor probleme (tratate în lucrarea noastră „Economie generalizată și praguri de creștere", Paris, 1962).

Aplicații practice

AM arătat deja un anumit număr de domenii în care **psihologia economică aplicată** poate efectua cercetări fructuoase. În unele cazuri acestea se inspiră din idei teoretice precise și atunci se poate vorbi de un sector coordonat, în timp ce în altele este vorba de lucrări mai dispersate.

Începînd din 1954, Katona a schițat un program de cercetări privind aspectele psihologice specifice ale diferitelor activități economice pe care l-a expus în volumul „Bilanțuri în psihologia economică" și pe care-l denumea „comanda principală". El menționa: 1) motivarea și compartamentul în afaceri; 2) motivarea și comportamentul consumatorului; 3) psihologia fermierului și a țăranului; 4) atitudinile lucrătorilor și tipurile de mișcări muncitorești; 5) instabilitatea economică și lipsa securității individuale; 6) aspectele psihologice ale reformelor; 7) psihologia relațiilor economice internaționale. Un asemenea program putea pare ambițios și, realmente, unele din propunerile sale nici nu au fost reținute în atenția noastră. În schimb, în studierea diferitelor medii sociale au fost abordate și alte zone: studiile despre birocrație și funcționari, despre statisticieni, studiile privind administrațiile economice. Aceste grupuri au fost studiate din punctul de vedere al psihosociologiei economice și lista ar mai putea fi continuată.

Dincolo de descrierile, chiar științifice, ale diferitelor medii sociale din punctul de vedere cercetat, vocația esențială a psihologiei economice este de a urmări precizarea **mecanismelor**, avînd în vedere că este vorba, înainte de toate, de elaborarea unor diagnostice, pentru a formula unele prognoze și a aduce remedii și îmbunătățiri corespunzătoare unor activități economice.

Se pot da o serie de exemple:

a) **în materie de luptă contra subdezvoltării, psihologia economică subliniază că esențialul nu constă numai în repartizarea investițiilor, ci și în plasarea, acolo unde este necesar, a unor oameni cu un înalt nivel calitativ, pregătiți și sub raport psihologic pentru activitățile respective. Ea recomandă utilizarea de echipe de specialiști, coordonate, dinamice, stabile pe locul respectiv și însărcinate să procedeze la selecționarea și formarea conducătorilor economici și a cadrelor superioare și medii, prin folosirea mijloacelor psihologice;**

b) soluții analoge sînt studiate în materie de **amenajare economică a teritoriului și a regiunilor;**

c) **studiile de piață** devin mai complete și mai exacte. În analiza delicată a conduitei consumatorilor, dacă vrem într-adevăr să înțelegem și să **prevedem** evoluția comportamentului, nu ne vom putea mulțumi cu motivații globale, inevitabil sumare. Va fi necesar un studiu în profunzime al psihologiei economice a individului. Prin anchete, trebuie chestionați direct cumpărătorii efectivi, ca și cei potențiali, pentru a cunoaște explicația pe care ei o dau cumpărăturilor lor sau eventualelor lor schimbări de decizie, ceea ce va permite și aprecierea „pieței potențiale" și a „pieței în formare".

d) **previziunile** asupra evoluției economiei, spontane sau dirijate, sînt ajutate de **metode noi,** puse la punct de psihologia economică, ca de exemplu **testele conjuncturale** ale lui Piatier, care constau în obținerea părerii asupra mersului conjuncturii, nu prin cifre, ci folosindu-se semne (+, —, =).

e) problemele interne ale întreprinderii sînt abordate de asemenea de noua disciplină. Indicatorii dinamismului, care țin seama de diverse trăsături psihologice (cunoștințe economice, atitudini față de muncă) permit să se aprecieze cum este încadrată din punct de vedere uman producția. Psihologia și sociologia modernă sînt confruntate cu problemele dificile ale întreprinderii. Psihologia economică, pe lîngă aspectele „mentalității colective" din întreprindere, abordează problema și cu unele criterii particulare: aspectele subiective ale comportamentului individului și ale „grupului mic". Întrucît activitatea întreprinderii este esențialmente economică, aceste studii „interioare" ale comportamentului sînt în întregime de resortul psihologiei economice. Psihologia economică furnizează în acest sens cunoștințe și trebuie să propună sugestii în două domenii: a) **aspectul productivist** în raporturile dintre om și întreprindere; b) **aspectul umanist** al valorizării omului în întreprindere. Psihologia economică, abordînd problemele sub un unghi nou, poate aduce servicii utile în aceste domenii ale organizării întreprinderii și producției moderne;

f) în planificarea franceză au fost necesare utilizarea largă a unor asemenea indicatori, ca și cercetarea pragurilor. Este evident că pentru reglementarea salariilor, a profiturilor sau a dobînzilor este necesară o bună cunoaștere a „prețurilor-plafon" și a „pragurilor de bază" în toate domeniile respective. Conducătorii francezi însă țin seama de acest punct de vedere, într-o anumită măsură, atunci cînd prevăd „oscilațiile", adică ei consideră anumite nivele (pentru prețuri, de exemplu) drept critice și iau măsurile corespunzătoare în cazul în care se atinge această „cotă de alarmă".

Exemplele ar putea fi multiplicate. După cum se vede, psihologia economică oferă multe posibilități. Este o ramură „tînără", plină de vigoare, situată între științele umanistice. Exigențele sale teoretice fac din ea, desigur, o știință dificilă, dar miza ce se cîștigă este enormă și merită să se depună un efort însemnat în vederea îmbogățirii sub acest raport uman-calitativ a cunoașterii proceselor economice și lărgirii considerabile a eficacității lor.

ALIMENTAȚIA RAȚIONALĂ

(Urmare din pag. 14)

să mănînce și cum să-și aleagă alimentele spre a putea realiza coexistența pe piața metabolică a tuturor substanțelor nutritive în proporții optime unele față de altele, ceea ce constituie legea fundamentală a nutriției normale. La adult, existența echilibrului cantitativ se poate controla măsurînd din cînd în cînd greutatea corporală, dezbrăcat, pe nemîncate și după evacuarea dejecțiunilor. Cîtă vreme greutatea se menține în limitele normale date de tabelele existente se poate admite că din punct de vedere cantitativ (caloric) dieta corespunde trebuințelor energetice ale organismului.

Deoarece nu există nici un aliment care să conțină toate trofinele necesare organismului și deoarece omul consumă în același timp mai multe produse, decisiv pentru asigurarea raportului dintre ele și evitarea dezechilibrului nutrițional, este felul cum în compunerea meniului se aleg și se asociază științific alimentele care se corectează și se completează reciproc. Ținînd seama, atît de cantitățile diferite de trofine ale alimentelor, cît și de lipsurile sau inconvenientele lor, am întocmit tabelul (vezi pag. 14) prin care se poate stabili cantitatea de alimente necesare din fiecare grupă. În acest fel produsele pot fi alese pe baza unui criteriu științific, evidențiindu-se consecințele nutriționale ale lipsei lor sau consumului lor în exces.

Alcătuirea meniului din produse ale fiecărei grupe din tabel evită asocierea de alimente cu aceleași deficiențe și impiedică dezechilibrul dintre substanțele nutritive. Produsele alimentare din aceeași grupă avînd proprietăți nutriționale apropiate se pot înlocui unele cu altele, fără riscul dezechilibrului alimentației, însă cele care fac parte din grupe diferite nu se pot substitui între ele fără a prejudicia caracterul rațional al dietei.

COMPETENȚA — FACTOR AL PRODUCTIVITĂȚII

PORNIND de la ideea că deși imperativele productivității sînt astăzi unanim recunoscute, dar că în practică întreprinderile nu utilizează toate rezervele de creștere a productivității, raportate în special la factorii umani, revista publică în suplimentul său pe luna februarie un amplu studiu, din care extragem următoarele :

„Printre diferiți factori umani, unul dintre cei mai importanți este **utilizarea competenței.** Nu o dată pot fi auziți conducători de întreprinderi plîngîndu-se de a fi insuficient ajutați și de a nu se putea încrede în nici unul dintre subordonații lor. În realitate, adesea, acești conducători nu știu să utilizeze în mod eficient oamenii cu care lucrează și nu vor să înțeleagă că rutina se opune imaginației creatoare.

Astfel, de exemplu, în momentul în care în numeroase întreprinderi există preocuparea de a dezvolta gustul inovației, imaginația creatoare, cercetarea, utilizarea materialului nou, se pune întrebarea pe ce trebuie pus mai întîi accentul. Responsabilitatea acestei selectări, devenită necesară prin progres și concurență, este încredințată de regulă șefului producției. În această situație, nu trebuie să ne surprindă că rezultatele nu sînt satisfăcătoare. În fapt, o asemenea practică este contrarie competenței acestuia, deoarece sarcina nouă pe care o cerem șefului producției este incompatibilă cu cea pe care el este chemat s-o rezolve în mod normal. Șeful producției trebuie să fie un om metodic, conștient de responsabilitățile sale, de imperativele care-i sînt fixate în materie de termene și de calitatea produselor, prerogative care-i interzic asumarea riscurilor în activitatea sa.

Dimpotrivă, omul însărcinat cu problema inovațiilor trebuie să aibă imaginație și chiar o anumită doză de fantezie ; el nu poate fi încorsetat de imperative riguroase, nici supus constrîngerilor producției ; contrar, el nu va putea realiza mare lucru. Este necesar așadar pentru fiecare funcție, alegerea persoanei care are cea mai mare competență pentru a o exersa, dar să nu se pretindă aceluiași om calități incompatibile între ele, deoarece în acest caz productivitatea va fi insuficientă și într-un caz și în celălalt.

● *Capacitatea de a se înconjura de specialiști*

Un alt exemplu pe care-l putem cita și care se adaugă precedentului, dar sub o formă agravată, este acela de a voi să se descopere un om «universal». Mai multe întreprinderi au hotărît bunăoară să constituie un grup și sînt în căutarea unei persoane capabile să asigure conducerea ; acest conducător trebuie să îndeplinească multiple condițiuni, printre principalele fiind :

— să cunoască piețele furnizorilor pentru a asigura aprovizionarea în comun ;

— să aibă competențe tehnice pentru specializarea echipamentului ;

— să participe la normalizarea utilajelor ;

— să coordoneze vînzările la export.

După cum bine ne putem da seama, n-a fost posibilă descoperirea acestui om universal, iar soluția cea mai bună este evident aceea de a găsi un animator apt de a se înconjura de specialiști buni. Experiența demonstrează ca atare, cu rare excepții, că un conducător nu se poate ocupa în același timp și de problemele de producție și de problemele comerciale ; aceasta explică de altfel dificultățile unor întreprinderi mici sau medii deoarece, chiar dacă conducătorul este un excelent tehnician, el este arareori și un bun comerciant și viceversa ; el nu poate face deci totul de unul singur.

L'USINE NOUVELLE

O altă nemulțumire pe care o auzim adesea din partea conducătorilor de întreprinderi este lipsa de inițiativă a colaboratorilor lor. Aceasta se datorește, în cele mai multe cazuri, faptului că nu a fost definit cu precizie domeniul responsabilităților lor și libertatea inițiativei de care ei pot să dispună. Prea adesea, inițiativele luate de subordonați sînt subapreciate, iar criticile nesfîrșite paralizează spiritul de inițiativă. De cîte ori n-am auzit, de exemplu, un conducător de întreprindere plîngîndu-se că este deranjat pentru probleme secundare, dar, în același timp, criticînd orice inițiativă a subordonaților, spunînd că nu trebuie să facă așa sau așa și că ar fi fost preferabil să-l fi întrebat în prealabil ceea ce ar fi mai bine de făcut...

Pentru a remedia aceste pierderi de timp, cauze ale unei scăzute productivități, ar fi suficient de definit cazurile în care subalternii pot acționa singuri, cele în care ei trebuie să se informeze înainte de a acționa și cele pentru care le este suficient să dea, simplu, socoteală...

Această lipsă de încredere de care facem atîta caz este adesea cauza, în special în marile întreprinderi, a multiplicării controalelor... Acest mod de a proceda determină pe subalterni să recurgă la practica «umbrelii» adică de a se acoperi și de a se justifica în mod continuu ; pentru a evita riscurile, ei nu mai iau nici un fel de inițiativă, ceea ce amenință situațiile existente cu toate pericolele sclerozei în activitatea întreprinderii.

Este deci preferabil a cere cadrelor să dea socoteală mai degrabă de inițiativa lor, decît de a multiplica controalele paralizante...

● *Deciziile economice*

Locul privilegiat rezervat omului în căutarea factorilor esențiali ai productivității, nu trebuie să ne facă să pierdem din vedere imperativul de a situa întreprinderea în cadrul său economic înconjurător ; aceasta implică pentru conducători o lărgire a orizonturilor lor în timp și spațiu.

Prin importanța pe care ele le pot avea în evoluția viitoare a întreprinderii, deciziile economice trebuie să fie, printre altele, pregătite în mod rațional, de unde și necesitatea de a dispune de instrumente de observație, de analiză și de previziune.

Evoluția tehnicii și rapiditatea schimbărilor economice fac indispensabil un efort permanent și susținut de raționalizare, de specializare, de normalizare, de alegere a instrumentelor și, dacă este cazul, de adaptare a structurilor.

Pentru a duce la bun sfîrșit o sarcină atît de vastă, conducătorul de întreprindere trebuie să dispună de timp și de libertate de reflecție, în general aceste două elemente fiind cele care prezintă carența cea mai mare. Așadar, în întreprindere, organizarea și simplificarea muncii rămîn foarte adesea factorii esențiali ai productivității.

Printre problemele care se pun într-o întreprindere, una dintre cele mai importante prin alegerea pe care o impune și prin consecințele ulterioare, este cea a investițiilor. Imposibilitatea de a investi simultan în toate domeniile îl obligă pe conducătorul de întreprindere de a face o alegere. Nu toate mașinile, de exemplu, trebuie schimbate în același timp ; unele dintre ele pot rămîne în serviciu pentru executarea operațiunilor secundare sau pentru muncile de întreținere. Dacă un francez, bunăoară, vizitează o uzină americană, el nu se așteaptă să vadă decît mașini foarte moderne, dar el va rămîne surprins să constate că mașinile vechi sînt folosite în continuare alături de cele noi... De aci concluzia că în această indispensabilă selecție a investițiilor, conducătorul de întreprindere trebuie să gîndească nu numai ca un tehnician, ci și ca un economist...

Alături de investițiile în materiale, este recomandabil să nu se neglijeze o altă investiție la fel de importantă : materia cenușie, adică tot ceea ce este legat de cercetare și inovație. În caz contrar, chiar foarte bine echipată din punct de vedere tehnic, întreprinderea va trebui să facă apel în exterior pentru a putea urma evoluția tehnicilor sub formă de brevete sau licențe, ceea ce cu timpul riscă să-i compromită independența.

O cercetare bine condusă trebuie, printre altele, să ușureze specializarea fabricațiilor, a cărei insuficiență este în mod frecvent cauza unei ridicări a prețului de cost..."

PRODUCȚIA ȘI... REBUTUL ECONOMISTULUI

FORMAREA și perfecționarea cadrelor constituie o problemă amplu dezbătută în literatura sovietică. În cadrul acestor preocupări de economiști, revista sovietică — o revistă prin esență literară — consacră și ea în nr. 1/1967 un studiu acestei probleme, semnat de A. Birman, sub titlul *„Talentul economistului"*. Din acest articol, care se ocupă de aspecte ale promovării științei economice, extragem capitolul intitulat : „Producția economistului" :

„Medicul tratează. Geologul caută și găsește. Constructorul creează. Cum se exprimă producția, realizată de economiști?

Nu am pus în ghilimele cuvîntul producția, deoarece sîntem adînc convinși, că țara primește de pe urma muncii economiștilor un mare și real efect. Problema constă în aceea, cum putem să-l evidențiem și să-l măsurăm. După cum se știe, producția se creează numai prin muncă productivă. Profesiile de pedagog și de medic sînt poate cele mai onorabile și necesare, dar ele nu realizează o producție, munca lor aparține sferei neproductive.

Dar economistul ? Ni se pare că aici se impune o analogie deplină cu aprecierea muncii și locului inginerilor, care lucrează la întreprinderi și institute de cercetări științifice. Știința devine, a devenit chiar, o forță de producție nemijlocită. În cadrul ei — și știința economică.

Este necesar să separăm efectul util al muncii economiștilor din rezultatul total obținut în urma dezvoltării economiei. Dezvoltarea planificată a economiei naționale a U.R.S.S., de pildă, nu poate fi atribuită în întregime meritului economiștilor, ea este una din trăsăturile caracteristice ale economiei socialiste, una din aspectele decisive ale superiorității acesteia față de sistemul capitalist.

НОВЫЙ МИР

Ce trebuie deci înscris, în mod necondiționat, la activul economistului ? Evident, trei împrejurări :

Prima — descoperirea și formularea legilor și a posibilităților sistemului socialist al economiei.

A doua — elaborarea mecanismului, care permite utilizarea în măsură maximă a posibilităților orînduirii noastre sociale.

A treia — realizarea practică a acestor posibilități, gradul de folosire a avantajelor economiei socialiste.

...Din fiecare rublă a mijloacelor circulante în U.R.S.S. mai mult de 65 copeici sînt angajate în sfera producției și numai 35 copeici în sfera circulației ; în S.U.A. — raportul este cu totul altul — 20 : 80. Cota parte a acumulărilor în venitul național al U.R.S.S. este mai mare, decît în țările capitaliste. În aceste fapte și în multe altele se exprimă și producția economistului — ridicarea eficienței producției sociale.

Acolo unde se realizează o producție, se întîlnește, din păcate, și rebut. Nici munca economiștilor nu e scutită de această deficiență... Dar acolo unde există rebut trebuie să existe și lupta cu rebutul. De ce Direcția Centrală de Statistică sau Academia de Științe a U.R.S.S. n-ar analiza planul anual al unui oarecare minister sau republici unionale și n-ar spune : iată pierderile pe care țara le-a suportat din cauza că unii economiști nu au folosit în mod optim resursele pe care le-au avut la dispoziție ? De ce n-ar proceda în același fel ministerul față de întreprinderi, iar directorul uzinei — față de secții ?

Directorul unei gospodării de stat răspunde pentru fiecare vițel, pentru fiecare miel, pe capete. Șeful de secție este aspru sancționat pentru piesele rebutate. Șoferul este judecat, dacă a lovit o persoană chiar în mod neintenționat. De ce să nu se ceară socoteala economistului, dacă din vina lui au avut loc pierderi ? Și de ce printre laureați, alături de alte profesii, nu există economiști ? De ce nu răspunde nimeni pentru faptul, că ani de zile nu se realizează anumite propuneri ale economiștilor ?

Este evident că impersonalitatea rezultatului muncii economiștilor, precum și lipsa de răspundere legată de ea, revine scump economiei naționale. Metoda nouă în conducerea economiei naționale se va oglindi, probabil, și în acest domeniu".

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

UZINELE
LAMINORUL
BRAILA

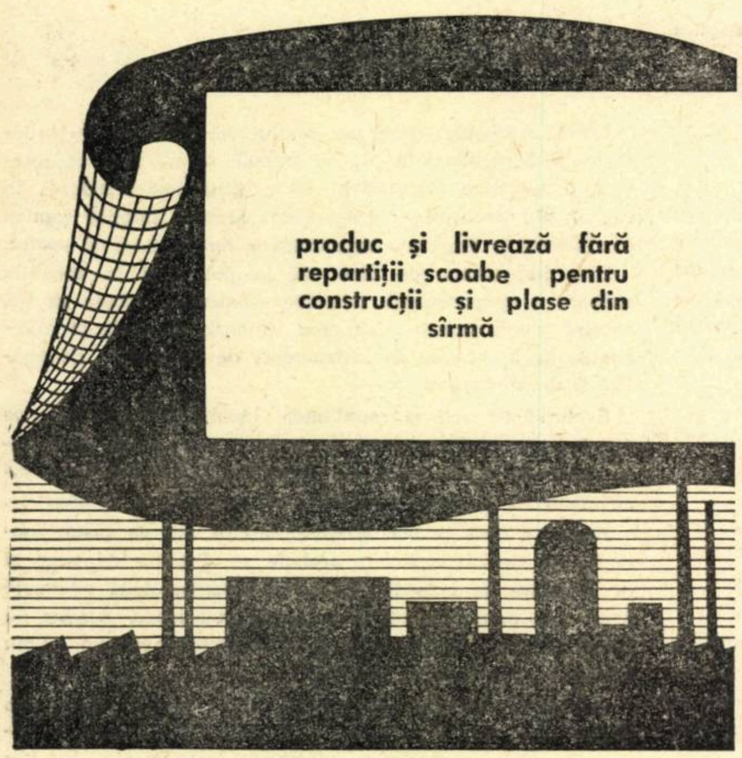

produc și livrează fără repartiții scoabe pentru construcții și plase din sîrmă

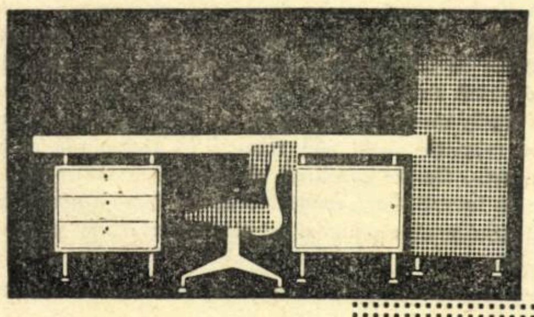

fabrica
„11 IUNIE" GALAȚI

produce și livrează fără repartiție:
- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine
- dulapuri metalice pentru vestiare
- diverse cărucioare și containere pentru transport în industria textilă
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine
- scaune rotative de lucru

Intreprinderea
METALO CHIMICA
PIATRA NEAMT

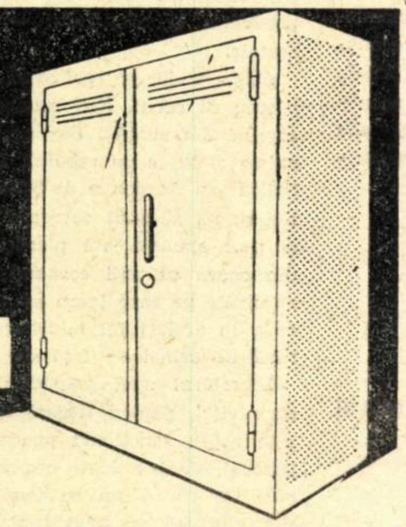

str. Alexandru cel Bun nr. 22, telefon 14.31—1

produce și livrează fără repartiție:

- Dulapuri metalice: fișete pentru acte, vestiare rezistente și vopsite in culori plăcute, avind imbunătățiri de construcție. Înzestrați birourile și halele de lucru cu mobilierul nostru modern.
- Împletituri din sirmă pentru imprejmuiri și panouri metalice prefabricate pentru garduri. Gosp[illegible]dării agricole de stat și cooperative agricole de producție, folosiți împotriva rozătoarelor im-împrejmuirile din plasă metalică.
- Cazane din cupru pentru cantine și laboratoare.
- Cazane de fabricat țuică de capacități diferite. Executăm la cerere: confecții de cazane, reparații și spoieli.

combinatul chimico-metalurgic
GH. GHEORGHIU-DEJ
BAIA MARE

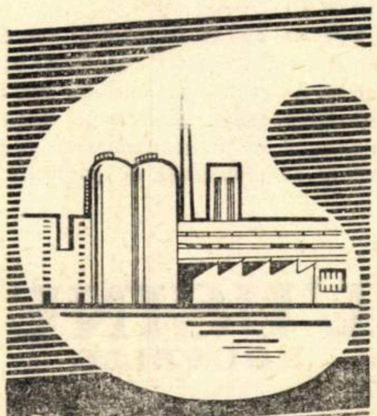

PRODUCE:
- metale neferoase
- pigmenți metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol

UZINA DE PRODUSE SODICE
OCNA MUREȘ
livrează

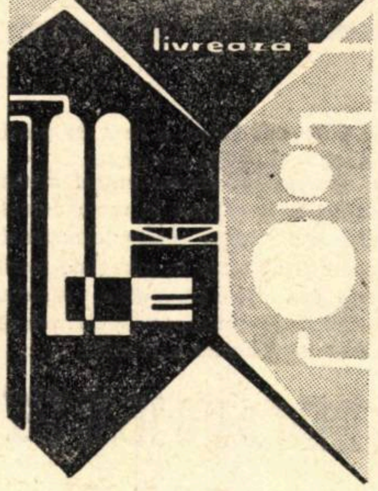

- Sodă calcinată ușoară 99% Na_2CO_3.
- Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3.
- Sodă caustică 98% NaOH.
- Bicarbonat de sodiu industrial.
- Bicarbonat de sodiu alimentar.
- Bicarbonat de sodiu farmaceutic.
- Silicat de sodiu solid ½ și ⅓.
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Be și 58/60° Be.
- Silicat de sodiu lichid tip C, D și E.
- Clorură de calciu tehnică hidratată.
- Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare.
- Ionosil.
- Sodil.
- Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic.
- Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

INTREPRINDEREA DE PREFABRICATE DIN BETON
AIUD

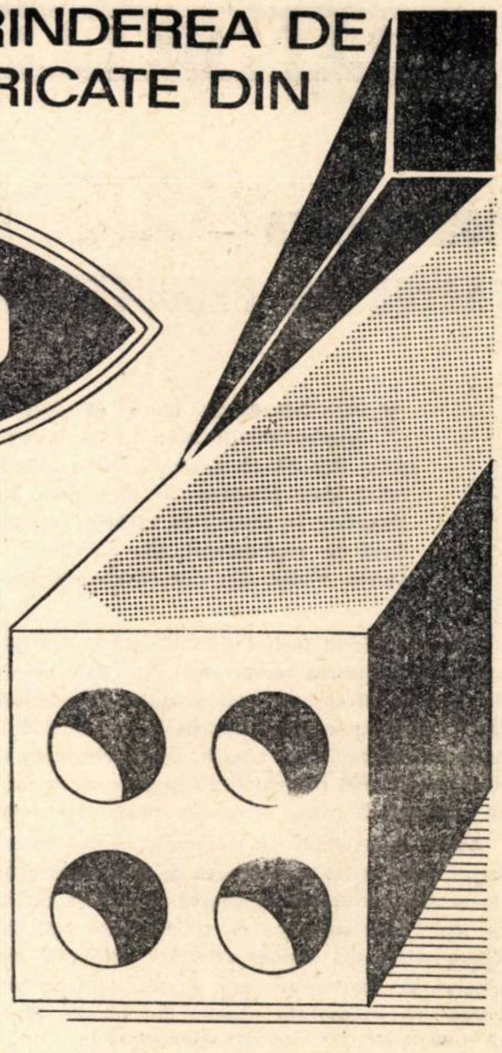

produce și livrează pe bază de repartiție:

borduri, tuburi cu 4 canale, plăci pentru garduri, rigole, chesoane, laterale ILCT, scaune ILCT, tronsoane, grinzi pentru poduri de cale ferată și traverse.

FABRICA DE CIMENT
STÎNCA
BRĂILA

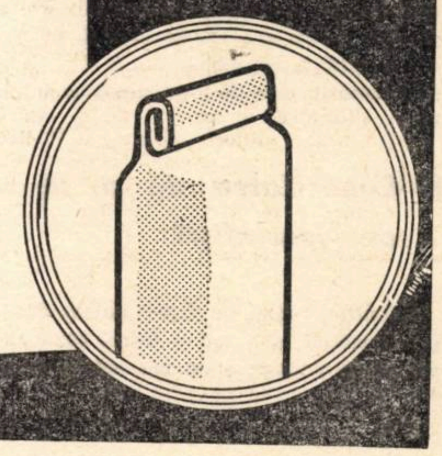

produce și livrează pe bază de repartiție: ciment P. 400 M. 400

Călătorii RAPIDE, PLACUTE și cu CHELTUIELI REDUSE se pot face cu...

BICICLETA „CARPAȚI" sau „ELEGANT"
- Rezistentă ● Practică ● Convenabilă

Preț	– tip Carpați	– tip Elegant
– pentru femei	712,80 lei	638,30 lei
– pentru bărbați	690 lei	625 lei

Se pot procura și cu PLATA IN RATE de la MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM.

PROSPECTAREA – INSTRUMENT DE CUNOAȘTERE A PIEȚELOR

DINAMISMUL impetuos al progresului tehnic, dezvoltarea cantitativă, calitativă și structurală a producției, creșterea continuă a populației și complexitatea problemelor de producție și de consum care rezultă din toate aceste tendințe, pun întrebări tot mai cuprinzătoare cu privire la **legătura între producător și consumator**, *îndeosebi în condițiile înăspririi concurenței pe piețele naționale și internaționale din lumea capitalistă. De aici se naște și necesitatea aplicării de forme și metode, tot atît de cuprinzătoare, menite să răspundă la problemele pe care le implică vehicularea produselor și serviciilor de la producător la consumator în condițiile piețelor în continuă transformare.*

În cadrul acestor forme și metode se înscrie și cunoașterea pieței, prospectarea ei multilaterală și în adîncime, ca instrument indispensabil de afirmare comercială în condiții rentabile și eficiente.

2. Locul comercializării complexe

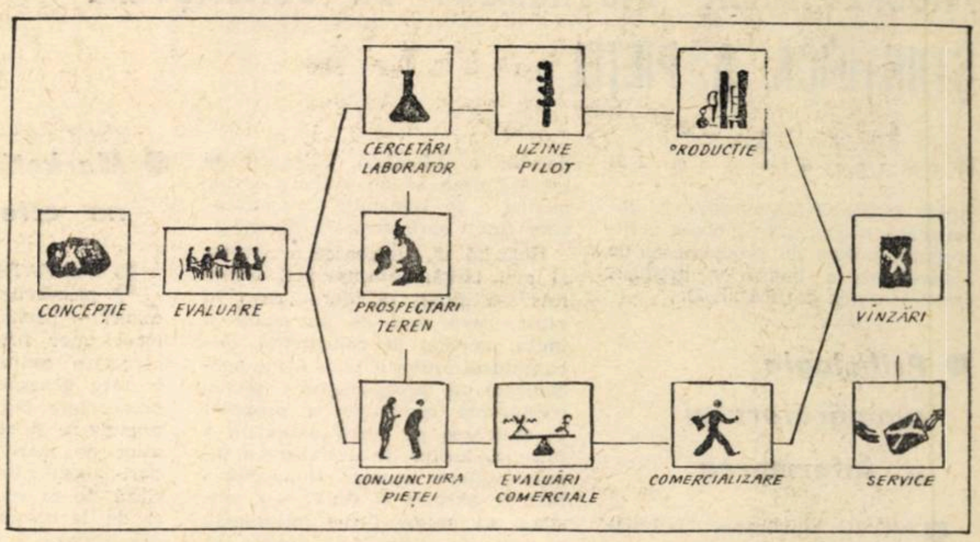

Sursa: N.A.H. Stacey and A. Wilson, Industrial Marketing Research, Hutchinson, Lordon 1966.

Prospectare și conjunctură

PROSPECTAREA piețelor — interne sau externe — constituie o acțiune complexă de studiere sistematică și continuă a capacității lor de absorbție, inclusiv a condițiilor concrete de comercializare în toată complexitatea și diversitatea lor. **Prospectarea este chemată să răspundă la întrebările: ce, unde, cînd, cum, la ce preț și cu ce mijloace pot fi vîndute (sau cumpărate) mărfurile și serviciile oferite (sau cerute).**

Pentru cunoașterea științifică a piețelor se recurge astăzi în măsură crescîndă și la un alt instrument: la studiul conjuncturii. Cercetarea conjuncturală — spre deosebire de prospectare — urmărește o cunoaștere de ansamblu a fenomenelor pieței în interdependența lor. Ea este legată în primul rînd de urmărirea stării generale a economiei capitaliste și a schimbărilor economice internaționale într-o perioadă dată, în anumite țări sau regiuni, cunoscînd că fenomenele realității capitaliste se bazează pe un proces de reproducție ciclic și fluctuant. În al doilea rînd, studiul conjuncturii desprinde fenomenele de ansamblu care se manifestă pe o piață de mărfuri sau servicii. Pe baza aprecierii alternanțelor ciclice și a altor fluctuații — sezoniere sau de altă natură — studiul conjuncturii permite elaborarea de prognoze științifice cu privire la evoluția pe termen scurt, mijlociu și lung a indicatorilor pe care îi urmărește, furnizînd o viziune sintetică asupra evoluției de viitor.

Urmărirea mișcării și a oscilațiilor unor factori de ansamblu care compun situația conjuncturală (producția, consumul, stocurile, comenzile, investițiile, comerțul interior și exterior, prețurile, politica economică, financiară, fiscală, comercială etc.) — fie pe termen scurt și mijlociu, fie în perspectivă — au și trebuie să aibă o influență mare asupra strategiei și tacticii comerciale a întreprinderii, datorită perceperii lor din timp. Pe baza analizelor conjuncturale, pe mărfuri, servicii, țări sau regiuni, completate cu rezultatele acțiunii de prospectare (pregătită și orientată la rîndul ei în conformitate cu concluziile prealabile ale cercetării conjuncturii), se elaborează prognozele necesare lărgirii, restringerii sau restructurării activității productive sau orientării (respectiv reorientării) vînzărilor și achizițiilor — a exporturilor și importurilor.

Ca un cadru general al cercetării foarte concrete și de amănunt realizată prin prospectarea pieței, cercetarea conjuncturală se conjugă deci cu această activitate, întregind instrumentarul necesar pentru cunoașterea posibilităților și nevoilor pieței.

Așadar, sub impulsul condițiilor care s-au creat în economia mondială, s-au dezvoltat — și se dezvoltă — pe lîngă tehnicile de producție, administrative și financiare, **tehnici comerciale tot mai complexe,** dînd naștere la o adevărată știință comercială.

Optica cererii

SPECIALIȘTII din Europa Occidentală care se ocupă de problematica comercializării în contextul complicării fenomenelor de producție și de consum, constatînd o rămînere în urmă față de S.U.A., manifestă îngrijorare față de concepția învechită, de simplă vînzare, care domnește în numeroase întreprinderi vest-europene. Ei vorbesc de poziția încă predominantă a așa-numitei „optici a ofertei", care presupune că scopul funcțional al întreprinderii îl constituie doar „producția sau cumpărarea de bunuri pentru vînzare sau revînzare", reducînd problema comercială la o „activitate statică" de desfacere a acestora, fără eforturi deosebite de adaptare la posibilitățile existente sau viitoare.

După părerea lor, o dată cu dezvoltarea rapidă a producției de masă, cu apariția posibilității sporirii aproape nelimitate a producției cu ajutorul automatizării și al energiei nucleare, preocuparea pentru latura tehnică a producției poate și trebuie să se îmbine din ce în ce mai strîns cu o altă problemă esențială: valorificarea producției prin **adaptarea continuă la cererea de pe piață.** Această „optică a cererii" — distinctă de cea a ofertei, a producției — este apreciată tot mai mult în țările capitaliste dezvoltate ca un element esențial al unei orientări dinamice de comercializare complexă, încetățenită de mult în economia americană.

În cadrul unei atare orientări, prospectarea și conjunctura devin instrumente esențiale de culegere, prelucrare și interpretare a impulsurilor care emană de la consumator, de la cerere. Împreună cu alte elemente ale unei comercializări dinamice (definirea politicii în materie de producție și comerț, stabilirea și realizarea strategiei și tacticii comerciale, a modului și mijloacelor de transpunere a lor în practica curentă, supravegherea și evaluarea întregului lanț de activități), prospectarea (și conjunctura) se înrolează în complexul unitar de activități rezumat în țările anglo-saxone, și chiar în cele vest-europene continentale, în conceptul de „marketing".

Comercializare complexă („marketing")

DEFINIȚIILE marketingului sînt mai mult decît numeroase, ele fiind formulate după criterii juridice, economice și funcționale. „American Marketing Association", care reunește toți factorii de răspundere din viața științifică și practică în acest domeniu, consideră că din punct de vedere practic, economic, marketingul înseamnă „activitatea de afaceri care canalizează curente de bunuri și servicii de la producător la consumator sau utilizator". Pornind de la această definiție foarte generală, trebuie precizat că în S.U.A., marketingul este considerat omologul producției, determinîndu-i totodată elementele și orientarea.

Tinzînd spre aceeași concepție, autorul, francez F. Nepveu-Nivelle apreciază că sistemul american „poate să inspire" conținutul comercializării complexe (adică al marketingului) din Europa, urmînd însă să se țină seama de dimensiunile și posibilitățile piețelor și întreprinderilor vest-europene. Punînd accentul pe conținutul economic al comercializării complexe, el o definește ca fiind o activitate de „cercetare și dobîndire a pieței optime, în funcție de nevoile recunoscute sau previzibile". Se remarcă combinarea prudentă a „opticii ofertei" cu „optica cererii", în sensul că definiția scoate în evidență necesitatea optimizării activității întreprinderii în funcție de cerere, ceea ce înseamnă că se ține seama de posibilitățile de adaptare relativ mai reduse ale întreprinderilor vest-europene (în comparație cu cele ale companiilor din S.U.A.).

În orice caz, atît în practica vest-europeană cît și în cea americană nu este vorba de simpla vînzare a unor produse sau servicii existente, sfera activității de comercializare complexă cuprinzînd deopotrivă **cunoașterea pieței, adaptarea producției și desfacerea propriu-zisă** (reprezentarea grafică nr. 1).

1. Sfera de activitate a marketingului

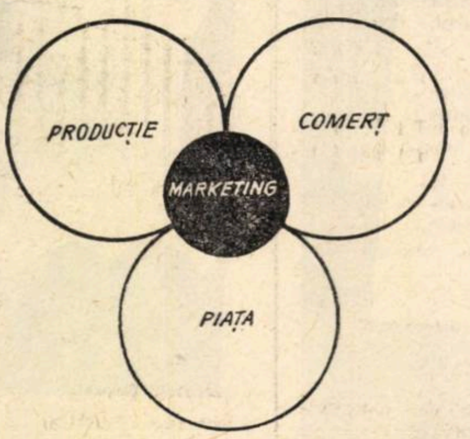

Sursa: Comunicarea dr. P. Kuerthi la Congresul internațional de marketing, Bratislava, 1966.

Acțiuni esențiale

ÎN cadrul operațiunilor de comercializare complexă, prospectarea pieței constituie primul grup de activități, conjugată — cum s-a arătat — cu cercetarea conjuncturală, ambele fiind instrumente de cunoaștere a condițiilor și evoluției multilaterale a cererii.

Domeniile de cercetare legate de prospectarea pieței sînt atît de variate, încît o vedere generală asupra acestui instrument de cunoaștere se cere limitată la enumerarea acțiunilor esențiale, fără a putea fi considerată ca exhaustivă.

Astfel, **analiza produsului** trebuie să întreprindă cercetarea detaliată a sortimentului, a ponderii sale actuale și viitoare pe piața internă sau externă, a tendințelor de specializare, a nivelului tehnic, a motivării modului de comportare al cumpărătorilor reali sau potențiali, a introducerii de mărfuri sau sortimente noi etc.

Un obiectiv important îl constituie desprinderea evoluției viitoare a pieței pentru produsul respectiv, îndeosebi sub raportul producției, al concurenței, al înlocuirii unor produse prin altele, al cererii și al prețului. Majoritatea acestor obiective pot fi analizate atît în perspectivă și pe termen mijlociu, cît și pe termen scurt.

Un alt grup de analize se centrează în jurul **căilor de comercializare.** În cadrul acestor analize, se are în vedere cunoașterea și frecvența clientelei existente și potențiale, posibilitatea organizării diferitelor forme și rețele de desfacere, operațiuni de consignație, condiții de cooperare și de înființare de întreprinderi mixte, aprecierea dimensiunii optime a unităților de desfacere, diferite forme de comercializare moderne, căi și condiții optime de plată, finanțare, transport și altele.

În legătură cu căile de comercializare, o preocupare centrală o constituie calcularea și urmărirea curentă a rentabilității acțiunilor comerciale considerate ca indispensabile pentru stabilirea rentabilității globale a întreprinderilor.

Prospectarea pieței cuprinde, de asemenea, analiza condițiilor de pregătire a planului de **publicitate și reclamă** (prospectare publicitară), pentru obținerea unei eficiențe optime și în acest domeniu. Trecînd prin diferite faze ca: definirea clientelei, stabilirea obiectivului (stimularea vînzării, sporirea notorietății produsului, lansarea de produse noi, incitarea interesului la intermediari), se caută căile și „mediile" cele mai adecvate pentru transmiterea mesajelor urmărite.

O preocupare centrală a prospectării publicitare o constituie pregătirea metodelor de calculare a rentabilității și eficienței diferitelor forme de reclamă realizate prin diferitele medii publicitare, pe cazuri și grupe specifice de produse. Neexistînd formule și scheme general aplicabile, rezultatele publicității și reclamei sînt consemnate mai curînd prin identificarea motivelor de comportare a subiectelor cărora li se adresează și în mai mică măsură prin calcule cifrice.

Diferențiere după produse

LA întocmirea sintezei sumare a activității de prospectare s-a urmărit o schematizare cît mai generală a acestui complex. Totuși, nu trebuie uitat că procesul de cunoaștere a pieței se diferențiază nu numai în funcție de condițiile întreprinderii, ale pieței și de posibilitățile de investigație (fără a mai aminti diversitatea mare a metodelor și tehnicilor aplicabile), ci și **în funcție de natura produsului sau a prestației în cauză.** Una este prospectarea pieței la mărfurile de consum — alimentare sau industriale — și alta la bunurile de investiții. Dacă la mărfurile de consum, prospectarea trebuie să aibă în vedere comportarea, reacțiile și nevoile cumpărătorului individual neavizat, la mărfurile industriale, destinate producției, se stabilește legătura între industriile producătoare și cele consumatoare, adică **între specialiști calificați.**

Prospectarea piețelor pentru prima categorie de produse a evoluat mult mai rapid, deținînd o pondere mare în activitatea firmelor respective. În schimb, la produsele livrate de la industrie la industrie, suma cheltuielilor de prospectare nu atinge (conform calculelor profesorului Stone de la Universitatea din Cambridge) nici jumătate din aceea a sectorului bunurilor de consum, deși valoarea finală a acestor din urmă bunuri este de două ori mai mică decît a bunurilor industriale. În R.F.G., cum scoate în evidență revista DER VOLKSWIRT, din 280 de întreprinderi producătoare de bunuri de investiții, numai 54% desfășoară o activitate de prospectare. În S.U.A., ponderea respectivă este de 83%. În general, arată revista vest-germană, rezultatele firmelor care acționează prin prisma rezultatelor prospectării sînt mult mai bune, ceea ce dovedește că sectorul de bunuri de investiții va trebui să se orienteze și el spre lărgirea muncii de prospectare.

Fazele politicii de vînzare

TRECÎND prin trei faze: 1) adaptarea producției și pregătirea acțiunii comerciale, 2) realizarea acțiunii comerciale și 3) acțiunile legate de utilizarea produsului (service-ul), politica de vînzare definește în linii mari obiectivele întreprinderii pe termen scurt, mijlociu și lung, metodele și căile pentru atingerea obiectivelor respective.

Adaptarea la condițiile pieței a produsului sau a prestației oferite începe încă în cadrul procesului de producție, determină modificarea sortimentului sau crearea de produse noi, schimbă sau înlocuiește programul de producție existent, duce la reformularea politicii de stocuri, îmbunătățește formele de finisare, condiționare, prezentare și ambalare și determină perfecționarea posibilității de întreținere sau de reparare a produsului.

În continuare, pe baza cunoașterii condițiilor de distribuire și de vînzare, se procedează la **adaptarea rețelei de distribuire** existente și a condițiilor contractuale — preț, forme de plată, termen de livrare, paritate, drepturi de exclusivitate, consignație etc.

Tot aici mai pot fi amintite metodele de stimulare a vînzării și publicitatea, chemate să sporească desfacerea în condiții optime de rentabilitate și eficiență. Prin aceasta, întreprinderea alege: obiectivele și acțiunile pe care le întreprinde și le urmărește cu ajutorul publicității și reclamei, etapa procesului de distribuire la care trebuie să intervină stimularea vînzării, documentația și argumentele pe care trebuie să le folosească echipele de vînzare sau distribuitorii, contracararea acțiunii concurenților și modalitățile de formare și dezvoltare a capacităților profesionale cerute personalului în munca de comercializare.

În ultima fază, legată și de păstrarea clientelei, politica de vînzare se ocupă în mod deosebit de **calitatea prestărilor de servicii** legate de livrarea, folosirea și, eventual, recondiționarea produsului, sau de buna desfășurare a serviciului vîndut. Astfel, pe baza datelor colectate și prelucrate în această privință, întreprinderea cîntărește atent ce service-uri să asigure după vînzare. Service-ul poate fi oferit sub formă de instrucțiuni, de asigurare de consultații tehnice permanente, ateliere de întreținere și reparații, asigurarea și repartizarea optimă a disponibilităților de piese de schimb etc.

În sensul preocupărilor din cele trei faze arătate, este organizată și activitatea de ansamblu a întreprinderilor capitaliste, cunoscînd că întregul complex de comercia-

dr. Laurențiu BUIA

(Continuare în pag. 20)

PROSPECTAREA – INSTRUMENT DE CUNOAȘTERE ȘTIINȚIFICĂ A PIEȚEI

(Urmare din pag. 19)

lizare dinamică (de marketing) sintetizează o concepție globală a întregului proces de producție și de valorificare a bunurilor produse. *(reprezentarea grafică nr. 2).*

● Psihologia cumpărătorului și informarea

PENTRU ilustrarea activității de marketing, una din lucrările de bază apărute în acest domeniu („Marketing — An Introductory Analysis", McGraw-Hill, New York, 1964) relatează chiar în primul capitol cazul autentic al insuccesului suferit de firma Animal Trap Company of America. Firma produce de mulți ani obișnuitele capcane pentru șoarcci. Hotărîtă să lanseze un model nou, perfecționat, de capcană, a prospectat piața după toate regulile artei, mergînd pînă la investigarea amănunțită a obiceiurilor... la șoareci. După numeroase experimentări produsul a fost lansat pe piață și susținut concomitent printr-o campanie largă de publicitate. Rezultatul : un dezastru. Investigațiile ulterioare au arătat că eșecul s-a datorat analizei insuficiente a psihologiei cumpărătorilor. Capcanele, foarte atractive din punct de vedere tehnic, au trezit interesul cumpărătorilor bărbați, dar femeile, care urmau să le folosească în casă, nu îndrăzneau nici să le golească dimineața, o dată ce șoarecele era prins, și nici să le arunce împreună cu captura, cum ar fi făcut cu o capcană obișnuită. Modelul perfecționat li se părea totuși un obiect de preț, deși costul nu depășea decît cu 5 cenți prețul vechi. În urma analizei, firma a revenit la vînzarea, cu suces, a capcanei „clasice".

Dar bineînțeles că nu numai psihologia cumpărătorului este un element important, ci și **asigurarea informației necesare** acestuia.

Întreprinderea americană International Minerals and Chemical Corporation, mare producătoare de îngrășăminte, a hotărît să-și lărgească vînzările. Piața o constituiau micile întreprinderi de desfacere districtuale, răspîndite cîte 15—20 în diferite regiuni ale S.U.A. Majoritatea acestora achiziționau îngrășăminte în vrac de la cele cîteva mari companii chimice, ocupîndu-se numai de combinarea adecvată a diferitelor categorii de îngrășăminte și de ambalarea lor pentru a le transmite cumpărătorilor finali spre utilizare directă.

Hotărîtă să cucerească o clientelă mai largă, International Minerals s-a gîndit să ofere „ceva în plus", ceva care să nu poată fi imitat imediat de concurență. Recurgînd la ajutorul unei firme specializate în prospectarea pieței, conducerea companiei a procedat la studierea pe scară națională a întreprinderilor de desfacere a îngrășămintelor chimice. După cîteva luni de anchete și studii, s-a constatat că aceste firme întîmpinau o serie de dificultăți : lipsite de mijloacele financiare necesare, ele nu reușeau să evalueze mai precis posibilitățile de vînzare în regiunile pe care le acopereau ; determinau cu greu solvabilitatea clienților și nu știau cum să-i oblige să-și respecte termenele de plată ; erau lipsite de experiență în ce privește problemele de asigurare ; alegeau în mod empiric rutele de livrare și rezolvau cu greu problema costurilor de transport ; aveau dificultăți legate de publicitate și de stimularea vînzărilor etc.

Pe baza rezultatelor obținute prin prospectare, International Minerals a organizat în cadrul companiei un serviciu de consultații pe aceste probleme, editînd în același timp un manual ușor inteligibil, distribuit gratuit clienților și cuprinzînd soluții pentru rezolvarea diferitelor probleme sesizate prin prospectare. Serviciul de consultații, cît și agenții care contractau clientela, au primit misiunea să dea asistență comercială în problemele menționate. Consecința : o bună parte a firmelor districtuale de îngrășăminte și-au sporit achizițiile de la International Minerals, deși concurenții acestei companii ofereau aceeași marfă, la prețuri și condiții similare. Deci, nu produsul a fost elementul hotărîtor, ci complexul de avantaje oferite.

Exemplul de mai sus ilustrează în mod pregnant deosebirea între vînzarea simplă și comercializarea complexă sau marketing. În loc să încerce a convinge cumpărătorul prin diferite mijloace să cumpere marfa ei, firma International Minerals a procedat altfel : a pus la dispoziția clientului **și alte elemente decît marfa propriu-zisă.** În consecință vînzătorul a colectat idei de la cumpărător — deși indirect —, încît produsul vîndut finalmente a devenit în bună măsură un rezultat al efortului de prospectare a pieței și nu invers.

● Marketingul nu este gratuit

REALIZATĂ în cadrul întreprinderii și — în numeroase cazuri — parțial sau total cu ajutorul unor firme specializate de cercetare conjuncturală, de prospectare generală a pieței sau de prospectare publicitară, munca de organizare și realizare a operațiunilor de marketing necesită fonduri considerabile. Cheltuielile variază de la industrie la industrie și de la firmă la firmă. Ele se diferențiază și în funcție de alternanța între perioadele de avînt și de stagnare din economie. Un studiu asupra cheltuielilor cu comercializarea complexă în economia S.U.A. arată că aceste cheltuieli, exprimate în procente din prețul final al diferitelor categorii de produse, ating următoarele mărimi :

Categoria de produse	Cheltuieli de marketing
Produse din lemn	53,1
Produse din carne	34,5
Autoturisme	35,7
Îmbrăcăminte pentru femei	64,1
Aparate electrice de uz casnic	55,6
Fructe și legume conservate	42,3

Imaginea poate fi completată cu costul studiilor de prospectare care se întocmesc în S.U.A. de sute și mii de firme, institute și organizații specializate. Costul prospectării pieței variază în funcție de sectorul, ramura sau etapa la care se referă analizele respective. Gama acestor costuri se întinde între 500—1000 dolari pentru evaluarea importanței mărcii comerciale sau de fabrică, pînă la 12 000—18 000 dolari pentru o analiză privind experimentarea unor acțiuni de comercializare pe piețele cheie. Întocmirea studiilor necesită deci cheltuieli destul de importante și mobilizarea unui personal de specialitate de înaltă calificare. Răspîndite atît în S.U.A. cît și în Europa Occidentală, întreprinderile și instituțiile de prospectare a pieței au devenit o parte integrantă a noilor forme ale comerțului intern și internațional, instrumente științifice de legătură eficientă între producție și consum.

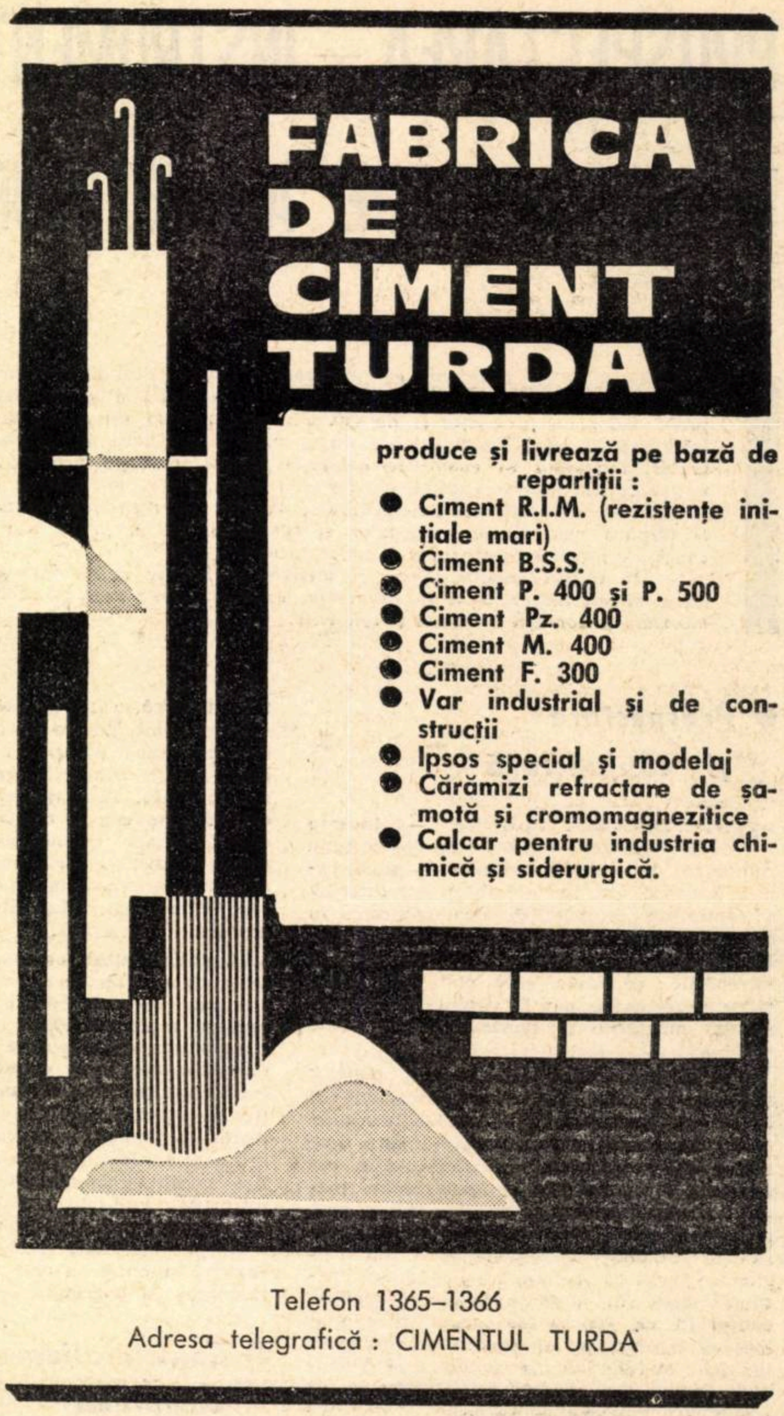

TEHNICA ȘI ECONOMIA AMBALAJELOR

Recent a avut loc la Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții o ședință a comisiei consultative care funcționează pe lîngă Oficiul pentru Ambalaje, în cadrul căreia s-a prezentat lucrarea : „Analiza situației în domeniul tehnicii și economiei ambalajelor în Republica Socialistă România" efectuată de Oficiul mai sus amintit.

Au participat împuterniciți ai ministerelor, membrii comisiei consultative, cadre de conducere și specialiști din instituțiile centrale și din institutele de cercetări.

S-au discutat numeroase aspecte ale tehnicii și economiei structurii materialelor pentru ambalaje și a corelării creșterii producției de ambalaje cu cea a producției de bunuri, rolul și sarcinile unităților din cadrul instituțiilor centrale în promovarea măsurilor necesare îmbunătățirilor în domeniul ambalajelor, importanța dezvoltării cercetării științifice și a introducerii unor cursuri de specialitate în învățămîntul superior, etc.

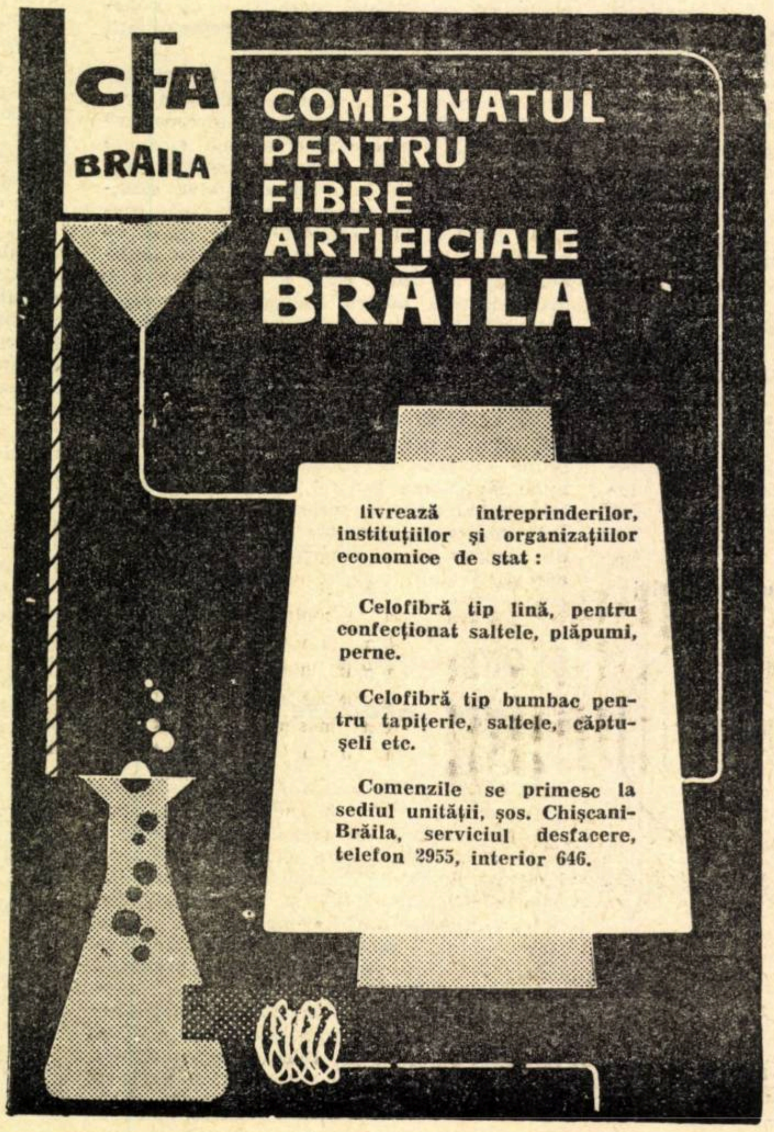

R. P. UNGARĂ

INDUSTRIA CHIMICĂ IN PROGRES

CEA mai dinamică dintre ramurile industriale, industria chimică cunoaște in R.P. Ungară un progres susținut. În anii puterii populare au fost investite 30 de miliarde de forinți în dezvoltarea industriei chimice, în afară de sumele afectate reînnoirii utilajelor. În cursul celui de-al doilea plan cincinal — 1961—1965 — acestei ramuri i s-a alocat tot atita, cit în cei 15 ani premergători : în acest cincinal aproximativ 3 miliarde de forinți au fost afectate anual dezvoltării chimiei. Ponderea investițiilor în industria chimică a crescut de la 12,4% în 1950—1955 la 16,3% în 1961—1965 din totalul investițiilor industriale. Ca urmare, în timp ce producția industriei socialiste a crescut în cincinal cu 47%, în ramura chimiei creșterea a fost de 90%.

Pe baza unei asemenea dezvoltări rapide greutatea specifică a industriei chimice în întreaga industrie de stat a crescut de la 7,9% în 1960 la 9,4% în 1965. Se prevede ca in 1967 industria chimică să asigure cel puțin 1/10 din producția industrială globală.

În dezvoltarea generală a chimiei, o atenție mare se acordă intensificării creșterii producției de ingrășăminte chimice, de antidăunători și de biostimulatori, care să asigure sporirea producției agricole. Pe de altă parte, se urmărește accelerarea creșterii producției de materiale plastice și fibre sintetice, în vederea lărgirii bazei de materii prime a industriei. A fost promovată dezvoltarea și modernizarea producției de medicamente, substanțe farmaceutice și coloranți.

Aceste orientări s-au oglindit în repartizarea investițiilor pe diferite sectoare : în anul 1965, de pildă, producției de îngrășăminte chimice i-au revenit 38,6%, producției de materiale plastice și fibre sintetice 18,1%, producției de medicamente 9,7% din totalul investițiilor alocate chimiei.

Ca urmare, producția unor produse importante ale industriei chimice a inregistrat in anii 1960—1965 următoarele creșteri : la ingrășăminte azotoase de la 278 mii tone la 724 ; la ingrășăminte fosfatice de la 267 mii tone la 615 ; la fibre sintetice „Danulon" de la 367 tone la 1945 etc.

Creșterea producției de îngrășăminte azotoase și fosfatice a permis sporirea gradului de utilizare a acestora pe hectar, la circa 20 kg de ingrășăminte azotoase in substanță activă. Producția de medicamente pe un locuitor este astăzi la un nivel relativ ridicat. În același timp, Ungaria importă incă insemnate cantități de fibre sintetice, întregul necesar de cauciuc sintetic etc.

La dezvoltarea industriei chimice un aport de seamă l-au dat institutele de cercetări. În cursul celui de-al doilea cincinal în industria chimică, a petrolului și a aluminiului au fost realizate 719 produse noi pe baza acestor cercetări, din care 480 produse farmaceutice. 20% din produsele farmaceutice puse în circulație în 1965 au fost rezultatul cercetărilor din anii celui de-al doilea plan cincinal. Pentru lărgirea rețelei și înzestrarea institutelor de cercetări din aceste ramuri, au fost alocate in cincinal 622,5 milioane forinți. Un accent deosebit se pune pe apropierea cercetării științifice de producție, pe cercetarea aplicativă.

Cel de-al treilea plan cincinal — 1966—1970 — prevede creșterea producției industriei chimice cu circa 60%, adică cu 10% pe an. În cadrul acestei creșteri generale, se va da prioritate sectorului petrochimic. Producția de ingrășăminte azotoase — pe bază de hidrocarburi — urmează să sporească cu mai mult de un milion de tone ; se prevede începerea producției de ingrășăminte combinate (azoto-fosfatice) și de ingrășăminte pe bază de carbamidă. Pe anul 1967 este prevăzut un spor de producție a ingrășămintelor de 23%.

Se prevede de asemenea creșterea — de circa 3 ori — a producției de materiale plastice, care urmează să atingă aproximativ 100 000 de tone în 1970 ; consumul pe un locuitor urmează să se mărească de la 4 kg in 1965 la 10 kg. in 1970. Producția de fibre și fire sintetice se prevede să ajungă in 1970, potrivit planului, la 6500—7000 de tone, urmind să fie asimilată producția fibrelor polipropilenice și poliesterice. În acest scop, pentru dezvoltarea producției de fibre „Danulon" sînt alocate în cincinal 460 milioane de forinți, iar pentru crearea bazei de producție a fibrelor de polipropilenă — prin construirea unei fabrici cu o capacitate de producție de 2 500 tone pe an — 250 milioane de forinți. Industria farmaceutică își va mări producția, in cincinal, cu circa 40%.

Chimia rămîne și în actualul cincinal ramura cea mai dinamică a industriei R.P. Ungare.

I. COSTEA

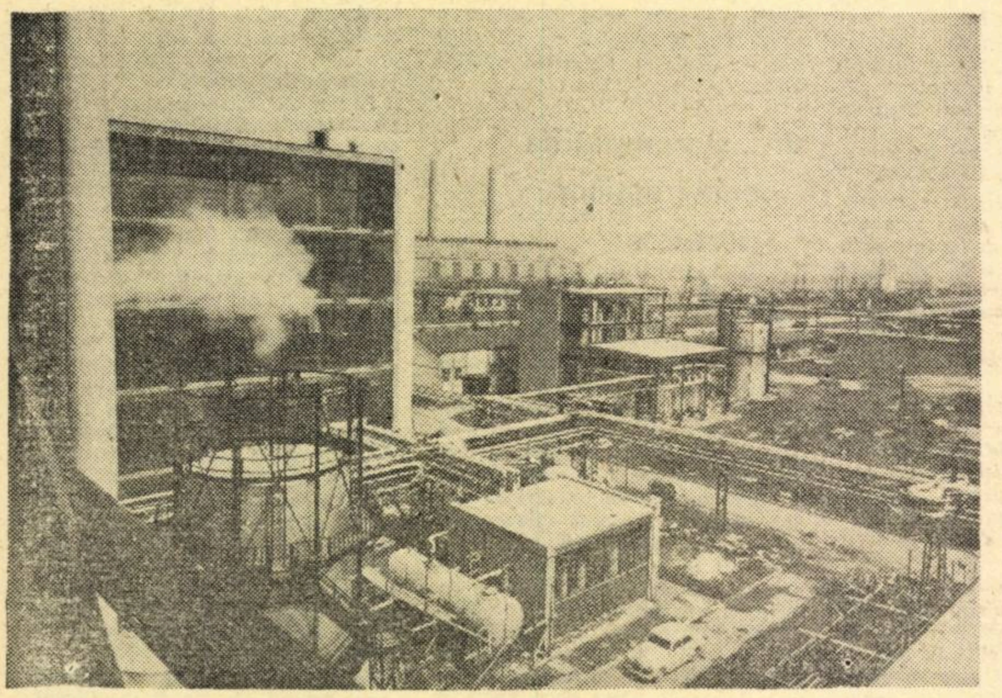

R. P. UNGARA – Vedere parțială a fabricii de mase plastice din Borsod

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● **Între guvernele S.U.A. și R. P. Polone a fost incheiat un acord pe trei ani privind exportul de produse textile poloneze în S.U.A. Acest export urmează, în principiu, să atingă cifra de un milion dolari anual.**

● **Un nou acord comercial pe termen lung (1967—1969) a fost încheiat la Budapesta intre R. P. Ungară și țările Benelux-ului. Potrivit acordului, Belgia, Olanda și Luxemburg-ul își vor spori exporturile in Ungaria cu aproximativ 30% in 1967 față de nivelul actual, iar circa 70% din restricțiile cantitative impuse exportului ungar pe piața acestor țări urmează să fie anulate.**

● **La Sofia a fost semnat un protocol cu privire la schimbul de mărfuri dintre R. P. Bulgaria și Danemarca pe anul 1967, potrivit căruia schimburile de mărfuri dintre cele două țări vor crește anul acesta cu 20% in comparație cu 1966.**

● **Organizațiile de resort din Uniunea Sovietică au semnat cu firma italiană „Olivetti" un protocol de colaborare în domeniul mecanizării muncii de proiectare și de administrație, prevăzindu-se elaborarea in comun a unor sisteme de dirijare in intreprinderi industriale sovietice, crearea unor noi tipuri de mașini electronice de calcul, inclusiv automatizarea operațiunilor bancare.**

● **Consiliul chinez pentru promovarea comerțului internațional și Asociația japoneză pentru dezvoltarea comerțului exterior au dat publicității o declarație comună in care este relevată dorința ambelor părți de a dezvolta relațiile comerciale dintre R. P. Chineză și Japonia.**

● **Potrivit unui contract incheiat cu o firmă italiană, intreprinderea iugoslavă „Boris Kidrici" va exporta în Italia 1300 tone de aluminiu. Pină in prezent, intreprinderea amintită a livrat Italiei numai alumină.**

● **Volumul schimburilor comerciale dintre R. P. Bulgaria și Anglia a sporit de aproape patru ori in perioada anilor 1961—1966. Noul protocol incheiat pe anul 1967 prevede livrări in valoare de 15 200 000 lire sterline de fiecare parte.**

Servicii noi la cerere

„Micii ingenioși' ai Parisului — cum îi denumește presa franceză — au creat cîteva servicii noi și rentabile, desfășurate pe sezon și pe posibilități financiare ale clienților. Unul din aceștia, inginerul Jean-Claude Payet, a înființat, de exemplu, serviciul de încălzire (Flambée-service) pentru marile case care și-au păstrat incă șemineele, pe lingă caloriferele în funcție. Întreprinderea de încălzire aduce la cerere, ambalate în cutii atractive, uscături de pădure, trunchiuri de brad cojit și chibrituri uriașe, pentru focul care urmează a fi aprins în șemineu la anumite aniversări. Inovația a prins și printre primii abonați din iarna aceasta au fost și persoane marcante politice. Un alt ingenios a lansat „masa pescărească" — un serviciu la domiciliu foarte apreciat. Antreprenorul vine la chemare cu pește proaspăt și cu vinul său propriu și pregătește orice fel de mincare i se cere. În timpul mesei el spune snoave marinărești și, ca supliment, cîntă din chitară. Pentru a face față solicitărilor, inițiatorul noului serviciu și-a plafonat activitatea : nu organizează mese pentru mai puțin de șase persoane și cu un consum mai mic de șase litri de vin

Centenarul cooperativelor daneze

În Danemarca a fost sărbătorită de curind aniversarea a 100 de ani de la înființarea primei cooperative de consum. În anul 1866 cele 109 familii ale orășelului Thisted din nordul țării, s-au unit într-o asociație comercială pe care au denumit-o, după sistemul englezesc, „cooperativă de consum a muncitorilor". Treptat, inițiativa aceasta s-a extins, astfel că în 1900 Danemarca număra circa 800 de cooperative (număr care a atins astăzi cifra de 2000). Începută în primii ani numai în sectorul producției agricole, această formă de cooperație s-a extins în prezent în mai toate ramurile comerciale și industriale daneze, inclusiv în construcții. Activitatea de bază a celor mai multe din cooperative o constituie însă tot agricultura. Din anul 1896 cooperativele s-au unit într-o federație care a ajuns acum la un capital de un miliard și jumătate de coroane și la o cifră de afaceri anuală de 900 000 000 de coroane. Cea mai mare cooperativă de consum din Danemarca — și care după aprecierile revistei **Revue danoise** *este în același timp una dintre cele mai mari din lume — are 400 de sucursale. În prezent Federația cooperativelor are 700 000 de membri, din care jumătate sînt orășeni.*

Posibilități sacrificate

În numărul său din ianuarie, ECONOMIC NOTES, (publicația lunară a lui Labour Research Association din S.U.A.), evaluează pierderile de bunuri materiale sau spirituale pentru poporul american cauzate de finanțarea agresiunii din Vietnam.

Astfel, publicația consideră că, cu cele 2,5 miliarde cheltuite intr-o lună pentru războiul din Vietnam s-ar putea realiza, printre altele, următoarele :

— biblioteci publice noi pentru 12 milioane de cititori ;

— 100 000 de noi locuri în universități ;

— 344 000 locuri pentru pregătirea în decurs de patru ani a 169 000 invățători, 50 000 medici și 125 000 surori medicale.

Cu cele 10 miliarde dolari cheltuite în patru luni în Vietnam, s-ar putea construi un milion de locuințe, inlocuindu-se astfel o pătrime din cele 4 000 000 de locuințe insalubre existente în prezent.

Francezul anului 2000

111 miliarde în 1949, 240 miliarde în 1965 și circa 350 miliarde franci la sfirșitul secolului ! Aceasta este, potrivit unui studiu publicat în revista franceză COOPERATION, evoluția valorii consumului in Franța. În ultimii 3 ani, progresul cel mai insemnat l-au inregistrat bunurile durabile de „confort". În anii următori însă, în timp ce consumul alimentar va progresa cu 36%, iar cheltuielile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte cu 68%, cumpărările de bunuri de consum durabile și de locuințe vor spori cu 90%. Institutul Național de Statistică și Studii Economice (INSE) apreciază că în ceea ce privește cheltuielile pentru bunuri cu caracter cultural, disparitățile între diferitele grupe sociale sînt foarte mari. Astfel, dacă se ia ca bază 100, consumul acestor bunuri va fi de numai 80 pentru muncitori, 123 pentru celelalte categorii de salariați, 183 pentru cadrele medii și peste 260 pentru liberii profesioniști și cadrele superioare.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

PIAȚA COMUNĂ ÎN 1966

ÎN ultimul său raport conjunctural trimestrial, Comisia Pieței Comune relevă o accentuare a diversității evoluției în țările membre. Tendințe de slăbire a activității s-au manifestat îndeosebi în R.F.G., Olanda și Belgia – mai net în a doua jumătate a anului.

Pe ansamablu, produsul național brut a crescut în 1966 cu 4,5%, investițiile brute cu 6%, producția industrială cu 5,5%. Schimburile comerciale intracomunitare s-au încetinit cu începere din primăvara anului trecut, sporul reprezentînd pe tot anul circa 12%. Importurile din țările terțe au crescut în ritm ceva mai rapid și anume cu 8%, față de 6,5% în 1965. Pe de altă parte exporturile spre țările terțe s-au încetinit, crescînd cu 9% față de 12% în 1965. Reducerea a afectat mai cu seamă exportul spre țările A.E.L.S. și spre țările în curs de dezvoltare. Balanța comercială s-a încheiat cu un pasiv de 1,4 miliarde de dolari, față de 1,5 miliarde în 1965.

Datele pe întreg anul 1966 estompează tendințele de slăbire a conjuncturii, care s-au manifestat către sfîrșitul anului. Acestea se oglindesc, într-o anumită măsură, în prognozele ce se fac în raportul conjunctural privitor la 1967. Comisia nu se așteaptă ca în țările Pieței Comune să se producă o recesiune, dar apreciază că se întrevede „după toate probabilitățile o creștere economică încetinită". Sporul produsului național brut este evaluat la 4%. Regresul prevăzut al volumului investițiilor și încetinirea mai pronunțată a activității economice în unele țări, îndeosebi în R.F.G., sînt atribuite, înainte de toate, evoluțiilor inflaționiste, „care au fost tolerate în ultimii ani sau au fost combătute cu un dozaj prea unilateral de măsuri de politică conjuncturală".

Dacă pe ansamblul anului 1966 cererea externă a compensat, cel puțin în unele țări membre, slăbirea cererii interne, pentru 1967 Comisia se așteaptă la o dinamică încetinită a ambilor indicatori. Se prevede un ritm mai scăzut de creștere a exportului țărilor Pieței Comune, îndeosebi ca urmare a reducerii achizițiilor S.U.A. și a stagnării, mai mult sau mai puțin pronunțate, a importurilor Angliei. În ceea ce privește cererea internă, previziunea cu privire la încetinirea ei se sprijină pe reducerea creșterii investițiilor (în R.F.G. și Olanda se așteaptă chiar o micșorare absolută a lor) și totodată pe tendința de încetinire a cheltuielilor de consum ale populației (țările Benelux și R.F.G.).

„INFARCT FINANCIAR"?

Societăţile familiale, băncile şi conjunctura

APROAPE SIMULTAN, cele mai mari societăţi familiale din lumea capitalistă — Krupp (R.F.G.) şi Solvay (Belgia) — s-au văzut nevoite, în ultimele săptămîni, să accepte principiul transformării lor în societăţi anonime. Dincolo de schimbarea formei juridice, este vorba de un fenomen legat îndeaproape de situaţia de moment a economiei ţărilor capitaliste; pe de altă parte, această încadrare, mult întîrziată, în procesul de anonimizare a capitalului survine în altă ambianţă decît acum şapte, cinci sau trei decenii — elementul de constrîngere e mai puternic, mai ales în raport cu mărimea firmelor.

● *Miliarde fără publicitate*

UNA din deosebirile, aparent paradoxală, între societăţile anonime şi societăţile familiale este că despre cele dintîi se cunosc mult mai multe date de gestiune. În timp ce pe ele legea le obligă să publice anumite extrase din bilanţ, statutul societăţilor familiale le permite să filtreze la maximum informaţiile care ajung la cunoştinţa publicului. Ceea ce se ştie se rezumă de obicei la cifra de afaceri sau la capitalul propriu, cu mare aproximaţie desigur. Este vorba însă, în multe cazuri, de miliarde. Despre Solvay et Cie, bunăoară, se ştie că în momentul de faţă are un capital propriu de 3 miliarde franci belgieni. Cifra de afaceri a concernului Krupp s-a ridicat în 1965 la 5 miliarde mărci, iar împreună cu livrările interne la 6,3 miliarde.

În economia vest-germană Krupp nu este singurul miliardar de acest fel. O cifră de afaceri anuală de peste 3 miliarde mărci au întreprinderile familiilor Flick şi Reemtsma. Primele au o structură foarte diversificată, producînd locomotive şi tancuri, medicamente şi hîrtie, cazane şi dinamită. Familia Reemtsma controlează piaţa ţigărilor, dar participă şi în ramura băuturilor alcoolice. Fraţii Quandt au întreprinderi cu o cifră de afaceri anuală de 2,5 miliarde mărci, familiile Henkel şi Hertie — cîte 2 miliarde, Brenninkmeyer — 1,7 miliarde, Grundig — 1,2 miliarde, Oetker — 1 miliard.

● *Tradiţie şi finanţare*

STATUTUL societăţilor familiale implică, între altele, un acces mult mai redus la piaţa capitalurilor decît îl au societăţile anonime, în ale căror consilii de administraţie sînt prezenţi bancherii. Se pare că în cazul concernului Krupp, care este nu numai cea mai mare, dar şi cea mai veche dintre societăţile familiale germane (întemeiată în 1811), există o puternică tradiţie antibancară, dacă se poate spune aşa. Această rezervă se impune pentru că această tradiţie exclude nu apelul la credite bancare, ci înainte de toate admiterea băncilor în forurile de conducere ale concernului. Or, dacă în trecut conducătorii unipersonali ai concernului şi-au putut permite să ducă pînă în ultimele consecinţe principiul independenţei faţă de bănci, astăzi Krupp nu mai poate evita amestecul lor.

Dacă în toamna anului 1963, cînd s-au făcut auzite pentru prima dată zvonuri despre dificultăţi financiare la Krupp, băncile, în persoana lui Hermann Josef Abs, au făcut declaraţii favorabile concernului, în această primăvară reacţia lor nu a mai fost aceeaşi. Criza a ieşit la iveală cînd băncile au declarat că nu mai pot continua finanţarea dacă nu se iau anumite măsuri.

Situaţia financiară dezvăluită cu acest prilej arăta astfel: Firma Krupp datorează băncilor suma de 2,5 miliarde mărci. Împreună cu datoriile faţă de furnizori şi sub alte forme, debitul depăşeşte considerabil cifra de 3 miliarde de mărci, faţă de un bilanţ în sumă de 5,3 miliarde mărci în 1965. Capitalul propriu al firmei este de 1 miliard de mărci, în timp ce numai suma dobînzilor în 1966 este evaluată la 300 milioane mărci. Băncile au reacţionat faţă de această situaţie prin AKA (Ausfuhrkredit-Gesellschaft) — o creaţie a 54 de institute bancare vest-germane pentru creditarea exportului. Apelînd masiv la sprijinul acestei firme, care furnizează 70% din sumele necesare efectuării comenzilor destinate altor ţări, Krupp a primit în cele din urmă un refuz. Tradiţia anti-bancară, veche de peste 150 de ani, a trebuit să capituleze în faţa metodelor moderne de finanţare a economiei capitaliste.

● *Cuvîntul băncilor*

DEŞI din diferite informaţii de presă rezultă că responsabilii concernului Krupp nu au abandonat orice speranţă de a redresa situaţia, reglementarea tripartită la care s-a ajuns în momentul de faţă — al treilea partener fiind statul vest-german — arată că cel puţin pentru moment băncile triumfă. Contractul încheiat la 6 martie — şi pe care **DER SPIEGEL** (nr. 12) îl numeşte direct „un dictat al bancherilor" — prevede că guvernul federal acordă firmei Krupp o cauţiune de 300 milioane mărci pentru asigurarea finanţării comenzilor de export, iar băncile îi acordă suplimentar 100 milioane de mărci în acelaşi scop, astfel că Krupp beneficiază de noi credite de 400 milioane mărci în cadrul AKA. Totodată, băncile se obligă să nu modifice cu nimic modalităţile de creditare a firmei Krupp pînă la 31 decembrie 1968.

În schimb, concernul familial îşi asumă trei obligaţii principale: 1) să instituie pînă la 15 aprilie 1967 un consiliu de administraţie avînd drepturile consiliilor de supraveghere din societăţile pe acţiuni; 2) să ia măsuri radicale de reorganizare şi raţionalizare a structurii firmei; 3) să înceapă imediat pregătirile pentru transformarea ei într-o societate anonimă pînă la sfîrşitul anului viitor. Coincidenţa termenului pînă la care trebuie efectuată această transformare cu acela pînă la care băncile prelungesc fără modificări creditarea concernului spune destul de mult. În plus, în consiliul de administraţie au şi fost numiţi doi bancheri, din care unul este acelaşi Hermann Josef Abs de la Deutsche Bank.

● *„Un ghem de cauze"*

DACĂ raţiunile intervenţiei energice a băncilor sînt destul de limpezi, cele care au determinat statul să acţioneze în favoarea casei Krupp cu o cauţiune federală importantă nu li se par tuturor observatorilor la fel de clare. Argumentul că dificultăţile financiare ale concernului au ieşit la iveală în creditarea exportului şi că acesta trebuie neapărat sprijinit, în condiţiile actuale nu este considerat a rezista tuturor obiecţiilor. Krupp are în prezent comenzi pentru export în sumă de 1 miliard de mărci. Or, Gutehoffnungshütte a realizat anul trecut exporturi de 1,4 miliarde, Thyssen — de peste 1,5 miliarde, Rheinstahl — 930 milioane, fără să beneficieze de un sprijin guvernamental de acest fel. Mult mai mare decît 1 miliard de mărci este şi exportul succesorilor lui I. G. Farben şi al firmelor Siemens şi Volkswagen. „Referirile la dificultăţile deosebite întîmpinate de Krupp în finanţarea exporturilor nu par deci să fie concludente", scrie **FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG** (13 martie).

Reacţiile nefavorabile ale cercurilor de întreprinzători faţă de sprijinul excepţional acordat concernului îmbracă cele mai variate forme. Într-o luare de poziţie a Asociaţiei întreprinzătorilor independenţi (ASU), s-a pus accent pe ideea că principiile concurenţei înseşi au fost ştirbite prin cauţiunea federală. Problema dacă se creează astfel un precedent, care va putea duce şi la alte acţiuni similare în caz de nevoie, preocupă de asemenea intens cercurile de afaceri vest-germane, mai ales în lumina situaţiei conjuncturale nefavorabile. Tocmai această situaţie pare însă să explice, ca unul din factorii hotărîtori, intervenţia guvernamentală. Arătînd că este vorba în orice caz de „un ghem întreg de cauze", **DER VOLKSWIRT** (nr. 10/1967) scrie: „Cauţiunea trebuie privită înainte de toate ca o încercare a guvernului federal de a împiedica o zdruncinare serioasă a încrederii în perspectivele economice. Rămîne de văzut dacă aceasta a reuşit. Este încă incert cum va reacţiona economia, în lunile următoare, la faptul că una din cele mai mari întreprinderi germane a trebuit să apeleze la ajutorul statului".

● *Cazul Solvay*

DIFICULTĂŢILE casei Krupp sînt atribuite, între altele, şi faptului că, iarăşi sub influenţa unei tradiţii îndelungate, nu a reuşit să se detaşeze la timp de baza siderurgică şi extractivă a structurii întreprinderilor sale. Este un fapt că cele două ramuri reprezintă aproape jumătate din cifra de afaceri totală, iar în investiţiile noi chiar două treimi din total. Dar acest argument nu este valabil în cazul firmei Solvay, care şi ea urmează să se transforme în aprilie din a doua societate familială din lume într-o societate anonimă.

Încă în 1949 Solvay a început să se orienteze masiv spre producţia maselor plastice. Uzina de răşini artificiale de la Jemmappes şi-a mărit capacitatea de la 2500 tone anual în 1949 la 70 000 tone în 1966. Cercetările ştiinţifice, a căror dezvoltare este strîns legată de modernizarea producţiei, ating în prezent 600 milioane de franci belgieni anual. Dar, în ciuda reorientării, după peste un secol de existenţă ca societate familială (din 1863), Solvay nu mai face faţă cerinţelor de capital pentru noi investiţii.

Similitudinea principală cu Krupp o găsim în relaţiile cu băncile. În 1965 societatea Solvay „a fost nevoită să se împace cu ideea că nu mai putea fi propriul ei bancher, ci doar deţinătoarea unei participaţii minoritare" la o bancă din afara propriului grup (**STATIST**, 17 martie). Société Belge de Banque, care făcea parte din acest grup, a fost absorbită atunci de Banque de la Société Générale de Belgique, care dispune de mijloace mult mai importante. Această operaţie a fost, cum se vede acum, un prim pas pe calea care avea să ducă la îngenunchierea pe Solvay et Cie.

Situaţia conjuncturală, care şi în Belgia este nefavorabilă, a influenţat, fără îndoială, evoluţia ambelor cazuri pe care le-am evocat. Dar conjunctura, ca şi acţiunea statului, au adăugat doar tărie constrîngerii exercitate de băncile stăpîne pe mijloacele de finanţare, în proporţiile cerute de economia capitalistă contemporană. Un fost funcţionar superior de la Krupp, care propusese încă în 1962 transformarea concernului în societate anonimă şi fusese nevoit să plece, a avertizat că ceea ce aşteaptă firma în caz contrar este un „infarct financiar". Infarctul s-a produs, ajutat şi de împrejurările conjuncturale care n-au fost anticipate.

I. PĂDUREANU

Măsuri monetare şi fiscale în Suedia

La începutul anului trecut, numeroase sectoare ale economiei suedeze plănuiau o expansiune a investiţiilor pe baza unei rate a scontului în ţară de 5%. În iunie însă, rata a fost ridicată la 6% — cel mai înalt nivel din 1932, cînd fusese de 8%. Majorarea scontului în Suedia, anul trecut, a fost desigur urmarea conjuncturii interne în «supraîncălzire» şi, în acelaşi timp, a «războiului dobînzilor» de pe piaţa financiară internaţională a ţărilor capitaliste.

O nouă orientare, spre pîrghia fiscală, pare a fi fost marcată în ianuarie anul acesta cu prilejul prezentării noului buget. Acesta punea accentul pe o severă politică fiscală, care includea un spor de 1.500 milioane de coroane la impozite, o îngheţare a cheltuielilor militare şi restricţii generale.

La Stockholm a produs, totuşi, îngrijorare faptul că scăderea cererii interne, anul trecut, s-a dovedit mai mare decît se prevedea şi că tendinţa de scădere s-a manifestat şi anul acesta. Vînzările la automobile, în primele 2 luni ale lui 1967, au scăzut, de exemplu, cu 25%.

În ceea ce priveşte exporturile, acestea au fost stimulate de reducerea cererii interne, dar se afirmă că mai trebuie făcute eforturi mari pentru a micşora deficitul în balanţa de plăţi. În ianuarie, deficitul — după cum anunţa, recent, Agenţia Reuter — era de 419 milioane coroane. În ianuarie anul trecut, deficitul fusese de numai 343 milioane de coroane.

În urmă cu vreo şase săptămîni Banca centrală suedeză hotărîse o reducere a ratei scontului cu 0,5%. Luna aceasta, la 11 martie, s-a anunţat o nouă reducere de 0,50%. Măsura de reducere a ratei scontului este, desigur, menită să alinieze Suedia faţă de celelalte ţări vest-europene care au procedat şi ele, la o oarecare dezarmare în «războiul dobînzilor» dar, are şi scopul de a liberaliza, într-o anumită măsură, politica creditelor. Un stimulent important al reducerii pare să-l fi constituit creşterea şomajului în sectorul construcţiilor.

Corespondentul ziarului englez FINANCIAL TIMES la Stockholm informează, cu toate acestea, din «sursa cercurilor bancare» că reducerea ar putea avea doar un caracter temporar, rata scontului avînd perspectiva să crească iar în a doua jumătate a anului, posibil cu 1%. Aceasta ar demonstra nu o opţiune ci o politică de pendulare între măsurile monetare şi cele fiscale.

Prudenţă şi expectativă

ÎNLĂUNTRUL Asociaţiei Europene a Liberului Schimb (A.E.L.S.), părerile continuă să fie împărţite în legătură cu problema adeziunii la Piaţa Comună. Atitudinea şi demersurile din urmă ale Angliei în această chestiune a precipitat şi a ascuţit discuţia în cadrul acestui organism, care a luat naştere ca o replică la Comunitatea Economică Europeană şi care pare de fapt ca o etapă de anticameră înaintea propriei ei aderări. Numai că cei şase" membri ai Pieţei Comune nu manifestă nici în prezent vreun entuziasm deosebit pentru alte candidaturi. Zilele trecute, şeful Departamentului Economiei Publice elveţiene, Hans Schaffner, părea să trădeze prin ton o oarecare amărăciune în legătură cu această temă de care s-a ocupat într-un expozeu în faţa Consiliului Naţional: „deciziile ce trebuie luate în sinul Comunităţii „celor şase" — observa acesta — pun probleme mereu mai complicate; iar acest lucru a fost deja invocat pentru a pune la îndoială oportunitatea unei măriri a numărului său de membri".

Cu toate acestea, dintre toate ţările A.E.L.S. Confederaţia helvetică se arată cea mai puţin ispitită de Piaţa Comună. Fără a se desista de cererea de negociere pe care o prezentase în 1961 şi exprimîndu-şi dorinţa de a fi inclusă în noile convorbiri care ar putea avea loc,

NOTE

Elveţia se arată interesată în gradul cel mai înalt de apărarea intereselor sale economice fundamentale şi a neutralităţii. Consiliul federal, a declarat Hans Schaffner, consideră neîndeplinite condiţiile obiective pentru a începe tratative cu C.E.E.

Unii observatori economici în Europa de Vest socotesc că Elveţia nu va putea rămîne la o parte de gruparea economică a unor ţări al căror client permanent este, ocupînd ca importanţă locul trei după S.U.A. şi Anglia, cu un volum de importuri în valoare de mai mult de 10 miliarde franci elveţieni.

Din declaraţiile şefului Departamentului Economiei Publice, Schaffner, mai reies însă şi serioase îndoieli în legătură cu perspectivele „rundei Kennedy", al cărei succes sau insucces poate influenţa profund exportul şi importul Elveţiei. Atitudinea ţării sale, a spus acesta, va fi dictată şi de „gradul de discriminare tarifară ce ar subsista în Europa după negocierile Kennedy". Ansamblul relaţiilor economice europene va trebui atunci reexaminat, a adăugat Schaffner. El a atras atenţia că economia elveţiană trebuie să se pregătească pentru toate eventualităţile. Deşi aprobă iniţiativa britanică de aderare la Piaţa Comună, Elveţia îşi rezervă dreptul „de a avea vederi diferite cu privire la alegerea şi aprecierea datelor problemei".

Perspectivele economiei mexicane

O ANALIZĂ a datelor arată eforturile Mexicului în dezvoltarea economică. O dovedeşte, între altele, şi uriaşa centrală electrică de la Malpaso, care va avea o putere instalată de 720.000 KW într-o primă etapă, şi de 1 100.000 KW la sfîrşit. Se subliniază, în Mexic, că în ultimii 5 ani producţia de energie electrică a ţării a sporit cu aproximativ 100% şi că beneficiile nete în doi ani au crescut cu 67%. Deşi venitul naţional pe cap de locuitor, în Mexic, reprezintă numai un sfert faţă de cel din Franţa, bunăoară, de peste un deceniu economia mexicană înregistrează un ritm de expansiune care nu cunoaşte tulburări grave în domeniul preţurilor. După devalorizarea din 1954, care nu a rămas fără rezultate pozitive, începînd din 1955 curba dezvoltării s-a aflat într-o importantă ascensiune, cu un ritm mediu anual de circa 6%. În 1964, ritmul creşterii atinsese vîrful de 10%.

Planul orientativ al Mexicului pe 1966—1970 prevede o creştere de 6,5% pe an. În ceea ce priveşte costul vieţii, din anul 1958 el n-a crescut decît cu 15%, cu mai puţin de 1,5% pe an. Creşterea acumulărilor la casele de economii a fost remarcabilă, încît ministrul de finanţe a putut declara, recent, că pe această bază, ţara «a putut dezvolta un program de buget deficitar, facilităţi pentru întreprinderi cum au fost, de pildă, scutirea de impozite la reinvestiţii şi amortizare accelerată».

Necesitatea de a se crea circa 750.000 de noi slujbe anual, rămîne, după cum se arată în Mexic, problema cea mai grea. Recurgînd la împrumuturi străine, datoria publică externă a Mexicului este foarte ridicată. În ciuda marilor eforturi, exporturile nu depăşesc importurile. Importurile nu sînt plătite prin exporturi decît într-o proporţie de 70%. Poverile serviciului datoriilor cresc mai ales ca urmare a dificultăţilor rezultate din împrumuturile pe termen lung, contractate pentru a finanţa împrumuturile pe termen scurt. Din 1964 pînă în 1966 datoriile pe termen scurt ale Comisiei Federale a Electricităţii au scăzut de la 3.263 milioane de pesos, la 1.823 milioane, în timp ce datoriile pe termen lung au sporit de la 6.229 la 8.582 milioane.

Observatorii economici remarcă ca pe un fapt pozitiv, că expansiunea se datoreşte, în mare măsură, investiţiilor publice, acestea, nu numai de la buget, ci din fonduri provenite de la numeroase regii de stat sau de la societăţi mixte de stat şi particulare. Petrolul, electricitatea, căile ferate, transportul aerian sînt, în Mexic, naţionalizate. Statul are participaţii în siderurgie, mecanică, chimie, textile, cinematograf. Jumătate din investiţiile globale sînt de caracter public, iar statul controlează, cu eficienţă, creditul pentru sectorul particular. Industriile de bază sînt considerate ca pîrghie a dezvoltării.

Şi agricultura, datorită mecanizării şi diversificării ei, îşi ameliorează treptat, productivitatea, sporind rentabilitatea şi capacitatea ei de export.

din bloc-notesul cronicarului

Bumbacul: bilanț deficitar

Conform cifrelor publicate de Departamentul american al agriculturii, recolta mondială de bumbac s-ar ridica între 1966—1967 la numai 48 300 000 de baloturi, față de 53 000 000 în perioada 1965—1966. Diferența în minus o constituie îndeosebi deficitul producției din S.U.A. (11 000 000 de baloturi în 1966—1967, față de 15 000 000 în anul precedent), precum și din Brazilia (cu 500 000 de baloturi mai puțin ca în 1965—1966). Scăderi ușoare ale producției s-au înregistrat și în Mexic, Iran, Salvador și Siria, iar creșteri în Nicaragua, Turcia, Grecia și Spania. Observatorii consideră că diminuarea substanțială a producției mondiale ar putea genera o atmosferă de tensiune pe piața internațională, deoarece necesarul solicitat la contractări pe anul 1967 se ridică la 52 000 000 de baloturi (cu aproape 2 000 000 mai mult ca în 1966). Menținerea echilibrului nu va putea fi realizată decît prin punerea în circuit a stocurilor disponibile din recolta trecută. Pentru a preîntîmpina o nouă reducere a recoltei, S.U.A. lansează în cultură un nou soi de bumbac, denumit **Acala SJ—1.** Este vorba de o variantă cu proprietăți speciale de adaptare la diferentele de temperatură și cu o formă deosebită a capsulei, care permite recoltarea mecanică în condiții optime.

45 miliarde ore activitate casnică

Salonul de arte menajere prezentat publicului francez anul acesta între 5 și 19 martie la Paris, a prilejuit cronicarilor de presă unele reflecții care nu sînt lipsite de interes. În primul rînd, s-a constatat că numărul vizitatorilor e în continuă scădere. Scade pasiunea pentru aparatele casnice, deși numărul acestora sporește an de an, iar tipurile se diversifică fără încetare. Care este explicația? Timpul cîștigat pentru a curăța cu o perie electrică hainele e pierdut prin cheltuiala de timp necesară întreținerii aparatului și mai ales prin folosirea lui intensivă pentru a se „profita" de ea. După părerea publicației **Le Nouvel Observateur** *rezultatul este că „orele de menaj ale femeii franceze din cea de-a doua jumătate a secolului XX încă mai reprezintă un orar de surmenaj".*

Doi economiști, Alain Girard și Pierre Bastide au făcut o socoteală: 27 de ore de muncă domestică pe săptămînă dacă femeia exercită o activitate profesională, 45 de ore dacă muncește la cîmp, 54 de ore dacă e casnică. Aceasta pentru femeia fără copii. Pentru mama a trei copii, cifrele respective cresc la 50,66 și 77 ore de menaj pe săptămînă. Cifrele comparative publicate de economistul Jean Dayre par încă mai elocvente. El a evaluat munca „utilă" pe un an în Franța la scară națională; din 105 miliarde ore, 5 miliarde sînt necesare pentru călătoria spre locul de muncă, 12 miliarde muncă școlară, 43 miliarde muncă profesională remunerată și... 45 miliarde ore de muncă casnică neremunerată. Aproape jumătate din munca umană este cheltuită pentru sarcini menajere.

Soluția nu o constituie multiplicarea aparaturii casnice, sînt de părere economiștii, ci raționalizarea: trebuie înlocuită o mare cantitate din munca menajeră cu randament scăzut printr-o cantitate mică de muncă industrială de mare randament. Munca menajeră trebuie convertită într-o muncă colectivă.

Se propune ideea — care dealtminteri nu este nouă — a creării unor „unități de serviciu familial", adică: o concentrare de servicii menajere, chiar la poarta imobilului, cu spălătorii, călcătorii, ateliere de reparat, de semipreparate culinare, legume gata curățate, echipe volante de femei de menaj, spălători de geamuri, de parchete, infirmieri și supraveghetori de copii.

Cît citim și cît avem de citit?

Cît citim este o problemă pe care fiecare trebuie s-o dezbată cu propria sa conștiință. Cît avem de citit ne-o spun însă cifrele statistice. Astfel, după datele publicate de

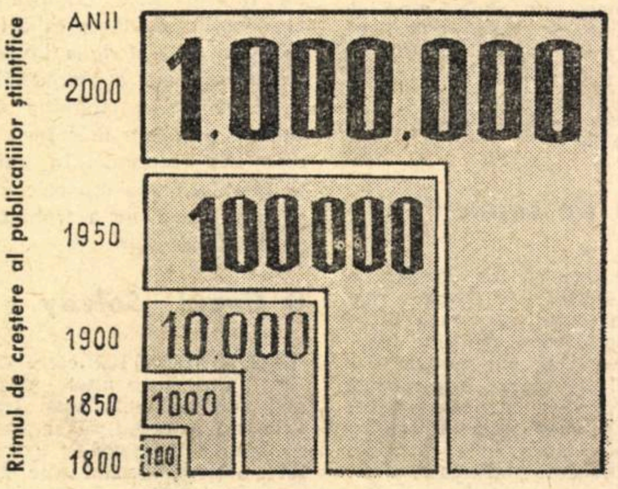

U.N.E.S.C.O., în momentul actual se publică anual circa 13 milioane de pagini numai de literatură științifică, fără să mai adăugăm celelalte milioane de pagini de beletristică și altele.

Socotind numărul publicațiilor științifice ce apăreau în anul 1800 egal cu 100, pînă în anul 1950 acest număr a sporit la 100 000, iar pînă în anul 2000 el va ajunge la 1 000 000, dacă se va menține ritmul actual de creștere. Cum știința și literatura de specialitate sînt într-un continuu progres, anul 2 000 ne-ar putea rezerva și alte surprize în acest domeniu.

$5x10^5$ = apariția omului

La vremea ei, „Scurta istorie a umanității" a scriitorului englez H. G. Wells a fost mult apreciată pentru capacitatea de sinteză și conciziunea de care dădea dovadă autorul. Totuși, istoria lui Wells avea dimensiunile unui roman — 250—300 pagini. Este probabil că talentele sale de vizionar nu mergeau atît de departe încît să prevadă că istoria umanității poate fi scrisă în 10 rînduri. Acest tur de forță a fost făcut de sociologul american Bertram Gross, care în cadrul unui articol publicat în revista franceză ANALYSE ET PRÉVISION din februarie 1967, rezună în următorul tabel istoria de pînă acum a omenirii.

Apariția vieții pe pămînt	$2{,}5 \times 10^9$ = 25 000 000 000 ani
Apariția omului	5×10^5 = 500 000 ani
Agricultura	2×10^4 = 20 000 ani
Tiparul	5×10^2 = 500 ani
Știința	2×10^2 = 200 ani
Industria	$1{,}5 \times 10^2$ = 150 ani
Avionul	5×10^1 = 50 ani
Energia atomică	$2{,}1 \times 10^1$ = 21 ani
Mașinile electronice de calcul industrializate	5×10^0 = 5 ani
Inima artificială	1×10^0 = 1 an

Senegal: dezvoltarea culturii orezului

Cel de-al doilea program economic de patru ani al Senegalului (1966—1969) a fost conceput ca un plan care integrează activitățile tuturor sectoarelor economice. Totuși, în cadrul acțiunilor pe termen scurt, programul prevede rezolvarea cu precădere a obiectivelor privind agricultura, o atenție deosebită urmînd a fi acordată creșterii vitelor și dezvoltării

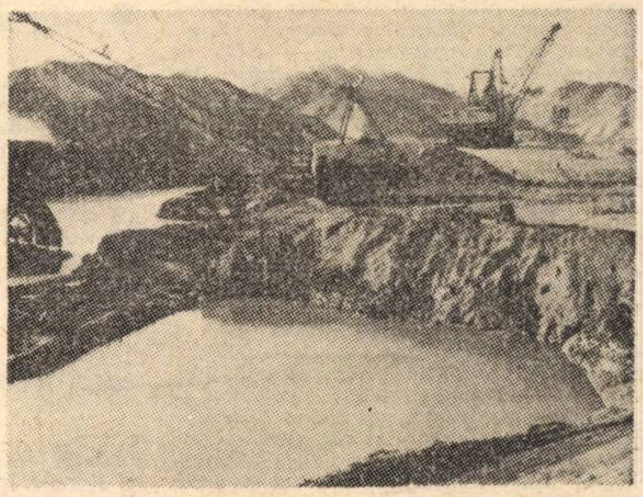

Minele de fosfați de la Taïba

oriziculturii. Prioritatea acordată orezului se justifică prin creșterea masivă a cererii de consum față de posibilitățile producției, și totodată, prin creșterea importurilor acestui aliment de bază. Astfel, numai în anul 1964 importul de orez s-a ridicat la circa 5 miliarde franci C.F.A., reprezentînd 11% din totalul importurilor de mărfuri alimentare. Situația actuală se menține la o rată de creștere de 11% a consumului față de producție.

Către 1970 se apreciază că aceste necesități se vor ridica la circa 300 000 tone. În vederea creșterii producției la hectar și extinderii culturilor de orez în regiunile fluviului Senegal, în cadrul programului s-au prevăzut lucrări de irigare și amenajare a unei suprafețe de peste 45 000 ha, a căror valoare a fost calculată la 7 miliarde franci C.F.A.

C. GRIGORE

EROAREA DE LA ÎNTREPRINDEREA „HRANA SPIRITULUI"

Mai mulți cititori ne-au adus la cunoștință că întreprinderea „Hrana spiritului" produce și pune în vînzare cantități foarte mici din unele sortimente mult solicitate de cetățeni. În schimb, aceeași întreprindere inundă piața cu unele produse care n-au căutare și, ca atare, zac ani de zile pe rafturile unităților de desfacere.

Cercetînd pe teren, am constatat că cele semnalate sînt întru totul adevărate. Am găsit și noi în numeroase unități de desfacere cantități impresionante de produse din seria celor etichetate „greu vandabile". Vînzătorii din aceste unități ne-au declarat că unele produse greu vandabile stau de ani și ani de zile, se scorojesc și se prăfuiesc fără să stîrnească interesul cuiva. După o anumită perioadă — timp în care ele blochează importante fonduri bănești ale unităților de desfacere, iar uneori se plătesc chiar penalizări, aceste produse sînt valorificate la un preț derizoriu — mult mai mic decît prețul de cost. Fiind considerate rebuturi, acestea sînt transformate în cele din urmă într-un fel de pastă, care se folosește în industria celulozei și a hîrtiei.

— Dar, de ce primiți produsele care știți că n-au căutare? De ce nu le comandați numai pe cele care se cer? i-am întrebat pe responsabilii unităților de desfacere.

— Dacă am proceda așa — ne-au răspuns ei — volumul desfacerilor s-ar dubla, iar noi (și bineînțeles întreprinderea furnizoare) am realiza beneficii substanțiale. În plus, nu s-ar cheltui sume mari pentru producerea unor sortimente care nu se vînd. Deși situația e cunoscută de multă vreme, deși realizarea și desfacerea sortimentelor solicitate este, evident, avantajoasă din toate punctele de vedere (eficiență economică și satisfacerea cererii), totuși cei de la „Hrana spiritului" nu țin seama de aceste deziderate și produc în continuare fără a ține seama de „pulsul" cererii. De neînțeles e următorul fapt: produsele solicitate se fabrică totuși într-o gamă largă de sortimente, dar cantitățile care se pun în vînzare sînt infime față de cererea pieței. Ca atare, în zilele cînd apar aceste sortimente la toate unitățile de desfacere se formează cozi. Sînt și cazuri cînd aceste produse se epuizează pe drum, nemaiajungînd în magazine. Nu-i deci de mirare că în această situație unii cumpărători pasionați stabilesc relații de „amiciție" cu responsabilii și vînzătorii din unitățile de desfacere care, la rîndul lor, depun tot zelul pentru a le reține măcar cîte un singur exemplar din produsul solicitat.

De ce această situație cînd produsele cu pricina ar putea fi realizate în serii mult mai mari, fără cheltuieli suplimentare, folosindu-se materia primă utilizată la fabricarea produselor nevandabile? După cîte știm, cererea pieței e cunoscută, dacă nu cu precizie cel puțin aproximativ. Atunci care-i cauza acestei anomalii costisitoare? Nu există oare o eroare în calculele care se fac la întreprinderea „Hrana spiritului"?

D. TĂRNĂUCEANU

„MICĂ PUBLICITATE"

● Vindem urgent zeci de mii de exemplare din lucrarea *„Împletituri cu andrele"*, tipărită în 60 000 + 140 exemplare pe hîrtie velină de 63 g/m². Cumpărați-le cu încredere că tot nu se vînd. Se găsesc în toate librăriile din întreaga țară. Grăbiți-vă, că altfel toate exemplarele se vor transforma în pastă pentru industria hîrtiei și a celulozei.

● În caz că titlul amintit mai sus nu vă atrage, solicitați *„Modele din fileu"* tipărită în 35.000 + 140 exemplare. Are 220 pagini și costă 13,50 lei.

● Cu 11,50 lei vă puteți procura lucrarea *„Tricotaje de mînă"*, editată în 1966 într-un tiraj de 60 000 + 140 exemplare.

● Cu 3 lei vă puteți procura lucrarea *„Importul amforelor ștampilate la Istria"*, care în 1957 — la data apariției — costa 20 lei. Un chilipir! Cu 3 lei o lucrare pînzată, 446 de pagini pe hîrtie velină 80 g/m².

● La orizont e Cosmosul! Lămuriri interesante găsiți în cartea *„Zece ore de astronomie"*. Lucrarea vă așteaptă din 1963. A fost tipărită într-un tiraj de 60 120 exemplare. Salvați-o de la D.C.A.!

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACTIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Intreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. 40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 14 (190)
14
VINERI
7 aprilie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI ● 2 LEI

TRANSFORMAREA GOSPODĂRIILOR DE STAT

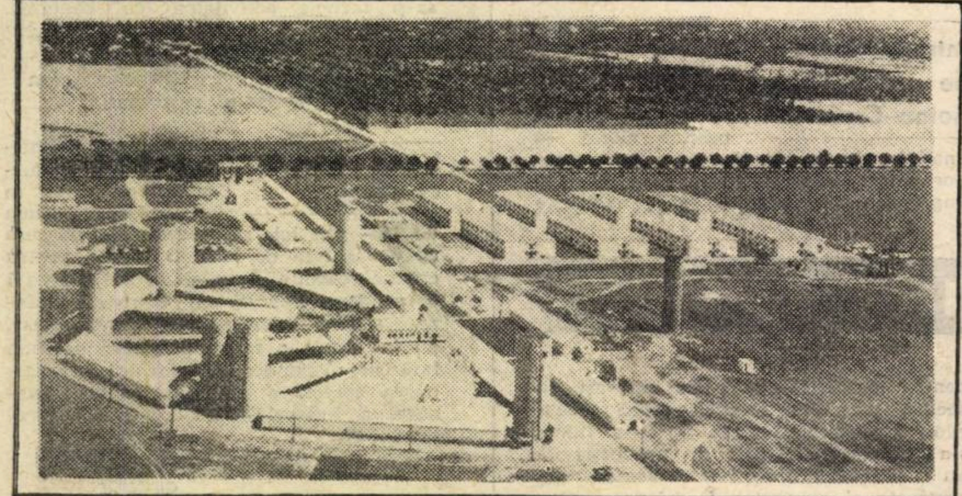

ÎN PAGINILE 8-9

ÎN CENTRE PUTERNICE

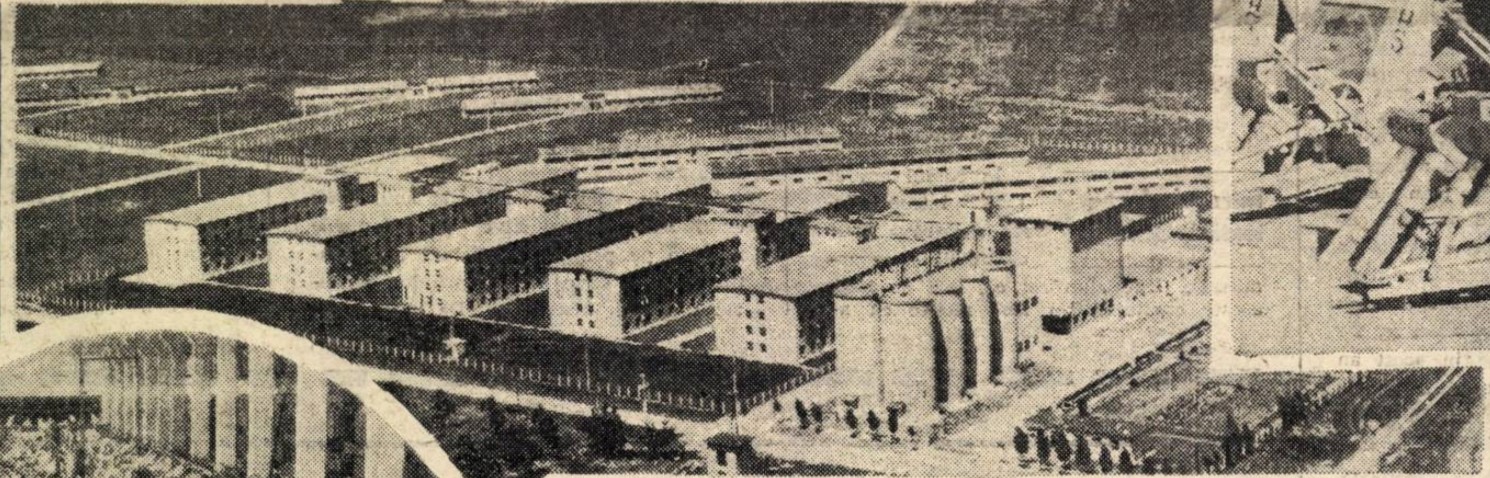

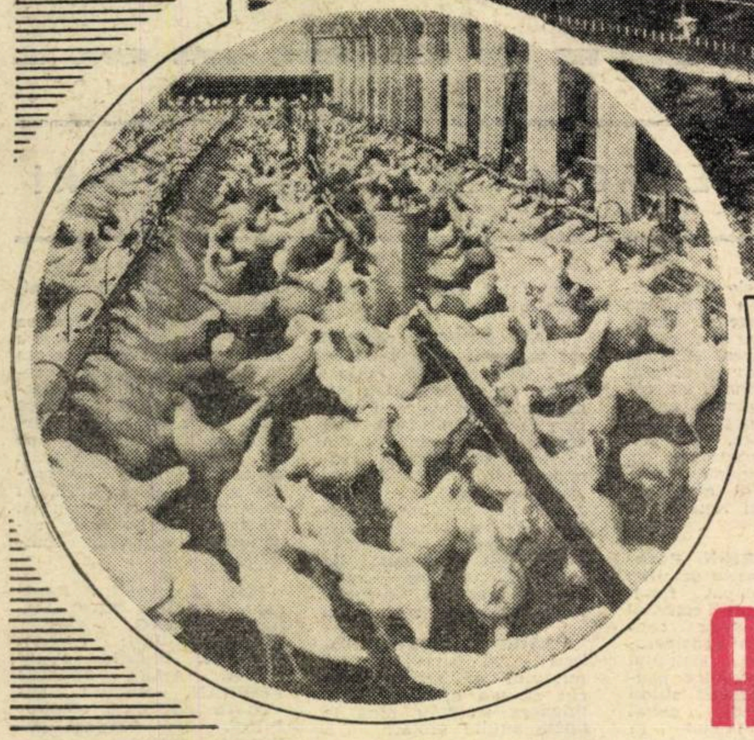

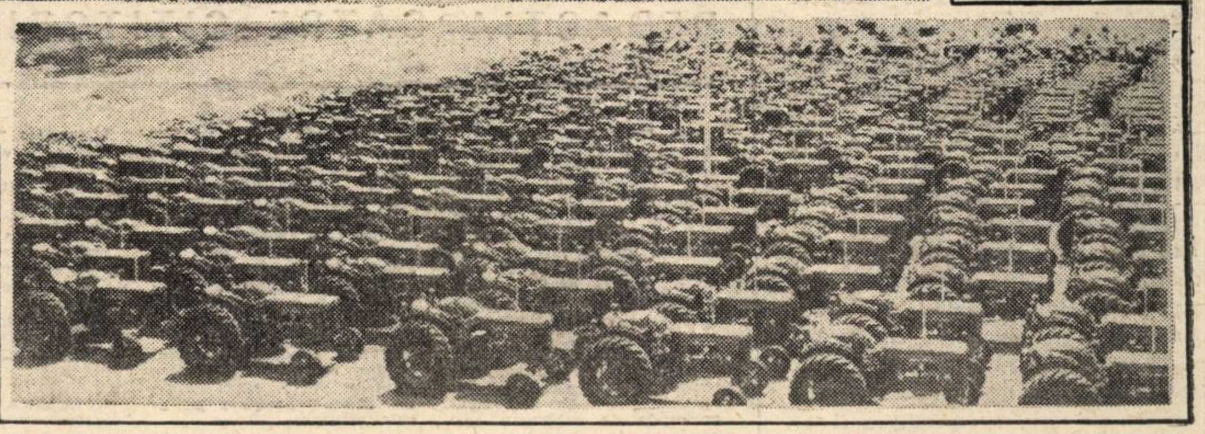

ALE PRODUCȚIEI MODERNE

DIN SUMAR

● În pagina a 5-a:
Puncte de vedere
CINE COORDONEAZĂ ACTIVITATEA ECONOMICĂ ÎN ÎNTREPRINDERI?

● În pagina a 10-a:
COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

● În pagina a 15-a:
Sesiunea C.E.E.
GAMĂ LARGĂ DE EVOLUȚII ÎN ECONOMIA ȚĂRILOR EUROPENE

CITITORII CĂTRE REDACŢIE

ECOURI · ECOURI · ECOURI

SĂ INCHIDEM CANALELE CHELTUIELILOR NEPRODUCTIVE!

(nr. 7/1967)

REDUCEREA cheltuielilor de producţie pe unitatea de produs constituie o condiţie esenţială a creşterii eficienţei economice. În consecinţă sînt necesare măsuri concrete pentru diminuarea şi lichidarea cheltuielilor neproductive. În acest sens ne-au scris cei vizaţi în articolul cu titlul de mai sus.

„Otelul Roşu"

Rezultatele obţinute pe primele două luni ale anului 1967 — 1 milion lei economii realizate la preţul de cost — sînt consecinţa firească a eficacităţii măsurilor aplicate în conducerea şi organizarea procesului de producţie. Aceste economii s-au realizat prin reducerea rebuturilor cu 2,4% faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut, prin valorificarea superioară a metalului, micşorarea consumurilor specifice, diminuarea stocurilor supranormative etc.

Pentru valorificarea superioară a metalului, s-a acţionat în mai multe direcţii. S-a îmbunătăţit în mod substanţial recepţia materiilor prime, semifabricatelor, precum şi a produselor finite pentru a nu intra în circuitul economic produse necorespunzătoare.

ing. A. DUMITRU
director

Combinatul carbonifer Valea Jiului

Analiza cheltuielilor neproductive înregistrate anul trecut, a scos la iveală că şi la noi principala cale a formării lor, a reprezentat-o locaţiile plătite pentru nedescărcarea la timp a vagoanelor. Prin construirea şi reamenajarea depozitelor de material lemnos de la toate exploatările miniere, aceste pierderi vor fi eliminate.

Dar locaţiile plătite C.F.R.-ului n-au fost singurele cheltuieli neproductive. De aceea, măsurile preconizate în acest an ţintesc şi spre reducerea cheltuielilor de altă natură. Conducerea Combinatului carbonifer este hotărîtă să ducă la bun sfîrşit măsurile propuse şi să lichideze în felul acesta cheltuielile neproductive.

dr. ing. P. ROMAN
director general

„Rulmentul"–Braşov

Sesizîndu-se de influenţa negativă pe care au exercitat-o rebuturile asupra eficienţei economice a întreprinderii, colectivul de conducere a analizat toate deficienţele interne. Ca urmare, s-a întărit controlul în toate secţiile pentru creşterea responsabilităţii privind calitatea rulmenţilor; s-a întărit asistenţa tehnică în schimburile II şi III; rebutul determinat interreparaţii va fi nominalizat pe muncitori sau reglori şi maiştri; s-au luat măsuri pentru stabilitatea personalului.

Pe linia reducerii cheltuielilor neeconomicoase, provocate de introducerea în fabricaţie a unor materii prime şi materiale necorespunzătoare, un colectiv a stabilit un plan de măsuri privind recepţia materiei prime şi materialelor, astfel încît să nu mai apară pe fluxul de fabricaţie rebuturi provocate de defectele iniţiale ale acestora.

ing. Gh. BADEA
director general

U.C.M.–Reşiţa

Critica ce ni s-a adus este îndreptăţită, deoarece volumul de rebuturi înregistrat în uzina noastră pe anul 1966 a fost foarte ridicat. Cei mai buni specialişti din secţii, serviciile de concepţie şi C.T.C. au analizat amănunţit natura defecţiunilor şi cauzele care le determină. Ca urmare a acestei acţiuni s-a întocmit un amplu plan de măsuri, care cuprinde, numai pentru sectorul de prelucrare la cald, un număr de 97 prevederi pentru lichidarea rebuturilor şi 47 pentru ridicarea calităţii produselor la sectorul de prelucrare la rece.

ing. I. OPRIŞ
director general

C. S.–Reşiţa

Calitatea slabă a materialului refractar pentru oalele de turnare cît şi a materiilor prime din care se fac cărămizile au făcut ca o cantitate importantă de oţel să fie rebutată datorită incluziunilor nemetalice. Pentru eliminarea cauzelor subiective (încărcarea cuptoarelor peste capacitatea admisă, abateri de la tehnologia prescrisă, resturi de blocuri rezultate de la turnarea lingourilor) au fost luate o serie de măsuri, din care amintim: respectarea riguroasă a temperaturii de turnare, a timpului şi vitezei de turnare etc.

Pe lîngă măsurile luate, aşteptăm şi sprijinul eficient al furnizorilor noştri de materii prime şi materiale refractare.

ing. I. POTOCEANU
director general

C.I.L.–Sighetul Marmaţiei

Încă din primele zile ale anului în curs, colectivul nostru a analizat situaţia din anul 1966 şi perspectivele pentru anul în curs pentru reducerea cheltuielilor neeconomicoase şi a rebuturilor. În acest scop, s-a înfiinţat o comisie de rentabilizare; comisia de recepţie a materialelor s-a lărgit şi şi-a îmbunătăţit activitatea; cursul de calificare a muncitorilor — cu şi fără scoatere din producţie — îşi desfăşoară activitatea în cele mai bune condiţiuni.

ing. Ionel POP
director

Întreprinderea textilă–Galaţi

În cursul anului 1966, întreprinderea noastră a avut cheltuieli neeconomicoase. Este adevărat că, faţă de 1965, aceste cheltuieli au fost reduse cu aproape 183 000 lei, ceea ce demonstrează că măsurile luate au avut eficienţa scontată. Faptul că în anul 1966 s-au înregistrat totuşi 180 000 lei cheltuieli neeconomicoase, ne obligă să luăm, în continuare, măsuri pentru reducerea acestora.

Reducerea stocurilor supranormative de materii prime, materiale şi produse finite, corelarea planului de producţie cu planul de desfacere şi aprovizionare, recepţionarea calitativă a materiei prime, prelucrarea separată a sorturilor inferioare — sînt numai cîteva din măsurile preconizate în acest an pentru a lichida deficienţele existente.

ing. V. STOENESCU
director

Intreprinderea de prefabricate beton–Craiova

Pentru prevenirea cauzelor care generează cheltuielile neproductive ne-am propus, printre altele, să analizăm lunar cauzele stocurilor supranormative şi să imputăm dobînzile la împrumuturile restante şi penalizările pentru locaţii C.F.R., celor vinovaţi. În acelaşi timp, în scopul evitării stocurilor supranormative de produse finite, s-a hotărît ca secţiile de producţie să nu mai execute decît sortimentele din contracte şi s-au stabilit măsuri pentru o organizare corespunzătoare a sectorului de încărcări-descărcări.

ing. I. STAN
director

M.I.C.M.

Reducerea cheltuielilor neeconomicoase şi a cheltuielilor cu rebuturile realizate în uzinele pendinte de D.G.A.T.R. din Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini a constituit pentru noi o problemă principală. Cu toate acţiunile întreprinse, uzinele au înregistrat totuşi cheltuieli neeconomicoase prin plăţi de dobînzi la credite restante, locaţii, casări de materiale, întreruperi în fabricaţie, precum şi ca urmare a unui volum ridicat de rebuturi.

Deşi în scădere faţă de anul 1966, cheltuielile neproductive şi rebuturile înscrise pe primele două luni ale acestui an la o serie de întreprinderi reprezintă valori însemnate. De aceea, direcţia noastră generală va continua în viitor acţiuni mai hotărîte pentru reducerea acestora.

ing. Cornel PÎNZARU
director general

M.I.U.

Şi în unele unităţi subordonate Ministerului Industriei Uşoare preţul de cost al producţiei a fost grevat de pierderile din rebuturi. În anul 1966 cheltuielile de producţie ale unor întreprinderi au fost majorate şi cu dobînzile pentru creditele restante.

În anul 1967, reconsiderîndu-se concepţia greşită a fatalităţii pierderilor din rebuturi, cupoane şi bonificaţii şi, implicit, practica planificării unor coeficienţi admişi de astfel de pierderi, s-a hotărît să nu se mai prevadă în planurile tehnice nici un procent „legal" pentru asemenea pierderi. Au fost luate, de asemenea, măsuri în ce priveşte fabricarea produselor pentru care este asigurată desfacerea, menţinerea stocurilor la nivelul strict necesar, lichidarea celor existente etc. Planul financiar al M.I.U. nu mai prevede nici o dotaţie pentru acoperirea de pierderi, toate întreprinderile fiind planificate să-şi încheie activitatea cu beneficii.

Ion TROACĂ
director adjunct, Direcţia plan financiar şi preţuri

Uzina mecanică–Muscel

Volumul cheltuielilor neproductive s-a ridicat, în anul 1966, la suma de 1937 mii lei, reprezentînd o creştere cu 82,9% faţă de 1965. Dobînzile pentru credite restante deţin şi de această dată o pondere importantă. Pentru reducerea acestor cheltuieli neeconomicoase, au fost luate o serie de măsuri pe linia întăririi răspunderii personale în întocmirea corectă a planului de aprovizionare, a îmbunătăţirii organizării producţiei etc.

Victor NAGHI
director

N. R. — Din răspunsurile primite la redacţie pe tema cheltuielilor neproductive a reieşit că sînt cunoscute cauzele care le-au generat şi că au fost luate măsuri pentru lichidarea lor. Despre acţiunile iniţiate în vederea lichidării cheltuielilor neproductive ne-au mai scris: **Combinatul pentru fibre artificiale-Brăila; IPROFIL „23 August"-Tg. Mureş; DREF-Crişana; uzinele „Victoria"-Călan şi „Progresul"-Brăila, precum şi Direcţia generală siderurgică din M.I.M.**

Revista noastră va urmări şi în viitor felul în care sînt aplicate măsurile preconizate, precum şi eficacitatea lor.

REDACŢIA CĂTRE CITITORI • REDACŢIA CĂTRE CITITORI

Ing. NICOLAE SIMEANU, Oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. — Potrivit art. 8 din Decretul nr. 153/1954, impozitul pe cîştigul muncitorilor şi funcţionarilor se aşează asupra cîştigului realizat pe fiecare loc de muncă în parte. Prin loc de muncă separat se înţeleg întreprinderile, instituţiile şi organizaţiile care au planuri de cheltuieli sau bilanţuri de venituri proprii şi care ţin separat evidenţe de personal. În lumina celor de mai sus, cursurile de calificare organizate în cadrul întreprinderilor nu sînt considerate locuri de muncă separate. Ca atare, sumele realizate de salariaţii unei întreprinderi pentru orele predate la cursurile de calificare de pe lîngă unitatea respectivă se cumulează pentru impunere cu celelalte cîştiguri primite de la aceasta.

GEORGE PANAITESCU, I.C.H. Lotru. — Potrivit art. 27 din Hotărîrea Consiliului de Miniştri nr. 1053/1959, indemnizaţia de şantier procentuală, respectiv sporul de izolare procentual, se calculează în raport cu timpul efectiv lucrat în cursul lunii. Angajaţii care sînt retribuiţi cu indemnizaţii de şantier fixe, au dreptul la aceste indemnizaţii în raport de zilele calendaristice din luna respectivă, cu excluderea zilelor calendaristice în care au absentat de pe şantier. Sumele cuvenite angajaţilor care beneficiază de indemnizaţii de şantier sau de sporuri de izolare calculate în procente din salariul tarifar, se stabilesc în raport de salariul tarifar realizat, în fiecare lună în parte, corespunzător muncii prestate pe acele şantiere.

ALEXANDRU IRIMIE, G.A.S. „Horticola" — Sibiu. — În conformitate cu art. 61 din Legea nr. 27 privind pensiile de asigurări sociale de stat, pensionarii de invaliditate de gradul III sînt îndreptăţiţi să primească, de la 1 ianuarie 1967, pe lîngă salariul tarifar prevăzut pentru funcţia îndeplinită şi pensia în întregime, fără ca acestea împreună să poată depăşi salariul tarifar în vigoare, corespunzător funcţiei avute la data pensionării de invaliditate.

În consecinţă, dacă pentru funcţia avută de dv. la data pensionării este prevăzut în prezent un salariu tarifar de 1 265 lei lunar, iar pensia de invaliditate ce vi s-a stabilit nu depăşeşte diferenţa dintre salariul tarifar pe care-l primiţi în prezent şi suma de 1 265 lei, aveţi dreptul la întreaga pensie. În cazul în care pensia ce vi s-a stabilit depăşeşte această diferenţă, veţi primi numai o parte din ea, astfel ca împreună cu salariul tarifar să nu depăşească 1 265 lei lunar.

FLORICA ARION, Bucureşti — Perioadele de timp în care aţi ocupat funcţia de contabil, contabil principal şi revizor contabil se iau în considerare la stabilirea stagiului în funcţii economice pentru care se prevăd studii economice medii, astfel că nu se pot include în calculul stagiului necesar pentru ocuparea funcţiei de economist principal. Perioada de la 1 august 1954 la 1 februarie 1955 cînd, în condiţiile sistemului de salarizare pe categorii, aţi fost încadrată ca planificator principal în categoria a XI-a de salarizare, se consideră ca fiind prestată într-o funcţie economică pentru care în prezent se prevede necesitatea absolvirii învăţămîntului superior economic.

IOAN MUSCĂ, contabil şef Întreprinderea forestieră-Topliţa — În legătură cu propunerea dv., Ministerul Economiei Forestiere ne informează că serviciul de organizare din minister şi sectorul economic din Institutul de cercetări forestiere studiază noi scheme de organizare a întreprinderilor pendinte. Propunerea dv. a fost binevenită. Ea urmează să fie analizată în vederea definitivării lucrărilor respective.

VASILE N. PETRE, Ploieşti — Ministerul Învăţămîntului ne face cunoscut că v-a aproba continuarea studiilor pînă la finele anului şcolar.

I. V. GHEORGHIU, economist, Hunedoara — Propunerea dv. a fost înaintată organelor competente care ne-au răspuns că au reţinut-o pentru studiu.

ING. EMIL MACEANU, director tehnic, Uzinele de vagoane Arad — Lucrarea lui Lobstein J.: **Organisation scientifique de la production et du travail** a apărut în Ed. Centre de Documentation Universitaire, Paris.

I. FLORESCU, Craiova — Vă mulţumim pentru bunele aprecieri făcute la materialele „Răspunderea şi prestigiul economistului" şi „O măsură care impune ridicarea activităţii economiştilor pe o treaptă superioară". Situaţia semnalată în partea a doua a scrisorii nu este suficient de concretă. Părerile dv. au fost comunicate organelor competente.

ILIE M. STAN, Făgăraş; PAUL NICOLAU, Lugoj; ING. ALECU FLOAREŞ, Iaşi; LAZĂR ANDREI, Piteşti; IVAN BOTA, Arad; SERGIU FLORIAN, Vaslui; NICOLAE NICHITA, Galaţi; PROF. M. NEMEŞ, NICOLAE MARCEL, Cluj; O. MOISII, N. ILIESCU, C. MANEA, N. PUIANU şi AUREL NICHITA, Bucureşti. Am primit scrisorile trimise de dv. **STELUŢA ANGHEL, I. POPA, Piteşti; TOMA CIORAN, Zimnicea; ŞTEFAN SCUTARU, Galaţi; ION PANAIT, Pucioasa; ING. ION MICAN, Cluj; A şi P. BOLDEA, A. PETRU, Bozovici.** Vă vom răspunde la această rubrică la întrebările puse.

REDACŢIA CĂTRE CITITORI • REDACŢIA CĂTRE CITITORI

DEMARAJ NESATISFĂCĂTOR ÎN REALIZAREA INVESTIȚIILOR

HARTA industrială și social-culturală a regiunii Ploiești se va îmbogăți în acest an cu noi și importante obiective. Fondurile de investiții alocate în acest scop sînt cu 20% mai mari decît în 1966. Între principalele obiective ce se vor construi se află: **instalația de cracare catalitică de la Rafinăria Brazi, instalația pentru fenol acetonă de la Combinatul petrochimic-Ploiești, Fabrica de zahăr de la Buzău și multe altele; nodul hidrotehnic de la Paltin-Cîmpina,** *amplasat pe apa Doftanei, care va alimenta cu apă industrială rafinăriile și Combinatul petrochimic de la Brazi, precum și cu apă potabilă orașele Cîmpina, Florești și altele;* **lărgirea capacităților de producție la Fabrica „Dorobanțul"-Ploiești, la Fabrica de materiale izolatoare de la Teleajen-Berceni** *etc.*

Alături de noile obiective industriale, de dezvoltarea capacității unor întreprinderi existente, **în regiune vor fi construite 3457 de apartamente, se vor efectua drumuri și canalizări, vor fi înălțate o fabrică de pîine la Sinaia, cu o capacitate de 20 de tone în 24 de ore, cinematografe și altele.** *Precum se vede, un program vast de investiții, care presupune eforturi conjugate din partea beneficiarilor de investiții, proiectanților și constructorilor.*

PENTRU primul trimestru al anului acesta a fost prevăzut să se realizeze 20—25% din plan. Coeficienți superiori la construcții-montaj au stabilit șantierele pentru industria chimică și rafinării (25,9%), ale Ministerului Energiei Electrice (22,9%), ale Ministerului Căilor Ferate (21,75%). Pe șantierele altor ministere s-au stabilit sarcini mai mici ca, de pildă, la Ministerul Industriei Construcțiilor 19,6%, la Ministerul Economiei Forestiere — 13,69% etc.

Pentru cele mai multe lucrări a fost pregătită și documentația tehnică. Astfel, **dintr-un număr de 11 întreprinderi din regiune, care au de executat circa 70% din volumul total de construcții-montaj pe acest an, 5 aveau de la începutul anului acoperite integral documentațiile tehnice pe trimestrul I, 3 întreprinderi aveau asigurate proiectele în proporție de 90%, iar alte 3 — în proporție de 84%.** Pe unele șantiere au fost luate din timp măsuri de organizare, s-au pregătit utilajele, forța de muncă și materialele, astfel încît lucrările să se poată desfășura în cele mai bune condițiuni în timp de iarnă. Care sînt rezultatele de pînă acum?

La instalația de cracare catalitică de la Rafinăria Brazi, de exemplu, s-a realizat pînă la 20 martie la construcții-montaj 34,2% din planul anual; la instalațiile pentru fabricarea uleiurilor de la Rafinăria Brazi, pînă la aceeași dată s-a înfăptuit 27,8% din planul anual.

Situații satisfăcătoare din punct de vedere al ritmului lucrărilor s-au înregistrat în această perioadă și pe șantierele **nodului hidrotehnic-Paltin** (21,6% din planul anual), **varianta drumului național Cîmpina—Comarnic** (24,3%), **Fabrica de materiale izolatoare Teleajen-Berceni** (19,5%) și altele.

● *Cu mult sub posibilități*

PE alte șantiere ritmul lucrărilor a fost mai lent, înregistrîndu-se serioase rămîneri în urmă față de plan. **La instalațiile de fenol-acetonă din cadrul Combinatului petrochimic-Ploiești,** de pildă, planul anual la construcții-montaj a fost realizat pînă la 20 martie numai în proporție de 6,1%. Rămîneri în urmă s-au înregistrat și la alte obiective, cum ar fi la **Fabrica de țesături de lînă „Dorobanțul"-Ploiești** (11,5% din planul anual), **Fabrica de pîine din Sinaia** (1,9%), **deschiderea minei noi de la Salina Slănic** (1,3%). O situație încheiată de sucursala Băncii de investiții din Ploiești arată că din planul anual de construcții-montaj s-a realizat pe primele două luni din 1967 abia 10,9%.

La construcțiile de locuințe, **pînă la 20 martie, Trustul regional de construcții-Ploiești a realizat numai 14,1% din planul anual.**

● *Deficiențe proprii + cauze obiective*

PRINCIPALA cauză a rămînerilor în **urmă constă în deficiențele organizatorice de pe unele șantiere. Trustul regional de construcții, n-a asigurat un front de lucru corespunzător și nu a închis spațiile pentru timp de iarnă pe șantierele de locuințe de la Ploiești, Tîrgoviște, Buzău, Pucioasa și altele,** ca urmare a faptului că în trimestrul IV/1966 a concentrat cu precădere forța de muncă spre terminarea locuințelor care aveau termen de dare în folosință anul trecut. **Deficiențe organizatorice s-au făcut simțite și pe șantierele Fabricii de țesături de lînă „Dorobanțul", Fabricii de pîine-Sinaia etc.**

Unul din obiectivele importante care trebuie să intre în funcțiune în acest an este Fabrica de zahăr-Buzău. Construcțiile au început în anul 1965 și se desfășoară în continuare. Dar pe șantier ritmul lucrărilor este nesatisfăcător, pînă la 20 martie realizîndu-se doar 15,9% din planul anual. De menționat că antreprenorul general — Șantierul 113 construcții Buzău — nu a realizat sarcinile de plan pe nici o decadă, datorită unor serioase deficiențe organizatorice. Pe șantier, numărul de muncitori planificat pe lunile ianuarie și februarie a fost depășit cu 3,5 și, respectiv, 7%, iar productivitatea muncii a fost îndeplinită în proporție de numai 70,9% în ianuarie și 65,9% în februarie. Deși a depășit numărul de muncitori, constructorul n-a acoperit cu forță de muncă suficientă o serie de lucrări la care exista front de lucru (de exemplu: turnul de răcire, gospodăria de apă a zonei industriale Buzău, silozurile de sfeclă, decantoarele etc.).

Recent, s-a făcut o analiză amplă a situației pe acest șantier, stabilindu-se măsuri pentru accelerarea execuției lucrărilor și asigurarea punerii în funcțiune la termen a fabricii.

La deficiențele unor șantiere s-a adăugat și lipsa documentației tehnice, care a îngreunat mult desfășurarea în bune condițiuni a lucrărilor. Astfel, la **Fabrica de geamuri din Buzău** (obiectiv care trebuia început încă în 1966), lucrările propriu-zise n-au fost atacate nici pînă în prezent, întrucît documentația tehnică se află în curs de definitivare, conducerea Ministerului Industriei Construcțiilor contînd pe începerea lor abia la începutul trimestrului II.

O altă lucrare, care trebuia începută anul trecut, este cea de la **Salina Slănic,** unde urmează să se deschidă o nouă mină de sare. Dar activitatea a început abia la sfîrșitul lunii ianuarie, deoarece soluția tehnică nu a fost la timp definitivată.

Ritmul susținut al lucrărilor de construcții-montaj este condiționat de **aprovizionarea tehnico-materială.** Din acest punct de vedere, lucrurile n-au stat și nu stau de loc bine pe unele șantiere. Întreprinderii de construcții-montaj schele, de exemplu, i s-a asigurat o repartiție insuficientă de cărămizi. Lipsa de cărămizi se resimte și pe șantierele Întreprinderii șantiere construcții-montaj Brazi, ale Trustului regional de construcții-Ploiești și altele.

Printre materialele care n-au fost asigurate în cantitățile necesare se numără și fierul beton, țevile și cablurile electrice de diferite dimensiuni, confecții metalice etc. În sfîrșit, pe unele șantiere lipsesc utilaje, printre care macarale și excavatoare.

Slabele realizări obținute de unele șantiere în primul trimestru al acestui an, sînt date de conducerile unor întreprinderi de construcții și șantiere, în principal, pe seama acestor greutăți (care au existat și există realmente), în loc să vadă, în același timp, propriile lor deficiențe organizatorice și să ia măsuri pentru eliminarea lipsurilor.

● *Cheltuieli care trag greu în cumpănă*

RĂMÎNEREA în urmă a unor lucrări a avut consecințe serioase. În primul rînd, nu s-au atins stadiile fizice planificate. În al doilea rînd, această situație a grevat serios activitatea economică-financiară a întreprinderilor de construcții și a șantierelor.

În afară de faptul că o serie de utilaje n-au funcționat din plin — și pentru care s-a plătit chirie — că s-a înregistrat o productivitate scăzută a muncii, s-a menținut și un număr mare de forță de muncă. Caracteristică din acest punct de vedere este situația de la **Trustul regional de construcții-Ploiești.** Aici, la o producție în valoare de 27 805 mii lei realizată în lunile ianuarie și februarie, s-au plătit numai salarii de 13 271 mii lei. Cu alte cuvinte, aproape jumătate din valoarea lucrărilor executate au reprezentat cheltuielile pentru salarii. La **Grupul nr. 3 șantiere Buzău,** din cadrul aceluiași trust de construcții, salariile plătite pe lunile ianuarie și februarie au reprezentat 49% din valoarea lucrărilor realizate în această perioadă. Așa stînd lucrurile, mai poate fi vorba la aceste șantiere de reducerea prețului de cost, de asigurarea unei înalte eficiențe economice?

În asemenea condiții, paralel cu imprimarea unui ritm susținut lucrărilor de construcții-montaj, este necesar să se ia măsuri pentru **buna gospodărire a materialelor, folosirea din plin a utilajelor și a forței de muncă,** astfel încît costurile de producție să scadă simțitor, volumul de investiții planificat în acest an să fie realizat cu cheltuieli cît mai reduse.

În cadrul realizării planului pe 1967, există condiții ca unele rămîneri în urmă înregistrate în primul trimestru să fie recuperate. Pentru aceasta este însă necesară o mai strînsă colaborare între beneficiarii de investiții, proiectanți, organizațiile de construcții și furnizorii de materiale. În mod deosebit, se impune ca organizațiile de construcții-montaj să aplice întocmai și la termenele fixate măsurile tehnico-organizatorice elaborate cu prilejul discutării și lansării cifrelor de plan pe anul în curs. Acest lucru va permite impulsionarea ritmului lucrărilor, punerea la termen în funcțiune a obiectivelor prevăzute pe 1967.

Nicolae RUSNAC
directorul sucursalei regionale
Ploiești a Băncii de Investiții

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

REFUZURI DE CALITATE MARI CINE SUPORTĂ PIERDERILE?

GRAFICUL alăturat consemnează evoluția refuzurilor de calitate la Întreprinderea comercială cu ridicata pentru produse alimentare-Oradea în anul 1966, comparativ cu anul 1965. **Așa cum rezultă din grafic, volumul de mărfuri refuzate de I.C.R.A.-Oradea în anul 1966 a crescut de aproape trei ori.** Aceasta dovedește desigur preocuparea și exigența sporită de care a dat dovadă aparatul însărcinat cu recepția calitativă a mărfurilor, dar, și lipsa de exigență a furnizorilor care dau cale liberă produselor necorespunzătoare.

Cîteva exemple:

● Întreprinderea piscicolă-Brăila a livrat în repetate rînduri cantități însemnate de macrouri congelate (circa 20 000 kg), care, potrivit buletinului de analiză al laboratorului veterinar, au fost declarate improprii pentru consum.

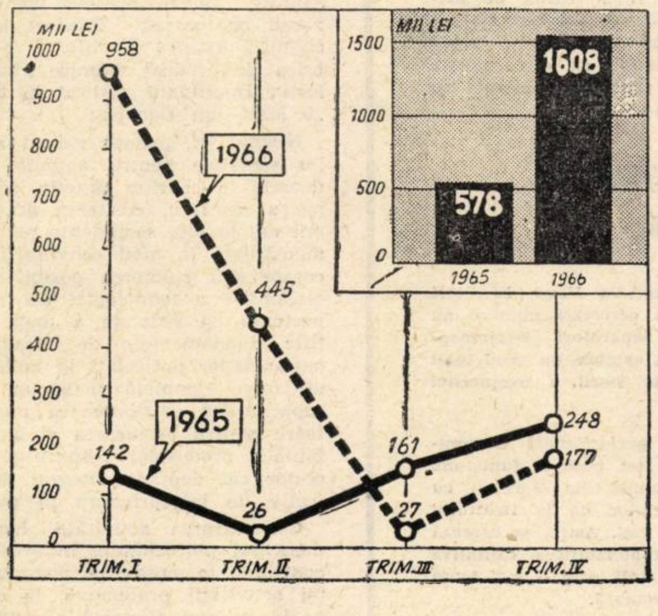

Volumul mărfurilor refuzate de I.C.R.A. – Oradea în 1965 și 1966.

● Întreprinderea de industrializare a cărnii-Salonta a livrat cantități însemnate de mezeluri necorespunzătoare (tobă cu masa compoziției insuficient legată, procent excesiv de grăsime – 70%; salam „Dîmbovița" cu secțiuni de bucăți de slănină rîncedă și goluri de aer).

● Întreprinderea „Zarea"-București a livrat 1 200 de sticle de vin spumos cu sedimente în conținut.

● I.C.I.L.-Sibiu a livrat circa 2 000 kg brînză topită veche.

● I.I.S. „Fructus"-Timișoara a introdus biscuiți șprițați în stare caldă în ambalaje, ceea ce a dus la lipirea și degradarea acestora.

● I.R.I.C.-Satu Mare și I.R.I.C.-Ploiești au livrat 10 000 kg și respectiv 5 260 kg untură de calitatea I, cu culoare gălbuie, gust și miros necorespunzător.

● I.I.S. „Munca"-Constanța a livrat aproape 10 000 de conserve de pătlăgele roșii în bulion de calitate necorespunzătoare.

Printre furnizorii care livrează mărfuri necorespunzătoare mai figurează și I.C.I.L.-Arad (Lipova), I.C.I.L.-Cluj, I.I.S. „Avîntul"-Oradea, I.I.S. „Cerna"-Tr. Severin și altele.

Faptul că produsele au fost oprite de a pătrunde în rețeaua unităților de desfacere cu amănuntul este, desigur, un lucru pozitiv. Dar cu mărfurile returnate furnizorului ce s-a făcut? Și o ultimă întrebare: Cine a suportat cheltuielile legate de returnarea mărfurilor și de recondiționare, bineînțeles, dacă au mai putut fi recondiționate? Ce au de spus întreprinderile vizate?

Constantin MOISII

VALORIFICARE SUPERIOARĂ, DA! DAR ȘI RENTABILITATE

UNA din cerințele esențiale pentru ridicarea calitativă a întregii activități productive este creșterea eficienței economice. În domeniul valorificării resurselor naturale, sporirea eficienței economice se realizează în principal printr-o prelucrare tot mai complexă, în condițiile unei creșteri relative cît mai mici a cheltuielilor de producție. Principalul indicator cu ajutorul căruia se poate determina dacă și în ce măsură, o dată cu valorificarea tot mai intensă a materiilor prime, are loc și o creștere a eficienței cu care este cheltuită munca socială afectată acestui sector de activitate productivă, precum și dacă prelucrarea superioară a materiilor prime asigură în același timp și o rentabilitate corespunzătoare, este nivelul cheltuielilor făcute pentru a obține o producție-marfă în valoare de 1 000 lei, sau, cum e denumit în mod obișnuit, cheltuieli la 1 000 lei producție-marfă.

Cheltuieli între 447 și 1212 la 1000 lei producție-marfă

FOLOSIND datele uzinelor și combinatelor ce aparțin de Ministerul Industriei Chimice s-a calculat acest indicator pentru cîteva principale categorii de produse petrochimice. În ultimii ani, el a înregistrat următoarea dinamică (vezi tabel):

Cheltuieli la 1 000 lei producție-marfă

Denumirea produselor	1963	1964	1965	1966
Întreaga producție petrochimică	867	920	818	...
Detoxan 100% S.A.	529	561	566	447*)
Fenol	938	593	576	563
Hexaclorciclohexan	630	631	597	656
Acizi naftenici distilați	715	680	669	718
Tananți sintetici	860	820	767	758
Acizi grași sintetici	879	776	779	...
Polietilenă **)	—	—	646	510
Negru de fum ***)	961	1 032	1 060	...
Cauciuc sintetic („Carom 1500“)	1 720	1 695	1 187	1 085
Alcooli grași sintetici	1 560	1 456	1 382	1 212

*) Numai pentru producția-marfă de la Combinatul chimic-Borzești.
**) Se produce numai din anul 1965.
***) Numai sortimentele pentru care se folosesc preponderent materii prime de natură petrolieră.

O primă constatare ce se degajă din examinarea datelor este preocuparea de economisire a muncii sociale în această subramură. Acest lucru este dovedit atît de nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă realizat în ultimul an al șesenalului pe ansamblul producției petrochimice, cît și de reducerea cheltuielilor de producție obținută la majoritatea produselor în 1965 și 1966.

În același timp, se constată faptul că pentru anumite produse cheltuielile efectuate pentru 1 000 lei producție-marfă au tendința să crească. Este cazul producției de hexaclorciclohexan 100% S.A., acizi naftenici distilați. La producția negrului de fum, realizat pe baza materiilor prime petroliere, se înregistrează o creștere continuă a cheltuielilor de fabricație, în condițiile în care și așa nivelul lor în anul 1963 nu era de natură să asigure o rentabilitate deosebită fabricării acestor produse.

În fine, din datele aceluiași tabel rezultă că pentru alte categorii de produse — a căror producție este în general de dată mai recentă — cu toate îmbunătățirile aduse în ultimul timp procesului de fabricație, cheltuielile efectuate pentru obținerea lor sînt încă foarte ridicate, depășind însăși prețurile de livrare.

Consumuri specifice prea mari

ÎN cei patru ani de cînd se fabrică cauciucul sintetic, prețul de cost a scăzut continuu, și în proporții însemnate. Totuși, nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă dovedește costul încă foarte ridicat la care se obține acest produs. **Principalele cauze ale acestei situații sînt nivelul ridicat al consumului de materii prime și neatingerea încă a capacității de producție proiectate. De pildă, consumul de butan a fost în anul 1965 de 2,3—2,8 ori mai mare față de realizările pe plan mondial la fabricarea aceluiași tip de cauciuc sintetic [1].** În condițiile în care consumul de butan pentru o tonă de cauciuc ar fi fost în ultimul an al șesenalului de 2,3 ori mai mic, cheltuielile pentru 1 000 lei producție-marfă ar fi atins la acest produs un nivel de aproximativ 1 014 lei, față de 1 189 cît s-a înregistrat efectiv.

Determinînd și influența pe care atingerea capacității de producție proiectate ar fi exercitat-o asupra cuantumului pe unitate de produs a „cheltuielilor de întreținerea și funcționarea utilajului“, „cheltuielilor comune ale secțiilor de fabricație“ și „cheltuielilor generale ale întreprinderii“, pe baza calculelor noastre rezultă că nivelul indicatorului respectiv s-ar fi putut reduce sub 1 000 lei și anume în jurul a 970 lei, ceea ce ar fi asigurat o rentabilitate minimă acestui produs.

O situație în general asemănătoare se constată și în ceea ce privește producția de alcooli grași la Combinatul chimic-Borzești.

În afara cauzelor prezentate la producția cauciucului sintetic, valabile și pentru fabricarea alcoolilor grași, merită a fi luat în discuție și nivelul prețurilor reașezate la acizii grași sintetici care sînt folosiți drept materie primă. O analiză mai atentă a acestor prețuri pune în evidență că rata rentabilității la fabricarea de acizi grași a fost în 1965 de aproximativ 30%, reprezentînd mai mult decît dublul celei prevăzute la reașezarea prețurilor. Considerăm că aceste prețuri, prea ridicate, au concurat într-o măsură însemnată la menținerea unor cheltuieli mari pentru producerea alcoolilor grași. Din calculele noastre rezultă că, în condițiile în care prețurile acizilor grași ar fi fost în 1965 cu circa 10% mai mici — ceea ce în ultimă instanță ar fi corespuns rentabilității luate în considerație în momentul reașezării prețurilor la aceste produse — nivelul cheltuielilor pentru 1 000 lei producție-marfă la alcooli grași nu ar fi depășit 1 170 lei, față de 1 382 la cît s-a ridicat în realitate.

Chiar și în această situație cheltuielile pentru fabricarea **alcoolilor grași rămîn ridicate**, calea hotărîtoare pentru reducerea lor fiind îmbunătățirea substanțială a activității de producție în cadrul Combinatului chimic-Borzești.

Baza rentabilității — efortul întreprinderii

SCĂDEREA continuă a eficienței cu care este cheltuită munca socială în producția negrului de fum fabricat din materii prime petroliere se datorează, în principal, creșterii consumului specific de materii prime și materiale auxiliare. Față de 1963, consumul specific de materii prime a fost în 1965 cu aproape 7% mai mare, iar cheltuielile pentru materiale auxiliare cu cca. 30% mai mari (la sortimentul „R 300“, care deține o pondere de 90% din cantitatea de negru de fum produsă pornind de la materii prime petroliere).

Ca urmare, numai la acest sortiment economia națională a trebuit să suporte, în ultimul an al șesenalului, cheltuieli suplimentare de peste 2 500 000 lei. Fără a avea influențe negative de proporțiile celor prezentate mai sus, consumul specific de materii prime sau semifabricate a crescut, în această perioadă, și la alte produse petrochimice. Dintre acestea menționăm Detoxanul concentrat, fabricat la Combinatul chimic-Borzești; Hortitoxul produs la Fabrica de produse chimice „Dero“ din Ploiești; Duplitoxul realizat la Uzina chimică „9 Mai“ din București.

Nivelul în general ridicat al consumurilor specifice pentru anumite produse, îndeosebi la cauciuc sintetic, alcooli grași și negru de fum, creșterea acestora în ultimii ani la alte sortimente petrochimice, demonstrează în mod convingător cît de necesare sînt studierea posibilităților de îmbunătățire a tehnologiei de fabricație, respectarea cu strictețe a unor norme științific fundamentate de consum, atingerea parametrilor proiectați la noile obiective și utilizarea completă și la un înalt grad a capacităților existente, ca mijloace hotărîtoare pentru asigurarea și creșterea rentabilității produselor respective. Folosirea acestor căi depinde integral de fiecare colectiv de întreprindere în parte.

Concentrarea activității lucrătorilor din domeniul petrochimiei în aceste direcții va contribui la creșterea continuă a eficienței activității productive, la cheltuirea din ce în ce mai eficientă a muncii sociale, o dată cu valorificarea mai înaltă a materiilor prime de către industria petrochimică.

St. DIAMANDESCU

[1]) Determinat de autor pe baza datelor de la Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej și a celor publicate în CHEMICAL WEEK nr. 98, nr. 12 din 10 martie 1966.

CURIER

ÎNAINTE DE TERMEN

• A fost dat în exploatare (cu o lună mai devreme) **primul sector al minei PLOȘTINA** din bazinul carbonifer Motru. Această mină va fi cea mai mare producătoare de lignit din țară. Un alt obiectiv al industriei carbonifere intrat în funcțiune în ultimele zile este **primul abataj frontal complet mecanizat de la noua mină Paroșeni.**

• S-a terminat **montajul noii linii electrice de 220 kilovolți între IȘALNIȚA și localitatea PICHETU** de pe malul Dunării. Devansînd graficul cu 15 zile, constructorii au străbătut un traseu de 80 de km care a impus rezolvarea unor complexe probleme tehnice.

• A început să producă **secția de finisaj a noii filaturi din orașul IAȘI.** Secția, cu o capacitate anuală de 1 000 tone fire de bumbac, a fost predată beneficiarilor cu 70 de zile mai devreme decît fusese planificat.

• S-au încheiat **lucrările de construcție la cea de-a 4-a moară de ciment de la Fabrica din BÎRSEȘTI.** Astfel capacitatea de producție a întreprinderii sporește cu 15%.

• A intrat în funcțiune **Fabrica de talpă artificială a Uzinei „Clujana“.** Termenul de predare a fost devansat cu trei luni, iar fabrica realizează o producție anuală de 2 400 tone de talpă.

ȘANTIERE ÎN „PREMIERĂ“

• La **OSTRA** a început **construcția unei mari stații de preparare a baritinei.** În instalațiile care vor fi date în exploatare în 1968 — se vor realiza anual peste 200 000 tone de baritină.

• În **CAPITALĂ, la Uzina de mașini electrice** se desfășoară **primele lucrări pentru construcția unei secții de motoare asincrone** cu o capacitate care va dubla producția acestui tip de motoare.

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI PRODUCȚIA

• La mina Moldova Nouă, lucrători ai Institutului de cercetări miniere au creat **baterii de separatori electromagnetici destinați să asigure un grad înalt de recuperare din steril a magnezitei și volframului.**

• O instalație perfecționată **denumită derivatograf** a fost pusă în funcțiune la Combinatul chimic din Borzești cu sprijinul cercetătorilor de la Institutul „Petru Poni“ din Iași. Astfel se creează condiții pentru **îmbunătățirea calitativă a policlorurii de vinil prin o mai bună omogenizare** moleculară.

• Tot cercetători ieșeni, de astădată de la Institutul politehnic, au pus la dispoziția unităților agricole din podișul moldovenesc — ca urmare a unor studii aprofundate — **soluții de combatere a eroziunii solului îndeosebi în zonele cursurilor de apă. Pe baza a**cestor soluții se efectuează în prezent lucrări pe o suprafață de 4 000 de ha.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• **ISCE „Industrialexport“ a încheiat cu „The General Organisation for Execution of Industrial Projects“ din Siria un contract privind executarea în această țară de lucrări de cercetare, livrarea de proiecte și de utilaje pentru deschiderea și punerea în funcțiune a unei mine de fosfați la Khneifiss, cu o capacitate maximă de 500 000 tone minereu brut pe an. Partea română va livra, de asemenea, o instalație de concentrare a minereurilor de fosfați, prin concasare selectivă și sortare, cu o capacitate de minimum 300.000 tone/an.**

• **Întreprinderea „Industrialimport“ a contractat cu firma „Passavant“ din R.F. a Germaniei, importul unei instalații de tratare a apelor de rîu, cu o capacitate de 1000 mc/h apă decarbonatată, iar cu firma engleză „Petrocarbon“, importul unei instalații de separare aer, în 2 linii, cu o capacitate de 1000 mc/h azot și al unei instalații de separare aer, cu o capacitate de 176 mc/h azot.**

• **Cu ocazia participării la Tîrgul internațional de la Leipzig, din primăvara acestui an, „Mașinexport“ a perfectat, printre altele, contracte pentru exportul a 315 vagoane de marfă pe 4 osii, peste 360 de tone armături sanitare din fontă, circa 140 de tone fitinguri, mașini-unelte, 10 000 de reșouri aragaz, 300 000 de baterii electrice, circa 94.000 de tranzistori și altele în R.D. Germană.**

S-a angajat exportul a 200 de posturi de transformare de 100 KVA, 22/0,4 KV și 10 MVA, condensatoare de forță de 15 KVAR, precum și circa 200 de tone de fitinguri în Iran. S-au livrat circa 30 strunguri universale în Iran, Norvegia și Turcia, un strung carusel cu diametrul de 1250 mm în S.U.A.

• **Contracte încheiate de „Metalimport“ prevăd exportul a 40 000 de tone de fontă de oțelărie în Anglia și R.F.G. și a 2745 de tone de lingouri de oțel în R.S.F. Iugoslavia. S-au încheiat contracte pentru importul a 85 500 de tone de conducte de bobinat. 530 de tone de oțel aliat tras și 600 de tone de oțel rulmenți tras din Italia, a 1000 de tone de feromangan standard și 150 de tone de cablu oțel de tracțiune din Spania, a 1908 tone de bandă laminată la cald din Belgia, 1000 de tone de tablă subțire laminată la rece din Franța.**

• **ISCE „Tehnoimport“ a angajat recent importul a 15 ansamble pentru debite de apă și accesorii de la firma „Bopp u. Reuther“ din R.F.G., a 5370 de diamante tehnice montate și 2050 de diamante tehnice nemontate pentru rectificat pietre de polizor de la firma „E. Friedl u. Co.“ din Austria, 1000 de diamante pentru încercarea durității metalelor de la firma „Joh. Urbanek u. Co.“ din R.F.G.**

• **„Mineralimportexport“ a livrat la export, circa 178 000 mp de geam mecanic tras în Canada, R.S. Cehoslovacă, Cipru, Italia, R.S.F. Iugoslavia, Kuweit, Malta, S.U.A., R.P. Ungară, 54 000 mp de geam laminat în R.S. Cehoslovacă, 62 500 de tone de ciment în R.S. Cehoslovacă, Ceylon, R.S.F. Iugoslavia, Spania, 112 000 mp de carton asfaltat, 1300 de tone de piatră de gips, 368 de tone de ipsos, 140 mp de dale de marmură și 28 000 uc cahle și 480 de tone de pirită în R.P. Ungară, 28 mc marmură în blocuri în R.P. Ungară și Liban, 200 mp plăci de marmură în Liban, 13 700 mp de plăci azbociment în R.S.F. Iugoslavia, 36 000 de cărămizi dialit în R.D. Germană, 547 de tone de policlorură de vinil în R.S. Cehoslovacă și U.R.S.S., 1750 de tone de minereu de mangan în R.D. Germană, 7500 de tone de sare în R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Ungară, 580 de tone de bitum natural în R.P. Bulgaria și R.D. Vietnam, 1500 de tone de barită în U.R.S.S. și R.P. Ungară.**

• **Din portul Constanța au fost livrate la export 1100 de tone de carbid în Anglia, iar din import au sosit 3130 de tone de minereu de crom din R.P. Albania, 2900 de tone de șrot de soia din R.F. a Germaniei, 1050 de tone de cacao boabe din Ghana, 920 de tone de bumbac din Iran.**

PUNCTE DE VEDERE

CINE COORDONEAZĂ ACTIVITATEA ECONOMICĂ ÎN ÎNTREPRINDERI?

„VIAȚA ECONOMICĂ" a publicat în mai multe numere (nr. 48/1966, 3/1967 și 5/1967) scheme de organizare a conducerii întreprinderii, în care se propune crearea unui compartiment de sinteză economică, condus de un economist șef (director economic). Organizarea unui asemenea compartiment, menit să contribuie la perfecționarea conducerii întreprinderilor, a suscitat interes în rîndul cadrelor din întreprinderi, numeroși cititori trimițîndu-ne în scris punctul lor de vedere. Supunem spre discuție două dintre aceste puncte de vedere.

ORGANIGRAMA FUNCȚIONALĂ A UNEI MARI ÎNTREPRINDERI CONSTRUCTOARE DE MAȘINI

ANALIZA COMPARATIVĂ a celor trei scheme de organizare publicate permite să se evidențieze oportunitatea ca directorul general al unei mari întreprinderi să fie ajutat direct de către un director tehnic și un director economic (funcție nou propusă).

După părerea noastră, și într-o formă organizatorică îmbunătățită, serviciul de planificare ar trebui să fie, în continuare, în subordonarea directă a conducătorului unic (directorul general) pentru ca acesta să nu fie lipsit de una din pîrghiile principale cu care să poată influența direct activitatea economico-organizatorică a întreprinderii. De aceea, nu găsim justificat de ce, potrivit schemei de organizare a conducerii unui combinat chimic („Viața economică" nr. 5/1967), serviciul de planificare ar trebui coordonat de economistul șef financiar. Avînd în vedere rolul acestui serviciu în activitatea de ansamblu a întreprinderii, subordonarea propusă de D. N. Vîlceanu pune sub semnul întrebării posibilitatea unei coordonări competente.

Considerăm rațională trecerea compartimentului de organizare a producției (exclusiv grupa de normative) de la directorul tehnic în sarcina directă a conducătorului unic, dată fiind importanța acestui sector de activitate. Din același motiv, este justificată menținerea, în continuare, în subordonarea directă a conducătorului unic a serviciilor C.T.C. și personal.

Trecînd la detalierea funcțiilor de conducere într-o uzină constructoare de mașini, socotim necesară următoarea structură:

Directorul tehnic să coordoneze trei importante compartimente, conduse de trei ingineri șefi, și anume:

— un inginer șef cu problemele de producție, care să coordoneze la rîndul său activitatea serviciului de dispeceri, a secțiilor de producție și a Cabinetului tehnic de protecția muncii;

— un inginer șef de concepție, care să asigure coordonarea serviciului Constructor șef (care cuprinde și o grupă de Cabinet tehnic-inovații), serviciului Tehnolog șef (cu o grupă de norme și normative transferată de la serviciul Organizarea Producției), serviciului Metalurg șef (cu o grupă de laborator). serviciului Sculer șef (cu secția Sculărie și secția Prototipuri, nou înființată);

— un inginer șef Mecano-Energetic, care să aibă în subordine serviciile Mecanic șef (care, la rîndul lui, are în subordine secția Reparații-Întreținere), Investiții, Energetic (cu o grupă de metrologie).

Directorul economic ar trebui să aibă în subordine doi economiști șefi:

— un economist șef financiar (actualul contabil șef), care să coordoneze activitatea serviciului Contabilitate (cu o grupă Preț de cost — Postcalcul, preluînd problemele de prețuri de la serviciul Planificare), serviciul Financiar (cu o grupă de analiză economico-financiară) și eventual CFI. Am condiționat această ultimă subordonare și de cuvîntul „eventual" deoarece considerăm mai eficientă transferarea acestor funcții de la nivelul întreprinderilor în schemele direcțiilor de control și revizie ale Ministerului Finanțelor, care au mai multe posibilități de îndrumare profesională a acestor organe, iar rezultatele ocazionate din controlul financiar al unor organe independente (nesubordonate întreprinderilor) — ar fi cu mult mai convingătoare. În această ipoteză, sarcina controlului financiar în întreprinderi s-ar materializa în obligația sectorului financiar-contabil de a acorda viză de control preventiv;

— un economist șef comercial (actualul director comercial), în subordinea căruia ar urma să fie serviciul Aprovizionare, serviciul Desfacere, serviciul Transporturi și Oficiul juridic. Trecerea Oficiului juridic din subordinea directorului general în cea a economistului șef cu problemele comerciale se justifică prin faptul că cele mai multe litigii sînt generate, de regulă, în sectorul „Contracte", atît în calitate de furnizor, cît și în cea de beneficiar.

Tot pe linia dimensionării sarcinilor funcției de director general, rațională ar fi trecerea serviciului Secretariat administrativ-social din subordinea acestuia, care-l coordonează în prezent prin directorul administrativ, la directorul economic prin intermediul administratorului șef (actualul director administrativ). De asemenea, considerăm necesară trecerea Consiliilor tehnico-științifice din subordinea directorului general în cea a directorului tehnic, bazîndu-ne pe faptul că în principiu acest consiliu se ocupă cu punerea în discuție a unor probleme privind dezvoltarea întreprinderii, introducerea de noi soluții tehnice în procesele de producție, reproiectarea unor produse cu parametrii îmbunătățiți, lucrări de mică mecanizare și modernizări — gamă de probleme mult mai apropiate funcției directorului tehnic.

Pe linia perfecționării activității economice apreciem în mod deosebit inițiativa unor întreprinderi din țara noastră, printre care și Uzina mecanică-Galați, de a înființa pe lîngă conducerea uzinei un consiliu tehnico-economic consultativ, care să ia în discuție și să avizeze măsurile și acțiunile cu caracter curent în vederea realizării indicatorilor de plan. În planul de muncă al consiliului înființat experimental în uzina noastră, stau probleme cum sînt: rentabilizarea tuturor produselor, îmbunătățirea normelor de consum de materiale; eliminarea cheltuielilor neproductive; acțiuni privind creșterea productivității muncii; raționalizarea folosirii forței de muncă în general și în special în sectorul de regie; îmbunătățirea indicelui de utilizare a mașinilor-unelte, eliminarea strangulărilor etc. Prin înființarea unui astfel de consiliu tehnico-economic în subordonarea directorului economic, se creează condiția ca atît directorul tehnic, cît și directorul economic, să aibă organe consultative reprezentative de avizare în probleme de specialitate, în condițiile unei largi competențe profesionale.

Pentru a releva mai bine îmbunătățirile pe care le propunem — în esență, dezaglomerarea funcției directorului general de o serie de sarcini, concentrarea coordonării în mod unitar a serviciilor economico-financiare, trecerea unor servicii și funcțiuni în cadrul compartimentelor cu probleme comune — redăm o organigramă funcțională a unei mari întreprinderi din ramura construcțiilor de mașini care poate fi comparată cu cea în vigoare.

ing. Dan JILAVU
Uzina mecanică-Galați

FUNCȚIILE CONDUCERII

CREAREA unui compartiment economic condus de un economist șef apare ca o necesitate. La satisfacerea ei este indicat să se țină seama de principiile stabilite de știința conducerii și organizării. După părerea noastră, schema care se experimentează de Ministerul Industriei Ușoare la Întreprinderea „Dacia"-București (vezi nr. 48/1966) se abate de la aceste principii.

Toți autorii care se ocupă de organizarea conducerii — de la Fayol încoace — sînt de acord că **funcțiile principale ale conducerii sînt: planificarea, organizarea și controlul.** În exercitarea funcției de planificare, conducătorul de unitate este ajutat de serviciul plan, acesta trebuind să fie în subordinea lui directă. În schema experimentală la care ne referim, între directorul întreprinderii și serviciul plan intervin încă două verigi — economistul-șef și economistul-șef adjunct. În ceea ce privește funcția de control, ea se realizează cu ajutorul serviciilor plan (controlul îndeplinirii planului), control tehnic de calitate, contabilitate. Ca și serviciul plan, serviciul control tehnic de calitate este îndepărtat de director tot prin două verigi — inginerul-șef și inginerul-șef adjunct, iar între contabilul șef și directorul întreprinderii intervine economistul șef.

Economistul șef, chiar dacă apare în schemă la nivelul inginerului șef sau al **directorului tehnic, nu poate da dispoziție** în secții sau celorlalte servicii decît prin directorul întreprinderii sau prin loctiitorul de drept al acestuia — inginerul șef. Funcția lui este **de a analiza, sub toate aspectele, latura economică a producției.**

Un alt principiu stabilit de știința conducerii este că structura organizatorică a întreprinderii trebuie să fie cît mai simplă, să cuprindă cît mai puține verigi de conducere, să asigure canale de comunicație a informațiilor și dispozițiilor cît mai scurte și mai directe. Și din acest punct de vedere schema care se experimentează nu este corespunzătoare, întrucît numărul verigilor de conducere crește, iar aparatul de conducere se complică.

Prin organizarea propusă se încalcă și principiul potrivit căruia un cadru de conducere poate **coordona activitatea unui anumit număr de subordonați direcți.** Henry Fayol [1]) arată că un șef nu trebuie să aibă mai mult de 4—5 subalterni direcți, afară de maiștri — care pot avea 10, 20 sau chiar 30. Cercetători de dată mai recentă consideră că numărul cel mai potrivit de subalterni pentru funcțiile de conducere este de patru (Urwick [2]), sau de cinci (Brech [3]). În practica din S.U.A. numărul maxim nu trece de șapte subalterni direcți, iar numărul minim nu scade sub patru. În schema experimentală a M.I.U. se constată că economistul șef și inginerul șef coordonează cîte două organe subalterne. A coordona două organe nu este o sarcină care poate ocupa programul normal de lucru al unui cadru de conducere. Un astfel de cadru, fiind prea puțin ocupat, va lucra direct cu șefii de servicii, suprapunîndu-se adjuncților care răspund de serviciile respective. Subalterni puțini au și contabilul șef și administratorul șef. Au, însă, subalterni direcți prea mulți unul din inginerii șefi adjuncți și economistul șef adjunct, ceea ce îi va obliga să-și prelungească orele de muncă peste program, cu toate consecințele negative.

Un alt aspect asupra căruia vrem să ne oprim este modul de grupare a serviciilor pentru formarea unei verigi. Potrivit noii scheme, economistul șef adjunct și inginerul șef adjunct au în subordine atît servicii și secții ale căror sarcini cer o continuă acțiune operativă (de ex. serviciul aprovizionării — la economistul șef adjunct; secțiile de producție — la inginerul șef adjunct). cît și servicii cu sarcini de studiu și analiză (de ex., serviciile creație și tehnic — la inginerul șef adjunct și serviciul de analiză tehnică-economică — la economistul șef adjunct).

Pornind de la experiența acumulată în organizarea conducerii, completată cu studii de psihologie aplicată, știința conducerii **a stabilit principiul că, în întreprinderile mari, gruparea funcțiunilor se face după omogenitatea lor, după legătura dintre ele ori după natura muncii pe care trebuie să o facă cei care îndeplinesc și cei care coordonează acele funcțiuni. Sarcinile care cer o răbdătoare muncă de analiză nu trebuie date în seama aceluiași cadru de conducere care răspunde de o muncă, prin natura ei, cu o desfășurare dinamică.** Mărginindu-ne observațiile la funcția economistului șef, considerăm că acesta nu poate îndeplini concomitent, în bune condițiuni, sarcini de conducere privind analiza proceselor economice, atît pentru nevoile curente ale conducerii, cît și pentru necesitățile de perspectivă, și activitatea unor servicii cu profil economic, cu sau fără legătură între ele.

Dacă este necesar un asemenea compartiment de analiză economică, locul lui în întreprindere trebuie fixat în așa fel încît să aibă autoritatea necesară pentru culegerea și prelucrarea datelor de care are nevoie.

Marin MIHUȚ
economist
Întreprinderea de montaje-București

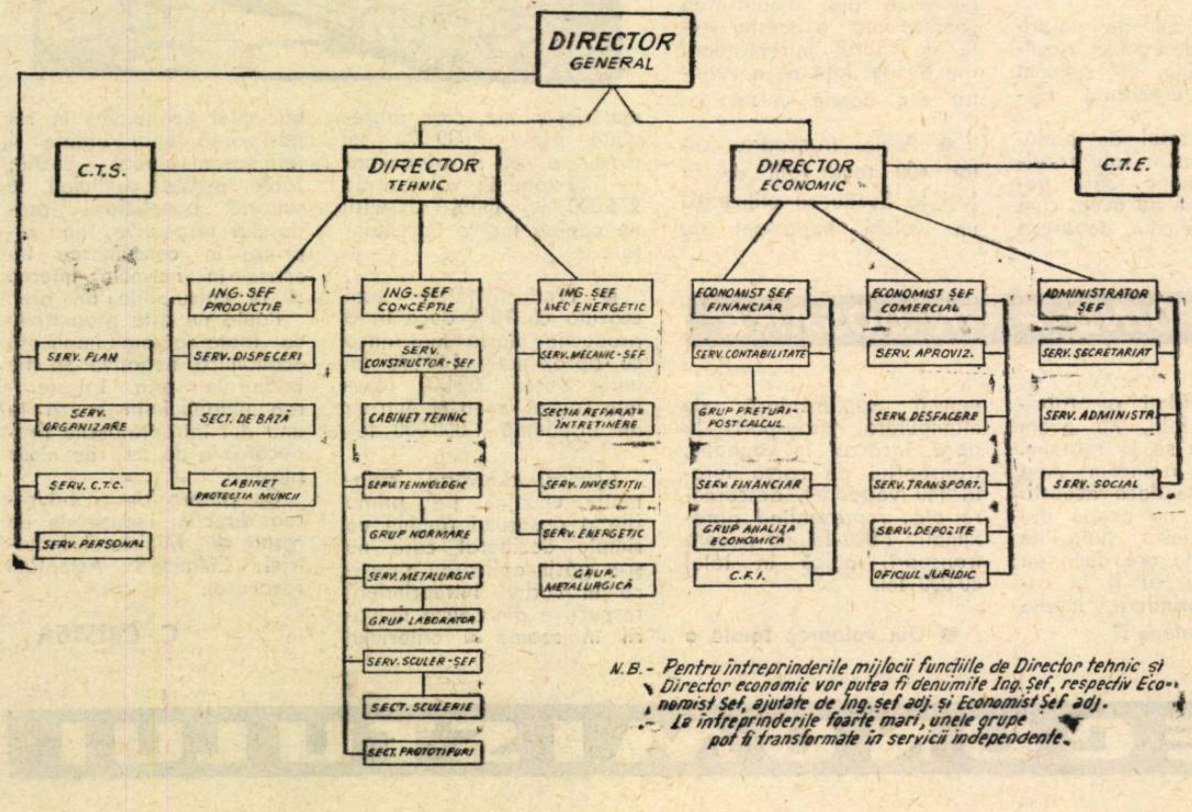

Organigrama funcțională pentru marile întreprinderi din ramura construcțiilor de mașini

1) **Henry Fayol:** Administration industrielle et générale. Dunod, Paris 1931, pag. 80.

2) **L. Urwick:** Axioms of Organization. (Public Administration Magazine), Londra 1935, pag. 348—349.

3) **E.F.L. Brech:** The Principles and Practices of Management. Londra 1953, pag. 36.

PLANIFICAREA, FINANŢAREA ŞI EXECUTAREA LUCRĂRILOR GEOLOGICE

ÎN cadrul complexului de acţiuni privind îmbunătăţirea metodologiei de planificare a investiţiilor, recent au fost aprobate noi măsuri (H.C.M. nr. 294/1967, publicată în B. Of. nr. 23 din 14.III.1967) menite să ducă la îmbunătăţirea planificării, finanţării şi executării lucrărilor geologice.

Ţinînd seamă că pînă în prezent normele metodologice privind întocmirea proiectelor de execuţie, de finanţare de deviz şi de decontare a lucrărilor geologice, precum şi cataloagele de preţuri difereau de la un minister la altul, fiind cuprinse în 6 acte normative diferite, **prin noua reglementare se procedează la unificarea acestora într-un singur act normativ.** În felul acesta se va crea posibilitatea întocmirii devizelor în mod unitar şi a efectuării unor analize comparative asupra economicităţii rezultatelor cercetărilor geologice ale diferitelor ministere.

Noua reglementare întăreşte rolul Comitetului de Stat al Geologiei ca organ coordonator în problemele economice şi de execuţie a lucrărilor geologice.

O trăsătură esenţială a noului act normativ o constituie complexul de măsuri ce se prevăd pentru **lărgirea competenţei şi întărirea răspunderii ministerelor beneficiare şi a întreprinderilor.** Se simplifică totodată operaţiunile cerute de introducerea în plan a lucrărilor geologice şi se reduce simţitor perioada de avizare şi aprobare a documentaţiilor tehnico-economice.

Pentru justificarea fondurilor cuprinse în planul de lucrări geologice şi deschiderea finanţării, anterior se întocmeau memorii de justificare tehnică economică, documentaţii care reprezentau de fapt o sinteză a proiectelor geologice pe obiecte. Aceste memorii se avizau succesiv de Comitetul de Stat al Geologiei şi de Comitetul de Stat al Planificării, în 20 zile, respectiv 30 zile.

Recenta hotărîre reglementează acest lucru în sensul că **nu se mai fac memorii de justificare tehnică economică.** Pentru stabilirea indicatorilor de plan se întocmesc proiecte de plan care se avizează de Comitetul de Stat al Geologiei în 20 zile. După aprobarea planului de stat, titularii de lucrări geologice întocmesc desfăşurătorul de plan şi propunerile de reducere a preţului de deviz, care se avizează de Comitetul de Stat al Geologiei şi Comitetul de Stat al Planificării în 15 zile. Pentru o mai mare operativitate în executarea lucrărilor, titularii de plan pot modifica desfăşurătorul de plan, cu respectarea sau depăşirea cu 5% a volumului de finanţare avizat de Comitetul de Stat al Geologiei, pe substanţe, iar pentru forajul cu sonde — pe lucrări de prospecţiuni, explorare preliminară şi explorare de detaliu. La o depăşire mai mare de 5% este nevoie de avizul Comitetului de Stat al Geologiei. Modificările respective nu pot depăşi fondurile anuale aprobate.

Potrivit reglementărilor anterioare se întocmeau proiecte geologice care se avizau de Comitetul de Stat al Geologiei în termen de 30 zile. Proiectele geologice pentru forajele de peste 4000 m, precum şi cele pentru zăcămintele de substanţe minerale utile solide al căror volum de finanţare depăşea 15 milioane lei şi nu erau aprobate de Consiliul de Miniştri prin proiectele de sistematizare se înaintau spre aprobare (cu avizul C.S.G. şi C.S.P.) Consiliului de Miniştri. De asemenea, după aceeaşi reglementare, proiectele geologice pentru obiectivele noi de substanţe minerale utile solide al căror volum depăşea 500 mii lei se avizau de C.S.G. şi C.S.P.

Noua reglementare simplifică sistemul de avizare, în sensul că proiectele geologice se avizează numai de C.S.G. în termen de 20 zile, iar cele pentru foraje de peste 4000 m inclusiv (cu avizul C.S.G. şi C.S.P. dat în termen de 20 zile) se supun aprobării Consiliului de Miniştri. Prin aceeaşi hotărîre se stabileşte că proiectele pentru forajele de explorare de detaliu cu adîncimea pînă la 2000 m inclusiv, precum şi proiectele pentru lucrările de exploatare ce se execută în perimetrul zăcămintelor în care se exploatează substanţa minerală utilă solidă respectivă şi a căror valoare nu depăşeşte 2 milioane lei anual, se avizează numai de titular, informîndu-se după aceea şi Comitetul de Stat al Geologiei.

O serie de prevederi importante ale noii reglementări se referă la **lărgirea sferei de cuprindere a listei lucrărilor care se finanţează din fondurile alocate activităţii geologice,** incluzîndu-se în aceasta şi abatajele experimentale, aprobările tehnologice şi alte lucrări necesare întocmirii proiectelor de exploatare a zăcămintelor, precum şi lucrările de studii şi cercetări necesare proiectării şi executării lucrărilor de hidroameliorații, energetice şi alte construcţii. Prevederile din această hotărîre urmează să se aplice şi lucrărilor de foraj pentru exploatare şi injecţie ale Ministerului Petrolului, adaptate la specificul acestora.

În capitolul privind planificarea lucrărilor geologice sînt aduse preţioase precizări privind **conţinutul indicatorilor de plan şi metodologia de calcul a eficienţei economice a lucrărilor geologice.** În definirea indicatorului de plan — volumul rezervelor de substanţe minerale utile — s-a ţinut seama de practica de pînă acum, precum şi de modul în care a fost fundamentat şi aprobat acest indicator pentru planul cincinal 1966—1970. Astfel se precizează că volumul de rezerve este indicatorul cu limită minimă care exprimă în unităţi naturale, pe substanţe minerale utile, creşterile efective ce urmează a se realiza în perioada de plan.

Privitor la finanţarea şi decontarea lucrărilor geologice au fost precizate limitele şi elementele ce se cuprind în volumul de finanţare.

Prezintă interes deosebit modul în care este abordată problema **recuperării fondurilor investite.** Aşa de pildă, după noua reglementare, în volumul de finanţare se cuprind şi lucrările care se execută cu profile mai mari sau cu alte caracteristici decît cele ale lucrărilor geologice propriu-zise şi care urmează a fi folosite ulterior în scop de producţie. Aceste lucrări devin fonduri fixe şi valoarea lor de inventar se stabileşte prin asimilare cu valoarea fondurilor fixe construite la nivelul zăcămîntului descoperit în zona respectivă. Celelalte cheltuieli vor fi suportate din preţul de cost al producţiei prin recalcularea corespunzătoare a cotelor de cheltuieli pentru descoperirea rezervelor.

În aprecierea eficienţei economice, indicatorul investiţiei specifice se calculează după caz, ca raport între volumul de finanţare şi volumul rezervelor, respectiv lei/tonă sau lei/metru cub.

Pentru o mai bună urmărire a finanţării şi decontării lucrărilor s-a prevăzut depunerea la bancă, printre alte documente, a unor fişe pe fiecare proiect de execuţie, care să servească la urmărirea încadrării în volumul de finanţare pînă la limitele de depăşire admise de hotărîre.

Aplicarea hotărîrii se face de la 1 ianuarie 1967, cu excepţia întocmirii devizelor şi a decontării lucrărilor care se vor face în anul 1967 după normele de deviz şi normativele care au fost în vigoare în anul 1966. Indicatorul de norme de deviz şi cataloagele de preţuri, care se vor întocmi în conformitate cu prevederele noii reglementări, urmează să se aplice de la 1 ianuarie 1968.

În capitolul referitor la „elaborarea, avizarea şi aprobarea documentaţiilor tehnice" **se îmbunătăţeşte clasificarea lucrărilor geologice în scopul elaborării documentaţiilor tehnice în concordanţă cu practica ministerelor executante şi a metodologiei de întocmire a indicatoarelor de norme de deviz şi a cataloagelor de preţuri.** Se precizează în anexele la hotărîre care sînt lucrările de organizare a şantierelor geologice şi care sînt „lucrările pregătitoare" afectate acestor şantiere, ele fiind asimilate cu lucrările geologice, urmînd aceeaşi metodologie de planificare, finanţare şi decontare ca şi lucrările de bază. Documentaţiile tehnice necesare executării lucrărilor geologice au fost stabilite astfel: proiectele geologice, care au la bază tema geologică întocmită de beneficiar şi proiectele de execuţie care se elaborează pe baza proiectului geologic aprobat şi a temei de proiectare întocmită de beneficiar.

În cazul zonelor şi regiunilor de perspectivă pentru substanţele minerale utile solide s-a prevăzut elaborarea de studii de perspectivă care să servească la orientarea cercetărilor geologice şi la prevederea lucrărilor de organizare a şantierelor.

Cu privire la cheltuielile ce se cuprind în devizele lucrărilor geologice, hotărîrea precizează că aceste cheltuieli necesare executării lucrărilor se determină pe baza preţurilor pe unitate de lucrare, operaţiune sau obiect finit, pe baza tarifelor pentru operaţiuni speciale sau pentru prestaţii de servicii şi a preţurilor pentru materialele nenormate, cu respectarea precizărilor cuprinse în indicatoarele de norme de deviz, precum şi pe baza analizelor speciale. La totalul cheltuielilor se adaugă beneficiul care este stabilit de Ministerul Finanţelor şi comisionul Băncii de Investiţii. Plata documentaţiilor tehnice se va suporta din cota chetuielilor generale.

A. BRÎNZAN
L. COZMA

FIŞIER

Acte normative cu caracter economic publicate în luna martie 1967

- H.C.M. nr. 294, din 21 februarie 1967, privind planificarea, finanţarea şi executarea lucrărilor geologice, publicată în B. Of. nr. 23/1967.
- H.C.M. nr. 355, din 1 martie 1967, privind modificarea Hotărîrii Consiliului de Miniştri nr. 583/1964 pentru aplicarea Decretului nr. 425/1964 privind organizarea şi funcţionarea pazei civile contractuale, publicată în B. Of. nr. 20/1967.
- H.C.M. nr. 360, din 1 martie 1967, pentru aprobarea normelor privind degrevarea investiţiilor productive de lucrările edilitare şi social-culturale destinate dezvoltării oraşelor, publicată în B. Of. nr. 20/1967.
- Instrucţiuni — nr. 1040, din 23 februarie 1967, pentru aplicarea Legii nr. 27/1966, privind pensiile de asigurări sociale de stat şi pensia suplimentară şi a Hotărîrii Consiliului de Miniştri nr. 252 din 16 februarie 1967, publicate în B. Of. nr. 21/1967.
- Instrucţiuni — nr. 2100, din 24 februarie 1967, privind stabilirea salariului tarifar ca bază de calcul a pensiei, publicate în B. Of. nr. 17/1967.
- Instrucţiuni — nr. 2400, din 4 martie 1967, pentru aplicarea Hotărîrii Consiliului de Miniştri nr. 54/1967 cu privire la încadrarea în muncă cu ½ normă a femeilor cu copii sub 7 ani, publicată în B. Of. nr. 21/1967.

COSTUL „GHIOCEILOR"...

...sau unde duce nesocotirea criteriului eficienţei economice

DOSARUL de care ne ocupăm poartă titulatura: **„Organizarea ştiinţifică a producţiei"** şi aparţine directorului Întreprinderii de prelucrare a maselor plastice-Buzău.

Răsfoind acest dosar, pe prima filă citim următoarea însemnare: „Eficienţa economică a unei întreprinderi, sau a unei secţii din cadrul întreprinderii, este considerabil influenţată de sursa materiilor prime, calitatea lor, cheltuielile aferente aprovizionării, posibilităţile de valorificare a deşeurilor etc.".

Preocupaţi de acest adevăr axiomatic, ne-am adresat tov. director P. Ionescu şi tov. ing. şef adjunct S. Lungu, pentru a ne da cîteva date cu privire la eficienţa economică a secţiei de producţie a articolelor presate (vacuum), care în anul acesta realizează coşuleţe pentru fructe şi capace pentru sticle şi borcane destinate produselor lactate.

„Pentru realizarea acestor produse — ne spune tov. director — avem nevoie de 35 tone folii din material plastic pe care le obţinem de la Întreprinderea de mase plastice din Iaşi. În situaţia în care am fi aprovizionaţi de Întreprinderea de mase plastice-Bucureşti, care realizează folii la un nivel calitativ superior, productivitatea muncii la această secţie ar creşte cu aproximativ 10%, fără să mai vorbesc de economia de materii prime care ar rezulta ca urmare a faptului că foliile produse la întreprinderea bucureşteană sînt mai subţiri".

La întrebarea noastră privind modul de valorificare a deşeurilor rezultate, tov. ing. şef adjunct ne-a dat următorul răspuns:

„Din procesul de prelucrare a acestor folii rezultă aproximativ 30% deşeuri pe care nu avem cum să le valorificăm, deoarece nefiind profilaţi pe fabricarea de folii, nu avem posibilitatea să le retopim. Aşa că le aruncăm. Alta ar fi situaţia dacă această secţie, care nu ocupă decît o modestă hală de 40 mp, şi nu are decît un singur utilaj, ar fi în cadrul întreprinderii ieşene sau bucureştene!"

Îndreptîndu-mi privirea spre dîmbul unde sînt aruncate resturile de folii am văzut un cîmp întins, abia înverzit, dar plin cu „ghiocei" uriaşi... Erau deşeurile din foliile albe, care nu-şi găsesc nici o întrebuinţare la această întreprindere.

Convorbirea s-a oprit aici. Revenind în Capitală, am calculat costul acestora, sau cu alte cuvinte ce cheltuieli inutile se înregistrează din amplasarea „neinspirată" a acestei secţii în cadrul întreprinderii din Buzău. Iată ce a rezultat din aceste calcule.

- Pentru transportul celor 400 tone folii de la Iaşi la Buzău se utilizează un volum important de muncă suplimentară de manipulare, transport la gară, încărcat în vagoane, transportul pe calea ferată (40 vagoane), descărcare etc., reprezentînd aproximativ 1 000 lei de fiecare transport, adică în total 40 000 lei.

- Din valoarea totală a materiei prime, care reprezintă peste 9 000 000 lei (costul a 400 t), aproximativ 120 tone în valoare de 276 000 lei (30% deşeuri) nu capătă nici o întrebuinţare.

- Productivitatea mai scăzută cu 10% duce la o producţie marfă mai mică cu aproximativ 150 000 lei lunar (circa 300 000 coşuleţe fructe), ceea ce într-un an înseamnă 1 800 000 lei.

RĂSFOIND PRIN DOSARE

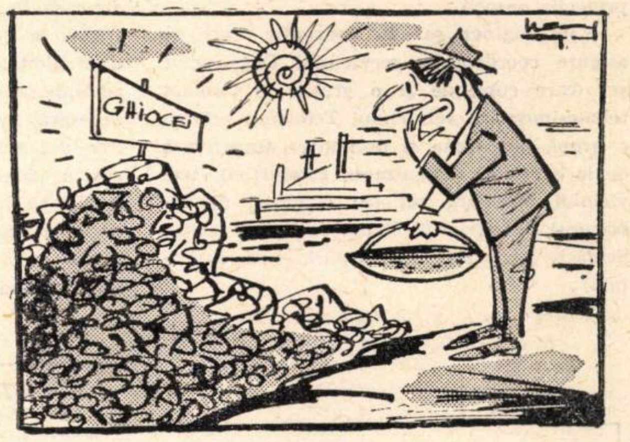

Aşadar, adevărul axiomativ enunţat pe prima filă a dosarului rămîne un simplu deziderat care nu şi-a găsit aplicarea practică în cadrul întreprinderii respective din cauza neluării în seamă a criteriului eficienţei economice în repartizarea unor utilaje şi înfiinţarea unor secţii; toate aceste cheltuieli le suportă beneficiarii produselor respective, fiind cuprinse în consumurile înscrise în normele interne şi în calculaţiile de preţ.

Poate nu este prea tîrziu ca toate aceste implicaţii economice negative să fie înlăturate prin transferarea utilajului în cauză la una din întreprinderile producătoare de folii de mase plastice.

Ce părere are conducerea direcţiei industriale de resort din Ministerul Industriei Chimice? Aşteptăm răspunsul.

C. CRISTEA

TEORII · TEZE · CONSULTAȚII

CONSIDERAȚII METODOLOGICE CU PRIVIRE LA REPRODUCȚIA SOCIALĂ [x)]

conf. univ. dr. Emilian DOBRESCU

PRINTRE FACTORII INTERNI care influențează asupra desfășurării reproducției trebuie menționați :

— Sistemul relațiilor de producție, în primul rînd, proprietatea asupra mijloacelor de producție.

— Puterea economică, caracterizată prin indicatori de volum ca : volumul producției, al fondurilor fixe, al venitului național, cantitatea forței de muncă etc. De puterea economică depinde, la o anumită rată a acumulării, însuși volumul acumulării.

— Nivelul dezvoltării economice, caracterizat printr-un mare număr de indicatori relativi ca producția și venitul național pe lucrător.

— Bogățiile naturale, precum și gradul atragerii lor în circuitul economic. O importantă problemă este în acest sens raportul extracție-rezerve, ca și gradul de acoperire din producția internă a necesităților producției și consumului neproductiv.

**) Urmare din numărul trecut.*

— Populația : structura pe vîrste, mai ales pentru determinarea populației apte de muncă ; structura pe mediul urban și rural ; cea profesională : nivelul de calificare, ponderea specialiștilor cu pregătire medie și superioară etc.

— Structura pe ramuri și teritorială a producției, care condiționează în măsură însemnată posibilitățile dezvoltării ulterioare a economiei. Dependența ritmului dezvoltării de cantitatea de mijloace de muncă disponibilă ; de nivelul lor tehnic ; de mărimea diapazonului fazelor de extracție, prelucrare intermediară și finală a obiectelor muncii ; de cantitatea surselor energetice etc. este elocventă din acest punct de vedere.

— Nivelul dezvoltării cercetării tehnico-științifice și gradul aplicării cuceririlor ei în producție.

— Nivelul de dezvoltare a rețelei de transporturi, structura acestora.

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE SCHIMBURILE ECONOMICE EXTERNE în sens larg (inclusiv comerțul invizibil), acestea se răsfring asupra reproducției în fiecare țară, înainte de toate în funcție de gradul de acoperire din exterior a nevoilor interne de consum productiv și neproductiv, precum și în funcție de ponderea producției, respectiv serviciilor, destinate exportului în ansamblul activității economice interne. Ambele aspecte, în fond se reduc la locul respectivei economii naționale în circuitul economic internațional. Evaluarea rolului factorilor economici externi, poate fi făcută pe baza analizei volumului și structurii comerțului exterior, a balanței comerciale și de plăți externe.

Este în afara oricărui dubiu faptul că acțiunea factorilor economici externi asupra desfășură-

rii reproducției este condiționată și de natura și particularitățile social-politice ale relațiilor economice internaționale, această acțiune fiind favorabilă în cazul cînd raporturile internaționale se întemeiază pe respectarea principiilor suveranității și independenței, a deplinei egalități în drepturi și avantajului reciproc sau, dimpotrivă, nefastă în măsura în care în relațiile internaționale pătrund inegalitatea, amestecul fățiș sau voalat în treburile interne ale altor state, exploatarea unor state de către altele. Tocmai pentru că experiența istorică a demonstrat cu prisosință consecințele grave asupra dezvoltării economice a majorității țărilor lumii, pe care le-au avut relațiile statornicite de imperialism, în prezent a crescut considerabil lupta pentru instaurarea în raporturile internaționale a unor principii juste, în cadrul cărora dreptul popoarelor de a-și hotărî singure soarta să se realizeze efectiv.

Ca un aspect subordonat, dar nu de neglijat în analiza importanței factorilor externi, mai poate fi menționat și caracterul organismelor economice internaționale, la care participă un stat sau altul.

CA ORICE ALT PROCES, **reproducția reprezintă unitatea indisolubilă a unor laturi calitative și cantitative.** Trăsăturile ei social-economice, calitative, nu se manifestă în sine, ci în cadrul reluării permanente a producției, caracterizate prin numeroși indicatori de nivel, volum, ritm etc. Între diferitele laturi ale reproducției se formează o serie de relații funcționale, în multe cazuri exprimabile sub forma ecuațiilor, inegalităților și altor relații matematice, a căror stu-

diere aprofundată este o condiție importantă a evidențierii mecanismului intim al dezvoltării economice. În acest sens, este suficient să amintim dependența ritmului de rata și eficiența acumulării, de numărul persoanelor ocupate în sfera productivă și productivitatea întregii munci sociale ; legătura dintre dinamica acumulării și dinamica consumului ; corelația dintre cele două subdiviziuni ale producției sociale etc.

Avînd întotdeauna un fundament cauzal, relațiile funcționale oglindesc nu numai raporturi nemijlocit cauzale, ci și raporturi de condiționare reciprocă, de structură, de variație concomitentă a doi sau mai mulți indicatori sub acțiunea aceluiași ansamblu de cauze etc. relații, care se caracterizează în unele perioade printr-o remarcabilă stabilitate a tendinței principale, este vorba de un ansamblu de cauze care influențează ambii indicatori, imprimîndu-le evoluția generală, respectiv și raportul dintre dinamicile lor.

Așadar, în cercetarea problemelor reproducției, concomitent cu studierea legităților principale, este necesară analiza și a multiplelor relații funcționale ce se formează între diferite fenomene și procese, fie că ele exprimă raporturi cauzale nemijlocite, fie că ele doar exteriorizează un mecanism cauzal mai profund, de care este legat prin diverse verigi intermediare. Și într-un caz și în celălalt, cercetarea științifică se finalizează desigur numai prin evidențierea mobilurilor cauzale „subterane" care determină evoluția fenomenelor.

DIN PUNCT DE VEDERE METODOLOGIC nu poate fi omisă nici problema studierii

multiplelor corelații tehnico-economice ale reproducției în abordarea lor statică și dinamică.

Este cunoscut faptul că o mare importanță prezintă analiza corelațiilor realizabile, sau efective, la orice nivel al producției și indiferent de modificările principalelor coordonate ale economiei (tehnica, gradul de calificare a forței de muncă, structura economiei etc.). Desprinderea și cercetarea acestui gen de corelații evidențiază anatomia procesului reproducției, în unitatea ei interioară.

Este suficient, în acest sens, să ne referim la excepționala însemnătate a stabilirii de către Marx a condițiilor reproducției simple și lărgite pe baza schimburilor dintre cele două sectoare, (condiții necesare la orice nivel și structură ale producției sociale), pentru aprofundarea mecanismului economiei capitaliste, și — prin extindere — în general al economiei bazate pe o diviziune a muncii dezvoltată.

Elucidarea corelațiilor statice ale reproducției este indispensabilă și pentru abordarea ei dinamică, „introducînd" în angrenajul proceselor reproducției factorul timp. Abordarea dinamică a proceselor reproducției capătă în prezent o importanță deosebită, datorită amploarei și profunzimii implicațiilor pe care le are revoluția tehnico-științifică contemporană.

EXPUNEREA PRINCIPIILOR METODOLOGICE ale analizei reproducției presupune neapărat **analiza tipurilor acesteia care sintetizează trăsăturile ei esențiale tehnico-economice și sociale.** Caracterul deosebit de complex al procesului reproducției face imposibilă tratarea tipu-

rilor reproducției în funcție de un singur criteriu. După părerea noastră, la baza stabilirii acestora trebuie să stea mai multe criterii și în orice caz următoarele : a) caracterul social-economic ; b) dinamica volumului producției, respectiv venitului național ; c) evoluția nivelului tehnic al producției și d) structura economiei naționale.

Temeiul principal al stabilirii tipurilor reproducției în funcție de caracterul lor social-economic îl reprezintă modul de producție, înainte de toate, trăsătura fundamentală a relațiilor economice.

Din punctul de vedere al volumului producției, respectiv venitului național, reproducția este simplă — cînd acesta rămîne constant —, restrînsă sau lărgită, cînd volumul scade sau se mărește. Delimitarea tipului reproducției simple își are justificare istorică, ea existînd în mod real în unele perioade ale dezvoltării societății, dar este motivată și logic, deoarece studierea principalelor corelații ce-i sînt proprii constituie — cum a dovedit K. Marx — premise importante ale analizei procesului reproducției lărgite.

Întrucît, reproducția lărgită este o manifestare sintetică a procesului economic al societății, ea devenind, în ultimele secole, îndeosebi în perioada contemporană, o trăsătură esențială a dezvoltării economice, am dori să insistăm puțin asupra acestui tip. Cum s-a arătat, reproducția lărgită este sinonimă cu creșterea producției, respectiv venitului național. Această determinare este suficientă, în măsura în care reproducția se pune în legătură cu forța economică a unei țări sau alteia, într-o perioadă sau alta. Ea devine, însă, vădit insuficientă în măsura în care reproducția se raportează la unul din aspectele importante

ale nivelului dezvoltării economice, producția și venitul național pe locuitor. Or, pot exista situații, ele de altfel sînt ilustrabile și cu exemple concrete, cînd producția (venitul național) să crească, dar într-un ritm inferior, în același ritm sau într-un ritm superior creșterii populației, astfel că producția (venitul național) pe locuitor — în mod corespunzător — scade, rămîne neschimbat sau sporește. După părerea noastră, reproducția lărgită trebuie raportată nu numai la forța economică, ci și la acest aspect al nivelului dezvoltării economice. Din această cauză, **reproducția lărgită poate fi definită mai precis ca reproducție care asigură creșterea producției pe locuitor.**

TOT ÎN LEGĂTURĂ cu nivelul dezvoltării economice, una din expresiile căruia este baza tehnică, **reproducția lărgită este de tip extensiv și de tip intensiv.** Interpretarea conținutului acestor tipuri, cel puțin pînă acum, nu a fost unanimă. În literatura economică a căpătat o largă circulație punctul de vedere că reproducția lărgită extensivă echivalează cu o sporire a producției fără modificarea nivelului tehnic, a productivității muncii, deci numai prin creșterea numărului de lucrători în sfera productivă, în timp ce reproducția lărgită intensivă înseamnă sporirea producției în condițiile ridicării productivității muncii.

Într-o anumită măsură, această caracterizare ține seama de experiența istorică : o perioadă relativ îndelungată, cînd ritmul perfecționărilor tehnice era foarte lent, creșterea producției se putea baza un timp doar pe extinderea cantitativă a aparatului de producție, fără o schimbare cît de cît

importantă a productivității muncii ; în mod corespunzător, trecerea la o etapă superioară, de aplicații mai largi ale progresului tehnic, echivala cu trecerea la un alt tip de reproducție lărgită, cel intensiv. Cum, însă, experiența istorică avută în vedere este limitată, și caracterizarea de mai sus a tipurilor extensiv și intensiv ale reproducției lărgite are o valabilitate limitată.

Omenirea cunoaște în prezent o profundă revoluție tehnico-științifică, un ritm accelerat al progresului tehnic, de la care nu se poate sustrage — decît în mod excepțional (foarte puțin timp) și sub impulsul unor situații deosebite, deoarece este în detrimentul ei — practic nici o economie națională. În aceste condiții, creșterea producției aproape în toate țările are loc, desigur în proporții diferite, atît pe seama sporirii numărului de lucrători în sfera productivă, cît și a ridicării productivității muncii. Am spus aproape, deoarece poate că există unele state slab dezvoltate în care productivitatea muncii să fie încă stagnantă și, în orice caz, există unele state industriale dezvoltate, în care sporul producției se datorează în general numai ridicării productivității muncii. Ținînd seama de actuala situație a dezvoltării forțelor de producție, caracterizată — repetăm — prin faptul că aproape în toate statele, la creșterea producției contribuie și sporirea productivității muncii, se impune precizarea demarcației între tipurile intensiv și extensiv ale reproducției. De altfel, după unii economiști, delimitarea acestora este condiționată de rolul (mai mic sau precumpănitor) al eficienței acumulării în dezvoltarea producției. În acest sens ar fi mai explicită legarea criteriului delimitării celor două tipuri de corelația dintre progresul tehnic și

productivitatea muncii sociale, acestea fiind, de altfel, verigile intermediare între volumul acumulării și eficiența ei. Pornind de la aceste considerente și analizînd **respectiva corelație, putem constata** existența a trei situații : a) progresul tehnic are o influență relativ mică în sporirea productivității muncii sociale, ponderea cea mai mare revenind în această privință altor factori ; b) progresul tehnic, pe de o parte, și ceilalți factori, pe de altă parte, au o contribuție apropiată în creșterea productivității muncii și la dezvoltarea economică ; c) acțiunea predominantă asupra eficienței muncii sociale revine perfecționărilor mijloacelor de muncă și tehnologiei de fabricație. În mod corespunzător, putem distinge tipurile extensiv (cazul a), intermediar (cazul b) și intensiv (cazul c) ale reproducției lărgite.

ÎN SFÎRȘIT, reproducția lărgită trebuie privită și **din punctul de vedere al structurii economiei naționale**, deoarece — similar clasificărilor anterioare — în funcție de aceasta procesul reproducției se caracterizează prin trăsături distinctive. Potrivit experienței istorice, reproducția poate fi de tip agrar (cînd agriculturii îi revine principala pondere în economia națională), de tip agrar-industrial (cînd cele două ramuri participă cu o contribuție apropiată la formarea produsului social și venitului național), de tip industrial (cînd industria reprezintă ramura hotărîtoare a economiei, agricultura însăși căpătînd trăsături tot mai apropiate de cele proprii industriei). Corespunzător acestor 3 tipuri și structura populației ocupate este diferită; la fel ele se deosebesc și prin corelații diferite între ramurile extractive și prelucrătoare.

TRANSFORMAREA GOSPODĂRIILOR AGRICOLE DE STAT ÎN CENTRE PUTERNICE ALE PRODUCȚIEI MODERNE

OPTIMIZAREA CHELTUIELILOR — CONDIȚIE A RENTABILIZĂRII

URMARE a politicii Partidului Comunist Român, gospodăriile agricole de stat au ajuns să dețină un rol important în dezvoltarea agriculturii noastre socialiste și a întregii economii naționale, în aprovizionarea populației cu produse agroalimentare, în creșterea nivelului de trai al întregului popor. Fondurile importante investite pentru orientarea gospodăriilor de stat pe calea unei agriculturi intensive, specializate, au avut drept rezultat creșterea continuă a producției. Prin producțiile pe care le obțin, gospodăriile de stat au devenit mari furnizoare de produse agricole, participînd într-o măsură considerabilă la alcătuirea fondului central.

Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 martie 1967, acordînd o înaltă apreciere activității gospodăriilor agricole de stat, a scos totodată în evidență marile rezerve și posibilități existente în aceste unități, care însă nu sînt încă puse în valoare, ceea ce face ca rezultatele obținute să nu fie pe măsura eforturilor materiale făcute și a condițiilor create. Așa cum se subliniază în recenta Hotărîre a Plenarei C.C. al P.C.R., această situație nesatisfăcătoare este determinată de o serie de neajunsuri în gospodărirea și folosirea mijloacelor de producție, în sistemul de planificare, finanțare și organizare a gospodăriilor de stat, în modul de retribuire a specialiștilor și lucrătorilor.

Deficiențele manifestate în planificarea, finanțarea și organizarea gospodăriilor agricole de stat au redus eficiența economică a acestor unități, au contribuit la menținerea unor producții scăzute și a unor prețuri de cost ridicate ale produselor. De asemenea, ele au făcut ca un număr important de gospodării agricole de stat să nu-și poată recupera cheltuielile, să lucreze pe baza subvențiilor din bugetul statului.

Complexul de măsuri cuprinse în recenta Hotărîre a Comitetului Central al Partidului **are drept țel dezvoltarea pe o treaptă superioară** *a gospodăriilor de stat, astfel încît acestea să devină* **centre puternice ale producției moderne, de mare randament și înaltă eficiență economică, exemplu de organizare științifică pentru întreaga agricultură socialistă.** *În ansamblul măsurilor stabilite, de maximă importanță sînt cele cu privire la folosirea eficientă a bazei tehnico-materiale și a pămîntului, elaborarea planului de producție în funcție de condițiile și posibilitățile fiecărei gospodării de stat, simplificarea finanțării și creditării activității de producție și a investițiilor, trecerea cadrelor de specialitate la conducerea directă a exploatării agricole, cointeresarea materială și creșterea răspunderii tuturor lucrătorilor față de situația producției și de rezultatele economice obținute.*

Pentru a crea cadrul organizatoric corespunzător aplicării măsurilor stabilite, Plenara C.C. al P.C.R. a hotărît totodată îmbunătățirea structurii agriculturii de stat prin **înființarea fermelor și întreprinderilor agricole de stat.**

Noul sistem de organizare și conducere a agriculturii de stat, asigurînd lărgirea atribuțiilor și a răspunderii celor care lucrează nemijlocit în sfera producției, creează în același timp condiții superioare pentru gospodărirea cît mai eficientă a mijloacelor materiale și bănești în scopul creșterii producției și a productivității muncii, a reducerii cheltuielilor. Or, acest lucru are o deosebită importanță, dacă ținem seama de marile rezerve pe care le au gospodăriile de stat.

Așa stau lucrurile, de pildă, cu cheltuielile materiale și de muncă. Punerea în valoare a însemnatelor rezerve de reducere a acestor cheltuieli poate conduce la o creștere substanțială a eficienței activității economice a gospodăriilor de stat. Edificatoare sînt, în acest sens, aspectele analizate în cuprinsul articolelor publicate mai jos, aspecte care demonstrează influența pozitivă ce o va exercita noul sistem de conducere și organizare asupra întregii activități economice și financiare a gospodăriilor de stat.

PLANIFICAREA — TABLOUL DE COMANDĂ AL EFICIENȚEI

LA FEL ca în oricare alt domeniu al producției bunurilor materiale, și în gospodăriile de stat recuperarea cheltuielilor efectuate în procesul de producție și obținerea de beneficii constituie condiția sine qua non a reproducției lărgite, și, prin urmare, a dezvoltării economice.

Rezultatele obținute în această direcție nu sînt însă pe măsura condițiilor create gospodăriilor de stat prin dezvoltarea bazei lor tehnice de producție. O astfel de situație a fost generată — așa cum se arată în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 martie a.c. — de deficiențele manifestate în planificarea, finanțarea și organizarea gospodăriilor de stat, deficiențe care au redus eficiența economică a acestor unități.

Așa stau lucrurile, bunăoară, cu gospodăriile de stat Popești-Sere, Domnești, Sabarul și Dudu din zona de aprovizionare a orașului București, gospodării al căror profil de producție este legumicultura. Deși această ramură intensivă asigură o înaltă rentabilitate, la gospodăriile de stat amintite, în mod paradoxal, legumicultura aduce an de an... pierderi însemnate și anume :

G.A.S.	1965	1966
Sabarul	3 473 000 lei	4 144 000 lei
Domnești	3 677 000 „	3 188 000 „
Dudu	864 000 „	204 000 „
Popești-Sere	708 000 „	2 810 000 „

Perpetuarea unei astfel de situații nu este de loc întîmplătoare deoarece **practica pierderilor planificate a pulverizat spiritul gospodăresc, creînd în schimb un climat favorabil pentru amplificarea deficiențelor în organizarea și conducerea producției.**

● Realitatea se planifică nu se confecționează

Măsurile stabilite de către Plenara C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea planificării producției creează largi posibilități pentru dezvoltarea rapidă a gospodăriilor de stat, pentru creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost. Astfel, **planul de producție și economic-financiar** care va cuprinde un număr redus de indicatori, **se va elabora de către fiecare gospodărie de stat în parte, corespunzător condițiilor și posibilităților concrete.**

Aceste măsuri vin să înlocuiască actualul sistem de planificare care s-a dovedit greoi și defectuos, deoarece nesocotește, în mare măsură, condițiile și posibilitățile existente în fiecare gospodărie de stat, frînează spiritul de inițiativă al specialiștilor, punerea în aplicare a cunoștințelor lor în vederea creșterii producției agricole.

Influența negativă a actualului sistem de planificare s-a vădit din plin și la gospodăriile de stat amintite. Deoarece planul de producție și economico-financiar era transmis de către Trustul G.A.S., gospodăriilor de stat respective nu le mai rămînea altceva de făcut decît să repartizeze sarcinile pe secții și brigăzi fără posibilitatea de a mai ține seama de condițiile reale. Drept urmare, specialiștii din cadrul unităților, în loc să participe direct la elaborarea planului, au fost puși în situația de a introduce realitatea în tipare gata confecționate.

O asemenea practică nu a rămas și nu putea rămîne fără urmări. Pornindu-se de la faptul că în cele patru gospodării de stat, legumicultura găsește condiții naturale favorabile, suprafața cultivată cu legume a crescut an de an fără însă a se ține seama, în același timp de faptul dacă există sau nu posibilități materiale, tehnice și organizatorice. La gospodăria de stat Popești-Sere suprafața cultivată cu legume a crescut de la 197 ha în 1962 la 320 ha în 1966 ; gospodăria de stat Domnești cultivă circa 230 ha, iar Sabarul — peste 210 ha.

Extinderea suprafețelor cultivate cu legume nu a fost însoțită de creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor în aceste gospodării. De aceea ele pe lîngă consumul ridicat de muncă la hectar, care influențează negativ productivitatea muncii și prețul de cost, întîmpină mari greutăți cu asigurarea forței de muncă. Aceasta mai ales din cauza posibilităților insuficiente de cazare. Gospodăria de stat Dudu poate asigura cazarea numai pentru 40% din numărul muncitorilor angajați în perioadele de vîrf, iar gospodăria de stat Popești-Sere — pentru circa 50%.

În aceste condiții, gospodăriile de stat amintite sînt nevoite să efectueze zilnic — dimineața și seara — transportarea de la mari distanțe, cu autocamionul, a unui important număr de muncitori. La gospodăria de stat Popești-Sere numărul acestora este de circa 200, iar la Dudu și mai mare. Gospodăriile de stat Dudu și Popești-Sere cheltuiesc fiecare anual cu aceste transporturi circa 200 000 de lei, iar gospodăria de stat Sabarul — peste 120 000 de lei.

Neluarea în considerare a condițiilor de producție concrete, în dezvoltarea legumiculturii la aceste gospodării de stat, îmbracă și alte aspecte. Cu toate că în ultimii ani suprafețele de legume cultivate în cîmp au crescut substanțial, producerea de răsaduri are loc, în cea mai mare parte, în răsadnițe care folosesc încălzirea biologică (gunoi de grajd), deși cele cu încălzire tehnică sînt mult superioare. Datorită acestui fapt, gospodăriile de stat amintite avînd nevoie de mari cantități de gunoi de grajd, de care însă nu dispun deoarece sectorul lor zootehnic are o pondere mică în profilul producției, sînt puse în situația ca, an de an, să-l cumpere din diferite regiuni și să-l transporte de la mari distanțe. Urmarea : deși o tonă de gunoi de grajd costă 10 lei, ea ajunge pînă la sfîrșit la 100—150 de lei, din cauza cheltuielilor mari de transport și manipulare. Anul trecut gospodăria de stat Domnești, care a cumpărat 7 785 de tone de gunoi de grajd la 134 lei/t, a cheltuit în total pentru aceasta, 1 043 000 lei.

La gospodăria de stat Popești-Sere, care anual transportă 30 000 de tone de gunoi de grajd, o tonă a costat 110 lei în 1965 — 130 de lei în 1966 și circa 105 în 1967. Prin urmare, această unitate agricolă cheltuiește anual peste 3 000 000 de lei numai cu procurarea gunoiului de grajd. Potrivit unor calcule, prin organizarea de răsadnițe cu încălzire tehnică, aceste cheltuieli s-ar reduce la jumătate (contravaloarea gunoiului de grajd care se folosește în răsadnițele cu încălzire biologică). Soluția este deci **construirea unor sere pitice** (înmulțitoare) **care sînt deosebit de rentabile, deoarece pe lîngă răsaduri, în ele se pot produce și culturi legumicole forțate.**

Nivelul scăzut de mecanizare, reducerea posibilităților de permanentizare a lucrătorilor din cauza lipsei condițiilor de cazare, precum și fluctuația mare nu numai de la an la an sau de la lună la lună, dar chiar de la o zi la alta, au micșorat posibilitățile de organizare temeinică a producției și a muncii. Nu întîmplător o serie de lucrări se efectuează cu întîrziere și la un nivel calitativ scăzut.

Este limpede că, în asemenea condiții, rezultatele obținute în creșterea producției și a eficienței sale economice nu pot fi de loc satisfăcătoare. Edificatoare sînt datele din tabelul care arată tendința de scădere în gospodăriile menționate atît a producției medii, cît și a valorii producției-marfă la hectar.

Elaborarea planului de producție de către fiecare gospodărie de stat în parte — așa cum a hotărît Plenara Comitetului Central — **creează condițiile necesare pentru stabilirea rațională a obiectivelor, prin corelarea, în cunoștință de cauză, a tuturor factorilor tehnici, economici și organizatorici.**

Tabel nr. 1

	GAS Popești-Sere		GAS Domnești		GAS Dudu		GAS Sabarul	
	Anul		Anul		Anul		Anul	
	1965	1966	1965	1966	1965	1966	1965	1966
1. Producția medie de legume total kg/ha	20 507	17 270	16 180	15 908	19 887	18 000	10 766	12 280
din care: tomate	27 536	20 606	20 658	16 086	29 980	21 875	16 891	15 470
2. Valoarea producției-marfă de legume la ha (lei)	34 045	24 775	13 200	12 020	25 400	24 900	13 900	5 680
din care: tomate	50 480	37 335	19 700	17 060	45 800	49 837	28 400	12 770

● Barometrul eficienței — nivelul cheltuielilor

Îmbunătățirea sistemului de planificare va avea, fără îndoială, o influență puternică asupra ridicării gradului de eficiență economică a activității gospodăriilor de stat. Acestui scop esențial îi este menit întregul complex de măsuri stabilit de către Plenara Comitetului Central care dă, de altfel, un sens cu totul nou activității gospodăriilor de stat.

În această ordine de idei, de mare însemnătate sînt măsurile stabilite cu privire la creșterea răspunderii și a cointeresării materiale **pentru buna gospodărire a fondurilor și mijloacelor materiale.** Aplicarea consecventă a acestor măsuri va asigura **reducerea substanțială a cheltuielilor materiale și de muncă.** Nici sub acest aspect, activitatea gospodăriilor de stat analizate nu se situează la un nivel corespunzător. Dimpotrivă, asistăm la creșterea costurilor de producție. Astfel, prețul de cost realizat la tomatele timpurii este mult mai ridicat în 1966 decît în 1965. Cauza principală : creșterea cheltuielilor la hectar, în special cele cu munca vie (salarii), și diverse materiale (inclusiv gunoiul de grajd). La gospodăria de stat Dudu cheltuielile cu salariile la un ha de tomate timpurii au crescut în 1966 față de 1965 cu 6,3%. În același timp producția medie de tomate la hectar scade în 1966 față de 1965 cu 5,4%.

De altfel, este de subliniat faptul că, la toate cele patru unități analizate, în timp ce cheltuielile la ha cu salariile și diverse materiale cresc sau rămîn aceleași în 1966 față de 1965, în aceeași perioadă producția medie de tomate la ha este în descreștere. De pildă, la gospodăria de stat Domnești, în timp ce salariile cheltuite la un ha cultivat cu tomate se mențin la nivelul anului 1965, producția medie de tomate descrește cu 22,2% față de 1965.

Toate acestea evidențiază activitatea neeficientă a celor patru gospodării de stat amintite, care în primul an nu au reușit nici măcar să recupereze cheltuielile efectuate în legumicultură. În sprijinul acestei afirmații vine dinamica indicatorului „cheltuieli efectuate la 1000 lei producție-marfă". Astfel, la gospodăria de stat Dudu pentru 1000 de lei producție-marfă s-au cheltuit 1286 lei în 1965 și 1231 în 1966, iar la Popești-Sere 1073 lei și respectiv 1358 lei.

Nu încape îndoială că rezultatele negative obținute de aceste unități agricole în ceea ce privește cheltuielile materiale și de muncă se datoresc în bună parte sistemului defectuos de planificare, organizare și conducere a producției.

Măsurile stabilite de către Plenara C.C. al P.C.R. creează cadrul necesar pentru ridicarea pe o treaptă nouă, superioară, a activității tuturor gospodăriilor agricole de stat.

I. CHIRCULESCU
M. HÎLMU

O CORELAȚIE OBLIGATORIE

DESFĂȘURAREA unei activități rentabile de către gospodăriile de stat, are loc în condițiile în care **creșterea producției este urmată de reducerea corespunzătoare a cheltuielilor pe unitatea de produs.** Prin urmare, nu orice creștere a producției poate fi socotită ca eficientă.

În unele gospodării de stat nu se ține seama însă de acest principiu, din care cauză finalitatea economică a producției se dovedește neeficientă. Iată un exemplu edificator. La gospodăria de stat Beba Veche, regiunea Banat cheltuielile efectuate la un hectar cultivat cu porumb au însumat 3 068 lei. Producția medie obținută, și anume 3 202 kg la hectar, deși este ridicată, nu se poate spune că este și eficientă, deoarece prețul de cost pe o tonă revine la 848 lei. Este evidentă slaba preocupare pentru economisirea cheltuielilor materiale și de muncă. Acolo unde însă această preocupare se manifestă din plin, rezultatele sînt cu totul altele. Astfel, anul trecut, la gospodăria de stat Bulgăruș din aceeași regiune, cheltuielile la hectar la cultura porumbului s-au ridicat la 3 050 lei. Deci apropiate de cele realizate în prima unitate. Însă aici producția medie la ha a fost de 6 224 kg porumb, ceea ce a permis ca prețul de cost pe o tonă să fie de 456 lei. Prin urmare la fiecare leu cheltuit a revenit o producție de mai bine de două kg.

Măsurile stabilite de către Plenara C.C. al P.C.R. creează condițiile necesare pentru întărirea răspunderii față de creșterea producției și gospodărirea eficientă a mijloacelor materiale. Fermele agricole fiind unități de sine stătătoare, cu competență deplină în administrarea bunurilor, asigură creșterea cointeresării specialiștilor în gospodărirea fondurilor. La aceasta contribuie și noul sistem de salarizare și premiere — care asigură o mai justă corelare a veniturilor realizate de lucrători cu rezultatele obținute în producție.

Creșterea producției agricole este organic legată de introducerea și generalizarea tehnicii noi, a tehnologiilor și metodelor avansate. **Cheltuielile** pe care le antrenează o asemenea acțiune trebuie **să fie bine fundamentate** pentru ca ele să fie cu adevărat eficiente. În multe gospodării de stat există preocupare în această direcție, ea soldindu-se cu rezultate bune. Bunăoară, gospodăria de stat Dragalina, în anul 1966, la cultura de porumb, a efectuat cheltuieli suplimentare de 230 lei la hectar. Drept rezultat, planul de producție a fost depășit cu 1 340 kg la ha. Potrivit calculelor, un leu cheltuit suplimentar a adus un venit net de 4 lei, ceea ce dovedește o eficiență economică ridicată.

Nu același lucru se poate spune despre gospodăria de stat Brateș din regiunea Galați care, în 1966, la o depășire a planului de producție de 217 kg porumb boabe a cheltuit în plus 566 lei/ha. Aici efectul este exact invers : un leu cheltuit suplimentar a adus o pierdere de 3,30 lei. Mai mult, efectuarea unor astfel de cheltuieli suplimentare neeconomicoase s-a repercutat negativ și asupra prețului de cost planificat prin depășirea acestuia cu circa 7%.

Cheltuieli la ha	Valoarea producției obținute	Valoarea producției obținute în plus la 100 lei cheltuieli suplimentare	Diferența între venituri și cheltuieli
1 500	1 600	—	100
1 600	1 890	200	200
1 700	2 200	400	500
1 800	2 500	300	700
1 900	2 800	300	900
2 000	3 050	250	1 050
2 100	3 270	220	1 170
2 200	3 400	130	1 200
2 300	3 500	100	1 200
2 400	3 550	50	1150

Datele tabelului evidențiază cît de importantă este **fundamentarea economică a cheltuielilor suplimentare efectuate.** Astfel, nivelul optim al cheltuielilor la hectar pentru cultura grîului este de 2 200 lei, deoarece în acest caz se realizează cel mai mare venit net (1 200 lei) și un venit suplimentar de 130 lei la o cheltuială suplimentară de 100 lei. În condițiile în care la hectar se cheltuiesc 2 300 lei, venitul net obținut este același (1 200 lei) însă cheltuielile suplimentare abia se recuperează. După cum vedem, peste 2 300 lei, orice cheltuială suplimentară devine nerentabilă.

În esență, eficiența activității economice a unei unități nu se poate aprecia cum se cuvine prin mărimea absolută a cheltuielilor sau mărimea veniturilor, ci prin raportul între venituri și cheltuieli. De aici importanța deosebită pe care o are indicatorul mărimea cheltuielilor făcute pentru 1 000 lei producție-marfă. Semnificativ este următorul exemplu. Gospodăria de stat Însurăței a valorificat produse în valoare de 29 525 mii lei, obținînd un venit net de 6 873 mii lei. Gospodăria de stat Dudești, din vînzarea produselor sale în valoare de 28 130 mii lei, a obținut un venit net de 6 368 mii lei. După mărimea venitului global și după mărimea absolută a venitului net ar rezulta că gospodăria agricolă de stat Însurăței a obținut rezultate mai bune. Din punct de vedere al eficienței economice însă realitatea este tocmai inversă. Gospodăria de stat Dudești a cheltuit pentru 1 000 lei producție-marfă 746 lei iar gospodăria de stat Însurăței a cheltuit 814 lei ; rata rentabilității la prima unitate este de 34% iar la a doua unitate de 21% deși beneficiul total este mai mare la prima unitate.

Aplicarea măsurilor stabilite de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R., va determina și în domeniul cheltuielilor de producție creșterea eficienței economice, ceea ce va contribui la îmbunătățirea activității gospodăriilor de stat, la obținerea unor producții mari cu cheltuieli minime de muncă vie și materială.

N. I. STĂNESCU
Gh. SERAFIM

REZERVE CE NU POT FI NEGLIJATE

CREAREA fermelor agricole — unități de sine stătătoare care au gestiune proprie și răspund direct de executarea planului de venituri și cheltuieli — va asigura folosirea bazei tehnice-materiale cu randament economic superior, va permite gospodărirea judicioasă a tuturor fondurilor și urmărirea operativă a cheltuielilor efectuate. Se vor valorifica, prin urmare, mari rezerve privind creșterea producției și a eficienței sale.

Experiența gospodăriilor de stat fruntașe a demonstrat faptul că rezervele importante de reducere a costului produselor se află în **micșorarea cheltuielilor cu producția neterminată** care, după cum știm, ocupă o pondere ridicată în totalul cheltuielilor. Astfel, în ansamblul gospodăriilor de stat, aceste cheltuieli au reprezentat în 1963—37% din totalul cheltuielilor de producție, în 1964—32%, în 1965 —34%, iar în 1966—35%.

Aceste cheltuieli sînt legate de un volum strict necesar de lucrări, de consumuri de materiale — semințe, insectofungicide, îngrășăminte chimice etc. Dar, în cadrul producției neterminate, intervin în mod arbitrar și unele cheltuieli legate de consumul de muncă vie, de materiale, de volumul de lucrări etc., care, printr-o mai bună organizare a producției și a muncii, pot fi evitate. Iată de ce cele mai mari posibilități pentru **reducerea cheltuielilor directe de producție se află întrunite aici, în cadrul producției neterminate.**

Analiza activității gospodăriilor de stat din trusturile teritoriale Tulcea și Constanța — regiunea Dobrogea, situate într-o zonă tipică pentru cultura grîului, scoate în evidență rolul important pe care îl are reducerea cheltuielilor cu producția neterminată pentru creșterea eficienței producției. Acolo unde pentru producția neterminată s-au consumat fonduri și materiale corespunzător cerințelor producției, s-a lărgit mult posibilitatea reducerii prețului de cost. Edificatoare în acest sens sînt datele privind cheltuielile efectuate cu ogoarele de vară și de toamnă (graficul 1).

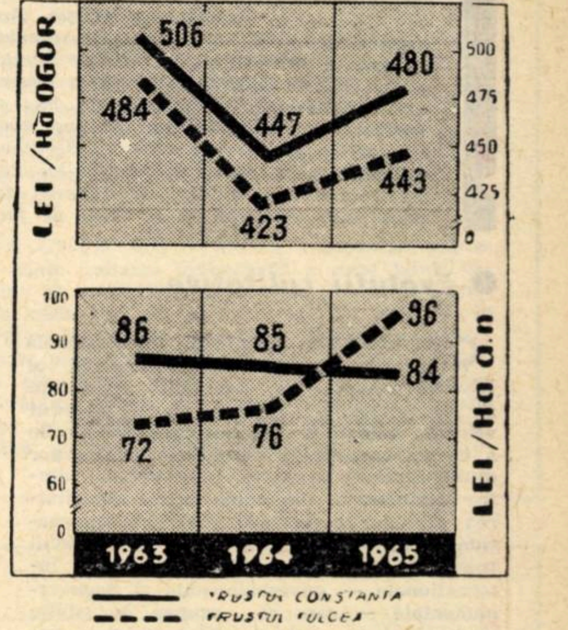

În ambele trusturi, cheltuielile de producție au oscilat de la un an la altul. Se remarcă, însă, faptul că prețul de cost al unui hectar arătură normală a avut o mică influență asupra acestor oscilații. Rezultă deci că **nu costul lucrărilor mecanizate a fost elementul hotărîtor în determinarea nivelului cheltuielilor totale pe hectarul de ogor, ci volumul lucrărilor efectuate și, alături de acestea, cheltuielile de fertilizare.** Între gospodăriile de stat, au existat deosebiri foarte mari în ceea ce privește volumul lucrărilor solicitate pe hectar și anume, de la 1,36 ha a.n. pînă la 4,8 ha a.n. ; în ultimul caz diferența este dată de lucrările suplimentare pentru distrugerea bolovanilor, devenite necesare ca urmare a întîrzierii în efectuarea arăturilor de vară. De asemenea, nici cantitatea îngrășămintelor — chimice și naturale — folosite pe hectar nu a fost aceea care a determinat evoluția cheltuielilor, ci costul încorporării lor, respectiv al transporturilor.

În perioada 1963—1966, în cadrul trustului teritorial Gostat Constanța, pentru producția neterminată s-au cheltuit în medie la grîu 909 lei/ha (57,7%), iar la orz 809 lei (48,2%) ; în cadrul trustului teritorial Gostat Tulcea, s-au cheltuit 859 lei/ha (57,8%) la grîu și 861 lei/ha (50,1%) la orz.

În general, cu excepția anului 1966, producția neterminată a revenit mai scumpă în cazul culturii grîului. Pe de altă parte, cheltuielile cu producția neterminată (ca valoare absolută și ca pondere) atît la grîu cît și la orz, au avut o evoluție, în general, continuu ascendentă, anul 1966 reprezentînd valori mai mari decît cele înregistrate în 1963.

Creșterea cheltuielilor cu producția neterminată nu a avut totdeauna o influență pozitivă asupra sporirii producției, respectiv, asupra reducerii prețului de cost.

În multe cazuri, creșterea cheltuielilor cu producția neterminată n-a fost rezultatul intensificării producției ci al unor consumuri și cheltuieli legate de asigurarea unui pat germinativ corespunzător. Aceasta, datorită efectuării unor lucrări în plus necesitate de faptul că lucrările de bază au fost întîrziate sau executate la un nivel calitativ necorespunzător, ceea ce a impus fie reducerea lor, fie repetarea unor discuiri etc.

O deosebită semnificație prezintă cercetarea amănunțită a cheltuielilor cu producția neterminată la cultura grîului efectuate în anul 1965 pentru producția anului 1966 pe elemente de cheltuieli (tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

Denumirea trustului	Cheltuieli cu producția neterminată: lei/ha	Cheltuieli cu producția neterminată: % față de total	din care: salarii	sămînță	îngrășăminte: chimice	îngrășăminte: naturale	materiale diverse	lucrări cu tractoare	alte cheltuieli directe	cheltuieli: generale	cheltuieli: comune
Constanța	976	52,6	21	225	215	41	7	306	12	77	70
Tulcea	898	52,2	23	206	201	30	7	237	12	63	69

Rezultă că, în ambele trusturi, cheltuielile cu producția neterminată au avut o pondere sensibil egală în cadrul cheltuielilor totale pe hectarul cultivat. Diferențierile între cele două trusturi provin mai mult de la cheltuielile direct productive — sămînță, îngrășăminte, lucrări cu tractoarele — decît de la cele indirect productive sau comune și generale. Acestea din urmă, (totalizînd 147 lei/ha — respectiv, 15% din total — în trustul teritorial Constanța și 132 lei/ha — respectiv 14,7% din total la trustul Tulcea), s-au menținut la un nivel destul de ridicat. De remarcat că și cheltuielile cu fertilizarea precum și cele cu lucrările mecanizate, deși ca valoare absolută au fost diferite, ca pondere în totalul cheltuielilor cu producția neterminată au fost sensibil egale și anume : cele cu îngrășăminte 49,3% în trustul teritorial Constanța și 48,6% în trustul teritorial Tulcea, respectiv, cele cu lucrările mecanizate, 31,5% și 32,0%.

Cheltuielile cu mecanizarea au însumat, în cadrul trustului teritorial Constanța 3,65 ha a.n. pe hectarul cultivat, iar în cadrul trustului teritorial Tulcea numai 300 ha a.n. În aceste din urmă gospodării de stat numai prețul de cost ridicat al unității de lucru mecanizat a influențat nefavorabil volumul cheltuielilor efectuate în cadrul producției neterminate pe hectarul cultivat.

Diminuarea cheltuielilor cu producția neterminată — în cadrul aplicării regimului de economisire a muncii vii și materializate — constituie o însemnată rezervă de reducere a prețului de cost al produselor care pusă în valoare permite fiecărei gospodării de stat să-și mărească sursele de rentabilizare.

Ing. I. POPESCU
Ing. P. SABADEANU

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

FRONTUL din ce în ce mai larg pe care progresează astăzi știința, influența ei accentuată asupra vieții economice, sociale și politice, mijloacele financiare și umane crescînde, mobilizate în acțiuni de cercetare științifică și tehnică, au determinat guvernele a tot mai numeroase țări capitaliste să adopte o politică națională în legătură cu dezvoltarea științei. Această politică este definită de obicei ca o acțiune deliberată din partea guvernelor, prin care se urmărește finanțarea, încurajarea și dezvoltarea resurselor științifice ale țării — cercetători științifici bine pregătiți, laboratoare, instalații și aparataj — în vederea creșterii economice.

Alături de importanța tot mai mare a cercetării tehnico-științifice pe plan național, țările occidentale fac însă apel, din ce în ce mai frecvent, la cooperarea internațională în acest domeniu. Dintr-un simplu deziderat, deseori evocat în cadrul dezbaterilor la reuniunile oamenilor de știință, cooperarea științifică internațională s-a transformat treptat, în ultimele decenii, într-o necesitate social-economică de prim ordin, recunoscută ca atare de factorii responsabili.

● *Evoluții calitative*

COOPERAREA științifică internațională nu este un produs al secolului al XX-lea. Congrese ale oamenilor de știință au început a se ține încă de la mijlocul veacului trecut. S-a născut apoi nevoia de a da un caracter mai organizat legăturilor dintre oamenii de știință în intervalele dintre congrese. O altă etapă a fost constituirea primelor organizații științifice internaționale în deceniul al 7-lea al secolului trecut. În 1914 existau 53 de organizații internaționale — guvernamentale și neguvernamentale — care se ocupau de științe pure și științe aplicate (fără științele sociale, medicale și agricole). Între cele două războaie mondiale se adaugă la acest număr 43 noi organizații științifice internaționale, iar în 1963 existau peste 250 de organizații neguvernamentale și circa 50 de organizații interguvernamentale.

O dată cu răspîndirea organizațiilor științifice internaționale, în ultimul sfert de secol au loc schimbări calitative în cooperarea pe acest tărîm. În ceea ce privește aria de cuprindere, cooperarea nu se mai limitează la schimburile și comunicările rezervate cercurilor de specialiști, ci se angajează pe calea realizării în comun a unor vaste proiecte, ca, de pildă, cele legate de utilizarea industrială a energiei nucleare. Au evoluat și răspunderile: cooperarea științifică nu-și mai primește astăzi impulsurile numai din cercul oamenilor de știință, ci este stimulată și finanțată sistematic de guverne, în cadrul unor instituții ale căror obiective și activități nu se limitează la cercetarea științifică propriu-zisă, ci urmăresc și aplicarea rezultatelor ei în practică. Costurile și avantajele acțiunilor comune pe tărîm științific nu se mai evaluează doar în raport cu interesele științei, în general, ci și în raport cu obiectivele generale ale fiecărei țări. Participarea unei țări la activitățile științifice internaționale apare astfel ca integrată în ansamblul investițiilor ei naționale, cu alte cuvinte ca un instrument al politicii ei generale pentru sporirea potențialului științific propriu și, implicit, a potențialului economic național.

● *„Familii" de organizații*

CELE mai multe dintre organizațiile științifice internaționale cu caracter prifață de oameni. Azi profesiunile moderne cercetare, dacă se face abstracție de schimburile și contactele mai mult sau mai puțin regulate între specialiștii din același domeniu. Rare sînt organizațiile care se ocupă în plus cu realizarea unor programe comune, cum ar fi Consiliul internațional al uniunilor științifice (C.I.U.S.). Prin reuniuni periodice plenare sau pe grupe de lucru, prin elaborarea unei vaste documentații, studierea unor problemele științifice importante etc., C.I.U.S. contribuie la inițierea și evaluarea unui mare număr de acțiuni de cooperare internațională înainte ca acestea să fie supuse guvernelor. Organele specializate ale C.I.U.S., cum ar fi Comitetul pentru cercetări spațiale, Comitetul pentru cercetări oceanice etc. fac parte din forurile consultative din cadrul UNESCO. Printre acțiunile de anvergură lansate în ultimii ani de C.I.U.S. se numără „Anul geofizic internațional" și „Anul soarelui calm".

Dintre organizațiile științifice interguvernamentale, unele au atribuții precise într-un domeniu anume al cercetării și dispun de instituții proprii în acest scop; altele, fără a fi ele însele organisme de cercetare, încurajează activitatea respectivă într-un sector specializat. Dintre acestea din urmă pot fi citate Organizația meteorologică mondială, Organizația mondială a sănătății ș.a. Din primul grup fac parte Organizația europeană pentru cercetarea nucleară (CERN), Organizația europeană pentru cercetări spațiale (ESRO) ș.a. O a treia „familie" de organizații de cooperare internațională are atribuții mai generale, activitățile științifice formînd numai o parte din preocupările lor (UNESCO, Organizația de cooperare și dezvoltare economică — O.C.D.E. etc.).

Organizațiile de cooperare științifică internațională mai pot fi grupate și în alte „familii". Unele din ele au caracter mondial, cum sînt instituțiile specializate ale O.N.U., ca, de exemplu, Agenția internațională pentru energia atomică (A.I.E.A.); Biroul internațional de greutăți și măsuri; Biroul hidrografic internațional etc. Altele au caracter regional, presupunînd nu numai apropierea geografică, dar și anumite legături de solidaritate definite prin țeluri politice și economice comune.

● *Forme ale cooperării*

DACĂ în primii ani postbelici preocupările țărilor vest-europene legate de cooperarea în cadrul cercetării științifice s-au axat inițial îndeosebi pe schimbul de informații, atît în domeniul cercetării fundamentale, cît și al celei aplicate, ulterior sfera și amploarea lor s-au lărgit mult. Printre cele mai uzuale forme de înfăptuire a cooperării se evidențiază și în prezent *întîlnirile oamenilor de știință* organizate de societăți științifice sau de asociații științifice internaționale specializate. O altă formă importantă este reprezentată de *colaborarea între grupuri de țări la nivel guvernamental, în domenii vaste de cercetare, cum sînt: oceanografia, meteorologia, astronomia, studierea spațiului cosmic, a zonelor aride de pe glob etc.* Această formă de cooperare permite abordarea unor domenii, a căror cercetare necesită eforturi materiale și financiare ce depășesc posibilitățile unei singure țări, fie ea și mare.

După cum s-a arătat la conferința din 1966 a miniștrilor însărcinați cu problemele științifice și tehnice din principalele țări capitaliste, grupate în O.C.D.E., pe măsura dezvoltării cercetărilor științifice fundamentale și a sporirii fondurilor necesare în acest scop devine tot mai acută problema utilizării cît mai raționale a fondurilor respective. Dacă cercetarea științifică fundamentală este privită drept o investiție pe termen lung, indispensabilă pentru economia națională a unei țări, devin evidente — mai ales în cazul țărilor cu resurse financiare și umane limitate — avantajele ce rezultă din îmbinarea efortului de cercetare pe scară națională cu cooperarea științifică internațională. Pe această cale pot fi economisite importante resurse în fiecare țară, pot fi satisfăcute nevoile de cercetare științifică specifice unei zone mai largi și poate fi abordată o gamă mai complexă de discipline științifice.

O altă formă de cooperare o constituie *elaborarea de programe de cercetări internaționale pe domenii restrînse.* La asemenea programe se asociază institute științifice din diferite țări, în funcție de interesul pe care-l prezintă una sau alta din temele de cercetare. Fiecare institut asociat își asumă răspunderea pentru înfăptuirea unei anumite părți din programul de ansamblu și-și informează în mod curent partenerii asupra rezultatelor obținute, beneficiind în schimb de dreptul de a folosi instalații costisitoare, realizate în comun. Se citează astfel cazul Institutului de cercetare a energiei geotermice din Pisa (Italia); pornind de la o modestă subvenție a O.C.D.E., acest institut a reușit să elaboreze un program internațional la care s-au asociat mai multe țări, cu aportul respectiv de fonduri și cercetători.

În sfîrșit, cooperarea științifică se realizează și *prin organizarea unor cursuri de informare științifică, schimb de cercetători științifici, schimb de informații între forurile de specialitate și analizarea problemelor comune pe sectoare importante ale activității științifice.* Un exemplu de acest gen l-a constituit confruntarea programelor naționale ale principalelor țări capitaliste privind aplicarea tehnicilor de cercetare operațională la problemele administrației publice.

Majoritatea acțiunilor de cooperare științifică realizate în ultimii ani în Occident s-au axat pe probleme de *cercetare aplicată*, cu efecte practice imediate, cum sînt: diverse aspecte ale tehnicilor folosite în construcția de mașini, coroziunea marină, poluarea aerului și a apei, securitatea rutieră etc.

● *Decalajele nu trebuie să crească*

ÎN cadrul dezbaterilor ce au avut loc în ultimii ani la diferite reuniuni științifice internaționale în lumea capitalistă, a fost subliniată, în repetate rînduri, necesitatea realizării unui progres continuu pe linia cooperării internaționale în domeniul cercetării științifice și — ca un corolar — în activitatea industrială și economică, în general. S-a accentuat, de asemenea, asupra faptului că o politică armonioasă de cooperare ar trebui concepută ca un complement și o extindere a eforturilor depuse pe plan științific în cadrul național.

Complexitatea crescîndă a activității industriale, nivelul ridicat al cheltuielilor reclamate de cercetarea științifică și punerea la punct a unor invenții, creșterea continuă a dimensiunilor minimale pe care trebuie să le aibă întreprinderile pentru ca producția lor să fie rentabilă, precum și importanța tot mai mare a unor debușee adecvate ridică în fața țărilor industriale mici și mijlocii problema extinderii cooperării atît în domeniul cercetării științifice, cît și în acela al producției și desfacerii. În condițiile ritmului tot mai rapid al progresului tehnic, cooperarea internațională este un mijloc important prin care țările mici pot evita lărgirea decalajului dintre ele și țările care dispun de un potențial tehnico-științific superior.

Cum se constată într-unul din rapoartele prezentate la conferința ministerială amintită mai sus a O.C.D.E., experiența a demonstrat că, deși nu pot rivaliza cu țările mari în toate ramurile tehnologiei moderne, țările industriale mici pot fi totuși competitive în anumite domenii ale cercetării fundamentale, iar în cea aplicată — în producția de instrumente și aparataj special, de mașini, de produse chimice, farmaceutice etc. Destinînd un procent mai mare din produsul lor național brut cercetării științifice, menținînd contactul cu domeniile avansate ale științei, participînd la proiecte internaționale și pregătind cadre științifice naționale cu înaltă calificare, țările mici pot — după părerea autorilor raportului — să valorifice și ele cele mai noi realizări ale științei mondiale și să evite astfel dependența științifică și economică. Acestui deziderat i-ar putea corespunde cooperarea dintre țările mici și mari într-un cadru suficient de extins pentru ca cercetarea științifică să poată îmbrățișa o gamă cît mai cuprinzătoare de discipline.

În condițiile respectării tradițiilor și suveranității naționale a țărilor participante la o asemenea cooperare științifică, acestea ar avea posibilitatea — conchid autorii raportului — să valorifice în condiții mult mai bune potențialul lor științific și uman, ar putea să țină pasul cu progresul științific și economic mondial.

V. CRISTEA

PSIHOLOGIA ȘI DINAMICA PROFESIUNILOR

PROGRESUL tehnic determină în zilele noastre schimbări profunde în conținutul profesiunilor existente, precum și apariția unor profesiuni noi. Datorită mecanizării complexe și automatizării producției, se observă dispariția unor profesiuni învechite, care cereau o calificare slabă și în care munca fizică grea ocupa un loc însemnat și, în același timp, se remarcă apariția unor noi profesiuni care necesită calificare înaltă și complexă. Din această ultimă categorie fac parte, spre exemplu, activitatea mecanicilor și operatorilor pentru mașinile de calcul, a reglorilor de linii automate și de mașini agregate, a manipulanților de aparate din industria materialelor sintetice ș.a. Dacă dinamica profesiunilor este un rezultat al progresului tehnic, ea exercită la rîndul ei o influență considerabilă asupra acestuia.

● *Solicitări intelectuale și afective*

DINAMICA profesiunilor modifică permanent și cerințele de ordin psihic față de oameni. Azi profesiunile moderne necesită îmbinarea măiestriei tehnice cu o bogată cultură tehnico-științifică.

Producția automatizată reclamă calități deosebite ale proceselor senzoriomotorii, pe linia clarității și rapidității percepției — în vederea identificării semnalelor de muncă, a preciziei și rapidității mișcărilor și totodată participarea largă în muncă a activității intelectuale. Muncitorul care lucrează în condițiile producției automatizate nu mai este un simplu executant de muncă manuală, ci un organizator, conducător și controlor al mecanismelor și mașinilor. Ținînd seama de faptul că în industria automatizată, oamenii optimizează procesele tehnologice cu ajutorul pupitrelor de comandă și panourilor, răspunderea materială și morală a acestor operatori este deosebit de mare. Particularitățile muncii lor provoacă la operatori o încordare afectivă aproape permanentă, ceea ce supune sistemul lor nervos la solicitări intense [1]). Pornind de la această constatare, cercetările psihologice contemporane se ocupă îndeaproape de următoarele probleme: a) cantitatea de informație pe care operatorul este capabil să o recepționeze, la care atenția să rămînă concentrată în mod util și să răspundă efectiv; b) prelucrarea informațiilor primite de către operator, în conformitate cu sarcinile și obiectivele sale; c) execuția comenzilor prin acționarea dispozitivelor de comandă ș.a.

● *Monografii profesionale*

ETAPA modernă a producției generează însă și alte probleme. Trebuie îmbunătățite programele de învățămînt, manualele și practica de producție în școlile profesionale și tehnice în lumina realizărilor tehnico-științifice moderne, înmulțirea cursurilor de specializare în întreprinderi ș.a. Psihologia muncii are sarcina de a pune la îndemîna celor care se ocupă de orientarea profesională a tineretului, profesorilor, părinților, pedagogilor dar chiar și tinerilor — direct interesați în această problemă — scurte, dar cuprinzătoare relatări asupra profesiunilor care se exercită în societatea contemporană. Așa cum remarcă specialiștii, este vorba de monografiile profesionale sau profesiogramele [2]) cuprinzînd date referitoare la natura profesiunilor, aptitudinile cerute de aceste profesiuni, pregătirea profesională necesară, riscurile de accidente ș.a. Orientarea profesională trebuie să dezvolte la tineret o atitudine pozitivă față de diferitele profesiuni, să-i determine să manifeste interese și preocupări.

● *Elemente de cercetare în munca productivă*

O PROBLEMĂ psihologică, importantă pentru calificarea profesională și pentru munca viitoarelor cadre din industria modernă, este fuzionarea cît mai deplină între cunoștințele teoretice și activitățile practice. Cercetările psihologice actuale consideră că viteza și calitatea muncii desfășurate de către operatorii din industria automatizată depind nu numai de procedeele manuale folosite de către aceștia, ci și de bogăția cunoștințelor tehnico-

lector univ. dr. Petre PUFAN

(Urmare în pag. 13)

CURIER

■ La rubrica **Sociologia ştiinţei** a revistei LUPTA DE CLASĂ (nr. 3/1967), Ion Goliat, consideră, în articolul **Aspecte ale formării şi structurii colectivului de cercetare,** că un aspect al unei structuri raţionale a colectivului ştiinţific este repartiţia lui corespunzătoare pe categoriile: **cercetători ştiinţifici** şi **personal auxiliar al cercetării.** În spatele acestei structuri stau probleme intim legate de eficienţa activităţii ştiinţifice. Ori de cîte ori cercetătorul, spune autorul, nu este asigurat în mod corespunzător cu cadre auxiliare, este obligat să efectueze el însuşi operaţii de calificare inferioară, în detrimentul activităţii de creaţie. Aceasta se repercutează în reducerea capacităţii de abordare a unor noi cercetări sau, ceea ce este acelaşi lucru, prin prelungirea timpului de rezolvare a unei teme. În unităţile academice din ţara noastră acest raport este de 3:1, în timp ce în unităţile similare din R.P.P. este de 1:1, din R.S.C.S. de 1:2,8, iar din R.D.G. de 1:4. I. Goliat apreciază că, în ciuda deosebirilor de profil, această diferenţă considerabilă este nejustificată şi avem de-a face cu o irosire a forţelor de cercetare.

■ Sub titlul **Inquest on Planning in Britain** (Cercetare asupra planificării în Anglia), editura Political and Economic Planning, Londra, Samuel Brittan a publicat în 1966 o lucrare în care analizează evoluţia încercărilor de planificare a economiei în Anglia. Autorul examinează în spirit critic motivele care au făcut ca iniţiativa luată în această privinţă în 1962 să eşueze. După Brittan, o planificare pe termen lung ar trebui să înceapă prin adoptarea unui curs flexibil dar dirijat, al lirei sterline, sprijinit de o modificare a resurselor, de reglementarea cererii interne

■ În două numere consecutive ale revistei AUSSENHANDEL (1 şi 2 pe 1967), G. Umbreit şi E. Schmidt discută problemele şi metodele elaborării unor prognoze în domeniul comerţului exterior. Autorii examinează: 1) necesitatea, particularităţile şi elementele componente ale prognozelor; 2) raportul între prognoză şi plan; 3) utilizarea metodelor matematice în întocmirea prognozelor şi 4) modelarea ca intrument al prognosticării. Se arată că prognoza comerţului exterior trebuie să fie elaborată în contextul prognozei economiei naţionale, între aceste două prognoze existînd o **conexiune inversă.** Prognoza comerţului exterior trebuie să constituie un proces continuu de aproximări succesive ale posibilităţilor de import şi export. Ar fi însă greşit, după autori, să se pornească de la necesităţile de import pentru a se determina volumul exporturilor, sau invers. Rezultatul urmărit prin aceste aproximări succesive trebuie să fie determinarea greutăţii specifice optime a exportului în produsul final.

■ În lucrarea **Money, Banking and Credit in Eastern Europe** (Sistemul monetar, bancar şi de credit în ţările est-europene), Federal Reserve Bank, New York, 167 pag., George Garvy expune ceea ce consideră a fi caracteristici comune – atît din punct de vedere al planificării economiei, cît şi al sistemului monetar şi de credit –a şapte ţări socialiste: U.R.S.S., R.P. Polonă, Republica Socialistă România, R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară şi R.P. Bulgaria. În ultima parte a cărţii se analizează în mod separat instituţiile, operaţiunile şi măsurile mai recente care sînt specifice sistemului bancar din fiecare dintre ţările menţionate.

Aplicaţii matematice sau disciplină „hibridă" autonomă?

ÎN studiul Matematiceskie problemi optimalnovo planirovania (Probleme matematice ale planificării optimale), apărut în culegerea Matematiceskie modeli i metodi optimalnovo planirovania. Novosibirsk, 1966, acad. L. V. Kantorovici aduce un nou punct de vedere în aşa-numita problemă a aplicaţiilor matematice în economie. După autor, este vorba de apariţia unei noi discipline ştiinţifice la graniţa dintre economie şi matematică, ştiinţă „hibridă" care ar fi o ramură a matematicii.

L. V. Kantorovici arată că folosirea matematicii în economie deschide în fata matematicienilor un cerc larg de probleme, pentru a căror solutionare se folosesc atît mijloacele matematicii clasice, cît şi un aparat matematic creat în mod special, cum ar fi: programarea liniară şi dinamică, teoria jocurilor, a grafelor şi altele. Această disciplină ar putea fi numită economie matematică în analogie cu fizica matematică, deoarece, ca şi aceasta, studiază aparatul matematic de rezolvare a problemelor care apar la analiza unui cerc concret de probleme — problemele economice.

Deşi matematică după caracterul ei, intrucit analizează probleme matematice cu mijloace matematice, această disciplină este strîns legată din punct de vedere metodologic cu economia. Alegerea şi punerea temelor ei trebuie să se bazeze pe analiza de conţinut a problemelor economice. O analiză similară este de asemenea necesară la folosirea şi interpretarea rezultatelor şi concluziilor obţinute. În sfîrşit, intuiţia economică poate adeseori să ajute şi la prevederea caracterului rezultatelor si la crearea metodelor de analiză matematică a problemelor corespunzătoare.

După problematica ei, această disciplină ştiinţifică s-ar diviza în: 1) probleme de economie a intreprinderilor şi 2) probleme la nivelul economiei nationale. Problematica la nivelul intreprinderii are, după L.V. Kantorovici, puncte similare şi apropiate pentru intreprinderile capitaliste si socialiste: problematica economiei naţionale planificate în ţările socialiste se deosebeşte însă fundamental de economia naţională capitalistă atît ca metodologie de cercetare, cît şi din punctul de vedere al analizei matematice.

M. H.

MERCUR PRINTRE MUZE

PORNIND DE LA O COPERTĂ

UNUL dintre cele mai jinduite titluri de glorie pentru un american este acela de a-şi vedea portretul reprodus pe coperta revistei săptămînale TIME. Orice revistă ilustrată trebuie să publice o imagine pe copertă; TIME s-a priceput să facă din această necesitate grafică-redacţională un stimulent al ambiţiei sociale şi mondene. Acum cîţiva ani a avut chiar loc la New York un banchet al „coperţilor" din TIME, la care au participat toţi foştii preşedinţi în viaţă ai S.U.A. conducătorii marii finanţe, cîţiva senatori şi cîteva stele de cinema.

Pentru prima dată, acum trei luni, TIME a publicat pe copertă chipul unui editor şi anume al lui Bennet Cerf, conducătorul marii edituri Random House. Cerf este un personaj pitoresc al vieţii culturale americane, apreciat comentator la televiziune, autor al unor culegeri de anecdote şi, în acelaşi timp, omul care l-a sprijinit pe Faulkner şi l-a introdus pe James Joyce în S.U.A., înfruntînd într-un proces celebru pe cerberii cenzurii vamale. Dar nu aceste motive sînt cele care au determinat promovarea lui Cerf la rangul de „copertă", ci faptul că negoţul de cărţi a primit în ultimii ani drept de cetăţenie în lumea marelui business american.

Ca şi în cazul cinematografiei, radioului şi presei, prevederile pesimiştilor care susţineau că televiziunea va ucide dragostea de lectură, s-au dovedit neîntemeiate. În Statele Unite, între 1952–1961 volumul comerţului de cărţi a crescut cu 150%, iar între 1961–1966 s-a dublat din nou. În 1966, americanii au plătit 2.5 miliarde de dolari pentru 2,2 miliarde de cărţi de tot felul, de la cărţuliile de aventuri de 35 cenţi şi pînă la enciclopediile de 200 dolari. O parte din această creştere se explică, desigur, prin sporirea populaţiei. Dar, un rol cu mult mai important l-au jucat şi-l joacă introducerea unor metode comerciale mai dinamice în vînzarea cărţilor.

Un număr tot mai mare de cărţi au început să fie vîndute în super-magazine, în magazinele cu autoservire, în magazinele de solduri. După unele calcule, peste 120 000 standuri au ca obiect asemenea vînzări. Proporţional, ponderea librăriilor în comerţul cu cărţi a scăzut mult. În momentul de faţă există în S.U.A. numai 1500 librării (la o populaţie de 190 milioane locuitori!) şi maximum 2% din populaţie calcă vreodată pragul unei librării. În schimb, s-a dezvoltat considerabil vînzarea prin poştă a cărţilor; factorii poştali distribuie circa 15% din volumul cărţilor vîndute anual (adică peste 300 milioane de cărţi!).

În vînzarea prin poştă a cărţilor un rol de seamă îl joacă — la fel ca în Europa Occidentală — aşa-numitele „cluburi de cărţi". Acestea sînt organisme care selectează din zecile de mii de titluri apărute, pe cele susceptibile a interesa pe abonaţi. Milioane de oameni sînt înscrişi în asemenea cluburi, în raport cu preferinţele şi necesităţile lor. După cum arăta o publicaţie americană, comerţul a creat o mulţime de cluburi de specialitate pentru tinerii între 13—19 ani, pentru copii, pentru profesori, ingineri, funcţionari publici, jucători la loterie, fotografi, grădinari, vînzători comerciali etc. Numai două cluburi, organizate de întreprinderi de presă şi anume „Time-Life Books" şi „Reder's Digest Book Club" au livrat anul trecut la domiciliile cumpărătorilor volume în valoare de 181 milioane dolari.

La „boom"-ul de pe piaţa cărţilor a contribuit în cea mai mare măsură şi extinderea editării de cărţi ieftine, aşa-numitele „paperbacks" sau cărţi „moi" tipărite pe hîrtie ordinară şi lipsite de cartaje tari, ca şi expansiunea „cărţilor de buzunar".

Producţia şi difuzarea de masă a cărţilor a dus la ceea ce unii sociologi şi psihologi numesc cu un termen cam pretenţios „desacralizarea" cărţii. Milioane şi milioane de exemplare nu rămîn în biblioteci după lectură, ci sînt, pur şi simplu, aruncate (unele dintre ele nici nu merită o soartă mai bună). În această ordine de idei, TIME nota: „În rîndurile tineretului, cărţile sînt folosite uneori în mod barbar; se subliniază pasaje sau se smulg pagini, după inspiraţia şi necesitatea fiecăruia. Acest lucru nu se întîmpla acum cîteva generaţii, cînd cărţile erau încă relativ rare şi erau socotite obiecte semisacre".

Acestea sînt inerentele părţi de umbră ale unui proces de mare amploare, condus în primul rînd, după cum am văzut, de criterii comerciale. Şi nu singurele. O analiză a „industriei editoriale" nord-americane ne mai poate furniza şi alte date interesante, inclusiv asupra problemelor de conţinut. Dar, despre aceasta, într-un număr viitor.

H. DONA

ÎN LIBRĂRII

● Lucrarea **Introducere în teoria aşteptării** de Gh. Mihoc şi G. Ciucu (Edit. Tehnică, 262 pag.) se ocupă de principalele modele ale teoriei aşteptării şi aplicaţiilor lor în economie. La baza acestei teorii stau metodele teoriei probabilităţilor şi statisticii matematice, în special teoria proceselor Poisson.

Sînt prezentate cele mai importante domenii de aplicaţie ale teoriei aşteptării: stocajul materialelor, organizarea raţională a centralelor telefonice, a clinicilor, magazinelor, a diverselor servicii de întreţinere, analiza traficului rutier, aerian sau maritim, domenii în care se constată o aglomerare şi constituie o preocupare actuală a matematicienilor şi economiştilor.

● A apărut **Opere economice. Texte alese** de P. S. Aurelian (Editura Academiei Republicii Socialiste România 1967, 400 + LXXXIII pag.).

Textele sînt precedate de

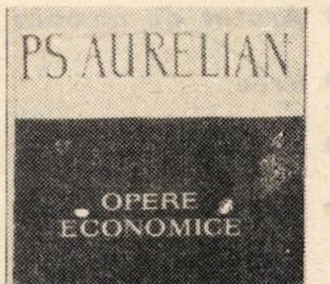

studiul „Un economist reprezentativ al secolului său: Petre S. Aurelian" de Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei, în care sînt prezentate pesonalitatea şi opera gînditorului român. Ediţia este îngrijită, comentată şi adnotată de M. C. Demetrescu. Volumul, cuprinzînd şi un bogat aparat critic — note, indice de materii şi de nume — oferă o imagine de ansamblu asupra evoluţiei gîndirii economice a lui P. S. Aurelian şi a varietăţii preocupărilor sale.

GLOSAR AL DICŢIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

F

fabrică
factor de producţie
factori naturali
factor directiv
factor obiectiv
factor subiectiv
falanster
faliment
F.A.O. — Organizaţia O.N.U. pentru agricultură şi alimentaţie
fascism
fenomen economic
fermă
fermier
fertilitate economică
fetişism (al mărfii, al banilor, al capitalului)
feudă
feudalism
finanţare
finanţe
finanţele generale de stat
finanţele întreprinderilor şi organizaţiilor economice
finanţare prin deficit
firmă
fişe
fiscal
fiscalitate
fiziocraţi
foarfeca preţurilor
fond de acumulare
fond de amortizare
fond central de produse agricole
fond de consum
fond descentralizat de mărfuri
fonduri circulante
fonduri de circulaţie
fond forestier
fond funciar
fonduri fixe
fond de înlocuire
fond indivizibil
fondul întreprinderii
„Fondul monetar internaţional"
fonduri de producţie
fondul pieţei
fond de rezervă
fond de salarii
fonduri împrumutate (atrase)
fonduri proprii
fordism
formula trinitară
forţă de muncă
forţa productivă a muncii (vezi productivitatea muncii)
forţe de producţie

G

G.A.T.T. („Acordul general pentru tarife şi comerţ")
gestiune socialistă
gîndirea economică marxistă în România
gospodărie agricolă de stat
gospodărie anexă
gospodărie auxiliară
gospodărie moşierească
gospodărie personală ajutătoare a membrului c.a.p.
gospodărie ţărănească individuală
grupa A (în industrie)
grupa B (în industrie)
grevă

H

hantru
haos economic
hîrtia monedă
hîrtii de valoare

I

iarmaroc
îmbunătăţiri funciare
imigrare
imperialism
„Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului" (V. I. Lenin)
import
impozit
— direct
— indirect
impozit pe circulaţia mărfurilor
imputare (teorie)
înapoiere economică
independenţă economică
independenţă economico-operativă (a întreprinderilor socialiste)
indicator economic
indice
— al preţului
— al costului vieţii
— al puterii de cumpărare a monedei
industrie (alimentară, casnică, de construcţii, chimică, constructoare de maşini, extractivă, grea, locală, metalurgică prelucrătoare, uşoară
industrialism, industrialişti
industrializare
— capitalistă
— socialistă
— în România
— în ţările în curs de dezvoltare
inflaţie
infrastructură
inovaţie
input-output
intelectualitate
— în capitalism
— în socialism
integrare
internaţionalism proletar
internaţionalism socialist
internaţionalizare (a capitalului, a forţelor de producţie)
intervenţia statului în economie
intensitatea muncii
— intensitatea medie existentă
— intensitatea normală socială
întreprindere
întreprinzător
înviorare
invazie
inventar
iobag
iobăgie
ipotecă
investiţie
— capitală
— specifică
— mixtă
înclinaţie (teoria keynesistă)
— spre consum
— spre economie
— spre investiţii
întovărăşire agricolă
„Integrare verticală contractuală" (forma de penetraţie a monopolurilor în agricultura ţărilor capitaliste dezvoltate)
întrecere socialistă
învoieli agricole

(va urma)

CFA BRAILA

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE BRĂILA

livrează întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor economice de stat:

Celofibră tip lînă pentru confecționat saltele, plăpumi, perne.

Celofibră tip bumbac pentru tapițerie, saltele, căptușeli etc.

Comenzile se primesc la sediul unității, șos. Chișcani-Brăila, serviciul desfacere, telefon 2955, interior 646.

combinatul chimico-metalurgic

GH. GHEORGHIU-DEJ BAIA MARE

PRODUCE:
- metale neferoase
- pigmenți metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicarbonat de sodiu
- bioxid de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- Sulfat de zinc
- Sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol

METALUL ROȘU CLUJ

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU" CLUJ

str. Tudor Vladimirescu 12–14
telefon 1.47.30

produce:

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:
- cuve pentru țesături grele;
- aparate de vopsit sculuri;
- diferite aparate de uscat și vopsit;
- aparate de vopsit sub presiune;
- mașini de tricotat rectilinii.

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:
- aparate de uscat pe plăci de sticlă;
- butoaie de vopsit;
- butoaie de tăbăcit;
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

Combinatul de îngrășăminte cu azot

PIATRA NEAMT

PRODUCE:
- Azotat de amoniu
- Uree
- Amoniac
- Oxigen imbuteliat

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE BRĂILA

produce:
- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

FABRICA DE CIMENT STÎNCA BRĂILA

produce
și livrează
pe bază de repartiție:
ciment P. 400, M. 400

Întreprinderea de stat Electroceramica

Turda, str. Bihorului nr. 19

livrează pe bază de repartiție: izolatori și produse electrotehnice din porcelan

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE și LIVREAZĂ fără repartiție:
- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine
- dulapuri metalice pentru vestiare
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine
- scaune rotative de lucru

THE NEW REPUBLIC

COOPERAREA TEHNICĂ INDUSTRIALĂ — SFERA CARE SE DEZVOLTĂ CEL MAI RAPID IN COMERȚUL INTERNAȚIONAL

EMILE BENOIT, profesor de comerț internațional la Universitatea Columbia, semnează in revista americană un articol consacrat cooperării economice și tehnico-științifice intre firme din țări capitaliste și țări socialiste. Considerind cooperarea drept *„un fenomen nou care incepe să trezească o mare atenție in rindul opiniei publice“*, **E. Benoit, prezintă in articolul său o serie de acțiuni care au fost intreprinse, oprindu-se in special asupra mecanismelor, avantajelor și perspectivelor acestei forme a relațiilor economice internaționale. In articol se scrie:**

„Acordurile de colaborare tehnico-industrială cu Europa răsăriteană — denumite de acum inainte I.T.C. — constituie azi sfera care se dezvoltă cel mai rapid a comerțului internațional. Cercurile de afaceri americane devin brusc foarte interesate. Țările Europei răsăritene (inclusiv U.R.S.S.) au deja impreună un produs național brut apropiat de acela al Europei occidentale, și chiar cu un ritm de creștere economică mult mai mic decit cel actual, vor avea, cindva in perioada anilor '970, un produs național brut la fel de mare cum este in prezent cel american“.

După ce arată că au fost incheiate zeci de acorduri I.T.C. intre firme vest-europene și țări socialiste și remarcă rămînerea in urmă a firmelor americane, dar și interesul sporit al acestora din ultimul timp, E. Benoit scrie:

„Deși aceste acorduri I.T.C. se deosebesc considerabil unul de altul, toate conțin unul sau mai multe din următoarele elemente, care se vor combina probabil in cadrul unor tranzacții-pachet: 1) schimburi organizate pe scară mare de informații tehnologice și științifice; 2) licențe comerciale de patente specifice, mărci de fabricație și documentație tehnică — inclusiv servicii de conducere administrativă acordate pe bază «consultativă»; 3) contracte pentru exporturi pe scară mare de mașini, piese de schimb sau uzine intregi, pe baza unor condiții de credit și aranjamente speciale de plăți negociate in mod bilateral; 4) «coproducția», un tip deosebit, dar tot mai popular de asociere intre o firmă occidentală și o intreprindere de stat socialistă.

...Aranjamentele de plăți internaționale sint rareori simple: ele implică de obicei exportul unei mari părți a producției, partenerul occidental fiind plătit chiar cu produsele realizate sau cu incasările in valută străină. In alte cazuri, acolo unde produsul este destinat in special consumului intern și nu exportului, plata poate fi făcută, ca de pildă in cazul Uzinei „Fiat“, prin acceptarea unui alt produs de export, ca petrolul.

Colaborarea tehnică internațională oferă partenerului occidental mai multe tipuri de posibilități imediate: 1) vinzări de echipamente, piese de schimb și materiale ce urmează a fi folosite in cadrul coproducției; 2) o participare la ciștigurile obținute de pe urma vinzării produselor fabricate in coproducție: 3) redevențe și remunerații pentru servicii aduse coproducției sau pentru folosirea in altă parte in Est a tehnologiei și documentației tehnice a partenerului occidental; 4) afaceri suplimentare de export sau import pe cont propriu sau ca agent sau intermediar, obținute ca rezultat al bunelor relații de lucru cu oficialitățile est-europene; 5) primirea de tehnologie răsăriteană in domeniile in care aceasta se află inaintea tehnologiei occidentale.

Dar avantajul cel mai important dintre toate, deoarece furnizează mijloacele de plată pentru celelalte, este posibilitatea de a produce mărfuri in Răsărit pentru a fi exportate in Occident sau pentru a fi exportate in terțe țări. Ca urmare, ar putea fi foarte rentabil să se producă in Europa răsăriteană pentru exportul in Occident sau pe terțe piețe, deservite pină in prezent de Occident, in ciuda creșterii costului transportului.

Acest aspect al coproducției dă o soluție specifică pentru problema-cheie a reinvierii comerțului Est-Vest. Coproducția poate ajuta Estul să producă exact acele produse (cu proiectare occidentală și specificații de calitate occidentale) pentru care in Occident există deja o piață bună. Intr-adevăr, partenerul occidental poate prelua intreaga funcție de desfacere pe piața internațională. In aceste condiții, producția pentru export se poate bucura de o importanță mult mai mare decit anterior.

Deși foloasele pe termen lung ale unei simple creșteri a comerțului Est-Vest pot fi lesne puse la indoială, programe importante de I.T.C. pot avea efecte mult mai adinci și mai durabile. Asemenea programe implică o strinsă colaborare intre personalul tehnic superior și personalul de conducere administrativă, in special in cazul coproducțiilor — cu stimulentul lor implicit la colaborarea efectivă in ciuda divergențelor ideologice. O asemenea colaborare nu numai că ar promova o creștere considerabilă a productivității est-europene, dar ar putea deveni de asemenea o școală importantă pentru ințelegerea reciprocă și pentru dezvoltarea obiceiurilor de colaborare.

In modul obișnuit de a privi lucrurile, relațiile internaționale constau in primul rind in interacțiuni militare și diplomatice, plus comerț. Recent s-a acordat tot mai multă atenție interacțiunilor «culturale» și pe plan economic, balanței de plăți și politicii de ajutor pentru străinătate. Abia acum incepem să ințelegem fenomenul «producției internaționale» ca un lucru diferit de toate cele de mai sus. Producția internațională este producția obținută prin combinația conștientă pe bază de colaborare a tehnologiei și (sau) conducerii administrative a două sau mai multe țări, sau prin folosirea pe bază de colaborare a conducerii administrative și tehnologiei unei țări, cu resursele de muncă și fizice ale unei alteia, spre avantajul comun al amindurora.

In 1965 producția internațională a firmelor americane in afara teritoriului S.U.A. a fost de aproximativ 30 miliarde dolari. Aceasta este o sumă uriașă — mai mult de jumătate din intregul venit național al Franței și Marii Britanii la un loc. In comparație cu această sumă, cei 4 900 000 000 dolari, reprezentind investițiile directe in străinătate ale S.U.A. in 1965, cei 4 300 000 000 dolari reprezentind ajutorul economic pentru străinătate al S.U.A., sau chiar cei 26 200 000 000 dolari reprezentind exporturile de mărfuri ale S.U.A. — criteriile obișnuite de a măsura contribuția economică a unei țări sau influența ei asupra altora — par sume foarte mici. In plus, acest total se referă doar la producția internațională a firmelor americane. Producția internațională a firmelor europene, japoneze și a altor firme internaționale nu a fost incă calculată.

In Europa răsăriteană vedem cum aceeași forță de producție, uriașă dar puțin ințeleasă, incepe să se aplice la o sferă pină in prezent in mare măsură izolată de ostilitatea și neințelegerea reciprocă.

Astfel I.T.C. pare să ofere un instrument potențial pasionant pentru colaborarea Est-Vest in folosirea mobilului profit al firmelor răsăritene și occidentale, pentru construirea unei lumi mai pașnice. Intr-adevăr, este surprinzător că se cunoaște atit de puțin despre acest instrument. In prezent sint in curs eforturi pentru a aranja finanțarea studiilor necesare, care vor da oamenilor de afaceri un punct de vedere mai just asupra rentabilității și riscurilor lui, și oamenilor de stat o viziune mult mai clară a potențelor și limitelor lui politice“.

PSIHOLOGIA ȘI DINAMICA PROFESIUNILOR

(Urmare din pag. 10)

științifice, precum și de particularitățile gindirii lor, de priceperea de a rezolva diferite tipuri de probleme practice și teoretice. Acești muncitori se află adesea in situația de a stabili cauzele deranjamentelor in funcționarea mașinilor și ale rebuturilor, fapt destul de dificil deoarece același fenomen poate fi determinat, uneori, de cauze diferite.

Polivalența pregătirii

NECESITATEA pregătirii sub toate aspectele a viitoarelor cadre este dictată nu numai de imbogățirea permanentă a conținutului fiecărei profesiuni, ci și de fluiditatea, dinamica profesiunilor. Psihologii au ajuns la concluzia că numai o pregătire profesională polivalentă, fundamentată pe cunoașterea bazelor științifice ale producției, va permite muncitorului trecerea și adaptarea cu succes la alte profesiuni, atunci cind condițiile cer acest lucru. Caracterului **dinamic** al profesiunilor ii trebuie deci neapărat asociat **transferul** profesional. De bună seamă că pentru realizarea acestei acțiuni sint necesare studii asupra deprinderilor și aptitudinilor omului, spre a se vedea limitele plasticității sale profesionale și dificultățile readaptării profesionale.

In sfirșit, trebuie să atragem atenția asupra faptului că complicarea deservirii mașinilor nu este totdeauna determinată de faptul că omul trebuie să observe și să conducă un număr mare de aparate și mecanisme, ci mai degrabă de **modul cum sint amplasate acestea.** Se poate intimpla ca observarea și conducerea de către om a unui număr restrins de aparate și mecanisme să constituie o problemă mult mai complicată — dacă acestea sint rău proiectate, amplasate sau iluminate necorespunzător — decit observarea mai multor indicatori, bine proiectați și distribuiți rațional.

Om-mașină — repartiția responsabilităților

CERCETAREA psihologică trebuie să stabilească, in cadrul unei activități sau profesiuni anumite, ce sarcini poate să efectueze mai bine omul decit mașina și viceversa. Incercind o catalogare a avantajelor și dezavantajelor omului și mașinii, A. Chapanis [3]) a arătat că omul este capabil să facă față in muncă unor evenimente puțin probabile, unor incidente neașteptate, spre deosebire de mașină, in programul căreia nu poate fi inclus orice eveniment, orice incident probabil. Omul are la indemină un număr mare de programe de lucru, el putind să ajungă la același rezultat sau la unul similar, intrebuințind mijloace sau căi diferite de rezolvare. Activitatea sa este caracterizată prin suplețe, intrucit programul său de lucru se poate schimba relativ ușor și frecvent. Mașina este relativ inflexibilă, deoarece numărul alternativelor in modul său de operare este limitat. In schimb, mașina prezintă alte avantaje. Spre exemplu, dacă posibilitățile omului de a recepționa și a prelucra informații sint limitate, capacitatea canalelor de informație ale mașinii este uriașă. Apoi, dacă performanțele omului in muncă scad pe măsura oboselii și a descreșterii atenției sale, performanțele mașinii se mențin multă vreme la un nivel ridicat, nealterindu-se decit atunci cind mașina se defectează parțial sau total.

Problema repartiției „responsabilităților“ intre om și mașină nu este rezolvată incă satisfăcător, date fiind diversitatea mașinilor moderne și complicarea lor permanentă. Psihologii se străduiesc să contribuie la precizarea caracteristicilor noilor profesiuni, apărute in condițiile progresului tehnic contemporan.

---

[1]) G. Cristian și Gh. Zbăgan: **Unele probleme psihologice ale muncii in producția automatizată**, in REVISTA DE PSIHOLOGIE nr. 4 1966.

[2]) **Tous les métiers. Causeries d'orientation professionelle et de documentation**, I-er volume, avec Préface de M. H. Gaillard, Librairie spéciale agricole, Paris V-e, f. a.

[3]) A. Chapanis: **L'automation. Aspects psychologiques et sociaux.** Publications Universitaires, Louvain 1960, pag. 18—19.

CONGRESUL AL VII-LEA AL PETROLULUI

AL VII-lea Congres mondial al petrolului se ține anul acesta, intre 2 și 8 aprilie, la Mexico. Prin inscrierea la participare a 42 de țări (printre care și țările socialiste) și prin programul intocmit, acest congres se anunță a fi cel mai important de pină acum, din sectorul petrolului. Primul s-a ținut la Paris, in anul 1900, al doilea la Liège in 1905, iar al treilea la București, in 1907.

Pentru congresul din Mexic sint anunțate a fi prezentate circa 319 referate, care vor dezbate 42 de teme din domeniul științei, extracției, industrializării și comercializării petrolului. Separat se vor organiza 16 conferințe privind tehnica nouă a industriei petrolului, originea petrolului și a gazelor, zonele noi de petrol de pe glob, progresele realizate in foraj și problema rezervelor mondiale de petrol.

BUCUREȘTI - 1907

PROBLEMELE științifice, tehnice și economice ale petrolului au fost dezbătute, de-a lungul a șase decenii, in cadrul a șase congrese mondiale, dintre care al treilea a avut loc la București, in anul 1907. In cadrul lucrărilor congresului ținut la București — la care au participat 250 de oameni de specialitate din 20 de țări — s-au analizat, pentru prima dată, problemele științifice importante ale petrolului. In domeniul exploatării resurselor petroliere, România se situa pe unul din locurile principale, fapt recunoscut și de reprezentantul la congres al S.U.A. — David Day — din cuvintarea căruia menționăm:

„In tot cuprinsul S.U.A. este imposibil a găsi o uzină in care 20 de oameni să fie ocupați exclusiv cu știința pură, cum e cazul la dv. Foarte rar mi s-a intimplat să văd instalații atit de perfecționate și mai ales așa de metodic construite ca in România“.

Congresul al III-lea a fost prezidat de inginerul Anghel Saligny și a durat două săptămini (31 august — 14 septembrie 1907). Delegații străini au vizitat regiunile petrolifere din țara noastră, iar la inchiderea lucrărilor au vizionat expoziția organizată la București, de către toate țările participante, cu: instalații de foraj, produse petroliere, proiecte și studii geologice.

Ion MUNTEANU

CORESPONDENȚĂ DIN PRAGA

BANCA DE STAT CA ÎNTREPRINZĂTOR

Josef VLCEK
redactorul șef al revistei „Hospodarské Noviny"

NOUL sistem de conducere planificată a economiei naționale, introdus la 1 ianuarie 1967, întărește mult importanța și rolul instrumentelor de conducere economică. În primul rînd crește rolul instrumentelor financiare și, firește, prin aceasta și poziția tuturor instituțiilor financiare, a întregului sistem bancar. A crescut substanțial rolul creditelor, al dobînzilor și al gospodăririi devizelor, importante instrumente de conducere indirectă, care se află în întregime în miinile băncii de stat și ale organelor sale.

Limitarea sarcinilor de plan cu caracter de directivă și înlocuirea lor cu instrumente economice de conducere, precum și creșterea, pe această bază, a cointeresării întreprinderilor la rezultatul gospodăririi, au creat condiții pentru dezvoltarea spiritului de întreprindere în fabrici și întreprinderi. Această dezvoltare se reflectă în mod necesar și în activitatea băncii.

Banca, ca organ al guvernului, își va dezvolta activitatea sa de întreprindere în special prin aceea că va oferi întreprinderilor credite — de investiții, pe termen scurt și valutare — orientîndu-le în acest fel spre o gospodărire rațională.

Scopul principal urmărit de bancă prin politica creditelor este de a sprijini creșterea eficientă a producției și de a satisface astfel mai bine nevoile pieței interne și ale comerțului exterior, de a orienta obiectele de investiții, de a sprijini importul de tehnică nouă și de a contribui la crearea condițiilor pentru dezvoltarea dinamică și echilibrată a economiei naționale. Crește rolul stimulator al dobînzii, dobînda la creditele pentru investiții scade de la 8 la 6% și la credite pe termen scurt de la 6 la 4%.

Credite pentru investiții

PÎNĂ în anul acesta — potrivit regulilor vechiului sistem de conducere și planificare — investițiile se acordau și se repartizau organizațiilor economice, în esență, pe cale administrativă, pe baza planului de stat de dezvoltare a economiei naționale. Acestui sistem îi corespundea și forma de finanțare: obiectele de investiții și nevoile producției erau finanțate din fondurile statului.

Această practică a avut drept urmare faptul că beneficiarul era deosebit de interesat în efectuarea fiecărei investiții, deoarece chiar și investițiile mai puțin eficiente îi erau avantajoase, practic nu-l costau nimic. Aceasta a dus la continua reînnoire și adîncire a contradicției între cerințele de investiții și posibilitățile statului de a le satisface.

Prin introducerea noului sistem de conducere planificată a economiei, situația se schimbă: cheltuielile pentru investiții, inclusiv cheltuielile pentru pregătirea lor, vor fi acoperite, în esență, de întreprinderi din mijloacele proprii și cu credite de investiții. Numai în cazuri cu totul excepționale unele întreprinderi vor primi dotații de la bugetul de stat. Aceste măsuri vor influența favorabil politica de investiții și vor înlătura treptat tendințele existente în domeniul investițiilor.

Banca va conduce selectiv acordarea de credite pentru investiții. Creditele vor fi acordate pe baza fundamentării eficienței investiției proiectate. Conducerea selectivă va fi organizată de întreprinderile de ramură (trusturi, combinate etc.) cu participarea activă a băncii. După examinare, se va decide la finanțarea căror construcții să participe banca cu credite. Decizia de acordarea creditelor constituie totodată și aprobarea de executare a construcției.

În sfera neproductivă, politica de investiții va continua să se înfăptuiască și în noul sistem de conducere pe baza planului cu caracter de directivă. Aici construcțiile vor fi finanțate, ca și în trecut, din bugetul de stat, iar banca va controla modul în care se face utilizarea mijloacelor financiare.

Credite pe termen scurt

CREDITE pentru exploatare au existat și pînă în anul trecut. În prezent însă condițiile de acordare a acestor credite devin mult mai severe. Severitatea este dictată de preocuparea de a se utiliza cu maximum de eficiență creditele acordate, de a mări cointeresarea întreprinderilor la buna gospodărire a mijloacelor circulante. În cazul în care nu există garanția unei astfel de gospodăriri, banca refuză creditul și întreprinderea este obligată să acopere nevoile ei din mijloacele proprii.

Banca acordă creditul pe termen scurt pentru stocuri necesare pe o perioadă mai îndelungată, pentru stocuri provenite din oscilațiile de scurtă durată în gospodărirea întreprinderii, pentru aprovizionarea sezonieră și de durată, pentru stocuri de completare și desfacere, pentru livrări și cheltuieli viitoare, pentru utilarea indispensabilă în vederea pregătirii și realizării dezvoltării tehnice, precum și pentru alte scopuri de producție.

Se procedează în felul următor: după contractarea împrumutului, întreprinderea deschide un cont curent la bancă, prin intermediul căruia își achită toate obligațiile. În acest fel, creditul va fi achitat din încasările curente. Unificarea mijloacelor provenite din credit și a celor proprii într-un singur cont întărește solvabilitatea întreprinderii, îi permite utilizarea mai eficientă a resurselor proprii la acoperirea cheltuielilor de producție și simplifică în mare măsură formele administrative.

Creditul valutar

IN practica de pînă acum a comerțului nostru exterior întreprinderile nu resimțeau în activitatea lor influența prețurilor de pe piața externă. Diferențele de preț erau acoperite din bugetul statului. Aceasta a avut o influență negativă și asupra importului — cerințele de import creșteau exagerat și nu erau întotdeauna necesare și maximal eficiente.

Una din principalele sarcini ale noului sistem de conducere este crearea de asemenea condiții, încît și întreprinderile de producție și cele de comerț exterior să simtă nemijlocit rezultatul economic al activității lor de pe piața externă, fie ca exportatori ori furnizori de mărfuri de export, fie ca importatori ori beneficiari ai mărfurilor importate.

De aceea se introduc două forme economice principale de acordare a mijloacelor valutare pentru importul din țări capitaliste de mașini și utilaje, în scopuri de investiții: vînzarea nerambursabilă de valută, pe bază de concurs și vînzarea rambursabilă de valută sub formă de credit valutar intern, ca formă avantajoasă de acordarea de mijloace valutare pentru import. Întreprinderile producătoare și întreprinderile de comerț exterior utilizează ambele aceste forme. Rezultatele obținute pînă acum, deși se referă la o perioadă destul de scurtă pentru a se putea face o apreciere mai temeinică, confirmă că noile forme de credite valutare se apropie foarte mult de țelul propus: întreprinderile au început să calculeze mai temeinic și își orientează importul spre acoperirea nevoilor realmente celor mai stringente.

Măsurile despre care am amintit aici au fost introduse anul acesta pe scara întregii economii naționale. Firește, în decurs de două-trei luni nici întreprinderile și nici banca de stat nu se pot transforma în întreprinzători socialiști multilaterali perfecți. Pentru aceasta timpul a fost prea scurt. Totuși s-a ajuns la transformări esențiale în activitatea lor, care de pe acum au început să influențeze favorabil dezvoltarea economiei naționale, în sensul unei mai bune utilizări a resurselor proprii și a creditelor.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La inivitația Camerei de Comerț a R.P. Ungare, o delegație de industriași și oameni de afaceri din Franța a vizitat Budapesta, discutînd posibilitățile de lărgire a schimbului de mărfuri și a colaborării în domeniul producției în comun de utilaj siderurgic.

● Întreprinderea poloneză de comert exterior „Polimex" a încheiat un contract cu firma daneză „Fl. Szmidt" din Copenhaga pentru cooperare în perioada anilor 1967—1969 în domeniul producerii și comercializării utilajelor pentru industria cimentului, cele două părți urmînd să livreze în comun unor terțe părți instalații complexe pentru mori de ciment

● Schimbul de mărfuri dintre R. D. Germană și R. F. a Germaniei a însumat în anul 1966 2,9 miliarde mărci, sporind, în comparație cu 1965, cu 20%

● În 1966, exporturile iugoslave către S.U.A. au atins suma de 75 milioane dolari, iar în primele două luni ale anului în curs, valoarea lor s-a ridicat la 14 milioane dolari.

● O delegație guvernamentală comercială a R. P. Chineze a plecat în Finlanda pentru a duce convorbiri în legătură cu semnarea acordului comercial dintre cele două țări pe anul 1967.

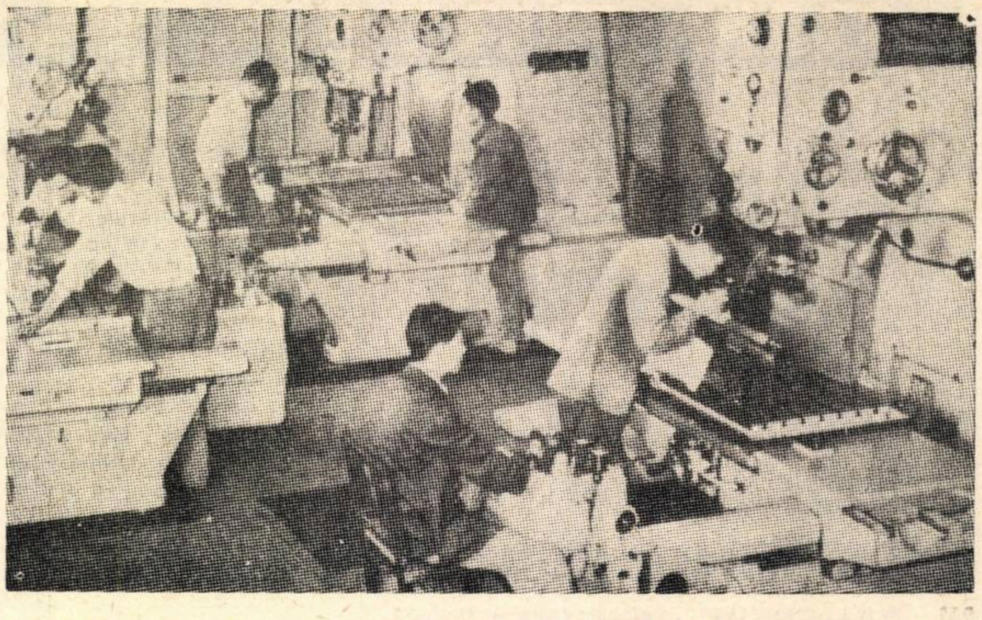

R. P. Chineză – Valorificarea mașinilor de găurit cu dispozitiv optic la Uzina de mașini-unelte din Kunmin

SIRIA

ORIENTĂRI NOI ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ

LA 23 februarie 1966, în Siria, prelua conducerea guvernul prezidat de Dr. Joüssef Zeayyen. Noul cabinet a enunțat de la început o politică de „regrupare a forțelor progresiste și revoluționare", precum și adoptarea unui program de măsuri care să scoată țara din dificultățile economice, în continuă agravare, provocate de instabilitatea prelungită a vieții politice.

Perspectivele petrolului

RĂSPUNZÎND unui interviu luat la sfîrșitul lunii februarie anul acesta premierului Zeayyen, acesta afirma că poporul sirian dorește o dezvoltare economică rapidă, departe de cercurile închise ale monopolurilor internaționale, iar politica guvernului ține seama de aceste interese. „Am elaborat o serie de planuri importante pentru îndeplinirea acestor scopuri și am adoptat o serie de măsuri". În declarațiile sale primul ministru s-a referit la planul cincinal în curs, ale cărui obiective le-a definit ca extrem de importante, citind în primul loc barajul de pe Eufrat, precum și obiectivele din domeniul exploatării petrolului.

Cu privire la petrol, premierul Zeayyen arătase încă la începerea lucrărilor de modernizare a rafinăriei de la Homs, că Siria își va „exercita dreptul de a exploata ea însăși petrolul sirian în folosul țării" și că ea „va contribui astfel la lupta pe care o duce poporul arab pentru a transforma petrolul său dintr-un instrument al servituții într-unul al suveranității".

Încă în decembrie 1964 elementele progresiste izbutiseră să impună un decret-lege care interzicea acordarea de concesiuni petrolifere societăților străine și rezerva pentru Siria dreptul de a exploata singură resursele sale de carburanți. La 2 ianuarie, a aceluiași an, 115 întreprinderi, reprezentînd 80% din capitalurile investite în acest sector, au fost naționalizate. A urmat etatizarea rafinăriilor și a firmelor de distribuire a petrolului.

Obținînd recent cîștig de cauză în disputa sa cu **Irak Petroleum Company** — care refuzase să plătească sume importante prevăzute în contractele referitoare la tranzitul petrolului din Irak prin oleoductele amplasate pe teritoriul sirian — guvernul și-a afirmat din nou hotărîrea de a pune bazele unei industrii petroliere proprii. Petrolul sirian extras din terenurile de la Djezireh, urmează să fie prelucrat la rafinăria de la Homs.

Reforma agrară în curs

IN ceea ce privește agricultura, transformări importante sînt pe cale de a fi realizate. Viața țărănimii siriene a pulsat, pînă aproape în zilele noastre, în ritmul evului mediu. Un exemplu de ceea ce a însemnat ea este provincia Hama. Moșierii stăpîneau pînă la un număr de 30 de sate fiecare, proprietățile lor întinzîndu-se pînă la 10 000, 50 000 și chiar 100 000 de hectare. Dintr-o anchetă publicată în ziarul MIDDLE EAST JOURNAL în 1963, rezultă că 45% din terenurile irigate și 30% din cele neirigate aparțineau unui procent de 2,5% din „cultivatori".

Numeroase au fost răscoalele țărănești în această provincie. Țăranii erau tratați după tipicul medieval.

În anul 1966 s-au încheiat în Siria operațiile de expropriere a terenurilor agricole ce depășeau ca suprafață limitele stabilite de guvern. În cifrele date publicității figurau pentru expropriere aproximativ 2,5 milioane hectare dintr-un total de 6—7 milioane de hectare terenuri agricole cît numără Siria. Distribuirea pămînturilor expropriate către țăranii săraci, urmează să fie încheiată anul acesta, și, precum s-a anunțat, mișcarea cooperatistă agricolă va fi dezvoltată și consolidată. Practic, suprafețele excedentare au fost expropriate de la moșieri fără compensații, iar beneficiarii reformei agrare sînt scutiți de trei pătrimi din prețul lotului cu care sînt împroprietăriți.

Guvernul asociază succesul reformei agrare de crearea unei întinse rețele de gospodării cooperatiste și de stat, de acordarea de credite, ajutor tehnic, de desfacerea în rate a mașinilor agricole.

Pentru agricultură, ca și pentru industrie, se consideră a fi de o mare importanță proiectul construirii barajului de pe Eufrat. Acesta ar permite dublarea suprafeței de terenuri irigate — de la 600 000 hectare la 1 200 000 — și sporirea de patru ori a capacității instalate de energie electrică, care în prezent este de aproximativ numai 200 000 kW.

PERSPECTIVELE dezvoltării economice a Siriei se lărgesc. Stabilizarea politicii interne și consolidarea independenței economice au parcurs etape importante, în pofida greutăților pe care Siria continuă să le întîmpine.

Atrăgînd atenția asupra nivelului insuficient de dezvoltare a industriei naționale și a economiei în general, șeful statului sirian, președintele Jemal Atassi, recomanda nu de mult eforturi sporite și sublinia că de aceste eforturi depinde consolidarea independenței economice și politice a țării. Sectorul de stat, lărgit considerabil prin naționalizări, ca și planurile de dezvoltare economico-socială, reprezintă în acest sens, după cum subliniază și presa economică din Siria, pîrghii puternice de influențare a economiei. Ele pot asigura realizarea unei baze industriale pentru diversificarea producției, pentru ridicarea agriculturii și sporirea exporturilor.

Ion FINICHIU

SESIUNEA COMISIEI ECONOMICE PENTRU EUROPA

GAMĂ LARGĂ DE EVOLUŢII IN ECONOMIA ŢĂRILOR EUROPENE

CEA de-a XXII-a sesiune a Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa se deschide la 11 aprilie la Geneva. Este o sesiune jubiliară, marcind implinirea a două decenii de la infiinţarea Comisiei (la 28 martie 1947). Pe baza unei hotăriri adoptate la sesiunea precedentă, delegaţiile urmează să fie conduse de membri ai guvernelor, astfel incit să se dea un nou impuls colaborării economice intre ţările europene, indiferent de sistemul social-economic.

Ca şi in anii precedenţi, Secretariatul C.E.E. a elaborat un studiu asupra economiei ţărilor europene. Consacrat situaţiei economice din 1966 şi cuprinzind unele prognoze pe 1967, el va fi supus discuţiilor in cadrul sesiunii ale cărei lucrări urmează a se incheia la 28 aprilie.

Studiul constată diferenţe considerabile intre evoluţiile inregistrate in 1966 in ţările europene — intre ţările capitaliste din Vestul continentului şi ţările socialiste, intre diversele ţări capitaliste dezvoltate, intre ţările vest-europene industrializate şi ţările capitaliste mai puţin dezvoltate din Sudul continentului, in sfirşit intre ramurile principale ale industriei vest-europene. Datele cuprinse in studiu ilustrează amplu faptul că, in timp ce economia ţărilor socialiste a continuat să se dezvolte in ritm susţinut, activitatea economică din majoritatea ţărilor capitaliste s-a caracterizat şi in 1966 prin tendinţele, apărute mai de mult, de incetinire şi recesiune.

● Al treilea an consecutiv

PRODUSUL intern brut al ţărilor industriale vest-europene a crescut anul trecut, pe ansamblul regiunii, cu circa 3,5% — ceva mai incet decit in 1965, cind creşterea a fost de 4%. Perspectiva pentru 1967 este ca sporul producţiei naţionale să se situeze din nou intre 3% şi 4%. Toate aceste ritmuri sint simţitor mai mici decit performanţele medii pe termen lung inregistrate in perioada de după război in Europa occidentală — 4,5—5% anual — şi decit ritmul de 6% realizat in 1964. „Aşa cum se prezintă lucrurile in momentul de faţă, constată autorii studiului, 1967 promite să fie al treilea an de creştere relativ inceată a producţiei şi a activităţii economice in Europa occidentală ca tot... Dacă prognoza pentru 1967 se adevereşte, anii 1965—1967 vor fi primii din perioada postbelică in timpul cărora ritmul general de creştere in Europa occidentală se va fi menţinut la — sau sub — 4% pentru un interval de trei ani" (cap, I, pag. 1). Aceşti trei ani „formează o fază prelungită in care toate ţările principale şi citeva din ţările mai mici au trecut sau trec in prezent — dar nu simultan — printr-o perioadă de reajustare".

In studiul C.E.E. se incearcă o grupare a ţărilor vest-europene tocmai după acest criteriu — al punctului in care se situează ele in „actuala fază ciclică". Patru ţări — Franţa, Italia, Norvegia şi Suedia — au inregistrat in 1966 ritmuri de creştere considerate normale, şi această situaţie se menţine in 1967, deşi recent au apărut unele ezitări in evoluţia economiei franceze. Dintre cele patru ţări menţionate, Franţa şi Italia au intrat cele dintii in faza de „reajustare" — incă din 1964 —, pe cind Suedia şi Norvegia au fost singurele dintre ţările vest-europene care nu şi-au văzut ritmurile incetinite in ultimii ani. Aproape in toate celelalte ţări, insă, ritmul creşterii economice in 1966 a fost considerabil mai mic decit media dezvoltării lor pe termen lung sau ameninţă să scadă sub această medie in 1967. In Austria şi Olanda producţia a crescut constant in 1966, dar se incetineşte acum simţitor; in Danemarca şi Irlanda ordinea este inversă. Dar in R.F.G. şi Anglia, dintre ţările mari, in Belgia, Luxemburg, Finlanda şi Elveţia, dintre cele mici, ritmurile lente din 1966 sint urmate de aceeaşi perspectivă şi pe anul in curs.

Acest tablou al varietăţii evoluţiilor este confirmat de altfel şi de tendinţele recente in dinamica producţiei industriale (tabelul nr. 1).

● Ciclul investiţiilor

REZULTATELE inregistrate in economia ţărilor vest-europene in 1966 au fost net inferioare celor scontate de experţi. Faţă de prognozele elaborate la inceputul anului 1966 pentru 13 ţări, numai in trei cazuri s-a inregistrat o depăşire a lor de către evoluţia efectivă, intr-un caz realitatea a confirmat intocmai previziunile, iar in 9 cazuri a rămas in urmă faţă de ele. Autorii studiului C.E.E. consideră ca deosebit de semnificativ faptul că in toate ţările in care creşterea economică efectivă a fost mai lentă decit cea scontată, o cauză majoră a fost răminerea in urmă a investiţiilor. Un al doilea motiv a fost in citeva ţări răminerea in urmă a exporturilor faţă de previziuni.

„Gama modificărilor intervenite in 1966 in totalul investiţiilor in capital fix a fost remarcabil de largă — intre un declin de circa 6% in Irlanda şi o creştere de 7,5% in Olanda, se constată in studiul C.E.E. In comparaţie cu 1965, s-a inregistrat o creştere accelerată in Italia şi Olanda şi foarte puţine schimbări in ritmurile respective din Austria, Belgia şi Franţa; creşteri ceva mai mici decit in anul precedent in Danemarca, Norvegia şi Suedia; practic nici o modificare in Germania occidentală şi Anglia şi un declin in Finlanda, Elveţia şi Irlanda" (cap. I, pag. 46).

Situaţia investiţiilor este considerată a fi cu atit mai importantă cu cit menţinerea şi stimularea lor constituie un obiectiv comun al politicii economice aplicate de diferitele state vest-europene. In perioade de restringere a cererii, scopul declarat este de a reduce temporar consumul privat, spre a lăsa loc pentru investiţii cit şi pentru exporturi; apoi, de a incuraja dezvoltarea mai rapidă a investiţiilor şi a exporturilor, atunci cind se urmăreşte din nou stimularea producţiei. „De fapt, insă, investiţiile in capital fix sint acelea care au tins să se comporte ca un element mai schimbător al cererii finale, scăzind mai mult decit consumul in perioadele de recesiune şi crescind mai repede in perioadele de boom" (cap. I, pag. 53).

Analizind două „cicluri ale investiţiilor"

Tabel nr. 1

Dinamica producţiei industriale in Europa vestică

(modificări procentuale faţă de anul precedent)

	1963	1964	1965	1966*)
Anglia	3,8	7,2	2,9	0,8
Austria	4,2	7,8	3,7	3,4
Belgia	8,1	6,0	2,7	1,6
Danemarca	3,7	13,4	5,9	0,9
Elveţia	5,2	5,0	3.4	3,5
Finlanda	5,3	5,7	6,8	4,0
Franţa	4,9	7,8	1.4	6,9
R.F.G.	3,8	8,4	5.7	1,7
Grecia	7,4	10,6	8,0	14,8
Irlanda	5,0	8.0	3,1	3,4
Italia	8,7	1,1	4,6	11,7
Norvegia	5,8	9,1	6,7	4,4
Olanda	5,3	9,2	5,9	6,2
Portugalia	8,2	11,8	8,0	1.2
Spania	8,7	12,9	9,8	15,7
Suedia	6,4	9,8	7,5	3,0
Europa-O.C.D.E.	5,1	7,2	4,4	4,5
Piaţa Comună	5,3	6,8	4,3	5.5
Ţările A.E.L.S.	4.3	7.5	3.7	2.5

*) Date preliminare

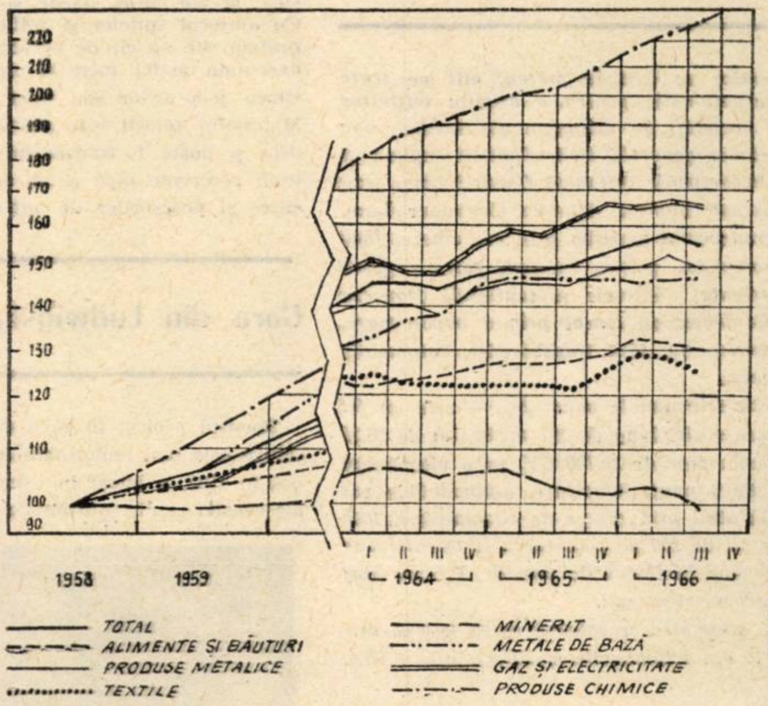

Diversitatea ritmurilor de creştere, pe de o parte, plafonarea sau scăderea producţiei în ramuri importante, pe de altă parte, se îmbină în tabloul industriei vest-europene pe 1966

pe care le constată in ultimii opt ani in economia ţărilor vest-europene — primul cu pivotul in anul 1960, al doilea in 1964 —, autorii studiului C.E.E. formulează unele concluzii de care ar trebui să ţină seama, după părerea lor, politica conjuncturală a ţărilor respective. Astfel, ei constată că investiţiile cele mai direct productive, de importanţă „strategică" pentru creşterea economică, reacţionează cu oarecare intirziere la modificări in ritmul de creştere al producţiei totale: „Dorinţa industriei de a mări investiţiile pare să fie influenţată cel mai mult de dovezi concrete despre o creştere generală a cererii (care este insă improbabilă cind nu creşte consumul)". Pe de altă parte, „reacţia investiţiilor la o creştere generală a cererii şi a producţiei, deşi poate să pornească incet, e capabilă să capete o forţă insemnată intr-un an sau doi; pe măsură ce creşterea cererii şi a producţiei se apropie de limitele capacităţii, presiunea intirziată a comenzilor pentru investiţii poate să devină un element important al unei cereri excesive". Obiectivul spre care este indrumată astfel atenţia responsabililor politicii economice din ţările occidentale este „o expansiune mai lină decit cea realizată in trecut".

● Performanţe economice superioare

CELE redate mai sus din analiza investiţiilor in studiul C.E.E. ilustrează modul in care Comisia Economică O.N.U. pentru Europa inţelege să-şi indeplinească mandatul primit in urmă cu două decenii şi care o insărcinează intre altele să examineze temeinic datele economice, tehnice şi statistice privitoare la ţările europene. Pe această linie se inscrie şi examinarea in studiu a evoluţiei economiei ţărilor socialiste in 1966.

Rezultatele ţărilor socialiste europene in domeniul creşterii economice in 1966 sint apreciate in ansamblu ca „mai bune decit in anul precedent". Creşterea s-a desfăşurat „in ritm viguros" şi „sarcinile generale stabilite prin planurile pe 1966 au fost de fapt depăşite pretutindeni" (cap. II, pag. 1).

Rezultatele economice favorabile obţinute in 1966, se constată in studiu, creează condiţii bune pentru traducerea in fapt a noilor planuri cincinale, a căror aplicare a inceput in ţările est-europene. „Cu mici deosebiri in ceea ce priveşte accentele, noile planuri se concentrează asupra eficienţei şi a altor aspecte calitative ale economiei, confirmind astfel tendinţa generală observată in ultimii ani. Atenţia acordată progresului tehnic prin inovaţii, prin modernizarea ramurilor industriale existente şi prin dezvoltarea ramurilor purtătoare ale noului constituie o trăsătură caracteristică a planurilor".

In capitolul consacrat economiei ţărilor socialiste din Europa se constată, de asemenea, depăşirea in toate aceste ţări a ritmurilor de creştere planificate pentru producţia industrială, nivelul ridicat al investiţiilor şi creşterea ponderii cheltuielilor pentru maşini şi utilaje in cadrul lor, progresele rapide in direcţia unui standard de viaţă mai ridicat etc. Lectura comparativă a acestui capitol şi a celui consacrat ţărilor capitaliste europene nu lasă nici o indoială că din gama largă a evoluţiilor constatată de autorii studiului C.E.E., deosebirile intre dinamica celor două grupuri de ţări au fost dintre cele mai frapante.

I. STELIAN

Cifrele americane din februarie şi perspectivele negocierilor GATT

DUPĂ cum au anunţat ziarele, la Geneva au fost reluate de curind negocierile „rundei Kennedy", intr-un fel de sesiune **non-stop**. Tratativele ar urma să fie continuate pină la 30 aprilie şi duse astfel la capăt. Unele date transmise recent de agenţiile de presă cu privire la situaţia balanţei comerciale americane şi a rezervelor de aur ale S.U.A., proiectează o lumină revelatoare asupra şanselor pe care le poate avea „runda".

In luna februarie, rezervele americane de aur au inregistrat o nouă scădere, in valoare de 41 milioane de dolari, reducindu-se la 13.161.000 dolari. Din anul 1938 acesta este nivelul cel mai scoborit. Pe de altă parte, din datele statistice ale ministerului de comerţ, pe aceeaşi lună rezultă o redresare a balanţei comerciale. Dar după cum rezultă din analiza cifrelor, aceasta se datorează unei sensibile plafonări a importurilor. Ţinind seama şi de variaţiile sezoniere, (fără a socoti trimiterile in cadrul programelor militare) exporturile s-au cifrat in februarie la 2 601 milioane de dolari — reduse uşor faţă de nivelul ridicat din ianuarie (2 620 milioane) şi urcate cu mai mult de 10% faţă de februarie 1966 (2 334 milioane). Scăderea importurilor a fost insă mult mai marcată: ele au totalizat 2 204 milioane dolari, adică cu 4% mai reduse faţă de ianuarie (2 293 milioane) şi in creştere cu 11% faţă de februarie 1966. Excedentul balanţei s-a ridicat la 397 milioane de dolari faţă de 325 milioane in ianuarie şi 342 milioane in februarie 1966.

Tendinţa de reducere a importurilor, favorabilă balanţei de plăţi deficitare a S.U.A. şi situaţiei rezervelor, s-a confirmat in decembrie anul trecut, de asemenea, in ianuarie anul acesta şi după cum se vede şi in luna februarie. Ea se prezintă ca o tendinţă incurajată şi fără termen. Care ar fi deci perspectivele partenerilor europeni ai S.U.A. in cadrul negocierilor de la Geneva? In mod hotărit S.U.A. continuă să facă eforturi pentru a-şi spori vinzările pe piaţa europeană — atit la produsele industriale, cit şi la cele agricole. Pe de altă parte, insă, Europa de vest constată că S.U.A. insistă pentru o reducere tarifară liniară (cu puţine excepţii) de 50%, — care i-ar fi extrem de avantajoasă — şi menţine de asemenea şi faimoasa **American Selling Price**, discriminare netarifară, atit de profitabilă pentru monopolurile americane. In ceea ce priveşte exporturile agricole ale S.U.A., ele contravin fundamental politicii agricole a „celor şase".

NOTE

In aceste condiţiuni, rămin oare ţărilor din Europa de vest multe şanse de a-şi lărgi, ele, accesul la piaţa americană?

„Totul ar putea fi compromis — scrie Le Monde — dacă americanii menţin pină la capăt exigenţe care ar avea drept efect să dezechilibreze incă mai mult in favoarea lor schimburile internaţionale".

„Cura de austeritate" continuă

„INGHEŢAREA" preţurilor şi veniturilor in Anglia tinde să se transforme intr-o politică fără termen. Ea a fost inaugurată in cel de-al doilea trimestru al anului 1966, iar de la inceputul anului acesta a urmat o etapă de „restricţii severe" care in principiu trebuia să se sfirşească la 1 iulie. Or, Cartea Albă prezentată zilele trecute de autorităţi in această problemă şi care se ocupă de o a treia etapă, nu indică vreo limită in timp a politicii de „austeritate". După comentariile apărute in presa engleză ea ar urma să se prelungească cel puţin pină la mijlocul anului 1968.

Este adevărat că, in prezent, se prevede o echilibrare a balanţei de plăţi engleze, dar pe termen scurt şi o uşoară reluare a investiţiilor, in timp ce obiectivul guvernului este să pună o dată capăt ciclurilor economice care timp de 15 ani au făcut să alterneze fără incetare perioadele de stabilizare cu cele de relansare controlată. Cum insă nu e de aşteptat nici acum să se producă curind o adevărată expansiune, fiind necesară prelungirea politicii de stabilizare, aceasta nu poate fi asigurată după părerea guvernului fără a prelungi controlul asupra preţurilor, veniturilor, şi mai ales asupra salariilor.

Principiul general pe care-l instituie Cartea Albă dată publicităţii este acela că „nimeni nu are dreptul la vreo majorare" ceea ce inseamnă, după cum explică comentatorii englezi că „norma de creştere a veniturilor rămine permanent la zero precum se află din iulie anul trecut". Numai pentru cazurile cind in unele sectoare s-ar crea o tensiune excesivă — scriu ziarele — se vor putea pune in funcţiune „unele supape de siguranţă". Cartea Albă arată fără inconjur că guvernul işi rezervă „puterea" de a interveni, la nevoie, pe cale autoritară, pentru a interzice chiar acele majorări de salarii asupra cărora s-ar pune de acord intre ei patronii şi salariaţii. Nemulţumirea sindicatelor, informează presa, este foarte vie.

Observatorii economici mai atrag atenţia şi asupra faptului că Anglia se orientează către un sistem in care Statul reglementează direct şi in mod permanent, relaţiile dintre salariaţi şi patroni.

Ziarul francez Le Monde, **informind despre conţinutul Cărţii Albe, admite că Angliei ii este necesară „cura de austeritate", dar adaugă că „rămine de văzut dacă sacrificiile cerute sint repartizate in mod echitabil intre diferitele fracţiuni ale populaţiei britanice".**

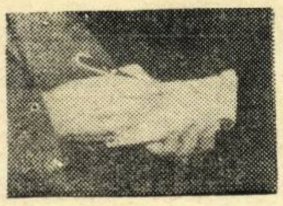

din bloc-notesul cronicarului

Un transatlantic port-containere

Folosirea containerelor se extinde mereu, atît pe scară națională cît și internațională, pentru a asigura ieftinirea transporturilor. Trei societăți de navigație ale Suediei, una olandeză, apoi Societatea generală transatlantică engleză și de asemenea cunoscuta companie britanică Cunard Line, s-au asociat într-un grup sub numele Atlantic Container Line, *avînd drept obiect transportul maritim prin containere. Încă din 1965 grupul a comandat, pentru început, patru vapoare specializate. Zilele trecute, atelierele și șantierele franceze din Dunkerque și Bordeaux au lansat primul vapor mare, construit pentru a transporta, fără transbordări, automobile și mărfuri în containere.*

Atlantic Song *— acesta este numele vaporului, — este un fel de garaj imens cu șase etaje, lung de 197 metri, lat de 26,20 metri, propulsat de un motor de 20 700 CV, cu o viteză mai mare de 20 noduri. Pe 6 punți interioare, automobilele pot trece de la un etaj la altul prin rampe de comunicație. 1040 de automobile, mai mult de 200 de containere și 14 camioane de 30 de tone vor încape în flancurile vasului. Fiecare etaj are o suprafață de 3000 metri pătrați.*

Extinzîndu-și flota, societatea se așteaptă ca în 1969 să asigure transportul a 3/10 din schimburile maritime între S.U.A. și Europa nordică.

Această întreprindere la scară mare, nu face decît să atragă și mai mult atenția asupra importanței și eficienței organizării transportului prin containere, la toate nivelurile.

Automobilul urcă... scările

În viitor, automobilele care urcă scările nu vor mai reprezenta nimic senzațional. Nici urcatul scărilor cu un cărucior de copii nu va mai fi anevoios. O întreprindere industrială din Frankfurt pe Main a lansat pe piață un „vehicul" menit să ușureze suișul și coborîșul, atît al unui automobl, cît și al unui cărucior de copii. „Roata pentru scări", cum a fost denumită invenția, este compusă din cinci spițe așezate în formă de stea, la ale căror capete se află roți din material plastic. Cu ajutorul spițelor și rotilelor, roata alunecă pe orice suprafață, fie ea cît de accidentată. La comandă, ea poate fi executată astfel încît să servească unor vehicule de mărimea jeep-urilor sau unei sacoșe de tîrguială pe rotițe. Materialul folosit este aluminiul. Aparatul este extrem de ușor și poate fi transportat pretutindeni cu ușurință. Porțiuni rezervate pînă acum doar pietonilor vor deveni accesibile și posesorilor de automobile, motociclete și biciclete.

Gara din Ludwigshafen

Imensul proiect al gării din Ludwigshafen — R.F.G. (unul dintre cele mai importante centre industriale ale țării) aprobat în 1962, a intrat în execuție. Cheltuielile de construcție ale acestei clădiri ultramoderne, au fost evaluate la 250—300

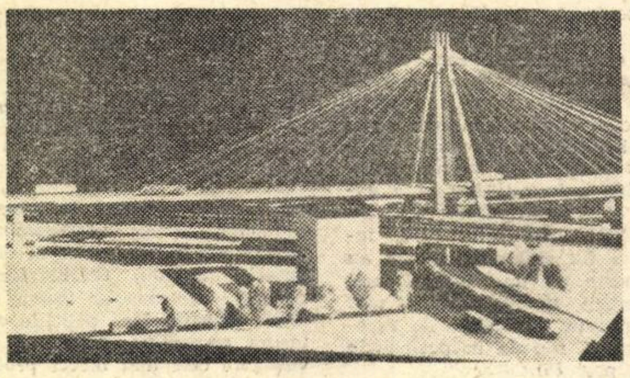

milioane mărci (62—75 milioane dolari). După cum se vede în macheta alăturată, trenurile vor traversa noua gară de tranzit la niveluri diferite. Un exemplu de ingeniozitate îl oferă strada suspendată deasupra întregii instalații și susținută de cabluri de oțel ale unui pilon, înalt de 75 de metri.

Un bilanț cu minus

Graficul alăturat — reprodus după revista U.S. NEWS & WORLD REPORT — ilustrează scăderea puterii de cumpărare a dolarului între anii 1939 și 1966. În decembrie 1945, valoarea dolarului cheltuit pentru necesitățile traiului, scăzuse, în general cu 23,7 cenți, cel cheltuit pentru servicii — cu 10,1 cenți, pentru alte produse decît cele alimentare — cu 26,5 cenți, pentru hrană — cu 32,7 cenți. Pînă în luna decembrie 1966, valoarea dolarului a mai scăzut cu încă 34,1,

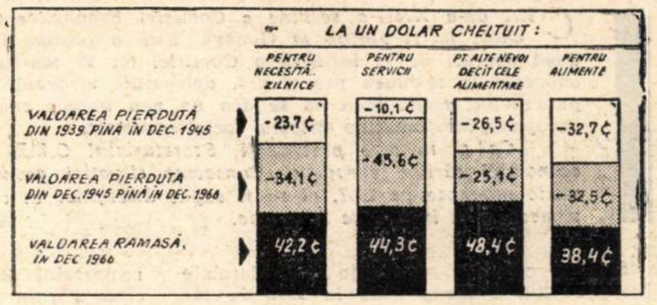

45,6, 25,1, și 32,5 cenți, așa fel încît, de la 100 cenți în 1939, dolarul nu mai valora la sfîrșitul anului trecut decît 42,2 cenți la capitolul cheltuieli generale de trai, 44,3 la servicii, 48,4 la produse nealimentare și 34,8 la cele alimentare.

In ritm de peste 1000 pe an

Cît de important este locul pe care industria turistică îl ocupă în economia Italiei rezultă din faptul că cifra ei de afaceri în 1966 a atins 3,25 miliarde dolari, aproape cît cea a agriculturii — 3,97 miliarde dolari și a industriei de stat —4 miliarde dolari. Față de 1965, numărul turiștilor străini a crescut la 26,6 milioane de vizitatori (11,5%). Merită relevate unele cifre și în ceea ce privește industria hotelieră : în ultimii șase ani în Italia s-au construit aproape 7 000 de noi hoteluri (în ritm de peste 1000 pe an). Astăzi numărul lor se ridică la 37 000, cu o capacitate de 2,5 milioane de paturi. Specialiștii afirmă că în 3—4 ani capacitatea de cazare hotelieră a Italiei va întrece pe cea a Statelor Unite.

Parfumate cu... dolari

„Industria de parfumuri reprezintă pentru orice francez de rînd o imagine care-i flatează orgoliul său național, deoarece ea este o industrie... de esență franceză" — menționa într-un număr recent revista LA VIE FRANÇAISE. Tradus în cifre, acest limbaj al florilor a însemnat pentru Franța în 1965, o cifră de afaceri de peste 2 miliarde de franci pe ansamblul producției, din care 600 milioane numai din apa de colonie. Nu este deci de mirare îngrijorarea care s-a manifestat în momentul în care această industrie a început să se... „denaționalizeze" devenind aproape americană. „Coty" de exemplu, a trecut sub controlul firmei americane „Pfizer", „Caron" a fost cumpărată de laboratoarele „Robins", iar „Carven" va aparține în curînd societății „Shulton" ; „Balmain" și „Raphaël" sînt în prezent sinonime cu „Revlon", „Laurin" a fuzionat cu „Charles of the Ritz", „Lucien Lelong" a fost acaparată de „Nestlé Lemur and Comp." iar „Corday" și „Payoit" au trecut parțial sub controlul societăților americane „Alexander" și „Lancaster". Și acestea nu sînt singurele.

Recenta implantare pe teritoriul Franței a firmei americane „Avon Cosmetics" (cu o cifră anuală de afaceri de 2 miliarde franci) amenință cu o nouă lovitură industria franceză de parfumuri despre care comentatoarea aceleiași reviste afirmă că degajă din ce în ce mai mult un iz... de dolari.

C. GRIGORE

GÎLCEAVĂ CIZMĂREASCĂ

DEMULT, demult împărații domneau cu schimbul. Ultimii care au aplicat această metodă au fost Miu cel Bun și Miceiu cel Isteț. Ei au domnit prin anii 9997, înaintea erei noastre. Dimineața domnea Miu cel Bun, iar după-amiază, venea la putere Miceiu cel Isteț. În schimbul trei, ambii împărați dormeau.

Sarcinile erau astfel împărțite, încît fiecare știa, cu precizie, ce trebuie să facă în schimbul lui. Bunăoară, Miu cel Bun se ocupa, în special, de activitatea breslelor de pînzari, cusători și cizmari. Miceiu cel Isteț, prelua produsele realizate de breslele amintite și se îngrijea de desfacerea lor. Lucrurile mergeau cum mergeau, dar mai erau și cazuri cînd împărații se mai certau. În special, la preluarea schimbului ei își aruncau vorbe de ocară, ocazionate de faptul că unele bresle nu dădeau lucru de calitate sau că unii negutători căutau nod în papură. Aceste diferende se rezolvau de către înțelepții din Sfatul Arbitrajului, care dădeau dreptate cînd unuia, cînd altuia, astfel ca echilibrul împărăției să se mențină constant.

Și echilibrul s-a menținut pînă la acel eveniment, rămas în istorie sub denumirea de „Gîlceavă cizmărească". Ce s-a întîmplat atunci ? Ambii împărați hotărîseră să-i blagoslovească pe supuși cu niște încălțări noi, frumoase, trainice și ieftine, încălțări cum nu se mai purtaseră în acea împărăție. Comisia din care făceau parte oamenii „creatori de vorbe scumpe" a stabilit ca acele încălțări să poarte denumirea de „textin și plastin". O altă comisie s-a ocupat cu fixarea modelelor, iar o a treia a stabilit prețul de cost și prețul de vînzare. După toate aceste operații, grămătici cu experiență, negutători de vază și alți specialiști s-au întîlnit într-un loc anume stabilit (cum ar fi, bunăoară, Sinaia) și, după îndelungi discuții, au întocmit o pravilă (un fel de contract) prin care se stabilea că breslele vor pune la îndemîna negutătorilor, 8 000 000 de perechi de încălțări de tip textin și plastin.

Toate acestea fiind întărite cu sem-

nături de vază, urma să se purceadă la pregătirea locuitorilor pentru a primi, cu entuziasm, noile încălțări. Miceiu cel Isteț era cam îngrijorat. „8 000 000 de perechi, nu o fi, oare, prea mult ? Dacă nu le vînd, n-o să-mi dea Miu cel Bun cu tifla în nas ?" Și ca să n-ajungă în această situație, a cotrobăit prin colțurile visteriei, a adunat un sac de galbeni, a chemat o echipă de strigători (oameni care clamau, adică făceau reclamă) și le-a spus : „Dispuneți de acești galbeni. Mergeți și clamați cu putere «Ce e nou, comod și fin ? Rețineți : textin și plastin. Cumpărați cu toții pantofi și sandale din textin și plastin»".

Și strigătorii s-au conformat. O iarnă întreagă au tot clamat. Oamenii, năuciți de atîta clamare, s-au năpustit la dughenele negutătorilor și au cerut într-un glas : „Textin și plastin, încălțări pentru primăvară și vară". Negutătorii, de-abia pridideau să răspundă : „N-au venit încă. Breslele n-au respectat pravila întocmită la..." (Sinaia, eram să zic).

Atunci, Miceiu cel Isteț s-a înfuriat. A dat ordin la grămătici să scrie adrese către bresle. De la bresle au venit răspunsuri : „Nu avem materie primă. N-am pus, încă, la punct procesul de fabricație. Ne lipsește o linie tehnologică" și altele asemănătoare.

În fața acestei situații, Miceiu cel Isteț s-a adresat direct lui Miu cel Bun. Acesta a încercat să-l liniștească. Pe o piatră, descoperită recent, s-au descifrat următoarele : „Fii fără grijă, colega. Pînă la 31 decembrie vom onora pravila întocmită la..." (Sinaia). Pe o altă piatră, un alt text : „Am dat bani mulți din visterie pentru clamare, am plîngeri de la cumpărători că nu le dau încălțările promise. Dacă o să mi le dai în august sau septembrie, o să-mi creez stocuri supranormative de produse nevandabile. Nu uita că moda se schimbă fulgerător. Ar putea, în curînd, să apară... sandale romane".

Ce s-a mai întîmplat nu mai interesează ; eu, unul, știu doar că gîlceava a durat multă vreme. Și, dacă nu mă înșel, a ajuns chiar pînă în zilele noastre.

D. TĂRNĂUCEANU

P.S. — Faptul că și în zilele noastre este o poveste cu textin și plastin, asemănătoare cu legenda de mai sus, nu confirmă că istoria se repetă. Ea continuă doar !

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Intreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25, **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 15 (191)
VINERI 14 aprilie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN COMBINATELE AVICOLE

PREMISELE ASIGURĂRII UNEI ÎNALTE RENTABILITĂȚI

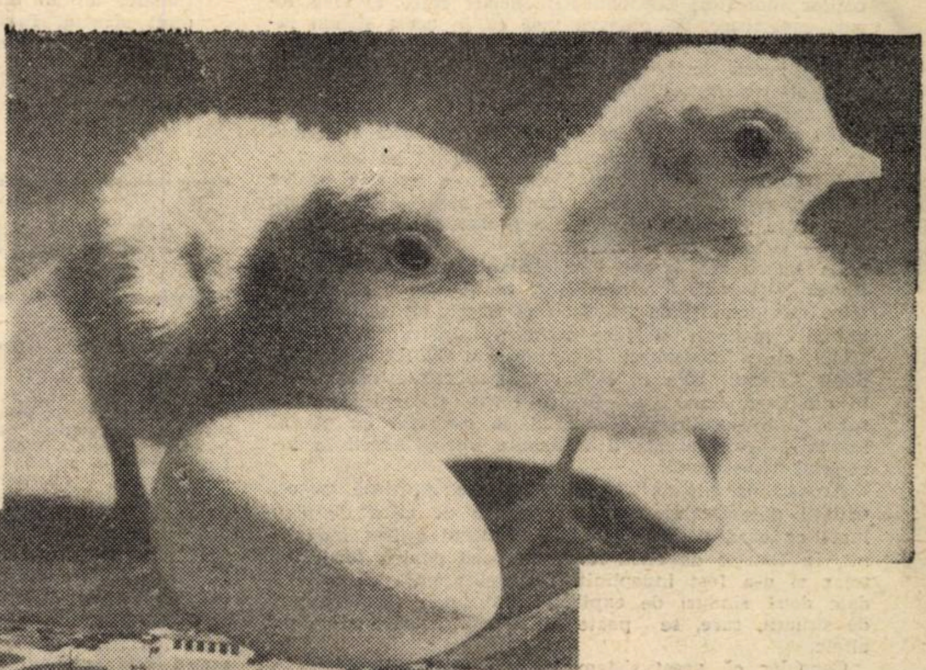

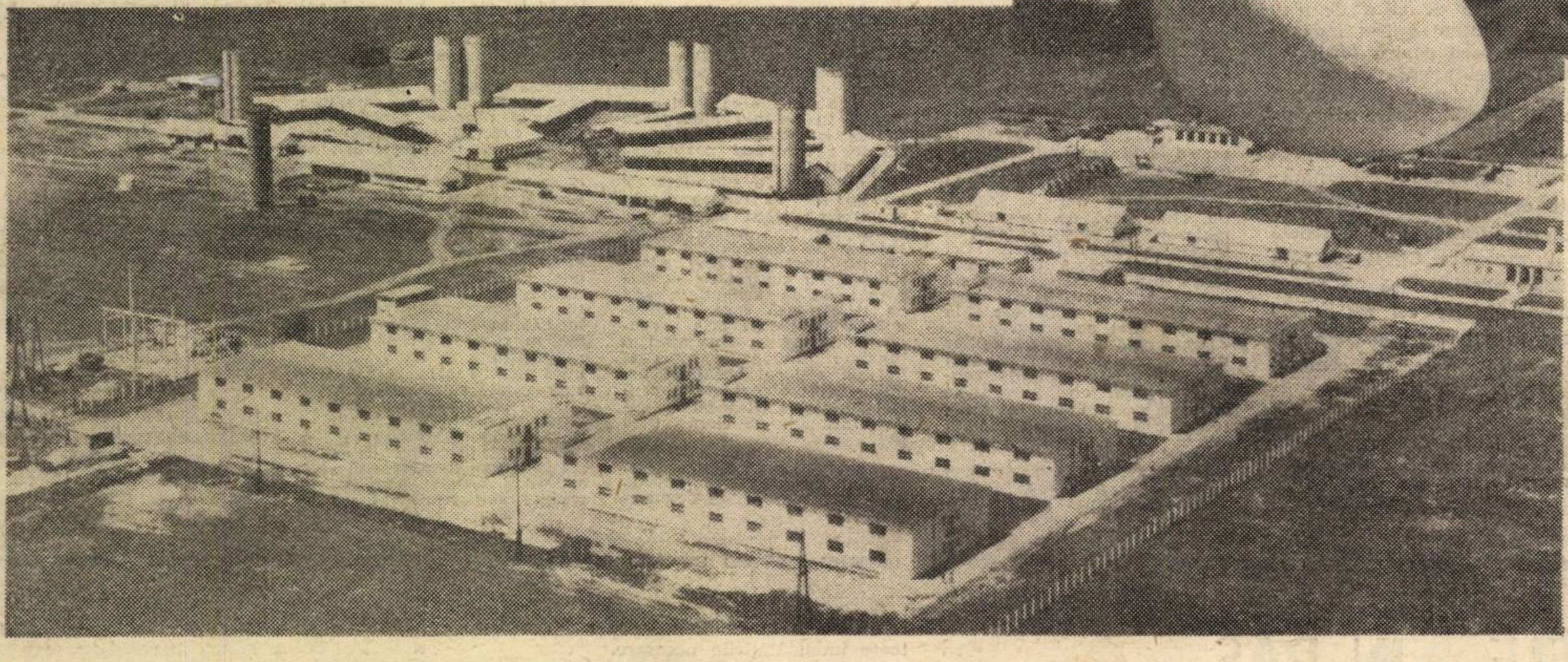

ÎN PAGINILE 8-9

ÎN UNELE UNITĂȚI DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ

ÎN PAGINILE 3-4

ÎN ACEEAȘI ZI LA ACEEAȘI ORĂ

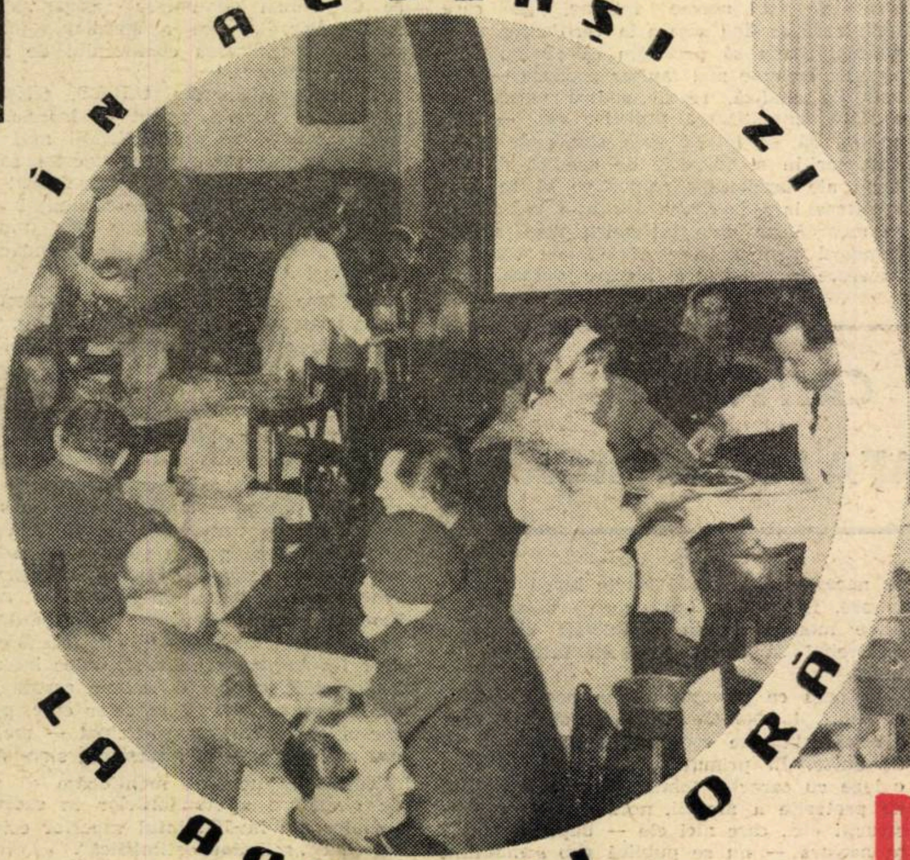

DE CE ACEST CONTRAST?

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

RAPORTARE NEUNIFORMĂ

ÎNTREPRINDEREA noastră, ca și alte întreprinderi de altfel, raportează periodic situația realizării principalilor indicatori economico-financiari către diverse foruri superioare. Se observă însă că în acest sistem informațional există unele aspecte negative.

Este vorba despre faptul că indicatorii sînt ceruți în mod diferit. Astfel, la raportarea indicatorului producție-marfă vîndută și încasată la sfîrșitul trimestrului I/1967 pentru Direcția orășenească de statistică s-au luat ca bază de comparație indicatorii aprobați pe baza planului financiar — varianta ianuarie — pe cîtă vreme aceleași realizări au fost raportate către forul tutelar în funcție de datele cuprinse în proiectul de plan financiar — varianta martie 1967.

La întocmirea bilanțurilor (balanțelor) lunare pentru Banca Națională, recalcularea și regularizarea vărsămintelor cotelor-părți de beneficii la buget, cît și total beneficii realizate se face conform Instrucțiunilor nr. 1/1964 ale Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale după sistemul 30% în prima lună a trimestrului, 65% în cea de-a doua lună. Pentru forul tutelar însă realizarea indicatorului de beneficii se compară cu planul intern pe care acesta îl transmite întreprinderii la începutul trimestrului.

Această neuniformitate în raportare, prezintă uneori situații paradoxale. Dacă, în funcție de cifra de plan luată ca bază pentru Bancă, indicatorul a fost îndeplinit, în funcție de cifra luată ca bază pentru forul tutelar el n-a fost îndeplinit. De aici rezultă că trebuie date două rînduri de explicații, întocmite două rînduri de situații, care, se poate să se contrazică unele pe altele.

Consider că acest sistem trebuie să fie lichidat. În acest sens aș face următoarea propunere: întreprinderea să raporteze către toate organele superioare realizarea indicatorilor în raport cu cifra de plan aprobată la data de 30 (31) ale lunii de raportare. Cifrele de plan aprobate, cît și orice modificări ulterioare să fie comunicate de forul tutelar întreprinderilor cel mai tîrziu pînă la această dată. În ceea ce privește raportarea de bilanț a realizării beneficiului socot să se facă conform Instrucțiunilor nr. 1/1964 ținînd seama de proporțiile 30%, 65%, 100%.

C. PASAT
economist, șef serviciu financiar,
Uzina de pompe-București

UN TÎRG INTERNAȚIONAL ÎN ROMÂNIA

ÎN ANUL 1966, Republica Socialistă România a participat la un număr însemnat de tîrguri și expoziții internaționale, iar în anul 1967 este prevăzută o participare mult sporită. Participările noastre la tîrgurile internaționale sînt acțiuni foarte necesare, care contribuie la intensificarea schimburilor comerciale și la cunoașterea economiei țării noastre în exterior. Cred însă, că stadiul actual al dezvoltării economiei noastre naționale, sarcinile importante trasate în planul cincinal, impun și preocuparea pentru organizarea unui tîrg internațional în România, al cărui rol propagandistic și de stimulare a legăturilor noastre externe se poate lesne prezuma.

Organizarea unui tîrg internațional anual sau bienal, în țara noastră, unde reprezentanți ai altor țări să-și poată expune produsele, creîndu-se totodată condițiile ca străinii să viziteze la fața locului pe producătorii noștri, ar crea un imbold atît pentru participanții din exterior, cît și pentru producătorii noștri interni care ar urmări mai perseverent îmbunătățirea calității produselor.

Toate țările vecine cu noi organizează în unul sau mai multe orașe din interiorul lor, tîrguri și expoziții cu largi participări internaționale. Plovdiv, Poznan, Varșovia, Zagreb, Novisad, Belgrad, Budapesta, Brno, Bratislava, Moscova etc. sînt orașe unde se țin tîrguri internaționale la care țara noastră ia parte ca invitată. Din acest șir de orașe-tîrguri internaționale lipsește numele unui oraș românesc, deși posibilitățile noastre ar justifica existența unui asemenea oraș-tîrg.

Aurel NECHITA
economist I.S.C.E. „Chimimport"

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

PAVEL CIUCĂ, Timișoara — Ne scuzați, n-am putut să vă răspundem chiar cu prima poștă. În problema biletelor zonale nedecontate în termen, era necesar să ne precizați în ce situații a eliberat unitatea astfel de bilete — delegări, transport de muncitori etc. — și dacă, o dată cu biletele zonale, s-a acordat și avans în numerar. Abonamentele de transport eliberate în condițiile pct. 26 din **Normele de decontare a cheltuielilor de deplasare nr. 11850/1963** trebuie depuse la serviciul financiar, la înapoierea din delegare și ridicate atunci cînd angajații pleacă din nou. În cazul cînd aceste abonamente nu sînt restituite la înapoierea din delegare, nu este cazul de aplicare a majorării de 0,50%, ci de imputare a costului lor. Cei care beneficiază de abonamente nu pot beneficia și de diurnă în cazul cînd sînt obligați să se înapoieze la sfîrșitul zilei de lucru.

Regulamentul operațiunilor de casă, nu se aplică în cazul justificării bonurilor de benzină cu întîrziere. În situația în care acestea nu se restituie, se impută fără a se aplica majorările de 0,50%. Restricții legale în ce privește angajarea sau menținerea unor persoane în serviciu sînt numai pentru gestionari. Conducerea fiecărei unități este aceea care apreciază, (H.C.M. 240/1955) de la caz la caz și pe propria răspundere, dacă un angajat în situația arătată de dv. poate fi menținut în funcție.

NICOLAE CATANA, C.E.T. Rafinăria Dărmănești — Pentru asigurarea cu apă a obiectivelor din zona industrială Comănești, Moinești, Dărmănești, Borzești, Comitetul de Stat al Apelor a inițiat întocmirea documentațiilor tehnice pentru crearea unei acumulări în bazinul hidrografic Trotuș cu următoarele date tehnice: lacul de acumulare pe pîrîul Uz cu un volum de 90 mil. m^3 și o suprafață de 355 ha se va realiza prin construirea unui baraj de 86 m înălțime, avînd o deschidere la coronament de 495 m; tipul de baraj adaptat este cu contraforți — ciupercă; de la acumulare apa va fi condusă spre principalii consumatori prin conducte de beton, însumînd o lungime totală de circa 49 km; la piciorul barajului urmează a fi amenajată o centrală hidroelectrică cu o putere instalată de circa 8 000 kW.

ȘTEFAN SCUTARU, economist, Combinatul siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej"-Galați — Potrivit circularei nr. 2850/15 martie 1967 a Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării, dată în aplicarea H.C.M. nr. 918/1960, absolvenții institutelor de învățămînt superior, cu examen de stat, **proveniți din cîmpul muncii,** vor fi încadrați de la începutul activității în funcții corespunzătoare specialității obținute, prevăzute în nomenclatoarele specifice, fiind salarizați între limitele salariilor tarifare ale acestor funcții. La stabilirea stagiului necesar pentru ocuparea funcției de economist I sau economist principal, se iau în considerare perioadele lucrate în funcții economice pentru care se prevede condiția absolvirii studiilor de învățămînt superior economic. În cazul în care acești absolvenți au ocupat funcții pentru care s-a prevăzut fie cerința studiilor superioare fie a celor medii, perioadele lucrate în aceste funcții se **iau în considerare** la stabilirea stagiului în funcții economice pentru care sînt prevăzute studii superioare.

GH. N. ARNĂUTU, Brăila — În articolele **Răspunderea și prestigiul economistului** și **O măsură care impune ridicarea activității economiștilor pe o treaptă superioară** („Viața economică" nr. 12) veți găsi ceea ce vă interesează.

PETRE DANCIU, Cluj — La propunerea dv. privind fabricarea unor suporturi de sticlă pentru preluarea măruntișului la casierii, Direcția generală de resort din M.I.U. răspunde: „Genul de articole propus se poate fabrica. Pentru aceasta este necesar însă ca M.C.I. să ne solicite produsele respective. În acest caz, de comun acord s-ar stabili unul sau două tipuri de suporți, pentru care se vor prezenta modele la omologare pînă la 10 mai a.c." Așteptăm acum și opinia Ministerului Comerțului Interior.

ING. NICOLAE ADAM, AUREL RADU, Brașov; EUGENIU ZIDĂRIȚĂ, Iași; A. STĂNESCU, Cluj; ALEX. PATAKFOLVI, Tîrgu Mureș; CAROL BORA, Craiova; MIHAI ALEXANDRESCU, DAN POPESCU, ASIST. UNIV. LAZĂR CISTELCAN, ROMEO RACHIERU, București. Am primit materialele dv.

ILIE MARIA, Turnu Severin; ION DAVID, Scăeni; ANDREI NUCULESCU, București. Într-un număr viitor al revistei, vă vom răspunde la întrebările puse.

STANDARDELE — ÎN PAS CU CERINȚELE CALITĂȚII

ing. C. TUZU
director general al Direcției generale pentru metrologie, standarde și invenții

CREȘTEREA cerințelor față de calitatea produselor determină sporirea exigențelor față de standarde și de normele interne. „Viața economică" a dezbătut pe larg această problemă. În ultimul articol, — „Calitatea unor mijloace de stabilire a... calității" (nr. 5 din 3.II.a.c.), — au fost dezbătute o serie de deficiențe ale activității de standardizare în domeniul bunurilor de consum. În legătură cu problemele ridicate publicăm următorul articol primit la redacție.

PE URMELE UNOR CRITICI FORMULATE ÎN „VIAȚA ECONOMICĂ"

Așa după cum se arată în articol, Oficiul de stat pentru standarde are obligația de a asigura tipărirea și difuzarea standardelor de stat în timp util, pentru ca organizațiile socialiste să poată începe aplicarea lor de la data stabilită. Au fost însă cazuri — dintre care și cele sesizate în mod just de autorul articolului — cînd s-au difuzat standarde ulterior datei lor de intrare în vigoare. Oficiul de stat pentru standarde recunoaște că îi revine răspunderea pentru asemenea situații și va lua măsuri riguroase pentru eliminarea lor în viitor, asigurînd **difuzarea standardelor cu două luni înainte de intrarea lor în vigoare.**

Trecînd la altă idee dezvoltată în articolul respectiv, subliniem că se pot standardiza unele metode de încercare, anterior stabilirii unor valori pentru caracteristicile respective. Aceste metode unitare — dintre care fac parte și cele amintite în articol — servesc deocamdată la stabilirea nivelului de calitate al produselor, prin determinări comparative, precum și la urmărirea fabricației.

Astfel, pentru rezistența la lipire a încălțămintei, întreprinderile verifică periodic producția folosind metodele din STAS 7049-64, iar valorile minime admise pentru acest indicator important de calitate sînt stabilite deocamdată dintr-un normativ elaborat de Institutul de pielărie-cauciuc. Se fac determinări și pentru urmărirea rezistenței cusăturilor la fețe. Lipirea și coaserea se execută în numeroase variante, după grosimea pielei, felul materialelor care se lipesc (cauciuc-piele sau piele-piele), finețea aței de cusut etc. Din determinările făcute pînă în prezent nu se pot trage încă suficiente concluzii pentru înscrierea unor valori minime care să asigure o rezistență optimă a lipirii sau a cusăturii. În viitor, pe măsură ce se vor obține datele necesare, se vor înscrie asemenea valori în standarde sau în norme interne.

În legătură cu criticile privind standardul 194—56 („Săpun. Metode de analiză"), subliniem că în literatura de specialitate și în standardele străine (englez și american) problema este tratată astfel: se specifică: „Săpunul trebuie să fie tare", fără să se indice cum se apreciază această stare, sau: „Săpunul trebuie să fie tare la pipăit".

Referitor la observațiile asupra STAS 4139-63 („Mașini de tocat carne cu acționare manuală") sesizările din articol sînt cunoscute de către Oficiul de stat pentru standarde, fapt pentru care standardul este actualmente în revizuire spre a i se aduce toate îmbunătățirile necesare.

Nepotrivirile semnalate între STAS 6441—61 („Metode pentru aprecierea calității fructelor și legumelor proaspete") și STAS 7218-65 („Fructe și legume proaspete. Luarea probelor") sînt exacte și s-au luat măsuri pentru rezolvarea problemei, prin modificarea în cel mai scurt timp a standardelor respective. În legătură cu toleranțele de calitate din standardele pentru fructe, menționăm că modul de reglementare și exprimare a condițiilor pentru defecte este similar cu acela din recomandările de standardizare pentru produse perisabile, publicate de C.E.E.—O.N.U.

Referindu-ne la numărul mare de standarde și norme interne, de care trebuie să se țină seama la verificarea unui produs, ținem să precizăm că pentru problemele comune mai multor produse — metode de analiză, reguli pentru verificarea calității, climatizarea probelor etc. — este normal să se întocmească standarde separate, iar în standardele de condiții de calitate ale produselor respective să se facă trimitere la cele dintîi. Nu este indicat să se meargă pe linia întocmirii unui singur standard pentru toate problemele comune, deoarece o asemenea lucrare voluminoasă ar necesita o perioadă foarte lungă de elaborare, iar pentru introducerea unor eventuale modificări sau completări ulterioare ar trebui să se retipărească întreaga lucrare.

În ceea ce privește ultima parte a articolului, („Anonimatul nu stimulează"), ajungem la alte concluzii decît cele trase de autor. În primul rînd, standardul este o lege cu caracter tehnic ca și prescripțiile de protecție a muncii, normativele în construcții etc., care nici ele — după cunoștința noastră — nu se publică sub semnătura elaboratorului. În al doilea rînd, munca de standardizare nu este o muncă individuală.

Dacă am încerca să schimbăm această regulă și să trecem în standard numele autorilor, în foarte multe cazuri am fi în imposibilitate de a stabili persoanele care au contribuit într-o măsură determinantă la o asemenea lucrare colectivă. Specialistul elaborator al anteproiectului de standard nu își mai poate recunoaște, adeseori, lucrarea în forma finală, ca fond și ca formă, datorită contribuției substanțiale aduse de ceilalți factori interesați. În același timp nu putem scăpa din vedere că elaborarea este îndrumată de organele superioare, iar specialiștii organizațiilor socialiste interesate — producătoare, beneficiare, institute de cercetare și proiectare etc. — fac propuneri de fond importante în colective de lucru sau în scris.

În majoritatea standardelor celorlalte țări se dă numai denumirea organizației de standardizare care a aprobat standardul, uneori cu indicarea comitetului de ramură care l-a elaborat.

În standardele din U.R.S.S. (GOST) în ultimele luni, s-a trecut la înscrierea pe ultima pagină a unor indicații mai ample și a numelor principalilor factori care au contribuit la elaborare: conducătorul temei și executantul, șeful laboratorului, inginerul principal, șeful de serviciu etc. pînă la președintele Comitetului de Standardizare, Măsuri și Aparate de Măsurat.

În țara noastră, pînă anul trecut am menționat în standarde ministerul în cadrul căruia a avut loc elaborarea. Ulterior am introdus și denumirea organizației socialiste în care s-au elaborat standardele respective și considerăm că măsura luată este justă, ea exprimînd realitatea și creînd un stimulent fără inconvenientele arătate mai sus.

Urmărim însă cu interes experiențele din celelalte țări și — ținînd seama de specificul nostru — vom căuta, în continuare, să găsim mijloace pentru stimularea morală a specialiștilor care lucrează în standardizare. **Oricare ar fi forma de prezentare, răspunderea pentru conținutul standardului o are pretutindeni organizația de standardizare care l-a aprobat și difuzat.** Orice informații, interpretări, explicații trebuie cerute numai acestei organizații și nu celor care, pe parcursul elaborării, au participat — mai mult sau mai puțin — la întocmirea standardului.

Totodată ținem să menționăm că munca de elaborare a standardelor în cadrul catedrelor din învățămîntul superior este considerată „activitate științifică".

În încheiere subliniem că am luat măsuri în vederea înlăturării lipsurilor semnalate, creînd, totodată, condițiile necesare spre a nu se mai repeta în viitor.

BUNĂ SERVIRE ȘI EFICIENȚĂ ECONOMICĂ—UN ANTAGONISM?

NIVELUL ridicat de servire, satisfacerea celor mai rafinate exigențe ale consumatorilor, ambianța plăcută pe care o asigură un restaurant timp de cîteva ore de destindere sînt numai unele din cerințele legitime pe care consumatorul epocii noastre le așteaptă de la unitățile de alimentație publică. O organizare rațională a unităților de alimentație publică poate asigura aceste imperative în condițiile unei eficiențe economice crescînde. Analiza principalilor indicatori economici, realizați anul trecut și în primul trimestru al anului curent, întreprinsă de redacția noastră în unele unități de alimentație publică confirmă posibilitatea armonizării celor două deziderate: creșterea gradului de servire a populației și ridicarea eficienței economice a activității din acest sector. Dar în realitate, activitatea unor unități de alimentație publică nu se înscrie pe această linie.

● *Între 13 lei pierderi și 0,45 lei beneficii zilnice*

ÎN bilanțul încheiat de I.A.P.L.-„Central“ din București, restaurantul „Cișmigiu“ figurează cu un beneficiu anual de 12 000 lei (!?), adică 1 000 lei pe lună sau raportat la capacitatea de servire (număr de locuri) — 2,5 lei/loc, lunar. Desigur, față de unitățile care și-au încheiat activitatea din anul trecut cu pierderi (la restaurantul „Orizont“ din București s-a înregistrat o pierdere zilnică pe un salariat de circa 13 lei), restaurantul în cauză se poate considera „norocos“, pentru că a reușit performanța „remarcabilă“ de a ieși de pe lista întreprinderilor nerentabile pe care figura în anul anterior. Cunoscînd amplasamentul ultracentral al acestui local, de construcție recentă, cu utilaj modern, cu o capacitate mare de servire (400 locuri), pe bună dreptate se naște întrebarea: cum se explică faptul că această unitate, cu condiții optime de funcționare sub toate aspectele, nu reușește să realizeze decît beneficii infime?

Din evidențele referitoare la activitatea pe anul trecut a acestei unități reținem:

- **Volumul total al desfacerilor = 5 631 000 lei**
- **Adaos comercial = 1 574 000 „**
- **Cheltuieli de circulație = 1 562 000 „**
- **Beneficiu net = 12 000 lei**
- **Beneficiu zilnic pe un salariat = 0,45 lei**

Deci la un adaos comercial substanțial, corespunzător unui volum mare de desfacere, un nivel absolut al cheltuielilor de circulație aproape egal. Din acest volum numai fondul de salarii reprezintă peste 50% (circa 850 000 lei).

Registrele de evidență primară ale restaurantului „Cișmigiu“ explică lapidar cauza acestor cheltuieli masive. Aflăm că la această unitate lucrează: 2 responsabili, 1 șef de sală, 21 chelneri, 12 ajutori de chelneri, 2 barmani, 2 bufetieri, 1 bucătar șef, 9 bucătari, 10 muncitori în bucătărie, 3 muncitori operativi, 3 îngrijitoare, 2 garderobiere, 1 magazioner, 1 muncitor magazie — în total **72 de salariați.**

În trimestrul I/1967, unitatea a realizat un volum de desfacere de 1 389 000 (față de 1 620 000 lei — plan), adică o desfacere pe un salariat de circa 19 000 lei. La producția proprie s-a realizat o vînzare de circa 700 000 lei, planul nefiind realizat nici la acest indicator important.

Din cercetarea întreprinsă și la alte unități cu profil similar (restaurantele „Perla“, „Orizont“, „Pajura“ din București, „Caraiman“ din Bușteni, „Rozmarin“ din Predeal etc.), rezultă că productivitatea pe salariat oscilează în jurul productivității realizate la restaurantul „Cișmigiu“ (vezi tabelul nr. 1).

În toate aceste unități ponderea personalului de bază de servire (chelneri, picoli) variază între 25% și 45%. Restul personalului este compus, ca și la restaurantul „Cișmigiu“, din responsabili, șefi de secție bar, șefi de secție bufet, bucătari, muncitori la bucătărie, magazioneri, îngrijitoare, debarasoare etc. Singura unitate care se ridică la un nivel ceva mai ridicat sub aspectul productivității muncii este braseria „Cina“ (26 000 lei) unde personalul de bază are o pondere mai mare decît în celelalte unități analizate.

Să analizăm și alte unități. Bunăoară, restaurantul „Bumbești“ (I.A.P.L.-„Aluniș“). Sintetic, activitatea desfășurată de această unitate în 1966 se prezintă astfel:

- **Volumul total al desfacerilor = 4 425 000 lei**
- **Adaos comercial = 1 290 000 „**
- **Cheltuieli de circulație = 666 000 „**
- **Beneficiu net = 624 000 „**
- **Beneficiu zilnic pe un salariat = 64,15 „**

Rezultate bune s-au obținut și în primul trimestru din acest an: volumul desfacerilor s-a ridicat la 1 195 000 lei (plan 1 161 000 lei) din care 469 000 lei producție proprie (plan: 450 000 lei).

Comparate cu rezultatele obținute de colectivul de la restaurantul „Cișmigiu“ sau de alte unități de acest gen, rezultatele colectivului de la „Bumbești“ sînt mult superioare la toți indicatorii (vezi tabelul nr. 1).

Încercăm în cele ce urmează să comparăm sintetic și impresiile:

Obiectul comparației	„Cișmigiu“	„Bumbești“
● Clădirea	Construcție nouă, modernă	Construcție veche, modestă
● Amplasamentul	În plin centrul orașului, pe una din cele mai aglomerate artere	Pe calea Rahovei (semiperiferic)
● Confortul	Foarte bun. Spații largi	Modest. Spațiu insuficient
● Sortimente de mîncăruri	După listă, conform rețetarului existent	Satisfac aproape toate cerințele, se pregătesc și după sugestiille date de consumatori
● Băuturi	Sortimente existente în comerț. Nu există un vin al casei	Un număr mai redus de sortimente. Există un vin al casei, acceptabil, obținut din aprovizionare directă din podgorii.

Din cele relatate rezultă că baza materială la restaurantul „Cișmigiu“, ca și la alte unități asemănătoare („Pajura“, „Perla“, „Orizont“) e incomparabil mai bună decît cea de care dispune restaurantul „Bumbești“. Acest lucru reiese clar și din compararea cheltuielilor înregistrate anul trecut la unele unități (vezi tabelul nr. 2).

● *La „beneficii“: 1 salariat = 51 salariați*

SEMNIFICATIVE sînt și datele care caracterizează activitatea unor unități cum sînt: „Apolodor“, „Trei brazi“, „Chirigiu“ — toate aparținînd de aceeași întreprindere de alimentație publică (I.A.P.L.-„Aluniș“), precum și braseria „Parcului“, (I.H.R. Lido) și „Odobești“ (I.A.P.L.-„Izvorul rece“).

Așa după cum rezultă din analiza situației lor economice toate acestea reușesc să obțină productivități superioare față de unitățile din prima categorie (între 26 000 lei și 50 000 lei vînzări pe un salariat în trimestrul I/1967, în timp ce la unitățile din prima categorie cifrele respective sînt 10 000—26 000 lei).

Activînd cu o productivitate ridicată, în general dublă față de celelalte unități din prima categorie, unitățile menționate mai sus realizează și beneficii incomparabil mai mari decît celelalte. Astfel, numai pe un singur salariat de la bufetul „Chirigiu“ s-a realizat în cursul anului trecut 15 700 lei beneficii, adică aproape întregul beneficiu realizat de restaurantul „Perla“ într-un an, cu 51 salariați. Alte unități cum este restaurantul „Orizont“ a adus... pierderi care, calculate pe un salariat, se ridică la circa 4 300 lei.

● *Un angrenaj de gestiuni și subgestiuni*

CELE cîteva aspecte consemnate în rîndurile de mai sus ridică, pe bună dreptate, întrebarea: care sînt cauzele și care sînt factorii care acționează în sensuri atît de contrarii în unitățile de alimentație publică? Desigur că indicatorii economico-financiari sînt influențați de o serie întreagă de factori, între care baza materială de care dispun unitățile, formele de organizare și stimulare a muncii, condițiile de așezare și „vadul comercial“ ș.a.m.d.

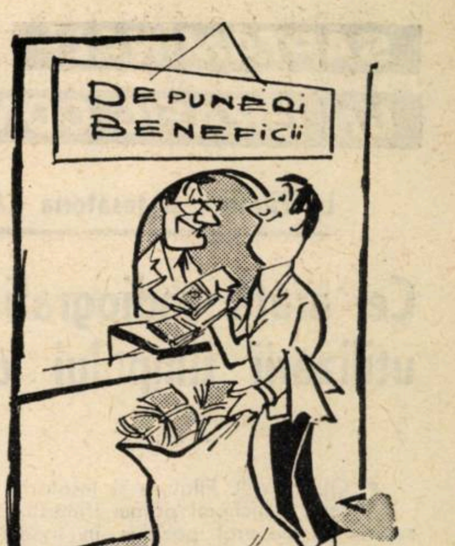

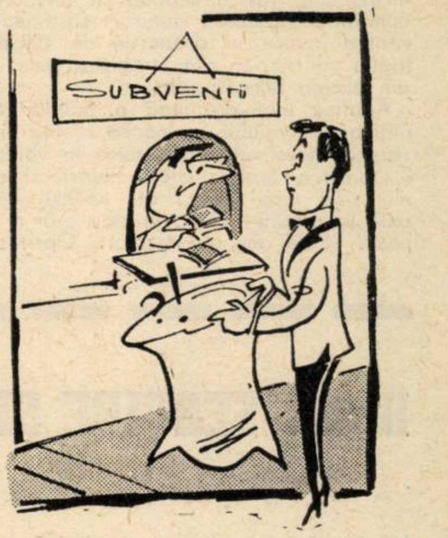

– Așteaptă, să primim mai întîi depunerile de la rentabili.

Multe dintre unitățile analizate de noi, care au o bună bază materială au obținut rezultate economico-financiare slabe. Analizele subliniază importanța deosebită pe care o joacă formele de organizare a activității economice și a muncii, inclusiv a gestiunii economice.

Să pătrundem puțin în sistemul de organizare a muncii în unitățile din prima categorie („Orizont“, „Perla“, „Cișmigiu“, „Pajura“, „Cina“, Caraiman“ și altele de acest gen). Toate aceste unități funcționează pe baza aceluiași sistem clasic intrat în vigoare, cu ani în urmă. În ce constă în linii generale, acest sistem?

● **O dată intrate în unitate, mărfurile se repartizează pe secții (depozit alimente —bufet, bar, bucătărie), șeful de secție fiind încărcat cu gestiunea respectivă de care răspunde față de șeful de unitate. În modul acesta funcționează 4—5 gestiuni, cu un număr dublu de gestionari (cîte unul de fiecare schimb). În același timp fiecare chelner intră în raporturi de decontare cu fiecare șef de secție, prin marcarea produselor preluate, devenind astfel la rîndul lui gestionar.**

● **Angrenajul acesta de gestiuni și subgestiuni implică, la rîndul lui, un sistem de decontare zilnică, între șefii de secție care ies și intră în tură, pe de o parte, între aceștia și chelneri față de responsabilul de serviciu, pe de altă parte. Această operațiune implică un volum însemnat de muncă în dauna activității de servire și productive.**

● **În acest sistem, nici remunerarea**

Anchetă realizată de Eduard BIBIRI, Al. DETEȘAN și D. TĂRNĂUCEANU

(Continuare în pag. 4)

Tabel nr. 1

VOLUMUL DESFACERILOR ȘI NUMĂRUL SALARIAȚILOR în trimestrul I/1967

Unitatea	Total vînzări (lei)	Nr. total salariați	din care: chelneri și ajutori chelneri	Desfacere pe un salariat (lei)
● **Sistem clasic**				
„Caraiman“-Bușteni (numai braserie)	438 000	42	12	10 400
„Rozmarin“-Predeal	450 000	25	14	18 000
„Cișmigiu“-București	1 389 000	72	33	19 000
„Orizont“-București	1 181 000	62	17	19 000
„Perla“-București	1 019.000	51	19	20 000
„Pajura“-București	888 000	45	11	20 000
„Cina“-București (numai braserie)	900 000	34	26	26 000
● **Gestiune colectivă**				
„Odobești“-București	880 000	34	16	26 000
„Apolodor“-București	528 000	16	7	33 000
„Trei brazi“-București	525 000	14	6	37 500
„Chirigiu“-București	967 000	24	9	40 000
„Bumbești“-București	1 210 000	27	12	45 000
„Parcului“-București (numai braserie)	301 000	6	4	50 000

REȚETARUL: – M-ați dat afară?!
BUCĂTARUL: – Da! pentru rentabilizarea unității.
(Desene de Neagu Rădulescu)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

La Filatura și țesătoria „Aurora" - București

Ce arată radiografia utilizării timpului de lucru

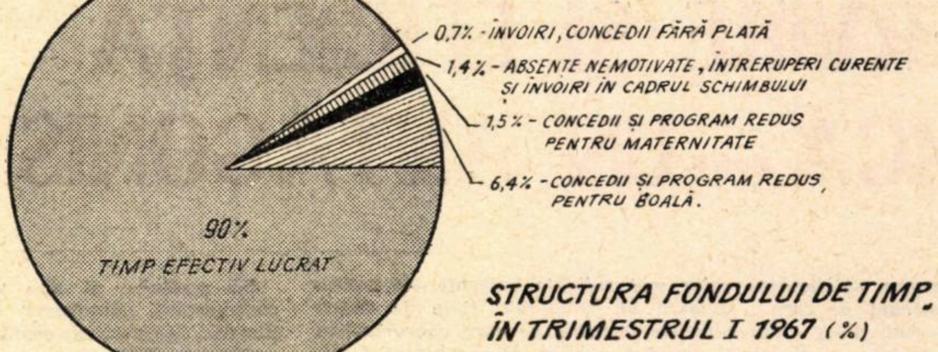

STRUCTURA FONDULUI DE TIMP, ÎN TRIMESTRUL I 1967 (%)

COLECTIVUL Filaturii și țesătoriei „Aurora" din București a încheiat primul trimestru al acestui an cu rezultate în general pozitive în îndeplinirea planului: au fost produse peste prevederi 1 200 kg fire de vigonie și 37 800 mp de țesături. Planul producției-marfă vîndută și încasată a fost îndeplinit în proporție de 101,2%(în condițiile realizării tuturor sortimentelor), iar productivitatea muncii în proporție de 100,4%. Merită relevat și faptul că fabrica n-a înregistrat nici un refuz de produse din partea beneficiarilor.

Analiza mai profundă a datelor care caracterizează utilizarea timpului de muncă scoate însă în evidență unele rezerve nefolosite care, puse în valoare, puteau contribui la mărirea productivității muncii și a producției. În primul rînd, s-au înregistrat 26 000 ore reparații neplanificate la mașini — timp în care s-ar fi putut realiza în plus peste 78 000 mp de țesături. Opririle neplanificate în functionarea mașinilor s-au datorat atît întretinerii lor necorespunzătoare, cît și unor reparații efectuate superficial.

Organizarea științifică a producției și a muncii reclamă luarea unor asemenea măsuri încît fondul de timp de lucru să fie folosit din plin. Analizînd însă acest aspect în întreprindere, rezultă (așa cum se desprinde din grafic), că în balanța fondului de timp pe primul trimestru s-a înregistrat un volum de pierderi de 167 476 ore-om, ceea ce reprezintă 10% din fondul posibil **De subliniat că învoirile în cadrul schimburilor, concediile fără plată și absențele nemotivate, deși în cifre relative reprezintă numai 2,1%, în mărime absolută ele au însumat 27 309 ore-om.**

Ce volum de producție s-a pierdut numai datorită absențelor nemotivate și învoirilor? Un calcul sumar arată că mai bine de 26 000 mp de țesături. Firește, aici trebuie avute în vedere mai multe cauze. Înseși întreruperile neplanificate în funcționarea unor mașini, determină pe unii muncitori să ceară învoiri pentru rezolvarea diferitelor treburi personale. Apoi (deși întreprinderea n-a întîmpinat în această perioadă greutăți în domeniul aprovizionării cu materiale), au fost cazuri cînd la unele locuri de muncă n-au existat materia primă sau materialele necesare desfășurării în bune condițiuni a procesului de producție. Din evidența fabricii reiese că 9 320 de ore au reprezentat întreruperile curente în producție în cadrul schimburilor.

Înlăturarea unor asemenea pierderi ar fi dat posibilitatea nu numai să se obțină o producție în plus, dar s-ar fi repercutat favorabil și asupra eficienței economice a activității întreprinderii, prin reducerea cheltuielilor constante pe fiecare mp de țesături. De aici se desprinde necesitatea luării de măsuri eficiente în toate verigile care să ducă la utilizarea mai bună a timpului de lucru, la crearea condițiilor pentru obtinerea unor rezultate și mai bune în trimestrul în curs și pe întregul an.

BUNĂ SERVIRE ȘI EFICIENȚĂ ECONOMICĂ — UN ANTAGONISM?

(Urmare din pag. 3)

muncii nu este de natură să cointereseze și să stimuleze în suficientă măsură sporirea eficienței economice a unității. În mod practic salariul de bază este asigurat — în cele mai multe cazuri — indiferent de rezultatele economice ale unității. Pe de altă parte, nici sporurile acordate pentru depășirea de plan nu sînt de natură să stimuleze în mod deosebit activitatea, inițiativa și preocuparea întregului colectiv pentru ridicarea nivelului de servire și sporirea eficienței economice.

Să relatăm pe scurt și istoricul sistemului care se aplică la „Bumbești" și la alte cîteva unități, atît din cadrul I.A.P.L.-„Aluniș", cît și din alte întreprinderi de alimentație publică. La „Bumbești" pînă în anul 1963 funcționa cu pierderi restaurantul „Reșița". Se propusese desființarea lui și deschiderea în acel local a unui magazin de mobilă. Un colectiv format din oameni cu inițiativă au primit în gestiune restaurantul „Reșița". În cei patru ani care au trecut de la „preluare", „Reșița" — care a devenit între timp „Bumbești" — a reușit să realizeze o desfacere zilnică de patru ori mai mare decît în trecut și să dea anual însemnate beneficii. Secretul? Ni-l destăinuie C. Dragomir, directorul I.A.P.L.-„Aluniș": „Un colectiv restrîns de oameni, dornici de a munci, conștiincioși, buni gospodari, care simt fiecare în parte și toți laolaltă răspunderea pentru bunul mers al unității. La formarea unor astfel de oameni a contribuit în bună măsură aplicarea sistemului de gestiune colectivă, care cointeresează direct pe toți lucrătorii în buna desfășurare a activității".

În ce constă acest sistem de „gestiune colectivă?" El se bazează pe ideea răspunderii în comun, atît pentru marfa și bunurile materiale cu care sînt înzestrate unitățile respective, cît și pentru bunul mers al activității economice în general. Caracteristica fundamentală a acestui sistem este **eliminarea diferitelor gestiuni și subgestiuni între responsabili și secții** (bar, bufet, magazie, depozite, crame, bucătărie etc.), între secții și chelneri care, implicit, elimină sistemul greoi de decontare prin bonuri de marcaj și alte forme de evidență.

În felul acesta fiecare salariat poate să se ocupe efectiv de buna servire și organizare a muncii. Să mai adăugăm că responsabilii de la aceste unități sînt — în orele de aglomerație — chelneri, picoli sau chiar debarasori. Fiecare chelner (bineînțeles și responsabilul) este în același timp și specialist în prepararea cîtorva feluri de mîncare. Personalul de la bucătărie este redus (de circa 3 ori mai mic decît la alte unități cu un volum de vînzare similar). Aici însuși mult discutatul rețetar are doar un rol... simbolic.

Sistemul de repartiție organizat aici realizează o mai bună împletire între stimulare și răspunderea materială a lucrătorilor pentru rezultatele activității economice. Remunerarea muncii se face direct, în funcție de volumul desfacerilor și în raport cu natura mărfurilor desfăcute.

Exemplul restaurantului menționat nu-i singuratic. Să ne oprim, bunăoară și la „Braseria Parcului" din Parcul Herăstrău — local care ar fi trebuit — conform unor sugestii — ca în lunile de iarnă să fie închis. Cei care au dat această sugestie și-au motivat-o: e iarnă, parcul e pustiu, pînă la braserie nu există mijloace de transport în comun. Actualii responsabili ai acestei unități — împreună cu alți 3 lucrători — au fost de altă părere. Ei și-au luat responsabilitatea de a face rentabilă această unitate și în lunile de iarnă. Și au reușit. După renovarea din luna ianuarie, „Braseria Parcului" a funcționat tot timpul realizînd un volum de vînzări nerealizat de multe unități din plin centrul orașului.

★

ASPECTELE consemnate în rîndurile de mai sus — valabile pentru majoritatea unităților de alimentație publică — confirmă punctul de vedere potrivit căruia factorul determinant în obținerea de rezultate economice pozitive în rețeaua de alimentație publică, îl constituie organizarea rațională a procesului de muncă și sistemul de cointeresare materială.

Închistarea într-un sistem organizatoric care nu pune pe primul plan dezvoltarea spiritului organizatoric și a inițiativei, ca și a răspunderii fiecărui membru al colectivului ce lucrează în unitățile de alimentație publică și care transformă o bună parte din activitatea lor într-o muncă de evidență și decontare permanentă, de la mic la mare, duce, inevitabil, la indicatori economico-financiari scăzuți, chiar dacă condițiile materiale sînt mai bune.

Tabel nr. 2

CHELTUIELI ȘI BENEFICII PE ANUL 1966
(mii lei)

Unitatea	Total cheltuieli	din care: Amortizare	din care: Întreținere	din care: Salarii	Valoarea obiectelor de inventar	Total beneficii
● Sistem clasic						
„Orizont"	1 829	65	379	748	436	—271
„Cișmigiu"	1 562	72	392	849	298	12
„Perla"	1 012	57	347	395	277	17
„Izvorul rece"	942	13	84	461	162	65
● Gestiune colectivă						
„Apolodor"	344	10	104	171	48	39
„Trei brazi"	322	5	90	161	42	105
„Dragoslavele"	242	4	71	113	60	130
„Oltenia"	374	6	99	182	82	202
„Chirigiu"	578	13	144	281	60	377
„Bumbești"	666	10	198	329	114	624

Rezultatele economice diferite care se constată în prezent în alimentația publică pun în evidență necesitatea găsirii unor forme elastice de organizare care să permită valorificarea la maximum a inițiativei, a practicii valoroase a unor lucrători din acest domeniu și să creeze totodată posibilitatea reducerii ponderii muncii auxiliare, neproductive, în favoarea muncii legate nemijlocit de activitatea productivă. În acest context, experiența gestiunii colective poate constitui obiect de reflecție pentru perfecționarea formelor organizatorice din alimentația publică în vederea ridicării nivelului de servire și de sporire a eficienței economice.

CURIER

TEMELII

● **La 31 de m sub albia Dunării s-au turnat primele cantități de beton la fundația viitoarei centrale electrice de la PORȚILE DE FIER.** Sînt primii mc din cei 800.000 care se vor turna aici.

● S-au pus temeliile și la un alt obiectiv energetic — **termocentrala de la DEVA.** Aici frontul de lucru cuprinde pînă în prezent întregul grup de cazane de înaltă presiune.

● A început **construcția noii stații C.F.R. CRAIOVA.** Pe o suprafață de 9.200 mp în apropierea noilor peroane se vor ridica un hotel de zi și unități de deservire socială.

NUMERALUL „PRIMUL"...

...însoțește o serie de momente importante din activitatea economică.

● **La GALAȚI** s-a lansat **primul cargou de 3.300 tone** dintr-o serie de 20 de nave asemănătoare. Caracteristici: o viteză de 13,5 noduri, autonomie de navigare pe 6.000 mile marine, 104,5 m lungime.

● **Primele cantități de laminate pe firul trei al noului laminor de sîrmă de la HUNEDOARA** au trecut cu succes probele de calitate. Faptul se petrece cu 2 luni înainte de termenul planificat. Aici se vor produce anual 85.000 tone de fierbeton pentru lucrările de construcții.

● Început de lucrări și la **o nouă mare salină la SLĂNIC.** S-au săpat primii metri spre un bogat zăcămînt care va furniza anual peste un milion de tone de sare de înaltă puritate (99%).

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „*Industrialimport*" a încheiat cu firma franceză „Stein & Roubaix" contracte privind importul a 8 instalații pentru tratamentul termic primar al pieselor forjate pentru autocamioane și tractoare, precum și a 22 de instalații pentru tratamentul termic secundar al pieselor auto și de tractoare, iar cu firmele „Kirchfeld GmbH" și „Fr. Blasberg" din R.F.G., importul de instalații pentru acoperiri de suprafață (galvanice) pentru piese auto și tractoare.

● „*Mașinexport*" a perfectat recent exportul în U.R.S.S. a 100 000 de corpuri de iluminat fluorescent și 30 000 de corpuri de iluminat — lămpi cu vapori de mercur. De curînd au fost livrate, pentru prima dată în Ceylon, grupuri electrogene fabricate de Uzinele de mașini electrice-București.

● I.S.C.E. „*Metalimport*" a contractat, în ultima perioadă, importul din Italia a 132 de tone de tablă inoxidabilă de la firma „Ilssa Viola" și 595 tone de oțel lat de la firma „Siderexport"; din R. F. a Germaniei — 450 de tone de tablă groasă pentru cazane de la firma „Kirchfeld", 60 de tone de bandă oțel aliat de la firma „Klöckner", 62 de tone de oțel pentru pile de la firma „Schöller Bleckmann", 72 de tone de blocuri forjate de la firmele „Edelstahl Witten" și „Thyssen Stahlunion", 38 de tone de oțel inoxidabil dublu conic de la firma „Salzgitter Stahl"; din Austria — 1750 de tone de țagle de relaminare de la firma „Eisenexport", 100 de tone de tablă groasă și 700 de tone de tablă groasă triplex de la firma „Voest"; de asemenea s-a contractat importul a 149 de tone de electrozi sudură de la firma „Sécheron" din Elveția și 37 kilometri de cablu de forță de la firma „Invest-Import" din R.S.F. Iugoslavia.

● Întreprinderea „*Industrialexport*" a încheiat un contract cu Ministerul Minelor din Etiopia pentru acordarea de asistență tehnică în sectorul geologic prin trimiterea de specialiști români în calitate de consilieri tehnici.

● „*Tehnoimport*" a angajat importul de instalatii electronice de evidență și calcul Gamma cu fișe perforate și calculator electronic Gamma 172 de la firma „Bull General Electric" din Franța, de mașini pentru turnat litere, mașini pentru cules și perforat bandă și compresoare cu accesorii de la firma „The Monotype Corporation Ltd." din Anglia, de diverse garnituri pentru matrițe de la firma „Linotype GmbH" din R.F.G., de capete de măsurat temperatura de la Firma „Transex" din Austria.

● Printre contractele încheiate de I.S.C.E. „*Agroexport*" se înscriu și cele privind exportul a 85 de tone de mazăriche în Belgia și Italia, 300 de tone de semințe de in în Elveția, 30 de tone de semințe de cînepă în Cipru și Grecia, 75 de tone de boia de ardei în R.F.G., 1500 de tone de rădăcini cicoare în Austria și Elveția, 180 kg de semințe forestiere în R.F.G. și Danemarca.

VALOAREA TIMPULUI DE LUCRU

ÎN nr. 9 (185) din 3 martie 1967, „Viața economică" a organizat pe tema „Valoarea timpului de lucru" o dezbatere cu specialiști din mai multe întreprinderi din orașul București și regiunea Ploiești. În legătură cu materialul publicat, au sosit la redacție scrisori în care directori de întreprinderi, specialiști în domeniul organizării producției și a muncii își spun părerea sau ridică aspecte noi în legătură cu problemele dezbătute.

O CERINȚĂ ESENȚIALĂ: ASIGURAREA CONDIȚIILOR TEHNICO-MATERIALE

FUNDAMENTAREA normelor de muncă cere, după părerea noastră, anumite condiții. Înfăptuirea lor, cu eficiența necesară, depinde, în cele mai multe cazuri, exclusiv de nivelul la care sînt elaborate procesele tehnologice. Acestea de fapt condiționează atît măsurile de organizare a producției, cît mai ales elaborarea unor normative tehnice pe baza cărora să se poată fundamenta și fixa normele de muncă. Cu cît procesele tehnologice vor fi mai științific gîndite și elaborate, cu atît posibilitățile de calcul al normativelor vor fi mai mari, iar eficiența normelor de muncă va crește. Desigur, ne referim numai la producția profilată și de serie. La specificul de unicate și prototipuri, posibilitățile de normare tehnică sînt mai anevoioase, iar practic nici nu este economic a se lucra în acord la acest gen de produse.

Faptul că în majoritatea întreprinderilor tehnologiile și normarea propriu-zisă se proiectează și se stabilesc de către aceleași cadre ale serviciului tehnic, iar normativele se elaborează de către serviciul de organizare a producției, face ca fundamentarea normelor să se bazeze mai mult pe date statistice și aprecieri. **Sîntem convinși că, dacă grupele de elaborare a normativelor și cele care normează producția vor funcționa în cadrul și structura aceluiași serviciu — respectiv Serviciul de organizare a producției — va exista o colaborare mai strînsă și mai eficientă între cele două compartimente ale activității de elaborare și fundamentare a normelor de muncă.** În felul acesta, atît studiul și analiza timpului de lucru, cît și controlul aplicării normelor, se vor bucura de o coordonare unitară bazată pe o permanentă observare și cunoaștere a condițiilor concrete din sectoarele producției.

O astfel de organizare a activității de normare ar duce, fără îndoială, la o mai justă corelare în realizarea indicilor de muncă și salarii. De asemenea, prin perfecționarea tehnologiilor, s-ar crea condiții pentru lichidarea, în cea mai mare parte, a pierderilor de timp din cauza defecțiunilor organizatorice care, în condițiile actuale, și în uzina noastră reprezintă — în medie — între 20—25% din timpul zilei de muncă. Cele mai mari pierderi de timp se datoresc neaprovizionării ritmice a producției, cantitativ și calitativ cu materiale și piese, S.D.V.-uri și documentație de execuție necesare. Desele schimbări de materiale, atrag în mod inevitabil și necesitatea de a face suplimentări de timp.

Fundamentarea și avizarea normelor de lucru se poate face științific numai atunci cînd există, în prealabil, asigurate toate condițiile tehnico-materiale pentru realizarea producției. Bine ar fi dacă, o dată cu sectorizarea operativă a producției, am putea face acest lucru și în compartimentele muncii de pregătire a fabricației, începînd de la proiectarea constructiv tehnologică și pînă la normare și lansarea în fabricație. Acest sistem, ar favoriza mai mult specializarea tehnologilor și normatorilor pe genuri de operații.

Indiferent de nivelul motivării lor tehnice, toate normele trebuie urmărite și controlate în aplicare, această obligație revenind, deopotrivă, atît celor ce elaborează normativele, cît și normatorilor, în strînsă colaborare cu conducătorii proceselor de producție. **Important este însă modul cum se controlează și se urmărește aplicarea normelor. Socotim că această latură a activității de normare este de cea mai mare importanță deoarece, prin observațiile, măsurătorile și informațiile economice ce ni le furnizează, îmbogățim materialul documentar cu o prețioasă experiență operațională foarte utilă, atît tehnologilor, cît și normatorilor.**

Sîntem și noi de părere că numărul inginerilor, tehnologilor și al normatorilor, utilizați în prezent în munca de normare, este încă insuficient și că ridicarea calificării lor se impune cu acuitate. Este, totodată, necesar ca grupele de elaborare a normativelor și cele de normare să cuprindă cadre cu bună experiență în practica producției.

Dacă s-ar analiza concret ideile și propunerile relatate în materialul publicat — „Valoarea timpului de muncă" — s-ar putea ajunge la o seamă de constatări și soluții care ar duce, cu siguranță, la echilibrarea normelor și la corelarea lor justă cu ceilalți indici de muncă și salarii, independent de categoria de încadrare a muncitorilor în categoriile tarifare de salarizare și de nivelul de gradare al întreprinderii.

ing. Miron NEGRILĂ
director general,
Uzinele „Independența"-Sibiu

CINE SĂ RĂSPUNDĂ DE ELABORAREA NORMELOR?

ORICE lucrare executată necesită un anumit timp de muncă. Determinarea acestuia depinde de dimensiunile producției, tehnologia folosită, de caracteristicile utilajului folosit, de regimul tehnologic de funcționare a acestui utilaj, de înzestrarea tehnologică cu S.D.V.-uri, de organizarea muncii, de condițiile de muncă, de nivelul de calificare a executanților, de deprinderile lor în muncă și de metodele de lucru folosite. Toate operațiunile pentru stabilirea timpului de lucru necesar executării diferitelor produse revin ca sarcină serviciului de normare a muncii.

Stabilirea pe baze științifice a normelor de muncă, presupune o serie de calcule care se referă la regimurile de lucru (avans, viteză, adîncime de tăiere etc.), în funcție de caracteristicile diferitelor materiale ce se prelucrează, de sculele folosite etc. Regimurile de așchiere trebuie să existe de regulă în planurile de operații elaborate de serviciile tehnologice, de unde să rezulte și mărimea timpului de muncă corespunzător operației respective. Acest timp de muncă trebuie să fie rezultatul unor calcule precis efectuate, ca urmare a aplicării normativelor de timp unificate pe ansamblul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, de către serviciile tehnologice.

Ce se întîmplă însă în realitate? **Din cauza diversificării mari a produselor, serviciile tehnologice fie că nu elaborează deloc planuri de operații pentru o serie de produse, fie că le fac dar nu trec elementele de calcul ale timpului de lucru sau îl trec pe acesta fără o bază analitică.** Stabilirea timpului de lucru pe operații presupune un volum mare de muncă, deși se folosesc calcule relativ simple.

Ar fi foarte util ca, ținînd cont și de eficiența economică a folosirii cadrelor tehnice care elaborează normele de timp, să se elaboreze planuri de operații complete, fundamentate din punct de vedere științific, la toate produsele unde este justificată aceasta (serii medii și mari). Dar problema nu se oprește aici. După elaborarea normelor de timp de către serviciile tehnologice, acestea sînt date în sectoare și ateliere, o dată cu planurile de operații. De aici revine sarcina conducerii secțiilor și maiștrilor să vegheze asupra aplicării stricte a regimurilor de lucru și a sculelor specificate în planurile de operații.

Din lipsă de înțelegere a problemelor elementare economice, sau pentru a fugi de răspunderea ce o au de a organiza mai bine producția, unii maiștri se dovedesc refractari cînd e vorba de o reașezare pe baze mai științifice a normelor. De aceea, **sînt de părere ca premierea maiștrilor să se facă și în funcție de aplicarea normelor tehnice, aceasta constituind un stimulent pentru valorificarea mai bună a timpului de lucru.**

Nu împărtășim părerea exprimată de unii tovarăși în revistă ca atît de elaborarea normativelor, cît și de fixarea normelor, să răspundă un singur serviciu. De ce? Elaborarea normativelor este făcută de serviciul de organizare a producției. Normele de timp sînt elaborate de serviciul tehnologic. În cadrul acestui serviciu se întocmesc planurile de operații, fișele tehnologice, se proiectează S.D.V.-urile, deci de ele depinde gradul de utilare tehnică a produselor și tehnologia de fabricație adoptată. De aceea, răspunderea trebuie să revină ambelor servicii.

Dar ce trebuie făcut pentru ca ambele activități (ale celor două servicii) să fie eficiente și să nu mai existe paralelisme? **Serviciul de organizare a producției să elaboreze normativele; serviciul tehnic să elaboreze normele de timp numai după normative; din momentul elaborării normelor, serviciul tehnologic și tehnologii normatori din sectoare să nu mai aibă voie să modifice nici o normă în cadrul sectoarelor, această sarcină rămînînd în exclusivitate serviciilor de organizare a producției; toți tehnologii normatori din sectoare să fie trecuți în cadrul serviciilor organizarea producției și să nu mai fie subordonați secțiilor de producție; serviciul de organizare a producției să fie organul care să verifice normele în sectoare și singurul în drept să intervină pentru reașezări de norme, în cazul cînd se constată anomalii.**

În privința pregătirii profesionale a normatorilor, **sîntem de părere că înființarea de către ministere a unor centre sau școli de scurtă durată (2—3 luni), în care să se școlarizeze actualele cadre de normatori din uzine, este imperios necesară.** De obicei cadrele de normatori sînt recrutate dintre tehnicienii din cadrul serviciilor de dispeceri, sau din rîndurile muncitorilor care îndeplinesc condiția să fie tehnicieni. Considerăm că un normator trebuie să întrunească multe calități. El trebuie să cunoască tehnologia, desenul, elementele de normare și de organizare a producției și, în plus, să fie calm, să aibă tact etc. După părerea noastră este mai utilă pregătirea normatorilor după o practică îndelungată de 5—6 ani în producție, în școli de specializare, decît totul să se rezume la niște noțiuni predate în liceele tehnice, rupte de practica de producție. Îmbinarea ambelor forme ar da rezultate mai bune.

Aderăm și noi la părerea exprimată de unii participanți la dezbaterea pe tema „Valoarea timpului de lucru", anume, pentru același nivel de salarizare în întreprinderi de același profil și cu nomenclator de profesii asemănătoare, chiar dacă au produse diferite și de complexitate diferită, deoarece pregătirea, specializarea și efortul depus la aceeași categorie de salarizare, nu diferă cu nimic de la o uzină la alta. De asemenea, considerăm necorespunzător la ora actuală sistemul diferențiat de acordare a sporurilor de toxicitate, în funcție de categoria de salarizare. Ne asociem părerii tov. Vasile Moraru de la Uzinele „Timpuri noi", prin care propune ca nivelul sporului să se acorde numai în funcție de gradul de toxicitate, nu și de categoria de salarizare.

ing. Ion NISIPEANU
șef Serv. organizarea producției,
Uzina „7 Noiembrie"-Craiova

REANALIZAREA SCHEMELOR PRIVIND SERVICIUL DE ORGANIZARE A PRODUCȚIEI

ÎNTRUCÎT o mare răspundere revine serviciului de organizare a producției, considerăm că este necesară reanalizarea schemelor acestui serviciu, atît a numărului salariaților care lucrează, cît și a pregătirii lor profesionale.

Problemele de organizare și normare științifică presupun o înaltă pregătire profesională tehnică și economică, cît și timpul necesar pentru verificarea în practică a măsurilor propuse. O dată cu elaborarea normativelor, activitatea salariaților din cadrul serviciului nu se încheie, ci ea se cere continuată pentru a se urmări atît utilizarea timpului de muncă, cît și a regimului de prelucrare indicat, în vederea perfecționării continue a normelor de muncă și salarizării, a creșterii cointeresării materiale a lucrătorilor. **Sîntem de acord cu diferențierea salariilor tarifare pentru muncitorii din sectoarele grele de muncă și cu condiții nocive ca: turnătorii, forje, cazangerii etc.** Această măsură va duce la o mai mare stabilitate a muncitorilor în aceste compartimente și, implicit, la ridicarea calificării lor.

De asemenea, considerăm oportună și logică acordarea sporurilor pentru condiții vătămătoare ca sumă fixă, indiferent de categoria de încadrare.

O problemă deosebit de importantă care nu a fost dezbătută în articol, este cea privitoare la cointeresarea materială suplimentară a muncitorilor din turnătorii (topitori, formatori-turnători) **pentru calitatea deosebită a pieselor turnate și reducerea rebutului la zero.** Prin această măsură, în afară de celelalte care sînt în atenția noastră în mod permanent, s-ar contribui la o reducere simțitoare a rebuturilor și remedierilor, care au încă o pondere mare în prețul de cost și duc la denaturarea indicilor de realizare a normelor — în special în sectoarele prelucrătoare.

ing. Nicu CONSTANTIN
director general,
Uzinele „Progresul"-Brăila

RĂSPUNDEREA MAIȘTRILOR

CONSIDERĂM că problemele dezbătute în articolul „Valoarea timpului de lucru" privind organizarea producției și fundamentarea normelor de muncă, ca și măsurile recomandate în articol pentru eliminarea deficiențelor care există în acest domeniu, vor fi de un real folos pentru toate întreprinderile constructoare de mașini.

Pe baza celor semnalate, ne-am propus ca, în cadrul uzinei noastre, să luăm o serie de măsuri care să conducă la îmbunătățirea organizării producției și a muncii, la creșterea producției, prin folosirea din plin a timpului de lucru. Astfel, **se va studia posibilitatea îmbunătățirii decalajului necesar între sectorul prelucrări la cald, sectorul prelucrări mecanice și cel de montaj; bonurile de lucru pentru remanieri și operațiuni suplimentare să fie acordate numai pentru cauze obiective, bine justificate, luîndu-se măsuri pentru reducerea acestora la minimum; se vor trasa sarcini maiștrilor și șefilor de secții, ca principali organizatori ai producției, să se ocupe nemijlocit și de normarea tehnică, să devină principalii colaboratori ai tehnologilor și normatorilor în valorificarea rațională a timpului de lucru și a tuturor rezervelor existente de sporire a productivității muncii.**

Apreciem ca binevenită propunerea ca actualele normative, care stabilesc drepturile și îndatoririle maiștrilor, să fie revizuite și îmbunătățite. Împărtășim și noi părerea ca în școlile tehnice să se prevadă ca disciplină independentă normarea muncii, în așa fel încît cursanții să capete cunoștințe temeinice de specialitate.

ing. St. ALBU
șef Serv. organizarea producției,
Uzina „Înfrățirea"-Oradea

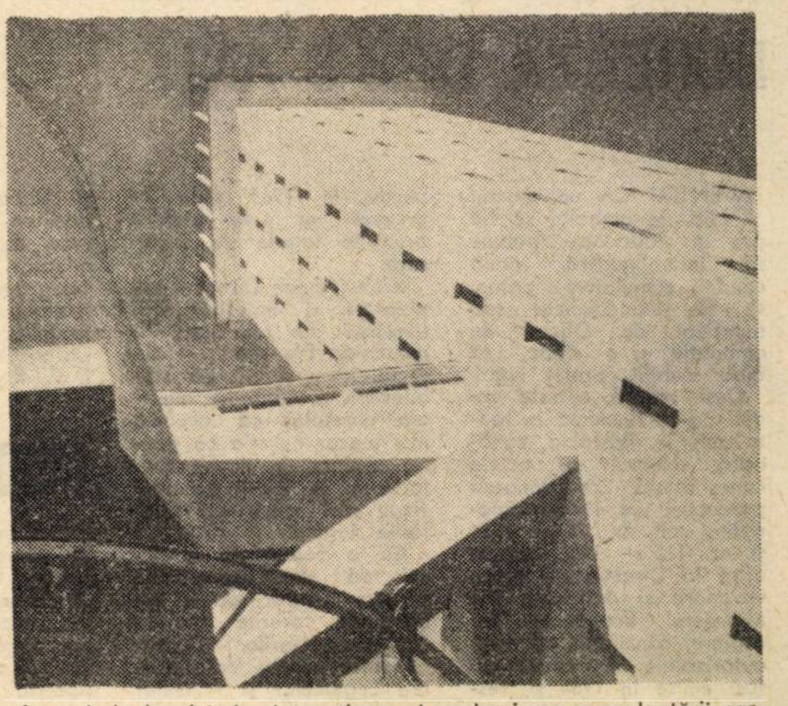

În cadrul planului de sistematizare și modernizare a exploatării carbonifere Aninoasa din Valea Jiului, a fost dat în folosință în luna martie a.c. un modern puț de extracție, în mare parte automatizat. Noul puț, adînc de 400 m și înalt la suprafață de 60 m, dotat cu un funicular, dirijează întreaga producție de cărbune spre Uzina de preparație Coroești.

SUMELE CARE SE INCLUD IN CALCULUL SALARIULUI TARIFAR LA STABILIREA PENSIEI

STABILIREA salariului tarifar ca bază de calcul a pensiei ridică problema includerii in acest salariu a mediei ponderate a drepturilor de salarii primite în perioada de 5 ani aleși de angajat din ultimii 10, respectiv 15 ani de activitate, reprezentînd sporurile, indemnizațiile și majorările de salarii, care, conform dispozițiilor legale, fac parte din salariul tarifar.

Care sînt aceste drepturi

Potrivit art. 44 alin. 3 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, în salariul tarifar se cuprind, **in primul rind, sporurile acordate celor care au lucrat la locuri de muncă cu condiții vătămătoare, grele și periculoase.** Includerea acestor sporuri la calculul salariului tarifar ca bază de calcul a pensiei reflectă încă o dată preocuparea de a se asigura angajaților care se pensionează un nivel al pensiei cît mai apropiat de cel al venitului avut în timpul activității. Din categoria acestor sporuri fac parte cele acordate pe baza principiilor aprobate prin Hotărirea Consiliului de Miniștri 1051/1959 (anexa 3 a) cu completările ulterioare, precum și prin alte hotăriri ale Consiliului de Miniștri care au reglementat drepturile specifice ale unor categorii de angajați, cum sînt cei care lucrează în mediu radioactiv, a celor care lucrează la înălțimi pentru montajul de turnuri, piloni și antene pentru stații radio etc.

Sporurile acordate pentru munca în condiții vătămătoare, grele sau periculoase se iau în calcul **la valoarea efectiv primită în timpul activității,** fără a fi actualizate. Pentru perioadele cind angajații, indreptățiți a beneficia de asemenea sporuri, au fost în concedii de odihnă sau pentru incapacitate temporară de muncă, sporurile se iau în considerare la valoarea absolută, integrală, care li s-ar fi plătit dacă angajații ar fi prestat efectiv muncă în luna respectivă.

În al doilea rind, se includ în calcul indemnizațiile de zbor la valoarea efectiv primită în cele 60 de luni consecutive, pe baza cărora se face calculul.

Recompensa anuală și sporul lunar pentru vechime neintreruptă și muncă ireproșabilă, care se acordă în unele ramuri ale economiei, de pildă în unitățile miniere, metalurgice, de exploatare a căilor ferate etc., se includ, de asemenea, la calculul salariului tarifar, ținîndu-se seama de sumele efectiv primite în cursul perioadei de 5 ani luate in considerare.

O a treia categorie de drepturi de salarii este formată din majorările, indemnizațiile și sporurile care fac parte integrantă din salariul tarifar. În această categorie de drepturi se enumeră, spre pildă, sporurile acordate pentru conducerea formației de lucru în ramurile unde nu sint prevăzute în rețelele tarifare o categorie tarifară de calificare pentru cei care îndeplinesc asemenea atribuții, sporul de 5% din salariul tarifar de incadrare, acordat pentru titlul de maistru clasa I, majorarea cu 100 lei a salariilor tarifare lunare prevăzute pentru medicii primari și specialiști din policlinicile și ambulatoriile de specialitate, inclusiv dispensare școlare și stații de salvare ; indemnizațiile lunare prevăzute pentru cadrele didactice din unitățile de învățămint care indeplinesc funcții de conducere sau care sint diriginți de clasă etc. În anexa 3 a la Instrucțiunile nr. 2100/1967 ale Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării și ale Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, care a fost difuzată ministerelor, celorlalte organe centrale și comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale sint enumerate, **limitativ,** toate drepturile de salarii care, conform reglementărilor în vigoare, se consideră că fac parte din salariul tarifar care stă la baza calculului pensiei.

Din examinarea acestei liste rezultă că nu se cuprind în acest salariu premiile, adaosurile cuvenite pentru depășirea normelor de acord, sporurile la salariu pentru munca în timpul nopții, pentru prestarea de ore suplimentare, pentru munca prestată în condiții de șantier și de izolare, pentru angajații care lucrează în Deltă etc.

Sumele care fac parte integrantă din salariul tarifar se iau în calcul la nivelul in vigoare al acestora la data cererii de pensionare. Astfel, unui muncitor care a condus o formație de lucru pentru care a primit în anii 1962—1965 suma de 136,60 lei lunar (10% din salariul său tarifar lunar de 1 336 lei) i se ia în calcul — pentru întreaga perioadă de 5 ani (1962—1967) — sporul de 149,90 lei lunar primit după ultima majorare de salarii aprobată pe baza Hotărîrii 384/1964.

Sporurile procentuale, care prin hotăriri ale Consiliului de Miniștri au fost menținute la nivelul acordat anterior acestor hotăriri, se iau in calcul la acel nivel.

Pentru a stabili media lunară a drepturilor de salarii primite în cursul perioadei de referință care, așa cum s-a arătat mai inainte, se cuprind în salariul tarifar ce constituie baza de calcul a pensiei, se totalizează sumele primite, rezultatul impărțindu-se la 60. Unui medic primar — de pildă — care a îndeplinit în cursul celor 5 ani, timp de 32 de luni funcția de director de policlinică, pentru care a primit o indemnizație lunară de 300 lei, i se adaugă la media lunară a salariilor tarifare, suma de 160 lei, deoarece $\frac{300 \times 32}{60} = 160$.

Ion STROESCU

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Probleme litigioase în materie de prețuri

ÎN cursul anului trecut multe din litigiile soluționate de Arbitrajul de Stat s-au referit la probleme de prețuri. Redăm mai jos soluțiile la citeva spețe cu caracter mai frecvent.

● Care este modalitatea de decontare a produselor livrate, în cazul modificării prețului în cursul executării contractului ?

Potrivit dispozițiilor normative existente, decontarea produselor se face la prețul legal în vigoare la data livrării. Dacă între data contractării și data livrării a intervenit o modificare de preț se va aplica prețul existent în momentul livrării efective. Aceeași soluție se impune și în cazul în care produsele sint facturate la o dată ulterioară de cea a livrării.

Prețul poate avea aplicațiune retroactivă numai în cazul în care aceasta se stabilește expres în ordinul de modificare și numai de la data acolo indicată (Decizia PAS nr. 656/1966 și Hot. Arb. C.M. nr. 348/1967).

● Neindicarea în facturi de către furnizor a ordinului de preț – dă drept beneficiarului să refuze plata mărfii respective ?

Instrucțiunile C.S.P. pentru aplicarea Decretului nr. 172/1953 stabilesc, ca principiu, obligativitatea de a se menționa în facturi temeiul legal al prețului prevăzut. Aceasta, întrucit și beneficiarul la rîndul său este obligat ca — anterior desfacerii mărfurilor — să verifice prețul legal, răspunzind alături de furnizor pentru valorificarea produselor la un preț eronat.

Pornind de la aceste prevederi legale, Arbitrajul de Stat de pe lingă Consiliul de Miniștri, prin Hotărirea nr. 6086/1966 a considerat că „debitoarea pirită nu este in culpă pentru întirzierea plății, ci dimpotrivă era obligată a refuza plata pînă la justificarea temeiniciei acesteia de către furnizor". În consecință s-a stabilit că beneficiara nu datorează penalitățile de intirziere pretinse in speță (Decizia P.A.S. nr. 373/1967).

● Pentru lucrările de reparații la preț ferm, beneficiarul poate pretinde restituirea unor diferențe derivînd din operații (prestații) neefectuate ?

În această problemă practica arbitrală a statuat că — chiar în ipoteza existenței acordului părților asupra prețului antecalculat — in măsura în care acel preț a fost stabilit fără respectarea legii, in sensul că nu reflectă costurile reale, el este susceptibil a fi modificat. Concluzia aceasta — subliniază Decizia PAS 1185/1966 — se impune întrucit in raporturile dintre organizațiile socialiste, decontarea prețului prestațiilor se face doar în raport cu valoarea lor reală, nefiind admisibilă favorizarea fără just temei a nici uneia dintre părțile contractante, prin fixarea unor prețuri greșite, atunci cind stabilirea acestora este de competența părții respective.

Rezultă deci că în ipoteza analizată restituirea diferențelor de preț solicitate este admisibilă.

● În ce mod se stabilesc prețurile la produsele ce se livrează la export în condiții deosebite față de cele prevăzute în prețul intern ?

Legea stabilește că atunci cind produsele destinate exportului au preț stabilit pentru vinzările interne, dar necesitățile exportului impun condiții de livrare deosebite (alte condiții de franco, ambalaj etc.) diferențele de preț astfel ocazionate vor fi stabilite de ministerul sau organul central al intreprinderii furnizoare, în baza acordului dintre beneficiar și furnizor.

● La produsele executate pe bază de comandă specială, cum se reflectă valoarea materialelor puse la dispoziție de beneficiar în calculația de preț ?

În cazul cind intreprinderea producătoare nu lucrează pe bază de tarife, se va întocmi o antecalculație de preț, incluzind valoarea materialelor folosite pentru confecționarea produsului (cele aduse de beneficiar ca și cele proprii ale producătorului), iar cotele de cheltuieli indirecte și cota de beneficiu se vor aplica in aceleași condiții ca și în cazul cind totalitatea materialelor sint ale unității producătoare. La facturare se va scădea insă valoarea materialelor predate de beneficiar.

Faptul că în prețul antecalculat nu s-ar fi cuprins — datorită unei omisiuni — cotele mentionate, nu decade pe executant din dreptul de a le obține, fiind de principiu că organizațiile socialiste nu pot conveni la alte prețuri decit cele legale.

H. FAIBIȘ

CÎND „NAȘTEREA" UNUI PREȚ DUREAZĂ DE... 3 ANI

PENTRU CA un anumit tip de ambalaj să fie pus în fabricație trebuie să îndeplinească două condiții cumulative : prima, să fie standardizat sau autorizat de Oficiul de ambalaje, și a doua, să aibă stabilit prețul legal.

Deși notorii, aceste reguli nu se respectă în toate cazurile. Răsfoind, bunăoară, dosarul cu actele care atestă coordonarea producției de lădițe autorizate sub nr. 96 – 1964 și nr. 115 – 1966, dosar aflat la Direcția de aprovizionare și desfacere din Ministerul Economiei Forestiere, constatăm că, deși autorizațiile în cauză au fost emise în 1964 și, respectiv, în 1966, **pînă în prezent nu s-au stabilit prețurile legale de facturare.**

Adresîndu-ne Directiei exploatării și industrializării lemnului din Ministerul Economiei Forestiere – direcția competentă să stabilească prețurile legale – am constatat că aceasta nici măcar nu știa că pentru lădițele în cauză (autorizate în 1964) nu s-au fixat nici pînă azi prețurile legale.

Ca o consecință a lipsei de preocupare din partea acestor două organe, la forurile tutelare ale beneficiarilor (Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor și Departamentul Gospodăriilor Agricole de Stat) s-au format dosare voluminoase conținînd adrese, telegrame, telexuri, note telefonice, toate reclamînd faptul că furnizorii (I. F. Caransebeș, I. F. Fălticeni, I. F. Reghin, I. F. Falcău,

RĂSFOIND PRIN DOSARE

I. F. Miercurea Ciuc, ORAD-Tg. Mureș, I.L.E.F.O.R., Tg. Mureș, ORAD-Pitești, I.I.L. „Partizanul" Gheorghieni etc., etc.) refuză executarea repartițiilor emise de forurile tutelare, nefiind în posesia autorizațiilor nr. 96 – 1964 și 115 – 1966 și a prețurilor legale de facturare.

Evident, problema nu se limitează numai la atît. Ea are adînci implicații economice, dintre care pe cele mai importante încercăm să le conturăm :

● Din lipsa prețurilor legale și din necomunicarea autorizațiilor către furnizori, s-a întîrziat în mod considerabil (peste 90 de zile) producerea celor 20 de milioane de lădițe, decalaj care cu greu va putea fi recuperat pînă la începerea sezonului de export al legumelor.

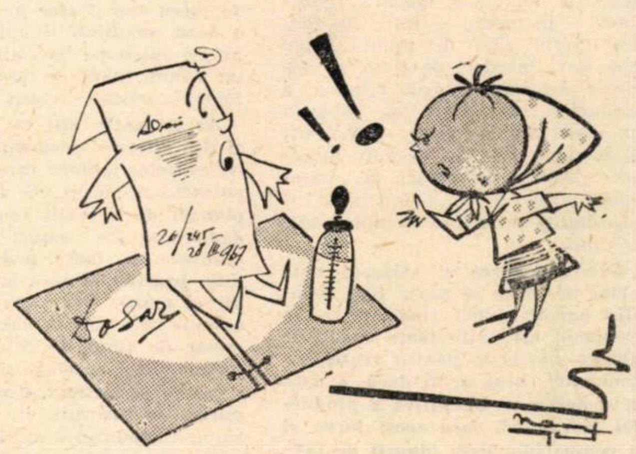

● Refuzul furnizorilor de a produce și livra tipul de lădițe în cauză a afectat în mod serios disciplina contractuală, ducînd la nenumărate litigii cu beneficiarii respectivi, care sînt interesați în realizarea la timp a aprovizionării.

● Desigur, pe lîngă timpul consumat cu formularea, susținerea și soluționarea acestor litigii, s-au făcut și importante cheltuieli cu deplasarea a nenumărați delegați ai beneficiarilor la fabricile furnizoare, cheltuieli care în final afectează prețul de cost.

Consecințele respective sînt cunoscute și de cei în cauză ? Răspunsul îl vrem, în primul rînd, în fapte.

C. CRISTEA

În dezbatere: OBIECTUL ŞI PROGRAMA CURSULUI DE ECONOMIE MONDIALĂ

DETERMINANT în stabilirea structurii programei cursului de economie mondială este, aşa cum a rezultat şi din dezbaterile ce au avut loc în consiliul ştiinţific al Facultăţii de economie de la Academia de ştiinţe social-politice „Ştefan Gheorghiu" (sintetizate în „Viaţa economică" nr. 51/1966), delimitarea obiectului. In acest sens, considerăm că este necesar să avem în vedere indicaţiile metodologice cuprinse în „Introducerea" lui K. Marx (vezi Marx-Engels, opere vol. XIII, pag. 682), ţinînd însă seama de „condiţiile internaţionale ale producţiei" în epoca contemporană.

Un sistem de legături complexe

O DELIMITARE a obiectului economiei mondiale ca ştiinţă poate avea loc numai ca rezultat al urmăririi procesului de formare a economiei mondiale, ca fenomen economic, social şi politic. Urmărind trecerea societăţii capitaliste în epoca imperialistă şi luînd în consideraţie relaţiile inechitabile dintre „diferite state mari şi mici", specifice acestei orînduiri, Lenin vorbeşte de un sistem general de legături, raporturi, care face parte integrantă din ansamblul relaţiilor rezultate din împărţirea lumii [1]). În prefaţa la ediţiile franceză şi germană a lucrării „Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului", precizînd scopul principal al lucrării — acela de a prezenta tabloul de ansamblu al economiei capitaliste mondiale în relaţiile ei internaţionale — el arăta că pentru aceasta trebuia făcut apel la „bazele vieţii economice a tuturor statelor" [2]).

În analiza temei date trebuie pornit de la tezele despre capitalism, întrucît economia mondială s-a format nu ca economie mondială **în general,** ci ca economie mondială capitalistă, care în cursul dezvoltării sale a ajuns inevitabil la contradicţii ce nu mai puteau fi rezolvate pe vechile baze. S-a ajuns într-o perioadă de criză structurală care a dat naştere crizei generale a capitalismului. Scindarea lumii în două sisteme social-economice şi politice diferite nu a însemnat însă o negare a economiei mondiale. Schimbările calitative, generate de acţiunea unor legităţi proprii în cadrul fiecărui sistem social-economic, impun desigur tratarea sintetică a legăturilor economice existente în cadrul fiecărui sistem, a raporturilor în care se găseşte economia naţională a unei ţări faţă de sistemul economic respectiv, dar nu exclude legăturile dintre economiile naţionale ale ţărilor aparţinînd unor sisteme diferite.

Economia mondială nu poate fi privită ca „un organism deosebit care are funcţii specifice şi instituţii speciale" aşa cum s-a susţinut uneori în literatura de specialitate. **Ea este formată din economiile naţionale ale unor ţări suverane şi independente.** Dar definind în acest fel economia mondială nu putem trece cu vederea faptul că ea constituie în acelaşi timp şi un sistem de legături economice complexe, cuprinzînd legături de producţie, de piaţă, financiare şi de credit etc., iar din punct de vedere social şi politic — relaţii de diferite tipuri între economiile naţionale ale diverselor ţări. Faptul că fiecare popor caută să soluţioneze problemele mersului său înainte potrivit concepţiilor şi năzuinţelor sale proprii, că exercită acest drept sacru, într-o lume în care se extinde rapid şi se diversifică circuitul internaţional de valori materiale şi spirituale, pledează pentru ideea că **economia mondială trebuie privită şi ca un sistem complex de legături economice între popoare.**

Convergenţe cu alte ştiinţe

LA DETERMINAREA obiectului economiei mondiale ca ştiinţă, ar trebui avute în vedere şi elementele de convergenţă dintre economia mondială şi celelalte ramuri ale ştiinţelor economice. Astfel, în timp ce economia politică studiază dezvoltarea relaţiilor sociale de producţie pe diferite trepte de dezvoltare a societăţii omeneşti, legile care guvernează producţia, repartiţia şi schimbul de bunuri materiale, economia mondială îşi propune relevarea formelor concrete de manifestare a acestor legităţi generale în economia fiecărei ţări în parte sau a unui grup de ţări apropiate din punct de vedere al nivelului de dezvoltare economică, reliefarea locului unei ţări sau alteia în cadrul economiei mondiale sau al unui sistem economic mondial, legăturile economice dintre ţări.

Spre deosebire de istoria economiei naţionale, economia mondială analizează economia unei ţări îndeosebi în etapa actuală de dezvoltare şi în legătură strînsă cu sistemul economic mondial; de geografia economică ea se detaşează prin faptul că nu poate analiza repartiţia teritorială a producţiei sociale din punct de vedere al resurselor materiale şi umane, al dezvoltării producţiei în funcţie de asemenea particularităţi ca cele generate de condiţiile diferite ale evoluţiei istorico-sociale sau de condiţii fizico-geografice.

Relaţiile economice în ansamblul lor, în cadrul unui sistem sau între ţări aparţinînd unor sisteme diferite, pot şi trebuie să fie analizate în strînsă legătură cu nivelul şi calitatea forţelor de producţie (nivelul mijloacelor de muncă, gradul de prelucrare a obiectelor muncii, dezvoltarea ştiinţei, resursele de forţă de muncă şi calificarea acesteia etc.).

Forţele de producţie, din punct de vedere cantitativ şi calitativ, sînt tratate, deşi în proporţii şi sub aspecte diverse, şi în cadrul unor ramuri ale ştiinţelor economice ca: economiile de ramură, statistica economică şi subramurile acesteia. Economia mondială poate şi trebuie să contribuie însă la conturarea unor previziuni asupra potenţialului şi tendinţelor generale de dezvoltare a forţelor de producţie, în cadrul unei ţări, unui grup de ţări sau pe plan mai larg al sistemului mondial.

În concluzie, considerăm că cercul problemelor, de care urmează să se ocupe această ramură a ştiinţelor economice, ar trebui să cuprindă **analiza particularităţilor manifestării unor legităţi generale ale dezvoltării economice în diverse ţări sau grupe de ţări, a locului şi evoluţiei sistemelor economice mondiale şi a diferitelor ţări în cadrul economiei mondiale sau a relaţiilor economice dintre ţări aparţinînd aceluiaşi sistem economic mondial sau aparţinînd unor sisteme diferite.**

Deziderate concrete

PĂSTRÎND cadrul general, raţional şi logic, de secţionare a cursului, la baza definitivării structurii acestuia ar putea sta considerentele teoretice de mai sus, pe care le vom concretiza în cele ce urmează.

În condiţiile în care prezentarea obiectului economiei mondiale ca ramură a ştiinţelor economice va fi cuprinsă în introducerea la cursul respectiv (pe care o vedem lărgită prin relevarea metodei de cercetare, a categoriilor economiei mondiale etc.), secţiunea I trebuie limitată strict la problemele de ansamblu ale economiei mondiale. Ne referim la formarea, trăsăturile, criza sistemului economic mondial capitalist, apariţia şi dezvoltarea sistemului mondial socialist, economia mondială în perioada actuală, diviziunea internaţională a muncii, circuitul economic mondial, principiile relaţiilor economice internaţionale. Optăm pentru a se renunţa la tratarea, în teme separate, a problemelor repartizării pe glob a resurselor materiale şi umane, a fenomenelor demografice contemporane, iar comerţul mondial, sistemul valutar şi de credit internaţional ar trebui expuse într-o secţiune aparte — a V-a — în contextul larg al cooperării economice internaţionale la care participă ţări diferite.

Acest lucru este posibil şi explicabil, întrucît la prezentarea economiei mondiale capitaliste, ca şi la analiza trăsăturilor economice ale sistemului mondial socialist, nu se poate face abstracţie de particularităţile celor două sisteme valutare şi de credit. Tot în secţiunea finală, ar putea fi cuprinsă şi problema O.N.U. şi a organismelor economice internaţionale. Despre majoritatea dintre ele se discută în cadrul diferitelor secţiuni. De exemplu, vorbindu-se despre înţelegerile internaţionale după al doilea război mondial, la tema privind economia mondială capitalistă în perioada actuală, desigur că nu pot fi omise B.I.R.D., F.M.I. şi alte organisme, după cum, la tema privind sistemul economic mondial al socialismului sau la secţiunea a III-a, „Economia ţărilor socialiste", se va vorbi despre C.A.E.R. Acelaşi lucru este valabil şi pentru unele organisme ale O.N.U., de pildă comisiile economice pe regiuni — Asia, Africa, America Latină; despre ele trebuie să se vorbească în secţiunea a IV-a „Economia ţărilor în curs de dezvoltare".

În secţiunea a V-a, problemele O.N.U. şi ale organismelor economice internaţionale ar urma să fie expuse sub aspect general şi, în special, prin prisma rolului lor în cooperarea economică mai largă între ţări aparţinînd sistemelor economice diferite. Aci ar trebui tratate problemele Consiliului Economic şi Social, Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa, Organizaţiei Internaţionale a Muncii etc.

Un capitol separat trebuie rezervat în această secţiune rolului activ al ţării noastre în dezvoltarea cooperării economice internaţionale. În felul acesta, tema „Locul României în economia mondială" ar putea fi întregită cu elemente de certă valoare politico-educativă.

În legătură cu cercul problemelor care urmează a fi cuprinse în secţiunile cursului, ne permitem încă o sugestie: tratarea şi prezentarea problemelor evoluţiei economiei mondiale să nu pornească de la perioade istorice, aşa cum rezultă din proiectul de programă supus discuţiei, ci de la analiza proceselor interne ale economiei mondiale, ţinînd seama, desigur, şi de unele particularităţi apărute în strînsă legătură cu trăsăturile generale ale unor perioade distincte. Avem în vedere, în primul rînd, temele referitoare la economia mondială în perioada interbelică sau postbelică. În realitate, este vorba de criza sistemului economic mondial capitalist şi de adîncirea acesteia. Abordarea problemelor din acest unghi permite şi analiza fenomenelor interne specifice economiei mondiale capitaliste în etapa actuală.

George MARIN
doctor în economie

1) V. I. Lenin, **Opere**, vol. 22, 1952, pag. 259.
2) Idem, pag. 185—186.

„CAPITALUL" — LA 100 DE ANI

„REVISTA SOCIALĂ" ŞI IDEILE „CAPITALULUI"

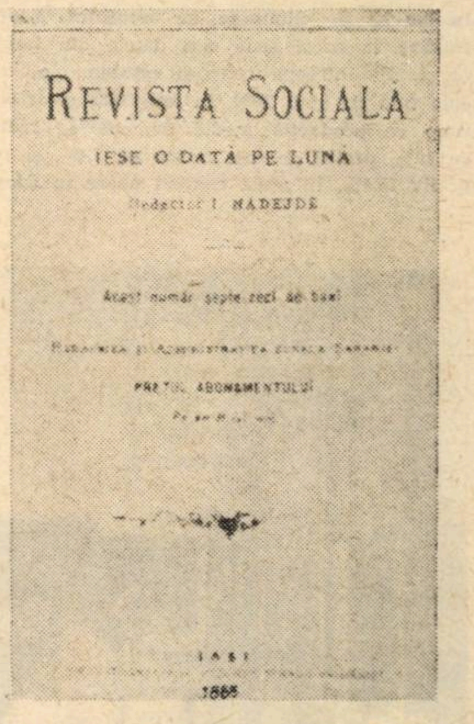

ÎN curînd se împlineşte un secol de la apariţia CAPITALULUI (Vol. I) de Karl Marx, moment de însemnătate epocală în istoria gîndirii social-politice. În răspîndirea ideilor acestei lucrări la noi în ţară un rol covîrşitor de mare l-a avut, între primele periodice socialiste româneşti, REVISTA SOCIALĂ. Publicaţia a apărut din aprilie 1884 pînă în august 1887, cu o periodicitate neregulată — în total 17 numere — redactîndu-se şi imprimîndu-se în tot acest timp, la Iaşi. Ea exprima punctul de vedere al socialiştilor români care, după lungi şi sinuoase căutări se orientau spre marxism. REVISTA SOCIALĂ, oficial, avea ca redactor pe I. Nădejde. De fapt, conducătorul ei spiritual ca şi autorul principalelor articole şi studii era Constantin Dobrogeanu-Gherea, care reprezintă, aşa cum spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu „una din cele mai proeminente figuri de gînditori socialişti ai ţării noastre din acea vreme".

REVISTA SOCIALĂ datorită lui Constantin Dobrogeanu-Gherea a receptat în cuprinsul ei ideile CAPITALULUI lui K. Marx în numeroase scrieri. Dintre ele, două se remarcă în chip deosebit. Mai întîi este vorba de **Karl Marx şi economiştii noştri** apărută în numerele 1—6 din anul 1884, iar în anul următor tipărită şi în broşură, separată cu titlul: **Karl Marx şi economiştii noştri sau Analiza organizaţiei actuale a societăţii.** Scrierea se deschide cu un capitol polemic în care se arată inconsistenţa ştiinţifică a premiselor metodologice ca şi a aserţiunilor formulate de junimistul Petre Missir într-un articol defăimător la adresa lui K. Marx şi tipărit în CONVORBIRI LITERARE. Alte două capitole se referă la evoluţia gîndirii economice din trecut, fiind vorba de economia politică clasică burgheză, în special de teoria lui D. Ricardo despre valoare, profit, rentă şi capital, precum şi de economia politică burgheză vulgară, cu care prilej sînt criticate concepţiile lui Bastiat, Say ş.a. asupra unor categorii economice ca: profit, capital etc. Ultimele trei capitole cuprind încercarea de a prezenta amplu şi totodată sistematic ideile economice marxiste, aşa cum ele sînt înfăţişate în special în CAPITALUL (Vol. I). Aci, în mod veridic, se evidenţiază pregnant faptul că economia politică marxistă („economia socială"), spre deosebire de economia politică burgheză vulgară, este cu adevărat ştiinţă şi nu apologie interesată, şi că prima a fost creată de K. Marx pe baza cuceririlor dobîndite de exponenţii economiei politice clasice burgheze, în special de D. Ricardo.

Această scriere a lui Constantin Dobrogeanu-Gherea a îmbrăţişat astfel o problematică destul de bogată; mai bogată decît tot ce se scrisese pînă atunci despre doctrina economică marxistă la noi în ţară.

Concluzia politică majoră care se desprindea din textul scrierii era că socialiştii români, călăuziţi de învăţătura economică marxistă, aveau şanse de izbîndă în activitatea lor politică, deoarece teoria pe care se bazau era singura ştiinţifică.

Cea de-a doua mare scriere publicată în REVISTA SOCIALĂ de Constantin Dobrogeanu-Gherea are ca titlu **Ce vor socialiştii români?** Iniţial, autorul ei o vedea ca o continuare a celei dintîi scrieri. La sfîrşitul studiului **Karl Marx şi economiştii noştri,** el arăta: „De la nr. 7 vom începe altă serie de articole, sub titlul **Ce este socialismul?** Aceste articole vor fi o urmare la articolele **Karl Marx şi economiştii noştri** şi se vor ocupa tocmai cu această chestie, de unde vine starea actuală de lucruri şi unde va duce". Ulterior, în procesul elaborării, planul a fost modificat. Ideea de a se vorbi

dr. Gh. DOBRE

(Continuare în pag. 14)

SINTEZA UNOR DEZBATERI LA MASA ROTUNDĂ

PREMISELE ASIGURĂRII UNEI ÎNALTE RENTABILITĂȚI

PRIN NOUL SISTEM de organizare și conducere a agriculturii de stat, stabilit de către Plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c., se creează condiții superioare pentru creșterea gradului de eficiență economică a producției în unitățile agricole de stat.

Pe marginea problemelor privind folosirea eficientă a bazei tehnice-materiale din unitățile agricole de stat, la redacție a avut loc o discuție cu un grup de specialiști. Tema: eficiența economică a producției în combinatele de creștere industrială a păsărilor. Au participat: ing. **Alexandru Mărăndici**, *cercetător științific la Institutul de cercetări zootehnice, ing.* **Gheorghe Spiridon** *și ing.* **Nicolae Stănescu** *din Departamentul Gostat, ing.* **Gheorghe Pavelescu**, *directorul gospodăriei de stat Alba,* **Constantin Aldea**, *contabilul șef al gospodăriei de stat Mogoșoaia,* **Mircea Hilmu** *și* **George Rădulescu**, *inspectori ai Băncii Naționale, filiala V. I. Lenin,* **I. Chirculescu** *și* **V. Otopeleanu** *din partea redacției.*

În cadrul discuției, a cărei sinteză o publicăm mai jos, au fost abordate aspecte ale proiectării combinatelor, ale exploatării lor, ale organizării producției, și ale bazei furajere.

EXPRESIE A POLITICII PARTIDULUI de dezvoltare intensivă și multilaterală a agriculturii noastre socialiste, în cadrul gospodăriilor agricole de stat au luat ființă și s-au extins, începind din anul 1961, combinatele avicole de tip industrial. Aceste unități specializate, al căror proces tehnologic, organizat pe baze științifice, are un grad ridicat de mecanizare și automatizare, și-au dovedit din plin superioritatea față de sistemul gospodăresc de creștere a păsărilor. Anul trecut producția medie de ouă pe o găină a fost cu 30,6% mai mare, iar prețul de cost la 1000 de ouă cu 26,9% mai mic.

Rezultatele obținute, deși se impun atenției, nu sînt de natură să justifice, în măsura necesară, investițiile efectuate pentru dezvoltarea combinatelor avicole de tip industrial. Aceasta, întrucit nu în toate combinatele avicole (deși funcționează de mai mulți ani) s-au atins toți parametrii proiectați. Mai mult, se vădește tendința de reducere a producției medii de ouă și de creștere a prețului de cost, fapt ce **demonstrează că deficiențele** (unele chiar inerente) **primilor ani de funcționare, în loc să fie eliminate, se amplifică.** Semnificative în acest sens sînt datele din tabelul nr. 1. Pe întreaga rețea a combinatelor avicole față de anul 1964, în anii 1965 și 1966 în timp ce producția medie de ouă se reduce cu 10%, prețul de cost crește cu 5,4% și respectiv 15,4%. În acest context apare în adevărata lumină depășirea substanțială a producției totale de ouă care, după cum vedem, nu se datorește sporirii producției medii, ci este urmarea directă, nemijlocită, a creșterii rapide a efectivelor medii de păsări. La fel se prezintă lucrurile și în ce privește producția de carne de pui, unde deși asistăm la sporirea producției totale, prețul de cost kg crește.

Tabel nr. 1

în % — 1964 = 100

	Anii 1965	Anii 1966
1. Efective medii de păsări ouătoare	217,9	291,2
2. Producția medie de ouă	90,0	90,0
3. Producția totală de ouă (mii)	193,7	256,1
4. Producția de carne (tone)		110,8
5. Preț de cost (lei/1000 ouă)	105,4	115,4
6. Preț de cost carne pui (lei kg)	111,4	121,5

Această stare de lucruri cu totul anormală nu se datorește unor cauze obiective ci, dimpotrivă, este rezultatul unor deficiențe care, deși cunoscute, nu au format obiectul unor măsuri hotărîte din partea Departamentului Gospodăriilor Agricole de Stat.

Se pregătește o nouă „șarjă" de pui

Țelul proiectării — eficiența economică

ACEASTĂ AFIRMAȚIE nu este de loc o noutate. Cu toate acestea la proiectarea combinatelor avicole aflate în funcțiune s-a scăpat din vedere tocmai acest element. Așa se explică de ce și-au făcut loc deficiențe de ordin constructiv, care influențează negativ întregul proces de producție și, ca urmare, rezultatele economice. Lățimea prea mare a halelor (18 m) a determinat ca sistemul de ventilație să nu fie eficient, deoarece el nu asigură o aerisire corespunzătoare a efectivelor de păsări. Nici nu poate fi altfel știt timp cît sistemul de ventilație a fost dimensionat la 1,5 m^3 de aer pe 1 kg greutate vie, în loc de 5,5 m^3 cît este normal în condițiile creșterii păsărilor în spații închise. Carențele manifestate la sistemul de încălzire au ca efect negativ realizarea unei umidități excesive a aerului în halele de păsări.

La aceste deficiențe s-a adăugat orientarea greșită spre creșterea păsărilor pe așternut adinc deși cel mai eficient sistem este creșterea păsărilor în baterie.

● Îmbunătățirea proiectării astfel încît să se elimine deficiențele de ordin constructiv în ceea ce privește sistemul de ventilație, termoizolare și condiționare a aerului.

● La noile combinate avicole ce se construiesc să se aplice soluții tehnico-economice îmbunătățite care să țină seama de experiența noastră și cea existentă pe plan mondial, pentru a se preîntîmpina astfel neajunsurile constatate la unitățile mai vechi.

● Schimbarea tehnologiei de creștere prin adoptarea unor soluții mai eficiente și anume: sistemul de creștere în „baterii" și „pe grătare".

În acest an cît și în cei următori se construiesc noi combinate avicole. **Preîntîmpinarea acestor neajunsuri de ordin constructiv, orientarea către sistemele cele mai eficiente de creștere, ventilație și încălzire sînt atribute esențiale de care depinde eficiența economică a combinatelor avicole.** Totodată, este nevoie ca defecțiunile constatate la combinatele avicole aflate în funcțiune să fie înlăturate prin corectarea sistemelor de ventilație și încălzire și prin trecerea la creșterea păsărilor în așa-zisul sistem „pe grătare".

Compromisuri în tehnologie înseamnă minusuri în producție

EXPLOATAREA RAȚIONALĂ a păsărilor în sistemul de creștere industrială presupune, alături de alte măsuri, folosirea deplină a capacității de producție a combinatelor avicole.

Analiza activității desfășurate de către combinatele avicole în ultimii ani arată că acest principiu nu este respectat întotdeauna. În ultimii 3 ani combinatul avicol Mogoșoaia nu a reușit să realizeze efectivele medii planificate decît în proporție de 83,8% în 1964, 84,7% în 1965 și 78,6% în 1966. Acest fapt a avut și nu putea să nu aibă, repercusiuni asupra rezultatelor economice obținute de către combinatele avicole respective. Anul trecut, de pildă, nerealizarea efectivelor medii planificate a contribuit, alături de alte cauze, la nerealizarea planului producției de ouă cu 3 745 mii bucăți, ceea ce a însemnat o diminuare a beneficiilor cu circa 3,3 milioane lei.

Neasigurarea efectivelor la nivelul capacității combinatelor avicole a obligat unitățile respective să mențină în producție efective de păsări peste limita normală de exploatare de 550 de zile. Or, după cum se cunoaște, potențialul de producție al păsărilor peste vîrsta de 18 luni scade simțitor și anume cu 20%. La combinatul avicol Mogoșoaia, care a menținut un efectiv mediu anual de 15 155 păsări peste limita normală de exploatare, s-a obținut de la acestea o producție medie de 118 ouă pe an, cu 42,2% mai puțin decît de la restul efectivelor. Calculele demonstrează că, numai datorită acestui fapt, producția s-a diminuat cu circa 1,8 milioane ouă, prin valorificarea cărora s-ar fi putut realiza în plus un venit de circa 1,6 milioane lei.

Toate aceste aspecte reliefează cît de important este ca pe lingă **asigurarea efectivelor de păsări, corespunzător capacității fiecărui combinat avicol să se respecte cu strictețe fluxul tehnologic: popularea și depopularea ritmică a combinatelor avicole.**

Aceasta presupune însă existența unei **sincronizări între producția de material biologic a combinatelor avicole, specializate în creșterea tineretului avicol (puicuțelor) și ritmul de înlocuire a păsărilor adulte în cadrul combinatelor specializate în exploatarea găinilor.** Or, tocmai în această direcție s-au manifestat deficiențe. În 1966 Combinatul agricol „30 Decembrie", care este aprovizionat cu puicuțe de către combinatele Mihăilești și Crevedia, nu a primit 18 000 puicuțe, iar combinatul Mogoșoaia peste 15 000. Nici alte combinate avicole nu au putut respecta din aceeași cauză fluxul tehnologic normal.

Pentru a se asigura respectarea graficelor de populare a combinatelor avicole, care constituie un factor esențial în activitatea fiecărei unități, este nevoie de **îmbunătățirea organizării producției.** Actualul sistem de organizare a combinatelor avicole pe principiul specializării stricte și anume pe combinate specializate în creșterea tineretului avicol, iar altele — pe exploatarea păsărilor pentru producția de ouă, nu este de natură să cultive în rîndul crescătorilor de tineret avicol preocuparea pentru obținerea și livrarea unui material biologic cu un potențial ridicat. Și iată de ce: combinatele avicole specializate în creșterea tineretului avicol primesc, prin planul de producție, sarcini cantitative privind livrarea materialului biologic. Livrarea către combinatele beneficiare a numărului de puicuțe planificate și la greutatea stabilită înseamnă prin urmare, îndeplinirea planului de producție. Dar realizarea cantitativă a producției de puicuțe nu este totul. **Important este ce potențial de producție are acest material biologic.** Or, această problemă interesează mai puțin, sau chiar de loc, combinatele avicole producătoare de puicuțe.

În aceste condiții unitățile specializate în exploatarea găinilor nu au certitudine asupra valorii biologice a puicuțelor primite. Un exemplu edificator în acest sens îl constituie combinatul avicol Crevedia care în 1965 a livrat combinatului Mogoșoaia circa 4000 de puicuțe infectate cu diferite boli, ceea ce a dus la contaminarea întregului efectiv de păsări. Aceasta a contribuit alături de alți factori, la neîndeplinirea producției de ouă planificate cu 11,2%.

Suita de greutăți pe care le generează actualul sistem de organizare a combinatelor avicole pledează convingător pentru găsirea unei soluții mai eficiente, care să permită îmbunătățirea activității pe toate treptele procesului de producție.

În acest sens de mare însemnătate sînt măsurile Plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 martie cu privire la crearea întreprinderilor și fermelor avicole, care vor deschide largi posibilități pentru organizarea eficientă a producției.

În combinatele avicole experiența pledează pentru organizarea **procesului de producție complet în circuit închis — ou — găină — ou.** Această formă presupune organizarea de întreprinderi complexe, alcătuite din mai multe unități specializate: unele în creșterea puicuțelor și altele în exploatarea păsărilor adulte. Ca urmare, întregul colectiv de lucrători este cointeresat să desfășoare o activitate corespunzătoare în toate fazele procesului de producție.

Organizarea unor combinate avicole complexe, cu circuit închis, alcătuite din ferme specializate, constituie o soluție menită să elimine în cea mai mare parte inadvertențele actualului sistem. Potrivit acestui principiu, unitățile specializate ar urma să devină secții ale unui „combinat mamă", sub o singură conducere administrativă și cu o singură gestiune.

● Îmbunătățirea valorii zootehnice a găinilor ouătoare prin asigurarea unei selecții riguroase și organizarea producerii materialului biologic de elită.

● Asigurarea în cantitățile necesare a materialului biologic de înlocuire a efectivului de găini. În acest scop este nevoie să se dea cît mai urgent în funcțiune capacitățile de producere a puilor de reproducție.

● Pentru asigurarea unui material biologic de reproducție de calitate, este necesar ca Institutul de cercetări zootehnice, în colaborare cu gospodăriile de stat, să organizeze selecția păsărilor și producția de pui hibrizi pentru ouă și carne din rasele și liniile de mare productivitate.

Desigur că o astfel de organizare nu presupune înlăturarea oricărei forme de colaborare între diferitele întreprinderi avicole. Colaborarea este, de altfel, impusă chiar de procesul de producție în ceea ce privește aprovizionarea combinatelor avicole cu pui de o zi.

O nouă optică în aprecierea calității furajelor

PONDEREA MARE a furajelor în structura cheltuielilor de producție (75—80%), precum și faptul că producția de ouă este nemijlocit legată de calitatea furajelor, ilustrează pe deplin importanța economică a bazei furajere în activitatea combinatelor avicole.

Experiența anului 1966 a demonstrat, o dată în plus, cît de necesară este respectarea **indicilor calitativi ai furajelor folosite în alimentația păsărilor.** La combinatul avicol Alba, pînă la data de 30 septembrie 1966, respectîndu-se calitatea furajelor combinate, producția medie de ouă pe o găină era cu 5 bucăți peste prevederile planului. Abaterea de la rețeta de alcătuire a furajelor combinate a atras, după cum era de așteptat, diminuarea producției de ouă, astfel că la finele anului planul producției de ouă nu a fost îndeplinit. Aceasta a însemnat reducerea veniturilor bănești pe anul 1966 cu circa 1,1 milioane de lei.

Calitatea slabă a furajelor combinate se repercutează negativ și asupra prețului de cost al producției de ouă: la combinatul avicol Mogoșoaia acesta s-a mărit cu circa 13%, iar la combinatul avicol Voluntari — cu 12,2%.

Lipsa unor componente indispensabile în alcătuirea furajelor combinate a determinat fabricile să introducă lapte praf, untură de pește, ulei vegetal ș.a., care, pe lîngă faptul că nu au suplinit pe deplin, ca valoare nutritivă, elementele rețetelor standard, au determinat și un consum sporit pe unitatea de produs. De exemplu, la combinatul avicol Voluntari consumul specific de furaje pe un ou a crescut de la 200 g la 227 g, ceea ce a dus, în final, la un consum suplimentar de 352 tone, în valoare de peste 626 000 lei. La combinatul avicol-Magosoaia depășirea cheltuielilor cu furaje, datorită aceleiași cauze, s-a ridicat la 791 000 lei, iar la combinatul „30 Decembrie" — la 1 214 000 lei.

Această experiență demonstrează **cît de greșită este practica potrivit căreia în aprecierea calității furajelor se ia în calcul numai cantitatea de proteină brută.** Se știe că valoarea energetică a furajelor combinate este legată de **calitatea proteinelor** pe care le conțin, care de altfel, reprezintă elementul determinant în producția avicolă; furajul combinat nu este tot una cu furajul amestecat. Tocmai de aceea aprecierea calitativă a furajelor combinate trebuie făcută pe baza balanței aminoacizilor din proteine, a energiei productive și metabolizabile și a balanței vitaminelor.

Respectarea strictă de către fabrici a rețetelor de alcătuire a nutrețurilor combinate constituie nu numai un deziderat al combinatelor avicole, ci unul din principalele elemente ale reușitei în creșterea industrială a păsărilor.

În vederea atingerii acestui scop este util ca plata furajelor combinate să se facă și în funcție de valoarea lor nutritivă. În momentul de față o tonă de furaje combinate (cu 18% proteină brută) costă 1 600 lei, indiferent de calitatea proteinelor și de influența lor asupra productivității păsărilor.

O asemenea practică lasă friu liber fabricilor să procedeze la substituirea unor componente, preocuparea lor exclusivă fiind respectarea singurei condiții: asigurarea conținutului de 18% proteină brută. Avînd asigurat un preț fix pe tonă, fabrica de nutrețuri combinate își realizează, chiar în aceste condiții, veniturile în funcție de volumul furajelor livrate.

Prin determinări științifice s-a stabilit că rația unei păsări ouătoare trebuie să conțină circa 2 850 calorii și 18% proteină digestibilă. Neasigurarea unui astfel de furaj trebuie să ducă, în mod corespunzător, la reducerea prețului de livrare a tonei de furaj. Diferența rezultată ar da posibilitate combinatelor avicole să suplimenteze rația furajeră cu furaje ca: lapte tras, drojdii de furaje proteice, ulei, adică furaje cu valoare energetică superioară.

Un exemplu semnificativ, care demonstrează contribuția pe care o are valoarea furajelor în sporirea productivității, îl constituie combinatul avicol de la Periș. Deși construit după cele mai moderne soluții și posedînd un material biologic de o înaltă valoare zootehnică, productivitatea păsărilor este aici cu mult inferioară. Astfel, procentul de ouat al efectivelor de găini nu a depășit 50—60%, față de 70% cît ar trebui să fie în mod normal. Scăderea productivității păsărilor are o singură explicație: calitatea inferioară a furajelor.

Lipsa unor componenți din compoziția furajelor combinate sau a unor principii nutritive a determinat combinatele avicole să folosească suplimente de furaje cum sînt drojdia furajeră, laptele praf, uleiul comestibil, morcovii, lucerna ș.a., ceea ce a dus la creșterea costurilor de furaje și la depășirea consumurilor specifice cu 10—15%. Anul trecut, în raport cu obiectivele planificate combinatele avicole Alba, Mogoșoaia, „30 Decembrie" și Voluntari și-au depășit cheltuielile cu furajele în ordine cu 11,9%, 14,8%, 50% și 21,2%.

Realizarea unor indici economici superiori, pe măsura posibilităților existente, este pe deplin posibilă în toate combinatele avicole. Important este să se acorde întreaga atenție eliminării deficiențelor, stabilindu-se în acest scop măsuri pentru îmbunătățirea procesului tehnologic, asigurarea materialului biologic necesar și a cantității, dar mai ales a calității, furajelor.

În această privință sînt edificatoare următoarele exemple. La combinatul avicol Alba pe măsura reducerii condițiilor optime necesare procesului de producție, (furaje de calitate, material biologic superior), rezultatele economice au fost diminuate an de an (vezi graficul). În timp ce cheltuielile pentru producerea a 1000 de ouă au crescut cu 2,8%, beneficiile obținute s-au redus cu 30,4%. Cauza: în timp ce efectivul de păsări s-a mărit de la an la an, ceea ce a complicat procesul de producție, nu s-a asigurat corespunzător calitatea furajelor și a materialului biologic folosit în exploatare. Aceasta a antrenat cheltuieli în plus care însă nu s-au regăsit într-o eficiență corespunzătoare, întrucit producția medie nu a crescut.

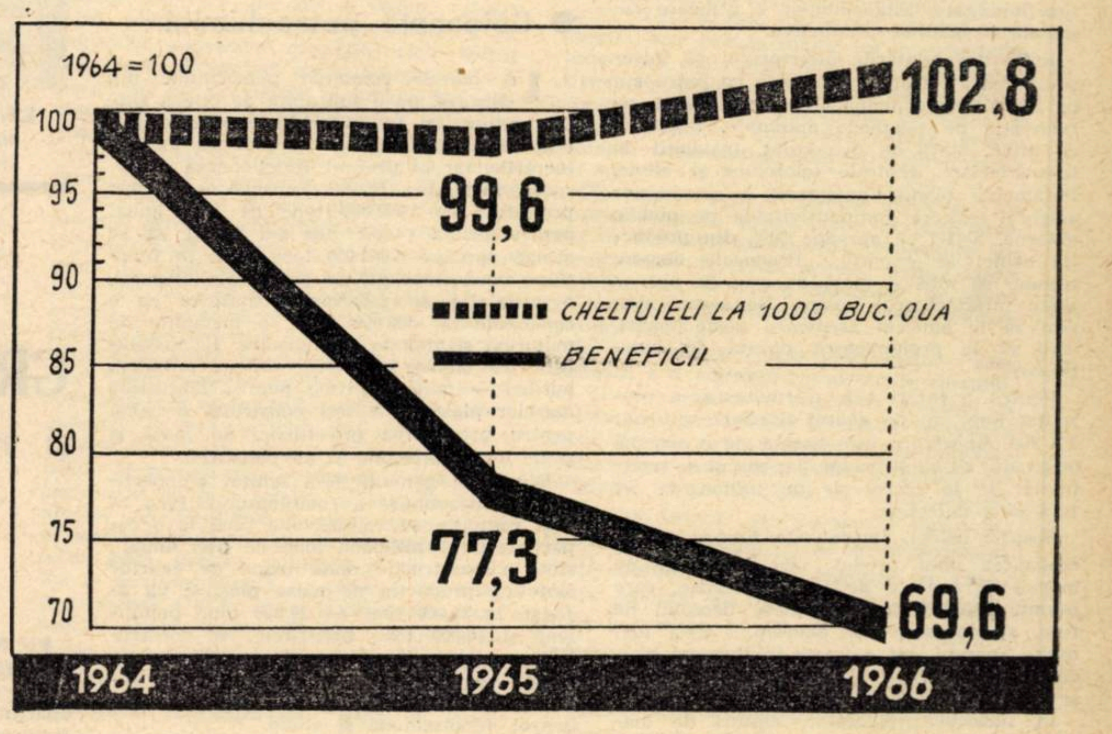

Deosebit de semnificativă este și situația de la combinatul avicol Mogoșoaia (vezi tabelul nr. 2). Deși efectivele au crescut an de an, rezultatele economice sînt din ce în ce mai slabe, datorită mai ales carențelor manifestate la calitatea furajelor și în asigurarea unui material biologic superior. Producția medie de ouă se reduce în perioada respectivă cu 20%, în timp ce cheltuielile au crescut cu 18,6%.

Tabel nr. 2

Anii	Efectiv păsări mii capete	Producția medie de ouă realizată (bucăți)	Cheltuieli la 1000 de ouă (lei)
1964 sem. II	19 795	245	493
1965	68 639	200	481
1966	73 548	196	585

Pe cînd soluțiile cercetării științifice?

DEZVOLTAREA CREȘTERII PĂSĂRILOR în combinate de tip industrial ridică o serie de probleme care își cer rezolvarea în timp scurt: **îmbunătățirea continuă a valorii biologice a păsărilor, perfecționarea tehnologiei folosite, ridicarea pe o treaptă superioară a activității de proiectare a construcțiilor etc.**

Îmbunătățirea valorii biologice a păsărilor presupune o continuă muncă de **selecție, organizată pe baze științifice.** În acest domeniu începutul a fost făcut prin construirea și intrarea în funcțiune a combinatului avicol de la Săftica.

Față de nevoile actuale, însă, producția de ouă este insuficientă. Pentru acoperirea tuturor nevoilor combinatelor avicole considerăm utilă specializarea mai multor unități în efectuarea hibridărilor industriale, unde s-ar putea obține în totalitate numărul necesar de ouă pentru incubație.

În efectivele de păsări de la Săftica există linii foarte valoroase, cu un procent mediu de ouat de 75—80%. Timpul scurt nu a permis însă verificarea potențialului de producție a hibrizilor obținuți. De aceea se impune o deosebită atenție urmăririi acestor metiși nu numai în cadrul combinatului avicol-Săftica, ci și la celelalte combinate avicole. În vederea atingerii acestui țel, este nevoie să se creeze cele mai bune condiții de întreținere și de alimentație.

Probleme speciale ridică **îmbunătățirea condițiilor de furajare,** domeniu în care există încă posibilități nevalorificate. Procurarea prin import a unor componente absolut necesare în alcătuirea furajelor combinate grevează prețul de cost al acestora, menținînd la un nivel ridicat cheltuielile cu furajarea păsărilor. Renunțarea la import solicită însă cercetări atente pentru stabilirea celor mai corespunzătoare rețete de alcătuire a furajelor combinate, în componența cărora să intre materii prime indigene.

Un sprijin deosebit solicită din partea cercetării științifice **apărarea sănătății efectivelor de păsări.** Mai mult decît în sistemul gospodăresc de creștere, în combinatele avicole, datorită aglomerării unor mari efective în spații restrînse și condițiilor de mediu create artificial, posibilitățile de infectare cu diferite boli sînt mult mai mari. În afara creării unor linii de păsări mai rezistente la boli, producerea în țara noastră a întregii game de medicamente (seruri, vaccinuri, antibiotice etc.) are o mare însemnătate pentru reducerea prețului de cost. Potrivit unor calcule, reducerea cu numai 3 lei a cheltuielilor anuale cu medicamentele pe o pasăre ar duce la realizarea unor economii în toate combinatele avicole de circa 6 milioane lei.

● Îmbunătățirea substanțială a indicilor calitativi ai furajelor combinate prin asigurarea unui raport just între calitatea și cantitatea proteinelor ce compun o rație.

● La plata unei tone de furaje combinate să se țină cont și de calitatea proteinelor.

● Producerea unui sortiment variat de seruri și vaccinuri.

Atingerea parametrilor proiectați și realizarea unor indici economici superiori se înscriu drept principalul obiectiv al combinatelor avicole. Drumul realizării lui își are corespondentul, printre altele, în asigurarea furajelor de calitate, în creșterea numărului de păsări cu valoare biologică ridicată, în îmbunătățirea activității organizatorice și de conducere.

Însemnări din R. P. Bulgaria

SPECIALIZARE, VARIETATE

ÎN CURSUL unei călătorii prin orașele și satele Bulgariei, am vizitat numeroase uzine, combinate și centrale electrice, în care lucrează oameni entuziaști, hotăriți să perfecționeze producția, să realizeze produse cu parametri tehnici și economici la nivel tot mai ridicat.

Obiectivul — durabilitatea

UN asemenea colectiv am intîlnit la Uzina de aparate de telefon și telegraf din Sofia. Așa cum ni s-a relatat, este una dintre cele mai moderne întreprinderi din Bulgaria. Uzina s-a înălțat, în ultimii ani, pe locul unor modeste ateliere. Clădiri realizate într-o arhitectură industrială modernă, îmbină frumosul cu un înalt grad de funcționalitate, asigurîndu-se o utilizare rațională a spațiilor productive.

Rețin din relatările directorului că întreprinderea a intrat în funcțiune cu patru ani în urmă. Noua uzină este specializată pe fabricația de telefoane automate, telefoane de mină, stații de dispecerat, instalații de teleconferințe, centrale telefonice și altele. Parametrii tehnici-funcționali ai produselor asigură acestora competitivitatea pe piețele externe, astfel că aproape 80% din producția uzinei se exportă. „Produsele noastre trebuie să aibă o viață de zeci de ani — arăta interlocutorul nostru. De aceea, căutăm să le aducem asemenea perfecționări, care să le prelungească durata de funcționare".

Pentru a întări cele afirmate, ne-a prezentat noul tip de aparat telefonic automat TA-100. Aparatura este bazată pe o schemă originală, cu amplificator, iar discul se poate învîrti de la „zero" de un milion de ori fără să se defecteze.

Secțiile uzinei, specializate fiecare pentru realizarea unui produs, sînt înzestrate cu mașini și aparate de înaltă precizie, care permit prelucrarea unor piese deosebit de fine, cu toleranțe de microni. Cele mai multe aparate sînt montate în flux, pe bandă, operațiile fiind astfel calculate, încît să se realizeze o sincronizare perfectă.

În sectorul prelucrător, alături de mașini specializate automate cu comandă program, funcționează zeci de agregate și utilaje create de specialiștii din uzină. Toate elementele și piesele necesare la montaj sînt realizate în uzină, iar majoritatea acestora le dă sectorul prelucrător. Unele repere sînt executate în zeci și sute de mii de bucăți. De aceea, colectivul și-a îndreptat atenția spre automatizarea și perfecționarea mașinilor la care se produc aceste repere. Se folosesc sute de mii de nituri de argint. Înainte, ele erau prelucrate la mai multe mașini care aveau un randament scăzut. S-a conceput și realizat însă o mașină specială, care produce într-o singură oră 6500 de nituri, adică peste 100 000 în două schimburi.

Nivelul calitativ al produselor este asigurat și prin efectuarea unui control riguros. La sectorul prelucrător, de exemplu, s-a introdus controlul statistic al calității. Tot aici, după fiecare două ore de funcționare se verifică reglajul mașinilor-unelte.

Coloanele petrochimiei

LA marele combinat petrochimic din Burgas, pe o suprafață de cîteva sute de hectare se întind clădirile și coloanele argintii ale instalațiilor. În 1961 au început lucrările, iar în prezent funcționează numeroase instalații. Inițial capacitatea a fost proiectată la 2 000 000 tone de țiței anual pentru prima etapă, dar s-a reușit să se atingă aproape 3 000 000 tone. Sînt în funcțiune două instalații de prelucrare primară, o instalație de reformare catalitică cu o capacitate de 300 000 tone, o instalație de motorină și alta de hidrogenare. La instalațiile de olefine se obțin etilen, propilen, butilen — materii prime pentru fabricarea maselor plastice. A fost construită o uzină pentru producerea polietilenei de joasă și și de înaltă presiune și de polistiren.

Directorul general ne-a schițat perspectivele de dezvoltare a combinatului. Pînă în 1969 rafinăria se va dezvolta pînă la o capacitate de 6 milioane tone de țiței anual ; sînt în construcție două uzine de cauciuc sintetic ; producția de mase plastice va ajunge la 34 000 tone — 24 000 tone polietilenă și 10 000 tone polistiren ; se construiește o uzină de fire și fibre sintetice tip relon ; va fi creată o puternică bază de semiproduse chimice — oxid de etilenă, xilon, benzol, fenolacetonă și altele.

Ceea ce caracterizează combinatul de la Burgas este gradul ridicat de mecanizare și automatizare. Instalațiile — în mare parte importate din U.R.S.S., Anglia, Franța, Italia, R.F. a Germaniei — sînt automatizate.

Motoare și încălțăminte la Plovdiv

ȘI la uzina de motoare electrice Plovdiv sînt evidente eforturile pentru perfecționarea fabricației. Este prima uzină din Bulgaria în care întregul proces de producție a fost organizat pe conveiere și tacte. De la turnarea scuturilor și carcaselor, de la debitarea materialelor și matrițarea tablei, într-o ramificație de conveiere și transportoare, piesele sînt îndreptate spre linia principală de montaj. O dată asamblate, motoarele electrice își continuă drumul pe conveier prin tunelul de vopsire, apoi prin cel de uscare cu raze infraroșii, pe linia mecanizată de ambalare și, de aici, după un minuțios și exigent control de calitate, spre depozit.

150 000 de motoare electrice se produc anual pe cele nouă linii tehnologice, al căror flux se întinde pe aproape 1000 de metri. Constructorii înalță însă noi hale, dezvoltă capacitatea de producție, astfel ca în 1970 uzina să producă 220 000 de motoare electrice anual.

Cîteva cifre sînt edificatoare în ce privește eficiența sistemului de organizare a producției în această uzină. Dacă în 1963 se executa un electromotor în 17 ore, acum timpul s-a redus la numai 8 ore ; productivitatea muncii pe salariat a crescut de la 6000 leva producția/om/lună în 1962, la peste 14 000 leva în 1966.

...Tot la Plovdiv se află una dintre cele mai mari fabrici de încălțăminte din Bulgaria. Cu 15 ani în urmă era o unitate neînsemnată, în care încălțămintea se lucra mai mult manual. Acum, în hale spațioase, în fluxuri rațional organizate, se execută anual 2 500 000 perechi de încălțăminte. Reține atenția faptul că fabrica realizează un sortiment foarte mare de încălțăminte, în sute de modele. Practic, în fiecare zi este introdus în fabricație un nou model.

S-ar părea că sistemul acesta, de a trece de la o zi la alta la alt model, reduce eficacitatea economică. Dimpotrivă. „În urmă cu cîțiva ani — relata directorul fabricii — comerțul refuza să contracteze o mare cantitate de încălțăminte. Motivul ? Uniformitatea, lipsa variației în modele. A trebuit să ne adaptăm fabricația după gusturile cumpărătorilor. Mobilizînd eforturile colectivului am reușit să schimbăm radical sistemul de lucru. S-a schimbat și concepția oamenilor. Acum realizăm cîteva sute de modele anual, iar comerțul cere mai multe produse decît putem da".

Iată numai cîteva dintre unitățile vizitate. Pe tot itinerarul, de cîteva mii de kilometri, am întîlnit oameni harnici, pricepuți, dornici de a pune umărul la făurirea unei economii moderne.

Gheorghe RADEL

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● O delegație sovietică a purtat tratative la Roma cu societatea italiană „ENI" privind livrarea de gaze naturale din U.R.S.S. în Italia. Pentru transportul gazului se prevede construirea unei conducte speciale.

● La Viena și-a început activitatea cancelaria tehnico-comercială a Uniunii cehoslovace de comerț exterior „Skodaexport", avînd ca principală sarcină organizarea cooperării între uzinele cehoslovace și austriece pentru construcția de mașini grele și examinarea posibilităților de livrare de utilaje complexe în terțe țări.

● F. Modrzewski, ministru adjunct al comerțului exterior al R. P. Polone a dus tratative la Viena în vederea încheierii unui nou acord comercial de lungă durată între Polonia și Austria.

● Bulgaria și Japonia au convenit, în principiu, să încheie un acord în domeniul navigației și să înființeze un comitet comun pentru problemele comerțului dintre cele două țări, care urmează să examineze posibilitățile de extindere a colaborării economice, științifice și tehnice dintre Bulgaria și Japonia. Una din formele de colaborare dintre cele două țări va fi crearea unor companii mixte bulgaro-japoneze.

● La Ankara a fost semnat un acord comercial între R. P. Ungară și Turcia pe perioada 1967—1968, care prevede o sporire considerabilă a schimburilor de mărfuri dintre cele două țări.

● Paul Chambers, președintele concernului britanic I.C.I.—Imperial Chemical Industries Ltd., însoțit de un grup de reprezentanți ai concernului, a vizitat Republica Democrată Germană, purtînd convorbiri în probleme comerciale și vizitînd întreprinderi ale industriei chimice.

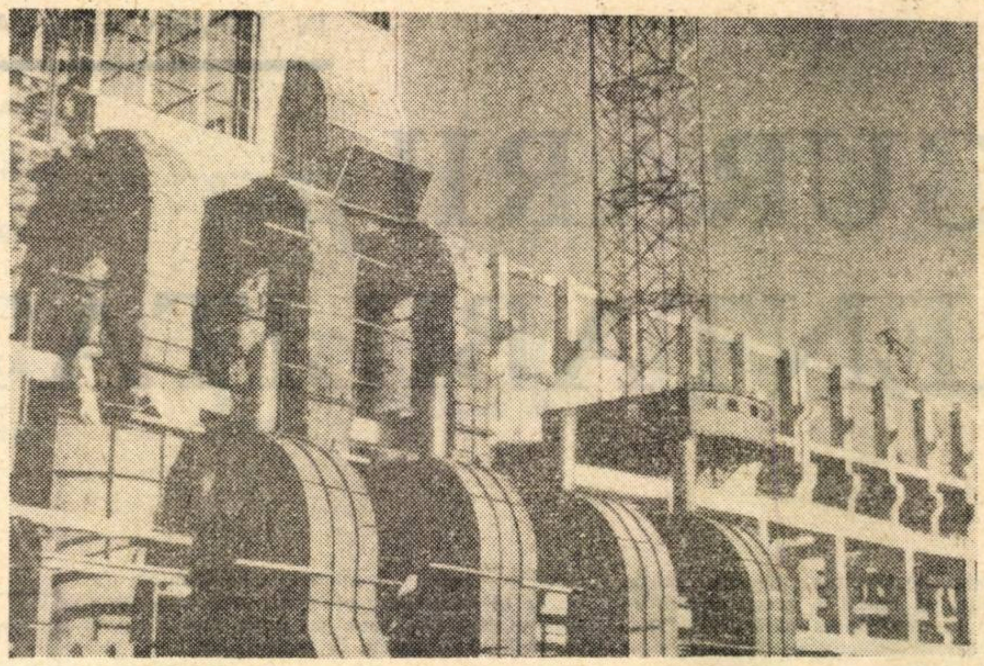

R.P.D. COREEANĂ – Construcția centralei termoelectrice din Phenian, care, cu puterea finală de 500 MW, va fi una din cele mai puternice unități energetice ale țării

Corespondență din R. D. Germană

GRUPELE DE PRODUCȚIE

și rolul lor în progresul tehnic

Karlheinz HILBERT
redactor șef al revistei DIE WIRTSCHAFT

ÎN MULTE RAMURI de producție se fabrică o mare varietate de produse. De pildă, ramurii de prelucrare a metalului îi aparțin și cuie, șuruburi, tacîmuri, găleți, dar și mașini de gătit cu gaz, mașini de spălat etc. La producerea lor participă circa 1000 de întreprinderi din R.D.G. Sîmburele îl formează 41 de mari întreprinderi de stat, specializate în fabricarea acestor produse și reunite în „Uniunea întreprinderilor producătoare de produse din fier, tablă și metale" (EBM). Ponderea acestor întreprinderi în producția ramurii se ridică la circa 50%. La aceasta se adaugă întreprinderi de stat mijlocii și mai mici, subordonate raioanelor, întreprinderi industriale seminaționalizate, cooperative de producție, întreprinderi particulare, precum și întreprinderi de stat din alte ramuri, care, alături de producția lor principală, fabrică produse mai mărunte din metal.

Se naște întrebarea : Cum să fie cel mai bine planificată și condusă această producție fărîmițată ? Multitudinea de întreprinderi nu poate fi subordonată unei conduceri centrale, care n-ar putea să cuprindă diapazonul larg al producției. Variatele probleme ale micilor întreprinderi, cum sînt, de pildă, utilizarea rezervelor locale, folosirea rațională a forțelor de muncă, aprovizionarea materială rațională etc., pot fi rezolvate mult mai bine și mai competent de către organele locale. Pentru a realiza o producție competitivă și a atinge o eficiență economică maximă, muncitorii și conducătorii din aceste numeroase întreprinderi, conduse local, au nevoie de un ajutor și o îndrumare cu totul speciale, competente, pe care organele locale nu le pot acorda. Pentru aceasta nu este suficientă experiența generală a industriei și talentul organizatoric local. Experiența și cunoștințele respective sînt larg răspîndite în primul rînd la marile întreprinderi de stat conduse central de Uniune. Aceste cunoștințe pot fi însă folosite în interesul tuturor întreprinderilor ramurii.

Pentru rezolvarea acestor probleme, în condițiile țării noastre, s-a considerat rațională organizarea unor „grupe de producție".

Experiența întreprinderii „conducătoare"...

ESTE vorba de grupe de întreprinderi înrudite, care, independent de forma de proprietate, de mărime și de așezare teritorială, fac parte din același sector de producție și fabrică produse sau semifabricate ce țin unele de altele, fie ca urmare a diviziunii muncii, fie prin asemănare tehnologică sau altă legătură de ordin tehnic.

Să luăm, de exemplu, grupa de producție „unelte și scule" în cadrul industriei de prelucrare a metalului. Din ea fac parte 36 de întreprinderi de stat, 24 de întreprinderi seminaționalizate, 43 de întreprinderi particulare, precum și 22 de cooperative de producție. Cea mai mare întreprindere din această branșă, care face parte din Uniunea „EBM", funcționează ca întreprindere conducătoare a grupei de producție. Conducătorul ei este în același timp conducător al acestei grupe de producție. Prin contact permanent și prin consfătuiri, el îi atrage pe conducătorii de întreprnderi ca și pe colaboratorii lor la colaborare în grupă. Aici se dezbat, în colectiv sau pe subgrupe, problemele de bază, tehnico-științifice și economice ale acestui sector. În subgrupa tehnică, de pildă, sînt analizate probleme ale nivelului de calitate pe piața mondială, ale folosirii materiilor prime și ale proceselor tehnologice celor mai moderne. În acest colectiv, sub conducerea directorului tehnic al întreprinderii conducătoare, lucrează cei mai buni ingineri, tehnicieni și inovatori din întreprinderi. Ei creează bazele elaborării de planuri științifice de perspectivă privind dezvoltarea de noi produse, utilizarea tehnicii noi, investițiile necesare, calificarea oamenilor muncii.

În subgrupa „desfacere", condusă de directorul comercial al întreprinderii conducătoare, se examinează necesarul de produse și posibilitățile de desfacere. Alte subgrupe se ocupă de economia întreprinderii, economia muncii, garantarea calității și prețuri. Această formă a muncii în colectiv și rezultatele ei devin tot mai vizibile. În cadrul muncii pe grupe de producție s-a obținut, de pildă, în 1964, o economie de 5,6 milioane mărci, iar în 1965 circa 8 milioane mărci. Întreprinderile uniunii de ramură au obținut pînă în prezent simbolul de calitate „Q" pentru 767 de produse. Cifra de afaceri a crescut din 1963 pînă în 1965 cu 27,1%.

...și sprijinul organelor locale

O MARE IMPORTANȚĂ prezintă colaborarea dintre grupele de producție și organele locale, adică legătura dintre principiul de producție și principiul teritorial. Organele locale — secțiile industriale ale consiliilor economice raionale — sprijină munca pe grupe de producție în cadrul industriei locale. De pildă, în districtul Leipzig multe întreprinderi de prelucrare a lemnului produceau înainte mobilă, fiecare întreprindere fabricînd ea singură toate piesele pentru întregul sortiment : producția era mică și costurile corespunzător ridicate. Pentru ca și numeroasele întreprinderi mici să realizeze producția la un înalt nivel tehnico-științific, s-a creat o conducere a sectorului industriei locale de mobilă, care colaborează strîns cu grupele de producție corespunzătoare ale uniunii de ramură. S-a trecut la specializarea producției, întreprinderile stabilindu-și programul de producție în colaborare cu grupa de producție. Aceasta le-a permis să îmbunătățească tehnica producției și să producă mai ieftin.

Prin concentrarea și specializarea producției se poate realiza fabricarea de serii mai mari, economisindu-se multă muncă auxiliară și transporturi interuzinale. Se pot aplica norme de consum al materialelor, științific stabilite, elabora noi standarde etc.

Astfel și în aceste întreprinderi relativ mici va crește productivitatea muncii, competitivitatea și eficiența economică a producției. De aci rezultă, că munca pe grupe de producție va deveni o metodă necesară pentru a se face față dezvoltării rapide a științei și tehnicii, și pentru a asigura o dezvoltare unitară unor întreprinderi asemănătoare sau interdependente din punct de vedere tehnic. Ea facilitează elaborarea, de către organele economice de conducere, a perspectivelor științific fundamentate ale întregii ramuri de producție, întocmirea balanțelor necesarului și producției și, prin aceasta, o planificare mai precisă și mai stabilă.

CURIER

■ În organul FAO UNASYLVA nr. 82/1966 a apărut articolul **Eficiența marilor industrii integrate ale lemnului** sub semnătura ing. N. St. Dumitrescu și A. Harap, directori adjuncți științifici ai Institutului de cercetări forestiere. Autorii scot în evidență avantajele integrării industriei lemnului în mari combinate, amplasate în funcție de natura și configurația terenului. Această combinare a permis o valorificare superioară a masei lemnoase, o diversificare importantă a produselor și asigurarea unui nivel calitativ care explică faptul că produsele lemnoase românești sînt tot mai mult cerute pe piața mondială.

■ Fenomenul economic al urbanizării este tratat în lucrarea lui Jean Remy **La ville – phénomène économique** (Orașul – fenomen economic) apărută în Les éditions Vie ouvrière, Bruxelles 1966, 298 pag. Autorul introduce o nouă caracteristică în definirea economică a orașului : necesitatea ca orașul să devină, prin diferite modalități, o unitate de calcul și o unitate de gestiune. Teza este motivată prin aceea că orașul constituie un mijloc de multiplicare a interdependențelor directe dintre curbele costurilor și utilizărilor diverșilor agenți economici ce-l compun. Mecanismul pieței prin intermediul căruia se transmit aceste interdependențe este, după autor, insuficient pentru a crea o optimizare în dezvoltarea economică a orașului.

■ În articolul **Specializarea și productivitatea muncii** apărut în nr. 4 al revistei KOMMUNIST, V. Lisitîn pledează pentru specializarea producției în domeniul construcției de mașini, proces care urmează să se desfășoare paralel cu standardizarea, unificarea și agregarea producției în aceste ramuri. Autorul critică tendința, existentă încă în multe proiecte din U.R.S.S., de dezvoltare și creare de noi întreprinderi complexe – uzine combinate – care să-și desfășoare activitatea pe principiile unei economii „aproape naturale", cu ciclu tehnologic închis. V. Lisițîn combate contraargumente ca pericolul neîndeplinirii la timp a planurilor, al punerii nesincronice în funcțiune a obiectivelor noi specializate, factorul timp care ar fi în defavoarea construirii mai multor întreprinderi specializate în locul uneia complexe ș.a. în special pe baza rezultatelor experienței din industria automobilelor din S.U.A., unde încă în anii antebelici specializarea și cooperarea bazate pe diferențierea producției au devenit linia principală de dezvoltare.

■ Numărul pe februarie 1967 al revistei L'OBSERVATEUR O.C.D.E. expune punctul de vedere la care a ajuns comitetul personalului științific și tehnic al acestui organism cu privire la adaptarea formării inginerilor în raport cu exigențele creșterii economice. Comisia a pornit de la constatarea că, față de evoluția rapidă a tehnicii calculului automatizat, învățămîntul matematic destinat viitorilor ingineri a rămas în urmă în cele mai multe țări din O.C.D.E. (numărul țărilor membre O.C.D.E. este de 22 : 19 țări europene, Canada, S.U.A. și Japonia). Revista citată afirmă chiar că există primejdia ca creșterea economică să fie frînată deoarece inginerii, absolvenți ai institutelor universitare, sînt rareori în măsură să utilizeze din plin posibilitățile calculatoarelor, aceasta presupunînd cunoștințe matematice speciale. În perspectiva viitorului nu prea îndepărtat funcțiile inginerului ar apare mult mai strict delimitate de cele ale tehnicianului. Se prevede că inginerul va avea nevoie din ce în ce mai puțin de o formare orientată spre stăpînirea unor procedee rutiniere și din ce în ce mai mult de o pregătire axată pe principii generale și pe metode matematice avînd un larg cîmp de aplicare

■ În lucrarea lui G Frohn **Rationell leiten** (Conducere rațională), Edit. Die Wirtschaft, Berlin, 1966, 260 pag., se încearcă determinarea **criteriilor de apreciere** a activității conducătorilor de întreprinderi: a) conceperea politicii de dezvoltare tehnică a întreprinderii în conexiune cu analiza efectelor ei economice ; b) modul de realizare a concepției de dezvoltare tehnico-economică, legat și de îndeplinirea sarcinilor de plan ; c) indicatorii de dezvoltare a nivelului (eficienței) întreprinderii (ca : dinamica productivității muncii, a prețului de cost, a calității, a gradului de mecanizare și automatizare a proceselor de producție, a rentabilității etc.)

ERATĂ

În numărul 13/1967, în articolul „Alimentația rațională", în tabelul de la pag. 14, col. 4 în loc de 30—350 ml se va citi 300—350 ml. Caracterul de aliment alcalinizant al laptelui și brînzeturilor din eroare a apărut în coloana „lipsuri sau inconveniente", în loc să apară în coloana „avantaje".

★

În nr. 14, la pag. 10, articolul „Cooperarea internațională în cercetarea științifică", coloana 1, rîndurile 4—3 de jos, se va citi : „...cu caracter privat nu desfășoară nemijlocit o activitate de...".

MERCUR PRINTRE MUZE

CE FEL DE CĂRȚI SE VÎND?

ANALIȘTII activității editoriale subliniază că în pofida celor care considerau că în epoca comunicațiilor de masă rapide și spectaculoase, în epoca televiziunii, cinematografului, radioului și a presei ilustrate influența cărților nu poate fi decît limitată atît ca sferă de acțiune, cît și ca profunzime, numeroase cărți au avut un ecou adînc și durabil în opinia publică. Printre altele sînt citate cărți ca „Silent Spring" (Primăvara tăcută) a Rachelei Carson, care atrăgea atenția asupra pericolelor cauzate de folosirea abuzivă și incorectă a insecticidelor și care a determinat o vastă acțiune de masă și chiar luarea unor măsuri guvernamentale, sau ca „Unsafe at Any Speed" a lui Ralph Nader, care, prin răsunetul ei, a obligat marile concerne din industria automobilului să introducă importante ameliorări ale securității autovehiculelor.

Dar, ce reprezintă din punct de vedere tematic, al conținutului acest „boom"? Ce fel de cărți citește publicul american? După cum arată datele statistice, producția editorială din S.U.A. este împărțită în trei categorii, inegale ca importanță.

În prima și cea mai însemnată grupă, care reprezintă 50% din vînzările de cărți, intră manualele și cărțile de referință (enciclopedii și lexicoane de tot felul, dicționare, atlase, prezentări sintetice etc.). Aceasta este și categoria care aduce editurilor cele mai mari beneficii.

Cel mai mare succes editorial al companiei „Random House" pe anul 1966 a fost „Random House Dictionary of the English Language" (Dicționarul Random Huse al limbii engleze), un volum de 2059 pagini pentru întocmirea căruia au fost necesari 10 ani de muncă și 3 milioane de dolari ; dicționarul a figurat timp de șase săptămîni pe lista „best-sellers"-urilor.

În ce privește manualele, e destul să amintim că legea federală a învățămîntului elementar și mediu, adoptată de Congres în 1965, pune la dispoziția librăriilor școlare pentru perioada 1966—1970 500 milioane dolari în vederea cumpărării de manuale și de alte cărți. Este și acesta un sistem prin care autoritățile guvernamentale finanțează marile întreprinderi de editură și le asigură o producție fermă, nesupusă fluctuațiilor pieței. Nu e de mirare că mulți dintre „giganții" pieței editoriale se consacră tocmai acestui sector de activitate.

Al doilea sector al producției editoriale, în care de asemenea beneficiile sînt ferme, este cel al publicațiilor religioase, ca o consecință a anumitor condiții tipice pentru societatea americană.

În sfîrșit, al treilea și cel mai nesigur domeniu al activității editoriale îl constituie așa-numitele cărți comerciale. Sub această titulatură sînt cuprinse atît cărțile literare **(fiction)**, *cît și cele documentare* **(nonfiction)** : *memorii, cărți de istorie, de știință, de călătorii, anchete sociale etc. Semnificativ pentru faptul că acest sector este cel mai puțin sigur din punct de vedere financiar e și nivelul mai scăzut de concentrare. În timp ce producția cărților de referință și a manualelor e dominată de cîteva firme mari, în domeniul cărților comerciale acționează peste 250 de întreprinderi, dintre care unele mărunte, care scot doar cîteva cărți pe an. Scriitori de mare prestigiu, ca Robert Lowell și Bernard Malamud, își editează cărțile la „Farrar, Straus and Giroux", a căror producție nu depășește 75 titluri.*

Desigur și marile firme își fac simțită prezența în acest domeniu, deși experții apreciază că 60% din cărțile comerciale sînt deficitare, 36% își acoperă cheltuielile și abia 4% aduc beneficii. Dar, pentru aceste firme, tipărirea unor opere literare sau istorice este în primul rînd o chestiune de prestigiu. Dacă prestigiului i se adaugă și profituri, cu atît mai bine. E interesant că, spre deosebire de ceea ce se întîmplă în alte domenii, sondajele de opinie sînt puțin folosite, preferințele publicului insuficient studiate. Astfel s-a putut întîmpla ca o carte ca cea a lui Mark Lane despre asasinarea președintelui Kennedy, „Rush to Judgement" („America face apel"), să se plimbe de la o editură la alta, înainte de a fi tipărită de Holt. Rinehart and Winston, și a se înscrie în fruntea „best-sellers"-urilor timp de 28 săptămîni. După acest succes, editura Harper and Row s-a grăbit să editeze, pe aceeași temă, cartea lui W. Manchester, „Moartea unui președinte".

Va mai trece desigur încă mult timp pînă ce creșterii impresionante a vînzărilor globale de cărți să-i corespundă și o îmbunătățire radicală a structurii acestor vînzări.

H. DONA

UN DICȚIONAR AȘTEPTAT

ÎNCLUDEREA în Programul Unitar al Cercetării, întocmit de Consiliul Național al Cercetării Științifice, a lucrării „Dicționar de economie politică", se înscrie pe linia îndreptării eforturilor economiștilor către elaborarea de lucrări proprii, originale.

Discuțiile organizate în cadrul Academiei de Științe Social-Politice „Ștefan Gheorghiu" de pe lîngă C.C. al P.C.R., au demonstrat convingător că, în genere, alcătuirea glosarului s-a făcut judicios, iar considerațiunile care însoțesc glosarul sînt menite să dea o metodologie potrivită obiectului.

Apreciem ca valoroasă ideea de a efectua o lucrare de cultură și erudiție, gen distinct prin aria de cuprindere și modul de tratare de manuale, monografii și alte lucrări. În acest fel dicționarul va fi, ceea ce se așteaptă, o sinteză a experienței dobîndite în cercetare, atît în institute de cercetare, cît și la catedre și un nou instrument al cercetării și predării, a cărui lipsă se resimte în prezent. Obiectul ce i-a fost stabilit — dicționar de teorie economică — se justifică din plin. Denumirea atribuită este întru totul corespunzătoare.

Conceput în dimensiuni relativ reduse, pentru a fi ușor utilizabil și la îndemîna unui cerc larg de oameni care au preocupări pentru economia politică, fapt pozitiv după părerea noastră, dicționarul poate căpăta pe alocuri, dacă se conformează unor opinii exprimate, caracterul unui dicționar enciclopedic, ceea ce n-ar fi recomandabil. Expunerea unor concepte nu poate lua extensiunea unor „adevărate studii", în sensul unor articole de proporții, deoarece ar duce la inegalități și lungiri nejustificate de natura obiectului.

Considerăm în schimb necesară o operație de lărgire a actualului glosar și de eliminare a unor inconsecvențe în aplicarea principiilor stabilite.

În sensul lărgirii, opinăm pentru introducerea unor noțiuni, despre care s-a amintit, ca „știință a conducerii economiei", „teoria informației", „teoria deciziei", „prognoză economică" etc., ca și pentru lărgirea ariei unor termeni prezenți : de exemplu, „reevaluare" să fie însoțit de „reevaluarea fondurilor fixe", „optimizare" să fie precedat de „optim" și „optimul economic".

Pe linia unei consecvențe mai riguroase remarcăm existența „egalizării", dar lipsa „decalajului" ; existența „prețurilor de achiziție", dar omisiunea „prețului de contractare". Dacă figurează „moșnean" și „răzeș", pe de o parte, de ce întîlnim numai „rumân" și nu și „vecin"?

Considerăm ca improprie includerea termenului „cotă" în rîndul termenilor „tratați în articole generale cu mai multe sintagme". „Cotele-părți din beneficiu" (poate mai bine „cotă de beneficiu"), alături cu „cotă de export", „cotă a bursei" etc., formează o grupă eterogenă, diferența de semnificație fiind sensibilă, iar simplul cuvînt cotă nefiind în stare să le asigure decît o vagă unitate generală de sens.

Munca începută este valoroasă și vom fi bucuroși să salutăm apariția unei noi lucrări a cercetării economice din țara noastră.

V. SPIRIDON

secretar științific
al Comisiei de științe economice
și cercetări sociologice din C.N.C.S.

GLOSAR AL DICȚIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

(Continuare)

L

land lord
latifundie
latifundiar
lege economică
legea acumulării capitaliste
legea acumulării socialiste
legea anarhiei
legea de aramă
legea concurenței
legea concordanței relațiilor de producție cu caracterul și nivelul forțelor de producție
legea creșterii necesităților de consum
legea creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție
legea dezvoltării inegale și în salturi a țărilor capitaliste
legea dezvoltării planice a economiei naționale
legea egalizării ratei profitului
legea formării ratei medii a profitului
legile generale ale revoluției și construcției socialismului
legea lui Gresham
legea economică fundamentală a capitalismului
legea economică fundamentală a comunei primitive
legea economică fundamentală a feudalismului
legea economică fundamentală a sclavagismului
legea economică fundamentală a socialismului
legea creșterii productivității muncii
legea populației
legea psihologică
legea profitului ridicat de monopol
legea repartiției după muncă
legea tendinței de scădere a ratei profitului
legea valorii
legitate
legislație (economică, muncitorească)
leu (unitate monetară)
leu (valută)
liber-schimbism
liberalism
liberalizare
licență
licitație
lichiditate
livrare
lombard
lock-out
lucrări publice
lumpenproletariat

M

macroeconomie
macroanaliză
malthusianism
„Manifestul Partidului Comunist" (K. Marx, Fr. Engels)
manufactură
marcă de comerț
marca fabricii
marfă
marginalism
marea industrie
mașinism
materiale
materii prime
— principale
— auxiliare
materialism
materialismul dialectic și istoric
materialismul economic
matematici economice
matriarhat
mărime optimă
mecanizare
— complexă
— mică mecanizare
medie ponderată
mercantilism
meșteșug
metodă (a economiei politice)
metodă de conducere a economiei
metodă matematică
metodă de planificare
metodă statistică
metodologie
metropolă
microeconomie
microanaliză
migrație
— a capitalului
— a forței de muncă
— a mărfurilor
mijloace circulante
mijloace de consum (vezi obiecte de consum)
mijloace de muncă
mijloace fixe
mijloace de producție
militarizarea economiei
minifundie
minim de trai
mod de producție
— al comunei primitive
— sclavagist
— asiatic
— feudal
— capitalist
— comunist
model economic
modelare
modernizare
monedă
monedă de rezervă
monocultură
monopol
— bilateral
— artificial
— capitalist
— natural
— internațional
monopolul comerțului exterior
monopolul materiilor prime
monopolul asupra pămîntului
— ca obiect al economiei
— proprietății private
monopol de stat
monopolism
monopolizare
monoproducție
moșie
moșierime
moșnean
multiplicator
muncă
muncă abstractă
muncă calificată (complexă)
muncă concretă
muncă colectivă
muncă comunistă
muncă la domiciliu
muncă fizică
muncă intelectuală
muncă materializată
muncă necesară
muncă neproductivă
muncă particulară
muncă productivă
muncă salariată
muncă pentru sine
muncă pentru societate
muncă socială
muncă socialmente necesară
muncă trecută (vezi muncă materializată)
muncă vie
muncă utilă
muncitor
muncitor agricol
muncitor calificat și necalificat
muncitor colectiv
muncitor productiv

(Va urma)

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEŞTI

produce

- RELON, fire şi fibre poliamidice şi
- MELANA, fibră poliacrilonitrilică.

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obţinută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce şi se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii • Fire supraelastice • Fire voluminoase • Fire tehnice pentru utilizări speciale • Fire de pescuit • Corzi pentru perii • Fibre textile de tipul lînii sau bumbacului • Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obţine prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alţi comonomeri. Sortimentele produse sînt: fibre pentru ţesături; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea: Ciclohexanol • Ciclohexanonă • Sulfat de hidraxilamină • Caprolactamă • Nitril acrilic • Fosgen • Carbonat de etilenă • Sulfat de amoniu

CIL SUCEAVA

produce:

- Dormitor G. 28
- Dulap (bufet bibliotecă) Crina
- Fotoliu Crina
- Canapea Crina
- Pat extensibil cu tapiţeria din mase plastice-expandate

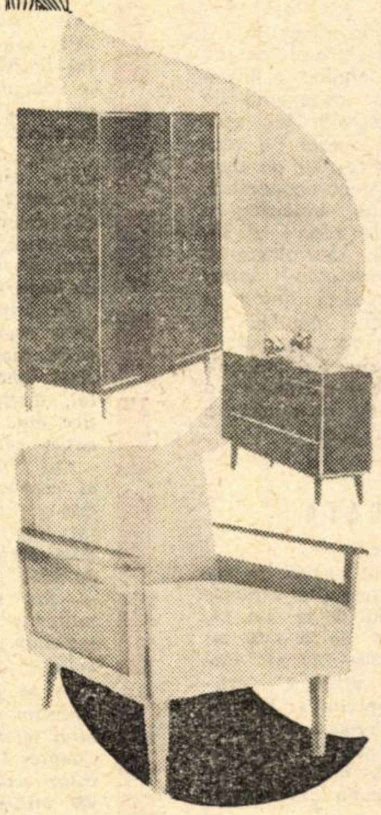

Se găsesc de vinzare la toate magazinele O.C.L. de specialitate din ţară

UZINELE LAMINORUL BRAILA

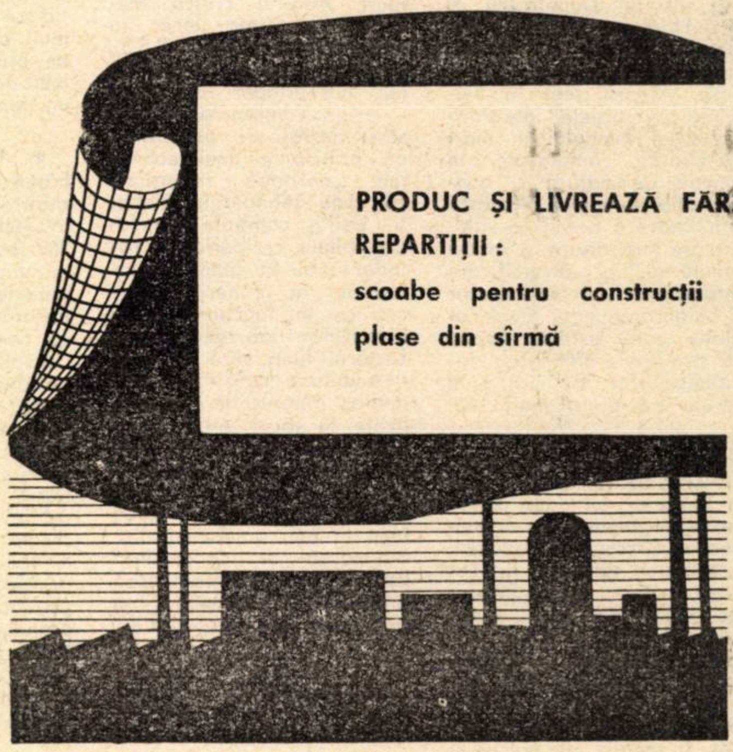

PRODUC ŞI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIŢII:

scoabe pentru construcţii şi plase din sîrmă

Intreprinderea METALO CHIMICA PIATRA NEAMT

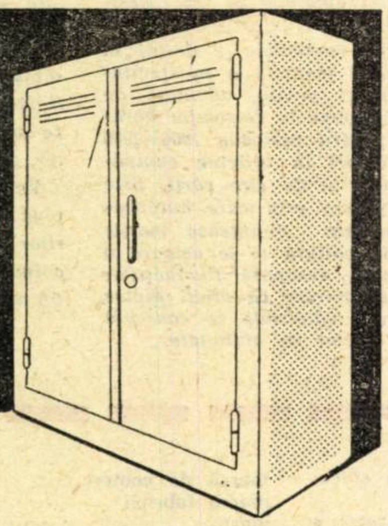

str. Alexandru cel Bun nr. 22, telefon 14.31—1

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIŢIE:

- Dulapuri metalice: fişete pentru acte, vestiare rezistente şi vopsite în culori plăcute, avînd îmbunătăţiri de construcţie. Înzestraţi birourile şi halele de lucru cu mobilierul nostru modern.
- Împletituri din sîrmă pentru împrejmuiri şi panouri metalice prefabricate pentru garduri. Gospodării agricole de stat şi cooperative agricole de producţie, folosiţi împotriva rozătoarelor împrejmuirile din plasă metalică.
- Cazane din cupru pentru cantine şi laboratoare.
- Cazane de fabricat ţuică de capacităţi diferite.

Executăm la cerere: confecţii de cazane, reparaţii şi spoieli.

INTREPRINDEREA DE PREFABRICATE DIN BETON AIUD

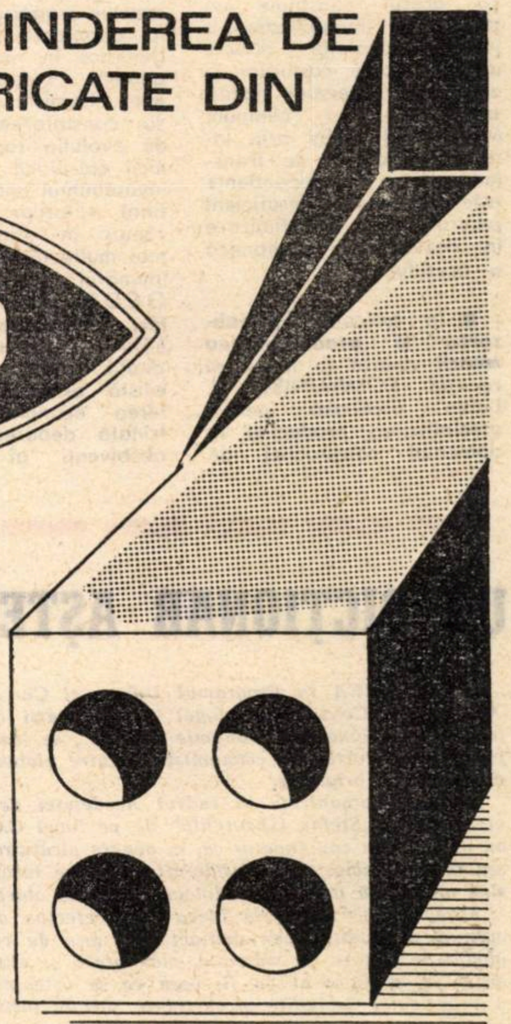

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIŢIE:

borduri, tuburi cu 4 canale, plăci pentru garduri, rigole, chesoane, laterale ILCT, scaune ILCT, tronsoane, grinzi pentru poduri de cale ferată şi traverse.

combinatul chimico-metalurgic GH. GHEORGHIU-DEJ BAIA MARE

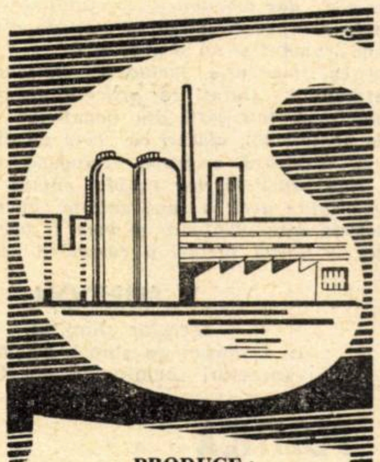

PRODUCE:

- metale neferoase
- pigmenţi metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact şi cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I şi uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin şi bamarin)
- fozocrezol

UZINA DE REPARAŢII ORADEA

str. George Enescu nr. 15

PRODUCE:

• maşini de înşurubat pneumatice • maşini de găurit pneumatice • bancuri universale pentru încercat pompe de ulei şi filtre de ulei • prese hidraulice pînă la 40 tone forţă • banc rodaj pentru motoraş P.D. 10.

De asemenea, execută reparaţii capitale de motoare şi tractoare.

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

produce:

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianţă, vase şi conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum şi hîrtie fotografică ARFO din diferite gradaţii.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

LA VIE FRANÇAISE

DIRECTORUL COMERCIAL ȘI ORIENTAREA PRODUCȚIEI

ÎNTR-UN interviu cu diferiți conducători de întreprindere pe tema importanței rolului directorului comercial, revista publică un articol care analizează principalele aspecte ale acestei activități, din care reproducem următoarele :

„Funcția comercială — după aprecierea președintelui Federației franceze a directorilor comerciali — a devenit arbitrul necontestat în alegerea produselor ce urmează a fi fabricate și a serviciilor pe care acestea trebuie să le aducă consumatorilor. Ea determină, prin previziunile sale pe termen scurt, mediu sau lung, programarea altor funcții : tehnica umană și financiară. Directorul comercial modern este un mare tehnician, care, în cadrul politicii sale comerciale, considerată ca o adevărată etică a întreprinderii, creează și controlează o strategie și o tactică comercială în mod rațional elaborată...

Acest serviciu — sublinia directorul societății «Ideal Standard» — se poate diviza în trei părți : prima, pe care o denumește creierul, cuprinde serviciul de planificare sau «planning» și promovarea vînzărilor ; cea de-a doua — picioarele — cuprinde direcția vînzărilor ; în sfîrșit, cea de-a treia — brațele — este direcția și administrația comercială. Principiile de bază sînt și ele în număr de trei : a cunoaște, a judeca, a acționa. La serviciul planificării, care este în realitate un serviciu de studii comerciale, se colectează toate informațiile asupra situației politice, economice și sociale, ca și informațiile profesionale. Acestea pot proveni de la întreprindere care este în legătură cu «terenul», grație șefilor de produse și auxiliarilor lor, sau pot fi de origine exterioară: rezultate ale anchetelor, «sondaje» ale consumatorilor etc. Pornind de la aceste informații, se decide promovarea unui produs sau... suprimarea lui ! În cazul abandonării unui produs, abandonare decisă de directorul general care este arbitrul suprem, noi trebuie să punem în loc un alt produs, despre care antenele noastre ne-au demonstrat că este produsul indicat și care se cere".

Potrivit altei opinii, administrația comercială a unei întreprinderi deține rolul cel mai important.

...„Ea este aceea care în fapt primește toate comenzile, fiind în legătură cu agențiile comerciale, și care asigură gestiunea și supravegherea stocurilor. Acest aspect este foarte important. Să luăm de exemplu sectorul aparatelor menajere. În catalogul nostru există 20 de modele dar, ținînd cont de faptul că există două linii de tensiune de electricitate, cinci categorii de gaz și formule mixte, aceasta duce la necesitatea a 100 de modele. Pornind numai de la această problemă a stocurilor, direcția comercială își poate defini programele de fabricație. Un alt serviciu important este serviciul de după vînzare care presupune formarea de tehnicieni și o bună gestiune a stocurilor de piese detașate.

În acest labirint de activități, rolul nostru al directorilor comerciali constă în a orienta, a anima și a armoniza munca tuturor serviciilor, ferindu-ne să rămînem izolați. Nu trebuie niciodată să pierdem contactul cu terenul. Personal, două treimi din timpul meu, mi-l petrec călătorind...

Postul de director comercial este cel care comportă cele mai multe riscuri, previziunile sale și realizarea lor angajînd întregul destin al întreprinderii... Directorul comercial, a cărui funcție se afirmă în prezent ca o funcție științifică, devine un veritabil director economic al întreprinderii. Posibilitățile sale de investigație sînt imense. El poate utiliza cercetarea operațională și poate merge chiar pînă la cercetarea fundamentală. El este în strîns contact cu alte funcțiuni, în special cu cele tehnice și financiare, pe care este obligat de altfel să le cunoască din ce în ce mai bine. Pe plan extern, el nu trebuie să aibă numai o cunoștință perfectă a piețelor, dar în egală măsură, o viziune precisă asupra economiei naționale și internaționale. Directorul comercial este reprezentantul puternic al acestor piețe și al acestor economii în cadrul întreprinderii, și veghează ca produsele, prețurile, cadențele producției să reprezinte reflectarea precisă și ca metodele și programele în ansamblu ale firmei să se modeleze după acestea. El nu se supune, el domină debușeele sale pentru că lui îi aparține conducerea.

În sfîrșit, pe plan uman, din acest moment o altă problemă i se pune : pînă unde poate merge directorul comercial cu intervențiile sale psihologice ? Problema este atît de serioasă, încît o comisie internațională studiază în prezent o deontologie a funcției comerciale..."

Der Volkswirt
Wirtschafts- und Finanz-Zeitung

RENTABILITATEA EXPOZIȚIILOR

SĂPTĂMÎNALUL vest-german publică sub semnătura lui E. Koch o serie de recomandări cu privire la pregătirea temeinică a participărilor la tîrguri și expoziții, punînd accentul pe eficiența acestor participări. Extragem din articol :

„Rentează oare participarea la tîrguri și expoziții ? Oare cheltuielile sînt în raport corespunzător cu rezultatele ?

Un răspuns universal valabil la aceste întrebări nu există. În cel mai bun caz, se poate răspunde cu adevărul banal, că asemenea manifestări reprezintă un instrument important al politicii de desfacere. Trebuie să se decidă după branșă, mărimea firmei și potrivit scopului de participare de la caz la caz, dacă și la care tîrg există șanse de succes.

Unele firme nu și-au format măcar o imagine clară cu privire la obiectivele pe care le urmăresc prin participarea la tîrguri și expoziții... Ulterior, expozantul e decepționat, deoarece clienții așteptați nu au venit, iar cheltuielile de amenajare a standului, ca și alte costuri au fost mai ridicate decît se proiecta...

● *Analiza pieței și pregătirea*

Orice participare la un tîrg impune o scrupuloasă analiză a pieței și o planificare. Trebuie avute în vedere condițiile de concurență, structura cererii, legăturile de comerț exterior și de transport.

Dacă analizele dau rezultate pozitive, urmează să se formuleze țelurile legate de participarea la tîrg : vînzare, legătura cu clienții, contacte sau informații în probleme tehnice, căi de desfacere, posibilități de dezvoltare a producției. În majoritatea cazurilor, din această gamă de obiective se alege un număr mai mare sau mai restrîns.

Ultimul element în această planificare este alegerea tîrgului cel mai potrivit. După ce munca de pregătire a ajuns în această fază, se poate trece la problema organizării standului și la alte sarcini tehnice.

● *Elemente importante ale costului*

Întrucît principalele cheltuieli ale expozantului sînt destinate construirii standului, încă în această fază se va ține seama de un raport corespunzător dintre cheltuieli și rezultatele prezumtive. Pe această linie se înscrie tendința tot mai puternică de a trece de la o participare reprezentativă la o prezentare mai modestă, cu atît mai mult cu cît așezarea favorabilă a unui stand poate să fie mai importantă decît amploarea sa. Dar renunțarea la o încăpere suficient de spațioasă pentru convorbiri cu clienții ar fi o economie greșit înțeleasă, căci climatul negocierilor nu este un factor neglijabil pentru succes...

Este recomandabil să se înceapă cît mai devreme cu construcția și amenajarea standului. Cu cît se va începe mai tîrziu, cu atît vor spori cheltuielile. Cine amenajează în ultima zi — eventual cu cîteva ore înainte de deschiderea tîrgului — va suporta costuri mai mari decît concurentul grijuliu.

Numai cu pregătirea standului încă nu este, firește, totul făcut. Trebuie elaborate grafice pentru transportul exponatelor, pentru trimiterea personalului standului, precum și pentru pregătirea prospectelor, publicității și informațiilor de presă. Măsurile luate din timp rentează și aici. Dacă materialul informativ este bine adaptat tipului de manifestare (tîrg pentru marele public sau de specialitate) și obiectivului participării, cresc și șansele de succes.

Un post deosebit de activ reprezintă personalul calificat al standului, în măsură să dea răspunsuri precise la întrebările vizitatorilor și să prezinte toate avantajele produsului expus.

Practica demonstrează mereu că această asistență firească a clienților nu în toate cazurile funcționează bine. Tîrgurile tehnice cer specialiști versați ; dar este recomandabil ca în afară de aceștia, la manifestări internaționale, să fie prezenți și un reprezentant al conducerii firmei, cel puțin în primele zile.

● *Analiza rezultatelor — îndreptar pentru viitor*

Verificarea rezultatelor arată dacă participarea la tîrguri și expoziții a fost sau nu rentabilă (...). Pentru controlul rezultatelor sînt necesare atît buletinele de piață, cît și compararea cheltuielilor și a beneficiului. Din buletinele de piață se vor extrage toate informațiile privind discuțiile de afaceri și informative, ca și alte observații și analize. Ele orientează asupra condițiilor de desfacere, concurență etc. ca și asupra dezvoltării tehnice.

Compararea cheltuielilor și a beneficiului pune față în față costurile participării la tîrg cu cifra de afaceri rezultată din contractări. O comparare exactă este posibilă, firește, numai dacă este vorba de un tîrg cu vînzare.

Dacă controlul rezultatelor, în formele sale variate, este executat sistematic și continuu, fiecare întreprindere poate decide rapid și sigur dacă și unde este oportună o nouă participare la tîrg".

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

GRECIA: BILANȚ ȘI PERSPECTIVE

CENTRUL de programare și cercetări economice (KEPE) anunță într-un raport recent că produsul național brut al Greciei a crescut în 1966 cu circa 7,7% (în prețurile constante din 1958), față de 7,3% în 1965 și 7,5% cît reprezintă ritmul mediu anual prevăzut în planul de dezvoltare economică pe 1966–1970. Se crede că în 1967 creșterea se va situa la nivelul acestei medii.

Sporul producției industriale în 1966 s-a ridicat la 13-14% și a fost cel mai mare din 1953 încoace. Se apreciază că în proporție de circa o treime, sporul se datorează noului complex de producere a aluminiului, rafinăriei de petrol de la Salonic și fabricilor de îngrășăminte chimice de la Salonic și Nea Carvali. Producția a crescut și în industria textilă, pe cînd în industria cimentului s-a înregistrat o scădere. După estimațiile existente, în 1967 evoluția producției industriale va fi mai lentă. Se menționează că producția de alimente, băuturi și textile va cunoaște probabil o încetinire. În ceea ce privește investițiile particulare în industrie, ele se vor menține în 1967 – după pronosticurile cercurilor financiare – aproximativ la același nivel ca în 1966, cînd au crescut cu 15% față de anul precedent. Printre proiectele de investiții, aflate în studiu, se menționează lărgirea fabricației în sticlă, care va ajunge să acopere nevoile interne în acest domeniu. Alte proiecte de investiții se referă la producția de îngrășăminte, articole farmaceutice, electrotehnice, cabluri de oțel, ciment, conserve de carne

Creșterea producției agricole în 1966 este evaluată la circa 2%, dar se speră că în 1967 se va putea atinge un ritm de circa 5%, grație unei recolte mai bune de măsline, tutun și citrice, precum și unor rezultate mai bune în creșterea animalelor. Planul de dezvoltare economică 1966–1970 prevede pentru agricultură un ritm anual de 5,1%. Ponderea agriculturii în produsul național a fost de 23% în 1966, față de 29,4% în 1961.

În ceea ce privește comerțul exterior, raportul KEPE evaluează creșterea exportului în 1966 la circa 20%, ceea ce ar însemna un ritm mai rapid decît în anii precedenți. Pentru 1967 se așteaptă ca ritmul exportului să fie de circa 15%. Ponderea produselor industriei prelucrătoare (textile și articole metalice, mai ales din aluminiu) urmează să atingă în acest an 20% din totalul exportului. Creșterea importurilor în 1966 încă nu se cunoaște, însă experții KEPE se așteaptă ca ea să fie ceva mai lentă decît în cei doi ani precedenți – cînd a reprezentat circa 17% anual – între altele datorită creșterii producției industriale proprii.

Balanța comercială a Greciei s-a încheiat în 1966 cu un deficit de 700 milioane de dolari, în comparație cu 645,5 milioane în 1965 și 522,9 milioane în 1964 Balanța tranzacțiilor invizibile a compensat în parte acest deficit, încheindu-se cu un sold activ de 473 milioane de dolari. Intrările de devize de pe urma tranzacțiilor invizibile s-ar putea încetini întrucîtva în 1967, ca urmare a unei creșteri mai lente a veniturilor marinei comerciale în condițiile creșterii mai puțin rapide a comerțului internațional. În schimb, turismul va continua probabil să-și mărească veniturile în ritmul de 20% anual. La pasivul balanței invizibilelor se înscrie în viitorul apropiat creșterea serviciului datoriei și a transferurilor de beneficii de către investitorii străini. Plasamentele nete de capital străin în Grecia au însumat 258 milioane de dolari în 1966, față de 182,4 milioane în 1965 și 141,1 milioane în 1964

EXPOZIȚII

LA 10 APRILIE a avut loc în incinta Complexului Central de Expoziții din Piața Scînteii, o conferință de presă cu prilejul deschiderii expoziției organizate de firma „Volvest A.B." din cadrul grupului industrial „VOLVO" din Suedia. Printre exponate figurează autoturisme, camioane, excavatoare, mașini pentru construcții de drumuri, gredere pentru construcții și industria forestieră etc.

★

ÎNTR-UN ALT pavilion al Complexului s-a deschis expoziția întreprinderii de comerț exterior ungare „NIKEX", care prezintă mașini și utilaje pentru industria construcțiilor, ca mașini de tăiat oțel-beton, vibratoare, pompe de mortar etc.

★

ÎN ACEEAȘI ZI s-a deschis, în localul Agenției economice a R.S. Cehoslovace la București, expoziția de material documentar organizată de întreprinderea de comerț exterior „STOJIMPORT" din Praga, cuprinzînd documentare tehnico-economice privind mașini-unelte, scule, instrumente de măsurat etc.

DOCUMENTAR

ÎN ECONOMIA AMERICII LATINE

SCHIMBĂRI STRUCTURALE PREA LENTE

ÎN localitatea uruguayană Punta del Este se încheie astăzi lucrările Conferinței la nivel înalt a țărilor Organizației Statelor Americane (O.S.A.). La insistențele țărilor din America Latină, care nu-și ascund îngrijorarea în legătură cu ritmul lent al schimbărilor structurale de care au nevoie, pe ordinea de zi au figurat cu precădere problemele dezvoltării lor economice. Într-adevăr, față de o creștere anuală de 2,5% a produsului național brut pe locuitor, cît se prevăzuse pentru deceniul 1960—1970, în anii 1960—1965 ritmul mediu anual de creștere a produsului național brut pe locuitor a fost de 1,7%; în 1966, după doi ani de dezvoltare ceva mai rapidă (3,1% și 3,3%), creșterea a fost de circa 1%. Schimbările structurale necesare se lasă și ele așteptate.

Agricultura își menține ponderea

ECONOMIA ȚĂRILOR latino-americane a înregistrat în 1965 — ultimul an pentru care există o analiză detaliată a Comisiei Economice O.N.U. pentru America Latină (C.E.P.A.L.) — o creștere a produsului național brut de 6,2%. Producția agricolă a contribuit la acest rezultat cu o creștere de 9,6% față de anul precedent. Pe ansamblul perioadei 1960—1965, produsul brut al sectorului agropastoral din America Latină a crescut într-un ritm mediu de 4,8% pe an. Acest ritm, chiar dacă tradus în producție pe locuitor indică o creștere de numai 1,5% pe an, marchează totuși un progres față de perioada 1955—1960 cînd creșterea era de 2,7% pe an.

Tabel nr. 1

Dinamica produsului intern brut al Americii Latine

(creșteri anuale și medii anuale)

Perioada	Agricultură și silvicultură	Industria extractivă	Industria prelucrătoare	Construcții	Electricitate, gaz, apă	Alte ramuri	Total
1955—1960	2,7	6,8	6,6	4,2	9,4	4,4	4,6
1960—1965	4,8	4,3	5,6	5,9	10,5	4,2	4,7
1964	4,0	6,8	9,8	8,9	9,5	5,2	6,2
1965	9,6	3,3	6,3	4,7	9,5	5,0	6,2

Sursa: The Latin American Economy in 1965, except from ECLA Survey, United Nations, 1966.

În felul acesta sectorul agricol și-a menținut între 1960 și 1965 contribuția de 21,7% la formarea produsului brut al Americii Latine. Comparînd această cifră cu partea populației active ocupate în agricultură (circa 50%), avem o imagine a productivității scăzute din acest sector. De altfel, creșterile de producție obținute în ultima parte a perioadei de care ne ocupăm se datoresc în principal extinderii suprafețelor cultivate și nu ridicării producției medii la hectar, care continuă să fie scăzută.

Analiza C.E.P.A.L. scoate la iveală, pe de altă parte, că progresele cele mai mari în agricultură s-au înregistrat nu la culturile destinate în principal consumului intern (grîu, ovăz, plante uleioase) sau în creșterea animalelor, ci în domeniul produselor pentru export (cafea, zahăr, orez, porumb). Din această cauză aprovizionarea celor 220 milioane de locuitori ai Americii Latine cu produse agroalimentare nu a progresat în măsura pe care creșterea globală a producției o sugerează și nici în proporția cerută de ritmul relativ înalt de creștere a populației (3,2% pe an).

Dacă la unilateralitatea agriculturii latino-americane și la dependența ei de piața externă adăugăm faptul că suprafețe imense sînt necultivate (după datele F.A.O. în Argentina și Brazilia se cultivă numai aproximativ 10% din terenurile arabile), avem o explicație a situației paradoxale în care țări cu condiții naturale atît de favorabile sînt nevoite să importe produse agroalimentare pentru a asigura hrana populației. Între producția și necesarul de grîu al Braziliei este o diferență evaluată la peste 2 milioane de tone.

Una din cauzele variațiilor mari ale producției agricole este relativ slaba înzestrare cu mijloace tehnice. Unele rezultate obținute pe acest tărîm în ultimii ani sînt limitate de încetineala cu care progresează reforma agrară în America Latină. „O acțiune mai hotărîtă față de obstacolele instituționale, în special regimul pămînturilor, rămîne extrem de necesară, ca și o politică mai susținută în domeniul investițiilor infrastructurale și afectarea de resurse financiare sectorului agropastoral" — se arată în raportul C.E.P.A.L.

Încetinire în creșterea aportului industriei

INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE nu a mai fost în 1965 un factor dinamic al produsului brut, ca în 1964, cînd înregistrase o creștere spectaculoasă de 9,8%: ritmul ei de 6,3% a fost practic egal cu cel al economiei în ansamblu. În general, dezvoltarea industrială recentă a Americii Latine se caracterizează printr-o extremă neregularitate, evidentă chiar din simpla comparare a ritmurilor: 7,8% în 1961, 3,2% în 1962, 1,3% în 1963, 9,8% în 1964 și 6,3% în 1965. Cert este însă că, pe ansamblul perioadei 1960—1965, ritmul mediu de creștere a producției industriei prelucrătoare latino-americane (5,6%) a fost inferior celui din a doua jumătate a deceniului trecut (6,6%), ceea ce denotă, așa cum subliniază și raportul citat, o pierdere de dinamism care, dacă va persista, va periclita dezvoltarea economică a întregului continent. De aceea și ponderea industriei prelucrătoare în formarea produsului brut a crescut mai încet din 1960 pînă în 1965 (de la 21,7% la 22,7%) decît în cei 5 ani anteriori (în 1955 ea fiind de 19,7%).

Explicația ar fi, după cum rezultă din diferite analize întreprinse de C.E.P.A.L., faptul că industria latino-americană a trecut de faza înlocuirii importului unor bunuri de consum, înființîndu-și un sector producător propriu. În momentul de față, arată experții C.E.P.A.L., continuarea industrializării impune trecerea la un stadiu superior, bazat pe înființarea unor industrii de bază (ca: siderurgia, petrochimia, industria celulozei etc.) și a unei industrii de bunuri de echipament. Acestea sînt de fapt și ramuri în care țările latino-americane, chiar cele mai dezvoltate din punct de vedere industrial, rămîn încă dependente de import.

Schimbarea raportului dintre industria ușoară și industria grea, care s-a conturat încă în anii celui de-al doilea război mondial și a continuat în anii următori, s-a manifestat și în perioada 1960—1964 (vezi tabelul nr. 2), însă cu mai puțină intensitate ca anterior.

Tabel nr. 2

Structura industriei în America Latină

(în procente)

Ramurile	1938	1948	1960	1964
Total industrie	100	100	100	100
Industria extractivă				
Total	16,3	18,2	18,8	17,9
minereuri	8,1	5,0	4,8	4,2
petrol brut și gaze	8,9	11,3	12,5	12,4
Industria prelucrătoare				
Total	79,3	78,5	77,1	77,5
industria ușoară	54,7	51,5	41,6	39,0
industria grea	24,6	27,0	35,5	38,5
industria alimentară	25,3	23,0	20,5	18,6
textile	10,1	10,4	7,3	6,6
produse chimice și derivate din petrol și cărbune	8,1	8,3	11,0	11,7
produse minerale nemetalifere	2,9	3,7	4,3	4,4
metalurgie de bază	5,5	5,2	6,0	6,4
produse din metal	6,9	8,7	12,6	13,4
Gaz și electricitate	2,4	3,0	4,1	4,6

Sursa: Calculat pe baza datelor din United Nations Statistical Yearbook 1965, New York, 1966

Unele progrese a înregistrat în ultimii ani **siderurgia** latino-americană. Ele au permis creșterea substanțială a gradului de autoaprovizionare a regiunii, la 77% în 1964. Dar consumul de oțel pe locuitor rămîne de peste 2,5 ori mai mic decît media mondială: 49,5 kg (29,3 kg în 1952) față de 132 kg pe glob.

Unul din sectoarele care se dezvoltă mai rapid în America Latină este cel al **energiei electrice.** Ritmul mediu de creștere a producției acestui sector (inclusiv „gaze și apă") s-a ridicat de la 9,4% în anii 1955—1960 la 10,5% în 1960—1965, făcînd să sporească ponderea lui în ansamblul industriei. Puterea instalată a crescut de la 24 milioane kW în 1963 la 28,1 milioane kW în 1965. Totuși producția de energie electrică însumată a Argentinei și Braziliei, țări cu imense resurse hidroenergetice nu depășește decît cu foarte puțin pe cea obținută în Belgia și Olanda împreună.

Industria extractivă deține în 1965 o pondere de circa 18% în produsul brut al întregului sector industrial. Tendința principală care se constată în interiorul ramurii este întărirea poziției ocupate de extracția petrolului și a gazelor naturale, în dauna sectorului minier. În 1965, două treimi din producția minieră latino-americană erau repartizate între trei minereuri: cupru (34%), fier (23%) și bauxită (10%). Față de 1960 ponderea fierului este în creștere, iar cea a cuprului în scădere, reflectînd avîntul extracției primului minereu. În 1960 și 1964 aceasta a înregistrat un ritm mediu de 9,9% pe an, astfel că producția a ajuns la sfîrșitul perioadei la 33,6 milioane tone, adică 11,4% din totalul mondial. Creșterea din 1965 a fost de 25,3%. Brazilia, cu rezervele sale uriașe (estimate de C.E.P.A.L. la 28 miliarde tone) apare ca un tot mai important furnizor internațional de minereu de fier. Noi porturi, capabile să exporte 10—20 milioane tone de minereu pe an fiecare, au fost amenajate în acest scop.

Producția de **petrol brut** a Americii Latine a crescut în 1965 cu 2,7%, ritm inferior celui de 6,9% înregistrat de producția mondială. În schimb capacitatea de rafinare s-a mărit pe ansamblul continentului cu 6,8%.

Evoluții diferențiate pe țări

EVOLUȚIA INDUSTRIEI nu a fost aceeași pe întreg continentul. Atrage atenția în primul rînd ritmul mediu anual înalt, de circa 8%, atins în cinci țări din **America Centrală** — Costa Rica, Guatemala, Honduras, Nicaragua și Salvador — în care de altfel industria se găsește într-un stadiu incipient. O dezvoltare constantă a industriei cunoaște și **Mexicul.** De 10 ani, ritmul mediu de creștere a producției industriei prelucrătoare este de peste 8%, depășindu-l pe cel al întregii economii, și el ridicat (circa 6%) și foarte constant. Astfel ponderea acestei ramuri, care în 1950 furniza deja 18,9% din produsul intern brut al Mexicului, a ajuns în 1965 la 22,5%. Economia mexicană posedă astăzi una din cele mai diversificate industrii din America Latină.

Un efort de industrializare mai recent, însă susținut mai ales în ultimii ani, se desfășoară și în **Venezuela.** Ritmurile de 11,3% și 10,7% înregistrate de industria prelucrătoare în 1964 și 1965 sînt concludente în acest sens, mai ales pe fondul unei creșteri medii de peste 9% în deceniul 1955—1965.

Ponderea industriei prelucrătoare în această țară este relativ redusă (circa 12%), dar volumul foarte mare al extracției de petrol care face din Venezuela al treilea producător mondial de petrol și primul exportator, ridică locul industriei în produsul național brut la circa 40%.

Industria are o pondere de aproape 25% și în **Uruguay,** dar ea cunoaște ritmul de creștere cel mai scăzut din America Latină (0,2% în perioada 1960—1965), care de altfel se încadrează în stagnarea pe care întreaga economie uruguayană o cunoaște de peste 10 ani.

În **Argentina** și **Brazilia** sectorul industrial intervine cu 36% și respectiv 26% în produsul național brut. De remarcat că în Argentina industria prelucrătoare asigură 33% din produsul național brut, nivelul record pentru America Latină menținut de la începutul deceniului trecut. Această constanță se explică însă prin aceea că ritmul expansiunii industriei prelucrătoare argentiniene — foarte discontinuu, iar în final unul din cele mai scăzute de pe continent —, s-a încadrat în ritmul și el foarte scăzut (2,7—2,8%), înregistrat de întreaga economie argentineană în ultimii 10 ani.

Brazilia a cunoscut în 1955—1960 creșterea cea mai rapidă a producției industriale dintre toate țările latino-americane (10,3%), ceea ce a determinat o îmbunătățire sensibilă a locului industriei prelucrătoare în structura produsului național brut: de la 18,9% în 1955, la 23,4% în 1960. În 1965 locul acestei ramuri se menține neschimbat, deși în ultima parte a perioadei ritmul anterior nu a mai putut fi atins. Ritmuri mai înalte se observă în sectorul minier. Totuși influența lor rămîne mică asupra ansamblului economiei datorită ponderii reduse a sectorului.

T. PARASCHIV

„CAPITALUL" — LA 100 DE ANI

(Urmare din pag. 7)

despre ceea ce înseamnă socialismul n-a fost abordată. Dar pe lîngă aceasta, s-a încercat, pentru prima dată în România, să se facă în lumina învățăturii lui K. Marx și F. Engels și o analiză social-economică și politică a situației de la noi din țară și, pe această bază, s-au formulat o seamă de revendicări programatice în jurul cărora urma să se organizeze întreaga activitate a cercurilor socialiste și muncitorești existente pe atunci în România. Reflectînd această tematică nouă — față de cea inițială — lucrarea a apărut în numerele 8 și 9 din anul 1885 și în numerele 10 și 11 din anul 1886 cu titlul **Ce vor socialiștii români ?**, iar în broșură, tot în 1886 și cu subtitlul **Expunerea socialismului științific și programul socialist.** Lucrarea, prin cuprinsul ei, a căutat să dea un temei teoretic mișcării socialiste în România și un program practic de revendicări politice și economice pentru această mișcare.

Unele din problemele abordate și tratate de Constantin Dobrogeanu-Gherea în lucrările sus-amintite au fost reluate și dezvoltate în multe alte articole tipărite în cuprinsul aceleiași REVISTE SOCIALE ca: **Protivnicii socialiștilor în Româniea** — (un răspuns domnului Ștefănescu); **Dl. Ștefănescu ori un fenomen rar în polemică** (Al doilea răspuns d-lui Ștefănescu); **Cîteva cuvinte D-lui Gheorghiu și altora ; Robica și socialismul ; Liberalii ideologi-utopiști față cu socialiștii ; Răspuns d-lui Vasiliu ; Răspuns la unele întîmpinări etc.**

REVISTA SOCIALĂ, cu lucrările publicate ale lui Constantin Dobrogeanu-Gherea, s-a bucurat de o răspîndire și popularitate relativ mare printre socialiștii români și muncitorii conștienți organizați în primele cercuri socialiste și muncitorești din țara noastră. Ecoul acestei popularități a pătruns și în cercuri de tineri intelectuali, care, deși ulterior nu au devenit socialiști, au manifestat interes față de ideile puse în circulație de REVISTA SOCIALĂ. Nicolae Iorga, amintindu-și de anii tinereții sale scria: „La 17 ani, noi citeam CAPITALUL lui Marx, făceam conferințe despre dînsul și împărțeam numere din **Revista Socială** și extrase din articolele ei".

Această publicație a fost citită și în străinătate primind aprecieri pozitive chiar din partea lui Fr. Engels. Ea constituie o mărturie a faptului să socialiștii români obținuseră succese importante în domeniul propagandei ideilor CAPITALULUI (Vol. I) de K. Marx în România și începuseră să treacă la analiza realităților românești în lumina acestor idei, ceea ce însemna un pas înainte în formarea premiselor teoretice de unire a mișcării muncitorești cu socialismul științific.

PIAŢA COMUNĂ ÎN FAŢA „DECALAJULUI TEHNOLOGIC"

COMISIA PIEŢEI COMUNE împreună cu Înalta Autoritate C.E.C.O. şi Comisia Euratom au elaborat un proiect de acţiuni urmărind coordonarea politicii ţărilor membre în vederea lichidării decalajului tehnologic faţă de S.U.A. Se prevăd în primul rînd măsuri pentru stimularea cercetării ştiinţifice. Într-un memorandum adresat ţărilor membre de cele trei organisme executive se respinge ideea că se pot utiliza în mod eficient realizările ştiinţifice străine fără a se dezvolta în acelaşi timp cercetările proprii. În proiectul de rezoluţie anexat la memorandum se arată că statele membre trebuie să desfăşoare „o acţiune energică pentru a redresa şi promova cercetările ştiinţifice şi tehnice, precum şi activitatea de inovaţii în industrie".

CU 10 ani în urmă, atunci cînd partizanii „integrării" vest-europene treceau la înfiinţarea unei uniuni vamale, economice şi politice, unul din principalele lor argumente era: în faţa puterii economice superioare a Statelor Unite, Europa riscă să rămînă mult în urmă dacă întreprinderile europene nu-şi vor mări rapid dimensiunile şi competitivitatea. Calea preconizată era desfiinţarea treptată a barierelor vamale dintre ţările membre ale Pieţei Comune şi instituirea, la capătul perioadei de trecere, a unui tarif extern comun. Bineînţeles, scopul nu era numai de a nu rămîne în urmă faţă de S.U.A., adică de a evita adîncirea deosebirilor de nivel economic, ci de a micşora distanţele. Crearea în Europa, mai precis în limitele „celor 6", a unui teritoriu economic comparabil cu cel al Statelor Unite trebuia să ducă, în intenţia promotorilor „integrării", la apropierea competitivităţii produselor „europene" — ale industriei ţărilor Pieţei Comune — de cea a industriei americane.

La 10 ani după semnarea Tratatului de la Roma, se dovedeşte însă că într-un domeniu hotărîtor pentru dezvoltarea unei economii moderne, şi anume în domeniul progresului tehnico-ştiinţific, decalajul între Piaţa Comună şi S.U.A. a crescut, cu perspectiva de a se mai agrava în anii următori. „Dacă cele 6 ţări ale Pieţei Comune vor rămîne principalele importatoare de descoperiri şi exportatoare de materie cenuşie, ele se vor condamna la o subdezvoltare cumulativă, care va da curînd un caracter iremediabil declinului lor", spunea recent Robert Marjolin, vicepreşedinte al Comisiei Pieţei Comune.

Decalajul actual între productivitatea din S.U.A. şi cîteva ţări din Piaţa Comună, exprimat în numărul de lucrători necesari pentru obţinerea aceleiaşi cantităţi de produse.

	IND. OŢELULUI	IND. CHIMICĂ	METALURGIE PRELUCR.
S.U.A.	1·0	1·0	1·0
R.F.G.	1·7	2·6	3·2
FRANŢA	1·6	3·0	3·1
ITALIA	1·2	2·5	4·2

Dimensiunile decalajului

ÎN 1958, cînd a luat fiinţă Comunitatea Economică Europeană, ţările acesteia îşi sporiseră ponderea în producţia industrială şi în schimburile comerciale ale lumii capitaliste, pe cînd participarea Statelor Unite se redusese faţă de nivelul extrem de ridicat din perioada imediat postbelică. În anii următori, procesul a continuat, însă în ciuda ritmului mai rapid de dezvoltare economică al ţărilor europene, continuă să persiste un important decalaj în privinţa produsului naţional brut pe locuitor — indiciu sintetic al nivelului de dezvoltare economică şi al productivităţii.

Tabel nr. 1

Produsul intern brut pe locuitor în S.U.A. şi ţările Pieţei Comune (în dolari)

	1958	1964	Creştere procentuală
S.U.A.	2 361	3 002	27,1
Piaţa Comună	845	1 311	55,1
din care:			
Belgia	1 031	1 447	40,3
Franţa	1 113	1 523	36,8
R.F.G.	931	1 541	65,5
Italia	490	847	72,8
Luxemburg	1 333	1 737	30,3
Olanda	767	1 241	61,8

Sursa: U.N. Yearbook of National Accounts Statistics 1965.

Constatăm că, deşi produsul intern brut pe locuitor a crescut de două ori mai rapid în ţările Pieţei Comune decît în S.U.A., în cifre absolute el rămîne de peste două ori mai mare în Statele Unite. Un asemenea handicap nu se poate învinge fără o anumită superioritate în domeniul tehnicii moderne şi al cercetării ştiinţifice care o alimentează. Or, în această privinţă Statele Unite îşi menţin avansul faţă de Piaţa Comună, înainte de toate în ramuri hotărîtoare cum sînt: electronica, industria aerospaţială, energia nucleară. Nu este vorba numai de participarea la o piaţă sau alta, deşi spune multe faptul că industria americană a calculatoarelor electronice deţine 95% din piaţa mondială capitalistă a acestui produs-cheie. O latură hotărîtoare a avansului tehnologic este eficienţa producţiei în ramurile de vîrf. O comparaţie între societăţile americane şi cele europene (Piaţa Comună şi A.E.L.S.) cu active de peste 1 miliard de dolari arată, de pildă, că în electronică suma vînzărilor anuale la 1 salariat este de 16 300 dolari în S.U.A. şi numai 7 300 dolari în Europa. În industria oţelului, suma vînzărilor este de 1,5 ori mai mare în cazul societăţilor americane, în construcţia de maşini de 2,3 ori, iar în industria chimică aproape de 3 ori.

Protecţionismul nu mai protejează

RĂMÎNEREA ÎN URMĂ a ţărilor Pieţei Comune faţă de S.U.A. în domeniul ştiinţei şi al aplicării sale în industrie este oglindită între altele în balanţa tehnologică — rezultantă a plăţilor şi încasărilor unei ţări pentru licenţe de fabricaţie şi brevete. După date statistice ale O.C.D.E., reiese că în 1962 Europa occidentală a cheltuit de 5 ori mai mult pentru brevete şi licenţe americane decît cheltuiau americanii pentru brevete vest-europene, ceea ce se traducea într-un deficit al balanţei tehnologice de 200 milioane dolari anual. În prezent, după unele evaluări, deficitul a ajuns la un miliard dolari anual.

O sursă principală a avansului american este decalajul în domeniul cercetării ştiinţifice. Pe locuitor S.U.A. consacră anual 90 dolari pentru cercetare, adică de peste 5 ori şi jumătate mai mult decît ţările Pieţei Comune. Exprimate în procente din produsul naţional brut, aceste cheltuieli se ridică la 3,1% în S.U.A., 1,5% în Franţa, 1,3% în R.F.G., 0,4% în Italia.

În ramurile-cheie decalajul cheltuielilor pentru cercetare între S.U.A. şi una din ţările Pieţei Comune — Franţa — este următorul: în 1965 în industria aeronautică aceste cheltuieli erau de 4,8 miliarde dolari în S.U.A. şi 148 milioane dolari în Franţa, adică de 33 de ori mai puţin; în electronică şi construcţii — 2.5 miliarde în S.U.A. şi 128 milioane în Franţa; adică de 19 ori mai puţin; în chimie 1 miliard şi respectiv 79 milioane, adică de 12 ori mai puţin. Cheltuielile pentru cercetare ale Franţei ar trebui multiplicate cu 20 pentru a ajunge la nivelul S.U.A., în timp ce produsul naţional brut al acestora este de 7,4 ori mai mare decît acela al Franţei.

În sfîrşit, după aceleaşi date ale O.C.D.E., S.U.A. folosesc de două ori mai mulţi oameni de ştiinţă, ingineri şi tehnicieni în munca de cercetare decît Anglia, R.F.G., Franţa, Olanda şi Belgia, luate la un loc (cu o populaţie de acelaşi ordin de mărime). Această disparitate în ceea ce priveşte personalul ştiinţific tinde să se agraveze prin migraţia lucrătorilor ştiinţifici din Europa în S.U.A. Potrivit unor date publicate de ziarul francez LES ECHOS, 10% din promoţiile de ingineri şi cadre ştiinţifice formate în Europa occidentală emigrează în fiecare an în Statele Unite. O statistică publicată de National Science Foundation din S.U.A. arată că între 1956 şi 1963 numărul specialiştilor emigraţi în S.U.A. din Europa occidentală a fost de 15 248.

Concluzia pe care o trag unii observatori din faptul că decalajul tehnologic S.U.A.— Piaţa Comună nu se reduce, ba chiar are perspective să crească, este că uniunea vamală nu poate feri pe „cei 6" de concurenţa industriei străine, mai bine utilate şi că nici instituirea tarifului extern comun nu va putea avea deci efectul scontat acum 10 ani. „O anumită ţară luată în parte, sau o grupare de ţări, cum ar fi de pildă Comunitatea Economică Europeană, poate să conteze din ce în ce mai puţin pe protecţionismul vamal pentru a dispune de o perioadă în care să adapteze structura producţiei sale la condiţiile concurenţei mondiale", scrie revista belgiană INDUSTRIE (februarie 1967).

Pe de altă parte, comparaţiile internaţionale din care rezultă proporţiile şi perspectivele decalajului tehnologic sînt folosite ca argument pentru a se preconiza unificarea politicii „celor 6" în materie de cercetare tehnico-ştiinţifică. „Problema este urgentă, scrie WIRTSCHAFTLICHE MITTEILUNGEN, deoarece implantarea progresivă a societăţilor americane în Europa nu este de loc de natură să faciliteze rezolvarea ei" (22 februarie).

„Ambivalenţa investiţiilor americane"

EXPRIMÎND puterea concurenţială mai ridicată a firmelor americane, investiţiile lor de capital în Piaţa Comună au crescut continuu şi într-un ritm susţinut, mai ales din 1960 încoace. De la 2 644 milioane de dolari, cît reprezentau în acel an, investiţiile private directe ale S.U.A. în ţările Pieţei Comune au crescut la 5 398 milioane în 1964, cu o tendinţă de accelerare în ultimii ani.

O trăsătură esenţială a investiţiilor americane în Europa „celor 6" este concentrarea lor într-un număr relativ redus de ramuri industriale: petrochimie, electronică, maşini de birou, automobile, maşini agricole, aluminiu, produse alimentare. Cifrele cele mai mari sau în orice caz tendinţele cele mai viguroase de intensificare a penetraţiei americane se constată în acele ramuri industriale în care ştiinţa modernă are cele mai largi aplicaţii.

Faţă de firmele europene, întreprinderile americane implantate în Piaţa Comună au deci cel puţin două atu-uri esenţiale: unul financiar şi altul tehnologic, între care există o strînsă legătură şi care asigură firmelor respective o mare competitivitate. Atu-ul financiar constă înainte de toate în puterea economică a societăţii-mamă din S.U.A. (exportul de capital fiind practicat cu prioritate de monopolurile cele mai mari) dar şi în capacitatea lor ridicată de autofinanţare. Cît priveşte atu-ul tehnologic, este vorba evident de faptul că firmele implantate în Europa beneficiază de rezultatele cercetării desfăşurate pe un plan mult mai larg în Statele Unite — atît la scara întregii economii americane, cît şi la scara fiecărei întreprinderi.

În aprecierea cifrelor cu privire la creşterea investiţiilor americane în Piaţa Comună trebuie să se ţină seama de faptul că eficienţa reală a capitalurilor respective este mai mare decît a celor europene. Un factor important în acest sens îl constituie preocuparea sistematică pentru organizarea şi raţionalizarea producţiei pe baza electronicii. Atenţia acordată mai de mult în S.U.A. perfecţionării metodelor de conducere, precum şi vastul aparat de marketing pe care îl folosesc investitorii S.U.A. în Europa joacă un rol important în creşterea eficienţei întreprinderilor cu capital american din ţările Pieţei Comune.

Pe asemenea elemente se sprijină afirmaţiile acelor exponenţi ai cercurilor de afaceri vest-europene după care economia „celor 6" beneficiază de incontestabile avantaje de pe urma pătrunderii capitalului american. În urma acestei penetraţii, scrie un autor occidental, „datele tehnologiei şi ale gestiunii întreprinderilor au fost modificate în ţările gazdă. Oferta se îmbogăţeşte prin noi produse îmbunătăţite. Metodele de producţie fundamentale influenţează mai de vreme sau mai tîrziu procesele de producţie ale firmelor locale..." (INDUSTRIE nr. 12/1966).

În optica ţărilor gazdă elementele pentru aprecierea investiţiilor americane nu se pot rezuma însă la atît. Problema-cheie pentru aceste ţări, inclusiv pentru ţările Pieţei Comune, este compatibilitatea sau incompatibilitatea investiţiilor americane cu interesele lor naţionale, cu independenţa lor economică. Şi faptul că aceste interese, această independenţă ar putea fi afectate, dacă nu de pe acum, atunci prin continuarea actualelor tendinţe din acest domeniu, reiese chiar şi din temerile menţionate, că aplicarea unor măsuri de coordonare a cercetării tehnico-ştiinţifice în ţările Pieţei Comune, pentru atenuarea decalajului tehnologic faţă de S.U.A., se poate lovi de obstacole tocmai sub forma masivei implantări americane. Altfel spus, există în ţările vest-europene temerea că societăţile cu capital american, ale căror centre de decizie se află în afara hotarelor acestor ţări, ar putea frîna aplicarea unor măsuri de politică economică de genul celor preconizate acum pentru amplificarea urgentă a efortului propriu de cercetare.

Asemenea considerente determină chiar şi pe cei care nu se opun investiţiilor americane în Piaţa Comună să vorbească de o „ambivalenţă" a acestor investiţii. Referindu-se la întreaga Europă occidentală, THE TIMES scria acum cîtva timp: „Foloasele pe care le prezintă pentru Europa investiţiile americane şi cunoştinţele americane nu trebuie subapreciate. În acelaşi timp trebuie să ne dăm seama şi să facem faţă naturii şi proporţiilor acestei invazii industriale".

I. VIANU
D. DRAGOMIRESCU

NOTE EXTERNE

C.E.C.O. şi concurenţa pe piaţa mondială

Recent a apărut cel de al 15-lea raport anual al Înaltei autorităţi C.E.C.O. Acesta se opreşte asupra dificultăţilor mereu sporite pe piaţa cărbunelui şi oţelului. Se constată că debuşeele se reduc continuu din cauza concurenţei produselor de import sau a „înlocuitorilor" şi că eforturile de mărire a competitivităţii se izbesc de limitările geologice. Minele celor 6 ţări membre se află, cum glăsuieşte raportul „într-un proces de regresiune structurală". Numărul muncitorilor din mine a suferit în 1966 o nouă reducere considerabilă (cu 62 000, adică cu circa 10%). Totuşi, în ciuda unei puternice creşteri a stocurilor — care reprezintă acum mai mult de două luni producţie — tonajul nerealizat din cauza şomajului parţial, s-a dublat în raport cu 1965, depăşind 4,5 milioane de tone în 1966.

Dată fiind concurenţa sporită pe piaţa mondială, perspectivele oţelului, deşi diferite de ale cărbunelui, nu sînt nici ele considerate în chip optimist. Raportul C.E.C.O. pune accentul pe „fărîmiţarea structurii industriale" a oţelului în Comunitate şi recomandă „crearea unor unităţi mult mai mari". Este vorba de ideea concentrării monopoliste peste frontierele ţărilor membre.

Comentatorii amintesc că se urmăreşte ca începînd din anul următor Comitetul Executiv al Comunităţii Cărbunelui şi Oţelului, să fie integrat într-un Comitet Executiv comun pentru toate cele trei „comunităţi". Raportul menţionează într-adevăr că „o mai bună disciplină pe piaţa oţelului... poate fi favorizată printr-o reducere a numărului centrelor de decizie care determină politica de producţie şi de desfacere a întreprinderilor".

Întrucît însă realizarea acestei idei este legată de un acord politic al ţărilor membre asupra principiului conducerii supranaţionale, perspectivele de rezolvare a problemei nu par azi mai favorabile decît pînă în prezent.

„Deflaţie" şi „reflaţie"

DEGRADAREA perspectivelor economice constituie obiectul unor serioase îngrijorări în R.F.G. Nu de mult a fost înfiinţat un comitet de experţi, compus din economişti de vază şi oameni de afaceri, pentru a raporta anual Bundestagului asupra situaţiei şi a face recomandări cu privire la măsurile ce ar trebui luate. Într-un raport special, Comitetul semnalează în prezent că este de aşteptat ca produsul naţional brut să se reducă într-o proporţie de 1 pînă la 2% în prima jumătate a acestui an. Se arată că acest pronostic ţine seama de măsurile de „reflaţie" deja luate, sau anunţate, şi care se exprimă prin adoptarea unui buget extraordinar de cheltuieli, prin compensaţii speciale legate de deprecierea condiţiilor economice şi prin reduceri în rata scontului, care dealtfel a şi scăzut la 4%. Mulţi economişti germani socotesc însă că măsurile de „reflaţie" luate de Ministerul Economiei s-ar putea dovedi şi insuficiente şi tardive. Prin termenul de „reflaţie" — de curînd încetăţenit în limbajul din literatura economică occidentală, — este exprimat un antonim al noţiunii de «deflaţie», adică operaţiuni financiare şi economice care pun capăt restricţiilor de credit şi celor monetare, în vederea reluării investiţiilor.

Pentru a permite autorităţilor locale şi regionale să-şi reia operaţiile de investiţie, se prevede pentru curînd o nouă reducere a scontului. Comitetul de raportori a recomandat guvernului să accelereze programul investiţiilor, care urmează să fie finanţat din bugetul extraordinar menţionat şi care se ridică la 2 500 milioane mărci. Pînă în prezent n-au fost alocate din acest buget decît 850 milioane. De asemenea, Comitetul a avertizat şi împotriva primejdiilor de durată pe care le prezintă surplusurile de export ce s-au creat ca urmare a reducerii cererii interne.

Rata de creştere economică de 2% pentru anul 1967, prevăzută de Ministerul Economiei, nu va putea fi realizată după opinia Comitetului decît dacă s-ar dezvolta rapid puternice elemente de expansiune sau vor fi adoptate noi măsuri de „reflaţie".

După cum se vede, şi din exemplul Angliei şi al altora, măsurile de deflaţie şi de reflaţie se succed azi în economia ţărilor occidentale aproape cu ritmicitatea metronomului. Pendula însă n-a fost niciodată instrumentul de măsură al stabilităţii.

PROGRAMUL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU DEZVOLTARE

CU APROAPE două decenii în urmă, Organizația Națiunilor Unite și instituțiile specializate s-au angajat într-o activitate de sprijinire nemijlocită a eforturilor țărilor subdezvoltate de a-și asigura progresul economic și social. În 1950 această acțiune și-a găsit concretizarea și prin crearea programului lărgit de asistență tehnică.

Asistența tehnică oferită prin acest program atinge practic toate domeniile dezvoltării economice și sociale, materializîndu-se prin finanțarea unor misiuni de experți cu înaltă calificare în domenii bine precizate, prin specializarea în străinătate a unor cadre naționale și prin furnizarea de echipamente și utilaje cu caracter experimental, de laborator. După 15 ani de activitate neîntreruptă, în 1965, rezultatele obținute puteau fi exprimate sintetic prin cifra de 150 000 de cadre specializate prin intermediul acestui program, cadre provenite din peste 130 de țări și teritorii.

Programului lărgit de asistență tehnică i s-a adăugat în 1959 încă un organism, destinat sprijinirii eforturilor economice ale țărilor în curs de dezvoltare. Este vorba de Fondul special al O.N.U., creat în scopul finanțării unor proiecte de mai mare anvergură cu caracter de preinvestiții.

Cele două organisme au funcționat paralel pînă în anul 1965 cînd, în baza unei rezoluții a Sesiunii a XIX-a a Adunării Generale a O.N.U., au fuzionat, căpătînd numele de „Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare" (PNUD). Directorul Fondului special, Paul G. Hoffman, a devenit director al PNUD. În cadrul noului program, cele două componente (asistența tehnică și proiectele de preinvestiții) își mențin individualitatea.

FONDURILE de care dispune PNUD se formează din contribuțiile voluntare ale țărilor membre ale O.N.U. și ale instituțiilor sale specializate. În anul 1967 suma contribuțiilor voluntare anunțate se ridică la 167,5 milioane de dolari, existînd perspective ca pînă în anul 1970 să ajungă la circa 200 milioane de dolari anual.

Principiile de bază care guvernează acordarea sprijinului de către PNUD au fost precizate în numeroase rezoluții ale Adunării Generale a O.N.U. În esență, ele ar putea fi prezentate astfel:

— Obiectivul principal al PNUD este de a ajuta țările în curs de dezvoltare în întărirea economiilor lor naționale, în vederea susținerii independenței lor economice și politice.

— Asistența tehnică a O.N.U. nu poate fi furnizată decît cu acordul guvernelor interesate și pe baza unor cereri primite din partea acestora. Ea nu poate fi acordată decît autorităților care reprezintă guvernele respective.

— Natura serviciilor furnizate de către PNUD trebuie să răspundă necesităților celor mai actuale ale țărilor interesate; această asistență este furnizată exclusiv în forme corespunzătoare dorințelor exprimate de guverne.

— Țările care doresc să primească sprijinul PNUD trebuie să definească în prealabil cu precizie natura asistenței cerute, precum și contribuția pe care această asistență urmează s-o aducă la dezvoltarea ramurii respective de activitate în țara beneficiară.

— Asistența tehnică furnizată nu va putea constitui un pretext de intervenție economică sau politică din partea unui stat străin în afacerile interne ale țării beneficiare și nu va putea fi însoțită de nici un fel de condiții cu caracter politic, evitîndu-se orice discriminare legată de regimul politic al țării interesate sau de considerente de rasă ori religie.

Programul își realizează proiectele prin intermediul instituțiilor specializate din sistemul O.N.U. (F.A.O., U.N.E.S.C.O., O.I.M. etc.), care devin astfel agenții de execuție. Pentru domenii necuprinse în sfera de activitate a instituțiilor specializate, agenția de execuție este Secretariatul O.N.U.

DIN 1955 și pînă în 1966 inclusiv, la capitolul „Asistență tehnică" din cadrul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare s-au alocat peste 400 milioane de dolari pentru finanțarea a mai mult de 2 500 proiecte de dimensiuni reduse, în aproape 150 de țări și teritorii. În aceeași perioadă, peste 30 000 de specialiști din diferite țări ale lumii au funcționat ca experți în cadrul programelor de asistență tehnică.

O caracteristică a proiectelor Fondului special din cadrul PNUD este atragerea într-o măsură importantă a mijloacelor și fondurilor țărilor beneficiare, realizarea obiectivelor căpătînd un puternic caracter de cooperare cu țările interesate. Valoarea medie a alocațiilor Fondului pentru un proiect este de aproape 1 milion de dolari (alocațiile PNUD nu sînt rambursabile), în timp ce valoarea medie a alocațiilor guvernamentale este de peste 1 300 000 dolari. Din totalul sumelor necesare celor 727 de proiecte aprobate pînă acum de Fond, circa 41% sînt suportate de acesta, iar restul de 59% de către guvernele interesate. Din numărul total al proiectelor, 87% au revenit unor țări din Africa, Asia și America Latină.

Merită subliniată tendința PNUD de a aproba proiecte nu numai în raport cu nivelul general al economiei țărilor beneficiare, dar și ținînd seama de dezvoltarea aumitor ramuri ale economiei din fiecare țară. Așa se explică faptul că printre beneficiarii Fondului special se numără Japonia (cu un proiect referitor la studiul cutremurelor) și Cehoslovacia (crearea la Praga a unui centru de calcul electronic).

În Europa pînă acum au folosit această formă de cooperare cu PNUD următoarele țări: Bulgaria, Cehoslovacia, Cipru, Grecia, Irlanda, Islanda, Iugoslavia, Malta, Polonia, România, Spania și Turcia.

Prin activitatea pe care o desfășoară, prin cooperarea economică internațională pe care o promovează, fie și limitat numai la domeniul preinvestițiilor, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare are un rol de stimulent în procesul de creștere a economiei naționale a diverselor țări.

M. MARIUS

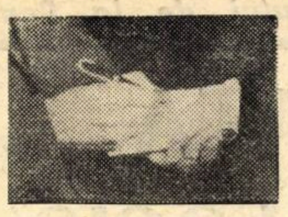

din bloc-notesul cronicarului

Creșterea randamentelor agricole

De mai bine de 15 ani, în Franța se înregistrează o creștere sensibilă a randamentelor în agricultură, pe care săptămînalul LA VIE FRANÇAISE o prezintă drept o „revoluție care trebuie cu atît mai bine primită și continuată, cu cît fără ea, delicata problemă a produselor agricole (a cărnii în special), nu va avea șanse să fie rezolvată". De altfel despre creșterea deficitului produselor de carne în

	1951	1959	1967 (previziuni)
EFECTIVE persoane active (în milioane)	6,5	5	3,2
ÎNGRĂȘĂMINTE (în milioane tone)	1	2	3,4
TRACTOARE (mii)	150	600	1.200
LAPTE (litri pe vacă)	1.848	2 070	2.800
GRÎU (chintale la ha)	17	21	33

viitor vorbea nu de mult și Michel Cépède, președintele Comitetului interministerial al agriculturii și alimentației F.A.O., care atrăgea atenția asupra faptului că „națiunile importatoare de produse animale vor înregistra în 1975 un deficit de 225—310 000 tone: cinci săptămîni pe an, ele nu vor fi în măsură să-și acopere necesitățile prin importuri".

Graficul de mai sus, oglindește evoluția randamentelor agricole în Franța.

Turism, stil... secolul XV

Se mai poate susține că turismul nu ține pasul cu moda, din moment ce stilurile cele mai recent lansate în materie de cazare sînt cele denumite „monahal" sau „secolul al XV-lea"? La mănăstirea Rila din Bulgaria de exemplu, (care rivalizează în pitoresc și bogăție cu cea de la muntele Athos), a fost construit recent un nou hotel cu tot confortul modern, dar cu mobilier și ambianță monahal-medievală. De asemenea în Anglia, în regiunea lacurilor de la Troutbeck, au fost date în funcțiune cabane mari, în care turistul poate gusta atmosfera epocii regelui Henric al VII-lea (întemeietorul dinastiei Tudorilor de acum 482 de ani). Paturile care mobilează aceste cabane sînt toate vechi, provenite de la licitațiile de antichități. Unul din ele bunăoară, care poartă data de fabricație 1492, cîntărește exact o tonă. Inițiatorii au motive temeinice să se bucure de realizările lor, stilurile lansate atrăgînd un mare număr de turiști, iar înscrierile făcîndu-se cu anticipație și întrecînd cu mult previziunile.

„Pețitori" moderni

Mariajele dintre firmele vest-europene și cele de peste ocean — relata recent revista **La machine-outil française** — nu se fac la întîmplare. Intermediari specializați în asemenea tranzacții au ajuns să-și facă din acest „pețit" o adevărată meserie. Deplasați în Europa sau recrutați la fața locului, ei depistează și asigură legătura între trusturile americane și firmele europene aflate în „jenă" financiară, amatoare de susținători. Unul dintre acești intermediari este și Emile Boucart, nepotul întemeietorului marelui grup industrial Nestlé din S.U.A., care se află de mai bine de două luni în Europa, în căutare de „mirese". „Rolul meu în afacerile pe care le am în Europa — nu se sfiește el să afirme — este asemănător celui al unui agent matrimonial. După ce studiez gestiunea unei fabrici, pentru a afla dacă are situație corespunzătoare și produse rentabile, o pun în contact cu filiala americană cea mai apropiată din Europa sau a unei bănci americane, și în felul acesta «mariajul» este pe drum bun".

Drum bun da, dar numai pentru unii.

Falimente prin reacție în lanț

Potrivit agenției japoneze **Tokyo Shoko Mercantile**, în anul fiscal care s-a încheiat la 31 martie 1967, falimentele întreprinderilor cu datorii mai mari de 10 000 lire sterline au atins în Japonia cifra de 6 675, cel mai mare număr de pînă acum. În anul fiscal anterior — anunță aceeași agenție — numărul a fost de numai 6.060 firme de această categorie. Puzderia de falimente — care după aprecierea economiștilor vor continua și în viitor — sînt atribuite reacțiilor în lanț și tendinței marilor întreprinderi de a admite ca firmele subsidiare și subcontractanții să-și înceteze activitatea. Se afirmă că creșterea prețurilor la materiile prime și (drept urmare a împuținării mîinii de lucru) majorarea fondurilor de salarii provoacă și sporul accelerat al falimentelor.

Recunoscînd pericolul pentru economia națională, Consiliul Sistemului Judiciar Japonez a prezentat Ministerului de Justiție un amendament în 19 puncte la Legea refacerii corporațiilor care are drept scop să împiedice falimentele în lanț ale subcontractanților marilor companii.

Pot deveni însă solvabile oare, prin efectul juridic al unei legi, micile firme ruinate de concurența necruțătoare a celor mari?

România la Tîrgul din Tokio

România este prezentă și la actuala (cea de a 7-a) ediție a tîrgului din Tokio cu un Oficiu comercial, în cadrul căruia o serie de întreprinderi de comerț exterior prezintă o variată gamă de materiale de construcție și produse miniere (sare, ciment, marmură, pirită etc.), de oțeluri și aluminiu, plumb, zinc, bronz, rulmenți de diferite tipuri și dimensiuni. Sînt expuse, de asemenea, produse alimentare.

Un punct de atracție pentru vizitatori îl constituie standul de produse artizanale, textile folclorice, covoare, obiecte de ceramică, împletituri etc.

Aeroportul electronic

Pentru asigurarea unei desfășurări rapide și eficiente a traficului de mărfuri, societățile engleze de navigație aeriană B.E.A. și B.O.A.C. au executat proiectul unui aeroport sistematizat și automatizat, care poate duce la reducerea cu 30% a cheltuielilor de transport, încărcare, descărcare și depozitare.

Capacitatea noului aeroport (ce urmează a fi construit lîngă Londra), este prevăzută a fi de 150 000 tone — ceea ce echivalează cu 6000 de trimiteri sau primiri, sau cu încărcarea și descărcarea a 50 de avioane.

Cele 18 rampe au fiecare sistemul de încărcare-descărcare automate, cu excepția celor destinate mărfurilor supradimensionate. Întocmirea documentației de expediere se execută tot automat, mărfurile putînd fi depozitate pe verti-

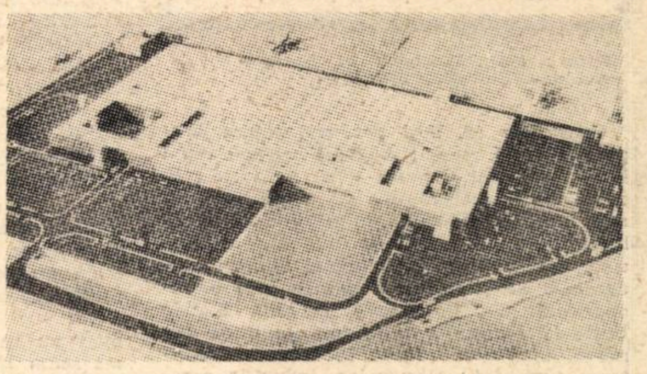

cală pînă la 10 m. Aeroportul este dotat cu mijloace de transport moderne dirijate cu ajutorul unor plăci magnetice și cu un centru de sortare, care expediază mărfurile după locurile destinației sau numărul avionului. Dirijarea generală a traficului se face tot cu ajutorul mașinilor electronice.

C. GRIGORE

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Intreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 16 (192)
VINERI
21 aprilie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

PRIN SCHELELE DE EXTRACȚIE ȘI RAFINĂRIILE DE PETROL

după două luni de la aplicarea măsurilor pentru înlăturarea pierderilor planificate

RENTABILITATEA PRODUCȚIEI – EFECTUL UNOR ACȚIUNI CONJUGATE

ÎN PAGINA 5

DIN SUMAR

• În pagina a 3-a:

50 de ani de la apariția lucrării

IMPERIALISMUL – STADIUL CEL MAI ÎNALT AL CAPITALISMULUI

• În paginile 8–9:

Organizarea științifică a producției și a muncii

DEZVOLTARE EXTENSIVĂ SAU VALORIFICAREA MAI DEPLINĂ A POTENȚIALULUI EXISTENT?

• În pagina a 15-a:

Sesiunea Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa

LĂRGIREA COMERȚULUI ȘI A COOPERĂRII INTRA-EUROPENE ESTE O NECESITATE

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

NEDIRIJATE... NEONORATE

UZINA noastră întîmpină mari greutăți în ce privește aprovizionarea unor materiale care nu se procură cu repartiții. Dar iată despre ce este vorba.

Procesul tehnologic din șantierele navale cere ca după operația de curățire de țunder, tablele să fie acoperite cu un grund protector împotriva coroziunii pînă la vopsirea definitivă. De mai bine de un an de zile, solicităm la toate fabricile de vopsele din țară, grundul reactiv G 404—50 soluția I și II și nu putem să-l obținem. Din lipsa acestui grund, uzina noastră consumă anual peste 30 000 ore, reprezentînd curățirea de rugină a tablelor după sablare. În aceeași situație se află și alte materiale (vopselele antivegetative, vopselele anticorozive).

Greutăți în aprovizionare întîmpinăm și pentru diferite scule și dispozitive. Pentru unele, de pildă, chei dubie fixe mecanice, după STAS 582—59, dălți STAS 4941—55 și cuțite pentru mașini de tîmplărie NI 1121—64 am lansat comenzi la Fabrica de unelte și scule-Rîșnov încă din august 1966 pentru anul 1967, dar ele nu au fost onorate pînă acum.

ing. Ion SOȘEA
tehnolog șef, Uzina mecanică Turnu Severin

RECEPȚIE UNILATERALĂ

SE știe că unitățile comerciale alimentare au sarcina de a colecta de la populație ambalaje de sticlă. Ministerul Comerțului Interior a dispus ca aceste ambalaje să fie recepționate cantitativ numai la unitatea predătoare, iar calitativ la depozitul I.R.V.A. După ce comisia de recepție efectuează recepția calitativă, comunică întreprinderii comerciale cîte din aceste sticle nu se achită, și urmează să fie imputate gestionarilor respectivi, ne fiind corespunzătoare STAS-ului.

Deoarece recepția calitativă este unilaterală fără prezența gestionarului predător, se dă naștere la sute de litigii.

Socot necesar, ca gestionarilor să li se asigure posibilitatea de a preda efectiv, cantitativ și calitativ, ambalajele achiziționate. Numai pagubele constatate în acest fel se pot recupera de la cei vinovați.

Paul SIMONKOVICH
contabil șef O.C.L. Alimentara Oradea

CASARE ÎN TOATE SITUAȚIILE?

ÎN CADRUL întreprinderilor se casează mijloace fixe care s-ar mai putea folosi (în condiții de solicitare mai puțin intensă).

În prezent, transmiterea unor mijloace fixe către cooperativele agricole de producție se poate face numai în condițiile Decretului nr. 409/1955. Ținînd seama de unele dificultăți ce se întîmpină în cazurile de transmitere cu plată a unor mijloace fixe, socot că se impun simplificări. În funcție de valoare, s-ar putea stabili competențe, începînd de la nivelul întreprinderii. Prin simplificarea formalităților de transmitere s-ar obține: **valorificarea unor utilaje la sume mai mari decît cele care se obțin pentru deșeurile rezultate; utilizarea acestora în continuare, și deci o eficiență economică sporită; restrîngerea comenzilor din partea cooperativelor agricole de producție etc.**

Acțiunea de identificare și repunere în circuitul economic a unor astfel de utilaje ar putea fi organizată fără complicarea legislației.

Constantin STANCIU
contabil șef,
I. I. S. „Producția"-București

ECONOMISIREA METALULUI ȘI STANDARDELE

MULTE din acțiunile pentru economia de metal se soldează cu bune rezultate. Totuși, un punct nevralgic al problemei este cadrul legal care favorizează risipa de metal: **prevederile standardelor.** Făcînd o comparație, cu normele străine, procentele de scurtături admise sînt cu 5—15% mai mici decît ale STAS-urilor noastre, iar limita inferioară este cu mult sub aceea luată ca referință. Rezultă, deci, că standardele permit întreprinderilor metalurgice să producă scurtături în cantități ce merg pînă la 1/5 din totalul producției.

Preluînd aceste scurtături, întreprinderile prelucrătoare realizează un consum specific de metal mai ridicat, deoarece trebuie să țină seama și de scurtăturile care, în bună parte, sînt inutilizabile. **Atari prevederi mai pot constitui un stimulent pentru producător, în economisirea metalului?**

Socotim necesară **revizuirea standardelor la laminatele finite din oțel la capitolul** „Scurtături admise la livrare" și alinierea normelor noastre la nivelul celor internaționale. **Și aceasta, bineînțeles, fără modificarea prețurilor de livrare.**

Mihai ALEXANDRESCU
Dan POPESCU
economiști - „Metal import"

CE FEL DE PROCEDEE SÎNT ACESTEA?

ÎN IANUARIE 1967, Întreprinderea forestieră Mineciu ne-a comunicat că ne poate furniza cantitatea de 33 000 lăzi navete, din care, în urma comenzii noastre ne-a livrat în februarie doar 3250 bucăți. Pentru rest, la diversele noastre insistențe, ne-a trimis o adresă, la 9 februarie, prin care ne recomandă să obținem repartiție. Ne-am conformat. Dar, în ciuda repartiției date de Ministerul Economiei Forestiere, I. F. Mineciu nu ne-a livrat restul comenzii. Nu cunoșteam motivul; întîmplător, l-am aflat. Ceruseră ministerului anularea repartiției!

De curînd, am mai întîmpinat unele neplăceri, de data aceasta din partea I. F. Toplița, care ne atrage atenția că dacă nu acceptăm termenele de livrare pe trimestrul II/1967 la contractul nr. 467, va cere anularea cantității de lăzi-navete pe care urma s-o livreze.

Posibilitatea ca furnizorii să acționeze la Arbitraj, pe bază de contracte directe, ar fi, cred, o soluție în rezolvarea acestor situații.

Luca IGNAT
economist, Fabrica de ulei „Muntenia" - București

GEOGRAFIA ECONOMICĂ

DUPĂ cum este cunoscut, cea mai mare parte a lecțiilor de geografie din manualele claselor V, VI și X tratează despre economia diferitelor țări. Nu se poate spune că „Viața economică" nu acordă importanța cuvenită economiei mondiale. Totuși, cred că pentru sprijinirea celor de la catedră, revista dispune de resurse încă parțial folosite. Mă refer la posibilitatea existenței unei rubrici permanente în care, folosind variatele izvoare documentare, s-ar trata economia specifică UNEI SINGURE ȚĂRI.

Materiale orientate numai în direcția prezentării economiei unui singur stat au mai apărut. Am dori, însă, ca acestea să se găsească cu regularitate în coloanele revistei.

prof. Ștefan COVRIG
Tîrnăveni

•REDACȚIA CĂTRE CITITORI•

PETRE I. BOLDEA, Ocolul Silvic, Bozovici. — Potrivit art. 6 din Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 175/1959 cumulul de funcții se poate efectua numai în unități diferite, fiind interzis cînd una din unități se află sub controlul și verificarea directă a celeilalte unități. Ocolul silvic fiind o subunitate în cadrul Întreprinderii forestiere, nu este posibil să exercitați, prin cumul, funcția de revizor contabil al întreprinderii, și pe aceea de contabil șef al ocolului.

TOMA CIORAN, Zimnicea. — Întrucît încadrarea dv. în anul 1964, în funcția de contabil principal, s-a făcut în afara condițiilor prevăzute în indicatorul de studii și stagiu **pentru această funcție, nu a fost posibil ca la aplicarea Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 769/1965 să vi se majoreze salariul.** Pentru a putea beneficia de salariul tarifar majorat, este necesară completarea studiilor.

I. POPA, Pitești. — În conformitate cu art. 53 al. 2 din Legea nr. 27, privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, la recalcularea pensiei, se ia în considerare fie salariul tarifar avut în vedere la stabilirea pensiei, fie media salariilor tarifare ale funcțiilor ocupate în cei trei ani lucrați după pensionare. În ambele ipoteze, salariile tarifare luate în calcul, sînt cele în vigoare la data cererii de recalculare a pensiei. Pentru cadrele cu funcții economice, sînt luate deci în considerare, salariile tarifare stabilite pe baza Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 328/1967. Aplicarea art. 53 al. 2 din lege este posibilă, numai dacă pensionarii s-au aflat în muncă după 1 ianuarie 1967 și dacă n-au cerut, pînă la această dată, recalcularea pensiei pe baza Decretului nr. 292/1959 prin adăugarea vechimii în muncă prestate după pensionare.

LIVIU POP, economist, Oradea. — Îmbunătățirea corelațiilor dintre salariile tarifare ale unor funcții tehnice și economice, a fost rezolvată prin H.C.M. nr. 328/1967 cu aplicarea de la 1 martie a.c. O dată cu intrarea în vigoare a acestei Hotărîri, prin precizările ce se vor da, se va crea posibilitatea ca funcția de director de întreprindere, **din unele ramuri,** să poată fi ocupată nu numai de cadre cu studii superioare tehnice, ci și de cei cu studii superioare economice.

IOAN CIORDAȘ, Cooperativa „Lemnul"-Oradea. — Propunerile dv. referitoare la sistemul de salarizare a personalului tehnic-administrativ au fost reținute de organele competente pentru a fi analizate.

Ing. I. SOȘEA, tehnolog șef, Uzinele mecanice Tr. Severin. — Referindu-se la articolul semnat de dv. în nr. 8 — **Pe întregul proces de fabricație,** conducerea Uzinelor „23 August" din București ne scrie: „A existat o perioadă cînd datorită utilajului deteriorat, piesele (cutiile de unsoare tip rulment) au prezentat valori mai mari (adaosuri de prelucrare) decît cele stabilite de STAS. În prezent, se analizează posibilitatea reducerii consumului de metal lichid prin îmbunătățirea tehnologiei de fabricație care se va definitiva în scurt timp. Totodată, se analizează posibilitatea eboșerii, în uzina noastră, a cutiilor de grăsime pentru înlăturarea deficiențelor semnalate de beneficiar".

N. MAGHERESCU, București, — La articolul apărut în nr. 7 al revistei noastre, ne-au răspuns: Direcția plan economic din M.E.F. și Banca Națională. Iată, pe scurt, cele două răspunsuri:

— Pentru decontarea fără acceptare a prestațiilor între întreprinderile din cadrul Ministerului Economiei Forestiere, s-a dispus ca „Situația prestațiilor" (formular S. 90) să nu se mai vizeze, în prealabil, de beneficiari. Va fi suficientă confirmarea foilor de transport, iar eventualele diferențe constatate se vor regulariza în conformitate cu prevederile pct. 512 și 513 din Instrucțiunile nr. 1 ale Ministerului de Finanțe și Băncii Naționale. Propunerea privind modul de decontare a facturilor, la care s-au făcut refuzuri de valori sub 500 lei, a fost considerată utilă, socotind că va duce la reducerea numărului operațiunilor de decontare.

— Introducerea unui nou sistem privind posibilitatea reducerii volumului de refuzuri de valori mici, a fost reținută de organele bancare pentru a fi analizată sub aspectul oportunității și eficacității ei.

ING. I. ȘTEFAN, București — Este adevărat că în materialul indicat de dv. s-a strecurat o greșeală de corectură. În nr. 15, am publicat erata respectivă.

PAUL NICOLAU, economist, Lugoj — Organele competente studiază posibilitățile de perfecționare a legislației în vigoare.

PAVEL CIUCHI, Iași; ING. SPIRU RADU PETCULESCU, Galați — Am primit materialele dv.

MOISE STOICA, Mizil; ALEXANDRU POP, Satu Mare; grupul de salariați de la O.C.L. „Alimentara" — Cluj; ing. STELIAN SCARLAT, Obîrșia de Cîmp, regiunea Oltenia; ION BUZDUGĂ, C.A.P. Tudor Vladimirescu, regiunea Galați — Vom răspunde la întrebările puse.

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

PRACTICA STUDENȚILOR

PE MARGINEA materialelor publicate sub acest titlu în nr. 6 al revistei, am primit următorul răspuns:

• Este justă propunerea făcută (Ion Crețu), ca practica desfășurată în ani diferiți să aibă continuitatea necesară, respectiv să fie efectuată în aceeași întreprindere. **În repartizarea studenților vom ține seama de această propunere.** Dintre celelalte reținem: **schimbarea perioadei de practică pentru anul IV** (N. Frîncu) **care trebuie să fie corelată cu posibilitățile bazelor de practică de a primi studenți la termenele de execuție a lucrărilor din întreprinderi** și propunerea (Neculai Popa) privind **angajarea studenților în timpul vacanței.** Considerăm eficientă, atît pentru pregătirea studentului, cît și pentru întreprindere, angajarea acestuia ca salariat în timpul vacanței. Angajarea să fie făcută numai pentru o parte din vacanță, lăsînd astfel studenților timpul necesar pentru odihnă înaintea noului an universitar. În acest mod se poate soluționa mai corespunzător atît problema volumului de timp afectat practicii, cît și aceea a alegerii perioadei de practică (I. Mihai și P. Bojan).

Pentru desfășurarea activității de cercetare științifică, studenții au la dispoziție cercurile științifice. Perioada de practică poate și trebuie să fie folosită de studenți și pentru studierea unor teme cuprinse în planul de activitate al cercurilor științifice și, mai ales, pentru elaborarea proiectelor economice (Gh. Ionescu), dar practica în producție rămîne totuși o parte integrantă a procesului de învățămînt.

Nu putem lua în considerare propunerea (N. Frîncu) **ca practica merceologică a studenților din anul III — Comerț exterior — să se facă pe parcursul întregului an de învățămînt, cîte 3—4 ore pe zi.** Fragmentarea practicii în felul propus, nu ar prezenta avantaje pentru studenți, în schimb, ar stînjeni desfășurarea procesului de învățămînt.

Cu ocazia dezbaterilor materialului privind perfecționarea învățămîntului superior economic, s-au ridicat și alte probleme în legătură cu îmbunătățirea practicii în producție, de care vom ține seama la aplicarea concluziilor acestor dezbateri.

prof. dr. docent șt. M. A. LUPU
rectorul Institutului de științe economice „V. I. Lenin" - București

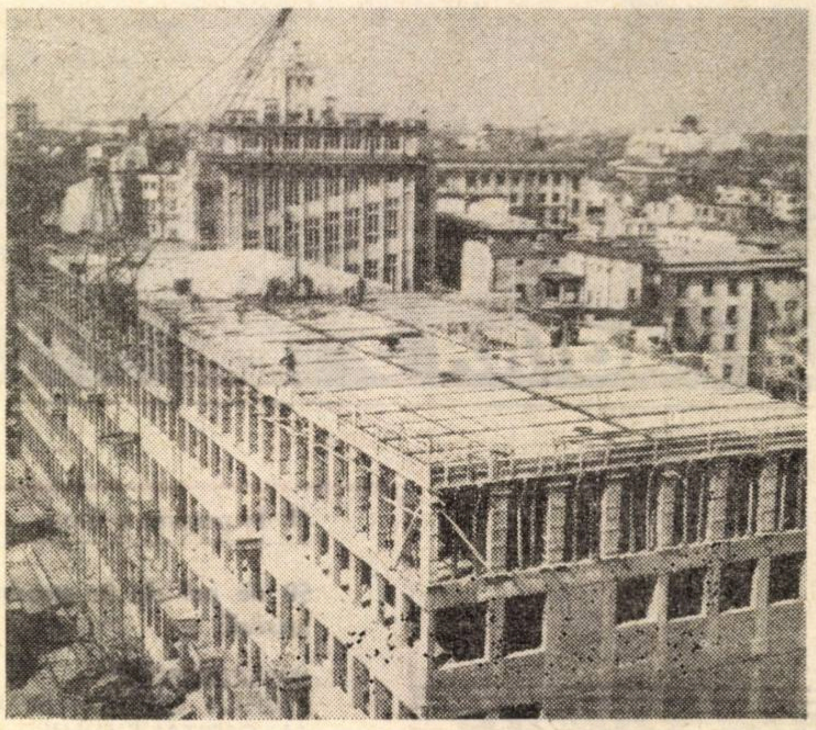

Acum, șantier. Peste cîtva timp, însă, în noua clădire, studenții Institutului de științe economice „V. I. Lenin" din București vor avea cele mai bune condiții de studiu

50 DE ANI DE LA APARIȚIA LUCRĂRII

IMPERIALISMUL — STADIUL CEL MAI ÎNALT AL CAPITALISMULUI

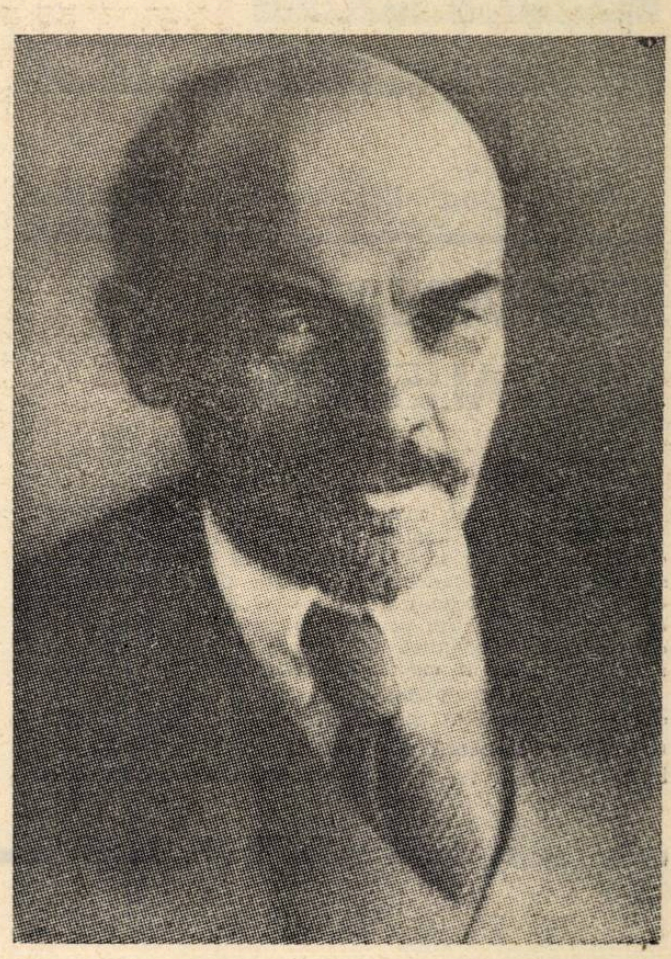

DACĂ facem abstracție de corespondența purtată de V. I. Lenin de-a lungul bogatei sale vieți de militant politic și om de știință multilateral, există două materiale vaste care ne dezvăluie mecanismul intim al modului său de a lucra, laboratorul gîndirii sale. Alături de **Caiete filozofice**, *este vorba de* **Caiete despre imperialism**, *în care se află reunite exemplele și notațiile care i-au servit la elaborarea lucrării* **Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului**, *apărută acum 50 de ani. Constituind ele însele o lectură pasionantă,* **Caiete despre imperialism** *arată ce volum uriaș de fapte concrete, interpretări și poziții de o mare diversitate au fost trecute prin filtru de V. I. Lenin pentru a ajunge la noțiuni și concepte care astăzi pentru noi sînt instrumente curente de analiză. Imperialism, monopol, capital financiar, expansiune colonială, export de capital sînt numai cîteva din fenomenele a căror importanță crucială pentru o întreagă epocă istorică a sesizat-o V. I. Lenin și care au rămas prin opera lui categorii cu un conținut științific bine definit. Discipol al lui Marx și Engels, operînd cu noțiunile economiei politice științifice create de ei, V. I. Lenin le-a considerat ca un punct de plecare în analiza pe care realitățile noi de la începutul secolului al XX-lea o cereau.*

● Metodologie creatoare

AȘA cum Marx, pornind de la contradicțiile interne ale mărfii — celula economică a societății burgheze — a urmărit modul lor de manifestare la scara sistemului de relații capitaliste, V. I. Lenin a pornit de la monopol ca fenomen esențial al capitalismului contemporan, a cărui statornicire a conferit noi trăsături caracteristice modului de producție capitalist în ultimul său stadiu de dezvoltare. Nu o dată a subliniat V. I. Lenin ideea că dominația monopolurilor constituie esența imperialismului. Plecînd de la monopol, V. I. Lenin a lărgit treptat frontul analizei. El a examinat prefacerile profunde pe care monopolurile (cartelurile, trusturile, concernele) le-au provocat în economie, atît în tehnică, cît și în relațiile dintre clase și în interiorul acestor clase, în raporturile internaționale, ajungînd la concluzii generalizatoare, cum ar fi aceea a definirii imperialismului ca ajun al revoluției socialiste.

Studiind lucrarea fundamentală a lui V. I. Lenin despre imperialism, metodologia folosită de el în elaborarea acestei lucrări, se pot desprinde concluzii de mare însemnătate științifică și politică. O astfel de concluzie se referă la necesitatea înțelegerii consecvente a marxismului ca o știință creatoare, care impune fidelitate față de principiile fundamentale, dar care nu admite șablonul, dogmele pietrificate. Se degajă, de asemenea, misiunea istorică a marxismului, ca știință partinică, care este chemată ca, pe baza cunoașterii legilor obiective, să constituie o călăuză sigură pentru activitatea revoluționară, pentru înlăturarea lumii vechi și făurirea societății noi, comuniste.

În deceniile ce au trecut de la apariția lucrării lui V. I. Lenin despre imperialism, capitalismul a cunoscut o evoluție marcată de importante fenomene noi.

Imperialismul a încetat să mai fie un sistem atotcuprinzător. Devenit un sistem mondial prin revoluțiile care au avut loc, socialismul exercită o influență tot mai puternică asupra destinelor omenirii. Marea amploare pe care a luat-o mișcarea de eliberare națională, accelerarea destrămării sistemului colonial și apariția unui mare număr de noi state suverane au lărgit considerabil frontul luptei antiimperialiste.

Formelor clasice de monopol li s-au adăugat altele noi, s-au multiplicat, totodată, sursele profiturilor monopoliste și au devenit mult mai rafinate metodele exploatării muncii salariate. Contradicțiile de clasă ale societății burgheze au cunoscut perioade de puternică adîncire. Esența capitalismului monopolist, însă, nu s-a modificat, toată evoluția imperialismului mergînd tocmai în direcția precizării acestei esențe și exprimînd maturizarea ei treptată.

Toate aceste procese și fenomene demonstrează că se dezvoltă ireversibil criza generală a capitalismului, că epoca noastră, așa cum a prevăzut Lenin prin precizarea locului istoric al imperialismului, este epoca trecerii de la capitalism la socialism.

● Imperialismul = permanența monopolului

BOGĂȚIA de forme în care s-a manifestat și se manifestă continuu imperialismul în cele mai dezvoltate țări ale Occidentului a derutat pe mulți observatori ai vieții sociale moderne, iar pentru alții a constituit un motiv binevenit pentru lansarea unor teorii care să nege valabilitatea analizei marxist-leniniste. Permanența fenomenului monopol în economia capitalistă și de aici permanența tuturor implicațiilor esențiale pe care le determină s-a impus însă cu o forță de lege obiectivă celor care cu bună credință observă societatea capitalistă contemporană. Procesul de concentrare și centralizare a capitalului, care la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea a generat gradul de monopolizare observat de V. I. Lenin și care i-a permis să desprindă esența noului stadiu care se statornicea, face parte din mecanismul intern al dezvoltării societății capitaliste. Ieri, acest proces a determinat transformarea liberei concurențe în antipodul ei — monopolul — azi, el continuă să diversifice și să multiplice formele de monopol, atrăgînd cu necesitate statul în mecanismul intim al vieții economice capitaliste, silind capitalul să încalce granițele naționale, să nu recunoască decît o singură suveranitate — a lui proprie.

Legătura organică a procesului de concentrare și centralizare a capitalului cu procesul reproducției capitaliste este admisă în fond și de economiștii burghezi, de exemplu atunci cînd pledează pentru necesitatea sporirii dimensiunii întreprinderilor, pentru subordonarea alegerii acestor dimensiuni criteriilor de eficiență și economicitate, pentru întreprinderi „pluri-naționale" etc. Este adevărat că economiștii burghezi admit acest lucru în termeni specifici și din optica primatului intereselor capitalului. Dimensiunea întreprinderilor îi interesează din punctul de vedere al rentabilității pentru capitalist — fie el individual sau colectiv —, nu prin prisma intereselor masei de consumatori, fără a mai vorbi de interesele producătorilor bunurilor materiale. Dar legătura amintită, ei o sesizează pentru că realități prea evidente nici nu îngăduie negarea ei.

Procesul de concentrare și centralizare a capitalului nu este limitat în capitalismul contemporan la o anume perioadă, la un anumit nivel de concentrare a producției. El se manifestă permanent, cu oscilațiile inerente unei economii stihinice, dar reproducîndu-se continuu și pe o scară lărgită. În economia Statelor Unite nivelul de concentrare a producției a crescut în proporții însemnate în ultimele cinci decenii, iar fuziunile și absorbirile de firme nu au contenit de-a lungul întregii perioade.

1920—1924 : : : : : :	2 230
1925—1929 : : : : : :	4 583
1930—1934 : : : : : :	1 687
1935—1939 : : : : : :	577
1940—1944 : : : : : :	906
1945—1949 : : : : : :	1 505
1950—1954 : : : : : :	1 424
1955—1959 : : : : : :	3 365
1960—1964 : : : : : :	4 366

(Sursa : Statistical Abstract of the United States, 1965, pag. 503)

Comparînd perioadele extreme — 1920-1924 și 1960-1964 — constatăm că numărul absorbirilor și fuziunilor este acum **de două ori mai mare.** Iar față de perioada din preajma celui de-al doilea război mondial, numărul lor este acum aproape de 8 ori mai mare. Aceasta a fost calea principală pe care s-a ajuns la situația actuală din economia Statelor Unite, unde cele mai mari 500 de firme industriale aveau în 1965 (inclusiv personalul filialelor din străinătate) 11 279 085 de salariați din totalul de 18 612 000 cîți lucrau în întreaga industrie americană. Fenomenul nu este specific economiei americane, ci poate fi regăsit, în proporții mai mult sau mai puțin asemănătoare, și în economia celorlalte țări capitaliste dezvoltate. În Franța, de exemplu, cele mai mari 500 de firme industriale, reprezentînd mai puțin de 1% din numărul total al societăților pe acțiuni, folosesc (împreună cu principalele 50 de societăți comerciale) aproape 20% din numărul total al salariaților firmelor neagricole. Ele aveau la 1 ianuarie 1966 aproape 1 500 000 de angajați, o cifră de afaceri de 154 miliarde franci (22% din cifra de afaceri totală a societăților pasibile de impozitul pe societăți) și un profit net declarat de circa 3 miliarde franci anual.

Permanența procesului de concentrare și centralizare a capitalului și gradul înalt al concentrării producției, care la rîndul său devine — la un nivel în continuă creștere — o altă permanență a capitalismului monopolist, constituie două aspecte calitative care țin de însăși esența imperialismului. Nici o speculație teoretică despre modificări ale capitalismului nu poate să înlăture asemenea fapte care își găsesc explicație numai în contextul teoriei leniniste a capitalismului contemporan. Continuitatea acestor trăsături, din care derivă celelalte caracteristici ale imperialismului, este cea mai bună confirmare a faptului că teoria imperialismului are o bază fermă în realitățile sociale. Fenomenele analizate de V. I. Lenin la început de veac se reproduc pe o altă scară, dar cu aceleași semnificații fundamentale, în a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Aceleași cauze determinînd aceleași efecte, permanența procesului de concentrare și a monopolului înseamnă și reproducerea consecințelor economice și social-politice pe care le generează. Dominația monopolurilor înseamnă și azi, ca și atunci, luptă de concurență înăsprită între giganții economiei, ruinarea și înlăturarea întreprinderilor cu forță economică mai mică — dar de multe ori de proporții absolute mai mari decît unele întreprinderi de la începutul secolului — subordonarea dezvoltării economiei naționale intereselor unui mănunchi de magnați, puterea lor imensă în ceea ce privește folosirea resurselor naturale și umane ale țării etc. Statul burghez se dovedește de multe ori susținătorul tendințelor monopoliste, pe care legislația sa antitrust nu le-a contracarat nicăieri, iar adesea, de fapt, le-a oferit un cadru legal. Relația stat-monopoluri este desigur o relație complexă și contradictorie, căpătînd în unele situații și aspecte de conflict. În esență, însă, statul burghez nu este opus monopolului, produs ca și el însuși al relațiilor capitaliste.

Mai mult decît atît, capitalismul monopolist de stat este astăzi forma de existență a capitalismului monopolist. V. I. Lenin a întrevăzut această evoluție a imperialismului, pe baza realităților din unele țări în timpul primului război mondial. Dar dacă după primul război mondial acest fenomen nu s-a statornicit, evoluția ulterioară a economiei capitaliste a generat condiții în care a devenit posibilă și necesară transformarea capitalismului monopolist de stat dintr-un fenomen vremelnic, trecător, într-unul permanent și dominant.

Monopolul este expresia capitalistă cea mai înaltă — și în același timp ultima — a tendinței istorice de socializare a producției. Această tendință, capitalul încearcă s-o mențină în cadrul relațiilor de producție existente, barînd calea progresului social atît cît îi permit forțele.

Dar, oricît de puternice ar fi monopolurile, ele nu pot opri în loc dezvoltarea societății. Ritmul de creștere a forțelor de producție este astăzi mai rapid decît la începutul secolului, în primul rînd datorită accelerării progresului tehnico-științific. Ritmul de dezvoltare al științei și tehnicii, amploarea cercetărilor și descoperirilor, ca și scara aplicărilor în producție sînt elemente hotărîtoare care imprimă evoluției din acest domeniu caracterul de revoluție tehnico-științifică. Sub ochii noștri se creează condițiile materiale ale societății comuniste. Monopolul, ca și capitalul însuși, a cărui manifestare este, are nevoie să se reproducă necontenit și pe scară lărgită pentru a supraviețui. Dacă pe plan intern expresia acestei necesități este procesul neîntrerupt al concentrării și centralizării capitalului, pe plan extern ea se concretizează prin lupta dintre monopoluri pentru extinderea teritoriului economic, pentru dobîndirea de noi posibilități de plasare a capitalurilor, de noi sfere de influență.

● Monopol = expansiune și tendințe agresive

V. I. LENIN a putut să constate la vremea sa că terminarea împărțirii teritoriale a globului pămîntesc între marile puteri și împărțirea economică a lumii între monopolurile internaționale punea cu necesitate problema unor reîmpărțiri ori de cîte ori se va schimba suficient de mult raportul de forțe între participanți. Problema s-a pus din ce în ce mai acut pe măsura îngustării teritoriale a lumii de sub influența capitalului și bineînțeles pe măsura sporirii forței economice și politice a unuia sau altuia dintre parteneri. Procesul este puternic înrîurit de dezvoltarea inegală și în salturi a capitalismului în stadiul imperialist, dezvoltare care pune cînd un stat, cînd altul în postura de promotor al revizuirii împărțirii existente la un moment dat.

O bază principală a tendințelor de reîmpărțire o constituie ponderea principalelor țări în producția industrială a lumii capitaliste. Din acest punct de vedere, Statele Unite nu au putut fi „detronate" de pe primul loc în ultima jumătate de veac. Anglia, în schimb, al cărei loc îl luaseră la hotarul secolelor al XIX-lea și al XX-lea Statele Unite, a trebuit în ultimii ani să cedeze și locul doi în ierarhia industrială, pe care îl ocupă acum R.F.G. Este doar un exemplu din multe altele, în care abundă cu deosebire perioada de după al doilea război mondial, cînd distrugerile provocate de război au redus spectaculos ponderea țărilor învinse, dar și a unora dintre țările învingătoare, iar refacerea postbelică a economiei a prilejuit regrupări în funcție de ritmul de creștere pe care l-a putut realiza o țară sau alta.

Tendințele de expansiune și de reîmpărțire, proprii monopolului, își găsesc după al doilea război mondial un mod de manifestare concretă sub forma „integrării" economice. Promotorii Pieței Comune vest-europene nu au făcut niciodată un secret din faptul că printre obiectivele lor principale a fost și este constituirea unei noi unități

conf. dr. A. D. ALBU
Maria IONIȚĂ

(Continuare în pag. 14)

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

În gospodăriile agricole de stat

UTILIZAREA SPECIALIŞTILOR

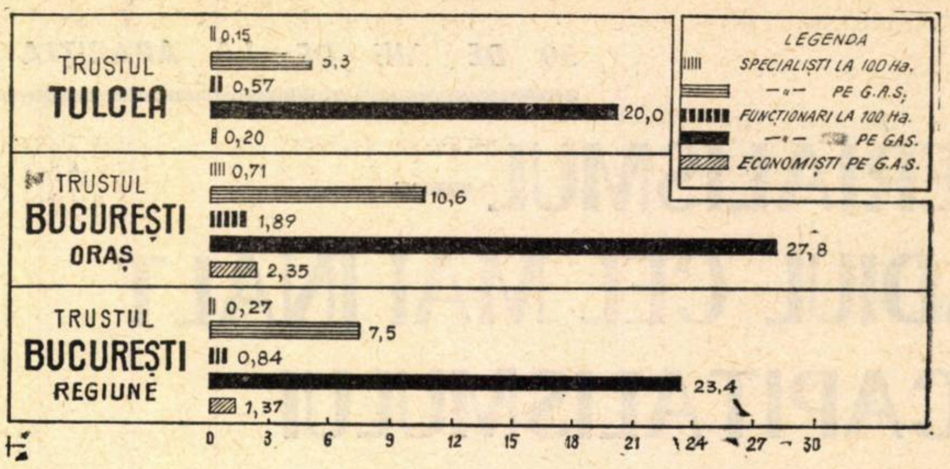

ÎN PREZENT, aşa cum s-a subliniat la recenta Plenară a Comitetului Central al P.C.R., există serioase deficienţe în folosirea forţei de muncă în gospodăriile de stat, deficienţe determinate în mare parte de sistemul de conducere şi organizare a acestor unităţi. Majoritatea cadrelor de specialişti nu participă nemijlocit la procesul de producţie, activitatea lor reducîndu-se, în cele mai multe cazuri, la o muncă de coordonare şi conducere.

Calculele arată că doar circa 50% din numărul cadrelor cu pregătire superioară existente în gospodăriile de stat lucrează nemijlocit în producţie. Din totalul lor numai 10% funcţionează ca şefi de brigadă. Drept urmare, din cele aproximativ 6700 brigăzi existente în gospodăriile de stat, doar circa 500 sînt conduse de ingineri. Semnificativ este faptul că din aceste 500 de brigăzi peste 450 se află în cadrul unităţilor din jurul marilor oraşe, mai cu seamă Bucureşti, Cluj, Timişoara, Iaşi şi Craiova.

În acelaşi timp există o nejudicioasă repartiţie a cadrelor de specialişti între diferite trusturi. Bunăoară, în timp ce în Trustul Tulcea revin 659 ha teren agricol cultivat pentru un specialist cu studii superioare, în Trustul Bucureşti-oraş revin numai 139 ha, iar în cadrul Trustului Bucureşti-regiune, 370 ha.

La fel se prezintă lucrurile şi cu specialiştii economişti cu studii superioare.

Noul sistem de organizare şi conducere a gospodăriilor agricole de stat creează cadrul necesar eliminării deficienţelor semnalate. Important este ca Departamentul gospodăriilor agricole de stat să găsească acele soluţii care să permită ca, o dată cu îmbunătăţirea conducerii şi organizării producţiei, să se asigure o mai judicioasă repartizare a specialiştilor. În felul acesta vor fi puse mai bine în valoare experienţa, cunoştinţele tehnice, economice şi organizatorice ale cadrelor de specialişti.

Aplicarea acestor măsuri organizatorice va permite ca 3700 din totalul de circa 4 000 specialişti cu pregătire tehnică existenţi în G.A.S. să fie nu numai coordonatori, ci şi executanţi direcţi în procesul de producţie.

dr. ing. Eugen JIANU

O premisă a succesului colectivelor de organizare din întreprinderi

ÎNTOCMIREA JUDICIOASĂ A GRAFICULUI DE ACŢIUNE

Gh. BOERU
secretar general al Ministerului Industriei Alimentare

ACŢIUNEA care se desfăşoară în prezent în cadrul întreprinderilor industriale vizează îmbunătăţirea modului de conducere a activităţii acestora şi valorificarea posibilităţilor existente sau care pot fi create pentru o mai bună organizare a producţiei şi a muncii. După primirea tematicii şi a unor indicaţii metodologice, prima problemă care a trebuit să fie rezolvată de colectivele din întreprinderi a fost aceea a întocmirii programului de lucru, program care să asigure abordarea integrală a diferitelor aspecte legate de organizarea producţiei şi a muncii în raport cu condiţiile specifice în fiecare întreprindere. Pe această bază, colectivele de lucru sub îndrumarea organelor de partid şi sprijinite de specialişti ai Ministerului Industriei Alimentare şi ai altor organe, deplasaţi în fiecare regiune, au întocmit grafice calendaristice, eşalonind perioadele de lucru şi termenele de încheiere a lucrărilor.

Din analiza acestor grafice făcută de colectivul de lucru din minister rezultă că în general, acestea au fost întocmite judicios, răspunzînd principalelor cerinţe:

— încadrarea acţiunii în termenele graficului general pe economie;

— analizarea problemelor din tematică pe baza indicaţiilor metodologice unitare;

— folosirea pe scară largă a metodei comparaţiei, pe baza unor indicatori sintetici şi analitici;

— respectarea intercondiţionării care există între anumite probleme în legătură cu stabilirea măsurilor necesare. Aşa, de exemplu, analiza folosirii personalului tehnico-administrativ şi a fluxului informaţional condiţionează parţial elaborarea propunerilor de măsuri pentru îmbunătăţirea regulamentului de organizare şi funcţionare, deoarece influenţează delimitarea competenţelor pe diferitele trepte ierarhice. De asemenea evaluarea rezervelor de capacitate este o problemă complexă la care trebuie să se ţină seama de influenţa unor factori ca: dotarea tehnică, regimul de lucru, gradul de ocupare a muncitorilor de bază ş.a., care constituie obiective distincte de analiză.

Dată fiind complexitatea temelor studiate în cadrul acestei acţiuni, în graficele calendaristice, s-a ţinut seama de fazele succesive în desfăşurarea lucrărilor.

Sincronizarea studiilor

PROGRAMUL DE ACTIVITATE al colectivelor de lucru din întreprinderi concretizat în graficul calendaristic prevede temele care se analizează, termenul executării lucrărilor pe diferite faze şi colectivul care execută lucrările. Etapizarea lucrărilor este necesară atît pentru a asigura sincronizarea în analiza diferitelor teme, cît şi pentru a asigura controlul executării sarcinilor în cadrul colectivului de lucru al întreprinderii, astfel încît întreaga activitate să se desfăşoare în termen.

Unii lucrători din întreprinderi au preconizat ca elaborarea graficelor să fie încredinţată unor subcolective care se ocupă de analiza diferitelor teme. În condiţiile industriei alimentare, în care predomină procesele de masă şi serie mare, stabilitatea tehnologiei nu justifică — în principiu — existenţa unor planuri de acţiune paralele, iar intercondiţionarea problemelor studiate şi unitatea scopului întregii acţiuni pledează pentru un program de acţiune unitar, în care să se aibă în vedere o corelare corespunzătoare a temelor care sînt abordate în aceeaşi perioadă de timp.

Subcolectivele de lucru îşi pot stabili în cadrul termenului prevăzut pentru ansamblul temei, unele termene parţiale care să marcheze un anumit stadiu al analizei. Această măsură se impune mai ales la întreprinderile cu unităţi de producţie numeroase, care trebuie analizate în bună măsură ca unităţi economice distincte, dar ţinînd seama şi de influenţa reciprocă în ansamblul întreprinderii. Asemenea situaţii se întîlnesc la întreprinderile de panificaţie, de industrializare a laptelui, cărnii şi vinului, ale căror unităţi de producţie sînt dispersate teritorial.

Termenele au fost stabilite în funcţie de durata diferită necesară pentru examinarea temelor abordate. Totodată, s-a ţinut seama, de la caz la caz, de faptul că soluţionarea unor probleme constituie premise pentru rezolvarea altora. De aceea, studierea acestor teme a căpătat prioritate şi s-au stabilit termene mai strînse.

Deşi termenul final al acţiunii este 20 iulie, aceasta nu înseamnă că la întreprinderile în care problemele puse în discuţie îşi găsesc o soluţionare mai rapidă, trebuie să se aştepte acest termen pentru a se concretiza şi aplica măsurile ce se impun. S-a constatat de pildă, că în unele întreprinderi de morărit termenele pot fi scurtate.

Pentru a exemplifica modul de elaborare a graficului de acţiune, prezentăm în sinteză graficul calendaristic întocmit de întreprinderea „Unirea"-Iaşi, grafic îmbunătăţit pe baza analizei în colectivul central al ministerului, ţinînd seama de faptul că această întreprindere este unitate-etalon în subramura industriei uleiurilor vegetale.

(Continuare în pag. 14)

ÎNTREPRINDEREA „UNIREA" IAŞI

GRAFIC
privind desfăşurarea lucrărilor pentru analiza problemelor organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii

Nr. crt.	Denumirea temei	Termen de execuţie: Analiza situaţiei existente	Studii şi analiză critică	Stabilirea măsurilor posibile	Întocmirea planului de măsuri
A	B	1	2	3	4
	ORGANIZAREA CONDUCERII PRODUCŢIEI				
1.	Analiza structurii existente a întreprinderii	20.IV	25.IV	30.V	—
2.	Analiza prin sondaj a folosirii personalului tehnico-administrativ	—	10.V	20.V	20.V
3.	Analiza sistemului informaţional	10.V	10.V	30.V	—
4.	Analiza precizării sarcinilor şi atribuţiilor în regulamentul de organizare şi funcţionare a întreprinderilor	20.IV	—	30.V	—
	ORGANIZAREA PRODUCŢIEI				
1.	Utilizarea capacităţilor de producţie pe secţii şi utilaje conducătoare în sectoarele: uleiuri brute, rafinărie, solidificate, margarină, îmbuteliere; analiza se face pentru perioadele trecute şi în comparaţie cu indicii proiectaţi	20.IV	10.V	30.V	15.VI
2.	Pregătirea tehnică a producţiei	1.V	—	30.V	15.VI
3.	Analiza lipsurilor existente în organizarea actuală a aprovizionării producţiei, asigurării activităţii de întreţinere şi reparaţii.	20.IV	20.V	30.V	30.V
4.	Organizarea controlului de calitate şi a laboratorului tehnologic	1.V	20.V	30.V	10.VI
5.	Analiza programării şi urmăririi producţiei	20.IV	10.V	30.V	—
6.	Mişcarea şi manipularea materiilor prime, materialelor, semifabricatelor şi produselor finite	20.IV	10.V	20.V	30.V
7.	Organizarea aprovizionării procesului de producţie	20.IV	10.V	30.V	15.VI
	ORGANIZAREA MUNCII				
1.	Modul de utilizare a forţei de muncă	15.IV	20.V	30.V	15.VI
2.	Variaţia productivităţii muncii în cadrul schimbului, între schimburi şi în cursul lunii	—	20.V	30.V	—
3.	Organizarea a trei locuri de muncă reprezentative şi întocmirea proiectelor de organizare a locului de muncă	30.IV	20.V	—	30.V
4.	Calificarea şi ridicarea calificării	30.IV	—	—	30.V
5.	Organizarea lucrului pe schimburi şi diminuarea timpilor de întrerupere	20.IV	10.V	—	20.V
6.	Remunerarea muncii şi aplicarea legislaţiei muncii	30.V	—	30.VI	—
	NORMAREA MUNCII				
1.	Analiza deficienţelor existente în elaborarea normelor de muncă şi verificarea calităţii normelor practicate în întreprindere	20.IV	—	10.V	—
2.	Se vor efectua lucrări de normare pentru operaţiile cu volum mare de muncă, la care nu există norme (activităţi plătite în regie)	—	30.VI	30.VI	—
3.	Calcularea şi compararea manoperei specifice pe produs	—	30.V	—	30.VI

Notă: Răspunderea pentru executarea în termen a lucrărilor revine responsabilului de temă din colectivul de lucru stabilit prin decizia directorului întreprinderii.

În schelele de extracție și rafinăriile de petrol, după două luni de la aplicarea măsurilor pentru înlăturarea pierderilor planificate

RENTABILITATEA PRODUCȚIEI — EFECTUL UNOR ACȚIUNI CONJUGATE

● Primele rezultate: zeci de milioane lei economii

LA ORA ACTUALĂ, producția este nerentabilă la trusturile de extracție a țițeiului Tg. Jiu, Pitești, Tîrgoviște, Ploiești și Moinești, acestea fiind planificate inițial să primească în 1967 o dotație de stat, pentru activitatea lor de bază, în valoare de 138,5 milioane lei. Cadrele tehnice și economice din unități au întreprins studiile pe baza unei tematici judicios elaborată de Ministerul Petrolului și cu sprijinul nemijlocit al specialiștilor din direcțiile generale. Pentru impulsionarea lucrărilor, ministerul a urmărit decadal stadiul analizelor efectuate în întreprinderi, iar în cursul lunii martie a dezbătut special, într-o ședință de colegiu, această problemă.

În schelele trusturilor de extracție Pitești, Tg. Jiu etc., acțiunea a început printr-o analiză multilaterală a cheltuielilor de producție efective din ultimii trei ani, pentru a se urmări variația costurilor unitare și cauzele care generează unele tendințe de creștere. În acest fel, s-a reușit să se stabilească măsuri atît pentru scăderea cheltuielilor de exploatare a sondelor, cît și pentru creșterea producției, care determină, implicit, micșorarea costului pe tona de țiței extras. Iată cîteva dintre principalele măsuri adoptate, dintre care unele au și început să capete viață:

- gruparea sondelor pe centre cu supraveghere și alimentare cu energie comune;
- trecerea din gazlift în pompaj a sondelor cu consum mare de gaze comprimate (în schelele Țicleni, Găiești, Moreni, Cîmpina, Urlați etc.);
- echilibrarea balansierelor sondelor în pompaj și înlocuirea motoarelor supradimensionate pentru reducerea consumurilor de energie;
- reducerea cheltuielilor cu amortizarea fondurilor fixe (acestea au o pondere de circa 50% în prețul de cost al țițeiului), prin raționalizarea parcurilor de separatoare, rezervoarelor, liniilor de forță, bateriilor de cazane de abur, conductelor de țiței, gaze și apă;
- folosirea optimă a fondului sondelor productive prin îmbunătățirea coeficientului de exploatare, urmărindu-se reducerea pe cît posibil a timpului de oprire pentru intervenții;
- micșorarea cheltuielilor pentru injecția de apă în strat în cadrul proceselor de menținere de presiune și de recuperare secundară (în special la schelele Boldești, Țicleni, Băbeni, Urlați și Moreni).

În fiecare schelă și trust s-a calculat eficiența economică a măsurilor prevăzute. La Trustul de extracție Tg. Jiu, de exemplu, în urma analizei tuturor fondurilor fixe existente în cele două schele ale sale, s-au stabilit mijloace fixe disponibile și de casat în valoare de circa 40 milioane lei. **Numai pe această bază, volumul amortizărilor plătite de trust în acest an se va reduce cu 4,2 milioane lei.** Tot aici, s-au precizat măsuri pentru **micșorarea consumurilor specifice de cămăși și pistoane pentru pompele de adîncime, energie electrică, gaze combustibile, a căror valoare se ridică pe întregul an la 1 200 000 lei. Pînă la începutul lunii aprilie, analiza întreprinsă la Trustul de extracție Tg. Jiu în vederea rentabilizării producției a scos la iveală resurse pentru lichidarea completă a dotației de stat, planificată pe 1967.** În tabelul nr. 1 se pot vedea, sintetic, resursele ce vor fi puse în valoare în fiecare dintre cele cinci trusturi petroliere.

Tabel nr. 1

Unitatea	Dotație prevăzută inițial pentru 1967 la activitatea de bază	Reducerea dotației pe 1967 prin mobilizări de rezerve (pînă la 31 martie a.c.)
Trustul de extracție Pitești	29 700 000	11 800 000
Trustul de extracție Tg. Jiu	16 100 000	18 500 000
Trustul de extracție Tîrgoviște	24 000 000	8 000 000
Trustul de extracție Ploiești	38 700 000	6 600 000
Trustul de extracție Moinești	30 000 000	7 000 000
Total	138 500 000	51 900 000

Din această situație se desprinde că dotația prevăzută pentru cele cinci trusturi de extracție a țițeiului poate fi redusă anul acesta cu mai mult de o treime. Acțiunea de rentabilizare a producției nu s-a încheiat încă și este posibil ca valoarea economiilor să crească.

● Două treimi din produse — rentabilizate

CEA MAI MARE parte a produselor cu pierderi planificate se localizează în rafinării. Din cele circa 500 de sortimente de produse petroliere, 31 au fost la începutul anului nerentabile. La acestea, atenția a fost îndreptată spre reducerea cheltuielilor care au o pondere mare în prețul de cost, respectiv materia primă, precizîndu-se în fiecare rafinărie măsuri care să conducă la utilizarea optimă și valorificarea superioară a tonei de țiței. La rafinăriile Ploiești, Ploiești-nord, Teleajen și din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, se analizează cu atenție calitatea materiei prime, în așa fel încît să se obțină randamente ridicate la acele produse cu valoare mare.

O situație mai grea a existat la Rafinăria Ploiești-nord care a avut 9 produse nerentabile, printre care benzina cu cifra octanică 70, vaselina farmaceutică naturală, trei sortimente de motorină și bitumul cu mastic de cauciuc. **Azi toate aceste produse au devenit rentabile.** Cum? La fabricarea vaselinei farmaceutice, de exemplu, s-a stabilit să se folosească o materie primă mai ieftină cu 1000 lei pe tonă fără ca prin aceasta să fie afectată calitatea produsului finit. La celelalte produse s-au prevăzut măsuri pentru îmbunătățirea proceselor tehnologice, utilizarea unor rețete optime de amestec, micșorarea consumurilor specifice de chimicale, materiale și combustibil.

La rafinăria din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej s-au rentabilizat șase din cele opt produse nerentabile. Aici, analiza consumurilor tehnologice pe fiecare instalație în parte a condus la precizarea unor măsuri pentru reducerea cheltuielilor de producție. **Potrivit calculelor făcute, consumul de combustibili gazoși va fi micșorat în acest an cu 1,4 milioane lei, de abur cu 700 000 lei, iar de energie electrică cu 1,7 milioane lei.**

Și acum, un scurt bilanț al acțiunii: **pînă acum, 24 din cele 35 produse planificate cu pierderi la începutul acestui an au fost rentabilizate.** Pe această cale, ca și prin reducerea dotației de stat la întreprinderile cu pierderi planificate, **unitățile din industria petrolului vor obține, în 1967, acumulări suplimentare în valoare de 109 milioane lei.** Pentru a înțelege mai bine semnificația acestei cifre, arătăm că din această sumă se pot construi, de pildă, peste 2500 de apartamente. Și este sigur că cifrele nu vor rămîne pe hîrtie, pentru că, potrivit estimărilor făcute, **întreprinderile din această ramură au obținut în primul trimestru din acest an economii suplimentare la prețul de cost în valoare de circa 25 milioane lei.**

Efectele economice ale studiilor întreprinse de specialiștii din industria petrolului pentru creșterea rentabilității producției sînt mai ample. Cu acest prilej, s-au pus în evidență posibilități de reducere a numărului salariaților în întreprinderile existente cu circa 1200 de muncitori și tehnicieni, cadre ce vor fi îndreptate în perioada următoare spre unitățile noi ce se construiesc în actualul cincinal. Totodată, în urma studiului atent al gradului de folosire a mijloacelor fixe, comisiile din schele, rafinării și din celelalte întreprinderi petroliere **au cerut să se renunțe în acest an la fonduri de investiții în valoare de circa 100 de milioane lei, fonduri ce vor putea fi îndreptate spre alte sectoare ale economiei.**

Reliefînd aceste rezultate trebuie subliniat că rămîn unele probleme care își așteaptă în viitor rezolvarea. Pentru că acțiunea de rentabilizare a producției continuă, iar cea mai mare parte a măsurilor urmează a fi aplicate în practică, ar trebui insistat mai mult în perioada următoare asupra reducerii consumurilor specifice de materie primă, materiale, energie, combustibil. Spunem aceasta deoarece în puține unități s-a analizat cu toată seriozitatea acest element al prețului de cost, care, în ansamblul industriei petroliere, ocupă o pondere de circa 22%. **Calculele făcute arată că** (așa după cum se desprinde și din graficul alăturat) **numai reducerea cu 1% a acestor consumuri echivalează cu valoarea a 25 000 tone de motorină, 10 000 tone de benzină cu cifra octanică 90 R și 5000 tone uleiuri.**

● O anomalie: valoarea de inventar — 6,4 mil; amortizarea anuală — 32 mil.

ÎN TOATE trusturile, schelele și rafinăriile s-a făcut o analiză temeinică a situației actuale, care să ducă la raționalizarea întregii activități, fie prin eliminarea unor parcuri, instalații și rezervoare, fie prin utilizarea mai bună a capacităților sau darea ca disponibile a unor utilaje. Dar, așa cum s-a reliefat și la ședința din martie a colegiului Ministerului Petrolului, este necesar să se procedeze cu mult discernămînt. Numai astfel se va evita situația de a casa mijloace și utilaje bune, care ar mai putea fi folosite. O asemenea tendință nedorită este generată tocmai de sistemul actual de amortizare a mijloacelor fixe în industria extractivă de țiței. Potrivit acestui sistem, pentru utilajul în funcțiune se calculează și se plătește amortisment un număr nelimitat de ani, pînă la scoaterea lui din uz. **Din această cauză s-a ajuns în unele schele petroliere la situații de-a dreptul paradoxale, în care amortizarea pe un an depășește chiar valoarea de inventar a utilajului existent.** Un exemplu: schela Gura Ocniței, din regiunea Ploiești, suportă în acest an în prețul de cost al producției amortizări pentru utilaje în sumă de 32 milioane lei, în timp ce valoarea de inventar a utilajelor respective nu se ridică decît la 6,4 milioane lei. Este clar că, în acest caz, prețul de cost realizat este cu totul deformat. **Avînd în vedere considerentele amintite, ar fi necesar ca forurile în drept să studieze posibilitatea limitării perioadei de amortizare a utilajului petrolier din schele la un anumit număr de ani, judicios stabilit, în funcție de uzura fizică și morală care intervine, așa cum se procedează de altfel la calcularea amortismentului pentru sonde.**

● De ce egalitarism în repartizarea cheltuielilor?

UNELE CADRE tehnice și economice din schele susțin că trebuie perfecționată și metodologia de amortizare a sondelor de explorare productive. Amortizarea pentru aceste sonde se calculează avînd la bază valoarea lor de inventar, fără să se țină seama că, prin programul de foraj, s-au efectuat operații suplimentare față de sondele de exploatare vecine și au, deci, o valoare mai mare. Dat fiind că fondurile investite în lucrări de explorare se recuperează în mare parte prin cota pentru descoperirea de rezerve, ce intră în prețul de cost al țițeiului, **ar trebui studiată propunerea ca sondele de explorare productive să fie amortizate la valoarea unor sonde de exploatare vecine și numai pe adîncimea utilizată pentru extracția țițeiului.**

Cheltuielile pentru descoperirea de noi rezerve intră în prețul de cost pe tona de țiței ca o cotă fixă, invariabilă de la un trust la altul, de la o schelă la alta. Acest principiu egalitar nu este de loc stimulativ, mai ales că sînt anumite schele pe teritoriul cărora nu se efectuează nici un fel de lucrări de explorare, dar care suportă integral cota respectivă. **Ar fi oportun ca specialiști din Ministerul Petrolului, Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat al Planificării și Comitetul de Stat al Geologiei să studieze posibilitatea adoptării unei metodologii îmbunătățite de repartizare a cheltuielilor amintite, care să țină cont de principiul binecunoscut că o cheltuială trebuie suportată la locul unde ea se efectuează.**

● Există o limită economică de exploatare a sondelor?

ATĂ O PROBLEMĂ care preocupă azi numeroase cadre de ingineri și economiști din industria petrolieră. Încercări de stabilire a unei limite economice de exploatare s-au mai făcut la noi în țară, dar nu s-a ajuns la nici o concluzie. Așa se explică de ce sînt în funcțiune, mai ales în schelele vechi, o serie de sonde cu debite neînsemnate, dar cu cheltuieli mari. În sectorul Buștenari al Schelei Cîmpina, de pildă, se mențin în exploatare peste 80 de sonde, fiecare avînd un debit zilnic de țiței de 0,1—0,5 tone. S-ar putea ca producția acestor sonde să fie eficientă, după cum este posibil ca efortul făcut să fie prea mare. Acest lucru nu se știe pentru că cheltuielile nu sînt evindențiate pe sectoare separate. Firește, nu se pledează pentru închiderea unor asemenea sonde cu producție mică, dar ar trebui făcute calcule pentru determinarea exactă a cheltuielilor pe tona de țiței în fiecare sector de activitate al schelelor. **Numai astfel vor putea fi precizate măsuri eficiente în vederea folosirii raționale a utilajului și forței de muncă, reducerii unor cheltuieli care nu se justifică.**

Nu ar fi lipsit de interes să se întreprindă și anumite studii în vederea stabilirii unei metodologii de apreciere a limitei economice de exploatare a sondelor.

ing. Nicolae PANTILIE
ing. Gheorghe ANDREESCU

(Continuare în pag. 6)

IMBUNĂTĂŢIREA SISTEMULUI DE VALORIFICARE A LEGUMELOR ŞI FRUCTELOR

ŢINÎND SEAMĂ de sarcinile sporite ce revin producătorilor de legume şi fructe, precum şi unităţilor de valorificare — pentru consum intern şi export — printr-o recentă Hotărîre a Consiliului de Miniştri (H.C.M. nr. 303/1967) s-au stabilit noi principii pentru : **regimul de formare a fondului de stat de legume, fructe, cartofi timpurii şi de vară ; avantajele acordate producătorilor la contractare ; modalităţile de stabilire a preţurilor de contractare, achiziţie şi cu amănuntul ; condiţiile de franco ; aprovizionarea cu ambalaje şi transportul poduselor.** *Măsurile preconizate în recenta reglementare creează condiţii mai bune pentru valorificarea fondului de legume şi fructe.*

● Formarea fondului de stat

Potrivit noii reglementări, fondul de stat de legume, fructe, cartofi timpurii şi de vară se constituie prin următoarele organizaţii :

● Întreprinderile din sistemul Departamentului pentru valorificarea legumelor şi fructelor ;

● întreprinderile care au ca obiect fabricarea de conserve de legume şi fructe, din cadrul Ministerului Industriei Alimentare ;

● restaurantele, cantinele şi alţi consumatori colectivi.

Căile de formare a acestui fond diferă în funcţie de producător şi de modalitatea de stabilire a raporturilor juridice de furnizare. Astfel :

● O primă cale este aceea a contractelor planificate — pe timp de un an — care se încheie în toate cazurile cînd furnizorii sînt unităţi agricole de stat şi care au primit sarcini de livrări, cu indicarea beneficiarilor. O caracteristică a acestor contracte este aceea că sarcina de livrare prevede şi suprafaţa care se cultivă, iar beneficiarii au obligaţia prin lege să preia toată producţia obţinută pe aceste suprafeţe, la preţuri integrale.

● A doua cale o constituie constractele reglementate care se încheie (prin bună invoială) între cooperativele agricole de producţie, membrii acestora sau producătorii individuali, cu oricare din beneficiarii arătaţi mai sus. Aceste contracte pot fi încheiate pe unul sau pe mai mulţi ani.

● Ultima cale este aceea a achiziţiilor realizate de beneficiar de la producătorii arătaţi la punctul precedent. Preţurile realizate de producător sînt în acest caz mai mici cu cel puţin 10% decît acelea obţinute la livrările pe bază de contract.

● Avantajele acordate pentru încheierea de contracte

Pentru promovarea căii de formare a fondului de stat de legume şi fructe prin încheierea de contracte de către cooperativele agricole de producţie, membrii acestora şi producătorii individuali — formă care permite influenţarea producţiei din acest sector în funcţie de evoluţia cererii de consum — hotărîrea prevede importante avantaje pentru producători şi anume :

● **În baza contractelor încheiate, producătorii au dreptul la avansuri băneşti, iar cooperativele agricole de producţie au în plus dreptul şi la credite pe termen lung pentru investiţii, precum şi credite pe termen scurt pentru producţie.**

● **Cooperativele agricole de producţie beneficiază de : combustibil şi energie termică sub formă de aburi şi apă încălzită ; de repartizarea de materiale pentru construirea de răsadniţe, sere şi solare ; de depozite pentru păstrarea fructelor, remize. Producătorii individuali au prioritate în aprovizionarea de la fondul pieţei cu asemenea materiale.**

● **Pentru realizarea unor culturi superioare, seminţele şi materialul săditor se asigură de către întreprinderile subordonate Trustului AGROSEM şi de întreprinderile subordonate Ministerului Industriei Alimentare, în cazurile cînd contractele sînt încheiate cu acestea.**

● **În perioada de producţie şi de desfacere se va asigura de către organele centrale beneficiare, prin cadre cu pregătire superioară, instruirea personalului pentru urmărirea evoluţiei culturilor, recoltarea, sortarea, manipularea, transportarea, păstrarea şi semiconservarea produselor.**

● **Beneficiarii sînt obligaţi să preia toate cantităţile de legume, fructe şi cartofi obţinute în plus de pe suprafeţele contractate la preţurile contractuale, dacă sporul nu este mai mare de 10%. În cazul în care cantităţile oferite peste cele contractate sînt mai mari, preţurile se stabilesc de comun acord fără a putea să coboare sub 80% din preţurile contractuale.**

● Aprovizionarea cu ambalaje

Valorificarea superioară a legumelor şi fructelor nu este posibilă fără o asigurare corespunzătoare a fondului de ambalaje, al căror rol este binecunoscut (manipulare, transport, desfacere, reclamă etc.). De aceea, pe această linie hotărîrea prevede obligaţii concrete pentru organele centrale producătoare şi beneficiare de ambalaje. Astfel :

● Fiecare organ central beneficiar (Ministerul Industriei Alimentare, Departamentul gospodăriilor agricole de stat, Departamentul pentru valorificarea legumelor şi fructelor), împreună cu Ministerul Economiei Forestiere, Ministerul Industriei Chimice şi Ministerul Industriei Uşoare, ca organe centrale producătoare vor stabili de comun acord necesarul de ambalaje, pe tipuri, corespunzător sarcinii anuale de plan.

● Pentru îmbunătăţirea calităţii ambalajelor, a eficienţei lor economice şi propagandistice, organele centrale cu sarcini de valorificare a legumelor şi fructelor (Departamentul pentru valorificarea legumelor şi fructelor şi Departamentul gospodăriilor agricole de stat) vor desfăşura o activitate permanentă de studiere a celor mai moderne tipuri care se produc în ţară şi străinătate.

● Organele centrale furnizoare au obligaţia ca, la cererea organelor beneficiare, să ia măsuri de extinderea producţiei de ambalaje care s-au dovedit eficiente şi să introducă în producţie tipurile noi propuse.

● Stabilirea preţurilor de contractare, de achiziţii...

Preţurile de contractare la legume şi fructe se stabilesc de anumite organe şi după o procedură diferită, în funcţie de importanţa şi natura lor, astfel :

● *Preţurile de contractare la legumele din producţia de seră sînt stabilite prin însăşi hotărîrea de care ne ocupăm.*

● *Preţurile de contractare la principalele legume şi fructe (nominal stabilite), la propunerea Consiliului Superior al Agriculturii, Ministerului Industriei Alimentare şi U.N.C.A.P., se stabilesc de Comitetul pentru Preţuri, care are dreptul să le majoreze sau să le reducă, în limitele de 10% şi 20%, în funcţie de condiţiile de producţie şi desfacere, fără însă să se depăşească nivelul preţurilor medii ponderate cu amănuntul din anul 1966.*

● *La alte produse (prevăzute într-un nomenclator) în timpul recoltării se stabilesc (de către comitetele executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa) plafoane pentru preţuri de contractare şi achiziţie — de conjunctură — pe perioade şi calitate, cu respectarea preţurilor minime stabilite de Comitetul pentru preţuri. În limita acestor plafoane, întreprinderile pentru valorificarea legumelor şi fructelor stabilesc preţurile de contractare şi achiziţie (cu acordul consiliilor agricole regionale, uniunilor regionale ale cooperativelor agricole de producţie, al trusturilor de gospodării agricole şi al întreprinderilor de industrie alimentară), pentru produsele cu care se aprovizionează.*

● *Pentru sortimentele de legume şi fructe de mai mică importanţă şi de circulaţie locală, preţurile de contractare şi de achiziţie de conjunctură se vor stabili de organizaţiile beneficiare, prin buna învoială cu producătorii.*

● *Producătorii de legume şi fructe destinate exportului sau unităţilor care deservesc turismul internaţional sau pavilioanelor de expoziţii şi unităţilor speciale, livrate în condiţii de calitate pentru export, beneficiază de prime de pînă la 50% din preţul de contractare sau de achiziţie.*

● ...şi cu amănuntul

Preţurile cu amănuntul se stabilesc după aceleaşi principii ca şi cele de contractare şi achiziţie şi anume :

● **Comitetele executive ale sfaturilor populare şi regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa stabilesc plafoane de început şi de sfîrşit de perioadă, pentru toate produsele (mai puţin cele de mică importanţă şi de interes local) în baza preţurilor de contractare şi de achiziţie şi a baremurilor de cheltuieli de aprovizionare şi de desfacere.**

● **Întreprinderile regionale de valorificarea legumelor şi fructelor împreună cu trusturile gospodăriilor agricole de stat stabilesc, în baza plafoanelor, preţurile cu amănuntul. Aceste preţuri trebuie să asigure unităţilor comerţului socialist posibilitatea de a-şi exercita rolul de regulator al preţurilor pe piaţă şi să nu depăşească în condiţii comparabile de producţie şi desfacere nivelul preţurilor medii ponderate cu amănuntul din anul 1966.**

Preţurile cu amănuntul pentru produsele de minimă importanţă şi de interes local se stabilesc de organizaţiile beneficiare.

● Condiţiile de livrare şi preţ

Hotărîrea reiterează un principiu anterior stabilit privind condiţia de livrare şi preţ cu o precizare în plus, în sensul că preţurile de contractare şi achiziţie se înţeleg loco furnizor la punctele prevăzute în contract, pentru produsele preluate de la unităţi de aprovizionare socialiste şi loco centre de recepţie, pentru cele preluate de la alţi producători.

În cazul în care unii producători livrează loco unitatea comercială cu amănuntul se vor plăti preţurile cu amănuntul, mai puţin cu o cotă din baremul de cheltuieli de circulaţie, care se va stabili de comun acord cu beneficiarii în cauză.

Dacă livrarea se face loco unitate de alimentaţie publică se vor putea plăti preţurile cu amănuntul în vigoare la data livrării.

● Transportarea produselor

Operativitatea în transport este o condiţie de bază pentru desfacerea la nivelul calitativ superior a legumelor şi fructelor proaspete. Pentru realizarea acestei condiţii s-a instituit un regim propriu de transport şi anume :

● *Întreprinderile pentru valorificarea legumelor şi fructelor, întreprinderile Ministerului Industriei Alimentare, unităţile agricole de stat şi unităţile CENTROCOOP, care au sarcini de producţie sau valorificare a legumelor, fructelor şi cartofilor au dreptul să efectueze transportarea acestor produse cu autovehicule din parcul propriu fără autorizaţie de transport şi pe orice distanţă.*

● *În aceleaşi condiţii pot fi transportate şi ambalajele destinate legumelor, fructelor şi cartofilor, atît la, cît şi de la unităţile în cauză.*

● *Autocamioanele care efectuează asemenea transporturi nu sînt obligate să treacă, pe parcurs, prin staţiile D.R.T.A. de colectare şi expediere a mărfurilor.*

Ion MINEA
Al. DETEŞAN

NOTĂ — Prin art. 38 din H.C.M. nr. 303/1967 s-au abrogat unele dispoziţii normative mai vechi privind valorificarea legumelor şi fructelor, care sînt arătate în lista anexă la această hotărîre, publicată în Buletinul Oficial nr. 16/1967, pag. 133. În legătură cu **avantajele acordate cooperativelor agricole de producţie şi producătorilor individuali** sînt în vigoare : art. 6—7 din H.C.M. nr. 303/1967 ; H.C.M. nr. 150/1967; H.C.M. nr. 1066/1963 ; H.C.M nr. 393/1962 : H.C.M. nr. 1403/1962 Problemele privind **transportarea legumelor şi fructelor** sînt reglementate prin art. 35 din H.C.M. nr. 303/1967 şi H.C.M. nr. 1505/1966.

DETERMINAREA SORTIMENTULUI DEŞEURILOR METALICE

ALĂTURI de realizarea la timp a sarcinilor de colectare şi livrare a deşeurilor metalice în vederea aprovizionării ritmice şi la termen a întreprinderilor beneficiare, recent, s-a ridicat problema asigurării **sortimentelor** de deşeuri necesare unităţilor beneficiare producătoare.

Prevalîndu-se de dispoziţiile art. 6 din Condiţiile fundamentale privind livrarea deşeurilor şi metalelor vechi rezultate din colectări, potrivit cărora deşeurile „au o singură calitate şi se livrează aşa cum se colectează", unele unităţi I.C.M. au refuzat să determine, în contractele încheiate cu întreprinderile beneficiare, sortimentul deşeurilor metalice pe care urmează să le livreze.

Această poziţie nu este justificată, deoarece ulterior aprobării Condiţiilor fundamentale amintite, **s-au elaborat standarde de stat prin care au fost stabilite sortimentele de deşeuri în raport cu caracteristicile lor fizico-chimice, dimensionale, de greutate etc.**

Pe de altă parte, din punctul de vedere al beneficiarului, nu este indiferent dacă se livrează deşeuri dintr-un sortiment sau altul, ci dimpotrivă, majoritatea produselor pot fi realizate numai prin utilizarea unor sortimente determinate de metale vechi. Livrarea altor sortimente decît cele necesare, în loc să fie utilă pentru realizarea sarcinilor de producţie, duce la formarea unor stocuri supranormative.

Bazat pe aceste considerente, Arbitrajul de Stat, rezolvind divergenţele la contracte, nu admite clauze incerte cum ar fi de pildă, următoarea : „O cotă de 70% din cantitatea de fontă contractată va proveni din deşeuri şi piese de fontă mecanică avînd dimensiunile maxime de 300 mm şi greutatea minimă de 60 kg/bucată. **Restul de 30% din fontă se va livra astfel cum provine din colectări".**

Avînd a se pronunţa asupra acestei clauze, Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 458 din 27 februarie 1967, a reţinut că, în speţă, clauza respectivă trebuia formulată în aşa fel „încît obiectul prestaţiei să fie în întregime determinat sub aspectul sortimentului. Astfel, în privinţa celor 70% din cantitatea contractată, soluţia este justă, întrucît sortimentul a fost stabilit în mod corespunzător. În ce priveşte însă restul de 30% din cantitatea contractată, raporturile dintre părţi au rămas nedeterminate sub aspectul sortimentului, ceea ce prejudiciază evident. interesele beneficiarei care nu poate utiliza în procesul său de producţie orice sortiment de fontă".

I. ICZKOVITS

RENTABILITATEA PRODUCŢIEI — EFECTUL UNOR ACŢIUNI CONJUGATE

(Urmare din pag. 5)

în funcţie de condiţiile reale din fiecare trust şi schelă. Principiul care trebuie avut în vedere este binecunoscut : cheltuielile de producţie pe unitatea de produs să fie complet acoperite de valorificarea produsului respectiv. Dar ce preţ de valorificare să se ia în considerare ? În această problemă există diferite păreri. Unii, susţin că preţul celui mai scump combustibil ; alţii, preţul de valorificare a ţiţeiului după prelucrarea în rafinării sau cel de valorificare a acestuia avînd în vedere şi prelucrările din petrochimie. În sfîrşit, anumiţi specialişti socot ca, în calcul, să se ţină cont de preţul de achiziţie a ţiţeiului din import. Fiecare soluţie are avantajele şi dezavantajele ei şi numai un studiu atent, la care să fie atraşi şi specialişti din cercetare şi proiectare, va arăta cum este mai bine să se procedeze.

În aceeaşi ordine de idei, **este nevoie să se urmărească mai mult în schelele de petrol şi eficienta economică a metodelor noi folosite pentru intensificarea extracţiei.** Subliniem acest lucru întrucît există tendinţa de a se neglija latura economică atunci cînd se introduce şi extinde un anumit procedeu, folosindu-se o deviză care nu poate fi acceptată ca atare : „producţie să iasă, indiferent cum". Oare nu cumva tocmai aceasta este una din cauzele care fac ca la trusturile de extracţie Ploieşti şi Piteşti, de exemplu, proporţia operaţiilor reuşite de tratare a sondelor cu substanţe tensioactive şi acide să fie încă redusă ? Iată o chestiune care merită o atenţie mai mare în viitor.

● Corelarea mai justă a preţurilor

ŞI O ALTĂ problemă care merită să stea în atenţia forurilor în drept din Ministerul Petrolului şi din alte organe economice centrale. Este vorba de existenţa unor neconcordanţe între ponderea cheltuielilor ocazionate de extracţia şi prelucrarea ţiţeiului şi desfacerea produselor petroliere, pe de o parte, şi sectoarele unde se localizează acumulările ce provin din industria petrolieră.

Tabel nr. 2

	% din total
Cheltuieli pentru extracţia ţiţeiului	52
Cheltuieli pentru prelucrarea ţiţeiului (exclusiv materia primă)	30
Cheltuieli pentru desfacerea produselor petroliere	18
Total	100

După cum se desprinde din tabel, în timp ce în sectorul extracţiei ţiţeiului se efectuează mai bine de jumătate din cheltuielile de producţie, acumulările se obţin numai în activitatea de prelucrare şi în cea de desfacere a produselor petroliere. **De aici necesitatea de a se analiza posibilitatea distribuirii echitabile a beneficiului între sectoare, prin corelarea judicioasă a preţului cu ridicata al ţiţeiului, fără ca prin aceasta să se afecteze cu ceva situaţia pe minister.**

În întreprinderile din industria petrolului problema creşterii rentabilităţii producţiei este privită cu toată atenţia. Esenţialul este să se treacă hotărît la aplicarea măsurilor preconizate în acest scop, precum şi de a se elucida acele aspecte şi probleme care, aşa cum s-a amintit, influenţează în bună măsură eficienţa economică a întreprinderilor din această ramură.

FORME MODERNE DE COMERCIALIZARE

a mașinilor și instalațiilor

PROGRESUL TEHNIC își spune cuvîntul astăzi și în domeniul valorificării mărfurilor pe piețele capitaliste naționale și internaționale, determinînd modificări importante ale posibilităților și formelor de comercializare. Aceste modificări se manifestă în mod deosebit în ramurile producătoare de bunuri de investiții, ținîndu-se seama că progresul tehnico-științific se manifestă și se realizează, în cea mai mare măsură, tocmai în industria constructoare de mașini și instalații, aflată în continuă transformare și adaptare. Concomitent, se transformă și raporturile între producător și beneficiar, între vînzător și cumpărător, pe fondul intensificării concurenței pe piețele respective. Oferta simplă a mașinii sau instalației pe piață nu mai este suficientă pentru stabilirea contactului comercial eficient între producție și consum. În condițiile noi de producție și de concurență, apărute pe piața capitalistă, producătorului îi incumbă obligații și inițiative mai largi, în sensul colaborării directe sau indirecte cu cumpărătorul sau beneficiarul mașinilor și instalațiilor oferite. Așa se și explică apariția numeroaselor forme de comercializare a mijloacelor de producție, peste cele „clasice", ca: servicii de asistență și îndrumare tehnică, centre de aprovizionare cu piese de schimb, amplificarea vînzărilor în rate, credite comerciale pe termen scurt ș.a.

● Credite pe termen lung

NOUA concepție de comercializare pe care o adoptă întreprinderile capitaliste a modificat condițiile de finanțare. Creditele ce se acordă cumpărătorilor sînt în continuă creștere, atît ca volum cît și ca diversitate. Dacă pînă acum cîțiva ani, creditele la export se acordau, în cea mai mare parte, pentru obiective mari de investiții, pentru instalații complete, astăzi s-a ajuns să fie creditate chiar și mașini și instalații izolate sau chiar bunuri de consum de uz îndelungat. Conform unor date O.N.U., în perioada 1955—1961 volumul creditelor acordate în domeniul exportului de mașini și instalații a crescut în medie cu aproximativ 15% anual.

Un aspect caracteristic pentru creditarea comercializării mașinilor și instalațiilor în relațiile dintre țările lumii capitaliste îl constituie creditele guvernamentale oferite de către băncile centrale, sau de organizații bancare corespunzătoare, direct cumpărătorului. Încă în 1962 volumul creditelor comerciale acordate pe această cale atinsese 50% din totalul creditelor destinate cumpărării de mijloace fixe, iar de atunci ritmul lor de creștere s-a accelerat. Desigur, această evoluție constituie o expresie a intensificării acțiunii de promovare a exporturilor de către statul capitalist, atît din motive economice (de exemplu, pentru înlăturarea deficitului balanței de plăți sau al celei comerciale), cît și din motive politice (de exemplu, dorința de a-și menține influența în țările în curs de dezvoltare). Un element determinant al lărgirii sistemului de creditare guvernamentală poate fi găsit și în necesitatea pentru creditorii particulari de a se asigura sau reasigura contra riscurilor legate de acordarea unor credite însemnate și pe termen lung.

În general, prelungirea termenului de rambursare și frecvența tot mai mare a extinderii termenului de scadență (adică a perioadei între momentul acordării creditului și momentul de începere a rambursării acestuia) reprezintă o altă caracteristică nouă a comerțului cu mașini și instalații. La aceasta se mai poate adăuga și concesia, devenită curentă, ca la livrarea mărfii creditate să nu se mai ceară acontarea decît în limita a 10—20% din prețul de cumpărare.

Luînd ca exemplu exporturile de material rulant, se poate arăta că firmele vest-europene și japoneze acordă credite comerciale pe termen mijlociu pe 7—8 ani (în trecut limita maximă era de 5 ani), cu o dobîndă de aproximativ 6,5% (în 1965). În general, condițiile de credit prevăd plata de către cumpărători a unui acont de 10—20%, restul de 80—90% fiind rambursat în rate anuale sau semestriale. În cazul firmelor americane, exportul de material rulant se finanțează prin credite pe termen lung (și nu prin credite comerciale obișnuite), acordate în cea mai mare parte pe cale guvernamentală, prin intermediul Băncii de Export-Import, sau de bănci particulare, cu garanție guvernamentală pînă la 12 ani (acordată de Foreign Credit Insurance Association).

Lăsînd la o parte sistemele de creditare ale organismelor financiare internaționale, trebuie amintit că tendința spre credite pe termen lung și garanții guvernamentale este o manifestare caracteristică legată de formele de comercializare, respectiv de concurența, din domeniul mașinilor și instalațiilor, tinzînd să se generalizeze și în Europa Occidentală și Japonia. Astfel, cu ani în urmă Anglia a început să acorde credite pe termen lung pentru o serie de instalații și livrări complexe, care depășeau cu mult termenele convenționale de 5 ani, recurgînd și la asigurarea de către stat prin Export Credit Guarantee Department (E.C.G.D.). Ea a fost urmată de Italia, Franța, R.F.G. și alte țări industriale capitaliste, care, treptat, se încadrează tot mai mult în tendințele noi de comercializare.

Modificările condițiilor de creditare a vînzărilor de mașini și instalații, schițate pînă aici, nu sînt exhaustive. Ele se pot completa cu numeroase alte caracteristici și forme noi, printre care nu este lipsit de interes să se amintească noul mod de rambursare sub forma mărfurilor obținute cu mașinile sau instalațiile livrate sau sub forma altor produse ale întreprinderii sau țării cumpărătoare.

● Mașini proprii sau închiriate?

O FORMĂ de comercializare a mașinilor și instalațiilor, devenită uzuală în S.U.A. și în curs de răspîndire în Europa Occidentală și Japonia, o constituie sistemul „leasing" (în limba engleză — închiriere sau arendare). Societăți financiare specializate sau înșiși producătorii închiriază utilajele pentru anumite lucrări sau chiar pentru echiparea unor fabrici complete, asigurînd reînnoirea continuă a utilajului la nivelul cerințelor tehnicii avansate și stimulînd astfel desfacerile întreprinderilor producătoare de mașini. Contractele de leasing au, în general, ca obiect și închirierea de bunuri de consum de folosință îndelungată și se încheie pe termen mijlociu sau lung. După trecerea termenului pentru care a fost încheiat contractul, clientul are trei posibilități: să restituie obiectul închiriat, să prelungească contractul cu o altă chirie (mai redusă, dată fiind uzura fizică sau și morală a obiectului), ori să cumpere obiectul la prețul rezidual.

Închirierea de mașini, instalații, clădiri uzinale, mijloace de transport și telecomunicații, mașini de birou etc. este, de fapt, o practică mai veche. În cazul leasingului, forma și conținutul închirierii se schimbă, dobîndind elemente caracteristice unui mod de finanțare sui generis, realizat de către o firmă specializată care se interpune între producător și beneficiar. Elementul specific care deosebește leasing-ul de simpla închiriere constă, în primul rînd, în existența societății intermediare; aceasta plătește producătorului prețul mașinii sau al instalației alese de client, pe care i-o închiriază preluînd rolul de furnizor.

Contractele de leasing îmbracă formele cele mai variate, fie în funcție de aranjamentele de finanțare și de aspectele juridice, fie în funcție de obiect. Ținînd seama de complexitatea acestor operațiuni, ne mărginim la clasificarea după obiectul contractului, pentru a desprinde caracteristicile care permit lărgirea posibilităților de comercializare a mașinilor și instalațiilor. În acest sens, pot fi distinse trei grupe: închirierea de echipamente și instalații, închirierea de clădiri industriale și închirierea de bunuri de consum de uz îndelungat.

Toate aceste forme converg, în ultima instanță, spre două scopuri bine definite: ușurarea finanțării investițiilor pentru beneficiar și grăbirea desfacerii produselor pentru producător. Evoluția rapidă a acestui sistem constituie, de altfel, o dovadă certă a avantajelor pe care le oferă. În jurul anului 1950 a apărut în S.U.A. prima companie de leasing — United States Leasing Corporation din San Francisco. Astăzi, numărul firmelor de acest fel a trecut de 120. În 1965, valoarea obiectivelor închiriate de aceste societăți a depășit 1 miliard de dolari; se estimează că în anul 1970 ele vor canaliza circa 15% din investițiile de capital din S.U.A. Dar, chiar și în prezent, peste 50% din întreprinderile americane dețin instalații închiriate.

În Europa Occidentală, sistemul a apărut în 1961 în Anglia, atît pe piața internă cît și în domeniul operațiunilor de export. La mijlocul anului 1966, valoarea mașinilor și instalațiilor închiriate a fost apreciată în Anglia la 55 milioane de lire sterline, iar cuantumul anual al chiriilor aferente — la 15 milioane de lire.

În Franța prima societate de leasing a fost creată în 1961, valoarea materialelor cumpărate și închiriate, inclusiv taxele aferente, atingînd peste 100 milioane de franci în 1964 și 300 milioane în 1965; după unele aprecieri oficiale, volumul operațiunilor de leasing se va ridica în 1968 la 500—600 milioane de franci.

Diferitele forme de leasing continuă să se dezvolte, oferind — pe lîngă avantajele menționate — noi posibilități de afirmare comercială pe piețele internaționale pentru producătorii de mașini și instalații.

● În sprijinul vînzării instalațiilor complete

IN ULTIMII ANI, oferta și cererea de instalații complete a crescut vertiginos, date fiind adîncirea diviziunii internaționale a muncii în producția de mașini și instalații, sporirea necesarului de investiții, inclusiv în țările în curs de dezvoltare, preocupate de modificarea structurii lor economice.

În cadrul concepției noi de comercializare, orientată spre cunoașterea detaliată a nevoilor cumpărătorilor, a apărut un întreg complex de „activități și servicii" legate de laturile tehnice și comerciale ale valorificării mașinilor și instalațiilor, îndeosebi a celor complete. Aceste „activități și servicii" izvorăsc direct din creșterea complexității proceselor și fluxurilor tehnologice, din nevoia de proiectare, organizare și funcționare optimă a întreprinderilor. Așa a apărut și forma nouă de comercializare denumită „consulting-engineering", practicată de firme specializate.

Sistemul consulting-engineering constă în acordarea de consultații tehnice, elaborarea de studii și proiecte, asistență tehnică, urmărirea livrării și a montajului, mergînd pînă la livrarea de uzine „la cheie". Specializate în diferite subramuri ale construcției de mașini sau în ramuri conexe, firmele respective dispun în același timp de procedee de construcție brevetate, venind cu soluții tehnice proprii, recomandînd și folosind anumite mașini și instalații. Această activitate este răspîndită îndeosebi în S.U.A., unde aceste firme pot să atingă, ca ordin de mărime, 1800 de salariați și o cifră de afaceri de 60 milioane de dolari anual. În Europa sînt mai puține firme specializate; în schimb, activitatea de consulting-engineering, ca atare, este prezentă sub formă de secții specializate în cadrul marilor firme furnizoare de mașini și instalații.

Un exemplu recent îl constituie activitatea de consulting-engineering care se conturează în legătură cu realizarea proiectului pentru dezvoltarea regiunii Bari din sudul Italiei, reprezentînd un caz foarte complex de aplicare a acestei forme de comercializare. Proiectul, întocmit de firma Italconsult din Roma, prevede crearea în regiunea respectivă a unui complex format din 9 întreprinderi industriale mari și 22 întreprinderi auxiliare — de întreținere, aprovizionare și transport. Volumul total al investițiilor însumează circa 116 milioane de dolari, complexul proiectat urmînd să ofere locuri de muncă pentru 10 000 de muncitori. Operațiunile respective de consulting-engineering cuprind prospectarea terenului, analiza amplasării obiectivelor, proiectarea și organizarea șantierelor, studierea dimensiunilor optime ale capacităților de producție, coordonarea furnizorilor etc.

Desigur, acest caz depășește sfera de consulting-engineering. Dar tocmai prin complexitatea problemelor pe care le ridică, în sensul că îmbrățișează toate aspectele posibile ale acestei activități (atît sub raportul consultațiilor tehnice, cît și al celor comerciale și economice) acest exemplu subliniază rolul lucrărilor de consulting-engineering ca instrument de desfacere a celor mai variate categorii de mașini și instalații complete. Astfel, firmele de consulting-engineering joacă pe piața capitalistă a mașinilor și instalațiilor complete un rol important, izvorînd din necesitatea producătorului de a-și realiza marfa în condițiile intensificării concurenței și ale creșterii exigenței beneficiarilor. Exportul de astfel de servicii se înscrie, în plus, ca un post în exportul invizibil.

★

FORMELE MODERNE de comercializare a mașinilor și instalațiilor nu se limitează la cele prezentate aici. Este evident că în condițiile accelerării progresului tehnic, ale adîncirii diviziunii internaționale a muncii, formele de comercializare, ca și diferitele căi și modalități de cooperare pe plan național și internațional continuă să se diversifice, îmbrăcînd aspecte tot mai complexe. În acest context, formele de valorificare a mașinilor și instalațiilor devin elemente tot mai importante ale menținerii pe piață și ale afirmării pe piețe noi.

dr. Laurențiu BUIA

CURIER

COTE ALE CREAȚIEI

● La Uzina „ELECTROPUTERE" din CRAIOVA, cu 10 zile mai devreme, a fost montată **locomotiva Diesel electrică cu seria de fabricație 500.** Față de primele exemplare ultimul — cel cu numărul 500 — are o serie de virtuți suplimentare printre care o greutate redusă cu 300 de kg, o siguranță în exploatare ridicată cu 10% și o viteză cu 15% mai mare — respectiv 125 de km pe oră.

● Cele două diguri noi care conturează viitorul bazin portuar al CONSTANȚEI au atins lungimea de 4 000 m, ceea ce reprezintă cu 25% mai mult decît s-a prevăzut pînă în a doua decadă a lunii aprilie. Tot în bazinul portuar a fost dat în folosință un doc plutitor de 15 000 de t.

● Cifră jubiliară și în acțiunea de împăduriri din regiunea SUCEAVA: **1 000 de ha plantate în această primăvară.**

PREFAȚA... CONSTRUCTIVĂ

● ÎN ENERGETICĂ: au început lucrările de betonare a tunelului Mănăileasa de pe șantierul hidrocentralei Lotru; în regiunile Banat, Oltenia, Mureș Autonomă Maghiară în cadrul lucrărilor complexe de electrificare rurală se desfășoară primele lucrări pentru racordarea la sistemul energetic național a încă 110 sate.

● ÎN INDUSTRIA CARBONIFERĂ: început de lucrări la noua mină Livezeni (se construiesc stațiile de compresoare, turnuri și puțuri de extracție). De aici se vor extrage anual peste 1 200 000 de t cărbune. Tot în Valea Jiului, pentru asigurarea apei necesare minelor a început devierea cursului actual al Jiului.

● ÎN CONSTRUCȚIA DE MAȘINI: la Craiova se toarnă fundațiile atelierelor centrale de reparație a locomotivelor Diesel electrice și electrice (60 de locomotive pe an).

ACORDURI...

● La București au fost semnate un acord de cooperare economică și tehnico-științifică, precum și un acord comercial și de plăți valabil pînă la finele anului 1970 între Republica Socialistă România și Izrael. Au fost stabilite o serie de posibilități de cooperare în domeniul industriei chimice, industriei alimentare, agriculturii, turismului și în alte domenii.

● Între guvernele Republicii Socialiste România și Republicii Islamice Mauritania a fost semnat la Nouackchott un acord care reglementează schimbul de mărfuri și modalitățile de plată dintre cele două țări. Concomitent, printr-un schimb de scrisori, s-a convenit stabilirea unei agenții economice a Republicii Socialiste România la Nouackchott.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● I.S.C.E. *„Auto-Tractor"* a perfectat un contract pentru exportul în R. D. Germană a încă 700 de tractoare universale tip U—650. Au fost livrate 331 de tractoare tip U—650 și 136 de tractoare tip U—651 în R. D. Germană, 55 de tractoare pe șenile de tipul S—650 și 25 de cultivatoare purtate, de tip CPU—4,2 în R.A.U., 632 de autocamioane de 3 tone tip SR—132 în R. P. Chineză.

● Contracte încheiate de *„Metalimport"* prevăd importul din Italia a 900 de tone de oțel pătrat și cornier, 1000 de tone de tablă transformatori, 51 de tone de conducte petroliere A.P.I. de la firma „Siderexport", 373 de tone de oțel tras pentru rulmenți de la firma „Bolzano" și 295 de tone de tablă inoxidabilă de la firma „Ilssa Viola".

● Întreprinderea *„Mașinexport"* a contractat livrarea în Iran a 565 de vagoane de marfă (obișnuite, autodescărcătoare și vagoane pentru balast). În R. D. Germană au fost expediate recent 25 mașini combinate tip ILIC pentru industria lemnului, în Franța — mașini normale de frezat în lemn de tip MNF—10, iar în R.F.G. —în cadrul unui contract de colaborare cu firma „A.E.G." — piese turnate din fontă.

DEZVOLTARE EXTENSIVĂ SAU VALORIFICAREA MAI DEPLINĂ A POTENȚIALULUI EXISTENT?

Însemnate rezerve interne nefolosite în unele întreprinderi din Brașov

ÎN condițiile actualului progres tehnico-științific, stabilirea capacității optime de producție a fiecărei întreprinderi capătă o importanță deosebită, întrucît valorile însemnate investite în fonduri fixe trebuie amortizate înainte ca ele să fie afectate de uzura morală. Pe de altă parte, **cu cît se obține o producție mai mare cu aceleași fonduri fixe, cu atît ponderea amortismentului în prețul de cost al fiecărui produs este mai mică.** *De aceea,* **la stabilirea opțiunilor privind căile pentru asigurarea creșterii nivelului producției — valorificarea deplină a potențialului existent, sporirea capacităților de producție prin noi investiții sau pe ambele căi — este necesară o atentă analiză pentru a se adopta soluția care prezintă eficiența economică cea mai ridicată.**

În general, prima variantă — atunci cînd e posibilă — este cea mai eficientă, întrucît fără a se apela la fonduri suplimentare și într-un timp mult mai redus se poate obține creșterea producției. Această cale pune pe prim plan valorificarea la maximum a rezervelor interne prin îmbunătățirea tehnologiei de fabricație, ridicarea calificării profesionale a muncitorilor, perfecționarea organizării producției și a muncii, utilizarea integrală și eficientă a fondului de timp de muncă etc. **„Este necesar** *— arăta tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în cuvîntarea la Conferința organizației P.C.R. a orașului București din 15 decembrie 1966,* **— ca fiecare la locul său de muncă să facă totul pentru buna gospodărire a bunurilor încredințate de stat, de clasa muncitoare, de popor. Obținînd producții și produse mai bune, mai multe, cu aceleași mijloace, ne vom dovedi capacitatea de buni gospodari, de buni economiști, de buni comuniști".**

Realizarea de noi sporuri de capacități de producție prin investiții, deși prezintă anumite avantaje, presupune o durată mai mare de timp, necesară pentru punerea în funcțiune și atingerea parametrilor proiectați. De asemenea, calificarea cadrelor nou angajate se face într-o perioadă de timp relativ lungă. Din aceste cauze, apelarea la această cale se justifică numai în măsura în care au fost epuizate toate căile de folosire, extensivă și intensivă, a potențialului de producție existent. Ea este oportună, eficientă și în acele cazuri cînd, datorită progresului tehnic, capacitățile existente nu mai pot asigura, în condiții economice, fabricarea produselor de calitate și în sortimentul solicitat de economia națională. Între aceste cazuri limită sînt posibile, în funcție de situațiile concrete și de eficiența pe care o prezintă, diferite variante intermediare.

Pentru a vedea în ce măsură se ține seamă în viața practică de aceste teze, am studiat în cîteva întreprinderi din regiunea Brașov (în mod deosebit la Fabrica de scule-Rîșnov, Întreprinderea de unelte și scule și Uzina „Hidromecanica" din Brașov — întreprinderi unice, ca profil, în țară și ale căror produse sînt mult solicitate de economia națională, cît și la export). soluțiile ce se adoptă pentru sporirea continuă a producției, pentru satisfacerea nevoilor economiei naționale.

• CAPACITĂȚILE DE PRODUCȚIE ȘI INIȚIATIVA ÎNTREPRINDERII

STABILIREA planului cincinal pe 1966—1970 pe întreaga perioadă și defalcat pe ani și pe întreprinderi a creat condițiile de a avea o perspectivă clară a necesităților economiei, a posibilităților de realizare, de a adopta cele mai eficiente măsuri în scopul folosirii cu maximum de randament a fondurilor fixe, valorificării superioare a materiilor prime, utilizării raționale a forței de muncă.

Cu toate acestea, **sînt întreprinderi unde, datorită menținerii unor deficiențe în organizarea producției și a muncii, nu sînt folosite pe deplin capacitățile de producție.** Așa este cazul cu cele trei întreprinderi care fac obiectul analizei noastre. Deși la fiecare din ele volumul producției a crescut față de anii precedenți, se constată însă următorul fenomen: în timp ce cerințele economiei nu sînt nici pe departe acoperite cu produse ce se încadrează în nomenclatura lor, aceste întreprinderi folosesc capacitatea de producție pe care o au într-un grad redus. În cazul sculelor așchietoare și uneltelor de mînă normalizate și standardizate, care intră în profilul Fabricii de scule-Rîșnov și al Întreprinderii de unelte și scule-Brașov, există următoarea situație:

	Acoperirea necesarului economiei naționale (%)	Gradul de încărcare a utilajului (%)	
		1966	Tr.I/1967
Fabrica de scule-Rîșnov	circa 60%	50,2%	aprox. 51 %
Întreprinderea de unelte și scule-Brașov	30—35%	46,3%	50,2%

Așa cum rezultă din tabel, gradul de folosire a capacității de producție nu poate mulțumi. Curios este faptul că cei care răspund de planificarea cantitativă a producției de scule și unelte, în loc să examineze de ce capacitățile de producție din întreprinderile respective sînt atît de puțin utilizate, în loc să studieze ce posibilități există și ce măsuri ar trebui luate pentru creșterea gradului lor de încărcare, sînt de acord ca diferența (un anumit volum de scule standardizate) să se producă în mod neeconomic și nejustificat în secțiile de sculărie sau în secțiile de bază din uzinele și fabricile constructoare de mașini și chiar din alte ramuri din țară, sau să fie aduse din import. De aici și tendința de a mări continuu capacitățile sculăriilor. Bineînțeles, o atare dispersare a forțelor are consecințe economice negative, printre care gospodărirea nerațională a oțelurilor speciale din care se confecționează sculele, neîncărcarea corespunzătoare a capacităților de producție, irosirea de forță de muncă de înaltă calificare, calitatea mai slabă decît în fabricile specializate, toate acestea reflectîndu-se în prețuri de cost ridicate.

Dintr-un calcul sumar rezultă că dacă producția globală a celor două fabrici specializate ar crește cu 50%, lucru posibil dacă avem în vedere gradul actual de încărcare a utilajului, s-ar realiza o producție suplimentară de peste 130 milioane de lei. Degrevînd, cu o valoare cel puțin egală, sarcinile de producție ale sculăriilor din uzine, acestea și-ar putea concentra în mai mare măsură atenția asupra producției de scule și dispozitive speciale și unicate, și nu ar mai fi nevoie de atîtea investiții pentru continua lor dezvoltare.

Cu toate că avantajele economice ale sporirii producției de scule și unelte de mînă standardizate și normalizate în cele două fabrici sînt evidente, actuala situație necorespunzătoare se menține de mulți ani. Se pare că aici se suprapune o multitudine de cauze, toate, sau cel puțin marea lor majoritate, de ordin subiectiv. Pe prim plan apare lipsa unei concepții suficient de clare, mai ales din partea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și a Comitetului de Stat al Planificării, în dezvoltarea celor două fabrici, ca și promovarea unor măsuri de provizorat.

Studii neterminate, însemnate fonduri irosite

Să ne oprim la situația de la **Fabrica de scule din Rîșnov.** În urmă cu cîțiva ani, aici s-a elaborat un proiect de reconstruire și transformare a întreprinderii în combinat, a cărui capacitate anuală de producție urma să fie de circa 3 000 tone de scule. Cînd proiectul a fost gata, însușit și de minister și chiar de C.S.P., el a fost abandonat. S-au cheltuit astfel nejustificat peste 600 000 lei. Ulterior, s-a trecut la elaborarea unui proiect mai modest, de dezvoltare a capacității fabricii. Dar și acesta a fost abandonat. În prezent, s-a elaborat un nou proiect, care prevede dezvoltarea actualei întreprinderi la nivelul a circa 1200 de tone de scule. În actuala variantă, fabrica va produce scule așchietoare pentru prelucrat metale (burghie spirale de diferite mărimi, tarozi, alezoare, freze de toate dimensiunile și formele etc.), toate standardizate. Proiectul a fost aprobat, și, din acest an, s-a și trecut la reconstrucția și dezvoltarea întreprinderii.

Soluția adoptată este într-adevăr corespunzătoare? Va satisface ea necesarul de scule normalizate și standardizate? Într-o discuție cu specialiștii fabricii, aceștia ne-au împărtășit convingerea că viitoarea fabrică, cu toate că își va dubla producția, nu va fi în măsură să facă față în întregime cerințelor, întrucît necesarul va înregistra la rîndul său, după toate probabilitățile, o curbă puternic ascendentă. Chiar dacă prin reconstruirea și dezvoltarea fabricii, calitatea sculelor va cunoaște o creștere sensibilă, ce ar mări durata de utilizare a acestora (soluția adoptată nu îndreptățește un optimism prea mare), va rămîne totuși o neconcordanță între cerere și nivelul producției ce se va realiza. După unele calcule estimative, viitoarea producție va depăși cu foarte puțin necesarul actual de scule pentru așchiere.

Totodată, specialiștii ne-au exprimat și una din marile lor temeri. Pentru reconstruirea și dezvoltarea fabricii s-a preconizat și acceptat dotarea cu mașini de prelucrare prin deformarea plastică a metalului, metodă tehnologică „la modă" acum cîțiva ani în unele țări dezvoltate. După unele investigații recente, rezultă că metoda ar fi pe cale de abandonare, întrucît au apărut alte tehnologii mai eficiente. În prezent se discută despre o metodă italiană de prelucrare a sculelor, prin tăiere în plin a metalului cu pietre de diamant. După informațiile existente, rezultă că deși consumul de metal pe tona de scule nu scade prea mult față de situația actuală, faptul că sculele prelucrate după acest procedeu au o viață de 2—3 ori mai lungă, asigură o înaltă eficiență.

Așadar, încă și în acest moment există incertitudine dacă se va realiza o fabrică modernă, capabilă să satisfacă pe deplin necesitățile economiei.

Dintr-o analiză a situației existente, reiese că sînt suficiente condiții ca, și pînă la realizarea investiției, să sporească volumul actual al producției printr-o mai bună folosire a fondului de timp de muncă și a utilajelor din dotare. Deoarece pînă acum nu s-a întocmit un studiu de ansamblu, care să asigure o corelare corespunzătoare între secțiile și sectoarele de fabricație, precum și între acestea și cerințele de scule ale economiei, s-a ajuns la situația — explicabilă, dar totuși paradoxală — ca sectorul de sudură să fie strangulat și să nu mai poată fi dezvoltat (mai corect spus „cîrpit"), iar pe de altă parte, să existe grupe de mașini ce nu pot fi utilizate din lipsă de comenzi pentru produsele ce ar putea fi prelucrate pe ele (este vorba de 15 mașini specializate care stau nefolosite de mai multă vreme și ar putea da o producție de burghie mari în valoare de peste 4 milioane lei).

Pentru a realiza producția planificată pe acest an, specialiștii fabricii au elaborat două studii. **Într-un prim studiu se prevede achiziționarea a 12 mașini** (între care 7 freze, o mașină de rectificat fără centru, o mașină de rectificat caneluri la broșe) **și angajarea în plus a 68 de muncitori. Pe această bază s-ar putea da anual o producție suplimentară de scule în valoare de aproape 10 milioane lei.** Soluția a fost acceptată de conducerea ministerului. Se așteaptă acum... utilajele. **Într-un studiu ulterior, s-a demonstrat posibilitatea de a se mări volumul producției cu peste 3 300 000 lei,** cu condiția suplimentării planului forțelor de muncă cu 34 muncitori. Acesta ar fi permis sporirea productivității pe cap de salariat cu circa 3000 lei, iar gradul de încărcare al mașinilor ar fi crescut la 58%. Deși erau mai apropiate de condițiile reale, pînă la mijlocul lunii aprilie soluțiile din cel de-al doilea studiu nu au fost acceptate. Așa că se așteaptă dispoziții, aprobări.

Interese majore sau ambiții?

Lipsa unei perspective clare în politica întreprinderii se face simțită și la **Fabrica de unelte și scule-Brașov.** Actuala fabrică, rezultat al comasării a două unități mai mici, se află în perimetrul locuibil al orașului Brașov. Pentru dezvoltarea fabricii s-a elaborat, cum e și firesc, un studiu, acceptat de minister. Dar de mai mulți ani se duce o dispută, destul de vie, între fabrică și forul ei tutelar, pe de o parte, care susțin necesitatea dezvoltării acesteia în perimetrul existent și Sfatul popular al orașului Brașov, care se ambiționează să transplanteze întreprinderea în altă zonă mai îndepărtată. Cine va avea cîștig de cauză? Răspunsul se lasă așteptat de aproape doi ani.

În prezent, capacitatea de producție a fabricii nu este folosită decît în proporție redusă, din cauză că există... strangulări în unele locuri și disponibil de capacitate în altele. Ca în fabula cu vulpea și corbul, locurile înguste sînt lărgite ceva mai mult decît strictul necesar, iar raportul se schimbă: unde erau strangulările apar capacități disponibile și invers. La ora actuală secția forjă prezintă o puternică strangulare (sînt necesare 4 utilaje pentru matrițare, care ar asigura 800 tone piese pentru prelucrare) deși, numai în ultimii 10 ani, forja a fost dezvoltată de... trei ori. În așteptarea utilajelor, s-a trecut din nou la lărgirea halei în orizontal și vertical (se execută dărîmături și se fac rezidiri). Din nou „cîrpeli" fără o perspectivă clară.

Cînd planul uzinei depinde de comenzi nesigure

O situație paradoxală se întîlnește și la Uzina „Hidromecanica" - Brașov. Înfăptuirea planului de producție al uzinei (ea produce unicate și produse de serie mică) depinde în bună măsură de comenzile mai mult sau mai puțin sigure ale Uzinelor „23 August"-București și „1 Mai"-Ploiești. Din această cauză, planul se schimbă de multe ori. În trimestrul I/1967, de pildă, au avut loc două schimbări mai substanțiale. Într-o asemenea situație, mai poate fi vorba de folosire integrală a capacității de producție? Desigur că nu. În loc să se stabilească uzinei un plan mobilizator și stabil, direcția generală coordonatoare găsește „soluții" în redistribuirea unor utilaje. Recent, fără să-și schimbe cu nimic profilul, uzina a cedat altor întreprinderi, din dispoziția direcției generale (și acceptat ca un colac de salvare de conducerea acesteia), 20 utilaje (strunguri, freze), va mai ceda 7 mașini și este dispusă să mai ofere altele.

Mai poate surprinde pe cineva „efortul" depus pentru diminuarea gradului de încărcare a utilajului de la 49,5% în 1966 la 47,7% în primul trimestru 1967? Este adevărat că în sectorul de unde au fost luate mașinile, gradul de încărcare a crescut sensibil, de la 49,2% în 1966 la 58% în 1967.

Și în actualele condiții, pe lîngă capacități disponibile, uzina prezintă locuri înguste. Astfel de locuri sînt turnătoria (unde lunar se realizează cantitatea necesară pentru două planuri: unul de producție, celălalt — echivalent — de rebuturi), precum și grupa de mașini de rectificat. Pentru a-și organiza mai bine munca, cît și pentru creșterea gradului de încărcare a utilajelor, se fac studii pentru a aplica tehnologia de grup la prelucrarea pieselor. Această metodă va asigura — așa cum prevăd studiile preliminare — o creștere a productivității muncii de peste 20%.

Cazurile relatate (și din păcate nu sînt singurele), dovedesc necesitatea de a se acorda o mai mare atenție determinării capacităților optime ale întreprinderilor, de a se avea în vedere corelarea mai strînsă a capacităților cu cerințele de produse. Nimic și nimeni nu obligă ca să se creeze noi capacități în uzine specializate sau sectoare dispersate în diferite uzine, atît timp cît există disponibilități de capacități sau atît timp cît sînt folosite incomplet.

• FACTOR DETERMINANT ÎN FOLOSIREA CAPACITĂȚII DE PRODUCȚIE — FORȚA DE MUNCĂ

ÎNTRE forța de muncă și capacitatea de producție există un raport de cauzalitate bine determinat: aceeași capacitate de producție poate fi folosită mai puțin sau mai intens în funcție de posibilitatea de a asigura forța de muncă care să lucreze în două sau trei schimburi, să aibă calificarea necesară, să folosească din plin cele 480 de minute. De aceea, **în cadrul preocupărilor pentru folosirea la maximum a utilajului cu care sînt dotate întreprinderile, un loc de seamă trebuie să-l ocupe cele legate de forța de muncă.** Nu poate fi indiferent nimănui, și cu atît mai mult conducerilor de întreprinderi, cîți muncitori sînt folosiți, ce calificare au, cîți participă la procesele de producție de bază — adică acolo unde se făuresc produsele — cîți lucrează ca muncitori auxiliari, cu ce productivitate își desfășoară activitatea etc.

Ce eficiență s-ar obține dacă s-ar lucra în 3 schimburi

Din acest punct de vedere, **la Uzina „Hidromecanica" se constată că atît în 1966, cît și în primul trimestru al anului curent, s-au folosit cu 0,4% și respectiv 1,6% mai mulți muncitori decît prevederile de plan.** Această situație se justifică prin depășirea planului la producția globală și producția-marfă. Și fabricile de scule din Rîșnov și din Brașov au angajat muncitori mai mulți decît prevederile planului și au realizat o producție globală peste prevederi. Dacă examinăm însă mai atent felul **cum este folosită forța de muncă** în aceste întreprinderi situația se prezintă mai puțin bună.

Astfel, **în toate cele trei întreprinderi se lucrează în cea mai mare parte într-un singur schimb, și numai în unele ateliere în două sau trei.** Pe ansamblul activității, situația se prezintă astfel:

	Coeficient de schimburi	
	1966	tr.I/1967
Uzina „Hidromecanica"	1,26	1,36
Întreprinderea de unelte și scule	1,5	1,7
Fabrica de scule-Rîșnov	1,53	1,51

Desigur că în aceste condiții nu se poate obține o producție mai mare, iar activitatea din schimburile 2 și mai ales 3 nu este suficient de eficientă. **După aprecieri sumare, dacă s-ar lucra cu cele trei schimburi complete sau aproape complete, s-ar putea realiza o producție suplimentară la Uzina „Hidromecanica" de 70—80 milioane lei, la Întreprinderea de unelte și scule — de 35 milioane, iar la Fabrica de scule-Rîșnov — de 40 milioane lei.** Și asemenea rezerve de sporire a producției rămîn de multă vreme nefolosite, în timp ce conducerile întreprinderilor respective solicită fonduri pentru dezvoltări și reconstruiri.

Desigur, trecerea la munca în trei schimburi cere forță de muncă în plus. Este totodată adevărat că în regiunea Brașov se face tot mai simțită lipsa de forță de muncă calificată, mai ales în anumite meserii. O atare situație cerea din partea întreprinderilor mai multă inițiativă în mecanizarea și automatizarea producției, ca și în raționalizarea procesului de muncă. Dar s-a făcut prea puțin în această direcție.

Cîți muncitori productivi – tot atîția auxiliari

În întreprinderile din regiune și, în primul rînd, chiar în unitățile care fac obiectul analizei există suficientă forță de muncă, dar ea trebuie mai bine folosită. Ne referim, în primul rînd, la numărul relativ mare de muncitori auxiliari. Raportul dintre muncitorii de bază și muncitorii auxiliari în întreprinderile respective este cel rezultat din tabelul de mai jos.

Cu excepția Fabricii de scule-Rîșnov, unde situația este ceva mai bună, la celelalte întreprinderi revine — așa cum reiese din cifrele din tabel — **cîte un auxiliar la un muncitor de bază.** Este semnificativ faptul, că **la Uzina „Hidromecanica" erau folosiți anul trecut 170 muncitori necalificați, iar numărul celor ocupați în transportul intern se ridica la 119.** Situația s-a modificat foarte puțin în primul trimestru al acestui an. O asemenea risipă de forță de muncă este „rodul" lipsei de preocupare pentru o organizare rațională a circuitului materialelor și al semifabricatelor în uzină, ca și pentru mecanizarea transportului. De altfel, „plimbatul" materiei prime și al semifabricatelor pe drumuri încrucișate poate fi întîlnit și în alte fabrici și uzine, iar preocupările pentru înlăturarea acestei stări de lucruri sînt încă insuficiente. Risipă de personal se face și prin umflarea schemelor la serviciile mecanic șef și sculer șef.

Pentru a realiza și, eventual, depăși cu ceva planul de producție, în cele trei întreprinderi, ca de altfel și în altele, se practică sistemul orelor suplimentare, unele prinse în evidență, — altele nu. **După calculele făcute, în cele trei unități, în 1966 cît și în primul trimestru al acestui an, s-au consumat în total aproape 270 mii ore suplimentare înregistrate** (multe ore peste program nu sînt prinse în nici o evidență), **ceea ce echivalează aproape cu producția globală calculată în ore normă a uneia din întreprinderi pe trim. I și anume a Fabricii de scule-Rîșnov.**

Dacă cel care cheamă pe muncitori să presteze ore suplimentare ar trebui să suporte personal contravaloarea acestora, desigur el s-ar ocupa în mai mare măsură de organizarea rațională a producției. Ar fi și o măsură de justețe socială, întrucît dacă pentru anumite abateri de la disciplină muncitorul este penalizat, orice încălcare a dreptului său trebuie să aibă același regim.

„Rotația" forței de muncă în numai doi ani

Însemnate rezerve de sporire a producției și respectiv a productivității muncii rezidă în lichidarea fluctuației forței de muncă, a întîrzierilor și învoirilor, în folosirea deplină a zilei de muncă. Anul trecut, în **Întreprinderea de unelte și scule-Brașov, la un efectiv scriptic de 1126 persoane, un număr de 504 au fost nou angajați** (sau reangajați după ce s-au plimbat și prin alte întreprinderi), iar **414 persoane au fost scoase din evidența întreprinderii.** Cum a fost posibil ca în condițiile unei atari fluctuații planul la producția globală să fie realizat în proporție de 103,8%, iar la productivitatea muncii de 103,3%? Misterul se explică prin existența unor sarcini nemobilizatoare, prin utilizarea de ore suplimentare etc. Cu o asemenea fluctuație, se mai poate vorbi de asigurarea unei calități înalte a produselor, de organizare științifică a producției? Situația nu s-a îmbunătățit mult nici în primul trimestru din acest an. Au fost primiți în întreprindere 57 salariați noi și au părăsit fabrica 82! Și aceasta în condițiile cînd pe plan regional au fost luate măsuri de lichidare a fluctuației și de întărire a disciplinei de muncă.

Merită subliniat faptul că, din totalul fondului de timp de lucru existent în cele trei întreprinderi, 3—5% este irosit din cauza întîrzierilor la serviciu, învoirilor și absențelor nemotivate, întîrzierilor în aprovizionarea locurilor de muncă cu materiale etc. La Uzina „Hidromecanica", de pildă, în anul 1966 s-au înregistrat 4336 învoiri și 14 725 absențe nemotivate, iar în cursul primului trimestru al acestui an — 1800 învoiri și 2217 absențe nemotivate.

Pagubele provocate de fluctuația forței de muncă mai ales, dar și de învoiri și absențe nemotivate, nu se pot rezuma numai la pierderea de producție pe care ar fi dat-o cei direct în cauză. Desele plecări și angajări deregleză ritmul de muncă și al celor care lucrează în atelierul sau serviciul respectiv. Este bine știut că în cadrul atelierului se formează o ambianță de lucru, care constituie un factor stimulator. Prin plecarea unui membru al colectivului și venirea altuia în loc, această ambianță este perturbată. Dar, chiar și cel nou venit are nevoie de o perioadă de timp mai mare sau mai mică de adaptare, de formare a obișnuinței, perioadă în care productivitatea muncii sale este mai redusă decît cea normală. Fenomenul este și mai pregnant în cazul inginerilor și celorlalți specialiști din fabrică. Perioada pînă ce se încadrează în ritmul normal de lucru, pînă ce se adaptează specificului muncii și cunoaște situația din fabrică și lucrările pe care le are de îndeplinit, este mult mai mare, iar randamentul este mai scăzut. De aceea, se impun măsuri pentru lichidarea acestor fluctuații și a absențelor de orice fel, bineînțeles înlăturîndu-se și cauzele acestor fenomene.

	1966			Trim. I/1967		
	Nr. muncitori auxiliari	Nr. muncitori de bază	Raport	Nr. muncitori auxiliari	Nr. muncitori de bază	Raport
Uzina „Hidromecanica"	750	780	1/1	736	805	1/1,1
Întreprinderea de unelte și scule	444	449	1/1	439	469	1/1,07
Fabrica de scule-Rîșnov	321	476	1/1.5	354	490	1/1,4

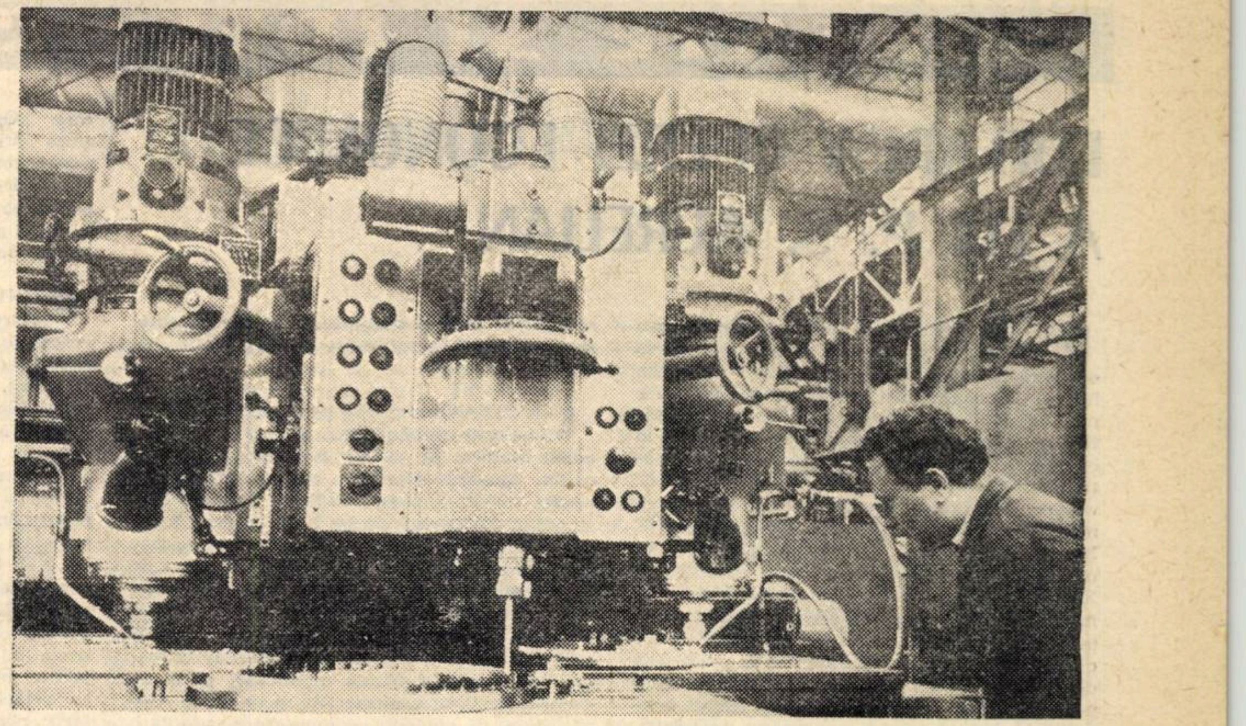

Secvențe din uzinele brașovene „Hidromecanica" și Întreprinderea de unelte și scule

Concepția și pregătirea fabricației

Pentru ca forța de muncă și mijloacele de muncă să fie cît mai deplin și rațional folosite o premisă esențială este asigurarea unei pregătiri corespunzătoare a fabricației.

În întreprinderi, de munca de concepție și de pregătire a fabricației se ocupă în prezent mai multe servicii: constructor șef, tehnic, sculer șef, metalurg șef, energetic șef etc. Existînd atîtea servicii, ne-am aștepta ca treaba să meargă pe roate. Realitatea arată însă contrariul. Fiind prea multe și fiecare avînd „porția sa", la nivelul întreprinderii se manifestă o lipsă de concepție unitară. Mai mult, dispozițiile date de un serviciu vin adesea în contradicție sau sînt necorelate cu cele date de altul sau altele. Pentru a remedia aceste carențe, în unele întreprinderi, ca de pildă la „Hidromecanica", s-a creat un nou serviciu, denumit aici „serviciul tehnic II". Acest serviciu are sarcina de a coordona activitatea celorlalte servicii cu profil tehnic. Apare astfel tendința de a crea servicii noi, care se îndepărtează și mai mult de studierea și rezolvarea concretă a problemelor. Totodată, un număr mare de ingineri și tehnicieni sînt antrenați în munci de multe ori inutile, fiind sustrași astfel de la problemele esențiale ale întreprinderii și producției. Se cer măsuri de raționalizare a acestor servicii, de eliminare a verigilor intermediare, care consumă multă energie și birocratizează activitatea oamenilor.

Concentrarea tuturor forțelor din serviciile amintite într-unul singur, care ar putea fi denumit „serviciul de concepție și de pregătire a fabricației", în cadrul căruia să se stabilească o diviziune rațională a sarcinilor ar constitui una din soluțiile salutare. La nivelul Uzinei „Hidromecanica", de pildă, prin contopirea serviciilor existente: constructor șef (total 28, din care 11 ingineri), tehnic I (35, din care 8 ingineri), tehnic II (15 din care 5 ingineri), sculer șef (9, din care 1 inginer), metalurg șef (17, din care 7 ingineri), s-ar putea forma un colectiv puternic, capabil să asigure pregătirea tehnică a producției. S-ar crea și un plus de cadre de specialitate, care ar putea fi utilizate în conducerea secțiilor productive.

Discutînd această propunere cu mai mulți specialiști și cadre de conducere de la „Hidromecanica", aceștia au apreciat că ideea este minunată dar că, în condițiile organizării actuale, este imposibil de realizat. În primul rînd, în raport cu mărimea întreprinderii, este stabilită o schemă de funcțiuni unică pe subramură de producție. Chiar dacă s-ar lua inițiativa de a se comasa serviciile, acest lucru nu s-ar putea realiza întrucît fiecare serviciu din uzină trebuie să înainteze periodic sau ocazional rapoarte, dări de seamă, date statistice etc., direcției corespondente din structura ministerului.

Probabil că din aceleași considerente, colectivele din întreprinderi care se ocupă cu organizarea producției și a muncii se orientează spre păstrarea intactă a schemei de funcțiuni actuale sau propun mici modificări și nu trec la o examinare cu adevărat științifică a activității serviciilor respective, pe baza căreia să vină cu propuneri de îmbunătățiri radicale.

Stimularea materială

Oricît de bine ar fi pusă la punct tehnologia de fabricație, oricît de serios s-ar face pregătirea producției și s-ar califica lucrătorii, ceea ce e de dorit, nu se va putea obține sporul posibil de producție și de productivitate a muncii dacă sistemul de cointeresare nu este corespunzător. Or, sistemul actual prezintă unele carențe, iar forurile în drept ar trebui să ia mai urgent măsuri pentru lichidarea lor.

În prezent, între salariile de bază a doi muncitori din întreprinderi de categorii diferite există diferențe destul de sensibile, deși execută aceleași operații la aceleași utilaje. Dacă în trecut erau justificate anumite diferențe, pentru a atrage muncitori la întreprinderile de importanță mai mare, ele nu se mai justifică în prezent. Același lucru este valabil și pentru cadrele tehnico-administrative. **Mai raționale ni se par anumite diferențieri între lucrători în funcție de vechimea în aceeași întreprindere.** Aplicîndu-se fie un spor la salariu, fie o primă anuală de vechime și muncă ireproșabilă în cadrul aceleiași întreprinderi, sistem ce se aplică de altfel în unele ramuri ale economiei, s-ar realiza o mai mare stabilitate în muncă a cadrelor.

Este necesar să se sporească cointeresarea muncitorilor în a da producție de cea mai înaltă calitate, în folosirea rațională a materiei prime, în economisirea S.D.V. etc. **De ce să se acorde primă numai pentru valorificarea deșeurilor și a rebuturilor și nu, cum ar fi mai firesc, pentru gospodărirea judicioasă a metalului, pentru lichidarea rebuturilor? Printr-un astfel de sistem fiecare muncitor ar fi interesat să nu mai dea rebuturi, ci, dimpotrivă, să producă piese cît mai multe și de calitate cît mai bună.**

Se cere îmbunătățit, de asemenea, sistemul de cointeresare al maiștrilor. În prezent, maiștrii cu experiență preferă să lucreze ca muncitori, întrucît obțin un cîștig mai bun. Totodată, muncitorii de înaltă calificare preferă să nu fie promovați în rîndul maiștrilor, tocmai pentru a nu-și diminua cîștigul.

Desigur că și pentru restul lucrătorilor se pot găsi soluții de cointeresare mai bună în rezultatele activității ce o desfășoară. Dacă ne-am referi numai la sistemul premial și tot s-ar putea găsi criterii mai bune pentru acordarea primelor, pentru lichidarea practicii actuale de a se acorda prime „la toată lumea".

În sfîrșit, trebuie găsite forme de lărgire a cointeresării întreprinderilor în a-și propune planuri cît mai mobilizatoare, de a se lichida practica de stabilire a unor planuri sub posibilități. Bineînțeles, cointeresarea presupune și răspundere. Este necesar ca și în această direcție să se urgenteze adoptarea de măsuri prin care să se precizeze atribuțiile și răspunderile.

★

MOBILIZAREA rezervelor existente în cele trei întreprinderi în ce privește utilizarea rațională a capacităților de producție, a forței de muncă, a fondului de timp de lucru, ar contribui la sporirea simțitoare a producției și productivității muncii, ceea ce ar duce la o mai bună acoperire a necesarului de scule și unelte de mînă normalizate și standardizate.

V. BOESCU
Fl. DUCA,

EDITAREA OPEREI ECONOMICE A LUI P. S. AURELIAN

De ce în trecut o fi fost dată uitării aşa de repede şi pentru mulţi ani opera economică a lui P. S. Aurelian? Scrierile lui nu fac parte din categoria acelora care mor o dată cu autorul sau chiar înainte. Ele se înscriu ca o contribuţie valoroasă la edificarea unei ştiinţe despre economia naţională românească şi din acest punct de vedere Aurelian poate fi pus cu deplin temei alături de Dionisie Pop Marţian, Al. D. Xenopol, G. Bariţiu şi alţi oameni de seamă ai frămîntatului secol 19. Dar parcă Xenopol, Bariţiu şi alţi intelectuali de seamă n-au fost, dacă nu uitaţi multă vreme, trataţi cu indiferenţă, superficialitate şi cu o unilateralitate interesată? În perioada dintre cele două războaie mondiale, cînd s-a manifestat o anumită preocupare pentru trecutul gîndirii economice româneşti, întîlnim multe studii despre o serie de ilustre mediocrităţi — e drept şi despre cîţiva economişti de seamă — dar despre Aurelian... Despre el s-a scris extrem de puţin şi atunci mai mult în treacăt. În 1941 I. Tatos spune, tot în treacăt un cuvînt bun despre el, dar îi pune la îndoială esenţialul: *originalitatea*. „P. S. Aurelian, pe la 1880, încadrîndu-se în sistemul naţional de economie politică a lui List, a dat o lucrare... cu caracter statistic şi economic, „Terra nostra" („Independenţa economică", 1941 pag. 128). Iar în 1944 Victor Slăvescu îl aminteşte printre economiştii perioadei domnitorului Cuza, acordîndu-i 3—4 rînduri faţă de cîteva pagini acordate lui Moruzi, Strat, Winterhalder etc.

Să revenim la persistenta întrebare: de ce a fost dat uitării după moarte, în timpul regimului capitalist? Căci Aurelian n-a fost un instigator împotriva ordinii burgheze, ci un susţinător al ei. Da, un susţinător al ei în perioada de luptă împotriva feudalismului, de ascensiune a ordinii burgheze pe care a putut să n-o trateze ca un apologet, ci ca un om de ştiinţă înaintat şi ca un patriot luminat. De pe aceste poziţii el a arătat superioritatea capitalismului asupra feudalismului, dar şi influenţa dăunătoare a păstrării rămăşiţelor feudale la noi, a tratat importanţa şi căile dezvoltării complexului economiei naţionale în cadrul burghez, dar nu s-a sfiit să arate limitele şi unele carenţe ale ordinii burgheze, a susţinut interesele burgheziei naţionale, îndeosebi industriale, în ascensiune, dar n-a trecut cu vederea interesele maselor muncitoare, ale ţărănimii şi muncitorimii, pe care le-a tratat ca un democrat înaintat. De pe aceste poziţii el a emis o serie de idei jenante pentru burghezia de mai tîrziu şi care, probabil, a determinat-o pe aceasta să adopte poziţia cuminte a acoperirii unei mari opere a unui mare om cu vălul uitării.

L-A UITAT burghezia pe Aurelian, dar nu poporul român care, în noile condiţii, aduce omului şi operei preţuirile ce li se cuvin. Apariţia recentă a *primei antologii a operei lui P. S. Aurelian* *) nu este un fapt singular. Ea se înscrie pe linia preocupărilor de valorificare critică a gîndirii economice din trecutul ţării noastre. Şi trebuie spus de la început că n-avem decît aprecieri pozitive pentru munca de interpretare ştiinţifică a operei economice a lui P. S. Aurelian, făcută de Costin Murgescu în studiul introductiv, ca şi pentru munca migăloasă, plină de conştiinciozitate profesională, a lui M. C. Demetrescu, de culegere, comentare şi adnotare a textelor.

Studiul introductiv semnat de Costin Murgescu depăşeşte limitele unei simple introduceri în opera economică a lui P. S. Aurelian. El constituie, de fapt, o lucrare de sine stătătoare care pune în evidenţă omul şi opera, activitatea practică şi teoretică a „unui economist reprezentativ al secolului său". Coordonatelor de bază ale gîndirii economice ale lui Aurelian, originalităţii acesteia autorul le acordă importanţa majoră. Era şi firesc. Asemenea studii nu trebuie să se piardă în povestirea sumară — cum din păcate se mai întîmplă uneori — a operei, povestire în care nici măcar nu se detaşează ceea ce este esenţial de momente complimentare sau, în alte cazuri, întîmplătoare. Studiul recenzat aici este construit pe o concepţie clară, are o structură care permite evidenţierea momentelor importante, a laturilor pozitive şi a limitelor concepţiei economice a lui P. S. Aurelian şi totodată permite urmărirea firului ei conducător. Aceasta nu înseamnă că nu sînt şi unele locuri şi aprecieri asupra cărora păstrăm unele rezerve sau care sînt susceptibile de discuţie. Ne referim la aprecierea lui Aurelian drept *„creatorul* unei şcoli originale de gîndire economică românească" (pag. XLVIII) — noi sîntem de părere că el este unul dintre *fruntaşii acestei şcoli* alături de Marţian, iniţiatorul, Xenopol şi alţii, la crearea căreia şi-a adus contribuţia —, sau la afirmaţia că „a fost cel dintîi economist şi om politic care a propus reorganizarea *de fond* a întregului sistem de învăţămînt prin orientarea lui spre pregătirea cadrelor necesare economiei naţionale" (pag. LXXII) — care nu ţine seama şi de Mesajul lui Cuza din decembrie 1859, şi de aportul lui Golescu Arăpilă. Ni se pare discutabilă şi teza după care „Opera lui P. S. Aurelian reprezintă prima abordare complexă, la nivel macroeconomic, a problemelor *creşterii economice* a României" (pag. LXXX). Ultima problemă, departe de a o considera drept carenţă a studiului, o remarcăm ca o problemă de studiu şi dezbatere.

PRINTRE multele merite ale studiului introductiv semnat de Costin Murgescu se înscrie şi cel legat de abordarea raportului între gîndirea economică a lui Aurelian, cultura economică universală şi realităţile ţării noastre. Ne exprimăm acordul asupra modului cum se pune şi cum se soluţionează această problemă în studiul respectiv.

Pentru Aurelian, dar nu numai pentru el, ci pentru întreaga pleiadă de gînditori burghezi înaintaţi din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, problema centrală era cea a dezvoltării economiei naţionale româneşti, a orientării ţării noastre pe făgaşul progresului mai rapid pentru lichidarea rămînerii în urmă şi a ridicării ei în rîndul ţărilor înaintate. Deci gîndirea lor îşi avea ca principală sursă realităţile şi tendinţele ţării noastre reflectate şi generalizate de pe poziţiile lor sociale burgheze şi de patrioţi înflăcăraţi. Acest lucru se poate spune despre Marţian, Ionescu de la Brad, Bariţiu, Kogălniceanu, Xenopol şi alţii.

Dezvoltarea ţării noastre în acea epocă îşi avea particularităţile ei, elementele ei de originalitate, dar totodată ea se încadra în calea generală capitalistă străbătură de mult de alte ţări şi care generase o sumedenie de teorii economice. Atît calea capitalistă, cît şi teoriile generate de ea erau cunoscute celor amintiţi şi în studierea ţării noastre ei au ţinut seamă de ele. Acestea le-au format cultura necesară înţelegerii mai profunde a realităţilor de la noi, realităţi care, o dată cercetate, le-au permis formularea de teorii proprii originale. Ele aveau elemente comune cu cele cunoscute în alte ţări în măsura în care între ţara noastră şi celelalte ţări erau asemănări de situaţie într-o problemă sau alta, ori în mai multe, între interesele grupurilor sociale de pe poziţiile cărora au fost elaborate teoriile respective. Din acest punct de vedere sîntem de acord cu ceea ce spune prof. G. Zane că „cultura română din această perioadă (sec. XIX) se caracterizează prin două trăsături: prin problematica ei predominant naţională şi prin asimilarea critică a culturii occidentale contemporane".

MARŢIAN, AURELIAN, XENOPOL etc. s-au preocupat de industrializarea României nu pentru că au vrut să imite pe List, pe Stein sau oricare alt autor străin, ci pentru că au înţeles nevoia obiectivă a industrializării drept cale principală a dezvoltării şi a progresului ţării noastre. Aceasta l-a făcut pe Aurelian să spună despre Xenopol că este unul dintre oamenii înaintaţi care „înţeleg chestiunile economice potrivit cu împrejurările şi cu interesele vitale ale României". De altfel, autorii amintiţi şi alţii aveau aversiune pentru speculaţii teoretice sterile şi considerau că ştiinţa economică trebuie să fie strîns legată de practică, să izvorască din ea şi să o slujească. „Ştiinţă, spunea Ion Ionescu de la Brad, nu este altceva decît explicaţia şi generalizarea multor fapte care vin din practică". Prin urmare ştiinţa economică profesată de ei nu putea fi un import pur şi simplu de teze din străinătate.

Mulţi gînditori ai epocii şi îndeosebi cei din domeniul ştiinţelor social-economice şi politice, au fost nevoiţi să sublinieze că tocmai realităţile de la noi sînt principalul izvor al ideilor lor pentru a da riposta celor care-i învinuiau de import de idei străine în care să încadreze cu de-a sila realităţile româneşti. Al. S. Golescu, respingînd acuzaţiile de acest gen aduse revoluţionarilor de la 1848 de reprezentanţii moşierilor scria: „să nu-şi închipuie nimeni că e vorba de teorii moderne, de idei împrumutate din Occident" ci de idei, concepţii, programe născute din realităţile ţării noastre. Căci, adăuga el, „fiecare epocă are problemele sale, fiecare popor misiunea sa".

Al. D. Xenopol a subliniat adesea că solul românesc a procurat hrana de bază a plantei ideilor sale economice. De aceea el îşi propunea pentru sine şi îndemna şi pe alţii să treacă la întocmirea de studii conştiincioase „asupra stării noastre politice, sociale, economice şi financiare, asupra administraţiei, a justiţiei, a învăţămîntului şi culturii, într-un cuvînt asupra tuturor ramurilor vieţii noastre publice, toate sprijinite pe observarea reală a faptelor şi pe date statistice şi concepte dintr-un punct de vedere cu totul obiectiv şi ştiinţific".

Posedînd o vastă cultură economică universală, beneficiind de temeinica cunoaştere a realităţilor vieţii economice româneşti, gînditorii înaintaţi la care ne-am referit au elaborat teorii originale care au căutat să impulsioneze mersul înainte al dezvoltării economice a ţării, constituind totodată un aport la tezaurul de idei economice al culturii naţionale şi mondiale. Tocmai de aceea în studiile ce se întreprind trebuie avută în vedere — la publicarea operei economice a lui Aurelian se observă pregnant această grijă — evidenţierea elementelor de originalitate şi legătură reală a gîndirii economice româneşti cu cea universală. Aceasta este o latură inseparabilă a acţiunii de valorificare critică a gîndirii economice româneşti.

conf. univ. dr. N. IVANCIU

*) P.S. Aurelian, Opere economice, cu un studiu introductiv de Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei, ediţie îngrijită, cu comentarii şi adnotări de M. C. Demetrescu. Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti 1967.

EVOLUŢIA TEORIILOR OCCIDENTALE ASUPRA „INTEGRĂRII" ECONOMICE

LITERATURA occidentală despre „integrare" este mai veche decît procesul propriu-zis al constituirii Pieţei Comune vest-europene, între altele, pentru că declanşarea acestuia a fost precedată de o pregătire ideologică destul de îndelungată. Ţinînd seama de o serie de trăsături ale scrierilor respective, determinate de cerinţe ale momentului sau de cerinţe cu caracter permanent, dar cu forme de manifestare adaptate unor împrejurări variabile, am putea distinge două perioade în evoluţia acestor scrieri:

— Perioada celui de-al şaselea deceniu, cuprinzînd anii premergători şi imediat următori constituirii C.E.C.O. (1952) şi semnării Tratatului de la Roma (1957).

— Perioada deceniului al şaptelea, începînd cu primele aplicări şi rezultate ale tratatului, cînd încep să se facă comparaţii între proiecte şi realizări.

Literatura primei perioade

are un pronunţat caracter propagandistic, o orientare spre apologia a ceea ce era un fenomen nou pentru istoria capitalismului — Piaţa Comună. Predomină consideraţiile teoretice, făcîndu-se încercări de încadrare a fenomenului în teoria economică. În acelaşi timp se caută ca problematica să răspundă întrebărilor pe care le ridică închegarea primelor organizaţii monopoliste suprastatale. Tocmai în această direcţie se remarcă orientarea amintită. Totodată, reflectînd starea de spirit atît în rîndul acelora care elaborează teoretic tiparele Europei „integrate", cît şi în rîndul oamenilor de afaceri şi al oamenilor de stat, lucrările vremii se caracterizează printr-o îmbinare de speranţe cu îndoieli şi temeri în faţa unor riscuri mai mult sau mai puţin evidente. Din cauză că se împletesc numeroase elemente contradictorii în tratarea de către autorii burghezi a diferitelor aspecte ale „integrării", întîlnim maniere foarte diferite de abordare a problemelor: cînd empiric, cînd teoretic; cînd cu accent pe latura politică, cînd de pe poziţiile oamenilor de afaceri; cînd cu foarte multă prudenţă, cînd, dimpotrivă, exaltat.

Unii autori văd în „integrare" expresia unei reînnoiri a orînduirii capitaliste. J. Monnet, considerat de mulţi arhitectul Pieţei Comune, o apreciază într-un stil euforic drept o „mare revoluţie europeană", care „face posibilă o nouă înflorire a civilizaţiei şi permite o nouă renaştere" (vezi „Les Etats Unis d'Europe ont commencé", Paris, 1955, pag. 22). Cîtuşi de puţin potrivnici acestei optici, sînt autori care consideră „integrarea" drept un vechi ideal al europenilor, apelînd foarte mult la istorie în scopul de a convinge despre trăinicia acestei idei. Este fără îndoială util a căuta rădăcinile istorice ale ideii de „integrare". Dar, cercetînd acest aspect, autorii burghezi încearcă să implînteze rădăcinile „integrării" într-un trecut îndepărtat, în imperiul lui Carol cel Mare, de pildă. Ei dau dovadă de antiistorism, nu numai atunci cînd nu ţin seama de deosebirile dintre formaţiile social-economice succesive, ci şi atunci cînd caută originele actualei „integrări" la începuturile capitalismului. Ei identifică procese cu conţinut diferit ca: formarea naţiunilor în Europa, expansiunea teritorială a puterilor coloniale, alcătuirea de complexe economice regionale într-o ţară, formarea de uniuni de state şi altele, declarîndu-le pe toate fenomene de „integrare". Singurul lucru pe care nu îl spun aceşti autori este că „integrarea" reflectă tendinţele de unificare *imperialiste*, că ea este un produs al capitalismului monopolist.

Foarte mult s-a scris în cursul anilor la care ne referim, despre avantajele „integrării". Propaganda în acest sens îmbracă în prima perioadă, în cazurile cînd nu ia forma zugrăvirii unui viitor mirific, mai ales haina unor raţionamente teoretice abstracte. Este şi firesc acest lucru, întrucît despre rezultate concrete ale „integrării" nu se poate discuta în nici un caz înainte de 1960.

Drumul confruntărilor cu realitatea

îl deschid anii deceniului al şaptelea. În problematica literaturii din această perioadă apar preocupări noi, teoretice şi practice, generate de evoluţia Pieţei Comune. Continuă să figureze şi o serie de aspecte abordate încă în primii ani, dar ele sînt preluate pe un plan nou, sub unghiuri de vedere diferite şi aceasta tocmai ca rezultat al confruntării cu realităţile Pieţei Comune.

De exemplu, în legătură cu motivele care au determinat pe semnatarii Tratatului de la Roma să constituie Piaţa Comună, în prima etapă se scoteau în evidenţă o serie de cauze de ordin comun, ca: necesitatea de a reda Europei slăbite prin război locul în dezvoltarea economiei mondiale, necesitatea de a face faţă cerinţelor impuse de progresul tehnic etc. Acum, accentul se pune pe interesele particulare urmărite de fiecare din participanţii la Piaţa Comună. Iese tot mai mult în evidenţă, în scrierile occidentale, opoziţia dintre partenerii formal egali: cei mici sau mai slabi şi cei puternici, cei dezavantajaţi de „integrare" şi cei favorizaţi.

Altfel se pune acum şi problema eficienţei Pieţei Comune pentru stimularea creşterii economice. În prima perioadă prezentarea avantajelor „integrării" în acest sens, socotite teoretic posibile, se făcea pe fondul proslăvirii „integrării" ca fenomen cu urmări înnoitoare pentru capitalism. În a doua perioadă, problema se prezintă într-un alt cadru şi anume al bilanţului concret din primii ani ai „integrării": alături de creşterea mai rapidă a producţiei, realizată de unii dintre parteneri, apare prea evident faptul că pentru alţii „integrarea" nu a înlăturat încetineala dezvoltării economiei.

O trăsătură specifică a literaturii burgheze despre „integrare", în această perioadă, este orientarea ei spre problemele practice. Lucrările publicate reflectă preocuparea organizatorilor Pieţei Comune de a găsi măsuri eficace de adaptare a economiei ţărilor membre la condiţiile „integrării" şi la cele apărute în urma intervenţiei unor factori externi, ca de pildă, investiţiile americane. Se dezbate problema mărimii optime a întreprinderilor în noua situaţie, problema necesităţii planificării, a schimbărilor structurale în economie, a soartei unor ramuri ca siderurgia şi industria cărbunelui ş.a.

Delimitarea în timp

a scrierilor occidentale despre „integrare" nu exclude menţinerea permanentă în atenţia autorilor burghezi a anumitor probleme. Astfel, încercările de a fundamenta necesitatea „integrării" politice, de a acredita ideea că suveranitatea naţională ar fi o reminiscenţă a trecutului, şi altele, revin mereu în lucrările autorilor burghezi adepţi ai „integrării". Deşi economiştii respectivi cuprind deseori în sfera de investigaţie probleme reale, sesizează laturi vulnerabile ale „integrării", perfecţionează unele procedee de cercetare, interpretarea teoretică a fenomenelor şi orientarea metodologică generală îi împiedică să atingă adevărul obiectiv sub aspectele sale cele mai semnificative şi în toată complexitatea sa.

Caracterul apologetic al unor scrieri burgheze despre „integrare" nu este propriu numai unei anumite perioade, mai de început sau mai evoluate. Este adevărat că în lucrările occidentale pe această temă, în care a predominat iniţial proslăvirea „integrării", se întîlneşte acum mai des critica unor aspecte ale procesului. Dar nici autorii care ajung să prezinte deficienţe reale ale „integrării", substratul unor divergenţe între parteneri etc. nu merg atît de departe încît să pună toate acestea în legătură cu natura sistemului capitalist.

Maria SCVORŢOV

CURIER

■ Analizînd în articolul **Folosirea rațională a forței de muncă în agricultura cooperatistă** (Probleme economice nr. 3/1967) problema enunțată, atît sub raportul timpului efectiv prestat de către cooperatori în munca obștească, cît și al modului cum se cheltuiește fondul de zile-muncă planificat, dr. S Nica-Sîrbești depistează o serie de posibilități în aceste două direcții. Importanța temei e pusă în evidență de faptul că, după unele calcule, mai mult de 60% din numărul total al zilelor dintr-un an, cooperatorii nu se încadrează în procesul de producție al cooperativelor. Calea care asigură creșterea gradului de ocupație a forței de muncă și a eficienței acesteia – spune autorul – constă în efectuarea **tuturor** lucrărilor prevăzute de complexul agrozootehnic, extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, dezvoltarea intensivă și multilaterală a producției, extinderea construcției de sere, răsadnițe și solarii, construcția de întreprinderi auxiliare și anexe, desfășurarea unor activități de deservire și prestări de servicii (de ex., brutării etc.). Toate acestea se cer însoțite de un raport just între numărul de zile-muncă atribuite cooperatorilor direct productivi și celor din administrație, precum și de diferite forme de cointeresare materială a membrilor cooperatori.

■ În **Les disparités régionales dans la croissance de l'agriculture française** (Deosebirile regionale în creșterea agriculturii franceze) de J. Pantard, Editions Gauthier – Villars, 1965, 179 pag., – o vedere panoramică a agriculturii franceze în acest ultim deceniu, în care se evaluează și tendințele de dezvoltare în viitor – suscită interes introducerea „coeficientului capitalului" în studiul fazelor de creștere a agriculturii. Acesta a fost 0,75 în 1860 și 1,9 în 1958. Pentru dezvoltarea agriculturii în viitor se indică concentrarea, integrarea capitalistă și calea cooperației.

■ În ultimul număr pe anul 1966 al trimestrialului REVUE FRANÇAISE DU MARKETING, Maurice Paviat încearcă să degajeze evoluția marketing-ului în viitorii zece ani. Baza metodelor de marketing ale anului 1975 va fi furnizată, după părerea autorului, de metoda drumului critic. Cu titlu de exemplu, M. Paviat imaginează cazul lansării unui nou mare periodic. Lansarea acestuia presupune coordonarea în timp și spațiu a activității echipei redacționale, a echipei care asigură publicitatea, a tehnicienilor, imprimeriilor. Metoda drumului critic este foarte indicată pentru asigurarea unei asemenea coordonări, după cum este recomandabilă – afirmă autorul – pentru lansarea oricărui produs nou.

■ **Buletinul de informare tehnică**, editat de Centrul de Documentare pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare (CDCAS), a împlinit 10 ani de existență. Pentru 1967, BIT-ul și-a reorganizat structura. Fiecare mapă cuprinde 6 caiete corespunzătoare principalelor domenii: sistematizare și gospodărire orășenească; construcții industriale și agrozootehnice; clădiri de locuit și social-culturale; construcții inginerești; materiale de construcție; organizare, planificare, probleme teoretice etc. Noul principiu adoptat este al concentrării tuturor tipurilor de informații referitoare la unul din cele șase domenii într-un caiet, astfel încît, la fiecare din cele 6 secțiuni, vom găsi următoarele rubrici: actualitatea tehnică din țara noastră; actualitatea tehnică de peste hotare; informații tehnice; bibliografii pe teme de actualitate; sinteze documentare pe probleme, prezentînd stadiul de dezvoltare a tehnicii în domeniul respectiv.

■ Într-un număr recent al revistei poloneze NOWE DROGI (nr. 2/1967), Z. Zajda și S. Zawadski aduc un punct de vedere propriu în discuția privitoare la **Concepția politicii de dezvoltare în perspectivă a regiunilor.** Ei împart opiniile formulate pînă acum în această chestiune în două categorii: 1. care ar pune accentul pe alocarea investițiilor ca mijloc de egalizare a nivelului de dezvoltare a regiunilor și 2. care afirmă primatul unui nivel egal de dezvoltare a condițiilor de trai material și cultural. Autorii își exprimă convingerea că unele diferențieri ale regiunilor din punctul de vedere al salariului mediu pe regiune, al veniturilor producătorilor agricoli, al satisfacerii nevoilor culturale „de ordin superior" (prezența sau absența universităților, a teatrelor de operă etc.) sînt ineluctabile. Ei își bizuie propria concepție de dezvoltare pe termen îndelungat a regiunilor pe egalizarea nivelului „infrastructurii", indiferent de nivelul economic al regiunilor și de nivelul veniturilor populației respective. Prin infrastructură, autorii citați înțeleg: condițiile de locuit, gospodăria comunală, accesul la mijloacele de comunicare de masă, la învățămînt, la așezămintele necesare pentru îngrijirea sănătății și la organizarea timpului liber.

■ În cartea sa tradusă în cîteva limbi, **Istoria economică a popoarelor lumii**, prof. Carlo Cippola, care își împarte activitatea didactică între Universitatea din Pavia și cea din California, a inclus un capitol despre consecințele economice ale migrațiunilor între țările europene. El revine acum asupra acestui subiect printr-o carte intitulată **Ceasuri și cultură 1300-1700** (Cloks and Culture 1300–1700), în care urmărește peregrinările meșterilor ceasornicari pe continentul european, stabilind o corelație între aceste migrații și dezvoltarea centrelor culturale europene. Intenția de a căuta antecedente istorice fenomenului pe care anglo-saxonii îl numesc „brain-drain" (drenarea forțelor intelectuale), care se manifestă prin emigrarea masivă a oamenilor de știință și a tehnicienilor din țările Europei occidentale spre America de Nord, este evidentă. Prof. Carlo Cippola a avut, desigur, în vedere faptul că între 1949 și 1964 s-au stabilit în S.U.A. nu mai puțin de 84 919 persoane avînd o înaltă calificare științifică, obținută în țările lor de baștină.

MERCUR PRINTRE MUZE

TELEVIZIUNEA ÎN AJUTORUL CINEMATOGRAFIEI

NUMEROASE studii și articole apărute în ultimul timp scot în evidență apariția unor fenomene noi în industria cinematografică occidentală. Unii autori, amatori cu orice preț ai periodizărilor, vorbesc despre începutul celei de-a patra etape în dezvoltarea acestei industrii. Prima etapă a fost cea „patriarhală", în care oameni de afaceri întreprinzători au început, pe baza unor capitaluri modeste și a unei tehnici rudimentare, să producă filme de tot felul în mai toate țările cît de cît avansate din punct de vedere economic. Faptul că era vorba de filme mute și că deci bariera limbii nu acționa, a permis și unor țări ca Danemarca sau Suedia să se afirme pe arena internațională. În orice caz însă, industria cinematografică realiza pe ansamblu o cifră de afaceri redusă și era situată de către „capitaliștii serioși" undeva între circ și music-hall.

Într-o a doua etapă, care s-a întins pe toată perioada dintre cele două războaie mondiale, piața cinematografică a fost dominată de marile trusturi și, în primul rînd, de cele americane (Paramount, Metro Goldwin Mayer, Fox, Warner Bros, United Artists, R.K.O. Columbia). În mîna acestor firme puternice erau concentrate mijloacele de producție, armate de actori, regizori și tehnicieni, mijloacele de difuzare cît și cele de exploatare (majoritatea sălilor de cinematograf).

De pe la începutul deceniului al șaselea, cinematografia occidentală a intrat într-o nouă fază a evoluției sale. Sub presiunea televiziunii, care a îndepărtat de sălile de cinema zeci de milioane de spectatori și i-a fixat acasă în fața micului ecran, ca și sub presiunea altor factori dintre care am putea aminti, în primul rînd, afirmarea impetuoasă a numeroase cinematografii naționale, vechea structură a început să se disloce. Marile trusturi și-au pierdut mult din puterea lor, pe piață au început să se afirme numeroși producători independenți, conjunctura a devenit mai mobilă. Ca un simbol al acestor schimbări „Mecca" de altădată a cinematografiei, Hollywood-ul, s-a angajat pe panta unui declin, ce părea ireversibil.

Dar iată că în ultimii doi ani și această situație a suferit modificări. De pildă, statisticile arată o certă reinviorare a afacerilor în industria cinematografică americană, ceea ce a permis unora să vorbească chiar de o „reînviere" a Hollywood-ului.

Fără a cădea în exagerări, putem totuși consemna cîteva fenomene semnificative.

În primul rînd, televiziunea dezvoltîndu-se impetuos și mărindu-și substanțial numărul orelor de emisie, se manifestă accentuat nevoia de filme pentru a umple aceste ore. Ziarul NEW YORK TIMES a putut vorbi chiar de o „dependență din ce în ce mai pronunțată a industriei televiziunii față de industria filmelor". Fapt este că în medie stațiunile occidentale de televiziune ocupă pînă la 25% din programul lor cu transmiterea de filme, acest procent ridicîndu-se în cazul unor stațiuni din S.U.A., cu program de 16–20 ore zilnic, pînă la 50%. Această uriașă „sete de filme" a valorizat în proporții considerabile depozitele de filme mai vechi ale caselor cinematografice, considerate pînă atunci un patrimoniu mort. Mai mult, cererea de filme e atît de mare încît companiile de televiziune depun eforturi susținute pentru a obține și filme nu atît de vechi, plătind bine înțeles prețuri foarte ridicate. Astfel, pentru filmul „Podul peste rîul Kwai" s-au plătit 2 milioane de dolari: numai într-o singură lună a anului 1966 cele trei rețele mari ale televiziunii americane (C.B.S., N.B.C., A.B.C.) au cheltuit 100 milioane de dolari pentru achiziționarea de filme.

Această situație a avut și altă urmare favorabilă. Filme vechi, actori parțial uitați au intrat în atenția a zeci de milioane de spectatori, ceea ce a permis introducerea acestor filme în programele curente ale cinematografelor (cu un mare succes de casă) și chiar realizarea unor noi filme de succes cu actori din generația mai veche. De exemplu, ciclurile de filme vechi, avînd drept protagoniste pe Greta Garbo sau pe Marlene Dietrich au cunoscut în S.U.A., Franța, Anglia, Italia succese răsunătoare.

În sfîrșit, creșterea masivă a cantității de seriale transmise de televiziune a dus la sporirea corespunzătoare a comenzilor de asemenea filme. Vechile studiouri cinematografice, cu utilajul și experiența lor, s-au dovedit cele mai apte în a face față acestor cereri crescute.

Comenzile din partea televiziunii au constituit, după părerea unor economiști, principalul stimulent al reînviorării industriei cinematografice în S.U.A. în primul rînd, dar și în țările Europei occidentale. Rămîne de văzut dacă acest stimulent va fi de durată. Pentru că, în mijlocul euforiei generale se aud și unele voci pesimiste. Astfel, Richard D. Zanuck de la „Twentieth Century-Fox" susține că sporirea atît de importantă a numărului de filme programate la televiziune va duce la o și mai accentuată îndepărtare a spectatorilor de cinematografe. „Încercînd să profite de piața televiziunii, spune el, Hollywood-ul poate să dea o lovitură de moarte la ceea ce a mai rămas din publicul amator de cinema".

Dar, o asemenea perspectivă este probabil, de domeniul viitorului. Deocamdată, alături de fenomenele de care ne-am ocupat mai sus, mai există și altele, la fel de semnificative despre care ne vom permite să vorbim într-un număr viitor.

H. DONA

ÎN LIBRĂRII

● **Culegerea de texte alese din opera economică a lui A. D. Xenopol (Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1967, 322 pag.) îngrijită de Ion Veverca pune la îndemîna cititorilor un capitol important din preocupările și contribuțiile unuia dintre eminenții reprezentanți ai științei și culturii românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. După un studiu introductiv, volumul cuprinde în prima sa parte cărți și broșuri, iar în a doua, articolele cele mai valoroase și mai semnificative din opera economică a lui A. D. Xenopol.**

● **În Editura Tehnică a apărut** Inițiere în programarea calculatoarelor, **de Donald I. Cutler, matematician, instructor de programare din Nebraska. Cartea este un manual pentru învățarea programării unui calculator numeric. După un scurt istoric al calculatoarelor numerice, se trece la descrierea unui calculator fictiv, după care se studiază o serie de probleme legate de stadiul actual al dezvoltării calculatoarelor, prezentîndu-se un calculator mare de tip modern, un limbaj de programare de nivel înalt și sisteme de programare.**

Volumul este completat de numeroase exerciții, un glosar și un index de noțiuni (în limbile română și engleză).

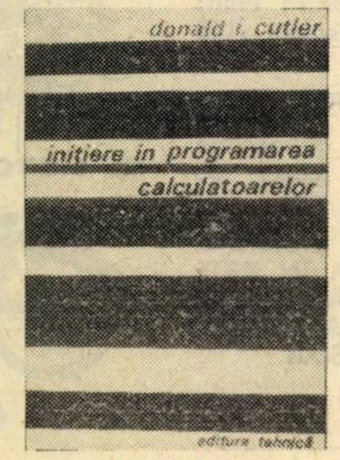

GLOSAR AL DICȚIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

(Continuare din nr. trecut)

N

narodnicism
naționalism economic
naționalizare
- în capitalism
- în socialism
- în tinerele state recent eliberate
- în România

națiune
națiunea cea mai favorizată (clauza națiunii...)
negocieri colective
neocolonialism
neoclasicism
neoiobăgie
neoliberalism
neokeynesism
neomalthusianism
neomarginalism
nevoi sociale
New Deal
nivel de dezvoltare economică
nivel de trai
nivel absolut și relativ
nivel optim
nominalism
normă de aprovizionare
normă de consum
normă cu motivare tehnică
normă statistică
normă de muncă
normă experimentală
normă de producție
normă de timp
normă de personal
normare
normativ
normativ al mijloacelor circulante

O

obiecte de consum
obiectul economiei politice
obiectul muncii
obligațiune
obște
- primitivă
- sătească
- în România

ofertă
- de capital
- de forță de muncă
- de mărfuri
- de servicii

oficiu industrial (în România)
oligarhie
oligopol
operațiune pe piața deschisă
opoziție
- între munca fizică și intelectuală
- între oraș și sat

optimizare
ordonator
orînduire socială
organizare
- a muncii
- a producției

organizare științifică a muncii și producției
organizarea socială
organizație economică internațională
O.E.C.D. (Organizația Europeană pentru comerț și dezvoltare)
O.I.M. (Organizația Internațională a Muncii)
O.N.U. (Organizația Națiunilor Unite)
Organizația O.N.U. pentru industrializare
Organizația Internațională de Standardizare
O.S.A. (Organizația Statelor Americane)
O.U.A. (Organizația Unității Africane)

(Va urma)

UZINELE LAMINORUL BRAILA

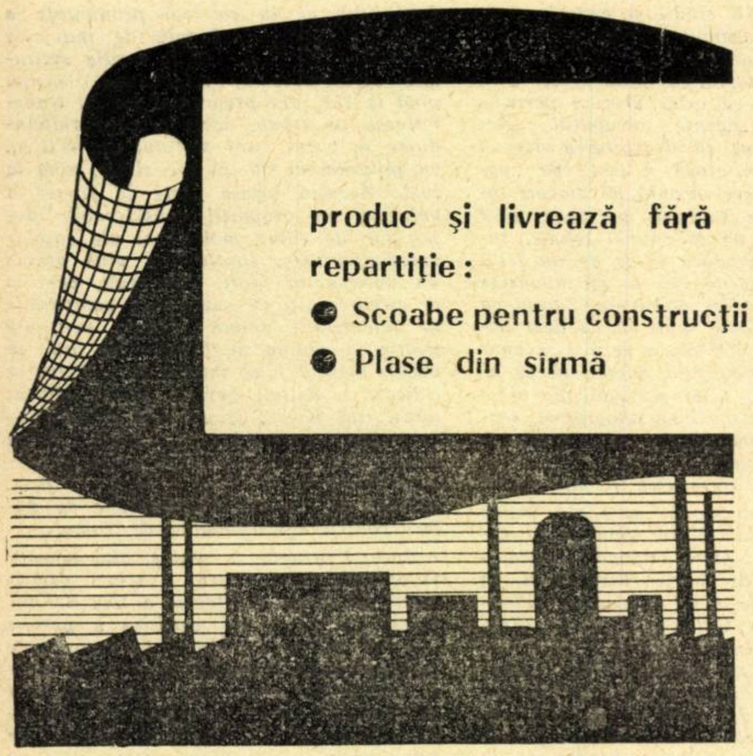

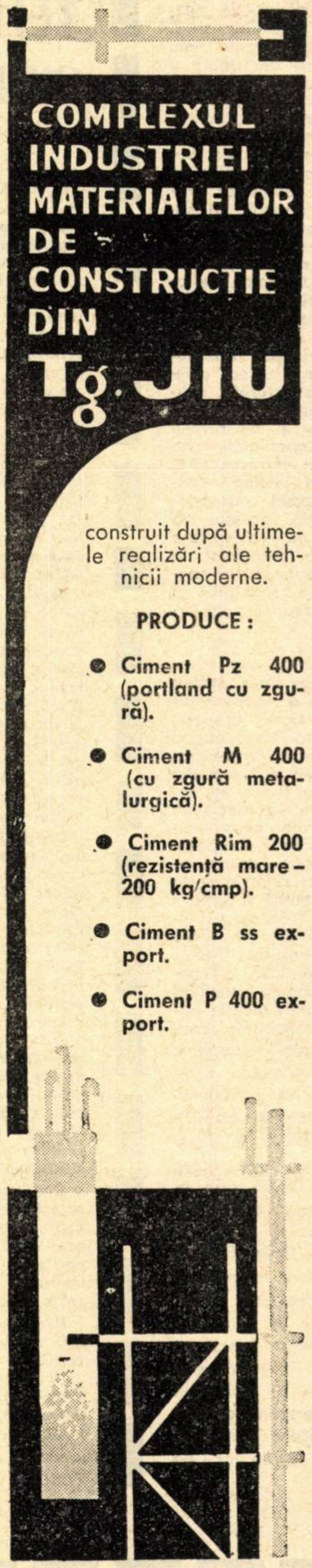

combinatul „1 MAI”

Satu Mare

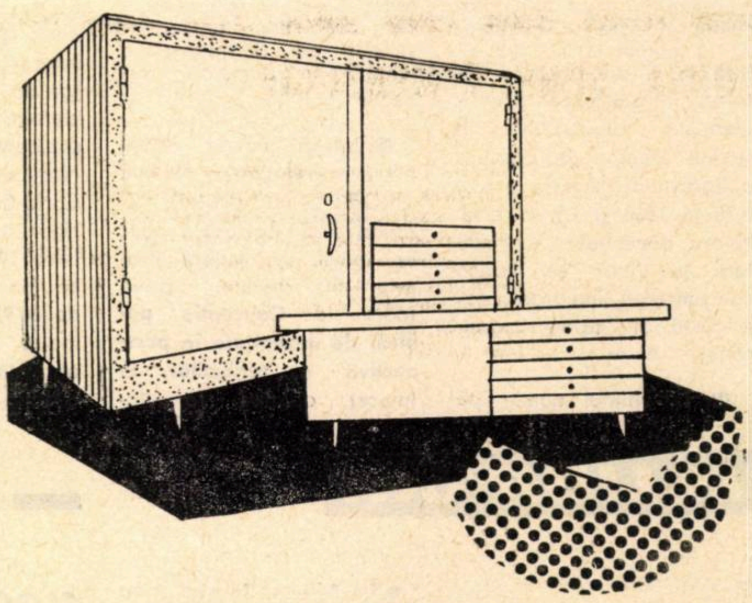

produce și livrează fără repartiție :
mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică ș.a.
● mese, dulapuri și nișe de laborator ● rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc. ● dulapuri metalice ● mobilier pentru birouri și vestiare

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă intreprinderii.

INTREPRINDEREA FLARO

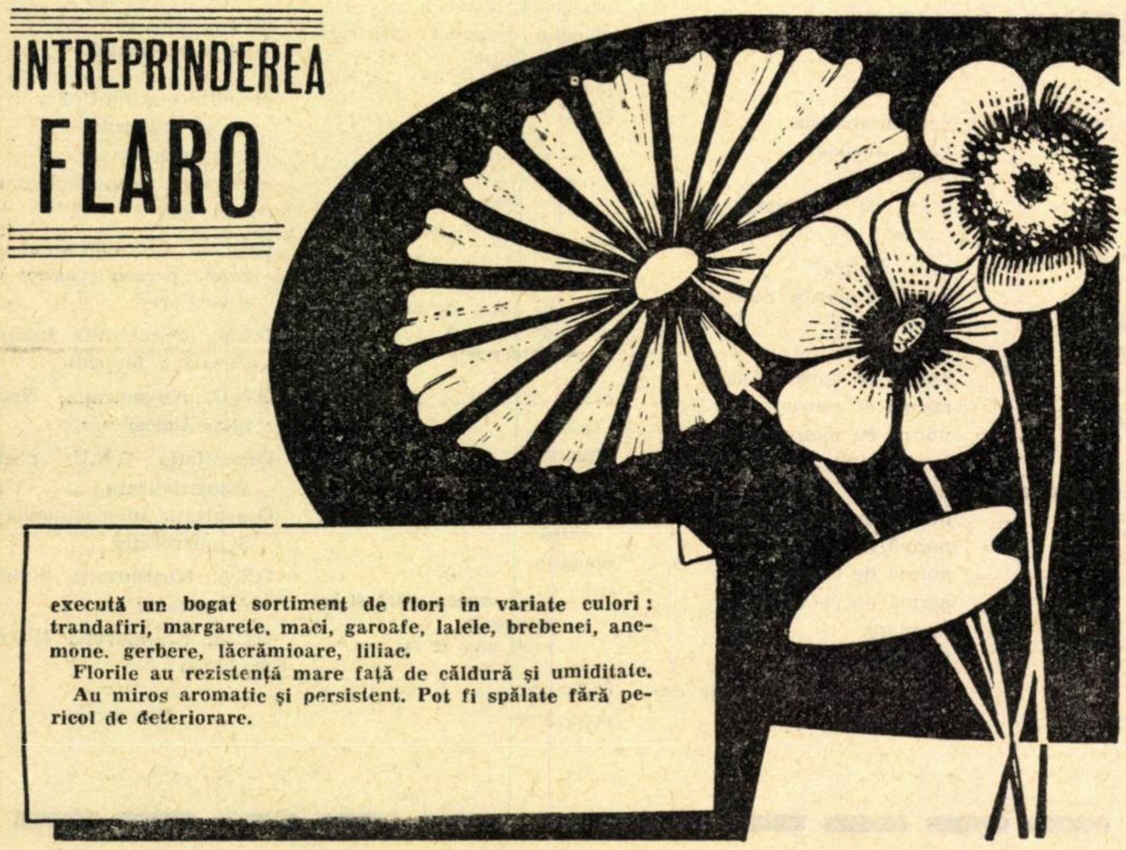

- viteză maximă : 55 km pe oră ;
- consum benzină : cca 2 l la 100 km;
- încărcătură utilă: 2 persoane (145 kg).

Preț : 4.190 lei

Nu este obligatorie purtarea căștii de protecție.

Se poate procura și cu PLATA IN RATE de la MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

ESTETICA INDUSTRIALĂ

Fabricați ceea ce se vinde

ÎN anul 1966 în Franța Institutul de estetică industrială a atribuit titlul „Beauté Industrie" (Frumusețe în industrie) unui număr de 20 de produse industriale care au satisfăcut atît criteriul utilității, cît și al esteticii. Principala concluzie pe care o degajă revista, analizînd calitățile produselor premiate, și în același timp principala ei recomandare pentru industriași este : *„Nu mai vindeți ceea ce se fabrică, fabricați ceea ce se vinde".*

Reproducem mai jos unele pasaje din articolul pe care revista îl consacră acestei teme :

„Titlul «Beauté Industrie», înființat recent, urmărește să atragă atenția publicului asupra unor produse în crearea cărora s-a căutat să se îmbine criteriile funcționale cu cele estetice, la un preț competitiv, ceea ce implica de asemenea găsirea unor soluții optime din punct de vedere industrial...

● *Obiectiv al întregii industrii*

Estetica industrială interesează toate ramurile industriei ; fie că este vorba de produse de larg consum, care vor fi folosite într-un apartament, fie de mijloace de producție pentru un atelier sau un șantier, acestea au un rol în mediul nostru de existență, ele formează cadrul în care se desfășoară viața noastră..."

Revista adresîndu-se unuia din vicepreședinții Institutului de estetică industrială, pentru a afla criteriile pe baza cărora se acordă titlurile, acesta a arătat între altele :

„Firește, este destul de greu să apreciezi personalitatea unei opere, talentul unui creator, dar juriile noastre sînt ajutate de teoria pe care institutul nostru a elaborat-o în 1953 și ale cărei principii rămîn actuale. Iată cîteva din ele :

— O condiție hotărîtoare a frumuseții utile este economisirea mijloacelor și a materialelor (un preț de cost minimal), ori de cîte ori aceasta nu dăunează nici valorii funcționale, nici calității produsului respectiv.

— Produsele, aparatele sau materialele sînt fabricate în vederea unei comercializări competitive. Proiectul trebuie, deci, să țină seama, în primul rînd, de prețul pe care cumpărătorul este dispus să-l plătească pentru un anumit obiect, care urmează să folosească unui anumit scop, prețul putînd varia, desigur, în funcție de calitatea și frumusețea produsului... Există o deosebire destul de mică între prețul de vînzare minim acceptabil și prețul de vînzare maxim, în funcție de publicul căruia îi este destinat produsul. Ținînd seama de prețul de cost, «creatorul» caută o soluție elegantă, îmbinată cu economia de mijloace și de materiale.

Evaluînd cantitățile ce ar putea fi vîndute, esteticianul industrial va alege dintre metodele de producție pe cea care presupune prețul cel mai convenabil. În acest moment intervine opțiunea estetică pentru a obține, cu acest material, o prezentare atrăgătoare. Esteticianul industrial trebuie de asemenea să posede suficiente cunoștințe tehnice, pentru a promova soluții valabile în producție.

● *O cerință esențială : armonia dintre funcționalitate și aspect*

Numai produsele perfect adaptate funcției lor (și cu calități tehnice) pot fi frumoase din punct de vedere industrial. Estetica industrială implică o armonie internă între caracterul funcțional și aspectul exterior.

Estetica industrială nu este o artă gratuită. Această artă

L'USINE NOUVELLE

se exprimă prin produsele pe care are misiunea să le pună în folosul omului. Ea poate fi comparată cu arhitectura. Obiectivul este într-adevăr, de a spori cît mai mult serviciile pe care le aduce produsul și satisfacțiile funcționale furnizate celui care îl întrebuințează.

Esteticianul industrial nu se substituie tehnicianului specializat în studiul pieței sau al motivării, ori planificatorului produsului. El trebuie totuși să cunoască profund psihologia consumatorului pentru ca nevoile și dorințele acestuia să fie servite în mod eficace de produsele noi, care ar trebui să ofere avantaje pe care vechile produse nu le furnizau...

Pentru a alcătui un tot armonios, diferitele componente constituind un obiect util trebuie să fie concepute unele în funcțiune de celelalte și toate în funcție de ansamblu. Produsele utile trebuie să satisfacă legile echilibrului static sau dinamic, în ce privește proporțiile, ținîndu-se seama de proprietățile materialelor întrebuințate.

«Gestalttheorie», teoria formelor, reluată de Paul Guillaume în 1937 («Psihologie de la forme»), pornește de la următoarele principii esențiale :

— O formă este altceva sau ceva în plus decît suma părților ei ;

— formele sînt transpozabile, adică unele proprietăți ale lor se păstrează și după schimbări care afectează într-un anumit fel, toate părțile lor ;

— O componentă dintr-un ansamblu este altceva decît aceeași componentă luată izolat sau făcînd parte dintr-un alt ansamblu ;

— Fiecare formă este o funcție a mai multor variabile și nu suma a mai multor elemente.

Așadar, un ansamblu nu se apreciază după elementele sale componente, ci o dată ansamblul recunoscut satisfăcător, fiecare detaliu trebuie să fie la locul său și toate elementele trebuie coordonate (forma, culoarea, aspecte ale suprafeței).

● *Estetica și desfacerea*

În produsul care satisface legile esteticii industriale, nu există niciodată un conflict, ci totdeauna armonie între satisfacția estetică pe care o resimte spectatorul dezinteresat și satisfacția practică pe care acest produs o oferă aceluia care-l folosește...".

Cu prilejul decernării titlurilor în 1966, revista s-a adresat și unora din laureați, pentru a cunoaște modul lor de creare a produselor.

Georges Bataille, director general al Societății Poclain, al cărei excavator — TY — a fost premiat în 1965, iar GC—120 în 1966, spune :

„Mă opun la tot ce este un element de ornamentare gratuită, la orice element fals estetic aplicat ulterior. Dar sînt partizan convins al esteticii industriale considerate ca o căutare a unei prezentări frumoase, în armonie cu cerințele prețului de cost... Estetica industrială joacă un rol esențial în desfacere, creînd o stare de spirit favorabilă. Se știe că prima impresie are o mare importanță în vînzare. Privitorul este influențat aproape inconștient de frumusețea produsului, într-un fel care poate fi hotărîtor".

Despre organizarea colaborării cu esteticianul industrial, Georges Bataille arată :

„Cînd studiile au ajuns la un anumit stadiu și cînd încercările unui prototip au permis să se definească caracteristicile produsului ; facem apel la esteticianul industrial. El ne propune o soluție de ansamblu și de principiu care ne permite să continuăm studiile tehnice, în sensul proiectului ale cărui caracteristici estetice ne-au plăcut. În sfîrșit, cînd tehnicienii noștri s-au convins că soluțiile propuse sînt judicioase, începe faza decisivă : punerea la punct amănunțită a fiecărui element, operație efectuată împreună cu esteticianul. Avem de-a face cu o muncă de echipă, în care fiecare își are locul său. Este necesar ca oamenii să se cunoască și să se înțeleagă, este necesar să domnească o ambianță de stimă și încredere reciprocă.

Biroul de studii, care trebuie să facă sinteza, ține seama, în afară de opinia clientului care apreciază funcționarea și facilitățile de utilizare ale produsului, de aceea a serviciului de producție, care cîntărește posibilitățile de construcție și prețul, a serviciului de postdesfacere, care urmează să asigure depanarea și întreținerea produsului și, în sfîrșit, a esteticianului industrial, care stabilește forma finală a obiectului..." *(Martie 1967).*

CURSA SPRE DIMENSIUNE

INTENSIFICAREA concurenței transatlantice precum și sporirea ei înăuntrul Pieței Comune duc în Europa la o masivă mișcare de concentrare, din care ies învingătoare cele mai mari monopoluri, în timp ce numeroase firme mai mici își închid porțile. Articolul pe care-l reproducem se ocupă de unele din cele mai importante concentrări pe plan vest-european în ultimul an și de formele pe care l-au luat acestea :

„În ultimile luni ale anului 1966, aproape în fiecare săptămînă a avut loc o fuziune. Anul s-a încheiat prin două importante acorduri : asocierea între «C.G.E.» și «Hispano Alsacienne» și achiziționarea unor participații la «Valourec» de către «Usinor».

De un an încoace, au fost hotărîte numeroase fuziuni : «Péchiney»-«Tréfimétaux», «Ugine»-«Kuhlmann», «Usinor»-«Lorraine Escaut», «Thomson-Houston»-«Hotchkiss Brandt» etc. În plus, «Renault» și «Peugeot» s-au asociat, «Société Générale d'Entreprise» a intrat în grupul lui «Compagnie Générale d'Electricité», care s-a asociat acum cu «Hispano-Alsacienne» etc.

În anul 1966 concentrările au fost numeroase și în străinătate. De exemplu, în R.F.G. filiala firmei americane «Texaco» a preluat controlul celei mai importante firme petroliere «Deutsche Erdöl», «Siemens» și «Bosch» s-au asociat, «Bayer» a achiziționat participații importante la «Chemischen Werke Hüls», «Volkswagennwerk» și «Daimler-Benz» au hotărît să coopereze mai strîns ; în Marea Britanie «Leyland» a furnizat cu «Rover» iar trei mari firme siderurgice («Stewarts Lloyds», «Dorman Long» și «South Durham») au decis de asemenea să se unească.

Care sînt consecințele acestor acorduri în ce privește raportul de forțe între principalele firme internaționale ?

Așa cum dovedește clasamentul principalelor întreprinderi din fiecare ramură, dimensiunile celor mai importante societăți franceze continuă să rămînă modeste, comparate cu cele care ocupă locul unu pe plan mondial și cu care ele sînt totuși în concurență. Acest lucru se observă în domeniul producției de automobile. («General Motors» a realizat în 1965 o cifră de afaceri de 101 miliarde franci, în timp ce grupul «Renault-Peugeot» — 7,8 miliarde) ; situația este asemănătoare în domeniul chimiei (raportul între cifra de afaceri a primei firme franceze și aceea a firmei care ocupă locul unu pe plan mondial este de 1 la 3), în metalurgie (de 1 la

ENTREPRISE

4), în domeniul mașinilor electrice (raportul este de 1 la 5), și în industria petrolieră (de aproximativ 1 la 7).

Cu toate că dimensiunea nu rezolvă totul, în sensul că nu este suficient să se realizeze o cifră de afaceri mare pentru ca o firmă să fie competitivă, este evident că această situație nu este favorabilă și că cercurile industriale franceze își dau seama de acest lucru (ceea ce nu era de loc cazul cu doi sau trei ani în urmă).

În anticiparea abolirii taxelor vamale înăuntrul Pieței Comune, în 1968, este de așteptat să se producă un nou val de concentrări în 1967.

Astfel, de exemplu, se prevede o viitoare restructurare a aeronauticii franceze.

O dată arătate cele de mai sus, trebuie să menționăm că concentrarea ia aspecte foarte diferite. În general, se deosebesc cinci mari forme de concentrare.

1. **Fuzionarea completă a întreprinderilor și a personalității lor juridice.** Acesta este de exemplu, cazul acordurilor «Thomson-Houston» și «Hotchkiss-Brandt» ; Hispano-Suiza» și «L'Alsacienne des constructions mécaniques» ; «Ugine» și «Kuhlmann» ; «Usinor» și «Lorraine-Escaut» ; «Péchiney» și «Tréfimétaux» etc.

2. **«Integrarea» în cadrul unui grup diversificat.** În acest caz, concentrarea se produce la nivelul cel mai înalt, adică al direcțiunilor. Aceasta înseamnă că firmele aparținînd unui aceluiași grup își păstrează personalitatea juridică și foarte adeseori o mare autonomie de gestiune, dar ele adoptă o politică generală comună și își coordonează și raționalizează activitățile pe plan industrial (în ce privește producția, investițiile și cercetările), pe plan comercial și pe plan financiar.

Printre cele mai recente acorduri de acest fel se poate menționa intrarea firmei «Société Générale d'Entreprise» în grupul «Compagnie Générale d'Electricité» și preluarea controlului asupra firmelor «Claude Paz și Visseaux» de către grupul american internațional «Telephone and Telegraph».

3. **Concentrarea limitată la anumite sectoare.** Asemenea acorduri sînt încheiate între firme care hotărăsc să se asocieze în anumite sectoare de activitate comună, păstrîndu-și însă independența în alte domenii. Într-un asemenea caz, cele două firme creează de obicei o filială comună care regrupează o parte din activele lor. Astfel, de exemplu, «C.G.E.», «C.S.F.» și «Schneider» s-au asociat în domeniul calculatoarelor, iar «Péchiney» și «Saint Gobain» s-au asociat în producția de chimicale.

4. **«Asocierea».** Printre acordurile de această categorie se pot aminti acelea dintre «Renault-Peugeot» și «C.G.E.-Hispano-Alsacienne». În asemenea acorduri, firmele hotărăsc să «lucreze împreună», să-și coordoneze investițiile, să raționalizeze progresiv unele dintre producțiile lor etc. De fapt, se poate considera că pe plan industrial aceste acorduri reprezintă acțiuni prealabile (sau «încercări») înaintea altor acorduri — mai complexe sau mai puțin urgente — pe plan juridic și financiar.

5. **În sfîrșit contopirea între întreprinderi industriale și bănci.** În asemenea cazuri, se urmărește realizarea unei «dimensiuni financiare», care constituie de asemenea un imperativ pe planul concurenței, în aceeași măsură ca și dimensiunea unităților de producție. Existența unui potențial financiar în spatele unei firme, constituie un atu extrem de important în obținerea creditelor pentru export, a finanțării investițiilor etc. Printre cele mai recente acorduri de acest fel menționăm : achiziționarea reciprocă a unor participări în grupul «Schneider» și «Banque de l'Indochine» și colaborarea între «Financière de Suez» și grupul «Pont-à-Mousson».

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Societatea franceză Thomson-Brandt a vîndut R. P. Polone licența compresorului pentru frigidere casnice, asigurînd și asistență tehnică pentru punerea la punct a procesului de fabricație în uzina poloneză.

● La Moscova se va deschide o reprezentanță a Camerei de Comerț franco-sovietice, iar la Paris va fi creat un centru de informații tehnico-științifice sovietice, menite să contribuie la dezvoltarea relațiilor comerciale, economice și tehnico-științifice dintre cele două țări.

● O delegație economică bulgară condusă de A. Branicev, președintele Camerei de Comerț a R. P. Bulgaria, vizitează țările scandinave — Finlanda, Suedia, Norvegia și Danemarca — avînd întrevederi cu reprezentanții cercurilor de afaceri din aceste țări.

● Consiliul național din S.U.A. pentru expansiunea exportului a adoptat un raport în favoarea extinderii comerțului Est-Vest, în care se cere promovarea unor tarife nediscriminatorii, precum și înlăturarea urgentă a obstacolelor care blochează în prezent extinderea acestui comerț.

● Lordul Snowdon, reprezentant al Consiliului englez pentru proiectări industriale, a sosit la Praga împreună cu un grup de funcționari ai acestui consiliu, în scopul de a selecționa exponate pentru expoziția „Proiecte industriale cehoslovace" care va fi organizată la Londra.

● În cursul convorbirilor iugoslavo-austriece care au avut loc la Belgrad, au fost abordate aspecte ale relațiilor economice dintre cele două țări, examinîndu-se posibilitățile extinderii colaborării economice bilaterale, în mod special în domeniul tehnic și al cooperării industriale.

● Întreprinderea poloneză de comerț exterior „Motoimport" și întreprinderea franceză „Le Bourget" au încheiat un contract cu privire la cooperarea în domeniul producției mașinilor de tracțiune.

● Răspunzînd invitației societății „Imperial Chemical Industries" o delegație sovietică condusă de L. A. Kostandov, ministrul industriei chimice, a făcut o vizită în Marea Britanie. În Anglia a sosit, de asemenea, o altă delegație sovietică, condusă de F. F. Koziukov, locțiitor al ministrului industriei cărbunelui al U.R.S.S.

● La Praga a fost semnat un acord pe termen lung privind colaborarea economică dintre R. S. Cehoslovacă și țările Benelux pe perioada anilor 1967—1969.

CORESPONDENȚĂ DIN SOFIA

PE HARTA INDUSTRIALĂ A BULGARIEI

prof. dr. M. V. RUSSENOV
redactor șef al revistei „Ikonomiceski Jivot"

ÎN ultimii 20 de ani, Republica Populară Bulgaria a reușit să se transforme dintr-o țară agrară înapoiată într-o țară socialistă cu caracter industrial-agrar. Ea a devenit un uriaș șantier, unde cresc una după alta, într-un timp relativ scurt, întreprinderi industriale moderne. Azi Bulgaria dispune de o bază proprie de metalurgie feroasă și neferoasă, care constituie temeiul industriei constructoare de mașini. Constructorii de mașini bulgari stăpînesc pe deplin producția complicatelor mașini-unelte pentru așchierea metalelor, a echipamentului electric, a diferitelor linii de producție în flux continuu necesare industriei grele și ușoare și acumulează experiență și forță în domeniul electronicii, radiotehnicii și al construcției de automobile.

● Repartizarea echilibrată a forțelor de producție

ÎN cel de-al cincilea plan cincinal se acordă în continuare prioritate investițiilor capitale legate de dezvoltarea viitoare a ramurilor industriale de bază. Astfel, dacă considerăm investițiile capitale din cel de-al patrulea cincinal = 100, pînă în 1970 investițiile vor crește în industria chimică la 360, în construcția de mașini — la 285 și în metalurgie — la 140.

Dar planul cincinal în curs prezintă și unele momente noi în domeniul industrial, legate atît de concentrarea industriei, cît și de o mai echilibrată repartizare teritorială a forțelor de producție, ținînd seama nu numai de condițiile obiective naturale, dar și de posibilitățile de muncă și de transport.

Din punctul de vedere al dezvoltării economice mai armonioase a diferitelor raioane, o parte importantă din investițiile industriale sînt destinate nu numai raioanelor considerate ca industriale, ci și acelor, care în trecut au fost orientate spre dezvoltarea agriculturii. Pentru aceasta se prevede construcția de noi obiective industriale nu numai în orașele reședințe de raion, ci și în orașe mai mici și la sate. S-au făcut începuturile unei echilibrate repartiții a forței de muncă în cadrul diferitelor raioane.

O altă caracteristică a dezvoltării industriale constă în faptul că în cel de-al cincilea plan cincinal se prevede o reducere a ponderii industriei alimentare în volumul total al producției industriale. O dată cu aceasta va scădea treptat numărul celor ocupați în această ramură industrială și va crește ponderea celor ocupați în industria chimică și a construcțiilor de mașini în raioanele în care astăzi ocuparea forței de muncă are un pronunțat caracter sezonier. În acest fel se va asigura un mai mare grad de ocupare a forței de muncă în raioane și orașe, vor crește veniturile populației. Amintim că în raioanele rămase în urmă din punctul de vedere al dezvoltării industriale cum sînt Kirdjali sau Dobrudja, în perioada 1966—1970 se vor crea cîteva mii de locuri de muncă. Astfel raioanele pînă mai ieri cu caracter tipic agrar, se vor transforma în perioada analizată în raioane cu caracter industrial-agrar Crearea de întreprinderi industriale în satele mai mari va permite o creștere a fondului de locuințe la sate. Nu este lipsit de interes să amintim, că în mai puțin de 20 de ani în satele bulgare au fost construite aproape 700 000 de locuințe noi, care corespund cerințelor moderne de confort.

Noul plan cincinal prevede ca în unele raioane să se accelereze dezvoltarea industriei, iar în centrele mai dezvoltate ritmurile să se încetinească pentru a se putea realiza astfel o egalizare a nivelelor. Astfel, indicele producției industriale globale din raionul Vidin, va crește față de 1965 la 328, al raioanelor Vrața și Pleven la 202, al raionului Razgrad — la 288 ș.a.m.d.

● Raioane ale industriei de bază

POTRIVIT prevederilor celui de-al cincilea cincinal aproximativ 70% din producția industrială și 60% din lucrătorii industriali se vor concentra în 11 raioane, și anume: Pleven, Varna, Ruse, Stara-Zagora, Burgas, Gabrovo, Sofia, Plovdiv, Veliko Tirnovo, Haskov și orașul Sofia. Patru factori determină această concentrare a marilor întreprinderi ale cincinalului în raioanele amintite: a) amplasarea materiilor prime de bază și a resurselor energetice; b) construirea obiectivelor industriei grele — căreia i se acordă prioritate și în perioada 1966—1970 — în raioane apropiate de aceste resurse și de beneficiari; c) gradul de dezvoltare a forțelor de producție, respectiv existența fondurilor de bază și a cadrelor calificate de execuție și de conducere; d) legăturile țării noastre cu U.R.S.S. și celelalte țări socialiste.

Pe această bază noile capacități ale industriei combustibilului și producția de energie electrică vor fi amplasate în special în raioanele Stara-Zagora și Varna. În primul raion, noile capacități vor folosi cărbuni din producție internă, iar în raionul Varna — cărbuni importați din U.R.S.S. Centrul industriei combustibilului și al industriei energiei electrice al Bulgariei este Complexul „Marița-Est". În domeniul combustibililor lichizi și al prelucrării acestora, raioanele Burgas și Pleven constituie cele două puncte de sprijin de bază ale acestei noi ramuri industriale.

Dezvoltarea industriei chimice este orientată în acele raioane în care există condiții naturale (gaz metan, țiței și alte materii prime, precum și resursele necesare de apă). Astfel, rafinăriile de petrol și petrochimia se vor dezvolta în raioanele Burgas și Pleven, prelucrarea gazului se va face în apropiere de Vrața, producția de anvelope de automobile și de fire poliamidice va fi organizată mai ales în orașul Vidin, celuloza și fibrele sintetice vor fi produse la Sviștov ș.a.m.d. În raionul Varna se va dezvolta industria îngrășămintelor fosfatice, pentru care materia primă necesară se importă.

● Cooperare în construcția de mașini

NOUL plan cincinal prevede o cooperare mai rațională și în construcția de mașini. Aici se ține seama atît de legăturile de producție existente, cît și de cerințele unei repartiții teritoriale mai echilibrate a întreprinderilor. Pe această bază producția de electrocare și mașini auto se va concentra la Sofia, Vrața și Lom. Pentru nevoile acestor industrii și pentru înființarea în Bulgaria a industriei de automobile, se construiește o fabrică de sisteme de frînare și de schimbătoare de viteze la Biala Slatina și o fabrică pentru aparate de comandă la Lukoviț — două mici localități în raioane în care pînă în prezent aproape că nu au existat întreprinderi industriale. Construcția de automobile se va dezvolta în special în nordul Bulgariei: la Șumen se vor produce autocamioane și la Loveci — autoturisme. În legătură cu această nouă ramură a industriei constructoare de mașini a Bulgariei se înființează unități productive și într-o serie de alte orașe mai mici: o fabrică pentru genți — la Pavlikeni, de pistoane și segmenți — la Razgrad, de șuruburi speciale — la Oriahovo, de piese din mase plastice — la Popovo, Ruse, Gabrovo ș.a. Industria navală și de reparație a navelor maritime se concentrează în special la Varna, iar cea de nave fluviale — la Ruse. Producția de mașini-unelte se amplasează în special pe traseul Sofia — Pazardjik — Plovdiv — Haskovo, unele tipuri producîndu-se și de acum înainte la Ruse, Silistra și Troian (Bulgaria de nord).

Pentru a se folosi posibilitățile de transport pe apă (Dunăre — Marea Neagră) cît și datorită orientării pe plan internațional a exportului nostru, unele obiective industriale, a căror producție este destinată cu precădere pentru export, se află amplasate îndeosebi în partea nordică a Bulgariei.

★

DIN cele expuse rezultă că în perioada 1966—1970, Republica Populară Bulgaria va continua să dezvolte industria sa în mod rațional și în strînsă corelare cu interesele întregii economii naționale.

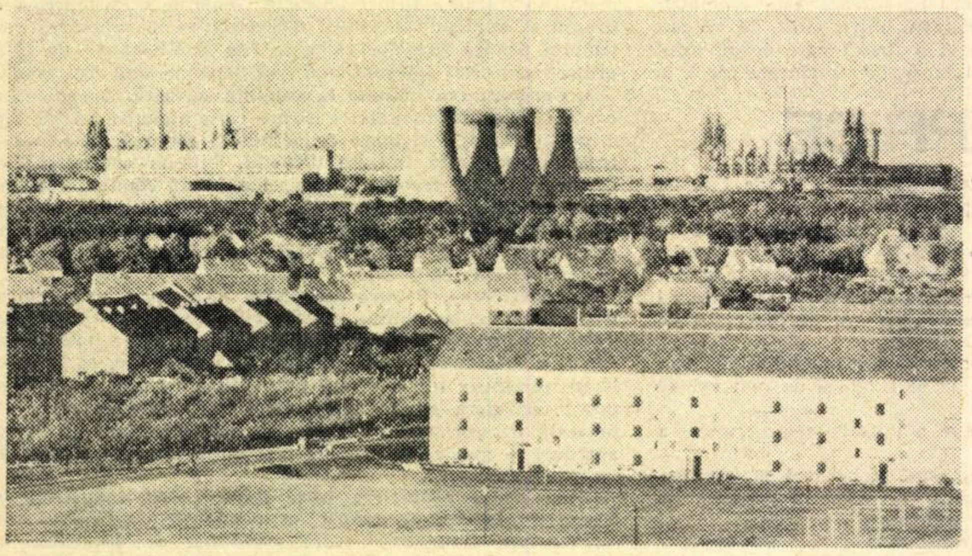

R. D. GERMANĂ. – Ramură de bază a economiei, metalurgia Germaniei democrate s-a dezvoltat rapid: producția ei a crescut între 1950 și 1965 de 4,7 ori și continuă să sporească. Combinatul siderurgic din Eisenhüttenstadt este una din marile unități ale metalurgiei, construită în anii puterii populare; în prezent aici se creează o nouă secție de laminare. În fotografie: **Vedere a combinatului**

IMPERIALISMUL – STADIUL CEL MAI ÎNALT AL CAPITALISMULUI

(Urmare din pag. 3)

economico-teritoriale cu o capacitate care să-i permită să facă față concurenței americane, atît în Europa însăși cît și pe piețele țărilor terțe. La rîndul lor, monopolurile americane nu au făcut un secret din faptul că, recurgînd la masive exporturi de capital în Europa occidentală și mai ales în țările Pieței Comune, urmăresc să se instaleze înăuntrul zidurilor vamale pe care „integrarea" e chemată să le instituie. Tendințele de reîmpărțire a teritoriului economic al lumii capitaliste se manifestă continuu, în formele cele mai variate și elastice și fără a fi lipsite de caracter agresiv și conflicte deschise.

Cîmpului de manifestare al tendințelor agresive inerente monopolului îi sînt puse însă, în condițiile istorice actuale, anumite limite. Restrîngerea sferei de acțiune a imperialismului — ca rezultat al victoriei noii orînduiri sociale într-o serie de state, al afirmării mai puternice ca oricînd a rolului istoric al clasei muncitoare, al avîntului mișcării de eliberare națională, al amploarei mișcării pentru preîntîmpinarea războiului termonuclear și asigurarea păcii —, a determinat ascuțirea contradicțiilor economice, politice și sociale în lumea capitalistă.

Este incontestabil totodată că atîta timp cît va exista imperialismul vor exista și cauzele care generează tendințele de expansiune și agresiune. Un șir de evenimente au arătat în ultimul timp că cercurile imperialiste și-au intensificat activitatea agresivă, se amestecă fățiș în viața unor țări suverane, pun la cale comploturi și lovituri de stat, exercită presiuni asupra unor state, încordînd situația internațională și punînd în primejdie cuceririle popoarelor și pacea lumii. Cea mai brutală expresie a acestei politici o constituie agresiunea S.U.A. împotriva poporului vietnamez, intervenția militară de largi proporții în Vietnamul de Sud, escaladarea continuă a războiului prin intensificarea bombardamentelor barbare asupra teritoriului R.D. Vietnam, stat independent și suveran.

O trăsătură caracteristică a vremurilor noastre o constituie însă faptul că, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„forțe uriașe se ridică pe toate continentele împotriva amestecului imperialismului în treburile interne ale altor popoare, împotriva actelor agresive la adresa unor țări independente".**

În prezent, menținerea păcii este indisolubil legată de lupta pentru oprirea agresiunii americane în Vietnam. Sprijinind în întregime cererile juste ale poporului vietnamez, România îi acordă întregul sprijin material, politic și moral în lupta dreaptă pe care o duce contra agresorilor imperialiști. Partidul Comunist Român, guvernul României își exprimă solidaritatea fierbinte cu toate popoarele care luptă împotriva imperialismului, pentru libertate și independență națională, pentru a-și hotărî destinele potrivit voinței și aspirațiilor lor.

★

V. I. Lenin, de la a cărui naștere se împlinesc 97 de ani, a creat prin teoria imperialismului un instrument de o mare eficiență pentru analiza economico-politică a realității contemporane. Economiștii marxiști au astfel posibilitatea de a cerceta și a aprofunda realitățile contemporane cu ajutorul unui instrument de analiză bine verificat. Lucrarea lui V. I. Lenin **Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului**, rămîne o piatră de hotar în dezvoltarea economiei politice științifice, o carte de căpătîi pentru cel care cercetează problemele capitalismului contemporan.

ÎNTOCMIREA JUDICIOASĂ A GRAFICULUI DE ACȚIUNE

(Urmare din pag. 4)

● Implicații la limita de interferență

O DEFICIENȚĂ întîlnită în elaborarea unor grafice de lucru o constituie cuprinderea în mai mică măsură a activității de aprovizionare cu materii prime din agricultură (legume și fructe, lapte și animale), a celor legate de desfacerea produselor destinate consumului zilnic în stare proaspătă (produse de panificație, lapte și carne), precum și a problemelor de transport aferente acestor activități.

În condițiile întreprinderilor din industria panificației, zahărului conservelor, vinului, laptelui și cărnii nu se poate discuta despre organizarea științifică a procesului de producție fără analiza temeinică a problemelor legate de aprovizionare, desfacere și transport. La limita de interferență între agricultură și industrie, ca și între industrie și comerț, eficiența economică nu poate fi stabilită decît dacă se ține seama și de implicațiile anumitor măsuri în alte ramuri, astfel ca eficiența economică să fie maximă la nivelul economiei naționale. În acest sens, este necesar ca întreprinderile din subramurile industriale citate să întreprindă o serie de analize, împreună cu organele agricole și cele comerciale interesate.

Din analizele efectuate, s-a constatat că o altă problemă care trebuie să completeze programul de studii ce se efectuează la întreprinderile cu producție sezonieră o constituie studiul posibilităților de cooperare pentru folosirea integrală a capacității forței de muncă. Este necesar să se stabilească cu ce sectoare și în ce măsură are loc în prezent sau poate fi dezvoltată în viitor redistribuirea de salariați pe plan local între întreprinderi la care vîrful de producție este situat în sezoane diferite. Implicațiile previzibile în acest domeniu sînt importante vizînd stabilitatea cadrelor și ridicarea calificării acestora, cu influență pozitivă asupra nivelului productivității muncii.

De asemenea vor trebui analizate posibilitățile și făcute propuneri de cooperare cu alte unități în exploatarea mai completă a utilităților la toate întreprinderile, dar mai ales la cele sezoniere.

★

CONSIDERĂM că este, de asemenea, necesar ca toți conducătorii de întreprinderi — care răspund în primul rînd de desfășurarea și reușita acțiunii — să lucreze efectiv în colectivele de lucru, să dea permanent îndrumări și să analizeze periodic, de preferință decadal, stadiul lucrărilor, stabilind de la o fază la alta detalierea studiilor și celelalte măsuri necesare. Este bine ca propunerile rezultate din studii să fie imediat concretizate, iar experiența pozitivă să fie transmisă și celorlalte întreprinderi din sector.

Lucrătorii din minister și din alte organe care au în această perioadă misiunea să sprijine colectivele de lucru din întreprinderi, trebuie ca, pornind de la graficele de lucru, să facă analiza aprofundată a stadiului desfășurării lucrărilor și să contribuie efectiv la studierea problemelor cuprinse în grafice. Pentru a lăsa colectivelor de lucru din întreprinderi mai mult timp de aprofundare a problemelor ridicate de abordarea fiecărei teme la locurile de muncă este bine ca specialiștii din partea diverselor organe să-și coordoneze activitatea în așa fel încît analiza stadiului desfășurării lucrărilor să se facă numai în perioadele prevăzute în grafice.

LĂRGIREA COMERȚULUI ȘI A COOPERĂRII INTRAEUROPENE ESTE O NECESITATE

LA GENEVA continuă lucrările sesiunii a XXII-a a Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa. Participanților la dezbateri le-a fost supus, între altele, studiul C.E.E. despre situația economică a țărilor europene în 1966. Un capitol substanțial al studiului se ocupă de evoluția comerțului exterior al statelor din această zonă, atît între ele cît și cu restul lumii, precum și de extinderea formelor noi de cooperare economică și tehnico-științifică, alături de formele clasice ale schimburilor comerciale internaționale.

Ritmul economiei și ritmul comerțului

CU toate că creșterea economică în țările capitaliste a fost ceva mai lentă în 1966 decît în 1965, se constată în studiul C.E.E., date provizorii arată că comerțul internațional a crescut ceva mai repede. Dar ușoara accelerare înregistrată se datorează unei sporiri a importurilor Americii de Nord și ale Japoniei și a exporturilor celei dintîi în special. „Nici în 1965 și nici în 1966, Europa nu a mai ocupat acea poziție de frunte în creșterea comerțului mondial pe care a deținut-o mai demult în perioada postbelică".

Exportul țărilor Europei occidentale, deși a crescut ceva mai repede decît importul — cu 9% față de 8% pentru import — s-a încetinit totuși față de anul precedent cînd ritmul fusese de 11%. Făcînd legătura cu încetinirea ritmului de creștere a economiei, care s-a înregistrat în 1966 în unsprezece țări vest-europene, autorii studiului relevă că în țări ca R.F.G., Suedia, Norvegia, Finlanda, Irlanda reacția a fost cea „naturală" în asemenea condiții : încetinirea importului și accelerarea exportului, deși într-o măsură mai mică. Nu pretutindeni reacția a fost aceeași, dar rezultatul final a oglindit îndeosebi tendința exportatorilor vest-europeni de a se îndrepta spre piețe din afara Europei, ale unor țări care nu au cunoscut în 1966 (sau au cunoscut abia spre sfîrșitul anului) o încetinire a activității economice. Americii de Nord i-a revenit astfel 55% din sporul absolut al exportului Europei occidentale în cursul anului trecut. Schimburile dintre țările vest-europene au crescut mai lent decît cele cu restul lumii și decît întregul lor comerț exterior.

Comerțul între țările din Estul și Vestul continentului european a cunoscut o creștere în 1966, deși cu o participare foarte inegală la această expansiune din partea țărilor vest-europene, cum remarcă autorii studiului. Importurile Europei occidentale din țările est-europene s-au mărit valoric cu 12% (față de 13% în 1965 și 8% în 1964), iar exporturile spre aceste țări cu 11% (față de 20% în 1965 și 8% în 1964). Drept urmare, ponderea comerțului Est-Vest în comerțul exterior total al țărilor vest-europene a crescut de la 4,2% în 1965 la 4,3% în 1966, iar în comerțul țărilor est-europene respectiv de la 18,0% la 18,9%.

Printre cei mai dinamici participanți ai acestor schimburi și ai comerțului european în genere, studiul menționează România, relevînd o accelerare a schimburilor externe ale țării noastre în 1966. Între factorii care au stimulat expansiunea exportului românesc este amintită „creșterea rapidă a unor ramuri orientate spre export, cum sînt construcția de mașini, industria chimică și industria de prelucrare a lemnului (care) au permis sporuri ale exportului cu 14%, 15% și respectiv 10%. Îmbunătățiri ale costurilor și ale calității produselor industriale au contribuit deosebit de mult la creșterea exporturilor spre țările cu economie de piață dezvoltată".

Perspective în Vest

ÎN legătură cu faptul că anul 1967 va fi după toate probabilitățile al treilea an consecutiv de activitate economică încetinită în Europa occidentală, autorii studiului au consacrat un subcapitol perspectivelor comerțului exterior vest-european. Întrucît o reducere a cererii externe ar accentua influențele depresive asupra situației economice a regiunii, ei se opresc îndeosebi asupra perspectivelor exportului spre țările din afara zonei. În studiu se apreciază ca improbabilă menținerea exportului spre America de Nord la ritmurile din 1965 și 1966. În cazul Statelor /Unite se așteaptă ca o oarecare încetinire a creșterii produsului național brut în 1967, prevăzută de experți, să atragă după sine și o încetinire a importului. În ceea ce privește țările socialiste din Răsăritul Europei, afară de Uniunea Sovietică, se apreciază în studiu că o continuare în ritm accelerat a exportului spre aceste țări „este mai problematică dacă exportatorii vest-europeni nu vor fi capabili și dispuși să ofere credite mai mari".

În ansamblu, exportul țărilor din Europa occidentală spre restul lumii „va crește fără îndoială în ritm mai lent în 1967 decît în 1966, poate cu aproximativ 7%". Cît privește comerțul între țările vest-europene, el va crește probabil cu 8% în 1967. În condițiile încetinirii activității într-o serie de țări, în 1966 principalul aport la acest capitol al schimburilor comerciale vest-europene l-au adus Franța și Italia, țări care au cunoscut anul trecut o fază conjuncturală mai favorabilă. După aprecierile studiului C.E.E., Franța și Italia vor aduce aceeași contribuție și în 1967, împreună cu țările nordice.

Cooperare Est-Vest

ÎN legătură cu posibilitățile de extindere a schimburilor comerciale între țările din Răsăritul și cele din Apusul Europei, se pune în studiu și problema cooperării economice și tehnico-științifice dintre ele. Actuala diviziune a muncii între aceste țări, bazată pe resursele naturale respective, arată autorii, trebuie să facă loc unei diviziuni a muncii bazată pe specializare în industria prelucrătoare, pentru a se putea dezvolta mai departe comerțul.

Sînt prezentate patru modalități de cooperare practicate cu precădere pînă în prezent : livrări continue de produse semifinite, fabricate de obicei pe baza documentației beneficiarului ; specializare în producerea anumitor bunuri și livrarea lor pentru acoperirea reciprocă a nevoilor ; specializare în producerea unor părți componente, produsul final fiind asamblat de fiecare partener în parte ; cooperare pentru vînzări pe terțe piețe.

Aceste patru modalități de cooperare nu epuizează gama celor practicate în prezent, diversitatea lor continuînd să crească. Pe de altă parte proporția din comerțul Est-Vest care se datorează contractelor de cooperare este încă modestă. „Dar chiar și în condițiile actuale — se arată în studiul citat — cooperarea industrială între Est și Vest oferă multe posibilități de eliminare a unor locuri înguste în aprovizionare, de sporire a eficienței și de reducere a costurilor la nivel european. Este o cale promițătoare de extindere asupra relațiilor Est-Vest a diviziunii muncii în industria prelucrătoare, care este normal să existe în cadrul oricărei zone, și de înlesnire a creșterii exportului de produse industriale din Europa răsăriteană spre Europa apuseană".

O nouă fază în cooperarea științifică și tehnică între țările din Estul și din Vestul continentului este de asemenea semnalată de autorii studiului C.E.E. Această cooperare, foarte dezvoltată în cadrul fiecăreia din cele două subzone, a fost limitată pînă nu de mult în relațiile dintre ele.

Ca unul din factorii care au relevat posibilitățile existente se citează faptul că „dezvoltarea tehnologică rapidă din Europa răsăriteană i-a mărit importanța pentru Europa de Vest nu numai ca piață, ci și ca o sursă nouă și însemnată de cunoștințe tehnologice". Se schimbă tot mai multe mărfuri de nivel tehnic superior, se livrează instalații complete care necesită cooperare, crește nevoia de standardizare a echipamentelor livrate reciproc. „Cooperarea științifică și tehnică ce se dezvoltă între țările din Europa de Vest și Europa de Est, arată autorii în încheierea acestei părți a studiului, are valoare intrinsecă și poate deveni un factor important al progresului economic în țările participante. Ea este privită de asemenea ca un factor important care facilitează dezvoltarea în continuare a comerțului reciproc, creînd posibilități de a stabili contacte cu un mare număr de clienți potențiali și de consumatori finali, în special pentru mașini și utilaje".

I. STELIAN

NOTE EXTERNE

LA FORTUL KNOX CONTINUĂ ASALTUL

FAPTUL că oficialitățile administrative americane împing în prezent pe un plan secundar chestiunea sicîitoare a deficitului balanței de plăți externe — menținînd pe planul întîi preocuparea lor de a stimula în continuare activitatea de afaceri —, nu rezolvă firește problema în sine. Autoritățile au contat pe un surplus în balanța comercială pentru a îmbunătăți în mod substanțial situația și pentru a contrabalansa creșterea așteptată a ieșirilor de capital ; dar rezultatele comerțului exterior nu sînt la nivelul speranțelor.

Grijile guvernului în legătură cu primejdia unei accelerări a scurgerii aurului, scrie U. S. News & World Report, se vădesc în încercarea de a convinge R.F.G. să-și transforme o parte a dolarilor pe care îi deține, în bonuri americane de tezaur pe termen scurt. În fapt, deficitul american face să crească mereu cantitatea de dolari deținuți peste graniță și pe măsură ce aceștia trec din mîinile particulare în cele ale statelor, guvernele respective îi vor folosi pentru a cumpăra cu ei aur la trezoreria americană. În plus autoritățile americane se așteaptă acum la dificultăți și din partea Angliei.

Într-adevăr, Anglia, care în prezent s-a achitat față de S.U.A. de datoriile contractate pe termen scurt în vederea apărării lirei sterline, precum și de cele față de băncile centrale ale altor țări, mai urmează să restituie acum sumele trase asupra Fondului Monetar Internațional. Ea intenționează să verse o parte substanțială a acestei datorii la finele anului. Anglia nu va putea însă plăti aceste datorii decît probabil tot în dolari. Or, după cum se subliniază, F.M.I.-ul deține și în prezent deja o prea mare parte din fondurile sale în valută americană. De aceea, se presupune că Anglia nu va avea altă cale decît de a cumpăra aur în S.U.A. cu dolarii pe care-i deține pentru a putea plăti F.M.I.-ului.

Experții prevăd firește că oricare ar fi calea aleasă de Anglia pentru rambursarea datoriilor sale, noi pierderi de aur nu vor putea fi evitate la Fort Knox. „Deficitul balanței de plăți — scrie revista new-yorkeză citată — va rămîne o problemă grea, chiar periculoasă, dacă actuala încetinire în mersul economiei va fi urmată de o reizbucnire a inflației".

„IUREȘ SPRE VEST"

NU DE MULT 600 de agricultori francezi din Charente manifestau pentru a protesta împotriva intenției unei societăți vest-germane de a cumpăra la Ruffec o fermă agricolă. Aceeași societate, cumpărase în 1962, domeniul Plans, în suprafață de 230 hectare iar în 1963 o fermă la Chantemerle cu 178 hectare teren arabil și păduri. Presa franceză subliniază că în acest ținut fermierii lipsiți de posibilitatea de a achiziționa pămînt se bat între ei de fiecare dată cînd se scoate la licitație un hectar sau două și că nu sînt în nici un caz în măsură de a face concurență „marii întreprinderi capitaliste".

Nu este vorba de xenofobie, scrie **L'Express**, dar neliniștea i-a cuprins pînă și pe cei mai aprinși partizani ai Pieței Comune. Unul dintre aceștia spune : „Am dorit Piața Comună, dar azi interesele noastre sînt lezate pe toată linia. Partenerii Franței se țin de regulile convenite numai cînd acestea îi avantajează. Ei cumpără grîu sau porumb din America, dar profită de prevederile Tratatului de la Roma pentru a se instala la noi". După cum scrie publicația franceză, achizițiile de terenuri făcute de străini cresc permanent. Puternice reacții s-au produs la Haute Vienne, împotriva unui client vest-german, agronomul Rolf Friedrich Wilhelm von Berswordt Walbrake La Allier, de asemenea, prefectul a refuzat să aprobe unele proiecte „de natură să facă să apară un risc de supralicitare a prețurilor".

Încă în februarie, cu prilejul unui congres al fermierilor și arendașilor francezi, s-a atras atenția că și aceste bariere administrative vor cădea în 1970 și nu va mai fi „nici o diferență între un francez, un german, un belgian atunci cînd va fi vorba de a cumpăra pămînt și a-l exploata în oricare țară a Comunității". Pentru agricultorii francezi, s-a subliniat, „această liberă circulație a persoanelor și capitalurilor, ar putea să ia aspectul unei veritabile exproprieri a fermelor lor".

Numind pătrunderea capitalurilor străine în agricultura franceză „iureșul spre vest", revista L'Express scrie că pămîntul francez excită poftele vecinilor. Franța deține aproape jumătate din teritoriul agricol al Pieței Comune. Pe fiecare persoană activă din agricultură revin în Franța 7,8 hectare de teren arabil, față de 3,6 în R.F.G. sau de 2,5 în Italia. Pămîntul este în R.F.G. de 3 ori mai scump ca în Franța, dar nivelul și mijloacele de exploatare în R.F.G. sînt net superioare. Una este însă problema gospodăririi mai bune a fermelor, — gîndesc agricultorii francezi, — și alta este să le cedezi altora. De unde se vede, de asemenea, că una este să numești o organizație despre însemnătatea căreia se bate atîta monedă „Comunitate" și alta interesele părților, care nu se arată chiar pînă într-atîta de „comune".

PROBLEMELE FINANȚĂRII ÎN INDIA

ÎN INDIA, problemele finanțării se află în prezent pe locul întîi. Primul vicepreședinte al Consiliului de miniștri și ministru al finanțelor Morarji Desai, s-a angajat să pună în cele din urmă capăt sistemului finanțării deficitelor. În ultimii ani, menționează unii comentatori, guvernul central al Indiei a acoperit adesea cheltuielile deficitare ale statelor prin apeluri la Institutul de emisiune.

Zilele acestea președinții de consiliu ai statelor indiene se întîlnesc în cadrul Consiliului Național de Dezvoltare și ulterior cu guvernul central, unde, după aprecierea observatorilor, discuțiile pot fi foarte aprinse. Pe ordinea de zi se află problemele finanțării, ale alimentației și cele legate de Plan. „Trebuie să asigurăm țării alimentele, oricît ne-ar costa" a declarat recent într-un interviu primul ministru indian, Indira Gandhi, ținînd seama de secetă și de recoltele deficitare. Dar aceasta înseamnă că pentru a acoperi importurile, statele indiene vor avea și ele bugetele mai mici. Și asta tocmai acum, cînd ele au redus sau abolit impozitul pe veniturile agricole și s-au văzut nevoite, ca urmare a creșterii costului vieții, să majoreze prima de scumpete acordată salariaților de stat.

Conform prevederilor celui de-al 4-lea plan cincinal, statele urmau să cheltuiască 70 000 milioane rupii (3 300 milioane de lire sterline) din totalul investițiilor proiectate în sectorul public, în valoare de 160 000 milioane rupii. Întrucît, așa cum se presupune, Ministerul Planificării intenționează să opereze reduceri în serviciile sociale, — în cea mai mare măsură administrate de state, — precum și să anuleze proiectele încă neatacate, în care sînt îndeosebi interesate statele, se așteaptă din partea acestora o opoziție vie.

Creșterea prețurilor a atins anul trecut o rată de 20%. Încetinirea în industrie îi determină pe economiști să vorbească despre o recesiune. Ministerul de Finanțe are sarcina grea de a opri scurgerea rezervelor, care au scăzut de la 775 milioane lire sterline la 602 milioane între iunie și decembrie 1966, să asigure importurile pentru menținerea producției și de asemenea necesitățile de alimente. Nu se neagă în India, ținînd seama de scăderea exporturilor în 1966 cu probabil 10%, că operația de devalorizare de anul trecut nu a reușit.

Un motiv de seamă pentru care planul în curs nu va putea fi realizat, așa cum a fost conceput inițial, scrie Financial Times, este și acela că el presupune o contribuție a ajutorului străin, de 75 000 milioane rupii. Or, după cum apreciază ziarul, atitudinea S.U.A. la Banca Mondială și în Consorțiul de ajutor pentru India, pare să se fi schimbat. Datoria externă a Indiei a crescut, odată cu devalorizarea, cu 56%, iar acum indienii vor insista pentru amînarea termenelor de plată. Ziarul englez scrie că mulți economiști indieni prevăd că în vara aceasta va fi invocat din nou cuvîntul „devalorizare", nu însă și de către Ministerul de Finanțe.

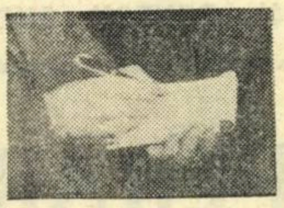

din bloc-notesul cronicarului

Automatizarea lucrărilor de bancă

„La Société Générale de Banque", cel mai mare stabiliment bancar din Belgia, datind de aproape un secol și jumătate, este și una din băncile cu cele mai moderne instalații electronice de cercetare și prelucrare automată a documentelor prin metoda «Filesearch» (cercetarea firelor).

Această bancă este singura în lume, împreună cu marina americană, care utilizează acest procedeu, fiind în același timp prima în Europa.

Instalația «Filesearch» permite înregistrarea, (respectiv memorarea întregii documentații) și informarea asupra ei cu cea mai mare viteză, folosind microfilmarea. Sistemul se bazează pe o indexificare a documentelor și memorarea lor prin „cuvinte-cheie".

Centrul electronic mai este dotat cu un aparat care permite microfilmarea înregistrărilor codificate pe bandă magnetică, exact ca și cînd ar fi fost filmate după un document imprimat de un calculator.

Acest aparat este folosit pentru efectuarea lucrărilor lunare și arhivarea lor.

Consultarea microfilmelor se poate face cu ajutorul unei mașini de vizionat, care permite între altele și obținerea fotocopiilor necesare.

Falimentul în masă al celor mici

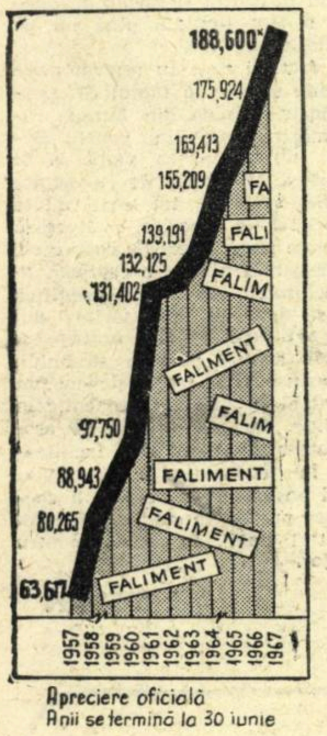

Creșterea falimentelor personale (cereri noi)

Ritmul în care se înmulțesc falimentele „personale" a devenit pricina unor serioase îngrijorări în S.U.A. Statisticile arată că pierderile anuale de pe urma acestor falimente se ridică la aproximativ un miliard și jumătate de dolari. Unii experți dau vina acestei situații pe facilitățile de credit acordate la vînzarea mărfurilor în rate și propun să se înăsprească condițiile pentru cei care cer a fi declarați în stare de faliment. Alții însă, atribuie falimentele în lanț ale micilor negustori și întreprinzători scăderii profiturilor ca și cheltuielilor copleșitoare cărora trebuie să le facă față aceștia atunci cînd sînt bolnavi. Cu zece ani în urmă, numărul anual al celor ce cereau să fie declarați falimentari era de 63 600, dublul celui înregistrat în 1950; anul acesta, potrivit cu graficul alăturat publicat de Biroul Administrativ al Curții S.U.A., se prevede că numărul lor la sfîrșitul lunii iunie va fi de 188 600.

Viața devine mai... dulce

Într-un deceniu și jumătate consumul mondial de zahăr aproape s-a dublat, trecînd de la 31,5 milioane de tone în 1950, la 59,8 milioane de tone în 1965. Un progres mai sensibil l-au înregistrat țările slab dezvoltate (17,6 milioane de tone în 1965, față de 8,7 milioane de tone în 1950). Și totuși aceste țări rămîn mai departe cu cel mai scăzut consum pe cap de locuitor — în medie de 12 kg pe an (1965), față de 36 de kg pe an în țările dezvoltate. Buletinul lunar de economie și statistică agricolă al F.A.O., care a publicat cifrele de mai sus, menționează, în concluzie, tendința de creștere, în continuare, a consumului de zahăr în întreaga lume.

„Service"-ul în expansiune

Preocuparea firmelor americane pentru a da un nou impuls vînzărilor de automobile, nu se limitează numai la perfecționarea fabricațiilor, ci și la asigurarea unui „service" din ce în ce mai eficient după vînzare. Astfel, firma „Ford Motors" și-a propus să investească în următorii 3 ani suma de 4 miliarde dolari, în scopul modernizării și construcției de centre noi destinate unor asemenea servicii. Noile centre (în număr de 1 500) vor putea duce la diagnosticarea defectelor prin metode științifice, care vor asigura un număr cît mai redus de erori.

Datorită sistemelor moderne, în 10 minute se poate face un examen și o verificare a stării de funcționare a mașinii și a condițiilor ei de exploatare. Aparatele depistează toate defecțiunile, dînd astfel posibilitatea clientului de a afla cu anticipație ce reparațiuni se vor efectua la mașina sa. Deoarece specialiștii lui Ford nu sînt mulțumiți de actualul nivel al aparatelor folosite la verificare, alte 2 milioane de dolari se vor investi pentru construirea unui institut de cercetări. Pe de altă parte, se experimentează și autoservice-uri la domiciliu, care, însoțite de specialiști și de toate piesele de rezervă se vor deplasa la cerere la domiciliul solicitantului.

În cadrul programului de școlarizare de 6 luni inițiat în acest scop (care se bucură și el de o investiție de 8 milioane dolari) se prevede pregătirea a încă 2700 specialiști de întreținere anual, pe lîngă cei 63 000 cîți numără astăzi firma.

Petrolul distrugător

Sosirea pe coastele Franței a „mareei negre" — uriașele straturi de petrol cu o suprafață totală de circa 400 kmp provenite din naufragiul tancului petrolier „Torrey Canyon", — amenință cu pierderi ireparabile rezervațiile, naturale sau artificiale, de faună și floră marină de pe litoralul francez al Mînecii. Peste 2 000 de hectare de „parcuri" de stridii, zeci de kilometri de „bancuri" de homari, aproximativ 30 000 de păsări de mare, ca și specii rare de papagali de mare și mici pinguini sînt sortiți morții prin otrăvirea cu țiței. „Clinici" speciale au fost instalate de-a lungul coastelor, pentru îngrijirea viețuitoarelor care mai pot fi salvate.

Cu toate că o flotă de 200 nave militare și civile, 3 000 militari și un număr și mai mare de voluntari civili încearcă să oprească cele trei straturi întinse de petrol, folosind detergenți, rumeguș (pentru aglomerarea țițeiului), năvoadele pescărești etc., valul de petrol a atins deja plajele Bretaniei, ucigînd mii de păsări și distrugînd coloniile de scoici. Ziarele franceze consideră că revărsarea țițeiului produce pagube și mai mari economiei franceze decît a provocat celei britanice.

În timp ce numeroase echipe lucrează fără încetare la curățirea plajelor atinse de „flagelul negru", guvernul francez a aprobat măsuri financiare speciale pentru ajutorarea sinistraților, hotelierilor și crescătorilor de stridii, care urmează să primească „credite nelimitate".

„Comerțul urmează cartea"

Într-o scrisoare adresată ziarului FINANCIAL TIMES și publicată în numărul din 17 martie a.c. un cititor își exprimă părerea că vechea maximă a colonialismului: „comerțul urmează steagul" (adică ocupația militară) ar trebui să sune astăzi: „Comerțul urmează cartea". Acest cititor se referea la exportul de cărți, care a făcut obiectul unor discuții în coloanele aceluiași ziar. Un redactor al lui FINANCIAL TIMES a crezut că se poate felicita, într-un articol publicat în numărul din 15 martie 1967 că Anglia cîștigă mai mult prin exportul de cărți decît S.U.A.; el aprecia exportul britanic de cărți la circa 50 milioane lire sterline anual, ceea ce ar reprezenta jumătate din producția editurilor și circa 1% din exportul total al Angliei. Aceste cifre au fost contestate, în numărul din 17 martie 1967, al lui FINANCIAL TIMES de secretarul Asociației editorilor britanici. Acesta susține că exportul britanic de cărți a întrecut într-adevăr pe cel american pînă acum doi sau trei ani. În 1965 însă exportul de cărți al S.U.A. ar fi atins 59 milioane lire sterline, crescînd cu 26% față de anul precedent, în timp ce exportul britanic se cifra la 46 milioane lire sterline, crescînd cu numai 10% față de anul precedent. Pentru 1966, secretarul Asociației editorilor britanici evaluează exportul american de cărți la 60 milioane lire sterline și pe cel britanic la 50 milioane. E adevărat însă, susține același, că exportul britanic reprezintă 45% din producția totală, în timp ce exportul american doar 10%.

Discuția nu s-a purtat însă de dragul exactității cifrelor. Toți participanții la această mică polemică se declară de acord asupra unui punct: exportul american este puternic subvenționat, în timp ce cel britanic nu este, ceea ce ar dezavantaja nu numai exportul de cărți, ci exportul britanic în ansamblul său.

Irigări cu apă marină

Se cunosc astăzi peste 600 de metode diferite pentru desalinizarea apei de mare. Cu toate acestea, producția de apă dulce obținută prin aceste metode rămîne încă redusă și la nivel experimental. În ciuda eforturilor în această direcție și, a progreselor realizate, specialiștii sînt de părere că desalinizarea nu va putea răspunde într-un timp prea scurt aprovizionării cu apă potabilă. Condițiile climatice, economice și industriale care trebuie să concure la succesul acestui deziderat, limitează pentru moment numărul instalațiilor rentabile. În cadrul ultimului congres, care s-a desfășurat anul trecut sub egida UNESCO la Roma, peste 100 specialiști s-au pronunțat în favoarea folosirii în domeniul irigațiilor a apei de mare nedesalinizată. Experiențe întreprinse încă din 1949, au dus la concluzia că în anumite terenuri nisipoase, folosirea acestei ape poate da rezultate satisfăcătoare. În Izrael de exemplu, pe soluri compuse 97% din nisip și pietriș, s-a reușit cultivarea a 180 specii diferite de legume și fructe (de la pătlăgelele roșii pînă la pepeni), prin irigări cu apă sărată. Printre aceste specii, multe au chiar valoare industrială. Rămîne în continuare în studiu problema dacă și alte regiuni aride, cu alte compoziții de soluri, ar putea beneficia de aceste experiențe.

Producția industrială

Situația economică a diferitelor economii naționale din anul 1966 a avut, printre alte consecințe și pe aceea de a produce oarecari modificări și în greutatea lor specifică și în ceea ce privește producția industrială mondială. Tabelul de mai jos arată cum a evoluat ponderea producției industriale a țărilor capitaliste dezvoltate și a țărilor în curs de dezvoltare, în producția industrială mondială a lumii capitaliste.

	1958	1965	1966[1])
Total	100,0	100,0	100,0
din care:			
Țări industriale dezvoltate	91,6	90,6	90,5
S.U.A.	46,6	45,2	46,1
Canada	3,3	3,3	3,3
Japonia	3,5	5,7	5,7
R.F.G.	9,5	9,5	9,1
Anglia	9,8	8,2	7,7
Franța	5,0	4,5	4,4
Italia	3,1	3,5	3,6
Olanda	1,1	1,0	1,0
Suedia	1,1	1,1	1,1
Belgia	1,1	1,0	1,0
Austria	0,8	0,7	0,7
Norvegia	0,4	0,4	0,4
Finlanda	0,2	0,2	0,2
Țări în curs de dezvoltare	8,4	9,4	9,5

1) Date provizorii.
Sursa: Monthly Bulletin of Statistics (edital de O.N.U.), noiembrie 1966 — ian. 1967.

Ușoara creștere a greutății specifice a S.U.A. poate fi considerată drept o întrerupere provizorie a unei tendințe pe termen îndelungat; în adevăr, în 1948 greutatea specifică a S.U.A. în producția industrială mondială a lumii capitaliste a fost de 55,8%, iar pînă în 1964 a scăzut ajungînd la 44,4%.

Creșterea la fel de ușoară a greutății specifice a țărilor în curs de dezvoltare trebuie atribuită exclusiv progreselor industriei extractive, producția industriilor prelucrătoare a acestor țări a bătut pasul pe loc.

C. GRIGORE

PRODUSELE INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI

LA MILANO

Între 14—25 aprilie se desfășoară la Milano cea de-a 45-a ediție a Tîrgului internațional de mostre, unde expun anul acesta peste 10 000 firme italiene și 3 500 firme străine din 88 de țări. Prin amploarea și prin succesul edițiilor sale anterioare, Tîrgul din Milano s-a inclus în cadrul manifestărilor importante de acest gen din Europa.

Țara noastră participă pentru a 12-a oară, prezentînd la această ediție mașini-unelte, mașini agricole, utilaje pentru construcții, produse electrotehnice, produse chimice etc. Un birou comercial românesc în cadrul Centrului internațional de schimburi și un birou al Oficiului Național de Turism, constituie locuri de întîlnire și de tratative ale oamenilor de afaceri și altor vizitatori.

Diferite personalități au salutat prezența României la tîrg. Ministrul de externe al Italiei, Amintore Fanfani, a vizitat biroul nostru comercial interesîndu-se de exponatele românești și de afacerile încheiate sau în perspectivă. Produsele românești, prezentate sectorizat pe specialități, au atras atenția și a specialiștilor, reușind să demonstreze potențialul industriei noastre. Strungul revolver orizontal, freza de danturat și freza universală, tractoarele pe pneuri, tractorul pe șenile U-650, autocamioanele „Carpați" și „Bucegi", motoarele electrice, rulmenții, cablurile, alături de o gamă variată de produse chimice farmaceutice și petroliere ș.a., reprezintă un amplu sortiment de mărfuri care oferă tehnicienilor și oamenilor de afaceri elemente pentru încheierea unor tranzacții reciproc avantajoase.

V. BERNEA
directorul Pavilionului românesc

LA BRUXELLES

Pe o suprafață totală de peste 126 mii m² — cuprinzînd 9 hale acoperite, iar restul o platformă exterioară — la 15 aprilie s-a deschis la Bruxelles tradiționalul Tîrg Internațional, aniversînd cu această ocazie cea de-a 40-a ediție.

La ediția din acest an, 3 371 firme din cadrul celor 38 țări participante prezintă o gamă foarte variată de produse: mașini și utilaje, bunuri de larg consum, alimentare, electrotehnică, mobilă, aparataj de uz casnic, mecanică fină, materiale de construcție, arhitectură și artă grafică etc. Direcția generală a tîrgului a urmărit ca prin repartizarea efectuată să grupeze în cadrul aceleași hale produse similare, care să intereseze categoriile respective de comercianți.

Expunînd pe o suprafață de cca. 800 m², țara noastră prezintă unele din cele mai reprezentative produse ale industriei constructoare de mașini, ca: strunguri universale, shapinguri, freze, mașini de găurit, diverse utilaje electrotehnice, mașini pentru prelucrarea lemnului, tractoare și mașini agricole, autocamioane, diverse tipuri de rulmenți. Sînt expuse, de asemenea, materialele de construcție, mase plastice, diverse tipuri de țevi și conducte și altele.

Încă de la primele ore ale deschiderii tîrgului, standul nostru a fost în atenția vizitatorilor, specialiștilor și oamenilor de afaceri. Prin informațiile verbale date la standuri, prin efectuarea de demonstrații practice, prin punerea la dispoziție a unui bogat material documentar, s-a creat posibilitatea ca cei interesați să poată cunoaște cît mai îndeaproape exponatele noastre.

I. BOAMBĂ
directorul Pavilionului românesc

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. 40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 17 (193)
VINERI
28 aprilie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

TRĂIASCĂ 1 MAI — ZIUA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE A CELOR CE MUNCESC!

Desen de P. NAZARIE

DE aproape opt decenii de cind intiiul de Mai a devenit ziua unirii active a clasei muncitoare, oamenii muncii din România inalță an de an flamurile lui, cinstindu-l prin faptele lor de solidaritate internațională și prin lupta lor pentru socialism, azi victorioasă. 1 Mai s-a transformat in țara noastră intr-o sărbătoare a intregului popor, care o intimpină cu noi roade ale muncii sale libere.

Programul dezvoltării economice și sociale trasat de cel de-al IX-lea Congres al Partidului este confirmat in mesajul său, de insuflețirea cu care oamenii muncii il transpun in viață. Munca lor ridică zi de zi țara spre noi inălțimi ale civilizației și culturii. Planul de stat pe anul 1966 a fost indeplinit și depășit. În primul trimestru al acestui an, planul producției globale industriale a fost realizat in proporție de 101,4%, obținindu-se o creștere de 14,1% față de primul trimestru al anului trecut. Rezultate de seamă au fost inregistrate in agricultură, in invățămint, in știință și artă. Venitul național in 1966 a fost de 4 ori mai mare decit in anii dinaintea războiului.

Măsurile luate de Comitetul Central al Partidului după congres in domeniul industriei, agriculturii, comerțului, muncii științifice, ca de altfel pe scara intregii economii naționale și a intregii vieți sociale, au creat condițiile unui nou avint și ale unor noi progrese. Ele sporesc dinamismul muncii intregului popor, mobilizează impotriva rutinei, accelerează procesul construcției socialiste. Modernizarea economiei, ridicarea nivelului ei calitativ — potrivit cerințelor revoluției științifice-tehnice contemporane, — perfecționarea conducerii și planificării, organizarea științifică a producției și a muncii, creșterea eficienței in fiecare intreprindere și in toate ramurile, se află in centrul preocupărilor actuale ale partidului și guvernului.

Poporul nostru consideră dezvoltarea economică și socială a României drept o contribuție la intărirea sistemului mondial al socialismului, la creșterea influenței acestuia asupra evoluției social-istorice contemporane a omenirii.

Pe o intinsă arie a planetei, oamenii muncii, indrumați și conduși de partidele lor comuniste, au orinduit societatea socialistă ; crește influența și rolul politic al partidelor muncitorești și comuniste din țările capitaliste, care conduc acțiuni pline

(Continuare in pag. 19)

DIN SUMAR

• În paginile 4-5:
TIMP DE MUNCĂ — PRODUCTIVITATE — EFICIENȚĂ ECONOMICĂ

• În paginile 9-14:
5 ANI DE LA ÎNCHEIEREA COOPERATIVIZĂRII AGRICULTURII

LUMINILE ARGEŞULUI

● Motive de Vilcea

ZBURĂM la mică înălţime. Povara de sub carlingă se strecoară printre vîrfurile brazilor. Sub elicopter se deapănă alternativ codri şi poiene, prăpăstii ameţitoare. Pe o spinare netezită de glaciar, apare, şerpuind, străvechiul Drum al dacilor sau, cum i se mai spune, Drumul nedeilor. Îl urcă pieptiş un pilc de oameni şi cai, bărbaţi şi femei care salută pasărea de metal. Un buchet de culori, iradiind în dimineaţa de april. Pilotul se întoarce să-l mai privească o dată. Pieptarele bărbaţilor sînt mai înflorate decît fotele femeilor. Tarniţele de pe şei sînt roşii. Ciucurii galbeni bat burţile cailor.

Îmi vine în minte Anton Pann, vaşnic drumeţ pe aceste plaiuri. Aşa o fi călătorit şi el, pe cai mărunţi, flocoşi, cu obîrşia în hergheliile tribului get Argessenes. Finul Pepelei, cel isteţ ca un proverb, cum îi zicea Eminescu, a găsit în motivele frumosului port vîlcean înrudirea cu natura. Aşa este. Arniciul rîurilor este identic cu al iilor, unduirile crestelor parcă sînt luate de pe cusăturile sumanelor, iar mica, sclipitoare în roca de feldspat, pare desprinsă de pe împodobitele pălării mocăneşti.

Echipajul, prevăzător, ia înălţime pe deasupra sîrmelor montate. Ca să nu le atingă tronsonul ce pendulează în văzduh. Duce unul dintre stîlpii reţelei Sadu—Lotru. Zgomotul motorului acoperă cîntarea portativului de aramă. Dar o auzim cu gîndul, o simţim alături, melodia energiei electrice; divină, solitară, în liniştea alpină. Şi cablurile, fire de beteală întinse pe cuşma de omăt a muntelui, şi stîlpii, dantelărie argintie pe catifeaua pajiştelor, se integrează perfect în motivele de Vîlcea; adaos contemporan la un milenar cult al frumosului.

Poate prea obişnuit cu peisajul, devenit banal unuia care a participat la montarea liniei de înaltă tensiune Luduş—Slatina, aviatorul e cumplit de prozaic în acest decor poetic. Explică, prin intermediul radiocăştilor, avantajele transportului cu elicopterul, faţă de samarul sub care se opintesc caii. Costurile pe kilogram-povară se reduc la jumătate, dispar complet deteriorările materialelor, iar în privinţa duratei, comparaţiile sînt de prisos. Dar dacă te gîndeşti bine, nu este de loc lipsită de poezie înfruntarea cu timpul şi spaţiul. Fiindcă oamenii ajung în cîteva minute în locuri prin care doar caprele negre se încumetă. Li se aduce din cer şi apa şi sacul cu ciment. Şi ei înşişi, montorii reţelişti, vin şi pleacă în zbor, dimineaţa şi seara, din şantierul aşezat lîngă cuibul vulturilor.

O manevră, dirijată simplu, ca sub un pod rulant dintr-o uzină, şi tronsonul se aşează supus la bornă. Nava se întoarce grăbită, ca să reapară iar, încărcată, la montorii care zoresc.

Aici timpul se măsoară cu kilowaţi. Şi, dacă vreţi, costă kilowaţi.

Reţeliştii fac pionierat în marele front al Lotrului.

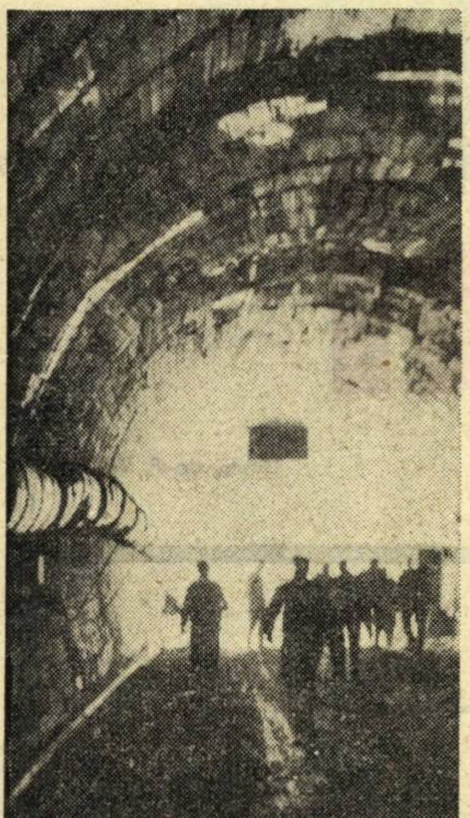

Pe şantierul Hidrocentralei-Lotru: spre locul de muncă – punctul Ciunget, la 140 m în subteran

● Clocotul Loviştei

ŞI Sadu încearcă o temerară cale de-a lungul Carpaţilor Meridionali. Vijelioasă, dar şi scurtă, ca o scînteie. Însă Lotrul despică Paringul de la un cap la celălalt. De la vest la est, pe o lungime de o sută de kilometri.

Atita e şi frontul hidrocentralei de 510 megawaţi: întins pe o sută de kilometri. De dincolo de cataracte pînă la Brezoi, în Ţara Loviştei.

Bătălia din bazinul Argeşului încă nu s-a încheiat şi a început alta. Pe Lotru.

Nouă mii de constructori vor fi angajaţi în cucerirea întinsului bazin hidrografic. Deocamdată, la acest Întîi de Mai, sînt doar trei mii. Între ei, cinci sute de proiectanţi şi arhitecţi, ingineri şi maiştri cu experienţa Bicazului şi Argeşului.

Pe harta comandamentului s-au şi înfipt steguleţe. La baraj, s-a atacat, prin două „ferestre", tunelul de deviere a apelor. Puşcăturile cutremură înălţimile, coloanele de autocamioane fac haldă din roca sfîrtecată.

În barăci improvizate, calculatoarele verifică şi confirmă gîndirea umană. Se pregăteşte un grandios plan de vehiculare a materialului care va stăvili apele. Peste o sută de camioane grele, roată lîngă roată, vor circula pe un spaţiu restrîns, ca într-un furnicar. Nu se vor încurca unele pe altele? Nu. De asta nimeni nu se îndoieşte. Dilema constă în alegerea dispeceratului: prin radio sau prin televiziune? Întrebarea şi-o pun oameni care, deocamdată, poartă în buzunare rezerve de lumînări; pentru că mobil-electrogenele sînt năzuroase.

În baraj nu se va turna nici o benă cu beton. Proiectul (complet românesc, ca şi cel de pe Argeş) a optat pentru soluţia cea mai economicoasă, cea mai modernă pe plan mondial: miez etanş de argilă, învăluit de arocamente compactate. Adică, materiale locale. Ca la Assuan pe Nil, ca la Nurek pe fluviul Vaksh. La un volum de aproape patru milioane metri cubi şi o înălţime de 122 de metri, barajul din beton ar fi înghiţit aproape o jumătate de milion de tone de ciment. Şi cea mai apropiată gară e la Brezoi, la 75 de kilometri...

O soluţie curajoasă? Nu. E gîndită. Gîndită de oameni care de aproape două decenii înalţă baraje. Unul mai măreţ ca celălalt, în scara succesivă conferită de potenţialul tehnico-economic al ţării (compactarea impune un utilaj de înaltă tehnicitate), de experienţă.

Defileul Lotrului nu este sărac în strîmtori propice barajelor. După îndelungate calcule şi studii geologice, oamenii de ştiinţă au ales locul: la vărsarea pîrîului Vidra. Şi nu mică le-a fost mirarea cînd au aflat (au descoperit şi urme materiale) că aici a mai fost o seculară stavilă, clădită de plutaşi, pentru „închisoarea" buştenilor. Încă o dovadă a înţelepciunii native, înnăscute, a oamenilor de pe străvechile pămînturi româneşti.

Acum va avea 300 de milioane de metri cubi „închisoarea" de la Vidra, adăugind hărţii încă un lac montan situat la 1 300 de metri altitudine. Dar nu numai Lotrul va asigura acest debit. În viitorul lac Vidra îşi vor aduce apele încă trei bazine hidrografice. Toate trei, Latoriţa, Voineşiţa şi Lotrioara, sînt situate sub nivelul lacului. Este posibilă scurgerea din aval în amonte?! Da. Prin pompare.

Această soluţie din proiect, cu adevărat îndrăzneaţă, ridică un mare semn de întrebare: este oare rentabil să cheltui energie electrică gata produsă ca să pompezi apă într-un lac unde energia este doar potentă? Pentru răspunsul afirmativ, proiectanţii merită felicitări. Fiindcă pomparea se va face în orele cu gol de sarcină pe reţea, cînd energia costă 0,15 lei pe kWh, iar apa coborîtă de la 809 metri peste paletele turbinelor dă o energie de bază care valorează 0,45 de lei...

De la Vidra pînă la Ciunget apa va vui printr-un tunel, la 80 de atmosfere presiune. Puse cap la cap, galeriile şantierului depăşesc 150 de kilometri.

Vestite brigăzi de mineri sosite de la Aref pe Argeş au şi înaintat 640 de metri în aducţiune. A început şi tunelul de acces la palatul subteran al turbinelor.

Pe îngusta panglică a drumului dintre Brezoi şi Vidra se scurg ziua şi noaptea maşini. Cîteva zeci de uzine, din întreaga ţară, trimit utilaje şi materiale pe Lotru.

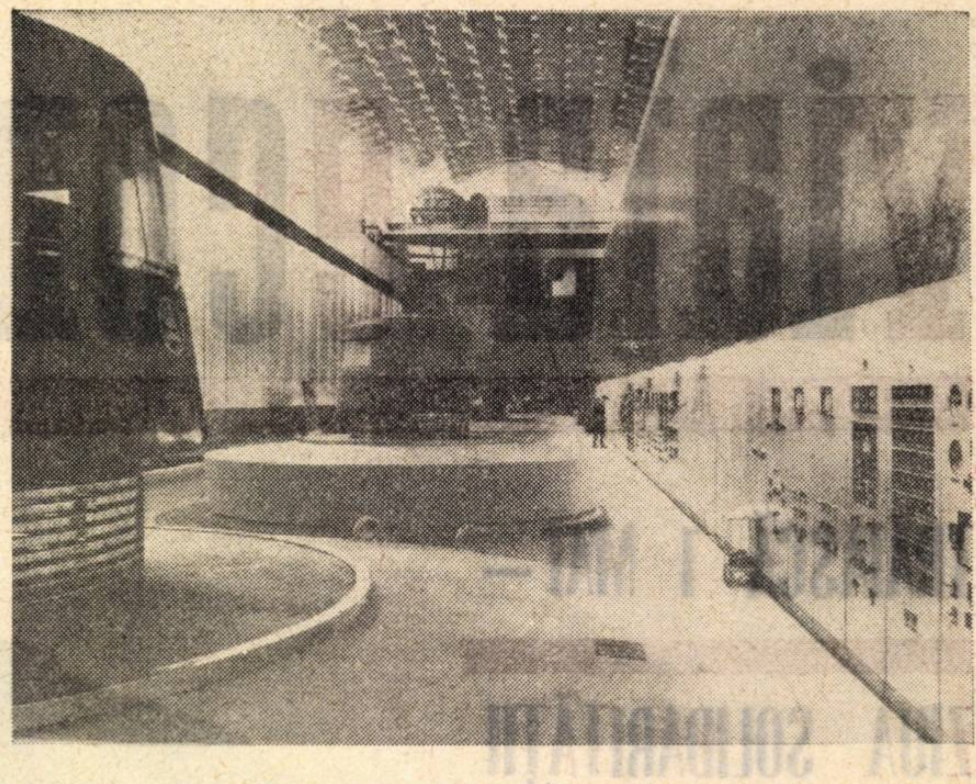

Hidrocentrala de pe Argeş: sala turbinelor

Noua şosea naţională Brezoi—Petroşeni va trece peste coronamentul barajului, printr-unul dintre cele mai frumoase defileuri carpatine, va lega de restul ţării un şirag de localităţi turistice şi climaterice: Mălaia, Ciunget, Voineasa, Vidra, Puru. Există asemenea staţiuni? Vor exista. Sînt în proiectul de ansamblu al şantierului întins pe o sută de kilometri.

Bătălia Lotrului e în toi. E un fragment din marea epopee a luminii, înscrisă în Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român. Lotru va da aproximativ 5% din energia electrică care va pulsa în arterele economiei noastre socialiste în 1975.

● Icoane vechi şi noi

ÎNTR-UN amurg din primăvara asta, am stat de vorbă cu un grup de turişti la Mănăstirea Cozia. Cîţiva muncitori de la Colibaşi şi Buzău, un doctor constănţean, un inginer din Cluj. M-am apropiat de aceşti oameni care nu se îndurau să se despartă de locurile pe care veniseră de departe să le vadă şi le-am ascultat discuţia. Nu, nu se făceau comparaţii cu goticul francez, cu barocul italian şi nici măcar referiri la stilul bizantin, căruia îi aparţine monumentul. Poate din necunoaştere? Am exclus-o după prima întrebare (mărturisesc, pusă cu scop de investigare), întrucît un fierar betonist aflat de faţă s-a grăbit să mă lămurească că principiul susţinerii cupolei şi capitelurile de aici sînt proprii arhitecturii balcanice din secolele XIII—XIV, că un monument asemănător mai poate fi văzut la Cruşevaţ în Serbia ş.a.m.d.

Le-am ascultat mai departe şoapta, purtată cu un fel de pioşenie, aceeaşi cu care priviseră criptele. Şi am înţeles chemarea mai profundă, mai lăuntrică a acestor locuri. Chemarea plaiurilor argeşene, pe care s-a născut Ţara Românească, leagănul Basarabilor, pămîntul ce păstrează osemintele marilor înaintaşi, care au apărat fiinţa şi independenţa ţării.

Cozia, Cotmeana, Hurez, Curtea de Argeş, nu sînt numai şi nu în primul rînd atracţii pur turistice. Dincolo de pictura murală peste care secolele şi-au aşezat patina, omul vede istoria patriei, în faţa căreia, de fapt, face pelerinaj.

Acestea sînt icoane vechi, la care s-au plecat cu respect Bălcescu, Goleştii, Bolintineanu. Generaţia de azi, tocmai pentru că se mîndreşte cu ele, ca să fie demnă de marii ei înaintaşi, durează icoane noi, temple şi obeliscuri ale civilizaţiei. Pe aceleaşi pămînturi argeşene.

Cîteva sute de mii de vizitatori a înregistrat în ultimii cinci ani Curtea de Argeş. Şi nici unul nu s-a mulţumit cu vizitarea mănăstirii legendarului meşter Manole. Fiindcă în aceşti ultimi cinci ani a clocotit valea Argeşului în amonte de mănăstire. Turiştii au urcat pînă la Oieşti, Corbeni, Aref; ca să vadă palatul subteran al hidrocentralei.

Preşedintele Sfatului popular Slatina îmi spunea vara trecută că dacă ar avea cîteva hoteluri tot n-ar satisface cerinţele. Prezintă Oltul atîta interes turistic la ieşirea în Cîmpia Boianului? Ce monumente arhitecturale sînt aicea? Oamenii vin să vadă Uzina de aluminiu, monument al potenţialului economiei contemporane româneşti. Ghidurile locale, scrise sau orale, nu omit să menţioneze că uzina consumă atîta electricitate cît producea într-un an întreaga Românie antebelică.

Dar Slatina continuă să fie şantier. Se înalţă încă o hală de electroliză, alături de cele două care în 1967 produc 50 000 de tone din cel mai pur aluminiu posibil. Oraşul continuă să fie încins cu brîu de schele; ca şi toată regiunea, ca şi toată ţara.

Peste 22 de miliarde de lei însumează investiţiile cincinalului în regiunea Argeş. *Aici trebuie căutată explicaţia pădurilor de schele. Uriaşul volum de investiţii reflectă politica partidului de industrializare a tuturor regiunilor şi raioanelor ţării. De acum în trei ani,* **încă 40 de întreprinderi şi secţii noi vor ridica potenţialul industrial al frumoasei şi bogatei regiuni.** *Drăgăşani e vestit în toată lumea pentru vinurile sale. Ei bine, va fi cunoscut şi pentru produsele Combinatului de pielărie şi încălţăminte. 70 000 de frigidere cu marca „Găieşti" vor intra anual în reţeaua comercială. Încă în cursul acestui an vor apărea electromotoarele produse în noua uzină din Piteşti. Electromotoare pentru aparate de uz casnic şi pentru automobile. Da, pentru automobile. Şantierul Uzinei de autoturisme Colibaşi a şi demarat în primăvara asta, prinzînd contururi hala monoblocului, întinsă pe nouă hectare. Industria textilă (şi acum existentă) va fi reprezentată printr-un nou combinat, care va da anual 3 000 de tone fire de lînă pieptănată şi 10 milioane de metri pătraţi din stofa cu marca „Argeşeana".*

La bogăţia subsolului subcarpatic nu poate lipsi chimia. Uzinei de la Govora i se alătură un combinat la Rîmnicu Vîlcea, care, pe lîngă sodele electrolitice, va realiza şi policloruri, glicerine, detergenţi. Prima rafinărie de petrol din regiune şi-a înălţat schelele, excavatoarele muşcă pămîntul în care se vor turna fundaţiile marilor coloane. Trei milioane de tone ţiţei va prelucra anual, diversificînd aurul negru în zeci de produse albe.

Însă încoronarea petrolului care musteşte sub livezile argeşene o va face Combinatul petrochimic din Piteşti. Potrivit studiului tehnico-economic, costă ceva mai mult de două miliarde de lei. Complexul lui de piroliză va produce încă din anul viitor. Vom avea etilen, propilen şi olefine de Piteşti. Acest „de Piteşti" stîrneşte zîmbetul. Însă un zîmbet de satisfacţie, de mîndrie. Au căutare în toată lumea sticlele etichetate cu două prune brumării. O să ducem şi de-acum înainte ţuica de Piteşti la tîrguri internaţionale. Dar, în primul rînd, olefinele de Piteşti. În intîiul trimestru al anului 1969 va produce şi fabrica de polietilenă piteşteană. O dată cu instalaţiile de benzen, toluen, xilen.

FRUMOASĂ-I primăvara argeşeană! „În piemontul getic — precizează un manual geografic — ghioceii sînt mai tîrzii, datorită depresiunilor mai închise. Dar cînd răsar, îmbracă versanţii în adevărată haină feerică". Precizarea aduce cu o metaforă. Dacă ai la îndemînă, alături de studiul floristului, graficele statisticienilor. Întrucît, rezultă din ele că exodul braţelor de muncă în afara regiunii a dăinuit mai bine de un secol. În şesenal, linia sinuoasă coboară brusc, ca pe un versant abrupt. În 1965 încă au mai afluit, spre Hunedoara, Bacău, Galaţi, aproximativ 30 000 de argeşeni. La 20 aprilie 1967 industria regiunii avea 8 000 de oferte nesatisfăcute. Cererea e în creştere, deoarece zeci de şantiere încă n-au atins perioadele de vîrf. Şi se succed, ca într-o avalanşă, întreprinderile care intră în probe tehnologice.

Aşa arată primăvara argeşeană.

Gheorghe FILIMON

PE GRAFICUL ÎNTRECERII SOCIALISTE: REALIZĂRI

LA 1 MAI oamenii muncii din întreprinderile patriei vor demonstra cu sentimentul înălțător al datoriei împlinite: angajamentele luate în întrecerea socialistă au fost nu numai realizate, dar și depășite. **Pe primul trimestru al acestui an planul de stat pe ansamblul industriei a fost îndeplinit în proporție de 101,4%, reprezentînd o producție suplimentară de 640 milioane lei.** *În comparație cu perioada corespunzătoare a anului trecut, trimestrul I din acest an arată o creștere a producției globale cu 14,1%. Sporul însemnat de productivitate a muncii (cu 10,2% față de trimestrul I al anului trecut), a permis să se realizeze pe seama acesteia 74,2% din volumul producției globale industriale.*

La aceste realizări s-au adăugat, în luna aprilie, altele noi — ca urmare a îndeplinirii și depășirii angajamentelor luate de marea majoritate a colectivelor de muncă din întreprinderi. Acest fapt a permis ca, **în primele 4 luni ale anului. o serie de ramuri industriale să obțină cantități importante de produse peste plan, să înregistreze economii suplimentare la prețul de cost.** *Astfel, la măreţul edificiu economic pe care-l făurește cu entuziasm poporul nostru, sub conducerea înțeleaptă a partidului, al doilea an al cincinalului adaugă noi succese în desăvîrșirea construcției socialiste.*

● ÎN INDUSTRIA PETROLULUI

DESFĂȘURÎND larg întrecerea socialistă în cinstea zilei de 1 Mai, petroliștii au extras, **în primele patru luni ale anului, peste**

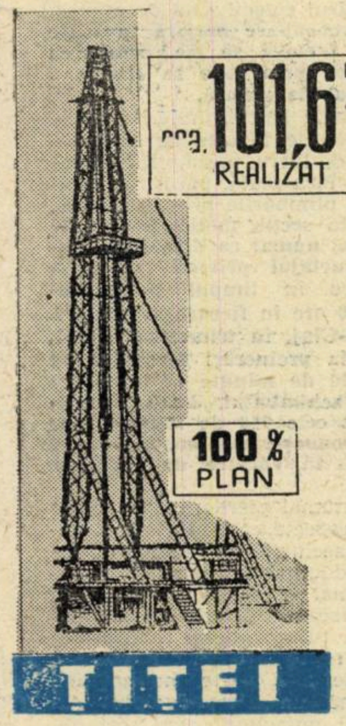

prevederi, aproape 70 000 tone țiței, îndeplinind sarcinile de plan în proporție de 101,6%. La aceste realizări o contribuție deosebită au adus-o colectivele **schelelor Țicleni și Ciurești**, care au extras peste plan 10 000, respectiv, 5 600 tone de țiței.

În primul trimestru, datorită depășirilor înregistrate la productivitatea muncii de toate unitățile Direcției generale foraj-extracție țiței din Ministerul Petrolului, planul la acest indicator a fost realizat în proporție de 102,8%.

Depășirea planului realizîndu-se exclusiv pe seama creșterii productivității muncii, s-au făcut importante economii de materiale, iar prețul de cost a fost redus simțitor. **În primul trimestru, economiile suplimentare obținute pe Direcția generală foraj-extracție țiței s-au ridicat la 17 513 mii lei.** Au înregistrat economii substanțiale peste plan **Trusturile de extracție Tg. Jiu, Pitești. Moinești și Ploiești.** Numai Trustul de extracție Tg. Jiu a obținut economii suplimentare la prețul de cost de 4 206 mii lei.

● ÎN EXPLOATĂRILE MINIERE

ÎN primele 4 luni ale anului, în exploatările miniere s-au înscris realizări deosebite pe graficul întrecerii socialiste: **sarcinile de plan privind extragerea cărbunelui brut au fost realizate în proporție de circa 102,2%. Depășirea s-a concretizat în obținerea, în plus, a peste 100 000 tone de cărbune.** La minereu de fier s-a obținut peste plan, în 4 luni, mai bine de 45 000 tone.

Ca urmare a unor măsuri luate în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, colectivele a numeroase exploatări miniere au reușit să folosească mai bine utilajele și timpul de lucru, să-și depășească angajamentele luate în întrecerea socialistă. Astfel, **minerii de la Căpeni au extras peste plan în primele 4 luni circa 20 000 tone de cărbune; cei de la Cîmpulung și Motru au dat, la rîndul lor, mii de tone de cărbune peste plan.**

Sarcina de plan privind creșterea productivității muncii pe trimestrul I pe ansamblul exploatărilor miniere a fost îndeplinită în proporție de 103,3%. Toată depășirea de plan pe această perioadă (în valoare de 38,4 milioane lei) a fost obținută pe seama sporirii productivității muncii.

Propunîndu-și ca obiectiv principal ridicarea eficienței economice a întregii activități, colectivele din întreprinderi au gospodărit mai bine în acest an mijloacele materiale și bănești, au redus costurile de producție, reușind să realizeze însemnate economii la prețul de cost. **În primul trimestru al acestui an, a fost obținută o economie suplimentară la prețul de cost de peste 17 milioane lei.** O contribuție de seamă au adus în această direcție colectivele **întreprinderilor miniere Cîmpulung, Ploiești, Barza, Oradea și Deva.**

● ÎN INDUSTRIA SIDERURGICĂ

ÎN perioada 1 ianuarie—20 aprilie 1967, furnaliștii, oțelarii, laminatorii și cocsarii din întreprinderile siderurgice au dobîndit realizări importante: **sarcinile de plan au fost depășite cu 2000 tone cocs metalurgic, 16 434 tone fontă, 7190 tone oțel, 3735 tone laminate finite pline și 2553 tone țevi.**

Datorită unor măsuri luate pe linia organizării științifice a producției și a muncii, colectivele din majoritatea întreprinderilor au reușit să folosească mai eficient utilajele, agregatele și timpul de lucru, obținînd importante depășiri de plan. Astfel, siderurgiștii de la **Combinatul siderurgic-Hunedoara au dat peste plan 1818 tone cocs metalurgic, 14 592 tone laminate, cei de la Combinatul siderurgic-Reșița au produs, în aceeași perioadă, 9474 tone fontă și 7875 tone oțel, peste plan; Uzina „Victoria"-Calan a realizat, peste prevederile planului, 1253 tone fontă, iar Uzina metalurgică „Grivița"-București — 909 tone laminate.**

Pe ansamblul Ministerului Industriei Metalurgice, planul pe trimestrul I/1967 a fost realizat la producția globală și marfă, în proporție de 100,6% și, respectiv, 101,4%. Paralel cu realizările obținute în producție, multe întreprinderi au reușit, ca urmare a gospodăririi mai judicioase a mijloacelor materiale și bănești, să realizeze beneficii peste plan. **În primul trimestru al anului în curs, întreprinderile siderurgice au obținut 51 472 000 lei beneficii peste plan.** Pe această linie, o contribuție de seamă au adus **Combinatul siderurgic-Hunedoara, Combinatul siderurgic-Reșița și „Laminorul"-Brăila,** care au realizat beneficii peste plan de 21 067 000, 10 487 000 și, respectiv, 1 750 000 lei.

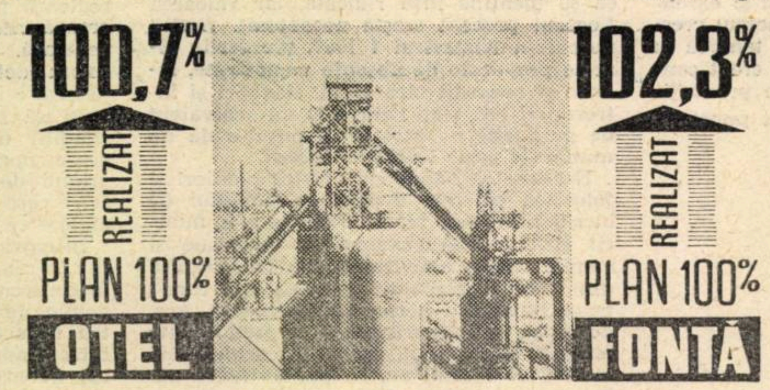

● ÎN INDUSTRIA DE AUTOMOBILE, TRACTOARE ȘI RULMENȚI

ÎNTREPRINDERILE constructoare de mașini aparținînd Direcției generale automobile, tractoare, rulmenți din M.I.C.M. **au realizat în perioada 1 ianuarie—20 aprilie a.c. planul producției globale și marfă în proporție de 102,8% și, respectiv, 104,5%. De asemenea, în trimestrul I/1967 s-au obținut economii la prețul de cost în valoare de 11 289 000 lei și beneficii peste plan la activitatea de bază de 26 811 000 lei.**

La Uzina **„Tractorul"-Brașov,** de pildă, planul producției globale a fost realizat în trimestrul I al anului, cumulat cu primele două decade din luna aprilie în proporție de 107,2%. **S-au obținut peste plan 126 tractoare U-650.** Cu rezultate pozitive se înscrie pentru aceeași perioadă și Uzina **„Steagul roșu" din Brașov.** Aici, **planul producției globale a fost depășit cu 3%. Planul fizic la autocamioanele de 3 tone a fost depășit cu 17 bucăți, iar la cele de 5 tone cu 171 bucăți.**

Uzina „Rulmentul"-Brașov și **Fabrica de rulmenți-Bîrlad** au produs peste plan în intervalul de timp 1 ianuarie—20 aprilie a.c. 8 600 rulmenți de diferite tipuri și utilizări.

În trimestrul I/1967, ca urmare a organizării mai bune a proceselor de producție în toate verigile, gospodăririi judicioase a mijloacelor materiale și bănești, Uzinele „Steagul roșu" și Uzina de piese auto-Colibași au reușit să obțină economii la prețul de cost în valoare de 2 775 000 și respectiv 3 875 000 lei.

● ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ

LUCRĂTORII din industria chimică au înregistrat succese de seamă în realizarea angajamentelor luate în întrecerea socialistă. **Față de sarcinile planificate, realizările reprezintă, pe primul trimestru al anului în curs, 100,5% la producția-marfă, 111,7% la beneficii și 101,3% la productivitatea muncii.**

Calculele preliminare pe primele patru luni atestă îndeplinirea sarcinii la producția globală cu 100,3%. Iată, pe produse, cîteva din depășirile realizate pînă la 20 aprilie a.c.: alumină — **295 tone;** aluminiu primar și aliaje — **325 tone;** sodă calcinată — **671 tone;** sodă caustică — **1971 tone;** carbid — **4636 tone;** celofibră total — **136 tone;** lacuri și vopsele — **171 tone;** coloranți organici — **233 tone;** hîrtie total — **1548 tone;** saci hîrtie — **190 tone.**

O contribuție deosebită la obținerea acestor realizări au adus colectivele de muncitori, ingineri și tehnicieni de la **Combinatul de îngrășăminte azotoase-Tîrgu Mureș, Uzina de anvelope-„Danubiana", Uzina de prelucrare a maselor plastice-București, Combinatul chimic-Tîrnăveni, Combinatul de celuloză și hîrtie-Dej, Combinatul de hîrtie și celuloză-Suceava, Uzina chimico-metalurgică-Zlatna.**

● ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ

PE primele patru luni ale lui 1967, întreprinderile aparținînd **Ministerului Industriei Alimentare** au trimis spre desfacere un număr sporit de produse alimentare, în sortimente variate, calitativ superioare. Față de sarcinile planificate, **pînă la 20 aprilie, indicele producției globale a fost realizat în proporție de 100,3%, iar indicele producției-marfă de 100,6%.** Demn de menționat este și faptul că în **trimestrul I/1967, întreprinderile din această ramură au realizat beneficii peste plan în sumă de 40 milioane lei.**

Procentele prezentate în graficul de mai jos se traduc în: **62 mii hl** lapte de consum, **301** tone unt, **5 724** tone zahăr, **5 079** tone ulei comestibil, **210** tone produse zaharoase, **36,4** mii hl bere. La obținerea acestor succese o contribuție de seamă au adus-o, **Fabrica de produse lactate-București, Fabrica de conserve-Vălenii de Munte, I.C.I.L.-Brașov, Întreprinderea de industrializare și desfacere a peștelui-Tulcea, Fabrica de bere „Rahova", „Vinalcool"-Cluj și Fabrica de produse zaharoase „Desrobirea"-Brașov.** Toate aceste întreprinderi și-au îndeplinit și depășit planul la toți indicatorii.

	PLAN	REALIZAT
LAPTE DE CONSUM INCLUSIV LAPTE PRAF ÎN ECHIVALENT	100%	106,1%
UNT	100%	104,9%
ZAHĂR	100%	107,6%
ULEI COMESTIBIL	100%	106,4%
BERE	100%	104,3%

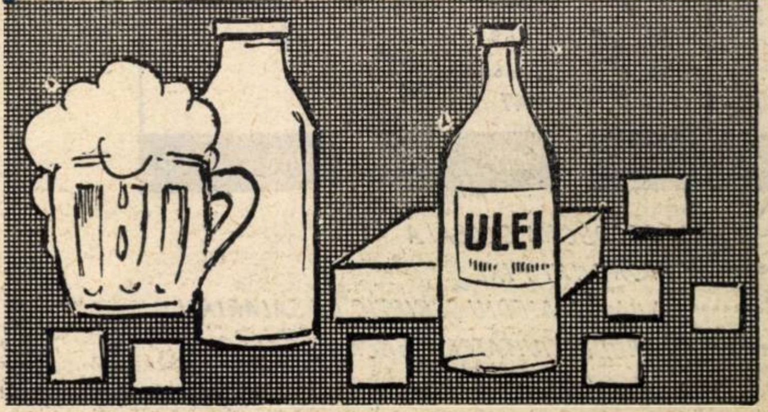

TIMP DE MUNCĂ–PRODUCTIVITATE–EFICIENŢĂ ECONOMICĂ

MAREA producţie modernă, bazată pe un nivel ridicat de înzestrare tehnică, de mecanizare şi automatizare, ridică cerinţe deosebite în ce priveşte folosirea timpului de muncă. Ea reclamă, în fiecare întreprindere şi loc de muncă, un consum de timp bine determinat, corespunzător condiţiilor tehnice de înzestrare; surplusul de muncă materializată, concretizat în maşini şi instalaţii moderne, urmează să fie compensat prin economia de muncă vie şi printr-un spor cît mai mare de producţie.

Folosirea deplină şi productivă a timpului de lucru este una din condiţiile de bază, pentru asigurarea dezvoltării în ritm susţinut a industriei şi a economiei naţionale în ansamblu. Economisirea timpului de muncă — prima lege economică ce s-a impus pe orice treaptă de dezvoltare a producţiei sociale — condiţionează întreaga eficienţă a activităţii de producţie. Economisirea timpului de muncă, necesitatea obiectivă a punerii consumului de timp de muncă în concordanţă cu nivelul de înzestrare tehnică, reclamă o preocupare deosebită pentru perfecţionarea organizării producţiei şi a muncii. La Plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat: „Întreprinderea trebuie să fie astfel organizată, încît producţia şi munca să corespundă nivelului mondial, să asigure fiecărui muncitor posibilitatea ca în timpul legal de lucru să-şi valorifice pe deplin capacitatea, corespunzător condiţiilor tehnice existente".

Din analizele ce au loc pe linia organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii rezultă că în fiecare întreprindere există mari rezerve nevalorificate de folosire a timpului de lucru, rezerve care, mobilizate, pot spori în mod substanţial productivitatea muncii şi, în general, întreaga eficienţă a activităţii de producţie.

IN anii construcţiei socialiste o dată cu creşterea gradului de ocupare în industrie a unei părţi tot mai mari a populaţiei apte de muncă (de la 12% în 1951 la 19,2% în 1965), s-au asigurat condiţii tot mai bune pentru utilizarea raţională a forţei şi a timpului de muncă, ceea ce s-a răsfrînt pozitiv asupra creşterii productivităţii muncii, ridicării contribuţiei industriei la sporirea venitului naţional. Preocuparea pentru continua perfecţionare a producţiei şi a muncii în întreprinderile industriale şi folosirea mai bună a stimulentelor materiale au condus la **îmbunătăţirea folosirii fondului de timp maxim disponibil.** Deosebit de sugestive în ce priveşte evoluţia acestui proces sînt următoarele date pe ansamblul industriei:

UTILIZAREA TIMPULUI DE LUCRU ÎN INDUSTRIE

pe perioada 1956—1966

	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Numărul muncitorilor	100,0	100,2	104,6	108,3	114,1	124,2	133,9	140,8	145,6	153,9	159,6
Fond de timp maxim disponibil	100,0	99,3	104,2	109,5	116,8	126,3	136,5	143,8	148,7	156,9	162,3
Fond de timp efectiv lucrat	100,0	99,1	105,7	111,0	118,5	128,7	139,2	147,0	152,8	160,9	166,1
Gradul de folosire extensivă a timpului (3:2)	93,6	93,3	94,5	94,8	95,3	95,4	95,4	95,6	95,9	95,9	95,7
Timp neutilizat ce revine pe un muncitor (om-zile)	18,2	18,7	15,6	14,9	13,6	13,2	13,2	12,6	12,2	12,1	12,7

După cum se observă din tabel, fondul de timp efectiv lucrat a crescut în permanenţă mai rapid decît numărul de muncitori şi fondul de timp maxim disponibil. La aceasta a contribuit în mare măsură faptul că s-au creat condiţii mai bune în ceea ce priveşte organizarea şi aprovizionarea tehnico-materială a producţiei, normarea muncii, calificarea profesională a lucrătorilor.

Utilizarea mai bună, intensivă şi extensivă, a timpului de lucru în procesul creşterii gradului de înzestrare tehnică şi electroenergetică în industrie, a creat condiţii pentru sporirea continuă a productivităţii muncii. Grăitor din acest punct de vedere este următorul grafic:

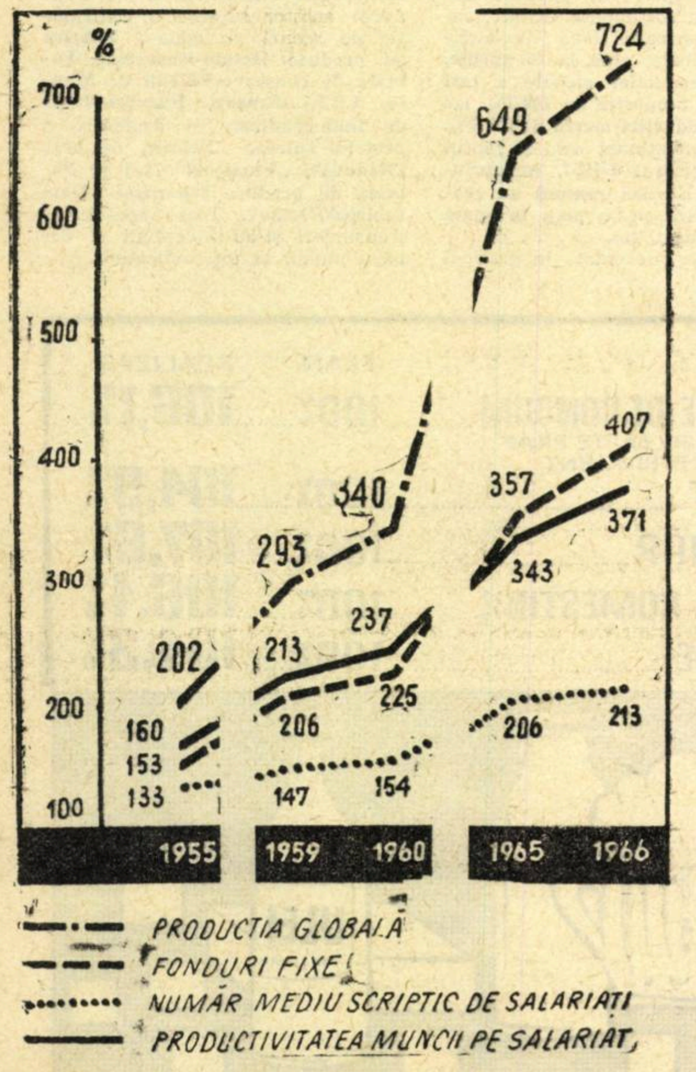

TOTAL INDUSTRIE
1950=100

Creşterea productivităţii muncii s-a obţinut în condiţiile în care gradul de ocupare a forţei de muncă în industrie a crescut considerabil în această perioadă.

Rezerve importante de creştere a productivităţii muncii

Cu toate acestea, datele statistice oglindesc tot mai pregnant apariţia unui fenomen de încetinire a ritmului creşterii productivităţii muncii în raport cu ritmul sporirii fondurilor fixe. În evoluţia acestor doi indicatori se observă, începînd din 1959, o apropiere sensibilă, iar din 1962 productivitatea muncii, deşi creşte continuu, evoluează sub ritmul sporirii volumului fondurilor fixe, aşa cum rezultă din următoarele date:

1959 = 100

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966 *)
Dinamica fondurilor fixe productive	109	118	128	145	159	174	197
Productivitatea muncii pe salariat	112	119	127	137	151	161	174
Diferenţa (±) dintre creşterea productivităţii muncii şi cea a fondurilor fixe	+3	+1	—1	—8	—8	—13	—23

*) Date provizorii.

Această tendinţă nu apare normală, mai ales dacă avem în vedere şi rezervele deosebit de mari care mai există în ce priveşte utilizarea intensivă şi extensivă a forţei de muncă. **Faptul că productivitatea muncii se află sub nivelul condiţiilor de înzestrare tehnică, pierderile de timp de muncă în cadrul fiecărei întreprinderi fiind încă deosebit de mari, face ca producţia să se desfăşoare în condiţiile unui consum de forţă de muncă sporit, frînează sporirea eficienţei activităţii de producţie.** Creşterea gradului de ocupare a forţei de muncă în industrie — în condiţiile existenţei unor rezerve însemnate de timp de muncă nefolosit — nu mai apare întru totul justificată întrucît înseamnă irosirea unor posibilităţi de creştere a productivităţii muncii, amplificarea volumului de investiţii pentru acelaşi efect util, iar pe de altă parte — micşorarea posibilităţilor de acumulare şi de ridicare a bunăstării poporului.

Este limpede, că în aceste condiţii, trebuie intensificate eforturile pentru lichidarea consumului neproductiv de timp de muncă, pentru economisirea pe toate căile a fondului de timp de lucru. Deşi ponderea pierderilor de timp se află în scădere, ea se menţine încă ridicată, iar valoarea fiecărui procent creşte necontenit. Astfel, numai în **trimestrul I 1967, pierderile directe provocate de absenţe nemotivate, învoiri şi concedii fără plată, stagnări şi întreruperi etc. s-au ridicat la un echivalent de producţie pe care ar fi putut-o da un număr de peste 13 400 muncitori.**

Necesitatea eliminării acestor pierderi şi folosirea cît mai deplină a timpului de lucru, prin mai buna organizare a muncii şi aplicarea răspunderii materiale şi morale faţă de activitatea colectivă, rezultă din efectul economic însemnat pe care-l poate înregistra fiecare întreprindere. Aşa, de pildă, la **Întreprinderea de prefabricate Militari** (Bucureşti), **numai în primul trimestru al acestui an, timpul de lucru nelucrat a totalizat 4439 om/zile, ceea ce echivalează cu inactivitatea totală a întreprinderii pe timp de 6 zile. Dacă nu ar fi existat o serie de deficienţe tehnice şi organizatorice, din cauza cărora muncitorii au lucrat în medie numai 185 ore pe lună, întreprinderea ar fi realizat o producţie cu 700 000 de lei mai mare.**

La Exploatarea minieră din Baia Sprie, numai din cauza întreruperilor în procesul de producţie, fiecare muncitor pierde în medie 70 minute din timpul efectiv de lucru. Pe întreaga exploatare, această pierdere de timp reprezintă 5 000 tone minereu anual. Şi astfel de exemple mai pot fi date.

Totalizînd pierderile ce se înregistrează în întreprinderi din cauze organizatorice şi din motive de indisciplină şi ca urmare a desfăşurării şedinţelor şi activităţilor sportive şi culturale, în timpul programului etc., în trimestrul I/1967 se ajunge la peste 10 milioane om/ore, ceea ce reprezintă circa 620 milioane lei producţie globală nerealizată.

Respectarea riguroasă a programului de lucru

CARACTERUL tot mai colectiv al procesului de producţie, creşterea interdependenţei verigilor procesului de producţie, reclamă o riguroasă disciplină a muncii. Această cerinţă obiectivă determinată de adîncirea diviziunii muncii comportă o integrare deplină a fiecărui muncitor în cadrul colectivului de muncă. **De aceea, o preocupare majoră în toate întreprinderile trebuie să fie astuparea tuturor canalelor prin care se scurge o parte din timpul de muncă.**

Asemenea canale sînt întîrzierile de la program şi plecările înainte de terminarea schimbului de lucru, absenţele nemotivate, concediile fără plată, părăsirea locurilor de muncă, plimbările prin uzină etc., etc. De pildă, **la secţia motor Diesel, de la U.C.M.-Reşiţa, numai ca urmare a faptului că instructajul privind protecţia muncii se face în timpul programului, se pierd 200 ore în fiecare săptămînă. La „Armătura"-Cluj, în trimestrul I.1967, muncitorii de la prelucrări mecanice au pierdut zilnic 20 de minute la începerea şi terminarea schimbului. Dacă s-ar fi utilizat complet cele 480 de minute, s-ar fi realizat o producţie suplimentară de 7 tone armături, în valoare de aproape 1 000 000 lei.**

Acestea sînt numai pierderile provocate direct prin nerespectarea disciplinei muncii. De fapt consecinţele sînt mult mai însemnate: ele dăunează ritmicităţii producţiei, nu numai în secţiile în care au loc, ci şi pe întreaga fabrică, întrucît dereglează munca tuturor celor care prelucrează ulterior reperele după cel care absentează. Pe de altă parte, nedisciplina unora determină un efort deosebit din partea celorlalţi muncitori, care sînt nevoiţi să suplinească lipsurile, să asigure condiţii ca sectoarele următoare să lucreze normal. Evident, aceasta măreşte gradul de oboseală fizică şi nervoasă a celor care lucrează efectiv, cu toate consecinţele ce decurg de aici.

Întreprinderile suportă şi alte consecinţe: nerealizarea la timp a producţiei şi, în consecinţă, neonorarea contractelor economice (daune, credite restante etc.). **Pentru reducerea acestor efecte negative, în întreprinderi se foloseşte un volum ridicat de ore suplimentare,** cu implicaţiile respective — suprasolicitarea muncitorilor şi creşterea gradului de îmbolnăviri, lucru în asalt etc. Practica folosirii orelor suplimentare pentru acoperirea deficienţelor creează de fapt cadrul favorabil amplificării indisciplinei în muncă. Muncitorii mai puţin disciplinaţi sînt stimulaţi să lipsească sau să întîrzie de la lucru, deoarece cîştigul şi-l pot realiza prin efectuarea de ore peste program. Folosirea orelor suplimentare — în măsura în care nu se recurge şi la un număr sporit de muncitori — aparent nu afectează productivitatea, deoarece aceasta se calculează în funcţie de numărul mediu scriptic de salariaţi şi muncitori.

Caracterul neraţional al recurgerii la ore suplimentare iese în mod deosebit în evidenţă în cazurile în care, în cea mai mare parte a lunii şi trimestrului se lucrează zilnic 6—7 ore şi uneori chiar mai puţin. Folosirea necorespunzătoare a timpului de lucru este un fenomen larg întîlnit în unele întreprinderi (Întreprinderea „Armătura"-Cluj, Intex-Păuleşti, Tehnometal şi Uzinele „23 August"-Bucureşti, Uzina metalurgică-Iaşi) în timp ce acestea recurg sistematic la utilizarea de ore peste program.

Răspunderea cadrelor tehnico-economice

POTRIVIT anchetelor făcute în unele întreprinderi, cauzele pentru care nu se folosesc din plin cele 480 de minute ale zilei de muncă sînt multiple. În afară de

întîrzierile de la serviciu, de îndeplinirea unor sarcini obștești în timpul programului de lucru, de încetarea activității de producție înainte de sfîrșitul schimbului etc., se fac simțite serioase **deficiențe de organizare a producției și a muncii, neasigurarea cu sarcini de lucru în cadrul zilei de muncă.**

Deosebit de pregnant se reflectă modul în care se irosește timpul de lucru și cauzele care o generează din analiza unor fotografieri ale zilei de lucru. Să cercetăm atent, de pildă, structura timpului de lucru al muncitorilor la presele mari de la Uzina „Steagul roșu"-Brașov, așa cum rezultă dintr-o analiză efectuată în anul trecut.

Ponderea timpului lucrat și nelucrat (pe cauze principale) **la presele mari de la „Steagul roșu"-Brașov** în perioada 16.V. — 21.V.1966

	Total ore-presă observate	din care: Lucrate	Nelucrate Total (fără pauza de masă)	din care: reglaj	retuș material și probe	lipsă material	lipsă muncitori	defecțiuni prese	Total coloanele 6+7+8
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Total prese	1716	764	860	260	67	275	88	170	533
	100,0	45,0	50,0	15,0	4,0	16.0	5,0	10,0	31,0
din care:									
— prese de 500 t	792	352	393	111	32	113	47	90	250
(6 buc.)	100,0	44,5	49,6	14,1	3,9	14,3	6,0	11,3	31,6
— prese de 630 t	396	149	224	53	19	67	13	72	151
(3 buc.)	100	37,6	56,6	13,5	4,9	16,9	3,2	18,1	38,2
— prese de 300 t	264	129	120	47	12	40	17	4	61
(2 buc.)	100	48,8	45,0	17,6	4.4	15,2	6,3	1,5	23
— prese de 1000 t	264	132	116	47	2	53	10	4	66
(2 buc.)	100	50,0	42.3	17.7	0.7	19.9	3,7	1,3	25

*) Diferența pînă la 100% reprezintă timpul pentru masă.

Din numărul total de 1716 ore de program, așa cum se poate observa, s-au folosit pentru lucru efectiv numai 764 ore, adică 45% ; restul de 50% (făcînd abstracție, desigur, de 5% pentru masă) nu a fost afectat lucrului, ci altor lucrări, printre care reglaj (15%), retuș și probe (4%) ; 31% reprezintă de fapt pierderile de timp de lucru determinate de lipsa de materiale, de muncitori și de defecțiuni ale preselor. Din aceste cauze nu se valorifică în mod corespunzător nici capacitatea de producție a mașinilor, nici timpul de lucru al muncitorilor, chiar dacă aceștia, în timpul de nefuncționare a utilajelor efectuează uneori și sarcini auxiliare. Pe de altă parte, gradul de utilizare a preselor este în realitate mult mai mic decît cel înregistrat și evidențiat, ceea ce deformează imaginea reală a posibilităților de creștere a producției cu aceleași mijloace tehnice, fără investiții suplimentare.

Important de subliniat este faptul că multe din cauzele nefolosirii depline a timpului de lucru nu sînt în funcție de calitatea muncii desfășurate de muncitori, ci de alte categorii de cadre. Una din direcțiile principale de perfecționare a producției și a muncii o constituie asigurarea unei aprovizionări ritmice a locurilor de muncă cu materiale, scule, documentație tehnică ; ea reclamă o pregătire tehnologică și organizatorică a producției din timp pentru ca dificultățile în aprovizionare să fie reduse la minimum sau lichidate. **În asigurarea materială a producției, în crearea unei succesiuni ritmice a pieselor în și între locurile de muncă și secții, un rol de cea mai mare însemnătate revine cadrelor tehnico-economice.**

Creșterea complexității producției, ridicarea nivelului tehnic al producției deplasează în mod obiectiv, în măsură considerabilă, posibilitățile de influențare a utilizării raționale a timpului de lucru de la muncitor către această categorie de cadre. Deciziile pe care le iau cadrele tehnico-economice, modul în care planifică desfășurarea producției, gradul de asigurare materială și tehnică a producției, influențează deseori în măsură mult mai mare economisirea timpului decît stă în putința fiecărui lucrător pe locul său de muncă.

Din cauza lansării în fabricație a unor loturi mai mici decît cele optime, timpul de reglare a preselor, a mașinilor și utilajelor este în general mult mai mare, ceea ce creează dificultăți muncitorilor în sporirea producției. Chiar dacă uneori, muncitorii participă sau fac ei înșiși reglarea utilajelor, timpul de muncă nu este folosit efectiv pentru a da producție. **De aceea, o preocupare de seamă a colectivelor care se ocupă cu organizarea științifică a producției și a muncii trebuie să fie prevederea unei programări optime a loturilor de fabricație, micșorarea la minimum posibil a schimbărilor de producție, astfel încît să se reducă cît mai mult timpul afectat reglajului.**

De asemenea, în scopul folosirii mai bune a timpului de lucru și asigurării funcționării normale a mașinilor, **apare necesitatea lărgirii calificării muncitorilor, policalificării lor, bineînțeles în meserii înrudite.** Nu trebuie desigur demonstrat faptul că un nivel mai larg și ridicat de calificare atrage după sine o posibilitate suplimentară de utilizare a muncitorilor în funcție de necesitățile atelierului, de creștere a productivității muncii pe seama economisirii timpului, ca și pentru asigurarea calității execuției produselor sau pieselor. Din acest punct de vedere, se ridică și problema folosirii muncitorilor calificați la lucrările de categorie corespunzătoare — tot ca o cale deosebit de importantă pentru economisirea timpului de lucru.

La aceleași rezultate economice conduce și asigurarea stabilității cadrelor, combaterea fluctuației forței de muncă. Se știe că procesul fluctuației forței de muncă, pe lîngă alte consecințe asupra organizării, duce la pierderea unei prețioase experiențe dobîndite, reclamă timp suplimentar de adaptare, de cunoaștere a mașinii, a specificului locului de muncă etc. Atenția deosebită ce trebuie acordată acestei probleme rezultă, de pildă, și din proporțiile mari ale fluctuației forței de muncă la Uzinele „Steagul roșu"-Brașov (1 ian. — 30 sept. 1966) :

	Intrări			Plecări		
	Total	din care: noi angajați	veniți prin transfer	Total	din care: noi angajați	angajați vechi
Total uzină	3555	2564	991	2531	1599	932

Prima concluzie care se degajă din aceste date este aceea că **pentru sporirea cu 1 000 salariați a efectivului uzinei** (număr care reflectă, pe de altă parte, majorarea numărului de cadre mai mult decît necesar) **a fost nevoie să intre în uzină 3555 salariați, cei mai mulți fiind proveniți din mediul rural.** În al doilea rînd, este de menționat și faptul că din totalul fluctuației, circa 1000 sînt muncitori care au mai lucrat în alte întreprinderi. Combaterea fluctuației la „Steagul roșu"-Brașov, ca de altfel, și în alte întreprinderi comportă, între altele, asigurarea condițiilor de cazare, îmbunătățirea transportului în comun la locul de muncă într-un timp cît mai scurt. **De o importanță deosebită pentru asigurarea stabilității cadrelor este însă asigurarea unui grad ridicat de ocupare cu lucru, care să permită muncitorilor realizarea unui cîștig normal.**

Din analiza făcută în mai multe uzine rezultă că procesele de nivelare sau de diferențiere nejustificată a cîștigurilor pentru aceeași muncă prestată, generează deplasarea muncitorilor fie către alte secții, fie către alte întreprinderi. De altfel, în acest sens acționează nu numai calitatea normelor, dar și actualul sistem tarifar de salarizare : diferențierile uneori nejustificat de mari între ramuri și întreprinderi, dau naștere îndeosebi la fluctuația forței de muncă calificată.

● *Dinamica normelor și inzestrarea tehnică*

TOT pentru utilizarea intensivă a timpului de muncă o mare importanță are **asigurarea unei intensități normale a muncii,** prin folosirea de norme cu motivare tehnico-științifică.

Norma tehnică de muncă — ca expresie, în primul rînd, a elementelor obiective (unelte de muncă și obiectele muncii) și a factorului subiectiv al producției (nivelul de calificare a forței de muncă) — reflectă **cerința societății față de fiecare lucrare și lucrător.** Numai dacă apare în această calitate de măsură a muncii necesare (corespunzătoare forței productive sporite a muncii și, în primul rînd, a mijloacelor tehnice de înzestrare), norma poate constitui o pîrghie eficientă de folosire rațională, intensivă a timpului de muncă.

Practica din întreprinderi pune însă în evidență un proces tot mai larg, dar constant ca tendință, de slăbire a funcției de control a normelor asupra cheltuirii și repartizării timpului de lucru între diferitele verigi ale procesului de producție și chiar între întreprinderi. Acest fapt rezultă deosebit de pregnant, în primul rînd, din nivelul din ce în ce mai ridicat de îndeplinire a normelor, care într-o serie de întreprinderi din ramuri ca : industria lemnului, construcții de mașini și altele, depășește nivelul mediu de 140%.

Mai mult, în unele întreprinderi, în condițiile scăderii nivelului mediu de calificare, datorită angajării unui număr ridicat de noi muncitori, proporția celor care îndeplinesc normele cu peste 130% depășește 50% din efectivul de muncitori care lucrează în acord. De altfel, **această tendință de concentrare a unei părți tot mai mari a muncitorilor către nivele ridicate de îndeplinire a normelor este caracteristică aproape tuturor ramurilor industriale.** Tot acest proces nu exprimă altceva decît înrăutățirea calității normelor, îndepărtarea continuă de baza lor obiectivă. **În acest fel, norma încetează tot mai mult să stimuleze economisirea timpului de muncă, să contribuie la asigurarea unei intensități normale a muncii.**

Dar nu numai la munca în acord avem de-a face cu o slabă calitate a normelor, ci și la muncitorii în regie. **Nedeterminarea judicioasă a numărului de muncitori în activitatea de regie, ca și de personal tehnico-administrativ, contribuie la o mare risipă de timp și de forță de muncă.** Aceasta se datorește faptului că extinderea muncii în regie (care în prezent pe ansamblul industriei deține o pondere de peste 50%) nu a fost însoțită de măsuri corespunzătoare de normare a muncii.

Promovarea normării tehnice riguroase a muncii reprezintă una din cele mai mari rezerve de economisire a timpului de lucru în industrie. De aceea, se impun cu acuitate măsuri care să asigure cercetarea și aducerea acestora la nivelul tehnicii cu care sînt dotate azi întreprinderile, la nivelul calificării cadrelor. De altfel, trebuie arătat că **folosirea normării ca mijloc de apropiere a timpului consumat de cel socialmente necesar nu poate fi realizată decît pe baza și în condițiile organizării științifice a producției și a muncii.** Totodată — așa cum arată experiența — aplicarea răspunderii materiale pentru calitate, în condițiile normării riguroase a muncii, stimulează într-un grad înalt ridicarea calificării profesionale și îmbină în mod armonios cele două laturi ale producției — cantitatea și calitatea — care, în ultima analiză, nu pot fi separate, **ele fiind deopotrivă expresii ale economisirii muncii vii și trecute, cu alte cuvinte a creșterii productivității sociale.**

Timpul neutilizat pe principalele cauze în perioada 1 ianuarie — 30 septembrie 1966 la Uzinele „Steagul roșu"-Brașov

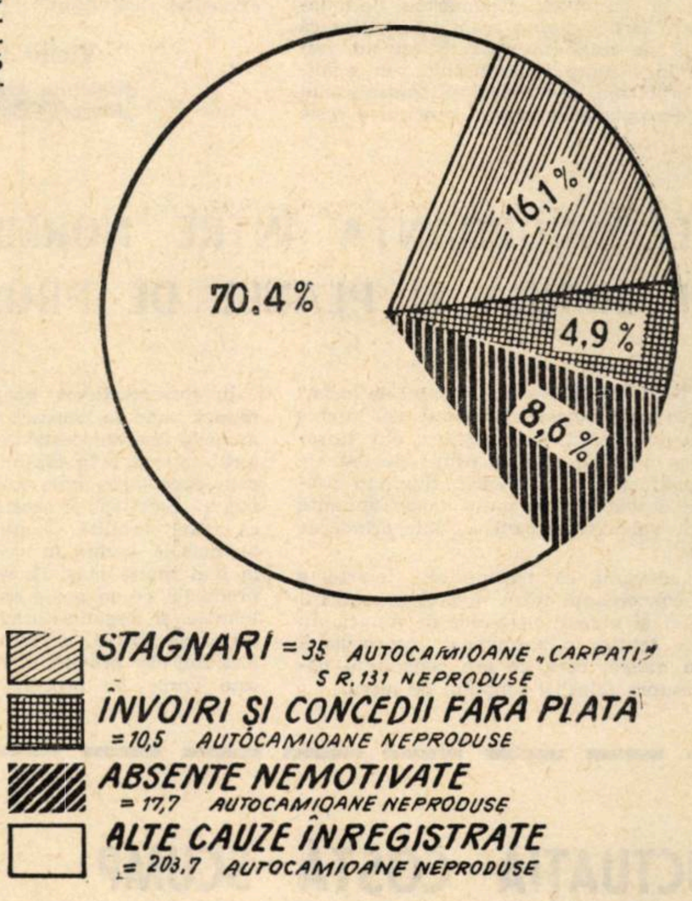

DIN inițiativa conducerii de partid și de stat, are loc în prezent, în toate ramurile industriei, o amplă acțiune de organizare științifică a producției și a muncii, menită să contribuie la ridicarea pe o nouă treaptă a nivelului de gospodărire a întreprinderilor. Pe baza unor concluzii ce s-au desprins din studiile efectuate în uzine, precum și a propunerilor făcute de muncitori, ingineri și tehnicieni, colectivele de muncă din numeroase întreprinderi au găsit noi resurse pentru îndeplinirea sarcinilor de plan la toți indicatorii, luîndu-și totodată angajamente sporite în întrecerea socialistă pe anul 1967.

În scrisorile pe care le-au adresat C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, aceste colective își exprimă hotărîrea fermă să îndeplinească planul la toți indicatorii, să întărească disciplina în muncă, să folosească complet timpul de lucru și să dea patriei, peste planul anual, însemnate cantități de produse, economii și beneficii.

Efectuarea în continuare a unor studii aprofundate și adoptarea unor măsuri corespunzătoare **va permite ca fondul de timp de lucru să fie utilizat într-un grad tot mai înalt, ca potențialul tehnic și uman din întreprinderi să fie folosit mai din plin.** În felul acesta, vor spori producția și productivitatea muncii, eficiența economică a fiecărei întreprinderi va putea fi ridicată pe o treaptă mai înaltă. Ridicarea nivelului calitativ al activității în producție va face cu putință ca economia națională să dispună de mai multe produse, de calitate superioară și la un preț de cost mai redus — factori principali de sporire a acumulărilor statului, de ridicare a nivelului de trai al poporului.

G. RĂBOACĂ
cercetător științific la Institutul de cercetări economice al Academiei

Fl. DUCA

V. BOESCU

DEZBATERI

VALOAREA TIMPULUI DE LUCRU

• UN NUMĂR REDUS DE MUNCITORI AUXILIARI

ÎN articolul: „De cîți salariați are nevoie o întreprindere?", publicat în nr. 12 al revistei, s-a semnalat și în întreprinderea noastră unele deficiențe în organizarea producției și a muncii: număr ridicat de muncitori auxiliari în raport cu cel planificat, folosirea de ore suplimentare, greutăți în aprovizionarea tehnico-materială a uzinei, înregistrarea de absențe nemotivate — care au determinat utilizarea sub posibilități a capacităților de producție, a timpului de lucru și a forței de muncă —, insuficienta folosire a fondurilor pentru mică mecanizare.

Într-adevăr, în 1966, numărul muncitorilor de bază a reprezentat 45%, iar cel al muncitorilor auxiliari 55%, inclusiv cei din sculărie și secția mecanic-șef, care lucrează la pregătirea fabricației și repararea utilajelor, fără de care îndeplinirea producției nu ar fi fost posibilă.

Pentru înlăturarea acestui neajuns, încă din trimestrul I al acestui an, conducerea uzinei a trecut la o serie de măsuri. **În urma analizării situației din fiecare secție, atelier și loc de muncă, s-a reușit ca, în prezent, numărul auxiliarilor să fie redus, trecîndu-se în activitatea direct productivă un număr de 121 muncitori, fără angajarea altora în locul lor.** Acțiunea de reducere a numărului muncitorilor auxiliari se va desfășura în continuare.

Reducerea numărului de muncitori auxiliari și, deci, creșterea productivității muncii se realizează în prezent pe seama faptului că, pe baza studiului făcut, s-a redus manopera specifică pe produs în medie cu 6%. Acest lucru va conduce la o economie anuală totală de 214 muncitori, care nu au mai fost solicitați prin plan. Tot pentru reducerea, în continuare, a numărului de muncitori auxiliari și ținînd seama de faptul că fondurile de mică mecanizare nu au fost folosite în măsura necesităților, am analizat și problema depozitării și transportului intern, descoperind în acest domeniu o serie de rezerve. Astfel, cu mijloace proprii am mutat, printre altele, magaziile de metale neferoase, sîrme și materiale de regie în apropierea locului de producție, iar spațiul devenit liber a fost destinat depozitării de garnituri de cauciuc. Pentru eliminarea surplusului de forță de muncă ce îl impunea gestionarea și contabilizarea, s-a făcut concentrarea depozitării și așezarea pe conturi, ceea ce va avea efect pozitiv asupra creșterii productivității muncii.

În acest an s-a mai efectuat un studiu pe baza căruia s-a ajuns la concluzia că este necesară concentrarea pieselor pentru sectorul motor într-un loc situat cu circa 200 m mai aproape de secție, ceea ce va permite folosirea mijloacelor de transport mecanizate. Tot pentru acest an, s-au definitivat documentațiile pentru extinderea căii macaralei semiportabile din depozitul de laminate, pe o lungime de încă 86 m, care va asigura reducerea la jumătate a distanței de transport. Aceasta va conduce la reducerea numărului de muncitori cu 10, rezultînd în 1967 un beneficiu de 167 000 lei, iar pînă în 1969 — de 612 821 lei.

Este în curs de aplicare și măsura privind reamplasarea utilajelor de la caroserie și transmisii, care va avea drept efect creșterea suprafețelor productive necesare amplasării utilajelor. Se studiază, de asemenea, posibilitatea mecanizării transportului între secții și, mai ales, în cadrul secțiilor.

Pentru descoperirea și valorificarea a noi rezerve de creștere a productivității muncii, s-au creat colective de studiere a organizării științifice a producției și a muncii, iar pe parcurs, cît și la terminarea lucrărilor, vom lua și alte măsuri care să ducă la creșterea eficienței activității întreprinderii noastre.

Victor NAGHI

directorul Uzinei mecanice „Muscel"–Cîmplung-Muscel

• NECONCORDANȚA ÎNTRE NORMELE DE MUNCĂ ȘI PLANUL DE PRODUCȚIE

ARTICOLUL **„Valoarea timpului de lucru"** apărut în revistă, a stîrnit un interes deosebit în rîndul specialiștilor din întreprinderea noastră, care se ocupă de organizarea producției și a muncii. Studiind problemele dezbătute am putut trage anumite concluzii valabile și pentru întreprinderea noastră.

Este adevărat că trebuie să existe o strînsă concordanță între nivelul organizării producției și nivelul normelor de muncă. În industria textilă o asemenea concordanță însă nu există, ceea ce are consecințe negative asupra folosirii timpului de lucru.

În întreprinderea noastră, la locurile de muncă unde se lucrează în acord, predomină muncile mecanico-manuale, în care muncitorul intervine la mașinile oprite pentru ca, prin executarea unei faze, să asigure continuarea funcționării acestora. Norma de muncă astfel stabilită pe muncitor, cît și norma pe mașină (avînd în vedere că se lucrează la mai multe mașini), reprezintă nivelul de producție ce se poate obține, în condițiunile tehnice și organizatorice date. În fond, o astfel de normă, ar trebui să fie la nivelul planului de producție. Avînd în vedere că este vorba de procese mecanice manuale, diferența între aceste norme și realizări efective, nu poate să fie în medie decît cu 2—3% în plus sau în minus. În felul acesta, deci, nu s-ar putea asigura muncitorului acordant decît un cîștig în medie de 2—3% peste salariul tarifar.

În sistemul actual, în componența cîștigului mediu la acordanți este luată în calcul și o depășire medie a normelor de 20—22%. Acest lucru însă, nu se poate realiza cu normele stabilite pe bază tehnică, fiind necesar ca să se aplice la nivelul inițial al normelor un coeficient de corectare, prin care se scade nivelul normei de producție cu un anumit procent, care să asigure depășirea ei cu 20—22%. În acest fel, există un decalaj de circa 20% între nivelul normei și al planului, ultimul fiind la un nivel mai ridicat decît norma. Apare deci o situație anormală, în sensul că muncitorul este angajat pentru a realiza planul de producție, iar salariul tarifar îl primește, nu pentru realizarea planului, ci pentru o producție de un nivel mai scăzut. Considerăm că **ar fi mai stimulativ, dacă în industria textilă, la muncitorii în acord și, în special, la acei de la munci mecanico-manuale, s-ar aplica norme fără nici un coeficient de corecție, iar diferența de cîștig dintre salariul tarifar și cel mediu să fie rezervat pentru stimularea obținerii unei calități mai bune.**

În ce privește preocuparea pe care trebuie să o aibă șefii de secții și maiștrii pentru problemele de normare, lucrurile nu stau prea bine nici în întreprinderea noastră. Dacă șefii de secție mai analizează nivelul normelor și felul în care sînt ele realizate, nu același lucru putem spune despre maiștrii, care au o contribuție cu totul redusă la stabilirea normelor. Sînt de acord cu cele arătate în articolul „Valoarea timpului de lucru" că este necesară ridicarea calitativă a rolului maistrului care, între altele, impune și o preocupare în problemele de normare.

Opinăm pentru ca organizarea activității de normare, stabilire și urmărirea normelor, să fie făcute de către un singur serviciu și anume: Serviciul de organizare a producției și a muncii. În felul acesta, se exclud o serie de paralelisme în ce privește studiile de timp, care pot fi folosite, atît la organizarea locurilor de muncă, cît și la stabilirea normelor.

De asemenea, nivelele diferite de salarii tarifare de la o întreprindere la alta îngreunează și la noi întărirea disciplinei în muncă și reducerea fluctuației. **Ar fi bine ca aceste diferențieri în salarizare la aceeași meserie de la o întreprindere la alta și chiar în cadrul aceleiași întreprinderi, să fie studiate și, pe cît posibil eliminate, pentru a se asigura o mai mare stabilitate a cadrelor și pentru a remunera munca, în cadrul aceleiași meserii, cu salarii tarifare similare.**

ing. O. ȘERBESCU

director general, Uzinele textile „30 Decembrie"–Arad

• PRIN ORGANIZAREA MAI BUNĂ A PRODUCȚIEI

ȘI în cadrul întreprinderii noastre există serioase carențe în ce privește determinarea numărului de salariați și, în special, în folosirea forței de muncă. Din analiza utilizării fondului de timp pe trimestrul I/1967, s-a constatat că, față de un fond de timp efectiv lucrat de 607 880 ore, valoarea timpului neutilizat din fondul de timp maxim disponibil a totalizat 27 072 ore, reprezentînd față de totalul timpului efectiv lucrat 4,45%.

Dacă înlăturăm cauzele obiective provocate de unele motive determinate de boală, învoiri și obligații cetățenești, remarcăm că ponderea mare a timpului neutilizat îl reprezintă absențele nemotivate de o zi întreagă care totalizează 14 552 ore, sau 2,39% față de timpul efectiv. Există, desigur, și cauze obiective. Ele sînt determinate de faptul că la exploatările forestiere lucrăm atît cu muncitori din localități excedentare din cadrul regiunii și în afara ei, cît și cu muncitori localnici din satele învecinate parchetelor de exploatare. La începutul săptămînii și la sfîrșitul ei, acești muncitori sosesc mai tîrziu la locul de muncă sau pleacă mai devreme cu cel puțin 4 ore. Acest lucru se datorește faptului că, în cadrul M.E.F.-ului, nu este încă reglementată în totalitate problema transportului muncitorilor acasă și la locul de muncă, din cauza insuficienței mijloacelor de transport.

Pierderile de timp se datoresc însă și unor deficiențe în organizarea producției. De aici, neutilizarea la întreaga capacitate a mecanismelor din cauza staționărilor, neîncărcarea la capacitate a mijloacelor auto, repartizarea nejudicioasă a mijloacelor de transport pe parchete. Toate acestea provoacă pierderi de timp la încărcare.

Pentru remedierea acestor stări de lucruri au fost luate, printre altele, următoarele măsuri:

— întocmirea unor grafice de întreținere și reparații a mijloacelor mecanice și organizarea unui control sever de respectare a acestora;

— amenajarea mașinilor auto cu supraînălțătoare și repartizarea lor pe guri de exploatare, pe baza unor grafice săptămînale și chiar zilnice;

— extinderea organizării brigăzilor complexe cu plata în acord global.

Luarea acestor măsuri, cît și a altora în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției, vor contribui la folosirea optimă a forței de muncă în întreprinderea noastră.

ing. Sandu NICOLAE

directorul Întreprinderii forestiere-Jibleo

FLUCTUAȚIA COSTĂ SCUMP

ORIUNDE s-ar manifesta, fluctuația personalului provoacă cheltuieli însemnate, acoperite fie prin încărcarea prețului de cost — în întreprinderile industriale, fie de la buget — în cazul instituțiilor bugetare.

Pierderi însemnate a suferit în anul 1966 și în primul trimestru al acestui an și **Combinatul petrochimic Ploiești** din cauza fluctuației cadrelor. Anul trecut au plecat din combinat, din diverse motive, 337 salariați, iar în trimestrul I.1967 — 61 salariați.

În costul fluctuației cadrelor trebuie incluse atît pagubele provocate direct prin nerealizare de producție, cît și pagubele suferite de întreprindere prin ocuparea timpului unor salariați care întocmesc formele de lichidare.

Un scurt film al plecării unui salariat include: cererea cu avizul de la șeful direct; aprobarea cu două-trei avize de la serviciile de resort; întocmirea fișei de lichidare; predarea serviciului și a gestiunii, a căștilor, echipamentului; lichidarea tuturor obligațiilor față de întreprindere.

În afara acestor cheltuieli, se consumă timp și bani pentru angajarea de noi salariați care să ocupe posturile rămase vacante. Din experiența noastră de pînă acum reiese că orice angajare durează în medie — în cel mai fericit caz — 5 pînă la 10 zile de la data cînd se prezintă candidatul pentru ocuparea postului. Cu această ocazie se consumă timpul altor salariați, care se ocupă de: comunicarea postului la oficiul local al recrutării și repartizării forțelor de muncă; repartizarea de către oficiul forțelor de muncă a candidatului; prezentarea la întreprindere a cererii și obținerea avizelor de angajare; examinarea medicală; examinarea profesională de către comisia respectivă; întocmirea fișei cu datele personale și a fișei de angajare; instruirea pe linie de protecția muncii și cu normele de tehnica securității; încheierea contractului de muncă. După aceea, mai vin... obținerea vizei de predare a documentelor pentru legitimație; avizul serviciului muncă și salarii. Apoi, prezentarea la serviciul organizarea muncii și repartizarea la locul de muncă, în conformitate cu actul încheiat.

Salariații nou angajați în locul celor plecați au nevoie, în orice sector de activitate, de o perioadă de acomodare, de o deprindere mai mult sau mai puțin îndelungată, în care randamentul lor este cu mult mai scăzut decît cel normal. În industria chimică această perioadă este destul de lungă. Salariații proveniți din rîndurile noilor absolvenți, de pildă promoția 1966, abia acum (aprilie 1967) au început — și numai cei mai buni — să intre pe posturi și să lucreze ca titulari. La fel se întîmplă și cu cei angajați prin transfer de la alte unități similare. Din studiile efectuate de noi, rezultă că un muncitor poate să preia postul după 4—8 luni, în funcție de meserie. La operatorii chimiști, perioada poate depăși chiar 10—12 luni. Pentru inginerii de exploatare, perioada de acomodare este între 8 și 18 luni, depinzînd de noutatea procesului tehnologic pe care urmează să-l aplice, de vechimea în cîmpul muncii, de posibilitățile de documentare în problema respectivă etc. Analizele noastre duc, totodată, la concluzia că pentru ocuparea unui post de operator chimist în secțiile de bază — candidatul trebuie să lucreze ca dublură la postul respectiv între 4 și 8 luni.

Potrivit unor estimări aproximative, combinatul a suportat în 1966 și primul trimestru 1967 un „cost al fluctuației" care se ridică la peste 3 700 000 lei.

Pe baza studiilor efectuate de colectivul privind organizarea științifică a producției și a muncii, s-au preconizat o serie de măsuri menite să stăvilească la maximum fluctuația cadrelor. Dintre acestea, menționăm:

— organizarea mai bună a procesului de producție, pentru a lichida stagnările și întreruperile în funcționarea utilajelor, care, între altele, influențează negativ cîștigurile muncitorilor;

— încadrarea mai corespunzătoare a muncitorilor în categoriile de salarizare, astfel ca între calificarea și munca depusă, pe de o parte, și cîștigul obținut, pe de altă parte, să existe o mai bună corelație;

— întărirea securității muncii, pentru evitarea oricăror accidente;

— asigurarea de condiții cît mai bune de transport în comun la și de la combinat pînă în oraș.

Sîntem încredințați că există — și la acest capitol — mari rezerve de ridicare a eficacității activității economice, prin reducerea masivă a cheltuielilor la care ne-am referit, dar mai ales prin sporirea considerabilă a randamentului salariaților, statornicindu-i în întreprindere prin crearea unor condiții mereu mai bune, prin întărirea disciplinei. O politică rațională de cadre a întreprinderii va aduce mari economii de timp, rezultate economice tot mai bune.

Nicolae POPA

șeful serviciului organizarea muncii – Combinatul petrochimic Ploiești

1867 — 1967

CENTENARUL MONEDEI NAȚIONALE A ROMÂNIEI

SE împlinesc 100 de ani de la crearea sistemului monetar al țării noastre, pe baza căruia au fost puse în circulație primele monede ale României moderne. În istoria noastră monetară — parte integrantă a istoriei economiei naționale — acest moment, pregătit de întreaga dezvoltare de pînă atunci a societății românești, are o importanță deosebită, atît în ce privește conținutul lui economic, cît și cel politic.

Dezvoltarea relațiilor de producție capitaliste și, ca urmare, puternica ascuțire a contradicțiilor economice și sociale din țara noastră au făcut ca secolul al XIX-lea să se caracterizeze prin mari frămîntări sociale, printr-o serie de cuceriri esențiale pentru mersul înainte al societății. Răscoala lui Tudor Vladimirescu, revoluția burghezo-democratică din Țara Românească, Moldova și Transilvania de la 1848, formarea statului național român în urma unirii celor două principate române în 1859, reforma agrară din 1864, au creat condiții favorabile pentru dezvoltarea forțelor de producție, pentru ca viața materială și spirituală din țara noastră să progreseze. Piața internă s-a lărgit, schimburile cu străinătatea au devenit mai ample.

Evoluția întregii economii era însă frînată de o serie de fenomene negative. Unul din ele era menținerea structurii și rînduielilor feudale ale circulației bănești, devenite incompatibile cu cerințele relațiilor de schimb și deci ale dezvoltării economice a țării pe calea capitalistă.

PE atunci se aflau la noi în circulație numai monede străine, de proveniențe, feluri și calități dintre cele mai variate, vorbind — după expresia lui K. Marx — limbi diferite și purtînd uniforme naționale diferite. Burghezia în ascensiune și moșierimea legată tot mai mult de piață cereau lichidarea haosului din circulația bănească. Aceasta nu putea fi însă realizată prin reforme ca cele din prima jumătate a secolului al XIX-lea, care s-au limitat la publicarea cursurilor valutare, la controlul oficial, ponderal al monedelor în circulație, la alegerea ca etalon a unor monede străine sau, în fine, la oficializarea folosirii leului de calcul. Jumătățile de măsură nefiind operante, sosise ceasul unei reforme mai cutezătoare, de structură, al adoptării unui sistem monetar propriu, organizat pe baza unor principii recunoscute pe plan internațional și reglementat prin legi generale de stat.

O astfel de reformă a fost inițiată sub domnia lui Al. I. Cuza, în cadrul mișcării largi de înnoire care urma să pună bazele României moderne. Principatele Unite au purtat negocieri asidue pentru crearea unui sistem monetar național și pentru baterea unei monede proprii. Încă în februarie 1859, la numai cîteva săptămîni după Unire, V. Alecsandri înfățișa la Paris lui Napoleon al III-lea proiectul baterii de monede românești. Cîteva luni mai tîrziu, Al. I. Cuza informa pe împărat asupra mersului negocierilor purtate cu reprezentanți ai capitalului francez cu privire la baterea de asemenea monede, pe care o considera ca fiind prima reformă financiară ce trebuia întreprinsă.

Încercările făcute pentru traducerea în viață a proiectelor monetare s-au lovit de rezistența Porții. Reprezentanții țării noastre invocau dispozițiile Tratatului de la Paris din 1856 și ale Convenției încheiate în același oraș în 1858, care obligau Turcia să acorde Principatelor deplină libertate în rezolvarea problemelor interne, considerînd că baterea de monedă proprie și luarea de măsuri pentru reglementarea circulației bănești erau de resortul politicii interne. Poarta susținea că dreptul de a bate monedă este un apanaj al suveranității, iar Principatele nu se bucurau de suveranitate, fiind dependente de Imperiul otoman.

În tot timpul domniei lui Al. I. Cuza, țara noastră nu a putut avea o monedă națională. De pe urma tuturor încercărilor făcute au rămas numai proiectele unei piese de aur de 20 „români" (similară piesei de 20 franci francezi), al unei piese de argint de 5 „români", precum și probele unor monede divizionare de bronz de 5 parale (1860) și de 10 și 5 „sutimi" (1864).

LUPTA pentru cucerirea dreptului de a avea o monedă proprie și de a pune capăt rînduielilor feudale în circulația bănească a continuat cu și mai multă intensitate. Dezvoltarea industriei, a comerțului și a transporturilor impunea cu o acuitate crescîndă adoptarea unui sistem monetar național. Numeroși economiști și oameni politici demonstrau necesitatea unei reforme radicale în acest domeniu, drept unul dintre parametrii obligatori ai progresului economic, iar tratativele cu Poarta, conciliabulele de culise și intervențiile unor reprezentanți diplomatici ai marilor puteri la Constantinopol pentru risipirea motivelor de anxietate și formarea unei atitudini mai conciliante a puterii suzerane față de planurile românilor au devenit tot mai insistente.

● Primele monede bătute pe teritoriul țării noastre sînt drahmele de argint ale Histriei. Ele poartă ca efigie pe o parte vulturul ținînd în gheare un delfin (emblema Histriei), iar pe cealaltă capetele inversate ale unor personaje, identificate, în general, cu Dioscurii.

● Cît timp Transilvania a fost principat autonom (1541–1690) au funcționat monetării în orașele : Baia Mare, Sibiu, Cluj, Alba Iulia, Brașov, Sighișoara, Făgăraș, Bistrița, Aiud.

● În limba română contemporană se păstrează amintirea vremurilor cînd pe teritoriul țării circulau zeci de monede străine. „N-am o lescae în buzunar" – **lescaea reprezenta a 120-a parte dintr-un piastru turcesc.** „N-am un sfanț" – **sfanțul fiind o monedă austriacă de 20 creițari, emisă începînd de prin anul 1753.** „N-am o para chioară" – **paraua „chioară", adică găurită, era un bănuț reprezentînd a 40-a parte dintr-un leu fictiv, de calcul.**

Totodată, cucerirea dreptului de a avea un sistem monetar național și de a bate monedă proprie a devenit unul din obiectivele luptei pentru dobîndirea independenței de stat, pentru afirmarea suveranității naționale depline. În toate timpurile, dreptul de a bate monedă a fost considerat ca un atribut esențial al suveranității naționale. În Istoria României, exercitarea efectivă, consecventă și complexă a acestui drept pe teritoriul țării coincide cu perioadele în care societatea s-a dezvoltat liberă de constrîngeri exterioare, în timp ce încetarea ei coincide cu întărirea dominației străine.

AȘA s-a întîmplat pe vremea cetăților pontice Histria, Callatis și Tomis, la fel pe vremea geto-dacilor sau a principatelor feudale ale Țării Românești, Moldovei și Transilvaniei. Emisiunile proprii de bani s-au menținut atîta vreme cît formațiunile statale respective s-au bucurat de o existență liberă și ele au încetat o dată cu pierderea libertății.

Restabilirea dreptului de a avea o monedă națională corespundea deci nu numai unei necesități obiective a dezvoltării economice, dar și năzuințelor firești de neatîrnare, de emancipare națională ale poporului român.

Pe această linie, în constituția din 1866 a fost înscris dreptul suveran al României de a bate monedă, el figurînd printre drepturile constituționale ale capului statului. Riposta Porții nu s-a lăsat așteptată. În firmanul de recunoaștere ca domn a lui Carol de Hohenzollern a fost introdus un articol în care baterea de monedă, alături de conferirea de decorații, era interzisă.

Pînă la urmă, Poarta a consimțit să acorde Principatelor Unite acest drept, dar numai cu condiția ca monedele „să poarte semnul particular al guvernului imperial", adică semnul vasalității față de Imperiul turcesc. În anul următor, a fost adoptată legea „pentru înființarea unui nou sistem monetar și pentru fabricarea monedelor naționale", potrivit căreia s-au bătut monede naționale fără nici un semn al dependenței față de vreun alt stat.

Această lege a restabilit, după o întrerupere de secole, dreptul țării de a avea monedă proprie. Ea a pus bazele sistemului monetar național și ale emisiunii de monede ale statului român, constituind expresia unei gîndiri înaintate, care a pus capăt unui trecut de exploatare și umilire. Leul românesc de la 1867 a devenit un vestitor al independenței și suveranității naționale.

SISTEMUL monetar național de la 1867 a stabilit ca unitate monetară leul, împărțit în 100 de bani. El a introdus așadar, în țara noastră, sistemul zecimal în această materie, în timp ce leul vechi, de calcul, era împărțit în 40 de parale.

La baza sistemului a fost pus bimetalismul, monedele principale bătîndu-se atît din aur, cît și din argint. Raportul de valoare între aur și argint a fost fixat prin lege. Întreaga structură a sistemului monetar din 1867 a fost stabilită după modelul Uniunii Latine, care apăruse pe firmamentul politicii monetare internaționale cu doi ani înainte, grupînd patru state occidentale : Franța, Belgia, Italia și Elveția, sub conducerea Franței. În cadrul acestei uniuni, țările componente au adoptat un sistem monetar comun, avînd ca unitate monetară francul de argint și de aur, împărțit în 100 de centime. România a aderat la principiile Uniunii Latine, fără însă a adera și la instituția în sine.

Privită în perspectiva timpului, adoptarea sistemului monetar național la 4 mai 1867 apare ca o dată marcantă în istoria economică a României moderne, cu consecințe favorabile pentru mersul înainte al societății. Completat la 29 aprilie 1880 prin înființarea Băncii Naționale cu funcții de bancă centrală de emisiune, ale cărei bancnote erau liber și nelimitat convertibile în aur sau argint, sistemul monetar de la 1867 a făcut față nevoilor mereu crescînde de bani ale circulației. Trecerea de la baza bimetalistă a sistemului la cea monometalistă aur la 24 martie 1890, determinată de nivelul dezvoltării economice a României și de carența pe plan mondial a bimetalismului, a consolidat leul românesc, i-a asigurat stabilitatea internă și buna apreciere pe piețele externe, unde pînă la primul război mondial cota la rînd cu francul francez și cu celelalte valute ale Uniunii Latine.

Vicisitudinile orînduirii capitaliste și ale istoriei românești în prima jumătate a secolului al XX-lea și-au pus amprenta adîncă pe evoluția sistemului bănesc al leului și au dus la deteriorarea lui, la un proces permanent de depreciere inflaționistă a leului, cu urmări negative asupra nivelului de trai al maselor muncitoare.

REVOLUȚIA populară din țara noastră a schimbat profund coordonatele structurale și funcționale ale sistemului bănesc al leului. Victoria socialismului la orașe și sate, realizările dobîndite în desăvîrșirea construcției socialiste au dat sistemului nostru bănesc o structură proprie, potrivită condițiilor și năzuințelor noastre, au întărit baza lui, au însănătoșit moneda națională.

Pretutindeni, în planificare economică și în urmărirea realizării planului, în producție, în circulația produsului social, în cointeresarea materială a oamenilor muncii, în control, în ridicarea nivelului de trai al populației, instrumentul monetar este prezent și își îndeplinește funcțiile importante pentru traducerea în viață a politicii partidului, expresie a intereselor vitale ale poporului. În prezent, cînd ridicarea calitativă a întregii activități economice, sporirea eficienței ei constituie un imperativ al dezvoltării rapide și multilaterale a economiei noastre, rolul banilor crește și mai mult. La 100 de ani de la crearea lui, leul românesc își dovedește din plin vitalitatea.

dr. Costin KIRIȚESCU

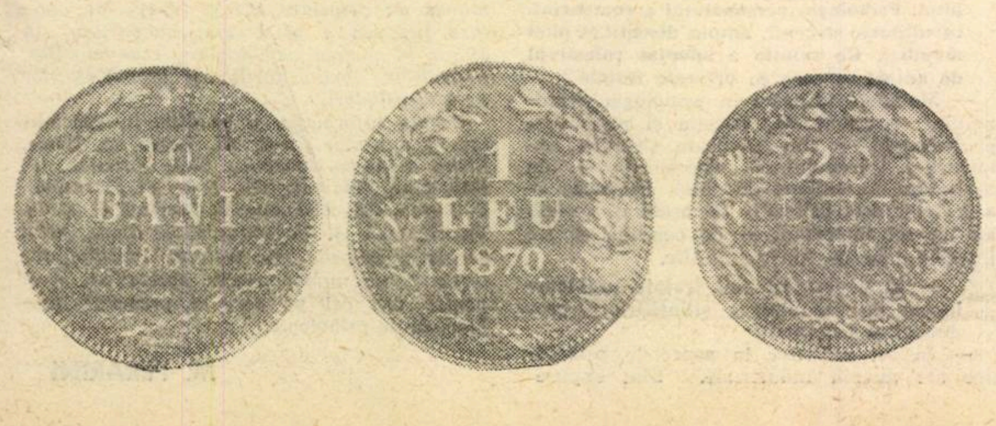

CURIER

ȘI-AU RESPECTAT CUVÎNTUL

● **Constructorii noii cale de montaj de pe Șantierul naval OLTENIȚA** raportează : cu 10 zile mai devreme se poate începe aici asamblarea navelor de 5.000 tone.

● În **VALEA JIULUI**, alte lucrări finalizate înainte de scadență : Stația centrală de concasoare de la Petrila și funicularul Aninoasa — Coroiești.

PRODUSE PERFECȚIONATE

● **Uzina „Tehnofrig" din CLUJ** a introdus în fabricație 8 produse la care s-au adus importante perfecționări tehnico-funcționale. Dintre acestea menționăm compresoarele a căror capacitate ajunge la 28 000 kilocalorii (o creștere de 10% față de tipurile precedente) și liniile de îmbuteliat vin (2 000 de sticle în 8 ore — de asemenea un indice sporit cu 10% față de agregatele realizate pînă acum).

● Alte 14 noi tipuri de rulmenți perfecționate se realizează începînd din această săptămînă, la **Fabrica de rulmenți din BÎRLAD.** Acești rulmenți sînt adaptați la regimurile de lucru ale vagoanelor de cale ferată, mașinilor electrice și agricole.

ȘTIINȚA ȘI PRODUCȚIA

● Institutul de cercetări și proiectări pentru industria construcțiilor de mașini a pus la punct **tehnologia unor tipuri noi de prefabricate pentru halele industriale.** Aplicată în acest an, noua tehnologie va permite, printre altele, economisirea a 5 300 tone de laminate.

● Cercetătorii științifici de la Combinatul siderurgic-Hunedoara au creat **„foto-metrul cu flacără"**, dispozitiv perfecționat de determinare a conținutului de calciu și oxid de magneziu din minereurile de fier. Dispozitivul, caracterizat printr-o înaltă precizie, reduce durata analizelor respective de la 8 ore la 20 de minute.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Printre ultimele livrări de tractoare efectuate de I.S.C.E. *„Auto-tractor"* se înscriu 99 de tractoare de tip U—450 în Guineea, 20 de tractoare U—650 și U—651 în Franța, 20 de tractoare U—650 în Olanda, 10 tractoare U—520 în Spania, 5 tractoare U—520 în Iordania. S-au mai livrat 268 de semănători SPC—6, 61 de semănători universale SU—4 și 50 de secții pentru semănători SPC—6 în R. P. Bulgaria, 307 de remorci basculante de 4 tone tip RBL—4 în R. P. Ungară, precum și 400 de remorci basculante de 5 tone RB—5 în Guineea.

● *„Metalimport"* a încheiat contracte pentru importul a 44 de tone de conductori bobinaj de la firmele „Invest-Import" din R.S.F. Iugoslavia și „Machinetool" din Elveția, 48 500 m cablu de forță de la firmele „Austria Kabel Export" din Austria și „Invest-Import" din R.S.F. Iugoslavia, 22 de tone de bandă oțel aliat pentru scule de la firma „Sandvikens" din Suedia.

● Întreprinderea *„Chimimport"* a perfectat exportul de garnituri de anvelope pentru autocamioane, remorci și autoturisme în Anglia, de anvelope pentru autoturisme și tractoare, anvelope și camere de aer pentru biciclete în Cipru, R.P.D. Coreeană, Grecia, R. S. F. Iugoslavia, Liban, Sudan, U.R.S.S. ; de asemenea, s-a contractat exportul a 2000 de tone de sulfat de sodiu anhidru în Grecia, Izrael, Siria, a 200 tone monoetilenglicol în R. P. Bulgaria.

● Contracte de export încheiate de I.S.C.E. *„Agroexport"* în ultima perioadă prevăd livrarea a 131 de tone de plante medicinale în Austria, Belgia, Elveția, Franța, R. F. a Germaniei, Suedia, 30 de tone de semințe coreandru în India, 1000 de tone deșeuri trior în Anglia, 98 de tone de măzăriche în Belgia și Olanda, 1000 de tone de semințe floarea soarelui în Italia.

● *„Cartimex"* a încheiat contracte pentru exportul de covoare înnodate în Austria, Belgia, Franța, Spania. La Tîrgul internațional de artizanat de la München s-a perfectat vînzarea de împletituri, articole de pielărie și marochinărie.

● Au sosit din import prin portul Constanța 24 400 de tone de minereu de fier din India pe vasul românesc „Carpați", 1000 de tone de caolină din Franța, 9100 de tone de fosfați din Tunisia, 9800 de tone de antracit din S.U.A., 1100 de tone de pește congelat din R. P. Chineză, 1960 de tone de bumbac din R.A.U.

CURIER

■ Răsfoind revista INVENȚII ȘI INOVAȚII nr. 1/1967, publicație oficială a Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții, aflăm, printre altele, despre existența la Oficiul de stat pentru invenții a unei **biblioteci de brevete** conținînd peste 2 620 000 de brevete din 20 de țări – bibliotecă puțin cunoscută și consultată de oamenii noștri de știință și tehnică, cum rezultă de altfel și dintr-o anchetă realizată de revistă. Și încă o informație deosebit de importantă : un **Index mondial al brevetelor** (sub egida B.I.R.P.I. – Birourile internaționale reunite pentru protecția proprietății intelectuale, Geneva) se găsește în curs de realizare practică. Indexul va asigura furnizarea, în una sau două zile, la cerere, informații precise în legătură cu brevetele eliberate sau cererile de brevete publicate în lumea întreagă.

■ Cartea profesorului Ragnar Frisch **The Theory of Production** (Teoria producției), Rand McNally & Co., Chicago, 1965, 366 pag., se bizuie pe prelegerile consacrate acestui subiect la Universitatea din Oslo (Norvegia) începînd din anul 1926. Prezentîndu-și expunerile sub forma unui tratat, autorul mărturisește că simte de datoria sa să conserve edificiul teoriei „clasice" a producției și să prezinte această teorie într-o formă riguroasă. Lucrarea prezintă deci analiza marginalistă a producției. Metodele moderne de programare folosite pentru alocarea rațională a resurselor nu sînt luate în considerare. Un comentariu scurt asupra postulatelor cărții lui Ragnar Frisch este prezentat de englezul J. A. Mirrless, profesor la Universitatea din Cambridge, în AMERICAN ECONOMIC REVIEW nr. 5/1966. „Ceea ce dorim să știm – conchide acesta – este cum poate o întreprindere să calculeze cel mai bun mod de a proceda, pe baza datelor de care dispune ; și dorim să formulăm concluzii asupra modului în care oferta de produse și cererea de resurse depind de mediul economic al producătorului. Foarte puține rezultate de acest fel pot fi obținute pe baza teoriei tradiționale a producției".

■ Acad. S. G. Strumilin publică în VOPROSI EKONOMIKI nr. 1/1967 un articol intitulat **Despre prognoze în planificarea optimală.** Comentînd discuțiile ce se poartă cu privire la alegerea curbei pe baza căreia s-ar putea prevedea ritmul de creștere al produsului social total în perioada de perspectivă, autorul constată că principiile și metodele prognozelor pe termen îndelungat nu sînt încă fundamentate, pozițiile adoptate în această privință sînt contradictorii, iar una din soluțiile încercate, soluția extrapolării relațiilor și proporțiilor perioadelor trecute, poate duce la erori de 150% pentru o perioadă de numai cinci ani. În planificarea pe termen îndelungat „nu sîntem însă legați de mîini și de picioare de nivelurile și proporțiile existente"; în elaborarea unei asemenea planificări rolul prognozelor ar fi mult mai mic decît posibilitățile de influențare directă asupra evoluției viitoare.

DIN ACTIVITATEA INSTITUTULUI DE CERCETĂRI ECONOMICE

Institutul de cercetări economice a organizat ieri, 27 aprilie 1967, în aula Academiei Republicii Socialiste România, un colocviu științific cu tema **Probleme teoretice și metodologice privind studierea eficienței comerțului exterior.**

În cuvîntul de deschidere, prof. Roman MOLDOVAN, membru corespondent al Academiei, a subliniat importanța dezbaterii problemelor și temelor înscrise în planul de cercetări științifice în vederea legării conținutului lor de îndeplinirea sarcinilor ce decurg pentru cercetarea științifică din documentele de partid și de stat privind sporirea eficienței comerțului exterior.

Au fost prezentate în continuare comunicările :

— **Cooperarea economică și tehnico-științifică internațională ; efectele ei asupra creșterii economice și dezvoltării schimburilor externe,** de Costin MURGESCU, membru corespondent al Academiei, directorul Institutului de cercetări economice.

— **Criterii de determinare a eficienței economice a comerțului exterior** de C.V. BĂLOIU, cercetător științific, Institutul de cercetări economice.

— **Indicatori de determinare a rentabilității exportului** de Tr. GRIGORE, director, Ministerul Comerțului Exterior, I. SAVU, director adjunct, Comitetul de Stat al Planificării și C RĂDULESCU, cercetător științific, Institutul de cercetări economice.

— **Indicatori de determinare a eficienței economice a investițiilor legate de comerțul exterior,** de D. LĂZĂROIU, director adjunct, Ministerul Finanțelor.

— **Aplicarea programării matematice la optimizarea comerțului exterior. Un model de optimizare a producției pentru export la nivel de întreprindere,** de dr. M. HOROVITZ, șef de sector, Institutul de cercetări economice.

— **Metode de cercetare a conjuncturii și de prospectare a piețelor externe, în vederea sporirii eficienței comerțului exterior,** de dr. A. ZAMFIR, director, Ministerul Comerțului Exterior.

— **Tendințe pe termen lung și mediu în producția agricolă mondială,** de D. DUMITRIU, șef de sector, Institutul de cercetări economice.

— **Aplicații ale metodelor statistico-matematice la determinarea efectului economic al turismului internațional,** de I. NEGURĂ, cercetător științific principal, Centrul de statistică matematică

Comunicările au fost urmate de discuții.

La lucrările colocviului au luat parte membrii Comisiei de științe economice și cercetări sociologice a C.N.C.S., numeroși cercetători și economiști din instituțiile centrale de stat, întreprinderi, învățămînt.

MERCUR PRINTRE MUZE

EXPORT DE CAPITAL ÎN INDUSTRIA FILMULUI

REVIRIMENTUL industriei cinematografice occidentale, ca urmare — într-o bună măsură — a sporirii substanțiale a comenzilor din partea televiziunii, fenomen despre care am vorbit în numărul trecut, este însoțit de o serie de modificări interesante în structura economică a acestei industrii.

Caracteristic este faptul că o anumită autonomie financiară, existentă pe vremea cînd această industrie era dominată de cîteva trusturi mari, este pe punctul de a fi lichidată. Veștile sosite în ultimele luni din Statele Unite sînt semnificative în această privință. Astfel, s-a aflat că importanta companie Paramount, altădată unul dintre marile imperii ale ecranului, a încheiat tratativele cu Gulf and Western Co., întreprindere de prim ordin în sectorul petrolier, tratative în urma cărora Paramount va fi pur și simplu „absorbită" de Gulf and Western. În același timp, o altă mare casă de filme, United Artists, înființată în urmă cu aproape cinci decenii de marele regizor D. W. Griffith și de vestiții artiști Charlie Chaplin, Mary Pickford și Douglas Fairbanks, și care a cunoscut o îndelungată perioadă de glorie, se unește cu Transamerica Corporation, companie profilată în special pe asigurări și pe speculații în sectorul imobiliar. Cea mai mare dintre companiile din vremurile de aur ale Hollywood-ului, Metro Goldwin Mayer, este pe punctul de a fi înghițită de o importantă societate de radioteleviziune, Capital Cities Broadcasting.

Companii puternice din domeniul industriei chimice, acționînd sub paravanul obscurei societăți de spectacole, Seven Arts, au acaparat de puțin timp încă unul din „giganții" Hollywood-ului, și anume societatea Warner Brothers.

În sfîrșit, un al cincilea mare trust cinematografic american, Columbia Pictures, a cedat un pachet important de acțiuni (675 000 dintr-un total de 1 970 000), cunoscutei bănci de afaceri franceze, Banque de Paris, care asociindu-și și un alt acționar, a căpătat posibilitatea de control asupra întregii activități a Columbiei. Nu trebuie dedus de aici că financiarii europeni au acaparat o mare firmă americană ; o bună parte din capitalurile lui Banque de Paris sînt și ele americane.

Care este trăsătura comună a tuturor acestor operațiuni ? Faptul că, într-un fel sau altul, principalele firme cinematografice trec sub stăpînirea unor grupuri financiare din afara industriei filmului, faptul că existența unor mari concerne cinematografice, autonome din punct de vedere economic, a devenit tot mai precară. La începutul acestui an, președintele M.P.A.A. (Asociația producătorilor americani de film). Jack Valenti, fost asistent al președintelui Johnson, declara că situația i se pare „foarte îngrijorătoare" și că industria cinematografică este amenințată de „puternice grupuri de presiune".

Fenomenul se explică, desigur, prin slăbirea poziției financiare a companiilor cinematografice în ultimele două decenii, prin creșterea considerabilă a costurilor producției (de peste trei ori mai mari decît în urmă cu zece ani), prin concurența televiziunii. Dar, mai presus de toate, această acaparare este expresia intensificării procesului de concentrare monopolistă în lumea afacerilor, proces care nu mai încape în limitele — pînă la urmă înguste — ale unui singur sector de producție, chiar de importanța celui cinematografic.

Paralel cu aceste schimbări, se înregistrează și o importantă sporire a exportului de capital american pe piața vest-europeană. Un comentator observa cu oarecare maliție că la un festival internațional la care participau 16 filme din 9 țări occidentale, 14 erau de fapt — din punct de vedere financiar — filme americane. Din acest unghiu, filme atît de tipice franțuzești, ca „Viva Maria" sau „Parisul arde ?" sînt filme americane, după cum tot americane sînt și ultimele filme ale lui Fellini și Antonioni.

După datele sindicatelor britanice, 70% din filmele engleze (astăzi foarte căutate pe piața internațională) sînt finanțate de capitalul american. Dar, după cifrele furnizate de U. S. NEWS and WORLD REPORT, acest procent se ridică la 80% și va ajunge peste cinci ani la 90% (în urmă cu 10 ani, mai puțin de 20% din investițiile făcute în acest domeniu în Marea Britanie proveneau din surse americane). E interesant că guvernul britanic acordă anual subvenții în valoare de milioane de dolari acestor filme, oficial considerate drept engleze.

Și în Franța, după statisticile organismelor specializate, firmele americane au investit în ultimii doi ani peste 180 milioane de franci noi, asigurîndu-și astfel controlul asupra unei bune părți din producție.

În Italia, în aceeași perioadă, au fost investiți peste 40 de milioane de dolari. Cincizeci de filme produse în ultimul an au fost turnate, aproape în exclusivitate, cu capitaluri americane. S-ar părea că nu e prea mult dacă raportăm acest număr la totalul de 275 filme realizate în Italia în cursul anului 1966. Dar, cele 50 de filme „americane" sînt cele care au avut cea mai mare valoare comercială, în timp ce restul de 225 e format, în general, din producții minore, cu ecou restrîns.

Dincolo de gravele prejudicii de ordin cultural, pe care le implică o asemenea situație, ea reflectă, deosebit de grăitor, un proces caracteristic economiei capitaliste contemporane, proces care, bineînțeles, nu se limitează numai și în primul rînd la cinematografie.

H. DONA

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

Dialog despre: PRIMUL TRATAT ROMÂNESC DE PSIHOLOGIA MUNCII INDUSTRIALE

ÎN prezent se află sub tipar — urmînd să apară în Editura Academiei Republicii Socialiste România în luna mai — lucrarea : **„Tratat de psihologia muncii industriale".** *Apariția unui tratat românesc — primul de acest fel — este un eveniment important atît pentru cercetarea științifică în acest domeniu, cît și pentru orientarea în ceea ce privește aplicațiile practice ale psihologiei în activitatea productivă. În dorința de a-i face — pentru cititorii noștri — o succintă prezentare, ne-am adresat tovarășului* **Constantin Botez,** *șef de secție în cadrul Institutului de psihologie al Academiei.*

— Știind că sînteți unul dintre autorii tratatului, v-am ruga să ne spuneți cîteva cuvinte privitoare la elaborarea lui.

— Tratatul, o lucrare de aproape 700 pagini, este alcătuit de un colectiv de cercetători ai secției de psihologia muncii și psihologia socială a Institutului de psihologie al Academiei și apare sub îngrijirea profesorului Al. Roșca, directorul institutului. Este vorba despre o lucrare de bază, care expune întreaga gamă a problematicii psihologiei industriale, de la psihologia personalului (selecția, orientarea și pregătirea profesională), la psihologia inginerească, de la analiza procesului de muncă, la relațiile interumane în întreprinderi. Astfel, problemele celor două mari direcții ale psihologiei industriale, care au ca scop adaptarea omului la munca sa și adaptarea condițiilor de muncă la cerințele umane, sînt expuse pe larg, ținîndu-se seama de cele mai noi cercetări în fiecare domeniu.

Tratate similare au mai apărut pînă acum numai în străinătate (Leon Walther, K.K. Platonov, A. Russel, J. Tiffin, E. J. Mc Cormik) acoperind un cîmp vast al problemelor de psihologie a muncii industriale. În unele din ele erau prezentate și rezultate ale cercetătorilor români în acest domeniu.

— Am dori unele amănunte privind cuprinsul lucrării.

— Într-un prim capitol se vorbește despre apariția și dezvoltarea cercetărilor de psihologie a muncii și legătura acestei discipline cu psihologia experimentală, psihologia diferențială și psihologia socială. De asemenea, se arată pentru prima dată istoricul cercetărilor de psihologie a muncii la noi în țară. Se menționează cu acest prilej existența unor institute de psihotehnică, a unor oficii de orientare profesională, precum și a primului laborator de examinări psihologice înființat de către Societatea de tramvaie din București în anul 1925.

Găsim apoi, printre altele, o analiză a componentelor psihice ale activității de muncă — atît în industria mecanizată, cît și în industria automatizată — cu referire la metodele fundamentale de cercetare, în analiza procesului de muncă. Un mare număr de pagini este consacrat solicitărilor omului în muncă și oscilațiilor capacității de muncă, cuprinzînd importanta problemă a oboselii nervoase și a monotoniei, a vigilenței în munca de supraveghere, a înclinației spre accidente, problema duratei de muncă și a schimburilor.

În încheiere aș mai aminti de unele probleme importante, tratate amplu în noua lucrare : **influența mediului fizic,** condițiile atmosferice, ambianța luminoasă și sonoră, culorile funcționale și muzica funcțională ; **pregătirea profesională,** formarea deprinderilor de muncă, metodele de realizare a pregătirii profesionale ; **selecția și orientarea profesională,** cu metodele de analiză, a profesiilor și concepțiilor moderne relative la adaptarea omului la munca sa.

— Este interesant de aflat cum ați rezolvat unele probleme ale acestui capitol. Psihologia personalului a comportat, în ultimele decenii, ample discuții pe plan mondial. Ce soluție a adoptat colectivul de autori în ceea ce privește testele ?

— Metodele utilizate în psihologia personalului — orientarea, selecția și pregătirea profesională — sînt analizate științific. Abuzurile, întrebuințarea denaturată — de multe ori în scopuri de clasă, burgheze — a testelor este criticată. Se arată că testele au un rol important — cu condiția să fie întrebuințate în spirit științific.

— În ce capitol sînt tratate probleme legate de organizarea științifică a producției și a muncii ?

— În cel referitor la aspectele psihologice ale muncii industriale. Sînt expuse aici : psihologia echipelor de muncă, statutul și rolul lor, psihologia realizării, stratificarea ierarhică și stratificarea funcțională, comunicarea înlăuntrul întreprinderilor, motivația, organizarea și eficiența etc.

— Ce aduce nou în publicistica românească tratatul ?

— Noua lucrare cuprinde capitole care tratează pentru prima oară la noi în țară probleme de psihologie inginerească, de psihologie socială industrială și de psihologie economică, ca de pildă : psihologia consumului, publicitatea și reclama, motivația comportamentului de cumpărare, cercetarea nevoilor pieței etc.

★

DUPĂ cum se știe în civilizația noastră industrială, mașinile au un rol extrem de important. În egală măsură în această perioadă crește importanța factorului uman — și, în același timp — a psihologiei în activitatea economică. Tratatul, care acoperă un vast cîmp de probleme (comportă o bogată bibliografie cu lucrări pînă în 1966, cu indice de autori și de materii) este un prețios instrument atît în munca de cercetare, cît și în cea de aplicare practică a psihologiei industriale, un ajutor în munca psihologilor, economiștilor, inginerilor, conducătorilor și organizatorilor de întreprinderi.

Bogata informație și erudiție în specialitate a autorilor (prof. Al. Roșca, C. Botez, Elena Popescu-Neveanu, Geta Cristian, P. Ene, Maria Mamali, Gh. Iosif, M. Bernițchi, P. Pufan, Gh. Zbăganu, V. Nicolau, E. Krau, Tr. Herseni, A. Tabachiu și G. Dan), stilul concis și limpede, fac tratatul accesibil, interesant, nu numai pentru specialiști, ci și pentru toți cei pe care îi preocupă problemele de psihologie.

M. FERARINI

CINCI ANI DE LA ÎNCHEIEREA COOPERATIVIZĂRII AGRICULTURII

SE împlinesc cinci ani de la încheierea cooperativizării agriculturii — eveniment de o importanță istorică deosebită pentru desăvîrșirea construcției socialismului în patria noastră.

Prin încheierea cooperativizării, agricultura a fost așezată pe bazele marii producții socialiste. Înlocuirea sutelor de mii de gospodării individuale, fărîmițate în milioane de loturi, prin cîteva mii de cooperative agricole care gospodăresc mari întinderi de teren și fonduri însemnate, constituie o puternică premisă pentru a aplica în producție tehnica și știința modernă, pentru a organiza și utiliza rațional resursele de muncă, pămîntul, toate mijloacele și rezervele existente în agricultură.

Victoria cooperativizării agriculturii **a fost pregătită de întregul mers al dezvoltării economiei naționale, de consolidarea continuă a alianței muncitorești-țărănești.**

Partidul nostru, aplicînd cu consecvență politica de industrializare socialistă a țării a asigurat condițiile materiale necesare trecerii maselor țărănești spre agricultura socialistă. An de an, în proporții tot mai mari, agricultura a fost înzestrată cu tractoare, mașini agricole, agregate și utilaje, îngrășăminte chimice. O dată cu înzestrarea și reutilarea agriculturii cu mijloace tehnice superioare, s-a dezvoltat o întinsă rețea de învățămînt de toate gradele, în cadrul căreia au fost pregătite sute de mii de cadre de muncitori, tehnicieni, specialiști de diferite profesii.

Dezvoltarea și întărirea sectorului socialist din agricultură și măsurile luate pentru sporirea cointeresării materiale a țărănimii, au creat condiții favorabile pentru ca **în anii cooperativizării producția agricolă vegetală și animală să crească sistematic.** *Linia ascendentă pe care a marcat-o creșterea producției agricole se înscrie printre cele mai importante* **trăsături ale transformării socialiste a agriculturii din țara noastră,** *reprezentînd în același timp o strălucită confirmare a justeței politicii partidului la sate.*

Congresul al IX-lea al P.C.R. stabilind liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale, a elaborat totodată un complex de măsuri menit să asigure progresul rapid al agriculturii, potrivit cerințelor procesului desăvîrșirii construcției socialiste în țara noastră. „Rezolvarea cu succes a sarcinilor complexe din agricultură — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — este o condiție esențială a înfăptuirii întregului program de dezvoltare a patriei noastre, constituie o parte componentă a operei de desăvîrșire a construcției socialiste, a procesului de trecere treptată spre comunism".

Prin încheierea cooperativizării agriculturii s-au creat condițiile cele mai favorabile pentru avîntul continuu al producției agricole, pentru trecerea la o agricultură modernă, bazată pe tehnica și știința înaintată. Eforturile principale sînt canalizate în **direcția dezvoltării forțelor de producție, a creării unei puternice și moderne baze tehnico-materiale de care depinde valorificarea însemnatelor rezerve ale agriculturii noastre socialiste.**

Pentru lărgirea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, investițiile efectuate de către stat în următorii 5 ani se ridică la peste 35 miliarde de lei. Cea mai mare parte dintre aceste investiții sînt îndreptate cu precădere spre **intensificarea și diversificarea mecanizării lucrărilor agricole, ridicarea sistematică a gradului de chimizare a producției, executarea unor importante lucrări de îmbunătățiri funciare și în primul rînd de irigații.** *În anul 1970 agricultura va dispune de peste 115 000 tractoare fizice, 47 000 combine pentru cereale și un mare număr de mașini agricole cu caracteristici și performanțe superioare. Îngrășămintele chimice în substanță activă vor crește de 4,5 ori față de anul 1965, asigurîndu-se astfel circa 110 kg/ha de teren arabil. Se creează astfel condiții ca pînă în anul 1970 să se* **rezolve în linii generale problema mecanizării complexe și a chimizării agriculturii** — *factori esențiali în modernizarea și sporirea producției agricole.*

Mersul ascendent al economiei naționale, complexitatea problemelor pe care le ridică procesul desăvîrșirii construcției socialiste implică perfecționarea continuă a relațiilor socialiste de producție și în acest cadru general — creșterea rolului statului în organizarea planificării și conducerii economiei naționale.

În lumina hotărîrilor Congresului al IX-lea, Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965 a elaborat un complex de măsuri privind **îmbunătățirea conducerii agriculturii.** *Aplicarea lor în practică a condus la întărirea și perfecționarea activității Consiliului Superior al Agriculturii, la îmbunătățirea planificării și organizării producției agricole.*

De mare însemnătate pentru progresul neîntrerupt al agriculturii noastre socialiste este **crearea uniunilor cooperatiste.** *Noul sistem de conducere și îndrumare a cooperativelor agricole — uniunile cooperatiste — asigură cadrul organizatoric necesar dezvoltării rapide a forțelor de producție, ridică relațiile cooperatiste pe o treaptă superioară, deschizînd o etapă nouă în dezvoltarea cooperației agricole în țara noastră. Acest sistem de conducere reprezintă* **o contribuție a partidului nostru la îmbunătățirea formelor și metodelor de organizare și conducere a agriculturii cooperatiste.**

Expresie directă a procesului de perfecționare a relațiilor socialiste de producție, care are loc pe scara întregii agriculturi este și **întărirea sub toate aspectele a întreprinderilor agricole socialiste.** *În cooperativele agricole un instrument puternic în această direcție îl constituie noul statut, adoptat de primul Congres al țăranilor cooperatori. El a creat cadrul organizatoric necesar pentru îmbunătățirea formelor de organizare a producției și a muncii, pentru utilizarea rațională a fondurilor în vederea asigurării reproducției lărgite, determinînd totodată îmbinarea intereselor țărănimii cooperatiste cu cele ale întregii societăți.*

Noul sistem de organizare și conducere a agriculturii de stat stabilit de către Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 martie a.c. are drept țel **dezvoltarea pe o treaptă superioară a gospodăriilor agricole de stat, astfel încît acestea să devină centre puternice ale producției moderne, de mare randament și înaltă eficiență economică.** *Așa cum se subliniază în Hotărîrea Plenarei, esența noului sistem de organizare și conducere în agricultura de stat va fi lărgirea atribuțiilor, a competențelor și răspunderii celor ce lucrează în sfera nemijlocită a producției agricole, pentru gospodărirea cît mai eficientă a mijloacelor puse la dispoziție de stat, pentru creșterea continuă a producției agricole, pentru scăderea cheltuielilor, pentru sporirea rentabilității tuturor unităților agricole ale statului.*

Progresul neîntrerupt al agriculturii socialiste, realizarea unor indici economici superiori în toate ramurile ei de producție, constituie o însemnată contribuție la avîntul întregii economii naționale, la desăvîrșirea construcției socialiste în țara noastră.

DRUMUL ASCENDENT AL AGRICULTURII COOPERATISTE

Stelian IONESCU
vicepreședinte al Uniunii Nationale a Cooperativelor Agricole de Producție

ANII care au trecut de la încheierea cooperativizării agriculturii noastre au marcat un progres continuu în dezvoltarea forțelor de producție și în consolidarea relațiilor socialiste de producție în această ramură principală a economiei naționale. Urmare directă a lărgirii și întăririi bazei tehnico-materiale a agriculturii socialiste în ansamblul ei, cooperativele agricole și-au ridicat necontenit gradul de înzestrare a producției. În 1966, față de 1965, numărul tractoarelor care au lucrat pe ogoarele cooperativelor agricole a fost cu 6227 mai mare, al combinelor — cu 2314, al semănătorilor — cu 3327. Anul trecut cooperativele agricole au folosit peste 790 000 de tone îngrășăminte chimice.

În afară de mijloacele tehnice puse la dispoziție de către stat prin S.M.T. în proporții tot mai mari, cooperativele agricole și-au mărit mult posibilitățile lor proprii. Edificatoare este creșterea proprietății cooperatiste calculată la 100 ha, care, de la 119 800 lei în 1962, a ajuns la 212 800 în 1966.

Expresie directă a politicii creatoare a partidului nostru, agricultura cooperatistă are o evoluție mereu ascendentă, mărindu-și cu fiecare an contribuția la dezvoltarea întregii economii naționale.

Pentru perioada 1966—1970, cooperativele agricole au prevăzut ca producția globală să crească anual cu un ritm mediu de 7%, din care în ramura vegetală ritmul va fi de 6%, iar în ramura zootehnică — de 10%. Atingerea unui asemenea obiectiv este organic legată nu numai de dezvoltarea bazei tehnice de producție, ci și de **folosirea cît mai eficientă a tuturor mijloacelor de producție, de promovarea pe scară largă în practică a metodelor de muncă perfecționate ș. a.**

Eforturile pe care statul le face pentru făurirea unei puternice baze tehnice-materiale a agriculturii sînt conjugate în cadrul unei concepții unitare cu **preocupările pentru perfecționarea neîncetată a formelor de organizare și conducere.** Crearea uniunilor cooperatiste — parte integrantă din ansamblul de măsuri ce a fost luat de partid pentru perfecționarea conducerii agriculturii — a răspuns pe deplin tocmai acestui scop.

PRIN înființarea uniunilor cooperatiste s-au creat condițiile necesare pentru rezolvarea eficientă a problemelor complexe pe care le ridică agricultura cooperatistă. Deși nu a trecut decît un an de la înființarea lor, uniunile cooperatiste au confirmat întru totul rolul și importanța lor. După cum este cunoscut, unul din obiectivele fundamentale ale uniunilor cooperatiste îl **constituie orientarea activității cooperativelor agricole, potrivit cerințelor dezvoltării economiei naționale, îmbinarea armonioasă a intereselor țărănimii cooperatiste cu interesele generale ale țării.**

Rezultatele obținute în această direcție constituie **un fundament temeinic pentru încadrarea armonioasă a cooperativelor agricole în activitatea generală a întregii economii.** Prin îmbunătățirea sistemului de planificare s-a creat și în cooperativele agricole un cadru adecvat pentru evidențierea și valorificarea din plin a rezervelor existente în fiecare unitate. Pentru prima oară fiecare cooperativă agricolă își are planul elaborat pe cinci ani, plan care prevede orientarea producției în funcție de condițiile concrete, nivelul producțiilor medii și al producției-marfă. Aceasta permite membrilor cooperatori să-și unească mai bine eforturile, creează teren propice pentru desfășurarea inițiativei creatoare, pentru elaborarea din timp a unor măsuri bine gîndite care să conducă la folosirea cît mai eficientă a tuturor factorilor de producție.

ÎN acest context, de mare importanță este **concentrarea producției-marfă a diferitelor produse agricole în zone și în cooperativele agricole cu condițiile cele mai favorabile.** Măsurile întreprinse pînă **în prezent sînt de natură să ajute cooperativele agricole să-și îndrepte activitatea spre acele ramuri sau sectoare de producție care valorifică în modul cel mai intens factorii naturali și economici.**

Desigur că în această activitate deosebit de importantă s-a manifestat, în unele unități, tendința greșită de a nu ține seama de condițiile concrete. Nu încape îndoială că asemenea stări de lucruri pot aduce prejudicii dezvoltării cooperativei agricole respective. Tocmai de aceea, este nevoie ca în fiecare cooperativă agricolă producția agricolă să se dezvolte în funcție de condițiile economice și naturale concrete. Grîul și porumbul pot fi cultivate în marea majoritate a cooperativelor agricole pentru satisfacerea nevoilor proprii; în schimb producția marfă trebuie să se realizeze de la unitățile situate în zonele cele mai favorabile care, an de an, obțin producții mari și constante. La fel stau lucrurile și la floarea-soarelui, sfecla de zahăr, cartofi, legume etc. În ramura zootehnică, producția-marfă se poate obține cu eficiență în cooperativele agricole care dispun de baza materială necesară pentru creșterea diferitelor specii și categorii de animale.

Evoluția cooperativelor agricole potrivit cerințelor dezvoltării economiei naționale și a intereselor membrilor cooperatori are un caracter complex. Tocmai de aceea, odată cu îmbunătățirea planificării. Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, înfăptuiește o suită de măsuri dintre care unele au căpătat viață cum sînt: înființarea Departamentului pentru valorificarea legumelor și fructelor; organizarea activității de aprovizionare tehnico-materială a cooperativelor agricole; organizarea unui sistem unitar de evidență ș. a.

PROGRESUL rapid al agriculturii cooperatiste, sporirea contribuției sale la dezvoltarea economiei naționale sînt organic **legate de întărirea economică și organizatorică a fiecărei cooperative agricole în parte.** Întărirea economico-organizatorică a cooperativelor agricole de producție constituie un proces complex și multilateral de dezvoltare continuă a puterii lor economice, proces care presupune: o creștere însemnată a producției

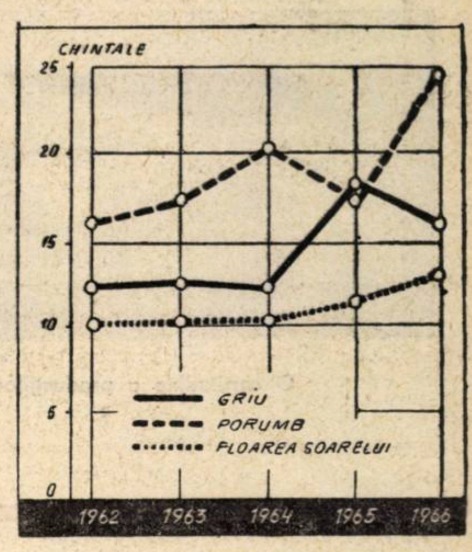

Producția medie la ha, la principalele culturi în cooperativele agricole (1962–1966)

vegetale și animale și sporirea neîncetată pe această bază a avuției obștești; perfecționarea continuă a formelor de organizare a producției și a muncii; creșterea cointeresării materiale a membrilor cooperatori în sporirea producției; asigurarea unei juste repartiții a producției între fondul de acumulare și fondul de consum; îmbunătățirea formelor și metodelor de conducere și îndrumare a activității cooperativelor agricole.

Toate aceste aspecte deosebit de importante reprezintă tot atîtea preocupări ale uniunilor cooperatiste, al căror rezultat este îmbunătățirea treptată a întregii activități a cooperativelor agricole. Așa stau lucrurile, bunăoară, în domeniul organizării, normării și retribuirii muncii, unde îmbunătățirile aduse influențează eficient activitatea de producție. Astfel, au fost elaborate noi norme de muncă orientative în producția vegetală și animală, precum și îndrumări cu privire la stabilirea funcțiilor de conducere și administrative în cooperativele agricole și retribuirea acestora pe bază de zile-muncă. La elaborarea lor s-a urmărit o așezare mai justă a normelor, în raport cu înzestrarea tehnică a cooperativelor, cu pregătirea profesională a cooperatorilor, folosirea rațională a forței de muncă, care să ducă la înlăturarea risipei de zile-muncă. Totodată, s-a avut în vedere o corelare unitară între normele practi-

(Continuare în pag. 10)

DIRECȚII ALE DEZVOLTĂRII BAZEI TEHNICE-MATERIALE

BAZA TEHNICĂ MATERIALĂ a agriculturii făurită ca urmare a politicii partidului de industrializare a țării a constituit fundamentul trainic pe temeiul căreia s-a organizat transformarea socialistă a satului. Producția agricolă, caracterizată în trecut printr-o tehnică înapoiată și insuficientă, a fost așezată pe o bază tehnică nouă, superioară, fiind înzestrată an de an cu mașini agricole, tractoare și agregate tot mai perfecționate și în cantități sporite. A crescut substanțial numărul cadrelor de specialiști, tehnicieni și muncitori calificați. Condițiile create introducerii progresului tehnic au schimbat din temelii procesele tehnologice, permițînd extinderea pe scară largă a metodelor înaintate în toate sferele producției agricole.

Pentru ca agricultura să progreseze rapid pe calea modernizării sale, potrivit cerințelor procesului desăvîrșirii construcției socialiste în țara noastră, complexul de măsuri stabilit de către Congresul al IX-lea al P.C.R. are drept țel făurirea unei puternice baze tehnice-materiale. Eforturile principale sînt canalizate în direcția dezvoltării forțelor de producție; pînă în 1970 se va rezolva, în linii generale, mecanizarea complexă și chimizarea agriculturii, iar lucrările de îmbunătățiri funciare, în special amenajările pentru irigații vor lua o mare extindere. Un larg proces de modernizare va cunoaște, de asemenea, ramura producției zootehnice.

În acest proces de modernizare a agriculturii crește nemăsurat de mult rolul specialiștilor și al științei, fapt ce explică atenția deosebită ce se acordă pregătirii cadrelor pe de o parte, iar pe de altă parte extinderii și dezvoltării cercetărilor științifice.

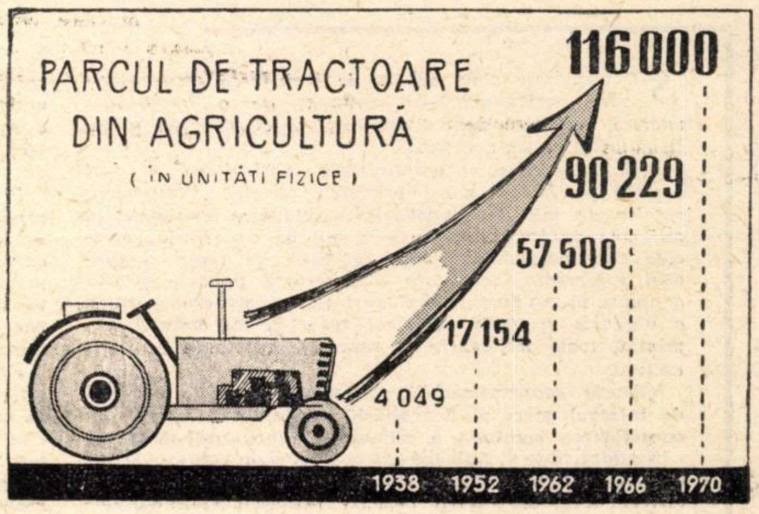

● MECANIZAREA COMPLEXĂ A PROCESELOR DE PRODUCȚIE

ÎNZESTRAREA TEHNICĂ a agriculturii, efectuată în anii reorganizării socialiste a satului, a schimbat din temelii fața întregii agriculturi. Semnificative în acest sens sînt datele graficului care evidențiază nu numai nivelul de la care s-a pornit, dar și procesul rapid în care tehnica agricolă înaintată a pătruns în agricultură.

Prin dezvoltarea parcului de tractoare s-au produs schimbări radicale în structura bazei energetice din agricultura noastră. Dacă în 1938 tractoarele reprezentau numai 8,7% în structura bazei energetice, iar tracțiunea animală 91,3% din totalul resurselor energetice, încă din 1950 energia mecanică a devenit preponderentă.

Progresul rapid al tehnicii agricole a determinat, după cum este și firesc, schimbări radicale în nivelul agrotehnic al producției. Concludentă este trecerea de la agrotehnica înapoiată, la extinderea în practică a metodelor recomandate de știință.

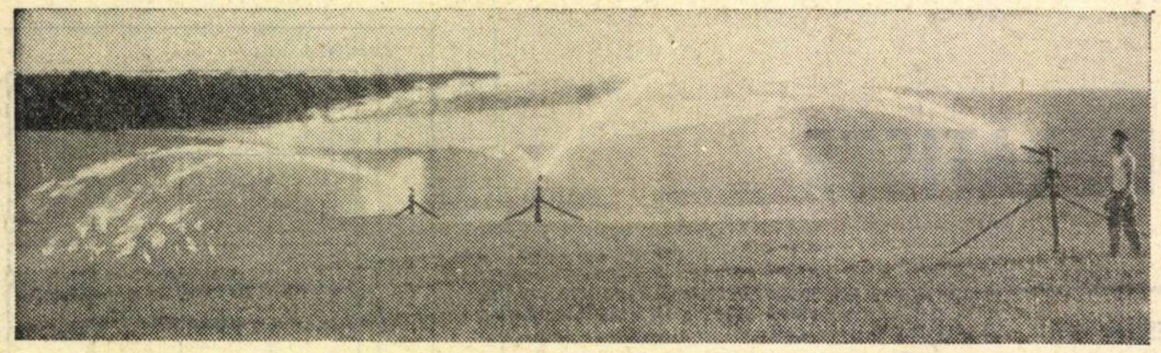

O certitudine a producțiilor mari și stabile – extinderea irigațiilor

În următorii ani tehnica agricolă pusă la dispoziția agriculturii va spori nu numai cantitativ, dar mai ales calitativ. Aceasta își găsește expresia în trecerea pe scară largă la **mecanizarea complexă a lucrărilor agricole.** Asistăm astfel la diversificarea accentuată a tipurilor de mașini și tractoare produse de industria noastră, care va permite o creștere însemnată a sortimentului de lucrări mecanizate în toate ramurile agriculturii.

Complexul de măsuri luate de către partid și guvern este menit să înlăture deficiențele manifestate în producerea tipurilor de tractoare, din care cauză o serie de prevederi privind mecanizarea agriculturii nu s-au înfăptuit.

În următorii ani agricultura va fi înzestrată în măsură mai mare cu mașini și tractoare pentru procesele rămase în urmă în complexul general al mecanizării producției (zootehnie, legumicultură, vitipomicultură).

Încă din acest an vor lucra tractoare specializate pentru viticultură și legumicultură. Întrucît în viticultură, cele mai multe din plantații sînt amplasate pe terenuri în pantă, în prima etapă vor fi introduse tractoare viticole pe șenile, asigurîndu-se mecanizarea lucrărilor de arat, îngropatul și dezgropatul viilor, prășitul printre rînduri, redesfundatul periodic și stropitul viilor. În legumicultură, unde va fi folosit, la început, un șasiu autopropulsat, vor putea fi mecanizate pregătirea și mărunțirea solului înainte de plantat, plantarea răsadurilor, întreținerea culturilor, combaterea bolilor și dăunătorilor etc.

De o deosebită importanță va fi intrarea în exploatare, începînd din acest an, a plugurilor reversibile pentru pante adaptate tractoarelor pe șenile. În felul acesta agregatele formate din tractoare pe șenile de 65 CP și pluguri reversibile vor putea efectua arături pe curbele de nivel pe pante de pînă la 18—20°.

Pentru aplicarea în bune condiții tehnice a îngrășămintelor chimice și a amendamentelor, începînd din acest an vor fi folosite primele utilaje pentru administrarea amendamentelor și primele instalații pentru încorporarea apelor amoniacale. În unitățile agricole de stat se vor folosi primele instalații de răspîndire pe sol a mustului de gunoi de grajd, remorcile cisterne de 4 tone care, în același timp, pot fi utilizate la transportul erbicidelor, insecticidelor ș.a.

În acest an, se vor introduce în agricultură noi utilaje pentru amenajarea terenurilor irigate și pentru desecări, care vor contribui la realizarea în termene mai scurte, cu un consum redus de forță de muncă, a lucrărilor de îmbunătățiri funciare.

I. PETREANU

DRUMUL ASCENDENT AL AGRICULTURII COOPERATISTE

(Urmare din pag. 9)

cate în diferite cooperative, precum și eliminarea disproporțiilor care existau între normele din zootehnie și cele din producția vegetală

STABILIREA unor proporții cît mai **raționale între fondul de acumulare și cel de consum constituie o problemă majoră pentru activitatea** cooperativelor agricole. Practica arată că a utiliza rațional fondul de acumulare, înseamnă, în primul rînd, a îndrepta investițiile spre acele obiective sau activități absolut necesare, care determină valorificarea superioară a condițiilor naturale și economice existente în fiecare loc și, în ultimă instanță, sporirea producției și micșorarea cheltuielilor pe unitate de produs.

Pornind de aici, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție a stabilit principalele domenii în care investițiile pot fi orientate. Este vorba de extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și, în primul rînd, a irigațiilor, construcția de sere, solarii și răsadnițe cu încălzire tehnică pentru producerea legumelor timpurii, extinderea plantațiilor pomicole și viticole, procurării de utilaje pentru mecanizarea lucrărilor pe terenurile neaccesibile tractoarelor obișnuite și pentru alte lucrări, dezvoltarea bazei tehnico-materiale pentru creșterea animalelor, dezvoltarea mijloacelor de transport, organizarea de ateliere de reparații.

ESTE cunoscut faptul că, în procesul întăririi economico-financiare a cooperativelor agricole, alături de baza tehnico-materială, un rol însemnat îl **au cadrele de conducere și administrative,** care, pe măsura ridicării calificării și a experienței acumulate, folosesc cu pricepere mijloacele de producție și aplică în producție metodele agrozootehnice avansate.

În perioada care a trecut de la încheierea cooperativizării agriculturii a apărut însă în unele cooperative tendința de a mări în mod nejustificat numărul membrilor cooperatori cu funcții de conducere și administrative, precum și numărul zilelor-muncă atribuite acestora. Potrivit îndrumărilor elaborate, adunările generale ale cooperativelor agricole au trecut la stabilirea numărului necesar de membri pe funcții de conducere și administrative, conform nevoilor reale ale fiecărei cooperative și a indicațiilor cuprinse în îndrumări. Prin aplicarea acestei măsuri, numărul funcțiilor de conducere și administrative s-au redus cu circa 9000, economisindu-se peste 3,5 milioane zile-muncă.

SARCINILE mari care revin agriculturii cooperatiste în 1967 și în viitor impun **îmbunătățirea continuă a stilului și metodelor de muncă a uniunilor cooperativelor agricole.** Ele au datoria să promoveze în continuare, cu toată consecvența, practica consultării largi a țărănimii cooperatiste, a cadrelor de conducere din cooperative, a specialiștilor, să aplice în întreaga lor activitate principiul muncii colective care, alături de colaborarea strînsă cu organele de stat, constituie factori de primă importanță în rezolvarea cu competență a tuturor problemelor care se ivesc în procesul muncii.

Munca uniunilor cooperatiste devine cu atît mai fructuoasă cu cît ele sînt mai strîns legate de cooperativele agricole, le stimulează inițiativa, dîndu-le un ajutor concret, operativ și multilateral. De altfel, criteriul eficienței activității uniunilor cooperatiste îl constituie rezultatele obținute în îmbunătățirea organizării producției și a muncii în toate cooperativele agricole, consolidarea economică a acestora, creșterea bunăstării țărănimii, sporirea aportului agriculturii cooperatiste la progresul general al economiei naționale.

Dezvoltarea democrației cooperatiste și urmărirea atentă a modului cum se aplică prevederile statutului cu privire la drepturile și îndatoririle membrilor cooperatori, îmbunătățirea continuă a activității consiliilor de conducere ale cooperativelor agricole și respectarea atribuțiilor acestora — sînt sarcini deosebit de importante, cărora uniunile cooperatiste trebuie să le acorde toată atenția.

Ridicarea agriculturii cooperatiste la nivelul cerințelor dezvoltării întregii economii se înscrie printre condițiile de bază care contribuie nemijlocit la desăvîrșirea construcției socialiste în țara noastră.

● PĂTRUNDEREA MULTILATERALĂ A CHIMIEI

CUCERIRILE chimiei pătrund pe scară tot mai largă în agricultura noastră socialistă, îmbrăcînd un caracter din ce în ce mai complex. Aceasta este rodul politicii partidului care, considerînd chimia printre premisele necesare practicării unei agriculturi intensive și multilaterale, a asigurat dezvoltarea ei rapidă. Din investițiile pentru agricultură, cea mai mare parte a fost îndreptată spre mecanizarea și chimizarea producției. Numai în planul de 6 ani acestea s-au ridicat la circa 4 miliarde lei.

Pe harta industrială a țării au apărut importante obiective industriale care produc îngrășăminte chimice: la Făgăraș, Orașul Victoria, Năvodari, Piatra Neamț, Valea Călugărească, Turnu Măgurele, Craiova, Tîrgu Mureș ș.a.

În dezvoltarea industriei producătoare de îngrășăminte chimice și alte produse necesare agriculturii, s-a urmărit cu fermitate crearea de **unități industriale de mare capacitate, cu un nivel tehnic superior și cu un grad înalt de automatizare.** Această orientare, singura justă și economică, asigură producerea de îngrășăminte chimice la un preț de cost redus.

Dezvoltarea impetuoasă a industriei chimice din ultimii ani, ca urmare a valorificării din plin a unor bogate surse de materii prime de care dispune țara noastră, a permis ca agricultura să primească an de an cantități tot mai mari de îngrășăminte chimice și alte substanțe chimice necesare agriculturii. (Vezi graficul nr. 1). În următorii ani producția de îngrășăminte chimice va crește substanțial, astfel încît în 1970 în agricultură se vor folosi de 3,5 ori mai multe îngrășăminte chimice calculate în substanță activă decît în 1965.

Importantă pentru dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii este orientarea **producției de îngrășăminte potrivit culturilor și condițiilor pedoclimatice din țara noastră.** Pe baza cercetărilor științifice și a rezultatelor practice, s-au stabilit proporțiile cele mai raționale de utilizare a îngrășămintelor, proporții care să răspundă cerințelor agriculturii.

Progresul neîntrerupt al agriculturii, corespunzător cerințelor mereu crescînde ale economiei naționale, reclamă, în continuare, **creșterea substanțială a aportului chimiei la perfecționarea tehnologiilor de producție.** Pe această cale devine posibilă valorificarea cu eficiență maximă a celorlalți factori ai creșterii producției agricole: mecanizarea, complexul de măsuri agrotehnice, soiuri de semințe și hibrizi productivi, animale de rasă etc.

Mărirea eficienței chimizării producției agricole presupune îmbunătățirea calității și lărgirea sortimentului îngrășămintelor, creșterea concentrației acestora și a coeficientului de acțiune, reducerea cheltuielilor de fabricare și mecanizarea încorporării în sol a îngrășămintelor. Îndeplinirea acestor atribute răspunde unor necesități vitale ale agriculturii, chemată să asiducției vegetale și animale, concomitent cu îmbunătățirea calității
gure creșterea substanțială a produselor agricole și reducerea prețului de cost al acestora. În acest scop se produc îngrășăminte cu azot concentrat, de tipul ureei, îngrășăminte complexe de tipul NP și NPK, cu o concentrație de substanță activă de 45—60%, îngrășăminte lichide (amoniac anhidru, ape amoniacale, carboamoniacați) îngrășăminte complexe cu adaos de microelemente și substanțe fitofarmaceutice. Orientarea spre producția acestor îngrășăminte valoroase, pe lîngă că răspunde nevoilor actuale și de perspectivă ale agriculturii, mărește substanțial eficiența economică a chimizării.

Desigur că, o dată cu lărgirea sortimentului de îngrășăminte, se are în vedere și îmbunătățirea calității acestora, domeniu unde pînă în prezent se manifestă încă unele deficiențe. De asemenea, folosirea îngrășămintelor lichide necesită rezolvarea problemelor privind depozitarea, transportul și încorporarea în sol.

Agricultura primește an de an cantități tot mai mari de îngrășăminte și în sortimente variate. În aceste condiții apare evidentă necesitatea folosirii cît mai raționale a îngrășămintelor chimice, astfel încît acestea să asigure maximum de efect economic.

I. CRISTEA

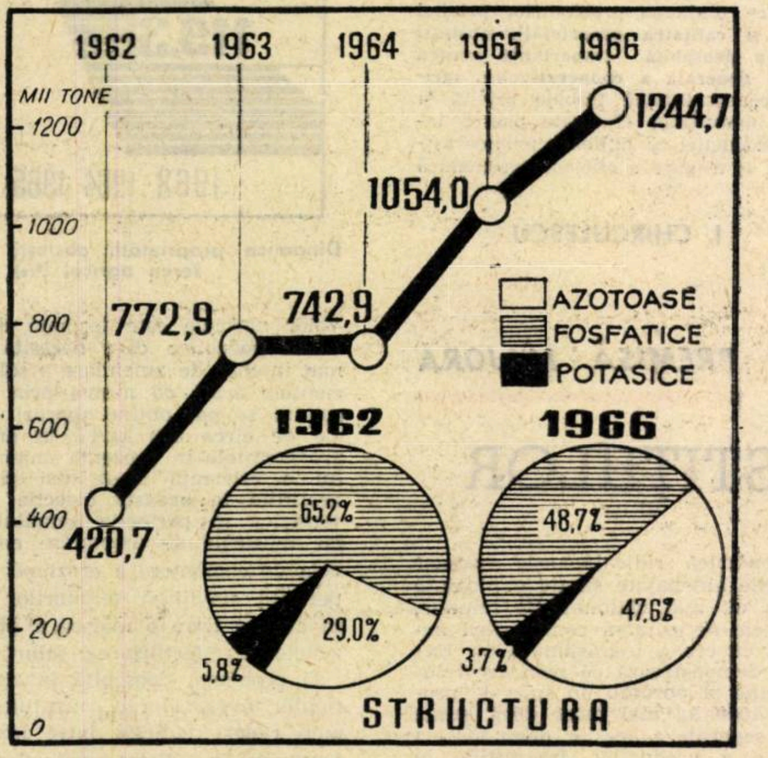

Evoluția cantității și structura îngrășămintelor chimice folosite în agricultură (în mii tone)

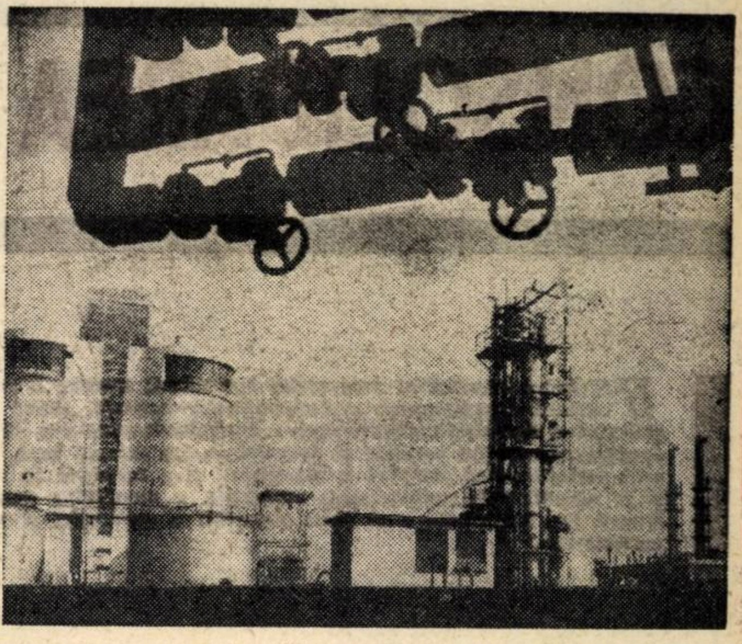

Crește aportul chimiei în perfecționarea tehnologiilor din producția agricolă

● ÎMBUNĂTĂȚIRILE FUNCIARE

ROD al politicii partidului, lucrările de îmbunătățiri funciare au căpătat o extindere tot mai largă, impunîndu-se ca un puternic instrument al progresului agriculturii noastre socialiste. La sfîrșitul anului 1966 suprafața amenajată pentru irigații a ajuns la 230 000 ha, iar terenurile îndiguite și desecate la peste 1 200 000 ha.

În perioada 1966—1970 lucrările de îmbunătățiri funciare cunosc o și mai mare extindere, lor fiindu-le afectate aproape 9 miliarde lei, investiții ale statului; acestea sînt de patru ori mai mari decît sumele investite în anii șesenalului și de două ori și jumătate mai mari decît fondurile cheltuite în întreaga perioadă 1951—1965. Totodată, statul pune la dispoziția cooperativelor agricole credite în valoare de 1,2 miliarde lei în vederea procurării de utilaje și materiale.

Aceste importante fonduri de investiții vor permite ca la sfîrșitul planului cincinal suprafața amenajată pentru irigații să ajungă la un milion hectare. Prin terminarea lucrărilor de îndiguiri și desecări din Lunca Dunării, precum și prin extinderea acestora pe văile rîurilor interioare, suprafața apărată de inundații va ajunge la 1,5 milioane ha; în același timp se vor executa lucrări de combatere a eroziunii solului pe o suprafață de 750 000 ha și se vor extinde acțiunile de ameliorare a altor terenuri slab productive.

În cadrul lucrărilor de îmbunătățiri funciare un loc central îl ocupă amenajările pentru irigații. În perioada 1966—1970 se va amenaja o suprafață de peste 760 000 ha. Din această suprafață, 400 000 ha se vor amenaja cu fonduri de la stat, majoritatea în sisteme mari de irigații. An de an vor crește suprafețele amenajate. Astfel, dacă în 1967 sînt prevăzute să se amenajeze 40 000 ha, în anul 1970 se vor amenaja 140 000 ha. Concomitent cu aceste lucrări se vor executa o serie de amenajări mici, locale, și anume 60 000 ha în gospodăriile de stat și circa 300 000 ha în cooperativele agricole. Față de interesul manifestat în 1966 de cooperativele agricole care au amenajat circa 100 000 ha, obiectivele stabilite de către aceste unități vor fi nu numai îndeplinite dar și depășite. Anul trecut cooperativele agricole din regiunea București au amenajat 29 000 ha, cele din regiunea Oltenia peste 16 000 ha, cele din regiunea Argeș peste 12 000 ha, iar cele din regiunea Suceava mai bine de 5000 ha.

Această acțiune de mare amploare, care absoarbe cea mai mare parte din fondurile de investiții alocate pentru lucrările de îmbunătățiri funciare, atestă rolul deosebit, am putea spune hotărîtor, pe care îl are organizarea temeinică a întregii activități de execuție și exploatare a amenajărilor pentru irigații.

Experiența noastră a demonstrat din plin că numai acele investiții s-au dovedit eficiente care au avut la bază proiecte elaborate în urma studierii temeinice a întregului complex de factori tehnici, economici și naturali.

Sarcinile mari în domeniul irigațiilor sînt pe deplin realizabile, ele avînd un suport material bine fundamentat. Important este ca gospodăriile agricole socialiste, specialiștii, membrii cooperatori, cu sprijinul industriei, să-și concentreze eforturile pentru executarea ritmică a lucrărilor de amenajare, pentru exploatarea rațională și integrală a tuturor terenurilor irigate.

V. OTOPELEANU

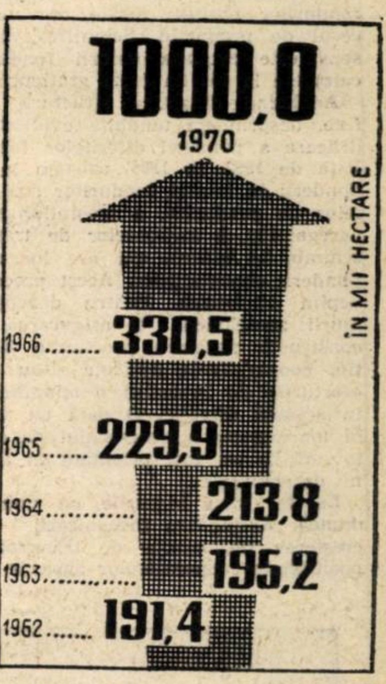

Evoluția suprafețelor amenajate pentru irigat

● NIVELUL TEHNIC AL PRODUCȚIEI ȘI CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

RIDICAREA nivelului tehnic al producției este o condiție esențială pentru creșterea productivității muncii în cooperativele agricole. Alături de tehnica, pusă la dispoziție de către stat prin S.M.T., cooperativele agricole — pe baza acumulărilor proprii — își înzestrează an de an producția cu tot mai multe mijloace tehnice. Toate acestea au o influență pozitivă asupra activității lor economice. Datele tabelului (calculate pe anul 1966), în care este ilustrată situația din două cooperative agricole, sînt în acest sens semnificative.

Specificarea	Cooperativa agricolă Comana	Cooperativa agricolă Scutelnici
1. Mijloace fixe pe un membru cooperator apt care lucrează (în lei)	28.708	3.900
2. C.P. pe un membru cooperator apt de muncă care lucrează	4,7	1,1
3. C.P. la 100 ha teren agricol	73	53
4. Consumul de ha a.n. la ha arabil	6,4	4,9
5. Consumul de muncă la ha de grîu (în z.o.)	6	15
6. Consumul de muncă la ha de porumb (în z.o)	26	42
7. Productivitatea muncii la grîu (z.o./to.)	1,9	7,0
8. Productivitatea muncii la porumb (z.o./to.)	5,7	13,8

Din tabelul prezentat reiese influența determinantă a înzestrării tehnice asupra rezultatelor de producție. În cooperativa agricolă Comana, unde înzestrarea cu mijloace fixe și cu mijloace energetice este superioară celei din cooperativa agricolă Scutelnici, atît consumul de muncă vie la ha, cît și pe unitatea de produs este de cîteva ori mai mic. Acest fapt confirmă odată în plus că nivelul tehnic din ce în ce mai ridicat contribuie la creșterea substanțială a productivității muncii.

Ridicarea nivelului tehnic al producției în cooperativele agricole este un proces în plină desfășurare, ale cărui rezultate finale sînt creșterea producției și a productivității muncii.

O. GHEORGHIU
secția de economie agrară I.C.C.A.

CONSOLIDAREA ECONOMICO-ORGANIZATORICĂ

UN factor esențial al progresului agriculturii noastre îl constituie întărirea economico-organizatorică a cooperativelor agricole. Acest proces este o cerință obiectivă a dezvoltării neîntrerupte a agriculturii socialiste. El se caracterizează prin **creșterea producției agricole și dezvoltarea, pe această bază, a proprietății obștești, prin perfecționarea continuă a planificării și a formelor de organizare a producției și a muncii, prin cointeresarea materială a membrilor cooperatori în rezultatele muncii lor, asigurarea unei juste repartiții a producției și valorificarea producției agricole etc.**

PROPRIETATEA COOPERATISTĂ — TEMELIA PROGRESULUI

PROPRIETATEA socialistă asupra mijloacelor de producție reprezintă temelia pe care se sprijină întreaga activitate a cooperativelor agricole, condiția materială hotărîtoare pentru progresul general al agriculturii cooperatiste și al ridicării nivelului de trai al țărănimii. Întreaga experiență a construirii socialismului la sate a evidențiat rolul hotărîtor al proprietății cooperatiste. Prin dezvoltarea ei, cooperativele agricole au fost în măsură să asigure desfășurarea reproducției socialiste lărgite, mărindu-și astfel neîncetat, pe această bază, posibilitățile de creștere a eficienței producției.

Evoluția proprietății obștești calculate la 100 ha teren evidențiază (vezi graficul 1), gradul din ce în ce mai ridicat în care cooperativele agricole au pus în valoare ajutorul multilateral al statului, precum și posibilitățile lor proprii. Este de remarcat **ritmul rapid în care s-a dezvoltat proprietatea obștească**, ritm care în perioada 1962—1966 a reprezentat o creștere medie anuală de 46,5%.

Caracteristic pentru dezvoltarea proprietății obștești nu este numai ritmul rapid de creștere, ci și unele schimbări calitative în structura ei. Asistăm astfel la creșterea fondurilor obștești legate organic de procesul de producție. Semnificativă în acest sens este evoluția valorii fondurilor fixe calculate la 100 ha (vezi graficul 2).

Analizînd dinamica structurii fondurilor fixe, desprindem tendința evidentă de modificare a ponderii diferitelor fonduri fixe. Față de 1962, în 1966 asistăm la creșterea ponderii în totalul fondurilor fixe a animalelor de producție, a mașinilor agricole și agregatelor, a mijloacelor de transport. În schimb, în ultimii ani are loc micșorarea ponderii construcțiilor. Acest proces este pe deplin explicabil. Pentru dezvoltarea ramurii zootehnice și asigurarea celorlalte construcții necesare procesului de producție, cooperativele agricole și-au concentrat eforturile de investiții o anumită perioadă în această direcție. O dată cu satisfacerea în mare parte a necesarului de construcții, investițiile au fost orientate în alte domenii de activitate.

La fel stau lucrurile cu animalele de muncă. Extinderea mecanizării lucrărilor, creșterea mijloacelor de transport au dat posibilitate cooperativelor agricole să reducă treptat tracțiunea animală. În schimb, crește substanțial ponderea animalelor de producție. Evoluția proprietății obștești, procesele calitative care au loc sînt o expresie evidentă a tendințelor de îmbunătățire a nivelului tehnic și economic al mijloacelor de producție din cooperativele agricole, de intensificare a producției.

Zootehnia devine o ramură de bază în cooperativele agricole

Ridicarea sub toate aspectele a eficienței producției și a muncii în cooperativele agricole presupune însă **intensificarea acestui proces.** Acest fapt se impune **ca o necesitate de prim ordin**, deoarece trecerea la o agricultură modernă, de înaltă productivitate, este organic legată de existența unei baze tehnice de producție perfecționate, cu randamente economice superioare.

Desigur că valoarea proprietății obștești la 100 ha are importanța sa economică. Dar care este **conținutul proprietății obștești**, care sînt performanțele tehnice și economice ale mijloacelor fixe ce o compun? Acestea nu sînt deloc simple întrebări deoarece, **de nivelul și calitatea fondurilor fixe depinde în mare măsură creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost pe unitatea de produs.**

Iată de ce studierea problemelor **privind conținutul și calitatea proprietății obștești au astăzi o deosebită importanță pentru dezvoltarea generală a cooperativelor agricole.** În această lumină trebuie privită și orientarea investițiilor efectuate pentru înzestrarea producției cu mijloace tehnice astfel încît să se asigure o eficiență economică sporită.

I. CHIRCULESCU

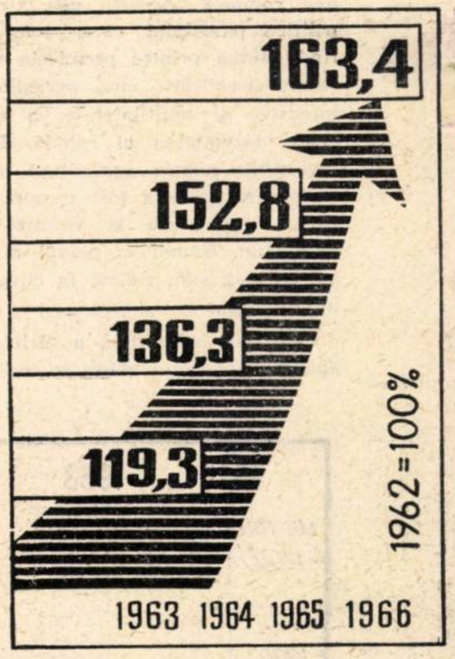

Dinamica proprietății obștești la 100 ha teren agricol (%)

PREMISĂ MAJORĂ

ORIENTAREA INVESTIȚIILOR

UNA din direcțiile principale de orientare a investițiilor în cadrul cooperativelor agricole de producție, în vederea dezvoltării intensive și multilaterale a producției constă în **creșterea animalelor.**

În această direcție o condiție hotărîtoare este îmbunătățirea structurii potențialului de producție a animalelor prin înlocuirea animalelor slab productive cu animale cu potențial productiv mai mare și prin asigurarea capacităților de cazare. Un exemplu semnificativ îl constituie cooperativa agricolă „Ion Roată" din regiunea București. În 1963, la un efectiv mediu de 207 vaci, cooperativa obținea o cantitate totală de 198 tone lapte. În perioada 1964—1966 cooperativa a desfășurat o acțiune susținută de creșterea potențialului productiv reformînd în acești ani 151 vaci. Rezultatul acestei acțiuni s-a concretizat în faptul că în anul 1966 la un efectiv de 176 vaci a obținut o producție de 241 tone lapte, ridicînd în aceeași perioadă producția medie cu 415 litri lapte pe o vacă furajată.

În vederea ridicării potențialului de producție a pămîntului cooperativele agricole extind tot mai mult **irigațiile**. Cu sprijinul statului și prin posibilitățile proprii cooperativele agricole amenajează în perioada cincinalului actual peste 400 000 ha pentru irigații. Pentru a avea o eficiență economică ridicată, este necesar ca terenurile amenajate să fie exploatate integral și cît mai rațional. Se impune, de asemenea, necesitatea complexării acțiunii apei cu cea a îngrășămintelor. Experiențele demonstrează că prin acest lucru se obține la porumb un spor de producție cu 1000 kg mai mare decît suma acțiunilor separate a acestor două măsuri de ridicare a producției. Investițiile în irigații se recuperează în 5—7 ani, iar unele culturi cum ar fi sfecla de zahăr pot recupera investițiile în 2—3 ani prin plusul de venit net ce se obține.

O importantă suprafață a cooperativelor agricole este formată din terenuri acide podzolice care necesită o acțiune mai intensă de amendare a solului. Experiențele arată că numai prin amendarea solului se pot obține sporuri de producție de circa 500 kg/ha la grîu, iar îngrășămintele în prezența amendamentelor au o eficiență mult mai ridicată. Investițiile în această direcție se vor intensifica în perioada actualului cincinal iar măsurile de amendare conjugate cu cele de combatere a eroziunii solului vor permite stăvilirea terenurilor avînd loc în același timp o mărire a producției în zonele cu fertilizarea solurilor scăzută.

O problemă deosebită în ridicarea eficienței investițiilor o constituie **asigurarea unui raport judicios între investițiile în fondurile fixe direct productive și în cele indirect productive.** Fondurile fixe neproductive prea mari influențează în mod negativ asupra eficienței **fondurilor** fixe în ansamblu.

Cooperativa agricolă de producție	Înzestrarea cu fonduri fixe (lei mijloace fixe la 1000 lei valoarea producției)	Mijloace fixe la hectar agricol (lei)	Coeficientul de eficiență a fondurilor fixe (venit net la 1000 lei fonduri fixe)
„Ion Roată"-București	672	3301	457
„Băilești"-Oltenia	473	2844	997
„Comana"-Dobrogea	752	4349	678
„Movileni"-Iași	651	2751	483
„Căsei"-Cluj	795	4389	332

După cum rezultă din datele din tabel coeficientul în aceste cooperative variază între 332 și 997 lei la 1000 lei fonduri fixe și nu există totdeauna o corelație între înzestrare și eficiență. Pe lîngă influența structurii fondurilor în cadrul fiecărei cooperative, aceasta se mai datorește și faptului că intervine și potențialul productiv al pămîntului, care nu a fost luat în calcul din lipsa elementelor de evaluare economică a solului.

Cu toate aceste influențe importante, se poate desprinde ca tendință, faptul că există posibilități de ridicare a eficienței economice a fondurilor fixe pe ansamblul cooperativei. În acest sens este semnificativă comparația dintre primele trei cooperative agricole amplasate în bazinul cerealier cu profil de producție apropiat și condiții ecologice fără diferențiere însemnată. Astfel la cooperativa agricolă Băilești, comparativ cu cooperativele agricole Ion Roată și Comana, la o înzestrare inferioară cu fonduri fixe s-a realizat un coeficient de eficiență mai mare.

Determinarea și cunoașterea eficienței fondurilor fixe în fiecare cooperativă agricolă, folosirea cu discernămînt a diferitelor căi de ridicare a acesteia potrivit condițiilor și posibilităților locale reprezintă măsuri menite să contribuie la ridicarea nivelului calitativ al activității economice, la întărirea economică a cooperativelor agricole.

V. BAGHINSCHI
șef de sector, secția de economie agrară din I.C.C.A.

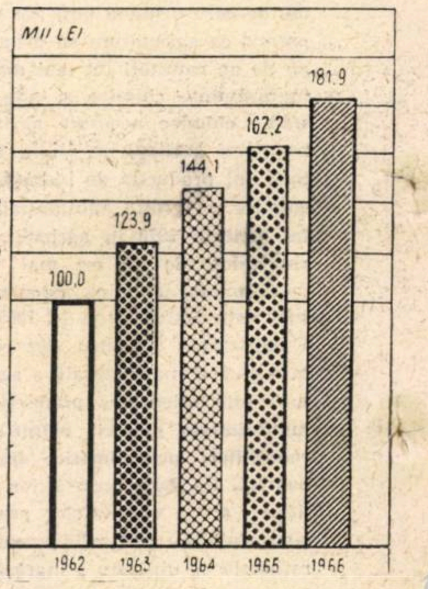

Dinamica fondurilor fixe la 100 ha teren agricol în cooperativele agricole de producție.

A COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE

SISTEMUL DE VALORIFICARE — PUTERNIC STIMULENT DE CREȘTERE A PRODUCȚIEI

dr. ing. Ștefan NICOLAE
prim-vicepreședinte al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție

DEZVOLTAREA CONTINUĂ a industriei și agriculturii, precum și a celorlalte ramuri ale economiei naționale, a creat condițiile materiale pentru lărgirea schimbului de mărfuri între oraș și sat, între industrie și agricultură.

În centrul preocupărilor privind îmbunătățirea și perfecționarea sistemului de valorificare a produselor agricole, a stat lărgirea schimbului de mărfuri între industrie și agricultură pe baze economice, comerciale. Aceasta contribuie la sporirea cointeresării materiale a producătorilor agricoli în creșterea producției.

Prin înființarea uniunilor cooperatiste, s-a creat cadrul organizatoric necesar ridicării pe o treaptă superioară a valorificării agricole. În asemenea condiții, schimbul dintre agricultură și industrie a devenit mai organizat și mai elastic, exercitînd o puternică influență asupra creșterii producției agricole.

Activitatea de valorificare a produselor pe bază de contract desfășurată de cooperativele agricole este coordonată în prezent de Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție și de organele de contractare ale statului. În acest scop, în cadrul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole a fost creat Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor.

Noile condiții de valorificare a produselor din cooperativele agricole, permițînd organizarea mai rațională a rețelei de contractare și desfacere a produselor, au contribuit la reducerea cheltuielilor de desfacere, ceea ce a dus, în final, la reducerea prețului de vînzare. De pildă, în anul 1966 față de anul 1965, prețurile medii cu amănuntul au fost mai mici cu circa 9% la legume, cu circa 3% — la cartofi și cu circa 5% — la fructe. Calculele arată că economiile realizate de consumatori în urma acestui fapt s-au ridicat la circa 100 milione lei. A fost de asemenea posibil ca importante cantități de produse să ajungă la consumatori într-un timp mai scurt.

CONCENTRAREA PRODUCȚIEI pe zone și bazine mari, în funcție de condițiile naturale și economice existente, are o influență pozitivă deosebită asupra valorificării produselor. În felul acesta, se valorifică într-o mai mare măsură condițiile, precum și posibilitățile și rezervele locale. Organele economice contractante pot să orienteze mai rațional investițiile necesare creării a noi spații de depozitare și prelucrare, să-și îmbunătățească activitatea de recepționare a produselor.

Concentrarea producției de legume și fructe în mari bazine și zone de producție este o acțiune în plină desfășurare. Ea se reflectă în reducerea numărului cooperativelor agricole cu care s-au încheiat contracte în condițiile creșterii volumului de produse agricole livrate. De pildă, numărul cooperativelor agricole cu care s-au încheiat contracte la legume s-a redus de la 3 212 în 1966, la 2 527 în 1967, deci cu circa 20%. Pe o cooperativă contractantă revin în medie 21,8 ha și 245 tone legume față de 17,4 ha și 177 tone cît reveneau în 1966.

CREȘTEREA PRODUCȚIEI agricole și ridicarea calității acesteia sînt condiții hotărîtoare nu numai pentru asigurarea nevoilor pieței interne, dar și pentru sporirea cantităților de produse agricole date la export și ridicarea eficienței comerțului exterior cu aceste produse, obiective care se pun în conformitate cu sarcinile trasate de partid pentru toate produsele exportate.

O atenție deosebită se acordă **îmbunătățirii structurii exportului de legume.** În acest scop, un accent deosebit se pune pe cointeresarea producătorilor pentru a cultiva speciile și soiurile de legume și fructe care asigură un spor de devize pe tona de produse exportate

ÎN VEDEREA PRELUĂRII totale a fondului de marfă contractat și asigurării unui nivel calitativ superior acestuia, este necesar să se organizeze centre permanente pentru valorificarea legumelor și fructelor în cele mai corespunzătoare locuri.

Pînă în prezent, s-a stabilit înființarea a 21 centre permanente în regiunea Banat, 38 — în regiunea București, 12 — în regiunea Galați, 18 — în regiunea Oltenia și 9 — în regiunea Ploiești. În funcție de volumul de legume și fructe din anumite perioade, pe lîngă fiecare centru vor funcționa și unul sau mai multe puncte sezoniere de preluare a acestor produse. Tot în scopul îmbunătățirii calității produselor valorificate este necesar ca centrele de preluare și livrare să fie dotate cu utilaje pentru sortat și calibrat, să se extindă mecanizarea operațiilor de încărcare și descărcare prin folosirea unui număr sporit de benzi transportoare. Se preconizează înființarea unor unități etalon la nivelul oficiilor raionale, la unitățile operative precum și la cele de desfacere. Unitățile etalon vor fi dotate cu o bază tehnico-materială modernă, aici experimentîndu-se diferite rețete și procedee de valorificare a producției.

O formă nouă de valorificare a legumelor și fructelor, atît pe piața internă, cît și la export, o constituie valorificarea acestora sub formă deshidratată. Aceste produse se pot păstra timp mai îndelungat cu menținerea însușirilor calitative. Pentru asigurarea unor cantități mai mari din aceste produse, în anul în curs se vor construi încă 28 de tunele mecanice pentru deshidratarea fructelor și legumelor precum și 2 hale de semiindustrializare cu o capacitate de prelucrare de 2000 tone legume.

Toate acestea se înscriu în complexul de măsuri menite să ridice pe o treaptă superioară schimbul de mărfuri dintre oraș și sat, să încadreze cît mai bine și mai eficient cooperativele agricole în procesul general al dezvoltării economiei.

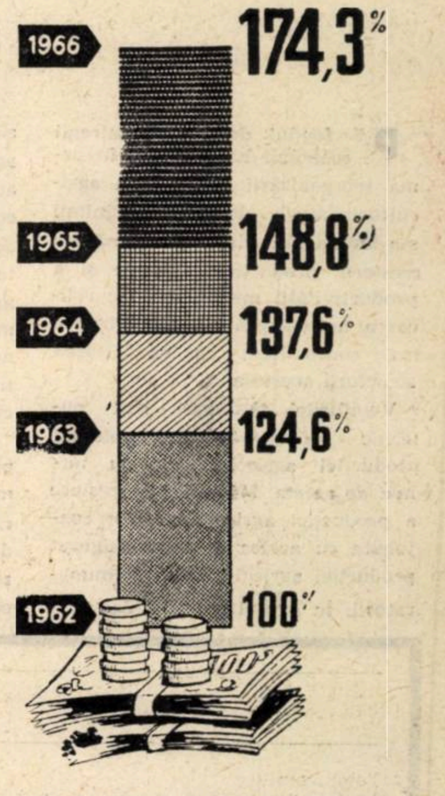

Dinamica veniturilor bănești la 100 ha teren în C.A.P.

PERFECȚIONAREA FORMELOR DE COINTERESARE MATERIALĂ

PROCESUL de perfecționare a principiilor, formelor și metodelor de cointeresare materială a cooperatorilor agricoli cuprinde mai multe laturi. Retribuirea muncii este, în mod obiectiv, necesar determinată de producție. Ideea condiționării, a **corelării retribuirii cu rezultatele obținute în producție** străbate ca un fir roșu toate măsurile luate de partidul și statul nostru în direcția perfecționării sistemului de cointeresare materială a producătorilor agricoli.

Orice formă de retribuire a muncii trebuie să răspundă și să înfăptuiască cerința **asigurării unei judicioase corelații dintre nivelul retribuirii și nivelul productivității muncii.** Baza creșterii retribuirii muncii este sporirea producției în condițiile ridicării productivității muncii, a sporirii eficienței muncii cheltuite. Subliniem astfel faptul că nu orice legare a retribuirii muncii de producție asigură o bună corelație, o fundamentare economică a retribuirii. **Retribuirea este necesar să fie corelată cu acea producție care este rezultatul sporirii productivității muncii și nu a unor cheltuieli de muncă trecută și vie suplimentară, deci cu o producție eficientă.** Iată de ce este necesar ca judecarea economică a tuturor formelor de retribuire a muncii cooperatorilor, fie că este vorba de retribuirea de bază, fie că este vorba de retribuirea suplimentară, să se facă prin prisma productivității muncii.

În cooperativele agricole a avut loc o creștere continuă a eficienței muncii efectuate de cooperatori și, paralel cu aceasta, sporirea nivelului retribuirii muncii. O latură a acestei dezvoltări rezidă și în corelația dintre eficiența cheltuielilor de zile-muncă (determinată prin raportarea producției globale la numărul de zile-muncă) și retribuirea medie pe o zi-muncă, pe care o redăm, pentru perioada de după încheierea cooperativizării în tabelul ce urmează:

în %

Indicatori	1963	1964	1965	1966
Producția globală pe o zi-muncă	100,0	103,6	111,9	119,7
Retribuirea pe zi-muncă	100,0	104,0	121,8	122,4

Eficiența cheltuielilor de zile-muncă a crescut an de an, așa cum se observă din datele prezentate. Acest lucru s-a reflectat, după cum este și normal, și în nivelul retribuirii zilei-muncă care a sporit, de asemenea, în această perioadă. Este evident saltul înregistrat în ultimii doi ani, atît în ceea ce privește creșterea eficienței utilizării zilelor-muncă cît și retribuirea muncii, aspecte care arată existența unui proces de ridicare continuă a activității economice în cooperativele agricole, pe măsura dezvoltării bazei lor tehnico-materiale și a experienței cîștigate.

Analiza atentă a corelației dintre eficiența cheltuirii zilelor-muncă și retribuirea pe zi-muncă, în afară de faptul deosebit de pozitiv al creșterii lor continue, ne scoate în evidență fenomenul că în dinamica acestei corelații retribuirea pe zi-muncă a crescut mai repede decît eficiența cheltuielii de zile-muncă. În mod necesar, în virtutea cerințelor dezvoltării, ale realizării reproducției socialiste lărgite în cooperativele agricole, **eficiența trebuie să crească mai repede decît retribuirea,** asigurînd sporirea continuă a acumulărilor pentru consolidarea economică a cooperativelor agricole.

CARACTERISTICA schimbărilor în structura veniturilor acordate pentru zile-muncă este **creșterea ponderii veniturilor bănești.** În anul 1966 ponderea veniturilor bănești în totalul retribuirii zilei-muncă a fost de peste 50%. Fenomenul creșterii părții veniturilor bănești în totalul retribuirii muncii cooperatorilor agricoli se evidențiază în faptul că retribuirea în bani pe zi-muncă înregistrează o creștere mai mare decît retribuirea totală. De pildă în timp ce retribuirea totală a zilei-muncă a crescut în anul 1966 față de 1962 cu 16,9%, partea în bani din retribuire a sporit cu 27,4%.

Pe baza creșterii producției agricole cooperativele agricole au sporit cantitățile de produse vîndute statului, au sporit producția marfă în general, ceea ce le-a asigurat venituri bănești mai multe, atît pentru nevoile producției cît și pentru plata muncii cooperatorilor.

Astfel, în afară de posibilitatea satisfacerii în mod curent a nevoilor producției, se pot acorda avansuri bănești cooperatorilor, pentru munca efectuată. Aceasta este o cale de apropiere a momentului retribuirii muncii cooperatorilor de momentul efectuării lucrărilor. Fenomenul acesta este relevat de pildă, de faptul că, în decursul anilor, suma avansurilor bănești pe o zi-muncă a crescut mai repede decît retribuirea bănească a zilei-muncă.

A sporit de asemenea numărul cooperativelor agricole care au acordat în mod regulat avansuri bănești cooperatorilor. De exemplu, numărul cooperativelor agricole care au acordat peste 8 avansuri a fost în anul 1962, de 7,4% din totalul cooperativelor, iar în anul 1965 peste 26%.

În procesul lărgirii și perfecționării sistemului de retribuire a muncii cooperatorilor agricoli a avut **loc diversificarea formelor acesteia.** Amintim de pildă trecerea în sectorul creșterii animalelor, de la calcularea zilelor-muncă pe bază de lucrări la calcularea acestora, în cea mai mare parte, pe baza producției obținute, extinderea retribuirii suplimentare în unitățile cooperatiste și în cadrul acestora la majoritatea sectoarelor și ramurilor de producție, folosirea formei de retribuire în produse și venituri bănești fără zile-muncă, acolo unde condițiile de muncă o cer etc. **Întreg ansamblul formelor de retribuire a muncii răspunde însă unui singur principiu, acela al retribuirii după cantitatea și calitatea muncii depuse.**

Astfel, calcularea de pildă a zilelor-muncă după producție în sectorul zootehnic, precum și în alte sectoare dacă s-ar aplica, nu poate să nu țină seama de munca depusă. Retribuirea după producție este în fond, ca și salarizarea în acord în industrie și alte ramuri de activitate, o formă a retribuirii în funcție de lucrările efectuate, de cantitatea și calitatea muncii depuse. Retribuirea după producție fără a ține seama de munca efectuată, dat fiind faptul că producția nu este numai rezultatul muncii vii cheltuite, n-ar corespunde întocmai principiului socialist al retribuției. De aceea **în aplicarea diverselor forme de retribuire a muncii cooperatorilor agricoli o condiție indispensabilă este analiza cantității și calității muncii acestora.**

Toate aceste aspecte privind lărgirea și perfecționarea cointeresării materiale a cooperatorilor agricoli constituie realizări în procesul dezvoltării relațiilor de repartiție în cooperativele agricole.

Tr. LAZĂR
cercetător la Institutul de cercetări economice al Academiei

TRĂSĂTURI ŞI TENDINŢE ÎN EVOLUŢIA NIVELULUI DE TRAI AL ŢĂRĂNIMII

conf. dr. M. BULGARU
director general adjunct al Direcţiei Centrale de Statistică

PE fondul dezvoltării întregii economii naţionale şi în urma reorganizării socialiste a agriculturii, nivelul de trai al ţărănimii s-a îmbunătăţit simţitor. Pe măsura creşterii producţiei agricole şi a productivităţii muncii are loc ridicarea necontenită a nivelului de trai concomitent cu modificarea structurii acestuia.

Veniturile ţărănimii sînt puternic influenţate de volumul producţiei agricole, dar nu numai de acesta. Măsurile de creştere a producţiei agricole au fost conjugate cu acelea care au asigurat producţiei agricole preţuri remuneratorii. În anul 1965, veniturile băneşti ale ţărănimii erau cu 6,4% mai mari faţă de anul 1960.

	1959	1965
Total venituri (agricultură + industria casnică)	100.0	100,0
1. Agricultură	93.1	93,3
— din cooperativa agricolă	12,0	46,5
— din gosp. personală	8.1	29.8
— din gosp. individuală (inclusiv intovărăşiri)	72,4	15.2
— alte venituri	0.6	1.8
2. Industria casnică	6.9	6.7
— ţărani cooperatori	1.2	5.5
— ţărani individuali	5.7	1.2

Agricultura s-a integrat tot mai mult în economia de schimb, în relaţiile marfare, fapt care a dus la modificarea modului de realizare a veniturilor. Volumul producţiei-marfă a principalelor produse agricole (grîu şi secară, porumb, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui, carne, lapte) a depăşit în anul 1965 în proporţii considerabile nivelul anului 1938.

Semnificative sînt şi modificările care au intervenit în structura veniturilor băneşti ale ţărănimii. Dacă în anul 1959 ponderea veniturilor provenite din sectorul de stat şi cooperatist a fost de 54,5%, în anul 1965 ea a ajuns la aproape 65%.

Analiza paralelă a structurii acestor venituri în anii 1959 şi 1965 reflectă schimbările de ordin social şi material din agricultură.

Sursa principală de trai a familiilor ţărăneşti o constituie activitatea pe care o desfăşoară în cooperativele agricole şi în gospodăria personală; veniturile obţinute din aceste surse marchează importante schimbări de pondere: de la aproximativ 20% în 1959 la 76,3% în 1965.

Veniturile ţărănimii cooperatiste nu pot fi însă privite decît în legătură cu veniturile cooperativelor agricole. Cu toate că, în ultimii ani, veniturile cooperativelor agricole au crescut simţitor, structura acestora este încă deficitară. Veniturile băneşti ale cooperativelor agricole provenite din creşterea animalelor reprezintă încă o pondere nesatisfăcătoare 28% în 1966, în timp ce cultura plantelor participă cu 66,2%.

Veniturile ţărănimii cooperatiste pot creşte într-o măsură mult mai mare. Aceasta presupune însă sporirea gradului de utilizare a forţei de muncă. Din studiile întreprinse rezultă că în 1966 un membru cooperator a lucrat în medie numai 125 om/zile în gospodăria obştească.

Deosebit de interesante şi semnificative pentru analiza nivelului de trai al ţărănimii sînt modificările care au loc în dinamica şi structura cheltuielilor băneşti ale familiilor ţărăneşti. Tendinţa generală a dinamicii cheltuielilor ţărănimii este creşterea mai rapidă a cheltuielilor pentru produse nealimentare, decît a celor pentru produse alimentare.

Structura cheltuielilor băneşti ale ţărănimii este influenţată de un proces deosebit de important, evidenţiat din cercetarea datelor cuprinse în bugetele de familii şi anume reducerea cheltuielilor băneşti de producţie şi a impozitului agricol (de 3 şi respectiv 6,1 ori în perioada 1959—1966).

Examinarea structurii cheltuielilor băneşti ne permite să constatăm şi alte tendinţe. Asistăm în prezent la creşterea mai rapidă a cheltuielilor pentru confort casnic, pentru bunuri de folosinţă îndelungată şi de valoare relativ ridicată. În perioada 1960—1966 desfacerile de mărfuri în mediul rural au crescut la aparate de radio de peste 3 ori, la maşini electrice de spălat rufe — de peste 7 ori, la ceasuri de mînă — de aproape 4 ori, la biciclete — de aproape 2 ori.

1960 = 100

Produsul	1962	1963	1964	1965	1966
Făină de grîu şi secară *)	104,0	107.3	103.9	109,2	117,0
Mălai	95,5	86,3	87,9	85,5	75,5
Carne şi preparate din carne	106,5	102,3	96,3	116,7	120,8
Grăsimi — total	102.5	106.8	107,4	114.7	118.4
Brînzeturi	120,5	109,5	102,3	106,1	116,5
Zahăr	103,7	104,4	111,5	123,8	128,4

*) Inclusiv pîinea în echivalent făină.

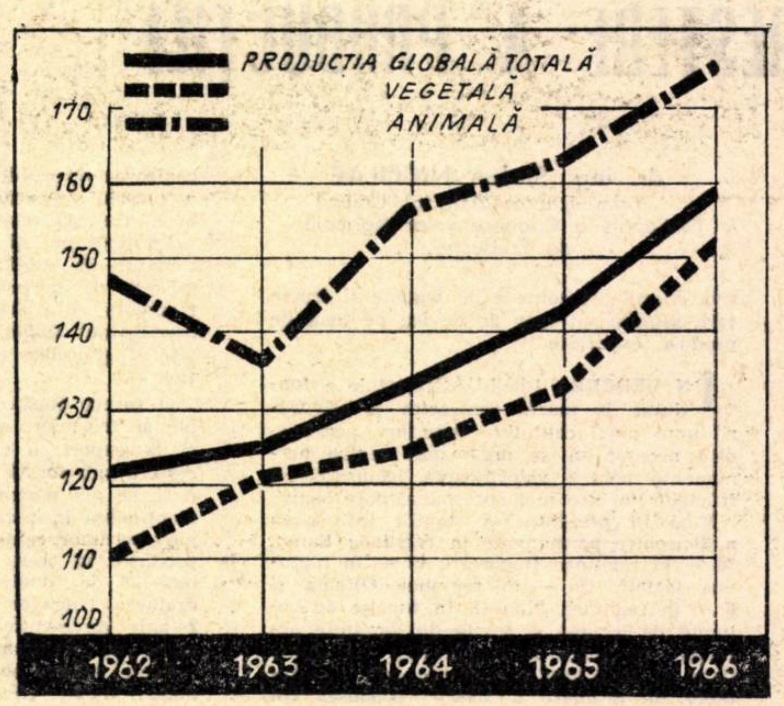

Folosirea din ce în ce mai largă a bunurilor industriale se reflectă şi în ritmul rapid de creştere a cheltuielilor pentru cumpărarea de confecţii, care, în anul 1966, au reprezentat 57,6% din totalul cheltuielilor pentru ţesături şi confecţii luate la un loc.

Unele aspecte importante în evoluţia spre o alimentaţie mai raţională a familiilor ţărăneşti în anii 1960—1966 merită să fie subliniate: a) tendinţa de ameliorare a structurii consumului datorită creşterii ponderii produselor alimentare de origine animală (carne, grăsimi, brînzeturi); b) creşterea consumului de pîine.

Structura surselor de calorii — vegetale sau animale — marchează fără îndoială îmbunătăţirea consumului alimentar al ţărănimii în comparaţie cu situaţia din trecut [1], dar nivelul general al acestuia — mai ales în ceea ce priveşte consumul de pîine, carne, grăsimi — continuă să rămînă redus.

Datele obţinute din cercetarea bugetului de familie indică pe de o parte, tendinţa de apropiere a nivelului consumului ţărănimii de cel al familiilor de muncitori, iar pe de altă parte continuitatea unor diferenţieri.

O dată cu ridicarea nivelului consumului ţărănimii, a îmbunătăţirii structurii calorice a acestuia se pune problema asigurării unui consum echilibrat în tot cursul anului. În unele regiuni ale ţării, consumul de produse bogate în substanţe nutritive se repartizează inegal în sensul că, în perioadele de munci agricole intense ţărănimea consumă produse cu valoare nutritivă mai redusă decît în restul anului.

★

ANSAMBLUL de măsuri luate de partid pentru dezvoltarea agriculturii, organizarea ştiinţifică a producţiei, extinderea terenurilor irigate, accentuarea mecanizării şi chimizării agriculturii, creează largi posibilităţi pentru sporirea producţiei în următorii ani, pentru o mai bună şi eficientă utilizare a forţei de muncă, pentru creşterea veniturilor şi, pe această bază, a nivelului de trai al ţărănimii.

[1]) Cerealele ofereau 4/5 din totalul caloriilor şi 3/5 din cel al proteinelor care intrau în consumul populaţiei ţărăneşti. Proteinele de origine animală deţineau o pondere destul de redusă: carnea 13,9%, laptele 9,8%, brînzeturile 1,5% (v. dr. D. Georgescu: L'alimentation de la population rurale en Roumanie, Bucureşti, 1940).

Drumul producţiilor mari trece prin laboratoarele cercetărilor ştiinţifice.

În discuție: PROGRAMA CURSULUI DE ISTORIA DOCTRINELOR ECONOMICE

ÎN NUMĂRUL 10, din 10 martie a.c., revista „Viața economică" a supus discuției programa cursului de istoria doctrinelor economice, ce urmează a fi predat studenților de la I.S.E.-București și Universitate, precum și tematica dezvoltată a secțiunii a II-a, referitoare la gîndirea economică din România. În numărul de față publicăm, în același scop, tematica desfășurată a capitolului al 12-lea, consacrat principalelor curente ale economiei politice burgheze contemporane, considerentele care au stat la baza elaborării ei, de conf. dr. N. Ivanciu, și un punct de vedere cu privire la tematica publicată asupra gîndirii economice românești, de conf. dr. M. Todosia.

O PROBLEMATICĂ VARIATĂ ȘI COMPLEXĂ

ISTORIA doctrinelor economice trebuie să ofere studenților imaginea amplă și cuprinzătoare a principalelor teorii ce au vehiculat în gîndirea economică în toate timpurile, printre care un rol important îl joacă teoriile și curentele economice actuale. Necesitatea și importanța elaborării unui capitol special privind gîndirea economică burgheză contemporană rezidă și din necesitățile confruntării pe plan ideologic a celor două sisteme social-economice existente astăzi în lume, din imperativul cunoașterii și preluării a ceea ce este valoros și util și al combaterii și demascării tezelor neștiințifice, apologetice sau antimarxiste. Stăpînirea unor cunoștințe mai temeinice asupra teoriilor economice burgheze contemporane, interpretarea lor critică într-un curs universitar contribuie la dezvoltarea capacității de discernămînt a viitorilor economiști, la formarea lor ca specialiști multilaterali și competenți.

În lumina acestor cerințe am conceput tematica privind curentele principale ale economiei politice burgheze contemporane (tematică publicată în pagina de față) și asupra căreia dorim să mai notăm cîteva considerente de ordin general.

Diversitate pe un fond comun

Gîndirea economică burgheză contemporană trebuie tratată pe fondul crizei generale a capitalismului. Dar pe acest fond comun avem o mare diversitate de curente, doctrine, teorii, nuanțe etc., dictate de diversitatea mare de interese în cadrul burgheziei, de amplificarea stratificărilor în sînul acesteia, de caracteristicile naționale ale diverselor imperialisme etc. Acest fapt ne-a determinat să tratăm mai întîi conținutul și trăsăturile economiei politice burgheze contemporane și apoi principalele curente, doctrine, teorii, nuanțe etc.

Tratarea teoriilor economice cît mai strîns legate de realitățile pe care le reflectă cere ca să nu ne oprim numai la urmărirea diverselor curente sau orientări din gîndirea economică burgheză contemporană, ci să le grupăm și în funcție de problemele majore de care ele sînt, în mod obiectiv, legate. Astăzi capitalismul nu mai este atotcuprinzător; în lume există țări socialiste și țări capitaliste, iar țările în curs de dezvoltare ocupă un loc aparte în evoluția contemporană. Evident că problematica economică reflectă și ea această situație. De aceea a trebuit să dispunem materialul pe cele trei capitole: teorii burgheze despre economia țărilor imperialiste; teorii burgheze despre economia țărilor în curs de dezvoltare și teorii burgheze despre economia țărilor socialiste. În acest fel, criteriul social, de clasă al grupării teoriilor n-a fost nicidecum încălcat, ci el a fost aplicat ținînd seama de realitățile epocii noastre.

Locul acordat curentelor și doctrinelor

de gîndire economică burgheză contemporană s-a făcut în funcție de importanța pe care o au și aria lor de răspîndire. Curentului neoliberal, avînd o arie mai mică, i se acordă un loc mai restrîns, în timp ce keynesismului și variantelor sale contemporane, îndeosebi teoriilor „creșterii economice", li s-a acordat un loc considerabil.

Nu tot și nici de toate, ci ce-i mai important, mai caracteristic în gîndirea burgheză contemporană a trebuit să reținem în programă. La unele teorii, cum erau cele privind „capitalismul popular" a trebuit să renunțăm în bună măsură ținînd seama și de faptul că ele se tratează și în cursul de economie politică, și să includem teorii noi ca cele ale „societății industriale", să lărgim tratarea teoriilor despre planificarea capitalistă, despre „integrarea" monopolistă, să lărgim tratarea teoriilor economiștilor burghezi din țările în curs de dezvoltare etc.

Legătura între teoriile economice și politica economică nu poate fi nicicum omisă și nici lăsată pe un plan secundar. Dezvoltarea capitalismului monopolist de stat subordonează cercetarea economică burgheză cerințelor practicii, mecanismului său de funcționare, fapt pentru care doctrinele teoretice sînt însoțite invariabil de „rețete" ale politicii economice. Am căutat să cuprindem cauzele acestei legături în cap. I, iar natura și limitele ei, ca și caracterul contradictoriu al legăturilor dintre teorie, politică economică și realitate să le evidențiem în capitolul următor al programei.

conf. dr. N. IVANCIU

Capitolul al 12-lea — Tematică

CARACTERISTICILE ȘI CURENTELE PRINCIPALE ALE ECONOMIEI POLITICE BURGHEZE CONTEMPORANE

I. TRĂSĂTURILE ECONOMIEI POLITICE BURGHEZE CONTEMPORANE

CRIZA politicii și ideologiei burgheze — trăsătură importantă a crizei generale a capitalismului. Criza economiei politice burgheze — parte a crizei ideologiei burgheziei; cauzele, conținutul, trăsăturile și diversitatea formelor ei de manifestare.

Capitalismul monopolist de stat și principalele restructurări în concepțiile și metodologia economiei politice burgheze contemporane. V. I. Lenin despre latura cercetării de specialitate și latura teoretică generală a lucrărilor economiștilor burghezi. Funcțiile apologetică și utilitaristă în economia politică burgheză contemporană. Neomarginalismul și locul său. Progresul tehnico-științific contemporan și teoria economică burgheză. Marea varietate a curentelor, școlilor și orientărilor în economia politică burgheză contemporană și contradicțiile dintre ele. Creșterea influenței economiei politice marxiste. Congresul al IX-lea al P.C.R. despre necesitatea combaterii argumentate a teoriilor burgheze apologetice și a demonstrării caracterului științific și superiorității ideologiei marxiste.

II. TEORII BURGHEZE DESPRE ECONOMIA ȚĂRILOR IMPERIALISTE

CONDIȚIILE apariției keynesismului și locul lui în gîndirea economică burgheză contemporană. Semnificația așa-zisei revoluții keynesiste. Premisele de la care a plecat Keynes în analiza capitalismului. Conținutul și semnificația „legilor" keynesiste fundamentale ale înclinațiilor psihologice ale oamenilor. Caracterul, conținutul și efectele „rețetelor" keynesiste de „însănătoșire" a capitalismului. Evoluția keynesismului. Keynesismul „de stînga"; conținutul, semnificația și rolul său. Critica burgheză a keynesismului.

Teoriile burgheze ale „creșterii economice" și politica economică dirijistă. Cauzele reorientării economiștilor burghezi de la **statica** la **dinamica** economică. Analiza critică a modelelor Harrod — Domar ale „creșterii economice". Teoriile „creșterii economice" și reproducția capitalului social total în capitalismul contemporan. Eludarea relațiilor de producție specific capitaliste — viciul fundamental al modelelor „creșterii economice". Teorii burgheze despre ciclul capitalist.

Planificarea capitalistă și gîndirea economică burgheză.

Neoliberalismul și locul lui în gîndirea economică burgheză contemporană. Teoria „tipurilor ideale".

Inconsistența teoriei „economiei libere de piață", ca pretins gen de economie necapitalistă și nesocialistă. Critica teoriilor „capitalismului popular".

Econometria — conținutul, locul și rolul ei în economia politică burgheză contemporană. Econometria și funcția utilitaristă a economiei politice burgheze contemporane. Rolul și limitele modelelor econometrice în cunoașterea economiei capitaliste contemporane.

Teoriile burgheze despre „integrarea" vest-europeană, instrumente de justificare a încălcării suveranității și independenței popoarelor.

Critica burghezo-reformistă a monopolurilor și a capitalismului monopolist de stat. Manifestul „Triplei revoluții" — expresie a poziției critice a unor ideologi burghezi cu vederi mai realiste față de capitalismul contemporan.

III. TEORII BURGHEZE CU PRIVIRE LA ECONOMIA ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

DESTRĂMAREA sistemului colonial și preocupările economiștilor burghezi pentru problemele economice ale țărilor eliberate. Problematica teoriilor economice despre țările în curs de dezvoltare și trăsăturile lor caracteristice. Cele două categorii mari de teorii economice: a) teorii neocolonialiste; b) teorii antiimperialiste.

a) Caracterizarea teoriilor economice neocolonialiste. Teoria „cercului vicios", instrument de justificare a penetrației monopolurilor străine în economia țărilor eliberate de sub jugul colonial. Teoria „costurilor comparative" și problema schimburilor economice între țările imperialiste și țările în curs de dezvoltare. Bazele ideologice și politice ale teoriei „interdependențelor economice".

Problemele industrializării țărilor în curs de dezvoltare și interesele capitalului monopolist. Teorii ale burgheziei monopoliste despre industrializarea țărilor în curs de dezvoltare.

b) Teorii antiimperialiste ale economiștilor din țările în curs de dezvoltare. Conținutul și caracterul teoriilor economiștilor din țările în curs de dezvoltare.

IV. TEORII ECONOMICE BURGHEZE CU PRIVIRE LA SOCIALISM ȘI LA PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII SOCIETĂȚII OMENEȘTI

TEORIILE burgheze despre socialism și despre perspectivele dezvoltării celor două sisteme sociale opuse. Dezvoltarea țărilor sistemului mondial socialist și preocuparea economiștilor burghezi față de problemele teoriei și practicii socialismului. Schimbări survenite în atitudinea economiștilor burghezi față de socialism. Critica teoriilor burgheze despre caracterul economiei socialiste.

Inevitabilitatea trecerii omenirii de la capitalism la socialism și critica teoriei „societății industriale".

Economia politică burgheză contemporană și problemele economice fundamentale ale epocii noastre. Economia politică marxist-leninistă, știință capabilă să analizeze consecvent, științific problemele economice ridicate de dezvoltarea contemporană a societății omenești.

GÎNDIREA ECONOMICĂ ȘI REALITĂȚILE ECONOMICE ROMÂNEȘTI

ÎN ultimii ani s-au făcut pași însemnați în îmbunătățirea predării istoriei doctrinelor economice, disciplină care joacă un rol important în formarea viitorilor specialiști.

Publicarea programei acestei discipline și a articolului semnat de conf. dr. N. Ivanciu și conf. dr. I. Bulborea (în „Viața economică" nr. 10/1967) reflectă preocupările existente pentru perfecționarea conținutului științific, pentru orientarea cursului corespunzător exigențelor actuale ce stau în fața învățămîntului nostru. Discuția este cu atît mai utilă cu cît dă posibilitatea specialiștilor din acest domeniu să-și spună părerea și să facă sugestii pentru unele îmbunătățiri.

Principala sarcină care stă în fața noastră este ridicarea calității predării gîndirii economice românești. Proiectul de programă publicat caută să răspundă întocmai acestei cerințe. Soluția preconizată de autorii programei de a cuprinde gîndirea economică românească într-o secțiune aparte este binevenită, întrucît oferă posibilitatea prezentării ei unitare și într-o mai strînsă legătură cu realitățile românești.

Fără îndoială că numai programa analitică nu poate rezolva toate problemele pe care le ridică îmbunătățirea calității cursurilor de istorie a doctrinelor economice. Pentru aceasta, este necesară o permanentă și susținută activitate de cercetare științifică pentru elaborarea unor lucrări monografice și de sinteză, ca și de perfecționare metodică a fiecărui cadru didactic.

ORIGINALITATEA GÎNDIRII ECONOMICE ROMÂNEȘTI și locul ei în istoria gîndirii economice universale sînt probleme care merită a fi analizate profund în cadrul noului curs. Gîndirea economică românească nu este o copie a gîndirii economice din alte țări, ci își are elementele sale originale, generate în primul rînd de faptul că a fost ancorată în **realitățile românești**, căutînd să dea răspuns la diferitele probleme care se puneau în fața economiei noastre în diferite epoci istorice.

Gîndirea economică românească a furnizat lucrări de prestigiu, printre care putem aminti lucrarea „Descrierea Moldovei", a marelui cărturar Dimitrie Cantemir, apărută în 1716, și care, prin problematica și profunzimea ei se ridică la nivelul celor mai bune lucrări cu caracter social-economic existente în Europa în acea vreme.

În al doilea rînd, gîndirea economică progresistă românească a adus o însemnată contribuție la elaborarea teoriei economiei naționale, care propunea studierea proceselor economice în contextul problemelor politice și economice ce stăteau în fața unei națiuni, combătînd totodată tezele cosmopolite ale economiei politice burgheze.

Este cunoscut cum economiștii burghezi din Occident, apărînd interesele de clasă ale burgheziei din aceste țări, mai dezvoltate din punct de vedere economic, militau pentru expansiunea economică în țările slab dezvoltate și pentru permanentizarea înapoierii economice a acestora. Acestui scop îi slujea, între altele, teoria costurilor comparative și politica liber-schimbistă, care se recomanda să fie practicată de țările slab dezvoltate.

Un loc de frunte printre economiștii din Europa dețin acei economiști români care, pornind de la realitățile românești ale epocii, au criticat aceste concepții și au arătat că nu exista altă cale pentru asigurarea independenței economice și politice și a propășirii țării noastre decît prin dezvoltarea industriei și practicarea unei politici de încurajare și protejare a industriei.

Ceea ce caracterizează gîndirea românească, atît din secolul trecut cît și din secolul nostru, este faptul că unii dintre cei mai de seamă gînditori, și cei mai mulți, au susținut necesitatea dezvoltării industriei României și au militat pentru promovarea unei politici economice adecvate. Este necesar ca atunci cînd se analizează concepția diferiților gînditori cu privire la dezvoltarea economică a țării, să se aibă în vedere că conceptul de industrializare este o noțiune dinamică (în funcție de nivelul de dezvoltare a forțelor de producție) și are o semnificație de clasă (determinată de interesele de clasă ale diferitelor grupări social-politice, în funcție de care se abordau și direcțiile dezvoltării industriei), precum și modificările survenite în poziția lor, în diferitele etape istorice, în problema industrializării țării.

Ideile exprimate mai sus ar trebui, credem, să străbată ca **un fir conducător** programa analitică propusă și să-și găsească o tratare corespunzătoare în cuprinsul manualului ce va fi elaborat.

O MAI MARE ATENȚIE ar trebui să se acorde la tema 20 „Curente și teorii economice burgheze în perioada dintre cele două războaie mondiale", analizării teoriilor diferiților economiști români cu privire la caracterul economiei românești din perioada interbelică, aprecieri de mare însemnătate teoretică și practică, întrucît în lumina acestora ei preconizau și direcțiile dezvoltării economice a țării noastre. Tot la această temă este necesar să-și găsească o tratare corespunzătoare politica „prin noi înșine" și politica „porților deschise".

De asemenea, propunem ca punctul „d": „Doctrina fascismului corporatist în România" să fie intitulat „Critica teoriilor fasciste din România", pentru a se sublinia combaterea de către marea majoritate a ideologilor români, de diferite orientări politice, a cuzismului și a mișcării legionare.

Ultima observație pe care dorim s-o semnalăm se referă la felul în care se preconizează în programă analiza concepției social-economice a lui C. Dobrogeanu-Gherea. Tratarea acesteia numai prin prisma lucrării „Neoiobăgia" — așa cum se creează impresia din tematica cursului — ar conduce desigur la o viziune incompletă, unilaterală asupra concepției lui Gherea. Nu încape nici o îndoială că apariția acestei lucrări a însemnat un eveniment deosebit de important în viața ideologică și în concepția autorului. C. Dobrogeanu-Gherea și-a propus, ca aici, să analizeze pe un plan mai larg problemele economiei românești, săvîrșind unele greșeli cu privire la aprecierea stadiului de dezvoltare a României. Unele din aceste greșeli el le-a rectificat în lucrarea „Socialismul în țările înapoiate", apărută un an mai tîrziu (în 1911), în care subliniază caracterul capitalist al economiei românești din acea perioadă.

Putem aprecia că din felul cum este concepută programa cursului de istoria doctrinelor economice, cu unele îmbunătățiri care se vor aduce în urma discuțiilor, ea poate constitui un prețios îndrumar în elaborarea unor cursuri corespunzătoare de istoria doctrinelor economice, care să-i înarmeze pe studenți cu temeinice cunoștințe de specialitate și să-i educe în spiritul patriotismului.

conf. Mihai TODOSIA
Universitatea „Al. I. Cuza" - Iași

UZINELE ELECTROPUTERE CRAIOVA

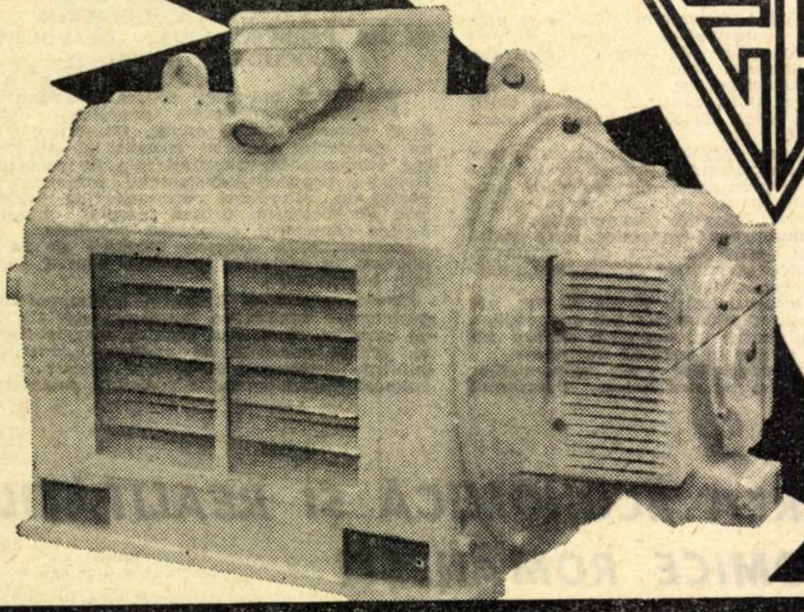

livrează :

MOTOARE ELECTRICE ROBUSTE

pentru funcționare în mediul normal sau în condiții grele

- motoare sincrone 100–1 000 kW
- motoare asincrone în scurtcircuit sau cu inele la tensiune joasă sau la 6 kV, 100–1000 kW, 750–1500 rot./min.

Combinatul de îngrășăminte cu azot PIATRA NEAMȚ

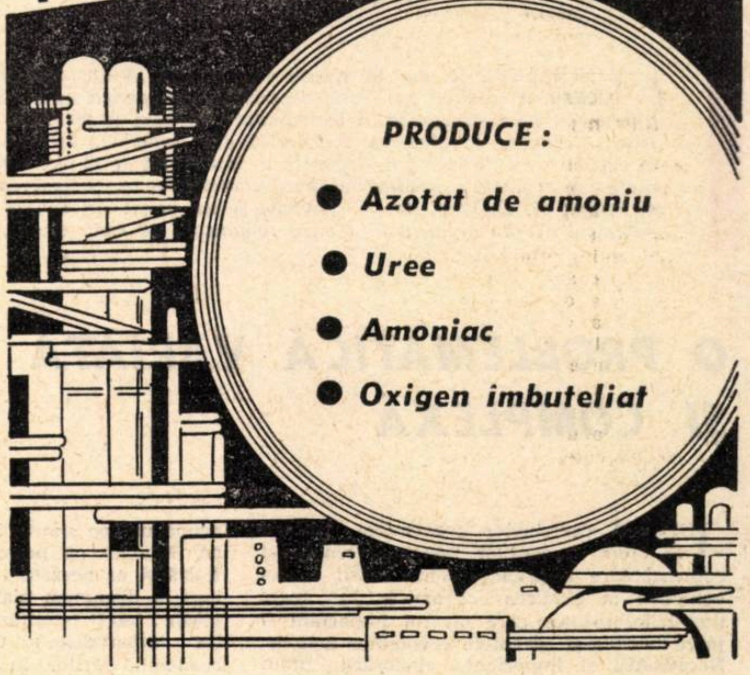

PRODUCE :

- Azotat de amoniu
- Uree
- Amoniac
- Oxigen imbuteliat

INTREPRINDEREA VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

produce:

- ciment de rezistențe inițiale mari ;
- ciment P.400 și P.500;
- ciment B.S.S. export;
- ciment P.400 export;
- ciment metalurgic ;

De asemenea, produce: var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiție.

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU" CLUJ

str. Tudor Vladimirescu 12–14
telefon 1.47.30

produce :

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ :

- cuve pentru țesături grele ;
- aparate de vopsit sculuri ;
- diferite aparate de uscat și vopsit ;
- mașini de tricotat rectilinii.

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE :

- aparate de uscat pe plăci de sticlă ;
- butoaie de vopsit ;
- butoaie de tăbăcit ;
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

INTREPRINDEREA IPROFIL FOCȘANI

produce :

- un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" — adaptabil și la locuințe ;
- etajere pentru cărți tip „703", demontabile și practice.

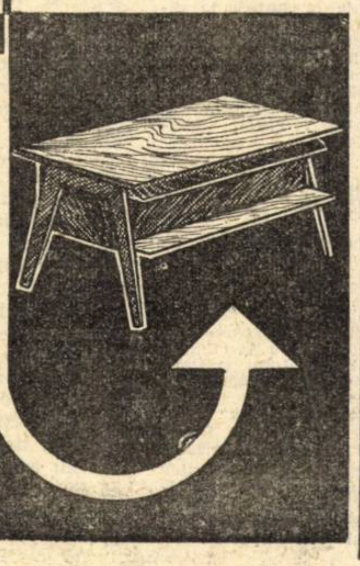

INTREPRINDEREA FORESTIERĂ PIATRA NEAMȚ

produce și livrează pe bază de comenzi ferme, cu și fără repartiție, următoarele produse :

- Panouri cofraje tego ;
- Barăci prefabricate cu repartiție de placaj tegofilm și P.F.L. ;
- Rame răsadnițe ;
- Tocuri răsadnițe.

STRATEGIA INTREPRINDERII

DIN studiul intitulat „Strategia intreprinderii", de H. Taboulet, apărut în numărul pe luna martie al revistei „Analyse et Prevision" (Paris), am extras următoarele :

Introducere în problemă

„Performanţele unei intreprinderi depind, în acelaşi timp, de calitatea organizării, de maturitatea gestiunii şi de alegerea orientărilor strategice principale care îi vor condiţiona operaţiile. Hotăririle care stau la baza strategiei întreprinderii, cele care îi construiesc organizarea şi cele care, printr-o bună gestiune, utilizează în mod optim resursele şi mijloacele existente sînt sau trebuie să fie legate între ele în perfectă coerenţă. Vom aborda doar una dintre aceste trei categorii de hotăriri, respectiv pe aceea care determină, sau revizuieşte (uneori în mod mai mult sau mai puţin dramatic) strategia întreprinderii.

Gestiunea previzională se concretizează prin elaborarea unor programe anuale care constituie cadre de referinţă pentru conducerea tactică a operaţiunilor şi prin stabilirea unor planuri pe termen lung, care servesc la verificarea convergenţei eforturilor şi la raţionalizarea deciziilor de investiţii.

Ori, o condiţie prealabilă a elaborării planurilor de exploatare pe mai mulţi ani, sau chiar pe un singur an, este ca responsabilii să aibă o viziune clară a strategiei intreprinderii.

Cuvîntul strategie vine din limba greacă şi înseamnă arta generalului şef. La nivelul întreprinderii, extinderea gestiunii previzionale face necesară explicitarea «concepţiei de ansamblu care ghidează pe conducători în activitatea de conducere a întreprinderii», adică a strategiei lor. Astfel, organizarea abordează sarcina cea mai importantă şi mai complexă în cadrul intreprinderii, aceea care constituie prin esenţă profesia însăşi de şef de întreprindere.

Strategia întreprinderii este răspunsul coerent pe care îl dă conducerea la întrebarea : «Ce intreprindere anume vrem noi să devenim ?». Doar prin referinţă la această strategie, e posibil să se stabilească obiective care să precizeze anticipat, pentru fiecare operaţie a intreprinderii, rezultatele de obţinut ; şi ştim din experienţă că nu există o conducere veritabilă a intreprinderii fără o conducere prin obiective, nu poate exista gestiune şi control, dacă obiectivele operaţiilor nu sînt precizate înainte de a trece la acţiune.

Determinarea acestor obiective este cu atît mai uşoară şi cu atît mai sigură cu cît viziunea de ansamblu a desfăşurării activităţii intreprinderii este percepută mai clar. Strategia este, aşadar, un element federator şi un mijloc de coordonare a tuturor activităţilor gestiunii. Şi numai graţie acestei sinteze, eforturile depuse in diversele sectoare vor deveni convergente. O condiţie prealabilă a descentralizării răspunderilor este, deci, ca direcţia generală să comunice principalilor responsabili care este strategia intreprinderii.

Planurile pe termen lung sînt traducerea cifrică în programe a strategiei intreprinderii. Ele constituie un model dinamic schematizînd funcţionarea intreprinderii, servind la verificarea coerenţei hotăririlor şi a rezultatelor. Facilitează, de asemenea, stabilirea unor programe anuale.

Necesitatea formulării precise a strategiei întreprinderii

Pentru a asigura coerenţa hotăririlor şi coeziunea echipei de conducere, este necesar de a preciza ce reprezintă opţiunile fundamentale ale strategiei intreprinderii.

Pentru a verifica această aserţiune, vă propun o experienţă interesantă : întîi, faceţi o listă a problemelor pe care le socotiţi vitale în intreprinderea dv. şi cereţi celor care — obişnuit — formulează hotăririle importante să răspundă separat la fiecare problemă ; apoi, comparaţi răspunsurile. Cu siguranţă, ele vor fi foarte diferite ; şi această experienţă vă va permite să înţelegeţi, fără îndoială, de ce unele servicii lucrează în opoziţie cu altele, să discerneţi şi să descoperiţi proasta calitate a comunicaţiilor în întreprinderea dv.

Iată, cu titlu de exemplu, cîteva întrebări-cheie ce ar trebui puse responsabililor intreprinderii dv :

— care este funcţia economică a intreprinderii noastre ?
— unde este piaţa noastră ? cine sînt clienţii noştri ?
— ce aspirăm să facem în viitorii cinci ani ; dar în viitorii zece ani ?
— ce probleme urgente avem de rezolvat ?
— care dintre ele sînt atît de critice încît soluţionarea lor, oricare ar fi, va avea o influenţă asupra viitorului intreprinderii noastre ?
— care va trebui să fie rentabilitatea peste cinci ani, peste zece ani ?
— ce fel de imagine dorim să dăm noi despre întreprinderea noastră corespondenţilor noştri ?
— ce importanţă dorim să avem peste cinci ani, dar peste zece ani ? Şi care ar trebui să fie rata noastră anuală de dezvoltare ?
— a cîta parte din ansamblul pieţei dorim să asigurăm pentru fiecare dintre produsele noastre peste cinci ani, dar peste zece ani ?
— ce trebuie să facem pentru a ne întări poziţia pe pieţele externe ?

În general, se constată că cea mai mare parte dintre membrii echipei de conducere a unei intreprinderi au vederi diferite asupra acestor probleme diverse, fiindcă nu şi-au dat osteneala de a discuta între ei şi a-şi armoniza punctele de vedere, convinşi că problemele curente care le saturează timpul de lucru trebuie să fie tratate cu prioritate...

O întreprindere industrială are o anumită inerţie legată de caracterul — în general — specializat al imobilizărilor în fonduri fixe (deci, greu de reconvertit) şi de decalajul care separă mai totdeauna, în timp, hotăririle importante de efectele lor. Ea trebuie deci să-şi exerseze eforturile în orientări destul de stabile pentru a putea obţine realizările scontate. Fără strategie, o intreprindere industrială nu poate avea o politică de cercetare, nici o politică comercială sau o politică de producţie coerentă şi ale căror rezultate să se însumeze *). Unul dintre avantajele stabilirii planurilor pe termen lung este de a institui un dialog, apoi o comunitate de vederi în sînul echipei de conducere asupra unui punct crucial : «Ce intreprindere voim noi să devenim ?».

*) O întreprindere cu activitate pur comercială se bucură, din contra, de o mobilitate mult mai mare şi poate, la rigoare, să se mulţumească cu tactici oportuniste care să nu fie federate printr-o strategie. Prezentul studiu priveşte în special cazul întreprinderilor industriale.

Repere metodologice pentru inventarul strategiilor

Conform metodologiei pregătirii hotăririlor, alegerea raţională a strategiei optime implică o muncă de analiză, de reflecţie şi de creativitate :

— în prima etapă trebuie imaginate şi inventariate strategiile posibile ;

— a doua etapă constă în precizarea criteriilor de evaluare care vor permite judecarea strategiilor posibile, compararea lor, pentru a stabili opţiunile majore ale intreprinderii ;

— a trei etapă ar fi transpunerea în cifre a consecinţelor viitoare ale fiecărei strategii, prin referinţă la criteriile de comparaţie reţinute.

A. Diagnosticul mediului

Prima acţiune constă într-o analiză prospectivă a mediului economic, examinînd nevoile şi evoluţia lor... Analiza nevoilor existente în societate şi a evoluţiei lor este un punct-cheie al diagnosticului ocaziilor favorabile (dacă e vorba de pieţe ce se deschid) sau un detector de primejdii (dacă e vorba de pieţe ajunse la saturaţie).

Studiul nevoilor şi al evoluţiei lor nu se poate mulţumi doar cu cunoaşterea, chiar precisă, a vînzărilor trecute. Atitudinea prospectivă este necesară şi trebuie să îndrumeze elaborarea unor studii previzionale asupra evoluţiei potenţialului viitor al pieţelor care interesează întreprinderea şi chiar al acelor pieţe care nu sînt complet străine de interesul ei.

Conducătorii trebuie să scruteze periodic cîmpurile de forţă care transformă pieţele şi să se interogheze ce pot însemna, pentru întreprinderea lor, tendinţele constatate. Dacă schimbarea mediului este percepută la timp, intreprinderea va putea să-şi pregătească acţiunea de exploatare a curenţilor favorabili şi să se apere de curenţii periculoşi.

După studiul cererii potenţiale, trebuie să fie făcută analiza ofertei, scrutînd profesia (adică, obiectul activităţii intreprinderilor care se prezintă pe piaţă) şi concurenţa.

ANALYSE & *Prévision*

Aspectul concret al inventarului strategiilor posibile apare în studiul minuţios al politicii produsului pe care o exercită întreprinderea. Se constată că, în fond, misiunea pe care strategia o dă fiecărui produs este aceea de a exploata resursele limitate ale intreprinderii în scopul de a servi o piaţă.

Dificultatea practică este de a găsi un compromis sau un echilibru între două imperative : a concentra eforturile şi a exploata ocaziile (oportunităţile) favorabile

B. Diagnosticul întreprinderii şi potenţialurile sale

Politica produsului trebuie să se sprijine pe cunoaşterea precisă a posibilităţilor întreprinderii. Trebuie, deci, să ne întrebăm asupra punctelor tari şi a celor slabe ale intreprinderii ca să exploatăm pe unele şi să întărim pe celelalte. «Cunoaşte-te pe tine insuţi» era baza înţelepciunii umane pentru Socrate şi este, de asemenea, şi baza înţelepciunii industriale.

Întreprinderea poate avea un potenţial mai mult sau mai puţin ridicat în domeniul comercial, tehnic, financiar şi uman.

Principalele resurse comerciale sînt organizarea vînzărilor şi reţeaua de distribuţie. Imaginea mărcii, fasonată prin publicitate, este de asemenea, un atu. Principalele resurse tehnice rezidă în mijloacele materiale şi în cunoştinţele tehnologice. Potenţialul financiar al unei intreprinderi este o constringere ce nu poate fi uitată.

Capitalul cel mai preţios îl constituie oamenii care lucrează în intreprindere. Unele intreprinderi se lansează într-o activitate, sau renunţă, în funcţie de oamenii calificaţi pe care-i au. În perspectiva unei perioade mai lungi primejdia cea mai mare de gîtuire pentru intreprindere se constată a fi valoarea oamenilor, rezultatele depinzînd în special de talentele în domeniul conducerii pe care intreprinderea a ştiut să le recruteze şi să le constituie în echipă. E interesant, în legătură cu această problemă, să ştim că neglijarea acestui factor a fost pe punctul de a duce la desfiinţarea întreprinderii lui Henry Ford".

LISTA DE CONTROL PENTRU STUDIUL UNEI STRATEGII

„Pentru spiritele practice care socotesc că o bună Check list (în S.U.A.; = lista de control) valorează mai mult decît un lung discurs, dăm, cu titlu de exemplu concret, o listă de control utilizată de American Machine and Foundry Company.

LISTA DE PUNCTELE-CHEIE PENTRU STUDIUL STRATEGIEI UNEI ÎNTREPRINDERI

A. Care este situaţia noastră prezentă ?

a) Care este „meseria" noastră veritabilă („meserie" în sensul de specific al întreprinderii, adică obiectul sau obiectele activităţii ei).
b) Cărei concurenţe trebuie să-i facem noi faţă ?
c) Care este dimensiunea pieţei noastre şi a cîta parte din ea ne aparţine ?
d) Care sînt în prezent, punctele noastre tari ? Dar punctele noastre slabe ?

— oameni
— finanţe
— produse
— mijloace

B. Cum am ajuns în situaţia prezentă ?

a) Cum a evoluat acea parte a pieţei care ne aparţine ?
b) Care a fost importanţa inovaţiilor tehnice în expansiunea noastră ?
c) Succesele ce am avut au depins de cîţiva oameni-cheie ?
d) Politica noastră financiară trecută ne mai ajută azi ?

C. Ce evoluţie viitoare spontană va decurge din politica noastră actuală ?
a) Ce vor fi pieţele noastre viitoare ?
b) Ce va deveni poziţia noastră faţă de concurenţă ?
— în ce priveşte structura preţurilor ;
— dar în ce priveşte reputaţia întreprinderii ?
c) Vom avea oare resursele adecvate în oameni, în bani, în instalaţii ?
d) Eficacitatea actuală a eforturilor noastre de cercetare se va exprima oare în suficiente produse noi ?
e) Ce vînzări şi ce rezultate în beneficii putem aştepta din partea diverselor noastre centre, în raport cu resursele angajate ?

D. Această evoluţie viitoare spontană se va desfăşura aşa cum dorim noi ?

a) Ce criterii să utilizăm pentru a aprecia această evoluţie ?
1. Care sînt principiile directoare de conducere a întreprinderii noastre ?
2. Care sînt scopurile concrete (rezultate din principiile de conducere) a căror realizare trebuie urmărită cu atenţie ?
3. Care sînt obiectivele specifice ce trebuie atinse ?
b) Avînd mereu în faţă aceste criterii de apreciere, cum putem ajunge la o justă evaluare a operaţiilor noastre actuale şi a proiecţiei lor în viitor ?

E. Prin ce schimbări am putea modifica această evoluţie spontană ?

a) Ce produse noi trebuie să găsim ?
b) Produsele actuale pot deschide pieţe noi ?
c) Am avea oare interesul de a ne modifica strategia comercială ?
d) Este necesar să ne gîndim la o dezvoltare importantă sau la o reducere a instalaţiilor noastre materiale ?
e) De ce fel de personal nou avem nevoie ?
f) Organizarea noastră din prezent va mai fi corespunzătoare ?
g) Cum ne putem întări structura financiară pentru a face faţă nevoilor viitoare ?
h) Creşterea noastră trebuie să fie impulsionată „din interior" (adică, prin cercetare şi punere la punct a unor noi produse) sau „din exterior" (adică, prin achiziţia unei alte activităţi (intreprinderi) sau a unor licenţe) ?

F. Aceste schimbări avute în vedere ne vor apropia, în suficientă măsură, de obiectivele noastre ?
a) Care va fi consecinţa finală ce va rezulta din toate aceste schimbări ?
b) Ce ordine de prioritate să dăm acestor schimbări ? Prin ce fel de programe de acţiune trebuie să planificăm aceste schimbări ?
c) Cine va fi responsabilul fiecărui program ?"

★

„Pentru a reaminti că problemele de strategie nu pot fi considerate ca soluţionate odată pentru totdeauna, dar că trebuie regîndite periodic în lumina unei evaluări metodice a faptelor, prezentăm schema de mai jos, inspirată dintr-un articol publicat în Harvard Business Review, din noiembrie-decembrie 1962, intitulat : „Anatomia planificării întreprinderilor de F. Gilmore şi R. Brandemburg".

SCHEMA DE ANSAMBLU A PROCESULUI DE ELABORARE SAU DE REVIZIE A UNEI STRATEGII ŞI A UNUI PLAN PE TERMEN LUNG

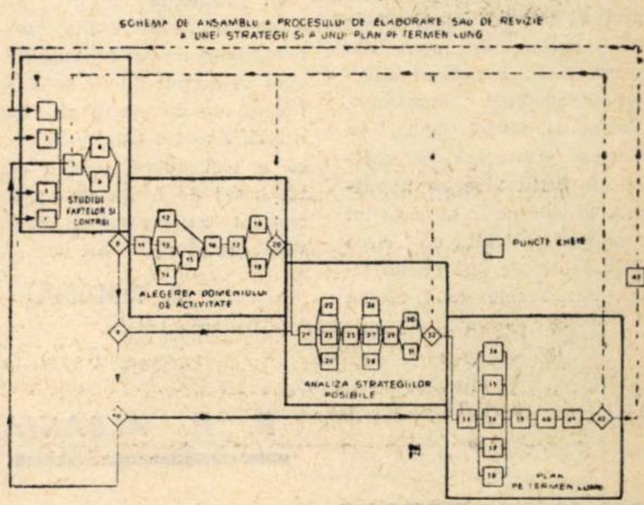

1 Activitatea întreprinderii
2 Acţiunile concurenţei
3 Tendinţe economice
4 Progrese tehnice
5 Probleme puse şi oportunităţi oferite
6 Incidenţe asupra poziţiei concurenţiale a întreprinderii
7 Incidenţe asupra echilibrului intern al întreprinderii
8 Nouă orientare economică
9 Nouă strategie comercială
10 Noul plan de acţiune
11 Domenii de activitate
12 Oportunităţi inerente fiecărui domeniu de activitate
13 Competenţe şi resurse necesare
14 Competenţe şi resurse disponibile
15 Comparaţie pct. 14 şi 15
16 Performanţe posibile
17 Combinaţii posibile ale diverselor domenii de activitate
18 Comparaţii în funcţie de pct. 14
19 Comparaţii în funcţie de pct. 16
20 Alegerea orientării economice
21 Posibilităţi oferite în fiecare domeniu de activitate
22 Piaţa potenţială
23 Performanţe ale principalilor concurenţi
24 Competenţe şi resurse ale principalilor concurenţi
25 Modificări de structură
26 Comparaţie în funcţie de resursele destinate utilizării.
27 Comparaţie în funcţie de potenţialul comercial al întreprinderii
28 Comparaţie în funcţie de performanţele realizabile
29 Determinarea diverselor strategii
30 Comparaţie în funcţie de echilibrul funcţional
31 Comparaţie în funcţie de obiective şi performanţe
32 Strategia de adoptat
33 Activităţi cu program
34 Activităţi de cercetare
35 Activităţi de producţie
36 Activităţi de marketing
37 Activităţi de finanţare
38 Activităţi de organizare
39 Programe integrate ale ansamblului activităţilor
40 Condiţii de realizare a fiecărui program. (cost şi perioade de timp)
41 Comparaţia diverselor programe în funcţie de obiecte şi performanţe.
42 Program de acţiune
43 Execuţie

CONSTRUCȚIA ECONOMICĂ ÎN ȚĂRILE SOCIALISTE

U. R. S. S.

TUNELURI PRIN SANDUK

ÎN toamna anului trecut, albia rîului Vahș din Tadjikistan, pe care se construiește cea mai mare hidrocentrală din Asia Centrală (2700 MW), a fost blocată cu un zăgaz realizat într-o secundă : o puternică explozie a dislocat 300 de mii de mc. de rocă și i-a aruncat în vale. Apele rîului au pornit pe o nouă albie, săpată de mina omului prin inima muntelui — un tunel lung de 1500 de m, primul din cele patru care vor străbate muntele Sanduk la diferite înălțimi.

La 17 aprilie, constructorii hidrocentralei au terminat tunelul numărul 2, cu o lungime de 1625 de m, aflat cu 30 de m mai sus decît primul. El este destinat evacuării viiturilor de ape ale primăverii : avîndu-și obîrșia în ghețarii Pamirului, Vahșul își umflă apele în fiecare primăvară, șuvoaiele lui furtunoase se năpustesc la vale pe la sfîrșitul lui mai cu un debit de circa 3200 de mc de apă pe secundă. Acum cele două tunele asigură pe deplin evacuarea tuturor apelor rîului.

Perfecționarea tehnicii lucrărilor la cel de-al doilea tunel a redus cheltuielile de muncă la o treime, iar viteza medie lunară de înaintare a crescut de la 34,6 m liniari de tunel terminat, la 42 de m.

Tuneliștii urmează să mai sape încă un tunel pentru evacuarea surplusului de apă din viitorul lac de acumulare, unul de siguranță, în caz de avarie, precum și tunelurile prin care apele Vahș-ului vor coborî spre turbine ; în total peste 25 de km., săpați în muntele Sanduk.

În canionul îngust al Vahș-ului se va înălța un baraj înalt de 317 m, cuprinzînd în corpul lui 58 de milioane mc de piatră și de argilă. Această soluție tehnică a fost aleasă pentru că un baraj de beton nu ar fi rezistat cutremurelor, frecvente în Tadjikistan.

S. PODINĂ

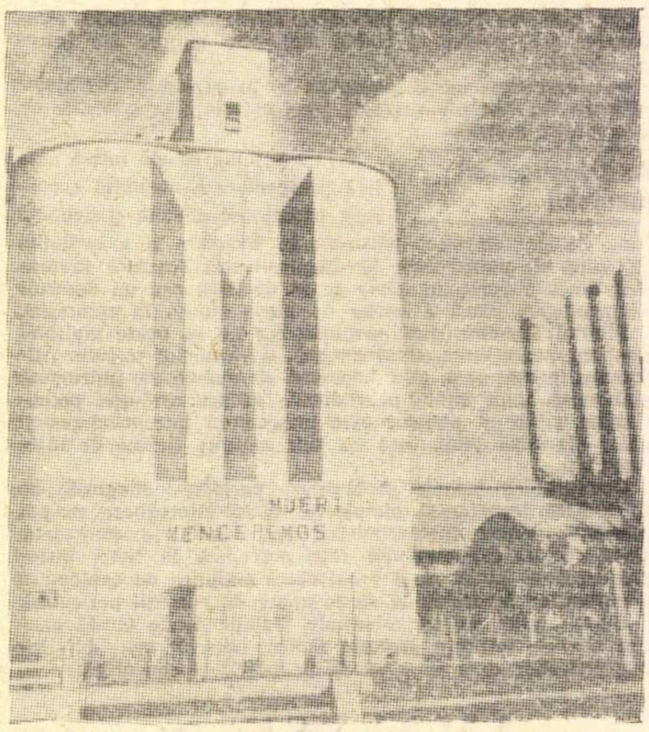

CUBA. – În anii puterii populare se dezvoltă industria cimentului. Dacă în perioada 1954–1958 producția totală a însumat circa 2,9 milioane de tone, în anii 1961–1965 ea a sporit la aproximativ 4,1 milioane de tone, din care numai în 1965 – 800 mii tone. Cu cele două noi fabrici în curs de construcție, capacitatea anuală de producție de ciment se va ridica la 2 milioane de tone.

R. P. CHINEZĂ

PIINEA INDUSTRIEI

INDUSTRIA carboniferă din China a ajuns în prezent la o producție anuală de cîteva sute de milioane de tone, cantitate suficientă nu numai pentru satisfacerea nevoilor interne ale construcției socialiste și pentru consumul populației, ci și pentru export. La creșterea rapidă a producției de cărbune și la îmbunătățirea continuă a calității lui au contribuit, atît mecanizarea tot mai largă a exploatării cărbunelui în noile mine, ca de exemplu, mina de la Kailuan, mina verticală de la Ciantin, cît și extinderea exploatărilor la vechile mine.

Recent, în afară de creșterea numărului diferitelor sortimente de utilaje de ridicare mecanică, a dispozitivelor de drenare, a instalațiilor de ventilare și de aer comprimat, la minele nou înființate s-au mai adăugat un mare număr de haveze, mașini combinate pentru havat și încărcat, perforatoare electrice și pneumatice, mașini de încărcat cărbune și pietre și alte mașini moderne, care poartă marca unor întreprinderi din Pekin, Șanhai, Uhan etc. Noile tipuri de instalații de prelucrare a cărbunelui sînt prevăzute cu utilaj tehnic avansat și întregul proces de producție este mecanizat și automatizat, ceea ce are ca rezultat ridicarea raportului producție netă — producție brută și reducerea conținutului de cenușă.

În ultima vreme minerii de la mina de cărbuni Tadong din provincia Șansi, una din cele mai mari baze de producție ale industriei carbonifere din R. P. Chineză, au reușit să dubleze media zilnică a cantității de cărbune extras.

C. MOCANU

R. P. ALBANIA

CHIMIA—AGRICULTURII

ACUM două luni a dat prima producție noul obiectiv al industriei chimice albaneze, Uzina de îngrășăminte azotoase din Fieri. Construcția uzinei a început în primăvara anului 1965, cînd la Fieri au venit oameni din toate colțurile țării. Ei au construit 30 de instalații chimice pentru a produce din petrol amoniac și acid azotic, din care va rezulta azotatul de amoniu, necesar pentru fertilizarea solului.

Volumul instalațiilor montate însumează 119 000 mc, lungimea conductelor tehnologice între secții — 13 400 m, a cablurilor electrice de legătură și a iluminatului exterior — 66 150 m, lungimea conductelor de termoficare, apă și canalizare — 37 130 m. Folosind metode moderne de construcție, realizatorii uzinei au ridicat-o și au pus-o în funcțiune în numai 18 luni.

R. S. CEHOSLOVACĂ

PRIMA CENTRALĂ ATOMICĂ

ÎN prima ședință a Comisiei cehoslovace pentru energia atomică, constituită de guvernul cehoslovac în martie a.c., s-a subliniat că lucrările pregătitoare pentru realizarea producției de energie atomo-electrică intră anul acesta într-o fază mai intensă de dezvoltare. În prezent se desfășoară construirea primei centrale atomice cehoslovace de la Jaslovsky Bohunici din Slovacia, cu o putere de 150 megawați, care vor fi încheiate la sfîrșitul anului 1968. Prima turbină destinată acestei centrale se află în probă la Uzinele „Skoda“ din Pilsen. Paralel, specialiștii cehoslovaci lucrează la proiectul celei de a doua centrale atomice, a cărei construcție va începe în 1969. La darea ei în exploatare, noua centrală atomică va avea o putere de 3,5 ori mai mare decît a primei. Combustibilul de uraniu necesar va fi produs la Institutul de cercetări nucleare de lingă Praga în colaborare cu Institutul de combustibil nuclear de la Mnisek din Cehia de Nord.

Organizarea unei baze de cercetări științifice și lucrările pregătitoare în vederea construirii celui de al doilea reactor de cercetări științifice din Cehoslovacia, sînt legate de obiectivul ca în decurs de 10—15 ani energia nucleară să reprezinte principala sursă de producție a energiei electrice în Cehoslovacia.

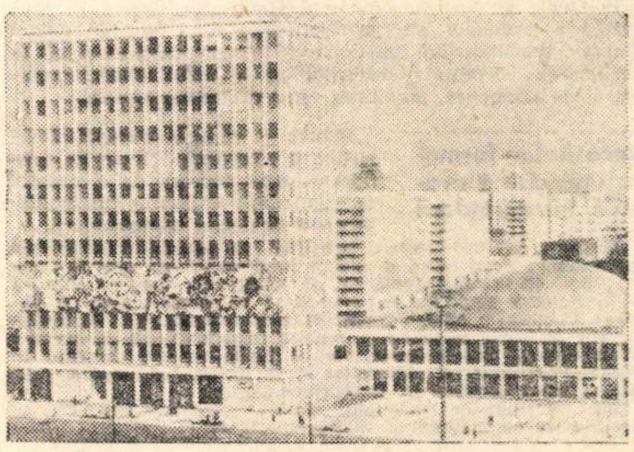

R. D. GERMANĂ. – Producția industriei construcțiilor a crescut în anii 1962–1966 cu 21%; în aceeași perioadă, productivitatea muncii în această ramură a sporit cu 26,4%. Au primit noi locuințe, în ultimii 4 ani, 750 000 de persoane. În fotografie : construcții noi în centrul Berlinului.

R. P. BULGARIA

ELECTRONICA CIȘTIGĂ TEREN

ELECTRONICA începe să ocupe un loc tot mai important în industria bulgară. O mare parte a utilajului și aparatelor electronice destinate unităților industriale se fabrică de acum în țară. Astfel, întreprinderea „Electronica industrială“ din Gabrovo produce generatoare pentru încălzirea prin inducție și pentru încălzirea dielectrică, generatoare de ultrasunete, diferite dispozitive pentru mașini electronice.

Printre metodele moderne utilizate în producția industrială, o largă aplicare și-a găsit încălzirea prin inducție. Se află acum în funcțiune peste 50 de utilaje (generatoare și mașini) pentru călire de suprafață, diferite cuptoare cu încălzire prin inducție, cu capacități mici de 20—50 kg. Au fost create peste 20 de secții de turnătorii de precizie, utilate cu generatoare și cuptoare de inducție de producție bulgară.

Aparatele dielectrice se folosesc în industria chimică (la prelucrarea prin sudură a maselor plastice), în industria lemnului, a tutunului și alimentară a Bulgariei, contribuind la creșterea productivității muncii (în unele cazuri cu 50%) și reducerea consumului de materiale auxiliare.

Aplicarea tehnicii bazate pe frecvența înaltă are o ridicată eficiență economică. La șantierele navale din Varna, de pildă, instalațiile noi de topire a metalului aduc o economie anuală de 24 101 leva pe an. Generatorul și cuptoarele se amortizează în 1,4 ani.

R. P. D. COREEANĂ

INVĂȚĂMINTUL TEHNIC GENERAL

DE LA 1 aprilie a.c. a intrat în vigoare legea Adunării Populare Supreme a R.P.D. Coreene privind introducerea învățămîntului tehnic obligatoriu, general și gratuit, de 9 ani. Astfel se prelungește cu 2 ani durata învățămîntului obligatoriu care a fost în vigoare pînă în prezent. Noul sistem de învățămînt de 9 ani prevede predarea cunoștințelor de cultură generală și, în același timp, oferă viitorilor absolvenți o bază de cunoștințe politehnice elementare. El se compune din școala primară de 4 ani, urmată de școala secundară de 5 ani, organizată pe baza contopirii școlii tehnice de 2 ani cu școala secundară de trei ani, existente pînă în prezent.

Absolvenții școlii tehnice de 9 ani pot continua studiile urmînd diferite școli tehnice superioare de specialitate cu o durată de 3—4 ani, pentru a deveni ingineri sau specialiști cu calificare medie în diverse domenii tehnice, după care pot urma cursurile universitare. O caracteristică a noului sistem de învățămînt este îmbinarea predării noțiunilor de cultură generală cu cele tehnice, a învățămîntului cu munca nemijlocită în producție.

Sistemul de învățămînt public al R.P.D. Coreene numără în prezent 98 instituții de învățămînt superior și 9165 școli de toate gradele, cuprinzînd 2 600 000 elevi și studenți.

R. P. MONGOLĂ

CU GINDUL LA RECOLTA VIITOARE

OAMENII MUNCII și specialiștii din satele Republicii Populare Mongole au obținut rezultate bune în pregătirea lucrărilor agricole din primăvara acestui an.

Anul acesta, în gospodăriile de stat din R. P. Mongolă urmează să fie însămînțate 324 200 ha, din care 265 000 ha cu grîu, 19 000 ha cu cartofi. A fost repartizată o suprafață de 7000 ha pentru cultivarea legumelor. Dacă anul trecut au fost terminate lucrările de însămînțare în 15—25 de zile, în prezent, oamenii muncii și specialiștii de la sate s-au angajat să le termine în 10—15 zile. Toate gospodăriile de stat din țară au terminat lucrările de curățire și sortare a semințelor. La realizarea însămînțărilor de primăvară participă activ și orășenii.

În gospodăriile de stat se introduc noi mijloace de producție mecanizate. Astfel, anul acesta, în cea mai mare parte a gospodăriilor de stat din R. P. Mongolă, principalele lucrări agricole vor fi complet mecanizate.

R. P. POLONĂ

DEZVOLTAREA CERCETĂRILOR ECONOMICE

ADAPTÎNDU-SE cerințelor crescinde determinate de dezvoltarea economiei naționale a R. P. Polone, rețeaua de instituții de cercetări și pregătirea de cadre economice se lărgește pe zi ce trece. În prezent, în Polonia funcționează următoarele centre de cercetare economică:

— 140 catedre de economie politică și de economie de ramură, în care lucrează în total 851 lucrători și cercetători științifici:

— 5 centre economice și anexe ale Academiei de științe a R. P. Polone, în care lucrează 97 de persoane:

— 10 institute și centre separate de cercetare economică pe lingă ministere, cu 922 lucrători și cercetători științifici;

— 10 mari centre și secții de studii economice care efectuează cercetări independente în cadrul institutelor tehnice, cu un efectiv de 360 de persoane.

Deci, în toate centrele de cercetare economică (socotind 20% din cadrele institutelor de invățămint superior) lucrează 1549 de lucrători și cercetători științifici. Se prevede ca pină in anul 1970 efectivul de cercetători științifici din centrele de studii economice să ajungă la circa 1800 persoane.

R. P. UNGARĂ

„PUSTA“ PRIMEŞTE APĂ

ÎNTINDEREA cimpiei Hortobágy, din partea răsăriteană a Ungariei (suprafața: peste 35 000 ha), face ca problema irigării și fertilizării „pustei“ să aibă o deosebită importanță.

Un pas hotăritor in rezolvarea planurilor de irigare a cimpiei est-ungare s-a făcut o dată cu construirea barajului de la Tiszalök care constituie baza pentru extinderea lucrărilor de irigație, pentru asigurarea rezervelor de apă, dezvoltarea pisciculturii și punerea in funcțiune a unui sistem energetic și de navigație. O dată realizate toate amenajările, sistemul barajului va permite irigarea a circa 110 000 ha de pămînt arabil, orezării, pășuni, grădini. Două treimi din volumul apelor Tisei barate vor fi îndreptate spre Canalul principal răsăritean (terminat in 1960), și circa o treime spre Canalul principal apusean, realizat in anii 1964—1965.

Apele Tisei au inceput să transforme pămintul arid al Hortobágy-ului într-o regiune agricolă fertilă. În prezent, 13 sectoare de irigație au intrat in funcțiune sau se află în curs de amenajare, urmind ca toate să fie date in exploatare in cursul actualului cincinal. Noi suprafețe se vor adăuga celor 335 000 ha de pămînt irigat existente in Ungaria.

R.S.F. IUGOSLAVIA – Electrificarea progresează în ritm rapid. În anul 1966, producția de energie electrică a crescut cu 10% atingînd 17,1 miliarde kWh. Noi centrale se pun în funcțiune; recent a dat curent electric Hidrocentrala din Senj. Iată o vedere din sala mașinilor a acestei centrale.

R. D. VIETNAM

EROISM IN MUNCĂ ŞI IN LUPTĂ

DISPERSATĂ in diferite regiuni în mici unități de producție, ca urmare a atacurilor aviației americane, industria R. D. Vietnam se dezvoltă, in ciuda condițiilor dificile create de agresiunea S.U.A. Producția marilor uzine, ale căror secții nu au putut fi evacuate și care au devenit ținta bombardamentelor, este în prezent suplinită prin crearea a numeroase intreprinderi, in zone unde pot funcționa în securitate, în orice condiții. În ultimii doi ani au fost date în exploatare 210 intreprinderi în 14 provincii. În aceste mici fabrici, ca și în secțiile uzinelor dispersate, se desfășoară o bătălie patriotică, stimulatoare de nenumărate fapte de eroism, pentru depășirea planului, și aceasta în condițiile cind mașinile și locurile de muncă sint amplasate in diferite localități situate la mari distanțe, cind procesul tehnologic este fragmentat.

În ciuda acestor greutăți, muncitorii vietnamezi au reușit să sporească producția industrială regională din 28 de provincii cu 11,2% in primul trimestru, față de perioada corespunzătoare a anului trecut. Creșteri mai mari au fost inregistrate în ramurile-cheie: 40% in construcțiile mecanice, 47,7% in industria de ingrășăminte chimice etc. La sfirșitul lunii martie, de pildă, intreprinderile de construcții mecanice din zona Haifong-ului au produs de două ori mai multe mașini decit in primul trimestru al anului trecut. O mare atenție se acordă fabricării mașinilor ușoare, cu o mare manevrabilitate, de capacități și puteri mici și mijlocii.

R. D. GERMANĂ

PERSPECTIVE 1970

IN cursul lucrărilor celui de-al VII-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania, incheiat săptămina trecută, au fost prezentate și dezbătute, printre altele, principalele cifre de control ale planului cincinal 1966—1970, care urmează a fi elaborat după Congres in forma sa definitivă.

Se prevede ca venitul național să crească pină in anul 1970 cu 28—32% față de anul 1965. Premisa hotăritoare a acestui obiectiv va fi creșterea productivității muncii in industrie cu 40—45%, in construcții — cu 35—40%, iar in agricultură cu 30—35%. In 1970 investițiile vor spori cu 48—52% față de anul 1965, urmind ca ele să fie utilizate cu prioritate pentru raționalizarea socialistă complexă, in așa fel incit să se realizeze folosirea optimă a fondurilor fixe și o cit mai mare eficiență economică. Realizarea programului de investiții va implica creșterea volumului construcțiilor cu cel puțin 40%.

Pină in anul 1970 se prevede o creștere a producției industriale cu 37—40%, prioritate avind acele produse și grupuri de produse, intreprinderi și ramuri, care au o importanță deosebită, in condițiile revoluției tehnico-științifice, pentru creșterea eficienței economiei naționale.

In domeniul agricol se prevede, de asemenea, creșterea producției animaliere și vegetale, astfel incit aprovizionarea populației cu alimente să poată fi asigurată in mare măsură din producția internă. Se preconizează să se asigure o creștere cu 20—25% a producției animaliere destinate consumului.

In ceea ce privește comerțul exterior, in anul 1970 el urmează să atingă valoarea globală de circa 33—35 miliarde mărci. Se va pune accentul pe lărgirea sistematică a schimburilor, a colaborării tehnico-științifice și a cooperării in producție.

La Congres a fost subliniată necesitatea cunoașterii temeinice a problemelor planificării, a studierii și aplicării celor mai noi cunoștințe din domeniul ciberneticii, teoriei informațiilor și din alte domenii ale științei. De asemenea, se va pune accent pe intărirea disciplinei in producție, pe realizarea concordanței intre interesele individuale și cele ale intregii societăți.

In perioada care urmează vor fi luate măsuri in vederea creșterii nivelului de trai al populației, printre care: trecerea la un regim cu săptămina de lucru de cinci zile, cu reducerea duratei actuale a săptăminii de lucru cu o oră și jumătate pină la două ore și desființarea unor sărbători legale existente in prezent; sporirea salariilor minimale și a pensiilor, a indemnizațiilor pentru familiile care au patru și mai mulți copii etc.

Venitul real pe un locuitor este prevăzut să sporească pină in 1970 cu 19—21%.

I. C.

1 MAI

(Urmare din pag. 1)

de avint revoluționar al maselor pentru democrație și socialism; se dezvoltă cu succes lupta tinerelor state suverane din fostele colonii, impotriva neocolonialismului, pentru desăvirșirea neatirnării lor politice și economice; se amplifică mișcarea tuturor popoarelor subjugate, pentru eliberarea lor de sub dominația imperialismului; omenirea toată, o dată cu materializarea ideilor marxism-leninismului in țările socialiste și cu creșterea influenței acestora pe plan mondial, inaintează intr-un ritm viguros și ireversibil spre marile ei idealuri de progres material și spiritual.

În ultima vreme, cercurile imperialiste și reacționare, in frunte cu imperialismul american, se inverșunează in a ține pe loc mersul inainte al istoriei, organizind comploturi, intervenții armate, atentate la independența și suveranitatea altor țări, incurajează cercurile neonaziste și revanșarde și se impotrivesc eforturilor ce se fac pentru insănătoșirea vieții internaționale. De o deosebită gravitate este intensificarea războiului agresiv dus de Statele Unite in Vietnam. Poporul român este pe deplin solidar cu cauza dreaptă a poporului vietnamez și cu lupta sa pentru apărarea dreptului sfint de a-și hotări soarta singur și fără amestec din afară; el i-a acordat și ii va acorda și in viitor sprijin material, moral și politic. Partidul și guvernul, intregul nostru popor, se pronunță pentru incetarea imediată, necondiționată și definitivă a bombardamentelor asupra R. D. Vietnam, pentru curmarea agresiunii impotriva poporului vietnamez, pentru respectarea dreptului său de a-și hotări singur soarta.

O caracteristică a lumii contemporane o constituie faptul că pe toate continentele se dezvoltă uriașe forte ale luptei antiimperialiste, pentru menținerea și consolidarea păcii. Cercuri largi ale opiniei publice, mișcări democratice, forțe politice de o mare diversitate, se pronunță pentru o politică de destindere și cooperare in interesul securității internaționale.

„Victoria in lupta pentru statornicirea păcii, pentru apărarea independenței și suveranității popoarelor, pentru democrație și progres social — spunea recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, — este condiționată in mod hotăritor de unitatea și coeziunea frontului antiimperialist, și, in primul rind, a țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Partidul Comunist Român, pornind de la convingerea că grija pentru unitatea mișcării comuniste este indatorirea supremă a fiecărui partid, desfășoară o activitate intensă pentru intărirea relațiilor de prietenie frățească cu toate țările socialiste, cu toate partidele comuniste și muncitorești, in interesul reciproc și al cauzei generale a socialismului și păcii“.

Factor activ al vieții internaționale, România duce o politică consecventă de pace, militează cu consecvență in spiritul Declarației de la București pentru asigurarea securității europene. Țara noastră își dezvoltă relațiile cu toate țările lumii, indiferent de orinduirea lor socială, relații punind la baza politicii sale externe principiile independenței și suveranității naționale, neamestecului in treburile interne, egalității depline in drepturi și avantajului reciproc, respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a-și hotări singur soarta.

Poporul nostru este adinc incredințat că prin lupta unită a uriașelor forțe ale progresului social și ințelegerii intre popoare, cauza păcii in intreaga lume va triumfa.

Sub conducerea partidului, oamenii muncii de la noi își vor realiza hotărirea de a implini și depăși prevederile cincinalului, de a cuceri noi etape pe drumul infloririi culturii materiale și spirituale a patriei, de a-și spori legăturile și solidaritatea internațională in scopul progresului social al intregii omeniri. Această hotărire reflectă in modul cel mai fidel atașamentul lor viu față de ințelesurile sărbătoririi zilei de 1 Mai.

COMPETIȚIA AVIOANELOR-GIGANT

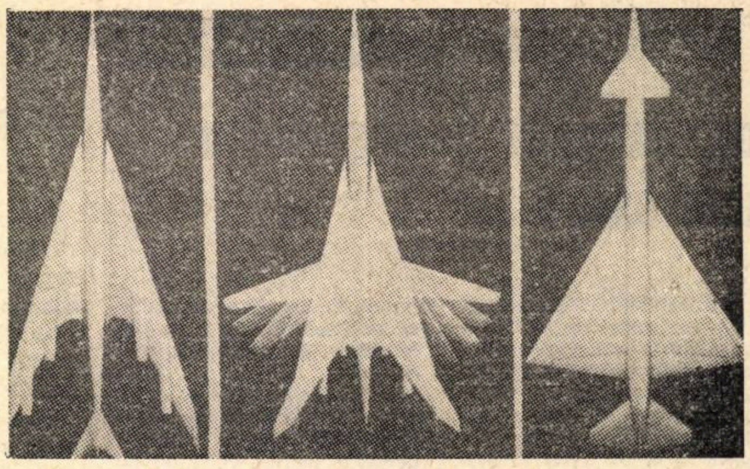

Proiecte de avioane supersonice

ESTE destul de greu să ne închipuim interiorul unui avion care ar putea transporta 490 pasageri. În adevăr el ar trebui să aibă capacitatea unei săli de spectacol de mărime mijlocie, cu o lățime permițînd așezarea a zece fotolii într-un rînd, amplasate în trei grupuri. Un fel de cinematograf zburător... Și totuși nu este vorba aici de un proiect al viitorului îndepărtat, ci de un cvadrireactor care va intra în funcțiune pe liniile companiei „Pan American World Airways" probabil la sfîrșitul anului 1969.

Aparatul nu constituie o excepție: el face parte din „noua generație" a avioanelor subsonice de mare rază de acțiune care, în anii imediat următori, vor asigura trecerea de la avioanele de transport utilizate în prezent, la cele supersonice. Subsonicul „Antonov-22" va deservi „Aeroflot"-ul sovietic începînd din 1969—1970, iar în turbopropulsorul L-500-1 (S.U.A.) vor călători în 1975, 902 pasageri, cu o viteză de 800 km pe oră. Concomitent, își vor face apariția supersonicele. Anglo-francezul „Concorde" va fi urmat de Tupolev-144" (U.R.S.S.) și probabil de americanul „SST", care vor atinge viteze pînă la 3000 km pe oră.

Într-un singur an — un miliard de călători „zburători"?

N-AM DAT decît cîteva exemple, dar ele sînt suficiente pentru a evidenția revoluția care se pregătește pe magistralele aeriene ale lumii. Căci cum altfel ar putea fi interpretată o recentă declarație a lui Pierre Satre, directorul tehnic al cunoscutei companii franceze „Sud Aviation" — unul din pilonii proiectului „Concorde"? Subliniind că aparatele cu reacție s-au dovedit de patru ori mai rentabile decît cele cu piston, Satre își exprima părerea că avioanele supersonice de pasageri vor marca, din acest punct de vedere, un nou salt înainte. Specialistul francez prevedea, bazîndu-se pe date statistice din surse guvernamentale și private, o creștere simțitoare și continuă a traficului de pasageri pe întregul glob: de la 180 000 000 în 1965 la 370 000 000 în 1972 și 740 000 în 1980, cu alte cuvinte o dublare a cifrei în fiecare șapte-opt ani. La rîndul său ziarul COMBAT dădea ca probabilă o cifră superioară: un miliard de pasageri!

Nu dispunem de pronosticuri similare în ceea ce privește transportul aerian de mărfuri, dar progresele sale în ultimii cîțiva ani au fost pe cît de rapide pe atît de impresionante. Ba chiar nu de mult NEW YORK TIMES cita opinia reprezentantului uneia din principalele companii aeriene americane în sensul că peste cinci ani — adică după intrarea în funcțiune a cargourilor gigant „Lockheed" C-5 și „Boeing" 747 — societatea respectivă se așteaptă ca profiturile de pe urma transportului de mărfuri pe calea aerului să întreacă pe cele provenind din traficul de călători!

Piața „superjet"-urilor

DAR NU SE PUNE numai problema călătorilor și a tonelor-marfă transportate. Pe plan pur economic există și un alt aspect. Era avioanelor supra-rapide (superjet-uri, după cum le denumesc specialiștii), a bătut la ușă. De pe acum se calculează necesitățile mondiale de asemenea aparate. Este drept, cifrele variază foarte mult: Federal Aviation Agency din S.U.A. evaluează cerințele la 400—800 aparate, compania „Lockheed" — la 500—900, iar „Boeing" are în vedere 1 800. În ciuda caracterului lor aproximativ și speculativ și chiar rămînînd la estimările mai modeste, cifrele își relevă importanța dacă luăm în considerare costul foarte ridicat al unui singur avion (circa 35 milioane de dolari pentru avioanele americane și 16 milioane pentru „Concorde"). Cu alte cuvinte, mărginindu-se pentru exemplificare la superjet-uri, se desemnează perspectiva unor investiții de zeci de miliarde de dolari doar în acest sector.

Iată de ce ansamblul problemelor legate de dezvoltarea transportului aerian preocupă nu numai pe specialiști. Suplimentul special al ziarului NEW YORK TIMES închinat aviației (noiembrie, 1966); revista UNESCO IMPACT — SCIENCE ET SOCIÉTÉ (aprilie—mai—iunie 1966) într-un amplu studiu al lui Leslie Bryan, directorul Institutului de aviație a Universității din Illinois; revista UNITED STATES AND WORLD REPORT, fără a mai vorbi de avalanșa de articole din presa franceză și engleză privitoare la „Concorde", tratează aspectele cele mai diverse. Bryan, de pildă, vorbește, între altele, despre influența dezvoltării vertiginoase a aviației asupra structurii demografice a unor teritorii, asupra psihologiei sociale, educației etc. În cele ce urmează ne vom opri numai asupra unor implicații pur economice. Precizăm că aici nu ne referim doar la avioanele supersonice, păsări încă rare..., ci în general la utilizarea actuală și în perspectiva viitorului apropiat, pe scară largă, a avioanelor cu reacție de mare capacitate și randament.

Deplasări...

ÎN ULTIMII ANI aviația civilă a înaintat, ca să spunem așa, pe un front larg. O anchetă cuprinzătoare a Departamentului Comerțului al S.U.A. a relevat că în această țară companiile de transport aeriene s-au dezvoltat de două ori mai repede decît societățile de electricitate și cele de transport rutier care, după cum se știe, au o pondere considerabilă în economia americană. Doar companiile care au livrat pe piață produse noi, cum ar fi polietilena sau oxigenul extra pur, au cunoscut o ascensiune mai rapidă; trebuie precizat că în acest ultim caz cifra de afaceri globală a fost inferioară celei care a revenit companiilor de transport aerian (circa cinci miliarde de dolari).

Transporturile aeriene au influențat puternic pe cele terestre. Astfel, ca element nou, se menționează tot în S.U.A., dispariția aproape totală a trenurilor de lux pe distanțe scurte. Un alt aspect interesant. Se știe că în timp ce în transporturile pe cale ferată, rutiere și navale partea leului aparține mărfurilor, în cele aeriene determinantă a fost deservirea călătorilor. Aceasta nu înseamnă că și în acest sector nu se observă deplasări semnificative. În adevăr, conform datelor publicate de Organizația Internațională a Aviației Civile, în 1965, în cele 10 țări membre ale O.I.A.C., 5 010 milioane tone/kilometru au luat calea aerului. Or, această cifră întrece cu 28% cifra corespunzătoare a anului precedent, creșterea realizată fiind cea mai însemnată din ultimii 15 ani. Pe itinerariile aeriene ale regiunii Atlanticului de Nord, unde traficul este extrem de intens, traficul de mărfuri a sporit cu 18% în 1965 față de 1964.

„Pare foarte posibil — scrie Leslie Bryan — ca în cele din urmă raportul de încasări călători-cargo la companiile aviatice să fie răsturnat în folosul celui din urmă, paralel cu creșterea absolută a numărului călătorilor". În adevăr, caracteristica principală a transporturilor aeriene — rapiditatea — le conferă avantaje substanțiale în toate cazurile cînd viteza reprezintă cerința esențială a clientului. Or, aceasta se aplică la fel de bine și mărfurilor, bineînțeles în măsura în care utilizarea de aparate cu reacție tot mai perfecționate asigură o scădere a tarifelor respective. Și trebuie spus că în ultimii ani cargoul aerian a reușit să spulbere multe prejudecăți.

Un „mărfar" mai puțin obișnuit: avionul cu reacție

UN STUDIU întreprins de Institutul de cercetări din Stanford, a analizat multilateral această problemă. Invocînd experiența a 261 companii, cercetătorii de la Stanford au în vedere bineînțeles scena americană. Totuși, dintr-un anumit punct de vedere, datele respective prezintă un interes mai larg, întrucît se referă la eficiența economică a unui mijloc de transport de mărfuri despre care s-a scris relativ mai puțin.

„În prezent — sublinia directorul unei mari companii aviatice — din punctul de vedere al posibilităților de transport noi considerăm că S.U.A. are o «lungime» de cinci ore și o «lățime» de două ore. Oceanele s-au «micșorat» în aceeași proporție".

Afirmația nu reprezintă o figură de stil. În momentul de față este pe deplin posibil ca o anumită marfă încărcată la Los Angeles sau San Francisco, pe coasta Pacificului, la 10,30 noaptea ora locală, să fie livrată a doua zi dimineața la 9 la porțile unui magazin din New York — așadar la o distanță de 10 000 km.

La început, în calele avioanelor își găseau locul în primul rînd produsele perisabile, dar în prezent locul întîi îl ocupă piesele de schimb pentru mașini și utilaj industrial divers — scria și NEW YORK TIMES la 21 noiembrie 1966. Urmează piesele de schimb auto, îmbrăcăminte, tipăriturile, produsele electrice, pentru ca abia în ultimele locuri să se situeze fructele și legumele și alte mărfuri tradiționale. Sîntem aci în prezența unui fenomen nou.

Studiul efectuat la Stanford citează declarația unui reprezentant al unei companii producătoare de mașini electronice de calcul: „O parte din beneficii, le obținem din închirierea mașinilor noastre. Evident, nouă ni se plătește doar pentru timpul cît ele funcționează efectiv la fața locului. Or, am constatat că eliminarea timpilor morți grație transportării calculatoarelor cu avionul, chiar la un preț mai ridicat, este mai mult decît justificată din punct de vedere economic".

Un alt aspect: reducerea cheltuielilor de depozitare, care, în unele cazuri speciale, sînt considerabile. Medicamentele, de pildă, necesită păstrarea în condiții deosebite (instalații frigorifice etc.). O companie de produse farmaceutice, trimițînd medicamentele cu avionul la diferiți distribuitori de pe întreg cuprinsul Statelor Unite, a reușit să micșoreze într-o măsură însemnată cheltuielile de depozitare.

Reactoarele și-au dovedit superioritatea și în cazul „mărfurilor vii". Astfel, pe o scară din ce în ce mai mare, sînt expediați de la incubatoare la cumpărător... puii de găină. În primele 48 de ore după naștere, ei nu au nevoie de hrană, deci livrarea lor, în cîteva ore, pe calea aerului elimină o serie de „complicații" (necesitatea de a asigura hrana, condiții speciale etc.), care pot determina o mortalitate mai ridicată și, în general, „încărca" prețul.

Desigur, cele cîteva exemple de mai sus nu trebuie absolutizate. Rentabilitatea și, în general, condițiile utilizării avioanelor cu reacție pentru transportul de mărfuri variază de la țară la țară și ele sînt determinate de o serie de factori specifici.

Concurența în creștere

AM VORIT mai sus despre avioane subsonice. Care vor fi cîteva din implicațiile economice ale transporturilor la viteze supersonice? „Dacă ne gîndim că în era supersonică distanța New York—Buenos Aires poate fi parcursă în cinci ore în loc de 11 ore ca în prezent, iar timpul de zbor de la Londra la Sydney se reduce de la 23 la 11 ore, consecințele apar cu izbitoare claritate" — scria recent în NEW YORK TIMES un expert în probleme de „marketing" — Walte H. Johnson. Ziarul observa în continuare: „un astfel de avion ultrarapid care ar deservi întîi liniile lucrative ale Atlanticului de Nord ar fi apoi utilizat din plin pe distanțe și mai mari și ar lega între ele oceane și continente".

Este poate prea devreme, la ora actuală, să apreciem întreaga semnificație economică a apariției pe magistralele aeriene a avionului de pasageri supersonic. În ceea ce privește însă „relațiile internaționale" — la care se referă ziarul citat mai sus — se știe că primele rezultate au constat în intensificarea concurenței între firmele americane și vest-europene.

Stadiul actual al prototipurilor „Concorde" este considerat ca asigurînd un avans de circa trei ani față de industria aeronautică din Statele Unite, iar Washington-ul a răspuns la „provocarea" vest-europeană prin anunțarea unor proiecte de și mai mari proporții.

Deocamdată vreo 15 societăți aeriene au și comandat peste 70 aparate „Concorde", la prețul de circa 6 milioane lire sterline avionul. Semnificativ este desigur faptul că de data aceasta principalii cumpărători sînt societăți americane ca „Pan American" și T.W.A., din partea cărora se așteaptă în viitorul apropiat chiar o majorare a comenzilor. Ultimul client apărut pe piața viitoarelor avioane „Concorde" este „Lufthansa" vest-germană, ceea ce a constituit o surpriză, cunoscute fiind strînsele legături ale acesteia cu firma americană „Boeing".

Înăsprirea concurenței caracterizează și celelalte deplasări, menționate mai sus, în transportul aerian. În țările capitaliste progresele tehnice reale în acest domeniu se înfăptuiesc în condiții contradictorii, uneori paradoxale. „Capacitatea mijlocie a avioanelor s-a mărit, ceea ce a determinat o scădere corespunzătoare a costului de exploatare a fiecărui aparat — observă Leslie Bryan... Dar înseși aceste caracteristici ale reactoarelor stau la baza slăbiciunii economice actuale a companiilor aeriene. În adevăr, capacitatea avioanelor a continuat să crească mai rapid decît traficul. Drept urmare coeficientul de utilizare („coefficient de remplissage") a aparatelor a scăzut de la 60% în 1950 la circa 50% în 1965. În ciuda acestui fapt companiile aeriene în ansamblu, au realizat beneficii, deși n-au funcționat decît cu jumătate din capacitatea lor".

Și în sfera „air-cargo"-ului competiția este acerbă. Două importante companii americane specializate în acest gen de transport, „Slick" și „Flying Tiger" (Tigrul zburător), au mers pînă într-acolo încît au cerut să se interzică prin lege companiilor aeriene „obișnuite" ca să se îndeletnicească și cu transportul de mărfuri (în afara acelora care încap în camera de bagaje a avioanelor de pasageri). Companiile incriminate au refuzat, bineînțeles, să se conformeze.

Avioanele-gigant își au, desigur, problemele lor economice nerezolvate. Pentru monopolurile capitaliste, ele deschid perspectiva unei și mai îndîrjite lupte de concurență. Dar ele reprezintă o realitate care se cere studiată atent, cu toate implicațiile ei economice. Căci este un fapt: astăzi, și mașinile electronice și puii de găină, și oamenii au intrat în era transportului ultrarapid.

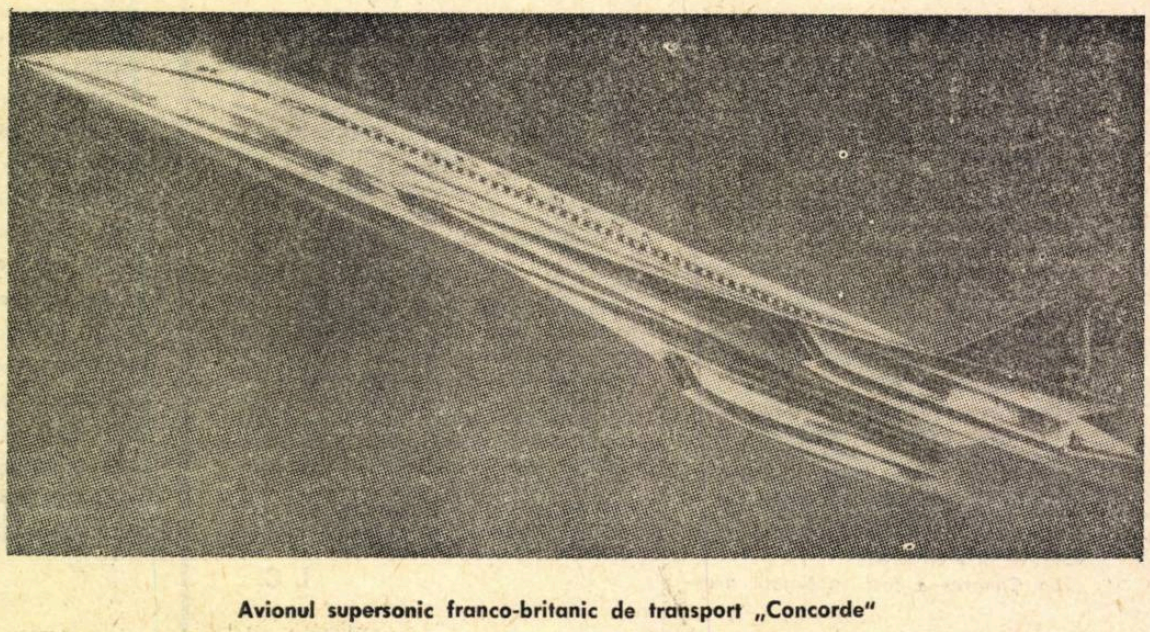

Avionul supersonic franco-britanic de transport „Concorde"

L. NIȚESCU

CANADA: În căutare de soluţii

CANADA se află într-o perioadă de căutări în politica economică internă şi externă. Ea se străduieşte să-şi asigure o dezvoltare economică independentă, un ritm mai susţinut de creştere, lărgirea cercului de parteneri în schimburile comerciale.

Confederaţia canadiană, membră a Commonwealth-ului britanic, a cunoscut o evoluţie relativ rapidă, trecînd de la situaţia unei ţări în curs de dezvoltare, la începutul secolului al XX-lea, la stadiul actual de ţară industrial-agrară care se numără printre primele 10 ţări capitaliste dezvoltate. Cu numai 0,6% din populaţia lumii, Canada se situează pe locul 7 printre ţările capitaliste în ce priveşte valoarea producţiei industriale şi pe locul doi, după S.U.A., din punct de vedere al producţiei industriale pe locuitor etc. (Vezi tabelul de mai jos).

Structura economică şi conjunctura

INDUSTRIA contribuie cu circa 40% la formarea produsului intern brut, pondere aproximativ egală cu aceea din S.U.A. Faptul că industria prelucrătoare reprezintă 77% din producţia industrială totală este considerat ca un indiciu al unei valorificări superioare a resurselor naturale. Cercurile economice canadiene sînt însă îngrijorate de insuficienta dezvoltare a industriei grele, fapt care se repercutează şi în ponderea mare a importului de maşini şi utilaje şi grevează asupra balanţei de plăţi. Productivitatea nu creşte destul de repede ; în 1966 a sporit cu numai 1,1% — jumătate din creşterea înregistrată în 1965 şi mai puţin de jumătate din creşterea productivităţii în S.U.A. În acelaşi timp în ultimii 3 ani a avut loc o încetinire a ritmului de creştere a producţiei industriale : de la 9,0% în 1964 acesta a scăzut la 8,2% în 1965 şi la 7,8% în 1966. Consiliul Economic al Canadei, creat de actualul guvern, într-un material în care se examinează perspectivele economiei canadiene pînă în 1970, propune măsuri de stimulare a activităţii industriei şi de modernizare a acesteia, în primul rînd pe baza unei creşteri însemnate a investiţiilor. Conform previziunilor, ponderea acestora în produsul intern ar urma să ajungă la 27%, iar creşterea produsului intern brut ar trebui să atingă în următorii 5 ani 4,8% anual.

Agricultura este un sector de bază al economiei canadiene, contribuind cu 6,5% la formarea produsului intern brut şi ocupînd 10% din populaţia activă a ţării. Ramura contribuie în măsură însemnată la încasările din export, în special griul. S-a calculat că în următorii trei ani, perioadă în care cererea mondială se va menţine ridicată, încasările din exportul acestui produs se vor ridica la peste 1 miliard de dolari anual. Exportul de griu a permis adeseori, în ultimii ani, preîntîmpinarea unui deficit al balanţei comerciale şi realizarea unor excedente.

În structura **exportului** se remarcă ponderea mare a unor produse de bază (cereale, metale neferoase, minereuri nemetalice, lemn etc.), în timp ce participarea produselor cu un grad mai înalt de prelucrare este redusă. Acesta este unul din motivele pentru care în ultimii ani comerţul exterior — de regulă excedentar — nu a mai putut acoperi decît în mult mai mică măsură deficitul balanţei plăţilor curente. Reducerea excedentului comercial este atribuită, în primul rînd, deteriorării conjuncturii materiilor prime pe piaţa mondială, fapt ce s-a exprimat în reducerea raportului de schimb al Canadei de la 106,5 în 1955 la 99,1 în 1964 (1948 = 100). Pe de altă parte, în ultimii doi ani importurile Canadei au crescut continuu, atît datorită conjuncturii susţinute ca urmare a procesului de dezvoltare a industriei cît şi politicii în acest domeniu a filialelor americane amplasate pe teritoriul ţării. „Deşi prezintă avantaje evidente, legăturile cu Statele Unite sînt totuşi un element important al deficitului conturilor curente ale Canadei ; acest lucru este neîndoielnic în măsura în care intrările de capital provenit din S.U.A. provoacă o sporire a importurilor", remarca recent revista belgiană INFORMATIONS DU COMMERCE EXTÉRIEUR, amintind că filialele americane importă de regulă echipamentul lor industrial din S.U.A.

Acestea sînt condiţiile în care Canada îşi pune astăzi problema necesităţii unei revizuiri a politicii sale faţă de capitalul străin şi a restructurării şi reorientării schimburilor sale externe.

Spre o atitudine nouă faţă de capitalul străin

DUPĂ cum remarca şi revista amintită, dezvoltarea economiei canadiene şi lărgirea gamei produselor la export se lovesc de o stavilă importantă : reţeaua de filiale ale unor societăţi străine care împînzesc întreaga ţară şi a căror politică tinde să se ghideze, în primul rînd, după interesele ţării de baştină a societăţilor-mamă. Peste 7 000 de unităţi industriale din Canada sînt filiale ale unor societăţi străine. Într-un articol publicat recent în ziarul englez FINANCIAL TIMES, Robert Winters, ministrul comerţului al Canadei, arată că, din cauza marilor investiţii străine, datoria externă netă a ţării era în octombrie 1966 de 20 miliarde dolari, adică echivalentă cu dublul încasărilor sale din exportul de mărfuri şi servicii sau 2/5 din produsul naţional brut în acel an.

Capitalurile străine au fost atrase de-a lungul anilor de imensele bogăţii ale Canadei, a căror exploatare prezenta un maximum de rentabilitate. Afluxul de capital a fost înlesnit şi de aşa-numita politică a „porţilor deschise", promovată de cercurile conducătoare şi de afaceri canadiene în dorinţa de a utiliza fondurile băneşti străine pentru dezvoltarea industriei. Monopolurile engleze, dominante în trecut, au fost înlăturate treptat de pe primul loc printre investitorii străini. Între 1945 şi 1960, plasamentele Statelor Unite în industria canadiană au crescut de 3,4 ori, iar cele ale Angliei numai de 2 ori. În prezent 1/4 din investiţiile efectuate de S.U.A. în străinătate iau drumul Canadei, volumul lor depăşindu-l cu mult pe cel al capitalurilor plasate în America Latină sau în Asia şi Africa luate la un loc.

Pe lîngă dimensiunile investiţiilor americane, o deosebită importanţă o are faptul că, aici ca şi în alte regiuni din lume, ele se îndreaptă cu precădere spre ramuri-cheie ale economiei naţionale. În prezent, capitalul nord-american controlează 69% din industria petrolului şi a extracţiei de gaze naturale 60% din industria prelucrătoare ; în construcţia de automobile controlul american reprezintă peste 96%, în industria electrotehnică 67%, în metalurgie 66%, iar în industria chimică 52%. „Principala problemă pe care o ridică un asemenea grad de extindere a proprietăţii străine este măsura în care ea expune industria canadiană la adoptarea unor hotărîri din exterior, care pot să nu corespundă întotdeauna cu interesele Canadei", scria în articolul amintit ministrul canadian al comerţului.

În ultima perioadă cercuri economice influente şi o serie de personalităţi oficiale cer schimbarea politicii „tradiţionale" faţă de investiţiile străine, instituirea anumitor limitări ale activităţii capitalului străin. La începutul anului trecut a fost înfiinţat un comitet special pentru studierea problemei controlului exercitat de capitalul străin asupra industriei canadiene. Printre membrii lui figurează şi Walter Gordon — fost ministru de finanţe, actual ministru fără portofoliu în cabinetul Pearson, autorul unei cărţi de mare răsunet apărută anul trecut sub titlul „A Choice for Canada" — lucrare deosebit de interesantă prin modul în care tratează efectele negative ale penetraţiei capitalului străin în economia Canadei şi pledează pentru apărarea intereselor naţionale în acest domeniu.

Cercurile conducătoare canadiene nu neagă rolul investiţiilor străine în industrializarea ţării, în valorificarea mai intensă a resurselor materiale şi umane, se declară pentru atragerea în proporţii sporite de mijloace financiare, documentaţie tehnică şi specialişti dintr-un număr tot mai mare de ţări. Recunoscîndu-se că filialele străine contribuie adesea la provomarea tehnologiei moderne, existenţa lor este admisă în continuare, dar autorităţile le cer să se comporte „ca buni cetăţeni ai Canadei". Exprimat în 12 „principii diriguitoare", despre care au fost informate oficial societăţile străine, acest comportament trebuie să se materializeze într-o repartizare mai judicioasă a investiţiilor pe regiuni, în orientarea spre ramurile producătoare de bunuri de echipament, în impulsionarea activităţii în sectoarele producătoare de mărfuri pentru export, în promovarea activităţii de cercetare ştiinţifică. Se cere, de asemenea, prezenţa unui număr mai mare de canadieni în consiliile de administraţie, posibilităţi de participare sporită a capitalului canadian la întreprinderile noi etc. „Guvernul va căuta ca investitorii străini să se supună numai legislaţiei canadiene şi să acţioneze în interesul politicii canadiene" — a declarat primul ministru Pearson într-un discurs televizat la 2 februarie.

Pentru diversificare în comerţul exterior

CERINŢA controlului asupra activităţii capitalului străin, ca mijloc pentru asigurarea unei dezvoltări economice multilaterale, se îmbină, conform opiniei care îşi face loc tot mai mult în cercurile guvernamentale canadiene, cu necesitatea unei diversificări a schimburilor externe.

În prezent, aceste schimburi se efectuează în proporţie de peste 60% cu S.U.A., care absorb 95% din exportul de combustibili naturali, 62% din produsele industriei prelucrătoare, 63% din exportul de maşini şi utilaje. Orientarea în asemenea măsură a comerţului exterior spre S.U.A. îngrijorează cu atît mai mult cercurile economice canadiene, cu cît balanţa comercială cu această ţară este cronic deficitară. În primele 6 luni ale anului 1966, deficitul în comerţul cu S.U.A. a fost de 551 milioane dolari. Creşterea schimburilor cu Statele Unite este însoţită de scăderea comerţului canadian cu partenerii tradiţionali — Anglia şi celelalte ţări din Commonwealth (în anul trecut exporturile spre Anglia au scăzut cu 4,6%). De altfel, perspectivele acestui comerţ, sînt mereu umbrite de proiectele engleze de aderare la Piaţa Comună vest-europeană. În ceea ce priveşte proiectul unei zone de comerţ liber Canada—S.U.A. care se vîntură de cîtva timp, Canada — în faţa competitivităţii superioare a industriei S.U.A. — se simte mai curînd atrasă de o liberalizare treptată a comerţului, produs cu produs, pe măsură ce industria canadiană îşi sporeşte productivitatea într-un anumit domeniu. „Industria prelucrătoare a Canadei nu ar fi în stare să reziste unei concurenţe neîngrădite a concernelor S.U.A...", scria în acest sens FINANCIAL TIMES.

Cercurile economice din Canada acordă o atenţie crescîndă posibilităţilor de extindere a comerţului cu ţările socialiste. În ultimii 7 ani volumul schimburilor comerciale cu aceste ţări a crescut de aproape 6 ori. Politica de diversificare geografică a comerţului, promovată de Canada, şi-a găsit expresia în încheierea de acorduri comerciale pe termen lung cu ţări socialiste, cărora le-a acordat clauza naţiunii celei mai favorizate.

Indiscutabil că în contextul dezvoltării viitoare a Canadei, relaţiile economice externe vor continua să joace un rol deosebit de important. După cum remarca Mitchell Sharp, ministrul finanţelor, în legătură cu obiectivele unui program de dezvoltare şi modernizare a economiei ţării „orice program de acest fel nu se poate baza pe o dependenţă exclusivă de economia S.U.A., ci numai pe o interdependenţă cu alte economii...".

ALEXANDRINA POPA

	Canada	S.U.A.	R.F.G.	Anglia	Franţa	Suedia
Produsul naţional pe locuitor (1965, în dolari)	2460	3560	1900	1810	1920	2500
Ponderea în productia industrială a lumii capitaliste (1965, în %)	3,3	44,3	9,6	8,1	4,3	1,1
Producţia industrială pe locuitor (1965, în dolari)	683	928	656	599	356	562
Ritmul mediu anual de creştere a producţiei industriale (1959—1965, în %)	5,3	5,2	6,8	4,0	5,8	7,7
Producţia de oţel (1965, kg/loc.)	464	619	624	503	401	598
Consumul anual de energie electrică (1965, kWh/loc.)	6647	5473	2597	3084	1924	5452
Ponderea în exportul mondial (1965, în %)	4,9	16,4	10,8	8,0	6,1	2,4
Export (1965, dolari/loc.)	413	140	303	251	204	513

„EXPO—67":

OMUL ŞI LUMEA SA

OPT perechi de omuleţi stilizaţi, cu mîinile ridicate spre cer — perechi exprimînd prietenia şi întrajutorarea — aşezate într-un cerc care simbolizează globul nostru : iată emblema marii Expoziţii internaţionale, de la Montreal, în Canada, cu tematica „Omul şi lumea sa". Alegerea, ca deviză, a titlului unui roman al scriitorului francez Antoine de Saint-Exupéry, tinde să sublinieze obiectivul urmărit de această expoziţie — de a arăta realizările şi aspiraţiile materiale şi spirituale ale omului, de a caracteriza geniul său creator.

La poalele Muntelui Regal

„Expo-67" marchează centenarul înfiinţării Confederaţiei Canadiene şi coincide totodată cu cea de-a 325-a aniversare a întemeierii oraşului Montreal. 1642... După ce navigatorul Samuel de Champlain, pornit în 1603 dintr-un orăşel de pescari din Normandia, traversase Atlanticul şi organizase în „Noua Franţa" o bază de aprovizionare a monopolului regal al blănurilor, coloniştii francezi întemeiază în 1642, la poalele Muntelui Regal (Mont Royal), pe fluviul St. Laurent, aşezarea „Ville-Marie". Aici se transbordau mărfurile între navele venind de peste ocean, din lumea veche, şi ambarcaţiunile uşoare ce urcau în amonte spre Marile Lacuri, ducînd ţesături şi sticlărie, băuturi şi arme, aducînd blănuri şi grîne. De aici coloniştii purtau lupte îndîrjite cu băştinaşii indieni, irochezii, prea puţin „civilizaţi" pentru a înţelege interesele superioare ale negustorilor de blănuri din Europa Mica comunitate de la Mont Royal a devenit, în cursul a trei secole, înfloritoarea metropolă Montreal, cu aproape 2 milioane de locuitori.

Organizarea în acest oraş a expoziţiei „mondiale" (participă circa 70 de ţări), la mai puţin de 10 ani de la Expoziţia universală din Bruxelles, este expresia intereselor economice ale ţării, dar şi a competiţiei pe care Canada — şi, în interiorul ei, regiunea „franco fonă" a Quebecului (cu centrul său economic Montreal) — o susţine în vederea afirmării sale pe piaţa mondială.

Între Katimavik şi Podul Cosmosului

Pe un teritoriu de peste 400 de hectare, creat în bună parte de mîna omului prin triplarea suprafeţei insulei St. Héléne din fluviul St. Laurent şi „construirea", prin vaste lucrări de drenaj şi deplasarea a 29 milioane de tone de rocă, a unei alte insule, denumite Notre Dame, — lucrări care au costat 40 de milioane de dolari —, se înalţă clădirile şi ansamblele arhitectonice ale expoziţiei. Ele se concretizează în pavilioanele cu linii şi forme arhitecturale îndrăzneţe ale ţărilor expozante, în complexele tematice care dezvoltă ideea generală a expoziţiei: „Omul îşi asigură hrana" — care vorbeşte despre agricultură şi alimentaţie ; „Omul şi munca sa" — în care se arată valorificarea resurselor materiale şi de muncă ; „Omul creator" — prezentînd realizările umane în domeniul artei şi „Omul explorator" — descoperirea tainelor universului cu ajutorul ştiinţei ; în fine, „Omul în oraş" aduce aspecte de organizare a traiului în comunitate, forme noi de convieţuire urbană.

În ansamblul acestei concepţii se încadrează şi expoziţiile naţionale ale ţărilor participante. Expoziţia ţării gazde — Canada — se grupează în jurul pavilionului principal, în formă de piramidă inversată înaltă de 63 m, denumit „Katimavik" (în limba eschimoşilor băştinaşi „loc de întîlnire"); aici va fi centrul cultural-artistic al Expo-ului, piramida cuprinzînd un teatru cu 550 de locuri, în care vor evolua actori şi artişti renumiţi din multe ţări.

I. COSTEA

(Continuare în pag. 22)

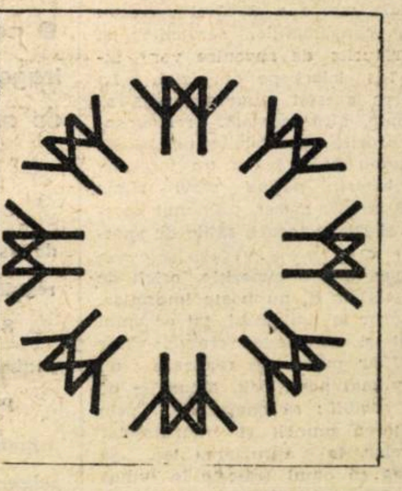

OMUL
ŞI LUMEA SA

(Urmare din pag. 21)

Faţă în faţă, pe insula Notre Dame şi respectiv pe insula St. Hélène — pavilioanele U.R.S.S. şi S.U.A. Primul, cu acoperişul său hiperbolic, uşor şi inundat de lumină, prezintă realizările oamenilor sovietici sub tematica „Totul pentru binele omului". Aci, printre altele, un planetar sferic — „Camera lunii" — reproduce instalaţiile şi aparatura „cosmică", permiţînd vizitatorilor să încerce starea de imponderabilitate...

Dincolo, expoziţia americană plasată intr-un uriaş „dom geologic", cu toţi pereţii din material transparent aplicat pe un schelet metalic uşor, rezumă imaginea unei „Americi creatoare", vorbind despre istorie, tehnică, ştiinţă şi artă. Pavilionul este amenajat după principiul „climatizării totale": „domul" pune sub clopot întregul pavilion, cu un diametru de 76 m şi înalt de 57 m.

Între cele două pavilioane, arcuit peste canal, un pod reuneşte insulele. El a şi fost denumit „Promenada Cosmosului"...

● Din fereastra monorail-ului

Vizitatorul va avea la îndemînă, pentru a se deplasa în incinta expoziţiei, pe lingă o reţea densă de autostrăzi, un nou metro şi un monorail-express, planificate a transporta zilnic 150 000 de călători. Să ne imaginăm, privite din fereastra monorail-ului, pavilionul Angliei cu silueta sa avîntată, care se ridică aidoma unei faleze pe malul mării — aluzie la poziţia insulară a ţării ; pavilionul Franţei, consacrat temei „Tradiţie şi invenţie", joc de lumini din sticlă şi din aluminiu, în care un ochi imaginativ poate regăsi silueta unei caravele ; acela al Cehoslovaciei, ilustrînd ideea „Omul şi societatea" — un ansamblu de linii sobre, raţionale, îmbrăcate în sticlă şi ceramică ; şapte catarge susţin cele trei „corturi" uriaşe, din plasă de oţel şi o „prelată" translucidă, ale pavilionului R.F.G. care asigură un interior luminos în timp de ploaie şi umbrit cînd bate soarele. Este interesant, cum remarca un ziarist, că în timp ce ţările mari industrializate pun în centrul atenţiei realizările lor în domeniul ştiinţei şi artei, ţările în curs de dezvoltare îşi arată în primul rînd industria...

Una din surprizele expoziţiei o oferă, fără îndoială, sectorul „Omul în oraş", cu piesa sa centrală „Habitat-67". Renunţind la coordonata „înălţime", arhitecţii au proiectat şi au creat aici un complex de 175 „cuburi" aşezate în terasă, la 13 nivele; fiecare „cub" reprezintă o casă, acoperişul ei plat servind drept grădină pentru casa de la nivelul superior. Realizată din elemente standardizate, adaptabile la 15 tipuri de apartamente, construcţia urmăreşte „să ofere în oraş, ceea ce citadinul caută în afară de oraş": linişte, aer, soare şi grădină. Şi tot complexul n-a costat decît... 18 milioane de dolari !

● Un „deficit" care rentează

Cu aceasta, am ajuns la întrebarea: cît costă Expo-67 ? Răspunsul l-au dat chiar organizatorii. Capitalul „operativ" investit în realizarea expoziţiei este de 332 milioane de dolari. Traducerea în viaţă a planului de ansamblu a costat 167 milioane de dolari, din care 50% s-au acoperit de guvernul federal, 37,5% de provincia Quebec şi 12,5% de oraşul Montreal. Încasările directe sînt estimate să ajungă la 120 milioane de dolari — deci ar rămîne un „deficit" de 47 milioane. Totuşi, G. Hees, preşedintele Bursei din Montreal, vede în expoziţie „o sănătoasă propunere de afaceri". Într-adevăr, se aşteaptă ca expoziţia să aducă economiei canadiene circa 2 500 milioane de dolari. Din acestea, 400 de milioane urmează să reprezinte cheltuielile făcute de turiştii şi vizitatorii străini şi canadieni, 250 de milioane — cheltuieli legate de construirea pavilioanelor naţionale (S.U.A. — 13 milioane, U.R.S.S. — 15 milioane, R.F.G. — 10 milioane, „standul" firmei Chrysler — 5 milioane...). Iar restul? Restul urmează să provină din afacerile încheiate cu ocazia expoziţiei. Circa 60 000 oameni de afaceri din toată lumea sînt aşteptaţi la „Biroul de expansiune economică", al expoziţiei.

În cele 6 luni cît va fi deschisă — de la 28 aprilie la 27 octombrie — Expo-67 va primi, după prevederile organizatorilor, 30—40 milioane de vizite. S-a calculat la centimă, pînă şi cheltuiala medie a fiecărei vizite : biletul, consumaţiile, serviciile şi cumpărăturile de suvenire vor însuma 7,24 dolari pe om/vizită. La realizarea acestei sume urmează să contribuie, fără îndoială, restaurantele, barurile şi celelalte unităţi de alimentaţie publică (cu un total de 23 000 locuri, putînd servi zilnic 300—400 mii de mese), stadionul sportiv cu 25 000 de locuri, sălile de spectacol.

Desigur, nici o expoziţie, oricît de universală ar fi, nu poate îmbrăţişa, nici măcar în linii mari, tot ce omul a creat şi doreşte să creeze. Dar Expo-67 ar putea să realizeze un obiectiv mai nemijlocit, actual şi pe deplin posibil : să contribuie, prin cunoaşterea muncii şi năzuinţelor popoarelor, la apropierea lor, să convingă că omul trăieşte în lumea sa nu pentru a distruge, ci pentru a crea.

FABRICA DE CONSERVE DE LEGUME ŞI FRUCTE

TECUCI

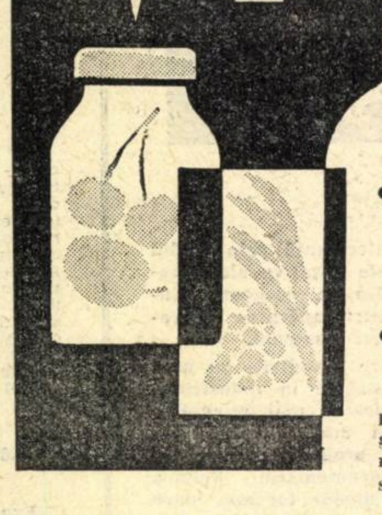

produce pentru diabetici

- compoturi dietetice din cireşe, mere, prune, caise, gutui, vişine, pere.

Produse dietetice pentru gătit :

- Mazăre verde extrafină şi fasole verde.

Consumaţi cu încredere produsele noastre, care se găsesc de vinzare in toate magazinele alimentare şi de specialitate din ţară.

I. I. L. VEDEA

Roşiorii de Vede, str. Dunării nr. 103–105

produce:

- DISPOZITIVE DE ACŢIONARE VANE PENTRU IRIGAŢII ;
- CLAPEŢI DE REŢINERE ŞI FLUTURI ;
- REDUCTORI G-O, GL ŞI G 3 ;
- INDICATORI DE POZIŢIE ŞI INTERMEDIARI ;
- RAMIFICAŢII, REDUCŢII ŞI CRUCI DIN FONTĂ PENTRU ÎMBINARE ;
- TUBURI AZBOCIMENT PENTRU IRIGAŢII ;
- CONSTRUCŢII METALICE PENTRU CAPTĂRI ŞI EVACUĂRI DE APĂ.

ÎNCHEIND ASIGURĂRI MIXTE DE PERSOANE :

- luaţi o măsură de prevedere ;
- realizaţi economii planificate ;
- participaţi la tragerile lunare de amortizare

Suma asigurată, durata asigurării şi modul de plată a primelor de asigurare le stabileşte asiguratul in cadrul condiţiilor prevăzute în regulament.

Suma asigurată se plăteşte în orice caz, la expirarea termenului pentru care s-a încheiat asigurarea

Pentru cunoaşterea tuturor avantajelor pe care le oferă această asigurare şi pentru încheierea de asigurări, adresaţi-vă agenţilor de asigurare, responsabililor cu munca ADAS din întreprinderi şi instituţii sau direct inspectoratelor ADAS.

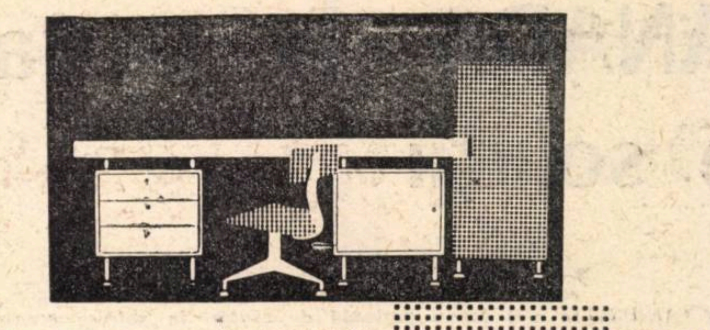

fabrica „11 IUNIE" GALAŢI

PRODUCE şi LIVREAZĂ fără repartiţie :

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri şi cantine ;
- dulapuri metalice pentru vestiare ;
- diverse cărucioare şi conteinere pentru transport în industria textilă ;
- bancuri de lucru pentru 1–2 şi 3 menghine ;
- scaune rotative de lucru.

întreprinderea 6 MARTIE Timişoara

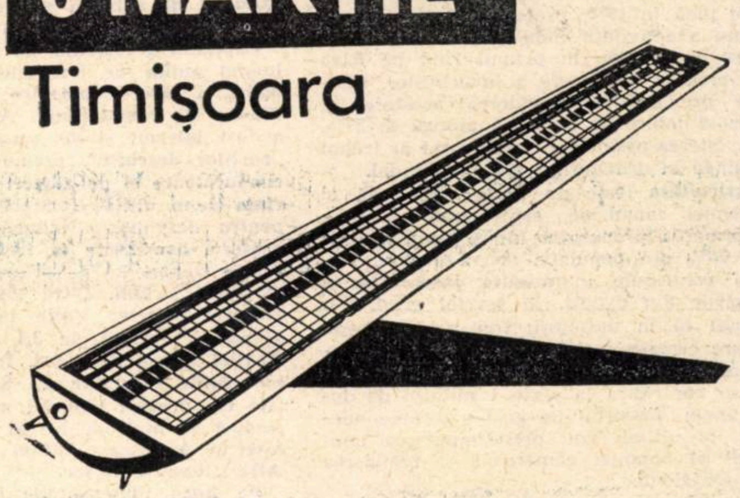

str. Circumvoluţiunii nr. 8–12

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMENZI :

radianţi industriali cu raze infraroşii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum şi a altor obiective care necesită încălzire de la distanţă pe spaţii determinate, fără posibilitatea de instalare a altor surse de căldură. Sînt livraţi în baterii de N elemente, după comandă.

CIL COMĂNEŞTI

produce:

- MOBILĂ CURBATĂ
- Plăci fibro - lemnoase dure
- Scaune tip G
  tip E
  tip Ty Ty
  tip K

MOBILITATE SOCIALĂ ȘI MOBILITATE PROFESIONALĂ

CARIERELE de tipul „de la vinzător de ziare la milionar" nu sint rodul exclusiv al fanteziei scriitoricești, dar intr-o vreme cind realitatea socială este studiată in Occident cu mijloacele moderne de investigație și cuantificare, aceste delicii ale unei anumite literaturi au mult mai puțină trecere. Preocupările cercetătorilor se schimbă și ele. Evoluția structurilor sociale, care o insoțește pe cea a structurii producției, reclamă un minim obligatoriu de prognoză, iar acesta revendică la rindu-i un maximum de cunoștințe asupra perioadelor imediat premergătoare.

● Nevoia de a cunoaște

derivă, intre altele, din proporțiile fenomenului denumit generic mobilitate. În Anglia, de pildă, o jumătate de milion de lucrători cuprinși in sistemul asigurărilor sociale schimbă anual oficiul de asigurări de care țin, ca urmare a modificării situației lor profesionale. În Statele Unite, un sfert din lucrătorii de sex masculin in virstă de peste 14 ani, ocupați în economie, și-au schimbat in 1965 domiciliul, iar dintre șomeri și l-au schimbat aproape jumătate din numărul total — evident, in căutare de lucru. Datele acestea reflectă numai deplasările geografice, dar fenomenul are aspecte interesante legate de structura pe profesiuni a forței de muncă, de calificarea lucrătorilor etc.

Autorii occidentali ințeleg prin mobilitate măsura în care muncitorii pot și vor să-și schimbe ocupația, ramura în care lucrează și domiciliul, iar proprietarii de capital sau de pămînt — utilizările date resurselor lor. Natura esențialmente diferită a problemei pentru muncitori, de o parte, pentru proprietarii capitaliști ai mijloacelor de producție, pe de altă parte, dispare bineințeles intr-o asemenea definiție. Dar proporțiile ample ale fenomenului sint incontestabile și publicațiile de specialitate din Occident nu fac un secret din faptul că le interesează înainte de toate mobilitatea salariaților. Căci cunoașterea urmărită are in vedere tocmai și înainte de toate piața forței de muncă.

„O structură bună a pieței muncii in anii următori, scria nu de mult USINE NOUVELLE, va depinde de ajustarea cererii și a ofertei de muncă după calificări. Pentru aceasta este nevoie de informații despre mobilitatea profesională viitoare a persoanelor astăzi active". Analiza respectivă este considerată de revista patronală franceză „interesantă sub aspectul facultății de adaptare a forței de muncă intr-o perioadă de transformare a structurilor economice". Acestea și sint obiectivele unei largi anchete intreprinse in Franța de INSEE (Institutul național de statistică și studii economice), ale cărei rezultate au inceput să fie publicate în revista Institutului, ETUDES ET CONJONCTURE, și care a dat la iveală o documentare bogată.

● Unul din cinci

membri ai populației active a Franței și-a văzut situația profesională modificată in perioada 1959—1964, examinată de cercetătorii de la INSEE. Această concluzie principală a anchetei se bazează pe urmărirea citorva forme posibile de mobilitate. Una din ele este denumită schimbare de statut: trecerea din categoria de salariat în cea de „independent" (mic patron), de pildă, sau din categoria de agricultor cu gospodărie proprie in cea de funcționar, sau — în ambele cazuri — invers. Mai evidente ca ințeles sint schimbările de profesiune, de intreprindere, de ramură de activitate economică. Schimbarea zisă de categorie socio-profesională, în fine, se bazează pe o însumare a criteriilor statut, profesiune și ramură de activitate. Rezultatele esențiale ale anchetei din acest punct de vedere sint oglindite în tabelul alăturat.

Membrii populației active care au cunoscut schimbări ale situației lor profesionale, 1959—1964

(în cifre absolute și în procente din efectivul total)

Modificări de:	Bărbați		Femei		Total	
	Mii	%	Mii	%	Mii	%
Statut	580	7.5	216	5,3	796	6,4
Profesiune	1 384	13.9	568	10,4	1 952	12,7
Ramură	1 370	13 8	700	12,9	2 070	13,3
Categorie socială profesională	1 646	16,6	698	12,8	2 344	14,7
Pe ansamblu	2 892	29,2	1 281	23,6	4 173	26,4

SURSA: După ETUDES ET CONJONCTURE nr. 10/1966. Cifrele absolute nu se însumează, modificările corespunzind deseori mai multor criterii de mobilitate.

● Domeniile de activitate

participă inegal la mobibilitatea profesională, nu numai ca număr de persoane, ci mai ales ca funcție in cadrul procesului. Cercetătorii francezi disting prin această prismă o serie de elemente interesante. Unele sectoare, constată ei, au funcția de „placă turnantă" a mobilității. Industria construcțiilor, bunăoară, recrutează in proporții considerabile mina de lucru care părăsește agricultura și care este indeobște necalificată. O parte din acești lucrători ies însă ulterior din construcții, una din destinații fiind sfera comerțului. O altă parte, căutind să dobîndească o calificare, se indreaptă spre industria electrotehnică și spre construcția de mașini.

Dacă agricultura este una din ramurile „de ieșire", in sensul că fluxul in sens invers este extrem de redus sau chiar inexistent, in schimb industria electrotehnică și construcția de mașini sint considerate ramuri „definitive", unde forța de muncă tinde să se stabilească pentru mai mult timp. Aceste ramuri au o balanță activă a mobilității, și se pare că unul din motivele principale este tocmai posibilitatea dobindirii unei calificări.

● Urmările asupra calificării

nu sint însă numai de această natură. Dacă se face abstracție de mobilitatea agricolă și se examinează numai cea care afectează profesiile „manuale", se constată că din 100 de persoane care își schimbă profesiunea, 55 trec intr-o categorie cu aceeași calificare, 23 obțin o calificare mai inaltă, dar 22 trec intr-o categorie cu calificare inferioară. Dintre persoanele care vin din sectorul mine, cariere, lucrări de terasament, peste 50% își pierd calificarea, iar dintre cei care vin din industria construcțiilor și-o pierd aproape 24%. Din 141 000 de persoane care au cunoscut în perioada examinată o pierdere de calificare (fără cei din agricultură), circa 40 000 proveneau din industria textilă, a confecțiilor, a pielei și a lemnului. Din datele anchetei rezultă, de altfel, că proporția celor care își pierd calificarea este mai mare atunci cind mobilitatea inseamnă trecerea dintr-o ramură in alta. Dintre cei care rămin in același grup profesional, 66% inregistrează o creștere a calificării.

Dar impulsurile sub a căror acțiune se desfășoară mobilitatea profesională nu permit bineințeles, în condițiile concrete in care se desfășoară procesul examinat de INSEE, prea multă libertate de alegere celor nevoiți să-și schimbe locul de muncă. Un fapt interesant în acest context, semnalat in cadrul anchetei: numai 11,7% din persoanele „mobile" de sub 45 de ani au beneficiat de o instruire suplimentară capabilă să le înlesnească reconversiunea profesională.

● Concentrarea mobilității

asupra anumitor grupuri ale populației muncitoare acționează în același sens. Cel mai inalt grad de mobilitate se intilnește în categoria celor care au intrerupt învățătura la virsta de 15 ani. Cu cit o persoană este mai instruită, cu atit stabilitatea ei profesională este mai mare, arată datele anchetei. Faptul acesta atrage atenția asupra unei contradicții în literatura de specialitate din Occident. Autorii care studiază problema pledează de regulă simultan pentru sporirea mobilității forței de muncă și pentru creșterea gradului de instrucțiune. Materialele pe care le oferă rezultatele anchetei INSEE nu dau nici un indiciu cu privire la posibilitățile de împăcare a celor două cerințe. Aceeași contradicție o scot, de altfel, în relief și alte aspecte ale concentrării mobilității. Dintre profesiuni, cele manuale înregistrează deplasările cele mai frecvente. Unul din motive pare să fie ponderea mai mare în profesiunile nemanuale a femeilor, care au în ansamblu un grad de mobilitate mai scăzut. Dar poate să fi acționat și faptul că în rindul profesiunilor manuale media gradului de instrucțiune este mai scăzut. Același lucru pare să-l indice, între altele, mobilitatea considerabil mai mare decit media în rîndul tinerilor. În cazul bărbaților, mobilitatea se exprimă în 31,1% din efectiv la cei de 15—19 ani, 56,3% la cei de 20—24 ani și 54,8% la cei de 25—29 ani, la o medie de 29,2%. Situația este asemănătoare în cazul femeilor.

Legătura dintre aceste și alte aspecte ale mobilității profesionale, pe de o parte, și gradul de mobilitate socială, pe de altă parte, este examinată de crcetătorii INSEE intr-un studiu mai recent bazat pe aceeași anchetă (ETUDES ET CONJONCTURE nr. 2/1967).

● „Viscozitate socială"

— contrariul mobilității — este termenul care, fără să apară prea des în text, caracterizează în bună măsură concluziile ce se desprind din datele prezentate. Autorii studiului folosesc aici noțiunea de **mobilitate totală**, definind astfel o situație în care probabilitatea pentru orice persoană de a face parte în viața activă dintr-o categorie socio-profesională sau alta ar fi independentă de mediul familial de origine. „Societatea franceză, scriu ei, era foarte îndepărtată în 1964 de o astfel de situație.

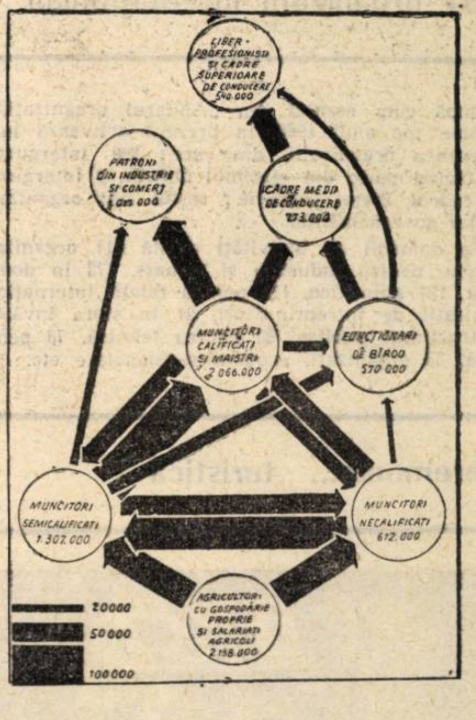

Fluxurile populației active în Franța. (Cifrele de sub denumirea categoriilor socio-profesionale indică efectivul fiecăreia în 1964)

Oricare ar fi fost categoria sa socio-profesională de origine, probabilitatea pentru un tinăr de a-și începe viața activă în aceeași categorie este mult mai mare decit intr-o situație de mobilitate totală".

Exemplele cifrice date sint concludente. Intr-o „societate cu mobilitate totală", pentru agricultorii cu gospodărie proprie, de pildă, probabilitatea tinerilor de a-și incepe viața activă în aceeași categorie ar trebui să fie de 8%, iar pentru salariații agricoli — de 3,5; cifrele reale sint însă de 41,6% și respectiv 35,0%. În cazul muncitorilor cifra teoretică este de 53,7%, cea reală de 74,4%. Semnificația raportului se schimbă, dacă privim o categorie ca aceea a „patronilor din industrie și comerț": la o cifră teoretică de 4,3%, de fapt tinerii proveniți din acest mediu familial își incep activitatea în aceeași categorie socio-profesională în proporție de 20,3%. În cazul liber-profesioniștilor și al cadrelor superioare de conducere, cifrele corespunzătoare sint de 5,2% și 33,3%, iar în cazul cadrelor medii de conducere — de 10,6% și 39,7%. Se adaugă faptul că în categoriile astfel avantajate gradul de instrucțiune mai înalt, relațiile de care dispune familia și alte elemente asemănătoare asigură nu numai o mai mare stabilitate în cadrul categoriei, dar fac ca procentul de intrare și menținere în aceasta să crească pe parcursul vieții active.

Pledoaria unor teoreticieni occidentali pentru sporirea mobilității profesionale este pusă de astfel de date în fața unor noi dileme, la care soluțiile practice nu vor fi ușor de găsit.

L. STROJA

PE GLOB

● Un val de greve a cuprins în cursul lunii aprilie o serie de regiuni și de ramuri ale economiei franceze. Sint afectate minele de fier din Lorena, șantierele navale și uzine constructoare de avioane din Saint Nazaire, un număr de intreprinderi ale industriei chimice și textile din regiunea Lyon ș.a.

● Greva celor 650 de muncitori de la laminorul la rece Echevarri (Spania), care durează de peste patru luni, a dat naștere în aprilie unui șir de mișcări de solidaritate cu greviștii în Țara Bascilor. Astfel, 25 000 de muncitori din provincia Biscaya au organizat o grevă „a brațelor încrucișate", la Bilbao au manifestat in centrul orașului 5 000 de persoane etc.

● La sfirșitul lunii aprilie în S.U.A. expiră contractele de muncă în industria cauciucului, a cimentului, a metalelor neferoase și a automobilelor. Sindicatele revendică sporuri de salarii care, după părerea comentatorilor, ar putea declanșa un număr de greve importante.

● Peste două treimi din totalul salariaților din Mexic — 8,3 milioane de persoane — primesc numai 7,2% din venitul național. În majoritatea cazurilor ei au salarii în jurul sumei de 250 pesos pe lună, în timp ce prin lege salariul minim a fost stabilit la 645 pesos. La sfirșitul anului trecut s-a inregistrat o jumătate de milion de șomeri.

● Potrivit ultimului buletin oficial, 86056 portughezi au emigrat „legal" in 1965, iar 23 350 au emigrat „clandestin". Majoritatea emigranților sint muncitori industriali necalificați. Cu cițiva ani în urmă, cei mai mulți emigranți proveneau din rîndul muncitorilor agricoli.

● Potrivit unor date statistice publicate la Londra, numărul șomerilor în Anglia a fost la 15 aprilie de 567.175 persoane. O situație deosebit de grea cunoaște în această perioadă Irlanda de Nord, unde 8,4% din numărul muncitorilor sint șomeri.

● Media zilelor de lucru pierdute în anii 1960—1965 ca urmare a grevelor și lock-out-urilor a reprezentat 18 600 000 în Statele Unite, 12 575 000 în Italia, 3 189 000 în Anglia, 2 811 000 în Franța, 299 000 în R. F. a Germaniei.

● După cum relatează săptăminalul sindical vest-german WELT DER ARBEIT, ponderea muncitorilor și funcționarilor în totalul populației active a R.F.G. a crescut din 1950 pină in 1966 cu 17,5% — de la 70,9% la 88,6%. Dar ponderea salariilor nete — după scăderea impozitelor pe salariu și a cotizațiilor de asigurări sociale — în produsul social a crescut numai cu 1,8% de la 35,5% în 1950 la 37,3% în 1966.

● Costul vieții a crescut în 1966 în Brazilia cu peste 40%, ceva mai puțin decit în 1965. Se crede că sub efectul noului impozit pe circulația mărfurilor, de curind introdus, se va produce în viitorul apropiat o nouă creștere a prețurilor.

● Numărul șomerilor din Izrael depășește în prezent 10% din totalul populației active a țării, a declarat recent ministrul muncii. În ultimul trimestru al anului 1966, a precizat el, erau în căutare de lucru 96 000 de persoane (față de 953 000 de salariați), ceea ce reprezintă o creștere a numărului șomerilor cu 59.000 de oameni față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

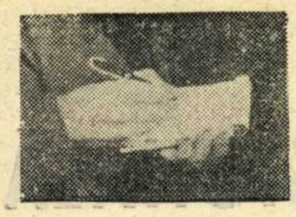

din bloc-notesul cronicarului

2134 organizații internaționale

După cum rezultă din „Anuarul organizațiilor internaționale“ pe anul 1966, în prezent activează în lume 2 134 asemenea organizații, din care: 199 interguvernamentale, 25 făcînd parte din sistemul O.N.U., 9 interguvernamentale în cadrul Pieței Comune; restul sînt organizații fără caracter guvernamental.

Pe domenii de activități există 211 organizații internaționale pentru industrie și comerț, 173 în domeniul sănătății, 137 științifice, 111 pentru relații internaționale, 93 organizații de întreprinzători, 91 în sfera învățămîntului și instrucțiunii publice, 83 pentru tehnică, 76 pentru agricultură, 35 organizații economico-financiare etc.

Ceremonie... turistică

„Turismul, pașaport pentru pace“, aceasta este deviza anului 1967, desemnat de O.N.U. ca an internațional al turismului. Sub această deviză a avut loc la începutul acestui an pe Podul Europei, între Strasbourg și Kehl, ceremonia de deschidere a anului turistic.

Un cozonac uriaș înalt de 1,967 m (la care s-au folosit 720 ouă, 60 kg de făină, 30 kg unt, 5 kg migdale și $1^1/_2$ kg drojdie de bere) a fost împărțit cu această ocazie celor 400 de turiști ce traversau podul în ambele sensuri.

Peste 40 de tinere fete în costume naționale și regionale, reprezentînd circa 20 de țări și 10 companii aeriene internaționale, au făcut primirea oaspeților. Ceremonia a fost organizată de Sindicatul de inițiativă din Strasbourg, sub egida Uniunii Internaționale a Organismelor Oficiale de Turism.

40 000 de zboruri zilnice

Aviația comercială europeană, începută acum patru decenii prin înființarea liniei Paris-Londra (trei curse pe săptămînă cu cîte 4 pasageri), dispune astăzi de 4 000 de linii pe care se fac 40 000 de zboruri în fiecare zi. Numai AEROFLOT — compania aeriană sovietică — transportă 200 000 de călători pe zi, iar Parisul, care este cel mai mare centru aviatic al Europei, are în medie 500 de decolări și de aterizări în 24 de ore. Peste Atlantic zboară din și spre Europa, peste 5 000 de avioane pe lună, care transportă între continente, în același timp, aproape o jumătate de milion de pasageri.

Pentru informarea amatorilor de călătorii pe calea aerului, o editură engleză a publicat luna trecută prima ediție a unui voluminos orar intitulat AIR-EUROPE; este cel mai mare „mers“ al avioanelor editat pînă în prezent. El va fi îmbunătățit. lunar, cu noutățile respective și de două ori pe an va apărea în ediții noi, complete.

„Fabrica“ de nisetri

În apropiere de Resht, din nordul Iranului, pe țărmul Mării Caspice, se va construi o mare crescătorie de nisetri, planificată pentru o producție de 5 000 000 de pui pe an.

Desen de C. POMESCU

În prezent Iranul produce din pescuitul marin, 200 de tone de icre negre anual, aceasta fiind, după petrol, a doua mare industrie națională. Nisetrii din Marea Caspică ajung pînă la greutatea de 1000 de kg . ceea ce constituie un record mondial; dar, ca și în alte părți, această prețioasă specie de pește este amenințată de dispariție, atît din cauza altor specii care mănîncă puietul, cît și din cauza epidemiilor devastatoare. Cum ambele calamități privesc mai cu seamă puii de nisetru nedezvoltați, a căror talie nu trece de 4 cm, s-a ajuns la concluzia că specia va putea fi menținută și sporită substanțial dacă se vor crește puii separat, în ape controlate, pînă la vîrsta de ...4 cm și numai după aceea să li se repartizeze „domiciliul“ în mare. În crescătorie se va putea asigura și condiția necesară înmulțirii, care în prezent în apele mării, este mult inferioară necesarului reclamat de menținerea speciei (din 1000 de ouă numai 3 sînt productive).

10 000 de „ciocîrlii“ în S. U. A.

Cartea, discul și presa, „ambasadorii“ culturii și muzicii românești, își afirmă din ce în ce mai mult prezența pe toate meridianele lumii. Două exemple sînt concludente: în 1966 au fost achiziționate în S.U.A. 10 000 de discuri cu vestita „ciocîrlie“ cîntată de formațiile noastre orchestrale, iar ca urmare a contractelor încheiate de „Cartimex“, au fost vîndute în străinătate anul trecut peste o jumătate de milion de cărți românești. Printre abonații permanenți la cărțile și discurile românești se enumără: S.U.A., Franța, U.R.S.S., Polonia, Canada, Grecia, R.F.G., Japonia. Ziarele și revistele apărute în țara noastră sînt difuzate, permanent, în toate marile orașe din lume, atît prin centrele de vînzare, cît și la diferite instituții (peste 10 000 pe cale de schimb).

„Climatron“

Climatizarea încăperilor constituie o problemă complexă, care are drept scop crearea în jurul individului a climatului celui mai eficace, în care acesta să poată da maximum de randament. Recent în Franța, un grup de specialiști studiază problema celui mai adecvat confort de muncă, experimentînd un nou aparat destinat climatizării interioarelor „Climatron“. Compus dintr-o baterie de proiectoare dispuse în arc și atașată unei ferestre, noul aparat va da posibilitatea specialiștilor ca sub influența... soarelui artificial creat de acesta, să măsoare incidența razelor solare și a influenței atmosferice exterioare asupra confortului. „Stimulatorul de climat“ poate regla o temperatură constantă în tot timpul anului, umiditatea necesară și ventilația optimă a mediului ambiant.

C. GRIGORE

PERSPECTIVE FAVORABILE COOPERĂRII DINTRE ROMÂNIA ȘI PAKISTAN

Convorbire cu dl. Ghulam Faruque, ministrul comerțului din Pakistan

ÎNTRE 15 și 22 aprilie dl. Ghulam Faruque a făcut o vizită în țara noastră. În cadrul unei convorbiri purtate cu reprezentanți ai presei, în preajma plecării din țară, d-sa a avut amabilitatea să răspundă la cîteva întrebări pentru cititorii „Vieții economice“.

Referindu-se la **perspectivele dezvoltării comerțului internațional în general și ale schimburilor țărilor în curs de dezvoltare în special**, dl. Ghulam Faruque a amintit că acestea sînt încă departe de a evolua în mod satisfăcător. După cum se știe țările din Asia, Africa și America Latină întîmpină dificultăți deosebite în valorificarea produselor lor tradiționale — cum ar fi, de pildă zahărul, cacao, cafeaua — și aceasta în primul rînd din partea țărilor care au promovat în trecut dezvoltarea monoculturii în țările respective. Prețurile la aceste produse pe piața mondială au scăzut foarte mult, reducînd continuu încasările din export ale țărilor în curs de dezvoltare și posibilitățile de finanțare a dezvoltării industriei; diversificarea economiei se realizează lent, iar exporturile de produse ale industriei prelucrătoare din aceste țări se lovesc de tarife vamale ridicate în țările dezvoltate.

Diferitele negocieri internaționale pentru reducerea tarifelor nu au dat pînă acum rezultatele așteptate; astfel, în acest moment tratativele în cadrul Rundei Kennedy se apropie de sfîrșit, dar acordurile la care s-a ajuns sînt de importanță minimă. Mai mult, chiar în timpul negocierilor majoritatea țărilor participante și-au ridicat barierele vamale. În Anglia de exemplu, în această perioadă a fost introdusă suprataxa la import, care a fost suspendată de-abia cu cîteva luni în urmă. Statele Unite continuă să ducă o politică protecționistă. În ce privește grupările economice regionale, ca Piața Comună europeană, deși ele se pronunță în teorie pentru lărgirea schimburilor, în practică ele se dezvoltă ca unități închise, își sporesc producția proprie de materiale de bază și reduc progresiv accesul mărfurilor din țări terțe. După cum se știe, de la 1 ianuarie 1968 va intra în vigoare tariful vamal extern comun, care va ridica și mai mult gradul protecției vamale a Comunității Economice Europene. Actuala conjunctură economică de încetinire în cîteva țări occidentale face și mai puțin probabilă o liberalizare apropiată a regulamentelor de import.

Există totuși **posibilități și căi de dezvoltare a comerțului internațional**, a afirmat în continuare dl. G. Faruque. Schimburile vor continua să se dezvolte fără îndoială, dar acest lucru se va realiza nu pe calea formării și întăririi grupărilor economice regionale, ci mai curînd în pofida lor, prin creșterea producției de bunuri materiale și ridicarea nivelului de trai al popoarelor. Calea cea mai rodnică, opina dl. Faruque, este aceea a negocierilor bilaterale, a contactului direct de la țară la țară, a creării unor legături de prietenie cît mai trainice. În acest sens Pakistanul s-a convins că relațiile economice cu țările socialiste sînt cele mai stabile și mai promițătoare, și de aceea își îndreaptă atenția mereu mai mult în această direcție. În ultimii ani Pakistanul și-a modificat mult orientarea geografică a schimburilor sale externe: din 1960 pînă în 1965 schimburile cu țările socialiste s-au dublat.

Vorbind apoi de posibilitatea **lărgirii cooperării cu România**, dl. G. Faruque a declarat că are convingerea că schimburile comerciale dintre cele două țări au perspective foarte favorabile. Produsele românești sînt de o calitate ridicată și sînt apreciate peste hotare. România ar putea exporta în Pakistan diferite produse ale industriei grele, în primul rînd utilaje și mașini, și ar putea acorda asistență tehnică. „Am saluta în Pakistan personal tehnic românesc“, a adăugat dl. Faruque. La rîndul său Pakistanul ar putea livra materii prime, ca iută și bumbac, piei și alte materiale de bază sau unele produse finite, în special produse ale industriei bunurilor de larg consum. După părerea d-sale ar fi utilă încheierea unor acorduri comerciale pe termen mai lung, cel puțin pe cinci ani.

Există de asemenea posibilitatea unei cooperări economice mai largi, de pildă, a construirii în Pakistan a unor întreprinderi de produse chimice, a unor fabrici pentru prelucrarea metalelor și pentru producția de mașini și tractoare. S-a calculat că necesitățile actuale ale Pakistanului în materie de tractoare sînt de 10 000 pe an. Satisfacerea acestei necesități s-ar putea realiza prin construirea unei uzine asemănătoare celei care este stipulată în acordul semnat între România și Iran.

Referindu-se în încheiere la **obiectivele vizitate în România** — Uzina „Tractorul“ din Brașov, Uzina de utilaj petrolier „1 Mai“, cîteva fabrici de mașini-unelte — ministrul pakistanez a declarat că a rămas cu impresia unei eficiențe ridicate a unităților vizitate. În ce privește șantierul Hidrocentralei de la Porțile de Fier, dl. G. Faruque a fost deosebit de impresionat de aceste lucrări și era de părere că „o țară care are capacitatea tehnică și economică să execute o lucrare de asemenea proporții, este în măsură să-și realizeze orice plan, oricît de măreț ar fi el“.

I. VIANU

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația“, str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 18 (194)
VINERI
5 mai 1967
18
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINILE 8-9

DIN SUMAR

• În pagina a 3-a:
90 DE ANI DE LA CUCERIREA INDEPENDENȚEI

• În pagina a 3-a:
O PAGINĂ GLORIOASĂ DIN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

• În pagina a 5-a:
CENTENARUL MONEDEI NAȚIONALE A ROMÂNIEI

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

REACTUALIZĂRI DE NORMATIVE

DIN controlul și analiza pe care le-am făcut la citeva unități de interes local (Întreprinderea de transporturi în comun, Întreprinderea de gospodărie comunală), din studiile făcute de către cadre tehnice de specialitate, în colaborare cu organele noastre de control, reiese că prevederile H.C.M. nr. 680/1959 nu mai corespund întru totul condițiilor actuale. Se remarcă acest lucru în ce privește normativul pentru intreținere și reparații curente auto, pentru consumul de combustibil și ulei, pentru stabilirea parcului autovehiculelor intre reparațiile capitale și normativul de garanție după reparațiile capitale.

Nu se face o diferențiere intre autobuzele urbane și rutiere, pentru ambele existind același plan de cheltuieli pentru reparațiile curente. Autobuzele urbane (în oraș) inregistrează dese opriri și porniri din stații, fapt care face ca motorul, transmisia și sistemul de frinare să fie suprasolicitate. Apare deci diferențierea în gradul de exploatare dintre autobuzele urbane și cele rutiere, fapt care ne indreptățește să propunem modificarea corespunzătoare a normativului de cheltuieli diferite pe aceste două tipuri de mașini.

De asemenea la autoturisme nu se ține seama de specificul exploatării în comun. În această privință este necesar să se țină seama de faptul că autoturismele (Getax) sint obligate să facă dese porniri și manevrări in stații fapt care duce la creșterea nivelului de cheltuieli prevăzute în actualul normativ.

Carol BORA
șeful corpului de control economic financiar intern, Sfatul popular orășenesc Craiova

BANI CHELTUIȚI FĂRĂ MOTIV

COMBINATUL de celuloză și hirtie - Suceava și Fabrica de hirtie-Bușteni produc saci de ambalaj pe care ii livrează fabricilor de ciment, incasind direct de la acestea, pe bază de factură talon, contravaloarea lor, precum și o cotă de adaos de 1% calculată la prețul de vinzare al produselor. Această cotă se virează periodic de către cele două intreprinderi producătoare in contul Întreprinderii de desfacere a produselor chimice-București.

Din cele de mai sus, rezultă că fabricile de ciment plătesc, in afară de costul materialelor achiziționate (în speță saci de ambalaj) și al cheltuielilor de transport, și o cotă de adaos, care influențează negativ prețul de cost al produselor fabricate. În același timp, baza de desfacere, fără a interveni in procesul de aprovizionare — desfacere, incasează sume destul de importante. Numai în acest an de exemplu, Întreprinderea de desfacere a produselor chimice-București și-a prevăzut în planul financiar să incaseze suma de 832 000 lei, cota de 1% calculată la livrările de saci de ambalaj efectuate în tranzit organizat.

În exemplul arătat, Întreprinderea de desfacere a produselor chimice-București indeplinește, funcția de verigă intermediară în relațiile directe dintre furnizorii de saci de ambalaj, ținind evidența scriptică a repartițiilor și încheind contracte cu beneficiarii. Drept răsplată pentru aceste „servicii" ea încasează cota de adaos de 1%. E firesc deci să se pună citeva intrebări : de ce baza de desfacere percepe cotă de adaos dacă nu prestează muncă efectivă ? Nu ar fi oare mai indicat ca decontarea sacilor de ambalaj să se facă direct intre furnizori și beneficiari pe bază de contracte directe, fără intermediul Întreprinderii de desfacere a produselor chimice-București ? În acest fel ar putea fi eliminată veriga intermediară și concomitent cota de adaos, urmind ca evidența producției și a livrărilor să fie ținută în viitor de Direcția generală de aprovizionare și desfacere a Ministerului Industriei Chimice.

Corneliu BADEA
inspector principal, Banca Națională

MAI SIMPLU ȘI MAI OPERATIV

S-A stabilit ca în porturi să funcționeze o comisie locală de coordonare a activității portuare — C.L.C. — cu sarcini precise. Membrii comisiei sint : Navrom, C.F.R., Căpitănia portului și Întreprinderea de comerț exterior cu activitate in portul respectiv. La 17 august 1966 s-a încheiat o minută, — cu caracter experimental, pe 3 luni — intre Banca Națională, M.C.F., M.C.E. și M.T.A.N.A., care, în principal, prevede ca toate locațiile și penalizările survenite la descărcarea vagoanelor in porturi să fie discutate in comisia locală de coordonare unde să fie stabilit vinovatul pentru a suporta locația. Concluziile sint următoarele :

Pe toată perioada experimentării, deși au fost numeroase cazuri de locații, niciodată nu s-a ajuns la un acord privind plata acestora, urmind ca problema să se rezolve, in final, tot la arbitraj.

În concluzie, propunem să se revină la vechiul sistem, simplu și operativ, care se aplică in prezent in cazul tuturor celorlalte intreprinderi.

Și acum, despre o neconcordanță intre două reglementări privind încărcarea-descărcarea vagoanelor în porturi : Regulamentul de exploatare portuară prevede că in timpul intemperiilor lucrul de încărcare-descărcare in port încetează, deci și descărcarea vagoanelor, pe cind instrucțiunile C.F.R. nu prevăd această intrerupere. Consider deci că, la nivel central, trebuie să se stabilească o concordanță intre aceste reglementări.

ing. Radu CAZACU
stația C.F.R. – Brăila

CARE ESTE INTERPRETAREA JUSTĂ ?

PE PARCURSUL unor lucrări de construcții montaj, se poate aproba in cazuri bine justificate, depășirea valorilor investițiilor aprobate cu pină la 3% la valoarea totală a investiției, respectiv cu pină la 5% din valoarea lucrărilor de construcții-montaj — fără a depăși suma de 10 milioane lei —, cu condiția ca depășirea să fie compensată din economiile realizate la alte lucrări (H.C.M. 3060, art. 9). În același timp se prevede că volumul total al lucrărilor de construcții-montaj, aprobat în cadrul valorii devizului general, poate fi majorat cu cel mult valoarea cheltuielilor „diverse și neprevăzute" potrivit anexei 11 cap. I, pct. c din H.C.M. 3060/1966, exceptind natural comisionul Băncii de Investiții.

Se menționează, de asemenea că valoarea acestui capitol „diverse și neprevăzute" nu poate depăși 5% din valoarea lucrărilor și cheltuielilor prevăzute in partea I-a a devizului general diminuată cu valoarea utilajului achiziționat sau contractat cu prețuri ferme, precum și a celorlalte lucrări și cheltuieli care se contractează cu prețuri ferme. În legătură cu aceste posibilități de calcul se pot ivi interpretări diferite. Să luăm de pildă devizul unei lucrări asupra căreia se fac discuții : valoarea totală = 167 000 lei, construcții-montaj = 49 600 lei, utilaje + dotări = 102 918 lei, alte cheltuieli = 7 588 lei, diverse și neprevăzute = 6 894 lei. Care este valoarea de construcții montaj posibilă de executat in baza art. 9 din H.C.M. 3060/1966 ?

Varianta intiia ar fi : valoarea de construcții-montaj conform deviz = 49 600 lei, 5% conform art. 9 = 2 480 lei, în total 52 080 lei. Varianta a doua : valoarea de construcții-montaj conform deviz = 49 000 lei, 5% conform art. 9 = 2 480 lei și diverse și neprevăzute conform avizului aprobat = 6 894 lei, în total 58 974 lei ; iar varianta a treia ar cuprinde valoarea de construcții-montaj conform deviz aprobat inclusiv diverse și neprevăzute = 56 494 lei și 5% din 56 494 lei conform art. 9 de 2 823 lei ar reprezenta un total de 59 317 lei.

Varianta a treia credem că este aceea care corespunde spiritului art. 9.

ing. Dan MARINESCU
Trustul nr. 1 Construcții-București

• REDACȚIA CĂTRE CITITORI •

STELUȚA ANGHEL, Pitești — Pentru a putea fi incadrată ca economist, (conform pct. 20 din circulara Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării nr. 18030/1960) este necesar să aveți o activitate îndelungată (minimum 5 ani) în funcții economice. Faptul că sinteți absolventă a invățămintului superior juridic nu duce la anularea acestei cerințe. Un absolvent al facultății de drept, poate ocupa o funcție economică pentru care se prevede necesitatea absolvirii studiilor medii, chiar dacă nu are stagiu in asemenea funcții. Conform prevederilor anexei IV B de aplicare a H.C.M. nr. 328/1967, pentru ocuparea funcției de planificator I, sint necesari 7 ani vechime în funcții economice pentru care se prevăd studii medii, sau doi ani pe funcții de casier, calculator, facturist etc., plus cinci ani în funcții economice.

ILIE MARIA, șantierul Energomontaj, Porțile de Fier — Perioada de timp cit ați funcționat ca operator statistician și ca statistician principal se ia în considerare ca stagiu în funcții economice pentru care se cer studii medii. Intrucit n-ați prestat cel puțin patru ani în funcții tehnice, nu puteți ocupa funcții de tehnician II.

ING. IOAN MICAN, Cluj. — Incadrarea motoarelor electrice asincrone și sincrone — atit cele de joasă tensiune cit și cele de inaltă tensiune, la fonduri fixe sau mijloace circulante, depinde de valoarea și durata de serviciu. Conform Decretului 555/1953 și H.C.M. 1251/1953, sint considerate fonduri fixe, obiectele care au valoare mai mare de 300 lei și o durată de serviciu mai mare de un an. Mai precizăm că, potrivit noii reglementări a clasificării și amortizării fondurilor fixe din economia națională. (stabilită în cursul operațiunii de inventariere și reevaluare a fondurilor fixe conform H.C.M. 116/1963), limita valorică de incadrare a obiectelor, ce sint considerate fonduri fixe, crește de la 300 la 500 lei. Potrivit proiectului de clasificare a fondurilor fixe, motoarele respective sint cuprinse in categoria a 3-a, (Mașini de forță și utilaje energetice) grupa 310.

E STOICA, jurist, București — Diferențierea cotelor maxime individuale de premiere, efectuată in baza pct. 6 din H.C.M. nr. 1627/1960, a avut în vedere sarcinile, atribuțiunile și răspunderile diferite ale diverselor categorii de personal. Spre pildă, cadrele care îndeplinesc funcția de economist la serviciul de contabilitate, financiar etc., au o cotă maximă de premiere individuală de 30 %, din salariul tarifar realizat trimestrial, ca și cadrele care ocupă funcții juridice, in timp ce pentru economiștii din cadrul serviciului de planificare s-a prevăzut o cotă maximă de premiere individuală de 50% din salariul tarifar realizat.

ANDREI E. PETRU, Bozovici. — În conformitate cu precizările Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării muncii și Producției și ale Salarizării nr. 18030/1960 (punctul 8), promovarea salariaților pe funcțiuni de conducere pentru care indicatorul prevede studii medii, poate fi aprobată de miniștri, conducătorii celorlalte organe centrale și de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța, dacă angajații în cauză, îndeplinesc condiția cerută. Față de faptul că ați îndeplinit și pînă în prezent funcții de răspundere, conducerea unității se poate adresa organului ierarhic superior pentru a obține aprobarea numirii dv. în funcția de șef de serviciu.

ION PANAIT, Pucioasa. — Necorelarea sesizată de dv., în ce privește numărul anilor de stagiu în funcții tehnice necesare pentru ocuparea postului de tehnician I, față de cel prevăzut pentru funcția de șef de serviciu plan și de organizarea muncii la întreprinderile de gradul III, respectiv a unora de gradul II/b din industria locală, a fost corectată la aplicarea H.C.M. nr. 328/1967, prin anexa 1/17 bis comunicată unităților.

TRAIAN ȘERBAN, economist, Banca Națională — București. — Ministerul Industriei Alimentare a comunicat întreprinderilor în subordine că ele sint obligate să nu facă obiecțiuni la primirea sticlelor cu etichete.

TRAVERSÎND FĂGĂRAȘUL

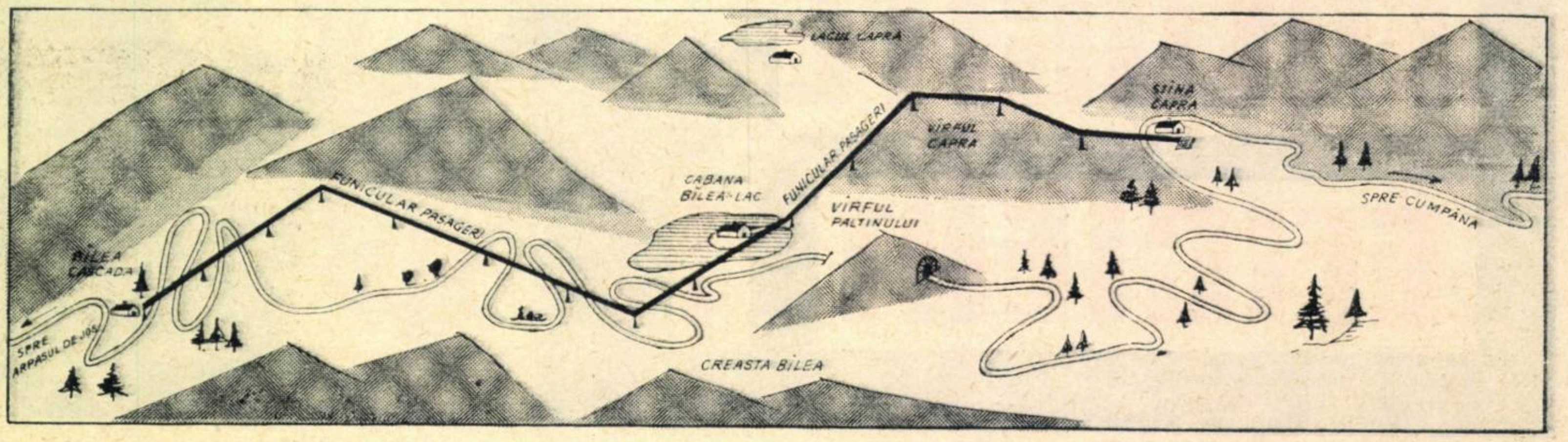

Noul drum turistic și forestier Argeș-Brașov

ȘOSELE moderne urcă și coboară, șerpuind prin codrii noștri seculari, urmind firul apelor spre diferite localități balneo-climaterice sau spre noile obiective realizate. Zeci și sute de kilometri de drumuri despică munții, inlesnind harnicilor muncitori să ducă spre cuptoarele de foc sau spre gurile mașinilor și utilajelor moderne, minereul sau lemnul din păduri.

Pentru a deschide noi zone turistice și bazine forestiere, proiectanții se străduiesc în rezolvarea unor probleme deosebit de grele, legate de crearea noilor căi de acces. Astfel, Institutul de studii și proiectări forestiere a elaborat documentația pentru un drum de traversare a munților Făgăraș. Actualmente, ca să te deplasezi din raionul Curtea de Argeș la Brașov trebuie să faci un ocol de zeci și chiar sute de kilometri. Vara se poate merge prin Cimpulung, iar iarna numai pe Valea Prahovei.

Construcția noului drum va însemna și un pas important în dezvoltarea turismului. Realizarea transportului peste munții Făgărașului pe căi inaccesibile chiar pentru piciorul omului, va fi una din cele mai spectaculoase treceri de nivel din țara noastră. Drumul proiectat va deservi ramura forestieră pentru transportul masei lemnoase din exploatări și va crea un alt mare centru turistic in țara noastră. Se vor deschide noi perspective unor obiective turistice existente sau viitoare. Trecerea peste munții Făgăraș, din sudul lor însorit cu primăveri timpurii, spre nordul înzăpezit cu ierni prelungite, va crea condiții excelente de acces pentru turiști, schiori, vinători etc.

Traseul propus pentru legarea regiunilor Argeș și Brașov se va face pornind de la Hidrocentrala de pe Argeș, de la drumul public asfaltat pină la creasta barajului. Pe un drum pietruit se va ajunge la punctul terminus al lacului. De aici spre golul alpin se va ajunge pe un drum in construcție de 21 km, cu aceleași caracteristici ca ale drumului de pe conturul lacului. În continuare, pe o distanță de 43,3 km, drumul proiectat va traversa Făgărașul prin punctele Piscul Negru, Stina Capra (la 1530 m altitudine). lacul Bilea, Bilea cascadă, coborind prin Valea Lupoaia pînă la Arpașul de Jos, spre Brașov. Între Stina Capra și Bilea cascadă s-a prevăzut și construcția unui funicular de pasageri in lungime de aproape 20 km. (În desenul alăturat traseul ingroșat marchează trecerea viitorului funicular).

Drumul turistic din Munții Făgăraș va trece pe Valea Capra și se va desfășura pe o parte și pe alta a văii, cu serpentine, cu pantă transversală și longitudinală (cascade), avind următoarele caracteristici : lățimea platformei 5,50 m, cu 3,50 m parte carosabilă ; declinitate maximă 9°, raza minimă 20 m, iar în serpentine 15 m.

În calculul economic, făcut cu ocazia documentației pentru drumul proiectat, s-a avut in vedere traficul intens pe acest traseu.

Proiectul noului drum a primit cel mai inalt calificativ. Este un succes de prestigiu al colectivului de proiectanți ai Institutului de studii și proiectări forestiere, care au rezolvat situații grele impuse de condițiile de teren, adoptind soluții deosebit de convenabile.

Așteptăm cu nerăbdare să facem prima excursie în aval de cabana Piscul Negru...

arh. St. MOCOFĂNESCU
proiectant I.S.P.F.
Emil ZAMFIRESCU

NICOLAE GRIGORESCU — Atacul de la Smîrdan

90 DE ANI DE LA CUCERIREA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI

PROCLAMAREA independenței de stat a României la 9 mai 1877 și gloriosul război care a consacrat-o își păstrează nealterat ecoul în inima poporului român. Cucerirea independenței naționale, eveniment progresist de o deosebită semnificație în istoria patriei, a marcat unul dintre cele mai de seamă evenimente în procesul de formare a României moderne și de desăvîrșire a unității naționale și de stat a poporului român.

Dobîndirea independenței a fost pregătită de întreaga evoluție a Principatelor și constituia o necesitate obiectivă a dezvoltării mai departe a societății românești. Toate marile evenimente din trecut ale neamului românesc pun în lumină cu o mare forță evocatoare persistența ideilor — cu valoare permanentă — de unitate politică, libertate națională și progres social, adînc cimentate în conștiința populară. Războaiele antiotomane conduse de Mircea cel Bătrîn, Ioan de Hunedoara sînt edificatoare în acest sens. În lupta pentru libertate în timpul lui Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Mihai Viteazul găsim prezente forțe unite din cele trei țări române. În concepțiile și aspirațiile democraților revoluționari de la 1848, desființarea relațiilor feudale și cucerirea independenței de stat constituiau etape indispensabile pentru progresul României.

După Unirea Principatelor Române, forțele de producție s-au dezvoltat într-un ritm mai viu. Au început să se dezvolte unele ramuri ale industriei, s-au creat primele instituții de credit și de asigurare, s-a extins rețeaua de șosele și căi ferate, piața internă s-a lărgit, a crescut volumul comerțului exterior. Dezvoltarea economiei românești era însă frînată de dependența față de Imperiul otoman. Convenția de la Paris, semnată la 7/19 august 1858, stabilea ca tratatele internaționale care se vor încheia de curtea suzerană cu puterile străine să fie aplicabile și Principatelor. Industria românească, care se afla la începuturile ei, era împiedicată în dezvoltarea ei de concurența produselor străine. Condiție a dezvoltării economice și politice a societății românești, a posibilității statului român de a avea o politică externă proprie, cucerirea independenței devenise o cauză a întregului popor.

Proclamarea independenței la 9 mai 1877 de către Adunarea deputaților încheia o primă etapă a luptei pentru cucerirea suveranității naționale. Poporul român avea să consolideze acest act cu arma în mînă. Conștienți că luptă pentru o cauză dreaptă, ostașii români au luptat cu eroism alături de ostașii ruși și de detașamentele de voluntari bulgari împotriva dușmanului comun. Armata română, acoperindu-se de gloria unor mari bătăli purtate între Dunăre și Balcani, a adus o importantă contribuție la zdrobirea Imperiului otoman, la eliberarea popoarelor din această parte a Europei.

Neuitate vor rămîne memorabilele fapte de arme ale dorobanților, roșiorilor, călărașilor și artileriștilor români, care au înscris pagini de glorie nemuritoare la Grivița, Rahova, Plevna și Smîrdan. Masele populare din toate regiunile țării, însuflețite de idealul independenței, au sprijinit efectiv și au dus greul războiului de independență prin sacrificii imense, atît pe front cît și în spatele frontului.

Prin participarea activă la războiul din 1877—1878, prin sacrificiile sale umane și materiale, România și-a cîștigat dreptul la independența de stat.

Cucerirea independenței de stat pe calea luptei armate a avut o însemnătate istorică deosebită din punct de vedere economic, politic și cultural. După 1878, s-au creat condiții mai favorabile pentru dezvoltarea capitalismului. România, ca stat independent, putea să încheie tratate vamale și comerciale, să ducă o politică protecționistă, în vederea dezvoltării industriei naționale. Folosind victoria în interesul ei, burghezia a ieșit din război întărită. Raportul de forțe în cadrul coaliției burghezo-moșierești s-a schimbat în favoarea burgheziei. Dezvoltarea producției capitaliste într-un ritm intens a avut ca urmare creșterea proletariatului, mai ales a proletariatului de fabrică.

Stimulînd geniul și talentul poporului român, cucerirea independenței și-a găsit reflectarea în dezvoltarea științei, literaturii și artei. Evenimentele istorice de la 1877, au sporit în rîndurile întregii populații românești sentimentul comunității intereselor naționale, au dat impuls procesului de formare a statului național unitar român, desăvîrșit în 1918.

Desăvîrșirea unității naționale a realizat cadrul general social, economic și politic pentru dezvoltarea mai rapidă a forțelor de producție, pentru înmănuncherea energiilor și capacităților creatoare ale întregului popor, a însemnat unirea pe scară națională a tuturor forțelor înaintate ale țării. Consolidarea independenței statale a României depindea de modul în care erau rezolvate marile probleme interne și externe care stăteau în fața țării. Pe plan intern, forțele retrograde, antipopulare continuau să frineze democratizarea țării ; pe plan extern, România, prin bogățiile sale, rămînea pe mai departe obiect al tendințelor de subjugare economică, politică și de dezmembrare națională.

Sarcina de a conduce lupta forțelor patriotice populare pentru progres social, independență și suveranitate națională a revenit Partidului Comunist Român, care, continuînd tradițiile înaintate ale mișcării muncitorești și socialiste, s-a afirmat drept cea mai progresistă forță a societății, exponentul celor mai înalte aspirații sociale și naționale. Victoria insurecției armate din august 1944 — punct culminant al luptei duse în anii precedenți de către poporul român împotriva dictaturii militare fasciste și a cotropitorilor germani — a deschis o nouă eră în istoria poporului român, începutul unui drum glorios de făurire a României democratice, independente și suverane. Năzuințele, idealurile și eforturile poporului român își găsesc împlinire și rodesc în România socialistă.

Poporul nostru, care și-a cucerit cu grele sacrificii independența națională, își manifestă deplina solidaritate cu toate popoarele care luptă pentru dobîndirea și apărarea libertății lor. „**Politica internațională a țării noastre** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **are ca temelie trainică permanentă, principiile suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. România militează pentru promovarea consecventă a acestor principii pe arena internațională, considerînd că respectarea lor este o condiție esențială în vederea colaborării între state, întăririi încrederii între popoare, respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta“.** Stăpîn deplin pe destinele patriei sale libere și înfloritoare, poporul român, se închină plin de recunoștință în fața jertfelor aduse de înaintașii săi, care acum 90 de ani au cucerit independența de stat a României.

O PAGINĂ GLORIOASĂ DIN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

VICTORIA de însemnătate istorică de la 9 mai 1945 a găsit poporul român în rîndul participanților activi la lupta pentru înfrîngerea Germaniei hitleriste. Alături de Uniunea Sovietică — care a jucat rolul principal în zdrobirea cotropitorilor hitleriști —, de celelalte puteri ale coaliției antihitleriste, de toate forțele antifasciste din Europa, România și-a adus contribuția la obținerea victoriei, dînd în această luptă un greu tribut de sînge.

Cu prilejul Conferinței de pace de la Paris, în octombrie 1946, subliniind aportul țării noastre la măreața cauză a eliberării popoarelor de sub robia nazistă, ministrul de externe al U.R.S.S. arăta : „...Împreună cu noi, împreună cu trupele aliate, noua Românie democrată a început lupta pentru înfrîngerea lui Hitler, a făcut sacrificii considerabile în această luptă și noi toți recunoaștem serviciile aduse de poporul român acestei cauze“. În aceeași ordine de idei, în plină desfășurare a războiului, la 7 ianuarie 1945, postul de radio Londra consemna : „Dintre națiunile care luptă împotriva Germaniei hitleriste, România se situează azi în al patrulea rînd în ceea ce privește numărul de ostași care participă la bătălia de distrugere a nazismului“ ; la 23 August 1945, „Vocea Americii“, vorbind despre aportul României la războiul antifascist, arăta că prin aceasta țara noastră „a scurtat durata ostilităților și a adus o prețioasă contribuție la victoria militară asupra Germaniei hitleriste“.

Sărbătorind împreună cu toate forțele iubitoare de pace împlinirea a 22 de ani de la măreața victorie, poporul nostru își îndreaptă gîndurile către vitejii ostași români, care fără a-și cruța forțele și chiar viața, au luptat cu bărbăție alături de eroicii ostași sovietici, pentru eliberarea țării de sub jugul fascist, pentru zdrobirea hitlerismului.

Armata română a participat la războiul antihitlerist cu efective ce au însumat peste 538 000 militari. În decurs de 260 zile de lupte îndîrjite, trupele române au pătruns peste 1 000 km în dispozitivul inamic, de la Mureș pînă în apropiere de Praga, eliberînd 3 831 localități, dintre care 53 orașe ; peste 17 divizii inamice au fost scoase din luptă de trupele noastre.

Avînd de înfruntat un dușman încă suficient de puternic, ostașii români au luptat o bună parte din timp în condiții neasemuit de grele. Semnificativ pentru caracterizarea acestora este următorul raport înaintat Marelui Stat Major de către comandantul Armatei a IV-a române, generalul de corp de armată Nicolae Dăscălescu :

> „Începînd din ianuarie am operat în Munții Tatra Mică : operațiuni duse fără întrerupere și fără răgazul necesar pentru refacerea forțelor fizice și îngrijirea corporală ; comunicații complet înzăpezite și terenul acoperit cu un strat gros de zăpadă (peste un metru) au impus eforturi din ce în ce mai mari ; sînt trupe care de luni de zile n-au mai intrat într-o casă, tot timpul stînd sub cerul liber, deși vremea este foarte aspră“.

ÎNSUFLEȚITE de cauza nobilă a războiului trupele române au dovedit înalte calități morale și de luptă. Problemele complexe ridicate de numeroasele lupte și operații la care a participat armata română au fost rezolvate cu competență de către comandamentele române, care au dovedit măiestrie în concepție, suplețe și fermitate în conducere. Pentru faptele de arme săvîrșite, peste 300 000 de soldați, subofițeri și ofițeri români au fost decorați cu ordine și medalii de război românești, sovietice și cehoslovace.

> „**Cot la cot cu armata sovietică** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **armata română a luptat pentru zdrobirea și alungarea trupelor hitleristo-horthyste de pe întreg teritoriul țării și a continuat acțiunile militare dincolo de hotare, participînd activ la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei fasciste și încheierea victorioasă a războiului în Europa“.**

Vitejiei luptătorilor de pe front s-a adăugat abnegația cu care masele populare au muncit pentru sprijinirea efortului de război al țării.

O trăsătură caracteristică a efortului economic și, în același timp, o expresie a hotărîrii nestrămutate a poporului nostru de a-și aduce contribuția la grăbirea victoriei a constituit-o faptul că, începînd de la 23 august 1944, o dată cu trecerea sa de partea coaliției antihitleriste, România a pus în slujba cauzei nobile a înfrîngerii fascismului întregul său potențial economic și militar, purtînd războiul exclusiv pe baza propriilor sale resurse materiale.

După o evaluare aproximativă, contribuția economică a României la războiul contra Germaniei hitleriste se ridică la peste un miliard de dolari (valuta 1938).

LA chemarea Partidului Comunist Român, sub lozinca „Totul pentru front, totul pentru victorie“, masele populare — în memoria cărora erau vii jafurile și silniciile la care fuseseră supuse de ocupanții naziști, ororile și calamitățile războiului hitlerist — și-au încordat puterile asigurînd sporirea producției și aprovizionarea frontului. Poporul român era vital interesat în înfrîngerea definitivă a Germaniei hitleriste și a aliaților săi, văzînd în aceasta o condiție esențială pentru consolidarea independenței naționale a țării, pentru eliberarea teritoriului național de sub jugul fascist și pentru lărgirea și consolidarea cuceririlor revoluționare obținute în timpul insurecției de la 23 August.

Sprijinul multilateral dat armatei, dragostea fierbinte cu care poporul a înconjurat-o, au constituit un izvor principal al vitejiei și eroismului ostașilor români.

V. ANESCU

(Continuare în pag. 4)

Ostași români, care au participat la zdrobirea Germaniei fasciste, trec pe sub Arcul de Triumf din București (23 August 1945)

ÎN EXPLOATĂRILE MINIERE DIN VALEA JIULUI

REZERVE IMPORTANTE DE SPORIRE A PRODUCTIVITĂŢII MUNCII

„VIAŢA ECONOMICĂ" s-a ocupat de diferite aspecte privind determinarea numărului, structurii şi folosirii optime a forţei de muncă şi a timpului de lucru în unele întreprinderi. Pe această linie, în exploatările miniere aparţinînd Combinatului carbonifer din Valea Jiului s-au întreprins în ultimii ani mai multe acţiuni menite să ducă la îmbunătăţirea continuă a raportului dintre efectivele de muncitori de bază şi cei de deservire. Ca urmare, **în 1966, numărul muncitorilor din activitatea subterană a fost cu 3% mai mare decît în 1965,** *iar în primele luni ale acestui an se remarcă o tendinţă de continuă îmbunătăţire. Aceasta a avut o înrîurire pozitivă asupra nivelului de creştere a productivităţii muncii.*

● Îmbunătăţirea raportului între muncitorii direct productivi şi cei de deservire

DATORITĂ **întăririi disciplinei în muncă, ridicării calificării profesionale, mecanizării diferitelor lucrări, nivelul productivităţii muncii a crescut în perioada anilor 1960—1966 cu 27,9%.** La aceasta o contribuţie însemnată a adus-o şi îmbunătăţirea raportului muncitorilor direct productivi faţă de cei auxiliari. Astfel, în urma unor măsuri, s-a ajuns ca **numărul muncitorilor direct productivi** (abataje, pregătiri la cărbune şi pregătiri la steril) **să reprezinte 37,6% din totalul personalului,** iar **ponderea personalului subteran să fie de 77%. La unele exploatări miniere — Uricani, Lupeni şi Aninoasa — proporţia personalului direct productiv a atins 45%, respectiv 41,6% şi 38,8%.**

Din enunţarea acestor cifre rezultă că o rezervă însemnată în direcţia ridicării productivităţii muncii o constituie îmbunătăţirea raportului între muncitorii direct productivi şi cei de deservire. La exploatările miniere unde acest raport a cunoscut o schimbare în favoarea muncitorilor productivi — s-au obţinut şi însemnate sporuri la productivitatea muncii.

Ar fi însă greşit — după părerea noastră — să se absolutizeze ideea potrivit căreia îmbunătăţirea raportului muncitori productivi-auxiliari ar constitui unica soluţie de creştere a productivităţii muncii sau a însuşi volumului producţiei. În condiţiile exploatărilor carbonifere, o reducere exagerată a personalului de deservire ar influenţa de multe ori negativ activitatea forţelor de muncă afectate la lucrările direct productive. Astfel, deşi circa 25% din efectivele totale din întreprinderile Văii Jiului lucrează în activitatea de transport subteran, totuşi în acest sector mai au loc multe strangulări de natură să frîneze activitatea locurilor de muncă direct productive. Neevacuarea la timp şi în mod ritmic a producţiei de la abataje creează greutăţi în activitatea acestora şi contribuie la obţinerea unei viteze de avansare scăzute la locurile de producţie „cheie". Tot aşa, diminuarea personalului de deservire, care acţionează la suprafaţa minelor, poate avea repercusiuni asupra aprovizionării abatajelor cu materialele şi sculele necesare, ceea ce, la rîndul ei, ar reduce posibilităţile unor avansări sporite.

Concluzia: **viteza de avansare şi nivelul productivităţii muncii în abataje depind nu numai de activitatea lucrătorilor de la aceste locuri de muncă, ci şi de deservirea lor ritmică.** De aceea în aprecierea oportunităţii menţinerii anumitor posturi de deservire, respectiv a raportului muncitorilor direct productivi faţă de cei auxiliari, trebuie pornit în toate cazurile de la necesitatea păstrării unei proporţii raţionale, de la ideea îmbunătăţirii continue a acestui raport. Dar, întotdeauna, aplicarea principiului reducerii continue şi sistematice a personalului de deservire trebuie privit prin prisma necesităţilor procesului tehnologic.

O cale de îmbunătăţire a raportului dintre muncitorii de bază şi cei auxiliari, o constituie mecanizarea lucrărilor auxiliare. Din acest punct de vedere se impun eforturi mai mari în vederea proiectării de utilaje adecvate pentru astfel de operaţii ca: descărcarea, depozitarea şi fasonarea materialului lemnos la suprafaţa minelor, mecanizarea pe scară largă a operaţiilor de manevrare a materialelor de masă (ciment, balast, nisip, prefabricate din beton etc.), dispecerizarea transportului subteran (unde în prezent sînt folosiţi numeroşi muncitori), realizarea comenzii de la distanţă a pompelor de evacuare a apelor din subteran, a ventilatoarelor şi altele. Realizarea acestora ar dispensa un important personal folosit în prezent în activităţile menţionate şi trecerea lui la lucrările direct productive.

● Gradul de folosire a timpului de lucru

ÎN sporirea producţiei şi productivităţii muncii, alături de folosirea optimă a forţei de muncă, o mare importanţă are şi gradul de utilizare a timpului de lucru maxim disponibil. Din acest punct de vedere, nu în toate exploatările carbonifere din Valea Jiului lucrurile stau prea bine. (Vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

	U/M	1966	1967 ianuarie	1967 februarie
Fond de timp maxim disponibil	om-zile	6 251 862	565 200	509 539
din care:				
— om/zile efectiv lucrate	„	5 849 671	532 572	478 254
— absenţe nemotivate	„	26 335	3 357	2 103
— absenţe aprobate	„	4 343	303	239
— alte absenţe	„	27 451	2 004	1 168

Din datele tabelului, ceea ce atrage, în primul rînd, atenţia, este numărul absenţelor nemotivate: numărul lor a fost în 1966 de 26 335 om/zile, iar în acest an de 5 460 om/zile (ianuarie — 3 357, februarie — 2 103). Celelalte categorii de absenţe s-au ridicat de asemenea la un număr mare de om/zile. Deşi s-au luat măsuri pentru eliminarea acestor stări de lucruri totuşi ele persistă. Cauzele?

În primul rînd, **în unele exploatări carbonifere, atît absenţele nemotivate cît şi cele „aprobate" sînt o consecinţă directă a modului de organizare a producţiei şi a muncii.** Dacă unii muncitori observă că nu-şi pot desfăşura din plin activitatea din cauza deficienţelor tehnice şi organizatorice, preferă să lipsească de la lucru pe motivul că ceea ce s-a pierdut în ziua respectivă, se va putea recupera uşor atunci cînd vor avea condiţii de lucru optime create.

O altă cauză a absenţelor nemotivate o constituie — după părerea noastră — **şi prevederile actualului regulament de ordine interioară, care impune o serie de formalităţi, uneori destul de anevoioase, pentru sancţionarea unor astfel de abateri.**

● Stabilitatea cadrelor — o condiţie esenţial*

FOLOSIREA raţională a forţei de muncă şi a timpului de lucru depinde, în mare măsură, şi de stabilitatea cadrelor, de stăvilirea fluctuaţiei braţelor de muncă. **În 1966, în întreprinderile carbonifere aparţinînd Combinatului s-au angajat 5 479 de salariaţi, dar în aceeaşi perioadă au plecat 5 755 de muncitori.** După cum ne arată datele statistice, există o constanţă aproape matematică în ce priveşte intensitatea părăsirii serviciului. Desigur, această fluctuaţie de personal nu poate veni cu nimic în ajutorul producţiei, ci dimpotrivă. Pe de o parte, se pierd multe zile cu desfacerea contractelor, iar pe de altă parte, noii angajaţi au nevoie de o perioadă de aclimatizare la noile locuri de muncă — perioadă în care randamentul lor este scăzut.

Se cunoaşte faptul că munca minerului în subteran, pe lîngă că se desfăşoară în condiţii deosebite de temperatură, umiditate etc, se caracterizează şi prin aceea că cere multă conştiinciozitate şi dăruire de sine. Asemenea calităţi trebuie cultivate şi dezvoltate. Acest lucru este legat şi de modul cum se fac în prezent angajările. De obicei se angajează „oricine, ca să fie la număr". Lipsa de selecţionare a oamenilor după anumite criterii riguroase, conduce, ulterior, la o fluctuaţie serioasă. Şi un alt aspect: faţă de noii angajaţi nu se manifestă totdeauna o grijă deosebită. Din această cauză, circa 40—50% din numărul celor care au părăsit locurile de muncă au o vechime între 6 luni şi 1 an. Pe lîngă faptul că nu le sînt asigurate condiţii de salarizare cît de cît apropiate de ceilalţi muncitori, noilor angajaţi nu le sînt asigurate, întotdeauna, nici condiţii de cazare. Toate acestea, nu sînt de natură să stimuleze stabilitatea cadrelor, mulţi muncitori preferînd să plece în alte întreprinderi.

O altă cauză — şi nu de mică importanţă — **formalităţile extrem de complicate de angajare. Dintr-o analiză efectuată la mina Aninoasa, a rezultat că formalităţile de angajare durează, în medie, 15 zile, unele ajungînd chiar pînă la 25 zile.** În acest timp, candidatul la angajare parcurge un traseu întortocheat, din care cel puţin jumătate ar putea fi redus. El trebuie să obţină circa 20—25 semnături, care să confirme una sau alta din condiţiile care trebuie să le îndeplinească. Dacă mai adăugăm la acestea faptul că după ce a fost angajat, urmează să fie instruit o perioadă de ? luni de zile, rezultă o importantă pierdere de timp. **Evaluînd volumul timpului pierdut de aceşti oameni prin formalităţile îndeplinite pentru angajare, el se ridică, numai în anul 1966, la 82 185 om-zile, fără a mai ţine seama de perioada de instruire.** Simplificarea sistemului de angajare, în aşa fel încît să i se ceară celui în cauză numai datele şi controalele medicale strict necesare, ar crea muncitorilor noi veniţi condiţii de a intra mai repede în producţie.

★

ACŢIUNILE şi studiile ce au loc în prezent în toate exploatările miniere din Valea Jiului pe linia organizării ştiinţifice a producţiei, vor permite depistarea şi valorificarea unor însemnate rezerve în domeniul utilizării raţionale a forţei şi timpului de muncă, pentru sporirea continuă a producţiei şi productivităţii muncii concomitent cu reducerea substanţială a cheltuielilor de producţie.

S. MICHEL
şef serv. planificare, Exploatarea minieră — Aninoasa

CURIER

RITM CONSTRUCTIV

● ÎN ENERGETICĂ: cu cîte doi metri pe zi se înalţă coşul Centralei termoelectrice de la **Işalniţa** (cel mai înalt construit pînă acum în ţara noastră — 200 de m faza finală), ajungînd la 150 de m; a fost pusă în funcţiune, la **Baia Mare** — o nouă staţie de transformare a energiei electrice (50 megavolţi-amperi).

● ÎN ECONOMIA FORESTIERĂ: s-au încheiat lucrările de extindere a Fabricii de plăci fibrolemnoase de la C.I.L. Suceava. (în acest fel producţia anuală de plăci creşte cu 5000 de tone).

● ÎN COOPERAŢIA MEŞTEŞUGĂREASCĂ: au fost puse la dispoziţia populaţiei complexe de deservire (reparaţii de bunuri de folosinţă îndelungată şi alte prestări de servicii), la **Băicoi** şi la **Slănic-Moldova.**

TEHNOLOGII AVANSATE

● La Hunedoara s-au aplicat **noi soluţii tehnologice pentru turnarea oţelurilor aliate.**
Astfel, viteza de turnare în lingouri sporeşte cu 20%.

● La Uzinele chimice Turda s-a realizat **un nou sortiment de piele.** Prin perfecţionarea modalităţilor de obţinere a policlorurii de vinil, se produc aici piei artificiale expandate.

CU MATERIALE ECONOMISITE

● Respectarea unei tradiţii la **Atelierele C.F.R. Cluj,** în fiecare lună se efectuează reparaţia capitală a unei locomotive exclusiv cu materiale economisite

● La Brăila, Uzina „Progresul" este iniţiatoarea unei acţiuni importante: la fiecare tonă de produse se economisesc 30 de kilograme de metal. Drept urmare, economiile de metal realizate aici, de la începutul anului, se ridică la 200 de tone.

ACORDURI

● **La Bucureşti s-a semnat Protocolul privind listele de mărfuri pe 1967 în cadrul Acordului comercial pe termen lung între Republica Socialistă România şi Republica Austria.**

● **Un protocol cu privire la schimbul de mărfuri pe anul 1967 între Republica Socialistă România şi Ghana a fost semnat la Accra.**

● **La Bucureşti s-a semnat un Acord comercial şi de plăţi între Republica Socialistă România şi Regatul Cambodgiei.**

...ŞI TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● **I.S.C.E.** *„Industrialimport"* **a încheiat recent cu întreprinderea sovietică „Technopromexport" un contract pentru livrarea din U.R.S.S. în România a trei hidroagregate de 175 MW fiecare, pentru centrala de la Porţile de Fier. Restul de 3 hidroagregate, care vor completa puterea instalată totală a hidrocentralei, de circa 1000 MW, vor fi realizate în uzinele constructoare de maşini din România.**

● **Contracte încheiate în ultima perioadă de** *„Metalimport"* **prevăd importul a 98 km de cabluri telefonice de la firma „Cablexport" şi a 111 km de cabluri de forţă de la firmele „Fulgor" şi „Cablexport" din Italia; a 4,4 tone de electrozi de sudură de la firma „Arcos" şi 190 de tone de oţel lat de la firma „Toussaint & Lengele" din Belgia; a 64 de tone de oţel rapid de la firma „Stahlwerk Witten", 600 de tone de oţel cornier de la firma „Klöckner", 2530 de tone de ţevi de precizie de la firma „Contistahl", 358 de tone de ţevi de construcţie, 784 de tone de burlane de foraj şi 200 de tone de conducte petroliere de la firma „Mannesmann", 324 de tone de tablă de oţel de la firma „Dobbertin" din R. F. a Germaniei; 40 de tone de ferowolfram de la firmele „Montanore" şi „Treibacher" şi 120 de tone de tablă oţel aliat de la firma „Schöller-Bleckmann" din Austria.**

● **Întreprinderea** *„Tehnoimport"* **a angajat importul de aparate detectoare de gaze toxice şi fiole detectoare de la firma „Drägerwerk", de vitezometre, tahometre, cabluri flexibile, tahogeneratoare de la firma „Deuta Werke" din R. F. a Germaniei; importul de instalaţii tahografice şi tahometrice de la firma „Hasler" din Elveţia; de tarozi de la firma „Tehnopromet" din R.S.F. Iugoslavia.**

● **Printre contractele perfectate recent de** *„Agroexport"* **se înscriu exportul a 50 de tone de seminţe de dovleac în Austria, 500 de tone de seminţe de in în Elveţia, 540 de tone de lupin în Italia, 24 de tone de tutun în Belgia, 115 tone de seminţe de cînepă, 7600 kg spărturi de coreandru şi 500 kg de seminţe forestiere în R. F. a Germaniei.**

● **I.S.C.E.** *„Cartimex"* **a semnat contracte pentru livrări de împletituri din papură, răchită şi răchită cu plastic în Anglia, pentru livrări de creioane în Turcia, de discuri în Izrael, de penare din lemn în Anglia şi Olanda.**

● **Din import au sosit în portul Constanţa 38 000 de tone de fosfaţi din Izrael, S.U.A., Tunisia, 9900 de tone de mineru de fier din India pe vasul românesc „Dobrogea", 4000 de tone de ţagle din R. F. a Germaniei pe vasul românesc „Oradea", 3000 de tone de laminate din Italia, 2500 de tone de şroturi soia din Franţa, 2100 de tone de cauciuc natural din Ceylon, 2000 de tone de bumbac din Siria.**

CENTENARUL MONEDEI NAŢIONALE A ROMÂNIEI

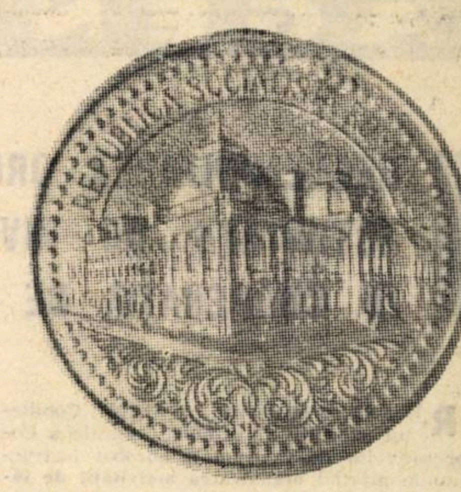

SISTEMUL monetar român avînd ca unitate monetară leul durează de un secol.

Victoria obţinută în 1867 de promotorii sistemului monetar naţional a fost urmarea unei politici suple, adaptate cu inteligenţă conjuncturii momentului. Ea a constituit un pas înainte al tînărului stat român, atît pe linia dezvoltării forţelor de producţie, cît şi pe aceea a demnităţii naţionale. Restabilirea dreptului suveran de a avea o monedă proprie după sute de ani de întrerupere a exercitării acestui drept, datorită vicisitudinilor istoriei, a constituit un prilej de mari satisfacţii pentru realizatorii reformei monetare de la 1867 şi pentru contemporanii evenimentului.

Adoptarea legii din 22 aprilie/4 mai 1867 a fost rezultatul unor frămîntări, investigaţii şi proiecte care au caracterizat o întreagă perioadă premergătoare. Un adevărat curent de opinie fusese creat în Principate în sensul lichidării stărilor de lucruri din sfera circulaţiei băneşti, depăşite istoriceşte şi cu totul dăunătoare intereselor dezvoltării economice a României, prin organizarea unui sistem monetar propriu şi baterea de monede naţionale.

Existenţa sistemului monetar român timp de un secol dovedeşte trăinicia unei instituţii strîns legate de fiinţa statului nostru independent şi suveran, chiar dacă unele sau altele dintre aspectele structurale ale sistemului au fost adaptate după cerinţele prefacerilor pe care le-a adus timpul.

Revoluţia populară, cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare, trecerea la construirea noii societăţi socialiste au determinat schimbări fundamentale în rolul şi esenţa instrumentului monetar. Îndeplinind funcţiile de măsură a valorii, mijloc de circulaţie, mijloc de plată, mijloc de acumulare socialistă şi de formare a economiilor băneşti, banii sînt utilizaţi ca pîrghie pentru traducerea în viaţă a programului partidului de făurire a unei economii armonios şi multilateral dezvoltate.

Înfăptuirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român va accelera procesul de desăvîrşire a construcţiei socialiste şi, prin aceasta, va consolida în continuare sistemul nostru bănesc, va spori puterea de cumpărare a leului.

Caracterul sănătos al circulaţiei băneşti din ţara noastră, care îşi găseşte expresia în stabilitatea şi tăria monedei naţionale, are la bază munca rodnică a poporului constructor al socialismului. Cu cît va creşte eficienţa acestei munci, printr-o calificare superioară, o gospodărire mai economică a mijloacelor materiale şi băneşti, o organizare mai raţională a procesului de producţie şi circulaţie, cu atît sistemul nostru bănesc se va consolida mai mult, cu atît el va sprijini mai temeinic desăvîrşirea construcţiei socialiste în Republica Socialistă România.

DE LA LEUL FICTIV LA LEUL REAL

Radu MĂNESCU
adjunct al Ministrului Finanţelor

ÎN MOLDOVA şi în Ţara Românească leul — cu subdiviziunile sale — paraua şi leţcaia — a fost folosit ca ban încă din secolul al XVIII-lea. Leul creat în 1867 nu avea comun cu leul de dinaintea lui decît numele. Cel emis în 1867 era un ban adevărat, confecţionat din argint sau aur, avea putere de plată în ţară şi drept de liberă circulaţie în afara graniţelor ţării.

Leul folosit anterior anului 1867 servise iniţial drept denumire autohtonă a talerului olandez, care circulase prin secolele XVI—XVIII pe o bună parte din teritoriul Europei, inclusiv imperiul turcesc. Acesta avea gravată pe una din feţe efigia unui leu, de unde i se trăgea şi numele sub care era cunoscut la noi. În secolele următoare, talerul-leu olandez a dispărut din circulaţie, însă leul a rămas ca denumire a cantităţii de argint care formase cîndva conţinutul talerului. Sub influenţa piastrului turcesc care circula pe atunci pe teritoriul ţării noastre, împreună cu multe alte monede străine de diferite provenienţe, acest leu fictiv a fost împărţit în 40 parale, iar paraua în 3 leţcăi. Prin urmare, leul, paraua, leţcaia, nu erau denumiri ale unor bani adevăraţi, ci erau doar bani „închipuiţi", monede „ideale" care nu puteau servi pentru mijlocirea unor vînzări şi cumpărări de mărfuri sau pentru stingerea unor datorii, după cum nu puteau fi păstrate pentru eventuale „zile negre". Rostul lor era, precum se arăta în 1836 printr-un jurnal al Sfatului administrativ al domnitorului Ghica, „să dea preţ hotărîtor feluritelor monede ce ar cuprinde mai mult de 1 leu", iar paralele „numai pentru izbăvirea neajungerii unei sume care nu ar putea să împlinească totul, ci are lipsă de 1 leu şi cu cîteva parale".

NECESITATEA de a se stabili o unitate de măsură care să dea „preţ hotărîtor" unor monede s-a născut din faptul că banii în circulaţie la noi erau emişi de diverse state şi se confecţionau din metale diferite, cu greutăţi şi titluri de toate mărimile. De multe ori, aceeaşi monedă avea caracteristici şi efigii diferite, după perioada în care a fost emisă.

Obligaţiile de plată — atît în relaţiile dintre particulari cît şi cele către vistieria statului — trebuiau însă precis determinate, prin fixarea unei cantităţi anume de metal preţios, plătibilă în monede efective, iar socotelile referitoare la operaţiuni băneşti, efectuate cu bani diferiţi trebuiau, la rîndul lor, aduse la un numitor comun pentru a putea fi totalizate. De aceea, în condiţiile unei circulaţii băneşti în care pentru determinarea valorii mărfurilor erau folosite etaloane multiple, adică monede diferite, necesitatea a determinat populaţia şi autoritatea de stat să aleagă dintre ele pe aceea care li se părea mai demnă de încredere, pentru a o folosi drept monedă „etalon" la măsurarea preţurilor celorlalte monede, comparînd cantităţile de metal preţios din care erau confecţionate. Fără a înceta să fie folosită ca ban efectiv, moneda etalon servea astfel şi ca monedă de socoteală.

În decursul timpului au fost însă dese cazurile cînd moneda aleasă drept bază de comparaţie pentru stabilirea valorii celorlalte monede a dispărut din circulaţie sau a suferit o modificare atît de substanţială a conţinutului metalic, încît a devenit, în fapt, o altă monedă. Lira engleză, spre pildă, fusese la începuturile sale o monedă de argint cîntărind aproape jumătate de kilogram (0,453 g), iar treptat a devenit o monedă de aur, cîntărind cîteva grame. Dar dacă moneda aleasă ca etalon, datorită calităţilor ei care îi asigurau o largă circulaţie, a dispărut de pe piaţă, rolul ei ca „monedă de socoteală" a fost uneori menţinut. În asemenea cazuri, imaginea monedei — cu greutatea şi titlul metalului preţios din care fusese cîndva confecţională — a continuat şi după moartea fizică a acesteia să slujească, determinînd, sub o veche denumire, o anumită cantitate de metal preţios — aur sau argint.

Aşa s-a întîmplat cu talantul vechilor greci, cu sesterţiul roman, cu livra franceză sau guineea engleză. Aşa s-a întîmplat cu talerul-leu olandez care, deşi la un moment dat a dispărut ca monedă efectivă, în urma încetării emisiunii şi din cauza tezaurizării, totuşi la noi în ţară el nu a încetat, o dată cu aceasta, să funcţioneze ca monedă de calcul, de socoteală.

Ştiind însă că funcţiile banilor sînt determinate de legi economice obiective, pentru realizarea cerinţelor acestora era nevoie ca pe piaţă să circule un ban care să îndeplinească toate funcţiile sale

LEUL DE SOCOTEALĂ era reprezentantul unei mărfi — argintul — şi funcţiona ca măsură a valorii mărfurilor, fără a servi însă şi ca mijloc de circulaţie, deoarece compararea valorii mărfurilor cu cea a cantităţii de metal aleasă drept etalon al preţurilor era un proces abstract, care nu necesita prezenţa cantităţii respective de metal; aceasta era cu putinţă întrucît argintul, ca marfă, era folosit şi ca mijloc de circulaţie, sub formă de monede bătute de state străine şi circulînd şi pe teritoriul ţării noastre. Deci pe piaţă se stabilea un preţ al argintului socotit în bani de aur, de aramă sau nichel, însă, el fiind determinat prin tranzacţii efectuate de negustori şi zarafi, era instabil, variabil de pe o piaţă pe alta, de la un zaraf la altul, în raport cu cererea, cu oferta şi... cu clientul.

De aceea, încercînd să instaureze o oarecare ordine în circulaţia bănească, administraţia de stat a determinat, în general, nu numai moneda de socoteală ce urma să fie folosită în raporturile cetăţenilor cu statul, dar şi paritatea legală dintre moneda oficială de calcul şi monedele agreate de visterie.

Astfel, Regulamentul organic stabilea un fel de sistem bimetalist, avînd ca etalon de aur ducatul olandez (conţinînd 60 de „grăunţe" de aur şi 9/13 „grăunţe" aliaj), iar ca etalon de argint, sfanţul austriac (conţinînd 6,68 g argint cu titlul 583‰). Raportul oficial între aceste două monede etalon şi celelalte monede era stabilit în funcţie de cantitatea de metal pe care o cuprindeau, iar cursurile tuturor acestor monede erau exprimate în lei de socoteală. Astfel, ducatul olandez echivala cu 31 de lei şi 20 de parale, iar sfanţul cu 2 lei şi 10 parale, stabilindu-se astfel paritatea de 1 kg aur — 14,85 kg argint. Această paritate a avut o existenţă efemeră.

Trebuie spus însă că, dintre monedele

(Continuare în pag. 14)

SISTEMUL BĂNESC – PÎRGHIE A CONSTRUCŢIEI ECONOMICE

A TRECUT un secol de cînd România a adoptat un sistem monetar naţional, perioadă în care structura şi esenţa acestuia au suferit transformări determinate de schimbările survenite în economia şi finanţele ţării. În prezent, leul nostru este o monedă naţională sănătoasă, stabilă, un instrument eficace în opera de desăvîrşire a construcţiei socialiste.

Premisele necesare pentru organizarea unui sistem bănesc sănătos, pus în slujba socialismului, au fost create treptat, începînd cu etatizarea Băncii Naţionale, naţionalizarea principalelor mijloace de producţie şi trecerea la conducerea planificată a economiei naţionale. Stabilizarea monetară din anul 1947 şi reforma bănească din anul 1952, realizarea echilibrului bugetar, reorganizarea pe baze socialiste a creditului, reglementarea operaţiunilor băneşti cu numerar şi a decontărilor, introducerea disciplinei contractuale şi de casă au constituit măsuri de o importanţă hotărîtoare pentru funcţionarea normală a sistemului nostru bănesc.

BANII sînt folosiţi ca echivalent general pentru exprimarea valorii mărfurilor. Mărfurile pot fi schimbate, cu ajutorul banilor, numai în măsura în care munca încorporată în ele este recunoscută ca muncă socială, iar cantitatea de muncă depusă corespunde muncii socialmente necesare. Datorită rolului lor, banii şi circulaţia bănească constituie un instrument sensibil care reflectă modul cum se desfăşoară procesele materiale din economie. Banii sînt folosiţi în societatea socialistă, în mod conştient, pentru stabilirea şi verificarea proporţiilor de dezvoltare a economiei naţionale. Sistemul bănesc — ca ansamblu de norme care reglementează emisiunea şi circulaţia banilor — este chemat să asigure cadrul juridic şi organizatoric necesar unei bune desfăşurări a circulaţiei băneşti, atît sub forma numerarului, cît şi a banilor de cont.

Obligativitatea unităţilor socialiste de a păstra toate mijloacele băneşti la bancă şi de a efectua toate operaţiunile băneşti prin cont constituie o reglementare monetară de cea mai mare importanţă. Delimitarea circulaţiei băneşti cu numerar de cea fără numerar ţine seama de particularităţile celor două forme ale banilor în exercitarea funcţiilor lor în sfera circulaţiei fondurilor băneşti din economia socialistă, în care se utilizează **banii de cont** şi în sfera formării şi folosirii veniturilor băneşti ale populaţiei, în care se utilizează **numerarul.** Sumele provenite din vînzarea mărfurilor către populaţie, intrate sub formă de numerar în conturile de la bancă ale întreprinderilor şi organizaţiilor economice, servesc ca surse de plăţi pentru decontări fără numerar, după cum mijloacele băneşti fără numerar, adică banii de cont, pot fi folosite pentru efectuarea plăţilor cu numerar. Între operaţiunile cu şi fără numerar, precum şi între acestea şi relaţiile de credit există o interdependenţă.

OPERAŢIUNILE băneşti din economie — formate din volumul total al plăţilor, cu şi fără numerar — au cunoscut de asemenea o evoluţie ascendentă.

Tabel nr. 1

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Totalitatea plăţilor băneşti	100,0	112,8	126,4	144,4	160,6	171,6	190,5
din care:							
— plăţile fără numerar	100,0	113,0	127,0	146,0	163,3	173,6	192,6
— plăţile cu numerar	100,0	111,3	123,0	134,3	144,2	159,7	177,8

Faptul că operaţiunile băneşti fără numerar au crescut în perioada analizată cu 92,6%, în timp ce produsul social a crescut cu 84,5%, producţia globală industrială cu 113,3%, iar plăţile bugetului de stat cu circa 90%, arată că dinamica plăţilor băneşti fără numerar se situează la un nivel apropiat de dinamica proceselor care au reclamat mişcări băneşti. La interpretarea acestor corelaţii trebuie avut în vedere că dinamica operaţiunilor băneşti fără numerar trebuie să difere, de regulă, de dinamica produsului social, întrucît primele cuprind şi operaţiunile legate de distribuire şi redistribuire, precum şi de existenţa verigilor intermediare — în principal bazele de aprovizionare şi desfacere — care fac ca acelaşi produs să genereze un volum sporit de plăţi.

Operaţiunile băneşti cu numerar, care au crescut cu 77,8% în anul 1966 faţă de 1960, sînt legate aproape în întregime de evoluţia veniturilor băneşti ale populaţiei, care au crescut în aceeaşi perioadă cu 78%.

Unele necorelări în sfera proceselor materiale pot duce la disproporţii în sfera circulaţiei băneşti. Aceste disproporţii sînt imediat vizibile în sfera consumului populaţiei, ele afectînd direct circulaţia nume-

D. PATAPIEVICI
consilier în Banca Naţională

(Continuare în pag. 14)

AGENDA ECONOMISTULUI

REGLEMENTAREA ORGANIZĂRII ACTIVITĂȚII DE INVESTIȚII IN COOPERAȚIA DE CONSUM

RECENT, prin decizia nr. 41/1967, Comitetul executiv al Uniunii Centrale a Cooperativelor de Consum a aprobat instrucțiunile privind **organizarea activității de investiții în sistemul cooperației de consum,** care sînt orientate după principiile stabilite prin H.C.M. nr. 3060/1967.

● Etapele de elaborare a planului de investiții in cooperația de consum

● Pentru asigurarea elaborării documentațiilor tehnice și economice, instrucțiunile stabilesc două etape de planificare; planul de perspectivă, care se întocmește de organele centrale la propunerea uniunilor regionale și care cuprinde lucrările ce se vor realiza pe o perioadă de 5 ani și planul anual de investiții, în care se cuprind lucrările ce se vor executa în anul de plan respectiv. Este de reținut că în planul anual de investiții se cuprind numai lucrările de construcții care au asigurate proiecte de execuție aprobate. În mod special se pot înscrie, ca rezervă de plan și lucrările care la data întocmirii planului au studii tehnico-economice sau memorii justificative cu studii de amplasament aprobate, cu condiția ca proiectele de execuție pentru acestea să fie contractate, cu termene de predare pînă la finele anului, avînd de asemenea rezolvată problema terenului pe care urmează a fi amplasată construcția.

● O precizare importantă este cea referitoare la lucrările de construcții-montaj privind reparațiile capitale, amenajările, extinderile și completările la construcțiile existente, precum și la construcțiile noi (inclusiv acelea care se realizează prin contribuția voluntară a membrilor cooperatori) care se pot executa și în afara planului de construcții aprobat de Centrocoop. Aceste lucrări se pot executa în afara planului numai dacă îndeplinesc cumulativ următoarele condiții: existența unor fonduri proprii libere pentru investiții; asigurarea fondului de valori în cadrul fondului total aprobat prin plan; promovarea materialelor din resurse locale, la prețurile de investiții și cu respectarea competențelor de aprobare a efectuării acestor lucrări și existența documentațiilor tehnico-economice prevăzute de instrucțiuni. Lucrările se consideră executate în cadrul planului intern de investiții.

● Elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice

● Documentațiile necesare pentru executarea investițiilor sînt stabilite în funcție de caracterul lucrărilor respective. Astfel pentru lucrările care se execută pe baza proiectelor tip și refolosibile sau proiecte aplicate la o lucrare similară și altor obiective (drumuri, linii de garaj etc....) se întocmește un memoriu justificativ cu studiu de amplasament și proiectul de execuție. Pentru construcțiile noi, care se realizează pe bază de unicate se elaborează studiul tehnico-economic și proiectul de execuție, iar pentru lucrările de amenajări, reparații capitale, instalații etc. se întocmește numai un proiect de execuție în fază unică, care cuprinde și memoriul justificativ.

O documentație simplificată se prevede pentru lucrările care se realizează cu contribuția voluntară a membrilor cooperatori. Această documentație constă în amplasarea pe teren a construcției și a lucrărilor anexă, planul de împărțire pe încăperi a clădirii, schița fațadei și un deviz de lucrări cu indicarea cantităților de materiale.

● Memoriile justificative reprezintă documentația de bază care susține necesitatea și oportunitatea construcției și indică posibilitățile de realizare a acesteia în condițiile unei maxime eficiențe. Acest document va cuprinde în principal: sarcinile economice care se preconizează a se realiza în noua construcție; profilul și capacitatea propusă; termenul de punere în funcțiune și posibilitățile de dezvoltare; procesul tehnologic și funcțional; etapele de dezvoltare și precizarea termenelor de punere în funcțiune a capacităților respective pe etape.

Aprobarea memoriilor justificative este în principal de competența comitetelor executive ale uniunilor raionale și uniunilor regionale. În unele cazuri competența de aprobare revine vicepreședintelui de la uniunea regională sau președintelui uniunii raionale

● Studiul de amplasament este documentul care determină amplasarea construcției în cadrul localității și pe teren. El se aprobă o dată cu memoriul justificativ sau cu studiul tehnico-economic.

Studiul tehnico-economic, justifică necesitatea și oportunitatea investiției, rezolvind problemele de ansamblu. Prin această documentație tehnică economică se fundamentează posibilitățile practice de realizare și folosință a investiției în vederea obținerii unei eficiențe economice superioare. Elementele pe baza cărora se elaborează studiul tehnico-economic sînt: memoriul justificativ, acordurile organelor de specialitate, studiile de teren și costul utilajelor. De asemenea studiul tehnico-economic stabilește capacitatea de producție, procesul funcțional, amplasamentul, planul general, sistemul constructiv propus, evaluarea investiției, indicatorii tehnico-economici, utilajele necesare, durata execuției și alte asemenea elemente.

Este de reținut că potrivit noii reglementări pe baza studiului tehnico-economic aprobat de organele competente se deschide finanțarea investiției, se asigură terenul necesar amplasării obiectivului, se încheie contractul de antrepriză și se decontează lucrările de organizare a șantierului.

● Proiectul de execuție, asigură rezolvarea în detaliu a problemelor cu privire la soluțiile tehnologice, funcționale, constructive și de arhitectură, stabilirea mijloacelor necesare realizării investiției, valoare de deviz pe obiecte și capitole de cheltuieli, extrasul de materiale etc. Pe baza proiectului de execuție se realizează și decontează lucrările de investiții.

Executarea lucrărilor de investiții se face numai pe terenurile obținute în proprietate sau folosință.

● Lucrările de investiții se aprobă de conducerile organizațiilor beneficiare, în funcție de documentația care stă la baza execuției și valoarea totală a lucrărilor prevăzute.

● Executarea lucrărilor de investiții

● Lucrările de investiții se execută prin întreprinderile de construcții, amenajări și reparații ale uniunilor regionale cooperatiste sau prin unitățile de amenajări și reparații ale cooperativelor de consum. De asemenea se pot încheia contracte pentru realizarea investițiilor prin organizații de construcții din afara cooperației de consum, îndeosebi pentru lucrări de specialitate (linii de cale ferată, complexe, turistice, linii de forță, instalații de încălzire centrală etc.).

● O excepție la regula de mai sus o constituie executarea lucrărilor de investiții în regia proprie a unităților beneficiare. Asemenea lucrări se pot realiza numai dacă întreprinderile de construcții ale uniunilor regionale nu au capacitate de producție. Aprobarea executării este în aceste cazuri de competența conducerii uniunii regionale, căreia îi revine obligația de a verifica dacă unitatea beneficiară își poate asigura cadrele tehnice necesare realizării construcției, precum și dacă sînt create condițiile pentru respectarea dispozițiilor legale în domeniul investițiilor.

Întreprinderile de construcții și unitățile care execută lucrări în regie au sarcina de a reduce durata de execuție a construcțiilor și prețul de cost, în condițiile realizării unor construcții corespunzătoare, cu respectarea normativelor C.S.C.A.S. și Centrocoop.

● Finanțarea lucrărilor de investiții

● Investițiile organizațiilor și întreprinderilor cooperației de consum se finanțează din fondurile proprii libere pentru investiții ale unităților beneficiare și din împrumuturi acordate, dacă este cazul, din fondul regional sau central de investiții.

Pentru deschiderea finanțării, este obligatoriu să se prezinte următoarele documente: scrisoarea de admitere la finanțare, cu specimenele de semnătură a celor care angajează unitatea; proiectul de execuție aprobat; autorizația de construcții și planul de investiții.

Trebuie reținut faptul că în cazul cînd lucrările de investiții se finanțează din credite sau fonduri acordate de stat, documentațiile tehnico-economice se avizează și aprobă în condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 3060/1966.

Emil VICOL

EFECTELE RECLAMAȚIEI ADMINISTRATIVE IN TRANSPORTURI

PENTRU valorificarea operativă a pretențiilor beneficiarilor de transport derivînd din contractul de transport de mărfuri (daune pentru lipsuri sau deteriorări de mărfuri, întîrzieri la destinație, restituiri de taxe sau penalități etc.), precum și pentru evitarea unui paralelism în soluționare între organele administrative și organele arbitrale, prin Instrucțiunile comune nr. 10/964 ale fostului Minister al Transporturilor și Telecomunicațiilor și Primul Arbitru de Stat s-a reglementat introducerea reclamațiilor administrative de către organizațiile socialiste de transport.

Cum uneori rezolvarea acestei reclamații administrative poate dura o perioadă mai mare decit termenul de prescripție de șase luni, precum și spre a se evita ca organizațiile de transport să tergiverseze soluționarea era necesar a se reglementa ca în această perioadă cursul prescripției să fie suspendat.

Dacă în ceea ce privește efectul suspensiv al reclamației administrative reglementarea este clară, problema condițiilor pe care ar trebui să le îndeplinească reclamația administrativă pentru a avea acest efect suspensiv a făcut obiectul unei prelungite controverse în fața organelor arbitrale.

Invocindu-se art. 84 din Regulamentul de transport pe căile ferate, s-a susținut că reclamația administrativă, introdusă de destinatarul mărfii, care nu este însoțită de originalul scrisorii de trăsură, nu are efect suspensiv și deci organizația socialistă beneficiară, care a făcut o asemenea reclamație administrativă, pierde dreptul la acțiune, dacă s-au împlinit mai mult de șase luni de la încheierea contractului de transport.

Această opinie, întemeiată pe interpretarea formal literală a art. 84 din Regulamentul de transport pe căile ferate, care prevede că atunci cînd desinatarul introduce o reclamație administrativă trebuie să depună originalul scrisorii de trăsură, a fost combătută, susținîndu-se că singura cerință ca reclamația administrativă să aibă efect suspensiv de prescripție, este de a fi făcută în scris de cel în drept de a face acțiuni izvorîte din constractul de transport.

În practica arbitrală soluțiile au oscilat, considerîndu-se de unele arbitraje de stat că depunerea originalului scrisorii de trăsură de destinatar o dată cu reclamația administrativă este esențială pentru a conferi reclamației administrative efect suspensiv de prescripție, în timp ce alte organe arbitrale considerînd că această cerință are caracter procedural, originalul scrisorii de trăsură putînd fi depus și la lichidarea reclamației, au stabilit că nedepunerea originalului o dată cu reclamația administrativă nu afectează caracterul suspensiv de prescripție al acesteia.

Prin decizia nr. 1727/1966 dată de Primul Arbitru de Stat s-a curmat această controversă stabilindu-se că reclamația administrativă neînsoțită de originalul scrisorii de trăsură are efect suspensiv de prescripție și deci organizația socialistă căreia i s-au respins pretențiile solicitate printr-o astfel de reclamație administrativă nu a pierdut dreptul de a acționa pe cărăuș la organele Arbitrajului de Stat.

Acest punct de vedere stimulează organele cărăușului sesizate cu reclamația administrativă de a întări procedura de rezolvare a litigiilor ce le are cu organizațiile socialiste și dă posibilitatea realizării drepturilor legitime ale acestora.

Radu ECONOMU

NEGLIJENȚA SE PLĂTEȘTE, DAR DE CINE?

RĂSFOIND PRIN DOSARE

DIN bogata producție de cartofi, obținută în toamna anului trecut, o parte urma să ia calea exportului prin portul Constanța, livrare avantajoasă sub toate aspectele. Pentru buna desfășurare a acestor livrări, în mod firesc, trebuiau luate în prealabil unele măsuri organizatorice cum sînt:

● Pregătirea loturilor de cartofi, potrivit contractului extern, în saci egalizați și de calitate corespunzătoare celei prevăzute în caietele de sarcini. Aceste operațiuni trebuiau să fie efectuate de furnizorul intern, adică de întreprinderile regionale de valorificare a legumelor și fructelor.

● Expedierea loturilor de cartofi pe calea ferată trebuia să fie coroborată cu programul de încărcare a vaselor. Cu alte cuvinte, sosirea cartofilor în port nu trebuia să aibă loc cu mult înainte de sosirea vaselor — pentru evitarea aglomerării danelor și așa suprasolicitate — și nici cu întîrziere, deoarece, în acest caz se plătesc penalizări (contrastalii) pentru reținerea la chei a vaselor peste timpul contractual stabilit.

Ce s-a întîmplat însă în cazul exportului de cartofi? Nerespectîndu-se nici una din condițiile menționate, operațiunea s-a desfășurat toată toamna în contratimp. Astfel, în prima fază, vasele stăteau la chei, iar cartofii nu soseau. Uneori, cînd soseau la vreme, nu erau însă ambalați în saci egalizați. În faza a doua, cînd vasele nu erau avizate pentru încărcare, cartofii soseau în cantități masive spre exasperarea agentului de navlosire I.S.T.E.I.-Romtrans, care nu mai avea unde să-i depoziteze.

Cum s-a soldat această lipsă de organizare?

● În prima fază, cînd vasele au stat la chei neîncărcate, s-au plătit armatorilor străini contrastalii în valoare de sute și sute de mii de lei.

● În faza a doua, cînd cartofii zăceau pe dane pentru a fi încărcați, cheltuielile legate de acest export au crescut considerabil — prin chiriile plătite și prin perisabilitățile peste cele normale care s-au înregistrat.

Așadar, o marfă bună, un contract extern favorabil, dar o organizare deficitară care a afectat implicit eficiența economică a exportului realizat.

Desigur, în anul care a trecut pierderile nu au fost resimțite de cei vinovați deoarece au fost — conform practicii — suportate de stat. Întrebarea pe care ne-o punem este următoarea: Cei vizați au tras învățămintele necesare ca asemenea deficiențe să nu se mai repete?

Experiența negativă din toamna anului trecut impune de pe acum adoptarea unor măsuri cum sînt:

● Organizarea temeinică a expedierii cartofilor încă de la punctele de colectare. Aceasta presupune aprovizionarea din timp cu ambalaje. Dar aceasta nu este nici pînă în prezent rezolvată, ținînd seamă că producția întreprinderii „Suveica"-București de abia acoperă necesarul pentru cartofii timpurii și ceapă. De asemenea, cartofii trebuie din timp pregătiți (sortați, ambalați etc.) în condițiile prevăzute în caietele de sarcini pentru a se evita asemenea operațiuni în portul Constanța.

● De asemenea, se pune problema organizării de expeditorul-furnizor a unui depozit de tranzit în portul Constanța, care să asigure depozitarea pe termen scurt și pregătirea loturilor pentru încărcare, factori ce ar duce la scurtarea duratei de staționare a vaselor la chei.

● Totodată trebuie să se asigure o colaborare riguroasă a programului de transport pe C.F.R. cu sosirea vaselor la chei.

C. CRISTEA

PRODUSUL SOCIAL ȘI FORMELE SALE: GLOBAL ȘI FINAL

RIDICAREA pe o treaptă mai înaltă a activității economice presupune, alături de alte condiții, și diversificarea, iar în multe cazuri determinarea mai exactă a indicatorilor economici — instrumente indispensabile în analiza și planificarea economică. Vom expune cîteva din principalele probleme — dezbătute în literatura de specialitate din țara noastră și de peste hotare — care apar în legătură cu evaluarea produsului social.

PÎNĂ nu de mult a predominat părerea că produsul social are o singură formă de „exteriorizare“, diferitele concepții deosebindu-se în funcție de preferința manifestată față de una sau alta din formele pe care efectiv le îmbracă produsul social. Treptat a cîștigat însă teren teza pe deplin conformă — și după opinia noastră — cu procesele obiective ale reproducției, **a existenței mai multor forme, lucru datorat unor cauze reale, dintre care menționăm :**

1. Extinderea considerabilă, ca urmare a amplificării și adîncirii diviziunii sociale a muncii, a varietății valorilor de întrebuințare. Una din trăsăturile esențiale ale diversificării economiei naționale este, indiscutabil, creșterea numărului de faze și stadii în procesul tehnologic de obținere și prelucrare a obiectelor muncii. Pornind de la acest criteriu, pot fi distinse **trei grupe principale de valori de întrebuințare** : a) **primare sau inițiale**, adică cele rezultate din ramurile extractive, precum și produsele nemijlocite ale agriculturii ; b) **intermediare** sau **semifabricate**, adică cele care, finalizînd un anumit proces de producție, sînt destinate prelucrării ulterioare și c) **finite**, adică cele care nu mai sînt supuse unei prelucrări ulterioare, în cadrul căreia forma lor inițială să dispară, regăsindu-se într-o alta. Cum ușor se poate observa, valori de întrebuințare finite sînt, prin definiție, mijloacele de muncă și bunurile de consum. Evident, o serie de produse pot constitui, chiar în faza extracției, valori de întrebuințare finite.

2. Existența anumitor deosebiri între circuitul economic specific diferitelor întreprinderi și ramuri specializate, pe de o parte, și circuitul pe ansamblul economiei naționale, considerat ca un tot unitar. Într-adevăr, în cadrul întreprinderii circuitul se încheie o dată cu livrarea producției către alte întreprinderi productive sau — prin intermediul rețelei comerciale — către consumatori ; dar, în cazul cînd produsele sînt supuse unor faze succesive de prelucrare, circuitul din punctul de vedere al întregii economii naționale nu se încheie decît după ce acestea au fost transformate în valori de întrebuințare finite. Aceste deosebiri sînt determinate de faptul că circuitul pe ansamblul economiei naționale reprezintă nu o sumă mecanică a circuitelor proprii diferitelor ramuri sau întreprinderi specializate, ci o rezultantă unitară a acestora, în condiționarea lor reciprocă, lucru relevat, pentru situația din capitalism, încă de K. Marx : „Mișcarea capitalului social constă din totalitatea mișcărilor fracțiunilor sale autonomizate, din totalitatea rotațiilor capitalurilor individuale. Așa cum metamorfoza mărfii individuale este o verigă în seria de metamorfoze a lumii mărfurilor — a circulației mărfurilor — tot așa metamorfoza **capitalului individual, rotația sa,** este o verigă în circuitul capitalului social“ (Capitalul vol. II, E.S.P.L.P. 1958, pag. 331—332).

Existența mai multor genuri de valori de întrebuințare (primare, intermediare și finite) și diferența între circuitul economic în întreprindere (respectiv ramură) și circuitul pe economia națională în întregimea ei sînt fațete ale aceluiași proces — dezvoltarea diviziunii sociale a muncii —, din care motiv trebuie privite indisolubil. Datorită lor, produsul social capătă în mod obiectiv două forme de manifestare.

Înainte de analiza lor, o precizare. Produsul social este totalitatea valorilor de întrebuințare confecționate într-o anumită perioadă ; dar cum ele nu pot fi direct însumate, este necesară exprimarea valorică. De aceea, prin produsul social subînțelegem totalitatea valorilor de întrebuințare, determinată cu ajutorul prețurilor.

PRODUSUL social trebuie privit, **în primul rînd, ca sumă a producțiilor globale ale tuturor întreprinderilor.** În acest sens, el cuprinde toate valorile de întrebuințare (primare, intermediare și finite) produse și poate fi denumit **produs social global.** După cum înseși valorile de întrebuințare (de diferite genuri) rezultate din activitatea diverselor întreprinderi sînt reale, reală și de necontestat este și această formă de existență a produsului social — produsul social global. Nu putem trece cu vederea o particularitate foarte importantă a acestuia și anume că el exprimă ansamblul legăturilor de producție dintre toate verigile, autonomizate din punct de vedere tehnico-economic, ale economiei naționale, deoarece însumează totalitatea valorilor de întrebuințare, așa cum ies ele din diversele procese de fabricație specializate, indiferent dacă parcurg, chiar în perioada respectivă, alte faze de prelucrare. Produsul social global constituie o categorie de sine stătătoare nu pentru că se determină prin metoda de întreprindere, ceea ce i-ar conferi doar semnificația formală de „produs“ al evidenței, ci, dimpotrivă, fiind un mod real de manifestare a produsului social, cea mai potrivită metodă de calculare a lui este metoda de întreprindere.

Criticile formulate împotriva categoriei produsului social global, toate axate pe obiecțiunea apariției „calculului repetat“ al unor valori de întrebuințare (o dată ca producție livrată de unele întreprinderi și altă dată în calitate de cheltuieli materiale în ramurile unde sînt supuse prelucrării ulterioare) sînt nejustificate. **„Calculul repetat“ exprimă faptul real al trecerii succesive a anumitor valori de întrebuințare prin diverse stadii specializate ale producției.**

Însemnătatea categoriei produsului social global în cercetarea unor probleme importante ale economiei poate fi ilustrată prin exemplul corelațiilor dintre cele două sectoare mari ale producției sociale. După cum se știe, mijloacele de producție cuprind mijloacele de muncă, materiile prime, combustibilul, energia, electrică etc., toate destinate consumului productiv. Faptul că o mare parte a acestora (adică, în afara mijloacelor de muncă, practic majoritatea celorlalte) trec prin mai multe procese tehnologice de producție, regăsindu-se de fiecare dată în alte valori de întrebuințare, este evident. Nesocotirea lui ar face imposibilă evaluarea proporției necesare între producția mijloacelor de producție în ansamblu (primul sector) și producția bunurilor de consum (al doilea sector), proporție esențială a procesului reproducției ; luarea lui în considerare, însă, implică determinarea produsului social ca sumă a producțiilor diferitelor ramuri, adică sub forma produsului social global.

EVIDENȚIEREA produsului social global ca formă reală de manifestare a produsului social nu înseamnă, cîtuși de puțin, că nu ar exista și o altă formă, de asemenea obiectivă, de manifestare a lui. Greșeala de a confunda produsul social cu una din expresiile lui — produsul social global —, a fost larg răspîndită în trecut ; ecouri ale ei pot fi semnalate și în prezent. Or, în afara produsului global, produsul social se manifestă și ca **produs social final,** ca totalitate a valorilor de întrebuințare finite, confecționate într-o anumită perioadă.

Caracterul obiectiv al acestei forme este condiționat de caracterul unitar al economiei naționale, în care întreprinderile și ramurile sînt strîns legate între ele prin firele diviziunii muncii, iar circuitele economice proprii lor se dizolvă într-un circuit unitar. Pe ansamblul economiei naționale (repetăm : ca organism închegat), valorile de întrebuințare finite sînt cele care finalizează circuitul economic. În principiu, este vorba de mijloacele de muncă, a căror utilizare productivă nu înseamnă și o schimbare a formei lor inițiale, și de bunurile de consum. Spunem în principiu, deoarece în legătură cu determinarea conținutului produsului social final sînt necesare două mențiuni suplimentare :

a) dacă avem în vedere că produsul social final este totalitatea valorilor de întrebuințare confecționate într-o anumită perioadă și care, **în cadrul acesteia,** nu sînt supuse unor prelucrări ulterioare, atunci în determinarea produsului social final trebuie să se țină seama nu numai de valorile de întrebuințare **în general** finite (mijloacele de muncă și bunurile de consum), ci și de evoluția stocurilor de materii prime și semifabricate de la finele respectivei perioade, comparativ cu începutul ei ;

b) de asemenea, dacă avem în vedere că produsul social final trebuie determinat din punctul de vedere al unei anumite economii naționale, de sine stătătoare, adică drept totalitate a valorilor de întrebuințare ce nu mai sînt supuse unei prelucrări ulterioare în cadrul economiei naționale date, atunci, desigur, urmează a se lua în considerare și relațiile economice externe, în sensul că produsul social finit include și soldul comerțului exterior.

Sublinierea de la punctul a) merită a fi reținută și din considerente principiale, întrucît privite la limită (într-o fracțiune de timp infinit de mică, adică făcîndu-se abstracție de parcurgerea succesivă de către anumite valori de întrebuințare a mai multor faze de prelucrare), cele două forme ale produsului social (global și final) se identifică, ceea ce dovedește unitatea lor interioară. Distincția apare îndată ce producția materială este privită în cadrul unei perioade mai mari, cînd trecerea unor materii prime prin mai multe procese de prelucrare devine inevitabilă.

ÎMPOTRIVA categoriei „produs social final“ au fost exprimate o serie de obiecții. Cea mai răspîndită — aceea că produsul social final nu exprimă variatele legături de producție dintre compartimentele economiei naționale și, în consecință, nu îngăduie analiza proporțiilor interramuri, îndeosebi intersectoriale — este și cea mai neconcludentă, lovind alături de țintă. Așa cum s-a arătat, existența obiectivă a produsului social final este condiționată de particularitățile valorilor de întrebuințare finite și ale circuitului pe întreaga economie națională. Produsul social final, ca și produsul social global, exprimă activitatea depusă în sfera productivă, dar — spre deosebire de acesta — nu ca sumă a producțiilor diferitelor ei ramuri specializate, ceea ce permite evidențierea ansamblului fluxurilor interramuri în cadrul economiei naționale, ci ca rezultat final al întregului ei circuit de producție. Obiecția amintită se bazează pe considerentul greșit că produsul social final și produsul social global ar fi categorii incompatibile, cînd în realitate sînt categorii complementare.

O altă obiecție este aceea că „admiterea“ produsului social final ar însemna „volatilizarea“ fondului de înlocuire (cheltuielile materiale ale unor ramuri reprezentînd munca vie depusă în altele) și recunoașterea dogmei lui Smith. În acest caz se pornește de la o premisă, de asemenea greșită, că produsul final este echivalent cu venitul național. Cuprinzînd valoarea mijloacelor de muncă și a bunurilor de consum produse, precum și stocurile de producție de la sfîrșitul anului, produsul social final include nu numai valoarea nou creată (venitul național), ci și valoarea mijloacelor de producție preluate de la anii aneriori : valoarea stocurilor de materii prime, combustibili etc. de la începutul anului și partea din valoarea fondurilor fixe, corespunzătoare uzurii acestora, care s-a transmis asupra producției. Cum se vede, dogma lui Smith nu-și găsește nici un fel de justificare în categoria „produs social final“, ci dimpotrivă.

PRODUSUL social global și produsul social final sînt, în concluzie, **două forme distincte de manifestare reală a produsului social.** Specificul fiecăreia determină și direcțiile utilizării lor ca instrumente ale organizării și planificării economiei socialiste : prima servește la evidențierea ansamblului legăturilor de producție dintre ramuri și întreprinderi în cadrul sferei productive, a doua — la studierea îndeosebi a eficienței activității depuse în această sferă. Deosebirile calitative dintre aceste categorii se regăsesc și în anumite diferențe cantitative.

Nu este vorba numai de faptul că produsul social global este de regulă mai mare decît cel final (în sensul că produsul social global este egal cu produsul final plus produsul intermediar — valorile de întrebuințare care în cadrul aceleiași perioade sînt supuse prelucrării ulterioare), ci și de modificarea acestei diferențe sub influența anumitor factori ca diversificarea economiei naționale și creșterea numărului de trepte în prelucrarea obiectelor muncii, respectiv sporirea ponderii ramurilor prelucrătoare ; modificarea consumurilor specifice de mijloace de producție și a cheltuielii de muncă vie pe unitatea de produs ; schimbarea structurii comerțului exterior etc. Acțiunea acestor factori asupra dinamicii produsului social global și a produsului social final este complexă, uneori contradictorie, din care cauză ea trebuie analizată în indisolubilă legătură cu caracteristicile fiecărei etape de dezvoltare a economiei naționale. Astfel, diversificarea producției, înmulțirea ramurilor prelucrătoare au ca efect imediat o creștere mai rapidă a produsului social global ; dezvoltarea ramurilor prelucrătoare, în cele din urmă, determină, însă, o sporire și a cantității (respectiv varietății) de valori de întrebuințare finite, deci și a produsului social final.

În ceea ce privește comerțul exterior, situația se prezintă, de asemenea, diferențiat : cu cît exportul va cuprinde, comparativ cu importul, mai multe valori de întrebuințare finite, cu atît produsul final al țării respective poate fi mai mare, mărfurile exportate avînd un grad înalt de prelucrare, iar cele importate putînd fi supuse în continuare prelucrării în interior ; situația este inversă cînd exportul este format din valori de întrebuințare primare și intermediare, iar importul din mărfuri finite. Și stocurile de materii prime, combustibil, semifabricate de la sfîrșitul anului se află sub acțiunea unor factori contradictorii : creșterea volumului producției necesită o sporire a lor, în timp ce micșorarea consumurilor specifice de materii prime etc. influențează aceste stocuri în sensul reducerii. Studierea corelației dintre evoluția produsului social global și a celui final este o etapă premergătoare, deosebit de utilă în elucidarea corelației dintre venitul național și produsul social, care a captat în ultimii ani atenția multor economiști.

Desigur, importanța acestei chestiuni nu trebuie exagerată, dar nici nu poate fi ignorată, ținînd seama de faptul că venitul național, a cărui creștere prezintă cel mai mare interes pentru societate (ca sursă a acumulării și consumului), este o parte a produsului social. Analizele anterioare ne arată că raportul dintre dinamica produsului social global și dinamica venitului național este o rezultantă a corelației dintre venitul național și produsul final, pe de o parte, și dintre acesta și produsul global pe de altă parte. Ponderea venitului național în produsul final caracterizează eficiența utilizării mijloacelor de producție preluate de la perioada precedentă, în vreme ce ponderea venitului național în produsul social global depinde, în afară de aceasta și de ponderea produsului final în cel global, respectiv de mărimea relativă a produsului intermediar.

Cercetările întreprinse în vederea aprofundării studiului proporțiilor economiei naționale, au demonstrat necesitatea considerării produsului social atît ca produs global, cît și ca produs final.

Exemplul balanței legăturilor interramuri, este concludent. Aci n-am dori decît să subliniem marile posibilități, unanim recunoscute astăzi de economiști, pe care le oferă ea ca instrument de analiză economică și în socialism — într-o și mai mare măsură ca pîrghie de planificare. Cu ajutorul rezolvării sistemului de ecuații conținute în balanță : pot fi determinați numeroși parametri tehnico-economici importanți ai dezvoltării economice ; devine posibilă elaborarea rapidă (prin folosirea mașinilor electronice de calcul) a mai multor variante de plan, în scopul înlesnirii eforturilor pentru găsirea celei mai avantajoase ; sînt relevate problemele esențiale pe care le ridică necesitatea asigurării echilibrului economic ; pot fi calculate cheltuielile complete de muncă ale producției. Or, prin însuși conținutul ei, balanța legăturilor interramuri nu poate fi nici concepută, nici elaborată, decît în cazul determinării produsului social în ambele lui forme.

Calcularea, alături de produsul social global și venitul național, a produsului social final ar putea contribui, după părerea noastră, la adîncirea unor analize și studii la nivelul economiei naționale. În acest sens, socotim îndreptățită continuarea cercetărilor pentru elaborarea unei metodologii detaliate a determinării produsului social final.

conf. dr. Emilian DOBRESCU

DIN EXPERIENȚA FABRICII DE PIELĂRIE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE „CLUJANA"

MAȘINILE • TIMPUL • SPAȚIUL PRODUCTIV — FOLOSITE EFICIENT

PENTRU colectivul fabricii noastre organizarea științifică a producției și a muncii are o dublă însemnătate: mai întîi, fiindcă numai pe această bază se poate obține o eficiență economică sporită; în al doilea rînd, pentru că atingerea parametrilor tehnico-economici proiectați în cadrul acțiunii de dezvoltare și sistematizare a întreprinderii nu va fi posibilă decît în condițiile unei organizări științifice a producției și a muncii.

În prezent, fabrica trăiește o intensă viață de șantier, fără ca acțiunea de investiții să afecteze volumul și structura producției, care se menține, în general, la nivelul realizărilor din anul 1966. Mai mult, la unele produse de bază ca, de pildă, încălțăminte din piele se vor realiza cantități sporite față de anul precedent. **1967 reprezintă anul de vîrf pentru acțiunea de investiții, deoarece se va realiza peste 42% din valoarea totală a fondurilor aprobate pentru dezvoltarea și sistematizarea întreprinderii.** *În linii generale, la sfîrșitul anului acesta, principalele construcții vor fi terminate, iar în 1968 se vor executa în cea mai mare parte montaje de utilaje și probe tehnologice. Tot în 1967 vor fi puse în funcțiune importante capacități de producție: secția de talpă sintetică; 3 linii tehnologice noi și mutarea în spații noi a unor ateliere de bază aparținînd secției de încălțăminte, ceea ce va duce la dublarea actualei capacități de producție a acestei secții; mărirea capacității de producție la tăbăcăria minerală de la 12 la 30 tone piei brute înmuieri zilnice; o serie de obiective energetice, de deservire și altele.* **Ținînd seama de stadiul lucrărilor, o parte din obiective vor fi puse în funcțiune înainte de termenele proiectate:** *secția de talpă sintetică și liniile tehnologice de la secția încălțăminte vor intra în funcțiune cu 2—3 luni mai devreme.*

Pe baza unei analize minuțioase, efectuate în luna noiembrie 1966, întreprinderea a propus majorarea valorii producției globale prevăzută în planul cincinal cu 260 milioane lei. *Aceasta se va concretiza în importante cantități de produse: 1,4 milioane mp piei pentru fețe de încălțăminte, 423 mii perechi încălțăminte din piele, 1500 tone talpă sintetică și altele.*

Din întreaga producție suplimentară ce va fi obținută în actualul cincinal, peste 40% se va realiza pe seama creșterii productivității muncii.

Majorarea cu 12,1% a valorii producției globale cuprinsă în planul cincinal inițial, se bazează pe doi factori principali:

a) realizarea parametrilor tehnico-economici proiectați înainte de termen;

b) organizarea științifică a producției și a muncii, paralel cu acțiunea de investiții.

• Investiții + organizare

PREOCUPAREA pentru organizarea științifică a producției și a muncii s-a accentuat începînd cu a doua jumătate a anului 1965, cînd întreprinderii i s-au alocat circa 300 milioane lei fonduri de investiții pentru dezvoltare și sistematizare. În acest scop au fost consultate diferite materiale documentare străine și din țară, au fost întocmite diverse variante de reorganizare a întreprinderii, a fluxului tehnologic al producției.

Pe baza măsurilor luate de conducerea de stat cu privire la organizarea științifică a producției și a muncii, colectivul nostru și-a amplificat studiile, a concretizat varianta de organizare cea mai eficientă, a găsit noi resurse de reducere a termenului de punere în funcțiune a investițiilor.

Organizația de partid, conducerea tehnică și economică a întreprinderii au pus un accent deosebit pe problemele cu caracter organizatoric socotind că în acest domeniu există însemnate rezerve ce pot fi valorificate. S-a pornit de la ideea că, paralel cu realizarea investițiilor — care vor însemna un important salt cantitativ și calitativ în economia întreprinderii — să se conceapă și un sistem de organizare a cărui eficiență să se adauge la aceea a investițiilor.

Se știe că în cadrul economiei unei întreprinderi, organizarea științifică a producției și a muncii reprezintă o sursă deosebit de importantă de sporire a eficienței economice. Acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii a început încă din faza de proiectare a investițiilor. În toate părțile proiectului — și, în special, în cele cu privire la tehnologie și eficiență economică — s-au reflectat principiile de bază ale organizării; delimitarea organizatorică a secțiilor de producție și precizarea profilului producției pentru fiecare din ele; corelarea capacităților de producție ale secțiilor care cooperează; stabilirea unor fluxuri tehnologice raționale; mecanizarea transporturilor interne; asigurarea deservirii prompte și raționale a tuturor locurilor de muncă cu materii, materiale, scule etc.

Paralel cu proiectarea investițiilor, un colectiv din cadrul întreprinderii, sub îndrumarea organelor tutelare, a întocmit în perioada iulie 1965 — martie 1966, un studiu-proiect cu privire la organizarea mai rațională a activității tehnico-economice. Studiul-proiect cuprinde o analiză a situației existente (în perioada 1965), precum și o serie de soluții cu privire la ridicarea nivelului organizatoric și a eficienței economice. Concluziile generale cu privire la situația existentă la data întocmirii studiului-proiect (anul 1965) au scos în evidență faptul că întreprinderea, deși mare și cu un înalt grad de diversificare a producției, își desfășoară activitatea în spații necorespunzătoare, cu încrucișări de fluxuri tehnologice și pe utilaje cu uzură fizică și morală înaintată. Lipsa de spații și nivelul tehnic al utilajelor au impus, în mare măsură, și o organizare complicată, empirică și greoaie. Cu toate că se înregistra un volum mare de informații, acestea erau, în mod insuficient sistematizate și utilizate în conducerea producției. În același timp, studiul-proiect a relevat faptul că în întreprindere există valoroase cadre tehnice și economice, precum și o tradiție recunoscută în domeniul tăbăcăriilor și confecției de încălțăminte. Aprobarea importantelor fonduri de investiții și nivelul calitativ superior al forței de muncă existentă în întreprindere au reprezentat premise de bază pentru elaborarea unui sistem științific de organizare a întreprinderii.

Studiul-proiect cuprinde următoarele capitole:
- **organizarea întreprinderii;**
- **organizarea producției;**
- **organizarea muncii;**
- **organizarea circulației valorilor materiale;**
- **organizarea evidenței economice;**
- **mecanizarea lucrărilor de evidență și calcul.**

• În toate verigile — o coordonare eficientă

ÎN cadrul studiului-proiect, la capitolul organizarea întreprinderii, s-au întocmit diferite variante care privesc organigrama. În ele se specifică în detaliu schema de organizare a organelor de conducere, serviciilor funcționale, secțiilor de bază, secțiilor auxiliare și anexe. Organigrama propusă s-a încadrat în numărul de posturi tehnico-administrative existente în statul de funcțiuni, la data elaborării studiului-proiect. Subdiviziunile organizatorice au fost detaliate pînă la nivelul de atelier pentru secțiile de bază, auxiliare și anexe, și de birou pentru serviciile funcționale. Iată, într-o formă concentrată, organigrama propusă și aprobată de organele de resort, care se aplică de la 1 ianuarie 1967. (Vezi organigrama).

Prin organizarea propusă, se urmărește realizarea următoarelor obiective principale:

a) o conducere competentă și operativă a sectorului tehnic și economic și situarea problemelor economice pe același nivel cu cele tehnice;

b) stabilirea și delimitarea unor raporturi de coordonare și subordonare precise între verigile organizatorice ale întreprinderii;

c) realizarea conducerii colective, paralel cu specializarea organelor de conducere pe activități distincte și întărirea răspunderii personale în muncă;

d) crearea a două servicii de concepție (serviciul organizarea producției și a muncii și serviciul analiză tehnico-economică și statistică) care să asigure realizarea și perfecționarea sistematică a organizării științifice a producției și a muncii în toate verigile, precum și analiza multilaterală și aprofundată a fenomenelor economice ce se desfășoară în cadrul întreprinderii;

e) centralizarea procesului de tratare și interpretare a informației economice, prin utilizarea unor mijloace de evidență și calcul modern în cadrul stației de mecanizare;

f) crearea unui laborator uzinal de cercetare aplicativă, strîns legat de problemele tehnice ale întreprinderii.

Prin înființarea funcției de director economic (problemă dezbătută pe larg în paginile revistei „Viața economică") se asigură coordonarea întregii activități economice a întreprinderii, începînd cu elaborarea planului tehnic, industrial și financiar și terminînd cu statistica și analiza economică.

• Programarea și lansarea producției

ÎN cadrul organizării producției s-au precizat și delimitat mai întîi verigile organizatorice (secții de bază, auxiliare și anexe), precum și subdiviziunile acestora denumite ateliere. Pentru fiecare verigă organizatorică a producției de bază s-au stabilit:

a) **tipul de producție** (serie mare, serie mijlocie, serie mică, sau producție individuală);

b) **unitatea organizatorică a producției, prin care se înțelege modul în care se face lansarea producției** (partidă, program-lot, comandă internă);

c) **unitatea de evidență a producției, adică obiectul care stă la baza urmăririi prețului de cost** (semifabricat, produs, comandă).

Precizarea unităților organizatorice și de evidență a fost necesară pentru faptul că producția se lansează pe partizi, programe-loturi, comenzi interne, în timp ce planificarea și urmărirea prețului de cost se face, de regulă, pe produse și numai la lucrările cu caracter industrial unitatea organizatorică — comanda internă — coincide cu unitatea de evidență, tot comandă internă.

În studiul-proiect s-a acordat o atenție deosebită programării, lansării și urmăririi producției. Din cauza caracterului tehnologic diferit al celor 7 secții de bază existente, programarea și lansarea producției diferă de la secție la secție.

Ca unitate conducătoare în cadrul celor 7 secții de bază, a fost stabilită secția încălțăminte. Aceasta, pe considerentul că, în ordinea desfășurării proceselor de producție, secția încălțăminte este ultima și, ca urmare, întreaga sa producție o constituie producția-marfă. Stabilirea unității conducătoare în cazul întreprinderilor cu mai multe secții de bază este, după părerea noastră, **o problemă fundamentală**, deoarece programarea internă trebuie să înceapă cu ea, planul ei operativ fiind denumit adesea și „plan director".

Programarea producției unei secții de încălțăminte este complexă, deoarece scopul producției îl constituie satisfacerea contractelor de livrare încheiate cu beneficiarii, în condițiile și la termenele stipulate în acestea. Încălțămintea se produce într-o gamă variată de modele, culori, formate (calapoade), în pontaje de mărimi specificate de beneficiari. În același timp, livrarea către beneficiari trebuie făcută în cantități lunare aproximativ egale din fiecare sortiment contractat.

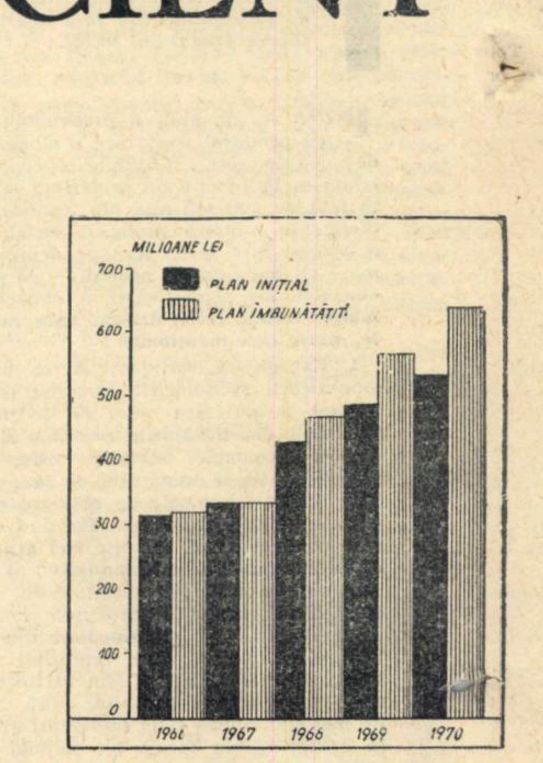

Dinamica producției în perioada 1966–1970 (Producția globală)

Din punctul de vedere al fabricii, lansarea în producție trebuie efectuată și în condițiile utilizării cît mai raționale a capacității de producție, a materiilor prime și a forței de muncă. Or, consumurile specifice de piei pentru fețe de încălțăminte și normele de timp pentru o bună parte a procesului tehnologic (croit, pregătit și cusut fețe) diferă de la model la model, mărimea medie a variațiilor fiind de ordinul a 10 procente. În prezent, contractarea încălțămintei cu organele comerciale se face semestrial și anume pentru trimestrul IV împreună cu trimestrul I al anului următor, iar pentru trimestrele II și III împreună.

Pe baza contractelor încheiate cu reprezentanții comerțului se elaborează de către fabricile noastre de încălțăminte **programarea internă** la nivel de o zi pentru fiecare sortiment, model și culoare. În funcție de această programare se stabilesc termenele calendaristice de livrare pentru fiecare contract.

Programarea internă se stabilește în cadrul **unui grafic de lansare a producției.** Acesta se întocmește pentru întreg trimestrul, defalcat pe luni și zile. Programul zilnic este defalcat pe sortimente, modele, culori. Fiecare sortiment, model, culoare, este defalcat la rîndul său, pe loturi comerciale. Lotul comercial reprezintă cantitatea de încălțăminte dintr-un singur model, culoare, destinată livrării unui beneficiar. Lansarea lotului este în strictă concordanță cu termenul de livrare prevăzut în contract. În tot cursul procesului de fabricație, încălțămintea este urmărită pe **loturi**. Predarea la magazie a încălțămintei finite se face pe **loturi**, iar acestea sînt expediate beneficiarilor ca atare.

Această metodă de programare și lansare a fost introdusă începînd de la data de 23 martie 1967, cînd s-a lansat primul program din planul trimestrului II/1967. Cu toate dificultățile începutului, rezultatele înregistrate sînt îmbucurătoare. În trecut, lansarea producției se făcea tot pe programe zilnice, dar în cadrul acestora cantitățile pe modele, culori, erau globale. Din această cauză, la magazia de produse finite se alcătuiau loturile pe beneficiari. Deoarece încălțămintea se preda zilnic la magazie din mai multe programe, se produceau manipulări greoaie și, de multe ori, se creau stocuri ce nu puteau fi livrate, deoarece nu constituiau sortiment comercial. Iată, statistic, numai un aspect al avantajelor noului sistem de programare și lansare:

Tabel nr. 1

Specificație	Înainte de introducerea noului sistem			După introducerea noului sistem
	ian. 1967	febr. 1967	mart. 1967	1 – 15 aprilie 1967
Mărimea medie a stocurilor de încălțăminte finită din magazie (în perechi)	72,3	110,7	71,7	49,1

De asemenea, menționăm că din 75 termene prevăzute în contractele de livrare a încălțămintei pentru beneficiarii interni și export, în perioada 1—15 aprilie 1967, **toate au fost respectate**, iar un număr de 57 termene au fost satisfăcute chiar în avans cu 1—5 zile. Ca urmare, alimentarea cu fonduri bănești a întreprinderii s-a îmbunătățit considerabil, împrumuturile restante dispărînd cu desăvîrșire.

Aplicarea noului sistem de programare și lansare a producției la secția încălțăminte a scos la iveală, încă din primele zile de la introducerea lui, locurile de muncă (ateliere) unde se produc abateri de la ciclul de fabricație. Totodată, a devenit posibilă o separare a cauzelor abaterilor în „obiective" și „subiective". Dacă în prima perioadă (aproximativ pînă în jurul datei de 5 aprilie a.c.) cauzele predominante ale abaterilor de la ciclu s-au datorat nerespectării graficului de cooperare de către tăbăcăria minerală, începînd de la această dată, abaterile se explică numai prin cauze subiective și oscilează în jurul organizării nesatisfăcătoare a muncii în unele ateliere. Trebuie spus însă că majoritatea atelierelor din cadrul secției de încălțăminte s-au încadrat deja în grafic și respectă cu rigurozitate circulația loturilor de producție.

După definitivarea planului de lansare al secției încălțăminte, se întocmesc graficele interne de cooperare cu celelalte secții: tăbăcăria minerală, tăbăcăria vegetală, înlocuitori de piele, articole tehnice, metalurgie și secția mixtă. Graficele cuprind obligațiile de livrare pe termene și cu toate specificațiile tehnice. Prin graficele de cooperare se creează un decalaj corespunzător (5—10 zile) între lansarea în producție la secția încălțăminte și predarea materialelor de către secțiile cooperatoare. Pe baza graficelor de cooperare, plus livrările către alți beneficiari — după caz — se întocmesc programele de producție pentru restul secțiilor de bază.

E drept, modelul de programare realizat nu se bazează încă pe metode matematice moderne și, ca urmare, eficiența aplicării lui nu este maximă. În prezent se lucrează la definitivarea unei modelări matematice a programării și lansării producției, această metodă urmînd a fi introdusă începînd cu lansarea planului pe trimestrul III/1967. În acest domeniu am primit un sprijin prețios din partea Institutului de calcul al Filialei Cluj al Academiei.

Cu toată importanța pe care am acordat-o problemei programării și lansării producției, trebuie să precizăm că aceasta constituie numai un element, o latură a organizării științifice a producției. S-au întocmit și alte studii și, în parte, s-au introdus unele măsuri cu privire la pregătirea tehnică a producției și organizarea locurilor de muncă. În acest sens, s-a înființat ca serviciu de sine stătător — serviciul creației — avînd ca sarcină crearea de sortimente și modele de încălțăminte, proiectarea noilor produse și stabilirea tehnologiei, inclusiv matrițele, tiparele și alte S.D.V.uri specifice confecționării încălțămintei. **În ultimul timp, au fost create o serie de produse noi** (pantofi bărbătești tip „Gondola") **și sînt în curs de definitivare o serie de creații bazate pe folosirea unor sortimente noi de piei pentru fețe, care conferă încălțămintei comoditate și rezistență sporite.** În același timp, tehnologiile proiectate recent se caracterizează prin simplitate și eficiență sporită.

Un alt element care merită relevat: s-a îmbunătățit documentația tehnică de execuție ce se pune la dispoziția muncitorului, fapt care influențează pozitiv calitatea produselor și elimină o bună parte din remanieri.

• Folosirea timpului de muncă și a utilajelor

ORGANIZAREA științifică a muncii cuprinde o arie largă de probleme. Dintre elementele de bază ale organizării științifice a muncii considerăm însă că **de cea mai mare actualitate este problema utilizării timpului de lucru.**

Îmbunătățirea utilizării timpului de lucru, prin eliminarea cauzelor care provoacă pierderi, constituie o importantă sursă de sporire a producției, productivității muncii și a acumulărilor bănești. Rezervele existente în acest domeniu sînt importante, de aceea punerea lor în valoare constituie o acțiune deosebită în cadrul organizării științifice a producției și a muncii.

În fabrica noastră, pe baza unui studiu amănunțit, s-a ajuns la concluzia că timpul de lucru nu este utilizat complet și rațional. **Mărimea pierderilor privind productivitatea muncii și, implicit, a valorii producției, cauzată de folosirea incompletă a timpului de lucru, este de ordinul a circa 1,5%.** Principalele cauze care generează pierderi din timpul de lucru rezidă în organizarea nerațională a unor locuri de muncă, în sistemul defectuos de aprovizionare cu materii prime, materiale și scule, întîrzieri și părăsirea locului de muncă înainte de terminarea schimbului, absențe nemotivate, învoiri și concedii fără plată și altele. În efectuarea studiului, au fost întîmpinate dificultăți din cauza inexistenței unei evidențe clare și precise a timpului de lucru. În acest domeniu s-au preconizat o serie de îmbunătățiri, alcătuindu-se un vast plan de măsuri defalcat pe locuri de muncă. Aplicarea lor va duce la creșterea simțitoare a producției, productivității muncii și acumulărilor bănești încă în cursul acestui an.

Firește, în cadrul organizării științifice a muncii au fost abordate și alte laturi importante ale activității productive și economice a întreprinderii. Deoarece în principalele secții de producție coeficientul de schimburi este 2, în prezent se lucrează la un studiu cu privire la ridicarea eficienței muncii în cadrul schimburilor. În urma unei analize efectuate la secția mixtă, s-au contopit unele activități înrudite, reușindu-se să se reducă numărul muncitorilor auxiliari. Această acțiune urmează a fi extinsă și la celelalte secții și servicii.

Și în domeniul îmbunătățirii normării muncii s-au luat în ultimul timp și sînt în continuare o serie de măsuri. Astfel, numai în cursul trimestrului IV/1966, eficiența economică a măsurilor de îmbunătățire a normării tehnice, reprezintă o economie trimestrială de 15 864 ore-normă, echivalînd cu manopera în muncă de 61 717 lei. În acest domeniu sînt însă rezerve mult mai mari, care vor trebui puse în valoare.

• Conducerea operativă a producției

ÎNTR-O întreprindere de complexitatea și mărimea fabricii noastre, problema conducerii operative a producției prezintă unele dificultăți. Prin conducere operativă a producției înțelegem toate nivelele de conducere care au dreptul de decizie, începînd de la brigadier și pînă la directorul general al întreprinderii. Întrucît ariile de competențe sînt diferite, acestea au fost delimitate în cadrul unui regulament de organizare și funcționare bazat pe organigrama prezentată. Considerăm că elementele esențiale ale conducerii operative a producției constau în sistemul de informare a factorului de decizie și modul de fundamentare a deciziei. În acest sens, s-au stabilit structura și fluxul informațiilor necesare fiecărui nivel de conducere.

Pentru conducerea întreprinderii, s-a considerat că una din formele adecuate ale activității o constituie ședința operativă săptămînală. Aceste ședințe se țin cu participarea tuturor șefilor de secții productive și șefilor de servicii funcționale. În cadrul lor, conducerea întreprinderii este informată numai asupra abaterilor negative ale unor indicatori de plan grupați pe următoarele capitole: 1. producția; 2. forța de muncă; 3. fonduri fixe; 4. materii și materiale; 5. preț de cost; 6. livrarea produselor; 7. planul M.T.O.; 8. diverse. În același timp, se analizează abaterile de la planul de cooperare internă între secții, precum și unele greutăți în legătură cu activitatea serviciilor funcționale.

Prin analiza abaterilor negative ale indicatorilor de plan, se obține o informație completă privind activitatea secțiilor de bază, începînd de la realizarea planului fizic și pînă la încasarea producției-marfă, precum și perspectiva realizării indicatorilor de plan în săptămîna următoare. Totodată, se evaluează repercusiunile abaterilor sesizate asupra altor indicatori ai planului secției. Șeful de secție propune măsuri de remediere a situației, iar conducerea întreprinderii adoptă **imediat** decizii corespunzătoare. Cei interesați iau cunoștință de aceste decizii în ședință și se îngrijesc de aducerea lor la îndeplinire. În ședința imediat următoare se controlează mai întîi modul de îndeplinire a deciziilor adoptate în ședința anterioară.

În actualul stadiu de dezvoltare a sistemului informațional în cadrul fabricii, considerăm că nu este posibilă o altă cale de informare a conducerii întreprinderii. În viitor, pe măsura creșterii gradului de mecanizare a sistemului informațional, utilitatea acestei metode de conducere operativă va putea fi reanalizată, pentru a se găsi forma cea mai potrivită.

Metoda de conducere operativă a producției la nivelul întreprinderii a fost introdusă de aproximativ 9 luni. Eficiența ei se concretizează în îmbunătățirea modului de cooperare între secțiile de producție, încadrarea în normele de consum de piei brute ale secțiilor de tăbăcărie vegetală și minerală, folosirea mai rațională a forței de muncă și respectarea întocmai a numărului mediu scriptic de muncitori planificat, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale și altele.

• Sistem informațional operativ

ȚINÎND seama de rolul sistemului informațional în conducerea producției, studiul-proiect la care ne-am referit la începutul acestui articol, i-a acordat atenția cuvenită. Problema înregistrării și tratării informației a fost studiată în două variante. Prima, care se și aplică, constă în dotarea întreprinderii cu o stație de mașini de contabilizat „Ascota". Aceste mașini asigură în prezent prelucrarea integrală a documentelor contabile pînă la întocmirea balanței de verificare. În cursul anului 1967, urmează a fi mecanizate și alte profile de lucrări: calculul salariilor și decontarea materiilor prime la secția încălțăminte; evidența produselor finite la încălțăminte, concomitent cu urmărirea contractelor cu beneficiarii și întocmirea raportului zilnic de producție; mecanizarea evidenței aprovizionării tehnico-materiale; realizarea contractelor cu furnizorii; evidența operativă a stocurilor de materii și materiale și altele. În a doua variantă, s-a prevăzut dotarea întreprinderii cu un set de mașini periferice care să asigure înregistrarea informației primare la locurile de muncă. Aceste informații urmează a fi prelucrate într-o stație centrală dotată cu mașini electronice de calcul.

Concomitent cu măsurile luate în domeniul mecanizării lucrărilor de evidență și calcul, s-a efectuat o analiză critică a întregului sistem de evidență (tehnică, operativă, contabilă și statistică), eliminîndu-se o serie de evidențe paralele sau lipsite de importanță din punct de vedere al eficienței economice. S-a întocmit un plan de conturi intern cu dezvoltarea în analitic a unor conturi, în special din grupele de calculație și realizări, ceea ce asigură urmărirea principalilor indicatori economici și financiari la nivel de secție de producție.

Pentru crearea premiselor unei mecanizări și automatizări a sistemului informațional, s-au codificat toate valorile materiale care circulă în cadrul întreprinderii atît în sfera aprovizionării, cît și în cea a desfacerii. Nomenclatoarele întocmite pe grupe de materiale, semifabricate sau produse cuprind circa 20 000 repere. Totodată, s-au stabilit fluxuri raționale de circulație a valorilor materiale atît între depozite și secțiile de producție, cît și în cadrul fiecărei secții de producție.

Ținînd seama de dezvoltarea întreprinderii în următorii 2 ani, s-a stabilit nomenclatorul tuturor gestiunilor de valori materiale, atît din sfera aprovizionării, cît și a desfacerii și producției (magazii intermediare). Numărul magaziilor pentru materii și materiale a fost stabilit la 6, iar al celor pentru semifabricate și produse finite — la 4.

• Scurt bilanț comparativ

DEȘI perioada de experimentare a unor măsuri luate în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii este scurtă, nu este lipsit de interes să prezentăm, sub forma unui bilanț comparativ, cîțiva indicatori economici și financiari. Și înainte de introducerea măsurilor arătate, fabrica noastră s-a situat la un nivel înaintat în cadrul subramurii pielărie și încălțăminte, îndeplinindu-și cu regularitate indicatorii economico-financiari, fiind distinsă de mai multe ori în ultimii ani cu drapelul de întreprindere fruntașă pe ramură. Față de perioada corespunzătoare și din întreg anul 1966, în primul trimestru al acestui an, realizările sînt mai substanțiale, așa cum se vede din tabelul nr. 2:

Tabel nr. 2

Denumirea indicatorilor	Realizări față de plan: Trim. I 1966 (%)	Anul 1966 (%)	Trim. I 1967 (%)	Observații
Producția globală	100,79	101,22	102,02	
Producția-marfă fabricată	101,04	101,45	105,13	
Producția-marfă vîndută și încasată	96,5	100,8	100,7	la preț cu ridicata de întreprindere
Sortimente	100	100	100	
Nr. mediu total salariați	100,38	100,47	100	
Productivitatea muncii	100,40	100,74	102,02	
Sarcina de reducere a prețului de cost	—0,43	—0,17	—0,26	procente peste sarcina planificată
Economii suplimentare la preț de cost	—219	—1 434	—365	
Beneficiu	101,02	102,78	121,3	mii lei
Beneficiu peste plan	+71	+768	+1 495	mii lei

Din tabel se desprind cîteva concluzii: toți indicatorii principali de plan au fost îndepliniți și depășiți. **De remarcat că, datorită primelor măsuri luate, s-a obținut un spor simțitor al productivității muncii.** De asemenea, ca urmare a utilizării mai judicioase a materiei prime și materialelor, a eliminării unor cheltuieli neeconomicoase, **s-au realizat economii suplimentare la prețul de cost de 365 000 lei. Beneficiile peste plan au însumat 1 495 000 lei.**

Sînt, desigur, realizări însemnate. Ele se vor amplifica în viitor, o dată cu aplicarea în practică a complexului de măsuri preconizate, dînd posibilitate colectivului fabricii noastre să aducă o contribuție tot mai mare la dezvoltarea economiei naționale.

Nicolae CIOVÎRNACHE
director economic

ORGANIGRAMA FABRICII DE PIELĂRIE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE DIN CLUJ

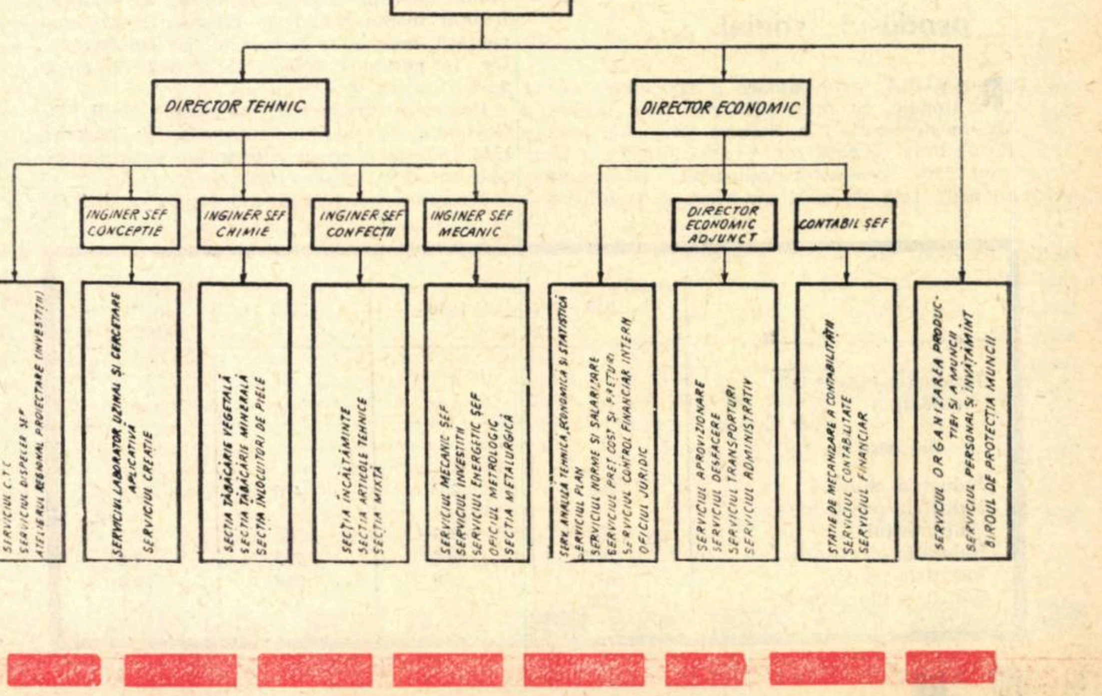

CORESPONDENȚĂ DIN PRAGA

REZULTATELE PRIMEI ETAPE A REFORMEI ECONOMICE

Josef VLCEK
redactorul șef al revistei „Hospodarské noviny"

R. S. CEHOSLOVACĂ înregistrează din nou, începînd cu anul trecut, o creștere relativ rapidă a producției sociale și o îmbunătățire generală a eficienței economiei naționale. În anul 1966, venitul național a crescut cu 8,4% față de anul 1965. Volumul producției industriale a sporit cu 7,4% (din care producția industriei chimice și a construcțiilor de mașini — cu peste 9%). Venitul brut al întreprinderilor industriale a atins 83,7 miliarde coroane, adică cu 3,5 miliarde mai mult decît în anul 1965.

Producția agricolă a crescut cu aproximativ 10% față de anul 1965 și cu aproximativ 9,4% față de media anilor 1961—1965. Volumul alocațiilor pentru investiții și pentru reparații generale a fost cu 9,2% mai mare, reprezentînd în total 46,6 miliarde coroane. Valoarea mijloacelor de bază a atins la sfîrșitul anului 1965 circa 885 miliarde coroane, adică cu aproape 5% mai mult decît în anul precedent.

Consumul individual a crescut cu aproximativ 4%, aceeași creștere a înregistrat-o și consumul social. Salariile reale ale lucrătorilor în cadrul economiei naționale au sporit cu 2,1%; salariul mediu al lucrătorilor din industrie a fost de 1610 coroane, fiind cu 2,5% mai ridicat în comparație cu anul 1965.

Volumul comerțului exterior a crescut cu 2,2%, balanța comercială încheindu-se cu un sold activ de 86 milioane coroane-valută. Totalul schimburilor externe a însumat 40,16 miliarde coroane, din care exportul — 20,51 și importul — 19,6 miliarde coroane-valută. Am reușit, practic, să echilibrăm relațiile noastre cu țările socialiste și să îmbunătățim poziția noastră față de țările capitaliste.

Datorită tendinței de modernizare, în cadrul importului a crescut ponderea mașinilor. Importul lor din țările capitaliste a crescut cu 46%, reprezentînd 24% din importul nostru total din aceste țări. Importul de mașini din țări socialiste a sporit cu 12%, pe cînd exportul nostru de mașini în țări socialiste s-a menținut la nivelul anului 1965. Trebuiau combătute în continuare unele tendințe de a se solicita importuri exagerate; s-a urmărit ridicarea eficienței exportului prin lărgirea producțiilor avantajoase și cerute la export și prin limitarea producțiilor neeficiente pe piața externă.

Volumul desfacerilor cu amănuntul prin comerțul de stat și comerțul cooperatist a atins 117,6 miliarde coroane, fiind cu 5,8 miliarde de coroane mai mare față de anul 1965. S-a dezvoltat de asemenea și turismul. R. S. Cehoslovacă a fost vizitată de 3 519 000 turiști străini (2 764 000 din țări socialiste și 775 000 din țări capitaliste).

La sfîrșitul anului, populația R.S. Cehoslovace a fost de 14 272 000 de persoane, cu 77 000 mai mult față de anul 1965

Restabilirea dinamicii de dezvoltare

ACESTEA sînt principalele rezultate ale dezvoltării economiei Cehoslovaciei din anul 1966. Cifre aride ale statisticii oficiale, dar totuși interesante. Ele demonstrează că s-a înlăturat stagnarea și a fost reînnoită dinamica evoluției economiei cehoslovace. Chiar dacă vor trebui făcute în continuare eforturi pentru restabilirea deplină a echilibrului economic și ridicarea eficienței generale, dezvoltarea economiei naționale în anul 1966 constituie un succes. S-a confirmat, că în economia cehoslovacă există posibilități de reînnoire a creșterii economice și de dezvoltare din resurse proprii, pe baza marilor rezerve potențiale acumulate în trecut și pe baza acțiunii noului sistem de conducere planificată a economiei. S-a confirmat, de asemenea, justețea orientării politicii economice spre rezolvarea problemelor echilibrului economic cu precădere pe cale activă, adică prin lărgirea creării de resurse.

A putut fi stabilizată aprovizionarea economiei naționale și a comerțului interior cu materii prime de bază, materiale, energie și alimente; în cursul discuțiilor privind aceste probleme în cadrul noului sistem de conducere, s-au format, în principiu, germenii noii gîndiri economice, ai noilor soluții, care vor contribui la traducerea în viață a instrumentelor complexe ale noului sistem de conducere. Acestea influențează pozitiv întregul proces de dezvoltare. În general, s-a creat o situație nouă, calitativ diferită de aceea care a existat cu cîțiva ani în urmă.

Cu toată dezvoltarea favorabilă a economiei cehoslovace în anul 1966, au continuat să se manifeste unele tendințe tipice pentru dezvoltarea extensivă. Este drept că, în anul 1966 s-a realizat cel mai ridicat ritm de creștere a economiei naționale de la 1960 încoace și s-a obținut o producție agricolă record. Rămîne însă a se asigura continuitatea ritmului creșterii consumului personal, a se intensifica ritmul de creștere a veniturilor și salariilor medii. De asemenea, este necesară o îmbunătățire mai simțitoare a balanței de plăți, a echilibrului dintre resursele și necesarul economiei naționale. Rezolvarea acestor obiective trebuie s-o căutăm în domeniul investițiilor: în finalizarea investițiilor, în darea în exploatare la termenele stabilite a fondurilor de bază.

În perioada următoare, reînnoirea dinamicii dezvoltării economiei naționale în 1966 va trebui să ducă la restabilirea echilibrului economic, în primul rînd a echilibrului dintre resurse și nevoi, dintre cerere și ofertă. Desigur, în cei 5—6 ani care au trecut s-au acumulat atîtea probleme, încît reforma economică, adică reforma conducerii, planificării și finanțării nu a reușit să le rezolve în decursul unui singur an. Aceasta și datorită faptului că în anul 1966 reforma încă nu a putut fi introdusă în forma ei complexă (au existat domenii întregi în afara sferei de acțiune a instrumentelor sale). Cunoscînd încă din luna aprilie 1966, că de la data aplicării noului sistem — 1 ianuarie 1967 — vor intra în vigoare noile prețuri cu ridicata și alte condiții economice, diferite de cele din anul 1966, întreprinderile s-au străduit ca prin anumite măsuri de prevedere să-și asigure în cursul anului 1966 condițiile cele mai favorabile pentru ofensiva anului 1967. Ele și-au creat, de pildă, rezerve pentru 1967 prin mărirea stocurilor, prin mărirea numărului de salariați etc.

Pe de altă parte, a crescut esențial interesul economic al întreprinderilor față de activitatea lor, față de crearea de resurse materiale și financiare, de ridicarea nivelului gospodăririi. Prima etapă a noului sistem de conducere planificată le-a determinat să acorde atenție calculelor economice, spiritului de întreprindere, utilizării unor astfel de elemente în conducerea internă a întreprinderilor, care să permită stabilirea unei corelații directe între retribuirea lucrătorilor și rezultatele economice realizate etc. Acesta este un mare aport al reformei economice și, totodată, o confirmare a faptului, că pentru economia cehoslovacă singura cale de urmat este calea aplicării consecvente a noului sistem de conducere a economiei, atît în formă, cît și în conținut.

Anul 1967

PRIVIT din acest punct de vedere, anul 1967 prezintă o importanță excepțională, este anul menit să instaureze noi schimbări calitative în economia Cehoslovaciei și în dezvoltarea ei. Preocuparea generală și orientarea de bază a planului economiei naționale este adîncirea tendințelor pozitive ale dezvoltării economice de pînă acum, continuarea restabilirii proporționalității ei și înfăptuirea echilibrului între crearea și utilizarea venitului național, consolidarea tuturor factorilor care duc la creșterea eficienței procesului de reproducție.

O primă condiție pentru atingerea acestui scop în R. S. Cehoslovacă este înțelegerea justă a noului sistem de conducere a economiei naționale, care se introduce în mod complex în întreaga economie națională, valorificarea posibilităților reale ale economiei R. S. Cehoslovace. Totodată, noul sistem va continua să fie perfecționat treptat, pe măsură ce se va cîștiga experiență.

În anul 1967 eforturile se vor concentra mai ales asupra:

1. elaborării regulilor și instrumentelor după care se vor conduce întreprinderile în activitatea lor;

2. elaborării principiilor politicii de credite și de investiții;

3. elaborării instrumentelor economice în domeniul comerțului exterior;

4. definitivării reașezării prețurilor cu ridicata și politicii prețurilor în general.

Din punctul de vedere al dezvoltării continue a economiei naționale, anul acesta o importanță primordială prezintă trei domenii de bază: sfera satisfacerii nevoilor populației, activitatea de investiții și comerțul exterior. Introducerea echilibrului în aceste domenii devine mai complexă prin aceea, că nu se va mai proceda ca altădată, nu se vor trasa de la centru indicatori obligatorii, ci va fi necesar să se găsească ansamblul instrumentelor celor mai avantajoase ale politicii economice a statului în armonie cu noul sistem de conducere, planificare și finanțare. Pivotul acestui ansamblu de instrumente va fi politica financiară, a creditelor și a impozitelor, precum și o politică eficientă în domeniul retribuirii muncii, care să asigure o concordanță cît mai deplină între rezultatele economice ale diferitelor organizații economice și retribuirea muncii. Este deci vorba, pe scurt, de aplicarea cunoscutului principiu socialist „de la fiecare după capacitatea sa, fiecăruia după meritele sale". Individului și întreprinderii, întreprinderii și — în final — economiei naționale.

DOCUMENTAR

ECONOMIA R.D. GERMANE

ÎNTEMEIATĂ în 1949, Republica Democrată Germană, se întinde pe o suprafață de 108 304 km², iar populația țării depășește 17 milioane de locuitori, avînd o densitate de 158 locuitori pe km² (la 31 decembrie 1965). În pofida greutăților create de distrugerile celui de-al doilea război mondial pe teritoriul german, — la care s-au adăugat cele determinate de formarea celor două state germane, încălcarea structurii economice firești și a legăturilor economice tradiționale, — economia R. D. Germane a înregistrat succese însemnate în anii construcției socialiste. R. D. Germană ocupă astăzi locul al cincilea între statele industriale ale Europei și face parte din primele 10 puteri industriale ale lumii.

Baza energetică și de materii prime a R. D. Germane o constituie lignitul, cu o rezervă de lignit de 40 miliarde tone. Cu o pondere de 35% din extracția mondială, R. D. Germană este cel mai mare producător de lignit din lume; în anul 1965 s-au extras 251,3 milioane tone. Se mai extrag anual peste două milioane tone de huilă, 1,6 milioane tone de minereuri de fier, 1,4 milioane tone de minereu de cupru. Rezervele de săruri de potasiu sînt evaluate la 8—9 miliarde tone, cele de sare gemă la circa 5 miliarde tone.

Industria: 69% din produsul social

RAMURA conducătoare a economiei naționale, în anul 1965 industria (inclusiv meșteșugurile) a deținut 69% din produsul brut și 65% din produsul net. În anul 1966, producția industrială a crescut cu 6,5% față de anul anterior, în condițiile îmbunătățirii calității produselor și la un volum aproape constant al forței de muncă. Ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii în industrie, pe un muncitor, în perioada 1956—1965 a fost de circa 7,5%.

Dinamica producției industriale a R. D. Germane și ponderea ramurilor în ansamblul industriei se caracterizează prin următoarele date (1950 = 100):

Structura producției industriale a R.D.G.

	1955	1960	1965	Ponderea în % (1965)
Producția industrială globală	190	293	391	100
din care:				
Industria chimică	192	293	429	12,9
Industria constructoare de mașini	209	357	506	15,5
Industria electrotehnică	243	506	793	7,6
Industria ușoară	165	238	284	19.6
Industria alimentară	216	299	356	21,3

reflectă imaginea unei economii moderne, care se adaptează cerințelor revoluției tehnice contemporane.

Producția și consumul de energie a R. D. Germane o situează printre marii producători de energie din lume. În anul 1965, producția de energie electrică pe un locuitor a fost 3150 kWh, iar consumul de energie electrică pe un muncitor industrial a fost de 20290 kWh.

Industria chimică, care dă în prezent aproximativ 17% din întreaga producție industrială a R. D. Germane, se bazează atît pe prelucrarea carbidului, cît și — în perspectivă — pe dezvoltarea accelerată a petrochimiei pe baza importului de țiței. În cadrul dezvoltării industriei chimice, crește ponderea materialelor plastice și a fibrelor sintetice.

În trecut, pe teritoriul actual al R. D. Germane nu exista nici o bază metalurgică; în prezent, în industria metalurgică a R. D. Germane lucrează peste 100 000 persoane, asigurînd o producție anuală de oțel brut de aproape 4 milioane tone; o mare parte a materiei prime necesare industriei metalurgice (minereu de fier și cocs) se importă.

Industria R.D. Germane se caracterizează printr-un grad ridicat de concentrare în ramurile industriei grele. Cele mai mari zece întreprinderi industriale după numărul persoanelor ocupate, sînt următoarele: 1) Uzinele Leuna (chimie) — 28 000; 2) Combinatul „Wilhelm Pieck" din Mosfeld (cupru) — 20 500; 3) Uzinele Buna (chimie) — 18 800; 4) Carl Zeiss Iena (mecanică de precizie și optică) — 17 200; 5) Fabrica de filme din Wolfen (chimie) — 14 000; 6) Combinatul Electrochimic Bitterfeld — 12 900; 7) Uzina constructoare de mașini grele „Ernst Thälmann" din Magdeburg — 12 500; 8) Combinatul de lignit „Schwarze Pumpe" — 11 600; 9) Combinatul de lignit „Otto Grotewohl" din Böhlen — 11 400; 10) Combinatul de lignit Lauchhammer — 11 400.

ÎNCEPÎND din anul 1966, în R.D. Germană s-a trecut la înfăptuirea treptată a celei de-a doua etape a noului sistem de planificare și conducere a economiei naționale. Totodată, planul cincinal 1966—1970 concentrează eforturile pentru dezvoltarea economiei pe baza progresului tehnico-științific. În cadrul acestui proces o deosebită preocupare o constituie raționalizarea producției, ca una din căile principale ale creșterii productivității muncii; ținînd seama de situația balanței forței de muncă a R.D. Germane, sporirea producției va putea fi realizată aproape exclusiv pe seama creșterii productivității muncii.

Producția agricolă

SARCINA complexă a cooperativizării agriculturii a fost rezolvată cu succes în R.D. Germană. În prezent, producția agricolă a depășit nivelul antebelic de aproximativ două ori. În anul 1966, s-au înregistrat sporuri importante ale producției la hectar la principalele produse vegetale, față de media anilor 1961—1965.

Producția la hectar
(în chintale)

	Media 1961—1965	1966
Cereale	25,8	26,1
Cartofi	165,7	184,3
Sfecla de zahăr	243,7	305,2

Efectivul de animale a fost la 30 noiembrie 1966 (în milioane de capete): bovine — 4 918 (din care vaci — 2 195), porcine — 9 312, ovine — 1 928, găini — 25 366.

O deosebită atenție se acordă mecanizării și chimizării agriculturii. În anul 1966, au fost livrate agriculturii, printre altele, 6 800 tractoare, 1 427 combine, 1 126 mașini de recoltat cartofi. Cantitatea de îngrășăminte minerale puse la dispoziția agriculturii reprezenta în 1966 (în kg substanță activă la 1 ha agricol): azot — 68,2, acid fosforic — 50,8, potasiu — 93,8, calcar — 244,8.

dr. Marcel HOROVITZ

(Continuare în pag. 14)

CURIER

■ În mod cu totul general – scrie Nicoară Ionescu în articolul **Calitate și productivitate în lumina teoriei valorii,** apărut în LUPTA DE CLASĂ nr. 4/1967 – se poate considera că îmbunătățirea calității echivalează cu o creștere a productivității muncii. Prin mărirea productivității muncii, adică prin obținerea în aceeași unitate de timp a unei mai mari cantități de produse – argumentează autorul –, se creează posibilitatea satisfacerii unui număr sporit de necesități căreia produsul le-a fost destinat; or, în cazul ridicării calității produselor, asistăm la un efect economic similar. La asimilarea unui produs nou sau la modificarea parțială a unuia aflat în fabricație, cheltuielile suplimentare de muncă trebuie să fie în orice caz mai mici decît economia de muncă socială care se poate obține prin utilizarea produsului respectiv. Autorul consideră justificată stabilirea unor prețuri micșorate pentru mărfuri calitativ inferioare, precum și a unor prețuri stimulatorii în cazul introducerii în fabricație a unor produse cu performante tehnico-economice superioare. Se susține, de asemenea, ca o parte mai mare decît în prezent din plusul de beneficii obținut de intreprindere la produsele noi să fie folosită pentru cointeresarea directă a colectivelor.

■ **Concentration or competition: A european dilemma?** (Concentrare sau competiție: o dilemă europeană?) este titlul unei lucrări publicate sub egida Institutului Regal de Afaceri Internaționale și al Asociației pentru planificarea economică și politică Research Publications, Londra 1967. Se examinează temerile contradictorii, deseori exprimate, că, pe de o parte, firmele vest-europene ar fi prea mici pentru a putea avea o activitate eficientă, iar, pe de altă parte, concentrarea lor ar duce la cunoscutele inconveniente ale uniunilor monopoliste. Autorii propun o politică de control al trusturilor. După părerea lor, problema reală pentru țările vest-europene este dacă vor fi în măsură să-și schimbe într-un ritm suficient de rapid structura industrială pentru a ține piept concurenței nord-americane și japoneze.

■ **Regulirovanie rabocego vremeni v SSSR** (Reglementarea timpului de muncă în U.R.S.S.) este titlul lucrării lui L. I. Ghințburg, apărută în Editura Nauka, 1966, 303 pag. Printre numeroasele probleme ale reglementării timpului de muncă, autorul se ocupă și despre timpul liber. Acest timp se compune, după părerea autorului din: a) timpul nelucrător legat de locul de muncă; b) timpul cheltuit cu activitățile casnice; c) timpul necesar satisfacerii trebuințelor fiziologice (somnul, servitul meselor); d) timpul liber propriu-zis. Timpul liber propriu-zis cuprinde timpul pentru însușirea de noi cunoștințe, distracții, recreere, activități cultural-artistice etc.

■ În lucrarea **Le pillage du Tiers Monde** (Prădarea țărilor în curs de dezvoltare) apărută în 1966 în colecția „Cahiers libres" a editurii Maspero, Paris, 133 pag.. Pierre Jalée constată că în timp ce țările capitaliste efectuează circa 3/4 din schimburile lor între ele, țările în curs de dezvoltare nu efectuează între ele decît 22% din schimburile lor și destinează țărilor capitaliste 72% din exporturi. 90% din exporturile acestor țări reprezintă materii prime și 60% din importuri produse fabricate. După autor asocierea la Piața Comună este un prototip de „contract neoimperialist".

O prognoză de creștere economică

ARTICOLUL An Approach to Long — term Forecasting of Economic Growth in Czechoslovakia (O abordare a prognozei pe termen lung a creșterii economice în Cehoslovacia), publicat în revista CZEHOSLOVAK ECONOMIC PAPERS de către Zdenek Vergner și Miroslav Soucek, tratează problema elaborării modelelor dezvoltării economice pe termen lung. Referitor la modelele economice cunoscute, autorii subliniază că ele se bazează pe efectul „activ" al factorilor interni și pe efectul „pasiv" al factorilor externi față de economia dată. Cercetările recente ale sistemului economic mondial au arătat că — susțin autorii — condițiile externe existente în economia lumii au un efect activ asupra creșterii economice a fiecărei țări. În acest sens ei propun o nouă metodă de elaborare a modelelor dezvoltării economice pe termen lung. În primul rînd se alege perioada trecută pentru care se calculează ritmul mediu de creștere a venitului național, în care corelațiile interne și externe ale dezvoltării vor fi analizate și vor servi drept criteriu de bază pentru fundamentarea viitoarei creșteri economice. Urmează apoi examinarea ritmului creșterii economice ca o funcție a factorilor principali ai creșterii: productivitatea și volumul de muncă depus (numărul de lucrători), folosindu-se funcția producției Cobb Douglass. În continuare se determină suma influenței condițiilor interne și externe asupra variantei elaborate în etapa precedentă, analizîndu-se dacă ea este admisibilă din punct de vedere al proporției dintre acumulare și consum, al balanței forței de muncă și a echilibrului balanței comerțului exterior. Etapa următoare cuprinde o estimare a felului în care natura factorilor individuali de bază ai creșterii economice din această țară și din lume se vor schimba și pe această bază se stabilește dezvoltarea și structura produsului social total. În finalul acestei etape are loc o nouă grupare a factorilor creșterii, proiectîndu-i apoi în ritmul general al creșterii calculat în faza precedentă. Se obține astfel o nouă variantă de creștere a venitului național. Se verifică apoi dacă ritmul creșterii obținut răspunde corelației dintre acumulare și consum, dintre resurse și cererea de muncă și balanța comerțului exterior. Corectările necesare se proiectează înapoi pentru toți indicatorii cu care s-a lucrat, obținîndu-se prin aproximări succesive varianta finală a modelului creșterii în perioada pentru care prognoza a fost făcută.

MERCUR PRINTRE MUZE

REVELAȚIILE „SISTINOMETRULUI"

POATE nu se vorbește deajuns despre progresele pe care le înregistrează și la noi în țară editarea cărții de artă. Numărul tipăriturilor pe care le scoate editura „Meridiane", calitatea reproducerilor s-a îmbunătățit și ea (deși, în unele cazuri, amatorii mai pretențioși ar mai putea ridica îndreptățite observații) și, ceea ce e mai important, albumele mai mari sau mai mici încep să se adune chiar pe rafturile bibliotecilor modeste, ca un început al acelui „muzeu imaginar" în care André Malraux vedea una dintre dimensiunile caracteristice ale universului spiritual contemporan. Avem de pe acum albume cuprinzătoare ale celor mai reprezentativi maeștri ai plasticii românești, mai vechi și mai noi, de la Grigorescu la Țuculescu și mai încoace. Opere risipite prin numeroase muzee sau prin colecții particulare (și mai greu accesibile) pot fi acum cercetate pe îndelete. Între cititor și artist se creează acea familiaritate care stă la baza înțelegerii artei și a dragostei pentru ea.

Au început să apară și albume cu reproduceri din operele maeștrilor străini. Pentru un preț modest și în condiții excelente (de pildă, cele editate în colaborare cu editura F. Hazan), cititorul nostru are la dispoziție imaginile unor opere, dificil de abordat chiar pentru cine zăbovește prin muzeele străinătății (ne gîndim, de pildă, la ultimul volum închinat artei etrusce).

Desigur, toate acestea constituie abia un început. Dar, fără îndoială, nu vor trece mulți ani și albume de tot felul, în condiții grafice splendide, vor aduce în casa cititorului român toată bogăția creației artistice naționale și universale. Iar lîngă albume vor sta și reproducerile de dimensiuni mari, unele chiar pe pînză, în domeniul cărora tehnica contemporană a realizat adevărate minuni.

Tocmai asupra acestor minuni și a unora din consecințele lor am vrea să ne oprim în rîndurile care urmează.

Încă în urmă cu cîțiva ani, s-au făcut auzite voci care-și exprimau, în mod paradoxal, îngrijorarea față de perfecțiunea la care a ajuns tehnica reproducerii. Primele critici au fost adresate unor discuri stereofonice de înaltă fidelitate care, spuneau nemulțumiții, creau un univers sonor, diferit, chiar dacă mai perfect, decît acela pe care-l sesizau auditorii dintr-o sală de concert și chiar, poate, decît acela pe care l-a avut în minte compozitorul. Critici asemănătoare au fost aduse mai tîrziu și unor reproduceri de artă. Fotografiile diferitelor picturi explicau susținătorii unei asemenea teze — erau luate în condiții de luminozitate și de temperatură ca și din unghiuri și de la distanțe, deosebite de acelea în care tabloul era contemplat de vizitatorii obișnuiți ai muzeelor.

Observațiile de asemenea natură n-au avut un răsunet prea deosebit. Dar, între timp, tehnica reproducerilor a progresat. În editarea albumelor de artă au fost investite sume foarte mari și, în mod special, a fost încurajată găsirea perfecționărilor tehnice. Nu de mult a fost pus la punct, de pildă, un instrument ingenios intitulat „sistinometru", în cinstea vestitei Capele Sixtine de la Vatican, împodobită cu frescele lui Michelangelo. Una dintre ultimele probleme care a frămîntat pe tehnicienii reproducerii a fost aceea a imposibilității transpunerii strict conforme a unei picturi de pe un spațiu boltit pe o suprafață plană. Zadarnic se recurgea la divizarea în zeci și sute de fotografii parțiale, atunci cînd se trecea la montarea și alăturarea acestor fotografii, apăreau inevitabil erori și deformări. Sistinometrul, a cărei construcție intimă constituie un secret industrial bine păzit, este, în esență, un suport metalic ce reproduce curbele bolții și ale arcurilor și pe care este așezată o peliculă fotografică pe care se imprimă, în sfîrșit, imaginea absolut fidelă a frescei care urmează să fie reprodusă.

Datorită tehnicii noi, multe „mistere" ale operelor de artă se destramă astăzi. Astfel, cu ocazia refotografierii Capelei Sixtine prin procedeele cele mai moderne, s-a aflat că legenda după care Michelangelo ar fi stat cocoțat luni de zile în vîrful schelelor, culcat pe spate, cu vopseaua și ceara de lumînări curgîndu-i pe față, nu este chiar complet adevărată. Analiza fotografică atentă a arătat că o bună parte din frescă a fost pictată de elevi și ajutoare ai marelui pictor florentin, desigur pe baza schițelor făcute de maestru. Ochiul liber n-ar fi putut distinge liniile ceva mai incerte, micile stîngăcii, urmele contururilor desenelor etc.; fotografia modernă dezvăluie toate acestea.

Tot așa a fost dezlegat misterul unui curios triunghi de lumină de pe una din figurile „Judecății de apoi". Ceea ce părea unora o expresie a extremei subtilități a unui maestru genial, s-a dovedit rezultatul unei munci neatente: cînd în secolul al XVIII-lea s-a întins peste fresce un amestec impermeabilizant, pentru a le feri de acțiunea mucegaiului, un lucrător a uitat să treacă cu pensula peste un mic spațiu care ne apare astăzi drept „triunghiul de lumină" cu pricina.

Toate aceste descoperiri au reaprins discuția despre care vorbeam înainte. „Michelangelo nu și-a pictat frescele pentru spectatorii întinși pe spate, la jumătate metru de tavan, ci pentru oameni normali, aflați cu picioarele pe pămînt și care privesc din cu totul alt unghi", declara un critic italian. Se poate ca respectivul critic să aibă dreptate. Dar, parcă poate fi oprită setea omului de a cunoaște cît mai mult și cît mai profund.

H. DONA

În discuție: Dicționarul de economie politică

SUCCINT, DAR CUPRINZĂTOR

LUCRARE de o deosebită însemnătate, destinată a fi la îndemîna tuturor celor care se preocupă de problemele de economie politică, dicționarul va umple un gol care se resimțea de mai multă vreme. Salutînd această inițiativă lăudabilă, ne îngăduim, totodată, cîteva observații, în speranța că ne vom aduce o modestă contribuție la editarea unei asemenea lucrări valoroase.

Prin definiție, dicționarul trebuie să fie succint, dar cuprinzător din punctul de vedere al ariei de probleme pe care le abordează. În acest fel, cititorul va găsi în dicționar esența noțiunilor de economie politică, urmînd ca pentru o documentare mai amplă să consulte manuale, studii și alte lucrări. De aceea, după părerea noastră, dicționarul trebuie să păstreze anumite proporții; nu ar fi recomandabil ca pentru unele probleme să fie consacrate adevărate studii, așa cum se arată în nota explicativă la glosarul de termeni ai acestei lucrări.

Pe de altă parte, obiectul lucrării — dicționar de teorie economică —, presupune, așa cum de altfel s-a și procedat, includerea și a termenilor de bază ai disciplinelor de ramură și cu care de fapt operează economia politică. În această ordine de idei, credem că lista unor asemenea termeni ar putea fi completată. Ni se pare util, de exemplu, a fi inclus termenul de **desfacere a mărfurilor** care nu are, după cum se știe, aceeași sferă cu termenul de **circulație a mărfurilor.** Totodată, avînd în vedere rolul tot mai important pe care-l ocupă, un spațiu special trebuie rezervat **alimentației publice.** Este absolut necesar a fi consacrat un loc și noțiunii de rețea de **desfacere a mărfurilor** (cu amănuntul, cu ridicata, de alimentație publică), unde s-ar găsi în context și o serie de alți termeni ca: **magazin, supermagazin, restaurant, depozit de mărfuri** și alții.

După opinia noastră, nu trebuie să lipsească nici termeni ca: **furnizor, beneficiar, client, vînzare** (vînzător), **cumpărare** (cumpărător), **comerciant, negustor, ambalaj, expediție, destinație, condiție de franco, turism** etc.

O altă categorie de noțiuni trebuie să se refere la unele documente cum sînt: **factură, borderou, chitanță, dare de seamă** (statistică, contabilă) sau la aspecte legate de cheltuielile de circulație cum ar fi **perisabilitatea** sau **ritmul de reducere** (în glosar este inclus ritmul de creștere, evident, economică). Ar mai putea figura termeni ca: **mandatar, dever, cifră de afaceri, diferență bugetară, virament, împrumut, structură organizatorică în general** etc.

O ultimă observație se referă la termeni corelativi. Așa, de exemplu, dacă s-a inclus termenul de **cambie**, trebuie explicat și cel de **bilet de ordin**; termenul de **debitor** cere și pe acela de **creditor**, iar pe lîngă **tranzit** trebuie explicată și **livrarea directă** care în ultimul timp s-a detașat ca o noțiune separată.

V. SMARANDESCU

GLOSAR AL DICȚIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

P

pachet de control
pachet economic
— pactul petrolului din mai 1940
panamericanism (teorie)
para (unitate monetară)
paritate
— monetară
— valutară
paternalism
participație
participare la beneficiu
patriarhat
patrimoniu
patriotism
patron
patronat
pasiv
— al balanței comerciale
— al balanței de plăți
— în evidența contabilă
pauperism
pauperizare
— absolută
— relativă
pălmaș
pămînt ca obiect al muncii
penetrație
peonaj
perioadă de muncă
perioadă de producție
perioadă de trecere de la capitalism la socialism
periodicitatea crizelor economice
Piața Comună Europeană
Piața Comună Centro-Americană
piață
— internă
— internațională — capitalistă — socialistă
— mondială
piață organizată
piață neorganizată
piața muncii
piața hîrtiilor de valoare
piața de capitaluri
piață de servicii
pierderi
— planificate
— peste plan
piramida vîrstelor
planul economic de dezvoltare a economiei naționale
planul tehnic, industrial și financiar al întreprinderilor
plan operativ, anual și de perspectivă
plan financiar
plan de casă
plan de credite
planificare
— în socialism
— în capitalism
— în țările eliberate
planificare „suprastatală"
Planul Marshall
Planul Schuman
pletora
poli de creștere
politică comercială
politică de credite
politică economică
politică monetară
politica veniturilor
poporanism
porți deschise
populație, din care activă
plusprodus
plusvaloare
— absolută
— relativă
— suplimentară
preindustrializare
presa economică în România
preferință pentru lichiditate
preferințele consumatorului (teorie)
prestări de servicii
potențial economic
preț
preț de achiziție
preț cu amănuntul
preț comparabil
preț constant
preț de colectare
preț de contractare
preț de cost
preț de cost de secție
preț de cumpărare
preț de cost complet (comercial)
preț curent
preț de decontare de plan
preț de deviz
preț ferm
preț plafon
preț mediu
preț mondial
preț de monopol
preț de piață
preț pe piața țărănească
preț de prelucrare a producției agricole
preț de producție
preț cu ridicata
preț de stat
preț de vînzare (livrare)
preț zonal
preț de cost de uzină
premii
— de calitate
— de economii
— de producție
previziune economică
— pe termen scurt
— pe termen mediu

(Va urma)

UZINELE CHIMICE-TURDA

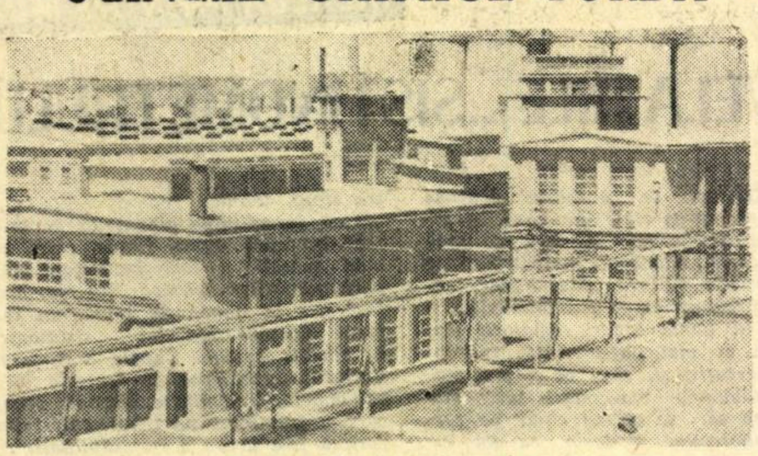

PRODUC:

- PRODUSE CLORO-SODICE:
  - hidroxid de sodiu leșie
  - acid clorhidric soluție 32%
  - acid clorhidric pro analisi
  - clorură de var
  - cloroform farmaceutic
  - toluen clorurat
  - sodă caustică tehnică 98–99%.
- INSECTICIDE CLORURATE:
  - detexan
  - hexaclorciclohexan
- PRODUSE CLORURATE:
  - cloroform farmaceutic
  - toluen clorurat
  - clorură ferică
- MASE PLASTICE:
  - policlorură de vinil suspensie și emulsie.

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție:
- hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul intreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

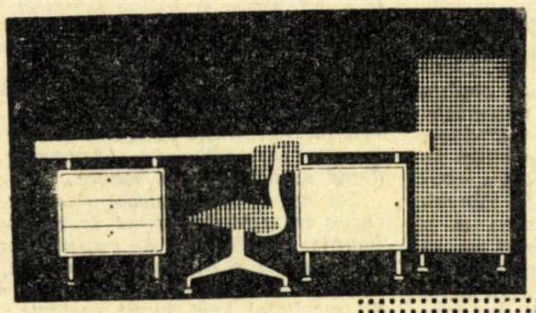

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE și LIVREAZĂ fără repartiție:

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine;
- dulapuri metalice pentru vestiare;
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă;
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine;
- scaune rotative de lucru.

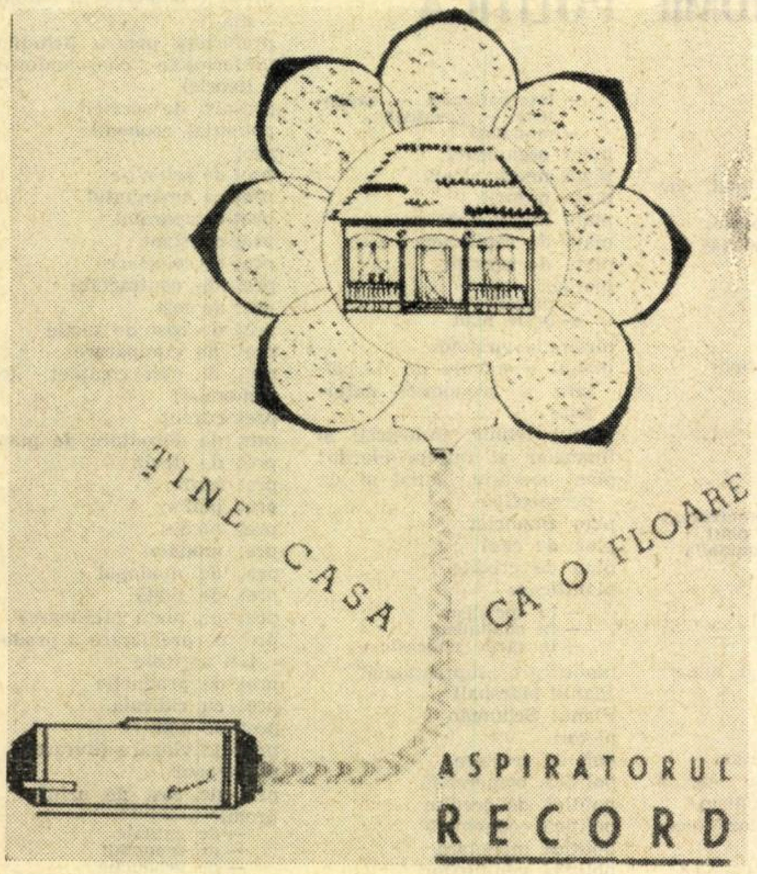

Se poate procura și cu plata în rate de la MAGAZINELE UNIVERSALE ȘI SPECIALIZATE ALE COOPERATIVELOR DE CONSUM.

CIL SUCEAVA

produce:

- Dormitor G. 28
- Dulap (bufet bibliotecă) Crina
- Fotoliu Crina
- Canapea Crina
- Pat extensibil cu tapițeria din mase plastice-expandate

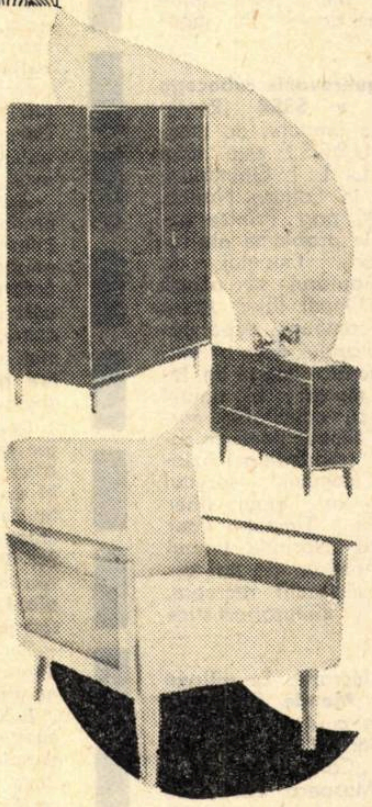

Se găsesc de vînzare la toate magazinele O.C.L. de specialitate din țară

combinatul chimico-metalurgic GH. GHEORGHIU-DEJ BAIA MARE

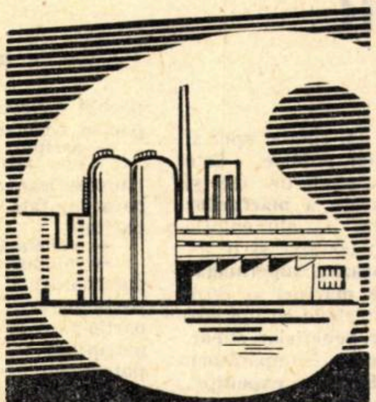

PRODUCE:

- metale neferoase
- pigmenți metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol

METALUL ROȘU CLUJ

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU" CLUJ

str. Tudor Vladimirescu 12–14
telefon 1.47.30

produce:

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:

- cuve pentru țesături grele;
- aparate de vopsit sculuri;
- diferite aparate de uscat și vopsit;
- aparate de vopsit sub presiune;
- mașini de tricotat rectilinii.

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:

- aparate de uscat pe plăci de sticlă;
- butoaie de vopsit;
- butoaie de tăbăcit;
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

CIL BRĂILA

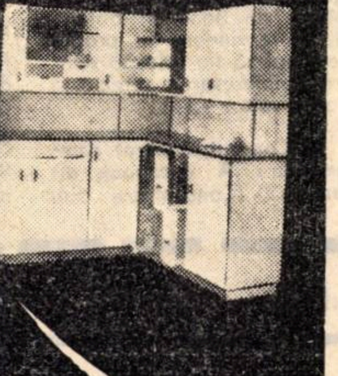

str. Fabricilor 10

produce sortimente variate de mobilă, calitate superioară.

- Garnitură de bucătărie „Foișor" 2
- Garnitură de bucătărie „Polar"
- Cuierul popular

S-au pus în vînzare la toate magazinele de mobilă O.C.L. din țară.

CIL COMĂNEȘTI

produce:

- MOBILĂ CURBATĂ
- Plăci fibrolemnoase dure
- Scaune tip G
  tip E
  tip Ty Ty
  tip K

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

EVALUAREA UZURII MORALE

ÎN condițiile progresului tehnic tot mai rapid din zilele noastre, determinarea uzurii morale a mașinilor capătă o deosebită importanță pentru urmărirea eficienței economice a introducerii tehnicii noi. Într-un articol publicat în revista sovietică, autorii A. Petrenko și V. Nikitin expun o serie de considerațiuni cu privire la factorii ce acționează asupra uzurii morale și la estimarea lor, arătînd, printre altele:

„Drept criteriu pentru evaluarea eficienței economice a utilizării tehnicii vechi sau a înlocuirii ei cu tehnica nouă, servește reducerea cheltuielii de muncă vie și materializată, precum și reducerea cheltuielilor de investiții curente și capitale. Potrivit împărțirii, general-admisă, a uzurii morale în două categorii, acest criteriu constă din două părți. Deprecierea relativă determinată de uzura morală de primul tip (U_{m1}) se stabilește deobicei după formula:

$$U_{m_1} = \frac{K_v - K_n}{K_v} = 1 - \frac{K_n}{K_v}, \quad (1)$$

în care: K_v și K_n = valoarea inițială a mașinii vechi și valoarea celei noi.

Uzura morală de tipul al doilea se determină în ansamblu pe baza comparării rezultatelor finale — a reducerii prețului de cost al producției. Această depreciere relativă (U_{m2}) se exprimă prin următoarea formulă:

$$U_{m_2} = 1 - \frac{C_n}{C_v}, \quad (2)$$

în care C_n și C_v = prețul de cost al unității de produs, realizat de mașina veche, respectiv cea nouă.

În practica economică reală nu se poate găsi însă un asemenea factor de depreciere a mașinilor care să se refere numai la una din tipurile arătate ale uzurii morale.

Să examinăm influența pe care o exercită asupra uzurii morale factorul de ieftinire a producției mașinilor. La prima vedere s-ar părea, că acest factor se referă numai la uzura morală de primul tip și că el determină deprecierea relativă a valorii mașinilor produse anterior după formula (1). În realitate însă lucrurile nu stau așa. Să presupunem că mașina veche și cea nouă realizează în același termen de funcționare, un volum egal de produse, după care se calculează drept amortizări valori diferite. În acest caz, prețul de cost specific al producției va fi diferit și, în consecință, producția cu un preț de cost mai redus, obținută la mașina nouă, poate fi considerată mai economicoasă. În felul acesta, la ieftinirea producției, deprecierea mașinilor vechi poate fi considerată ca un rezultat al acțiunii factorului ce se referă la uzura morală de tipul al doilea.

Să încercăm să prezentăm cele arătate sub forma unui exemplu cifric. Admițînd că K_v = 2 000 de ruble, iar K_n = 1 500 de ruble, respectiv că C = 20 ruble, apoi în legătură cu reducerea cuantumului amortizării în prețul de cost al unității de produs C_n = 19,5 ruble, vom avea după formulele (1) și (2):

$$U_{m1} = 1 - \frac{1500}{2000} = 0{,}25$$

$$U_{m2} = 1 - \frac{19{,}5}{20} = 0{,}025.$$

Astfel, avem în fața noastră existența concomitentă a uzurii morale de ambele tipuri. Totodată este necesar de menționat, că indicatorii obținuți sînt diferiți ca mărime și, în această expresie necomparabilă, nu ne spun, de asemenea, nimic cu privire la proporția deprecierii mașinii noastre.

Să examinăm un alt factor care influențează deprecierea tehnicii — productivitatea mașinilor. Unii autori o încadrează în uzura morală de tipul al doilea, alții — în uzura morală de tipul unu. În realitate însă, ținînd seama de acțiunea acestui factor, pentru executarea aceluiași volum de muncă este nevoie de o cantitate diferită de mașini. Prezentînd formula (1) prin cheltuielile însumate afectate achiziționării modelelor vechi sau noi de mașini pentru executarea unui volum identic de lucru, uzura morală a mașinilor vechi de tipul unu poate să fie exprimată astfel:

ВОПРОСЫ ЭКОНОМИКИ

$$U_{m_1} = \frac{\sum_{1}^{i} K_v - \sum_{1}^{j} K_n}{\sum_{1}^{i} K_v}, \quad (1a)$$

în care i și j = cantitatea respectivă a mașinilor vechi și noi.

În același timp însă, mărirea productivității mașinilor duce la reducerea cheltuielii de muncă vie și, în consecință, la reducerea prețului de cost al producției. Afară de aceasta, reducerea cheltuielilor de muncă materializată, arătată în formula (1 a), exercită și ea o influență asupra reducerii prețului de cost.

În felul acesta, mărirea productivității modelelor noi de mașini se oglindește nu numai în prețul mașinilor, dar și în prețul de cost al producției realizate, adică determină uzura morală atît de tipul unu cît și de tipul al doilea. Dar determinările lor cantitative fiind diferite, ele nu permit obținerea unui răspuns definitiv privind mărimea deprecierii tehnicii vechi.

Uzura morală a tehnicii mai este influențată de încă un factor — mărirea gradului de siguranță în exploatare a mașinilor. Întrucît acest factor este în sine destul de complex, ne limităm să examinăm doar durata ciclurilor dintre reparații. Prin durata acestor cicluri se pot înțelege nu numai perioadele dintre reparațiile generale, dar și perioadele dintre reparațiile preventive-planificate de altă natură.

Mărindu-se siguranța în exploatare, toate celelalte caracteristici ale mașinilor examinate rămînînd neschimbate, mașina nouă execută în perioada mai lungă dintre reparații o producție mai mare, decît mașina veche. Aceasta înseamnă că suma cheltuielilor de reparații în prețul de cost al unității de produs, realizat de mașina nouă, va fi mai mică decît în prețul de cost al producției mașinii vechi. Cu alte cuvinte, din punctul de vedere al acestui factor, mașina nouă este mai economicoasă, și deprecierea modelului vechi are loc sub influența uzurii morale de tipul al doilea. Pe de altă parte, dacă se admite că mașinile comparate au același indicator al durabilității sau al termenului general de funcționare, atunci mașina nouă va funcționa în această perioadă mai mult timp, va avea mai puține opriri legate de reparații și, în consecință, va executa o producție mai mare. Aceasta, în mod evident, este egal cu mărirea cantității de mașini, adică reprezintă deprecierea modelelor vechi și sub influența uzurii morale de tipul unu.

La concluzii analoge se va ajunge și în cazul în care se examinează influența siguranței în exploatare nu pe întregul termen de funcționare a mașinii, ci pe o perioadă oarecare de plan, de pildă, de un an. Modificarea graficelor reparațiilor preventive-planificate și celor generale, prevăzute pe un an, duce la mărirea încărcării extensive a mașinii noi și la creșterea randamentului ei anual. În consecință și aici are loc deprecierea tehnicii sub influența uzurii morale de ambele tipuri, plus influența suplimentară reciprocă a rezultatelor obținute.

La examinarea influenței diferiților factori ai uzurii morale, am presupus, că toți ceilalți factori rămîn neschimbați. O asemenea presupunere este însă nereală în practica economică. Între diverși factori există întotdeauna anumite corelații. De exemplu, creșterea productivității poate să depășească gradul de creștere a prețurilor mașinilor, poate să și rămînă în urma nivelului de preț. În prezent, predomină cea din urmă corelație, ceea ce adeseori duce la ineficacitatea aplicării mașinilor noi.

Legat de faptul, că asemenea corelații de factori sînt posibile și în multe alte cazuri, la evaluarea uzurii morale a tehnicii din punctul de vedere al economiei naționale, trebuie nu numai să se țină seama de toți factorii care influențează deprecierea mașinilor, dar să se și determine corelațiile și interdependențele existente între ei.

Pe baza tuturor tezelor examinate formulăm următoarele concluzii: împărțirea general-admisă a uzurii morale a tehnicii în două categorii (de tipul 1 și 2) nu este justă; lipsesc condițiile economice care determină posibilitatea expresiei uzurii morale de cele două tipuri; determinarea unor asemenea expresii poate să fie numai totalizată, ținînd seama de influența tuturor factorilor".

CONLUCRARE PE PLAN PUBLICITAR

SUBLINIIND că conducerea de către stat a activității de comerț exterior creează condiții pentru desfășurarea și a muncii publicitare, revista bulgară scrie, printre altele:

„Pentru ca reclama să fie actuală și să reacționeze operativ la schimbările de pe piață, este necesar ca toți specialiștii de resort să țină legătură permanentă între ei, să se sprijine reciproc în lupta pentru realizarea eficienței valutare celei mai ridicate în comerțul exterior.

Nevoia elaborării unor indicatori economici fundamentați științific pentru analiză și comparație, cere atît comerțului cît și industriei să urmărească și să calculeze cheltuielile pentru reclamă pe ramură, pe articol și în raport cu circulația și cu schimbul de mărfuri. Aceasta la rîndul său implică înlăturarea unor prejudecăți și lipsuri care s-au ivit ca urmare a izolării de pînă acum a industriei de piața externă.

Reclama trebuie să ia naștere o dată cu producția. Îndeplinind funcția de informare și propagandă, ea nu numai că informează pe cumpărătorii potențiali despre mărfuri, dar totodată îi face să-și formeze anumite păreri despre calitățile acestora. Afară de aceasta, formînd gustul pentru mărfuri de calitate și cu aspect frumos, reclama exercită o influență asupra industriei și determină producerea sortimentelor și modelelor care să corespundă cerințelor moderne.

Întreprinderea industrială care produce pentru export, se izbește tot mai mult de problemele și sarcinile operative legate de export, de programarea și efectuarea reclamei. Aceasta o obligă să colaboreze cu organizațiile de comerț exterior în elaborarea planurilor de perspectivă în domeniul reclamei, în concordanță cu acordurile comerciale de durată și cu prospectarea prealabilă a pieței. Conlucrarea permanentă și competentă creează premise pentru organizarea și desfășurarea științifică a activității publicitare, pentru găsirea metodelor, formelor și mijloacelor celor mai potrivite.

Colaborarea socialistă între industrie și comerț exterior se poate realiza în toate fazele activității de reclamă și propagandă — planificare, realizare, finanțare și analiza rezultatelor. Sarcinile concrete ale părților se stabilesc o dată cu încheierea contractelor sau înțelegerilor între ele.

De regulă, industria aduce comerțului pregătirea publicitară prealabilă, în concordanță cu condițiile concrete de pe piață. Această pregătire constă în următoarele: a) crearea de mărci de fabrică eficace, vignete și ambalaje în conformitate cu cerințele și recomandările comerțului exterior; b) furnizarea de date exacte cu privire la proprietățile și indicatorii calitativi ai mărfii — destinația, modul de utilizare, conținutul, condițiile de păstrare etc; c) informarea amănunțită cu privire la particularitățile constructive și la îmbunătățirile tehnologice, și, după posibilități, tabele și diagrame pentru compararea indicatorilor tehnici de bază ai produsului cu produsele concurente; d) asigurarea cu documentația tehnică, prospecte, mostre, expoziții și alte mijloace și materiale de reclamă pe care producătorul le pregătește pe contul său; e) delegarea specialiștilor celor mai indicați pentru prezentarea și demonstrarea funcționării produselor oferite și totodată pentru studierea preferințelor cumpărătorilor, a activității firmelor concurente și a eficienței diferitelor metode de efectuare a reclamei și a desfacerii în ramura industrială respectivă.

ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ

Lărgirea exportului depinde în mare măsură de pregătirea ireproșabilă și din timp a materialului de bază pentru propaganda economică și pentru reclama exportului: informarea tehnico-științifică, articole, documentația însoțitoare, editarea de prospecte și cataloage. Participarea activă a specialiștilor din industrie este absolut necesară atît la stabilirea terminologiei specifice, cît și la efectuarea traducerilor în limbi străine, la proiectarea de mărci pentru mărfuri, la conceperea și redactarea măsurilor publicitare concrete (anchete, demonstrații, degustări etc.).

Efectuarea în mod planificat și sistematic a reclamei și a propagandei se bazează pe temeinice analize economice, pentru care se iau în considerare cerințele producției, nevoile pieței și perspectivele lărgirii desfacerii. Reclama poate deveni un instrument permanent în activitatea economică și poate fi folosit nu numai în cazul ivirii unor dificultăți în desfacerea mărfurilor, ci și ca regulator pentru prevenirea acestor dificultăți (...).

O dată cu creșterea răspunderii sale în realizarea producției și în ameliorarea rentabilității valutare, industriei îi revine totodată și sarcina efectuării unor studii mai aprofundate, care să preceadă luarea măsurilor concrete pentru publicarea informațiilor economice și comerciale, pentru înființarea de service-uri, organizare de expoziții și delegații comerciale în străinătate, precum și a altor măsuri asemănătoare.

Colaborarea între industria socialistă și comerțul exterior în domeniul propagandei economice și al reclamei exportului prezintă următoarele aspecte pozitive:

a) eforturile organizației de comerț exterior sînt mai eficiente dacă sînt sprijinite cu competență de către specialiști din ramurile respective;

b) se realizează o intensivitate mai ridicată, interes pentru fabrica producătoare și pentru marca acestei fabrici;

c) o bună sistematizare a materialului pentru informare, asigurată prin reclama comună, poate servi ca premisă pentru lărgirea și adîncirea specializării și cooperării în producție".

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Sofia a avut loc prima sesiune a Comisiei mixte bulgaro-italiene de colaborare economică, industrială și tehnică, la care s-au examinat formele colaborării în viitor și s-a stabilit planul de activitate al comisiei.

● Întreprinderea iugoslavă de produse de alimentație „Podravka" a încheiat recent un acord de cooperare în producție, pe timp de 8 ani, cu firma vest-germană de produse alimentare „A. Oetker". În baza acestui acord, firma „A. Oetker" va acorda un credit pentru importul de instalații, urmînd ca întreprinderea iugoslavă să ramburseze acest credit prin export din producția realizată.

● Între R.P. Polonă și S.U.A., s-a realizat o înțelegere, conform căreia au fost modificate condițiile de rambursare a creditului rezultat din acordul din 1964, pe baza căruia Polonia a achiziționat mărfuri agricole. O parte din restul de 26 de milioane de dolari care trebuie rambursați va fi cheltuită în Polonia în zloți polonezi.

● O delegație sovietică în frunte cu N. Patolicev, ministrul comerțului exterior al U.R.S.S., a purtat convorbiri la Londra cu autoritățile britanice cu privire la dezvoltarea comerțului sovieto-englez, discutînd printre altele despre încheierea unui acord comercial de lungă durată între Anglia și U.R.S.S. În anul 1966, schimburile de mărfuri dintre cele două țări s-au cifrat la 449 milioane ruble.

● La Canton a fost inaugurat Tîrgul de primăvară pe anul 1967 în cadrul căruia sînt expuse peste 20 000 sortimente de produse ale industriei și agriculturii chineze, destinate exportului.

● La Gottwaldov a început o sesiune științifică consacrată producției de cauciuc sintetic, organizată în comun de concernul petrolier „Shell" și de întreprinderile de comerț exterior cehoslovace „Transakta" și „Chemapol". Ea are drept scop stimularea colaborărării dintre organizațiile respective în domeniul producției de cauciuc sintetic.

● La Ankara a fost semnat un acord comercial pe anul 1967 între R.P. Albania și Turcia.

● În încheierea convorbirilor purtate de o delegație sovietică cu delegații ale concernelor „Eni" și „Snam", s-a ajuns la înțelegere într-o serie de probleme legate de importul de către Italia de gaze naturale din U.R.S.S., precum și de livrările de instalații, material tubular și alte materiale din Italia în Uniunea Sovietică

● O delegație poloneză în frunte cu P. Lewinski, ministrul transporturilor al R.P. Polone, a studiat în Austria metodele de organizare a căilor ferate și a întreprinderilor producătoare de material rulant

O PAGINĂ GLORIOASĂ DIN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

(Urmare din pag. 3)

La 23 August 1944, în momentul alăturării sale la coaliția antihitleristă, România cu toate că suferise pagube considerabile de pe urma jafului și războiului hitlerist, dispunea de un însemnat potențial economic, de rezerve materiale cu o mare valoare strategică, în primul rînd petrol, de anumite rezerve de materii prime ca și de însemnate cantități de muniție aflate în depozite. În același timp, datorită ritmului impetuos în care s-a desfășurat insurecția armată, cea mai mare parte a căilor ferate române, porturile maritime și fluviale, instalațiile petroliere, întreprinderile industriale și alte obiective au putut fi salvate de către forțele insurecționale de la distrugerile plănuite de hitleriști.

Problema esențială care se punea era ca toate aceste capacități de producție, resurse și rezerve să fie valorificate, pentru ca trupele de pe front să fie aprovizionate cu cele necesare.

Pe lingă înfrîngerea greutăților provocate de starea economică a țării, forțele democratice, în frunte cu clasa muncitoare — cele care determinau mersul evenimentelor în țară, au trebuit să rezolve și unele probleme legate de faptul că prin România trecea aproape întregul transport de trupe și materiale de război pentru frontul antihitlerist din sud-estul Europei.

În aceste condiții, asigurarea transporturilor militare — o mare parte dintre acestea și dincolo de hotarele țării [1]) — pentru trupele sovietice și române, satisfacerea nevoilor interne de transport legate de refacerea economică, de aprovizionarea întreprinderilor cu materii prime și combustibil, de însăși refacerea căilor ferate a căror capacitate de transport era considerabil diminuată, a devenit veriga hotărîtoare a întregii acțiuni de susținere economică a frontului antihitlerist. Aproape întregul parc de locomotive și vagoane, circa 80% din capacitatea de lucru a atelierelor căilor ferate au fost folosite pentru satisfacerea nevoilor frontului antihitlerist.

Probleme dintre cele mai grele s-au ridicat în timpul războiului antihitlerist în fața industriei românești, îndeosebi a celei producătoare de armament. O serie de materii prime și prefabricate îndeosebi oțeluri speciale, ce se importau au fost înlocuite cu produse interne, s-au mărit debitele de fabricație prin simplificări constructive, au fost introduse în dotare noi tipuri de armament și muniție și s-au adus îmbunătățiri celor existente.

Baza de aprovizionare a frontului antihitlerist a constituit-o în exclusivitate economia proprie nu numai în domeniul industriei și transporturilor, dar și în toate celelalte domenii, îndeosebi în agricultură. Deși agricultura se afla într-o situație deosebit de grea, masele țărănești au urmat cu încredere partidul comunist și și-au îndeplinit cu cinste sarcinile ce le reveneau în efortul de război al țării.

MUNCITORII, țăranii, meseriașii, intelectualii, întregul popor român, înfruntînd cu un minunat spirit de sacrificiu greutățile și privațiunile, au muncit fără preget pentru aprovizionarea frontului, dînd astfel armatei române garanția fermă că întregul popor sprijină cu entuziasm lupta sa eroică împotriva trupelor hitleriste. Organizatorul, mobilizatorul și însuflețitorul luptei maselor populare pentru punerea întregii economii naționale în slujba războiului drept, de eliberare, a fost Partidul Comunist Român.

Partidul Comunist Român, în condițiile specifice perioadei imediat următoare lui 23 August 1944, a stabilit în mod științific căile și metodele care au asigurat participarea întregului popor la sprijinirea efortului de război al țării, coalizînd toate forțele interesate în victoria asupra Germaniei naziste.

Parte integrantă a procesului revoluționar ce se desfășura în țară, participarea României la războiul antihitlerist se înscrie în multiseculara istorie a poporului nostru ca una din paginile cele mai glorioase ale luptei sale eroice pentru cauza sfîntă a libertății și independenței patriei. Trecînd de partea coaliției antifasciste cu toate resursele sale umane și economice, cu întregul său potențial militar, România și-a adus contribuția sa activă la grăbirea sfîrșitului războiului în Europa, la victoria asupra fascismului.

---

1) În perioada războiului antihitlerist, locomotivele, automotoarele, trenurile-atelier, vagoanele de clasă, marfă și vagoanele-cazane aparținînd C.F.R. au prestat peste granițele țării un număr de peste 1 585 000 zile-lucru.

SISTEMUL BĂNESC — PÎRGHIE A CONSTRUCȚIEI ECONOMICE

(Urmare din pag. 5)

rarului. În relațiile dintre întreprinderi, — cea mai mare parte a materiilor prime și a utilajelor repartizîndu-se în cadrul aprovizionării tehnico-materiale — o eventuală neconcordanță între cererea de mărfuri, întruchipată într-un anumit volum de mijloace bănești, pe de o parte, și cantitățile disponibile de bunuri materiale, pe de altă parte, nu duce imediat și în mod direct la fenomene negative în circulația banilor de cont. Ea exercită totuși o influență negativă asupra ritmului reproducției socialiste lărgite, favorizează proasta gospodărire în cadrul întreprinderilor, slăbește preocuparea acestora pentru o producție și desfacere ritmică.

De aceea, alături de necesitatea respectării corelației dintre cerere și ofertă în sfera bunurilor de consum, trebuie urmărită și corelația dintre resursele bănești ale economiei socialiste și resursele materiale disponibile.

Economia țării noastre a înregistrat ritmuri de creștere fără precedent în trecut, care o situează pe unul din primele locuri pe plan mondial, iar moneda noastră națională a cunoscut o evoluție normală. Cum se explică și ce factori au condiționat stabilitatea sistemului nostru bănesc?

Asigurarea proporțiilor necesare în dezvoltarea ramurilor și sectoarelor economiei naționale a constituit unul din factorii care au imprimat sistemului nostru bănesc caracterul de stabilitate. În procesul de înfăptuire a industrializării țării s-a acordat prioritate industriei constructoare de mașini; ca urmare, producția mijloacelor de producție a crescut în anul 1965 față de 1959 de 2,41 ori față de o creștere de 2 ori a producției bunurilor de consum.

În anul 1967, s-a prevăzut o accentuare a dezvoltării industriei bunurilor de consum care urmează să crească cu 12% față de anul 1966, depășind astfel ritmul general de creștere a industriei pe 1967.

LA consolidarea sistemului nostru bănesc a contribuit și faptul că sporirea productivității muncii sociale a depășit în permanență creșterea veniturilor bănești ale populației, ceea ce a făcut posibilă realizarea acumulărilor bănești necesare pentru înfăptuirea planului de investiții și de dezvoltare a economiei naționale. Comparînd dinamica productivității muncii sociale — calculată ca nivel al venitului național pe o persoană ocupată în sfera productivă — cu dinamica veniturilor bănești pe un locuitor, se constată o devansare a dinamicii productivității muncii sociale față de aceea a veniturilor bănești.

Tabel nr. 2

	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Productivitatea muncii sociale	100,0	110,6	115,7	126,7	141,4	153,9
Veniturile bănești	100,0	107,6	115,2	122,0	129,5	141,9

Rezultă că în toți anii perioadei analizate s-a realizat o corelație favorabilă, ceea ce constituie un fapt deosebit de pozitiv pentru stabilitatea banilor.

Istoria sistemului nostru bănesc este plină de exemple care arată că apelul frecvent al bugetului la împrumuturi de la Banca Națională a constituit izvorul unor procese de dezechilibru monetar. Spre deosebire de situația din trecut, chiar din primii ani ai economiei planificate, acumulările bănești realizate de întreprinderile și organizațiile socialiste au putut asigura volumul necesar de venituri bugetului de stat pentru a face față nevoilor de fonduri pentru finanțarea economiei. Semnificația monetară a execuției cu excedente a bugetului rezidă, pe de o parte, în asigurarea echilibrului dintre necesitățile și resursele financiare ale statului, ca expresie a echilibrului dintre mișcarea în expresie naturală și bănească a valorilor în economie, iar pe de altă parte în aceea că Banca Națională, dispunînd de excedentele bugetare ca de o resursă stabilă de creditare, are posibilitatea să le redistribuie pentru creditarea economiei, apelînd în măsură mai mică la emisiunea bănească.

Așa cum se arată în Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 „Bugetele noastre de stat au fost și sînt excedentare, avem o circulație monetară sănătoasă".

Respectarea principiilor creditului socialist asigură concordanța necesară între mișcarea mijloacelor bănești împrumutate și deplasarea bunurilor materiale, ceea ce creează condiții pentru exercitarea controlului prin leu asupra producției și circulației mărfurilor. Volumul creditelor pe termen scurt acordate de Banca Națională și de Banca de Investiții a crescut în anul 1966 față de 1960 cu 73,4%, în timp ce producția globală industrială a crescut în aceeași perioadă cu 114,8%, iar circulația mărfurilor cu 79,2%. Ținînd seama de faptul că în această perioadă ponderea creditelor bancare în volumul total al mijloacelor circulante ale întreprinderilor s-a menținut la un nivel aproape staționar — circa 46—48% — dinamica mai lentă a creditelor față de dezvoltarea activității economice arată o sporire a eficienței în utilizarea mijloacelor bănești.

Determinante pentru stabilitatea banilor sînt concordanța dintre fondul de cumpărare al populației și fondul de marfă disponibil pentru desfacere, pe de o parte, și corelația dintre rulajul bănesc și cantitatea de bani în circulație care asigură acest rulaj, pe de altă parte. Sarcina principală constă în satisfacerea cît mai deplină a cererii populației cu mărfurile și serviciile solicitate, pentru ca în circulație să nu se formeze rezerve bănești reprezentînd o cerere de consum nesatisfăcută.

În ultimii ani, o dată cu sporirea veniturilor bănești ale oamenilor muncii a avut loc și o creștere însemnată a depunerilor de economii la C.E.C., nivelul acestora în anul 1966 fiind de 7 ori mai mare decît cel din 1960. Această evoluție trebuie considerată ca fiind pozitivă, întrucît a avut loc în condițiile creșterii consumului populației, reflectînd îndreptarea cererii spre produse casnice de uz îndelungat, autoturisme, case în proprietate personală etc., precum și încrederea populației în moneda națională.

Evoluția circulației bănești este strîns legată de planificarea economică și financiară. Cerințele sporite ale etapei actuale pun în fața organelor de planificare sarcini noi care necesită ridicarea pe o treaptă mai înaltă a planificării și conducerii circulației bănești, precum și utilizarea mai eficientă a pîrghiilor valorice pentru progresul economic neîntrerupt al patriei noastre.

DE LA LEUL FICTIV LA LEUL REAL

(Urmare din pag. 5)

ce circulau pe teritoriul țării noastre, visteria accepta pentru plata dărilor numai cîteva, ceea ce arată că moneda „forte" nu constituie o noțiune exclusivă a vremurilor noastre.

Pentru verificarea greutății monedelor „forte", oferite în plată visteriei, aceasta folosea așa-numitele „pietre oficiale" sau „ponduri" care aveau greutatea legală a monedelor agreate, calculate într-o unitate specială de măsură, „grăuntele" sau, după denumirea sa franțuzească, „grain"-ul.

PRIN 1848, „grăuntele" era egal cu 0,534 g corespunzător grain-ului francez folosit anterior anului 1846. Într-o „anafora" din 1848, înaintată domnului Munteniei de către organele în subordine, se preciza că dacă moneda cîntărită cu „piatra de greutate" are mai puțin decît trebuie potrivit valorii sale nominale, „de fiecare grăunte lipsă i se scad 20 parale din prețul său". Întrucît paraua reprezenta o anumită cantitate de argint, anafora — prețuind grăuntele de metal lipsă — se referea evident, la monedele confecționate din argint.

Dar paritatea determinată de Regulamentul organic constituia, o reglementare administrativă și nu una economică. Ea putea să corespundă „cursului schimbului" pe piață în momentul determinării sale, dar, în mod inevitabil, s-a ajuns la nepotriviri atît de mari între paritatea legală și cea reală, încît și această reglementare, ca și altele de acest fel, a căzut în desuetudine. Valoarea metalelor prețioase din care sînt confecționate monedele nu constituie o mărime determinată odată pentru totdeauna, ci ea variază în raport cu productivitatea muncii în sectoarele respective de producție, iar prețul lor se stabilește potrivit condițiilor specifice pieței.

Prețul metalului etalon se exprimă în condițiile circulației banilor metalici prin puterea de cumpărare a banilor, adică prin cantitatea de marfă care poate fi cumpărată cu o unitate monetară, întrucît banul este echivalent general și etalon al prețurilor. Or, banul poate îndeplini corespunzător această funcție numai dacă puterea sa de cumpărare este constantă. În condițiile circulației banilor metalici, stabilitatea puterii de cumpărare a banilor se realizează prin privilegiul de „liberă batere" acordat posesorilor de metal etalon sau prin libera circulație a metalului etalon sub orice formă în țară și peste hotare și prin funcția banului metalic de a constitui și un mijloc de tezaurizare. „Libera batere" și posibilitatea de export și import de metal permite transformarea metalului marfă în bani și a banilor în metal marfă, realizîndu-se astfel stihinic și imperceptibil egalitatea între valoarea nominală a monedei de aur sau argint și valoarea metalului din care este confecționată.

Prin tezaurizare se scot din circulație monedele ce prisosesc nevoilor schimbului — întrucît în acest caz scade prețul acestora față de cel al metalului marfă — și se pun în circulație monede atunci cînd masa lor în circulație este insuficientă, realizîndu-se astfel tot stihinic și imperceptibil cerințele legilor care determină cantitatea banilor în circulație.

DE ACEEA, necesitatea unei monede românești efective, care să îndeplinească toate funcțiile banilor și care să curme haosul ce domnea în sectorul circulației bănești s-a dovedit a fi nu numai o condiție pentru afirmarea pe plan politic a suveranității noastre naționale, ci și pentru dezvoltarea economică a României.

Leul emis în 1867, avînd o greutate de 5 g argint și de 0,322 g aur era un ban adevărat, care îndeplinea atît funcția de etalon al valorii mărfurilor, cît și pe cele de mijloc de circulație și de plată, de mijloc de tezaurizare și de instrument al plăților externe. El servea deci — în exercitarea funcțiilor sale — la realizarea cerințelor legilor obiective ale circulației bănești și prin aceasta a putut constitui o temelie solidă a sistemului monetar românesc.

ECONOMIA R. D. GERMANE

(Urmare din pag. 10)

● Crește nivelul de trai

DATORITĂ realizărilor obținute de oamenii muncii din R.D. Germană, în anul 1966 veniturile bănești ale populației au crescut cu 2,7 miliarde mărci, respectiv cu 3,7%, față de anul precedent. Volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul către populație a atins, în anul 1966, 53,2 miliarde mărci. Ponderea vînzărilor de produse industriale continuă să crească în volumul total al desfacerii de mărfuri, crescînd și înzestrarea gospodăriilor cu bunuri tehnice de consum. Astăzi, la 100 de gospodării revin 53 de televizoare, 31 de frigidere, 32 de mașini de spălat etc. În perioada 1963—1966 au fost predate populației peste 286 000 de locuințe.

● În circuitul internațional

COMERȚUL exterior deține un rol important în economia R.D. Germane, volumul schimburilor comerciale externe sporind de peste șase ori în perioada 1950—1965 și însumînd 26,6 miliarde mărci-valută în 1966. R.D. Germană importă circa 70% din necesarul ei de huilă, 50% din necesarul de minereu de fier, 100% din necesarul de bauxită și țiței, 50% din necesarul de tablă laminată și țevi trase și 70% din necesarul de cocs metalurgic. La export industria metalurgică prelucrătoare deține primul loc, contribuind cu peste 50%, din care mai mult de jumătate revine industriei constructoare de mașini.

Partea cea mai mare a schimburilor comerciale ale R.D. Germane — aproximativ 3/4 din comerțul ei exterior — se desfășoară cu țările socialiste. Schimbul de mărfuri cu Germania Occidentală și Berlinul Occidental (comerțul intergerman) reprezintă aproape 10% din total; se dezvoltă legăturile comerciale cu țările capitaliste dezvoltate și cu țările în curs de dezvoltare.

★

ÎN noul cincinal 1966—1970, poporul R.D. Germane are de înfăptuit sarcini privind creșterea producției industriale și agricole prin promovarea progresului științifico-tehnic, raționalizarea producției și creșterea productivității muncii, pentru asigurarea ridicării continue a puterii economice a țării și a nivelului de trai al celor ce muncesc.

DRUMUL PETROLULUI

TENDINȚE ÎN EXTRACȚIE, RAFINARE, CONSUM

PRIN amploarea sa și a activităților aferente — prospectare, transport, comercializare — industria petrolului se situează printre ramurile de frunte din lume. În țările capitaliste, lista celor mai mari companii industriale cuprinde, printre primele 10, patru firme din industria petrolului; ele dețin 50% din activele celor 10, cifra lor de afaceri reprezintă 34% din total, iar în ceea ce privește numărul salariaților, ponderea lor este de 18,6%. Constituind unul din elementele cheie ale bazei energetice moderne, petrolul leagă prin mii de fire vizibile și invizibile țări producătoare și țări consumatoare, numărîndu-se — în multiplele fețe ale transformărilor sale — printre produsele cele mai căutate pe piața mondială. În perioada 1950—1965, de pildă, importurile de petrol ale țărilor europene membre ale O.C.D.E. au crescut de la 55 milioane de tone la 354 milioane, deci de circa 6,4 ori.

● Ritmurile extracției

VOLUMUL extracției mondiale de petrol brut s-a dublat aproape în ultimul deceniu, ajungînd la peste 1632 milioane de tone anul trecut. În ceea ce privește ritmul creșterii, acesta a fost relativ constant pe plan mondial, înregistrîndu-se o ușoară accelerare în 1966 (+8,6%) față de 1965 (+6,8%). În 1966 sporul extracției anuale de petrol a depășit pentru prima dată cifra de 100 milioane de tone. În 1963, petrolul reprezenta 37% din valoarea totală a producției industriei extractive din lume, față de 28% pentru cărbunii superiori, 7% pentru gazele naturale, 6% pentru minereul de fier etc.; de atunci petrolul și-a consolidat și mai mult poziția. În lumea capitalistă, ponderea extracției de petrol brut (împreună cu cea de gaze naturale) în totalul producției industriale a crescut de la 4,3% în 1958, la circa 5% în 1965.

Dacă se compară între ele diferitele regiuni producătoare de pe glob, se constată că ritmul extracției a variat sensibil în ultimii ani, fapt care a contribuit la modificarea ponderii lor în ansamblul producției mondiale de petrol brut.

În cursul anului 1966, ritmul cel mai rapid de creștere l-a înregistrat extracția de petrol în Africa (+27,2%) — în special în Libia, Algeria, Nigeria — urmată de Orientul Mijlociu (+11,9%). Această ultimă zonă a reușit pentru prima oară să depășească America de nord în privința volumului extracției și să se situeze pe primul loc în lume, furnizînd 28,7% din extracția mondială. O reducere a volumului absolut al extracției a avut loc în America Latină, îndeosebi la principalul producător din această zonă, Venezuela — de la 181 milioane de tone în 1965, la mai puțin de 176 milioane de tone în 1966. Extracția s-a redus întrucîtva și în Europa occidentală (mai ales în Italia și Austria). Pe de altă parte, grupul țărilor producătoare de petrol s-a lărgit considerabil în ultimul deceniu, numărul lor ridicîndu-se la 55 în 1967.

● Capacități concentrate

ALĂTURI de creșterea rapidă a extracției petrolului, perioada postbelică a cunoscut o extindere — cel puțin tot atît de spectaculoasă — și a capacității lor de rafinare. În deceniul 1955—1965, acestea s-au dublat în lume. Dar, dacă se urmărește evoluția pe diferite regiuni, apar diferențieri evidente de la o zonă la alta.

Tabel nr. 1

Creșterea capacităților de rafinare
(în milioane tone, la sfîrșitul anului)

Regiunea	1955	1965	1965/1955 (în %)
Statele Unite și Canada	454	533	117
Europa occidentală	110	396	360
Japonia	10	90	900
Orientul Mijlociu	48	83	173
Africa	20	34	170
America Latină	100	201	201
Alte țări capitaliste	8	69	862
Țările socialiste	80	248	310
TOTAL MONDIAL	830	1 654	199

SURSA: Petroleum Press Service, nr. 8/1966.

În timp ce, în perioada considerată, creșterea capacităților de rafinare în țările capitaliste industriale — cu excepția S.U.A. și Canadei — a fost superioară mediei mondiale (recordul fiind deținut de Japonia, care și-a sporit capacitățile de 9 ori), în zonele subdezvoltate ale lumii capitaliste — America Latină, Orientul Mijlociu și Africa — această creștere s-a situat la nivelul mediei mondiale sau sub ea. Ca urmare, decalajul existent între cele două grupuri de țări nu s-a redus decît cu puțin: America de nord, Europa occidentală și Japonia și-au sporit capacitățile de la 574 milioane de tone în 1955 (76,5% din totalul mondial capitalist) la 1019 milioane (72,5%), iar celelalte trei zone — de la 168 la 318 milioane de tone (23,5%, respectiv 27,5%).

Dacă însă se compară capacitățile de rafinare cu volumul extracției proprii pe cele două grupuri de țări, se ajunge la concluzii oarecum diferite. Astfel, în America de nord, Europa occidentală și Japonia, în ansamblu, în 1955 capacitățile de rafinare depășeau cu ceva mai mult de 58% volumul extracției, în timp ce în 1965 depășirea a fost de circa 130%. Pentru principalii importatori de petrol din lumea capitalistă — Europa occidentală și Japonia — comparația este și mai concludentă: în 1955 capacitățile de rafinare depășeau de circa 12 ori volumul extracției proprii, iar în 1965 — de circa 22 ori.

Din confruntarea acelorași indicatori pentru Africa, America Latină și Orientul Mijlociu rezultă că, în timp ce în 1955 capacitățile de rafinare din aceste zone puteau cuprinde 55% din volumul extracției lor de petrol (care se cifra la peste 300 milioane de tone), în 1965 ponderea respectivă nu mai reprezenta decît circa 40%. De unde se vede că țările în curs de dezvoltare producătoare de petrol sînt nevoite să-l exporte în proporție crescîndă în stare brută.

Nu intrăm aici în analiza tuturor cauzelor care au determinat creșterea masivă a exportului de petrol și concentrarea rafinăriilor în zonele de consum. Este evident că un rol important revine factorului economic, de exemplu transportului mai ușor și mai ieftin al petrolului brut decît al produselor derivate. În condițiile din lumea capitalistă se adaugă la aceasta și alte aspecte ca, de pildă, economiile realizate de monopolurile internaționale care exploatează bogățiile petroliere ale țărilor în curs de dezvoltare prin faptul că plătesc taxele de export asupra petrolului brut (al cărui preț fix a fost stabilit la un nivel scăzut pe piața mondială capitalistă) și nu asupra produselor derivate, mult mai scumpe. Nu pot fi trecute cu vederea, bineînțeles, nici considerentele politice și strategice care determină, amplasarea rafinăriilor.

Merită a fi semnalat, în aceeași ordine de idei, faptul că, în majoritatea cazurilor, capacitățile de rafinare ale țărilor capitaliste industriale mai importante, ca și volumul cumulat al importurilor și al producției proprii de petrol brut, depășesc nivelul consumului intern. Dintre țările Pieței Comune, de pildă, în 1965 numai în Belgia capacitatea de prelucrare a rafinăriilor era inferioară necesarului intern de consum, în timp ce în Italia valorile respective erau de 103 și 54 milioane de tone, în R.F.G. — 80,9 și 78 milioane, în Franța — 71,4 și 55 milioane, iar în Olanda — 31,5 și 25 milioane de tone (vezi **Problèmes économiques**, nr. 980/1966).

O mare parte din aceste exporturi se îndreaptă către țările în curs de dezvoltare, unele lipsite de zăcăminte de petrol, iar altele chiar producătoare și furnizoare de petrol brut către țările industriale. În condițiile unui nivel foarte scăzut al consumului de produse petroliere (34 milioane de tone în 1965) și ale unui export intens de petrol brut (circa 4/5 din totalul extracției) țările africane, de pildă, au importat în 1965 nu mai puțin de 10 milioane tone de produse rafinate. Nu numai că balanța comercială a unor țări în curs de dezvoltare se resimte de pe urma acestor importuri, dar însăși dezvoltarea economiei lor ajunge să depindă într-o măsură mai mare sau mai mică de livrările de produse petroliere din partea țărilor capitaliste industriale. Aceasta explică, printre altele, tendința tot mai accentuată a țărilor posesoare de bogății petroliere de a deveni stăpîne pe exploatarea lor, de a le valorifica mai din plin în folosul propriei lor economii. Cu atît mai mult, cu cît petrolul se va bucura și în anii următori de o cerere susținută pe piețele internaționale.

● Setea crescîndă de petrol

CONFORM unor calcule publicate de O.N.U., în perioada 1960—1980 consumul mondial de energie urmează să crească de circa 2,5 ori (cu un spor mediu anual de 4,6%). Situația actuală și dinamica consumului variază însă mult în diferitele regiuni sau grupuri de țări, după cum se poate vedea din tabelul nr. 2.

Consumul mondial de energie
(în milioane tone echivalent cărbune)

Tabel nr. 2

Regiunea	1960	1980	Creșterea medie anuală în 1960—1980 (în %)
America de nord	1 555	2 960	3,3
Europa occidentală	810	1 835	4,2
Japonia	110	500	7,8
Africa	70	165	4,4
America Latină	140	520	6,8
Orientul Mijlociu	30	130	7,6
Alte țări din Asia nesocialistă	110	360	6,1
Oceania	45	120	4,1
Total țări capitaliste	2 870	6 590	4,1
Țările socialiste	1 365	3 835	5,3
Total mondial	4 235	10 425	4,6

SURSA: Petroleum Press Service, nr. 7/1966.

Deși ponderea țărilor capitaliste industriale (America de nord, Europa occidentală și Japonia) tinde să se reducă, în 1980 lor le vor reveni încă peste 4/5 din consumul mondial capitalist de energie. Ținînd seama de faptul că în cadrul acestui grup de țări, și îndeosebi în Japonia și Europa occidentală, consumul de petrol (atît ca sursă de energie, cît și ca materie primă pentru industria petrochimică) este în rapidă ascendență, importanța lor în comerțul mondial capitalist de petrol și produse petroliere va crește și mai mult în anii viitori. Într-un raport asupra politicii energetice de perspectivă a țărilor menționate (elaborat anul trecut de un grup de experți ai O.C.D.E.) se arată că importurile lor totale de petrol ar putea spori la 900 milioane de tone în 1970 și la 1500 milioane de tone în 1980 (din care 950 milioane de tone numai în Europa occidentală). În timp ce în 1965 importurile de petrol ale acestei zone reprezentau mai puțin de 30% din producția mondială capitalistă, în 1970 (considerînd că în anii următori ritmul de creștere a producției s-ar menține în jurul a 8% anual) volumul acestor importuri ar ajunge la aproximativ jumătate din totalul extracției.

Această tendință contribuie, concomitent, la accentuarea inegalității repartiției geografice a extracției și consumului de petrol în lumea capitalistă. Dacă producția de petrol brut a S.U.A. și Canadei a reprezentat în 1966 aproape 34% din volumul extracției mondiale capitaliste, prima țară acoperindu-și în cea mai mare parte necesarul de consum din producția internă, iar cea de-a doua promovînd un export tot mai intens, în cazul Europei occidentale și al Japoniei situația este cu totul alta. Țările vest-europene nu furnizează decît circa 1,3% din producția mondială capitalistă, ponderea importurilor de petrol în consumul intern reprezentînd peste 90% în 1965, cu tendințe de creștere în viitor. În ceea ce privește Japonia, practic aceasta importă întreaga cantitate de petrol consumată. Cît despre marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare care posedă importante zăcăminte de petrol, aici volumul extracției depășește, de regulă, cu mult necesarul de consum intern. În cazul Americii Latine, acesta din urmă nu reprezintă decît circa 1/3 din volumul extracției (2/3 din consumul total revenind, de fapt, unui număr de 4 țări: Argentina, Brazilia, Venezuela și Mexic). Ponderea respectivă este și mai scăzută pentru țările Africii și Orientului Mijlociu, unde exporturile depășesc, de obicei, 3/4 din volumul extracției.

★

Petrolul își continuă drumul, larg și sinuos, agitat și totodată impunător. Tendința de lărgire este incontestabilă — prin utilizările mereu noi pe care petrolul le capătă în industria chimică, iar de aici în ramurile farmaceutică, textilă, alimentară etc. Este un drum care, în lumina descoperirilor științifice, pare să ducă petrolul de la rolul „modest" de sursă de energie la o carieră mult mai bogată în sensuri.

N. POPOV

NOTE EXTERNE

În rest, totul e frumos

DE CURÎND, la un seminar al Institutului Hudson din S.U.A. directorul acestuia, Herman Kahr, a dezvăluit o listă de 100 de invenții ce vor fi puse la punct și date în folosință pînă la sfîrșitul celor trei decenii cît îi mai rămîn veacului nostru. Între acestea au fost citate următoarele: cinematograful, televiziunea, vor dispune de fotografia tridimensională; o întinsă rețea de tunele va adăposti subteran sisteme extinse de transporturi particulare și publice; va spori considerabil numărul clădirilor în subsol; „luni" artificiale vor fi la îndemînă pentru luminarea unor spații vaste; oceanele vor fi abordate pentru extragerea minieră a metalelor, pentru „agricultura marină" și ca sursă de energie; așezări omenești submarine sînt de asemenea de așteptat; cetățenii vor putea să-și acorde televizoarele direct la emisiunile sateliților ce vor traversa stațiunile locale de transmisie; mijloacele chimice vor ameliora memoria și abilitatea de a învăța, vor permite decontractarea și somnul după voie, vor face posibil ca părinții să aleagă după voie sexul copiilor lor încă nenăscuți; telefoane de buzunar în dublu sens, vor face cu putință comunicațiile fără fir pe scară mondială; mici calculatoare electronice portabile vor putea fi conectate cu centre de depozitare a informațiilor și cu uriașe prelucrătoare; multe din treburile obișnuite ale gospodăriei vor fi realizate de coordonatori, eliberînd femeile de astfel de poveri; vor fi posibile schimbări în înfățișarea, în culoarea pielei oamenilor și în parte chiar în fizicul general.

Deosebit de ceea ce va putea fi realizat în următorii 33 de ani, Institutul Hudson a inventariat pe o listă și unele lucruri ce vor fi posibile după această perioadă, dar care nu este exclus să fie realizabile în același termen. Între ele: posibilitatea de a suplimenta capacitatea mintală a oamenilor prin conectarea directă a creierului la mașina electronică; imunizarea pe viață, practic împotriva oricăror boli; crearea artificială a plantelor și animalelor pe cale de laborator; folosința generală a rachetelor pentru transporturi particulare și comerciale etc.

Pe cea dintîi listă figurează și asemenea „progrese" potențiale ca: identificarea, prinderea și scoaterea din activitate a oamenilor „pentru scopuri militare sau polițienești"; stabilirea de baze sau de colonii pe lună sau pe alte planete; tehnici atotcuprinzătoare pentru supravegherea, controlul și conducerea indivizilor și a organizațiilor; mijloace efective de a influența comportarea individuală prin „educație" și „propagandă"; arme și sisteme centrale de armament de război, cu o mare putere distrugătoare, ieftine și în număr mare.

În ce privește aceste cîteva din urmă „binefaceri", din fericire pentru americanii de la finele secolului, ei vor putea găsi printre descoperirile ce îi așteaptă și „o metodă care va da omului posibilitatea de a decide înainte de a adormi ceea va voi să viseze". Avînd putința să adoarmă după plac și să viseze după pofta inimii s-ar putea desigur în anume cazuri să refuze să se mai lase treziți. În rest, totul e cum nu se poate mai frumos.

O politică națională a turismului

MAI TOATE ȚĂRILE sînt astăzi convinse de importanța crescîndă a turismului ca ramură economică și fac eforturi pentru asigurarea dezvoltării lui. Un raport al O.C.D.E. de la sfîrșitul lunii martie, care poartă titlul „Dezvoltarea turismului și creșterea economică", atrage atenția asupra a două concluzii. Cea dintîi este că deși turismul ocupă și acum în comerțul mondial un loc important, rămîne pentru extinderea sa un spațiu nelimitat. A doua concluzie este aceea că industria turistică devine în prezent atît de competitivă încît nici o țară nu poate spera să beneficieze de pe urma ei fără o politică turistică națională.

Raportul notează că veniturile turistice internaționale, care au atins în 1965 suma de 11 000 milioane dolari, cu un plus de 43 000 milioane dolari, în turismul intern, — sînt încă modeste și reflectă faptul că turismul este limitat la un mic număr de țări și la o parte mică a populației. Raportul apreciază însă că, o dată cu extinderea concediilor plătite, a creșterii timpului liber și a ieftinirii transporturilor colective, numărul turiștilor va spori. Țările nu pot spera însă să profite de această dezvoltare a lucrurilor, — subliniază raportul O.C.D.E., — dacă guvernele lor nu sînt pregătite să acorde timp și bani în cadrul unor planuri turistice proprii, pe scară națională.

După părerea autorilor raportului O.C.D.E., care se referă la țările capitaliste inițiativa particulară nu mai poate fi considerată ca suficientă. O cale recomandată în aceste țări este aceea a societăților semipublice, după exemplul Franței, unde planul dezvoltării turistice în regiunea Rousillon-Languedoc, bazat pe o asemenea formulă, va realiza în 10—15 ani un milion de vizitatori anual. Statul urmează să-și joace rolul în prospectarea fundamentală a pieței, în alegerea și studierea zonelor de dezvoltare potențială. În afară de investiții el trebuie să-și asume sarcini în publicitatea națională. Raportul semnalează forme variate de participare pentru construirea hotelurilor și de asigurare a condițiilor de primire și cazare în general.

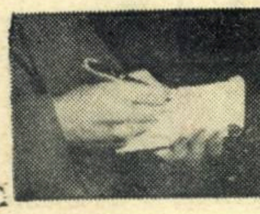

din bloc-notesul cronicarului

O „eroare“ contabilă

Atît din presă, cît și din declarațiile lui John Stonchouse, ministru de stat la Ministerul Britanic al Tehnologiei, publicul englez a aflat că firma „Bristol-Siddeley“ a realizat de pe urma contractelor aeronautice obținute din partea statului, beneficii de ordinul a patru miliarde de lire sterline, și că cel puțin 25% din ele, datorită unei „erori de contabilitate“, sînt ilicite. Cu ocazia unei anchete s-a constatat chiar că unele operațiuni au fost plătite firmei de două ori. Chiar dacă, precum a anunțat guvernul, firma Bristol-Siddeley a acceptat să ramburseze statului 3 960 000 de lire, — sumă care reprezintă „profiturile excesive realizate în ultimii ani de pe urma contractelor cu armata pentru revizuirea anumitor tipuri de motoare de avion“ — opinia publică vrea să cunoască pe responsabilii „erorii contabile“.

Cu acest prilej, presa a amintit și de o altă afacere, asemănătoare, din 1964, cînd, drept urmare a „beneficiilor“ disproporționate față de prețul de cost pe care le realiza firma „Ferranti“ la producția de rachete **Bloodhound**, *aceasta, descoperită, a trebuit să restituie statului nu mai puțin de 4 250 000 lire.*

Nevoită în 1965, din lipsă de fonduri, să renunțe la proiectul englez al bombardierului de asalt TSR—2, în favoarea aparatelor americane cu aripi variabile F 111, opinia publică se întreabă acum dacă nu cumva la calculul prețului de cost nu s-au făcut și atunci „erori de contabilitate“ asemănătoare, care au dus, și n-ar fi trebuit să ducă, la abandonarea altor proiecte naționale.

Prin extrapolare însă, nu poți să știi întotdeauna unde ajungi. Dacă cineva și-ar putea închipui firmele capitaliste, rambursind toate oneroasele lor profituri, poate că acela și-ar putea închipui și profitul real pe care l-ar trage de aici respectivele state pe scara economiei naționale. Nu este exclus totuși ca „eroarea contabilă“ a firmei engleze Bristol-Siddeley să aibă darul de a aprinde imaginația publicului englez.

„Luciu ca oglinda...“

Gospodinele din R.F.G. pot fi inițiate acum în tainele înaltei științe a curățeniei. Un antreprenor din Kiel a deschis recent prima școală în care se poate învăța curățirea locuințelor. El insuși are drept salariate 1 400 de femei care pornesc zilnic spre școli, birouri etc. pentru a schimba în renume, numele firmei: „Luciu ca oglinda“. Cursurile pot fi urmate și de femei care doresc să lucreze jumătate de zi sau de gospodine care țin să-și îmbunătățească cunoștințele pentru uzul propriu. Planul de studii prevede predarea celor mai noi metode de curățenie, manipularea tuturor aparatelor electrice, precum și informații cu privire la prevenirea accidentelor la locul de muncă. Comportamentul politicos și buna creștere figurează de asemenea pe planul de studii al cursurilor care durează două săptămîni. Mașini speciale urmează să înlocuiască treptat frecatul, spălatul și lustruitul manual. Ca semn distinctiv al noilor metode de curățenie, adaptate timpurilor, femeile din echipele de lucru ale firmei „Luciu ca oglinda“ poartă exclusiv halate albe ca zăpada.

Criminalitatea — în miliarde de dolari

În raportul recent înaintat Congresului S.U.A. de către Comisia națională a criminalității, pagubele materiale anuale suferite de economia americană de pe urma delictelor penale, în general, și a crimelor propriu-zise, în special, sînt evaluate la peste 20 miliarde dolari.

Clasate pe grupe de delicte, pagubele se cifrează astfel:

1. Jafuri de persoane	3,9 mlrd. dol.
2. Alte delicte ca: accidente provocate de șoferi în stare de ebrietate, fraude fiscale, delapidări, avorturi etc.	2,0 „ „
3. Comerț și servicii cu mărfuri interzise (ex. narcotice) șantaje, evaziuni pe taxe de băuturi alcoolice, prostituție și jocuri de noroc	8,0 „ „
4. Încălcarea legilor publice și a justiției criminale	4,2 „ „
5. Cheltuielile particulare provocate de delicte	1,9 „ „
6. Atacuri împotriva oamenilor provocînd moartea sau rănirea	815 mil. dol.

Între altele, Comisia mai constată că cel mai mare procent de delicvenți îl dau tinerii aflați în perioada de vîrstă de la 15 la 21 ani, iar criminalitatea în ansamblu, cît și totalul pagubelor provocate de aceasta, se află în continuă creștere.

Un James Bond cu acte în regulă

Americanul William Douglass este binecunoscut în Anglia de mai mulți ani. Deși, cum scrie presa, el posedă un pașaport ireproșabil, guvernul britanic îl socotește un fel de James Bond: un James Bond cu acte în regulă. El reprezintă o firmă a cărei cifră de afaceri în 1966 a fost de un miliard lire sterline, „Carriers Ltd“, și care se ocupă cu ceea ce presa numește „raptul de creiere“. În ultima sa „razie“ în Anglia, însoțit de aproape treizeci de „cercetași“, el a reperat și triat 350 de cercetători științifici, ingineri, medici, tehnicieni. În zece ani, cifra celor capturați s-a ridicat la 5 000. Firma în numele căreia operează William Douglass lucrează la rîndul ei în contul marilor societăți americane, în mare căutare de „materie cenușie“.

Mijloacele de care dispune în activitatea sa reprezentantul lui „Carriers Ltd.“ nu sînt totuși întru totul asemănătoare cu ale eroului lui Flemming: el se folosește de o inocentă rubrică de anunțuri la „mica publicitate“ și de mulți, probabil foarte mulți, dolari. „Carriers Ltd“ este ceea ce se cheamă o „întreprindere liberă“.

Autocopterul — vehiculul deceniului al optulea

Compania „Aeronautical Research and Development Corporation“ a expus pe Aeroportul Logan din Boston (S.U.A.) un nou mijloc de transport individual aflat în curs de experimentare: autocopterul sau automobilul zburător. Avînd o elice tachet în spate și palete de rotor pliante în loc de aripi, acest avion cu patru locuri devine un automobil care poate fi condus asemenea unei mașini obișnuite și parcat în orice loc. Se menționează că dacă se va dovedi un succes comercial, autocopterul ar putea avea o mare influență asupra alegerii locuințelor de către cetățenii nord-estului Statelor Unite pentru care transportul constituie o problemă greu de rezolvat.

C. GRIGORE

„COLABORAREA NOASTRĂ ȘTIINȚIFICĂ ESTE RODNICĂ PENTRU AMBELE PĂRȚI“

RECENT ne-a vizitat țara prof. dr. Leopold Scheidl, șeful catedrei de geografie economică de la Școala superioară de comerț mondial din Viena, fost rector al acestei școli. La încheierea vizitei sale, prilejuită de „Zilele tehnico-științifice austriece“, oaspetele a răspuns la cîteva întrebări ale unui redactor al „Vieții economice“.

— Care sînt, după părerea dv, rezultatele cu care se soldează „Zilele tehnico-științifice austriece“? Ce contacte științifice personale v-au prilejuit ele?

— Scopul organizării acestei manifestări a fost adîncirea și intensificarea relațiilor economice, științifice și culturale dintre cele două țări dunărene, Austria și România.

În ce mă privește, în cele zece zile cît am stat în România am avut plăcerea să iau cunoștință de activitatea institutelor de geologie și geografie și de cercetări economice ale Academiei Republicii Socialiste România. De asemenea am vizitat universitățile din București și Cluj. Peste tot am avut un fructuos schimb de păreri cu colegii mei români din domeniul geografiei economice și al economiei.

Noi întreținem de mai mulți ani un schimb de publicații, pe care-l vom dezvolta în continuare. Sperăm ca în viitor să organizăm și vizite reciproce de cadre didactice universitare.

— V-am ruga să ne dați cîteva amănunte despre profilul institutului în care activați?

— Numele său este **Școala superioară de comerț mondial** (Hochschule für Welthandel), echivalentă unei universități economice. Cursurile durează patru ani. Obținerea titlului de doctor în științe social-economice necesită cel puțin încă un an de studii.

După ce s-a referit la reforma învățămîntului economic austriac, menită să asigure absolvenților un profil mai larg, oaspetele nostru a arătat că geografia economică se studiază timp de trei ani, dintre care unul este consacrat în întregime țărilor europene.

— În fiecare an organizez cu studenții mei o excursie de studii în străinătate. Noi am vizitat pînă acum țările scandinave, mai multe țări din vestul Europei, Marocul și R.A.U.

— După cîte știm, aveți intenția de a reveni în curînd în România.

— Într-adevăr, anul acesta vizităm Cehoslovacia, iar anul viitor doresc să fac cu studenții mei o excursie de studii în țara dv.

Reluînd ideile expuse cu o zi înainte în conferința sa **„Amplasare, probleme și planificare în economia energetică a Austriei“** *ținută la Societatea de științe economice, oaspetele a arătat că Austria are nevoie în prezent de circa 23 milioane tone de cărbune convențional. 70% din acestea se acoperă din producția internă. Peste cîțiva ani necesitățile vor fi mult mai mari, ceea ce reclamă „reconstruirea“ economiei energetice austriece. Dar aceasta nu se poate face pe baza resurselor de petrol și gaze, care se vor epuiza peste 10—15 ani și nici pe cea a cărbunelui, ale cărui rezerve pot asigura consumul încă doar 30—40 de ani și a cărui extracție este în unele cazuri nerentabilă. Astfel, deși Austria dispune de antracit, acesta se găsește la 1200 m adîncime. De aceea Austria va trebui să importe în continuare petrol și gaze. În acest scop va fi terminată în curînd conducta de petrol Triest — Viena.*

— Dar izvorul de energie inepuizabil — **a subliniat oaspetele** — este cel hidraulic. Austria are un potențial util de 44 miliarde kWh. Peste 64% din hidrocentrale nu au nevoie de lac de acumulare datorită debitului mare și pantei accentuate. Cele mai mari hidrocentrale austriece sînt cele patru construite pe Dunăre. Numărul lor este prevăzut să ajungă la 15, formînd astfel o adevărată cascadă. Totuși ritmul de creștere cel mai rapid îl înregistrează producția obținută în termocentrale, a căror construcție costă mai puțin, chiar dacă pe termen lung ele nu sînt atît de rentabile ca hidrocentralele.

Balanța energiei electrice austriece a fost în 1965 excedentară. Importul (913 GWh în 1965) provine mai ales din R.F.G. Exportul (4783 GWh), care reprezintă o cincime din producția totală și face din Austria cel mai mare exportator european de energie electrică, se îndreaptă către aproape toate țările vecine, dar în primul rînd către R.F.G.

Problemele care stau acum în atenția noastră — **ne-a declarat în continuare prof. Scheidl** — sînt echilibrarea producției și consumului de electricitate din estul cu cele din vestul țării și acoperirea necesităților mari de consum din timpul iernii, cînd potențialul rîurilor noastre este cel mai scăzut. De asemenea trebuie mobilizate resursele financiare necesare.

— Ce impresie v-a produs Hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej“ de pe Argeș pe care ați vizitat-o?

— Am fost foarte impresionat de centrala electrică subterană de pe Argeș. Există și în Austria centrale de acest tip, dar mult mai mici decît aceasta. Este uimitoare adîncimea la care se găsește centrala — peste 100 m — ceea ce mărește corespunzător căderea. Și capacitatea acestei uzine, 220 MW, este impunătoare.

În încheiere oaspetele ne-a declarat:

— Cred că sîntem cu toții de acord, că dezvoltarea colaborării științifice dintre țările noastre este utilă și poate deveni tot mai rodnică pentru ambele părți.

Interviu realizat de
Dinu DRAGOMIRESCU

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația“, str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 19 (195)
19
VINERI
12 mai 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI ● 2 LEI

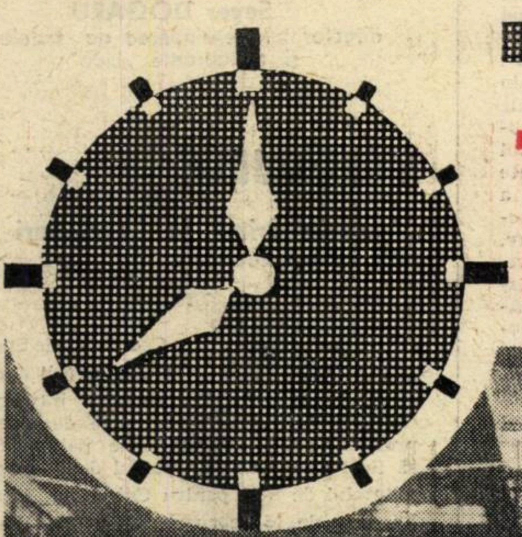

TIMPUL DE LUCRU

ÎN PAGINILE 8-9

FOLOSIT DEPLIN ȘI PRODUCTIV

ÎN PAGINA 7-A

ȘTIINȚA ORGANIZĂRII – PE ȘANTIERE

DIN SUMAR

● În paginile 4-5:
COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ PE BAZA TEHNICII NOI

● În pagina a 7-a:
ȘTIINȚA ORGANIZĂRII – PE ȘANTIERE

● În pagina a 10-a:
PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

LEGEA VINULUI

nr. 3/1967

● Oficiul de stat pentru standarde propune dar M.I.A. se opune. De ce?

CONSIDERĂM binevenită ancheta întreprinsă de revista „Viața economică" în scopul asigurării unor condiții superioare de valorificare și comercializare a producției viti-vinicole. Punctul nostru de vedere concordă cu cel expus sub titlul **„Standardizare — nu! Tipizare — da!"**. *În ce privește acțiunea de standardizare a produselor vinicole, Oficiul de stat pentru standarde a considerat că trebuie să se ocupe numai de următoarele probleme:*

● unificarea modului de control de laborator (metode de analiză) a unor caracteristici fizico-chimice, considerate importante (concentrație alcoolică, extract sec total, zahăr etc.);

● unificarea modului de luare a probelor pentru aprecierea calității, marcarea ambalajelor, condiții de depozitare și transport.

Motivul de bază care a făcut și face ca Oficiul de stat pentru standarde să nu-și însușească părerea că ar trebui să existe standarde de stat pentru sorturile de vinuri este că aceste standarde ar putea prevedea numai unele condiții fizico-chimice: aciditate, concentrație alcoolică, conținut de zahăr, extract. Aceste condiții sint însă neesențiale pentru garantarea calității unui vin, cum ar fi de exemplu buchetul.

Valoarea unui vin și garantarea autenticității lui se stabilesc în primul rînd ținînd seama de însușirile organoleptice care dau indicații asupra soiului viței de vie, condițiilor pedoclimatice ale podgoriei, tehnologiei aplicate la vinificație. Redarea printr-o descriere a acestor însușiri nu va putea fi realizată chiar dacă ar fi încredințată celor mai competenți specialiști. Numai degustarea de către persoane cu calificare corespunzătoare poate stabili autenticitatea vinului. Pentru acest motiv sintem de aceeași părere cu specialiștii care susțin că numai o tehnologie riguroasă prin care să se reglementeze fazele prin care trece vinul, de la culesul strugurilor și pînă la comercializarea lui, ar apăra calitatea vinului. Numai astfel se va putea garanta că vinul este natural și că provine din regiunea sau podgoria și din soiul sau sortimentul specificate pe etichetă.

Subliniem că țările cu mari producții viticole (Franța, Italia etc.) nu au standardizat vinurile; însă calitatea acestora este apărată de o legislație riguroasă de represiune a fraudelor.

Credem că îmbunătățirea producției vinicole se poate face prin tipizarea vinurilor pe regiuni și soiuri, care va conduce la crearea de vinuri cu însușiri constante și caracteristice fiecărei podgorii. De asemenea, prin specializarea podgoriilor pentru producerea anumitor categorii de vinuri se va obține o creștere sensibilă a calității și satisfacerea gustului consumatorilor.

În susținerea necesității unei legislații pentru reglementarea producției de vinuri arătăm următoarele:

În standardul 7588—66 („Vin. Reguli pentru verificarea calității, ambalaj, marcare, depozitare și transport") la punctul 2.4. Oficiul de stat pentru standarde a introdus condiția: „La vinuri soiuri se va marca pe etichete: sec, demisec sau desert (dulce) după caz". Această suplimentare în marcare o considerăm necesară pentru a da posibilitatea consumatorului mai puțin cunoscător al soiurilor, să aleagă felul de vin pe care-l dorește.

Ministerul Industriei Alimentare nu este de acord cu prescripția menționată mai sus și a făcut contestație, motivînd că:

● pînă în prezent nu sint stabilite pe plan intern caracteristicile vinurilor pe cele trei categorii sub raportul tăriei alcoolice, concentrației în zahăr și a celorlalte componente fizico-chimice;

● prețurile de vînzare stabilite pentru vinuri, sint la nivelul vinurilor seci, astfel că în general se livrează la fondul pieței vinuri seci și numai ocazional vinuri cu un conținut de zahăr de minimum 18 g/litru;

ECOURI · ECOURI · ECOURI

● planificarea producției pe cele trei categorii de vinuri nu se poate face. Nu se pot asigura etichetele (!?!);

● pentru a livra vinuri soiuri, din toate podgoriile, cu un conținut mai mare de zahăr este necesar să se asigure stabilitatea acestora, respectiv să se aplice unele tratamente care reclamă instalații speciale de care M.I.A. nu dispune decît în mică măsură;

● în unele podgorii se obțin vinuri cu un conținut mai mare de zahăr numai în unii ani, cînd condițiile climatice sint deosebit de favorabile.

Diferența aceasta de păreri se va rezolva — sperăm în folosul consumatorilor — pe baza metodologiei legale.

ing. C. TUZU
director general al Direcției generale pentru metrologie, standarde și invenții

● Sub marca unității producătoare

STANDARDIZAREA vinului poate fi considerată ca o practică nu numai învechită, dar și extrem de dăunătoare, facilitînd tocmai apariția pe piață a acelor vinuri neexpresive, de minimă calitate și care nu fac altceva decît să contribuie la înlăturarea a ceea ce are mai prețios un vin dintr-o podgorie — „personalitatea". Vinurile din podgoria noastră, Teremia Mare, nefiind vinuri care să concureze pe cele de renume mondial, Cotnarul, Tîrnavele, ale căror calități au fost verificate și au rezistat de-a lungul vremurilor, au fost, mai mult ca oricare dintre vinuri, vitregite de această practică a „standardizării".

Totuși, soiurile Majarca și Creața, în condițiile pedoclimatice și de cultură ale podgoriei noastre, dau un vin ușor, cuprins între 9,5—10,5 grade, un vin destul de echilibrat. Neavînd calități deosebite care să-i consolideze personalitatea, a fost supus, imediat ce a trecut în comerț, diverselor procedee de preparare, care nu ne sînt proprii, apărînd ca „vinuri de regiune", departe de caracteristicile vinului de origine. În aceste condiții, ne putem pronunța cu tărie împotriva standardizării.

Legat de acest fapt, ca foarte actuală, consider a fi noțiunea de „tipizare a vinului", aceasta neafectînd cu nimic personalitatea vinului. Acest lucru impune neapărat înlăturarea definitivă a amalgamului de soiuri, care împiedică obținerea unui vin cu calități constante an de an, tipic podgoriei producătoare.

Aplicarea unei legi, care să jaloneze clar, atît stabilirea tehnologiei de preparare a vinului, cît și tratamentele ulterioare la care este supus, inclusiv modul de comercializare, o consider a fi de mare oportunitate. Această legiferare va putea pune capăt practicilor răspîndite tot mai mult în ultimul timp a „prelucrării vinului" și nu a „preparării vinului", fapt care duce nemijlocit la pierderea calității și autenticității produsului.

De o deosebită importanță consider ca fiecare unitate să-și poată comercializa produsele sub marca proprie. Acest fapt va determina răspunderea directă a unității producătoare, va stimula prestigiul, întărind în același timp încrederea consumatorilor.

Adoptarea unei legislații vinicole. va întări autenticitatea și naturalețea vinului românesc.

ing. M. NEDELCOVICI
director G.A.S. Teremia Mare

● La concurs o calitate — pe piață alta

AȘA după cum s-a pronunțat majoritatea specialiștilor consultați în cadrul anchetei dv., o lege a vinului este mai mult decît necesară. Ne asociem cu toată convingerea acestui punct de vedere. Apreciem însă că adoptarea unui cadru legal trebuie să se facă numai în urma unei analize foarte aprofundate a cauzelor care au generat neajunsurile semnalate și care au dus la diminuarea calității vinurilor de pe piața internă.

Nu vrem să facem elogii vinurilor noastre. Calitățile lor remarcabile sînt binecunoscute atît în țară, cît și peste hotare. Dar o întrebare se impune: De ce, din moment ce la concursurile internaționale și la export asigurăm o calitate superioară, pe piața internă nu se respectă aceeași calitate?

Desigur cauzele sînt multiple și multe dintre ele au fost arătate. Ne vom referi numai la cîteva care nu au fost relevate în ancheta dv.

Astfel, la clasificarea vinurilor ce se desfac prin unitățile de alimentație publică se au în vedere, în primul rînd, **tăria alcoolică** *și podgoria de origine. Aceste elemente sînt determinante la fixarea prețurilor de desfacere prin aceste unități,* **neglijîndu-se total însușirile gustative imprimate de condițiile pedoclimatice ale podgoriei respective, caracteristica sortimentului, într-un cuvînt personalitatea vinului.**

Avîndu-se în vedere numai **tăria alcoolică** *se ajunge în situația ca la același preț să se desfacă un vin din categoria „soiuri pure", dar care diferă din punct de vedere calitativ și gustativ. De exemplu, sub aceeași etichetă de Riesling de Tîrnave, vin vechi (peste doi ani) conținutul unei sticle poate fi o dată sec, altă dată demisec, iar în alte cazuri chiar dulce. Desigur, aceasta creează nemulțumiri.*

Pînă la adoptarea unei legi a vinului, considerăm util ca cel puțin în unitățile de alimentație publică de categoria restaurantului „Lido" să se desfacă vinuri soiuri pure numai din anumite podgorii. În felul acesta s-ar asigura continuitatea calității vinului, un Risling de Tîrnave va fi totdeauna demisec și nu dulce, iar un Riesling de Dealul Mare va fi totdeauna sec.

Rezolvarea problemelor legate de continuitatea calității și însușirilor gustative ale vinurilor depinde însă într-o foarte mare măsură nu numai de modul de preparare, dar și de condițiile de depozitare și transport. Or, este știut că sub aspectul capacității de depozitare mai sînt încă multe de făcut. De asemenea, considerăm că va trebui să se pună mai mult accent pe pregătirea unor cadre cu o bună calificare profesională.

Sever DOGARU
director, Întreprinderea de hoteluri și restaurante „Lido"

AMBALAJELE

„Materia primă la beneficiari sau la producători?"

nr. 7/1967

C. S. P. Comitetul de Stat al Planificării insistă, de mai multă vreme, ca întreaga cantitate de hîrtie și cartoane destinată prelucrării în întreprinderile poligrafice să fie repartizată prin planul de stat Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă. La data de 15 februarie 1967, Comitetul de Stat al Planificării a și avizat favorabil un proiect de Hotărîre redactat în acest sens.

TIBERIU IONESCU
vicepreședinte

M. I. U. Propunerea de a se repartiza materia primă la producătorii de ambalaje este bună. Materia primă ar urma, însă, să se repartizeze beneficiarilor numai dacă au și mașini de confecționat ambalaje.

În condițiile actuale, cînd cotele de hîrtie și cartoane nu se alocă la nivelul necesar, cînd Ministerul Industriei Chimice nu realizează cantitățile și nici sortimentul, iar capacitățile de producție sînt insuficiente, sistemul de a se repartiza materia primă la producător ar da naștere la greutăți deosebite în asigurarea ambalajelor. În momentul cînd materia primă, care este dirijată, ar fi repartizată direct unităților producătoare de ambalaje, acestea ar trebui să contracteze ambalajele cu fiecare întreprindere solicitantă, conform comenzilor pe care le primesc În acest caz ambalajele ar intra în grupa produselor nedirijate Apare, astfel, paradoxal faptul că materiile prime de bază sînt dirijate, iar produsele sînt descentralizate. În această situație se pune întrebarea: sînt în măsură unitățile producătoare de ambalaje să asigure cantitățile comandate?

Apreciem că numai după darea în funcțiune a unor noi capacități de producție, care ar urma să asigure necesarul de ambalaje, s-ar putea analiza sistemul propus.

ing. St. ILIE
director general adjunct

M. I. A. În principiu, sîntem de acord cu propunerea făcută de tovarășii de la Întreprinderea poligrafică „Luceafărul" din București potrivit căreia, hîrtia și cartonul necesar producției de ambalaje să fie atribuite întreprinderilor poligrafice. În prezent, însă, această propunere nu poate fi aplicată din cauza balanței deficitare la aceste materiale. Cu toate că repartițiile de hîrtie și cartoane ale Ministerului Industriei Alimentare sînt în general satisfăcătoare, cu excepția unora, realizarea lor, precum și calitatea, sînt cu mult inferioare posibilităților întreprinderilor.

Întreprinderile M.I.A. sînt nevoite să facă cheltuieli suplimentare ocazionate de transporturi de hîrtie și cartoane, care se ridică cu mijloace proprii de la fabricile furnizoare. Atîta timp cît beneficiarul de plan de hîrtie și cartoane nu poate realiza personal cantitățile ce-i sînt repartizate, nu putem fi de acord cu cedarea cotelor de hîrtie și cartoane, mai ales că organele M.I.Ch. nu asigură nevoile de producție ale întreprinderilor de industrie alimentară.

N. BEȚIANU
director general adjunct

● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ●

PETRE I. BOLDEA, contabil șef, Ocolul silvic Bozovici. — Contribuția pentru pensia suplimentară de 2% asupra salariului tarifar se varsă numai pentru sumele primite de angajați, în executarea contractului de muncă, drept salarii tarifare. Pentru sumele încasate de persoanele care n-au calitatea de angajați, în urma prestării unei activități ocazionale de 2—3 zile, care nu se ia în considerare ca vechime în munca salariată, nu se varsă contribuția de 2%.

G. A., București — Potrivit legislației muncii, vechimea în muncă se consideră neîntreruptă numai în cazurile limitativ prevăzute de art. 133 și 133 [1] din Codul Muncii. Între aceste cazuri nu este prevăzută și situația la care vă referiți. Ținînd seama de cele de mai sus, la acordarea concediului de odihnă sau a ajutorului pentru incapacitate temporară de muncă, se ia în considerare — pentru stabilirea vechimii neîntrerupte în muncă — data de la care v-ați reîncadrat în serviciu. Pentru stabilirea vechimii în muncă, necesară la acordarea dreptului de pensie, se vor lua în considerare toate perioadele în care ați prestat muncă salariată, indiferent dacă a intervenit sau nu o întrerupere în activitatea desfășurată.

MIHAI STANA, Hunedoara — Potrivit regulamentului pentru aplicarea H.C.M. nr. 240/1963, absolvenții școlilor profesionale pot fi promovați în categoria a VII-a de încadrare, dacă au reușit la proba practică prezentată în fața comisiei tehnice de încadrare tarifară și dacă au un stagiu de muncă de 57 luni în meseria respectivă. În acest stagiu, se cuprinde și perioada de trei luni în care absolventul școlii profesionale este încadrat în categoria a III-a. Regulamentul nu prevede reducerea de stagiu pentru absolvenții școlilor profesionale din serii mai vechi.

MIHAI BEREANU, economist, Iași — Pe baza prevederilor H.C.M. nr. 328/1967, la funcțiile de inginer, economist, chimist, biolog etc., s-au creat pentru toate întreprinderile, două trepte și anume: inginer II și inginer I, economist II și economist I, chimist II și chimist I etc. Menționăm că, la funcția de maistru, pe baza reglementărilor în vigoare, maiștrii cu experiență mai mare în specialitate, care dovedesc pricepere în executarea sarcinilor ce le revin, pot să se prezinte la un examen pentru obținerea titlului de maistru clasa I. Acest titlu dă dreptul la un salariu tarifar de încadrare mai mare, fără a fi condiționat în vreun fel de normativul de maiștri din unitatea respectivă. În cadrul studiilor ce se fac cu privire la perfecționarea sistemului de cointeresare materială a personalului tehnic, economic și administrativ se va analiza necesitatea creării și altor trepte sau funcții.

C. PASAT economist, șef de serviciu, Uzina de pompe București. — În legătură cu raportarea indicatorului producție-marfă vîndută și încasată, D.C.S. precizează că în viitor, raportarea datelor urmează a se face numai cu indicatorii cuprinși în ultimul plan aprobat și primit din partea forului tutelar.

ION C. TRANDAFIR, economist, Întreprinderea „Crinul"-București. — Din verificările efectuate și din sesizările primite (precizările aparțin Direcției Centrale de Statistică) a reieșit că, prevederile privind includerea pieselor de schimb produse pentru a fi consumate în întreprindere în producția globală și marfă, numai în momentul consumării lor, nu răspund la scopul pentru care a fost inițiat H.C.M. nr. 1156/1966 de a se stimula producerea de piese de schimb necesare consumului în vederea limitării importului. În această situație, D.C.S., C.S.P. și M.F. au reanalizat situația și au stabilit ca piesele de schimb, destinate consumului intern, să fie incluse în producția globală și marfă în perioada în care au fost fabricate și nu în perioada în care se vor consuma. Reglementările date prin circulara D.C.S. nr. 191107/30.XI.1966, sînt menținute și în prezent prin instrucțiunile D.C.S. nr. 1 a/1967, pag. 15.

ALEXANDRU POP, Satu Mare. — În formațiile referitoare la importul de autoturisme, sînt comunicate periodic prin circulare C.E.C. tuturor agențiilor din țară, pe măsură ce Ministerul Comerțului Interior perfectează contractele cu furnizorii respectivi. Tipurile de autoturisme ce se comercializează sînt numai cele pentru care C.E.C. primește înscrieri.

NUMĂRUL PERSONALULUI TEHNICO-ADMINISTRATIV DETERMINĂ CALITATEA CONDUCERII?

ÎN condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, activitatea de conducere a producției capătă o importanță tot mai mare, de calitatea ei depinzînd în bună măsură rezultatele economice ale întreprinderilor. Conducerea științifică a producției trebuie să prevadă, să organizeze, să coordoneze și să urmărească acel program de activitate care permite utilizarea cu maximum de eficiență a mijloacelor de producție și a forței de muncă. De aceea, în cadrul acțiunii privind organizarea științifică a producției și a muncii, un loc bine determinat îl ocupă preocupările privind perfecționarea muncii de conducere a întreprinderilor și a forurilor lor tutelare, stabilirea celei mai corespunzătoare structuri a aparatului tehnico-administrativ.

Unul din principiile fundamentale ale organizării producției și a muncii, care are aplicabilitate deplină și în ceea ce privește organizarea activității de conducere tehnico-administrativă, este obținerea unei eficiențe economice maxime, atingerea obiectivelor urmărite de întreprindere cu cele mai scăzute cheltuieli, într-un timp cît mai scurt. O bună conducere se caracterizează prin adoptarea celor mai raționale decizii, în cunoștință de cauză, prin operativitate maximă, prin urmărirea consecventă a hotărîrilor luate, prin mobilitate și adaptabilitate la evoluția fenomenelor economice, la progresul tehnicii. Pentru a răspunde exigențelor pe care practica le pune în fața conducerii, este necesar ca aparatul tehnico-administrativ să se caracterizeze printr-o înaltă calitate, și, în primul rînd, prin calificarea corespunzătoare a lucrătorilor, potrivit sarcinilor pe care le au de îndeplinit, printr-o organizare științifică a muncii fiecărui membru al colectivului. Unii conducători, în loc să asigure o structură cît mai rațională a aparatului tehnico-administrativ, în loc să îngrijească ca fiecare membru al colectivului să posede calitățile necesare pentru îndeplinirea sarcinilor ce-i revin (calificare, experiență etc.), apelează la un număr cît mai mare de salariați, umflînd în mod artificial schemele de funcțiuni și, implicit, volumul de lucrări ce se efectuează, dintre care multe fără justificare. Nu mai este necesar de demonstrat că o asemenea tendință se dovedește în realitate cît se poate de dăunătoare, iar eficiența obținută este dintre cele mai scăzute. Cum se ajunge la umflarea aparatului tehnico-administrativ al întreprinderilor și forurilor tutelare?

● 3 canale deschise

AȘA cum a reieșit dintr-un control al organelor Ministerului Finanțelor, în colaborare cu cele ale Băncii Naționale și Băncii de Investiții organizat pentru analiza structurii organizatorice și a modului de utilizare a personalului tehnico-administrativ la unele ministere și întreprinderi subordonate acestora, precum și la unele unități aparținînd sfaturilor populare, s-au manifestat atît la ministere, cît și la întreprinderi unele tendințe de sporire a aparatului tehnico-administrativ, în principal prin:

- **încadrarea și folosirea de personal peste numărul posturilor aprobate prin statele de funcțiuni și retribuirea acestuia din fondul de salarii aferent muncitorilor;**
- **utilizarea în mod permanent, de către forurile tutelare, a unor salariați încadrați la unitățile în subordine;**
- **scindarea unor servicii sau înființarea altora noi, încadrate numai cu posturi de conducere sau cu un număr redus de salariați.**

De pildă, la Uzina „Timpuri Noi"-București, din subordinea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, au fost „desființate" din statul de funcțiuni toate posturile de achizitori și îngrijitori și s-a „redus" numărul posturilor de calculatori, funcționari etc. Sarcinile respective au fost îndeplinite însă de 31 salariați încadrați ca muncitori auxiliari. Fondul de salarii aferent totalizează anual peste 300 000 de lei. Posturile rămase astfel „disponibile", au fost ulterior transformate în altele pentru care se prevede o salarizare superioară. La fel a procedat și Uzina „Steagul roșu"-Brașov, din subordinea aceluiași minister, unde un număr de 75 achizitori, curieri, îngrijitori au fost salarizați din fondul de salarii al muncitorilor, sumele anuale consumate ridicîndu-se la peste 700 000 de lei.

Din controlul efectuat s-a constatat că 27 de întreprinderi au folosit acest procedeu nelegal. Ele au încadrat 480 de salariați peste numărul de posturi aprobate prin statele de funcțiuni. Deși erau folosiți

ÎN DOI

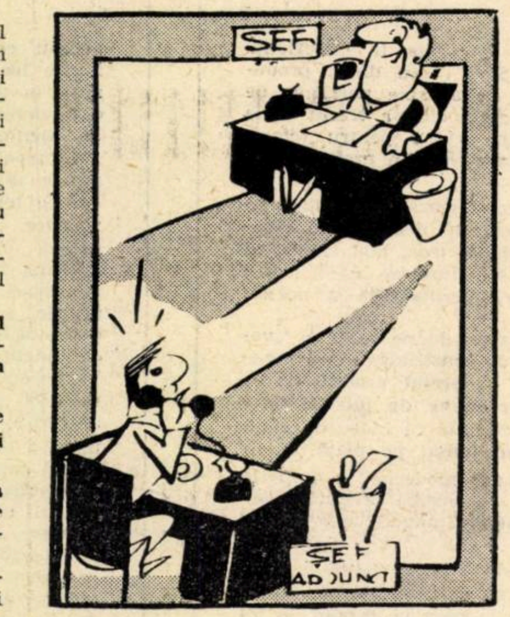

– Să mai angajăm pe cineva?
– Mai bine m-ați face și pe mine șef...

pentru executarea unor lucrări cu caracter administrativ, remunerarea lor s-a făcut însă din fondul de salarii planificat pentru muncitori, consumîndu-se anual în acest scop circa 4 300 000 de lei. Întreprinderile care au recurs la acest procedeu au asigurat în mod cu totul nejustificat respectivilor salariați remunerații mai mari, ceea ce a contribuit la mărirea cheltuielilor efectuate, la slăbirea disciplinei muncii, la încălcarea principiului cointeresării materiale etc. Pe de altă parte, transformarea posturilor rămase libere în alte funcții, de regulă superioare, a dus la umflarea aparatului tehnico-administrativ, ceea ce a avut evident alte efecte negative.

Al doilea procedeu — încadrarea și remunerarea unor salariați care lucrează în direcțiile generale din minister la întreprinderile din subordine — a fost folosit de Ministerul Industriei Alimentare. Pe lîngă personalul propriu, unele direcții din acest minister au folosit 25 de salariați încadrați în alte locuri de muncă (8 ingineri erau, de pildă, de la Institutul de proiectări al industriei alimentare). Din controlul efectuat s-a constatat că la 4 ministere și 2 trusturi petroliere existau 153 de asemenea salariați. Volumul anual de salarii aferent se ridică la 2 650 000 lei. Mărirea pe această cale a aparatului tehnico-administrativ propriu se face în dauna întreprinderilor și a celorlalte unități, care nu beneficiază de aportul salariaților „lor" și a căror lipsă — dacă este reală — este suplinită prin eforturile suplimentare ale restului colectivului. Utilizarea unui număr de salariați mai mare decît cel prevăzut — considerat normal — pune sub semnul întrebării calitatea aparatului direcțiilor respective, care poate nu este capabil să-și îndeplinească sarcinile încredințate.

Tendința de a asigura unor lucrători salarii mai mari, nejustificate, a dat naștere practicii de înființare sau scindare a unor compartimente de muncă și de încadrare a acestora numai cu posturi de conducere, sau cu un număr redus de salariați. În Ministerul Petrolului, de exemplu, din totalul de 53 de servicii în administrația centrală, 12 servicii sînt formate din cîte 2 salariați — șeful și ajutorul lui (la 2 servicii, al doilea salariat este șeful adjunct al serviciului!) —, iar 13 servicii, din 3 salariați. Pentru a putea „gospodări" mai bine posturile, unele ministere nu au precizat la stabilirea structurii organizatorice numărul compartimentelor de muncă ce pot fi înființate. De exemplu, la Direcția generală foraj-extracție țiței din cadrul Ministerului Petrolului, în nomenclatorul de funcțiuni au fost prevăzute trei servicii: producție, investiții și mecanic. Prin statul de funcțiuni s-au creat, însă 9 servicii: 5 servicii de producție (extracție țiței, zăcăminte țiței, gaze, foraj, foraj de mare adîncime, 2 servicii de investiții, 2 servicii de mecanic). La fel, la Direcția generală de aprovizionare din același minister, în nomenclatorul de funcțiuni au fost prevăzute trei servicii (dispecer, import și aprovizionare). Prin statul de funcțiuni s-au creat — probabil pentru a nu rămîne mai prejos decît colegii din cealaltă direcție — tot 9 servicii (4 servicii dispecer, 2 servicii de import și 3 de aprovizionare). Este evident că o asemenea practică de fărîmițare a atribuțiilor nu poate contribui cu nimic la realizarea sarcinilor. Dimpotrivă, pe lîngă celelalte neajunsuri pe care le provoacă, ea poate da naștere la paralelisme, la crearea artificială de sarcini și atribuții, cu toate implicațiile ce decurg de aici.

● Soții, neamuri și alții!

ÎN practică s-a creat sistemul ca un important număr de salariați tehnico-administrativi să fie angajați și folosiți de unele întreprinderi ca delegați permanenți pe lîngă diferite unități furnizoare sau ministere cu sediul în alte localități, pentru „impulsionarea" livrărilor sau recepționarea unor materiale și utilaje, primirii unor aprobări etc. Uneori aceste „delegații" poartă denumirea de „reprezentanțe". De menționat că întreprinderile și forurile tutelare în cauză sînt încadrate cu personal propriu pentru urmărirea executării contractelor, rezolvării operative a diferitelor probleme. Cu toate că această practică ne-

„DELEGATE" PERMANENTE

...ale unor întreprinderi beneficiare.
(Desene de Neagu Rădulescu)

justă este cunoscută de multă vreme, iar presa a relevat caracterul ei dăunător, ministerele și întreprinderile au făcut prea puțin pentru lichidarea ei. La întreprinderile cuprinse în control s-au identificat 229 asemenea delegați, pentru retribuirea cărora s-a cheltuit anual un fond de salarii de 4 250 000 lei.

Se pare că motivul principal de tergiversare a rezolvării acestei probleme — în orice caz unul din principalele — este faptul că în multe cazuri pe asemenea posturi au fost încadrate soții, rude sau cunoscuți ai unor salariați din întreprinderile și instituțiile pe lîngă care sînt delegați. De pildă, din cei 30 „delegați" permanenți ai diferitelor întreprinderi din țară care „funcționează" pe lîngă Combinatul siderurgic Hunedoara, un număr de 11 sînt... soțiile unor salariați ai combinatului.

Cît de necesari sînt asemenea „delegați" se poate vedea și din calificarea pe care o au. De pildă, **„delegații" Întreprinderii de construcții industriale și montaj-Brașov, Întreprinderii de poduri metalice și prefabricate-Pitești ș.a. de pe lîngă Combinatul siderurgic-Hunedoara sînt de profesie... croitorese-lenjerese, care au 4 clase elementare sau școala de croitorie.** Cu o asemenea „calificare", ne putem imagina cît de eficientă este munca lor. Soții sau celelalte rude din combinat nu au altceva de făcut decît să-și îndeplinească obligațiile lor elementare de serviciu — pentru care primesc salarii — iar beneficiarii vor primi la timp produsele solicitate. Practicarea acestui sistem se dovedește dăunătoare pentru economia națională.

★

APARE evidentă necesitatea de a se acorda mai multă atenție examinării critice a actualelor regulamente de organizare și funcționare, cît și nomenclatoarelor de funcțiuni, pentru stabilirea cît mai rațională a atribuțiilor pe compartimente și funcții, astfel încît aparatul tehnico-administrativ să fie simplificat și redus la strictul necesar pentru a putea — cu exactitatea unui ceasornic — să satisfacă necesitățile unei conduceri operative și competente. În același scop, se cere a se urmări încadrarea corespunzătoare a posturilor și funcțiilor cu cadrele cele mai calificate. În acest fel, stabilindu-se un număr rațional de posturi, încadrate cu lucrători care corespund din toate punctele de vedere sarcinilor ce le au de îndeplinit, activitatea de conducere va deveni un factor important în ridicarea întregii activități economice pe o treaptă nouă, superioară.

Radu CIURILEANU
controlor, revizor general
în Ministerul Finanțelor

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

La Regionala C.F.R.-București

DE CE AU FOST IROSITE 3600 VAGOANE-ZI?

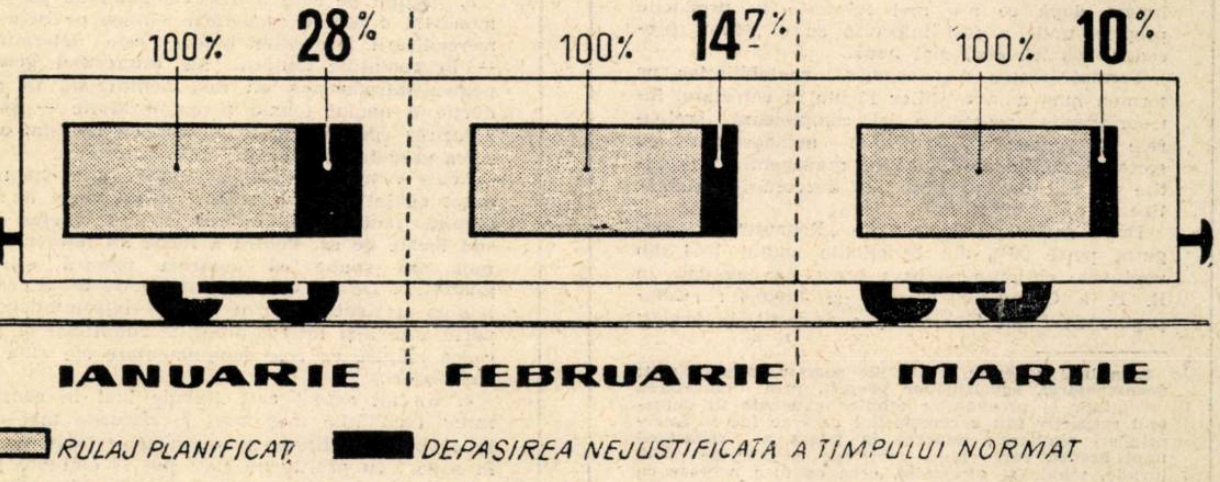

ÎN zona de activitate a Direcției regionale a căilor ferate–București se realizează aproximativ 22% din totalul traficului feroviar de mărfuri al țării.

Din volumul de tone prevăzut în planurile lunare, ea a expediat numai 92,3% în ianuarie a.c., 89,1% în februarie. În cursul lunii martie acest indicator a fost depășit cu 1,8%, fără să ducă însă la recuperarea rămînerilor în urmă. Cauza? Rulajul vagonului – unul din principalii indicatori tehnico-economici care caracterizează modul de exploatare a acestui mijloc de transport – a fost substanțial depășit. Dinamica rulajului efectiv al vagonului de marfă a fost nefavorabilă din punct de vedere economic, în primele 3 luni ale anului 1967, înregistrînd creșteri nejustificate, cuprinse între 10 și 28%, peste nivelul planificat. Situația s-a menținut neschimbată și în cursul lunii aprilie.

Cauza care a generat această stare de lucruri a fost staționarea peste timpul planificat a vagoanelor la încărcări–descărcări în stațiile cu prelucrări tehnice și prelungirea timpului de circulație propriu-zis. Staționarea unui vagon de marfă la încărcare–descărcare s-a prelungit în medie, față de durata planificată, cu 24,9% în ianuarie, 15,6% în februarie și cu circa 5% în martie.

Unele întreprinderi beneficiare nu și-au organizat rațional frontul de încărcare–descărcare. Numai în februarie 1967, Întreprinderea Romtrans-Constanța-port a provocat o imobilizare de 226 705 vagoane-ore, I.C.M.S.-Galați de 93 970, Fabrica de ciment-Medgidia de 28 196. Timpul mediu de oprire al fiecărui vagon de marfă în stații cu prelucrare tehnică a depășit durata prevăzută în plan cu 10,4% în ianuarie și 13,4% în februarie. În unele stații cu prelucrare tehnică ale Direcției regionale–București nu s-a acordat atenția cuvenită bunei organizări a compunerii și descompunerii trenurilor, trierii și manevrării vagoanelor etc.

Rulajul planificat a fost depășit și din cauza neîncadrării în timpul de circulație stabilit. Numai în luna februarie timpul de circulație efectiv a depășit pe cel planificat cu circa 17%. Consecința depășirii rulajului mediu al vagonului de marfă cu circa 17% în trimestrul I/1967, a determinat folosirea unui parc de 3 600 vagoane-zi în plus față de cel necesar.

TEORII · TEZE · CONSULTAŢII

COOPERAREA INTERNAŢIONALĂ PE BAZA TEHNICII NOI

Costin MURGESCU
membru corespondent al Academiei

★

AŞA cum am anunţat în unul din numerele noastre trecute, în ziua de 27 aprilie a.c. Institutul de cercetări economice a organizat un colocviu ştiinţific cu tema: **„Probleme teoretice şi metodologice privind studierea eficienţei comerţului exterior".**

În cadrul colocviului, Costin Murgescu, directorul institutului, a prezentat un referat privind cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică internaţională.

Pornind de la indicaţiile tovarăşului Nicolae Ceauşescu care a subliniat importanţa pe care cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică o are în lumea contemporană, ca o formă avansată a relaţiilor interstatale, autorul şi-a propus să schiţeze în materialul supus dezbaterii colocviului unele tendinţe care rezultă din experienţele practice şi preocupările teoretice apărute în acest domeniu pe plan internaţional. Scopul materialului a fost de a crea un cadru general pentru schimburile de opinii şi cercetările ştiinţifice care se efectuează în această problemă. În funcţie de acest obiectiv, materialul s-a ocupat succesiv de **cooperarea ştiinţifică,** *avînd ca obiectiv de bază dobîndirea de cunoştinţe noi,* **cooperarea tehnico-ştiinţifică,** *orientată spre aplicarea în producţie a cunoştinţelor dobîndite şi alte forme de* **cooperare în producţie,** *întemeiate pe*

2

cerinţa mai raţionalei utilizări a capacităţilor de producţie, forţei de muncă etc.

În numărul de faţă publicăm partea a II-a a materialului amintit, dedicată cooperării pe baza tehnicii noi, urmînd ca într-un număr viitor să publicăm partea a III-a, dedicată altor forme de cooperare în producţie.

★

INFLUENŢA INTRODUCERII tehnicii noi (a schimbărilor tehnologice) asupra competitivităţii şi efectul ei de dinamizare a schimburilor internaţionale sînt de multă vreme şi amplu analizate în literatura economică [1]).

Elementul suplimentar pe care îl introduce în dezbatere actuala revoluţie tehnico-ştiinţifică priveşte în principal extinderea **comerţului extern cu tehnica nouă**, amploarea lui crescîndă, constituirea lui într-un sector mereu mai important al schimburilor internaţionale. Cooperarea internaţională în domeniul tehnic sau tehnico-ştiinţific nu este — într-un anume sens — decît forma în care se manifestă acest sector al comerţului contemporan.

În condiţiile dispariţiei barierelor dintre cercetarea „pură" şi cea „aplicată", ale apropierii dintre ştiinţă şi producţie, tocmai pe baza acestei **naturi comerciale** ne-am propus să distingem problematica şi formele de cooperare ştiinţifică, de cooperarea tehnico-ştiinţifică de care ne propunem să ne ocupăm mai jos. Din punct de vedere economic (şi al discuţiei de faţă) criteriul

1. O analiză subtilă a efectelor creative şi distructive produse de schimbările tehnologice în comerţul extern face **Charles P. Kindleberger** într-o lucrare care, în pofida unor teze discutabile (în cazul comerţului socialist, adăugîndu-se o informare incompletă, o serie de aprecieri îşi pierd chiar fundamentul ştiinţific) reprezintă una din cele mai consistente dintre recentele sinteze teoretice în problemă: „Foreign Trade and the National Economy", Yale University, 1962 (cap. VI).

3

ni se pare că poate duce la o delimitare mai clară decît dacă am fi pornit de la tradiţionala distincţie a lui Schumpeter între inovaţie şi invenţie [2]).

A. FACTORI DE STIMULARE A „COMERŢULUI CU IDEI NOI"

LATURA ŞI AMPLITUDINEA cooperării pe baza tehnicii noi (sau, a „comerţului cu idei noi" — ceea ce revine la acelaşi lucru) impun luarea în considerare cel puţin a cîtorva factori care stimulează acest proces (şi sînt, în acelaşi timp, stimulaţi de el).

Deşi este vorba de factori aflaţi într-o relaţie de intimă intercondiţionare, ne vom îngădui să-i prezentăm secţionat — restabilirea mecanismului real de interconditionare neputînd să prezinte vreo dificultate pentru cititor.

1. Reducerea considerabilă a timpului care trece de la efectuarea unei invenţii sau inovaţii pînă la aplicarea ei în producţia industrială şi ritmul rapid al progresului tehnic contemporan sînt fapte recunoscute. **Una din consecinţele lor economice este accelerata îmbătrînire sau descalificare comercială a mărfurilor.**

În ramurile caracterizate printr-un progres tehnic rapid, sînt cunoscute cazurile — spre a nu le mai reaminti — cînd unele maşini sau produse noi devin tehniceşte perimate chiar în clipa cînd apar pe piaţă. Fenomenul general este însă al reducerii termenului de intrare în uzură morală a mijloacelor de producţie şi de demodare a bunu-

2. **J. Schumpeter,** „Business Cycles", New York-London, 1939, pag. 84 şi urm. În lumina aceluiaşi criteriu am inclus asistenţa tehnică prin sistemul O.N.U. în capitolul anterior; pentru concepţia fundamentală a acestei asistenţe tehnice, vezi, în special: **Paul G. Hoffmann,** „World Without Want", New York, 1962 şi **Fred Tickner,** „Technical Cooperation" New York-Washington, 1965.

4

rilor de consum. O anchetă întreprinsă în S.U.A. a stabilit că din totalul produselor industriei de prelucrare 19% au o „vechime" de maximum 5 ani; în industria chimică proporţia este de 26%, iar în industria electrotehnică de 45% [3]).

În cazul cînd avem în vedere nu ramuri întregi ci întreprinderi de frunte, proporţia este şi mai mare. La o mare întreprindere din industria farmaceutică japoneză, 90% din produsele vîndute în 1966 nu existau cu cinci ani în urmă. Concernul „Du Pont de Nemours" (S.U.A.) a anunţat în 1965 că în 1970 va realiza 60% din volumul total al vînzărilor din produse intrate în fabricaţie în acest interval.

Este ştiut că schimbările tehnologice ridică forţa competitivă a produselor, creează avantaje comparative pentru o anumită perioadă. În condiţiile cînd ritmul ştiinţifico-tehnic era mai lent, perfecţionarea introdusă într-o întreprindere sau într-o ţară asigura o anumită supremaţie de natură să compenseze alţi factori de dezavantaje comparative. În ritmul actual al progresului şi la viteza actuală de difuzare (licită sau ilicită) a informaţiei tehnice, **menţinerea supremaţiei tehnologice este de scurtă durată şi influenţa competitivă a altor factori comparativi se restabileşte repede.** Un exemplu tipic oferă în acest sens dezvoltarea unor ramuri ale industriei japoneze, în ultimul deceniu, prin utilizarea promptă a unor invenţii americane. Numai în decurs de doi ani, exporturile japoneze de tranzistori au invadat piaţa S.U.A. realizînd un salt de la 957 bucăţi în 1957 la 2,3 milioane bucăţi în 1959 [4]).

3. **„Blick durch die Wirtschaft"** nr. 124 din 1965, reprodus după **„Deutsche Wirtschaftsinstitut-Berichte"**, nr. 22 din 1965.

4. Vezi modul de abordare a acestei probleme la **Charles Kindleberger,** op. cit. pag. 92 şi urm. de unde am citat şi cifra privind exportul japonez.

5

Explicaţia fenomenului o găsim în experienţa întreprinderii japoneze „Sony", cea dintîi producătoare pe plan mondial de aparate portative de radio cu tranzistori; în clipa cînd a trecut şi la producţia de magnetofoane video pentru televiziune, le-a obţinut la 1/100 parte din preţul corespunzător în S.U.A. [5]).

Întreprinderile care compensează prin supremaţie tehnologică unii factori de dezavantaje comparative pe plan internaţional (cost mai ridicat al forţei de muncă, de ex.) sînt împinse astfel într-o cursă rapidă de **reînnoire permanentă** a acestei supremaţii.

În efortul pentru captarea de pe piaţă a „veniturilor discreţionare" un instrument economic tot atît de important ca şi **preţul produsului similar,** tinde să devină **valoarea de întrebuinţare superioară** (reală sau prezumată ca atare de cumpărător) a **produsului nou lansat** pe piaţă.

Preocuparea întreprinderii moderne se împarte astfel tot mai mult între desfacerea producţiei actuale şi **crearea pieţei viitoare**, uneori cu 3—10 ani înainte.

2. Una din consecinţele acestor tendinţe este că marile întreprinderi nu pot rezista şi nu se pot dezvolta limitîndu-se la ceea ce produc la un moment dat (chiar în condiţiile reducerii preţului de cost, ci numai făcînd eforturi pentru a-şi perfecţiona din punct de vedere tehnic produsele, pentru a le adăuga noi caracteristici, a le transforma sau a introduce în producţie produse în întregime noi. Cheltuielile apreciabile pe care marile întreprinderi de pe piaţa mondială le fac în sectoarele lor de concepţie, în domeniul cercetărilor de dezvoltare, dar uneori şi în do-

5. Referatul lui **Masaru Ibuka** pe tema „Administrarea dezvoltării producţiei în vederea creşterii" la Congresul C.I.O.S.-1966, Rotterdam.

6

meniul cercetărilor fundamentale legate de planurile lor de perspectivă, îşi au raţiunea economică în aceste tendinţe pe care nu le pot ignora dacă doresc să-şi menţină poziţiile şi să-şi asigure beneficiile.

Amploarea şi riscul pe care-l pot atinge uneori aceste investiţii de capital în cercetarea ştiinţifică şi tehnico-ştiinţifică, în vederea creării pieţei viitoare, sînt sugestiv ilustrate de procesul pregătirii avionului de transport intercontinental „Boeing 707", cînd s-au investit 150 de milioane de dolari **înainte** de a se fi putut verifica noul tip de avion şi **înainte** de a se fi primit vreo comandă [6]). În industria farmaceutică a S.U.A. cheltuielile de cercetare au crescut de 37 de ori în decurs de 20 de ani, atingînd în 1964 suma de 1 300 de milioane de dolari (25% din cifra de afaceri [7]). Vînzarea „ideilor noi" obţinute ca urmare a acestor investiţii în cercetare reprezintă o formă suplimentară de asigurare a rentabilităţii lor. Afirmaţia poate părea paradoxală în lumina obiectivului care a călăuzit investiţia: obţinerea de produse sau soluţii tehnologice noi, asigurarea unei priorităţi sau supremaţii într-un domeniu oarecare. Dar, ea apare astfel numai la prima vedere, deoarece vînzarea „ideii noi" se face întotdeauna cu clauze comerciale care protejează piaţa luată în calcul la hotărîrea investiţiei şi urmăreşte, în fapt, lărgirea acesteia fără noi investiţii proprii în capacităţi de producţie suplimentare. În unele cazuri, vînzarea „ideii noi" poate avea în vedere valorificarea ei în condiţii economice mai avantajoase (de aprovizionare cu materii prime şi materiale, de cost al forţei de muncă etc.) sau

6. Referatul lui **Bruce Payne** pe tema „Desfacerea ca bază pentru planificarea şi creşterea întreprinderilor" la Congresul C.I.O.S.-1966, Rotterdam.

7. **„Science et vie", aprilie 1966.**

7

străpungerea pe această cale a unor bariere vamale naţionale. În sfîrşit, nu trebuie pierdut din vedere nici faptul că durata unui brevet este de 15—20 de ani astfel încît întreprinderea deţinătoare poate să vîndă „ideea nouă" timp relativ îndelungat după ce n-o mai foloseşte în producţia proprie, unde a fost înlocuită cu o „idee" (procedeu, tehnică etc.) mai nouă.

Tocmai pentru a-şi asigura rentabilitatea pe termen lung a investiţiilor făcute în **cercetare,** întreprinderile respective îşi completează sectoarele de concepţie („research management") cu sectoare de licenţe („licence management") socotite tot atît de indispensabile dezvoltării sistematice a întreprinderii [8]).

După datele publicate, regia „Renault" şi-a asigurat peste 50% din beneficiile anului 1964 din veniturile obţinute pe baza brevetelor acordate în R. F. a Germaniei, Olanda şi Japonia; „Compagnie de Saint Gobain" şi-a acoperit, în acelaşi

8. În linii generale, atribuţiile acestor sectoare sînt: **documentarea specialiştilor proprii,** prin detectarea invenţiilor şi procedeelor tehnice existente în domeniul respectiv sau a cercetărilor care se fac la întreprinderi similare; **punerea la punct a redactării unui brevet,** care ridică complexe aspecte de ordin juridic, tehnic şi comercial, ceea ce face necesar ca la redactarea brevetului să ia parte, de regulă, specialistul autor al invenţiei sau inovaţiei, şeful serviciului de brevete şi un agent specializat în comercializarea lor; **controlarea sau evaluarea brevetelor** cu ajutorul organismelor specializate; **comercializarea brevetelor proprii, acordarea de licenţe, de „Know-how"** (a şti să faci) fără de care brevetul poate fi lipsit de interes pentru eventualul cumpărător, ceea ce implică negocieri cu alte firme, uneori din străinătate; urmărirea valorificării **în timp** a brevetelor etc. cu scopul de a asigura controlul şi beneficiul material al ideilor salariaţilor respectivi. „Cerchar" (Centrul de studii şi cercetări al lui „Charbonnages de France") are un personal de circa 600 de persoane, dintre care 120 de ingineri-cercetători. Conf. **„Entreprise"** nr. 474 din 10 octombrie 1964.

8

an, o treime din bugetul de cercetări cu veniturile obţinute pe baza licenţelor acordate, iar societatea „Péchiney" a obţinut pe baza brevetelor încasări de 4,8 milioane de franci la 0,3 milioane de franci cheltuieli în acest sector [9]).

3. Atenţia pe care marile companii de pe piaţa mondială o acordă cooperării tehnice pe baza comercializării brevetelor proprii este determinată — în condiţiile amintite ale **interesului general** pentru introducerea cît mai neîntîrziată în producţie a noului tehnic şi organizatoric — şi de adîncirea specializării şi, o dată cu aceasta, creşterea gradului de interdependenţă tehnică.

Louis Armand şi M. Drancourt menţionau cu drept cuvînt că **„Nu se mai poate vorbi de «o» tehnică, fără să te gîndeşti la toate acelea care sînt legate de ea. Pentru a folosi un termen obişnuit am spune că autarhia tehnică este o glumă"** [10]). De aci decurge însă, între altele, şi un impuls irezistibil pentru fiecare întreprindere în parte spre a-şi întregi propriile cunoştinţe şi procedee tehnice cu cele **complimentare** ale altor întreprinderi.

4. Un alt aspect care trebuie luat în considerare: facilităţile mai mari şi riscurile mai mici în a obţine profit de pe urma **comerţului de idei** în raport cu profiturile care pot fi obţinute prin export de mărfuri sau construirea de întreprinderi proprii în alte ţări [11]).

9. **„L'usine nouvelle"**, aprilie 1966.

10. **L. Armand** şi **M. Drancourt,** „Plaidoyer pour l'avenir", Paris, 1961, pag. 48.

11. În acest sens, o analiză care cuprinde o serie de teze interesante alături de altele care impun serioase rezerve şi amendamente, face **Emile Benoit** spre a conchide că „în fapt costul de deplasare a ideilor, competenţelor şi modelelor de organizare este cu mult inferior celui al deplasării mărfurilor". („Condamnés a vivre ensamble sur une planète devenue petite" în **„Tiers-Monde"**, nr. 28 din octombrie—decembrie 1966). De asemenea **Paul Haine,**

9

5. Fenomenul la care ne referim a căpătat o asemenea amploare încît **comerţul de idei a devenit nu numai o componentă a activităţii marilor întreprinderi producătoare, dar se constituie într-un domeniu specific de activitate, cu societăţi specializate în acest gen de comerţ.**

În unele ţări occidentale au apărut astfel societăţi comerciale care au ca obiect de activitate exclusiv încheierea de contracte de licenţe, fie prin introducerea de „idei" naţionale pe pieţele străine, fie prospectînd „idei" din alte ţări pentru firmele de pe piaţa naţională [12]). Semnificative sînt şi societăţile financiare constituite în ultimii ani pentru finanţarea valorificării ideilor noi (tehnice sau comerciale) ale diferitelor întreprinderi. Criteriul de bază al activităţii unor asemenea societăţi este: a prelua participări la întreprinderi care, indiferent de mărimea sau de situaţia lor financiară în momentul respectiv, au puse la punct procedee tehnice noi sau au „idei noi" în domeniul producţiei sau comercializării, dar nu au mijloace suficiente spre a le putea pune în aplicare; a refuza, în schimb, participarea la întreprinderile care utilizează tehnici cunoscute, chiar dacă este vorba de firme în plină expansiune în momentul respectiv şi doresc ca atare să-şi lărgească unele capacităţi de producţie. Simpla enunţare a acestui criteriu financiar poate da indicaţii asupra rentabilităţii comerţului cu „idei noi" şi a rolului pe care a ajuns să-l joace în procesul centralizării capitalului.

„L'importance croissante des participations dans les actifs des grandes sociétés industrielles", în **„Recherches économiques de Louvain"**, nr. 6 din 1963.

12. Experienţa unei asemenea societăţi, Mase Wood S.A., interesantă pentru problemele care se pun în introducerea de brevete naţionale pe pieţe străine şi pentru natura şi gradul de calificare pe care-l implică o asemenea activitate, în **„Entreprise"** nr. 472 din 26 septembrie 1964.

B. SPRE ÎNTĂRIREA POLITICILOR NAȚIONALE ÎN DOMENIUL BREVETELOR

AMPLOAREA TRANSFERURILOR internaționale de brevete, licențe și cunoaștere a procedeului tehnic („Know-how"), varietatea infinită a formelor de cooperare și comercializare prin care se realizează practic aceste transferuri de cunoștințe, dar mai ales influența pe care o exercită asupra competitivității produselor naționale pe piața mondială, precum și asupra balanței comerciale și balanței de plăți a fiecărei țări, au făcut ca **preocupările legate de această problemă să intre mai adinc în sfera politicilor naționale.** Se poate spune că în momentul de față nu există nici un stat care să nu se preocupe, într-un grad sau altul, de căutarea unui răspuns la întrebarea : în ce fel poate fi apărat și valorificat mai bine patrimoniul național de „idei noi" și în ce fel poate fi utilizat mai avantajos în interesul național rezervorul de „idei noi" existent pe plan internațional ? [13]).

13. Cit de importantă poate fi pentru o țară utilizarea cu abilitate a acestui rezervor al rezultatelor cercetării științifice de pe plan mondial, a dovedit — așa cum am mai mentionat în treacăt — Japonia, a cărei experiență a demonstrat de altfel și puțina consistență a corelației care se face uneori între numărul de laureați ai Premiului Nobel și prioritățile tehnice ale țării respective în anumite domenii. Referindu-se la acest caz, **J. Connor** remarca la un recent simposion internațional : **„Industria japoneză, spre lauda ei, a stăpinit producția tranzistorului cu investiții reduse în cercetările fundamentale ale fizicii corpului solid. Rezultatul a fost că Japonia a intrat cu succes pe piața mondială cu o varietate de produse electronice" (United States Departament of Commerce,** „Remarks by secretary of commerce John T. Connor, prepared for delivery at the Symposium on technology and World trade, National Bureau of Standards, Gaithersburg, Maryland, November **16, 1966", pag. 6).**

A contribuit la aceasta, in mod firesc, convingerea că nici o țară — oricit de dezvoltată i-ar fi baza de cercetare, oricît de înalt nivel de dezvoltare industrială ar fi atins și oricit de importante eforturi ar face pe plan național — nu se poate sustrage acestui flux internațional de cunoștințe tehnice [14]). Desigur, pentru unele țări fluxul se soldează cu o balanță de brevete-licențe excedentară, pentru altele cu una deficitară [15]).

14. Este caracteristic în acest sens cazul Statelor Unite care, deși realizează anual profituri uriașe de pe urma exporturilor de „idei noi", importă totuși anual nu numai „materie cenușie" (sub forma oamenilor de știință), ci și cunoștințe, sub formă de brevete și licențe, cu ajutorul cărora își dezvoltă unele domenii industriale. În 1962, de exemplu, S.U.A. a plătit Franței 55,7 milioane franci pentru folosirea brevetelor sale față de 13,1 milioane cu un deceniu înainte (1953) ; în același timp, Franța a plătit însă S.U.A. pentru brevete americane folosite 259,4 milioane franci (față de 64,4 milioane în 1953). Conf. „BIKI" din 25 ianuarie 1964. Dezvoltind ideea că **„fluxul tehnologic reprezintă o cale cu dublu sens de circulație", J. Connor arăta la simpozionul de la Gaithersburg", că S.U.A. „a achiziționat tehnologie avansată din alte țări în multe domenii. Acestea cuprind procesul de fabricare a sticlei (floating glass) din Anglia, cercetările criogenice din Olanda, chimia produselor naturale, optica, fabricarea oțelului prin oxigenare și betonul comprimat din Europa"** (op. cit. pag. 7—8).

15. S-a emis, la un moment dat ipoteza că aceasta depinde în ultimă instanță de dimensiunile unei țări sau de potențialul ei creator, științific și industrial. Faptele au arătat însă că există și cazuri cind aceștia nu sînt factori decisivi ; tipic în acest sens este deficitul constant al balanței de brevete-licențe al Franței și Germaniei occidentale față de Elveția, datorită înlesnirilor fiscale prin care aceasta din urmă s-a constituit în reședință a brevetelor unor mari societăți internaționale. În ansamblu, veniturile anuale ale Elveției, de pe urma comerțului cu licențe se ridică la circa 50 de milioane de dolari, iar ale Suediei la circa 9,5 milioane. Deficitul Franței în 1964 a fost de circa 360 milioane franci, determinat în primul rînd de plățile față de S.U.A. și Elveția.

Pornind de la acest fapt, în special în țările din a doua categorie, s-a angajat în ultimii ani, în literatura de specialitate, o discuție înflăcărată privind influența deficitului balanței de brevete-licențe asupra balanței de plăți.

Fără a intra în argumentele invocate de cei înclinați fie să justifice deficitul, fie să-i vadă numai dezavantajele, trebuie să constatăm că nici o țară, indiferent de concepțiile economice de care se călăuzește, nu poate fi satisfăcută cind trebuie să plătească străinătății mai mult decit încasează.

O concluzie obiectivă, care să ducă la măsuri raționale de politică economică, nu poate să izoleze soldul balanței de brevete-licențe de ansamblul relațiilor economice cu străinătatea, de etapa de dezvoltare a economiei naționale și de obiectivele spre care aceasta este orientată. Caz tipic : plățile pentru licențe (deficit în balanța de brevete-licențe) pot fi ultilizate rațional pentru mărirea pe piața mondială a competitivității produselor naționale astfel obținute, deci printr-un plus de export avantajos de mărfuri (excedent compensator regăsit în balanța comercială). Pe de altă parte, aceleași plăți care în balanța de brevete-licențe apar ca deficit pot fi privite, în anumite cazuri, și ca economii de finanțare a unor cercetări iraționale, care și-ar propune ca scop obținerea unor rezultate deja obținute pe plan internațional. În sfîrșit, ele își pot găsi rațiunea în cerințe de economisire de timp și energie, de modernizare a diferitelor ramuri, în accelerarea creșterii economiei naționale in ansamblu etc.

Exceptînd, cu alte cuvinte, cazul extrem cind deficitul amintit ar reflecta lipsa unei politici de promovare a creației științifice proprii, de utilizare rațională a potențialului științific de care orice țară dispune și de valorificare în producție a rezultatelor proprii, balanța comerțului de brevete-licențe nu poate fi privită izolat de contextul general al

politicii economice a unui stat. Ceea ce demonstrează experiența internațională este că poziția unei țări în circulația, cu dublu sens pe plan internațional, a cunoștințelor tehnice este determinată în ultimă instanță de luarea în considerare a tuturor aspectelor problemei în cadrul unei **politici naționale**, coerente și îndreptată spre obiective bine precizate.

În acest context, citeva preocupări nu pot să nu rețină atenția cercetătorului.

1). **Înlăturarea obstacolelor în introducerea tehnicii noi.**

S-a remarcat că adeseori nu lipsa unei tehnici corespunzătoare frinează introducerea „noului" în producție, ci diverse obstacole care se ridică în calea introducerii unei tehnici existente (conservatorism, sisteme învechite de formare profesională, anchiloze sau rigidități organizatorice, măsuri de politică economică sau fiscală care n-au în vedere cerința modernizării, nivel de calificare a cadrelor de execuție etc.). Diversitatea de natură a obstacolelor implică, pentru înlăturarea lor, analize concrete ale diferitelor situații și cazuri. Dacă o concluzie generală se poate degaja din experiența internațională existentă ea se referă în special la **elaborarea unei politici economice** care să creeze terenul de manifestare a **inițiativei conducerii întreprinderii**, competența și abilitatea acesteia jucînd rolul decisiv.

2) **Informarea cit mai completă și competentă a întreprinderilor asupra brevetelor și noutăților tehnice existente.**

Este cunoscut, de pildă, Institutul internațional de brevete de la Haga (Olanda) care, printr-un sistem de clasificare pe sectoare, permite cercetarea „anteriorităților" unui brevet, verificare necesară înainte de depunerea unui brevet în străinătate, spre a i se evita contestarea. La Paris „Institutul național pentru proprietatea industrială" dispune

de toate brevetele depuse în Franța de la 1791 încoace, precum și de o importantă documentare asupra brevetelor depuse în alte țări. Un alt caracter nu atit înregistrator, cit stimulator, are „Institutul pentru aplicarea tehnicii noi" din cadrul „Biroului național de standarde" de pe lingă Ministerul Comerțului al S.U.A. Una din funcțiunile acestui institut este difuzarea informației tehnice către industrii, oficiile guvernamentale și marele public, sarcină pe care o realizează cu mijloace moderne, puse în slujba promovării cuceririlor noi tehnico-științifice, prin intermediul unei unități specializate : „Clearinghouse for federal scientific and tehnical information".

Exemplele menționate dau numai o imagine cu totul parțială a varietății de forme organizatorice care, adăugate la sistemul larg de publicații specializate, exprimă preocuparea de perfecționare a informării întreprinderii spre a **stimula constituirea unui patrimoniu național de brevete**, care să nu poată fi contestate pe plan internațional.

3) **Perfecționarea legislației naționale a brevetelor.**

Intensificarea comerțului internațional de brevete și licențe, înmulțirea numărului acestora și concurența mereu mai ascuțită existentă în acest domeniu, au pus în unele țări dezvoltate industrial problema reexaminării legislației brevetelor. Diferențele existente în acest domeniu în diferitele țări sint sensibile [16]).

16. O analiză amănunțită, pe baza unei anchete comparative, asupra principalelor caracteristici ale sistemelor de brevete (legislații naționale ; relații internaționale ; reglementarea de către state a exercițiului dreptului conferit prin brevet) și asupra efectelor brevetelor asupra economiei țărilor în curs de dezvoltare a publicat O.N.U. în lucrarea : „Le rôle des brevets dans le transfert des connaissances techniques aux pays en voie de développement", 1964.

Una dintre ele : în timp ce în S.U.A., Anglia, Japonia, înregistrarea brevetelor este precedată de un examen oficial, în Franța s-a menținut practica înregistrării fără examen prealabil. Or, experiența a demonstrat că înregistrarea fără garanție oficială creează o stare de inferioritate pe arena internațională, ceea ce determină cercurile tehnice și juridice din Franța să propună acum perfecționarea legislativă necesară [17]).

4) **Formarea cadrelor pentru comercializarea brevetelor și acordarea de asistență tehnică.**

Constituirea comerțului de brevete într-un domeniu distinct de activitate și extinderea sferei de asistență tehnică ce însoțește acordarea de licențe și de „Know-how" a determinat și apariția unor profesiuni corespunzătoare, care implică alături de competența tehnică o serie de alte calități complimentare (cunoașterea psihologiei și moravurilor mediului social cu care se duc tratativele și a poporului în mijlocul căruia se desfășoară asistența tehnică, a limbilor străine de comunicație, a legislației și practicilor comerciale etc.) care nu pot fi neglijate în confruntarea cu concurenții urmărind scopuri similare.

Evident, în această confruntare poziția cea mai slabă o au țările în curs de dezvoltare, ceea ce a și determinat examinarea situației lor speciale în cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare. Pe baza raportului secretarului general al O.N.U. [18]), a propunerilor făcute de Biroul Uniunii internaționale pentru protecția proprietății

17. Vezi, în acest sens, articolul „L'enregistrement des brevets sera-t-il précédé d'un examen de nouvauté ?" in **„L'usine nouvelle"** nr. 3 din 20 ianuarie 1966.

18. Documente E/Conf. 46/69 ; E/C.S./52. Rev. 1 privind rolul brevetelor în transferul de cunoștințe tehnice către țările în curs de dezvoltare.

industriale [19]) și a discuțiilor purtate, Conferința a adoptat o hotărîre specială cuprinzînd recomandări complimentare pentru țările dezvoltate industrial, pentru țările în curs de dezvoltare și pentru organismele internaționale [20]). Deși, asemenea majorității recomandărilor U.N.C.T.A.D., și aceasta a rămas pînă astăzi fără finalizare, recomandarea nu reflectă mai puțin pătrunderea în conștiința internațională a importanței pe care problema o are pentru accelerarea creșterii economice.

C. FORME DE COOPERARE

EXPERIENȚA internațională a scos și scoate mereu la iveală în funcție de condițiile specifice din diferite țări, ramuri sau întreprinderi, precum și în funcție de interesele partenerilor, o multitudine de forme de cooperare care au ca obiect general fie aplicarea cuceririlor științifice în vederea perfecționării unor tehnici noi cu eficiență superioară, fie aplicarea unor asemenea tehnici în producția curentă. De regulă, în practică, acest obiect al cooperării tehnico-științifice sau pur tehnice este însoțit și de forme de cooperare în pro-

19. „Uniunea internațională pentru protecția proprietății industriale" a fost creată prin Convenția de la Paris din 1883. Ulterior, convenția a fost modificată în 1900 (Bruxelles), 1911 (Washington), 1925 (Haga), 1934 (Londra) și 1958 (Lisabona). Uniunea cuprinde astăzi 63 de state între care și România. Documentul la care ne referim prevede pregătirea unor proiecte de legi cu privire la brevete ținînd seama de nevoile economice speciale ale țărilor în curs de dezvoltare ; stabilirea de oficii naționale sau regionale pentru administrarea eficace și economică a legilor cu privire la brevete : formarea de cadre naționale necesare, în **„Le commerce et le développement économique. Actes de la Conférence des Nations Unies. Genève 1964"**, Nations Unies, 1965, vol. V, pag. 415—417.

20. Recomandarea din Actul final, Anexa A. IV. 26 „Transferul de cunoștințe tehnice", în „Le commerce et le développement...", vol. I, pag. 66.

ducție. Avem de-a face, în acest caz, cu **forme de cooperare mixtă** sau **conjugată.** În paragraful de față ne propunem să ne oprim numai la unele **forme de bază care au ca obiectiv exclusiv sau principal introducerea tehnicii noi.**

1. **Cooperarea tehnico-științifică pură** este orientată spre accelerarea unor cercetări ajunse în fază pilot sau semiindustrială ; valorificarea industrială a unor cercetări sau invenții prin executarea de prototipuri ; punerea la punct a unui procedeu tehnic nou ; efectuarea în comun a unui studiu tehnic sau de construcție etc. Forma aceasta de cooperare se dezvoltă între două sau mai multe institute de cercetări sau proiectare, birouri de studii, cind cerințele financiare, de instalații sau de cadre necesare obiectivului propus, depășesc mijloacele limitate ale unui singur institut. Uneori, cooperarea se poate dezvolta și între un centru de cercetări sau birou de studii și o întreprindere industrială.

Caracteristic pentru această formă de cooperare este faptul că **nu se desfășoară în procesul producției industriale, dar îl pregătește și ca atare creează premise pentru valorificarea rezultatului obținut fie în producția industrială a țărilor respective, fie prin acordarea de licențe de fabricare pe terțe piețe.**

Tocmai datorită acestui fapt, schimbul gratuit, fără o bază comercială, de documentații legate de asemenea lucrări sau stabilirea unor asemenea obiective concrete de cooperare tehnico-științifică numai prin înțelegeri interguvernamentale, fără o bază contractuală **directă** între instituțiile executante, s-au dovedit lipsite de eficiență practică.

Dificultățile care apar în promovarea acestei forme de cooperare sînt legate nu atît de stabilirea clauzelor contractuale privind valorificarea rezultatelor comune obținute, cit de ipoteza că eforturile comune nu ar duce în perioada prevăzută la rezultate valorificabile. În acest caz, apare riscul

ca după abandonarea cercetării comune, una dintre părți să reia singură lucrarea utilizînd și contribuția de idei pe care cealaltă parte a adus-o în faza anterioară. Dificultatea poate fi înlăturată numai printr-un sistem riguros de protecție a brevetelor, de apărare a contribuției precise a fiecărei părți. [21].

2) **Acordarea de asistență tehnică** se realizează prin trimiterea de către una din părți a unor cadre de inaltă calificare spre a sprijini cealaltă parte — prin expuneri, consultații, expertize, avize, efectuarea de lucrări tehnico-științifice sau alte forme de prestări de servicii cu acest caracter — în vederea punerii în valoare a unor resurse naturale ; organizării raționale de întreprinderi, institute de cercetare, instituții etc. ; formării de cadre proprii în diverse domenii ; montării și punerii în funcțiune de instalații și utilaje ; introducerii în producție a unor procedee tehnice moderne ș.a. În fond, avem de-a face cu o formă mixtă de sprijinire a eforturilor pe care una din părți le face spre a se moderniza și a-și accelera progresul și de valorificare — de către cealaltă parte — a potențialului uman, științific și tehnic, de care dispune. Dacă interesul beneficiarului pentru cooperare este evident din primul moment, cu condiția să o folosească spre a-și dezvolta propriile forțe de producție, interesul părții care acordă asistența și care renunță astfel, pentru o perioadă, la folosirea propriilor cadre, în a căror formare a investit timp și mijloace materiale, decurge, în principal, din faptul că această formă de asistență tehnică în-

21. Problema a fost ridicată la „Conferința economică a mesei rotunde Est-Vest", organizată la Paris la 15—17 aprilie 1966, în **„Memorandum sur les problemes de cooperation industrielle et technique entre l'est et l'ouest,** élaboré par le Centre National du Commerce Exterieur, France", par. 32, pag. 8—9.

(Continuare in pag. 11)

AGENDA ECONOMISTULUI

FUZIONAREA EXPERIMENTALĂ A UNOR ÎNTREPRINDERI COMERCIALE CU RIDICATA ŞI CU AMĂNUNTUL

ÎN vederea asigurării unei aprovizionări corespunzătoare a unităților, a satisfacerii cerințelor consumatorilor și a întăririi simțului de răspundere și colaborare între depozitele cu ridicata și comerțul cu amănuntul, Ministerul Comerțului Interior, pe baza prevederilor H.C.M. nr. 812 din 12 aprilie 1967, a dispus organizarea experimentală (în regiunile Brașov, Cluj, Crișana și orașul Constanța) a unor întreprinderi comerciale avînd ca obiect comerțul cu ridicata și cu amănuntul.

● O singură întreprindere cu funcţii complexe

Începînd cu data de 1 aprilie a.c., întreprinderile cu ridicata din regiunile enumerate (I.C.R.A., I.C.R.T.I. și I.C.R.M.), de sub îndrumarea și controlul Ministerului Comerțului Interior, încetează de a mai funcționa, comasîndu-se cu organizațiile comerciale cu amănuntul în funcție de obiectul activității comerciale: alimentar, textile-încălțăminte, metalo-chimice. Aceste întreprinderi nou înființate — denumite întreprinderi comerciale de stat — vor continua operațiunile legate de obținerea fondului de marfă și aprovizionarea unităților comerciale de stat și ale cooperației de consum (care erau beneficiare ale fostelor întreprinderi cu ridicata) preluînd planul de desfacere cu amănuntul pentru unitățile proprii și planul de livrări pentru alți beneficiari cum sînt: cooperația de consum, I.R.V.L.F., consumuri colective.

Reglementările privind ordinea de eliberare a mărfurilor din depozite, organizarea contractărilor și urmărirea executării acestora, gospodărirea fondului de marfă și alte indicații specifice depozitelor de mărfuri alimentare, textile-încălțăminte și metalo-chimice emise de Ministerul Comerțului Interior devin obligatorii pentru noile întreprinderi.

● Avantaje

● Prin preluarea-predarea indicatorilor de plan stabiliți pentru anul 1967 se obține o sintetizare a acestora, corelîndu-se mai just planul de desfacere cu amănuntul și planul de stocuri al unităților de desfacere în subordine, existînd posibilitatea analizării și urmăririi mai rapide a modului de realizare a acestora.

● Prin extinderea tranzitului și livrărilor directe de la furnizori la magazine, se reduc cheltuielile de circulație (transport, manipulare, depozitare) și se creează posibilități pentru mărirea vitezei de circulație.

● Se evită unele situații cînd întreprinderile cu ridicata realizau cu regularitate fără eforturi planul de livrare al depozitelor, în timp ce fostele organizații comerciale cu amănuntul nu-l realizau, primele nefiind cointeresate în realizarea planului cu amănuntul, ci doar numai în realizarea planului propriu al depozitelor.

● Aprovizionarea unităților de desfacere se face corespunzător planului acestora și nu numai după cantitățile trecute în notele de comenzi întocmite de merceologii voiajori, evitîndu-se situațiile care au dus la aprovizionări preferențiale și la realizarea unor cîștiguri mari pentru unii lucrători, în detrimentul altora care nu-și realizau nici salariul tarifar de încadrare.

● Remunerarea personalului tehnico-administrativ al întreprinderilor noi înființate se va face în funcție de realizarea planului de desfacere cu amănuntul, criteriu prevăzut și pentru premierea personalului operativ din depozite, care va trebui să fie cointeresat în urmărirea zilnică a modului de aprovizionare și realizare a desfacerilor cu amănuntul.

● Șefii de depozite fiind direct cointeresați a desface către unitățile cu amănuntul toate mărfurile existente, cantitățile înscrise în comenzi vor trebui să asigure continuitatea desfacerii între două aprovizionări cu întreg sortimentul de mărfuri prevăzut în listele încheiate conform O.M.C.I. nr. 570/1965.

● Comasarea întreprinderilor cu ridicata de sub îndrumarea și controlul Ministerului Comerțului Interior va duce la întărirea rolului direcțiilor comerciale regionale și la asigurarea pe plan local a unei mai bune aprovizionări a unităților proprii de desfacere.

În concluzie, forma nouă de organizare a acestor întreprinderi bazată pe principiul cointeresării și răspunderii în realizarea planului de desfacere elimină procedeele neeconomicoase (transporturi, manipulare, perisabilități), îmbinîndu-se în mod armonios sarcina de aprovizionare cu mărfuri de la furnizori cu aceea a desfacerii către consumatori.

Aplicarea în mod experimental a acestei forme noi de organizare, duce la eliminarea verigilor intermediare și asigură o mai bună aprovizionare cu mărfuri de cerere curentă a unităților în vederea satisfacerii mai depline a cerințelor populației.

Constantin MOISII

NORME PENTRU DEGREVAREA INVESTIŢIILOR PRODUCTIVE

PENTRU a obține o repartizare mai justă pe ramurile economiei naționale și pe titulari a cheltuielilor care se efectuează pentru realizarea lucrărilor de investiții, precum și pentru asigurarea unui conținut unitar al investițiilor productive care să permită analiza corectă a indicatorilor tehnico-economici ai eficienței economice a acestora, recent, prin H.C.M. nr. 360/1967 au fost aprobate normele privind degrevarea investițiilor productive.

Aceste norme care se referă la investițiile aprobate prin planul cincinal au fost elaborate ca urmare a prevederilor art. 42 al H.C.M. nr. 1446/1966 prin care se trasează titularilor de plan de investiții sarcina de a include în proiectele noilor obiective productive **„numai lucrările care condiționează nemijlocit realizarea producției"**. Din experiența de pînă acum s-a constatat că în unele cazuri au fost grevate costurile lucrărilor de investiții ale obiectivelor industriale cu lucrări care aparțin altor ramuri ale economiei naționale și în special cu costul lucrărilor edilitare și social-administrative destinate dezvoltării orașelor.

Noua reglementare precizează căile de rezolvare a asigurării noilor obiective cu dotări edilitare, surse energetice, drumuri de acces, locuințe pentru salariați, precum și sursele de acoperire a cheltuielilor necesitate de aceste lucrări care nu sînt legate nemijlocit de procesul de producție. În acest sens, titularul investițiilor cît și proiectantul trebuie să țină seamă de posibilitățile de deservire a noilor obiective prin dotările existente în cadrul localităților. Comitetelor executive ale sfaturilor populare le revine în acest fel sarcina de a ajuta titularii de investiții la alegerea unor amplasamente care să asigure cheltuieli minime pentru utilități.

În orașele unde rețelele energetice electrice și termice pot prelua necesarul noilor obiective, se urmărește ca acestea să fie racordate la sistemele existente. În cazul cînd acestea nu pot prelua noile sarcini care intervin, trebuie să se analizeze economicitatea dezvoltării dotărilor tehnico-edilitare ale localității, titularii noilor obiective urmînd să prevadă în plan cota-parte din cheltuielile de investiții care le revine.

Normele prevăd lărgirea posibilităților de cooperare între unitățile industriale, precum și cu alte unități economice învecinate pentru realizarea utilităților la un cost cît mai redus.

În cazul platformelor industriale, sau în alte cazuri cînd, în conformitate cu H.C.M. nr. 3060/1966, se in[illegible] un coordonator de investiții, se stabilesc cotele de participare a fiecărui beneficiar în parte pentru utilitățile comune care, apoi, se virează prin protocol în planul coordonatorului. Pentru lucrările edilitare, de regulă, coordonator este comitetul executiv al sfatului popular.

În categoria lucrărilor care fac obiectul H.C.M. nr. 360/1967, în afara celor arătate mai intră și construcțiile social-culturale: locuințe semifinisate pentru muncitorii constructori, cantinele, cluburile, creșele și grădinițele de copii, punctele sanitare, construcțiile sportive, amenajarea spațiilor verzi, precum și construcțiile pentru deservirea comercială a populației.

Asigurarea fondurilor necesare pentru executarea în localități a investițiilor de natura utilităților edilitare, respectiv locuințe, lucrări social-culturale și celelalte lucrări la care se referă normele, este de regulă o sarcină ce revine organelor care coordonează activitatea respectivă. Așa de pildă rețelele edilitare, locuințele, sursele de energie ale localităților se asigură de către sfaturile populare în planurile lor de investiții; construcțiile și terenurile de sport, de asemenea nu se cuprind în valoarea devizului obiectivului, ele fiind prevăzute în planul de investiții al U.C.F.S.

În cazuri excepționale, cînd se impune construirea unor astfel de lucrări de către titularii de investiții produc[illegible] valoarea acestora se evidențiază separat pentru a nu influența indicatorul „investiției specifice" și indicatorii derivați, precum și pentru a nu deforma concluziile din calculele de eficiență.

L. LACHSZ

FIŞIER

Acte normative cu caracter economic publicate în luna aprilie 1967

● Decret nr. 299 din 30 martie 1967, pentru **organizarea și funcționarea Comitetului de Stat al Apelor,** publicat în B.of. nr. 29/1967.

● Decret nr. 381, din 24 aprilie, privind modificarea art. 4 din Decretul nr. 97/1961 pentru **organizarea și funcționarea Ministerului Industriei Ușoare,** publicat în B. of. nr. 37/1967.

● H.C.M. nr. 754 din 6 aprilie 1967, privind **înființarea întreprinderii de stat pentru comerțul exterior „Conservexport" și modificarea obiectului întreprinderii de stat pentru comerțul exterior „Prodexport",** ambele sub îndrumarea și controlul Ministerului Comerțului Exterior, publicată în B. of. nr. 31/1967.

● H.C.M. nr. 801 din 10 aprilie 1967, privind **acordarea unor facilități la intrarea și ieșirea turiștilor străini care vor vizita România în „Anul turistic internațional 1967",** publicată în B. of. nr. 32/1967.

● H.C.M. nr. 834, din 14 aprilie 1967, prin care se abrogă H.C.M. nr. 1327/1955 privind aprobarea Regulamentului pentru organizarea și funcționarea Inspecției de impozite de la Secțiile financiare raionale și orășenești și H.C.M. nr. 1938/1955, privind drepturile studenților din producție, care urmează secțiile fără frecvență din cadrul instituțiilor de învățămînt superior, pe perioada concediului anual de 30 zile, în vederea susținerii examenelor de sfîrșit de an.

RĂSFOIND PRIN DOSARE

PORTIŢE NEFERECATE

RECENT s-a judecat procesul delapidatorilor din unele unități de desfacere a legumelor și fructelor din sistemul Gostat din Capitală. De fapt, dosarul penal nr. 1272/1967, soluționat de Tribunalul popular al raionului Tudor Vladimirescu, a luat ființă în urmă cu aproape doi ani, o dată cu ordonanța de punere sub învinuire, dată de organul de urmărire penală. Sentința pronunțată de Tribunal în ziua de 26 aprilie, nu a fost decît epilogul, în urma căruia cei vinovați de jefuirea avutului obștesc — în speță unii lucrători din magazinele Gostat-București — cu sume care se apropie de un milion, și-au primit pedeapsa aspră, dar dreaptă, a legii.

Luînd cunoștință de faptele relatate în sala de judecată, orice economist își pune întrebarea legitimă: **Cum a fost posibil ca inculpații — constituiți în bandă organizată — să delapideze timp de doi ani de zile din avutul gestiunii încredințate, fără ca organele de specialitate contabile să descopere la timp manevrele frauduloase ale acestora?**

Pentru a răspunde la această întrebare, ne propunem să sintetizăm procedeele curente folosite de infractori și defecțiunile organizatorice și de evidență contabilă constatate de cei chemați să facă verificarea gestiunilor în cauză, pentru ca pe această cale să tragem un semnal de alarmă — post-factum — adresat forurilor interesate.

● Potrivit normelor în vigoare în sectorul de desfacere a legumelor și fructelor atît din sectorul Gostat cît și al Departamentului pentru valorificarea legumelor și fructelor, evidența mărfurilor intrate și desfăcute se ține valoric, global, pe unități de desfacere, sub răspunderea unică a unui gestionar. În condițiile în care unitatea se suprapune cu locul de desfacere, evidența contabilă exprimă clar situația gestionară a acesteia. Lucrurile se complică însă în cazul unităților mari din piețe cu mai multe puncte de vînzare unde evidența nu reflectă mișcarea mărfurilor pe fiecare punct de desfacere. În această situație gestionarul răspunde față de organul tutelar (Oficiul pentru valorificarea legumelor și fructelor sau magazinul Gostat) pe baza unei evidențe globale, care nu permite să se constate mișcarea reală a mărfurilor prin punctele de desfacere: cît anume marfă a intrat și s-a vîndut, cît a rămas, ce perisabilități au existat, ce declasări prin nevalorificare s-au produs.

Acest sistem a favorizat ca gestionarii în cauză să însușească sute de mii de lei drept „perisabilități" fără ca acestea să se fi produs în fapt la fiecare punct de desfacere dar pentru care se întocmeau documente de scădere la plafonul maxim admis de lege.

● Neexistînd o evidență precisă la unitățile producătoare-furnizoare, în speță G.A.S., fapt ce a făcut ca necinstea să se cuibărească, loturi întregi de produse erau înscrise în acte în cantități mult mai mici decît cele efectiv ieșite pe poarta gospodăriei, diferențele valorificîndu-se în beneficiul infractorilor.

● Din lipsa de spirit gospodăresc a unor conduceri de G.A.S. furnizoare, produsele livrate nefiind în prealabil sortate pe calități, livrarea s-a făcut la o categorie inferioară, fapt care a dat posibilitatea infractorilor să le valorifice la prețuri superioare, însușindu-și diferențele în urma sortării acestora.

Evident, împrejurările în care s-au produs delapidările în cauză sînt foarte complexe. Zecile de dosare ale anchetei penale și judiciare atestă nenumărate atitudini de gură cască ale unor cadre de răspundere.

Ținînd seamă că delapidările care formează obiectul dosarului în cauză nu s-au produs în condiții accidentale ci, așa cum s-a arătat mai sus, datorită modului defectuos de întocmire a documentelor contabile și a sistemului de evidență și gestiune, se ridică însă următoarea întrebare: **Cunoscute fiind aceste racile, care pot genera oricînd asemenea infracțiuni în dauna avutului obștesc, s-au luat oare măsuri de înlăturare a lor?**

Dintr-un recent sondaj făcut la unele unități din piețele Capitalei, reiese că și în prezent evidența mișcării mărfurilor se ține global pe gestionari, fără a fi extinsă la nivelul punctelor de desfacere, împrejurare care împiedică efectuarea oricărui control preventiv sau post-factum cu privire la fenomenele ce se produc la locul unde în fapt se desface marfa.

De asemenea, nu pot fi executate controale operative din necunoașterea soldurilor scriptice, deoarece evidențele contabile la cele mai multe oficii raionale sînt în urmă cu 1–2 luni, iar în unele cazuri cum ne relatează tov. Ioan Dan, contabil șef la Oficiul de valorificare a legumelor și fructelor — Satu Mare, cu 6–8 luni.

În sfîrșit, cu toate prejudiciile pe care le creează nesortarea produselor la furnizor, această carență continuă să fie o practică a multor producători de legume și fructe. În aceste condiții, n-a sosit oare timpul să fie ferecate aceste portițe de păgubire a avutului obștesc? Mai sînt necesare și alte procese penale pentru a se lua măsurile corespunzătoare?

C. CRISTEA

ŞTIINŢA ORGANIZĂRII — PE ŞANTIERE

CONSTRUCTORII de pe şantiere depun eforturi susţinute pentru a ridica nivelul executării lucrărilor — sarcină de mare importanţă pentru economia naţională. Rezultatele pe care le obţin organizaţiile de construcţii ar putea fi (cu aceleaşi sau aproape aceleaşi eforturi materiale, financiare şi umane) mult mai mari dacă, alături de celelalte componente ale activităţii de construcţii, problemele organizării ştiinţifice a muncii şi conducerii lucrărilor, s-ar bucura de o mai mare atenţie. Din păcate însă, işi face incă drum in mod anemic convingerea că, numai aşezind pe o bază strict raţională intreaga activitate de producţie din fiecare unitate şi de la fiecare loc de muncă, se poate obţine efectul economic maxim din utilizarea forţei de muncă şi folosirea tehnicii cu care sint dotate intreprinderile şi şantierele.

Carenţe in folosirea timpului de lucru şi a utilajelor

FIECARE element al procesului de construcţii conţine mari posibilităţi de economisire a muncii sociale, de sporire a beneficiilor unităţilor de execuţie. Datele statistice privind utilizarea timpului de muncă, folosirea utilajelor şi consumurilor de manoperă pe categorii de lucrări, dovedesc cu prisosinţă acest lucru.

Potrivit datelor din dările de seamă statistice centralizate la INCERC, stagnările de o zi in procesul de muncă, invoirile şi concediile fără plată, absenţele nemotivate şi concediile medicale **au insumat in cursul unui an, in valori absolute, un număr de ore ce poate fi evaluat, pe baza tarifului minim de acord, la o sumă echivalentă cu salariul a circa 16 mii de muncitori constructori pe timp de un an.** Dacă celor aproximativ 4,5 mil. ore inregistrate ca neutilizate li s-ar adăuga şi stagnările ce intervin in cursul fiecărei zi in activitatea muncitorilor prezenţi la lucru, s-ar găsi adevărate comori pe care utilizarea raţională a timpului de lucru le-ar putea oferi economiei naţionale şi creşterii veniturilor fiecărui muncitor constructor.

Aceeaşi sursă de informare statistică arată că, pentru zeci de tipuri de utilaje din cele mai frecvente pe şantierele noastre, **ponderea intreruperilor in programul de lucru reprezintă aproximativ 28% pe timp de un an.** Dacă am exprima in unităţi fizice de utilaj numărul total al orelor de intreruperi inregistrate in anul 1965, ajungem la concluzia, de loc imbucurătoare, că fiecare al patrulea utilaj din cele asupra cărora s-a făcut calculul nu a lucrat in cursul anului. **O evaluare la limita inferioară a costului de inchirieri pe oră utilaj, a totalului orelor de intreruperi arată că s-a pierdut o valoare egală cu 130 mil. lei.**

Din studiul consumurilor de muncă făcute la INCERC la construcţiile industriale, civile şi de drumuri s-au desprins importante rezerve in consumul de manoperă. **Astfel, la s[1] hale industriale au rezultat consumuri neraţionale de manoperă de aproximativ 2% din totalul volumului de manoperă.** Ele s-au datorat, in principal, schimbării soluţiilor de proiectare după inceperea execuţiei lucrărilor, manipulării suplimentare de materiale ce au fost depozitate pe locul destinat obiectelor amplasării, remedierilor la lucrările executate cu greşeli. **La 3 blocuri de locuinţe executate in Bucureşti din beton armat in sistemul cofrajelor glisante, de exemplu, consumurile neraţionale de manoperă au reprezentat 13%, iar la 69 de lucrări de drumuri executate in anii 1965—1966 — 21% din consumul total de manoperă.**

Irosirea de mijloace materiale şi energie umană pe unele şantiere provine adesea din repartizarea nejustă a mijloacelor de muncă, din insuficienta lor cunoaştere de către cei chemaţi să le minuiască şi, deci, folosirea lor cu slabă eficacitate, greşelilor in aplicarea normelor de muncă şi slaba preocupare pentru crearea condiţiilor asigurării desfăşurării normale a procesului de producţie.

O altă latură a organizării muncii care trebuie să nu scape atenţiei, se referă la efectul muncii de azi asupra bunurilor materiale pe care le va folosi miine. Nu se poate pierde din vedere faptul că felul in care se munceşte azi este reţinut de construcţiile realizate, prin durabilitate, calitate şi cheltuieli de intreţinere, care se inscriu in contul muncii viitoare, influenţind cheltuielile pe care le vom face in anii următori. **Aşa-numitele reparaţii in perioada de garanţie sint oare altceva decit cheltuieli de muncă planificată in viitor in contul unei calităţi necorespunzătoare a producţiei făcute azi ?**

Descongestionarea cadrelor de specialitate de problemele administrative

ANALIZA atentă a procesului de muncă pe şantiere in scopul inlăturării a tot ceea ce constituie risipă a timpului de muncă de care dispune fiecare unitate de execuţie, constituie, fără indoială, o mare sursă de sporire a eficienţei activităţii de construcţii. Valorificarea ei deplină pledează convingător pentru lărgirea preocupărilor privind organizarea ştiinţifică a muncii din partea tuturor celor ce lucrează pe şantiere — conducători de unităţi, ingineri, tehnicieni şi muncitori.

Una din condiţiile organizării ştiinţifice a muncii presupune descongestionarea cadrelor de specialitate de pe şantiere de problemele administrative. Pentru a realiza acest deziderat, ar fi necesar ca actualul mod de planificare şi de evidenţă a producţiei, a muncii şi a relaţiilor financiare dintre organizaţiile de construcţii şi bancă, să fie imbunătăţite. Planificarea evidenţei şi decontărilor cu beneficiarul şi cu Banca ar trebui făcute la nivelul obiectului de construcţii şi legate de darea in funcţiune a producţiei terminate (obiecte, părţi de obiect, sau complexe de lucrări). **Aceasta ar permite reducerea numărului indicatorilor de plan la minimul necesar economiei naţionale, iar evidenţa statistică şi lucrările impuse de actuala planificare financiară s-ar simplifica substanţial.**

În aceste condiţii s-ar putea imbunătăţi compartimentarea activităţilor necesare conducerii producţiei şi incadrarea fiecărui compartiment cu cadrele de specialitate după specific şi la nivelul pregătirii cerute. **Astăzi, numărul exagerat de mare de indicatori de plan şi de evidenţe statistice şi alte lucrări de birou ocupă in aşa măsură timpul cadrelor de conducere, al inginerilor şi maiştrilor ce lucrează pe şantiere, incit le rămine prea puţin timp pentru a gindi asupra perfecţionărilor ce se impun in domeniul organizării.** Din unele sondaje efectuate asupra modului de utilizare a timpului de lucru al personalului tehnico-ingineresc de pe şantiere, ca şi din autofotografierea zilei de muncă, rezultă că **personalul amintit cheltuieşte intre 30—50% din timp cu lucrări ce sint periferice pregătirii şi rolului lor in producţie.**

Literatura de specialitate impletită cu cursuri speciale

UNA din principalele măsuri ce s-ar impune pe linia cultivării interesului cadrelor de specialişti şi muncitori pentru problemele organizării pe baze ştiinţifice a muncii şi conducerii producţiei, **este publicarea unei literaturi de specialitate menite să prezinte experienţa inaintată şi nivelul preocupărilor in alte ţări, care se situează inaintea noastră in materie de organizare ştiinţifică a muncii in construcţii.** Ar putea prezenta interes lucrări care ar infăţişa cele mai eficiente metode de organizare a muncii şi producţiei, folosirea raţională a eforturilor fizice şi intelectuale, organizarea ştiinţifică a activităţii personalului administrativ, problema simplificării evidenţei, imbunătăţirii structurii organizatorice a unităţilor de construcţii etc.

Poate nu ar fi o iniţiativă greşită dacă, după exemplul cărţii lucrătorului zidar, parchetar etc., s-ar tipări sub forma unei serii de broşuri sau biblioteci, **cartea constructorului in materie de organizare ştiinţifică a muncii şi producţiei. De asemenea ar fi necesar ca, la cursurile de specializare ce se preconizează a se organiza pentru cadrele superioare din industrie, să participe şi cadrele similare din ramura construcţiilor, pentru a se iniţia asupra problemelor organizării ştiinţifice a muncii.**

La procesul de pregătire specială in problemele de organizare ştiinţifică a muncii şi conducerii producţiei, ce s-ar organiza la nivel central, **ar fi bine să fie atrase şi cadre didactice din invăţămintul superior tehnic, care ar urma să se consacre activităţii didactice a acestei noi specialităţi.**

Ingineri specialişti in problemele organizării

PARALEL cu măsurile de iniţiere a cadrelor de conducere din organizaţiile de construcţii in problemele de organizare ştiinţifică a muncii, **se impune pregătirea de ingineri specialişti in problemele de organizare, numiţi in alte ţări „ingineri organizatori".** Pentru pregătirea acestora s-ar putea folosi formele statornicite in cadrul invăţămintului nostru superior : cursurile postuniversitare de scurtă durată pentru ingineri dintre cei mai valoroşi sub raportul pregătirii tehnico-ştiinţifice şi al experienţei practice ; organizarea unei secţii in cadrul Institutului de construcţii pentru pregătirea din rindurile actualilor studenţi a viitorilor ingineri organizatori. Pregătirea viitorilor ingineri organizatori nu ar trebui să se rezume in aglomerarea lor in timpul anilor de facultate cu multiple cunoştinţe in legătură cu reglementările sau instrucţiunile in vigoare. Asemenea cunoştinţe şi le pot insuşi singuri, pe parcursul activităţii in producţie. **Esenţial ar fi ca, in facultate, studenţii să primească cunoştinţe fundamentale asupra bazelor ştiinţei organizării muncii, producţiei şi conducerii, asupra principiilor, metodei acestei ştiinţe, cu exemplificări practice de adaptare la situaţii diferite pe care le oferă diversitatea locurilor şi condiţiilor activităţii de construcţii.**

Procesul de invăţămint al studenţilor ce s-ar pregăti pentru a deveni ingineri organizatori, ar trebui să se desfăşoare intr-o strinsă legătură cu activitatea intreprinderilor de construcţii, iar examenul final al pregătirii lor să constituie proiectul de organizare in faţa căruia să se pună cerinţa rezolvării unei probleme de organizare ştiinţifică a muncii sau producţiei la nivel de şantier sau obiect de producţie finită.

Studiind experienţa invăţămintului din alte ţări pe linia formării de „ingineri organizatori" şi ţinind seama de necesităţile ţării noastre, s-ar putea elabora — prin grija Ministerului Invăţămintului — programa şi cursul potrivit specificului ramurii construcţiilor.

Pregătirea inginerilor organizatori presupune specializarea in perspectivă a cadrelor didactice in problemele de organizare a muncii, producţiei şi conducerii. Acest lucru ar putea fi realizat prin trimiterea unor cadre didactice, ingineri şi economişti la cursuri de specializare sau in călătorii de studii in străinătate şi prin pregătirea pe calea doctoranturii in ţară şi in străinătate.

Îndrumări metodice din partea organelor superioare

PRIN intensificarea activităţii de cercetare a problemelor de organizare ştiinţifică a muncii şi a conducerii activităţii de construcţii, **s-ar putea ajunge la elaborarea unor recomandări metodice cu aplicare la ramura construcţiilor, inspirate din principiile de organizare ştiinţifică a producţiei concepute pe ansamblul economiei naţionale, care ar putea servi ca indreptar in organizarea ştiinţifică a muncii pe şantiere.**

Ar fi totodată indicată introducerea in proiectele de execuţie a recomandărilor cu privire la procedeele şi metodele de organizare a muncii celei mai potrivite şi considerate de proiectanţi a fi in concordanţă cu soluţia tehnică şi constructivă adoptată.

În organizarea ştiinţifică a muncii, o mare insemnătate o au condiţiile concrete, situaţia reală de pe şantier. În mod deosebit, măsurile trebuie indreptate spre maxima economie de muncă vie, prin reducerea şi eliminarea timpilor neproductivi ; reducerea volumului muncilor manuale grele ; utilizarea personalului calificat (ingineri, tehnicieni, maiştri), la munci corespunzătoare calificării lor ; economisirea muncii sociale, prin reducerea timpilor de nefuncţionare a utilajelor şi folosirea cu spirit de economie a materialelor de construcţii ; economisirea muncii viitoare, prin imbunătăţirea calităţii execuţiei, mărirea durabilităţii construcţiilor şi eliminarea cheltuielilor de finisare in perioada de garanţie.

Organizarea ştiinţifică a muncii are, in actuala etapă de desăvirşire a construcţiei socialiste, o importanţă deosebită, atit pentru economia naţională, cit şi pentru fiecare muncitor. O bună organizare a muncii dă satisfacţie muncitorilor constructori de pe şantiere prin aceea că le creează posibilitatea de a munci ritmic, cu regim raţional de muncă, in condiţii optime, care le apără sănătatea şi puterea de muncă, le creează condiţii pentru o productivitate a muncii sporită şi un cîştig asigurat in tot timpul săptăminii, lunii şi anului ceea ce ii leagă de intreprinderea in care lucrează.

Aşadar, instruindu-se asupra modului cum să-şi organizeze raţional munca, lucrătorii din construcţii vor descoperi noi rezerve de creştere a productivităţii muncii şi, o dată cu aceasta, işi vor spori cîştigurile personale.

prof. ing. Miron BELEA

CURIER

Au inceput lucrările la...

...O NOUĂ LINIE ELECTRICĂ DE INALTĂ TENSIUNE. Traseu : termocentrala **Paroşeni—mina Uricani.** Cantitatea suplimentară de energie pe care o va primi linia este necesară noilor abataje puse recent in exploatare ;

...mai multe exploatări miniere : un abataj (de unde se vor extrage pină in 1970 — 50 000 t de lignit) la intreprinderea „Sălajul" regiunea Crişana, un puţ de extracţie şi două noi abataje la Bălan ;

...centrala termoelectrică a viitoarei uzine de autoturisme de la Colibaşi : aici se vor instala turbine cu o putere de 50 megawaţi ;

...un alt mare şantier argeşean, acolo unde se va ridica **noua fabrică de preparate de carne.** Fabrica — in intregime mecanizată şi automatizată — va putea realiza simultan 30 de sortimente de preparate de carne ;

...noul sediu al Institutului de cercetări şi proiectări pentru automobile şi tractoare din Braşov. Pe o suprafaţă de 4 500 mp se vor inălţa clădiri, pe cinci nivele, pentru laboratoare, ateliere, săli de proiectare ;

...o nouă cramă la cunoscuta staţiune viticolă Murfatlar. Aici se vor monta instalaţii frigorifice şi linii de prelucrare cu o capacitate de 780 de vagoane.

S-au incheiat lucrările de construcţie la...

...autobaza din Marghita — regiunea Crişana. Autobaza va putea asigura deservirea simultană (reparaţii curente) a 800 de automobile ;

...complexul de cracare catalitică de la Combinatul din Brazi. Aici au inceput probele tehnologice cu 45 de zile mai devreme decit fusese planificat ;

...secţia de băuturi tip pepsicola de la intreprinderea alimentară din Ovidiu — regiunea Dobrogea. Pe oră aici se vor imbutelia 10 000 de sticle ;

...motelul de la kilometrul 81 pe şoseaua Bucureşti—Braşov. Motelul are o denumire geografică sugestivă : „Paralela 45".

Pe drumul creaţiei tehnice...

...se inscriu noi produse cu atribute calitative superioare :

- **macaraua-turn** (care poate fi montată şi pe autocamioane cu capacitate medie) cu sarcină utilă de o tonă şi jumătate la inălţimea de 25 m ; **instalaţia de foraj S.G.-300 (varianta minieră) destinată prospecţiunilor geologice şi instalaţia de foraj pentru puţuri cu apă** care poate săpa pină la adincimi de 150 m cu un diametru de 1,2 m. Toate poartă marca cunoscutei uzine de utilaj petrolier din Tirgovişte ;
- **un modern tip de şlep de 1700 t pentru transportul fructelor.** Şlepul a fost lansat pe şantierul naval Brăila ;
- **un nou sortiment de celofibră** (superrezistentă la rupere) cu alungire constantă atit in mediu uscat cit şi in mediu umed, realizat la Combinatul de fibre artificiale, tot din Brăila ;
- **cauciucul extins cu ulei produs** la Combinatul din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Purtind denumirea de „Carom 1712" noul tip poate fi folosit la fabricarea anvelopelor, incălţămintei şi articolelor electroizolante. In acelaşi timp, la Combinat a inceput producţia de serie a polistirenului rezistent la şocuri.

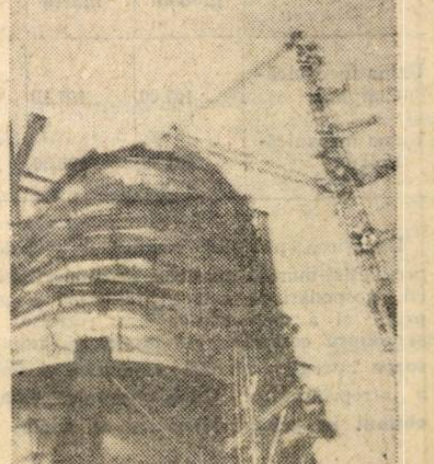

Pe şantierul noului furnal de 1700 m³ de la Combinatul siderurgic-Galaţi

TIMPUL DE LUCRU FOLOSIT DEPLIN ŞI PRODUCTIV!

ADOPTAREA recentei hotăriri a Comitetului Central al Partidului Comunist Român şi a Consiliului de Miniştri cu privire la reglementarea programului de muncă şi întărirea disciplinei în întreprinderi, ministere, instituţii centrale, sfaturi populare şi organizaţii obşteşti mobilizează pe toţi oamenii muncii pentru folosirea completă şi productivă a timpului de lucru, în scopul îndeplinirii exemplare a sarcinilor de plan, al dezvoltării economiei naţionale şi ridicării bunăstării întregului popor.

Realizările de însemnătate istorică obţinute în anii construcţiei socialiste constituie o dovadă convingătoare că majoritatea covîrşitoare a lucrătorilor din economie, ca şi a oamenilor de ştiinţă, au acumulat o valoroasă experienţă, s-au convins de importanţa creşterii producţiei şi a productivităţii muncii şi depun eforturi susţinute pentru îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor trasate de partid.

Între laturile esenţiale ale producţiei, un rol primordial îl are folosirea deplină şi productivă a forţei de muncă, a timpului de lucru. Organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii — mai ales într-o economie planificată, dinamică — este de neconceput fără o disciplină riguroasă în toate domeniile activităţii economice şi sociale, fără folosirea completă şi cît mai raţională a fondului de timp de lucru şi, implicit, a capacităţilor de producţie.

Partidul consideră că folosirea completă şi productivă a timpului de muncă reprezintă una din cele mai importante căi de utilizare deplină a potenţialului tehnic al întreprinderilor, de creştere a producţiei şi productivităţii muncii, de reducere a cheltuielilor de producţie şi de sporire a acumulărilor socialiste. În ultimă instanţă, de folosirea cît mai deplină şi productivă a timpului de muncă şi a capacităţilor de producţie depind sporirea avuţiei naţionale şi creşterea nivelului de trai al oamenilor muncii.

În unităţi de producţie din industrie, agricultură, transport şi construcţii, în întreprinderi comerciale, în instituţii, în ministere şi alte organe centrale se iroseşte o însemnată parte din fondul de timp de lucru. Aşa cum a relevat tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, **„întreprinderea trebuie să fie astfel organizată, încît producţia şi munca să corespundă nivelului mondial, să asigure fiecărui muncitor posibilitatea ca în timpul legal de lucru să-şi valorifice pe deplin capacitatea, corespunzător condiţiilor tehnice existente“.** *Canalele prin care se irosesc minutele şi orele preţioase pentru realizarea sarcinilor de producţie sînt numeroase. De pildă, fondul de timp neutilizat este încă ridicat în numeroase întreprinderi şi instituţii din cauza întîrzierilor, absenţelor nemotivate, învoirilor, concediilor fără plată etc.*

Ca o consecinţă a programării necorespunzătoare a producţiei, a neaprovizionării la timp şi în cantităţi suficiente a locurilor de muncă cu materie primă, S.D.V. şi desene, a stagnărilor şi întreruperilor în funcţionarea utilajului datorate întreţinerii şi reparării necorespunzătoare a acestuia, gradul de ocupare a muncitorilor în timpul zilei de muncă este încă redus, ziua de lucru nu este folosită integral de toţi lucrătorii.

Un preţios timp se pierde ca urmare a insuficientei pregătiri a locului de muncă, a organizării defectuoase a preluării şi predării schimburilor, a părăsirii nejustificate a locului de muncă. De asemenea, un volum mare de muncă se cheltuieşte nu pentru sporirea producţiei, ci pentru remedierea defecţiunilor apărute din cauza nerespectării disciplinei tehnologice.

Randamentul şi calitatea muncii sînt diminuate în multe întreprinderi din cauza folosirii neraţionale a unor salariaţi, care nu au calificarea cerută de lucrările ce au de executat. Totodată, în numeroase unităţi, ca urmare a lipsurilor în mecanizarea transporturilor interne, a muncilor grele şi cu mare volum de muncă etc., raportul dintre numărul celor care dau efectiv produse şi cel al auxiliarilor este în defavoarea primilor.

O însemnată parte din timpul de lucru al personalului tehnic-administrativ din întreprinderi, ministere şi celelalte organe centrale se iroseşte prin efectuarea unor lucrări formale, lipsite de finalizare şi eficienţă. De asemenea, mult timp se pierde şi din cauza şedinţelor, conferinţelor, desfăşurarea de activităţi culturale, sportive şi obşteşti în decursul programului de lucru.

Mobilizarea însemnatelor rezerve existente în diferitele verigi ale economiei noastre naţionale privind folosirea deplină şi productivă a timpului de muncă se va concretiza în sporuri substanţiale de producţie şi de productivitate a muncii, în reducerea preţului de cost, în creşterea acumulărilor socialiste.

Orice întîrziere în valorificarea acestor rezerve înseamnă o pagubă pentru economia naţională. De aceea, atît interesele statului, cît şi ale fiecărui om al muncii în parte fac necesară lichidarea tuturor cauzelor care generează nefolosirea deplină şi productivă a timpului de lucru.

DISCIPLINĂ RIGUROASĂ ÎN TOATE VERIGILE PRODUCŢIEI

- Ce se ascunde după normele de muncă?
- Rezerve insuficient fructificate
- Cîţi produc şi cîţi deservesc?

UZINA mecanică Cîmpina şi Uzina mecanică Poiana. Două întreprinderi din regiunea Ploieşti. Prima produce utilaj petrolier; a doua efectuează reparaţii la tractoare şi motoare de peste 80 CP. În primul trimestru din acest an întreprinderile amintite au obţinut realizări importante în îndeplinirea pricipalilor indicatori de plan (în %):

	Producţia globală	Producţia marfă	Productivitatea muncii
Uzina mecanică-Cîmpina	107,00	107,10	105,50
Uzina mecanică-Poiana	103,50	103,50	103,10

Depăşirea planului producţiei globale şi a producţiei-marfă, sporirea productivităţii muncii, gospodărirea mai judicioasă a materiei prime şi a materialelor s-au reflectat pozitiv şi asupra costurilor producţiei şi, implicit, asupra întregii activităţi economice şi financiare a întreprinderilor. **Uzina mecanică Cîmpina a obţinut în primul trimestru al anului o economie suplimentară de 1 060 000 lei, iar Uzina mecanică Poiana — de 372 000 lei.** Bilanţul pe trimestrul I putea fi însă mult mai bogat, dacă maşinile şi utilajele şi, mai ales, timpul de lucru, ar fi fost folosite mai bine.

Avînd la bază o analiză riguroasă a condiţiilor tehnice şi organizatorice ale locului de muncă, normele constituie factorul principal de folosire integrală a capacităţii maşinilor şi utilajelor, a timpului de lucru. Studiul efectuat în legătură cu nivelul mediu de realizare a normelor pe trimestrul I (Uzina mecanică Cîmpina 132%, Uzina mecanică Poiana 142,55%) pune de la început sub semnul întrebării calitatea şi justeţea fundamentării ştiinţifice a acestor norme. **În cele două întreprinderi depăşirile mari de norme nu constituie cazuri izolate, care ar putea fi puse pe seama calificării deosebite a unor muncitori ce lucrează în acord, ci reprezintă un fenomen aproape general,** aşa cum rezultă din grafic.

La Uzina mecanică-Cîmpina, **în timp ce 38% din numărul total al muncitorilor care lucrează în acord au obţinut depăşiri de normă între 100—130%, circa 62% au înregistrat depăşiri între 130—150% şi chiar mai mult. La Uzina mecanică-Poiana numai 16,6% dintre muncitori s-au situat în primele limite, iar 83,4% în limitele superioare.** Merită menţionat faptul că în ambele întreprinderi — aşa cum ne-au precizat unii specialişti — se consideră că se lucrează pe bază de „norme ştiinţifice“, izvorîte din normativele tehnice departamentale. Ceva mai mult: la Uzina mecanică-Poiana, planul de extindere a normelor cu motivare tehnică (?!?) a fost depăşit în trimestrul I cu 1,25% (plan 91%, realizat 92,25%)!

Deşi în cadrul acţiunii privind organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii au început unele studii pentru aducerea normelor de muncă la un nivel corespunzător condiţiilor existente, **normarea muncii rămîne în cele două uzine un domeniu ce se cere explorat mai intens, în scopul utilizării cît mai depline a fondului de timp disponibil.**

O condiţie esenţială pentru a fructifica mai bine capacitatea maşinilor şi utilajelor cu care sînt dotate întreprinderile o constituie asigurarea unei discipline riguroase în general, a disciplinei muncii, în mod deosebit. Fără o asemenea disciplină nu este realizabilă o organizare ştiinţifică a muncii.

Din analizele efectuate în cele două întreprinderi rezultă că nu a fost intronată o atare disciplină, că o bună parte din fondul de timp disponibil se iroseşte, ceea ce are consecinţe negative asupra activităţii economice şi financiare. La Uzina mecanică-Cîmpina, ca şi la Uzina mecanică-Poiana, gradul de utilizare a fondului de timp de lucru a fost în trimestrul I al acestui an de 97,4%. Numai din cauza absenţelor nemotivate şi a învoirilor fără plată, la Uzina mecanică-Poiana s-au pierdut 968 ore/om, iar la Uzina mecanică din Cîmpina 3024 ore/om. Un calcul sumar arată că cele 968 ore/om înregistrate la Uzina mecanică-Poiana echivalează cu pierderea directă a unui volum de producţie în valoare de 63 000 lei, iar timpul pierdut la Uzina mecanică-Cîmpina — cu circa 4 capete de erupţie.

Deşi pagubele provocate întreprinderilor par la prima vedere mici, la ele se adaugă altele care diminuează acumulările: întîrzierile la serviciu, încetarea activităţii înainte de sfîrşitul programului de muncă, ţinerea de şedinţe şi prestarea de activităţi cultural-sportive în timpul de lucru etc; toate aceste capitole se regăsesc în bilanţul fondului de timp al celor două uzine la capitolul pierderi.

Repartizarea muncitorilor în acord pe grupe de îndeplinire a normelor în trim. I/1966

Pe de altă parte, pagubele provocate întreprinderilor nu pot fi reduse numai la producţia pierdută în timpul respectiv de cei nedisciplinaţi. Dacă ţinem seama că prin atitudinea lor, dezorganizează procesul de muncă şi stînjenesc activitatea altor lucrători care depind mai mult sau mai puţin direct de ei, constatăm că nefolosirea unei părţi din timpul de muncă are consecinţe mult mai grave. Prin producţia slabă ce o realizează, ei diminuează nu numai propriile cîştiguri, ci şi pe ale celorlalţi membri ai colectivului. Şi, evident, nimeni nu este obligat — şi cu atît mai mult cei care desfăşoară o muncă rodnică, în mod disciplinat — să suporte consecinţele actelor de indisciplină ale altora.

Utilizarea raţională a timpului de lucru cere, totodată, asigurarea unui raport just între numărul muncitorilor care lucrează în secţiile de bază şi cei care prestează diferite activităţi auxiliare şi de deservire, necesare desfăşurării în bune condiţiuni a procesului de producţie. Iată cum se prezintă situaţia, din acest punct de vedere, în cele două întreprinderi:

Situaţia structurii muncitorilor, trim. I/1967

	Total muncitori	Muncitori de bază (cifre absolute)	%	Muncitori auxiliari (cifre absolute)	%
Uzina mecanică-Cîmpina	1782	943	52,9	839	47,1
Uzina mecanică-Poiana	1708	1046	61,2	662	38,8

E drept, în ambele uzine, specialiştii au ridicat problema ca forurile în drept să ia în studiu criteriile în funcţie de care se face în prezent determinarea meseriilor de bază şi a celor auxiliare şi elaborarea unei noi metodologii care să îmbunătăţească această clasificare (problemă ridicată, de altfel, şi cu alte prilejuri de „Viaţa economică“). Dar, abstracţie făcînd de acest lucru, trebuie remarcat că **numărul muncitorilor auxiliari şi, în primul rînd, al celor care lucrează în domeniul transportului, este excesiv.** La Uzina mecanică-Poiana, din 662 muncitori auxiliari, 171 sînt ocupaţi la transporturi. La Uzina mecanică-Cîmpina, din 839 muncitori auxiliari, numărul celor din transporturi se ridică la 116. Dat fiind faptul că, în aceste uzine, secţiile sînt dispersate şi la distanţe mari, s-ar fi cerut o mai largă preocupare pentru mecanizarea transportului intern.

Dar, chiar în actualele condiţii, **se pot lua măsuri mai temeinice pentru raţionalizarea muncii celor care efectuează transporturi, fie prin mai buna organizare a acestei activităţi, fie prin dotarea cu mijloace mecanizate.** Căutîndu-se să se raţionalizeze transportul intern, la Uzina mecanică-Poiana au fost eliberaţi 21 de muncitori de la transporturi, şi calificaţi în meseria de strungar. De la 1 martie, ei au început să lucreze la maşini. În această ordine de idei, arătăm că **lărgirea, în general, a profilului profesional al muncitorilor, policalificarea lor în meserii înrudite, ar crea condiţii uzinelor să folosească mai bine forţa de muncă şi timpul de lucru, fără a mai fi nevoite să recurgă la angajări de noi muncitori.**

Tot în scopul micşorării numărului muncitorilor auxiliari, o mare importanţă are şi lărgirea studiului în legătură cu perfecţionarea proceselor de producţie, amplasarea depozitelor de materiale şi a magaziilor intermediare, lungimea circuitelor de transport şi posibilităţile de raţionalizare a acestora. Dotarea cu mijloace mecanizate a transportului ar permite obţinerea unei însemnate economii de forţă de muncă şi bani.

CE SE ÎNTÎMPLĂ ÎN SCHIMBURILE DE NOAPTE?

UN raid făcut în noaptea de 17 spre 18 aprilie a.c. în 13 întreprinderi din Bucureşti a relevat unele aspecte negative în legătură cu modul în care este folosit timpul de lucru. Consemnăm cîteva dintre ele:

● **Pierderea unui volum important de timp de lucru prin părăsirea locurilor de muncă înainte de terminarea programului în schimbul II şi începerea cu mare întîrziere a schimbului III.** — La Uzinele „Timpuri Noi“, din 33 de muncitori care urmau să părăsească schimbul II, 9 se aflau la vestiare cu 20 de minute înainte de terminarea programului, iar alţi 24 nu se mai găseau în uzină. Aceeaşi situaţie s-a înregistrat şi la Combinatul de cauciuc Jilava, Fabrica de produse lactate, Uzina „Republica“ şi Uzina „Steaua roşie“, variind doar numărul muncitorilor care au părăsit mai devreme schimbul II.

● **Pontajul la intrarea în schimburi nu se face corect.** — La Uzina de radiatoare, echipament metalic, obiecte şi armături sanitare, unii salariaţi n-au mai trecut pe la ceasurile de pontaj pentru a evita înregistrarea întîrzierilor sau pentru că aveau deja efectuate pontajele de către alţi salariaţi. Din 899 fişe de pontaj, s-au găsit la fişier numai 436, restul aflîndu-se asupra salariaţilor. În noaptea respectivă, 8 muncitori au lipsit nemotivat, 4 au întîrziat cu o oră, 1 muncitor cu 2 ore, iar altul cu 4 ore.

● **Lipsa de aprovizionare a locurilor de muncă cu materiale,** a determinat ca muncitorii de la secţiile mecanică I şi II ale Uzinei „Electromagnetica“ să părăsească în mod repetat locul de muncă, fapt care a provocat stagnări în producţie, întreruperi în funcţionarea utilajelor. La Uzina metalurgică Griviţa la secţia laminoare profile uşoare, 45 de muncitori au stat timp de 30 de minute, ca urmare a strangulărilor ivite din cauza ritmului inegal de lucru între laminoare şi ajustaj — producţia de laminate pe patul de răcire aglomerîndu-se peste capacitatea normală.

● **Cînd lipseşte asistenţa tehnică.** — La Uzina „Electromagnetica“, din 11 ingineri şi tehnicieni programaţi în secţiile care lucrează în 3 schimburi, nu a fost repartizat în ultimul schimb nici unul, iar în secţiile turnătorie, ajustaj, seleniu, asistenţa tehnică în schimbul III este încredinţată... reglorilor. Această situaţie s-a reflectat în nivelul ridicat al rebuturilor şi în calitatea scăzută a unor produse. Din analiza rebuturilor la 6 repere, s-a constatat că, faţă de 0,5% în primele două schimburi, acestea s-au ridicat la 2,4% în schimbul III.

Din cele relatate sumar se desprinde necesitatea de a se lua pretutindeni măsuri ca asemenea anomalii să fie înlăturate cu desăvîrşire, ca timpul de lucru să fie şi în schimbul III cît mai deplin şi eficient folosit.

LICHIDAREA RISIPEI DE FORŢĂ DE MUNCĂ

● În „categoria grea“ a uzinei ● Insuficientă asistenţă şi supraveghere ● Bilanţ şi angajament

UZINA METALURGICĂ Iaşi a intrat în funcţiune la începutul anului 1964. Sarcinile ei de producţie au sporit an de an (planul pe 1967, de pildă, este cu 12% mai mare faţă de cel precedent). La finele primului trimestru din anul curent, principalii indicatori de plan fuseseră întrecuţi cu 4,8% la producţia globală, 5,2% la producţia-marfă, 4,8% la producţia-marfă vîndută şi încasată şi cu 5,5% la productivitatea muncii. Consumul de metal pe tona de produse a scăzut faţă de anul trecut cu 38 de kg.

În uzină există încă mari posibilităţi de sporire a producţiei şi a productivităţii muncii, îndeosebi prin utilizarea mai bună a fondului de timp de lucru.

Timp de zece zile, în toate secţiile, la toate locurile de muncă, s-a efectuat o analiză critică privind folosirea timpului de muncă, a celor 480 de minute de program zilnic. Această amplă investigaţie, pe care literatura de specialitate o denumeşte cu expresia englezească **to save time** (a salva, a economisi timpul) şi în cadrul căreia s-a folosit un complex de metode de observare şi analiză, a permis să se evidenţieze cauzele nefolosirii integrale şi productive a timpului de muncă, să se localizeze efectele acestora şi să se determine posibilităţile de înlăturare a neajunsurilor semnalate.

Activitatea economică a unei întreprinderi, a fiecărei verigi, a fiecărui loc de muncă, îşi are importanţa sa bine determinată, concurînd într-o măsură anumită la realizarea producţiei, la furnizarea unor valori de întrebuinţare. Sînt însă unele sectoare sau secţii hotărîtoare, care au ponderea cea mai mare în ansamblul activităţii întreprinderii. Asemenea secţii-cheie — „categoria grea“ a U.M.I. — sînt secţia de ţevi sudate, cea de profile îndoite şi secţia finisaj.

Radiografia timpului de lucru la secţia de ţevi sudate arată că aici, datorită întreţinerii şi supravegherii necorespunzătoare a utilajelor, se înregistrează un număr mare de întreruperi şi staţionări în funcţionarea agregatelor. **Ele reprezintă o principală cauză pentru care gradul de ocupare a muncitorilor în cadrul zilei de lucru este încă redus. Pe baza analizei staţionărilor ce au avut loc în anul 1966 şi în primul trimestru al anului curent la linia 4 XU de la secţia ţevi sudate, rezultă că s-a folosit efectiv numai 66,5% din fondul de timp de lucru; restul de 33,5% s-a pierdut prin opriri generate de diferite cauze:**

Opriri	Ponderea în totalul fondului de timp
tehnologice	8,5%
mecanice	5,6
electrice	2,8%
revizii	8,7%
schimbări calibru	1,7%
lipsă de scule, materiale, materie primă	0,5%
alte cauze	5,7%

Maiştrii din secţie nu s-au preocupat suficient de micşorarea timpilor de oprire prin suprapunerea acestora (simultaneitate). De multe ori, în acelaşi schimb, s-au înregistrat 2—3 ore staţionări în funcţionarea utilajelor numai pentru simplul motiv că intervenţiile la maşini nu s-au suprapus în timp.

Timpul de oprire a liniei n-a constituit însă pentru unii muncitori un prilej de a-şi regla maşina, de a-şi schimba sculele de lucru etc., adică pentru mai buna pregătire a locului de muncă; totodată, atunci cînd linia lucra, era necesar ca lăcătuşii să supravegheze funcţionarea utilajului sau să execute piese de schimb necesare şi nu să-şi irosească timpul sub privirile îngăduitoare ale şefilor de schimb, ale maiştrilor mecanici.

Calitatea slabă a reviziilor şi întreţinerilor planificate a atras după sine de multe ori opriri suplimentare pentru punerea la punct a utilajului, respectiv, pierderi din fondul de timp de muncă. De pildă, în luna ianuarie a.c. la liniile 4 XU şi R.A.C. s-au acordat 7460 minute pentru revizie, precum şi 150 minute pentru remedieri după revizie, iar la ajustaj — 8160 minute pentru revizie, după care s-au mai consumat 355 minute pentru puneri la punct. DACĂ S-AR SCURTA OPRIRILE NUMAI CU 10 MINUTE ÎN FIECARE SCHIMB — LUCRU PE DEPLIN POSIBIL — ÎN CURSUL UNUI AN S-AR OBŢINE LA LINIA 4 XU O PRODUCŢIE SUPLIMENTARĂ DE 2320 TONE DE ŢEAVĂ EBOŞ, ADICĂ UN SPOR DE 2,12%.

În secţia profile îndoite, în care utilajul a intrat în funcţiune în semestrul al II-lea al anului trecut, pierderile de timp de muncă, în trim. I/1967, ca urmare a stagnărilor, s-au ridicat la 2 120 ore/agregat. Cauzele sînt următoarele:

Cauzele stagnărilor	Timp (în minute)
tehnologice	31.130
mecanice	31.460
energetice	5.388
lipsă de materie primă	24.940
lipsă scule	615
lipsă comenzi	16.830
alte cauze	16.870
	127.233

Această pierdere echivalează cu o producţie de 3860,2 tone profile.

Trebuie remarcat, totodată, că faţă de capacitatea de 20 000 tone/an a secţiei profile îndoite, prin planul de stat s-a repartizat uzinei o sarcină de numai 16 000 tone pe anul în curs, încît rămîne disponibilă o cincime din capacitatea proiectată. Rezerva aceasta de capacitate este confirmată şi de faptul că planul lunar este îndeplinit sistematic cu cîteva zile mai devreme şi fără eforturi deosebite.

Pierderi mari de timp, datorită întreruperilor în producţie, s-au înregistrat şi în alte secţii şi ateliere. Astfel, datorită opririlor accidentale, lipsei de scule, materiale şi insuficientei organizări a locurilor de muncă, s-au pierdut pe uzină anul trecut 66 535 ore/om, iar în primul trimestru al acestui an — 13 920 ore/om.

La utilizarea mai eficientă a timpului de muncă, a capacităţilor de producţie şi a timpului de lucru, o mare însemnătate are predarea şi preluarea schimburilor. Faptul că la secţiile de bază se pierd însă circa 15 minute înainte de preluarea schimbului şi cam tot atîta timp după, influenţează negativ randamentul agregatelor. Anul trecut, de exemplu, s-au pierdut din cauzele arătate mai sus, 200 ore la linia 2 XU (echivalînd cu o producţie de 75 tone ţevi de Ø 16 mm), iar la linia 3 XU — 150 ore (echivalînd cu o producţie de 280 tone de ţeavă de Ø 28 mm).

În diferitele secţii ale uzinei, **ca urmare a unei insuficiente asistenţe tehnice din partea cadrelor cu studii superioare şi mijlocii, s-au înregistrat şi se înregistrează carenţe serioase şi în respectarea disciplinei tehnologice.** Acest fapt are, cum e şi firesc, urmări negative asupra calităţii produselor. Şi astfel în loc ca timpul productiv să fie utilizat în scopul sporirii producţiei, el este consumat pentru remedierea unor defecţiuni calitative ale produselor. Anul trecut, de exemplu, au fost remaniate nu mai puţin de 790 tone de ţeavă, reprezentînd o manoperă de 1728 ore/om — timp în care s-ar fi putut produce 432 tone de ţeavă; în trimestrul I/1967 s-au remaniat 45 tone de ţeavă, în care scop s-au cheltuit 250 ore/om. Cu orele pierdute pentru remanieri se puteau realiza, în plus, 60 tone de ţeavă.

Adiţionînd cheltuielile de timp pentru remedieri din fiecare secţie, apare pe uzină următorul tablou: 8134 ore/om pierdute anul trecut şi 1711 ore/om în primul trimestru al acestui an.

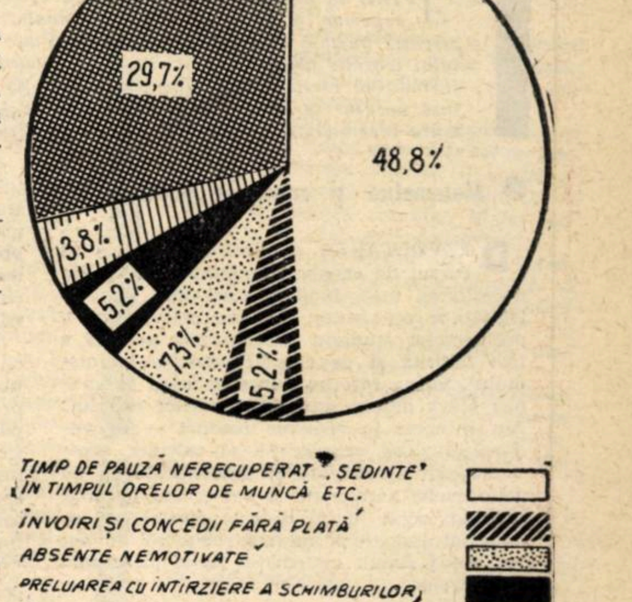

Timpul nelucrat în trim. I/1967 la Uzina metalurgică Iaşi

În cele de mai sus, au fost analizate doar cîteva din cauzele care au influenţat negativ activitatea uzinei. Timpul pierdut pe ansamblul întreprinderii este însă mult mai mare. Aşa cum arată calculele, în 1966 s-au înregistrat 160 495 ore/om nelucrate, **ceea ce reprezintă 3,64% din timpul total de lucru, iar în trimestrul I al anului în curs s-au pierdut 37 805 ore/om, adică 3,36% din fondul respectiv.** Dacă n-ar fi înregistrat aceste pierderi de timp, fără îndoială că atît în 1966 cît şi în primul trimestru al acestui an colectivul uzinei putea să-şi încheie activitatea cu un bilanţ mai bogat. **În orele pierdute în 1966 se putea realiza o producţie suplimentară în valoare de peste 19 milioane de lei (echivalentul producţiei uzinei pe 12 zile), un spor de productivitate a muncii pe salariat de 10 650 lei şi beneficii mai mari cu 475 000 lei. În primul trimestru al lui 1967 cele 37 805 ore/om pierdute echivalează cu o producţie în valoare de 5 milioane lei, respectiv un spor de productivitate de 2 700 lei pe salariat şi un beneficiu suplimentar de 290 000 lei.**

În urma analizei folosirii fondului de timp şi a concluziilor ce s-au desprins, s-a întocmit în uzină un cuprinzător plan de măsuri. Aplicarea lui va da posibilitate colectivului să realizeze în acest an — angajament luat, de altfel, în cinstea celei de-a XX-a aniversări a proclamării Republicii — peste plan:

- 12 445 000 lei la producţia globală;
- 12 445 000 lei la producţia-marfă;
- 2,1% spor de productivitate a muncii;
- 624 000 lei economii la preţul de cost;
- 1 550 000 lei beneficii peste plan.

STUDIILE ce se întreprind pe linia organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii scot la iveală noi şi noi rezerve de valorificare mai bună a potenţialului tehnic şi uman din întreprinderi. Se impune însă ca aceste studii să se finalizeze în măsuri concrete, care să contribuie, în principal, la mai buna folosire a forţei de muncă şi a fondului de timp de lucru şi, implicit, a capacităţilor de producţie. În acest fel se vor asigura condiţii tot mai prielnice pentru sporirea continuă a producţiei şi a productivităţii muncii, pentru creşterea eficienţei întregii activităţi economice, pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Nic. IONEL, L. ŢINTEA, I. BUMBEA

ECONOMIA POLITICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR TEHNIC

AVÎND în vedere rolul cursului de economie politică în formarea, în învățămîntul superior, a unor specialiști de înaltă concepție, considerăm binevenită și utilă discuția purtată în coloanele revistei „Viața economică" în scopul îmbogățirii conținutului teoretic al acestui curs ca și al cursurilor universitare economice în general. Însușindu-ne ideile expuse (vezi numerele 43 și 50 din 1966 și 7 din 1967), considerăm însă necesar să punem în discuție o serie de alte aspecte, după părerea noastră, de o mare însemnătate pentru ridicarea pregătirii cadrelor pe o treaptă superioară.

Matematica și economia politică

DEZVOLTAREA analizei matematice în cursul de economie politică rezultă din necesitatea unei fundamentări mai bune a legităților economice. Analiza matematică a problemelor studiate de economia politică a fost folosită și de clasicii marxism-leninismului. Să ne referim numai la ceea ce spunea Marx despre analiza legităților crizelor: Am încercat în repetate rînduri — în vederea analizei crizelor — să calculez aceste mișcări ascendente și descendente ca pe niște curbe neregulate și am crezut (și cred și acum acest lucru) că este posibil, ca un material îndeajuns de controlat, că de aci voi putea stabili matematic legile principale ale crizelor.

Dezvoltarea analizei matematico-tehnice în cursul de economie politică rezultă din cel puțin două obiective deosebit de importante:

a) necesitatea analizei complexe a fenomenelor și proceselor economiei capitaliste, precum și a combaterii teoriilor apologetice ale economiștilor burghezi, care utilizează în mod larg metodele matematice;

b) cerința de a explica legitățile de dezvoltare a societății noastre socialiste, de a înarma pe studenți cu cele mai noi și eficiente metode de abordare științifică, aprofundată a problemelor de organizare a producției, de modelare și optimizare a proceselor economice etc.

Această cerință se pune pentru cursul de economie politică predat în învățămîntul superior, în general, **dar mai ales pentru cel predat în institutele tehnice de învățămînt superior.**

Cum să ținem seama de specificul facultății?

PENTRU a înarma pe studenții de la institutele tehnice cu problemele de economie politică de care au nevoie în activitatea lor de producție, sîntem de părere că **actuala structură a cursului ar trebui îmbunătățită.** La îmbunătățirea programei acestuia trebuie să se țină seama de faptul că **studenții au studiat în liceu un curs de economie politică, de specificul facultății și al profesiei pentru care se pregătesc, de volumul de timp posibil a fi afectat acestei discipline și de folosirea lui cu maximă eficacitate.**

Eforturile depuse în direcția adaptării cursului la specificul facultății, atît în tematică cît, mai ales, la elaborarea lecțiilor sau predarea lor efectivă nu au reușit încă, după părerea mea, să racordeze într-o măsură suficientă acest curs la necesitățile viitorilor ingineri. Ne referim îndeosebi la o serie de aspecte ca: volumul mare de probleme cerut sau inclus în lecții, repetarea multor cunoștințe pe care le-au însușit la liceu etc.

Considerăm că actualul volum de ore este corespunzător și că el oferă cadrul necesar însușirii de către studenți a fundamentului teoretic al politicii economice a partidului nostru. În acest cadru, ar putea avea loc anumite modificări ce țin de promovarea unor metode moderne de predare ca: sporirea numărului orelor de curs în detrimentul celor de seminar sau organizarea dezbaterii în seminar a unor teme importante pe bază de bibliografii etc.

Chiar la același volum de ore de predare, cursul însă ar cîștiga mult, ar deveni mai atractiv dacă s-ar trata mai sumar unele cunoștințe însușite în liceu și s-ar accentua acele probleme teoretice legate în mai mare măsură de practica economică și eventual, de orizontul profesional viitor al studenților. Așa, de exemplu: tema — obiectul și metoda economiei politice — din tematica pentru învățămîntul superior (două semestre) — este cuprinsă aproape integral și textual în lecțiile 1, 2, 3, 4 ș.a. din programa de economie politică pentru clasa a X-a a liceului (anul 1966); sau tema — producția de mărfuri, banii și legea valorii — este cuprinsă în lecțiile 7, 8, 9 (în întregime) și lecțiile 5 și 10 (parțial) din aceeași programă.

Adaptarea cursului la specificul facultății numai prin exemplificări, deși orientează în interpretarea problemelor, nu este încă suficientă. Încărcarea lecției cu multiple probleme și exemple îngreunează posibilitatea expunerii lor corecte, sau, în criză de timp, se trece mai rapid peste ultima problemă a lecției.

În aceste condiții se pune întrebarea: nu **ar fi mai bine ca în cursul de economie politică de la institutele tehnice să se insiste mai mult** asupra **problemelor de economie politică specifice pregătirii lor?** Deși economia politică are un caracter unitar, deși însușirea legilor și categoriilor economice în ansamblul lor este utilă și necesară, credem că **studenții nu ar avea de pierdut prin diminuarea tratării unor aspecte mai cunoscute sau mai puțin esențiale pentru pregătirea lor.** Ei ar avea de cîștigat prin aprofundarea la cursuri și seminarii a problemelor ce se leagă de sfera preocupărilor lor profesionale.

O tematică adecvată

ÎNCERCÎND o succintă concretizare a tezei, considerăm că la institutele tehnice s-ar putea ca, după o scurtă introducere despre dezvoltarea economiei politice marxiste — și importanța cursului de „probleme de economie politică pentru ingineri", să se treacă direct la explicarea mecanismului exploatării capitaliste. Aici, pornind de la legea valorii, productivitatea și intensitatea muncii în capitalism, să se explice mecanismul obținerii plusvalorii, acumulării în industria capitalistă, circuitul și rotația capitalului, prețul de cost și profitul industrial (în circa 8 ore). La secțiunea privind imperialismul ar putea fi predate problemele: dominația monopolurilor în industrie și urmările ei pe plan intern și internațional, revoluția tehnico-științifică și dezvoltarea contradictorie a forțelor de producție, particularitățile actuale ale reproducției capitalului (tot în circa 8 ore).

La economia politică a socialismului ar putea fi, după părerea mea, tratate mai sumar unele probleme legate de procesul transformării socialiste a agriculturii și de particularitățile relațiilor de producție din cadrul acesteia.

Economia de timp ce se realizează ar putea fi folosită pentru aprofundarea restului problemelor din tematică, care considerăm că sînt deosebit de importante pentru ingineri. Un accent deosebit ar putea fi pus, ca volum de timp și ca aprofundare, asupra unor probleme ca: **productivitatea muncii în socialism, circuitul, rotația și folosirea fondurilor, uzura fizică și morală, problemele amortizării, căile progresului tehnic și eficacitatea tehnicii noi, organizarea științifică a producției, problema calității, a creșterii eficienței investițiilor, cointeresarea materială în industrie etc.** Aceste probleme ar putea fi expuse mai larg atît sub latura lor istorico-economică (vezi propunerile din „Viața economică" nr. 43 și 50 din 1966) cît și sub aspect matematic.

Corelarea cu alte cursuri

ÎN ipostaza propusă, cursul de economie politică s-ar angrena mai bine în ansamblul cursurilor institutelor tehnice, ar fi mai folositor studenților în elaborarea proiectelor lor. Ar putea fi explicate anumite probleme de economie de ramură, întreprindere, sau legături interramuri, fără însă a transforma cursul în economie de ramură. Desigur că aceasta impune o corelare mai bună între cursul de economie politică și cel de economia, organizarea și planificarea întreprinderilor industriale. De altfel, anumite materiale din „Revista învățămîntului superior" ridică problema timpului insuficient pentru cursurile de științe economice de ramură (organizare, planificare, probleme de contabilitate) în institutele tehnice, atît ca pondere (5% din timpul lor total) cît și ca volum. O parte din acest deficit de timp ar putea să fie suplinit prin modul de predare a cursului de economie politică.

O astfel de orientare a cursului de economie politică implică desigur o activitate intensă, atît din partea organelor de conducere, pentru fixarea problemelor tematice și a volumului de timp, precum și din partea economiștilor de la catedrele respective. Pornim însă de la ideea că studenții de la institutele tehnice trebuie să cunoască temeinic problemele de economie politică specifice muncii lor.

Teodor BUZATU
asistent, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej"

UN NOU MANUAL DE ECONOMIE POLITICĂ
— SOCIALISMUL —

LA începutul lunii iunie a.c. va apărea în Editura Politică **Manualul de economie politică vol. II — Socialismul,** elaborat de un colectiv de autori. Colegiul de redacție este format din prof. univ. dr. E. Hutira (redactor responsabil), conf. univ. dr. Em. Dobrescu, M. Dulea, dr. I. Grădișteanu, dr. A. Negucioiu și dr. M. Popescu.

Structura lucrării: 1. Formarea economiei socialiste. Caracterizarea generală a relațiilor de producție socialiste; 2. Baza tehnică-materială a socialismului; 3. Munca socială și scopul producției. Legea economică fundamentală a socialismului; 4. Produsul muncii și forma lui social-economică; 5. Proporționalitatea planică — lege a economiei socialiste; 6. Planificarea economiei naționale; 7. Fondurile întreprinderii; 8. Cheltuielile de producție și de circulație. Venitul net al societății socialiste; 9. Productivitatea muncii sociale; 10. Repartiția după muncă; 11. Sistemul prețurilor în socialism; 12. Venitul național; 13. Reproducția socialistă; 14. Trecerea de la socialism la comunism; 15. Sistemul mondial socialist. Circuitul economic internațional.

În manual teoria economică este abordată în indisolubilă legătură cu politica economică a Partidului Comunist Român. Un loc central îl ocupă concluziile și indicațiile Congresului al IX-lea al P.C.R., ale plenarelor Comitetului Central al partidului, precum și ale consfătuirilor din diferite sectoare ale construcției economice, care au urmat congresului.

STUDIUL ASIGURĂRILOR — UN DOMENIU NEGLIJAT

Ștefan POPOVICI
director general al Administrației Asigurărilor de Stat

FAȚĂ de dezvoltarea generală a economiei, se impune astăzi, tot mai mult, o îmbunătățire substanțială a programului învățămîntului economic. În presă, cît și în discuțiile care au avut loc în cadrul consfătuirilor organizate pe această temă, s-au dezbătut numeroase aspecte privind orientarea planului de învățămînt, schimbările ce trebuie să aibă loc în structura sa în conformitate cu cerințele unui învățămînt modern, s-a vorbit despre specialități noi etc. În cadrul acestor preocupări, o mai mare atenție ar trebui acordată, însă, **unui sector cu o importanță crescîndă pentru economie, sector a cărui dezvoltare este, în bună parte, împiedicată de lipsa unor cadre de specialitate: este vorba de asigurările de stat.**

S-a propus crearea unor catedre (sociologie economică, psihologie — a căror utilitate nu o discutăm —), dar s-a trecut cu vederea că asigurarea va constitui o activitate cu care vor avea tot mai multă contingență cadrele de economiști din întreprinderi și instituții, că va trebui organizată și cercetarea fundamentală în probleme de asigurări, ceea ce presupune existența unor specialiști în materie.

În numeroase țări (Franța, U.R.S.S., Elveția, Cehoslovacia) există catedre de asigurări în cadrul învățămîntului economic mediu și superior.

În țări în care asigurarea a atins un nivel ridicat de dezvoltare, există, **institute de studii și cercetări de asigurare.** În R. D. Germană, de pildă, în cadrul Institutului de științe economice din Berlin (Hochschule für Ökonomie) există un institut de asigurări („Institut für Versicherungen"), care supraveghează întregul învățămînt al asigurărilor. Acest institut acordă diplomă de licență și de doctorat în materia asigurărilor. În R. F. a Germaniei, în afară de „Academia de Asigurări" din Köln, care este un institut universitar exclusiv pentru studiul asigurărilor cu toate ramurile sale și scoate absolvenți al căror titlu de „economist de asigurări" este asimilat cu acela de inginer — învățămîntul asigurărilor este prevăzut practic în toate universitățile, sub forma unor institute speciale sau a unor seminarii de matematici, drept și medicină a asigurărilor, în cadrul facultăților respective. Situații similare întîlnim și în alte țări.

În țara noastră există un învățămînt al asigurărilor numai în cele cîteva școli medii tehnice financiare cu durata de 2 ani, care pregătesc personal mediu; în învățămîntul superior asigurările nu se predau nicăieri ca un obiect de sine stătător.

În trecut, atît fostele școli superioare și inferioare de comerț, cît și fostele academii comerciale, au avut discipline de asigurări în programele lor și au dat economiei cadre care și-au luat chiar doctoratul în această specialitate. Ne mărginim doar a arăta că, în prezent, predarea asigurărilor se face numai într-un capitol din cursul de finanțe, care, dată fiind vastitatea materiei, nu poate trata întreaga problematică și cu atît mai puțin s-o aprofundeze. Ignorarea acestui domeniu de activitate a dus la actuala situație, în care Administrația Asigurărilor de Stat este lipsită de cadre cu pregătire economică superioară în domeniul asigurărilor, înarmate cu cunoștințele necesare și atracție pentru această muncă.

În conexiune cu cerințele practicii economice

ASIGURĂRILE au cunoscut la noi o continuă linie ascendentă, determinată de dezvoltarea economică și socială a țării. Astfel, s-a reușit ca în decursul celor 15 ani de existență a instituției noastre, să se cuprindă în sfera asigurărilor aproape totalitatea bunurilor aparținînd cooperativelor agricole de producție, precum și animalele, clădirile și construcțiile aparținînd cetățenilor; totodată, în asigurare, prin efectul legii au fost cuprinși și călătorii în transporturile terestre, navale și aeriene. Asigurările facultative au cunoscut o dezvoltare mai mare în rîndul cooperativelor agricole de producție, în cooperația meșteșugărească și cea de consum. Din acest punct de vedere este edificator să arătăm că în 1966, în asigurarea facultativă au fost cuprinse 72,8% din suprafețele de culturi agricole și peste 90% din numărul animalelor aparținînd cooperativelor agricole de producție. Prin sfera lor de cuprindere, asigurările acoperă o gamă vastă de activități economice și de interese ale populației.

Merită subliniat și faptul că asigurarea, pe lîngă rolul ei de compensare a pagubelor, are o influență pozitivă și asupra circulației bănești. Economiile populației la asigurările mixte de persoane, păstrate la C.E.C., creează posibilitatea utilizării temporare a acestor disponibilități de numerar pentru creditarea economiei naționale.

Cunoștințe de strictă specialitate

DEZVOLTAREA din ce în ce mai puternică a economiei țării ne incumbă obligația de a face față tuturor cerințelor impuse de funcțiunile asigurării, ceea ce nu se poate realiza fără cadre temeinic pregătite. Progresele care au fost înregistrate la noi sînt, fără îndoială, însemnate, dar mai avem de parcurs un drum destul de lung pentru a ajunge la nivelul dorit, și pentru ca asigurarea să fie cunoscută și folosită de întreaga populație. **Datorită complexității problemelor pe care le pune asigurarea, ca și a răspîndirii ei în diferite ramuri independente unele de altele, ea cere de la cei ce o practică cunoștințe de strictă specialitate și se poate dezvolta numai în funcție de existența unor cadre de specialitate și în număr suficient.** Din aceste considerente este necesar ca în învățămîntul nostru să se acorde asigurărilor locul corespunzător. **Predarea unui curs complet la institutele de științe economice (eventual la Facultatea de finanțe și contabilitate), extinderea predării matematicilor actuariale la facultățile de matematici și la catedrele de matematici ale institutelor de științe economice, a dreptului asigurărilor la facultățile de drept, precum și predarea unui curs elementar de asigurări la liceele economice și la liceele agricole,** (secțiile de contabilitate), constituie măsuri necesare pentru pregătirea unor cadre competente în domeniul asigurărilor.

Socotim că aceste cerințe vor fi luate în considerare cu ocazia măsurilor de îmbunătățire a programelor de învățămînt și că, în modul acesta, se vor pune bazele învățămîntului asigurărilor corespunzător cu sarcinile ce stau în fața Administrației Asigurărilor de Stat și cu nivelul cerut de dezvoltarea generală a economiei țării.

CURIER

■ Referindu-se la părerea lui I. Păcuraru, care, în articolul apărut în nr. 12/1966 din LUPTA DE CLASĂ, susținea că munca lucrătorilor din direcțiile generale nu poate fi inclusă în sfera muncii productive, dr Ștefan Ștefănescu consideră, în articolul apărut la rubrica „Puncte de vedere" din nr. 4/1967 al aceleiași reviste, că lucrătorii respectivi care îndeplinesc funcții tehnico-economice legate direct de organizarea, conducerea și coordonarea producției întreprinderilor depun o muncă productivă. Din moment ce la nivelul **întreprinderii** aceste activități sînt socotite productive, ele își păstrează, după autor, același caracter și la nivelul **ramurii.** Șt. Ștefănescu nu este de acord cu opinia unor economiști care leagă includerea activității menționate în sfera productivă de trecerea unităților respective de la dotația bugetară la principiul gospodăririi socialiste. Serviciile considerate productive ar fi : planificare, producție, tehnic, dispeceri, investiții, mecanic-șef, organizarea producției, salarizarea și normarea muncii, aprovizionare, desfacere, transport, analiză tehnico-economică. Munca din alte servicii – personal-învățămînt, contabilitate ș.a. –, deși utilă societății, nu are, spune autorul, un caracter productiv.

■ În a sa **Schiță de teorie a reproducției socialiste,** apărută în 1965 în editura varșoviană Ksiazka i Wiedza, Kazimierz Laski încearcă o tratare sistematică a subiectului, a cărui temă centrală este determinarea condițiilor unui ritm optim de creștere economică a economiei socialiste. Unul din aspectele colaterale abordate este măsura în care sînt posibile comparațiile nivelurilor economice în timp și în spațiu. Autorul arată că pe măsură ce perioadele de timp pentru care se măsoară creșterea economică se lungesc, în comparația între țări cu diferențe de nivel de dezvoltare mai mari – ceea ce înseamnă diferențe tot mai mari între structura producției și a prețurilor –, rezultatele devin tot mai îndoielnice și însăși noțiunea de comparabilitate a volumului venitului național își pierde orice sens. Nu se poate da un răspuns rezonabil la întrebarea de cîte ori a crescut venitul național în mileniul de existență a statului polonez. De asemenea, este limitată importanța practică a comparării venitului național al țărilor cu un înalt nivel de dezvoltare cu cel al unor țări aflate la nivelul economic cel mai scăzut.

■ În articolul **Synthesis and specialization in the social sciences** (Sinteză și specializare în științele sociale), apărut în revista KYKLOS (vol. XIX, 1966, fasc. 4), Carl Landauer dezvoltă ideea că, dacă cercetarea cere în mod cert un grad înalt de specializare, tot atît de cert va pretinde ea în viitorul apropiat o contrapondere în studii interdisciplinare – între științele economice, sociologie și științe politice, precum și între ultimele și istorie. În prezent, spune autorul, această linie este urmărită în studiile regionale și în planificarea orașelor, dar are un caracter ocazional și nu pune bazele unei educații în spiritul științei sociale „integrate". După Landauer, explicația se găsește în faptul că studiile specializate oferă o cale mai sigură de recunoaștere profesională, sinteza nefiind încă practic considerată la fel de valoroasă. „Integrarea" – și nu numai în științele sociale – ar reduce diferența, din punct de vedere al calificării academice, între învățămînt (care impune sinteza cunoștințelor specializate) și cercetare.

■ În anii 1965–1966 au apărut în editura **Deutscher Verlag der Wissenschaften,** Berlin (R. D. Germană) trei lucrări privind psihologia socială : **Psihologia socială în socialism, Introducere în psihologia socială marxistă,** ambele de Hans Hiebsch și Manfred Vorwerg, și **Bazele social-psihologice ale formării personalității** de Hans Hiebsch. Pentru a concretiza noțiunea de determinare și a o delimita de sensul unei „predeterminări" absolute și univoce, autorii o prezintă drept un proces prin care una din posibilitățile incluse într-un sistem de condiții al unui fenomen la momentul T, devine realitate în momentul T_1.

■ Întreaga bătălie în jurul reformei sistemului monetar internațional organizat după al doilea război mondial prin acordurile de la Bretton Woods are drept fundal situația creată de dezechilibrul balanțelor de plăți ale țărilor a căror monedă națională constituie în același timp monede de rezervă. Prezintă interes discuțiile angajate de un grup de economiști americani, experți ai grupului celor zece și reprezentanți ai unei subcomisii a O.C.D.E., asupra problemelor măsurării, determinării cauzelor și restabilirii echilibrului balanțelor de plăți. Concluziile acestor discuții au fost date publicității prin lucrarea intitulată **Maintaining and Restoring Balance in International Payments** (Menținerea și restabilirea balanței în plățile internaționale), Princeton University Press, 1966, editată de prof. William Fellner.

MERCUR PRINTRE MUZE

AMURGUL ÎNTREPRINDERILOR FAMILIALE

PRESA INTERNAȚIONALĂ s-a ocupat pe larg în ultimele săptămîni de transformările importante intervenite în organizarea a două dintre cele mai prestigioase firme occidentale : Uzinele Krupp din Germania occidentală și Banca Rotschild din Paris. Ambele, întreprinderi vechi de peste 150 de ani, au cunoscut o istorie tumultuoasă, aproape în permanență împletită — și, de obicei, nu în sensul cel bun — cu istoria politică a țărilor europene și a lumii întregi și au servit drept platformă pentru acumularea unor averi colosale. Ambele întreprinderi și-au păstrat pînă în zilele noastre caracterul de firme familiale, conduse, ce e drept, cu metode moderne de organizare, dar aflate sub autoritatea nelimitată a șefului familiei proprietare. Dar, un asemenea sistem de conducere și-a trăit de mult traiul în economia capitalistă și întreprinderile Rotschild și Krupp au fost nevoite să se transforme în societăți pe acțiuni.

Fenomenul nu este singular. Treptat, ultimele întreprinderi de tip familial părăsesc scena vieții economice, fie zdrobite de concurență, fie transformate în organisme moderne. Și cum nu este rostul acestei rubrici să se ocupe de afacerile din domeniul metalurgic sau bancar, ne vom opri astăzi asupra unui caz asemănător din sectorul presei și editurilor.

Este vorba despre cea mai mare editură italiană, proprietatea magnatului milanez Arnoldo Mondadori. Editura lui Mondadori are cinci mii de salariați, o cifră de afaceri de 42 miliarde lire anual și tipărește 28 reviste și 750 titluri de cărți anual ; ea lansează pe piață în fiecare săptămînă 5 milioane de exemplare de periodice și un milion și jumătate de volume. Tot lui Mondadori îi mai aparține și una dintre cele mai mari și moderne tipografii din Europa, care-și desfășoară activitatea la Verona, în vechea cetate a Montagu-ilor și Capuleților și care are o asemenea capacitate de producție, încît realizează și comenzile a numeroase alte edituri.

În domeniul presei, fără a cuprinde o gamă prea largă de publicații (nu editează, de pildă, nici un fel de ziare), casa Mondadori deține o poziție preponderentă într-unul din sectoarele aflate în expansiune atît în Italia, cît și în restul lumii occidentale, acela al revistelor ilustrate. Toate publicațiile editurii sînt prezentate în condiții grafice excepționale (printre cele mai bune din Europa) și beneficiază de inserții publicitare într-o cantitate considerabilă (reprezentînd, numai pentru 1966, 11 miliarde de lire).

Printre revistele casei Mondadori, putem cita „Epoca", cel mai mare dintre magazinele ilustrate ale Italiei, alcătuit oarecum după formula revistei americane „Life", dar cu o mai abundentă prezență a cronicilor de tot felul, revista pentru femei „Grazia" (săptămînal între 220—280 pagini), care împletește caracteristicile „presei de inimă" cu cele ale revistelor de modă, revistele de comics-uri pentru copii „Tobolino" și „Braccobaldo", cărora li se adaugă și publicația periodică „Le grande storie de Walt Disney" (în care sînt transcrise grafic filmele vestitului cineast american), revista lunară „Panorama", specializată în documentare bogat ilustrate, magazinul lunar pentru femei „Ariana", revista geografică-turistică „Giro del Mondo" și altele.

Nu mai puțin întinsă — ci dimpotrivă — este activitatea în domeniul editării de cărți. Promotor în Italia al „cărților de buzunar" și editor al unor remarcabile colecții de clasici, Mondadori se străduiește să satisfacă toate gusturile. Colecției de literatură străină „Medusa degli stranieri", destinată publicului mic-burghez cu gusturi tradiționale, i se contrapune seria „Nuovi scrittori stranieri", cu un caracter mai îndrăzneț ; în domeniul prozei italiene, aceeași politică pe două fronturi : „Narratori italiani" pentru cei cu preferințe „conservatoare" și „Nuova collezione di letteratura", pentru cei cu gusturi „progresiste".

Vreme îndelungată acest „imperiu al hîrtiei tipărite" (1800 chintale producție în fiecare zi) a fost condus cu mînă de fier de Arnoldo Mondadori, astăzi în vîrstă de 77 ani. Acest „dictator al culturii", cum l-a numit un scriitor, practica o formă de paternalism desuet, agrementat de un pitoresc, nu lipsit de ridicol (de pildă, prezența patronului în sediul central era marcată de arborarea unui drapel special pe balconul principal).

Dar legile implacabile ale economiei moderne s-au dovedit mai puternice. Două emisiuni de acțiuni, trecerea conducerii în mîinile unui consiliu de administrație (în care, desigur, posturile cheie sînt ocupate de membri ai familiei Mondadori) au marcat amurgul încă a unei mari întreprinderi familiale.

H. DONA

TEORII · TEZE · CONSULTAȚII

(Urmare din pag. 5)

soțește sau precede, de regulă, și alte forme de cooperare economică sau este legată de anumite considerente de ordin cultural, social, politic, privind promovarea relațiilor interstatale respective. Utilitatea pentru beneficiar a asistenței tehnice pe care o primește nu poate fi ca atare apreciată decît prin cîntărirea întregului context de împrejurări, obiective și consecințe care o însoțesc.

3. **Schimbul de brevete și asistența tehnică pe baza aceluiași tip de produse** se realizează în cazul unor întreprinderi de profil similar și aflate la un nivel tehnic asemănător, astfel încît schimbul să fie reciproc avantajos, permițînd ambilor parteneri perfecționarea tehnică și completarea gamei respective de producție, cu economisirea de mijloace financiare pentru cercetare, achiziționări de licențe etc. Interesul partenerilor pentru o asemenea formă de cooperare este condiționat de obicei și de un acord privind piețele de desfacere.

Prin extindere și asimilare, în acest tip de cooperare tehnico-științifică poate fi încadrată și colaborarea între două institute de proiectare care concură la construirea unui obiectiv de interes comun, ca de exemplu conlucrarea româno-iugoslavă pentru construirea Hidrocentralei de la Porțile de Fier.

4. **Licența de producție** este forma larg răspîndită și simplă în care una din părți (o întreprindere) cumpără dreptul de a fabrica și vinde un anumit produs folosind invențiile, procedeele, tehnicile și alte drepturi de proprietate industrială aparținînd celeilalte părți, titulară a unui brevet. Caz tipic de comercializare a unei idei brevetate : pentru a putea amplasa reactoarele în partea dinapoi a aparatului de zbor, orice fabrică de avioane din lume trebuie să plătească o redevență soc. „Sud Aviation" din Franța, care a avut prioritatea mondială a acestei idei.

Pentru achiziționarea licenței de fabricare, cumpărătorul plătește fie o sumă forfetară, pe baza unei producții estimate, fie o redevență la producția efectivă pe care o realizează. Prima soluție are inconveniente **inițiale :** modul de estimare a producției viitoare ; obligația achizitorului de a plăti **anticipat** pentru o producție pe care încă n-a realizat-o ; **riscul** lui în legătură cu eficacitatea practică a licenței pe care a dobîndit-o ; reducerea interesului vînzătorului pentru sprijinirea achizitorului

19

în punerea la punct a producției etc. Ea are, în schimb, avantajul că reduce posibilitatea controverselor între parteneri în procesul utilizării licenței. A doua soluție este mai avantajoasă pentru „producătorul sub licență" atît prin eșalonarea plăților în raport cu producția efectivă, cît și prin faptul că posesorul brevetului este mai cointeresat în a-l sprijini în punerea la punct a fabricației și desfacerea produselor astfel obținute ; ea implică însă dificultăți datorită dorinței vînzătorului de licență de a verifica volumul efectiv al producției realizate, pentru a-și stabili redevențele cuvenite, ceea ce poate da naștere la imixtiuni în activitatea de producție a achizitorului de licență.

Discuțiile care au avut loc în ultimii ani, au pus în lumină utilitatea unei soluții mixte : o parte a sumei plătită inițial, la achiziționarea licenței, și restul în vărsăminte periodice, pe măsura producției, pornind de la ipoteza că producția sub licență se va desfășura cu intensitate maximă pe baza capacității de producție cunoscută [22]). Aceasta implică firește un proces de producție bine organizat din partea achizitorului care să-i permită realizarea la termen a parametrilor proiectați.

În practică, vînzarea unei licențe de fabricare nu se face însă în forma pură amintită, ci este însoțită de obicei, sau însoțește și o serie de alte înțelegeri **complimentare,** care intră în determinarea obligațiilor reciproce, financiare și comerciale, ale partenerilor. Asemenea înțelegeri adiționale pot fi :

a) vînzarea de către posesorul brevetului a unor instalații și mașini, în cazul cînd utilizarea licenței de fabricare nu este posibilă decît cu un utilaj de care cumpărătorul licenței nu dispune ;

b) vînzarea unei cantități de produse, pe care cumpărătorul urmează să le asimileze ulterior pe baza licenței ;

c) vînzarea a ceea ce s-ar putea numi „procedeul de a face" („Know-how", „savoir faire"). Este vorba de o serie de cunoștințe suplimentare care, din punct de vedere juridic, sînt distincte de brevet, dar fără de care cumpărătorul nu ar putea folosi în mod eficient licența de fabricare ;

d) asistența tehnică pentru montarea și punerea în funcțiune a utilajului, asimilarea produsului nou, formarea de cadre etc.

Problema care face însă, de regulă, obiectul discuțiilor mai controversate este a desfacerii pro-

22. **În acest sens, vezi la „Conferința economică a mesei rotunde Est-Vest" (Paris, 15—17 aprilie 1966) ; „Aide-mémoire préparé par l'Association générale pour l'éxportation suédoise", par. 1, pag. 3.**

20

ducției în special pe altă piață decît piața națională a achizitorului. Interesul comun al partenerilor (mai ales în ipoteza că plata licenței de fabricare se face prin redevențe la producția efectivă sau cînd o parte a producției sub licență se desface în comun pe terțe piețe) este de a lărgi piața produsului astfel obținut. Alături de acest interes comun, există însă și interese particulare : al deținătorului de brevet, ca această lărgire să nu se facă pe propriile sale piețe de desfacere și pe cele spre care el tinde să pătrundă, fie direct, fie prin intermediul altui „producător sub licență" ; al achizitorului de licență, pentru a fi efectiv și loial sprijinit.

Din cauza aceasta, producția sub licență este însoțită întotdeauna de înțelegeri **comerciale,** care însă, uneori, pot da naștere, în cursul aplicării lor, la diferende, dacă nu sînt stabilite și aplicate norme și clauze cît mai precise între parteneri.

5. Potrivit unor specialiști, licenței de producție i se poate asimila și **darea în locație** (leasing) a unui aparat sau unei instalații de înaltă tehnicitate, în care caz cumpărătorul licenței nu trece la producția aparatului pe baza ideii partenerului, ci utilizează aparatul produs de acesta (ordonator electronic, o instalație de radiologie etc. [23]).

6. În sfîrșit, transferul de procedee și cunoștințe tehnice se poate realiza și prin contracte de gestiune ; contracte de serviciu „după vînzare" ; concesiuni de marcă de fabrică ; acorduri de reprezentare de mărci ; acorduri în materie de asistență și consilii financiare. Menționîndu-le, un studiu al O.N.U. subliniază că „în practică aceste aranjamente aparțin rar cutărei sau cutărei categorii precis determinate. Caracteristica lor comună este de a permite la toți accesul la învățămintele și cunoștințele tehnice care reprezintă fructul cercetărilor și experiențelor efectuate de proprietarul cunoștințelor". [24].

23. **Liga europeană de cooperare economică.** Masa rotundă din 24—25 februarie 1967. Prof. **Charles Roger,** secretarul Consiliului central al economiei Belgiei „La cooperation économique, industrielle, scientifique et technique entre les pays de l'est et de l'ouest de l'Europe", pag. 6.

24. „Le róle des brevets dans le transfert"... par. 207.

FABRICA DE CIMENT TURDA

produce și livrează pe bază de repartiții :

- Ciment R.I.M. (rezistențe inițiale mari)
- Ciment B.S.S.
- Ciment P. 400 și P. 500
- Ciment Pz. 400
- Ciment M. 400
- Ciment F. 300
- Var industrial și de construcții
- Ipsos special și modelaj
- Cărămizi refractare de șamotă și cromomagnezitice
- Calcar pentru industria chimică și siderurgică

Telefon 1365–1366
Adresa telegrafică : CIMENTUL TURDA

FABRICA DE CUIE SÎRMĂ ȘI LANȚURI GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219

LIVREAZĂ

- Sîrmă arsă STAS 889–52
- Cuie construcții gama 1,8–4,00 mm
- Ținte albe, 1,2–1,6 mm
- Cuie tablă 2,0–2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20–38 mm

Solicitanții se vor adresa la M.I.M. – D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

CFA BRĂILA

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE BRĂILA

produce:

și livrează întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor economice de stat :

- Celofibră tip lînă pentru confecționat saltele, plăpumi, perne.
- Celofibră tip bumbac pentru tapițerie, saltele, căptușeli etc.

Comenzile se primesc la sediul unității, șos. Chișcani-Brăila, serviciul desfacere, telefon 2955, interior 646.

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

produce:

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO de diferite gradații.

METALUL ROȘU CLUJ

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU" CLUJ

str. Tudor Vladimirescu 12–14
telefon 1.47.30

produce :

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ :

- cuve pentru țesături grele ;
- aparate de vopsit sculuri ;
- diferite aparate de uscat și vopsit ;
- mașini de tricotat rectilinii.

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE :

- aparate de uscat pe plăci de sticlă ;
- butoaie de vopsit ;
- butoaie de tăbăcit ;
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

INTREPRINDEREA

IPROFIL FOCȘANI

PRODUCE :

- un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" — adaptabil și la locuințe ;
- etajere pentru cărți tip „703", demontabile și practice.

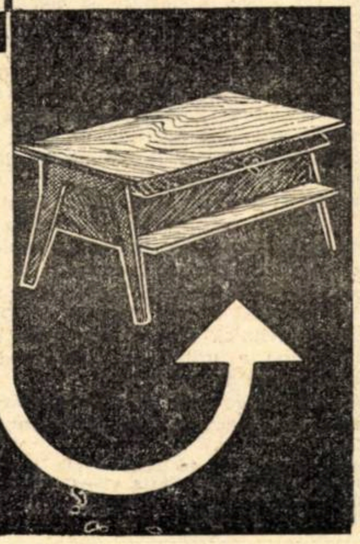

FOLOSIȚI ASPIRATORUL

Record

Vreți să terminați treburile gospodărești în timp... record ?
Folosiți aspiratorul RECORD.
Absoarbe praful din covoare, tapiserii, haine, cărți.
Consum de numai 0.15 lei pe oră.
Preț de vînzare — 890 lei.
UTIL — PRACTIC — ECONOMIC.
Întreprinderea industrială de stat ELECTROMOTOR–TIMIȘOARA, bd. Republicii nr. 21, telefon 1.38.56—58.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

The Economist

„ECHILIBRISTICĂ PERICULOASĂ"

SOARTA negocierilor rundei Kennedy, începute cu 3 ani în urmă, va fi hotărîtă în zilele următoare. Nici pînă la această dată însă unele probleme dificile nu au fost încă reglementate. În articolul cu titlul de mai sus, revista engleză enumeră punctele cu privire la care nu s-a ajuns încă la un compromis :

„...DISPARITĂȚILE — Piața Comună a prezentat o listă de 200 de produse în cazul cărora, o reducere liniară a tarifelor nu ar fi echitabilă deoarece tariful vamal al Pieței Comune este în prezent la un nivel cu mult mai scăzut decît — de pildă — acela al S.U.A. Oțelul, chimicalele și ceasurile constituie obiectul unor negocieri speciale și, dacă produsele de acest fel ar fi adăugate, lista excepțiilor ar depăși probabil 600.

Este drept că o asemenea cifră reprezintă un progres substanțial față de lista inițială de excepții a C.E.E., care număra 1500 produse ; totuși americanii o consideră cu mult prea vastă. Scandinavii sînt și ei nemulțumiți în legătură cu faptul că Piața Comună cere includerea hîrtiei și a aluminiului printre excepții.

PREȚUL DE DESFACERE AMERICAN (A.S.P. — American Selling Price). — În prezent «cei șase» nu mai poartă dezbaterile de pe înaltul piedestal ideologic care amenința să întunece perspectivele și chiar să ducă la eșecul rundei Kennedy. În baza sistemului A.S.P. tarifele vamale americane la chimicale anorganice (de pildă, vopsele, materiale plastice, medicamente) se bazează mai curînd pe prețul intern și nu pe prețul de import. Din acest motiv nivelul tarifului este greu de cunoscut dinainte și absurd de ridicat ; Anglia, celelalte țări vest-europene și Japonia sînt pe bună dreptate nemulțumite de acest sistem. Partea americană susține însă că Legea pentru dezvoltarea comerțului nu autorizează înlăturarea folosirii criteriului prețului de desfacere american. Pentru aceasta ar fi nevoie de o aprobare specială a Congresului.

«Cei șase» sînt dispuși să amîne reglementarea acestei probleme pînă după terminarea negocierilor, dar americanii se situează acum pe poziția unei propuneri de compromis engleze, prezentată de Wyndham White, director general al G.A.T.T., sub auspiciile căruia se desfășoară runda Kennedy. Această propunere sugerează o reducere necondiționată, dar parțială, a tarifelor europene la produsele chimice, în schimbul unei reduceri mai mari a tarifelor americane ; ar urma mai tîrziu o nouă reducere parțială, în cazul în care Congresul ar accepta abolirea prețului de desfacere american.

DUMPING. — În această chestiune acordul este aproape realizat. Articolul 6 al G.A.T.T. interzice practica dumpingului, atunci cînd ea provoacă «daune materiale» unei industrii interne a țării importatoare, dar acest articol este evaziv și a dus destul de des la represalii nejustificate. Negociatorii par să fi căzut de acord acum că înainte de a se acționa trebuie să se stabilească concret «daunele materiale» suferite.

CEREALELE. — Producătorii nord-americani de cereale încearcă să-și asigure o piață de desfacere cît mai mare în țările vest-europene ale Pieței Comune. «Cei șase» par să fie dispuși să-și ia obligația de a nu produce mai mult decît 90% din necesitățile lor, dar nu sînt de acord cu cererea americanilor de a urca prețul mondial al grînelor.

Americanii presează de asemenea pentru înființarea unui program mondial de ajutor alimentar, de 10 milioane tone anual, în cadrul căruia alte țări, printre care și cele importatoare de grîne, să suporte jumătate din cheltuieli. Olandezii sugerează includerea laptelui praf în programul de ajutor alimentar, ceea ce însă nu poate satisface pe producătorii de grîne din America. Se presupune că pînă la urmă se va cădea de acord asupra unui program comun de 5 milioane tone.

ALIMENTE TROPICALE. — în ce privește țările în curs de dezvoltare, cărora runda Kennedy ar fi trebuit să le aducă foloase importante, se pare că ele vor pierde din cauza neînțelegerilor dintre «cei șase» și America. Piața Comună nu este dispusă să reducă tarifele sale față de țările Americii Latine și alte țări în curs de dezvoltare, în cazul în care aceste reduceri ar scădea automat valoarea preferințelor pe care C.E.E. le acordă asociaților săi (mai ales țări în curs de dezvoltare), în baza convenției de la Yaoundé.

Și în această privință fără o inițiativă din partea «celor șase» și un răspuns adecuat al Americii situația pare să fi ajuns la un impas".

LES ECHOS

SPRE ORE DECISIVE

CARE sînt perspectivele de a se ajunge la o soluție ? Redăm mai jos considerentele ziarului francez în această privință :

„...Ne îndreptăm acum spre orele decisive ale rundei Kennedy. Se consideră că 15 mai ar trebui să fie termenul final al negocierilor. În realitate însă nimeni nu ar putea desemna o dată precisă. Chiar dacă s-ar hotărî că ele trebuie încheiate pînă la 15 mai, nici o delegație nu va refuza să negocieze pînă la 17 mai dacă ar exista perspectiva unei soluții finale.

...Care este impresia dominantă care se degajă ? Negocierile vor eșua sau vor reuși ?

La Washington ca și la Bruxelles s-au făcut diferite declarații oficiale și oficioase, cărora nu trebuie însă să li se acorde o importanță deosebită. Ele fac parte din războiul nervilor...

În zilele următoare este posibil să intervină momente de mare tensiune dramatică. Soluția finală va trebui să salveze pentru unii și pentru alții anumite aparențe. Dar, independent de acestea, importante vor fi desigur concesiile fundamentale. Se pare că, la stadiul în care au ajuns negocierile, marja de manevră este redusă. Va trebui ca delegațiile să se acomodeze la această situație.

Nici una din delegații nu va dori să ia asupra sa răspunderea eșecului unor negocieri atît de importante, pregătite de cinci ani, purtate de trei ani și care vor trebui să aibă o influență hotărîtoare asupra schimburilor internaționale o perioadă mult mai îndelungată".

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

S. U. A.

„CONTRACȚIA" SE PRECIZEAZĂ

SPRE sfîrșitul anului trecut, s-au constatat în economia americană fenomene de încetinire, care s-au transformat apoi, în unele sectoare, în tendințe recesive. După opinia multor observatori, acestea din urmă s-au conturat mai clar în primul trimestru al anului curent. „La început, scria NEUE ZÜRCHER ZEITUNG la 30 aprilie, păruse că tendințele recesive au fost cauzate mai ales de factori excepționali, ca vremea deosebit de nefavorabilă și grevele. Treptat s-a dovedit însă că motivul principal l-a constituit acumularea excesivă de stocuri de mărfuri în economia americană în ultimele luni ale anului 1966. Disproporția între acumularea excesivă de stocuri și volumul vînzărilor a dus în cursul primului trimestru la regresul desfacerii și al producției în cîteva ramuri industriale deosebit de importante pentru mersul conjuncturii în ansamblu".

Produsul social brut al S.U.A. a crescut, în primul trimestru 1967, cu 5 miliarde de dolari, față de un spor de 14 miliarde în trimestrul precedent și 16,8 miliarde în trimestrul I/1966. Este cel mai mic spor trimestrial înregistrat de la recesiunea americană din 1961 încoace. Departamentul Comerțului al S.U.A. precizează că, dacă se ține cont de creșterea prețurilor, produsul social brut nu a cunoscut în primul trimestru nici o creștere. Dacă cheltuielile guvernamentale pentru scopuri militare și civile nu ar fi crescut considerabil, produsul social brut ar fi putut chiar să scadă față de trimestrul IV/1966.

Indicele producției industriale, publicat de Federal Reserve Board și considerat criteriul cel mai important al situației conjuncturale, a fost în martie de 156,4 (1957–1959=100) și s-a situat astfel sub nivelul atins în iunie 1966. În martie s-a produs o ușoară ameliorare față de februarie (156,1%), datorată însă aproape exclusiv creșterii producției de armament și de automobile. Producția siderurgică, de mașini de birou, de utilaj feroviar și bunuri de scurtă durată a înregistrat o dare înapoi.

Intrarea comenzilor de bunuri de uz îndelungat, importante pentru perspectivele conjuncturii, nu contenește să se încetinească din septembrie 1966. În martie portofoliul de comenzi – 22,2 miliarde de dolari – era cu 2,7 miliarde mai mic decît cu un an în urmă. În ultimii ani, intrarea comenzilor de bunuri de uz îndelungat crescuse lună de lună. Pe de altă parte, stocurile se mențin la nivelul de circa 13 miliarde – media din ultimul an, care s-a format printr-o creștere de 10% a volumului lor. „Astfel, producția trebuie să se reducă în continuare, în primul rînd pentru a evita creșterea mai departe a stocurilor, iar în al doilea rînd, pentru a micșora întrucîtva volumul extraordinar de mărfuri nevîndute care s-a acumulat" – scrie FORTUNE în numărul său pe aprilie.

Procentul șomerilor a reprezentat în martie 3,6% din forța de muncă, față de 3,7% în cele două luni premergătoare. Se constată însă de la începutul anului scăderea continuă a orelor suplimentare și renunțarea completă la ore suplimentare în cele mai multe ramuri importante pentru desfășurarea conjuncturii. În multe cazuri se trece la săptămîna de lucru incompletă – procedeu curent folosit în ultimul timp în industrie pentru a evita pierderea personalului calificat.

„Acum cînd contracția producției a început, apreciază FORTUNE, ea se poate intensifica, prelungind fenomenul în a doua jumătate a anului".

Tranzacții comerciale externe

- **I.S.C.E. „*Metalimport*" a contractat cu organizația „Promsirioimport" din Moscova exportul în U.R.S.S. a 64 500 de tone de țevi petroliere, precum și importul din U.R.S.S. a 160 000 de tone de țagle pentru țevi. A fost încheiat și un contract în cadrul operațiunilor de schimburi și prelucrări pentru exportul în U.R.S.S. a 61 000 de tone de tablă groasă. Din R. F. a Germaniei s-a angajat importul a 1000 de tone de tablă subțire laminată la rece de la firma „Kirchfeld", 355 de tone de tablă dinam de la firma „Dobbertin", 257 de tone de bandă laminată la rece de la firma „Ferrostahl" ; din Franța — 148 de tone de tablă transformator de la firma „Comptoir International des Produits Siderurgiques" ; din Suedia — 403 tone de tablă inoxidabilă de la firma „Jernwerks" ; din Italia — 50 de tone de bandă oțel carbon pentru scule de la firma „Falck", — 39 km de cablu de control și cablu telefonic de la firma „Cabloexport" ; din Belgia — 77 km de cablu N.S.H. de la firma „Eupen".**
- **Întreprinderea „*Chimimport*" a perfectat exportul a 1500 de tone de azotat de amoniu în Tunisia, a 60 de tone de bicarbonat de sodiu în Italia, de vaselină farmaceutică naturală în R. P. Bulgaria.**
- **Printre contractele încheiate de „*Tehnoimport*" se înscriu importul unei instalații complete pentru imprimarea hîrtiilor de valoare de la firma „De la Rue Giori Sa." și de aparatură de laborator de la firma „Inter-Sofex" din Elveția, de aparatură medicală diversă de la firma „Godart N.V." din Olanda, de rulete diferite de la firma „Elektrometalimpex" din R.S.F. Iugoslavia, de aparatură tensometrică cu accesorii de la firma „Kosimex" din R.F.G.**
- **I.S.C.E. „*Mineralimportexport*" a livrat la export în ultima perioadă circa 49 000 de tone de ciment în R.S.F. Iugoslavia, Arabia Saudită, Africa de Vest, Libia, Pakistan, 34 000 mp de covor PVC pe suport textil și 90 de tone de policlorură de vinil în U.R.S.S., 115 400 mp de geam mecanic tras în Canada, R.S. Cehoslovacă, Cipru, Italia, Irak, Thailanda, R.P. Ungară, U.R.S.S., 11 000 mp de geamuri laminate în Cipru, Irak, Italia, 2230 de tone de piatră de gips, 770 de tone de ipsos, 15 000 u.c. cable în R.P. Ungară, 39 000 de cărămizi dialit în R.D. Germană.**
- **Au sosit din import în portul Constanța 17 200 de tone de fosfați și 2500 de tone de celuloză din S.U.A., 2500 de tone de premixuri și 1250 de tone de caolină din Anglia, 2000 de tone de țagle și 2750 de tone de laminate din R.F.G., 2720 de tone de pește sărat și congelat din R.P. Chineză, 1020 de tone de bumbac din R.A.U. S-au exportat din Constanța 2950 de tone de fontă în Italia.**

Relații economice internaționale

- **Întreprinderea poloneză de comerț exterior „Metalexport" și întreprinderea franceză „Ateliers et Chantiers de Bretagne" au semnat un acord de colaborare pentru producția de prese hidraulice și de alte instalații metalurgice destinate exportului în diverse țări.**
- **Întreprinderea cehoslovacă „Skodaexport" a plasat o comandă pentru o instalație automată de turnătorie sistem Hallsworth la sectorul de echipament de turnătorie al firmei Rubery Owen and Co Ltd, membră a marelui grup englez de engineering — Owen. Valoarea totală a comenzii este de 40 000 lire sterline.**
- **Anul trecut, valoarea schimbului de mărfuri între R. P. Ungară și Norvegia a reprezentat 7 milioane de dolari (din care exportul norvegian — 3,2 milioane, exportul ungar — 3,8 milioane).**
- **La Belgrad au avut loc convorbiri între reprezentanții Secretariatului federal pentru comerț exterior al R.S.F. Iugoslavia și membrii delegației Asociației Europene a Liberului Schimb (A.E.L.S.), efectuîndu-se un schimb de păreri în legătură cu continuarea colaborării dintre Iugoslavia și țările membre ale A.E.L.S.**
- **Ministrul tehnologiei al Angliei, Wedgwood Benn, a purtat la Moscova convorbiri în vederea stabilirii unor noi posibilități de colaborare pe termen lung, îndeosebi în domeniul electronicii și al tehnicii calculului.**
- **Volumul comerțului dintre R. D. Germană și Anglia a însumat în 1966 aproape 30 milioane de lire sterline, cu circa 50% mai mult decît în 1965.**
- **La Stockholm a fost semnat un protocol referitor la schimburile de mărfuri dintre R. P. Polonă și Suedia pe anul 1967.**

Lucrările sesiunii a XXII-a jubiliară a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa

„LĂRGIREA CIRCULAȚIEI VALORILOR MATERIALE ȘI SPIRITUALE"

COMISIA ECONOMICĂ A O.N.U. pentru Europa și-a sărbătorit în acest an, cea de-a 20-a aniversare. În vederea sărbătoririi acestui eveniment și în conformitate cu o rezoluție adoptată la sesiunea a XXI-a, marea majoritate a delegațiilor au fost conduse de membri ai guvernelor.

Republica Socialistă România a participat cu o delegație condusă de tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

În cadrul lucrărilor sesiunii o mare atenție a fost acordată cooperării economice și tehnico-științifice. În deschiderea sesiunii, Vladimir Velebit, secretar executiv al Comisiei declara: „Cooperarea economică pe scară regională, între guvernele participante la activitățile Comisiei avînd sisteme economice, sociale și politice diferite și niveluri de dezvoltare economică și tehnologică diferite, mi se pare a fi din ce în ce mai necesară".

În intervenția sa, șeful delegației României, Gheorghe Rădulescu, și-a exprimat convingerea că C.E.E. ar putea da un nou impuls cooperării economice, științifice și tehnologice, subliniind, în același timp, că România, în decursul anilor, s-a străduit să contribuie la întărirea activității Comisiei prin inițierea de rezoluții în domenii importante, cum ar fi: industrializarea, formarea de cadre pentru țările în curs de dezvoltare, dezvoltarea turismului etc.

În discursul său, șeful delegației române a arătat că România se pronunță pentru dezvoltarea unor relații cu toate țările, bazate pe respectarea suveranității naționale, independenței economice, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și respectului reciproc.

După prezentarea principalelor realizări și preocupări ale economiei României, Gheorghe Rădulescu s-a referit la necesitatea lărgirii circulației valorilor materiale și spirituale și a amintit că România a examinat, împreună cu alte țări posibilitățile extinderii cooperării economice, științifice și tehnice cu unele țări, încheind acorduri, iar cu altele stabilind contacte directe în scopul identificării domeniilor și posibilităților de cooperare. În același timp, șeful delegației României a subliniat necesitatea eliminării obstacolelor care împiedică lărgirea comerțului și cooperării între țări cu sisteme sociale economice diferite.

România s-a pronunțat pentru participarea celor două state germane, suverane, la dezvoltarea cooperării europene, exprimîndu-și speranța că situația anormală creată prin împiedicarea R.D. Germane de a participa la activitățile Comisiei, ca membru cu drepturi depline, va fi rezolvată fără întîrziere.

Delegația română s-a pronunțat ferm pentru încetarea imediată, necondiționată și definitivă a agresiunii S.U.A. împotriva poporului vietnamez.

La sfîrșitul ședinței festive, participanții au adoptat în unanimitate o Declarație asupra activității Comisiei. Declarația, apreciată ca un document important pentru preocupările de viitor ale Comisiei, deschide noi posibilități de cooperare economică, științifică și tehnologică, invitînd țările membre la o „colaborare care să răspundă interesului tuturor națiunilor și să permită transformarea Europei într-un puternic factor de pace și înțelegere în lume".

Cu ocazia analizei activității organismelor subsidiare ale Comisiei, precum și a celorlalte puncte de pe ordinea de zi, delegațiile care au luat cuvîntul au apreciat utilitatea schimbului de informații și de experiență efectuat de specialiștii țărilor membre.

In acest context, au fost sugerate numeroase domenii actuale, de interes comun care ar putea fi abordate în cadrul Comisiei, propunîndu-se în același timp, organizarea de simpozioane, călătorii de studii, cursuri de formare și perfecționare a cadrelor etc.

Preocupările țărilor membre de intensificare a cooperării economice europene s-au materializat în adoptarea, în unanimitate, a unui număr de 16 rezoluții, în domenii importante ca: turism, dezvoltarea industrială, industria chimică, cooperarea științifică și tehnologică, dezvoltarea comerțului, aplicarea metodelor moderne matematico-economice și a tehnicii de calcul electronic în cercetarea economică, resursele hidraulice și lupta împotriva poluării apelor etc.

Avînd în vedere actualitatea problemelor pe care le ridică progresul științei și tehnologiei moderne, delegația română a inițiat o rezoluție privind „cooperarea științifică și tehnologică". La această rezoluție, adoptată în unanimitate, s-au alăturat, în calitate de coautoare și Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Finlanda, Franța, Grecia, Iugoslavia, Olanda, Polonia, Turcia și Ungaria.

Recunoscînd că folosirea realizărilor științifice și tehnologice în interesul tuturor impune o strînsă cooperare internațională, rezoluția invită țările membre să-și intensifice eforturile în vederea promovării cooperării științifice și tehnologice atît pe cale bilaterală, cît și în cadrul Comisiei.

Rezoluția cere Secretarului Executiv al C.E.E. să studieze utilitatea convocării unei reuniuni de experți guvernamentali, care să analizeze mijloacele de asigurare a progresului cooperării atît în domenii tradiționale, cît și în noi domenii, în condiții reciproc avantajoase și pe termen lung.

România a devenit coautoare la unele rezoluții ca: activitatea Comisiei în domeniul industriei chimice: turism; colaborarea între C.E.E. și Organizația Națiunilor Unite pentru dezvoltarea industrială (O.N.U.D.I.), participarea C.E.E. la pregătirea celei de-a doua Conferințe a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (U.N.C.T.A.D.).

Rezoluția privind activitatea Comisiei în domeniul industriei chimice, luînd în considerare importanța pe care o prezintă industria chimică în ansamblul economiei, precum și contribuția pe care aceasta o poate aduce la rezolvarea problemei materiilor prime, cere Secretarului Executiv să întocmească un raport asupra problemelor pe care le pune dezvoltarea acestei ramuri, precum și asupra utilității creării unui grup permanent de experți guvernamentali.

Ca urmare a desemnării anului 1967 ca „An internațional al turismului" și a importanței pe care o prezintă dezvoltarea turismului, rezoluția C.E.E. solicită întocmirea unui studiu privind situația și perspectivele turismului în țările membre.

★

Sesiunea a evidențiat existența unor condiții care ar putea favoriza creșterea contribuției Comisiei la abordarea unor probleme de actualitate.

Rezultatele sesiunii Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, denotă utilitatea și importanța acestui organism pentru extinderea colaborării între țările membre.

I. STELIAN
P. GRIGORAȘ

Plenara C.C. al P.C. din Cehoslovacia

PROBLEME ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

ÎN recenta sa plenară, C.C. al P.C. din Cehoslovacia a discutat problemele dezvoltării țării în ultimii doi ani și direcțiile de urmat pentru rezolvarea sarcinilor privind asigurarea echilibrului economic și ridicarea nivelului de trai. Constatînd o redresare certă a economiei în anii 1965—1966 față de anii precedenți, Plenara a stabilit o serie de obiective și măsuri în vederea consolidării ritmurilor de creștere economică, a sporirii venitului național cu precădere pe baza factorilor intensivi, a menținerii echilibrului între ofertă și cerere pe piața internă și externă.

În scopul realizării politicii economice în 1967 și în anii următori ai celui de-al patrulea plan cincinal, Plenara a subliniat următoarele obiective principale:

1) În sectorul creării de resurse este indicat să se asigure creșterea venitului național de la 22—24% pînă la 28—30%.

2) În domeniul investițiilor, pînă în anul 1970 nu se prevede o creștere substanțială a volumului construcțiilor capitale, creșterea urmînd să fie orientată spre lărgirea lucrărilor de întreținere și modernizare a fondurilor fixe existente.

3) În domeniul relațiilor economice externe se consideră hotărîtoare și pe viitor dezvoltarea legăturilor cu țările socialiste. Adaptarea exporturilor la exigențele crescînde în ce privește structura, calitatea, nivelul tehnic al mărfurilor și serviciilor constituie o premisă a întăririi relațiilor economice reciproce cu aceste state. Participarea mai largă la diviziunea internațională a muncii, inclusiv cu statele capitaliste dezvoltate, se cere a fi realizată și prin intermediul altor forme de colaborare de durată.

4) Pe plan financiar, necesarul de investiții urmează să fie asigurat mai ales prin intermediul creditelor puse la dispoziție de către stat, noile investiții trebuind să fie folosite pentru obiectivele cele mai eficiente. Creșterea mijloacelor circulante urmează a fi realizată, în general, din fondurile proprii ale întreprinderii. Se preconizează reducerea consecventă a alocațiilor de stat în realizarea investițiilor.

Creșterea cointeresării materiale personale — a arătat Plenara — trebuie să constituie un factor hotărîtor pentru ridicarea nivelului de trai. În interesul întăririi rolului stimulator al salariului, lichidării nivelării salariilor și respectării criteriilor de bază în domeniul salariilor, se va urmări ca salariul mediu pe economia națională în ansamblu să crească cu aproximativ 3,2—3,4% anual, cu condiția ca productivitatea muncii să sporească anual în proporție de 4,5—5% Se preconizează, ca în sfera producției, productivitatea muncii să crească în 1967 cu cel puțin 4%, la un spor de aproximativ 2,5% al salariului mediu.

5) Se prevede reglementarea dezvoltării prețurilor în așa fel, încît să se evite creșterea nedorită a prețurilor cu ridicata la bunurile de consum pentru populație și la mijloacele de producție pentru agricultură. Se urmărește ca prețurile mondiale să exercite o influență tot mai mare asupra dezvoltării eficiente a economiei, și aceasta nu numai în domeniul importului și exportului, ci și în aprecierea eficacității construcției capitale, modificarea structurii producției și în stabilirea planificată a dezvoltării proporțiilor de prețuri.

Hotărîrea Plenarei mai prevede o serie de măsuri menite să îmbogățească condițiile de trai ale populației în perioada 1968—1970. Astfel se subliniază necesitatea de a se realiza lărgirea cantității de mărfuri de larg consum și a volumului prestărilor de servicii; limitarea creșterii previzibile a prețurilor cu amănuntul la mărfuri și servicii la 1—1,5% pe an, paralel cu sporirea cu cel puțin 2—2,5% a salariului real; majorarea pensiilor mici etc.

I.K.

RELAȚIILE ECONOMICE ROMÂNO-UNGARE

ÎN INTERESUL AMBELOR ȚĂRI

RELAȚIILE de prietenie și de colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Ungară, cu o veche tradiție, determinată de vecinătatea țărilor noastre, au căpătat un conținut nou o dată cu victoria socialismului în aceste țări. Ele se dezvoltă continuu, pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi, avantajului reciproc și întrajutorării frățești.

Lărgirea continuă a relațiilor economice are la bază succesele obținute de cele două popoare în construcția economiei lor socialiste și, în primul rînd, în dezvoltarea industrială a țărilor noastre.

Factor important al colaborării economice româno-ungare, schimbul de mărfuri dintre cele două țări cunoaște o consecventă dezvoltare. Primul acord comercial de după cel de-al doilea război mondial a fost încheiat între țările noastre în anul 1948. De atunci, în cadrul acordurilor anuale și, mai tîrziu, de lungă durată, volumul și nomenclatorul schimburilor continuă să se lărgească. Astfel, în perioada anilor 1949—1960 acest volum a sporit de 2,5 ori, iar între anii 1959 și 1966 el a crescut de aproape 1,8 ori; acordul comercial de lungă durată pe anii 1966—1970, încheiat la 25 ianuarie 1966, prevede o nouă creștere de peste 20% a schimburilor în comparație cu acordul de durată precedent (1961—1965).

Desigur, prevederile acordului de lungă durată formează doar un cadru, care de regulă, se depășește în practică. Astfel, protocolul comercial pe anul 1967, încheiat în noiembrie anul trecut la Budapesta, prevede o depășire cu aproape 25% a volumului schimburilor consemnat pentru acest an în acordul de durată.

Se îmbunătățește treptat structura schimburilor dintre țările noastre. Livrările reciproce între România și Ungaria cuprind o gamă largă de mărfuri — materii prime, semifabricate, mașini și utilaje, bunuri de consum etc. Printre acestea, un loc tot mai important îl ocupă produsele industriei constructoare de mașini. Țara noastră livrează Ungariei utilaj petrolier, mașini-unelte, remorci basculante, vagoane, utilaj pentru construcții și alte produse ale construcțiilor de mașini, importînd din R. P. Ungară echipament industrial, mașini electrice, mașini de ridicat și de transportat, mașini-unelte, aparataj, aparate Roentgen, etc.

Potrivit unui acord, R. P. Ungară a livrat pe credit utilaje și instalații pentru lărgirea capacității uzinelor sodice de la Ocna Mureșului, iar România asigură Ungariei livrarea unor cantități anuale de produse sodice. Utilizînd capacități disponibile ale siderurgiei, între cele două părți se efectuează schimburi de laminate.

Între țările noastre au loc vizite reciproce de specialiști pentru studii și practică în producție, schimburi de studii și referate între institute de cercetări și proiectări etc. Crește interesul reciproc pentru realizările tehnico-științifice ale fiecărei țări În ultimii patru ani România a acordat Ungariei asistență tehnico-științifică în 242 de teme, iar Ungaria țării noastre — în 145 de teme.

Continuarea în ritm susținut a industrializării și eforturile care se depun din ambele părți pentru asigurarea progresului tehnic, în vederea realizării producției la un nivel tehnic cît mai ridicat, creează premise favorabile pentru lărgirea în continuare a colaborării economice dintre cele două țări.

Posibilități reale pentru extinderea relațiilor economice dintre cele două țări există în domeniile variate ale cooperării economice și tehnico-științifice într-o serie de ramuri, mai ales în industria construcțiilor de mașini, industria chimică, a petrolului, industria alimentară, economia forestieră, industria extractivă, a construcțiilor. Realizarea unor obiective industriale prin participarea celeilalte părți cu documentații, livrări de utilaje și instalații, asistență tehnică la montaj, creditul rambursîndu-se prin cote-părți din producția respectivă sau cu alte produse, acțiuni de cooperare în producția unor mașini, utilaje și echipamente pentru satisfacerea nevoilor celor două părți, sau pentru livrarea pe terțe piețe și cooperare în alte forme pot contribui la accelerarea în cele două țări a asimilării de noi sortimente și produse cu caracteristici superioare, la dezvoltarea schimburilor comerciale peste prevederi, la sporirea exportului reciproc de mașini și utilaje. Țara noastră, a cărei industrie produce o gamă largă de mașini-unelte, instalații, produse chimice etc. ar putea participa prin livrări complexe sau parțiale la realizarea în Ungaria a unor obiective pentru producerea de materiale pentru lucrări de construcții, la realizarea unor rafinării complete, a unor echipamente și instalații pentru exploatarea sondelor, pentru industria chimică etc.

Într-o serie de domenii ale construcțiilor de mașini, metalurgiei neferoase, chimiei, industriei alimentare etc., în care industria sa a obținut realizări însemnate, Ungaria ar putea coopera cu livrări complexe sau parțiale la realizarea în România a unor obiective industriale ca de pildă la fabricarea echipamentelor de calcul de birou, a elementelor și subansamblelor pentru calculatoare electronice, realizarea unor obiective pentru industria chimică (de exemplu glicerină sintetică, produși clorurați), industria alimentară (de exemplu, combinate de carne, linii de fabricat suc de roșii și fructe, instalații și utilaje pentru fabrici de brînzeturi fermentate) etc.

Succesele obținute în dezvoltarea economiei naționale din țările noastre vor oferi, fără îndoială, noi posibilități de lărgire a relațiilor economice româno-ungare, în interesul fiecăreia dintre ele și al întregii comunități a țărilor socialiste.

N. DUMITRESCU

OPȚIUNEA ANGLIEI

DUPĂ îndelungate meditări, dezbateri în Parlament și în presă și după tatonări în turneele sale vest-europene, la 2 mai primul-ministru britanic a anunțat oficial hotărîrea Angliei de a prezenta Pieței Comune cererea sa de aderare. A doua încercare, după eșecul din 1962, confirmă că Anglia, cum scria recent revista STATIST, „se află într-un moment critic al istoriei sale politice și economice".

A.E.L.S. și pierderea de viteză

CREATĂ în 1959, ca o încercare de a da o ripostă Pieței Comune, Asociația Europeană a Liberului Schimb (cuprinzînd —pe lîngă Anglia — Suedia, Norvegia, Portugalia, Danemarca, Elveția și Austria) — urma să creeze o piață de 90 milioane oameni, în care lichidarea treptată a tarifelor vamale să stimuleze lărgirea comerțului între țările membre și în același timp, să sporească competitivitatea produselor acestora pe piețele mondiale. La 8 ani după crearea sa, această organizație pare să nu fi justificat speranțele Angliei.

Evoluția producției și productivității industriei engleze în acești ani arată că pierderea de viteză în raport cu celelalte mari puteri industriale, datînd din perioada celui de-al doilea război mondial, a continuat și chiar s-a accentuat.

Producția industrială a Angliei a sporit în perioada 1958—1965 cu 3,9% pe an, în timp ce în Franța, de pildă, creșterea a fost de 4,9% anual. **Productivitatea**, după datele Institutului național de cercetări economice și sociale din Anglia, a crescut între 1960 și 1965 cu 26% în Franța, cu 29% în R.F.G. și numai cu 15% în Anglia. Raportată la produsul național brut, **rata investițiilor** a fost și ea una din cele mai scăzute. În ultimii 10 ani media ei a fost de 23,7% în R.F.G., 21,6% în Italia, 19,2% în Franța, 18,4% în Belgia și 15,8% în Anglia.

Speranțele de ameliorare a poziției produselor engleze în **exportul mondial** nu au fost nici ele împlinite. Dimpotrivă, tendința de reducere a ponderii Angliei (de la 12,5% în 1948 la 7,9% în 1960) a continuat, cifra ajungînd la 7,1% în 1964. Declinul a fost și mai accentuat la produsele industriei prelucrătoare: 20% din exportul mondial în 1955, 14% în 1965. Anglia constituie un caz unic în această privință, în Europa occidentală, unde celelalte țări și-au menținut sau și-au îmbunătățit situația în anii postbelici. (POLITIQUE ETRANGÈRE, martie 1967).

Ponderea încă importantă a Commonwealth-ului în exportul Angliei pare să explice în oarecare măsură rămînerea ei în urmă în acest domeniu. Țările în curs de dezvoltare din această regiune au o capacitate mult mai redusă de import decît țările europene (de pildă, în perioada 1955—1965 importurile țărilor din zona lirei sterline nu au crescut decît cu 5,5% pe an, în timp ce importurile vest-europene au sporit cu 11% pe an). În ultimii ani Anglia și-a îndreptat din ce în ce mai mult atenția spre lărgirea schimburilor cu Europa de Vest (în 1960—1965 exporturile britanice spre această regiune au sporit de la 33% la 41% din total, în timp ce exporturile spre țările zonei lirei sterline s-au redus de la 40% la 35%).

Dintre țările Europei occidentale se observă însă că, chiar în perioada ființării A.E.L.S., interesul Angliei s-a concentrat asupra schimburilor cu țările Pieței Comune. Un studiu întocmit de A.E.L.S. la sfîrșitul anului 1966, cu prilejul lichidării complete a tarifelor vamale între țările membre, scoate la iveală următoarea situație: în timp ce pe ansamblul A.E.L.S., după întemeierea acesteia, exporturile înăuntrul zonei au sporit mai repede decît spre țările Pieței Comune, în cazul Angliei, atît înaintea întemeierii A.E.L.S. cît și în anii următori, exporturile spre Piața Comună înregistrează o creștere mai rapidă. Cererea Angliei de primire în Comunitatea Economică Europeană nu reprezintă decît continuarea aceleiași tendințe menite să-i asigure accesul la piața celor mai dezvoltate țări vest-europene, cît și — poate chiar în primul rînd — evitarea izolării sale politice, recîștigarea rolului de mare putere, de data aceasta în cadrul european.

Între costuri și avantaje

CEREREA de aderare a fost precedată și acum este urmată de largi dezbateri publice, de o cîntărire multilaterală a avantajelor și dezavantajelor economice pe care le-ar prezenta pentru Anglia afilierea la

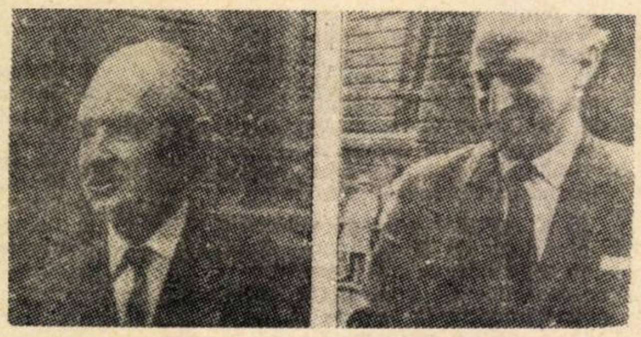

Douglas Jay, ministrul comerțului **și Fred Peart**, ministrul agriculturii: **— „Costul aderării este prea ridicat"...**

Comunitatea Economică Europeană. În general cercurile industriale sînt cele care se pronunță în favoarea aderării, sperînd în impulsionarea mult așteptatei modernizări și în sporirea competitivității industriei engleze; numeroase alte păreri — între care acelea ale unor membri în cabinet, deputați laburiști și conservatori, economiști, atrag însă atenția asupra serioaselor implicații nefavorabile, sub aspectul balanței de plăți, a creșterii economice în general, a independenței economice și politice a țării.

În ce privește avantajele, un studiu publicat în martie de Confederația industriilor britanice (CBI) consideră că industria engleză ar avea de cîștigat în următoarele privințe: — piața de aproape 300 milioane de oameni va stimula creșterea investițiilor și concentrarea producției; — dimensiunile sporite ale întreprinderilor vor face posibil un efort de cercetare mai susținut, un progres tehnologic rapid care, îmbinat cu acela al altor țări vest-europene, ar înlătura pericolul transformării acestei regiuni într-o anexă industrială a S.U.A.; — aderarea la o uniune vamală, cum este Piața Comună (spre deosebire de o simplă zonă de comerț liber cum este A.E.L.S.), va furniza prin tariful vamal extern comun garanții suplimentare pentru desfacerea mărfurilor engleze, favorizîndu-le față de produsele americane și japoneze; — în schimbul împărtășirii cunoștințelor sale în domeniul folosirii pașnice a energiei nucleare, Anglia va avea posibilitatea să furnizeze țărilor Pieței Comune cărbune, în locul celui importat în prezent din țări terțe.

Organizația patronatului britanic atrage însă și ea atenția asupra anumitor dezavantaje, care s-ar face simțite îndeosebi în unele ramuri ale industriei; — lichidarea tarifelor vamale între Anglia și țările Pieței Comune va dezarma în mai mare măsură industria engleză, deoarece actualul nivel al tarifelor engleze este în medie mai ridicat decît acela al Pieței Comune; — tariful vamal extern comun va reduce de asemenea gradul protecției vamale față de unele țări terțe; tariful englez de 33% la chimicale va trebui redus la 16—20%, acela de 25—50% la instrumente optice și științifice va fi redus la 13% etc.; — tot ca urmare a introducerii tarifului extern comun, prețul materiilor prime industriale care se importă acum fără taxe vamale din țările Commonwealth-ului sau A.E.L.S. în baza preferințelor în vigoare, se va urca.

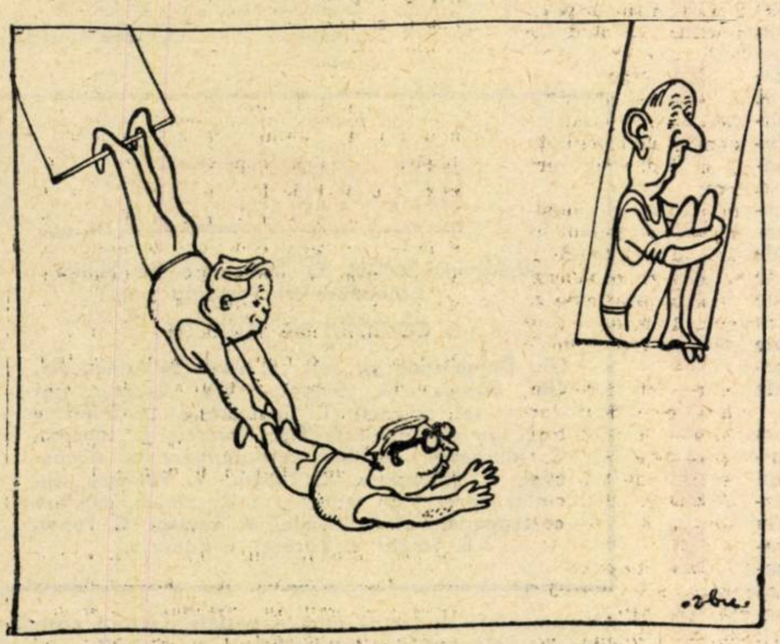

Îi va întinde mîna sau nu?

(după TRIBUNE)

Dacă în ce privește industria, părerile variază, ele sînt unanime atunci cînd se evaluează consecințele aderării asupra balanței comerciale și de plăți a Angliei. Aci pierderile sînt certe și uneori de proporții impresionante.

În cursul dezbaterilor parlamentare ministrul agriculturii, F. Peart, și ministrul comerțului, D. Jay, au arătat că obligația — decurgînd din aplicarea politicii agricole comunitare — de a importa produsele alimentare din țările membre ale Comunității, la prețuri mai ridicate, sau — dacă Anglia va prefera să-și continue importurile tradiționale — obligația de a impune produsele respective la taxe de import și de a vărsa 90% din acestea la Fondul Agricol European, va însemna o cheltuială suplimentară în devize de 175—250 milioane lire sterline anual. Urcarea prețurilor produselor alimentare la import va duce la o creștere cu 10—14% a prețurilor acestora în comerțul cu amănuntul și la o creștere a costului vieții cu 2,5—3,5%. După calcule citate de ziarul THE TIMES, o urcare cu 3,5% a costului vieții va duce la o creștere a prețurilor la export cu 2,5%, ceea ce va avea repercusiuni serioase în direcția reducerii volumului de mărfuri pe care Anglia îl va putea exporta în viitor. Apreciind că importurile Angliei ar costa astfel cu 250 milioane lire mai mult decît în prezent, că încasările din export, ținînd seama și de pierderea preferințelor în Commonwealth și A.E.L.S., s-ar reduce cu 130 milioane lire, și evaluînd și alte implicații ale aplicării Tratatului de la Roma, autorul calculelor — dr. Beckerman, profesor de economie la Oxford — ajunge la concluzia că pasivul balanței de plăți engleze ar spori în urma aderării cu cel puțin 600 milioane lire anual. Un asemenea deficit, dacă se exclude eventualitatea devalorizării lirei, ar necesita continuarea drasticei politici deflaționiste timp de mulți ani, ar permanentiza stagnarea economică și ar urca rata șomajului pînă la 4%. În asemenea condiții, conchide dr. Beckerman, speranțele într-un avans rapid al investițiilor și al modernizării industriei — principalul argument al promotorilor aderării — nu s-ar mai putea materializa.

Harold Wilson: — „Da, dar considerentele politice trebuie să primeze"...

Un nou perimetru de acțiune?

FĂRĂ îndoială că în viitoarele negocieri, care vor începe de fapt abia în toamnă și vor putea dura, după unele evaluări, un an sau chiar doi, importantele costuri suplimentare pentru Anglia vor constitui unul din principalele obiecte de discuție. Acestea se vor referi, după toate probabilitățile, în primul rînd la o perioadă de tranziție în aplicarea politicii agricole a Comunității și la o plafonare a contribuției Angliei la Fondul Agricol European. Din partea interlocutorilor săi, Anglia va fi pusă în fața unei alte probleme, la care aceștia sînt deosebit de sensibili: problema lirei. Temerea este că Anglia ar putea încerca să arunce o parte din povara menținerii rolului lirei ca monedă de rezervă pe umerii viitorilor săi parteneri.

În orice caz, din multiplele reacții la cererea de aderare a Angliei, nu sînt de așteptat negocieri ușoare și line. După cît se pare, responsabilii demersului englez nu au renunțat nici ei la orice alternativă.

„Dacă nu vom reuși — din cauza hotărîrii altora și nu a noastră — nu ne vom plînge, spunea recent premierul Wilson în Parlament. Mai curînd aceasta ne va întări hotărîrea de a cîștiga în perimetrul pe care o asemenea decizie ni l-ar impune... Noi nu vom prezenta cererea de aderare drept singura posibilitate pentru Anglia. O vom prezenta pornind de la ideea că și alte alternative sînt posibile..."

O asemenea alternativă **ar fi** crearea unei zone nord-atlantice a **liberului** schimb (N.A.F.T.A. — North Atlantic Free Trade Area) din care ar face parte S.U.A., Canada, Anglia, celelalte țări din A.E.L.S. și mai tîrziu poate și Japonia, Australia și Noua Zeelandă. Această variantă se discută într-un moment cînd atît Anglia cît și S.U.A. s-ar putea vedea puse în fața necesității de a-și reorienta politica economică externă: după mai mult decît 4 ani de negocieri, runda Kennedy este amenințată să se încheie fără a fi dus la rezultatele urmărite de legea americană pentru extinderea comerțului; pe de altă parte Anglia, în cazul respingerii cererii sale de afiliere, va sta în anul viitor în fața tarifului extern comun care o va izola și mai mult de piețele de pe continent. Izolarea economică s-ar putea traduce și în accentuarea izolării politice.

Proiectul creării unei zone nord-atlantice a liberului schimb este studiat de mult de economiști și personalități oficiale din Anglia, S.U.A., Canada. Unii economiști englezi consideră că o zonă de schimb liber cu S.U.A. ar avantaja la export produsele engleze, datorită nivelului mai scăzut al salariilor și costurilor în Anglia. Pe de altă parte, mărfurile engleze ar avea de înfruntat pe piața internă competitivitatea mult superioară a produselor americane, situație care ar afecta nefavorabil balanța de plăți. O problemă deosebit de delicată este aceea a investițiilor americane, care ar putea spori considerabil în eventualitatea unei zone de schimb liber. Acestea sînt de altfel unele din motivele pentru care responsabilii britanici consideră că în prezent este de preferat aderarea la Piața Comună.

★

DACĂ motivele economice ale opțiunii Angliei sînt mult dezbătute, este neîndoielnic că, după cum afirma și premierul Wilson, determinante sînt cele politice. Făcîndu-se ecoul adepților aderării la Piața Comună, al acelora care califică perioada postbelică drept perioada „postimperială", dar „preeuropeană" pentru Anglia, THE TIMES declara recent că aderarea este singura soluție viabilă: izolarea deschide perspectivele unei declasări continue, economice și politice, iar „americanismul înseamnă subordonare față de o mare putere". În viziunea ziarului, Anglia va putea să-și reia rolul în lume numai ca putere europeană. Europa, continua THE TIMES „va trebui să păstreze identitățile statelor; ea nu va supraviețui dacă nu va face acest lucru".

Indiferent de motivele care stau la baza ei, soluția aderării provoacă însă îngrijorare în cercuri largi ale opiniei publice. „Intrarea în Piața Comună ar însemna că economia noastră nu se va dezvolta multilateral, scrie revista TRIBUNE, Comisia de la Bruxelles va aloca probabil țărilor membre diferite sectoare de producție. S-ar putea ca ea să decidă de pildă, că ar fi mai rațional ca producția automobilelor să fie concentrată în Italia, aceea de avioane în Franța și construcția de vase în R.F.G. Angliei i-ar fi atribuită probabil producția de locomotive, cărbune și energie nucleară. Rolul planificării naționale s-ar reduce" (21 martie). Pe aceeași poziție se situează și moțiunea a 75 deputați laburiști care afirmă că Piața Comună tinde să permanentizeze diviziunea Europei și că „dacă Marea Britanie va intra în Piața Comună, ea va sacrifica o parte din libertatea sa în profitul unei birocrații nedemocratice".

Rezumînd argumentele pro și contra aderării, revista STATIST, scria recent: „Costurile, imediate, sar în ochi; avantajele, mai îndepărtate, țin de domeniul speranțelor..."

Oricum, opțiunea Angliei reprezintă numai o parte a soluției problemei admiterii acestei țări în Piața Comună. Ceeace se poate spune la ora actuală în privința soluției finale este că problema rămîne în continuare deschisă.

Irina VIANU

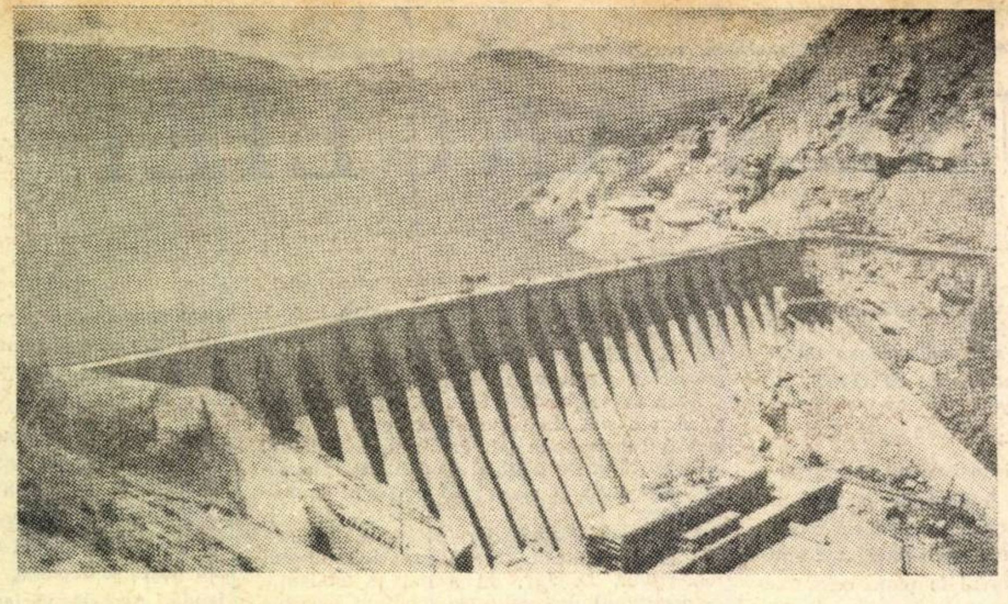

Barajul Sefid-Rud, situat la Mandjil, 250 km la nord de Teheran, permite irigarea a 240 000 ha, — capacitatea anuală a celor 5 turbine fiind de 200 milioane kW.

ORIZONT ECONOMIC IRANIAN

MULTE lucruri impresionează pe vizitatorul Iranului de astăzi: măreția relicvelor istorice ale renumitei civilizații înfloritoare de altădată și preocupările de restaurare și conservare a lor; măiestria cu care au fost făurite de-a lungul veacurilor palatele, moscheele — moscheea albastră de la Isfahan poate fi pe drept cuvînt denumită o capodoperă a genului; rafinamentul gusturilor cu care mîinile meșterilor de la Isfahan (și din alte locuri) țes vestitele covoare persane și făuresc cele mai diferite obiecte de artă decorativă; chiar și peisajul, cu lanțurile nesfîrșite de munți ce înconjoară și brăzdează în lung și în lat marele platou iranian, întrerupt din loc în loc de oaze și cîmpii înverzite, cultivate mai ales prin strădania omului de a folosi rațional puținele resurse de apă pe care le permit aceste zone (în principial prin irigații) reprezintă o mare curiozitate, dar și prilej de reflecții pentru un om neobișnuit cu ariditatea copleșitoare și căldura unor ținuturi din apropierea tropicelui.

Contactele și discuțiile pe care le-am purtat cu diferite personalități, vizitele în diferite orașe ale țării la o serie de unități economice au întregit imaginea pe care o aveam despre eforturile care se fac aici pentru dezvoltarea economiei, a culturii sau cum adesea se exprimau interlocutorii noștri, pentru modernizarea Iranului. Aceste preocupări ies în evidență cu atît mai mult acum, cînd se apropie de sfîrșit realizarea celui de-al treilea plan cincinal și sînt în stadiu de definitivare intențiile pentru următorul plan, al cărui proiect elaborat de Organizația planului este deja înaintat unui Consiliu economic spre dezbatere și aprobare (el va intra în vigoare în martie 1968).

Cu un venit național anual pe locuitor ce se apropie de 240 de dolari, cu o economie în care agricultura dă 44% din venitul național și dacă exceptăm petrolul circa 80% din exporturi, iar industria textilă ocupă două treimi din forța de muncă industrială (fără petrol), Iranul se situează printre țările care, în statistica internațională, sînt considerate în curs de dezvoltare.

PRIN actualul plan se urmărea, așa cum ni s-a arătat la Organizația planului, o creștere a venitului național de 6% anual, crearea unor noi locuri de muncă și realizarea unor schimbări în distribuirea mai echitabilă a pămîntului și a produselor agricole. Producția agricolă trebuie să crească cu 4,1% anual, în principal prin utilizarea mai rațională a resurselor de apă, a îngrășămintelor și extinderea folosirii de mașini și unelte agricole, precum și prin construirea unor baraje cu utilizări multiple. Structurile sociale de la sate, încremenite de mult timp, cu relații ce se bazau pe aservirea țăranilor, proporția mare a analfabetismului, ca și insuficiența cadrelor calificate constituiau, tot atîtea probleme ce trebuiau rezolvate. La acestea s-a adăugat și seceta care a lovit țara în doi ani din cei cinci ai actualului plan.

În 1962 au fost inițiate măsuri care sînt privite aici cu multă încredere (multe rezultate favorabile sînt de pe acum vizibile) între care reforma agrară, lupta pentru lichidarea analfabetismului, naționalizarea pădurilor, o nouă lege electorală prin care, printre altele, se dădea dreptul de vot femeilor.

Prin înfăptuirea reformei agrare pînă la sfîrșitul lunii iulie 1966 peste două milioane șase sute de mii de țărani din 13 532 de sate au devenit proprietari de pămînt. Pămîntul a fost cumpărat de stat de la proprietari, plata calculîndu-se pe baza impozitului pe care-l plătea pînă atunci proprietarul. Pentru sumele cuvenite statul a eliberat un fel de bonuri de tezaur plătibile într-un termen îndelungat; foștii proprietari care vor să investească sumele respective în industrie pot însă primi aceste drepturi mai înainte. Pămînturile luate au fost date în proprietatea țăranilor contra plată, lucru ce se va face, de asemenea, într-un termen îndelungat. La sate au luat ființă aproape 5 000 de cooperative care au ca scop aprovizionarea țăranilor cu unelte și mașini agricole, prin acordare de credit și ușurarea desfacerii surplusului de produse agricole, desfacere care permite și amortizarea datoriilor contractate.

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE

DEZVOLTAREA industriei vizează nu numai sporirea producției textile și alimentare, care ocupă în prezent ponderea cea mai mare în totalul producției industriale. Au fost afectate însemnate investiții pentru crearea unei oțelării cu o producție anuală de 500 000 tone (dar cu posibilitate de mărire pînă la 1 200 000) a cărei construcție a și început lîngă Isfahan, pentru construcția unor uzine petrochimice și a unei fabrici de hîrtie cu o capacitate anuală de 20 000 tone. Investițiile totale din sectorul industrial se ridică la 42 miliarde riali (75 riali = 1 dolar) din care 60% investiții particulare. Pentru dezvoltarea industriei miniere (Iranul posedă rezerve de minereu de fier, magneziu, cobalt, nichel, mercur, antimoniu etc.) au fost făcute însemnate cercetări geologice, fiind terminate recent hărțile regionale detaliate și o hartă minieră generală.

Ca rezultat al tuturor acestor eforturi și măsuri, venitul național a înregistrat o creștere medie anuală de 6,2%. Creșterea economică urmează să fie mai accentuată în anii care urmează. Cu o sporire în medie de 7% pe an, venitul național pe locuitor urmează să ajungă în 1972/73 la 302 dolari

Deși petrolul va continua să constituie o sursă importantă veniturilor statului și a exportului, producția industriei și minelor, precum și a celorlalte sectoare, se prevede să crească mai repede, astfel încît să sporească rolul acestora în formarea produsului național brut.

Multe preocupări sînt legate de creșterea volumului și mai ales de lărgirea nomenclatorului produselor la export. Realizarea investițiilor de stat ca și a celorlalte cheltuieli este legată de sporirea veniturilor bugetului de stat, la care veniturile din petrol contribuie în prezent cu circa 50%.

O problemă complexă a dezvoltării economice pentru a cărei rezolvare se prevede o creștere a preocupărilor în viitor, o constituie disparitățile în nivelul veniturilor personale, mai ales ale populației de la sate față de cea de la orașe, reducerea migrației populației spre orașe, ca și asigurarea unor condiții de transport prin construirea unui număr mare de căi de comunicație, ferate și rutiere.

Pentru realizarea acestor obiective vor crește atît investițiile de stat, cît și cele particulare, ultimele înregistrînd însă un ritm mai mare, astfel încît ponderea lor va ajunge la circa 50—55%. Se subliniază că vor fi încurajate și investițiile străine.

RELAȚIILE economice între România și Iran au cunoscut în ultimii ani o dezvoltare continuă. O contribuție de primă importanță la aceasta au adus-o vizitele reciproce ale conducătorilor de stat ai celor două țări, și încheierea de acorduri pentru livrări de mărfuri și pentru cooperare economică și tehnică. Nu o dată ni s-a remarcat, cu prilejul recentei vizite, satisfacția pentru dezvoltarea favorabilă a relațiilor dintre cele două state. Dl. Nikukhah, adjunct al ministrului informațiilor, ne-a remarcat importanța pe care o au pentru apropierea dintre popoarele român și iranian vizita în România a Majestății Sale Mohammad Reza Pahlavi, Șahinșahului Iranului, și așteptata vizită în Iran a Președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica.

Volumul schimburilor comerciale între România și Iran a crescut sensibil în ultimii ani. România livrează Iranului tractoare, pluguri, vagoane de marfă, stații de transformare, condensatoare de forță, mașini-unelte, aluminiu blocuri, sodă caustică și calcinată, coloranți organici și alte produse, iar Iranul livrează petrol, bumbac-fibră, glicerină și alte produse.

Demne de remarcat sînt formele largi de cooperare economică și tehnică care se dezvoltă. După cum este știut, prin acordul semnat la Teheran în anul trecut, se va asigura, pe lîngă livrarea a 15 000 de tractoare și 10 000 de pluguri în următorii cinci ani, realizarea în Iran a unei linii de montaj al tractoarelor și apoi realizarea unei fabrici pentru producerea de tractoare. Un număr de ingineri și tehnicieni români lucrează în Iran pentru acordarea de asistență tehnică. În regiunea Mazanderan am vizitat, între altele, și cele 100 de ha amenajate pentru cultura florii-soarelui; întreaga prelucrare a solului, administrarea de îngrășăminte etc. se face, sub îndrumarea inginerului Enculeț Popescu, cu mașini și utilaje și cu semințe de producție românească. În alte părți ale Iranului sînt organizate cîmpuri experimentale pentru cultura porumbului, cultura de soia, precum și stațiuni de tractoare, două depozite de piese de schimb.

În discuțiile pe care le-am avut cu ziariști, cadre economice, ni s-a subliniat interesul crescînd pe care-l prezintă dezvoltarea industrială a României și posibilitățile largi de colaborare între cele două țări. La Organizația planului ni se arăta că multe întreprinderi se interesează de posibilitatea colaborării cu întreprinderi românești.

Gh. CREȚOIU

din bloc-notesul cronicarului

„Adaptare" și profil

Într-un articol referitor la valoarea comenzilor Pentagonului afectate războiului din Vietnam (comenzi care pentru majoritatea societăților contractante s-au transformat în afaceri deosebit de rentabile). ziarul IL SOLE — 24 ORE prezintă intr-un număr recent situația pe 1966 a primelor 50 de societăți americane beneficiare și poziția acestora față de anul 1965 în clasificarea generală. (din care reproducem primele 10). Între acestea un exemplu îl reprezintă societatea „Textron" (a cărei activitate este diversificată de la elicoptere la stilouri cu pastă, cuptoare pentru topitorii la crescătorii de păsări, sau de la motoare pentru rachete teleghidate la furaje) despre care unii economiști americani susțin că ar trebui considerată „societatea secolului 21, pentru ușurința și operativitatea cu care a știut să se adapteze exigențelor momentului economic". Această „adaptare" i-a adus însă lui „Textron" 43,5 milioane de dolari beneficii în 1966 și a săltat-o in același an — grație comenzilor Pentagonului — de pe locul 27 pe care-l ocupa in 1965, pe locul opt.

Primii 10 furnizori ai Pentagonului în anul fiscal 1966

Locul	Societatea	Volumul comenzilor (in milioane de dolari)	Clasificarea în 1965
1.	Lockheed Aircraft Corp.	1 532,0	1
2.	General Electric Co.	1 187,0	4
3.	United Aircraft Corp.	1 138,7	6
4.	General Dynamics Corp	1 136,0	2
5.	Boeing Co.	914,5	8
6.	McDonnell Aircr. Corp.	722,2	3
7.	American Tel & Tel Co.	672,1	7
8.	Textron Inc.	554,8	27
9.	Raymond Inter. Inc. and Corp.	547,9	—
10.	North American Av. Inc.	520,4	5

Controlul calității în toate fazele

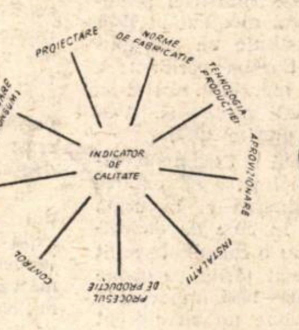

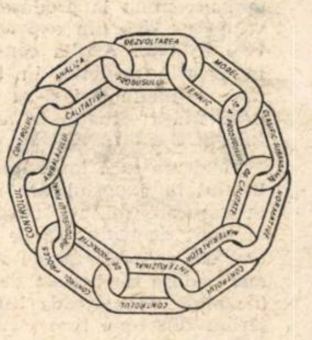

Literatura economică a ultimilor ani oglindește atenția sporită ce se acordă problemei perfecționării continue a calității produselor, organizării controlului de calitate. Se urmărește crearea unui sistem complex, închis, al pregătirii, realizării și conducerii producției, care să asigure în mod continuu calitatea optimă. În lucrarea sa „Quality Control Handbook" (Manual de control al calității), economistul I. M. Iuran scrie: „Proiectantul stabilește caracteristicile calitative. Tehnologul elaborează procesul de producție potrivit pentru executarea proiectului. Se determină aparatura și normele de măsură necesare. Muncitorii sînt instruiți pentru operațiile de muncă și folosirea aparaturii, în vederea executării corecte a produsului. Controlorii verifică piesele finite. Consumatorii folosesc produsul, experiența lor servind ca bază pentru perfecționarea, reproiectarea lui. Astfel cercul se inchide, ciclul reincepe".

Autorul ilustrează concepția sa cu modelul arătat în fig. 1. Drept comparație, prezentăm un sistem asemănător, exprimat sub forma unui lanț, aparținînd lui I. Maynard din lucrarea „Industrial Engineering Handbook" (Manual de tehnică industrială) (fig. 2).

C. GRIGORE

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor sef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. 40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 20 (196)
VINERI 19 mai 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ROLUL PRIMORDIAL AL FOLOSIRII COMPLETE ȘI PRODUCTIVE A TIMPULUI DE LUCRU ÎN CREȘTEREA PRODUCȚIEI

ÎN PAGINILE 8-9

ÎN PAGINA 7

VALOAREA „AMĂNUNTELOR" ÎN SPORIREA EXPORTULUI DE LEGUME ȘI FRUCTE

DIN SUMAR

• BAZELE ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII ȘTIINȚIFICE A ÎNTREPRINDERILOR AGRICOLE DE STAT (în pag. 3)

• Teorii – teze – consultații
COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN PRODUCȚIE (în pag. 4-5)

• În regiunea Iași
CE CAUZE FRÎNEAZĂ REALIZAREA PLANULUI DE INVESTIȚII? (în pag. 8-9)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

ORGANIGRAMĂ EXPERIMENTALĂ PENTRU D. R. T. A.

URMĂRIM cu interes dezbaterile din coloanele revistei cu privire la găsirea celor mai bune soluții de organizare și conducere competentă a activității economice din unități. Necesitatea perfecționării actualei structuri organizatorice se face simțită și la direcțiile regionale de transporturi auto (D.R.T.A.).

În prezent, potrivit statelor tip de funcțiuni, D.R.T.A. este organizată după schema : director, director tehnic, ingineri șefi pe probleme de exploatare și tehnice, contabil șef și serviciile funcționale. O asemenea organizare prezintă o serie de neajunsuri și anume :

— lipsa unei coordonări de ansamblu a serviciilor cu caracter economic (activitatea de planificare și de organizare a muncii sînt coordonate direct de director, activitatea comercială — de inginerul șef exploatare, activitatea de aprovizionare — de inginerul șef cu problemele tehnice și de întreținere, iar activitatea financiar-contabilă — de contabilul șef) ;

— unele probleme economice sînt coordonate de cadre de conducere care nu posedă o pregătire de specialitate și care, drept urmare, nu pot realiza conducerea sectorului respectiv cu maximum de eficiență (de exemplu, coordonarea problemelor comerciale de către inginerul șef exploatare) ;

— o serie de aspecte economice, deosebit de importante în condițiile actualei dezvoltări a D.R.T.A. nu intră în preocupările nimănui (de exemplu, normarea muncii) ;

— nu există un serviciu de sinteză și analiză economică la nivelul direcției regionale. În unele colective de conducere, latura economică este examinată doar la sfîrșitul fiecărei perioade și atunci în mare grabă.

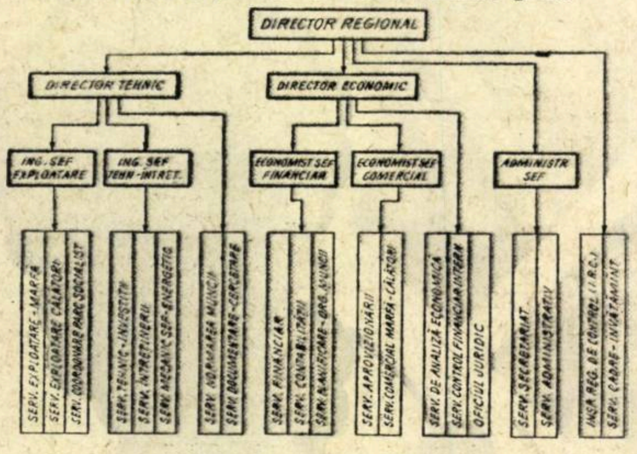

Pentru realizarea obiectivului principal — ridicarea eficacității economice a întregii activități a unităților — este necesară, între alte măsuri, o mai bună organizare a conducerii activității economice. În acest sens, propunem organigrama alăturată pentru unitățile D.R.T.A., pe care am dori s-o experimentăm în cadrul D.R.T.A.-Oltenia.

În alcătuirea schemei am urmărit o mai bună compartimentare a serviciilor, pornind de la natura sarcinilor pe care le au de îndeplinit și separarea activității economice care în prezent intră în atribuțiile unor servicii tehnice. Considerăm că directorul economic (economistul șef pentru unitățile mai mici), ca reprezentant în colectivul de conducere, are posibilitatea să ia măsuri eficace, să analizeze temeinic toate aspectele muncii economice și să îmbine, în interesul general, latura economică cu cea tehnică, ajutînd directorul în luarea celor mai juste decizii în toate sectoarele.

Puiu GEORGESCU
asistent la Universitatea din Craiova, catedra de economia ramurilor

Petre SARU
contabil șef la D.R.T.A. – Oltenia

ÎN IMPAS

ÎN munca de control întîmpinăm unele greutăți în ce privește verificarea unor situații cu caracter tehnic (consumuri specifice, reparații capitale, investiții etc.). Pregătirea organelor de control nu acoperă integral aceste cerințe, iar cei atrași nu sînt interesați, în toate cazurile, în depistarea deficiențelor. În această privință, consider oportună revizuirea schemei de încadrare a corpurilor C.F.I., prevăzîndu-se și posturi cu pregătire tehnică (ingineri, tehnicieni, normatori etc.).

Totodată este necesar să se revizuiască și îndreptarele de control. Să se întocmească un îndreptar legislativ pentru sfaturile populare comunale și să se reediteze și completeze **Culegerea de acte normative și instrucțiuni**, elaborată de către M. F., în anul 1961, lucrare care a fost foarte utilă pentru munca de control.

Carol BORA
- Craiova

COMPETENȚE

ÎN LEGĂTURĂ cu posibilitățile de perfecționare a planificării financiare în întreprinderi, propun ca modificarea planului financiar să se facă o dată cu modificarea planului economic. Această latitudine să fie lăsată ministerelor de resort. S-ar crea astfel condiții ca cele două capitole importante ale planului tehnic și financiar să fie într-o perfectă corelare, iar obligațiile unităților față de bugetul statului, să fie la nivelul planului economic actualizat.

În altă ordine de idei, propun ca plafonul fondului de deplasări să nu mai fie aprobat de minister, ci să se lase la aprecierea întreprinderii, sub controlul organelor bancare locale.

Radu AUREL
contabil șef,
Fabrica de cauciuc - Brașov

REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Ing. ELENA POPA, Institutul pentru proiectări de laminoare, București — Ne pare rău, dar scrisoarea trimisă despre simpozion ne-a sosit prea tîrziu.

ION C. TRANDAFIR, economist, București — Întreprinderea „Crinul" este profilată pentru tricotaje, astfel că nu este rațional — precizările aparțin Ministerului Industriei Ușoare — să se extindă bobinatul la această unitate. Pe măsura dezvoltării capacității de bobinat la alte filaturi, utilajele de la secția existentă la „Crinul" vor fi transferate, urmînd ca în spațiul ce va deveni disponibil să se dezvolte secțiile de tricotat.

DUMITRU TĂTARU, șef serviciu plan, Fabrica de hîrtie Petrești. — Propunerile și schema de organizare pentru întreprinderile din sectorul celuloză și hîrtie sînt studiate, în prezent, de secția noastră de specialitate. Opiniile dv. în legătură cu cursurile postuniversitare au fost trimise organelor competente.

PETRE STANCIU, Cluj. — Observația dv. este justă. Vă mulțumim.

ALBERT PANCZEL, Tîrgu Mureș, ION ANTONESCU, Tîrgoviște ; AUREL MARINOIU, Brașov ; ALEXANDRU GEORGESCU, Ploiești ; NISTOR OCTAVIAN, Cisnădie; GHEORGHE CONDURACHE, Bîrlad ; FELICIA LAZAROVICI și TIBERIU SCHRADI, Focșani. Vă vom răspunde, în numerele viitoare ale revistei, la întrebările puse.

G. I. MACSIM, București ; GHEORGHE NISTOR, Lonea ; GHEORGHE NEAMȚU, Cîmpulung Muscel, T. MOGA, O. REMUS, ING. AUREL PANGRAȚIU, Cluj ; ILIE BERGHEZAN, Sibiu ; ION SANDU, Ploiești ; CĂLIN ADRIAN, Constanța, IOAN RADUC, Timișoara. Am primit materialele trimise.

PAUL SIMONKOVICH, contabil șef, O.C.L. Alimentara, Oradea. — La cererea organizațiilor socialiste, conducerea unităților băncii poate aproba, în unele cazuri, ca încasările magazinelor (subunităților) lor să fie depuse prin poștă. În acest mod, Banca Națională, prin instrucțiunile sale, dă posibilitatea organizațiilor socialiste (deci și magazinelor O.C.L. Alimentara din Oradea) să depună încasările realizate în ziua respectivă și la poștă, cu condiția ca, modalitatea de depunere a încasărilor la ghișeele poștei (asigurarea securității transportului banilor, comisionul etc.) să fie stabilită de către Ministerul Comerțului Interior, de comun acord cu Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor. În acest scop, urmează însă, să vă adresați organelor tutelare.

TITU VELIȘCU, șeful serviciului plan, Sfatul popular regional Banat. — Problema paralelismului le executarea prestărilor în construcții către populație, între unitățile sfaturilor populare și unitățile UCECOM a fost analizată, cu care ocazie s-a dat indicația ca, paralel cu întreprinderile de prestații în construcții ale sfaturilor populare, să se dezvolte și unitățile UCECOM în scopul mai bunei deserviri a populației. Prin H.C.M. nr. 2116 din 27 septembrie 1966 se precizează atribuțiile unităților de construcții ale cooperației meșteșugărești pe linie de proiectare și de producție. Din informațiile obținute rezultă că, în prezent, se elaborează de către o comisie, un proiect de hotărîre care va stabili pentru viitor sarcinile ce revin diferitelor organizații în sectorul de prestări în construcții.

GH. NEAMȚU, Cîmpulung Muscel. — Opiniile și propunerile dv. au fost înaintate forurilor competente.

S. E., Brașov. — Cu mai multe date concrete, articolul trimis ar putea fi utilizabil. Ne interesează însă și adresa și numele dv. complet.

AUREL RADU, contabil șef, Fabrica de cauciuc Brașov. — Am primit materialul trimis în care ne relatați despre organizarea unui „cerc" al economiștilor. Dorim tuturor succes deplin.

UNELTELE PROIECTANTULUI

nr. 12

MINISTERUL Industriei Chimice consideră justă remarca din articolul „Uneltele proiectantului". Pentru îmbunătățirea situației și asigurarea minimului tehnic necesar, institutele de proiectare din rețeaua noastră au prevăzut procurarea unui lot de aparate și instrumente care, prin mecanizarea unor operații din tehnologia de proiectare, să asigure creșterea productivității muncii în acest sector și scurtarea termenelor de întocmire a documentațiilor tehnice. Printre aceste instrumente putem cita : mașini de calcul electronic de birou cu program, aparate de scris pe planșetă, heliografe de mare capacitate, mașina de calculat și dactilografiat devize etc.

În cadrul acțiunii de dotare centralizată cu utilaje și aparataje de mecanizare a muncii de proiectare, C.S.C.A.S. ca organ coordonator centralizează, în prezent, propunerile de plan aprovizionare pe anul 1968. S-a prevăzut creșterea în continuare a inventarului institutelor cu alte aparate la nivelul tehnicii mondiale în acest domeniu (mașini electrice de calcul cu memorie operativă etc.). Pentru a asigura punerea în funcțiune și utilizarea cu randament maxim a acestor mașini, C.S.C.A.S. organizează un instructaj pentru specializarea personalului ce urmează a folosi aceste utilaje.

În ce privește protejarea desenelor originale, aceasta se face în mod curent cu bandă albă gumată din import la aparate speciale. Acțiunea de arhivare și reutilizare a planurilor constituie în proiectare un foarte important sector în care trebuie aduse îmbunătățiri radicale prin microfilmarea planurilor și heliografierea pe cale ozalid cu aparate de mărit speciale etc. Socotim absolut necesar ca, producția de creioane în sortimentele necesare în proiectare, să sporească dar, este nevoie ca în paralel, să se îmbunătățească simțitor și calitatea minelor respective. Cu privire la calitatea tușului fabricat în țară, considerăm că acesta nu este încă la nivelul celui din import, cauzînd greutăți în folosirea instrumentelor de desen din dotarea institutelor.

ing. I. VELEA
prim-adjunct al ministrului industriei chimice

ECOURI · ECOURI · ECOURI

RISIPA UNORA DIMINUEAZĂ NIVELUL ECONOMIILOR

(nr. 10)

ÎN articolul cu acest titlu se menționa că, anul trecut, economiile suplimentare la prețul de cost pe ansamblul regiunii Argeș au fost diminuate de minusurile din activitatea unor întreprinderi. Se sublinia că în toate întreprinderile și organizațiile economice de pe cuprinsul acestei regiuni este nevoie să se stabilească măsuri pentru valorificarea mai eficientă a materiilor prime și materialelor, pentru folosirea întregii capacități a utilajelor și forței de muncă, pentru reducerea cheltuielilor de producție etc.

Răspunsurile primite la redacție, arată că articolul a avut un larg ecou. În corespondențele semnate de conducerile întreprinderilor (**I.I.S.-Riureni, Uzina mecanică-Muscel, Uzina de piese auto-Colibași, C.I.L.-Pitești, Trustul de foraj și Trustul de extracție-Pitești, Întreprinderea Minieră-Cîmpulung, Întreprinderea „1 Mai"-Găești)** se menționează exactitatea semnalărilor critice și măsurile luate pentru îmbunătățirea situației, precum și unele rezultate înregistrate în acest an.

Prin reproiectarea unor produse la Uzina de piese auto-Colibași, precum și a tehnologiei de fabricație, s-au redus consumurile de metale. De exemplu, la pistoanele pentru motor SR-211 și corp filtru, numai în acest an se vor obține economii de 22 500 kg aluminiu, iar la alte repere — peste 18 400 kg fontă. Uzina noastră, ne scrie ing. Mihai Dumitru, director general, se străduiește să mărească coeficientul de schimburi în vederea măririi indicelui de utilizare a mașinilor și utilajelor. Rezultatul este îmbucurător : în primele luni s-a realizat un coeficient de 1,91% față de 1,81% în 1966.

La Complexul pentru industrializarea lemnului-Pitești, în urma unui studiu efectuat la fabrica de placaj, s-a schimbat tehnologia de tratare hidrotermică a buștenilor de fag, astfel că, pe primele luni ale anului, ne încadrăm în norma de consum, scrie ing. V. Chelu, director. Din analiza dinamicii stagnărilor mecanice și electrice, în comparație cu media anului 1966, rezultă o scădere a numărului de ore de nefuncționare a utilajelor. După opinia conducerii acestei unități ar trebui **să se analizeze de către M.E.F. schimbarea sistemului de raportare, deoarece în orele de stagnare sînt incluse și orele planificate pentru revizii.**

Măsuri pentru diminuarea timpului neproductiv și a celui consumat cu reparațiile sînt consemnate și în răspunsul **Trustului de foraj-Pitești**, semnat de C. Crevanos, director. Se pare că ele sînt de bun augur. **Față de un procent de 21,6% din totalul timpului calendaristic pe 1966, în acest an s-a înscris o reducere pînă la 16,7%.**

Despre măsurile și primele rezultate în folosirea gospodărească a materialelor, micșorarea consumurilor specifice, în utilizarea judicioasă a timpului de lucru și a capacităților de producție ne-au mai scris : ing. V. Săvulescu, directorul **Uzinei de produse sodice-Govora** ; Victor Naghi, directorul **Uzinei mecanice-Muscel** ; ing. I. Popescu, directorul **Întreprinderii miniere-Cîmpulung** ; ing. A. Glogoveanu, directorul **Întreprinderii-Riureni** etc.

TEZE PENTRU O DISCUȚIE ȘTIINȚIFICĂ

BAZELE ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII ȘTIINȚIFICE A ÎNTREPRINDERILOR AGRICOLE DE STAT

DEȘI organizarea pe baze științifice a producției și a muncii în agricultură a reprezentat un obiectiv permanent, în etapa actuală, acest obiectiv capătă o semnificație și însemnătate deosebită. Dotarea tot mai largă a întreprinderilor agricole de stat cu mijloace tehnice moderne de muncă, consumarea în procesul producției agricole a unor importante resurse materiale, trecerea treptată a activităților agricole la sisteme industriale de organizare și producție amplifică substanțial eforturile orientate către fundamentarea strict științifică a gestiunii economice a fiecărei întreprinderi în parte.

Creșterea producției în ritm accelerat, cerință a dezvoltării întregii noastre economii naționale, trebuie încadrată în contextul condițiilor în care produsele agricole se obțin pe plan mondial. Numai pe această cale se poate asigura mobilitatea și eficiența economică a producției agricole specifică marii producții socialiste, numai astfel se pot satisface cerințele competitivității pe plan mondial.

Pentru oricine este evident că perfecționarea producției agricole din țara noastră nu se poate înfăptui decît pe fondul revoluției tehnico-științifice contemporane. Perfecționarea metodelor și mijloacelor de producție în activitatea economică a întreprinderilor agricole solicită modificarea radicală a structurii resurselor utilizate, precum și a procedeelor tehnico-organizatorice folosite. În vederea înfăptuirii acestui proces de mari proporții a fost și este necesară, înainte de toate, asigurarea unor premise fundamentale pentru transpunerea în practică a principiilor organizării pe baze științifice a întreprinderilor agricole.

PREMISELE GENERALIZĂRII MĂSURILOR DE ORGANIZARE ȘI CONDUCERE ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

I

ÎMBUNĂTĂȚIREA LUCRĂRILOR DE ZONARE A PRODUCȚIEI AGRICOLE

HOTĂRÎREA plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 martie 1967 cu privire la îmbunătățirea conducerii, planificării, finanțării și organizării gospodăriilor agricole de stat prevede o lărgire a inițiativei conducătorilor de ferme și de întreprinderi în alegerea ramurilor și culturilor, în strictă dependență de condițiile și posibilitățile concrete de producție pe plan local. Aceasta presupune, evident, o îmbunătățire a lucrărilor de repartizare teritorială a producției agricole prin corectarea și conturarea viabilă a zonelor natural-economice. Cu toate că în ultimii ani s-a subliniat în repetate rînduri importanța deosebită pe care o reprezintă perfecționarea zonării producției agricole, totuși studiile efectuate nu răspund cerințelor actuale de dezvoltare și rentabilizare a producției agricole din țara noastră.

Departamentul Gospodăriilor agricole de stat a început, în ultimii ani, să elaboreze o zonare proprie a producției sectorului agricol de stat, pe baza căreia s-au desfășurat operațiunile de profilare, specializare și concentrare a întreprinderilor. Față de o asemenea situație creată, este de stabilit desigur, dacă necesitățile dezvoltării armonioase a agriculturii pe teritoriul țării și particularitățile proprii acestei ramuri a producției materiale nu obligă la o rezolvare unitară a problemei zonării în cadrul agriculturii în ansamblu. Aceasta nu înseamnă că întreprinderile agricole de stat nu vor putea să adopte profile de producție, diferite de profilul zonal general. Abaterile nu vor putea, după părerea noastră, să aibă decît un caracter de excepție, ținînd seama de fundamentarea științifică ce va fi asigurată lucrărilor de repartizare teritorială a ramurilor de producție agricolă. Asigurarea unui organism unic pentru coordonarea dezvoltării agriculturii în cadrul fiecărei regiuni în parte reprezintă o premisă importantă pentru aplicarea principiilor moderne de organizare a producției la nivelul întreprinderilor în condițiile de utilizare cu maximum de eficiență a fondului funciar național.

II

PERFECȚIONAREA SISTEMULUI DE PREȚURI LA PRODUSELE AGRICOLE

ÎNFĂPTUIREA unei zonări științifice a producției agricole va permite fiecărei întreprinderi să cunoască temeinic condițiile de maximă favorabilitate pentru introducerea sau extinderea unora sau altora din ramuri sau culturi. Pe această bază, toate întreprinderile și fermele vor putea înfăptui acel postulat, mereu amintit, dar deseori nerealizat, al obținerii unor producții maxime cu consumuri minime de muncă socială. Se va putea deci ajunge la o mai exactă cunoaștere a valorii produselor agricole în condiții zonale diferențiate și, implicit, a prețurilor reale.

În multe cazuri problema rentabilității activității de producție din întreprinderi se rezolva pînă nu de mult, prin aplicarea sistemului de „compensare economică" între ramuri. Dispunînd de posibilități diferite de compensare, ramurile de producție erau puse să-și „împrumute" veniturile suplimentare realizate prin prețuri pentru a acoperi pierderile unora din ele. Ne referim bineînțeles la acele pierderi determinate nu de proasta gospodărire, ci de însăși condițiile concrete de producție. Adîncirea procesului de diviziune socială a muncii, concretizată prin specializarea și concentrarea producției, atrage după sine în mod automat și necesitatea asigurării unor posibilități egale de realizare a rentabilității pentru fiecare ramură și cultură în parte. Trecerea la specializarea producției pe ferme în întreprinderile agricole de stat, care să asigure gestiunea independentă a fiecăreia din ele, presupune, implicit ca, prin sistemul de prețuri în vigoare, să se satisfacă cerințele principiului fundamental al gospodăririi socialiste complete.

În momentul de față se discută încă în contradictoriu pe tema direcției de perfecționare a sistemului de prețuri la produsele agricole în țara noastră. Unii economiști recomandă necesitatea diferențierii prețurilor în raport de condițiile zonale diferite, în timp ce alții subliniază necesitatea menținerii caracterului de unicitate a prețurilor, indiferent de condițiile particulare natural-economice zonale.

Dat fiind faptul că problema nivelului prețurilor la produsele agricole este strîns legată de posibilitățile, cel puțin virtuale, ale întreprinderilor de a-și ridica gradul de organizare a producției **pe baze rentabile,** ea trebuie studiată mult mai amplu decît s-a făcut pînă în prezent și rezolvată în mod corespunzător. După părerea noastră, prețurile pentru produsele întreprinderilor agricole de stat, de altfel ca și pentru cooperativele agricole de producție, trebuie diferențiate pe zone specifice de producție, cel puțin **atîta timp cît vom fi nevoiți să împingem unele ramuri și culturi dincolo de aria de maximă favorabilitate pentru produsele respective.**

III

REORGANIZAREA SISTEMULUI DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ A ÎNTREPRINDERILOR AGRICOLE DE STAT

CONDUCEREA economică a unei întreprinderi, care să presupună o deplină responsabilitate pentru rezultatele obținute în procesul de producție, implică, fără îndoială, o exercitare deplină a dreptului de decizie de către conducătorii de ferme și de întreprinderi asupra determinării cantității, calității și sortimentului de resurse materiale necesare de achiziționat. Aceasta conduce însă la necesitatea adaptării regimului de aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor agricole de stat la noile măsuri și reglementări cuprinse în hotărîrea C.C. al P.C.R. din 27—28 martie a.c.

Asigurarea fluxului specific tehnologiei agricole și utilizarea resurselor materiale în condițiile realizării unei eficiențe maxime reclamă introducerea unei noi concepții asupra rețelei și funcționalității sistemului de aprovizionare. În acest sens, se profilează tot mai evident necesitatea trecerii **de la sistemul de aprovizionare pe bază de repartiții la sistemul de aprovizionare directă a întreprinderilor pe bază de contracte cu unitățile de specialitate.**

IV

PRECIZAREA RAPORTURILOR ÎNTRE UNITĂȚILE DE PRODUCȚIE ȘI FORURILE TUTELARE

PLECÎND de la principiul enunțat la cel de-al IX-lea Congres al partidului potrivit căruia **„perfecționarea conducerii economiei naționale din partea organelor centrale va fi eficace în măsura în care aceasta se va reflecta direct în îmbunătățirea organizării și conducerii muncii în întreprinderi",** recentele măsuri vizează în mod deosebit **personalizarea conducerii întreprinderii, a fermei ;** în acest cadru se subliniază, de asemenea, contribuția individuală a unităților la modernizarea și ridicarea eficienței economice a producției prin lărgirea drepturilor de inițiativă și independență a conducătorilor de unități în luarea deciziilor și sporirea responsabilităților pentru finalizarea sarcinilor și rezultatele activității desfășurate.

În noile condiții, forurile tutelare, trusturile regionale și Departamentul gospodăriilor agricole de stat își modifică în mod corespunzător funcționalitatea, **devenind în esență organe tutelare de îndrumare și control, excluzînd din atribuțiile curente pe cea a intervenției directe în procesul de producție al întreprinderilor.**

CONȚINUTUL ȘI PROBLEMELE DE BAZĂ ALE ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII ȘTIINȚIFICE ALE ÎNTREPRINDERILOR

I

ORGANIGRAME ADAPTATE CERINȚELOR CONDUCERII ȘTIINȚIFICE A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

CONDUCEREA activității unei întreprinderi agricole devine științifică în momentul și în măsura în care fiecare cadru de conducere trece la prospectarea analitică a fenomenelor și proceselor tehnice, economice și organizatorice, la studierea aprofundată a efectelor și cauzalității lor, **luînd decizii numai pe baza sintezelor și concluziilor ce derivă din relațiile și corelațiile constatate printr-un sistem informațional riguros.**

În condițiile organizării științifice a producției și a muncii, fiecare latură a activității economice a fermelor și întreprinderilor agricole de stat, se cere serios motivată prin calcule tehnico-economice moderne. Or, pentru aceasta apare necesară **delimitarea treptată, în cadrul organigramei întreprinderilor, a sectorului funcțional de execuție de acel de concepție.**

Conducerea științifică a unităților agricole va implica, în scurtă vreme, utilizarea metodelor matematice de calcul, extinderea mecanizării muncii administrative și contabile, cercetarea operațională în domeniul raționalizării deciziilor luate de conducere, perfecționarea metodelor de analiză operativă și rezultativă a proceselor de producție și economice etc. Nu va trebui lăsat să treacă prea mult timp pentru a se lua măsuri organizatorice de difuzare a documentației necesare și de perfecționare a cadrelor de conducere din întreprinderi și foruri tutelare. N-ar fi lipsit de interes practic crearea, încă în prima etapă, a unor servicii sau sectoare de concepție pe lîngă trusturile regionale a întreprinderilor agricole de stat, care, în colaborare cu echipe de cercetători științifici, să sprijine eforturile întreprinderilor și fermelor de a da soluții optime pentru diverse probleme de organizare a producției și a muncii.

II

JUSTA STRUCTURARE ORGANIZATORICĂ A FIECĂREI ÎNTREPRINDERI AGRICOLE DE STAT

PRINTRE noile măsuri preconizate în recenta hotărîre a conducerii de partid se prevede o substanțială îmbunătățire a structurii întreprinderilor agricole de stat în sensul cuprinderii unui anumit număr de ferme care să reprezinte unități independente din punct de vedere al activității nemijlocit productive. Deși s-ar părea că o asemenea organizare este asemănătoare celei de pînă acum, în esența sa, ea se deosebește structural de precedenta. Dacă în cadrul gospodăriilor agricole de stat organizate pe secții, subdiviziunile organizatorice reprezentau doar verigi intermediare prin mijlocirea cărora întreprinderea își desfășura activitatea directă de producție, în cadrul noilor întreprinderi agricole de stat în curs de constituire, **ferma reprezintă o unitate de sine stătătoare de producție cu responsabilitate economică proprie. Întreprinderea exercită mai cu seamă funcții de coordonare și îndrumare a activității desfășurate de ferme, de control asupra modului în care fermele își utilizează resursele de producție ce le stau la dispoziție.**

O trăsătură caracteristică a procesului de perfecționare a structurii organizatorice a întreprinderilor agricole de stat este orientarea spre o îndoită cooperare : îmbinarea dintre producția vegetală și producția animală și îmbinarea dintre producția agricolă și producția industrială. Formele și proporțiile în care urmează să se concretizeze acest proces de cooperare vor diferi desigur și trebuie să difere de la zonă la zonă de producție și chiar de la unitate la unitate. Ca urmare a influenței diverșilor factori în complex, în practică se formează anumite tipuri de structură specifice care deși conduc la rezultate economice diferite, sînt construite după același **model economic.** Tipizarea în structurile organizatorice este determinată de însăși pătrunderea tot mai amplă a revoluției tehnico-științifice în producția întreprinderilor agricole. Dotarea tehnică, tehnologia și organizarea modernă a producției împinge în mod normal spre multiplicarea unor trăsături, unor caracteristici comune multor întreprinderi și ferme, mai cu seamă celor cu profil asemănător.

Cu toate acestea, particularitățile zonale ale agriculturii și varietatea largă a condițiilor natural-economice în care fiecare unitate își desfășoară activitatea de producție imprimă și o anumită diversificare în tipologia structurală. Numărul de ferme ce vor forma întreprinderile agricole de stat, specializarea fermelor în cadrul fiecărei întreprinderi și proporțiile dintre ramurile de producție la nivelul fermelor și întreprinderilor vor diferi și vor trebui să fie în mod obiectiv diferite. În ceea ce privește îmbinarea dintre producția agricolă și producția industrială (o efectivă „integrare verticală" în curs de înfăptuire) — aceasta va determina obținerea de rezultate extrem de importante atît pentru întreprinderi, cît și pentru economia națională în ansamblu. Constituirea combinatelor agroindustriale pe scară largă va exercita o influență considerabilă nu numai asupra îmbunătățirii utilizării resurselor de producție din întreprinderi, resurse materiale și de muncă, asupra nivelului veniturilor din întreprinderi, **ci și asupra fixării în mediul rural a unei populații active calificate, în proporțiile necesarului ce va fi resimțit de o agricultură în plin proces de intensificare.**

dr. V. V. TOPOR

(Continuare în numărul viitor)

ANTICIPĂRI

● O producție anuală, suplimentară, de 1 350 000 tone de lignit va fi realizată la **NOUA CARIERĂ „LA ZI" DE LA BETEREGA** — bazinul Rovinari, unde în această săptămînă au început primele lucrări de „deschidere" a zăcămîntului. Se preconizează darea în exploatare a carierei în anul viitor.

● La Complexul industrial alimentar din Caracal se ridică **UN NOU OBIECTIV : FABRICA DE CONSERVE DE LEGUME.** Șantierul, deschis recent, cuprinde instalații care, în final, vor realiza 30 000 tone de conserve pe an.

CURIER

● În apropierea Brașovului a început construcția unui **CENTRU DE CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE PENTRU CULTURA CARTOFILOR ȘI SFECLEI DE ZAHĂR.**

● În ultimele zile, în numeroase întreprinderi s-a trecut la **EXTINDEREA CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE.** Dintre lucrările de mai mare amploare menționăm : hale de producție pe o suprafață de 13 000 mp la Fabrica de rulmenți-Bîrlad, o nouă secție de tratamente termice la Uzina „Steagul roșu" din Brașov (3000 tone de piese tratate pe lună) și secția de preparație a Fabricii de postav-Buhuși (10 000 mp stofe fine în plus pe lună).

CONSFĂTUIRI

● Reprezentanți ai întreprinderilor din industria de pielărie și încălțăminte au avut o consfătuire pe țară la care s-au discutat probleme privind **mai buna utilizare a materiei prime și lărgirea sortimentelor** pentru satisfacerea cerințelor cumpărătorilor.

● **Căile perfecționării sistemului de măsuri pentru asigurarea protecției muncii în întreprinderile de construcții energetice** au făcut obiectul unei consfătuiri pe țară desfășurate la Cluj.

● **Documentarea și informarea tehnico-științifică** a fost tema consfătuirii care a avut loc la Tîrgu Mureș.

TEORII · TEZE · CONSULTAȚII

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN PRODUCȚIE

Costin MURGESCU
membru corespondent al Academiei

RAȚIUNILE cooperării economice internaționale și sfera ei de realizare practică sînt mult mai largi decît cerințele introducerii tehnicii noi *). Chiar în condițiile în care acest aspect tinde să dobîndească un caracter prioritar, alte izvoare de alimentare a cooperării în producție nu pot să fie trecute cu vederea.

A. EFECTE ȘI LIMITE ALE UNEI FORME AVANSATE DE COMERȚ EXTERIOR

1. Dezvoltarea economiilor naționale în a doua jumătate a veacului nostru, caracterizat prin așezarea întregii lumi pe temelia statelor independente și suverane și pe năzuința mondială spre industrializare și modernizare economică, are de înfruntat mai mult decît în trecut obstacolul asimetriilor existente pe plan internațional. Asimetrii între diferitele țări, în domeniul resurselor naturale și al capacităților de producție disponibile, al nivelului productivității muncii și salariilor, al necesităților și disponibilităților de mijloace de finanțare a creșterii economice etc.

* Vezi, în acest sens, materialul publicat în „Viața economică" nr. 19, din 12 mai 1967.

23

În vechea diviziune internațională a muncii aceste asimetrii se reflectau și prin împărțirea lumii în țări agrare și furnizoare de materii prime, pe de o parte, țări industriale, pe de altă parte.

Formele de cooperare în producție sînt de natură să contribuie la lichidarea vechii diviziuni internaționale a muncii, bazate pe inegalitatea economică; ele pot fi folosite pentru a se accelera procesul creșterii economice în condițiile date ale unor asimetrii de categoria celor amintite și a se introduce un plus de raționalitate pe baza avantajului reciproc și a eforturilor pe care fiecare țară le face spre a-și asigura valorificarea superioară a potențialului său economic, în primul rînd pe calea industrializării.

Cu alte cuvinte, cooperarea în producție apare ca **o rezultantă a complimentarității diverselor sectoare, ramuri sau subramuri ale diferitelor economii naționale** și ca **un instrument de atenuare a distorsiunilor pe plan internațional prin dezvoltarea complexă a fiecărei economii naționale în parte.**

2. S-ar putea obiecta, firește, că, privită din acest unghi de vedere, cooperarea în producție nu aduce elemente substanțial noi în raport cu formele tradiționale ale comerțului exterior. În fond, orice operație de comerț exterior, orice schimb de produse sau servicii între țări, nu face decît să reflecte complimentarități existente în mod obiectiv pe plan internațional. Prin satisfacerea unei părți din cererea internă cu producția altei țări și destinarea unei părți a producției interne consumului unei piețe străine, nu se urmărește decît tot atenuarea unor distorsiuni internaționale [1]).

[1]) Definind circuitul internațional de bunuri și servicii, prof. **Jaques Lecaillon** se oprea recent la următoarea definiție: „Anumite bunuri intrînd în com-

24

Observația nu este lipsită de temei și determină considerarea cooperării în producție ca **o formă a comerțului exterior.** Caracterul superior, novator într-un sens, al acestei forme constă în faptul că nu se rezumă la rezolvarea problemei prin schimbul produselor obținute, ci tinde spre găsirea **unei căi mai directe de lichidare a asimetriilor.**

Obiectivele practice care călăuzesc o formă sau alta de cooperare economică (atragerea de către una din părți de mijloace financiare suplimentare, necesare realizării programelor proprii de dezvoltare și posibilitatea pentru alta de a valorifica mijloacele excedentare de care dispune; utilizarea de către o parte a unor capacități de producție disponibile și posibilitatea pentru cealaltă parte de a folosi aceste capacități fără investiții suplimentare; necesitatea unei părți de a-și pune în valoare resursele naturale de care dispune și a celeilalte părți de a obține resursele necesare industriei sale etc.) nu fac decît să concretizeze tendința spre un plus de raționalitate în utilizarea factorilor de producție naționali.

În virtutea acestui fapt, considerăm că formele de cooperare în producție se disting de formele vechi, tradiționale, de comerț nu numai **prin durata și continuitatea solidarității dintre parteneri** [2]), **ci și prin gradul de adîncime al acestei solidarități.**

În plus, cooperarea în producție contribuie la

ponența produsului național sînt destinate agenților economici străini: producția lor depinde de cererea externă. Invers, anumite bunuri produse în străinătate intră în componența cheltuielii naționale a țării considerate". („Les mécanismes de l'économie", Toulouse, 1966, pag. 153).

[2]) La această distincție au convenit recent participanții la „masa rotundă Est-Vest" de la Val Duchesse.

25

evitarea unor dificultăți care pot apărea în relațiile interstatale pur comerciale, datorită lipsei de mijloace de plată a unuia dintre parteneri [3]).

Împletirea prin diverse forme de cooperare, a utilajului, a tehnicii noi, a resurselor de materii prime și de forță de muncă existente, **cu caracter complimentar,** în țările partenere, este de natură să creeze totodată **în procesul creșterii economice a țărilor respective considerabile avantaje (de timp și materiale) în raport cu formele clasice ale comerțului exterior** [4]).

[3]) În memoriul citat al Centrului național pentru comerțul exterior din Franța sînt evocate dificultățile de această natură prin unele remarci referitoare la dorința legitimă a țărilor socialiste de a-și echilibra schimburile comerciale cu țările occidentale, astfel încît posibilitățile crescînde de import de pe o piață să fie asigurate și prin crearea de mijloace de plată corespunzătoare pe piața respectivă. „Pînă acum formula clasică a relațiilor economice constă în acorduri asupra livrării de anumite mărfuri. O mică doză de cooperare economică intră deja în formulele de compensare unde la livrarea contra plată se adaugă o livrare reciprocă. Pentru mulți din contractanții occidentali, neobișnuiți cu aceste practici, compensarea care presupune o operație de import sau de „switch", a fost analizată mai curînd ca un fel de obligație sau de „rău necesar". Spunem deci că acolo există cooperare economică cînd contractantul nu se vede forțat să accepte o practică prin care în rezumat, el nu putea să vîndă decît dacă cumpăra" (op. cit. par. 19).

Discutarea unei asemenea teze depășește obiectivul materialului de față; indiferent de părerile diferite care pot exista în legătură cu acest „rău necesar", mi se pare că se poate privi **compensarea** ca o treaptă care a înlesnit pînă la urmă trecerea de la simplul comerț Est-Vest la cooperarea în producție.

[4]) Referindu-se de exemplu, la **cumpărările de bunuri de echipament de către țările care se industrializează** din țările avansate industrial, același memorandum face următoarea remarcă pertinentă: „Inconvenientul acestor importuri este costul lor și datoria externă care rezultă; pe de altă parte, aceste importuri pe credit nu aduc cumpărătorilor integralitatea

26

Prin reunirea tuturor elementelor menționate mai sus, **cooperarea în producție contribuie la diversificarea relațiilor interstatale, la extinderea și stabilitatea schimburilor comerciale internaționale.**

3. Formele practice de cooperare în producție sînt extrem de variate, ceea ce face dificilă orice încercare de clasificare a lor, deși toată lumea recunoaște utilitatea unei atari încercări [5]). Vom menționa mai jos cîteva forme de bază ale cooperării în producție, tratîndu-le secționat ca și în cazul cooperării tehnico-științifice.

Este necesar, în prealabil, să subliniem însă din nou că aceste forme se împletesc cu formele de cooperare tehnico-științifică înfățișate în capitolul anterior. Cazurile cînd o cooperare în producție nu este însoțită sau nu însoțește o formă de cooperare tinzînd spre introducerea tehnicii noi (producție sub licența și asistență tehnică, în special) devin excepții.

În sfîrșit, cooperarea în producție, ca și cea tehnico-științifică, este însoțită de acorduri comerciale asupra desfacerii produselor obținute. Simpla împărțire a piețelor este forma elementară a unor asemenea acorduri comerciale. Con-

cunoștințelor tehnice, a metodelor de producție și de organizare a vînzării. Dacă ele nu au un efect indiscutabil asupra economiei sectorului în care sînt afectate, aceste importuri nu asigură prin ele însele noi debușee externe întreprinderilor pe care le echipează și modernizează" (vezi **Supra**, par. 16).

[5]) Referindu-se la acest aspect, prof **Charles Roger**, (op. cit. pag. 6) observă: „Este dificilă clasificarea sistematică a diverselor tipuri de cooperare, căci numeroase experiențe au propriile lor trăsături caracteristice care ar putea fi clasificate în diferite tipuri deodată. Pe plan intelectual apare în același timp de dorit să se stabilească o clasificare a diverselor forme pe care le-ar putea căpăta cooperarea dintre firmele occidentale și întreprinderile din țările de est în domeniul industriei și al activităților terțiare".

27

dițiile proprii pieței mondiale contemporane impun forme complexe și organizate de relații financiare și comerciale pentru desfacerea produselor, ceea ce se oglindește și în acordurile comerciale asupra desfacerii produselor obținute prin cooperare.

Introducerea tehnicii noi — producția în cooperare pe baza acestei tehnici — comercializarea produselor reprezintă un lanț unic al cooperării economice internaționale, care impune **combinarea formelor respective într-un tot unic.**

4. Orice formă de cooperare în producție este în ultimă instanță **o formă de coproducție.** În literatura de specialitate acestei noțiuni de „coproducție" i se dă însă, uneori, un sens restrîns, prin limitarea la acele cazuri în care cooperarea se bazează și pe **proprietatea comună asupra mijloacelor de producție.** Or, asemenea forme au fost excluse „ab initio" din cîmpul vizual al acestui material, întrucît ele contravin principiilor care, în concepția noastră, trebuie să călăuzească statele în relațiile lor reciproce și nu pot să reprezinte, pînă la urmă, decît un izvor de neînțelegeri, contradicții și fricțiuni internaționale.

În clasificarea de mai jos avem în vedere, ca atare, numai forme care se pot realiza în concordanță cu principiile independenței și suveranității naționale, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne.

B. FORMELE DE COOPERARE

1. **Creditul în utilaj rambursat în produse sau servicii**, formă pe cît de nouă a cooperării economice internaționale, pe atît de plină de perspective pentru viitor, datorită caracterului ei simplu, reciproc avantajos pentru parteneri și concordanței depline cu principiile care trebuie să reglementeze relațiile economice internaționale,

28

ar putea fi denumită și **formula românească** a cooperării industriale, întrucît — inspirată din experiența proprie, dar și din experiența altor țări — a fost fundamentată din punct de vedere teoretic și practic și sintetizată pentru prima dată, într-o propunere coerentă în diferite organisme și reuniuni internaționale de către reprezentanții României [6]).

[6]) Pentru prima dată, propunerea a fost prezentată într-un organism internațional de către delegația română, condusă de tov. Gh. Rădulescu, la sesiunea XIII-a din aprilie 1958 a Comisiei Economice pentru Europa a O.N.U. Ea a fost reluată la sesiunea XIV-a (aprilie 1959), cînd raportul Comisiei către Consiliul Economic și Social a consemnat: „S-a propus, pe de altă parte, ca să se organizeze de către Comitet schimburi de vederi asupra posibilității de a se exporta mașini care să fie plătite prin exportul produselor fabricate cu aceste mașini". La sesiunea XV-a (aprilie 1960), delegația română a insistat din nou asupra acestei idei, consemnată și cu acest prilej în raportul Comisiei Economice pentru Europa. Expunerea cea mai completă a acestei forme a fost făcută apoi de delegația română la Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare care a avut loc la Geneva în 1964, atît în declarația de principii a șefului delegației României, cît și într-un memorandum de sinteză tipărit sub titlul **„Livrările de echipament industrial pe credit rambursabil prin cote-părți din producția obținută. Contribuția lor la dezvoltarea economiei și la expansiunea comerțului mondial. Document prezentat de România".** Textul acestui memorandum inclus în: **„Le commerce et le développement économique. Actes de la Conférence des Nations Unies, Geneve, 1964, vol. X,** Financement et commerce invisible. Dispositions institutionnelles", Nations Unies, 1965, pag. 447—448. Două mențiuni (făcute de altfel și în volumul citat) în legătură cu inițiativa României:

a) Propunerea de a se include această formă pe ordinea de zi a Conferinței a fost făcută încă din faza pregătirilor ei (E./Conf. 46/P.C./7 din 16 aprilie 1963), lucru specificat și în raportul celei de-a treia sesiuni a Comitetului de pregătire a Conferinței (publicat în vol. VIII al aceleiași Culegeri de acte ale Conferinței).

29

În esență, această formă constă în următoarele: una din părți livrează pe credit echipament și utilaj pentru un obiectiv industrial, urmînd ca cealaltă parte să restituie creditul din produsele pe care le obține, în cote-părți anuale eșalonate pe o perioadă dinainte determinată. În mod complimentar, părțile pot să convină ca după rambursarea creditului, beneficiarul să continue a livra fostului creditor, pentru o nouă perioadă, o cotă-parte din producția obținută pe baza capacităților de producție astfel construite. Părțile pot să convină, de asemenea, ca restituirea creditului să se facă nu în produse obținute cu ajutorul echipamentului și utilajului respectiv, ci cu alte produse care prezintă interes pentru creditor, ceea ce elimină unele obiecțiuni care apar în promovarea formei de cooperare la care ne referim, dar și reduce unele din avantajele de **cointeresare reciprocă în producția respectivă.**

În sfîrșit, dată fiind varietatea domeniilor în

b) La organizarea lucrărilor Conferinței, întrucît fiecare propunere legată de un punct de pe ordinea de zi urma să fie repartizată unei comisii, Președintele conferinței — pe baza deciziei Biroului acestuia — a repartizat propunerea română către Comisia a III-a spre a o examina în legătură cu punctul 15 de pe ordinea de zi generală: „Finanțarea destinată să permită expansiunea schimburilor internaționale". S-a precizat totodată că, prin implicațiile ei variate, propunerea era legată direct și de alte puncte de pe ordinea de zi a Conferinței, la a căror dezbatere delegații români au explicat sensul inițiativei noastre: Punctul 10 „Expansiunea comerțului internațional și importanța sa pentru dezvoltarea economică"; punctul 11 „Probleme internaționale referitoare la produsele de bază", punctul 12 „Comerțul de articole manufacturate și de articole semifinite". În prezentarea acestei forme de cooperare, am folosit atît documentul difuzat în 1964 de delegația română, cît și schimburile de păreri care au avut loc cu acel prilej, în cadrul delegației noastre, în procesul de redactare a propunerii, precum și unele constatări care decurg din experiența ulterioară.

30

care formula se poate aplica, pot fi asimilate acestei forme și alte modalități de cooperare: livrări de utilaj pentru lărgirea capacității unor porturi, construirea de obiective turistice etc., în care cazuri restituirea creditului se poate face prin **prestări de servicii.** Întrucît obiectivul principal al acestei forme de cooperare este însă promovarea industrială, ne vom referi mai jos la ipoteza obiectivului industrial, considerentele putîndu-se aplica, cu adaptările de rigoare, la diferitele cazuri particulare.

Avantajele fundamentale ale acestei forme de cooperare decurg din cîteva trăsături care-i sînt caracteristice:

a) Proprietatea obiectivului construit pe credit aparține exclusiv beneficiarului de credit. În felul acesta țara beneficiară de credit, care urmărește să atragă mijloace materiale și financiare externe spre a-și accelera dezvoltarea, nu numai că nu este obligată să treacă în proprietate sau sub control străin anumite sectoare ale economiei sale, dar își consolidează economia națională. La rîndul său creditorul nu mai are a se teme de riscurile inevitabile pe care le comportă existența unei întreprinderi cu capital străin pe teritoriul unui stat independent. Cu alte cuvinte se îmbină în mod organic cerința promovării largi a cooperării economice internaționale cu năzuința firească a fiecărei țări de a nu îngădui să i se lezeze, sub nici o formă, independența economică și politică, suveranitatea națională.

b) Se găsește răspuns — pe baza principiilor care trebuie să călăuzească statele în relațiile internaționale — la cîteva din profundele asimetrii care frînează dezvoltarea economică. O asemenea asimetrie există, de pildă, între situația unor țări care dispun de însemnate resurse naturale pe care nu le pot pune în valoare din lipsă de mijloace de plată pentru cumpărarea echipamentului indus-

trial necesar acestui scop și situația altor țări care, deficitare în materii prime, dispun însă de echipament industrial, a cărui plasare pe piața mondială este frînată de lipsa mijloacelor financiare ale prezumtivilor cumpărători.

Un calcul efectuat de G.A.T.T. dă o imagine a dimensiunilor nevoilor în echipament industrial ale țărilor în curs de dezvoltare:

	Miliarde de dolari	
	1960	1975
America Latină	3,3	6,3
Asia de sud-est	1,9	6,3
Africa și alte regiuni	3	5
Total:	8,2	17,6

Pentru a atinge în 1975 nivelul prevăzut de înzestrare, importul de mașini și utilaje ale țărilor luate în calcul în tabel ar fi trebuit să crească în perioada 1960—1975 într-un ritm mediu anual de 5,22%, ceea ce în prima treime a intervalului nu s-a realizat.

Forma propusă este de natură să contribuie la rezolvarea problemelor care decurg din asimetria menționată, ca și a altora pe care le-am amintit la începutul acestui capitol.

c) Prin însuși mecanismul ei, livrarea de utilaj pe credit rambursabil în produse sau servicii im-

plică înțelegeri pe termen lung (10—15 ani) între parteneri. În felul acesta, beneficiarul de credit, punîndu-și în funcțiune noi capacități de producție, își are totodată asigurată și o piață de desfacere pentru o parte din produsele industriale respective (materii prime, semifabricate, produse finite); la rîndul său, creditorul își are asigurată aprovizionarea cu produsele în care a convenit să i se restituie creditul, precum și facilitatea de a conveni cu beneficiarul pentru ca acesta să continue a-i livra produsele respective și în perioada următoare. Cu alte cuvinte, extinderea acestei forme de cooperare este de natură să introducă elemente de raționalitate în dezvoltarea producției mondiale, elemente de stabilitate în domeniul prețurilor și schimburilor comerciale internaționale.

d) Natura și condițiile de restituire a creditului creează **o cointeresare materială directă a ambelor părți** în reducerea termenului de punere în funcțiune a noului obiectiv, în atingerea cît mai rapidă a parametrilor proiectați, în realizarea unor produse de calitate superioară, din care o parte revine creditorului. Acesta din urmă este stimulat astfel să asigure o cît mai înaltă calitate utilajului pe care-l furnizează, asistenței tehnice pe care o acordă pentru organizarea rațională a producției, formării eventuale a cadrelor din noua unitate etc.

Dacă țările socialiste și tot mai numeroase țări în curs de dezvoltare (în special cele care își dezvoltă sectorul de stat) manifestă o reală pre-

ferință față de forma de cooperare menționată, unele cercuri industriale din occidentul Europei, recunoscîndu-i interesul de principiu, păstrează anumite rezerve legate de modalitățile practice de înfăptuire. În esența lor, aceste rezerve privesc unele dificultăți în a găsi organizații economice dispuse să crediteze întreprinderile industriale care s-ar angaja în această formă de cooperare și dificultăți legate de plasarea produselor primite în contul utilajului livrat pe credit [7]).

Dificultățile sînt reale și nu pot să fie subapreciate. Forma la care ne referim este, în primul rînd, o formă de **cooperare interstatală**, cînd acordul are în vedere economia națională în ansamblul ei, în care caz ea își găsește aplicarea cea mai largă și deplină. Considerăm însă că dificultățile nu sînt insurmontabile nici în cazul relației directe între întreprinderi. Dovada au făcut-o unele companii japoneze care au încheiat, pe această bază, convenții cu Indonezia dintre care numai o înțelegere referitoare la petrol a fost evaluată la peste 50 de milioane de dolari [8]).

[7]) Aceste rezerve au fost formulate, de exemplu, de reprezentantul firmei Péchinay la masa rotundă Est-Vest de la Paris (aprilie 1966) cînd reprezentantul Institutului de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România, Constantin Grigorescu a prezentat această formă de cooperare inițiată de România de mai mulți ani.

[8]) Vezi în acest sens interesantul articol al lui **Jeronim Ubrich**: „Împărțirea producției. O formă nouă de colaborare cu țările în curs de dezvoltare", în **„Wirtschaftsdienst"**, nr. 8 din 1965. Ubrich nu cunoaște prioritatea și experiența României în legătură cu această formă, pe care o leagă exclusiv de numele lui Sukarno, de la care a împrumutat și denumirea. Conceptul românesc este mai elastic decît cel indonezian tocmai prin faptul că nu leagă rambursarea creditului **numai** de produsele obținute cu ajutorul utilajului livrat.

Se poate concepe, de asemenea, o înțelegere triunghiulară: de o parte, întreprinderea care livrează utilajul și un importator din aceeași țară, interesat în a obține produsele care se vor fabrica cu ajutorul utilajului respectiv, de alta beneficiarul creditului: în acest caz, beneficiarul ar livra cota-parte de produse importatorului, care, la rîndul său, ar achita suma corespunzătoare creditorului în moneda națională, ceea ce ar contribui la soluționarea aceleiași probleme a mijloacelor internaționale de plată. În sfîrșit, se pot găsi și alte variante prin luarea în considerare a unei terțe piețe, interesată în produsele obținute prin această formă de cooperare.

2. **Producția la comandă**: una din părți execută produse finite conform instrucțiunilor și desenelor cumpărătorului, căruia i le furnizează. Este o formă simplă, puțin complicată, care poate contribui la soluționarea — reciproc avantajoasă — a unor asimetrii internaționale legate de forța de muncă disponibilă și costul manoperei, disponibilul de materii prime sau în capacități de producție.

Uneori se consideră că pentru promovarea acestei forme, două condiții prealabile se cer întrunite: un disponibil important de materii prime în țara în care are loc producția și cheltuieli reduse de transport [9]). Dacă a doua condiție nu comportă discuții, prima are în vedere numai ipoteza în care producția la comandă ar fi determinată exclusiv de asimetriile în repartiția materiilor prime. Se poate însă foarte bine concepe

[9]) „Aide-mémoire préparé par l'Association générale pour l'exportation suédoise", par. 2, pag. 3.

situația — existentă de altfel în practică — în care întreprinderea executantă să fie interesată într-o asemenea formă datorită unor capacități de producție disponibile pe care le are și întreprinderea care dă comanda datorită posibilității ce i se oferă de a folosi aceste capacități fără a fi obligată la investiții proprii suplimentare. În acest caz, comanditarul poate pune la dispoziția executantului nu numai instrucțiuni și desene, dar și unele materiale sau materii prime, el preluind apoi producția finită spre a o comercializa pe propria piață națională sau pe terțe piețe.

Singurele dificultăți reale, așa cum demonstrează experiența internațională, sînt legate de comercializarea produselor sub comandă. Aceste dificultăți privesc fie legislația vamală în vigoare în unele țări, fie modul de executare a înțelegerilor de comercializare. Obstacolele de natură vamală izvorăsc din faptul că unele țări din Piața Comună nu țin seama, la stabilirea tarifului vamal de import, de faptul că unele produse executate la comandă au încorporate materii prime și materiale importate de executant tocmai din țara în care produsul finit urmează să fie desfăcut [10]).

Dificultățile legate de modul de înfăptuire a înțelegerilor de comercializare apar mai ales în cazul cînd comanditarul își asumă obligația de a desface produsele sub comandă pe propria piață națională, **în excedent față de exporturile obișnuite** ale țării în care are loc executarea comenzii [11]).

[10]) „Conferința economică a mesei rotunde Est-Vest", Paris, 15—17 aprilie 1966: „Contribution jugoslave aux débats", pag. 6.

3. **Subproducția**: în sensul strict al termenului, una din părți execută anumite elemente pe care cealaltă parte le încorporează în produsul său finit. Cooperarea se poate realiza prin acordare de asistență tehnică sau numai prin precizarea caracteristicilor tehnice pe care subprodusul trebuie să le îndeplinească. În fond, este o variantă a „producției la comandă" care implică o execuție exemplară din partea „subproducătorului", dar nu ar trebui să suscite discuții privind natura relațiilor dintre întreprinderile cooperatoare. Aceste discuții apar totuși cînd executantul principal, pornind de la faptul că însuși produsul său final este angajat pe piață și de calitatea subprodusului încorporat, încearcă să-și asume un rol de **control** asupra activității întreprinderii partenere [12]). Considerăm că acest deziderat complică în mod inutil relațiile și face greu de promovat subproducția: cerința producătorului

[11]) Referindu-se la practica existentă în acest domeniu, la „Conferința economică a mesei rotunde Est-Vest" de la Paris (15—17 aprilie 1966), delegația iugoslavă a citat cazurile unor înțelegeri încălcate de partenerii occidentali:

„1. Într-un caz, partenerul străin a atribuit propriului său merit importarea de mărfuri care pînă atunci avuseseră plasamentul asigurat în țara sa. În consecință n-a rezultat nici o creștere a volumului schimburilor între Iugoslavia și țara sa și, în plus, partenerul străin a monopolizat în profitul său o parte a schimburilor existente.

2. În alt caz, partenerul străin a contribuit la creșterea importului de mărfuri iugoslave, dar pentru a le vinde apoi sub prețurile de vînzare anterioare, aducînd astfel prejudicii exporturilor iugoslave și perturbînd prețurile pe piață.

3. În al treilea caz, fără acordul prealabil al exportatorului iugoslav, partenerul străin a reexportat sau a făcut tentative de a reexporta mărfurile iugoslave (către țări din Europa apuseană sau răsăriteană) la prețuri sensibil inferioare prețurilor la care aceste mărfuri erau normal vîndute. Aceasta s-a tradus printr-un dublu efect nociv: micșorarea capacității de absorbție pe terțe piețe pentru importurile directe iugoslave și scăderea prețurilor normale în curs pe această piață" („Contribution jugoslave aux débats" pag. 5—6).

principal privind calitatea și caracteristicile tehnice ale subprodusului pot fi perfect satisfăcute prin clauze juridice precise ale contractului de subproducție și un sistem riguros de recepție, eventual chiar la întreprinderea furnizoare pentru a evita inutile cheltuieli de transport, în ipoteza unor contestații [13]).

4. **Coproducția pură** sau **producția conjugată** se înfăptuiește prin producerea și comercializarea în comun a unor produse, varietatea domeniilor de cooperare putînd merge de la realizarea unui film pînă la realizarea unui proiect industrial complex pe o terță piață. Coproducția pură se întemeiază pe complimentaritatea partenerilor în ceea ce privește specializarea în producție, capacitățile de producție și utilajul, cadrele de specialiști și tehnicieni, disponibilul de forță de muncă și costul manoperei etc.

[12]) Deziderat exprimat în „Aide-mémoire" suedez citat mai sus, pag. 4.

[13]) După părerea Centrului național de comerț din Franța, trebuie să existe o concordanță între contingentele fixate prin acordurile de comerț și producția livrată în contul executării contractului de subproducție. „Soluția ideală ar fi ca această producție să nu facă obiectul unei contingentări și ca ea să fie supusă condițiilor celor mai favorabile" (op. cit. par. 34).

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Un nou contract încheiat de I.S.C.E. „*Mașinexport*" prevede exportul în Iran a 30 mașini-unelte, printre care strunguri revolver, mașini de găurit, freze universale etc. Întreprinderea a livrat recent 10 excavatoare și 50 de betoniere în Suedia, un lot de mașini de găurit cu lanț N.G.L. pentru industria lemnului în R. D. Germană, 5 strunguri Carusel tip S.C. 1250 în R. P. Polonă, diferite mașini-unelte în Finlanda, Franța, Turcia.

● Întreprinderea „*Tehnoimport*" a perfectat importul de aparatură de fizică nucleară de la firma „Nuclear Entreprises" din Anglia, aparate electro-acustice de la firma „Brüel u.Kjaer" din Danemarca, bandă magnetică și peliculă de cinema de 35 mm de la firma „Kodak-Pathé" din Franța, aparate de măsură, control și automatizare și instalații de analiză a gazelor industriale de la firma „Hartmann u.Braun" din R. F. a Germaniei.

● „*Auto-Tractor*" a semnat contracte privind exportul în R. P. Bulgaria a 200 de autoturisme de teren M—461 și a 500 de autobasculante Ab-45—116. În cadrul contractelor încheiate au fost livrate 211 tractoare din care 53 de tip U—650 și 158 de tip U—651 în R. D. Germană, 5 tractoare U—520 în Japonia, 217 autocamioane SR—132 în R. P. Chineză, 50 de remorci basculante tip RBL—4 în R. P. Ungară, 136 de semănători SPC—6 și 50 de selectoare SU—4 în R. P. Bulgaria, 288 de remorci basculante tip RB—5 în R. S. Cehoslovacă.

● I.S.C.E. „*Industrialexport*" a semnat cu firma „Energoprojekt" din Belgrad contracte pentru exportul în R.S.F. Iugoslavia de echipamente hidromecanice pentru ecluze și pentru centrala de pe malul iugoslav al Dunării în cadrul hidrocentralei de la Porțile de Fier (cu livrarea eșalonată 1968—1970), precum și pentru importul din R.S.F. Iugoslavia de echipamente hidromecanice pentru barajul de pe malul românesc al Dunării (cu livrarea în 1969—1970). Întreprinderea a angajat exportul în R. D. Vietnam a unei instalații de foraj tip 4 LD—150 D pentru adîncimea de 3200 metri.

● Întreprinderea „*Mașinimport*" a contractat cu firma vest-germană „Deutscher Spinnereinmaschinenbau Ingolstadt" importul a 3 linii de preparație pentru filaturi de lînă pieptănată.

● „*Mineralimportexport*" a livrat la export 18 300 mp de covor pvc pe suport textil și 32 tone policlorură de vinilin în U.R.S.S., 110 000 mp de geam mecanic tras în Anglia, R. S. Cehoslovacă, Irak, Italia, Libia, Singapore, Uganda, R. P. Ungară, U.R.S.S., 59 700 mp de geam laminat în Canada, R. S. Cehoslovacă, Italia, Irak, 212 000 mp de carton asfaltat, 1700 de tone de piatră de gips, 500 de tone de ipsos, 2100 mp de dale de marmură concasată, 323 de tone de var, 35 350 ml de tapet semilavabil în R. P. Ungară, 88 830 de cărămizi dialit și 123 de tone de articole sanitare în R. P. Polonă, circa 70 000 de tone de ciment în R.S.F. Iugoslavia, Insulele Canare, Nigeria, Pakistan, Turcia.

● Contracte încheiate de I.S.C.E. „*Agroexport*" prevăd — printre altele — exportul a 249,5 tone de plante medicinale în Anglia, Austria, Belgia, Elveția, Franța, R.F.G., Italia, Izrael, Suedia, 268 de tone de semințe de mac în Anglia, Austria, R.F.G., Izrael, Olanda, S.U.A., 250 de tone de măzăriche în Belgia și Italia, 20 de tone de tutun în Belgia și Elveția.

● Au sosit din import în portul Constanța, 24 500 de tone de minereu de fier din India pe vasul românesc „Bucegi", 3200 de tone de laminate din Italia, 2300 de tone șroturi soia și 800 de tone de tablă din Belgia. La export s-au livrat, printre alte mărfuri, 1590 de tone de carbid în Italia.

REGLEMENTĂRI PRIVIND ASIGURAREA RITMICITĂȚII LIVRĂRILOR

STABILIREA în mod judicios a termenelor de livrare, în raport cu nevoile justificate ale cumpărătorului și posibilitățile reale de executare ale furnizorului, concretizîndu-se astfel prevederile actului administrativ de planificare, constituie premisa necesară pentru asigurarea unei aprovizionări ritmice a unităților beneficiare. Pornind de la aceste necesități H.C.M. nr. 116/1962, privind unele măsuri pentru lichidarea stocurilor supranormative și pentru preintîmpinarea formării lor, prevede obligativitatea pentru ambele părți de a insera în contract termene calendaristice fixe de livrare. Neîndeplinirea acestei obligațiuni este sancționată prin plata — către buget — a amenzii prevăzute de Condițiile fundamentale pentru cazurile de necontractare în termen.

Contractele de furnizare trebuie astfel definitivate, încît să asigure un ritm uniform de livrare, cu alte cuvinte — să conțină termene succesive, nu numai în raport cu cantitatea globală, ci și cu defalcarea pe sortimente stabilită. Decalarea termenelor de livrare este reglementată prin Instrucțiunile comune date de Comitetul de Stat al Planificării și Primul Arbitru de Stat (nr. 1 din 12 ianuarie 1967), care precizează că modificarea eșalonării pe trimestre sau semestre a planului de repartiții se poate face atît prin acordul comun al organelor tutelare beneficiare și producătoare, cît și direct de către părțile contractante, cu respectarea următoarelor condiții :

— schimbarea eșalonării să se facă în limita cotei totale anuale a beneficiarului respectiv ;

— schimbarea eșalonării pentru un beneficiar să nu afecteze eșalonarea livrărilor pentru alți beneficiari, dacă aceștia nu au căzut de acord în acest sens (nu este permisă însă schimbarea eșalonării pe seama rezervei de plan) ;

— întreprinderea furnizoare să informeze de îndată organul tutelar asupra modificărilor la care a consimțit direct pentru a se preîntîmpina operațiunile duble asupra aceleiași cantități de materiale.

Termenele de livrare odată fixate, trebuie respectate întocmai, nefiind permisă încălcarea lor, nici pe calea livrărilor anticipate, nici prin întîrzierea prestărilor. **În mod excepțional, pentru motive bine justificate, se admite — și în perioada executării contractelor — modificarea de comun acord a termenelor stabilite inițial, însă numai înainte de împlinirea acestora** (Decizia P.A.S. nr. 625/23 martie 1967).

Nerespectarea eșalonării livrărilor astfel convenite atrage pentru partea în culpă plata de penalități de întîrziere sau nelivrare, și — dacă este cazul — de despăgubiri în completare pînă la acoperirea integrală a prejudiciului cauzat prin întîrziere.

Distinct de aceste sancțiuni, dispozițiile normative în vigoare (art. 10 alin. 2 din H.C.M. nr. 524/1951) stabilesc dreptul beneficiarului de a refuza primirea lotului de produse întîrziat și care din această cauză nu mai poate prezenta utilitate pentru creditor.

Pentru armonizarea intereselor părților cu cele ale economiei naționale, dreptul de renunțare la primirea unui lot de produse întîrziat este condiționat de împrejurarea ca, prin întîrziere, prestația să nu mai fie folositoare pentru beneficiar, în raport cu îndeplinirea sarcinii de plan a acestuia. Se impune totodată ca beneficiarul să facă cunoscută renunțarea sa, anterior expedierii mărfii de către furnizor.

Astfel, așa cum a statuat practica arbitrală [1]), condițiile respective se aplică atît în materia contractelor planificate, cît și a celor reglementate, iar întrunirea acestora trebuie dovedită de la caz la caz, în funcție de împrejurările concrete ale speței, neputîndu-se stabili anticipat prin contract, motive de refuz. S-a precizat, de asemenea, că în aprecierea utilității prestației trebuie ținut seamă de specificul activității beneficiarului, precum și de natura produsului contractat. Astfel, dacă în principiu, în analiza justeței refuzului trebuie avute în vedere nu numai sarcinile de plan imediate, ci și sarcinile de desfacere ulterioare ale cumpărătorului, în cazul produselor sezoniere (sau al celor destinate aprovizionării unor unități comerciale sezoniere) urmează a se lua în considerare numai sarcina de plan imediată a unității beneficiare, deoarece o dată cu trecerea sezonului nu ar mai fi posibilă desfacerea produselor. Exercitarea dreptului de renunțare la primirea mărfii întîrziate nu anulează răspunderea materială a furnizorului pentru modul de executare a contractului.

H. FAIBIȘ

1) Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 553/1967 și Hotărîrea Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri nr. 140/1967.

O NOUĂ TEHNICĂ DE FINANȚARE ȘI CREDITARE A STAȚIUNILOR DE MAȘINI ȘI TRACTOARE

UNELE deficiențe în metodologia de planificare financiară și de producție a stațiunilor de mașini și tractoare a determinat căutarea unor soluții noi, menite să contribuie la îmbunătățirea activității economice a acestor unități. Pe această linie se înscrie și elaborarea unei noi legislații de finanțare și creditare a acestor unități.

Prin menținerea în continuare a metodei de finanțare specifică instituțiilor bugetare, noile reguli prevăd o mai justă clasificare a cheltuielilor de producție. Astfel, se vor finanța, în cadrul prețului de cost și cheltuielile cu reparațiile capitale la clădiri, construcții și utilaje de transport, precum și premiile personalului tehnic-administrativ, care pînă în prezent nu intrau în acest calcul.

S-au modificat structural normele de finanțare a cheltuielilor pentru reparații capitale la tractoare și mașini agricole. S-a prevăzut ca, începînd de la 1 ianuarie 1968, cheltuielile de amortizare aferente înlocuirii fondurilor fixe să fie incluse în prețul de cost. Pe această bază, din creditele bugetare alocate pentru cheltuielile de producție se va constitui un fond, care va fi alimentat lunar cu sumele rezultate din aplicarea cotei de amortizare pe hectarul de arătură normală. Sumele respective vor fi trecute într-un cont special la bancă, din care se vor deconta cheltuielile aferente reparațiilor capitale la aceste utilaje pe măsura efectuării lor. Soldurile disponibile la sfîrșitul anului rămîn în continuare la dispoziția unității pentru finanțarea reparațiilor neefectuate în anul de bază sau pentru cele care sînt prevăzute a se efectua în perioadele următoare.

Noua tehnică de finanțare și creditare a S.M.T favorizează o mai mare participare a creditelor bancare la finanțarea acestor unități. Astfel, în afară de creditele necesare acoperirii cheltuielilor reieșite din depășirea planului de lucrări, care se acordau și pînă în prezent, Banca Națională va oferi credite pentru formarea stocurilor minime de piese de schimb, materiale, carburanți și lubrifianți. De asemenea, prin credite bancare vor fi finanțate cheltuielile cu reparațiile tractoarelor și mașinilor agricole, efectuate înainte de termenul planificat, precum și cheltuielile ce se efectuează în cazul epuizării drepturilor de finanțare și creditare. Regimul de creditare astfel stabilit, completat cu finanțarea bugetară, va asigura stațiunilor de mașini și tractoare posibilitatea satisfacerii depline a nevoilor bănești.

Noul sistem de finanțare și creditare a S.M.T., întărește controlul bancar asupra activității acestor unități. Astfel, instrucțiunile prevăd un sistem complex de control din partea organelor bancare, control ce se exercită cu ocazia eliberării numerarului, a decontărilor, la primirea dărilor de seamă, cît și prin verificări faptice la sediul S.M.T.

Controlul bancar, efectuat în momentul decontărilor și a eliberării numerarului, contribuie la respectarea disciplinei financiare, iar controlul ulterior va putea scoate în evidență cazurile de încălcare a normelor privind efectuarea cheltuielilor, depășirea normelor de consum, folosirea nerațională a utilajelor.

Calcularea în prețul de cost a uzurii mijloacelor fixe și noua tehnică de finanțare a reparațiilor capitale vor determina o îmbunătățire a activității stațiunilor de mașini și tractoare. Fiind obligate a suporta uzura mijloacelor fixe, fiecare unitate va trebui să efectueze analize amănunțite asupra utilajelor de care dispune, va lua măsuri de evitare a stocării unor utilaje de care nu are nevoie, intensificîndu-și în același timp eforturile în direcția folosirii lor maxime. De asemenea, noua tehnică de finanțare a reparațiilor capitale va permite cunoașterea exactă a cheltuielilor anuale de producție, deoarece, indiferent de data cînd se vor efectua, costurile respective se vor include în cheltuielile de producție ale perioadei raportate.

Calcularea în prețul de cost a uzurii mijloacelor fixe, delimitarea cheltuielilor de reparații aferente fiecărei perioade de gestiune, includerea în prețul de cost a tuturor cheltuielilor care concură la obținerea producției — toate aceste îmbunătățiri ale metodologiei, care vor trebui completate în viitor și cu o evidență contabilă corespunzătoare, vor permite cunoașterea exactă a cheltuielilor de producție și stabilirea prețului de cost pe fiecare fel de lucrare. Pe această bază se va putea cunoaște mai exact justețea tarifelor în vigoare. Totodată, se creează posibilitatea întocmirii unor planuri de producție și financiare menite să mobilizeze stațiunile de mașini și tractoare la o mai bună organizare a activității lor, la folosirea mai intensivă a parcului de utilaje, precum și la continua reducere a prețului de cost.

V. I. BIRER

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

ANGAJAMENTUL SCRIS PENTRU ACOPERIREA DAUNELOR ADUSE AVUTULUI OBȘTESC

POTRIVIT legislației în vigoare, gestionarii de bunuri și valori materiale, care au cauzat un prejudiciu proprietății socialiste, își pot lua angajament scris în vederea acoperirii pagubelor constatate în sarcina lor. În legătură cu aplicarea acestei prevederi, reglementată prin art. 32 din Regulamentul privind angajarea, drepturile, obligațiile și răspunderea gestionarilor de bunuri materiale din organizațiile socialiste, aprobat prin H.C.M. nr. 463/1960, s-au ridicat unele probleme referitoare la modul de interpretare a unor prevederi.

● Angajamentul scris prin care cel ce a provocat o pagubă avutului obștesc se angajează la repararea prejudiciului cauzat se folosește numai în cazuri de răspundere materială prevăzută de Codul Muncii sau și în cazurile în care se constată că paguba are un caracter infracțional ?

Persoana în sarcina căreia s-a constatat o pagubă materială, cauzată în legătură cu activitatea pe care o desfășoară în unitatea respectivă, își poate lua angajament scris, indiferent de natura pagubei produse. Trebuie reținut însă faptul că în cazul în care abaterea săvîrșită este sancționabilă pe cale penală, actul constatator trebuie depus spre instrumentare organelor de cercetare penală în termenul stabilit prin art. 187 al. 5 din Codul de procedură penală, indiferent de faptul că a fost sau nu luat un angajament scris.

● În ce măsură angajamentul scris luat de alți salariați decît gestionarii, exclude necesitatea emiterii de către conducerea unității păgubite a dispoziției de reținere prevăzută de Codul Muncii ?

Prin art. 32 din Regulamentul sus-menționat se prevede că angajamentul scris înlocuiește dispoziția de reținere prevăzută de lege. În această situație angajamentul constituie titlu executoriu pe baza căruia unitatea socialistă păgubită poate trece la recuperarea daunelor din salariul sau alte sume cuvenite celui vinovat; în conformitate cu prevederile legale. Precizăm însă că această înlocuire a dispoziției de reținere este valabilă numai în cazul în care paguba a fost produsă de gestionari sau alte persoane asimilate acestora. În situația în care cei răspunzători de prejudiciul constatat sînt alți salariați, angajamentul scris, chiar dacă a fost luat, nu înlocuiește dispoziția de reținere, fiind necesar ca acest act să se producă în termenul prevăzut de art. 69 din Codul Muncii.

● Care este termenul în cadrul căruia poate fi luat angajamentul scris ?

Angajamentul scris pentru repararea unui prejudiciu poate fi dat de cei în cauză pînă în momentul emiterii dispoziției de reținere de către conducerea unității la care este angajat. Această dispoziție de reținere urmează să fie dată de conducerea unității păgubite în termen de 30 zile de la data cînd a luat cunoștință de producerea pagubei. De asemenea se poate lua angajament scris și pînă în momentul cînd unitatea păgubită obține un alt titlu executoriu.

● Cum se procedează în cazul în care persoana responsabilă nu recunoaște decît parțial paguba consemnată în actul constatator ?

În situația în care prejudiciul cauzat nu este recunoscut decît parțial, angajamentul de plată poate fi luat numai pentru cuantumul sumei recunoscute. Unitatea păgubită are însă obligația de a lua măsuri pentru reverificarea situației și după stabilirea exactă a prejudiciului, de a trece la valorificarea în termenul legal prevăzut de Codul Muncii, sau de a sesiza organele de cercetare penală (dacă fapta este urmarea unei infracțiuni), constituindu-se parte civilă, indiferent de valoarea daunei consemnate în angajament.

Emil VICOL
Valeriu PLUGARU

FIȘIER

● Decretul nr. 145/1960 privind răspunderea materială a gestionarilor din organizațiile socialiste (publicat în Bul. Of. nr. 6 din 20 aprilie 1960).

● Regulamentul privind angajarea, drepturile, obligațiile și răspunderea gestionarilor de bunuri materiale din organizațiile socialiste, aprobat prin H.C.M. nr. 463/20 aprilie 1960 (publicat în Colecția de Hotărîri și Dispoziții ale Consiliului de Miniștri nr. 19 din 26 aprilie 1960).

● Regulamentul privind inventarierea mijloacelor economice, aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 249/1957.

● Regulamentul privind recepția și expediția mărfurilor, precum și stabilirea răspunderii expeditorului, cărăușului și destinatarului în circulația mărfurilor între organizațiile socialiste, aprobat prin H.C.M. nr. 941/15 iulie 1959.

● Instrucțiunile Ministerului Finanțelor privind întocmirea și valorificarea proceselor verbale încheiate de organele Controlului Financiar intern, aprobate prin ordinul M. F. 437/7 septembrie 1964.

ANCHETA NOASTRĂ

VALOAREA „AMĂNUNTELOR“ ÎN SPORIREA EXPORTULUI DE LEGUME ȘI FRUCTE

PE plan mondial, comerțul de legume și fructe cunoaște o evoluție deosebită, înregistrind an de an creșteri însemnate pe toate piețele lumii. În acest scop, în țara noastră — una din principalele țări europene exportatoare de legume și fructe — s-au luat în ultimii ani un șir de importante măsuri. Suprafețele destinate acestor culturi au sporit atît în întreprinderile agricole de stat cît și în cooperativele agricole de producție; au fost dezvoltate importante bazine legumicole, pomicole și viticole; s-au organizat sere, combinate și întreprinderi agricole, specializate în cultivarea legumelor și fructelor; au sporit continuu suprafețele irigate; s-a extins mecanizarea lucrărilor agricole și s-au folosit în mai mare măsură produsele chimice pentru dezvoltarea și protejarea culturilor.

Rezultatul acestor măsuri s-a concretizat în sporirea producției de legume și fructe, în ridicarea calității produselor, reușindu-se să se satisfacă într-o măsură crescîndă cerințele pieței interne și să se asigure importante surplusuri pentru export. Ca urmare, volumul exportului de legume, cartofi, fructe și struguri din anul 1966 s-a dublat față de anul 1960. Pentru acest an s-a prevăzut ca volumul exportului la aceste produse să fie de peste trei ori mai mare decît realizările din 1960.

***Pentru atingerea acestui volum de export (și sporirea lui substanțială în anii următori)** s-au luat importante măsuri care să asigure o producție sporită de calitate superioară.*

Se ridică însă următoarea întrebare: SÎNT SUFICIENTE NUMAI ACESTE MĂSURI?

● Trei condiții esențiale

MAI mult ca în oricare alt sector, realizarea la timp și în condiții avantajoase a exportului de legume și fructe nu este asigurată numai printr-o bună organizare a procesului de producție; acest export este condiționat de o serie de factori auxiliari, de unele condiții aparent de amănunt, hotărîtoare însă în finalizarea obligațiilor comerciale externe. Potrivit părerilor exprimate de cei mai mulți specialiști, consultați cu ocazia anchetei noastre, rezultă că aceste condiții pot fi sintetizate astfel:

- **Aprovizionarea la timp cu ambalaje și materiale auxiliare corespunzătoare transportului și conservării calității produselor;**
- **Asigurarea mijloacelor de transport;**
- **Alimentarea la timp cu gheață pentru prerăcirea și răcirea vagoanelor frigorifice.**

Spre deosebire de produsele industriale (motoare, tractoare, țesături, încălțăminte etc.), legumele și fructele sînt „refractare“ la orice așteptare. Aceste produse dacă nu sînt, bunăoară, alimentate la timp cu gheață se ofilesc și nu mai sînt apte pentru export. Cunoscute fiind aceste particularități ale exportului de legume și fructe, să urmărim în ce măsură sînt pregătite toate aceste condiții pentru derularea optimă a exportului de legume și fructe din acest an.

● O problemă cu mii de probleme: ambalajele

ÎN comerțul internațional de legume și fructe, ambalajele joacă un rol deosebit de important: fără ambalaje — sau cu ambalaje necorespunzătoare — produse bune ajung depreciate la destinație. Pentru a-și atinge scopul, ambalajele trebuie să îndeplinească anumite condiții și anume: să fie rezistente și ușoare (tara lor să nu depășească un anumit procent din greutatea brută, admis ca limită maximă — 12% sau 14% — în comerțul internațional); să aibă o construcție care să faciliteze manipularea produselor, să poată fi aranjate cît mai economic în vagoane, astfel încît să se exploateze la maxim capacitatea acestora; să fie cît mai ieftine, să se producă în apropierea bazinelor de cultură astfel încît să nu încarce inutil cheltuielile de producție. De asemenea, materialul auxiliar (etichete, banderole, pungi, coșulețe, chese, alveole etc.) trebuie să aibă un aspect plăcut și sugestiv, să indice natura și calitatea produselor, să le recomande consumatorilor.

S-au asigurat astfel de ambalaje pentru cantitățile de legume și fructe prevăzute a fi exportate în cursul acestui an? Din cele relatate de tov. A. SÎRBU, **din Direcția export-import Gostat** și **GH. SAVU din Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor**, rezultă următoarele:

● **Nu s-a asigurat o corelare între indicatorii de plan de livrări la export și cei de aprovizionare tehnico-materială.** Cîteva exemple: în planul de export figurează sarcina de a se livra cartofi de toamnă, dar în planul de aprovizionare tehnico-materială nu s-a prevăzut nici un sac din necesarul de peste un milion de bucăți. Și în ceea ce privește sacii de plasă pentru cartofii de primăvară și ceapă nu s-a asigurat decît aproximativ 70% din necesar, iar hîrtia pelur, indispensabilă exportului de produse de seră, tomate de cîmp, struguri, mere etc., lipsește din planul D.V.L.F. în proporție de 70%, iar din cel al Departamentului Gostat în întregime. Pînă acum, mai mult de jumătate din etichete și banderole trebuiau să fie tipărite și difuzate unităților, dar, din lipsă de hîrtie velină, nu s-au tipărit nici 10%. De asemenea, pentru exportul de căpșuni încă nu s-a asigurat necesarul de coșulețe de mase plastice, care se fabrică de Întreprinderea de mase plastice-Buzău. O situație și mai critică se constată în privința alveolelor din mase plastice necesare pentru exportul de piersici. Cu toate că există în țară cîteva întreprinderi de mase plastice, pînă în prezent nu a existat o preocupare suficientă pentru a se rezolva această problemă.

● **Capacitățile de producție a ambalajelor din lemn (lădițe) sînt sub necesarul exportului de legume și fructe.** Astfel, planul de export pe anul 1967 este mai mare decît realizările pe 1966 cu peste 30%, dar capacitatea de producție a fabricilor de ambalaje a scăzut față de anii anteriori. Rezultatul: contractele încheiate pe trimestrul I și II a.c. nu au fost respectate de unii furnizori de ambalaje decît în proporții de 5—10%.

● **La amplasarea fabricilor de ambalaje nu s-a ținut seama de locul de „consum“ al acestora.** Ca urmare, mii de vagoane sînt utilizate nerațional pentru a transporta lădițe (care ocupă un volum mare) de la locul producției la marile bazine legumicole. Bunăoară, serele Gostat Arad, se aprovizionează cu ambalaje de la București, Tg. Mureș, Reghin, Suceava etc. Ținînd seama că Aradul reprezintă un important bazin legumicol — în curs de dezvoltare — nu era mai firesc ca industria locală sau Ministerul Economiei Forestiere să-și creeze o puternică bază de producție a ambalajelor în acel bazin? Același lucru se poate spune și în legătură cu alte bazine de fructe. Acest fapt contribuie la creșterea prețului ambalajelor, prin adiționarea cheltuielilor de aprovizionare, ceea ce se reflectă negativ asupra costului produselor exportate.

● **În foarte multe cazuri repartițiile emise de D.G.A.D. din M.E.F. provoacă transporturi încrucișate.** Pe lîngă faptul că fabricile nu sînt plasate în apropierea bazinelor producătoare de legume și fructe, organul coordonator al producției de ambalaje nu ține seamă la emiterea repartițiilor de un principiu elementar: **apropierea, pe cît posibil, a consumatorului de producător.** Cîteva exemple care demonstrează clar această anomalie: unităților agricole de stat din regiunea Banat li s-au repartizat circa 100 mc de ambalaje din regiunea Crișana, iar celor din regiunea Crișana — peste 160 mc de ambalaje din regiunile... Banat și Maramureș. Exemple asemănătoare sînt nenumărate. Astfel, din cei 60 000 mc de ambalaje, destinate exportului de legume și fructe, circa 30 000 se transportă inutil pe calea ferată, din cauza repartițiilor făcute nerațional. Aceasta înseamnă: 25 000 000 lădițe, 25 000 de vagoane, 25 000 000 lei în plus în balanța cheltuielilor inutile efectuate pentru realizarea exportului.

● **Ar mai trebui adăugat** — ne spune tov. M. CRISTEA, economist la Direcția export Gostat — **că însăși procedura de emitere trimestrială a repartițiilor de lădițe provoacă greutăți și mari cheltuieli.** Și iată de ce: Emiterea trimestrială a repartițiilor lipsește **organul coordonator — D.G.A.D. din M.E.F.** — de perspectivă, ceea ce face ca acoperirea necesarului prezentat de fiecare beneficiar central să se facă în **ordinea depunerii cererilor. Procedîndu-se astfel, în trimestrele** următoare aceiași beneficiari primesc repartiții la alți furnizori, de cele mai multe ori îndepărtați, deoarece capacitatea furnizorilor apropiați a fost acoperită cu cererile beneficiarilor care au depus desfășurătoarele înainte de termen. Astfel, Trustul Gostat — Capitală, în trim. I a.c. a avut ca furnizor întreprinderi din Pitești, Suceava, Urziceni și Tg. Mureș, pentru ca în trim. II a.c. să primească repartiții pentru alți furnizori din Brașov, Reghin și București. În situații asemănătoare se găsesc mulți alți beneficiari.

Această practică are, între altele, următoarele consecințe negative:

● **Același beneficiar intră în relații contractuale în fiecare trimestru cu alți furnizori,** ceea ce presupune noi contracte, noi deplasări, noi divergențe etc.

● **Epuizîndu-se capacitățile furnizorilor în funcție de ordinea depunerii desfășurătoarelor de către organele centrale beneficiare, implicit se ajunge la mărirea numărului transporturilor încrucișate.**

★

DEFICIENȚELE mai sus consemnate scot în evidență lipsa de preocupare a organelor centrale, coordonatoare pentru producția de ambalaje, subaprecierea rolului acestora în transportul legumelor și fructelor destinate exportului. Lipsa de preocupare se împletește cu lipsa unor studii de perspectivă pentru stabilirea reală a necesarului de ambalaje, precum și cu starea de inerție și rutină care există în acest domeniu. Ele se reflectă, printre altele, și în faptul că nu s-au adus îmbunătățiri substanțiale tipurilor de ambalaje realizate cu 10—15 ani în urmă. Este oare o problemă atît de complicată pentru Ministerul Industriei Chimice să producă unele ambalaje din material plastic (coșulețele și alveolele bunăoară) necesare pentru proteguirea unor sortimente de fructe la nivelul solicitat pe piața externă?

Și în această problemă, soluții există. Părerile exprimate de un mare număr de specialiști, atît din partea furnizorilor cît și a beneficiarilor de ambalaje, scot în evidență o multitudine de idei, care, pot fi sintetizate astfel:

Îmbunătățirea aprovizionării cu ambalaje și realizarea lor la un înalt nivel tehnic de execuție nu pot fi obținute decît **în condițiile unei largi colaborări organizate între exportatorii de legume și fructe, producătorii de ambalaje și Oficiul de ambalaje** — ca organ coordonator —, **bazată pe un amplu și aprofundat studiu de prospectare a piețelor externe, importatoare.** În cadrul acestei cooperări preconizate, ar urma să se treacă la efectuarea unor studii concrete de perspectivă, în care atît furnizorii cît și beneficiarii de ambalaje să-și spună cuvîntul, iar organul coordonator — Oficiul de ambalaje —, cu operativitate maximă (chiar de la sezon la sezon) să autorizeze și să urmărească realizarea de ambalaje la un înalt nivel tehnic și estetic, corespunzătoare, cerințelor piețelor externe.

Ca realizare practică a celor de mai sus se impune asigurarea — în cadrul departamentelor interesate — a unor compartimente specializate în tehnica creării și realizării ambalajelor la un nivel competitiv. Aceasta presupune ca actualele organe de aprovizionare tehnico-materială să nu se limiteze numai la sarcinile curente și obișnuite legate de aprovizionarea tehnico-materială ci, în cadrul atribuțiilor existente, să-și organizeze nuclee specializate în studierea, crearea și realizarea unor ambalaje la nivelul țărilor avansate. Desigur, în funcție de volumul și importanța ambalajelor necesare exportului

anchetă realizată de
Ed. BIBIRI, Al. DETEȘAN și D. TĂRNĂUCEANU

(Continuare în pag. 14)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

În cadrul aceleiași regiuni

REZULTATE DIFERITE ÎN UTILIZAREA TIMPULUI DE LUCRU

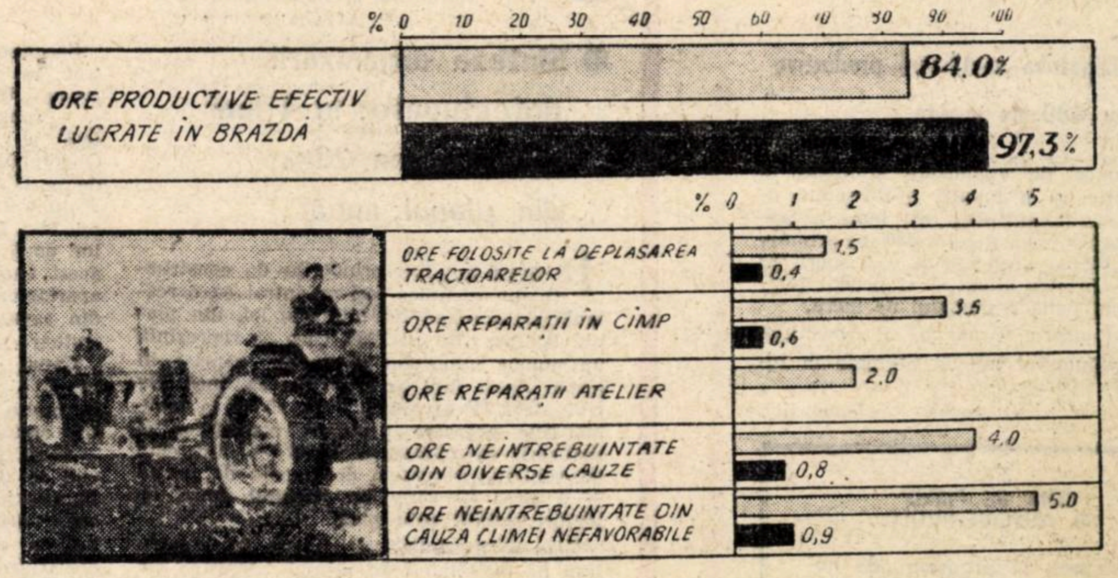

S.M.T.-reg. București (media) — S.M.T. Cuza-Vodă-reg. București

AȘA cum se sublinia în recenta Hotărîre a C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri, folosirea deplină și productivă a timpului de lucru este una din condițiile de bază ale îmbunătățirii activității economice a fiecărei întreprinderi. În acest sens, și în unitățile agricole există mari rezerve insuficient valorificate, lucru ilustrat de graficul nostru.

Folosirea rațională a timpului de lucru de către S.M.T. Cuza Vodă, regiunea București, în comparație cu rezultatele obținute pe total regiune, a fost posibilă în primul rînd datorită unei mai bune organizări a muncii: permanentizarea brigăzilor, amenajarea taberelor de vară în apropierea tarlalelor de lucru. În acest fel, a fost posibilă înlăturarea deplasărilor inutile ale tractoarelor și mașinilor agricole, fapt ce a determinat o creștere a orelor productive efectiv lucrate în brazdă.

Exploatarea judicioasă a parcului de tractoare existent a favorizat micșorarea orelor folosite pentru reparații (în cîmp și în ateliere). Nu același lucru se poate spune despre celelalte S.M.T.-uri din regiunea București. Cheltuirea a 5,5% din totalul orelor realizate pe tractor fizic numai pentru efectuarea reparațiilor, demonstrează slaba preocupare a unor stațiuni în exploatarea și întreținerea tractoarelor. La prima vedere, cele 4 procente de ore neîntrebuințate din diverse cauze par să nu spună mare lucru. Este necesară însă o precizare: marea majoritate a acestor „diverse cauze“ provine din defecțiuni organizatorice (lipsa pieselor de schimb, a combustibilului și a altor materiale, slaba organizare a muncii etc.).

Utilizarea rațională a timpului de lucru presupune ca fiecare unitate în parte, să se îngrijească de organizarea temeinică a producției și a muncii.

V. CANDELA

ROLUL PRIMORDIAL AL FOLOSIRII COMPLETE ȘI PRODUCTIVE A TIMPULUI DE LUCRU ÎN CREȘTEREA PRODUCȚIEI

COLECTIVUL Uzinei „Autobuzul" din Capitală depune eforturi pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor privind creșterea producției și a productivității muncii. Înțelegînd rolul primordial pe care îl are folosirea deplină și productivă a forței de muncă, a timpului de lucru, constructorii de autobuze au elaborat o serie de studii, analize și sondaje pentru descoperirea fondului de timp neutilizat.

DIN primele studii întocmite de specialiștii uzinei a rezultat că utilizarea unui singur indicator — productivitatea muncii — nu reflectă în suficientă măsură factorii extensivi și intensivi care acționează asupra utilizării raționale a forței de muncă. În consecință, s-a dovedit necesară analizarea comparativă a mai multor indicatori, fiind aleși în acest scop productivitatea muncii, fondul de timp maxim disponibil și volumul de muncă înregistrat peste orele de program. Din graficul de mai jos, în care este prezentată dinamica indicatorilor aleși spre comparare pe anii 1964—1967 rezultă că, pe lîngă creșterea continuă a productivității muncii și scăderea volumului de muncă utilizată peste orele de program, s-a manifestat și o tendință negativă de scădere a utilizării fondului de timp maxim

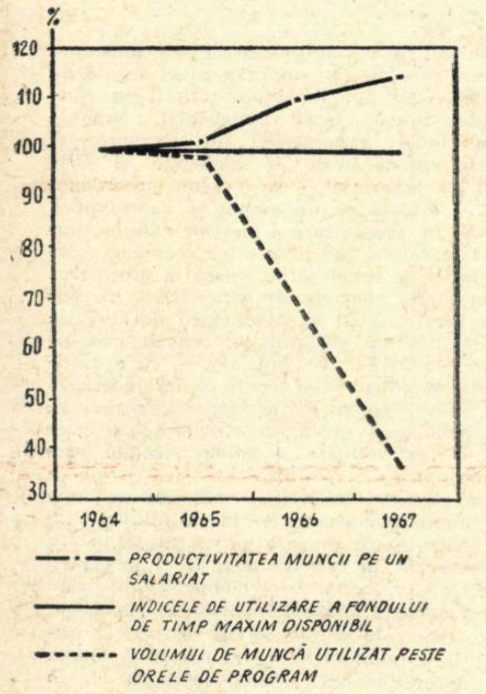

disponibil, determinată de o serie de factori (vezi tabelul din coloanele 3—4).

Depistînd cauzele care generează mărirea timpului neutilizat, s-au luat măsuri pentru crearea unor condiții mai bune de muncă, precum și pentru întărirea disciplinei, ceea ce a făcut ca în trimestrul I situația să se îmbunătățească. Rezultatele obținute nu sînt încă satisfăcătoare și de aceea colectivul uzinei acționează în continuare, cu mai multă fermitate pentru reducerea timpului ce se pierde din cauza absențelor nemotivate, învoirilor, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și a educației igienico-sanitare.

Asalt împotriva neutilizării productive a celor 480 de minute

ÎN acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii o deosebită atenție se acordă utilizării mai bune a forței de muncă în cadrul celor 480' pe schimb. Colectivul Uzinei „Autobuzul" și-a sporit eforturile — printre altele — și pentru folosirea cît mai bună a timpului de lucru.

Un prim aspect examinat îl constituie ponderea volumului muncii normate în totalul manoperei consumate în executarea producției anuale, precum și volumul normelor cu motivare tehnică din volumul total al normelor utilizate.

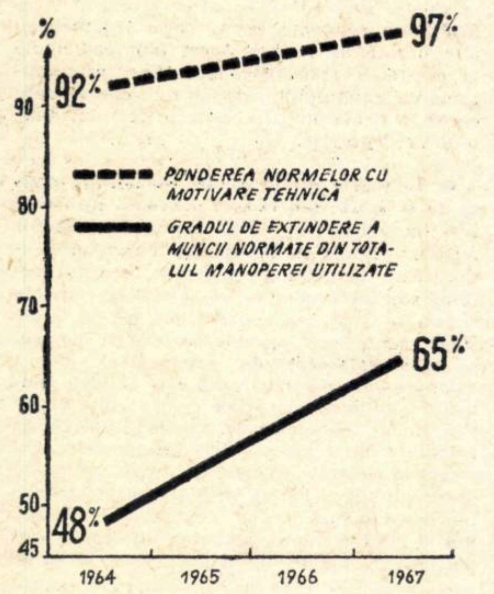

Constatîndu-se o depășire sensibilă a normelor utilizate, mai ales în ultimii ani, reiese că ele nu au mai fost corelate cu condițiile tehnico-organizatorice create, cu creșterea gradului de calificare a muncitorilor, cu îmbunătățirea procesului tehnologic și cu scurtarea ciclului de fabricație. În

Indicatorii	1964	1965	1966	1967 (trim. I)
A) Indicele de utilizare a fondului de timp	97,83	97,51	97,19	97,56
B) Timp neutilizat	2,17	2,49	2,81	2,44
din care :				
1) concedii de boală	1,57	1,77	1,89	1,84
2) cazuri prevăzute în dispozițiile legale	0,23	0,12	0,15	0,14
3) Învoiri	0,12	0,14	0,24	0,21
4) Absențe nemotivate	0,25	0,46	0,53	0,25

această situație, s-a trecut la reexaminarea și îmbunătățirea calității normelor prin reomologarea procesului tehnologic și elimi-

DINAMICA REALIZĂRII NORMELOR

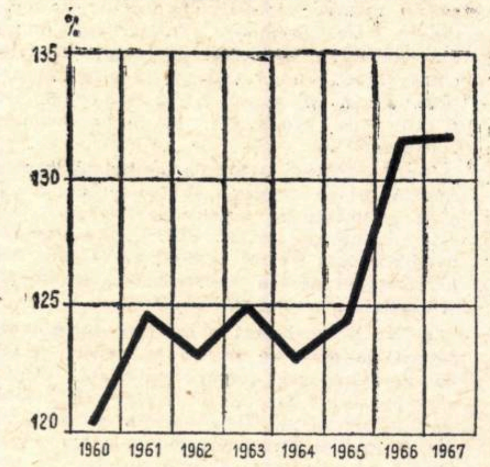

narea operațiunilor inutile sau neraționale, precum și prin modificarea lor, impusă de îmbunătățirile constructive și tehnologice aduse procesului de fabricație. Acțiunea, în curs de desfășurare și în prezent, a condus la revizuirea a circa 40% din normele cu motivare tehnică, realizîndu-se o economie de aproape 85 ore normă la consumul specific de manoperă prevăzut pentru executarea unui autobuz și aproape 30 ore normă la consumul specific de manoperă prevăzut pentru executarea unei autoutilitare.

Elementul cel mai important, cu efect determinant în reducerea manoperei pe produs, respectiv în organizarea mai bună a procesului de fabricație îl are mecanizarea. În prezent ponderea muncii mecanizate a ajuns la peste 50% din volumul total al manoperei, cu tendințe de creștere în viitor. Dacă privim datele respective, în strînsă legătură cu scăderea consumului specific al manoperei pe principalele tipuri de autovehicule produse de uzină, vom avea un tablou aproape complet al evoluției eficienței utilizării forței de muncă în perioada analizată. Aspectul amintit este oglindit în graficul din dreapta.

Un alt mijloc important de organizare și utilizare eficientă a timpului de muncă este asigurarea unei corelații corespunzătoare între capacitățile de producție ale

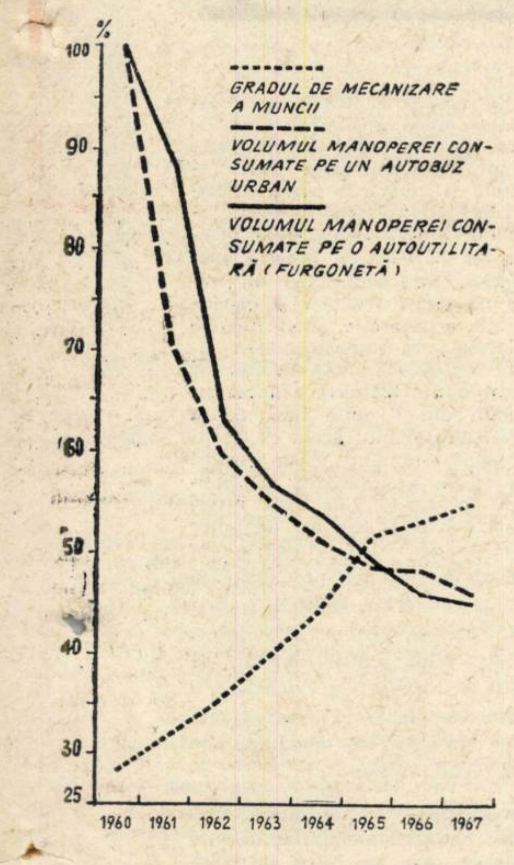

secțiilor și atelierelor, eliminarea tuturor locurilor înguste. Un asemenea loc l-a constituit în anul trecut și îl mai constituie, într-o oarecare măsură și în prezent, secția de prelucrări mecanice, îndeosebi atelierul de strungărie. Ca urmare, au fost luate măsuri pentru completarea utilajului în această secție. În consecință, ritmicitatea decadală a producției s-a îmbunătățit simțitor, înregistrînd un salt calitativ.

Trebuie să menționăm însă că ritmicitatea zilnică a producției lasă încă de dorit. Se mai manifestă în secțiile de producție fenomenul unei producții lente la început de decadă, alternate cu asalt la sfîrșitul decadei. Cauzele sînt multiple: aprovizionare defectuoasă cu materii prime, pregătire insuficientă a fabricației, organizare nesatisfăcătoare etc. Desigur, în asemenea condiții există încă rezerve în utilizarea mai rațională a timpului de muncă.

Radiografia zilei de muncă

ÎN acest an, în uzină s-au făcut studii pentru determinarea gradului de intensitate cu care se lucrează în anumite ore, folosindu-se, printre altele, metoda fotografierii timpului de lucru la anumite ore, sau a unei zile întregi. Asemenea fotografieri au scos în evidență timpul pe care-l pierde muncitorul în decursul zilei de muncă, precum și cauzele respective. De pildă, fotografierea făcută la sfîrșitul lunii aprilie în secția sculărie, a arătat că 10 muncitori au pierdut — la anumite ore socotite reprezentative — 11,5% din timpul lor de muncă. Aceasta ca urmare a plecării din secție după scule, după documentație, a discuțiilor etc.

Evident, printr-o mai bună organizare a locurilor de muncă, prin lichidarea deficiențelor tehnico-organizatorice care mai persistă, se pot mobiliza însemnate rezerve de fond de timp în toate secțiile. Pentru mobilizarea unor asemenea rezerve și normalizarea ritmului de fabricație pe întreg fluxul de montaj, noua vopsitorie mecanizată a fost amplasată în mijlocul liniei de fabricație. Prin finisarea în fiecare oră a unui număr determinat de autovehicule, muncitorii de la această instalație imprimă întregului flux tehnologic un ritm constant de execuție a produselor.

O comparație și concluziile ei

REZULTATELE obținute de colectivul uzinei în utilizarea judicioasă a timpului de muncă, preocuparea permanentă pentru valorificarea cît mai bună a forței de muncă, străduința de a crea condiții cît mai bune pentru fiecare muncitor în vederea punerii în valoare a întregii sale capacități creatoare în orele de program, constituie o bază de plecare spre căile de valorificare și mai eficientă a timpului de muncă, în perioada ce urmează. Acest lucru este cu atît mai necesar cu cît, pe lîngă rezervele însemnate asupra cărora am insistat pînă acum, timpul consumat cu execuția unui autovehicul este cu mult mai mare decît cel utilizat, în același scop, în întreprinderi similare de peste hotare. Din literatura de specialitate rezultă că în unele întreprinderi străine, consumul de manoperă pe autovehicul este, în medie, cu 30—50% mai scăzut decît în țara noastră *).

Consumul de manoperă pe autobuz în 1966

Uzina	Tipul de autovehicul	Consum de manoperă	%
Daimler Benz	Mercedes Benz HO 302	1 500	100
Klöckner-Humbold Deutz	Magirus 150	2 000	134
Autobuzul	TV 2—U	2 700	180

Faptul că autobuzele executate la noi în țară necesită un consum de manoperă aproape dublu față de cele, din R.F.G., ca și din alte țări, denotă că trebuie făcute eforturi pentru creșterea în continuare, într-un ritm mai ridicat, a productivității muncii spre a ajunge la nivelul atins în țările dezvoltate din punct de vedere industrial. În acest scop la Uzina „Autobuzul" se desfășoară o muncă de cercetare și de valorificare a rezervelor. Astfel, urmează să fie puse în funcțiune benzile și lanțurile transportoare care au o deplasare în timp reglementat. Prin aceasta se va reduce volumul încă mare de muncă auxiliară și se va imprima un ritm normal și constant de intensitate pe întreg fluxul de fabricație. S-au încheiat studiile cu privire la optimizarea loturilor de fabricație; prin executarea reperelor comune, pe comenzi unificate, se vor obține serii de fabricație mai mari, utilizarea mai bună a mașinilor (se reduc reglările), se cîștigă capacitatea de prelucrare prin reducerea timpului de pregătire etc. Prin înființarea de magazii intermediare pentru piese pregătite în vederea montajului, prin constituirea unui stoc de siguranță minim la fiecare loc de muncă (necesar asigurării continuității producției), prin simplificarea și centralizarea lucrărilor de lansare, ca și prin alte măsuri de organizare științifică a producției se va asigura prelucrarea în loturi optime ceea ce va influența pozitiv utilizarea timpului de lucru.

În perspectivă, va intra în exploatare atelierul de presaj greu, creîndu-se condiții pentru modificarea radicală a producției de autovehicule din punct de vedere constructiv și tehnologic, ceea ce va permite creșterea gradului de mecanizare a muncii și reducerea substanțială a consumului de manoperă pe produse.

★

COLECTIVUL de muncitori, ingineri și tehnicieni al Uzinei „Autobuzul" s-a preocupat — mai ales în cursul acestui an — de folosirea cît mai completă și productivă a timpului de lucru. Studiile întreprinse, preocuparea continuă în această direcție vor scoate la iveală cu siguranță — dacă se va lucra temeinic — noi rezerve de valorificare mai bună a potențialului tehnic și uman din întreprindere.

Recenta Hotărîre a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri cu privire la reglementarea programului de muncă și întărirea disciplinei în întreprinderi, ministere, instituții centrale, sfaturi populare și organizații obștești — a avut un ecou pozitiv la Uzina „Autobuzul", constituind un imbold în folosirea mai bună — extensivă și intensivă — a timpului de muncă.

Tiberiu HIDA
ing. Nicolae BOGDAN
Uzina „Autobuzul"
Modesto FERARINI

*) Menționăm că în orele consumate pentru realizarea unui autobuz TV 2-U am inclus și timpul aferent realizării motorului, sistemului de rulare, suspensiei, sistemului de transmisie, de frînare și a altor subansamble care la întreprinderile din R.F.G. luate în comparație, se execută direct și nu în cooperare.

CUM SE PIERD 80 AUTOVEHICULE

Întîrzierea la program „de numai cîteva minute", micile întreruperi din diverse motive, duc la pierderi însemnate din volumul de timp de muncă al uzinei. Apreciind că în 1966 fiecare muncitor productiv a pierdut zilnic numai 15 minute din timpul său de lucru, aceasta înseamnă un total de 160 000 ore efective/an care, transformate în ore muncă, echivalează cu... 80 autovehicule.

In regiunea Iași

CE CAUZE FRÎNEAZĂ REALIZAREA PLANULUI DE INVESTIȚII?

PENTRU acest an, regiunii Iași i-au fost repartizate fonduri de investiții în valoare de aproape 1,5 miliarde lei, reprezentînd o creștere de 14,2% față de realizările anului trecut. Jumătate din aceste fonduri sînt destinate construirii de noi capacități și extinderii unor unități industriale existente.

Întreprinderile de construcții din regiune au executat, în primele trei luni ale anului, față de aceeași perioadă a anului trecut, un volum de lucrări mai mare cu aproape 43 milioane lei. La Fabrica „Țesătura", de pildă, a fost pusă în funcțiune o capacitate de producție de 1000 tone/an fire finisate, iar la Complexul de morărit și panificație, la Fabrica de mobilă din Vaslui și la alte obiective aflate în construcție, lucrările au avansat mult, existînd posibilitatea dării lor în folosință înainte de termen. **Rezultatele perioadei 1 ianuarie — 20 aprilie sînt însă, pe ansamblu, inferioare prevederilor de plan.**

Care sînt principalele cauze?

Sinteza organizării defectuoase: în 4 luni numai circa 22% din planul anual

ÎN acest an, întreprinderile de construcții din regiunea Iași au intrat cu o restanță de aproape 100 milioane lei, din planul de investiții pe 1966, ceea ce reprezintă un număr important de lucrări rămase în urmă. **Acest fapt ar fi impus ca, încă din trimestrul IV al anului 1966, să se ia toate măsurile necesare lichidării restanțelor și realizării în trimestrul I/1967** — așa cum au subliniat recentele documente de partid — **a circa 20—25% din volumul anual de lucrări stabilit prin plan.**

Cum se prezintă însă situația după patru luni de activitate? În primul trimestru s-a realizat numai 15% din totalul investițiilor și 17,1% la construcții-montaj, față de planul anual. În luna aprilie, lucrurile nu s-au îmbunătățit **astfel încît realizările în perioada 1 ianuarie — 20 aprilie reprezintă doar 96,4% din plan și 21,7% față de sarcinile prevăzute pentru întregul an. În aceste condiții, cum speră tovarășii din construcții să realizeze în primul semestru jumătate din planul anual de investiții?**

Serioase rămîneri în urmă s-au înregistrat pe șantierele Uzinei de fibre sintetice (realizat 56,4% față de plan) — constructor Șantierul 3 chimie-Iași al I.S.C.M. din orașul „Gheorghe Gheorghiu-Dej", Complexului de vinificație de la G.A.S.-Cotnari (32,8%), Hotelului din Piața Unirii-Iași (46,2%), Institutului agronomic din Iași (54,8%) — constructorul ultimelor două obiective — T.R.C.-Iași. Totodată, **acest trust nu a dat în folosință cele 204 apartamente programate pentru trimestrul I, din cauza neterminării lucrărilor la fațade, trotuare și căi de acces.**

Cauza principală a acestor rămîneri în urmă o constituie insuficienta preocupare, la multe întreprinderi de construcții, pentru organizarea șantierelor.

Acest fapt a făcut nu numai ca lucrările să demareze greoi, dar și să se desfășoare într-un ritm nesatisfăcător. În acest sens, următorul exemplu este edificator: deși a acumulat suficientă experiență în construirea obiectivelor chimice, Întreprinderea șantiere construcții-montaj din orașul „Gheorghe Gheorghiu-Dej" nu a organizat din timp șantierele la Uzina de fibre sintetice și dezvoltarea Fabricii de antibiotice. La aceste obiective, deși au trecut peste cinci luni de la începerea lucrărilor, proiectele de organizare a șantierelor n-au fost definitivate. Din cele 2 stații de betoane prevăzute inițial, nu s-a pus în funcțiune decît cea de pe șantierul Uzinei de fibre sintetice. De asemenea, pe șantierul Uzinei de fibre sintetice nu s-au terminat la timp drumurile și rețelele de instalații interioare, baracamentele pentru cazarea muncitorilor.

Lipsa de prevedere în aprovizionarea cu agregate și intrarea în funcțiune cu întîrziere a stației de betoane au provocat rămîneri în urmă la turnarea fundațiilor și a turnului de răcire, la construirea atelierului mecanic și a grupului social, lucrări ce trebuiau terminate pînă la 31 martie. Aceasta explică de ce pe acest șantier s-a realizat pînă la 20 aprilie doar 6,6% din planul anual de investiții.

Folosirea nerațională a utilajelor și consecințele ei

PE lîngă slaba organizare a șantierelor, la neîndeplinirea planului de investiții a contribuit și folosirea sub posibilități a utilajelor din dotare. Deși unitățile de construcții din regiune dispun de utilaje suficiente (excavatoare, buldozere, macarale, betoniere etc.) care pot asigura o productivitate înaltă a muncii, **multe din ele n-au fost folosite eficient nici extensiv** (în timp) **și nici intensiv** (din punct de vedere al randamentului lor). Un volum de timp destul de mare s-a pierdut ca urmare a stagnării unor utilaje-cheie. De exemplu, la Întreprinderea de utilaj și transport au stat nefolosite, ani de zile, instalația de ciuruire a agregatelor la stația de mortare din Nicolina, instalația pneumatică de transportat ciment la stația de betoane din Păcurari, precum și unele instalații la stația centralizată de betoane din Bîrlad.

De asemenea, datorită numărului mare de ore de stagnare a unor utilaje (consecință directă a insuficientei calificări a muncitorilor, a întreținerii necorespunzătoare și a lipsei pieselor de schimb), pe șantierele Întreprinderii de construcții și montaj nr. 4-Iași excavatoarele nu au lucrat în primul trimestru al anului 1967 decît 56% din orele programate, iar betonierele și malaxoarele de mortar — 57%. **Ca urmare, producția realizată de excavatoare a reprezentat doar 48% față de cea planificată, iar la betoniere și malaxoare de mortar — 52%.** O situație similară a existat și la Trustul regional de construcții-Iași. Aici, în trimestrul I al acestui an excavatoarele au funcționat efectiv doar 20 057 ore, față de 25 935 planificate, iar betonierele — 11 808 față de 14 549 planificate.

Folosirea nerațională a utilajelor nu numai că a imprimat un ritm lent diferitelor lucrări, dar a necesitat și utilizarea unui număr ridicat de muncitori necalificați la lucrările grele și cu un volum mare de muncă, înregistrîndu-se un nivel scăzut al productivității muncii.

Carențe în repartizarea și folosirea forței de muncă

NEORGANIZAREA temeinică și la timp a șantierelor, **s-a răsfrînt negativ și asupra repartizării și folosirii forței de muncă.** De exemplu, Grupul 3 construcții al T.R.C.-Iași a depășit în această perioadă numărul mediu scriptic cu 305 muncitori, iar grupul 1 — cu 207 muncitori. Grupul 4 construcții, al aceluiași trust, a solicitat la 20 martie un număr de 20 dulgheri, deși avea în plus 34 față de proiectul de organizare. Cauza acestor neconcordanțe între necesități și prevederi derivă din faptul că serviciile funcționale din cadrul Trustului regional construcții și a grupurilor sale **nu au fundamentat necesarul forțelor de muncă în funcție de volumul și diversitatea lucrărilor; în plus, ele au făcut o definitivare defectuoasă a planurilor operative lunare și nu au dirijat eficient utilajele, mijloacele de inventar și forța de muncă către șantier.**

Și alte unități, ca de exemplu, I.C.M.-4 a M.I.C., Întreprinderea de construcții căi ferate, Întreprinderea de construcții transporturi au depășit planul forțelor de muncă.

Ceea ce pare curios (dar explicabil dacă ținem seama de numeroasele stagnări și întreruperi în funcționarea utilajelor înregistrate din diferite motive pe șantiere) e faptul că, **în vreme ce s-a angajat forța de muncă peste prevederi, timpul de lucru nu a fost utilizat din plin.** Pe șantierele regiunii Iași, în trimestrul I, de exemplu, indicele de folosire a fondului de timp maxim posibil a fost doar de 89,3%. **Numai datorită stagnărilor în producție, învoirilor și absențelor nemotivate s-a pierdut aici 9,5% din fondul de timp disponibil, echivalînd cu o producție de circa 9,5 milioane lei.**

Cine să acorde asistența tehnică: tot muncitorii?

O ALTĂ problemă căreia nu i s-a acordat atenția cuvenită a fost aceea a **asistenței tehnice.** În loc să se întărească asistența tehnică pe șantiere, prin sporirea numărului de maiștri și ingineri — care să lucreze direct în producție — la unele întreprinderi de construcții din regiune s-a observat o tendință de sporire a personalului de.. îndrumare și control. **Dacă în 1966, la T.R.C.-Iași, aproape 50% din totalul inginerilor și tehnicienilor lucrau în centrală și grupuri, în acest an ponderea acestora a crescut la 57%.** S-a ajuns chiar la situații de neînțeles cînd îndrumarea tehnică a unităților operative a fost asigurată în multe cazuri de muncitori (șef de echipă sau de brigadă) și, în cel mai bun caz, de maiștri. În acest timp, cadrele inginerești cu experiență au fost concentrate în activitatea de „îndrumare" și „control". În acest sens, au excelat șantierele din Vaslui, Huși, Iași, Negrești, Murgeni și din alte localități unde lucrările au fost conduse de maiștri. **Faptul că o bună parte din ingineri și tehnicieni și-au desfășurat activitatea mai mult în birouri și nu pe șantiere, nu putea să nu se repercuteze negativ asupra calității unor lucrări, și în general, asupra cheltuielilor efectuate cu remedierile respective.** Au fost necesare remedieri la unele lucrări de finisaje, instalații, izolații și chiar la unele de structură — remedieri care au determinat un volum important de cheltuieli. La Întreprinderea nr. 4 a Ministerului Industriei Construcțiilor, prețul de cost în primele 2 luni ale anului a fost depășit — și datorită remedierilor — cu 2017 mii lei, iar la T.R.C.-Iași cu 1527 mii lei.

Organizațiile de construcții care execută lucrările de investiții pe acest an în regiune, **au toate condițiile să recupereze rămînerea în urmă de pe unele șantiere și să încheie primul semestru cu realizări care să reprezinte îndeplinirea integrală a sarcinilor ce le revin pe această perioadă din planul anual.**

Întrucît timpul este prielnic desfășurării în bune condițiuni a lucrărilor, **este necesar ca graficele întocmite să fie revăzute în spirit critic și puse de acord cu volumul de construcții ce urmează a fi executat.** Se cer create asemenea condiții, încît la unele lucrări munca să fie organizată în două și chiar trei schimburi, astfel ca ritmul lucrărilor să fie accelerat.

Calea principală de recuperare a rămînerii în urmă și de grăbire a ritmului lucrărilor este folosirea eficientă a forței de muncă, a timpului de lucru și a tehnicii cu care sînt dotate șantierele, printr-o mai bună organizare a producției și a muncii. În acest sens, în fiecare unitate de construcții se cere reanalizat necesarul de forță de muncă, pe categorii de lucrări, în așa fel încît fiecare muncitor să obțină o productivitate tot mai înaltă. **De asemenea, sînt necesare măsuri pentru întărirea disciplinei în muncă, pentru folosirea cît mai productivă a timpului de lucru.**

Deoarece în primele 4 luni ale anului s-au înregistrat dese întreruperi în funcționarea unor utilaje — fapt care a atras după sine efectuarea manuală a unor lucrări grele și cu volum mare de muncă — se impune revizuirea fiecărui utilaj, repararea lui în bune condițiuni, concomitent cu asigurarea unei întrețineri exemplare.

Grăbirea ritmului lucrărilor pune cu tărie și problema restudierii felului în care sînt folosite în prezent cadrele de ingineri și tehnicieni. **Folosirea mai bună a utilajelor, valorificarea din plin a timpului de lucru și, mai ales, executarea calitativă a lucrărilor, reclamă cu acuitate orientarea personalului tehnic spre conducerea și supravegherea efectivă a lucrărilor pe șantiere.**

S. POPESCU

Interviul nostru cu prof. Constantin C. Giurescu despre

ISTORIA BUCUREŞTILOR

ÎN Editura pentru literatură a apărut recent lucrarea de sinteză, cu caracter monografic **Istoria Bucureştilor** *semnată de Constantin C. Giurescu. Despre Bucureşti s-au scris numeroase studii, ghiduri, monografii, memorii, semnate de către autori români şi de călători străini care l-au îndrăgit, ale căror titluri dacă ar fi strînse într-un volum ar reprezenta sute de pagini.*

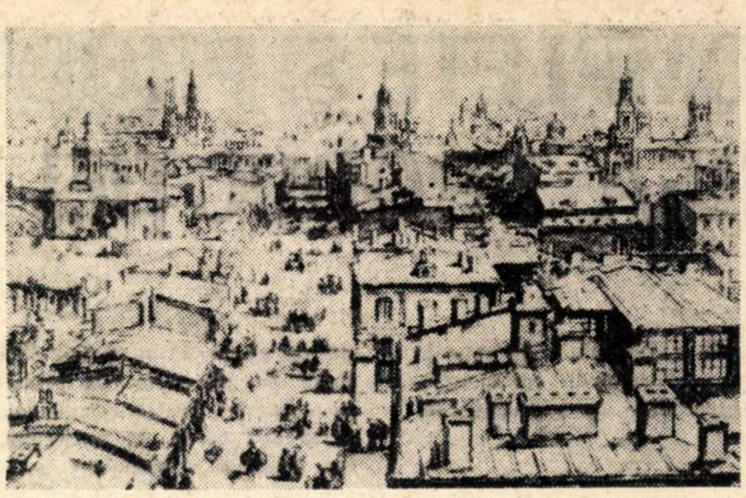

Bucureştii în 1869 văzuţi din Turnul Colţii (Desen de Preziosi)

● Ce v-a determinat să elaboraţi o nouă lucrare despre Bucureşti ?

— M-au îndemnat să elaborez o nouă lucrare despre Bucureşti mai multe considerente. Unul din ele a fost faptul că nu exista nici o istorie a oraşului nostru care să meargă pînă la zi. Sinteza remarcabilă a lui Sion se oprea la 1800, aceea de un caracter cu totul personal, din 1939 a lui Iorga nu trecea decît incidental, şi foarte sumar, de 1916 ; aşadar, istoria răstimpului, atît de însemnat sub toate raporturile, de după 1918, nu era înfăţişată de nimeni. Adaug că şi lucrările mai ample apărute în ultimul timp nu privesc acest răstimp. Astfel, documentata sinteză a lui Dan Berindei, apărută în 1963, nu depăşeşte anul 1862, iar opera colectivă, sîrguincioasă a Muzeului de Istorie a Capitalei se opreşte şi ea, deocamdată, la 1918. Era nevoie deci de o sinteză care să prezinte dezvoltarea extraordinară a oraşului, de după 1918.

Lipsea, de asemenea, o istorie a Bucureştilor care să ţină cont de o seamă de aspecte caracteristice, aşa-zise instituţionale, ale lui, ca, de pildă, viile, grădinile, satele încorporate, locurile de petrecere, cofetăriile, restaurantele şi cafenelele, am socotit că ele nu pot lipsi şi le-am acordat locul cuvenit în partea a doua a sintezei mele.

Adaug, în sfîrşit, ca mobil al acestei sinteze, dorinţa de a face cunoscut atît bucureştenilor cît şi locuitorilor ţării în genere, istoria, atît de interesantă, pasionantă chiar, a celui mai mare oraş românesc, istorie care este, în acelaşi timp, o lecţie de energie, de spirit creator, de încredere în viitor. Să ne cunoaştem mai bine capitala şi s-o iubim, contribuind cu toţii la înfrumuseţarea ei.

● Noua sinteză pe care aţi realizat-o despre istoria Capitalei o prezentaţi sub formă de monografie. Metoda monografică prezintă, după părerea dv., unele avantaje privind cercetarea trecutului nostru în general şi a istoriei economice în special ?

— Avantajele metodei monografice mi se par incontestabile. Ea permite tratarea multilaterală a subiectului sub toate aspectele, din toate punctele de vedere, sub toate unghiurile. În ce priveşte istoria economică a Bucureştilor, de pildă, ea ne dă putinţa să înfăţişăm mai întîi resursele cadrului fizic în care s-a dezvoltat oraşul, apoi viaţa meşteşugărească şi aceea a negustorimii, să prezentăm vechile manufacturi şi modernele fabrici, să ne ocupăm de hanurile de odinioară, de hotelurile şi restaurantele ce le-au luat locul, de cafenele şi cofetării, de viile vestite care înconjurau oraşul şi-l străbăteau, de livezile şi prisăcile lui. Să adăugăm formele de organizare ale vieţii economice — breslele vechi, sindicatele şi cooperativele moderne, dările, taxele şi bugetul oraşului, reţelele de apă şi canal, gaz aerian şi metan, energie electrică şi termoficare, reţeaua telefonică şi poştală, de radio şi televiziune, pentru a ne da seama de tot complexul de factori pe care o tratare monografică a oraşului îl implică.

● În ce priveşte locul nucleului originar al oraşului, o parte din cercetători, începînd cu D. Pappasoglu şi terminînd cu N. Iorga, consideră că ar fi colina de la Radu-Vodă, în timp ce altă parte este de părere că ar fi fost pe malul stîng al Dîmboviţei în jurul curţii domneşti de mai tîrziu (Piaţa de flori). Noile date v-au ajutat să rezolvaţi această controversă ?

— Cred că problema este astăzi rezolvată. Faptul că documente din a doua jumătate a secolului al XVI-lea şi primele decenii ale secolului al XVII-lea arată Mănăstirea Radu Vodă ca fiind „din jos de oraşul Bucureşti", dovedeşte că nucleul originar al capitalei noastre n-a fost colina pe care se înalţă mănăstirea amintită şi vecina ei „biserica lui Bucur", ci vechea curte domnească din actuala „piaţă de flori" şi împrejurimile acesteia, pe malul stîng al Dîmboviţei.

● Una din problemele îndelung dezbătute în istoriografia bucureşteană este aceea privind vechimea oraşului. Păreri exprimate recent susţin că afirmaţia dv. cu privire la faptul că Bucureştii ar fi existat ca tîrg mai înainte de întemeierea Ţării Româneşti — n-ar fi decît o ipoteză discutabilă. Din lucrare rezultă că argumentarea dv. se bazează exclusiv pe tradiţia existentă şi consemnată în scris de un călător străin pe nume Luccari. Acest izvor l-aţi considerat suficient pentru a emite această ipoteză cu totul nouă, faţă de cele existente pînă în prezent sau mai aveţi în vedere şi alte considerente ?

— Afirmaţia istoricului raguzan Luccari care a fost în Ţara Românească în epoca lui Mihai Viteazul şi a scris, întemeindu-se pe tradiţia populară locală, este numai unul din argumentele care mă fac să consider că Bucureştii existau ca tîrg înainte de întemeierea statului muntean. Se adaugă un al doilea argument, de ordin logic-istoric, anume necesitatea pentru satele, dese, de pe valea Dîmboviţei inferioare, şi de pe aceea a Colentinei, de a avea un centru de schimb, un tîrg unde să-şi vîndă produsele ce le prisoseau şi să cumpere pe acelea de care duceau lipsă (sare, fier, unele produse meşteşugăreşti). Asemenea tîrguri, situate pe văi, sînt foarte vechi ; ele existau cel puţin din secolele X—XIII ; în această categorie intrau Tîrgu Jiu, Tîrgu Mureş, Tîrgovişte, Tîrgul Sărăţii, Bucureştii, Buzăul, Brăila, Cîmpulung etc. , etc. S-a găsit pe Calea Rahovei o monedă bizantină de aur din secolul al XIII-lea ; la Ciurel, apoi lîngă biserica Floreasca şi pe strada General Grigorescu (fostă Armaşului) monede bizantine din secolele XI—XII, de pe vremea Comnenilor, iar în cartierul Dobroteasa-Văcăreşti monede ungureşti din răstimpul 1000—1074. Toate aceste descoperiri — la care se vor adăuga, cu siguranţă, altele — nu sînt ele oare indicii serioase pentru existenţa unui loc de schimb, a unui tîrg, la care veneau şi meseriaşi şi negustori stăini, înainte de 1300 ? Noi credem că da şi sîntem convinşi că descoperirile ulterioare ne vor da dreptate.

● În lucrare aţi tratat amplu transformarea Bucureştilor în oraş, marcînd îndeosebi cele două categorii de elemente specifice orăşeneşti : meşteşugarii şi negustorii. Din veacul al XVI-lea cînd avem pentru prima dată ştiri documentare care atestă prezenţa meseriaşilor şi pînă în 1873, cînd corporaţiile sînt desfiinţate prin lege, meseriile au înregistrat o mare dezvoltare. După părerea dv. breslele din Bucureşti au înregistrat, în dezvoltarea lor trăsături particulare, din punct de vedere economic şi organizatoric, care să le deosebească de celelalte din restul ţării ?

— În general, nu sînt deosebiri caracteristice, de fond ; breslele de meseriaşi şi negustori din Bucureşti seamănă cu breslele din celelalte oraşe ale ţării. Faţă de acestea însă, ele au mai mulţi membri, sînt mai ample, fapt explicabil dată fiind întinderea oraşului şi numărul mare al locuitorilor lui. Există însă, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea şi la începutul secolului al XIX-lea, o breaslă specifică Bucureştilor, care cuprindea un număr de 24 de negustori fruntaşi şi constituia o adevărată aristocraţie, bucurîndu-se de privilegii fiscale şi transmiţîndu-şi situaţia în mod ereditar, din tată în fiu. Ni s-au păstrat mai multe hrisoave asupra lor, dintre care unul, din 1 iunie 1803, de la Constantin Ipsilanti. Domnul arată că aceşti „24 neguţători pămînteni" sînt „veche breaslă sau cumpanie veche a scaunului domniei-mele Bucureşti" şi că ei „au avut privileghiuri prin hrisoave şi cărţile domnilor de mai nainte vreme". Din rîndurile lor se aleg cei ce ajută, pe rînd, pe „starostea de neguţători" la „judecăţi, socoteli şi mezaturi care sînt trebile obştiei". De aceea, şase dintre dînşii sînt scutiţi complet de dări, iar ceilalţi de dijmărit şi vinărici ; li se mai scuteşte la toţi şi „cîte o pivniţă de fumărit, de căminărit, de vamă, de vin domnesc şi de ortul vătăşesc".

● În preocupările dv. ştiinţifice mai aveţi înscrise lucrări monografice de mai mare amploare care să intre în sfera istoriei economice ?

— Similară **Istoriei Bucureştilor**, sub raportul economic, este **Istoria Brăilei** pe care am scris-o în vederea sărbătoririi sescentenarului acestui ultim oraş, sărbătorire ce va avea loc la 20 ianuarie 1968. Lucrarea am predat-o **Editurii Ştiinţifice** şi se află în circuitul obişnuit editorial. Relev, de asemenea, o lucrare de sinteză : **Transilvania în istoria poporului român** în care un capitol amplu priveşte „Rolul economic al Transilvaniei". Şi această lucrare a fost predată **Editurii Ştiinţifice**.

Interviu realizat de Maria IONIŢĂ

FONDUL DE ÎNLOCUIRE — între teorie şi practică

DISCUŢIA purtată în paginile revistei „Viaţa economică" asupra fondului de înlocuire solicită o examinare atentă. Ne referim la două articole cu privire la conţinutul categoriei economice a fondului de înlocuire. Unele din tezele primului articol (autor : D. Grindea) sînt combătute în cel de-al doilea (autor : C. Sîrbu) [1].

Categorie a reproducţiei simple?

D. Grindea arată că fondul de înlocuire este destinat nu numai reproducţiei simple, dar şi celei lărgite. Al doilea articol susţine că acest fond este destinat reproducţiei simple. Se spune categoric : „...fondul de înlocuire nu poate fi considerat o sursă a reproducţiei lărgite. El este o categorie a reproducţiei simple"

Atît în lucrările sale fundamentale, cît şi în corespondenţa cu Fr. Engels, K. Marx nu priveşte fondul de înlocuire **stricto sensu**, ca un mijloc de acoperire a cheltuielilor materiale cerute în procesul de producţie, dar şi ca un mijloc de lărgire a producţiei. Astfel, în vol. II al „Capitalului", Marx scrie : „Cu toate că (...) capitalul fix continuă să funcţioneze în natură în procesul de producţie, o parte a valorii sale, în raport cu uzura medie, a circulat împreună cu produsul, a fost transformată în bani, constituie un element al fondului bănesc de rezervă destinat înlocuirii capitalului la termenul reproducţiei sale în natură.

Această parte a valorii-capital fix, astfel transformată în bani, poate să servească pentru extinderea întreprinderii sau pentru perfecţionarea maşinilor în scopul sporirii eficacităţii lor" [2]. Aşadar, fondul de înlocuire în expresie bănească poate fi o sursă a reproducţiei lărgite.

În „Teorii asupra plusvalorii", Marx subliniază încă o dată rolul complex al fondului de înlocuire. „Aşadar — spune el — acolo unde se foloseşte mult capital constant şi deci mult capital fix, această parte a valorii produsului, care înlocuieşte uzura capitalului fix, reprezintă fondul de acumulare care poate fi întrebuinţat de acela care îl foloseşte pentru investirea în întreprindere a unui nou capital fix (sau a unui capital circulant), nefăcîndu-se pentru această parte a acumulării nici o scădere din plusvaloare" [3].

Dar fondul de amortizare ?

Dacă fondul de înlocuire ar servi exclusiv reproducţiei simple, ce s-ar întîmpla, de ex., cu fondul de amortizare, pe care autorul celui de-al doilea articol îl tratează separat ? Sumele colectate de-a lungul anilor în acest din urmă fond ar trebui imobilizate pînă în momentul cînd va apare nevoia şi posibilitatea înlocuirii fondurilor fixe uzate.

Acest lucru, contrar „logicii economice", în realitate însă nu se întîmplă, deoarece pînă în momentul înlocuirii, sumele colectate la fondul de amortizare sînt depuse la Banca de Investiţii, iar acestea le utilizează nu numai pentru înlocuirea altor fonduri fixe, dar şi pentru lărgirea capacităţilor de producţie.

De altfel, ca urmare a progresului tehnic rapid, se mai poate întîmpla ca, la termenul înlocuirii unei maşini vechi cu una nouă, aceasta din urmă să coste mai puţin decît cea veche. Ce vom face cu diferenţa neutilizată din fondul de înlocuire? Evident, va fi folosită pentru extinderea întreprinderii sau pentru perfecţionarea maşinilor.

Cum se poate stabili valoarea mijloacelor necesare?

În cadrul celor două articole citate apare o controversă pe tema mijloacelor de producţie „consumate" şi a celor „necesare" pentru producerea produsului social şi a venitului naţional.

Dacă am înţeles bine pe autorul celui de-al doilea articol, fondul de înlocuire reprezintă pentru d-sa valoarea mijloacelor de producţie **necesare** pentru repetarea procesului de producţie pe aceeaşi scară, iar din punct de vedere material, el reprezintă volumul efectiv al mijloacelor de producţie necesare reproducţiei simple — şi **nu cantitatea egală** cu cea consumată în procesul de producţie anterior, cum afirmă D. Grindea. Cu alte cuvinte, fondul de înlocuire ar trebui format potrivit condiţiilor de producţie ale anului curent.

În activitatea practică, cum am putea valorifica această precizare teoretică ? Dacă nu trebuie să ne conducem după consumul anterior, aşa cum se spune, atunci trebuie să ne orientăm după indicatorul valoric sau material din plan ?

Avînd în vedere structura materială şi valorică a fondului de înlocuire, distincţia de mai sus are o însemnătate practică deosebită. Astfel, în cazul obiectelor muncii, este foarte greu de considerat mărimea efectivă a consumului ca fiind egală cu mărimea socialmente necesară, deoarece această asimilare presupune că au fost epuizate toate rezervele de reducere a consumului, ceea ce bineînţeles nu poate corespunde realităţii. Pentru acelaşi considerent, nici mărimea planificată a consumului obiectelor muncii nu poate fi asimilată mărimii socialmente necesare.

Aşadar, în ce priveşte obiectele muncii, întrucît cu mijloacele actuale de investigaţie nu se poate determina mărimea „necesară" a consumului, distincţia — poate utilă — făcută de autor între consumul efectiv şi necesar **trebuie elaborată mai departe** pentru a se ajunge la o valabilitate practică. În activitatea practică, în calculul fondului de înlocuire se ia mărimea efectivă a consumului.

În ce priveşte mijloacele de muncă, problema devine şi mai complicată, deoarece nu numai mărimea socialmente necesară a consumului, dar însăşi mărimea efectivă a acestui consum nu pot fi cunoscute, avînd în vedere greutatea determinării efectelor uzurii morale. În practică, amortizarea se ia în calcul la cota planificată, iar nu la o mărime „necesară".

Date fiind condiţiile concrete în care se desfăşoară procesul reproducţiei lărgite şi rolul fondului de înlocuire în cadrul acestui proces, considerăm că decalajul care ar rezulta, după autorul celui de-al doilea articol citat, între mărimea venitului naţional în expresie valorică şi mărimea reală a lui : I (v + p) şi II (v + p) este determinat pe baze deductive. Un asemenea decalaj între mărimea porţiunii din venitul naţional destinată fondului de acumulare şi mărimea acumulării reale există efectiv, dar aceasta se datoreşte tocmai rolului complex al fondului de înlocuire în economia contemporană.

dr. Costin KIRIŢESCU

---

1) Dan Grindea : Fondul de înlocuire (Viaţa economică, nr. 21, 27 mai 1966) ; C. Sîrbu : „Fondul de înlocuire" şi „Valoarea mijloacelor de producţie consumate" (idem, nr. 44, 4 nov. 1966).

2) K. Marx: Capitalul, vol. 2, ed. 2, Bucureşti, ESPLP 1958, pag. 162.

3) Idem. Teorii asupra plusvalorii, partea a 2-a, Bucureşti, Editura Politică 1960, pag. 410.

CURIER

■ În articolul **Unele aspecte teoretice ale formării bazei valorice a prețurilor în socialism,** apărut în nr. 4/1967 al revistei PROBLEME ECONOMICE, I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, consideră că în economia socialistă principiile și metodele de formare a prețurilor trebuie să aibă în vedere și să utilizeze concomitent tendințele legilor valorii, economiei de muncă, cererii și ofertei, reproducției lărgite ș.a. Referindu-se la faptul că prețurile se formează luînd ca punct de plecare valoarea mărfurilor, autorul arată că stabilirea timpului de muncă socialmente necesar nu poate fi făcută independent de valoarea de întrebuințare. Această necesitate decurge din însuși conținutul noțiunilor de valoare și de timp de muncă socialmente necesar. Baza valorică a formării prețurilor este, spune I. Rachmuth, acea mărime care rezultă din luarea în considerare a valorii produsului, adică a cantității de muncă abstractă cheltuită cu producerea lui și a valorii de întrebuințare, măsurată prin cantitatea de muncă abstractă economisită ca efect al utilizării acestui produs.

■ Între 17 și 23 mai 1967 are loc la Paris al IV-lea Congres internațional de încălzire și climatizare. Se vor prezenta comunicări pe următoarele teme : probleme economice ale instalațiilor de încălzire ; alegerea sistemelor de condiționare a aerului ; încălzirea și climatizarea aerului pentru plante. Participă oameni de știință și specialiști din numeroase țări din Europa, S.U.A. și Japonia. La Congres iau parte și reprezentanți din partea institutelor și unităților de specialitate din țara noastră.

■ Recent editura Institutului tehnologic din Massachussets a publicat o culegere a studiilor lui Paul Samuelson, apărută de-a lungul anilor în periodice. Faza în care a ajuns știința economică este caracterizată de autor astfel : „Vechii economiști americani ar rămîne mirați dacă ar răsfoi o revistă de specialitate din zilele noastre. Profesionalizarea materiei a fost dusă pînă la un punct în care o mare parte din ea ar putea să pară de neînțeles. Manifestarea cea mai izbitoare a acestei profesionalizări este bineînțeles apelul la simbolismul matematic. Dar chiar dacă s-ar înlocui toate expresiile matematice cu echivalentele lor verbale, caracterul pronunțat tehnic al științei economice moderne ar rămîne. Un economist care s-a retras de curînd din carieră ar fi spus : «Sînt fericit că nu am treizeci și cinci de ani fiindcă altfel ar trebui să învăț o mulțime de matematică». Într-un fel el a avut dreptate, dar a greșit din două puncte de vedere. În primul rînd, există exemple notabile care demonstrează că cineva poate să facă operă creatoare de prima mînă în analiza economică matematică modernă, chiar dacă nu are decît o pregătire matematică elementară. În al doilea rînd complicațiile discuțiilor curente sînt de așa natură încît simpla cunoaștere a matematicii nu este suficientă pentru a duce pe cineva prea departe. Nu se poate sublinia destul de des că asimilarea de manuale de matematici nu este o condiție nici necesară, nici suficientă pentru a stăpîni știința economică".

■ În comentariul său din ÉCONOMIE ET POLITIQUE (febr. 1967) asupra cărții lui Claude Vienney **L'Economie du secteur coopératit français**, Ed. Cujas, 1966, Serge Laurent consideră că paginile consacrate „modelelor" cooperatiste de dezvoltare situează destul de bine obiectivele către care trebuie să tindă cooperativele din Franța. Dar, spune Laurent, obstacolele care împiedică avîntul economic al cooperativelor sînt în foarte mare parte în funcție de forțele economice și sociale de care se izbesc sau pe care se pot sprijini. Cooperativele nu constituie o insuliță separată. Mișcarea cooperatistă nu poate, numai cu forțele sale, să se opună în mod eficace concentrării capitaliste. Diferitele forme de cooperare pot să se dezvolte numai orientîndu-se spre alianțe largi cu toate curentele opiniei democratice.

■ Astăzi se deschide la Brazi Sesiunea de comunicări științifice, organizată de M.I.Ch. – Direcția generală a industriei petrochimice, – mase plastice – cauciuc – Combinatul petrochimic-Ploiești. În afara ședinței plenare, sesiunea se desfășoară pe 4 secții : 1. organizarea științifică a producției și aplicarea metodelor matematice în producție ; 2. polimeri ; 3. cataliză organică ; 4. sinteze organice.

■ În articolul publicat sub titlul **Luarea de probe de muncă** în revista ungară IPARGAZDASÁG, autorul propune înlocuirea „fotografierii" timpului de muncă în vederea stabilirii pierderilor de timp (timpilor morți), cu „luări de probe". Acestea se efectuează la diferite ore în cursul zilei de lucru (de 5–6 ori), durează cîte 15–20 minute, înregistrîndu-se situația mașinilor dintr-o hală sau secție (cîte lucrează și cîte stau) la începutul și la sfîrșitul timpului de „probă". Rezultatele observației se totalizează și se prelucrează matematic și grafic.

Din activitatea Institutului de cercetări economice

● În ședințele din 28 aprilie și 13 mai a.c., Consiliul științific al institutului a luat în discuție trei lucrări științifice elaborate în institut.

Lucrarea „Determinarea eficientei economice a investițiilor", este elaborată de către un colectiv al secției „Economia României", format din Ion Desmireanu, director adjunct, Pascu Veiner și Constantin Iacobovici-Boldișor, șefi de sectoare, Dr. Maria Stănescu, Rodica Minzărescu, Iancu Aurel, Corlan Grigore, Rotaru Petre, cercetători principali, Elena Steiu, Camelia Murgu, Romeo Constantin și Ion Mihai, cercetători. În lucrare sînt abordate o serie de aspecte teoretice și metodologice ale determinării eficienței economice a investițiilor.

Lucrarea „Metode statistico-matematice de analiză a fenomenelor", elaborată de asemenea de un colectiv al secției „Economia României", format din Constantin Moineagu și Tiberiu Schattelesz, cercetători principali, Viorica Postelnicu și Virgiliu Iordache, cercetători, are un caracter metodologic, ocupîndu-se în special de metodele și tehnicile de analiză a legăturilor dintre fenomenele și procesele economice.

Cea de-a treia lucrare discutată, „Elasticitatea cererii de consum a populatiei" de M. C. Demetrescu, își propune să analizeze problematica social-economică a consumului și metoda de cercetare statistico-matematică a elasticității cererii.

La dezbateri asupra lucrărilor prezentate au luat parte, în afara cadrelor de cercetare din institut o serie de specialiști din aparatul de stat, învățămînt, membri ai Comisiei de științe economice și cercetări sociologice a C.N.C.S., printre care amintim: prof. I. Ivănescu, conf. univ. Vl. Trebici (I.S.E. „V.I. Lenin"), V. Urseanu, I. Negură (Centrul de statistică matematică al Academiei), I. Ouatu (C.S.P.), Tr. Moroīanu, (D.C.S.), M. Alter și B. Comisioneru (Ministerul de Finanțe), etc. În urma dezbaterilor Consiliul științific a aprobat publicarea lucrărilor.

● În cursul lunii aprilie și începutul lunii mai, unii cercetători ai institutului au participat la o serie de manifestări științifice internationale :

— „Congresul al II-lea al Productivității" care a avut loc la Viena între 5—7 aprilie. Din delegația română a făcut parte C. Iacobovici-Boldișor, șef de sector.

— „Simpozionul internațional pe problemele utilizării fondurilor fixe", care a avut loc la Budapesta în perioada 22—26 aprilie. Din partea Institutului a luat parte la lucrările simpozionului Pascu Veiner, șef de sector.

— „Sesiunea consiliului pentru dezvoltare industrială al O.N.U.D.I.", care a avut loc la New-York între 10 aprilie — 5 mai. Din delegația Republicii Socialiste România a făcut parte I. Desmireanu, director adjunct.

— „Consfătuirea științifică privind studierea problemelor Africii" care a avut loc la Praga între 3—5 mai. Din partea institutului au luat parte dr. Alexandru Albu, cercetător principal, și Maria Desmireanu, cercetător.

MERCUR PRINTRE MUZE

„PREA FRUMOASE ȘI PREA ÎNGRIJITE"?

NU MAI E NEVOIE să facem aici elogiul culturii franceze. Oricine a intrat sau intră pe traiectoria unei vieți intelectuale autentice, se intilnește cu această mare cultură, atit de variată în expresiile ei multiforme și totuși, parcă, atit de omogenă în spiritul ei esențial. Și, trebuie s-o recunoaștem, de cele mai multe ori contactul cu spiritualitatea franceză se face prin intermediul cărții. Nu știm exact — nu avem la dispoziție datele cele mai recente — care este ponderea exportului de cărți în ansamblul schimburilor externe ale Franței, nu știm dacă ocupă un loc mai important sau mai puțin important decit exportul de automobile Renault, de filme ale Brigittei Bardot, de produse cosmetice și de modă, ca să nu vorbim de alte mărfuri „mai serioase". Dar, oricum, dincolo de cifre, care în acest caz sint și ele, fără îndoială, spectaculoase, influența în lume a cărții franceze continuă să fie, ca și în trecut, un fenomen prestigios.

În aceste condiții n-ar fi lipsit, poate, de interes să aruncăm o privire asupra activității editoriale din Franța, din punctul de vedere care ne interesează aici, adică cel economic.

Într-o însemnare trecută, prezentînd situația editurilor nord-americane, subliniam consecințele atit pentru producție, cit mai ales pentru distribuție, a introducerii unor metode „industriale", în fond asemănătoare celor utilizate în economia capitalistă modernă pentru orice formă de producție de masă. Din acest punct de vedere, lucrurile n-au ajuns încă în Franța la acest nivel, ceea ce, sub multe aspecte, e un fenomen pozitiv. În activitatea editorială franceză, care a atins în 1965 o cifră de afaceri de aproape 1 miliard și două sute milioane de franci — de patru ori mai mult decît în 1955 — capitalurile investite nu sint încă totuși suficient de mari pentru a putea aborda pe scară largă unele metode moderne, dar și costisitoare, de răspîndire a cărții.

Să luăm un singur exemplu. În Statele Unite vinzarea prin corespondență a cărților cunoaște o dezvoltare considerabilă ; în Franța, în schimb, o asemenea modalitate este încă foarte puțin practicată, vinzările prin corespondență nereprezentind decît mai puțin de 2% din totalul vinzărilor de cărți. Și aceasta deoarece vinzarea prin corespondență pe scară largă necesită investiții foarte mari, atit pentru organizarea unui vast fișier, cit și pentru asigurarea transporturilor și a distribuirii, investiții care mai au și dezavantajul că nu devin rentabile decît după o perioadă destul de îndelungată. E semnificativ că singura editură din Paris care practică în proporții mai mari acest sistem este editura americană „Reader's Digest".

Desigur, unele fenomene caracteristice pentru etapa modernă, industrială a activității editoriale occidentale sint de pe acum manifeste și în Franța. În primul rînd, concentrarea întreprinderilor se desfășoară într-un ritm tot mai accelerat. Piața editorială franceză este dominată, în mod practic, de trei firme importante : Hachétte, care a înghițit și editurile Fayard, Stock și Grasset, Gallimard, care a preluat casele Mercure de France, Denöel și Table ronde și, în sfirșit, Les Presses de la Cité (Nielsen), în a cărei proprietate au intrat și editurile Plon și Juillard. Din punct de vedere al difuzării, stăpînii sint numai doi : Hachette și Les Presses de la Cité, cărțile editurii Gallimard fiind distribuite de către Hachette. Principala dintre editurile franceze, Hachette, veche de 150 de ani, are o poziție cvasi-monopolistă și în ce privește difuzarea presei și asigură 63% din difuzarea în străinătate a cărților și periodicelor franceze, editează numeroase ziare și publicații, discuri și filme de televiziune, posedă una dintre cele mai mari tipografii din Franța. Hachette, care editează numai puține cărți de literatură generală (doar 2% din producția sa globală), 60% revenind manualelor școlare, 35% cărților pentru copii și tineret și 3% ghidurilor (printre care vestitele Guides bleus), dar care posedă și Société générale d'edition (editarea cunoscutelor cărți de buzunar „Livres de poche" — 28 milioane de exemplare vindute în 1965), și care a atins în 1965 o cifră de afaceri de peste 2 miliarde de franci, face parte din grupul primelor zece firme franceze.

Și o altă tendință modernă se conturează în activitatea editorială franceză. Ca și în alte țări, interesul publicului se îndreaptă tot mai mult spre cărțile de referință (enciclopedii, atlase, lexicoane) și spre cărțile documentare (memorii, jurnale, mărturii asupra unor evenimente sau personalități, documente de arhivă, sinteze rapide și sumare asupra celor mai variate domenii ale cunoașterii omenești).

În comparație cu acest sector înfloritor, literatura beletristică progresează mult mai încet. Dar, ceea ce este și mai important, statisticile arată că dintre operele literare 56% sint trase într-un tiraj mai mic de 1200 exemplare, 40% într-un tiraj mai mic de 8000 exemplare și numai 4% depășesc acest plafon. Și, să nu uităm, acestea sint tiraje tipărite, nu vindute.

Cifrele acestea ne aduc în miezul problemei celei mai importante pentru industria editorială : ce trebuie făcut pentru a lărgi publicul cititor. Succesele indiscutabile înregistrate în această direcție nu par (și nu sint) suficiente. Mulți consideră că singura soluție — de altfel, în bună parte verificată de realități — este dezvoltarea în continuare a cărților de buzunar. Dar această dezvoltare intimpină rezistența unor edituri care afirmă că datorită acestor cărți de buzunar nu se vînd cum trebuie edițiile obișnuite. Editorul Sven Nielsen, considerat drept promotorul „americanizării" vieții editoriale franceze, învinuiește cărțile de buzunar franceze pentru că sint „prea frumoase și prea îngrijit lucrate" și cititorii sint tentați să le păstreze în bibliotecă. Ar trebui — susține el — să se procedeze ca în Statele Unite, unde cărțile de buzunar arată lamentabil și sint de obicei aruncate după lectură. În acest fel, oamenii ar cumpăra pentru bibliotecile lor cărți mai scumpe. Se poate că aceasta constituie o soluție, dar ar fi păcat dacă nu s-ar căuta și nu s-ar găsi și o alta...

H. DONA

GLOSAR AL DICȚIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

P

(Continuare)

primă de export și de import
principii ale relațiilor economice internaționale
principii de conducere planificată a economiei
principiul repartiției după muncă
principiul repartiției după nevoi
principiul muncii colective
principiul centralismului democratic
principiul cointeresării materiale
prin noi înșine (teoria)
problema agrară în feudalism, în capitalism
problema agrară în țări în curs de dezvoltare
problema agrară în România
proces de producție
productivitate a capitalului
„productivitate descrescîndă"
productivitate marginală
productivitate a muncii
— individuală
— socială
producție
producție globală
producția marfă
— vîndută
— încasată
producția de mărfuri simplă
producție capitalistă
producție socialistă
producție neterminată
producție terminată
producție medie
producție netă
produs
produs de bază
produs finit
produs global
produs intern brut
produs marginal
produs național brut
produs net
produs necesar
produs pentru sine
produs pentru societate
produs social total
profilare
profit
— mijlociu
— de monopol
— bancar
— comercial
— industrial
— brut
— net
program agrar
— programul agrar al P.C.R.
program economic
programare
— economică
— lineară
— operativă
progres economic
progres social
progres tehnic
proletariat
proiect tehnico-economic
proporție economică
— accepțiune generală
— generale
— de detaliu
— de ramură
proporții materiale
proporții de muncă
proporții teritoriale
proporții valorice
proporționalitate
proprietate
— accepțiune generală
— comună
— comunistă
— capitalistă
— individuală
— cooperatistă
— de stat
— feudală
— mixtă
— națională
— industrială
— obștească
— personală
— sclavagistă
— socialistă
— de stat
— cooperatistă
— socială
— de stat în țările eliberate
proprietate funciară
prosperitate economică
prospectare economică
protecționism
„Principii de economie politică" (D. Ricardo)
putere de cumpărare
— a monedei
— a salariului (vezi salariu real)
— a oamenilor muncii

(va urma)

METALUL ROȘU CLUJ

INTREPRINDEREA

„METALUL ROȘU"

CLUJ

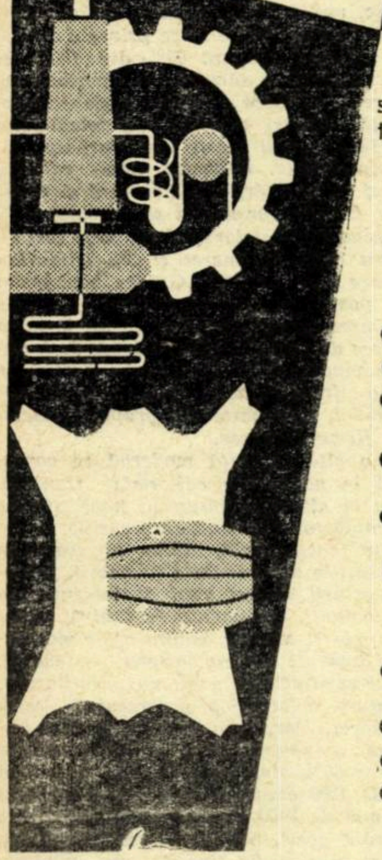

str. Tudor Vladimirescu 12–14
telefon 1.47.30

produce

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ :

- cuve pentru țesături grele ;
- aparate de vopsit sculuri ;
- diferite aparate de uscat și vopsit ;
- aparate de vopsit sub presiune
- mașini de tricotat rectilinii.

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE :

- aparate de uscat pe plăci de sticlă ;
- butoaie de vopsit ;
- butoaie de tăbăcit ;
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

combinatul chimico-metalurgic

GH.GHEORGHIU-DEJ
BAIA MARE

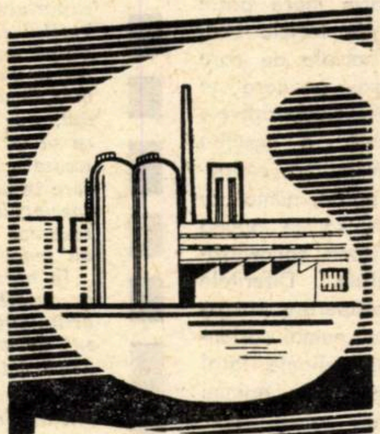

PRODUCE :

- metale neferoase
- pigmenți metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol

Combinatul de îngrășăminte cu azot

PIATRA NEAMȚ

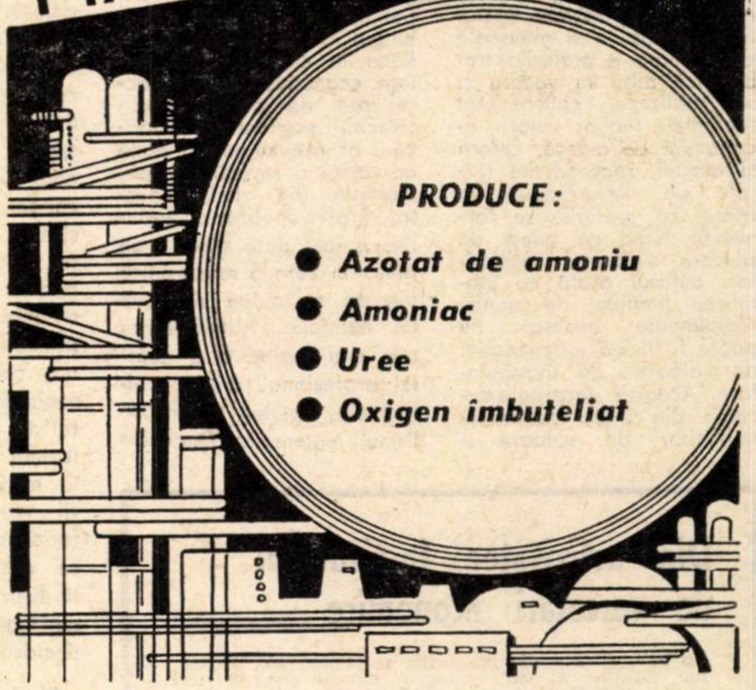

PRODUCE :

- Azotat de amoniu
- Amoniac
- Uree
- Oxigen îmbuteliat

INTREPRINDEREA DE PREFABRICATE DIN BETON

AIUD

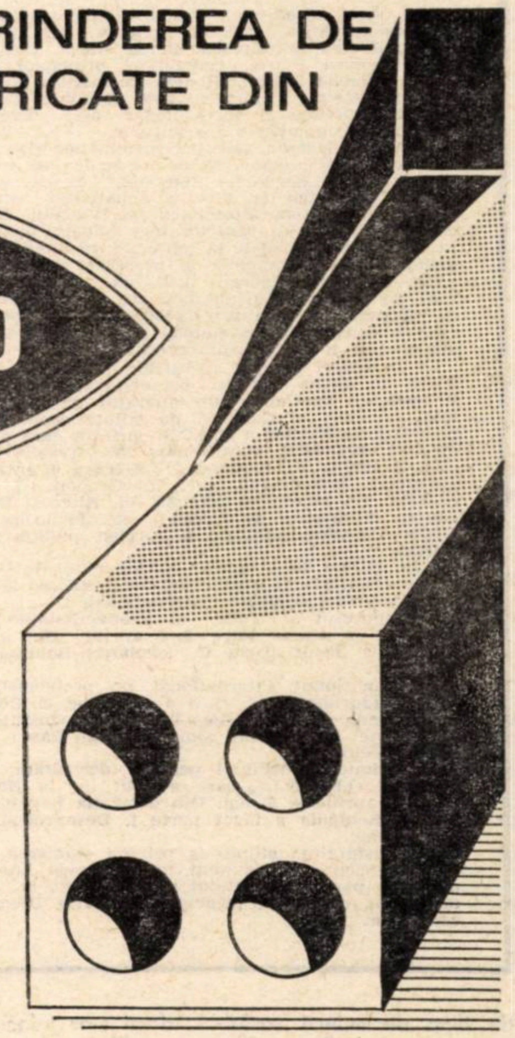

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE

borduri, tuburi cu 4 canale, plăci pentru garduri, rigole, chesoane, laterale ILCT, scaune ILCT ; tronsoane, grinzi pentru poduri de cale ferată și traverse.

FABRICA DE CONSERVE DE LEGUME ȘI FRUCTE

TECUCI

produce pentru diabetici :

- compoturi dietetice din cireșe, mere, prune, caise, gutui, vișine, pere.

Produse dietetice pentru gătit :

- mazăre verde extrafină și fasole verde.

Consumați cu încredere produsele noastre, care se găsesc de vînzare în toate magazinele alimentare și de specialitate din țară.

INTREPRINDEREA

IPROFIL

FOCȘANI

PRODUCE :

- un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" — adaptabil și la locuințe ;
- etajere pentru cărți tip „703", demontabile

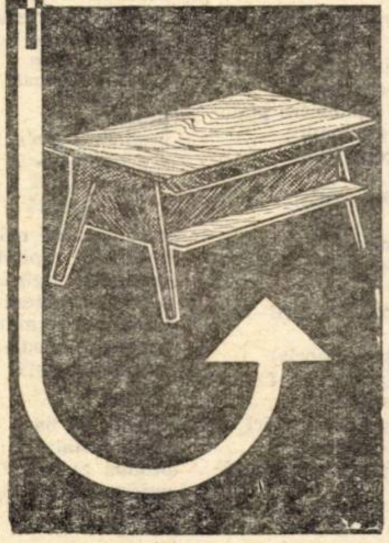

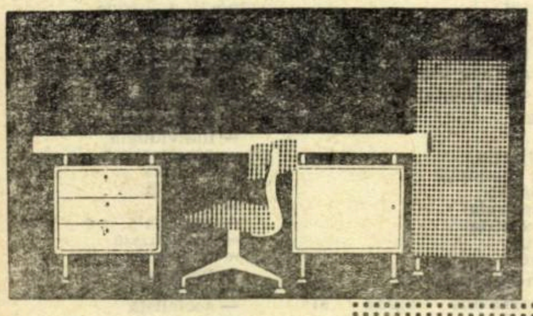

fabrica

„11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ fără repartiție :

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine ;
- dulapuri metalice pentru vestiare ;
- diverse cărucioare și containere pentru transport în industria textilă;
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine ;
- scaune rotative de lucru.

FABRICA DE GEAMURI

SCAIENI

REGIUNEA PLOIEȘTI

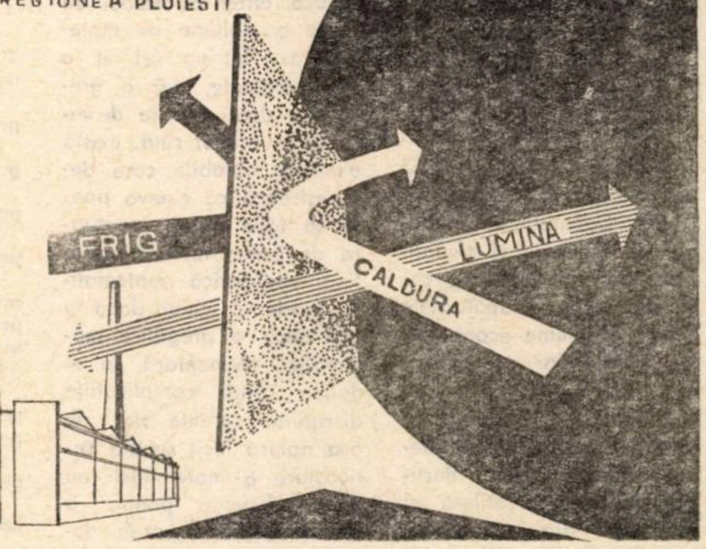

LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE :

- GEAM TERMOABSORBANT, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută. Caracteristici : lățime 120-140 cm., lungime 160-200 cm.

DIN PRESA INTERNAŢIONALĂ

Nowe drogi

PERFECŢIONAREA SISTEMULUI DE PREŢURI

REFERINDU-SE la perfecţionarea sistemului de preţuri in unele ţări socialiste, revista publică un articol din care extragem :

„Reformele de preţuri efectuate prezintă multe asemănări, dar şi unele diferenţe. Asemănările provin din comunitatea de regimuri, iar diferenţele din condiţiile specifice in care se află diferitele ţări.

Ce scopuri de bază şi-au pus toate reformele de preţuri ?

1. Rentabilizarea producţiei de bază, pe cit posibil şi a tuturor domeniilor de activitate economică. Aceasta este o cerinţă generală. Fără stabilirea unor preţuri care să asigure rentabilitatea producţiei de combustibil, metal, energie electrică, transporturi, tabloul costurilor in intreaga economie va apare falsificat.

Evident, că o dată cu modificarea preţurilor acestor elemente de bază trebuie să se modifice costul semifabricatelor şi cel al produselor finite (...).

2. Oglindirea, in preţuri, a calculului costurilor şi a procentului de beneficiu in raport cu mijloacele fixe angajate in producţie (in Polonia), cit şi a celor circulante (in Uniunea Sovietică). Această modificare are o importanţă pozitivă chiar şi atunci cind intr-o anumită ramură concretă a industriei nu duce la importante modificări de preţuri. Aceasta este legat şi de renunţarea la sistemul acordării fără plată, „gratuit" de mijloace de investiţii. Intrucit necesarul de investiţii al tuturor ţărilor noastre depăşeşte posibilităţile lor de acoperire, această schimbare are o importanţă decisivă atit asupra punctului de vedere teoretic cit şi practic (...).

3. Diferitele reforme s-au deosebit intre ele prin metodele de determinare a bazelor de calcul ale nivelului beneficiilor. In general, se poate spune că in soluţiile folosite pină acum s-a acceptat drept bază pentru calculul nivelului beneficiului trei elemente :

a) ansamblul costurilor de producţie sau atit costurile materiale cit şi costurile forţei de muncă ;

b) numai costurile de transformare, adică valoarea adaugată ;

c) valoarea mijloacelor fixe şi circulante angajate in intreprindere.

Unele ţări au folosit o singură bază de calcul a nivelului de beneficiu. De pildă, Uniunea Sovietică a acceptat forma a treia (valoarea mijloacelor fixe şi circulante).

Alte ţări au folosit metoda de calculare a beneficiului din ansamblul costurilor. Cel mai des insă se folosesc deocamdată metodele mixte. Aceasta inseamnă, de pildă, că in anumite ramuri de producţie beneficiul se calculează pe baza costurilor integrate, in altele pe baza costurilor de prelucrare. După cum se ştie, cu privire la tema metodelor de determinare a beneficiului se desfăşoară discuţii vii de foarte multă vreme. Fără a se analiza aici toate aspectele problemei, un lucru poate fi spus : folosirea diferitelor metode in practică poate să ducă la diferenţe de preţuri. Aceste diferenţe nu sint atit de mari pe cit s-ar putea crede. Iată care sint elementele care le influenţează :

a) nivelul beneficiului ca atare nu decide asupra nivelului preţurilor ; costurile materiale şi salariile continuă să rămină elementele de bază.

b) nici o ţară nu a adoptat acelaşi nivel de beneficiu pentru toate ramurile industriale, indiferent de baza calculului acelui nivel. Aşa, de pildă, Uniunea Sovietică a admis din multiple motive să se renunţe in anumite cazuri la practica, in general acceptată, a unui nivel de 15% in raport cu mijloacele proprii ale intreprinderii. In alte ţări insă, precum şi in Polonia, au loc diferenţe destul de mari in nivelurile beneficiilor raportate la ansamblul costurilor. Aceste diferenţe apar din dorinţa evitării unui caracter deficitar al activităţii unor ramuri industriale, din necesitatea evitării unor modificări prea drastice de preţuri sau, in cele din urmă, din cauza diferitelor necesităţi financiare ale unor ramuri care urmau să fie acoperite pe seama beneficiului. Deci intr-un fel sau altul, aceste diferenţe au provocat depărtări destul de importante pentru a provoca o mişcare şi mai mare a diferenţelor ce apar din adoptarea diferitelor baze de calcul a nivelului beneficiului.

Alte diferenţe in cadrul reformelor de preţuri efectuate se referă la sfera lor de aplicare. Unele ţări le-au folosit şi pentru a pune bazele stabilirii de preţuri cu amănuntul (Ungaria, Cehoslovacia), altele s-au limitat la preţurile de aprovizionare. In sfirşit, in anumite locuri reforma preţului de aprovizionare a coincis cu modificarea preţurilor de achiziţii ale produselor agricole, ceea ce fără indoială, a complicat condiţiile de lucru ale autorilor reformei. Nu fără importanţă sint şi diferenţele in poziţiile de pornire ale diferitelor ţări. Unele dintre acestea, cum ar fi de pildă Polonia sau Ungaria, au efectuat de pe acum o reformă generală a preţurilor de aprovizionare, realizind rentabilizarea ramurilor de bază (Polonia in 1960). Altele infăptuiesc abia acum această parte a reformei (...).

Se pune aici intrebarea dacă actualele reforme inseamnă o incheiere a procesului de aşezare a preţurilor ? Ar fi greşit să se afirme că o reformă anumită a preţurilor, oricit de adincă ar fi ea, ar fi in stare să rezolve problema preţului o dată pentru totdeauna sau cel puţin pentru o perioadă foarte indelungată. Modificind condiţiile in care acţionează sistemul de preţuri, procesul de dezvoltare economică creează in permanenţă noi contradicţii, necesitind o continuă perfecţionare, atit in privinţa principiilor politicii de preţuri, cit şi in privinţa sistemului de preturi ca atare, fără a mai aminti de faptul că nici cele mai curajoase reforme de preţuri nu au rezolvat şi nu au putut rezolva toate problemele atit din punct de vedere economic cit şi social. De aceea, perfecţionarea sistemului de preţuri este un proces permanent din care reiese cerinţa unei politici elastice a preţurilor. Această cerinţă este cu atit mai arzătoare cu cit devine mai elastică şi politica economică, cu cit au loc mai rapid schimbări economice, cu cit este mai accentuat progresul realizat de economie".

Die Wirtschaft

LIMITELE RANDAMENTULUI CALITATIV

DINTR-UN articol semnat de ing. E Otto, in care se examinează metodologia analizei calităţii (siguranţei in exploatare) a produselor construcţiei de maşini, extragem :

„Din iniţiativa Oficiului german pentru controlul materialelor şi mărfurilor, numeroase intreprinderi fac de mai multă vreme cercetări temeinice asupra siguranţei in exploatare a elementelor de construcţie, a ansamblelor de elemente ca şi a unor aparate şi instalaţii complete. Scopul acestor investigaţii este de a obţine informaţii cu privire la intreruperile de funcţionare previzibile pe durata de viaţă a produselor. Sint necesare cercetări mai amănunţite asupra siguranţei in exploatare pentru ca rezultatele lor să fie luate in considerare la elaborări şi perfecţionări. In sfirşit, se pot face comparări cu produsele altor producători.

Metoda cea mai uzuală pentru caracterizarea siguranţei in exploatare a produselor este indicarea timpului de funcţionare intre două intreruperi (In literatură notat : MTBF = MEAN-TIME BETWEEN FAILURES). Se inţelege deci timpul, in care produsul, potrivit parametrilor tehnici daţi, lucrează fără defecţiuni.

Principial, MTBF poate fi determinat pe cale experimentală sau teoretică. Pentru obţinerea pe cale experimentală a unui material cifric sigur, este necesar să se observe timp destul de indelungat un număr cit mai mare de produse...

Pe lingă stabilirea ei experimentală, se pot efectua pe cale matematică incă in timpul fazei de construcţie calcule preliminare privind siguranţa in exploatare a viitorului produs. O premisă pentru aceasta este insă cunoaşterea datelor despre siguranţa in exploatare a elementelor de construcţie cuprinse in produs : siguranţa in exploatare a unui produs complet se compune din suma factorilor de siguranţă ai tuturor elementelor de construcţie conţinute in el.

Pentru determinarea noţiunii siguranţei in exploatare a elementelor (pieselor) s-a adoptat procentul de intreruperi λ, respectiv aşa-numitul factor-p. Ca unitate a procentului de intreruperi se foloseşte intreruperea relativă pe oră. Pentru piese curente in electronică, firmele producătoare indică valori-λ intre 10^{-4} şi 10^{-8}.

Pentru un aparat electronic complet (televizor, aparat de radio etc.), care conţine un mare număr de detalii variate, se stabileşte un procent global de intreruperi λ'.

Pentru aparate electronice, in literatură se găsesc valori-λ' intre $0.2...20 . 10^{-6}$.

Intre MTBF şi procentul global de intreruperi există următorul raport :

$$MTBF = \frac{1}{N . \lambda'}$$

(in care N = numărul elementelor de construcţie conţinute in aparat). De exemplu : Pentru un aparat radar de sol cu un procent de intreruperi $\lambda' = 0.5 . 10^{-6}$ şi 2000 de elemente de construcţie electronice, rezultă :

$$MTBF = \frac{1}{2000 . 0.5 - 10^{-6}.} = 1000 \text{ ore}$$

Fără să existe o eroare de construcţie sau o neregulă de altă natură in uzina producătoare, aparatul radar — după cum arată calculaţia — poate să se oprească la fiecare 1000 de ore din cauza limitei siguranţei de exploatare a elementelor componente. Deşi calculele privind siguranţa in exploatare, după natura lor, se bazează pe metode statistice şi au un caracter de probabilitate, totuşi materialul cifric obţinut oferă rezultate foarte utile.

Se ştie că procentul de intreruperi in timpul vieţii unui aparat nu este de loc constant. Mai de grabă se pot distinge trei perioade caracteristice : perioada I — aşa-numita fază de intreruperi timpurie ; perioada II — fază de utilitate in exploatare ; perioada III — faza de intrerupere prin invechire. (In imagine, caracterizarea intreruperilor este prezentată sub formă de diagramă).

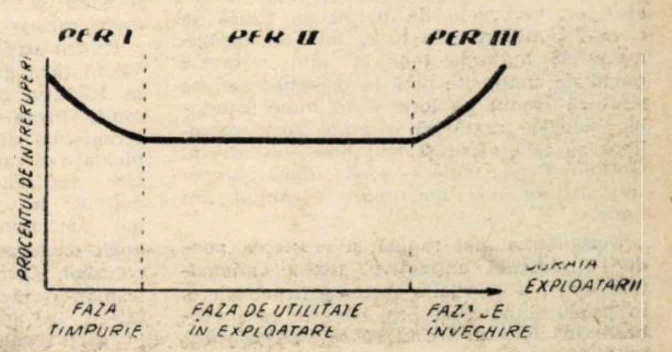

Dacă la un aparat ieşit recent din producţie, in cadrul aşa-numitei faze de intreruperi timpurii, intreruperile sint mai numeroase, in perioada II urmează un procent mai mic, relativ constant de intreruperi.

Perioada III anunţă practic sfirşitul vieţii aparatului, respectiv a grupului de elemente componente. In această fază, intreruperile devin atit de frecvente, incit capacitatea de funcţionare nu poate fi menţinută decit prin cheltuieli sporite de intreţinere.

In scopul de a pune la dizpoziţia beneficiarilor aparate pe cit posibil ireproşabile, producătorii trec tot mai mult la verificarea mai indelungată a produselor inainte de livrare... Verificarea mai indelungată are in mod practic scopul de a observa faza de intreruperi timpurii incă in intreprinderea producătoare.

In timpul vieţii sale, produsul (aparat, instalaţie) işi va intrerupe mai des sau mai rar activitatea in funcţie de numărul şi procentul de intreruperi ale elementelor de construcţie utilizate.

Recunoscind caracterul ştiinţific al calculării siguranţei in exploatare, trebuie deci de la bun inceput să se aibă in vedere un număr de intreruperi (reparaţii). Aceste intreruperi vor fi calculate ca fiind motivate şi inevitabile". *(Nr. 6/1967).*

PREŞEDINTELE DE GAULLE ŞI ADERAREA ANGLIEI

CONFERINŢA de presă pe care a ţinut-o marţi preşedintele Franţei de Gaulle a suscitat un interes sporit, deoarece ea a avut loc după alegerile parlamentare şi formarea noului guvern francez, precum şi după prezentarea oficială a cererii de aderare la Piaţa Comună de către Anglia, urmată de alte ţări din nordul Europei.

Un punct central al conferinţei l-au constituit precizările asupra atitudinii guvernului francez faţă de aderarea Angliei la Piaţa Comună. Afirmind că nu se pune problema unui veto din partea Franţei, preşedintele de Gaulle a făcut totodată o succintă analiză a premiselor şi condiţiilor care ar putea permite — după părerea sa — realizarea acestui deziderat.

Arătind că inălţarea edificiului Pieţei Comune a necesitat eforturi indelungate şi obositoare, bazate pe compromisuri reciproce pentru depăşirea multiplelor dificultăţi, şi că — in numeroase domenii — „«cei şase» nu sint incă la capătul acţiunii lor de construcţie", de Gaulle a subliniat că „a introduce acum elemente masive şi noi in mijlocul acelora care au fost imbinate cu atita greutate, ar insemna in mod evident să se pună din nou in cauză ansamblul şi amănuntele şi să se ridice problema unei acţiuni cu totul diferite".

Printre obstacolele, calificate drept „uriaşe", care stau in calea Angliei către Piaţa Comună, au fost menţionate in primul rind aranjamentele comunitare in domeniul agriculturii ; acestea urmăresc satisfacerea consumului prin producţia proprie şi compensarea, prin aşa-numitele prelevări financiare, a avantajului „pe care unul sau altul din membrii săi l-ar putea găsi in importarea unor mărfuri mai puţin scumpe, din alte părţi". Or, renunţarea de către Anglia la importurile convenabile de alimente, indeosebi din ţările Commonwealth-ului, şi acceptarea aranjamentelor amintite ar avea ca efect, printre altele, dezechilibrarea balanţei sale de plăţi, majorarea preţurilor la alimente pe piaţa internă pină la nivelul celor din ţările Comunităţii, precum şi scăderea capacităţii de concurenţă a produselor sale pe pieţele externe. Admiterea Angliei in Comunitate fără ca ea să fie constrinsă să se supună aranjamentelor amintite ar duce, in schimb, la lichidarea acestor aranjamente, la distrugerea echilibrului Pieţei Comune, in ansamblu.

O altă dificultate esenţială ar consta in greutatea pentru Anglia de a accepta extinderea liberei circulaţii a capitalurilor, existentă in cadrul C.E.E., pină cind balanţa sa de plăţi externe nu va inceta să fie deficitară iar pentru Piaţa Comună de a extinde principiile solidarităţii monetare asupra lirei sterline, pină cind aceasta nu se va prezenta „intr-o situaţie cu desăvirşire nouă şi de asemenea natură incit viitorul ei să pară asigurat", nu va fi eliberată „de caracterul de monedă de rezervă" şi nu va dispare „ipoteca pe care o constituie balanţele debitoare ale Marii Britanii in interiorul zonei lirei sterline". In sfirşit, rămine deschisă problema relaţiilor economice şi politice speciale ale Angliei cu ţările Commonwealth-ului.

In situaţia actuală, admiterea Angliei, precum şi a altor ţări membre ale zonei liberului schimb, in diferitele foruri conducătoare ale Pieţei Comune ar determina modificarea inspiraţiei, dimensiunilor şi hotăririlor actuale ale „celor şase" in funcţie de „interesele şi servituţile economice şi politice" proprii ţărilor respective. Realizarea unor asemenea intenţii — afirmate, de altfel, in mod deschis din partea engleză — ar afecta in mod radical, după cum a subliniat preşedintele de Gaulle, poziţia Franţei in Piaţa Comună „din punctul de vedere al industriei, agriculturii, comerţului, monedei şi politicii sale".

In concluzie, ocupindu-se de alternativele posibile ale unui acord asupra condiţiilor apropierii Angliei de „cei şase", preşedintele de Gaulle a menţionat următoarele :

— Anglia ar putea fi admisă in Piaţa Comună, in condiţiile acceptării excepţiilor solicitate de ea ; intrucit ea ar fi urmată de alte ţări, aceasta ar impune „făurirea unui edificiu cu desăvirşire nou, făcindu-se abstracţie cu totul de cel care a fost de acum construit". Astfel, este posibil să se ajungă „la crearea unei zone a liberului schimb a Europei occidentale, in aşteptarea zonei atlantice, care ar răpi continentului personalitatea sa proprie".

— Intre „cei şase" şi ţările A.E.L.S. s-ar putea instaura „un regim de asociere, ...care ar multiplica şi ar inlesni relaţiile economice intre participanţi".

— Aderarea Angliei ar putea fi aminată pină la desăvirşirea evoluţiei interne şi externe care se conturează in această ţară, pină cind poporul englez va realiza el insuşi „profunda transformare economică şi politică, care i-ar permite să se alăture «celor şase» (popoare — n.n.) continentale".

Referindu-se la ultima perspectivă enunţată, preşedintele de Gaulle a afirmat că aceasta corespunde dorinţelor celor care nutresc faţă de Anglia „o profundă admiraţie şi o sinceră prietenie" şi a subliniat că „Franţa ar saluta cu bucurie această transformare istorică".

N. POPOV

„AURUL LICHID" ȘI DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A IRANULUI

NU se poate vorbi de economia Iranului fără să nu te oprești la petrol. Nu numai pentru că extracția și prelucrarea „aurului negru" sau, cum i se mai spune, a „aurului lichid" formează cea mai veche ramură industrială (exploatarea petrolului a început aici în 1909), ci în primul rînd pentru că ea constituie principala ramură industrială, care, alături de agricultură, determină acum, într-o măsură esențială, însuși profilul economiei iraniene; ea dă circa jumătate din producția industrială globală și tot atîta în veniturile bugetului guvernamental și acoperă circa 60% din importurile țării.

Oricine află că Iranul a produs în anul trecut circa 110 milioane tone de țiței brut, la prima vizită în țară se așteaptă ca peste tot să vadă numai sonde și să „miroasă numai a petrol". Cu toate că, după unele estimațiuni, în Iran aproximativ un milion de km^2 sînt terenuri favorabile pentru acumularea de hidrocarburi, — față de 1 645 000 km^2 suprafața țării —, dacă exceptăm cele cîteva localități din zona Alborz (la sud de Teheran) exploatările petroliere se întind în zona de sud-vest și a Golfului Persic. Numai cînd te apropii cu avionul de Abadan, deși te întîmpină mai întîi plantațiile irigate de palmieri, care se întind de o parte și de alta de-alungul celor două rîuri — Șat-el-Arab și Karun — balsamul „aurului lichid" te năpădește la tot pasul.

Spunînd că Iranul ocupă locul al 6-lea în lume din punct de vedere al producției de petrol n-am epuizat caracterizarea acestor resurse care creează largi perspective pentru dezvoltarea industriei iraniene și pentru lărgirea schimburilor externe. Rezervele exploatabile de țiței sînt imense, iar condițiile de extracție — după cum ni se remarca în discuțiile purtate cu ocazia recentei vizite făcute — facile. După unele aprecieri rezervele de petrol se ridică la circa 5,4 miliarde de tone, față de aproximativ 48 miliarde tone cît sînt rezervele mondiale cunoscute pînă în prezent ; aceasta situează Iranul pe locul 4 în lume. Studiile geologice arată că o mare zonă petrolieră se află către și mai ales sub nivelul Golfului Persic unde s-ar găsi, după părerea specialiștilor, cel mai mare zăcămînt din lume.

Dezvoltarea mai rapidă și creșterea ponderii industriei extractive, textile, alimentare, ca și a celorlalte sectoare nepetroliere, în produsul național brut, despre care vorbeam în articolul trecut că se intenționează în viitor, nu va însemna o stagnare a industriei petroliere. Dimpotrivă. Din discuțiile purtate la Compania Națională Iraniană a Petrolului (N.I.O.C.) am aflat că pentru perioada cincinalului următor se prevede o creștere totală a extracției de țiței cu circa 13%.

Schimburile de vederi avute cu specialiști iranieni, ca și cu colegii de meserie, ne-au permis însă să aflăm multe lucruri interesante care atestă preocuparea majoră a autorităților iraniene, de a face ca această bogăție națională să fie tot mai mult folosită în interesele dezvoltării economiei naționale.

Această acțiune a fost marcată mai întîi prin naționalizarea petrolului, în 1952, care, făcînd această bogăție proprietate națională, a creat condiții mult mai favorabile, pentru creșterea exploatării și prelucrării petrolului, precum și pentru sporirea veniturilor obținute din concesionarea și comercializarea lui. Cîteva cifre sînt edificatoare : în unsprezece ani care au urmat naționalizării, veniturile Iranului din petrol au fost de cinci ori mai mari decît cele încasate în 38 ani precedenți. În prezent petrolul dă Iranului un venit anual de peste 500 milioane dolari, iar pentru 1970 se prevede ca aceste venituri să atingă suma de un miliard de dolari.

Politica guvernului în domeniul petrolului este tradusă în viață de N.I.O.C. Activitatea Companiei vizează măsuri de extindere a extracției și prelucrării, desfacerea produselor petroliere pe piața internă, negocierile externe etc. După cum ni s-a spus la Abadan, N.I.O.C. are un institut de cercetări în domeniul petrolului și un institut de cercetări în economia petrolului, amîndouă cu sediul la Teheran. Compania exploatează direct o zonă de petrol, avînd organizate sonde de extracție în zona Nafte-Shah și Alborz, precum și construcția marii rafinării de la Teheran.

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE

Pentru exploatarea zăcămintelor din sud-vestul țării guvernul și N.I.O.C. au încheiat în 1954 un acord de concesiune cu mai multe firme constituite în „Consorțiul Internațional al Petrolului", care are în exploatare și rafinăria de la Abadan proprietate iraniană (capitalul în consorțiu este deținut în proporție de 40% de firme americane, 40% — engleze, 14% — anglo-olandeze și 6% franceze). Conform acordului, Compania Națională a Petrolului iranian primește o redevență în natură de 12,5%, iar împărțirea beneficiului se face în părți egale între societatea iraniană și Consorțiu (50:50).

Pe baza aprobării date în 1957 de Parlament au fost încheiate noi concesiuni pentru cercetări și exploatări petroliere în zona Golfului Persic, în condițiuni favorabile pentru Iran. Astfel noul acord încheiat cu unele firme (E.N.I. și I.P.A.C.) prevede o repartiție a beneficiului în proporție de 75% părții iraniene (50% statului și 25 N.I.O.C.) și 25% societăților concesionare.

Creșterea extracției totale de petrol, ca și îmbunătățirea clauzelor contractelor de concesiune creează posibilități mai mari pentru lărgirea schimburilor directe de petrol între Iran și alte țări.

O parte însemnată a petrolului extras este prelucrată în țară, principalul centru fiind în prezent rafinăria de la Abadan. De la prima vizită rămîi cu impresia unei rafinării de înalt nivel tehnic ; marea sa capacitate de prelucrare — peste 65 000 tone zilnic (430 000 barile) ; instalațiile de distilare primară, cracare catalitică, de transport, depozitare și repartiție spre prelucrare a țițeiului, în majoritatea lor automatizate ; centrul modern de mașini de evidență și calculatoare ; gama largă de produse (după cum ne-a spus adjunctul șefului Centrului de relații publice al rafinăriei, Omadi, se obțin 108 produse) ca și întreaga organizare a rafinăriei, toate acestea o situează nu numai printre cele mai mari rafinării din lume, ci și în rîndul uzinelor moderne.

Cineva dintre colegii iranieni caracteriza Abadanul ca un „nou și modern Persepolis" ; comparația pare simbolică nu numai prin similitudinea coloanelor ce se înalță în soare în cele două localități, — într-un caz, coloanele rafinăriei, în celălalt — vestigiile palatului lui Darius I, — ci, probabil și prin deosebirile epocilor istorice pe care ele le reprezintă ; căci dacă prima simbolizează civilizația înfloritoare cu aproape două milenii și jumătate în urmă, cea de-a doua este legată de civilizația modernă, industrială, a secolului XX, către care Iranul face, ca și multe alte popoare, eforturi remarcabile și pași vizibili.

La Abadan ni s-a confirmat preocuparea despre care aflasem cu cîteva zile înainte, în discuțiile de la Organizația planului, de a asigura o creștere continuă a gradului de ocupare a forței de muncă și de sporire a numărului de cadre calificate. Salariații rafinăriei, în număr de 7 000 (numărul total al salariaților din industria petrolieră în Abadan este mult mai mare) sînt iranieni. Ni s-a remarcat că la sfîrșitul anului 1965 în industria petrolieră lucrau mai puțin de jumătate din specialiștii străini care lucrau în 1961 ; la rafinărie numărul acestora este în prezent de 88, deținînd funcții de administrație, financiare, contabilitate. Pe lîngă rafinărie funcționează și o școală profesională, ce primește anual 80—100 de elevi. În cei trei ani de școlarizare ea pregătește mecanici, strungari, operatori pentru instalațiile de rafinare, electricieni și alți muncitori pentru industria petrolieră. Vorbindu-ne despre preocupările rafinăriei, șeful Centrului de relații publice al rafinăriei, A. M. Barzin, ne spunea că una din problemele actuale o constituie pregătirea cadrelor pentru rafinăria programată să intre în funcțiune la sfîrșitul acestui an la Teheran.

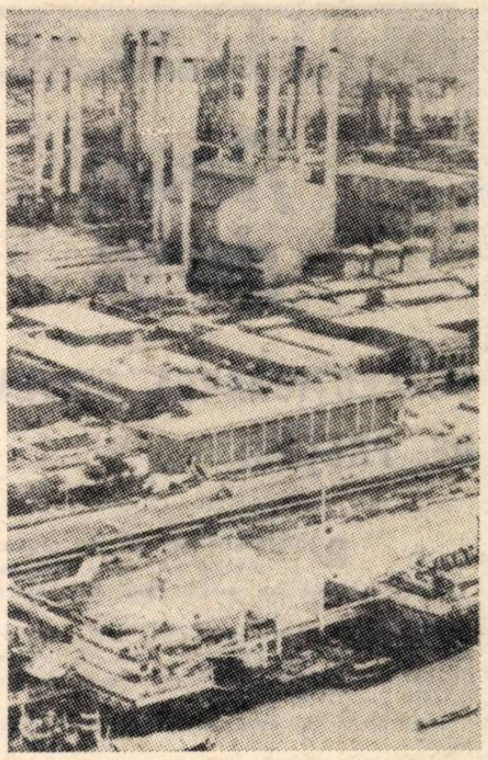

Abadan — coloane argintii

Consumul intern de produse petroliere crește necontenit, lucru firesc pentru dezvoltarea economiei naționale și schimbările ce au loc în viața populației. Nivelul de circa 5 milioane tone produse petroliere consumate anual în ultimii ani, după previziunile iraniene, se va dubla în următorii cinci ani. Numai pentru cooperativele rurale N.I.O.C. cheltuiește anual sume importante ca asistență pentru instalațiile de distribuire a produselor petroliere.

Construcția rafinăriei de lîngă Teheran, ca și a celei proiectate lîngă Șiraz, sînt menite să facă față în primul rînd acestor nevoi interne, în continuă creștere.

Alături de dezvoltarea industriei petroliere, o contribuție importantă în valorificarea mai bună a resurselor naturale o va aduce și dezvoltarea industriei petrochimice. Ea va prelucra nu numai țiței, ci și gazele naturale pe care Iranul le posedă, de asemenea, din belșug.

Fabrica de îngrășăminte chimice de lîngă Șiraz intrată deja în funcțiune, ca și cele care o urmează, își vor aduce contribuția la valorificarea bogățiilor naționale și la modernizarea agriculturii.

Gh. CREȚOIU

VALOAREA „AMĂNUNTELOR"

(Urmare din pag. 7)

respectiv, aceste nuclee ar putea constitui compartimente independente de organul de aprovizionare.

● Ținînd seamă că transportul ambalajelor (volum mare și valoare mică) este total neavantajos față de transportul materiei prime — bușteni, cherestea etc. — rezultă că orientarea amplasării fabricilor producătoare de ambalaje, în funcție de materia primă, este greșită și că în viitor — avînd în vedere „consumul" de ambalaje pe bazine producătoare de legume și fructe — noile capacități de producție de ambalaje trebuie amplasate cît mai aproape de epicentrul acestor bazine.

● Dacă pe ansamblul economiei forestiere emiterea repartițiilor, trimestrial, își găsește justificare, în domeniul ambalajelor destinate exportului de legume și fructe soluția nu aduce decît inconveniente. Pentru remedierea acestora se impune ca repartițiile de ambalaje să fie emise anual, dat fiind faptul că sarcinile de export de legume și fructe se cunosc cu mult înainte de începerea anului de plan.

● Cum și cu ce se efectuează transportul

O ALTĂ operațiune de deosebită importanță : **transportul produselor de la locul de producție la stația de încărcare și de aici în țara importatoare.** Desigur că și în această direcție s-au obținut unele succese. Este de remarcat importul, în curs de desfășurare, a 100 autofrigorifice de mare capacitate, care, fiind în dotarea Departamentului pentru valorificarea legumelor și fructelor, vor contribui din plin la exportul — în condiții superioare — a legumelor și fructelor valoroase, dar ușor alterabile.

Ancheta noastră a scos însă la iveală și o serie de deficiențe care, într-o măsură mai mică sau mai mare, contribuie la deprecierea calității produselor. Este vorba în primul rînd — **ne declară tov. A. STANCU, șef de serviciu în Direcția export-import-Gostat** — de drumurile de acces de la cîmp și pînă la șoseaua principală și de la aceasta pînă la stația de încărcare. În majoritatea cazurilor, acestea sînt necorespunzătoare. Astfel, drumurile pînă la gările Vîrtejul, Tîrnavele, Zimnicea, Tr. Măgurele din regiunea București, Cernavodă, regiunea Dobrogea, Balș și Portărești, regiunea Oltenia, au gropi, sînt necorespunzătoare, iar transportul cu căruța pe aceste drumuri face necesară o nouă sortare a produselor.

O problemă deosebit de importantă — **ne declară același interlocutor** — o constituie lipsa unor amenajări în stațiile de încărcare a vagoanelor, cum ar fi : depozite pentru adăpostirea produselor pînă la încărcarea lor în vagoane ; instalații pentru spălarea vagoanelor, care lipsesc în unele stații cum sînt cele din Fetești, Fierbinți, Smîrdioara, Budești.

Adăugînd la cele de mai sus faptul că în unele stații nu există rampe de încărcare (Vîrtejul, Tîrnavele), cîntare pod-bascule (Smîrdioara, Tr. Măgurele, Budești) ajungem la concluzia că organele C.F.R. nu s-au preocupat suficient pentru a crea condiții minime care să asigure un transport corespunzător al legumelor și fructelor pentru export, deși prin H.C.M. nr. 2521/1966 li s-au trasat sarcini concrete pe această linie.

Așa cum rezultă din cele semnalate mai sus, drumurile de acces sînt o sursă permanentă de diminuare a calității produselor. Soluția a fost dată de fapt în repetate rînduri :

● Prin prevederile H.C.M. 1793/1965 și prin Instrucțiunile comune nr. 5681/1966 ale Comitetului de Stat pentru Îndrumarea Organelor Locale ale Administrației de Stat, Ministerului Finanțelor și Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, s-a trasat sarcina ca prin contribuția voluntară în muncă a beneficiarilor de drumuri de acces (G.A.S.—C.A.P.—S.M.T. etc.) să se asigure întreținerea acestora în condiții de desfășurare normală a traficului rutier. În plus, se mai adaugă o Hotărîre a Consiliului de Miniștri, mai recentă (H.C.M. 2521/1966), prin care se trasează sarcini similare, dîndu-se și soluții de finanțare.

Rezultatele ? În multe cazuri departe de a fi cele preconizate prin hotărîrile citate.

● Gheața — un produs simplu, dar... cu implicații

DACĂ ploaia, soarele și îngrijirea specială a culturilor sînt hotărîtoare pentru a se obține produse de calitate superioară, tot așa gheața este un produs de neînlocuit în sistemul actual de transportare a fructelor și legumelor pe distanțe mari. Cu privire la asigurarea necesarului din acest auxiliar, dar prețios produs pentru buna transportare a legumelor și fructelor — iată ce ne declară tov. A. AVRAM — **șef de serviciu la I.C.E. Fructexport** : „În anul 1966 s-au întîmpinat mari greutăți în aprovizionarea cu gheață. Au fost situații cînd aceasta a trebuit să fie transportată de la mari distanțe, pentru a se face față nevoilor de alimentare a vagoanelor frigorifice ; alte ori, pur și simplu a întîrziat operațiunea de export. Bunăoară, G.A.S.—Medgidia, și altele, a avut mult de suferit la exportul efectuat în anul trecut din lipsa gheței".

„Perspectivele nu se prezintă mai bune nici în acest an dacă nu se iau măsuri — **arată în continuare tov. C. ILIESCU, economist la Direcția export-import Gostat.** Ministerul Industriei Alimentare ne-a asigurat necesarul pentru acest sezon numai în proporție de 40%. Dar lipsa de gheață apare mai pregnantă dacă ne referim, spre exemplu, numai la faptul că bazine importante de legume și fructe nu au acoperite nevoile de gheață decît în proporții și mai reduse (Trustul G.A.S. Arad — 8%, Constanța — 4%, Medgidia — 4%, Galați — 20% etc.)".

Desigur, față de experiența anilor trecuți, o lacună a existat și în activitatea organelor exportatoare (I.S.C.E. Fructexport, pînă la 1.IV.1966 și Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor, după această dată). Așa cum Ministerul Industriei Alimentare s-a îngrijit să-și construiască fabrici de gheață pentru nevoile proprii (în principal), tot astfel și aceste organizații trebuiau — în baza experienței anterioare — să ia măsuri pentru construirea unor instalații proprii de produs gheață artificială în punctele principale de expediere la export.

Pe de altă parte este oare admisibil ca din punct de vedere economic, un combinat de sere ca acela de la Arad sau din Ploiești, care produce aproape industrial legume de seră în tot cursul anului, legume exportate exclusiv cu vagoane frigorifice, să nu aibă instalație proprie de produs gheață, cel puțin la nivelul nevoilor proprii, dacă nu pentru toate unitățile G.A.S. din împrejurimi ? Rezultatul nu a întîrziat să apară : pentru acoperirea necesarului, se transportă gheață cu vagoane speciale de la mari distanțe (pentru Arad de la Sibiu, sau de la Tg. Mureș etc.), se fac cheltuieli care în alte condiții ar putea fi evitate.

Așadar, materia primă — argument ultra folosit de cei în culpă în aceste împrejurări — nu este altceva decît „aqua fontana", căreia trebuie să i se asocieze unele utilaje care de fapt se realizează de ani de zile în țara noastră și care nu comportă probleme deosebite de execuție.

Și în acest domeniu se pot contura cîteva soluții printre care mai importante ar fi :

● Inventarierea tuturor capacităților de produs gheață, subordonate tuturor organelor centrale sau locale și repartizarea centralizată pe beneficiari — în baza unui act al administrației centrale — în funcție de importanța consumului.

● Depozitarea de către întreprinderile specializate (frigorifice) a producției excedentare realizate în lunile mai-iunie (de M.I.A.) pentru acoperirea deficitului din perioadele de vară.

● Și o soluție de perspectivă : organele centrale coordonatoare a exportului de legume și fructe să ia măsurile necesare pentru construirea fabricilor necesare producerii gheței artificiale în marile bazine de legume și fructe, pentru ca astfel să nu mai fie tributare la acest produs altor organe centrale.

ASPECTELE semnalate cu ocazia anchetei noastre impun din partea organelor vizate măsuri hotărîte care să ducă grabnic la înlăturarea deficiențelor ce continuă să se manifeste în acest domeniu. Soluțiile care s-au conturat în urma consultării unui larg cerc de specialiști și pe care le-am consemnat în rîndurile de mai sus, pot constitui puncte de plecare pentru o analiză aprofundată a problemelor nerezolvate, legate de exportul de legume și fructe.

Măsurile antirecesive din R. F. G.

DISENSIUNI ÎN POLITICA ECONOMICĂ

La 16 mai, Bundestag-ul vest-german a adoptat „legea pentru stimularea stabilității și a creșterii economiei“ al cărei prim proiect a fost depus încă de guvernul Erhard. Pentru a intra în vigoare, legea stabilității, cum i se spune pe scurt — care implică o modificare a Constituției în ceea ce privește autonomia financiară a land-urilor și comunelor — are nevoie de aprobarea Bundesrat-ului (Camera superioară).

CONJUNCTURA economiei vest-germane nu a confirmat speranțele într-o redresare „de primăvară“. Încetinirea creșterii producției industriale și a produsului național brut, înregistrată pe ansamblul anului 1966, s-a transformat într-o scădere a amîndurora. În februarie 1967, de exemplu, indicele producției industriale a fost cu 4,7% mai mic decît în aceeași lună a anului precedent, iar pe primul semestru 1967 ritmul produsului național brut va purta semnul negativ.

● Între obiectivele creșterii și stabilității

despre a căror ordine de preferință se discută mai de mult în publicistica de specialitate din R.F.G., s-a dovedit astfel prioritar pentru moment, dacă vrem să fim foarte preciși, un al treilea: oprirea scăderii producției, înlăturarea cauzelor și a consecințelor ei. Pentru cauze este ilustrativă situația comenzilor: activitatea economică este nevoită să se sprijine tot mai mult pe comenzile externe, în timp ce intrările de comenzi din țară nu contenesc să se reducă. Succesivele reduceri ale ratei scontului nu au avut pînă acum efectele urmărite, iar cea mai recentă — din 11 mai, a doua zi după adoptarea legii stabilității — încă nu a putut să le aibă. Ajunsă acum la 3%, adică la nivelul dinainte de introducerea restricțiilor la credite din ianuarie 1965, rata scontului a atins limita considerată normală și ar trebui deci în sfîrșit să stimuleze activitatea de investiții.

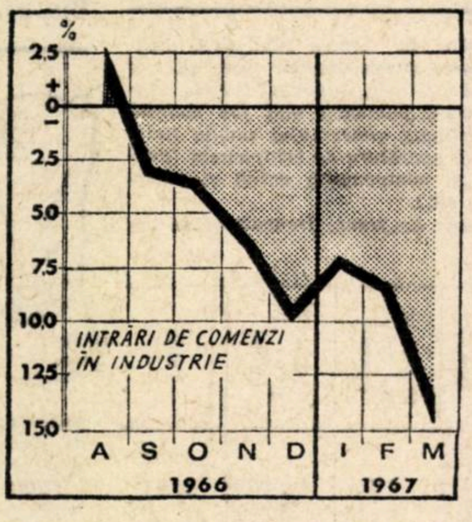

„...nu contenesc să se reducă“ (După „Der Volkswirt“)

Cît privește fenomenele care însoțesc mișcarea recesivă a producției, atrag atenția proporțiile șomajului. Numărul de șomeri a scăzut în aprilie, dar a reprezentat 501 300 de oameni — cu 380 000 mai mult decît în urmă cu un an. Există în plus circa 250 000 de șomeri parțiali, iar afluxul de muncitori străini s-a redus aproape la un sfert: 30 000 în primul trimestru 1967 față de 116 000 în aceeași perioadă din 1966. Numărul posturilor vacante înregistrate pentru străini este de 2 400 față de 40 000 anul trecut.

Unii observatori vest-germani ai situației consideră că evoluția nu are nimic alarmant cît timp prețurile rămîn mai mult sau mai puțin stabile, cum este cazul în prezent. Aceștia nu sînt pentru acțiuni mai energice în vederea stimulării conjuncturii. Alții — de pildă Grupul de lucru al principalelor cinci institute de cercetări economice (Berlinul occidental, Hamburg, München, Braunschweig, Kiel) — nu consideră că sporirea cheltuielilor publice pentru stimularea activității economice va duce neapărat la creșterea prețurilor. Periclitarea stabilității prețurilor ar fi posibilă, după concluziile Grupului de lucru, abia după absorbirea rezervelor de forță de muncă și a capacităților de producție nefolosite. Or, în privința forței de muncă, se arată că anul acesta nu se mai poate conta pe atingerea unui nivel satisfăcător de folosire a ei. În general, Grupul de lucru apreciază că o întorsătură spre bine în evoluția conjuncturii este posibilă abia în a doua jumătate a anului, fără ca deocamdată însă să fie asigurate condițiile necesare.

● Intervenționism și liberalism

— acestea sînt de fapt pozițiile extreme care se înfruntă sub forma disputei „creștere sau stabilitate“, dacă o privim sub aspectul ei doctrinar. În genere, disputa se duce în jurul problemei dacă unei creșteri economice însoțite de urcarea prețurilor nu trebuie să i se prefere stabilitatea acestora fără creșterea producției sau cu o creștere lentă. Mai este vorba însă și de priorități: în ce situație trebuie să se dea preferință unui obiectiv față de celălalt și bineînțeles cu ce mijloace.

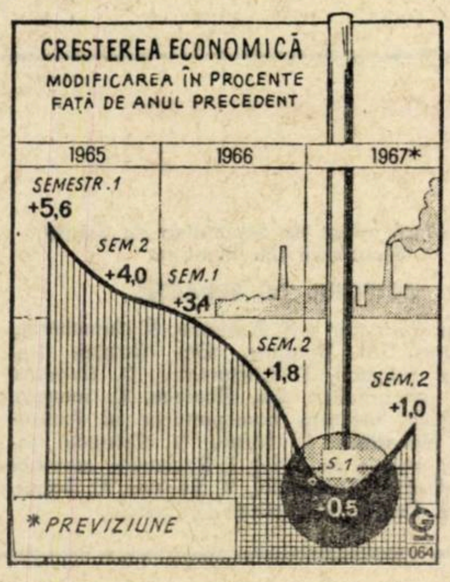

„Ritm cu semn negativ“ (După „Industrie-kurier“)

Tocmai problema mijloacelor este astăzi pe primul plan în R.F.G. și a provocat ceea ce ziarul INDUSTRIEKURIER numea nu de mult „schisma în politica economică“ — „scindarea într-o filozofie aparte a creșterii, ai cărei adepți sînt Ministerul Federal al Economiei și șeful său, institutele de cercetare a conjuncturii și în general economiștii «de formație», și o teorie aparte a rodniciei recesiunii, pe care o îmbrățișează Banca Federală, mulți întreprinzători și în general «practicienii»“. Fiind vorba de mijloace și nu de țeluri, caracterizarea unora ca „fanatici ai creșterii“, iar a celorlalți ca „teoreticieni ai stagnării“, pe care o folosește și ziarul citat, nu este totuși cea mai exactă.

Oponenții ministrului economiei, profesorul Karl Schiller, considerat primul dintre „fanaticii creșterii“, evident nu sînt opuși creșterii economice. Dar ei îi reproșează ministrului metodele preconizate pentru ieșirea din actuala situație și pentru politica economică pe termen mai lung. „A iritat înainte de toate, scrie DER VOLKSWIRT (nr. 18 din 6 mai), cuvîntul de ordine al lui Schiller despre «simetria socială»“ — deși, trebuie spus, „simetria“ nu vizează altceva decît păstrarea actualelor proporții ale distribuirii venitului național. A iritat de asemenea tendința de „științificizare“ — să ne fie iertat barbarismul — a politicii economice, promovată de ministrul economiei. INDUSTRIEKURIER publică următoarea reacție la această tendință: „A crede că oamenii de știință ar avea în genere idei mai bune decît oamenii politici este superstiție curată“ (25 aprilie). În proliferarea forurilor de ghidare a politicii economice, de tipul Consiliului experților economici, în luarea în considerare a rapoartelor institutelor de conjunctură, dar mai ales în măsurile de stat hotărîte pe baza avizărilor respective, exponenții patronatului văd un amestec nedorit în funcționarea unui organism care — consideră ei — poate și trebuie să se redreseze de la sine.

„Creșterea este necesară, scria același organ patronal la 9 mai, dar necesară este din cînd în cînd și o criză de regenerare ca cea din momentul de față“. În opoziție cu aceasta, în argumentarea ministrului economiei accentul cade pe urmărirea **continuității** creșterii. Se pare că tocmai acesta este unul din obiectivele de bază ale legii stabilității în forma în care a fost acum adoptată. Pe baza legii, guvernul va putea lua măsuri de echilibrare, de „dirijare (a economiei) în sens opus“, atît în cazul unui boom cît și în cazul unor tendințe recesive. De exemplu, impozitele pe venit, pe corporații și pe salarii pot fi majorate sau reduse în proporții mergînd pînă la 10% în cadrul aceluiași an calendaristic. În caz de slăbire a investițiilor private se poate recurge la scutiri de impozite pînă la 7,5% din cheltuielile întreprinderilor; în caz de „supraîncălzire“ creditele publice pot fi micșorate pînă la 80% din media ultimilor cinci ani etc. Dacă legea stabilității va fi aplicată bine, a declarat profesorul Schiller, efectul ei va fi de a face procesul economic mai constant. „Legea unei economii a pieței care funcționează în cunoștință de cauză“ — așa a calificat-o ministrul vest-german.

● Cum se va încheia disputa?

este întrebarea care decurge inerent din constatarea existenței ei. Apelurile în acest sens nu lipsesc. „Argumentele ambelor părți, scrie INDUSTRIEKURIER, sînt imposibil de infirmat, și de aici izvorăște și caracterul ireconciliabil al celor două puncte de vedere. Cu toate acestea ar trebui să se ajungă la un compromis“. Asupra cauzelor insistă mai mult DER VOLKSWIRT: „Nimeni nu poate dori un eșec al «acțiunii concertate» (formula oficială pentru colaborarea preconizată a «partenerilor sociali» — n.n.) și o ascuțire a disputei în legătură cu politica economică și socială...“

Toate indiciile arată că în același sens se orientează și ministrul economiei. Într-o conferință ținută în februarie la Zürich, profesorul Schiller a explicat de ce consideră obligatorii deopotrivă creșterea economică și stabilitatea prețurilor ca obiective ale politicii economice. Necesitatea creșterii este dedusă din cerințele progresului tehnic, ale sarcinilor unei societăți moderne (învățămînt, transporturi, sănătate, știință etc.) și ale unei „mai mari echități“ în domeniul repartiției. Necesitatea stabilității, pe de altă parte, este motivată prin două cerințe foarte asemănătoare: „postulatul echității sociale“ (evitarea erodării veniturilor) și capacitatea de funcționare a economiei pieței. În concluzie: „Ambele țeluri, stabilitatea și creșterea, constituie o provocare permanentă și inevitabilă pentru societatea noastră modernă. Nu există o cale care să permită ocolirea lor... Postulatele stabilitate și creștere sînt clare, problema centrală începe pentru politica economică atunci cînd ne întrebăm cum să fie realizate ele pe cît posibil concomitent“ (NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, 9 februarie).

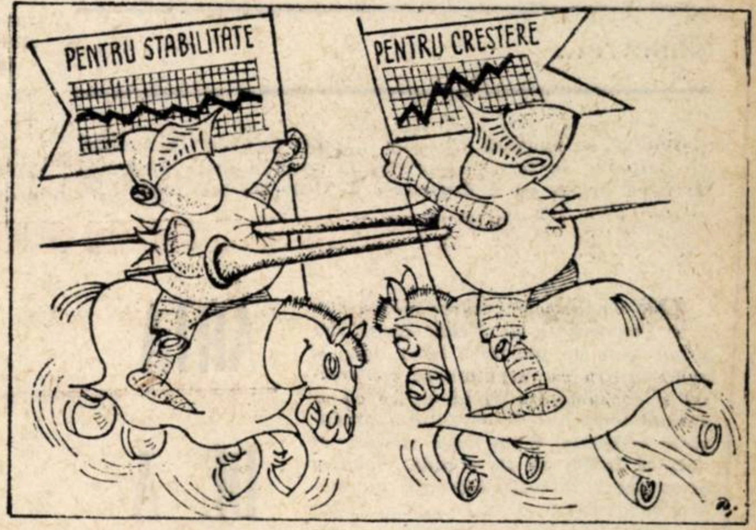

De fapt, se pledează pentru concilierea obiectivelor.

(După „Industriekurier“)

După cît se pare, responsabilul politicii economice a R.F.G. contează pe instrumentele conjuncturale create prin legea stabilității pentru atingerea **simultană** — în timp, se înțelege — a celor două obiective. Încercarea este temerară, căci ne amintim că nu numai în R.F.G., dar nicăieri în lumea capitalistă, oricît de puțin sau oricît de mult a crescut economia, stabilitatea prețurilor nu a putut fi realizată în perioada postbelică. Termenele de verificare nu sînt însă din cele mai apropiate — legea stabilității, dacă va fi aprobată și de Bundesrat, va începe să fie aplicată abia anul viitor, iar în unele privințe abia din 1969. Mai apropiat se pune întrebarea: cum va evolua în continuare conjunctura sub influența instrumentarului conjunctural actualmente disponibil.

I. PĂDUREANU

NOTE EXTERNE

Nostalgia protecționismului

FABRICANȚII de hîrtie din Anglia sînt îngrijorați. În 1966 consumul de hîrtie abia crescuse mai sus ceva de limita din 1965. Consumul de carton scăzuse chiar într-o oarecare măsură. În prezent producția se află redusă, iar industria nu mai folosește decît patru cincimi din capacitatea ei. În această ramură s-a răspîndit folosirea parțială a orarului de muncă, prețurile la unele produse au scăzut drastic în timp ce importurile la altele continuă să crească.

După comentariile presei engleze, măsurile de „austeritate“ ale guvernului nu explică lucrurile decît în parte... Se arată că înlăturarea ultimelor taxe vamale la 31 decembrie 1966 în cadrul A.E.L.S. i-a expus pe fabricanții englezi de hîrtie „vînturilor mușcătoare“ ale concurenței care bate dinspre Scandinavia.

Se pare că sectoarele carton și hîrtie sînt cele mai lovite de înlăturarea barierelor tarifare. Efectul este sporit de faptul că desființarea taxelor a coincis cu o severă scădere a cererii interne. Astfel încît fabricanții cer guvernului să pună restricții la import pentru a preveni „distrugerea unora dintre sectoarele industriei naționale“. Se arată că în 1966 Anglia a plătit pe hîrtia și cartonul importat 127 milioane de lire, — cu jumătate din tonaj provenind din Norvegia, Finlanda și Suedia, — în timp ce exporturile ei cu aceste mărfuri nu au echivalat decît cu suma de 33 milioane lire.

În Anglia sînt circa 200 fabrici de hîrtie și după cum se atrage atenția parte din mașinile acestora merg prea încet sau sînt prea mici. Evident, disputa are loc între ideea că industria în cauză trebuie să accepte eforturi de raționalizare, să facă investiții în prospectarea pieței, să folosească avantajele pe care le oferă diversitatea mult mai mare a sorturilor britanice și ideea de a se... reintroduce la importuri măsurile protecționiste recent desființate. Mai e de bănuit, afirmă unele ziare, că plîngerile industriei hîrtiei nu vor rămîne izolate și că altele asemănătoare i se vor asocia. În toate infinitele discuții care ocupă în prezent aproape întreaga scenă a relațiilor comerciale și economice dintre țările capitaliste, privitoare la dărîmarea barierelor vamale, vechea politică a măsurilor protecționiste refuză să cedeze pasul cu adevărat, iar acolo unde cedează, face penitențe.

Credite sau tot monedă?

ÎNTÎLNIREA miniștrilor de finanțe ai țărilor Pieței Comune de la sfîrșitul lunii trecute, la München, s-a soldat, după cum s-a văzut, printr-un pact de solidaritate față de poziția S.U.A. în problema reformării sistemului monetar internațional. Franța a reușit să ralieze la tezele sale nu numai R. F. a Germaniei dar și pe toți ceilalți parteneri ai săi din Comunitate, inclusiv Italia și Olanda care ezitau. „Cei 6“ vor spune deci **nu** planului S.U.A. de a se înființa o a „treia monedă“, concepută să completeze dolarul și aurul, în calitatea acestora de instrumente de rezervă și tranzacții. Și, în pofida încercărilor de a crea fisuri în frontul „celor 6“, răspunsul pe care l-au primit reprezentanții americani în cursul noilor discuții care au avut loc, recent, la Washington — unde s-au întîlnit experții grupului celor 10 și membrii Consiliului de administrație al F.M.I.-ului — a fost într-adevăr **nu**.

Propunerea franceză, adoptată de partenerii săi din Comunitate, de a se îmbunătăți mijloacele de credit existente și de a accepta extinderea drepturilor de tiraj ale țărilor asupra Fondului Monetar Internațional, este socotită de S.U.A. ca fiind insuficientă, deoarece aceasta pune condiția rambursabilității și a netransferabilității. Or, concepția americană este ca sumele trase să poată fi transferate și să îndeplinească în felul acesta un rol care, la urma urmei, nu este decît tot acela pe care l-ar putea avea o monedă. De multă vreme, dealtminteri, țările Europei occidentale aduc Statelor Unite și Angliei învinuirea că teoriile lor financiare confundă creditul cu moneda.

Statelor Unite li se reproșează că spre deosebire de pildă de Franța în 1958, de Italia în 1964, de Anglia în 1966, care au fost nevoite să recurgă la măsuri severe pentru a restabili echilibrul balanței lor de plăți, ele vor „să scape legii comune“ sub pretextul că deficitul lor finanțează nevoile restului lumii capitaliste. Condiția rambursabilității și netransferabilității fondurilor suplimentare trase asupra F.M.I. pusă de „cei 6“ are drept scop tocmai împiedicarea eventualității ca sistemul să permită S.U.A. de a-și finanța la infinit deficitul propriu.

Ziarul WASHINGTON POST scria nu de mult că „decizia miniștrilor de finanțe ai țărilor Pieței Comune de a se uni pentru a lua o poziție de obstrucție, aruncă un nor negru asupra perspectivelor reformei monetare internaționale“. În lumina acestor fapte, și în opoziție cu optimismul pe care-l mai păstrează unele cercuri financiare americane, observatorii economici consideră că este greu de crezut că lucrurile s-ar putea schimba pînă la reuniunea anuală din septembrie, de la Rio de Janeiro, a F.M.I.-ului, de la care S.U.A. așteaptă rezultatele finale.

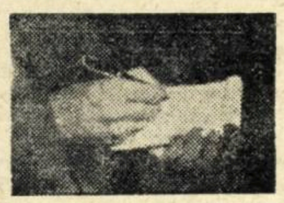

din bloc-notesul cronicarului

Un profit nesigur, dar un mare risc

Walter Lippman crede că celei de-a doua cereri a Marii Britanii de intrare în Piața Comună s-ar putea să-i meargă mai bine decît precedentei. Argumente: Anglia se debarasează de iluzia că ar fi o supraputere, iar poporul englez „este sătul de dependența financiară față de Washington și tînjește după un rol independent". Pe de altă parte, pe continent se realizează că în formația actuală Piața Comună este încă slabă în comparație cu Statele Unite, iar britanicii ar putea aduce o contribuție deplină într-o serie de domenii.

Între motivele deciziei engleze, LE MONDE plasează dezvoltarea mai lentă și rămînerea în urmă a Angliei față de țările de pe continent, faptul că pe plan politic, „Wilson este din ce în ce mai dezamăgit de Statele Unite", ca și faptul că „datorită Franței", orice idee de a delega (în cadrul C.E.E., n.n.) suveranitatea statelor în materie politică sau militară a fost pentru moment îndepărtată". Cît despre poziția față de cererea engleză, atitudinea ziarului este hamletiană: „a deschide porțile comunității nu numai pentru Anglia, ci și pentru Danemarca și Irlanda, care merg pe urmele sale, nu înseamnă oare, să ne expunem, pentru un profit nesigur, marelui risc de a dezorganiza un ansamblu a cărui funcționare, după ani de crize și emoții diverse, ține aproape de domeniul miracolului"? După această idee, care pare să conțină o atitudine negativă, ziarul arată că „în orice caz, dacă nu-i dăm locul ce i se cuvine, ea (Anglia — n.n.) va sfîrși prin a se contopi cu sistemul american" și se întreabă: „Cine ar putea dori acest lucru? Cui i-ar folosi? — ceea ce evident îndeamnă la înțelegere față de britanici.

După cum se știe, Camera Comunelor a aprobat cu o mare majoritate propunerea guvernului. MORNING STAR consideră însă că „lupta pentru a împiedica intrarea Angliei în Piața Comună nu a luat sfîrșit cu votul din Parlament. Acesta marchează doar începutul luptei". Alternativa susținută de ziar implică sistarea cheltuielilor militare, renunțarea la concesiile făcute monopolurilor, intensificarea relațiilor economice și politice cu întreaga Europă, inclusiv țările socialiste, și adoptarea unei politici externe independente, de pace.

Manevre...

Naufragiul tancului petrolier „Torrey-Canyon" a suscitat vii dezbateri în presă cu privire la oportunitatea construirii de nave uriașe cu o capacitate de 100—200 mii tone. Unii specialiști navali afirmă că aceste nave enorme au o capacitate de manevrare mai redusă, că un tanc petrolier de proporții mai mici — de ex. de 50—60 mii tone — ar fi putut evita eșuarea pe banchiza „Seven Stones". Alții, combătînd această teză, arată, pe bază de date tehnice, că capacitatea de manevrare nu se reduce proporțional cu mărirea tancului. I. B. Hamon, președintele secției de nave petroliere a Consiliului central al armatorilor din Franța, militează în ziarul LE MONDE pentru studierea, în continuare, a construirii de tancuri de foarte mare tonaj.

Electronica în 1967

Piața produselor electronice în lumea capitalistă menține și în anul 1967 întîietatea producătorilor care au stat în frunte și în anii trecuți: S.U.A., Japonia, R.F.G., Anglia, Franța. Tabelul pe care-l publicăm mai jos menționează separat aparatura destinată consumului public (televizoare, receptoare-radio etc.), aparatura de echipament (pentru necesități profesionale) și componenții activi și pasivi (lămpi, semiconductori, piese etc.).

Cifrele sînt date în milioane de franci francezi, după revista ELECTRONICS.

Țări	Aparate pentru consumul public	Materiale de echipament	Componenți activi și pasivi	Total
Europa				
R.F.G.	2 311	6 170,5	3 397,5	11 879
Belgia	234	1 236	478,5	1 948,5
Danemarca	161	329,5	195	748,5
Franța	1 820,5	4 841	2 756	9 417,5
Italia	1 285	1 935	974	4 194
Olanda	231,5	1 347	773,5	2 352
Suedia	277,5	1 128,5	516	1 922
Elveția	276,5	787	289	1 352,5
Anglia	1 617	4 919,5	3 114	9 650,5
Alte țări europene	945	2 175	970	4 090
Statele Unite	18 489,5	85 695	34 172,5	138 357
Canada	825	1 650	750	3 225
Japonia	5 500	4 625	3 950	14 075
Alte țări în afara Europei	2 000	2 500	2 125	6 625
Total parțial	35 973,5	119 402	54 461	209 836,5
Țările din Europa de est (estimație)	26 000	65 000	39 000	120 000
Total general estimat	60 000	180 000	85 000	320 000

Voiaj după... 3000 de ani

Un grup de ingineri și tehnicieni francezi, au stabilit recent, două noi recorduri mondiale în domeniul transporturilor. Ei au mutat pe o distanță de 200 de metri, în pantă, cu o denivelare de 65 de metri, cel mai mare „colet" cunoscut, și cu prețul cel mai scump înregistrat pînă astăzi: este vorba de celebrul templu Amada din Nubia, care a trebuit să fie scos din zona inundabilă a lucrărilor de la barajul Assuan. Templul, în greutate de 800 de tone, n-a putut fi demontat din cauza friabilității sculpturilor sale. Operația a fost realizată cu un complex de mașini hidraulice de ridicat și cu un grup de „cărucioare" dintre care celui mai „mic" i s-a repartizat o greutate de 50 de tone. Acest voiaj al templului, făcut la „vîrsta" sa de 3 000 de ani, a costat 277 350 de dolari, sumă care a fost destinată în cea mai mare parte operației de „împachetare" totală a zidurilor exterioare, pentru preîntîmpinarea fisurării în timpul trepidațiilor.

Bucătăria de buzunar

Doi inventatori polonezi, au brevetat la Varșovia o cutie de conserve, dotată cu propria sa sursă de încălzire. Volumul cutiei este doar cu 40% mai mare decît cel al ambalajelor clasice, deși în sporul său de gabarit sînt amplasate combustibilul, sistemul de aprindere și „soba" încălzitoare. Aceste „bucătării de buzunar" (cum au fost denumite), sînt foarte căutate mai ales de excursioniști, care, își pot pregăti astfel oriunde s-ar afla, un dejun cald și ieftin, instalația de încălzire anexată cutiilor sporind costul alimentelor respective numai cu 20—30%.

Fabrica de conserve care a preluat invenția, și-a dublat producția și se pregătește acum să facă față numeroaselor cereri pentru export.

Profitul giganților

În ciuda încetinirii ritmului de creștere a producției din unele sectoare economice ale S.U.A. și a stagnării sau chiar a regresului din aceste sectoare, anul 1966 a constituit un an record al beneficiilor pentru o serie de întreprinderi, printre care cităm pe cele mai importante, care și-au publicat deja bilanțul pe 1966:

— Bethlehem Steel, gigantul siderurgic, și-a sporit beneficiile cu 14% față de 1965, atingînd suma de 171 milioane de dolari; Westinghouse Electric — cu 12% (120 milioane); International Business Machines (I.B.M.) firma constructoare de mașini electronice de calcul — cu 13% (142 milioane); Standard Oil of New Jersey, cea mai mare producătoare de petrol din lumea capitalistă — 5,2% (1,1 miliarde dolari); Xeros, marea producătoare de mașini de copiat — cu 36% (80 milioane); Kennecott Cooper, una din primele trei mari producătoare americane de cupru, — cu 22% (122 milioane); Pennsylvania Railroad, cea mai mare companie de căi ferate — cu 29% (90 milioane); Texas Instruments — cu 36% (34 milioane).

C. GRIGORE

ARTA DE A COMPLICA

PE ambalajele tuturor produselor alimentare ar trebui să se imprime data de fabricare (ziua, luna și anul) pentru ca recepționerii comerțului și consumatorii să identifice cu ușurință termenul de garanție a produsului respectiv. E un lucru simplu. Adică ar trebui să fie simplu. Spunem acest lucru întrucît cei care au stabilit modalitățile de marcare au reușit să-i complice la maximum.

Astfel, s-a stabilit ca fiecare produs să fie marcat diferit. La apele minerale, bunăoară, data îmbutelierii se face indicîndu-se ziua, luna și anul pe eticheta produsului; la băuturile alcoolice tari se face marcarea pe partea interioară a etichetei; la vinul îmbuteliat — pe capișonul de hîrtie de la dop ș.a.m.d. La unele produse marcarea se face sub forma unor... șarade. Așa de exemplu, această marcare pe capacul unei conserve „ghiveci în ulei", fabricată la 15 iulie 1966 la întreprinderea „Fructus", arată (conform STAS 4100—65) astfel: H 29 D 6357. O adevărată „ecuație"! Cine poate pricepe că:

- *H e simbolul fabricii producătoare (Fructus);*
- *29 nu e altceva decît numărul săptămînii din anul respectiv;*
- *D înseamnă ziua din săptămînă, adică joi;*
- *6 stabilește anul, fiind ultima cifră a anului 1966;*
- *3 e numărul grupei de conserve (legume), — iar*
- *57 e numărul sortimentului de conserve (ghiveci în ulei).*

Nu ar fi fost oare mai simplu dacă în loc de această șaradă s-ar fi scris pe înțelesul tuturor: „15.VII—1966"?

Un alt exemplu — și mai complicat — ni-l oferă norma internă de întreprindere (390—63), elaborată de M.I.A., care se referă la margarină vegetală, înlocuitor al untului. Pe ambalajul acestui produs poți întîlni o diversitate de inițiale, cum ar fi: M. sau MHL, MHC sau I.R.P. și multe, multe altele. Mai precis, se folosesc 365 de simboluri atunci cînd anul are 365 de zile și 366 atunci cînd luna februarie are 29 de zile. Spre deosebire de modul de simbolizare prevăzut în STAS 4100—65, în N. I. 390—63 s-a introdus pentru identificarea datei de fabricație a margarinei și o cheie de control. Dacă

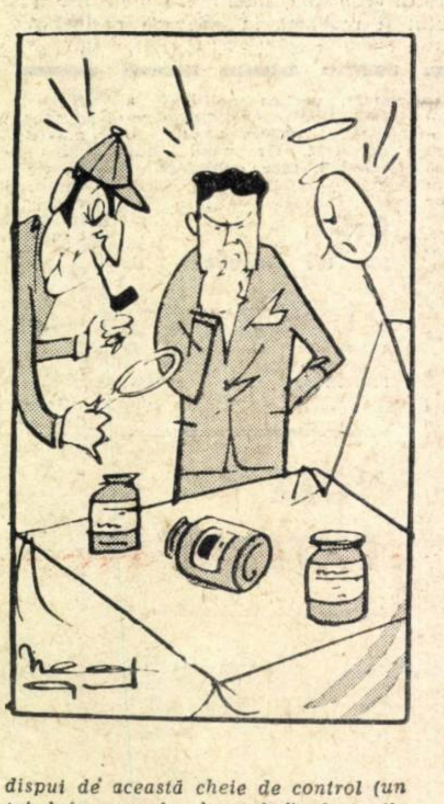

dispui de această cheie de control (un tabel în care în dreptul fiecărei zile din an se află simbolul folosit) afli că: semnul M reprezintă data 1 ianuarie și prima zi din an; inițialele MHL, corespund datei de 2 iunie, respectiv ziua 153 din an; inițialele MHC arată că margarina s-a fabricat pe data de 3 iunie ziua 154 a anului, iar I.R.P. înseamnă că fabricația s-a produs la 3 octombrie ziua 276. Cîte eforturi au trebuit să facă realizatorii N. I. 390—63 pentru ca să aducă la un astfel de nivel de complexitate un lucru extrem de simplu!

Este interesant de arătat că în cazul untului (STAS 278—61) nu s-a introdus această „cheie de control" pentru identificarea datei de fabricație. La acest produs data fabricației este simbolizată clar „pe românește", adică ziua, luna, anul fabricării.

Din cele prezentate reiese că trebuie să dispui de textele standardelor și ale normelor interne pentru a putea identifica data fabricării unor produse alimentare. Organele care recepționează produsele respective, dispun probabil de aceste documente, dar consumatorii...

O altă situație: la ciocolata (Stas 6862—63) data fabricării se marchează numai pe bucățile de la 50 g în sus. Oare proprietățile produsului nu se modifică în timpul depozitării dacă are o greutate mai mică? De asemenea, pentru salamul de Sibiu (Stas 4—65) se menționează că în condițiile de depozitare și transport prevăzute „trebuie să-și păstreze calitatea timp de minimum 3 luni de la data livrării". Un alt Stas (4455—65) care se referă la debrețini indică numai parametrii păstrării, dar nu stabilește (cum s-a făcut în cazul anterior), termenul de garanție, adică limita maximă a comestibilității produsului.

În concluzie se pune întrebarea: cui servesc aceste „complicații" și neuniformități ale marcării datei de fabricare? Dorim să ne sustragem verificării de către consumatori a termenului de garanție printr-o simbolizare complicată? În aceste cazuri, termenul de garanție inclus în Stas-uri și norme interne are, din punct de vedere practic, o existență formală pentru masa de consumatori, care este direct interesată în cunoașterea unor lucruri elementare privind consumul produselor alimentare.

D. ONETE
lector universitar

În aceste zile, la Porte de Versailles...

În aceste zile se desfășoară la Paris, în pavilioanele de la Porte de Versailles, tradiționalul Tîrg internațional de primăvară la care participă un mare număr de țări, între care și țara noastră. Această prezență a României, ca și evenimentul împlinirii a o sută de ani de la prima participare la Expoziția universală de la Paris, este salutată de presa pariziană, care consacră numeroase articole expoziției românești.

Axat pe expunere de bunuri de consum, pavilionul nostru ocupă o suprafață de 500 m². În bogata selecție de exponate se remarcă confecții, țesături și tricotaje, modele noi de încălțăminte, sticlărie decorativă și utilitară, obiecte de faianță realizate de vestiții sticlari și faianțeri de la Pădurea Neagră, Sighișoara, Mediaș. Creația artizanală este reprezentată prin țesături folclorice, covoare, obiecte de piele repusată, ceramică, împletituri, obiecte din lemn. În acest cadru, plin de motive ornamentale și fantezie cromatică, prezentarea de specialități gastronomice și preparate culinare specific românești — caviar, produse de pescărie, brînzeturi, fructe și legume proaspete și conservate, produse zaharoase și alesele vinuri din podgoriile românești — contribuie la atragerea vizitatorilor la standurile noastre.

Concomitent are loc la marele magazin „Louvre" chenzina românească, în cadrul căreia produsele alimentare ajung la destinatarii lor firești — consumatorii...

I. V.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 21 (197)
21
VINERI
26 mai 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

PLANUL DE INVESTIȚII

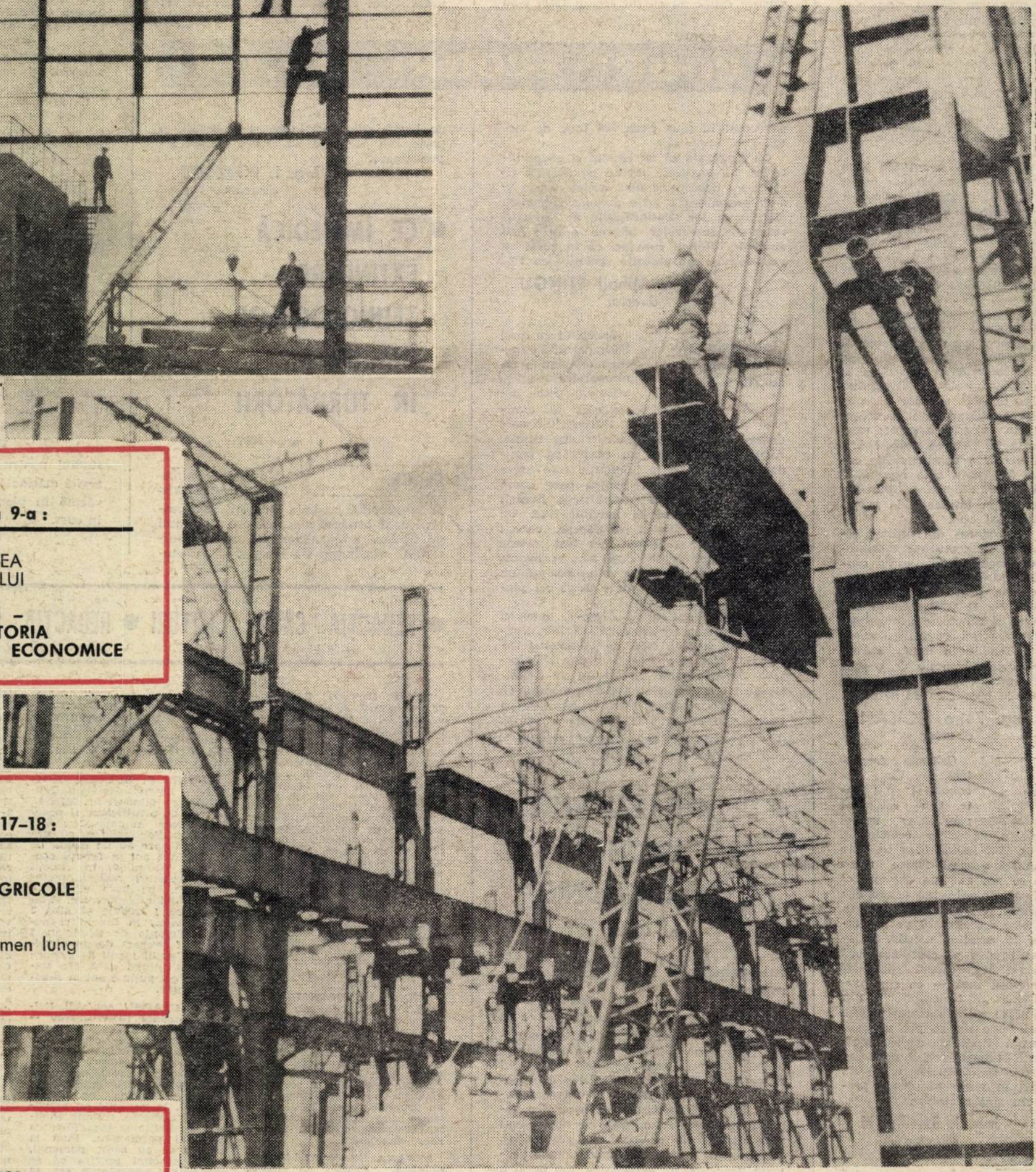

• În pagina a 9-a :

PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ÎN DEZBATERE – CURSUL DE ISTORIA DOCTRINELOR ECONOMICE

• În paginile 17–18 :

PERSPECTIVELE PRODUCȚIEI AGRICOLE MONDIALE

Tendințe pe termen lung și mediu

• În pagina a 23-a :

După Acordul de la Geneva

RUNDA KENNEDY ȘI COMERȚUL MONDIAL

ÎN PAGINILE 12-13

REALIZAT LA TERMEN !

CITITORII CĂTRE REDACŢIE

DE CE S-AU PIERDUT 11 000 TONE DE LAMINATE?

nr. 7/1967

ARTICOLUL cu titlul de mai sus sublinia că, în anul 1966 întreprinderile subordonate M.I.C.M. au consumat în plus, din cauza depășirii consumurilor specifice, 11 000 tone laminate. La întrebarea: „Care sînt cauzele ce au generat aceste pierderi, ce măsuri au fost luate pentru a preîntîmpina acest fenomen"? am primit următoarele răspunsuri:

Uzina mecanică–Buzău

Pentru anul 1967 s-a dispus întocmirea unui studiu și realizarea unor proiecte — la nivelul uzinei — pentru a se realiza cît mai operativ debitarea centralizată. Semnalăm faptul că I.P.C.M. din M.I.C.M. nu a soluţionat problema debitării centralizate nici în studiul privind etapa a doua de dezvoltare a uzinei noastre (1966—1970). Rezolvarea unor probleme principale (atelierul de tirfoane) atît în ceea ce privește amplasarea depozitului, cît și soluționarea manipulărilor de materiale în depozit și de la depozit la atelierul de debitare și linii tehnologice de flux, sînt lăsate în exclusivitate pe seama uzinei.

Uzina noastră execută anual 850 tone de tîmplărie metalică, la care s-ar putea utiliza — cu efecte economice optime și cu indice de consum de metal redus — din profile din tablă presată în loc de profile laminate. Ca o deficiență generală, putem arăta că, I.S.C.A.S. nu a pus la punct cataloagele cu secțiuni și noduri pentru tîmplăria metalică din tablă profilată.

Credem că stabilirea simbolurilor pe fiecare tipodimensiune (centralizat de către M.I.M.) simbol care să însoțească laminatele încă de la plecarea lor pe poarta unităților siderurgice, ar duce la îmbunătățirea substanțială a sistemului.

În altă ordine de idei, am dori să arătăm că reutilizarea deșeurilor în procesul de fabricație prin extinderea gamei produselor fabricate în vederea valorificării la un nivel superior a deșeurilor de capete mici (sub 200 mm), este îngreuiată de ordinul M.F. nr. 208, care prevede reintroducerea lor în fabricație la prețul integral de material bun.

Socotim că prevederea din ordinul citat, privind stabilirea prețurilor intermediare pe răspunderea conducătorului unității nu rezolvă stimularea utilizării deșeurilor de capete prin lărgirea gamei produselor fabricate și utilizarea la fabricarea acestora a capetelor nemultiple. Se impune, socotim noi, revizuirea acestor dispoziții și stabilirea unui sistem premial procentual în funcție de economiile realizate pentru personalul care lucrează efectiv la operațiile de debitare.

ing. Petre HOISAN
director

Uzina metalurgică–Iași

Criticile formulate de „Viața economică" sînt juste. Din catalogul produselor uzinei noastre, transmis unităților economice, s-au asimilat în 1966 numai o parte. Este adevărat că există o gamă foarte mare de profile ce se pot executa dar numai dacă se justifică și o eficiență economică atît la producător, cît și la consumator.

Pînă acum s-au asimilat 29 profile îndoite din care 19 corniere uzuale. În acest an ne-am propus să asimilăm încă 30 tipodimensiuni din cadrul planului tehnic. Sînt situații însă — ca cea prezentată de Uzina „7 Noiembrie" din Craiova — cînd se solicită unele profile neasimilate sau care nu se pot asimila. Cantitatea cerută fiind de serie mică, sau foarte mică (numai costul unui set de calibrație este de 50 000 lei) uzina nu va executa nici în viitor asemenea profile deoarece nu sînt rentabile.

ing. I. SĂLĂJAN
director

„Laminorul"–Brăila

În uzina noastră s-au luat și se iau în continuare măsuri menite să ducă la creșterea nivelului calității producției și la satisfacerea tot mai completă a cerințelor beneficiarilor, măsuri care, în final, duc și la economii de metal. Dintre principalele măsuri menționăm:

desfășurarea producției de laminate pe baza unor programe-cadru care să ducă la respectarea strictă a disciplinei contractuale; întărirea controlului final, asigurîndu-se astfel livrarea de produse care se încadrează integral în toleranțele dimensionale admise de standarde; specializarea în cadrul uzinelor „Steagul roșu" și „Tractorul" din Brașov a unor controlori în verificarea omogenității oțelurilor cu ajutorul probei de scînteie și a stiloscopului portabil (se elimină amestecul de mărci de oțeluri); laminarea la toleranțe negative a produselor laminate, ceea ce asigură beneficiarilor o economie de metal (în luna februarie s-a obținut la beneficiari o economie de circa 36 tone metal).

Articolul din „Viața economică" a constituit un sprijin concret în activitatea ce o depunem pentru a asigura economiei naționale produse de bună calitate cu un consum redus de metal.

ing. Gheorghiță ȘTEFAN
director

„7 Noiembrie"–Craiova

Principalul furnizor care nu numai că nu ne livrează metalul la dimensiuni fixe sau multiple, dar care refuză să și contracteze la dimensiunile cerute de noi este Combinatul siderurgic-Hunedoara. Din această cauză, în cursul anului 1966, s-au consumat în plus circa 200 tone de metal.

Cu siguranță că au existat și cauze interne. La analizele făcute pe această linie s-au descoperit însă aceste cauze și s-au preconizat o serie de măsuri pentru eliminarea lor. **Posibilitățile de valorificare ale rezervelor interne n-au fost epuizate. Sîntem convinși că în acest an vom reduce consumurile specifice cu 1%.**

ing. Mihail STÎNGU
director

„Industria sîrmei"–Cîmpia Turzii

Începînd cu anul 1965, datorită structurii de plan a laminoarelor proprii, ultimele două poziții de bare trase se execută din laminate de la Combinatul siderurgic-Hunedoara și Uzina „Laminorul" din Brăila. Acești furnizori nu au contractat laminatele respective la lungimile fixe necesare trefilării, drept pentru care uzina noastră nu a avut posibilitatea livrării barelor comandate la lungimi fixe. Cu toate acestea, pentru satisfacerea cererii beneficiarilor, laminatele au fost sortate la lungimile cerute, deși am provocat trăgătoriei de bare din uzina noastră un consum specific mai mare decît cel planificat.

Colectivul nostru va depune eforturi în satisfacerea cererii beneficiarilor. Solicităm, pe această cale, ca Ministerul Industriei Metalurgice și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să definitiveze cît mai urgent posibil proiectul de normă privind fabricația de laminate și bare trase la lungimi fixe și multiple.

Ion STANATIEV
director general

ECOURI · ECOURI · ECOURI

• DE CÎȚI SALARIAȚI ARE NEVOIE O INTREPRINDERE?

nr. 12/1967

Întreprinderea mecanică Roman

În scopul îmbunătățirii indicatorilor economici ai întreprinderii s-au luat o serie de măsuri. Astfel, s-a analizat gradul de utilizare a timpului de muncă la muncitorii auxiliari, rezultînd că acesta poate fi îmbunătățit prin introducerea normelor tehnice la munca auxiliară în regie, determinarea precisă a zonelor de deservire, a sferei de atribuțiuni și a normei de personal. În acest sens, s-a întocmit un plan de măsuri care prevede trecerea în activitatea de bază a unui număr de 25 muncitori auxiliari pe termene eșalonate pînă la sfîrșitul anului 1967.

Pentru reducerea absențelor nemotivate s-a format o comisie care le analizează săptămînal și propune măsuri care să ducă la micșorarea numărului lor. Acest lucru a făcut ca numărul de om-zile absențe nemotivate în trim. I/1967 să fie de 79 față de 221 în trim. I/1966.

Menționăm că materialul publicat a constituit pentru noi un ajutor serios în acțiunea de utilizare rațională a fondului de timp, de organizare pe baze științifice a producției și a muncii.

ing. Virgil BOGZA
director

Întreprinderea minieră Cîmpulung-Argeș

Conducerea întreprinderii este preocupată în permanență de îmbunătățirea indicelui de utilizare a timpului de lucru. În acest scop, s-au luat măsuri de organizare mai temeinică a lucrului, s-au făcut reverificări și îmbunătățiri de normative pe operațiuni și noi fotografieri în vederea eliminării timpilor neproductivi. Pentru îmbunătățirea prezenței la lucru, s-au luat măsuri ca transporturile la și de la întreprindere să fie organizate în așa fel, încît durata să fie minimă.

S-a solicitat construirea unui număr de apartamente în actualele colonii, prin sistematizarea și dezvoltarea acestora, pentru asigurarea spațiului de cazare și permanentizarea cadrelor. Întîmpinăm însă greutăți din partea I.G.O.-Cîmpulung, în administrarea căruia se găsește fondul de locuințe din colonia Schitu-Golești. În ultimii ani, nemaifăcîndu-se nici un fel de lucrări de întreținere și reparații, o parte din locuințe au devenit necorespunzătoare.

ing. I. POPESCU
director

• CE ÎMPIEDICĂ EXTINDEREA TEHNOLOGIILOR ÎNAINTATE ÎN TURNĂTORII

nr. 4/1967

M.I.Ch.

În cadrul ministerului nostru există preocupare pe linia studierii și asimilării unor produse noi necesare sectorului de turnare a metalelor. La cererea sectorului metalurgic s-a început și cercetarea obținerii rășinii furanice la Combinatul chimic „Victoria". Întrucît materia primă pentru sinteza acestei rășini este alcoolul furfurilic (produșii nu se fabrică în țară), cercetarea s-a îndreptat atît spre obținerea rășinii, cît și a alcoolului respectiv. În prezent, cercetarea de laborator s-a încheiat. În acest an, figurează la Combinatul „Victoria" tema privind elaborarea de lianți pentru miezuri și forme de turnătorii la fază de experimentare în industrie. Se vor utiliza două tipuri de rășini, cu întărire la rece și la cald.

Datorită caracterului foarte variat al produselor utilizate în turnătorii, care necesită tehnologii foarte diferite, apreciem că înființarea unei unități specializate numai pe produse pentru turnătorii, nu este indicată.

ing. A. CONSTANTINESCU
director tehnic

M.M.

Față de cerințele cantitative și calitative tot mai mari, ca urmare a introducerii tehnologiilor moderne în turnătorii, problema asigurării unui nisip corespunzător, preocupă organele Ministerului Minelor pe linia de cercetare geologică, studii tehnologice și asigurarea capacităților de producție necesare. Pe linie geologică, s-au efectuat lucrări de prospectare și explorare atît în cadrul perimetrelor miniere cunoscute cît și în zone noi. Nici unul din zăcămintele cercetate neputînd satisface, în stare naturală, cerințele pentru nisipuri de turnătorie, se impune înnobilarea lor prin procedee cu complexitate îndeajuns de avansată. Din rezervele cunoscute, Ministerul Minelor s-a oprit pe bază de considerente tehnico-economice, asupra celor de la Aghireș pentru furnizarea, în principal, a nisipurilor de turnătorie. Concomitent, se continuă lucrările de explorare geologică și cercetare tehnologică și asupra altor perimetre miniere.

Cercetările tehnologice, efectuate atît în țară, cît și în străinătate, au urmărit, pe de o parte, eliminarea dăunătorilor, iar pe de altă parte, obținerea din nisipul brut a unor clase granulometrice în limite foarte strînse. Pe baza rezultatelor de cercetare tehnologică, au început lucrările de organizare pentru construcția unei noi instalații de înnobilare a nisipului la Aghireș, care, pe lîngă o sporire a capacității, va duce și la obținerea unor produse de calitate superioară. Noua instalație, urmează a intra în funcțiune începînd cu semestrul I/1968.

În ceea ce privește argila de Medgidia, aceasta se livrează în două sortimente: bulgări și măcinată. Primul sort este liber la contractare, iar cel de-al doilea dirijat pe bază de repartiție. Fiecare avînd un preț distinct, livrarea unui sort în contul celuilalt nu este posibilă. În vederea măririi capacității de măcinare a instalației de la Mircea Vodă, s-a întocmit și avizat studiul pentru dezvoltarea producției de argilă măcinată, instalația nouă fiind prevăzută în planul de investiții al anului în curs.

ing. Gh. APOSTOL
director general

• REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI •

ION P. DAVID, Scăeni. — Ținînd seama de specificul lucrărilor ce se efectuează în cadrul serviciilor de planificare și de organizare a muncii, indicatorul de pregătire și de stagiu prevede că funcțiile de conducere din cadrul acestor servicii pot fi ocupate atît de cadre cu studii tehnice superioare cît și de cadre cu studii economice superioare. Pentru funcțiile de execuție, în raport de conținutul muncii funcției respective, sînt necesare, după caz, studii superioare tehnice și stagiu în funcții tehnice sau studii superioare economice și stagiu în funcții economice. Întrucît funcția de economist principal nu este o funcție de conducere, la stabilirea stagiului necesar pentru ocuparea acestei funcții nu se poate lua în considerare stagiul de inginer tehnic aviație.

ANDREI NUCULESCU, București. — Cei care au urmat cursurile postuniversitare de ingineri economiști pot primi o indemnizație lunară de 210 lei. Angajații care au absolvit o facultate din învățămîntul tehnic superior, cît și o facultate din învățămîntul economic superior nu se consideră că au urmat cursurile postuniversitare care permit acordarea indemnizației cuvenite inginerilor economiști.

SUZANA GEANGALĂU, economistă, Fabrica de ciment Bicaz. — Proiectele tehnico-economice nu-și propun, și ar fi greșit să facă acest lucru, să se substituie cursurilor de specialitate. Rolul lor este să arate studenților cum trebuie să aplice în proiecte în mod unitar cunoștințele de la celelalte discipline. Catedra de „Economia industriei socialiste" studiază permanent posibilitățile de îmbunătățire atît în ceea ce privește tematica proiectelor, cît mai ales metodologia însușirii lor de către studenți. Noile propuneri de perfecționare pe mai departe a învățămîntului superior economic au pus un accent deosebit pe problema proiectelor economice. (Răspuns primit din partea ISE „V. I. Lenin"-București).

ANDREI P. BOLDEA, Bozovici. — Potrivit Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 328/1967, funcția de planificator II poate fi ocupată numai de absolvenții școlilor medii de cultură generală care au un stagiu de cel puțin 2 ani în funcții economice, de pildă, în funcții de calculatori casieri, facturiști etc., pe baza verificării cunoștințelor economice. Planificatorii I trebuie să aibă 3 ani vechime în funcții economice. Funcția de tehnician I poate fi ocupată de un absolvent al școlii medii de cultură generală numai dacă are stagiul de cel puțin 9 ani în funcții tehnice.

DAN CLAPON, contabil, Uzinele „Steagul roșu"-Brașov — În problema drepturilor personalului trimis la centrele de remediere, C.S.P.O.M.P.S. împreună cu Ministerul Finanțelor au comunicat Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — (adresa nr. 76559/1965) că, la unitățile cu activitate permanentă, trebuie analizată posibilitatea încadrării cu personal permanent. Pînă la asigurarea cu acest personal, avizul suscitat preciza că se pot aplica prevederile art. 17 din Codul Muncii, angajații respectivi fiind în detașare din prima zi a prezentării la centrul respectiv. Referitor la cazarea personalului aflat în detașare, se preciza că art. 11 din H.C.M. 822/1959 — republicată în C.H.D. nr. 33/1964 care reglementează această problemă, nu interzice ca unitățile să închirieze spațiul necesar la întreprinderile hoteliere cu respectarea tarifelor legale în vigoare, sau la particulari în limita tarifelor aprobate prin H.C.M. 685/1953. În localitățile unde nu sînt stabilite tarife, chitanțele de plata chiriei trebuie să fie vizate de sfaturile populare respective.

PAUL SIMONKOVICH, contabil șef, O.C.L. Alimentara — Oradea. — Nu se neagă faptul că s-ar fi putut să apară unele situații în care perioada de 2—3 zile să nu fi fost suficientă pentru decontare. În astfel de situații însă, trebuia să fie sesizată unitatea bancară operativă și, în caz de nerezolvare se puteau face demersuri la sucursala regională și chiar la Centrala Băncii. Îmbunătățirea pe care o considerăm posibilă și pe care o vom supune aprobării, printr-un proiect de circulară care cuprinde și alte îmbunătățiri ale instrucțiunilor nr. 1/1964, este aceea de a adăuga un text prin care unitățile bancare operative să fie autorizate a admite prelungirea perioadei de 2—3 zile, atunci cînd acestea se justifică. În legătură cu sistemul de decontare prin plăți planificate, arătăm că, în general, părțile contractante au latitudinea să-și aleagă forma de decontare cea mai corespunzătoare. O limitare prin instrucțiuni nu ar fi indicată. (Precizările aparțin serviciului de credite și decontări din Banca Națională).

DUMITRU TĂTARU, economist, Fabrica de hîrtie Petrești. — Schema organizatorică propusă de dv. se înscrie pe linia celor publicate anterior în revista noastră. Argumentele cu care vă susțineți propunerea au fost, de asemenea, relevate. De aceea, considerăm că vă raliați celor care susțin crearea postului de director economic (economist șef) și consideră necesar o redistribuire a activității de conducere și coordonare între director (director general), inginer șef (director tehnic) și economist șef (director economic).

La Uzina mecanică — Turnu Severin și Uzina de mașini agricole — Craiova

ORGANIZAREA — PREMISĂ A ÎNALTEI EFICIENȚE

PROBLEMELE organizării științifice a producției și a muncii, ale folosirii complete și eficiente a timpului de lucru au devenit o preocupare majoră pentru întreaga masă de salariați, care își aduc aportul la rezolvarea lor, potrivit condițiilor concrete de la fiecare loc de muncă, atelier, întreprindere. Numeroasele studii și propuneri făcute atestă din plin că acțiunea ce se desfășoară în această direcție va da rezultate dintre cele mai bune, prin sporurile de producție și de productivitate a muncii ce vor fi realizate, ceea ce corespunde atît intereselor economiei naționale în ansamblu, cît și ale fiecărui om al muncii în parte.

În condițiile actualului nivel de dezvoltare a tehnicii, organizarea științifică a producției și a muncii se dovedește a fi una din principalele premise pentru realizarea unei eficiențe economice cît mai ridicate. **„Un mijloc important al valorificării rezervelor pe care le avem în întreprinderi** — *arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Conferința organizației P.C.R. a orașului București din 15 decembrie 1966* — **este îmbunătățirea continuă a organizării producției la nivelul științei și tehnicii contemporane".**

Organizarea științifică a producției și a muncii se referă la totalitatea aspectelor și laturilor producției și a muncii, ținînd seama de legătura organică de intercondiționare și de influență reciprocă dintre mijloacele de producție și forța de muncă.

În prezent, în industria din țara noastră se obține în medie de către fiecare muncitor peste 63 lei producție globală în decursul unei ore. Mărimea acestei valori constituie un subiect asupra căruia fiecare om al muncii trebuie să reflecteze, să vadă în ce măsură contribuie la obținerea ei, să caute căi și mijloace pentru o sporire a ei cît mai substanțială. Recenta Hotărîre a C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la reglementarea programului de muncă și întărirea disciplinei în întreprinderi, ministere, instituții centrale, sfaturi populare și organizații obștești este un prețios ghid în descoperirea la fiecare loc de muncă, în fiecare atelier, fabrică, întreprindere comercială, de transport, ministere și alte instituții a tuturor rezervelor în folosirea deplină și productivă a timpului de muncă.

Ținînd seamă că de ritmul înalt de dezvoltare a producției materiale și de sporirea productivității muncii sociale depind în mod direct creșterea avuției naționale și ridicarea nivelului de trai al poporului, colectivele de muncă din întreprinderi și organizații economice analizează modul cum este utilizat timpul de lucru și capacitățile de producție, propunînd măsuri concrete pentru mobilizarea rezervelor existente. *Asemenea studii sînt făcute și la Uzina mecanică din Turnu Severin și Uzina de mașini agricole din Craiova la a căror activitate ne vom referi în continuare.*

● Fondul de timp valorificat mai productiv

COLECTIVELE acestor două uzine cu o bogată tradiție muncitorească, și-au ridicat necontenit pregătirea profesională, dînd patriei cantități din ce în ce mai mari de produse, de calitate tot mai bună. În anii 1966 și 1967, aceste colective și-au realizat sarcinile de plan astfel:

	Uzina mecanică-Turnu Severin		Uzina de mașini agricole-Craiova	
	1966	4 luni 1967	1966	4 luni 1967
Producția globală	128,4	93,4	100,7	100,7
Producția-marfă vîndută și încasată	129,1	100,5	98,0	100,1
Productivitatea muncii	120,5	93,9	100,1	100,9

Așa cum rezultă din analizele efectuate, rezultatele activității puteau fi mult mai bune dacă existau preocupări mai intense pentru mobilizarea rezervelor interne de capacitate și forță de muncă, pentru organizarea mai rațională a procesului de producție. De altfel, după calculele unor specialiști de la Uzina mecanică din Turnu Severin, nerealizările înregistrate în primele 4 luni din acest an vor fi recuperate fără eforturi deosebite pînă în luna august, ceea ce dovedește, o dată în plus, însemnatele rezerve existente în această uzină.

Preocupările pentru utilizarea la maximum a timpului de muncă — condiție sine qua non pentru a obține maximum de producție în condiții eficiente cu mijloacele de muncă cu care sînt dotate întreprinderile — au evidențiat numeroase canale prin care se pierde o parte din fondul de timp de lucru. Fondul de timp disponibil în cele două uzine nu a fost utilizat în întregime din cauza absențelor, învoirilor, întîrzierilor de la program și plecărilor înainte de terminarea acestuia, întreruperilor și stagnărilor în producție etc. În cursul anului 1966 și în primele 4 luni din acest an, timpul neutilizat a înregistrat următoarele valori:

(în ore/om)

	Uzina mecanică-Turnu Severin		Uzina de mașini agricole-Craiova	
	1966	4 luni 1967	1966	4 luni 1967
Timp nelucrat	312 984	150 606	131 296	41 768
din care:				
Concedii fără salarii și învoiri de zile întregi	22 432	4 576	3 552	1 896
Absențe nemotivate	50 816	12 912	22 918	6 696
Alte cauze	239 730	85 216	172 616	33 176
Întreruperi în procesul de producție	—	43 073	9 816	—
Indicele de utilizare a timpului de muncă	94,8	94,9	97,0	96,8

Datele nu reflectă toate pierderile de timp, întrucît pînă acum nu au fost urmărite. De exemplu, la Uzina mecanică din Turnu Severin se acordau numeroase „motivări" pentru absențe nemotivate. Mai mult, în uzină pontajul nu se făcea zilnic, maiștrii încălcînd în mod grav această obligație elementară. **După aprecieri foarte aproximative, numai pierderile datorate venirii mai tîrziu la muncă și plecării mai devreme și prelungirii pauzei de masă peste limita aprobată se ridică, în primele 4 luni din acest an, la aproximativ 10% din timpul de muncă, ceea ce echivalează cu construirea a circa 4 motonave de 2000 tone, sau a circa 410 vagoane acoperite pe două osii.** Nici la Uzina de mașini agricole din Craiova nu a existat o evidență a pierderilor de timp în decursul zilei de muncă. **În orele pierdute și consemnate ca atare se putea realiza o producție de 65 de remorci basculante de 4 tone, 337 semănători universale SU-29, adică o producție suplimentară de peste 2,3 milioane lei.** Cît reprezintă în realitate pierderile pe care le-a suportat întreprinderea, dacă numai timpul care se irosea pentru plata salariilor înainte de terminarea programului echivalează cu cel necesar construirii a 120 semănători universale?

Dacă o parte din pierderile reale de timp se pot imputa lipsei de disciplină a celor în cauză, cealaltă parte este rezultatul slabei activități a unor cadre din aparatul tehnico-administrativ, care nu s-au preocupat în suficientă măsură de crearea condițiilor pentru desfășurarea ritmică a producției și folosirea deplină a potențelor tehnicii și fondului uman. Avem în vedere, în primul rînd, aprovizionarea cu materii prime și materiale în cantitățile și sortimentele solicitate de procesele tehnologice. De pildă, nerealizările la producția globală și productivitatea muncii din primele 4 luni din acest an la Uzina mecanică-Turnu Severin se explică, în bună măsură, și prin neglijențele în pregătirea producției de nave (mai puțin rentabile decît producția de vagoane), defecțiunile ivite în aprovizionarea de la Uzinele „Progresul"-Brăila cu cavaleți, bucșe pentru axe elice, elici etc.

Întreruperi în procesul de producție s-au datorat și neorganizării la timp a reparațiilor la unele utilaje sau slabei lor calități. De asemenea, au mai contribuit la aceste întreruperi neasigurarea cu mijloace de transport, deficiențele în controlul asigurării cu materiale, scule și desene a locului de muncă etc.

● Scurtarea ciclului de producție

ÎN cadrul preocupărilor pe linia organizării științifice a producției și a muncii este îmbrățișată întreaga activitate a unităților, atît problemele și aspectele ce pot fi soluționate imediat, cît și cele a căror rezolvare solicită o perioadă de timp mai îndelungată, fie direct de întreprindere, fie cu sprijinul forului tutelar. Atît la Uzina mecanică din Turnu Severin, cît și la Uzina de mașini agricole din Craiova, sînt în curs de efectuare numeroase studii, dintre care unele s-au și concretizat. Cu titlu de exemplu, arătăm că la uzina de mașini agricole — care este formată din șase sectoare răspîndite în orașul Craiova — se studiază posibilitatea de a organiza linii în flux complet de fabricație în cadrul aceluiași sector pentru produse mai puțin complicate. Asemenea linii se preconizează să se creeze în sectorul liniei de garaj (lîngă gară) pentru fabricarea grapei cu colț, grapei stelate și a sapei rotative. Este în studiu circuitul diverselor repere, pentru a se stabili posibilitatea de amplasare a mașinilor-unelte în ordinea operațiunilor tehnologice ce urmează a fi executate (aplicarea „tehnologiei de grup"). Pentru uzinele cu serii mici și mijlocii de fabricație, aplicarea tehnologiei de grup permite mărirea loturilor de repere, și, ca urmare, se pot realiza avantajele marii producții de serie. De menționat că în cadrul uzinei sînt repere care circulă, „în interior", pînă la 25 km și chiar peste. Organizarea în linie a producției prezintă o serie de avantaje, printre care specializarea muncitorilor în efectuarea anumitor operații, scurtarea timpilor de pregătire-încheiere, urmărirea operativă a realizării planului de producție, reducerea volumului de transporturi interne, ușurarea programării. Se apreciază că, prin această organizare, se vor obține însemnate sporuri de producție și de productivitate a muncii, precum și economii la prețul de cost.

Pentru a se asigura o programare mai judicioasă a producției, prin aplicarea metodei „drumului critic", la Uzina mecanică din Turnu Severin se studiază „etapizarea" operațiunilor la două tipuri de nave. Concomitent, se caută posibilități de micșorare a volumului de muncă și de materiale pe unitate de produs, de ridicare a calității produselor, ceea ce va influența pozitiv sporirea productivității muncii și a volumului producției. În acest sens, se urmărește reproiectarea produselor, precum și ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor. De pildă, la uzina craioveană, prin reproiectarea grapei cu colți pentru soluri mijlocii se micșorează consumul de metal cu 900 tone/an și se obține o economie de manoperă de 250 000 lei. Prin înlocuirea tablei laminate de bronz, utilizată la bucșele de lagăre pentru remorci și care provine din import, cu zinal, aliaj din zinc și aluminiu produs în uzină, se va micșora substanțial prețul de cost al acestui reper. Din studiile efectuate la aceeași uzină rezultă însemnate economii de manoperă și ca urmare a montării produselor sau ansamblelor mai importante pe bandă, înzestrării uzinei cu mijloace mecanizate de încărcare și transport, comasării magaziilor

Fl. DUCA
Em. ZAMFIRESCU

(Continuare în pag. 8)

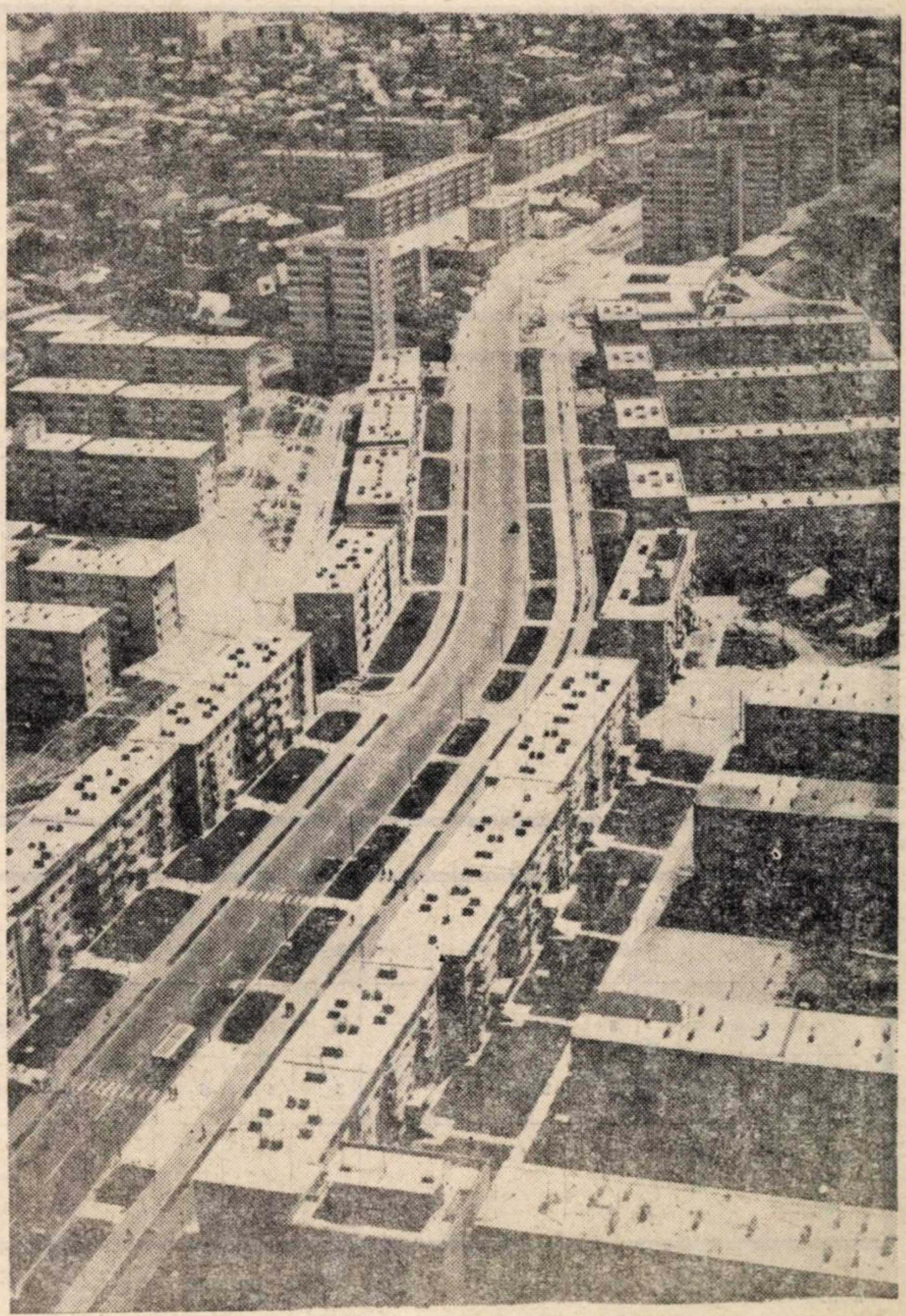

CRAIOVA – Calea Bucureștilor

FOLOSIREA RAȚIONALĂ A TIMPULUI DE MUNCĂ — CONDIȚIE A RIDICĂRII NIVELULUI DE SERVIRE

UTILITATEA social-economică a extinderii noilor forme și metode de desfacere trebuie examinată totdeauna din două puncte de vedere: al consumatorului și al comerțului, respectarea ambelor cerințe avînd întotdeauna drept urmare o creștere a vînzărilor și o reducere a cheltuielilor de circulație. Sub acest aspect, o problemă specifică alimentației publice este folosirea rațională a timpului de lucru al personalului de servire, corespunzător cu oscilațiile în afluența consumatorilor.

Fluxul de consumatori — criteriu de bază

DUPĂ cum este îndeobște cunoscut, unitățile de alimentație publică nu sînt frecventate de către consumatori în aceeași proporție în tot cursul zilei. Cea mai mare afluență de consumatori în restaurante, de pildă, are loc aproximativ între orele 13—23. lucru confirmat și de evoluția volumului desfacerilor de mărfuri în cursul unei zile (în graficul alăturat s-a luat ca exemplu o unitate cu un rulaj zilnic de 10 000 lei, cum sînt „Mercur", „Pescarul", „Bulevard" etc.).

După cum se vede, desfacerile încep să crească mai sensibil în jurul orei 13, scad între orele 16 și 17, apoi reîncep să crească atingînd maximul între orele 21 și 23, cînd încep să descrească din nou.

Ținîndu-se seama de această situație, se pune problema folosirii corespunzătoare a timpului de lucru al personalului de deservire, în așa fel, încît să se obțină maximum de eficiență economică și de servire civilizată a clienților.

De obicei, pentru asigurarea prezenței unui număr constant de lucrători în tot cursul zilei de lucru de 16 ore, se lucrează fie în 2 schimburi de cîte 8 ore, fie prin alternarea pentru lucrători a unei zile de lucru de 16 ore cu o zi de repaos. Dar premisa de la care se pornește la o asemenea organizare a procesului muncii — asigurarea prezenței unui număr egal de ospătari în tot cursul zilei de lucru — nu este cea mai rațională, deoarece în orele de slabă afluență a consumatorilor activitatea ospătarilor se desfășoară cu goluri. De regulă, în orele de dimineață, ospătarii folosesc 20—30% din timpul lor de lucru, iar seara tîrziu 40—50%. Dacă, de exemplu, într-o unitate schimbul este de 8 ospătari, rezultă că în orele de dimineață sînt folosiți peste necesar un număr de circa 6 ospătari, iar în ultima parte a zilei de lucru, adică între orele 23—24, un număr de circa 4 ospătari.

Volumul mare de timp inactiv se răsfrînge în mod negativ atît asupra productivității muncii, cît și asupra nivelului relativ al cheltuielilor cu salariile.

Luîndu-se ca măsură a productivității, desfacerea pe un ospătar sau nurmărul de consumatori serviți de un ospătar, evoluția productivității în cursul unei zile (la unitatea luată ca exemplu și care, să presupunem, are 8 ospătari într-un schimb) este cea din tabelul nr. 1.

De remarcat că sistemul acesta duce și la o desfășurare inegală a calității servirii, deoarece solicitarea intensivă a ospătarilor în orele de vîrf produce oboseală (mai ales în condițiile schimbului de 15 ore, care este fără îndoială dăunător sănătății).

Utilizarea forței de muncă în raport cu afluența consumatorilor

MULT mai rațională și avantajoasă este programarea muncii pe baza intrării la lucru în funcție de oscilațiile sarcinilor din timpul zilei. Numărul optim al ospătarilor se bazează în această ipoteză pe oscilațiile înregistrate în afluența consumatorilor, înfățișate în graficele-orare de intrare la lucru.

În tabelul nr. 2 înfățișăm una din ipotezele posibile ale unei astfel de utilizări, în condițiile folosirii forței de muncă în raport cu afluența consumatorilor.

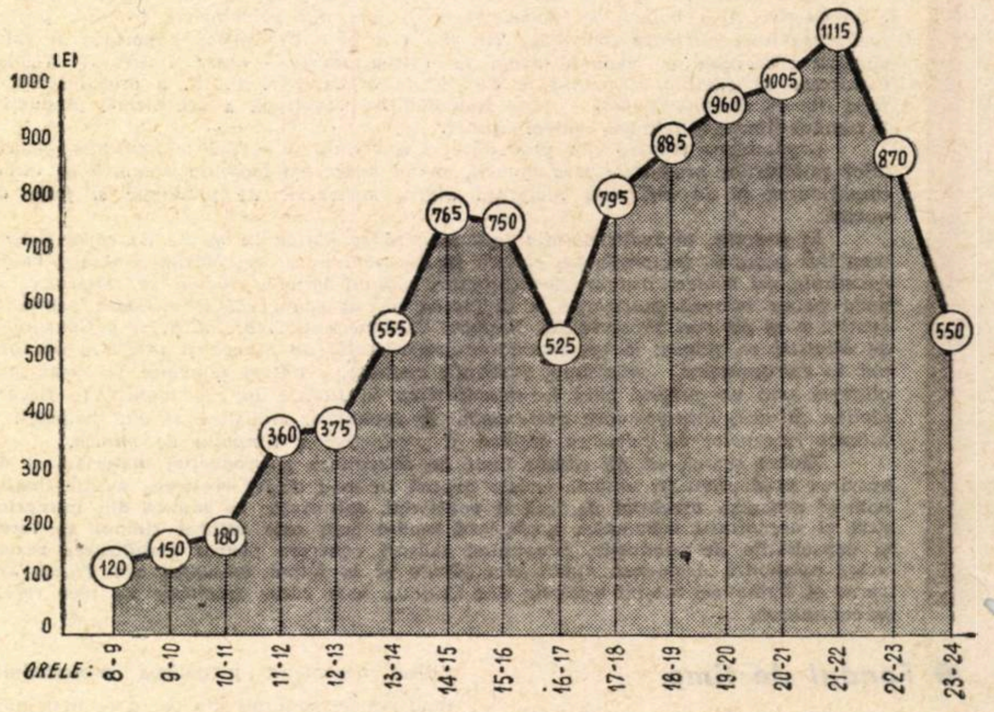

Variația volumului desfacerilor (în lei/oră) la unităti cu circa 10 000 lei rulaj zilnic

Așa cum rezultă din graficul-orar prezentat, numărul orelor/ospătari pe zi înregistrează un total de 84, adică 588 pe săptămînă.

Economie și eficiență sporită

PENTRU prestarea acestui volum de ore sînt necesari numai 13 ospătari (din calcul 12,2) în loc de cel puțin 18 cîți ar fi fost folosiți în condițiile invariabilității numărului acestora, rămînînd și 36 ore disponibile care pot fi ocupate în zilele de sărbătoare sau sîmbăta (zi de afluență mai mare), precum și pentru recuperarea celor 4 ore prestate în plus de ospătarii nr. 6 și nr. 7.

Prin rotație, mișcările în timp înregistrate la ospătarii nr. 3 și nr. 4 se distribuie uniform.

Din grafic rezultă că în orele cu cea mai mare afluență se utilizează 6—8 ospătari, iar în orele cu afluență mai slabă — 2—4 ospătari.

Compararea celor două sisteme de lucru, scoate în evidență superioritatea celui de-al doilea sistem față de primul (vezi tabel nr. 3).

Aceasta se caracterizează prin numărul de ore-ospătari prestate conform necesității reale și atenuarea simțitoare a disproporțiilor de la o oră la alta.

Prin practicarea acestui sistem de lucru se realizează sporirea productivității muncii în unitățile de alimentație publică, ceea ce se răsfrînge implicit asupra scăderii nivelului relativ al cheltuielilor de circulație.

Din unele analize privitoare la sistemul de intrare la lucru a ospătarilor după grafic-orar, rezultă că în unitățile de alimentație publică din Capitală, de pildă, sînt mari rezerve de aplicare a acestui sistem. De remarcat faptul că, chiar dacă se aplică în unele unități de alimentație publică (în anul 1965 s-a introdus experimental în circa 16 din totalul unităților aparținînd T.A.P.L.-București), totuși graficele nu sînt întocmite în modul cel mai corespunzător, nu reflectă suficient variațiile în afluența consumatorilor.

De aceea, apreciem că aplicarea pe scară largă a acestui sistem de lucru trebuie să aibă loc prin însăși perfecționarea sa, ținîndu-se seamă, între altele, de tipul unităților de alimentație publică.

I. PĂUNESCU
lector, I.S.E. „V. I. Lenin" — București

Tabel nr. 1

	Orele															
	8—9	9—10	10—11	11—12	12—13	13—14	14—15	15—16	16—17	17—18	18—19	19—20	20—21	21—22	22—23	23—24
Volumul desfacerilor pe un ospătar	15	19	22	45	46	69	96	94	66	99	111	120	126	144	109	69
Numărul total de consumatori	8	10	12	24	25	37	51	50	35	53	59	64	67	77	58	37
Numărul de consumatori serviți de un ospătar	1	1,3	1,5	3	3,1	4,6	6,4	6,3	4,4	6,6	7,4	8	8,4	9,6	7,3	4,6

Tabel nr. 2

Ospătarii	8—9	9—10	10—11	11—12	12—13	13—14	14—15	15—16	16—17	17—18	18—19	19—20	20—21	21—22	22—23	23—24
Nr. 1	x	x	x	x	x	x	x	x								
Nr. 2	x	x	x	x	x	x	x	x								
Nr. 3				x	x	x	x				x	x	x	x		
Nr. 4						x	x	x				x	x	x	x	x
Nr. 5								x	x	x	x	x	x	x	x	
Nr. 6							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Nr. 7							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Nr. 8									x	x	x	x	x	x	x	x
Nr. 9									x	x	x	x	x	x	x	x
Nr. 10									x	x	x	x	x	x	x	x
Total ospătari	2	2	2	3	3	4	6	6	6	6	7	8	8	8	7	6

Tabel nr. 3

	8—9	9—10	10—11	11—12	12—13	13—14	14—15	15—16	16—17	17—18	18—19	19—20	20—21	21—22	22—23	23—24
Numărul total de consumatori	8	10	12	24	25	37	51	50	35	53	59	64	67	77	58	37
Numărul de ospătari	2	2	2	3	3	4	6	6	6	6	7	8	8	8	7	6
Numărul de consumatori serviți de un ospătar	4	5	6	8	8,3	9,3	8,5	8,3	5,8	8,8	8,4	8	8,4	9,6	8,3	6,2

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

Pe două șantiere de construcții-montaj

CUM ESTE FOLOSIT OȚELUL-BETON ?

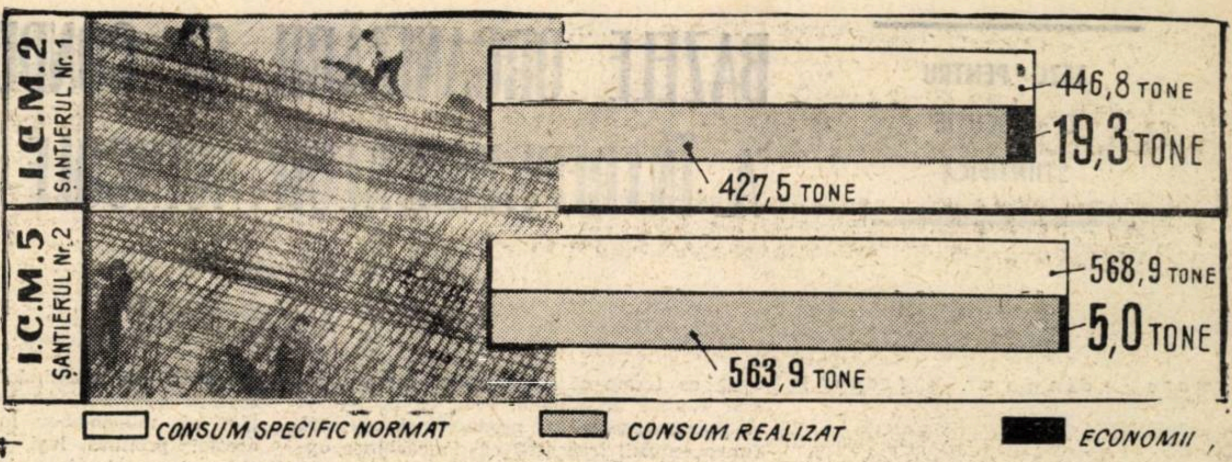

REDUCEREA substanțială a consumului de metal în construcții este o sarcină importantă trasată de Plenara C.C. al P.C.R. din 21–23 decembrie 1966 și subliniată din nou la Consfătuirea pe țară consacrată activității de proiectare în domeniul construcțiilor. Străduindu-se să traducă în viață această sarcină, lucrătorii Institutului „Proiect-București" au aplicat o serie de soluții constructive noi. Acestea se vor materializa în acest an într-o **economie de oțel-beton de 650 tone, față de indicatorii C.S.C.A.S.** Cantitatea economisită ar asigura armătura metalică pentru un număr de 600 apartamente.

O preocupare asemănătoare există și pe unele șantiere aparținînd întreprinderilor de construcții-montaj din Direcția generală de specialitate a Sfatului Popular al orașului București. La șantierul nr. 1 al I.C.M. 2, de exemplu, conducerea tehnică, colaborînd îndeaproape cu proiectantul, a găsit posibilitatea să aplice în construcții soluții mai eficiente, fapt ce i-a dat putința să înregistreze însemnate economii de metal. Mai mult, în scopul îngrădirii risipei de oțel, a fost creat un atelier special de fasonat oțelul-beton. Rezultatul : **în trimestrul I al acestui an, față de un consum planificat de 446,8 tone, s-a folosit la construcții numai 427,5 tone, rezultînd astfel o economie de 19,3 tone.**

Altfel se prezintă însă lucrurile pe șantierul nr. 2 al I.C.M. 5. Aici, prin introducerea sistemului centralizat, pe echipe a fasonării oțelului-beton s-a obținut în primele trei luni ale anului, o economie de 5 tone. Rezultatele puteau fi însă mult mai bune, dacă fasonarea oțelului-beton se centraliza nu pe echipe, ci la nivel de șantier sau zonă de activitate. În Bucureștii Noi, de pildă, există trei echipe de fierari betoniști. Una din ele putea să se specializeze numai în efectuarea operațiilor de fasonat. În plus, pe șantier se semnalează fenomene de risipă. S-au înregistrat cazuri cînd, din neglijența maiștrilor și a șefilor de lot, cantități însemnate de fier-beton au fost depozitate în condiții necorespunzătoare, degradîndu-se.

Din compararea situației celor două șantiere se degajă concluzia că este necesar ca întreprinderile de construcții-montaj să-și îndrepte atenția spre o judicioasă fasonare a oțelului-beton și, mai ales, spre aplicarea pe scară tot mai largă a soluțiilor industrializate – cale sigură de economisire a materialelor și, în deosebi, a metalului.

Petre GHEORGHIU

BANII CARE CONSUMĂ... BANI

DEZVOLTAREA economiei naționale este strins legată și de achiziționarea din import a unor importante cantități de materii prime, utilaje, scule și instalații cu un inalt nivel tehnic. La stabilirea planului de import trebuie să se țină seama de nevoile reale ale economiei, să se studieze cu atenție dacă unele necesități pot fi rezolvate de întreprinderile noastre, apelindu-se la import numai atunci cind produsele respective sint absolut necesare. Din păcate nu întotdeauna s-a ținut seamă de aceste cerințe. Așa după cum s-a arătat la Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerțului exterior unele ministere și intreprinderi, — continuind practica dăunătoare din anii anteriori, — au solicitat și în 1967 utilaje și materiale în cantități superioare celor necesare, apelînd la import chiar cind existau stocuri suficiente.

O analiză efectuată de organele de control și revizie din Ministerul Finanțelor a scos la iveală o serie de deficiențe care se manifestă pe această linie și care se reflectă în ultimă instanță în existența unor importante imobilizări in stocuri supranormative de diferite produse importate. Pentru aceste produse au fost cheltuite nerațional importante fonduri valutare.

Astfel, numai la un număr de 5 întreprinderi („23 August", „Vulcan", „I.P.R.S.-Băneasa", „Electromagnetica" și „Automatica") valoarea unor asemenea imobilizări se cifra la sfirșitul anului 1966, la peste 23 milioane lei. La aceeași dată existau în custodie la Baza de aprovizionare D.I.M.U. din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini produse provenite din import in valoare de 12,8 milioane lei.

● Sint, nu se consumă, dar se cumpără mereu...

PARADOXALĂ este situația de la Uzina „Vulcan" unde, ca urmare a determinării greșite a necesarului de cuțite de mortezat de către serviciul sculer șef, s-au importat din străinătate materiale in valoare de 1 243 mii lei, care au rămas in stoc supranormativ, fără mișcare. Iată un exemplu care ilustrează lipsa simțului de răspundere în determinarea necesarului din import : la cuțite modul 9, deși la data de 27 oct. 1964 existau în stoc 40 bucăți, în 1965 s-au mai achiziționat încă 32 cuțite, stocul crescind la 72 bucăți în valoare de 108 mii lei. În anii care au trecut de atunci nu s-a consumat nici o bucată din cantitățile existente. Totuși in 1966 au mai fost cerute din import încă 149 bucăți, în valoare de 236 mii lei valută.

Tot la această uzină s-a importat un betatron „Omnia", în valoare de 1 759 mii lei, care stă in stoc încă din anul 1961. Numai amortismentul plătit in acest interval de timp se ridică la 658 mii lei.

Cazuri asemănătoare se întilnesc și la alte întreprinderi.

Astfel, la Uzinele „23 August" au fost importate de cițiva ani 4 utilaje, in valoare de 690 mii lei (strung-revolver, mașină de șlefuit-danturat, mașină de frezat-filat și mașină de hornuit) care n-au fost folosite, fiind declarate disponibile in vederea redistribuirii lor, deoarece caracteristicile tehnice sint necorespunzătoare cerințelor uzinei. Pentru aceste utilaje s-au plătit amortizări de 179 mii lei, care au majorat în mod nejustificat cheltuielile de producție. De altfel, la această uzină s-a importat și în anul 1966 o mașină de rectificat, in valoare de 45 000 lei valută, care a fost declarată disponibilă avind alte caracteristici tehnice decit cele necesare.

● Import pentru... rebuturi

CAUZELE care au generat risipirea fondurilor valutare, proasta gospodărire și lipsa de eficiență a unor importuri își au originea in deficiențele manifestate la nivelul întreprinderilor, în special pe linia justei determinări a necesarului din import. Controlul efectuat asupra modului in care conducerile unor intreprinderi s-au preocupat pentru a analiza și determina cu discernămînt necesarul de materiale din import pe anul 1967, dovedește că unele dintre ele nesocotesc obligația de a folosi rațional fondurile valutare.

Această situație este determinată în unele cazuri de insuficienta preocupare manifestată în asigurarea deplinei corelări între planul sortimental de producție, normele de consum și necesarul de aprovizionat. La Uzinele „Vulcan", de exemplu, ca urmare a determinării necesarului din import de materiale și piese de schimb pe baza unor consumuri specifice superioare celor efectiv necesare, planul de import a fost majorat cu 455 mii lei valută, iar la I.I.S. „Automatica" s-au prevăzut aprovizionări suplimentare din import în scopul acoperirii unor rebuturi excesive. Astfel, la produsul „siguranțe automate" întreprinderea a prevăzut un import de materiale pentru rebuturi reprezentind 10% din întreaga cantitate de produse planificate a se fabrica.

La Uzinele „23 August", determinarea greșită a necesarului de aprovizionat la cuțitele de mortezat a dus la supraevaluarea nejustificată a cantităților ce trebuiau importate cu 33 723 cuțite în valoare de 136 mii lei valută. Cazuri similare de luare în calcul la determinarea necesarului din import a unor consumuri superioare s-au constatat și la Uzinele „Electronica", I.P.R.S.-Băneasa etc.

● Restanțele se acoperă prin noi solicitări

ÎN alte cazuri, folosirea nerațională a fondurilor valutare poate fi generată de neluarea in considerare la determinarea necesarului din import și la intocmirea fișelor tehnice a restanțelor in livrări din partea furnizorilor externi, care urmează a fi acoperite în perioada de plan. Astfel, Uzinele „23 August" au solicitat din import 260 filtre ulei, fără a ține seama că din cantitatea contractată pe anul precedent nu au sosit 72 filtre cu care trebuia diminuat importul pe 1967.

La Uzina de mașini electrice-București necesarul de import pe anul 1967 a fost majorat în mod nejustificat cu 49 motoare în valoare de 2 288 mii lei valută, datorită faptului că la calcul s-a omis stocul de 24 motoare existent la 31 decembrie 1966. Pe de altă parte, nu s-a ținut seamă că in primul trimestru al anului 1967, urmau a se primi 25 motoare în contul importurilor planificate și contractate în 1966.

Sint și cazuri (Grupul de uzine de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare, „Vulcan" și altele) cind deși după întocmirea fișelor au intervenit modificări ale planului de producție, care impuneau diminuarea necesarului de aprovizionat, conducerile intreprinderilor nu au avut grijă să facă modificările corespunzătoare, solicitind în continuare cantități sporite de produse. Este semnificativ cazul constatat la I.I.S. „Automatica", unde pentru asigurarea unui număr de 405 bucăți întrerupătoare automate DITA, in valoare de 637 mii lei valută, au fost întocmite fișe tehnice și s-au făcut prevederi in planurile de import atît la nivelul intreprinderii, cît și la cel al organului tutelar. Este lesne de înțeles ce efecte negative s-ar fi produs dacă înrteprinderea de comerț exterior angaja contractarea pe baza celor două fișe tehnice care se refereau in fond la acoperirea aceleiași necesități.

Exemplele citate dovedesc că pe linia folosirii raționale a fondurilor valutare este necesară o mai mare grijă pentru analizarea cu discernămînt a tuturor elementelor ce condiționează determinarea cerințelor reale ale importurilor. Totodată se impune o mai mare exigența din partea forurilor tutelare, precum și o intensificare a rolului pîrghiilor bancare și financiare în prevenirea folosirii neraționale a resurselor de import.

M. CALMAN

controlor revizor în Ministerul Finanțelor

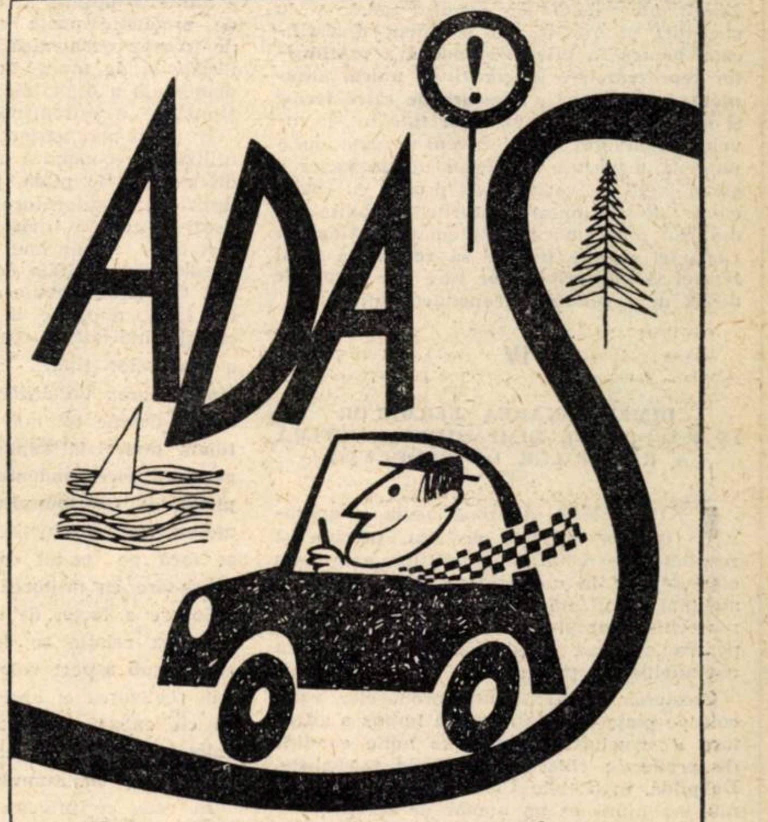

O măsură de prevedere asigurarea pentru cazurile de avarii și despăgubiri civile

TEZE PENTRU O DISCUȚIE ȘTIINȚIFICĂ

BAZELE ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII ȘTIINȚIFICE A ÎNTREPRINDERILOR AGRICOLE DE STAT

(Urmare din nr. trecut)

III

PROFILAREA FERMELOR ȘI A ÎNTREPRINDERILOR, O SARCINĂ PROPRIE

ORGANIZAREA științifică a producției presupune, de asemenea, o justă profilare și specializare a unităților pe baza unei structuri optime a ramurilor și culturilor. Ferma de stat trebuie să-și exercite din plin dreptul de decizie în acest domeniu, pentru ca sortimentul de produse pe care-l va livra să reflecte specificitatea condițiilor și posibilitățile concrete de care dispune. Din acest punct de vedere se cere îngustată sfera de intervenție a forurilor tutelare în rezolvarea problemei profilării întreprinderilor și a fermelor și extinsă sfera responsabilității unităților de producție, deoarece acestea din urmă sînt îndreptățite în primul rînd să cunoască și să pună în valoare rezervele reale de producție pe scară locală. Forurile tutelare, prin organele de concepție, vor trebui să organizeze, după părerea noastră în mod permanent „stații pilot" în diverse condiții zonale și cu structuri pe ramuri de producții diversificate, **pentru ca eficiența sporită a profilurilor reprezentative să constituie unicul argument de adoptare a acestora de către ferme și întreprinderi.** Tot forurilor tutelare, la nivelul regiunilor, le va reveni sarcina de a pune la dispoziția unităților de producție o gamă largă de variante de profile cu coeficienți de optimitate diferite, stabilite cu ajutorul programărilor matematice. **Alegerea variantei optime trebuie să revină în final fermei și întreprinderilor care vor răspunde direct de rezultatele economice obținute.**

IV

DIMENSIONAREA FERMELOR ÎN RAPORT DE DIMENSIUNEA OPTIMĂ A RAMURILOR DE PRODUCȚIE

EXPERIENȚA de pînă acum a gospodăriilor agricole de stat, precum și rezultatele cercetărilor științifice care s-au efectuat atît la noi în țară, cît și pe plan mondial, confirmă însemnătatea pe care o reprezintă suprafețele și efectivele optime pentru sporirea producției și reducerea cheltuielilor de producție.

Creșterea competitivități produselor agricole pe piața internațională a impus o adaptare a structurilor agrare la noile condiții de producție chiar și în țările capitaliste. De pildă, în Statele Unite, în ultimul deceniu, s-a ajuns ca un număr de aproximativ 100 000 din cele mai întinse ferme, sau 4,2% din numărul exploatațiilor agricole să cultive 1/4 din suprafața agricolă a țării și să asigure 1/3 din producția-marfă agricolă.

Prin însăși natura lor social-economică, întreprinderile agricole de stat nu întîmpină nici un impediment în proporționarea lor teritorială, în strînsă concordanță cu cerințele organizării științifice a producției. Dar pentru a transpune în practică cele mai raționale soluții, este necesar ca fiecare fermă și întreprindere să efectueze calcule economice cît mai riguroase, pe baza metodologiei și recomandărilor orientative transmise de către forurile tutelare.

Se știe că în trecut, din păcate, operațiunile de arondare și desarondare care se efectuau cu scopul asigurării unor perimetre teritoriale mai raționale nu au fost fundamentate pe nici un calcul prealabil. De cele mai multe ori dimensiunea întreprinderilor era fixată pe cale centrală, fără avizul întreprinderii în cauză. Consecințele negative ale soluțiilor administrative sînt prea binecunoscute astăzi pentru a nu depune eforturi însemnate pe linia generalizării soluțiilor fundamentate științific.

Unii specialiști din Departamentul gospodăriilor agricole de stat, evidențiind eficiența specializării și concentrării producției, opiniază că cele mai bune rezultate economice se pot obține în producția de cereale atunci cînd concentrăm cultura griului pe suprafețe de 2000 ha, iar cultura porumbului boabe pe suprafețe de 1500 ha. Fără a contesta justețea acestor concluzii ne punem totuși întrebarea: de ce dimensiunile orientative stabilite de Departamentul gospodăriilor agricole de stat pentru fermele cerealiere nu țin seama de nivelul concentrării optime a culturilor? Ținînd seama de faptul că în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 martie a.c. se prevede ca ferma să fie profilată pe un număr limitat de ramuri, ceea ce presupune ca totuși structura de producție să cuprindă cîteva culturi, înseamnă că dimensiunea optimă a unei ferme ar trebui să ajungă la suprafețe variind, în raport cu cultura conducătoare, între 2500 ha și 3000 ha. În mod legitim se ridică atunci o nouă problemă: sau suprafețele indicate nu sînt optime pentru culturile cerealiere, sau indicațiile orientative stabilite centralizat pentru fermele cerealiere nu sînt fundamentate științific.

V

FUNDAMENTAREA GESTIUNII ECONOMICE A PRODUCȚIEI PE BAZA RELAȚIEI „FACTOR—FACTOR" ȘI „FACTOR—PRODUS"

ORGANIZAREA rațională a producției presupune alegerea selectivă a celor mai raționale metode care să permită întreprinderii și fermei o utilizare cît mai economică a resurselor de care dispune. Stabilirea, cu ajutorul calculelor moderne, a limitelor optime în cadrul cărora unitatea de producție poate asigura indici ridicați de folosire economică a resurselor sale materiale și de muncă, reprezintă latura fundamentală a organizării și gestiunii pe baze științifice a întreprinderilor agricole.

În producția agricolă organizată rațional, utilizarea economică a mijloacelor tehnice de muncă, de pildă, presupune dreptul de decizie al conducătorului unității în a opta pentru anumite tipuri de tractoare, mașini, instalații, mecanisme etc. care corespund condițiilor specifice de muncă pe plan local. Opțiunea trebuie să reprezinte momentul final, după ce în prealabil s-au putut calcula indicatorii comparativi de eficiență a diverselor tipuri. În condițiile actuale, cînd dotarea unităților cu mijloace de producție devine tot mai intensivă, **orice cheltuială materială suplimentară trebuie să-și găsească corespondentul într-un rezultat suplimentar corespunzător.** Este evident că mecanizarea producției în ferme trebuie să se facă pe fondul corelației dintre ritmul de dotare cu mijloace tehnice și ritmul de reducere a forței de muncă utilizate. O asemenea relație se cere urmărită mai cu seamă sub aspect valoric, deoarece în cazul dat, realizarea ei apare cu atît mai dificilă cu cît există o deosebire mai mare între valoarea noilor mijloace tehnice investite în producție și cuantumul salariilor economisite.

În ceea ce privește utilizarea resurselor circulante, se ridică în fața conducerii unităților probleme de organizare și gestiune extrem de complexe. Fără a ne declara în favoarea reconsiderării așa-numitei legi a „fertilității descrescînde" în condițiile agriculturii socialiste, nu putem să nu constatăm că, militîndu-se în general împotriva acestei pretinse legi, s-a omis studierea chiar și a acelor împrejurări care pot determina relații parțiale ale unor asemenea legități. Or, asemenea relații se ivesc extrem de des atunci cînd are loc organizarea operativă a producției, în condițiile unui nivel relativ neschimbat al tehnicii. Dozarea necorelată a cantității și valorii îngrășămintelor, de pildă, cu volumul și valoarea producției obținute, sau aprecierea creșterii producției animale în afara raportului strict ce trebuie realizat cu cantitatea și valoarea furajelor administrate, vădesc lipsa de preocupare pentru o gestiune economică și științifică a întreprinderii. De aici rezultă că organizarea și conducerea științifică a producției nu presupune doar utilizarea unor tehnologii perfecționate și a unor mijloace de producție moderne mînuite de cadre pregătite, **ci presupune ca însăși cantitatea și calitatea mijloacelor puse în funcțiune să justifice participarea lor în condiții de economicitate maximă.** Raționalizarea producției agricole devine un imperativ economic permanent, un atribut necesar al superiorității potențiale a tipului socialist de întreprindere.

VI

UTILIZAREA OPTIMĂ A FORȚEI DE MUNCĂ ÎN FORME ORGANIZATORICE CORESPUNZĂTOARE

POTRIVIT măsurilor privind îmbunătățirea structurii gospodăriilor agricole de stat, se recomandă ca forța de muncă utilizată în procesele de producție ale fermelor să fie **permanentă.** Permanentizarea muncitorilor, însă, depinde în mare măsură de structura pe ramuri a fermei care să elimine, pe cît posibil, caracterul sezonier al muncii, precum și de posibilitatea de mecanizare complexă a producției pe baza unei dotări corespunzătoare. Cum structura pe ramuri și culturi a fermelor va fi desigur diferită, iar mecanizarea complexă nu va putea fi generalizată imediat în toate ramurile și culturile, unitățile vor fi puse în situația de a folosi, în proporții diferite, și forță de muncă sezonieră sau zilieră.

În ceea ce privește formele de organizare a muncii, recenta hotărîre lasă la aprecierea fermelor rezolvarea concretă a acestei probleme, recomandîndu-se a se ține seama de experiența proprie în domeniul respectiv, precum și de experiența existentă în țările cu o agricultură avansată.

Deși s-ar părea că prin organizarea fermelor, vechile formațiuni de muncă, brigăzile și echipele nu-și mai găsesc o justificare funcțională, părerea noastră în această privință cuprinde anumite rezerve cu privire la oportunitatea eliminării lor complete din practica întreprinderilor agricole de stat. Este necesar ca pe baza studiilor care se vor face și a experimentării diverselor variante de structură a fermelor în cadrul „stațiilor pilot", să se stabilească formele pe care organizarea muncii le poate îmbrăca în diversele ramuri de producție.

În ceea ce privește principiile de utilizare rațională a forței de muncă, acestea trebuie urmărite și aplicate cu aceeași consecvență, pentru respectarea strictă a tehnologiei aplicate și ridicarea forței productive a muncii. Determinarea cantitativă a resurselor de muncă necesare pe lucrări, dimensionarea rațională a diferitelor formațiuni ce se vor folosi pe bază de calcule analitice de producție, utilizarea largă a cooperării și diviziunii muncii în organizarea diverselor procese de muncă etc. constituie tot atîtea elemente ale raționalizării științifice a muncii în cadrul întreprinderilor agricole de stat. În plus, apare tot mai actuală cercetarea sociologică în cadrul unităților agricole pentru a se putea ține seama în organizarea științifică a producției nu numai de cerințele economice, ci și de cele social-psihologice ale colectivităților ce activează în producție.

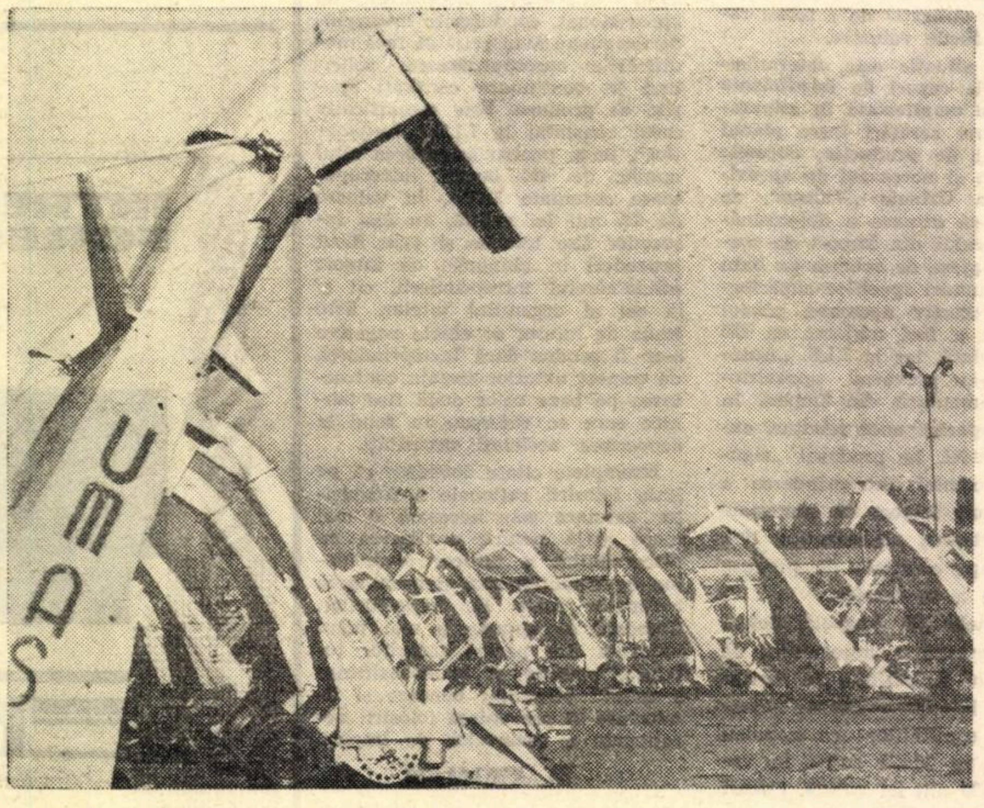

Un nou lot de combine C.S.U.

VII

FORME DE SALARIZARE CÎT MAI STIMULATIVE

EXAGERAREA rolului normelor individuale de muncă în stabilirea sistemului de salarizare a muncitorilor din gospodăriile agricole de stat a diminuat posibilitățile de sporire a cointeresării materiale a muncitorilor în creșterea producției.

În mod just s-a preconizat ca pe viitor cointeresarea materială a întregului personal permanent din întreprinderile agricole de stat să se bazeze pe rezultatele în producție și pe rezultatele financiare ale fiecărei ferme. Pe lîngă salarizarea de bază, concretizată prin salarizarea tarifară, toți lucrătorii vor participa la distribuirea beneficiilor obținute de unități, alături de premierea acordată pentru sporirea producției vegetale și animale. În ceeace privește muncitorii temporari experiența de pînă acum a evidențiat necesitatea găsirii unor forme de salarizare mai simple și mai corelate cu cantitatea și calitatea lucrărilor efectuate. În acest sens aplicarea **acordului global** ni se pare ca răspunzînd în mai mare măsură cerințelor de simplificare a evidenței zilnice a muncii individuale depuse de fiecare muncitor și de scurtare a termenelor de executare a lucrărilor. Drepturile largi acordate șefului de fermă pentru a stabili forme și sisteme de salarizare corespunzătoare, atît condițiilor specifice locale cît și diverselor împrejurări ivite, va avea o influență pozitivă asupra îndeplinirii în timp util a întregului complex de lucrări din fermă și, concomitent cu aceasta, asupra întăririi disciplinei muncitorilor și stabilității lor.

★

Măsurile cuprinse în Hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea conducerii, planificării, finanțării și organizării gospodăriilor agricole de stat se referă la o sferă mult mai largă de probleme decît cele ce fac obiectul considerațiunilor noastre în prezentul material. Abordarea unora din aceste probleme s-a făcut cu scopul de a pune în discuție o seamă de teze asupra cărora este potrivit a ne pronunța în faza experimentală a noului sistem de organizare și conducere a întreprinderilor agricole de stat. Pe această cale sperăm să concentrăm forțele științifice ale țării în domeniul organizării și conducerii științifice a producției și a muncii din agricultură în vederea utilizării părerilor lor la conturarea și precizarea rezolvărilor practice care vor fi date problemelor referitoare la perfecționarea și modernizarea organizării și conducerii unităților sectorului agricol de stat.

dr. V. V. TOPOR

DEZBATERI

UN SERVICIU (BIROU) PREȚ DE COST

ÎNTRE instrumentele de bază folosite în activitatea de conducere a unităților industriale, un loc de prim ordin revine prețului de cost. De aceea, în cadrul acțiunii privind organizarea științifică a producției și a muncii ce se desfășoară în întreprinderile industriale, o mare atenție trebuie să se acorde examinării modului cum sînt organizate planificarea, evidența și analiza îndeplinirii planului privind prețul de cost și, pe această bază, să se elaboreze propuneri menite să contribuie la perfecționarea muncii în acest domeniu.

Potrivit reglementărilor cuprinse în actele normative în vigoare (Regulile de bază și Regulamentul pentru organizarea și funcționarea întreprinderilor industriale din ramura construcțiilor de mașini și industria electrotehnică — anexa 1/14 la H.C.M. nr. 1053/1960), activitatea privind prețul de cost este împărțită la două compartimente distincte din cadrul întreprinderii și anume:

— serviciul planificare — pentru partea privind prețul de cost planificat, prețul de vînzare și întocmirea dărilor de seamă statistice;

— serviciul contabilitate, pentru partea privind prețul de cost efectiv al produselor.

După părerea mea, acest mod de organizare nu răspunde unor importante necesități de ordin practic. În afară de faptul că este deosebit de greoi, el dă naștere la paralelisme în execuția lucrărilor, la moduri diferite de gîndire și execuție după cum este vorba de preț de cost planificat sau preț de cost efectiv, la întîrzieri în finalizarea rezultatelor economice, ceea ce are ca urmare imposibilitatea adîncirii analizei.

Astfel, pentru întocmirea dării de seamă IND Pc — ca și a bilanțului — este necesar să se calculeze valoarea producției-marfă la preț de cost planificat, valoarea producției-marfă în condițiile prețului de cost efectiv al anului de bază și valoarea producției-marfă la preț de cost efectiv al perioadei de plan. Pentru decontarea producției, în special la comenzile ce se execută și se predau parțial într-o lună, se folosesc prețurile de cost planificate.

În scopul elaborării acestor lucrări se desfășoară o muncă în paralel: la serviciul plan și la serviciul contabilității (serviciul plan fiind obligat să calculeze prețul de cost planificat pentru fiecare comandă în parte, iar serviciul contabilității, la rîndul său, să calculeze cota de S.D.V. aferentă fiecărei comenzi pentru a o introduce în costuri și să folosească prețul de cost planificat pentru comenzile care nu se închid — executate și decontate parțial).

Pentru a evita paralelismele, în uzina noastră s-a ajuns la soluția ca lucrările menționate mai sus să se execute numai într-un singur loc, respectiv la serviciul plan, iar serviciul contabilitate să primească de la acesta datele necesare pentru lucrările sale.

De asemenea, în planificarea, evidența și calcularea prețului de cost al producției industriale, o deosebită importanță o are prețul de cost efectiv unitar al unui produs; el este folosit pentru calcularea producției în condițiile anului de bază — pentru determinarea produselor la care s-au înregistrat pierderi — precum și pentru adîncirea analizei costurilor efective pe perioada de plan. Regulile de bază menționează că „în cazul metodei pe comenzi, stabilirea prețului de cost efectiv al unității de produs sau de lucrări, se efectuează după terminarea comenzii prin împărțirea cheltuielilor de producție colectate pe articole de calculație la cantitatea de produse (piese) fabricate".

Dacă ținem seama că pentru același produs într-o perioadă de un trimestru sau an se lansează mai multe comenzi de execuție, apare ca o concluzie firească că produsul respectiv poate să aibă tot atîtea prețuri de cost efective unitare cîte comenzi de execuție s-au lansat.

Este evident că asemenea prețuri de cost nu pot spune prea mult, deoarece ele pot varia sensibil după cum în perioada respectivă s-au produs sau nu dereglări în execuție, cheltuieli accidentale etc.

Mi se pare paradoxal faptul că unii metodologi contabili, sesizînd această lipsă de preciziune în Regulile de bază și în Regulament, opinează ca prețul de cost efectiv unitar pe produs, să nu fie calculat de serviciul contabilității, ci de alte servicii, eventual de un serviciu de statistică (care nu există), sau chiar de serviciul de planificare. În afară de faptul că într-o astfel de situație serviciilor de contabilitate li se rezervă rolul minor de simpli înregistratori ai unor documente de evidență primară, respectiv de colectare a unor costuri fără vreo analiză a ceea ce s-a colectat și a rezultatului final, după părerea mea, calculul prețului de cost efectiv unitar pe produs nu poate fi făcut în structura organizatorică actuală decît de serviciul contabilității, care are posibilitatea să sesizeze imediat, cu ocazia colectării costurilor, eventualele greșeli. În același timp, pentru ca un alt serviciu să calculeze prețul de cost efectiv unitar ar fi necesar ca acesta să-și organizeze, paralel cu serviciul contabilității, evidența cheltuielilor efective ale diferitelor comenzi pentru a putea calcula prețul de cost efectiv unitar al fiecărui produs.

● O soluție corespunzătoare

ÎN urma analizelor făcute la Uzina de pompe, s-a ajuns la concluzia că problemele de mai sus își pot găsi o rezolvare justă numai prin înființarea unui serviciu de preț de cost, în care să fie comasate compartimentul de preț de cost planificat de la serviciul planificare și compartimentul preț de cost efectiv (postcalcul) de la serviciul contabilității.

Înființarea unui astfel de serviciu (birou) nu necesită fonduri în plus pentru salarii. Totodată, prezintă cel puțin următoarele avantaje:

● asigurarea unei concepții unitare în ce privește prețul de cost planificat și prețul de cost efectiv;

● înlăturarea paralelismelor, care, în actuala formă de organizare, sînt inevitabile;

● adîncirea posibilităților de analiză a rezultatelor economice a întreprinderii; analiza va fi obligația unui compartiment unic, a serviciului de preț de cost, și nu a două compartimente, care adesea nu pot să-și sincronizeze lucrările;

● înlăturarea muncii în asalt din perioadele de sfîrșit de lună sau trimestru;

● încărcarea mai uniformă a personalului serviciilor planificare și contabilitate și lichidarea perioadelor de stagnare și a perioadelor de vîrf.

Necesitatea înființării unui serviciu (birou) de preț de cost, precum și înlăturarea fenomenelor semnalate mai sus se impune de urgență, ea contribuind la organizarea mai bună a muncii în ce privește planificarea, evidența și calcularea prețului de cost al producției industriale.

Ion BUNEA
șef serviciu planificare
Uzina de pompe București

Întreprinderea
6 MARTIE
Timișoara

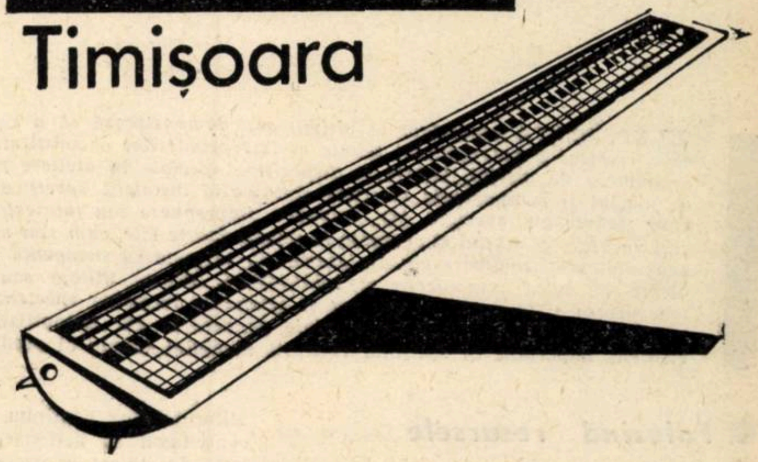

str. Circumvalațiunii nr. 8–12

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMENZI:

radianți industriali cu raze infraroșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitatea de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

IIR
SIBIU

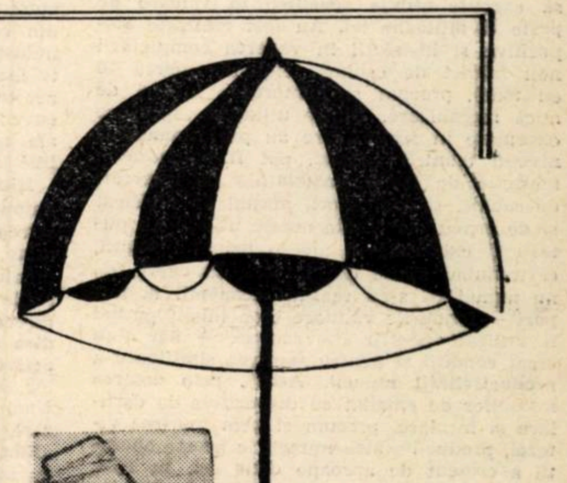

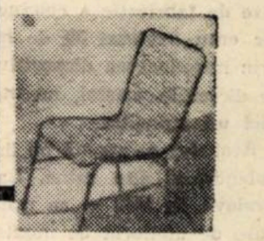

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ RAIONALĂ SIBIU

str. Abatorului nr. 2, telefon 13797

livrează pentru întreprinderi pe bază de comenzi:

● Saltele cu scamă lînă 190 x 90 x 15 cm;
● Perne cu scamă lînă 68 x 48 cm;
● Scaune fixe sau pliante cu ramă metalică. Șezutul și spatele cu umplutură de bandă țesută din fire P.V.C.;
● Mese și umbrele pliante pentru plaje, terase și grădini;
● Șezlonguri metalice basculante;
● Împrejmuiri din plasă sîrmă cu sau fără montanți.

CURIER

TEMELII...

● **Pe șantierul Combinatului petrochimic din Pitești s-au deschis lucrările la un nou obiectiv:** *complexul de piroliză* **care va realiza produse intermediare pentru fabricarea maselor plastice.**

● **În nordul țării,** *o nouă magistrală pentru transportul energiei electrice* **a început să se contureze pe traseul Cîmpulung Moldovenesc — Fundul Moldovei. Linia este destinată să alimenteze complexul minier care se dezvoltă în ultima localitate menționată.**

...ȘI RITMURI

● **Momente importante în desfășurarea altor lucrări de investiții:** *pe șantierul barajului de la Rovinari* **a început devierea rîului Jeleș, etapă decisivă pentru pregătirea intrării apelor Jiului pe noua lor albie;** *la marele laminor Bluming de 1300 de milimetri care se construiește la Hunedoara* **s-au încheiat lucrările la hala cuptoarelor adînci; a început montajul utilajelor** *la noua fabrică de metrologie și mecanică fină de la Uzina „Balanța" din Sibiu.* **Trăsătură comună: devansarea termenelor planificate cu 15—45 de zile.**

TEHNICĂ

● **La Uzina „Electroputere" din Craiova s-a trecut la** *fabricarea unei noi serii de transformatoare de 100 pînă la 1600 de kilovolți amperi.* **Printre caracteristici se înscrie un gabarit redus cu 15—20% față de tipurile realizate pînă acum în uzină.**

● **Instalațiile de foraj produse la Uzina „1 Mai" din Ploiești au permis pînă acum darea în exploatare** *a 6 sonde cu adîncimi mai mari de 5000 de metri.* **La Mărgineni și Brătești a început** *forarea altor două sonde spre zăcăminte aflate la peste 5 500 de metri adîncime.*

● *O instalație complet automatizată pentru vopsit* **(realizată în țară) a fost pusă în funcțiune la Uzina „Steagul roșu" din Brașov. Instalația reduce timpul de vopsire a unui agregat mare de la 19 minute la un minut, iar timpul de uscare de la 24 de ore la 20 de minute.**

TURISM — 1967

● **În apropiere de Tîrgu Secuiesc, în localitatea** *Cisar* **s-a creat** *o nouă stațiune climaterică.* **Aici, în timpul sezonului, vor putea fi cazați 1000 de turiști.**

● **Aproape în toate zonele premontane** *se construiesc campinguri.* **Printre acestea se remarcă prin poziția lor deosebit de pitorească campingurile de la Poiana Stampei-Suceava și Șag Timișești-Banat.**

● **7** *noi cabane* **au fost construite pe masivele muntoase din Făgăraș, Paring, Harghita. Menționăm printre acestea cabanele Cozia (muntele Cozia) și Brădet (muntele Harghita).**

CONSFĂTUIRI

● *Activitatea de documentare tehnică* **în sprijinul producției a făcut obiectul unei consfătuiri pe întreaga ramură a industriei constructoare de mașini. Consfătuirea a avut loc la Uzinele „Tractorul" din Brașov.**

● **Reprezentanți ai tuturor întreprinderilor din industria de pielărie și încălțăminte din țară s-au întrunit la Cluj într-o consfătuire care a dezbătut** *căile și mijloacele de eliminare a stocurilor supranormative și a cheltuielilor neeconomicoase.*

● **Două consfătuiri pe țară inițiate de Consiliul Superior al Agriculturii:** *prima consacrată modalităților de accelerare a procesului de chimizare a agriculturii* **a avut loc la Piatra Neamț, iar a doua la care s-au analizat** *rezultatele și obiectivele de viitor privind protecția muncii la lucrările agricole* **s-a desfășurat în Capitală.**

CURIER

AUTOUTILAREA – MIJLOC DE RIDICARE A NIVELULUI TEHNIC AL UZINEI

EXPERIENȚA acumulată în ultimii ani demonstrează că o sursă suplimentară de creștere a potențialului tehnic al întreprinderilor o constituie autoutilarea, adică executarea de mașini, utilaje și dispozitive speciale în ateliere proprii. În fabricația de mașini și echipamente electrice sînt multe instalații specifice legate de aplicarea unor tehnologii speciale (la bobinare, impregnare sau fabricația de colectoare), dar sînt necesare și mașini și agregate în număr foarte mic, cum sînt mașini pentru cabluri, acumulatoare, izolatoare etc. De asemenea, se pune cu stringență rezolvarea unor probleme de mică mecanizare și transporturi. Aceste utilaje sau elemente de mică mecanizare și transporturi nu pot fi executate în uzine specializate, tocmai datorită seriei mici și caracteristicilor speciale pe care le au. **Autoutilarea se dovedește un element important în sprijinul ridicării nivelului tehnic al producției.**

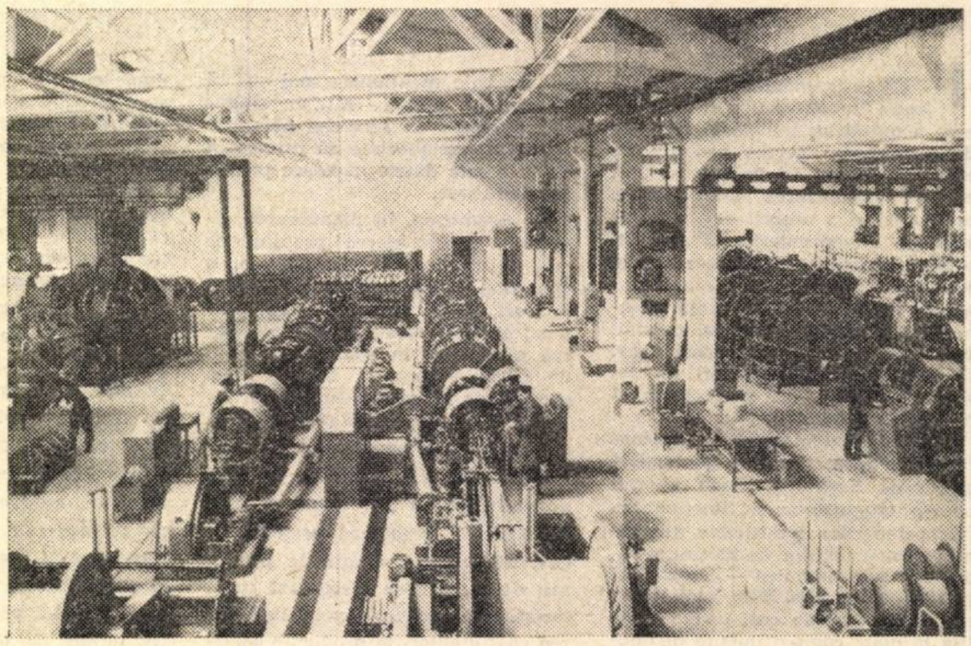

Fabrica de cabluri și materiale electroizolante – București. Hala mașinilor de înfuniat cabluri telefonice

Folosind resursele interne

APROAPE în toate întreprinderile electrotehnice au fost create în ultimii ani sectoare, ateliere sau grupe, care se ocupă de autoutilare. Unele au chiar compartimente speciale de proiectare, a căror mărime, organizare și activitate sînt diferite, în raport cu nevoile producției, interesul și preocuparea pe care o are conducerea uzinei față de problema autoutilării.

La **Fabrica de cabluri și materiale electroizolante-București** de exemplu, există o secție de autoutilare dotată cu 30 de mașini-unelte, unde lucrează peste 150 de salariați. Aici a fost organizat și un serviciu de proiectare. **În ultimii ani, această secție a reușit să execute utilaje specifice în valoare de peste 20 milioane lei.** Au fost realizate dispozitive și instalații în vederea completării noii fabrici de cabluri telefonice (circa 30 de tone), precum și numeroase lucrări de mică mecanizare. Dintre utilajele specifice executate în secție, care au performanțe la nivelul tehnicii actuale, pot fi enumerate: mașinile de izolat, instalațiile de încercări de cabluri și conductori, mașini de verificat și de armat etc. Toate aceste utilaje nu puteau fi executate în nici o uzină din țară, ci trebuiau aduse din import. În acest fel, **nu numai că s-au realizat economii la import** — fondurile valutare economisite putînd fi utilizate pentru alte scopuri — **dar s-au creat condiții și pentru sporirea simțitoare a productivității muncii.** Astfel, prin dotarea mașinilor de emailat cu dispozitive de derulare și înrolare, precum și prin mărirea vitezei, productivitatea muncii la aceste operații a crescut de aproape două ori. **În 1964, la operația de derulare și înrolare în diferite faze de fabricație a conductorilor și cablurilor erau necesari 30 de muncitori.** Acum, prin introducerea dispozitivelor de rebobinare direct la mașini, **nu mai este nevoie de nici un muncitor.**

Realizări de seamă pe linia autoutilării au dobîndit și alte uzine. La **„Electroputere"-Craiova, în 1966** — ca urmare a muncii depuse de atelierul de montaj pentru autoutilare (piesele și prelucrarea lor se efectuează în diferite sectoare de fabricație) — **s-au realizat utilaje în valoare de peste 5 milioane lei.** La Uzina de mașini electrice-București, s-a amenajat, prin autoutilare, un atelier modern de turnare centrifugală. Aici s-a executat, un cuptor de preîncălzire a pachetelor rotor, în vederea turnării coliviilor în flux continuu, o mașină de turnat centrifugal cu acționări complexe, o instalație de ridicat și transportat cu acționare electropneumatică etc. **Valoarea acestor lucrări s-a ridicat la circa 300 000 lei, dintre care 200 000 lei reprezintă lucrările de mică mecanizare.** Prin turnarea centrifugală, nu numai că a sporit productivitatea muncii, dar au fost înlăturate în mare măsură rebuturile și remanierile.

Un mare volum de muncă auxiliară

REZULTATELE BUNE obținute în întreprinderile menționate, ca și în altele, pledează în mod convingător să se meargă mai hotărît pe calea extinderii acțiunii de autoutilare — sarcină izvorîtă, de altfel, și din consfătuirea pe țară a lucrătorilor din industria constructoare de mașini. Din păcate însă, în unele întreprinderi electrotehnice acestei probleme nu i se acordă importanța cuvenită, conducerile tehnico-administrative ale acestora manifestînd încă o inexplicabilă inerție.

Dintr-o analiză mai atentă reiese că, prin autoutilare, ar putea să se rezolve în unele întreprinderi gîtuirile în producție, să se elimine, în mare măsură, munca auxiliară (domeniu în care, din păcate, ponderea muncitorilor este încă mare în totalul muncitorilor direct productivi), într-un cuvînt să se ridice nivelul tehnic al producției și întreaga activitate economică. În fabricația motoarelor electrice sînt de executat multe lucrări. Unele din ele ar putea fi dacă nu automatizate, cel puțin mecanizate. Dar la **Fabrica „Electromotor"-Timișoara** abia în ultimul an au început să apară preocupări — destul de timide — în direcția autoutilării. La **Fabrica „Electro-Mureș"**, de exemplu, în fabricația de bunuri de consum, ritmul de autoutilare este încă lent. La **Fabrica „Electroprecizia"-Săcele**, s-a executat un conveier pentru transportul pieselor necesare fabricației mașinilor electrice între operații pînă la produsul finit. **Lucrarea — realizată pe calea autoutilării** — avînd drept scop să asigure transporturile interne în fluxul de fabricație, este folosită însă în mică măsură. **Din cauza unor deficiențe organizatorice, conveierul stă în unele cazuri, în timp ce transporturile interne se efectuează manual prin folosirea a numeroase brațe de muncă auxiliare.**

În multe întreprinderi, mai ales în domeniul transportului intern, autoutilarea are un domeniu vast de activitate. **Aproximativ 3% din totalul salariaților din întreprinderile electrotehnice se ocupă cu transporturile interne, mijloacele folosite fiind cele clasice.** Dacă ar exista mai multă preocupare pentru confecționarea de cărucioare adaptate condițiilor specifice locurilor de muncă și pieselor, de benzi între operații și de conveiere de transport — utilaje ușor de realizat în atelierele de autoutilare — **s-ar putea economisi un mare volum de muncă, iar muncitorii care prestează în prezent transporturile interne ar putea fi îndrumați spre locuri productive.**

Firește, impulsionarea acțiunii de autoutilare depinde în mare măsură și de activitatea pe care o desfășoară direcția noastră generală, de sprijinul efectiv pe care-l dă întreprinderilor. De aceea ne propunem să acordăm în viitor o mai mare atenție acestei probleme. Avem în vedere, îndeosebi, înlesnirea, prin diferite mijloace, a unui circuit mai rapid al experienței și realizărilor unor întreprinderi, favorizarea schimburilor de proiecte sau de elemente tipizate, care pot fi utilizate în crearea de mașini sau de utilaje în atelierele proprii ale uzinelor pe care le coordonăm.

Criteriul de bază: preț de cost redus

CA și în activitatea generală a întreprinderilor, și în atelierele de autoutilare nu poate și nu trebuie să fie scăpat nici o clipă din vedere, criteriul economic. Ținînd seama de capacitatea limitată a acestor ateliere — chiar cînd ele sînt dotate corespunzător — **se impune ca lucrările ce urmează a fi efectuate să fie alese cu cel mai mare discernămînt.** În general, nu este recomandabil să se construiască poduri, macarale sau mobilier industrial — utilaje ce se realizează în întreprinderi profilate și specializate. De asemenea, este necesar ca atelierele de autoutilare să-și asigure, prin colaborări din afară sau din interiorul uzinei, construcții metalice, reductoare, șuruburi și altele, **iar capacitatea lor să fie folosită exclusiv pentru realizarea de mașini și utilaje specializate, care nu se produc în țară sau se procură din import.** Totodată, se cer luate asemenea măsuri tehnice și organizatorice, încît utilajele ce se realizează în atelierele de autoutilare **să fie obținute la un preț de cost redus, adică la prețuri comparabile cu produsele similare importate.** În acest scop, fiecare utilaj sau mașină ce urmează a fi realizată în atelierele de autoutilare ale întreprinderilor, trebuie să aibă la bază un calcul tehnico-economic judicios, încît să se obțină maximum de rezultate cu cheltuieli recuperabile într-un timp cît mai scurt.

Există condiții ca, paralel cu marile eforturi de investiții pe care le face statul pentru dezvoltarea și modernizarea întreprinderilor electrotehnice, să se intensifice acțiunea de autoutilare, ca sursă suplimentară de înzestrare a lor cu tehnică avansată.

ing. H. AREȘTEANU
director tehnic,
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

ORGANIZAREA – PREMISĂ A ÎNALTEI EFICIENȚE

(Urmare din pag. 3)

existente în prezent într-o singură magazie în cadrul depozitului central, a pavării căilor de acces etc.

Consecințe ale unor anomalii în planificare

ORGANIZAREA științifică a producției presupune crearea de loturi optime ce urmează a fi fabricate. Efectele economice ale prelucrării de loturi optime sînt bine cunoscute, cel puțin din punct de vedere teoretic. Acest adevăr elementar este uneori subapreciat, ceea ce are repercusiuni negative asupra activității întreprinderilor. Un exemplu concludent îl reprezintă sarcinile date Uzinei de mașini agricole din Craiova pentru producerea de greble rotative și de mașini de împrăștiat îngrășăminte organice în livezi. În acest an uzina are sarcină de plan să producă 113 greble rotative, iar în anii următori — o producție sub acest nivel. La asemenea cantități, producția nu poate fi temeinic organizată, iar prețul de cost va fi evident ridicat, întrucît cheltuielile pentru pregătirea fabricației sînt aceleași, indiferent de volumul de producție. Pe de altă parte, nici muncitorii nu-și pot organiza bine locul de muncă și căpăta îndemînarea necesară, ceea ce influențează negativ asupra nivelului productivității cu care lucrează. De asemenea și întreprinderile solicitate pentru a colabora la realizarea unor asemenea produse suportă, în cazul cînd acceptă, consecințele negative ce decurg din stabilirea unor sarcini atît de mici. Din această cauză, ele refuză atari colaborări sau le condiționează de contractarea unui număr mai mare de piese și subansamble. Chiar dacă s-ar lua în considerație numai aceste aspecte, și tot se justifică întrutotul solicitarea uzinei de a i se da sarcini care să-i permită stabilirea de loturi optime de produse.

O serie de greutăți în organizarea producției și, în consecință, în utilizarea deplină și productivă a timpului de lucru, sînt create întreprinderilor și prin înscrierea, în planul de producție, a fabricării mașinilor care trebuie de abia proiectate și asimilate. De exemplu, Uzina de mașini agricole din Craiova are sarcina să producă în acest an 20 de mașini pentru împrăștiat amendamente chimice, deși nici proiectarea acestora nu este gata. În mod practic uzina este pusă în situația de a nu putea să acorde suficientă atenție proiectării și pregătirii fabricației, întrucît trebuie să prezinte cît mai repede prototipul pentru omologare. În asemenea condiții orice încercare de a studia variante îmbunătățite față de modelul de referință este respinsă chiar de conducerea întreprinderii care, sub presiunea sarcinii de producție, cere, evident, scurtarea termenului de proiectare și asimilare. Deci, de la început se pornește de la un prototip cu performanțe minime, uneori chiar sub cele ale modelului. Pe de altă parte, întrucît omologarea și stabilirea prețului durează destul de mult timp, uzina este nevoită să treacă la realizarea produsului fără a mai aștepta eventualele observații de îmbunătățire. Desigur că nici pregătirea fabricației nu este cea optimă. De asemenea, colaborarea cu alte uzine nu poate fi realizată în condiții normale.

Pentru evitarea unor atari neajunsuri se impune ca direcțiile generale tutelare să studieze posibilitățile de a trasa întreprinderilor sarcini care să le permită stabilirea de loturi optime de fabricație, precum și de a nu da sarcini de producție atît timp cît produsele ce urmează a se fabrica nu sînt omologate.

SITUAȚIA din cele două întreprinderi, studiile întocmite evidențiază noi posibilități de sporire a producției și a productivității muncii, rezervele însemnate de reducere a prețului de cost și de creștere a rentabilității activității economice. Luarea de măsuri concrete pentru valorificarea cît mai rapidă a acestor rezerve, finalizarea acțiunilor preconizate constituie o necesitate de prim ordin, contribuind la adaptarea și mai profundă a organizării și conducerii producției la condițiile concrete.

In dezbatere: CURSUL DE ISTORIA DOCTRINELOR ECONOMICE

ECONOMETRIA ȘI NEOMARGINALISMUL ÎN GÎNDIREA ECONOMICĂ BURGHEZĂ CONTEMPORANĂ

NOUA tematică a capitolului consacrat principalelor probleme ale economiei politice contemporane (publicată în „Viața economică" nr. 17/1967) este mult îmbunătățită și reprezintă un solid punct de pornire pentru crearea unei imagini corespunzătoare asupra fenomenului gîndirii economice contemporane. Sînt de acord cu principiile metodologice puse la baza alcătuirii tematicii și cu modul de structurare și ponderare a materialului, cu divizarea în capitole.

Aș dori să-mi exprim punctul de vedere asupra unor aspecte pe care le consider susceptibile de îmbunătățire.

Econometria

În primul rînd, m-aș referi la locul acordat econometriei. Oare econometria, luată în general, poate fi situată pe același plan cu diferitele teorii despre economia țărilor capitaliste ?

Econometria reprezintă o încercare de măsurare și corelare matematică a fenomenelor economice, cu ajutorul unor tehnici specifice, încercare concretizată adesea în modele economico-matematice. Această măsurare matematică nu este proprie doar economiei politice burgheze ci, pornind desigur de la altă viziune teoretică, și celei marxiste. Prin urmare credem că, mai degrabă, putem vorbi despre **folosirea specifică a econometriei de către economiștii burghezi**, decît despre econometrie ca un curent de gîndire alături de keynesism și neoliberalism.

În cadrul tematicii, după părerea mea, problema tratării econometriei ar putea fi rezolvată astfel : **în prima parte a capitolului privind trăsăturile economiei politice burgheze contemporane, să se arate semnificația și conținutul angajării econometriei de către economiștii burghezi, funcția ce i se atribuie în acest context ; diferitele teorii econometrice burgheze să fie prezentate la locul potrivit. De pildă, putem vorbi despre teoria econometrică a creșterii a lui W. Leontieff, despre teoria econometrică de esență neomarginalistă elaborată de Morgenstern și Neumann etc.**

Locul neomarginalismului

Studiind tematica, nu apare clar de ce **neomarginalismul** este tratat în partea consacrată trăsăturilor generale și nu alături de alte teorii privind economia țărilor capitaliste dezvoltate. Locul criticii neomarginalismului s-ar afla, socot, imediat după expunerea problemelor legate de neoliberalism. Țin seama de faptul că concepția microeconomică a majorității neoliberalilor este neomarginalismul (fără a afirma prin aceasta că toți neomarginaliștii sînt neoliberali) și că ei găsesc aci o bună parte din argumentele folosite pentru apologierea „economiei libere de piață". Tot aici își va găsi, probabil, locul și ideea că după cum keynesismul și diferitele sale variante reprezintă principala concepție macroanalitică a economiei politice burgheze contemporane, **neomarginalismul este principala concepție microanalitică** proprie acesteia.

Cele spuse mai sus nu împiedică, desigur, tratarea semnificației folosirii **calculului marginal** (care nu se identifică cu doctrina economică neomarginalistă) pe scară tot mai largă. Aceasta în partea privitoare la trăsăturile generale ale economiei politice burgheze contemporane.

Dar Schumpeter ?

Pornind de la principiul metodologic just, pus la baza tematicii, anume că trebuie să ne concentrăm asupra aspectelor celor mai importante și asupra gînditorilor cei mai reprezentativi, credem că din cursul de istorie a doctrinelor nu poate lipsi expunerea concepției lui J.A. Schumpeter. Creator al unei vaste opere de analiză, autorul unei monumentale istorii a gîndirii economice, J. A. Schumpeter ar putea fi prezentat în felul următor :

În primul rînd, ar urma să se facă loc criticii concepției sale privitoare la ciclul capitalist. Mergînd pe linia inaugurată în economia politică burgheză de K. Wicksell, Schumpeter a publicat în 1912 „Teoria evoluției economice" și mai tîrziu „Ciclul de afaceri". El încearcă, în aceste lucrări, o explicație proprie a fenomenului crizelor economice și o clarificare originală a ciclurilor, punînd astfel baza teoriilor burgheze despre ciclul capitalist. Prin urmare, critica concepției sale mi se pare necesară.

În al doilea rînd, teoriile „societății industriale" ar putea fi contrapunctate cu părerea lui Schumpeter despre soarta istorică a modului de producție capitalist. Se știe că în „Capitalism, socialism și democrație", precum și în alte eseuri, el își manifestă explicit neîncrederea în șansele de supraviețuire a capitalismului dînd dreptate, sui generis, lui Marx. O asemenea concepție, ce comportă, prin caracterul ei **de fapt** apologetic, numeroase paradoxuri semnificative merită să fie supusă dezbaterii critice.

Aș încheia aceste scurte note cu propunerea ca titlul celei de-a doua părți a capitolului : „teorii burgheze despre economia țărilor **imperialiste**", să fie modificat în : „teorii burgheze despre economia țărilor **capitaliste dezvoltate**". titlu ce mi se pare mai cuprinzător și mai conform conținutului părții respective.

conf. univ. Armand POPPER

CUM POATE CREȘTE EFICIENȚA SEMINARIILOR ?

APRECIEM ca salutară inițiativa revistei „Viața economică" de a pune în discuție programele unor discipline de învățămînt, pentru conturarea în acest fel a celor mai bune soluții. Această inițiativă se înscrie, desigur, pe linia preocupărilor pentru perfecționarea învățămîntului superior economic. Din păcate, inițiativa aceasta este deocamdată singulară : ar fi fost necesară și utilă publicarea programelor și pentru alte discipline și mai ales a planurilor de învățămînt ale diferitelor secții sau facultăți pentru ca, prin comparație, să se poată mai bine aprecia măsura în care diferitele discipline ocupă ponderea cerută de profilul unui economist. În ce privește secția Economie politică, pe care o frecventăm, o asemenea publicitate ar fi evidențiat, de pildă, lipsa unor discipline noi, insuficiența spațiului acordat altora și, în sfîrșit, fragmentarea excesivă a unor discipline, interferențele și chiar suprapunerile dintre diferitele discipline de finanțe, statistică, evidență contabilă și altele.

Sîntem cu totul de acord cu ideea emisă în considerațiunile conf. dr. N. Ivanciu și conf. dr. I. Bulborea („Viața economică" nr. 10/1967) că istoria doctrinelor economice trebuie să contribuie în mai mare măsură decît pînă acum la lărgirea orizontului de cunoștințe ale studentului. Problematica și structura programei, așa cum apar din acest articol, reflectă în mod neîndoielnic o perfecționare nu numai față de manualul apărut în 1964, dar chiar și față de cursul audiat în anul universitar trecut.

Lărgirea spațiului acordat gîndirii economice din România dă posibilitatea unei mai profunde cunoașteri de către studenți a bogatei și valoroasei tradiții românești în acest domeniu, a luptei de idei dintre taberele opuse, a figurilor proeminente de militanți români pentru propășirea economică și socială a patriei.

Pentru noi studenții, însă, istoria doctrinelor economice prezintă și o altă importanță, mai mare decît aceea a transmiterii unor simple cunoștințe. Problemele dezbătute în cursul de istoria doctrinelor, discuțiile în seminarii, posibilitatea judecării și aprecierii prin propriile noastre posibilități — în contextul împrejurărlor istorice și în funcție de poziția de clasă a gînditorilor — a valorii și funcțiilor unei teorii economice sau a alteia, ne obligă să găsim argumente pro și contra uneia din ipoteze, ne face să înțelegem mai profund justețea învățăturii economice marxiste în procesul formării și dezvoltării ei istorice, justețea aplicării creatoare — pe baza unei analize complexe a situației noastre concrete — a învățăturii marxist-leniniste de către Partidul Comunist Român. Într-un cuvînt, contribuie într-o măsură însemnată la formarea și dezvoltarea gîndirii noastre proprii, pe baza unor principii de a căror justețe sîntem profund convinși.

A fi economist la nivelul exigențelor actuale și viitoare înseamnă în primul rînd a avea o vastă cultură economică, un pronunțat simț de orientare în rezolvarea unei sarcini concrete, un orizont larg.

Ținînd seama de cele de mai sus nu ne apare justificată reducerea problematicii seminariilor de istoria doctrinelor economice și menținerea lor numai la secțiunea despre gîndirea economică românească sugerată în articolul citat. Dimpotrivă, dorința, în repetate rînduri exprimată de studenți, este ca la această disciplină să se analizeze în seminarii **o mai mare varietate de probleme**, actualul sistem de ținere a seminariilor la două săptămîni apărînd ca insuficient.

Cu privire la modul de pregătire și desfășurare a seminariilor în general, deci și a seminarului de istoria doctrinelor economice, avem unele observații. De regulă, planul de seminar cu problematica discuției și bibliografia recomandată se afișează cu 1—2 săptămîni înainte de ținerea seminarului. Adesea, pentru o singură temă se indică **fragmente** din 5—6, și uneori 10—15 lucrări (îndeosebi la seminarul special de Economie politică). Acest sistem de recomandare a bibliografiei, pe lîngă că solicită mult timp, are marele dezavantaj că nu permite formarea unei imagini de ansamblu asupra unei lucrări sau a operei unui gînditor. După 5 ani de studii ne aflăm în situația de a nu fi citit integral nici o scriere economică, nici chiar a clasicilor marxism-leninismului. Dacă de pildă, seminariile de istoria doctrinelor, unele seminarii de economie politică etc. și-ar propune discutarea unei cărți mai importante, a operei unui gînditor pe baza lecturii integrale a acestora, lacuna sus-menționată ar fi în mare parte înlăturată. Reeditările de opere economice ale clasicilor marxism-leninismului, ale clasicilor economiei politice burgheze și ale unor gînditori români ar permite un astfel de mod de seminarizare cu condiția ca întreaga bibliografie ce se va studia în întregul an **să fie recomandată la începutul anului universitar, o dată cu planul de seminar pe întregul an. Aceasta ar acorda o mai mare independență studentului în organizarea lecturilor sale, ar solicita capacitatea lui de discernămînt și apreciere, ar facilita un studiu individual sistematic.**

Aurel TASE, Mircea ȘERBAN și Eugen PREDA
studenți, Facultatea de economie generală

GLOSAR AL DICȚIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

(Urmare din nr. trecut)

R

rabat
raionare
ramură a economiei naționale
randament
raporturi de producție (vezi relații de producție)
raporturi de schimb
raritate (legea)
rată (accepțiune generală)
rata acumulării (vezi acumularea)
rata acumulărilor bănești
rata beneficiului
rata dobînzii
rata plusprodusului
rata plusvalorii
rata mijlocie a profitului (vezi legea egalizării ratei profitului)
rata rentei (vezi renta funciară)
rata rentabilității (vezi rata beneficiului)
rata scontului
rămășițe feudale
raționalizări
război
— comercial
— vamal
război rece
răzeș
realizare (a producției)
reașezare a prețurilor
rebut
recesiune
reclamă
recompensă
reconversiune
redevență
reevaluare
redistribuirea venitului național
refacere economică
reformă
— economică
— agrară
— în capitalism
— în țările slab desvoltate
— în România
— monetară (bănească)
— în capitalism
— în socialism
— în România
reformism
regim burghezo-moșieresc
regim de economii
„Regulamentul organic"
reglare (a producției...)
relații economice
relații economice între țări
relații funcționale în economie
relații de producție
— accepțiune generală
— în comuna primitivă
— comuniste
— capitaliste
— feudale
— sclavagiste
— socialiste
— de tranziție
relații umane (teorie)
remunerare
rentabilitate
— în capitalism
— în socialism
rentă funciară (accepțiune generală)
— absolută
— diferențială
— în capitalism
— în socialism
renta consumatorului
rentă feudală
— în muncă
— în produse
— în bani
rentă funciară, în industria extractivă, de pe terenurile de construcții
rentă de monopol
rentier
reparație
— capitală
— curentă
— mijlocie
repartiția venitului național
repartiție (ca sferă a reproducției)
repartizarea teritorială a forțelor de producție
reproducție
— accepțiune generală
— lărgită
— simplă
— a produsului social
— a forței de muncă
— a relațiilor de producție
— în capitalism
— în socialism
resurse
— financiare
— materiale
— de muncă
— naturale
retribuire
— în capitalism
— în socialism
revoluție industrială
revoluție socială
revoluție științifică-tehnică
revoltă
revoluție în venituri (teorie)
rezervă bugetară
rezervă de plan
rezerve interne
rezerve de stat
ritm de creștere
ritm al dezvoltării economice
ritm al sporului
ritm mediu
ritmicitate
rolul economic al statului
— capitalist
— socialist
— în țările recent eliberate
romantism economic
rotația
— capitalului
— fondurilor de producție
— mijloacelor circulante
rumân
rușfeturi

(va urma)

FINANŢAREA DEPĂŞIRILOR PLANULUI DE INVESTIŢII

ÎN baza art. 46 din H.C.M. nr. 2980/1966 privind aprobarea planului de stat pe 1967 au fost elaborate de Banca de Investiţii Instrucţiunile nr. 166 C. 1 din 28 martie 1967, prin care se aduc unele precizări cu privire la modul în care se pot solicita suplimentări ale planului de investiţii din fondurile prevăzute în acest scop ca rezervă pusă la dispoziţia Băncii de Investiţii.

Condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească titularul de investiţii care solicită fonduri suplimentare din această rezervă se referă în primul rînd la obligaţia asigurării recuperării nerealizărilor din anul 1966 şi aceasta în special la obiectivele nominalizate în „lista de titluri a obiectivelor de investiţii pe anul 1967". Totodată, după cum se precizează în reglementările apărute, se poate finanţa suplimentar şi montarea unui **volum mai mare de utilaje** pentru a se asigura grăbirea punerii în funcţiune a capacităţilor de producţie.

În ceea ce priveşte obiectivele care au termen de punere în funcţiune în anul 1967, chiar dacă prezintă unele întîrzieri din anul 1966, titularii trebuie să asigure finanţarea eventualelor depăşiri din volumul total de investiţii aprobat pe anul 1967, cu ocazia virărilor ce se efectuează în conformitate cu H.C.M. nr. 2000/1965. În acelaşi mod se vor asigura fondurile şi pentru lucrările care trebuiau terminate pînă la 31.XII.1966 şi nu au fost prevăzute în planul pe anul 1967; ele se vor putea finanţa din volumul total de investiţii.

Numai în cazurile cînd fondurile prevăzute prin plan unor titulari de investiţii nu sînt suficiente pentru punerea în funcţiune şi terminarea unor obiective productive planificate (sau pentru recuperarea rămînerilor în urmă şi continuarea acestora) se poate apela la rezerva pusă la dispoziţia Băncii de Investiţii.

În orice caz, la aceste obiective stadiul de realizare şi ritmul de execuţie trebuie să asigure depăşirea planului de investiţii cu volumul solicitat, precizîndu-se totodată concret obiectele la care se vor produce aceste depăşiri.

Titularul trebuie să obţină de la conducerea ministerului sau sfatului popular regional care tutelează organizaţia de construcţii-montaj acordul privind posibilităţile de depăşire a planului pe aceste şantiere, precum şi asigurarea cu materiale a lucrărilor, ţinînd seamă că repartiţiile suplimentare de materiale de construcţii se acordă începînd din semestrul II/1967.

Se precizează, de asemenea, că lucrările din lista de acţiuni, atît cele care sînt neterminate şi în continuare cît şi cele noi ce se încep în 1967, nu se pot suplimenta din acest fond de rezervă, ele trebuind să fie acoperite în exclusivitate din fondurile prevăzute prin plan în lista de acţiuni.

Banca de Investiţii a luat o serie de măsuri care să ducă la depăşirea planului de investiţii pe total titular. Astfel cererile titularilor de investiţii pentru solicitarea de fonduri suplimentare sînt luate în evidenţă chiar şi înainte de a se ajunge la stadiul de epuizare a fondurilor prevăzute în plan. Aceste măsuri vor da posibilitatea ca pînă la data cînd se va stabili realizarea preliminată a planului pe anul 1967 să poată fi angajate ferm fondurile suplimentare solicitate, ţinîndu-se seamă bineînţeles în primul rînd de posibilităţile de virare între titluri.

Finanţarea suplimentărilor ce se solicită este condiţionată de respectarea valorii totale de deviz aprobate pentru fiecare investiţie în parte, precum şi a executării numai a obiectelor cuprinse în documentaţiile tehnico-economice respective.

V. PREDA

COMPENSAŢIA INTRE ORGANIZAŢIILE SOCIALISTE

ESTE cunoscut faptul că, în raporturile dintre organizaţiile socialiste, este interzisă compensaţia ca mijloc de stingere a obligaţiilor, deoarece prin aceasta nu s-ar permite supravegherea modului în care organizaţiile socialiste îndeplinesc sarcinile de plan şi nici nu s-ar putea urmări felul în care organizaţiile socialiste înţeleg să folosească mijloacele băneşti.

Cu toate acestea, Decretul nr. 265/1949 art. 25 prevede existenţa a două situaţii în care este admisă compensaţia între organizaţiile socialiste şi anume:

— compensaţii reciproce prin intermediul Băncii Naţionale pentru plăţile dintre întreprinderile şi organizaţiile economice din aceeaşi localitate, care au legături cu caracter de continuitate;

— compensaţii directe, pe baza soldurilor operaţiunilor corespunzătoare, între întreprinderile şi organizaţiile economice, din aceeaşi localitate sau din localităţi diferite, care au legături economice şi decontări reciproce.

Faţă de precizările de mai sus, Primul Arbitru de Stat, în exercitarea dreptului de control, prin Decizia nr. 613 din 21 martie 1967 a statuat că **în situaţia în care, în executarea unui contract se efectuează livrări succesive în legătură cu care beneficiarul formulează pretenţii rezultînd din faptul că la o anumită cantitate de produse s-au constatat lipsuri cantitative sau calitative, iar furnizorul, la rîndul său, formulează pretenţii izvorîte din împrejurarea că la o altă cantitate de marfă s-a facturat mai puţin sau nu s-a achitat integral factura emisă, una din părţi poate opune creanţa sa în acoperirea creanţei celeilalte părţi. În această situaţie, plata se va face în final, numai pentru diferenţa dintre cele două creanţe: aceasta deoarece, în cazul livrărilor succesive, datoriile respective nu provin din operaţii distincte**, astfel că între părţi nu intervine o compensaţie prevăzută de Codul civil (art. 1413), neaplicabilă în raporturile dintre organizaţiile socialiste, ci o decontare finală făcută după o serie de livrări succesive a căror plată, deşi s-a efectuat imediat la livrare şi facturare, pe baza datelor furnizorului, poate suferi unele modificări după terminarea unei perioade de livrare, iar un atare mod de regularizare a creanţelor nu împiedică controlul prin leu.

În speţă, reclamanta beneficiară a primit de la pîrîta furnizoare, cu o factură, două produse. Constatînd că la un produs furnizoarea i-a facturat cu un preţ mai mare, iar la altul cu un preţ mai mic, a cerut organului arbitral obligarea pîrîtei la restituirea diferenţei dintre cele două sume. Organul arbitral, dînd o interpretare greşită principiului inadmisibilităţii compensaţiei în raporturile dintre organizaţiile socialiste, nu a admis acţiunea astfel cum a fost formulată, ci a obligat pe pîrîtă să restituie întreaga sumă încasată în plus la primul produs. Este tocmai ceea ce a determinat pe Primul Arbitru de Stat, prin decizia sus-citată, să dispună anularea hotărîrii şi rearbitrarea litigiului.

Faţă de precizarea, de principiu, făcută de Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 613/1967, la care ne-am referit, socotim util să amintim că, **chiar în cazul compensării unor sume derivînd dintr-un contract executat prin livrări succesive, nu se vor putea compensa sumele datorate drept diferenţă de preţ cu cele datorate cu titlu de daune pentru lipsuri cantitative sau calitative sau pentru întîrzierea în livrare.**

În cazul în care, în timpul soluţionării unui litigiu, se constată că unele părţi îşi datorează reciproc sume de bani, organele arbitrale vor stabili sumele de bani pe care fiecare parte le datorează celeilalte, ca urmare a răspunderii proprii în executarea obligaţiilor ce-i revin, astfel ca Banca să poată îndeplini fără nici o dificultate controlul prin leu, iar fiecare parte să-şi poată înregistra în contabilitate urmările patrimoniale ale neexecutării complet, la timp şi de calitate corespunzătoare a obligaţiilor contractuale *).

V. PRISĂCARU

*) Cele de mai sus nu au făcut obiectul compensaţiei reglementată prin Decizia B.N.R. nr. 536/1950.

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

REMUNERAREA PE BAZĂ DE REMIZĂ IN SECTORUL DE DESFACERE A LEGUMELOR ŞI FRUCTELOR

PRIN H.C.M. 802/1965 s-a reglementat remunerarea pe bază de cote procentuale şi tarife în unele unităţi ale comerţului de stat şi cooperatist. În legătură cu aplicarea acestei hotărîri, în sectorul comerţului de legume şi fructe s-au emis mai multe acte normative, atît de Centrocoop cît şi de Departamentul pentru valorificarea legumelor şi fructelor. Mai mulţi cititori ne-au cerut unele precizări cu privire la condiţiile de încadrare a remizierilor în acest sector, precum şi asupra drepturilor lor legale.

● În care unităţi se poate aplica remunerarea pe bază de remiză şi care e procedura de angajare a remizierilor?

În sectorul de legume şi fructe, remuneraţia pe bază de cote procentuale (remiză) se poate aplica la toate unităţile (inclusiv unităţi mobile) de desfacere cu amănuntul, în afară de magazinele mari, centrale, sau în cele în care se practică forme speciale de servire (autoservire, comenzi prealabile etc.).

Angajarea remizierilor se face pe bază de contracte scrise de muncă, în condiţiile art. 12—14 din Codul Muncii, de regulă pe durată nedeterminată; acestea trebuie să prevadă toate elementele necesare determinării drepturilor şi obligaţiilor pe care le au atît angajaţii, cît şi întreprinderea care angajează.

Numărul angajaţilor dintr-o unitate se stabileşte corespunzător volumului de desfacere planificat.

Dispoziţiile normative în materie prevăd că angajaţii cu remunerarea procentuală pot fi ajutaţi în activitatea lor de membri de familie (soţ, soţie, fraţi, surori, părinţi, socri şi copii), **cu condiţia să fie înscrişi nominal în contractul de muncă semnat de titular**, fără însă ca aceştia să fie consideraţi angajaţi.

Precizările emise de Departamentul pentru valorificarea legumelor şi fructelor la instrucţiunile nr. 24610/1965 ale Centrocoop prevăd că „Angajarea celor care nu îndeplinesc condiţiile prevăzute în actele normative în vigoare privind gestionarea de bunuri materiale din organizaţiile socialiste este cu desăvîrşire interzisă". Acestor angajaţi li se aplică întru totul Regulamentul privind angajarea, drepturile, obligaţiile şi răspunderea gestionarilor de bunuri materiale, aprobat prin H.C.M. nr. 463/1960.

● Cum se stabilesc cotele procentuale?

În cadrul cotelor procentuale maxime (care variază de la 1,75% la 9,75%) stabilite prin actele normative, cotele concrete pe unităţi se precizează de conducerile oficiilor raionale pentru valorificarea legumelor şi fructelor, cu aprobarea întreprinderilor regionale tutelare, la începutul fiecărui an sau sezon. Aceste cote, care trebuie comunicate angajaţilor cu trei zile înainte de intrarea lor în vigoare, nu pot fi modificate în cursul anului sau sezonului respectiv, decît în cazuri excepţionale (reorganizarea unităţii, schimbarea sortimentelor care se desfac etc.).

La stabilirea cotelor procentuale pe unităţi, oficiile raionale trebuie să ţină seama de următoarele elemente: specificul unităţii, sortimentul mărfurilor, volumul desfacerilor, cotele de rabat comercial, mărimea colectivului, cheltuielile privind întreţinerea localului etc. Cotele astfel stabilite pot fi majorate cu pînă la 20% pentru desfacerea produselor în incinta stadioanelor, ştrandurilor, tîrgurilor etc.

În cazul în care o unitate desface mărfuri cu cote procentuale diferite, iar evidenţa nu poate fi ţinută pe categorii de mărfuri, în funcţie de ponderea la vînzare a diferitelor sortimente se stabilesc cote procentuale unice pe unitate.

● Care e destinaţia şi cum se utilizează cota de 20% din remiză?

Pentru repartizarea cotei procentuale şi a altor drepturi, cuvenite unui colectiv de angajaţi remizieri, aceştia sînt încadraţi — orientativ — cu salarii tarifare de către comisiile tehnice de încadrare, care funcţionează în cadrul întreprinderilor. Drepturile băneşti efective se calculează însă în funcţie de volumul vînzărilor realizate, cărora li se aplică cota procentuală stabilită. Din sumele astfel realizate, angajaţii în cauză suportă unele cheltuieli privind funcţionarea unităţii şi anume: taxele pentru apă, canal, gunoi şi hornărit; cheltuieli pentru curăţenia localului şi a bunurilor din dotare; cheltuieli privind transportarea mărfurilor uşoare pentru care nu sînt necesare mijloacele hipo sau auto; cheltuieli de birou şi telefon; perisabilităţi; micile reparaţii cum ar fi: înlocuirea geamurilor sparte, repararea broaştelor de la uşi etc.; încălzitul localului. Aceste cheltuieli fiind evaluate la 20% din totalul drepturilor băneşti cuvenite unui angajat, nu se impozitează decît în proporţie de 80% din totalul cotei procentuale realizate.

Aşa, bunăoară, în cazul în care un angajat a realizat un venit brut de 1600 lei (corespunzător unei vînzări lunare de 40 000 lei cu o cotă medie de 4%), 320 lei, reprezentînd cheltuielile prezumate a fi efectuate (cota de 20%), se scad din suma totală, impozitarea făcîndu-se la suma de 1280 lei.

● Cum se calculează celelalte drepturi băneşti (concediu de odihnă, alocaţii de stat etc.)?

Potrivit legislaţiei în materie, lucrătorii remuneraţi prin cotă procentuală, fiind consideraţi angajaţi în lumina Codului Muncii, beneficiază de toate drepturile: concedii de odihnă plătite, ajutoare materiale din fondurile asigurărilor sociale de stat, alocaţii de stat pentru copii etc.

Îndemnizaţiile pentru concediu de odihnă, pentru transferare sau pentru timpul nelucrat în condiţiile art. 47 din Codul Muncii (angajaţii aleşi pentru a participa la consfătuiri sau chemaţi în faţa justiţiei ca martori sau experţi) se vor calcula în baza venitului mediu realizat, din care se vor reduce cotele de cheltuieli de 20%. Celelalte drepturi se plătesc corespunzător salariului tarifar de încadrare. Pentru ca angajaţii în cauză să beneficieze de dreptul de alocaţie de stat este necesar să realizeze un venit, după reducerea cheltuielilor de 20%, de cel puţin 520 lei lunar în mediul rural şi 575 lei în mediul urban.

● În ce condiţii perioada muncită ca remizier se socoteşte vechime în cîmpul muncii?

Potrivit dispoziţiilor art. 3 din H.C.M. nr. 802/1965, perioadele de timp lucrate ca remizieri, comisioneri etc., în unităţi în care remuneraţia s-a făcut pe bază de cotă procentuală, înainte de 1 octombrie 1965 şi **care au fost înregistrate în cartea de muncă, se consideră vechime în muncă cu toate drepturile legale care decurg.**

Perioadele de timp lucrate în condiţiile de mai sus, înainte de 1 octombrie 1965, dar care nu au fost trecute în cartea de muncă, **pot fi înregistrate pe bază de adeverinţe eliberate de unităţile în care s-a prestat munca.** Aceste adeverinţe se eliberează pe baza procesului-verbal (al cărui număr se înscrie în adeverinţă), încheiat de o comisie numită în acest scop şi prin care se constată că petiţionarul a îndeplinit cumulativ următoarele trei condiţii: a desfăşurat o activitate cu caracter permanent; munca a fost desfăşurată în cadrul programului de lucru al unităţii în cauză; s-a încadrat în normele stabilite prin regulamentul de ordine interioară. Constatarea îndeplinirii acestor condiţii se face pe bază de acte sau referate ale serviciilor de resort.

Perioadele de timp lucrate după 1 octombrie 1965 în condiţiile remunerării prin cote procentuale, **se consideră vechime în muncă** şi vor fi înscrise, în baza contractelor, în cartea de muncă.

I. MINEA
Al. DETEŞAN

FIŞIER

- H.C.M. nr. 802/1965, privind remunerarea pe bază de cotă procentuală şi tarife, în unele unităţi ale comerţului de stat şi cooperatist.
- Instrucţiuni nr. 24610/1965, pentru aplicarea prevederilor H.C.M. nr 802/1965, emise de Uniunea Centrală a Cooperativelor de consum.
- Precizări la instrucţiunile nr. 24610/1965 ale Centrocoop pentru aplicarea prevederilor H.C.M. nr. 802/1965, emise de Departamentul pentru valorificarea legumelor şi fructelor, cu nr. 759/1966.
- Circulara Departamentului pentru valorificarea legumelor şi fructelor, nr. 40253/1967, cu privire la condiţiile în care lucrătorii remuneraţi pe bază de cotă procentuală pot fi consideraţi angajaţi.

SESIUNEA ŞTIINŢIFICĂ A CADRELOR DIDACTICE DE LA CATEDRELE DE ECONOMIE POLITICĂ

TIMP de trei zile (19—21 mai) s-au desfăşurat la Bucureşti, în Aula Institutului de ştiinţe economice „V. I. Lenin", lucrările sesiunii de comunicări ştiinţifice a cadrelor didactice de la catedrele de economie politică din învăţămîntul superior. Participanţii la sesiune au fost salutaţi din partea Ministerului Învăţămîntului de prof. doctor-docent Jean Livescu, membru corespondent al Academiei, adjunct al ministrului învăţămîntului.

Sesiunea, pregătită sub auspiciile Ministerului Învăţămîntului — Direcţia predării ştiinţelor sociale — a reunit lucrările a peste 70 de cadre didactice — profesori universitari, conferenţiari, lectori, asistenţi — de la majoritatea instituţiilor de învăţămînt superior din ţară şi de la Academia de ştiinţe social-politice „Ştefan Gheorghiu", precum şi cercetători de la Institutul de cercetări economice al Academiei.

Ea a reflectat diversitatea preocupărilor ştiinţifice ale cadrelor didactice. Cele 58 de referate prezentate au abordat o gamă largă de probleme de economie politică a socialismului şi a capitalismului, de istoria gîndirii economice şi a economiei naţionale, precum şi de economie concretă.

Problemele economiei socialiste, care au format obiectul majorităţii comunicărilor ştiinţifice, au fost analizate atît pe un plan mai general, teoretic, cît şi practic. Fie că a fost vorba de comunicările ce-şi bazau concluziile pe analizele făcute în profil de ramură şi întreprindere, fie de cele mai generale sau metodologice, caracteristica lor principală a constituit-o preocuparea crescîndă a cadrelor didactice de a aborda probleme legate de sarcinile dezvoltării economice a ţării noastre în etapa actuală.

Tema centrală din acest punct de vedere, care a reunit un mare număr de referate, a constituit-o eficienţa economică a activităţii. Astfel, un colectiv şi-a propus determinarea principalelor criterii şi a indicatorilor eficienţei activităţii economice în industrie, diferenţiat în funcţie de nivelul sau veriga economică la care se referă. Într-un alt referat, după ce s-a tratat problema conţinutului şi determinarea social-economică a noţiunii de eficienţă, au fost relevaţi unii indicatori ce pun în evidenţă eficienţa acumulării şi rolul creşterii acesteia asupra sporirii consumului.

Eficienţa economică presupune, după cum este ştiut, nu numai crearea ci şi realizarea, în formă bănească, a întregii producţii şi a plusprodusului. În unele referate s-a încercat o caracterizare a locului şi rolului beneficiului în aprecierea activităţii economice a întreprinderii, au fost abordate probleme actuale ale rentabilităţii în G.A.S. şi căilor de transformare a tuturor acestora în unităţi rentabile, ale rolului rentabilităţii ca formă a cointeresării întreprinderilor.

Cît priveşte căile creşterii eficienţei activităţii economice, acestea au format obiect de cercetare în mai multe comunicări: aspecte teoretice şi metodologice ale eficienţei investiţiilor; corelaţia dintre creşterea productivităţii muncii şi sporirea volumului fondurilor fixe; utilizarea raţională a resurselor de muncă în economia naţională şi în diferite ramuri economice, sporirea calităţii produselor, corelaţia creşterii producţiei şi a acumulărilor băneşti, realizarea corelaţiei optime între productivitatea muncii şi salariul mediu, rolul industriei în reducerea cheltuielilor materiale de producţie etc.

Unele comunicări au abordat teme cu caracter teoretic sau metodologic referitor la: locul Republicii Socialiste România în economia mondială, tendinţele actuale în comerţul Est-Vest, implicaţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane asupra industrializării, reproducţia forţei de muncă, contradicţiile producţiei de mărfuri în socialism, etc. Formele de stimulare a creşterii producţiei agricole, sezonalitatea şi continuitatea în utilizarea resurselor de muncă în C.A.P. şi altele au format obiectul altor referate ştiinţifice.

La sesiune au fost dezbătute, de asemenea, probleme ale capitalismului contemporan: trăsăturile actuale ale ciclului economiei capitaliste; problemele elaborării sistemului categorial al capitalismului monopolist de stat; creşterea complexităţii conţinutului exportului de capital şi particularităţile actuale ale acestuia; conţinutul şi formele planificării în ţările capitaliste dezvoltate şi legătura sa cu capitalismul monopolist de stat şi altele. În cadrul aceluiaşi capitol au mai fost susţinute referate despre cauzele apariţiei organizaţiilor economice suprastatale, monopolurile şi cercetarea ştiinţifică, precum şi despre conceptul şi locul automatizării în cadrul revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane.

Un alt capitol al sesiunii l-au constituit comunicările pe teme de istorie a economiei naţionale şi a gîndirii economice. Un referat a avut ca obiect de cercetare aria dominaţiei capitalului străin în România la începutul secolului. Au fost tratate, de asemenea, problema căilor de formare şi a locului proprietăţii capitaliste de stat în România, trăsăturile comerţului exterior al României în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Referatele consacrate istoriei gîndirii economice au tratat despre: concepţia lui C. Dobrogeanu-Gherea cu privire la profilul şi perspectivele economiei româneşti; inconsistenţa ştiinţifică şi implicaţiile social-politice a teoriei costurilor comparative; aspecte ale concepţiilor economice ale lui Mitiţă Constantinescu; teoriile burgheze referitoare la criza economică din 1929—1933 în România.

Participanţii la discuţii au dezbătut teze emise în referate, au făcut sugestii autorilor, cît şi pentru organizarea viitoarelor sesiuni.

Asemenea sesiuni generale pe ţară contribuie fără îndoială la o mai bună valorificare a rezultatelor şi stimularea cercetării ştiinţifice a cadrelor didactice, la circulaţia mai largă a ideilor — rezultat al muncii de cercetare, precum şi la o confruntare mai largă de opinii între cadrele didactice de la diferite catedre şi din diferite centre universitare.

C. GHEORGHE

PUNCTE DE VEDERE

A. D. XENOPOL ŞI PROTECŢIONISMUL VAMAL

REEDITAREA operei economice a lui A. D. Xenopol [1]) cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la naştere, constituie fără îndoială un omagiu adus marelui gînditor român. Ea pune la îndemîna unui cerc larg de cititori scrierile originale ale unuia din cei mai de seamă militanţi burghezi din ultima treime a veacului trecut pentru propăşirea economică şi socială a României.

Scrierile apărute pînă acum n-au reuşit să formuleze un punct de vedere unitar asupra **concepţiilor protecţioniste,** ale autorului **Studiilor economice.** Unii sînt de părere că A. D. Xenopol ar fi fost „împotriva unei politici vamale protectoare" [2]), punîndu-l din acest punct de vedere alături de liber-schimbistul Ion Ghica; alţii, susţin că A. D. Xenopol ar fi manifestat „neîncredere" în posibilitatea practicării unei astfel de politici de către România [3]), contestînd chiar îndreptăţita considerare a lui „ca unul din exponenţii de seamă ai protecţionismului" [4]), şi în sfîrşit, alţi cercetători ai operei gînditorului român evită o discuţie deschisă asupra acestei probleme, lăsînd doar să se înţeleagă o opinie contrară celor de mai sus [5]). Problema ni se pare destul de interesantă ca să merite o discuţie. În ce priveşte protecţiunea internă, A. D. Xenopol este unanim recunoscut ca un militant activ pentru măsuri de stat menite să încurajeze industria. Deosebiri de păreri există însă în legătură cu concepţia sa despre protecţiunea externă sau la graniţă.

Lipsa unei aprecieri unanime asupra concepţiei protecţioniste a lui A. D. Xenopol provine din faptul că în cele două ediţii (apărute în 1879 şi 1882) ale **Studiilor economice** el scrie că **ţara noastră fiind mică şi slabă „protecţiunea la graniţă** ne este oprit(ă) prin nenorocita noastră poziţiune politică" (1879 — pag.. 62), iar în ediţia următoare repetă că „poziţiunea noastră politică ne va împiedica pentru totdeauna de a ne apăra prin taxe (vamale) protecţioniste"; (1882 — pag. 255). Aceste pasaje, alături de aprecierile mai sus-menţionate, pot duce la ideea inexactă că A. D. Xenopol ar fi fost antiprotecţionist.

Înainte de toate trebuie precizat că astfel de opinii, susceptibile de a fi interpretate ca o poziţie antiprotecţionistă, au fost exprimate de către A. D. Xenopol numai în mod izolat, în jurul anilor 1879—1882. În scrierile din 1870, 1872, 1877, 1885, 1908 precum şi în diferitele scrieri istorice, A. D. Xenopol se pronunţă explicit sau implicit pentru practicarea unei politici vamale protecţioniste. De pildă, în recenzia scrisă în 1872 **Convorbirilor economice,** exprimîndu-şi dezacordul faţă de concepţia lui Ion Ghica susţine că „va trebui, **în dauna publicului** să scumpim productele industriei străine prin taxe impuse la frontieră pentru a face mai avantajoasă cumpărarea productelor analoage ale industriei noastre". În 1877, considerînd protecţionismul vamal ca un „sistem de apărare" împotriva cuceririi economice străine, ca „întîia condiţie pentru propăşirea industriei noastre" cere „numaidecît impunerea de taxe la graniţă asupra obiectelor străine" care ar putea pune în pericol industriile româneşti. (Vezi **Convorbiri literare 1877,** pag. 105, 107, 117).

El cerea apărarea cu arma în mînă a „dreptului nostru" de a deveni o ţară industrială. „Deşi sîntem mici şi slabi — scrie el — nu cred că este demn de a pleca capul şi a deveni cu consimţămîntul nostru robii străinului şi este mai frumos a muri cu vrednicie decît a trăi ca un mişel" (Op. ec. pag. 308). Toate acestea nu lasă nici o îndoială asupra convingerilor protecţioniste ale lui A. D. Xenopol. Şi totuşi, cum trebuie interpretate afirmaţiile din anii 1879—1882 din **Studii economice?** Noi sîntem de părere că nici cînd scria **Studiile economice,** A. D. Xenopol nu era convins de imposibilitatea instituirii unei politici vamale protecţioniste.

Luînd în considerare nu numai acele pasaje izolate, ci ansamblul operei, nu litera, ci spiritul **Studiilor economice,** se pune următoarea întrebare: dacă A. D. Xenopol a renunţat la ideea protecţionismului vamal, fie şi pentru această perioadă limitată, ce rost mai are polemica vehementă din această operă cu liber-schimbiştii, combaterea teoriei şi politicii liber-schimbiste practicate de ţările dezvoltate, zugrăvirea atît de plastică a pericolelor ce le implică liberul schimb pentru ţări ca România?

Explicaţia acelor pasaje discutabile din scrierea lui A. D. Xenopol trebuie căutată, după părerea noastră, în împrejurările concrete ale momentului. Convenţia comercială încheiată în 1875 cu Austro-Ungaria — iar în virtutea ei şi cu numeroase alte state — pe baze liber-schimbiste — era un fapt ce nu putea fi ignorat. Timp de cel puţin 10 ani convenţia nu putea fi denunţată. În aceste împrejurări, într-adevăr, aşa cum spune A. D. Xenopol, singurul mijloc real de a sprijini dezvoltarea industrială era „protecţiunea internă". El cerea, în consecinţă, concentrarea eforturilor spre mijlocul îngăduit de împrejurările momentului. Dar această subliniere a importanţei protecţiunii interne nu înseamnă renunţarea la protecţionismul extern.

A. D. Xenopol avea convingerea intimă că acordul cu Austro-Ungaria nu ne-a fost impus din afară, ci a fost rezultatul raportului intern dintre forţele interesate în dezvoltarea industrială a ţării şi cele care i se opuneau. Astfel, în **Studii economice** arăta: „încheind convenţia cu Austro-Ungaria celelalte state neputînd fi tratate mai cu puţină favoare decît Austria, concedarăm tuturor nişte convenţiuni asemănătoare **încît astfel, am îndepărtat noi înşine** (subl. ns.) **şi nici că putem face altfel, puţinţa înfiinţării unor taxe protecţioniste la graniţele române" (Studii economice,** 1882, pag. 228). Cu alte cuvinte, dacă nu am fi încheiat convenţia cu Austro-Ungaria puteam refuza şi celorlalte ţări condiţiile liberului-schimb. Această interpretare a poziţiei lui A. D. Xenopol în ciuda unor afirmaţii ale sale care o contrazic, ni se pare totuşi ca fiind întemeiată. Dar acest raport de forţe nu putea rămîne mult timp neschimbat. A. D. Xenopol mărturisea în acel timp marea sa încredere în viitorul „partidei liberale" şi declinul celei conservatoare şi, în consecinţă, convingerea sa în triumful unei politici „raţionale".

Mai există însă o împrejurare care face discutabilă concepţia protecţionistă a lui A. D. Xenopol şi anume aceea că în scrierile sale economice din anii 1895—1896 şi de mai tîrziu, deşi militează în continuare pentru dezvoltarea industrială a României, nu aminteşte de necesitatea practicării unei protecţiuni vamale.

Întrucît în aceste lucrări A. D. Xenopol nu se pronunţă nici pentru, nici contra unei politici vamale protecţioniste, problema se reduce la interpretarea acestei tăceri în contextul scrierilor şi împrejurărilor din acea perioadă.

Se ştie că, după denunţarea convenţiei cu Austro-Ungaria, ţara noastră a inaugurat o politică vamală protecţionistă care, ulterior, s-a accentuat tot mai mult. Acest fapt făcea de prisos, într-o măsură însemnată, o pledoarie pentru aplicarea unui tarif vamal protector, pentru simplul motiv că problema fusese rezolvată în practică. Dacă A. D. Xenopol ar fi renunţat la ideile protecţioniste în condiţiile în care se practica efectiv o astfel de politică, atunci el ar fi trebuit să o denunţe sau să sugereze măcar soluţionarea marilor probleme economice şi sociale prin liberalizarea comerţului, aşa cum făceau adepţii liberului-schimb. Dar el n-o face; or, această tăcere înseamnă aprobare cu atît mai mult cu cît ori de cîte ori A. D. Xenopol n-a fost de acord cu politica unor guverne (chiar liberal) el nu s-a sfiit s-o critice, s-o denunţe, să-şi exprime opiniile. La fel, în 1887, A. D. Xenopol, sesizînd tendinţa de decădere economică a nordului Moldovei ca urmare a închiderii graniţelor cu Austro-Ungaria, luînd cuvîntul în Parlament, el nu propune remedierea situaţiei prin măsuri de liberalizare a exportului, ci prin reorientarea comerţului nostru de cereale spre porturile Dunării şi Mării Negre.

Apoi, după cum se ştie, după 1883 el îşi consacră aproape toate forţele studiilor istorice, revenind numai sporadic la cercetarea problemelor economice. Dar, în scrierile istorice de după această dată şi pînă aproape de sfîrşitul vieţii, A. D. Xenopol studiind problemele relaţiilor economice externe din trecutul ţării noastre, **le abordează de pe poziţiile unor convingeri protecţioniste.** Astfel, în 1908, într-o conferinţă ţinută la Paris, făcînd un bilanţ retrospectiv al dezvoltării economice a României din ultimele decenii ale secolului trecut, ale cărei rezultate le consideră că „ţin pur şi simplu de domeniul minunii", susţine că acestea nu s-ar fi putut obţine numai cu ajutorul protecţiunii interne: „Dar, o asemenea măsură (protecţia internă) nu putea să-şi atingă scopul dacă nu i se adăuga şi protecţiunea externă, aceea a tarifelor împotriva importului de mărfuri similare".

Toate cele de mai sus ni-l prezintă pe A. D. Xenopol ca un susţinător convins, hotărît şi consecvent al unei politici vamale protecţioniste, factor principal care a favorizat dezvoltarea industriei naţionale.

V. IOŢA

---

[1]) A. D. Xenopol: Opere economice. Editura Academiei Republicii Socialiste România, Buc 1967.

[2]) G. Zane: Texte din literatura economică în România. Buc. 1960. pag. 376 şi XXX.

[3]) I. Veverca: Studiu introductiv la A. D. Xenopol, Opere economice. pag. 60.

[4]) I. Veverca: Concepţiile lui A. D. Xenopol în problemele industrializării României" in Revista Studii nr. 2/1966. pag. 266.

[5]) N. Gogoneaţă şi Z. Ornea: A. D. Xenopol — Concepţia socială şi filozofică. Editura Ştiinţifică. Bucureşti 1965. pag. 98—114.

PLANUL DE INVESTIȚII — REALIZAT LA TERMEN!

RITMURILE LUI APRILIE MAI MICI DECÎT ÎN TRIM. I—DE CE?

ÎN vederea dezvoltării în continuare și în ritm susținut a industriei costrucțiilor de mașini — volumul total al investițiilor destinate acestei ramuri este în acest an mai mare cu 36% și, respectiv, cu 56% la construcții-montaj, față de 1966. Fondurile sînt utilizate atît pentru construirea de noi întreprinderi, cît și pentru dezvoltarea și modernizarea unor fabrici și uzine existente.

Datorită măsurilor luate pe șantiere încă de la sfîrșitul anului trecut, **în trimestrul I al acestui an s-a realizat 23,4% la total și, respectiv, 19,7% la construcții-montaj din planul anual.** *Acest fapt dovedește pe deplin realismul sarcinii de a se realiza în lunile de iarnă 20—25% din planul anual.*

Realizările obținute au creat condiții pentru scurtarea termenelor de punere în funcțiune la unele obiective industriale noi și recuperarea, în mare parte, a întîrzierilor înregistrate în anul trecut, astfel încît termenele de punere în funcțiune prevăzute în planul de stat pe 1967 să fie respectate. Vor fi scurtate termenele de punere în funcțiune la hala de micromotoare a „Fabricii de motoare electrice"-Pitești, hala de mecanică grea de la „Uzina de strunguri"-Arad, secția de frîne pentru vagoane și locomotive de la Uzinele „23 August" și secția de presaj de la Uzina „Autobuzul" din București, secția nouă de tratamente termice și acoperiri metalice de la Uzinele „Tractorul"-Brașov și altele. La sfîrșitul trimestrului II, vor fi puse în funcțiune importante obiective noi.

Ritmul de execuție — element hotărîtor

RITMUL susținut de lucru de pe șantiere din luna martie nu numai că nu a crescut în luna aprilie, **dar nu s-a menținut nici măcar la același nivel. Aceasta a făcut să se înregistreze în luna respectivă o realizare pe total M.I.C.M. de numai 6,1% din planul anual față de 7% cît era planificat, iar cumulat pe 4 luni ale anului, 29,5% și, respectiv, 25,8% la construcții-montaj.** Pe principalii constructori, realizările pe trimestrul I și luna aprilie la activitatea de construcții-montaj s-a prezentat astfel: (în %).

Tabel nr. 1

Minist. și org. execut. ale planului de C+M a M.I.C.M. pe anul 1967	Planul de C+M pe anul 1967 al M.I.C.M. defalcat pe exec. față de planul anual	Realiz. planului de C+M pe executanți față de planul anual	
		Trim. I 1967	aprilie 1967
Dir. Gen. Lucrări Constr. Montaj (D.G.L.C.M.)	68,3	21,0	6, 4
Uzina Vulcan și Regia M.I.C.M.	7,1	14,5	6, 3
Min. Ind. Metalurgice	4,4	19,3	6,93
Ministerul Industriei Construcțiilor	9,2	15.4	3,25
Total sfaturi populare regionale	5.6	18,7	3,54
Alți constructori	5,4	17,6	7, 8
Total M.I.C.M.	100,0	19,7	6, 1

Neuniformitatea realizărilor de către diferiți constructori este și o urmare a faptului că beneficiarii investițiilor, precum și institutele de proiectare nu au creat în primele luni ale anului condiții optime pentru organizarea șantierelor și pregătirea execuției într-o dinamică corespunzătoare.

Cînd lipsește documentația tehnică

P**E lîngă faptul că nu s-a asigurat scoaterea unor terenuri din circuitul agricol în vederea predării amplasamentelor și a deschiderii finanțării, s-au înregistrat întîrzieri mari în furnizarea documentației de către diverse institute de proiectare.** Astfel, Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice (I.C.P.E.) București nu a pus în timp util la îndemîna constructorilor documentațiile de execuție necesare unor lucrări de la Fabrica de cabluri și materiale electroizolante-București, cu o pondere mare în planul anual. Acestea nu au de altfel nici în prezent condiții normale de execuție, elementele structurii de rezistență nefiind comandate la furnizori. De aceea, organizarea șantierului la acest din urmă obiectiv a început abia la sfîrșitul lunii martie, iar pentru valorile planificate a fi realizate în semestrul I al anului, nu sînt create nici în prezent condiții.

Tot datorită nepredării la termen a documentației tehnice, același Institut de proiectare a creat greutăți în desfășurarea lucrărilor la Întreprinderea „Electroprecizia"-Săcele, Întreprinderea „Steaua Electrică"-Fieni, Uzina „Electronica" și „Uzina mașini electrice" din București. **Este adevărat că nici direcțiile generale din minister nu au luat toate măsurile pentru scurtarea duratelor de avizare a fazelor de proiectare anterioare documentațiilor de execuție, astfel încît să asigure institutului condiții pentru începerea proiectării.**

La rîndul său, Institutul de proiectări de construcții de mașini (I.P.C.M.) București nu a asigurat documentația de execuție pentru investițiile prevăzute la Fabrica de articole din tablă-Codlea, F.M.U.A. București, Șantierul naval-Galați, Institutul de cercetări și proiectări mașini-unelte și agregate-București și Uzina de pompe-București etc.

Lipsa documentației de execuție pentru un număr mare de fronturi de lucru, n-a permis unităților de construcții să-și prevadă din timp necesarul de materiale și mijloace de producție și nici să realizeze ritmic planul la toți beneficiarii.

Pierderi de timp echivalente cu munca a 481 muncitori

RĂMINEREA ÎN URMĂ pe luna aprilie a planului de construcții-montaj față de prevederi, **se datorește însă nu numai lipsei proiectelor, ci, în mare parte, și deficiențelor tehnice și organizatorice ce se mai manifestă pe unele șantiere, cît și neasigurării cu repartiții sau livrări de materiale de construcții de către ministerele producătoare.**

O primă cauză — și nu de minimă importanță — a fost aceea că șantierele nu s-au străduit suficient să recruteze și să angajeze numărul necesar de muncitori constructori. Pe șantierele aparținînd Direcției generale lucrări de construcții și montaje din M.I.C.M., de exemplu, lipsesc 250 de zidari și 180 muncitori necalificați.

Efectele lipsei de muncitori puteau fi însă mult atenuate **dacă pe toate șantierele ar fi existat o preocupare mai intensă din partea conducerilor acestora pentru folosirea totală și productivă a timpului de lucru maxim posibil.** Or, din acest punct de vedere, lucrurile nu au stat de loc bine. Indicele de utilizare a timpului de lucru la I.C.S.I.M. București, de pildă, a fost în trimestrul I de numai 90,8%, iar la I.C.I.M.-Brașov de 94%. **Pe întreprinderile coordonate de Direcția generală lucrări construcții și montaj, indicele de utilizare a timpului de lucru s-a ridicat abia la 91,8%.**

O pondere mare în folosirea incompletă a timpului de lucru au avut zilele de învoiri fără plată și absențele nemotivate — pondere care a crescut față de trimestrul I al anului trecut. **Pe ansamblul întreprinderilor aparținînd Direcției generale s-au înregistrat nu mai puțin de 3,4% om/zile învoiri și absențe nemotivate, față de 1,9% în perioada corespunzătoare a anului 1966.** Un calcul sumar arată că **s-a pierdut astfel un timp de lucru echivalent cu activitatea a 481 muncitori.**

Rezerve de mecanizare insuficient folosite

LA lipsa forței de muncă s-a adăugat și faptul că pe unele șantiere au lipsit măsurile cu privire la mecanizarea diferitelor lucrări cu volum mare de muncă, folosirea unor utilaje la întreaga lor capacitate și în două schimburi. **Principalele utilaje de construcții, au fost folosite nesatisfăcător atît ca timp de lucru, cît și ca realizare a cantităților planificate.** Astfel, excavatoarele cu echipament de săpat, au fost folosite în trimestrul I în proporție de numai 75%, la I.C.S.I.M.-București și 56% la I.C.I.M.-Brașov, față de timpul de lucru planificat. Ca o consecință directă a acestui fapt, nu s-au realizat cantitățile planificate a fi executate, I.C.S.I.M.-București înregistrînd 91%, iar I.C.I.M.-Brașov numai 82%.

Această situație necorespunzătoare s-a perpetuat și în luna aprilie cînd, ambele întreprinderi, deși au înregistrat o îmbunătățire aparentă, realizarea cantităților planificate s-a menținut la același nivel.

După cum era și firesc, folosirea incompletă a capacității utilajelor de săpat, a atras după sine **realizări necorespunzătoare și la stațiile de betoane.** În prezent, pe unele șantiere, se mențin cantități mari de pămînt neevacuate, așa cum este cazul pe șantierele Uzinei „Steagul roșu"-Brașov, Uzinei „Electroputere"-Craiova, „Fabricii de autoturisme-Pitești" și altele.

Mari rezerve au rămas nevalorificate și la parcul propriu de mijloace de transport. Coeficientul de utilizare a acestor mijloace a fost îndeplinit în primele patru luni ale anului, în proporție de numai 60%, utilizarea lor în două schimburi făcîndu-se într-o măsură foarte redusă.

Nefolosirea totală a capacităților de producție, s-a repercutat negativ asupra ritmului de execuție a unor lucrări. La unele obiective (fundațiile de la turnătoria nouă de fontă de la Uzina „Steagul roșu", lucrările de plan general de la Uzina de mașini grele-București, lucrările de săpături și betoane de la Întreprinderea de piese radio și tranzistori Băneasa și altele), s-au înregistrat întîrzieri față de prevederile din graficele de execuție.

Organizarea judicioasă a porcesului de producție are o mare însemnătate în grăbirea ritmului lucrărilor, în respectarea graficelor. Pe unele șantiere însă organele tehnice de execuție s-au preocupat cu totul insuficient de organizarea corespunzătoare a proceselor tehnologice și a locurilor de muncă. Acest fapt a atras după sine perturbări în desfășurarea normală și ritmică a lucrărilor, pe diferite faze pe ansamblul lucrării. Asemenea situații s-au înregistrat la hala de carcase de aluminiu de la Fabrica de motoare electrice-Pitești (unde fundațiile s-au turnat în trim. I., iar pregătirile pentru preturnarea stîlpilor din beton armat prefabricat nu sînt finalizate nici în prezent), la turnătoria de neferoase și la hala de locomotive Diesel hidraulice de la Uzinele „23 August"-București (la care se execută în ritm necorespunzător preturnarea chesoanelor de acoperiș netipizate) și altele.

Aprovizionarea — o problemă vitală

L**IPSA DE CONTINUITATE pe unele fronturi de lucru, nerealizarea integrală a volumului de lucrări planificate pe luna aprilie, cît și asigurarea condițiilor pentru perioada următoare, își au obîrșia și în slaba aprovizionare tehnico-materială.**

Comitetul de Stat al Planificării nu a definitivat nici pînă în prezent cotele de materiale pentru anul în curs. Din această cauză, ministerele producătoare nu acceptă acoperirea necesarului de materiale la nivelul cerințelor. Cotele provizorii alocate inițial sînt cu mult sub nivelul necesarului real. De aceea se impune rezolvarea urgentă a acestei probleme, astfel încît, prin măsuri deosebite, să se creeze condiții pentru realizarea sarcinilor din trimestrul II și din perioadele următoare.

Ministerul Industriei Metalurgice a asigurat integral — e drept — necesarul de oțel beton pentru trim. II, însă abia la 29 aprilie. Unii furnizori — Uzina „Laminorul"-Brăila, Uzina Metalurgică „Grivița"-București și Combinatul siderurgic-Hunedoara — nu asigură livrarea cantităților repartizate, motivînd că au dispoziții de a livra cu prioritate materiale către alte departamente. Ministerul nu a asigurat în întregime necesarul de profile laminate, tablă și țevi pentru trim. II, fiind în restanță cu o cantitate de 3631 tone.

Pentru trim. II nu au fost asigurate de către M.I.C. repartiții suplimentare, față de cotele alocate inițial care erau cu totul insuficiente pentru următoarele materiale: 6500 tone ciment (necesar la preturnări pe șantiere), 6294 mii buc. cărămizi ceramice, 2900 mc materiale pentru izolații din beton celular autoclavizat, cantități importante de geam tras, geam armat incolor, prefabricate (chesoane, grinzi și pane). Materialele de zidărie (în mare parte repartizate din producția sfaturilor populare), cu toate intervențiile făcute sînt dirijate, în continuare, cu prioritate, către organizațiile de construcții proprii ale Ministerului Industriei Construcțiilor și sfaturilor populare regionale.

Șantierele duc lipsă de material lemnos (cherestea și bile manele), precum și de bitum, datorită greutăților întîmpinate în procurarea lor de la Ministerul Economiei Forestiere și Ministerul Petrolului.

Ceea ce este însă cu totul inexplicabil e faptul că înșiși unii furnizori din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini provoacă — nu de puține ori — **greutăți constructorilor chiar în realizarea propriilor investiții.** Semnificativ în acest sens este durata mare de execuție și livrare a construcției metalice pentru cuptorul de tratament termic de către Uzinele „Grivița roșie" — executant al furniturii și beneficiar al investiției respective. De asemenea, Întreprinderea „Electroaparataj"-București nu a contractat nici pînă în prezent toate comenzile lansate de către întreprinderile de construcții din M.I.C.M., iar furniturile angajate (tablouri de forță) sînt livrate cu mari întîrzieri față de cererea consumatorilor.

Măsuri pentru intensificarea ritmului lucrărilor

IN vederea realizării investițiilor în trimestrul II și recuperării restanțelor din luna aprilie, au fost analizate în mod temeinic, cu toți factorii interesați din M.I.C.M., măsurile tehnice și organizatorice ce trebuie luate pe fiecare șantier în parte astfel încît, **în semestrul I să se realizeze din planul anual de investiții 50,2% și, respectiv, 50% la construcții-montaj.**

La stabilirea acestor sarcini s-a avut în vedere, pe de o parte, rezultatele obținute în trim. I, iar pe de altă parte, folosirea mai rațională și productivă a mijloacelor de producție existente pe șantiere, precum și crearea de noi capacități de producție, care să permită realizarea ritmică a planului. Tot în acest scop, **s-au studiat posibilitățile concrete de realizare a fiecărui obiectiv, coordonîndu-se** — acolo unde a fost cazul — **graficele fizice de execuție cu graficele de livrări a construcțiilor metalice, prefabricatelor, echipamentelor pentru instalații și a materialelor de construcții.**

Printre măsurile mai importante se mai numără: predarea la șantier, din prima lună a trimestrului, a utilajelor tehnologice cu ciclu mare de montaj; deschiderea finanțării în timp util la obiectivele noi prevăzute în plan; scurtarea termenelor de proiectare a documentațiilor de execuție nepredate la șantier; urmărirea centralizată a aprovizionării șantierelor cu materiale; extinderea activității în 2 schimburi la un număr cît mai mare de utilaje de construcții și fronturi de lucru; mărirea gradului de dotare a șantierelor cu mijloace mecanizate în vederea reducerii volumului de muncă necalificată și creșterea productivității muncii și altele.

În lumina Hotărîrii C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la reglementarea programului de muncă și întărirea disciplinei în întreprinderi, vor fi luate măsuri corespunzătoare pentru folosirea din plin și productivă a timpului de lucru, în scopul obținerii unei mai înalte productivității a muncii.

Măsurile preconizate, aplicarea lor întocmai, precum și întărirea răspunderii tuturor factorilor — beneficiar, proiectant., constructor și furnizori de materiale — vor crea condiții realizării la termen a planului de investiții pe semestrul I și pe întreg anul.

ing. Mihai ANDREI
director tehnic al Direcției generale lucrări construcții-montaj – M.I.C.M.

POSIBILITĂȚI INSUFICIENT VALORIFICATE

V**OLUMUL investițiilor planificat pentru acest an este de aproape 1,7 ori mai mare decît realizările obținute în anul 1966.** *Pe această cale, urmează să fie puse în funcțiune un număr de 54 capacități noi de producție la 34 obiective industriale. Dintre acestea amintim: 50 000 t/an metanol la Combinatul chimic-Victoria, 100 000 t/an acid sulfuric la Combinatul de îngrășăminte chimice-Turnu Măgurele, 21 000 t/an cartoane la Combinatul de celuloză și hîrtie-Brăila, 60 000 t/an celuloză la Combinatul din Suceava, 20 000 t/an lacuri și vopsele, 9 000 t/an rășini, 3 560 t/an cerneluri și altele, precum și un număr de 23 instalații restante din anul 1966, adică un total de 77 lucrări.*

Cunoscînd din timp sarcinile ce le revin, unele șantiere au luat încă de anul trecut măsurile necesare (asigurarea cu proiecte, aprovizionarea tehnico-materială, organizare temeinică a producției și a muncii), astfel încît să asigure un ritm susținut lucrărilor, îndeplinirea sarcinilor de plan. Cum era și firesc, pe aceste șantiere s-au obținut rezultate bune. Astfel, la șantierele **Uzina de medicamente-București s-a realizat în primele 4 luni ale anului 58,2% la total și 66,4% la construcții-montaj; Uzina „Policolor"-București — 36,7% la total și 40,6% la construcții montaj; „Dezvoltarea Uzinei de aluminiu-Slatina" — 29,7%, și, respectiv, 36,7%; la Combinatul de celuloză și hîrtie-Suceava, etapa a II-a — 24,1% la total și 29,5% la construcții-montaj etc.**

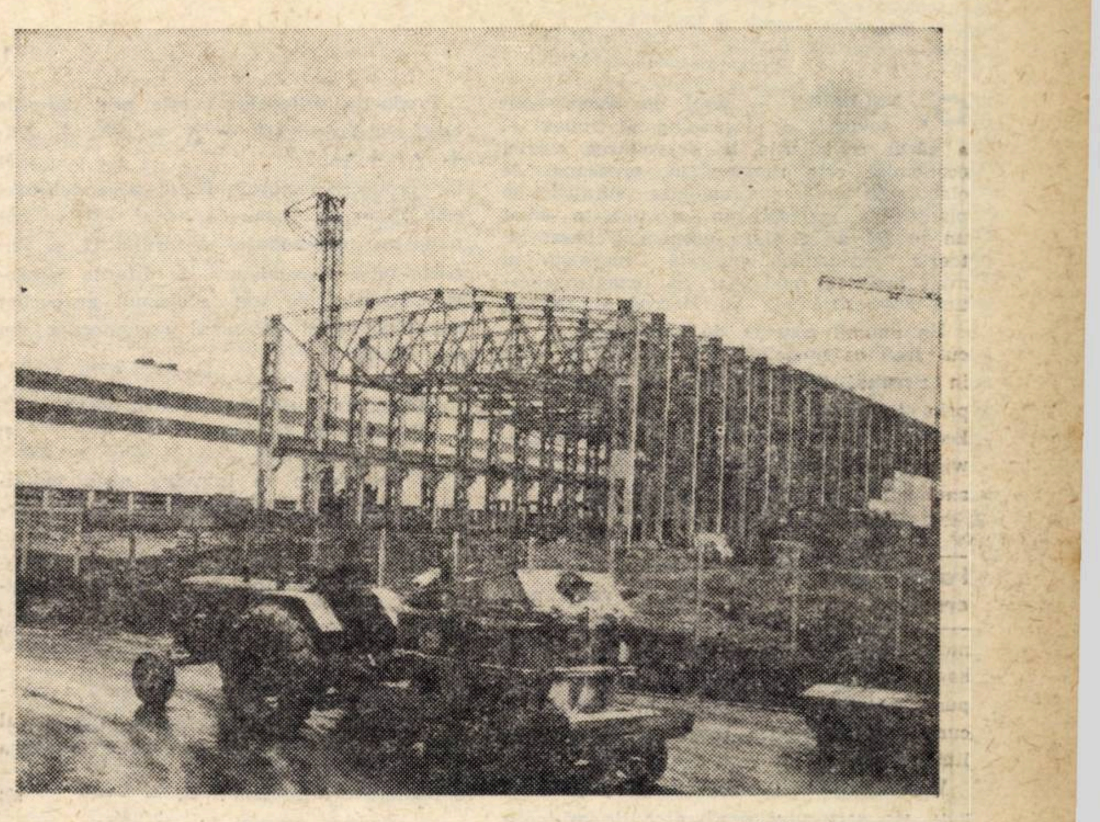

O nouă hală de electroliză la Uzina de aluminiu Slatina

Numai 24,4% din planul anual!

NU același lucru se poate spune despre felul în care s-a desfășurat activitatea pe alte șantiere. De exemplu, pe șantierul dezvoltării capacității la Uzina de sodă-Govora, nu s-a realizat în această perioadă decît 18,9% la total și 25,4% la construcții-montaj din planul anual de investiții. De asemenea, realizări mici s-au obținut și pe șantierele Combinatului petrochimic-Pitești (la instalația de piroliză 2,1% la total și 5,6% la construcții-montaj, la instalația de polietilenă 8,9% la total și 13,1% la construcții-montaj, la lucrări comune 26,0% la total și 28,4% la construcții-montaj), la Combinatul chimic-Rimnicu Vilcea (instalația de sodă și P.V.C. — 6,8% la total și 17,5% la construcții-montaj, alcooli oxo 4,2% la total și 11,1% construcții-montaj) etc.

Ținînd seama de serioasele rămîneri în urmă de pe aceste șantiere, ca și pe altele, **în primele 4 luni ale anului, s-a realizat pe ministerul nostru un volum de investiții de numai 19,6% la total și 24,0% la construcții-montaj din planul anului 1967.**

Nivelul realizărilor unor șantiere — cu mult sub posibilități — arată că, în pregătirea investițiilor și pe parcursul înfăptuirii lor, s-au manifestat și continuă să stăruie o serie de neajunsuri la diferite nivele (beneficiar, proiectant, constructor și furnizori de materiale), care se cer grabnic înlăturate.

Dat fiind faptul că sarcinile de plan privind volumul investițiilor și obiectivele ce urmau a fi construite în 1967 au fost cunoscute din vreme, **ar fi fost firesc ca toate șantierele să elaboreze planuri amănunțite pentru asigurarea continuității unui ritm de lucru susținut și în perioada timpului friguros, încît în primul trimestru să se realizeze 20—25% din planul anual de investiții.** Dar pe unele șantiere (Combinatul petrochimic-Pitești, Combinatul chimic-Rimnicu Vilcea, Combinatul de îngrășăminte chimice-Turnu Măgurele), din cauza lipsei de preocupări a conducerilor acestora, au lipsit instalațiile de încălzire, închiderile provizorii, stocurile-tampon de balast și alte materiale; toate acestea au dus la stagnări sau încetiniri în desfășurarea lucrărilor, fapt oglindit, de altfel, și în nivelul realizărilor obținute în trimestrul I a. c.

Concomitent cu aceasta, pe unele șantiere n-au fost asigurate, din timp, la nivelul sarcinilor sporite din 1967, numărul de utilaje necesare desfășurării din plin a lucrărilor, iar pe altele, nu s-au luat măsuri pentru preîntîmpinarea defecțiunilor în timpul funcționării lor. Astfel, pe șantierele Fabrica de poliesterice-Iași, Combinatul petrochimic-Ptiești, stațiile de betoane au fost montate cu mari întîrzieri; pe cele ale Combinatului de îngrășăminte chimice-Turnu Măgurele, Combinatului chimic-Rîmnicu Vilcea, aceste utilaje de bază au funcționat defectuos, avînd multe ore de opriri neplanificate.

Preocupare insuficientă pentru asigurarea cadrelor

IN ansamblul factorilor care au influențat negativ stadiile fizice ale lucrărilor și nivelul realizărilor valorice pe unele șantiere, **un loc important îl ocupă modul în care a fost asigurată forța de muncă calificată și necalificată.** La Combinatul petrochimic-Ploiești, de pildă, numărul muncitorilor a fost cu circa 1000 sub necesar, la Combinatul chimic-Rimnicu Vilcea și Uzina de produse sodice-Govora cu aproximativ 500 și, respectiv, 800.

Cum se explică această situație? Insuficienta preocupare a conducerii unităților de construcții pentru calificarea la locul de muncă, prin cursuri de scurtă durată, a numărului de muncitori necesari executării diferitelor operații pe șantiere reprezintă, în ansamblul cauzelor care au generat acest fenomen, un loc de seamă. Nu este mai puțin adevărat că la aceasta a contribuit și neasigurarea, de către factorii interesați, a spațiilor necesare pentru cazarea muncitorilor de pe unele șantiere. Sfaturile populare regionale nu au pus, întotdeauna, la dispoziția constructorului apartamentele cu grad redus de finisare — conform prevederilor stabilite în acest sens de legislația în vigoare. **Pentru a atenua starea precară privind cazarea muncitorilor, unele șantiere au fost nevoite să treacă la executarea de construcții provizorii, ceea ce a atras după sine cheltuierea de fonduri în plus și scoaterea din folosință a unor mari suprafețe de teren.**

La deficiențele organizatorice s-a adăugat, în unele perioade, și **lipsa unor materiale de bază.** De exemplu, în cele 4 luni care au trecut, pe șantierul Combinatului de îngrășăminte chimice-Turnu Măgurele furnizorii au trimis cu circa 1000 mc mai puțină cherestea. De asemenea, au lipsit, uneori, și bile manele, unele sortimente de oțel-beton, circa 5 milioane cărămizi, armături etc. Toate acestea au contribuit la stagnarea unor lucrări importante, la întîrzierea serioasă a realizării fazelor fizice la diferite obiective chimice.

Prevederile contractuale nu sînt facultative pentru nimeni

FIREȘTE, la realizările slabe obținute în cele 4 luni ale anului, au contribuit și alți factori. Este vorba, îndeosebi, **de modul în care au înțeles și înțeleg unii furnizori să respecte contractele încheiate, să livreze marilor șantiere ale chimiei utilajele tehnologice, care trebuiau sau urmează să fie montate.** Aici se ridică două probleme: pe de o parte, unele uzine constructoare de mașini nu livrează la timp comenzile, iar pe de altă parte, nu execută întreaga cantitate comandată.

Dacă nivelul realizărilor obținute la dezvoltarea capacității Uzinei de sodă-Govora a fost sub prevederi, aceasta se datorește în bună măsură și faptului că Uzinele „Grivița roșie" și Uzinele „23 August"-București, nu și-au respectat termenele contractuale privind livrarea unor utilaje-cheie. Situații similare au existat și la șantierele altor obiective ale industriei chimice aflate în curs de construcție. Printre uzinele care au „excelat" în ceea ce privește livrarea cu întîrziere a unor cantități apreciabile de utilaje amintim: Uzina „Grivița roșie"-București (care n-a furnizat la termenele prevăzute în contracte circa 800 tone de utilaje diferite) — ceea ce a întîrziat mult avansarea unor lucrări la Combinatul de îngrășăminte azotoase-Tîrgu Mureș, Uzina de alumină-Oradea, Uzina de produse sodice-Govora etc. La rîndul lor, Uzinele „23 August"-București n-au livrat la timp 154 tone necesare pentru echiparea proceselor tehnologice la Uzina de produse sodice de la Govora. Șantierele Uzinei de aluminiu-Slatina și Combinatului de celuloză și hîrtie-Suceava au fost puse în situația să întîrzie executarea unor lucrări de montaj din cauză că Uzina „Progresul"-Brăila nu a predat, conform termenelor contractuale, circa 80 tone de utilaje.

Nelivrarea, conform contractului, a utilajelor, în cantitățile, calitatea și la termenele prevăzute, a micșorat frontul de lucru al montorilor, ceea ce a determinat reducerea realizărilor valorice și serioase întîrzieri în atingerea stadiilor fizice prevăzute în graficele de execuție.

Ritmul lucrărilor poate fi dinamizat

N-AM analizat decît cîteva cauze mai importante care au determinat neatingerea — în cele 4 luni care au trecut — a stadiilor fizice și valorice planificate atît la total, cît și la construcții-montaj la o serie de obiective ale industriei chimice. **În prezent, este important ca să se ia un ansamblu de măsuri, încît în primul semestru să se asigure un volum de lucrări cît mai apropiat de 50% din planul anual, îndeplinirea integrală a planului pe 1967 și crearea condițiilor necesare pentru înfăptuirea în mod ritmic a planului pe anul viitor.** În acest sens, s-a trecut la analizarea în amănunt a situației pe fiecare șantier stabilindu-se — în funcție de condițiile concrete — și măsurile corespunzătoare.

Deoarece s-a constatat că pe unele șantiere proiectele sosesc fie cu întîrziere, fie fragmentate — producînd greutăți în desfășurarea lucrărilor într-o succesiune normală — s-a adoptat măsura ca **beneficiarii să asigure documentația la timp, prin respectarea strictă a graficelor stabilite de comun acord cu proiectanții și constructorii.**

Analizele efectuate pe șantiere, împreună cu proiectanții și constructorii, au evidențiat faptul că, în prezent — ca urmare a soluțiilor mai economice stabilite la proiectele de execuție — se realizează economii față de valorile stabilite inițial. De asemenea, ca urmare a întîrzierii elaborării unor proiecte de execuție, apar unele rămîneri în urmă, ceea ce duce la neutilizarea integrală a fondurilor alocate — fonduri care pot fi folosite la alte investiții. În acest mod, s-a evidențiat necesitatea refolosirii unui volum de circa 250 000 mii lei, din care circa 100 000 mii lei vor fi utilizate în cadrul Ministerului Industriei Chimice, iar circa 150 000 mii lei au fost redistribuite pentru executarea altor lucrări necesare economiei naționale. De asemenea, s-a stabilit ca unitățile beneficiare și direcțiile generale titulare de investiții să **urmărească și să asigure condiții optime pentru ca institutele de proiectare să respecte sarcina de a preda, pînă la finele lunii iunie, întreaga documentație de execuție pentru planul pe anul 1967, iar pînă la finele anului 1967, cea necesară realizării planului pe 1968.** Totodată, s-au luat măsuri menite să asigure pînă la 30 iunie 1967, elaborarea documentației de execuție pentru construcțiile metalice și a proiectelor tehnice pentru utilajele necesare în 1968.

În scopul asigurării la timp a utilajelor tehnologice și a construcțiilor metalice — capitol la care unele uzine ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini s-au dovedit deficitare — **s-a preconizat ca beneficiarii de investiții să urmărească respectarea strictă a termenelor de livrare a acestora.** Merită menționat faptul că, la începutul lunii mai, s-au înregistrat restanțe de peste 2000 t utilaje și circa 135 t construcții metalice. În urma verificărilor efectuate de beneficiari la uzinele furnizoare de utilaje, s-a constatat că acestea nu sînt asigurate integral cu cantitățile și calitățile de metal necesare. Aceasta periclitează livrarea în trimestrul II/1967 a încă circa 2000 t utilaje scadente în lunile mai și iunie a.c. **De aceea, este necesar ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să accelereze executarea lor și, în același timp, să ia măsuri ca unele comenzi pentru confecții metalice și tuburi de fontă refuzate la contractare de către diferite uzine să fie acceptate, mai ales, că în trecut ele au executat asemenea lucrări.**

O dată cu măsurile întreprinse ca beneficiarii de investiții să predea constructorilor, în timp util, terenurile și să asigure formele necesare deschiderii finanțării și atacării lucrărilor, s-a prevăzut ca, pe șantiere, să se atace integral frontul de lucru existent, astfel încît să permită sporirea volumului realizărilor în semestrul I. În prezent, sînt cazuri în care, deși există documentație, lucrările nu sînt atacate, fie din lipsă de forțe de muncă, fie din lipsă de materiale sau prefabricate aprovizionate corespunzător pe șantier — așa cum stau lucrurile pe șantierele Combinatului petrochimic-Pitești, Combinatului chimic-Rimnicu Vilcea, Unitatea de azot nr. 2-Turnu Măgurele și altele.

Volumul sporit de lucrări ce urmează a fi realizat pînă la sfîrșitul primului semestru — ca urmare a restanțelor înregistrate pe unele șantiere în perioada ce a trecut în acest an — **impune ca beneficiarii de investiții, proiectanții și constructorii să reanalizeze temeinic graficele de lucrări întocmite inițial, stabilind termene mobilizatoare, în raport cu noua situație de fapt.** Totodată, s-a stabilit ca **pe fiecare șantier să fie urmărit continuu modul în care se respectă prevederile din grafice, astfel încît orice defecțiune ivită, dintr-un motiv sau altul, să poată fi remediată operativ.**

În cadrul analizei efectuate, s-a desprins faptul că, uneori, se depășește durata normală pentru probe tehnologice atît din cauză că proiectanții și beneficiarii nu au analizat cu suficient simț de răspundere soluțiile tehnologice și constructive adoptate în proiecte, cît și din cauza insuficientei verificări a calității lucrărilor de construcții și de montaj. Pe linia trasată de conducerea de partid și de stat, ministerul nostru a luat măsuri pentru aprofundarea analizei documentațiilor tehnice atît cu institutele de proiectare, cît și cu direcțiile generale și Consiliul tehnico-științific. **Pentru fiecare poziție de investiții s-au format colective care urmăresc realizarea lor de la începerea discuțiilor pentru contractare și pînă la darea în funcțiune.**

Măsurile luate recent sînt menite să accelereze ritmul de execuție, astfel ca planul de investiții pe semestrul I și pe întregul an să fie îndeplinit.

ing. Alex. ȘTEFĂNESCU
directorul Direcției de investiții din Ministerul Industriei Chimice

PRIMUL MODEL DE CREȘTERE A ECONOMIEI SOCIALISTE

G. FELDMAN — unul din economiștii sovietici ai deceniului al treilea —, a cărui contribuție la dezvoltarea teoriei economice este remarcabilă, preocupat de elaborarea unui instrumentar științific de planificare aplicabil în practică, a creat un model de creștere economică bazat pe teoria economică generală marxistă cu mult înaintea modelelor cu temelie teoretică keynesistă ale lui Harrod și Domar.

Un anumit concurs de împrejurări a făcut însă ca modelul lui Feldman să intre în circuitul literaturii economice mondiale prin intermediul ultimului autor amintit. Economistul polonez Aleksander Lukaszewicz a consacrat o lucrare anume analizei amănunțite a modelului lui Feldman *).

Factori de creștere

În cele ce urmează vom prezenta categoriile modelului lui Feldman după cartea lui Lukaszewicz, cu precizarea că acesta transpune notațiile originalului în simbolurile curente în literatura actuală, spre a facilita lectura.

Venitul național este suma veniturilor nete ale sectorului producător de mijloace de producție și al celui care produce bunuri de consum : $Y = Y_1 + Y_2$. (1)

În mod analog, capitalul este $K = K_1 + K_2$. (2)

Eficiența capitalului este $C = \frac{Y}{K}$ (3),

iar cu distincția între eficiențele celor două sectoare

$$C_1 = \frac{Y_1}{K_1} \qquad C_2 = \frac{Y_2}{K_2}$$

Amortizarea capitalului este considerată numai ca efect al progresului tehnic și deci necesită să acopere uzura morală. Ea se notează $\Delta = \Delta_1 + \Delta_2$. (4)

Rata anuală de reinnoire este : a.

Producția sectorului I este prin definiție egală cu $Y_1 = \Delta K + \Delta = \Delta K_1 + \Delta K_2 + \Delta_1 + \Delta_2$. (5)

iar producția sectorului II, tot prin definiție, este $Y_2 = v_2 + m_2$. (6)

unde m_2, plusprodusul sectorului II, se împarte între consumatorii de diferite categorii : aparatul de stat, consumul grupurilor neproductive și consumul muncitorilor din sectorul I.

Notînd cu α rata acumulării, avem $\alpha Y = \alpha_1 Y_1 + \alpha_2 Y_2$. (7)

În continuare se introduc niște indicatori structurali agregați, notați în felul următor :

S_y — coeficientul de structură a venitului național : $S_y = \frac{Y_1}{Y_2}$ (8)

S_k este coeficientul de structură a capitalurilor, care ar fi principalul indicator al structurii aparatului de producție, eficiența capitalurilor fiind dată : $S_k = \frac{K_1}{K_2}$ (9)

Venitul național este exprimat prin două produse : acela dintre numărul de muncitori și productivitatea muncii și produsul dintre volumul capitalului și eficiența lui.

Dacă notăm cu N numărul de muncitori productivi și η productivitatea muncii pe un muncitor, vom avea

$$\eta = \frac{Y}{N} \quad (10)$$

$$Y = N.\eta \quad (11)$$

și

$$Y = C.K \quad (12)$$

Structura modelului

Modelul este consacrat unui sistem aflat în creștere, de aceea Feldman operează cu sporuri și cu ritmuri de creștere. Ritmul de creștere este raportul dintre sporul obținut într-o unitate de timp față de o mărime aflată în creștere, adică raportul dintre prima derivată a funcției față de funcția însăși sau derivata logaritmului funcției. Astfel, ritmul de creștere a venitului național se exprimă în felul următor :

$$T = \frac{\Delta Y}{Y} = \frac{dY}{dt} \cdot \frac{1}{Y} = \frac{d \ln Y}{dt} \quad (13)$$

Gk este ritmul de creștere a capitalului

$$Gk = \frac{\Delta K}{K} \quad (14)$$

respectiv, pe sector,

$$Gk_1 = \frac{\Delta K_1}{K_1} \text{ și } Gk_2 = \frac{\Delta K_2}{K_2}$$

Gc este ritmul de creștere a eficienței capitalului $G_c = \frac{\Delta C}{C}$ (15)

Și în acest caz se au în vedere ritmuri de creștere separată pe sectoare.

Dat fiind că venitul național crește datorită sporului capitalului (investițiilor) și creșterii eficienței sale, ritmul de creștere a venitului național este egal cu suma ritmurilor de creștere a diferitelor capitaluri și eficienței lor. Din ecuațiile 13, 14 și 15 rezultă :

$$T = \frac{dY}{dt} \cdot \frac{1}{Y} = \frac{d(C.K)}{dt} \cdot \frac{1}{Y} = \left(K \cdot \frac{dC}{dt} + C \frac{dK}{dt} \right) \cdot \frac{1}{Y} = \frac{dC}{dt} \cdot \frac{1}{C} + \frac{dK}{dt} \cdot \frac{1}{K} = Gc + Gk = Gc + \frac{\Delta K}{K} = Gc + \frac{C \cdot \Delta K}{Y} \quad (16)$$

Rezultind $T = Gc + Gk$, avem pe sectoare :
$T_1 = Gc_1 + Gc_2$, $T_2 = Gc_2 + Gk_2$.

Dat fiind că, pe de altă parte, mărimea venitului național este determinată de produsul dintre numărul de muncitori și productivitatea muncii, avem

$$T = G_N + G\eta \quad (17)$$

unde G_N este ritmul de creștere a numărului de muncitori și $G\eta$ ritmul de creștere a productivității muncii. Mai avem următoarea egalitate evidentă

$$Gk + Gc = G_N + G\eta \quad (18)$$

Din prezentarea relațiilor de mai sus, Lukaszewicz trage următoarele concluzii asupra modelului lui Feldman :

1) ecuațiile (1—12) arată factorii de creștere a venitului național ;

2) ecuațiile care definesc ritmurile de creștere ale diferitelor mărimi operează cu instrumente de măsurare a unor rate de creștere în timp ;

3) principalul accent se pune pe investiții ca factor hotărîtor de creștere și ca variabilă de bază supusă deciziilor ;

4) ritmul de creștere nu este determinat de investiții în general, ci de investiții de o anumită eficiență.

5) numărul de muncitori este direct proporțional cu capitalul înmulțit cu eficiența sa și invers proporțional cu productivitatea muncii. Masa de capital este direct proporțională cu produsul dintre numărul de muncitori și productivitatea muncii și invers proporțională cu productivitatea sa.

Teoria lui Feldman este prima teorie dezvoltată a creșterii economiei socialiste din istoria științei. Ea prezintă interes științific, nu numai pentru istoricul gîndirii economice socialiste, ci și pentru cei preocupați de elaborarea unor modele actuale de creștere a economiei socialiste.

I. LEMNIJ
cercetător științific principal, Institutul de cercetări economice al Academiei

*) Aleksander Lukaszewicz, Przyspieszcny uzrost gospodarki socjalistyczney. N zwiazku z teoria G. Feldmana, Warszawa 1965.

„CERCETAREA — CEA MAI EFICIENTĂ INVESTIȚIE"

TITLUL articolului a devenit actualmente o teză aproape unanim acceptată.

Dacă amintim că în practică progresul tehnic solicită investiții și că cercetarea tehnico-științifică face parte din sfera progresului tehnic, trebuie să admitem implicit că și fondurile alocate cercetării tehnico-științifice constituie în ultimă instanță fonduri de investiții, indiferent de regimul financiar căruia îi sînt supuse.

Orice fond de investiție se concretizează în mijloace de bază, a căror durată de exploatare este limitată de uzura lor fizică și morală. Contrapostul fondurilor investite pentru cercetare este soluția tehnică nouă, a cărei exploatare în producție este însă — datorită caracterului ei intelectual — limitată numai de uzura morală.

Se pune o întrebare

Care este termenul pînă cînd o soluție obținută ca urmare a unei cercetări tehnico-științifice devine neutilizabilă din cauza acțiunii uzurii morale? Apreciem că răspunsul, confirmat de practică, este : durata pînă la momentul cînd apare o soluție superioară din punct de vedere tehnico-științific și mai avantajoasă din punct de vedere economic. Această nouă soluție își va croi drum, sfîrșind prin a înlocui soluția precedentă, devenită desuetă.

Trebuie ținut seama de faptul că la aplicarea în producție a soluțiilor cercetărilor tehnico-științifice nu este posibilă obținerea imediată a întregului efect economic scontat, datorită timpului necesar însușirii noilor tehnologii de către fiecare întreprindere în parte ; în practică acest timp durează circa 2 ani.

Cum măsurăm economia de muncă socială?

În acest scop să încercăm să transcriem în relații matematice fenomenele expuse. Adoptăm următoarele notații :

T — timpul de recuperare a tuturor cheltuielilor avansate — în ani

C — Cheltuieli de cercetare — în lei

I_i — Cheltuieli de investiții pentru aplicarea rezultatelor cercetării la întreprinderile i (i=1,...m)

A_i — Acumulările bănești realizabile prin aplicarea rezultatelor cercetării la întreprinderile i (i=1,...m) — în lei/an

d — Durata pînă la care rezultatele cercetării nu se uzează moral (d=1, ..., n), — în ani

γ', γ'' — Coeficienții de realizare a acumulărilor bănești totale în primii doi ani, pînă la însușirea noii tehnologii. $(\gamma', \gamma'' < 1)$

Observație : Pentru simplificare, admitem că la toate întreprinderile i aplicarea rezultatelor cercetării începe aproape în același timp.

Cu notațiile de mai sus, eficiența economică a însușirii progresului tehnic ca urmare a introducerii în producție a unui rezultat al cercetării științifice va fi următoarea :

$$\sum_{i=1}^{m} C_i \quad (1)$$

Ținînd seama însă că d=1, ..., n, din care în primii 2 ani A nu se realizează decît în proporțiile γ' A și γ'' A, putem scrie că

$$d \sum_{i=1}^{m} A_i = [(\gamma' + \gamma'') + (n-2)] \sum_{i=1}^{m} A_i$$

iar relația (1) devine

$$T = \frac{C + \sum_{i=1}^{m} I_i}{[(\gamma' + \gamma'') + (n-2)] \sum_{i=1}^{m} A_i} \quad (2)$$

Analizînd relația (2), se constată că, atît efortul de investiții, cît și efectul în acumulări bănești se referă la suma întreprinderilor la care se aplică rezultatul cercetării tehnico-științifice ; numai la cercetare aceste cheltuieli sînt unice. Dacă și efortul cercetării ar trebui efectuat pentru fiecare întreprindere în parte, cheltuielile necesitate ar fi :

$$T = \frac{C + \sum_{i=1}^{m} I_i}{d \sum_{i=1}^{m} A_i}$$

Aprecierea că cercetarea este cea mai eficientă investiție se bazează pe faptul că **se cercetează o singură dată, iar rezultatele se aplică la toate unitățile producătoare** al căror profil se pretează la noile soluții obținute.

În aceste condiții, economia de muncă socială pentru progresul tehnic, realizabilă prin cercetarea tehnico-științifică este evident

$$\sum_{i=1}^{m} C_i - C$$

iar în cazul particular, cînd toate C sînt aproximativ egale între ele,

$$\sum_{i=1}^{m-1} C_1 \quad (3)$$

Valoarea relației (3), adică economia de muncă socială realizabilă pe calea cercetărilor tehnico-științifice, crește în funcție de volumul cheltuielilor de cercetare solicitate și de numărul de întreprinderi la care pot fi aplicate rezultatele cercetărilor.

dr. E. TRATTNER

CURIER

■ La Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu" de pe lîngă C.C. al P.C.R., Facultatea de economie, a avut loc în zilele de 23 și 24 mai 1967 o **Sesiune științifică** cu tema: **Probleme teoretice și metodologice ale capitalismului monopolist de stat.**

■ Sintetizînd p u n c t e l e de vedere exprimate în discuțiile referitoare la îmbunătățirea sistemului de finanțare a stațiunilor de mașini și tractoare, I. Alfiri, director general adjunct în Ministerul Finanțelor, arată într-un articol publicat la rubrica **Puncte de vedere** a revistei FINANȚE ȘI CREDIT nr. 4/1967 că trecerea S.M.T. pe principiile gospodăririi socialiste, necesară în prezent, ridică o serie de dificultăți printre care și cea determinată de plata în natură, la care autorul consideră că în etapa actuală nu se poate renunța. În aceste condiții, S.M.T. ar urma să primească credite de la B.N.R. pentru contravaloarea lucrărilor executate în C.A.P. cu plata în natură; stațiunile să predea bazelor de recepție ale Comitetului de Stat pentru Valorificarea Produselor Agricole documentele ce atesta obligațiile C.A.P.-urilor de plată în natură, care să fie apoi contractate între C.A.P. și bazele respective de recepție; C.A.P. să primească de la bancă, sub forma avansurilor de contractare, sumele necesare plății lucrărilor respective către S.M.T.

■ În articolul **Economic-Demographic Interactions and Long Swings in Economic Growth** (Interacțiuni economico-demografice și oscilații de lungă durată în creșterea economică) apărut în THE AMERICAN ECONOMIC REVIEW nr. 5/1966, Richard A. Easterlin, profesor la Universitatea din Pennsylvania, consideră că unul din mecanismele ce determină oscilații de lungă durată în creșterea economică presupune interacțiuni combinate între cerere, condițiile pieței forței de muncă și creșterea familiei, cu un efect „feed-back" (de conexiune inversă) de la ultima la prima. Autorul își propune să sugereze mecanisme de producere a unor mișcări oscilatorii care să balanseze fazele ciclului economic. Lăsînd deschisă problema dacă ciclurile lui Kuznets pot fi în întregime autogeneratoare sau necesită șocuri exogene mai slabe sau mai puternice, Easterlin propune mecanisme care, după părerea sa, tind să producă mișcări suitoare sau coborîtoare cumulative pe perioade ce depășesc ciclurile economice curente. Dar și formula lui se referă la tratarea simptomelor și nu a cauzelor crizelor economice.

■ În R. D. Germană a apărut recent volumul I din ÖKONOMISCHES LEXIKON (Enciclopedie economică), A–K, Editura „Die Wirtschaft", Berlin, 1967, 1192 pag. Împărțită în două volume (volumul II, L–Z, urmează să apară tot anul acesta), enciclopedia cuprinde circa 15 000 noțiuni și termeni, îmbrățișînd probleme de economie politică, de economie națională (cu sectoarele și ramurile ei), noțiuni cu aspecte economice din domeniul tehnicii, matematicii, ciberneticii, informatologiei, dreptului, filozofiei, sociologiei. Lucrarea conține informații cu privire la institutiile și organizațiile economice din R.D.G. și internaționale, la mari firme și concerne, la economiști de vază, prezentarea succintă a economiei tuturor țărilor.

În căutarea temeiurilor științifice ale prognozei economice

TEMA prospectării științifice a dezvoltării economice revine des în preocupările economiștilor. In condițiile actuale, dezvoltarea economică depinde în mare măsură de alegerea strategiei de perspectivă. La sfîrșitul anului trecut s-a încheiat în U.R.S.S. sesiunea științifică consacrată problemelor metodologice ale prognozelor economice de lungă durată. Referatul supus discuției în ședința plenară a fost susținut de A. Elimov membru corespondent al Academiei de științe a U.R.S.S. și V. Kiricenko, aceiași care semnează în nr. 5/1967 al revistei KOMMUNIST un articol pe tema prognozei economice.

Prognoza, spun autorii, se intemeiază pe analiza unei perioade trecute, relativ îndelungate, de 10—15 ani, pe baza datelor statistice, cu ajutorul metodelor statisticii matematice și a modelelor economico-matematice. Primele încercări de a construi serii de 10—15 ani au arătat însă că informația statistică dă un tablou disparat în timp și spațiu. Informația statistică ar trebui organizată ca o sinteză de indicatori, reversibili. Trecerea de la analiza economică la previziune **se bizuie pe faptul că dezvoltarea economiei se caracterizează printr-o anumită** inerție, **care se manifestă fie și în faptul că ciclul investițional, a cărui durată medie este de 10 ani, își exercită influența și asupra planului următor. Inainte de a elabora noul plan de investiții în construcții, se impune stabilirea precisă a** „gradului de libertate" **real în acest domeniu. Pe de altă parte, uzura fizică și morală a fondurilor fixe existente determină ieșirea lor din uz în 20—25 ani, timp care, de la caz la caz, datorită progresului tehnico-științific, se scurtează. Subliniind importanța analizei, autorii nu împărtășesc părerea că prognoza se deduce pur și simplu din conservarea tendințelor trecutului. În perspectiva progresului tehnico-științific, nivelul dezvoltării industriale va fi determinat, spun autorii, tocmai de acele tipuri de producție care în prezent nu au depășit stadiul experimental. O importanță deosebită o are în acest sens studierea informației referitoare la patente, care permite să observăm în germene tendințele ce pot deveni directoare în viitorul apropiat.**

Prognozele presupun studierea dinamicii populației, a resurselor de muncă. Una din principalele cerințe o constituie prospectarea nevoilor sociale productive și neproductive, foarte puțin elaborată. În articol se trec în revistă metodele pe care se pot sprijini prognozele economice: a experților (ipotezele oamenilor de știință), statistica demografică ș.a.

La sesiune, acad. T. S. Haciaturov a propus succesiunea: determinarea dezvoltării sectorului I pe baza normativelor tehnologice și a perspectivelor lor de dezvoltare; stabilirea nivelului consumului pornind de la datele demografice și normele de consum; stabilirea pe această bază a cifrelor de plan. Planificarea prospectivă — a spus acad. L. V. Kantorovici — va trebui probabil orientată nu în sens determinist, ci stohastic. Ținînd seama de normativele medii și de diferitele posibilități, se pot lua decizii optime în condițiile nedeterminării. A. G. Angabeghian, membru corespondent al Academiei, a susținut că nu statistica matematică, ci modelarea este cea mai bună metodă de prognoză, permițînd obținerea optimului. „Pericolul" prognozei se ascunde în orientarea pasivă a calculelor și a alegerii traiectoriei de dezvoltare. El a propus realizarea într-un raion a unui experiment **al dezvoltării demografice.**

MERCUR PRINTRE MUZE

PRESĂ GRATUITĂ

SE ȘTIE că în țările în care radiodifuziunea și televiziunea sînt proprietate privată, posesorii de receptoare nu plătesc nici un fel de taxe, abonamente sau redevențe; bineînțeles, nici ascultătorii și spectatorii emisiunilor unor stații particulare din țările în care există o radioteleviziune de stat (cum e cazul, de pildă, cu televiziunea comercială din Marea Britanie, sau cu stațiile „periferice" din Franța) nu sînt supuși vreunei contribuții bănești.

Situația se explică prin faptul că respectivele companii de radioteleviziune realizează profituri considerabile de pe urma publicității (practic, toate emisiunile lor, de la buletine de informații pînă la concerte și filme, sînt cumpărate sau oferite de firme care doresc să-și facă reclamă), iar sumele pe care le-ar putea incasa de pe urma taxelor reprezintă o cantitate neglijabilă, mai ales dacă se iau în considerație cheltuielile mari necesitate de perceperea acestor taxe (o evidență ținută la zi, o rețea de încasatori, urmărirea debitelor etc.).

Unii psihologi au încercat să demonstreze că acceptarea de către opinia publică a unei radioteleviziuni gratuite este posibilă deoarece de pe urma emisiunilor nu rămîn decît imagini auditive și vizuale care se estompează rapid; potrivit aceluiași raționament, ziare gratuite n-ar fi conceptibile pentru că în acest din urmă caz, cititorul rămîne în mînă cu o marfă concretă, palpabilă. Dar, considerentele economice s-au dovedit mai puternice decît cele psihologice; în ultimii ani înregistrăm în Occident apariția și a unei prese gratuite.

Primele publicații de acest fel au apărut în Statele Unite, fiind distribuite gratuit clienților cîtorva rețele de magazine specializate și generale; ulterior, asemenea reviste au început să apară și în Anglia, Suedia și alte țări.

Problemele presei „gratuite" au intrat în actualitate recent datorită unui proces de răsunet care l-a opus pe magnatul presei vest-germane, Axel Springer, unui editor de asemenea publicații. După datele publicate cu această ocazie, rezultă că în Republica Federală a Germaniei apar actualmente circa 140 de reviste distribuite gratuit clientelei magazinelor; sînt reviste săptămînale, bilunare, lunare, în general bogat ilustrate. Tirajul lor a crescut în ultimii cinci ani de la 24 milioane la 60 milioane exemplare pe lună. Totalitatea veniturilor lor, aceste publicații le realizează de pe urma publicității; magazinele care le difuzează plătesc un comision care acoperă cheltuielile de distribuire de la editură la locul de vînzare. Pentru comercianți, revistele de care ne ocupăm servesc drept suplimente sau cadouri, oferite clienților (de obicei celor care cumpără de la o anumită sumă în sus, sau care sînt cumpărători constanți).

Cum e și firesc, revistele obișnuite „cu plată" n-au privit și nu privesc cu simpatie existența acestui concurent nedorit. Astfel, în 1953 patronii presei au obținut o hotărîre a Curții Federale de Justiție, prin care revistele gratuite erau obligate să nu depășească un anumit nivel tehnic (modest) și un anumit număr de pagini și să nu publice materiale instructive, distractive și de reportaj decît în proporții reduse. Dar, datorită intervențiilor insistente ale asociațiilor comercianților cu amănuntul, Bundestag-ul a modificat în 1955 dispozițiile anterioare „în scopul de a pune la dispoziția unei mari părți din populație, pentru care revistele ilustrate sînt prea costisitoare, un material de lectură gratuit și de calitate" și „pentru a asigura comerțului cu amănuntul o posibilitate eficace de publicitate". Lupta a continuat. Procesul dintre cea mai mare revistă ilustrată vest-germană STERN și publicația gratuită „Drogisten-Illustrierte" (Ilustratul Droghiștilor) s-a terminat cu o nouă victorie a „gratuiștilor". Curtea Federală a stabilit că revistele distribuite în magazine sînt admise „chiar atunci cînd partea preponderentă a conținutului lor nu are nici o legătură cu reclama".

Ca urmare, revistele „pentru clienți" au început să publice, pe lîngă publicitate (rațiunea lor principală de a fi) și tot mai multe reportaje și fotoreportaje, scurte povestiri, romane în foileton, recenzii de cărți, pagini de modă și cronici de filme. Unele dintre ele au ajuns la tiraje impresionante; astfel „Die Kluge Hausfrau" (Gospodina înțeleaptă) se difuzează săptămînal în 1 700 000 exemplare, „Verbraucherzeitung" (Ziarul consumatorilor) — în 1 200 000 exemplare, „Gern daheim" (Cu plăcere acasă) — în 1 100 000 exemplare etc. Costul unei pagini publicitare la aceste reviste a ajuns pînă la aproape de 20 000 mărci. Sondajele de opinie au arătat că ele se bucură de „o excelentă audiență familiară", fiind compuse în așa fel încît să intereseze pe toți membrii unei familii fără deosebire de sex și de vîrstă. De altfel, revistele „pentru clientelă", spre deosebire de celelalte reviste ilustrate, evită textele și fotografiile șocante, pornografice.

Succesul acesta colosal a reanimat opoziția marilor societăți de editare a presei. În arenă a intrat și cel mai puternic dintre stăpînii presei vest-germane, Axel Springer, care a dat în judecată revista gratuită „Leg auf und sieh fern" (aproximativ: Pune un disc și vizionează), contestîndu-i dreptul de a publica în întregime programele stațiilor de televiziune. Springer este și proprietarul revistei de radio și televiziune HÖR ZU (tiraj 4 200 000 exemplare), care, pînă de curînd, avea un cvasimonopol al publicării acestor programe. În primă instanță, Springer a cîștigat, dar în apel, judecătorii federali i-au respins acțiunea. Drept urmare și o altă revistă gratuită, „Praktische Winke", a început să tipărească programul de televiziune.

Toate semnele arată că dezvoltarea publicațiilor gratuite „pentru clientelă" va continua. Este și aceasta o expresie deosebit de grăitoare a subordonării tot mai accentuate a presei occidentale față de publicitate și, implicit, a schimbării radicale a raporturilor dintre publicații și publicul cititor.

H. DONA

„CEI 10", "CEI 6" ȘI SISTEMUL MONETAR AL LUMII CAPITALISTE

MINIȘTRII de finanțe ai țărilor Pieței Comune au căzut de acord, luna trecută, la München, asupra bazelor unei poziții comune în discuțiile referitoare la sistemul monetar internațional al lumii capitaliste, care cunosc o nouă inviorare anul acesta. În speță „cei șase" s-au înțeles să obțină o sporire a ponderii lor în cadrul Fondului Monetar Internațional, care să-i pună la adăpost de adoptarea unor hotărîri contrare intereselor lor, și să acționeze în comun în toate negocierile viitoare. Acordul realizat de miniștrii de finanțe ai țărilor Pieței Comune a fost îndeobște apreciat de observatori ca un succes al diplomației franceze, care a reușit să-și ralieze partenerii, și în special R. F. a Germaniei, în opoziția față de tezele americane. Între altele, s-a pus accent pe ideea că eventualele măsuri pentru crearea de rezerve suplimentare nu trebuie să izvorască din necesități dictate de evoluția balanței de plăți a unei țări sau a alteia, excluzîndu-se astfel favorizarea unei țări sau a unui grup de țări. Este vizată în mod clar dorința țărilor cu monedă-cheie în actuala organizare a sistemului monetar internațional capitalist — S.U.A și Anglia — de a vedea sporite grabnic lichiditățile internaționale, tocmai în legătură cu situația balanței lor de plăți.

Poziția adoptată la München de miniștrii de finanțe ai Pieței Comune are temeiuri afirmate mai de mult, între alții și de unul din principalii exponenți ai punctului de vedere vest-german în problemele monetare — dr. Otmar Emminger. Membru al Consiliului de direcție al Băncii Federale a R.F.G., dr. Emminger este totodată președintele grupului de supleanți creat de „cei zece" pentru analizarea unor probleme de bază ale sistemului monetar capitalist. „Toți aceia, scria d-sa încă în 1963, care acordă stabilității monedei o înaltă prioritate față de alte obiective ale politicii economice, vor privi cu circumspecție sau chiar cu bănuială planurile de mărire artificială a lichidității internaționale. Aceasta este explicabil cu deosebire pentru acele metode de sporire a lichidității, care caută să creeze țărilor cu deficite (ale balanței de plăți) facilități automate de credit în vederea acoperirii deficitelor" [1]). În orice caz, punctul de vedere al autorului diferă de actuala poziție a S.U.A. și a Angliei în ceea ce privește urgența creării de noi lichidități. „Sporirea mai departe a facilităților de credit internaționale, citim în lucrarea din care am citat, așa cum se propune în unele din planurile de reformă discutate în prezent, ar putea să fie utilă și necesară cîndva în viitor, dar în mod sigur nu se numără astăzi printre cerințele cele mai presante ale politicii monetare internaționale".

Punctele de vedere susținute de dr. Emminger în problemele sistemului monetar internațional capitalist prezintă și alte deosebiri de nuanțe în raport cu poziția țărilor cu monedă-cheie. Este adevărat că autorul nu consideră necesară o reformă structurală a sistemului monetar bazat pe etalonul aur și devize care să ducă, de exemplu, la reconstituirea etalonului aur. El nu este favorabil nici urcării prețului aurului ca mijloc de a ieși din dificultățile actualului sistem. Pe de altă parte, însă, condiționarea lichidării deficitului cronic al balanței de plăți a S.U.A. de crearea unor lichidități nu i se pare acceptabilă. „Este greu de înțeles, citim în culegerea citată de studii și cercetări ale dr. Emminger, de ce și cum actualul etalon aur și devize ar putea să împiedice Statele Unite de a lua măsurile necesare pentru corectarea dezechilibrului balanței lor de plăți..." (pag. 257).

Este vorba, cum se poate lesne observa, de puncte de vedere apropiate în oarecare măsură de cele ale exponenților francezi în această materie și care au fost, desigur, de natură să faciliteze realizarea înțelegerii de la München cu privire la poziția oficială solidară a țărilor Pieței Comune. Înțelegerea a fost realizată, după unele comentarii, și datorită faptului că „partea germană nu mai este, poate, atît de convinsă de oportunitatea păstrării a circa 5 miliarde de dolari în safe-urile Băncii Federale într-un moment cînd în America se fac auzite voci care cer suspendarea garantării cu aur a dolarilor" (LA TRIBUNE DE GENÈVE, 22—23 aprilie). Pe de altă parte, aria de cuprindere și soliditatea înțelegerii de la München se află în centrul unor noi speculații, în urma unei declarații făcute de dr. Emminger în preajma recentei sesiuni a supleanților grupului „celor 10". Țările Pieței Comune, a declarat d-sa, speră să poată prezenta la sesiunea din septembrie a Fondului Monetar Internațional (la Rio de Janeiro), noi propuneri monetare. Declarația a fost interpretată în presa anglo-saxonă în sensul că „cei 6" nu au fost de fapt atît de uniți la München cum s-ar fi putut crede în lumina acordului realizat și că punctul de vedere american continuă să aibă sprijinitori în sînul grupării vest-europene.

prof. dr. docent
Șt. DUMITRESCU

1) **Dr. Otmar Emminger**: Währungspolitik im Wandel der Zeit. Fritz Knapp Verlag, Frankfurt pe Main, 1966, 264 pag.

METALUL ROȘU CLUJ

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU" CLUJ

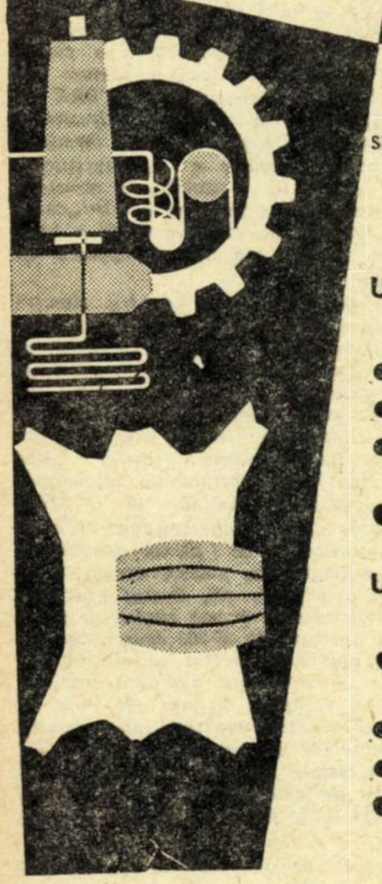

str. Tudor Vladimirescu 12–14
telefon 1.47.30

produce :

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ :

- cuve pentru țesături grele ;
- aparate de vopsit sculuri ;
- diferite aparate de uscat și vopsit ;
- mașini de tricotat rectilinii.

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE :

- aparate de uscat pe plăci de sticlă ;
- butoaie de vopsit ;
- butoaie de tăbăcit ;
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCTIE DIN Tg. JIU

PRODUCE :

- Ciment Pz 400 (portland cu zgură).
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică).
- Ciment Rim 200 (rezistență mare – 200 kg/cmp).
- Ciment B ss export
- Ciment P 400 export.

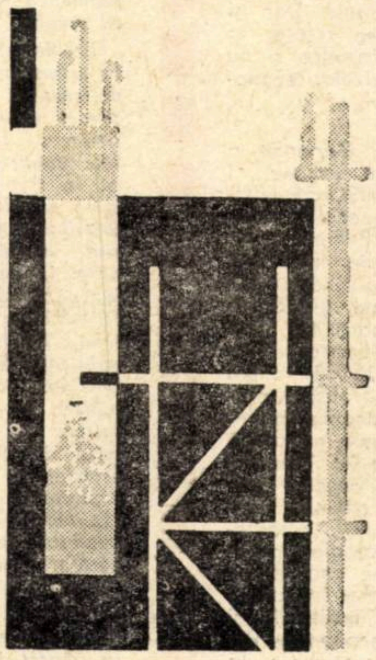

Complexul este construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne

UZINELE CHIMICE TURDA

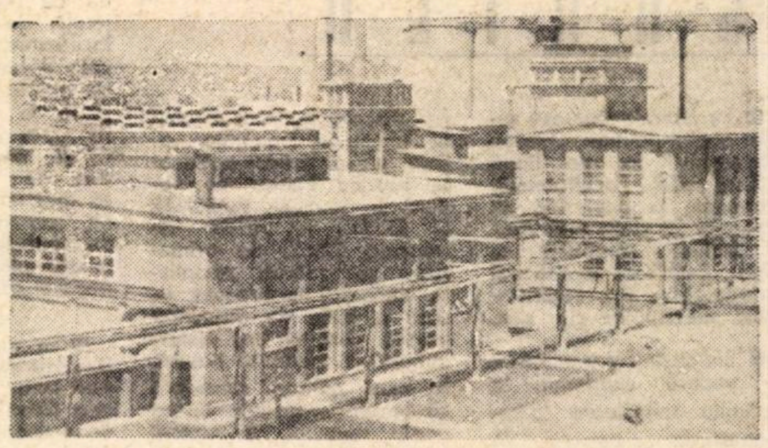

PRODUSE CLORO-SODICE :

- hidroxid de sodiu leșie
- acid clorhidric soluție 32%
- acid clorhidric pro analisi
- clorură de var
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- sodă caustică tehnică 98–99%

INSECTICIDE CLORURATE :

- detexan
- hexaclorciclohexan

PRODUSE CLORURATE:

- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- clorură ferică

MASE PLASTICE :

- policlorură de vinil suspensie și emulsie

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție :

- hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

FABRICA DE GEAMURI SCAIENI

REGIUNEA PLOIEȘTI

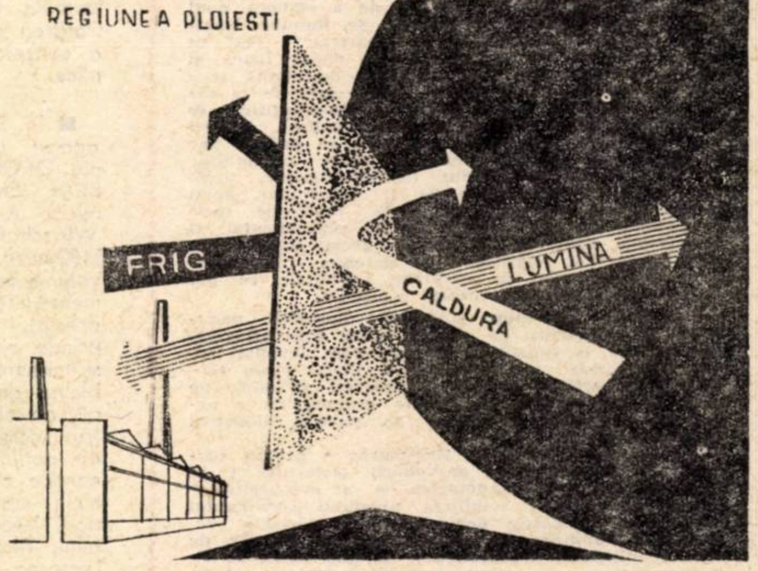

LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE :

- **GEAM TERMOABSORBANT**, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută. Caracteristici : lățime 120—140 cm, lungime 160—200 cm.

I.O. CHIMICA CLUJ

str. Dijmei nr. 34 Cluj

PRODUCE :

- comode de televizor tip Sighet ;
- biblioteci tip Făgăraș ;
- fotolii tip Sibiu ;
- tocuri școlare din masă plastică ;
- stilouri diferite tipuri ;
- sacoșe pentru sport, excursii, călătorie și piață ;
- curele pentru ceas ;
- oxid verde de crom pentru prepararea vopselelor la zugrăvit ;
- capete autosifon din relon.

INTREPRINDEREA FLARO

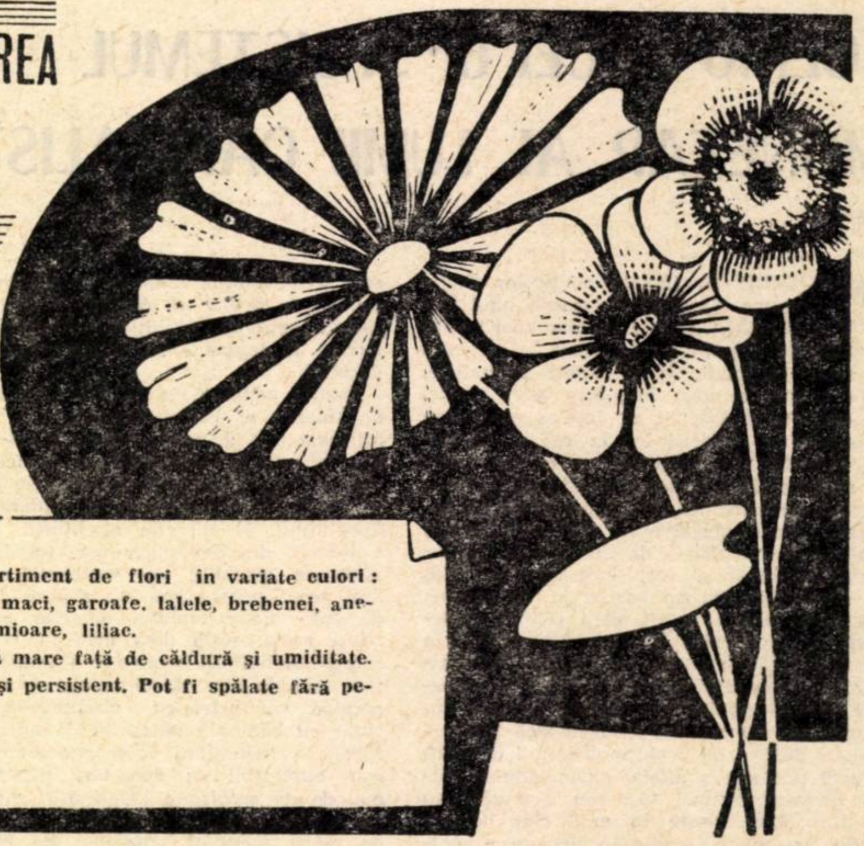

execută un bogat sortiment de flori în variate culori : trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrămioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate.

Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

PERSPECTIVELE PRODUCȚIEI AGRICOLE MONDIALE

Tendințe pe termen lung și mediu

I. CONTROVERSA ÎN JURUL REALITĂȚII PROGNOZELOR

EXISTĂ pronosticuri ale specialiștilor conform cărora în următorii 10—15 ani pericolul foametei va crește în proporții atît de catastrofale, încît problema subnutriției va deveni problema numărul 1 a omenirii. Fără a ne alinia acestei ierarhizări și aprecieri globale, adevărul este că foametea se menține trainic și amenințător pe agenda unor vaste regiuni ale globului și ea tinde să aibă serioase implicații nu numai asupra vieții interne a țărilor bîntuite de acest flagel, ci și pe arena internațională.

Această „boală cronică a secolului" face obiectul de studiu al unora din cei mai mari specialiști, sub egida unor înalte organisme internaționale și foruri științifice de prestigiu, stadiul de cercetare fiind astăzi nu **dacă** ea poate fi eradicată, ci **cum** și **cînd**. Dificultățile în eludarea acestei probleme sînt enorme, deoarece foametea este numai vîrful icebergului, partea principală și periculoasă fiind cea submersibilă în adîncurile condițiilor economice, sociale și politice.

Pentru lichidarea foametei una din soluțiile logice este considerată a fi creșterea producției agricole. Corelația dintre creșterea producției agricole și creșterea populației este unul din indicii — cei mai generali — ai perspectivelor de rezolvare a problemei subnutriției. Dar se poate oare prestabili, pe mai mulți ani tabloul de ansamblu al creșterii producției agricole mondiale și corelația sa cu populația ?

Realismul prognozelor este viu controversat în ultimul timp. „Istoria prognozelor este istoria erorilor" — susține demograful american J. Spengler. Este adevărat că istoria cunoaște numeroase prognoze-rebut, dar trebuie să facem deosebire dintre **profeție** — cea mai elementară formă de prevedere a viitorului și **previziunea științifică.** În treacăt fie spus, nimeni nu mai încearcă să prevadă producția agricolă inspirat de visul faraonului despre cele șapte vaci slabe sau grase. Teza antiprognoză **decurge** din faptul că prognoza este considerată ca un adevăr absolut, care, o dată stabilit, ar trebui să aibă valabilitate pentru toate condițiile și pentru toate timpurile. Eforturile de prospectare capătă altă viziune dacă se pornește nu de la teza lui Spengler, ci de la cunoscuta expresie a lui Engels că „orice descoperire științifică este o ignoranță mai puțin". Ca orice cunoaștere, prognozele constituie o unitate dialectică dintre adevăruri relative și absolute, ele cuprinzînd inevitabil și erori, atît datorită faptului că realitatea este în continuă schimbare, cît și din cauza limitelor mijloacelor și capacității de investigare. Prospectarea viitorului capătă noi dimensiuni și sensuri în epoca noastră cînd știința devine nemijlocit o forță de producție.

Dar, oricite argumente gnoseologice s-ar aduce, față de prognoze se manifestă, totuși, scepticism și o anumită prudență întemeiată. Cauza ? Imperfecțiunile și dificultățile prevederilor. Unul din punctele slabe ale previziunii viitorului este faptul că un etalon — bun pentru zilele noastre — este aplicat în stabilirea fenomenelor viitoare. În făurirea ipotezelor se iau în calcul numai fenomenele așteptate, previzibile, și nu și cele imprevizibile care, de fapt, conferă amprenta schimbărilor epocale. Astfel, de exemplu, în calculele privind producția alimentară nu se iau în considerare schimbările spectaculoase pe care le-ar putea produce chimia. Specialiștii susțin că descoperirea de către chimie a secretului fotosintezei va deschide căile folosirii resurselor nelimitate ale energiei solare pentru producerea, pe cale nebiologică, a alimentelor. Așa cum energia nucleară și alte forme noi de energie înlătură spectrul stingerii omenirii din cauza dispariției combustibililor clasici, tot așa, se consideră, că chimia va izgoni stafia subalimentației. Producerea pe cale nebiologică a produselor alimentare va înlătura limitele pe care producția agricolă le pune creșterii populației. Chimia va pune capăt domniei îndelungate a agriculturii.

Se presupune, de asemenea, că descoperirea de către biologie a tainelor nucleului celular, la care lucrează în prezent cercetătorii, va avea în domeniul producției agricole aceeași însemnătate pe care a avut-o în cel al energiei descoperirea nucleului atomic în fizică.

Calculele arată că în viitor mediul marin va produce mai multe alimente bogate în proteine și alte substanțe prețioase alimentației decît partea uscată a Terrei.

Descoperirile posibile ale chimiei, biologiei sau utilizarea resurselor marine pot schimba radical modul de punere a problemelor creșterii producției agricole. În cercetarea problemelor puse de perspectivele producției agricole vom fi însă poate mai aproape de adevăr dacă vom porni de la teza că pentru viitor decurg din trecut și din situația actuală consecințe inevitabile.

Soarta producției agricole nu este însă determinată numai de factorii tehnologici. Un rol fundamental revine factorilor sociali. În cuvîntul de deschidere la Conferința Mondială a Reformei Agrare, B. R. Sen, directorul general al F.A.O., sublinia că „această conferință se deschide într-un moment cînd se poate vorbi de o veritabilă criză mondială a alimentației și cînd este necesar, înainte de toate, printr-un efort susținut al întregii lumi, să se declanșeze o revoluție agrară în țările în curs de dezvoltare, în scopul creșterii producției alimentare în raport cu nevoile" [1]). Reluînd această teză, Gunnar Myrdal atrăgea atenția că „este tragic... că în numeroase țări jocul intereselor locale au făcut din reforma agrară un simulacru" și că există „...tendința de a se încerca de a o trece sub tăcere și de a nu apela la atenția publică decît atunci cînd e vorba de probleme cu caracter tehnic" [2]).

Revoluțiile sociale, care joacă rolul de locomotive ale istoriei, nu se „planifică", ele pot introduce schimbări radicale în toate proiectările făcute pe baze de calcul previzibile.

Complexitatea prospectărilor privind tendințele de creștere a producției agricole reiese, așadar, nu numai din dezvoltarea științelor agricole, ci și din transformările sociale fără de care nici cuceririle științifice nu pot fi aplicate și nu pot avea efectele scontate. Totodată, agricultura nu este o ramură izolată, problemele creșterii producției agricole nu pot fi abordate exclusiv numai de pe pozițiile acestei ramuri, ci în contextul general economic-social și politic.

Din aceste cauze proiectările nu pot fi stabilite și apreciate decît ca tendințe, centrul de greutate al cercetării constituindu-l depistarea factorilor de creștere a producției agricole. În acest context o însemnătate deosebită o capătă metodele de investigație, deoarece, așa cum arăta K. Marx, „adevărul nu include numai rezultatul, ci și calea care duce spre el".

II. TABLOUL GENERAL AL TENDINȚELOR

AGRICULTURA constituie principala sursă de alimentație a omenirii și, din această cauză, relația cea mai generală care poate da o imagine asupra perspectivelor producției agricole este **relația populație-producție agricolă alimentară.** Întrucît 1—1½ miliarde oameni suferă în prezent de foame sau de diferite forme ale subnutriției și întrucît populația globului sporește într-un ritm accelerat, se consideră că producția agricolă trebuie să crească într-un ritm care să depășească creșterea populației. Dar ce legături de determinism include relația populație-producție agricolă ? În mod curent se consideră că nivelul optim este atins atunci cînd producția agricolă asigură satisfacerea nevoilor de alimentație, fiziologic normale, ale populației. Cu alte cuvinte, avem de-a face cu un raport cantitativ populație-producție agricolă producția fiind subordonată factorului demografic. În forma sa cea mai generală, această relație exprimă rolul prioritar, determinant, al factorului demografic. O legătură directă în această diadă nu poate fi stabilită numai decît printr-o abordare mecanicistă, grosieră. În fapt, raporturile sînt mult mai complexe, mijlocite, fiecare fenomen avînd și o mișcare proprie.

Creșterea producției agricole mondiale nu înseamnă și asigurarea automată cu produse alimentare a populației întregului glob. Există numeroase țări în care producția agricolă crește mai repede decît populația, dar se cunosc și raporturi inverse. Creșterea producției agricole în S.U.A. nu înseamnă și satisfacerea nevoilor alimentare ale Indiei sau ale țărilor din America Latină. Relația dintre creșterea producției și a populației trebuie să se refere nu în general, ci la **entități statale naționale**, iar producția agricolă trebuie corelată cu populația țărilor respective. Dar și această relație are vicii de fond. Ea ar fi valabilă numai în cazul în care fiecare țară și-ar putea produce în interiorul granițelor sale toate produsele agricole de care are nevoie și economia în ansamblu s-ar dezvolta ca o economie autarhică. Că realitatea economică contemporană este alta, este un fapt ce nu mai trebuie demonstrat. Chiar în cadrul unei țări, creșterea producției nu înseamnă implicit și satisfacerea nevoilor alimentare ale populației. Existența surplusurilor de produse agricole, concomitent cu milioane de oameni înfometați este unul din paradoxurile ce caracterizează multe țări capitaliste. Relația populație-producției agricolă exprimă doar existența **clientului eventual** și a **satisfacerii potențiale** a cererii. Creșterea producției agricole nu este determinată direct de stomacurile goale, ci prin intermediul pungilor pline. Avem de-a face cu o relație mijlocită **populație-venituri-producție agricolă.**

Relația populație-venituri formează de mult timp obiectul unei aprige controverse. Nu ne vom opri asupra tezelor lui Malthus și asupra teoriilor mai recente ale neo-malthusienilor care susțin conceptul catastrofic al „dezvoltării subdezvoltării" și care, cu toate străduințele, n-au obținut „drept de cetate". O temă care are o oarecare circulație este cea a „stagnării". Autorul ei — Benjamin Higgins, consideră că sporirea populației determină o creștere a cererii, care atrage după sine o creștere a investițiilor și a veniturilor. Creșterea veniturilor la rîndul său va determina o sporire a investițiilor și de aici se naște un proces de dezvoltare economică. Creșterea economică are loc numai pînă în stadiul maturității. Încetinirea economică a ritmului creșterii demografice este însoțită de scăderea ritmului creșterii economice. Pornind de la teza simplificată că numai creșterea populației este factorul propulsiv, el ajunge la concluzia că stagnarea este regula, iar dezvoltarea economică este o excepție, care, după părerea lui, cere o explicație specială. Teza dezvoltării ca un acicdent, a fost susținută, de altfel, și de cunoscutul economist G. Myrdal. În timp ce neo-malthusienii susțin că creșterea populației devansează pe cea a veniturilor, stagnaționiștii consideră că numai pe o perioadă scurtă, pînă la atingerea maturității economice, a unui echilibru, populația determină dezvoltarea economică. Exagerarea rolului creșterii demografice și neluarea în considerare a progresului tehnico-științific și a modului de apropriere a veniturilor determinat de natura relațiilor sociale este una din explicațiile impasului modelului stagnaționist. Ceea ce i se poate imputa lui Higgins este că el, probabil, cunoaște mai bine sofismul lui Zenon despre Achille care nu va ajunge niciodată broasca țestoasă, decît realitățile contemporane.

Punctul de plecare eronat al acestor teorii constă în faptul că populația este privită numai în calitate de consumator, nu și de producător Abordarea problemei **populației** ca factor de producție și de consum pune într-o altă optică relația populație-venituri. Este de la sine înțeles că depășirea valorilor nou create de către consum poate duce la subdezvoltare, după cum utilizarea în mod parazitar a venitului național nu este de natură să asigure dezvoltarea economică. Din această cauză relația populație-venituri poate fi judecată numai în raport cu repartiția și utilizarea venitului național în contextul general al sistemului economic dat.

Factorul demografic este un factor cu acțiune permanentă care acționează asupra creșterii producției nu numai prin populația ocupată în agricultură, ci în calitate de consumator, prin intermediul sporirii veniturilor. Mișcarea factorului demografic diferă de la țară la țară și de la zonă la zonă, după cum este diferită și mișcarea, în dinamică, a veniturilor. Structurile economice sînt de asemenea, foarte diverse și nivelurile dezvoltării economice sînt foarte diferite. Asigurarea producției alimentare necesare, în numeroase cazuri, nu poate fi realizată înlăuntrul frontierelor fiecărei țări, fie din lipsa condițiilor pedoclimatice, fie din cauza cerințelor mari ale populației. De aceea, în contextul general al creșterii populației și a veniturilor, un rol de mare însemnătate în asigurarea satisfacerii nevoilor crescînde de produse agricole revine comerțului internațional.

Recent, Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură a publicat o amplă lucrare privind producția agricolă în anii 1975 și 1985 [3]). Scopul acestui studiu, așa cum se menționează încă din cuvîntul introductiv, este „de a defini amploarea și natura problemei alimentare care se pune omenirii și de a evalua perspectivele pe termen lung ale comerțului mondial al principalelor produse agricole" [4]). Aceste proiectări constituie o lucrare pregătitoare pentru elaborarea planului indicativ mondial al F.A.O. de dezvoltare a producției agricole. Întregul edificiu al acestui studiu este construit pe ipotezele **creșterii populației** și a **veniturilor.** Analizele și datele acestei lucrări oferă, după părerea noastră, un prilej deosebit de reflecții și o bază pentru desprinderea unor tendințe privind perspectivele creșterii producției agricole și ale comerțului internațional de produse agricole.

Populația

EXPERȚII susțin că fenomenul demografic, deși cel mai „rebel" și mai puțin controlabil, oferă cel mai redus grad de eroare în stabilirea prognozelor. Laborioase cercetări și impresionante analize demografice au fost întreprinse, mai ales în perioada postbelică, ele găsindu-și, printre altele, o încoronare în ipotezele elaborate de O.N.U. privind perspectivele populației pînă în anul 2000. Potrivit acestor aprecieri, populația globului ar urma să atingă pînă în anii 1975 și 1985 următoarele valori :

Tabel nr. 1

Creșterea populației mondiale [5])

Zone	Populația 1965		Ritmul de creștere din trecut și ipoteza				Populația 1985 B	
	milioane	% din total mondial	1950—1962	1965—1975	1975—1985 A	1975—1985 B	milioane	% din total mon-
Țări capitaliste dezvoltate	727	21	1,3	1,1	0,8	1,1	906	16
Țări socialiste	1128	34	2,0	1,8	1,1	1,8	1605	32
U.R.S.S. și țările socialiste din Europa	333	10	1,5	1,1	0,9	1,1	415	8
Țări socialiste din Asia	795	24	2,3	2,0	1,2	2,1	1198	24
Țări în curs de dezvoltare	1500	45	2,3	2,6	2,1	2,5	2473	50
Total mondial	3355	100	2,0	2,0	1,6	2,0	4981	100

A — variantă minimă (varianta minimă a O.N.U).
B — variantă maximă (varianta medie a O.N.U.).

Potrivit acestor ipoteze populația va ajunge în 1985 la circa 5 miliarde de oameni, adică un plus față de prezent de circa 1,6 miliarde oameni. Ritmurile de creștere și numărul total va fi diferit în diferite grupe de țări. Nu se prevede o reducere a ritmului de creștere față de perioada 1950—1962 (care a fost de 2%) decît în varianta minimă pentru perioada 1975—1985. Ceea ce reține atenția sînt următoarele două tendințe :

— Un ritm ridicat de creștere a populației în țările în curs de dezvoltare. Ritmurile cele mai ridicate le vor deține Africa. America Latină și Orientul Apropiat. În ansamblu, țările în curs de dezvoltare vor avea jumătate din populația globului.

— În țările dezvoltate din punct de vedere economic ca și în țările socialiste, ritmul este mai redus. În aceste țări se prevede, în ansamblu, chiar o încetinire a ritmului de creștere a populației.

Creșterea venitului [6])

DACĂ datele privind sporul populației sînt considerate ca avînd un grad redus de probabilitate, ipotezele privind venitul (produsul interior brut) au mult mai multe elemente de incertitudine. Ele apar clădite pe nisipuri mișcătoare din cauza multitudinii de factori cu acțiune contrarie, in-

D. DUMITRIU
șef de sector, Institutul de cercetări economice al Academiei

(Continuare în pag. 18)

*) Comunicare prezentată la colocviul științific organizat de Institutul de cercetări economice pe tema: **„Probleme teoretice și metodologice privind studierea eficienței comerțului exterior".**

PERSPECTIVELE PRODUCŢIEI AGRICOLE MONDIALE

(Urmare din pag. 17)

terni şi externi, care pot interveni în dezvoltarea fiecărei ţări sau în ansamblul pe arena internaţională. Calculaţiile F.A.O. conturează următoarele tendinţe :

Tabelul nr. 2

Produsul intern brut — tendinţe anterioare şi ipoteze[7]

Zone	P.I.B. 1965 % din total mondial	Ritmuri de creştere anterioare şi ipoteze: 1950—1963	1965—1975 minim	1965—1975 maxim	1975—1985 minim	1975—1985 maxim	P.I.B. % din total mondial
Ţări capitaliste dezvoltate	65	4,2	3,5	4,8	3,1	4.8	60
Ţări socialiste	23	8,3	4,5	6,0	4,5	6,0	27
U.R.S.S. şi ţările socialiste din Europa	18	8,8	4,7	6,2	4,8	6,2	22
Ţări socialiste din Asia	5	6.6	3,5	5,0	3,5	5,0	5
Ţări în curs de dezvoltare	12	4,6	3,6	5,5	3,9	6,0	13
Total mondial	100	5,4	3,7	5,1	3,6	5,3	100

Dacă aceste ritmuri s-ar realiza, produsul intern brut ar spori pe cap de locuitor în ţările dezvoltate între 2,3—3,6%, în perioada 1965—1975 şi între 2,0—4,0% în perioada 1975—1985, în ţările socialiste între 2,7—4,2% şi 2,7—4,3% iar în ţările în curs de dezvoltare între 1,1—3,0 şi respectiv 1,3—3,8%. Creşterea populaţiei şi a veniturilor ar determina următoarea creştere a cererii de produse alimentare :

Tabelul nr. 3

Creşterea probabilă a cererii de produse alimentare totale, total mondial şi pe regiuni economice : indici 1965—1975 şi 1975—1985[8]

Perioada		Total mondial	Ţări în curs de dezvoltare	Ţări dezvoltate	U.R.S.S. şi ţările socialiste din Europa	Ţări socialiste din Asia
		1965=100				
1965—1975*	f	125	135	117	121	131
	F	131	145	120	125	140
		**) 1975=100				
1975—1985*	fB	125	135	116	120	131
	fA	121	132	113	118	125
	FB	131	146	120	123	139
	FA	127	143	116	121	133

*) f = ipoteza minimă pentru P.I.B. ; F = ipoteza maximă pentru P.I.B. ; fA = ipoteza minimă combinată pentru P.I.B. cu ipoteza minimă pentru populaţie ; fB = ipoteza minimă pentru P.I.B. cu ipoteza maximă a populaţiei : FA = ipoteza maximă a P.I.B. combinată cu ipoteza minimă pentru populaţie ; FB = ipoteza maximă pentru P.I.B. combinată cu ipoteza maximă pentru populaţie.

**) Pentru 1985 proiectările privind producţia agricolă au fost calculate numai ca cerere de produse.

Creşterea populaţiei şi a veniturilor ar determina o sporire medie anuală a cererii de produse agricole pe plan mondial între 2,3—2,7% în perioada 1965—1975 şi între 1,9—2,7% în perioada 1975—1985. Ritmul creşterii anuale a cererii va fi cu mult mai ridicat în ţările în curs de dezvoltare decît în cele dezvoltate din punct de vedere economic (3,1—3,6 în 1965—1975 şi 2,8—3,6 în 1975—1985 pentru prima grupă de ţări şi între 1,6—1,8 şi 1,3—1,8 pentru cea de-a doua grupă).

Ritmurile diferite ale **creşterii populaţiei şi a veniturilor precum şi disparităţile** dintre nivelul veniturilor va determina influenţe diferite ale acestor doi factori asupra cererii de produse agricole. În ţările dezvoltate din punct de vedere economic, datorită veniturilor relativ ridicate, sporul demografic va avea un rol mai important în creşterea cererii de produse agricole. Şi în ţările în curs de dezvoltare creşterea populaţiei va avea o influenţă preponderentă asupra cererii. În aceste ţări însă din cauza veniturilor care vor continua să fie relativ scăzute, în 1975 o parte importantă a populaţiei va suferi încă de foame, iar în 1985, intr-o ipoteză optimistă, abia s-ar putea rezolva asigurarea unei raţii **calorice normale.** Structura proteică a acestei raţii ar fi în toată această perioadă defectuoasă, ameliorarea ei urmînd a fi realizată intr-o perioadă ulterioară. Creşterea rapidă a populaţiei şi nivelul relativ scăzut al veniturilor va face să **preponderează cererea de produse vegetale** cu un conţinut proteic ridicat şi **nu de produse de origine animală** care sînt mai scumpe. Se consideră că cererea prioritară va fi, mai ales în prima etapă, cea de cereale alimentare şi îndeosebi — de griu Se presupune că importurile brute de cereale ale acestor ţări, care s-au dublat în ultimii 15 ani, vor creşte de la 23 milioane tone în 1961—1963, la 40—50 milioane tone în 1975.

Se presupune de asemenea o creştere a cererii de porumb şi de cereale furajere. Exporturile mondiale de porumb, care, valoric, aproape s-a dublat între 1961 şi 1965, şi care au crescut de două ori şi jumătate mai repede decît cele de petrol, vor cunoaşte în continuare o conjunctură inaltă.

Dacă tendinţele proiectate s-ar realiza, s-ar obţine următorul tablou (vezi tabel nr. 4) al excedentelor şi deficitelor la principalele produse agricole (diferenţe între producţie şi cerere)[9] :

Creşterea populaţiei şi a veniturilor va exercita o influenţă pozitivă asupra cererii de produse agricole. Satisfacerea cererii de produse agricole nu este cu putinţă de a fi satisfăcută, din cauza structurii producţiei agricole, în fiecare ţară sau zonă în parte, ci numai prin intermediul comerţului internaţional. În această conjunctură favorabilă, comerţul internaţional de produse agricole ar primi un puternic impuls, el manifestîndu-se totodată ca un factor propulsiv al creşterii economice.

Datele din tabelul nr. 4 dau o imagine generală asupra fluxurilor posibile ale comerţului internaţional de produse agricole între principalele zone. Excedentele de **cereale** se vor afla în ţările dezvoltate care vor fi şi principalele exportatoare atît în ţările în curs de dezvoltare, cît şi în ţările socialiste. Dacă analizăm grupele de cereale, constatăm tendinţe opuse ale fluxurilor. Dacă la **griu** ţările dezvoltate vor fi principalele **exportatoare,** la **cereale secundare** (porumb, orz, ovăz etc.) aceste ţări vor **fi principalele ţări importatoare.** Avînd deficit de cereale furajere, aceste ţări vor fi şi mari **importatoare de carne** şi, în special, de **carne de bovine.** Fireşte acestea sînt tendinţe posibile **globale,** dar o **analiză mai detaliată, separată pe ţări, evidenţiază în interiorul fiecărei grupe ţări exportatoare,** de pildă, de cereale furajere şi care fac concomitent export de produse animale.

Analiza perspectivelor fiecărui produs în comerţul internaţional, pe diferite ţări sau grupe de ţări în corelaţia populaţie-venit-producţie şi cerere potenţială ar reliefa o imagine viu colorată şi atractivă asupra viitoarelor relaţii comerciale cu produse agricole. Imaginea se schimbă însă dacă pornim de la tendinţele contradictorii foarte puternice ale comerţului internaţional, în care cuplul producţie agricolă — piaţă mondială are o situaţie nefericită.

Cîteva tendinţe cu acţiune contradictorie se impun a fi analizate. Deşi ca volum comerţul mondial de produse agricole creşte, totuşi ponderea comerţului cu produse agricole în totalul comerţului mondial scade. În decurs de 20 de ani (1938—1958) scăderea a fost de la 44,8% la 32,6%. Aceasta este tendinţa firească şi ea este expresia schimbării structurilor economice prin dezvoltarea industriei inclusiv în ţările în curs de dezvoltare. Dezvoltarea industriei a atras după sine o schimbare a structurii comerţului, crescînd cerinţele de maşini şi utilaje. Dacă la începutul secolului schimbul de produse industriale pe produse agricole era considerat avantajos în favoarea primelor, în perioada postbelică s-au produs o serie de schimbări importante. Pentru dezvoltarea economică rapidă devine mai avantajos schimbul de produse industriale pe produse industriale decît a produselor industriale pe produse alimentare. Aceasta este şi una din explicaţiile faptului de ce în ţările capitaliste dezvoltate a avut loc o intensificare şi o creştere rapidă a producţiei agricole.

Cu toată cererea mare de produse agricole, există o tendinţă de deteriorare a raportului de schimb a produselor agricole şi cele industriale.

Tabelul nr. 4

Produse	Total mondial	Ţări capitaliste dezvoltate	U.R.S.S. şi ţările socialiste din Europa	Ţări socialiste din Asia	Ţări în curs de dezvoltare
	— milioane tone —				
Total cereale					
1961—1963	— 4.503	+12.927	—2.755	—5.581	— 9.094
1975 f	+ 4.162	+32.652	—2.096	—6.080	—20.294
1975 F	+17.472	+24.085	+6.280	—6.080	— 6.813
Griu					
1961—1963	— 2.120	+18.825	—3.651	—4.843	—12.451
1975 f	+ 9.643	+36.650	—2.204	—5.030	—19.723
1975 F	+23.548	+37.265	+4.310	—5.080	—12.947
Cereale secundare					
1961—1963	— 2.383	— 5.898	+ 896	— 738	+ 3.357
1975 f	— 5.481	— 4.018	+ 108	—1.000	— 571
1975 F	— 6.076	—13.180	+1.970	—1.000	+ 6.134
Orez					
1961—1963	+ 1.075	+ 329	— 490	+ 631	+ 585
1975 f	— 844	+ 784	— 329	+ 895	— 2.194
1975 F	+ 6.433	— 437	— 103	+1.162	+ 5.817
Lapte (inclusiv unt)					
1961—1963	+ 44	+ 118	+ 15	...	— 89
1975 f	— 358	+ 597	+ 124	...	— 989
1975 F	— 1.092	+ 318	— 100	..	— 1.308
Carne total					
1961—1963	+ 48	— 697	+ 65	+ 77	+ 603
1975 f	— 5.004	— 791	— 590	—2.026	— 1.597
1975 F	— 8.492	— 1.239	— 744	—3.888	— 2.621

Tabelul nr. 5

	1959—1961 faţă de 1952—1953: Volum	Valoare	Cost pe unitate *)	Cost real pe unitate[10]
Schimburile mondiale	150	150	100	100
Schimburile agricole mondiale	136	114	84	78
Exporturile agricole provenind din ţările în curs de dezvoltare	128	107	83	75
Exporturile agricole provenind din ţările dezvoltate	146	124	85	83

*) Costul pe unitate agricolă de export în raport cu costul pe unitate de export a industriei transformatoare.

Cauzele deteriorării raporturilor de schimb sînt multiple. Pe piaţa produselor agricole are loc o acerbă luptă de concurenţă, care aduce prejudicii mai ales ţărilor în curs de dezvoltare. Aceste ţări au avut în cursul dezvoltării lor istorice o serie de legături economice cu ţările capitaliste dezvoltate şi au fost. pentru aceste ţări, pentru o lungă perioadă, furnizoare de produse agricole. Ele dispun în cea mai mare parte de o agricultură specializată, unele pe „produse de desert" cum se exprima cu amărăciune Josué de Castro. Dar, în timp ce aceste ţări şi-au menţinut o structură a producţiei impuse în perioada colonialismului, în fostele metropole o serie de condiţii economice s-au schimbat. Ţările capitaliste dezvoltate exercită o acţiune nefavorabilă asupra dezvoltării agriculturii ţărilor în curs de dezvoltare.

Creşterea producţiei şi ieftinirea produselor sintetice are o influenţă concurenţială destructivă asupra unei serii întregi de produse tradiţionale (bumbac, lînă, iută, cauciuc).

Sporirea producţiei agricole alimentare, care a avut loc în ultimele decenii în ţările capitaliste dezvoltate, a redus cererea de produse din fostele colonii. O serie de ţări capitaliste dezvoltate au devenit şi principale exportatoare de produse agricole, ele impunînd preţurile pe piaţa mondială. S.U.A., de pildă, a devenit exportatoare de orez. Zahărul de trestie întimpină o puternică concurenţă a zahărului de sfeclă. Chiar fructele din zona temperată şi subtropicală înlocuiesc pe cele importate din zona tropicală şi ecuatorială. De fapt numai produsele tropicale : cafea, cacao, ceai, banane şi mirodeniile cultivate în ţările în curs de dezvoltare nu întîmpină o concurenţă directă pe piaţa ţărilor dezvoltate. Aceste produse nu reprezintă însă decît circa 1/3 din exportul ţărilor în cauză.

Din cauza creşterii producţiei agricole şi a veniturilor relativ ridicate, precum şi a sporului relativ lent al populaţiei din ţările capitaliste dezvoltate, elasticitatea cererii de produse agricole din ţările în curs de dezvoltare este din ce în ce mai redusă.

Toate acestea au drept consecinţă, pe lîngă altele, o ingustare a pieţei externe de produse agricole a acestor ţări, accentuează gradul de inutilizare a forţei de muncă, ceea ce nu poate să nu frîneze dezvoltarea economică a acestor ţări.

(Continuare în numărul viitor)

1) „Texte de l'allocution de M.B.R. Sen. Directeur général de la FAO, lors, de la séance d'ouverture de la Conférence mondiale sur la réforme agraire" Rome 1966, pag. 1—2.

2) La réforme agraire dans un contexte economique et social élargi, Rome, 1966, pag. 10.

3) Organisation des Nation Unies pour l'alimentation et l'agriculture : „Produits agricoles — projections pour 1975 et 1985", vol. I, 365 pag. şi vol. II, 306 pag.

4) Op. cit., vol. I. pag. 1.

5) cf. Op. cit., pag 7.

6) În lucrarea menţionată se utilizează noţiunile de produs intern brut în sensul adoptat de O.N.U. pentru venitul naţional. Metodologia este discutabilă şi este diferită în ţările socialiste şi capitaliste. Din această cauză înşişi autorii lucrării recomandă prudenţă în utilizarea şi interpretarea datelor.

7) Cf. op. cit., pag. 10.

8) Cf. op. cit., pag. 21.

9) Cf. op. cit., pag. 98.

10) V. Martinov : „The changing character of international trade and the problems of underdeveloped regions", pag. 3.

Încercare de sinteză internațională privind

CRITERIILE DE AMPLASARE A INTREPRINDERILOR INDUSTRIALE

PE agenda sesiunii a XXII-a a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E.), care și-a încheiat recent lucrările la Geneva, a figurat și un punct intitulat „Amplasarea uzinelor". Baza de discuții a format-o studiul „Criterii pentru amplasarea unităților industriale (Schimbări și probleme)", elaborat în conformitate cu o rezoluție a sesiunii a XVIII-a a C.E.E., care a apreciat că un schimb de experiență între țările din zona geografică respectivă asupra criteriilor și metodologiei amplasării de noi obiective industriale poate fi deosebit de util pentru activitatea forurilor naționale responsabile în acest domeniu. Studiul supus dezbaterilor anul acesta urmează să constituie unul din documentele viitorului colocviu mondial pe problemele industrializării, care va avea loc spre sfîrșitul anului.

Economii ipotetice la amplasarea de unități industriale, în funcție de mărimea localităților urbane

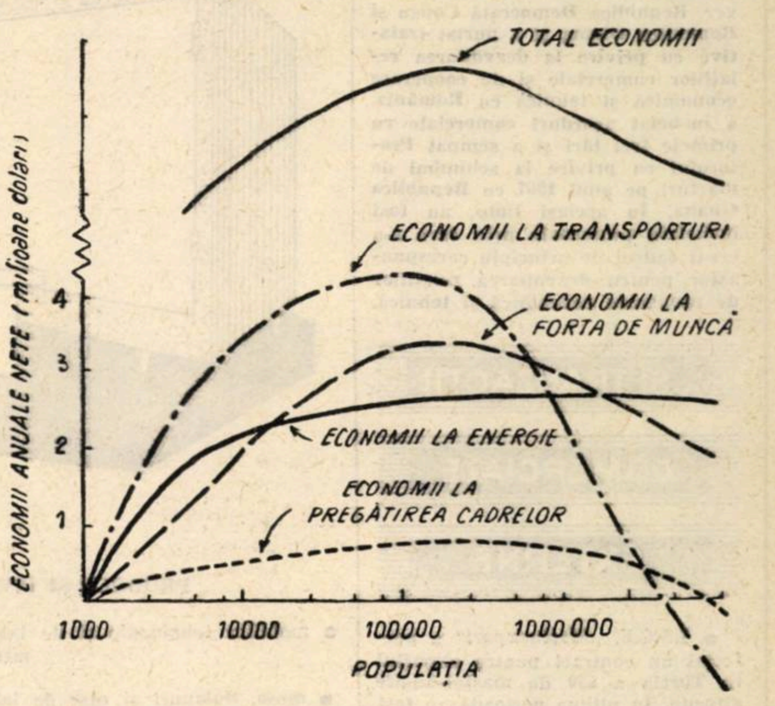

Sursa : W. Isard, **Location and Space Economy,** New York, 1956, p. 187.

● Tradiție și modern

TEORIILE asupra amplasării industriei, care reflectau experiența revoluției industriale desfășurate în diferite țări capitaliste pînă la începutul acestui secol, au fost sintetizate în lucrarea **Über den Standort der Industrien,** de Alfred Weber (Tübingen, 1909). După Weber, un rol hotărîtor în localizarea unei uzine o avea interacțiunea următorilor trei factori :

a) **„costul transportului"**, care stabilește cadrul general al amplasării ;

b) **„costul miinii de lucru"**, care introduce o primă excepție de la factorul de bază, aplicîndu-se la acele activități pentru care costul forței de muncă este mai important decît cheltuielile de transport ;

c) **„aglomerarea"**, care introduce o a doua excepție de la factorul de bază, aplicîndu-se acolo unde avantajele oferite de concentrarea unui număr mare de întreprinderi sînt mai importante decît micșorarea cheltuielilor de transport.

Schimbările structurale suferite de industrie în ultimele trei decenii au determinat și o reevaluare a criteriilor de amplasare a uzinelor. Progresul tehnic în transporturi a dus la scăderea cheltuielilor de transport, fapt care nu a putut rămîne fără rezultat în procesul localizării unităților industriale. A crescut în schimb rolul altor factori, în special al cheltuielilor pentru forța de muncă, iar o serie de factori pe care Weber nici nu-i evidențiase — ca, de exemplu, piața de desfacere — au căpătat o importanță sporită. Este interesant, în acest sens, rezultatul unei anchete întreprinsă în 1964 de doi economiști americani, în legătură cu motivele care au dus la amplasarea unor fabrici în S.U.A. în decurs de cinci ani. Cîteva elemente semnificative sînt oglindite în tabelul de mai jos.

Motivele pentru amplasarea a 1180 unități industriale în S.U.A.

Motivul amplasării	Total	De cîte ori motivul apare în răspunsuri, în ordinea importanței		
		Din care, pe locul		
		1	2	3
Forță de muncă disponibilă	559	93	147	96
Piață de desfacere	457	143	97	65
Construcții și alte proprietăți	394	96	84	57
Mînă de lucru mai ieftină	343	38	53	79
Materii prime	327	89	59	53
Climă	239	48	37	33
Cheltuieli de transport	230	22	48	42
Aprovizionarea cu energie	229	18	30	49
Ajutor financiar	101	18	21	16

Din tabel rezultă ceea ce numeroși specialiști consideră a fi un fenomen caracteristic pentru ultimele decenii, și anume rolul crescînd al factorului forță de muncă în soluțiile date problemelor de amplasare, iar pe de altă parte rolul în descreștere al factorului costul transporturilor. Trebuie subliniat însă că, în realitate, principalul factor care influențează localizarea unei anumite uzine se află întotdeauna în strînsă interdependență cu ceilalți factori, creînd împreună **un complex** care reflectă, în momentul respectiv, condițiile tehnologice, economice și sociale dintr-o anumită țară.

Una din tendințele importante manifestate în ultimii ani o constituie schimbarea rolului condițiilor naturale în alegerea amplasamentului unor unități industriale. Studiul subliniază importanța crescîndă a surselor de apă pentru dezvoltarea unor ramuri de bază ale industriei moderne : siderurgia, metalurgia, chimia și petrochimia etc. Problema apei necesare industriei este atît de importantă, încît în S.U.A. unii specialiști apreciază că în jurul anului 1975 accesul la sursele de apă utilizabile în industrie poate deveni factorul cel mai important în luarea hotărîrilor de amplasare a uzinelor. În aceste condiții, apa a încetat de a mai fi un „produs liber" și devine din ce în ce mai mult o materie primă deficitară, care condiționează nu numai localizarea de unități industriale, dar chiar și problema dezvoltării economice a anumitor regiuni din unele țări.

O altă schimbare importantă față de principiile amplasării uzinelor, enunțate de Weber, o constituie apariția criteriilor macroeconomice. Studiul C.E.E. menționează, în acest sens, experiența sovietică, dobîndită prin crearea celei de-a doua baze importante în industria siderurgică a U.R.S.S. — complexul Ural-Kuznețk — care poate fi considerat ca primul caz de aplicare cu succes a criteriilor macroeconomice. În țările capitaliste, apariția criteriilor macroeconomice a fost asociată cu primele intervenții ale statului în amplasarea de uzine și în dezvoltarea economică regională. Studiul citează programul de dezvoltare a văii rîului Tennessee (S.U.A.), care a creat condiții pentru creșterea industriei. Din 1933 (cînd s-a creat Tennessee Valley Authority) economia regiunii a crescut într-un ritm superior celui al ansamblului economiei americane, devenind dintr-o zonă predominant agricolă o zonă industrială în expansiune.

● 60-80% din investiții pentru dezvoltarea intreprinderilor existente

ALEGEREA soluției de amplasare pentru un grup de întreprinderi, subliniază în altă ordine de idei autorii studiului C.E.E., nu poate fi privită numai din punctul de vedere al rezultatelor așteptate de la fiecare unitate în parte. Ea trebuie să se ghideze după **eficiența economică a întregului ansamblu,** care se află sub o singură conducere administrativă. Acest ansamblu poate fi un concern, într-o țară cu economie de piață — în terminologia O.N.U. —, sau un complex industrial, într-o țară cu economie planificată central. Constatînd că există mari deosebiri între țările capitaliste și cele socialiste în acest domeniu, studiul atrage atenția asupra unui important punct de similitudine : tendința ca centrul de greutate în luarea deciziei să se deplaseze de la nivelul fiecărei părți componente a ansamblului, la nivelul conducerii întregului ansamblu.

În cadrul unui asemenea grup industrial, problemele amplasării pot fi soluționate într-o manieră modernă atunci cînd :

— amplasarea este privită ca o problemă complexă, înglobînd atît extinderea vechilor uzine cît și crearea de întreprinderi noi ;

— problema amplasării este încorporată în întregul proces al deciziilor privind realizarea de investiții.

Este interesant de menționat că 60—80% din investițiile care se fac în industria prelucrătoare din țările dezvoltate sînt alocate extinderii uzinelor existente și numai 20—40% sînt destinate unor întreprinderi noi.

Studiul analizează, de asemenea, implicațiile altor factori pentru amplasarea unităților industriale. Creșterea dimensiunilor uzinelor, de pildă, care constituie astăzi una din cele mai importante tendințe ale dezvoltării tehnologiei industriale moderne, contribuie la reducerea dependenței întreprinderilor respective de alte ramuri ale economiei și de investițiile de infrastructură, la scăderea rolului distanțelor de transport în aprovizionarea cu materii prime și în desfacerea produselor finite, la îmbunătățirea gradului de folosire a spațiului construit ș.a. Procesul de integrare tehnologică, la rîndul lui, are drept rezultat atît micșorarea dependenței unui complex industrial față de alte unități, cît și tendința tot mai accentuată către amplasarea uzinelor integrate în afara zonelor metropolitane supracongestionate. Amplasarea unui complex integrat sau a unei întreprinderi cu mai multe fabrici este socotită, în majoritatea cazurilor, calea cea mai potrivită pentru industrializarea regiunilor subdezvoltate ale unei țări.

Procesul tot mai accentuat de mecanizare și automatizare a producției nu putea rămîne fără rezultate în privința amplasării industriei. Totuși, autorii studiului consideră că această influență nu trebuie supraestimată, în special pentru motivul că — din punct de vedere tehnologic — automatizarea este posibilă numai într-un număr relativ redus de industrii. În plus, automatizarea producției, necesitînd forță de muncă cu înaltă calificare, lipsa acesteia din urmă poate avea implicații precumpănitoare asupra procesului de amplasare.

Criteriile de amplasare a uzinelor sînt influențate și de schimbările ce survin în folosirea materiilor prime, de înlocuirea unor materii prime tradiționale cu produse sintetice. Ca urmare, crește **elasticitatea** amplasării, se reduce condiționarea localizării unor industrii în raport cu sursele de materii prime. În această situație, într-o serie de industrii (alimentară, ușoară etc.) accentul se deplasează tot mai mult asupra criteriilor de amplasare legate de ușurarea accesului pe piața de desfacere.

● Planificarea regională și amplasarea intreprinderilor

UN aspect deosebit de important al problemei examinate în studiul C.E.E. îl constituie diferențierea efectelor amplasării în funcție de gradul de dezvoltare al regiunii respective. În ceea ce privește regiunile „slabe", adică cele care urmează abia să atragă noi întreprinderi industriale în care să găsească de lucru forța de muncă locală, efectele depind de condițiile obiective dintr-o regiune sau alta și de capacitatea ei de a se adapta cerințelor diferitelor ramuri industriale. În regiunile „tari" problema este mai complexă : aici efectele favorabile pe care le obțin întreprinderile de pe urma infrastructurii existente pot fi contrabalansate de „costul social" crescînd al expansiunii marilor zone urbane, adică de volumul sporit al cheltuielilor necesitate de amenajările suplimentare de toate felurile. Din studiile întreprinse de economistul american W. Isard, rezultă că soluționarea problemei întîmpină numeroase dificultăți metodologice, statistice etc., iar exemplificările de genul aceleia din figura de mai sus au caracter pur ipotetic.

Experiența țărilor europene în domeniul planificării și programării economice regionale, prin prisma efectelor asupra amplasării industriilor, arată că există trei tipuri mai importante de politică regională : pentru accelerarea ritmului de dezvoltare a regiunilor rămase în urmă, pentru accelerarea dezvoltării zonelor în fază de depresiune economică și pentru controlul dezvoltării industriei în zonele supracongestionate.

În legătură cu primul aspect, pornind de la analiza experienței obținute în acest domeniu în Italia, Iugoslavia și Polonia, autorii studiului ajung la următoarele concluzii :

a) Problema regiunilor rămase în urmă (dintr-o anumită țară) poate fi rezolvată numai în cadrul unei politici economice de perspectivă ; eficacitatea acesteia este în raport direct cu faptul dacă în țara respectivă a fost atins stadiul unei creșteri economice susținute.

b) În marea majoritate a cazurilor, industrializarea este cel mai important punct din programul transformărilor economice și sociale într-o regiune rămasă în urmă.

c) Este necesar ca investițiile în industrie să nu fie dispersate, ci concentrate în anumiți „poli" de dezvoltare economică, bine aleși, în regiunea respectivă.

d) În cadrul programelor de industrializare a regiunilor rămase în urmă o importanță deosebită prezintă marile complexe industriale.

Cu privire la zonele de depresiune economică, în studiul C.E.E. se face precizarea că referirile au în vedere regiuni dintr-un grup redus de țări occidentale care au atins un înalt nivel de dezvoltare încă în timpul revoluției industriale. Studiul conchide că unul din mijloacele importante de reînviorare a activității economice în zonele de depresiune îl constituie amplasarea de întreprinderi industriale în aceste zone și, de asemenea, modernizarea unităților existente.

Referitor la legătura dintre localizarea întreprinderilor industriale și zonele supracongestionate, autorii subliniază ca primă concluzie faptul că soluționarea problemelor puse de aceste zone este extrem de dificilă și poate fi obținută numai în cadrul unui ansamblu de măsuri economice și sociale, la nivel național, printr-o politică de perspectivă pe termen lung și cu caracter corespunzător.

Reluînd în final această din urmă idee, autorii atrag atenția asupra a două probleme-cheie care rezultă din studiu : apariția și creșterea importanței criteriilor macroeconomice și schimbarea fundamentală a structurii și a mecanismului procesului de elaborare a hotărîrilor în domeniul amplasării obiectivelor industriale.

În economia contemporană și în condițiile sociale existente, fără a se trece cu vederea asupra importantelor deosebiri dintre țările cu economie socialistă și cele cu economie capitalistă, hotărîrile privind amplasarea industrială sînt tot mai mult rezultatul unor studii largi, multilaterale. Din această cauză, necesitatea abordării problemei din toate unghiurile de vedere devine o trăsătură de bază în activitatea de cercetare economică în acest domeniu ; este vorba aici de studii economice, geografice, sociologice și tehnologice. În ultimele două decenii studierea localizării obiectivelor industriale pe teritoriul țării s-a dezvoltat, devenind o nouă ramură a științelor economice, care poate fi definită ca „economie regională sau spațială". Această evoluție a creat noi perspective pentru soluționarea optimă a problemelor legate de localizarea industriei, în cadrul dezvoltării economiei naționale a fiecărei țări.

M. MARIUS

ACORDURI

● La 18 mai a fost semnat la București acordul comercial între Republica Socialistă România și Australia, care reglementează schimburile de mărfuri dintre cele două țări pe o perioadă de patru ani.

● Delegația economică guvernamentală a Republicii Socialiste România, care a vizitat Republica Islamică Mauritania, Republica Niger, Republica Democrată Congo și Republica Ghana și a purtat tratative cu privire la dezvoltarea relațiilor comerciale și de cooperare economică și tehnică cu România, a încheiat acorduri comerciale cu primele trei țări și a semnat Protocolul cu privire la schimbul de mărfuri pe anul 1967 cu Republica Ghana. În același timp, au fost încheiate protocoale prin care s-a creat cadrul de principiu corespunzător pentru dezvoltarea relațiilor de cooperare economică și tehnică.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● I.S.C.E. *„Mașinexport“* a perfectat un contract pentru exportul în Turcia a 550 de mașini-unelte diferite. În ultima perioadă au fost exportate strunguri în Austria, Japonia, Norvegia, R.A.U., Suedia, un strung carusel cu diametrul de 2000 mm în U.R.S.S.

● *„Mașinimport“* a încheiat cu firma „Mohr & Federhaft“ din R.F.G. un contract pentru importul a 2 instalații de extras balast din albia rîurilor și lacurilor, inclusiv piesele de schimb, desenele de execuție a unor subansamble, precum și asistență tehnică.

● Contracte încheiate recent de Întreprinderea *„Exportlemn“* prevăd livrarea a 23 500 mc de cherestea de fag în Italia, Islanda, Kuweit, Spania, 1540 mc de cherestea de stejar în Austria, Cipru, Grecia, Italia, Liban, Spania, Suedia, 600 mc de cherestea de diverse esențe în Grecia, 33 000 mp de PAL în Anglia, Austria, Australia, Cipru, Franța, R.F.G., Islanda, Libia, Malta, 1970 de tone de PFL dure și izolatoare în Anglia, Arabia Saudită, Ceylon, Cipru, R.F.G., Irak, Libia, 60 800 mp de panel în Anglia, Libia, 5630 mc de placaj în Cipru, Libia, R.P. Mongolă, Suedia, U.R.S.S., 50 000 mp de furnir în Austria, 46 500 mp de parchete în R.S. Cehoslovacă, Cipru, Italia, 190 000 mc de lemn de celuloză în Austria și Italia, 200 de tone de mangal de retortă în R.F.G., 19 700 mc bile/manele în Grecia și Liban.

● I.S.C.E. *„Metalimport“* a angajat importul din Italia a 1077 de tone de cablu de oțel pentru tracțiune de la firma „Sametal“, 1000 de tone de sîrmă beton precomprimat, 1728 de tone de țevi de oțel fără sudură, precum și 828 de tone de țevi conductă fără sudură de la firma „Siderexport“, 295 de tone de tablă inoxidabilă și 76 de tone de electrozi de sudură de la firma „Ilsa Viola“, 20 de tone de sîrmă de oțel pentru taloane de la firma „R.I.R.I.“; de asemenea, — importul a 460 de tone de sîrmă beton precomprimat de la firma „Comex“ din R.F.G. și a 635 de tone de tablă dinam de la firma „Jose Maria Aristrain“ din Spania.

● Întreprinderea *„Românoexport“* a contractat exportul de sticlărie și faianță de menaj în Anglia, de tricotaje în Anglia, Austria, R.F.G., Kuweit, Libia.

● I.S.C.E. *„Technoimport“* a semnat contracte pentru importul de automate de sortare a rolelor rulmenților de la firma „Censor“ din Elveția, importul de heliografe Metem de la firma „Meteor Siegen“, al unei mașini de copiat optic și unei mașini de developat la lumina zilei de la firma „Arnold & Richter“, de sticlă de protecție pentru corpuri de iluminat de la firma „Sendliger Optische Glaswerke“ din R.F.G.

● Au sosit din import în portul Constanța 3340 de tone de bumbac din Iran, 3500 de tone de piei din Argentina, 2500 de tone de șroturi soia și 1500 de tone sulf din Franța; la export au fost livrate 3200 de tone de zahăr în Arabia Saudită, 850 de tone de semințe de floarea soarelui în Italia etc.

combinatul „1 MAI”

Satu Mare

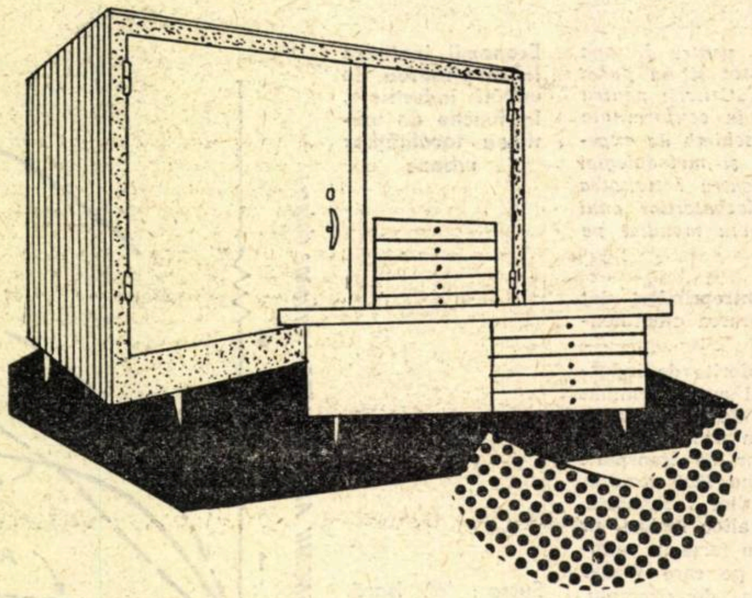

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE:

● mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică ș.a.

● mese, dulapuri și nișe de laborator ● rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc. ● dulapuri metalice ● mobilier pentru birouri și vestiare

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă întreprinderii.

str. Alexandru cel Bun nr. 22, telefon 14.31-1

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARAȚIE:

● Dulapuri metalice: fișete pentru acte, vestiare rezistente și vopsite în culori plăcute, avînd îmbunătățiri de construcție. Înzestrați birourile și halele de lucru cu mobilierul nostru modern.
● Împletituri din sîrmă pentru împrejmuiri și panouri metalice, prefabricate pentru garduri. Gospodării agricole de stat și cooperative agricole de producție, folosiți împotriva rozătoarelor împrejmuirile din plasă metalică.
● Cazane din cupru pentru cantine și laboratoare.
● Cazane de fabricat țuică de capacități diferite.
Executăm la cerere: confecții de cazane, reparații și spoieli.

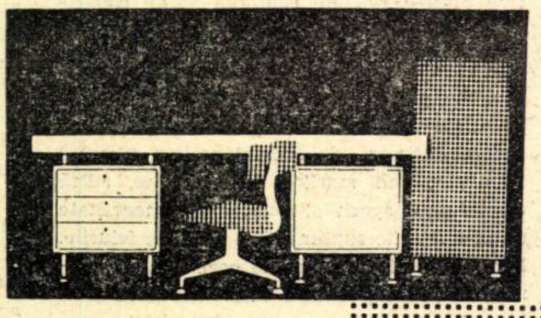

fabrica „11 IUNIE” GALAȚI

PRODUCE și LIVREAZĂ fără repartiție:
● mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine;
● dulapuri metalice pentru vestiare;
● diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă;
● bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine;
● scaune rotative de lucru.

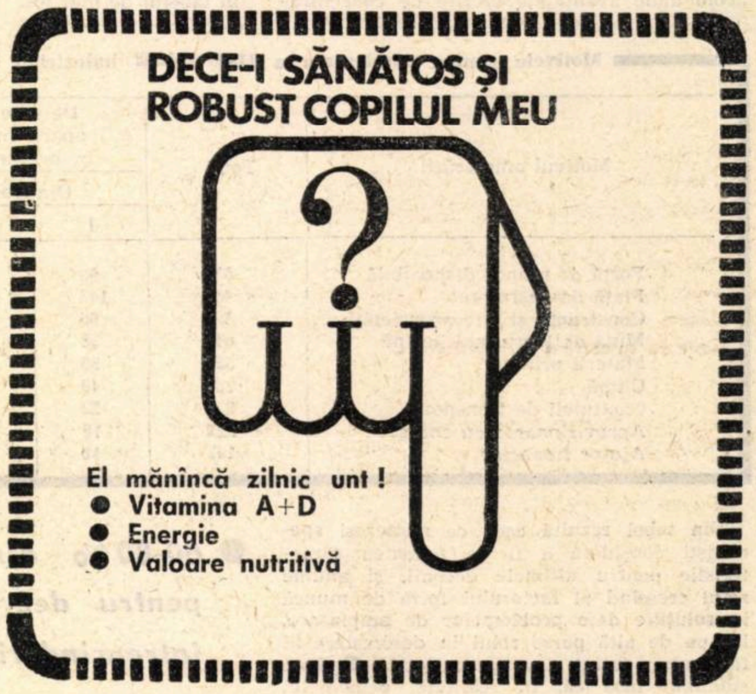

Bulevardul 1 Mai, nr. 234. Telefon 1920, Telex 0165

construit și utilat după ultimele realizări ale tehnicii moderne

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ:

● placaje din fag de diferite calități și dimensiuni;
● plăci aglomerate din amestec de esențe lemnoase;
● cherestea de fag;
● parchet de fag;
● scaune curbate, de bună calitate, în mărimi și forme diferite.

SUPLEȚEA STRUCTURII ÎNTREPRINDERILOR — CONDIȚIE A COMPETITIVITĂȚII

REPRODUCEM mai jos un articol cuprinzător pe această temă, publicat în numărul din ianuarie 1967 al revistei *Hommes et Techniques*. Autorul — M. O. Gelinier — evidențiază efectul pe care-l au structura unei întreprinderi, ponderea cheltuielilor sale generale asupra competitivității producției acesteia. În cadrul expunerii, autorul examinează succesiv problema supleței structurilor în întreprinderile competitive, cauzele „inflației" structurilor, precum și condițiile și metodele cele mai adecvate de remediere a acesteia.

Faptele

„Se întîmplă ca fapte foarte simple să treacă multă vreme neobservate. Astfel, s-a uitat se pare adesea, în ultimii douăzeci de ani, că întreprinderile competitive au structuri suple, că cheltuielile lor generale reprezintă o fracțiune moderată din cifra de afaceri sau din costul factorilor direct productivi.

Această eroare pare să decurgă dintr-o dublă iluzie optică. Mai întîi o iluzie privind **scara dimensiunilor.** Analizînd structura și organizarea marilor întreprinderi mondiale foarte competitive (General Motors, Du Pont, Esso etc), rămîi întotdeauna frapat de importanța organelor de conducere, de multiplicitatea serviciilor de stat major și funcționale la toate nivelele. De aici s-a dedus uneori că pentru a fi competitiv nu trebuie să te zgircești la serviciile anexe... Se uită însă că în marile întreprinderi citate, serviciile anexe se amortizează la o cifră de afaceri atît de mare încît procentajul de cheltuieli generale rămîne foarte redus. Vai de întreprinderea care copiază organigrama acestor giganți la o cifră de afaceri de zece ori (dacă nu de o sută de ori) mai mică : ea va fi strivită de cheltuielile generale"...

Făcînd apel la comparații recente între întreprinderi americane și franceze, cu dotare tehnică și dimensiuni similare (comparații care evidențiază că în întreprinderile americane personalul ce nu participă direct la procesul de producție este de 4 ori mai redus, iar coeficientul cheltuielilor generale de 3 ori mai scăzut), autorul subliniază că acest fapt nu se datorează numai nivelului productivității muncii din secțiile de bază ; un cuvînt hotărîtor are aici supletea structurii întreprinderii.

„Nerecunoașterea imperativului supleței provine, de asemenea, dintr-o a doua iluzie optică : **confuzia dintre organele de gestiune rutinieră și organele generatoare de progres,** care (în mod greșit) sînt clasate alături la calculul cheltuielilor generale.

Se observă într-adevăr că există întreprinderi foarte competitive care, la prima vedere, par a avea o structură greoaie și cheltuieli generale ridicate. Dacă însă se adîncește analiza se constată că în aceste întreprinderi organele de gestiune rutinieră sînt foarte reduse, în vreme ce organele generatoare de progres sînt importante și eficace ; dar este vorba atunci de organe productive : cercetarea care furnizează inovații tehnice rentabile, metode care contribuie la creșterea productivității, marketing-ul care organizează acțiuni de promovare în continuă adaptare, management-ul care dirijează modificările de adaptare..."

Cauzele inflației structurilor

REFERINDU-SE la aceste cauze, autorul subliniază că — dacă presiunea concurenței frînează întrucîtva tendința de complicare a structurii, ea este favorizată în schimb de o serie de atitudini, cum sînt : conservatorismul (menținerea a ceea ce a încetat să mai răspundă unor nevoi) ; perfecționismul (convingerea că întreprinderea trebuie să fie dotată cu tot ceea ce îi poate fi util pentru a funcționa perfect, chiar cu nerespectarea criteriului rentabilității) ; excesiva centralizare funcțională, precum și fărîmițarea localizării diferitelor unități ; birocratizarea ; încadrarea necorespunzătoare a posturilor etc.

Sintetizînd, autorul articolului arată că „...inflația structurilor reflectă la întreprinderea dată o **insuficientă punere sub tensiune :** criteriile de decizie nu urmăresc suficient rentabilitatea, sistemul de evaluare prea globalist camuflează în mod pudic sectoarele deficitare, iar sistemul sancțiunilor ține prea puțin seama de rezultatele pozitive sau negative. În consecință, nu se constată că s-ar lua cu destulă vigoare multiplele și dificilele hotărîri de adaptare, care trebuie să mențină în condiții mereu schimbătoare, competitivitatea structurii...

Măsurile **preventive** constau în principal în a instaura, și apoi a perfecționa fără încetare în întreprindere «fiziologia conducerii moderne»... Din observarea întreprinderilor competitive cu o structură descongestionată, se poate constata că, în cazul lor, toate actele sînt subordonate finalității economice, se manifestă un simț ascuțit al «analizei valorilor»: o practică constantă a competiției interne și a aprecierii în funcție de rezultate. Pe scurt, măsurile preventive nu reprezintă decît aplicarea zilnică a disciplinelor unei bune gestiuni.

Vom evoca aici îndeosebi măsurile **curative,** desemnate cu termenul de «degresarea» structurilor.

Măsuri curative

EVENTUALELE necesități de descongestionare a structurilor nu trebuie considerate în mod izolat, ci încadrate într-un singur complex. Astfel, punerea în aplicare a metodelor și acțiunilor de degresare nu constituie, în general, decît un aspect al unui mănunchi de acțiuni adaptate la fiecare situație particulară.

Deși situațiile particulare pot fi infinit de variate, se pare că indicațiile privind utilizarea degresajului structurilor pot fi reduse schematic la patru situații tip...

Tratamentul periodic al întreprinderii prospere

Într-o întreprindere bine condusă, competitivă și rentabilă, structura industrială și funcțională este, în ansamblul său, bine adaptată la condițiile exterioare ; aici nu se pun de loc probleme de fond (acestea din urmă fiind rezolvate în mod eficient pe măsură ce apar). Dar... cînd totul merge bine, întreprinderea devine mai greoaie... Această situație poate fi remediată printr-o serie de măsuri de amănunt, fără ca să se pună problema fondului.

Procedînd astfel, numeroase întreprinderi prospere consideră util să se supună periodic (la fiecare 5 sau 10 ani, în funcție de viteza cu care evoluează), la un fel de «check-up» (verificare) prin care angrenajele structurii lor sînt analizate în mod sistematic, evaluate din punctul de vedere al metodelor și eficacității lor, în scopul de a detecta cheltuielile excesive, funcțiile paralele, cazurile în care efectivul personalului nu mai este justificat, metodele perimate, calificările insuficient adaptate etc. Această analiză permite să se recomande măsuri de corectare, a căror aplicare, necesitînd o mare fermitate, nu ridică în general probleme majore...

Remodelarea structurii

Pentru a se adapta la o schimbare importantă survenită pe piața sa, în tehnicile folosite sau în propria sa dimensiune, o întreprindere prosperă trebuie să recurgă cîteodată la o serioasă remodelare a structurii sale...

Cu ocazia unei asemenea remodelări, este evident folositor să se aplice criterii diferite, care permit nu numai să se elimine angrenajele de prisos dar să se asigure în plus că noua structură va fi suplă și va cuprinde sisteme de tensiune capabile să întrețină această suplețe.

Redresarea întreprinderii care lucrează în pierdere

În acest caz, în primul rînd trebuie examinat în mod critic fondul problemei. Analiza rentabilității în trecut și a celei posibile în viitor trebuie să indice sectoarele de activitate care urmează a fi suprimate sau reorientate profund, ceea ce conduce la formarea unei noi concepții asupra structurii industriale. În cadrul astfel reconstruit urmează să fie adaptată noua organizare a întreprinderii... Acțiunile de degresare au atunci o amploare cu atît mai mare cu cît situația inițială avea un caracter pletoric mai generalizat (pierderi) și a fost necesar să se efectueze anumite renunțări industriale. Procesul este dureros, dar eficacitatea sa poate fi spectaculoasă.

Fuzionarea întreprinderilor cu profil apropiat

Fuziunea a două sau mai multe întreprinderi avînd activități similare provoacă, de regulă, schimbări profunde în structura lor industrială : regrupări operaționale sau funcționale, modificări în localizare etc. Dacă situația inițială a întreprinderilor fuzionate era deficitară, la aceste măsuri se adaugă renunțări și reorientări necesare oricărei redresări. În sfîrșit, aici ne izbim evident de problema contopirii unor echipe sau organe paralele și a eliminării dublurilor. Într-un cuvînt, o fuziune nu este rentabilă decît dacă este însoțită de degresarea structurilor...

Acestea sînt principalele cazuri de aplicare a măsurilor curative. Cu o mare aproximație putem evalua că în Franța 30% din marile întreprinderi și 15% din cele mijlocii au o nevoie urgentă de degresare a structurilor lor"...

În cadrul analizei sale, autorul articolului nu omite nici premisele psihologice prealabile trecerii la acțiune, premise care — după părerea sa — condiționează într-o mare măsură succesul măsurilor curative. Este vorba aici în primul rînd de necesitatea ca măsurile să fie aplicate cu convingere de întregul personal, de sus pînă jos.

În continuare, articolul se ocupă de

Acțiunile de degresare

SUBLINIIND că aceste acțiuni se traduc în practică printr-o infinită diversitate de metode și modalități în funcție de specificul întreprinderilor, de dimensiunile lor, de condițiile externe etc., autorul enumeră cîteva grupuri de idei directoare, printre care : diagnosticul de ansamblu, analizele amănunțite și elaborarea soluțiilor, comunicarea și acțiunea etc.

Diagnosticul de ansamblu

„O acțiune de degresare bine condusă începe evident prin stabilirea unui diagnostic de ansamblu, indispensabil pentru localizarea zonelor asupra cărora trebuie concentrate eforturile de analiză și de acțiune, pentru evaluarea globală a obiectivelor de îmbunătățit și pentru stabilirea unui program de studiu și de acțiune".

Printre elementele pe care trebuie să le cuprindă un asemenea diagnostic sînt enumerate determinarea rentabilității, compararea între întreprinderi a valorii adăugate pe un salariat, urmărirea evoluției pieței, evidențierea dinamicii productivității pe sectoare de activitate ș.a.

„Diagnosticul de ansamblu permite să se elaboreze un plan de acțiune care să cuprindă :

— localizarea zonelor sensibile ;

— programul lucrărilor de analiză detaliată și de căutare a soluțiilor ;

— evaluarea intereselor totale aflate în joc sau a rezultatelor care trebuie obținute ;

— un plan de punere în aplicare...

Într-o serie de cazuri de reușită (în Franța și în străinătate), rezultatele au fost aproximativ următoarele :

— reducerea în decurs de doi ani cu 20% a personalului indirect productiv ;

— creșterea cifrei de afaceri cu 30% în cursul aceleiași perioade și

— restabilirea radicală a rentabilității și a competitivității.

Analize amănunțite și elaborarea soluțiilor

Aceste studii comportă un grad de detaliere care reclamă utilizarea unor metode foarte variate și cu un caracter specific precis. Vom indica numai că aceste metode includ, în general, următoarele operațiuni, care trebuie aplicate zonelor sensibile :

— analiza amănunțită a rentabilității pe sectoare de activitate ;

— analiza amănunțită a structurii și a sistemului de comunicare : căutarea sistematică de economii în sectorul comunicărilor (inclusiv prin schimbări de localizare) ;

— analiza sarcinii de lucru, a metodelor, a eficacității și (dacă este posibil) a rentabilității tuturor organelor sau serviciilor care nu participă direct în producție ;

— examinarea critică, sistematică, a tuturor lucrărilor, prin compararea cu normele de timp și prin comparări între întreprinderi ;

— punerea în discuție a gamei produselor și a integrării verticale ;

— studierea oamenilor, a criteriilor de selecționare și promovare, a metodelor de stimulare ;

— studierea factorilor de convingere, care contribuie la frînarea sau la ușurarea acțiunilor de reorganizare etc.

Apoi urmează faza elaborării, prin aproximări succesive și cu numeroase dute-vino, a soluțiilor care merită să fie reținute"...

Comunicarea și acțiunea

Arătîndu-se că operația de degresare a structurilor „se desfășoară ca un proces cu mai multe secvențe, care include acțiuni în toate stadiile sale" și că „conținutul tehnic al acestor acțiuni este foarte variat de la caz la caz", în articol se relevă totodată existența unor elemente comune, cum sînt : remodelarea organigramei, remodelarea structurii industriale, reducerea personalului sau schimbarea afectării acestuia, modificarea metodelor de organizare, a controlului gestiunii, a sistemului de apreciere și de cointeresare a cadrelor etc.

„Aceste acțiuni complexe trebuie realizate în faze succesive, pregătite și coordonate minuțios ; pregătirea include și o importantă parte psihologică. Fiecare fază a acțiunii trebuie pregătită și întovărășită de un efort de comunicare, menit să convingă pe cei interesați : respectiv cadrele, personalul și chiar opinia publică și cea locală".

O BAZĂ NOUĂ PENTRU COMERȚ ȘI ÎNȚELEGERE RECIPROCĂ

Vice-prim-ministrul Australiei — dl. John McEwen — despre acordul comercial și relațiile economice româno-australiene

SĂPTĂMÎNA trecută ne-a vizitat țara dl. John McEwen, vice-prim-ministru și ministrul de stat al comerțului și industriei din Australia, cu care prilej a fost semnat un acord comercial între Republica Socialistă România și Australia. Înainte de a părăsi țara, oaspetele a binevoit să răspundă la cîteva întrebări ale unui redactor al „Vieții economice".

— Cum apreciați însemnătatea acordului comercial semnat între România și Australia ?

— Vorbind simplu, aș putea să spun : în timp ce înainte de semnarea acordului noi am făcut comerț fără nici un fel de formalități sau aranjamente, Australia acordînd României tratamentul națiunii celei mai favorizate și România acordînd același tratament Australiei, acum există un acord comercial care conține în detaliu clauza. Încheierea unui document guvernamental este de natură să asigure un grad mai înalt de previzibilitate în comerțul nostru. Cînd se știe că există o bază stabilă a comerțului, aceasta inspiră mai multă încredere în realizarea tranzacțiilor. Iată semnificația legală și general-comercială a acordului.

Dar cred că el mai reprezintă ceva mult mai important : și anume, acceptînd invitația de a vizita țara dv. și avînd prilejul să întîlnesc și să am convorbiri foarte utile cu conducătorii de seamă ai țării dv. — am în vedere în primul rînd întrevederea deosebit de prețioasă, utilă și satisfăcătoare avută cu dl. Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., discuțiile foarte plăcute cu dl. prim-ministru Maurer, precum și convorbirile cu dl. Cioară, ministrul comerțului exterior, partenerul meu direct în lucrările noastre — am ajuns la concluzia, care este, cred, și aceea a părții române — că putem dezvolta relații economice pe baza unei înțelegeri reciproce, a respectării intereselor reciproce. Aceasta depășește limitele unui document oficial.

Noi vrem să facem comerț. Consider că există aspecte foarte deosebite între situația din Australia și cea din România, dar o studiere atentă arată că există și probleme importante extrem de asemănătoare. Țările noastre sînt amîndouă țări importante în lume, deși nici una nu este o mare putere ; amîndouă sînt ferm hotărîte să asigure respectarea deplinei libertăți și egalități în drepturi și aceasta, evident, este de mare importanță. Ambele țări pînă nu de mult au fost într-o mare măsură dependente de agricultură, iar acum țările noastre se străduiesc să se industrializeze, valorificînd toate resursele lor în acest scop. Sîntem cu toții de acord că aceasta înseamnă o întărire a economiei și contribuie la ridicarea nivelului de trai al celor două popoare.

A deveni o țară industrializată implică o participare crescîndă la comerțul mondial. Aceasta este experiența noastră și, sînt convins, și a României. În legătură cu aceasta, este bine ca creșterea volumului comerțului să se realizeze concomitent cu diversificarea lui ; iată un alt aspect al politicii comerciale, în care avem păreri asemănătoare. După cum arată experiența mea, comerțul reciproc avantajos este cel mai bun mijloc pentru realizarea înțelegerii dintre guverne și popoare.

După cum am arătat, conducătorii guvernului român mi-au exprimat păreri similare. Cred că semnarea acordului comercial, chiar dacă nu ar putea să determine modificări fundamentale în comerțul nostru într-un termen scurt, reprezintă o bază nouă pentru comerțul și înțelegerea reciprocă, aduce un plus de încredere și de hotărîre în colaborarea noastră.

— Fără îndoială, așa cum ați arătat, acordul comercial încheiat urmărește asigurarea avantajului reciproc partenerilor. În legătură cu aceasta, ne-ați putea vorbi despre structura schimburilor posibile între România și Australia ?

— Australia exportă anumite materii prime, printre care cea mai importantă este lîna. A cumpăra lînă din Australia, care este cel mai important producător și exportator, nu înseamnă a leza industria țării importatoare, ci dimpotrivă asigură materia primă necesară industriei textile. Mărfurile de export pe care le am în vedere vor fi materii prime de care Romînia va avea nevoie, ca, de exemplu, lînă, minereu de fier cu înalt conținut de fier și — dacă partea română va fi interesată, — și alte metale, Australia fiind mare exportatoare de metale neferoase. Noi exportăm de asemenea și diferite produse alimentare.

Pe de altă parte, Australia este un mare importator de produse care pot contribui la accelerarea dezvoltării ei. În prezent, importul nostru anual însumă circa 3 400 milioane dolari americani, ceea ce reprezintă o valoare importantă ; el cuprinde un volum considerabil de mașini și echipamente. În cursul șederii mele în țara dv., am văzut la Ploiești instalațiile de foraj produse acolo : sînt superbe. Nu am văzut încă nimic mai bun. Noi nu avem o mare producție de țiței și de aceea nu avem încă nevoie de echipamente de producție ; dar folosim un mare număr de utilaje de foraj pentru explorare. Informațiile și prospectele primite de la directorul general al Uzinelor „1 Mai" le voi difuza în Australia. Iată un produs pe care îl putem cumpăra din România.

La Brașov, am vizitat Fabrica de tractoare, care mi-a făcut o profundă impresie. Țara noastră este mare importatoare de tractoare și nu văd nici un motiv, ca România să nu exporte în Australia tractoare agricole sau industriale. Regret că n-am avut timp să vizitez și alte uzine, sînt sigur că aș fi văzut și alte produse interesante pentru noi.

Iată domeniile, în care, cred, vom putea dezvolta livrările reciproce. Noi nu vrem să vă vindem ceea ce nu aveți nevoie, după cum, desigur, nici dv. nu doriți să ne vindeți ceea ce nu ne trebuie.

— În încheiere, vă rugăm să ne împărtășiți unele din impresiile dv. din vizita în țara noastră.

— Prima impresie care se impune este atmosfera de ospitalitate și amabilitate cu care am fost primit aici de toată lumea, sentimentul că, fără să înțeleg limba română, am găsit un limbaj comun cu oamenii de aici. A doua impresie pe care am căpătat-o este marea frumusețe a țării dv. Rominia este o țară minunată, de care aveți dreptul să fiți mîndri. Sînt convins că veți atrage un număr crescînd de turiști, deoarece aveți mari posibilități în această direcție.

Trecînd prin bogate regiuni agricole, eu, ca fermier de profesie, am fost impresionat de fertilitatea solului dv. și de starea recoltei pe cîmpuri. În urma vizitei făcute la cele două uzine menționate, m-am putut convinge de îndemînarea dv. industrială.

În sfîrșit, vreau să revin la convorbirile noastre, purtate într-un spirit de prietenie și înțelegere. Putem să ne consultăm, să ne înțelegem, să facem comerț împreună : iată temelia păcii pe care o dorim cu toții.

I. COSTEA

CONTRIBUȚIE LA DEZVOLTAREA COMERȚULUI ROMÂNO-JAPONEZ

Convorbire cu dl. Kimitaka Murakami, vicepreședinte al Organizației japoneze de comerț exterior (JETRO)

ÎN legătură cu deschiderea la București a Expoziției industriale japoneze, oaspetele japonez, sosit pentru inaugurarea expoziției, a răspuns la unele întrebări ale unui redactor al „Vieții economice" cu privire la dezvoltarea relațiilor comerciale și economice dintre România și Japonia.

● Cum apreciați importanța expoziției japoneze la București și în general rolul participării reciproce la tîrguri și expoziții ?

— În ultimii ani relațiile comerciale dintre Japonia și țările din estul Europei se dezvoltă rapid. Este de înțeles deci rolul pe care-l joacă organizarea de expoziții în țările din această regiune Am ales România ca țară în care organizăm această expoziție generală industrială — și după părerea noastră alegerea n-a fost greșită —, fiindcă în cadrul comerțului Japoniei cu țările din estul Europei relațiile comerciale dintre Japonia și România s-au dezvoltat cel mai mult.

În general, noi urmărim ca comerțul exterior să fie echilibrat. Cîte o dată exportul japonez în România a fost mai mare decît importul din această țară, în alți ani a fost mai mic, dar în linii generale comerțul nostru exterior a fost echilibrat, ceea ce înseamnă că Japonia poate importa din România și România are ce importa din Japonia. Aceasta constituie o chezășie că și în viitor comerțul dintre cele două țări se va dezvolta. Adaug că o contribuție de seamă la această dezvoltare o aduce participarea regulată a României la tîrgurile internaționale din Tokio și Osaka, participare care stîrnește totdeauna un viu interes.

● Care sînt, după părerea dv., posibilitățile de lărgire a schimburilor între cele două țări ?

— În convorbirile mele cu conducătorii Camerei de comerț din România am constatat că țara dv. este interesată să importe din Japonia mașini și utilaje, instalații complete cu acordarea de asistență tehnică și altele. Japonia poate să exporte asemenea produse și instalații.

În ce privește importul Japoniei din România pînă acum el a constat mai ales din produsele petroliere, agroalimentare și alte produse de care avem nevoie. Cu cît mai mult vom putea importa de la dv., cu atît comerțul dintre cele două țări se va dezvolta echilibrat. Desigur, va exista posibilitatea să importăm din România și mașini și alte produse industriale finite.

● Cum apreciați perspectivele de cooperare industrială dintre țările noastre ?

— Cred că o formulă utilă, practicată de Japonia este livrarea de instalații complexe pentru uzine mari cu plata pe termen lung, cu acordare de asistență tehnică. Desigur există și alte posibilități pe care organizațiile și întreprinderile din cele două țări urmează să le prospecteze.

În continuare, ocupîndu-se de dezvoltarea industriei de construcții navale și a industriei electronice, ramuri importante pentru exporturile japoneze, interlocutorul a spus :

Japonia ocupă în prezent locul întîi în construcția de nave în lume, realizînd în fiecare an în medie 4 milioane tone. În anul 1966 Japonia a furnizat mai mult de jumătate din producția mondială de nave. Datorită poziției favorabile, insulare a țării, avem un mare număr de șantiere navale, de la Hakodate în Nord pînă la Nagasaki în Sud. La sfîrșitul anului trecut, Japonia a produs un vas petrolier de peste 200 000 de tone, iar în prezent este în curs de proiectare un vas de peste 320 000 de tone. Primul se află în serviciul Japoniei. Tonajul lui reprezintă în condițiile noastre un maximum, deoarece căile de navigație trec prin strîmtoarea Malacca, care nu permite trecerea unui tonaj mai mare. Dar dacă primim comenzi din străinătate, putem construi vase mai mari, chiar pînă la 500 000 de tone.

În ce privește aparatele electronice mici și mijlocii de uz casnic ele au o răspîndire extrem de largă în Japonia. Dar încă nu s-a dezvoltat suficient la noi producția mașinilor electronice de calcul mari, unde n-am ajuns încă la nivelul mondial, așa cum am realizat în cazul mașinilor de calcul mici și mijlocii. Prin dezvoltarea acestui sector vom putea exporta în viitor și mașini electronice de calcul mari. Totodată pot să arăt, că televiziunea în culori a luat o extindere mare și în prezent Japonia exportă asemenea aparate în S.U.A.

C. DINUȚ

R. P. UNGARĂ

INVESTIȚIILE ȘI ORIENTAREA LOR ÎN 1967

PREGĂTIREA introducerii, în anul 1968, a noului sistem de conducere și planificare a economiei naționale se oglindește într-o serie de măsuri, luate încă din anul acesta. Printre acestea se situează și cele referitoare la perfecționarea metodelor de realizare a investițiilor.

Planul pe anul 1967 prevede investiții în valoare totală de peste 49 miliarde forinți, cu circa 5% mai mult decît în anul precedent. Din acest total, 47% revin industriei, 17,8% agriculturii, 13,9% transporturilor și telecomunicațiilor, 11% sfaturilor populare și obiectivelor social-culturale, 6% construcțiilor de locuințe. Circa 45% din totalul investițiilor reprezintă lucrări de costrucții și circa 44% utilaje și mașini.

Activitatea de investiții în acest an este orientată, în primul rînd, spre terminarea investițiilor centralizate („peste plafon") în curs de realizare. La începutul acestui an au fost în curs de execuție 512 obiective importante de investiții ; din acestea, 247 sînt prevăzute a fi terminate pînă la sfîrșitul anului. În plus, a fost aprobată deschiderea a altor 162 de șantiere mari, ceea ce reprezintă circa jumătate din numărul obiectivelor începute în 1966. În felul acesta, se prevede ca în anul în curs numărul investițiilor finalizate să depășească cu 85 pe acela al obiectivelor nou antamate. Majoritatea noilor investiții este menită să îmbunătățească balanța comercială și să ducă la mărirea aportului în devize.

Datorită înființării la întreprinderi și la sfaturile populare a unor fonduri proprii de investiții, circa 27% din totalul investițiilor vor fi realizate din aceste fonduri ; restul de peste 70% se va asigura, ca și pînă acum, din fonduri repartizate de la centru.

● Planul și realizarea lui

ÎN interesul creării condițiilor de trecere la noul sistem, în care investițiile realizate din fondurile întreprinderilor vor juca un rol crescînd, planul de investiții pe 1967 prevede un număr mai redus de indicatori, decît în anii precedenți. Consiliul de Miniștri a aprobat doar lista investițiilor evidențiate (avînd ordine de preferință față de celelalte), a celor ce urmează a fi terminate și puse în funcțiune integral sau parțial, precum și a noilor obiective „peste plafon" din 1967. Termenele prevăzute pentru realizarea investițiilor constituie indicatori obligatorii pentru beneficiarii de investiții; tranșa anuală a investițiilor, structura lor materială-tehnică, stabilirea necesarului de mijloace materiale, de capacități de construcție, de livrări de utilaje din intern și din import etc., reprezintă indicatori de orientare.

În general, finanțarea investițiilor centralizate se asigură din buget, precum și din împrumuturi de stat și credite bancare, iar parțial — cum s-a arătat — din fondurile sfaturilor populare și ale întreprinderilor. La aprobarea listei de investiții centralizate s-a stabilit și proporția alocațiilor din buget pentru fiecare investiție.

Aceste prevederi pornesc de la concepția de a se asigura cîmp larg afirmării inițiativei și posibilităților locale în desfășurarea și realizarea lucrărilor de investiții. Beneficiarul de investiții, proiectantul, constructorul și furnizorii urmează să colaboreze cît mai strîns în executarea investiției, asigurînd finalizarea ei într-un termen cît mai scurt și răspunzînd pentru realizarea prevederilor de plan.

După cum arată presa ungară, se contează pe faptul, că noile condiții vor determina respectarea mai deplină a planului în realizarea investițiilor. Crearea

RUNDA KENNEDY ŞI COMERŢUL MONDIAL

DUPĂ aproape cinci ani de laborioase confruntări de poziții, după numeroase nopți albe și momente de tensiune dramatică, tratativele multilaterale din cadrul GATT pentru reducerea tarifelor vamale, cunoscute sub numele „runda Kennedy", s-au încheiat, așa cum apreciază cei mai mulți observatori occidentali, printr-un „acord parțial".

În mod firesc aceste negocieri-maraton au suscitat de-a lungul anilor interesul opiniei publice, considerîndu-se că succesul unei asemenea acțiuni de liberalizare a comerțului internațional ar putea avea efecte favorabile asupra activității economice în sensul cel mai larg și ar contribui și la îmbunătățirea relațiilor politice între state.

Primele reacții

CELE mai multe din opiniile exprimate în Occident în momentul încheierii rundei reflectă în general satisfacția în legătură cu înțelegerile realizate. Este desigur prea devreme pentru judecăți mai fundamentale și adîncite asupra influenței acordurilor realizate la Geneva în ce privește desfășurarea viitoare a schimburilor comerciale internaționale. De altfel, perspectivele comerțului mondial nu depind numai de politica vamală hotărîtă în cadrul GATT. Totuși se conturează unele aprecieri divergente asupra rezultatelor rundei. În timp ce în Europa de Vest opiniile exprimate pînă în prezent sînt predominant pozitive, în Statele Unite cercuri industriale influente critică din prima zi Administrația pentru concesiile făcute în negocieri. „În timp ce în cercurile guvernamentale americane domnește în genere o mare satisfacție în legătură cu rezultatele rundei Kennedy, în unele cercuri industriale aceste rezultate sînt primite cu rezerve și critici mai mult sau mai puțin accentuate", nota la 18 mai ziarul elvețian NEUE ZÜRCHER ZEITUNG. O asemenea poziție este adoptată de pildă de reprezentanții industriei chimice, una din cele mai protecționiste ramuri ale industriei americane. Produsele chimice au adus Statelor Unite în 1966 încasări la export de 2 675 milioane dolari, în timp ce importurile de chimicale s-au cifrat la 942 milioane dolari; reprezentanții industriei chimice americane susțin că aplicarea acordurilor de la Geneva ar reduce masiv contribuția ramurii la excedentul balanței comerciale a S.U.A.

ACORDUL realizat la Geneva în faza finală a rundei Kennedy prevede între altele:

— la chimie: S.U.A. vor reduce tarifele cu 50% în cinci ani, Piața Comună va efectua o reducere de 20% în doi ani, restul de 30% înlăturîndu-se sub rezerva abolirii „prețului de desfacere american";

— la oțel: Anglia a acceptat o reducere a tarifelor sale ad valorem la oțel;

— la produsele agricole: prețul mondial minim al griului va fi sporit, dîndu-se satisfacție marilor țări exportatoare. S.U.A. nu au obținut garanții de acces la piața agricolă europeană.

Reducerea în medie a tarifelor va fi de 33—40%. Ea va afecta schimburi în valoare de 40 miliarde dolari.

Aplicarea hotărîrilor adoptate la Geneva — sub rezerva ratificării lor ulterioare de parlamentele țărilor participante la negocieri și a abolirii „prețului de desfacere american" de către Congresul S.U.A. — va fi eșalonată pe cinci ani.

Aceleași argumente sînt invocate și de industria oțelului. Producătorii americani sînt îngrijorați de creșterea importului de oțel, care în 1966 a ajuns să reprezinte 11% din consumul intern al S.U.A. În primul trimestru 1967 aceste importuri au continuat să crească, nivelul lor depășind cu 21% pe acela din trimestrul I/1966.

Corespondentul din S.U.A. al ziarului amintit relata că mulți dintre membrii Congresului au și început să simtă presiunile exercitate de cercurile industriei chimice și ale industriei oțelului, care ar vrea să zădărnicească înțelegerea realizată. Deoarece aplicarea acordului cu privire la chimicale necesită aprobarea Congresului pentru abolirea „prețului de desfacere american" (American Selling Price — ASP — conform căruia tarifele vamale sînt calculate după prețul de vînzare al produsului de fabricație internă și nu al celui importat), există oarecare rezervă în ceea ce privește perspectivele legii respective de a trece prin Congres. Tendințe protecționiste se manifestă și în rîndurile lobby-ului agrar, care spera să obțină în cadrul rundei Kennedy concesii mai importante pe piața vest-europeană. Se pare deci că anumite cercuri de afaceri din S.U.A. ar putea să creeze piedici în calea aplicării reducerilor de taxe vamale asupra cărora s-a convenit la Geneva.

1962 ≠ 1967

CU toate acestea, Statele Unite au fost țara în care s-a născut ideea rundei Kennedy, a unei reduceri liniare cu 50% a tarifelor vamale. Ce schimbări au intervenit din 1962 pînă în 1967, care au determinat reorientarea spre protecționism a unor ramuri industriale influente din S.U.A. și care și-au pus pecetea pe întregul finiș al rundei?

Atunci cînd fostul președinte Kennedy a propus Congresului adoptarea „legii pentru extinderea comerțului", scopul principal urmărit era contracararea efectelor negative pe care zidul protecționist al Pieței Comune în construcție nu putea să nu le aibă cu timpul asupra comerțului exterior american. Piața Comună fiind unul din principalele debușeuri ale Statelor Unite, orice posibilitate — oricît de îndepărtată — de a-și vedea redus accesul, ca urmare a unor măsuri protecționiste, trebuia să declanșeze contramăsuri preventive din partea S.U.A. Preocuparea lui John F. Kennedy a fost fără îndoială intensificată de faptul că în acel an deficitul balanței de plăți a S.U.A. se cifra la 2 500 milioane dolari.

Țările Pieței Comune, conștiente de obiectivele urmărite de inițiatorii negocierilor în cadrul GATT, au devenit treptat, pe măsura desfășurării rundei Kennedy, principalul oponent al S.U.A. în cadrul negocierilor, paralel cu înfruntarea tot mai intensă a celor două părți, atît pe piețele amîndurora, cît și pe terțe piețe. După cum se știe, obiectivul american s-a dovedit într-adevăr greu de realizat în practică, negocierile amenințînd în numeroase rînduri să fie abandonate și înțelegerile neputînd fi realizate decît la ultima oră posibilă — și chiar mai tîrziu, ținînd seama că în ultima noapte a negocierilor pendula a fost oprită în loc timp de 24 de ore. Nu este exagerat de a spune că cel puțin în ultima fază, runda Kennedy a fost, de fapt, mai ales o înfruntare între S.U.A. și Piața Comună.

Paralel cu activitatea diplomatică în vederea reducerilor tarifare se purta și o altă activitate, deși mai puțin zgomotoasă, dar nu mai puțin susținută. În anii desfășurării rundei Kennedy cele mai mari concerne americane au achiziționat și au construit întreprinderi în țările Pieței Comune, în principal în ramuri-cheie ale economiei, instalîndu-se astfel **înăuntrul** zonei protejate prin tarifele vamale. Eficiența acestei acțiuni este, după părerea unora, explicația scăderii interesului unor cercuri industriale americane pentru negocierile tarifare purtate în acești ani la Geneva. Atingîndu-și obiectivele pe piața vest-europeană — principala piață a S.U.A. —, industria americană înclină să abandoneze acum politica de liberalizare, îndreptîndu-și atenția spre menținerea poziției sale pe piața internă, optînd deci din nou pentru protecționism. În relațiile cu Piața Comună aceasta înseamnă că cercurile menționate vor fi înclinate să obțină menținerea schimburilor comerciale pe linia pe care ele au evoluat pînă la încheierea rundei Kennedy.

Balanța comerțului

AR fi greu de stabilit ponderea exactă a diferitelor cauze, însă este foarte verosimil că asupra schimburilor comerciale dintre S.U.A. și Piața Comună s-a răsfrînt atît tendința Comunității Economice Europene de a dezvolta mai repede comerțul înăuntrul ei decît cu țările din afară, cît și efortul american de contracarare a unor efecte ale „integrării" prin intensificarea exportului de capital spre Europa occidentală. Fapt este că exporturile reciproce nu au diferit prea mult, ca dinamică, de evoluția exportului total al celor două părți. Exportul S.U.A. spre Piața Comună a crescut ceva mai încet decît totalul, iar cel al Pieței Comune spre S.U.A. — ceva mai repede. Schimbările de ponderi au fost destul de insignifiante: între 1961 și 1965 ponderea Pieței Comune în exportul total al S.U.A. a scăzut de la 19,82% la 19,03%, iar cea a S.U.A. în exportul Pieței Comune a crescut de la 6,9% la 7,1%. Modificările — deși în sens opus — fiind mici, diferența între participarea reciprocă la export a rămas ridicată.

Pentru caracterul schimburilor comerciale dintre cei doi parteneri sînt mai concludente datele din tabelul de mai jos. În privința structurii comerțului vedem de pildă că exportul S.U.A. este mai variat în relațiile reciproce decît cel al Pieței Comune, concentrat în ultimele două categorii de produse. Atrage atenția că peste 1/5 din exportul S.U.A. este format din produse agroalimentare, la care ritmul de creștere în anii 1961—1965 a fost de două ori mai mare decît la ansamblul exportului american spre țările Pieței Comune. De altfel, cu excepția capitolului — important în expresie absolută — al materiilor prime (fără combustibili), exportul american a înregistrat creșteri peste medie, pe cînd în cazul Pieței Comune aceasta este valabil iarăși numai pentru ultimele două categorii. Volumul și ritmul exportului de „Mașini" și de „Alte produse industriale" de către țările Pieței Comune în S.U.A. nu compensează însă pentru cele dintîi faptul că sînt mai mult debușeu decît furnizor în schimburile reciproce. La chimicale, de pildă, balanța a fost deficitară pentru Piața Comună în 1965 cu 345 milioane dolari (265 milioane în 1961), la combustibili cu 249 milioane dolari, la materii prime (fără combustibili) cu 700 milioane, iar la produse agroalimentare chiar cu 845 milioane (în 1961: 525 milioane). De altfel și la „Mașini" Piața Comună are un deficit de 270 milioane dolari în 1965 în comerțul cu S.U.A. și numai la „Alte produse industriale" înregistrează un excedent (910 milioane de dolari în 1965, 520 milioane în 1961).

Sînt date esențiale pentru înțelegerea tenacității cu care s-au dus negocierile în cadrul rundei Kennedy între cele două părți care s-au dovedit pînă la urmă adevărații ei protagoniști.

Schimburile S.U.A. — Piața Comună pe grupe de mărfuri, 1961—1965, în milioane dolari

	Produse alim.	Materii prime, fără combustibili	Combustibili	Chimicale	Mașini	Alte produse ind.
Export S.U.A. spre Piața Comună						
1961	700	820	180	415	860	560
1965	1 050	830	260	550	1 410	790
Sporul 1965/1961, în %	50	1	44	32	64	41
Export Piața Comună spre S.U.A.						
1961	175	110	12	150	690	1 080
1965	205	130	11	205	1 140	1 700
Sporul 1965/1961, în %	17	18	9	37	65	57

Sursa: Calculat după U. N. MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS, martie 1967.

Motive ale compromisului

CARE sînt motivele faptului că, în pofida numeroaselor ciocniri de interese, negociatorii au ajuns totuși la acel „acord parțial"? Pentru Piața Comună, unde comerțul exterior joacă un rol mai important decît în S.U.A. (15% din producția totală, față de 5% în S.U.A.) o reducere a tarifelor vamale joacă desigur un rol important. Dar acesta nu a fost singurul motiv pentru ea. Dintre celelalte — alături de factori cum sînt nevoia de a reduce deficitul balanței comerciale, dorința de a obține în subsidiar înlăturarea unor obstacole netarifare în alte țări etc. — figurează — și nu pe ultimul loc — preocuparea că un tarif vamal extern prea protecționist ar putea să încurajeze și mai mult investițiile americane în țările Comunității Economice Europene.

Alt factor care a acționat în favoarea unui compromis a fost fără îndoială și evoluția conjuncturii mondiale capitaliste în ultimele luni. După cum se știe, tendințele de încetinire manifestate în unele țări vest-europene încă la mijlocul anului 1963 s-au transformat pe alocuri în fenomene recesive, care la sfîrșitul anului trecut au început să apară și în S.U.A. „În această perioadă de conjunctură dificilă, scria nu de mult COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE (februarie 1967), un eșec al rundei Kennedy ar putea să inverseze curentul care a susținut după război expansiunea economiilor occidentale. Din acest punct de vedere, atît Europa, cît și Statele Unite au, dincolo de divergențele lor, interese comune".

Se fac auzite însă și voci care atrag atenția că în decursul celor cinci ani în care urmează să fie introduse reducerile tarifare, politica economică a țărilor semnatare ar putea să fie puternic influențată de oscilații ale conjuncturii dacă ele vor depăși ca amplitudine ceea ce se poate prevedea în momentul de față.

Un alt aspect, relevat de exemplu de NEW YORK TIMES, este faptul că acordurile realizate în tratativele Kennedy nu par a deschide perspective satisfăcătoare țărilor în curs de dezvoltare, ci amenință chiar să accentueze disparitățile existente.

După alte păreri, țările în curs de dezvoltare vor putea avea unele avantaje indirecte de pe urma rezultatelor rundei Kennedy, însă vor trebui să depună eforturi pentru soluții specifice în cadrul UNCTAD. Pe de altă parte, una din problemele importante care se cer rezolvate este desigur aceea a abolirii oricăror discriminări în schimburile comerciale internaționale.

Cu toate limitele acordurilor de la Geneva, ele pot fi apreciate totuși ca un pas în direcția reducerii obstacolelor din calea comerțului mondial.

Irina VIANU

---

trusturilor și a altor tipuri de mari întreprinderi este prevăzută a influența în mod pozitiv activitatea de investiții. Se subliniază totodată, că investițiile nu pot fi realizate decît în cadrul planului aprobat. Orice depășire a cheltuielilor prevăzute necesită o aprobare din partea Băncii de Investiții, care ia măsuri în privința mijloacelor de acoperire a surplusului de cheltuieli; acestea vor trebui asigurate — în funcție de natura și proporțiile depășirii — în esență din fondurile întreprinderii beneficiare.

Investițiile curente, în general cele de modernizare sau eventual pentru extinderea producției, se vor realiza de întreprinderi, de regulă, din fondurile lor proprii, provenite din cota-parte a amortizărilor revenind întreprinderilor, din beneficii și alte resurse. Pe lîngă acestea, ele vor putea recurge la credite bancare, care li se acordă, în funcție de importanța investiției, de solvabilitatea întreprinderii și de eficiența economică a investiției proiectate, acordîndu-se preferință investițiilor mai utile și mai eficiente pe plan național.

Proiectarea și executarea

NOUA reglementare a investițiilor se referă și la organizarea lucrărilor de proiectare. Creșterea, în ultimii ani, a capacităților de proiectare a permis trecerea de la gospodărirea centralizată a acestor capacități la principiile de antrepriză; potrivit unei hotărîri a Comisiei economice a Consiliului de Miniștri din R.P. Ungară, institutele și întreprinderile de proiectare capătă dreptul de a angaja direct, pe cale contractuală, lucrările de proiectare, în cadrul prevederilor legale în vigoare. Desigur, rămîn valabile instrucțiunile privind caracterul preferențial al investițiilor „peste plafon", sau repartizarea directă anumitor institute de proiectare a proiectelor celor mai importante investiții centralizate.

Proiectele pentru investițiile care urmează a fi realizate din fondurile proprii ale întreprinderilor, (denumite „sub plafon"), vor putea fi executate de însăși întreprinderea beneficiară. Aceasta cu condiția, ca întreprinderea să dispună de cadre calificate corespunzătoare, putînd însă recurge și la sub-proiectanți. De asemenea, conform hotărîrii menționate, vor avea dreptul de a elabora proiecte și întreprinderile sau organizațiile de construcții, după cum și organizațiile de proiectare a tehnologiei vor putea să proiecteze și partea constructivă (în cazul în care valoarea acestei părți nu depășește limita de 10 milioane forinți). Toate aceste măsuri urmăresc simplificarea proiectării și, implicit, scurtarea termenelor de elaborare a proiectelor și de realizare a obiectivelor de investiții.

I. K.

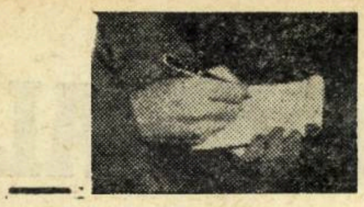

din bloc-notesul cronicarului

Directorii la şcoală

Schimbările frecvente care au loc în tehnică, obligaţia de a fi la curent cu noutăţile în domeniul dezvoltării economice, necesitatea de a-şi însuşi toate noile date în materie de organizare ştiinţifică a producţiei, a întreprinderilor, impun în societatea modernă continuitatea învăţămîntului, a instrucţiei.

De două ori pe an, toamna şi primăvara, multe universităţi americane, şi în primul rînd Harvard Business School, primeşte serii de studenţi de un gen deosebit. Unii dintre aceştia într-un număr limitat la 70, sint inscrişi la P.M.D. (Program for Management Development) — Programul pentru perfecţionarea ştiinţei conducerii. Alţii, selecţionaţi riguros, sint inscrişi la A.M.D. (Advanced Management Development) — curs de perfecţionare în ştiinţa conducerii pentru avansaţi. Cei dintii membri ai statelor majore ale intreprinderilor, au între 28 şi 40 de ani, ceilalţi, reprezentind eşalonul directorial, au între 50 şi 65 de ani. Cel dintii curs durează 16 săptămini, al doilea — 13. Cursanţii sint scoşi din producţie, locuiesc şi studiază în comun. Peste 6000 de cadre de conducere, din care mulţi ocupă în economia americană situaţii din cele mai inalte, au trecut prin aceste şcoli.

Ferma subacvatică

Prima „fermă" subacvatică din lume a intrat în exploatare anul acesta la Louisville, în Australia. Un şlep special echipat cu benzi colectoare, coseşte la o adîncime de un metru şi scoate la suprafaţă ierburile marine care cresc în imediata apropiere a litoralului. Acestea sint apoi uscate, alese pe sortimente şi pe calităţi, tocate şi ambalate în pungi, luind în cele din urmă drumul exportului. „Ferma" dă trei recolte pe an, în cantităţi care nu totalizează mai mult de o tonă de produse finite. Exploatarea este totuşi rentabilă, fiind vorba de unele ierburi rare, din care se extrag substanţe de calitate cerute pe piaţa mondială, pentru industria pastei de dinţi şi a cimenturilor dentare.

„Frisoanele" bursiere

Intr-un articol publicat recent de AGEFI referitor la situaţia bursieră mondială, se menţionează că anul 1966 a fost perioada care a cunoscut cele mai mari fluctuaţii în ceea ce priveşte variaţia principalilor indici şi anul celor mai mari căderi (aşa cum rezultă din graficul alăturat, reprodus după aceeaşi sursă), recordul deţinindu-l Bursa din New York şi

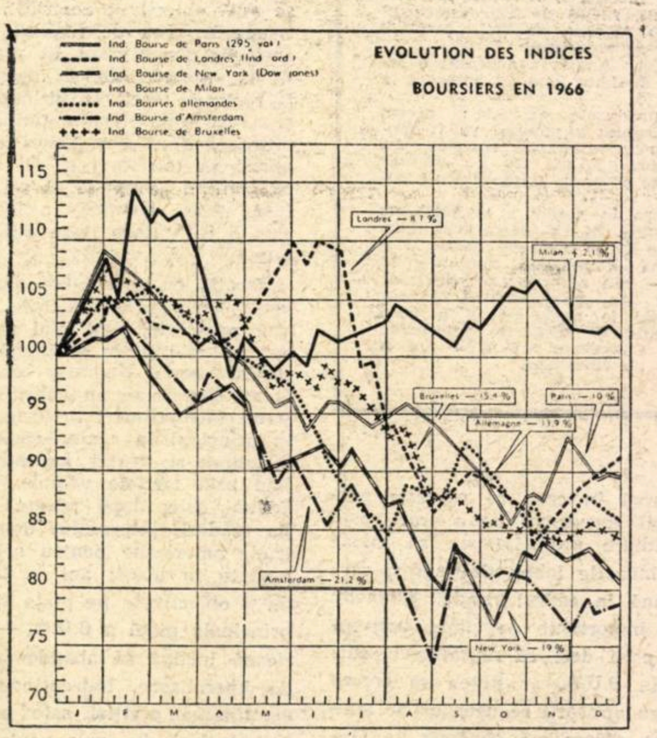

cea din Amsterdam cu — 19% şi respectiv — 21,2%. Anul 1967, care în primul trimestru părea să marcheze un moment de revenire, s-a dovedit pînă în prezent a fi totuşi de un optimism precar, mai ales cînd e vorba de New York Stock Exchange. Potrivit ultimelor ştiri, Big Board a intrat în faza unor noi „frisoane" — cum le denumeşte presa — cursul acţiunilor principalelor societăţi industriale înregistrînd la 15 mai o scădere de 7,62 puncte. Actuala „cădere" a indicilor a afectat peste 800 companii americane.

Flotă dirijată electronic

Pentru a asigura sporirea eficienţei exploatării flotei comerciale a U.R.S.S. în continuă dezvoltare, specialiştii sovietici elaborează în prezent proiectul unui sistem unic automat de dirijare. Proiectul se bazează pe aplicarea metodelor matematice şi a tehnicii moderne de calcul. La centrele de calcul din 15 birouri de navigaţie vor fi instalate maşini electronice „Minsk-22", capabile să efectueze 5 000—6 000 operaţii pe secundă, iar porturile vor fi dotate cu alte maşini, cu o capacitate ceva mai redusă. Totodată, navele comerciale vor fi înzestrate cu emiţători de informaţii. Principalele date vor fi transmise la Centrul de calcul din Moscova, unde ele urmează a fi centralizate.

Cu ajutorul instalaţiilor electronice se va putea calcula şi planifica activitatea transportului maritim pe termen de un an sau chiar mai mult, vor putea fi dirijate operativ navele, ţinîndu-se seama de caracterul variabil al condiţiilor în care se face navigaţia. Specialiştii consideră că, noua metodă de dirijare va permite o creştere a capacităţii de transport a flotei comerciale sovietice cu 5—6%.

Previziuni 1967

Analizind stadiul actual al comerţului şi industriei britanice, Institutul naţional de cercetări economice al Angliei face citeva pronosticuri menite să atragă atenţia asupra perspectivelor anului 1967. Astfel, se menţionează că pînă la sfîrşitul anului în curs, numărul şomerilor insulari va ajunge la 615 000, iar balanţa de conturi va înregistra un deficit de 173 000 000 de lire sterline. Investiţiile vor cunoaşte o diminuare de 10% faţă de anul trecut, dacă nu se va interveni energic pentru obţinerea unui spor general de producţie. Ca element de consolare, institutul menţionează că pînă în anul 1981 populaţia Angliei va atinge cifra de 61 500 000, cu 7 500 000 mai mult decit în anul 1964.

O investiţie rentabilă

Problemele cercetării ştiinţifice se află în centrul preocupărilor guvernului francez. Suma totală a alocaţiilor în acest scop a crescut în medie anual cu 25%, reprezentind în 1966 peste 2,1% din produsul naţional brut faţă de 0,97% în 1958. Sectorul principal îl constituie cercetarea legată de dezvoltare, căreia i s-au destinat 9 milioane de franci în 1965, 59 milioane în 1966 şi 125 milioane în 1967. În cadrul celui de-al cincilea plan economic se prevede ca numărul cercetătorilor din Franţa să sporească de la 56 000 la 97 000 pînă în 1970.

Recent, în cadrul unei conferinţe de presă, Alain Peyrefitte a arătat că „efortul de cercetare ştiinţifică şi tehnică în care este angajată Franţa, reprezintă una din investiţiile cele mai rentabile".

Este şi asta o soluţie!

Stofele noi din fibre sintetice, care se bucură de o largă răspîndire în multe ţări din lume, dar mai ales în S.U.A. suferă de un mare defect: iau foc cu mare uşurinţă. Accidentele se ţin lanţ şi spitalele americane, de exemplu, înregistrează acum o categorie nouă de internaţi: bărbaţi şi femei arşi în constumele pe care le poartă. La un congres recent ţinut la New York, chirurgii care au dezbătut problema, au arătat că arsurile provocate de incendierea hainelor sînt cu mult mai grave decît cele din accidente obişnuite, ele dînd loc unei chirurgii extensive într-o proporţie de 37% faţă de 6% în cazurile obişnuite. Congresiştii au cerut măsuri drastice şi urgente pentru oprirea fabricării stofelor încriminate. Autorităţile competente, însă, au soluţionat problema doar printr-o singură ordonanţă: în viitor costumele „incendiabile" vor avea obligatoriu... o etichetă în plus: **Feriţi-vă de foc!**

C. GRIGORE

La Tîrgul internaţional din Budapesta

1300 FIRME ÎN CONFRUNTARE

ÎN marele parc orăşenesc din capitala R.P. Ungare, situat în apropiere de centrul oraşului, s-a deschis la 19 mai Tîrgul internaţional din Budapesta, prilej cu care peste 1300 de expozanţi străini — cu 230 mai mulţi decît în anul trecut — şi-au dat aici întîlnire. Suprafaţa de expunere de peste 100 000 de mp cuprinde 51 săli şi pavilioane pe ramuri, ţări sau firme, serviciile direcţiei Tîrgului, diverse localuri pentru deservirea vizitatorilor.

Sectorul cel mai reprezentativ al actualei ediţii a Tîrgului, şi în special al ţării gazdă, este industria constructoare de maşini cu toate subramurile ei — de la electronică, aparataj şi mijloace de telecomunicaţii pînă la construcţii navale (sector amenajat pe lacul parcului), avioane, tehnică nucleară etc. Sînt reprezentate totodată industriile siderurgică, extractivă chimică, a materialelor de construcţii, uşoară, alimentară, ştiinţa, arta aplicată şi populară etc.

Din anul 1954, ţara noastră participă pentru a 8-a oară la Tîrgul din Budapesta, de data aceasta cu un pavilion propriu. Inaugurat anul acesta în prezenţa tovarăşului Gheorghe Rădulescu, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, pavilionul României prezintă pe o suprafaţă de 760 mp o serie de maşini, utilaje şi instalaţii. Pe bună dreptate poate fi considerată „vedeta" expoziţiei româneşti instalaţia F-200 pentru forajul sondelor de ţiţei şi gaze pînă la 3500 m. Cu turla ei înaltă de aproape 43 m, instalaţia F-200 a atras încă din primele zile numeroşi vizitatori. De altfel, o bună reclamă îi face şi medalia de aur care i-a fost conferită la Tîrgul internaţional de la Leipzig.

Mai sînt expuse strungul Carusel tip SCM-3200, strungul normal 430/1000 cu comandă program, echipat cu o instalaţie electronică, strungul revolver orizontal SRO-40, telefoane, televizoare, aparate de radio şi numeroase alte produse.

Pavilionul românesc a fost vizitat de preşedintele Guvernului Revoluţionar Muncitoresc-Ţărănesc Ungar, Fenő Fock şi de alte persoane oficiale.

Exponatele, machetele, fotografiile din cunoscutele noastre staţiuni de la munte şi de la mare oferă vizitatorilor un crîmpei din frumuseţile meleagurilor noastre, din realizările industriei noastre în plină dezvoltare.

Matei IRESCU

Budapesta, mai 1967

Corespondenţă din Suedia

LA A 50-A ANIVERSARE A TÎRGULUI DIN GŐTEBORG

ÎN luna mai a fiecărui an atenţia oamenilor de afaceri din Suedia, a multor mii de importatori şi exportatori străini, precum şi a publicului dornic să ia cunoştinţă de produsele noi apărute pe piaţă şi de ultimele cuceriri tehnice, se îndreaptă spre oraşul Gőteborg, port scandinav şi nod de comunicaţii, important centru comercial în nordul Europei.

Ca şi alte tîrguri din Europa, tîrgul suedez „Svenska Maessan" are la bază vechi tradiţii. Pe timpul vikingilor pe insula Araennoe, lîngă Gőteborg, s-au dezvoltat bîlciuri, unde negustorii din Ţările scandinave, Scoţia, Islanda, Franţa şi din Orient se întîlneau ca să schimbe produsele din ţările sudice pentru piei de animale sălbatice şi obiecte meşteşugăreşti. Cu timpul activitatea aceasta s-a localizat la Gőteborg, iar în anul 1918 s-a inaugurat aici primul tîrg comercial din Suedia.

Astăzi Tîrgul internaţional de la Gőteborg ocupă o suprafaţă de circa 27 000 mp — de trei ori mai mare decît acum zece ani. Sărbătorirea a celei de a 50-a ediţii a Tîrgului şi inaugurarea acestuia a avut loc la 19 mai în prezenţa regelui Suediei Gustav Adolf VI. La actuala ediţie participă 1216 firme, din care 709 firme străine din 33 ţări. Cu pavilion naţional participă 21 ţări din Europa, Africa şi Asia. Sînt expuse maşini şi utilaje, aparate menajere, mobilă, produse alimentare şi alte mărfuri.

Republica Socialistă România este prezentă pentru a 6-a oară la Tîrgul de la Gőteborg. Pe o suprafaţă de 350 mp sînt expuse produse ale industriei alimentare, uşoare şi meşteşugăreşti, cum ar fi: mobilă, plăci aglomerate şi fibrolemnoase, furnire, instrumente muzicale, încălţăminte, confecţii, stofe, marochinărie şi sticlărie, covoare orientale, obiecte de artizanat, precum şi un sortiment bogat de conserve de carne, de legume şi de fructe, brînzeturi, dulceţuri, vinuri şi altele.

În prima zi a Tîrgului, regele Suediei însoţit de alte persoane oficiale a vizitat pavilionul Republicii Socialiste România, apreciind în mod deosebit covoarele şi artizanatul românesc, garniturile de mobilă stil, nectarul de caise „Mamaia" oferit spre degustare la încheierea vizitei. La standul Oficiului Naţional de Turism a admirat fotografiile ansamblului de sculpturi realizate de Brîncuşi la Tîrgu-Jiu şi şi-a adus aminte cu plăcere de mănăstirile din nordul Moldovei pe care le-a vizitat cînd era prinţ moştenitor.

După numai cîteva zile de la deschidere, standul României a fost vizitat de numeroşi oameni de afaceri şi alţi vizitatori.

Nicolae ENESCU

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

Gh. Dolgu (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor şef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 22 (198)
VINERI 2 iunie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

ÎN PAGINA 5

SISTEMUL INFORMAȚIONAL AL ÎNTREPRINDERII

ÎN REGIUNEA BRAȘOV

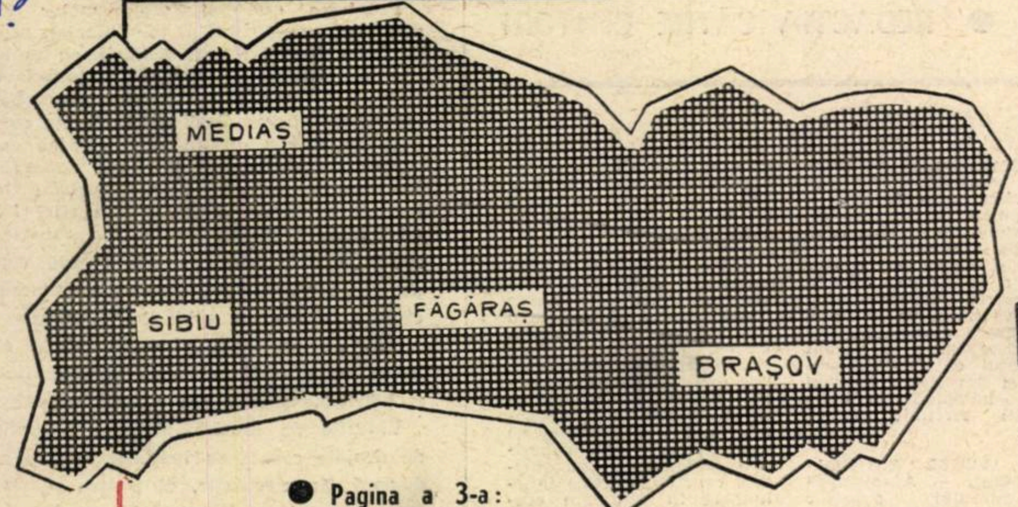

DIN SUMAR

• Pagina a 3-a:
REZULTATE ALE ACȚIUNII DE RENTABILIZARE

• Paginile 8-9:
EFICIENȚĂ ECONOMICĂ ȘI PLANIFICARE

• Pagina a 13-a:
RUNDA KENNEDY DUPĂ ACORDUL DE LA GENEVA

UN CADRU LEGAL, BINE JALONAT

acad. Gherasim CONSTANTINESCU
prof. dr. docent la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu“ – București

VITICULTURA țării noastre se dezvoltă impetuos, căpătind o extindere tot mai mare, pe care nu a cunoscut-o în trecut. Profilul acestui sector se orientează către plantații mari de tip insular, ocupînd terenurile cu condiții naturale corespunzătoare, piemonturile sudice și nisipurile de pe tot cuprinsul țării.

Tipizare = standardizare

SUMA actelor normative și a celor de dispoziție, ca de exemplu cele ce se referă la extinderea plantațiilor de vii numai pe terenuri în pantă erodate și pe nisipuri, au constituit baza legală a dezvoltării viticulturii noastre. În cuprinsul legislației viticole sînt și unele standarde care completează ansamblul regulilor, constituind acte de autoritate la care trebuie să se supună în mod obligatoriu toți cetățenii țării. Toate aceste acte normative în vigoare au însă o sferă de cuprindere mult prea îngustă. Din această cauză se impune elaborarea unei legi a vinului, care să reglementeze principalele probleme privind producția și comercializarea produselor din acest sector.

Necesitatea unei legi a fost subliniată de toți specialiștii care și-au spus cuvîntul în cadrul anchetei inițiate de revista „Viața economică“ (nr. 3/1967). Unii autori au încercat însă să dea un anumit sens standardelor, denaturînd conținutul cuvîntului, făcîndu-se astfel chiar unele confuzii între „lege“ și „standard“ sau între „standardizare“ și „tipizare“. Or, este bineștiut că atît „standardizarea“ cît și „tipizarea“ au din punct de vedere etimologic același conținut.

Trebuie să se înțeleagă clar că noțiunile de „lege“ și „standard“ au sfere și conținut diferit. Legea stabilește cadrul general, care reglementează în mod necesar obligațiile impuse printr-un regim de justiție. Legea este urmată și întărită prin regulamente, în timp ce standardele sînt reglementări cu caracter îngust, avînd rolul de aplicare numai a unei părți din lege.

Legea înseamnă, așadar, un dispozitiv de jalonare și încadrare în rame bine definite a proceselor de vinificație. Ea nu poate însă să coboare la detalii de regulament sau la obiective înguste. Într-o lege, oricît de cuprinzătoare ar fi ea, nu se pot prevedea toate tipurile și nici toate categoriile mari de vinuri; legea nu poate ocroti direct tipul de vin de Cotnar sau de Murfatlar, de Valea Călugărească sau de Odobești, de Pietroasa sau de Orevița etc. Ea poate lua în obiectiv aceste produse numai pe bază de denumire de origine — soi și podgorie, care să fie sprijinite pe indici, modele caracteristice tipului natural. Din acest moment suma indicatorilor — caracterele de cazier — constituie baza procesului de standardizare, legea făcînd apel și folosindu-se direct de asemenea precizări.

Apreciem că afirmațiile care s-au strecurat în ancheta privind „Legea vinului“ („Tipizare da! standardizare nu!“ sau „Standardizarea nu are obiect în reglementarea producției de vinuri naturale“) sînt în afară de cuprinsul unei largi înțelegeri a obiectivului legislației în viticultură și vinificație.

Dimpotrivă, „Legea vinului“ trebuie să cuprindă în obiectivul ei tocmai calitatea vinurilor pe soiuri și podgorii; să statornicească prestigiul secular al vinurilor noastre și al celor care se obțin în prezent în numeroase podgorii noi apărute pe harta țării; să asigure tipurile standard — cele vechi și cele noi dobîndite prin truda viticultorilor; să asigure tipurile standard și să lege aceste tipuri de vocația naturală a podgoriilor noastre, cu indicii lor specifici; să valorifice relațiile ecologice în cadrul lor natural și să dea consumatorului vinuri standard, de toate gradele și de toate calitățile.

Legea poate obliga vînzarea vinului la sticle sau vărsat, cu amănuntul, purtînd anumite etichete cu arătarea gradului de alcool pe etichetă; poate reglementa circulația, păstrarea; poate prevedea și interzice vînzarea vinurilor cu defecte aparente, oțetite, băloșite etc., sau cu defecte ascunse — predispuse la casare, cu gust de manită și altele.

Dar legea nu poate garanta circulația vinului de Murfatlar, de exemplu, sau a celui de Cotnar, ori de Pietroasa sau Tîrnave, decît atunci cînd aceste vinuri vor fi tipizate pînă la standard și li se vor arăta principalele însușiri și calități într-un document care să garanteze dreptul la denumirea de origine, stabilind toate caracteristicile esențiale, de soi și origine (proveniență).

Astfel, vinul de Murfatlar (care poate fi din soiurile Pinot gris, Chardonnay, Riesling, Muscat Ottonel sau Cabernet ori Băbească) nu va satisface de loc pe consumator, dacă fiecare din aceste soiuri nu vor fi înrămate într-un standard ce aparține varietății la locul ei cel mai potrivit. Vinul de Cotnar, poate fi de Grasă, Fetească, Frîncușă, Busuioacă. Dar nici aceste nume răsunătoare de soiuri nu spun încă nimic, dacă nu se încadrează în parametrii caracteristici, legați de podgorie. Și încă ceva. Vinurile de Tămîioasă sau Grasa de Pietroasa nu se aseamănă cu cele de la Cotnar, cum nici Traminerul sau Feteasca, ori Muscat Ottonel de la Tîrnave, nu se aseamănă cu aceleași soiuri cultivate și vinificate în Dobrogea, la Murfatlar.

Legea vinului nu le va putea cuprinde pe toate acestea în articolele ei de cadru general. Ea va putea stipula însă obligația de a se respecta soiul și denumirea de podgorie, iar prin regulament se va stabili detaliat acțiunea de tipizare și standardizare.

Standardul sau tipul vor defini caracteristicile de cazier, care vor cuprinde tipicul vinului standardizat pe soiuri și podgorii; acestea nu se vor opri numai la aspectele de valorificare ca: „limpezimea, corpuri străine, mod de ambalare și etichetare, ambalaj de transport etc.“, cum se preconizează de unii specialiști. Toate acestea vor fi cuprinse și generalizate prin articole de lege, în vreme ce standardele vor da viață vinurilor de mare marcă, statornicindu-le existența legală pe piață, care să fie garantată atît prin lege, cît și prin însăși tipizarea lor, consemnată și intabulată într-un înscris juridic, cu putere de lege.

Vinul franțuzesc Muscat de Frontignan (cum ar putea fi la noi Tămîioasa de Pietroasa), vinul unguresc Furmint de Tokay (cum ar fi la noi Grasa de Cotnar) și altele, sînt tipuri standardizate, ocrotite prin legi speciale, care nu sînt tot una cu legea generală, care guvernează întregul proces de vinificare.

În această situație, actele normative care vor urma trebuie să fie clare și distinct exprimate, legiferînd nu numai vinul, dar și întreaga vinificație pornind de la cadrul general și ajungînd prin anexe, respectiv prin regulamente și standarde, pînă la tipurile de vin de cea mai mare marcă, fără a neglija și categoriile mari de produse, cum este vinul curent de masă.

Menționăm că nicăieri în altă parte ca în vinificație, nu este mai nimerită acțiunea de standardizare, respectiv tipizarea produselor. Acest adevăr este valabil de la un capăt la altul al globului pămîntesc.

Pentru aceasta ne trebuie mai întîi o lege care va stabili cadrul general, fără de care nu este posibilă standardizarea (tipizarea).

Avantajele vinificării în centre mari, unice

LEGEA VINULUI, ca act normativ de dispoziție va trebui să ia în obiectivul ei și pe producător, care pune în circulație materia primă — strugurii. De asemenea, ea trebuie să cuprindă și pe acei care transformă (vinifică) strugurii, ca și pe consumatori.

Or, și aci sîntem printre puținele țări — rămase în urmă —, care își vinifică strugurii prin intermediul diferitelor unități — M.I.A., GOSTAT, I.C.H.V., C.A.P. —, fiecare cu firma lor, cu tipul lor de vin. Piața este plină de etichete și prețuri diferite, mai abitir ca pe timpul comerțului particular. Găsești același vin, în aceeași vitrină la prețuri diferite, dar un vin standard, tipizat, nu găsești. De ce se întîmplă astfel de lucruri? Este destul să urci în tren și să te duci la Valea Călugărească, unde nici nu apuci să intri în sat și dai de pivnița Vinalcool; cotești la stînga, altă pivniță — GOSTAT; mai faci 100 de metri și dai de pivnița I.C.H.V., apoi de pivnița Școlii de viticultură; iar dacă mergi pe deal și cobori cele șapte văi, dai de alte șapte sau mai multe sucursale ale unităților amintite.

Cită risipă, cîtă cheltuială inutilă și ce mare diversitate de produse se obțin în toate aceste pivnicioare. În schimb, cînd un beneficiar solicită 10 sau 100 de vagoane de vin roșu de Cabernet, bunăoară, trebuie să-l aduni de la toate aceste pivnițe.

La Murfatlar, aceeași situație... Pe același deal, se află pivnițele GOSTAT și ale I.C.H.V. — noi, nouțe —, apoi altele la Nazarcea, altele peste capul dealului la C.A.P.; M.I.A., încă nu s-a amplasat aci. La Odobești, găsești o pivniță în dreapta gării, alta în stînga, alta mai înspre oraș, în spatele gării, și încă alte zeci, pe dealurile Șarbei, la Vîrteșcoi și la Jariștea.

În alte țări, vinificația e altfel rezolvată. În R.S.F. Iugoslavia, bunăoară, găsești pe întregul teritoriu al țării numai 16 pivnițe mari, care vinifică producția de struguri din podgoriile care se află pe o rază de 40—60 km în jurul pivniței. În acest fel strugurii vin la o singură pivniță, condusă de un singur specialist. Dintre aceste 16 pivnițe, cea de la Split, recoltează circa 40% din vinurile cele mai bune, le standardizează și le dă la export, ajungînd pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. În R.P. Bulgaria, toate pivnițele sînt la Vimprom și obțin strugurii din podgoriile care se află la distanțe de pînă la 20 km în jur. Vinul îl vedem și prin vitrinele noastre; el vine de la Centrala din Sofia, unde s-a clădit o uzină modernă cu trei linii de îmbuteliere automată. În R.P. Ungaria și în U.R.S.S. se procedează la fel.

Experiențe valoroase sînt și în alte țări. Franța a fost țara care a devansat toate celelalte țări viticole prin înființarea cooperativelor de vinificație în comun, încă acum 50 de ani. Cooperativa de la Frontignan, care valorifică cel mai bun „Muscat“ din Franța; cooperativa din Lunel, ca și cea din Marsillarg și multe altele, vinifică integral recoltele satelor, iar altele sînt profilate și în sistemul intercomunal, valorificînd cu minimum de cheltuieli întreaga producție, recuperînd toate cheltuielile angajate în construcție și utilaj modern, în cel mult 5—6 ani de la înființare, din plusul de randament ce se obține cu foarte multă ușurință — lucrînd cu un singur specialist, cu o singură garnitură de mașini sau unde sînt necesare 2 și 3, cuplîndu-le în modul cel mai economicos, tipizînd vinurile pe soiuri și centre, sprijinindu-se pe cupaje certe tehnologice.

Subprodusele sînt și ele valorificate — tescovina, drojdia, semințele — dar nu sub forma de „vin pichet“, ci pe căi legale și mai rentabile, decît cele folosite la noi, dezvoltînd industria distilatelor și altele.

Vinificația în centre mari, unice asigură specializarea și concentrarea producției, condiții obligatorii și necesare sine qua non în viticultura socialistă, fără de care nu putem întrezări un comerț desfășurat normal, dar mai ales un export susținut.

O altă destinație vinului de hibrizi

O LEGE a vinului este necesară pentru a lămuri toate aspectele enumerate mai sus. Prin această lege trebuie să se dea o soluție justă și vinului de hibrizi producători direcți. În legătură cu această problemă vreau să arăt că la Seminarul internațional de viticultură, care s-a ținut în luna iulie 1966 la Montpellier în Franța, profesorul Breider din R.F.G. a expus unele rezultate obținute cu pui de găină, cărora li s-a dat să bea — în loturi demonstrative — vin de viță nobilă și vin de hibrizi. Experiența a arătat că puii care au băut vin de hibrizi producători direcți, au fost toți măcinați de boli.

Problema otrăvirii organismelor vii prin consumul vinului de hibrizi producători direcți a fost ridicată cu mulți ani în urmă și de specialiștii iugoslavi. De altfel, este știut că nici un popor din lume, nu consumă strugurii din speciile de viță din flora spontană, cu excepția strugurilor de la Vitis Amurensis, din pădurile de pe Amur-Asia. Or, precum se știe, hibrizii conțin cînd 1/2, cînd 1/4, dar poate și 3/4 din calitatea speciei sălbatice, care de regulă este predominantă, atunci cînd ea se încrucișează cu un soi nobil de Vinifera.

Iată de ce legea vinului trebuie să ia în considerație și acest produs finit al hibrizilor și să-i dea o altă destinație.

Vinurile de hibrizi, pichetul, vinurile de drojdie care s-au înmulțit trebuie să dispară din circulație. Și pentru aceasta legea vinului va fi utilă și necesară.

Din cele arătate, reiese în mod convingător că progresul vinificației din țara noastră, trebuie să fie sprijinit în mod direct și nemijlocit printr-o „Lege a vinului“ de larg conținut. Orice întîrziere va fi dăunătoare economiei noastre naționale și va ridica probleme ale căror soluții se vor găsi mai greu, mîine decît astăzi.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

GHEORGHE DUMITRESCU, Moinești. — Întreprinderile de foraj sînt unități economice, organizate pe principiul gospodăririi socialiste și urmează întocmai regimul aplicat în activitatea de construcții montaj. Cheltuielile efectuate de întreprinderile de foraj, de orice natură ar fi ele, inclusiv cota de beneficiu legal, se recuperează de la beneficiar (Trusturile de extracție) pe baza facturării periodice a lucrărilor executate. Săparea sondelor se efectuează în cadrul fondurilor de investiții alocate în acest scop și nu de la bugetul statului. Fondurile alocate pentru forajul sondelor se asigură, în general, prin cotele de amortizare încasate pentru obiectivele puse în funcțiune și din sumele alocate pentru descoperirea rezervelor de țiței, și se recuperează în activitatea de extracție prin prețul de cost al țițeiului extras.

VIOREL GABOR, Deva. — Vă mulțumim pentru aprecierile favorabile la adresa revistei noastre. Zilele acestea va apărea un nou manual de economie politică — socialismul, care, credem, vă va fi de mare ajutor în pregătirea examenelor. Vă dorim mult succes.

PETRE DANCIU, Cluj. — Nu este nici o greșeală. În orașul Cluj există și Petre Stanciu căruia i-am răspuns în nr. 20. Dv. v-am răspuns în nr. 15 al revistei noastre. Acum sîntem în măsură să vă anunțăm că și M.C.I. consideră bună propunerea făcută. După realizarea prototipurilor de suporturi de sticlă pentru preluarea mărunțișului la casierii, se va face comanda respectivă.

PETRE ȘERBAN, Fabrica de mucava, Scăieni. — Direcția generală a bugetului din Ministerul Finanțelor precizează că secretarele direcțiilor care fac plata salariilor în direcțiile respective ale organelor centrale, precum și angajații întreprinderilor care fac plata salariilor în atelierele în care își desfășoară munca nu se încadrează în prevederile punctului 5 din Instrucțiunile Ministerului Finanțelor, Băncii Naționale și Ministerului Comerțului Interior nr. 2034/1958 și deci nu sînt obligați să aibă garanție.

TIBERIU SCHRADI, Satu Mare. — Conform anexei a IV-a a Hotărîrii 1053/1960, fiind absolvent al școlii tehnice de construcții, puteți ocupa funcția de tehnician II în ramura pentru care v-ați pregătit, fără a fi necesar să prestați un stagiu prealabil. Pentru a ocupa funcția de tehnician I este necesar însă să aveți un stagiu de funcții tehnice de cel puțin 5 ani. Din cele relatate de dv. rezultă că, în fapt, aveți activitate de tehnician de peste 8 ani, deși ați fost încadrat în această perioadă ca muncitor. Față de cele de mai sus, numai în cazul în care puteți dovedi cu adeverințe că ați îndeplinit efectiv funcția de tehnician, timp de peste 5 ani, puteți să fiți încadrat ca tehnician I. Precizăm că existența condițiilor de studii și stagiu, nu constituie o obligație pentru conducerea întreprinderii de a vă promova în funcție. Pentru aceasta trebuie să existe un post vacant în statul de funcții, precum și aprecierea că veți putea îndeplini în bune condiții sarcinile ce vă revin.

Ing. AUREL PANGRAȚIU, Cluj. — Absolventul învățămîntului superior tehnic, cu examen de stat, provenit din cîmpul muncii, poate fi salarizat, de la început, între limitele de salarizare ale funcției de inginer, nefiind necesar să mai îndeplinească anul de stagiu. Întrucît, în perioada în care ați urmat cursurile fără frecvență, ați ocupat funcții tehnice pentru care se cer studii medii, stagiul avut în aceste funcții nu poate fi echivalat cu stagiul în funcția de inginer, pentru care se cere absolvirea învățămîntului superior tehnic, astfel încît nu puteți fi numit direct inginer principal.

IOAN ANTONESCU, Tîrgoviște. — Potrivit precizărilor cuprinse în circulara Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării nr. 18030/15.XI.1960 (pct. 20) posturile pentru care indicatorul prevede studii superioare economice pot fi ocupate și de salariați cu studii superioare matematice sau juridice care au practică îndelungată în funcțiuni economice, cu aprobarea conducătorului întreprinderii sau instituției respective. În consecință, întrucît aveți stagiu de peste 14 ani în funcții economice, din care peste 10 ani în funcții pentru care se cere absolvirea învățămîntului superior economic, conducerea unității are dreptul să aprobe numirea și promovarea dv. în posturi pentru care se prevede cerința studiilor superioare economice, fără vreo reducere de salariu.

Primele rezultate ale acțiunii de rentabilizare a intreprinderilor

ÎN REGIUNEA BRAȘOV

REDUCEREA CU 33% A PIERDERILOR

ÎN CADRUL acțiunii desfășurate la nivelul economiei naționale privind rentabilizarea produselor, in regiunea Brașov au fost scoase la iveală cu acest prilej insemnate rezerve interne de sporire a eficienței economice a intreprinderilor. La inceputul acestui an, existau in regiune 81 intreprinderi planificate cu pierderi de 202 400 000 lei. Din acestea, 12 erau prevăzute cu pierderi per sold, iar numărul total al produselor cu pierderi se ridica la 516. **Ca urmare a acțiunii desfășurate de majoritatea comisiilor, pină in prezent au fost rentabilizate complet 5 unități din cele 12 cu pierderi per sold.** *S-au găsit, de asemenea, rezerve și* **a fost rentabilizat un număr de 236 produse, pierderile eliminate insumind 66 736 mii lei.**

● *Reducerea consumurilor specifice*

ÎN micșorarea cheltuielilor de producție, numeroase colective de intreprinderi **și-au concentrat atenția spre reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale — element cu ponderea cea mai mare in prețul de cost al produselor.** De exemplu, Întreprinderea industrială de stat-Brașov — intreprindere care a fost planificată cu o pierdere, [illegible] două produse, de 3 611 000 lei, a realizat, in numai 3 luni din acest an, economii de 796 000 lei prin stabilirea unor consumuri optime la operațiunile chimice de prelucrare a pieilor de porcine, in condițiile realizării unei calități superioare a producției finite. Efectul economic ce rezultă in urma acestei măsuri: o economie de 796 000 lei. De asemenea, s-a mers pe linia recuperării soluțiilor tanante incomplet epuizate de la tăbăcăria vegetală, precum și a soluțiilor de decolorare a pieilor, reducindu-se și pe această cale cheltuielile cu 724 000 lei. Întreprinderea a stabilit un nou proces tehnologic bazat pe tăbăcirea combinată crom-tanin a pieilor, avînd ca efect economic 46 000 lei. **Măsurile stabilite vor duce la eliminarea completă a pierderilor incă in cursul acestui an.**

La Fabrica de piele „8 Mai"-Mediaș — planificată cu pierderi in valoare de 2 162 000 lei la un număr de 22 produse — reducerea consumurilor specifice a dus la o micșorare a costurilor de producție cu 921 000 lei. Totodată, prin folosirea de inlocuitori se realizează o economie de 380 000 lei. Alte măsuri luate in domeniul sporirii cantitative a producției, ridicării calității produselor și imbunătățirii parametrilor tehnologici, se concretizează intr-o economie de 1 133 000 lei. **În felul acesta, intreprinderea a rentabilizat complet toate cele 22 produse planificate cu pierderi.**

Unele intreprinderi au descoperit asemenea resurse interne, incit nu numai că și-au lichidat deficitul in producție, dar și-au asigurat și beneficii. Așa este cazul Întreprinderii miniere-Căpeni, care avea planificat un volum de pierderi per sold de 1 878 000 lei. Prin folosirea mai rațională a capacităților de producție, prin concentrarea producției și schimbarea unor procese tehnologice neeconomicoase, pierderile au fost reduse cu 720 000 lei. Prin reducerea consumurilor specifice de materiale și sporirea parametrilor producției, ea obține economii in valoare de 574 000 lei. Totodată, importante rezerve au fost valorificate prin imbunătățirea normelor de muncă și reducerea cheltuielilor administrativ-gospodărești. **Și astfel, din unitate nerentabilă, intreprinderea și-a asigurat un beneficiu de 132 000 lei.**

● *Investiții prin credite de mică mecanizare*

EFICIENTĂ s-a dovedit orientarea unor intreprinderi care, in acțiunea de lichidare a pierderilor, și-au îndreptat eforturile spre efectuarea unor lucrări din credite de mică mecanizare. De exemplu. Uzina Carbosin-Copșa Mică a trecut la executarea unor instalații de conversie a gazului metan ce se folosește ca materie primă la produsul negru de fum carbonex. Intrarea in funcțiune a acestei instalații va avea drept efect reducerea prețului de cost pe tonă de la 11 138 lei la 6 550 lei, **fapt ce va duce la diminuarea pierderilor anuale la acest produs cu aproape 16 000 000 lei.** Costul instalației este de 2 716 000 lei, iar creditul făcut de intreprindere va putea fi restituit in numai 2 luni.

La Combinatul chimic „Victoria" s-a propus o inovație la instalația de acid sulfuric — inovație acceptată de colectivul de inovații al unității și de consiliul tehnic științific al ministerului. Ea constă in schimbarea procesului tehnologic discontinuu nemodernizat, intr-un proces tehnologic continuu, asigurind o creștere a producției și o reducere a prețului de cost la sulfitul de sodiu de la 3 474 lei la 2 067 lei pe tonă. **În acest fel, sulfitul de sodiu devine rentabil.** Lucrarea se execută in intregime din fondul de inovații, prin transferarea unor utilaje nefolosite de la alte secții ale unității.

● *E normal ca repartițiile să genereze pierderi?*

ACTIUNEA de rentabilizare a unor produse poate fi eficientă numai in măsura in care in fiecare intreprindere sint depistate canalele prin care se irosesc diferite valori materiale și bănești și se iau măsuri pentru inchiderea acestora. Dar multe din deficiențele existente in unele intreprinderi nu pot fi rezolvate incă decit cu ajutorul forurilor coordonatoare din ministere. În unele întreprinderi pierderile sint provocate de cheltuielile de transport făcute cu desfacerea unor produse.

Cu prilejul analizelor făcute in unele întreprinderi **s-a desprins faptul că o serie de cheltuieli inutile sint generate de modul in care se fac repartițiile de materiale — domeniu unde se fac simțite multe anomalii.** În mod cu totul nejustificat din punct de vedere economic, fabricile de cărămizi din regiunea Brașov, republicane și locale, au înregistrat in anul 1966, de exemplu, pierderi de sute de mii de lei din cauza repartizării produselor la distanțe foarte mari. Situația aceasta se menține și in acest an. Despre ce este vorba? Prin repartiția 30 219 au fost planificate 34 000 bucăți cărămizi de la I.L. Făgăraș la I.C.C.F.-Sibiu, iar cu repartiția nr. 30 349, tot de la Făgăraș, s-au planificat 65 000 bucăți cărămizi la Trustul 5 Construcții-Sibiu. Pe de altă parte, Fabrica „Record"-Sibiu a primit repartiția și a livrat in aceeași perioadă 340 000 bucăți cărămizi diverselor unități din regiunea Hunedoara și 1 571 000 bucăți din regiunea Argeș.

De asemenea, Fabrica de celuloză și hirtie-Zărnești are, printre altele, incluse in plan și sortimentul pungi cu burduf simplu din hirtie rezistentă tip A la care s-a prevăzut o pierdere reprezentînd in total 571 000 lei. E drept, printr-o serie de măsuri inițiate, aceste pierderi vor fi reduse cu 342 000 lei. Diferența de 229 000 lei nu poate fi însă înlăturată întrucît provine din cheltuielile pe care unitatea le face cu transportul hirtiei pentru pungi tocmai de la Combinatul de hirtie și celuloză de la Călărași. Care este logica transportului de cărămizi de la Făgăraș la Sibiu și de la Sibiu in alte colțuri ale țării și a transportului de hîrtie de la Călărași la Zărnești? **Acest sistem nechibzuit de aprovizionare și desfacere, mărește costurile de producție ale întreprinderilor, obligindu-le la cheltuieli nejustificate de transport, pierderi de manipulare, de depozitare și locații.**

În unele întreprinderi se constată și alte neajunsuri. De exemplu, incepînd din acest an, Uzinei „Carbosin"-Copșa Mică (unitate planificată cu pierderi per sold), i-a fost repartizat de forul coordonator o altă calitate de sodă caustică față de cea folosită in anul 1966, respectiv sodă caustică calitatea I și extra in formă de cristale, in loc de sodă leșie, cum necesită procesul tehnologic. Soda caustică cristale are un preț cu 1000 lei mai mare pe tonă decit soda leșie: in plus costul transportului pe C.F.R. este de 3 ori mai mare (de la 69 lei pe tonă la vechiul produs, la 194 lei pentru noul produs). La toate acestea se mai adaugă și cheltuielile pe care intreprinderea le face cu transformarea sodei cristale în sodă leșie. Uzina a fost obligată in felul acesta să-și planifice o creștere a costurilor și, respectiv, a pierderilor per sold, de 1 075 000 lei.

Tot pe această linie se înscrie și măsura luată de Ministerul Industriei Alimentare care, a dispus schimbarea rețetei de fabricare a oțetului (de la 50% vin și 50% alcool, la 63% vin și 37% alcool). Deoarece gradul de vin costă 0,240 lei, iar cel de alcool 0,105 lei, prețul de cost pe hectolitrul de oțet a crescut de la 331 lei in 1966 la 367,80 lei in 1967, fără ca prin aceasta să se modifice prea mult calitatea oțetului. Bineînțeles, că unitățile care au fost obligate să aplice noua rețetă, și-au prevăzut pierderile cuvenite.

Anomaliile amintite, precum și multe altele, se cer grabnic înlăturate sau reglementate de către cei in drept. Aceasta cu atit mai mult, cu cit in spatele acestor cauze externe ce duc la mari pierderi, se ascund de obicei și o serie de neajunsuri in activitatea internă a întreprinderilor care, in astfel de condiții, sînt greu de identificat.

● *Mentalitate: nu-i rentabil, nu-l produc — Cui folosește?*

ÎN acțiunea de rentabilizare a producției, s-au manifestat in unele intreprinderi tendințe nesănătoase, menite să lipsească economia națională de o serie de produse de mare însemnătate. **Conducătorii unor fabrici au mers pur și simplu pe linia de a renunța la fabricarea unor sortimente care-i incomodau din punct de vedere al economicității producției, sau a le transfera altor unități, in loc să găsească căile cele mai potrivite**

Iulian TARTAGĂ
Cornel VISEROIU
economiști

(Continuare in pag. 4)

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

DE CE STOCURILE SUPRANORMATIVE NU SINT OGLINDITE IN CREDITE RESTANTE?

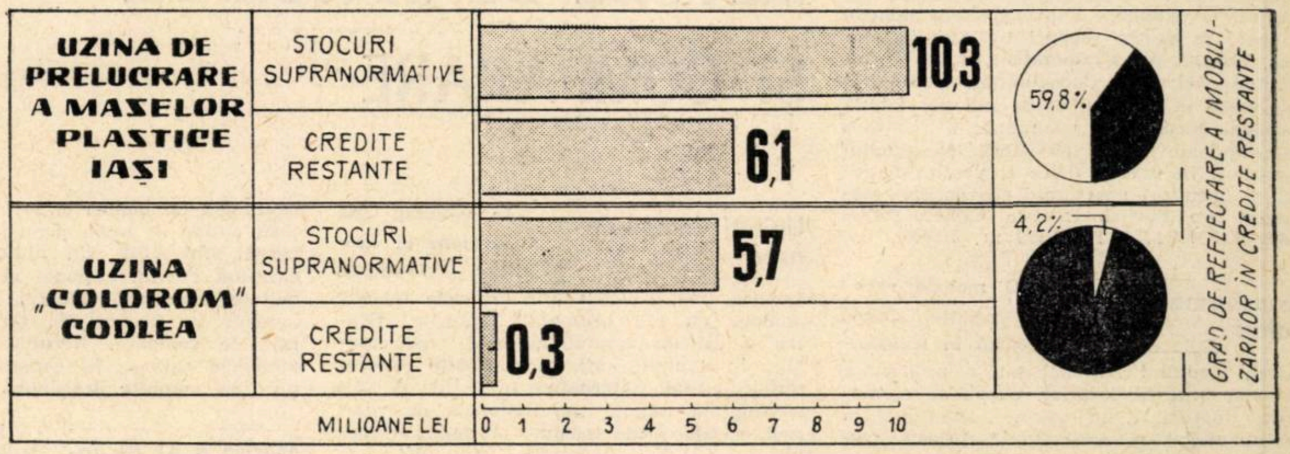

GRAFICUL alăturat arată că cele două întreprinderi aveau la 31 martie 1967 stocuri supranormative de valori importante (10,3 milioane lei la Uzina de prelucrare a maselor plastice-Iași și 5,7 milioane lei la Uzina „Colorom"-Codlea). Normal, aceste stocuri ar trebui să fie oglindite în credite restante. Dar, precum se vede, imobilizările respective sînt reflectate în credite restante numai în proporție de 59,8% la prima uzină și 4,2% la cea de a doua uzină.

Această situație se explică prin existența unor surse atrase (pasive stabile peste cele planificate) și a unor subnormative în valoare de 1,5 milioane lei la Uzina „Colorom" și de 0,5 milioane lei la Uzina de prelucrare a maselor plastice-Iași, subnormative a căror separare în contul „B" nu s-a făcut.

Cauza neoglindirii stocurilor supranormative în creditele restante se datorește însă și unor lipsuri pe linia controlului bancar. Bunăoară, la analiza creditelor restante nu s-a stabilit în mod analitic și pe structură volumul total al imobilizărilor și surselor existente, ceea ce ar fi dus la o creștere a creditelor restante în momentul lichidării surselor atrase. Se înțelege că acest mod de lucru a contribuit la reducerea creditelor restante fără însă ca imobilizările să fie lichidate. În mod corespunzător stocurile supranormative nu s-au reflectat suficient asupra nivelului cheltuielilor neproductive ale întreprinderii. Astfel, la uzina ieșeană se află încă importante stocuri supranormative de paraloid, loxiol, tinuvin, adwastaburi, coloranți organici, polietilenă ș.a., iar la cea de la Codlea stau în stoc cantități importante de nitrobenzen, acid fenil pery, acid H. ș.a.

În loc de concluzii se impun două întrebări: 1) Cînd se vor lua măsuri de către conducerile respectivelor unități și forul lor tutelar pentru lichidarea stocurilor supranormative care blochează importante surse bănești; 2) De ce organele de control bancar nu se preocupă ca stocurile supranormative să fie reflectate într-un grad mai ridicat în credite restante, folosind în acest scop mai eficient pîrghiile controlului bancar?

Corneliu BADEA

REDUCEREA CU 33% A PIERDERILOR

(Urmare din pag. 3)

de a le rentabiliza. O astfel de orientare, de exemplu, s-a manifestat la Uzina „Balanța"-Sibiu care a încercat să scoată din planul pe acest an 9 produse care se realizează cu pierderi. Dintre acestea, 3 produse sînt și contractate: balanța noroi foraj, balanța de gospodărie de 5 kg (din care 15 000 buc. sînt contractate de Ministerul Comerțului Interior și balanța de 5 kg alamă, contractată la export.

Un alt caz: Uzina „Emailul roșu"-Mediaș a avut în prima variantă de plan, producerea a 3730 oale de fiert sub presiune, la care urma să înregistreze pierderi de 442 000 lei. Cu toate că Uzina are contracte pe 1967 pentru acest produs, prin cea de-a doua variantă de plan întocmită, a prevăzut numai o producție de 5 bucăți oale din acest sortiment, la care urma să aibă o pierdere de numai 382 lei. Scoaterea din plan a produsului (cu menținerea lui doar simbolică, pentru a justifica numărul de sortimente), a fost făcută la invitația forului coordonator, care a interzis fabricarea acestui sortiment cerind proiectarea unui alt tip de oală rentabil. Dar proiectarea, omologarea și intrarea în producția de serie a noului produs cere timp. Pînă atunci, urmează ca vechiul produs să lipsească de pe piață?

În asemenea situații se pune pe drept cuvînt întrebarea: **cum îndeplinesc întreprinderile care procedează astfel, sarcinile stabilite de conducerea de partid privind dezvoltarea rapidă și diversificarea producției bunurilor de consum? Sau cum contribuie Uzina „Balanța-Sibiu la traducerea în viață a sarcinilor stabilite de partid cu privire la dezvoltarea comerțului exterior cînd a mers pînă acolo încît a scos din plan producția contractată la export?**

ÎNCHEIEREA activității comisiilor de rentabilizare din întreprinderile regiunii Brașov, permite să se tragă cîteva concluzii. Mai întîi, merită subliniat faptul că **acțiunea întreprinsă s-a concretizat în reducerea cu 33% a volumului pierderilor, într-o perioadă de numai două luni și jumătate.** Aceste rezultate dovedesc marile rezerve existente în întreprinderi nu numai pentru înlăturarea producției nerentabile, dar și pentru ridicarea continuă a eficienței întregii activități economice.

Este necesar însă ca toate întreprinderile să înțeleagă complexitatea procesului de ridicare a eficienței economice și să acționeze în continuare asupra tuturor factorilor care o determină și nu să o considere rezolvată printr-o activitate sporadică, de campanie, De asemenea, cu ocazia acestei acțiuni a reieșit încă o dată importanța deosebită pe care o are legătura permanentă între ministerele economice și întreprinderile pe care le coordonează.

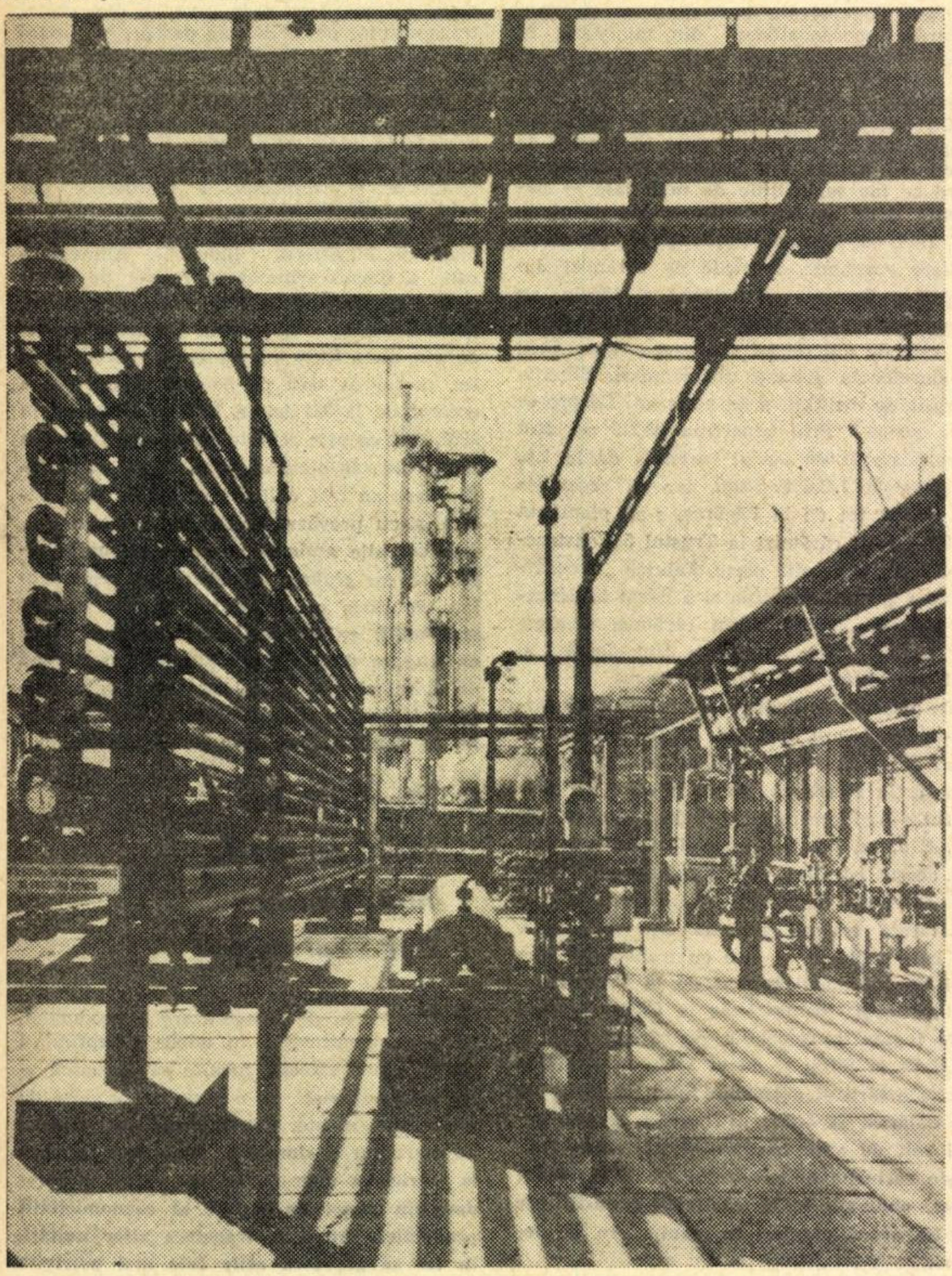

La Combinatul chimic „Victoria" – regiunea Brașov

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **I.S.C.E. *„Mașinexport"* a încheiat contracte pentru livrarea în U.R.S.S. de transformatoare de forță însumînd 650 MVA, precum și a 30 000 de lămpi cu vapori de mercur de 250 Wați. Au fost exportate 6 strunguri carusel SC—1250 în R. P. Polonă, precum și diferite tipuri de strunguri universale în R. P. Chineză, Iran, Thailanda.**

● ***„Chimimport"* a perfectat contracte pentru livrarea a 15 000 de tone de carbură de calciu în Irak, Italia, Thailanda, a peste 600 de tone de miniu de plumb în Italia, R.A.U. și Siria, a 100 de tone de tricloretilenă în Olanda.**

● **Întreprinderea *„Industrialimport"* a semnat cu firma „Innocenti" din Italia un contract pentru importul unui laminor reductor alungitor, cu o capacitate de producție de circa 80 000 tone țevi/an, pentru Uzinele „Republica".**

● ***„Technoimport"* a încheiat contracte care prevăd importul de aparate de controlat și sortat inele interioare cu bile pentru rulmenți și accesorii de la firma „Censor", 700 de scule cu diamant de la firma „Gaillard Frères", 2 225 de ceasuri de mînă de damă și bărbătești de la firma „Sieber Hegner", toate din Elveția, 6700 de role cu benzi magnetofon pentru studio de la firma „Agfa Gevaert" din R.F.G., 19 500 mp filme fototehnice de la firma „Kodak Pathé" din Franța.**

● **Întreprinderea *„Mineralimportexport"* a livrat 16 300 de tone de ciment în R.S.F. Iugoslavia, Libia, Pakistan, Spania, 25 230 mp de geam laminat în R. S. Cehoslovacă și Italia, 159 500 mp de geam mecanic tras în Canada, R. S. Cehoslovacă, Italia, R. S. F. Iugoslavia, Singapore, U.R.S.S., R. P. Ungară, 2700 de tone de piatră de gips, 926 de tone de ipsos, 2800 mp dale de marmură concasată, 56 640 u.c. cable, 912 tone de var în R. P. Ungară, 180 tone de policlorură de vinil în R. S. Cehoslovacă, 1380 de tone de minereu de mangan în R. D. Germană, 232 de tone de bitum în R. P. Bulgaria, 617 tone de barită în U.R.S.S. și R. P. Ungară, 1890 de tone de pirită în R. F. a Germaniei și R. P. Ungară, 7570 de tone de sare în R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Ungară.**

● **I.S.C.E. *„Cartimex"* a perfectat contracte pentru exportul de împletituri diverse din răchită și papură în R.F.G., de ceramică ornamentală și sticlă metalizată în S.U.A., de ceramică ornamentală în Anglia, de hîrtie velină în Iran, Iordania, Olanda.**

● **Au fost livrate la export prin portul Constanța — pe lîngă alte mărfuri — 3340 de tone de semințe de floarea-soarelui în Italia, 2120 mc cherestea de fag în R.A.U.; din import au sosit 10 000 de tone de minereu de fier din India, 2000 de tone de șroturi soia din R.F.G., 1055 de tone de laminate din Belgia etc.**

Nivelul dezvoltării economice

METODE DE MĂSURARE ȘI COMPARARE

ÎN condițiile existenței celor două sisteme economico-sociale și, în cadrul lor, a unui mare număr de state cu deosebite nivele de dezvoltare economică, care variază în mod diferit, se acordă o atenție tot mai mare metodelor de măsurare și comparare a nivelului lor de dezvoltare economică. O expunere a principalelor metode utilizate în aceste scopuri întîlnim în studiul intitulat **An Examination of the Interrelation between Consumption Indicators Expressed in Physical Units and per Capita National Income** (O examinare a relațiilor internaționale între indicatorii consumului exprimați în unități fizice și venitul național pe locuitor) aparținînd economistei maghiare Eva Ehrlich (revista CZECHOSLOVAK ECONOMIC PAPERS nr. 7/1966).

Transformarea în dolari

O metodă veche și relativ simplă constă în transformarea venitului național sau a produsului național brut pe locuitor, exprimat în moneda națională, în dolari americani la cursul oficial al schimbului. Această metodă s-a folosit de către O.N.U. pentru întocmirea lucrării **Per Capita National Product of Fifty-five Countries**, New York 1967.

Re-princing-ul

(Recalcularea) este o metodă folosită mai mult la investigații. Potrivit acesteia, coeficientul de transformare de la o monedă la alta se obține prin evaluarea componentelor indicelui valoric agregat la prețurile ambelor țări și luînd media fiecărei perechi de rezultate. În lucrarea **Comparative National Product and Price Levels**, 1958, Milton Gilbert folosește metoda mai sus-descrisă pentru a calcula și compara cu S.U.A. produsul național brut a 8 țări capitaliste europene.

Unități internaționale

În volumul **The Conditions of Economic Progress**, Londra 1957, Colin Clark folosește metode analoge cu cea prezentată anterior. Pentru a calcula venitul național pe cîștiguri în anumite țări, el stabilește așa-numitele **unități internaționale** (I.U.). A fost considerată unitate internațională de venit real cantitatea de mărfuri obținută în medie în S.U.A. în schimbul unui dolar în perioada 1925—1934. Clark a transformat componentele venitului național al țărilor supuse cercetării, folosind această unitate ca preț unitar. Acest sistem de evaluare presupune că venitul real comparat nu diferă prea mult la țările examinate nici ca volum și nici ca structură.

Unitate „orientală"

Pentru compararea țărilor cu un nivel de dezvoltare economică mai scăzută, Colin Clark a stabilit o unitate specială, pe care a numit-o „unitate orientală" (O.U.) și care reprezintă cantitatea de bunuri și servicii care se puteau obține în India pentru o rupie în perioada 1948—1949. Cu ajutorul ei, autorul exprimă venitul național al țărilor subdezvoltate, calculează valoarea ce revine pe un locuitor în fiecare din țările cercetate și apoi le compară. Rezultatele obținute cu metodele expuse, în general satisfăcătoare, prezintă **anumite deficiențe.**

Media a 31 de indicatori

În articolul **International Disparities in Consumption Levels**, publicat în revista THE AMERICAN ECONOMIC REVIEW, M. K. Bennett a realizat cîteva comparații internaționale cu ajutorul a 19 indicatori fizici. El a exprimat fiecare din acești indicatori în procente, luînd drept 100 nivelul acelei țări unde indicatorul respectiv a atins cifra cea mai înaltă. După obținerea valorilor procentuale pentru fiecare indicator, Bennett a calculat printr-un sistem special de măsurare **media** tuturor indicatorilor pentru fiecare din cele 31 țări examinate. Cifra astfel obținută a servit la ierarhizarea țărilor în raport cu nivelul lor de trai.

O relație funcțională

În lucrarea **The Measurability and a New Measuring Method of Economic Development Level**, Budapesta 1963, Ferenc Jánossy a elaborat o noua metodă, pe care a folosit-o pentru a compara nivelul de dezvoltare al Ungariei cu cel al altor 47 țări pentru anul 1965. Nivelul economic de dezvoltare al fiecărei țări a fost stabilit cu ajutorul corelării a 24 indicatori economici cu valoarea venitului național pe locuitor. S-au folosit indicatori care se pot exprima în unități naturale și care sînt în strictă corelație cu nivelul general al dezvoltării economice, reprezentat prin valoarea venitului național pe locuitor. O condiție prealabilă a aplicării acestei metode este determinarea relației funcționale existente între mărimea diferiților indicatori și nivelul dezvoltării economice. Aceasta se realizează prin întocmirea unei diagrame pentru fiecare indicator, pe a cărei axă verticală se reprezintă mărimea lui, iar pe cea orizontală venitul național pe locuitor, ambele fiind scări logaritmice. Pe baza corelației stabilite se corectează valoarea venitului național pe locuitor, stabilită prin metodele clasice, și se clasifică țările potrivit noilor date obținute. Utilizarea acestei metode ar permite, pe de o parte, înlăturarea influenței instabilității ratei dominante a raportului de schimb internațional, iar pe de altă parte, reflectarea legăturii dintre volumul venitului național și puterea de cumpărare reală din fiecare țară — principalele deficiențe ale metodelor descrise anterior.

O. NICOLESCU

LA COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

ÎN SPRIJINUL CONDUCERII ȘTIINȚIFICE A PRODUCȚIEI

SISTEMUL INFORMAȚIONAL AL ÎNTREPRINDERII

ÎNTR-O intreprindere modernă de mari proporții, conducerea activității tehnico-economice, bazată pe o evidență corectă și operativă, care să permită adoptarea celor mai eficiente soluții, presupune prelucrarea unui număr apreciabil de date.

Creșterea producției de oțel și laminate, ca volum, ca tipodimensiuni și calități, precum și numărul din ce în ce mai ridicat al beneficiarilor acestei producții, concretizat în numărul ridicat de contracte de livrare, au impus îmbunătățirea sistemului informațional al conducerii Combinatului siderurgic-Hunedoara.

Prima etapă — diagnosticul

PENTRU o urmărire cit mai operativă a modului in care se realizează sarcinile de plan privind producția și disciplina contractuală, este necesară intocmirea cit mai promptă a calculelor, situațiilor și evidențelor. Astfel, trebuie să se stabilească producția de oțel pe mărci, producția de laminate pe tipodimensiuni și calități, pe secții de producție și pe beneficiari, pe cantități și termene de livrare, în concordanță cu sortimentele stabilite prin planul de stat și cu contractele încheiate.

Concluzia experienței acumulate a arătat că se impune trecerea de la culegerea, prelucrarea și evidența de pină acum a datelor, la prelucrarea lor automată, la utilizarea unui calculator electronic.

Pornind de la aceste necesități, **in scopul imbunătățirii muncii de programare a producției de oțel și laminate, precum și a disciplinei contractuale la C.S.H., s-a trecut la aplicarea unui sistem de prelucrare mecanizată a datelor privind producția și urmărirea contractelor cu ajutorul calculatorului electronic „ELLIOTT“ 803 B,** existent în combinat pentru comanda laminorului.

Utilizarea calculatoarelor electronice presupune rezolvarea in prealabil a numeroase probleme de ordin organizatoric și metodologic ; în cazul de față, unele au fost determinate pină la un anumit nivel și de prevederile în vigoare. A fost necesar să se analizeze, in principal, modul de desfășurare a lucrărilor, volumul muncii necesare, posibilitățile de simplificare, sistemul de formulare, structura și dotarea birourilor, pregătirea personalului. Apoi, a fost obligatorie simbolizarea cifrică a tuturor datelor din documente. Au fost codificate secțiile de producție, sortimentele de plan, tipul dimensiunilor și calitatea metalului ; de asemenea, codificarea beneficiarilor pe ministere, direcții generale și intreprinderi. Sistemul de codificare introdus a fost astfel conceput încît să permită atașarea pe parcurs a unor coduri corespunzătoare pentru diverse elemente care nu au putut fi luate în considerare inițial, să permită sortări multiple — după tipodimensiuni, număr de contract, beneficiar, termen de livrare și o decodificare ușoară. Pentru laminate, numărul care reprezintă codul este format din mai multe grupe de cifre, fiecare indicînd datele necesare pentru o determinare completă. Codul utilizat permite să se cunoască linia de laminare, sortimentul de plan, tipul dimensiunilor și calitatea metalului.

Exemplu de situație analitică :

LIVRĂRI LA DATA DE...

tipodimensiunea 4122310003

livrat	rest/ avans	contract	beneficiar	poziție
50.50	— 60.60	6078	21001	2
30.00	30.00	0	24003	0
80.00	80.60	7169	31016	— 1
10.00	90.00	7169	31016	— 2
50.50	— 160.00			
170.50	— 60.00			

Exemplu de situație sintetică

CENTRALIZATOR LA DATA DE...

tipodimensiuni oțel	obligații contractuale		Cantitatea livrată			rest/ avans trimestru
	luna	trim.	zi	cumulat	luna	
3122300001	60.00	200.00	74.25	90.35	30.35*)	— 109.65
3122302003	336.00	470.00	49.70	87.70	— 248.30	— 382.30
3122303156	274.50	546.50	31.50	31.50	— 243.00	— 515.00
	670.50	1216.50	155.45	209.55	— 460.95	— 1006,95
5138229003	140.00	400.00	58.60	122.00	— 18.00	— 278.00

*) livrare în avans, în cadrul lunii (fără semn) și livrare în minus (semnul —).

ODUL utilizat la C.S.H. pentru laminate este compus din 10 cifre, format din cinci grupe distincte care indică :

- **grupa I , laminorul, o cifră ;**
- **grupa II , sortimentul de plan, două cifre ;**
- **grupa III , tipul de oțel, o cifră ;**
- **grupa IV , dimensiunea, trei cifre ;**
- **grupa V , calitatea, trei cifre.**

De exemplu : 3. 12. 2. 303. 003 corespunde la :

grupa	I	II	III	IV	V
indicativ reprezintă	3 laminorul de sirmă	12 profile ușoare	2 rotund	303 12 mm	003 O.L. 38

S-a efectuat apoi pregătirea documentației primare, pentru a corespunde necesităților calculatorului, circulației documentelor și modului de introducere în calculator. În acest scop, s-a elaborat o metodologie de redactare care să permită transpunerea pe bandă fără a necesita alte prelucrări suplimentare ; s-au stabilit modelele de imprimate corespunzătoare și modul de circulație a documentelor. S-a căutat reducerea la minimum a intermediarilor în circulația documentelor de la sursă la calculator, pentru a mări operativitatea și, concomitent, a micșora posibilitățile de a se introduce erori.

După ce a fost stabilit modul nou de lucru, s-a prelucrat și examinat cu personalul care întocmește, complectează și manipulează documentele, însușirea sistemului de prelucrare pe calculator a datelor din documente. Din punct de vedere al programării pe calculator, a trebuit să se aibă în vedere capacitatea relativ mică a acestuia.

Urmărirea zilnică analitică, a livrărilor

REZOLVAREA problemei de urmărire a realizării obligațiilor contractuale ușurează programarea producției în funcție de cerere, precum și controlul operativ al livrărilor pe sectoare de producție și produse. Perioada propusă pentru această programare este trimestrul, iar urmărirea livrărilor se face zilnic. Informațiile sint culese din contractele perfectate de combinat cu diverși beneficiari înaintea începerii trimestrului.

Pentru minimizarea erorilor introduse în cursul transpunerii pe bandă a datelor, pe lingă verificările efectuate de operatori umani, sînt prevăzute și posibilități de verificare cu ajutorul calculatorului, în mod deosebit, în ceea ce privește corectitudinea codificării, mai precis, cu ajutorul calculatorului sînt depistate codurile ce nu se încadrează în limitele admise de sistem. În programe au fost prevăzute și posibilități pentru corectarea ulterioară a oricărei categorii de erori. Toate aceste măsuri au făcut posibilă reducerea erorilor sub 0,3%.

Prin prelucrarea informațiilor conținute în contracte, se stabilesc cantitățile exacte de produse, respectiv de laminate, repartizate pe perioade prestabilite, pe care combinatul s-a angajat să le livreze. Sistemul de codificare permite să se stabilească și cantitățile de oțel pe calități ce urmează să fie elaborate, pentru a se putea respecta programul de laminare. Calculatorul mai furnizează și o situație analitică a obligațiilor contractuale pe tipodimensiuni, cantitate, termen de livrare și număr de contract și beneficiar.

Deoarece volumul de date ce urmează a fi prelucrat este foarte mare, fără ca să poată fi delimitat cu anticipație și pentru a se evita utilizarea memoriei externe, a fost prevăzut în program un procedeu de autocompartimentare a memoriei în funcție de frecvența de apariție a datelor ce privesc aceeași tipodimensiune. Bineînțeles, s-au luat măsuri și pentru evitarea suprascrierilor în memorie. De asemenea, a fost prevăzută posibilitatea de a se putea opera orice modificare ar interveni la un anumit contract și să se includă în orice moment noi contracte.

Datele care privesc livrările sînt extrase din documentele de expediție și codificate. Prin compilarea datelor amintite din contracte și documente de expediție, se obține o situație care conține, pe tipodimensiune, contract și beneficiar, cantitățile livrate, rest de livrat sau avans. Această situație este furnizată sub două forme : analitică și sintetică, în funcție de nivelul de conducere căruia ii este destinată.

Situația livrărilor arătată mai sus, evidențiază numai tipodimensiunile în cadrul cărora s-au efectuat livrări. La intervale de timp stabilite, în funcție de necesități, calculatorul furnizează și o situație globală a livrărilor, situație care conține pe tipodimensiuni obligația contractuală, cantități livrate în cadrul contractelor și restul de livrat sau avansul. Evident că pe această bază se poate ajunge la o programare rapidă și corectă și, în numeroase cazuri, se scurtează termenele de livrare.

Model matematic pentru cheltuielile de producție

CUNOAȘTEREA modului de realizare a cheltuielilor de producție într-un combinat siderurgic implică probleme multiple, determinate de procesul tehnologic. În aceste condiții, stabilirea modelului matematic a fost posibilă numai în colaborare cu specialiști din diferite sectoare de activitate. Culegerea datelor de prelucrat se face din documentele rețetelor de fabricație, planul prețului de cost pe unitate de produs, bonurile de consum de materiale etc. Calculul propriu-zis se realizează cu ajutorul a două programe scrise in limbajul Autocode Mark III.

Cu primul program, pe baza planurilor de producție, se calculează necesarul de materii prime, energie etc., în raport cu consumurile specifice, normele de recuperare etc. Rezultatele obținute cu acest program, împreună cu alte informații suplimentare, sînt prelucrate cu al doilea program, care furnizează prețul de cost pe produs — preț de fabricație și preț comercial. În ambele programe a fost larg utilizată tehnica subrutinelor, ceea ce a permis scrierea lor sub formă compactă ; de asemenea, sînt utilizate metode iterative (de exemplu : pentru calcularea prețului energiei electrice).

Informațiile obținute în urma prelucrării datelor sînt predate diverșilor factori de urmărire sub formă analitică sau sintetică, in funcție de modul in care este cerut.

Analize și decizii operative

CONȚINUTUL și forma de prezentare a informațiilor a permis o serie de anticipări, analize economice și conducere operativă a producției, cu luarea măsurilor necesare și anume :

— cunoașterea înainte de începerea perioadei de plan a modului cum decurg contractările cu beneficiarii și, la nevoie, luarea măsurilor necesare pentru acoperirea integrală a capacităților pe bază de contracte ;

— stabilirea cantitativă — pe luni și pe total perioadă — a mărcilor de oțel necesare realizării laminatelor contractate ;

— facilitatea întocmirii programelor pe secții de laminoare și oțelării ; în cadrul acestora, pe sortimente de plan, dimensiune, calitate, luna din perioada cind urmează a se realiza producția și total perioadă ; organul care se ocupă de programarea producției, în funcție de situația la zi a realizării obligațiilor contractuale și, ținînd seama de cantitățile existente, se orientează asupra eventualelor necorelări la programare între oțelării și laminoare ;

— intervenția la timp, cînd este necesar, pentru respectarea disciplinei contractuale pe cantități, termene și beneficiari, în cadrul contractelor ;

— posibilitatea pentru secțiile de laminoare și oțelării de a urmări analitic modul cum își realizează planul sortimental pe lună și perioadă ;

— informarea sintetică a organelor de conducere a combinatului.

Prin utilizarea calculatorului electronic, în rezolvarea celor două probleme, efectul economic este substanțial. Făcind un calcul numai asupra cheltuielilor neeconomice, a rezultat că, după aplicarea automatizării în situațiile amintite, aceste cheltuieli au fost reduse cu circa 60—70%. Întreaga activitate de conducere a întreprinderii este ridicată la un nivel științific calitativ superior și, evident, acest factor determină efecte favorabile în procesul de producție și din punct de vedere economic.

Cu prilejul acestor lucrări a apărut necesitatea elaborării unor regulamente interne de organizare, adaptate la specificul locurilor de muncă și avînd in principal o serie de obiective : precizarea răspunderilor, stabilirea unui autocontrol eficient, instruirea în permanență a personalului și trezirea interesului acestuia pentru buna desfășurare a muncii, îmbunătățirea atmosferei de lucru.

Desigur, modelele de rezolvare a problemelor menționate sînt valabile pentru o anumită etapă, întrucît, în general, orice sistem de conducere automată a activității tehnico-economice a întreprinderilor evoluează în timp.

Ilie SUNDA
economist
Oliver SUCIU
fizician

PRECIZĂRI PRIVIND SPORUL DE PENSIE PENTRU CONTINUITATE INDELUNGATĂ IN MUNCĂ

ANGAJAȚII care au avut înainte de încetarea activității salariate **o continuitate indelungată în muncă in aceeași unitate** beneficiază de un spor la pensie de 4, 7 sau 10%, după cum continuitatea a fost de pînă la 15 ani, între 15 și 20 ani sau de peste 20 ani.

Întrucît pentru unele cazuri de excepție bine justificate, legislația muncii recunoaște angajaților dreptul ca, din punct de vedere al continuității raporturilor de muncă, să fie considerați că au **vechimea neintreruptă,** cu toate că, **in fapt**, au trecut la o altă unitate, dispozițiile normative care reglementează dreptul la pensie stabilesc că sporurile pentru continuitate îndelungată în muncă se acordă și angajaților care au **fost transferați in interesul serviciului** ori **s-au reincadrat in muncă după incetarea obligațiilor militare, terminarea școlilor de pregătire politică sau profesională, indeplinirea funcțiilor eligibile, incetarea incapacității temporare de muncă,** precum și după **desfacerea contractului de muncă pentru motive care nu le sint imputabile.**

În aplicarea legislației de pensii, situațiile în care desfacerea contractului de muncă este considerată că n-a fost determinată din vina angajaților sint : încetarea contractului de muncă a angajaților care n-au consimțit să se mute o dată cu unitatea din care au făcut parte, în altă localitate ; încetarea activității unității în care lucrează, prin dizolvare ; reducerea personalului din unitate (din administrație sau producție) ; suspendarea activității unității pe un termen mai mare de o lună (pînă la abrogarea acestei prevederi din Codul Muncii) ; necorespunderea în munca încredințată conform contractului de muncă ; reintegrarea angajaților care au deținut anterior funcția ocupată de cei în cauză.

De asemenea, li se consideră neintreruptă vechimea în muncă și li se recunoaște dreptul la sporul la pensie pentru continuitate îndelungată anagajaților care se reîncadrează în termen de 90 de zile de la data desfacerii contractului de muncă, dacă aceasta se datorește stării de sănătate care face necesară schimbarea locului lor de muncă, iar unitățile nu le pot oferi o altă muncă, potrivit cu calificarea lor profesională și nevătămătoare sănătății.

Același drept il au și angajații care au cerut desfacerea contractului lor de muncă pentru a putea să-și urmeze soții (soțiile) in localitatea unde aceștia iși au locurile de muncă, angajatele gravide sau mame a unui copil in virstă de pină la 3 ani, precum și angajații suspendați din funcție.

Pentru a se putea recunoaște dreptul la sporul la pensie este necesar ca, în toate cazurile menționate mai înainte, reincadrarea in muncă să se fi produs în cel mult trei luni de la data desfacerii respectiv a suspendării contractului de muncă.

Condiția inscrierii exprese a naturii transferului, în interesul serviciului sau la cererea angajatului, este prevăzută numai pentru transferările efectuate după data de 1 ianuarie 1967. Pină la această dată orice transfer, pentru care nu se prevede in mod expres că a fost efectuat la cererea angajatului, se consideră că a fost făcut in interesul serviciului. De asemenea in cazul în care unul dintre soți este transferat, în altă localitate, **in interesul serviciului**, transferarea **la cerere** a celuilalt soț, **nu intrerupe continuitatea sa in muncă.**

Trecerile angajaților de la unitățile de stat, cooperatiste etc. în aparatul organelor de partid, sindicale, de tineret și in aparatul celorlalte organizații obștești, precum și trecerile din aparatul organelor de partid, sindicale, de tineret și din aparatul celorlalte organizații obștești, în cadrul unităților socialiste se consideră ca fiind efectuate, în sensul legii, în aceleași condiții ca și transferurile în interesul serviciului.

În sfirșit, a fost recunoscută continuitatea în muncă a cadrelor numite în funcțiile de conducere a organelor centrale, efectuate prin acte normative (Decrete, Hotăriri ale C.M. etc.), precum și reincadrarea lor in unități la incetarea mandatului pentru cei care au ocupat asemenea funcții.

În vederea precizării unor situații similare cu cele menționate mai sus, petrecute inainte de 8 iunie 1950, data aplicării Codului Muncii, organele competente au stabilit recent că se consideră transferare in interesul serviciului, în sensul prevederilor legislației de pensii, promovarea unui angajat în funcții de conducere de la o unitate subordonată la organul central tutelar, precum și numirea intr-un organ central în funcția de director general, director general adjunct, director sau director adjunct, inginer șef și contabil șef (în unități), chiar dacă înregistrările existente în carnetele de muncă menționează „incetat activitatea" și „angajat".

Inscrierea în carnetul de muncă a tuturor situațiilor în care, potrivit dispozițiilor normative, se recunoaște vechimea neintreruptă in muncă și dreptul la sporul de pensie pentru continuitate, se face cu respectarea instrucțiunilor referitoare la completarea carnetului de muncă date de Direcția Generală a Recrutării și Repartizării Forțelor de Muncă, pe baza actelor prezentate sau a **mențiunilor deja existente** în carnetul de muncă de către unitatea la care se găsesc carnetele de muncă.

I. STROESCU

FINANŢAREA PROBELOR TEHNOLOGICE

PE baza prevederilor H.C.M. nr. 3060/1966, Ministerul Finanțelor a elaborat Instrucțiunile nr. 1527/17.IV.1967 privind finanțarea și creditarea cheltuielilor necesare efectuării probelor tehnologice. După cum se prevede în Hotărirea Consiliului de Miniștri, probele tehnologice ale noilor fonduri fixe ce urmează a fi puse în funcțiune se finanțează din două surse :

a) **Din credite pe termen scurt ; aceste cheltuieli pot fi recuperate** prin vinzarea producției obținute în perioada probelor tehnologice cu ajutorul noilor fonduri fixe, in această categorie cuprinzîndu-se valorificarea producției neterminate și a materiilor prime neconsumate care nu se cuprind în devizul general.

b) **Din fondurile de investiții ; aceste cheltuieli nu pot fi recuperate,** fiind prevăzute în proiect ca diferență între totalul cheltuielilor pentru probe tehnologice și cheltuielile prevăzute să fie recuperate și care sînt cuprinse în partea a IV-a a devizului general al lucrării.

Instrucțiunile recent apărute precizează documentația necesară pentru decontarea cheltuielilor privind probele tehnologice, modalitatea de plată din fondurile de investiții și din credite a acestor cheltuieli, verificarea garanției materiale și rambursarea creditelor, precum și modul de control al acestor operații.

În ce privește structura cheltuielilor care se efectuează cu prilejul probelor tehnologice, acestea se cuprind în devizul financiar care se intocmește potrivit prevederilor pct. 29 și 30 din anexa 12 a H.C.M. 3060/1966. Devizul financiar trebuie să precizeze atit valoarea cheltuielilor ce se vor finanța din investiții, cit și a celor ce se finanțează din credite.

Devizul financiar, care este documentul de bază, cuprinde toate cheltuielile cu probele tehnologice, precizindu-se in cadrul acestui deviz, cit reprezintă cheltuielile recuperabile ce se finanțează din credite și cuantumul cheltuielilor nerecuperabile finanțate din volumul de investiții, conform prevederilor pct. 22 din anexa 2 la H.C.M. 3060/1966. În cadrul acestor cheltuieli se includ : materiile prime, materialele auxiliare, semifabricatele specifice procesului de producție, mijloacele de acționare energetică, consumurile energetice și utilitățile, precum și serviciile prestate și manopera aferente executării probelor tehnologice.

Sarcina verificării documentației pentru cheltuielile cu probele tehnologice, încadrarea acestora în cuantumul stabilit prin partea a IV-a a devizului general (referitor la volumul nerecuperabil), precum și plafonul de credite revine organelor Băncii de Investiții unde se depune această documentație.

La stabilirea cheltuielilor cu probele tehnologice se ține seama de durata acestora in funcție de normativele intocmite și aprobate de beneficiar sau durata aprobată prin studiul tehnico-economic, în funcție de eșalonarea realizării lucrărilor.

Fondurile prevăzute pentru acoperirea necesarului de credite se cuprind in planul trimestrial de credite al Băncii de Investiții care este supus aprobării Consiliului de Miniștri. Determinarea necesarului trimestrial de fonduri pentru creditarea probelor tehnologice se face pe baza cererilor depuse de beneficiarii de investiții, a realizărilor preliminate pe trimestrul în curs și pe baza cunoașterii prevederii din graficele de eșalonare a lucrărilor, de unde rezultă capacitățile ce trebuie să intre in probe tehnologice.

Unitățile finanțatoare ale Băncii de Investiții comunică sucursalelor regionale, pină la 15 ale lunii a doua din fiecare trimestru, necesarul de credite pentru trimestrul următor, precum și datele de fundamentare arătate mai sus. Aceste date se centralizează la centrala Băncii de Investiții. fiind remise apoi direcțiilor de finanțare cu 40 de zile inainte de începerea trimestrului.

Decontarea cheltuielilor recuperabile se efectuează din contul 072 „Împrumuturi pe termen scurt pentru probe tehnologice" deschis fiecărui beneficiar care are lucrări de investiții. Actele justificative pe baza cărora se efectuează plățile sint : facturi, deconturi de cheltuieli, state de plată etc. În cazul cind valoarea documentelor de decontare depășește devizul financiar, este necesară suplimentarea plafoanelor pe bază de deviz financiar suplimentar.

Pentru cheltuielile nerecuperabile, respectiv cele ce se suportă din volumul de investiții in cazul depășirii plafoanelor admise, beneficiarul trebuie să prezinte și propuneri din care să rezulte de la care cheltuieli din devizul general urmează să fie recuperate depășirile.

Reglementarea mai prevede și modalitatea suportării cheltuielilor cu probele tehnologice in condiții deosebite ca, de pildă, in cazul unor întreruperi a probelor din diferite cauze. În cazul cînd probele se întrerup intenționat, ca urmare a cerințelor tehnice ale probei, sau din cauze de forță majoră, cheltuielile se decontează din fondurile de investiții în conformitate cu pct. 33 din anexa 12 la H.C.M. 3060/1966, încheindu-se pentru aceasta proces-verbal de constatare. Dacă intreruperea este provocată din vina intreprinderii constructoare, a beneficiarului, furnizorului, proiectantului sau a altei intreprinderi, cu care s-a incheiat contract in legătură cu executarea probelor, cheltuielile suplimentare determinate de această intrerupere se suportă de partea din vina căreia s-a produs, potrivit clauzelor contractuale. Pînă la rezolvarea litigiului de către arbitraj, acestea se suportă din fondurile de investiții. La creditele care se acordă pentru finanțarea cheltuielilor recuperabile se aplică o dobîndă de 0,1% pe an, iar în cazul cînd acestea devin restante, — de 12%. În ce privește decontarea cheltuielilor care depășesc plafoanele, pînă la majorarea lor, acestea se plătesc din credite acordate titularilor de investiții in condițiile prevăzute de H.C.M. 993/1964.

Lichidarea acestor credite se face din fondurile de investiții, iar după punerea în funcțiune — din fondurile de producție.

C. MARINESCU
L. COZMA

CUM SE FACE REORGANIZAREA PERSOANELOR JURIDICE

REORGANIZAREA persoanelor juridice (întreprinderi, organizații economice și comerciale, organizații cooperatiste etc.) se face — potrivit art. 41 din Decretul nr. 31/1954 — prin **absorbție**, adică prin absorbirea unei persoane juridice de către o altă persoană juridică, prin **fuziunea** mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoană juridică nouă și prin **divizare,** adică prin împărțirea intregului patrimoniu al persoanei juridice între mai multe persoane juridice care există sau care iau astfel ființă.

Cea mai frecventă formă de reorganizare a persoanelor juridice este însă **divizarea parțială.** În acest caz, persoana juridică supusă divizării nu încetează de a avea ființă întrucît din patrimoniul ei se desprinde numai o parte care se transmite la una sau mai multe alte persoane juridice existente sau care iau astfel ființă.

Prin efectul divizării parțiale, are loc transmiterea unei fracțiuni de patrimoniu, astfel că persoana juridică către care se face transmiterea dobindește atît bunurile și creanțele aferente fracțiunii respective, cit și datoriile aferente, inclusiv obligațiile derivînd din contractele încheiate de antecesoarea sa. Din această cauză, persoanele juridice dobînditoare răspund — conform art. 48 din Decretul nr. 31/1954 — proporțional cu valoarea bunurilor dobindite, stabilită la data dobîndirii, dacă prin actul care a dispus divizarea parțială nu s-a prevăzut altfel. În cazul organizațiilor cooperatiste și obștești, răspunderea nu poate fi decît proporțională cu valoarea bunurilor dobîndite.

Transmiterea drepturilor și obligațiilor in urma divizării parțiale se produce cu condiția aprobării de către organul competent a inventarului, a bilanțului contabil intocmit in vederea predării-primirii și a evidenței contractelor în curs de executare care trebuie să cuprindă și repartizarea tuturor contractelor.

În practică s-au intîlnit cazuri cind s-a omis inserarea unor datorii în bilanțul de predare-preluare încheiat cu prilejul transmiterii unui sector de activitate de la o persoană juridică la alta și, urmare acestei omisiuni, s-a pus întrebarea — cine anume trebuie să răspundă pentru datoriile respective ? Răspunsul care se impune este că asemenea omisiuni nu exonerează persoana juridică care a preluat, de răspunderea față de foștii creditori ai persoanei juridice care a predat, dacă datoria provine din operațiuni care au avut loc anterior transmiterii sectorului de activitate respectiv, iar prin actul de transfer nu s-a dispus altfel.

Acest punct de vedere a fost confirmat prin decizia Primului Arbitru de Stat nr. 522/1967 in care se arată că, față de caracterul universal al transmisiunii care implică transmiterea concomitentă a activului și pasivului, imprejurarea că o datorie a fost omisă din bilanț nu poate duce la concluzia că acea datorie a rămas asupra unității de la care s-a făcut transmiterea. Bilanțul de predare-preluare fiind un simplu instrument contabil de evidențiere a valorilor transmise, nu are caracter exclusiv spre a îndreptăți concluzia că valorile omise din bilanț, dar legate de activitatea transferată, nu trec asupra persoanei juridice către care se face transmiterea.

În concluzie deci, omiterea înscrierii unei datorii în bilanțul de predare-preluare încheiat cu prilejul transmiterii unui sector de activitate de la o persoană juridică la alta, nu exonerează persoana juridică ce a primit acel sector de activitate cu intreg activul și pasivul aferent de a răspunde față de creditori pentru datoria respectivă neînscrisă în bilanțul de predare-preluare.

I. ICZKOVITZ

TENDINȚE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG

PERSPECTIVELE PRODUCȚIEI AGRICOLE MONDIALE

III. NIVELUL OPTIM AL AGRICULTURII

(Urmare din nr. trecut)

CALCULELE cu privire la perspectivele producției agricole in 1975 și 1985 n-au firește decit o semnificație aproximativă, orientativă. Ele vor dobîndi un caracter mai apropiat de realitate, după cum arată înșiși autorii, prin studierea in continuare, prin aproximări treptate, succesive. În această tentativă temerară, cind realitatea se mișcă impetuos, nu este exclus in unele cazuri ca eforturile de aproximare succesivă să aibă rezultate asemănătoare cu cele ale „activității“ miticului Sisif.

În făurirea ipotezelor, Einștein considera că imaginația este adeseori mai importantă decit cunoștințele noastre actuale. Această idee nu poate fi respinsă deoarece prospectivarea implică scrutarea indrăzneață a viitorului. Oricine analizează datele O.N.U. cu privire la ritmul de creștere și la nivelul actual al producției agricole, ar putea spune că ar trebui apelat la poeți pentru a cinta „succesul“ și a făuri o imagine optimistă a viitorului. Într-adevăr, dacă se ia ca bază media anilor 1952/53—1956/57, producția alime[illegible] cap de locuitor a sporit cu 7% în 1965/66. În unele zone, ca America Latină și Africa, ea este sub nivelul antebelic, iar în Orientul Apropiat a sporit doar cu 1%, fiind practic staționară.

Cu toate acestea, realitatea existentă nu este sinonimă cu o condamnare fără apel. Oricit de mari ar fi dificultățile, in ultima perioadă se acumulează o serie de factori noi care vor impulsiona creșterea producției agricole nu numai din interiorul acestei ramuri ci și din schimbările ansamblului economiei. Asupra acestor factori ne vom opri pe scurt.

Dacă, după părerea unora, limita de extindere a terenurilor arabile este atinsă deja, după opiniile altora, omenirea are in față uriașe rezerve de teren. Dar, așa după cum se pot respinge cu argumente concludente opiniile pesimiștilor, credem că dacă privim perspectiva pe un termen ceva mai scurt, prognozele privind extinderea suprafețelor trebuie privite ca un optimism moderat. În prezent terenurile agricole, ocupă 13,5 miliarde ha (circa 9% din suprafața uscatului) 9—10% fiind terenuri cultivate. Experții F.A.O. consideră că o parte a zonei ecuatoriale ar putea fi valorificată, cu toate dificultățile condițiilor de viață, fertilității naturale reduse a solului și a problemelor de amenajări. Se apreciază că dacă s-ar cultiva 20% din solurile tropicale, actualmente neexploatate, suprafața mondială a terenurilor arabile s-ar mări cu aproximativ 40%. Cifre estimative arată că este posibil ca suprafața arabilă să sporească de la 1,3 miliarde ha in prezent, la circa 7,3 miliarde la sfirșitul secolului.

Uneori, in focul polemicii, se exagerează posibilitățile pe care le oferă actualmente extinderea suprafețelor agricole pentru creșterea producției agricole. De obicei se corelează suprafețele cu producția și populația pe întreg globul. Dar, in fapt, nu se suprapun rezervele de teren dintr-o țară cu necesitățile populației respective. Punerea în circuitul agricol a Saharei nu rezolvă problema asigurării cu producția agricolă a Filipinelor, de pildă. În apropierea posibilităților pe care le-ar oferi extinderea suprafeței trebuie să pornim de la faptul real al existenței **disparităților intre resursele de teren și populație.** Calculele arată că punerea în valoare a unor noi terenuri necesită mari investiții și, uneori, cooperarea chiar a mai multor state. Necesitățile cele mai stringente sint în țările in curs de dezvoltare, dar tocmai acestea duc și cea mai mare lipsă de fonduri. În afară de aceasta, efectuarea unor lucrări funciare de o mare amploare cere și un timp indelungat pentru amenajări și încă un timp pentru adaptarea culturilor și a speciilor de animale. **Timpul** este insă un element esențial. Problema nu se pune în termeni generali, aspațiali și atemporali, ci este vorba de asigurarea cu alimente a unei populații care crește anual cu 50—60 milioane locuitori. De aici și îmbinarea eforturilor de extindere a terenurilor cu intensificarea producției, rolul hotăritor pentru asigurarea unui ritm de creștere a producției superior celui al populației avîndu-l cea de-a doua cale.

În creșterea producției agricole, calea cea mai eficientă și cea mai scurtă o constituie intensificarea prin pătrunderea multilaterală a chimiei, a mașinismului și folosirea cuceririlor științelor biologice. Se consideră. pe baza experiențelor, că ingrășămintele chimice asigură aproximativ 50% din sporul recoltelor, mecanizarea contribuie cu 20—25%, iar semințele cu 15—20%.

În agricultura unor țări capitaliste, mai ales in perioada postbelică, a avut loc o pătrundere rapidă a progresului tehnic pe cele trei direcții principale: **schimbarea energiei animale utilizate în agricultură cu energia mecanică, pătrunderea masivă a chimiei și folosirea rezultatelor obținute în domeniul științelor biologice, indeosebi a geneticii, și a nutriției.** Această revoluție in domeniul tehnologiei producției agricole permite o creștere a productivității muncii, chiar peste cea a industriei și o sporire rapidă a producției agricole. De aici nu se poate trage concluzia că agricultura se va dezvolta mai repede decit industria sau că agricultura va deveni ramură predominantă, ci că apare posibilitatea dezvoltării agriculturii în raport cu nivelul mediu al dezvoltării economice. Toate aceste schimbări s-au produs în condițiile **existenței** unei puternice industrii care a asigurat dotarea agriculturii și datorită dezvoltării pieței interne și internaționale.

Asistăm in prezent la schimbarea structurii economiei mondiale, ramura care revoluționează această structură fiind industria. Producția industrială mondială a sporit in 1960 față de 1880 de circa 4 ori, in timp ce producția agricolă de numai 2 ori. Decalajul s-a accentuat îndeosebi după cel de-al doilea război mondial. Dacă se iau ca bază anii 1925—1930 producția industrială a sporit în 1960 de 3 ori, iar producția agricolă cu circa 70%. Pentru următoarele două decenii producția industrială va depăși în continuare ritmul de creștere a producției agricole. Aceasta va determina o scădere a ponderii producției agricole in producția mondială. Cauzele rămînerii în urmă a agriculturii sint cauze de ordin istoric și ele nu pot fi rupte de contextul general al dezvoltării economice și sociale ale fiecărei țări. Dezvoltarea industriei, nu numai că va asigura o revoluționare a bazei tehnice a agriculturii, dar, determinînd o creștere a veniturilor, va contribui la sporirea **cererii solvabile** de produse agricole. Aceasta va impulsiona nu numai creșterea producției interne in fiecare țară, ci și o extindere a relațiilor comerciale internaționale. În condițiile dezvoltării industriei, care este un proces obiectiv și ireversibil, al existenței de economii naționale, apare tot mai pregnant stabilirea **locului** agriculturii și a **căilor de creștere a aportului** acesteia la ridicarea puterii economice a fiecărei țări. Se conturează pentru știința economică sarcina de a elabora **modelul nivelului optim al agriculturii** in fiecare economie națională.

Într-o comunicare ținută la Asociația Internațională a Economiștilor, in 1965, prof. E. A. G. Robinson arată că orice cercetător care ar fi studiat la începutul acestui secol problema nivelului optim al agriculturii într-o țară dezvoltată din punct de vedere industrial, pornind de la ieftinirea transporturilor internaționale cu vapoarele și apariția refrigerării, de la avantajele, pe de o parte, a schimburilor de produse industriale pe produse agricole și de la randamentele ridicate ale unor culturi sau specii de animale din unele țări, pe de altă parte, ar fi susținut necesitatea specializării agriculturii pe spații mari ale globului. El adaugă că un cercetător „care ar studia astăzi această problemă ar fi mai precaut în ce privește tendințele“ [1]). Într-adevăr, țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere industrial din Europa și din America au avut și o bază agricolă și nu și-au specializat agricultura, ci dimpotrivă, și-au diversificat-o. Dezvoltarea industriei a constituit condiția principală a revoluționării bazei tehnice a agriculturii. a creșterii productivității muncii și a producției agricole. Avantajele economice create prin ieftinirea transporturilor internaționale au fost surmontate de aplicarea noilor cuceriri ale progresului tehnic care au determinat o creștere a randamentelor și o scădere considerabilă a prețului de cost al produselor. Dimpotrivă, in țările slab dezvoltate din punct de vedere economic, foste colonii sau dependente de metropole, nu numai că nu s-a dezvoltat in trecut industria, dar și agricultura are un caracter unilateral, cu grave implicații asupra dezvoltării economice generale.

Contrar acestor consecințe evidente, tezele privind specializarea agriculturii pe spații vaste n-au fost încă complet demolate. Adepții acestor teze își fundamentează susținerile (justificind în fond o practică colonială) pe teoria costurilor comparative. Potrivit acestor asertiuni, orientarea producției agricole trebuie făcută în funcție de nivelul cel mai ridicat al productivității muncii și de costurile cele mai scăzute de producție. La prima vedere se pare că există o temeinică justificare economică. În fapt însă orientarea producției pe baza absolutizării acestor indicatori poate să ducă la dezvoltarea unilaterală a agriculturii unei țări și să o facă să depindă de piața mondială a unui singur produs. Relațiile pe piața mondială nu îmbracă nicidecum forme ideale. Vînzarea unui produs agricol și cumpărarea altuia nu are întotdeauna un efect compensatoriu. Efectele fluctuațiilor prețurilor pe piața mondială au consecințe dintre cele mai grave. O agricultură unilaterală nu poate valorifica la maximum condițiile economice și naturale de care dispune o țară, iar satisfacerea nevoilor de alimentație a populației impune importul masiv de produse agricole. Valorificarea insuficientă a resurselor pe care le oferă teritoriul și forța de muncă, utilizarea rezultatelor altor activități pentru procurarea produselor alimentare, duc la instabilitate economică, frînează întreaga dezvoltare a economiei naționale. Tocmai pentru atenuarea acestor consecințe nefaste în multe țări se conturează tendința dezvoltării unei agriculturi multisectoriale.

Această tendință a dat naștere concepției potrivit căreia fiecare țară se va dezvolta pe linia unei **autarhii alimentare.** Caracterul fals al acestei concepții rezidă în faptul că doar în mod excepțional s-ar putea găsi o țară care să dispună de condiții pentru a-și asigura în interiorul granițelor toate produsele agricole de care are nevoie, după cum nici o țară nu-și produce toate produsele industriale necesare. Diversificarea producției agricole este un proces necesar și ireversibil, așa după cum este și cel al diversificării producției industriale. Dezvoltarea multilaterală a agriculturii nu va frîna extinderea relațiilor comerciale între țări și zone, așa după cum dezvoltarea și diversificarea industriei a dus nu la scăderea, ci la creșterea volumului comerțului internațional de produse industriale. Se vor schimba însă anumite fluxuri tradiționale ca urmare a schimbărilor structurale ale producției agricole în diferite zone ale lumii. De altfel „durerile“ comerțului internațional de produse agricole sînt un reflex și al menținerii în producția agricolă a unor structuri depășite, care nu s-au adaptat noilor condiții intervenite în structura economiei mondiale. Diversificarea producției agricole este una din căile pentru sporirea aportului acestei ramuri la dezvoltarea economiilor naționale.

Atingerea nivelului optim al agriculturii este condiționată intr-un mod hotăritor de natura relațiilor sociale în general și a relațiilor agrare in special. În concordanță cu aceste adevăruri evidente, Conferința mondială a reformei agrare din iunie 1966 recomanda ca planul indicativ alimentar mondial să fie însoțit de realizarea concomitentă a reformei agrare într-o serie de țări și de asigurarea unor forme de organizare a agriculturii care să permită creșterea producției agricole [2]).

Analiza și surprinderea tendințelor și proceselor privind perspectivele producției agricole mondiale nu sint și nici nu pot fi considerate ca fiind încheiate pe plan teoretic. Elaborarea lor teoretică, in contextul dezvoltării economice de ansamblu, continuă să rămînă una din problemele fundamentale de cercetare ale economiei agrare.

D. DUMITRIU
șef de sector, Institutul de cercetări economice al Academiei

1) E. A. G Robinson. „Le niveau souhaitable de developpement de l'agriculture dans les economies industrielles". Rome 1965. pag. 1.
2) Dr. H. Santa Cruz — Clossing Adress, Rome 1966, pag. 6.

CURIER

ȘANTIERE

● **Construcții pentru construcții: LA POIANA URSULUI - REGIUNEA BACĂU** a început **ridicarea unei mari stații de preparare a betoanelor.** Capacitatea: 1000 de mc pe zi. Stația va deservi lucrările de la complexul hidroenergetic care se construiește în această zonă.

● **PE ȘANTIERUL HIDROCENTRALEI DE PE LOTRU a început săparea in stincă a principalului tunel de aducțiune care va avea in final o lungime de 13 km, iar pe șantierul de extindere a centralei electrice din Craiova,** se efectuează **ultimele lucrări la primul grup de 315 megawați,** cel mai mare montat pină acum in țară.

CONSTRUCTORII PREDAU ȘTAFETA

În ultimele zile, in avans față de grafic, la numeroase obiective constructorii au predat ștafeta beneficiarilor. Faptul s-a materializat, intre altele, prin:

● **Trecerea primei garnituri prin noul tunel de cale ferată Galați—Filești** (770 m lungime).

● **Începerea extracției la noi abataje in minele Poenari, Pescăreasca și Berevoiești din bazinul carbonifer Cimpulung-Muscel.** Extracția zilnică a sporit astfel cu 800 de t.

● S-au încheiat **lucrările de deviere a apelor Jiului in zona exploatării miniere Rovinari** (pe o distanță de 8 km). În acest mod s-a deschis drumul spre valorificarea unui bogat zăcămînt de lignit.

● **Punerea sub tensiune a stației complexe de transformare a energiei electrice Ploiești-Nord.** Stația de 110 kilovolți, va deservi intreprinderile de pe platforma industrială a acestei zone a orașului.

TEHNICĂ

● La Uzina „1 Mai“ din Ploiești **a fost asimilată fabricația a 9 tipodimensiuni de sape destinate forării puțurilor de apă de mare adincime și diametru.** Sapele, dispunînd de avansuri automate, pot fora puțuri cu diametre cuprinse intre 400 și 762 mm.

● **A început asamblarea** — pe Șantierul naval din Galați — **a celui de-al treilea mineralier de 12 500 tone.** În comparație cu cele două precedente, mineralierul va avea parametri superiori atit ca viteză, capacitate de manevră, cit și ca mijloace mecanizate de încărcare-descărcare.

● **Zgura sintetică a trecut de la proiect la producția de serie.** Realizarea aparține unui colectiv de cercetători de la Uzina „Industria Sîrmei“ din Cîmpia Turzii.

● **Alte două produse inedite: xilexul de calcar** (destinat măririi gradului de coeziune și rezistență a bitumului) produs la Chiștag, regiunea Crișana și **sîrma din lemn** (pentru obiecte decorative) realizată pentru prima oară la C.I.L.-Reghin.

ÎN SERVICIUL POPULAȚIEI

● S-a încheiat **acțiunea de contractare** a produselor de confecții pentru sezonul de toamnă-iarnă. Reprezentanții comerțului și industriei au selecționat peste 3000 de articole noi.

● La Brașov a fost dat beneficiarilor primul bloc de 60 de apartamente, proprietate personală. În localitățile din regiune se află in diferite stadii de lucru alte 500 de apartamente proprietate personală.

● **Un complex de deservire** a cooperației meșteșugărești la Curtea de Argeș, 7 noi complexe ale cooperației de consum în comunele regiunii Suceava și 14 magazine cu autoservire în localitățile urbane din regiunea Banat, se înscriu — in ultima săptămînă — pe linia lărgirii rețelei social-comerciale.

CONSFĂTUIRI

● **Progresul tehnic in industria linii** a constituit tema consfătuirii organizată de Ministerul Industriei Ușoare cu reprezentanți ai intreprinderilor textile din țară. Au fost îndeosebi examinate căile și mijloacele de modernizare a utilajelor și de folosire intensivă a tehnicii noi.

PUNCTE DE VEDERE

EFICIENŢĂ ECONOM

În cooperativele agricole de producţie

SUCCESIUNEA RAŢIONALĂ A INVESTIŢIILOR

DEZVOLTAREA economică a cooperativelor agricole este legată de asigurarea unei succesiuni raţionale a investiţiilor. În condiţiile actuale această succesiune este cu atît mai necesară cu cît în procesul de cooperativizare şi în perioada care a urmat nu a fost posibilă întotdeauna corelarea investiţiilor cu cerinţele diferitelor ramuri de producţie.

În scopul dezvoltării armonioase şi echilibrate a producţiei agricole, ordinea de utilizare a investiţiilor trebuie să permită stabilirea corelaţiilor necesare între principalele ramuri de producţie.

Pămîntul, principalul mijloc de producţie în agricultură, este acel factor care condiţionează nivelul producţiei agricole. Ca urmare, îmbunătăţirea fondului funciar constituie un prim obiectiv de efectuare a investiţiilor. În regiunea Argeş, experienţele efectuate arată că amendarea solurilor podzolice, împreună cu celelalte măsuri de ridicare a fertilităţii terenurilor agricole, au determinat un spor absolut cu 580 kg/ha la grîul de toamnă (adică 46%) şi de 500 kg/ha la porumb (adică 16%). Cu toate acestea, suprafeţele amendate anual, în medie pe ultimii trei ani, nu depăşesc 70 000—80 000 hectare. Şi în acest caz este necesar să se ţină seama de ordinea cea mai raţională în utilizarea mijloacelor materiale şi băneşti necesare, în sensul că **amendarea să premeargă întotdeauna aplicării îngrăşămintelor chimice**; altfel efectul economic al chimizării este mai redus.

Un alt domeniu în care este necesară îmbunătăţirea eşalonării investiţiilor îl constituie creşterea animalelor. Practica a dovedit că acolo unde nu s-a respectat corelaţia între efectivele de animale, construcţii şi baza furajeră corespunzătoare şi s-a urmărit numai asigurarea unor efective mari, rezultatele economice obţinute au fost necorespunzătoare. În Cooperativa agricolă „Ion Roată, regiunea Bucureşti, datorită existenţei unui număr mare de vaci slab productive şi neasigurării balanţei furajere se obţineau producţii scăzute cu cheltuieli mari. În perioada 1963—1966, corelîndu-se efectivele de animale cu posibilităţile bazei furajere existente şi eliminîndu-se animalele necorespunzătoare, producţia medie de lapte pe o vacă furajată a crescut substanţial.

Tabel nr. 1

Anii	Numărul de vaci	Producţia medie de lapte pe o vacă (litri)	Producţia totală de lapte (hl)
1963	207	958	1983,85
1964	141	965	1360,25
1965	116	2093	2428,00
1966	123	1964	2416,04

Rezultă deci importanţa deosebită a măsurilor de îmbunătăţire a efectivelor de animale şi a asigurării bazei furajere necesare la ridicarea producţiei animale. Desigur, este de dorit ca efectivele de animale să crească an de an; în acest scop, însă, pentru a se asigura o producţie rentabilă, este necesar să se pornească iniţial sau să se îmbunătăţească pe parcurs efectivele de animale existente.

Cele menţionate pînă acum se referă la succesiunea raţională a investiţiilor în cadrul principalelor ramuri de producţie în cooperativele agricole. Există însă şi alte aspecte care se referă la ordinea raţională de executare a investiţiilor în cadrul aceleiaşi ramuri, în care caz este necesară respectarea condiţiilor impuse de însuşi procesul tehnologic de producţie. Astfel, în cadrul complexului de măsuri pentru ridicarea producţiei vegetale, efectuarea irigaţiilor şi aplicarea îngrăşămintelor chimice se cer a fi conjugate în cadrul unei singure acţiuni. În acest caz, nu se pune problema succesiunii, ci a **simultaneităţii investiţiilor.** Aceasta, deoarece îngrăşămintele chimice sînt mai bine valorificate în condiţii de aprovizionare suficientă a solului cu apă.

În cazul altor obiective de investiţii din cadrul producţiei vegetale (plantaţii, combaterea eroziunii solului, amendarea solurilor, îndiguiri şi desecări etc.) este necesar să se analizeze în ce măsură se pune problema succesiunii sau a efectuării lor simultane.

În producţia animală, în general, se impune **caracterul succesiv al investiţiilor.** Astfel, ca ordine de urgenţă se solicită folosirea investiţiilor pentru asigurarea apei, a construcţiilor şi a animalelor de producţie.

Se întîlnesc şi cazuri cînd ordinea de efectuare a obiectivelor de investiţii nu este cea mai raţională. În unele cooperative agricole, s-a trecut mai intens la construirea adăposturilor necesare numai după ce s-au asigurat efectivele de animale. Ulterior, după 4—5 ani de la înfiinţarea fermelor de creştere a animalelor, s-au investit sumele necesare pentru alimentarea cu apă în condiţii corespunzătoare şi pentru energie electrică. Întîrzierea în executarea construcţiilor şi asigurarea apei a influenţat negativ potenţialul de producţie a unor vaci de rasă superioară.

În condiţiile în care sînt asigurate principalele elemente materiale ale procesului de producţie, mijloacele financiare în creşterea animalelor trebuie orientate în direcţia organizării mai bune a producţiei, pe linia îmbunătăţirii raselor de animale, a structurii efectivelor de animale, a mecanizării proceselor de producţie, a asigurării tehnologiilor celor mai eficiente de furaje etc. La nivelul fiecărei cooperative agricole, orientarea investiţiilor trebuie să asigure condiţiile necesare în dezvoltarea principalelor ramuri de producţie, iar în cadrul lor pe obiective care decurg din cerinţele legăturilor organice ale procesului de producţie. De aceea, modalitatea efectuării investiţiilor din punct de vedere al succesiunii lor trebuie să constituie un obiectiv important al analizei economice, contribuind la determinarea căilor de ridicare a eficienţei utilizării acestora, în scopul rentabilizării producţiei în toate cooperativele agricole.

dr. ing. N. BRAŞOVEANU
cercetător ştiinţific principal,
Institutul central de cercetări agricole, Secţia de economie agrară

UNDE DUCE SUBIECTIVISMUL ÎN STABILIREA CIFRELOR DE PLAN?

DEZBATEREA, începută în nr. 4/1967 al revistei „Viaţa economică" pe tema planificării producţiei în cooperativele agricole suscită interes pentru fiecare lucrător din acest sector al agriculturii noastre socialiste. Abordînd problemele planificării producţiei în cooperativele agricole ţin să subliniez **necesitatea întăririi disciplinei de plan începînd de la înscrierea primei cifre pînă la realizarea integrală a fiecărui obiectiv prevăzut.** În acelaşi timp, nu de mai mică importanţă este **realizarea unei corelaţii între condiţiile natural-economice şi organizatorice concrete din fiecare unitate şi nivelul cifrelor de plan.**

În lumina acestor consideraţii voi releva **unele lacune care dăinuie de ani de zile în sistemul de planificare la nivelul consiliului agricol raional.** Se manifestă încă **subiectivism în stabilirea cifrelor de plan** la principalele culturi pentru fiecare cooperativă agricolă în parte. Sînt unele cazuri cînd consiliul agricol raional, fără a studia cum se cuvine condiţiile concrete propune cifre de plan nereale sau admite cu uşurinţă pe cele propuse de către conducerile unor cooperative agricole.

Studiind situaţia pe perioada 1964—1967, la un număr de 6 cooperative agricole din raionul Băileşti cu suprafeţe arabile sensibil egale şi condiţii de sol asemănătoare, apar deosebiri nejustificate care confirmă pe deplin acest fapt. Edificatoare, în acest sens, sînt datele din tabelul nr. 1, cu privire la producţiile planificate şi cele realizate la două culturi principale: grîu şi porumb.

În general, se poate aprecia că acolo unde, cu concursul consiliului agricol raional s-au aşezat cifre realiste, mobilizatoare, în aceeaşi măsură s-au obţinut şi producţii mai bune. Cu atît mai puţin se explică de ce în unităţi cu condiţii de climă şi sol egale nivelul producţiilor planificate pe ani este stabilit diferit. Aşa cum rezultă din datele tabelului nr. 1, în timp ce la Goicea Mare, de la 1 700 kg/ha cît s-a planificat în 1964, se ajunge la 2 100 kg/ha în 1967, la Goicea Mică de la 1 750 kg/ha în 1964, se ajunge la numai 2 000 kg/ha în 1967, deşi aceasta are condiţii de sol indiscutabil mai bune.

La cultura porumbului, sfeclei de zahăr şi florii-soarelui, se remarcă, de asemenea, anomalii în planificarea producţiei.

La fel stau lucrurile şi în domeniul creşterii animalelor. Raportat la suprafaţa agricolă a fiecărei unităţi, cea mai bună încărcătură la 100 ha teren agricol este la Goicea Mare — 43 bovine, şi la Cerătu — 37 de bovine. În acelaşi timp la Goicea Mică aceasta este de 26 bovine, iar la Birca de 27 de bovine. Organele agricole raionale nu au întreprins însă nici o măsură concretă pentru îmbunătăţirea acestei situaţii.

Fireşte că asemenea situaţii nu sînt de natură să stimuleze, să creeze un echilibru în dezvoltarea cooperativelor agricole.

Ţinînd seama de cele expuse mai sus **consider util ca cel puţin la culturile de bază, consiliul agricol raional, împreună cu conducerile cooperativelor agricole, să stabilească cu precizie, stimulativ şi în perspectivă sarcinile de plan.** Fără îndoială că aceasta presupune — aşa cum se subliniază în articolele apărute în cadrul discuţiei organizate de revista „Viaţa economică" — **folosirea mai multor indicatori economici sintetici.**

PRACTICA de a se repartiza unor cooperative agricole culturi care nu găsesc condiţii de dezvoltare corespunzătoare s-a dovedit destul de dăunătoare. Şi totuşi ea se mai foloseşte. De pildă, de mai bine de 5 ani, cooperativei agricole Cătane i se stabileşte de către consiliul agricol raional ca sarcină de plan, cultivarea unei însemnate suprafeţe de orez, numai pe motiv că are perimetrul lîngă Dunăre. Or, acest teren este, în cea mai mare parte, sub nivelul Dunării din care cauză au loc infiltraţii de jos în sus, care duc la sărăturarea solului. În plus, de cîţiva ani, ca urmare a marilor viituri, are loc înmlăştinarea terenului tocmai acolo unde s-a cultivat orez; mai mult, staţia de evacuarea apei este pur şi simplu impracticabilă fiind inundată mereu de apă.

Tabel nr. 1

Cultura	Cooperativa agricolă	1964 plan kg/ha	1964 realizat kg/ha	1965 plan kg/ha	1965 realizat kg/ha	1966 plan kg/ha	1966 realizat kg/ha	1967 Plan kg/ha
Grîu	Goicea Mare	1700	1716	1700	2492	2000	2082	2100
	Goicea Mică	1750	1623	1700	1812	1800	1455	2000
	Birca „7 Nov."	1700	1858	1700	2221	1800	1900	2000
	Cerătu	1700	1764	2367	1950	1905	1905	2000
	Giurgiţa	1700	1530	1700	1509	1800	1737	2087
	Măceşu de Jos	1700	1400	1600	1926	1880	1325	2000
Porumb	Goicea Mare	3000	4187	3000	2700	3100	4980	3400
	Goicea Mică	3000	4137	3000	2776	2900	4678	3200
	Birca „7 Nov."	2600	3435	2800	2058	3000	3760	3400
	Cerătu	2600	3119	2700	1740	2700	3163	3300
	Giurgiţa	2600	3130	2800	2315	2880	4400	3300
	Măceşu de Jos	2500	3966	2500	2628	2880	4429	3400

Tabel nr. 2

Anii	Suprafaţa (ha)		Producţii	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat
1964	150	150	3 500	2 450
1965	150	150	3 500	1 000
1966	130	130	3 500	1 000
1967	75	X	3 000	X

Ce ne spun însă rezultatele obţinute în ultimii ani? (vezi tabelul nr. 2).

După cum vedem, producţia la ha în loc să crească, aşa cum este şi firesc, a scăzut an de an, aducînd importante pierderi cooperativei agricole. În schimb, dacă aceste suprafeţe ar fi fost cultivate cu porumb ele ar fi asigurat (şi practica o confirmă) o producţie medie de 3 000—3 500 kg/ha cu cheltuieli de muncă şi materiale cu mult mai mici.

După părerea mea, se impune îmbunătăţirea metodologiei de aşezare a cifrelor de plan la cooperativele agricole. **Constituirea unor colective formate din cadrele de ingineri agronomi, ingineri zootehnicieni şi medici veterinari cu experienţă îndelungată ar permite îmbunătăţirea substanţială a planificării producţiei la nivel de raion.**

ing. I. PERŞINARU
Cooperativa agricolă Goicea Mare, regiunea Oltenia

...ICĂ ŞI PLANIFICARE

METODOLOGIE SIMPLĂ, INDICATORI RAŢIONALI

ÎN cadrul preocupărilor privind ridicarea calitativă a întregii activităţi economice, un rol important revine îmbunătăţirii planificării şi conducerii economiei naţionale. În acest sens, am pus în discuţia unor cadre de specialitate (N. Ştefan, şef serv. plan producţie, L. Alexiu, şef serv. financiar, E. Colgiu, şef. serv. preţuri de la F.C.T.-Bucureşti, I. Bunea, şef serv. planificare de la Uzina de pompe, M. Molda, şef. serv. planificare şi M. Petreanu de la Fabrica de încălţăminte „Dîmboviţa" ş.a.) două probleme: perfecţionarea tehnicii de elaborare a planului întreprinderilor industriale şi determinarea indicatorilor care să caracterizeze cît mai exact activitatea de producţie a unităţilor economice din industrie. În cele ce urmează, vom prezenta unele păreri exprimate, aşteptînd opiniile şi ale altor specialişti asupra problemelor ridicate de perfecţionarea metodologiei de elaborare a planului întreprinderii şi a sistemului de indicatori de plan.

● *Pe locul întîi — planul de producţie*

ACTUALA ordine de prioritate în stabilirea planului întreprinderii a fost considerată ca sursă a numeroase dificultăţi în folosirea cu maximum de efect economic a capacităţilor de producţie şi a forţei de muncă.

Potrivit metodologiei în vigoare, planul de producţie se întocmeşte posterior elaborării planului de aprovizionare şi a altor capitole de plan. În aceste condiţii, întreprinderile sînt puse în situaţia de a solicita materii prime şi materiale pentru fabricarea unor... necunoscute. Chiar dacă se produc produse ce intră în profilul întreprinderii, variaţia de consumuri poate fi destul de sensibilă de la produs la produs, ceea ce, inevitabil, conduce la stocuri supranormative sau, la opusul lor, goluri în aprovizionare şi, de aici, în producţie.

De pildă, pentru fiecare sortiment de pompe, produs de Uzina de pompe, se pot folosi numai anumite tipuri de motoare, a căror gamă se ridică la circa 3000. Or, necunoscînd care vor fi cererile concrete, este greu de presupus că pe bază de statistici privind producţia anilor precedenţi, s-ar putea stabili, cu gradul de precizie corespunzător, numărul şi tipul necesar de motoare ce urmează a fi procurat. Problema este aceeaşi şi la materiile prime. **Pentru evitarea eventualelor neconcordanţe între necesar şi prevederile planului de aprovizionare, respectiv stabilirea unei corelări fundamentate a planului de aprovizionare cu cel de producţie, s-ar putea prevedea ca planul de producţie să fie elaborat pe bază de comenzi şi, în conformitate cu acesta, să se determine cantităţile de materii prime şi materiale ce trebuie procurate** (planul de aprovizionare). În fapt, metodologia preconizată s-ar înscrie pe linia tehnicii de utilizare a drumului critic şi anume de a se porni la rezolvarea problemei de la punctul final spre început.

În cazul întreprinderilor cu producţie de serie mare, îndeosebi ale căror produse au o cerere relativ permanentă şi de mari proporţii, produse neinfluenţabile de modă, sezon etc. şi nici degradabile în timp scurt, s-ar putea adopta, în funcţie de eficienţa economică, practica de a se produce „pe stoc". Aceasta presupune determinarea limitelor volumului de produse. Indiferent care soluţie se adoptă, se apreciază că stabilirea mai întîi a planului de producţie şi, corespunzător acestuia, a celorlalte capitole de plan, va avea efecte pozitive de ordin economic şi financiar, va permite organizarea judicioasă a procesului de muncă şi de producţie etc.

În condiţiile actuale, planul de producţie se concretizează în măsura în care există contracte de livrare. H.C.M. 116 condiţionează lansarea în fabricaţie a produselor de existenţa contractelor (respectiv a comenzilor ferme). **De cele mai multe ori, anumite capacităţi de producţie rămîn, din această cauză, nefolosite sau parţial folosite.** Pentru a se evita atari situaţii, unii interlocutori au opinat pentru stabilirea planului de producţie, pornind de la valorificarea deplină a capacităţilor existente, ceea ce ar permite folosirea mai raţională a potenţialului tehnic şi uman de care dispune întreprinderea. Metoda se aplică, de fapt, în unele ramuri producătoare de materii prime. În celelalte ramuri ale industriei, ea ar putea fi utilizată, dar numai în măsura în care sortimentul ar rămîne relativ constant, sau diferenţa între posibilităţile de producţie şi necesarul economiei (sau excedentul faţă de acest necesar) s-ar putea realiza prin comerţul exterior.

Pornind, în elaborarea planului de producţie de la capacităţile de producţie s-ar putea evita şi un alt gen de neajunsuri care se întîlnesc în unele întreprinderi, cînd repartiţiile pentru produse depăşesc volumul de producţie stabilit prin plan. Neavînd posibilităţi de a satisface integral repartiţiile, uzinele şi fabricile sînt tentate ca, în cadrul planului valoric, să realizeze cu prioritate produsele şi sortimentele care le asigură rentabilitatea cea mai mare, în detrimentul altora, uneori cu o importanţă deosebită pentru economia naţională.

La asigurarea unei înalte eficienţe economice poate contribui, de asemenea, determinarea necesarului de forţă de muncă în funcţie de manopera specifică pe produs, şi nu cum se procedează în practica actuală, pe baza situaţiei statistice din anii precedenţi. Metoda propusă ar înlătura deficienţele ce se constată în prezent, ca urmare a necorelării structurii şi capacităţii forţei de muncă cu caracteristicile volumului de muncă necesar pentru fabricarea produselor. Desigur că o atare metodă poate fi aplicată numai în condiţiile stabilirii planului de forţe de muncă după cunoaşterea conţinutului concret al planului de producţie.

Pentru aplicarea unei asemenea tehnici de elaborare a planului întreprinderii sînt necesare anumite premise, printre care pe prim loc se situează determinarea, pe baza unor metode ştiinţifice, a necesităţilor la nivelul întregii economii naţionale. Numai în măsura în care se face o prognoză exactă a acestora, devine posibilă şi fundamentarea planului de producţie. O altă premisă este existenţa unui volum suficient de stocuri de materii prime, materiale, semifabricate, care să creeze o mai slabă dependenţă relativă a consumului productiv faţă de producţie.

● *De care indicatori este nevoie?*

ÎN practica planificării este utilizat un sistem de indicatori, cu ajutorul cărora se coordonează eforturile tuturor întreprinderilor în vederea înfăptuirii politicii partidului şi guvernului, se consideră aportul fiecăreia la sporirea avuţiei naţionale.

Aşa cum arată experienţa, o parte dintre indicatorii care evidenţiază diferitele laturi ale producţiei şi rezultatele ei nu-şi justifică existenţa; o seamă de indicatori nu au altă menire decît de a dubla unul sau altul dintre indicatori; alţii au capacitate redusă de reflectare a conţinutului activităţii întreprinderilor. Există, de asemenea, mai mulţi indicatori, care sînt necesari pentru caracterizarea unor fenomene şi procese din întreprindere, dar al căror conţinut nu este încă definit corespunzător.

Existenţa indicatorilor de prisos încarcă în mod inutil volumul de activitate a lucrătorilor care îi calculează şi îi urmăresc, răpindu-le un timp preţios, care ar putea fi afectat cercetării unor soluţii mai bune de rezolvare a sarcinilor de producţie. În unanimitate, interlocutorii noştri au relevat o serie de carenţe ale unor indicatori, cum sînt, „producţia globală", „sarcina de reducere a preţului de cost la producţia comparabilă", din care cauză ei nu pot servi la caracterizarea reală a activităţii întreprinderii. Care sînt aceste carenţe? Valoarea producţiei globale, de pildă, este influenţată într-un sens sau altul de gradul de integrare a producţiei, de structura sortimentelor, de volumul şi structura producţiei neterminate. În cazul Fabricii de confecţii şi tricotaje „Bucureşti", ca şi al altora similare, la care valoarea materiei prime şi a materialelor reprezintă 80—85% din preţul de cost, valoarea producţiei globale este puternic influenţată de valoarea materiei prime. Întreprinderea poate obţine un indicator mai ridicat, fără nici un efort, numai prin utilizarea de stofe din fire superioare. Pentru „a corecta" această insuficienţă a indicatorului, întreprinderile de confecţii primesc un indicator departamental, şi anume, „costul normativ mediu pe produs". Deşi la prima vedere pare ideal, întrucît elimină o serie de neajunsuri ale indicatorului „valoarea producţiei globale" (legate de valoarea materiei prime şi materialelor), nici el nu exprimă realitatea în mod fidel. Astfel, „costul normativ" se stabileşte pe produs; fiecare produs este însă format din mai multe categorii, la confecţionarea cărora se consumă manoperă diferită (produsul „costum bărbătesc fire fine" cuprinde în fapt mai multe categorii de costume, în funcţie de model, de talie şi, în anumite limite, de mărime etc.). De asemenea, la stabilirea valorii acestui indicator se ia ca bază situaţia din întreprinderile care dau ponderea cea mai mare a produsului respectiv. În realitate, condiţiile de fabricaţie din celelalte întreprinderi nu sînt identice cu această situaţie, ceea ce, evident, influenţează asupra volumului manoperei şi implicit asupra celorlalte cheltuieli, creîndu-se de la început diferenţe între sarcina trasată şi posibilităţile concrete de realizare.

Acest indicator nu poate fi folosit la analiza în dinamică a evoluţiei producţiei, decît dacă structura acesteia, atît pe produse, cît şi pe modele etc., ar rămîne absolut constantă, sau creşterile ar fi perfect proporţionale, ceea ce este, evident, irealizabil.

Indicatorul „producţia globală" poate fi mărit fără nici un efort al întreprinderii şi prin lărgirea planului de colaborare. Este vorba despre aşa-numitele „duble înregistrări".

Astfel calculat, indicatorul „valoarea producţiei globale" nu poate servi la aprecierea activităţii întreprinderii. Cu atît mai puţin el poate fi folosit la caracterizarea acestei activităţi de la un an la altul, întrucît intervin şi influenţele datorate schimbării sortimentelor. Tarele lui se răsfrîng şi asupra celorlalţi indicatori, la alcătuirea cărora este folosit. Avem în vedere, în principal, indicatorul „productivitatea muncii" în expresie valorică, la calcularea căruia valoarea producţiei globale reprezintă numărătorul fracţiei. O întreprindere cu un plan de colaborare foarte larg, deci cu un număr de salariaţi relativ mai redus decît o altă întreprindere care nu colaborează, va avea — la acelaşi nivel al indicatorului „producţia globală" — o productivitate valorică a muncii cu mult mai ridicată.

Mai corect exprimă eforturile colectivului întreprinderii „valoarea producţiei-marfă". Bineînţeles, dacă se face abstracţie de sistemul de preţuri, care nu reflectă în toate cazurile valoarea mărfurilor.

În întreprinderi se apreciază că indicatorul „valoarea producţiei-marfă vîndută şi încasată" consideră mai concludent eforturile colectivelor pentru a da produse cît mai multe şi de calitate. El întruneşte calităţile indicatorului valoarea producţiei globale, ca şi lipsurile acestuia; în plus, el scoate la iveală deficienţele ce apar în mecanismul de livrare şi încasare a contravalorii mărfurilor: refuzuri de calitate, fabricarea de produse ce nu au asigurată desfacerea (în condiţiile actualei legislaţii). Unii lucrători manifestă rezerve faţă de acest indicator, întrucît asupra mărimii lui pot acţiona o serie de factori nelegaţi direct de activitatea întreprinderii, sau unele cauze de ordin subiectiv, cum sînt: tergiversarea sub diferite pretexte a plăţilor de către beneficiari, necesitatea de a expedia produsele la termene fixe, în cantităţile prevăzute, crearea de partizi vagonabile.

Pentru aprecierea activităţii întreprinderilor se consideră că trebuie luaţi în seamă mai mulţi indicatori între care, alături de valoarea producţiei-marfă şi valoarea producţiei-marfă vîndută şi încasată, un loc important urmează să-l joace şi beneficiul.

★

CELE cîteva păreri, punctate în materialul de faţă, şi care sînt departe de a epuiza gama largă a problematicii, evidenţiază calităţile, ca şi limitele folosirii unora dintre indicatorii existenţi. Precizarea unui sistem de indicatori de plan, redus ca volum, dar cu o capacitate sporită de mobilizare a colectivelor întreprinderilor şi de exprimare a rezultatelor activităţii productive are evident un rol important în perfecţionarea sistemului de conducere şi planificare a întreprinderilor.

Florin DUCA
Florence COSTIN

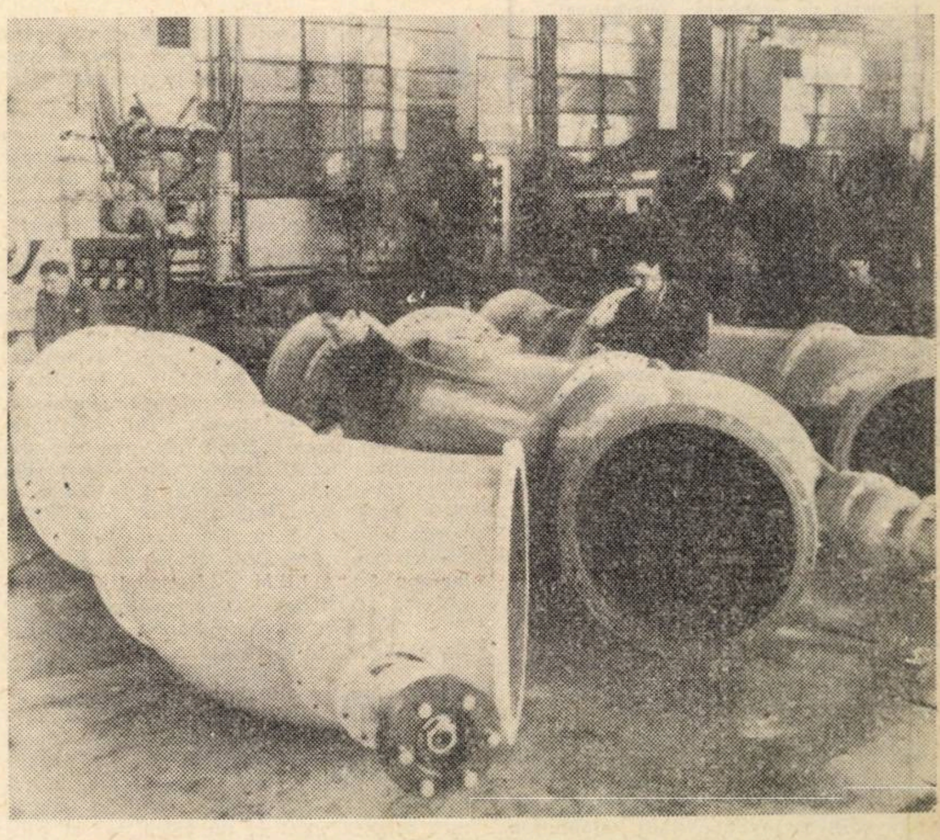

Ultimul act în producerea „pompelor „Dunărea"

AL II-lea CONGRES INTERNAŢIONAL AL PRODUCTIVITĂŢII

AXAT pe tema generală **„Întreprinderea în perspectiva viitorului"**, *Congresul al doilea al productivităţii şi-a propus drept obiectiv considerarea tuturor problemelor principale ale conducerii întreprinderii prin prisma perspectivei de termen mediu şi lung. Concluzia generală care s-a desprins: în prezent adoptarea unor decizii adecvate la nivelul întreprinderii nu este cu putinţă decît pe baza unei studieri minuţioase a perspectivelor, cu toate implicaţiile lor pentru producţie, investiţii, progres tehnic, forţă de muncă, piaţă de desfacere etc. În aceste condiţii, creşte sensibil rolul şi influenţa deciziilor adoptate de conducerea întreprinderii în promovarea productivităţii. Trebuie precizat că termenul de „productivitate" a fost utilizat în sensul cel mai larg, echivalent în limbajul nostru economic cu productivitatea muncii sociale.*

● Beneficiul: criteriul de bază al aprecierii activităţii?

CEL mai concludent criteriu al rezultatelor economice ale activităţii întreprinderii a fost considerat de A. Korp şi T. J. Bata beneficiul. În această ipoteză, orice decizie, pe termen scurt sau lung, adoptată la nivelul întreprinderii, ar trebui să se ghideze după criteriul maximizării beneficiului.

Pe de altă parte, aşa cum sublinia pe bună dreptate H. Poppović, trebuie făcută distincţia dintre **rentabilitate** şi **productivitate,** această din urmă noţiune fiind mult mai largă. Nu orice creştere a rentabilităţii producţiei asigură în acelaşi timp sporirea productivităţii muncii sociale. Or, obiectivul esenţial pentru economia naţională este tocmai economisirea muncii sociale prin creşterea productivităţii. Rezultă deci o anumită contradicţie între criteriul de adoptare a deciziilor la nivelul întreprinderii şi interesele de ansamblu ale dezvoltării economiei naţionale.

Ca atare, se impune coordonarea activităţii întreprinderilor şi orientarea deciziilor în funcţie de obiectivele de politică economică, stabilite la nivelul economiei naţionale. Dacă în economia socialistă această necesitate obiectivă se înfăptuieşte fără dificultăţi şi în mod sistematic cu ajutorul planurilor economice de stat, în ţările capitaliste — chiar şi în acelea în care planificarea indicativă este mai dezvoltată — posibilităţile organelor de stat de a influenţa în sensul dorit deciziile adoptate de întreprinderi sînt limitate. S-a făcut, între altele, remarca judicioasă că nevoile imediate ale concurenţei împiedică adeseori întreprinderile să ţină seamă chiar de propriile lor obiective pe termen mediu şi lung.

Dar şi în economia socialistă adoptarea beneficiului ca unic criteriu al rezultatelor economice ale activităţii întreprinderii nu asigură întotdeauna realizarea obiectivului major al creşterii productivităţii, înfăptuirea proporţiilor planificate ale procesului reproducţiei lărgite. Criteriul beneficiului maxim acţionează şi mai incert, atunci cînd se pune problema adoptării unor decizii de lungă perspectivă. Activitatea întreprinderii nu poate fi orientată în sensul dorit de economia naţională socialistă decît cu ajutorul mai multor indicatori, pe baza cărora să-şi poată elabora propriul ei plan de perspectivă, ca parte componentă a planului unic de stat.

Necesitatea unei intervenţii mai active a statului capitalist în economie, sub forma planificării, este aproape unanim acceptată în Occident. În măsura în care asemenea planuri ar fi elaborate într-o serie de ţări şi s-ar găsi eventual şi modalităţile punerii lor în aplicare va apărea însă, în mod inevitabil, o incompatibilitate între aceste politici naţionale şi tendinţele de integrare economică şi de planificare supranaţională, preconizate, de exemplu, de F. Hellwig, în calitate de reprezentant al Comunităţii Europene a Cărbunelui şi Oţelului

● Conducere ştiinţifică

COMPLEXITATEA crescîndă a sarcinilor şi problemelor cu care este confruntată întreprinderea măreşte rolul şi răspunderea conducerii acesteia în bunul mers al activităţii ei în ansamblu. Factorul „dispozitiv" a fost considerat, într-unul din referate, printre cei patru factori majori care determină creşterea productivităţii. Deosebit de important este rolul activ al conducerii întreprinderii în antrenarea în muncă a întregului colectiv, în crearea unui cadru organizatoric adecvat, în repartizarea judicioasă a sarcinilor pe oameni, ţinînd seama de pregătirea, aptitudinile şi contribuţia lor personală la rezolvarea sarcinilor.

La baza tuturor deciziilor mai importante adoptate de conducerea întreprinderii trebuie să stea calcule economice, de eficienţă, care să ţină seama nu numai de rezultatele imediate ale măsurilor întreprinse, ci şi de cele previzibile în perspectivă.

Pentru a fi concludente, este necesar ca asemenea calcule să ia în considerare un număr crescînd de factori şi elemente, care măresc considerabil complexitatea problemei. În aceste condiţii devine indispensabilă aplicarea curentă a cercetărilor operaţionale. Pentru aplicarea largă a metodelor matematice moderne în economia întreprinderii sînt însă necesare un mare număr de cadre calificate, capabile să utilizeze aceste metode, precum şi un volum sporit de date şi informaţii reprezentative.

Dar, oricît de perfecte ar fi datele prelucrate şi metodele matematice folosite, nu trebuie pierdut din vedere că cercetările operaţionale nu reprezintă decît un instrument **auxiliar,** pus la dispoziţia conducerii întreprinderii, doar un punct de pornire pentru adoptarea deciziei. Un bun conducător de întreprindere trebuie să dea dovadă de capacitatea de a lua în considerare atît factorii politici, cît şi cei sociali, actuali şi de perspectivă, care adesea nu pot fi cuantificaţi, precum şi o serie de aspecte esenţiale ale progresului tehnic. Numai în acest context mai amplu sînt create condiţiile luării unei decizii adecvate.

Este, pe de altă parte, necesar ca rezultatele calculelor efectuate pe baza metodelor matematice să fie supuse unei analize atente din punctul de vedere al capacităţii de adaptare a soluţiei obţinute la eventualele modificări viitoare ale principalilor parametri şi elemente iniţiale avute în vedere, cît şi la condiţiile sociologice existente în momentul aplicării deciziei

● Dimensiunea întreprinderii şi calificarea — ca factori ai productivităţii

O ATENŢIE deosebită s-a acordat dimensiunii întreprinderii şi mărimii seriilor de fabricaţie ca factor al productivităţii. În ceea ce priveşte creşterea dimensiunii întreprinderilor s-a făcut distincţia între o creştere extensivă — în care în principiu nu apar efecte de mordernizare şi raţionalizare a producţiei — şi o creştere „mutativă", în care sporirea dimensiunilor este însoţită de ridicarea nivelului tehnic şi organizatoric. S-a considerat că dacă într-o anumită măsură sporirea extensivă a dimensiunii întreprinderii asigură creşterea productivităţii, prin reducerea relativă a cheltuielilor de regie, numai cea de-a doua cale permite o sporire considerabilă a productivităţii.

Creşterea dimensiunilor întreprinderii este eficientă numai pînă la un anumit punct, dincolo de care avantajele concentrării producţiei scad, datorită dificultăţilor în special de cuprindere organizatorică a problemelor curente. Pentru determinarea dimensiunii optime este important să se analizeze evoluţia cheltuielilor de producţie în funcţie de volumul şi structura producţiei. Evident că nu întotdeauna curba costurilor de producţie evoluează în aşa fel ca să permită determinarea unei dimensiuni optime, după cum nici adoptarea în practică a dimensiunii considerate optime nu este întotdeauna posibilă.

Similar s-a pus problema şi în ce priveşte mărimea loturilor de fabricaţie, gradul de specializare şi cooperare a întreprinderii. Şi aici soluţia optimă, determinabilă prin calcule matematice, trebuie să ţină seama de limitele concrete indicate de necesităţile economiei naţionale, posibilităţile de redistribuire a producţiei între întreprinderile cooperatoare (capacităţi de producţie adecvate, nivel tehnic, distanţele dintre diferitele întreprinderi în funcţie de care se modifică cheltuielile de transport etc.).

În mod deosebit s-a relevat rolul forţei de muncă ca factor al productivităţii. A reieşit necesitatea sporită a asigurării cadrelor calificate pe care le implică introducerea mai largă a mecanizării şi automatizării producţiei. Nevoia crescîndă de asemenea cadre calificate se face resimţită practic în lumea întreagă. În legătură cu aceasta, este de mare actualitate lărgirea şi perfecţionarea formelor de învăţămînt şi de calificare a cadrelor aflate în producţie. S-a arătat că, în prezent, în aproape toate ţările europene sînt dezbătute problemele reformei învăţămîntului. În acelaşi timp, se consideră că nivelul de cultură al populaţiei reprezintă un indicator de bază al nivelului general de dezvoltare a unei ţări.

Un factor esenţial pentru creşterea productivităţii muncii — mai ales în condiţiile nevoii sporite de cadre calificate — îl constituie cointeresarea materială a salariaţilor în realizarea sarcinilor de producţie. Subliniind necesitatea de a se întări legătura dintre rezultatele efective ale muncii depuse şi nivelul retribuţiei ei, G. Bütikofer a ilustrat aceste probleme pe exemplul unei întreprinderi elveţiene. Sistemul de salarizare aplicat constituie o încercare de a măsura în mod sintetic, prin metoda punctajului, diferitele aspecte considerate semnificative pentru retribuirea muncitorilor şi funcţionarilor şi de a stabili salariile în funcţie de aceste criterii.

dr. Constantin IACOBOVICI BOLDIŞOR

şef de sector, Institutul de cercetări economice al Academiei

AL doilea Congres Internaţional al Productivităţii s-a desfăşurat la Viena între 5 şi 7 aprilie a.c., fiind organizat de Centrul austriac al productivităţii. Au participat aproape 500 de specialişti din 28 de ţări, majoritatea, reprezentanţi ai unor întreprinderi. Din ţara noastră a participat o delegaţie formată din cinci specialişti, condusă de ing. M. Voinescu, vicepreşedinte al C.S.P.O. M.P.S. S-au prezentat următoarele referate:

Andreas Korp, fost secretar de stat, preşedinte activ al Băncii Naţionale a Austriei: **Întreprinderea în perspectiva viitorului.**

Thomas J. Bata — Toronto: **Stabilirea obiectivelor de termen lung ale conducerii întreprinderii în condiţiile „economiei de piaţă".**

Prof. **V. F. Pugaciov,** candidat în ştiinţe economice, Moscova: **Stimulentele economice în ţările cu economie planificată.**

Folke Halden, director, Stockholm: **Rolul educaţiei şi al calificării profesionale pentru economia viitorului.**

Hans Poppović, director general, Viena: **Problemele creşterii productivităţii şi rolul lor din punctul de vedere al conducerii întreprinderii.**

Les Cannon, Anglia: **Problemele creşterii productivităţii şi importanţa lor pentru salariat.**

Prof. dr. **Carl Föhl,** Berlinul occidental: **Influenţa statului şi planificarea în întreprindere.**

Dr. **David B. Hertz,** New York: **Instrumentele moderne de conducere a întreprinderii ca auxiliar al adoptării deciziilor.**

Dr **Anthony Edward Rupert,** Stellenbosch: **Adoptarea deciziilor în probleme de desfacere (marketing).**

Dr. **Gotfried Bütikofer,** director, Elveţia: **Un sistem de salarizare în acord.**

Carl Friedrich Rueger, director general, Viena: **Adoptarea deciziilor în probleme financiare şi de investiţii.**

Dr. **Alfred Braun,** director, Paris—Frankfurt am Main: **Probleme ale dezvoltării întreprinderii.**

Dr. doc. **Fritz Hellwig,** Luxemburg: **Efectele de termen lung ale deciziilor adoptate de conducerea întreprinderii.**

„ÎN ZECE ANI NU VOR MAI FI BANI"

SUB acest titlu, revista vest-germană INDUSTRIEKURIER din 11 mai a.c. publică un articol în care se arată cum decontările prin cecuri şi plăţile în numerar pot fi înlocuite prin decontări şi plăţi cu ajutorul calculatoarelor electronice.

Operaţiunile de plăţi, cum sînt cele cu care sîntem deprinşi actualmente, nu vor mai exista în zece ani. Monedele, bancnotele, cecurile şi, de asemenea, fişele de credit vor deveni piese de muzeu. Din noţiunea concretă bani — o bucată de metal ştanţată sau o coală de hîrtie imprimată, care circulă din mînă în mînă — va rezulta noţiunea abstractă bani — imprimare pe banda magnetică a unui calculator, un impuls electronic care parcurge liniile telefonice.

Toate acestea nu constituie o fantezie a viitorului, un roman ştiinţifico-fantastic. Acest viitor a şi început: cea mai mare bancă din lume, „Bank of America" din California, mica bancă „Delaware" din Wilmington, „First National City Bank of New York" şi „Mellon Bank" din Pittsburgh lucrează de pe acum cu „bani" electronici, iar „American Telephone and Telegraph Co." „I.B.M.", „National Cash Register", „Burroughs Corp." „Diebold Inc." şi „Adressograph-Multigraph" furnizează de pe acum echipamente şi accesorii.

În mod practic operaţiunile de plăţi fără numerar se vor desfăşura cam în felul următor: salariatul nu primeşte în ziua plăţii nici un plic cu salariu, nici un cec. Suma ce îi revine — din care se scad impozitele şi contribuţiile de ordin social — va fi remisă unui calculator din serviciul salarii, care este racordat la un calculator al băncii unde salariatul deţine un cont. Calculatorul băncii transferă plata salariului în mod automat pe acest cont.

Oricît de imperceptibil ar părea acest proces la prima vedere, el este însă tot atît de important pentru organizarea interioară a întreprinderii patronului respectiv: calculatorul instalat la serviciul salarii, care este programat cu toate informaţiile (cum ar fi: categoria de salarizare şi tariful de salarizare, sumele datorate pentru orele suplimentare, progresia impozitului pe salariu, suma globală a salariului, contribuţiile pentru asigurări etc.), înlocuieşte o armată de oameni la serviciul de salarii. În cadrul raţionalizării serviciului de salarii va fi eliminată, de asemenea, modalitatea diferenţiată de plăţi — salariile săptăminale şi salariile lunare. Calculatorul poate fi programat fără dificultate în aşa fel încît el să efectueze plăţile zilnic sau chiar la fiecare oră. În felul acesta un funcţionar nu mai este nevoit să-şi împrumute munca fără dobîndă mai mult de 30 de zile patronului (şi să solicite avansuri).

Transferarea automată a contravalorii cuvenite nu este însă decît etapa preliminară a desfiinţării banilor ca noţiune concretă. Etapa principală începe abia acum — cu cheltuirea cîştigului: salariatul a remis băncii sale o listă a tuturor plăţilor care se repetă în permanenţă, cum sînt chiria sau ipoteca, achitarea ratelor, taxele de şcolarizare pentru copii. Aceste sume sînt scăzute în mod automat şi, de asemenea, transferate pe cale electronică de la calculator pe conturile proprietarului imobilului sau creditorului ipotecar, şcolii sau societăţii de finanţare care a acordat creditul la cumpărarea în rate. Coada în faţa ghişeelor băncilor, completarea cecurilor şi a altor ordine de plăţi, scrierea şi francarea plicurilor nu vor mai fi decît un vis neplăcut.

Dar cum se vor efectua fără monede şi bancnote plăţile cotidiene pentru produsele alimentare, pentru benzină şi reparaţii auto, pentru încălţămintea copiilor, pentru îmbrăcămintea întregii familii? Foarte simplu: în locul banilor există mici fişe din material plastic. Comerciantul cu amănuntul introduce fişa în casa sa şi înregistrează ca de obicei totalul notei. Această casă (sau case) se racordează la un calculator care poate „să citească" fişa şi prin intermediul unei linii telefonice se adresează calculatorului din banca clientului, care aduce imediat totalul notei de partea debitului. Fireşte el poate fi, de asemenea, în aşa fel programat încît să efectueze ştergerea din registru numaidecît sau abia la sfîrşitul lunii.

Dar nici cu aceasta nu sînt epuizate posibilităţile decontărilor electronice. Pentru cheltuieli neprevăzute şi achiziţii importante banca pune la dispoziţie un credit permanent. Calculatorul este informat şi despre aceasta: dacă o socoteală întrece activul, el revine la credit şi începe să calculeze dobînzile. Atît timp cît acest credit permanent nu este solicitat, el nu costă nimic. Dacă se face uz de el, calculatorul calculează dobînzi în proporţie de 1,5% lunar faţă de suma creditului solicitat de fiecare dată. Calculatorul este în stare chiar să efectueze investiţii pentru deţinătorul contului: admiţînd că cheltuielile de subzistenţă ale deţinătorului contului însumează 800 de dolari pe lună, calculatorul investeşte orice sumă care depăşeşte acest plafon, aşa cum a fost instruit el în prealabil. Dacă deţinătorul contului doreşte să menţină un cont de economii de 2 000 dolari şi să depună restul sub formă de certificate de investiţii, calculatorul execută şi această operaţiune: el transferă excedentul contului asupra unui cont de economii pînă la concurenţa sumei de 2000 dolari şi achiziţionează apoi certificatele de investiţii. Dacă se ridică ceva din contul de economii, calculatorul pune aceasta la loc, pînă cînd achiziţionează noi certificate de investiţii. Se înţelege că el înregistrează de asemenea în mod automat dobînzile şi dividendele aferente.

CURIER

■ În lucrarea sa **Modelul în științele economice,** apărută de curînd în **Editura Politică** (București, 1967, 248 pag.), Tiberiu Schatteles își propune a defini cadrul și posibilitățile folosirii metodei modelării matematice, a sistematiza rezultatele utilizării metodei modelării în științele economice. Matematica – spune autorul – nu poate fi considerată ca fiind o metodă de rezolvarea automată a tuturor problemelor economice, scutindu-l pe economist de studierea faptelor, de generalizarea lor teoretică. Utilizarea ei presupune traducerea în termeni matematici a unor formulări teoretice din diverse ramuri ale științelor economice. Importanța matematicii ca instrument auxiliar al economistului, ca metodă de modelare se afirmă, în formularea autorului, pe trei planuri: **logic** – reconstituind o teză în analogul său matematic, îi poate verifica consistența; **empiric** – creează puntea cantitativ statistică de verificare între teorie și obiect și **euristic** – prin efectuarea asupra unui model matematic a anumitor operații conform legilor disciplinei matematice respective se pot dezvălui relații noi și formula concepte noi.

■ În articolul **Capitalismul monopolist de stat în Franța,** publicat în CAHIERS DU COMMUNISME nr. 4/1967, Jeanne Marie Bourdet apreciază capitalismul monopolist ca fiind o fază nouă în interiorul imperialismului, avînd trăsăturile esențiale ale acestuia, dar diferențiindu-se prin rolul crescut și preponderent al statului. Capitalismul monopolist de stat, spune Bourdet, reunește puterea monopolurilor și a statului într-un **mecanism unic** în care nu ar exista nici subordonare unilaterală a statului față de monopoluri (monopolurile subsistă), nici fuziune între stat și monopoluri (aparatul de stat subsistă), cu alte cuvinte cele două elemente nu s-au contopit în realități noi și nu pot, din acest motiv, să-și depășească contradicțiile. Caracteristicile esențiale ale capitalismului monopolist de stat sînt, după autoare: un important sector public, naționalizat și mixt; o planificare de stat; un consum de stat; o finanțare publică, semipublică și parapublică a producției publice și private.

■ Într-un articol publicat în MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNÎE OTNOȘENIIA nr. 4/1967, I. Tamarin se referă la agravarea contradicțiilor capitalismului în condițiile trecerii la automatizarea complexă. Prima etapă a revoluției tehnico-științifice – **automatizarea parțială** – nu a dat naștere la un nivel ridicat al șomajului în deceniul al 5-lea, cînd creșterea economică din Europa occidentală a depășit pe cea din S.U.A. El a descrescut în deceniul al 6-lea și în S.U.A. Astăzi întreprinderile complet automatizate sînt o excepție și perfecțiunea lor este aproximativă. Această situație presupune existența unei mase însemnate de muncitori necalificați și semicalificați. Pornind de la numărul de 38–40 mii mașini electronice de calcul existente în 1966 în S.U.A., se poate presupune că, dacă se menține același ritm de creștere, parcul acestora va depăși în 10 ani un milion. Este imposibil, spune autorul, ca introducerea în producție, circulație, administrație și servicii chiar și a unei părți din acest număr gigantic de mașini să nu genereze, în condițiile capitalismului, șomaj de masă. A doua etapă a automatizării, spune autorul, va ascuți contradicțiile capitalismului și va încetini ritmul progresului tehnic.

■ Au meseriile și meseriașii o rațiune de a exista în economia modernă? Îndeplinesc ei o funcție utilă societății în epoca producției în serii foarte mari și a distribuției de masă? Acestea sînt întrebările la care încearcă să dea un răspuns culegerea de materiale apărută sub titlul **Meseriile în economia și societatea modernă** (Das Handwerk in der modernen Wirtschaft und Gesellschaft, Hans Hokmann Verlag, München 1966, 239 pag.). Se consideră că există anumite posibilități de aplicare a tehnicii moderne și în atelierele meșteșugărești, precum și a unor metode ale marketingului și calculării costurilor.

■ Conținutul principal al lucrării **Creșterea economică în R. S. Cehoslovacă** de J Goldmann și K. Kouba, apărută anul acesta în editura pragheză „Academia", este analiza factorilor care determină creșterea economică în condițiile specifice ale Cehoslovaciei, precum și legăturile dintre parametrii strategici ai modelului de creștere și cei ai modelului de funcționare a economiei socialiste, atunci cînd condițiile sînt în continuă schimbare. Autorii fac o aplicație statistică a modelului lui K. Kalecki, considerînd că tocmai acest model le va îngădui să stabilească un diagnostic mai profund al dezvoltării economice a Cehoslovaciei și a problemelor fundamentale ale economiei țării.

■ În Editura Științifică se află sub tipar lucrarea **Metode și modele ale cercetării operaționale,** în două volume, de A. Kaufmann, profesor de cercetare operațională la Institutul politehnic din Grenoble și la Școala de mine din Paris.

În ambele volume materialul este tratat în două părți distincte: prima parte prezintă metodele și modelele, aplicațiile lor practice, exemple numerice și unele procedee simple de rezolvare care solicită cunoștințe matematice elementare; a doua parte cuprinde o expunere a bazelor matematice ale metodelor și modelelor prezentate, folosindu-se cu toată rigurozitatea un aparat matematic de nivel superior. Primul volum tratează programarea liniară, fenomenele de așteptare, problemele de stocuri și de reînnoire a utilajelor cu aplicații practice la situații concrete din întreprinderi, iar volumul al doilea se ocupă de grafuri, programarea dinamică și jocurile de strategie.

MERCUR PRINTRE MUZE

VALOAREA FALSURILOR

UMORIȘTII americani din generația actuală cultivă în scrierile lor un personaj asupra căruia își exercită, după cît se pare cu o deosebită satisfacție, verva și sarcasmul. Este vorba de tipul miliardarului din Texas, stăpîn a numeroase sonde petrolifere, brutal și incult, exaltînd prin toți porii prostul gust, vulgaritatea, suficiența, aroganța. E parcă exact personajul la care s-o fi gîndit Caragiale atunci cînd afirma că „prostul dacă nu e fudul, n-are nici un haz". Cîte nu s-au mai scris despre palatele acestor magnați, monumente ale ignoranței triumfătoare, în care stilul corintian se împletește (să nu mai spunem cum!) cu cel japonez, în care lîngă un tablou de Rembrandt se găsesc reproduceri după comics-urile din ziare, în care pe o masă din marmură de Carara din salonul maur, tronează un vas de noapte din aur curat! Cîte nu s-au mai scris despre manierele lor, despre „cugetările" lor, despre „impresiile" lor din cursul călătoriilor în bătrîna Europă! Personajul a și intrat în folclor.

Din nenorocire, nu este vorba numai de un personaj literar, fictiv. Miliardarii petrolului texan există în realitate și-și manifestă prezența nu numai în viața economică, ci și în cea politică (ei l-au „inventat" pe sinistrul Mac Carthy), socială și chiar culturală a continentului american. Nu e de mirare deci că, atunci cînd unul dintre ei se compromite într-un fel sau altul, satisfacția publică să fie generală.

Este exact ce s-a întîmplat acum vreo două săptămîni, cînd un „boss" al petrolului din Texas, care se credea stăpînul uneia dintre cele mai valoroase colecții de artă din Statele Unite, colecție pe care a adunat-o cu prețul a multe milioane de dolari, a descoperit că **absolut toate** *cele 600 tablouri pe care le poseda și care purtau semnături ilustre (de la Caravaggio la Picasso și Braque) erau false. Falsuri se mai descoperă din cînd în cînd chiar în cele mai ilustre muzee, dar ca o întreagă galerie să fie formată numai din falsuri, e un lucru cu totul deosebit. De la Pacific la Atlantic și de la Atlantic mai departe, presa a consemnat neobișnuitul eveniment în texte perfid-îngrijorate sau de-a dreptul batjocoritoare, texte însoțite deseori de fotografia amăritului Haplea texan.*

Evenimentul a permis ziarelor să revină încă o dată (de fapt, tema nu părăsește niciodată coloanele presei occidentale) asupra amploarei excepționale pe care o cunoaște în zilele noastre falsificarea operelor de artă și comerțul cu asemenea falsuri.

În galeriile pariziene circulă o butadă vestită: „Dintre cele 3 000 tablouri pe care le-a pictat Corot, 10 000 se găsesc în America". Realitatea nu e departe de această glumă, mai ales că bunul Corot, suflet generos, nu ezita să-și pună semnătura pe pînze despre care știa foarte bine că nu le-a pictat, în scopul de a ajuta diferiți falsificatori necăjiți, ale căror lamentații îl înduioșaseră. Bineînțeles că o asemenea practică nu ușurează munca experților, chemați să dea certificate de autenticitate.

Istoria falsurilor cunoaște multe cazuri glorioase. La sfîrșitul secolului trecut, un anume Peter Thompson din Londra, pentru a evita complicațiile inutile, a renunțat de a mai imita maeștri cunoscuți și a inventat, pur și simplu, un pictor, John Eyre, care ar fi trăit în secolul al XVII-lea și căruia i-a confecționat și o biografie amănunțită și, desigur, cîteva „autoportrete".

Multe falsuri s-au dovedit atît de reușite, încît nici după identificarea lor, unele muzee nu s-au îndurat să le îndepărteze (așa a procedat, de pildă, Muzeul din Amsterdam cu trei pseudotablouri de Vermeer). Cînd în 1962 a fost arestat Jean-Pierre Schecroun, falsificatorul a peste optzeci de tablouri de Picasso, nici chiar marele pictor spaniol n-a putut să-și dea seama dacă unele pînze au fost pictate de el sau sînt niște falsuri. Într-o carte apărută în 1966 și intitulată „Afacerile cu opere de artă", criticul Robert Wraight afirmă că în momentul de față și în domeniul falsurilor, perioada artizanală a fost depășită și că azi funcționează o adevărată industrie de asemenea lucrări. Creația rămîne, fără îndoială, individuală, dar organizarea „producției" și vînzarea falsurilor au căpătat un caracter „industrial". Ceea ce este mai interesant e că, într-o anumită măsură, comerțul cu falsuri a ieșit din clandestinitate și a devenit oarecum semilegal. Valoarea operelor de artă a crescut în asemenea măsură în ultimii 20—30 de ani (de pildă, în ce privește postimpresioniștii creșterea este de 5 000 de procente), încît a apărut și o piață marginală; unii colecționari cumpără tablouri despre care știu că nu sînt autentice pentru că, **în general**, *tablourile sînt bine cotate, pentru funcția lor reprezentativă socială sau în speranța că impostura nu va deveni cunoscută tuturor. Chiar cea mai vestită casă de vînzări de tablouri din lume, Galeria Sotheby's din Londra, nu ezită să folosească anumite trucuri. Același Wraight, despre care am amintit mai sus, arată că dacă în catalog o operă este atribuită, de exemplu, lui Rubens, înseamnă doar că e pictată în stilul lui Rubens; dacă drept autor e indicat sir P. P. Rubens, înseamnă că provine din atelierul marelui pictor flamand și doar dacă are drept autor pe sir Peter Paul Rubens, este o operă autentică.*

Dar nu toți cumpărătorii cunosc aceste subtilități...

H. DONA

Înlocuirea monedelor și bancnotelor cu impulsuri electronice are loc într-o vreme în care operațiunile de plăți fără numerar prin cecuri, care în genere au făcut înainte ca economia Americii să funcționeze ireproșabil, s-au transformat într-un obstacol serios în calea dezvoltării eocnomiei naționale. În fiecare zi în S.U.A. se emit 70 milioane de cecuri, aceasta înseamnă peste 20 miliarde anual. Numai cheltuielile de înregistrare a acestor cecuri în comerțul bancar al Americii se cifrează la 3,3 miliarde dolari anual, și nu trebuie subapreciate nici cheltuielile globale ale circulației cecurilor. de la darea socotelilor pînă la plată, inclusiv cheltuielile poștale.

Desigur pentru serviciile lor de cecuri băncile încasează taxe și o dată cu dispariția cecurilor se pierd, de asemenea, aceste venituri. Această pierdere este însă compensată în mare parte prin economiile rezultate din reducerea personalului. În afară de aceasta, băncile vor putea practica în măsură și mai mare prestarea de servicii, dobîndind astfel noi surse de venituri. „First National City Bank" din New York, de pildă, a și făcut primul pas: ea a înființat un birou de voiaj, care nu numai că vinde clientului bilete de vapor și de avion, ci îi și oferă cecurile de voiaj ale băncii, fișa de credit „Carte Blanche" (la care banca participă cu 50%) și, dacă suma în numerar nu este suficientă pentru clientul dornic de călătorii, îi acordă imediat un credit. „Bank of California" nu numai că procedează la achitarea automată descrisă mai sus a cheltuielilor curente pentru deținătorul contului și înregistrează cîștigul lui în mod automat cu ajutorul benzilor magnetice, pe care le obține de la serviciile de salarii ale marilor întreprinderi, ci a introdus de pe acum și un serviciu electronic de investiții: ea transferă excedentele de cont asupra unui cont de economii, pentru care se calculează o dobîndă de 4%. Acum banca va constitui un fond propriu de investiții, care va fi oferit ca supliment sau alternativă la contul de economii.

Decontările electronice vor elimina, de asemenea, în afara numerarului și a cecurilor, fișa de credit — și vor introduce o nouă eră în sfera fișelor de credit. Acest paradox se explică prin faptul că fișele de credit astăzi în uz nu sînt adaptate necesităților electronicii și că numărul lor este exagerat.

Businessul cu fișele de credit, așa cum este practicat actualmente, necesită un volum prea mare de muncă. Întreprinderile care folosesc fișe de credit sînt nevoite să trieze notele de plată pe care le primesc din partea comerțului cu amănuntul și să efectueze cel puțin trei operații de înregistrare: să trimită totalul notei comerciantului cu amănuntul, să debiteze pe deținătorul fișei de credit cu aceasta, să-i transmită nota de plată și, după încasare, să-l crediteze din nou cu suma respectivă. În mod manifest viitorul aparține unei fișe de credit unitare, universal acceptate și utilizabile de către toate băncile. Aceasta face, firește, ca băncile să se încadreze în businessul cu fișele de credit. Primii pași pe această cale s-au și făcut. Fișa de credit „Carte Blanche" aparține în proporție de 50% băncii newyorkeze „First National City Bank", iar întreprinderea de fișe de credit „Diner's Club" administrează de pe acum în cadrul prestărilor de servicii fișele de credit a 40 de bănci.

Munca cu volumul cel mai mare ce trebuie încă prestată pentru înfăptuirea plăților electronice este instituirea unei rețele electronice de conexiuni care să efectueze în mod automat toate înregistrările de la o bancă la alta pe tot continentul, permițînd ca un negustor de produse alimentare din New York să poată accepta fișa de credit de la un cumpărător din San Francisco și ca o notă de plată pentru trei sticle vin și o cutie de bomboane să poată fi creditată numaidecît pe contul său bancar din New York și să fie scăzută imediat de pe contul bancar al clientului din San Francisco.

Experiența în acest domeniu este acumulată începînd din anul trecut de mica bancă „Bank of Delaware" din Wilmington, care în colaborare cu „AT și T", „IBM", cu firma de încălțăminte „Storm's Shoe Store" cu cele trei filiale ale sale și 200 de deținători de conturi, efectuează lucrări experimentale cu o fișă de credit electronică. Fișa fiecărui client poate fi identificată prin găuri ștanțate și la cumpărarea de încălțăminte vînzătorul o introduce cu o altă fișă, care identifică firma, într-un telefon special cu clape de apăsare, racordat la calculatorul băncii.

Vînzătorul formează numărul băncii, apoi suma notei de plată — și tranzacția este încheiată. Cumpărătorul și-a achitat pantofii în mod automat, deoarece de pe contul său nota de plată a fost scăzută și trecută în contul întreprinderii de încălțăminte.

Ce se întîmplă însă dacă el își pierde fișa? Atît de repede cît poate el însuși să facă cumpărătura, tot atît de repede o poate face orice client nepregătit și tot atît de repede poate să dea faliment deținătorul fișei. Acest pericol este preîntîmpinat astăzi prin „amprente sonore". Tot atît de unice ca amprentele digitale, tot atît de ireproductibile sînt, de asemenea, reprezentările electromagnetice ale vocii umane. Tribunalele americane le recunosc de pe acum, ca și amprentele digitale, drept dovadă incontestabilă de identificare. Societatea „American Telephone & Telegraph Co." este pe punctul de a emite fișe de credit dotate cu însemnări de imagini ale sunetului. Aceeași imagine a sunetului este înregistrată în calculatorul băncii pentru fiecare deținător de cont, și în felul acesta se poate proceda instantaneu prin telefon la verificarea identității.

Dacă, cu mici excepții — ca bacșișurile sau călătoriile cu tramvaiul sau taxiul — banii vor deveni în curînd inutili, cecurile vor beneficia de un termen de grație ceva mai lung. Nu orice medic sau avocat va avea în practica sa un calculator pentru casa de înregistrare și nu orice meseriaș.

● În cadrul tratativelor franco-sovietice care au avut loc la Moscova, părțile au examinat propunerile în vederea colaborării în domeniul industriei textile, de confecții, de tricotaje, de pielărie și încălțăminte, precum și în producția de utilaje pentru aceste ramuri, semnîndu-se un protocol în acest sens.

● Întreprinderea cehoslovacă „Skoda-Export" a încheiat un contract pentru livrarea către Canada a echipamentului industrial pentru construirea unei turnătorii.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Organizația de comerț exterior „Chemieanlagen-Export-Import" (R. D. Germană) a încheiat un acord cu privire la importul unei instalații pentru fabricarea cauciucului sintetic pe bază de cis-polibutadienă, care va fi livrată în colaborare de firma japoneză „Synthetic Rubber" și firma engleză „Vickers-Zimmer Ltd".

● La Helsinki a fost semnat un acord comercial pe anul 1967 între Finlanda și R. P. Chineză, care prevede sporirea în continuare a volumului schimbului de mărfuri dintre cele două țări.

● La Paris a fost semnat un acord pe termen de 5 ani între Franța și R. P. Polonă cu privire la colaborarea în domeniul energeticii, care prevede exploatarea, construirea și proiectarea în comun a unor centrale electrice și rețele energetice.

cFA BRĂILA

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE BRĂILA

produce:

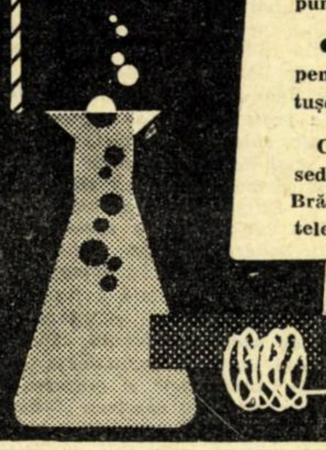

și livrează întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor economice de stat:

- Celofibră tip lînă pentru confecționat saltele, plăpumi, perne.
- Celofibră tip bumbac pentru tapițerie, saltele, căptușeli etc.

Comenzile se primesc la sediul unității, șos. Chișcani-Brăila, Serviciul desfacere, telefon 2955, interior 646.

COOP

Nu aruncați sticlele și borcanele goale!

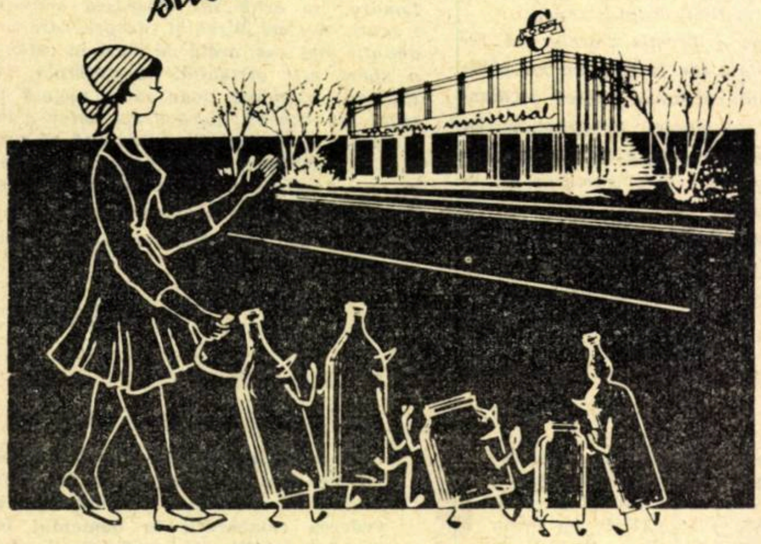

Cooperativele de consum CUMPĂRĂ de la dv. CU PLATA PE LOC orice cantități de sticle și borcane goale prin:

- toate magazinele care vînd produse alimentare;
- centrele speciale de achiziții de sticle și borcane;
- achizitori autorizați care se prezintă la domiciliu.

IMPORTANT!

Se cumpără sticle și borcane, atît de la populație, cît și de la instituții sau întreprinderi (spitale, creșe, cantine etc.).

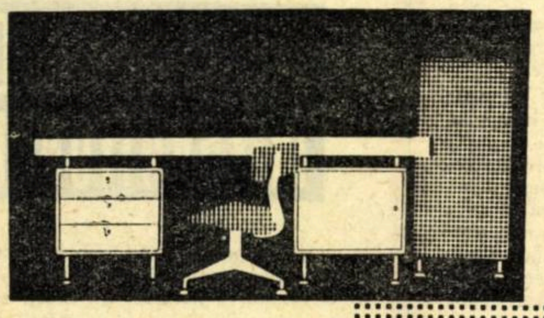

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ fără repartiție:

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine;
- dulapuri metalice pentru vestiare;
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă;
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine;
- scaune rotative de lucru.

---

combinatul chimico-metalurgic

GH. GHEORGHIU-DEJ BAIA MARE

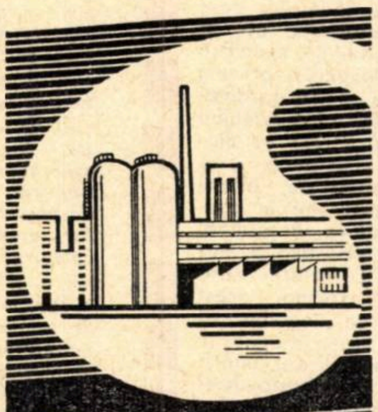

PRODUCE:

- metale neferoase
- pigmenți metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol

ÎNTREPRINDEREA

IPROFIL FOCȘANI

PRODUCE:

- un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" — adaptabil și la locuințe;
- etajere pentru cărți tip „703", demontabile.

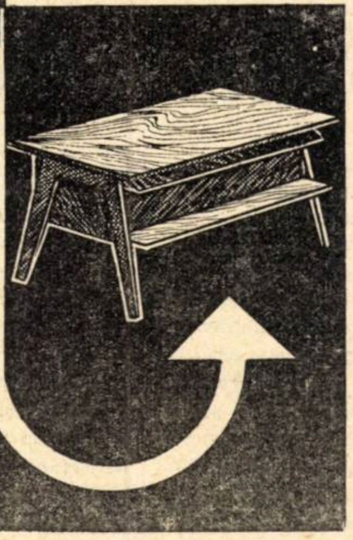

CIL Tg. JIU

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ:

- placaje din fag de diferite calități și dimensiuni;
- plăci aglomerate din amestec de esențe lemnoase;
- cherestea de fag;
- parchet de fag;
- scaune curbate, de bună calitate, în mărimi și forme diferite.

C.I.L.Tg. Jiu este construit și utilat după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

Bulevardul 1 Mai, nr. 234. Telefon 1920, Telex 0165.

---

combinatul „1 MAI" Satu Mare

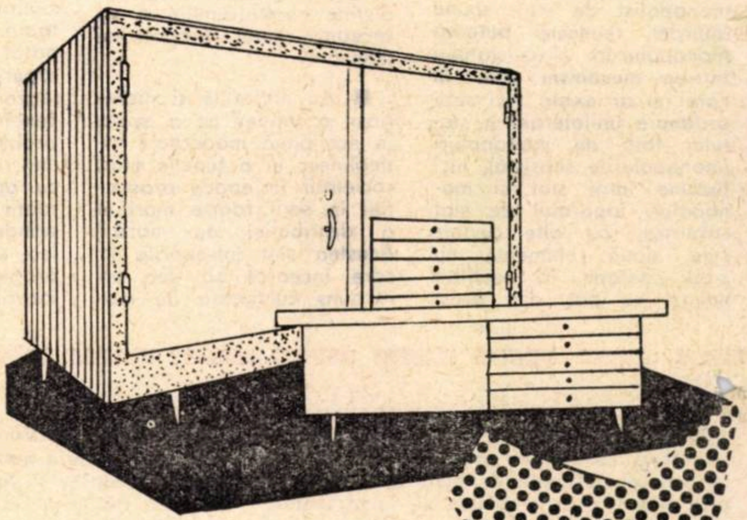

produce și livrează fără repartiție:
mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică etc.

- mese, dulapuri și nișe de laborator
- rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc.
- dulapuri metalice
- mobilier pentru birouri și vestiare.

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă întreprinderii

---

DECE-I SĂNĂTOS ȘI ROBUST COPILUL MEU

El mănîncă zilnic unt!

- Vitamina A+D
- Energie
- Valoare nutritivă

RUNDA KENNEDY — DUPĂ ACORDUL DE LA GENEVA

DEȘI de la 15 mai a.c., data încheierii „maratonului" rundei Kennedy (cum a fost denumită ultima fază a negocierilor) au trecut mai bine de două săptămîni, rezultatele acordului de principiu la care s-a ajuns, continuă să fie viu comentate în presa occidentală, atît din punctul de vedere al țărilor participante cît și din cel al țărilor în curs de dezvoltare. Multe dintre aceste comentarii conchid cu afirmația că acordul de la Geneva trebuie considerat drept un succes al liberalizării comerțului mondial; altele însă, pornind de la o perspectivă pe termen mai lung a rezultatelor negocierilor, ajung la concluzia că acordul obținut în cadrul rundei Kennedy, constituie „cea mai obositoare dozare a compromisurilor": 54 de țări protagoniste (sau cvasi protagoniste), au negociat (după aprecierea revistei italiene MONDO ECONOMICO), pornind de la o propunere inițială a unor reduceri lineare de 50% a tarifelor vamale, pentru a ajunge la „un sistem de acorduri mai puțin articulat (și mai modest), acceptat poate mai de grabă dintr-o oboseală a negocierilor și imposibilitatea unei rupturi, decît dintr-o convergență a convingerilor".

Diferite sînt și opiniile în legătură cu posibilitățile pe care le creează acordul pentru țările în curs de dezvoltare.

Redăm mai jos cîteva opinii reflectate în diferite organe de presă sau reviste de specialitate.

L'EXPRESS

CEA MAI IMPORTANTĂ REDUCERE VAMALĂ

„LA Washington ca și la Paris, la Londra, Bonn, Roma sau Stockholm, în toate capitalele occidentale, noutatea încheierii rundei Kennedy a fost primită cu o «foarte vie satisfacție». Reușita rundei Kennedy a pus capăt celor patru ani de negocieri și a operat cea mai importantă reducere vamală din istoria comerțului mondial.

Era la ora 22 a zilei de 15 mai cînd delegații principalelor puteri interesate în negocierile tarifare de la Geneva, au ieșit «extenuați dar mulțumiți», potrivit expresiei d-lui Jean Rey... Cu cîteva zile înainte, se prevăzuse chiar catastrofa. Dl. Rey, reprezentantul unic al Pieței Comune, se lovea în mod constant de dl. William Matson Roth și de Michael Blumenthal, șefii delegației americane. Dl. Roth amenința cu plecarea și trîntirea ușii iar dl. Rey nu voia să facă concesii. Acest dialog americano-european amenința să ia o întorsătură proastă. Doi oameni însă l-au înțeles: Eric Wyndham White, directorul general al G.A.T.T. care a multiplicat propunerile de compromis și dl. Nils Montan, șeful delegației țărilor scandinave, care a reușit să convingă pe dl. Roth să rămînă la Geneva «pînă la sfîrșit». În ciuda crizei declanșate, dl. Montan a luat inițiativa invitării lui Roth și Rey la un dejun, care va rămîne celebru în analele negocierilor internaționale...

Astăzi, cele 54 de țări care au participat la negocieri își fac bilanțurile. Drepturile vamale asupra a 6300 de produse sînt reduse în medie cu circa 36%, 80% din comerțul mondial dintre țările participante urmînd a beneficia de pe urma acestor negocieri (în valoare de 200 miliarde de franci).

Asupra anumitor produse, reducerile vamale ating obiectivele inițiale ale rundei Kennedy, adică 50%, cum este cazul automobilelor, produselor industriei mecanice și ale produselor chimice, cu condiția ca pentru acestea din urmă, americanii să pună capăt anumitor obstacole netarifare.

Consumatorul francez va plăti deci mai ieftin ceasurile elvețiene, brînzeturile daneze sau automobilele americane. Dar aceste scăderi nu vor fi prea spectaculoase..."

Referindu-se în continuare la faptul că reducerile vamale vor fi etalate pe o perioadă de cinci ani și că dreptul vamal este prelevat asupra prețului cu ridicata al unui produs, revista conchide că de fapt, în cazul automobilelor, de exemplu, practic aceste drepturi s-ar traduce după această perioadă, printr-o scădere de numai 5%.

„Experții așteaptă însă în continuare de la concesiile tarifare, o creștere anuală a comerțului mondial de 15 miliarde de franci (adică 10% din totalul său actual). «Aceasta va fi suficient, afirmă americanii, pentru a îndepărta lumea de protecționismul care a dus la marea criză din 1929». (22—28 mai 1967).

LA VIE FRANÇAISE

INVINGĂTOR: COMERȚUL INTERNAȚIONAL

POTRIVIT aprecierilor săptămînalului francez, învingătorul la Geneva este **comerțul internațional.**

„De acum în cinci ani, — subliniază ziarul — barierele vamale ale principalelor țări industriale ale lumii fiind dărîmate, prin «breșele» acestora un flux crescînd de mărfuri va pătrunde pe piețele mondiale". *Să nu uităm însă că din comerțul internațional fac parte și relațiile comerciale cu țările care nu sînt membre ale G.A.T.T. și că pentru acestea importante bariere vamale și restricții rămîn încă de biruit.*

„Marii beneficiari ai acestei stări de fapt — preconizează mai departe ziarul — vor fi consumatorii. Nu numai pentru că reducerea tarifelor vamale va genera o reducere a prețurilor cu 1—2% anual, ceea ce este puțin; ci mai ales pentru că acordul de la Geneva, intensificînd concurența internațională, va obliga pe industriași să investească mai mult, să producă mai bine și să vîndă mai ieftin.

Statele înseși vor trebui să tragă concluziile logice de apariție a unei interdependențe crescînde între marile zone comerciale. Nu se va mai pune problema de a fi rivale, ci partenere.

Pe de altă parte, țările în curs de dezvoltare își vor vedea ușurate vînzările produselor lor și accelerată dezvoltarea...

Printr-o schimbare de opinie de ultim minut, Statele Unite au anunțat că la cererea țărilor slab dezvoltate, ele vor accepta să facă aplicabile imediat toate reducerile stabilite în favoarea lumii a treia, dacă Anglia și C.E.E. vor proceda la fel...

În rezumat — conchide comentariul — acordul de la Geneva reprezintă o importantă ruptură cu trecutul protecționist al statelor. Dar nu totul a fost soluționat...".

(19 mai 1967).

The Economist

„O AFACERE A CELOR BOGAȚI"

APRECIIND ca pozitive rezultatele negocierilor de la Geneva, sub titlul de mai sus, revista în numărul său din 20—26 mai, consideră că în realitate rezultatele obținute sînt profitabile în principal țărilor industrializate.

„În urma negocierilor, toate nivelurile vamale au scăzut pînă la punctul la care, reducerile vamale pentru cele mai multe dar nu pentru toate produsele industriale, ar trebui de acum înainte să înceteze să mai conteze ca niște bariere formidabile în calea vînzărilor peste frontiere. În general, aceasta este tot ce știm sigur. Amănunte cu privire la mărfurile propriu-zise, ele se vor lămuri în următoarele șase săptămîni (ca și amănuntele cu privire la concesiile ce nu vor fi făcute). Dar, cel puțin unele dintre concesiile sau neconcesiile din domeniul profilurilor tarifare, atît în Anglia și cu atît mai mult în S.U.A., au fost deja stabi-

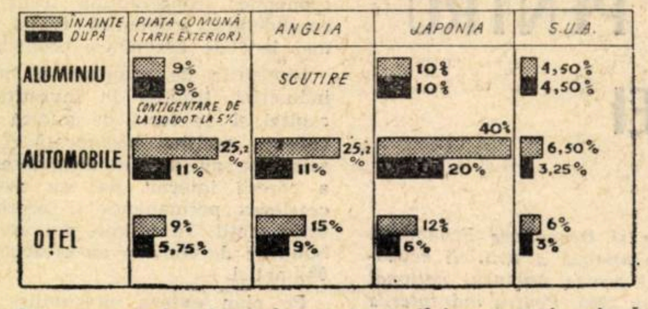

Cîteva exemple de reducere a tarifelor vamale după acordul de la Geneva

lite la Geneva. De exemplu Anglia, își va înjumătăți tarifele sale cu privire la bunurile instrumentale științifice, care în prezent sînt de peste 30%. Statele Unite vor face reduceri la produsele chimice-cheie dacă, așa cum rezultă din tacticile lor de negociere folosite în ultimele ore la Geneva, președintele Johnson va convinge Congresul să desființeze regulile lui American, Selling Price...".

Unii au argumentat că în sine, succesul total al rundei (dacă supraviețuiește săptămînilor care urmează), va slăbi atracțiile economice ale blocurilor comerciale existente și viitoare. Tariful comun extern al «celor șase» este un exemplu; deja coborît, el va fi acum în mod drastic redus cu circa 8—10% la cele mai multe dintre produsele industriale. Atracția pentru Anglia de a adera la Piața Comună, rămîne în ceea ce privește perspectivele economice pe care i le oferă, mai îndepărtată. Este adevărat însă că succesul negocierilor înseamnă totuși ceva în calmarea dezamăgirii sale față de veto-ul francez...

Pare probabil ca runda Kennedy să fie ultima dintre marile reduceri tarifare din cauză că, în parte, tarifele sînt în prezent atît de scăzute și, de asemenea, pentru că — și de aceea rămîn blocurile comerciale atît de importante — țările industriale își află mijloacele lor de protecție comercială în bariere netarifare. Importanța economică a barierelor de acest fel, este unul din factorii cei mai dezamăgitori care au rezultat în ultimul din cei patru ani, cît a durat runda Kennedy: cote; jungle administrative folosite în mod intenționat ca un zid în fața importurilor; impozitele indirecte și contribuții de genul taxelor de transport care sînt în mod efectiv discriminatorii față de produsele altor țări; contribuții variabile. O examinare a acestora ar fi mai spinoasă chiar decît cei patru ani de discuții la Geneva. De aceea, o asemenea armonizare este foarte puțin probabil să se producă în curînd. Și pînă nu va avea loc această nouă rundă, succesul rundei Kennedy în prevenirea măsurilor protecționiste, va fi la cel mai înalt nivel-parțial".

LES ECHOS

PENTRU ȚĂRILE IN CURS DE DEZVOLTARE, ESENȚIALUL RĂMINE DE FĂCUT

DACĂ pentru țările industrializate, confruntările de la Geneva s-au soldat cu un bilanț pozitiv, pentru cele în curs de dezvoltare, — ale căror revendicări au fost luate în discuție în zilele imediat următoare încheierii negocierilor de principiu — după părerea comentatorilor multe dintre doleanțele acestora au rămas, și poate vor mai rămîne, nesatisfăcute.

„În declarația sa făcută în noaptea de 15 mai, imediat după acordul de principiu asupra punctelor critice ale rundei Kennedy, între principalele delegații prezente, Wydham White, directorul G.A.T.T., — remarca ziarul —, a recunoscut că pentru țările în curs de dezvoltare esențialul rămîne încă de făcut în cadrul rundei... Țările în curs de dezvoltare doresc să beneficieze, în măsura în care le interesează, de toate concesiile care sînt pe cale de a și le face în cadrul rundei Kennedy țările mari industriale..."

Referindu-se la problema mărfurilor de artizanat pe care țările terțe doresc să le desfacă pe piață, ziarul constată că această revendicare n-a fost satisfăcută pînă în prezent.

„O altă revendicare pare, de asemenea, compromisă. Țările slab dezvoltate au cerut țărilor industrializate să nu includă pe listele lor de excepții produsele pe care ele ar putea să le exporte. Asupra acestui punct însă, ele n-au obținut satisfacție... Totuși, altă revendicare a acestor țări ar putea avea o soartă mai bună în zilele care urmează. Este vorba de aceea în care s-ar putea obține ca, pentru anumite produse, scăderea drepturilor vamale cu 50% (prevăzută de runda Kennedy) să nu fie etalată pe 5 ani, ci să se aplice o singură dată... Rămîne de precizat asupra căror produse anume ea se va aplica...

De asemenea, o altă cerere a țărilor în curs de dezvoltare, prezintă o mare complexitate în sensul că ea opune adesea aceste țări altora (în problema produselor tropicale n.r.). Astfel, țările latino-americane solicită ca țările industriale să aplice drepturi vamale minime sau chiar nule importului de produse tropicale. Dar țările africane producătoare de cafea (cum e Coasta de Fildeș) nu le-au susținut, date fiind preferințele de care ele beneficiază pentru exporturile lor către Piața Comună, aceasta acordînd un regim preferențial și țărilor sud-americane (ca Brazilia).

Există, de asemenea, dificultăți pentru preferințele acordate de Anglia țărilor Commonwealth-ului...

Toate aceste probleme, după cum se poate constata, sînt destul de complicate. Și este cu totul improbabil ca ele să fie rezolvate înainte de sfîrșitul negocierilor rundei Kennedy, la 30 iunie". *(19 mai 1967).*

THE TIMES

AVANTAJE PENTRU INDUSTRIA BRITANICĂ

„Sir Richard Powell din Ministerul Comerțului, conducătorul delegației engleze la negocierile rundei Kennedy a spus că, pe cît se poate calcula, Anglia va obține reduceri în tarifele sale cu Piața Comună în proporție de 37%, cu S.U.A. în proporție de 38%, iar cu Japonia, de 33%. «Avantajele pentru industria britanică sînt mult mai mari decît oricare dintre cele ce i s-au prezentat vreodată». El a adăugat că Anglia a trebuit desigur să plătească un preț substanțial în schimb, atît în reducerea propriilor sale tarife, cît și în acordul cu privire la cereale, care a ridicat prețul minim al grîului. Dar, în actuala situație a comerțului mondial, —a subliniat Sir Richard Powell — «nu văd de ce acest fapt ar trebui să ridice prețurile împotriva noastră». Anglia va contribui, de asemenea, cu 5% la costul programului de ajutor alimentar de 4,5 milioane tone, consimțit pentru țările în curs de dezvoltare...". *(16 mai 1967).*

CORESPONDENȚĂ DIN PRAGA

INDUSTRIA CEHOSLOVACĂ A CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI ȘI STRUCTURA EI

Josef VLCEK
redactor șef al revistei „Hospodarské noviny"

IN R.S. CEHOSLOVACĂ un grup de specialiști lucrează de mai mult timp asupra unui important studiu-program care poate fi numit pe scurt „Poziția, rolul și orientarea construcțiilor de mașini în economia de miine a țării". Structura optimă a acestei ramuri, una dintre cele mai importante și mai mari ale economiei naționale a R. S. Cehoslovace, pentru care studiul amintit urmează să creeze premisele organizatorice, constituie o necesitate vitală in vederea asigurării progresului continuu al economiei cehoslovace și reprezintă astfel problema ei numărul unu.

În anii trecuți în construcția de mașini s-au făcut investiții de miliarde ; in prezent lucrează aici (inclusiv metalurgia) peste un milion de oameni. Construcția de mașini reprezintă ea singură aproximativ o treime din intreaga producție industrială, iar împreună cu metalurgia — peste 40%. Totodată industria constructoare de mașini este cel mai mare exportator al R. S. Cehoslovace.

Importanța ponderii construcțiilor de mașini în producția industrială determină relații foarte complexe în economia națională și ridică numeroase probleme in fața factorilor săi de conducere. Situația se complică și prin faptul că R.S. Cehoslovacă produce 80% din sortimentul mondial al producției industriei constructoare de mașini. O gamă atit de vastă de produse, firește, nu se poate menține mult timp la un nivel tehnic ridicat. Se pune deci problema de a se limita sortimentele și a se deschide drumul unei dezvoltări mai accelerate a acelei producții de mașini și utilaje moderne pentru care R.S. Cehoslovacă are cele mai bune condiții. Din unele considerente preliminare reiese, că R.S.C.S. va trebui să modifice structura producției la cel puțin 170 de categorii de produse ale construcției de mașini.

Dacă luăm ca bază anul 1965, în anul 1970 producția va fi redusă la 17 categorii, la 21 categorii se va menține la același nivel sau va crește ușor, la 53 va crește cu aproximativ jumătate, la 54 va crește cu 100% și la 26 va crește cu peste 100%. Aceste schimbări vor contribui totodată la mărirea ponderii exportului în producția industriei constructoare de mașini de la 18%, cît a reprezentat in 1965, la 21% în 1970.

În cadrul acestor schimbări va crește substanțial in primul rind ponderea acelor categorii de produse care sint purtătoare ale progresului tehnic în însăși construcția de mașini. Ca exemplu menționăm citeva categorii de acest fel :

	indicele de creștere a producției ; 1970/1965
transformatoare de forță (cu semiconductori)	1170%
elemente cu semiconductori pentru curenți slabi	529%
elemente pentru radiocomunicații și televiziune industrială	327%
piese și ansamble electronice	188%
aparte pentru reglare și conducere automată și tehnică de calcul	190%
elemente hidraulice	161%

Va crește, deasemenea, ponderea altor produse, cum ar fi :

	indicele de creștere a producției ; 1970/1965
mașini și utilaje pentru industria textilă și a confecției, de pielărie și încălțăminte	193%
mașini pentru lucrări de terasamente și construcții rutiere, autocamioane și tramvaie	181%
turbine cu gaze	285%
mașini și utilaje pentru prelucrarea cauciucului și a maselor plastice	196%

Printre produsele a căror producție se va limita figurează mai ales unele utilaje destinate industriilor chimice și alimentare, unele mașini rutiere și de construcții, aparate de radio etc. ; deci, în general produsele, pentru care industria R. S. Cehoslovace nu are condiții să atingă sau să se mențină la nivel mondial.

Printre așa-zisele categorii-cheie ale industriei constructoare de mașini din R.S. Cehoslovacă (destinate consumului intern și exportului), urmează să figureze potrivit considerațiunilor de pină acum, în special următoarele produse :

— utilaj energetic pentru centrale atomoelectrice,

— electronica

— dispozitive de automatizare și de reglare

— tehnică sanitară.

— elemente pneumatice și hidraulice

— unele utilaje pentru industria chimică

— instalații tehnologice pentru industria constructoare de mașini proprie.

— instalații tehnologice pentru produse biologice (furaje și proteine din țiței)

— utilaje pentru construcții și ceramică

— echipament pentru transportul interuzinal

— utilaj pentru tehnica de calcul și organizare

— utilaj pentru prestări de servicii

În cadrul acestor grupe de produse s-a și ajuns la unele precizări. Astfel, de pildă, pină în anul 1970 urmează să crească anual cu 8—12% producția de utilaje, mașini și aparate destinate industriilor textile, de confecții, de încălțăminte și pielărie, precum și producția de utilaje pentru industria constructoare de mașini, producția de autocamioane și autobuze, a unor mașini pentru construcții și a utilajului pentru transport. Producția de utilaj pentru industria energetică, pentru industriile chimică, de cauciuc și alimentară, pentru radiocomunicații, televiziune industrială, producția de tractoare și de mașini agricole urmează să crească cu 6—10% anual. O creștere substanțială se urmărește in producția de aparate de măsură și control și pentru tehnica de calcul, in producția de piese electronice, cabluri, armături, rulmenți, pompe etc.

În ceea ce privește produsele industriei constructoare de mașini destinate consumului, se prevede ca intre anii 1966—1970 să se realizeze la aceste produse, comparativ cu anii 1960—1965, următorul volum de vinzări :

Produs	Vinzări 1961—1965	Vinzări 1966—1970	Gradul de inzestrare (a 100 de familii) în 1970
autoturisme	141 000	360 000	16,4
vehicule pentru o singură pistă	529 400	400 000	35,4
televizoare	1 481 000	1 400 000	74.0
aparate radio	1 528 000	1 850 000	113,0
magnetofoane	180 000	260 000	10,0
frigidere	927 000	1 500 000	61,0
mașini de spălat	784 000	900 000	75,0
mașini de cusut	299 000	334 000	65,4

Nu este un secret că modificarea prevăzută a structurii construcției de mașini cehoslovace va fi deosebit de dificilă. În unele cazuri va fi nevoie să întreprindem măsuri relativ radicale. Ea este însă necesară pentru ca industria constructoare de mașini a R.S. Cehoslovace să poată ține pasul cu cerințele competitivității pe piața mondială și să contribuie la ridicarea nivelului tehnic al economiei noastre naționale.

OLANDA: PREOCUPĂRI PENTRU REDRESAREA ECONOMIEI

LA mijlocul lunii mai, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (O.C.D.E.), din care face parte Olanda, a publicat o analiză a politicii economice a acestei țări. Experții O.C.D.E. se așteaptă ca anul acesta produsul național brut să crească în Olanda numai cu 1%, față de circa 4% în 1966. Pentru îndreptarea situației se recomandă, înainte de toate, măsuri de stimulare a cererii, pornindu-se de la ideea că există destule capacități de producție nefolosite și rezerve de forță de muncă (un șomaj de 2%).

TARĂ mică, dar cu o economie dezvoltată, Olanda — căreia ii revin mai puțin de 0,4% din populația globului — contribuie cu circa 1,1% la producția industrială a lumii capitaliste și cu peste 4% la comerțul mondial capitalist. Deși lipsită, in general, de resurse naturale proprii (cu excepția gazului metan), industria olandeză s-a dezvoltat considerabil în întreaga perioadă postbelică ; aceasta, datorită atit orientării exportului de capital intr-o măsură însemnată în ramurile producătoare de materii prime dintr-o serie de țări in curs de dezvoltare, cît și unor factori interni, cum ar fi — pînă nu de mult — costul relativ mai scăzut al forței de muncă ș.a.

Piața externă și structura economiei

INDUSTRIA deține un loc de frunte în cadrul economiei olandeze ; în prezent ea contribuie cu 41,2% la formarea produsului intern brut, depășind din acest punct de vedere alte țări vest-europene dezvoltate, cum sint : Danemarca (40,6%), Italia (39.5%), Norvegia (38,9%) ș.a.

Industria olandeză oferă un tablou pregnant al specializării ; patru-cincimi din cifra de afaceri globală a industriei revin unui număr de patru ramuri și anume : producția de mașini-unelte (care deține 29% din întreaga cifră de afaceri si foloseste peste 35% din forța de muncă industrială), industria alimentară (de asemenea, 29%), industria chimică (14%) și industria textilă (8%).

O susținută activitate de investiții a avut drept rezultat nu numai creșterea neîntreruptă a producției industriale, ci și crearea de noi ramuri de producție, modernizarea proceselor industriale și, în ultimă instanță, creșterea contribuției industriei la dezvoltarea generală a economiei. Un factor important pentru menținerea competitivității industriei olandeze pe piața mondială îl constituie gradul înalt de concentrare a producției și a capitalului intr-o serie de ramuri. Astfel, printre primele 200 de societăți din lumea capitalistă (exclusiv S.U.A.), clasificate după cifra lor de afaceri din 1965, pe locul 1 și 2 se situează companiile anglo-olandeze Royal Dutch-Shell (7.2 miliarde dolari) și Unilever (5,1 miliarde) — specializate îndeosebi în petrol-chimie și, respectiv, în produse alimentare, hîrtie și chimie, iar pe locul 7 societatea Philips (2,1 miliarde dolari), profilată în special pe aparatură electronică.

Agricultura Olandei, deși nu deține decît o pondere de 8.3% în produsul intern brut, joacă un rol important în economia țării, inclusiv prin participarea la export (aproximativ 1/3 din totalul acestuia). Caracteristică pentru agricultura olandeză este cultivarea intensivă a pămintului, randamentul la hectar fiind printre cele mai ridicate din lume (în 1965, randamentul mediu a fost la griu de 43,6 q/ha, la secară 25.5 q/ha, la cartofi 263 q/ha, iar la sfecla de zahăr 394 q/ha etc.). În ceea ce privește valoarea producției, pe primul plan se situează sectorul zootehnic, caracterizat prin productivitatea ridicată a animalelor (producția medie de lapte pe o vacă a fost, în 1964, de 4 177 litri), precum și prin valorificarea la nivel superior a produselor animale.

Comerțul exterior constituie un element esențial al vieții economice din mai multe motive : insuficiența resurselor naturale proprii ; producția agricolă bogată ; poziția geografică a Olandei, care oferă condiții pentru un însemnat comerț de tranzit. Toate acestea influențează, la rîndul lor, asupra structurii atît a exportului, cît și a importului, aproape jumătate din valoarea acestuia revenind mașinilor (24.8%) și materiilor prime destinate industriei (21,5%). Schimburile comerciale externe ale Olandei se încheie în ultimii ani cu deficite de ordinul a 4—4,5 miliarde florini. De semnalat că deficitele provin în cea mai mare parte din tranzacțiile cu partenerii Olandei din Piața Comună și cu S.U.A. Comerțul intracomunitar s-a soldat pentru Olanda în 1966 (11 luni) cu un deficit de 1,9 miliarde florini, aproximativ 2/5 din deficitul total.

„Surmenaj economic"

DINAMICA cifrelor din tabel ilustrează într-o anumită măsură dificultățile intîmpinate în ultimii ani — și in special in 1966 — de economia olandeză. Într-adevăr, anul 1966 este apreciat în presa de specialitate drept un an de „surmenaj economic", reprezentind tranziția de la o conjunctură economică inaltă la un ritm mai lent de dezvoltare economică.

Eforturile de echipare și modernizare a industriei, traduse în investiții masive de capital și de forță de muncă in anii precedenți, politica promovată in domeniul salariilor au dus la extinderea importantă a cererii interne, dar au avut ca revers creșterea permanentă și accelerată a costului vieții. În ultimii doi ani prețurile la bunurile de consum au crescut în medie cu 6% anual.

Pe plan extern, presiunile inflaționiste s-au reflectat în creșterea prețurilor produselor exportate, ceea ce a micșorat capacitatea de concurență a Olandei pe piața mondială. Situația inflaționistă a accentuat dezechilibrul schimburilor (exporturile au acoperit în 1966 importurile în proporție de 84.2% față de 85,7% în anul 1965) și a contribuit la deteriorarea balanței plăților curente (un deficit de 830 milioane florini în 1966, față de un excedent de 60 milioane florini în 1965). De altfel, un studiu mai vechi asupra economiei olandeze, elaborat de O.C.D.E. în iulie 1966, consemna accentuarea fenomenelor inflaționiste și insista asupra necesității unei politici bugetare mai stricte, cu scopul de a reechilibra economia țării.

Măsurile adoptate în cursul anului 1966, printre care blocarea provizorie a salariilor, stabilirea unui anumit control asupra prețurilor și decalarea în timp a unor investiții publice, nu au avut efectul scontat. Este adevărat că, în urma aplicării măsurilor de restringere a creditelor, menite să combată tendințele inflaționiste, a rezultat o incetinire a ritmului investițiilor, acestea crescind în anul 1966 doar cu 9%, față de 12% in 1965 și 25% în 1964.

Urmărind, concomitent, echilibrarea balanței comerciale externe, guvernul olandez a luat măsuri pentru promovarea exportului și pentru restringerea indirectă a importului prin limitarea strictă a creditelor autorizate de bănci in acest scop. În condițiile slăbirii conjuncturii în țările vest-europene, iar in cadrul Pieței Comune in special in R.F.G., care este principalul partener comercial al Olandei (revenindu-i un sfert din volumul total al comerțului aces-

Evoluția economiei olandeze în anii 1964—1966

	1964	1965	1966 *)
Produsul național brut pe locuitor (în dolari)	1390	1550	1693
Producția industrială (creșterea în %, față de anul precedent)	9,5	6	5
Producția pe locuitor :			
— gaze naturale (m^3)			271
— electricitate (KWh)			2032
— oțel (kg)			268
Exportul pe locuitor (în dolari)	479	520	542
Importul pe locuitor (în dolari)	582	608	644
Șomeri (mii persoane)	30	35	85

*) Cifre preliminare.
Sursa : O.E.C.D. — Observer, februarie 1967 și U. N. Monthly Bulletin of Statistics, martie 1967.

După Conferinţa de la Roma

ÎN ANTICAMERA PIEŢEI COMUNE

REUNIUNEA jubiliară la nivel înalt a celor şase ţări membre ale Pieţei Comune, de la începutul săptăminii acesteia, s-a încheiat printr-o nouă aminare a problemelor spinoase. „Conferinţa... a adus chiar mai puţine rezultate decit se aşteptau observatorii cei mai sceptici", scria la 31 mai ziarul LE FIGARO.

Printre obiectivele sesiunii figurau, alături de candidatura Angliei, consacrarea fuziunii celor trei comisii executive (a Pieţei Comune, Euratomului şi C.E.C.O.) care urmează să intre în vigoare la 1 iulie 1967, precum şi problema relaţiilor Est-Vest.

O decizie s-a adoptat numai în problema fuziunii executivelor, iar in ceea ce priveşte cererea de aderare a Angliei ea va fi discutată la o nouă sesiune ministerială în 6 iunie. După cum remarcau însă observatorii, această sesiune va fi „fără obiect", neputîndu-se lua nici o hotărire, anterioară discuţiilor intre premierul Wilson şi generalul de Gaulle, care vor incepe la Paris la 19 iunie. Se consideră că in acest mod partea franceză ar fi exercitat in fapt „un veto inmănuşat" (Agenţia REUTER), îngheţînd discuţiile pe această temă in cadrul Pieţei Comune cel puţin pînă la toamnă, cind s-ar putea găsi noi argumente împotriva inceperii unor negocieri.

Fără a constitui obiectul vreunei hotăriri, utilitatea lărgirii relaţiilor economice cu ţările socialiste a fost evocată atit în discursul premierului italian Aldo Moro, cit tice intre „cei şase", preşedintele de Gaulle

Poziţia Franţei s-a dovedit consecventă şi in problemele unificării politice care, in concepţia promotorilor integrării, urma să fie urnită din loc cu prilejul reuniunii jubiliare. Acceptînd propunerea cancelarului vest-german Kiesinger, ca în anul acesta să aibă loc o nouă reuniune la nivel inalt care să discute organizarea cooperării politice între „cei şase", preşedintele de Gaulle şi-a reafirmat poziţia sa anterioară, şi anume: cooperarea politică în limite care să nu lezeze drepturile suverane ale statelor membre.

Şi de această dată, preşedintele de Gaulle a invocat argumentul că lărgirea Comunităţii prin acceptarea Angliei şi eventual a altor ţări ar crea pericolul diluării ei, ar face ca Piaţa Comună să piardă coeziunea obţinută atit de greu şi ar pune sub semnul întrebării stabilitatea întregului edificiu. Un argument important in acest sens constituie pentru Franţa „relaţiile speciale" ale Angliei cu S.U.A., fapt care, după opinia preşedintelui de Gaulle, ar împiedica Piaţa Comună să acţioneze in viitor ca o forţă independentă pe plan politic. Această presupunere a fost, de altfel, confirmată indirect de reacţia negativă a cercurilor politice americane în faţa condiţiilor formulate de preşedintele de Gaulle pentru aderarea Angliei.

Poziţia reprezentanţilor altor ţări membre ale Pieţei Comune are un caracter nuanţat. Pierre Harmel, ministrul de externe belgian, considera — intr-un interviu acordat revistei franceze L'EXPRESS — că, prin prezentarea cererii sale, „Anglia a optat. Ea doreşte să adere la Piaţa Comună şi nu s-o golească de conţinut...". Atit ministrul de externe belgian, cit şi ministrul olandez pentru afacerile economice — Leo de Block, susţin că pe plan economic „cei şase" nu vor putea contrabalansa puterea Statelor Unite dacă nu-şi vor alătura şi Anglia. „Decalajul dintre Europa şi S.U.A. nu incetează să crească. Eu nu cred că vom reuşi să reducem acest decalaj fără Anglia", spunea ministrul olandez. O poziţie favorabilă aderării Angliei a fost adoptată şi de premierul italian, in discursul menţionat mai sus.

În Anglia, starea de spirit procomunitară, predominantă în cercuri destul de largi înaintea conferinţei preşedintelui de Gaulle, pare să slăbească. Un sondaj al opiniei publice arăta că la sfirşitul lunii mai numai 37% din englezi mai erau favorabili intrării în Piaţa Comună, în timp ce cu 6 luni în urmă proporţia acestora fusese de 66%.

Opinia franceză nu este nicidecum unanimă în privinţa răspunsului care trebuie dat Angliei; de pildă, fostul ministru de finanţe Giscard d'Estaing consideră că, deşi există dificultăţi in calea aderării, ele pot fi rezolvate, iar unul dintre liderii opoziţiei franceze — François Mitterand se pronunţă de fapt in favoarea aderării Angliei, sub rezerva respectării prevederilor Tratatului de la Roma şi acordării unor menajamente temporare Angliei. Publicaţiile britanice prointegraţioniste işi exprimă totuşi speranţa că cererea Angliei de a adera la Piaţa Comună va primi în perspectivă o rezolvare favorabilă. Iar in aşteptarea acestei perspective Anglia ar trebui să ia o serie de măsuri vizind apropierea de politica comunitară în domeniile esenţiale. Astfel, revista ECONOMIST cere ca guvernul să incurajeze creşterea producţiei agricole interne pentru a evita in viitor un import masiv de cereale care, in baza stipulărilor actuale ale politicii comunitare, ar duce la situaţia că vărsămintele engleze la Fondul Agricol European ar depăşi contribuţia celorlalte ţări membre, luate la un loc. Se propune, de asemenea, trecerea la sistemul unitar de impunere indirectă ce va fi adoptat in curind in Piaţa Comună, o devalorizare a lirei care ar spori competitivitatea exporturilor britanice, precum şi un aranjament internaţional in problemele monetare care ar reduce dificultăţile lirei ca monedă de rezervă.

Majoritatea observatorilor din capitala Angliei consideră că premierul Wilson ar putea veni cu noi propuneri la intilnirea din 19 iunie. În ciuda discreţiei oficiale in acest sens, in cercurile in general bine informate se apreciază — după cum arăta Agenţia FRANCE PRESSE — că „n-ar fi exclusă o ofertă britanică în legătură cu rolul lirei sterline", in sensul renunţării la funcţia internaţională a acesteia in favoarea creării unei monede de rezervă europene.

În orice caz, predomină opinia că după o „trecere spectaculoasă a Rubiconului" in faţa Angliei se profilează perspectiva unei îndelungate perioade de anticameră la uşa Pieţei Comune.

N. POPOV
I. VIANU

---

teia), se depun eforturi pentru descoperirea de noi debuşee pe alte continente, in special în ţările in curs de dezvoltare din America Latină şi Africa.

Este semnificativă in acest sens expunerea făcută in octombrie 1966, la Amsterdam, de dl. Udink, director general al Camerei de Comerţ a Olandei. Subliniind citeva din punctele slabe ale poziţiei Olandei ca exportator, Udink a lansat un apel pentru acţiuni în favoarea diversificării geografice a exporturilor, in special în direcţia extinderii schimburilor cu ţările socialiste.

Unele măsuri economice anunţate anterior, cum este cazul reducerii impozitelor pe salarii care urma să intre în vigoare de la 1 ianuarie 1967, au fost aminate sine die pe motivul stăvilirii inflaţiei. În acelaşi timp, au fost preconizate sau sint în curs de aplicare alte măsuri menite să asigure creşterea veniturilor bugetare; dintre acestea majorarea sarcinilor fiscale se va traduce în primul rind prin sporirea impozitelor indirecte, precum şi a taxelor pentru servicii publice, radio şi televiziune. Se prevede, de asemenea, o revizuire a cheltuielilor guvernamentale, urmind să se efectueze reduceri in special la capitolele din buget care privesc sănătatea şi educaţia publică.

Program contra şomajului

ÎN economia olandeză lucrează circa 4,4 milioane de persoane, din care peste 44% în industrie, 9,5% in agricultură şi 46% in alte activităţi. În condiţiile creşterii susţinute a populaţiei şi ale eliberării periodice a unui insemnat număr de lucrători din agricultură, problema utilizării forţei de muncă a constituit în ultimii ani o preocupare permanentă pentru cercurile guvernamentale. De altfel, elaborarea unei politici in acest domeniu nu este un lucru nou in Olanda: cu mai bine de un deceniu în urmă a fost întocmit un program pentru crearea de noi locuri de muncă, astfel incit in perioada 1964—1965 numărul şomerilor a scăzut pînă la nivelul de 30 000—35 000 de persoane.

Simultan cu o creştere a numărului şomerilor în 1966, s-a constatat că în acele regiuni ale Olandei, în care condiţiile economice şi perspectivele de viitor sint mai puţin favorabile decit în restul ţării, a avut loc o recrudescenţă a emigraţiei, care — pe ansamblul ţării — s-a dublat în cursul anului.

În faţa acestei situaţii, autorităţile au stabilit un ansamblu de măsuri menite să ducă la preîntimpinarea extinderii şomajului şi la atenuarea lui. În linii mari, acest program prevede utilizarea forţei de muncă în regiunile mai puţin dezvoltate ale ţării, crearea de locuri suplimentare de muncă, precum şi măsuri de regularizare a cererii sezoniere pentru forţa de muncă. În acest sens, in regiunile atinse mai puternic de somaj, statul acordă subvenţii pentru lucrări publice, constind din construirea de şosele, de reţele de canalizare etc., şi incurajează investiţiile industriale.

În cadrul unei declaraţii făcute nu de mult în Parlament, premierul olandez Piet de Jong, relevind deteriorarea echilibrului economic şi financiar al ţării, a anunţat hotărirea guvernului de a întreprinde tot ce este posibil pentru combaterea şomajului şi a inflaţiei, pentru crearea unui climat favorabil investiţiilor de capital, pentru menţinerea competitivităţii economiei olandeze.

Liana RADIAN

NOTE EXTERNE

„Recesiune" sau „criză"?

ÎN urma fenomenelor de inflaţie ce s-au manifestat în economia R.F.G. în cursul anului trecut, autorităţile au luat măsuri energice de frînare a expansiunii. N-a durat însă multă vreme, şi, prin dimensiunile ei, reducerea activităţii economice a inceput să producă în ţară îngrijorare. Scăderea conjuncturii a fost calificată drept „o slăbire moderată şi de scurtă durată". Pentru a putea judeca însă limitele adevărate ale declinului şi măsurile de luat în continuare, a fost aşteptată această primăvară.

Care sint datele problemei acum? Luindu-le în considerare, presa din R.F.G. şi experţii economici germani se arată alarmaţi. Încă la începutul acestei luni, ziarul **Süddeutsche Zeitung** opina că nu este vorba de o simplă „recesiune" ci despre „o tulburare a echilibrului economic". Degradarea conjuncturii, nu pare să se fi oprit la timp. Presa arată că în comparaţie cu 1966, în prezent se constată în industria automobilelor — industria-cheie — o reducere de 30%. În prima jumătate a acestui an, Uzinele Volkswagen vor realiza numai 50% din volumul producţiei faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut. Pentru vara care urmează uzinele prevăd concedieri masive. O proporţie de 13% din numărul celor ce muncesc în R.F.G. aparţine industriei de automobile. Ca urmare, este aşteptată depresiunea în întreaga economie. În total numărul şomerilor este acum de peste 500 000. Industria construcţiilor care este cea de-a 2-a industrie-cheie a R.F.G. nu stă mai bine. Carnetele de comenzi ale acesteia înregistraseră la sfirşitul lunii martie o scădere de 33% faţă de 1966. În industria de maşini şi utilaje volumul investiţiilor s-a redus în februarie cu 17% faţă de anul trecut. În general, rata descreşterii producţiei industriale este în prezent în jurul procentului de 6—7%. În locul unei rate de creştere a produsului naţional brut, prevăzută a fi de 4%, se constată în prezent o rată de descreştere de 4%. **„Süddeutsche Zeitung"** scrie că se anunţă „enorme scăderi în încasarea impozitelor, care vor crea un uriaş deficit în finanţele publice". Dacă ziarul apreciază că economia se află la un punct în care „recesiunea riscă să se transforme într-o criză în toată regula" fostul secretar de stat de la Ministerul Finanţelor, prof. Hettlage, constată că „ne şi aflăm într-o criză în toată regula".

Ministerul Economiei al R.F.G. nu ascunde seriozitatea situaţiei şi încearcă să stimuleze reluarea investiţiilor şi relansarea economiei. Guvernul a hotărît să recurgă într-o măsură mult mai mare la creditele Băncii de Emisiune, mai ales pentru a finanţa un program excepţional de lucrări mari. De unde, în trecut, cheltuielile landurilor erau socotite ca excesive — şi învinovăţite că poartă răspunderea inflaţiei, — ministrul federal al economiei, Karl Schiller, le recomandă acestora în prezent: „Faceţi datorii; cheltuiţi, finanţaţi marile lucrări; economia germană trebuie scoasă din ruină".

Chiar dacă rata scontului a fost redusă în R.F.G. de citeva ori în mod succesiv, Banca Federală manifestă totuşi ezitări şi nu e sigură dacă a sosit momentul să deschidă larg robinetul creditelor.

Partizan al liberalismului şi respingînd sistemul planificării economice, Ministerul Economiei, — investit de Parlament la 10 mai cu puteri de intervenţie — tinde în ultima vreme spre o politică de „coordonare generală". Va descoperi el calea atit de căutată azi în Occident, a unei expansiuni fără inflaţie, în condiţii de stabilitate, sau, cum s-a mai spus, „pătratul cercului"?

Profituri în S.U.A. şi Europa Occidentală

EXCEPTÎND **Charbonages de France** şi firma **Renault**, care au alt statut, cele zece firme franceze particulare care se situează în frunte prin cifra lor de afaceri sint: **Rhône-Poulenc, Française des Petroles, Schneider, Citröen, Saint-Gobain, Pechiney, Michelin, Générale d'Electricité, Peougeot, Ugine.** Laolaltă acestea ocupă 400 000 de lucrători şi realizează o cifră de afaceri echivalentă cu 7 miliarde de dolari. Totalul profiturilor nete este de 126 246 000 de dolari. Cei 10 giganţi industriali din R.F.G. de la **Volkswagen** la **Gutehoffnünghutte,** realizează împreună profituri de 394 079 000 de dolari la o cifră de afaceri de 14 miliarde şi cu un personal de peste 1 125 000 muncitori şi funcţionari. În Anglia, cele 10 firme din frunte (inclusiv cele două consorţii anglo-olandeze, **Royal Dutch Shell** şi **Unilever,** ocupă un personal de 1 230 000 oameni şi totalizează o cifră de afaceri de 23 miliarde de dolari. Beneficiul lor net este de 1 560 038 000 dolari. De patru ori mai mult decît cele 10 firme germane şi de 12 ori mai mult decit cele 10 firme franceze.

Adunind profiturile acestor 30 mari întreprinderi din Europa occidentală, suma ce rezultă este de 2 033 733 000 de dolari. Or numai firma **General Motors** din S.U.A. înregistrează un profit de 2 125 600 000 de dolari. Pentru a egala profiturile lui **General Motors,** la cele 30 cele mai mari firme din Occidentul Europei ar mai trebui adăugate marile întreprinderi japoneze cu profituri anuale de 225 000 000 de dolari.

Ca să apreciem contrastul, privit şi prin prisma productivităţii muncii, trebuie adăugat că totalul profiturilor celor 40 de întreprinderi neamericane este produs de 3 385 000 muncitori, în timp ce profiturile lui **General Motors** sint produse de numai 733 000.

PE GLOB

● În cadrul programului de dezvoltare al Organizaţiei Naţiunilor Unite, O.N.U. participă la realizarea a 657 de proiecte în valoare de 1 565 milioane de dolari. Africa se numără printre principalii beneficiari cu 36% din proiectele in curs, urmată de Asia şi Extremul Orient cu 23%, continentul american cu 23%, Orientul apropiat cu 7% şi Europa cu 5%.

● Restricţiile engleze privind exporturile de capital impuse de guvernul britanic pentru apărarea lirei sterline, s-au soldat pină in prezent cu o economie pentru Anglia de 100—120 milioane de lire sterline.

● Industria siderurgică americană va fi obligată şi în cel de-al 3-lea trimestru al acestui an să rezerve 6% din livrările sale (1 311 000 tone produse de oţel) comenzilor militare.

● Comentind recentul acord intervenit între S.U.A. şi R.F.G., potrivit căruia guvernul vest-german s-a angajat să evite convertibilitatea in aur a rezervelor sale de dolari, ziarul englez FINANCIAL TIMES s-a pronunţat împotriva oricărei campanii vizînd să convingă şi alte ţări să urmeze exemplul Germaniei Federale.

● Un proiect privind ajutorarea ţărilor producătoare de cafea, constrinse de a-şi reduce extinderea terenurilor cultivate, a fost luat in discuţie de Consiliul executiv al Acordului internaţional al cafelei, intr-o recentă şedinţă ţinută la Londra.

● Luind cuvintul la Congresul bianual al Camerei internaţionale de comerţ, sir Paul Chambers, preşedintele societăţii engleze „Imperial Chemical Industries" a declarat că, eventuala participare a Angliei la Piaţa Comună nu se va traduce printr-o presupusă redistribuire a industriei chimice în Europa în deceniul următor, cu toate că ar putea avea loc unele aranjamente de interese sau eventuale concentrări ale instalaţiilor de producţie.

● Ministrul japonez al industriei şi comerţului exterior, a preconizat că penuria de aluminiu care se resimte în Japonia în momentul de faţă, va persista pe întregul exerciţiu fiscal in curs (1 aprilie 1967—31 martie 1968) ceea ce va face indispensabil importul a 57 000 tone de metal, pentru a face faţă cererilor industriei.

● Pentru prima dată după şase luni, balanţa de plăţi a Italiei a înregistrat un excedent de 25 miliarde lire italiene. Ca urmare, deficitul balanţei de plăţi in primul trimestru al acestui an a putut fi redus la 180 milioane lire.

● Producţia de ţiţei a R.A.U., ar putea atinge 30 milioane de tone pe an în 1970, a declarat Taha al Hadidy, directorul Companiei petroliere egiptene.

din bloc-notesul cronicarului

Utilizarea forței de muncă și productivitatea

Problemele legate de creșterea productivității muncii și implicit, ale producției, constituie una din principalele preocupări ale tuturor țărilor, indiferent de gradul lor de dezvoltare.

Aceasta rezultă de altfel și din tabelul pe care-l publicăm mai jos și care oglindește diferențele care există între utilizarea forței de muncă in citeva sectoare industriale in S.U.A. și in unele din principalele țări vest-europene.

Numărul de muncitori necesari pentru a obține aceeași producție ca a unui muncitor american

	S.U.A.	Anglia	Franța	R.F.G.	Italia
Siderurgie	1	2,3	1,6	1,7	1,2
Industria chimică	1	3,4	3,0	2,6	2,5
Industria metalică	1	2,2	3,1	3,2	4,2
Mecanică ordinară	1	3,5	2,3	3,2	2,4
Mecanică electrică	1	4,2	2,6	3,8	2,3
Material de transport	1	3,2	2,0	2,4	2,1

(După THE ECONOMIST)

Mirajul turistic al Italiei

Italia, pămintul clasic al călătoriilor de agrement și cultură, se situează azi și in centrul exploziei turistice mondiale, cu cei circa 25 milioane turiști care o vizitează anual și care ii creează un excedent in balanța turistică de circa 1 miliard dolari anual.

Printre principalii factori motori care contribuie la mirajul turistic italian, notăm :

— natura generoasă cu peisagii de rară frumusețe la tot locul, cu un litoral care se intinde pe o lungime de 8000 km (peninsula și insulele), o climă plăcută tot anul și aproape pe intregul ei teritoriu ;

— un tezaur istorico-artistic neegalat, expus sau prezent in 4000 muzee și galerii de artă, mii de palate și monumente istorice, 24 615 biserici de interes artistic ;

— un număr impresionant de manifestări artistice, concretizat anual prin circa 2000 festivaluri folclorice, 21 festivaluri internaționale, 40 000 reprezentații de proză, poezie, concerte și spectacole de toate genurile, prezentate in 1782 teatre ;

— o largă infrastructură turistică, cuprinzind 2500 km de autostrăzi, 170 stațiuni de sporturi de iarnă, 134 stațiuni termale și o rețea densă de hoteluri, moteluri și pensiuni.

Model economico-matematic al cererii

La Institutul pentru studiul cererii populației și conjunctura comerțului din Moscova, se lucrează la un „model economico-matematic al cererii". Cu ajutorul acestui „model" se vor putea alcătui planuri certe pentru cererea pe ansamblul țării și pe republici, planuri care vor trebui să ia in considerare particularitățile climatice, naționale și de altă natură ale regiunilor respective.

In această activitate, specialiștii țin seama de 6—7 factori decisivi de ordin economic și social care modifică cererea, ca de exemplu creșterea venitului populației, modificările survenite la nivelul prețurilor in ansamblu și pe mărfuri, modificări demografice etc.

La jumătatea anului curent, va fi pregătit calculul structurii cererii pe U.R.S.S. pentru anul 1968. In republicile unionale au și fost organizate filiale ale institutului și infiintate servicii pentru studiul cererii in magazinele mari. Modelul economico-matematic al cererii, se realizează in colaborare cu Centrul principal de calcul al Gosplan-ului. Pentru cercetări cu mașini de inalt randament, institutul elaborează un sistem unitar de clasificare a mărfurilor.

Intr-adevăr, dar cum?

După unii specialiști din Occident, legătura intre automatizare și perspectivele utilizării forței de muncă umane nu este incă prea limpede. Nu de mult, la Grenoble, in Franța, a avut loc un colocviu pe tema aceasta. Cu acest prilej au fost citate unele informații. In R.F.G., pentru aceeași producție-marfă in valoare de 1000 de mărci, numărul orelor de lucru, intre 1950 și 1964, a scăzut de la 203 la 85. Reducerea a fost cu atit mai mare cu cit gradul de automatizare a ramurii respective era mai ridicat : de la 229 la 61 ore in industria automobilelor, de la 240 la 62 ore in producția articolelor sintetice. Un studiu american, care se referă la 12 cazuri, mergind de la fabricarea ciocolății pină la traficul feroviar, pune in evidență reduceri in folosirea forței umane de muncă de 64% in medie.

Pină nu de mult, — s-a subliniat — surplusul miinii de lucru rezultat din raționalizarea muncii fusese absorbit de sectorul terțiar. Azi insă, urmările cele mai grele ale automatizării in țările occidentale, se constată in munca de birou. In S.U.A., introducerea mașinilor electronice de calcul in ramura asigurărilor a dus la concedieri in proporție de 30%.

La Grenoble, Gérard de Bernis, profesor de drept și organizator al colocviului, a spus : „Dacă automatizarea reprezintă un progres, este necesar ca fiecare să se afle in condițiuni mai bune după, decit inainte". Ziarele care au raportat despre colocviu n-au arătat insă că cineva a spus acolo și ce trebuie să se facă in țările capitaliste in acest scop.

Un consiliu fără... consilii

După cum relata ziarul britanic TIMES, intr-o recentă ședință a Camerei Comunelor, un deputat l-a intrebat pe președintele Consiliului Comerțului (Board of Trade), adică pe ministrul comerțului, Douglas Jay, cind s-a intrunit ultima oară Consiliul pe care-l prezidează, care sint persoanele din care se compune și cind va avea loc viitoarea sa ședință. Președintele Consiliului Comerțului a răspuns că, după cum arată arhivele, ultima dată cind s-a intrunit Consiliul a fost la 23 decembrie 1850. In momentul cind a fost inființat, la 23 august 1786, Consiliul a fost conceput ca un subcomitet pentru comerț și planiații al Consiliului Privat și tot atunci s-a hotărit și componența sa, cel dintii membru fiind arhiepiscopul de Canterbury. Pentru moment, cu toată intervenția deputatului indiscret, președintele Consiliului Comerțului a declarat că nu are totuși de gind să convoace in vreun consiliu pe membrii... Consiliului.

Valurile—sursă de energie

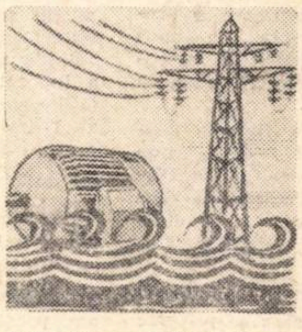

In R. P. Bulgaria, a fost experimentată recent, o instalație care poate transforma in energie electrică puterea valurilor mării ce depășesc inălțimea de 0,50 m. Pe baza acestei investiții, va fi posibilă construirea de centrale electrice puternice in scopuri industriale. Instalate la circa 40—50 m in largul mării, paralel cu țărmul și pe o lungime de 1 km, noile centrale vor fi in măsură să furnizeze peste 220 milioane kW/oră de energie electrică. Prima construcție de acest fel va fi amplasată pe partea exterioară a digului de la Varna.

După Hallstein — Marjolin

N-a trecut decit puțină vreme de cind Walter Hallstein, președintele Comisiei C.E.E., și-a anunțat la 7 mai „intenția" de a nu mai accepta o nouă numire in calitate de eventual președinte al Executivelor unificate ale Pieței Comune (intenție determinată de opoziția Franței față de o asemenea eventualitate) și iată că un alt demnitar al Comunității și-a manifestat dorința de a nu-și mai reinnoi mandatul in cadrul acestui organism : este vorba de Robert Marjolin, vicepreședintele Comisiei de la Bruxelles.

Profesor de economie politică, Robert Marjolin in virstă de 55 de ani, deține acest post din 1958. Impopularitatea pe care el a căpătat-o in cercurile guvernamentale din Franța se datorește spiritului său supranațional, faptului că a incercat — după cum menționa L'EXPRESS — „să rezolve la nivelul Pieței Comune, problemele regionale de dezvoltare și conjunctură".

Intenția sa — de a pleca — a provocat o vie decepție la Bruxelles. In cercurile oficiale, există temerea de a vedea in această nouă abdicare, un semn suplimentar al unei evoluții care, după expresia cunoscutului publicist francez Raymond Aron, ar face din organismele comunitare, „o administrație fără suflet".

Planuri revizuite

Scăderea ritmului dezvoltării economice in țările Europei occidentale, a determinat pe oamenii de afaceri americani să-și revizuiască planurile de investiții in această regiune. Profiturile „repatriate" de firmele americane din țările vest-europene au scăzut de la 497 milioane de dolari in 1965, la 475 milioane in 1966, iar cele din Anglia de la 263 milioane la 228 milioane. Conducătorii firmelor americane sint de asemenea, nemulțumiți de costul mai ridicat al miinii de lucru și de faptul că firmele vest-europene devin din ce in ce mai competitive.

Pentru a stăvili descreșterea profiturilor — relatează ziarul INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE — unele firme americane inchid intreprinderile care nu le aduc profitul scontat. Ziarul dă exemplul societății „American radiator and standard sanitary", ale cărei profituri de pe urma vinzării instalațiilor de aer condiționat, incălzire și sanitare, au fost reduse la circa o jumătate (de la 10,4 milioane dolari in 1965, la 5,6 milioane in 1966). Joseph Grazier, președintele societății, a declarat că declinul se datorește crizei in domeniul construcțiilor de locuințe, creșterii costurilor de producție și unei concurențe mai mari din partea firmelor europene.

C. GRIGORE

CURSE ÎN GOL

PROCESUL de producție in transporturile aeriene imbracă diverse forme (navigație, intreținerea aeronavelor, aprovizionarea cu carburanți, telecomunicații etc.), printre care, fără indoială, compartimentul de exploatare comercială a capacităților de transport este socotit la loc de frunte. Și este firesc să fie așa, deoarece această activitate este corolarul tuturor activităților ce se desfășoară ; ea reprezintă finalizarea eforturilor colective, insăși rațiunea pentru care se fac aceste eforturi.

Dată fiind importanța compartimentului arătat, o atenție deosebită ar fi trebuit acordată și organizării unei **exploatări științifice a capacităților de transport**, *de așa natură incit indicele de folosire să fie de 100%. S-a realizat o asemenea organizare? Faptele indică un răspuns negativ. Din multiplele exemple care pot fi date, in dovedirea acestei concluzii, il relatăm pe următorul : pentru cursele Cluj-București, din ziua de 27 mai a.c., cererile de bilete au depășit cu mult locurile puse in vinzare, ceea ce a determinat ca un număr mare de pasageri să se indrepte, cu o justificată supărare, spre agenția C.F.R.*

Contrar răspunsului stereotip „Pentru miine nu mai avem bilete", repetat de zeci de ori in ziua de 26 mai a.c. de către funcționara Agenției TAROM-Cluj, la cursa de a doua zi, de la ora 8.15', avionul a plecat spre București cu... 8 locuri neocupate, adică cu un indice de folosire a capacității de numai 77%.

Explicația acestui fapt ne-a dat-o un funcționar al Aerogării-Cluj, care ne-a declarat, cu un ton de resemnare: „Din nou nu am fost anunțați din timp că avionul programat pentru această cursă va avea 36 locuri, in loc de 28, cit prevede diagrama".

Fără a mai da și alte exemple, ne limităm a pune următoarea intrebare : Cum poate fi motivată o atit de empirică organizare a exploatării comerciale ?

Astăzi, cind in toate domeniile de activitate se duce o luptă susținută pentru perfecționarea sistemului informațional, administrația TAROM nu a ajuns nici in faza de **a putea prevedea cu 24 ore inainte de zbor cite locuri va avea aeronava, pentru ca astfel să se pună in vinzare un număr corespunzător de locuri.**

Evident, această stare de lucruri se reflectă negativ in rentabilitatea intreprinderii. Bunăoară, in cazul dat, nerealizarea cu 23% a indicelui de exploatare a capacității aeronavei inseamnă ca la o singură cursă incasările totale (care trebuiau să fie de 5 148 lei) să fie diminuate cu 1 144 lei. *Permite oare balanța de venituri și cheltuieli asemenea nerealizări ?*

Soluția este evidentă : *conducerea TAROM să acorde o mai mare atenție studierii și introducerii in practică a unui sistem de informare care să permită, in mod operativ, adaptarea in timp util a diagramelor comerciale, cu capacitățile efective de transport ale aeronavelor care urmează să efectueze cursele.*

Numai astfel se pot evita **curse in gol**, *care in ultimă instanță inseamnă diminuarea veniturilor, respectiv a* **rentabilității.**

D. ALEXANDRU

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din intreprinderi și instituții. Tiparul : Intreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 23 (199)
VINERI
9 iunie 1967
23
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ORGANIZAREA FERMELOR ȘI ÎNTREPRINDERILOR AGRICOLE DE STAT

ÎN PAGINILE 8-9

I.A.S. „30 DECEMBRIE 1947"

- 4 FERME ZOOTEHNICE
- 3 FERME VEGETALE
- O FERMĂ INDUSTRIALĂ

FERMA Nr. 1 VACI LAPTE	FERMA Nr. 2 SELECȚIE TINERET TAURIN	FERMA Nr. 3 MIXTĂ ZOOTEHNICĂ	FERMA Nr. 4 PRODUCȚIA FURAJERĂ	FERMA Nr. 8 PRODUCȚIA INDUSTRIALĂ	FERMA Nr. 5 LEGUMICOLĂ	FERMA Nr. 6 SERE	FERMA Nr. 7 VITIPOMICOLĂ

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

FOLOSIREA MAI EFICIENTĂ A AMORTIZĂRII PENTRU REPARAȚII CAPITALE

POTRIVIT noilor norme analitice în curs de experimentare, care sînt mai apropiate de necesitățile reale de efectuare a reparațiilor capitale, amortizarea disponibilă față de necesitățile de finanțare a reparațiilor capitale va fi mult redusă. Cu toate acestea, va continua să apară un surplus de amortizări, determinat de faptul că o parte însemnată din fondurile fixe amortizate reprezintă fonduri fixe noi, abia intrate în funcțiune, care nu necesită efectuarea de reparații capitale. Se prevede că, în condițiile aplicării noilor norme de amortizare analitice, amortizarea disponibilă să nu mai fie folosită pentru finanțarea investițiilor. Aceasta ar urma să rămînă la dispoziția întreprinderilor în vederea efectuării în perioadele următoare a reparațiilor capitale.

La întreprinderile industriale constructoare de mașini luate în ansamblu pe minister, ponderea amortizării disponibilă pentru finanțarea investițiilor din totalul amortizării pentru reparații capitale planificate, reprezintă circa 2/3, față de numai 1/3 cît este la nivelul economiei naționale, adică de două ori mai mare. Ponderea mare a amortizării pentru reparații capitale rămasă disponibilă într-o anumită perioadă, ar putea să fie determinată și de posibilitățile reduse de efectuare a reparațiilor capitale.

În condițiile aplicării noii metodologii, s-ar putea ajunge în situația ca sumele rămase neconsumate, lăsate la dispoziția întreprinderilor să se acumuleze de la un an la altul fără a avea perspectiva posibilității de utilizare în perioada următoare. În aceste condiții apare pe prim plan necesitatea creșterii capacității de producție a sectoarelor ce se ocupă cu efectuarea reparațiilor capitale și, în primul rînd, prin creșterea nivelului tehnic al fondurilor fixe pe care le au în dotare.

Pentru satisfacerea acestor necesități opinăm ca amortizarea disponibilă pentru reparații capitale care va rămîne în viitor la dispoziția întreprinderilor, să fie utilizată total sau parțial, cel puțin pentru o perioadă de timp, pentru finanțarea investițiilor menite să ridice nivelul tehnic al sectoarelor care se ocupă cu efectuarea reparațiilor capitale. Aceasta ar contribui la diminuarea imobilizării sumelor cumulate an de an la dispoziția întreprinderilor, precum și la creșterea posibilităților de desfășurare, în condițiuni mai bune, a activității în domeniul reparațiilor.

George ȘOVEI
lector la I.S.E. „V. I. Lenin"-București

TIMP PIERDUT

PLECAREA în deplasare a unui salariat, se face pe baza aprobării conducătorului întreprinderii sau locțiitorului său. După ce referatul prin care se solicită plecarea în deplasare este aprobat de conducătorul întreprinderii, se întocmește un referat de avans spre decontare, care, după ce se semnează de șeful serviciului financiar, este dus de către contabilul șef din nou la semnat la același conducător, care a aprobat și referatul de deplasare.

Premiile salariaților se plătesc după ce au fost aprobate de conducătorul întreprinderii în care scop se întocmesc formele respective. Pe baza acestor forme (tabele de premii), aprobate de director, se întocmesc statele de plată, care și ele trebuie semnate de conducătorul întreprinderii. Astfel, pe statul de salarii apar două stampile una „de aprobare" și lîngă ea una „de ordonanțare", bineînțeles fiecare cu semnăturile ei.

Toate acestea înseamnă un plus de timp consumat atît de salariatul care trebuie să obțină semnăturile cît și de cel care le acordă. În concluzie, propun ca actele de casă întocmite pe baza unor aprobări prealabile ale conducerii întreprinderii, să fie ordonanțate sub semnătura șefului serviciului financiar.

Constantin PASAT
economist, șeful serviciului financiar,
Uzina de pompe-București

ECOURI · ECOURI · ECOURI

LABIRINTUL REFUZURILOR PENTRU CALITATE NECORESPUNZĂTOARE

nr. 12/1967

Cînd unitățile cu care cooperăm nu respectă obligațiile contractuale

Într-adevăr, întreprinderea noastră a livrat 1948 mașini de spălat rufe în valoare de 4 053 524 lei care au fost refuzate la plată de către beneficiari. Dintre acestea, 1631 mașini au fost refuzate pentru lipsa furtunurilor de cauciuc. Acest lucru s-a întîmplat din următoarele cauze: unitățile cu care cooperăm și care trebuiau să ne livreze furtunurile de cauciuc nu au respectat graficele de expediție. În această situație, nedispunînd de spații de depozitare și pentru a nu deregla planul de transport, am expediat mașinile fără accesoriile respective. Acestea au fost trimise mai tîrziu prin coletărie.

Pentru a preveni deficiențe de genul celor semnalate în ancheta întreprinsă de revista „Viața economică", în întreprinderea noastră s-au luat următoarele măsuri: s-a stabilit o colaborare mai eficientă cu unitățile care ne asigură diferite accesorii, făcîndu-se intervențiile necesare pentru acoperirea restanțelor în livrări; se urmărește, pe bază de grafic, asigurarea materialelor deficitare; angajarea răspunderii materiale a lucrătorilor de la serviciul de ambalaj; organizarea comisiilor de autorecepție; urmărirea, pe bază de grafic, a livrărilor contractuale și acordarea unei atenții deosebite expedierii la timp a pieselor de schimb. **(Vasile DRAGOMIR, director adjunct și Ilie DIONISIE, contabil șef — Uzina „30 Decembrie"-Cugir).**

Daunele vor fi suportate de cei neglijenți

După cum s-a amintit în ancheta revistei „Viața economică", Întreprinderea „Fructus"-Timișoara a refuzat două vagoane cu cutii de tablă, confecționate de Fabrica de ambalaje și piese de schimb-București, pe motiv că un mare număr de cutii erau cu defecte. Analizînd cauzele care au dus la acest refuz, s-a constatat: lipsa de atenție a lucrătorilor din secția care confecționează astfel de ambalaje; superficialitatea controlului de calitate; starea de uzură înaintată a liniei automate de fabricat cutii de tablă.

Ținînd seama de aceste concluzii, conducerea întreprinderii a luat următoarele măsuri: linia automată a fost supusă unei reparații; personalul C.T.C. a fost reorganizat și instruit; daunele produse de transportul celor două vagoane la Timișoara și înapoi au fost imputate celor care au dovedit neglijență la expedierea respectivelor ambalaje. **(ing. Valeriu MACARIE, director al Fabricii de ambalaje și piese de schimb-București).**

Din cauza lipsei etichetelor

Un mare număr de mașini de cusut au fost respinse la plată de către întreprinderile comerciale pe motiv că etichetele „fragil" n-au fost lipite pe ambalajele respective, conform normelor interne. Acest lucru s-a întîmplat din cauza neatenției lucrătorilor de la serviciul de ambalare și expediere a mașinilor. Pentru rezolvarea refuzurilor s-au luat măsuri de etichetare a ambalajelor, instituindu-se un control mai exigent asupra expediției produselor. Cei care s-au făcut vinovați de neglijențele pomenite au fost sancționați.

În legătură cu refuzul la plată a facturii nr. 6054 (pentru greșeală de calcul) s-au luat măsuri ca toate documentele de expediere a produselor să fie verificate cu mai multă minuțiozitate și simț de răspundere. **(ing. Vasile VASU, director general, ing. Matei FLOREA, șeful serviciului C.T.C., și Horia MĂGLAȘU, șeful serviciului desfacere de la Uzina mecanică-Cugir).**

Conducerea fabricii „Progresul" nu are de gînd să răspundă la critică?

Pe marginea anchetei noastre („Labirintul refuzurilor pentru calitate necorespunzătoare") au mai sosit la redacție scrisori de la Fabrica de confecții și tricotaje-București, Întreprinderea forestieră-Orăștie etc. Nu s-a primit însă nici un răspuns de la conducerea Fabricii de încălțăminte „Progresul"-București. Noi continuăm încă să-l așteptăm. Pînă cînd?

DENUMIREA PODGORIEI DE ORIGINE — NUMAI PENTRU SOIURI PURE

nr. 3/1967

ASIGURAREA unor sortimente și tipuri de vin care să satisfacă cît mai complet cerințele crescînde ale consumatorilor interni și externi reclamă elaborarea unor norme precise în toate problemele din acest sector. Împărtășim și noi punctul de vedere exprimat în ancheta dv. și anume necesitatea adoptării unui cadru legal care să stabilească norme atît pentru viticultură și vinificație, cît și pentru comercializarea vinului.

Pînă la adoptarea actului normativ, propunem ca pentru vinurile de larg consum (vin de masă, superior de masă, vin de regiune și superior de regiune) să nu mai apară pe etichete podgoria de origine. Vinurile de acest tip trebuie cupajate și omogenizate, astfel că apariția pe etichetă a denumirii de origine este pur formală. Pe de altă parte, la această categorie de vinuri trebuie asigurată continuitatea sub aspectul calității pe o perioadă cît mai îndelungată.

Denumirea podgoriei de origine ar trebui să apară numai la vinurile soiuri pure, astfel ca într-adevăr consumatorul să aibă certitudinea că va consuma un risling de Tîrnave sau o fetească de Panciu.

V. VIJOLI
director
D. CASIM
ing. șef
Baza de vinuri „Gostat"-București

Cooperativele de consum CUMPĂRĂ de la dv. CU PLATA PE LOC orice cantități de borcane și sticle goale prin:
- toate magazinele care vînd produse alimentare;
- centrele speciale de achiziții de sticle și borcane;
- achizitori autorizați care se prezintă la domiciliu.

IMPORTANT: se cumpără borcane și sticle goale atît de la POPULAȚIE cît și de la INSTITUȚII sau ÎNTREPRINDERI (spitale, cantine, creșe etc.).

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ALBERT PÁNCZEL, Întreprinderea comunală Tîrgu Mureș — Conform avizelor constante ale Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării, acordarea sporului la salariu pentru vechime neîntreruptă și muncă ireproșabilă, reglementată prin anexa a 3-a (capit. IV) la Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1051/1959, pentru personalul de mișcare din transportul în comun orășenesc, se face după îndeplinirea unui an de muncă, dacă angajatul se află, în cursul anului al doilea în aceeași întreprindere.

BARBU BURU, Exploatarea minieră-Herăști — Funcția de calculator de salarii nu se încadrează în Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 328/1967 care privește majorarea salariilor pentru cadrele ce dețin funcții economice. În cazul în care sînteți absolvent al școlii medii de cultură generală și aveți un stagiu de cel puțin 2 ani în această funcție, puteți fi promovat în calitate de contabil II.

GHEORGHE CONDURACHE, Bîrlad — Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 328/1967 privind măsurile pentru îmbunătățirea corelațiilor dintre salariile tarifare ale unor funcții tehnice și economice, nu cuprinde nici o prevedere referitoare la modificarea plafoanelor de salarii tarifare în funcție de care se acordă alocația de stat pentru copii.

ALEXANDRU GEORGESCU, Ploiești — În cazul în care sînteți absolvent al școlii medii de cultură generală și ați fost încadrat ca muncitor în ultima categorie de calificare a rețelei tarifare, aveți dreptul să ocupați funcția de tehnician I, în specialitatea meseriei pe care ați avut-o ca muncitor. Precizăm că dreptul dv. de a ocupa această funcție, nu determină obligația pentru conducerea unității de a vă promova ca tehnician I. Pentru aceasta trebuie să existe un post vacant în statul de funcții al unității și convingerea că veți putea îndeplini în bune condiții sarcinile ce vă vor reveni.

Pe șantierele regiunii Banat s-au realizat în 4 luni 24,2% din planul anual

CONDIȚII FAVORABILE, RITM NESATISFĂCĂTOR

ing. Trandafir COCÎRLĂ
secretar al Comitetului regional
Banat al P.C.R.

ÎN regiunea Banat se investesc în acest an peste 2,2 miliarde lei, cu 28% mai mult decît realizările din anul trecut. Aproape jumătate din această sumă este alocată industriei. O pondere însemnată au și investițiile din agricultură, transporturi și telecomunicații, iar 15% aparțin Sfatului popular regional pentru dezvoltarea industriei locale, construcții social-culturale și lucrări de gospodărie comunală. **În acest an, harta regiunii se va îmbogăți cu 54 obiective noi, iar la altele vor fi dezvoltate capacitățile de producție.**

● Cu 200 milioane lei mai mult

ȚINÎND seama de amploarea investițiilor, majoritatea beneficiarilor s-au preocupat de asigurarea documentațiilor tehnice și a utilajelor tehnologice. La rîndul lor, proiectanții s-au străduit să respecte termenele de predare a documentației, prevăzînd tehnologii moderne, care au permis într-o măsură mai mare industrializarea lucrărilor de construcții, extinderea folosirii prefabricatelor, a cofrajelor glisante. Aproape 31% din totalul apartamentelor executate de T.R.C. Banat se realizează din panouri mari, fapt care duce la reducerea duratei de execuție și a manoperei necesare. **Numai prin introducerea planșeelor de tip dală cu nervuri se obține la acest trust o economie anuală de 80 tone de metal.** La Orșova se execută cu succes primele blocuri de locuințe în cofraje metalice tip „tunel".

Merită relevat, de asemenea, faptul că după consfătuirea pe țară consacrată activității de proiectare în domeniul construcțiilor, majoritatea institutelor de proiectări au reușit să reducă consumul de metal. Prin revizuirea proiectelor, colectivul filialei Institutului de studii și proiectări energetice din Timișoara, a izbutit să economisească 450 tone metal, iar D.S.A.P.C. — peste 100 tone.

Traducerea în viață a indicațiilor Plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 în legătură cu pregătirea în mai bune condiții a planului de investiții, a creat posibilitatea execuției ritmice a obiectivelor. **În urma creării unor condiții mai corespunzătoare de lucru pe timp friguros, aprovizionării cu materiale, folosirii mai judicioase a forței de muncă și a utilajelor, în perioada care a trecut din acest an, s-a realizat cu aproape 200 milioane lei mai mult la total investiții, decît în aceeași perioadă a anului 1966.** Rezultate bune au fost obținute de șantierul din Timișoara al Întreprinderii de construcții industriale și montaj-Brașov, șantierul din Moldova Nouă al Trustului de construcții și montaje miniere, Întreprinderea de construcții și montaje metalurgice-Reșița și altele. În primul trimestru, a intrat în producție curățătoria de lingouri la Combinatul siderurgic-Reșița și au fost predate 19% din numărul apartamentelor convenționale ce se vor construi în acest an.

● Sub semnul incertitudinii documentației tehnice și a utilajelor tehnologice

CU toate realizările dobîndite pe unele șantiere, în primele 4 luni ale anului, situația, pe ansamblu, a fost nesatisfăcătoare, **realizîndu-se numai 24,2% din planul anual de investiții.** Serioase rămîneri în urmă se semnalează la Antrepozitul frigorific și Fabrica de pîine din Timișoara, la uzinele de strunguri și de vagoane din Arad. Fabrica de nutrețuri combinate de la Beregsău, Complexul avicol de la Berzovia, fermele de vaci de la Recaș și Semlac, modernizarea drumului național Lugoj—Ilia.

Unii beneficiari de investiții, proiectanți și constructori, în loc să stabilească pentru fiecare lucrare măsuri eficiente care să asigure scurtarea duratei de execuție, caută să justifice rămînerile în urmă prin așa-zise „cauze obiective". An de an, de exemplu, Întreprinderea regională de electricitate Banat, unitățile Ministerului Industriei Ușoare, Trustul GOSTAT, se ocupă insuficient de pregătirea planului de investiții, fapt ce se răsfrînge negativ asupra organizării raționale a șantierelor și desfășurării ritmice a muncii. **Faptul că Direcția regională C.F.R. Timișoara a realizat în primul trimestru doar 15% din volumul de investiții, se datorește, în principal, neasigurării din timp a documentației tehnice, întîrzierilor în eliberarea amplasamentelor și deschiderea finanțării lucrărilor.** Din păcate, unele din aceste deficiențe se mențin și în trimestrul II.

La predarea cu întîrziere a documentațiilor au contribuit și unele institute de proiectări centrale, cît și serviciile de proiectare ale beneficiarilor. La toate acestea se mai adaugă prelungirea nejustificată a duratei de proiectare și livrarea documentației incomplete sau fragmentate. În atari condiții, constructorul nu poate elabora grafice raționale de execuție, să ia măsuri pentru organizarea temeinică a muncii.

La majoritatea cartierelor de locuințe executate de T.R.C.B. (datorită necorelării termenelor de predare a proiectelor de construcții cu cele de alimentare cu energie), s-a mers, de comun acord cu beneficiarul — Sfatul popular regional — pe scheme provizorii, ceea ce a dus în mod nemijlocit la scumpirea lucrărilor de construcții.

Hotărîtor în respectarea termenelor de punere în funcțiune a obiectivelor industriale, agricole și social-culturale, este predarea la timp a utilajelor tehnologice pe șantiere. La sfîrșitul lunii mai, au rămas necontractate utilaje în valoare de aproape 60 milioane lei. Dacă la aceasta se adaugă și faptul că o parte însemnată din utilaje au termen de livrare la sfîrșitul lunii decembrie a.c., rezultă că în semestrul II vor rămîne sarcini mult mai mari de realizat. Astfel, Întreprinderea regională de electricitate, nu are încă contractate utilaje în valoare de 15 milioane lei și, în special, echipamentul și aparatajul pentru stațiile și liniile de 20 kilovolți de la Arad, Bocșa și Cărpiniș — obiective care au termene de punere în funcțiune în acest an. **Aceste deficiențe au făcut ca I.R.E.-Banat să nu-și îndeplinească planul pe patru luni decît în proporție de 17% din planul anual.** Contractarea utilajelor este întîrziată și la Direcția regională C.F.R., gospodăriile agricole de stat, unitățile producătoare de bunuri de consum și altele.

Faptul că au fost contractate doar o parte din utilajele (din țară și din import), **impune să se ia măsuri atît pentru urgentarea încheierii contractelor cu furnizorii, cît și pentru respectarea întocmai a termenelor de livrare.**

Serioase slăbiciuni au dovedit în această perioadă și întreprinderile de construcții. Din cele 17 întreprinderi, care activează pe teritoriul regiunii Banat, 10 au realizat în 4 luni mai puțin de 30% din sarcinile anuale ce le revin. Printre acestea se numără: Trustul regional de construcții-Banat, Întreprinderea de construcții forestiere-Caransebeș, Trustul de construcții și îmbunătățiri funciare, Șantierul din Arad al Întreprinderii de construcții industriale și montaje-Brașov, Întreprinderea de construcții căi ferate-Timișoara și altele.

Cu realizări mult sub posibilități s-a prezentat Grupul 615 al Întreprinderii nr. 6 Craiova care, în patru luni, a îndeplinit doar 15,6% din planul anual. La toate cele 9 obiective pe care le execută, există rămîneri în urmă. La Topitoria de in și cînepă din Sînnicolaul Mare, de exemplu, s-a realizat numai 8% din planul anual, iar la Fabrica de nutrețuri combinate din Beregsău — abia 12,3%.

● Cînd nu se pregătește temeinic frontul de lucru

UNELE organizații de construcții nu au asigurat peste tot spații închise de lucru. Totodată s-a folosit slab timpul prielnic din lunile ianuarie și februarie. Experiența constructorilor de la Spitalul din Caransebeș — care au realizat în primul trimestru 30% din planul anual — demonstrează din plin faptul că pe timp friguros se pot executa lucrări de zidărie, turnări de betoane.

Pe unele șantiere nu s-a imprimat un ritm unitar desfășurării lucrărilor, înregistrîndu-se mari variații de execuție de la o lună la alta. În luna aprilie, de exemplu, s-au executat numai 58% din realizările lunii martie, deși condițiile de lucru au fost mai favorabile. În această situație au fost: T.R.C.B., Întreprinderea de construcții forestiere-Caransebeș, Grupul electromontaj și altele.

Firește, la munca neritmică a contribuit și faptul că, în 1966, planul nu a fost defalcat judicios. **Datorită tendinței constructorilor de a împinge în trimestrul IV toate termenele de punere în funcțiune, au fost neglijate lucrările noi, care constituiau front de lucru pe acest an.** Munca în asalt din trimestrul IV al anului trecut, a determinat executarea unor lucrări de calitate inferioară, o serie de obiective date în funcțiune necesitînd completări și remedieri, care s-au executat în luna ianuarie, diminuînd astfel capacitatea la obiectivele planificate. Dar nu numai atît. Deși sarcinile pe 1967 au crescut, conducerile întreprinderilor nu au menținut efectivele pe șantiere. În luna ianuarie au existat cu peste 4 000 de muncitori mai puțin decît în luna decembrie 1966. Din această cauză, pe unele șantiere (Grupul electromontaj din Timișoara, Întreprinderea 6 Construcții-Craiova, Teleconstrucția-București, Întreprinderea de construcții transporturi și altele), nu s-a lucrat zile în șir.

Serioase neajunsuri au pricinuit constructorilor deficiențele existente în aprovizionarea șantierelor cu materiale. La unele obiective s-a făcut simțită lipsa de cărămidă, oțel, beton, agregate, prefabricate, materiale de instalații și altele. Cele mai mari deficiențe în asigurarea bazei materiale s-au manifestat pe șantierele Întreprinderii de construcții 6-Craiova.

Dar dacă pe unele șantiere se resimte lipsa de materiale, pe altele nu sînt folosite cu spirit gospodăresc cele existente. Pe șantierele de la Moldova Nouă, Oravița, Antrepozitul frigorific din Timișoara, fermele de vaci de la Aradul Nou, Mureș-Arad, Recaș etc. se face o mare risipă de cărămizi, ciment și cherestea.

Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 a subliniat din nou necesitatea sporirii productivității muncii — factor principal de realizare în termen a planului de investiții. Pe multe șantiere însă se lucrează cu un randament scăzut. Unele întreprinderi de construcții caută să justifice realizările slabe prin lipsa utilajelor și a

(Continuare în pag. 4)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

EFICIENȚĂ SPORITĂ PRIN ORGANIZAREA MAI BUNĂ A MUNCII

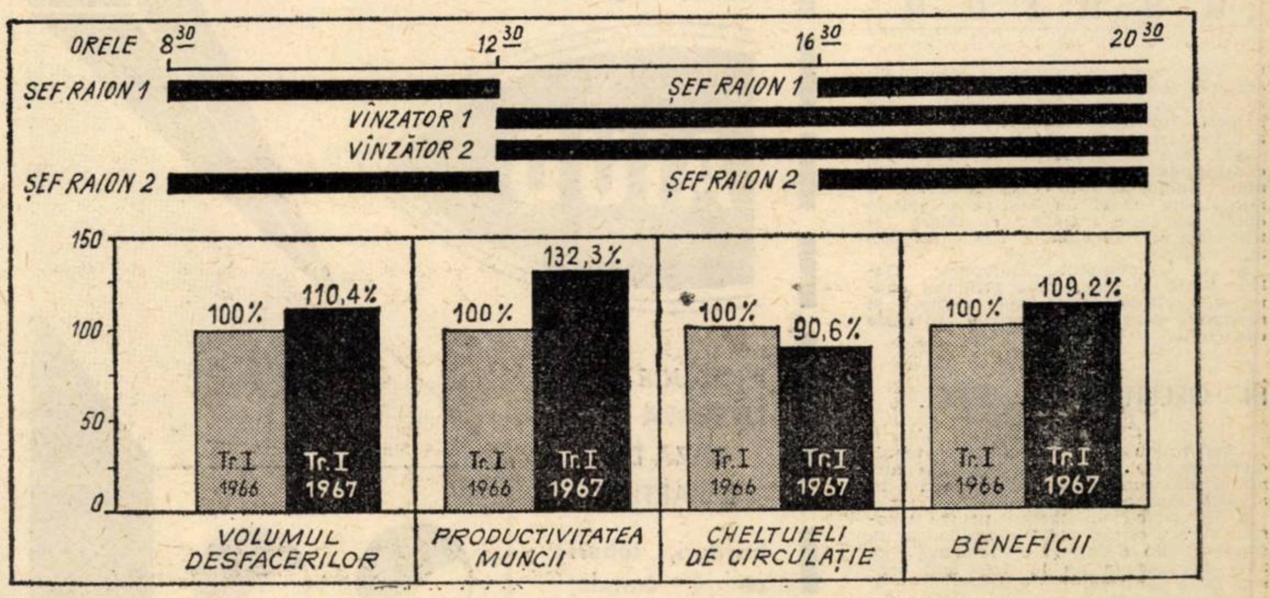

GRAFICUL alăturat expune rezultatele economice ale unui magazin de desfacere a articolelor de sticlărie și porțelan aparținînd I.C.S. Romarta-București din trim. I/1967 care, comparativ cu trim. I/1966, sînt superioare la toți indicatorii. Obținerea acestor rezultate este o consecință directă a unor măsuri experimentale introduse de I.C.S. Romarta avînd ca scop mai buna organizare a muncii și creșterea eficienței economice. Aceste măsuri, introduse de altfel și la alte magazine, au pornit de la ideea folosirii mai judicioase a timpului de lucru, avîndu-se în vedere fluxul orar de cumpărători. Pe baza studierii afluenței numărului de consumatori, la diferite ore, s-a constatat că o parte din forța de muncă existentă era excedentară la primele ore ale dimineții. În același timp, între orele 12,30–16,30 magazinele erau închise deși analiza fluxului de consumatori indica o afluență considerabilă de cumpărători și în acest interval de timp.

Ținînd seamă de aceste constatări s-a hotărît introducerea experimentală a unui program continuu de lucru de 12 ore, adică între orele 8,30–20,30. În acest scop, așa cum se poate constata din graficul de față, programul de lucru al șefilor de raioane a fost împărțit în două etape de timp ; 8,30–12,30, prima etapă și 16,30–20,30, a doua etapă. În același timp, vînzătorilor care aveau același program cu șefii de raion li s-a fixat program între orele 12,30–20,30, în loc de 8,30–12,30 și 16,30–20,30.

În felul acesta, perioada de timp cu intensitate maximă de vînzare (16,30–20,30) este asigurată de un număr maxim de vînzători, dar în același timp, cu aceeași forță de muncă ca și în trecut sau chiar mai puțin numeroasă, se asigură un flux continuu al vînzărilor în tot cursul zilei.

Influența pozitivă a acestui program se reflectă în creșterea volumului de desfacere, sporirea productivității muncii, mărirea beneficiului, în diminuarea cheltuielilor de circulație.

Marin SCARLETE
Ion DUMITRU

CONDIŢII FAVORABILE, RITM NESATISFĂCĂTOR

(Urmare din pag. 3)

mijloacelor de transport. Faptele nu corespund întru totul realităţii. Dintr-o analiză recentă a reieşit că, în primul trimestru, Întreprinderea de construcţii forestiere-Caransebeş a utilizat buldozerele numai jumătate din timpul programat; la excavatoare, din 4 250 ore programate, s-au folosit abia 2 981. Situaţii asemănătoare se înregistrează şi pe şantierele Întreprinderii de construcţii transporturi-Timişoara, Trustului regional de construcţii-Banat etc. **Dacă în cursul trimestrului I, de pildă, T.R.C.B. ar fi folosit cele 330 autovehicule la nivelul indicilor de utilizare realizaţi la Direcţia regională de transporturi auto, ar fi dispus de o rezervă de capacitate echivalentă cu transportul a 150 mii de tone.** În mică măsură se folosesc utilajele grele de construcţii în două şi trei schimburi.

● Irosirea timpului de muncă

La slaba utilizare a parcului de utilaje se adaugă şi folosirea nejudicioasă a timpului de lucru şi a forţei de muncă. În unităţile de construcţii din regiune se pierd mii de ore datorită absenţelor nemotivate, învoirilor, concediilor fără plată, întreruperilor de o zi şi altele. În toate întreprinderile de construcţii se iroseşte încă mult timp datorită întîrzierilor şi plecărilor mai devreme faţă de programul normal de lucru. Pe unele şantiere ale T.R.C.B. din Timişoara se pierde zilnic peste 15% din timpul de lucru.

Aşa cum se subliniază în recenta Hotărâre a C.C. al P.C.R. şi a Consiliului de Miniştri cu privire la reglementarea programului de muncă şi întărirea disciplinei, folosirea completă şi raţională a timpului de lucru constituie un factor hotăritor de creştere a eficienţei întregii activităţi economice. **Iată de ce, asigurarea şantierelor cu forţa de muncă calificată şi necalificată, precum şi utilizarea din plin şi productivă a timpului de muncă, trebuie să constituie în prezent o preocupare de prim ordin atît pentru conducerea unităţilor de construcţii, cît şi pentru Direcţia regională a recrutării şi repartizării forţelor de muncă.**

★

Realizarea planului de investiţii pe 1967 este hotăritoare pentru întregul cincinal. De aceea, nu de mult, Comitetul regional de partid a analizat într-o plenară, cu toţi factorii de răspundere, multiplele aspecte ce se ridică în domeniul investiţiilor, adoptînd măsuri corespunzătoare. Aplicarea lor întocmai va determina sporirea ritmului lucrărilor, astfel incît în primul semestru să se înfăptuiască 50% din planul anual de investiţii.

SEMNAL DE ÎNCEPERE

● În apropierea Braşovului, în cadrul Întreprinderii pentru industrializarea lemnului, a început **construcţia unei fabrici de caroserii pentru autocamioane.** Capacitate proiectată: 30 000 caroserii şi 90 000 mp de parchet lamelar pe an.

● Cantităţile sporite de material lemnos destinate prelucrării, cer şi extinderea corespunzătoare a zonelor de exploatare. În ultima săptămînă în regiunile Braşov, Hunedoara şi Banat s-au deschis peste 70 de noi parchete forestiere cu un fond de peste un milion de mc de masă lemnoasă.

● Caracterul complex al producţiei Uzinei „Electroputere" din Craiova se adînceşte prin începerea lucrărilor la o nouă fabrică, profilată pe **construcţia de transformatoare mari.** Această fabrică va realiza anual 4 000 de transformatoare de 400 de kilovolţi amperi fiecare.

● Paşi înainte în industrializarea ţinutului Oaşului şi în valorificarea resurselor locale. La Negreşti, s-au efectuat primele **lucrări de construcţie a unei întreprinderi pentru producerea de ţesături din fire groase din cînepă.** Întreprinderea va avea o capacitate anuală de 4 700 tone de fire şi 10 milioane mp de ţesături.

SPRE COTE MAI ÎNALTE

● **Turbinele microcentralelor Oeşti şi** Albeşti — în aval de barajul de la Vidraru — au intrat în faza de **montaj final.** Fiecare turbină are o putere de 15 megawaţi. La un alt obiectiv energetic, Termocentrala Craiova, o dată cu încheierea montajului la cea mai mare turbină din ţară — 315 megawaţi — s-a încheiat turnarea fundaţiilor la cea de a doua turbină de aceeaşi capacitate.

● A intrat în producţie cu toată capacitatea **noul complex de extracţie de la mina Aninoasa.** Întreaga producţie a minei este astfel dirijată pe o galerie dublă ale cărei instalaţii de tăiere şi transport a cărbunelui sînt complet automatizate.

● La Combinatul siderurgic Galaţi, odată cu terminarea primului cuptor al oţelăriei mixte, s-au turnat şi **fundaţiile primului convertizor de mare capacitate.**

CURIER

ÎN CIRCUITUL ECONOMIC...

...noi produse cu caracteristici tehnico-funcţionale superioare. Din lista furnizată de numeroase întreprinderi în această săptămînă spicuim:

● **Noi nave:** un cargou pentru transportul cherestelei (4 500 tone) lansat la şantierul din Galaţi şi o motonavă de 2 000 de tone (a 5-a în acest an) construită la şantierul din Olteniţa.

● **Cimentul Rim 400** produs la fabrica din Fieni. Noul tip este remarcabil prin rezistenţa sa — 400 kilograme pe centimetru pătrat şi prin capacitatea de a face priză la orice temperatură.

● În locul rotoarelor din oţel-magneziu, un colectiv de specialişti de la instalaţia de preparare a minereurilor din Baia Mare a realizat **rotoare din porţelan** care vădesc aceleaşi calităţi, în plus permiţînd reducerea preţului de cost.

● La Uzina „1 Mai" din Ploieşti s-au introdus în fabricaţie **noi tipuri de prevenitoare de erupţie de mare putere.** Aceste prevenitoare suportă presiuni pînă la 700 de atmosfere la adîncimi de pînă la 7 000 de m.

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● **I.S.C.E. „*Industrialexport*" a semnat contracte pentru livrarea în Turcia a unei instalaţii de foraj tip 2 DH—75 A pentru 2200 m adîncime, iar în R.A.U. — a unor utilaje pentru exploatări miniere, precum şi a unei instalaţii pentru concentrare de fosfaţi.**

● **Întreprinderea „*Auto-Tractor*" a livrat 293 de tractoare de tip U—450, U—650, U—651 în Iran, 284 de tractoare U—650 şi U—651 în R. D. Germană, 20 de tractoare U—520 în Spania, 50 de tractoare S—650 în R.A.U., 6 tractoare U—650 în R. P. Mongolă; în R. P. Chineză au fost livrate 268 de autocamioane SR—132, iar în R. P. Bulgaria — 200 de autoturisme de teren M—461.**

● **Contractele încheiate de „*Metalimport*" prevăd printre altele, importul din R.F.G. a 1000 de tone de tablă subţire laminată la rece şi 230 de tone de bandă laminată la rece de la firma „F. Kirchfeld", 33 de tone de oţel pentru pile de la firma „Klöckner", 20 km de cablu de control de la firma „Rheinkabel", 35 de tone de bandă oţel arc de la firma „Otto Wolf", 115 tone de sîrmă din oţel pentru beton de la firma „Ferrostahl", 790 de tone de sîrmă taloane de la firmele „Auffermann" şi „F.A.N.". S-a angajat exportul în R.F.G. a 6150 de tone de profile diferite către firma „Silkema", a 1050 tone ţevi sudate pentru instalaţii către firmele „Contistahl Export GmbH" şi „Comex".**

● **I.S.C.E. „*Tehnoimport*" a perfectat contracte care prevăd, printre altele, importul din R.F.G. de aparataj electronic pentru tensometrie cu coardă vibrantă şi accesorii de la firma „H. Maihak", instalaţii de analiză a gazelor şi piesele de schimb aferente de la firma „Hartmann u. Braun", de cîntare automate de la firmele „Carl Schenck" şi „Librawerk"; alte contracte prevăd importul de elemente de reglaj şi piese de schimb de la firma „Danfoss" din Danemarca, de cîntare automate, dozatoare de la firma „General Design" din Italia, a unei instalaţii Röntgen complete pentru seriografii cerebrale de la firma „Elema Schönander" din Suedia, de obiective optice pentru camere de filmat de la firma „Arnold u. Richter" din Austria.**

● **Au sosit din import, în portul Constanţa, 1000 de tone de feromangan din Spania, 4100 de tone de laminate din Italia şi Spania, 1200 de tone de bumbac din Iran. La export au fost livrate, pe lîngă alte mărfuri, 2900 mc de cherestea de fag în Anglia, 3200 de tone de ciment în Insulele Canare.**

FOTOLIUL
MEF

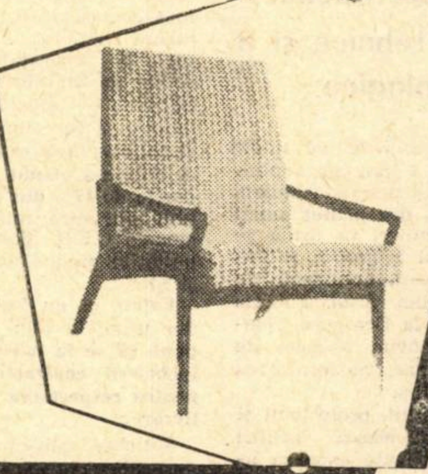

ONEŞTI
COMOD
CONFORTABIL
ELEGANT

Construcţie suplă, tapiţerie din poliuretan, stofe în culori agreabile, iată cîteva din calităţile acestui fotoliu produs de întreprinderile MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE.

Preţuri de vînzare: 650, 710 şi 770 lei în funcţie de caracteristicile şi modelul stofelor.

INTREPRINDEREA DE PREFABRICATE DIN BETON
AIUD

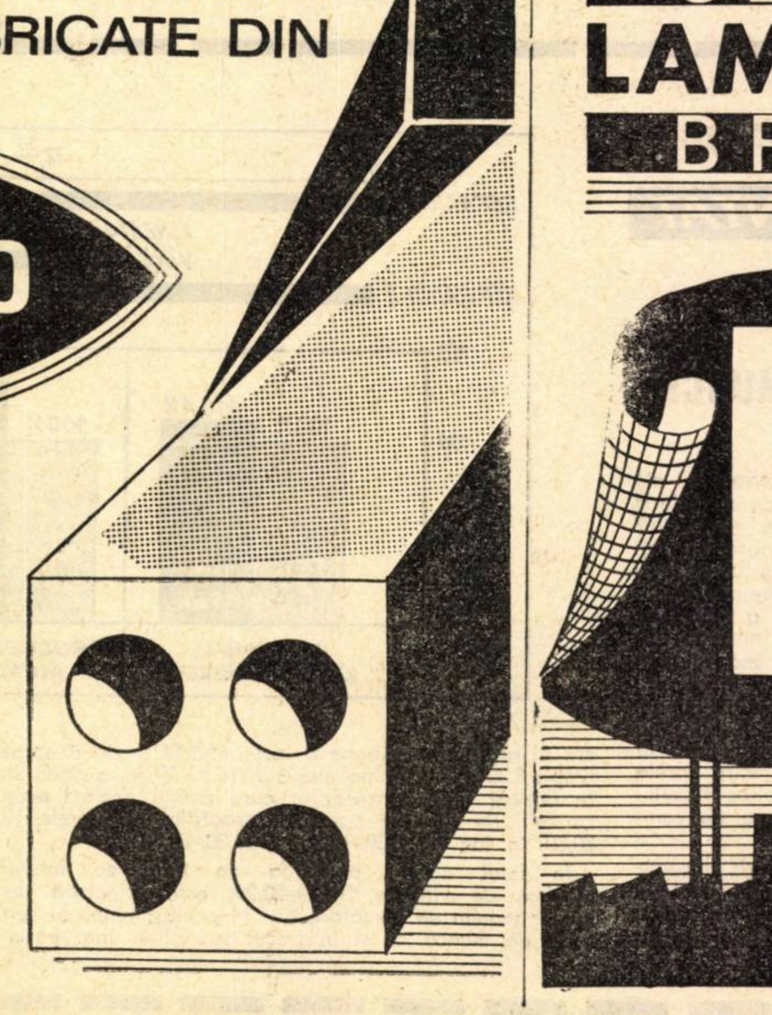

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIŢIE

borduri, tuburi cu 4 canale, plăci pentru garduri, rigole, chesoane, laterale ILCT, scaune ILCT, tronsoane, grinzi pentru poduri şi traverse de cale ferată.

UZINELE
LAMINORUL
BRAILA

RAŢIONALIZAREA SISTEMULUI INFORMAŢIONAL STATISTIC

Ion RĂVAR
director general adjunct
al Direcţiei Centrale de Statistică

PARTE integrantă a evidenţei economiei naţionale, sistemul informaţional statistic se realizează prin dările de seamă statistice de stat şi departamentale şi prin informările statistice operative.

In ultimii ani, ca urmare a măririi complexităţii economiei naţionale şi a ridicării nivelului conducerii economiei, cererile de date statistice din partea diferitelor ministere şi organe centrale au crescut simţitor. In consecinţă, atît numărul dărilor de seamă statistice, cît şi cel al indicatorilor urmăriţi, au înregistrat o creştere continuă. Atît timp cît aceste creşteri corespund unor necesităţi reale, fenomenul poate fi considerat normal.

● Un volum impresionant de date

DIN cercetările întreprinse de Direcţia Centrală de Statistică se constată însă că volumul de informaţii şi date statistice pe care-l calculează şi-l raportează întreprinderile este cu mult mai mare decît ar fi necesar pentru cunoaşterea proceselor şi fenomenelor ce au loc în economie, ca şi pentru coordonarea şi conducerea activităţii economice.

Partea cea mai importantă a sistemului informaţional statistic o constituie dările de seamă statistice de stat, pe baza cărora Direcţia Centrală de Statistică îşi realizează sarcina fundamentală de informare a conducerii de partid şi de stat asupra îndeplinirii planului şi a dezvoltării social-economice a ţării. Totodată, ele servesc şi pentru nevoile de conducere ale ministerelor şi ale altor organe centrale.

Pe lîngă dările de seamă de stat, ministerele şi celelalte organe centrale obţin pentru necesităţile de conducere şi coordonare un fond suplimentar de date, mai detaliate, specifice fiecărei ramuri, fiecărui minister, pe calea dărilor de seamă statistice departamentale, aprobate de Direcţia Centrală de Statistică.

Concomitent cu cererile de noi date statistice din partea diferitelor ministere şi a altor organe centrale, în dările de seamă statistice şi în special în cele departamentale, au fost menţinuţi şi acei indicatori care în etapa actuală nu mai prezintă importanţă pentru cunoaşterea şi conducerea proceselor economice. Totodată, pentru orice necesităţi de date statistice s-a recurs la sistemul dărilor de seamă statistice, neglijîndu-se aproape complet posibilităţile pe care le oferă metodele moderne de observare statistică, cum sînt cercetările selective, anchetele, monografiile etc. În acelaşi timp, sporirea volumului informaţiilor solicitate nu a fost însoţită de o valorificare corespunzătoare a acestora.

Ca urmare, s-a ajuns la un sistem al dărilor de seamă statistice destul de încărcat, cu mult peste necesar, care, pe lîngă faptul că necesită un volum important de muncă în cadrul întreprinderilor, implică greutăţi şi pe linia organelor de centralizare şi analiză.

În afară de sistemul informaţional statistic aprobat de Direcţia Centrală de Statistică, ministerele şi celelalte organe centrale solicită întreprinderilor din subordine numeroase date statistice, folosind în acest scop forme variate: lansarea de dări de seamă neaprobate, introducerea de indicatori suplimentari în dările de seamă de stat şi departamentale, modificarea frecvenţei de reportare etc. În multe cazuri, întreprinderile sau diferitele lor servicii sînt obligate de către direcţiile generale să completeze dări de seamă neaprobate, în care se regăsesc, în bună măsură, indicatori urmăriţi prin dările de seamă statistice de stat. De exemplu, graficul navetă şi situaţia principalilor indicatori de plan, completate de întreprinderile în subordinea Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini şi a Ministerului Industriei Metalurgice. Evident, într-o altă succesiune. Întreprinderile sînt obligate, de asemenea, ca în memoriile explicative care însoţesc dările de seamă să prezinte, în locul unei analize multilaterale a cauzelor care au influenţat gradul de îndeplinire a planului, cît mai multe date cifrice, dintre care unele sînt cuprinse chiar în darea de seamă respectivă. De asemenea, se cere raportarea de date la perioade foarte scurte, cu nimic justificate, în cazul asimilărilor de produse noi (decadal), realizarea indicatorilor valorici ai producţiei industriale etc. Astfel de indicatori sînt ceruţi de la întreprinderile Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini, Ministerului Economiei Forestiere, Ministerului Industriei Uşoare, Ministerului Industriei Alimentare.

Pe lîngă raportări statistice neaprobate, unele ministere solicită de la întreprinderi şi o serie de situaţii de natura evidenţei tehnico-operative, cum ar fi, de exemplu, desfăşurătoarele de calcul al unor indicatori, diverse defalcări pe secţii, sectoare etc. Asemenea situaţii au fost solicitate la Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Industriei Construcţiilor.

Din cercetări suplimentare rezultă că gradul de prelucrare a dărilor de seamă şi al raportărilor statistice neaprobate este foarte redus, acestea fiind folosite de obicei în stare brută. Ca atare şi eficienţa muncii cheltuite pentru completarea acestora este scăzută.

Consecinţele şi implicaţiile pe care le generează dările de seamă şi raportările neaprobate sînt multiple: cadre indispensabile producţiei sînt sustrase de la îndeplinirea sarcinilor lor directe pentru a completa nenumărate evidenţe, formulare, situaţii etc.; se proliferează forme birocratice; se împiedică realizarea unui sistem raţional de conducere; se periclitează calitatea datelor statistice raportate prin dările de seamă aprobate; se risipeşte o importantă cantitate de muncă.

Principala cauză care a generat această stare de lucruri o constituie mentalitatea care s-a înrădăcinat tot mai mult în practica unor salariaţi din diferitele organe coordonatoare, potrivit căreia întreprinderile şi celelalte unităţi economice nu pot fi conduse şi îndrumate decît în condiţiile în care aceştia sînt în posesia unui volum impresionant de date statistice, şi nu numai a acelor indicatori cu mare putere de cunoaştere, care să caracterizeze aspectele esenţiale ale activităţii.

● Cîteva principii directoare

ÎN cuvîntarea rostită la plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat că printre măsurile privind îmbunătăţirea conducerii şi planificării economiei naţionale, care urmează să fie dezbătute în perioada următoare, fac parte şi cele legate de simplificarea şi raţionalizarea evidenţei în economia naţională.

Ţinînd seama de indicaţiile date de conducerea de partid şi de stat, Direcţia Centrală de Statistică, în colaborare cu ministerele şi celelalte organe centrale, a reanalizat întregul sistem informaţional statistic, din toate sectoarele de activitate, în vederea simplificării şi raţionalizării lui şi pentru creşterea eficienţei acestuia. Acţiunea s-a referit la întregul sistem al dărilor de seamă statistice (de stat şi departamentale) şi la informările statistice operative. Pe baza concluziilor studiilor întreprinse au fost elaborate propuneri pentru limitarea volumului de informaţii statistice furnizate de unităţi la fondul de date strict necesar ministerelor şi altor organe pentru conducerea economică şi pentru informarea asupra modului de îndeplinire a planului de dezvoltare a economiei naţionale.

Ca urmare a propunerilor făcute, se aproximează obţinerea unei reducerii medii anuale a raportărilor statistice de circa 50%.

Reducerea volumului de raportări urmează a fi compensată prin valorificarea mai raţională şi mai completă a fondului de date statistice la nivelul ministerelor, celorlalte organe centrale şi Direcţiei Centrale de Statistică, prin ţinerea unui contact mai strîns cu terenul şi prin utilizarea largă a metodelor moderne de cercetare pentru cunoaşterea concretă şi operativă a evoluţiei proceselor social-economice.

Propunerile privind simplificarea şi raţionalizarea muncii statistice au în vedere, în primul rînd, reducerea numărului de indicatori cuprinşi în dările de seamă, prin eliminarea acelora care pot fi calculaţi la nivel central, precum şi a datelor care nu mai prezintă interes în actuala etapă de dezvoltare a economiei. Cu titlu de exemplu, relevăm producţia neterminată de construcţii-montaj pe regiuni, rezervele de mărfuri la începutul perioadei, numărul de motoare ce nu acţionează generatori electrici, cheltuielile pentru întreţinerea şi reparaţiile curente pe feluri de autovehicule, reparaţiile de autovehicule, situaţia deşeurilor vulcanizate, mişcarea efectivului de animale în gospodăriile populaţiei, consumul de combustibil şi unsori pe serii de locomotive, balanţa fondului de marfă la legume şi fructe în stare proaspătă, situaţia bazelor sportive etc. În consecinţă, în dările de seamă statistice de stat vor fi cuprinşi numai indicatorii necesari pentru urmărirea îndeplinirii planului de stat, precum şi datele strict trebuincioase pentru calcularea unor indicatori sintetici (venitul naţional, acumularea şi consumul, salariul real, veniturile reale etc.), ca şi pentru fundamentarea planurilor de stat pentru perioadele viitoare. În prezent aproximativ 2/3 din indicatorii urmăriţi servesc pentru caracterizarea modului de îndeplinire a planului de stat. Pe lîngă aceste cerinţe, în sistemul dărilor de seamă statistice vor fi menţinuţi indicatorii necesari pentru publicaţiile statistice în care se caracterizează dezvoltarea vieţii economice şi social-culturale, precum şi pentru solicitările pe plan internaţional. De asemenea, din cadrul dărilor de seamă statistice departamentale sînt eliminaţi o serie de indicatori de mai mică importanţă.

Un alt principiu director este eliminarea paralelismului prin renunţarea la acele raportări statistice ale căror date se regăsesc în alte dări de seamă.

În afară de acestea, s-a avut în vedere o eşalonare mai raţională în ceea ce priveşte periodicitatea de raportare a dărilor de seamă sau a unor indicatori, în sensul reducerii sensibile a raportărilor la intervale scurte. Astfel, se preconizează menţinerea raportărilor lunare numai la datele strict necesare pentru urmărirea îndeplinirii planului şi conducerea operativă.

Simplificarea şi raţionalizarea sistemului informaţional statistic va avea o influenţă pozitivă asupra volumului de muncă ce se va consuma pentru calcularea şi raportarea indicatorilor statistici la nivelul întreprinderilor şi unităţilor social-economice. S-a urmărit reducerea acestui volum în mod deosebit în întreprinderile din sfera productivă, mai ales din ramurile în care acestea necesită o cantitate mai însemnată de muncă: industrie, agricultură, construcţii, transporturi. Economia de muncă va fi practic mai mare decît cea care rezultă din reducerea volumului raportărilor, deoarece prin suprimarea unor indicatori dispare şi necesitatea efectuării unor prelucrări din evidenţele tehnic-operative sau contabile.

● O acţiune similară

PENTRU ca măsurile preconizate să permită obţinerea unei economisiri maxime a timpului de lucru al statisticienilor şi celorlalţi salariaţi antrenaţi în munca statistică, în vederea unei mai bune desfăşurări a activităţii economice şi social-culturale, apare necesitatea unei acţiuni similare care să cuprindă şi restul sistemului de evidenţă, respectiv, evidenţa contabilă şi evidenţa tehnic-operativă. Totodată, se impune adaptarea tuturor formelor de evidenţă la cerinţele prelucrării mecanizate cu ajutorul maşinilor analitice şi calculatoarelor electronice.

Raţionalizarea activităţii de calcul, evidenţă şi raportare a informaţiilor economice prin introducerea unui sistem unitar de calcule şi înregistrare a datelor, unificarea şi tipizarea formularisticii, stabilirea strictă a circuitului informaţiilor economice şi a periodicităţii raportărilor, precum şi trecerea în viitor la mecanizarea muncii de evidenţă şi calcul, vor permite sporirea gradului de valorificare a fondului de informaţii economice şi creşterea rolului informaţiei economice pentru munca de conducere şi administrare.

În felul acesta, un număr însemnat de economişti şi alţi specialişti din întreprinderi vor putea fi eliberaţi de munca de înregistrare, ţinere de evidenţe şi calcule şi se vor putea consacra muncii de analiză economică multilaterală privind activitatea economico-financiară a întreprinderilor. În aceste condiţii, aportul lor la organizarea ştiinţifică a producţiei va fi mult mai substanţial.

Pentru prevenirea în viitor a umflării sistemului informaţional statistic, este necesar ca acţiunea de simplificare şi raţionalizare să fie continuată, să se urmărească ca în dările de seamă statistice să fie introduşi numai indicatorii esenţiali pentru activitatea de conducere şi informare, să se ia măsuri pe linia ministerelor şi celorlalte organe pentru respectarea cu stricteţe a legislaţiei în vigoare privind raportările statistice pe linie de stat şi departamentală. De asemenea, este necesar ca ministerele şi celelalte organe centrale să studieze posibilitatea înfiinţării în întreprinderi, ca şi în organele centrale, a unor compartimente care să concentreze activitatea de analiză statistică-economică şi să asigure informaţiile necesare muncii de conducere pentru fiecare treaptă ierarhică din întreprindere, respectiv, din organul central. Prin funcţionarea unui astfel de compartiment se vor crea condiţiile necesare pentru organizarea raţională a întregii munci de evidenţă şi analiză, aceasta fiind coordonată pentru toate sectoarele de activitate de un singur organ.

AGENDA ECONOMISTULUI

UN NOU MOD DE EVIDENŢIERE A CHELTUIELILOR PENTRU INTRODUCEREA TEHNICII NOI

DUPĂ cum este cunoscut, pentru finanţarea cheltuielilor privind introducerea şi extinderea tehnicii noi, pe lingă unele surse de finanţare incluse în fondurile de investiţii, cheltuieli de producţie, credite de mică mecanizare sau credite bugetare, incepînd cu data de 1 iulie 1963 a fost creat un „fond pentru introducerea tehnicii noi" din care se finanţează cheltuielile intreprinderilor în funcţiune, legate de asimilarea noilor produse, modernizarea celor existente şi introducerea procedeelor tehnologice noi.

Potrivit regulilor de bază pentru planificarea, evidenţa şi calcularea preţului de cost al producţiei industriale, evidenţierea sumelor din care se constituie fondul pentru introducerea tehnicii noi, atît în plan cît şi în evidenţa contabilă, se realizează cu ajutorul unui articol de calculaţie special intitulat **„cheltuieli pentru introducerea tehnicii noi"**. Acest fond se constituie pe seama preţului de cost al producţiei industriale, în limita unor cote procentuale maxime, calculate asupra preţului de cost de uzină planificat al întregii producţii marfă. În prezent, această reglementare privind constituirea fondului pentru introducerea tehnicii noi (conform H.C.M. nr. 121 din 5 martie 1963) se aplică la intreprinderile subordonate unui număr de 9 ministere care au ponderea hotăritoare in totalul producţiei industriale.

Cuprinderea în cheltuielile de producţie a sumei aferentă fondului pentru introducerea tehnicii noi se efectuează lunar prin calcul pe fiecare produs în parte.

Această metodologie necesită un volum mare de timp şi de muncă. La Uzinele „Timpuri-Noi" din Capitală, de exemplu, pentru calculul sumei aferentă tehnicii noi la un număr de circa 800 sortimente, în cadrul sectorului de planificare lucrează 8 salariaţi cîte 3—4 ore lunar, iar în sectorul post-calcul de la contabilitate lucrează 7 salariaţi cîte 7—8 ore lunar, deci în total circa 80 om/ore pe lună.

La Întreprinderea „Flacăra roşie" din cadrul Ministerului Industriei Uşoare, evidenţierea fondului pentru introducerea tehnicii noi pe cele circa 550 sortimente necesită circa 35 om/ore lunar.

O asemenea muncă este lipsită de eficienţa necesară întrucît, de cele mai multe ori ponderea în totalul preţului de cost pe produs a sumei reprezentînd tehnica nouă este redusă. De altfel, cotele pentru tehnica nouă prevăzută de H.C.M. nr. 121/1963 variază între 0,1% şi 0,5% cu excepţia ramurilor metalurgiei şi construcţiilor de maşini unde cota medie este de 1,5%.

Din experienţa dobîndită de la aplicarea prevederilor H.C.M. nr. 121/1963 rezultă că evidenţa cheltuielilor din fondul pentru tehnica nouă, poate fi făcută cu cheltuieli de muncă mult mai mici, dacă ea s-ar înfăptui nu pe fiecare produs în parte **ci pe total întreprindere.**

Faţă de această situaţie, Ministerul Finanţelor, Comitetul de Stat al Planificării şi Direcţia Centrală de Statistică, au aprobat de curînd (instrucţiunile nr. 1536/1967) unele măsuri de natură să simplifice metodologia stabilită pentru întreprinderile care aplică prevederile H.C.M. nr. 121/1963 în legătură cu evidenţierea fondului pentru introducerea tehnicii noi.

În esenţă, noile reglementări care urmează a se aplica incepind cu data de 1 iulie 1967 se referă la desfiinţarea articolului de calculaţie „cheltuieli pentru introducerea tehnicii noi". Includerea în preţul de cost al producţiei-marfă a cotei pentru tehnica nouă se va realiza cu ajutorul articolului de calculaţie „cheltuieli generale ale întreprinderii". În acest scop, în nomenclatorul tip al cheltuielilor indirecte, la capitolul „cheltuieli generale ale întreprinderii" se va introduce analiticul intitulat „cheltuieli pentru introducerea tehnicii noi".

Această metodologie se referă, atît la planificarea fondului pentru introducerea tehnicii noi, cît şi la evidenţierea acestui fond.

Suma absolută a „cheltuielilor pentru introducerea tehnicii noi" planificată asupra totalului preţului de cost de uzină rămine nemodificată, indiferent de nivelul preţului de cost de uzină realizat şi ca atare aceeaşi sumă planificată se înregistrează şi în evidenţa contabilă (post-calcul).

Urmare acestor măsuri, repartizarea cheltuielilor pentru introducerea tehnicii noi **nu se va mai face direct pe fiecare produs în parte ca pînă în prezent ci in mod indirect o dată cu repartizarea totalului cheltuielilor generale ale întreprinderii, cu ajutorul cheilor convenţionale stabilite.**

În felul acesta se va realiza o substanţială simplificare a planificării şi evidenţierii cheltuielilor pentru introducerea tehnicii noi. Timpul economisit va putea fi folosit pentru adîncirea analizei activităţii economice şi financiare a întreprinderilor în scopul punerii în valoare a tuturor rezervelor de creştere a rentabilităţii produselor şi întreprinderilor.

Decebal URDEA

TEHNICA CREDITĂRII INTREPRINDERILOR PENTRU VALORIFICAREA LEGUMELOR ŞI FRUCTELOR

> **● Renunţarea la creditarea separată prin conturi simple de împrumut ● Utilizarea numai a contului special de împrumut şi a contului de decontare ● În ce condiţii se pot lua în garanţie unele stocuri peste normativ? ● Operativitate în acordarea creditelor pentru cheltuielile sezoniere ● Cum se face decontarea produselor care se livrează la export?**

DEPARTAMENTUL pentru valorificarea legumelor şi fructelor a adus în primul an de activitate o contribuţie pozitivă la îmbunătăţirea aprovizionării populaţiei cu legume şi fructe, în condiţiile practicării unor preţuri de desfacere sub limita celor din anii precedenţi. În acest an, faţă de anul trecut, volumul produselor contractate şi preluate va creşte cu 12% la legume, 22% la cartofi, 56% la fructe şi 44% la struguri.

Ţinînd seama de sporirea sarcinilor ce revin acestui sector de activitate, de neajunsurile ce au existat anul trecut, precum şi de experienţa rezultată din aplicarea normelor de creditare şi decontări, folosite pînă în prezent, Banca Naţională a elaborat instrucţiunile nr. 15 privind creditarea întreprinderilor şi oficiilor de valorificare a legumelor şi fructelor.

Prin aceste instrucţiuni s-au stabilit obiectivele controlului bancar în acest sector şi s-au simplificat şi îmbunătăţit unele operaţiuni prevăzute de normele de creditare în vigoare. Astfel, în vederea simplificării muncii, atît la bancă cît şi la întreprinderi, s-a renunţat la creditarea separată prin conturi simple de împrumut a unor obiecte ca: ambalaje, rezerve materiale de producţie, cheltuieli sezoniere şi documente de decontare în expediţie. Unităţile respective au deschise la bancă numai două conturi: contul special de împrumut şi contul de decontare.

Creditarea întregii activităţi a întreprinderilor şi oficiilor de valorificare a legumelor şi fructelor se face prin contul special de împrumut sub forma creditelor de plăţi. Pentru a preîntîmpina imobilizarea unor fonduri şi valori materiale peste necesar, lunar, la verificarea garanţiei creditelor, stocurile de ambalaje, materii şi materiale pentru producţie, cele pentru aprovizionarea tehnico-materială, precum şi cheltuielile sezoniere se iau în garanţie în limita normativelor aprobate prin balanţa de venituri şi cheltuieli, desfiinţîndu-se astfel plafoanele de credite. În anumite situaţii, unităţile bancare au competenţa de a lua în garanţie şi unele stocuri peste normativ cînd acestea se datoresc următoarelor cauze:

- livrarea de către furnizori înainte de termenele prevăzute în contract;
- amînarea livrării la export, cu condiţia să existe posibilităţile de livrare în perioadele următoare;
- realizarea unui volum mai mare de produse achiziţionate şi semiindustrializate, cu desfacerea asigurată;
- ambalaje provenite din mutaţii de produse — în cazul cînd acestea au fost returnate furnizorilor pînă la data verificării garanţiei creditelor.

Acordarea creditelor pentru cheltuielile sezoniere (care se efectuează în perioada de scădere sezonieră a activităţii de contractări-achiziţii şi producţie şi care se recuperează în perioada de creştere a activităţii economice, în funcţie de planul de preluări şi producţie) se face, potrivit noilor instrucţiuni, într-o formă mult mai operativă şi anume prin virarea acestora din contul special în contul de decontare (pe baza unei cote ce se stabileşte trimestrial), desfiinţîndu-se cererile unităţilor şi situaţiile de cheltuieli ce se prezentau băncii.

În baza noilor instrucţiuni, decontarea produselor care se livrează la export de către oficiile raionale şi orăşeneşti se face pe baza facturilor-talon, întocmite şi depuse la bancă de întreprinderile regionale pentru valorificarea legumelor şi fructelor asupra întreprinderii Fructexport-Bucureşti, numai după ce s-a primit buletinul vamal de export. Această măsură s-a luat în scopul ca decontarea să se facă corespunzător cantităţii şi calităţii produselor efectiv exportate. Pentru a preîntîmpina cazurile de încetinire a decontării livrărilor la export, ca urmare a primirii cu întîrziere de către întreprinderile regionale pentru valorificarea legumelor şi fructelor a buletinelor vamale, s-a prevăzut în instrucţiuni ca la verificarea garanţiei creditelor, mărfurile livrate la export şi nefacturate întreprinderii de comerţ exterior să nu fie luate în garanţia creditelor.

În situaţiile cînd oficiile pentru valorificarea legumelor şi fructelor nu au mijloace suficiente în contul de decontare, ca urmare a nerealizării planului de desfacere, a depăşirii cheltuielilor planificate, a imobilizării unor fonduri etc., organele băncii au sarcina de a analiza cauzele care au dus la această situaţie în vederea stabilirii măsurilor ce urmează a fi luate pentru înlăturarea lipsurilor constatate şi a evitării lor în viitor.

Un accent deosebit s-a pus asupra controlului privind preocuparea întreprinderilor şi oficiilor în respectarea termenelor de livrare şi a condiţiilor de calitate prevăzute în contractele încheiate cu beneficiarii externi.

Pentru asigurarea fondului de produse necesare aprovizionării populaţiei s-a prevăzut pentru organele bancare sarcina de-a urmări din timp modul în care se încheie contractele cu producătorii şi dacă se contractează toate sortimentele de legume şi fructe. De asemenea, organele bancare vor trebui să urmărească respectarea de către unităţi a termenelor de preluare şi a calităţii produselor.

În scopul determinării unităţilor de a lua măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii lor, ţinîndu-se seama şi de specificul lor, în instrucţiuni s-au prevăzut şi sancţiunile corespunzătoare.

În condiţiile în care nu se aduc la îndeplinire măsurile stabilite pentru eliminarea şi prevenirea lipsurilor constatate de organele bancare, sucursala regională a băncii poate aproba ca operaţiunea de verificare a garanţiei creditelor, care de regulă se face la oficii, să se facă centralizat la regiune, fapt ce va determina ca întreprinderea regională să-şi intensifice munca de îndrumare şi control asupra activităţii oficiilor pentru valorificarea legumelor şi fructelor.

O. OHANESIAN

D. ALEXANDRESCU

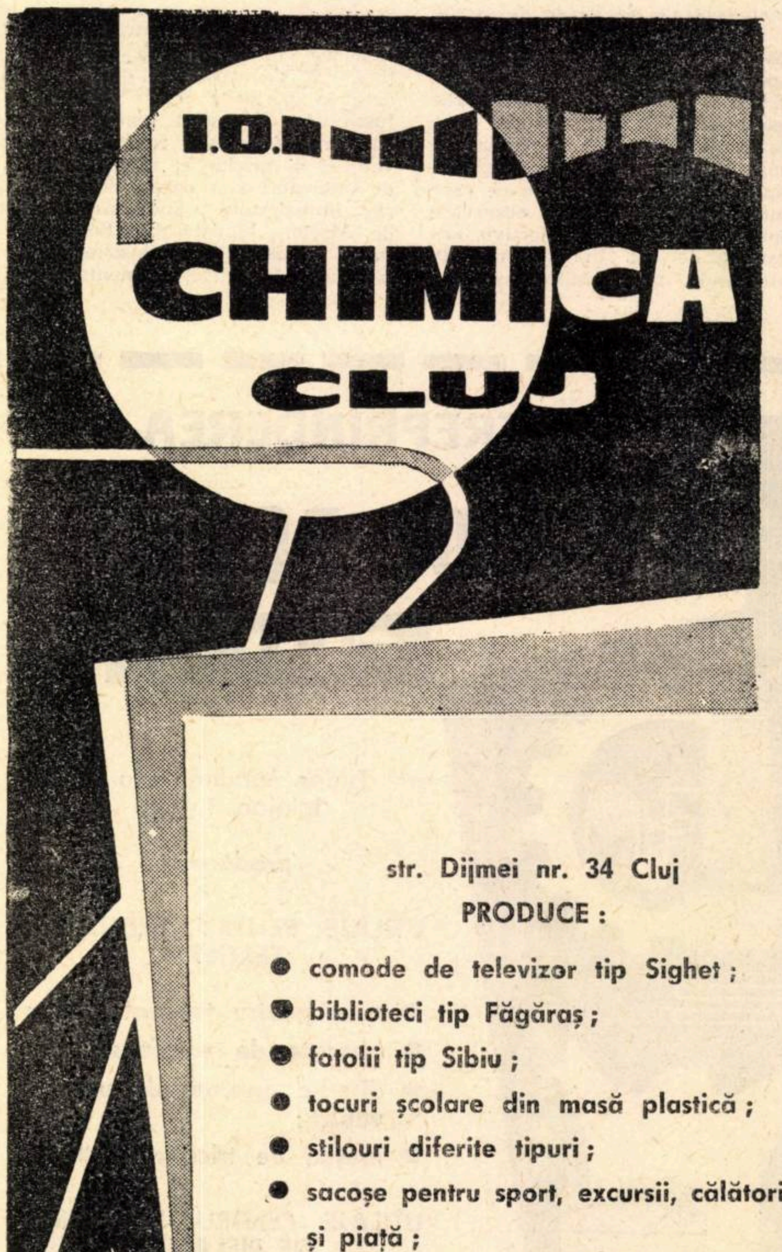

str. Dijmei nr. 34 Cluj

PRODUCE:

- comode de televizor tip Sighet;
- biblioteci tip Făgăraş;
- fotolii tip Sibiu;
- tocuri şcolare din masă plastică;
- stilouri diferite tipuri;
- sacoşe pentru sport, excursii, călătorie şi piaţă;
- curele pentru ceas;
- oxid verde de crom pentru prepararea vopselelor la zugrăvit;
- capete autosifon din relon.

DOCTRINA ROMÂNEASCĂ A MONEDEI NAȚIONALE

G. ZANE
membru corespondent al Academiei

LEGEA din 14/26 aprilie 1867 pentru înființarea unui nou sistem monetar și fabricarea monedelor naționale, de la a cărei decretare s-au împlinit 100 de ani, prin țelurile ei satisfăcea o revendicare unanimă a țării, iar prin principiile și dispozițiile ei traducea într-un act de drept tezele unei gîndiri economice românești, elaborată treptat, în cursul a cîtorva decenii. Despre această lege se poate spune ceea ce spunea M. Kogălniceanu despre legea agrară de la 1864 și anume că ea nu este opera unei persoane, a unui sau mai multor guverne chiar, ci rezultatul studiilor și dezbaterilor unei întregi generații. Astfel, legiuitorul de la 1867 nu a avut să inoveze, ci să formuleze într-un sistem închegat, în raport cu exigențele momentului istoric și condițiile politice interne și externe. principiile necesare într-o lege. principii alese din literatura unei probleme îndelung dezbătută.

Politica monetară a Principatelor, atît din perioada regulamentară, cît și din epoca Unirii s-a întemeiat în permanență pe o serioasă cunoaștere a problemelor monetare românești și internaționale, contribuind la formarea unei doctrine monetare, mai puțin cunoscute azi, este drept, dar demnă de cercetat. Este o doctrină combatantă și polemică, care s-a materializat în lucrări de dimensiuni reduse, articole, memorii, cuvîntări, rapoarte, corespondență, dar care cuprinde elementele necesare oricărei doctrine: analiza și critica realității, fundamentarea necesității unei reforme, enunțarea și discutarea de principii, invocarea literaturii și experienței străine.

Ca și în alte direcții principale ale culturii noastre, din secolul trecut gîndirea monetară a luat cu preferință, ca obiect realitățile românești, dînd prioritate problemelor curente, pe care a căutat să le rezolve de pe poziții burgheze în folosul intereselor generale ale dezvoltării, prin asimilarea critică a cunoștințelor și principiilor economiei politice contemporane. În vasta literatură monetară mondială ea ocupă, desigur, un loc foarte modest, dar în edificarea României moderne ea deține un rol însemnat, pentru că a pregătit și a studiat momentul de la '67, a creat platforma politică pentru susținerea revendicărilor românești în afară, cît și bazele teoretice și tehnice ale construirii unui sistem monetar național.

CREȘTEREA continuă a circulației monetare în Principate, ca urmare a dezvoltării comerțului exterior și interior, imensul trafic monetar care avea loc zilnic pe piața internă, dar mai ales exploatarea economiei românești de către unele mari puteri ca Turcia și Austria, prin intermediul monedelor lor, au dat problemelor monetare interne, în special după războiul Crimeii, o acuitate deosebită; problema unei reforme monetare radicale trebuia astfel să se pună la un nivel deosebit de cel din trecut.

Originea doctrinei monetare românești este dublă, pe de o parte, negustorească, pe de alta, cărturărească. Tocmai această îmbinare a dat gîndirii românești un caracter realist ilustrat prin succesul legii din '67.

Complicațiile la care dădea loc sistemul monetar românesc în ființă, haosul monetar din Imperiul otoman, precum și însemnătatea traficului de monede pe tot teritoriul Europei sud-estice impunea burgheziei comerciale din țările noastre, în interesul comerțului ei sau al speculațiilor pe care le făcea, să stăpînească temeinic problemele monetare. Astfel, ea trebuia să cunoască exact nu numai ponderea și titlul nenumăratelor monede curente, cursul schimbului, dar și condițiile pieței monetare, perspectivele ei, de la Viena la Istambul. De aceea, și la noi politica monetară a recurs deseori la cunoștințele practice ale marilor negustori, folosite, ca peste tot, cu titlul cel puțin de documentare. Așa a procedat și Alexandru Cuza Vodă cînd în 1864, dorind o nouă informare, a constituit trei comisii monetare de mari negustori, cîte una la București, la Iași și la Galați. Dar doctrina propriu-zis a fost închegată de reprezentanți ai intelectualității din perioada 1848—1867.

DOCTRINA monetară românească a pus în general toate problemele indispensabile creării unui nou sistem monetar; dintre acestea vom reține numai două: una cu caracter politic internațional, a **dreptului monetar**, alta cu caracter economic, a **sistemului monetar**.

Problema dreptului nostru monetar, adică a dreptului Principatelor de a avea un sistem monetar și o monedă națională, a fost ridicată — după cum se știe de Turcia și de către unele dintre puterile garante instituite prin Tratatul din 1856, Anglia și Austria care, fiecare în parte, pe considerații diferite, ne-au contestat acest drept. Contestarea a devenit vie mai ales după votarea legii din '67. Turcia devenise față de Principatele române, mai pretențioasă chiar decît în secolul al XVIII-lea, și în orice ocazie le trata ca pe niște provincii imperiale, iar Convenția de la Paris din 1858, prin care marile puteri își asumaseră sarcina de a statua poziția internațională a Principatelor și a formula principiile de reorganizare internă, în privința dreptului de reorganizare internă, în privința dreptului monetar, a stipulat un principiu susceptibil de interpretări contradictorii. Concomitent cu dreptul de administrație internă a prevăzut și dreptul Principatelor de unificare a cursurilor monetare, pe care de altminteri îl recunoscuse și Regulamentul Organic. Dar prin această prevedere Poarta înțelegea denegarea dreptului Principatelor de a bate monedă, pe cînd noi înțelegeam inclusiv dreptul de a bate monedă națională, căci nu se putea vorbi despre o unificare reală de cursuri, fără o monedă națională.

Poarta își întemeia formal această poziție pe practica și teoria feudală a monedei, în temeiul căreia orice suveran este titularul dreptului de a bate monedă și singurul îndrituit de a trage foloase din acest drept. Suveranul — după cum se știe — putea exercita direct acest drept, sau îl putea ceda unor supuși, în schimbul a diferite avantaje. Ca și în alte probleme din această epocă, Poarta a găsit printre puterile garante sprijinitori interesați. Turcia avea, bineînțeles, interesul de a folosi piața românească, ca și a întregii peninsule balcanice, pentru a-și plasa monedele sale, — foarte multe deteriorate, — și a menține astfel o influență asupra economiei acestor teritorii. Austria avea un interes identic, pentru că piața românească îi servea la plasamente de monedă de aur, de argint și trăgea foloase mari de pe urma monedei de bilon introdusă în mari cantități. Anglia susținea, după cum se știe, din motive politice, integritatea Imperiului otoman. Așadar, menținerea vasalității, chiar limitate, însemna o condiție de exploatare în masă a unei întregi țări, iar integritatea Imperiului otoman, cu toate privilegiile lui feudale, însemna perpetuarea acestei exploatări, în interesul echilibrului european și în avantajul material al unor mari puteri.

Împotriva acestei atitudini, doctrina românească monetară a luat poziție. De la început ea s-a situat pe tezele revoluției de la '48, înscrise expres în proiectul de constituție al Țării Românești și susținute în special de N. Bălcescu, anume a autonomiei legislative și administrative a Principatelor române — de fapt a unei independențe limitate. Dreptul monetar nu era decît un mod de exercitare a acestei autonomii. Argumentarea românească a autonomiei a recurs la două motivări, starea de fapt, seculară, și starea de drept, ultima statuată de așa-zisele vechi **capitulații**, recunoscute chiar prin tratate contemporane. Nu este locul de a discuta chestiunea așa-ziselor capitulații; ținem totuși să subliniem numai rolul pe care acestea l-au avut în ideologia națională a epocii și în apărarea dreptului monetar.

Este știut că autonomia principatelor întemeiată pe vechile capitulații a fost permanent susținută atît de români, cît și de străinii care au sprijinit drepturile românești. Însuși Marx, luînd ca valabile capitulațiile, le-a invocat pentru a susține drepturile noastre. În 1856, el scria în acest sens: „Din aceste capitulații, care continuă să fie și azi în vigoare întrucît n-au fost anulate prin nici un fel de tratat ulterior, reiese că Principatele sînt două state suverane, sub suzeranitatea Porții, căreia îi plătesc tribut, însă cu condiția ca Poarta să le apere de toți dușmanii din afară, oricare ar fi ei, și totodată să nu se amestece sub nici o formă în treburile lor interne".

Dreptul monetar al României era întemeiat astfel pe principiul de drept internațional al autonomiei românești. Doctrina noastră s-a dezvoltat succesiv în diverse momente; politica de stat a preluat-o și a pus-o la baza politicii externe, deși după 1867 unii dintre reprezentanții noștri diplomatici au făcut în negocieri concesii de principiu, acceptînd teza feudală a concesiunii dreptului. Juriștii și economiștii noștri au afirmat-o și au popularizat-o înainte de 1867. În 1859, VASILE BOIERESCU spunea în presă că, dreptul de a bate monedă este un simplu drept interior, pe care îl are orice stat suveran sau semisuveran, care are o liberă administrație interioară. „Acest drept — spunea el — este atît de natural încît părinții noștri nici n-au cugetat a-l menționa în tratatele cu Turcia". Prin aceste tratate țara nu ceda nimic din suveranitatea ei. „Nimeni nu ne va putea tăgădui dreptul nostru monetar" — continua el, analizînd capitulațiile.

În 1863, E. WINTERHALDER scria în ziarul **Românul** același lucru: „Dreptul de a fabrica monedă este o prerogativă a autonomiei, a suveranității unei țări. Acest drept îl posedă România fără nici o contestație, l-a posedat din vechime și deși nu l-a întrebuințat într-un interval de mulți ani, n-a renunțat însă niciodată la dînsul".

În jurul ideii de drept monetar, care simboliza independența și libertatea României, s-a strîns aproape toată intelectualitatea românească. AL. MORUZ, care nu era — din punct de vedere democratic — în primele linii, considera în **Comisia centrală** o monedă românească ca „un mare act de suveranitate națională" și lansa un apel în legătură cu primul proiect de lege monetară spunînd: „Tineri și în vîrstă, conservatori și progresiști, să ne unim prin inimă și voință în unitatea României și toți într-un glas să votăm suveranitatea noastră". Astfel, doctrina românească monetară în latura ei politică internațională s-a situat pe linia dezvoltării istorice și a servit interesele naționale. Ea a contribuit la justificarea drepturilor noastre și la susținerea politicii de stat, în fața opiniei publice interne și externe.

DAR doctrina românească mai are o latură, aceea economică care privește problema organizării sistemului monetar. Contribuții interesante au adus în această privință: **N. SUȚU, ION GHICA, E. WINTERHALDER, V. BOIERESCU, AL. MORUZ, D. P. MARȚIAN, AL. VERICEANU, P. S. AURELIAN, LUDOVIC STEEGE, A. G. GOLESCU** și alți publiciști din epocă. Chiar dacă problemele sînt uneori sumar tratate, totuși în ansamblul literaturii noastre monetare găsim cercetate pe cele mai importante. Dintre problemele economice legate de elaborarea unui sistem monetar reținem pentru a ilustra nivelul gîndirii economice românești două, în special pentru semnificația lor politică și anume problema **etalonului** și problema **multiplilor și submultiplilor în cadrul sistemului monetar.**

Reforma monetară din 1867 are loc cînd, pe plan mondial, începuse deja apriga dezbatere între monometalism și bimetalism, adică adoptarea sau a unui singur metal — aurul, sau a două — argintul și aurul, pentru a exprima într-un raport determinat legal de valoare, etalonul monetar. Era firesc ca o controversă pe plan mondial să se resimtă și în gîndirea românească. Economiștii români au fost preponderent monometaliști dar împărțiți în ceea ce privește adoptarea etalonului, aurul sau argintul. N. SUȚU, LUDOVIC STEEGE și V. BOIERESCU sînt pentru monometalismul argint; AL. VERICEANU, pentru monometalismul aur. P. S. AURELIAN pentru monometalism dar ezită între aur și argint; unele proiecte monetare din timpul domniei lui Cuza sînt alcătuite pe baza monometalismului argint. În Occident în aceeași vreme, doi economiști pe care românii îi cunoșteau bine, MICHEL CHEVALIER și R. COBDEN, sînt pentru monometalismul argint; un al treilea, de mare renume, LEVASSEUR este pentru monometalismul aur. Criza monetară din Franța și teama că haosul monetar din țară n-ar putea fi lichidat prin monometalism, explică înclinația românească, care sub raport strict economic reprezenta o soluție radicală. Dar aproape toți economiștii din epocă sînt pentru adoptarea sistemului monetar francez redus la monometalismul argint.

Legiuitorul de la 1867 a adoptat totuși bimetalismul. Între 1867—1872 raportul comercial aur-argint se stabilizase 1:15,60. În fapt, adoptînd sistemul francez, legea din 1867 definea leul la 5 gr argint cu titlul 835, deci îi dădea la fel o definiție fizică și nu de valoare, și crea un raport legal cu aurul pentru piesele de 20, 10 și 5 franci, de 1:15,5. În ipoteza în care n-am fi bătut monede de aur suficiente pentru circulația comercială, leul de argint rămînea moneda națională suverană.

ADOPTAREA legală a bimetalismului la 1867 a fost în mod diferit apreciată. În ceea ce ne privește, credem că a fost una dintre acele soluții judicioase pe care specialiștii români au știut să le dea în chestiuni importante. Căci de fapt, mai înainte de a fi vorba despre o problemă tehnico-economică, era vorba de o problemă politică de amploare, care explica și adeziunea finală a economiștilor români la bimetalism. Adoptarea unui sistem monetar bimetalist, însemna o largă deschidere spre Vest, un efort masiv de a desprinde economia românească din cătușele suzeranității economice turcești și totodată ale exploatării austriece, însemna asigurarea încă mai accentuată a economiei noastre pe linia occidentală. Declararea ca legale în România a monedelor de aur și argint ale Franței, Belgiei, Elveției și Italiei, cu ale căror sisteme monetare noul sistem românesc urma să fie identic din punct de vedere al etalonului și al principalilor multipli, era astfel mai înainte de toate un act politic. Totodată, scoaterea din circulație a tuturor monedelor de aur și argint străine prevăzută în lege, în șase luni după emiterea monedei naționale, explică îndeajuns opoziția unor mari puteri față de inițiativa românească. Orice altă soluție ar fi lăsat România, sub raport monetar, pradă în miinile exploatării turcești și austriece.

Bimetalismul corespundea și intereselor unei economii care trecea de la un sistem economic la altul. De fapt, pe plan monetar, noi eram în bimetalism. Regulamentul Organic consacrase bimetalismul în raportul de 1:15,8. Comerțul exterior atrăsese în țară mari cantități de aur și argint. Moșierimea și marea burghezie dețineau mult aur în monedă bună; mica burghezie și populația deținea argint desigur în cantități mici pe cap de locuitor, dar în ansamblu, destul de mari. Adoptarea monometalismului aur, demonetizînd argintul, ar fi prejudiciat marea masă și o parte a burgheziei, ar fi avantajat moșierimea. În condițiile legii din 1867, abil alcătuită, nu riscam să pierdem aurul care, după cum știm, s-a bătut foarte puțin, de asemenea, nici argintul care, la titlul 835, — așa cum făcuse Franța, la 1865 reducînd titlul de la 900 la 835, — nu se putea exporta; moneda de 5 lei argint nu era prevăzută în lege. Frapa liberă nu era autorizată; așadar, guvernul putea controla emisiunea.

Decretarea sistemului zecimal încă din 1859 de către un guvern prezidat de Ion Ghica, atît pentru măsuri și greutăți, cît și pentru monede, idee unanim susținută de economiștii români, deși întîrziată în aplicare, reprezenta la fel, un act de lichidare a unei cutume feudale învechite și dăunătoare, și un alt pas spre modernizare a economiei românești. O ordine modernă în sistemul de măsuri și greutăți era o revendicare unanimă. Tot Ion Ghica încă de la 1848 arăta foloasele sistemului zecimal și, în legătură cu acest sistem lansa ideea unei monede metalice universale comune tuturor națiunilor. Adoptarea sistemului zecimal în sistemul monetar român s-a dovedit o latură durabilă a actului de la 1867. În general, sistemul de la 1867, care în liniile sale mari durează de un veac, este pentru poporul român, pe care veacurile trecute l-au supus la atîtea vicisitudini, un mare succes.

DOCTRINA noastră monetară ale cărei idei principale le-am expus, reprezintă astfel în cultura românească o componentă a științei sociale românești și totodată a ideologiei naționale. Ca și întreaga cultură românească înaintată a veacului trecut, ea a avut ca obiect principal realitatea românească, iar prin tendințele ei militante, a căutat să slujească interesele dezvoltării României.

Centenarul leului, evocînd o instituție care a rezistat la atîtea dificultăți și vicisitudini pentru a ajunge azi să fie așezată pe solidele baze ale societății socialiste nu ne solicită interesul numai pentru trecut; faptele de altădată ne permit să apreciem mai bine realizările și perspectivele epocii noastre; centenarele noastre ne măresc încrederea în viitorul și progresul României.

(Comunicare ținută cu prilejul aniversării centenarului sistemului monetar al leului. Versiune prescurtată).

PERSONALITATE RESPONSABILITATE PROPRIE

FERMA AGRICOLĂ — UNITATE PRODUCTIVĂ DE BAZĂ

O TRĂSĂTURĂ esențială a noului sistem de organizare și conducere a agriculturii de stat este **caracterul de sine stătător, independent,** *din punct de vedere al activității nemijlocit productive, pe care-l îmbracă unitatea de producție. Acest caracter decurge din faptul că ferma agricolă reprezintă în noile condiții* **unitatea de producție de bază, cu responsabilitate economică proprie.**

Cum este și firesc, această organizare, care prin conținutul ei se deosebește structural de precedenta, determină **schimbări radicale în întreg ansamblul proceselor economice, tehnice și organizatorice de producție.** *Or, în aceste condiții, în lumina principiilor organizării științifice a producției și a muncii,* **este nevoie în mod imperios ca fiecare latură a activității economice a fermelor agricole să fie motivată prin calcule tehnico-economice moderne.** *Punctul de vedere enunțat de V. V. Topor în articolul său din nr. 13 al revistei „Viața economică" și anume: „Delimitarea treptată, în cadrul organigramei întreprinderilor, a sectorului funcțional de execuție de acel de concepție" este în această ordine de idei extrem de util.*

Conținutul formelor de cooperare: eficiența

PERFECȚIONAREA structurii organizatorice a întreprinderilor agricole de stat determină, printre altele, crearea și dezvoltarea unor forme tot mai **complexe de cooperare.** În viitor, în cadrul întreprinderilor agricole, îmbinarea dintre producția agricolă și producția industrială va căpăta o largă extindere. Or, această adevărată „integrare verticală" în curs de înfăptuire, care are o înaltă eficiență economică poate da rezultatele scontate atunci cînd în cadrul întreprinderii agricole respective se **realizează pe baza principiilor rentabilității și ale beneficiului o strînsă cooperare între fermele din producția vegetală și animală, pe de o parte, și fermele industriale, pe de altă parte.** Tocmai în această direcție se ridică o serie de aspecte principiale asupra cărora, la unele dintre ele, ne referim în rîndurile de mai jos.

Prin constituirea fermelor sau a combinatelor agroindustriale, **schimbul de activități** în cadrul întreprinderilor agricole de stat se amplifică, căpătind un caracter tot mai diversificat. Cum este și firesc în asemenea condiții, **economia de muncă vie și materializată pe unitatea de produs se impune a fi realizată într-un grad înalt de toate sectoarele de activitate, deoarece numai pe această cale se poate obține o eficiență economică ridicată.** Pentru aceasta este însă nevoie de crearea unor condiții în ce privește planificarea producției și a cheltuielilor, creșterea rentabilității și a beneficiilor, care în vechiul sistem de organizare al gospodăriilor agricole de stat nu găseau un teren propice pentru a fi puse în valoare.

Edificatoare din acest punct de vedere este experiența sectorului industrial din cadrul fostului combinat agroalimentar „30 Decembrie". Metodologia de planificare, precum și lipsurile în modul de retribuire a salariaților au cultivat o practică extrem de dăunătoare și anume: „umflarea" scriptică, fictivă, a beneficiilor în sectorul industrial prin planificarea unor prețuri de vînzare egale desfacerii cu amănuntul, nesocotindu-se rabatul comercial și cheltuielile de transport care se acordă beneficiarilor. Astfel, pentru anul 1967, untul este planificat a se vinde cu 40 de lei kg, deși se facturează cu 37,80 lei/kg (diferența o reprezintă rabatul comercial și cheltuielile de transport); la fel, laptele de consum este prevăzut la vînzare cu 2 lei litrul, însă el se facturează cu 1,80 lei. Așa stau lucrurile și cu celelalte produse din care motiv valoarea producției-marfă este umflată în mod fictiv.

O asemenea practică nu a fost de loc întîmplătoare. Ea a fost generată printre altele de faptul că în sectorul vegetal și cel animal specialiștii sînt retribuiți la sfîrșitul anului proporțional cu realizările obținute în producție. În schimb, specialiștii din sectorul industrial nu se încadrează în acest mod de retribuire, ei primind un salariu lunar conform tarifelor de încadrare.

Or, pentru ca la finele anului specialiștii din sectorul vegetal și animal să beneficieze de avantajele oferite de sistemul de retribuire mai sus-amintit, chiar din stadiul de planificare în cele două sectoare de producție nu se stabilea mobilizarea rezervelor existente sau depistarea lor în scopul reducerii cheltuielilor și a creșterii producției. Aceasta deoarece nerealizarea indicilor planificați atrăgea după sine neacordarea avantajelor izvorîte din sistemul de retribuire respectiv. Iată de ce aici se planificau indici de producție inferiori posibilităților existente, astfel încît unitatea în întregul ei, cît și sectoarele respective (vegetal și animal) să-și realizeze cu siguranță indicatorii de plan.

Prin urmare, la sfîrșitul anului rezervele nemobilizate prin planificare se materializau în sectorul vegetal și animal în depășirea planului de producție și în reducerea cheltuielilor. În același timp, sectorul industrial care a fost încărcat în mod fictiv cu indici de producție superiori nu-și realizează indicatorii valorici de plan. Este de înțeles că o asemenea practică nu a putut să nu aducă prejudicii cointeresării cadrelor tehnice și administrative din sectorul industrial. Deși principalii indicatori au fost depășiți (vezi tabelul nr. 1) acești lucrători nu au beneficiat de sistemul premial, deoarece nu s-au realizat indicatorii valorici de plan. Astfel, după cum se desprinde din datele tabelului valoarea producției-marfă nu a fost realizată, deși producția globală, productivitatea muncii și prețul de cost au un indice de îndeplinire favorabil.

(în %) — Tabel nr. 1

Îndeplinirea principalilor indicatori de plan

	anul 1966	anul 1967 trim. I
1. Valoarea producției globale	101,3	105,2
2. Valoarea producției-marfă	98,7	94,7
3. Productivitatea muncii	114,3	103,1
4. Prețul de cost	98,0	99,1

Cele expuse mai sus evidențiază importanța practică a măsurilor stabilite de către partid cu privire la noua organizare și conducere a agriculturii de stat, măsuri care nu numai că înlătură o serie de fenomene negative ce s-au manifestat, dar oferă largi posibilități pentru gospodărirea eficientă a mijloacelor de producție, scăderea cheltuielilor și ridicarea rentabilității. Punerea în valoare a noilor condiții create nu are loc bineînțeles de la sine. Este nevoie de asigurarea unor premise fundamentale.

Dacă organizarea cooperării în cadrul întreprinderilor agricole de stat **constituie condiția sine qua non a realizării unei înalte eficiențe, crearea premiselor pentru atingerea acestui scop reprezintă cheia de boltă a întregului proces respectiv.**

O rezolvare eficientă necesită, bunăoară, **aprovizionarea cu materii prime din producția proprie a fermei industriale.** În trecut, așa cum rezultă din experiența sectorului industrial amintit mai sus, în acest domeniu au existat o serie de anomalii care reduceau mult din eficiența activității economice a sectorului respectiv. Astfel, materia primă provenită de la sectorul vegetal și animal din cadrul aceluiași combinat era suportată de către sectorul industrial la prețul de cost realizat. Și cum de regulă acesta era depășit destul de mult, materia primă ce era prelucrată revenea destul de scump, ceea ce reducea mult rentabilitatea secției industriale.

Acest procedeu a fost înlocuit cu un altul potrivit căruia materia primă preluată din sectoarele proprii se decontează la prețul de cost planificat. Deci devierile de la prețul de cost planificat nu se mai preiau de către sectorul industrial, ci rămîn la ferma respectivă. Cu toate acestea, actualul mod de decontare a materiei prime nu este cel mai indicat, el putînd fi încă îmbunătățit. Și anume **respectiva decontare să se facă nu la prețul planificat, ci la prețul de catalog** (prețul zilei). Opinăm pentru această soluție deoarece ea va permite **întărirea cooperării** în cadrul întreprinderii agricole, **fiecare fermă fiind interesată să realizeze indici economici superiori pentru a-și mări rentabilitatea.**

Ce se întîmplă însă în prezent? Cînd la legume și la fructe (cum a fost cazul anul trecut la roșii și la căpșuni) prețul de pe piață este ridicat sectorul vegetal nu a livrat materia primă sectorului industrial. În schimb, cînd prețul de pe piață este scăzut, atunci sectorul industrial este „bombardat" cu materie primă pe care o cumpără la prețul planificat, deși avea posibilitatea să se aprovizioneze de pe piață la un preț mai mic.

Modul în care se face în prezent decontarea materiei prime din producția proprie îmbracă și alte aspecte. Bunăoară, industrializarea roșiilor în loc să înceapă atunci cînd prețurile sînt cele mai convenabile (după 15 iulie cînd media este 1,70 lei/kg calit. I și 1,10 lei calit. II, iar după 19 iulie 1,30 lei/kg calit. I, 0,80 lei calit. II și 0,40 lei calit. III), ea se desfășoară cu mult mai înainte cînd prețurile sînt peste 2 lei, fiind deci convenabile pentru furnizor.

Asemenea aspecte atestă necesitatea reglementării cît mai eficiente a schimbului de activități care are loc între fermele din cadrul aceleiași întreprinderi agricole. În acest fel se pot crea acele condiții reale care pot pune în valoare cu maximum de eficiență noile măsuri luate în domeniul planificării, finanțării și creditării, al reorganizării agriculturii de stat.

Personalizarea conducerii fermei agricole

ÎNTRUCÎT ferma agricolă este o unitate de sine stătătoare cu responsabilitate economică proprie, ea își exercită, ca atare, din plin dreptul de decizie în toate sferele activității sale de producție.

În asemenea condiții este evidentă **necesitatea îngustării sferei de intervenție a forurilor tutelare în rezolvarea problemelor fermei agricole, și extinderii sferei responsabilității acestora din urmă.**

Deși acest proces de formare a unor asemenea relații este la început și unele dificultăți în organizarea lor sînt inerente, se manifestă unele tendințe care de fapt reflectă vechiul mod de conducere. Astfel, potrivit hotărîrii plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 martie 1967, șeful fermei, care răspunde nemijlocit de întreaga activitate a fermei, stabilește personalul salariat permanent în funcție de mărimea, caracterul și dotarea tehnico-materială, ținîndu-se seama de experiența proprie în organizarea și folosirea forței de muncă.

Din constatările desprinse de la Trustul regional Ploiești al întreprinderior agricole de stat, rezultă însă că Departamentul Întreprinderilor Agricole de Stat în anexa 4 și 4b la instrucțiunile de organizare a I.A.S. încorsetează dreptul șefului de fermă de a-și alege cele mai potrivite cadre de lucrători. Întrucît șeful de fermă este în măsură să cunoască cel mai bine capacitatea și pregătirea practică profesională a lucrătorilor el trebuie să aibă și latitudinea de a hotărî asupra încadrării și folosirii lor.

În contextul personalizării conducerii fermei agricole, își poate găsi loc, printre altele, și **posibilitatea șefului de fermă de a dispune de un fond de rulment din care acesta să fie în măsură să poată efectua operativ și în mod curent anumite plăți necesitate de buna desfășurare a procesului de producție.** Opinînd pentru **crearea unui fond de rulment la nivelul fermei ținem seama de necesitatea asigurării unei activități cît mai operative.**

Îmbunătățirea organizării și a structurii întreprinderilor agricole de stat fiind menită să impulsioneze întreaga activitate economico-financiară a acestor unități, va contribui nemijlocit la creșterea producției și a productivității muncii, la reducerea cheltuielilor și mărirea rentabilității în agricultura de stat. Important este ca acest complex de măsuri să fie aplicat în spirit creator și cu maximum de eficiență.

I. CHIRCULESCU

SUPLEȚE ORGANIZATORICĂ — EFICACITATE ECONOMICĂ RIDICATĂ

ÎN vechea formă de organizare a gospodăriei agricole de stat „30 Decembrie" regiunea București existau un număr de 14 brigăzi vegetale, 8 brigăzi zootehnice și un sector industrial cu 4 secții. Această fărîmițare nu crea cadrul necesar unei conduceri operative și oportune. Întrucît brigăzile erau conduse în marea lor majoritate de brigadieri cu pregătire medie, indicațiile specialiștilor existenți în conducerea unității nu-și găseau de multe ori viabilitatea în procesul de producție. Pe de altă parte, necunoașterea pulsului producției de către specialistul agricol nu oferea certitudinea luării celor mai eficiente și raționale decizii.

Prin reorganizarea acestei unități în întreprindere agricolă, în cadrul ei s-au constituit 4 ferme vegetale, 3 ferme zootehnice și o fermă industrială. Concentrarea activității unității în formațiuni mai mari a creat noi posibilități specializării, circuitul economic fiind mai bine delimitat. Astfel, fermelor zootehnice li s-au atribuit și suprafețele necesare asigurării bazei furajere. Prin urmare, șeful de fermă, toți lucrătorii acesteia, sînt interesați să producă furaje de calitate și cu cheltuieli minime deoarece rezultatele în producție, și pe această bază cointeresarea lor, depind în mare măsură de eficiența furajelor.

Au fost, de asemenea, organizate sectoarele de deservire a procesului de producție; sectorul mecanic pentru reparațiile tractoarelor și mașinilor agricole; sectorul de hidroameliorații, deoarece întreprinderea dispune de circa 2800 ha teren irigat; sectorul de construcții, sectorul de aprovizionare-livrare-transporturi și sectorul economic. Organizarea întreprinderii agricole se prezintă potrivit schemei alăturate.

Un efect revelator al organizării întreprinderii agricole de stat îl constituie **legarea organică, nemijlocită,** a cadrelor de specialiști de activitatea de producție. Iată cum se prezintă situația specialiștilor înainte și după reorganizare: (Vezi tabelul de mai sus).

	Înainte de reorganizare		După reorganizare	
	În funcții ad-tive	În unități de producție	La întreprinderea agricolă	La ferme sau sectoare
— Ingineri agronomi	10	3	2	6
— Medici veterinari și zootehniști	6	3	2	7
— Ingineri mecanici	3	2	—	4
— Alți specialiști	2	1	—	2
Total:	21	9	4	20

Planul — instrument eficient de conducere

POTRIVIT noii metodologii, actualul plan de producție și economic financiar a fost întocmit de către specialiștii întreprinderii. Faptul că aceștia cunoșteau condițiile și posibilitățile concrete de producție, iar noul mod de salarizare mărește cointeresarea lor în rezultatele muncii, au constituit elemente majore în stabilirea unor indicatori reali și mobilizatori. Astfel, planul producției medii la hectar a fost mărit la roșii de toamnă de la 24 tone la 30 tone, iar la varză timpurie de la 21 tone la 25 tone; producția medie de lapte pe o vacă furajată a fost stabilită la 3600 litri față de 3550 litri cît era planificat inițial.

Expresie a interesului față de folosirea eficientă a inventarului agricol, sînt măsurile stabilite în cadrul planului cu privire la destinația și utilizarea fiecărui utilaj în parte. Din analiza inventarului, s-a constatat că întreprinderea agricolă are utilaj disponibil în valoare de peste 953 000 lei. Existența acestor disponibilități, rezultat al vechiului sistem de aprovizionare tehnico-materială, majora în mod substanțial nivelul cheltuielilor prin amortismentul plătit (circa 100 000 lei anual).

Prin noul sistem de organizare, șeful de fermă fiind cointeresat în mai buna folosire a utilajelor, s-au creat condiții pentru eliminarea acestor disponibilități. Acest lucru este demonstrat de faptul că toate disponibilitățile vor fi redistribuite altor unități.

Operativitate în atribuirea mijloacelor financiare

ESTE cunoscut faptul că în ultimii ani a existat o permanentă tendință de amplificare a lucrărilor necesare obținerii **creditelor bancare** și a întocmirii situațiilor de verificare a garanțiilor. Astfel, în vederea obținerii creditelor pentru producție se întocmea prin planul economic, planul anual de credite defalcat pe trimestre. În afara acestui plan se întocmea declarația de credite pentru fiecare trimestru, cu 45 zile înainte de începerea trimestrului următor. În a 2-a decadă a ultimei luni din trimestru se mai întocmea execuția preliminară a planului de credite pe trimestrul în curs, iar lunar se cerea situația de verificarea garanțiilor pentru credite bancare. Pentru executarea acestor situații se consuma aproximativ 1/3 din timpul de lucru al economistului financiar.

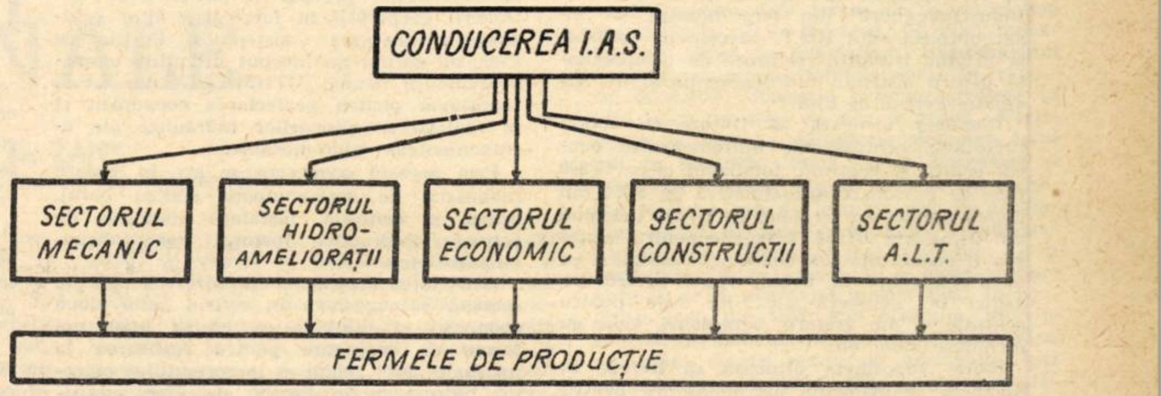

Probleme deosebite s-au ridicat și se mai ridică încă în ce privește **finanțarea investițiilor.** Prin noul sistem s-au creat condiții pentru ca finanțarea și creditarea activității de producție și a investițiilor să se desfășoare direct între unități și bancă.

Cu toate acestea pentru deschiderea finanțării sînt solicitate o serie de acte și situații, adesea formale, care frînează începerea execuției lucrărilor. De pildă, la 6 mai 1967, întreprinderea noastră agricolă a cerut deschiderea finanțării lucrărilor de investiții din acțiuni în sumă de 431 000 lei reprezentînd utilaje cu montaj. Deși documentația a fost completă, finanțarea nu s-a deschis decît la 18 mai deoarece s-a cerut autorizație de construcție pentru grupul electrogen. Or, acest grup electrogen urma să fie instalat într-o clădire deja existentă, construită tocmai în scopuri industriale. Finanțarea s-a deschis numai după deplasarea în unitate a organelor Băncii de Investiții. Dar, în această perioadă, utilajul s-a decontat din credite conform D.C.M. 8, plătindu-se dobînzi de penalizare de 18%.

Un mare neajuns îl prezintă obținerea documentației tehnice, a diferitelor avize și autorizații pentru care se pierde un important fond de timp. Întreprinderea noastră agricolă a depus încă de la începutul lunii mai, documentația necesară construirii de locuințe muncitorești. Dar nici pînă în prezent, forul tutelar nu a avizat proiectul.

Dacă pe linia obținerii creditelor necesare producției s-au adus unele îmbunătățiri, ca urmare a măsurilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1967, în **ce privește finanțarea investițiilor, căile de îmbunătățire rămîn încă deschise.** Considerăm că drumul de obținere a fondurilor pentru investiții ar **trebui curățat de diferitele forme de birocratism.** Oare, din moment ce se întocmește un proiect (cu toate calculele privind respectarea condițiilor sanitare, igienice, paza contra incendiilor) de ce mai sînt necesare zeci de aprobări de la Sanepid, pompieri etc.?

Totodată, de un real folos pentru deschiderea la timp a finanțării și a realizării ei în termen este mai buna **organizare și planificare a lucrărilor de întocmire a documentațiilor tehnice de către institute de proiectări.** În acest sens, considerăm că ar fi necesar ca pe baza planului de perspectivă, unitățile să lanseze din timp notele de comandă privind întocmirea proiectelor. Pe de altă parte, este necesar ca institutul de proiectări să respecte termenul de execuție a proiectului.

Simplificarea evidenței

MĂSURILE preconizate de către plenara partidului din martie a.c. cu privire la simplificarea operațiilor de evidență au o mare importanță pentru ridicarea calitativă a activității unităților agricole de stat. Evidența contabilă, dările de seamă statistice, situațiile operative, precum și o serie de alte date și situații care se cereau de către Trust și Departament, au necesitat încadrarea unui număr sporit de salariați neproductivi. Numai la această unitate exista încadrat un număr de 35 salariați (contabili și economiști). Activitatea lor se reducea la operarea datelor într-o evidență primară, greoaie și încîlcită. Mai mult, pe lîngă acest personal erau antrenate și cadrele tehnice, lucru ce îngreuna deservirea tehnică a producției.

Analizînd activitatea unui brigadier se constată că tocmai în perioadele de vîrf (cînd volumul de lucrări executate este maxim), era obligat să întocmească o serie de acte și situații privind evidența muncii, a lucrărilor executate, evidența producției, a ambalajelor etc. Tot în această perioadă el se ocupa de valorificarea producției, de recrutarea forței de muncă, asigurarea mijloacelor de transport. Pentru că brigadierul nu putea face față acestui imens volum de muncă, s-a încadrat la brigăzi, personal contabil. Dar, angajarea în plus a personalului neproductiv a dus în final la creșterea cheltuielilor de producție. Astfel, salariile plătite contabililor de brigăzi se ridicau la peste 290 000 lei anual.

În întreprinderea noastră agricolă s-au luat măsuri pentru simplificarea evidenței. Simplificarea celui mai mare volum de lucrări constă în faptul că evidența analitică a conturilor din grupa de „Materii și materiale" se ține la centrul întreprinderii agricole numai valoric. S-a renunțat, de asemenea, la urmărirea prețului de cost pe culturi și în cadrul fiecărei brigăzi în parte.

Acțiunile întreprinse pe linia simplificării evidenței pot fi continuate, deoarece există rezerve de îmbunătățire a evidenței primare și contabile. Așa, de exemplu, în registrul de urmărire a realizării planului de venituri și cheltuieli la ferme se poate renunța (lucru pe care l-am făcut fără aprobarea Departamentului I.A.S.) la formularul de evidența lucrărilor manuale. Aceasta deoarece aceleași date sînt cuprinse și în formularul „Salarii". De asemenea, este bine să se **nominalizeze culturile și categoriile de animale la care eventual ar urma să se calculeze preț de cost în cadrul fermelor.** Aceasta întrucît, așa cum rezultă din formulare, unele elemente de cheltuieli se vor ține pentru toate culturile și categoriile de animale. Deși evidența se simplifică în foarte mare măsură la nivelul întreprinderii agricole, în cadrul fermelor ea continuă să fie destul de încărcată și greoaie, ceea ce împiedică activitatea de producție. Considerăm că unele documente de evidență primară ce se întocmesc în fermă nu-și au rostul. Bunăoară, din instrucțiuni reiese că lista de furajare a animalelor va cuprinde coloane separate pentru furajele din producția proprie a anului de plan și alte coloane pentru cele aflate în stoc la începutul anului. Întrucît furajele consumate din producția proprie a anului de plan nu se înregistrează distinct în evidența contabilă, nici lista de furajare nu trebuie să cuprindă o coloană aparte.

Gh. DUMITRESCU
economist-șef al Întreprinderii agricole de stat „30 Decembrie 1947"

MODIFICĂRI NECESARE ÎN ACTELE NORMATIVE

NOUL sistem de organizare a agriculturii de stat reclamă, printre altele, îmbunătățirea legislației noastre economice astfel încît aceasta să asigure, prin mijloacele ce-i sînt specifice, dezvoltarea ascendentă a activității întreprinderilor agricole.

În această ordine de idei se simte nevoia înlocuirii unor acte normative care prin conținutul lor nu mai pot contribui la executarea integrală și la timp a obligațiilor de producție și contractuale ale gospodăriilor agricole de stat, respectiv întreprinderile agricole în curs de organizare.

Bunăoară, vechiul sistem de planificare prin care planul de producție și economic-financiar al gospodăriilor de stat se stabilea de către Departamentul G.A.S. pe trusturi, a generat elaborarea unor dispoziții legale corespunzătoare respectivei metodologii. Așa stau lucrurile cu prevederile art. 15/1 alin. 6 din actualele „Condiții fundamentale pentru livrarea animalelor și păsărilor, precum și a unor produse animale, avicole și apicole",— aprobate prin H.C.M. nr. 239/1956, — și modificate prin Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 5 din 15 martie 1965 [1]) dată în temeiul H.C.M. nr. 1622/1957. Aceste prevederi stabilesc următoarele: „Gospodăriile agricole de stat furnizoare, vor fi apărate de plata penalităților și despăgubirilor integral, în cazul cînd se ajunge la acoperirea totală a cantităților decadale contractate cu beneficiarul regional, sau proporțional cu realizarea acestei sarcini, în ipoteza livrării parțiale a acestor cantități. Pentru produsele animale ce nu se livrează decadal (lînă, miere etc.) se va ține seama de termenele prevăzute în contractele economice".

Aparent, textul exprimă soluția logică privind stabilirea răspunderilor, în condițiile în care — sarcinile de plan erau stabilite de către Departamentul G.A.S. global pe trust. Chiar însă în aceste condiții o asemenea prevedere legală este criticabilă deoarece nu este stimulatorie pentru producătorul efectiv (G.A.S.) care este parte în contractul economic de furnizare, încheiat cu beneficiarul din afara sistemului GOSTAT.

Întreprinderile agricole de stat, ca unități economice de producție, avînd personalitate juridică, răspund și trebuie să răspundă în nume propriu pentru realizarea propriilor sarcini de plan, implicit pentru eventuala neexecutare, sau executare necorespunzătoare a contractelor pe care le încheie. Or, textul sus-citat din „Condițiile fundamentale" nu este de natură să promoveze ideea rentabilității și a răspunderii în nume propriu a întreprinderilor agricole de stat pentru executarea în natură a contractelor pe care le încheie. Dimpotrivă, el plafonează și limitează răspunderea întreprinderilor părți în contractele de furnizare de produse.

Organizarea noilor întreprinderi agricole de stat, trebuie astfel făcută încît fiecare unitate să dispună de condițiile și mijloacele necesare care să-i asigure realizarea planului de producție. Drept urmare întreprinderea agricolă de stat trebuie să răspundă pentru neexecutarea anumitor obligațiuni contractuale, nefiind cu nimic justificată situația actuală care nivelează realizările tuturor gospodăriilor agricole la procentul realizat pe trust.

Această situație a fost generată de concepția greșită privind stabilirea sarcinilor de producție pe trust și nu pe gospodăria agricolă de stat în funcție de posibilitățile lor reale, motiv care impunea la fiecare sfîrșit de trimestru și sfîrșit de an stabilirea procentului de executare a contractelor de furnizare pe trust, procent care exprimă limita răspunderii pentru gospodăriile de stat care nu și-au executat contractele.

Procedeul expus mai sus, este însă dăunător și prin faptul că această practică camuflează și diminuează posibilitatea descoperirii anumitor deficiențe existente în cadrul unităților productive.

Întrucît textul discutat din „Condițiunile fundamentale" nu este de natură să promoveze ideea rentabilității și a întăririi răspunderilor în sectorul agricol de stat, exprimată prin Hotărîrea C.C. al P.C.R. din 27—28 martie 1967, considerăm că este cazul să fie abrogat și înlocuit cu prevederi care să asigure dezvoltarea ascendentă a sectorului agricol de stat la nivelul sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R.

V. ISTROAN
Arbitrajul de Stat, regiunea Crișana

1) Publicată în revista **Arbitrajul de Stat** nr. 2/1965, pag. 79.

ÎNCHEIEREA SESIUNII COMISIEI INTERGUVERNAMENTALE ROMÂNO-SOVIETICE DE COLABORARE ECONOMICĂ

ÎNTRE 3 și 7 iunie a avut loc la București prima sesiune a Comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică.

La sesiune au fost examinate aspecte legate de propunerile părților cu privire la adîncirea colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice, precum și unele probleme privind lărgirea schimburilor de mărfuri dintre cele două țări.

Sesiunea a decurs într-o atmosferă de prietenie și înțelegere reciprocă.

Protocolul sesiunii a fost semnat de Gh. Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele părții române în Comisia interguvernamentală de colaborare economică și de Mihail Lesecico, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele părții sovietice în această comisie.

După semnarea protocolului, Mihail Lesecico, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. a făcut unui redactor al revistei „Viața economică" următoarea declarație: „Relațiile economice între Uniunea Sovietică și Republica Socialistă România s-au dezvoltat continuu în toată perioada care a trecut de la victoria revoluției populare în țara dv. Aceasta este în interesul ambelor popoare, al întăririi prieteniei dintre ele. O ilustrare elocventă a dezvoltării relațiilor economice între țările noastre o constituie volumul mare al schimbului reciproc de mărfuri. Dezvoltarea acestor legături va fi favorizată în viitor și de Comisia interguvernamentală româno-sovietică de colaborare economică, creată din dorința partidelor și guvernelor țărilor noastre, și a cărei primă sesiune s-a încheiat astăzi".

COOPERAREA ROMÂNO–IUGOSLAVĂ ÎN REALIZAREA ECHIPAMENTELOR PENTRU PORȚILE DE FIER

LA sesiunea a III-a din ianuarie 1967 a Comisiei mixte româno-iugoslave de colaborare economică, ambele părți au considerat utilă cooperarea pentru realizarea în comun a producției echipamentelor necesare sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. În urma studiilor efectuate de specialiștii din cele două țări și a discuțiilor purtate între organele și organizațiile corespunzătoare, în aprilie 1967 au fost semnate la Belgrad de către „ISCE Industrialexport" din țara noastră și „Energoproiect" din R.S.F. Iugoslavia, contracte privind livrările reciproce de echipamente pentru sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier.

România urmează să livreze în R.S.F. Iugoslavia echipamente hidromecanice pentru ecluză și centrală, totalizînd circa 12 300 tone cu o valoare aproximativă de 5 254 mii dolari cliring, cu termene de livare începînd din trimestrul I/1968. Livrările pentru ecluză vor fi constituite din construcții metalice cu piese înglobate în beton, vane, batardouri, grinzi de manevră etc., iar cele pentru centrală — din grătare, batardouri, vane cu închidere, rame etc.

R.S.F. Iugoslavia urmează să livreze în România echipamente hidromecanice pentru baraj totalizînd circa 3 428 tone cu o valoare de circa 1 700 mii dolari cliring, livrările, constituite din vane stabile, vane de reparație etc., urmează să înceapă din trimestrul al III-lea 1969.

În realizarea echipamentelor a căror producție a fost asumată de partea română vor fi angrenate o serie de importante uzine, din țara noastră printre care: Uzina de construcții de mașini-Reșița, Uzina de construcții metalice și mașini agricole-Bocșa, Șantierul naval-Galați, Uzina de utilaj greu-Brăila.

La montajul echipamentelor partea română va asigura documentația și asistența tehică necesară.

Avînd în vedere rezultatele bune obținute pînă în prezent în producția de echipamente hidromecanice, precum și posibilitățile extinderii cooperării în fabricarea altor echipamente necesare sistemului Porțile de Fier, de curînd au început discuțiile cu reprezentanții firmei „UTIIMATIC" din R.S.F. Iugoslavia pentru perfectarea cooperării și în realizarea acționărilor hidraulice ale echipamentelor hidromecanice.

Prin această cooperare se are în vedere realizarea de servomotoare pentru baraj, ecluză și centrală, instalații complete de acționări hidraulice (pompe, vane, distribuitoare etc.).

Activitatea depusă în colaborare de părțile română și iugoslavă în cadrul celor două cooperări și posibilitatea găsirii unor noi forme de cooperare pentru realizarea la un înalt nivel tehnic a importantului obiectiv hidroenergetic Porțile de Fier, constituie o contribuție de seamă la dezvoltarea continuă a colaborării și cooperării celor două părți, conduce la întărirea prieteniei dintre țările noastre vecine.

ing. Cornel NEMEȘ

SE DEZVOLTĂ COLABORAREA ECONOMICĂ ROMÂNO–BULGARĂ

DEZVOLTAREA susținută a economiei naționale a Republicii Socialiste România și a Republicii Populare Bulgaria, transformările structurale care au avut loc pe baza procesului de industrializare, a dezvoltării agriculturii și celorlalte ramuri economice, au creat condiții tot mai favorabile pentru lărgirea și adîncirea colaborării multilaterale româno-bulgare.

În convorbirile desfășurate la București în luna aprilie, delegațiile de partid și guvernamentale ale Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria au constatat cu satisfacție dezvoltarea relațiilor economice bilaterale, apreciind pozitiv rolul Comisiei mixte guvernamentale româno-bulgare de colaborare economică și tehnico-științifică.

Dezvoltarea relațiilor economice dintre cele două țări își găsește expresia în primul rînd în creșterea continuă a livrărilor reciproce de mărfuri. În perioada 1959—1965 volumul schimburilor comerciale a crescut de aproape două ori, iar în anul 1967 urmează să fie de circa 2,5 ori mai mare decît realizările anului 1965, depășindu-se nivelul prevăzut pentru anul 1970 în Acordul comercial de lungă durată pe perioada 1966—1970.

Schimburile de mărfuri cunosc o continuă diversificare. Astfel, România livrează Bulgariei locomotive Diesel electrice de 2100 CP, piese de schimb pentru aceste locomotive, utilaj petrolier, mașini-unelte, mașini agricole, utilaje de construcție, rulmenți, precum și produse petroliere, produse chimice, bunuri de consum și alte mărfuri.

Bulgaria exportă în România mașini-unelte, electrocare, electrostivuitoare, electropalane, motoare electrice, tractoare viticole și mașini agricole, diverse aparate de măsură și control, acumulatori auto, rulmenți, produse chimice, diferite produse alimentare, bunuri de consum și alte mărfuri.

Schimburile comerciale dintre cele două țări au un caracter industrial tot mai pronunțat, crește gradul de tehnicitate și complexitate a mărfurilor care fac obiectul livrărilor reciproce.

Sînt semnificative următoarele date privind creșterea volumului produselor industriei constructoare de mașini române și bulgare, în totalul livrărilor reciproce de mărfuri:

	Milioane lei valută			Greutatea specifică în %		
	1965	1966	1967	1965	1966	1967
Total import-export	133,7	194,4	313,0	100	100	100
din care:						
— Mașini și utilaje	35,4	58,4	131,4	26	30	42

La cea de-a VI-a sesiune a Comisiei mixte guvernamentale româno-bulgare de colaborare economică și tehnico-științifică au fost concretizate pentru anii 1967—1970 livrări reciproce de mașini și utilaje, precum și de produse chimice care reprezintă o lărgire cu circa 30% a volumului schimburilor de mărfuri prevăzute pe acești ani prin Acordul comercial de lungă durată.

Sesiunea a VII-a a Comisiei mixte guvernamentale urmează să examineze rezultatele vizitelor din acest an ale miniștrilor industriei ușoare și miniștrilor industriei construcțiilor din România și Bulgaria și să stabilească noi măsuri pentru dezvoltarea în continuare a colaborării economice.

O contribuție importantă la cunoașterea potențialului industriei bulgare a adus Expoziția industrială a Republicii Populare Bulgaria, organizată la București la sfîrșitul anului trecut. Contactele stabilite cu această ocazie între specialiștii români și bulgari au creat noi posibilități de lărgire a schimburilor comerciale dintre cele două țări.

În cadrul colaborării dintre cele două țări a fost realizată linia electrică de înaltă tensiune Craiova—Boicinovți, care face interconectarea între sistemele energetice ale țării noastre și Republicii Populare Bulgaria. Soluția traversării aeriene a conductorilor peste Dunăre, fiind prima de acest fel, a ridicat probleme deosebite de construcție, ținînd seama de distanța între cele două maluri de 1828 m. Traversarea peste Dunăre a fost realizată cu ajutorul a doi stîlpi metalici terminali și doi de susținere, între aceștia fiind o deschidere de 1040 m. Tot pentru tranzitul de energie electrică din U.R.S.S., prin Republica Socialistă România, spre Republica Populară Bulgaria, se efectuează proiectarea unei linii electrice de 400 kV.

Colaborarea economică se va extinde prin construirea, în anii următori, a Complexului hidrotehnic din zona Islaz—Somovit pe Dunăre. În prezent specialiștii români și bulgari efectuează lucrările de proiectare a acestui obiectiv de mare importanță pentru economia României și Bulgariei.

În cursul convorbirilor care au avut loc la București în luna aprilie a.c., delegațiile de partid și guvernamentale ale Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria, apreciind rolul important al cooperării, au hotărît să fie intensificată activitatea în această direcție.

În conformitate cu indicațiile conducătorilor de partid și de stat ai celor două țări, s-au desfășurat recent la București lucrările Sesiunii extraordinare a Comisiei mixte guvernamentale româno-bulgare de colaborare economică și tehnico-științifică, cu care ocazie s-au examinat propunerile concrete de cooperare făcute de organele competente române și bulgare în domeniul construcțiilor de mașini, industriei chimice, al lărgirii bazei de materii prime și alte domenii. A fost prevăzută sarcina stabilirii de către specialiștii celor două țări a posibilităților de cooperare, avînd în vedere că prin cooperare se poate obține o valorificare superioară și completă, de fiecare țară, a resurselor sale naturale, organizarea producției în condiții optime, asimilarea unor procedee moderne de fabricație, realizarea de noi produse în vederea lărgirii volumului și diversificării exporturilor, în condiții eficiente și reciproc avantajoase pentru ambele țări.

Emil ANGHEL

„DIVERSIFICAREA MONDIALĂ A MUNCII PRESUPUNE UN COMERȚ LARG"

Convorbire cu dl. dr. L. de Block ministrul afacerilor economice al Olandei

ZILELE trecute ne-a vizitat țara, în fruntea unei misiuni economice olandeze, dl. dr. L. de Block, ministrul afacerilor economice. Cu acest prilej, oaspetele a răspuns la cîteva întrebări ale unui redactor al „Vieții economice".

— Care au fost obiectivele vizitei dv. în România?

— Scopul vizitei noastre a fost promovarea unei lărgiri a cadrului relațiilor economice dintre România și Olanda. Avem deja un acord cultural între țările noastre; în curînd vom încheia un acord de cooperare tehnică, și sper că în septembrie 1967 vom începe negocierile pentru semnarea unui acord comercial care să contribuie la lărgirea schimbului de mărfuri dintre țările noastre.

Așa cum a reieșit și din discuțiile pe care le-am avut cu ministrul comerțului exterior, dl. Gheorghe Cioară, în mai multe privințe România și Olanda au puncte de contact. Părerile asemănătoare pe care cele două țări le au despre comerțul dintre ele pot determina, cu toate că sistemele lor politico-economice sînt deosebite, creșterea volumului schimburilor reciproce în toate sectoarele — atît în cel industrial, cît și în cel agricol.

Am avut convorbiri și asupra cooperării și sperăm că în cadrul realizării planului de dezvoltare industrială a României vom putea realiza o cooperare tehnică cu țara dv.

— Ce părere aveți despre perspectivele normalizării și lărgirii comerțului inter-european?

— Politica guvernului olandez a fost totdeauna o politică „deschisă": am luptat și luptăm împotriva tarifelor ridicate și chiar împotriva tarifelor înseși, ceea ce am dovedit și în discuțiile ce le-am purtat în runda Kennedy. Noi nu vrem ca lumea să fie divizată în blocuri economice, credem în diversificarea mondială a muncii, ori aceasta presupune un comerț cît mai larg.

— Cum vedeți evoluția Pieței Comune și repercusiunile acestei evoluții asupra posibilităților lărgirii comerțului cu alte țări?

— Cred — **a arătat ministrul olandez** — că Piața Comună se află în prezent pe un punct de trecere de la o uniune vamală la o uniune economică. Această trecere este dificilă, pentru că de-acum trebuie luate decizii importante cu privire la coordonarea diferitelor economii, a cadrului fiscal, a cadrului social — domenii în care coordonarea întîmpină dificultăți mai mari decît abolirea tarifelor, care poate fi realizată în etape dinainte stabilite.

În ceea ce privește repercusiunile asupra comerțului cu alte țări, este adevărat că un bloc, în interiorul căruia s-au desființat tarifele vamale creează o zonă preferențială pentru membrii lui. Această problemă pe noi ne neliniștește pentru că obiectivul nostru este diversificarea muncii mondiale. Sperăm totuși, că se va realiza o colaborare mai strînsă între diferite grupări comerciale și că toate țările, sau aproape toate, vor profita de reducerea tarifelor vamale în cadrul rundei Kennedy. Aceasta este valabil și pentru comerțul dintre România și Olanda, întrucît țările noastre și-au acordat reciproc clauza națiunii celei mai favorizate. Sînt convins, că dezvoltarea intensă a economiei românești, va contribui la crearea cadrului pentru lărgirea comerțului dintre cele două țări.

Referindu-se la impresiile legate de vizita în țara noastră, dl. dr. L. de Block a subliniat: „Ceea ce m-a impresionat mult aici este modul cum dv. traduceți în viață obiectivele pe care vi le propuneți. Doar așa pot explica numărul mare de uzine — în majoritate noi — pe care le-am văzut. Am găsit aici o țară modernă în plină dezvoltare".

I. COSTEA

Acad. GH. IONESCU-ŞIŞEŞTI

O PERSONALITATE REMARCABILĂ A ŞTIINŢEI ROMÂNEŞTI

ÎNCETAREA din viaţă, la 4 iunie 1967, a academicianului Gh. Ionescu-Şişeşti, profesor, eminent om de ştiinţă în domeniul agriculturii reprezintă o grea pierdere pentru ştiinţa din ţara noastră pe care a slujit-o cu neţărmurită pasiune şi devotament.

Acum o jumătate de veac, tînărul Gh. Ionescu-Şişeşti, născut dintr-o familie modestă din comuna Şişeşti, raionul Turnu Severin, se întorcea în ţară, venind de la Jena, cu doctoratul în ştiinţele agronomice luat „magna cum laude". Înzestrat cu o putere de muncă deosebită, cu o voinţă dîrză, ordonat şi disciplinat în gîndurile şi acţiunile sale, el a reuşit să ridice prestigiul agriculturii alături de celelalte ştiinţe aplicate, la rangul de ştiinţă. Întreaga sa activitate şi-a dedicat-o ogorului şi instruirii tineretului în spiritul dragostei pentru ogor. Încă de pe cînd era student la Jena, a început să colaboreze la revistele de specialitate din acea vreme, articolele sale stîrnind interesul specialiştilor prin originalitatea ideilor şi modul sugestiv în care erau prezentate.

Însufleţit de dragoste pentru pămîntul strămoşesc, viaţa academicianului Gh. Ionescu-Şişeşti a fost un exemplu luminos de muncă permanentă şi încordată pentru dezvoltarea ştiinţei organic legate de practică, a ştiinţei avînd ca obiectiv direct valorificarea bogăţiilor solului nostru.

Remarcabil om de ştiinţă, el a adus contribuţii de seamă la organizarea şi dezvoltarea cercetării ştiinţifice în domeniul agriculturii. Rezultatul acestei munci perseverente este opera ştiinţifică a marelui savant cuprinzînd monografii, tratate, cursuri, studii care s-au bucurat de mare autoritate în ţară şi peste hotare. Aceste lucrări reprezintă o armonioasă îmbinare a spiritului de observaţie exactă şi de analiză cu spiritul de teoretizare şi sintetizare.

Prin activitatea Institutului de cercetări agronomice, al cărui fondator şi director a fost o perioadă de două decenii, s-a deschis o perspectivă nouă în evoluţia şi dezvoltarea agriculturii româneşti.

În lucrarea **Principalele tipuri de sol din România. Răspîndire, descriere, compoziţie. Starea de fertilitate. Nevoia de îngrăşăminte**, publicată în 1939, profesorul Gh. Ionescu-Şişeşti a caracterizat solurile zonale şi azonale din ţara noastră şi a subliniat nevoia de îngrăşăminte a diferitelor plante pe aceste soluri. Lucrarea este şi azi actuală şi de o deosebită valoare, constituind o importantă documentaţie la stabilirea sistemelor de îngrăşare a diferitelor plante în condiţiile pedoclimatice din ţara noastră.

Gh. Ionescu-Şişeşti publică, în anul 1938, lucrarea **Cultura porumbului**, prima lucrare de acest gen la noi în ţară, în care sînt cuprinse principalele reguli de cultură ale acestei plante. Monografia **Cultura grîului** reprezintă un studiu aprofundat asupra acestei plante de cultură în care sînt sintetizate însuşirile morfologice ale soiurilor de grîu cultivate la noi în ţară pînă în anul 1938, rezultatele cercetărilor experimentale pe principalele tipuri de sol, precum şi cele mai raţionale reguli de cultură în condiţiile României.

Una din cele mai de seamă lucrări este **Tratatul de agrotehnică** în două volume, publicat împreună cu prof. univ. I. Staicu în anii 1958—1959. El reprezintă o vastă sinteză a ştiinţei şi tehnicii agricole moderne atît în ţară, cît şi pe plan mondial. Lucrarea acordă o atenţie deosebită unor probleme de interes naţional, cum sînt punerea în valoare a nisipurilor, sărăturilor, terenurilor inundabile, precum şi lupta împotriva eroziunilor, secetei etc. La baza elaborării acestei lucrări a stat experienţa îndelungată a profesorului şi omului de ştiinţă, care a reuşit să îmbine armonios cunoştinţele teoretice acumulate în decurs de numeroase decenii, cu activitatea ştiinţifică şi practică pe care a desfăşurat-o.

Academicianul Gh. Ionescu-Şişeşti a dus mesajul ştiinţei româneşti peste hotare, pe care a reprezentat-o în diferite organisme internaţionale şi la numeroase manifestări ştiinţifice.

Concepţia sa intransigentă despre caracterul agriculturii ca ştiinţă, erudiţia sa de specialitate, credinţa sa în valoarea muncii colective, clarviziunea posibilităţilor şi perspectivelor agriculturii româneşti, învăluite în caldul şi luminatul său patriotism, l-au desemnat pe profesorul Gh. Ionescu-Şişeşti ca pe unul din cei mai de seamă agronomi contemporani şi oameni de ştiinţă români.

acad. GR. OBREJANU

PE FĂGAŞUL MARILOR TRADIŢII

PRECIZAM ultimele detalii la un studiu despre P.S. Aurelian cînd, pentru ultima dată, într-una din sălile Academiei, am stat de vorbă cu venerabilul meu coleg Gh. Ionescu-Şişeşti. Oboseala vîrstei nu-i slăbise nici rigoarea reflecţiilor, nici interesul de mult ştiut pentru tot ce privea cercetările economice. Urmărindu-i încordat observaţiile, rostite cu vorbă domoală, aproape stinsă, atunci, pentru prima dată — cu neîngăduită întîrziere — i-am asociat numele cu cele ale lui Ionescu de la Brad şi Aurelian.

Stăruind asupra acestui gînd firescul asocierii mi-a apărut apoi mereu mai evident.

Cînd Gh. Ionescu Şişeşti a fost primit la Academie, în 1937, Gr. Antipa îi amintea că primul chemat să ocupe, în înaltul for al ştiinţei româneşti, un loc destinat ştiinţelor agricole fusese, în secolul trecut, P. S. Aurelian, Şi s-ar fi putut vorbi de asemenea despre conducerea şcolii de la Herăstrău sau despre colaborarea lui la „Economia Naţională".

Acum cîţiva ani, cînd Academia sărbătorea a 75-a aniversare a lui Ionescu Şişeşti, acad. Emil Pop sublinia că **„dacă marele agronom Ion Ionescu de la Brad a fost primul care a înţeles şi a arătat importanţa experimentărilor în agricultura românească, acum o sută de ani, prof. Gh. Ionescu Şişeşti poate fi considerat drept omul care a introdus şi a condus experimentarea ştiinţifică în agricultura românească, întemeiată pe criterii precise, cu rezultate previzibile".**

De altfel, Ionescu Şişeşti el însuşi, atunci cînd vorbea despre dezvoltarea ştiinţelor agricole în România se oprea, ca fondatori, la numele celor doi premergători.

Colegii mei din ştiinţele agricole sînt, fără îndoială, în măsură să aprecieze mai competent firul acestor filiaţii între cei doi mari agronomi ai secolului trecut, valoroasa pleiadă de cercetători care i-au urmat şi cel care acum pleacă dintre noi.

Cînd am făcut asocierea amintită, ideea a fost alta. Ca şi Aurelian sau Ionescu de la Brad, Ionescu Şişeşti şi-a dat seama, din primii ani de activitate, că nu poate izola cercetările din domeniul ştiinţelor agricole de condiţiile de viaţă şi de muncă ale ţăranului şi nici mersul agriculturii de mersul de ansamblu al economiei şi societăţii româneşti.

O spunea singur, evocînd momentul răscoalelor de la 1907 : **„Am înţeles atunci şi mai bine datoria mea de a munci pentru a ridica pe ţărani din asuprire, din sărăcie şi ignoranţă".**

Din această legătură indisolubilă între promovarea ştiinţelor agricole şi progresul general al agriculturii şi al economiei naţionale, identificată cu probitate ştiinţifică şi un înalt simţ de răspundere faţă de poporul său, s-au născut preocupările lui Gh. Ionescu Şişeşti pentru problemele de economie agrară, pentru împroprietărirea ţăranilor după primul război mondial, pentru dezvoltarea învăţămîntului agricol şi ridicarea satului.

Lucrările sale cu caracter social-economic poartă, alături de pecetea anilor în care au fost scrise, mărturia unei frămîntări călăuzită de dragostea pentru ţăran, ca şi de grija pentru progresul agriculturii naţionale. Această dragoste şi grijă au îndrumat pe cercetătorul atent al satelor noastre să scrie în 1920 — într-o perioadă de euforie a proprietăţii individuale ţărăneşti — despre necesitatea îndrumării ţăranului împroprietărit spre cooperativa agricolă : **„Aceste cooperative vor îngriji de procurarea creditului, de exploatarea maşinilor mari : autopluguri, treierătoare, secerătoare, etc., vor avea grijă de a pune reproducători la îndemîna sătenilor, de a organiza vînzarea în comun, de a industrializa unele produse, de a aplica bunele metode agricole. A lăsa pe săteni într-un individualism amorf şi dezorganizat ar însemna să nu înţelegem cele mai poruncitoare necesităţi ale vremii de faţă".**

Aceeaşi dragoste şi grijă au îndrumat pe cercetătorul atent al economiei naţionale să combată — între cele două războaie mondiale — ideea opoziţiei dintre industrializare şi dezvoltarea agriculturii, spre a ţine trează ideea promovată de predecesorii săi din sec. XIX cu privire la solidaritatea de interese dintre industrie şi agricultură.

Nu mă îndoiesc că paginile scrierilor sale economice vor oferi numeroase momente de atentă analiză celor chemaţi să scrie istoria gîndirii economice româneşti.

Nu pentru a anticipa asupra concluziilor lor am amintit cîteva din ideile lui Ionescu Şişeşti, ci pentru a sublinia consecvenţa cu care a integrat studiile sale din domeniul ştiinţelor agricole în făgaşul unor largi preocupări legate de destinul agriculturii şi al satului românesc, de problemele creşterii economiei naţionale.

Păşind cu probitate de savant pe acest făgaş tradiţional al ştiinţei româneşti, a urcat Gh. Ionescu Şişeşti, în ultimele două decenii de viaţă, la tribuna consfătuirilor ţăranilor cooperatori, participant activ şi respectat al marii opere de construcţie socialistă.

Costin MURGESCU
membru corespondent al Academiei

CURIER

DIN ACTIVITATEA INSTITUTULUI DE CERCETĂRI ECONOMICE

• În şedinţa din 3 iunie 1967 Consiliul ştiinţific al institutului a luat în discuţie lucrarea „Cu privire la comerţul ţărilor în curs de dezvoltare cu ţările capitaliste dezvoltate".

Elaborată de un colectiv compus din Iosif Anghel, doctor în economie, Sorica Sava, cercetător, şi Gheorghe Zaman, cercetător stagiar, lucrarea îşi propune să dea un răspuns la întrebarea referitoare la influenţa comerţului exterior asupra creşterii economice a ţărilor în curs de dezvoltare, în ipoteza în care celelalte împrejurări ar rămîne neschimbate. Fără a fi un model complex al creşterii economice, lucrarea prezintă în intenţia autorilor, unul dintre elementele importante ale unui asemenea model, a cărui construcţie rămîne să fie încercată.

La discutarea lucrării au luat parte Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei, directorul institutului, prof. Barbu Zaharescu, membru corespondent al Academiei, I. Burstein, dr. Marcel Horovitz şi dr. C. Iacobovici-Boldişor, şefi de sectoare, dr. Maria Stănescu, cercetător principal, dr. L. Buia din Ministerul Comerţului Exterior.

În urma dezbaterilor, Consiliul ştiinţific a aprobat publicarea lucrării.

• În perioada 17—19 mai a.c. a avut loc la Marianske Lazne în Republica Socialistă Cehoslovacă, conferinţa directorilor şi reprezentanţilor institutelor europene de relaţii internaţionale. Din Institutul de cercetări economice a luat parte la lucrările conferinţei Constantin Grigorescu, secretar ştiinţific al institutului.

■ În articolul **Luarea în considerare a valorii de întrebuinţare la stabilirea preţurilor,** apărut în PROBLEME ECONOMICE nr. 5/1967, dr. C. Iacobovici-Boldişor propune o abordare diferenţiată în problema stabilirii şi corelării preţurilor. **Preţul la producător** — preţul cu ridicata al întreprinderii — ar urma **să fie corelat în primul rînd în funcţie de cheltuielile de producţie,** iar **preţul la consumatorul final** — preţul de aprovizionare pentru mijloacele de producţie şi preţul cu amănuntul pentru bunurile de consum **în funcţie de valoarea de întrebuinţare a mărfurilor.** La mărfurile al căror preţ final cuprinde impozit pe circulaţie o asemenea corelare se poate face — după autor — prin diferenţierea corespunzătoare a cotelor de impozit pe circulaţie (şi eventual a cotelor de adaos comercial). La mărfurile al căror preţ final nu include acest impozit, dar a căror valoare de întrebuinţare este mai ridicată decît a unor sortimente asemănătoare — la cheltuieli de producţie egale sau mai mici — există posibilităţi numeroase de diferenţiere. Astfel, se poate introduce un impozit pe circulaţie care să permită corelarea preţului final în funcţie de valoarea de întrebuinţare, sau diferenţia condiţiile de livrare şi cotele reţinute pentru organele aprovizionării tehnico-materiale ş.a.

■ Într-un articol publicat în nr. 2/1967 din revista KYKLOS, ocupîndu-se de difuzarea informaţională a cunoştinţelor noi, D. L. Spencer şi A. Woroniak, încearcă să demonstreze, pe baza exemplului economiei japoneze „funcţia de absorbţie" (absorption function) — ce anume stimulează importul de progres tehnic — şi funcţia de incidenţă (impact function) — în ce fel acest import influenţează producţia indigenă. Cu ajutorul a 22 serii de timp ai anilor 1950—1963, se calculează o „funcţie de incidenţă" şi o „funcţie de absorbţie". Capacitatea de absorbţie a cunoştinţelor noi străine rezultată ar depinde în principal de : nivelul tehnicii şi educaţiei atins de o economie ; eforturile de ridicare a acestui nivel ; măsurile guvernamentale pentru facilitarea adoptării acestor metode ; sursele de informare cu privire la metodele noi de producţie şi la posibilităţile de desfacere peste hotare.

■ O lucrare cuprinzătoare despre **Profesia economistului în Polonia populară (Zawód ekonomisty w Polsce Ludowej),** editura Ksiazka i Wiedza, 1966, 354 pag. a fost publicată de Jan Kluczinski. Materialul de bază al lucrării îl constituie rezultatele unei anchete selective, care a cuprins 2000 de absolvenţi ai învăţămîntului superior economic. Autorul scoate în evidenţă două fenomene principale : înzestrarea diferenţiată cu cadre de economişti a diverselor regiuni şi înzestrarea diferenţiată a diverselor ramuri de producţie. Concluzia sa cu privire la concentrarea cadrelor de economişti în anumite regiuni este că aceasta se explică, în principal, prin localizarea institutelor de învăţămînt superior economic : circa 60% din absolvenţii acestor institute îşi găsesc un post în localitatea sau în imediata apropiere a localităţii în care au urmat cursurile universitare.

Sesiune de comunicări ştiinţifice

ÎN Aula Institutului de Ştiinţe Economice-Bucureşti încep astăzi după amiază lucrările Sesiunii ştiinţifice a Centrului de Calcul Economic şi Cibernetică Economică-Bucureşti.

Vor fi prezentate peste 127 de comunicări ştiinţifice efectuate în cadrul Centrului de Calcul Economic şi Cibernetică Economică-Bucureşti, sau în colaborare cu alţi specialişti din ţară.

Programul şedinţei de deschidere cuprinde :

Cuvînt de deschidere :	**— prof. Miron Nicolescu, preşedintele Academiei Republicii Socialiste România.**
Preocupări cu privire la tehnica de elaborare a modelelor cibernetice în economie	**— prof. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, preşedintele Consiliului Ştiinţific al Centrului de Calcul Economic şi Cibernetică Economică-Bucureşti.**
Realizări şi perspective în construcţia calculatoarelor electronice utilizate în economie	**— prof. Mihai Drăgănescu — conf. Mircea Petrescu**
Aspecte şi obiective ale activităţii Centrului de Calcul Economic şi Cibernetică Economică Bucureşti.	**— prof. Edmond Nicolau — dr. Dragoş Vaida directori adjuncţi ştiinţifici, Centrul de Calcul Economic şi Cibernetică Economică-Bucureşti.**

Lucrările sesiunii se vor desfăşura în nouă simpozioane pe comisiile de studii şi cercetări pentru : calcul economic, cibernetică economică, planometrie, organizarea producţiei şi a muncii, sistemul informaţional economic, econometrie, studii şi cercetări operaţionale cu aplicaţii în economie, sociologie economică şi conjunctură economică.

Sesiunea se va încheia duminică 11 iunie a.c. cu un Cuvînt de închidere de prof. univ. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

INTREPRINDEREA FLARO

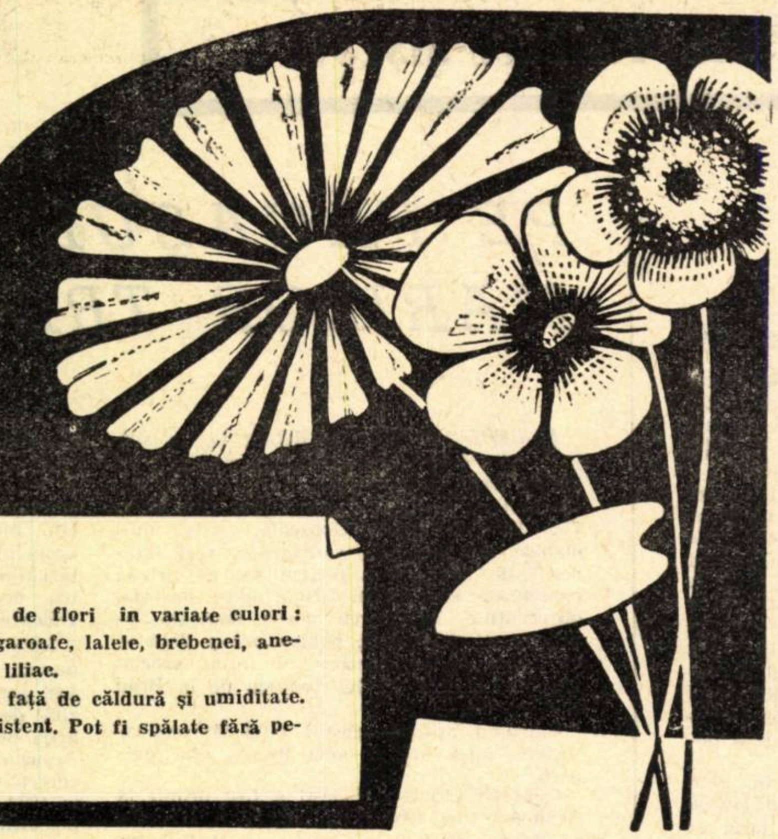

execută un bogat sortiment de flori in variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrămioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate.

Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

MAGAZINUL DE ÎNCĂLȚĂMINTE DRĂGĂȘANI

TURIȘTI

În trecere prin regiunea Argeș, vizitați unitățile comerciale ale U.R.C.C. de pe traseele turistice, care vă oferă multiple posibilități de aprovizionare.

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚIE DIN Tg. JIU

PRODUCE:

- Ciment Pz 400 (portland cu zgură).
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică.
- Ciment Rim 200 (rezistență mare – 200 kg/cmp).
- Ciment B ss export
- Ciment P 400 export

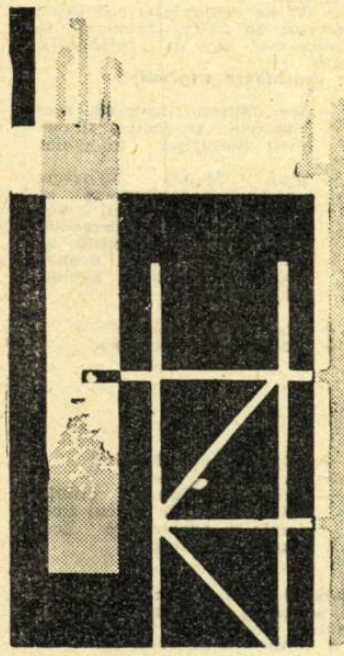

Complexul este construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

CALCULATOARELE HONEYWELL–SERIA 200

Numele Honeywell a devenit cunoscut pentru prima oară în 1885, cînd un inventator american a descoperit o metodă automată pentru a regla un cuptor cu combustibil cărbune. De la acest prim pas în automatică, Honeywell s-a dezvoltat pînă a devenit cea mai mare intreprindere din lume pentru fabricarea echipamentului de automatizare, măsurare și control, inclusiv calculatoarele. Actualmente Honeywell include agenții de vînzare și reprezentanți în 52 de țari, fabrici în S.U.A., Anglia, Franța, R.F. a Germaniei, Olanda, Japonia, Mexic și Brazilia, peste 50 000 de salariați și 14 000 de produse diferite. Cea mai mare fabrică Honeywell, în afara S.U.A., este fabrica Newhouse de lingă Glasgow-Scoția, unde se realizează toată producția de calculatoare pentru Europa, precum și multe alte produse destinate automatizărilor industriale.

Este logic ca o fabrică de calculatoare să intrebuințeze calculatorul pentru propria sa organizare și printre scopurile pentru care se întrebuințează calculatoarele la Newhouse, este și acela de a realiza un sistem de control, de inventariere care verifică în mod automat comenzile și realizările de elemente componente, piese detașate și alte informații referitoare la producție, precum și calculul salariilor pentru angajații fabricii.

Primul calculator Honeywell a fost Datamatic-1000, unul dintre primele calculatoare reușite cu memoria magnetică și care s-a livrat pentru prima oară în 1955. Au urmat sistemele de comutație statică H-800, H-400 și H-1400 între 1958 și 1963. A treia generație, formînd seria 200 și care a cuprins 6 modele, a fost produsă din 1964 începînd cu modelul 200. Modelul H-120, cel mai mic din această familie, a urmat în 1965 și apoi în 1966 H-1200 și H-2200. Primul H-4200 va fi livrat în acest an, iar primul 8200 — în 1968.

Actualmente sînt în funcțiune în intreaga lume aproximativ 2 000 instalații din seria 200.

Componența seriilor 200

Caracteristicile principale ale sistemului din seriile 200 sînt:

(I) Modularitate permițînd o amplificare ușoară a sistemelor; (II) Compatibilitatea programelor pentru toate seriile; (III) Compatibilitatea elementelor periferice pentru toate cazurile.

În tabel sînt comparate caracteristicile primilor cinci membri ai familiei echipamentului central:

Model	Capacitatea memoriei	Ciclul pe caracteristică	Operații simultane	Media instrucțiunilor pe secundă	Numărul de legături intrare—ieșire
H- 120	2 — 32 K	3 s	2 — 3	15.000	3 — 8
H- 200	4 — 65 K	2	3 — 4	25.000	8 — 16
H-1200	16 — 131 K	1,5	4	35.000	16
H-2200	16 — 262 K	1	4 — 8	50.000	16 — 32
H-4200	32 — 512 K	0,188	4 — 16	250.000	32 — 64

Costul configurațiilor tipice variază de la aproximativ 45 000 lire pentru modelul H-120 mic cu trei unități magnetice, pînă la peste 500 000 lire pentru H-4200.

Se cuprind următoarele secțiuni logice în unitatea centrală:

(I) Memorie principală; (II) Memorie de control cu mare viteză; (III) Control I/0; (IV) Unitate aritmetică; (V) Unitate de alimentare și control.

Ciclurile memoriei principale sînt distribuite automat între unitatea centrală și canalele citire-scriere pentru a stabili și posibilități de transfer de informații între memorie și echipamentele periferice. Datorită acțiunii memoriei de control cu timp de acces de 125 nanosecunde (H-4200), numai un ciclu al memoriei principale este ocupat în transferul unui caracter și în afară de memoria principală.

Informațiile întrebuințează caractere cu șase-bit în benzi de orice lungime. Modelele 4200 și 8200 pot de asemenea funcționa întrebuințînd cuvinte de 24 bit. Orice locație de caractere este adresabilă cu o adresă directă, indirectă sau cu index. Instrucțiunile cuprind operații cod, Adresă A, Adresă B și variante. Instrucțiunile sînt de lungime variabilă. Toate echipamentele centrale au intrări-ieșiri și calcule simultane, precum și întrerupere automată. Dispozitiv cu punct disponibil la H-1200 și pentru modele mai mari.

Dispozitivele periferice pentru seriile 200

Orice unitate periferică din seria 200 poate fi conectată la orice echipament central din seriile 200, prevăzut cu o unitate de control adecuată. Dispozitivele de intrare-ieșire cuprind cartele perforate, benzi perforate, memorii magnetice, tambure, discuri fixe și interșanjabile, documente M.I.C.R., documente D.C.R., documente codate, imprimatoare, mașini de scris, claviatură, înregistratori, butoane terminale pentru transmiteri de informații, afișare vizuală și mesaje auditive.

Toate unitățile periferice importante sînt proiectate și fabricate de Honeywell. Între dispozitivele Honeywell, una dintre realizările cele mai importante este memoria magnetică lucrînd în vacuum. Inventată de Honeywell în 1958, această metodă elimină contactele cu pelicula de oxid cu excepția la capătul de citire-scriere, rezultînd o remarcabilă siguranță în funcționare și o durată lungă.

Concepția Honeywell

O deosebită atenție a fost dată de Honeywell pentru a dezvolta și a livra, împreună cu echipamentul și metodele de lucru. Limbajul simbolic general pentru programare este Easycoder (cod ușor). După cum rezultă din denumire, este ușor de învățat și cu toate acestea, cuprinzător în ce privește domeniul și posibilitatea de instrucție. Se pot întrebuința de asemenea Cobol și Fortran care pot fi în mod eficient compilate și executate chiar pe configurațiile mai mici. Pentru sistemele realizate ulterior s-au prevăzut dispozitive de traduceri; unele dintre ele sînt complet automate. Un sistem de intabulare asigură o transformare ușoară pentru calculator.

Sistemele de operații sînt prevăzute pentru toate configurațiile în cadrul următor:

— de bază : sisteme mici
— Mod. I : sisteme medii
— Mod. II și Mod. II extins : sisteme mari;
— Mod. VIII : sisteme foarte mari

Aceste sisteme asigură o automatizare a lucrului la nivele variabile prin combinarea programelor utilizatorului, rutinelor, limbajului unității, programelor monitor după puterea sistemului și cerințele programatorului. Ele preiau și sarcina unor cerințe de multiprogramare și de transmiteri de informații. Este disponibilă o gamă de posibilități pentru aplicații științifice incluzînd rutine matematice, teoria simulării, programarea liniară și rețeaua de analize.

Stocul de aplicații

Experiența vastă a aproximativ 2000 clienți ai lui Honeywell în numeroase și diferite industrii este cercetată și analizată de către specialiști de concepție de la Honeywell pentru a da posibilitate noilor utilizatori să beneficieze de această inmagazinare de experiențe. Programe bine documentate și adaptabile sînt disponibile pentru diferite aplicații industriale speciale. Mai jos sînt date cîteva exemple: controlul producției, sisteme de inventar, supravegherea comenzilor, transport, alocații pentru transport de personal, imprimarea de ziare, finanțe și bănci, asigurări viagere, utilități publice (gaz, electricitate etc.), personal.

Folosirea integrală a acestor aplicații duce la economii importante în programul de activitate al întreprinderilor.

Sisteme avansate

Honeywell este în prima linie a dezvoltării de noi aplicații pentru calculatoare, în special în timp real. Diferite sisteme de comunicări de date, ca de exemplu stabilirea perioadelor de timp în operații bancare, sisteme de ieșiri audio și video sînt numai cîteva exemple de asemenea sisteme instalate de Honeywell.

Fabricînd familia de calculatoare din seriile 200, obiectivul lui Honeywell a fost să creeze un mijloc puternic și flexibil de soluționare a problemelor moderne de prelucrare a datelor.

Avînd în vedere aceste cerințe, vom rezuma cele mai importante avantaje în întrebuințare a seriei 200.

1. Concepție modulară atît în ce privește realizarea fizică, cît și întrebuințarea.
2. Compatibilitate în întregul domeniu, de la configurații mici la cele mari, atît în ce privește realizarea fizică, cît și concepția.
3. Performanțe excepționale față de prețul de cost.
4. Toate elementele componente sînt concepute și fabricate de Honeywell pentru a se obține performanțe optime, aspect estetic, pentru satisfacerea cerințelor întreprinderii respective.
5. Posibilitatea de extindere în adăugiri succesive mici pentru a se obține dezvoltarea sistemelor.
6. Sistem de programare simplu, combinat cu un sistem de operații adecuat configurației.
7. Prelucrarea informațiilor prin caractere în sistemele mici și medii și prin caractere sau cuvinte în sistemele mari.
8. Programarea independentă în Cobol sau Fortran, chiar în configurații mici. Traduceri eficiente disponibile pentru programe ale generației a doua de calculatoare.
9. O bază experimentală vastă, obținută la noile instalații Honeywell în exploatare.

PUBLICOM

DIN PRESA INTERNAŢIONALĂ

LES ECHOS

CALCULATOARELE ELECTRONICE ŞI PREGĂTIREA INGINERILOR

AVÎNTUL extrem de rapid al pătrunderii calculului electronic in toate sectoarele economice impune — apreciază ziarul în numărul său din 19 mai — o evoluţie corespunzătoare a formării matematice a inginerilor de toate specialităţile. Din articolul publicat pe această temă, extragem următoarele :

„Nu este suficient să ştii numai să construieşti un ordinator, trebuie să ştii să te şi serveşti de el. Acest prim adevăr nu înseamnă că este suficient a forma «instrumentalişti» capabili să asigure o bună funcţionare tehnică a creierilor electronici. Intervenţia lor în lumea modernă modifică profund exerciţiul profesiunilor, şi ele din ce în ce mai numeroase. De aceea, apare din ce în ce mai evident astăzi că învăţămîntul de toate nivelele, trebuie să ţină cont de această «prezenţă invadatoare» a calculatoarelor în viaţa profesională. Pînă acum, trebuie să recunoaştem că progresele tehnologice ale mijloacelor de calcul puse la punct de industria electronică au fost atît de rapide, încît ele n-au permis însuşirea tuturor posibilităţilor pe care le oferă, şi mai puţin, generalizarea cunoştinţelor. Această întîrziere a învăţămîntului în ceea ce priveşte tehnica, dă naştere astăzi la situaţii dificile, în special în rîndul inginerilor care, în ciuda unei specializări adesea prea presantă, se găsesc deposedaţi de un mare număr din funcţiile lor tradiţionale.

În prezent, se pretinde de la aceştia îndeplinirea unor sarcini care cer cunoştinţe tehnice generale, o pregătire matematică adesea mult mai ridicată decît pentru trecut. Această evoluţie, însoţită de alţi factori de influenţă, transformă astfel exercitarea profesiunii de inginer dintr-o artă, într-o ştiinţă riguroasă.

Nu încape nici o îndoială, calculatoarele vor interveni din ce în ce mai mult în teoria şi practica ştiinţifică a inginerului şi vor pătrunde în domenii din ce în ce mai vaste şi mai complexe. Inginerul va fi atunci liber să se concentreze asupra lucrărilor realmente creatoare, de un nivel superior, care vor rămîne întotdeauna în afara posibilităţilor maşinii. În consecinţă, este de cea mai mare importanţă să ne ocupăm de formarea acestor ingineri de elită..."

Pătrunderea calculatoarelor în toate domeniile de activitate — se spune în continuare în articol — face să se simtă din ce în ce mai mult influenţa acestora în întreaga viaţă economică. Cîteva exemple sînt astfel edificatoare :

● Un nou instrument al biroului de studii

„Ca şi factorul tehnic, biroul de studii se află supus unei evoluţii rapide, care nu se datoreşte decît în parte apariţiei calculatoarelor. Importanţa crescîndă acordată disciplinelor ştiinţifice, inclusiv ştiinţelor inginereşti şi matematicile, a lărgit prăpastia care separă cursurile preparatorii ale formării inginerilor, de perfecţionarea desenului prin metodele empirice şi prin manuale.

Importanţa rolului viitor al calculatoarelor, în special al organelor de introducere şi ieşire grafică în birourile de studii este evidentă, chiar dacă utilizarea acestora n-a fost încă prea vastă.

În sectorul studiilor industriale, se folosesc pe scară largă calculatoarele pentru a face simulaţii. Prepararea modelului de simulaţie contribuie la punerea la punct a criteriilor de concepţie, cînd acestea din urmă lipsesc. Introducerea calculatoarelor în acest domeniu a permis simularea sistemelor complexe nesusceptibile de analiză riguroasă şi drept consecinţă punerea la punct a criteriilor utilizabile pentru studiile viitoare.

Cu titlu de exemplu în acest caz, cităm punerea la punct a criteriilor de realizare, plecînd de la simulaţia pe calculator, a debitului optimal între posturile de lucru ale unei linii de producţie automatizate. În acest exemplu, variabilele sînt lungimea şi numărul posturilor, lungimea de parcurs între fiecare post, frecvenţa şi stabilirea duratei repartiţiei pentru fiecare post, debitul şi numărul de posturi de prisos. Simulaţia unui asemenea sistem, asociată unui ansamblu experimental convenabil, permite punerea la punct a criteriilor de concepţie adecvate, în funcţie de valoarea parametrilor...

● Modificări în planificarea şi producţia industrială

Un alt domeniu în care calculatoarele au influenţat direct metodele utilizate, este cel al controlului în linie al «processus»-urilor industriale şi al comenzii automate directe.

Una din marile schimbări survenite în industrie, a fost introducerea metodelor de optimizare. Aceasta, este adevărat, nu numai pentru processus-ul determinat cu precizie, ci, de asemenea, pentru cele în care anumite variabile nu pot fi comandate, variabilele mai schematice în special, decît aleatorii, şi chiar şi pentru procesele în care intervine zgomotul aleatoriu. În acest caz, putem utiliza metode ca cele ale calculului probabilităţilor condiţionale, dar a căror aplicare n-ar fi posibilă fără mijloacele de calcul automat.

Metodele cercetării operaţionale vor provoca şi ele în curînd o modificare radicală în sectorul planificării producţiei şi în domeniile conexe ale optimizării producţiei industriale...

● Influenţa calculatoarelor asupra economiei

Experienţa practică ne permite să dăm cîteva informaţii statistice relativ la influenţa calculatoarelor asupra economiei :

1. *Administraţia.* Este normal ca acesta să fie domeniul de tratare a informaţiilor care prezintă exemplele cele mai spectaculoase de creştere a productivităţii, datorită introducerii calculatoarelor. Astfel, de exemplu, într-o mare bancă avînd 846 sucursale, productivitatea personalului a fost multiplicată cu factorul 4. La fel, serviciile administraţiei centrale ale S.U.A. au putut să ducă la creşterea productivităţii lor cu 300% prin utilizarea calculatoarelor ; în 1965, 534 persoane trebuiau bunăoară să trateze 1 300 000 probleme, în timp ce în 1962, 313 persoane erau suficiente pentru a se ocupa de 2 500 000 de probleme.

2. *Controlul proceselor industriale.* În acest sector, beneficiile efectiv realizate în sistemele reale s-au relevat inferioare cu circa 15% economiilor scontate. Astfel, de exemplu, utilizarea unei instalaţii de conversiune analogică-digitală şi digitală-analogică, costînd 100 000 de dolari, a permis creşterea producţiei cu 2%. Chiar în acest caz, au fost suficiente numai cinci zile pentru amortizarea echipamentului.

3. *Gestiunea.* Se pot cita numeroase exemple de optimizare, bazate pe utilizarea calculatoarelor ; cîteva sînt fără îndoială suficiente. O companie de nave cu aburi bunăoară, şi-a putut reduce cheltuielile cu 25%. Factura de locaţiune a calculatorului se ridica la 75 000 dolari, dar elementul care este interesant de reţinut este următorul : creşterea cheltuielilor de închiriere prin metodele clasice a permis construcţia a patru noi vapoare...

În administrarea şi stabilirea programelor de învăţămînt, posibilităţile sînt şi mai remarcabile. În Statele Unite, cheltuielile anuale se ridică la 5,6 miliarde de dolari, şi o primă evaluare lasă să se întrevadă, prin mijlocul unei planificări electronice, posibilitatea de creştere cu 2% a numărului de studenţi fără a mări edificiile existente, ceea ce ar permite o economie anuală de 100 milioane de dolari.

4. *Studii de concepţie şi executare.* Exemplul demonstrează că maşinile electronice pot ajuta întreprinderile de toate dimensiunile în studiile lor de concepţie şi executare, fără a vorbi de cele de consultaţii (ingenieurs-conseils). Astfel, desenul unui dinte de angrenaj, presupune două minute în medie pentru un calculator, în loc de 25 de ore pentru un desenator ; concepţia moderatoarelor de căldură se face cu o economie de 96%, cele ale barajelor de pămînt, cu o economie de 90%. În sectorul materialelor, se pot reduce cu 10% terasamentele în cadrul construcţiilor de drumuri, iar stabilirea de programe cu ajutorul calculatoarelor permite diminuarea cu 5% a cantităţii de materiale utilizate la clădirile cu schelet metalic"...

industrie

LA REVUE DE L INDUSTRIE BELGE

DIALOGUL CU MAŞINA ELECTRONICĂ

ÎN două articole semnate de inginerii specialişti în materie, Marcel van Dijk şi Jean François Derudder, revista belgiană dezbate unele probleme ale introducerii calculului electronic în gestiunea întreprinderilor, economicitatea ordinatorilor în toate domeniile de activitate şi specializarea inginerilor în funcţie de noile metode ştiinţifice utilizate. Din aceste articole reproducem următoarele :

„Apariţia ordinatorilor — subliniază Marcel van Dijk — ne-a determinat să ne gîndim la metodele de gestiune : de la discontinuă şi bazată pe informaţii **periodice**, gestiunea devine **continuă**, datorită dialogului **permanent** între cadrele responsabile şi maşină... Tratarea integrată a datelor implică captarea informaţiilor în momentul apariţiei lor şi înregistrarea lor concomitentă. Ordinatorii lucrează din ce în ce mai repede, dar performanţele lor practice sînt frînate de insuficienţa mijloacelor manuale ale intrării informaţiilor la a căror recurgere sîntem încă obligaţi. Încercînd să suprimăm folosirea mijloacelor manuale, obţinem informaţii **sub formă exploatabilă de către maşină**, ca un **subprodus** de înregistrare, făcînd parte din metodele operatorii curente..."

Autorul schiţează marile linii ale profundei revizuiri a metodelor de muncă administrativă, care vor rezulta din utilizarea raţională şi intensivă a ordinatorilor, asistaţi de organele periferice simple, puţin costisitoare, şi numeroase.

Pentru economicitatea folosirii ordinatorilor, autorul consideră că ei trebuie aleşi cu grijă, potrivit necesităţilor fiecărui sector şi posibilităţilor fiecărei întreprinderi.

Problemele tratate pot fi de trei feluri : periodice, aperiodice şi tratate doar o singură dată...

Cînd o întreprindere utilizează deja un ordinator de gestiune, acesta poate în general să execute programe ştiinţifice, mijlocind anumite concesiuni de timp şi uşurări de programare. În general, din momentul în care problemele ştiinţifice totalizează un volum suficient, utilizarea unui ordinator ştiinţific, absolut distinct de ordinatorul de gestiune, se justifică.

Cui revine responsabilitatea ordinatorului ştiinţific în sînul unei întreprinderi mijlocii ? Este de dorit ca persoana responsabilă — avînd o pregătire de inginer sau de matematician — să se pună imediat la curent cu toate tehnicile ordinatorului : funcţionarea internă a maşinii, limbajul programării, studiul necesităţilor bibliotecii de programe. Aceasta presupune o privire de ansamblu asupra problemelor de tratat şi de cunoştinţe aprofundate de matematică aplicată. Această persoană devine astfel interlocutorul serviciului ordinatorului ştiinţific faţă de direcţie şi de inginerii serviciilor tehnice. Foarte adesea, această persoană poate fi găsită în biroul de studii existent.

Inginerii şi tehnicienii sînt adevăraţii autori şi responsabili ai soluţiilor calculate de ordinatori. Aceste soluţii, ei le-au conceput cu adevărat, le-au inventat, au luat personal hotărîrile şi ei înşişi au fixat precizia şi limitele aplicaţiei...

O dată eliberaţi de sarcina calculaţiei, inginerii birourilor de studii, pot să-şi consacre timpul lor concepţiei altor probleme : ei au redevenit intelectuali. Aceasta îi obligă, natural, să se comporte ca atare : ei sînt constrînşi să se orienteze către specializare, să se ţină la curent cu dezvoltarea ştiinţei, să reia contactul cu fenomenele fizice...

Această emancipare a intelectualilor ştiinţifici este cheia succesului firmelor dinamice, fie că ele sînt mari, mijlocii sau mici. Pentru uzinele de producţie, epoca noastră nu mai este aceea a fabricării produselor, ci aceea a dezvoltării. Dezvoltarea este o necesitate vitală a fiecărei întreprinderi..." *(5 mai 1967).*

science et vie

MUTAŢIILE INFORMATICII

LUÎND în discuţie importanţa sistemului informaţional al întreprinderii, a dezvoltării sale pe baza calculului electronic şi a inadaptabilităţii acestuia la structura clasică de gestiune a întreprinderilor, revista publică în numărul său din luna mai un amplu articol, din care publicăm următoarele :

„Marii conducători ai industriei nu vor mai lua de acum înainte decizii pe bază de experienţă şi de «flair». Ei dispun de gestionari electronici, singurii capabili să facă să parvină zeci de milioane de articole clienţilor solicitanţi, fără aşteptare şi fără «goluri» în reaprovizionare. Dar, pentru a atinge acest rezultat, este necesară modificarea totală a schemelor clasice de gestiune...

Ordinatorul pătrunde peste tot. Uneori încă nu ştim cu exactitate la ce serveşte ; nu ştim nici să ne folosim de el. Trebuie să învăţăm. Vom avea noi oare timpul necesar ?

În patru colţuri ale lumii, spiritele cele mai luminate îşi pun această problemă. Primind pe John Diebold (proprietarul unei mari firme americane de maşini electronice n.r.) la Comitetul Naţional al Organizării franceze, Louis Armand afirma cu cîteva luni în urmă :

«Totul era diferit atunci cînd maşina de scris a luat locul condeiului : în loc să scriem cu mîna, scriam cu maşina. Era atunci un simplu transfer fără probleme. Dar acum, cînd utilizăm ordinatorii, trebuie să admitem ca principiu de bază, că nu se mai poate conserva organizarea precedentă. Este aceeaşi diferenţă care există între o perfecţionare şi o transformare»...

Dacă munca omului se loveşte astăzi de asemenea contradicţii, aceasta pentru că ordinatorul a luat prea repede cu asalt economia. Astăzi, există în S.U.A. peste 30 000 de ordinatori în serviciu şi 11 000 în Europa occidentală. Pe carnetele lor de comandă, constructorii au înscris încă 12 000 ordinatori, destinaţi ţărilor în curs de dezvoltare şi 6 000 vechiului continent. Ca valoare, producţia industriei informaticii, cîţiva ani numai după naşterea sa, reprezenta 3,8 miliarde de dolari, şi această cifră va fi aproape dublată în 1970. În 1965, postul «ordinator» absorbea 8% din investiţiile economiei americane şi acest procentaj va depăşi 10% la sfîrşitul deceniului

● Actuala structură organizatorică a întreprinderii este anacronică

La originea acestei dezvoltări stau desigur, progresele tehnologice extrem de rapide. Pînă în 1945, viteza de calcul a omului era aceea a unui numărător. Ea a fost multiplicată cu 5, apoi din 1945 pînă în 1951 prin 100 şi după aceea prin 1000.

«Unitatea noastră de măsură — amintea John Diebold — este de acum înainte a miliardimea parte din secundă sau nano — secunda. Între ea şi secundă există acelaşi raport ca între o secundă şi 30 de ani. Şi totuşi, această viteză nu este încă suficientă. Unul din obiectivele esenţiale ale miniaturizării compozanţilor, este de a reduce distanţa între intrarea şi ieşirea circuitelor, pentru ca electronul să le traverseze mai repede, ca ele să nu se propulseze mai puţin decît cu 300 000 km/secundă»".

În faţa unei asemenea prodigioase evoluţii, revista consideră că actuala structură organizatorică a gestiunii întreprinderii este anacronică. Automatizarea a accelerat ritmul producţiei, dar **analiza producţiei** *n-a urmat această transformare. Rezultă de aci un fenomen de jos în sus de* **pierdere informaţională** *— cum o denumeşte autorul — şi de sus în jos, la nivel de conducere, un fenomen de* **încetinire a deciziilor.** *Întrebarea care şi-o pune este aceea dacă noul sistem informational trebuie să se adapteze vechii structuri, sau invers.*

„În 1967, răspunsul nu mai poate da naştere îndoielii. Fiecare va trebui să facă jumătate de drum. Şi în această direcţie, informatica este aceea care a trecut prima bariera. Dacă divorţul este pe punctul de a se schimba într-un mariaj de convenienţă, aceasta pentru că în primul rînd evoluţia recentă a informaticii bulversează raporturile dintre om şi maşină.

● Trebuie abolit obstacolul nerentabilităţii

«În primul rînd — recomandă John Diebold — va trebui abolit obstacolul nerentabilităţii, germenul atîtor contradicţii între partizanii şi adversarii electronicii. Din 1963 pînă în 1972, costul tratării-tip a datelor unei întreprinderi va scădea cu 85%. În acelaşi timp, preţul memorărilor pe bande magnetice va diminua cu 97% şi cel al memorărilor în imagini, cu 96%. Accelerarea vitezei de transmisie va reduce astfel cheltuielile de comunicare.

Dar mai ales ordinatorul va face un efort considerabil de adaptare prin simplificare şi descentralizare.

Descentralizarea : Cu cîţiva ani în urmă, unitatea centrală de tratare reprezenta 75—80% din valoarea unei instalaţii. De acum însă pînă în 1972, echipamentul periferic — adică materialul de intrare şi de ieşire a datelor, memorările externe şi organele de transmisie — îşi vor asigura partea leului.

Simplificare : Nu va fi vorba de furnizarea unor date într-un centru-calcul, operaţie rezervată cîtorva iniţiaţi şi care implică prin trucarea limbajelor ermetice, o lentă şi laborioasă introducere a acestor date în maşină, după care urmează apoi, o lungă perioadă de aşteptare.

Noi sîntem azi în posesia unor sisteme pe care fiecare dintre d-voastră le va utiliza în fiecare zi de acum înainte. Ele vor apare pe biroul d-voastră sub formă de unităţi : un simplu mic ecran de televiziune, un clavir şi un mecanism intern de producţie. Aceste unităţi vor fi integrate într-un dispozitiv şi cînd veţi pune întrebarea, veţi putea citi răspunsul pe ecran. Dacă veţi dori o copie a răspunsului, o veţi avea imediat... Inima sistemului va fi un centru de comutare, asemenea celui al circuitelor telefonice...»

Acest tablou «futurist», nu este de domeniul fanteziei. El reflectă deja realitatea...".

CORESPONDENȚĂ DIN GENEVA

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII

ÎN DEZBATERE – PROBLEMELE LUCRĂTORILOR „NEMANUALI"

LA 7 iunie, la Geneva s-au deschis lucrările celei de-a 51-a sesiuni a Conferinței generale a O.I.M., la care participă delegații din majoritatea celor 119 țări membre.

În cursul conferinței urmează să se discute raportul directorului general al Biroului internațional al muncii, David A. Morse, consacrat rolului activităților „nemanuale" în progresul social, în dezvoltarea economiei, în avintul științei și tehnicii atît în țările dezvoltate, cît și în cele în curs de dezvoltare.

Raportul subliniază dezvoltarea continuă în lume a sectoarelor de activitate nemanuală (comerț, bănci și asigurări, administrație, învățămînt, diferite forme de prestări de servicii). Concomitent, se arată în raport, „caracterul tot mai complex al economiilor avansate, necesitatea creării unor mecanisme de previziune și de reglementare a vieții economice și sociale, mișcarea de concentrare tehnică și juridică a întreprinderilor, relațiile tot mai strînse între economiile naționale... atrag după sine, la nivel național și internațional, lărgirea marilor organizații, intensificarea eforturilor de cercetare, proliferarea serviciilor de informare, de organizare, de consultații, de coordonare sau de relații publice, ca și a altor activități similare, în cadrul cărora sînt utilizați numeroși lucrători nemanuali" (pag. 1).

Revoluția tehnico-științifică, introducerea pe scară tot mai largă a progresului tehnic în producție, ca și în alte domenii de activitate socială, duc, de regulă, la creșterea ponderii lucrătorilor nemanuali în ansamblul persoanelor ocupate. Ca o trăsătură generală, ponderea muncii nemanuale este mai mare în țările dezvoltate comparativ cu cele în curs de dezvoltare. Astfel, această pondere se ridică la circa 50% (din populația activă) în S.U.A. și Canada, la peste 43% în Olanda și Anglia, iar în celelalte țări vest-europene oscilează în general între 30 și 40% (ca și în Japonia, Australia și Noua Zeelandă). În ce privește țările în curs de dezvoltare, aici ponderea muncii nemanuale este mult mai redusă, deși cu variații mari de la continent la continent și de la țară la țară (în R.A.U. — circa 25%, Filipine — 21%, Pakistan — peste 11%, India — 11%, Liberia — 8%, iar în țările Americii Latine în general între 20 și 35%).

În țările în curs de dezvoltare — se arată în raport — cererea este chiar mai susținută, deoarece în multe sectoare de activitate se resimte o lipsă aproape totală de personal „nemanual" în ciuda eforturilor depuse pentru formarea unor cadre naționale. (Zambia, de exemplu, nu a dispus în momentul independenței decît de 100 lucrători autohtoni cu pregătire superioară și sub 1000 de lucrători cu pregătire medie). Nevoi urgente se fac simțite în sfera conducerii întreprinderilor și administrației. Totodată, însă, aceste țări pierd un mare număr de cadre pe calea „exodului de competențe" spre țările dezvoltate, în special în S.U.A.

În majoritatea țărilor dezvoltate, cerințele de cadre „nemanuale" ating un nivel calitativ deosebit, în sensul că se simte nevoie de lucrători cu înaltă calificare științifică și de tehnicieni cu pregătire superioară, capabili să se încadreze în structura modernă existentă sau în curs de creare. Se apreciază de pildă că, în legătură cu introducerea tot mai largă a instalațiilor și procedeelor electronice, numai în Europa sînt necesare circa 200 000 de cadre pînă în 1970.

În raport este relevat, printre altele, interesul crescînd pentru evaluarea rolului pe care-l are „capitalul intelectual" în dezvoltarea economică pe termen lung. În acest sens, un studiu statistic pilot al Institutului de cercetări al O.N.U. pentru dezvoltarea socială a evidențiat „tendința dezvoltării sociale de a se îmbina cu creșterea economică, fiind în același timp și cauză și efect".

Ținîndu-se seama de faptul că pregătirea forței de muncă „nemanuale" necesită — în raport cu nivelul calificării — 10—15 ani, atît în țările industriale cît și în cele în curs de dezvoltare se face tot mai simțită preocuparea pentru evaluarea în perspectivă a necesităților, pentru planificarea folosirii și pregătirii cadrelor respective. Asemenea studii și măsuri — se menționează în raport — capătă un caracter aprofundat și o aplicare largă în țările socialiste din Europa: „În țările din Europa răsăriteană dezvoltarea previziunilor îmbracă un caracter sistematic și se integrează strîns în planificarea pe termen scurt și de perspectivă a miinii de lucru, care se inserează ea însăși în sistemul general de planificare economică" (pag. 35).

În mai mare măsură decît în anii trecuți, raportul este ilustrat cu referiri și exemple din practica țărilor socialiste, fiind evidențiate metodele care au contribuit la formarea în timp scurt și la utilizarea rațională a unui mare număr de cadre cu calificare medie și superioară. Printre exemplele citate, dl. Morse remarcă pozitiv sistemul de stimulare și avantajele sociale acordate în România oamenilor muncii care lucrează timp îndelungat în aceeași profesiune.

Un capitol important al raportului este consacrat problemei formării profesionale a lucrătorilor „nemanuali", materialul prezentat urmînd să servească schimbului de experiență pe plan internațional, în legătură cu metodele aplicate în diverse țări.

În urma discuțiilor în cadrul comisiilor sale tehnice, conferința va elabora și adopta mai multe documente internaționale vizînd aspecte sociale importante. Astfel, urmează să se adopte o convenție și o recomandare privitoare la pensiile de bătrînețe, invaliditate și urmași, două recomandări referitoare la modalitățile de rezolvare a reclamațiilor oamenilor muncii în întreprinderi etc.

Un interes deosebit a stîrnit în rîndurile delegaților problema contribuției O.I.M. la cooperarea tehnică internațională, inclusiv rolul organizației în industrializarea țărilor în curs de dezvoltare. Acest punct a fost înscris pe ordinea de zi în baza unor rezoluții adoptate la conferința din anul trecut, printre care și cea propusă de delegația română privind punerea în valoare și utilizarea resurselor umane.

La sesiune, ca în fiecare an, se va face o amplă trecere în revistă a stadiului aplicării de către țările membre a prevederilor celor 126 de convenții și 127 de recomandări, adoptate de la crearea organizației în urmă cu aproape 50 de ani. În afara punctelor înscrise pe agenda conferinței, mai multe delegații au depus proiecte de rezoluții care urmează să fie abordate în comisiile de specialitate.

Ținînd seama de actualitatea problemelor care constituie obiectul dezbaterilor sesiunii, acestea sînt urmărite cu mare interes de delegațiile participante și de numeroși observatori din partea unor state și organizații internaționale.

V. TEODORESCU

● Schimbul de mărfuri dintre U.R.S.S. și Italia a crescut în ultimii opt ani de trei ori.

● Între Întreprinderea metalurgică din Bydgoszcz (R. P. Polonă) și societățile franceze „Metalex" și „Amtec", specializate în producția de strunguri, a fost semnat un contract preliminar de colaborare pentru producția în comun a unor strunguri automate, care urmează să fie vîndute, atît pe piața franceză cît și în alte țări occidentale.

● O delegație a companiei „Électricité de France", a semnat la Praga un acord de colaborare tehnico-științifică cu direcția centrală energetică a R. S. Cehoslovace, care prevede un schimb de informații, documentație, experți, precum și elaborarea în comun a unor obiective în domeniul energeticii.

● Întreprinderea ungară de comerț exterior „Ferunion" a încheiat cu firma „Top Trading Corporation" din S.U.A. un acord potrivit căruia firma americană va livra Fabricii de sticlă din Salgótarján instalații automate de tăiat geamuri, rambursabile prin livrări de geamuri din Ungaria.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● În scopul extinderii relațiilor comerciale între Est și Vest, Ministerul Comerțului al S.U.A. a luat măsuri pentru înlăturarea restricțiilor la export la un număr de 26 categorii de mărfuri „nestrategice".

● Potrivit protocolului lucrărilor Comitetului mixt interguvernamental iugoslavo-vest-german, au fost examinate posibilitățile încheierii unui nou acord comercial pe termen lung. Lista de produse din cadrul protocolului comercial încheiat de cele două țări în 1964, care urma să expire la 30 iunie 1967, a fost adaptată cerințelor actuale, rămînînd în vigoare încă un an.

● Un grup de directori ai Companiei de navigație din Anvers (Belgia) a făcut o vizită de cîteva zile în capitala R.S.S. Letone, Riga, în timpul căreia a avut convorbiri cu membri ai conducerii Întreprinderii de navigație maritimă din acest oraș și cu reprezentanți ai portului comercial, cu privire la probleme legate de îmbunătățirea în continuare a navigației de linie între cele două porturi.

● Întreprinderea poloneză „Rafamet" a încheiat cu firma engleză „Staveley Industries" un acord de cooperare pentru producerea în R. P. Polonă de mașini-unelte proiectate de firma britanică.

● La Budapesta a fost semnat un acord de colaborare în domeniul economic, tehnic și industrial între R. P. Ungară și Olanda.

Note de călătorie din R. F. G.

CENTRALIZARE ȘI TEHNICĂ ÎN COMERȚ

DECRETAT port-internațional încă din 1789 de către Frederic Barbarossa, Hamburg-ul și-a sărbătorit 775 ani de existență; focar al piețelor europene și al piețelor de peste mare, el primește lunar peste 1700 vase oceanice și are cele mai multe dane dintre toate porturile continentale (320 în peste 60 bazine de acostare, cu un total al cheiurilor de 269 km). Întreținînd o legătură regulată cu peste 1100 porturi, pe calea celor peste 260 linii permanente, Hamburg-ul cunoaște un trafic de circa 35 milioane tone mărfuri. Peste 16% din comerțul exterior al R.F.G. se realizează, așadar, prin Hamburg.

● „Prosupermarket"-ul și drumul către acoperiș

HAMBURG-UL este totodată o sinteză a caracteristicilor comerțului vest-german. Tendința spre magazine cu mari suprafețe comerciale, cu deservire rapidă, cu o specializare mai mult în cadrul marilor magazine și mai puțin în magazine ca atare, este puternic ilustrată în acest oraș de noul centru comercial de pe Elba, dat în funcțiune în 1965.

În comparație cu alte centre comerciale din R.F.G. — Stuttgart, München, Main-Taunus-Zentrum de lîngă Frankfurt, sau cu cel din Franța „Elysée", vizitate cu această ocazie, centrul comercial din Hamburg se deosebește printr-o estetică mai puțin pretențioasă, dar cu o economicitate mai ridicată, mai ales în ce privește organizarea muncii de aprovizionare și vînzare.

În Hamburg funcționează totodată un număr însemnat din cele peste 400 mari magazine ale R.F.G. care dețin peste 40% din desfacerea totală. De altfel, gradul de concentrare a comerțului în Germania Federală este ilustrat de faptul că numai 5 firme comerciale dețin 1/3 din rețea și 70% din circulația mărfurilor. Unele dintre magazinele mari aparțin celor 210 cooperative de consum. Comerțul cooperatist urmează de altfel aceleași căi de dezvoltare și tendințe similare comerțului necooperatist, caracteristică proprie unei economii capitaliste dezvoltate. Acest lucru este ilustrat și de gradul accentuat de concentrare al cooperativelor, precum și de tendința spre magazine cu suprafețe mari. Cooperația de consum se clasează, ca număr de personal, a treia întreprindere din R.F.G. după „Siemens" și „Krupp". O situație deosebită are cooperativa de consum din Hamburg, denumită „Produktion", sau prescurtat „Pro". Prin cele 265 magazine, ea aprovizionează circa 1/4 din populația orașului Hamburg. Unele din magazinele acesteia, rivalizează cu marile firme comerciale. În afară de „Prosupermarket" din cadrul centrului comercial de pe Elba, cooperativa „Produktion" dispune de multe altele, de mărimi similare sau mai mari. De exemplu, în localul unde este sediul cooperativei și depozitul, funcționează și un supermarket cu un loc de parcare pe acoperiș, pentru circa 250 autovehicule. Cumpărătorul, posesor al unei mașini, caută cu predilecție asemenea magazine. El își parchează automobilul pe acoperiș, primește un tichet contra unei taxe de parcare, coboară de pe acoperiș în magazin și cu ocazia cumpărăturilor efectuate decontează integral și tichetul de parcare.

● Un depozit pentru 7 700 magazine

SOCIETATEA de comerț cu ridicata G.E.G. (Grosseinkaufs Gesellschaft deutscher Konsumgenossenschaften) cu sediul în Hamburg, deține un loc important în cadrul cooperației de consum vest-germane. G.E.G. asigură atît aprovizionarea cooperativelor de consum, cît și a altor firme comerciale cu amănuntul, înregistrînd o cifră de afaceri de peste 2 miliarde mărci anual. G.E.G. dispune de depozite în Hamburg și în Kamen. La Kamen s-a construit un mare depozit unde G.E.G. își va concentra toate depozitele sale pentru aprovizionarea tuturor celor peste 7 700 magazine ale cooperativelor de consum din R.F.G. Pentru un asemenea volum de operațiuni s-a impus un înalt grad de mecanizare a muncii și de automatizare a anumitor procese de muncă. Procese similare caracterizează și depozitul de produse nealimentare al cooperativei din Hamburg, aparținînd cooperativei „Produktion", unde comenzile se fac de către magazine de obicei prin telex, iar înregistrarea, inclusiv operațiunile legate de alegerea mijloacelor de transport corespunzătoare și cele de facturare, se fac printr-un sistem de mașini electronice.

Datorită mecanizării și dotării cu mijloace de transport corespunzătoare, depozitele și-au schimbat și funcția lor de bază și anume din depozit de stocare, în depozit de rulaj (rotația mărfurilor ajunge la circa 30 ori pe

NIGERIA

FUNDALUL DISIDENȚELOR

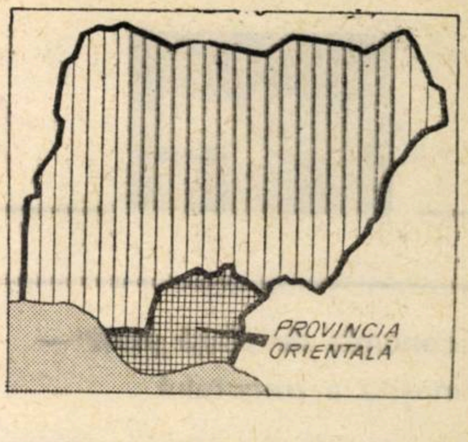

DUPĂ frămîntări politice și tulburări care durează, cu diverse fluctuații, de peste un an, situația din Nigeria a devenit deosebit de acută în ultimele săptămîni. Provincia orientală, cu capitala la Enugu, invocînd blocada economică instituită împotriva ei de guvernul federal de la Lagos, s-a proclamat stat independent. Guvernul federal a decretat starea de urgență și a trecut la mobilizarea rezerviștilor. Asupra celei mai populate țări africane — se indică de obicei cifra de 55 de milioane de locuitori — planează pericolul războiului civil. De fapt, economia uneia din cele mai bogate țări ale continentului în ceea ce privește resursele naturale a început să simtă mai demult efectele dezmembrării care o amenință, consecințele ațițării de către monopoluri și cercuri interesate din afară a neînțelegerilor între comunitățile etnice hausa, ibo, yoruba.

Un ansamblu de monoproducții

ÎN condițiile subdezvoltării, bogățiile naturale înseamnă în multe cazuri monocultură, monoproducție, o structură unilaterală a economiei. În configurația în care și-a dobîndit independența de stat în 1960, Nigeria, fără a constitui o excepție, a avut avantajul de a poseda pe teritoriul ei o gamă largă de resurse atractive pentru monopolurile occidentale. Aceasta i-a și determinat pe unii autori din vest să definească economia nigeriană drept „o împreunare a mai multor monoculturi în cadrul unui mare spațiu economic unificat" (WIRTSCHAFTLICHE MITTEILUNGEN din 10 mai). Săptămînalul citat apreciază această împrejurare ca o „constelație fericită". În măsura în care este vorba de potențialul de dezvoltare economică, aprecierea nu este lipsită de temei. Dar în cei șapte ani de existență a Nigeriei ca stat independent, posibilitățile respective nu au apucat să se realizeze, iar acum, dezmembrarea teritoriului amenință să desfacă și ansamblul de monoproducții, cu mult înainte ca acesta să fi făcut loc unei economii cît de cît unitare.

Caracterizarea economiei nigeriene ca ansamblu de monoproducții își are temeiul și în aceea că reflectă „specializarea" celor patru regiuni care formau Federația Nigeria: columbit, cositor, arahide, ulei de arahide și bumbac pentru regiunea de nord; cacao și lemn tropical pentru regiunea de vest; cauciuc pentru vestul mijlociu și în ultimul timp și pentru regiunea orientală. Produsele esențiale ale acesteia din urmă sînt însă petrolul și uleiul de palmier.

La aceste produse, a căror destinație principală este exportul, Nigeria a ocupat în ultimii ani locuri de frunte în ierarhia mondială. Astfel, ea obține peste patru cincimi din columbitul extras pe glob, este al doilea mare producător de cacao, după Ghana, dînd o cincime din producția mondială (293 300 tone în 1964), și al treilea la arahide și ulei de arahide (90 000 tone în 1966). Nigeria este și cel mai mare producător african de cauciuc (68 000 tone în 1965) și cositor (9684 tone conținut de metal în 1965). Dar în ultimii ani Nigeria a început să însemne în primul rînd petrol.

Resursele naturale ale Nigeriei găsindu-se în bună parte în miinile unor monopoluri străine (în principal americane, engleze și vest-germane) sînt exportate de regulă în stare brută. La această situație a contribuit și politica economică a autorităților nigeriene din ultimii ani, care „a inspirat încredere" capitalului occidental să-și intensifice pătrunderea.

Petrolul și secesiunea

DESCOPERIREA (în 1956) și începerea exploatării unor importante zăcăminte de petrol, estimate în prezent la 500 milioane tone, a avut darul să provoace un adevărat aflux de capital străin (British Petroleum, Gulf Oil, Mobil Oil, Standard Oil of California, Texaco etc.). Companiile petroliere au dobîndit concesiuni importante, de exemplu, Shell-BP a obținut concesiunea pentru o suprafață de 50 000 km². Societățile concesionare au trecut la exploatarea în ritm accelerat a țițeiului nigerian. Figurînd pînă nu de mult la rubrica „alte țări" a statisticilor internaționale, producția nigeriană de petrol a ajuns la 9,7 milioane tone în 1963, crescînd la 13,3 milioane tone în 1965 și 20,5 milioane tone anul trecut. Din 1965 Nigeria ocupă locul al treisprezecelea în lume și al treilea pe continentul african (după Libia și Algeria) în privința extracției de petrol. Potrivit unor estimații recente, la începutul deceniului următor producția va putea atinge 50 milioane tone anual, întrecînd-o pe cea algeriană.

Două treimi din producția actuală de petrol se extrag în regiunea orientală. Pe acest fapt se sprijină presupunerea emisă de diferiți observatori că conducătorii secesioniști ai regiunii mizează tocmai pe bogățiile petroliere ca suport al independenței proclamate recent. Ei speră ca prin acest act să obțină din redevențele plătite pînă acum guvernului federal de companiile petroliere străine, o parte corespunzătoare volumului extracției din Est. Anul trecut redevențele primite de Federație s-au ridicat la 20 milioane lire sterline.

Depășind cu mult necesitățile consumului intern, petrolul nigerian este orientat în principal spre export, care între 1963 și 1966 a crescut de aproape 5 ori. Veniturile obținute de stat din exploatarea petrolului ar fi fost desigur mult mai mari dacă petrolul n-ar fi exportat sub formă brută. Pe de altă parte, cum apreciază un studiu recent al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Africa, datorită gradului scăzut de dezvoltare industrială, pînă în 1980 nevoile de petrol nu numai ale Nigeriei, dar și ale întregii Africi occidentale nu vor depăși 11 milioane tone anual, astfel că marea majoritate a producției nigeriene de petrol va trebui să fie exportată în afara acestei zone. Calitatea petrolului nigerian, lipsit de sulf, ca și așezarea geografică, face ca el să prezinte interes nu numai pentru Europa, ci și pentru emisfera vestică.

În contextul Federației Nigeriei, petrolul a fost privit nu numai ca o importantă sursă de devize, ci și ca un instrument al industrializării țării, un „sector pilot al dezvoltării ecoomice" (JEUNE AFRIQUE). De exemplu, la sfîrșitul anului 1965 a intrat în funcțiune lîngă Port Harcourt, în regiunea orientală, cea mai mare rafinărie de petrol din Africa occidentală, cu o capacitate de prelucrare de 2 150 000 tone pe an, cu perspective de extindere.

Dar rezultatele obținute prin exportul de țiței nu au corespuns întocmai așteptărilor legate de ele. Deși ele au permis în ultimul timp realizarea unei balanțe comerciale excedentare, efectul asupra balanței de plăți, bunăoară, a fost redus. „Grosul veniturilor în devize de pe urma petrolului, scria în decembrie 1966 NIGERIAN CENTRAL BANK REVIEW, este reținut în străinătate".

„Adormirea" investițiilor

COMPARATIV cu alte țări în curs de dezvoltare din vestul continentului african, Federația Nigeriei era cea mai angajată pe calea dezvoltării industriale. Situația politică încordată din ultimele luni a făcut însă ca proiectele de investiții în ramuri industriale-cheie ca: siderurgia, petrochimia, industria chimică „să adoarmă, fără îndoială pentru multă vreme", după expresia ziarului LES ÉCHOS (11 mai). Or, era vorba de investiții care, chiar dacă pot părea modeste, aveau o certă semnificație pentru viitorul economic al țării. De exemplu, construirea celor două uzine siderurgice proiectate, una în nord și cealaltă în est, cu o capacitate totală de 250 000 tone oțel ar fi reprezentat primul pas în valorificarea minereului de fier local, abundent (rezerve evaluate la 75 milioane tone) și de bună calitate (40—50% conținut util).

În noile condiții, „redistribuirea mai echitabilă a veniturilor între regiunile Federației", care era unul din obiectivele planului șesenal intrat în vigoare în 1962, nu mai are loc. În felul acesta finanțarea obiectivelor proiectate în celelalte regiuni este pusă sub semnul întrebării. Redistribuirea a fost de altfel invocată și drept una din cauzele secesiunii provinciei orientale. S-a arătat că deși 35% din veniturile fiscale federale proveneau din regiunea orientală, aceasta primea, potrivit formulei federale de redistribuire, numai 14%.

Pe de altă parte, revenirea bruscă în regiunea orientală — din care erau originari — a peste 1,5 milioane de oameni din comunitatea ibo care emigraseră pentru că extracția cărbunelui — singura activitate economică neagricolă mai importantă în Nigeria de est înainte de descoperirea petrolului — nu le putea asigura un loc de muncă, a creat dintr-o dată o lipsă de forță de muncă calificată în nord, în timp ce în est apărea un excedent de brațe de muncă. Acesta a fost estimat de profesorul S. Aluko de la Universitatea din Ibadan la 1,1 milioane de oameni în căutare de lucru.

Sectorul primar a fost mai puțin afectat de criza politică, ceea ce explică și nivelul record al exporturilor din 1966 (283 milioane lire nigeriene — L.N. — față de 268 milioane în 1965). Cum producția de petrol continuă să crească, este de așteptat un nivel și mai ridicat al exporturilor în acest an. Recoltele au fost și ele satisfăcătoare. La cacao ultima recoltă a depășit cu 50% pe cea precedentă, iar producția de bumbac și de ulei de palmier s-a situat aproape la același nivel.

Dificultăți cunoaște însă producția de arahide a căror pondere în exportul nigerian a fost în 1966 de 18% valorînd 50,5 milioane L.N. Încetarea legăturilor feroviare dintre regiunea de nord și cea de est, combinată cu exodul în est al muncitorilor feroviari — originari în majoritate din acea regiune — și cu reținerea de către autoritățile din est a 900 de vagoane de cale ferată a provocat mari greutăți transportului de arahide și ulei de arahide de la Kano (din regiunea de nord) pînă la țărmul oceanului, cale de 1100 km. Nu numai că drumul este mai lung prin vest decît prin est și deci mai scump, dar și concentrarea traficului în condițiile în care întreaga recoltă trebuie să tranziteze prin vest, a devenit excesivă.

Reacția industriei nu a fost aceeași în toate ramurile. Unele, cum ar fi industria cimentului și fabricile de bere, își continuă nestingherite expansiunea. De remarcat că industria cimentului este localizată în principal în regiunea de est. Alte ramuri sînt amenințate de paralizie datorită ruperii de zona de aprovizionare cu materie primă. Este cazul industriei textile. Cel mai important centru al ei se află la Kaduna, în regiunea de nord în care se și cultivă bumbacul. Dar fabrici textile mari se găsesc și în est și situația acestora este pentru moment critică. Un exemplu asemănător îl reprezintă termocentrala de la Kano, din nord, care funcționa pe baza cărbunelui din est.

Ideea că numai un miracol mai poate împiedica Nigeria să nu se dezintegreze, este pe cale să devină un leit-motiv în presa internațională. Se subliniază pe de altă parte consecințele negative ale disidenței politice, pe care nu poate să nu le agraveze dezintegrarea economică. „Regiunile Nigeriei au atita nevoie unele de altele, scrie JEUNE AFRIQUE, încît ideea de secesiune sau de dezmembrare nu poate fi decît o absurditate. Cît despre intenția de a rezolva criza actuală prin forța armelor, aceasta ar fi la fel de nesăbuită".

D. DRAGOMIRESCU

---

an). Frecvența de aprovizionare capătă o deosebită importanță, ea fiind de fapt elementul regulator al stocului în depozite și magazine. Printr-o frecvență rapidă de aprovizionare dispare și necesitatea existenței unor spații de depozitare mai mari la magazine. Depozitele de mînă la magazine sînt de regulă mici sau chiar lipsesc, pe măsura descompletării sortimentului, efectuindu-se o nouă comandă.

„Co-op" și atacul psihologic

SĂLILE de vînzare în cele mai multe din magazinele vizitate sînt tixite de mărfuri, consumatorul strecurîndu-se cu greu printre mese, gondole etc. Firmei comerciale nu-i este de loc indiferent gradul de folosire cît mai intensivă a spațiilor comerciale. Sortimentul nu este axat pe un anumit profil. Magazinele universale, sau așa-numitele „Totul sub un acoperiș", și prezența unui număr tot mai mare de mărfuri nealimentare în magazinele alimentare cu autoservire, constituie o practică cu caracter general. Atît în Hamburg, cît și în alte localități, G.E.G. a început să organizeze așa-zise magazine universale sau piețe de consum — „Co-op". Prin aceste magazine se oferă, „sub un singur acoperiș", toate articolele necesare într-o gospodărie. Aceste tipuri de magazine sînt de fapt replica cooperativelor de consum la concurența marilor magazine universale și super-magazinelor marilor firme comerciale. Magazine de tip „Co-op", sub formă de magazine universale, au apărut de altfel și în Elveția, Franța, Belgia, Olanda etc. Varietatea de mărfuri și prețuri, reclama intensă care pentru același produs diferă după interesul și specificul firmei, pun pe consumator în încurcătură, o mare parte din timp petrecîndu-l pentru alegerea mărfii, care la magazinul vecin poate fi la alt preț sau de un model, culoare etc., diferit. „Atacul psihologic" asupra cumpărătorilor — cum este denumită această acțiune — se face, în principal, pe calea reclamei și a prețurilor. Firmele producătoare nu-și propun să convingă pe consumator de a-și cumpăra un oarecare produs alimentar în general, ci de a cumpăra neapărat produsele firmei respective.

Reducerile de preț la articolele nevîndute în sezon se face treptat, pe mai multe faze, pînă la vînzarea la prețul cu ridicata. Drept compensare, prețurile la mărfurile noi, sau la cele socotite de modă, sînt mult mai mari.

Marile case comerciale sînt înconjurate de magazine mici și foarte mici. Dar atît în Hamburg, cît și în întreaga Germanie Federală, acestea ocupă un loc redus. Nu este vorba numai de un proces de „lîncezire", ci chiar de dispariție a multora dintre ele. Cele peste 400 mari firme comerciale, sau „magazine-rechin", tind să înghită prin afiliere sau lichidare o mare parte din cele aproape o jumătate de milion de magazine de pe cuprinsul R.F.G. Este semnificativ faptul că în ultimul timp s-au luat măsuri pentru a frîna extinderea acestor mari magazine în orașe sub 100 000 locuitori, pentru a nu duce la ruinarea comercianților mici și mijlocii. Dar Hamburg-ul, cel de-al doilea mare oraș al R.F.G., nu intră în asemenea reglementări.

Gheorghe FEȚEANU

NOTE EXTERNE

Ori cu piatra-n cap ori...

FAȚĂ de tempoul în care se accelerează procesul concentrării și centralizării capitalurilor, în S.U.A., economistul Willard Mueller prevede că în 1975, cele 200 întreprinderi mai mari americane vor deține două treimi din bogățiile industriei naționale. Cu 11% mai mult decît în prezent. După cum se vede, mult discutatul „Sherman Act", legea antitrust, care are sarcina, încă de la 2 iulie 1890, să vegheze asupra regimului întreprinderilor, nu constituie o stavilă luată în seamă. Dacă se citează, de pildă, efectul sus-zisei legi în cazul imperiului petrolier Rockefeller, care a fost nevoit în 1911 să se fragmenteze, nu e mai puțin adevărat că Standard Oil din New Jersey, societate rezultată din această partiție, a devenit azi cea mai mare companie de petrol din lume. Presa semnalează că administrația, însărcinată să facă a fi respectate legile concurenței, nu face nici acum obiecții, cînd se află în curs negocieri de fuziune între primul producător de aramă american Kennecott Cooper și primul producător de cărbune Peabody Coal și deasemenea că nu a obiectat față de patru mari contopiri recente, între care absorbirea de către o firmă aliată cu Standard Oil, a unui fabricant de camioane.

Legii antitrust i s-au adus, în cei 75 de ani de cînd ființează, peste 80 de amendamente, și după cum se poate presupune, încă i se vor mai aduce. Astfel, de pildă, Comisia Federală de Comerț se întreabă acum în chip hamletian dacă are rațiune o lege care „împiedică" întreprinderile să se unească, cînd aceasta constituie un mijloc de a finanța cheltuielile din ce în ce mai mari ale cercetării și de a consolida poziția lor competitivă față de aceea a întreprinderilor din străinătate.

Fapt este că în luna martie, numărul fuziunilor în S.U.A., au întrecut cu 30% pe cele din urmă cu un an, iar îngrijorarea întreprinderilor mici și mijlocii crește. Fie că treburile le merg prost și sînt măturate, fie că merg bine și sînt înghițite, ele constată că scăpare nu este.

„Relațiile speciale" la răscruce?

ZIARUL FINANCIAL TIMES nu este de acord cu unii din miniștrii englezi care afirmă că Anglia nu și-a pierdut niciodată libertatea de acțiune în raporturile ei cu S.U.A. Ziarul amintește replica unui ministru exasperat de atacurile unui deputat de stînga, cu privire la politica guvernului față de Vietnam; „Dumneata ce ai face dacă ai fi amanet în mîna americanilor?".

După părerea ziarului, „relațiile speciale" anglo-americane își impun povara din anul 1945, cînd guvernul laburist a negociat și a contractat în S.U.A. un împrumut în valoare de aproape patru miliarde și jumătate dolari, cu o dobîndă de 2%, pe timp de 50 de ani, plătibil în rate anuale începînd din 1951. „Nu înseamnă să mergi prea departe — scrie FINANCIAL TIMES — ca să vezi în acest împrumut punctul de plecare al unui resentiment care ulterior a izbucnit periodic în ambele partide engleze, ca rezultat al dependenței Angliei de bunăvoința Washingtonului". Începuse perioada de două decenii, în care Anglia „a fost legată de politica externă și financiară a S.U.A." — și în care „primii miniștri au descoperit limitările impuse libertății lor de acțiune de către dominația americană".

Conducătorii partidelor laburist și conservator își amintesc se pare cu amărăciune abandonarea unilaterală de către americani a proiectului comun privind racheta Skybolt și acordul „compensator" asupra rachetei Polaris „care au făcut ca rolul nuclear al Angliei să depindă în mod dureros de S.U.A.".

Toate acestea sînt amintite în legătură cu noua candidatură a Angliei la Piața Comună. Unii în Anglia socotesc chiar că motivele cererii de adeziune nu sînt atît economice, cît politice. După părerea ziarului citat „miniștrii britanici s-au aflat din ce în ce mai limitați (probabil mai mult decît predecesorii lor conservatori) de relațiile speciale, iar nevoia politică crescîndă de a scăpa de acestea, arată poate diferența cruciată între încercarea prezentă de a intra în Piața Comună și prima încercare eșuată a lui Macmillan". În ceea ce-l privește pe dl. Wilson, mai scrie ziarul conservator, trebuie să fi fost momente cînd acesta, văzînd cît sînt ele de unilaterale, și-a dat seama că relațiile speciale se tot subțiază. Logica istoriei pe care o invocă cotidianul englez, ar duce, — indiferent dacă tentativa actuală de adeziune la Comunitatea Economică Europeană va reuși sau nu, indiferent dacă Anglia ar mai fi sau nu suspectată de „cal troian" american, — la concluzia că în anul 1970, cel mai tîrziu, s-ar putea situa data ultimă a relațiilor speciale; această concluzie, adaugă el, va putea fi verificată în următoarele cîteva luni.

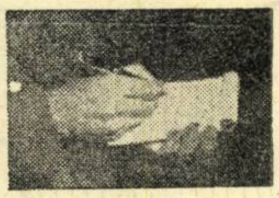

din bloc-notesul cronicarului

„Economia de piață pură“ — rămășiță a trecutului

„Că în condițiile sociale date, Austria nu poate aplica un sistem de economie planificată — scrie revista **Der Österreichische Standpunkt** — este incontestabil. Dar tot atît de incontestabil ar trebui să fie, că «economia de piață pură», ca rămășiță a trecutului, este incompatibilă cu economia modernă și că, deci, politica economică a statului ar trebui să aibă un caracter regulator, iar nu expectativ. Dacă, în acest sens, vorbim de «planificare» (ca în Franța), de «economie de piață dirijată» (R.F.G.) sau «economie de piață socială» (Suedia), aceasta are o însemnătate secundară... Austria lipsește însă din rîndul țărilor, care își planifică mai mult sau mai puțin intensiv politica economică. În țara noastră se urmărește o orientare spre «laissez-faire», spre o fictivă «economie de piață pură», și se ia act de ritmurile descrescînde ale dezvoltării, fără a se căuta o ieșire din această dilemă“.

GECOMIN intră în acțiune

Recentele negocieri care au avut loc între Societatea congoleză „Générale Congolaise des Minerais“ (GECOMIN) și Societatea belgiană a minereurilor (S.G.M.), au dus la precizarea anumitor puncte ale convenției de cooperare tehnică semnată în luna februarie de cele două societăți, și la modificarea unor aliniate. Astfel, un comunicat al GECOMIN precizează că societatea belgiană va trebui, de acum înainte, să achite anticipat plățile asupra achizițiilor de cupru și alte minerale și să le comercializeze în 24 ore de la ambarcarea lor pe vase, nu în opt zile, cum se obișnuia pînă în prezent. De asemenea, s-a convenit intensificarea și grăbirea activității de formare a cadrelor congoleze, care vor trebui să asigure într-un viitor foarte apropiat, recrutarea de personal și serviciul de aprovizionare. Responsabilii din partea GECOMIN și S.G.M. vor trebui să stabilească la fiecare trei luni (alternativ la Kinshasa și Bruxelles) un program de comercializare, în funcție de imperativele producției, de situația generală a pieței și de necesitățile repatrierii cît mai grabnice a devizelor ce revin Congo-ului.

Abatajul izotopic automat

Pentru obținerea unei productivități sporite la extragerea cărbunelui, în R. P. Polonă a fost realizată instalația „ASI-1“, denumită „abataj izotopic automat“. care va fi prezentată în cadrul Expoziției internaționale de utilaj minier ce se va deschide în luna iulie a.c. la Moscova, cu prilejul Congresului internațional al minerilor. Cu o asemenea instalație au și fost utilate unele mine din Polonia.

Constructorii polonezi au folosit la realizarea instalației „ASI-1“ tehnica izotopică, care permite extragerea cărbunelui aproape fără participarea oamenilor. Dintr-un abataj astfel echipat și automatizat se pot extrage în 24 ore, de exemplu, circa 4000 tone cărbuni, funcționarea instalației fiind supravegheată de numai trei ingineri.

Cheltuieli anticipate pentru... casare

Cele peste 80 de milioane de automobile cîte există în S.U.A. creează situații dificile în ceea ce privește transportul și predarea lor ca fier vechi după ce sînt scoase din uz. Transportul costă mai scump decît prețul care se ia pe ele. De aceea, mulți posesori le scot numai numărul de circulație și le părăsesc pe străzi, pe marginea șoselelor etc., transferînd cheltuielile de transport pînă la depozitele de colectare a fierului vechi consiliilor municipale. Pentru a se preveni această situație, s-a proiectat o lege prin care se stabilește un impozit de 1% asupra valorii fiecărui automobil nou cumpărat. În acest fel se achită cu anticipație cheltuielile de „înmormîntare“.

Dinamica exporturilor vest-germane

Anul economic 1966 a fost caracterizat pentru Germania Federală, în primul rînd, printr-o încetinire conjuncturală și în al doilea rînd — după cum menționa ziarul **Die Zeit** *— printr-o adevărată recesiune. Nivelul cererii globale a fost cu toate acestea în mare măsură apărat, datorită componen-*

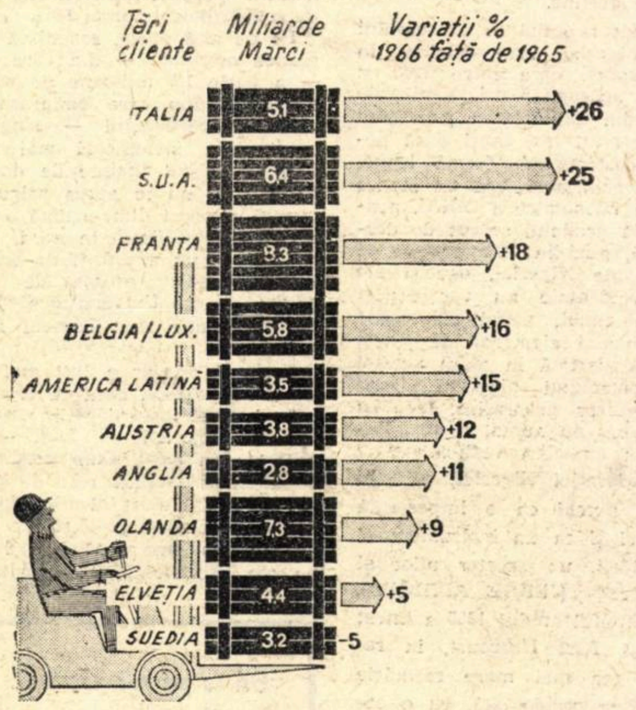

tei externe, fără de care „industria vest-germană ar fi suferit consecințele unei recesiuni și mai grave“. Graficul alăturat (reprodus după aceeași publicație), reprezintă dinamica exporturilor R.F.G. în primele 11 luni ale anului 1966, comparativ cu aceeași perioadă a anului 1955, și țările capitaliste care au contribuit cel mai mult la creșterea exporturilor sale.

Oaia singuratică...

În bugetul armatei engleze pe anul curent, votat capitol cu capitol de Camera Comunelor, figurează costul rațiilor necesare pentru întreținerea a 62 cai, 120 bivoli, 24 măgari, 202 cîini, 24 pui de găină și a unei singure oi.

Această oaie rătăcită a trezit curiozitatea unui reporter al marelui cotidian britanic **Times.** De ce o singură oaie într-un buget atît de mare? a întrebat el. I s-a răspuns că oaia și puii de găină sînt necesari pentru experiențe medicale, măgarii poartă samare, cîinii fac de pază, caii sînt indispensabili la parăzi, iar bivolii, servesc pentru îngrășarea pășunii

America Latină: încetinire a creșterii

Un studiu publicat recent de Comisia economică a O.N.U. pentru America Latină, privind situația economică a regiunii pe anul 1966, constată o considerabilă încetinire a creșterii producției și a venitului real în toate țările latino-americane. Conform studiului, produsul brut al Americii Latine a înregistrat în 1966 abia o creștere de 3%, care a fost practic înghițită de sporul demografic. Venitul pe locuitor a crescut doar într-o măsură cu totul infimă, și anume cu 0,2%, ceea ce reprezintă o scădere față de anul 1965 și 1964.

În schimb, profiturile obținute în 1966 de firmele străine au depășit 1,1 miliarde de dolari, față de 900 milioane în 1960. Volumul ratelor de achitare a dobînzilor la împrumuturile contractate în străinătate a ajuns la 570 milioane de dolari pe an, în timp ce datoria externă a țărilor latino-americane depășește 12 miliarde de dolari. Cea mai mare parte a acestei datorii a fost contractată în S.U.A. La toate acestea se adaugă pierderea a peste un miliard de dolari suferită de țările latino-americane la export, ca urmare a comerțului neechivalent.

Cu avizul castorilor

Un grup de ingineri proiectanți din Wisconsin (S.U.A.), căutînd amplasamentul cel mai bun pentru construirea unui baraj care să protejeze de năvala apelor o regiune agricolă, s-a fixat pe un traseu bine ales și construcția a început. Spre surprinderea specialiștilor, pe toată lungimea acestui traseu au fost descoperite urme certe de activitate a castorilor, care construiseră un dig necesar „satului“ lor. Examinarea acestor urme, cu procedeul de detectare radiocarbonică, a dus la constatarea că opera castorilor are o vechime de aproape 2800 de ani. Așadar, castorii au stabilit cu precizie traseul cel mai indicat pentru edificarea barajului necesar în regiunea respectivă.

C. GRIGORE

Corespondență din Moscova

„INPRODMAȘ — 67“

ÎN parcul Sokolniki zeci de mii de locuitori ai Moscovei, specialiști sovietici și străini au putut vizita recent expoziția „Inprodmaș“. Scopul expoziției a fost prezentarea celor mai noi mașini, utilaje și procese tehnologice din domeniul industriei alimentare. La expoziție au participat 22 țări — socialiste și capitaliste — reprezentate de peste 1000 de firme și organizații specializate.

Vizitatorii puteau să constate progresul realizat în mecanizarea și automatizarea industriei alimentare, înalta productivitate a utilajelor realizate în diferie sectoare. De pildă, în pavilionul țării gazdă punctele de atracție le reprezentau linia completă pentru prelucrarea animalelor sacrificate, linia pentru o fabrică de morărit de mare capacitate și proiectul unei fabrici de lapte praf, complet automatizată. S-au remarcat, de asemenea, o instalație completă pentru îmbuteliat lapte a firmei engleze Braham-Sudock Manufacturing Co Ltd, cu o capacitate de 400 sticle pe minut la o singură linie de îmbuteliat lapte; în pavilionul italian — frigiderul-aragaz, care întrunește în același corp ambele utilități, însă ermetic izolate. O mare varietate cunoștea sectorul ambalajelor, în special a celor din mase plastice.

Părerile împărtășite de participanții la expoziție au fost unanime în ce privește necesitatea de a înzestra industria alimentară cu utilaj modern. Această măsură e cu atît mai necesară, cu cît — potrivit statisticii O.N.U. — 30% din producția mondială de produse alimentare se pierde datorită defectuoasei prelucrări, depozitări sau transportări.

Aurel DUȘAN

PE GLOB

● **Ministerul de Finanțe din Peru a transmis recent o serie de directive băncilor comerciale potrivit cărora, acestea sînt obligate să reducă cu 50% în timp de 30 de zile volumul creditelor consimțite companiilor străine. Printre cele 20 de companii vizate, se numără „Ford Motor“, „General Motors“, „International Petroleum“ (filială a lui „Esso“), „Fiat“, „Remington Rand“ și „Volovo“.**

Această reducere urmează să pună în disponibilitate circa 300 milioane de soles.

● **Ministrul vest-german al economiei, a solicitat Pieței Comune să amîne cu șase luni prima etapă a reducerilor vamale prevăzută în cadrul rundei Kennedy sau să devanseze cu șase luni cea de-a doua etapă, de asemenea manieră, încît și una și cealaltă să intre în aplicare la 1 iulie 1968. Această simplificare — a motivat el — ar permite mai ușor depășirea dificultăților de adaptare a C.E.E. la noile reduceri.**

● **Potrivit datelor publicate de AGEFI, Pakistanul ar fi remis înaltului comisar britanic un memoriu prin care cere compensații în cazul în care Anglia va fi primită în Piața Comună.**

● **În ultimul său studiu privind „perspectivele investițiilor“, Banca din New York menționează că îngreunarea sarcinilor militare americane din Vietnam și agravarea deficitului bugetar, ating o asemenea amploare încît reclamă un „tur de forță“ în domeniul fiscal mai sever decît cel prevăzut de guvernul S.U.A. În consecință, eventuala majorare a impozitelor cu 6% preconizată de guvern asupra veniturilor societăților și ale particularilor, apare din ce în ce mai probabilă.**

● **Consiliul monetar național al Braziliei a răspuns cu un categoric veto trecerii sub controlul american (Bank of American) a băncii din Guanabara. Anterior, el se mai opusese unei măsuri similare privind Banca Riachuello din Sao Paulo care urma să treacă sub controlul lui First National City Bank of New York.**

● **Potrivit relatărilor ziarului englez *Financial Times*, guvernele francez și britanic intenționează să facă apel la resurse particulare pentru a putea finanța construcția în serie a avionului „Concorde“. Societățile „British Aircraft Corp“ și „Sud-Aviation“ s-au și angajat să contribuie împreună cu 10% din acest capital, restul de 90% urmînd a fi suportat de cele două guverne.**

● **În localitatea Porto Conte-Alghero din Sardinia, va avea loc între 26 și 28 iunie un congres cu tema „Dezvoltarea economică a întreprinderilor“. Scopul acestui congres este acela de a demonstra că „toate întreprinderile, ținînd pasul cu dezvoltarea economică, trebuie în mod continuu să se înnoiască, pentru a nu fi depășite de concurență“.**

● **Ministrul britanic al transporturilor, Barbara Castle, a declarat — potrivit relatărilor ziarului *Financial Times* — că la sfîrșitul anului 1968 sau la începutul anului 1969, guvernul englez intenționează să naționalizeze o serie de companii care deservesc transportul rutier interurban.**

● **Ziarul algerian *El Moudjahid* menționa recent că veniturile care revin Algeriei de pe urma petrolului, au atins 140 milioane de dolari în 1966, față de 98 milioane în 1965. Pentru anul în curs, se preconizează încasări de circa 200 milioane, care în majoritatea lor urmează a fi reinvestite în diferite proiecte de construcții petroliere, uzine etc.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația“, str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 24 (200)
VINERI 16 iunie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

mașini și metal

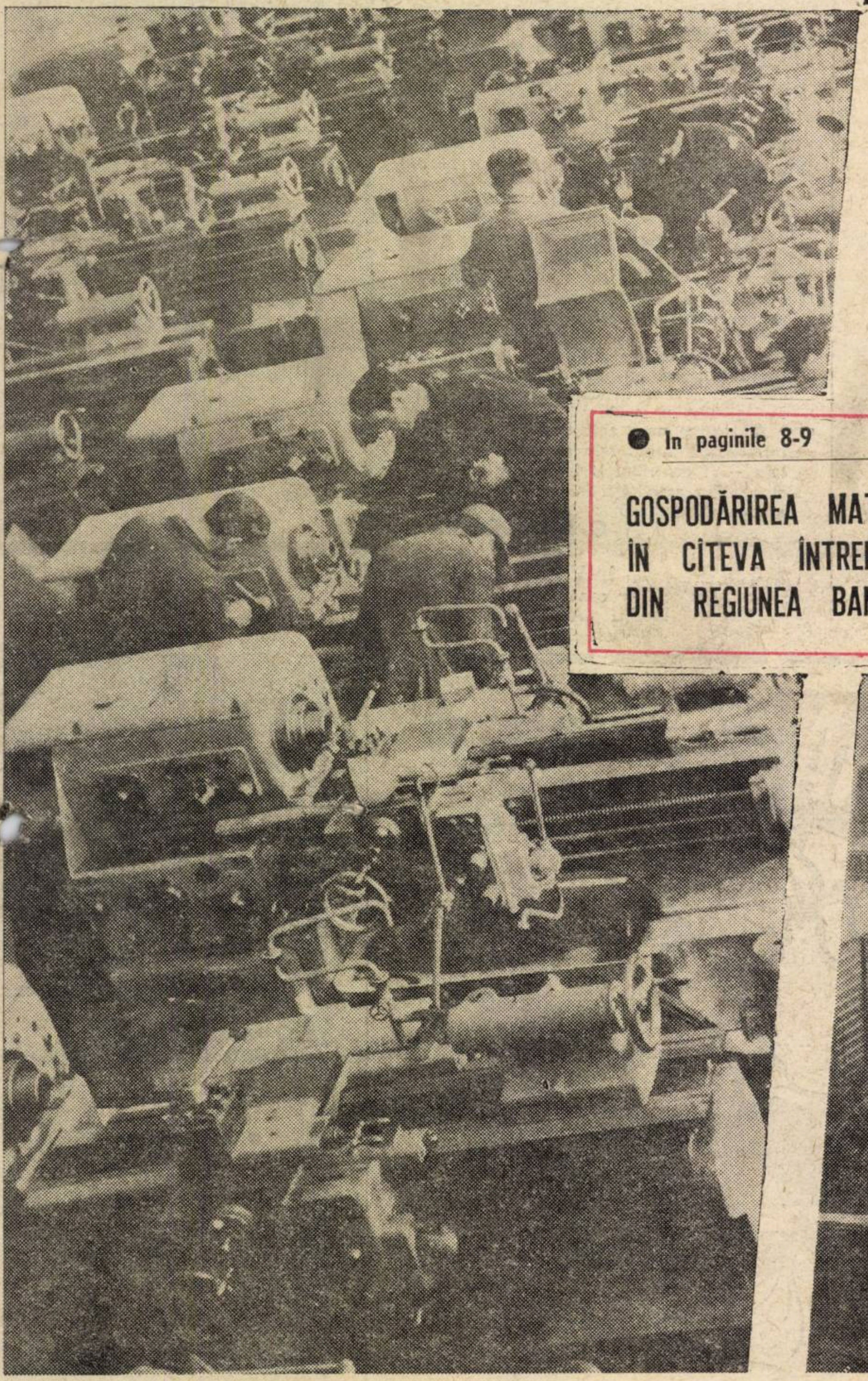

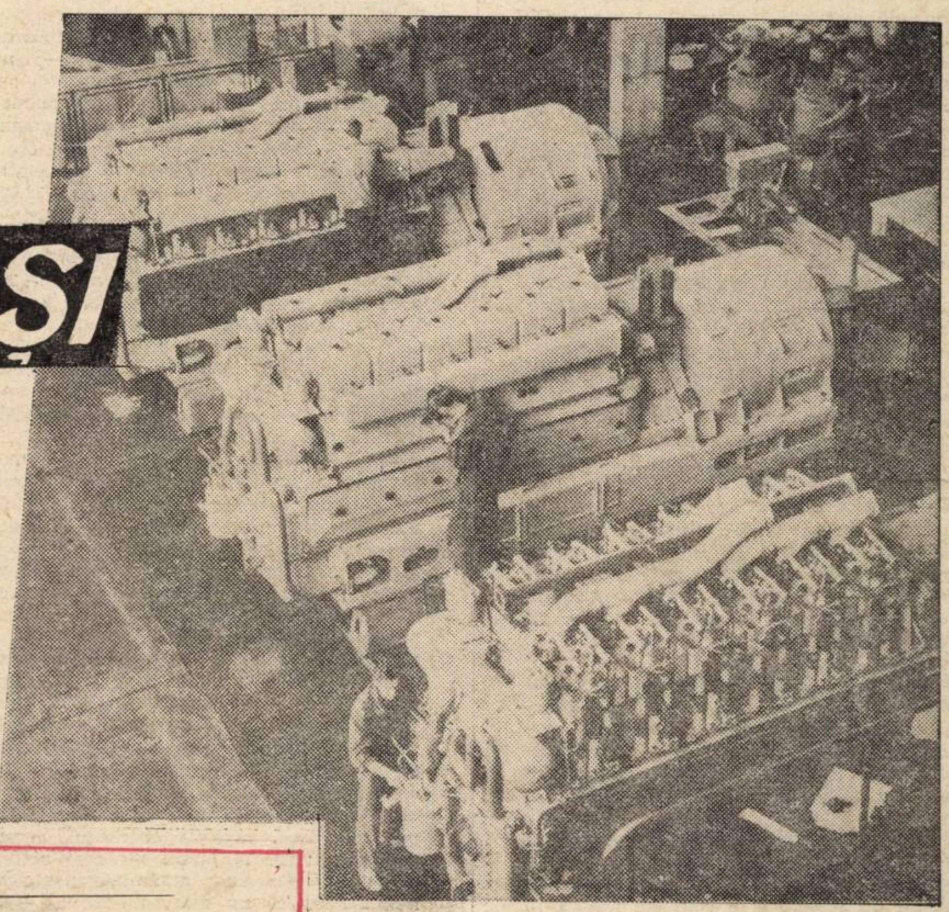

• În paginile 8-9

GOSPODĂRIREA MATERIEI PRIME ÎN CÎTEVA ÎNTREPRINDERI DIN REGIUNEA BANAT

DIN SUMAR

• În paginile 3-4

CIBERNETICA ECONOMICĂ

Cea de-a doua sesiune științifică a Centrului de calcul economic și cibernetică economică — București

DIN SUMAR

• În pagina 15

PIAȚA COMUNĂ: ADERAREA ANGLIEI ÎN SUSPENSIE

Corespondență din Londra, de la Dennis Ogden

ECOURI · ECOURI · ECOURI

BUNĂ SERVIRE ȘI EFICIENȚĂ ECONOMICĂ — UN ANTAGONISM ?

Nr. 15/1967

Avantaje certe

Sintem de acord cu concluziile care se degajă din ancheta dv. potrivit cărora sistemul gestiunii colective asigură o mai mare eficiență economică și, evident, un nivel superior de servire față de sistemul clasic de vinzare. Superioritatea sistemului este determinată in primul rind de folosirea mai rațională a timpului de lucru, de mai buna organizare a procesului de servire. Menționăm cu această ocazie că și în cadrul intreprinderii noastre s-a experimentat sistemul gestiunii colective și, pe măsură ce vom inlătura unele greutăți in aplicarea lui, vom trece la extinderea acestuia.

Cu ocazia experimentării, ne-am convins de avantajele acestui sistem. În timp ce în sistemul clasic clienții așteptau să fie serviți de ospătarul din raionul respectiv și acesta stătea la rind la bar, la bufet, la grătar sau la bucătărie, in sistemul gestiunii colective, indiferent de raion, clientul este servit de un ospătar liber care, după ce a luat rapid comanda, se autoservește fără bon de marcaj, de la bar, bufet, bucătărie etc. În felul acesta, comanda este executată prompt chiar în condițiile în care localul este aglomerat. Nu mai există personal supra-aglomerat și în același timp, personal care să stea degeaba aducind veșnicul și supărătorul argument: „Nu-i raionul meu, tovarășe".

Este concludent in acest sens faptul că cea mai bună unitate din cadrul intreprinderii noastre (sistem clasic) nu a reușit să realizeze in anul 1966 decit o rentabilitate la jumătatea nivelului realizat de unitatea „Bumbești" (sistemul gestiunii colective).

Desigur, nu toate unitățile pot realiza o rentabilitate uniformă. Aici intervin o serie de elemente legate de suprafața sălilor de servire și a spațiilor anexe, în funcție de care se plătesc chirii mai mari sau mai mici, de gradul de dotare pentru care se suportă cota de amortizare, de gradul de confort, care presupune mai mult personal și o dispersare a meselor, de faptul dacă există sau nu orchestră și altele. Așa de pildă la restaurantul „Orizont" din cadrul intreprinderii noastre — care se situează printre unitățile cu rentabilitate necorespunzătoare — numai chiria plătită in anul 1966 reprezintă mai mult de jumătate din totalul cheltuielilor de circulație de la restaurantul „Bumbești", sau echivalentul cheltuielilor de circulație realizate in tot cursul anului de unitățile „Oltenia" și „Apolodor", luate la un loc.

În concluzie, opinăm și noi pentru extinderea sistemului de gestiune colectivă.

Neculae RADU
director al I.A.P.L. „Cotroceni"-București

„Amănunte" care aduc beneficii

În urma apariției materialului „Bună servire și eficiență economică — un antagonism ?" am analizat — in lumina experienței expuse — activitatea unității noastre. Am constatat și cu acest prilej că succesele obținute de noi (un colectiv de 17 salariați ; un volum de desfacere zilnic de 12 000 lei ; beneficiu zilnic pe cap de salariat — 32 lei ; beneficiu total pe anul trecut — peste 200 000 lei) se datoresc în principal următorilor factori : o bună aprovizionare a unității cu preparate și băuturi solicitate frecvent de consumatori ; asigurarea unui serviciu rapid și civilizat, care să mulțumească pe fiecare client ; localul să aibă o personalitate proprie, să aibă ceva deosebit, atrăgător, față de celelalte unități din imprejurimi.

Dar, in afară de aceste cerințe majore, in alimentația publică trebuie respectate un mare număr de reguli, de așa-zise „amănunte" care pot să atragă pe consumatori și să contribuie la mărirea volumului desfacerilor. Voi enumera citeva amănunte de acest fel : 1. Consumatorul să nu fie lăsat să aștepte nici un minut. Timpul e prețuit și dacă omul e nevoit să aștepte 10—15 minute se enervează, pleacă și nu mai vine la unitatea respectivă ; 2. Consumatorul să fie consultat asupra preferințelor, să i se respecte dorințele, să fie sfătuit cu tact asupra alcătuirii meniului. În acest sens putem spune că atunci cind un anumit fel de mincare este preparat după sugestia clientului, acesta devine coautor la bunul mers al activității ; 3. Lipsa unor amănunte poate să nemulțumească un mare număr de consumatori ; 4. Cind responsabilul unității, bucătorul, grataragiul solicită direct impresiile consumatorilor despre calitatea serviciului — și țin seama de sugestiile lor — pot ridica continuu nivelul activității.

Și in unitatea noastră, prin aplicarea gestiunii colective, toți lucrătorii sint interesați în ridicarea nivelului de servire pentru realizarea unui volum cit mai mare de desfaceri. Pe această linie trebuie făcute însă în continuare eforturi susținute.

Ilie CIORANU
responsabil al bufetului „Oltenia"-București

Necesitatea unor acte normative

Rezultatele bune obținute de colectivul de la restaurantul „Bumbești" (subliniate în ancheta revistei „Viața economică") au determinat conducerea întreprinderii noastre să extindă forma gestiunii colective la un număr de 15 unități din cadrul I.A.P.L.-„Aluniș". Ca urmare, în cadrul acestor unități s-a reușit să se ridice nivelul de servire, a crescut volumul desfacerilor, obținindu-se o eficiență economică sporită.

Sistemul gestiunii colective a apărut și s-a extins din inițiativa unor colective care au fost sprijinite de conducerea intreprinderii noastre. Am vrea însă să subliniem că pină la ora actuală nu există nici un act normativ care să legifereze practicarea acestui sistem, deși o reglementare in acest domeniu ar fi fost utilă.

Din practica noastră de pină acum ne dăm seama că există multe posibilități de imbunătățire a activități în toate unitățile de alimentație publică. Pe această linie ar fi necesar ca fiecare colectiv să se preocupe în mai mare măsură de formarea unui specific personal pentru fiecare unitate în parte. În această direcție intimpinăm însă unele greutăți. E vorba de aprovizionarea cu produsele care să constituie „specialitatea casei". Bunăoară, dacă la o anumită unitate se stabilește ca „specialitatea casei" să fie „ficat la tigaie", de pildă, atunci acest produs trebuie asigurat zilnic, lucru destul de greu de realizat astăzi in condițiile cind I.R.I.C.-ul nu ne livrează specialitățile cerute, ci cele de care dispune. În legătură cu această problemă ar fi necesar ca forurile tutelare — M.C.I. și M.I.A. — să stabilească o modalitate care să asigure ca unitățile care își creează „specialitatea casei" să fie aprovizionate permanent cu produsele respective. Acest lucru e valabil, de altfel, și în ceea ce privește aprovizionarea permanentă cu „vinul casei". În acest scop e necesar ca unitățile de alimentație publică să încheie un contract anual cu unitățile producătoare care să livreze în cursul întregului an același sortiment de vin.

Adoptarea unor acte normative care să înlesnească inițiativele amintite — și altele — ar contribui la îmbunătățirea substanțială a activității în toate unitățile de alimentație publică.

C. DRAGOMIR
director
I. VIZANTE
contabil șef
I.A.P.L. „Aluniș"-București

combinatul chimico-metalurgic
GH. GHEORGHIU-DEJ
BAIA MARE

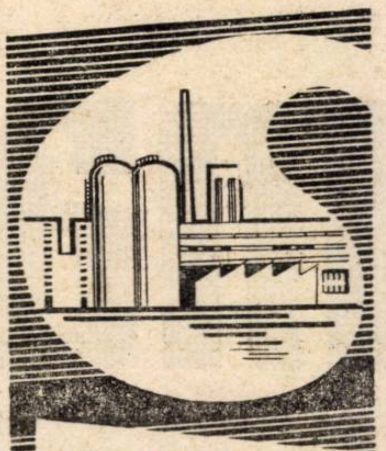

PRODUCE :

- metale neferoase
- pigmenți metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bioxid de sulf lichefiat
- bicromat de sodiu
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

RADU RÎUREANU, C. S. Dinamo, București. — În cadrul Institutului pedagogic de 3 ani din București, funcționează o secție de biblioteconomie. Cursurile durează 3 ani cu frecvență obligatorie. Examenul de admitere va avea loc la 1 iulie la limba și literatura română.

IOAN V. RESA, Jimbolia. — Materialul dv. a fost trimis spre consultare organelor de resort.

FELICIA LAZAROVICI, Focșani. — În urma aplicării H.C.M. nr. 328/1967, salariul tarifar al secretarei-șefă de la școlile de cultură generală cu peste 800 elevi, a fost majorat cu 5%.

OCTAVIAN NISTOR, Cisnădie. — Ținînd seama de volumul activității desfășurate de o întreprindere de interes local de gradul IV b, indicatorul de studii și stagiu prevede la ocuparea funcției de contabil șef, condiția absolvirii studiilor medii și un stagiu de 10 ani în funcții economice. Față de reglementările în vigoare, nu este posibil să se majoreze salariul tarifar de încadrare a angajatului care ocupă această funcție, numai pentru faptul că este absolvent al învățămîntului superior economic.

MARIAN NEGOIȚESCU, economist, Galați. — Organigrama propusă de dv. nu ține seama de mai multe principii ale științei organizării. Variația numărului de subordonați care sînt coordonați de un cadru de conducere este, din această cauză, prea mare : directorul general coordonează nemijlocit 8 subordonați, directorul tehnic — 11, directorul economic — 4, directorul administrativ — 2 etc. Nici raportul între numărul celor coordonați de directori și al celor coordonați de subordonații acestora nu este cel mai indicat.

AUREL P. MARINOIU, Brașov — Dispozițiile normative privind regimul penalizărilor pentru neîndeplinirea planurilor operative de transport sînt: H.C.M. nr. 57/1952 privind planificarea operativă a transporturilor cu modificările dispuse prin H.C.M. nr. 2026/1952 și H.C.M. nr. 911/957, precum și H.C.M. nr. 1623/954. În ceea ce privește răspunderea angajaților pentru penalitățile (locațiile) suportate de întreprindere, sînt aplicabile și dispozițiunile generale privind răspunderea materială a angajaților prevăzute de Codul Muncii.

Regimul legal al recepției mărfurilor este reglementat prin H.C.M. nr. 941/1959, măsuri referitoare la circulația mărfurilor între organizațiile socialiste, în scopul asigurării integrității mărfurilor la expediție, transport și destinație, Instrucțiunile nr. 1/1964 al Ministerului Finanțelor și Băncii de Stat, precum și Ordinul ministrului industriei ușoare nr. 261/1966 în ce privește recepționarea calitativă a produselor care circulă între întreprinderile sectorului industriei ușoare. În ceea ce privește răspunderea celor ce au sarcini în legătură cu recepția, menționăm, pe lingă dispozițiile de mai sus, Regulamentul de organizare și funcționare a întreprinderilor industriale aparținind M.I.U., precum și dispozițiile generale privind răspunderea materială a angajaților.

SIMION MOȚ, Timișoara — Perioada de timp cit ați funcționat în calitate de asistent la Catedra de economie politică a Institutului politehnic se ia în considerare la stabilirea stagiului în funcții economice, pentru care este prevăzută condiția absolvirii învățămîntului superior economic.

Se poate procura și cu plata în rate de la MAGAZINELE UNIVERSALE și SPECIALIZATE ale COOPERATIVELOR DE CONSUM

Preț : tip masă . . 1800 lei; tip mobilă . . 2500 lei

INTREPRINDEREA
IPROFIL
FOCȘANI

PRODUCE :

- un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" – adaptabil și la locuințe ;
- etajere pentru cărți tip „703", demontabile.

CIBERNETICA ECONOMICĂ

de prof. Edmond NICOLAU

Cea de-a doua sesiune științifică a Centrului de calcul economic și cibernetică economică București

TIMP de trei zile, economiști, matematicieni, ingineri și alți specialiști au prezentat și dezbătut peste 140 de comunicări, în cadrul celei de-a doua sesiuni științifice a Centrului de calcul economic și cibernetică economică-București.

Axate pe cele mai noi probleme ale ciberneticii economice, aceste lucrări au înfățișat rezultatele obținute de specialiștii noștri în rezolvarea unor probleme importante, legate de știința conducerii, de organizarea producției și a muncii, cu ajutorul ciberneticii, al utilizării mijloacelor tehnice contemporane de calcul și automatizare.

Îmbinînd preocupările teoretice fundamentale cu cele aplicative, lucrările prezentate în cadrul sesiunii au înfățișat și rezultatele dobîndite de Centrul de calcul în elucidarea unor probleme practice, lucrări realizate în cadrul contractelor de colaborare dintre centru și diferitele unități productive, ministere și alte instituții centrale. Specialiști din cadrul centrului, din organe centrale de sinteză economică, din întreprinderi, din institute de cercetare sau de învățămînt au participat activ la dezbateri, făcînd un larg schimb de păreri și informație în problemele actuale ale ciberneticii economice.

Lucrările sesiunii au reflectat interesul pe care cercetătorii din țara noastră îl acordă științei conducerii, care este un factor major în rezolvarea unor probleme importante în cadrul preocupărilor pentru modernizarea economiei noastre naționale, pentru introducerea metodelor și mijloacelor moderne de muncă.

Sesiunea s-a caracterizat prin întărirea legăturilor de colaborare între specialiști de diferite profiluri. Astfel, cele peste 140 de comunicări prezentate se datoresc unui număr de peste 270 de autori. Se evidențiază astfel, încă o dată, că în epoca noastră de diversificare a științei, se impune tot mai mult necesitatea unor echipe de specialiști cu pregătiri diferite, care să colaboreze la rezolvarea unei anumite teme.

După cum este și firesc, în comunicările prezentate în sesiune un loc central îl ocupă cercetările legate nemijlocit de cerințele producției. Aceasta arată că posibilitățile pe care le oferă tehnica modernă de calcul și cibernetica economică pentru îmbunătățirea organizării conducerii producției, a planificării și optimizării diferitelor procese economice sînt din ce în ce mai importante. În același timp, aceste studii, legate nemijlocit de practică, pun în fața cercetătorilor și importante probleme teoretice, ceea ce este explicabil, avînd în vedere faptul că, în cercetarea științifică, problemele teoretice fundamentale, adeseori, se nasc din realitatea concretă.

SESIUNEA de comunicări a început printr-o ședință plenară, cuvîntul de deschidere fiind rostit de acad. Remus Răduleț, vicepreședintele Academiei. După cuvîntul de deschidere, prof. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, Președintele Consiliului științific al Centrului de calcul economic și cibernetică economică-București, a prezentat comunicarea „Preocupări cu privire la tehnica de elaborare a modelelor cibernetice în economie".

În comunicarea prezentată, autorul, fixînd o serie de caracteristici ale modelelor cibernetice economice, a arătat cum se pot elabora aceste modele, care sînt verigile fundamentale ale procesului prin care se poate trece la optimizarea proceselor economice, prin utilizarea modelelor respective. Modelarea este o etapă fundamentală în cibernetică, iar într-o serie de domenii de activitate — de exemplu în tehnică — există o teorie a modelării bine conturată. În ceea ce privește modelarea economică, o astfel de teorie este în curs de elaborare. Comunicarea prezentată aduce o contribuție importantă la crearea unei baze științifice a modelării în cibernetica economică.

Tot în cadrul ședinței de deschidere, s-a mai prezentat comunicarea „Realizări și perspective în construcția calculatoarelor electronice utilizate în economie", de prof. M. Drăgănescu și conf. M. Petrescu. Lucrările ședinței de deschidere s-au încheiat cu comunicarea „Aspecte și obiective ale activității Centrului de calcul economic și cibernetică economică", de prof. Edmond Nicolau și dr. Dragoș Vaida.

Lucrările sesiunii s-au desfășurat în continuare în nouă simpozioane, corespunzătoare comisiilor de studii și cercetări din cadrul centrului.

În cadrul simpozionului comisiei de studii și cercetări de calcul economic s-au prezentat comunicări variate, dintre care rețin atenția cele privitoare la metodele de optimizare în probleme legate de construcția de mașini, în probleme ale întreprinderilor din cadrul căilor ferate, ale industriei petroliere și ale modelării unor procese în agricultură. Probleme ca modelarea matematică a procesului de optimizare a producției, într-o întreprindere cu procese de aparatură și flux continuu de fabricație, a planificării și executării construcțiilor sau a creșterii animalelor în întreprinderile agricole de stat, prezintă un interes dublu, atît științific, cît și economic. Instrumentul matematic utilizat pentru rezolvarea acestor probleme a fost variat, recurgîndu-se atît la metodele de programare matematică, cît și la diferite metode proprii statisticii matematice.

Simpozionul comisiei de studii și cercetări pentru cibernetica economică a abordat de asemenea o bogată tematică. Unele lucrări au evidențiat posibilitățile pe care le oferă calculatoarele economice în diferite domenii de activitate : conducerea operativă a întreprinderilor, o mai rațională depistare și exploatare a resurselor petroliere etc. În același timp, în cadrul acestei comisii s-au prezentat programe elaborate în diverse centre de calcul din țară, cu privire la rezolvarea, cu ajutorul calculatoarelor electronice, a unor probleme economice importante, legate de industria siderurgică, de industria textilă etc.

Tot în cadrul acestei comisii, s-au expus diferiți algoritmi privind probleme de matematică, cum ar fi rezolvările de sisteme de ecuații algebrice sau inversările de matrici. Din lucrările prezentate și din discuțiile purtate în jurul acestor lucrări, s-a desprins concluzia clară că, în economia noastră, sporesc preocupările pentru aplicarea metodelor prin care calculatoarele electronice intervin în dirijarea proceselor economice. S-au remarcat unele lucrări în care specialiști care lucrează în aceeași ramură industrială, dar în orașe diferite, au colaborat cu specialiștii centrului, reușind să pună la punct metode matematice de optimizare a activității specifice industriei căreia îi aparțin.

Dintre temele abordate în cadrul **simpozionului comisiei de studii și cercetări pentru planimetrie** relevăm cercetările privind stabilirea unui model matematic pentru determinarea ritmului de creștere a producției industriale, lucrarea privind optimizarea planului anual de aprovizionare cu combustibil și energie, ca și alte studii referitoare la relația dintre fondul de amortizare și reproducția fondurilor fixe, determinarea volumului de numerar în profil teritorial, stabilirea unui sistem de corelații pentru dezvoltarea bazei energetice și dezvoltarea industrială, stabilirea unui model matematic pentru determinarea ritmului de creștere a producției industriale.

Simpozionul comisiei de studii și cercetări pentru organizarea producției și a muncii a abordat, de asemenea, o tematică largă. Menționăm, dintre comunicări, cele referitoare la programarea fabricației în industria construcțiilor de mașini, determinarea, prin programare liniară, a structurii optime a centralelor sistemului energetic al țării noastre, optimizarea unor lucrări efectuate în cadrul Trustului „Electromontaj", organizarea conducerii, prin dispeceri, a șantierelor de construcții-montaj, ritmicizarea lucrărilor de construcții de locuințe, aplicații ale teoriei grafelor în organizarea muncii și în normare, optimizarea activității de producție, aprovizionare și distribuție într-o ramură a economiei naționale.

În cadrul simpozionului comisiei de studii și cercetări pentru sistemul informațional economic s-au prezentat diferite lucrări care au relevat importanța informaticii economice și a mecanizării evidenței și a calculului în organizațiile socialiste. Diferite lucrări prezentate în cadrul acestei comisii, au arătat atît evoluția metodelor de prelucrare a informației și a rolului calculatoarelor economice în sistemele actuale de informare, cît și necesitatea de a dispune de sisteme informaționale moderne și bine utilate cu echipament de calcul.

De asemenea, s-au scos în evidență progresele realizate în unele sisteme informaționale de la noi din țară, cît și tendințele care se observă cu privire la automatizarea documentării și a informării științifice, ca și perspectivele rețelei naționale de calculatoare electronice.

Se înțelege că, în epoca noastră, numai prin realizarea unui sistem informațional adecvat, va fi cu putință să se realizeze progrese importante în domeniul informației economice.

În cadrul simpozionului comisiei de conjunctură economică s-au prezentat diverse aspecte legate de optimizarea comerțului nostru socialist. Aceste teme sînt de mare actualitate, în special astăzi cînd documentele de partid și de stat subliniază necesitatea intensificării preocupărilor pentru dezvoltarea și perfecționarea comerțului exterior al țării, precum și pentru îmbunătățirea activității de comerț interior. Dintre temele prezentate în cadrul acestui simpozion, menționăm pe cele care s-au referit la valorificarea superioară a masei lemnoase de rășinoase, la tendințele și corelațiile în evoluția circulației bănești, considerațiile referitoare la reașezarea prețurilor cu ridicata, folosirea elementelor de conjunctură la determinarea structurii desfacerilor probabile de mărfuri cu amănuntul în anul 1967.

Simpozionul comisiei de studii și cercetări de sociologie economică a acoperit o arie tematică întinsă. Astfel, s-a studiat calculul coeficienților de elasticitate, pe baza datelor ajustate cu ajutorul diferitelor funcțiuni matematice, s-a folosit modelul populației stabile și staționare în analiza ritmului de creștere a populației, eficiența formelor rapide și economice de vînzare în comerțul la sate. O importanță deosebită s-a acordat factorului uman în desfășurarea fenomenelor economice. Teoria informației și cibernetica consideră omul ca pe un sistem de prelucrare a datelor, elaborînd totodată metode de determinare precisă cantitativă a unor parametri caracteristici. Se relevă, astfel, posibilitatea unei selectări mai juste a cadrelor, a unei orientări profesionale mai corespunzătoare a tineretului. Metodele psihologice se aplică și la nivelul conducerii, așa după cum arată o serie de cercetări moderne, referitoare în special la metoda cunoscută sub numele „Grupul T".

Simpozionul comisiei de econometrie, ca și simpozionul comisiei de cercetări operaționale au format cadrul în care au fost expuse lucrări ce au adus contribuții teoretice importante referitoare la cibernetica economică și la știința conducerii. În cadrul simpozionului comisiei de econometrie s-au prezentat lucrări privind modelarea mecanismului de formare a nivelului productivității muncii, sub influența factorilor tehnico-economici, siguranța în funcționare a subansamblelor electronice și electrotehnice necesare automatizării, determinarea structurii fondului de marfă al comerțului socialist cu ajutorul coeficienților de elasticitate, rentabilitatea electrificării căilor ferate etc.

În cadrul simpozionului comisiei de cercetări operaționale cu aplicații în economie s-au expus atît lucrări teoretice de largă perspectivă, ca evoluția sistemelor economice ținînd seama deopotrivă de energie și entrofia informațională, cît și rezultatele unor cercetări privind programarea stohastică, metodele iterative pentru rezolvarea sistemelor de ecuații algebrice mari, generalizarea problemei generale a transporturilor, pentru a cita numai cîteva dintre temele prezentate în cadrul acestor lucrări.

Lucrările actualei sesiuni s-au încheiat în ziua de 11 iunie, cuvîntul de închidere fiind rostit de acad. Remus Răduleț.

În cuvîntul său acad. Remus Răduleț a subliniat că lucrările Sesiunii au reflectat interesul pe care cercetătorii l-au acordat științei conducerii, care este un factor important în rezolvarea unor probleme majore privind modernizarea economiei noastre naționale.

MAREA bogăție de comunicări din actuala sesiune, ca și varietatea temelor abordate, ne prilejuiesc o serie de remarci generale.

(Continuare în pag. 4)

La Centrul de calcul economic și cibernetică economică. — Se examinează funcționarea unei noi mașini electronice de calcul.

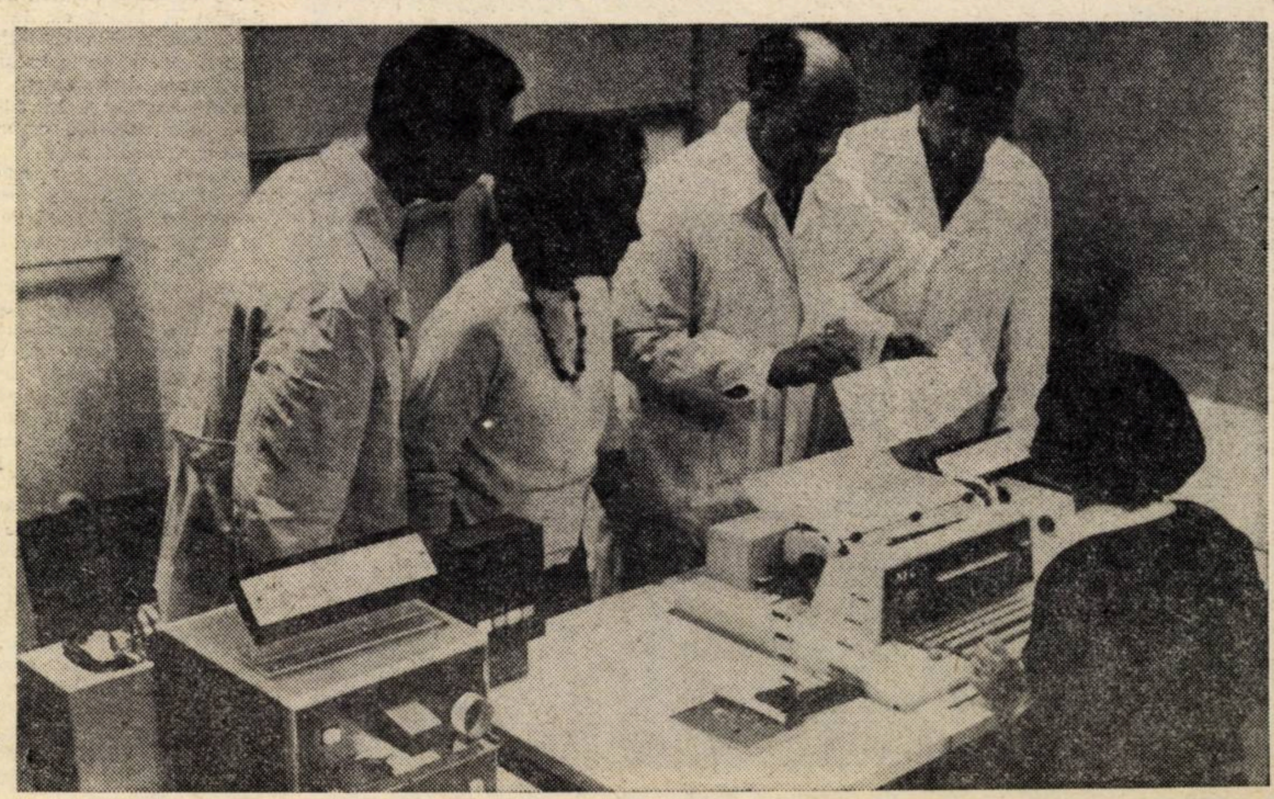

CIBERNETICA ECONOMICĂ

(Urmare din pag. 3)

În epoca noastră, știința cunoaște un dublu proces. Pe de o parte, asistăm la o diversificare a științelor, din trunchiul unei discipline apărînd alte științe independente. În același timp, sîntem martorii unui proces de sinteză, prin care cunoștințe din domenii diferite se integrează într-o știință de sine stătătoare.

Cibernetica economică intră în cea de-a două categorie, iar recenta sesiune științifică a Centrului de calcul economic și de cibernetică economică-București, a reliefat atît marea importanță a acestei discipline, cît și realizările obținute, în ultima vreme, de specialiștii de la noi din țară.

Caracteristic pentru epoca noastră este afirmarea ciberneticii economice ca o știință de sine stătătoare. În același timp, în strînsă legătură cu cibernetica economică, se dezvoltă și știința conducerii fenomenelor economice.

Aceste fenomene sînt în atenția conducerii partidului și statului nostru, care subliniază necesitatea tratării științifice a problemelor legate de activitatea economică. În activitatea științifică, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea prezentată la Marea Adunare Națională, cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, „trebuie să ocupe un loc important tratarea problemelor legate de conducerea și planificarea activității economice, de organizarea producției și a muncii".

În activitatea sa, Centrul de calcul economic și cibernetică economică-București a urmărit să contribuie la realizarea acestui obiectiv major.

UNA dintre sarcinile esențiale ale ciberneticii economice este optimizarea proceselor economice. Se cunoaște importanța generală a modelării în cibernetică. Dacă în alte domenii, cum ar fi, de exemplu, neurocibernetica, aceste modele au, în primul rînd, o valoare legată de înțelegerea anumitor fenomene, în domeniul ciberneticii economice, are importanță nu numai latura cognitivă, ci, în primul rînd, cea practică. Un plan elaborat, plecînd de la un model economic corect, duce la rezultate bune, în timp ce, dacă se pleacă de la un model economic necorespunzător — oricît de corect ar fi el îndeplinit — nu poate conduce, în mod normal, la rezultate satisfăcătoare.

Iată de ce este deosebit de importantă dezvoltarea unei teorii generale a modelelor economice.

Pentru întocmirea planului de perspectivă sînt necesare modele micro și macroeconomice, cu diferite grade de adecvație la realitatea modulată, după gradul de precizie urmărit. Modelul constituie baza pe care se ia decizia și se stabilesc modurile în care se realizează controlul fenomenelor economice. Sînt deci necesare în continuare eforturi susținute pentru a dezvolta teoria și practica modelelor în cibernetica economică, începînd cu aspectele simple care se situează la nivelul întreprinderii, și sfîrșind cu cele complexe, la nivelul întregii economii.

ÎN strînsă legătură cu modelarea cibernetică, se află și informatica economică, deoarece se știe că o conducere științifică se poate realiza numai în măsura în care se dispune la timp și cu exactitate de datele esențiale care reflectă activitatea economică.

Elaborarea deciziei în conducerea fenomenelor economice este astăzi indisolubil legată de aparatul matematic, cunoscut sub numele de cercetări operaționale, care cuprinde metode variate, cum ar fi: teoria grafelor, programarea liniară și neliniară, programarea dinamică, programarea stohastică, utilizarea metodelor statistice, optimizarea fenomenelor economice. Aparatul matematic este însă insuficient pentru rezolvarea problemelor economice care, prin natura lor, sînt extrem de complexe. Tocmai de aceea, pentru a se putea cunoaște cît mai bine realitatea economică este necesar să se perfecționeze metoda anchetelor sociale, să se dezvolte acele preocupări, cunoscute și sub numele de mass media care vin în sprijinul elaborării unor modele adecvate, ceea ce constituie un prim pas în aplicarea instrumentului matematic.

CERCETAREA în domeniul programării calculatoarelor electronice se îmbogățește mereu pe plan mondial, o dată cu dezvoltarea unor calculatoare de dimensiuni mari, la care programarea se face cu ajutorul limbajelor algoritmice sau cu ajutorul programelor redactate într-o limbă naturală.

Așa după cum au arătat lucrările actualei sesiuni, calculatoarele electronice pot îndeplini un rol deosebit de important în conducerea fenomenelor economice. În numeroase lucrări expuse în cadrul actualei sesiuni, cercetători din cadrul Centrului de calcul economic și de cibernetică economică-București, ca și din alte centre din țară, din diverse unități productive, din unități ale Academiei, din învățămînt, au arătat cum, prin introducerea calculatoarelor ,se realizează însemnate avantaje economice: o planificare corectă, o conducere judicioasă a proceselor tehnologice, o calitate sporită a produselor finite etc.

Integrarea calculatoarelor electronice în cadrul unor rețele de mijloace de calcul moderne ridică probleme complexe. Ne permitem ca în cele ce urmează să formulăm unele idei care s-au desprins din discuțiile purtate în cadrul diverselor simpozioane. O idee esențială se referă la faptul că nu este suficient să se procure numai o serie de echipamente de calcul. Este necesar ca pentru viitor să se studieze problema organizării unei rețele de telecomunicații prin care datele economice să poată fi transmise la timp și fără a fi alterate, de la locurile în care se generează informația economică, la organele de sinteză.

La fel de important — dacă nu chiar mai important — rămîne însă și aspectul legat de formarea cadrelor de specialiști în utilizarea calculatoarelor electronice, în cibernetica economică în general. Alături de analistul care analizează sistemele, alături de inginerul specialist în procesele tehnologice, care stabilește cea mai justă modalitate de a se introduce calculatorul în conducerea proceselor, este necesar să se dispună de un număr mare de specialiști în întreținerea calculatoarelor și de specialiști în programarea acestora.

Cercetările cu privire la programare arată că, pentru numeroase probleme, există astăzi programe standardizate. În legătură cu această problemă, s-a pus în evidență necesitatea organizării unui inventar al programelor elaborate în țara noastră. S-a hotărît ca în revista **Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică** să se publice programe întocmite de către diferite colective.

Pentru rezolvarea unei probleme date cu ajutorul unor astfel de programe standardizate, este nevoie de un personal care să aibă o calificare medie și care să urmeze un curs, relativ scurt, de specializare în programare. De altminteri, datorită progreselor realizate în limbajele de programare, dintre care cele mai răspîndite astăzi sînt FORTRAN și COBOL, operația de programare a calculatorului este relativ simplă. Noțiunile de bază ale programării pot fi asimilate cu ușurință într-un număr mic de săptămîni, de către cineva care are la dispoziție un manual corespunzător. Experiența realizată în unele școli-pilot din străinătate arată că tineretul, de vîrstă școlară, asimilează cu mare ușurință noțiunile privitoare la programarea calculatoarelor electronice.

Alături însă de problemele curente, există însă și probleme dificile de programare. Pentru rezolvarea acestora este necesar să se dispună de cadre de specialiști, cu calificare superioară.

De asemenea, pentru întreținere, este necesar să se dispună atît de cadre de ingineri, cît și de cadre de tehnicieni, care să posede, fiecare la nivelul său, noțiuni de electronică și de teoria calculatoarelor electronice

Avînd în vedere toate aceste aspecte, credem că este necesar ca, în programele de învățămînt, să se includă cursuri de programare, în care accentul să se pună pe programarea automată. De asemenea, este necesar ca să fie formate cadre inginerești, capabile de a utiliza în munca de proiectare metodele moderne, bazate pe utilizarea programelor standard și a calculatoarelor electronice.

De asemenea, cadrele de economiști trebuie să posede noțiuni legate de programarea calculatoarelor electronice, de principiile de realizare a diferitelor tipuri de calculatoare și în special, trebuie să fie capabile de a decide care este tipul cel mai adecvat de calculator care trebuie să fie instalat pentru a rezolva o anumită problemă economică.

LUCRĂRILE actualei sesiuni au arătat succesele realizate la noi în țară în domeniul calculului economic și al ciberneticii economice. Ca formă organizată, în momentul de față această activitate se desfășoară în special în cadrul Centrului de calcul economic și de cibernetică economică. Trebuie menționat cu această ocazie și faptul că centrul desfășoară și o activitate de formare a cadrelor de specialiști în cibernetică economică ai altor unități. Astfel, centrul — în cadrul unei convenții de colaborare — a pregătit o echipă de specialiști care vor lucra la viitorul centru de calcul al Fabricii de mașini-unelte și agregate-București.

De asemenea, lucrările sesiunii au evidențiat și faptul că, în primul său an de existență, revista centrului s-a afirmat atît în țară, cît și peste hotare. În momentul de față, Centrul de calcul economic și cibernetică economică întreține legături științifice cu numeroase organizații similare din țară și străinătate.

Actuala sesiune a scos în evidență faptul că optimizarea proceselor economice este indisolubil legată de utilizarea unui instrument matematic variat.

Fără nici o exagerare, se poate spune că pentru rezolvarea problemelor care îi sînt specifice, cibernetica economică utilizează toate metodele matematicii.

Dar aceasta nu este suficient. În condițiile actuale, cînd știința este atît de diversificată, se impune munca în colectiv, pentru ca alături de economist, matematicianul, ciberneticianul, inginerul, psihologul să-și aducă aportul lor la progresul economiei.

Se poate afirma că actuala sesiune științifică pentru problemele ciberneticii economice a arătat posibilitățile mari existente la noi în acest domeniu. În același timp s-a evidențiat necesitatea de a strînge și mai mult legătura între toți cei care lucrează la noi în țară în domeniul calculului economic și al ciberneticii economice, deoarece numai prin aplicarea în propriul domeniu a metodelor de organizare științifică a muncii, se pot obține rezultatele pe care economia noastră națională, ca și știința noastră, le așteaptă de la ciberneticienii noștri.

Uzinele „23 August" — Secția de montare a locomotivelor hidraulice de 1250 C.P.

CURIER

ÎNCEPUT PENTRU CONSTRUCTORI...

● De cîteva zile se desfășoară primele lucrări de construcție la un nou și important obiectiv al industriei chimice: **fabrica de acid azotic din cadrul Combinatului chimic Tîrgu Mureș.** Capacitate finală: 150 000 de tone pe an.

● Pornind de la sistemul hidroenergetic de pe Argeș, liniile de transport a energiei electrice își diversifică direcțiile. O linie de 220 de kilovolți a început să parcurgă **un nou itinerar Aref — Pitești sud** pe o distanță de 77 de km.

● **Noi secții de producție** se construiesc la numeroase întreprinderi. Printre acestea, **secția de forjă și tratament termic de la Uzina „1 Mai"** (capacitate 60.000 sape cu role pe an) și **secția ambalaje a Întreprinderii de industrializare a lemnului din Roznov** (5.600 de mc de ambalaje din lemn pe an).

...ÎNCEPUT PENTRU BENEFICIARI

● În ultima săptămînă au fost predate beneficiarilor pentru probe tehnologice o serie de capacități de producție din diverse ramuri ale economiei. **CHIMIE: fabricile de acetat de vinil monomer și acetat de vinil polimer de la Combinatul din Craiova** (ambele cu o producție de 20 000 de tone anual); **INDUSTRIA UȘOARĂ: Fabrica de porțelan din Cluj** (2000 de tone de produse pe an); **INDUSTRIA ALIMENTARĂ: Fabrica de conserve din Caracal și Fabrica de pîine din Vișeul de Sus** (15 tone de produse de panificație în 24 de ore).

● A fost dat în folosință **unul din cele mai mari silozuri de minereu din țară** — cel de la Șuior, regiunea Maramureș. Capacitatea: 250 de tone.

● **Două noi și moderne întreprinderi de reparații și întreținere auto** au început să funcționeze în această săptămînă la Galați și Iași. În aceste întreprinderi pot fi efectuate simultan (la fiecare) reparații și operații de întreținere pentru 100 de autovehicule.

PRINCIPALUL ATRIBUT: CALITATE SUPERIOARĂ

● **Diversificînd gama produselor**, colectivul Combinatului siderurgic-Hunedoara a început **elaborarea unui nou tip de oțel aliat cu crom și molibden.** Destinat în principal producerii țevilor de mare rezistență la solicitări mecanice și la coroziune, noul tip are proprietăți fizico-chimice superioare.

● **Noi elemente de automatizare.** În vederea creării unui sistem centralizat de comandă și control în centralele electrice, Întreprinderea „Automatica" din Capitală a realizat un pupitru monobloc cu elemente tipizate de automatizare.

● **Betoniere cu amestec forțat la o capacitate de 200—500 de litri,** sînt produse — pentru prima dată în țară — la Uzina „Steaua roșie" din București.

● **Șantierul naval din Galați** a finalizat o importantă comandă pentru ecluzele de la Porțile de Fier. Fiecare poartă are o greutate de 850 de tone.

● **La Filatura din Fălticeni s-au realizat — pentru prima dată în țară — fire de in și cînepă în amestec cu celofibră și poliesteri.**

TEHNOLOGII NOI

● **La Exploatarea de caolin din munții Harghitei a fost pus la punct un nou procedeu de înnobilare a caolinului.** Astfel s-a obținut o puritate de alb absolut de 81—82%, ceea ce corespunde celor mai înalți indici pe plan mondial.

● Constructorii de autocamioane de la uzina din Brașov au introdus pe scară largă **procedeul de vopsire automată și de uscare cu ajutorul razelor infraroșii.** Rezultat: creșterea productivității la operațiile respective cu 50—60%.

● Cadre didactice de la Institutul politehnic din Cluj au elaborat **metoda de matrițare lichidă.** Pe lîngă mari economii la metal, această metodă asigură un înalt grad de precizie a pieselor și o substanțială reducere a timpului de efectuare a operației de forjare.

CONSFĂTUIRI

● **Rezultate și perspective ale cercetării și proiectării geologice industriale pentru hidrocarburi** au fost analizate multilateral cu prilejul unei consfătuiri a cadrelor de specialiști din întreaga țară, consfătuire desfășurată la Ploiești.

● **Căile și metodele de introducere a tehnologiilor moderne în fabricarea clorurii de vinil** au făcut obiectul unei consfătuiri care a avut loc la Combinatul chimic din Borzești cu participarea reprezentanților tuturor întreprinderilor **care fabrică** acest produs.

● Oameni de știință și specialiști din numeroase întreprinderi au luat parte la Cluj, la o **consfătuire consacrată aplicațiilor radioactivității în industrie.**

● Trei consfătuiri în domeniul agriculturii: la Baia Mare — **pe tema îmbunătățirii fertilității solurilor acide,** la Predeal — cu privire la **extinderea metodelor moderne de îngrășare a pajiștilor naturale cu azot și de îmbunătățire a calității nutrețurilor** — la Constanța — **consacrată îmbunătățirii proceselor de creștere și de valorificare a viței de vie.**

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

Pe șantierele de irigații din cooperativele agricole de producție

DE CE ASEMENEA DIFERENȚE ÎN REALIZAREA PLANULUI?

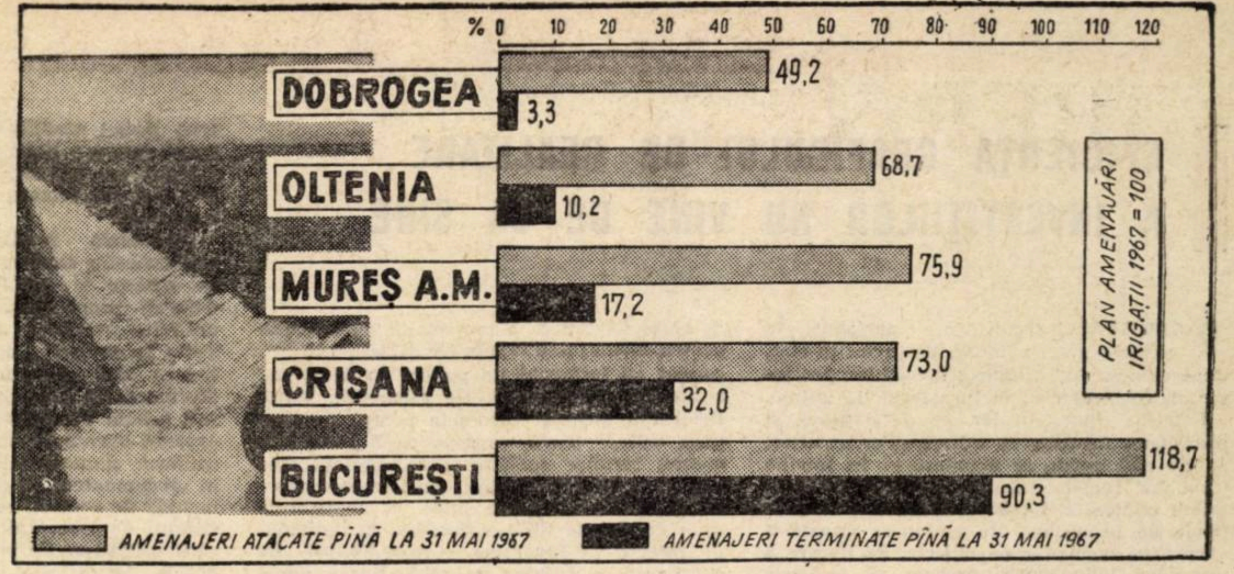

DIN graficul alăturat rezultă că în realizarea planului de investiții la lucrările de irigații în cooperativele agricole există serioase rămîneri în urmă. Excepție face regiunea București, unde activitatea în acest domeniu a fost bine organizată încă din faza proiectării lucrărilor. La 15 februarie a. c. toate proiectele erau asigurate; s-a organizat din timp aprovizionarea șantierelor cu materialele și utilajele necesare, permițîndu-se astfel începerea activității încă din iarnă, ceea ce a dus la executarea unui volum important de lucrări (30% din volumul terasamentelor) în această perioadă.

O bună organizare a existat și în direcția asigurării asistenței tehnice. De la Direcția regională de îmbunătățiri funciare și organizarea teritoriului București s-au repartizat specialiști pe fiecare raion în parte (în funcție de amplasarea lucrărilor). În plus, s-a inițiat desfășurarea unui curs de specializare a tuturor inginerilor agronomi din cooperativele agricole.

Rezultatele obținute în regiunea București relevă marile rezerve ce există în direcția realizării la timp și în bune condițiuni a lucrărilor de irigații și în celelalte regiuni ale țării.

V. O.

PUNCTE DE VEDERE

Din nou despre producția marfă vindută și incasată

CALCULAREA ZILNICĂ ȘI PE SORTIMENTE NU ARE JUSTIFICARE PRACTICĂ

TOȚI economiștii sînt unanimi în a recunoaște importanța deosebită a urmăririi îndeplinirii ritmice și integrale nu numai a planului de fabricație, ci și a celui de realizare a produselor. În legătură cu aceasta, se pune întrebarea: furnizează actualul sistem informațional economic toate datele necesare pentru o informare operativă, obiectivă și completă asupra desfășurării activității în acest domeniu?

Conform practicii, producția-marfă fabricată se înregistrează zilnic în expresie naturală. Tot zilnic se urmărește evoluția stocurilor de produse finite, detaliat pe fiecare sortiment în parte, se compară mărimea stocurilor de produse finite cu normativul (inclusiv verificarea lunară a garanției creditelor pentru această categorie de mijloace circulante, efectuată de organele băncii), se ține evidența executării contractelor, încasării facturilor etc. Considerăm că toate aceste evidențe furnizează date suficiente pentru informarea operativă a conducerii unităților.

Pentru caracterizarea sintetică a modului cum se realizează producția-marfă a unei unități economice se utilizează indicatorul producției-marfă vîndută și încasată. Mărimea acestui indicator într-o perioadă dată este condiționată de volumul producției-marfă fabricate, volumul stocurilor de produse finite, precum și de soldul produselor expediate și neîncasate. Cu ajutorul metodelor analizei economice se pot determina influențele acestor factori asupra volumului producției-marfă realizate, dinamica de la o perioadă la alta. În acest fel, cu un volum de muncă minim, se pot obține concluzii prețioase pentru conducerea eficientă a activității întreprinderilor.

Considerînd că practica actuală de evidențiere și urmărire a realizării producției nu satisface exigențele, M. Aldea a făcut în studiul „Metodologie simplificată pentru calcularea indicatorului producția-marfă vîndută și încasată" („Viața economică" nr. 5/1967) o serie de propuneri de îmbunătățire a metodologiei. În legătură cu acestea se ridică cîteva obiecțiuni.

Autorul arată că, pentru a caracteriza mai exact activitatea întreprinderii, este necesar „ca, din totalul producției-marfă realizată, să calculăm separat un indicator auxiliar și anume **producția-marfă vîndută și încasată în perioada raportată**" și că trebuie determinat apoi raportul dintre **„totalul producției-marfă realizată cantitativ din sortimentul respectiv"** și **„suma producției-marfă vîndută și încasată cantitativ din același sortiment"** (subl. ns.).

Înainte de a intra în fondul problemei, este necesar să precizăm conținutul conceptelor pe care le folosim. Cel puțin din formularea reprodusă mai sus se pare că autorul confundă noțiunea de producție-marfă **realizată** cu cea de producție-marfă **fabricată** (executată). **Or, este știut că producția-marfă realizată este cea vîndută și încasată.**

În realitate, este vorba de raportul între producția-marfă (fabricată) și producția-marfă vîndută și încasată. Luînd în considerare acest raport, în condițiile îndeplinirii ritmice a sarcinilor de producție și de desfacere, el nu poate fi egal cu 1 (100%) — după cum consideră autorul că ar fi ideal — decît la perioade mai mari de timp sau în mod întîmplător. De la obținerea produselor finite și pînă la realizarea lor sînt necesare o serie de operațiuni: sortarea, ambalarea, expedierea în loturi care să permită încadrarea în prevederile contractuale și încărcarea optimă a mijloacelor de transport; întocmirea și depunerea la bancă a documentelor de decontare: durata pînă la încasarea facturilor (durată care depinde de distanța dintre furnizor și cumpărător, de felul mijlocului de transport cu care a fost expediată marfa, de însăși conștiinciozitatea cumpărătorului de a plăti imediat sau numai la expirarea termenului de acceptare tacită) etc. Întotdeauna va exista, deci, un stoc de produse expediate și neîncasate, a cărui mărime variază și care face ca volumul zilnic al producției-marfă vîndute și încasate să fie într-o măsură anumită diferit de cel al producției-marfă fabricate. Cu atît mai mult nu poate fi realizată practic propunerea făcută de autor de a urmări zilnic **și încă la nivel de sortiment, raportul dintre producția-marfă fabricată și producția-marfă vîndută și încasată.**

Dacă acest raport, calculat la nivelul întreprinderii și pe perioade mai lungi (decadal, lunar, trimestrial), ar putea da o imagine de ansamblu asupra gradului de valorificare a producției-marfă, respectării sortimentului și calității, îndeplinirii planului de acumulări bănești, datele zilnice nu pot fi concludente, întrucît între termenii de comparație intervin — din cauza influențelor factorilor susmenționați — mari oscilații.

A calcula zilnic și pe fiecare sortiment raportul dintre producția-marfă fabricată și producția-marfă vîndută și încasată **ar reclama, presupunînd că ar fi posibil, un volum de muncă considerabil, în special la întreprinderile cu o gamă variată de produse, ce s-ar cheltui inutil.** Posibilitatea de calcul ar fi următoarea: producția-marfă fabricată pe fiecare sortiment s-ar lua din rapoartele zilnice de producție și evidențele serviciului de contabilitate; deși evidența produselor expediate se ține pe clienți și nu pe produse, s-ar putea ca datele să se obțină și pe sortimente, prin extragerea lor din facturi și din evidența gestiunii magaziei de produse finite; dacă mai adăugăm și faptul că ceea ce se produce într-o zi, presupunînd că se și expediază în același timp, se achită de beneficiar într-un termen legal de cîteva zile, reiese clar că acest raport ar putea fi calculat cu oarecare întîrziere și nu poate servi nimănui.

În fine, și un alt aspect al problemei. Propunerile de a se urmări și calcula noi și noi indicatori nu înseamnă neapărat o perfecționare adusă sistemului informațional economic. Sînt de părerea acelor specialiști care apreciază că actualul sistem informațional economic suferă nu de lipsă de date, ci de o dispersare a datelor esențiale printre cele inutile sau cu o utilitate redusă. De aceea, el ar trebui să fie, în primul rînd, simplificat, curățat de toate datele neconcludente și, în al doilea rînd, să crească operativitatea, exactitatea și, mai ales, gradul de valorificare a informațiilor în munca de conducere a întreprinderilor și ramurilor.

asist. univ. C. M. DRĂGAN

În industria mătăsii naturale

MATERIE PRIMĂ LA NIVELUL CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

ROMÂNIA figurează printre statele cu activitate sericicolă mai intensă din Europa, situîndu-se ca nivel de producție după U.R.S.S., Italia, Franța și R. P. Bulgaria.

Pe plan mondial, mai ales după cel de al doilea război, producția de gogoși de mătase a scăzut simțitor (de la 850 000 t în 1929, la 340 000 t în 1963), cu excepția țărilor socialiste și a Japoniei care au înregistrat unele creșteri. Apariția țesăturilor din fibre artificiale și sintetice, care au suplinit necesitățile sporite de țesături pe plan mondial, explică în parte scăderea producției mondiale de gogoși de mătase.

În țara noastră, datorită unor măsuri luate pentru dezvoltarea creșterii viermilor de mătase, s-a putut obține o creștere a producției gogoșilor de mătase. Evoluția producției respective arată un nivel de 1 295 t gogoși verzi de mătase în 1963 (vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

Anul	1949	1955	1958	1960	1962	1963	1965	1966
Producția realizată de gogoși de mătase (în tone)	200	547	898	1074	1004	1295	879	838

În vederea valorificării gogoșilor de mătase, au fost luate măsuri pe linia dezvoltării întreprinderilor de prelucrare a acestora. Astfel, la Filatura de mătase naturală din Lugoj au fost aduse din import și instalate utilaje moderne, de mare randament, care pot prelucra anual 1800—2000 tone gogoși de mătase. Dar, din cauza lipsei de gogoși la nivelul capacității (în ultimii 6 ani însă, planul producției de gogoși de mătase n-a fost realizat în medie cu 200—400 t.) această întreprindere a înregistrat permanent pierderi.

PRODUCȚIA țesăturilor de mătase naturală din țara noastră a reprezentat în 1966, circa 2—3% din întreaga cantitate de țesături de mătase realizată, restul de 97% fiind țesături de mătase vegetală, relon etc. De menționat că anul trecut s-au importat pentru prima dată circa 10 tone fire de mătase naturală. În perioada 1950—1966, producția de țesături de mătase naturală a fost următoarea: (vezi tabelul nr. 2).

Tabel nr. 2

Anul	1950	1955	1958	1960	1963	1964	1965	1966
Producția (în mii mp)	130	182	411	709	776	731	970	600

Pe piața internă, țesăturile de mătase naturală — deși au prețuri cu amănuntul mai ridicate decît cele ale țesăturilor de mătase vegetală — sînt solicitate mult de populație. Dovada este faptul că producția din ultimii 6 ani (care a crescut cu circa 300—500 mii mp) a fost absorbită în întregime de piața internă. Ceva mai mult, s-au mai și importat anual circa 100 mii mp țesături de mătase. Pentru 1967 sînt planificate a fi aduse din import circa 500 mii mp.

În afară de țesături, mătasea naturală este folosită pentru articole tehnice (izolații, șabloane), ață pentru încălțăminte, pentru articole speciale, panglici pentru mașini de scris etc.

CREȘTEREA viermilor de mătase constituie o preocupare mai ales a populației din sudul țării. Firește, este vorba de cantități mici (circa 10 gr. sămînță) care se realizează de către producători individuali. Și unele cooperative agricole de producție se angajează prin contracte să realizeze diferite cantități de gogoși de mătase. Practic însă creșterea viermilor de mătase se face în gospodăriile membrilor acestora. Așadar, cultura viermilor de mătase are loc în mod limitat, cantitățile de gogoși ce se obțin fiind destul de mici. **Din studiile făcute se desprinde faptul că volumul producției de gogoși nu va putea depăși 800—1200 t anual, ceea ce este cu totul insuficient.** Aceasta deoareee plantațiile de duzi au fost desființate (așa cum s-a întîmplat în regiunea Bacău) în favoarea altor culturi.

Marile țări producătoare de gogoși de mătase au plantații intensive de duzi. Din această cauză, forța de muncă folosită pentru creșterea viermilor de mătase este de numai 35% în raport cu cea folosită în țara noastră pentru aceeași cantitate de sămînță. **La un hectar de plantație intensivă de duzi, căreia i se aplică o agrotehnică corespunză-**

Aurel CONSTANTINESCU
economist, Centrala Băncii Naționale

(Continuare în pag. 12)

AGENDA ECONOMISTULUI

EFICIENŢA GRAFICULUI DE REALIZARE A INVESTIŢIILOR NU VINE DE LA SINE

PRINCIPALII factori care participă la realizarea unei lucrări de investiţii sînt, după cum se ştie, titularul investiţiei, proiectantul, constructorul şi furnizorul de utilaje.

Relaţiile dintre titular, pe de o parte, şi proiectant, furnizor de utilaje şi constructor, pe de altă parte, se stabilesc — în lumina ultimelor reglementări — pe bază de contracte bilaterale. **La baza acestora stau graficele de proiectare, de eşalonare anuală a executării lucrărilor pe obiecte, de livrare a utilajelor tehnologice, precum şi graficele privind termenele de predare a amplasamentelor libere. Din grafice trebuie să rezulte o corelare justă între termenele de proiectare, livrarea utilajelor tehnologice, executarea lucrărilor şi termenul de punere în funcţiune planificat.** În acest mod, graficele devin instrumentele de bază în planificarea lucrărilor.

Prin instrucţiunile elaborate de C.S.P., Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini şi Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri, s-a îmbunătăţit sistemul de contractare a utilajelor destinate investiţiilor, provenind din producţia internă. În aceste instrucţiuni au fost precizate sarcinile care revin fiecărei părţi. Beneficiarul trebuie să pună la dispoziţia uzinei producătoare documentaţia completă şi într-un termen care să permită realizarea utilajului, corelat cu termenele necesare montajului pe şantier. Încălcarea acestor cerinţe are efecte negative asupra realizării planului de investiţii pe etape. De exemplu, **nerespectarea graficului de livrare a utilajului de către Uzina „Griviţa roşie"-Bucureşti, a avut drept efect faptul că în luna ianuarie 1967 pe şantierul Combinatului de îngrăşăminte azotoase-Tîrgu Mureş** (dezvoltarea capacităţii de producţie — etapa a II-a), **să se realizeze numai 1,7% din planul anual de investiţii.**

În anii anteriori, indiferent dacă era vorba de o lucrare nouă sau de una în continuare, graficele erau trimise la avizare la organele centrale, care aveau sarcina să verifice încă o dată dacă există o corelaţie corespunzătoare între proiectare, livrarea utilajelor tehnologice şi execuţie, precum şi dacă ordinea în care se prevede executarea obiectelor pe şantier este cea normală (în primul rînd obiectele de bază şi apoi cele auxiliare). Ţinînd seama de creşterea simţului de răspundere în desfăşurarea activităţii tuturor factorilor care participă la realizarea investiţiilor şi de necesitatea descongestionării organelor centrale de unele lucrări, **în prezent graficele nu mai sînt trimise la avizare la organele centrale, răspunderea pentru întocmirea lor şi corelarea diferitelor termene revenind în întregime acestor factori şi, în primul rînd, beneficiarilor de investiţii.** Cu toate acestea, mai sînt cazuri cînd graficele nu se întocmesc la timp, imediat după aprobarea planului.

Pentru dezvoltarea capacităţii de sodă calcinată la **Uzina din Govora**, de exemplu, nu s-au întocmit nici pînă la sfîrşitul lunii februarie 1967 graficele de eşalonare a execuţiei lucrărilor pentru trimestrul I şi întreg anul 1967, iar la **Combinatul petrochimic-Piteşti** nu s-a definitivat graficul de execuţie, care să asigure corelarea execuţiei lucrărilor de construcţii cu cele de instalaţii şi montaj. În alte cazuri, prin graficele întocmite nu sînt corelate diferitele termene, ceea ce face imposibilă respectarea acestora. Astfel, la extinderea **Fabricii de îngrăşăminte cu fosfor din cadrul Combinatului de îngrăşăminte chimice-Turnu Măgurele**, termenul de livrare de către I.P.R.A.N. a proiectelor de execuţie pentru montajul utilajelor (30.X.1967), nu a fost corelat cu termenul de punere în funcţiune a lucrării (31.XII.1967). De asemenea, beneficiarul a încheiat contracte pentru livrarea unor utilaje (cuvă de gips cu 2 compartimente, scruber spălător gaze, preîncălzitor aer, tambur răcire etc.), cu termene necorespunzătoare (variind între 10 septembrie şi 31 decembrie 1967), necorelate cu termenul de punere în funcţiune — trim.IV.1967. De asemenea, la **Fabrica de zahăr-Buzău** unele utilaje au fost contractate cu termene de livrare la 31 decembrie 1967, neţinîndu-se seama de faptul că termenul de punere în funcţiune este planificat pentru trimestrul III al acestui an.

În multe cazuri nu se ţine seama că începerea şi realizarea lucrărilor pe obiecte, conform graficului întocmit, constituie o condiţie de bază pentru respectarea termenelor intermediare de construcţie şi montaj ale utilajelor. Astfel, la **Fabrica de nutreţuri combinate de la Periş**, construcţia magaziei de produse finite care trebuia să fie începută, conform graficului, la 15 octombrie 1966, nu fusese încă atacată în prima decadă a lunii februarie 1967; nici depozitul de melasă nu a fost început la termenul prevăzut în grafic.

Datorită creşterii competenţei diferiţilor factori angrenaţi în realizarea planului, a faptului că lucrărilor de investiţii li se stabilesc în planul de stat numai indicatorii de bază ai fiecărui obiectiv (capacitatea şi termenul de punere în funcţiune), **rolul graficelor în planificarea operativă a fiecărei lucrări în parte capătă o importanţă din ce în ce mai mare. Prin grafice trebuie să se stabilească o serie de elemente de detaliu, termenele intermediare de realizare a diferitelor sarcini şi, totodată, răspunderea fiecărui factor pentru realizarea sarcinilor.** Astfel, prin graficul de proiectare trebuie să se stabilească termenul în care titularul investiţiei predă proiectantului elementele necesare pentru elaborarea studiului tehnico-economic; la rîndul său, proiectantul trebuie să fixeze termenul în care elaborează această documentaţie şi apoi, după aprobarea studiului tehnico-economic, termenul în care vor fi gata proiectele de execuţie pe obiecte.

Pe de altă parte, ţinînd seama de graficul de proiectare, beneficiarul investiţiei are datoria să stabilească cu executantul datele de începere şi terminare a fiecărui obiect din cadrul şantierului, eşalonat în funcţie de prevederile planului, atît ca fonduri de investiţii, cît şi ca termen de punere în funcţiune a capacităţilor respective. Pornind de la eşalonările prevăzute în graficele de proiectare şi de execuţie, beneficiarului îi incumbă sarcina să stabilească şi cu furnizorul de utilaje tehnologice un grafic de livrare a acestora, în succesiunea normală, corespunzătoare montajului. Pentru ca rolul de coordonator să fie eficient, beneficiarul investiţiei care se îngrijeşte de realizarea unui obiectiv (de la începutul construcţiei şi pînă la atingerea parametrilor proiectaţi), trebuie să se preocupe sistematic de calitatea lucrărilor, atît în perioada de proiectare, cît şi în cea de execuţie. În acest mod, graficele devin, într-adevăr, instrumentul de bază în planificarea operativă a lucrărilor, în mobilizarea tuturor factorilor la realizarea în termen a investiţiilor.

Alexandru ROŞU
Ludovic LACHSZ
economişti specialişti în C.S.P.

PRECIZĂRI PRIVIND LIVRĂRILE DE PRODUSE FORESTIERE LA EXPORT

CONVENŢIA anuală privind livrările efectuate de unităţile Ministerului Economiei Forestiere la export în anul 1967 — astfel cum a fost definitivată prin Hotărîrea Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri nr. 640/1967 — aduce o serie de precizări importante în ce priveşte asigurarea calităţii şi îmbunătăţirea metodologiei de contractare în acest sector.

Se prevede, astfel, obligaţia întreprinderilor furnizoare, ca în termen de 7 zile de la primirea comenzilor complete din partea întreprinderilor exportatoare, să întocmească şi să trimită spre semnare proiectele de contract, care se vor restitui furnizorului — cu sau fără divergenţă — în termen de 10 zile de la primire, urmîndu-se procedura stabilită prin H.C.M. nr. 587/1952. Pentru produsele ce urmează a fi contractate în cursul trimestrului, ulterior încheierii contractului, se vor întocmi numai anexe la contract — cuprinzînd condiţiile specifice produsului respectiv — restul clauzelor cuprinse în contract rămînînd valabile.

Eşalonarea livrărilor prin contract trebuie stabilită prin inserarea de termene ferme, pe zile calendaristice, sarcina de livrare pentru trimestrul IV urmînd a se realiza pînă la 1 decembrie 1967, cu excepţia cazurilor cînd, prin contractele externe, s-au acceptat livrări şi în cursul ultimei luni a anului. Orice clauze suspensive de executare, nu pot figura în cuprinsul contractelor.

În ce priveşte calitatea s-a stabilit că indicii prevăzuţi în fişele tehnice anexe la convenţia anuală sau în contracte, reprezintă condiţii minimale de calitate, urmărindu-se îmbunătăţirea lor continuă pentru realizarea unor caracteristici, performanţe şi rezistenţe la nivelul pieţei mondiale. În scopul satisfacerii cerinţelor de export se prevede posibilitatea ca ministerul furnizor, faţă de posibilităţile existente, să emită — la cererea I.S.C.E. — repartiţii chiar în condiţii care derogă de la prevederile fişei tehnice.

În legătură cu controlul calităţii mărfurilor s-a precizat că ministerul beneficiar, fie direct, fie prin întreprinderile exportatoare sau O.C.M., va putea trimite delegaţi temporari sau permanenţi pe lîngă întreprinderile furnizoare, pentru a urmări executarea calitativă a produselor şi a controla modul de marcare, ambalare şi depozitare a acestora. Avînd posibilitatea de a semnala organelor tutelare deficienţele constatate, aceşti delegaţi nu au însă drept de imixtiune în procesul de producţie al întreprinderilor furnizoare.

Cu ocazia predării-preluării mărfii, întreprinderile exportatoare vor putea efectua un control al calităţii produselor, fie prin delegaţi proprii sau O.C.M. În acest scop unităţile furnizoare au obligaţia de a prezenta la control produsele sortate şi pregătite în mod corespunzător, dar numai după efectuarea în prealabil a propriului lor control tehnic de calitate. Controlul O.C.M. se execută bucată cu bucată sau prin sondaj — conform clauzelor stabilite prin contracte — în documentele întocmite menţionîndu-se metoda de control, respectiv — în cazul sondajului — procentul de marfă supus verificării calitative. Se precizează că pentru produsele stratificate şi mobilă, controlul O.C.M. se va executa obligatoriu bucată cu bucată, verificîndu-se şi calitatea ambalării.

Marcarea şi ambalarea nereglementară, sînt asimilate — sub aspectul consecinţelor produse — cu livrarea de calitate necorespunzătoare.

Potrivit dispoziţiilor normative în vigoare, răspunderea pentru calitate este reglementată în practica arbitrală (Decizia nr. 1153/13 mai 1967 a P.A.S.) în sensul că predarea-preluarea produselor, inclusiv a celor cu control O.C.M., nu absolvă furnizorul de răspundere cu privire la cantitatea, calitatea şi dimensiunile produselor livrate, întreprinderile exportatoare participînd de asemenea la răspundere, în raport cu gradul lor de vinovăţie.

Soluţia preconizată este de natură a mobiliza părţile contractante, pentru verificarea multilaterală şi exigentă a mărfurilor, anterior livrării, garantîndu-se realizarea tuturor indicilor stabiliţi prin contractele comerciale externe.

H. FAIBIŞ

REGIMUL DE PREŢURI LA LIVRAREA PRODUSELOR NECESARE APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE A UNIUNILOR C.A.P.

RECENT, prin Hotărîrea nr. 1192/1967 Consiliul de Miniştri a aprobat ca produsele necesare aprovizionării tehnico-materiale pentru nevoile proprii ale uniunilor cooperativelor agricole de producţie, unităţilor economice ale acestora, casei de pensii a membrilor cooperativelor agricole de producţie şi a filialelor acesteia, **să se livreze la preţurile în vigoare stabilite pentru întreprinderile şi instituţiile de stat.**

Acelaşi regim de preţuri s-a aprobat să se aplice şi la livrarea produselor către Departamentul pentru Valorificarea Legumelor şi Fructelor şi unităţile acestuia.

Pentru livrările făcute către organizaţiile amintite mai sus, pînă la data apariţiei Hotărîrii Consiliului de Miniştri, rămîn valabile preţurile cu ridicata ale întreprinderii şi ale industriei la care s-au făcut aceste livrări.

Regimul de preţuri amintit mai sus nu se aplică la livrările de produse către cooperativele agricole de producţie, aprovizionarea tehnico-materială a cooperativelor agricole de producţie urmînd a se face ca şi pînă în prezent potrivit art. 11 din H.C.M. nr. 1279/1962 şi celorlalte acte normative apărute după această hotărîre.

Prin aplicarea noului regim de preţuri la livrarea produselor către uniunile cooperativelor agricole de producţie şi celelalte unităţi menţionate, acestea vor dispune anual de mijloace băneşti suplimentare, faţă de regimul practicat înaintea apariţiei H.C.M., de peste 70 milioane lei.

N. TURCU

FIŞIER

ACTE NORMATIVE CU CARACTER ECONOMIC PUBLICATE ÎN CURSUL LUNII MAI 1967

- **H.C.M. nr. 953 privind unele măsuri pentru dezvoltarea activităţii de prestări de servicii în comune, publicată în B. of. nr. 40 din 5 mai 1967.**
- **H.C.M. nr. 981 cu privire la pregătirea unor muncitori calificaţi prin ucenicie la locul de muncă, publicată în B. of. nr. 40 din 5 mai 1967.**
- **Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român şi a Consiliului de Miniştri (nr. 1019) cu privire la reglementarea programului de muncă şi întărirea disciplinei în întreprinderi, ministere, instituţii centrale, sfaturi populare şi organizaţii obşteşti, publicată în B. of. nr. 41 din 11 mai 1967.**
- **H.C.M. nr. 997 privind stabilirea preţurilor la unele produse agricole vegetale livrate organizaţiilor subordonate Comitetului de Stat pentru Valorificarea Produselor Agricole de către organizaţiile agricole de stat, publicată în B. of. nr. 42 din 17 mai 1967.**
- **H.C.M. nr. 998 privind aprobarea componenţei Comitetului de Stat al Apelor, publicată în B. of. nr. 42 din 17 mai 1967.**
- **H.C.M. nr. 1109 pentru modificarea articolului 12 din H.C.M. nr. 649/1961 cu privire la organizarea şi funcţionarea cursurilor postuniversitare pentru pregătirea de ingineri economişti, publicată în B. of. nr. 44 din 20 mai 1967.**
- **H.C.M. nr. 1122 pentru modificarea H.C.M. nr. 917/1965 privind îmbunătăţirea condiţiilor de admitere în şcolile tehnice pentru personalul tehnic şi în şcolile tehnice de maiştri, publicată în B. of. nr. 44 din 20 mai 1967.**
- **H.C.M. nr. 1117 privind înfiinţarea întreprinderii industriale de stat Fabrica de bere-Piteşti, sub îndrumarea şi controlul Ministerului Industriei Alimentare, publicată în B. of. nr. 44 din 20 mai 1967.**
- **Decret nr. 97/1961 (republicare) pentru organizarea şi funcţionarea Ministerului Industriei Uşoare, publicat în B. of. nr. 46 din 27 mai 1967.**
- **H.C.M. nr. 1126 pentru creditarea unor lucrări destinate îmbunătăţirii aprovizionării şi deservirii populaţiei, publicată în B. of. nr. 46 din 27 mai 1967.**
- **H.C.M. nr. 1174 privind înfiinţarea întreprinderii industriale de stat Tăbăcăria minerală-Corabia, sub îndrumarea şi controlul Ministerului Industriei Uşoare, publicată în B. of. nr. 46 din 27 mai 1967.**
- **Instrucţiuni privind controlul gestiunilor de valori materiale şi băneşti din întreprinderile, organizaţiile comerciale şi trusturile de alimentaţie publică din sistema Ministerului Comerţului Interior aprobate cu Ordinul ministrului nr. 75 din 1 martie 1967, publicate în B. of. nr. 47 din 29 mai 1967.**

În actualitate: PREGĂTIREA SPECIALIŞTILOR PENTRU COMERŢUL EXTERIOR

ÎN concordanță cu necesitatea participării tot mai active a țării noastre la diviziunea internațională a muncii, a sporirii continue a eficienței comerțului exterior, a perfecționării acestei activități, se ridică — așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — și problema revizuirii actualului sistem de pregătire a cadrelor pentru aparatul de comerț exterior.

Pregătirea temeinică a viitorilor specialiști pentru comerțul exterior, încă din timpul facultății, orientarea lor spre problemele cele mai esențiale, atît sub raport teoretic cît și practic, constituie o sarcină complexă și care îmbracă aspecte deosebit de variate.

O temeinică cultură de specialitate

Dezvoltarea gîndirii teoretice a viitorului lucrător de comerț exterior, consolidarea culturii sale economice, pe fondul unei solide pregătiri de specialitate, în concordanță cu cerințele vieții, trebuie să constituie dezideratul suprem al celor chemați să îndeplinească această sarcină.

Schimbările petrecute în viață se cer a fi reflectate, fără îndoială, în procesul de pregătire a specialiștilor, cărora trebuie să li se ofere posibilitatea de a-și însuși și stăpîni ceea ce este nou, și a descifra și unele tendințe de viitor.

Iată de ce apreciem că în formarea viitorilor economiști pentru comerțul exterior trebuie avute în vedere cîteva elemente noi, determinate de formele actuale pe care le îmbracă relațiile economice dintre țări, care să se reflecte atît în structura planului de învățămînt cît și în conținutul cursurilor și al programelor analitice.

Pregătirea studenților Secției economia comerțului exterior trebuie orientată spre înarmarea viitorului specialist cu **arta de a vinde și cumpăra pe piețele externe, cu tehnica prospectării și cunoașterii cerințelor pieței pentru alegerea momentului optim de vînzare,** cu **modul de organizare și efectuare a propagandei și publicității etc.**

De aceea, credem că în ansamblul pregătirii studenților de la Secția de comerț exterior, pentru disciplinele de profil: **organizarea și tehnica comerțului exterior, decontări internaționale, transporturi, conjunctură, merceologia produselor de import-export, statistica comerțului exterior, comerț internațional, comerț exterior al României etc., trebuie afectat un buget important de timp (cel puțin 40% din numărul total de ore, față de circa 36% prevăzut), restul fiind pentru limbi străine și disciplinele de cultură generală.**

O astfel de orientare a structurii planului de învățămînt asigură, de la început, o pregătire mai largă **în specialitate** viitorului lucrător de comerț exterior, urmînd ca aceasta să fie adîncită în activitatea practică.

Cursuri și teme noi

Deși organizarea structurii planului de învățămînt este un element destul de important, ea nu rezolvă singură problema de fond, adică pregătirea specialistului respectiv. Acest lucru depinde de orientarea programelor analitice, de conținutul cursurilor, de pregătirea și măiestria cadrelor didactice. Deși s-au luat o serie de măsuri în acest sens, în ultimii ani, totuși sînt necesare încă unele retușări și perfecționări pentru ca pregătirea acestor specialiști să se facă în ritm cu sarcinile și cerințele actuale. De pildă, problemele tratate la disciplina de specialitate „Organizarea și tehnica comerțului exterior" fiind în mare măsură orientate spre formele clasice de comerț exterior (cursul editat cu aproape zece ani în urmă nu a mai fost retipărit și îmbunătățit), nu reflectă schimbările care au avut loc în formele de organizare a comerțului nostru exterior și în relațiile economice externe.

Practica impune, pe lîngă existența acestui curs, organizarea unei discipline noi, de sine stătătoare, privind **metodele de organizare și promovare a exportului.** Această disciplină ar trebui să preia unele probleme privind tehnica operațiunilor de export tratate în cadrul altor discipline de specialitate, concentrînd într-un singur curs toate elementele principale referitoare la definirea unei politici elastice de export în funcție de modificările și cererile pieței existente; ea trebuie să înarmeze pe specialistul de comerț exterior cu complexul de cunoștințe necesare pentru stabilirea și punerea în aplicare a metodelor de export și a mijloacelor de realizare a acestuia.

Cursul ar trebui să abordeze probleme privind cunoașterea cererii externe în vederea adaptării poducției interne și a exportului la dimensiunile și cerințele piețelor externe; cercetarea cererii și a căilor de desfacere a mărfurilor; stabilirea mijloacelor tactice ale întreprinderilor exportatoare pentru realizarea exporturilor în condițiile unei eficiențe economice sporite; cercetarea rețelei de distribuție pe piețele externe și formarea unei rețele de desfacere cu perspectivă de durată; cunoașterea concurenței; tactica de negociere a contractului de vînzare în funcție de obiectul vînzării; fixarea prețurilor; calculul eficienței economice a operațiunii respective etc.

Probleme importante așteaptă să fie tratate și în alte cursuri de specialitate.

La cursul de comerț internațional, spre exemplu, **trebuie, după părerea noastră, renunțat la tratarea monografică a unor probleme cum ar fi** „comerțul exterior al Angliei în perioada postbelică", „locul Italiei în sistemul economic mondial capitalist înainte și după cel de-al doilea război mondial" etc., **acordîndu-se în schimb o atenție deosebită problemelor de ansamblu și de mare importanță în comerțul mondial.** Astfel ar trebui abordate **tendințele în dinamica, volumul, structura și orientarea geografică a schimburilor internaționale; probleme actuale ale schimburilor comerciale mondiale, în ansamblu și pe regiuni economico-geografice; tendințe noi în politica comercială a principalelor țări capitaliste; grupări economice; rolul organismelor internaționale; probleme ale relațiilor dintre țările sistemului mondial socialist etc.** Abordarea problemelor în acest mod ar face cursul și mai interesant, eliminîndu-se și paralelismele cu alte discipline și mai ales cu geografia economică mondială.

O amploare deosebită ar trebui acordată cursului privind **comerțul exterior al Republicii Socialiste România,** (care în forma actuală ocupă un loc insuficient, de numai 45 ore) Un asemenea curs ar trebui să trateze în mod științific problemele privind dezvoltarea relațiilor comerciale externe ale României, în diferite perioade, și în special în perioada construcției socialismului. Ne gîndim la asemenea teme ca: politica partidului și statului nostru în problema dezvoltării multilaterale a relațiilor economice externe; transformările în structura exportului și importului — reflectare a dezvoltării complexe și multilaterale a economiei noastre naționale; cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării comerțului nostru exterior și diversificarea structurii exportului românesc etc.

În ultimii ani s-au adus unele îmbunătățiri și cursului de merceologie a mărfurilor de import-export; ele însă nu ne pot satisface deoarece gama produselor de export crește continuu, condițiile de calitate și procedeele de fabricație se schimbă permanent, ceea ce impune și adaptarea acestui curs la ceea ce reprezintă nomenclatorul de export. Este necesar și la această disciplină să insistăm asupra **elementelor noi și să diminuăm tratarea acelor mărfuri a căror pondere scade în exportul nostru, să punem accentul pe latura industrială, pe aspectele tehnice care se impun a fi cunoscute de către studenți.**

O continuă confruntare cu practica

Pregătirea viitorilor specialiști de comerț exterior ar putea fi mult întregită prin atragerea unor conducători de întreprinderi, sau a altor cadre de specialitate din comerțul exterior care să trateze anumite teme în cadrul cursurilor de specialitate, îndeosebi cele referitoare la problemele noi pe care le ridică activitatea de comerț exterior sau implicațiile ei practice. Această metodă trebuie aplicată nu în mod accidental, ci conform unui plan bine întocmit.

Un astfel de contact direct stabilit între întreprinderile de comerț exterior, direcțiile de specialitate din minister și studenți nu ar putea avea decît efecte pozitive. Acest procedeu ar putea fi folosit și de către catedrele de specialitate.

O mare importanță în completarea pregătirii viitorului lucrător de comerț exterior, a confruntării cunoștințelor sale teoretice cu viața, cu practica, o are întocmirea lucrării (proiectului) de diplomă. După părerea mea, multe din lucrările de diplomă întocmite pînă în prezent nu au abordat, în general, decît probleme cunoscute și care prezentau un interes minor pentru activitatea practică de comerț exterior. Se impune a se renunța de către conducerea catedrei de specialitate la unele teme recomandate la cîteva promoții de absolvenți, dar depășite de viață.

Ar fi de dorit, ca fiecare cadru didactic să analizeze concret, în funcție de specificul disciplinei pe care o predă, problemele noi ce se ridică în fața întreprinderilor de comerț exterior. **Temele, o dată alese, ar trebui puse în discuția unor colective de specialiști cu experiență și practică în munca de comerț exterior, care să aprecieze utilitatea lor și să sugereze orientarea tratării.** Nu ar fi lipsit de interes dacă și unele cadre cu munci de conducere din ministerul și întreprinderile de comerț exterior ar fi solicitate ca îndrumători-consultanți la întocmirea lucrărilor.

Astfel de teme, concretizate pe aspecte practice ale întreprinderilor de comerț exterior, ar crea studenților posibilitatea să se documenteze continuu la aceeași întreprindere, să se familiarizeze cu specificul activității acesteia și să fie atrași chiar în unele acțiuni concrete.

Cele cîteva considerente privind formarea economiștilor de comerț exterior, completate cu alte sugestii și păreri ale cadrelor didactice, a lucrătorilor cu experiență în acest domeniu de activitate pot crea o bază pentru o apropiere continuă a pregătirii studenților de cerințele impuse de practica muncii de comerț exterior.

Gh. POPESCU
director adjunct în Ministerul Comerțului Exterior

„CAPITALUL" — LA 100 DE ANI

SĂPTĂMÎNALUL „MUNCA" ȘI IDEILE „CAPITALULUI"

DUPĂ **Revista socială**, în Capitală și în alte orașe ale țării, apar numeroase publicații socialiste și muncitorești: **Drepturile omului**, Buc. 1885; **Muncitorul**, Iași 1887—1888; **Dezrobirea**, Buc. 1887—1888 ș.a. Sub aspect doctrinar, aceste publicații gravitau în jurul periodicului socialist ieșean. La sfîrșitul deceniului al IX-lea, **Revista socială** își încetează apariția. Același lucru se petrece și cu celelalte publicații. Activitatea publicistică nu stă însă prea mult în eclipsă, căci la începutul deceniului următor, ea capătă un nou impuls și aceasta datorită mai ales **faptului că mișcarea** muncitorească, o dată cu înființarea din 1890 a **cluburilor muncitorești**, ia un nou avînt. Activitatea social-democratică a acestor **cluburi**, iar după 1893, a Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România (P.S.D.M.R.) a impus ridicarea muncii de propagare a ideilor socialiste la un nivel superior, iar în cadrul acesteia, propagarea ideilor **Capitalului** a luat o amploare foarte mare. Rolul principal l-a jucat, în ceea ce privește cuvîntul scris, săptămînalul **Munca** (1890—1894), organul central de presă al **Clubului muncitorilor din București**, din 1893 — al P.S.D.M.R.

În paginile acestei publicații s-au tipărit pentru prima dată în limba română, lucrarea lui Fr. Engels **Dezvoltarea socialismului de la utopie la știință** sub denumirea **Socialism utopic și socialism științific**; un fragment din scrierile lui K. Marx **Mizeria filozofiei** sub titlul **Lupta de clasă** și din **Critica programului de la Gotha** intitulat **După revoluție**; introducerea semnată de Fr. Engels în 1890 la lucrarea lui K. Marx **Munca salariată și capital** sub titlul **Capital și salarii**; articolul lui Engels **Socialismul în Germania** ș.a.

Alături de aceste traduceri, pe linia preocupărilor amintite, un loc important l-a ocupat publicarea și a altor materiale. Astfel, în **Munca** au apărut în traducere românească mici biografii ale lui K. Marx, Fr. Engels, ca și **Amintirile unui muncitor despre Karl Marx** de Fr. Lessner, **Materialismul economic după vederile lui K. Marx** de Paul Lafargue, **Femeia și socialismul** de A. Bebel etc. De asemenea, din unele reviste socialiste de peste hotare („Le socialiste") s-au reprodus o seamă de articole. Astfel menționăm: **Socialismul și învățații burghezi** și **Evoluția proprietății** de Paul Lafargue, **Teoria valorii de K. Marx** ș.a. Multe din aceste traduceri s-au datorat neobositului militant socialist român Panait Mușoiu. Traducerile sale, destul de corecte pentru acel timp, adesea erau însoțite de comentarii sau introduceri prin care căuta nu numai să motiveze necesitatea alegerii temei traduse, dar să scoată în evidență utilitatea lor politică în lupta pe care muncitorimea înaintată o ducea atît împotriva exponenților cercurilor reacționare dominante, cît și contra unor elemente reformiste cu influență în sînul mișcării muncitorești. Bunăoară, fragmentul tradus din **Critica programului de la Gotha** se referea la teza potrivit căreia între capitalism și socialism există o perioadă istorică în care se lichidează capitalismul și se construiește socialismul, iar statul existent nu poate fi altul decît dictatura revoluționară a proletariatului. Articolul despre **Teoria valorii.** P. Mușoiu îl prefațează cu un cuvînt lămuritor, din care reținem următorul pasaj: „În timpurile din urmă diferiți comentatori au căutat și cîteodată cu mai multă rîvnă decît izbîndă, să lămurească teoria valorii lui Karl Marx. La această încercare de vulgarizare (popularizare — n.n.), talentul singur nu ajunge întotdeauna. Noi sîntem fericiți de a putea face cunoscut celor ce studiază **Capitalul**, această operă de geniu care deschide o eră nouă științei sociale...".

În **Munca** au apărut totodată numeroase articole originale în cuprinsul cărora se popularizau pe larg idei și teze marxiste de natură economică, preluate sau inspirate din **Capitalul** lui Marx. Bunăoară, G. Ibrăileanu într-un viguros articol **Malthus și prostituția** combătea tezele neștiințifice ale economistului englez cu argumente din **Capitalul**, după cum același lucru făcea și Raicu Ionescu-Rion, de exemplu, în articolul **Contractul liber** semnat Paul Furtună — n.n.) cînd demasca teza liberală după care muncitorul ar fi egal în fapt cu capitalistul. Panait Mușoiu într-un articol intitulat **Interes de castă**, caută să demonstreze teza, conform căreia socialiștii, luptînd contra statului capitalist, nu vor să întoarcă înapoi societatea, la epoca primitivă, luînd în sprijin idei din **Capitalul** și arătînd că mersul societății este numai înainte, spre societatea socialistă. În alt articol, el scria despre Marx că reprezintă „omul de geniu (care) ne-a făcut cu atîta măiestrie analiza stării sociale de azi, care ne-a însemnat așa de bine calea în viitor...". Un publicist socialist care semna S. Dincă, într-un articol conchidea: „Asadar, este lămurit de aci, că interesele stăpînilor sînt cu totul potrivnice intereselor muncitorilor, care cu cît muncitorii vor căpăta mai multe îmbunătățiri, cu atît stăpînii vor cîștiga mai puțin și cu cît vor avea lucrători mai săraci, mai supuși, mai neuniți între ei, cu atît vor cîștiga mai mult". Concluzia politică pe care o formula autorul era că muncitorii nu-și vor putea apăra interesele lor fundamentale decît luptînd consecvenți împotriva clasei burgheze.

Continuînd activitatea teoretică din perioada anterioară, socialiștii români se preocupă în acest timp ca sub influența ideilor **Capitalului** lui K. Marx, în general a marxismului, să cerceteze și să lămurească problemele social-economice românești în lumina acestor idei. Concluziile desprinse au fost expuse în numeroase articole, în special în documente programatice oficiale ca: **„Raportul înfățișat de către Delegații Partidului Muncitor Român la Congresul Internațional Muncitor Socialist din Bruxelles** (16—23 august s.n. 1891)" și **„Programul P.S.D. al Muncitorilor din România"** ambele publicate în **Munca.** Astăzi, multe din concluziile acestea, după scurgerea atîtor decenii, pot fi amendate. Unele dintre ele însă, în esența lor, au rezistat confruntării cu evoluția istorică ulterioară. În primul document amintit, referindu-se de pildă, la caracterizarea nivelului atins de industria românească în 1890 se menționa între altele: „Actualmente România se găsește în stare de dezvoltare industrială pe care Marx a numit-o **perioada manufacturieră**, reprezentată prin un mic număr de fabrici și prin un mare număr de ateliere mici. Marx susține că în această perioadă, muncitorul este peste măsură exploatat. Starea economică a României dovedește că Marx are dreptate". Socialiștii români de pe vremea aceea și-au dat, de asemenea, seama de rolul mare pe care îl joacă în dezvoltarea socială a României existența unei mari industrii naționale. De aceea, în **Programul P.S.D.M.R.**, ei au și înscris în rîndul revendicărilor de politică economică „Proteguirea industriei prin vămi, întrucît acestea nu vatămă interesele consumatorilor muncitori". Militînd pentru o asemenea revendicare, socialiștii noștri ridicau mișcarea muncitorească din România în fruntea mișcărilor politice înaintate ale vremii care luptau pentru îndreptarea patriei noastre pe drumul progresului.

Ilustrările arătate constituie o dovadă grăitoare că ideile **Capitalului** lui Karl Marx, au continuat prin intermediul săptămînalului socialist **Munca**, să se bucure de o largă circulație și să ridice gîndirea socialistă românească pe o treaptă și mai înaltă.

dr Gh. DOBRE

PRIN CÎTEVA UZINE CONSTRUCTOARE DE MAȘINI DIN REGIUNEA BANAT

POSIBILITĂȚILE DE FOLOSIRE RAȚIONALĂ A METALULUI — DEPARTE DE A FI EPUIZATE

PENTRU ridicarea eficienței economice a întregii activități — sarcină centrală pusă de partid — constructorii de mașini din regiunea Banat și-au propus ca în acest an, concomitent cu găsirea căilor de sporire a producției și productivității muncii, să utilizeze cît mai judicios materia primă — metalul — care deține o pondere mare în prețul de cost al produselor.

Ce rezultate au fost obținute în perioada ce a trecut din acest an în direcția economisirii metalului ?

DIN ECONOMIA DE METAL

pe care o vor realiza în acest an Uzina de construcții de mașini „Reșița", Uzina de construcții metalice și mașini agricole-Bocșa, Uzina de vagoane și Uzina „Strungul" din Arad

SE POT OBȚINE ÎN PLUS:

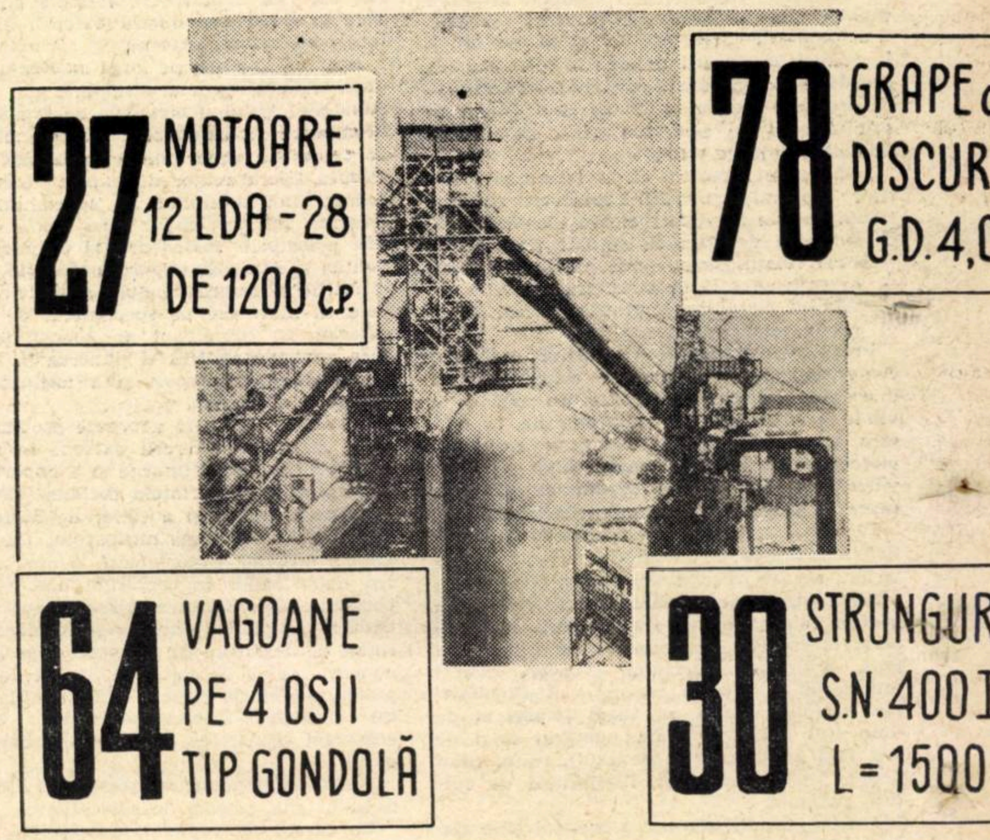

● Performanțe înalte, consum redus de materii prime...

...iată în esență finalul acțiunilor desfășurate în numeroase întreprinderi din regiune.

Privite în dinamică, unele produse de bază realizate de Uzina „Strungul" din Arad, Uzina de construcții metalice și mașini agricole Bocșa, Uzina de construcții de mașini-Reșița, au marcat, în ultimii 4 ani, **o tendință de scădere continuă a greutății realizate față de cea proiectată, concomitent cu ridicarea performanțelor tehnico-funcționale. Toate acestea s-au reflectat pozitiv asupra creșterii coeficientului** de utilizare a metalului, a **gospodăririi** lui mai judicioase. În tabelul de mai jos dăm cîteva exemple :

Tabel nr. 1 (în tone)

Uzina	Produsul	Anii	Norma de consum	Consum specific realizat	Economie (—) Depășire (+)	Coeficientul de utilizare a metalului
Uzina de construcții metalice și mașini agricole-Bocșa	macara turn 40 t m	1964	8,403	7,852	— 0,549	0,77
		1965	7,840	7,574	— 0,266	0,79
		1966	7,295	7,140	— 0,155	0,84
		1967 (tr. I)	6,955	6,959	+ 0,004	0,85
	Cultivator purtat universal tip CPU-4,2 cu distribuitoare de îngrășăminte	1964	1,200	1,200	—	0,85
		1965	1,200	1,195	— 0,005	0,82
		1966	1,165	1,170	+ 0,005	0,85
		1967 (tr. I)	1,150	1,150	—	0,85
Uzina „Strungul"-Arad	S N — 400 L = 1000 tip S₃M (modernizat)	1966	2,765	2,795	+ 0,030	0,79
		1967 (tr. I)	2,890	2,890	—	0,71
Uzina de construcții de mașini-Reșița	Motor 12 LDA-28 2100 CP	1965	46,120	46,013	— 0,107	cca.*) 0,47
		1966	44,770	43,322	— 1,448	cca.*) 0,50
		1967 (tr. I)	42,954	42,665	— 0,289	cca.*) 0,51

*) Calculat pe baza greutății proiectate.

Ce factori au contribuit la obținerea acestor realizări ? **Stabilitatea nomenclatorului de produse a fost unul din elementele principale care au dat posibilitate colectivelor uzinelor să urmărească tendințele înaintate ce se manifestă în domeniile respective pe plan internațional și, în lumina lor, să facă studii de perspectivă, să aplice, în continuare, o concepție tehnico-economică proprie. Prin reproiectarea unor repere sau subansamble, prin aplicarea tehnologiei moderne (de turnare, forjare și prelucrare), pierderile tehnologice au scăzut continuu, materializîndu-se în creșterea coeficientului de utilizare a metalului, în gospodărirea mai bună a lui.**

Sintetizînd măsurile preconizate — dintre care unele au și început să capete viață și să-și dovedească eficiența — rezultă că, în urma aplicării lor, Uzina de vagoane și Uzina „Strungul" din Arad, Uzina de construcții de mașini-Reșița și Uzina de construcții metalice și mașini agricole-Bocșa — **vor obține, în total, în acest an, o economie de peste 2250 tone de metal.**

Au fost epuizate toate posibilitățile, astfel încît utilizarea metalului să se ridice la nivelul cerințelor calitativ superioare puse de conducerea de partid și de stat în etapa actuală ? Ce determină menținerea unor consumuri de materii prime ridicate ?

● La adăpostul normelor globale...

...de ce sînt totuși menținute și nu se stabilesc consumuri specifice concrete pentru fiecare sortiment și produs ? **Bunăoară, la producția de compresoare de aer, realizate în trimestrul I la Uzina de construcții de mașini-Reșița, consumul specific de metal a fost mai mare cu 7,387 tone.** Metal mai mult, în raport cu consumul specific planificat, a utilizat în aceeași perioadă și Uzina din Bocșa la construcții metalice pentru poduri rulante cu sarcină de peste 35 tone. **Aici, depășirea se ridică la 21 tone.** Un consum de peste o tonă în plus s-a înregistrat și la unele tipuri de strunguri fabricate la Uzina „Strungul"-Arad.

Explicațiile date (supradimensionarea unor laminate sau table), nu sînt de natură să justifice decît parțial această stare de lucruri. **Cauzele reale își au originea, pe de o parte, în deficiențele proprii ale întreprinderilor, iar pe de altă parte, în metodologia actuală de stabilire a consumurilor specifice la unele produse.**

La Uzinele constructoare de mașini-Reșița, de exemplu, norma de consum de metal este fixată **global** (kg/mc/min) la toate tipurile de compresoare ce se fabrică. Unele din aceste tipuri necesită însă o cantitate mai mare de materie primă decît norma medie. În schimb, altele, au nevoie de mai puțin metal. În perioada cînd se realizează tipul care reclamă mai mult metal (așa cum s-a întîmplat în primul trimestru al acestui an cînd s-a fabricat compresorul de 15 mc/min), consumul specific, calculat pe baza normei medii, este depășit. În trimestrele următoare, cînd ponderea acestui tip va scădea în totalul producției de compresoare, uzina se va prezenta, **la această poziție de plan**, cu... economii.

Același fenomen, dar sub altă variantă, se întîlnește și la Uzina mecanică-Timișoara. Și aici, la stabilirea consumurilor specifice la produsele complexe (poduri rulante, cărucioare electrice, poduri manuale de diferite sarcini și deschideri), **s-a făcut o medie ponderată.** Realizîndu-se în trimestrul I al anului un volum mai mare de produse cu tonaj redus, a rezultat o economie de 227,76 tone. „Economia — așa cum ne-au explicat specialiștii din uzină — este însă numai aparentă", deoarece în trimestrele următoare cînd se vor fabrica produse cu tonaj mai mare, aceasta va fi în bună parte anihilată. **În realitate, în evidențele uzinei, economia reală** (nu pe 3, ci pe 4 luni) **se ridica abia la 82,392 tone de metal.**

Sub adăpostul normelor globale — așa cum se desprinde din exemplele date — întreprinderile nu sînt de loc stimulate să găsească soluții tehnice și organizatorice, care să ducă la micșorarea consumului de metal la fiecare sortiment, știind de la bun început că, pe ansamblu, se vor încadra în normele stabilite. Întrucît asemenea practici sînt valabile pentru multe alte întreprinderi din țară, se pune întrebarea : de ce ministerul, direcțiile generale coordonatoare nu intervin, nu combat și nu iau măsuri care să împiedice utilizarea unor norme de consum globale în întreprinderi ? Înlăturarea unor asemenea practici — generate de metodologia în vigoare — poate duce la o îmbunătățire a proceselor tehnologice, la utilizarea unui consum mai rațional de metal.

● Pierderi mari din prelucrare și rebuturi...

...consecință a slabei preocupări pentru promovarea tehnologiei moderne de lucru. Privind din acest punct de vedere, nu se poate spune că în întreprinderile constructoare de mașini din Banat nu-și croiește drum tehnologia înaintată. La Uzina din Bocșa, de exemplu, s-a extins în ultima vreme turnarea în semicochile și în cochile. În primul trimestru al anului, din totalul pieselor turnate, 46% au fost executae în semicochile și în cochile. La Uzina de vagoane-Arad, din totalul pieselor turnate, 7% au fost executate, de asemenea, în cochile, iar 25% în forme întărite cu bioxid de carbon. La forjă, 80% din piese au fost executate în matrițe simple și 5% în matrițe cu figuri multiple. **Piesele turnate sau forjate cu asemenea tehnologii înaintate, au un adaos minim de prelucrare** (avînd aproape forma finită, nemainecesitînd prelucrări mecanice mari și costisitoare, ci cel mult simple rectificări), **ceea ce duce, atît la economisirea unor cantități însemnate de metal, cît și la reducerea volumului de manoperă.**

Subliniind acest fapt pozitiv, nu putem însă să nu consemnăm și o altă stare : **alături de tehnologii moderne** (care au încă cîmp nelimitat de extindere), **se aplică** — și nu pe scară redusă — **metode clasice de turnare și forjare, cu toate consecințele tehnice și economice negative pe care le incumbă.** La Uzina „Strungul" din Arad toate piesele turnate sînt executate după metoda clasică (în pămînt). De aceea, o serie de piese au un adaos mare de prelucrare (între 16,67—20%), cantități însemnate de metal pierzîndu-se sub formă de șpan. La Uzina de construcții de mașini-Reșița, pierderile provenite din adaosurile de prelucrare la unele piese se ridică la aproape 35%. Iată de altfel, cum se prezintă în aceste uzine situația privind adaosul de prelucrare la unele piese pe trimestrul I.1967 : (Tabelul nr. 2).

Tabel nr. 2 (în kg)

Uzina	Denumirea piesei	Greutatea brută	Greutatea netă	Pierderile prin așchiere: în kg/buc	Pierderile prin așchiere: în procente
1. Uzina „Strungul"-Arad	SRO-40 reper 10001	390,00	325,00	65,00	16,67
	SN-320 reper 10 001	365,00	295,00	70,00	19,20
	SN-400 I reper 2003	220,00	182,00	38,00	17,30
2. Uzina de construcții de mașini-Reșița	Roata de locomotivă Diesel electrică	430,00	280,00	150,00	34,90

Dacă avem în vedere că piesele cu adaosurile mari de prelucrare arătate, nu reprezintă unicate, ci se toarnă în zeci sau sute de bucăți, rezultă că importante cantități de metal se pierd prin așchiere.

Dar, în întreprinderile menționate, se înregistrează și un procent ridicat de rebuturi în turnătoriile de fontă (deși în unele locuri el marchează o tendință de scădere), așa cum reiese din datele prezentate în tabelul nr. 3 :

Tabel nr. 3

Uzina	Realizat (%) 1964	1965	1966	1967 trim I	Cantitatea de piese rebutate în trim. I. 1967 (tone)
Uzina de construcții de mașini-Reșița	4,33	5,65	8,78	8,09	207,1
Uzina „Strungul"-Arad	5,30	5,29	5,35	5,15	51,4
Uzina de construcții metalice și mașini agricole-Bocșa	—	5,32	5,28	4,13	30,3

Faptul că se înregistrează încă rebuturi, că o serie de piese (turnate sau forjate) sînt încărcate în mod inutil cu metal, vine în contradicție nu numai cu orientarea generală de a se utiliza, cu maximum de eficiență economică, materiile prime și materialele, dar și cu posibilitățile multiple pe care știința și tehnica modernă le pun la îndemîna specialiștilor pentru a le preîntîmpina.

Aplicarea cuceririlor științei și tehnicii moderne își croiește din păcate, pe alocuri, cu greu drumul. Cîți din inginerii și tehnicienii din secțiile de forje și turnătorii din întreprinderile respective au analizat, în amănunt, desfășurarea procesului tehnologic pentru a stabili, **pe cauze distincte**, fiecare factor care generează rebuturi sau piese supradimensionate ? Întărirea recepției, perfecționarea tehnologiei și întărirea controlului și a asistenței tehnice sînt cîteva dintre problemele la care trebuie să răspundă aceste analize. **Inginerii și tehnicienii trebuie să fie, în primul rînd, cadre de concepție, promotori a tot ceea ce este nou și înaintat în tehnică, sfătuitori și îndrumători ai muncitorilor pentru ca aceștia să-și poată perfecționa permanent măiestria profesioanlă, să respecte întru totul prescripțiile tehnice.**

Firește, aplicarea pe scară tot mai largă a tehnologiei înaintate se cere stimulată și de organele tutelare. **Exprimă însă în toate cazurile planurile tehnice ale direcțiilor generale cunoașterea realității și a posibilităților fiecărei uzine în parte, au ele la bază o fundamentare reală atunci cînd fixează sarcinile privind introducerea sau extinderea unui procedeu tehnologic sau a altuia ? Faptele arată că nu.** De exemplu, prin planul tehnic s-a stabilit Uzinei de vagoane-Arad să toarne în primul trimestru 11% din piese cu miezuri întărite cu bioxid de carbon ; ea a realizat însă 25%. La forjare, era prevăzut în plan ca 75% din piese să fie executate în matrițe — și s-a realizat 80%. La Uzina din Bocșa era prevăzută a fi forjată în matrițe cu figuri multiple o cantitate de 420 tone de piese. Au fost forjate 505,67 tone. Și, firește, posibilitățile în aceste domenii, în ambele uzine, nu sînt nici pe departe epuizate.

Planurile tehnice, întocmite din birou sau pe baze pur statistice, nu sînt de natură să imprime un ritm din ce în ce mai accelerat promovării progresului tehnic și, de aici, pierderea a zeci și chiar a sute de tone de metal, un coeficient scăzut de utilizare a acestuia.

● De ce la topit și nu în circuitul economic ?...

...iată o întrebare ce se ridică în legătură cu utilizarea capetelor de laminate și a căzăturilor de la croirea tablei. Multe din acestea sînt recuperabile, fiind de dimensiuni care pot reintra în circuitul producției pentru realizarea unor piese mai mici. **La unele uzine** — așa cum este cazul Uzinei mecanice-Timișoara — **la atelierul de debitare centralizată a materialelor un grup de tehnologi, repartizați special, au întocmit în acest an, îndeosebi la produsele unicate** (unde nu se elaborează o tehnologie detaliată), **planuri de croire operative, în scopul utilizării mai intense a deșeurilor recuperabile.** Tot pentru folosirea mai eficientă a metalului **s-a organizat aici un depozit de valorificare a acestora.** Înainte de a se scoate un material din magazia centrală, solicitantul este obligat să treacă mai întîi pe la acest depozit pentru a vedea dacă nu există deșeuri la dimensiunile de care are nevoie. În acest fel, în uzină au început să fie utilizate în procesul de producție o cantitate mai mare de deșeuri care, altădată, luau drumul fierului vechi.

În alte locuri însă, nu există o evidență clară, pe calități și dimensiuni, a acestor resturi de materiale. La Uzina de vagoane-Arad, de exemplu, se refolosesc cantități foarte mici (7—10 tone lunar), cînd de fapt — așa cum au precizat specialiștii de la serviciul de aprovizionare — s-ar putea valorifica în procesul de producție 300—500 tone. **În general, din lipsa de depozitare și sortare, marea majoritate a deșeurilor sînt expediate I.C.M.-ului.**

Se pare că **insuficienta preocupare pentru depozitarea, sortarea și refolosirea mai largă a deșeurilor recuperabile, îmbracă un caracter mai general.** Acest lucru este atestat, de altfel, de situația cu totul ieșită din comun de la Uzinele din Bocșa. Aici, abia în urmă cu 2—3 luni a început o acțiune mai largă de gospodărire mai judicioasă a acestor deșeuri. E drept, în acest an, au fost valorificate, atît pe plan regional (gospodării agricole de stat, S.M.T.-uri și întreprinderile industriei locale), cît și prin livrarea către alte întreprinderi din țară, unele cantități de tablă. Dar, **în uzină continuă să existe un stoc care, după unele aprecieri, se ridică la 900—1000 tone de deșeuri, aruncate de-a valma, fără a fi sortate pe calități și dimensiuni.**

● Cantitate dublă de metal consumată pentru un... topor

În legătură cu deșeurile, am întîlnit aici și alte manifestări de risipă. Anual, uzina realizează o producție de sape și topoare de circa 1200 tone. Sistemul de fabricație a acestora datează de acum 35 de ani. Cam tot de pe atunci există și utilajele, respectiv presele. Dat fiind sistemul de fabricație învechit, la sapele și topoarele care se execută prin presare, rezultă un adaos de prelucrare (bavuri) între 44—48% ce nu mai pot fi utilizate sub nici o formă. **Cu alte cuvinte, pentru fiecare sapă sau topor, se consumă o cantitate aproape dublă de metal. La producția din acest an se va pierde nici mai mult nici mai puțin de... 550 tone de metal.** Adică o garnitură de 55 de vagoane (a 10 tone) cu metal, produs în cuptoare, prelucrat la laminoare, transportat pe diferite distanțe și plătit ca atare, este adus la Bocșa pentru a se transforma în resturi, a cărui destinație este retopirea.

Uzina așteaptă de ani de zile, fără să întreprindă aproape nimic practic (de ce oare ?) ca să se găsească o soluție pentru eliminarea acestei colosale pierderi de metal. În primul rînd, pare curios că specialiștii din uzină nu s-au străduit să elaboreze o altă tehnologie mai adecvată, care să înlăture aceste pierderi. În al doilea rînd, nu trebuie uitat că în Timișoara își desfășoară activitatea numeroase institute de cercetare și de învățămînt superior, că, în cadrul lor, există specialiști eminenți, care ar putea să-și unească eforturile pentru a găsi o soluție favorabilă. Dar dacă uzina n-a făcut apel la acest potențial tehnico-științific, este curios faptul că și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini se împacă cu o asemenea stare de lucruri !

Ținînd seama de acțiunea pozitivă inițiată nu de mult timp la Uzinele mecanice-Timișoara cu privire la micșorarea volumului de deșeuri recuperabile, ar fi cazul **să inițieze un larg schimb de experiență pentru a determina o metodologie unică în domeniul utilizării deșeurilor.** Tot atît de imperios se cere ca ministerul să **analizeze posibilitatea redistribuirii pe plan local a acestora, întîi la întreprinderile sale și apoi la unități ale cooperației meșteșugărești și ale industriei locale.**

Pe baza legislației în vigoare, întreprinderile care supraîndeplinesc planul de predare a fierului vechi către I.C.M., sînt stimulate din punct de vedere material, acordîndu-li-se premii (în trim. I, Uzina „Strungul"-Arad a predat la fier vechi **1022** tone, în loc de **606** cît prevedea planul). **Or, este normal să fie stimulate, în primul rînd, acele întreprinderi care, pe baza unor planuri judicioase de debitare și croire combinată, utilizează în producție cea mai mare parte a rămășițelor și căzăturilor de materiale.**

● Dialogul derogărilor continuă Cînd va înceta, totuși?

Consecințele negative ale supradimensionării unor laminate, au făcut obiectul multor dialoguri între întreprinderile constructoare de mașini și cele siderurgice. Ele continuă și în prezent, fără ca revirimentul așteptat să fie prea evident. **În loc de laminarea la toleranțe negative, o bună parte din tablă se produce în toleranțe pozitive ; laminatele sînt furnizate, în marea lor majoritate, la lungimi de fabricație și nu la lungimi fixe sau multiple.** Însăși direcțiile generale coordonatoare din minister dau, de cele mai multe ori, repartiții fără să țină seama de cerințele reale ale uzinelor prelucrătoare. **De aici provin nu numai multe capete și fișii, dar și un noian de derogări** (schimbarea unor materiale prevăzute în fișa tehnologică cu altele), **derogări care, în ultimă instanță, duc la pierderi mari de metal.**

În această direcție, exemplele abundă : Uzina de vagoane-Arad a cerut să i se repartizeze oțel cornier L. 120x80x8 și L. 120x80x10 mm. Direcția generală construcții navale și material rulant din M.I.C.M. i-a repartizat, în schimb, oțel cornier de 120x120x11 mm. Din acest oțel, uzina a fost nevoită să taie 40 mm spre a-l aduce la dimensiunea necesară. Apoi, în loc de grosimea de 10 mm, oțelul a fost de 11 mm. În acest mod s-a irosit — nu din vina uzinei — circa 90 de tone de metal. Pe primul trimestru, valoarea înlocuitorilor de metal s-a ridicat la 2 400 000 lei. Din aceleași considerente, la **Uzina mecanică-Timișoara s-au înregistrat în trimestrul I peste 1900 de derogări de materiale, care au însumat aproape 16 tone de metal.** Din această cantitate, peste 50% s-a pierdut sub formă de deșeuri sau prin așchiere. Situații asemănătoare pot fi consemnate și în celelalte uzine.

În ansamblul economiei naționale, valorificarea superioară a metalului, ridicarea coeficientului de utilizare, este o problemă tehnico-economică de mare complexitate, care depinde, deopotrivă, atît de uzinele siderurgice, cît și de cele constructoare de mașini. De aici se desprind și unele concluzii : **se impune ca direcțiile generale coordonatoare să repartizeze întreprinderilor materialele solicitate în dimensiunile cerute de procesul de producție, iar întreprinderile siderurgice să facă eforturi mai mari pentru a lamina la toleranțe minime și la lungimi fixe și multiple.** În acest fel, s-ar închide unul din canalele prin care se mai risipește mult metal sub formă de capete, fîșii sau așchii.

Știința și tehnica au făcut progrese mari pe linia lărgirii gamei de materii prime și materiale. Între acestea, un loc important îl ocupă **masele plastice.** Folosirea lor în întreprinderile constructoare de mașini **duce la reducerea greutății unor mașini sau instalații, la sporirea rezistenței pieselor și, ceea ce este mai important, la înlocuirea a însemnate cantități de metal.**

Dintr-un studiu făcut la Uzina de vagoane Arad, rezultă că posibilitățile de extindere a maselor plastice sînt largi. **Numai reperele care pot fi executate la vagonul de marfă (5 la număr), ar duce la economisirea a circa 42 kg. aluminiu pe vagon, totalizînd o economie anuală de 5 tone.**

În prezent, la uzina din Bocșa, mosoarele de distanțare — piese componente ale grapelor cu discuri — se confecționează din fontă, cîntărind fiecare 4 kilograme. **Realizarea lor din mase plastice, ar putea înlocui anual peste 600 tone de metal.** Nu pot fi neglijate nici economiile de metal ce s-ar putea obține la Uzina „Strungul"-Arad și în alte întreprinderi.

Pentru lărgirea utilizării maselor plastice se ridică însă numeroase impedimente care, dintr-un motiv sau altul, continuă să stăruie :

a) **unele uzine de prelucrare a maselor plastice** — cum este, de pildă, cea din București — **motivează că nu au capacitate de producție disponibilă ;**

b) **seriile fiind, în general, mici, producerea lor nu este rentabilă** (montarea matrițelor pe mașini durează uneori mai mult decît executarea pieselor propriu-zise) ;

c) **din lipsa de capacitate a sculăriilor fabricilor de prelucrare a maselor plastice și a seriilor mici, uzinele constructoare de mașini sînt obligate să execute matrițele** (unele extrem de complexe și cu ciclu lung de producție, care nu se încadrează întotdeauna în specificul lor de fabricație).

În domeniul lărgirii utilizării maselor plastice s-au întreprins multe în decursul ultimilor ani. S-au ținut conferințe, s-au organizat simpozioane. Între Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Industriei Chimice s-au purtat tratative directe, s-au încheiat procese-verbale, minute etc. Totuși, masele plastice nu ocupă încă locul cuvenit în înlocuirea metalului.

Pentru înlăturarea neajunsurilor, **specialiștii uzinelor au propus** — și deziderатul este unanim — **ca Ministerul Industriei Chimice să profileze fie o întreprindere, fie o secție care să execute, în mod centralizat, toate piesele din mase plastice necesare întreprinderilor constructoare de mașini. Totodată, în colaborare cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să se creeze un atelier pentru executarea centralizată și a matrițelor respective.**

Ținînd seama că pentru întreprinderile constructoare de mașini lărgirea volumului de piese din mase plastice ar aduce multiple avantaje tehnico-economice (ridicarea parametrilor funcționali ai mașinilor și ultilajelor, sporirea productivității muncii și, mai ales, realizarea de mari economii de metal), iar lărgirea cererii din partea acestora ar permite creșterea rentabiliății la producător, **ar fi util ca factorii în drept — Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și C.S.P. — să reconsidere prețurile la masele plastice, astfel încît ele să fie deopotrivă avantajoase, atît pentru uzinele constructoare de mașini, cît și pentru fabricile de prelucrare a maselor plastice.** Aceasta cu atît mai mult, cu cît resursele de metal ale țării sînt în prezent limitate și de aceea se cer gospodărite tot mai rațional și eficient.

PROBLEMA economisirii și valorificării pe toate căile a metalului — *parte integrantă a acțiunii de rentabilizare a fiecărei întreprinderi și a fiecărui produs* — **trebuie înțeleasă nu ca o campanie, ci ca un proces continuu, considerată cauza proprie a fiecărui colectiv, a întregii economii naționale.** *De aceea, spre materializarea măsurilor stabilite, a inițiativelor valoroase, este necesar să-și îndrepte întreaga atenție nu numai colectivele uzinelor respective, ci și organele coordonatoare.*

L. ȚINTEA, I. BUMBEA

ASPECTE TEORETICE ŞI METODOLOGICE ALE CAPITALISMULUI MONOPOLIST DE STAT

RECENT s-a desfăşurat sesiunea ştiinţifică organizată de Facultatea de economie a Academiei de ştiinţe social-politice „Ştefan Gheorghiu“ cu tema PROBLEME TEORETICE ŞI METODOLOGICE ALE CAPITALISMULUI MONOPOLIST DE STAT.

După deschiderea lucrărilor sesiunii de către Grigore Comartin, rectorul Academiei, s-au prezentat comunicările : **Consideraţiuni teoretice şi metodologice asupra capitalismului monopolist de stat,** *de conf. dr. Em. Dobrescu şi conf. dr. T. Postolache ;* **Conţinutul şi sfera de cuprindere a legii dezvoltării inegale a ţărilor sistemului mondial capitalist în condiţiile capitalismului monopolist de stat,** *de conf. Gh. Badrus ;* **Creşterea intervenţiei statului în accelerarea procesului de concentrare şi centralizare a producţiei şi capitalului,** *de doctorand Nedelea Părăluţă ;* **Exportul de capital în mecanismul capitalismului monopolist de stat,** *de conf. dr. I. Vesa ;* **Capitalismul monopolist de stat şi teoria economică burgheză,** *de conf. dr. N. Ivanciu ;* **Rolul Statelor Unite în crearea şi funcţionarea grupărilor economice din America Latină,** *de dr. C. Mecu ;* **„Integrare“ - Suveranitate,** *de Gorun - Scvorţov Maria ;* **Raportul „integrare“ - suveranitate naţională în concepţia unor economişti scandinavi,** *de doctorand Şt. Tirifănescu ;* **Planuri de reformă a sistemului valutar internaţional al capitalismului** *de doctorand B. Comisioneru. La discuţii au participat cadre didactice şi cercetători de la mai multe institute şi facultăţi.*

În continuare prezentăm o expunere succintă a problemelor ce au format obiectul comunicărilor şi dezbaterilor de la sesiune.

Treaptă a evoluţiei capitalismului

În abordarea problemelor capitalismului monopolist de stat, referatele şi discuţiile au avut în vedere fenomenul în sensul său larg — ca treaptă a evoluţiei societăţii capitaliste.

Cercetarea conţinutului şi a trăsăturilor principale ale capitalismului monopolist de stat, au subliniat referatele şi discuţiile, trebuie să pornească de la analiza schimbărilor survenite în toate laturile orînduirii capitaliste : forţele de producţie, viaţa social-economică, corelaţia dintre baza economică şi suprastructură, raporturile dintre ţările capitaliste dezvoltate etc. În strînsă legătură cu dezvoltarea obiectivă a evoluat şi evoluează în mod firesc şi conceptul marxist al capitalismului monopolist de stat.

În contextul analizei factorilor care lărgesc terenul intervenţiei statului burghez în mecanismul economic, au fost evidenţiate modificările ce se produc în sferele reproducţiei sociale : cristalizarea unei noi sfere — cercetarea tehnico-ştiinţifică ; deplasări substanţiale în structura producţiei sub impulsul revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, accentuarea deosebită a proceselor de redistribuire a venitului naţional, rolul crescînd al „pieţei de stat“.

Problema contradicţiilor a ocupat un loc însemnat în analiza capitalismului monopolist de stat ; au fost analizate nu numai acelea care l-au generat, ci şi contradicţiile noi, specifice capitalismului monopolist de stat, cum sînt : între economia privată şi economia de stat, planificare şi anarhie, oligarhia monopolist-statală şi restul naţiunii, creşterea considerabilă a forţei economice a monopolurilor şi îngustarea bazei lor sociale, cerinţa obiectiv determinată de procesul socializării producţiei în sensul ca statul să exercite un rol coordonator în economie şi funcţia de clasă a statului burghez contemporan, precum şi alte contradicţii specifice capitalismului monopolist de stat.

S-a demonstrat într-o comunicare rolul crescînd al statului monopolist în accelerarea concentrării capitalului şi producţiei. Statul monopolist foloseşte în acest scop cele mai variate pîrghii economice — proprietatea de stat, politica de planificare monopolistă, bugetul de stat, politica fiscală, cea de credite, „politica veniturilor“ ş.a. — pentru sprijinirea acumulărilor marilor monopoluri ca şi intensificarea operaţiilor de absorbire, interpenetrare între diferitele societăţi, pe plan naţional şi internaţional.

Un viu interes a suscitat dezbaterea problemei conţinutului şi sferei de cuprindere a legii dezvoltării inegale a ţărilor sistemului mondial capitalist în condiţiile capitalismului monopolist de stat. În referatul prezentat s-au adus argumente în sprijinul tezei că această lege se referă la toate ţările care fac parte din sistemul mondial capitalist, s-au evidenţiat trăsături noi, specifice, imprimate de o seamă de factori acţiunii legii dezvoltării inegale.

Autorul a scos în evidenţă accentuarea diversităţii condiţiilor de acţiune a legii dezvoltării inegale, agravarea contradicţiilor sistemului capitalist, intensificarea tendinţelor centrifuge în lagărul imperialist, noile contradicţii generate de apariţia tinerelor state, creşterea importanţei condiţiilor din fiecare ţară pentru trecerea la socialism.

În referatul care a abordat problema instabilităţii sistemului valutar interoccidental, se sublinia ideea că în disputa amplă din literatura economică cu privire la instabilitatea sistemului valutar, crizei sistemului valutar contemporan i se substituie criza lichidităţii internaţionale. Actualele controverse în jurul sistemului valutar reflectă nu atît poziţii teoretice esenţial deosebite, autorii occidentali situîndu-se aproape unanim pe poziţia de exagerare a rolului politicii monetare în desfăşurarea ciclului capitalist, cît contradicţiile dintre principalele ţări capitaliste. Măsurile preconizate conţin germeni ai unei noi etape în dezvoltarea sistemului valutar internaţional. În referat se consideră că este puţin probabilă înlocuirea generală a sistemului existent, aşa cum s-a întîmplat în trecut la schimbarea etalonului aur-clasic cu etalonul aur-devize ; se poate afirma însă că sistemul în schimbare va trebui să exprime emanciparea unor ţări dezvoltate din punct de vedere economic de sub tutela valutară a S.U.A.

Creşterea rolului statului monopolist în sfera relaţiilor economice internaţionale a fost relevată şi prin intervenţia statului în domeniul exportului de capital, specificîndu-se cauzele care au determinat această intervenţie în sfera investiţiilor externe, cît şi principalele forme : activitatea de facilitare a exportului de capital privat prin măsuri legislative şi prin crearea de instituţii specializate interne şi internaţionale ; participarea nemijlocită a statului imperialist în sfera expansiunii externe ca exportator de capital. În condiţiile capitalismului monopolist de stat, capitalul de export ca raport social devine mai complex, are implicaţii economice şi politice mai profunde şi multilaterale, schimburile care îl deplasează spre diverse zone geografice sau spre diferite ramuri de activitate sînt mai variate.

În discuţii, s-au exprimat o seamă de opinii cu privire la întrebarea : este sau nu, export de capital, transferul peste graniţă al valorilor materiale şi al fondurilor de stat sub forma aşa-zisului ajutor ? Unii participanţi au susţinut că acesta este în general o formă de export de capital, alţii — că el ar reprezenta cheltuieli necesare ale capitalismului monopolist de stat, dar nemijlocit neaducătoare de profit (faux frais de production). S-a încercat şi o îmbinare a celor două puncte de vedere ; în fine, s-a exprimat părerea că „ajutorul“ reprezintă una din categoriile specifice capitalismului monopolist de stat şi încadrarea lui în „export de capital“ ar fi o simplificare.

Teoria economică burgheză se adaptează

Un referat şi discuţiile au evidenţiat în legătură cu cercetarea economică burgheză orientarea acesteia mai mult spre aspectele practice, lăsîndu-se pe un plan secundar cele general-teoretice. Totodată, s-a arătat că obiectul cercetării nu se referă numai la descoperirea „cauzelor sporirii bogăţiei“ (a profitului), ci şi găsirea mijloacelor de remediere a racilelor economiei capitaliste. Aceasta i-a împins pe economiştii burghezi spre orientarea praxeologică, cu serioase implicaţii teoretice şi practice, exprimată mai ales în keynesism şi neokeynesism. Viciile fundamentale ale acestei orientări sînt recunoscute şi de unii economişti burghezi. În acelaşi referat s-a analizat obiectul disciplinei „economics“, determinat în funcţie de necesităţile capitalismului monopolist de stat.

Alte aspecte ale relaţiilor economice internaţionale în condiţiile capitalismului monopolist de stat au fost analizate în cadrul referatelor şi discuţiilor privind problemele integrării internaţionale localizată în diferite regiuni ale lumii şi care marchează relaţii economice internaţionale foarte diferite ; relaţii între ţări capitaliste dezvoltate, între ţări capitaliste dezvoltate şi ţări slab dezvoltate, între state slab dezvoltate. A fost subliniată deosebirea între integrarea în cadrul ţărilor capitaliste dezvoltate, unde ea se întemeiază pe fondul dezvoltării capitalismului monopolist de stat şi integrările în cadrul ţărilor slab dezvoltate, unde, deşi sînt favorizate şi unele ţări capitaliste dezvoltate, în unele cazuri sînt concepute şi îndeplinesc în mare măsură funcţii şi de apărare împotriva expansiunii neocolonialiste. S-a reliefat, în această ordine de idei, rolul şi interesele S.U.A. în crearea şi funcţionarea organizaţiilor integraţioniste latino-americane, faptul că în practică ele duc la adîncirea contradicţiilor dintre interesele naţionale fundamentale ale popoarelor latino-americane şi S.U.A.

Sesiunea a acordat o atenţie deosebită dezvăluirii implicaţiilor politice ale concepţiilor economice „integraţioniste“, implicaţii care vizează raportul dintre naţional şi internaţional, noţiunile de suveranitate, independenţă naţională, organizare statală, naţiune. Din opiniile exprimate în literatura din ţările vest-europene şi nordice cu privire la consecinţele social-politice ale „integrării“ s-a desprins concluzia că aceasta este însoţită de cele mai multe ori de o politică discriminatorie faţă de ţările terţe şi, mai ales, faţă de cele care aparţin vreunei alte uniuni. Ţările scandinave — s-a arătat într-un referat — au pus cu tărie, încă din anii precedenţi creării E.F.T.A., problema respectării suveranităţii şi independenţei în cadrul acestei asociaţii. Actualitatea şi însemnătatea acestei probleme nu s-au redus de loc, ci, dimpotrivă, au crescut datorită faptului că în ultimii ani se emit teze după care independenţa şi suveranitatea ar trebui mai mult sau mai puţin sacrificate, pentru ca A.E.L.S. să poată face concurenţă C.E.E., sau pentru eventuala aderare la Piaţa Comună.

Din dezbaterea problemelor teoretice, metodologice ale capitalismului monopolist de stat, cît şi a problemelor privitoare la formele, metodele şi sferele intervenţiei statului monopolist, s-a tras concluzia generală a justeţei aprecierii capitalismului monopolist de stat ca o nouă treaptă în evoluţia societăţii capitaliste, punct de vedere de natură să favorizeze progresul în domeniul cercetării tematicii abordate, dezvoltării sistemului de categorii economice corespunzătoare condiţiilor capitalismului monopolist de stat, în domeniul modernizării predării economiei politice a capitalismului.

Maria SCVORŢOV
doctor în economie

ÎN LABIRINTUL PRACTICILOR MONOPOLISTE

AFLAT timp de şase ani în fruntea subcomitetului antitrust al Senatului american, senatorul Estes Kefauver (1903—1963) a înmănunchiat în cartea sa, intitulată „În cîteva mîini“ (Puterea monopolurilor în America)[1]) o serie de date şi fapte, care atestă „influenţa disproporţionată a cîtorva firme producătoare de automobile şi de oţel“, „tîlhăria în fixarea preţurilor la unele medicamente“ şi „aproape gangsterismul în simpla îndeletnicire de a produce pîine“.

În ansamblul său, cartea constituie o interesantă descriere a mecanismelor şi practicilor monopoliste.

Pondere şi dominaţie

Într-unul din capitolele cărţii autorul argumentează cu exemple din industria automobilelor că **instaurarea dominaţiei monopolurilor înseamnă pentru societate o mare risipă.** În aceste condiţii mecanismul cererii şi ofertei pe piaţă, destinat după părerea autorului să asigure „folosirea optimă a tuturor resurselor“, se dereglează. Preţurile, care atunci cînd oferta depăşeşte cererea ar fi normal să scadă, deseori cresc pentru a menţine monopolurilor un anumit nivel al profiturilor. Astfel, migraţia capitalului între ramuri este puternic frînată, căci producătorii sînt destul de mulţumiţi acolo unde se află. Concurenţa nu dispare, ea capătă doar alte forme decît cea prin intermediul preţurilor. Tocmai aceste forme, pe care senatorul le-a desprins din audierile în faţa subcomitetului, implică pentru societate o mare risipă.

Unul din obiectivele subcomitetului a fost acela de a descifra cum se stabilesc preţurile în această ramură, care cunoaşte cel mai înalt grad de concentrare din economia americană : patru firme (General Motors, Ford, Chrysler şi American Motors) asigură 99% din întreaga producţie de automobile a S.U.A., iar **prima citată produce singură mai mult de jumătate.** Episodul de mai jos, extras din cartea lui Kefauver, este edificator pentru importanţa acestui fapt în fixarea preţurilor.

La sfîrşitul lui 1956 se zvonea că preţurile modelelor 1957 vor creşte cu 5—7%, datorită cheltuielilor de producţie mai ridicate ale unor firme, printre care **Chrysler** şi **American Motors.** Primul anunţ de preţ l-a făcut însă **Ford** : creşterea medie a preţului era de 2,9%, cu explicaţia că ea **„nu este mai mare decît creşterea cheltuielilor cu materialele şi forţa de muncă“** (sublinierea noastră). După două săptămîni anunţă şi **G.M.** preţurile pentru numai două din modelele sale noi. **Ele erau cu 6,1% mai mari.** După ce a aşteptat o săptămînă **Ford** şi-a revizuit preţurile, aliniindu-le la cele anunţate de G.M. Situaţia clarificîndu-se, **Chrysler** anunţă şi el noile preţuri, care sînt la nivelul celor fixate de **G.M.** Întrebat în faţa subcomitetului de ce preţurile marilor companii sînt similare, preşedintele lui **Chrysler** a răspuns : **„Noi** trebuie să fixăm preţurile noastre cît mai aproape de ale lor pentru a concura cu ei. **Nu putem reduce preţurile pentru că nu avem volumul producţiei lor... şi trebuie să obţinem un profit care să ne dea posibilitatea să rezistăm concurenţei“.** (pag. 112). Un răspuns apropiat a venit şi din partea lui Theodore Yntema, vicepreşedintele companiei **Ford** : „Noi ne putem abate foarte puţin. Dacă am reduce preţul substanţial, n-am putea obţine un profit onorabil“. (pag. 111). Cît priveşte compania **American Motors**, autorul scrie textual : „Nu există îndoială că politica **de preţuri a lui G.M. fixează spaţiul** pe care dl. Romney (preşedintele societăţii) poate manevra compania sa“ **(pag. 112).**

Concluzia subcomitetului exprimată în cartea lui Kefauver este că **G.M., care are ponderea cea mai mare în producţia ramurii respective, joacă rolul de lider al preţurilor, deciziile lui fiind însuşite de întreaga ramură.**

După ce am văzut cum se stabilesc preţurile în cazul firmelor „mai mici“, ne putem întreba cum îşi stabileşte preţurile însuşi liderul lor. Audierile subcomitetului din perioada 1955—1958 au adus lumină şi în această privinţă. Ocupînd un loc atît de important în cadrul ramurii, G.M. şi-a putut permite să-şi fixeze o anumită rată a profitului, cam de 15%, ca „normă“. Autorul scrie că după război, aceasta a fost atinsă chiar şi în anii de depresiune. Astfel în perioada 1948—1957 rata medie a profitului lui G.M. a fost de 25%, iar nivelul ei cel mai scăzut de 17% (în 1957). De remarcat că politica de preţuri a lui **G.M.** a avut permanent în vedere creşterea impozitelor, astfel că ratele beneficiului în 1950 şi 1929 sînt asemănătoare (37,5% şi respectiv 36%), cu diferenţa că în 1929 rata profitului înainte de plata impozitelor era de numai 38,5% faţă de 77% în 1950.

Fantezie şi risipă

Dispariţia competiţiei prin preţuri în ultimele decenii, cînd a crescut sensibil cererea de automobile, a provocat, după cum demonstrează autorul, o adevărată **goană după modele noi.** Datorită pregătirilor minuţioase pe care le necesitau în trecut, schimbările tehnice importante de model surveneau la fiecare 4—5 ani. Între timp se făceau numai modificări neînsemnate menite să dea aparenţa noului. Dispunînd de resursele financiare implicate de un asemenea „joc costisitor“, compania **G.M.** a început să anunţe **modele complet noi în fiecare an. Ford** şi **Chrysler** au fost silite să-i urmeze exemplul pentru a supravieţui. **Fantezia creatoare şi inventivitatea producătorilor în loc de a fi puse în slujba unor îmbunătăţiri reale** (în ce priveşte calitatea, durabilitatea, securitatea în folosire, economia de combustibil şi de spaţiu de parcare, confortul) **paralel cu reducerea preţului, au fost în felul acesta canalizate spre transformarea automobilului într-un bun perisabil, efemer ca şi ultima modă.**

Nici o formă de influenţare nu este neglijată pentru a-l face pe cetăţean să creadă că maşina sa nu mai corespunde. Publicului îi este prezentat un şir nesfîrşit de „îmbunătăţiri“, multe „revoluţionare“, cînd ele de

D. DRAGOMIRESCU

(Continuare în pag. 13)

1) Estes Kefauver : Ina few nands, Penguin Books, 1966.

CURIER

■ În volumul **Economics, Principles, Problems and Policies** (Economie politică. Principii, probleme și politici), Mc Graw Hill Book Comp., 1966, 192 pag., autorul, profesorul Campbell R Mc Connell, definește economia politică drept stiința socială care se ocupă de problemele folosirii sau administrării resurselor limitate pentru a se obține maximum de realizare a dorintelor nelimitate ale societătii. Definitia confundă în stilul caracteristic pentru „Economics" economia politică – știință a legilor obiective – cu politica economică. Ea face abstracție de cadrul social și istoric.

■ Într-un articol intitulat **Aprecierea cercetărilor,** publicat în revista EKONOMICESKAIA GAZETA nr. 18/1967, B. Volghin, candidat în științe tehnice, arată că o problemă-cheie a laturii economice a științei este elaborarea unui sistem de criterii și metode de apreciere a eficienței cercetărilor științifice. Un astfel de sistem trebuie să reunească, după autor, într-un singur tot, atît productivitatea muncii oamenilor de știință (folosirea deplină a priceperii și cunoștințelor lor), cît și rezultatul final al activității lor, care depinde de alegerea justă a temei, planificarea cercetărilor și înzestrarea lor tehnico-materială.

■ Profesorul Ph. D. Lauchlin Currie, directorul Fundatiei pentru progresul Columbiei, propune în cartea sa **Accelerating Development. The Necessity and the Means** (Dezvoltare economică accelerată. Necesitate și mijloace), Mc, Graw Hill Book Comp. 1966, 255 pag., măsuri și mijloace de accelerare a ritmului dezvoltării țărilor cu un nivel mai scăzut. Printre altele, el cere stimularea creșterii cererii pentru mijloace de producție, bunuri de consum și prestare de servicii, precum și înlesnirea unei deprecieri accelerate a banilor, pentru a asigura utilizarea mai intensivă a echipamentului existent și a forța investirea capitalurilor. Măsurile propuse sînt mai curînd paleative efemere iar unele dintre ele sînt chiar o sabie cu două tăișuri.

■ În articolul **Funcțiile de producție** semnat de V. Strnad și Z. Tlusty și publicat în numărul 1/1967 al revistei EKONOMICKO-MATEMATICKY OBZOR se arată locul funcțiilor de productie printre modelele economice și economico-matematice, se dă descrierea expresiei analitice numerice și grafice a funcțiilor de productie. Autorii prezintă unele proprietăți matematice formale ale functiunilor și interpretarea lor economică îi acordă o atenție specială functiei Cobb-Douglas, atît sub forma ei statică, cît și sub forma dinamică, făcînd unele considerații în legătură cu estimarea parametrilor acestei functii, dat fiind că variabilele independente nu sînt în acest caz independente în sens statistic.

■ Între 29 și 30 mai a.c. a avut loc la Paris Congresul economiștilor de limbă franceză, pe tema **Noile probleme ale formării prețurilor.**

■ Într-un articol publicat în trimestrialul KYKLOS (nr. 2/1967), R. F. Emery discută natura raportului dintre creșterea exporturilor și creșterea economică. Autorul este de părere că relațiile cercetate sînt de natură cauzală și că îmbracă forma unei interdependențe. Pe baza datelor statistice privitoare la 50 de țări, pentru perioada 1953-1963, el întreprinde o analiză a corelației și regresiei venitului național pe locuitor și a creșterii exporturilor, ajungînd la concluzia că este necesară o creștere substanțială și constantă a acestora din urmă (de circa 11% anual), pentru a se putea susține un ritm satisfăcător al creșterii economice. Principala concluzie a calculelor făcute de R. F. Emery este că unui ritm de creștere anual de $2^1/_2$% al exporturilor îi corespunde o creștere anuală de 1% a venitului național pe locuitor. Bineînțeles valabilitatea acestei concluzii... liniare este tot atît de discutabilă ca și a altor relații liniare.

PREVIZIUNEA TEHNOLOGICĂ

DEȘI Dante a plasat pe cei ce încearcă să prevadă viitorul în al patrulea cerc al Infernului, contemporanul său, călugărul englez Roger Bacon, a intuit o serie de descoperiri științifice, care au fost realizate mult mai tîrziu. Pot fi citați și urmași ai lui Roger Bacon: Jules Verne și alții.

Au dispus însă aceștia de o tehnică, o metodă a previziunii tehnologice? Desigur că nu, de vreme ce pot fi enumerate multe descoperiri neprevăzute și neașteptate. Lista unor asemenea descoperiri, întocmită de scriitorul britanic Arthur Clark în cartea sa „Trăsăturile viitorului", include razele Roentgen, radioactivitatea naturală, teoria relativității, laserul etc. Mai mult decît atît, se spune că pe la sfîrșitul secolului al XIX-lea Oficiul englez al patentelor a propus autodesființarea sa, susținînd că nu mai pot fi prevăzute alte descoperiri și invenții, care să-i justifice existența viitoare. Și cei care considerau viitorul științei închis și cei care îl vedeau deschis se bizuiau doar pe propria intuiție.

Acum, paralel cu constituirea unei discipline riguroase a previziunii în domeniul economic și social, se conturează apariția unei discipline a previziunii tehnologice. După Erich Jantsch, consultant al Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, care a primit misiunea de a studia actualul stadiu al previziunii tehnologice, începuturile cercetărilor sistematice în acest domeniu se situează în jurul anului 1960. După cum rezultă din prezentarea făcută raportului lui Jantsch în L'OBSERVATEUR DE l'OCDE nr. 27/aprilie 1967, în momentul actual există cîteva sute de întreprinderi mari și mijlocii din S.U.A. și Europa occidentală care consideră că astfel de cercetări constituie o parte integrantă legitimă și necesară a activității lor. Scopul acestora ar consta în definirea unor obiective raționale în domeniul transpunerii unor idei științifice, mai mult sau mai puțin elaborate în practica industrială curentă. Previziunea tehnologică ar fi deci exploratorie, în sensul că încearcă să prevadă ceea ce este tehnicește realizabil pe baza cunoștințelor actuale, și totodată normativă, în sensul că ea definește căile aplicării practice a obiectivelor propuse. Ca și pentru previziunea economico-socială, orizontul timpului luat în considerare variază între 5 și 20 de ani. Acest orizont al timpului depinde în oarecare măsură și de natura producției. Marile monopoluri petroliere cred că nu se pot mulțumi cu un orizont al timpului mai mic de 50 de ani. Cercetările au un caracter de obicei interdisciplinar și ele dau loc la confruntări interesante. Studiul întreprins de E. Jantsch, la inițiativa O.C.D.E., a identificat și descris peste 20 de metode de bază ale previziunii tehnologice, cu mai bine de 100 de variante. Totuși, autorul studiului nu-și ascunde impresia că, folosind chiar metoda cea mai elaborată, previziunea tehnologică este la ora actuală încă o artă și nu o știință.

A. L.

ÎN LIBRĂRII

Lucrarea lui Roger Garaudy, apărută în Editura Politică (Buc. 1967, 264 pag.) își propune să pună în lumină locul învățăturii marxiste în revoluționarea gîndirii și a societății umane. Abordînd problemele prin optica cititorului contemporan, autorul demonstrează în cele patru capitole ale lucrării („Marx înainte de elaborarea marxismului"; „Marxismul — o revoluție în filozofie"; „Marx și economia politică"; „Karl Marx și luptele politice") caracterul creator al marxismului.

Volumul mai cuprinde, în anexă, o cronologie a vieții și operei lui Karl Marx.

ERATĂ

În numărul 23/1967 al revistei noastre, la pagina 14, în materialul cu titlul: „Centralizare și tehnică în comerț" rîndul 1 și 2 din primul aliniat se vor citi „Decretat port internațional încă din 1189... Hamburg-ul și-a sărbătorit 778 ani de existență". Iar la nota: „Dinamica exporturilor vest-germane" din pagina 16, în penultimul rînd se va citi ...„aceeași perioadă a anului 1965"...

MERCUR PRINTRE MUZE

PUBLICUL ȘI VEDETELE

FESTIVALUL de la Cannes s-a terminat de cîteva săptămîni și ultimele sale ecouri s-au stins în toată presa internațională. Criticii și spectatorii (aceștia din urmă în măsura în care filmele prezentate la festival au început să fie prezentate pe ecrane) și-au spus părerea cu privire la filmele cuprinse în palmares și la cele rămase pe dinafară; unii au apreciat că „Blow-up" este cel mai bun film al lui Antonioni (ceea ce nu e — desigur — puțin lucru), alții au fost mai rezervați și au elogiat, în schimb, filmul lui Bresson „Mouchette"; unii au considerat filmul lui Losey drept „evenimentul" festivalului, în timp ce alții și-au clamat admirația pentru noul cinematograf iugoslav etc., etc. Părerile au fost, deci, cum e și firesc, diferite, iar uneori chiar contradictorii.

Într-o singură privință, însă, toată lumea a fost de acord: actualul Festival de la Cannes n-a mai semănat, din punct de vedere al atmosferei generale, cu festivalurile de acum 15, 10 sau 7 ani în urmă. Altădată, marea întîlnire cinematografică de pe Coasta de Azur era denumită, de gazetarii cu limbă ascuțită, „bîlciul stelelor"; succesul unei manifestări era determinat de numărul vedetelor participante și de tapajul care se făcea în jurul lor. Revistele ilustrate și ziarele de mare tiraj nu mai conteneau să vorbească despre extravaganțele la care se pretau diferite stele mai mari sau mai mici, despre toaletele pe care le arborau, despre efemerele idile înflorite în zilele festivalului (și organizate, bineînțeles, cu grijă de către agenții de publicitate), despre starletele în costume sumare, care se străduiau să rețină atenția zecilor de fotografi.

Dar, asta a fost odată. Acum, la Cannes, aproape n-au mai fost vedete, iar cele totuși prezente s-au mulțumit să asiste la prezentarea filmelor în care jucau și să-și caute după aceea de treabă. Numărul fotografilor și al reporterilor în goană după știri senzaționale s-a redus simțitor. Atenția participanților a fost — cum e și firesc — reținută de filme, de calitatea lor artistică și, bineînțeles, și de valoarea lor comercială. Centrul de interes s-a mutat din baruri, din parcuri și de pe plajă în sala de proiecție și în birourile în care se încheiau tranzacțiile de vînzare și cumpărare a filmelor. Personajele principale, oamenii despre care „se vorbea", au fost de data aceasta regizorii (și nu întîmplător toate numele citate de noi în primul aliniat sînt nume de regizori și nu de vedete).

Încă acum doi ani, celălalt mare festival cinematografic, organizat la Veneția pornise, datorită eforturilor directorului său, profesorul Luigi Chiarini, pe această linie de seriozitate. Nu puțini au fost aceia care i-au prezis din această pricină eșecuri lamentabile și care considerau că Festivalul de la Cannes, scăpat de o concurență stingheritoare, va străluci și mai intens în lumina constelațiilor de „stele". Și iată că acum, Cannes-ul se aliniază și el după cursul deschis la Veneția.

Dar, dacă la Veneția, în 1965, a fost vorba, în primul rînd, de hotărîrea deliberată a unor oameni îndrăgostiți de arta cinematografică, la Cannes, în 1967, am asistat la efectele unei evoluții desfășurate obiectiv, dincolo de intențiile organizatorilor. Iar faptul că ceea ce s-a întîmplat la Cannes nu e un fenomen singular, e confirmat nu numai de experiența altor festivaluri, ci și de ceea ce se întîmplă, de pildă, într-un sector apropiat, acela al presei cinematografice.

Dacă, așa cum am mai arătat, pe ansamblul țărilor occidentale, numărul și tirajul revistelor ilustrate de diferite feluri este în creștere, de vreo doi ani încoace o categorie de asemenea reviste a început să bată pasul pe loc și să cunoască tot mai multe dificultăți. În speță, este vorba de magazinele cinematografice care, prin tradiție, se ocupă mai puțin de problemele creației cinematografice și mai mult de „lumea filmului", de prezentarea intimităților din viața vedetelor de cinema, de publicarea de cancanuri și fotografii „sugestive", de exploatarea, într-un cuvînt, a interesului naiv, dar pasionat, pe care atîția îl poartă universului mirific în care se mișcă idolii ecranelor.

A provocat oarecare surprindere anul trecut faptul că unul dintre cele mai vechi și mai reputate magazine cinematografice, „Cinémonde" din Paris a fost silit să-și suspende apariția. Revista a reapărut la începutul toamnei sub titulatura de „Le Nouveau Cinémonde", dar e departe de a mai poseda panașul și gloria de odinioară. Alte asemenea publicații și-au încetat apariția în R.F.G. și Italia (în aceste țări astăzi nu mai apare, practic, nici un magazin cinematografic în sensul „clasic" al termenului). Mai mult, unii statisticieni au prezentat și alte date interesante: dacă în urmă cu cîțiva ani, revistele ilustrate de „categoria întîi", cum sînt „Life" (S.U.A.) și „Paris Match" (Franța), consacrau jumătate din coperțile lor fotografiilor unor vedete de cinema, astăzi numărul unor asemenea coperți, publicate într-un an, poate fi calculat pe degetele unei singure mîini.

Ceva s-a schimbat și în lumea celei mai populare arte. Vedetele zgomotoase de altă dată s-au liniștit, au întemeiat familii, refuză să se mai preteze unei publicități bazate pe senzațional, iar noua generație caută să se afirme mai ales pe tărîm profesional. Și aceasta corespunde nu unor înclinații temperamentale, ci cerințelor publicului larg, care s-a maturizat și începe tot mai mult să considere cinematografia drept o artă. E semnificativ în această privință rezultatul unei anchete organizate de unul dintre cele mai tipice magazine ilustrate, revista franco-belgiană „Ciné-Revue". Deși e vorba de un public special (amator de magazine) și deși întrebările au fost puse ținîndu-se seama de acest public, răspunsurile au arătat că spectatorii aleg filmele, în primul rînd în funcție de scenarii (29%), apoi în funcție de acțiune (18%) și abia în al treilea rînd (17%) în funcție de vedete. 87% dintre spectatori au declarat că viața personală a vedetelor nu-i interesează sau îi interesează puțin.

Sînt tendințe noi în rîndurile publicului cinefil care, fără a fi exagerate, nu pot fi, totuși, subapreciate și care vor influența desigur viitoarea producție cinematografică.

H. DONA

GLOSAR AL DICȚIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

(Continuare)

S

salariat
salariu
— accepțiune generală
— în capitalism
— în socialism
— nominal
— real
— tarifar de încadrare
salarizare
— în acord
— pe funcții
— în regie
„satul mondial"
scadență
schimb (sferă a reproducției)
schimb de activități
schimb de mărfuri
schimb neechivalent internațional
semifabricat
scont
scopul final al producției
scopul nemijlocit al producției
sector social-economic
— definiție
— capitalist
— mica producție de mărfuri
— socialist
— de stat
— cooperatist
— particular
— primar
— secundar
— terțiar
sectoare ale producției sociale
— sectorul I
— sectorul II
secție de producție
— anexă
— auxiliară
— de bază
semicolonie
servicii
servicii productive
sferă neproductivă
sferă productivă
silvicultura
sindicat (monopol)
sindicat agricol
sindicat muncitoresc
sindicat patronal
sinteză economică
sistem economic mondial
— capitalist
— socialist
sistem bancar
sistem bănesc
sistem colonial
sistem comercial
sistem informațional economic
sistem de normare a muncii
sistem premial
sistem de salarizare
— în capitalism
— în socialism
sistem preferențial
sistem social-economic (vezi modul de producție)
sistem de cointeresare
sistem de sporuri
sistem valutar
sistem tarifar
sisteme de conducere și planificare a economiei naționale
socialism (prima fază a comunismului)
socialism
— științific
— cooperatist
— mic burghez
— țărănesc
— utopic
— vulgar
societate (comunitate socială)
societate
— anonimă
— în comandită
— în nume colectiv
„societatea bunei stări" (teorie)
„societatea de consumație"
„societatea abundenței"
„societatea științifică"
„marea societate"
„societatea de tranziție"
societate industrială (teorie)
socializarea producției
socializarea mijloacelor de producție
socializarea muncii
sold
— creditor
— debitor
sociologie economică
solduri
spațiu economic
„spațiu vital"
specializarea producției
specializarea forței de muncă
spor absolut
spor natural al populației
stabilitatea banilor
stabilizare monetară
stabilizatori
standard aur-devize
standard de viață
standardizare
stat
— sclavagist
— feudal
— capitalist
— socialist
— de democrație populară
statistică
stațiune de mașini și tractoare
stoc
— curent
— de siguranță
— normativ
— subnormativ
— supranormativ
— strategic
structură economică

(Va urma)

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● I.S.C.E. „Auto-Tractor“ a livrat in R. P. Bulgaria 140 selectoare universale SU-4 și 293 semănători SPC-6, in R. P. Ungară — 464 remorci RBL-4 și 2 semănători SPC-6, iar in R. S. Cehoslovacă — 395 remorci basculante de 5 tone tip RB-5.

● Printre contractele incheiate de „Tehnoimport“ se inscriu și cele privind importul de aparatură medicală de la firma „Fritz Hellige u. Co“ și mașini de gravat cilindri de la firma „Maschinenfabrik Michael Kaempf“ ambele din R. F. a Germaniei, importul de segmenți ferodo de la firma „H. u. G. Meister“ din Elveția, aparate de xerografiat de la firma „Rank Xerox“ din Anglia, cromatografe analitice de gaze și accesoriile aferente de la firma „Carlo Erba“ din Italia, precum și diverse instrumente chirurgicale și dentare de la firma „Qayum et Elahisons Ltd“ din Pakistan.

● „Chimimport“ a perfectat contracte cu firme din Olanda pentru exportul a 100 de tone polietilenă; cu intreprinderi din Brazilia, India, R. S. F. Iugoslavia, R. P. Ungară s-a contractat exportul de fenol, monoetilenglicol, ulei de anilină și betanaftol, iar cu intreprinderile „Medimpex“ din Budapesta și „Soiuzchimexport“ din Moscova — exportul de reactivi ca orto și paraxileni, tetraclorură de carbon, carbonat bazic de cupru pur.

● Contracte incheiate de I.S.C.E. „Metalimport“ prevăd, printre altele, importul din Austria a 51 de tone de tablă de oțel aliat de la firma „Martin Miller“, 417 tone de oțel arc de la firma „Steirische Gusstahlwerke“, importul a 430 de tone de tablă subțire laminată la rece de la firma „Etablissements F. Graindorge“ din Belgia, precum și importul a 700 de tone de sirmă pentru beton precomprimat de la firma „Falck“ din Italia.

MATERIE PRIMĂ LA NIVELUL CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 5)

toare, s-ar obține circa 22 tone frunză de bună calitate. Dacă la un gram de sămință se consumă circa 30 kg frunză, inseamnă că la 700 g sămință superioară (hibrizi și polihibrizi), s-ar putea obține circa 1 500 pină la 1 700 kg gogoși de mătase.

Dintr-un calcul făcut de Ministerul Industriei Ușoare rezultă că, pentru a asigura in anul 1980 circa 2 300 t gogoși de mătase, față de 800—1 200 t cit se obțin in prezent — este nevoie să se efectueze plantații intensive de duzi pe o suprafață de 2330 ha. Plantațiile vor putea da frunza necesară la producția arătată, abia in anul 1978.

Considerăm că aceste investiții vor fi recuperate din realizările ulterioare celor circa cinci ani, cit este necesar pentru ca plantațiile să dea roade, reieșind in 13 ani o eficiență de circa 73 milioane lei. La aceasta se mai adaugă acumulările pe care le va da industria prin prelucrarea gogoșilor de mătase.

Desigur că trebuie studiate posibilitățile ca aceste plantații să se facă astfel incit să se afecteze cit mai puțin sau de loc suprafața arabilă.

Tot pentru a dezvolta cultura viermilor de mătase este necesar ca și Consiliul Superior al Agriculturii, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție și sfaturile populare să intreprindă acțiuni eficace pentru plantarea de duzi.

Recenta Hotărire a Consiliului de Miniștri stabilește măsuri care stimulează creșterea viermilor de mătase, prin majorarea prețurilor la gogoși, iar Banca Națională a fost autorizată să crediteze sectorul agricol pentru plantarea de duzi.

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ RAIONALĂ SIBIU
str. Abatorului nr. 2, telefon 13797

livrează pentru întreprinderi pe bază de comenzi:

- Saltele cu scamă lînă 190x90x15 cm;
- Perne cu scamă lînă 68x48 cm;
- Scaune fixe sau pliante cu ramă metalică. Șezutul și spatele cu umplutură de bandă țesută din fire P.V.C.;
- Mese și umbrele pliante pentru plaje, terase și grădini;
- Șezlonguri metalice basculante;
- Împrejmuiri din plasă sîrmă cu sau fără montanți.

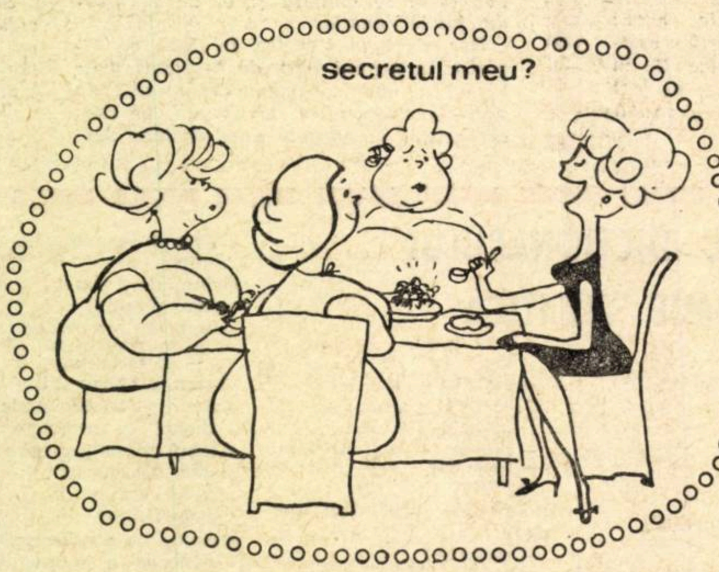

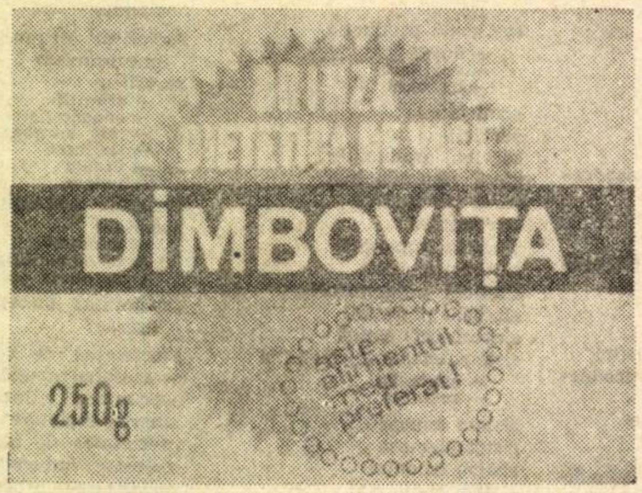

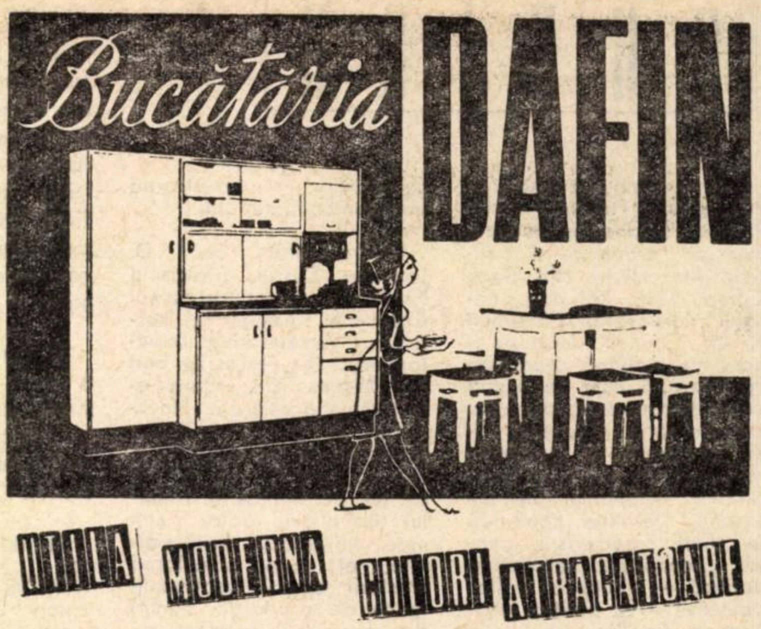

Realizată după concepția modernă a funcționalității multiple și estetice a mobilierului de bucătărie, această garnitură este cerută de toate gospodinele.

Prețuri de vinzare: Dulap din P.F.L. melaminat 2.000 lei, masă 185 lei, taburet 55 lei. Dulapul se poate vinde și in versiunea P.F.L. emailat cu prețul de 1.755 lei.

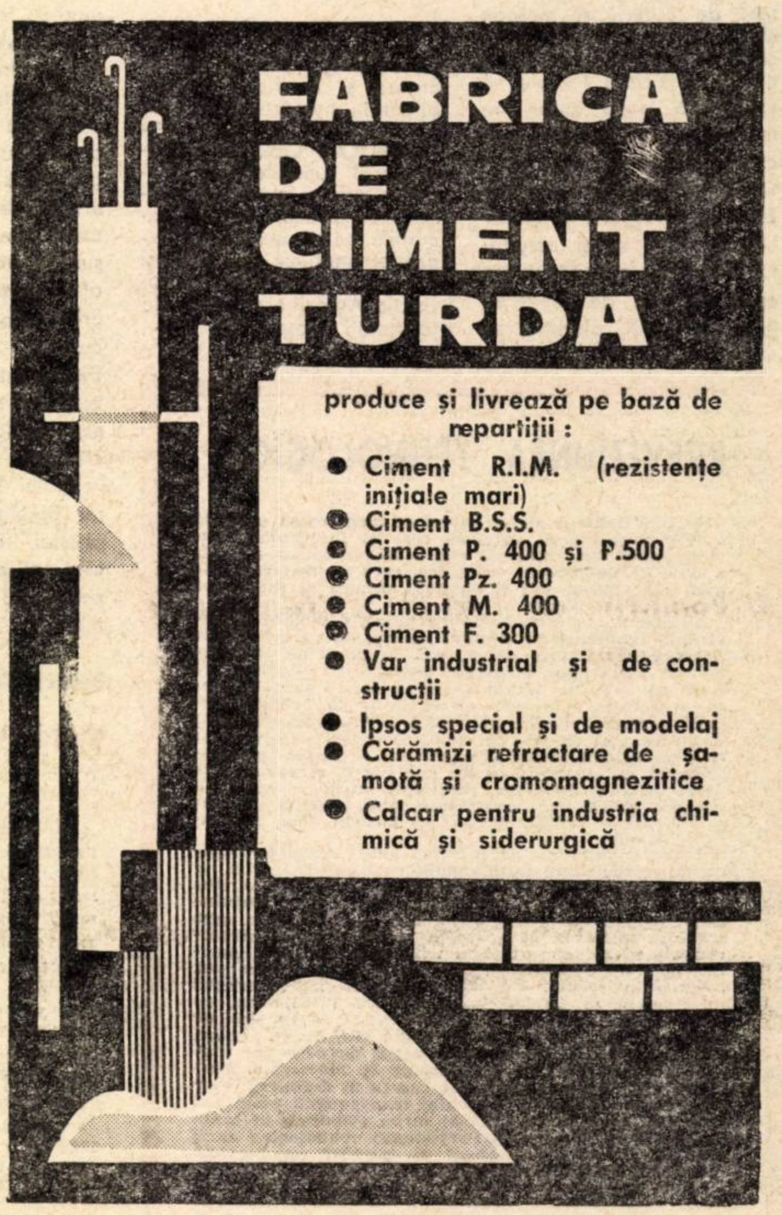

Telefon 1365–1366 Adresa telegrafică: CIMENTUL TURDA

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

face cunoscut cetățenilor că pot asigura facultativ mobilierul, îmbrăcămintea și celelalte bunuri din gospodărie, obținînd despăgubiri în cazurile de daune.

În același contract este inclusă și asigurarea pentru unele accidente întîmplate asiguratului sau soției sale, precum și asigurarea pentru cazurile de despăgubiri civile datorate de asiguratul locatar față de proprietar, pentru unele pagube la imobilul în care se află bunurile asigurate. Prima de asigurare este de numai 20 sau 30 de lei pe an pentru 10.000 de lei sumă asigurată.

Pentru informații suplimentare și încheierea de asigurări adresați-vă agenților de asigurare, responsabililor cu munca ADAS sau direct inspectoratelor ADAS.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Podniková organizace

DIVIZIUNEA COMPETENŢELOR INTRE DIRECŢIILE DE RAMURĂ ŞI UNITĂŢILE ECONOMICE

REVISTA publică un articol (nr. 5/1966), in care se analizează rolul și competențele direcțiilor de ramură și a „unităților economice de producție" (uniuni) in R.S. Cehoslovacă. Punind accentul pe tendința lărgirii competențelor verigilor inferioare, autorul arată printre altele :

Să prevaleze lărgirea atribuțiilor intreprinderilor

„In funcție de condițiile diferitelor ramuri, va fi necesar ca in unitățile economice de producție să se efectueze diviziunea competențelor și responsabilităților intre direcțiile de ramură și intreprinderile de stat, respectiv fabrici. Diviziunea competențelor și a răspunderilor in interiorul unității economice de producție va depinde, in primul rind de condițiile externe care exercită influența asupra ei ca ansamblu, cit și de forma organizatorică, in funcție de faptul dacă este vorba de **trust** sau o **intreprindere de ramură.** In perioada actuală precumpănește tendința de a se concentra asupra conducerii de ramură mai multă competență decit ar fi fost obiectiv necesar, ca urmare a aplicării mai pronunțate a noului sistem. Ea este determinată, in primul rind, de condițiile in care s-au creat noile unități economice, cind a avut loc procesul de consolidare și de lămurire a problemelor fundamentale, a pregătirii planului pe 1966, a pregătirii cincinalului etc.

Se pune problema dacă situația actuală existentă in conducere și impărțirea competenței și a răspunderilor intre direcțiile de ramură și treptele inferioare de conducere trebuie să fie durabilă. In aplicarea treptată a principiilor noului sistem de conducere, după consolidarea unității economice de producție și după clarificarea perspectivelor, ar trebui să prevaleze orientarea spre continua lărgire a competenței intreprinderilor și a fabricilor. Acest proces insă reclamă timp și se va desfășura diferențiat in funcție de fiecare unitate economică de producție.

Condiții ce exclud uniformitatea soluțiilor

Competența diferitelor trepte de conducere și diviziunea muncii intre ele vor fi esențial diferențiate și in condițiile aplicării absolute a principiilor noului sistem și a relațiilor de piață. Gradul de independență economică a intreprinderilor și a fabricilor nu se poate rezolva uniform. Depinde in primul rind, de poziția intreprinderilor sau a fabricilor in cadrul reproducției socialiste. Cu cit ele au o producție mai unitară, un profil mai ingust, cu atit există mai mari posibilități de acțiune independentă. Apoi mai depinde de măsura in care dispun de cercetare științifică, de proiectare și de fonduri de producție ; cu cit este mai mare independența in pregătirea și conducerea producției cu atit sint mai mari posibilitățile de acțiune independentă. Depinde și de gradul de obiectivizare a producției — de felul cum este automatizată și mecanizată, de măsura in care predomină relațiile obiective; in acest caz apare posibilitatea conducerii mai centralizate a producției.

Depinde de asemenea de conducerea insăși, de nivelul cadrelor de conducere, de gradul de organizare a relațiilor, de tehnica conducerii. Cu cit relațiile de conducere sint mai bine chibzuite și mai stabilizate, cu cit se folosește o tehnică mai avansată a conducerii, cu atit mai mari sint și posibilitățile conducerii centralizate a producției și a celorlalte activități.

Organizarea internă a unității economice de producție trebuie să fie eficientă și simplă și se va urmări ca intreprinderile, respectiv fabricile să poată utiliza din plin relațiile furnizor-beneficiar și de dreptul de alegere a felului produselor, a sortimentelor...

Conducerii de ramură — orientarea strategică a producției

Luarea de decizii și intregul proces de conducere la nivelul direcțiilor de ramură au consecințe directe asupra intregii gospodăriri, deciziile lor nu se referă insă nemijlocit la producție. Conducerea de ramură trebuie să acționeze în domeniul prognozelor de dezvoltare, a programelor, a planurilor, în domeniul formării forțelor de producție, în special în cercetarea și pregătirea științifică a producției, în dezvoltarea capacității de producție, în dezvoltarea calificării lucrătorilor și în domeniul conducerii. Deci în primul rînd, îi este proprie orientarea strategică a producției.

Conducerea de ramură este deci o treaptă complexă de conducere a întregii unități economice de producție. De aceea, ea poartă răspunderea deplină pentru dezvoltarea ramurii, pentru gospodărirea eficientă a întregii unități economice de producție și pentru aprovizionarea ritmică a economiei naționale cu produse sau cu prestări de servicii. În esență nici o activitate a intreprinderilor și a fabricilor nu se admite să fie neglijată de conducerea de ramură. Fiecare conducere de ramură trebuie deci să efectueze o analiză foarte amănunțită a situației în cadrul unității economice de producție și să hotărască modul de organizare a relațiilor de conducere ; pe baza aceasta trebuie să le modifice in funcție de condițiile generale care se vor crea in unitățile economice de producție".

Aceasta nu inseamnă că direcțiile de ramură ar îndeplini toate acțiunile de conducere și pe treptele inferioare de conducere. Caracterul complex al conducerii la nivelul conducerii de ramură nu poate veni în contradicție cu cerința de independență a treptelor de conducere inferioare, în special in relația lor cu piața".

Социалистический ТРУД

UTILIZAREA TIMPULUI DE LUCRU

REVISTA publică in nr. 10/1966 un articol in care sint consemnate rezultatele unor cercetări sociologice efectuate in sfera conducerii, de către catedra de economie politică de la Universitatea de Stat „M. Gorki" din Ural. Redăm mai jos citeva fragmente semnificative din articol :

„Alături de întrebările puse conducătorilor de întreprinderi pe baza anchetei, colaboratorii catedrei au efectuat fotografierea zilei lor de muncă. Iată citeva date cu privire la caracterul consumului de timp de muncă, in funcție de studii. Au fost anchetați 110 proiectanți din marile intreprinderi industriale ale Uralului de Mijloc.

Tabel nr. 1

Studierea timpului de muncă al proiectanților din intreprinderile industriale in funcție de studii

Elementele consumului timpului de muncă	Consumul de muncă in %	
	cadre cu studii superioare	cadre cu studii medii de specialitate
1. Pregătirea locului de muncă	2,4	4,3
2. Citirea literaturii tehnice	7,4	3,5
3. Proiectare	54,8	57,4
4. Participarea la lucrările experimentale	6,6	1,5
5. Lucrări de calcul și evidență	12,3	19,1
6. Consfătuiri, ședințe	2,9	4,8
7. Pauze in funcție de lucrător	4,8	5,6
8. Elaborarea, introducerea, controlul proceselor tehnice	3,6	—
9. Alte consumuri.	5,2	3,8

Din datele tabelului reiese că munca proiectantului cu studii superioare este mai organizată, are finalitate. Totodată el consumă mult mai puțin pentru pregătirea locului de muncă, pentru lucrări de calcul. Specialiștii cu studii superioare, în comparație cu proictanții cu studii medii, rezervă mai mult timp citirii de literatură tehnică (din țară și din străinătate), elaborării și introducerii noilor procese tehnologice, tehnicii noi, participă activ la lucrările experimentale, la căutări creatoare.

Greutatea specifică a consumului de timp de muncă cel mai productiv (punctele 3, 4, 8) este mai mare la proiectanții cu studii superioare decit la proiectanții cu studii medii (65% față de 58,9%).

Nu putem trece cu vederea că la proiectanții din ambele grupe și in special la cei cu studii superioare sint destul de mari așa-numitele alte consumuri de timp de lucru (3,8 și 5,2%), care sint legate de îndeplinirea funcțiilor personalului auxiliar : dactilografe, referenți. Reducerea acestor timpi constituie o rezervă importantă de creștere a productivității și de imbunătățire a utilizării muncii de inaltă productivitate.

Analiza consumului de timp de lucru la tehnologii acelorași intreprinderi (au fost anchetați 120 de oameni) oferă posibilitatea de a stabili corelația directă dintre gradul de folosire rațională a timpului de lucru și de ridicare a productivității muncii, și stagiul de muncă al specialiștilor.

Tabel nr. 2

Elementele consumului timpului de muncă	Consumul de muncă în %	
	cu stagiu de la 5 la 10 ani	cu stagiu de la 10 la 20 de ani
1. Pregătirea locului de muncă	3,9	2,4
2. Citirea literaturii tehnice	4.8	8,6
3. Proiectare	2,9	8,1
4. Participarea la lucrări experimentale	22.4	18,8
5. Lucrări de calcul și evidență	14.0	17,7
6. Consfătuiri, ședințe	3,5	2,4
7. Elaborarea, introducerea, controlul procesului tehnologic	30,2	29,3
8. Alte consumuri	18.3	12,8

În anii 1964—1965 s-au făcut cercetări prin metoda anchetelor și fotografierii timpului de muncă la intreprinderile din regiunile Sverdlovsk și Celeabinsk.

Se știe că în condițiile actuale planificarea, analiza economică sint de neconceput fără aplicarea metodelor matematice. Cu toate acestea, după cum a arătat ancheta, numai 2% din economiști aplică în munca lor metodele programării matematice.

...Fotografierea zilei de muncă a arătat că 98,1% din economiști și contabili consumă pină la 30% din timpul lor de muncă cu consfătuiri și ședințe, 89,7% din acești lucrători cheltuiesc pină la 30% din timpul de lucru cu îndeplinirea unor funcții care nu intră în cercul obligațiilor lor directe".

ÎN LABIRINTUL PRACTICILOR MONOPOLISTE

(Urmare din pag. 10)

fapt au o însemnătate dacă nu chiar nulă, în orice caz minimă. Dar și aceste schimbări inutile, „de dragul schimbărilor", și reclama uriașă care însoțește lansarea de noi modele în fiecare an necesită cheltuieli mari, suportate în ultimă instanță tot de consumatori — prin **prețul de vînzare care se menține ridicat.** Trei profesori universitari americani au efectuat un calcul estimativ din care reieșea că în perioada 1956—1960 cheltuielile acestea au reprezentat un sfert din prețul mediu al unei limuzine obișnuite, totalizînd pe ansamblul ramurii 3,9 miliarde de dolari.

Modificările continue au și o altă consecință : atrofierea stimulentului de a corecta defectele de concepție constatate o dată cu trecerea la producția de serie, de vreme ce nu peste mult timp utilajul va fi adaptat producției unui nou model. Pe de altă parte, autorul arată că se pune un asemenea accent pe aspectul modern încît este sacrificată latura funcțională. Un consultant al lui **Consumers Union** declara subcomitetului că „atunci cînd o caracteristică ce ține de desen, «de stil» concurează cu una funcțională sau cu una ce ține de securitate, prima este cea care învinge de obicei". Se citează exemplul lui **Chrysler** care în 1937 a avut ideea de a „îngropa" protuberanțele din tabloul de bord pentru a elimina o cauză importantă de rănire în caz de accident. Inițiativa n-a rezistat însă cerințelor experților modei.

Tonul în efectuarea acestor modificări îl dau tot producătorii cei mai mari.

În general firmelor „mici" le este mult mai greu să introducă schimbări, chiar importante, de model. Pentru a ilustra această idee George Romney face o analogie cu moda vestimentară. „Dacă o casă de mode asigură jumătate din comerțul cu pălării al unei țări, decizia ei de a pune cireșe la pălăriile doamnelor va determina **noul** în moda acelui an. Celelalte modiste riscă să piardă dacă nu se vor conforma. În schimb, cireșele lansate de către o casă mică ar fi privite ca o podoabă neatrăgătoare, dacă nu chiar ridicolă". Concluzia autorului este că **Ford** și **Chrysler** se găsesc într-o mare dilemă. **Schimbările de model sint necesare pentru a menține vînzările, dar cheltuielile mari pe care ele le implică sint o amenințare pentru însăși supraviețuirea lor.**

Cursa cailor putere

Modificarea anuală a modelelor a început să fie însoțită în primii ani ai deceniului trecut de un aspect nou al concurenței dintre marile companii automobilistice : tendința spre fabricarea unor automobile tot mai puternice. O primă consecință este consumul sporit de benzină. Cei trei economiști sus-citați au calculat că posesorul unui automobil mijlociu din anii 1956—1960 a plătit pentru benzină cu 40 dolari mai mult la fiecare zece mii de mile decit era necesar înainte de declanșarea acestei curse. Consumul anual suplimentar de benzină se ridica în acea perioadă la 968 milioane de dolari. Ar trebui menționate la capitolul cheltuieli suplimentare și reparațiile, care au devenit mai pretențioase și în consecință mai scumpe, ca și piesele de schimb mai complicate. Monștrii aceștia rutieri, cum îi numește Kefauver, au agravat și problema parcării, care și așa se punea cu destulă acuitate, și au contribuit la creșterea îngrijorătoare a numărului accidentelor pe șosea — în S.U.A. principala cauză de deces la grupa de vîrstă între 5 și 24 ani.

Publicul, care este prezentat de G.M. drept stimulentul acestei curse costisitoare după modele noi este în realitate victima ei, subliniază autorul la sfîrșitul acestui capitol. El își manifestă de mai mulți ani interesul real pentru mașini mai mici și mai economicoase. Acest interes este concretizat în faptul că 40% din vînzările de automobile din S.U.A. sînt reprezentate de așa-numitele mașini „condensate". În fața importului crescînd, constituit aproape în totalitate din modele mici, firmele americane au început să producă și ele un compromis între mașinile mari și mici — „cei mai mari pitici".

Societatea ar putea fi scutită de pierderile aduse de goana după modele noi. Numai că autorul vede rezolvarea prin revenirea la situația de acum cîteva decenii, cînd industria automobilelor se caracteriza printr-o altă structură. Zeci de firme (88 în 1921) produceau o gamă extrem de largă de automobile de toate tipurile, lupta de concurență se desfășura cu vigoare pe toate planurile, iar prețurile erau de o „diversitate enormă". Aceasta constituie evident o soluție cel puțin idilică.

REZULTATE CONCRETE ȘI FOARTE PREȚIOASE

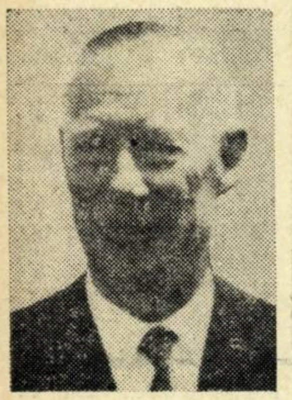

Convorbire cu ZENON NOWAK, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Polone

ÎN zilele de 8 și 9 iunie a avut loc, la București, cea de-a VI-a sesiune a Comisiei guvernamentale româno-polone de colaborare economică. După semnarea protocolului, la sfîrșitul sesiunii, un redactor al revistei „Viața economică" a adresat cîteva întrebări tovarășului **Zenon Nowak**, *vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P. Polone, președintele părții polone în Comisia guvernamentală.*

● La sesiunea care și-a încheiat acum lucrările au fost examinate posibilitățile de lărgire în continuare a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice. Vă rugăm, tovarășe vicepreședinte, să ne spuneți cum apreciați dv. rezultatele sesiunii? Care sînt domeniile în care s-a convenit asupra cooperării economice și tehnico-științifice și cum apreciați pentru viitor posibilitățile de dezvoltare a acesteia între țările noastre?

— Sesiunea care s-a încheiat acum, a Comisiei noastre trebuie considerată ca fiind foarte reușită și fructuoasă. Rezultatele pozitive ale acestei sesiuni sînt date înainte de toate de hotărîrile concrete cuprinse în protocol, îndeosebi în anexele la acesta, care nu se referă numai la principiile de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică polono-română, ci și la acțiuni strict determinate în diferite ramuri: în industria constructoare de mașini, siderurgie și altele.

Indiscutabil că în realizările celei de a VI-a sesiuni a Comisiei noastre un rol important l-au avut vizita în Polonia, în luna aprilie, a delegației industriei construcțiilor de mașini române condusă de ministrul Mihai Marinescu și vizita lucrătorilor din industria grea polonă, în frunte cu ministrul acestui resort, Janusz Hrynkiewicz, încheiată nu de mult. Aceste vizite au permis lucrătorilor în domeniul respectiv al ambelor părți să cunoască nivelul tehnic și calitatea produselor fabricate, nivelul tehnologic, organizarea muncii în fabrici și posibilitățile de cooperare în producție între Polonia și România.

Această colaborare și cooperare între ambele țări va permite satisfacerea mai bună a cerințelor economiei polone și române și va spori posibilitățile schimbului reciproc de mașini și de obiecte complete. Deosebit de avantajoasă pentru ambele țări este sfera stabilită a colaborării în industriile de construcții navale, constructoare de mașini, de energie electrică, siderurgică și altele.

Exemplul colaborării industriilor constructoare de mașini și siderurgice din Polonia și România arată calea și modul în care ar trebui dezvoltată colaborarea și cooperarea producției și în alte domenii ale economiei Poloniei și României, în primul rînd în industria chimică și petrochimică. Această constatare și-a găsit, de asemenea, expresia în protocolul semnat la încheierea consfătuirilor sesiunii.

După cum reiese din cele arătate, consfătuirile celei de-a VI-a sesiuni a Comisiei guvernamentale de colaborare polono-română, cu toate că au durat scurt timp, au adus rezultate foarte concrete și prețioase.

— Ce impresii ați dori să împărtășiți cititorilor noștri în urma acestei vizite în România?

— În încheiere aș dori să subliniez primirea caldă și foarte ospitalieră a delegației noastre de către gazdele române, concretizată în primul rînd în primirea mea, a primului locțiitor al președintelui Comitetului pentru probleme de colaborare economică cu străinătatea, Kazimierz Olszewski și a ambasadorului R.P. Polone la București, Wieslaw Sobierajski, de către Secretarul general al C.C. al P.C.R., Nicolae Ceaușescu și președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer. În timpul vizitei, care a decurs într-o ambianță caldă și prietenească am avut ocazia să facem cunoscut conducătorilor români realizările comisiei noastre, ideile și direcțiile dezvoltării în continuare a colaborării economice, a cooperării economice, precum și posibilitățile cooperării tehnico-științifice în numeroasele domenii ale economiei din Polonia și România.

Constatări foarte prețioase ne-a prilejuit vizitarea unităților de producție din Craiova unde am avut ocazie să ne convingem din nou că multe produse ale industriei române sînt fabricate la un înalt nivel tehnic, și în mare măsură bazate pe soluții tehnice și tehnologice proprii, interesante, care, ca rezultat, oferă posibilitatea de a îmbunătăți calitatea produselor și de a spori productivitatea muncii.

SE LĂRGEȘTE COLABORAREA ECONOMICĂ ROMÂNO-POLONĂ

DEZVOLTAREA susținută a economiei naționale din Republica Socialistă România și din Republica Populară Polonă a creat premise favorabile dezvoltării multilaterale și adîncirii continue a colaborării economice, reciproc avantajoase, între cele două țări.

Una din principalele forme ale lărgirii colaborării româno-polone au reprezentat-o livrările reciproce de mărfuri. Linia continuu ascendentă pe care s-a situat în cursul anilor volumul comerțului exterior dintre țările noastre, cît și evoluția structurii acestuia, reflectă creșterea continuă a potențialului economic al ambelor țări, diversificarea producției industriale și creșterea nivelului tehnic al produselor.

În anul 1967 volumul schimburilor comerciale s-a dublat față de anul 1960.

Semnificativ pentru acordul de lungă durată încheiat între cele două țări pe anii 1966—1970 este faptul că ponderea mașinilor și utilajelor prevăzute a se exporta atît de partea română în R.P. Polonă, cît și de partea polonă în R.S. România depășește greutatea specifică a celorlalte grupe de produse, fiind de peste 45%.

În ultimii ani principalele mărfuri care au făcut obiectul exportului țării noastre în R.P. Polonă au fost instalațiile de foraj, locomotivele Diesel electrice de 2100 C.P., locomotivele Diesel hidraulice de 350 C.P., vagoane cisterne, autocamioane, rulmenți, produse petroliere, chimicale, negru de fum, mobile și diverse produse agroalimentare.

În importul nostru din R. P. Polonă pozițiile cele mai importante le-au deținut mașinile-unelte pentru prelucrarea metalelor, motoarele WOLA, vagoanele de poștă și bagaje, produsele electrotehnice de curenți tari și de curenți slabi, cocsul metalurgic, produsele chimice, unele bunuri de consum și produsele alimentare.

În dorința de a găsi noi căi și mijloace pentru extinderea colaborării economice dintre R.S. România și R.P. Polonă cu ocazia sesiunii a V-a a Comisiei guvernamentale româno-polone de colaborare economică (septembrie 1966) a fost acordată o atenție deosebită examinării posibilităților de cooperare în realizarea unor produse pentru nevoile interne sau în vederea unor livrări pe terțe piețe. Ca urmare a fost semnat un protocol de cooperare economică în unele domenii ale industriei construcțiilor de mașini, în baza căruia grupe de specialiști ai celor două părți s-au întîlnit, elaborînd propuneri concrete de cooperare în domeniul producției de mașini-unelte, al liniilor tehnologice pentru prelucrarea lemnului, al instalațiilor și utilajelor pentru industria chimică și altele.

Schimbul de vizite făcute de reprezentanții Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini al R.S. România și reprezentanții Ministerului Industriei Grele al R.P. Polone, a contribuit la o lărgire substanțială a colaborării economice în domeniul construcțiilor de mașini dintre țările noastre. Astfel protocolul încheiat cu ocazia ultimei lor întîlniri din București (24.V.—3.VI.1967) cuprinde atît prevederi privind posibilitatea lărgirii livrărilor reciproce, cît și realizarea cooperării economice mai ales în domeniul industriei electronice, industriei electrotehnice de curenți tari, construcțiilor navale, mașinilor pentru construcții și pentru industria materialelor de construcții, utilajelor energetice.

Pe aceeași linie de intensificare continuă a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice între cele două țări s-au situat și recentele tratative din cadrul sesiunii a VI-a a Comisiei guvernamentale româno-polone de colaborare economică.

În protocolul încheiat cu acest prilej s-au inclus o serie de acțiuni privind cooperarea în fabricarea diferitelor mașini, utilaje, echipamente și linii tehnologice pentru satisfacerea nevoilor celor două țări sau pentru terțe piețe, fiecare parte urmînd a realiza anumite piese, subansamble sau utilaje din cadrul acestora. Alte acțiuni se referă la examinarea posibilităților de construire, în cooperare, a unor obiective industriale, pentru care părțile ar urma să livreze documentații, utilaje și echipamente. De asemenea a fost prevăzută realizarea în cooperare a unor cercetări tehnico-științifice în diferite domenii pe baza unor programe ce vor fi puse de comun acord.

Toate aceste acțiuni, prin conținutul lor concret și prin forma avansată de colaborare interstatală ce o promovează, vor aduce un aport însemnat la dezvoltarea și adîncirea relațiilor economice dintre cele două țări.

T. Baloescu

PE GLOB

● În primul trimestru al acestui an, importurile globale ale țărilor membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb (A.E.L.S.) au atins 9 333 milioane dolari, în timp ce exporturile au fost de numai 7 602 milioane. Cea mai mare parte a deficitului a fost înregistrată cu țările Pieței Comune.

● Într-un interviu acordat săptămînalului RUNDSCHAU AM SONNTAG, dr. Fritz Burgbacher, expert în probleme economice al partidului vest-german de guvernămînt Uniunea Creștin Democrată, a atras atenția „să nu se piardă din vedere în cursul negocierilor vizînd intrarea Angliei în Piața Comună, că o nouă criză a lirei sterline ar putea avea repercusiuni asupra întregii Comunități europene". Burgbacher, care s-a declarat favorabil aderării Angliei la C.E.E., a cerut totuși ca „cei șase", să negocieze cu realism și cu aceeași competență de care dau dovadă englezii în apărarea intereselor lor.

● Ziarul TIMES citează o statistică întocmită de Ministerul Britanic al Muncii, potrivit căreia, în perioada aplicării măsurilor guvernamentale de austeritate în economia Angliei, numărul muncitorilor ocupați a scăzut (aprilie 1966 — aprilie 1967) în industria prelucrătoare cu 310 000, în industria aparatelor mecanice și electrice cu 53 000, iar în cea textilă, cu 49 000.

● În urma Conferinței privind problemele cuprului, încheiată recent la Lusaka, cele patru țări participante (Chile, Peru, Zambia și Congo-Kinshasa) au hotărît crearea unui Consiliu interguvernamental al țărilor exportatoare de aramă, însărcinat cu apărarea intereselor acestor țări pe piața mondială. În ceea ce privește producția și prețul de vînzare al cuprului, în cadrul conferinței nu s-a luat nici un fel de hotărîre.

● Prețul de opțiune asupra avionului supersonic american, care va fi construit de societatea „Boeing" în colaborare cu „General Electric", a fost majorat — menționează AGEFI — de la 200 000 de dolari la 750 000. Guvernul S.U.A. a făcut cunoscut că aceste capitaluri vor înlocui fondurile guvernamentale acordate construcției aparatului.

● În cadrul recentelor lucrări ale Consiliului de Miniștri al C.E.C.O., care au avut loc la Luxemburg, Germania Federală, prin delegatul său, Karl Schiller, a cerut Înaltei Autorități (dată fiind situația extrem de critică a cărbunelui) decretarea „stării manifeste de criză". Această procedură, prevăzută de articolele 58 și 74 ale Tratatului de la Roma și considerată de unii parteneri ca Franța, „mult prea supranațională", autorizează fixarea de cote de producție pe regiuni și de contingentări ale importurilor. Propunerea vest-germană, urmează a fi luată în discuție la 29 iunie.

CUTII DE VITEZE FABRICATE ÎN ROMÂNIA PENTRU RENAULT

RECENT a fost semnat la București un contract de cooperare cu Régie Nationale des Usines Renault. Potrivit contractului compania franceză transferă părții române fabricarea cutiilor de viteză pentru vehiculele de tip „Estafette". În perioada 1969—1971 vor fi produse în România și livrate Regiei Renault 75.000 cutii de viteze, precum și piesele de schimb aferente. După livrarea cantității convenite, partea română se angajează să livreze în continuare și alte cantități care se vor mai cere, atît cutii de viteze cît și piese de schimb.

Fabricarea urmează să înceapă în septembrie 1968 la Uzina de piese auto-Colibași, iar prima livrare va sosi în Franța în ianuarie 1969. O serie de mașini, dispozitive și echipamente necesare organizării fabricației vor fi preluate pe credit de la Regia Renault.

Estafette este denumirea unei game de automobile utilitare, înzestrate cu motor de 45 C.P. Cutia de viteză comportă 4 viteze, toate sincronizate și marche arrière. Roțile motrice sînt cele din față.

Prin volumul cifrei de afaceri — 7,5 miliarde de franci — ca și prin volumul exporturilor Regia Renault se situează pe primul loc între societățile din Franța. În 1966 ea a produs 739.000 de vehicule și a exportat 345 000. Regia Renault posedă în străinătate o serie de uzine de asamblare și fabricație, între care cele din Spania produc 70 000 de vehicule pe an.

În 1966 Regia Renault a încheiat o serie de contracte cu unele țări socialiste, printre care și țara noastră. Cu U.R.S.S. Renault, în colaborare cu Peugeot a încheiat un acord pentru cooperare tehnică și științifică și un contract pentru dezvoltarea uzinei „Moskvici", cu Bulgaria — pentru construirea unei uzine care va asambla anual 10 000 de automobile Renault 8, cu Ungaria — pentru livrarea a 10 000 de automobile. Acordul încheiat anul trecut de țara noastră cu firma franceză prevede livrarea de echipamente și asistență tehnică pentru construirea unei uzine care va produce anual 50 000 de autoturisme.

Articol scris pentru „Viața economică" de DENNIS OGDEN

ANGLIA ȘI PIAȚA COMUNĂ: ADERAREA — ÎN SUSPENSIE

LA 19 iunie este prevăzută o vizită a premierului Wilson la Paris. Obiectul vizitei pare să fie sondarea posibilităților de începere a negocierilor pentru admiterea Angliei în Piața Comună.

Pe de altă parte, de la Paris se anunță că ministrul de externe al Franței, Couve de Murville a refuzat să participe la o întrunire a Consiliului ministerial al Pieței Comune propusă de guvernul belgian pentru 12 iunie, pentru a se examina cererea Angliei. În urma refuzului francez s-a propus o nouă dată — 20 iunie — în speranța că atunci Franța va putea participa la dezbateri.

După o lună și jumătate...

A TRECUT o lună și jumătate de cind Anglia a cerut să fie primită în Comunitatea Economică Europeană (Piața Comună) și în același timp în Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului și în Euratom. Cind a anunțat acest pas în Camera Comunelor, la 2 mai, primul ministru britanic, dl. Wilson, a arătat clar că speră ca cererea să fie rezolvată grabnic. El și-a exprimat încrederea că negocierile pentru aderarea Angliei nu vor fi „complicate în mod inutil cu probleme minore", din care multe, atrăgea el atenția, ar putea fi rezolvate mai bine după aderare.

„Sperăm că negocierile se vor desfășura rapid, a declarat primul ministru, și se vor referi la puținele probleme cu adevărat importante care au fost identificate în cursul recentelor discuții, probleme asupra cărora ar trebui să se ajungă la un acord încît Camera Comunelor și țara să fie asigurate că interesele esențiale ale Angliei și ale Commonwealth-ului vor fi salvgardate".

Dl. Wilson a enumerat următoarele trei probleme „cu adevărat importante":

1. **Problemele legate de aplicarea politicii agricole comunitare.** Acestea includ efectele adoptării acestei politici asupra costului vieții în Anglia și asupra agriculturii engleze și modificările ce vor fi necesare în aranjamentele financiare existente pentru fermierii englezi. Aici sînt cuprinse și problemele unor țări din Commonwealth ca Noua Zeelandă, ai căror crescători de vite și de oi depind de piața engleză — o piață care va fi mult limitată pentru ei, dacă nu complet închisă, în condițiile în care Anglia se va alătura Pieței Comune fără să fi reușit să obțină unele clauze de apărare.

2. **Problema mișcărilor de capital.** Mulți au exprimat temerea că una din consecințele aderării Angliei la Piața Comună va fi o sporire a exportului de capital englez — capital care este foarte necesar în Anglia pentru ca industria engleză să se modernizeze și să devină mai competitivă. Dl. Wilson și-a expus părerea că mișcările de capital nu vor avea loc doar într-un singur sens. Investițiile engleze nu se vor îndrepta spre continent, după părerea d-sale, fără să aibă loc și un flux în sens invers. El a atras atenția că discuțiile preliminare pe care le-a purtat cu membri ai Pieței Comune înainte de a prezenta cererea Angliei au arătat că se poate ajunge la o „reglementare mulțumitoare" a acestei probleme.

3. **Problema politicii regionale.** Este problema soartei unor regiuni ale Angliei, cum ar fi nord-estul țării, Wales-ul de Sud și Scoția, unde se află centre ale unor industrii mai vechi, tradiționale, care acum sînt în declin și nu reușesc să țină pasul cu industriile mai noi. Enumerînd aceste probleme, dl. Wilson a ținut totuși să sublinieze că, „după părerea guvernului, nu există nimic în Tratatul de la Roma sau în funcționarea practică a Comunității care să împiedice rezolvarea acestor probleme".

...lucrurile nu merg lin...

DAR lucrurile nu s-au petrecut atît de lin cum ar fi dorit dl. Wilson, nici în cadrul Pieței Comune, ai cărei membri vor examina cererea Angliei, nici în Anglia, în rîndurile partidului laburist și ale opiniei publice în general. Președintele de Gaulle, care a opus un veto aderării Angliei în 1963, pe motivul că ea nu era dispusă să accepte integral obligațiile care incumbă țărilor membre și ar fi jucat rolul de „cal troian" al Washington-ului, a indicat în mod clar și de data aceasta că obiecțiile sale față de primirea Angliei rămîn în vigoare — ba chiar au fost întărite.

În pofida apărării cauzei engleze de către țările prietene — membre ale Pieței Comune și a întîlnirii la nivel înalt a reprezentanților Pieței Comune, care a avut loc la Roma la sfîrșitul lunii mai, nu s-a ajuns la nici un acord. În prezent este puțin probabil ca negocierile să înceapă într-un viitor apropiat. Evident multe vor depinde de rezultatul iminentei vizite a d-lui Wilson la Paris.

După cum este știut, lucrurile n-au mers lin nici în țară. În pofida marilor eforturi de a asigura unanimitatea, 37 de laburiști de stînga au votat împotriva hotărîrii guvernului de a cere admiterea în Piața Comună, iar alți 51 s-au abținut. Într-o acțiune fără precedent, 74 de deputați laburiști, reprezentînd toate nuanțele de opinie din partid, au publicat o declarație prin care se opun intrării în Piața Comună, arătînd că „argumentele economice și politice împotriva aderării sînt hotărîtoare". Ei atrag atenția că țările Pieței Comune duc o politică de menținere a unor prețuri ridicate la alimente pentru a-și apăra fermierii de concurență, închizînd porțile în fața importurilor de alimente mai ieftine. Anglia însă este o mare importatoare de alimente și cumpără pe piețele cele mai ieftine. Agricultura engleză este subvenționată pentru a da posibilitatea fermierilor să vîndă la prețuri mult mai scăzute decît acelea din țările Pieței Comune.

Dacă Anglia se va alătura Pieței Comune și va adopta politica sa agricolă, spun cei 74 deputați, prețurile cu amănuntul la alimente vor crește cu 10—14%. Uniunea națională a fermierilor a calculat că aceasta ar putea să ducă la creșterea costului alimentelor cu 25 de șilingi pe săptămînă pentru o familie de 4 persoane. Se subliniază că consecințele vor fi deosebit de serioase pentru muncitorii cu salarii mai mici și pentru pensionari, care cheltuiesc o proporție mult mai mare din venitul lor pentru alimente decît păturile mai înstărite.

Opinia publică este din ce în ce mai îngrijorată de posibilitatea creșterii prețului alimentelor — posibilitate pe care trebuie să o recunoască și purtătorii de cuvînt ai guvernului. Pe măsură ce această îngrijorare crește, se accentuează și rezerva față de aderarea Angliei la Piața Comună.

Din ce în ce mai mulți critici ai cererii Angliei combat principalul argument al promotorilor acesteia, și anume că intrarea în Piața Comună va permite Angliei accesul la o piață vastă. Declarația celor 74 de deputați laburiști afirmă că „o piață potențială mare nu va da neapărat posibilitatea firmelor engleze să-și sporească dimensiunile operațiunilor și să beneficieze de avantajele producției de masă. De fapt nu există dovezi că industriile bazate pe ultimele realizări ale științei ar avea nevoie de o piață mai mare decît 100 de milioane de oameni (Piața Comună are 180 de milioane), exceptînd unul sau două cazuri speciale cum ar fi de pildă acela al industriei aeronautice".

Ei atrag atenția, pe bună dreptate, că în Anglia există mai multe firme-gigant decît în oricare altă țară în afara Statelor Unite și a Germaniei Federale. Unele firme vor trage foloase de pe urma aderării la Piața Comună și cîteva din marile firme vor deveni și mai mari, dar „foloasele aderării pentru cîteva firme și pentru acționarii lor nu vor ajuta neapărat economia engleză sau poporul englez".

Un alt argument important al d-lui Wilson și al promotorilor aderării la Piața Comună este că aceasta ar da posibilitate Angliei să reziste în fața penetrației economice americane și să nu ajungă în stare de dependență față de America. Și acest argument este pus sub semnul întrebării de cei 74 de deputați. Ei atrag atenția că investițiile americane în cele 6 țări membre ale Pieței Comune cresc și mai repede decît investițiile americane în Anglia. Investițiile americane în țările Pieței Comune au crescut de la 3100 milioane dolari în 1961 la 6 250 milioane dolari în 1965 — un spor de peste 100%. Investițiile americane în Anglia au sporit în aceeași perioadă de la 3 550 milioane dolari la 5 119 milioane dolari, sau cu 44%.

În ce privește politica regională — una din cele trei probleme „cu adevărat importante" pe care le-a amintit dl. Wilson —, oponenții aderării Angliei atrag atenția că aceasta ar însemna accelerarea unei tendințe nedorite, evidente și acum — deplasarea industriei și a populației din nordul Angliei spre sud-estul ei. Înăuntrul Pieței Comune a apărut o regiune dominantă — „triunghiul de aur" — care leagă Ruhr-ul de Italia de nord, Franța de nord-est și Olanda de est. În același timp, după cum sînt nevoiți să recunoască și conducătorii Pieței Comune, zonele rămase în urmă, ca Valonia și Italia de sud, au o situație mai grea decît în trecut. Într-o broșură de propagandă a Pieței Comune care circulă acum în Anglia, se arată că „forțele economice care acționează împotriva unor asemenea regiuni se pot intensifica în cadrul unei piețe mai mari, de 180 milioane de consumatori". O asemenea evoluție este inevitabilă într-o grupare de țări în care capitalul și forța de muncă se vor îndrepta spre zonele mai prospere și mai rentabile, pe seama regiunilor care au cel mai mult nevoie de dezvoltare.

...nici în Piața Comună

ÎN plus oponenții Pieței Comune atrag atenția asupra faptului că situația economică a acesteia, privită în ansamblu, și a membrilor ei nu este atît de bună cum încearcă să o prezinte susținătorii ei. Se uită adesea că cea mai precisă indicație cu privire la implicațiile pe termen lung ale aderării nu sînt tratatele și discuțiile teoretice, ci felul în care Piața Comună a evoluat în realitate. Deficitul balanței comerțului vizibil a Pieței Comune, de exemplu, a crescut de la 90 milioane lire sterline în 1958 la peste 500 milioane lire, în timp ce exporturile țărilor membre spre restul lumii au crescut de fapt mai lent de cînd ele s-au unit (7% pe an față de 10%). În ultimii 10 ani, numai Germania Federală a reușit să-și încheie balanța cu regularitate fără deficit, Franța a obținut un excedent numai de trei ori, iar Italia și Olanda înregistrează permanent deficite. Faptul că situația economică în Piața Comună nu este atît de roză cum o prezintă unii, reiese din aceea că în Franța guvernul și-a asumat recent „puteri economice extraordinare", între altele datorită temerii industriașilor francezi în legătură cu perspectivele întreprinderilor lor, după ce ultimele bariere vamale interne vor dispărea anul viitor. Industriașii francezi și-au dat seama deodată că în multe sectoare-cheie, cum ar fi acela al construcției de mașini electrice, cea mai mare firmă franceză este de trei ori mai mică decît principalul său concurent vest-german. Valul de fuziuni, raționalizări și viitoare concedieri de muncitori care rezultă din această constatare dă în prezent guvernului cele mai mari dureri de cap. Această situație s-ar putea repeta ușor în Anglia.

ZESTREA ANGLIEI

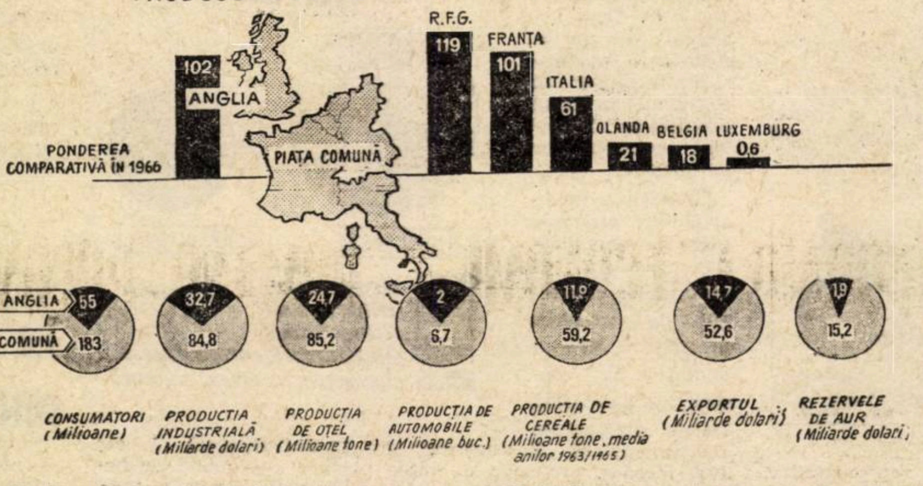

Graficul, reprodus din săptămînalul vestgerman DIE ZEIT, ilustrează comparativ, printr-o serie de indicatori, potențialul uman, economic și financiar al Angliei și al țărilor Pieței Comune

În locul unei grupări economice închise — o largă cooperare europeană

DIN dezbaterile de pînă acum în legătură cu aderarea Angliei la Piața Comună a reieșit în orice caz foarte clar că orice evaluare a pretinselor ei foloase este pur speculativă. Singura constatare care nu este speculativă este concluzia că intrarea în Piața Comună ar însemna o creștere considerabilă a costului vieții în Anglia. Chiar dl. Wilson a recunoscut că în ultimă analiză „hotărîrea va fi luată pe baza unor aprecieri în mare măsură subiective". El a arătat clar că „oricare ar fi argumentele economice într-un sens sau altul, decisive vor fi argumentele politice". Cererea guvernului englez de admitere în Piața Comună, a spus d-sa este motivată în primul rînd de „recunoașterea faptului că în fața Europei se află acum posibilitatea unui important pas înainte spre unitatea politică".

Dar, după cum au atras atenția oponenții aderării, Tratatul de la Roma a fost elaborat în anii războiului rece, și Piața Comună este oglindirea pe plan economic a organizației Tratatului nord-atlantic. Departe de a contribui la unitatea întregii Europe, Piața Comună adîncește de fapt diviziunea acesteia. Ea s-a dovedit un obstacol în calea cooperării economice cu țările socialiste din Europa și de asemenea cu Orientul Mijlociu și cu Africa, raporturile cu ultimele două regiuni purtînd amprenta colonialismului economic colectiv.

Alternativa pe care o propun cei 74 de deputați laburiști în declarația amintită este „o acțiune în vederea realizării unei Europe mai largi". Semnatarii declarației cer guvernului să obțină sprijinul țărilor A.E.L.S, al țărilor Pieței Comune și al țărilor socialiste „pentru a împuternici Comisia Economică O.N.U. pentru Europa să acționeze ca un mijloc eficient de legătură între diferitele grupări și să promoveze cooperarea economică, financiară și tehnică". Această acțiune, declară ei, trebuie corelată cu un sistem de securitate europeană, care să înlocuiască N.A.T.O. și Pactul de la Varșovia.

Acest mod de abordare a problemelor este oricum mai rodnic decît acela adoptat de promotorii aderării la gruparea închisă a Pieței Comune.

Londra, iunie 1967.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Potrivit unei statistici date publicității la Roma, valoarea exporturilor Italiei către țările est-europene a crescut în 1966 cu 17 miliarde lire, iar valoarea importurilor din aceste țări cu 16 miliarde lire.

● La Bruxelles a fost semnat un acord de colaborare în domeniul economic, industrial și tehnic între R.S.F. Iugoslavia și Uniunea Economică Belgo-Luxemburgheză.

● În timpul unor vizite făcute în Norvegia și Elveția, W. Trampczynski, ministrul comerțului exterior al R. P. Polone, a avut convorbiri cu reprezentanții acestor țări în vederea extinderii relațiilor comerciale.

● Volumul schimburilor de mărfuri dintre R. S. Cehoslovacă și S.U.A. a sporit de la 286 milioane de coroane în 1965 la 510 milioane de coroane în 1966. În ultimii 5 ani, volumul comerțului exterior a crescut de aproape 4 ori.

● La Stockholm a fost semnat un acord de colaborare tehnico-științifică între Bulgaria și Suedia, care prevede, printre altele, specializarea unor ingineri și cadre științifice din R. P. Bulgaria în Suedia, precum și trimiterea unor specialiști suedezi în Bulgaria.

● În baza unui contract încheiat între întreprinderea unională „Prommașimport" (U.R.S.S.) și firma franceză „Frimatique", Franța va livra Uniunii Sovietice mașini și utilaje în vederea utilării unei uzine de frigidere, cu o capacitate anuală de producție de 500 000 frigidere.

● La Praga a fost semnat un contract prin care R. S. Cehoslovacă achiziționează o instalație completă și licența pentru producția fibrelor textile „Nylon-6" de la firma olandeză „Algemene Kunstsüde".

● Schimburile de mărfuri ale Ungariei cu țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere industrial s-au cifrat în 1966 la aproximativ 900 milioane de dolari, iar cu țările în curs de dezvoltare, la 210 milioane dolari.

din bloc-notesul cronicarului

Fineața e mai rentabilă

Multe țări socotesc că o producție mare de vite și vaci de lapte nu e posibilă decît în condițiile zootehniei de caracter industrial. Hrănirea vitelor cu concentrate de cereale, ținînd seama că distribuirea acestora este ușor de mecanizat, este considerată ca o cale optimă. O creștere a vitelor bazată pe pășunat, spun mulți specialiști, este sortită să rămînă o treabă meșteșugărească și care, în plus, anulează posibilitatea planificării.

Se pare însă că cercetătorii și practicienii care s-au întrunit recent la Versailles, timp de o săptămînă, la cea de a doua adunare generală a Federației Europene a Crescătorilor — la care au participat 15 țări, între care și țări socialiste — au ajuns la alte concluzii. Iarba rămîne încă alimentul cel mai economic pentru creșterea vitelor. Președintele de onoare al Federației a spus-o răspicat în încheiere: intensificînd exploatarea cîmpiilor, prin folosirea îngrășămintelor, se poate obține un supliment de producție care revine de două ori mai ieftină decît aceea întemeiată pe alimentele concentrate pe bază de cereale.

Franța, de exemplu, dar și alte țări, au în cele mai multe regiuni un climat care le-ar permite să obțină o producție furajeră abundentă timp de două treimi din an și să realizeze pășunatul cu cheltuială puțină. Astfel încît cercetători din Franța și din alte țări, sînt de părere că fîneața are deci toate șansele să continue a alimenta vitele.

„Viața agitată" a burselor vest-europene

De la intrarea în vigoare a Tratatului de la Roma, la 31 decembrie 1958, valorile bursiere vest-europene au cunoscut — potrivit aprecierii publicației LA VIE FRANÇAISE — „o viață agitată". Cel mai edificator „barometru" al acestei constatări, este indicele general „Eurosindicat", stabilit după

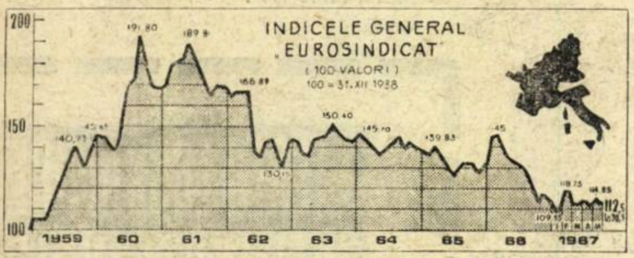

selecția a 100 valori, alese dintre cele mai reprezentative de la bursele țărilor Pieței Comune.

Graficul pe care-l publicăm după aceeași revistă, demonstrează că acest indice și-a atins apogeul în 1960 și 1961. Cele două „căderi" din 1961 și 1962, sînt atribuite în special șocului bursier de pe Wall Street. Oscilațiile continue de la această dată, reflectă „marasmul care n-a încetat să domnească pe piețele financiare ale C.E.E.". Timida reluare de la începutul anului 1967 în R.F.G., Olanda și Belgia n-a putut frîna tendința.

Pînă la urmă — conchide comentariul — bilanțul rămîne slab: o creștere de numai 12% în nouă ani și jumătate. „Această evoluție este însă departe de a compensa efectele eroziunii monetare"

Mea culpa

Un curios muzeu este pe cale de a se deschide în Olanda: muzeul erorilor. Cu ocazia celei de-a 75 aniversări a societății „Philips", conducătorii acesteia au hotărît să sărbătorească cele trei sferturi de veac printr-o expoziție sub deviza „mea culpa". Ea va prezenta publicului propriile erori de fabricație ale uzinei, printre care un refrigerator atît de complicat, încît prețul său de cost... îți dă frisoane; o pendulă electrică care nu va bate niciodată; o mașină electrică de ras al cărei mecanism trebuie să-și acumuleze energia din mîna utilizatorului etc. — o colecție deci de aparate „născute-moarte" pe care societatea „Philips" a renunțat să le fabrice din lipsă de clientelă.

Parafrazînd dictonul latin, „errare humanum est", comentatorii de presă consideră că în speță s-ar potrivi mai bine „errare.. usinum est" și sugerează ca atare necesitatea organizării unor asemenea expoziții „retrospective" și altor societăți sau întreprinderi, cărora desigur nu le lipsesc... exponatele.

Adaptarea unor terminologii

Zilele trecute, Academia franceză a părăsit ordinea alfabetică pentru a examina și a se pronunța cu precădere asupra unor termeni științifici și tehnici noi, precum și cu privire la unii termeni de origine anglo-saxonă folosiți în Franța.

Academia s-a pronunțat între altele, în favoarea termenului francez **informatique**, *care desemnează „știința tratării raționale, prin mașini automate, a informației considerată ca suport al cunoștințelor și al comunicărilor în domeniile tehnic, economic și social". Ea a propus termenul* **commercialisation** *în locul expresiei engleze* **marketing; génie industriel** *sau* **génie technique** *în locul lui* **engineering.** *Academia a respins expresia* **automation**, *care, după părerea sa, de la caz la caz, trebuie înlocuită prin* **automatisation** *sau* **automatique.** *S-a mai respins, de asemenea, adjectivul* **standardisé** *fiind preferat acela de* **normalisé.**

A mai fost acceptat termenul **ordinateur**, *prin care trebuie înțeleasă „mașina automată care permite efectuarea, în cadrul programelor de structură prestabilită, ansambluri de operațiuni aritmetice și logice, în scopuri științifice, administrative sau contabile".*

Masele plastice în... viteză

În pregătirea celui de al 5-lea Tîrg Internațional de mase plastice care va avea loc în toamna acestui an la Düsseldorf (R.F.G.) au fost comunicate date privitoare la evoluția consumului de mase plastice în ultimii 35 de ani și la perspectiva acestui consum pînă în anul 2000. De remarcat este că aceste date se referă în principal la consumul de mase plastice în industria construcțiilor de mașini.

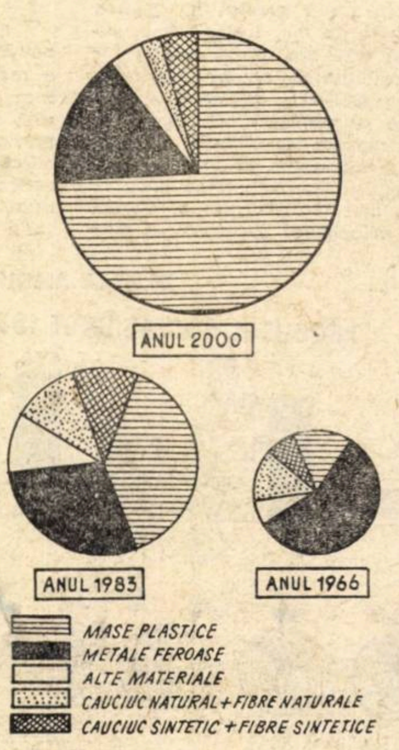

În adevăr, întreprinderile producătoare de mase plastice consideră că viitorul lor este legat de creșterea utilizării acestor materiale în construcțiile de mașini. Datele publicate în revista engleză „Engineering" din 17.III.1967 arată că, din 1930 încoace, producția de mase plastice s-a dublat la fiecare cinci ani. Acest ritm de creștere depășește de trei ori pe acela al creșterii producției oțelului, care s-a dublat la fiecare 15 ani, și de șase ori pe acela al creșterii populației globului.

În 1966, metalele feroase și neferoase reprezentau două treimi din materialele utilizate de industria construcțiilor de mașini; în anul 2000 însă, din totalul materialelor utilizate de această industrie, masele plastice vor reprezenta 75%.

Graficul alăturat arată în mod „plastic" proporțiile modificărilor ce se scontează a se produce în structura furnizorilor industriei construcțiilor de mașini.

Cu 300 zloți mai puțin

În dorința de a veni în ajutorul gospodinelor, Ministerul Industriei Alimentare al R. P. Polone a elaborat un meniu pe 10 zile, pentru prepararea căruia există în magazine o mare varietate de produse finite concentrate: supe, pateuri, diferite mîncăruri, deserturi. Numai în anul 1966 s-au produs peste 300 de feluri de concentrate alimentare, iar vînzările acestor produse către populație au depășit 2 miliarde de zloți. Calculele făcute de economiști arată că gospodinele care utilizează în bucătăria lor acest meniu decadal din concentrate — recomandate și desfăcute în special prin magazinele „supersam" — economisesc lunar 60 de ore de muncă și 300 de zloți.

158 de blocuri sub un acoperiș

„O victorie a arhitecturii moderne" — astfel este apreciată construcția „Habitat '67" expusă de un tînăr arhitect la intrarea expoziției mondiale din Montreal. Un „stup piramidal" alcătuit din 158 de case (din cele 1000 care trebuie să formeze un orășel suspendat), respectiv 158 de blocuri de beton care se sprijină unul pe celălalt făcînd să nu mai fie necesar un schelet masiv, înlătură monotonia proprie producției de masă și oferă prin calitate și varietate, prin mici grădini individuale, farmecul caselor particulare. Fiecare bloc de beton echipat cu bucătărie, baie, instalații tehnice, izolații etc., este turnat pe sol și ridicat apoi la locul său cu ajutorul unor macarale uriașe. Străzile sînt suspendate și apărate de vînt prin acoperișuri de plastic, iar școlile, bisericile și celelalte construcții cu caracter public sînt plasate sub „stupul piramidal".

Curți interioare, ferestre plasate cu totul neobișnuit, proeminente terase-grădini înverzite, totul este conceput atît de ingenios și de artistic încît imaginea oferită este cu adevărat impresionantă, construcția aceasta realizînd, după cum scrie criticul care semnează rubrica de arhitectură a ziarului NEW YORK HERALD TRIBUNE, „aspirațiile fundamentale ale arhitecturii secolului XX".

Bulversări pe piața zahărului

Tendința de scădere care a dominat piața mondială a zahărului în cursul ultimilor ani, a fost răsturnată la începutul acestui an, pentru a face loc unei mișcări de reluare, care recent s-a accentuat. În consecință, cotările au atins la New York 2,65 cenți pe livră pentru stocurile disponibile, 3 cenți pentru cele din septembrie 1967 și 3,20 cenți pentru luna mai a anului 1968 (față de 1,25 cenți pe livră în 1966 și 12,5 cenți în 1963).

Situația generală a zahărului, cu o producție evaluată la 64—65 milioane tone pentru perioada 1966—1967, un consum de 64 milioane tone și un stoc disponibil de circa 15—16 milioane tone la sfîrșitul aceleiași campanii, nu lasă să se întrevadă o asemenea mișcare. Un fenomen nou s-a produs însă la sfîrșitul anului 1966 atunci cînd, o importantă societate americană a cumpărat — la cursul cel mai scăzut de 1,25 cenți livra — importante cantități de zahăr pentru fabricarea alcoolului în locul melasei. Alte societăți au achiziționat la rîndul lor zahăr pentru fabricarea alimentelor destinate hranei animalelor, prețul zahărului dovedindu-se inferior celui al orzului, ovăzului și al altor cereale folosite la fabricarea acestor alimente. Afaceriștii au considerat că la acest preț, zahărul ar putea constitui o investiție interesantă (fenomen care a și avut loc la Beirut, unde o importantă cantitate de zahăr, a fost cumpărată și depozitată). Diferitele mijloace de „valorificare" a zahărului s-au succedat asemeni unui bulgăre de zăpadă, provocînd un aflux al cererii. În acel moment însă, cantitatea de zahăr disponibilă pe piață nefiind prea importantă, iar stocurile mondiale fiind și ele repartizate pe toate țările consumatoare în raport de consumul curent (cea mai mare parte a producției mondiale de zahăr făcînd obiectul prețurilor preferențiale) s-a înregistrat o creștere a prețurilor, ceea ce s-a reflectat de altfel în primul rînd, la bursele de materii prime.

C. GRIGORE

La Poznan

ÎN COMPETIȚIE — PRODUSE DIN 46 DE ȚĂRI

STRĂVECHIUL oraș comercial Poznan cunoaște în aceste zile o activitate intensă. Se desfășoară aici cea de-a 36-a ediție a tradiționalului Tîrg internațional, manifestare care reunește în acest an peste 2500 firme expozante din 46 țări de pe toate continentele. De asemenea sînt reprezentate organizațiile economice internaționale E.F.T.A. și C.E.E., precum și țări care participă pentru prima oară la Poznan: R.P.D. Coreeană, Brazilia, Nigeria.

Prezentă anul acesta pentru a 12-a oară, România oferă o amplă expoziție pe o suprafață de peste 1500 mp, ponderea cea mai mare în grupele exponatelor românești deținînd-o mașinile și utilajele. Ca și la alte expoziții, a stîrnit un deosebit interes în rîndurile specialiștilor instalația de foraj 3DH-200. De asemenea tehnica românească este reprezentată la tîrg prin mașini-unelte de înaltă productivitate, printre care strungul carrusel SC-2500, strungul 400/2000, strungul revolver SRO-40, tractoare și mașini agricole, utilaje de construcție, utilaj electrotehnic, locomotiva electrică etc. O bogată gamă de exponate oferă standurile de produse chimice, petroliere, materiale de construcție, lemn-mobilă, textile, bunuri de consum și alimentare.

Țara gazdă, care își etalează mărfurile pe aproape jumătate din suprafața tîrgului, oferă vizitatorilor o gamă largă de produse destinate exportului; mașini și material de tipărit, automobile, mașini agricole, articole sportive. Un punct de atracție al sectorului polonez este patinoarul artificial destinat pentru parada modei poloneze, publicitate făcută deopotrivă textilelor, confecțiilor cît și utilajului frigorific. Tîrgul din Poznan apare anul acesta cu prestigiul sporit prin marele număr de firme și țări participante, prin afluența neobișnuită de vizitatori, specialiști și oameni de afaceri, prin amploarea ofertei comerciale.

ing. Vasile EUSTATIADE
directorul pavilionului românesc

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 25 (201)
VINERI
23 iunie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 74
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINILE 12-13

PE ȘANTIERELE DE CONSTRUCȚII-MONTAJ

PREMISELE ACCELERĂRII LUCRĂRILOR

DIN SUMAR

• În pagina 3:
BILANȚ INDUSTRIAL DUPĂ CINCI LUNI

• În pagina 11:
CONTRACTAREA CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE PROPRIETATE PERSONALĂ

• În pagina 22:
BURSA, ACUMULAREA CAPITALULUI ȘI INSTABILITATEA ECONOMIEI

ECOURI · ECOURI · ECOURI

INDICI MAI INALŢI DE EXPLOATARE A UTILAJELOR

nr. 10

ÎN articolul cu acest titlu, se arăta că: „pe șantierele de construcții-montaj se impune ca atenția principală să fie îndreptată spre atingerea unor indici superiori de utilizare a tuturor mijloacelor existente". În legătură cu semnalările critice și opiniile pe această temă, ne-au răspuns:

C.S.P. Apreciem ca juste o bună parte din aspectele critice menționate în articolul din „Viața economică". În cadrul acțiunii de raționalizare a dărilor de seamă statistice s-a propus includerea în formularul C_8 8 FU a raportării numărului de schimburi etalon realizat la principalele utilaje de construcții, ca o măsură pentru buna evidențiere a preocupării constructorilor în organizarea activității acestor utilaje pe 2 și 3 schimburi. Pe această bază, urmează să se analizeze posibilitatea includerii în plan a acestui indicator, care va reflecta în mod direct sarcinile organizațiilor de construcții-montaj în domeniul respectiv.

De asemenea, se are în vedere ca, în cursul anului 1967, să se studieze împreună cu C.S.C.A.S. și unele ministere cu activitate de construcții-montaj, posibilitatea de îmbunătățire a indicatorilor de plan tehnic în construcții, acțiune în cadrul căreia am avut în vedere și unele dintre problemele pe care le ridică articolul semnat de tov. C. Amariței.

În scopul lămuririi unor aspecte ce privesc nivelul indicilor din planul tehnic, precum și metodologia de elaborare a acestora de către C.S.P. și C.S.C.A.S. — aspecte pe care autorul le pune în discuție — considerăm necesar să precizăm următoarele: propunerile ce se introduc în proiectul de plan de stat — ca indici de folosire a utilajelor de construcții — se elaborează pornindu-se de la realizările din anii anteriori, ținînd seama de preliminările pe anul în curs, cît și de nivelul realizărilor din alte țări în condiții comparabile. Menționăm că la precizarea nivelului acestor preliminări se au în vedere întotdeauna sarcinile de plan pe anul respectiv, precum și realizările raportate pe primele două sau trei trimestre. Sînt, de asemenea, luate în considerare influența ce o poate avea schimbarea structurii lucrărilor, natura acestor lucrări, cît și mișcările ce se vor face în parcul de utilaje.

Desigur, datorită complexității factorilor care pot influența în final realizările pe un an, dinamica ce se stabilește poate să nu fie cea mai justă, iar nivelul sarcinilor ce se planifică — prin prisma realizărilor efective — să nu apară în unele cazuri suficient de mobilizator. Am putea, în acest caz, aminti situația cînd deschiderea de către o organizație de construcții-montaj a cîtorva șantiere mari în a doua jumătate a anului, poate modifica sensibil realizările anuale, în raport cu cele înregistrate în primele 2 sau 3 trimestre.

Întrucît astfel de situații intervin doar excepțional, iar metodologia folosită la stabilirea indicilor de plan tehnic se bazează pe principiile generale de planificare — verificate atît în timp cît și în alte secțiuni de plan — nu întrevedem posibilă adoptarea altei metodologii de stabilire a nivelului indicatorilor de plan tehnic în construcții.

C. ȘANDRU
vicepreședinte

C.S.P.O.M.P.S. — În ceea ce privește stabilirea nivelului complexității lucrărilor care se execută cu diversele utilaje de construcții, cît și modul de încadrare a conducătorilor de utilaje, menționăm că o dată cu aplicarea salariilor majorate aprobate prin H.C.M. nr. 1306/1965 pentru ramura construcții-montaj au fost puse în aplicare indicatoarele tarifare specifice, îmbunătățite, pe care le considerăm corespunzătoare în această etapă. De asemenea, considerăm corespunzătoare reglementările existente privind evidența timpului de lucru al conducătorilor de utilaje și de exploatare a utilajelor. Nu trebuie neglijată însă existența unor deficiențe în aplicarea corectă a acestora. Problemele respective se găsesc în atenția compartimentului de resort din Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării, care se ocupă cu această activitate, urmînd a fi luate în considerare la îmbunătățirea reglementărilor existente în acest domeniu.

ing. Mircea MORARIU
director

C.S.C.A.S. — Nu considerăm că este indicat să se prevadă ca sarcină în planul tehnic de stat indicele de schimb, care este un indice analitic. Cu privire la indicatorul de plan pentru macarale, la care înregistrarea producției realizate prezintă dificultăți, considerăm justă semnalarea din articol că sarcinile stabilite nu reflectă în întregime nivelul posibilității de realizare. Din aceste motive, problema urmează a fi analizată în cadrul acțiunii pentru elaborarea planului tehnic pe anul 1968.

Sîntem de acord că trebuie întărit și extins rolul întreprinderilor specializate în exploatarea utilajelor. C.S.C.A.S. împreună cu C.S.P. și Comitetul de Stat pentru Îndrumarea și Controlul Organelor Locale ale Administrației de Stat, cu consultarea ministerelor și sfaturilor populare interesate, studiază organizarea altor întreprinderi specializate pe anumite tehnologii și exploatări de utilaje decît cele existente. Acestea ar urma să execute lucrări de specialitate în subantrepriză pentru organizațiile de construcții-montaj, indiferent de subordonare.

Ministerele care prin reglementările în vigoare au sarcina de a asigura efectuarea reparațiilor capitale, trebuie să studieze și să facă propuneri, în colaborare cu C.S.C.A.S., privind modul de acoperire a necesarului de reparații capitale a utilajelor. Indicatoarele tarifare ale mecanicilor de utilaje au fost revizuite și considerăm că reglementările în vigoare sînt suficiente și stimulatoare, atunci cînd sînt corect aplicate. C.S.C.A.S., a restudiat împreună cu D.C.S. formularele necesare unei evidențe corecte. În ce privește însă raportarea și urmărirea exploatării intensive și extensive a utilajelor, aceasta depinde exclusiv de cei care au sarcină să le exploateze.

Gh. RADNEV
director

BUNĂ SERVIRE ȘI EFICIENȚĂ ECONOMICĂ — UN ANTAGONISM?

nr. 15

Reglementări depășite

Interesanta analiză din „Viața economică" a eficienței unor unități de alimentație publică, comparate în raport cu sistemul lor de organizare, arată că în acest sector sînt rezerve importante, nevalorificate deplin. Așa după cum s-a arătat în articol, braseria „Parcului" care în perioada de iarnă a funcționat, conform H.C.M. 802/1965, cu plata lucrătorilor pe bază de cote procentuale, a obținut succese importante. În același timp, trebuie să arătăm însă că braseria „Cina" din București, „Caraiman" din Bușteni și restaurantul „Rozmarin" din Predeal, depășind volumul de desfacere prevăzut, nu pot fi trecute pe bază de cote procentuale, conform H.C.M. 802/1965. La aceste unități se folosește sistemul de salarizare mixtă, tarifară și remiză la nota de plată.

În plus, unitățile „Caraiman" și „Rozmarin" au avut o activitate nesatisfăcătoare în trim. I, deoarece:

- activitatea acestora este neuniformă în cursul unui an și chiar în cadrul unui trimestru;
- localitățile în care se află aceste unități nu dispun de lucrători calificați necesari sectorului de alimentație publică, fapt pentru care întreprinderile de care aparțin aceste unități au fost nevoite să mențină personalul permanent, chiar și în anumite perioade cu o activitate mai redusă.

La unitățile „Caraiman" și „Rozmarin" numărul de lucrători, în perioada analizată, a fost ridicat față de nevoile reale ale unităților respective. Lichidarea acestei deficiențe va sta în atenția noastră în vederea stabilirii corespunzătoare a formațiilor de lucru.

Pentru mai buna organizare a muncii în cadrul unităților amintite, unele reglementări în vigoare constituie un obstacol în obținerea de rezultate bune. Astfel, documentele de evidență primară pe gestiuni (depozit de alimente, bufet, bar, bucătărie și ospătar) îngreunează munca operativă a unităților. Eliminarea acestor evidențe este posibilă prin organizarea gestiunii colective.

Înlăturarea aspectelor negative, semnalate în revista „Viața economică", constituie pentru noi o preocupare. În acest scop am făcut propuneri corespunzătoare pentru folosirea tuturor căilor care ar putea da rezultatele cele mai bune, atît în ridicarea nivelului de servire, cît și pentru simplificarea evidențelor și creșterea cointeresării materiale a lucrătorilor, avînd ca rezultat final creșterea rentabilității.

I. PARASCHIV
director general adjunct

T. SOREANU
șef serviciu
Direcția generală a hotelurilor și restaurantelor din O.N.T.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

LAZĂR DANE, Fabrica de ciment-Medgidia — Plata bonificațiilor de către întreprinderile de electricitate, se face din disponibilitățile existente provenite din penalizările încasate. În lipsa acestora, bonificațiile sînt acoperite de la bugetul statului în baza unui act normativ. Ca urmare, acoperirea bonificațiilor nu este la bunul plac al întreprinderii furnizoare de energie electrică. Afirmația că din cauza neîncasării la timp a bonificațiilor, întreprinderile înregistrează credite restante nu este întemeiată. În circulara nr. 87041 din februarie 1962, elaborată în comun de Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor și Direcția Centrală de Statistică se precizează că bonificațiile sau penalizările provenite din factorul de putere se evidențiază în contabilitatea întreprinderilor numai în momentul încasării bonificației sau plății penalizărilor, în baza extrasului de cont primit de la Bancă. Formarea de credite restante poate avea loc numai în cazul cînd întreprinderea plătește penalizări (ce sînt preluate imediat din contul său) mai mari decît bonificațiile încasate.

ȚIGARETE NEVĂTĂMĂTOARE?

I. CONSTANTINESCU, N. MELNICIUC, economist, Ministerul Finanțelor, București. — Referindu-se la materialul dv, și la propunerile respective, Ministerul Industriei Alimentare și Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale ne răspund:

Înlăturarea nocivității din fumul de tutun a preocupat și preocupă și în momentul de față pe specialiștii din întreaga lume. În acest sens s-au făcut încercări pentru a înlocui unii componenți din tutun cu alții care să nu dăuneze sănătății, încercări care n-au dat însă deplină satisfacție fumătorilor. A introduce anumite elemente cu proprietăți de medicamente sau cu valoare alimentară nutritivă în țigareta propriu-zisă, este de prisos, întrucît aceste adaosuri în timpul arderii (la o temperatură destul de ridicată, circa 800° C) se pierd, sau se transformă în alți produși care nu mai pot avea efectul inițial.

Și specialiștii noștri sînt preocupați de problema înlăturării nocivității fumului de țigară. Institutul de cercetări alimentare — secția tutun, studiază posibilitatea reținerii substanțelor nocive din fum prin folosirea unor filtre selective, precum și obținerea unor soiuri de tutun cu un conținut scăzut de nicotină.

În prezent, în țara noastră, producția de țigarete cu filtru, reprezintă 10,5% din total și este în continuă creștere prin lansarea de noi sortimente. Astfel, chiar în cursul lunii mai a.c., s-a scos sortimentul Sinaia cu filtru de 15 mm cu o putere mai mare de reținere a gudroanelor și a nicotinei.

Se prevede ca în anul 1968, producția de țigarete cu filtru să se dubleze, ajungînd la circa 20%, precum și realizarea unui nou sortiment cu filtru de acetat de celuloză, care are o putere de reținere, mai mare decît filtrele de hîrtie creponată, care se preconizează să apară în cursul acestui an. Se studiază problema denicotinizării tutunului spre a pune la dispoziția consumatorilor țigarete cu un conținut redus de nicotină.

P. HANGANU, București. — În cazul în care desfacerea contractului dv. de muncă s-a făcut în aplicarea art. 20 lit. b din Codul Muncii și dacă v-ați reîncadrat în termen de 90 de zile de la data desfacerii contractului, se consideră că aveți continuitate în muncă, vechimea fiind considerată neîntreruptă. Pentru a vi se putea preciza dacă aveți aceeași vechime și în cazul în care desfacerea contractului de muncă s-a făcut în temeiul art. 18 din cod, este necesar să ne precizați motivul desfacerii contractului.

UZINELE CHIMICE TURDA

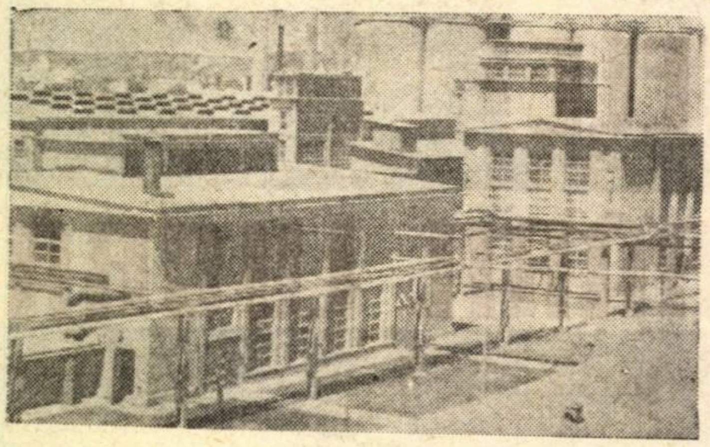

● PRODUSE CLORO-SODICE:
- hidroxid de sodiu leșie
- acid clorhidric soluție 32%
- acid clorhidric pro analisi
- clorură de var
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- sodă caustică tehnică 98–99%

● INSECTICIDE CLORURATE:
- detexan
- hexaclorciclohexan

● PRODUSE CLORURATE:
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- clorură ferică

● MASE PLASTICE:
- policlorură de vinil suspensie și emulsie

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție:
- hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

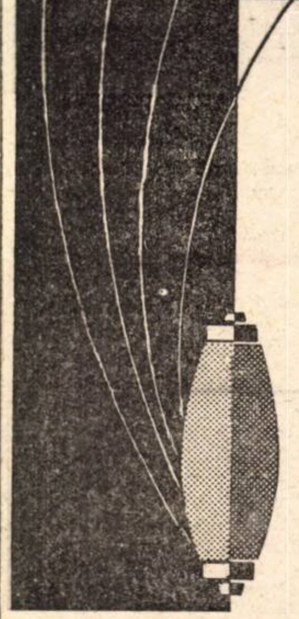

● RELON, fire și fibre poliamidice și

● MELANA, fibră poliacrilonitrilică.

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii ● Fire supraelastice ● Fire voluminoase ● Fire tehnice pentru utilizări speciale ● Fire de pescuit ● Corzi pentru perii ● Fibre textile de tipul linii sau bumbacului ● Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt: fibre pentru țesături; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea: Ciclohexanol ● Ciclohexanonă ● Sulfat de hidraxilamină ● Caprolactamă ● Nitril acrilic ● Fosgen ● Carbonat de etilenă ● Sulfat de amoniu

BILANȚ INDUSTRIAL DUPĂ CINCI LUNI

Trofin SIMEDREA
prim-vicepreşedinte al C.S.P.

CA şi în anii precedenţi, planul de stat pe anul 1967 prevede un ritm înalt de creştere a producţiei industriale, în primul rînd a ramurilor hotărîtoare ale acesteia : industria energetică, siderurgia, construcţiile de maşini, chimia. Sarcinile prevăzute pentru acest an depăşesc cu aproximativ 2 miliarde de lei prevederile iniţiale pentru 1967 din planul cincinal.

Aceste prevederi sînt rodul unei ample şi complexe activităţi de descoperire şi mobilizare a tuturor rezervelor existente în economie, a noilor posibilităţi create prin îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor înscrise în planul de stat pe anul 1966, în vederea realizării tuturor obiectivelor stabilite de cel de-al IX-lea Congres al partidului. Prin analizele profunde efectuate în toate verigile economiei noastre naţionale, în dezbaterile organizate în întreprinderi, prin propunerile întreprinderilor, organizaţiilor de partid şi obşteşti au fost evidenţiate posibilităţile reale de creştere a producţiei şi productivităţii muncii, de reducere a cheltuielilor de producţie, ceea ce, în final, a făcut posibilă mobilizarea a noi rezerve şi resurse şi, drept urmare, majorarea unora din sarcinile fixate în directivele Congresului partidului şi în planul cincinal. Totodată, a ieşit în evidenţă necesitatea includerii în planul pe anul 1967 a noi sarcini sau majorarea unora existente, me[illegible]te să contribuie la o mai viguroasă şi proporţională dezvoltare a economiei.

Oamenii muncii din fabrici şi uzine, din mine şi de pe şantiere, din unităţile de transport etc., sub conducerea organizaţiilor de partid, au obţinut în primele cinci luni ale acestui an importante succese în îndeplinirea planului la toţi indicatorii. Planul producţiei globale în industrie a fost îndeplinit în proporţie de 101,9%, iar planul la producţia marfă vîndută şi încasată în proporţie de 102,8%. Realizarea şi depăşirea prevederilor planului confirmă o dată în plus realismul politicii partidului nostru de continuare neabătută a industrializării socialiste a ţării, faptul că planul cincinal a fost aşezat pe baze reale, iar sarcinile prevăzute corespund condiţiilor şi posibilităţilor economiei noastre naţionale, capacităţii poporului nostru.

O caracteristică importantă a muncii ce se desfăşoară pentru înfăptuirea sarcinilor planului de stat din acest an este preocuparea ca, paralel cu sporirea din punct de vedere cantitativ a producţiei, să se realizeze sarcina trasată de plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966 de a se ridica nivelul calitativ al întregii activităţi. În acest sens, în întreprinderi şi ministere se depun eforturi pentru ridicarea nivelului tehnic al producţiei, îndeosebi în industria constructoare de maşini, pentru diversificarea producţiei. De asemenea, un accent mai mare se pune pe creşterea eficienţei economice în toate ramurile industriei şi în toate întreprinderile.

Practica arată că un rol important în înfăptuirea planului l-a avut perfecţionarea metodologiei de elaborare a planului cincinal şi a planurilor anuale, care a permis cunoasterea de către fiecare minister, fiecare regiune, fiecare întreprindere a sarcinilor anuale şi pe întreaga perioadă, a mijloacelor de care dispun pentru înfăptuirea acestor sarcini, precum şi a necesarului de forţă de muncă. Aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntul de închidere rostit la plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie 1966 **„Aceasta dă fiecărui minister şi fiecărei unităţi posibilitatea de a lua din timp toate măsurile economice, financiare şi tehnice în vederea realizării ritmice şi în cele mai bune condiţii a tuturor obiectivelor planului".**

Avînd siguranţa şi stabilitatea în întreaga activitate, întreprinderile şi ministerele şi-au putut organiza mai bine eforturile, au perfecţionat organizarea proceselor de producţie, ceea ce a creat un larg cîmp pentru dezvoltarea iniţiativei creatoare a tuturor oamenilor muncii.

O contribuţie de seamă o aduc, de asemenea, acţiunile iniţiate şi organizate de conducerea superioară de partid şi de stat cu privire la organizarea ştiinţifică, modernă, a producţiei şi a muncii, la rentabilizarea întreprinderilor şi a produselor a căror fabricaţie se realiza cu pierderi planificate, la stabilirea unor norme de consum, în special de metal, mai raţionale etc. Aceste acţiuni, la care au fost antrenate largi colective de specialişti din întreprinderi, ministere şi alte organe centrale, din institute de cercetări şi instituţii de învăţămînt superior, întreaga masă de oameni ai muncii, deşi aflate în unele cazuri încă în curs de desfăşurare, au scos la iveală însemnate rezerve interne, a căror valorificare va contribui la sporirea producţiei şi a productivităţii muncii, la reducerea cheltuielilor de producţie şi la creşterea acumulărilor.

O producţie globală cu 13,7% mai mare

CA rod al strădaniilor depuse, în primele cinci luni producţia globală a crescut cu 13,7% faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut, dîndu-se peste plan importante produse, care contribuie la îmbunătăţirea bazei tehnico-materiale a producţiei şi asigură o desfăşurare în condiţii mult mai bune a producţiei pe perioada următoare. Printre principalele ministere şi organizaţii economice centrale care au înregistrat depăşiri mai importante arătăm :

	Producţia globală	Producţia marfă vîndută şi încasată
Ministerul Minelor	103,0	103,0 *)
Ministerul Energiei Electrice	102,6	105,9
Ministerul Industriei Constructoare de Maşini	102,2	103,3
Ministerul Industriei Chimice	108,0	106,0 *)
Ministerul Industriei Metalurgice	101,8	102,6
Ministerul Economiei Forestiere	102,1	101,5 *)
Ministerul Industriei Uşoare	102,2	103,7
Ministerul Industriei Alimentare	101,0	103,0

*) producţia marfă.

La o serie de produse importante s-au dat însemnate cantităţi peste plan. Astfel, în aceste cinci luni planul de producţie s-a realizat la minereu de fier în proporţie de 109,8%, la cărbune extras — 102,6%, aluminiu — 102%, motoare electrice peste 0,25 Kw — 104,4%, mijloace de automatizare — 105,8%, instalaţii de irigat prin aspersiune — 104%, locomotive Diesel electrice — 104%, autocamioane — 104,2%, sodă caustică — 102,4%, oţel aliat — 106%, laminate finite pline — 101,5%, oţel beton — 102,4%, cherestea de răşinoase — 102%, placaj — 101,2%, mobilă — 101,4%, ţesături tip bumbac — 104%, ţesături tip lînă — 106%, tricotaje — 108%, încălţăminte — 109% etc.

Se impune lichidarea rămînerilor în urmă

CU toate rezultatele bune obţinute pe primele cinci luni de către majoritatea unităţilor de producţie, se constată că la unele întreprinderi, unde preocuparea pentru pregătirea din timp a producţiei este mai slabă, unde greutăţile în desfăşurarea procesului de producţie sînt considerate obstacole de netrecut, unde ritmicitatea este considerată doar indicator rezultat, desfăşurarea activităţii de producţie este destul de slabă şi în multe cazuri cu efecte cu totul nedorite.

Se înregistrează încă numeroase opriri de utilaje şi agregate în afara termenelor planificate, datorită de cele mai multe ori întreţinerii necorespunzătoare şi lipsei de supraveghere. Pe de altă parte, nepregătirea din timp cu subansamble şi piese de schimb şi de rezervă pentru reparaţii prelungesc durata aşa-ziselor opriri accidentale. În toate cazurile, se ajunge în mod inevitabil la nerealizarea unor importante cantităţi de produse planificate. De pildă, la Ministerul Industriei Chimice planul s-a realizat la acid acetic în proporţie de numai 49,8%, la îngrăşăminte cu azot — 84%, butanol — 76,3%, polietilenă — 83%, acid sulfuric — 92% etc. ; la M.I.C.M., planul la utilaj tehnologic pentru industria chimică s-a îndeplinit în proporţie de 87,5%, la vagoane marfă — 98,5% ; la Ministerul Construcţiilor : fabricate din beton armat — 94,6% ; la Ministerul Industriei Alimentare : carne — 97,6% şi altele.

Dacă la minusurile pe care le reprezintă cantităţile neproduse, adăugăm şi pe cele provocate în ramurile în care produsele respective urmau să fie consumate, precum şi celelalte efecte negative, şi numai astfel trebuie judecat din punct de vedere economic, ne putem da seama cît de scump ne costă lipsa de răspundere a celor ce nu-şi îndeplinesc sarcinile încredinţate.

Multe greutăţi în îndeplinirea planului de producţie la întreprinderile consumatoare, precum şi în realizarea investiţiilor pe unele şantiere sînt provocate, în special de acele întreprinderi metalurgice şi din industria construcţiilor de maşini, care înregistrează lună de lună rămîneri în urmă în respectarea contractelor încheiate cu furnizorii sau a planului de colaborare. La 31 mai a.c., Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini avea contracte restante, a căror valoare depăşea 250 milioane lei. Dintre întreprinderile care la acea dată aveau restanţe mai mari „evidenţiem" următoarele (în paranteză este trecut numărul de contracte al căror termen era depăşit) : Uzina de piese auto Colibaşi (34), Uzina „Timpuri noi"-Bucureşti (192), Uzina de pompe-Bucureşti (57), „Steagul roşu"-Braşov (49), Uzina de construcţii de maşini Reşiţa (20), Fabrica de articole de tablă-Codlea (47), „Independenţa"-Sibiu (98). Ministerul Industriei Metalurgice avea contracte restante la sfîrşitul lunii mai în valoare de peste 30 milioane lei. Cele mai multe erau localizate la Combinatul „Gheorghe Gheorghiu-Dej"-Galaţi (138) şi Uzina metalurgică Iaşi (10).

La nerealizarea planului în producţia de utilaj tehnologic pentru industria chimică, în afară de Uzina „Griviţa roşie", la care continuă (pînă cînd ?) să se constate defecţiuni de fabricaţie la unele utilaje, au contribuit şi Uzinele „23 August" şi „Vulcan" din Bucureşti şi „1 Mai"-Ploieşti, care au furnizat piese pentru coloanele de carbonatare ce prezentau defecţiuni de turnare. Nu au fost respectate nici obligaţiile de colaborare ale uzinelor „Progresul"-Brăila şi „Vulcan"-Bucureşti cu Uzina mecanică Turnu Severin.

Un alt aspect ce trebuie să stea în atenţia specialiştilor care lucrează nemijlocit în coordonarea şi urmărirea producţiei este calitatea produselor fabricate şi livrate. Numai în primele 5 luni s-au înregistrat refuzuri de plată, determinate de calitatea necorespunzătoare a produselor, care s-au ridicat la 30 milioane de lei la întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere, 27 milioane lei la unităţile Ministerului Industriei Metalurgice, 27 milioane de lei la unităţile aparţinînd Ministerului Industriei Uşoare, 22 milioane lei la întreprinderile Ministerului Industriei Chimice etc.

De remarcat este faptul că unele întreprinderi îşi creează singure greutăţi în realizarea indicatorilor de plan prin utiliza-

(Continuare în pag. 6)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

REZISTENȚA... REBUTULUI

ÎN competiţia pentru lichidarea rebutului, cele două uzine de anvelope („Danubiana"-Bucureşti şi „Victoria"-Floreşti) se află la o distanţă apreciabilă una de alta. În vreme ce la uzina din Floreşti volumul rebuturilor s-a ridicat anul trecut la o valoare de 2,4 milioane lei (0,56% pondere în preţ de cost), la uzina bucureşteană valoarea produselor rebutate a fost în aceeaşi perioadă de 8,5 milioane lei (1,11%).

Echivalentul acestor rebuturi : circa 600 tone anvelope şi camere de aer în care s-au materializat manoperă şi materiale (cauciuc natural şi sintetic, reţele cord şi ingrediente), unele provenite din import.

Graficul alăturat scoate în evidenţă şi alte diferenţe. La „Danubiana", procentul rebuturilor înregistrează oscilaţii mari : de la 1,01%, în trimestrul I, creşte la 1,12%, în trimestrul II, apoi scade la 0,91%, în trimestrul III, ca să crească din nou în trimestrul IV, pînă la 1,37%. La Uzina „Victoria" ponderea rebuturilor în preţul de cost al întregii producţii-marfă realizată prezintă variaţii mai mici : 0,53%, în trimestrul IV şi 0,60%, în trimestrul III.

Măsurile luate în ultima vreme au avut ca rezultat faptul că la ambele uzine s-a înregistrat, în trimestrul I din acest an, faţă de anul trecut, o reducere a procentului de rebuturi. Dar şi în acest trimestru, valoarea pierderilor provenite din rebuturi se cifrează la sume importante : 1,6 milioane lei la „Danubiana" şi 500 000 lei la „Victoria".

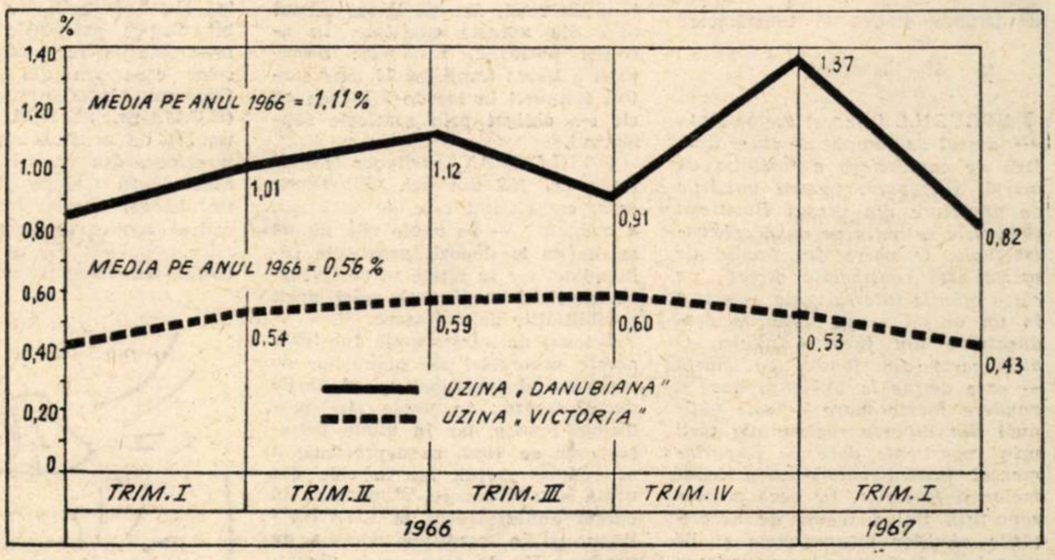

Defectele constante la anvelopele şi camerele de aer rebutate pot fi evitate dacă se înlătură cauzele care le provoacă. În speţă, cauzele constau în nefixarea ciclului normal de vulcanizare la diafragme, subvulcanizări, scăderi de presiune, soluţie adezivă între pliuri, alungirea neuniformă a cordului, matriţe necentrate, filtrarea necorespunzătoare a amestecurilor, profilarea şi tăierea defectuoasă a camerelor ş.a.

Fiind cunoscute cauzele, se pun următoarele întrebări : cînd se vor hotărî conducerile celor două întreprinderi să ia măsuri eficiente pentru a lichida complet rebutul din procesul de producţie ? Experienţa (mai bună) pe care o are în această privinţă colectivul de la uzina din Floreşti nu poate fi îmbogăţită şi extinsă şi la „Danubiana" ?

Corneliu BADEA

ANCHETA NOASTRĂ

DE CE PRODUSELE DE CALITATE SLABĂ ALUNGĂ DE PE PIAȚĂ PE CELE BUNE?

ÎN scurta perioadă care a trecut de la înființarea Departamentului pentru valorificarea legumelor și fructelor s-au obținut în acest sector unele succese. Au fost modernizate unele unități pentru desfacerea legumelor și fructelor; s-a asigurat o aprovizionare mai bună cu un sortiment mai larg de produse în tot cursul anului; au fost sporite cantitățile de produse conservate — în special dezhidratate — puse la dispoziția populației; au început să se desfacă în mai mare măsură produse preambalate.

Rezultatele obținute sînt însă departe de a satisface exigențele sporite ale consumatorilor, care așteaptă să găsească în magazine, în tot cursul anului, legume și fructe de calitate corespunzătoare, la nivelul producției ce se obține pe ogoarele țării. Ancheta organizată de noi a scos la iveală o serie de carențe — unele mai vechi, altele mai noi — care există în majoritatea unităților de desfacere a legumelor și fructelor. În ce constau ele?

● Produse „refractare" la așteptare

SOLICITAȚI să-și spună părerea despre calitatea produselor din unitățile de legume și fructe numeroși cumpărători ne-au declarat:

— Produse bune, proaspete, în starea în care se găsesc ele cînd sînt culese de pe ogor, rareori se găsesc la unitățile de specialitate; atunci cînd vin se vînd în cîteva clipe. În schimb, găsești aproape tot timpul produse veștejite uneori chiar mucegăite, semn că au făcut un lung stagiu de așteptare undeva prin depozite sau pe drum. Ai impresia că în aceste unități se vînd „rămășițe" sau „solduri". Și aceasta, în vreme ce pe piața neorganizată produse asemănătoare se prezintă la un nivel calitativ mult superior.

Eram în piața Amzei și declarația ne-a fost confirmată pe loc: în unitățile aparținînd de Oficiul nr. 1, ceapa verde era aproape... uscată. Prețul 0,35 lei legătura. Pe tarabele unde se vînd direct produsele producătorilor ceapa verde era proaspătă, curată. Prețul 0,25 lei legătura. La fel era situația și cu alte legume și zarzavaturi. În plus, în unitățile D.V.L.F. numeroase produse nu se găseau de loc în vreme ce alături, la producători, ele își așteptau cumpărătorii. De ce aceste deosebiri?

La nedumeririle noastre și ale cumpărătorilor au dat ample lămuriri unii lucrători din rețeaua unităților de legume și fructe. S-a desprins, astfel, ca un laitmotiv, din declarațiile interlocutorilor, faptul că și în acest domeniu acționează cunoscuta lege a lui Gresham potrivit căreia moneda cea mai slabă o scoate din circulație pe cea mai bună. Cauzele? Sînt numeroase. **Pe tot parcursul diferitelor operațiuni — contractare, recoltare, sortare, recepționare, depozitare, desfacere — sînt încă numeroase verigi care contribuie la deprecierea produselor. Formalități — utile poate în comerțul cu alte articole — lungesc extrem de mult drumul legumelor și fructelor de la locul de producție la unitatea de desfacere. Iar așteptarea, precum se știe, este dezastruoasă pentru aceste produse.**

● Drumul sinuos al contractelor și al livrărilor

LUCRURILE în acest sector sînt destul de complicate chiar din faza de contractare a fondului de marfă. Bunăoară, pentru unitățile de desfacere din orașul București produsele se obțin pe două căi contractuale. O parte din fondul de marfă este contractată direct de către oficiile interraionale — sînt 4 în tot orașul — cu unitățile producătoare din jurul Capitalei. O altă parte din fondul de marfă — care deține la unele produse o pondere foarte mare — este obținută din diverse regiuni ale țării prin repartițiile date de Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor. Pe baza acestor repartiții, ținînd seama de necesitățile oficiilor interraionale și de planul de desfacere, Întreprinderea orășenească de valorificare a legumelor și fructelor din București încheie contracte cu întreprinderile regionale similare. Acestea, la rîndul lor, stabilesc sarcini contractuale pentru oficiile raionale din raza respectivei regiuni. Lanțul contractărilor nu s-a oprit aici. La rîndul lor, oficiile raionale contractează fondul de marfă cu unitățile producătoare.

Așa se întîmplă în faza de contractare. În faza de livrare se parcurge același drum — chiar puțin mai lung — de data aceasta de către produse nu de către hîrtii. Astfel, de la producător produsul este preluat de către oficiul raional, care îl pune la dispoziția întreprinderii regionale, iar aceasta îl îndreaptă către întreprinderea orășenească. Întreprinderea orășenească îl repartizează — în cazul orașului București — unui oficiu interraional, care dispune descărcarea sa în unul din depozite. De la depozit, încărcat în alt mijloc de transport, produsul este trimis unităților de desfacere.

E de la sine înțeles că după atîtea operațiuni, produsele ajung veștejite la unitățile de desfacere. La toate acestea se adaugă și faptul că numeroși furnizori nu respectă contractele, fără ca măcar să fie penalizați conform legislației în vigoare.

● Rezultatul: zeci de vagoane de produse care se pierd

DE ce nu se respectă contractele, și în special graficele de livrare? La această întrebare am căpătat mai multe răspunsuri dintre care reținem:

PAVEL CONSTANTIN, responsabilul unității nr. 9 din piața Amzei, ne-a declarat: — **În general, producătorii — care au contracte cu unitățile de valorificare a legumelor și fructelor — procedează astfel: trufandalele și produsele cele mai bune le valorifică direct, obținînd astfel un beneficiu mai mare, iar în condițiile în care recolta obținută depășește posibilitățile proprii de desfacere și cînd prețurile scad, ofertele producătorilor depășesc mult posibilitățile noastre de desfacere. Acum (era în ziua de 15 mai) pe piață au apărut cireșe și căpșuni. La noi vor sosi, probabil, săptămîna viitoare... cînd multe dintre acestea se vor degrada. (De fapt n-au apărut nici săptămîna următoare, ci mult mai tîrziu).**

Așa s-a întîmplat și în anul trecut, fapt care atestă afirmațiile interlocutorilor. În perioada 22—30 VI unitățile agricole de stat și cooperativele agricole de producție trebuiau să livreze unităților I.O.V.L.F. din Capitală peste 1000 tone de roșii, dar au livrat numai 64% din această cantitate. În aceeași perioadă, I.R.V.L.F. București a livrat Capitalei 74 tone cartofi timpurii în loc de 361 tone cu cît s-a obligat prin graficele săptămînii.

VASILE IVAN, gestionar la unitatea nr. 158 din Bd. Gh. Dimitrov, completînd cele de mai sus, a adăugat: — **În unele zile nu ne sosesc de la depozit produsele comandate, iar în altele ni se livrează cantități mult mai mari decît posibilitățile de desfacere.**

E lesne de înțeles unde duc toate aceste necorelări ale planurilor de recoltare și transport cu planurile de desfacere: în unele zile produsele lipsesc, iar în altele prisosesc, nu se vînd, se depreciază, li se reduce prețul, iar în cele din urmă sînt aruncate. Bunăoară, în cursul anului trecut la I.O.V.L.F.-București o cantitate enormă de produse (230 de vagoane de vinete, spanac, roșii, cartofi, pepeni, mere, pere și prune) care s-au depreciat, au fost puse în vînzare cu prețuri reduse, iar o altă cantitate (193 vagoane din aceleași produse) au fost pur și simplu aruncate. În acest mod se pierd produse care valorează milioane de lei. Numai ceapa și varza care s-a stricat anul trecut în unitățile din orașul București s-a ridicat la o valoare de circa 500 000 lei, iar pierderile totale peste normele legale s-au cifrat în trimestrul IV în unitățile din Capitală la suma de 1 393 000 lei.

● Un cerc vicios care deteriorează calitatea

CAUZA acestor pierderi constă în faptul că însemnate cantități de produse de calitate inferioară ajung în unitățile de desfacere, unde zac timp îndelungat, fără a fi solicitate, fiind pînă la urmă declasate. Față de această situație se pune întrebarea: de ce primesc gestionarii unităților produse care nu satisfac cerințele consumatorilor și care, ca atare, nu se vînd?

— Vina, susține **tov. M. UNGUREANU, director adjunct la I.O.V.L.F.-București,** este a responsabililor de unități care nu dovedesc exigență la recepționarea calitativă a produselor. Ei au dreptul să respingă orice fel de produse care nu corespund din punct de vedere calitativ.

La aceeași întrebare mai mulți responsabili de unități (care ne-au rugat să nu le dăm numele) ne-au dat un alt răspuns.

— Noi avem dreptul, teoretic, să refuzăm produsele care nu corespund calitativ. Practic, e însă imposibil să respectăm acest drept. Și iată de ce: produsele de calitate slabă ni se trimit cu indicația (am putea zice cu rugămintea), să le primim, să le expunem și să ne străduim să le vindem. În cazul că nu le primim riscăm să nu avem marfă, să nu ne realizăm planul și, ca atare, salariul. Riscăm, de asemenea, ca atunci cînd sînt produse vandabile cei de la depozit să ne ocolească... În această situație facem ce putem: le primim, le sortăm, le resortăm, dar pînă la urmă cantități importante se degradează și mai mult, devin inutilizabile. Mai trebuie amintit și un alt fapt care face ca produsele necorespunzătoare să le înlăture pe cele bune de pe piață. E vorba despre atitudinea unor gestionari de la depozite, care, chiar dacă dispun de produse de primă calitate, le rețin în depozit pînă „scapă" de cele de calitate mai slabă. În acest timp însă produsele de bună calitate, depozitate în condiții necorespunzătoare, se ofilesc, își pierd calitățile inițiale, ajungînd depreciate în unități. Procedînd în acest fel, gestionarii depozitelor, în loc să scape de produsele proaste, fac ca și cele bune să ajungă nevandabile. Aceste practici — un fel de cerc vicios — asigură continuu degradarea — și pînă la urmă — declasarea produselor.

Referindu-se la aceste aspecte, mai mulți interlocutori (**F. POPESCU, directorul oficiului nr. 1, V. VIȘAN, directorul oficiului nr. 2, Z. ZAHARIA, gestionar la depozitul din Bucureștii Noi**) ne-au vorbit despre greutățile pe care le întîmpină la recepționarea produselor care vin din alte regiuni. Conform legislației în vigoare (H.C.M. nr. 941/1959), atunci cînd un lot de produse nu este corespunzător, din comisia care atestă acest lucru trebuie să facă parte un delegat neutru (de regulă din cadrul secției comerciale a sfaturilor populare). De unde să găsești astfel de delegați care ar trebui să fie zilnic prezenți la depozitele respective? Anul trecut D.V.L.F. a repartizat unii delegați care făceau pe arbitrii în astfel de situații. Acum nu mai sînt nici aceștia. În această situație nu mai ai temeiul legal pentru a respinge produsele necorespunzătoare. Ca atare, le introducem pe rețea, încercînd să le valorificăm în măsura posibilităților.

Din discuțiile purtate s-au desprins și alte deficiențe. Așa după cum am mai arătat, producătorii valorifică pe cont propriu produsele mai bune. Restul, **tot** ce rămîne livrează unităților D.V.L.F. E vorba și aici de o concepție greșită a producătorilor care trimit **toate** produsele — chiar și cele care nu îndeplinesc condiții minime de calitate — către depozite cu speranța că vor fi acceptate. Și nu de puține ori speranțele lor sînt împlinite. Și aceasta datorită faptului că achizitorii și recepționerii se lasă înduplecați să le primească. Aceasta din diverse cauze: să nu se creeze goluri în aprovizionare, să nu se întoarcă mașina goală, se obțin uneori bonificații care par avantajoase — și, nu de puține ori, datorită unor relații „amicale" între furnizori, achizitori și recepționeri. Sosite în depozite, bune sau mai puțin bune, produsele sînt îndreptate spre unități.

● La fiecare verigă: Stop produselor necorespunzătoare

DECI un adevărat lanț al slăbiciunilor. Ce-i de făcut în această situație?

Lucrătorii din comerțul cu legume și fructe, cu care am stat de vorbă, au indicat cîteva soluții dintre care reținem:

● Furnizorii, respectiv fermele agricole de stat și cooperativele agricole de producție, să respecte graficele de livrare, expediind produsele în cantitățile și în zilele fixate; să asigure sortarea lor pe calități (conform standardelor în vigoare) și să trimită la beneficiari numai produsele care corespund calitativ prevederilor contractuale.

● Producătorii să onoreze întîi contractele și apoi să valorifice pe cont propriu restul produselor.

● Pentru ca toate aceste operațiuni (prevăzute, de altfel, în actele normative) să devină un fapt, este necesar ca achizitorii și recepționerii comerțului să opună un „veto" hotărît în fața produselor necorespunzătoare. Cei ce nu fac acest lucru să suporte material consecințele.

● Aceeași exigență se cere și din partea gestionarilor de depozite, ca și din partea gestionarilor de unități. Gestionarii de unități să fie obligați (nu înduplecați să primească produse depreciate — cum se întîmplă acum) să respingă orice fel de produse care nu corespund calitativ cerințelor consumatorilor, precum și cantitățile care se trimit în plus și care nu pot fi vîndute într-un timp scurt.

În acest mod, dacă la fiecare verigă — furnizor, achizitor, depozit, unitate de desfacere — va funcționa o recepție exigentă, produsele depreciate se vor opri din cursă și nu vor mai ajunge în unități unde, de regulă, sînt trecute la pierderi peste normă. Ele ar rămîne, o parte, la producători și, o altă parte, la depozite.

Ce s-ar putea face cu aceste produse, nevandabile în stare proaspătă? Sînt oare sortite casării?

P. IORDACHE, responsabilul centrului de export din cadrul oficiului nr. 2 din București, ne-a declarat:

— Dintre toate legumele și fructele numai salata și ridichile de lună nu pot fi salvate de la acest sfîrșit. Restul produselor pot și trebuie să fie valorificate — sub diferite forme — pentru a fi puse în vînzare atunci cînd se simte nevoia.

Un început pe această linie s-a făcut. Anul trecut, de pildă, cîteva vagoane de spanac în loc să fie aruncate au fost deshidratate. În primele zile de iarnă cînd s-a pus în vînzare, acest produs nou s-a bucurat de multă apreciere din partea cumpărătorilor. De aici o concluzie: valorificarea integrală a surplusului de produse prin diverse metode: deshidratare, congelare, concentrare (magiun, pastă) conservare cu acid lactic și acid acetic, prin suprasărare, prin tratare cu SO_2 și acid formic, prin vinificare și distilare etc.

Dacă toate aceste posibilități ar fi folosite, producătorii, în loc să trimită spre unitățile de desfacere **tot** *ce recoltează, ar sorta produsele pe calități, reținîndu-le pe cele care nu corespund în scopul de a fi valorificate prin una din metodele pomenite mai sus.*

Același lucru s-ar întîmpla și în depozite. Iată un exemplu elocvent. Pînă acum merele din silozuri, bunăoară, erau scoase la vînzare pe măsură ce se „pișcau" și nu mai rezistau. Cele bune erau reținute pînă începeau să capete mici defecte. Rezultatul: rareori găseai în unitățile de desfacere mere care să fie perfect „sănătoase". În acest caz — și în multe altele — ar trebui procedat astfel: produsele care nu mai rezistă să fie îndreptate imediat spre prelucrare (în cazul merelor: magiun sau deshidratare), iar la unități să fie trimise numai produsele bune.

— Așa ar trebui procedat, ne spune și tov. **C. STAICU, director al I.O.V.L.F.-București.** *Dar unitățile noastre nu dispun încă de toate condițiile pentru a asigura valorificarea prin diferite metode a produselor supuse deprecierii. Un singur exemplu: în tot orașul București nu există nici un singur tunel pentru deshidratarea spanacului. Anul acesta am trimis cantități importante de spanac pentru deshidratare în regiunile Ploiești, Argeș, Galați. Și nu-i prea convenabil. Pentru un produs cu o valoare mică se ridică enorm prețul de cost prin cheltuielile de circulație.*

Situația expusă este adevărată. Ea este cunoscută la întreprinderile orășănești și regionale și la Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor. Pentru lărgirea posibilităților de valorificare s-au făcut propuneri, au fost întocmite studii, s-au luat și unele măsuri. Lucrurile merg însă prea încet.

● Se experimentează, se studiază, se propune, dar...

ÎN comerțul de legume și fructe — ca și în alte sectoare, de altfel — un rol deosebit în imbu-

E. BIBIRI, I. P. PAIU și D. TĂRNĂUCEANU

(Continuare în pag. 8)

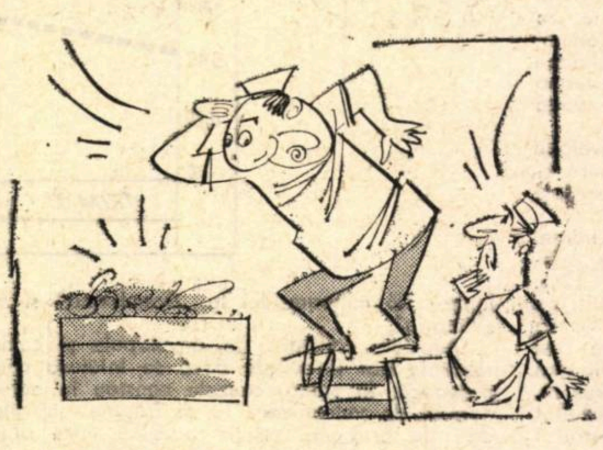

— După sortare și resortare, au mai rămas doar cîteva kilograme. Ce facem cu ele?
— Le folosim pentru uz intern...

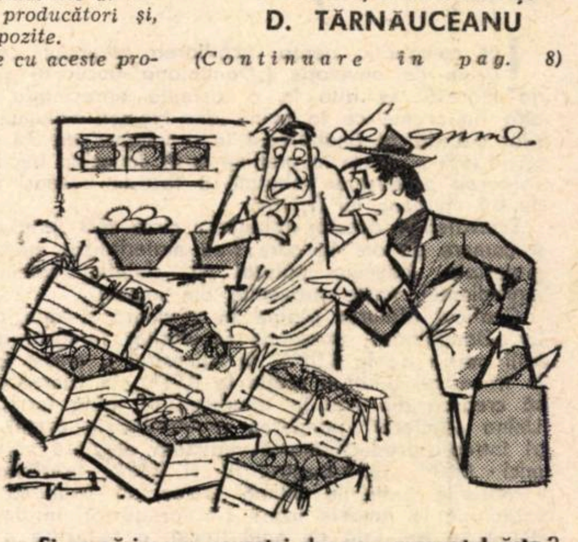

— Și ce să-i spun nevestei despre zarzavatul ăsta?
— Că-i obosit de atîta drum...

(Desene de NEAGU RĂDULESCU)

FOCARE DE CREAȚIE ÎN INIMA UZINEI

Conceptul și sfera activității de cercetare în construcțiile de mașini

L A baza conceptului de cercetare în construcțiile de mașini, ca și în celelalte ramuri, stă aportul de noutate. În cercetarea științifică elementul de noutate este generat prin manipularea unor cunoștințe științifice rezultate ca urmare a unor descoperiri anterioare.

Pînă de curînd se considera că cercetarea științifică ar cuprinde numai așa-zisa cercetare fundamentală, *care are drept obiect lărgirea sferei cunoașterii prin descoperirea unor noi fenomene și legi ale naturii și societății și* cercetarea aplicativă, *care își propune să rezolve o serie de probleme cu caracter de generalizare, la o categorie de mecanisme sau procedee pornind însă de la fenomene și legi deja cunoscute. Necesitatea de a fructifica potențialul științific cuprins în cercetarea fundamentală și aplicativă, de a-l valorifica în practică* a condus la introducerea în conceptul cercetării și a așa-numitei activități de dezvoltare. *Această activitate cuprinde, pe lîngă cercetarea de dezvoltare propriu-zisă — care nu este altceva decît o cercetare aplicativă, raportată la un obiectiv bine precizat (la un anume procedeu tehnologic sau la o anume mașină) și proiectarea, execuția prototipurilor și modelelor experimentale, încercarea, omologarea acestora și definitivarea documentației, astfel încît ea să poată fi preluată de industrie. Referindu-ne la conceptul de noutate — despre care vorbeam la început — și care constituie criteriul de bază ca o lucrare să fie inclusă sau nu în cadrul activității de cercetare științifică, rezultă că în activitatea de dezvoltare s-ar include numai acea activitate de proiectare care ar avea drept obiectiv realizarea unor produse, mecanisme sau sisteme cu caracter de noutate tehnică științifică.*

Verigă de legătură: activitatea de dezvoltare

ÎN majoritatea țărilor industriale avansate, activitatea de dezvoltare este considerată veriga de legătură dintre cercetare și producție, verigă fără de care nu se poate asigura valorificarea cercetării în sfera producției de bunuri materiale.

Încercînd să facem o clasificare a activității de cercetare și dezvoltare după obiect — la specificul construcțiilor de mașini — vom desprinde **cercetarea constructivă**, care are drept obiect realizarea de noi mecanisme, organe de mașini și utilaje; **cercetarea tehnologică**, care se preocupă de elaborarea unor procedee tehnologice și **cercetarea metodologică**, care are drept obiect raționalizarea metodelor de lucru — în primul rînd organizarea științifică a producției. De asemenea, în construcția de mașini, ca și în celelalte ramuri ale științelor tehnice, avem prezentă întotdeauna o cercetare de perspectivă cu caracter fundamental care reprezintă de fapt o investigație în domeniul legilor fizicii — **cercetarea fenomenologică.**

Cercetarea uzinală

ÎN cadrul general al activității de cercetare și dezvoltare, activității de cercetare uzinală îi revine sarcina asigurării legăturii celei mai apropiate cu industria — concretizată prin activitatea de dezvoltare. Cercetarea uzinală se desfășoară în principal ca cercetare tehnologică și cercetare constructivă. În prezent în țara noastră la Uzinele „23 August"-București și la Uzina constructoare de mașini-Reșița se rezolvă unele probleme de cercetare în domeniul materialelor și proceselor tehnologice specifice atelierelor calde: turnătorie, forje, tratamente termice etc. Aceste unități nu au desfășurat însă pînă acum o activitate riguros planificată în acest domeniu. Anumiți specialiști ai laboratorului central primeau sarcina de a rezolva — pe măsură ce apăreau — o serie de probleme cerute de producția uzinei respective. Este de menționat că în cadrul laboratorului central care efectuează lucrări de rutină, venind în ajutorul producției curente, aceste grupe deși au funcționat ca unități distincte, nu au beneficiat de statutul de cercetare. Mai mult, la Uzinele „23 August"-București specialiștii ce se ocupau cu activitatea de cercetare n-au primit întotdeauna ajutorul corespunzător, la un moment dat unii dintre aceștia fiind chiar dispersați în alte sectoare ale uzinei.

Pînă în prezent, activitatea de cercetare constructivă se desfășoară numai în unele din uzinele constructoare de mașini, dat fiind că majoritatea activității de concepție din cadrul acestora se limitează la activitatea de proiectare. Lipsa unei activități de cercetare corespunzătoare, atît la nivelul institutelor, cît și al uzinelor, a dus la un empirism tehnic, care a dăunat în mare măsură calităților constructive și funcționale ale unor utilaje. Se poate remarca faptul că la o unitate industrială cum este Uzina de pompe-București, unde de mai mulți ani s-a creat prin forțe proprii o bază materială pentru studii și încercarea produselor uzinei, s-au obținut rezultate deosebite, realizîndu-se produse competitive care au consacrat această subramură industrială și peste hotare.

Laborator uzinal sau secție de cercetare?

PENTRU a se putea satisface necesitățile crescînde ale industriei construcțiilor de mașini, atît în ceea ce privește calitatea produselor, cît și diversificarea lor, este necesar ca activitatea de cercetare și dezvoltare să cuprindă toată gama produselor ca și a proceselor tehnologice specifice acestui domeniu al industriei. Crearea unui număr important de institute de cercetare și proiectare în cadrul M.I.C.M. contribuie în bună măsură la acoperirea unora din aceste necesități. **În cazurile însă în care activitatea unei subramuri este circumscrisă la o singură întreprindere, se consideră cel mai rațional ca activitatea de cercetare și de dezvoltare să fie dusă chiar în cadrul întreprinderii, respectiv într-un laborator sau o secție uzinală de cercetare.** Este de preferat ca pentru activitatea de cercetare constructivă din cadrul uzinelor constructoare de mașini, denumirea de laborator de cercetare să fie înlocuită cu aceea de secție de cercetare, întrucît reflectă mai bine conținutul acestei activități care reunește în cadrul unei acțiuni coordonate pe cercetători, experimentatori și proiectanți. **După părerea noastră, ar fi de luat în considerare constituirea unor secții de cercetare la cîteva întreprinderi, între care**

Radu MANOLIU
consilier în Consiliul Național al Cercetării Științifice

(Continuare în pag. 14)

● În activitatea de cercetare și dezvoltare ce se desfășoară în cadrul industriei constructoare de mașini, lucrează 21,6% din numărul total al inginerilor cuprinși în această ramură.
În R.F.G., procentul inginerilor cuprinși în această activitate — ramura similară — este de 44,9%.

● Cheltuielile făcute în 1965 în țara noastră pentru activitatea de cercetare în construcția de mașini reprezintă circa 1% din valoarea producției globale a ramurii. Același procent este în S.U.A. (1962) de 4,3%, iar în Europa de vest (1961, 1962) de 1,5 pînă la 2,5%.

● În 1965, investițiile pentru cercetare și dezvoltare în construcția de mașini au reprezentat 5,5% din totalul cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare. În țările avansate din punct de vedere industrial acest procent se situează între 12% și 30%.

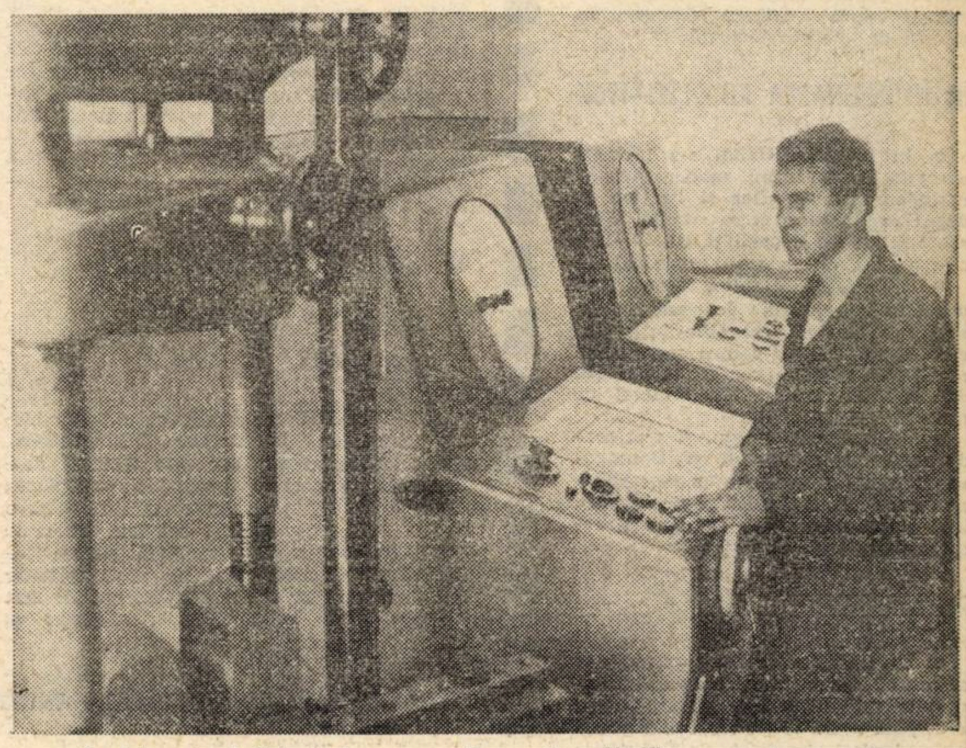

În laboratorul Uzinei de pompe București – Verificarea unei epruvete

PĂRERI, PROPUNERI...

● *Ing. EMILIAN ULEIA, inginer șef concepție la Uzinele „1 Mai"-Ploiești:* **„În 1966, am făcut propuneri la Direcția generală tehnică din ministerul nostru pentru 38 teme de cercetare legate în proporție de 99,9% de problemele tehnologice și constructive actuale ale uzinei cît și de unele probleme de perspectivă. În planul nostru era prevăzută însă și înființarea în cadrul uzinei a unui serviciu, a unei secții de cercetare, în care să lucreze în prima etapă, 10 oameni. Planul — de talia unui institut de cercetare, aș putea spune — a fost aprobat, iar majoritatea temelor au fost incluse în planul tehnic al uzinei. Ce nu s-a aprobat, a fost... înființarea serviciului de cercetare. Noi ne-am organizat în așa fel încît să ducem la bun sfîrșit temele aprobate. Evident însă, cu totul alta ar fi fost situația dacă temele propuse erau repartizate unui colectiv care s-ar fi ocupat numai de cercetare. Cu atît mai mult, cu cît în materie de utilaj petrolier activitatea de cercetare este aproape inexistentă. Rezultate concludente nu sînt și tocmai de aceea considerăm că, cel puțin pentru fabricarea utilajului, la Uzinele „1 Mai" — de altfel coordonatoare pe republică — pe lîngă laboratorul central existent ar trebui înființată urgent, ca foarte necesară, o secție, un serviciu de cercetare. Este vorba printre altele de competitivitatea utilajului petrolier pe piața mondială, de renunțarea la importul unor produse. Apreciem că laboratorul de control existent la noi ar putea fi dezvoltat ca bază de cercetări pentru utilajul petrolier".**

● *Ing. ȘTEFAN DRUGESCU, director tehnic la șantierele navale Galați:* **„După părerea noastră, cercetarea este avantajoasă atunci cînd este concentrată în institute specializate, dotate corespunzător, atît din punct de vedere al cadrelor, cît și al aparaturii. Întrucît aparatura adusă de obicei din import este scumpă, utilizarea ei în unități dispersate nu este eficientă. În ceea ce privește ramurile cu specific aparte și cu domenii restrînse de aplicare — restrîns comparativ cu industria națională, ca de pildă, industria navală, — înființarea unor asemenea laboratoare uzinale, ca centre de cercetare merită să fie examinată. Iar cînd se ajunge la o hotărîre în această direcție, laboratorul trebuie înființat în cadrul unității celei mai puternice din cadrul ramurii industriale. Noi avem un laborator uzinal de metalurgie, analize și încercări, dar nu putem spune că în cadrul lui există o activitate de cercetare. După cîte știm, se preconizează ca în viitor, odată cu dezvoltarea întreprinderii, să fim dotați și cu un laborator sau secție în care să se facă cercetare, care să fie în folosul Șantierului naval-Galați, dar în același timp și al celorlalte șantiere din țară. Apreciez că laboratorul nostru uzinal de cercetare științifică ar fi, pe lîngă o unitate care va rezolva probleme grele de producție, și un fel de „stație pilot" a Institutului de cercetări pentru construcții navale".**

● *Ing. STELA CONSTANTINESCU, șefa laboratorului central al Uzinei de pompe-București:* **„Laboratorul nostru, care dispune în prezent și de un local corespunzător, a fost dotat în anul acesta cu aparatură nouă: trusă pentru analiza vopselelor, cuptor de calcinare, o mașină de tracțiune universală la care se pot face probe de tracțiune, conversiune și încovoiere.**

Cu ceea ce avem acum la dispoziție vom căuta să rezolvăm o serie de teme de cercetare noi. Ne-am gîndit, de pildă, la studii privind problemele coroziunii materialelor turnate în medii diferite, turnării de fonte și oțeluri înalt aliate cu crom, nichel, siliciu și molibden.

Deși laboratorul uzinal nu face cercetări de creștere propriu-zisă, ci mai mult încercări și analize necesare producției, colectivul nostru nu va neglija nici munca de cercetare. În planul nostru de muncă din acest an figurează teme care să ducă la rezolvarea celor mai stringente probleme ale producției curente".

● *Ing. NICOLAE CRILOVICI, șeful serviciului cercetări la Rafinăria Ploiești:* **„După cum se știe, la Rafinăria Ploiești în cadrul laboratorului există un serviciu de cercetări. Activitatea depusă în cadrul acestuia, temele de cercetare incluse în plan, sprijinul efectiv dat în diverse ocazii producției pledează, socot, pentru înființarea, peste tot unde este nevoie, a unor asemenea servicii.**

Dar, legat de această problemă, doresc să relev un aspect. Din lotul nostru de cercetători — specialiști cu multă experiență — anul trecut ne-au plecat 4 ingineri. După cîte știu și Rafinăria din Brazi a pierdut oameni anul trecut. Unde au plecat și de ce? Evident, la Institutul de cercetări pentru produse petroliere și țiței (I.C.P.T.), unde sînt salarii mai mari cu cîteva sute de lei decît la sectorul din rafinării care prestează aceeași activitate. Or, în asemenea situații cînd cercetătorii buni din uzină, cu experiență, vor fi „tentați" în afară, crearea serviciilor de cercetare în întreprinderi va fi mult îngreunată".

ANTICIPAȚII

Numeroase șantire deschise în ultimele zile anticipează importante obiective care vor întregi peisajul economic al patriei. Dintre acestea menționăm :

● **două exploatări carbonifere :** la Călățele — raionul Huedin unde se află un mare zăcămînt de turbă și la Gîrla — raionul Strehaia, de unde se va extrage anual o cantitate de 200 000 tone de lignit.

● **O nouă fabrică de încălțăminte la Marghita** — regiunea Crișana. Fabrica va produce zilnic 5 000 perechi de încălțăminte.

● **Cinci stații de transformare a energiei electrice** (de 110 și 220 kilovolți) **în regiunea Banat.**

● **O stațiune de condiționare a semințelor de sfeclă de zahăr la Ghimbav-Brașov.** Aici, anual, vor fi condiționate 8 500 tone de semințe.

PRODUSE NOI

● La Uzina mecanică din Medgidia s-a introdus în fabricație de serie **un nou tip de remorcă pentru autocamionul „Bucegi".** Remorca — cu o capacitate de 2 500 kg și cu sisteme perfecționate de frîne — va putea fi folosită și în condițiile în care autocamionul dezvoltă o viteză de 70—80 km pe oră.

CURIER

● Specialiștii de la Uzina „Progresul" din Brăila au elaborat **procedeele de obținere a trei mărci noi de oțeluri** cu calități superioare. Printre acestea, oțeluri aliate cu nichel, mangan și cupru destinate construcțiilor navale de mare rezistență

ÎN ÎNTÎMPINAREA RECOLTEI—1967

● În regiunea Galați s-a încheiat **operația de revizuire, modernizare și extindere a silozurilor și bazelor de depozitare** pentru noua recoltă. S-au asigurat astfel capacități cu 10—15% mai mari decît în anul precedent.

● Toate **mijloacele de transport auto necesare în campania de recoltare din acest an au fost pregătite în regiunea Argeș.** Astfel, pentru transportul recoltei în regiune vor fi folosite 800 de autocamioane și 200 remorci de mare capacitate.

● Stațiunile de mașini și tractoare din regiunile București și Dobrogea **au terminat pregătirile pentru strîngerea recoltei.** Sînt gata pentru a intra în lan peste 20 000 de combine și secerători-legători.

RENTABILIZARE

● La unitățile de foraj-extracție a petrolului din regiunea Oltenia măsurile de rentabilizare a producției au avut pînă acum drept efect **eliminarea unor pierderi planificate de 8 milioane lei și obținerea unor beneficii suplimentare de 3 000 000 lei.**

● **17 sortimente de țesături** produse la Uzina textilă „Moldova" din Botoșani — la care se înregistrau pierderi de 7 milioane lei **au devenit rentabile,** fapt care a permis depășirea planului de beneficii cu 1 400 000 lei.

● **La întreprinderile de industrie locală din regiunea Cluj toate produsele au devenit rentabile** prin ridicarea gradului de prelucrare a materiei prime și materialelor, prin folosirea pe scară mai largă a înlocuitorilor și reducerea consumurilor specifice. Astfel, volumul beneficiilor a sporit cu peste 3 milioane și jumătate de lei.

TURISM

● **În zona montană și premontană din regiunea Hunedoara** au fost construite și date în folosință **6 noi cabane** cu o capacitate de deservire simultană a 800 de turiști.

● **Pe șoseaua națională București—Constanța, la Țăndărei,** a fost construit **un hotel modern** care asigură cazarea a 200 de persoane.

● **În Țara Vrancei,** la obiective turistice importante, printre care și Soveja, au fost construite **două noi cabane, 6 campinguri și un motel.**

CONSFĂTUIRI

● **Posibilitățile de extindere a tehnologiilor noi, moderne în foraj și extracție** au făcut obiectul unei consfătuiri care a avut loc la Cîmpina.

● La Satu Mare, specialiști din întreaga țară au analizat, într-o consfătuire, **căile și mijloacele de ridicare a nivelului tehnic al instalațiilor și utilajelor folosite la extracția și prepararea minereurilor.**

BILANȚ INDUSTRIAL DUPĂ CINCI LUNI

(Urmare din pag. 3)

rea unor produse de calitate necorespunzătoare, fabricate chiar de ele. Astfel, Combinatul siderurgic - Hunedoara nu și-a realizat planul pe luna mai la fontă din cauza calității necorespunzătoare a cocsului din producția proprie ; Combinatul siderurgic-Reșița, care a folosit aglomeratele feroase și calcarele din producția proprie, de calitate slabă, a realizat un ritm încetinit al furnalelor, în special în primele decade ale lunii mai, ceea ce a influențat evident negativ asupra volumului producției.

Efecte negative asupra îndeplinirii planului de producție au fost provocate de asemenea de întîrzierile în punerea în funcțiune a unor capacități de producție, precum și în atingerea parametrilor prevăzuți în proiecte.

Mari neajunsuri și greutăți provoacă multor întreprinderi nerealizarea ritmică a producției globale și a producției-marfă vîndută și încasată. Munca în asalt, pe lîngă faptul că influențează în mod nefavorabil calitatea produselor executate, mai supune și la suprasolicitare colectivele de muncă și utilajele. Socotelile unor conducători ai procesului de producție că eforturile făcute de muncitori în perioada „asaltului" se compensează cu lipsurile de efort din restul timpului sînt fundamental greșite, neluarea măsurilor corespunzătoare pentru desfășurarea normală a muncii în cursul lunii avînd consecințe dintre cele mai negative asupra potențialului uman. Suprasolicitarea utilajelor are drept consecință uzarea lor prematură, cu implicațiile respective asupra prețului de cost și a acumulărilor statului.

Pe primele cinci luni ale acestui an, la numeroase produse principale, cum sînt, de exemplu, autocamioanele, tractoarele, oțelul și produsele sodice, volumul producției realizat a fost aproximativ egal în toate cele trei decade. Fabricarea multor produse se desfășoară încă neritmic. De pildă, în decada I s-a realizat în medie numai 20% la strunguri paralele, 25% la laminate finite pline, 23% la mobilă, în decada a II-a s-a produs ceva mai mult, în medie 25—27%, iar în decada a III-a diferența.

● *Condiții pentru îndeplinirea planului pe 1967*

ANALIZAREA concretă, cu simț de răspundere, în fiecare întreprindere, secție, atelier a cauzelor care frînează desfășurarea ritmică a producției, adoptarea celor mai corespunzătoare măsuri pentru înlăturarea tuturor neajunsurilor existente constituie o premisă esențială pentru îndeplinirea integrală și la un nivel calitativ înalt a sarcinilor înscrise în planul de stat pe anul 1967. Totodată, prin analizele ce se fac în cadrul largii acțiuni ce se desfășoară în prezent în întreprinderi privind organizarea științifică a producției și a muncii, este necesar să se descopere și să se mobilizeze nenumăratele rezerve interne aflate în stare latentă în toate întreprinderile. Calculele de pînă acum demonstrează că printr-o organizare rațională a proceselor de producție și de muncă se poate spori simțitor producția și productivitatea muncii, fără a se recurge la investiții suplimentare sau prin utilizarea unor fonduri relativ foarte mici. Rezervele de capacități, de creștere a producției, de reducere a prețului de cost care s-au descoperit chiar și pînă în prezent arată totodată cît de necesară a fost această acțiune.

Îndeplinirea integrală, ritmică a planului de stat, creează condițiile pentru îmbunătățirea în continuare a eficienței întregii activități economice.

Dintre problemele asupra cărora vor trebui concentrate toate eforturile, pe primul plan se situează depășirea producției de oțel, în vederea asigurării integrale a necesarului solicitat de lucrările de investiții care sînt în plină desfășurare. În acest scop se impune aprovizionarea ritmică a întreprinderilor siderurgice cu cantitățile corespunzătoare de materii prime și materiale, intensificarea acțiunii de colectare a fierului vechi și de livrare ritmică a acestuia la oțelării.

În industria chimică, ca și în celelalte ramuri, este necesar să se analizeze cauzele deselor defecțiuni ale utilajelor și să se stabilească măsuri eficiente pentru eliminarea acestora.

Totodată, va trebui ca toate ministerele să depună eforturi pentru realizarea și punerea în funcțiune a noilor capacități de producție la termenele planificate, știut fiind că acestea intervin cu o pondere însemnată în producția industrială a acestui an.

Paralel cu munca ce se desfășoară în întreprinderi pentru realizarea planului pe 1967 și a actualului cincinal, vor începe lucrările legate de elaborarea propunerilor pentru planul de dezvoltare a economiei pe perioada 1971—1975 și pînă în 1980. Analiza temeinică a rezultatelor obținute pînă în prezent, a posibilităților de folosire maximă a capacităților existente și a resurselor de materii prime, de îmbunătățire substanțială a întregii activități economice constituie premise de bază pentru elaborarea unor propuneri fundamentate, legate de dezvoltarea în perspectivă a fiecărei întreprinderi, pentru prevederea și în continuare a unui ritm înalt de creștere a producției industriale.

Începerea încă de pe acum a elaborării planului cincinal pe perioada 1971—1975 va crea condiții tot mai bune pentru pregătirea din toate punctele de vedere a desfășurării cu maximum de eficiență a activității viitoare.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **ISCE *„Auto-Tractor"* a livrat la export 168 tractoare U-650 în Iran, 275 tractoare de tipurile U-650 și U-651 în R. D. Germană, 50 tractoare pe șenile S-650 în R.A.U., 10 tractoare U-520 în Sudan, 12 tractoare U-450 în Irak, 11 tractoare U-650 în R. D. Vietnam, 10 tractoare U-520 în Spania, 78 semănători SPC-6, 16 selectoare universale SU-4, 190 autoturisme de teren M-461 — în R. P. Bulgaria. În cadrul operațiunii pentru importul a 26 autofrigorifere de la firma „Ackermann Fahrzeugbau" Wuppertal — din R. F. a Germaniei, s-a încheiat cu această firmă un contract de export pentru livrarea în anii 1967—1968 de tractoare universale pe pneuri.**

● ***„Industrialexport"*** **a livrat recent 2 instalații de foraj 4 LD — 150 în U.R.S.S. și 2 instalații 2 DH 75 în R.P. Chineză, un cargou de mărfuri generale de 3150/4400 TDW în R. P. Chineză, precum și un șlep fluvial de 1700 tone și 2 motonave de 2000 tone ; în sectorul industriei utilajelor chimice s-au livrat 815 vase pentru propan cu o capacitate de 4,2 mc și 436 vase pentru propan cu o capacitate de 2,1 mc în U.R.S.S.**

● **ISCE *„Mașinexport"* a încheiat contracte pentru exportul a circa 6100 electromotoare asincrone de diferite puteri unor firme din R.F.G., Franța, Italia, Liban, 11 convertizoare de sudură tip CS-350 A, în Franța.**

● **Contracte încheiate de *„Chimimport"* prevăd livrarea a 1500 de tone de sulfat de sodiu în Liban, R.F.G., Siria, 200 de tone de betanaftol în Japonia.**

● ***„Exportlemn"*** **a încheiat noi contracte care prevăd exportul a 2700 mc cherestea de fag în Anglia, Cipru, Franța, 420 mc cherestea de stejar în Italia, Liban, Suedia, 15 100 mp parchete normale de stejar în Austria și Kuweit, 76 000 mp parchete lamelare de stejar în Austria, Italia, Franța, 1270 tone mangal de retortă în R. S. Cehoslovacă, 2900 mc PFL în Japonia, Arabia Saudită, Gambia, Cipru, R.F.G., Olanda, Franța, 204 500 mp PAL în Austria, Cipru, Franța, Grecia, Irak, Olanda, 780 mc placaj de fag în Austria, Cipru, Grecia.**

● ***„Agroexport"*** **a contractat exportul a 20 de tone semințe coreandru în Anglia și Franța, 285 de tone de semințe de mac în Austria, Olanda, Suedia, 700 de tone de semințe de rapiță în Austria, 200 de tone de semințe de in în Elveția, 500 de tone deșeuri de trior în Anglia, 84 de tone plante medicinale în Austria, Italia, Franța, Elveția, R.F.G., Spania, Suedia, 500 de tone tutun în R. S. Cehoslovacă.**

INTREPRINDEREA DE PREFABRICATE DIN BETON

AIUD

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE :

borduri, tuburi cu 4 canale, plăci pentru garduri, rigole, chesoane, laterale ILCT, scaune ILCT, tronsoane, grinzi pentru poduri și traverse de cale ferată.

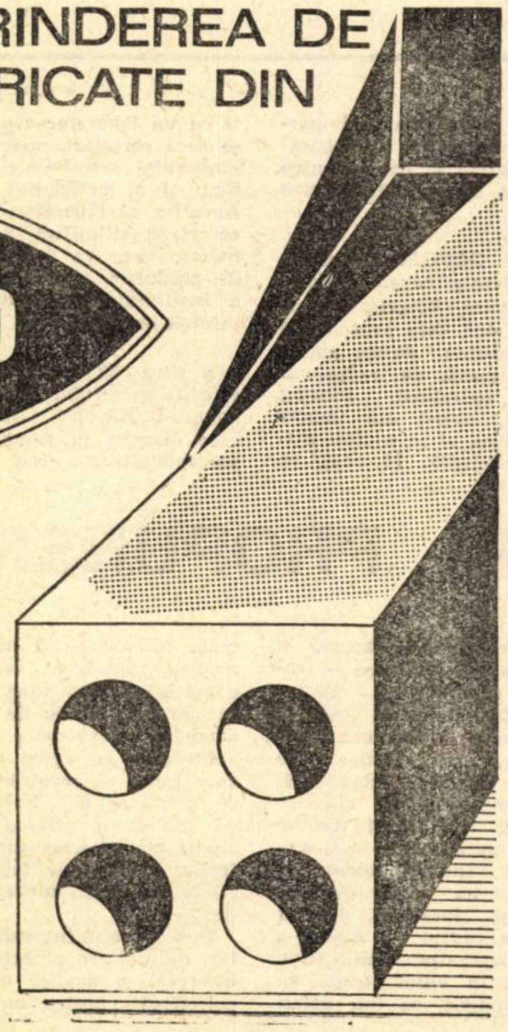

IIR

SIBIU

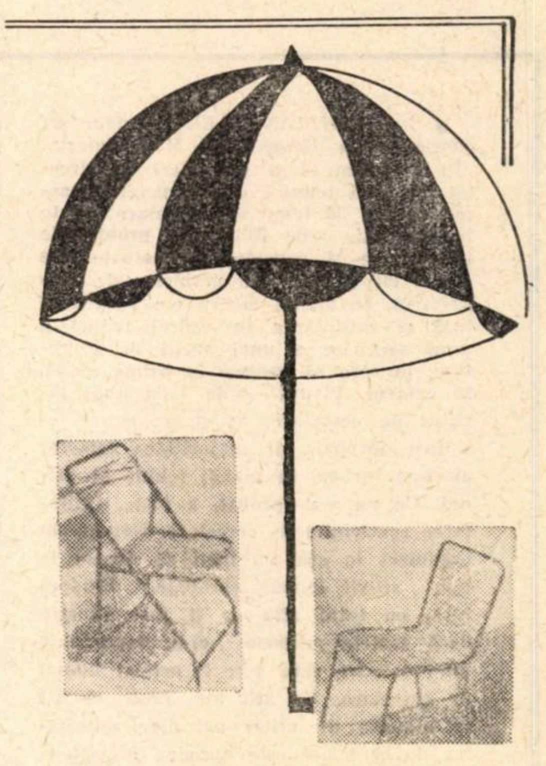

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ RAIONALĂ SIBIU
str. Abatorului nr. 2, telefon 13797

livrează pentru înreprinderi pe bază de comenzi :

- Saltele cu scamă lînă 190 x 90 x 15 cm ;
- Perne cu scamă lînă 68 x 48 cm ;
- Scaune fixe sau pliante cu ramă metalică. Șezutul și spatele cu umplutură de bandă țesută din fire P.V.C. ;
- Mese și umbrele pliante pentru plaje, terase și grădini ;
- Șezlonguri metalice basculante ;
- Împrejmuiri din plasă sîrmă cu sau fără montanți.

MOBILITATE ȘI STABILITATE ÎN MIȘCAREA INOVATORILOR

ÎN contextul efortului general pentru perfecționarea organizării științifice a producției, folosirea cu eficiență maximă a potențialului uman al întreprinderii constituie una din resursele principale. Ne vom opri în cele ce urmează asupra unor aspecte ale risipei de potențial creator, potențial existent, dar nefolosit suficient, „pierdut printre degete". El ar putea fi reactivat și valorificat cu real folos pentru întreprinderi.

Un colectiv de sociologi din sectorul de materialism istoric al Institutului de filozofie al Academiei a efectuat în 10 întreprinderi aparținînd la cinci ramuri industriale diferite o cercetare asupra mișcării inovatorilor. Cercetarea s-a înscris în cadrul unor investigații complexe mai largi privind corelația progresului tehnic din țara noastră cu dezvoltarea personalității muncitorului și cu diferite alte aspecte sociale ale acestui progres. Studiul de teren a cuprins cîteva programe de investigație, în cursul cărora s-au efectuat interviuri cu diferite loturi de inovatori, analize tehnice și economice, s-au studiat biografiile profesionale ale inovatorilor, s-au întreprins anchete prin chestionare într-un eșantion selectiv reprezentativ și, paralel, anchete în rîndurile muncitorilor neinovatori, pentru comparație. În mod deosebit au fost utilizate în cercetare metodele statistice.

Noi contingente de inovatori

CORPUL inovatorilor nu reprezintă o categorie închisă. Dimpotrivă, spre el afluează fără încetare forțe proaspete — mereu alți muncitori, ingineri, tehnicieni — ceea ce constituie un incontestabil și viguros semn de vitalitate. Cercetarea a stabilit că, an după an, aproximativ jumătate din rîndurile colectivității totale de inovatori activi în anul respectiv este compusă din oameni care au făcut pentru prima oară o inovație.

Pe totalul uzinelor analizate, proporția inovatorilor noi a fost de 54,0% în 1961, de 38,3% în 1964, cam aproximativ egală (de 45,8% și 46,1%) în anii 1962—1963 și, în medie, pe întregul interval de 45%.

Faptul este cu atît mai semnificativ cu cît afluxul de forțe proaspete se produce în ani caracterizați printr-un accentuat progres tehnic al utilajului, printr-o modernizare a tehnologiei și printr-o ridicare a nivelului de tehnicitate a produselor. Deși evoluția pe ani, între 1961 și 1964, a ponderii inovatorilor noi prezintă o anumită scădere, considerăm că ea este relativă și firească, întrucît crește continuu în tot acest răstimp numărul total al inovatorilor din fiecare an. Mai mult, după cum vom arăta mai departe, ar fi firesc, după părerea noastră, ca scăderea relativă să fie încă ceva mai accentuată.

Întrebarea: „cum devine inovator un neinovator ?" — a ocupat un loc important în cursul cercetării noastre.

Factorul principal al „intrărilor" în rîndurile mișcării inovatorilor este, în marea majoritate a cazurilor, inițiativa spontană a muncitorului, inginerului sau maistrului respectiv. Neinovatorul devine inovator cînd merge el la cabinet. Mult mai puțin intervine aici vreo acțiune specială de depistare a talentelor, de antrenare, „recrutare" întreprinsă de cabinetele tehnice. Cum a rezultat și din cercetarea altor momente ale mișcării inovatorilor, cabinetele tehnice se dovedesc, deseori, nepreocupate de inovatori, pentru că... se preocupă de inovații.

Inovatori „dispăruți". Risipă de inteligență creatoare

CUM evoluează activitatea de creație a inovatorilor **noi** în anii care urmează primei lor inovații acceptate ? Ținînd seama de contingentele numeroase care, an după an, se adaugă vechilor inovatori, ponderea globală a inovatorilor în totalul colectivului ar trebui să crească în ritm rapid și să atingă valori importante. Cercetarea noastră a ajuns însă la constatări opuse. Numeric, corpul inovatorilor activi nu sporește corespunzător, ci se menține la un procent relativ scăzut. Ajungem astfel la una din contradicțiile mișcării inovatorilor, la **stabilitatea redusă a multor** inovatori.

Pe cît este de importantă antrenarea a noi participanți la creația tehnică, pe atît de necesar este ca, o dată „cîștigat", noul inovator să rămînă un militant **constant** și activ pe tărîmul inovării. El își va putea perfecționa realizările, îmbogăți experiența de inovator.

Pentru a elucida traiectoria și destinul noilor inovatori, în lumina întrebării sus-formulate, s-a urmărit activitatea inovatorilor timp de mai mulți ani, după o procedură specială și anume: au fost luați toți inovatorii din patru mari întreprinderi cercetate („Steagul roșu", „Rulmentul", „Tractorul", „Independența"), inovatori aparținînd tuturor grupelor socio-profesionale (muncitori, ingineri, maiștri) pe o perioadă de șase ani: 1959—1964. Colectivitatea totală a acestor inovatori a fost divizată în mai multe loturi (grupe) după anul primei inovații. Ca an de bază s-a luat 1959, în „generația" acestui an fiind incluși toți inovatorii care au avut în cursul anului 1959 cel puțin o inovație acceptată. În lotul următor, din 1960, au fost incluși cei care au avut pentru prima dată o inovație acceptată în cursul acestui an ș.a.m.d. (Precizăm că în loturile ulterioare nu au fost incluși cei care au avut inovații începînd din 1959 și fuseseră deci încadrați de noi în grupa anterioară respectivă). Au rezultat astfel șase loturi (grupe) de inovatori cu următoarea componentă: lotul 1959—591 inovatori; lotul 1960 — 309 inovatori noi; lotul 1961 — 222 inovatori noi; lotul 1962 — 203 inovatori noi; lotul 1963 — 232 inovatori noi; lotul 1964 — 243 inovatori noi.

Despre toți acești inovatori au fost colectate date cu privire la: 1) activitatea lor ca inovatori în anii ulteriori primei inovații; 2) caracteristicile lor socio-profesionale. Mai departe, am analizat continuitatea activității de inovație diferențiat, pe grupuri, socotind la fiecare inovator în parte anul în care a făcut cel puțin o inovație drept **„an activ"**, iar anul fără nici o propunere acceptată de inovație, drept **„an pasiv"**. Loturile au fost cercetate exhaustiv. Ipoteza de lucru a fost că grupul inovatorilor din 1959 putea avea în acest fel, ca posibilitate maximă, un număr de 6 ani activi, adică anul 1959 și fiecare din cei 5 ani ulteriori. Aceasta, în condițiile unei activități cu deplină continuitate. Lotul 1960 putea avea, în aceleași condiții, 5 ani activi, lotul 1961 — 4 ani activi ș.a.m.d.

Desigur, trebuie să admitem existența unor împrejurări care nu îngăduie fiecărui inovator o activitate absolut continuă, împrejurări uneori independente de voința sa. Mai cu seamă, activitatea inovatoare, ca orice activitate de creație, **implică și componenta imponderabilă a inspirației**, ideea originală, găsirea soluției, care pot întîrzia, în ciuda eforturilor. Deoarece în ipoteza expusă numărul total de ani activi a fost considerat ca o posibilitate ideală este normal să ne așteptăm ca realitatea să prezinte anumite scăderi. Cu acest amendament, posibilitatea enunțată poate fi luată ca punct de referință pentru aprecierea regularității și a continuității activității diferitelor generații de inovatori.

Investigația făcută a ajuns la concluzia că proporția „anilor activi" și a celor „pasivi" este nefavorabilă celor dintîi. Cu cît o promoție de inovatori este mai veche, cu atît mărimea relativă a timpului pasiv este mai mare. Admițînd corecția propusă, ne așteptam în consecință la un oarecare procent de **neutilizare** a timpului. Constatăm însă că, în realitate, acest procent este extrem de ridicat, depășind așteptările. El variază între 33 și 57% din total, avînd drept valoare medie pe întreaga colectivitate nu mai puțin de 53% timp pasiv !

Care sînt cauzele acestei situații ?

Dacă luăm, de pildă, generația inovatorilor debutanți din anul 1962 și o urmărim în cei doi ani ulteriori, constatăm că, în anul imediat următor (1963), numai unul din trei a mai continuat activitatea inovatoare. Iar după doi ani, a rămas doar 14,3% din efectivul inițial. În schimb, un mic grup din efectivul inițial (circa 5%), care întrerupsese în 1963 activitatea de inovator, a reluat-o în 1964, reintrînd în corpul inovatorilor după un an pasiv.

Să examinăm acum generația inovatorilor din anul cel mai îndepărtat cuprins în investigația noastră: 1959. Din cei 591 inovatori (202 muncitori, 131 maiștri, 258 ingineri și tehnicieni) regăsim după șase ani printre inovatorii anului 1964 numai 39 inovatori, adică doar 6,6% din efectivul inițial (14 muncitori, 13 maiștri, 12 ingineri), care au avut o activitate continuă, regulată: ei au făcut în fiecare an al intervalului cel puțin o inovație acceptată. În schimb, un grup mult mai numeros, aproape 30% din inovatorii promoției 1959 (178 oameni) n-au mai desfășurat de loc pînă în 1964 muncă de inovator, fiind practic pierduți pentru mișcarea inovatorilor. Într-o situație apropiată se află un alt grup de 154 inovatori (circa 25% din efectivul inițial), care, în intervalul de 5 ani următori anului 1959, au desfășurat activitate de inovatori doar într-un singur an, ceilalți 4 ani fiind pasivi. Cît privește restul grupului, activitatea desfășurată a fost discontinuă, sporadică, anii activi alternînd cu unul, doi sau trei ani pasivi.

Avînd în vedere că acest mare număr de ani pasivi sînt ai unor oameni care continuă să lucreze în uzinele respective, dar nu mai fac inovații, și reținînd faptul, menționat mai sus, că creativitatea nu implică obligatoriu realizarea unei inovații absolut în fiecare an, putem totuși conchide că ne aflăm în fața **pierderii** pe drum a unui număr însemnat de inovatori și **a unui nivel relativ scăzut de menținere a creativității.**

Numai în cele patru mari întreprinderi, din loturile de inovatori **din anii 1959—1963** urmărite de noi — în **total 1 557 oameni** — au „dispărut" **din rîndurile inovatorilor** imediat după **anul primei lor inovații** (și pînă la sfîrșitul intervalului analizat) aproape **650 inovatori, adică 41,5%.** Dacă noii inovatori din fiecare an s-ar adăuga celor vechi în mod constant, fără să dispară în proporție de două treimi în anul următor și, în continuare, treptat, în ceilalți ani, dacă deci ei s-ar cumula, proporția **relativă** a noilor veniți anual ar fi desigur mai mică, dar creșterea generală a mișcării inovatorilor, **rezultatele ei economico-tehnice ar fi mult mai mari.**

Prin urmare, conchidem că ponderea inovatorilor noi, ca indicator luat în sine (cum figurează în statistica actuală oficială), dacă nu este corelat cu **menținerea creativității lor**, rămîne insuficient de concludent, adesea chiar **înșelător.** În cele 10 întreprinderi în care s-a desfășurat investigația noastră proporțiile sînt asemănătoare, adesea chiar mai accentuate. Pe lîngă aceste proporții, sondajele speciale făcute în același scop în celelalte șase întreprinderi ne-au confirmat că fenomenele de „dispariție" a inovatorilor **sînt comune tuturor uzinelor cuprinse în eșantion**, într-o măsură asemănătoare, uneori chiar mai pronunțate decît în grupul celor patru. Dintre acestea însă, o situație sensibil mai bună este la „Independența".

Putem spune astfel că în ansamblu colectivitatea inovatorilor studiați prezintă un **grad scăzut de stabilitate.** Mobilitatea constatată sub raportul „intrărilor" este însoțită de un grad nefiresc de ridicat de mobilitate în ceea ce privește **„ieșirile".** Mai curînd putem vorbi de instabilitate. Constatăm existența în corpul inovatorilor a unei **diferențe** pronunțate între un **nucleu constant**, stabil, cu activitate regulată, dar relativ restrîns, și o **masă considerabil mai numeroasă, dar accentuat instabilă, proteică.** Fenomenele constatate de noi pe eșantionul cercetat pot semnala eventuale **tendințe existente și în afara sa,** la alte întreprinderi din aceleași ramuri. Problema este deajuns de importantă pentru ca să merite atenția altor cercetări sociologice viitoare.

Poate fi mărită continuitatea activității

Ce fac cabinetele tehnice ?

Programul de cercetare a **cauzelor** situației constatate a cuprins: a) studiul muncii cabinetelor tehnice cu noii inovatori; b) efectuarea unor interviuri cu un lot de inovatori „dispăruți" asupra cauzelor care au determinat întreruperea activității lor; c) au fost alcătuite trei grupe de „foști" inovatori, care și-au încetat activitatea după primul an (una muncitori, alta maiștri, alta ingineri) — și trei **grupe-martor**, compuse din inovatori cu activitate continuă, aparținînd acelorași categorii socio-profesionale. Cele două grupe ale fiecărei perechi au fost comparate între ele din punctul de vedere al cîtorva caracteristici personale ale inovatorilor. Obiectivul comparației a fost verificarea ipotezei că deosebirea dintre cei care au trecut meteoric prin corpul inovatorilor și cei rămași stabili s-ar putea explica prin diferențe marcate în nivelul de școlarizare, în vîrstă sau în vechimea în muncă.

Unii dintre cei intervievați au înfățișat situații obiective care, independent de voința lor, i-au împiedicat să-și continue activitatea, dar numărul lor este relativ redus; alții au arătat că au făcut, după prima inovație, cîte una (sau două) propuneri, care însă nu au fost acceptate. Compararea grupelor de foști inovatori cu grupele—martor a dus și ea la sesizarea anumitor diferențe, care, numai parțial, pot indica unele cauze ale fenomenului studiat, dar, **în ansamblu, ipoteza că deosebirea mare de randament între grupele fiecărei perechi s-ar putea explica îndeosebi prin caracteristici personale nu s-a confirmat** (cu excepția factorului pregătire școlară).

Principala constatare degajată din cercetarea acestui aspect al mișcării inovatorilor se referă la activitatea cabinetelor tehnice. În majoritatea cazurilor, inovatorul nou este „uitat" de cabinet după prima inovație, este pe nesimțite pierdut pe drum.

Pentru un neinovator, efectuarea primei inovații, după cum au apreciat mulți inovatori vechi în cursul interviurilor, este mai grea decît pregătirea celei de-a doua sau a treia. Dacă totuși mulți se opresc după prima inovație, aceasta se explică adesea prin insatisfacția sau prin neîndeplinirea unor așteptări legate de această primă inovație. Prin natura sa, activitatea inovatorului implică — alături de pricepere tehnică, fantezie, cunoștințe profesionale etc. o importantă componentă morală: perseverență în căutări, tenacitate în rezolvarea dificultăților. Desigur însă că mulți inovatori noi nu au încă formată o asemenea perseverență, greutățile obiective îi pot descuraja mai repede dacă nu primesc la vreme un sprijin și îndemn stimulator din partea cabinetului [1].

După părerea noastră, există în această privință la unele cabinete greșeli în însăși conceperea funcției lor, în înțelegerea rolului pe care trebuie să-l îndeplinească. La unele cabinete nici nu figurează, ca preocupare, menținerea creativității inovatorilor, recuperarea celor „pierduți". În majoritatea uzinelor cercetate, cabinetele tehnice nu au o evidență a traiectoriei urmate de diferitele contingente și nici o preocupare **deliberată** pentru a mări și consolida stabilitatea corpului de inovatori. Pierderea — prin inactivare — de **potențial creator** trece adesea neobservată.

Printre factorii care contribuie la întreruperea activității unor inovatori se numără în anumite cazuri și nemulțumiri față de recompensa materială sau morală primită pentru inovația realizată. Ancheta prin chestionar efectuată în rîndurile unui eșantion reprezentativ de 227 inovatori, selecționat statistic, a constatat, printre altele, existența unor păreri diferite față de sistemul actual de retribuire materială a inovațiilor sau păreri critice față de măsurile insuficiente de stimulare morală a inovatorilor.

La întrebarea: „Cum apreciați recompensa bănească acordată în genere pentru inovatori ?", 42,9% din chestionați au apreciat-o drept „satisfăcătoare", dar alți 42,9% au considerat-o „nesatisfăcătoare", iar 13,8% au răspuns „nu-mi dau seama". La altă întrebare a anchetei: „Considerați că inovatorii sînt stimulați moral în măsură suficientă ?" — răspunsurile au fost și mai critice: 34,9% au răspuns „suficientă", 47,8% o consideră „insuficientă", 15,9% au răspuns „nu-mi dau seama". Rezultă că inovatorii leagă de efortul lor și anumite așteptări de ordin moral, pentru ei fiind importantă și aprecierea publică meritată a reușitei lor.

Eficiența economică a stabilității inovatorilor

STABILITATEA inovatorilor nu constituie un obiectiv în sine: **ea are importante consecințe economico-tehnice pentru viața întreprinderilor.**

Un parametru esențial pentru stadiul de dezvoltare al activității inovatoare este volumul economiilor realizate ca urmare a aplicării inovațiilor în producție. Sub acest raport, mișcarea inovatorilor din toate cele patru uzine cercetate a obținut realizări însemnate. Cu toate acestea, eficiența și roadele activității inovatoare în aceste uzine puteau fi, după părerea noastră, considerabil mai mari dacă s-ar fi asigurat o stabilitate mai ridicată a corpului de inovatori.

Ar fi greșită, desigur, acceptarea de propuneri minore sau neeficiente. Menținerea stabilității inovatorilor trebuie obținută prin orientarea lor către **rezolvarea problemelor majore ale producției.**

În principiu, dezvoltarea activității de inovație în întreprinderile industriale se poate realiza pe cale **extensivă** și pe cale **intensivă.** Colectivitatea de muncitori, tehnicieni, ingineri este mediul din care noii inovatori se pot recruta nelimitat, dezvoltarea extensivă a mișcării inovatorilor fiind deocamdată încă departe de epuizarea posibilităților sale reale. Dar și mai fecund poate fi efortul concomitent pentru **dezvoltarea intensivă** a activității de inovație, prin stabilizarea inovatorilor și **ridicarea nivelului calitativ al creației lor tehnice.** În condițiile complexe ale tehnicii moderne din țara noastră și ale progresului științifico-tehnic, valoarea inovațiilor, nivelul lor de tehnicitate, **eficiența lor economică e de regulă mai mare la inovatorii cu stagiu, cu experiență de creație deja dobîndită,** decît la cei debutanți. Și fără a opune cele două căi, ci pledînd pentru o folosire simultană a lor, socotim necesară, în funcție de situația constatată în cursul cercetării sociologice, să accentuăm îndeosebi necesitatea și actualitatea efortului pentru utilizarea deplină a resurselor dezvoltării intensive. Continuitatea prelungită favorizează o **„productivitate creatoare"** a inovatorilor stabili mult mai înaltă chiar decît cea care ar fi de așteptat, conform calculului aritmetic, proporțional doar cu numărul anilor activi.

Într-o măsură sau alta, procesele analizate mai sus se produc și în alte întreprinderi. Analiza acestor procese în fiecare întreprindere de către factorii răspunzători, cu sesizarea particularităților pe care le prezintă în uzina respectivă, pot duce la măsuri concrete pentru folosirea mai deplină a valorosului potențial de pricepere tehnică și inteligență creatoare ale inovatorilor.

dr. Mihail CERNEA

---

1) Trebuie arătat însă că la această situație contribuie în bună măsură și supraîncărcarea personalului cabinetelor tehnice cu activități în afara cabinetului și a muncii specifice ce trebuie desfășurată aici.

DE CE PRODUSELE DE CALITATE SLABĂ ALUNGĂ DE PE PIAȚĂ PE CELE BUNE?

(Urmare din pag. 4)

nătățirea activității îl are stimularea materială a lucrătorilor din acest domeniu. Actuala formă de retribuire — salarizare mixtă — nu stimulează inițiativa și preocuparea vînzătorilor pentru practicarea unui comerț civilizat. Așa după cum ni s-a declarat, unii lucrători din unitățile de desfacere, ca și din celelalte verigi, se consideră **salariați nu comercianți** al căror venit să depindă de volumul și calitatea desfacerilor. Se vinde, nu se vinde — salariul merge!

Nu s-ar putea spune că nu există preocupări pentru folosirea acestei pîrghii — stimularea materială — în comerțul de legume și fructe. Astfel, în unele unități din București s-a aplicat remunerarea pe bază de remiză. Rezultatele au fost destul de bune, așa după cum se poate constata din tabel.

Nr. unității	Volumul desfacerii	
	Aprilie 1966 (salarizare mixtă)	Aprilie 1967 (remiză)
110	32 900 lei	80 610 lei
121	33 900 „	66 025 „
156	28 102 „	43 395 „

Corespunzător cu volumul desfacerilor a crescut și cîștigul lucrătorilor din unitățile respective. Era deci de așteptat ca această formă de retribuire să se extindă. Aflăm însă că în ultima vreme unii remizieri au renunțat la acest sistem, cerînd să lucreze pe bază de salarizare mixtă. Cauza: cotele procentuale pentru remiză s-au redus, astfel că la unele produse ele au devenit infime (pentru desfacerea a o sută kg de cartofi cu prețul de 1,20 lei per kg se obține o remiză de... 3,50 lei).

Referindu-se la această problemă, tov. **C. STAICU, director al I.O.V.L.F.-București,** ne-a relatat:

— Problema e foarte complicată și se studiază de mult. Soluții s-au propus. Unii susțin ca retribuirea să se facă corespunzător valorii produselor desfăcute. Nu cred că e o soluție bună, întrucît valoarea produselor diferă mult (100 kg cartofi = 120 lei, 100 kg căpșuni = 500—700 lei). Mai just ar fi ca retribuirea să se facă în raport cu volumul desfacerilor. În acest fel s-ar stimula preocuparea și pentru desfacerea produselor cu valoare mică, cele care în general se depreciază.

Și alți interlocutori au expus diferite opinii în legătură cu perfecționarea sistemului de retribuire a lucrătorilor din comerțul cu legume și fructe. Este necesar însă ca de la discuții, studii și experimentări să se treacă la hotărîri, stabilindu-se un sistem de retribuire care să contribuie efectiv la îmbunătățirea activității din acest domeniu.

ANCHETA a scos în evidență faptul că dispunem de importante posibilități pentru aprovizionarea pieței în bune condiții cu legume și fructe în tot cursul anului. Sînt necesare însă măsuri care să înlăture deficiențele actuale și să asigure aprovizionarea ritmică a unităților de desfacere prin respectarea graficelor de livrare; îmbunătățirea recepției produselor la toate nivelele; scurtarea drumului produselor de la producător la unitățile de desfacere atît prin extinderea livrărilor directe, în tranzit, cît și prin simplificarea metodologiei de contractare a fondului de marfă; perfecționarea formelor de salarizare pentru o mai mare legare a venitului de rezultatele cantitative și calitative ale activității desfășurate.

UZINELE LAMINORUL BRĂILA

PRODUC ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚII:
scoabe pentru construcții și plase din sîrmă

FABRICA DE GEAMURI SCAIENI REGIUNEA PLOIEȘTI

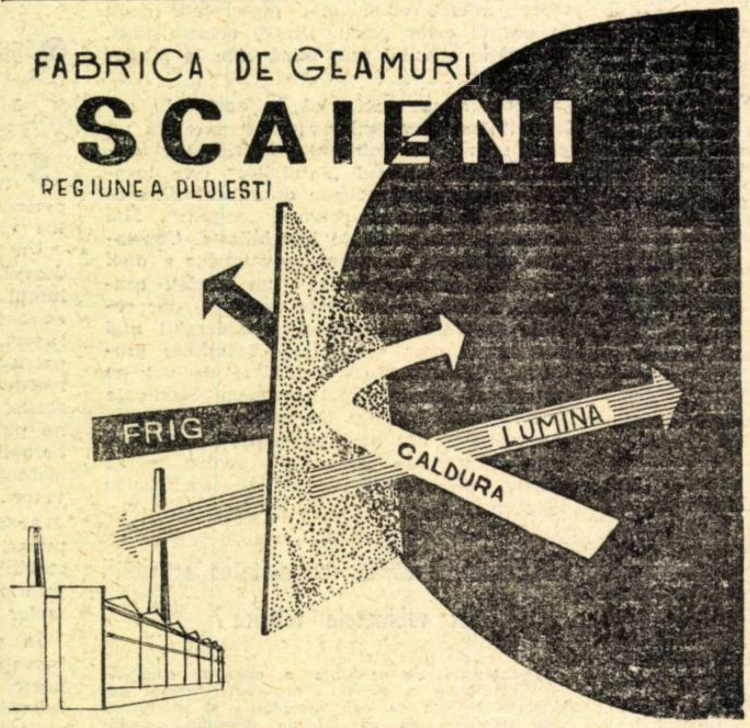

LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE:
• GEAM TERMOABSORBANT, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută. Caracteristici: lățime 120—140 cm, lungime 160—200 cm.

întreprinderea 6 MARTIE Timișoara

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMENZI:
radianți industriali cu raze infraroșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitatea de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

METALUL ROȘU CLUJ

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU" CLUJ

str. Tudor Vladimirescu 12–14
telefon 1.47.30

produce:

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:
- cuve pentru țesături grele;
- aparate de vopsit sculuri;
- diferite aparate de uscat și vopsit;
- aparate de vopsit sub presiune;
- mașini de tricotat rectilinii.

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:
- aparate de uscat pe plăci de sticlă;
- butoaie de vopsit;
- butoaie de tăbăcit;
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

INTREPRINDEREA FORESTIERĂ PIATRA NEAMȚ

produce și livrează pe bază de comenzi ferme, cu și fără repartiție, următoarele produse:
- Panouri cofraje tego;
- Barăci prefabricate cu repartiție de placaj tegofilm și P.F.I.;
- Rame răsadnițe;
- Tocuri răsadnițe.

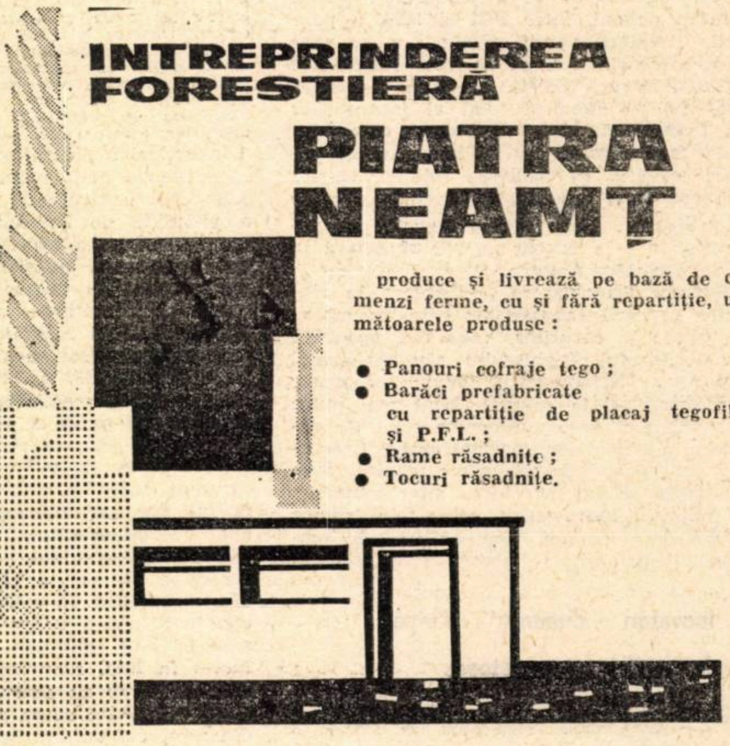

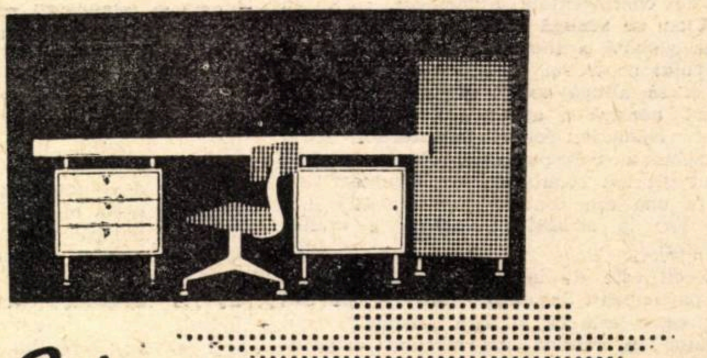

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE și LIVREAZĂ fără repartiție:
- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine;
- dulapuri metalice pentru vestiare;
- diverse cărucioare și containere pentru transport în industria textilă;
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine;
- scaune rotative de lucru.

CONSIDERAŢIUNI REFERITOARE LA ARIA CAPITALULUI STRĂIN ÎN ROMÂNIA

(În ajunul primului război mondial)

STUDIEREA penetraţiei şi dominaţiei capitalului străin în diferite sectoare ale economiei naţionale are o importanţă majoră pentru istoria economică şi politică a României. Capitalul străin încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea cînd ţara noastră trecuse la dezvoltarea industrială, a pătruns în finanţe, bănci, industrie şi a devenit instrumentul principal de exploatare şi subordonare economică, de încălcare a independenţei politice a României de către marile puteri şi monopoluri imperialiste, de orientare a economiei ţării spre o diviziune internaţională a muncii dăunătoare ei, de frînare a progresului social.

Este cunoscut că bogăţiile ţării noastre, valorile materiale create de poporul român au atras, din timpurile cele mai îndepărtate, forţe străine, cotropitoare, în exploatarea şi însuşirea lor. Ele au constituit mobil al încălcării independenţei economice şi politice a ţării, a ocupaţiei şi desmembrării ei de către puterile străine, a diminuării masive a avuţiei sociale cu consecinţe grele pentru o perioadă îndelungată de timp, asupra evoluţiei economice şi politice ulterioare. Capitalul străin a determinat deplasări, abateri însemnate de la evoluţia normală a economiei capitaliste în România, atît în privinţa direcţiilor şi ritmului de dezvoltare, cît şi a structurii economiei şi îndeosebi a industriei; el şi-a pus amprenta asupra caracterului reproducţiei, asupra relaţiilor economice şi politice externe etc.

Marile puteri capitaliste au organizat şi adîncit exploatarea şi jefuirea ţărilor mai mici şi slabe din punct de vedere economic prin mecanisme şi căi proprii sistemului capitalist. Exportul de mărfuri şi de capital devine unul din instrumentele de exploatare de cea mai mare eficacitate la dispoziţia monopolurilor internaţionale. Sistemul şi căile de exploatare trec de pe baze extraeconomice la cele economice.

ÎN perioada de care ne ocupăm, sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, România era o ţară agrară cu structură economică capitalistă, cu o industrie în dezvoltare, aflîndu-se în prima fază de dezvoltare a capitalismului. „Structura economico-socială la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea — a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, — arăta că România se află în prima fază a dezvoltării capitalismului...

„...Procesul de concentrare şi centralizare a producţiei şi capitalului făcuse abia primii paşi; era departe de a avea un rol dominant în viaţa economică şi politică a României. Capitalul financiar se află într-o formă incipientă: sistemul bancar şi de credit era lovit puternic de marea finanţă capitalistă internaţională. România nu numai ca nu exporta capital şi nu participa la împărţirea pieţei mondiale, dar se afla ea însăşi în sfera de influenţă a marilor puteri imperialiste, făcea obiectul acestei împărţiri. Monopolurile imperialiste îşi disputau locul pe piaţa românească, iar o parte însemnată a teritoriului ţării noastre se afla încă sub ocupaţie străină" [1])

Una din piedicile însemnate în calea dezvoltării industriale a constituit-o insuficienţa capitalului autohton. Necesitatea dezvoltării rapide a capitalismului industrial, condiţiile deosebit de avantajoase de exploatare, lipsa de capital autohton, precum şi surplusul de capital apărut în principalele ţări dezvoltate o dată cu trecerea spre noul stadiu al capitalismului au constituit premisele fundamentale ale pătrunderii capitalului străin în România.

Dacă la început capitalul străin manifesta anumită reţinere pentru export în România, din cauza lipsei unor condiţii generale economice şi politice (independenţa politică a ţării, căi de transport şi comunicaţie, sistem monetar naţional şi sistem capitalist de credit etc.), după crearea acestora penetraţia firmelor străine ia forma unei adevărate ofensive.

Importul de capital în România a fost favorizat şi de politica claselor dominante. Atît burghezia cît şi moşierimea, prin măsuri politice şi legislative au facilitat şi încurajat importul de capital. Pentru capitalurile de investiţie, legile de încurajare a industriei din 1887, 1912 ca şi legea minelor din 1895 acordau aceleaşi avantaje oricăror firme care înfiinţau întreprinderi industriale fără deosebire de originea capitalului.

O deosebire de poziţie între cele două clase dominante a existat şi trebuie subliniată deoarece ea reflectă interesele lor diferite faţă de capitalul străin, iar într-o perioadă ulterioară, ea va căpăta forme materiale şi juridice şi se va exprima într-o politică diferită faţă de acesta. Astfel, moşierimea susţinea acceptarea necondiţionată a capitalului străin. Prin vocea lui Take Ionescu, în parlament, în 1901, se exprima ideea că: „România trebuie să deschidă larg, foarte larg porţile sale intrării capitalurilor străine" iar „toate legile care mai opun oarecari piedici intrării libere a capitalului străin trebuie modificate în aşa fel ca să se înlăture acele piedici..."

Burghezia industrială şi bancară în dezvoltare, cu poziţii mai puternice în economia naţională, îşi vedea interesele economice îngrădite, perspectivele de dominaţie în propria ţară limitate şi profiturile reduse din cauza penetraţiei monopolurilor internaţionale. Ea nu putea să nu ia atitudine faţă de pătrunderea capitalului străin cît şi faţă de moşierime care îl susţinea, dînd acestei atitudini o coloratură patriotică. Burghezia română era însă conştientă de faptul că dispunea de capitaluri reduse, că dezvoltarea industrială a ţării cerea fonduri tot mai mari care din sursele interne nu puteau fi utilizate (moşierimea cheltuia imense sume în mod neproductiv în special în străinătate).

De aceea, exprimînd deziderattul dominaţiei sale în economie, ea nu se împotrivea oricărei pătrunderi a capitalului străin. Atitudinea burgheziei faţă de capitalul străin trebuie privită în mod diferenţiat în funcţie de căile de pătrundere, de grupurile exportatoare cît şi de anumite perioade. Considerăm că unele studii pe această temă în general, valoroase, suferă tocmai din acest motiv. În ce constă poziţia diferită a burgheziei? În primul rînd, ea era interesată şi pleda fără rezerve pentru importul de capital străin pe calea împrumuturilor de stat de care profita prin comenzi, furnituri, antreprize şi a căror rambursare se făcea din veniturile statului pe seama impozitelor impuse în principal asupra maselor. Avantaje prezentau, de asemenea, şi creditele particulare făcute în străinătate.

În schimb, în privinţa importului de capital de investiţie, burghezia industrială cerea ca societăţile străine să-şi asocieze în activitatea economică şi capitalul românesc, urmărind pe această cale şi cu sprijinul capitalului străin consolidarea propriilor poziţii. Pentru burghezia industrială, împrumuturile de stat prezentau marele avantaj că, beneficiind de roadele lor, capitalurile autohtone rămîneau independente, împrumuturile străine de stat nu îngustau, nu limitau sfera de investiţie şi expansiune a capitalului autohton. Pentru ţară acestea aveau consecinţe grele. Ele se plăteau cu dependenţa economică a statului român faţă de grupurile financiare internaţionale.

ÎN cele ce urmează vom prezenta unele date şi concluzii de bilanţ asupra infiltrării şi poziţiilor capitalului străin în economie în ajunul primului război mondial [2]).

La începutul perioadei capitaliste din România, capitalul străin s-a introdus sub forma capitalului cămătăresc, a împrumuturilor de stat şi mai puţin sub forma investiţiilor directe. După punerea bazelor sistemului bancar (1880) şi aplicarea legilor de favorizare a industriei (1887) s-a intensificat penetraţia acestuia în industrie. Datele asupra capitalului străin le vom urmări pe cele trei compartimente: **împrumuturi de stat, investiţii industriale şi investiţii bancare.**

Despre mărimea **împrumuturilor de stat** ne vorbesc următoarele cifre:

Anii	Anuitatea datoriei publice în mil. lei	Ponderea anuităţii în cheltuieli bugetare	Anuitatea în lei pe locuitor
1865	8 156	14,90%	2,00
1892	44 682	36,25%	9,55
1901/1902	85 892	41,00%	14,20
1914/1915	116 300	20,48%	14,90

În jumătate de secol datoria statului a crescut în mod absolut, de peste 14 ori. Creşterea cea mai mare s-a înregistrat în perioada 1865—1902, cînd ponderea cheltuielilor anuale ale bugetului pentru acoperirea datoriei a crescut fără precedent de la circa 15% la 41%, iar pe locuitor de la 2 lei la 14,20 lei.

După anul 1901 însă cheltuielile bugetare pentru plata datoriei externe deşi au crescut absolut, ponderea lor se micşorează la circa 21% din total, iar pe locuitor ajung la 15 lei.

Cea mai mare parte din sumele împrumutate peste graniţă au fost destinate construcţiilor de căi ferate, poduri şi şosele, porturi, lucrări urbanistice, înzestrării armatei. O altă parte din împrumuturi a fost utilizată pentru cheltuieli de întreţinere a aparatului de stat, neproductiv, pentru acoperirea deficitelor bugetare şi plata datoriilor anterioare. Statul creînd, cu ajutorul împrumuturilor, condiţii materiale generale de dezvoltare a forţelor de producţie ale ţării, a jucat un rol important în această perioadă. Acoperirea împrumuturilor şi dobînzilor s-a făcut însă pe seama veniturilor maselor contribuabile prin impozite tot mai grele care au crescut de aproape 10 ori. În schimb, o parte a burgheziei a acumulat capitaluri considerabile din comenzi, furnituri de stat etc. O comparaţie asupra sarcinii datoriei publice pe locuitor în diferite ţări situa România cu 241 lei pe unul din primele locuri şi anume înaintea Serbiei (221 lei), Bulgariei (210 lei), Turciei (150 lei) şi Rusiei (139 lei).

Cît au costat însă aceste împrumuturi? În cifre rotunde între 1884—1914 valoarea nominală a împrumuturilor contractate se ridica la 4010 milioane lei din care s-au primit efectiv 3672 milioane lei. Pînă în 1914 s-au achitat cote de amortizare şi dobînzi în sumă de 2893 milioane lei iar datoria care mai rămînea de plătit în viitor era evaluată la 1867 milioane lei, ceea ce totaliza 4760 milioane lei. Prin urmare, numai pînă în 1914 s-au plătit în contul celor 3672 milioane lei o diferenţă în plus de 1098 milioane lei, ceea ce reprezenta circa 30% din sumele încasate efectiv.

După 1900, pe prim plan, prin intensitate şi consecinţe, capitalul străin în România s-a impus pe calea **investiţiilor industriale** şi **bancare.** Datele care ne-au stat la dispoziţie sînt eterogene şi foarte greu comparabile. Capitalul străin de investiţie era plasat în firme sociale — societăţi anonime — cît şi în întreprinderi individuale.

ASUPRA mărimii şi structurii de origine a capitalului străin există mai multe izvoare, însă care diferă între ele, uneori chiar substanţial. Astfel George Cioriceanu în „Roumanie Economique et ses rapports avec l'ètranger de 1860—1915" la pag. 367 a menţionat cifra de 740 milioane lei ca reprezentînd capitalul angajat în industria mare din România în 1914. Din acesta, arată autorul, 515 milioane lei, sau 69% reprezenta participaţia străinătăţii.

Un studiu mai detaliat aparţine ing. D. St. Emilian. În calitate de director al direcţiei industriei din Ministerul Industriei şi Comerţului, acesta a făcut o serie de calcule referitoare la capitalul societăţilor anonime străine care activau în industria României în anul 1916.

După datele lui D. St. Emilian, capitalul social al industriei, în 1916, era de 636,6 milioane lei, din care 511 milioane adică circa 80% era străin. Considerăm că aceste cifre nu reprezintă mărimea reală cel puţin din două motive. În primul rînd au fost luate în evidenţă numai o parte din întreprinderi, adică acelea organizate sub forma societăţilor anonime. În al doilea rînd şi acesta fiind de importanţă mai mare la societăţile industriale străine, capitalul luat în calcul a fost numai cel acţionar care era mult mai mic decît capitalul utilizat efectiv în exploatare.

Pentru a înlătura această lacună principală am recalculat mărimea investiţiilor după statistica societăţilor pe acţiuni din 1913 [3]). **Rezultatul este următorul: activul total al societăţilor industriale se ridica la** 1307 milioane lei din care capitalului străin i-ar fi aparţinut circa 1045 milioane lei, o cifră **de două ori mai mare decît cea furnizată de D. St. Emilian.**

Dacă lăsăm la o parte investiţiile de capital străin sub firmă individuală pentru care nu dispunem de nici un fel de referinţă şi raportăm fondurile străine de 1045 milioane lei la capitalul total al industriei mari socotit la circa 1600 milioane lei, obţinem o pondere a capitalului străin de 65%. Dacă se ia în considerare şi industria mică şi mijlocie ponderea capitalului străin ajunge la circa 50% din totalul fondurilor industriale.

CEEA ce apare ca **o trăsătură pentru capitalul străin în România este concentrarea sa către ramurile producătoare de materii prime — extracţia şi prelucrarea petrolului şi industria forestieră — unde capitalul social străin era de aproape 82%, din totalul investiţiilor din industrie.** Restul de 18% aparţinea altor ramuri. Cu excepţia industriei zahărului şi a electricităţii, unde firmele străine deţineau peste 90% şi a metalurgiei cu 74%, în celelalte ramuri predomina capitalul românesc: hîrtie 54%, ciment 73%, alimentară 69%, textilă 78%.

Prin urmare o altă concluzie este că **în majoritate, ramurile industriei uşoare reprezentau o sferă de investiţii cu precădere a capitalului autohton.**

În ceea ce priveşte originea capitalului străin în industrie, din care în principal cea petrolieră, predominau trei grupări: german şi austro-ungar — 37%, englez şi olandez — 38% şi francez şi belgian — 19%.

Deci, cu toată ofensiva monopolurilor din Europa Centrală şi sprijinul acordat de dinastia de Hohenzolern, capitalul occidental deţinea 63% din totalul social al capitalului străin investit în industria României.

Un alt canal de pătrundere a capitalului străin au fost **băncile.** Grupurile financiare internaţionale au creat bănci, filiate în România, pe care le finanţau cu importante capitaluri de rulment. În cadrul sistemului bancar dominau 9 mari bănci ale căror fonduri de exploatare se ridicau la 74% din totalul capitalului bancar. Între acestea, băncile cu capital străin deţineau circa 500 milioane lei, iar cele cu capital românesc circa 325 milioane lei, ceea ce dădea prioritate în proporţie de 60% capitalului bancar străin.

Băncile cu capital străin finanţau operaţiunile de export şi import, acordau credite întreprinderilor comerciale şi industriale mai ales celor străine şi aveau chiar şi unele participaţii ceea ce arată o sferă largă de exploatare economică în România. Cea mai mare parte din mijloacele băncilor cu capital străin era de origine germană.

La acestea se pot adăuga societăţile de asigurare, în majoritate cu capital străin, a căror fonduri se ridicau la circa 147 milioane lei.

Făcînd un bilanţ cantitativ al capitalului străin antrenat în exploatarea ţării noastre obţinem următoarele cifre:

— împrumuturi de stat în străinătate rămase neachitate	1 652 mil.
— investiţii industriale	1 045 „
— capitaluri bancare	500 „
— capitaluri în asigurări	147 „
Total	3 344 mil.

Desigur că cifra de 3 344 milioane este doar orientativă, fiind în general mai mică decît cea reală. Ea arată însă marea sferă de exploatare a monopolurilor străine în România. Acestea dominau pîrghiile importante ale economiei: datoria statului, ramuri principale ale industriei, principale bănci şi asigurările.

În privinţa consecinţelor economice şi politice va fi suficient să punctăm numai concluziile fără a le demonstra, evidenţa lor fiind bazată pe cifrele precedente.

NU se poate contesta faptul că la începutul orînduirii capitaliste în România, capitalul străin a contribuit, prin împrumuturi, la grăbirea construcţiei căilor ferate, a altor mijloace de comunicaţie, la construirea unor mari întreprinderi cu tehnică maşinistă din industria petrolieră, zahărului, cimentului, lemnului etc. Aceste efecte au costat însă poporul român colosal de scump.

În cei 50 ani — 1864—1914 — de dezvoltare sub influenţa capitalului străin, din România s-a exportat o masă mult mai mare de plusvaloarea decît suma capitalului importat.

Pentru perioada de după 1900 se apreciază că anual era scoasă din ţară sub forma plăţilor pentru anuităţi la împrumuturi, dobînzi şi profituri la capital străin etc., o sumă de circa 200—250 milioane.

Dintr-un calcul sumar reiese că pe timp de jumătate de secol în contul firmelor străine numai pe calea anuităţilor, dobînzilor, profiturilor şi amortizărilor s-a acumulat o sumă aproximativ de două ori mai mare decît s-a importat efectiv, din care cea mai mare parte a fost transferată peste graniţă.

Societăţile cu capital străin obţineau în ţara noastră o rată a profitului mai mare decît rata medie, fapt care reiese din tabel (vezi pag. 15).

O asemenea rată înaltă a profitului stătea la baza transferului masiv de plus valoare peste graniţă.

În timp ce totalul capitalului străin investit în industria mare într-o perioadă de

Conf. univ. dr. V. AXENCIUC

(Urmare în pag. 15)

Determinarea eficienței economice prin indicatorul

„DURATA DE RECUPERARE A INVESTIȚIEI TOTALE“

● Baza teoretică și relațiile fundamentale de calcul ● Analiza și conținutul economic al „duratei de recuperare" și al „duratei normate" ● Alegerea variantei optime de investiții ●

URMARE sarcinii trasate prin H.C.M. nr. 3060/1966, Comitetul de Stat al Planificării împreună cu Ministerul de Finanțe au elaborat, în colaborare cu Institutul de cercetări economice, Instrucțiunile cu privire la modul de determinare a eficienței economice a obiectivelor de investiții cu ajutorul indicatorului „durata de recuperare a investiției totale". „Durata de recuperare a investiției totale" face parte din indicatorii cuprinși în anexa nr. 1 la H.C.M. nr. 3060/1966, pe baza cărora urmează să fie fundamentată eficiența economică a investițiilor productive.

Răspunzînd unor imperative de ordin practic, recentele instrucțiuni au meritul de a unifica pe întreaga țară metodologia de determinare a „duratei de recuperare a investiției totale" și prin aceasta de a asigura unitatea acestui important criteriu de apreciere a eficienței economice a obiectivelor de investiții.

Ținind seamă că unica sursă a acumulării socialiste este plusprodusul, noua reglementare precizează că „durata de recuperare" se calculează pe baza venitului net creat în cadrul procesului de producție ce urmează să aibă loc după punerea în funcțiune a investițiilor.

Ținind seamă de particularitățile sistemului de prețuri din țara noastră, de existența celor două forme prin care venitul net se concentrează în bugetul statului (cotele-părți din beneficiu și impozitul pe circulația mărfurilor), în instrucțiuni se prevede ca „durata de recuperare a investiției totale" să fie calculată atît pe baza venitului net total (plusprodus) aferent producției din cadrul noilor obiective de investiții, cît și pe baza acelei părți care se acumulează la nivelul întreprinderii sub formă de beneficiu.

Astfel:

a) în cazul investițiilor destinate creării de unități economice noi, cele două forme ale „duratei de recuperare" sînt:

— durata de recuperare din plusprodus:

$$D_{S'} = \frac{I}{S'} \qquad (1)$$

— durata de recuperare din beneficiu:

$$D_B = \frac{I}{B} \qquad (2)$$

b) în cazul investițiilor efectuate în întreprinderi existente, în vederea modernizării, reutilării sau dezvoltării acestora:

— durata de recuperare din sporul de plus produs ia forma:

$$D_{S'} = \frac{I}{S' - S'_0} \qquad (3)$$

— durata de recuperare din sporul de beneficiu ia forma:

$$D_B = \frac{I}{B - B_0} \qquad (4)$$

în care:

- $D_{S'}$ și D_B = reprezintă „durata de recuperare" din plusprodus și respectiv din beneficiu (ani)
- I = reprezintă valoarea investiției totale (lei)
- S' și B = reprezintă plusprodusul, respectiv beneficiul ce se preconizează a se obține în cadrul unităților economice noi după intrarea lor în funcțiune (lei/an)
- $S' - S'_0$ și $B - B_0$ = reprezintă sporul de plusprodus, respectiv de beneficiu ce se preconizează a se obține după executarea lucrărilor de modernizare, reutilare sau dezvoltare a unităților economice existente.
- S'_0 și B_0 = reprezintă plusprodusul, respectiv beneficiul obținut de întreprindere înainte de executarea acestor lucrări.

În baza acestor prevederi rezultă că pentru investițiile ce se fac în sectorul producției mijloacelor de producție, asupra cărora nu se aplică impozitul pe circulația mărfurilor, durata de recuperare va fi determinată numai pe baza beneficiului întreprinderii. Pentru investițiile care se fac în sectorul bunurilor de consum durata de recuperare va fi calculată atît pe baza beneficiului cît și pe baza plusprodusului (beneficiu plus impozitul pe circulația mărfurilor). În acest caz, cele două forme ale „duratei de recuperare" vor da o imagine mai completă asupra aportului investițiilor respective la creșterea venitului net al societății și, prin aceasta, asupra eficienței lor economice.

Datorită aplicării impozitului pe circulația mărfurilor numai asupra unei categorii de mărfuri, valoarea de interpretare a duratei de recuperare este limitată, în sensul că ea nu poate fi utilizată la compararea, sub aspectul eficienței economice, a obiectivelor de investiții din ramuri diferite.

În vederea determinării în practică a „duratei de recuperare", în Instrucțiuni se fac următoarele precizări cu caracter general și obligatoriu pentru toate institutele de proiectare, pentru toate celelalte organizații care elaborează documentații tehnico-economice de investiții.

● Stabilirea valorii investiției totale

ÎNVESTIȚIA totală reprezintă totalitatea cheltuielilor destinate să asigure punerea în funcțiune și exploatarea obiectivelor de investiții. În acest sens, la stabilirea valorii investiției totale se prevede a se lua în considerare:

a) investițiile directe; b) investițiile colaterale; c) investițiile conexe, și anume numai acelea care prin natura lor economică nu asigură obținerea de venit net (plusprodus, respectiv beneficiu) din care să poată fi recuperate separat; d) mijloacele circulante necesare desfășurării procesului de producție ce urmează să aibă loc după punerea în funcțiune a investițiilor.

În afara acestor cheltuieli, pentru care se alocă titularilor de investiții fondurile materiale și bănești necesare, în valoarea investiției totale se prevede a se include și: e) efectul imobilizării fondurilor de investiții; f) valoarea fondurilor fixe ce urmează a fi lichidate, mai puțin sumele preconizate a se obține prin valorificarea acestora; g) pierderile de venit net (plusprodus) cauzate unităților economice existente care se modernizează, se reutilează sau se dezvoltă, de întreruperea producției pe timpul executării lucrărilor de investiții.

Cheltuielile componente ale „investiției totale" fac necesară observația că, în forma prevăzută de Instrucțiuni, „investiția totală" capătă un conținut mult mai larg decît conținutul îndeobște cunoscut al noțiunii de „investiție". Asupra acestui lucru se impune să facem unele precizări întrucît „durata de recuperare" capătă și ea un conținut mai cuprinzător.

În acest sens se cuvine să facem o mențiune specială cu privire la includerea în valoarea „investiției totale" a mijloacelor circulante care, după cum se știe, prin natura lor economică sînt esențial diferite de mijloacele fixe. Dotarea unei întreprinderi cu mijloace circulante nu este o cheltuială de investiție și de aceea nici nu se finanțează din fondul de investiții. Cu toate acestea în Instrucțiuni se prevede ca valoarea lor să fie inclusă în valoarea „investiției totale".

Prevederile în acest sens din Instrucțiuni au la bază faptul că, pentru punerea în funcțiune și exploatarea unui obiectiv de investiții, statul alocă din fondul de acumulare nu numai fondurile de investiții pe seama cărora urmează să fie asigurată dotarea întreprinderii cu mijloace fixe, ci și fondurile corespunzătoare dotării cu mijloace circulante fără de care activitatea de producție nu ar putea avea loc. Dezvoltarea continuă a producției materiale, concretizată în construirea de noi întreprinderi implică, prin urmare, existența nu numai a posibilității de finanțare a investițiilor, dar, în același timp, de finanțare și de dotare cu mijloace circulante. Dacă aceasta este un lucru de necontestat e totuși necesar să observăm că, astfel fundamentată, „durata de recuperare" devine indicatorul capabil să permită aprecierea eficienței economice **nu a investițiilor în sine, ci a obiectivelor de investiții.** Eficiența economică a investițiilor apare prin urmare ca o parte a eficienței economice a obiectivelor de investiții și cercetarea sa se face fără a fi necesară luarea în considerare a mijloacelor circulante cu care se dotează noile întreprinderi în vederea desfășurării procesului de producție.

● Calculul plusprodusului și al beneficiului

POTRIVIT prevederilor din Instrucțiuni plusprodusul (S') este format din beneficiul întreprinderii (B) și impozitul pe circulația mărfurilor (ICM).

$$S' = B + ICM \qquad (5)$$

Întrucît determinarea mărimii impozitului pe circulația mărfurilor, aferent întregii producții, nu constituie în practică o problemă, vom face referiri numai asupra prevederilor referitoare la determinarea beneficiului întreprinderii.

Beneficiul se va calcula ca diferență între valoarea producției în prețuri cu ridicata de întreprindere (R) și prețul de cost al acesteia (C).

$$B = R - C \qquad (6)$$

În cazul modernizărilor, reutilărilor sau dezvoltărilor de unități economice existente, sporul de plusprodus ($S'-S'_0$) respectiv de beneficiu ($B-B_0$) se va calcula în mod similar:

$$S' - S'_0 = (B - B_0) + [ICM - (ICM)_0] \qquad (7)$$

$$B - B_0 = (R - C) - (R_0 - C_0) \qquad (8)$$

Corectitudinea determinării plusprodusului, respectiv a beneficiului, a sporului de plusprodus, respectiv de beneficiu, depinde de calcularea corectă a mărimilor primare B, C, B_0, C_0.

De aceea, în Instrucțiuni se dau indicații referitoare la: determinarea volumului fizic al producției anuale în funcție de fondul de timp anual disponibil prin normative; luarea în calcul a prețurilor cu ridicata de întreprindere pentru produsele noilor întreprinderi, a prețurilor pentru materia primă, energie, combustibil etc. necesare determinării cheltuielilor anuale de producție. În Instrucțiuni nu s-au făcut precizări cu privire la structura producției noilor întreprinderi în ideea că aceasta va trebui să rezulte pe baza unor studii aprofundate asupra consumului.

Dat fiind faptul că structura producției avută în vedere la elaborarea proiectului poate suferi modificări uneori esențiale după punerea în funcțiune a investițiilor și întrucît, datorită sistemului de prețuri, modificarea structurii producției exercită o influență însemnată asupra beneficiului și prin aceasta și asupra „duratei de recuperare", este necesar ca în cadrul analizei economice prevăzute de Instrucțiuni această problemă să fie examinată cu mare atenție.

Cu privire la determinarea sporului de beneficiu la întreprinderile care se modernizează, se reutilează sau se dezvoltă, Instrucțiunile prevăd ca beneficiul B_0, obținut în anul precedent executării acestor lucrări, să fie luat din ultimul bilanț al întreprinderii. El se va introduce însă în calcul numai după o analiză economică atentă care să asigure degrevarea sa de eventualele cheltuieli neproductive (penalizări diverse, dobînzi penalizatoare etc.). După stabilirea valorii investiției totale și a efectului său economic (plusprodusul, respectiv beneficiul întreprinderii), problemă care concentrează de fapt întreaga dificultate a calculului, „durata de recuperare" se determină foarte simplu pe baza relațiilor fundamentale (1)....(4) adaptate la cazurile concrete întîlnite în practică.

Aceste cazuri, potrivit Instrucțiunilor sînt: cazul obiectivelor de investiții la care parametrii tehnico-economici aferenți noii capacități de producție nu ating nivelul final prevăzut în proiect decît după o anumită perioadă de timp; cazul punerii eșalonate în funcțiune a capacității de producție; cazul realizării investițiilor în două etape; cazul punerii în funcțiune a unor capacități de producție stabilite la nivelul unor ani mai îndepărtați.

Pentru a putea sta la baza fundamentării unor concluzii asupra eficienței economice a obiectivelor de investiții, „durata de recuperare a investiției totale" va fi supusă în prealabil unei analize economice comparative. Această prevedere are o importanță deosebită și de aceea asupra sa vom face unele referiri. În primul rînd, analiza economică a „duratei de recuperare" se prevede a avea două direcții principale:

a) analiza economică comparativă a valorii de investiție; b) analiza economică comparativă a plusprodusului, respectiv a beneficiului.

În al doilea rînd, această analiză economică se va face: a) pentru investiția totală, comparativ cu valoarea investiției totale aferente obiectivelor de investiție similare, executate sau aflate în curs de execuție; b) pentru plusprodus, respectiv beneficiu, comparativ cu: media pe ramură sau pe sector; situația economică a întreprinderii care în anul precedent a obținut cele mai bune rezultate economice; situația economică a obiectivelor similare aflate în curs de construcție.

Analiza economică comparativă a „duratei de recuperare" se prevede a se face pe baza indicatorilor cuprinși în anexa nr. 1 la H.C.M. 3060/1966.

Separarea influenței modificării cheltuielilor de producție asupra rezultatelor economice ale noilor întreprinderi se prevede a se face: pe baza prețului de cost unitar al noilor produse; pe baza cheltuielilor de producție la 1000 lei producție marfă, atunci cînd prețul de cost unitar nu poate fi stabilit.

„Durata de recuperare a investiției totale", calculată și analizată potrivit tuturor indicațiilor din Instrucțiuni, este indicatorul sintetic care va permite aprecierea eficienței economice a noilor obiective de investiții. În acest sens, „durata de recuperare" va fi comparată cu „durata de recuperare normată", precum și cu „durata de recuperare" a obiectivelor de investiții similare puse în funcțiune sau aflate în curs de construcție. Durata de recuperare normată se va stabili de către ministerele economice și de către celelalte organe centrale titulare de investiții și vor fi aprobate de către miniștri, respectiv de conducătorii celorlalte organe centrale. Atunci cînd o investiție se studiază în mai multe variante, se vor considera ca favorabile acele variante care prezintă durata de recuperare sub cea normată.

Pentru alegerea variantei optime, se prevede folosirea indicatorului „durata de recuperare a investiției suplimentare", precum și luarea în considerare a influenței altor factori cum ar fi: amplasarea unor obiective în anumite localități pentru ridicarea social-culturală a acestora, activizarea balanței de plăți externe, reducerea unor materii prime și materiale deficitare etc.

În cazul obiectivelor de investiții la care nu este posibilă calcularea „duratei de recuperare" pe baza plusprodusului, respectiv a beneficiului, în Instrucțiuni se prevede calcularea sa pe baza economiilor realizate, după caz, la cheltuielile de exploatare sau de producție.

De asemenea se mai prevede ca atunci cînd „durata de recuperare a investiției totale" nu poate fi calculată nici pe baza plusprodusului, respectiv a beneficiului, nici pe baza economiilor la cheltuielile de exploatare ori de producție, din cauza nerealizării acestora, titularii de investiții vor fundamenta necesitatea, oportunitatea și aspectele economice ale investiției propuse pe baza analizei celorlalți indicatori cuprinși în anexa nr. 1 la H.C.M. 3060/1966 și a altor date care pot să servească în acest scop.

Cristian MARINESCU
Ludovic LACHSZ

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

CONTRACTAREA CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE PROPRIETATE PERSONALĂ

ȚINÎND seama de interesul crescînd pe care-l ***prezintă*** *con***strucția de locuințe proprietate personală cu sprijinul statului**, *prezentăm, începînd cu acest număr, o serie de* ***aspecte legate*** *de modalitățile de obținere a* ***locuințelor pe credit, în lumina*** *actelor normative în materie.*

Cine poate contracta construirea de locuințe proprietate personală, ce avantaje și ce drepturi are?

Potrivit actelor normative în vigoare, poate contracta construirea de locuințe proprietate personală orice persoană care are domiciliul permanent în orașul în care urmează să se construiască locuința, dovada făcîndu-se cu buletinul de identitate. De dreptul de construire de locuințe proprietate personală se bucură și persoanele care au fost transferate în condițiile legilor în vigoare (ordinul conducătorului organului central sau al președintelui comitetului executiv al sfatului popular regional), precum și cei care au fost repartizați prin comisie guvernamentală sau care au reușit la concursuri republicane în vederea angajării la o instituție sau întreprindere cu sediul în orașul respectiv. Dovada situațiilor de mai sus se face prin prezentarea actelor originale și a unei copii, care va fi certificată de oficiul juridic al Oficiului de construcții de locuințe proprietate personală, după care va fi depusă de solicitanți o dată cu cererea de contractare a construcției.

Persoanele care-și construiesc locuințe proprietate personală au următoarele avantaje și drepturi:

- Creditul necesar achitării prețului locuinței, rambursabil în termen de 15 ani, în rate lunare, cu o dobîndă de 1% pe an.
- Primirea terenurilor pe care se construiesc locuințele. Dreptul de folosință fără plată asupra terenului, este indisolubil legat de dreptul de proprietate asupra locuinței și urmează condiția juridică a acestuia (fiind transmis o dată cu locuința în caz de donație, vînzare, succesiune etc.).
- Încheierea contractelor pentru construirea de locuințe cu sprijinul statului, precum și operațiile de transcriere sînt scutite de orice taxe, iar locuințele astfel construite sînt scutite de plata impozitelor pe clădiri, timp de 10 ani de la predarea lor către proprietari.
- Aceste locuințe sînt exceptate prin lege de la aplicarea dispozițiilor privitoare la normarea, repartizarea și folosirea spațiului locativ, indiferent de mărimea și numărul încăperilor, neaplicîndu-se normele sanitare sau cele locative prevăzute de dreptul comun; în aceste cazuri nu mai este necesară emiterea de ordine de repartiție.
- Locuințele construite cu sprijinul statului, fiind bunuri proprietate personală, pot fi vîndute, transmise prin succesiune sau donație, ca orice alte bunuri proprietate personală urmînd regimul dreptului comun. Singura restricție în acest domeniu o constituie faptul că pînă la restituirea integrală a creditului acordat de Banca de Investiții, înstrăinarea locuințelor nu se poate face decît cu acordul acesteia.

Ce tipuri de locuințe pot fi contractate și la ce prețuri

Pot fi solicitate executarea de locuințe în clădiri cu mai puține apartamente și în blocuri cu un număr mai mare de etaje. De asemenea, se pot solicita condiții speciale asupra mărimii încăperilor sau cu un grad sporit de confort, precum și construirea de boxe și camere de serviciu (care se execută în cazul că au fost cerute de majoritatea titularilor locuințelor grupați în aceeași clădire), prețul lor incluzîndu-se în prețul locuinței ce se contractează.

Atunci cînd se solicită construirea de garaje, ele vor fi executate în limita posibilităților. Solicitanții vor depune la C.E.C., în plus, peste avansul obligatoriu (de exemplu pentru orașul București — 10 000 lei) care va fi completată ulterior pînă la prețul integral al garajelor. Repartizarea acestora se va face în raport cu avansul depus, respectiv în ordinea priorității mărimii procentului ce reprezintă avansul constituit față de valoarea apartamentului. Se precizează că pentru garaje nu se acordă credite.

Dispozițiile normative prevăd că în scopul construirii de locuințe proprietate personală, persoanele se pot asocia între ele pentru a coopera la executarea de locuințe, potrivit tipurilor alese în clădiri cu mai multe apartamente. În aceste cazuri, solicitanții asociați trebuie să depună cu toții în aceeași zi cereri individuale, care îndeplinesc condițiile legale. O dată cu cererile individuale se completează și se depune un formular de asociere, potrivit modelului tip existent.

Proprietarii în indiviziune ai unui teren pot solicita sprijinul statului pentru construirea de locuințe proprietate personală pe acest teren. Actul de asociere va fi autentificat de notariatul de stat în raza căruia se află terenul. Pentru aprobare se va prezenta, în original și copie legalizată, titlul de proprietate în indiviziune asupra terenului, după care se va încheia cu Oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală un contract de proprietate. De la caz la caz, se va putea aproba ca solicitanții să-și asigure pe cont propriu elaborarea proiectelor necesare, cu obligația ca aceste documentații să fie avizate favorabil de către Consiliul tehnico-științific al sfatului popular respectiv și însușite de organizația de construcții.

În cazul în care certificatul de regim și aliniere al unui teren proprietate personală prevede construirea unei singure locuințe (vilă), proprietarul terenului va putea solicita sprijinul statului pentru construirea locuinței pe teren propriu. Aportul terenului nu influențează cuantumul avansului și nici prețul locuinței.

Prețul locuințelor rezultă din documentația tehnico-economică și variază de la construcție la construcție, fiind determinat de: mărimea apartamentului și înălțimea lui; modul de soluționare al încălzitului; condiții locale ale terenului; gradul de dotare al construcției; felul finisajelor etc. În plus, prețul locuințelor mai este influențat și de diferențierile prevăzute de dispozițiile normative, în funcție de etajul la care se construiește locuința sau de orientarea acestuia.

Prețurile informative ale locuințelor care se construiesc în București sînt următoarele:

- apartament de 2 camere în clădire parter plus 4 etaje (1 cameră 17,50 mp; 1 cameră 12,50 mp; vestiar 3 mp; baie 3,50 mp; bucătărie 6,50 mp; cămară 1,10 mp; debara 0,70 mp; oficiul 1,20 mp, balcon 4 mp) din zidărie portantă, situat în cartier cu termoficare, cu finisaj mediu, în baie faianță pe suprafață de circa 4—6 mp, parchet în camere, **lei 58 000—60 000**;
- apartament 3 camere executat în condițiile de mai sus (1 cameră 18,40 mp; 1 cameră 12,50 mp; 1 cameră 10 mp; vestiar 3,30 mp; baie 3,50 mp; bucătărie 6 mp; cămară 1,35 mp; oficiu 2 mp; balcon 2,10 mp; debara 1,17 mp), **lei 78 000—82 000**;
- apartament de 4 camere executat în aceleași condiții (1 cameră 14 mp; 1 cameră 12,50 mp; 1 cameră 10,50 mp; 1 cameră 16,50 mp; vestiar 3 mp; baie 3,60 mp; bucătărie 6,50 mp; cămară 1,80 mp; oficiu 2 mp; balcon 1,17 mp), **lei 95 000—100 000**.

Pentru orice suprafață suplimentară, atît la camere de locuințe, cît și la dependințe, precum și pentru dotările suplimentare (centrală proprie, lift, hidrofor) sau pentru sporuri de înălțime liberă a încăperilor, îmbunătățiri de finisaj etc., se adaugă costuri suplimentare.

Prețurile efective și ferme, pe baza cărora se contractează, sînt determinate numai prin documentația tehnico-economică a fiecărei construcții în parte; aceste prețuri se afișează o dată cu planul pentru fiecare construcție în parte. Documentațiile vor fi puse la dispoziția solicitanților înainte de contractarea definitivă. Aceștia vor putea cere unele modificări, în măsura în care ele nu afectează structura de rezistență a clădirii, locuințele alăturate, spațiile comune din clădire etc. Finisajele îmbunătățite care nu vor putea fi prevăzute prin modificarea documentației tehnico-economice, vor putea fi cerute și ulterior, în perioada de execuție a construcției. Ele vor fi calculate și aplicate integral o dată cu aprobarea acestor lucrări de către oficiu.

Constituirea avansului minim obligatoriu

Persoanele care solicită contractarea construirii de locuințe proprietate personală cu sprijinul statului vor completa formularul tip de cerere care va fi depus la Oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală, cu luare de dovadă, după ce în prealabil organele C.E.C. care funcționează în cadrul oficiului au confirmat pe verso formularului de cerere suma depusă la C.E.C. și constituită drept avans. Confirmarea de către C.E.C. a avansului pe care solicitantul înțelege să-l constituie se face în prezent pe baza următoarelor instrumente C.E.C. pe numele titularului, ale soției și copiilor, indiferent de unitatea emitentă: librete de economii cu dobîndă; librete de economii cu dobîndă și cîștiguri; librete de economii pentru turist; librete de economii la termen cu dobîndă; librete de economii pentru locuințe; obligațiuni C.E.C.; disponibilități din cont curent.

Pînă la încheierea contractului și virarea sumelor la Banca de Investiții, toate avantajele ce rezultă din aceste instrumente (dobîndă, cîștiguri etc.) sînt ale solicitanților. Se menționează că este interzisă efectuarea de retrageri sau schimbări de instrumente față de cele înscrise în confirmarea C.E.C., acest fapt ducînd la anularea cererii.

De la data de 1 iulie a.c., în vederea constituirii avansului, unitățile C.E.C. vor deschide solicitatorilor, o dată cu înscrierea, conturi curente pentru construirea de locuințe, în care se vor transfera din instrumentele de economisire pe care le au depunătorii — cu excepția libretului de economii pentru construirea de locuințe — sumele ce se folosesc la constituirea avansului. Din conturile curente și de pe libretele de economii pentru construirea de locuințe folosite la constituirea avansurilor se pot face restituiri către titulari numai pe baza comunicării oficiului, în cazul în care aceștia renunță la construirea locuințelor sau dacă suma care urmează a se vira la Banca de Investiții este mai mică decît avansul constituit.

Pentru construcțiile care se solicită în orașul București, cuantumurile minime pentru avansurile obligatorii sînt următoarele:

- pentru locuințele grupate în blocuri construite după proiecte cu secțiuni obișnuite: la garsonieră — 15 000 lei; la apartament de 2 camere — 18 000 lei; la apartament de 3 camere — 24 000 lei; la apartament de 4 camere — 30 000 lei. Aceste avansuri sînt minime și se referă la apartamentele ce se execută pe bază de proiecte obișnuite curent utilizate și care se realizează în cartierele unde există termoficare;
- pentru locuințele grupate în blocuri cu încălzire centrală proprie, construite pe bază de proiecte cu secțiuni obișnuite: la garsonieră — 22 000 lei; la apartament de 2 camere — 30 000 lei; la apartament de 3 camere — 36 000 lei; la apartament de 4 camere — 42 000 lei; la apartament de 5 camere — 50 000 lei;
- pentru locuințele grupate în clădiri cu un număr mic de apartamente sau cu cerințe speciale asupra mărimii încăperilor, sau cu un grad sporit de confort: la garsonieră — 30 000 lei; la apartament de 2 camere — 44 000 lei; la apartament de 3 camere — 56 000 lei; la apartament de 4 camere — 72 000 lei; la apartament de 5 camere — 84 000 lei.

Se precizează că solicitanții care depun un avans mai mare obțin dreptul de prioritate, atît în ceea ce privește alegerea apartamentelor, cît și a nivelelor etc.

Formalitățile privind încheierea contractelor

Solicitanții care au cereri admise în principiu, care doresc să li se execute locuințe la unul din amplasamentele viitoare de care au luat cunoștință, vor depune la registratura oficiului, cu luare de dovadă, o opțiune scrisă potrivit formularului tip. În cazul că prin opțiune se solicită o locuință pentru care este necesar un avans mai mare decît cel depus inițial, solicitanții vor completa pînă la contractare avansul minim necesar pentru noul tip de locuință pe care l-au ales.

După expirarea termenului de depunere a opțiunilor pentru un amplasament, oficiul va verifica dacă acestea se încadrează în condițiunile legale și le va clasa în ordinea de preferință prevăzută pentru ocuparea aceluiași apartament. Se întocmește și se afișează un tabel în care figurează în ordinea de preferință toți solicitanții care au depus opțiuni pentru amplasamentul respectiv. În tabel se indică ziua și ora la care este invitat fiecare solicitant, în vederea fixării definitive a locuinței și încheierea formelor precontractuale. Eventualele contestații la ordinea de preferință din tabelele afișate vor putea fi depuse la registratura oficiului în termen de 3 zile de la afișarea tabelului. Atunci cînd contestațiile se vor dovedi întemeiate, se va rectifica ordinea de preferință, procedîndu-se la o nouă afișare.

Solicitanții convocați care-și fixează definitiv alegerea unei locuințe, vor încheia cu delegatul oficiului un proces verbal precontractual, care are ca efect obligația oficiului de a face formele necesare pentru definitivarea contractării și de a executa locuința, precum și obligația solicitantului ca în cazul că nu va proceda la contractarea definitivă a locuinței alese, să suporte contravaloarea tuturor cheltuielilor de proiectare și a altora ce au fost făcute ca urmare a precontractării.

După definitivarea documentației tehnico-economice a unei construcții, toți solicitanții cu procese verbale de precontractare aprobate vor fi convocați la sediul oficiului pentru încheierea contractului. În contracte pot figura, în afara titularului cererii depuse inițial, la cererea scrisă a acestuia și alte persoane, cu condiția ca acești contractanți să aibă domiciliul permanent în orașul în care se efectuează construcția.

Contractele se încheie la preț ferm și cu precizarea termenului final de predare a locuinței.

În vederea acordării împrumuturilor, solicitanții vor prezenta, prin oficiu, unității operative a Băncii de Investiții, următoarele acte: cererea de împrumut întocmită pe formularul tip; contractul încheiat cu Oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală, o adeverință — formular tip, eliberată de organizația socialistă de la care solicitantul primește drepturile bănești, prin care organizația în cauză se obligă a reține și a vira băncii ratele lunare scadente, cu dobînzile aferente.

Banca de Investiții verifică dacă contractul se încadrează în documentația tehnică și dacă veniturile titularului asigură restituirea lunară a ratelor prin rețineri de cel mult 1/5 din venitul lunar, în termen de 15 ani. În cazul în care creditul necesar și legal ce urmează a se acorda nu are asigurată rambursarea prin rate lunare de 1/5 din venitul net lunar al titularilor, Banca de Investiții va putea aproba rambursarea în cuantumuri mai mari, cu condiția prezentării de către contractanți a garanției lor că asigură restituirea din veniturile lor a diferenței ce depășește 1/5 din salariu. În cazul cînd contractul se încheie cu mai mulți titulari, se va avea în vedere venitul cumulat.

Sumele constituite avans în conturi curente pentru construirea de locuințe vor fi virate la Banca de Investiții, în contul Oficiului pentru construirea de locuințe proprietate personală, după încheierea actelor precontractuale.

Se precizează că prin instrucțiunile comune ale Comitetului de Stat pentru Îndrumarea și Controlul Organelor Locale ale Administrației de Stat, ale Băncii de Investiții și ale Casei de Economii și Consemnațiuni din 12 iunie 1967 s-a dispus ca pentru o mai operativă rezolvare a problemelor de contractare, de virare a avansurilor și de creditare să se asigure ca la sediile oficiilor pentru construirea de locuințe proprietate personală să funcționeze un birou comun, unde organele oficiului, ale Băncii de Investiții și ale C.E.C. vor rezolva simultan problemele legate de confirmarea avansului minim necesar contractării, virarea acestuia la Banca de Investiții, perfectarea contractelor de construcție și de împrumut.

Gh. MELINTE
directorul Oficiului pentru construirea de locuințe proprietate personală

REALIZAREA INVESTIȚIILOR

MAI MULTĂ EXIGENȚĂ ȘI SUPLEȚE ÎN ORGANIZARE ȘI PLANIFICARE!

INDUSTRIALIZAREA socialistă cunoaște pe întreg cuprinsul țării un avînt puternic. Orașele simt astăzi din plin freamătul înnoirilor. În spațiile aferente „zonelor industriale" (expresie frecventă în limbajul oamenilor), constructorii și montorii durează noi arhitecturi: coșuri înalte, clădiri din beton și sticlă, drumuri moderne, cartiere de locuințe pentru viitorii lucrători industriali.

Am întîlnit la Rîmnicu Vîlcea, Buzău, Oltenița, Tr. Măgurele, Călărași, și în multe alte orașe din țară, atît la sediile sfaturilor populare, cît și la cele ale constructorilor, machete și hărți care conturează „zonele industriale", dezvoltarea ce o vor cunoaște din punct de vedere industrial în anii actualului cincinal. Mai convingătoare ne-au apărut în fața ochilor șantierele, locul unde machetele și hărțile prind viață. În multe cazuri, uzinele și fabricile se află într-un stadiu avansat de execuție.

Dar, în contrast cu aceste fapte pozitive, se întîlnesc pe unele șantiere rămîneri în urmă în executarea unui volum important de lucrări. Nu au existat oare condiții corespunzătoare pentru o bună desfășurare a muncii? Sînt oare de neînvins unele neajunsuri inerente unei activități de proporții?

La ancheta întreprinsă și-au dat concursul conducători de întreprinderi de construcții și de șantiere, economiști, ingineri, tehnicieni, constructori și montori din diferite șantiere mari ale țării, precum și specialiști din cadrul unor ministere de resort. Din problemele dezbătute, am reținut pe acelea ce prezintă o mai mare importanță și care, studiate și rezolvate favorabil de către cei ce poartă răspunderea, ar putea contribui la creșterea eficienței activității de construcții-montaj, la scurtarea termenelor de dare în exploatare a noilor obiective industriale.

● Între beneficiar și proiectant. Cum își respectă îndatoririle?

PENTRU a se asigura condițiile materiale necesare activității propriu-zise de realizare a investițiilor se impune, de la bun început, pregătirea din timp a documentației, contractarea din vreme a mașinilor și instalațiilor, organizarea temeinică a șantierelor etc. Toate acestea privesc, deopotrivă, atît pe beneficiar, pe proiectant, cît și pe constructor. Cum se înfăptuiește practic, pe unele șantiere, această colaborare?

Pentru lucrările de construcții-montaj la Rafinăria de petrol-Pitești, beneficiarul, respectiv Ministerul Petrolului, a asigurat documentația necesară lucrărilor prevăzute în acest an în valoare de 131 milioane lei la 30 aprilie a.c., în loc de 112 milioane. Pînă la sfîrșitul anului, va preda documentații însumînd 590 milioane lei. Concomitent, au fost asigurate din vreme și primele instalații. Avînd asemenea condiții create, constructorul (Întreprinderea șantiere construcții-montaj-Pitești) și-a demarat activitatea pe un front larg, reușind la unele puncte de lucru ca să execute înainte de termenul stabilit o bună parte din construcții și să treacă la montajul unor instalații. Așa a fost posibil ca planul de construcții-montaj să fie realizat în primele 5 luni ale anului în proporție de 123,5%.

În același mod s-a preocupat beneficiarul și de **pregătirea investiției din regiunea Crișana, respectiv a rafinăriei de petrol situată la Sublacul Debarcău. Construcția, începută în 1967, are termen de punere în funcțiune în primul trimestru al anului 1969. Beneficiarul a asigurat în avans, cu mult înainte de termen, o parte din documentație și s-a angajat ca, pînă la 30 decembrie, s-o pună la dispoziția constructorului în totalitate, împreună cu 50% din utilajele tehnologice ce urmează a fi montate.** Constructorul, avînd create condiții pentru o mai bună desfășurare a execuției, și-a propus să scurteze termenul de punere în funcțiune a obiectivului cu cel puțin 90 de zile.

O experiență pozitivă a fost acumulată și la dezvoltarea Uzinei de aluminiu din Slatina. Asigurarea întregii documentații de execuție încă de la începutul lucrărilor, prevederea chiar în proiecte a utilizării unui volum mare de prefabricate, existența unei baze temeinic organizate au permis constructorului (Întreprinderea șantiere construcții-montaj-Craiova) **să realizeze în primele 5 luni, planul prevăzut pe anul în curs în proporție de 50%.**

Sigur că asemenea exemple pot fi date și de pe alte șantiere. Dar experiența acestora își croiește greu drum, astfel că, în alte locuri, pot fi consemnate serioase lipsuri și rămîneri în urmă. Bunăoară, **la unul din obiectivele principale de la Combinatul chimic-Pitești — secția de piroliză — beneficiarul (Ministerul Industriei Chimice), proiectantul (IPROCHIM), nu au predat pînă la data de 6 iunie documentații decît pentru lucrări în valoare de 63 milioane lei, în loc de 90 milioane cît era prevăzut.** Întîrzierea în predarea documentației nu a permis constructorului să organizeze temeinic șantierele, astfel că o serie de lucrări au rămas neefectuate la timp. Recuperarea rămînerii în urmă a impus în acest an aglomerare de utilaje și forțe de muncă și, cum era de așteptat, s-a efectuat și un volum mare de cheltuieli suplimentare.

De altfel, trebuie spus că **Ministerul Industriei Chimice, institutele de proiectare (IPROSIN, IPROCHIM), manifestă serioase carențe în pregătirea unor investiții.** Studiile tehnico-economice ce le întocmesc nu se încadrează în termenele fixate. Constructorul nu primește de multe ori proiectele de execuție nici la termen și nici în ordinea succesiunii lucrărilor. Astfel, **instalația fumingului de la Copșa Mică era prevăzută în planul pe 1967 cu lucrări în valoare de 15 milioane lei. Dar beneficiarul** (Ministerul Industriei Chimice) **și proiectantul** (IPROSIN) **nu au predat pînă în prezent nici un fel de documentație.** Adesea, la proiectele predate constructorului, se dau suplimentări de lucrări, se fac modificări care țin în loc activitatea de execuție. La Combinatul petrochimic-Pitești, la Fabrica de polietilenă, s-au făcut numeroase modificări în documentație chiar pe parcursul lucrării (la hala de amestec cu compundare, la hala aparatelor de măsură și control etc.), modificări care au atras stagnări pe șantiere între 30—40 de zile.

Sînt și alte cazuri — și, din păcate, ele s-au înmulțit — cînd unele proiecte sînt predate cu mari lipsuri, numai pe considerentul de a se respecta termenele stabilite. **La hala de compresoare de amoniac de la Craiova,** de exemplu, **valoarea conductelor tehnologice a fost evaluată în proiectul de ansamblu la 13 milioane lei. Prin deviz aceasta s-a ridicat însă la numai... 7 300 000 lei.** În memoriul anexat, se specifică că proiectul a fost întocmit pe baza unei documentații „provizorii", că el are un caracter „provizoriu" și va fi înlocuit abia după primirea documentației de la furnizorul de utilaje.

Nepregătirea temeinică a documentației, atrage după sine întîrzieri și în contractarea utilajelor. Unele uzine ca „Vulcan", „Grivița roșie"-București, Întreprinderea Bocșa și altele sînt puse în situația de a nu satisface la timp comenzile de utilaje, deoarece termenele fiind scurte (unele chiar de o săptămînă), nu au posibilitatea să-și organizeze fabricația. De aici, o serie de alte neajunsuri, care se repercutează negativ asupra respectării duratei de execuție a diferitelor obiective.

● Proporțiile întreprinderilor și repartizarea teritorială a sarcinilor

S-AR putea vorbi mult despre unele fapte deosebite din activitatea constructorilor. Nu rare ori, datorită hărniciei lor, au fost dobîndite recorduri în realizarea unor obiective (ex.: construirea Uzinei de aluminiu-Slatina, a Furnalului nr. 2 de 1000 mc de la Combinatul siderurgic-Hunedoara, a Complexului hidroenergetic-Argeș etc.). **Organizarea din timp a șantierelor, în funcție de volumul lucrărilor, utilizarea de metode rapide de lucru** (turnarea betonului în cofraje glisante, folosirea unui volum mare de prefabricate de construcții, instalații, prefabricarea la sol a părții metalice etc.), **mecanizarea largă a lucrărilor — iată numai cîteva din metodele care s-au dovedit eficiente în scurtarea termenelor, în reducerea cheltuielilor de execuție.** Și totuși...

Sînt în prezent rămîneri în urmă în respectarea graficelor de execuție la unele obiective principale, care se datorează în cea mai mare măsură unor deficiențe organizatorice existente pe șantiere, față de care constructorul poartă întreaga vină. Avem în față situația a două obiective asemănătoare, intrate în construcție la aceeași dată: **Fabrica de îngrășăminte azotoase nr. 1 de la Combinatul chimic-Craiova și Fabrica de îngrășăminte azotoase nr. 2 de la Combinatul chimic-Tr. Măgurele.** În prezent, **stadiul lor de execuție este diferit: Fabrica de la Craiova se află în avans cu mai bine de o lună de zile. Cum se explică această diferență? În timp ce constructorul de la Craiova a pus un accent deosebit pe organizarea șantierului, pe aprovizionarea în bune condițiuni cu materiale, mecanizarea diferitelor faze de lucrări, repartizarea judicioasă a forței de muncă, cel de la Tr. Măgurele a neglijat tocmai partea de organizare.** De aici, multe neajunsuri în aprovizionarea cu materiale, neasigurarea forței de muncă necesare, multe defecțiuni în funcționarea mecanismelor de construcții și altele. Este adevărat că, la Tr. Măgurele, s-a cerut un plus de efort pentru executarea unor lucrări de batere de piloni de beton, întrucît terenul nu era consolidat. Dar aceasta nu justifică nici pe departe decalajul de timp creat la aceste două obiective. **Întîrzierea costă suplimentar pe constructor și se va repercuta, totodată, negativ asupra termenului de dare în funcțiune a obiectivului.** Întîrzierea putea fi evitată cu condiția ca să se asigure de către constructor organizarea cît mai rațională a șantierului, a întregii activități de execuție.

Rămîneri în urmă față de prevederile graficelor de execuție sînt și pe șantierul de la Combinatul chimic-Rm. Vîlcea. Lucrările, pornite cu întîrziere din anul trecut, nu au dat putința constructorului să-și pună la punct unele activități pregătitoare. S-a mers pe linia atacării de lucrări de bază, concomitent cu cele de organizare. Rezultatul: în 1966 au rămas restante lucrări în valoare de cîteva zeci de milioane de lei. Urmările negative ale neorganizării șantierului nu s-au oprit aici, ci s-au reflectat și în acest an: pînă în luna mai nici o antrepriză nu a reușit să-și realizeze planul prevăzut. În primele 5 luni au fost realizate lucrări în valoare de numai 100 milioane lei, față de 300 milioane cît prevedea planul.

Constructorul (grupul de șantiere-Rm. Vîlcea, care a aparținut pînă la 1 iunie de I.S.C.M.-Brașov), în loc să-și analizeze propriile lui lipsuri pentru a găsi soluții eficiente de ieșire din impas, aruncă vina pe seama unor întîrzieri în primirea documentațiilor și a unor construcții metalice de la diverși furnizori. E drept, nici în această privință lucrurile nu stau bine. Stăruie o insuficientă colaborare între beneficiar, proiectant și constructor. Diverse lucrări nu sînt încă nominalizate. Altele așteaptă elaborarea documentației de execuție etc. Constructorul și-a risipit forța spre atacarea unui număr mare de obiective, ceea ce face ca el să nu mai aibă controlul îndeaproape al mersului lucrărilor. Depozitele de materiale ale șantierului sînt extinse pe o rază mare, ocupînd mult teren agricol. În același timp, au fost amplasate depozite și pe terenuri unde era stabilit să înceapă diferite lucrări. Mișcarea materialului de la un loc la altul a produs întîrzieri în atacarea unor obiective, concomitent cu utilizarea nerațională a forței de muncă, a diferitelor mijloace mecanizate și irosirea unor sume mari de bani.

Unii apreciază că trecerea acestei grupe de șantiere în coordonarea Întreprinderii șantiere construcții-montaj-Craiova va duce la îmbunătățirea situației, la grăbirea ritmului lucrărilor. În mod firesc se pune întrebarea: de ce o asemenea organizare nu a fost prevăzută de la bun început, mai ales că se cunoștea faptul că întreprinderea din Brașov se afla la o mare depărtare și putea conduce cu greu o lucrare de mari proporții?

Există însă temeri că supraîncărcarea întreprinderii de la Craiova (la care valoarea globală a lucrărilor pe 1967 se ridică acum la peste 1 miliard de lei) va avea aceleași consecințe. De aceea, **în fața conducerii Ministerului Construcțiilor pentru Industria Chimică și Rafinării se pune problema studierii dimensionării întreprinderilor sale, a delimitării sferei (zonei) teritoriale pe care să-și desfășoare activitatea în condiții optime.** Nu este normal, ca lucrările de construcții ce au loc la **întreprinderea de coloranți „Azur"-Timișoara,** de pildă, să intre în sfera de activitate a întreprinderii de construcții din Craiova, cînd mai aproape se află Întreprinderea de construcții din Cluj. O asemenea repartizare a determinat cheltuirea suplimentară numai în 4 luni ale anului, a 785 000 lei pentru transportul de materiale (agregate de la Zăvideni din Rm. Vîlcea și diferite instalații de la sediul central al întreprinderii din Craiova). Distanța mare nu a permis specialiștilor de la Întreprinderea din Craiova să viziteze șantierele din Timișoara în decursul unui an și mai bine decît o singură dată. Ce control operativ și ce asistență tehnică pot fi asigurate în aceste condiții? Asemenea situații mai există și în alte locuri. Iată de ce **unul din criteriile care trebuie să stea la baza organizării și stabilirii proporțiilor întreprinderilor de construcții trebuie s-o constituie valoarea lucrărilor și spațiul de cuprindere. În funcție de acestea se cere dotarea cu mijloace mecanizate, cu cadre de specialiști, cu forță de muncă etc.** Astfel se pot evita și situații cînd unele întreprinderi (Craiova, Pitești) dispun de un număr mare de utilaje pe care le folosesc sub capacitate, în timp ce alte șantiere le duc lipsa.

- **De ce nu este realizat planul de construcții-montaj pe unele șantiere.**
- **Carențe în colaborarea dintre beneficiar, proiectant, constructor și furnizorii de materiale.**
- **Însemnate fonduri materiale și bănești imobilizate.**

● Mijloace de muncă există; cum sînt ele folosite?

ACCELERAREA ritmului lucrărilor în perioada ce a mai rămas din acest an, măsurile necesare pentru recuperarea unor rămîneri în urmă pun în fața constructorilor necesitatea folosirii din plin a tuturor mijloacelor de care dispun, în special a forței de muncă, a mașinilor și utilajelor din dotare. Din ancheta și studiul făcut pe un număr mare de șantiere, am constatat, cu rare excepții, serioase rezerve nefolosite: mașini și utilaje prost utilizate, zile și ore de muncă nelucrate din diverse cauze. Reținem cîteva din acestea: **la platforma Combinatului chimic-Pitești, excavatoarele existente au lucrat pînă în prezent numai 60% din timpul planificat. Tot aici, din cele 17 buldozere, numai două au îndeplinit, în 5 luni din acest an, sarcinile de producție.** Insuficienta utilizare a mijloacelor mecanizate, în special a parcului auto, a determinat restanțe în luna mai de peste 30 000 mc la excavatul și transportul pămîntului. Neefectuarea acestor lucrări a atras după sine realizarea unui volum mai mic de construcții (în valoare de peste 500 000 de lei).

Folosirea insuficientă a utilajelor se face simțită și pe șantierele din Craiova, Govora și Tr. Măgurele. **Întreprinderea de utilaj greu și transport-Ploiești (I.U.G.T.),** care are contractate lucrările de excavații și transport, justifică indicii scăzuți de folosire a utilajelor prin lipsa de cadre calificate (în special șoferi), a pieselor de schimb, precum și prin aceea că o bună parte din mijloacele din dotare au o uzură înaintată. Pentru nerealizările prevăzute în contracte, I.U.G.T. plătește penalizări — lucru ce nu o deranjează. Consecințele ce derivă de aici însă (întîrzieri în execuția lucrărilor de construcții-montaj) sînt mult mai grave și costă enorm de mult economia națională.

Sub nivelul posibilităților sînt folosite și utilajele pe șantierul Complexului hidroenergetic de pe Argeș. De la începutul anului și pînă în prezent, s-au înregistrat defecțiuni însumînd peste 2500 zile/mașini. De asemenea, pe șantierele **Hidrocentralei Cumpănița** stau nefolosite de cîteva luni 3 excavatoare și alte utilaje, datorită deselor defecțiuni tehnice. Mașini și utilaje insuficient folosite, în special macarale și autobasculante, se află și pe șantierul Fabricii de zahăr-Buzău.

Întreprinderile specializate, care deservesc șantierele cu asemenea mijloace, își acoperă deficiențele cu... scuze. **Va trebui stabilit, pe baze de evidențe precise, timpul de funcționare a utilajelor, respectate graficele de reparare a lor, îmbunătățite din punct de vedere calitativ reviziile și reparațiile capitale, concomitent cu luarea de măsuri pentru ridicarea calificării profesionale a celor ce le deservesc.** La urma urmelor nu numărul mare de mașini trimise pe șantiere în orice condiții este hotărîtor, ci buna lor funcționare și exploatare, realizarea zilnică a prevederilor stabilite prin graficele de lucru.

TIMPUL DE LUCRU formează, de asemenea, una din rezervele mari de sporire a producției și productivității muncii pe șantiere. Deși de acest adevăr sînt convinși toți conducătorii șantierelor, măsurile luate pînă în prezent pentru valorificarea deplină a timpului de lucru sînt insuficiente. **Pe multe șantiere se pierd încă mii și zeci de mii de ore sub diferite forme. Pe șantierul Combinatului petrochimic-Pitești, se pierd zilnic circa 3 000 de ore pentru simplul motiv că Întreprinderea de transport în comun n-a organizat astfel activitatea, încît dimineața să aducă pe constructori la locurile de muncă la orele fixate. Pe alte șantiere — Rm. Vîlcea, Fabrica de zahăr-Buzău, Întreprinderea textilă-Oltenița, Fabrica de stofe-Pitești, șantierul pentru dezvoltarea Fabricii de coloranți „Azur" din Timișoara etc. — se irosesc zilnic mii de ore din cauza plimbărilor formațiilor de lucru de la un loc la altul, a opririi lucrului cu mult înainte de ora fixată etc.**

● Supraevaluarea investiției și consecințele ei economice

DEFICIENȚELE existente pe o bună parte din șantierele de construcții în ce privește realizarea la termen a investițiilor, încadrarea în costurile prevăzute, sînt generate și de modul în care se întocmesc documentațiile, respectiv studiile tehnico-economice (S.T.E.-urile), de felul cum se stabilesc cheltuielile pentru achiziționarea unor materii prime și materiale, de sistemul actual de calificare a cadrelor de constructori.

La Craiova, ca și la Pitești, am fost martorii unor analize făcute în legătură cu modul de îndeplinire a sarcinilor de plan. Printre altele, dezbaterile au evidențiat faptul că **în timp ce prevederile fizice ale multor obiective se realizează conform graficelor, planul valoric rămîne neîndeplinit.** Astfel, la **Combinatul petrochimic-Pitești, de pildă, valoarea documentației de execuție** (construcții + montaj) **la lucrările comune predate constructorului este de 279,6 milioane lei. Împreună cu documentația ce va fi dată pînă la sfîrșitul anului, conform graficului, valoarea lucrărilor se va ridica la 305,6 milioane lei. Studiul tehnico-economic aprobat prevede însă o valoare de 428,5 milioane lei. La Combinatul chimic-Craiova, valoarea din proiectele de execuție se ridică la 590 milioane lei, în timp ce S.T.E.-urile aprobate prevăd o valoare de 760 milioane lei.**

Fenomenul acesta este prezent și pe alte șantiere: **la Uzina de fire poliesterice din Iași valoarea lucrărilor prevăzute în S.T.E. este de 350 milioane, iar în documentațiile de execuție este de numai 180 de milioane.** De asemenea, **pentru lucrările ce se execută la unitățile melana III și relon III de la Săvinești, S.T.E.-urile aprobate prevăd o valoare de construcții-montaj de 30 milioane lei, dar prin documentația de execuție valoarea este de numai 19 milioane. PE ANSAMBLUL MINISTERULUI CONSTRUCȚIILOR PENTRU INDUSTRIA CHIMICA ȘI RAFINĂRII LIPSA DE CORESPONDENT FIZIC LA LUCRĂRILE PREVĂZUTE PENTRU ANUL 1967 SE RIDICA LA PESTE 350 MILIOANE LEI.**

Curios fenomen și totuși adevărat. Dacă pînă mai anii trecuți constructorul era criticat pentru neîndeplinirea planului fizic, în timp ce prevederile valorice erau de cele mai multe ori depășite, acum lucrurile s-au inversat. Și aceasta numai pentru simplul motiv că cei ce întocmesc documentațiile, respectiv organizațiile de proiectare, ignorează de multe ori analiza economică, nu adîncesc și nu fundamentează toate problemele pe care le ridică realizarea noilor investiții. Ce consecință are această supraevaluare a investițiilor?

Pe baza documentației primite, constructorul — după cum este normal — ia măsuri care să ducă la asigurarea execuției raționale a lucrărilor pe șantiere în toată perioada anului:

- își organizează unități corespunzătoare execuției unui anumit volum de plan;
- primește mijloace circulante de la stat, în funcție de volumul de plan;
- face cheltuieli de organizare a șantierelor;
- scoate din circuitul economic materiale necesare îndeplinirii volumului de lucrări prevăzute (unele materiale se aduc și din import).

Toate acestea necesită un anumit volum de cheltuieli corespunzător îndeplinirii unui plan valoric de construcții și montaj prevăzute în documentații. Diferența substanțială ce apare între S.T.E. și proiectele de execuție (acestea din urmă se predau fragmentat în tot cursul anului), duce la o discrepanță între cheltuielile de organizare făcute de constructor și volumul real de lucrări ce urmează a fi executate. Grăitoare în acest sens este situația de la Uzina **de fire poliesterice-Iași. Pentru lucrările prevăzute în S.T.E. și cele ce au fost în mod concret efectuate, constructorul a cheltuit în plus, pentru organizarea șantierelor, peste 12 milioane lei.**

Dacă la aceasta mai adăugăm și faptul că un volum mare de fonduri bănești stă neutilizat, el avînd o repartizare precisă prin plan, ne putem da seama ce pierderi înseamnă pentru economia națională documentațiile insuficient fundamentate din punct de vedere economic. Pentru remedierea unor asemenea fenomene, se impune, între altele, **ca planul repartizat constructorului să fie reglat după datele din devizul general. De asemenea, eșalonarea diferitelor lucrări trebuie să se facă separat, pe an, în raport cu termenul de punere în funcțiune a investiției.**

● Discernămînt în stabilirea sarcinilor

PLANUL este lege și el trebuie îndeplinit obligatoriu de către fiecare întreprindere. De aici rezultă necesitatea ca atît între întreprinderile care concură la realizarea unui obiectiv, cît și în sectoarele ce le aparțin, repartizarea sarcinilor de plan să se facă ținînd seama de succesiunea diferitelor lucrări, de condițiile tehnico-materiale create. Dacă se ignorează asemenea reguli elementare, îndeplinirea planului este periclitată. În acest sens, sînt elocvente unele situații de pe diferite șantiere de construcții. **La lucrările ce se execută la Combinatul petrochimic-Pitești, participă mai multe antreprize, între care și Întreprinderea de montaje-București (I.M.B.). Ea a avut de executat în primele 5 luni ale acestui an un plan valoric de 15 milioane lei. Dar întrucît investiția propriu-zisă a fost declanșată la începutul anului, I.M.B. a trebuit să aștepte pînă ce s-au creat condiții** (ridicarea construcției) **pentru ca și el să poată acționa.**

Evident, în acest caz nu s-a avut în vedere timpul necesar pentru executarea diferitelor lucrări de construcții și momentul în care era necesar să intervină lucrările de montaj. Lipsa frontului de lucru a dus, pe lîngă nerealizarea planului, și la unele cheltuieli ocazionate de plimbarea unor mijloace și forțe de muncă.

Există și alte aspecte, care nu sînt de natură să stimuleze desfășurarea activității în bune condițiuni. **Împărțirea aritmetică a valorilor anuale de plan pe luni și trimestre pentru a fi deservite de fonduri pentru șantiere, nu este tot timpul rațională. În fazele de început, șantierele execută lucrări cu valori mici** (terasamente, săpături etc.)

V. BOESCU, L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 14)

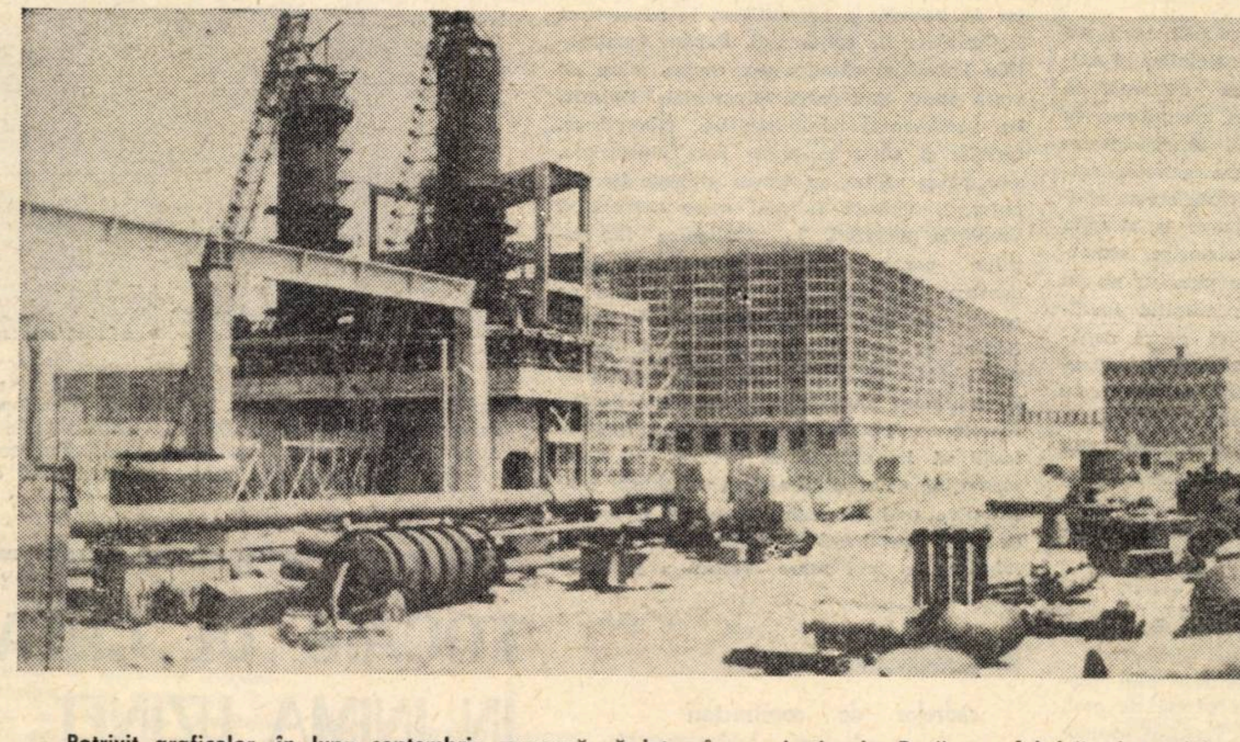

Potrivit graficelor, în luna septembrie urmează să intre în producție, la Buzău, o fabrică de zahăr, cu o capacitate de 3 000 tone de sfeclă în 24 de ore. La unele secții – hala principală de fabricație – lucrările se află într-un stadiu avansat; la altele, cum sînt, de pildă, lucrările de alimentare cu apă industrială, se consemnează serioase rămîneri în urmă. Este nevoie de măsuri hotărîte, astfel încît obiectivul să intre în funcțiune la termenul planificat. În fotografie: **Vedere de pe șantier.**

Foto: V. Godeanu

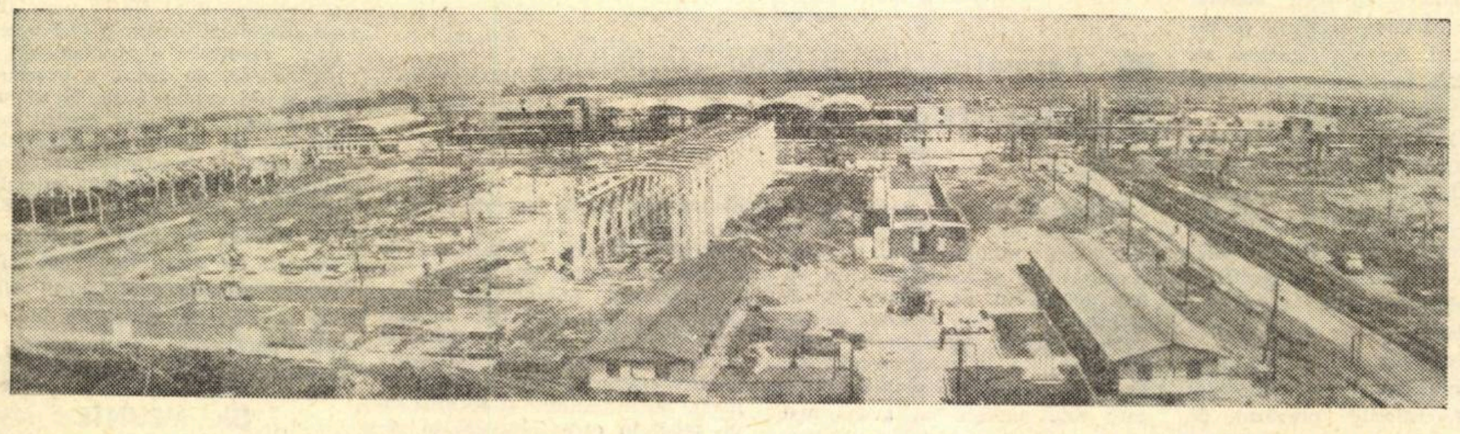

La Combinatul petrochimic-Pitești – nouă și puternică unitate a industriei chimice – a început atacarea simultană a mai multor obiective. În fotografie: **Vedere de ansamblu a combinatului; în stînga, se profilează conturul instalației de polietilenă.**

REALIZAREA INVESTIȚIILOR

(Urmare din pag. 12—13)

turi, turnări de betoane, zidării etc.), ca apoi, **în perioada montării mașinilor și utilajelor tehnologice, valorile realizate să crească considerabil.** De aici, necesitatea ca întreprinderile de construcții să repartizeze pe șantiere sarcinile de plan valorice astfel încît să țină seama de toate aceste condiții. În caz contrar se ajunge la situația ca pe anumite perioade (trimestre, semestru) prevederile valorice de plan să nu se realizeze, în timp ce spre sfîrșitul lucrărilor (perioada de montaj) să apară depășiri de plan de-a dreptul miraculoase. Asemenea situații se pot întîlni pe șantierele din Pitești, Rm. Vîlcea, Craiova, Buzău etc. Este cazul ca **organele coordonatoare din ministere să ajute mai îndeaproape întreprinderile de construcții printr-o planificare mai rațională de la centru, cît și de la întreprindere pe șantiere.**

Un preț în catalog, altul în factură

ÎN acest an unele șantiere sînt planificate cu pierderi la prețul de cost. Aceasta — așa cel puțin justifică economiștii de pe șantiere — se datorează diferențelor ce apar între prețurile din cataloage și cele la care sînt facturate produsele. Procedeul este necorespunzător și el se cere a fi reconsiderat pentru a putea pune într-o lumină reală eficiența activității de construcții.

În acest an, de pildă, **Șantierului 113 din cadrul Trustului 1 Construcții-montaj-București, care execută Fabrica de zahăr din Buzău, i s-a planificat o sarcină de creștere a prețului de cost de +1%, ceea ce echivalează cu pierderi de peste 1 milion lei.** De unde provin acestea? La tîmplăria metalică, de exemplu, (unde este vorba de circa 300 de tone), prețul de catalog prevede 4,05, 5,35 și 6,05 lei/kg. Prețul de factură se ridică însă la 6 și 7 lei/kg. La cablurile pentru precomprimarea elementelor de beton, prețul de catalog este de circa 14 lei/ml, în timp ce în factură se pun 22 lei/ml. La transportul prefabricatelor pe șantier, prețul mediu de catalog este de 20 lei/tonă, dar se facturează la 33 lei/tonă. Aceeași situație poate fi semnalată și pe șantierele Întreprinderii construcții-montaj-Craiova, Rm. Vîlcea, Brăila și altele.

Și încă ceva. **Pe multe șantiere se folosesc materiale care nu au fixate prețurile.** La încheierea lucrărilor — deci destul de tîrziu — șantierul înscrie în bilanțul său financiar plusuri sau minusuri care condiționează favorabil (sau nu) eficiența activității sale. Așa se întîmplă cu unele produse din mase plastice, cu diferite articole sanitare și sortimente de prefabricate etc.

Pentru întreprinderile de construcții, pentru întreaga economie națională, înlăturarea unor astfel de anomalii are o mare importanță. Ar fi mai evidente eforturile depuse pe șantiere pentru folosirea rațională a materialelor; s-ar putea stabili, de la început, dacă este sau nu eficient să se folosească un material sau altul. Constructorii așteaptă soluționarea cît mai rapidă a acestei probleme.

Sînt și alte propuneri care, o dată rezolvate, ar contribui la reducerea termenelor de execuție a investițiilor, la micșorarea cheltuielilor de construcții. **Pentru construcțiile industriei chimice s-ar putea folosi pe scară mult mai largă elementele tipizate. La pavilioanele administrative, laboratoare, cantine și chiar la unele hale industriale, s-ar putea utiliza cu succes proiecte tip. Ar putea fi tipizată în mai mare măsură și tîmplăria metalică.** La realizarea investițiilor pentru industria chimică, în locul construcțiilor monolit s-ar putea utiliza pe scară mai largă prefabricatele. În acest fel, nu ar mai fi nevoie de multă manoperă, îndeosebi la finisaje, ceea ce ar duce la scurtarea duratei construcțiilor. **Pentru aceasta ar fi necesar ca, prin plan, proiectanții să fie obligați să prevadă în documentațiile pe care le elaborează soluții constructive mai avansate, respectiv utilizarea pe scară mai largă a prefabricatelor, cît și folosirea în mai mare măsură a proiectelor tip.**

Centralizarea calificării cadrelor de constructori

FRONTURILE mari de construcții industriale și de locuințe ce s-au deschis, an de an, în țara noastră, au impus sporirea corespunzătoare a numărului de specialiști și muncitori constructori. Dacă pentru prima categorie — ingineri constructori — pregătirea se face centralizat în institutele de specialitate, pentru cea de-a doua, respectiv muncitori calificați în diferite profesii, pregătirea este asigurată de către fiecare minister care are șantiere de construcții, iar pe plan regional de către organizațiile de construcții ale sfaturilor populare.

Pregătirea muncitorilor de către diferite organizații, potrivit necesităților șantierelor proprii, nu acoperă în prezent, nici numeric și nici calitativ, nevoile de constructori ale diferitelor regiuni. De asemenea, pentru unele meserii noi, cum sînt: montori de prefabricate, specialiști în utilizarea maselor plastice și a altor materiale noi de construcții, nu există nici o formă de pregătire organizată. Totul se rezumă la posibilitățile de rezolvare pe care le are fiecare șantier.

Aceasta duce, de cele mai multe ori, la situația ca, la deschiderea de noi șantiere, să se găsească un număr redus de cadre calificate, iar completarea nevoilor să se facă prin aducerea de oameni de la mari depărtări, cheltuindu-se sume însemnate de bani pentru transport și cazare. Dacă s-ar analiza cheltuielile indirecte, în special la șantierele mari, s-ar vedea ce sume mari se plătesc anual pentru recrutarea de cadre și stabilizarea lor. Sistemul actual a devenit o frînă în realizarea în bune condițiuni a investițiilor.

Ținînd seama de volumul mare de construcții în perspectivă, ar fi utilă trecerea la conducerea centralizată a întregului ansamblu de școli de toate gradele de calificare a constructorilor. Aceasta ar permite perfecționarea și unificarea programelor de învățămînt, în funcție de cuceririle științei și tehnicii, cît și diversificarea mai largă a profesiilor.

RITMUL și proporțiile înalte ale dezvoltării economiei noastre socialiste impun intrarea la termen în funcțiune a tuturor obiectivelor prevăzute, folosirea plină de grijă a tuturor fondurilor de investiții alocate. Orice întîrziere în punerea în funcțiune a noilor obiective are consecințe nefavorabile, lipsește economia de cantități importante de produse. De aceea, este necesar ca, pe toate verigile, să se asigure o temeinică planificare și organizare a activității, să existe o strînsă colaborare între beneficiar, proiectant, constructor, furnizori de mașini, utilaje și materiale, astfel încît toate obiectivele prevăzute pentru 1967 să fie realizate la termen și în cele mai bune condiții. Înfăptuirea integrală a prevederilor pe anul în curs, creează premise favorabile pentru buna desfășurare a activității de construcții-montaje în 1968 și în următorii ani ai cincinalului.

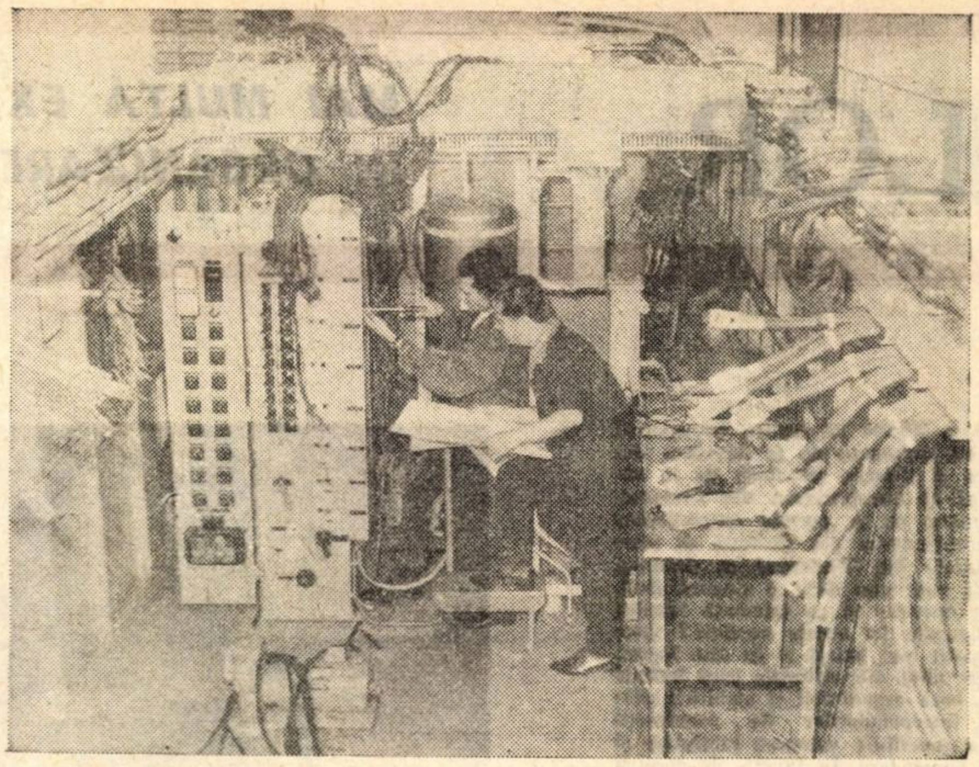

În luna septembrie 1966, la Uzinele „Electroputere" din Craiova a început fabricația locomotivei electrice de 7350 C.P./5400 kW. În prezent, ea se află într-un stadiu foarte avansat de execuție, urmînd ca la sfîrșitul acestei luni să intre în probe tehnologice.
În fotografie: montarea circuitelor de comandă a blocului agregat

(Foto: V. GODEANU)

FOCARE DE CREAȚIE ÎN INIMA UZINEI

(Urmare din pag. 5)

Fabrica de ventilatoare-București (pentru agregate de ventilație și climatizare), Uzina de vagoane-Arad (pentru vagoane de cale ferată), Uzina mecanică Bacău (pentru utilaje silvice și de prelucrare a lemnului), Uzina mecanică-Sinaia (pentru aparataj de injecție), Uzina de pompe-București (pentru pompe de vehiculare a lichidelor).

Organizarea acestor unități s-ar face sub conducerea proprie — dar subordonată conducerii întreprinderii. Ele ar cuprinde activitatea de cercetare pentru dezvoltare și activitate de proiectare, execuția prototipurilor și încercarea acestora. Constituirea unor astfel de unități în cadrul uzinelor s-ar face numai în măsura în care există posibilitatea recrutării de cadre cu pregătire corespunzătoare în această activitate și unde se dispune de o bază materială corespunzătoare. Ținînd seama de faptul că din acest punct de vedere unitățile industriale se prezintă destul de diferit, ar fi util ca M.I.C.M., în cadrul acțiunii generale de pregătire a cadrelor, să aibă în vedere și pregătirea unora pentru asemenea secții de cercetare. Și conducerile întreprinderilor ar trebui să dea dovadă de mai multă preocupare pentru formarea cadrelor de cercetare, folosind posibilitățile de specializare pe lîngă unitățile Academiei, catedrele din învățămîntul superior, institutele departamentale etc.

Înființarea unor institute de cercetare și proiectare puternice (pentru autobuze și tractoare, pentru utilaj chimic, pentru cazane etc.) face ca în cadrul fabricilor și uzinelor de profil să nu mai pară rațională organizarea unor secții de cercetare.

Unele întreprinderi mari ar putea desfășura o activitate de cercetare mixtă, constructivă și tehnologică. Astfel de unități s-ar putea înființa, după părerea noastră, (la Uzinele „23 August"-București și U.C.M.-Reșița, unde, în cadrul unei **secții de cercetare**, ar ființa un **laborator de cercetare tehnologică** și un **serviciu de cercetare constructivă**, pe problemele din specificul întreprinderii respective.

Dat fiind multitudinea problemelor tehnologice care se pun uzinelor constructoare de mașini este indicat ca la unele din ele să se constituie mici nuclee sau **servicii de cercetare**, care, folosind în parte baza materială a laboratoarelor centrale, în parte aparatură proprie, sau colaborarea cu alte unități, să-și concentreze activitatea pe rezolvarea științifică a unor probleme stringente privind calitatea produselor sau productivitatea muncii.

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT

ELECTROMOTOR

Întreprinderea industrială de stat Electromotor-Timișoara, bd. Republicii nr. 21 — telefon 13856-58, produce și livrează ventilatorul de masă care se utilizează în locuințe, birouri și magazine. Se livrează în două variante:

- VM3, cu două viteze de rotație și suport din tablă;
- VM4, cu o viteză de rotație și suport din sîrmă.

CURSUL DE ISTORIA DOCTRINELOR ECONOMICE ÎN DEZBATEREA CADRELOR DIDACTICE

RECENT a avut loc o dezbatere a programei cursului și a unor teme de istoria doctrinelor economice, organizată de catedra de istoria doctrinelor economice de la I.S.E. „V. I. Lenin", cu sprijinul Direcției predării științelor sociale din Ministerul Învățămîntului și al Secției de informare și indrumare metodică pentru disciplinele ideologice din invățămîntul superior. Au participat membrii catedrei și reprezentanți ai catedrelor de economie politică din centrele universitare București, Brașov, Cluj, Constanța. În cele ce urmează prezentăm o sinteză a observațiilor și a sugestiilor făcute, in vederea elaborării noii ediții a manualului.

Istoria doctrinelor economice — au subliniat participanții la discuție — are un rol deosebit in pregătirea ideologică și in educația patriotică, cetățenească a studenților. Oferind o imagine cuprinzătoare asupra principalelor teorii economice emise în decursul dezvoltării societății omenești, ea contribuie la lărgirea orizontului de cunoștințe teoretice și dezvoltă capacitatea studenților de a discerne locul și funcția socială a diferitelor teorii economice.

Relevindu-se sarcina sporită a acestei discipline pe linia valorificării trecutului progresist din gindirea economică românească, s-a apreciat ca un aspect pozitiv, al actualei forme a cursului, prezentarea mai amplă, intr-o secțiune distinctă, a gindirii economice din România. Aceasta permite evidențierea evoluției gindirii economice din tara noastră ca **un proces unitar și ascendent**, în funcție de realitățile economice și social-politice ale României, din fiecare perioadă dată, relevarea mai clară a interacțiunii dintre gindirea economică românească și cea universală, a aportului gindirii noastre la imbogățirea culturii spirituale.

Dată fiind amploarea problematică și caracterul inedit al secțiunii privind gindirea economică românească, discuțiile purtate s-au axat indeosebi pe această parte a cursului. Ele s-au referit la **posibilitățile de sistematizare a structurii acestei secțiuni, la modul de tratare și interpretare a unor teorii și curente de gindire economică, la direcțiile optime pentru imbogățirea fondului de idei** etc. Totodată, discutarea unor teme din curs a prilejuit concretizarea și detalierea unor sugestii de ordin general.

Criterii științifice de periodizare

UNELE din sugestii au avut in vedere posibilitățile de îmbunătățire a periodizării gindirii economice din România. Prezentarea gindirii economice românești, in funcție de etapele principale ale dezvoltării sociale a poporului nostru și de momentele importante ale dezvoltării economice, ar permite — după părerea unor participanți la dezbateri (prof. S. Pop, asis. V. Ionescu ș.a.) — o reliefare mai clară a legăturii organice dintre condițiile economice, sociale și politice, pe de o parte, și problematica gindirii economice, pe de altă parte. Ea ar zugrăvi, in dimensiunile lui reale, raportul dintre gindirea economică a diferitelor clase sociale și interesele lor materiale, ca și legătura dintre gindirea noastră economică și cerințele economiei românești in diversele etape.

Aprofundarea analizei, printr-o tratare **mai diferențiată** și **mai nuanțată** a unor curente de gindire economică in care s-au cristalizat în decursul timpului tendințe distincte, a constituit de asemenea obiectul unor observații și sugestii (conf. I. Lupu, asist. V. Ionescu, conf. V. Florea ș.a.). S-a remarcat, de pildă, că tratarea concepțiilor burgheziei liberale din perioada următoare anului 1848 nu reflectă întrutotul diversitatea de interese existentă in rindurile acesteia, incadrindu-se laolaltă, nediferențiat, ginditori cu o personalitate și un rol adesea diferit în viața economică și politică a țării (de ex. Ion Ghica este pus alături de Erich Winterhalder ș.a.m.d.). O mai puternică nuanțare apare necesară și in tratarea tendințelor existente in sinul curentelor liberal și țărănist din perioada interbelică precum și a variantelor specifice teoriilor fasciste. În același sens, din discuții s-a conturat și cerința de caracterizare a economiștilor reprezentativi, in raport cu un curent sau altul, nu după criterii rigide, ci ținînd seama concomitent de evoluția concepțiilor lor in decursul vieții, de ansamblul acestor concepții, ca și de elementul constant, caracteristic al acestora, de corelația dintre sistemul de gindire și activitatea lor practică, ca și de funcția socială, într-un moment istoricește determinat, a teoriilor emise.

Profund ancorată in realitățile economiei românești din diverse epoci, gindirea noastră economică conține variate elemente caracteristice, proprii, dintre care unele reprezintă o contribuție la tezaurul culturii universale (intre altele, spre exemplu, aportul lui N. Bălcescu la analiza rentei feudale). Or, aceste contribuții se cer de asemenea, a fi subliniate in mod corespunzător in curs.

Sistematizarea și periodizarea realistă trebuie să inlăture schematismul rigid și să permită includerea unei cit mai mari bogății de idei — rezultat al activității prodigioase depuse de numeroși ginditori pe care i-a avut țara noastră.

Îmbogățirea conținutului de idei

ANALIZAREA unor concepții și curente care, in actuala formă a cursului, sint doar parțial abordate, a fost apreciată ca o cerință de către numeroși vorbitori. S-a subliniat îndeosebi (conf. I. Lupu, conf. V. Florea, lector. N. Apostol, lector T. Ionescu, asist. V. Ionescu ș.a.) necesitatea unei abordări mai cuprinzătoare a gindirii economice din secolele XVII și XVIII, includerea unor elemente de gindire economică din cronici, din opera lui D. Cantemir ș.a. Trebuie mai mult accentuate ideile exprimate de masele populare, mai ales cele reflectate de documentele marilor frămîntări țărănești care au brăzdat istoria secolelor XIV—XVIII. Îmbogățirea conținutului de idei a temelor despre gindirea economică din feudalism trebuie complimentată cu o analiză mai profundă pentru a reliefa semnificația acestor idei și rolul lor. De asemenea, gindirea economică din secolul al XIX-lea, indeosebi din primele decenii, comportă — după părerea unor participanți — o adincire a analizei, indeosebi cu privire la momentul răscoalei de la 1821 ca și la caracterizarea Regulamentului Organic. Referitor la gindirea economică din secolul nostru, s-a propus tratarea concepțiilor economice ale poporanismului ; unele propuneri au fost făcute și pentru îmbogățirea temei „Gindirea economică marxistă în țara noastră în prima jumătate a sec. XX", ca și a temei „Curente și teorii economice ale claselor exploatatoare din România în perioada dintre cele două războaie mondiale".

Arătind utilitatea unor astfel de sugestii de lărgire a cursului, lector dr. N. Drobotă, asist. V. Ionescu ș.a. au subliniat că este necesar să se țină seama de caracterul și scopul unui curs universitar, care, prin definiție, nu-și propune să trateze exhaustiv și enciclopedic problemele de gindire economică. Manualul de istoria doctrinelor economice trebuie să ofere, în mod sintetic, o imagine cuprinzătoare, cu elemente cit mai concise și precise, a principalelor teorii și curente economice, a concepțiilor celor mai reprezentativi ginditori. Iar criteriile de selecție trebuie să opereze cu rigurozitate științifică, să se bazeze pe importanța, rolul și funcțiile îndeplinite de o anumită teorie sau curent economic în epoca repectivă, pe contribuția ei la dezvoltarea științei economice, cit și pe rezonanțele și influențele ulterioare exercitate.

Sugestiile făcute au comportat, de asemenea, concretizări și la tema amplă intitulată „Caracteristicile și curentele principale ale economiei politice burgheze contemporane", pentru care a fost sugerată utilitatea regrupării și precizării unor trăsături ale crizei economiei politice burgheze contemporane (lector N. Apostol, lector V. Oncescu).

DIN dezbateri s-au relevat o serie de sugestii și idei demne de reținut la elaborarea noii ediții a manualului — a arătat in incheiere conf. dr. N. Ivanciu, șeful catedrei de istoria doctrinelor. Perfecționarea cursului respectiv presupune totodată desfășurarea în continuare a unei munci susținute de cercetare științifică de către fiecare autor, ca și utilizarea intr-o mai mare măsură a rezultatelor cercetărilor intreprinse in ultimii ani în țara noastră în domeniul valorificării critice a gîndirii economice românești și universale. Pentru imbogățirea cunoștințelor studenților, ca și a bibliografiei recomandate, apare ca o necesitate deosebită, editarea unor crestomații de texte reprezentative din gindirea economică universală cit și românesacă, indeosebi din perioada interbelică.

FL. COSTIN, D. MUREȘAN, M. ROZOREA

CONSIDERAȚIUNI REFERITOARE LA ARIA CAPITALULUI STRĂIN ÎN ROMÂNIA

(Urmare din pag. 9)

jumătate de secol se ridica la circa 1000 milioane lei, plusvaloarea transferată **anual** din tară de societățile străine echivala cu circa 1/3 din totalul investițiilor. Această exploatare intensă a țării noastre de către monopolurile străine diminua sensibil venitul național, atit fondul de consum — menținind scăzut nivelul de trai — cît și fondul de acumulare, ceea ce perpetua in continuare lipsa de capital și apelul permanent la capitalul străin.

Pe măsură ce creștea masa de capital străin în economia țării, creștea în proporție și mai mare exportul de plusvaloare Cu toate că investițiile capitalului străin, prin volumul de plusvaloare transferat, erau de multe ori recuperate, ele constituiau în continuare un instrument de reducere a valorilor naționale. Prin sustragerea unei mase mari din venitul național ca și prin politica de împiedicare și frînare a dezvoltării ramurilor de bază, metalurgică, chimică, energetică și electrotehnică etc., capitalul străin a frînat dezvoltarea celor mai eficiente forțe de producție ale economiei naționale. La acestea se adaugă orientarea unilaterală, disproporționată a industriei, a economiei naționale. Practicind o politică de discriminare, capitalul străin a frînat formarea tehnicienilor, inginerilor din rindul populației românești. Societățile străine își aduceau o mare parte din cadrele tehnice și administrative din străinătate. În 1915, din totalul lucrătorilor 86% erau autohtoni, în timp ce din rindul tehnicienilor 42% erau străini.

Numele societății	Beneficii raportate la capital în %			
	1910	1911	1912	1913
Industria petrolului				
1. Steaua Română	7,25	8,20	11,20	7,05
2. Astra Română	25,10	5,75	5,35	10,65
3. Vega	8,30	12,40	13,35	17,90
4. Media pe ramură	8,0	7,50	9,00	10,0
Industria forestieră				
1. Goetz & Co.	10,10	9,45	22,55	18,90
2. Tarcău	37,10	31,60	34,55	36,30
3. Lotru	12,10	16,50	16,20	19,10
4. Media pe ramură	9,00	10,00	13,00	12,50
Industria zahărului				
1. Societatea generală de zahăr și rafinărie	41,20	47,55	58,60	50,40
2. Fabrica de zahăr Mărășești	24,10	24,55	24,90	15,65

Pe de altă parte, prin marile profituri obținute, capitalul străin a accelerat procesul de concentrare a capitalului. În multe cazuri societățile străine au adus și introdus în industria românească forme de organizare monopoliste din țara de origine. Așa se explică faptul că între primele forme monopoliste de organizare, cele mai puternice erau ale capitalului străin, ca in industria zahărului, a petrolului etc.

Dar existența unor organizații monopoliste in care predomina capitalul străin sau autohton in unele ramuri ale industriei nu au putut determina modificări asupra fazei de dezvoltare a capitalismului in care se găsea țara noastră, nu au putut duce, cum in mod greșit s-a apreciat la stabilirea dominației monpolurilor și a capitalului financiar și la trecerea României la stadiul imperialist [4].

ȚARA noastră a devenit prin politica monopolurilor internaționale, un obiect al exploatării și luptei acestora de impărțire și reimpărțire. Acestea au atras după sine încălcarea independenței economice și politice a țării noastre, amestecul diferitelor puteri în treburile sale interne. În pragul primului război mondial România se găsea în sfera de influență a imperialismului german : „România — arăta în 1916, N. Xenopol — constituia un remarcabil cimp de activitate pentru comercianții financiari și industriașii germani. Această politică de invazie economică a avut ca rezultat de a ne aduce, din anumite puncte de vedere absolut dependenți de Germania, piața noastră financiară devenise o anexă a celei din Berlin, importul nostru era constituit în cea mai mare parte din produse industriale venite din Germania : numeroase industrii și întreprinderi, mai ales petroliere erau complet dominate de capitalurile germane" [5].

Orientind industria spre materii prime pentru export și concurind cu produsele lor industria națională, monopolurile străine au urmărit să transforme România intr-o anexă de materii prime și piață de desfacere pentru produsele lor industriale.

(Versiune prescurtată a comunicării ținută cu prilejul sesiunii științifice organizată de Ministerul Învățămîntului din 19—21 mai 1967).

---

1) **Nicolae Ceaușescu :** Partidul Comunist Român continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România, Buc. 1966 — pag. 14.

2) Din cauza spațiului restrins nu vor putea fi prezentate calculele referitoare la mărimea capitalului străin ci numai concluziile. Aceste calcule se găsesc în referatul in extenso.

3) Statistica societăților pe acțiuni din întreaga țară la finele anului 1913. București, 1915.

4) Menționez că teze eronate cu privire la caracterizarea stadiului de dezvoltare economico-socială a României se găsesc în lucrarea „Capitalismul monopolist în România", de N.N. Constantinescu și V. Axenciuc, Editura Politică, 1962, ca și în alte lucrări. Promovarea unor astfel de concepții s-a datorat preluării mecanice, necritice a unor teze cu largă circulație care se aflau în divorț total cu realitatea economică și social-politică a țării noastre.

Aprofundînd cercetarea situației economice și sociale a României, în această perioadă, în spiritul gindirii creatoare a Congresului al IX-lea al P.C.R., am revenit asupra aprecierii acestei probleme în studiul publicat în nr. 6 din 1965 al revistei „Analele Institutului de științe istorice și social-politice" de pe lingă C.C. al P.C.R., în Comunicarea ținută la Sesiunea Centenarului Academiei Republicii Socialiste România, in 1966, precum și în alte materiale.

5) N. Xenopol — La richesse de la Roumanie, Buc. 1916, pag. 149—150.

PENTRU ORICE CĂMIN...

ASPIRATORUL

Record
Economic
Comod
Original
Rapid
Durabil

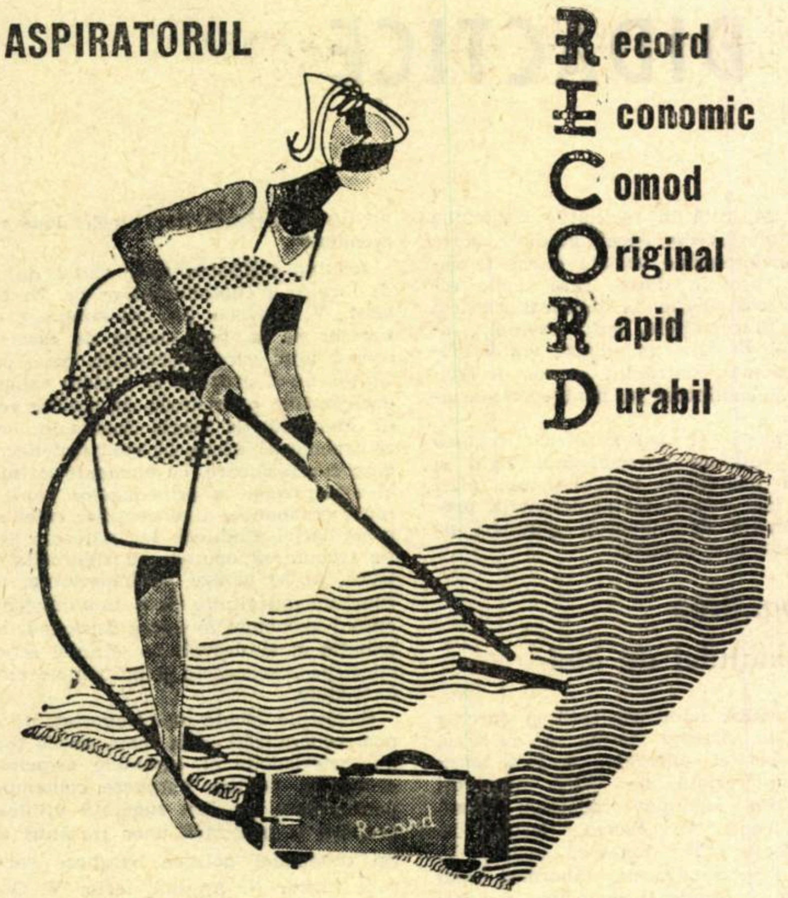

Se poate procura și cu plata in rate de la MAGAZINELE universale și de specialitate ale COOPERATIVELOR DE CONSUM

Din însărcinarea Ministerului Comerțului Exterior al Italiei și in colaborare cu Ambasada Italiei la București, Institutul Național Italian pentru Comerț Exterior organizează între

22 iunie — 2 iulie 1967

EXPOZIȚIA „ITALIA PRODUCE"

la Pavilionul central
din cadrul Complexului de Expoziții
din Piața Scinteii nr. 1 — București

Vizitarea are loc în zilele de lucru între orele 10–20, iar duminica între orele 9–21.

Pentru orice informații adresați-vă la secretariatul expoziției, care funcționează permanent între orele 10–20, telefon 18.48.22.

PUBLICOM

DISPUTA „MATERIEI CENUȘII"

Cine pierde și cine ciștigă ● Un imprumut fără dobinzi și nerambursabil

REFERINDU-SE la „importul de materie cenușie" practicat de Statele Unite, profesorul Richard M. Titmuss de la cunoscuta Școală de Economie din Londra atrăgea atenția recent — in cadrul unei reuniuni a „Conferinței Naționale Britanice pentru Bunăstarea Socială" — asupra efectelor economice nefavorabile pe care il are această operație in Anglia. Profesorul observa că țara sa, ca de altfel și altele, sint obligate să pregătească acum mai mulți medici, mai mulți ingineri și oameni de știință ; să le plătească acestora onorarii disproporționate pentru a stăvili efectul campaniei de recrutare americane. Pentru „imprumutul" ce-l fac, spunea Titmuss, americanii nu plătesc nimic ; nici dobinzi nu dau și nici intenția de a restitui „imprumutul" nu o au.

● „Ajutor străin pentru S. U. A."

CÎTEVA cifre comunicate la reuniunea pomenită mai sus indică poate dimensiunea problemei : incepind din anul 1949, S.U.A. au absorbit din diferite țări aproximativ 100 000 ingineri, oameni de știință, medici. Este evident că pentru S.U.A. au rezultat din această operațiune economii de fonduri extrem de importante. Pare să fie vorba de multe sute de milioane de dolari. După socoteala economistului englez citat, suma s-ar ridica în 18 ani la 4 miliarde.

De la 134 medici cîți izbutise să „imprumute" S.U.A. in Anglia in anul 1951, campania de reclamă și recrutare americană a ajuns să recolteze anul trecut 4000. Consecințele cele mai dureroase ale pierderii constante de materie cenușie le suportă însă țările slab dezvoltate. Profesorul Titmuss recunoaște că și țara sa a profitat de ingineri și medici formați in Anglia, aparținind țărilor economicește mai slabe, dar, cel puțin, observă el cu indignare, „nu am organizat campanii de recrutare" (!)

Îngrijorat probabil de faptul că imaginea cultivată in mod tradițional in lume, a spiritului filantropic american, amenință să se deterioreze, Subcomitetul pentru imigrație și naturalizare al Senatului S.U.A. a procedat de curind la o serie de audieri in această problemă. Statisticile produse au arătat că din 323 040 imigranți admiși în S.U.A. in anul care s-a incheiat la sfirșitul lui iunie 1966 30 039 — sau 9,3% — se aflau in categoria „profesioniștilor, tehnicienilor și a lucrătorilor din domeniile înrudite", calcul care, după cum se apreciază, nu reprezintă decit măsura cea mai simplă a afluxului de materie cenușie. Că nu e vorba de rezultate intimplătoare o demonstrează faptul că, in 1965, vechea lege americană de imigrație, care se baza pe sistemul cotelor după țări, a fost înlocuită printr-una care acordă prioritatea imigranților „calificați".

● „Penibila chestiune morală"

DEȘI, după cum s-a afirmat in cursul audierilor, 70% dintre cei 30 039 imigranți au venit din Europa, Japonia, Australia, Noua Zeelandă și numai restul din alte țări, persoane oficiale din S.U.A. au trebuit să recunoască, cum scrie FINANCIAL TIMES, că „penibila chestiune morală a lumii subdezvoltate rămine totuși in picioare". Deși procentul pe care-l dau țările in curs de dezvoltare este comparativ mai mic, fapt este că bărbații și femeile provenind din aceste țări reprezintă „o investiție enormă din resurse sărace". Dar nici in acest caz investiția nu se face in beneficiul investitorilor.

Dacă țări avansate din punct de vedere tehnologic se pling de campaniile americane de recrutare a specialiștilor străini, este lesne de înțeles in ce situație se află țările subdezvoltate, in care lipsa de cadre este atit de acut resimțită. Un exemplu il constituie, de pildă, faptul că țările Americii Latine pierd anual in favoarea S.U.A. 300 medici din cei 5000 pe care ii pregătesc.

● Discrepanța tehnologică

IN Europa occidentală chestiunea pierderii de cadre științifice este discutată mai ales în legătură cu răminerea in urmă tehnologică față de S.U.A. Secretarul general al Consiliului Național al Cercetării din Italia, Guido Cortellessa, — ca să luăm exemple — a sesizat de curind autoritățile că dacă in cursul actualei legislaturi guvernul nu intervine, organizațiile de cercetări italiene vor fi golite aproape total de elementele cele mai bune. Statul nu va putea să-și mențină măcar propriile standarde tehnice, spunea Cortellessa, dacă va permite in continuare emigrația intelectualilor. Raportul atrăgea atenția asupra situației intolerabile în domeniul cercetărilor aplicate, și mai ales in acela al cercetărilor fundamentale ; asupra iminenței unei totale atirnări de tehnologia vest-europeană și americană și sublinia că, de pe acum, balanța patentelor în Italia înregistrează anual deficite de multe mii de milioane de lire.

Revista americană „U. S. NEWS & WORLD REPORT" scrie că inginerii și oamenii de știință englezi iau drumul S.U.A. într-un ritm de 1000 pe an. Aceeași revistă face calculul că pregătirea fiecărui fizician în Anglia costă circa 50 000 de dolari. Cea mai mare parte din cei 500 de oameni de știință care părăsesc anual R.F.G. sint absorbiți de S.U.A. ; plus 400 medici. Aproximativ unul din 10 ingineri austrieci pleacă în S.U.A. ; în prezent 3000 dintre aceștia lucrează în cercetarea industrială americană. Elveția are o pierdere mai mare de „materie cenușie", in favoarea S.U.A. și Canadei decit R.F.G. și Anglia. Se apreciază că 2000 absolvenți de universitate elvețieni lucrează in Statele Unite. În ce privește Franța, ea își păstrează mai bine cadrele decît alte țări. Proporții alarmante cunoaște emigrația din Japonia : intre anii 1956 și 1963 au fost absorbiți in Statele Unite mai mult de 4000 de ingineri și oameni de știință japonezi. La sfirșitul lui 1966 circa 1140 de indieni erau în posturi la facultățile americane. Un număr aproximativ egal de medici din această țară lucrează de asemenea în S.U.A. Între anii 1950 și 1963, cum arată un studiu, aproximativ 9800 profesioniști și muncitori calificați au părăsit anual Canada pentru S.U.A.

La Londra s-a organizat nu de mult o discuție comună, la care au participat persoane oficiale, patroni de intreprinderi, oameni de știință, americani și europeni, cu privire la „discrepanța tehnologică" și la migrația „materiei cenușii". Reprezentanți din S.U.A. au trebuit să recunoască — și ne referim aici din nou la ziarul englez citat — că „agresiva căutare de talente în Europa, întreprinsă de oamenii de afaceri americani, își are partea ei in problema discrepanței tehnologice". Dr. Donald Harnig, consilierul științific al președintelui Statelor Unite, in cadrul audierilor din Subcomitetul senatorial, a citat și încriminat el însuși un anunț tipărit în publicația engleză NEW SCIENTIST, din noiembrie anul trecut, privitor la campania pentru recrutarea cadrelor. Anunțul făcea cunoscută sosirea in Anglia a unei echipe de reprezentanți a zece firme americane de frunte, care caută „ingineri și oameni de știință englezi calificați" proclamînd că „puternica economie americană oferă cadrelor tehnice, de orice nivel și experiență, perspective strălucite".

Desigur că în conflictul care îi opune, partea americană pune vina „exodului" pe seama industriilor europene care nu reușesc să concureze cu cele de peste ocean, dar, scrie corespondentul englez de la Washington, David Watt, nu este un simplu accident faptul că după ce Anglia a pierdut in favoarea S.U.A. 19 ingineri aeronautici în 1964, alți 15 in 1965, cifra s-a ridicat în 1966 la 146.

Disputa „materiei cenușii" intre Europa occidentală și alte zone ale lumii capitaliste, pe de o parte, și S.U.A., pe de altă parte, continuă pe acest ton care-și intensifică mereu vibrația, vădind o infruntare a pozițiilor și intereselor centrifuge, pe un teren de cea mai mare însemnătate.

Ilie ȘERBAN

CURIER

■ În articolul **Sistemul informațional – pîrghie importantă în conducerea întreprinderii industriale**, apărut în FINANȚE ȘI CREDIT nr. 5/1967, V. Turcuescu se ocupă de mijloacele și condițiile unei informații tehnice și economice eficiente. Sînt abordate problemele informației operaționale descendente, informației operaționale ascendente și prelucrării informației. Autorul consideră că în acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii de conducere, trebuie să se elaboreze un nomenclator minimal de informații operative zilnice la nivel de secții și uzină, precum și o metodologie de raportare a acestora către conducere.

■ Subtitlul cărții lui C. Fulop **Competition for consumers** (Competiție pentru cumpărători) este **A Study of the Changing Channels of Distribution** (Studiu asupra modificării canalelor distribuției), Allen and Unw[illegible] Londra 1966. Teza centrală a autoarei engleze este că, pe măsură ce cresc veniturile populației, o parte tot mai mare din așa numita „putere de cumpărare discreționară" (cu alte cuvinte, puterea de cumpărare ce rămîne disponibilă după efectuarea cheltuielilor strict necesare pentru menținerea capacității de muncă) evită canalele obișnuite ale circulației mărfurilor, comerțul tradițional. Peste un anumit nivel, nu ar mai exista o relație liniară între creșterea venitului național și creșterea vînzărilor către populație.

■ În numărul 2/1967 al revistei sovietice EKONOMIKA I MATEMATICESKIE METODÎ, N. E. Kobrinski și A. M. Matlin examinează **Modelele economico-matematice ale planificării producției sociale.** Autorii susțin punctul de vedere că modelele și metodele economico-matematice nu pot fi opuse metodei balanțelor, ca principală metodă a planificării economiei naționale. Dimpotrivă, din punctul de vedere al conținutului lor științific, metodele și modelele economico-matematice reprezintă o continuare logică, directă, a metodei balanțelor. Autorii disting trei etape în evoluția metodelor de planificare. Într-o primă etapă se folosește pe scară largă metoda balanțelor și calculele efectuate manual. Etapa următoare a utilizării metodei balanțelor reprezintă trecerea la modelele legăturilor între ramuri, etapă în care o parte a lucrărilor se efectuează mecanic. A treia etapă a planificării economiei naționale – spun autorii – se caracterizează prin utilizarea metodei alegerii variantelor optimale.

■ Cartea **Industrialisation et développement énergetique du Brésil** (Industrializarea și dezvoltarea energetică a Braziliei), de J. M. Martin, Travaux et mémoires de l'Institut des Hautes Études de l'Amérique Latine, Université de Paris, 1966, depășește cadrul indicat și încearcă elaborarea unei explicații generale a modului brazilian de industrializare. Autorul nu acceptă teza că întîrzierea economică a Braziliei ar fi datorată esențial sărăciei țării în resurse energetice, variantă a concepției după care subdezvoltarea nu este rezultatul unui blocaj al creșterii determinat de cauze sociale și politice, ci de factori naturali. M. Martin demonstrează teza că schemele dezvoltării care pornesc de la cîteva culturi de export sau de la industriile de bunuri de consum sînt inaplicabile.

■ H. Mrela, președintele Comisiei pentru metodologia organizării și normării muncii din R. P. Polonă a publicat în doi ani consecutivi două lucrări care, prin conținutul lor, se completează. În anul 1965 a apărut lucrarea sa **Tehnika organizowania pracy** (Tehnica organizării muncii), iar în anul 1966 **Jak usprawnic prace** (Cum să îmbunătățim munca). Amîndouă aceste cărți prezintă concluzii rezultate din munca practică depusă în domeniul organizării întreprinderilor. Între altele, analizînd însușirile ce se cer unui bun organizator al muncii întreprinderilor, autorul subliniază că organizatorul trebuie să stăpînească bazele fiziologiei, psihologiei și sociologiei muncii, ale metodelor de organizare și normare a muncii, ale planificării și organizării producției ; totodată, el trebuie să cunoască metodele de analiză a activității întreprinderilor, de organizare a relațiilor industriale și de legislație a muncii.

■ O recentă încercare de a se elabora contabilitatea economică a unei regiuni o reprezintă lucrarea apărută sub redacția profesorului J. Lajugie **Elemente ale contabilității economice ale regiunii Aquitania** (Gauthier-Villars 1966, 182 pag.). De remarcat este că în Franța nu s-a ajuns încă la formularea unei metodologii unitare a contabilității economice regionale ; această ultimă încercare, ca și cele precedente, este rezultatul unor eforturi locale, întreprinse de obicei de universitari, și ele diferă prin metodele utilizate și prin instrumentele de lucru la care se face apel. Lucrarea consacrată contabilității economice a regiunii Aquitania (care cuprinde cîteva departamente din sud-vestul Franței) se distinge prin includerea unui tablou al schimburilor între ramurile industriei și a unei balanțe comerciale a regiunii.

ÎN LIBRĂRII

În Editura politică a apărut manualul Economie politică — Socialismul, 488 pag.

MERCUR PRINTRE MUZE

CU SAU FĂRĂ UMOR

ÎN prefacerile și zguduirile care agită presa occidentală contemporană, unii cîștigă și alții pierd. Printre aceștia din urmă se numără categorii întregi de publicații care, din felurite motive, n-au mai putut ține pasul cu progresele tehnice și exigențele economice sau care nu mai corespund gusturilor publicului de astăzi. Am văzut altădată că aceasta e situația revistelor ilustrate sportive, nimicite de concurența televiziunii, iar în numărul trecut am înregistrat cîteva dintre dificultățile magazinelor ilustrate cinematografice. În greutăți asemănătoare — dacă nu și mai grave — se zbate și o altă categorie de reviste care, prin profilul lor, ar fi fost sortite unei existențe mai vesele. E vorba, în speță, de revistele umoristice.

Zilele trecute și-a încetat apariția una dintre cele mai vestite publicații de acest fel din Europa occidentală, revista bilunară DER SIMPLICISSIMUS din München. Revista, care purta ca un simbol numele vestitului erou picaresc al scriitorului german din secolul al XVII-lea, Hans Jacob von Grimmelshausen, același care a imaginat-o și pe „Mutter Courage", personajul de mai tîrziu al teatrului brechtian, a văzut lumina tiparului în 1896 și a devenit în scurt timp vestită prin verva îndrăcită cu care ataca moravurile și instituțiile Germaniei wilhelmiene. Pentru cine a citit „Supusul" lui Heinrich Mann — el însuși, de altfel, colaborator asiduu al lui SIMPLICISSIMUS — nu e greu de reconstituit galeria țintelor în care lovea revista müncheneză : spiritul prusac, servilismul burghez, morga imbecilă, birocratismul sufocant, șovinismul — pe vremea aceea doar stupid, înainte de a deveni criminal, — filistinismul, clerul, armata, poliția și în fruntea tuturor, dominîndu-le și exprimîndu-le, Kaiser-ul însuși.

Toate spiritele neconformiste ale Germaniei acelor ani s-au strîns în jurul revistei : Theodor Heine, Wedekind, Klabund, Rainer Maria Rilke, marele desenator Georg Grosz, Kästner și Slevogt, viitorii laureați ai premiului Nobel — Thomas Mann și Hermann Hesse ; SIMPLICISSIMUS s-a bucurat și de ilustre colaborări de peste hotare : August Strindberg, Anton Cehov, Arthur Schnitzler. În scurt timp revista, pe atunci săptămînală, și-a mărit tirajul de la 15 000 la 80 000 exemplare, cifră colosală pentru acele vremuri. De asemenea, revista a avut de înfruntat represiunile autorităților imperiale : confiscări, procese, amenzi se succedau într-un ritm tot mai intens. Editorul revistei, Laugen, a fost silit să emigreze în Franța, Wedekind și Heine au fost aruncați în închisoare pentru crimă de „lèse-majestate". Dar revista, care-și luase drept simbol grafic un „dulău roșu", a continuat să apară, susținută de aprobarea unui public tot mai larg.

De fapt, DER SIMPLICISSIMUS a murit pentru prima dată în 1914, o dată cu începerea războiului, cînd cenzura a reușit să-i pună dulăului un căluș solid. Reînviat în cursul anilor 20, el a cunoscut o nouă perioadă de glorie în lupta împotriva „ciumei brune" a lui Hitler. În 1933, SIMPLICISSIMUS a murit a doua oară, de cea mai rușinoasă dintre morți : hitleriștii nu l-au suprimat, așa cum au făcut cu alte mii de publicații ci, ținînd seama de marele lui prestigiu internațional, l-au păstrat, transformîndu-l într-o penibilă fițuică în slujba „Reichului milenar".

Și, din nou, în 1954, revista a reapărut cu intenția de a-și recîștiga vechiul prestigiu. Au fost făcute toate concesiile posibile și imposibile : vechiul „cap" al revistei a fost schimbat cu unul mai modern, publicația a împrumutat unele dintre artificiile magazinelor ilustrate, în vinul (sau, fiindcă e vorba de o revistă bavareză, în berea) satirei tradiționale a fost turnată multă apă. „Dulăul roșu" s-a transformat într-un inofensiv cățel de salon. Dar nimic n-a mai ajutat. Tirajul n-a putut fi ridicat peste 50 000 exemplare și — ceea ce e și mai important — reclamele contractate erau din ce în ce mai puține. În mai 1967, SIMPLICISSIMUS a murit pentru a treia oară și, de data aceasta, pare-se definitiv, închizînd un capitol din istoria presei germane.

După cum aminteam, fenomenul nu e singular. Alte reviste umoristice din Franța și Italia și-au spus ultimele glume, iar bătrînul PUNCH britanic abia își mai trage zilele. Cauzele acestei situații sînt multiple. Pe de o parte, climatul general de conformism care caracterizează astăzi, mai mult ca oricînd în trecut, presa occidentală de tiraj, condamnă la asfixie asemenea publicații, prin natura lor înclinate spre o oarecare frondă. Cît umor și cîtă satiră mai pot fi admise, se consumă în paginile zecilor de reviste de profiluri variate (care oferă, deci, cititorului și altceva) și în emisiunile radioului și televiziunii. Comanditarii publicității nu se arată interesați de pubicațiile umoristice; într-adevăr, pentru cine cunoaște stupiditatea (sau, în cel mai bun caz, naivitatea) celor mai multe dintre reclame, e evident că ele nu pot coexista în aceleași coloane cu texte și desene satirice. Lipsite de oxigenul publicității, revistele din categoria lui SIMPLICISSIMUS nu pot avea viață lungă. În sfîrșit, aceste reviste nu pot fructifica pe deplin nici modalitățile tehnice moderne, atît de folosite de celelalte tipuri de reviste.

Cît despre explicația că publicul și-ar fi pierdut umorul, ea nu ni se pare serioasă. Cei care-și fac iluzii în această privință, vor trebui probabil să se căiască.

H. DONA

GLOSAR AL DICȚIONARULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

(Continuare)

structuri pe ramuri de industrie
subarendă
subconsumație
subdezvoltare
supramuncă
suprapopulație relativă
— latentă
— flotantă
— stagnantă
supraproducție
suprastructură
supraprofit
școala anglo-americană
școala austriacă
școala de la Harvard
școala istorică
școala matematică
șomaj
— cronic
— funcțional
— parțial
— tehnologic
— total
știință (ca forță de producție)
știința conducerii economiei
știință economică

T

tabloul economic (Fr. Quesnay)
tantiemă
tarif vamal
tarife preferențiale
taylorism
taxa scontului
tehnică
tehnocratic
tehnologie
telecomunicații
teorie economică
teoria administrației indirecte
teoria cercului vicios
teoria costurilor comparative
teoria creșterii economice
teoria deciziei
teoria dezvoltării
teoria dilemei (industria grea sau ușoară)
teoria dualistă (industrie-agricultură)
teoria dispariției țărilor în curs de dezvoltare
teoria dispariției imperialismului și colonialismului
teoria economiei generalizate
teoria egalizării prețurilor și veniturilor
teoria generală a utilizării forței de muncă, a dobînzii și banilor
teoria informației
teoria jocurilor
teoria factorilor de producție
teoria utilității pieței (utilitate marginală)
termen de recuperare a investițiilor
timp de circulație
timp de muncă
timp individual
timp socialmente necesar
timp de producție
timp de rotație
tip de producție
tipizare
tîrg
tocmeli agricole
transformarea socialistă a agriculturii
transport
tranzit
trecerea de la capitalism la socialism
trust
— formă de monopol (capitalism)
— formă de organizare a întreprinderilor în socialism
„trust" arendășesc

Ț

țăran
țărănime
țărănime cooperatistă
țărănism
țară agrară
țară agrar-industrială
țară „eminamente" agrară (teorie)
țară industrială
țări în curs de dezvoltare

U

ultraimperialism
uniune interstatală
uniune monopolistă
Uniunea Afro-Malgașă (UAM)
uniune personală
utilitate
utilitate finală (vezi utilitate marginală)
utilitate marginală
utilitarism
utilizare finală a venitului național
utilizarea completă a capacităților de producție
utilizarea completă a forței de muncă
uzină
uzufruct
uzură
— fizică
— morală

V

valoare
— accepțiune generală
— adăugată
— constituită
— individuală
— de întrebuințare
— de piață
— de schimb
— formele valorii
— socială
— totală
— parțială
valoarea forței de muncă
valoarea de întrebuințare a forței de muncă
valoarea fondurilor fixe
— inițială
— de înlocuire
— rămasă
— de inventar
— reziduală
valorificare
— a produselor agricole
valorificarea superioară
— a resurselor naturale
— a materiilor prime
valută
vamă
vechil
venit
— net
— brut
— derivat
— diferențial
— primar
venit bugetar
venit național
venituri reale ale populației
victoria deplină a socialismului
virament
viteza de circulație a banilor
viteza de circulație a mărfurilor
viteza de rotație a fondurilor
viteza de rotație a mijloacelor circulante

X

„Xenophon"

Z

ziua de muncă
ziua-muncă
zone de preferință
— zona francului
— zona dolarului
— zona lirei sterline
— zona liberului schimb
zonarea producției agricole

Realizate de întreprinderile MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE, întrunesc aprecierile unanime ale cumpărătorilor.
Pentru procurare adresați-vă magazinelor de specialitate.

Prin suprapunere sau alăturare, cele cinci corpuri componente ale bibliotecii se pot asambla ușor în multiple și estetice combinații, după dorință sau necesități. Preț de vînzare: corp A 422 lei, corp B 466 lei, corp C 527 lei, corp D 501 lei, corp E 447 lei.

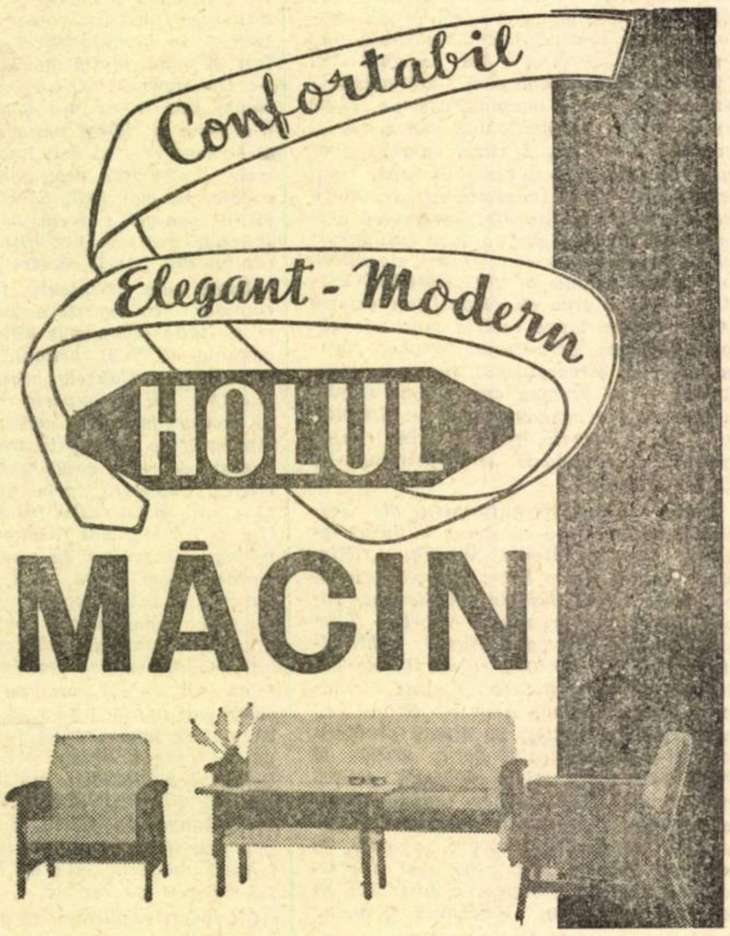

Pentru apartamentul dv., vă recomandăm „HOLUL MĂCIN". Avînd dimensiuni convenabile, această garnitură confortabilă este mult solicitată de cumpărători. Prețuri de vînzare: Canapeaua 2 180 — 2 620 — 2 840 lei; fotoliul 995 — 1 215 — 1 325 lei; măsuța 460 lei. Prețurile canapelei și fotoliului oscilează în funcție de modelul și culoarea stofelor.

O garnitură de calitate care nu trebuie să lipsească din bucătăria dumneavoastră. Preț de vînzare: dulap 1 400 lei, masă 175 lei, taburet 50 lei.

Pentru grădini, terase și balcoane, la munte sau la mare, folosiți scaunele pliante LITORAL.
Se livrează în două variante: tipul C—natur — 90 lei; băițuit 93 lei; tipul D—natur — 95 lei; băițuit 97 lei.

PRODUCE ȘI LIVREAZA FARA REPARTIȚIE:

- Dulapuri metalice: fișete pentru acte, vestiare rezistente și vopsite în culori plăcute, avînd îmbunătățiri de construcție. Înzestrați birourile și halele de lucru cu mobilierul nostru modern.
- Împletituri din sîrmă pentru împrejmuiri și panouri metalice, prefabricate pentru garduri. Gospodării agricole de stat și cooperative agricole de producție, folosiți împotriva rozătoarelor împrejmuirile din plasă metalică.
- Cazane din cupru pentru cantine și laboratoare.
- Cazane de fabricat țuică de capacități diferite

Executăm la cerere: confecții de cazane, reparații și spoieli.

În trecere prin regiunea Galați, vizitați restaurantele Țiglina, Brateș, Barul „Dunărea" din orașul Galați. Restaurantul Brăila, Ialomița (Zahana), Lacto-Vegetarian, restaurantul Lacul Sărat, Plăcintărie.

În localurile respective găsiți bufete asortate cu specialități în arta culinară, băuturi alese. Muzică — dans. Serviciu ireproșabil.

RELAȚII CU O BUNĂ TRADIȚIE

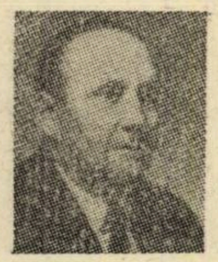

Convorbire cu Otakar SIMUNEK, vicepreședinte al Guvernului R. S. Cehoslovace

ÎN zilele de 12—15 iunie a.c. s-a aflat în țara noastră tovarășul Otakar Simunek, vicepreședinte al Guvernului Republicii Socialiste Cehoslovace, președintele părții cehoslovace în Comisia mixtă guvernamentală româno-cehoslovacă de colaborare economică și tehnico-științifică, care a participat la întîlnirea președinților celor două părți ale comisiei. Cu această ocazie un redactor al revistei „Viața economică" a adresat oaspetelui cîteva întrebări în legătură cu dezvoltarea relațiilor economice româno-cehoslovace.

— Știm că întîlnirea președinților celor două părți ale Comisiei mixte guvernamentale de colaborare economică are drept scop examinarea posibilităților de dezvoltare a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice între țările noastre. V-am ruga, mai întîi, tovarășe vicepreședinte, să ne spuneți cum apreciați evoluția relațiilor economice româno-cehoslovace.

— Relațiile economice dintre Cehoslovacia și România au o bună tradiție. Ele se bazează atît pe relații comerciale reciproce, cît și pe o serie de acorduri privind participarea la construcția unor capacități în România, în primul rînd în industria energetică, precum și în alte cîteva ramuri.

De asemenea și colaborarea tehnico-științifică a ocupat întotdeauna un loc important în relațiile noastre reciproce.

Trebuie să subliniem că colaborarea noastră multilaterală a pornit din nevoile reale ale ambelor țări și s-a condus întotdeauna după principiul avantajului reciproc și că, datorită acestui fapt, a adus foloase remarcabile ambelor țări.

Este necesar să menționăm aici, după părerea mea, două momente importante ale dezvoltării colaborării noastre de pînă acum — momente care în general, se proiectează cu atît mai mult pentru viitor: pe de o parte ea se bazează pe importante ramuri economice, iar pe de altă parte, pe diversificarea treptată a schimburilor de mărfuri. Un rol important îl joacă exigența sporită față de nivelul tehnic.

Această sferă și acest caracter al relațiilor reciproce conferă o bază cu totul firească dezvoltării lor continue.

— Care sînt, după părerea dv. concluziile principale ale actualei întîlniri a președinților celor două părți în comisia guvernamentală?

— Cu ocazia acestei întîlniri ne-am pus nu o dată întrebarea: pe această bună tradiție cum s-ar putea construi mai bine și asigura dezvoltarea în continuare a relațiilor economice reciproce, în avantajul ambelor țări? În general, cred că misiunea importantă a unor astfel de organe cum este și comisia noastră guvernamentală constă în a identifica cu sensibilitate și a pregăti posibilitățile atingerii unui asemenea scop. De aceea vrem să mergem nu numai pe căile tradiționale ale relațiilor economice reciproce, care-și păstrează încă viabilitatea, ci să căutăm totodată și căi noi.

Rezultatele construcției socialiste în țările noastre, alături de marile schimbări care au loc în economia mondială, în știință și tehnică și care se reflectă și asupra economiilor noastre naționale generează importante teme de colaborare pentru țările noastre.

Bineînțeles că problemele dezvoltării economiilor noastre naționale sînt rezolvate în modul cel mai adecvat de către noi pornind de la cerințele proprii ale acestei dezvoltări; de aceea diferă uneori și criteriile de apreciere a unui proiect sau al altuia. Un numitor comun îl constituie însă grija manifestată de ambele părți pentru un înalt nivel tehnic și funcțional al producției, efortul pentru realizarea unei eficiențe economice ridicate și, desigur, stabilirea unor astfel de condiții economice care să facă colaborarea interesantă, acceptabilă și avantajoasă pentru ambele părți. Nu încape îndoială că vom reuși să găsim forme practice și eficiente de realizare a acestei colaborări.

În protocolul semnat la încheierea actualei întîlniri se stabilesc, între altele, principiile și ordinea în care vor fi analizate posibilitățile și premisele cooperării economice între ambele țări. Această cooperare se va realiza pe bază de acorduri. Principiul care stă la baza acordurilor comerciale, va fi în concordanță cu interesele ambelor țări, și va fi aplicat și în cooperarea tehnico-științifică; necesitatea acestei practici noi rezultă din condițiile în care se realizează lucrările de proiectare, cercetarea tehnică și științifică modernă, foarte pretențioasă, care adesea depășesc forțele și posibilitățile specialiștilor unei singure țări.

Cred că procedăm just, dacă angrenăm în aceste tratative și în realizarea propriu-zisă a colaborării, organele economice respective, de resort, ca fiind cele mai competente în rezolvarea multor probleme tehnice și economice concrete, iar cointeresarea lor directă și utilizarea relațiilor contractuale vor putea constitui un puternic factor de stabilitate și operativitate ale acestei colaborări.

— Vă rugăm să ne împărtășiți opiniile dv. în legătură cu posibilitățile de cooperare economică și tehnico-științifică între țările noastre. Ce teme dintre cele propuse anterior au fost reținute în cadrul actualei întîlniri și ce probleme noi credeți că ar mai putea fi luate în studiu?

— Tratativele noastre au confirmat că terenul posibilităților de colaborare reciprocă este foarte vast. Am apreciat progresul realizat de specialiști în timpul tratativelor în legătură cu posibilitățile și eventual cu inițierea unor noi colaborări în anumite ramuri industriale și în agricultură. Am căzut de acord totodată că va fi rațional ca acest program de lucru să fie extins astfel încît el să cuprindă un număr mai mare de domenii, în special din industriile constructoare de mașini și chimică. Se înțelege, cooperarea poate avea conținut și forme diferite, în funcție de caracter și domeniu, de posibilitățile ambelor țări.

Specialiștii vor analiza de asemenea, o serie de teme pentru cooperare tehnico-științifică, în special acolo unde o țară sau alta dispune de experiență și de potențial mai importante, care să le permită fie efectuarea de cercetări pe baza programului stabilit între ambele țări, fie efectuarea de studii, expertize și consultații sau elaborarea de proiecte și procedee tehnologice pentru cealaltă parte. Aceasta se poate referi atît la probleme absolut concrete din unele domenii ale industriilor extractive, a materialelor sau industriilor prelucrătoare, cît și la unele teme cu caracter interdisciplinar mai larg.

Evident, în discuțiile noastre nu am uitat nici de măsurile care vor crea premisele pentru dezvoltarea continuă a schimburilor curente de mărfuri între țările noastre.

Printr-o abordare rațională, care să se conducă consecvent după realități și să aibă finalitate, care să respecte întru totul interesele ambelor părți, se va permite realizarea eficienței dorite în această mare operă, pe care vrem s-o întreprindem în comun și ale cărei baze organizatorice am încercat să le așezăm cu ocazia acestor tratative. Consider că ajutorul eficient în precizarea concluziilor asupra cărora am căzut de acord și în introducerea noilor forme de colaborare reciprocă, constituie în prezent sarcina primordială a comisiilor noastre guvernamentale de colaborare economică și tehnico-științifică, fiind și o importantă contribuție la dezvoltarea relațiilor economice dintre țările noastre.

SCHIMBURI ÎN CONTINUĂ CREȘTERE ȘI DIVERSIFICARE

SUCCESELE obținute de popoarele român și cehoslovac în anii construcției socialiste au creat condiții favorabile dezvoltării multilaterale și adîncirii continue a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice reciproc avantajoase. Astfel, schimburile comerciale dintre țările noastre, atît în ceea ce privește creșterea cantitativă, cît și modificările structurale, oglindesc dezvoltarea continuă a potențialului economic al celor două țări, diversificarea producției industriale, creșterea nivelului tehnic al producției și ca atare o participare sporită la diviziunea internațională a muncii.

Complexitatea crescîndă a producției celor două țări a determinat nu numai dezvoltarea pe ansamblu a schimburilor comerciale, ci și creșterea acțiunilor de cooperare economică și tehnico-științifică privind crearea de noi capacități, asimilarea de noi procedee moderne de fabricație și realizarea de noi produse de calitate superioară care să satisfacă nevoile atît interne, cît și de export.

Pe această linie putem aminti participarea R. S. Cehoslovace cu unele utilaje la dezvoltarea porturilor românești, ceea ce a permis o mai rațională exploatare a utilajelor de dotare și o intensificare a traficului de mărfuri prin aceste porturi, plata utilajelor puse la dispoziție de către partea cehoslovacă fiind făcută prin prestații de servicii de către partea română pentru mărfurile cehoslovace tranzitate prin aceste porturi. De asemenea, R. S. Cehoslovacă a participat cu utilaje și instalații la construirea termocentralelor de la Luduș și Craiova, plata contribuției părții cehoslovace făcîndu-se de către partea română prin livrări de energie electrică.

Interesul reciproc al celor două țări în astfel de forme de cooperare, ținînd seama și de cerințele determinate de dezvoltarea științei și tehnicii, necesită continuarea lărgirii și găsirii de noi forme de concretizare a colaborării și cooperării economice dintre țările noastre.

Cu ocazia întîlnirii președinților celor două părți în Comisia mixtă guvernamentală de colaborare economică și tehnico-științifică româno-cehoslovacă, care a avut loc la București în perioada 12—15 iunie a.c., ambele părți au arătat interes pentru analizarea și concretizarea acțiunilor de cooperare economică și tehnico-științifică propuse de către cele două țări în vederea lărgirii în continuare a tematicii de cooperare îndeosebi în domeniul industriei extractive, industriei metalurgice, industriei energetice, construcțiilor de mașini, chimiei, industriei alimentare.

În funcție de interesul reciproc avantajos și de posibilitățile economiilor celor două țări în plină dezvoltare, concretizarea acțiunilor de cooperare va putea îmbrăca diverse forme de realizare: cooperarea la construirea unor capacități de producție, executarea prin cooperare a unor utilaje, instalații și linii tehnologice în vederea asigurării necesarului ambelor țări sau pentru livrarea acestora pe terțe piețe.

La elaborarea propunerilor concrete de cooperare, părțile au în vedere avantajul reciproc, nivelul tehnic și performanțele instalațiilor, calitatea produselor obținute, eficiența economică și competitivitatea comercială a ofertelor.

Realizarea acțiunilor de cooperare se face pe bază de acorduri și contracte comerciale încheiate de către organele competente din cele două țări.

Progresul rapid al științei și tehnicii contemporane impune folosirea pe scară tot mai largă a cercetărilor, a noilor descoperiri, metode și procese tehnologice calitativ superioare în toate domeniile de activitate economică și îndeosebi în industrie. Aceasta necesită eforturi materiale și umane sporite.

În scopul folosirii reciproce a experienței și realizărilor tehnico-științifice din R.S. România și R.S. Cehoslovacă se dezvoltă cu succes colaborarea și cooperarea tehnico-științifică dintre cele două țări.

Întîlnirea președinților celor două părți în Comisia mixtă guvernamentală de colaborare economică și tehnico-științifică româno-cehoslovacă a constituit un bun prilej pentru afirmarea interesului reciproc și evidențierea unor posibilități reale de lărgire a colaborării și cooperării tehnico-științifice dintre cele două țări.

Cu această ocazie a fost elaborat un cadru concret de cooperare tehnico-științifică care cuprinde propuneri privind efectuarea unor cercetări pe bază de programe puse de acord în domeniul industriei extractive, industriei chimice și petroliere, privind efectuarea de către R.S. România a unor studii, expertize și proiecte în domeniul petrolier, precum și propuneri referitoare la posibilitățile R.S. Cehoslovace de a elabora proiecte și tehnologii în domeniul industriei metalurgice și petroliere. Cele două părți au arătat interes pentru lărgirea colaborării și cooperării tehnico-științifice și pe bază de contracte comerciale.

Acțiunile de cooperare economică și tehnico-științifică cuprinse în Protocolul întîlnirii președinților celor două părți în Comisia mixtă guvernamentală, prin conținutul lor concret, vor contribui la dezvoltarea în continuare a relațiilor economice dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Cehoslovacă.

Constantin STANCA
Iosif PĂTAN

Corespondență din Moscova

CONSTRUCŢIILE ANULUI JUBILIAR

LE întîlnești pretutindeni, în Ucraina și în Republicile Baltice, pe vastele întinderi ale Federației Ruse ca și în Transcaucazia, în Asia Centrală și în taigaua siberiană. Șantierele au devenit un element tipic al peisajului oricărui colț al Uniunii Sovietice. În anul acesta, cel de-al doilea an al cincinalului și anul jubiliar, în care oamenii sovietici vor sărbători cea de a 50-a aniversare a Revoluției din Octombrie, se va încheia construcția a nu mai puțin de 1100 de obiective industriale mari : hidro- și termocentrale, furnale, convertizoare și laminoare automatizate în combinate siderurgice, uzine de aluminiu și alumină, rafinării, combinate chimice producătoare de îngrășăminte și fire sintetice, întreprinderi textile, de tricotaje și confecții, de pielărie și încălțăminte, întreprinderi ale industriei alimentare.

Pentru înfăptuirea acestui grandios program de construcții s-au alocat 55,8 miliarde ruble, cu 7,9% mai mult decît anul trecut. În rîndurile ce urmează, mă voi opri asupra cîtorva din construcțiile anului jubiliar.

Se naşte o nouă mare

DACĂ pînă în prezent cea mai puternică hidrocentrală din Uniunea Sovietică este cea de la Bratsk, în curînd ea va trebui să cedeze întîietatea în favoarea hidrocentralei de la Krasnoiarsk, prima treaptă a viitoarei cascade energetice de mari proporții de pe Ienisei. Cînd toate turbinele ei vor produce curent, ea va avea o putere instalată de 6 milioane kilowați. Constructorii de aici s-au angajat ca pînă la cea de a 50-a aniversare a lui Octombrie să pună în funcțiune primele două agregate. În prezent continuă, fără întrerupere, turnarea betonului în corpul barajului, pe cablurile de oțel ale macaralei-funicular circulă benele încărcate cu cîte șase metri cubi de beton, coborînd cu mare precizie la secțiunea respectivă a barajului unde își lasă încărcătura.

În corpul barajului, care va avea o înălțime de 120 de metri, cît corpul central al Universității „Lomonosov“ din Moscova, au fost turnați pînă acum 4 milioane mc de beton, iar pînă la încheierea construcției urmează să mai fie turnați încă aproape un milion metri cubi. Punerea în funcțiune și oprirea agregatelor va fi comandată de un dispecer electronic, reglarea funcționării turbinelor, a generatoarelor, a liniilor de transportare a energiei, făcîndu-se automat. Montajul primelor două agregate a început la sfîrșitul lunii mai, iar pînă la 7 noiembrie, ele vor începe să dea curent.

Dacă în primăvara anului trecut grija principală a constructorilor hidrocentralei era să asigure trecerea apelor umflate ale fluviului, în această primăvară sarcina era reținerea integrală a debitului Ieniseiului în vederea umplerii lacului de acumulare. Zi de zi nivelul lui se înalță, urmărit îndeaproape de hidrologi. Locuitorii satelor aflate pe fundul lacului de acumulare s-au mutat în 30 de noi așezări înșirate ca o salbă de-a lungul viitoarelor maluri. Marea Krasnoiarskului va avea o lungime de aproape 400 de kilometri și o suprafață de 2000 de km². În spatele barajului, Ieniseiul va îngrămădi 72 de miliarde 400 de milioane mc de apă.

Asia Centrală — Centru

AȘA se numește cea mai importantă conductă de gaze aflată în curs de realizare în Uniunea Sovietică. Ea va lega bogatele zăcăminte de gaze naturale ale Asiei Centrale cu zona centrală a părții europene a U.R.S.S. și va avea o lungime totală de aproape 3200 de kilometri. În faza finală, magistrala de gaze va avea trei fire. În drumul său spre Moscova ea va îmbunătăți aprovizionarea cu gaze a centrelor industriale Saratov, Gorki și Cerepoveț. Printr-o ramificație, va alimenta cu gaze și orașul Togliatti de pe Volga, unde se construiește o mare uzină de automobile. Pe o distanță de 400 de km traseul conductei străbate pustiul Kara-Kum. În calea ei stau peste 100 de intersecții cu șosele și căi ferate, aproape 200 de cursuri de apă dintre care cel mai dificil de trecut a fost Volga. Lucrările de traversare a fluviului în regiunea Saratov, în apropiere de orașul Marx, s-au desfășurat cu intensitate în cursul iernii. Ele trebuiau să fie terminate înaintea spargerii blindajului de gheață al Volgii de către viiturile de ape ale primăverii. Cu ajutorul unor explozii puternice, scafandrii au săpat pe fundul stîncos al albiei Volgii o tranșee în care au așezat tronsoanele conductei, sudate în prealabil la suprafață.

În ajunul zilei de 7 noiembrie va fi aprinsă la Moscova o flacără cu gaze provenite din Asia Centrală. Se va realiza astfel cea mai lungă conductă de gaze din lume.

Artera vieții

PENTRU turkmeni apa a fost din moși strămoși elementul cel mai prețios al existenței lor, pentrucă pe nesfîrșitele întinderi de nisipuri mișcătoare ale pustiului Kara-Kum, ea era deosebit de greu de procurat. Acolo unde lipsea apa, era imposibilă și viața. Iată de ce turkmenii îi spun Canalului Kara-Kum, pe drept cuvînt, artera vieții. În prezent canalul se întinde pe o distanță de 800 de kilometri de la fluviul Amu-Daria pînă la Așhabad, capitala Turkmeniei. El alimentează cu apă o suprafață de 160 de mii de hectare de pămînturi pînă nu de mult neroditoare. De o parte și de alta a „arterei vieții“ se creează noi sovhozuri. Străbătînd canalul cu o șalupă, vezi cum dintre dune coboară pînă la nivelul apei țevile groase de oțel ale stațiilor de pompare. În prezent se desfășoară lucrări de adîncire și lărgire a albiei canalului în vederea dublării debitului său, care va ajunge astfel la 350 mc de apă pe secundă. Am vizitat unul din sovhozurile horticole răsărite în mijlocul Kara-Kum-ului. Cînd îți apar, deodată, între nisipuri, livezile de meri și vișini, ți se pare că e un miraj al pustiului. Primii puieți au fost sădiți aici în 1960. Acum livada are peste 1 100 de hectare, iar pînă în 1970 va ajunge la 1 500 de hectare, la care se adaugă 300 de hectare de vie producătoare de struguri de masă. Alte sovhozuri organizate de-a lungul canalului sînt cultivatoare de bumbac. În ultimii 7 ani efectul economic obținut de pe urma exploatării pămînturilor irigate cu apa din canalul Kara-Kum a depășit de 4 ori investițiile făcute pentru săparea lui.

Pînă în noiembrie, în cinstea celei de a 50-a aniversări a revoluției, lungimea totală a canalului va ajunge prin lucrările care se execută de la Așhabad mai departe spre apus, la 837 km. În noua porțiune vor fi create alte sovhozuri care se vor ocupa în special cu viticultura și cu creșterea animalelor. Conform planului general de construcție, apele Amu-Dariei vor curge mai departe pe două albii artificiale : una în regiunea Kizil-Atrek, spre frontiera cu Iranul, cealaltă spre Krasnovodsk, port la Marea Caspică.

Un hasar de mari proporții

UN capitol important al construcțiilor acestui an îl constituie construcția de locuințe și de obiective social-culturale. În acest scop se vor cheltui 11 miliarde 700 de milioane de ruble, aproape 21% din volumul total al investițiilor în economia națională. În cel de al 50-lea an de existență a statului sovietic se vor muta în case noi 13 milioane de oameni.

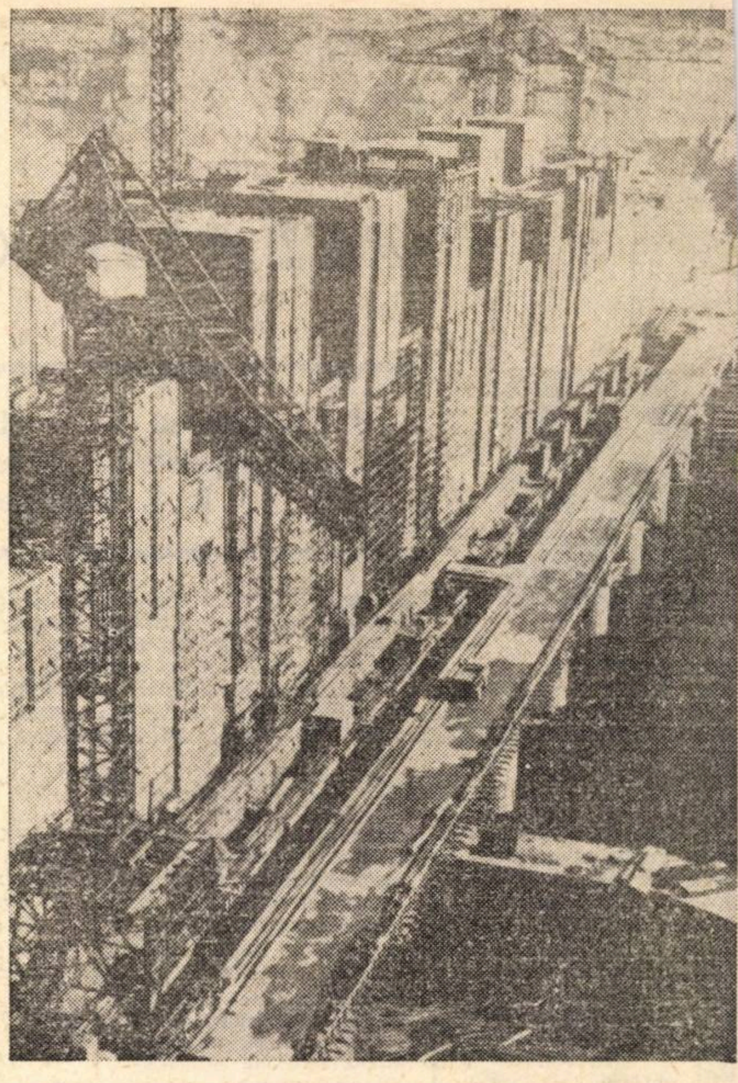

Pe prima treaptă a viitoarei cascade energetice de mari proporții de pe Ienisei – Hidrocentrala Krasnoiarsk – continuă fără întrerupere turnarea betonului

Orașul în care se desfășoară cel mai intens construcția de locuințe este Tașkentul, capitala Uzbekistan-ului. Motivul este cunoscut : cele peste 700 de cutremure care s-au succedat aici anul trecut și anul acesta au transformat cea mai mare parte a orașului în mormane de moloz. La multe popoare există obiceiul străvechi ca atunci cînd cineva este în nevoie, cei din jurul lui să-i sară în ajutor. La uzbeci acest nobil obicei se cheamă **hasar.** Cînd capitala lor s-a aflat într-un moment greu, nu numai întregul Uzbekistan, ci și toate celelalte republici unionale, orașele Moscova și Leningrad au organizat un **hasar** de mari proporții. Spre Tașkent s-au îndreptat din toate colțurile Uniunii Sovietice garnituri de trenuri, coloane de autocamioane grele, încărcate cu materiale de construcții. Zeci de milioane de ruble s-au adunat în „fondul Tașkentului“ din contribuțiile individuale ale oamenilor sovietici. Pînă la venirea iernii au fost asigurate locuințe pentru toți cei rămași fără adăpost. În prezent reconstrucția orașului continuă intens. Prevederile inițiale ale cincinalului au fost majorate aproape de trei ori. Pînă în 1970 se vor construi 5 650 000 mp de locuințe, școli cu 94 de mii de locuri, spitale cu 9000 de paturi etc.

Tașkentul de mîine va fi mai frumos și mai modern decît cel de ieri. În centrul orașului nu se vor construi blocuri de locuințe. De-a lungul arterei principale a Tașkentului, lungă de 4 kilometri și lată de 300 de metri, se vor ridica edificii administrative cu 17—19 etaje, cu carcase speciale de beton armat, calculate să reziste la cutremure de gradul 10. Primele blocuri turn se și află în construcție. Tot în zona centrală se va amenaja un mare complex sportiv, ale cărui construcții se vor grupa în jurul stadionului „Pahtakor“. În fiecare raion de locuințe va exista un bazin de înot, aerul fierbinte al verii va fi răcorit de jerbele fîntînilor, de fîșiile de apă ale canalelor, de numeroasele parcuri. Începe cea de a doua tinerețe a Tașkentului, oraș cu o istorie de peste două milenii.

Silviu PODINĂ

Corespondență din Varșovia

LA „ŞCOALA DIRECTORILOR“

ÎN fața noastră o clădire înaltă, sobră, cu ferestre largi, luminoase. Pe tăblița de la intrare stă scris : „Centrul principal pentru perfecționarea cadrelor de conducere“-Varșovia. În holul spațios ne întîmpină inginerul Stefan Podlesny, directorul adjunct al Centrului care, am aflat mai tîrziu, el însuși a fost elevul acestei instituții înființată în anul 1959.

Ne atrage atenția nu numai funcția acestei „școli a directorilor“, cum i se mai spune, dar însăși clădirea ce o adăpostește. Concepția funcțional-estetică pe care s-a bazat soluția arhitectonică a reconstrucției interiorului este menită a crea o atmosferă dintre cele mai prielnice acestui mod specific de școlarizare, care nu amintește cu nimic de atmosfera cunoscutelor săli de clasă sau amfiteatre ale școlilor obișnuite.

Tehnică și organizare

Centrul este înzestrat cu cele mai noi și moderne echipamente și rechizite, unele special comandate : dulapuri de cartoteci și utilaj de birou, care ușurează și accelerează operațiile de regăsire a datelor, modele funcționale de diferite mobile și utilaje audio-vizuale, table magnetice, diapozitive, etc. Una dintre cele mai noi achiziții ale centrului este mașina electronică de calcul de tip I.C.T., engleză, care servește la prelucrarea datelor. Înzestrarea centrului constituie un model de organizare modernă a muncii de conducere în întreprinderi și unități.

În prima fază a activității sale, Centrul și-a concentrat atenția asupra cursurilor pentru formarea de specialiști în domeniul organizării științifice a muncii, respectiv al cercetării modului de organizare a muncii în diversele unități economice. Astfel, numai în anul 1965 centrul a organizat aproape 100 de cursuri și seminarii în cadrul cărora au fost școlarizați 5000 de cursanți. Apoi, cu ajutorul acestora, acțiunea de școlarizare s-a lărgit, fiind înființate pînă acum 12 noi centre de școlarizare și perfecționare a cadrelor din diversele ramuri, precum și alte centre subordonate diferitelor asociații profesionale existente în R. P. Polonă care conlucrează cu Centrul.

Metoda jocurilor, electronica și decizia justă

O dată cu înființarea acestei rețele, Centrul principal de perfecționarea cadrelor de conducere din Varșovia a devenit coordonatorul în domeniul realizării planului de stat cu privire la perfecționarea cadrelor de conducere economice și tehnice din industrie și construcții. Acest plan va fi realizat într-o perioadă de 10 ani și se referă la toate posturile de conducere cărora le revine sarcina de a asigura ridicarea la un nivel mai înalt a muncii economice în întreprinderi. În varianta lui maximă planul cuprinde toate cadrele de conducere — de la directori pînă la maiștri și șefi de secții, în total 240 000 de persoane ; potrivit versiunii de plan aprobată de Comitetul de muncă și salarii, — fără maiștri și șefi de secții —, el cuprinde 120 000 de salariați. În cursul cincinalului actual se prevede o asemenea școlarizare pentru peste 50 000 de salariați care fac parte din cadrele de conducere și serviciile economice ale ministerelor, uniunilor industriale și întreprinderilor.

În afară de cele arătate mai sus, Centrul se ocupă și de elaborarea programelor de învățămînt pentru diferite specialități. În cadrul acestor programe se aplică cele mai noi metode de școlarizare, printre care așa-numitele metode active de învățămînt, ca de exemplu metoda jocurilor. Cursanții sînt puși să acționeze în diferite „roluri“ de conducere în cadrul unor situații și probleme pe care le-ar pune realitatea, urmînd să găsească soluția cea mai justă posibilă etc. Pe baza unor asemenea cursuri se trag concluziile necesare pentru întocmirea programelor în modul cel mai judicios. Programele sînt elaborate sub formă de documentație completă, inclusiv materialele auxiliare audio-vizuale (filme, benzi de magnetofon, diafilme etc.). Ultimul aspect al activității centrului este cercetarea științifică în domeniul relațiilor de muncă.

Metodele tehnice tradiționale de evidență și prelucrare a informațiilor — ne spune directorul adjunct — au devenit neîndestulătoare și duc la întîrzieri sau greșeli în luarea deciziilor. Este dovedit rolul deosebit ce-l joacă mașinile electronice. În așa-numitul sistem integrat de conducere, ele „citesc“ documentele, țin evidența contabilă, întocmesc bilanțurile, prelucrează diverse variante ale deciziilor din care conducerea poate să aleagă în mod rapid pe cea mai bună. Cu ajutorul mașinii electronice, Centrul a elaborat modelul didactic al sistemului integrat de conducere aplicat în Fabrica de produse farmaceutice de la Tarchomin, lîngă Varșovia.

Vizităm cele cinci laboratoare ale Centrului : programare și metodologie, — economie și relații între oameni, — economia întreprinderilor, — organizarea muncii, — prelucrarea electronică a datelor. Laboratoarele sînt deservite de 140 de specialiști din diferite domenii ale conducerii economiei. Încheind vizita noastră, l-am rugat pe directorul adjunct să ne dea cîteva exemple asupra rezultatelor concrete ale școlarizării. „Avem și bucurii și necazuri — ne-a răspuns el. În unele întreprinderi, absolvenții cursurilor noastre au vrut să aplice întocmai progresul în conducere și au trecut la fapte ; unii conducători, rămînînd la metodele vechi, s-au opus, mergînd pînă la a cere scoaterea acelor cadre din funcție. Iar alți absolvenți au ajuns chiar miniștri“.

Gh. GHEORGHIȚĂ

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

„SISTEMUL CIRCULATOR" AL UZINEI SE MODERNIZEAZĂ

PROBLEMELE organizării optime a activității întreprinderilor industriale, influența directă și indirectă a acestora asupra rentabilității producției respective preocupă un cerc tot mai larg de specialiști din diferite țări dezvoltate. Expresia „viitorul întreprinderii depinde de organizarea ei" este astăzi tot mai frecvent întîlnită în presa de specialitate. Recent, revista franceză L'USINE NOUVELLE a folosit-o chiar drept titlu al unui articol, menit să inaugureze — în suplimentul său lunar — o nouă rubrică de economia întreprinderilor.

Din multitudinea sectoarelor activității unei întreprinderi industriale, cel legat de deservirea procesului tehnologic propriu-zis a fost, poate, mai puțin abordat pînă nu de mult. În cadrul acestui sector, considerat oarecum auxiliar, un loc important revine proceselor terminale: aprovizionarea și expediția; problemele de organizare sînt însă similare ansamblului operațiilor de mînuire și depozitare a materiilor prime și materialelor, a semifabricatelor și produselor finite din cadrul întreprinderii.

Atenția susținută de care se bucură în ultimul timp problemele organizării și dotării raționale a acestui compartiment este ilustrată, printre altele, de amploarea crescîndă a saloanelor internaționale de specialitate, care au loc bianual, la Paris. Ultima manifestare de acest gen care s-a desfășurat în a doua jumătate a lunii mai a.c. a întrunit expozanți din 19 țări și a prilejuit — după cum arăta revista ENTREPRISE — un schimb fructuos de informații asupra dezvoltării tehnicii în domeniul respectiv.

● *Departe de a fi neglijabile*

STUDIILE efectuate în diferite ramuri industriale au demonstrat că, departe de a fi neglijabile, cheltuielile de mînuire și depozitare au o incidență imediată asupra prețului de cost al producției. S-a calculat că ponderea lor în prețul de cost total variază în general între 10 și 20%, putînd ajunge uneori pînă la 30%.

S-a constatat, de asemenea, că 70—80% din timpul total în care materiile prime și produsele se află în producție revin fazelor de mînuire și depozitare, iar în cadrul acestora un loc însemnat ocupă operațiile de încărcare și descărcare.

Întrucît caracterul operațiilor de mînuire și depozitare în cursul diferitelor etape ale procesului de producție și între acestea este strîns legat de cerințele procesului tehnologic respectiv, un cîmp mai larg de îmbunătățire a organizării acestor operații oferă îndeosebi „fazele terminale": aprovizionarea și expedierea.

Cheltuielile de aprovizionare cu materii prime și materiale, precum și cele de expediere a produselor finite, includ două capitole distincte, dar strîns legate între ele: **transportul și operațiile de descărcare și încărcare.** În timp ce, pentru un anumit produs, costul transportului variază în raport cu distanța și tonajul, cel al descărcării și încărcării este dependent numai de tonaj. De aceea, cu cît sînt mai reduse distanțele de transport și mai mare tonajul

L'USINE NOUVELLE

ENTREPRISE

THE FINANCIAL TIMES

materiilor prime sau al produselor finite manevrate, cu atît crește și ponderea cheltuielilor de descărcare și încărcare în ansamblul cheltuielilor de mînuire și depozitare.

● *„Mai rapid și mai rentabil"*

CHIAR dacă în unele domenii — cum este, de pildă, transportul de petrol brut sau produse rafinate prin conducte, s-a putut ajunge la eliminarea operațiilor de descărcare și încărcare, în marea majoritate a ramurilor cercetările se concentrează asupra posibilităților de a ușura, a simplifica sau a reduce parțial aceste operații.

Specialiștii apreciază că atît pentru întreprinderile mari, cît și pentru cele mici mecanizarea avansată a operațiilor de mînuire și depozitare trebuie să constituie un obiectiv imediat. „Actualmente, notează revista L'USINE NOUVELLE (nr. 23/1967) — se afirmă tendința către mecanizarea totală a operațiilor de mînuire, inclusiv cînd este vorba de încărcături cu greutate redusă. Chiar dacă acestea pot fi ușor transportate de un om, în prezent se consideră că este mai avantajos, mai rapid și mai rentabil să înzestrezi pe omul respectiv cu un utilaj corespunzător".

Încărcarea mecanizată a autocamioanelor

O importanță crescîndă se acordă în literatură și cercetării instalațiilor care permit crearea unui flux continuu în mînuirea materiilor prime, materialelor, semifabricatelor etc.; prin aplicarea acestei metode se obține o reducere a consumului de muncă și o simplificare a operațiilor respective, o îmbunătățire a distribuirii sarcinilor și a alimentării locurilor de muncă.

Dar, după cum se subliniază în aceeași revistă, „pentru a evita întîrzierile în deplasarea încărcăturilor de-a lungul circuitelor pe care produsele trebuie să le urmeze de la intrarea și pînă la ieșirea lor din uzine, pentru a evita sporirea personalului și a reduce cheltuielile, singura soluție o constituie automatizarea tot mai pronunțată a operațiilor de mînuire". Ea începe o dată cu folosirea planurilor înclinate (cu avansarea automată a încărcăturilor) și a instalațiilor optico-electrice de dirijare — relativ ieftine și cu complexitate redusă — și ajunge pînă la utilizarea mașinilor electronice, a programării pe benzi magnetice etc. În ultimul timp, se afirmă tot mai pregnant tendința de a se trece de la îmbunătățirea organizării operațiilor de mînuire și depozitare (inclusiv mecanizarea și automatizarea lor) pe secții sau sectoare, la concepția acesteia pe ansamblul întreprinderii sau complexului industrial respectiv (începînd chiar din etapa proiectării, în cazul unităților noi).

● *Diapazonul larg al avantajelor*

ESTE evident că măsurile de îmbunătățire a organizării operațiilor de mînuire și depozitare necesită investiții pentru lucrări de amenajare, pentru achiziționarea unor utilaje etc. Ele se justifică din punct de vedere economic în cazul cînd amortizarea acestor investiții și costul exploatării noilor instalații vor fi inferioare costului anterior al efectuării operațiilor de mînuire și depozitare.

Dar diapazonul repercusiunilor favorabile ale măsurilor de mecanizare și automatizare în acest domeniu este mult mai larg. Referindu-se numai la operațiile de descărcare și încărcare din „fazele terminale", în suplimentul său din ianuarie 1966 L'USINE NOUVELLE enumera, printre avantajele obținute, următoarele:

— accelerarea rotației mijloacelor de transport în incinta uzinei, fapt care contribuie la reducerea staționării acestora, a timpilor morți, la rentabilizarea exploatării parcului propriu de vehicule sau la micșorarea eventualelor locații;

— reducerea personalului afectat operațiilor de descărcare și încărcare, micșorarea efortului fizic (a oboselii) personalului menținut, în condițiile sporirii randamentului și securității muncii acestuia;

— scăderea riscurilor de deteriorare a materialelor sau produselor finite, datorită continuității procesului și unei mai bune adaptări reciproce între utilajele de mînuit și ambalajele în care se transportă produsele.

După cum menționează ziarul englez THE FINANCIAL TIMES (12/VI), în decurs de șapte ani echipa de specialiști a societății Ford Motor în problemele mînuirii materialelor a reușit să reducă anual cheltuielile respective cu mai mult de 1 milion de lire. Acest rezultat a fost obținut prin folosirea mai intensă a căilor ferate uzinale, prin reproiectarea mai economică a unor utilaje de transport și conteinere (volum mai mic, capacitate mai mare), prin utilizarea mai largă a macaralelor și transportoarelor electrice în cadrul uzinei, adoptarea unor măsuri de protecție sporite pentru piesele fine și fragile etc.

★

DECENIILE următoare vor aduce, desigur, schimbări radicale în organizarea mînuirii și depozitării materialelor și produselor finite, specialiștii elaborînd de pe acum proiecte ale unor depozite complet automatizate. Imaginea activității într-un asemenea depozit este schițată de THE FINANCIAL TIMES astfel: „Mașini automate de depozitat vor plasa materialele — așezate în conteinere — pînă la o înălțime de 75 de picioare, cu ajutorul controlului electronic, care va dirija ordinea scoaterii lor din depozit, va face posibilă circulația rapidă a stocurilor în și din depozit, va depozita materialele în modul cel mai economic din punct de vedere al spațiului... În asemenea clădiri necesitățile de iluminat și încălzit se vor reduce la minimum, deoarece aici nu vor lucra oameni. Materialele vor fi aduse și expediate din depozit cu ajutorul unor trenulețe-robot, ghidate de un cîmp magnetic provenit de la un cablu unic, îngropat sub podea. Această concepție nu este un vis. Elementele sale disparate există de pe acum. Rămîne ca ele să fie reunite laolaltă...".

N. POPOV

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

CANADA: INDUSTRIA MINIERĂ

ÎN fiecare din ultimii opt ani, volumul producției industriei miniere a Canadei a crescut mai repede decît în anul precedent, deși în alte ramuri evoluția a oscilat în diferite proporții. În 1966, însumînd 4 miliarde de dolari, producția mineritului a fost aproape de două ori mai mare decît în urmă cu un deceniu. În 1966 au fost deschise 13 mine noi, iar în 1967 li se vor adăuga alte 14. Cu toate că înzestrarea tehnică a ramurii atinge un grad ridicat, în mineritul canadian sînt ocupate 150 000 de persoane. Dacă se adaugă persoanele ocupate în întreprinderile furnizoare ale industriei miniere și în ramurile care depind de aceasta, numărul celor ocupați direct și indirect în sfera mineritului se ridică la 1 milion, ceea ce de asemenea subliniază importanța ramurii în ansamblul economiei naționale a Canadei.

Aurul, cîndva produsul cel mai important al mineritului canadian, a reprezentat în 1966 numai 124 milioane de dolari sau circa 3% din volumul producției. Regresul durează de mai multă vreme și s-a exprimat anul trecut într-o scădere a producției cu 12 milioane dolari față de anul precedent. Zăcămintele cele mai importante sînt epuizate, producția devine din ce în ce mai puțin rentabilă și evoluția în acest sens va continua dacă nu va interveni o sporire a prețului oficial al aurului.

Vedeta principală a mineritului canadian a fost timp de cîțiva ani extracția de uraniu, a cărei valoare a crescut de la 30 milioane dolari în 1955 la peste 300 milioane în 1960. De atunci, deși Canada posedă cele mai mari zăcăminte de uraniu din lumea capitalistă – aproape 1/3 din rezervele cunoscute – extracția a scăzut continuu, ajungînd în 1966 la 54 milioane dolari. Perspectiva pe termen lung a extracției de uraniu este considerată însă, spre deosebire de cea a aurului, ca extrem de favorabilă, avînd în vedere creșterea previzibilă a nevoilor pe pietele internaționale, în legătură cu construcția de centrale atomoelectrice, și probabila urcare corespunzătoare a prețului de vînzare.

Fiind al patrulea producător de cupru din lume, Canada a beneficiat de creșterea din ultimii ani a prețului acestui metal. Cantitățile extrase nu au crescut prea mult, însă valoric producția a reprezentat 464 milioane dolari în 1966, față de 83 milioane cu patru ani în urmă. Oscilațiile mari de prețuri la acest produs îngreunează prognozele, însă un plus de siguranță rezultă pentru Canada din faptul că cuprul se extrage în această țară în mare parte împreună cu nichelul, la care ea are o situație de cvasimonopol și la care cererea crește cu circa 15% anual.

● **În urma încheierii tratativelor cu privire la extinderea legăturilor tehnico-științifice dintre Comitetul sovietic pentru știință și tehnică și concernul chimic italian „Snia-Viscoza", la Moscova a fost semnat un protocol care prevede ca specialiști din U.R.S.S. să ia cunoștință în Italia cu producția celulozei și a altor produse chimice, cu utilajul modern pentru industria ușoară, cu exploatarea utilajului electrotehnic în întreprinderile chimice. La rîndul lor, specialiști italieni vor lua cunoștință în Uniunea Sovietică cu realizările în domeniul chimiei și construcțiilor de mașini.**

● **La Tokio a fost semnat un acord de schimburi comerciale între R. P. Bulgaria și Japonia pe perioada 1967—1971. De asemenea a fost realizat un acord de principiu între cele două țări pentru încheierea unui tra-**

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

tat de comerț și navigație, precum și pentru înființarea unui comitet mixt pentru schimburi comerciale bulgaro-japoneze. Au fost înființate societăți mixte bulgaro-japoneze în vederea facilitării colaborării bilaterale.

● **M. Koivisto, ministrul finanțelor al Finlandei, a făcut o vizită în R. P. Polonă, unde a dus tratative cu S. Jedrychowski, președintele Comisiei de Stat a Planificării, și cu miniștrii afacerilor externe, finanțelor și comerțului exterior, privind dezvoltarea relațiilor economice polono-finlandeze.**

● **În 1966 volumul comerțului exterior între R. P. Ungară și Austria a reprezentat 76,7 milioane dolari, față de 34,4 mil. dolari în 1955.**

● **Asociația japoneză pentru comerțul cu U.R.S.S. și țările socialiste din Europa și Comitetul sovietic pentru știință și tehnică au semnat la Moscova un protocol de colaborare tehnico-științifică. Documentul prevede schimburi de delegații, informații, conferințe, organizarea de simpozioane în diferite probleme ale științei, tehnicii, producției industriale.**

Articol scris pentru „Viaţa economică" de VICTOR PERLO

BURSA, ACUMULAREA CAPITALULUI ŞI INSTABILITATEA ECONOMIEI

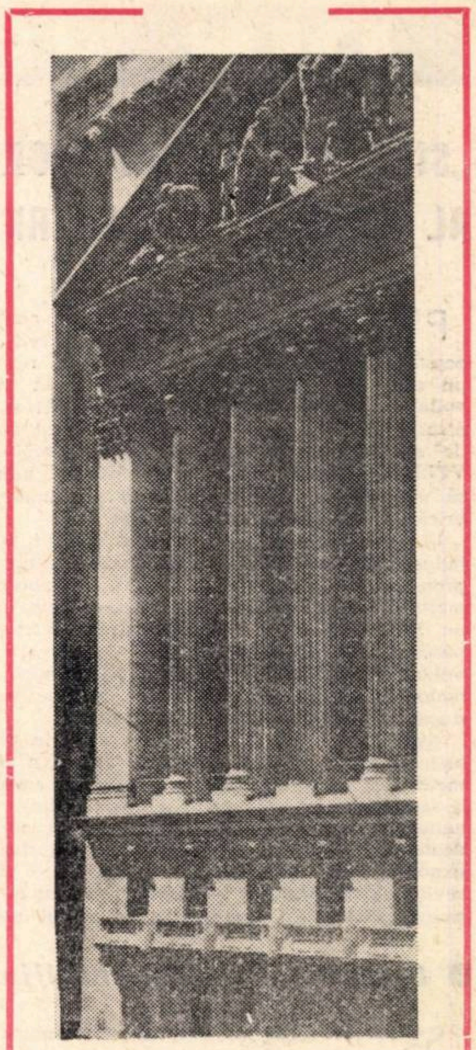

Bursa din New York: 80% din tranzacţii...

ÎN anul trecut la bursele din S.U.A. au fost negociate 3,2 miliarde de acţiuni, evaluate la 123 miliarde de dolari; valoarea lor a depăşit bugetul federal — hipertrofiat de cheltuielile de război — pe acel an.

Teren de activitate speculativă şi barometru sensibil şi mereu oscilant al conjuncturii capitaliste, bursa este, în acelaşi timp, un important instrument al acumulării capitalului, de mobilizare a fondurilor micilor depunători şi de legare a acestora de interesele marelui capital.

Cursul acţiunilor la bursă — în urcare rapidă în perioadele favorabile sau scăzînd ameţitor la orice semn de deteriorare a conjuncturii — este urmărit cu înfrigurare, ducînd la cumpărări sau vînzări, la speculaţii rentabile sau la falimente subite.

Fluctuaţii de volum şi preţ

ÎN ultimele patru decenii bursele au jucat un rol foarte important în Statele Unite, în primul rînd, cea mai mare dintre ele — bursa din New York — la care se efectuează 80% din totalul tranzacţiilor. În această perioadă activitatea a sporit mult şi preţurile acţiunilor au cunoscut oscilaţii fără precedent. În primul pătrar al secolului fuseseră negociate în medie 200 milioane de acţiuni anual. În 1929 numărul lor a sporit la 1 125 milioane. După ce a coborît din nou la nivelul anterior, în deceniul trecut operaţiunile s-au înmulţit mai rapid decît oricînd înainte, ajungînd la nivelul record din 1966.

În ceea ce priveşte preţurile acţiunilor, în decurs de 52 de ani, din 1871 pînă în 1923, indicele lor a crescut cu mai puţin de 100%. Dar în următorii 6 ani el a sporit de peste trei ori. Apoi, în curs de trei ani, a coborît la nivelul cel mai scăzut din secolul al XX-lea. După alte fluctuaţii abrupte, la mijlocul deceniului 1950—1960 acţiunile au intrat într-o fază prelungită de conjunctură favorabilă, ajungînd în 1965 la un nivel de trei ori mai ridicat decît acela din 1929.

Anul	Indicele preţului acţiunilor la bursă 1941—1943 = 10
1871	4,69
1923	8,57
1929	26,02
1932	6.93
1936	15,47
1942	8,67
1952	24,73
1965	88,17

Sursa: Standard & Poor's Corporation.

Acţiunile negociate în 1966 au reprezentat între o pătrime şi o cincime din totalul acţiunilor emise. Înseamnă că „valoarea" la bursă a tuturor corporaţiilor din S.U.A. depăşea o jumătate de trilion de dolari. Deţinerea de acţiuni implică dreptul de a încasa o parte din marile profituri obţinute prin exploatarea muncitorilor în Statele Unite şi în multe alte ţări, în care imperialismul american are investiţii. Controlul asupra unei corporaţii şi profiturile suplimentare care însoţesc controlul se obţin prin deţinerea unui număr suficient de acţiuni pentru a putea hotărî alegerea directorilor şi numirea personalului de conducere al corporaţiilor. Combinîndu-şi activele prin intermediul băncilor uriaşe, un grup relativ mic de magnaţi industriali şi financiari controlează majoritatea marilor corporaţii din S.U.A.

Cauzele activităţii sporite la bursă

CREŞTEREA importantă a activităţii la bursă, marile fluctuaţii şi recentele creşteri fabuloase ale preţului acţiunilor au fost provocate de un număr de factori.

Sporirea generală a operaţiunilor speculative

Capitaliştii din ţara imperialistă cea mai rapace şi mai puternică din lume deţin mari sume de bani disponibile pentru orice operaţiuni aducătoare de profituri. Înăuntrul ţării, o dată cu declinul capitalismului tendinţele parazitare devin mai pronunţate. Burghezia şi alte pături sociale tind din ce în ce mai mult să-şi plaseze economiile în operaţiuni speculative mai curînd decît în întreprinderi productive.

Instabilitatea crescîndă a economiei americane

Reducerea cu 84% a preţului acţiunilor la bursă între septembrie 1929 şi iulie 1932 s-a datorat celei mai adînci crize economice din istorie. După cel de-al doilea război mondial fluctuaţiile abrupte la bursă au fost legate de crize serioase în anumite ramuri, creşterea foarte rapidă a unor ramuri noi sub efectul producţiei de armament şi al revoluţiei tehnico-ştiinţifice, modificările rapide în climatul economic cauzate de războaiele intervenţioniste ale imperialismului american.

Creşterea profiturilor

Profiturile au crescut mai repede decît producţia, datorită creşterii gradului de exploatare a muncitorilor în Statele Unite şi îndeosebi datorită numărului sporit de muncitori exploataţi de capitalul american în străinătate. Centralizarea crescîndă a capitalului a făcut ca o parte mai mare din profiturile totale să revină marilor corporaţii ale căror acţiuni sînt negociate la bursă. Această creştere a profiturilor explică o parte din urcarea considerabilă a preţului acţiunilor la bursă în ultimii 40 de ani. În 1966 profiturile corporaţiilor au fost de 6 ori mai mari decît în 1929.

Inflaţia

Devalorizarea dolarului în 1933—1934 a deschis o perioadă de inflaţie treptată, dar continuă în Statele Unite. Inflaţia a devenit o parte componentă a politicii imperialismului american, pusă în aplicare de diferite organisme ale capitalismului monopolist de stat. Deţinerea de acţiuni, care reprezintă un titlu asupra capitalului fizic, este preferată deţinerii de capital bănesc, a cărui valoare reală scade.

Funcţii economice şi sociale ale bursei

BURSA îndeplineşte un număr de funcţiuni în folosul celor mai puternici magnaţi financiari.

Monopolizarea capitalului

Vîrfurile capitalului financiar obţin o parte din fondurile de care au nevoie pentru lărgirea întreprinderilor de sub controlul lor, vînzînd acţiuni micilor investitori, fie direct, fie prin intermediul băncilor şi al societăţilor de asigurare care adună banii de la oamenii muncii. Un rol deosebit de important îl au în ultimul timp fondurile private de pensii. Datorită alocaţiilor foarte reduse pentru asigurări sociale în Statele Unite, muncitorii au fost nevoiţi să negocieze cu patronii, prin sindicatele lor, pentru a obţine pensii suplimentare şi o acoperire parţială a cheltuielilor medicale. Aceste fonduri particulare de pensii, considerate ca o retribuţie suplimentară pentru muncitori, sînt controlate de marile bănci. Băncile investesc majoritatea fondurilor în acţiuni, întărind astfel controlul asupra corporaţiilor gigant şi extinzînd sfera influenţei lor asupra unor noi firme.

Achiziţionarea unor pachete de control

Mari magnaţi şi corporaţii care dispun de capitaluri însemnate acumulează pe tăcute acţiuni ale altor corporaţii, achiziţionîndu-le la bursă. Atunci cînd au acumulat pachete suficiente de acţiuni, cumpărătorii pot obţine controlul asupra corporaţiei respective şi implicit toate avantajele financiare care decurg de aici. În deceniul trecut corporaţii ca Litton Industries, Studebaker, Textron au creat imperii formate din „conglomerate" de corporaţii numărînd zeci de firme, în parte prin această metodă.

Profituri maxime şi impozite minime

În Statele Unite se practică un sistem de impunere a veniturilor în care impozitele se pot ridica pînă la 70% din veniturile „obişnuite" care depăşesc 200 000 dolari pe an. Dar procentul maxim al impozitului pe beneficiile obţinute prin tranzacţii de capital este de 25%. Dacă o persoană cumpără acţiuni la un anumit preţ şi le vinde mai tîrziu la un preţ mai ridicat, se cheamă că ea obţine un asemenea beneficiu. Activitatea corporaţiilor este astfel organizată încît cea mai mare parte a profiturilor lor nu sînt distribuite ca dividente, ci sînt acumulate pentru a spori suma capitalului pe acţiuni. Într-o perspectivă mai îndelungată aceasta duce la preţuri mai ridicate ale acţiunilor, ceea ce dă posibilitatea acţionarilor deţinători ai ocntrolului să vîndă o parte din pachetele lor de acţiuni, plătind un impozit de numai 25%. În anul 1964 deţinătorii individuali de acţiuni au obţinut sub această formă profituri de 16 miliarde dolari, economisind aproximativ 5 miliarde de dolari la impozite, povara acestora fiind trecută pe umerii muncitorilor

Dreptul de opţiune asupra acţiunilor

Volumul de acţiuni aflat la dispoziţia capitaliştilor care controlează corporaţiile şi a personalului de conducere al acestora este permanent completat prin aşa-numitul drept de opţiune asupra acţiunilor. Ei îşi acordă, pe o perioadă nedefinită, dreptul de a cumpăra un mare număr de acţiuni la un preţ fix, ceva mai redus decît preţul la bursă în acel moment. Mai tîrziu, după ce preţul s-a dublat sau s-a triplat, capitalistul sau conducătorul de corporaţie îşi exercită dreptul de opţiune şi poate să realizeze imediat un beneficiu important vînzînd acţiunile, fără a fi nevoit să imobilizeze fondurile sale personale.

Informaţii de culise

Cei mai mari capitalişti află rapid toate schimbările în situaţia afacerilor şi în profiturile probabile ale corporaţiilor pe care le controlează. Aceste posibilităţi au sporit mult o dată cu folosirea calculatoarelor electronice şi a mijloacelor moderne de comunicaţii. Capitaliştii se folosesc de acest avantaj alegînd în mod corespunzător momentul pentru cumpărările şi vînzările de acţiuni, înainte ca respectiva veste proastă sau bună să devină cunoscută publicului.

Profituri de pe urma pierderilor micilor acţionari

Pe măsură ce preţurile se apropie de nivelul maxim, o propagandă intensă convinge tot mai multe elemente ale micii burghezii şi pe unii salariaţi să-şi investească economiile mărunte în acţiuni, la preţuri umflate. Deţinătorii „iniţiaţi" ai controlului asupra corporaţiilor obţin astfel beneficii vînzînd acţiuni micilor investitori la preţuri ridicate. Apoi, după ce preţurile scad, micii proprietari se descurajează şi mulţi din ei îşi vînd acţiunile. Capitaliştii bogaţi şi marile instituţii financiare achiziţionează „chilipirurile", pregătindu-se pentru noi mari operaţiuni într-o viitoare conjunctură ridicată a bursei. În ansamblu, aceşti mici acţionari cumpără întotdeauna la preţuri ridicate şi vînd la preţuri scăzute. Achiziţiile lor se situează frecvent în categoria „loturilor mici" — de mai puţin de 100 de acţiuni. De regulă la bursă, atunci cînd vînzările de loturi mici depăşesc cumpărările de loturi mici, preţul acţiunilor creşte; dar atunci cînd cumpărările de loturi mici depăşesc vînzările de loturi mici, preţul acţiunilor scade. Cu alte cuvinte, micii acţionari cumpără şi vînd întotdeauna la momentul nepotrivit.

„Proprietarii parţiali" în sprijinul capitalismului

În ultimii 15 ani s-a desfăşurat o campanie intensă pentru a convinge milioane de mici negustori, funcţionari şi chiar muncitori că ei pot participa la profiturile capitaliştilor cumpărînd acţiuni. Se urmăreşte ca aceşti „proprietari parţiali" să fie interesaţi în susţinerea şi în expansiunea imperialismului american şi să se opună tendinţelor militante şi grevelor. Propaganda i-a convins pe mulţi să devină mici proprietari de acţiuni, adesea prin mecanismul „fondurilor mutuale" care aleg acţiunile ce urmează a fi cumpărate şi obţin comisioane enorme reţinute cu anticipaţie din banii depuşi de investitori. Adesea participanţii se angajează să contribuie la aceste fonduri de investiţii cu sume lunare fixe.

Între 1956 şi 1965 numărul deţinătorilor de acţiuni a sporit de la 8,6 milioane la 20 de milioane. Chiar dacă ţinem seama că aceste cifre furnizate de bursa din New York sînt exagerate, ele arată că o minoritate însemnată de funcţionari şi muncitori cu salarii mai ridicate au fost atraşi în asemenea operaţiuni. Acţiunile deţinute de ei reprezintă însă mai puţin de 1% din suma totală a acţiunilor, ceea ce înseamnă că ei nu-şi pot spune în nici un fel cuvîntul în activitatea corporaţiilor şi nu reuşesc să-şi sporească veniturile în măsură cît de cît importantă.

În esenţă, bursa constituie pentru micii investitori un fel de joc de noroc, alături de cursele de cai, aparatele de joc etc. Dar, asociată cu propaganda celor interesaţi în intensificarea operaţiunilor de bursă, această formă de joc de noroc devine o armă ideologică importantă a imperialismului american.

Perspective

DUPĂ cel de-al doilea război mondial au avut loc în S.U.A. patru perioade de conjunctură scăzută la bursă, cînd preţul acţiunilor a coborît cu 15—25% — în 1946—1947, 1956—1957, 1962 şi 1966. În ultimele două perioade preţurile au scăzut cu 50% sau mai mult la numeroase acţiuni pe care micii investitori fuseseră ademeniţi să le cumpere la preţuri foarte ridicate. Dar după fiecare perioadă de scădere a preţurilor ele au atins din nou niveluri ridicate. De asemenea, în nici una din perioadele amintite nu s-a produs o panică în genul aceleia din 1929, care a dezlănţuit criza economică ajunsă la maturitate în acel moment.

Există însă o serie de semnale de alarmă care indică posibilitatea unei prăbuşiri la bursă de proporţii mai serioase decît ale oricărei scăderi de la cel de-al doilea război mondial încoace. Tensiunile în economia Statelor Unite au devenit mai accentuate. Pierderile de aur, marile deficite bugetare, intensificarea mişcării greviste, periculoasele intervenţii militare şi militarizarea crescîndă a economiei, inflaţia accelerată, decalajul sporit între potenţialul productiv şi piaţa civilă, creşterea exagerată a creditului, pierderile suferite în raport cu concurenţii pe pieţele mondiale — toţi aceşti factori măresc instabilitatea economiei S.U.A. şi îngreunează încercările de reglementare întreprinse de stat în vederea continuării mişcării ascendente.

În acelaşi timp sporirea însemnată a activităţii, a preţurilor şi a participării micilor investitori la bursă amintesc toate de fenomene similare care au precedat crahul din 1929.

În anii de după 1960 majoritatea principalelor ţări capitaliste au cunoscut scăderi importante de preţuri la bursă, situaţia nerevenind încă la normal. Un număr din aceste ţări au fost lovite de importante recesiuni economice sau de încetinirea netă a ritmului creşterii economice.

Aceste fenomene nu sînt întîmplătoare, ci constituie rezultatele „fireşti" ale funcţionării capitalismului modern, rezultate pe care folosirea statului ca mecanism regulator le-a moderat, dar nu le-a putut împiedica. Politica războinică a imperialismului american în Vietnam a redus mult eficienţa reglementărilor şi controlului economic exercitat de guvernul S.U.A. şi a dus la o vulnerabilitate mai mare a economiei în general, inclusiv a bursei.

Situaţia din lume s-a schimbat destul de mult şi capitalismul monopolist de stat a evoluat în aşa fel încît este puţin probabilă o repetare a prăbuşirii economice de proporţiile celei din 1929—1932. Totuşi capitalismul este mult mai puţin rezistent acum decît atunci. O prăbuşire importantă la bursă şi o recesiune îndelungată nu ar însemna prăbuşirea iminentă a imperialismului S.U.A. şi nici întreruperea creşterii economiei americane într-o perspectivă mai îndelungată. Dar asemenea evoluţii ar duce la o nouă slăbire a poziţiei generale a imperialismului S.U.A. şi la creşterea fricţiunilor şi conflictelor sociale şi politice interne.

New York, iunie 1967

RITMUL DE CREȘTERE ȘI DATORIA EXTERNĂ

*ȚĂRILE în curs de dezvoltare, în ansamblul lor, sînt tot mai îngrijorate de faptul că ritmul mediu anual de creștere de 5%, stabilit de Adunarea Generală a O.N.U. pentru Deceniul dezvoltării (1961—1970), ca un minim strict necesar, este puțin probabil să fie atins, dacă se au în vedere realizările de pînă în prezent și perspectivele impulsionării dezvoltării pînă în anul 1970 inclusiv. Atingerea acestui ritm ar permite ca pînă în 1970 produsul național brut pe locuitor să crească în aceste țări la o medie de 170 de dolari anual, cifră situată totuși mult **sub** pragul care definește o țară subdezvoltată.*

Soluția reală: accelerarea dezvoltării economice

POTRIVIT celor mai recente date publicate în cadrul O.N.U., rezultă că, în ciuda eforturilor făcute, **în prima jumătate a Deceniului dezvoltării, ritmul de creștere pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare a fost inferior celui din perioada 1950—1960, în special pe cap de locuitor,** în timp ce în țările capitaliste dezvoltate ritmul l-a depășit pe cel din deceniul trecut.

Tabel nr. 1

	Creșterea anuală a produsului social, în %		
	1950-55	1955-60	1960-65
1. Țări în curs de dezvoltare			
a) Pe ansamblul economiei naționale	4,7	4,5	4,6
b) Pe cap de locuitor	2,7	1,9	2,0
2. Țări capitaliste dezvoltate			
a) Pe ansamblul economiei naționale	4,7	3,3	5,0
b) Pe cap de locuitor	3,4	2,0	3,7

Sursa : UNCTAD, doc. TD/B/C. 3/34 din 17 februarie 1967.

Datele arată că în perioada 1950—1965 ritmul de creștere înregistrat pe ansamblul economiei țărilor în curs de dezvoltare a fost asemănător cu acela al țărilor capitaliste dezvoltate, ba chiar a fost mai mare decît acesta în anii 1955—1960. Dar ritmul de creștere pe cap de locuitor a fost mai slab în țările în curs de dezvoltare, în special în perioada 1960—1965, ceea ce a mărit, bineînțeles, și mai mult decalajul dintre venitul pe cap de locuitor al acestor țări și acela din țările capitaliste dezvoltate.

Această situație este atribuită cu insistență, în literatura și publicistica occidentală de specialitate, în primul rînd creșterii demografice mai rapide din țările în curs de dezvoltare. Dar, deși creșterea intensă a populației, estimată pe ansamblu la 2,3—2,8% în medie pe an, este o realitate, adevărata cauză a rămînerii în urmă a ritmului de creștere economică pe locuitor în țările în curs de dezvoltare nu rezidă aici.

Chiar dacă creșterea populației în ritmul actual erodează, ca să spunem așa, roadele creșterii economice în aceste țări, făcînd ca ritmul creșterii venitului național pe locuitor să fie mai mic, cauza reală a menținerii decalajului față de țările dezvoltate o constituie slaba productivitate a muncii sociale și ritmul insuficient, față de cerințe, al creșterii economice.

În orice caz, abordarea problemelor subdezvoltării prin prisma ritmului de creștere al populației este cel puțin unilaterală. Chiar rezultate palpabile în materie de moderare a creșterii demografice nu ar putea pune în mișcare de la sine un mecanism economic capabil să asigure treptat reducerea decalajului față de țările capitaliste dezvoltate. Abordarea problemei subdezvoltării sub unghiul nivelului de dezvoltare al forțelor de producție este indispensabilă și esențială pentru a se realiza progresele necesare. Iar aceasta implică examinarea resurselor de finanțare a creșterii economice.

Finanțarea creșterii sau finanțarea datoriilor?

LUAREA măsurilor necesare pentru lichidarea rămînerii în urmă față de regiunile avansate, în special în țările care au avut în prima jumătate a acestui deceniu un ritm mai slab de dezvoltare decît în deceniul trecut sau care au progresat în general foarte lent, constituie în prezent o preocupare tot mai largă în țările în curs de dezvoltare. Devine tot mai larg acceptată teza că asigurarea unui ritm de creștere mai ridicat depinde, în primul rînd, de o mobilizare cît mai completă și eficace a resurselor lor interne, de eforturile lor proprii, și că lor le revine să suporte sarcina principală a finanțării propriei lor dezvoltări (vezi UNCTAD—TD/B/C.3/L.51 din 18 aprilie 1967).

În același timp, pentru completarea surselor interne, și resursele externe ar putea avea un rol important în accelerarea creșterii economice.

Numai că o asemenea accelerare, cum am văzut, nu s-a produs, avînd loc dimpotrivă un proces de încetinire. Și, ceea ce agravează și mai mult situația multor țări în curs de dezvoltare, asistența economică externă s-a tradus pentru ele — în contextul existent — într-o creștere apreciabilă și îngrijorătoare a datoriei externe.

În ultimul deceniu s-a remarcat o puternică creștere a datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, care a ajuns la finele anului 1966 să se cifreze la 40 miliarde dolari. Ratele de credit și dobînzile au crescut de la circa 1 miliard de dolari în 1956 la circa 5 miliarde în anul 1965. Procentul rezultat din raportarea ratelor de credit scadente și a dobînzilor la valoarea exportului de mărfuri, care se folosește adesea pentru a judeca vulnerabilitatea unei țări în materie de datorie externă, a crescut de la 4% în 1956 la circa 9% în 1965. Pentru unele țări raportul a fost mult mai ridicat. Astfel, aproape 1/6 din încasările din export ale țărilor latino-americane au fost absorbite de plata ratelor de credit și a dobînzilor (6% în 1955). Are loc în felul acesta o adevărată finanțare a datoriilor, care își aruncă umbra asupra scopului inițial declarat al asistenței externe — finanțarea dezvoltării economice, accelerarea acesteia.

Fenomenul se prelungește în timp și inevitabil va constitui o preocupare crescîndă pentru țările în cauză. După unele estimări făcute de secretariatul UNCTAD pornind de la condițiile medii actuale, plățile pentru ratele de credit scadente vor evolua în perioada 1966—1975 astfel :

Tabel nr. 2

	1966	1970	1975
1. Ratele scadente, plus dobînzile, față de volumul asistenței externe (în %)	35,1	46,7	54,[illegible]
2. Ratele scadente, plus dobînzile, raportate la încasările din export (în %), presupunînd că exporturile vor crește cu o rată anuală de :			
a) 4%	10,0	13,9	15,3
b) 5%	10,0	13,4	14,0
c) 6%	10,0	12,9	12,9

Sursa : UNCTAD, doc. TD/B/C. 3/36 din 21 februarie 1967.

Extrapolarea făcută de UNCTAD pe baza situației actuale arată că problema datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare are tendința să se agraveze. Ea subliniază totodată că această tendință poate fi contracarată în primul rînd printr-un ritm mai rapid de creștere economică, pe baza căruia devine posibilă și lărgirea și diversificarea exportului țărilor respective.

Între datoria externă și fluxul asistenței externe există o legătură organică, prima reprezentînd **ieșiri,** iar a doua **intrări** de valută. Țările în curs de dezvoltare nu pot conta efectiv pentru realizarea programelor lor de dezvoltare decît pe **soldul** rămas după scăderea plăților din încasările în valută.

Faptul că datoria externă crește astăzi este, așa cum am văzut, și o consecință a menținerii unui ritm scăzut de dezvoltare economică în țările rămase în urmă, care nu permite nici creșterea acumulării și nici ridicarea nivelului de trai al populației. În aceste condiții datoria externă devine tot mai apăsătoare, lucru agravat și de faptul că, în ultimii ani, țările capitaliste dezvoltate au înăsprit condițiile asistenței externe. Ele au diminuat volumul donațiilor, au lărgit practica ajutorului „legat" (care nu este dăunător în sine, ci prin condițiile puse și în special prin majorarea substanțială a prețurilor de comerț exterior pe care o antrenează și care diminuează considerabil valoarea reală a ajutorului acordat), au extins creditele comerciale cu dobîndă mai ridicată. Ca urmare a faptului că, din partea multor țări capitaliste dezvoltate, ansamblul asistenței acordate nu atinge proporția de 1% din venitul lor național, așa cum s-a preconizat în cadrul O.N.U., pe ansamblu ponderea acestei asistențe a înregistrat chiar o scădere de la 0,7% în 1962 la 0,5% în prezent.

De aceea, cu prilejul sesiunii Comisiei UNCTAD pentru invizibile și finanțarea comerțului, care s-a ținut la New York în aprilie 1967, țările în curs de dezvoltare și-au manifestat din nou îngrijorarea față de această stare de lucruri și au cerut să se revadă bazele sistemului de asistență externă.

Problema ritmului de creștere economică al țărilor în curs de dezvoltare este deosebit de complexă. În ansamblul de măsuri pe care aceste țări le iau pentru a lichida rămînerea în urmă, asistența externă, sub diferite forme, nu trebuie subestimată. Totuși, esențialul în procesul creșterii economice a țărilor în curs de dezvoltare rămîne mobilizarea resurselor lor interne.

Clement GAVRILESCU

B.R.I. și conjunctura în Occident

DE curînd a fost dat publicității raportul anual al Băncii pentru reglementările internaționale (B.R.I.), de la Basel. Cele două teme principale ale raportului le constituie problema proiectatei reforme monetare în lumea occidentală și conjunctura economică actuală.

Poate că cifrele cu privire la criza producției de aur și a intrărilor oficiale de aur nou în țările capitaliste, în anul 1966, vor fi folosite drept argumente noi de către cei ce pledează pentru crearea unor monede de rezervă nelegate de „metalul nobil". Dar raportul spune : „În stadiul prezentat al lucrurilor, nici un substitut pentru etalonul de schimb aur n-a putut fi găsit și nici mijlocul de a face să funcționeze în viitor acest sistem pe baza unui aport foarte limitat de aur monetar de proveniență nouă". Opoziția între partizanii (americani și englezi) ai înființării unei noi monede internaționale, care să completeze aurul și dolarul, și între aceia („Europa celor șase") care propun un sistem de îmbunătățire a creditului în cadrul actualelor reglementări monetare, rămîne ireductibilă. Raportul subliniază că „agravarea balanței de plăți a S.U.A. și perspectivele foarte puțin favorabile pentru o reechilibrare a acesteia într-un an sau doi, exercită o influență profundă asupra atitudinii celor ce sînt de partea unei politici severe în materie monetară".

Cu privire la conjunctura economică în țările capitaliste, raportul precizează că nu se întrevăd încă semnele unei reluări a activității și cu toate acestea nici cele ale deflației nu se arată. Referindu-se la măsurile de ușurare a creditului luate în ultima vreme în diferitele țări capitaliste, în scopul stimulării activității, raportul menționează totodată deficitul „bugetar considerabil în S.U.A. și Anglia și adaugă că „dacă finanțarea este asigurată prin expansiunea monetară, pericolul unui exces de lichidități interne este cel puțin tot atît de real precît acela al unei stagnări a cererii, ținînd seama mai ales de problemele externe în fața cărora se află cele două țări".

Raportul opinează că reluarea expansiunii ar trebui să se efectueze într-un ritm mult mai moderat decît acela înregistrat în perioada 1962—1965.

Ca aerul și ca apa

MAI mulți specialiști în Occident au dat alarma în legătură cu primejdiile poluării apelor și aerului. Semnalele lor sînt socotite vrednice de cea mai deplină atenție. Vorbind despre sutele de milioane de tone de petrol, țiței, ape uleioase și murdare lepădate în oceane și mări, Georges Tendron, subdirector la Muzeul de istorie naturală din Paris, arăta recent că dacă s-ar opri azi total scurgerile de acest fel, și încă ar mai trebui 20—25 de ani pentru a elimina stratul dăunător care acoperă în prezent apele. Imaginea plastică pe care o folosește Edgar Kesteloot, de la Institutul regal de științe naturale a Belgiei, vorbește de la sine: „Marea a devenit lada de gunoi a omenirii". În ritmul actual în care sporesc deversările de detergenți și deșeuri industriale — se exprimă un alt expert — rîurile, lacurile, vor deveni în curînd niște canale de scurgere sub cerul liber. Desigur cazul petrolierului Torrey Canyon, care a eșuat în Marea Mînecii și a inundat coastele Angliei și Franței cu țiței, a sporit alarma. Pescuitul în Sena — arăta o revistă de la Paris — se face pentru amorul artei : peștii sînt improprii pentru a fi consumați.

În ceea ce privește aerul, recente analize făcute în Franța, arată că în sîngele a 84% din automobiliștii parizieni, conținutul de oxid de carbon este nepermis de ridicat. Cuvîntul de alarmă este : „să nu ne sufocăm !" Cine ar adormi în Piața Operei, observa un specialist, riscă să nu se mai trezească. În decembrie 1952, Londra fusese timp de 5 zile înecată în fumul industrial apăsat de ceață ; după cum se afirmă în Anglia, 12000 de persoane au fost victime mai mult sau mai puțin directe ale acestui fapt. La New York, în 1963, și în mai mică măsură în decembrie 1966, s-a întîmplat același lucru. În fiecare an mii de oameni mor în marile orașe ale lumii din lipsă de aer curat. „Peste un secol — afirmă Morris Neiburger, unul din cei mai mari specialiști, profesor la Universitatea din California — atmosfera lumii va fi prea încărcată pentru ca viața să se mai poată menține".

La New York se măsoară în fiecare lună 30 de tone de praf, funingine, cenușă și reziduuri minerale pe kilometru pătrat. Medicii afirmă că bronhiile și plămînii adolescenților din oraș sînt în aceeași stare în care ar fi dacă de la nașterea lor, ar fi fumat 9 țigări pe zi. La Tokio, la intersecția Ohara, pe unde trec 8000 de vehicule pe oră, locuitorii au trebuit să constituie o asociație pentru a-și putea cumpăra generatori de ozon și respiratoare de oxigen. În zece cartiere, unde aerul este deosebit de încărcat cu oxid de carbon, agenții de circulație sînt nevoiți să se înapoieze la fiecare jumătate de oră la postul de poliție pentru a respira oxigen. Copiii din portul Yokhaichi poartă în permanență măști protectoare.

Specialiștii consideră că este urgent necesară o acțiune energică a guvernelor, precum și acorduri corespunzătoare internaționale.

Cînd vrem să arătăm cît de necesar ne este un lucru sau altul, spunem: „ca aerul, sau ca apa". După cum se vede riscăm să rămînem fără termen de comparație.

NOTE EXTERNE

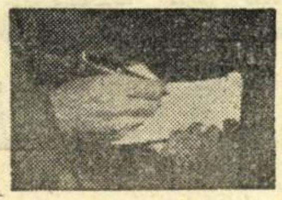

din bloc-notesul cronicarului

Comerţul şi lichidităţile

În buletinul său pe luna martie, Fondul Monetar Internaţional arată că, în timp ce exporturile totale ale lumii capitaliste au crescut cu 15,1 miliarde dolari în 1966, ajungînd la 192 miliarde, lichidităţile internaţionale necesare pentru finanţarea acestora, nu au sporit decît cu 1,2 miliarde dolari. Din acestea însă aproape 1 miliard de dolari nu reprezintă valoarea sporului rezervelor de aur şi devize ale ţărilor capitaliste, ci numai ale dreptului lor de tragere automată de la F.M.I.

Importurile globale sînt evaluate la 190 miliarde dolari, faţă de 174,2 miliarde dolari în 1965.

În ce priveşte rezervele totale de aur şi devize ale aceloraşi ţări la sfîrşitul anului 1966, ele sînt evaluate la 71 miliarde dolari, faţă de 69 800 000 000 la sfîrşitul anului 1965.

Datoria publică în creştere

În timp ce între anii 1951—1955 datoria publică creştea în Germania Federală în medie cu 1,4 miliarde mărci anual, în perioada 1956—1961 ritmul său de creştere a înregistrat o medie anuală de 21,1 miliarde. În cursul ultimilor cinci ani, această datorie a progresat cu o rată anuală de 7 miliarde mărci, în anul 1966 atingînd chiar o medie de 9 miliarde.

Potrivit ultimului raport lunar al Băncii Centrale vest-germane, datoria publică colectivă (federaţie, lande, comune) a atins 93 miliarde mărci, faţă de 21 miliarde în 1950. Pentru ultimii 16 ani, datoria contractată s-a ridicat la 54 miliarde mărci, din care 11,8 miliarde în sarcina federaţiei, 9,2 miliarde în cea a landelor şi 29 miliarde mărci în sarcina comunelor.

Cauza nr. 1

Pentru prima dată în ultimii zece ani, producătorii nu pot satisface cererile mondiale de nichel. Cauze teoretice : lipsa braţelor de muncă, mai ales la minele din Canada şi grevele care au paralizat producţia în alte regiuni ale lumii. Cauza reală însă, ne-o destăinuie Henry S. Wingate, preşedintele societăţii „International Nickel Company of Canada" : creşterea fără precedent a cererii, ca urmare a nevoilor militare ale S.U.A., pentru susţinerea războiului din Vietnam. Analizînd această situaţie, Wingate dă cîteva cifre concludente : în 1966, S.U.A. au consumat 191 400 de tone de nichel — faţă de 167 800 în 1965. Plusul de 23 600 de tone a fost folosit în proporţie de 90% pentru nevoile militare, şi numai 10% pentru industria care nu are contingenţe cu producţia de război.

Centrală electrică plutitoare

În regiunile nordice ale Uniunii Sovietice, lipsite de căi de transport, în afara cursului unor rîuri şi fluvii, s-a găsit o nouă modalitate de a se asigura energia electrică : montarea unor centrale electrice pe nave. Proiectul primei nave de acest fel a fost elaborat de specialişti din oraşul Gorki. Nava, cu un deplasament de 2000 de tone, va avea lungimea de 72 m şi lăţimea de 16 m. La bordul ei vor fi instalate două turbine care vor folosi combustibil lichid. Puterea instalată a fiecărei turbine va fi de 10 000 kilowaţi.

Centrala electrică va fi montată la şantierul naval din Tiumen (Siberia de vest), apoi ea va fi remorcată pînă la Oceanul Îngheţat de Nord, unde va parcurge distanţa pînă la vărsarea fluviului Kolima în ocean. Aici, centrala va ancora definitiv şi, începînd din anul 1969, va asigura energia electrică necesară minelor de fier de lîngă localitatea Zelenii.

Vîrsta griului — 14 000 de ani

Cele mai vechi urme ale culturii griului pe pămînt nu depăşeau pînă acum vîrsta de 10 000 de ani. Recent însă, după cercetările unui grup de arheologi polonezi, americani şi egipteni, s-a ajuns la constatarea că în valea Nilului griul se cultivă de mai bine de 14 000 de ani. Într-o regiune situată între Luxor şi Assuan, au fost scoase de sub nisip, de la adîncimi de 4—6 metri, numeroase instrumente de arat şi chiar o instalaţie de măcinat. Supuse examenelor moderne de datare, aceste obiecte şi-au „declarat" vîrsta : 14 milenii.

Salariatul lui tăticu

Funcţiile de senator sau membru al Camerei Reprezentanţilor din S.U.A. nu sînt remuneratorii numai prin ele însele, ci şi prin posibilităţile pe care le deschid în faţa unor oameni întreprinzători. O anchetă recentă a dezvăluit o parte din metodele de îmbogăţire rapidă, practicate de unii congresmeni.

Conform prevederilor legale, fiecare membru al Congresului S.U.A., în afară de salariul personal de 30 000 dolari pe an, are dreptul de a cheltui din fondurile statului, pentru remunerarea salariaţilor unui birou propriu, pînă la 75 000 de dolari pe an în cazul membrilor Camerei Reprezentanţilor şi pînă la 150 000 de dolari în cazul senatorilor. Or, ancheta a constatat că circa o zecime din numărul total al congresmenilor „angajează" în posturi de secretare, asistente etc. pe soţiile, fii sau fiicele lor, precum şi alte rude mai mult sau mai puţin apropiate. Pentru remuneraţii mergînd pînă la 20 000 de dolari pe an, aceşti „salariaţi" îşi asumă sarcina de a răspunde la telefoanele adresate congresmenului respectiv, de a traduce corespondenţa sa din şi în limbi străine (uneori practic inexistentă), de a decupa articole din ziare etc. După cum semnalează cotidianul elveţian **La Tribune de Génève**, se pare că recordul în materie este deţinut de fiul unui senator din Texas, care primeşte un onorar de 22 000 dolari pe an pentru funcţia de... consilier juridic al propriului său tată.

Mineralier atomic

În acest an va părăsi şantierul mineralierul atomic vest-german „Otto Hahn", iar la începutul anului 1968, este proiectată prima sa călătorie de probă „rece", punctul de plecare fiind Kiel. Treptat, şi după obţinerea aprobării din partea guvernului vest-german, reactorul va funcţiona timp de opt luni cu întreaga putere, iar către sfîrşitul anului viitor, va avea loc călătoria propriu-zisă de debut.

Exterior, vasul „Otto Hahn" aproape nu se deosebeşte de mineralierele obişnuite. Dar în corpul navei de 15 000 de tone se află, înconjurat de mai multe învelişuri de oţel şi de o manta din beton, instalaţia de propulsare — un reactor cu apă sub presiune, care se prezintă ca o variantă

perfecţionată a celui de pe „Savannah". El este mai mic şi mai uşor, dar a înghiţit deopotrivă aproape 50% din preţul total de construcţie de 55 milioane de mărci (13,75 milioane dolari).

Descongestionarea Varşoviei

O comisie instituită încă de acum doi ani, lucrează la întocmirea planului de descongestionare a Varşoviei. Plecînd de la ideea că acest oraş — potrivit ultimelor statistici — nu poate asigura condiţii optime de viaţă unui număr mai mare de 1 320 000 de locuitori (cifra a fost prevăzută ca plafon maxim pentru perioada 1968—1970), s-a ajuns la concluzia că metropola poloneză mai poate primi cel mult 50 000 de locuitori. Cum sporul de natalitate al oraşului nu ţine cont de... disciplina stabilită, s-a hotărît plafonarea numărului maxim de salariaţi permanenţi la 784 000, din care 128 000 să locuiască în afara oraşului. Anul trecut au şi fost mutaţi 6000 de salariaţi şi pînă la sfîrşitul anului 1967 mai urmează a fi transferaţi încă 34 000. Măsura priveşte numai salariaţii care pînă în prezent au domiciliu flotant în Varşovia.

Oceanul de lapte

Printre produsele cele mai solicitate pe glob, laptele ocupă un loc de frunte, înscriindu-se cu impresionanta cifră anuală de 320 000 000 de tone. Pe categorii, această cantitate se împarte astfel : 290 de milioane de tone lapte de vacă, 15 milioane de tone lapte de bivoliţă, peste 7 milioane de tone lapte de capră şi peste 7 milioane de tone lapte de oaie. Ţara cu cea mai mare producţie este U.R.S.S., cu 63 de milioane de tone anual, urmată de S.U.A. cu 57 de milioane de tone, Franţa cu 24 de milioane, R.F.G. cu 20 de milioane. Anglia cu 13 milioane şi Polonia cu 12 milioane de tone. România ocupă locul 23, cu o producţie de 2 500 000 de tone anual. În general, ritmul de creştere al producţiei de lapte în lume se ridică la 3% pe an.

Producţia de bauxită

Printre materiile prime care pe plan mondial au înregistrat în ultimii ani creşteri simţitoare de producţie, se află şi bauxita : 35 601 000 de tone în 1965, faţă de 31 961 000 de tone în 1964. Sporul este aşadar de aproape 12%. Pe regiuni, producţia de bauxită se repartizează astfel : continentul american — 18 119 500 de tone ; Europa de vest — 5. 584 000 de tone ; Africa — 1 931 500 ; Asia — 2 422 300 ; Australia — 1 176 100 ; ţările socialiste — 6 366 800 de tone. Această creştere a fost stimulată de cererile tot mai mari de aluminiu, pe care industria mondială îl foloseşte la maximum ca înlocuitor al oţelului. O cifră edificatoare : numai fabricile de automobile din S.U.A. consumă zilnic 1 000 de tone de aluminiu.

C. GRIGORE

PE GLOB

● Agenţiile de presă semnalează că industria textilă olandeză are de făcut în prezent faţă unor serioase dificultăţi. În ultimul timp, datorită greutăţilor de desfacere a produselor, unele întreprinderi au efectuat reduceri de personal sau au scurtat timpul de lucru, iar altele au fost nevoite să-şi întrerupă activitatea. În faţa acestei stări de lucruri, Parlamentul olandez a fost nevoit să aprobe acordarea unui credit de 150 milioane florini, ce urmează a fi folosit pentru redresarea situaţiei.

● Din cauza dificultăţilor financiare, săptămînalul englez BIRMINGHAM PLANET şi-a încetat apariţia. Cu puţine zile înainte, din cauza aceloraşi motive, şi-a încetat apariţia şi săptămînalul central SUNDAY CITIZEN.

● Într-un raport prezentat la cel de-al 12-lea Congres organizat de „National Plant Food Institut" (Virginia de vest) se menţionează că folosirea îngrăşămintelor pe glob, care a marcat un spor de 70% din 1960 încoace, va progresa cu încă circa 50% în următorii ani.

● Dată fiind situaţia critică a cărbunelui din cadrul ţărilor membre ale C.E.C.O., societăţile vest-germane „Gelsenkirchener Bergwerks A.G." şi VEBA, au pus la punct un plan de concentrare care înglobează circa 70% din minele de cărbuni din Ruhr.

● Potrivit declaraţiilor ministrului dezvoltării economice, Tom Mboya, în 1966 Kenia şi-a sporit produsul naţional cu 10%, iar exporturile cu 23%.

● Deficitul bugetar al S.U.A. pentru anul fiscal care începe la 1 iulie 1967 a fost evaluat la circa 30 miliarde de dolari, faţă de numai 11 miliarde cît se preconizase în anul trecut.

● În raportul său lunar asupra conjuncturii economice, ministrul belgian al afacerilor economice a relevat că o eventuală reluare economică nu va putea avea loc în Belgia înainte de sfîrşitul anului. Numărul şomerilor s-a ridicat în luna mai la 60 000 — se menţionează în raport — producţia industrială stagnează, carnetele de comandă sînt deficitare, stocurile de produse finite se umflă, iar preţurile continuă să crească.

● Cel mai mare tanc petrolier din lume, cu un deplasament de 201 600 tone, complet automatizat, va fi lansat la apă peste cîteva zile la Nagasaki (Japonia).

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

Gh. Dolgu (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor şef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 26 (202)
VINERI
30 iunie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

Plenara C. C. al P. C. R.

din 26-27 iunie

HOTĂRÎRI DE O DEOSEBITĂ ÎNSEMNĂTATE

ÎN zilele de 26—27 iunie a avut loc ședința plenară a C.C. al P.C.R. care a dezbătut și aprobat documente de o deosebită importanță pentru dezvoltarea social-economică a țării noastre.

Adoptarea Directivelor cu privire la elaborarea planului cincinal 1971—1975 și a direcțiilor principale ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1976—1980 cu trei ani și jumătate mai înainte de începerea perioadei la care se referă se înscrie pe linia îndeplinirii cu nestrămutată consecvență a sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului privind îmbunătățirea și perfecționarea necontenită a conducerii și planificării economiei, de ridicare pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități. Se creează astfel condiții dintre cele mai favorabile pentru examinarea aprofundată și multilaterală a nevoilor mai apropiate și de perspectivă ale întregii societăți, precum și a posibilităților economiei de a le satisface. O dată cu elaborarea planului pe anii 1971—1975 s-a impus cu necesitate să se ia în considerare și anii următori, pînă în 1980, întrucît în condițiile actualului nivel de dezvoltare a forțelor de producție, ale creșterii complexității și diversificării tot mai largi a economiei noastre naționale, numeroase opțiuni și decizii, cum sînt cele în domeniul pregătirii cadrelor, investițiilor, trebuie să aibă în vedere o perioadă mai mare de timp decît limitele unui cincinal. Ca urmare, se va asigura o mai bună continuitate între cincinale, pentru pregătirea cu tot spiritul de răspundere a activității de investiții și de producție.

Munca de elaborare a proiectului noului plan de perspectivă începe cu mult timp înainte de încheierea actualei perioade cincinale. Acest fapt, ca și noua metodologie de elaborare, va permite analizarea aprofundată a nevoilor și posibilităților, mai buna valorificare a rezervelor existente, adoptarea acelor soluții și variante de dezvoltare care asigură cea mai înaltă eficiență eforturilor materiale ce urmează a fi făcute. Cadrele din unitățile de producție, activiștii de partid și de stat, oamenii de știință, specialiștii care vor participa la efectuarea studiilor preliminare, la munca de elaborare a proiectului de plan și a schiței de dezvoltare economică pînă la sfîrșitul deceniului următor, au posibilitatea ca să dea în slujba intereselor generale, întreaga măsură a capacităților lor.

Îndeplinirea sarcinilor privind elaborarea proiectului noului cincinal va lăsa o largă marjă de timp în vederea pregătirii temeinice a trecerii la îndeplinirea obiectivelor prevăzute, va asigura o bună continuitate între cincinalul actual și cel următor. În domeniul investițiilor, al formării de cadre, al asimilării de produse noi, aceasta va crea noi condiții pentru o muncă mai rodnică, mai eficientă.

Încheierea în linii generale a lucrărilor privind planul pe 1971—1975 și stabilirea direcțiilor principale ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1976—1980 pînă la sfîrșitul anului 1968 dă întreprinderilor și organelor lor tutelare timpul necesar pentru a pregăti cît mai temeinic îndeplinirea sarcinilor ce vor fi incluse în planul de stat.

(Continuare în pag. 3)

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONSFĂTUIRII PE ȚARĂ A LUCRĂTORILOR DIN INDUSTRIA CHIMICĂ

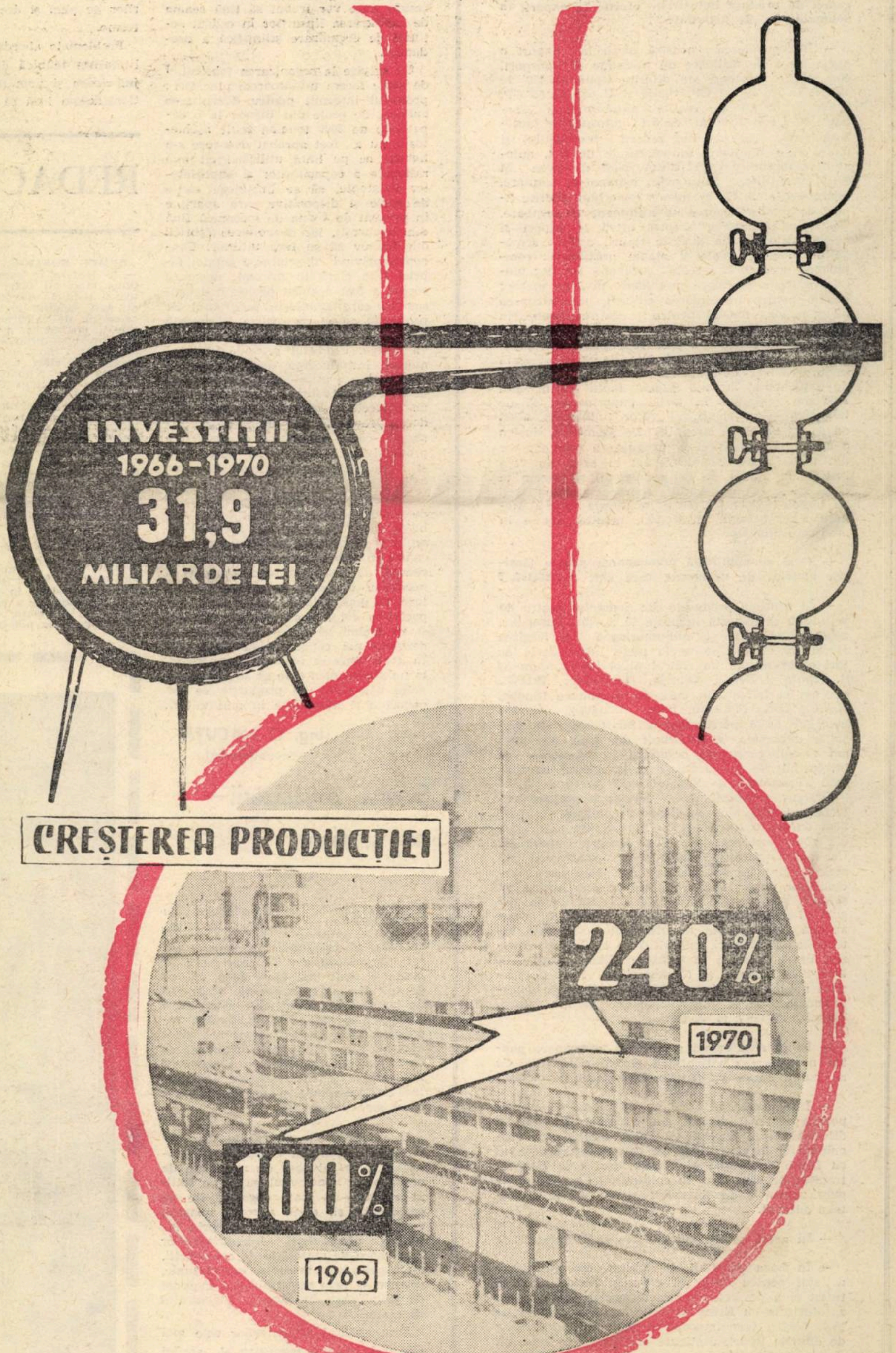

În paginile 8-9-10

Interviul „Vieții economice"

CE MIJLOACE DE TRACȚIUNE ȘI DE TRANSPORT EXPORTĂM ȘI IMPORTĂM?

ȚINÎND seama de diversificarea și sporirea continuă a volumului schimburilor comerciale externe de mașini și tractoare, în dorința de a informa cititorii „Vieții economice" asupra evoluției și perspectivelor din acest domeniu, ne-am adresat tov. ing. **Alexandru MIHAIL**, *directorul Întreprinderii de stat pentru comerțul exterior „Auto-tractor", care a răspuns la întrebările puse de redactorul nostru — Alexandru Deteșan :*

— Care sînt realizările pe linia diversificării gamei de produse industriale oferite la export, în domeniul dv. de activitate ?

— Întreprinderea noastră oferă la export o gamă largă de mijloace de tracțiune și transport, cum sînt : Tractoare de diferite tipuri (U 450 de 45 CP U. 520 de 52 CP, U. 650 și U. 651 de 65 CP, S. 650 de 65 CP pe șenile) ; autocamioane „Carpați" de 3 t și „Bucegi" de 5 t ; autospeciale (autobasculante, autocisterne pentru combustibil și lapte, autovidanjoare, automacarale de 5 t, autoateliere mecanice etc.) : autoturisme de teren M 461 ; autoutilitare (furgonete, camionete, sanitare, microbuze etc.). De asemenea exportăm diferite tipuri de remorci pentru autocamioane și tractoare.

Tot întreprinderea noastră oferă la export și mașini agricole, de diferite tipuri, astfel : semănători pentru cereale și plante prășitoare ; combine de porumb și cereale ; cultivator purtat ; pluguri purtate, cositoare mecanice ; tăvălug inelar ; mașini pentru întreținerea culturii și combaterea dăunătorilor ; mașini pentru pregătirea hranei în fermele zootehnice etc.

Pentru produsele pe care le exportă întreprinderea noastră o deosebită importanță o prezintă asigurarea service-ului corespunzător condițiilor de exploatare. Trebuie relevat faptul că în anul 1966 am menținut în țările importatoare 45 de tehnicieni permanenți, al căror număr în acest an se va ridica la circa 100. De asemenea, ducem o susținută activitate de instruire a tehnicienilor din țările importatoare (numai în acest an vom instrui un număr de 125 tehnicieni) și punem la dispoziție, în mod gratuit, reprezentanților noștri pe piețele externe proiecte și utilaje pentru ateliere fixe, precum și ateliere mobile, dotate în mod corespunzător.

— Cum se manifestă preocuparea pentru lărgirea piețelor de desfacere, care sînt rezultatele ?

— În prezent, produsele din domeniul nostru de activitate se exportă în peste 40 de țări europene, asiatice, africane și sud-americane. La lărgirea sferei de export pe unele piețe într-o serie de țări europene, cu un ridicat nivel tehnic, cum ar fi Franța, Belgia, Olanda, Danemarca, R.D.G., precum și în țări în curs de dezvoltare (Sudan, R.A.U., Irak, Pakistan, Iran, Uruguay, Ceylon etc.), pe lîngă performanțele înregistrate de mașinile exportate, a contribuit din plin, așa cum am arătat, service-ul organizat în colaborare cu întreprinderile producătoare și în special cu Uzinele „Tractorul" și „Steagul roșu"-Brașov.

Desigur, posibilitățile de lărgire a piețelor externe nu sînt nici pe departe epuizate. În prezent ducem o activitate de prospectare a piețelor din zone necuprinse în sfera noastră comercială. Ca metode folosim atît contacte directe cu firmele străine de specialitate, prin deplasarea specialiștilor noștri, alături de cei ai furnizorilor, cît și prin participarea întreprinderii noastre la tîrguri și expoziții internaționale. Numai în acest an am participat la manifestările comerciale internaționale (tîrguri, expoziții) de la Tripoli, Leipzig, Paris, Verona, Copenhaga, Milano, Bruxelles, Novi-Sad, Poznan și Markkleeberg. Pînă la sfîrșitul anului vom mai participa la tîrgurile internaționale de la Izmir, Damasc, Salonic, Viena, Zagreb, Plovdiv și Alger.

— În prezent există o serioasă preocupare pentru mecanizarea viticulturii și legumiculturii. Ce ne puteți spune cu privire la această problemă ?

— Într-adevăr, în acest an, în planul de import pentru sectorul agricol s-a prevăzut importul a diferite mașini agricole destinate mecanizării viticulturii și legumiculturii pe care le-am contractat cu firme din Italia și Franța, țări care datorită tradiției pe care o au în cultura viței de vie și legumiculturii și-au dezvoltat și un sector industrial adecvat.

— În acest an, ce autoturisme se importă ?

— În baza planului de import, Întreprinderea de stat pentru comerțul exterior Auto-tractor, a tratat și a perfectat contracte pentru importul de autoturisme cu firme exportatoare din mai multe țări. Astfel, vom importa în acest an autoturisme de diferite tipuri, destinate atît fondului pieței cît și unor instituții.

Pentru fondul pieței, se vor importa : Moskvici 408, Trabant 601, Skoda 1000 M.B., Renault Dauphine-Gordini, Renault 10, Renault 16, Fiat 850, Fiat 1500 etc.

ECOURI · ECOURI · ECOURI

Dezvoltare extensivă sau valorificarea mai deplină a potențialului existent?

nr. 16

C.S.P. *În legătură cu problemele privind folosirea extensivă sau intensivă a potențialului de producție existent la unele întreprinderi din regiunea Brașov, ridicate în articolul cu titlul de mai sus, Comitetul de Stat al Planificării ne scrie :*

Cele relatate în articolul din „Viața economică" constituie un sprijin pentru colectivele de muncă din întreprinderi și din organizațiile centrale interesate, care vor trebui să țină seama de înlăturarea lipsurilor în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției.

Cu privire la organizarea fabricației de scule facem următoarele precizări : proiectul întocmit pentru dezvoltarea Fabricii de scule din Rîșnov la o capacitate de 3000 tone/an scule așchietoare nu a fost aprobat deoarece s-a hotărît ca pe linia utilizării cît mai raționale a capacităților și suprafețelor existente, să se înființeze secția de scule și dispozitive care aparține în prezent de Uzina de mecanică fină din București, iar dezvoltarea fabricii din Rîșnov să se facă ulterior. Concepția privind dezvoltarea acestei fabrici este clară în prezent, deoarece recent a fost aprobat proiectul de ansamblu care stabilește programul de producție ce se va realiza la această fabrică și capacitatea finală care se va atinge. Proiectul prevede, de asemenea, introducerea unor procedee tehnologice și utilaje moderne propuse de specialiștii fabricii și ai institutului de proiectări. Datorită soluțiilor moderne prevăzute, din datele de proiect rezultă că se va obține o creștere a productivității muncii cu peste 80% și a durabilității sculelor cu circa 50%.

Capacitatea de producție a Fabricii de scule din Rîșnov a fost astfel stabilită încît împreună cu sectorul de scule și dispozitive al Uzinei de mecanică fină-București să asigure necesarul de scule normale. Desigur că necesarul de scule, în continuă creștere, va depăși, la un moment dat, capacitatea celor două fabrici existente și va trebui să se creeze sau să se dezvolte noi capacități de producție. În acest sens se lucrează, în prezent, la un studiu prin care să se determine noile capacități de producție ce urmează a fi dezvoltate în anii viitori.

Ing. C. NĂCUȚĂ
vicepreședinte

Știința organizării — pe șantiere

nr. 19

C.S.C.A.S. *În articolul cu titlul de mai sus se arăta că rezultatele pe care le obțin organizațiile de construcții ar putea fi mult mai mari dacă, alături de celelalte componente ale activității de construcții, problemele organizării științifice a muncii și conducerii lucrărilor, s-ar bucura de o mai mare atenție. Din răspunsul primit de la Comitetul de Stat pentru Construcții Arhitectură și Sistematizare în legătură cu semnalările și propunerile din acest material redăm :*

Circa 18% din stagnările de pe șantiere provin din cauza unor aprovizionări defectuoase cu materiale de construcții. Fenomenul se poate întîlni aproape la toate organizațiile de construcții și, după părerea noastră, rezolvarea trebuie privită și prin întărirea răspunderii întreprinderilor furnizoare de materiale de construcții, în respectarea termenelor contractuale, precum și prin reexaminarea metodei de planificare în timp a necesarului de materiale.

Randamentul muncitorilor este mai scăzut în primul trimestru al anului din cauza unui front de lucru necorespunzător capacității de producție a organizațiilor de construcții. Acest fenomen este de asemenea frecvent. Din studiile efectuate de noi rezultă că el se datorește în cea mai mare măsură unei planificări defectuoase a fondurilor de investiții pentru locuințe. Un studiu efectuat în acest sens de C.S.C.A.S. și transmis C.S.P. nu a fost însușit și după părerea noastră aceasta va duce la tergiversarea problemei cu consecințe asupra productivității muncii. Pentru folosirea judicioasă a forțelor de muncă și a utilajelor considerăm că, paralel cu măsurile strict organizatorice, bazate pe metode științifice, trebuie luate și măsuri pe plan central și în acest sens, C.S.P. îi revin sarcini deosebit de importante.

În ce privește descongestionarea cadrelor de specialitate de problemele administrative au fost întocmite propuneri de simplificare și raționalizare a organizării executării lucrărilor de construcții-montaj. Între alte măsuri se preconizează și reducerea indicatorilor de plan și decontarea la prețuri ferme.

Problemele abordate în legătură cu literatura tehnică de specialitate sînt judicioase și vom ține seama de ele. Considerăm însă că nu este oportună înființarea unor secții în cadrul institutelor de învățămînt care să pregătească ingineri specialiști în problemele organizării. După părerea noastră, soluția eficientă ar fi specializarea inginerilor în probleme de organizare științifică a producției prin cursuri postuniversitare.

Întrucît organizarea științifică a producției pe șantiere este strîns legată de eșalonarea justă a lucrărilor în timp, C.S.C.A.S. a elaborat, fiind în curs de difuzare, un îndrumar pentru stabilirea duratelor de realizare a investițiilor pe baza metodei drumului critic, după care urmează să se stabilească eșalonarea lucrărilor încă din faza de elaborare a studiului tehnico-economic. În planul de desfășurare al INCERC s-au prevăzut o serie de studii avînd ca scop introducerea unor noi metode de organizare, bazate pe folosirea metodelor matematice cu largă aplicabilitate în domeniul economiei și conducerii producției.

A. IACOBOVICI
membru în comitet

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

REMUS BOSTIOG, Iași — În ipoteza în care, atunci cînd ați fost controlor tehnic de calitate, ați fost încadrat în ultima categorie de calificare a rețelei tarifare a meseriei dv., puteți fi promovat ca tehnician I fără a avea stagiu de cinci ani în funcția de tehnician II. Perioada de timp cît ați urmat cursurile de zi ale Institutului politehnic nu se ia în considerare la stabilirea stagiului în funcții tehnice sau în meserie.

IOAN BUFTEA, Timișoara — Articolul „Organizarea prestărilor de servicii la sate și eficiența lor economică" va apărea în unul din numerele viitoare ale revistei. Așteptăm de la dv. și alte materiale, tratînd teme ca : **ce trebuie introdus din formele moderne de comerț din mediul urban în unitățile din mediul rural ; posibilitățile nefolosite în acțiunea de reducere a cheltuielilor de circulație și, în sfîrșit, dacă se pot înlătura unele verigi intermediare care stînjenesc aprovizionarea operativă a unităților de desfacere cu produsele solicitate de populație.**

VASILE BOTA, economist, Oradea — Problemele ridicate de dv., referitoare la îmbunătățirea prevederilor indicatorilor de studii și stagiu au fost trimise la Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării.

GHEORGHE SILBERBERG, Lugoj. — Aprobarea menținerii dv. pe postul de economist, deși nu îndepliniți condițiile de studii, dată în temeiul și în condițiile Hotărîrii nr. 1053/1960, își păstrează valabilitatea atît timp cît se consideră de conducerea ministerului căruia îi este subordonată unitatea unde sînteți încadrat, că vă puteți îndeplini în bune condiții sarcinile de serviciu ce vi s-au încredințat. Întrucît nu îndepliniți condițiile de studii nu puteți fi promovat într-o funcție superioară celei în care sînteți menținut printr-o aprobare derogatorie de la prevederile indicatorului de studii și stagiu.

MIHAI CHIVU, economist, București. — Modificarea limitelor de salarizare ale cadrelor cu funcții economice, pe baza Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 328/1967, nu implică obligația pentru conducerile unităților de a majora, în aceeași proporție, salariile tarifare de încadrare ale angajaților care ocupă asemenea funcții. Singura obligație care trebuie respectată la fixarea salariului lor tarifar este aceea că salariul trebuie să fie stabilit între noile limite de salarizare prevăzute pentru funcțiile deținute, fără a putea fi redus sub limita minimă a acestora și, bineînțeles, fără a putea fi mai mic decît salariul tarifar de încadrare avut anterior aplicării Hotărîrii.

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI
produce

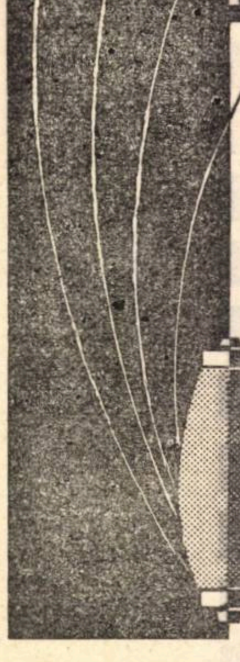

• RELON, fire și fibre poliamidice și
• MELANA, fibră poliacrilonitrilică.

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente : Fire textile continui de tipul mătăsii • Fire supraelastice • Fire voluminoase • Fire tehnice pentru utilizări speciale • Fire de pescuit • Corzi pentru perii • Fibre textile de tipul lînii sau bumbacului • Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt : fibre pentru țesături ; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea : Ciclohexanol • Ciclohexanonă • Sulfat de hidraxilamină • Caprolactamă • Nitril acrilic • Fosgen • Carbonat de etilenă • Sulfat de amoniu

ANCHETA NOASTRĂ

ÎN RELAȚIILE IMPORT—EXPORT

FISURI ÎN VERIGILE DISCIPLINEI CONTRACTUALE. DE CE ?

ESTE binecunoscut rolul pe care îl au unele agregate sau utilaje achiziționate din import, pentru darea în funcțiune la timp și în bune condițiuni a unor obiective din planul de investiții. Un rol similar îl dețin anumite materii prime, strict necesare economiei naționale. De aceea, atît documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, cît și acelea ale Consfătuirii privind activitatea în domeniul comerțului exterior, subliniază **răspunderea care revine întreprinderilor de comerț exterior în realizarea în bune condițiuni — și în timp util — a importurilor prevăzute în planul de stat.**

Aceasta presupune ca în ansamblul relațiilor dintre întreprinderea importatoare și cele beneficiare să existe asemenea raporturi contractuale, care să oblige părțile la respectarea întocmai a tuturor clauzelor, printre care o deosebită importanță o prezintă termenele de livrare.

Legat de cele de mai sus, se ridică următoarea întrebare : **Legislația în vigoare, privind stabilirea raporturilor contractuale între întreprinderile beneficiare de produse din import și cele de comerț exterior este de natură să răspundă acestor deziderate ?**

Import... fără răspundere contractuală ?

ÎN toate domeniile de activitate economică — inclusiv în cel al livrărilor pentru export — o dată sarcinile de plan stabilite, întreprinderile furnizoare (sau executante) încheie contracte cu beneficiarii produselor sau ai lucrărilor, în care se înscriu termene precise de livrare (executare). Nerespectarea acestor termene obligă partea în culpă să plătească despăgubiri, sub formă de penalități și daune. Singurul domeniu în care nu se aplică acest principiu este acela al furnizărilor din import. Potrivit legislației actuale „întreprinderea de comerț exterior va emite către beneficiarul importului, **după încheierea acordurilor sau contractelor externe**, o confirmare de comandă, care ține loc de contract" (art. 3 din H.C.M. nr. 587/1952). În felul acesta întreprinderile de comerț exterior importatoare sînt absolvite de orice răspundere contractuală față de beneficiarii interni.

O primă consecință a faptului că pentru importurile prevăzute a se realiza nu se încheie contracte de la începutul anului este aceea că termenele de livrare nu sînt cunoscute din timp de beneficiari. Singura dispoziție normativă care tratează această problemă prevede că termenele de livrare sînt cele înscrise în fișa tehnică, dar că „În cazul cînd importatorul nu va putea respecta termenul de livrare prevăzut în fișa tehnică, va trebui să anunțe de acest lucru pe beneficiar cu cel puțin o lună înaintea începerii trimestrului" (pct. 4 din anexa I la H.C.M. nr. 587). În această situație, care este răspunderea întreprinderii importatoare dacă nu respectă termenul solicitat de beneficiar prin fișa tehnică ?

— „Evident că nu poate fi stabilită nici o răspundere — **arată tov. OCTAVIAN POPESCU, consilier juridic în Ministerul Industriei Ușoare** — de vreme ce întreprinderea de comerț exterior importatoare nu a intrat în raporturi contractuale cu beneficiarul indicat prin planul de stat. Situația în care se găsesc întreprinderile beneficiare de produse din import este mai mult decît paradoxală : la începutul fiecărui an acestea încheie contracte de furnizare cu termene de livrare pe zile calendaristice fixe fără ca pentru utilajele sau materia primă folosită la realizarea acestor produse să aibă încheiate contracte ; inexistența acestora le lipsește de instrumentul juridic cu ajutorul căruia să constringă economic pe importatori pentru a-și îndeplini obligațiile asumate, iar pe de altă parte, sînt în imposibilitate de a corela termenele de aprovizionare cu acelea de executare a obligațiilor proprii de furnizare".

— „Cum putem respecta obligațiile noastre de furnizare — **subliniază tov. ALEXANDRU PETRESCU, director general în M.I.U.** — cînd termenele prevăzute în fișele de import (corelate cu nevoile de producție) nu sînt respectate, iar beneficiarii importurilor nu dispun de niciun mijloc legal de acționare. Cîteva din multiplele exemple de acest gen : în fișa tehnică 666.384 s-au prevăzut 10 000 buc. motorașe electrice, termenul solicitat fiind trim. II 1966. I.S.C.E. Mașinimport a contractat la extern cu termen de livrare — decembrie 1966, iar importul s-a realizat în... martie 1967. În fișa tehnică 653 027 s-au prevăzut 120 buc. acumulatori, solicitîndu-se, potrivit nevoilor de producție, livrarea în trim. I—II 1966. Aceeași întreprindere de comerț exterior a modificat unilateral fișa tehnică, acordînd termen în trim. III și IV, livrarea efectuîndu-se în... mai 1967. Un alt caz : în fișa tehnică 693 023 s-a prevăzut importul a 300 pistoale de sprițuit, solicitîndu-se livrarea în trim. I, II, III 1966. I.S.C.E. Tehnoimport a reținut ca termen de livrare numai trim. III 1966, termen care nu a fost respectat, produsele în cauză sosind în țară de asemenea în mai 1967".

— „Pe această linie, este demn de remarcat — **ne arată tov. AL. SPORNIC, șef de serviciu în M.I.U.** — faptul că întreprinderile furnizoare de tricotaje și confecții contractează cu beneficiarii desemnați prin plan, livrarea de mărfuri destinate fondului pieței sau exportului, la termene precise, fără ca unele fibre care urmează a se importa să fie ferm contractate cu întreprinderea de comerț exterior importatoare. În aceste condiții, consider că lanțul disciplinei contractuale este rupt, prin veriga care lipsește, respectiv corelarea obligațiilor pe care și le asumă întreprinderile noastre, față de beneficiarii lor și acelea pe care ar trebui să și le asume întreprinderile de comerț exterior, pentru asigurarea materiilor prime planificate din import".

O altă relatare :

—„Cei care lucrăm direct în unități productive — **ne declară tov. DAN BARANOVSCHI, contabil șef la Întreprinderea de export vin-Focșani** — am resimțit din plin influența negativă a absenței contractului de furnizare a produselor din import. Deși noi ne obligăm contractual să livrăm la export produsele noastre la termene precise, întreprinderile importatoare pentru unele accesorii necesare ambalării (dopuri, capsule metalice etc.) nu încheie cu noi nici un act prin care să se oblige **cînd și cum ne vor livra** și în baza căruia să putem planifica și urmări intrarea acestora. Tratarea diferită a celor două fațete ale comerțului exterior — export, import — în condițiile actuale este de neînțeles".

O altă consecință, derivată din prima, este aceea a slăbirii spiritului de răspundere personală pentru neexecutarea unor importuri.

Din convorbirile purtate cu mai mulți specialiști (printre care menționăm pe tov. **N. NICOLAE**, șef serviciu import în Ministerul Industriei Ușoare, **M. SĂVUȚ, consilier** juridic principal în Ministerul Comerțului Interior, **V. LUNCAN**, consilier juridic principal în Ministerul Industriei Alimentare) rezultă că inexistența de termene de livrare între întreprinderile de comerț exterior și cele beneficiare, pentru toate sarcinile de import, încă de la începutul anului (ca urmare a neîncheierii de contracte) duce la slăbirea disciplinei contractuale și de plan, prin aceea că neacționînd regulile de răspundere civilă specifice acestei instituții, neexecutările obligațiilor la termenele stabilite **nu sînt economic sancționabile.** În condițiile în care s-ar încheia asemenea contracte în cadrul procedurii de stabilire a răspunderii întreprinderilor de comerț exterior importatoare, Arbitrajul de Stat ar avea misiunea să stabilească cazurile în care nerealizarea importului se datorează unor motive obiective de comerț exterior sau unor acțiuni sau inacțiuni subiective ale acestor întreprinderi respectiv ale angajaților lor), situație în care ar urma să fie obligate la plata de penalități și daune ; debitele astfel create în patrimoniul întreprinderilor de comerț exterior ar declanșa o altă pîrghie importantă în întărirea spiritului de răspundere a celor împuterniciți cu efectuarea importurilor : stabilirea răs**punderii materiale, potrivit Codului Muncii, ori de cîte ori se constată vinovăția personală a acestora.**

Așadar, încheierea de contracte de furnizare pentru produsele din import, pe lîngă faptul că ar duce la întărirea disciplinei contractuale, ar contribui, în mod substanțial, și la întărirea spiritului de răspundere a celor chemați să traducă în fapt planul de import al diferitelor întreprinderi beneficiare.

Recepția produselor din import : un start dinainte pierdut

Din ancheta întreprinsă, rezultă că în legislația actuală privind realizarea importului, neîncheierea contractelor la începutul anului de plan între întreprinderile importatoare și cele beneficiare nu este singura carență. Din studiul legislației în cauză și din convorbirile avute cu mai mulți specialiști a rezultat că o rămînere în urmă o reprezintă și modul de reglementare a procedurii și termenele în care trebuie efectuate recepțiile cantitative și calitative.

Potrivit legislației actuale, produsele importate se livrează franco frontiera română vămuit ; reclamațiile privind cantitatea se pot efectua în termene de 3 zile, iar cele privind calitatea — de 5 zile, **termene care curg de la data preluării produselor la frontieră.** Cunoscut fiind faptul că la frontieră nu sînt create condiții pentru recepții cantitative și calitative, și că în fapt aceste operațiuni se fac la sediul întreprinderilor, se naște următoarea întrebare : au timpul necesar beneficiarii produselor din import să facă o recepție exigentă și să formuleze — în termen legal — eventualele reclamații ce se impun ?

— „În lumina actualelor dispoziții normative — **arată tov. P. NOVĂCESCU, directorul Bazei de aprovizionare M.I.U.** — nici întreprinderea cea mai apropiată de punctul de frontieră nu poate efectua recepția cantitativă și calitativă în termenele legale, deoarece transportul vagoanelor cu marfă de la punctul de frontieră pînă în stația de destinație, staționarea pentru descărcare, transportul la sediu și efectuarea operațiunilor de verificare cantitativă și calitativă necesită în mod practic un timp mai îndelungat decît acela de 3 sau 5 zile acordat prin lege. Așa fiind, în practica importurilor din anii precedenți s-a constatat că nici o întreprindere beneficiară din sistema M.I.U. nu a fost în măsură să formuleze reclamații în termen privind produsele primite din import, via mare sau terra. Cantitățile imense de bumbac pe care le importăm, desigur, nu pot fi recepționate calitativ decît de filaturile care urmează să le prelucreze. Dar, așa cum s-a mai arătat, acestea pierd termenul de 5 zile. Pe această temă am avut zeci și zeci de procese la Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri, pe care însă le-am pierdut, date fiind dispozițiile normative de protoguire a întreprinderilor de comerț exterior importatoare".

— „De asemenea — **ne-a declarat tov. I. SILVIAN, contabil șef la Direcția generală pentru comerțul de textile-încălțăminte din M.C.I.** — bazele comerțului cu ridicata primesc mărfuri din import, fără a avea posibilitatea să facă recepția și, respectiv, eventualele reclamații — în termen legal — privind cantitatea și calitatea acestora. Este de neconceput ca în condițiile în care fiecare întreprindere sau organizație comercială trebuie să răspundă cu o exigență crescîndă pentru calitatea produselor primite sau desfăcute, întreprinderile de comerț exterior să fie absolvite de această răspundere, ca efect al unor dispoziții normative perimate".

Desigur, exemplele ar putea fi date în mod nelimitat. Bunăoară, nu rare au fost cazurile în care utilaje, piese de schimb sau materii prime, au sosit din import cu mari întîrzieri, dar invocîndu-se veșnica „forță majoră" sau „motive de comerț exterior", necenzurabile, de vreme ce nu există contracte încheiate, nenumărate **motive subiective** au rămas necunoscute, în detrimentul sarcinilor de producție, care s-au reflectat în nerealizarea livrărilor la intern sau la export.

În aceste condiții, apare o altă situație paradoxală : **Întreprinderile furnizoare la intern și la export sînt ținute răspunzătoare pentru cantitatea și calitatea produselor livrate pînă la destinație, fără a putea la rîndul lor să formuleze — în termene legale — reclamații opozabile privind materiile prime primite din import.**

— „Nu există nici un argument de ordin economic — **ne declară tov. N. PETRUȘCA, consilier juridic principal la Ministerul Industriei Chimice** — pentru menținerea termenelor de 3 și respectiv 5 zile în cadrul cărora trebuie for-

Anchetă realizată de

Eduard BIBIRI
Al. DETEȘAN

(Continuare în pag. 6)

HOTĂRÎRI DE O DEOSEBITĂ ÎNSEMNĂTATE

(Urmare din pag. 1)

Și această prevedere chezășuiește că vor fi asigurate toate condițiile ca viitorul plan cincinal să fie bine structurat, temeinic fundamentat, că sarcinile ce vor fi trasate vor fi îndeplinite cu succes.

ÎNTRE dezvoltarea potențialului economic al țării și creșterea nivelului de trai al poporului există o legătură indisolubilă. Pe măsura ridicării nivelului economiei pe culmi tot mai înalte, se creează posibilități din ce în ce mai mari de sporire a standardului de viață al populației. Această axiomă a economiei socialiste a fost din nou confirmată prin adoptarea Hotărîrii cu privire la majorarea salariilor mici.

În primul an și jumătate al planului cincinal prevederile s-au realizat cu succes, oamenii muncii obținînd rezultate însemnate în sporirea producției, a puterii economice a țării, în dezvoltarea științei și culturii. Producția industrială a fost anul trecut cu 11,7% mai mare decît în 1965, iar în primele 5 luni din acest an — cu 13,7% peste nivelul din perioada corespunzătoare a anului precedent. În 1966 a fost obținută cea mai mare producție de cereale din istoria țării, fiind cu 10,3% mai mare decît în anul 1965. Dinamismului economic i-a corespuns un ritm înalt de ridicare a bunăstării poporului. În 1966, veniturile bănești ale populației au crescut cu 10% față de anul precedent, iar veniturile din salarii cu 11,3%. Realizările dobîndite în producția materială a făcut posibilă majorarea în acest an a salariilor lucrătorilor de la căile ferate, ale docherilor, ale cadrelor economice din întreprinderi și instituții, aplicarea noii legi a pensiilor și majorarea tuturor categoriilor de pensii, reduceri ale unor prețuri cu amănuntul. Începînd din acest an, se acordă pensii lunare în bani membrilor C.A.P. inapți de muncă sau care au depășit perioada de viață activă. Acum a devenit posibilă o nouă majorare a salariilor oamenilor muncii. Prin Hotărîrea adoptată s-a stabilit creșterea cu începere de la 1 august a.c. — cu un an mai devreme decît prevede planul cincinal — a salariului tarifar minim de la 570 de lei la 700 de lei, precum și a salariilor actuale de pînă la 750 de lei lunar în medie cu 10,4%. Ridicarea nivelului salariilor mici va aduce, la nivelul unui an întreg, un spor de 1,2 miliarde de lei în bugetul salariaților încadrați în treptele inferioare de salarizare, mărind în mod corespunzător puterea lor de cumpărare.

Așa cum se subliniază în Hotărîre „creșterea în continuare a venitului fiecărui om al muncii depinde de progresul economic al întregii țări, de creșterea productivității muncii sociale".

MĂSURILE privind raționalizarea și mai buna gospodărire a parcului de autoturisme de la ministere, instituții centrale și locale, întreprinderi, organe de partid, sindicale, cooperatiste și obștești se înscriu pe linia lichidării cheltuielilor neeconomicoase care grevează nivelul venitului național, influențîndu-l în sens negativ, a gospodăririi cu grijă a avutului obștesc. Aceste cheltuieli se ridicau, la nivelul economiei naționale, la însemnate sume, ce pot fi utilizate cu folos în scopul creșterii puterii economice a țării și creșterii nivelului de trai al poporului.

AFLAT în plin efort constructiv pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al partidului, poporul nostru a urmărit cu interes legitim lucrările recentei plenare a C.C. al P.C.R. și a primit cu entuziasm Directivele și Hotărîrile adoptate. El este ferm convins că elaborarea planului cincinal pe baza Directivelor adoptate va ridica pe o nouă treaptă, mai înaltă, economia noastră națională, că nivelul său de trai depinde de succesele în producția materială, în gospodărirea cu grijă a avutului obștesc.

Directivele și Hotărîrile care au format obiectul recentei plenare a C.C. al P.C.R. mobilizează și mai puternic întregul popor la îndeplinirea planului cincinal, la înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare în ritm susținut a economiei naționale și de ridicare sistematică a bunăstării oamenilor muncii.

TEORII · TEZE · CONSULTAȚII

„CAPITALUL" — REVOLUȚIE ÎN ECONOMIA POLITICĂ

conf. A. NEGUCIOIU
doctor în economie

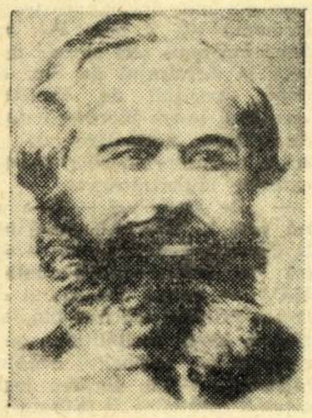

Răsfoind paginile istoriei omenirii găsim cronologic orînduite marile înfăptuiri și evenimente care constituie tot atitea trepte ale scării istorice, ale progresului social. La mijlocul secolului al XIX-lea, în principalele țări ale continentului european, capitalismul se închegase definitiv și devenise un sistem economic așezat pe o bază materială adecvată lui — producția de mașini cu ajutorul mașinilor.

2

Remarcabile prin profunzime, sferă de cuprindere și urmările lor au fost și progresele înregistrate pe frontul larg al cunoașterii, al cercetării științifice. Chimia — știința secolului al 19-lea — s-a ridicat pe temelia trainică a teoriei atomice; teoria conservării energiei a făcut epocă în domeniul fizicii, teoria evoluției lui Charles Darwin — în domeniul biologiei. Științele despre societate au fost adînc revoluționate de opera lui Marx și Engels.

În vîrful piramidei marilor creații științifice ale secolului trecut, alături de **Originea speciilor** *tronează* **Capitalul** *lui Karl Marx, operă fundamentală în care sistemul învățăturilor și concepțiilor sale își găsește expunerea cea mai completă și desăvîrșită. Sinteză a învățăturii lui K. Marx,* **Capitalul** *nu este și nici nu poate să fie exclusiv o operă de economie politică. Prin conținutul și metoda sa,* **Capitalul** *este o neîntrecută operă filozofică, o monumentală operă de economie politică, o măreață operă a comunismului științific.*

Ipoteza devine doctrină dovedită științific

După apariția **Capitalului** concepția materialistă a istoriei a încetat să mai fie o ipoteză; ea a devenit o doctrină dovedită în mod științific. În conformitate cu concepția materialistă a istoriei, dezvoltarea formațiunii social-economice reprezintă un **proces istoric-natural.** Aceasta înseamnă că dezvoltarea fiecărei formațiuni este **creația isto-**

3

rică a maselor, creație care se înfăptuiește, însă, nu în mod arbitrar, după dorințele subiective ale indivizilor, ci conform unor legi obiective, independente de voința și conștiința oamenilor.

Explicînd conștiința socială prin existența socială, K. Marx a desprins din diferitele domenii ale vieții sociale, domeniul **economic,** din totalitatea relațiilor sociale, **relațiile economice de producție** ca fiind fundamentale, primordiale. Dezvoltarea forțelor de producție determină modificarea, schimbarea relațiilor de producție. O dată cu revoluționarea bazei economice este revoluționată mai încet sau mai repede întreaga suprastructură. În felul acesta, K. Marx a dezvăluit **mecanismul legic intern** al dezvoltării societății și a elaborat categoriile **mod de producție,** — unitatea dialectică a forțelor materiale de producție și a relațiilor economice — și **formațiune social-economică** — modul de producție și suprastructura societății privite în interdependența și unitatea lor dialectică.

Explicînd structura și dezvoltarea capitalismului prin relațiile economice de producție, K. Marx a urmărit pretutindeni și în permanență **suprastructurile** corespunzătoare acestor relații dînd — după expresia lui V. I. Lenin — „trup și sînge acestui schelet" și înfățișînd întreaga formațiune socială capitalistă cu aspectele ei curente, cu manifestările concrete ale antagonismului dintre clasele sociale, cu suprastructura politică burgheză care apără dominația capitalului etc. **Capitalul** lui K. Marx „a pus capăt concepției după care societatea ar fi un agregat mecanic de indivizi care permite orice schimbări determinate de voința stăpînirii... și care ar apărea și s-ar transforma în mod întîmplător".

4

Un sistem de categorii

Orice știință este logică aplicată. Dacă K. Marx nu ne-a lăsat o „Logică" el ne-a lăsat în schimb **logica Capitalului...**

Capitalul lui K. Marx înfățișează prin sistemul categoriilor și legilor economice **sistemul** relațiilor de producție capitaliste. În elaborarea acestui sistem de categorii, K. Marx a **folosit** cu neîntrecută măiestrie **principiile metodologice** proprii dialecticii materialiste.

Într-adevăr, **Capitalul** lui K. Marx începe cu ceea ce de fapt începe și istoria capitalismului — **cu marfa** — celula economică a societății burgheze, care formează, atît din punct de vedere logic, cît și din punct de vedere istoric, **punctul de plecare** al producției capitaliste. Pe o anumită treaptă de dezvoltare a societății, banii se transformă în capital datorită procesului de autovalorificare pe care îl parcurg. Prin esența sa, însă, capitalul este o valoare ce se autovalorifică în mod continuu. De aceea, pentru a exista în calitate de capital, o valoare trebuie să aducă permanent plusvaloare, să se autovalorifice. Capitalul se **naște** din plusvaloare, sau, ceea ce este același lucru, plusvaloarea naște capitalul.

Aceasta este logica **Capitalului.** Aplicînd logica în economia politică, K. Marx a reușit să construiască în **Capitalul** un sistem științific al categoriilor și legilor economice ale orînduirii burgheze. În construcția acestui sistem, succesiunea și subordonarea diferitelor categorii este determinată de locul pe care-l ocupă și de raportul care există între ele în societatea burgheză a liberei concurențe. Din acest punct de vedere structura **Capita-**

5

lului ne permite să desprindem 3 grupe de relații, raporturi de producție:

- **relația inițială,** care atît logic, cît și istoric precede celelalte relații, constituind în același timp punctul de plecare;
- **relația fundamentală;**
- **relații derivate** care izvorăsc din sau sînt determinate de relația fundamentală.

Raportul inițial, relația de pornire este un raport **real de producție** care se caracterizează prin aceea că are legătură cu toate celelalte relații, este elementul cel mai **simplu** și cel mai **general** al sistemului de relații, și conține în sine în formă embrionară principalele trăsături ale relațiilor de producție ale societății respective. Prima și cea mai simplă relație de producție ce ni se înfățișează istoricește atunci cînd cercetăm orînduirea capitalistă este marfa.

Producția capitalistă nu este numai producție de mărfuri în general, ea este producția de **capital-marfă,** deci producție de **plusvaloare.** După cercetarea adîncă și multilaterală a mărfii, K. Marx trece la dezvăluirea conținutului procesului de transformare a banilor în capital, tălmăcind astfel taina producției plusvalorii.

Capitalul este relația **dominantă și determinantă** a societății burgheze, și, în acest sens, **relația fundamentală** a formațiunii social-economice capitaliste. **Conținutul** social-economic al capitalului este complex, esența sa multilaterală. Capitalul este o valoare ce se autovalorifică, un raport burghez de producție, o relație economică între cele **două** clase fundamentale ale societății capitaliste.

6

Această esență multilaterală a capitalului — este dezvăluită de K. Marx prin trecerea de la simplu la complex, începînd cu volumul I, „Procesul de circulație a capitalului", și terminînd cu volumul III, „Procesul de ansamblu al producției capitaliste". **Capitalul** apare sub forma capitalului industrial, comercial și bancar iar plusvaloarea sub forma de profit industrial, comercial, dobîndă și rentă funciară. Dar aici avem de-a face nu numai cu analiza relației economice fundamentale ca atare, ci și cu dezvăluirea **formelor ei de manifestare, a raporturilor economice derivate.** Fără a înțelege, mai întîi, capitalul ca relație fundamentală a orînduirii burgheze nu se poate înțelege conținutul social-economic al capitalului comercial și al celui purtător de dobîndă și nici nu se poate determina locul pe care aceste raporturi îl ocupă în cadrul sistemului relațiilor capitaliste de producție.

Rolul analizei cantitative

În **Capitalul** analiza calitativă și cantitativă a fenomenelor, relațiilor și proceselor economice se îmbină și se completează reciproc. Și aceasta pentru că procesele vieții economice au, pe lîngă determinările lor calitative, și multiple determinări cantitative, reprezintă unitatea calității și cantității. Cunoașterea și dezvăluirea tainelor valorii a presupus, pe lîngă descifrarea calității ei de relație socială și a substanței ei (munca socială abstractă), și determinarea **mărimii** ei, precum și a dinamicii acesteia. Capitalul are o anumită mărime și structură (compoziție). El parcurge în mișcarea sa în mod succesiv diferite stadii și îmbracă anumite forme (capital bănesc, productiv și marfă). Totodată, el se află simultan, în anumite proporții, în

7

toate aceste trei forme. Plusvaloarea are pe lîngă conținutul ei social și o anumită mărime; dinamica plusvalorii se apreciază prin modificările survenite în rata plusvalorii (mărimea relativă a plusvalorii). Acumularea are ca determinări cantitative un anumit **volum,** o anumită **rată** și un anumit **ritm.** Aceste caracteristici ale ei se află sub influența unui șir de factori, influență care într-o cercetare științifică trebuie măsurată, cuantificată și nominalizată pe fiecare dintre ei. În procesul reproducției capitalului social are loc formarea unei multitudini de corelații și raporturi funcționale cum sînt: cele dintre sectorul I și sectorul II, dintre industrie și agricultură, dintre industria extractivă și cea prelucrătoare, dintre diferitele ramuri ale agriculturii etc. etc.

Cercetarea determinărilor cantitative ale proceselor vieții economice permit cunoașterea mai adîncă a însăși aspectelor lor calitative. În afară de aceasta, ea contribuie la dezvăluirea mai adîncă a mecanismului economic, la dezvăluirea chiar a unor legități ale acestuia.

La cele de mai sus trebuie adăugat și adevărul — deosebit de important și pentru știința economiei politice — că **acumulările** cantitative duc pe o anumită **treaptă la modificări calitative.** Pentru a se putea transforma în capital, banii trebuie să existe într-o anumită cantitate; pentru a se putea transforma în capital, plusvaloarea trebuie să aibă o anumită masă etc. Îmbinarea dialectică a cercetării calitative cu cea cantitativă a permis lui K. Marx să deducă din analiza concentrării și centralizării producției și capitalului legitatea apariției monopolului, concluzie confirmată întru totul de evoluția ulterioară a capitalismului.

8

În analiza cantitativă a fenomenelor vieții economice, K. Marx folosește pe scară largă în **Capitalul** diferite moduri de măsurare și cuantificare, procedeele și metodele matematice și statistice. De altfel, așa cum se cunoaște, K. Marx nutrea convingerea că „o știință nu este cu adevărat dezvoltată decît atunci cînd ajunge să se poată folosi de matematică".

Analiza aspectelor și semnificațiilor cantitative capătă forma ceea mai completă în **modelele economice** pe care K. Marx le-a elaborat și folosit în **Capitalul.** Deși în istoria economiei politice elaborarea pentru prima dată a unui model economic al reproducției îi aparține lui F. Quesnay prin al său „Tableau économique", considerăm că nu exagerăm înscriind numele lui K. Marx printre pionierii folosirii modelelor în cercetarea economică. „În literatura economică modelele creșterii, în sensul larg, au apărut de mai multe ori începînd cel puțin cu cel al lui Marx", recunoaște economistul burghez american E. D. Domar. „Dintre diferitele școli de analiză economică — continuă el — marxiștii s-au apropiat, cred, de dezvoltarea unei teorii sociale a creșterii economice..."

Într-adevăr, așa cum se știe, cu ajutorul unui model, K. Marx a reușit să reflecte în formele sale generale procesul istoric de dezvoltare a schimbului, de trecere de la o formă valoare la alta și să descifreze „taina" apariției banilor. De asemenea, în **Capitalul** K. Marx a stabilit coordonatele principale ale modelului circuitului și rotației capitalului, a elaborat modelul egalizării ratei profitului și formării prețului de producție, modelul produce-

9

rii rentei diferențiale, al celei absolute, precum și cel al reproducției simple și lărgite a capitalului social care, spre deosebire de cele amintite anterior, are un caracter **macroeconomic.**

După părerea noastră, modelele folosite de K. Marx în **Capitalul** nu cuprind numai aspecte și determinări **cantitative.** Cu ajutorul lor, K. Marx adîncește cercetarea științifică a diferitelor aspecte calitative ale proceselor și relațiilor economice. Modelele economice îndeplinesc aici reale funcții gnoseologice de reflectare veridică, de explicare, de generalizare. În același timp, din unele modele folosite de K. Marx în **Capitalul** se desprind și unele idei, concluzii **cu caracter aplicativ** pentru economia socialistă. Așa cum se cunoaște, unele corelații, egalități și inegalități, formulate de K. Marx cu prilejul analizei reproducției capitalului social, sînt valabile și pentru economia socialistă.

Modul în care K. Marx a folosit procedeele matematice și statistice, modelele diferitelor procese constituie o invitație directă adresată economiștilor pentru a folosi astfel de instrumente în cercetarea proceselor economice complexe. Necesitatea folosirii lor este și mai pronunțată în economia socialistă cînd crește, pe lîngă importanța gnoseologică a economiei politice, însemnătatea ei aplicativă. Modelele economice într-o economie planificată trebuie, după părerea noastră, să îndeplinească, pe lîngă rolul de reflectare veridică a realității economice prezente în formă ideală, și **prototipul** evoluției ei viitoare. Credem că nu exagerăm cînd afirmăm că pe umerii economiștilor apasă sarcina de a dezvălui, pe lîngă multiplele legături **cauzale,** și legăturile complexe și corelațiile **func-**

ționale ce se statornicesc între fenomenele și procesele economice, și pe această bază, să **contribuie** la elaborarea celor mai eficiente soluții. Modelarea economică este chemată să joace aici un rol de importanță majoră. O dezvoltare creatoare a modelului elaborat de K. Marx pentru reproducția lărgită o constituie, după părerea noastră, **modelarea balanțelor economiei naționale.**

Economia politică în sensul restrîns și sensul larg al cuvîntului

Prin obiectul de studiu al **Capitalului**, K. Marx a creat economia politică în sens **restrîns** al cuvîntului. „În această lucrare — precizează el în **Prefața la ediția întîi** — îmi propun să analizez modul de producție capitalist și relațiile de producție și de schimb care îi corespund. **Scopul final** al acestei opere „este de a dezvălui legea economică a societății moderne". **Capitalul** reprezintă **prima** expunere **științifică** a **sistemului** raporturilor capitaliste de producție privite în unitatea, interacțiunea și intercondiționarea lor dialectică.

Deși **Capitalul** este consacrat exclusiv studierii societății capitaliste, prin **metoda lui, a pus bazele economiei politice științifice în sensul larg al cuvîntului.**

Producția capitalistă este cea mai cuprinzătoare și cea mai înaltă formă a producției de mărfuri întemeiată pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție. Datorită acestui fapt „categoriile care exprimă relațiile acestei societăți, înțelegerea structurii ei, oferă totodată posibilitatea de a cunoaște structura și relațiile de producție ale tuturor formelor sociale dispărute".

În același timp, deducînd din **analiza legilor obiective ale dezvoltării** capitalismului, **inevitabilitatea istorică a pieirii** acestei orînduiri, K. Marx, a dovedit o mare putere de previziune cu privire la unele trăsături ale noii formațiuni social-economice. Fără a caracteriza în detaliu societatea comunistă, ideile **Capitalului** cu privire la proprietatea comună în noua societate, la caracterul planic al organizării producției sociale, la munca necesară și supramuncă, la organizarea muncii sociale, cu privire la corelația dintre cele două sectoare ale producției sociale, la dezvoltarea deplină și liberă a fiecărui individ și la dispariția opoziției dintre oraș și sat, la acțiunea unor legi economice comune mai multor orînduiri în condițiile formațiunii social-economice comuniste etc. — idei a căror justețe a fost verificată de practica înălțării edificiului socialismului — și-au cîștigat dreptul de cetățenie în economia politică a socialismului — parte integrantă a economiei politice generale.

Valabilitatea generală a principiilor metodei dialectice

Capitalul nu este o lucrare specială de logică dialectică. În această operă, spunea V. I. Lenin „Marx a aplicat dialectica lui Hegel în forma ei rațională în economia politică". Dacă în **Capitalul** nu găsim o știință a logicii în accepțiunea strictă și nemijlocită a noțiunii, găsim totuși logica științei economiei politice. Dialectica societății burgheze nu este la K. Marx decît un **caz particular** al dialecticii în general. De aceea, în măsura în care **particularul este general,** — particularul nu există

decît în conexiunea care duce spre general și în măsura în care generalul nu există decît în și prin particular, — **principiile logicii aplicate în Capitalul au valabilitate metodologică și pentru cercetarea structurii economice a celorlalte formațiuni social-economice.** Astfel, logica sistemului categoriilor și legilor economiei politice a socialismului trebuie să fie reflectarea logicii reale a relațiilor de producție socialiste. **Structura internă a acestui sistem trebuie să aibă drept coordonată centrală trecerea de la relația inițială care constituie punctul de pornire al sistemului la relația economică fundamentală — care coincide cu esența cea mai profundă a orînduirii socialiste — și de aici la relațiile derivate, secundare, terțiare etc.** O astfel de structură se poate obține numai prin îmbinarea modului logic și istoric de cercetare și expunere, prin trecerea de la simplu la complex, de la fenomen la esență, de la abstract la concret. Structura sistemului teoretic al categoriilor și legilor economiei politice a socialismului depinde deci de **specificul relațiilor socialiste de producție.**

Relațiile **inițială** și **fundamentală** trebuie căutate în procesul de producție **nemijlocit** — momentul hotărîtor și determinant al procesului unic al reproducției. De aceea, într-un **sens mai larg, punctul de plecare** în elaborarea sistemului categoriilor și legilor economiei politice a socialismului îl constituie **producția** în accepțiunea restrînsă a noțiunii. În cadrul ei, pornindu-se de la relația inițială — celula economică a orînduirii socialiste — se va trece la relația fundamentală și apoi la relațiile derivate — secundare, terțiare etc. Pentru aceasta, se dovedește a fi necesară, din punct de vedere metodologic, **o dublă structuralizare** a relațiilor economice : o structuralizare a lor în 4 grupe cores-

punzător celor 4 momente ale procesului reproducției — producție, repartiție, schimb și consum ; o structuralizare **interioară** a lor în cadrul fiecăreia din fazele procesului unic al reproducției, în funcție de locul pe care îl ocupă și rolul pe care îl îndeplinesc. Această structuralizare va permite prezentarea **relației fundamentale** a socialismului **nu numai sub aspectul conținutului ei social-economic,** ci și **ca mișcare**, punînd astfel în lumină **formele sale de manifestare.** Pe lîngă aceasta, structuralizarea menționată va permite, după părerea noastră, **analiza** diferitelor laturi, elemente ale relațiilor de producție, precum și o **prezentare sintetică** a lor **în cadrul procesului de ansamblu** al economiei socialiste unde vor apărea și raporturile dialectice dintre momentele procesului reproducției socialiste lărgite.

„Capitalul" – armă spirituală a celor exploatați

Așa cum **Manifestul Comunist** a fost și rămîne „piatra de temelie a mișcării muncitorești moderne, **programul ei... Capitalul** a devenit mai tîrziu **știința** ei", aprecia W. Liebknecht. Într-adevăr K. Marx nu a fost un „savant de cabinet", ci ideologul și conducătorul luptei clasei muncitoare împotriva dominației capitalului și marii proprietăți funciare, pentru triumful comunismului. În analiza oricărui fenomen social-economic, K. Marx s-a situat întotdeauna pe pozițiile de clasă ale proletariatului, ceea ce i-a permis să îmbine caracterul înflăcărat revoluționar **al tratării categoriilor economice cu caracterul profund** științific al cercetării lor. Așa cum mărturisește W. Liebknecht, „Marx aprecia situația cu

Das Kapital.

Kritik der politischen Oekonomie

von

Karl Marx

Erster Band

Buch I: Der Produktionsprocess des Kapitals

Das Recht der Uebersetzung wird vorbehalten

Hamburg

Verlag von Otto Meissner

1867.

New-York: L. W. Schmidt. 24 Barclay-Street

privirea istoricului care, ca și meteorologul ce explică curenții de aer, lămurește evoluția atmosferei politice, a evenimentelor **pe baza anumitor legi ;** care nu **presupune, ci înțelege ; care nu ia dorințele și imaginația sa drept fapte, ci desprinde de îndată faptele reale și esențiale din ceața învăluitoare a închipuirii fantastice și a denaturării conștiente"** (sublinierea noastră).

Analizînd de pe pozițiile celei mai înaintate clase a societății — proletariatul — întreaga societate burgheză, K. Marx a dezvăluit cu o deosebită claritate contradicțiile profund antagoniste și ireductibile care macină din interior această orînduire. Ascuțirea și adîncirea continuă a acestor contradicții duc **în mod inevitabil** la pieirea orînduirii capitaliste și la înlocuirea ei cu altă orînduire superioară din toate punctele de vedere. Legile economice care guvernează producția capitalistă creează prin propria lor acțiune **condițiile materiale obiective și subiective** ale înlăturării acestui mod de producție. Capitalismul duce prin propria sa logică interioară la **dezvoltarea caracterului social al producției**, pe de o parte, și la **accentuarea caracterului privat-capitalist** al însușirii produselor producției, pe de altă parte.

Antagonismul dintre capital și muncă se adîncește, clasa muncitoare și aliații ei se ridică la luptă tot mai hotărîtă împotriva dominației claselor exploatatoare. Așa cum arăta K. Marx, „monopolul capitalului devine o cătușe pentru modul de producție care a înflorit o dată cu el și prin el. Centralizarea mijloacelor de producție și socializarea muncii ajung la un punct la care devin incompatibile cu învelișul lor capitalist. Acesta este sfărîmat. Proprietății privat-capitaliste i-a sunat ceasul. Expropriatorii sînt expropriați". **Pieirea capitalis-**

mului și victoria proletariatului sînt la fel de inevitabile. Aceasta este tendința istorică obiectivă a acumulării capitaliste, demonstrată profund științific de către Marx în **Capitalul.**

Demonstrînd inevitabilitatea pieirii orînduirii burgheze, K. Marx, a fundamentat în același timp **necesitatea** și **posibilitatea** construirii orînduirii noi — a orînduirii comuniste, și a descoperit în **persoana proletariatului** forța socială capabilă să conducă, să organizeze și să asigure înfăptuirea procesului revoluționar de lichidare a vechii societăți capitaliste și de înălțare a edificiului societății comuniste, proces care presupune în mod obligatoriu cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare, instaurarea dominației de clasă a proletariatului și trecerea în stăpînirea întregului popor a principalelor mijloace de producție. Iată cum, cercetînd cu ajutorul metodei dialectice legile obiective ale producției capitaliste, K. Marx a dezvăluit în fața clasei muncitoare și aliaților ei **perspectiva** dezvoltării istorice, — trecerea pe cale revoluționară la comunism. De aceea **Capitalul „este** un arsenal al «armelor spirituale» care mînuite de proletariat îi asigură eliberarea", sublinia W. Liebknecht. Evident, **Capitalul** nu oferă și K. Marx nici nu și-a propus un asemenea scop — „rețete" și soluții cu privire la căile și formele concrete ale luptei clasei muncitoare și aliaților săi împotriva dominației capitalului și marii proprietăți funciare. Așa cum se știe, lupta pentru socialism se duce în lumea capitalistă în **condiții deosebit de diferite** de la țară la țară. De aceea clasa muncitoare și partidul său pot asigura succesul revoluției proletare numai elaborîndu-și linia strategică și tactică corespunzător condițiilor și particularităților țării respective. Deoarece nimeni nu cunoaște mai bine rea-

litățile economice, raportul și dispozitivul forțelor de clasă dintr-o țară sau alta, decît partidul comunist, forțele revoluționare și patriotice din țara respectivă, dreptul de a elabora linia politică, strategia și tactica revoluționară a clasei muncitoare, metodele de luptă, pe temeiul aplicării creatoare la condițiile concrete a adevărurilor generale ale marxism-leninismului, aparține în exclusivitate partidului comunist din fiecare țară în parte. „În revoluția și construcția socialismului — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, — generalul și particularul formează o unitate dialetică inseparabilă. Cunoașterea și aplicarea adevărurilor generale ale socialismului științific este o condiție obligatorie a unei politici principiale, juste. Generalul exprimă legile sociale obiective ; el nu poate reflecta însă multitudinea și diversitatea particularităților fenomenelor. De aceea, succesul liniei politice generale a partidului comunist depinde într-o măsură importantă de înțelegerea particularului, de luarea în considerare a împrejurărilor în care se aplică linia politică generală. Aceasta este o condiție esențială pentru victoria socialismului — operă cu totul nouă care se săvîrșește în condiții economice și sociale concrete, diferite de la țară la țară, de la etapă la etapă, și care îmbracă noi și noi forme particulare de-a lungul procesului de dezvoltare" *).

★

ANUL acesta se împlinește un veac de la apariția volumului I al **Capitalului.** *În acest răstimp, în viața economică a lumii capitaliste s-au produs numeroase modificări : capitalismul liberei concurențe s-a transformat în capitalism monopo-*

list, iar în prezent în țările capitaliste dezvoltate are loc o intensificare a procesului de transformare a capitalismului monopolist în capitalism monopolist de stat, care constituie o coordonată fundamentată a capitalismului contemporan. Cu toate acestea capitalismul monopolist **este prin esența sa capitalism.** *Modificările care au avut loc în cadrul capitalismului contemporan nu numai că nu-i schimbă natura, esența sa social-economică, dar păstrează și, totodată, adîncesc, agravează și amplifică în forme noi și variate conflictul dintre forțele și relațiile de producție capitaliste, antagonismul dintre capital și muncă, în general toate contradicțiile imanente orînduirii capitaliste.*

De aceea însușirea esenței învățăturii expuse de K. Marx în **Capitalul** *și a* **metodei** *cu care el a cercetat relațiile capitaliste de producție constituie* **puncte** *de* **plecare** *și* **premise esențiale** *ale cercetării științifice a capitalismului contemporan, ale dezvoltării economiei politice științifice, ale elaborării unei teorii economice veridice despre actuala fază de dezvoltare a capitalismului și desprinderea concluziilor politice juste pentru lupta împotriva exploatării omului de către om, pentru victoria socialismului în întreaga lume.*

Operă neîntrecută de filozofie, economie politică și socialism științific, **Capitalul** *lui K. Marx își păstrează și astăzi, la un veac de la apariție, marea sa importanță teoretică, metodologică și actualitate practică — politică, strălucind prin secole alături de celelalte monumente ale culturii spirituale a omenirii.*

---

*) **N. CEAUȘESCU : Rolul conducător al partidului în etapa desăvîrșirii construcției socialismului. Scînteia nr. 7333 din 7 mai 1967.**

AGENDA ECONOMISTULUI

RECEPȚIA CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE PROPRIETATE PERSONALĂ

În continuarea articolului „Contractarea construcțiilor de locuințe proprietate personală" apărut în nr. 25 al revistei noastre, prezentăm în cele ce urmează aspecte legate de constituirea asociației de proprietari de locuințe, recepția lucrărilor și preluarea apartamentelor de către proprietari.

● Asociații de proprietari

În perioada dintre contractare și predare a locuințelor, viitorii proprietari vor fi convocați de către oficiu, în adunare generală, pentru ca în conformitate cu prevederile legale, să se constituie în asociația civilă a proprietarilor de apartamente din construcția respectivă, cu care ocazie se va alege un comitet provizoriu de conducere a asociației.

Comitetul asociației de proprietari va trebui să ia din timp măsuri în legătură cu:

● **primirea cărții construcției ce le va fi predată de către oficiu, la terminarea lucrărilor;**

● **recepționarea părților comune ale clădirii;**

● **constituirea unui fond de rulment pentru îndeplinirea formelor de contractare a abonamentelor la IREB, IDGB, ICAB și altele, precum și pentru contractul de întreținere a ascensorului.**

● Predarea-recepția locuințelor

La terminarea lucrărilor de construcții-montaj, acestea sînt recepționate de către Oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală, în calitate de beneficiar în contractul de construcții încheiat cu antreprenorul general și cu antreprenorii de specialitate.

După terminarea recepției lucrărilor de construcții, beneficiarii — viitorii proprietari — sînt convocați prin afișare și presă, la data și ora fixată de oficiu, pentru a se proceda la predarea-recepția locuințelor.

Cu ocazia predării se încheie un proces-verbal de predare-primire. **Acest proces-verbal, împreună cu contractul pentru construirea de locuințe proprietate personală, constituie titlul de proprietate asupra noii locuințe** (după cum decizia de atribuire a terenului, emisă de Comitetul Executiv al S.P.O.B. și transcrisă la notariat prin grija Oficiului pentru construirea de locuințe proprietate personală, constituie titlul pentru dreptul de folosință asupra terenului).

Atît contractul de construire încheiat cu oficiul, cît și procesul-verbal de predare-primire a locuinței, vor fi transcrise în registrul de transcripțiuni al notariatului de stat al raionului în raza căruia se află imobilul, prin grija noului proprietar.

De la caz la caz, ambele recepții (atît cea de la constructor la oficiu, cît și cea de la oficiu la noul proprietar) vor putea fi efectuate simultan.

O dată cu încheierea procesului-verbal de predare-recepție, locuințele trec în deplina proprietate a beneficiarilor care le-au contractat.

La predare-recepție toate lucrările contractate trebuie să fie terminate cu următoarele excepții:

● **Dacă predarea construcției respective urmează să se facă pe timp călduros (adică în perioada 15 martie — 15 noiembrie) se admit ca lucrări neterminate numai: antena comună pentru radio și televiziune; instalații sau construcții exterioare comune pentru telefoane; racordul definitiv cu rețeaua de curent electric.**

● **Dacă predarea obiectului urmează să se facă pe timp friguros (adică în perioada 15 noiembrie — 15 martie) se admit ca lucrări neterminate: tencuieli și placaje la fațadă; spoieli; zugrăveli și vopsitorii la fațadă; izolări hidrofuge definitive la terasă, cu condiția de a se executa o izolare provizorie; trotuarul din jurul construcției, dacă construcția respectivă nu este amplasată pe pămînt sensibil la înmuiere și cu condiția ca terenul în jurul construcției să fie nivelat pentru a se asigura îndepărtarea apelor.**

● Ocuparea noilor locuințe — înregistrarea schimbărilor de domiciliu

După întocmirea procesului-verbal de predare-recepție, noii proprietari pot dispune de noile locuințe și le pot ocupa împreună cu familiile lor.

Pentru a dovedi în fața organelor de stat faptul că beneficiază de regimul de exceptare de la regulile de normare, repartizare și folosire a spațiului locativ, cei în cauză vor obține de la Oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală, o adeverință tip, prin care se va atesta faptul că sînt proprietari ai locuinței în care urmează să se facă mutarea, indicîndu-se și numele celor ce se mută în această locuință.

Adeverința se eliberează la cererea celor interesați, pe baza următoarelor acte, care vor fi depuse, la oficiu, o dată cu cererea:

● **declarația tip, pusă la dispoziție de către oficiu completată la toate rubricile și depusă la semnarea contractelor;**

● **dovadă tip, eliberată de S.G.L.L. a sfatului popular al raionului în care a fost domiciliat solicitantul, prin care se confirmă că s-a efectuat ștergerea din evidențele fostului domiciliu;**

● **cînd noul proprietar a deținut în calitate de chiriaș o locuință proprietate de stat, va prezenta și o dovadă eliberată de I.A.L. a raionului respectiv, prin care se confirmă că fostul chiriaș și-a achitat toate sumele datorate și nu mai are nici o restanță;**

● **cei ce au locuit într-o locuință încălzită cu lemne, vor depune în plus dovada că au depus cartela de combustibil.**

În cazul că în noua locuință se mută și persoane ce n-au locuit împreună cu noul proprietar, fiecare dintre aceștia va prezenta o adeverință și dovezile prevăzute mai sus.

Noul proprietar va indica în cererea sa de eliberare a adeverinței, numele și calitatea (gradul de rudenie) persoanelor ce urmează să se mute în noua locuință.

Adeverința se eliberează în 2 exemplare, care vor fi timbrate cu cîte 3 lei fiecare.

● Drepturile și obligațiile noilor proprietari după întocmirea procesului verbal de predare-recepție

Perioada de verificare în exploatare a locuinței este — potrivit dispozițiunilor legale — de 12 luni de la încheierea procesului-verbal de predare-recepție.

În această perioadă, care echivalează cu un termen de garanție, noii proprietari sînt răspunzători de buna folosire, îngrijire, pază și întreținere a lucrărilor preluate, precum și pentru deficiențele ivite din culpa lor.

În ce privește deficiențele ce apar în această perioadă datorită culpei executantului (lucrări necorespunzătoare calitativ), proprietarii sînt obligați să comunice în scris Oficiului pentru construirea de locuințe proprietate personală ivirea acestora în termen de cel mult 2 zile de la constatarea lor, pentru a se evita provocarea altor degradări.

Nesemnalarea în termenul arătat mai sus a deficiențelor apărute în perioada de verificare și care au cauzat alte degradări exonerează oficiul de răspunderea pentru degradarea suplimentară produsă.

Se subliniază faptul că noii proprietari nu au relații juridice decît cu Oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală și că toate pretențiile și le pot formula numai față de această organizație, care, la rîndul ei, se îndreaptă cu pretențiile împotriva executantului antreprenor general sau de specialitate.

După expirarea perioadei de 12 luni fixată pentru verificare în exploatare a lucrărilor de construcții-montaj executate, beneficiarii au dreptul de a semnala oficiului, în termen de 3 ani de la încheierea procesului-verbal de predare-recepție a locuințelor, viciile ascunse ce s-au ivit în această perioadă. Prin vicii ascunse se înțeleg deficiențele ce n-au putut fi constatate cu ocazia recepției apartamentelor și care s-au ivit ulterior. Acestea trebuie semnalate în scris oficiului în termen de cel mult 6 luni de la constatarea lor. Încadrarea în termen trebuie astfel făcută încît oficiul să aibă posibilitatea să semnaleze, la rîndul său, ivirea acestor vicii, antreprenorului executant. Dacă se constată că aceste vicii sînt datorate culpei executantului, acesta are obligația de a le remedia, pe socoteala sa.

Potrivit legislației în vigoare, proprietarii sînt obligați să se prezinte la organele ADAS, pentru asigurarea obligatorie a apartamentului și la Secția financiară, pentru luarea în evidență a scutirii de impozit pe timp de 10 ani.

GH. MELINTE

directorul Oficiului pentru construirea de locuințe proprietate personală

FIȘIER

Dispoziții normative privind construirea de locuințe proprietate personală

● **Hotărîrea nr. 26/1966 a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România privind sprijinirea de către stat a cetățenilor de la orașe în construirea de locuințe proprietate personală, publicată în Buletinul Oficial, nr. 1/1966.**

● **Instrucțiuni pentru aplicarea Hotărîrii nr. 26/1966, emise de Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat pentru Îndrumarea și Controlul Organelor Locale ale Administrației de Stat, Comitetul de stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare.**

● **Instrucțiunile C.E.C. nr. 7 din 29 martie 1966, privind operațiunile C.E.C. în legătură cu sprijinirea de către stat a cetățenilor de la orașe în construirea de locuințe proprietate personală.**

● **Regulament privind normele de bază în legătură cu operațiunile pe libretele de economii pentru construirea de locuințe, aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 184 din 24 martie 1966.**

● **Instrucțiunile C.E.C. nr. 6 din 24 martie 1966, privind operațiunile pe libretele de economii pentru construirea de locuințe.**

● **Precizările nr. 7460 din 5.IX.1966, ale Comitetului de Stat pentru Îndrumarea și Controlul Organelor Locale ale Administrației de Stat, privind dreptul de construire pe teren proprietate personală și altele.**

● **Precizările nr. 8884 din 10. XII. 1966, ale C.S.I.C.O.L.A.S. privind diverse aspecte pentru realizarea în cît mai bune condițiuni a construcțiilor de locuințe în proprietate personală.**

● **Instrucțiunile comune ale C.S.I.C.O.L.A.S., (nr. 22060), ale Băncii de Investiții (nr. 725) și ale C.E.C. (nr. 10470), din 12.VI.1966, referitor la simplificarea modalității de întocmire a formalităților privind constituirea avansului și acordarea creditului pentru construcția de locuințe proprietate personală.**

FISURI ÎN VERIGILE DISCIPLINEI CONTRACTUALE. DE CE?

(Urmare din pag. 3)

mulate reclamațiile privind cantitatea și calitatea, de vreme ce întreprinderile de comerț exterior importatoare, în contractele cu furnizorii externi, prevăd termene pentru formularea unor asemenea reclamații de minimum 30 zile de la sosirea produselor în țară, iar în majoritatea cazurilor aceste termene sînt de 60 și chiar 90 zile. Cu toate acestea, întreprinderile importatoare refuză primirea reclamațiilor de la beneficiarii direcți ai importurilor — invocînd decăderea din termenul legal de 3 și 5 zile — deși ar putea să valorifice aceste reclamații în interesul economiei naționale".

Desigur o soluție facilă ar putea fi lărgirea acestor termene în funcție de condițiile concrete de import, pe grupe de produse — și în concordanță cu termenele prevăzute în contractele externe — prin actul normativ departamental care este convenția anuală de import.

● *Dar s-au încheiat asemenea convenții?*

Dispozițiile legale din actul normativ care reglementează raporturile contractuale dintre întreprinderile de comerț exterior și cele furnizoare la export (H.C.M. nr. 587/1952) prevăd **obligația imperativă** (art. 7) pentru organele centrale care au sarcini la export să încheie cu Ministerul Comerțului Exterior convenții anuale, prin care să se reglementeze în mod amănunțit sarcinile părților direct contractante (procedura de încheiere a contractelor, calitatea produselor, termenele de livrare, procedura de recepție, termene de garanție, reclamații, obligare la penalități în cazul nerespectării de către furnizorii interni a vreuneia din obligațiile asumate).

Același act normativ, cînd se ocupă de reglementarea contractelor pentru produse din import, stabilește că „Ministerul Comerțului Exterior **va putea** încheia cu instituțiile sau organizațiile tutelare ale beneficiarilor de mărfuri ce urmează a se importa convenții anuale, stabilind condițiile amănunțite de livrare pe categorii principale de mărfuri, grupate în genere pe specificul întreprinderilor de comerț exterior" (art. 2).

Așa cum rezultă din textul citat, încheierea convențiilor anuale de import **este facultativă**, pe cîtă vreme cele de export, **sînt imperative.**

Rezultatul: începînd cu anul 1953, în fiecare an Ministerul Comerțului Exterior a încheiat cu toate organele centrale convenții de export, **fără însă a se fi încheiat nici măcar o singură convenție de import.**

„În condițiile legislative actuale — **arată tov. M. GHIORMAN, șef serviciu import la Baza de aprovizionare M.I.U.** — dacă s-ar fi încheiat convenții anuale privind importul, unele aspecte nereglementate prin actul normativ puteau să-și găsească rezolvarea cuvenită, ceea ce ar fi înlăturat sutele și sutele de litigii la Arbitrajul de Stat. Este de necontestat faptul că fiecare grupă de produse are anumite particularități, care și-ar fi găsit rezolvarea tocmai printr-o asemenea convenție de import și, implicit, prin contractele ce s-ar fi încheiat în baza acesteia".

În condițiile actuale — cînd mai mult ca oricînd se cere întărirea răspunderii tuturor factorilor care contribuie la realizarea sarcinilor de plan — menținerea unor asemenea dispoziții normative care proteguiesc întreprinderile de comerț exterior importatoare este mai mult decît anacronică.

Așa fiind, apare indicat ca Ministerul Comerțului Exterior, în colaborare cu celelalte organe centrale interesate, să inițieze revizuirea legislației privind stabilirea raporturilor contractuale între întreprinderile importatoare și cele beneficiare în sensul întăririi răspunderii în executarea la timp și în condiții corespunzătoare a sarcinilor de import.

Desigur, aspectele reliefate în cadrul anchetei noastre nu constituie decît o bază de pornire a unor discuții mai largi pe această temă, la care sînt chemați să-și aducă contribuția și alți specialiști din acest domeniu.

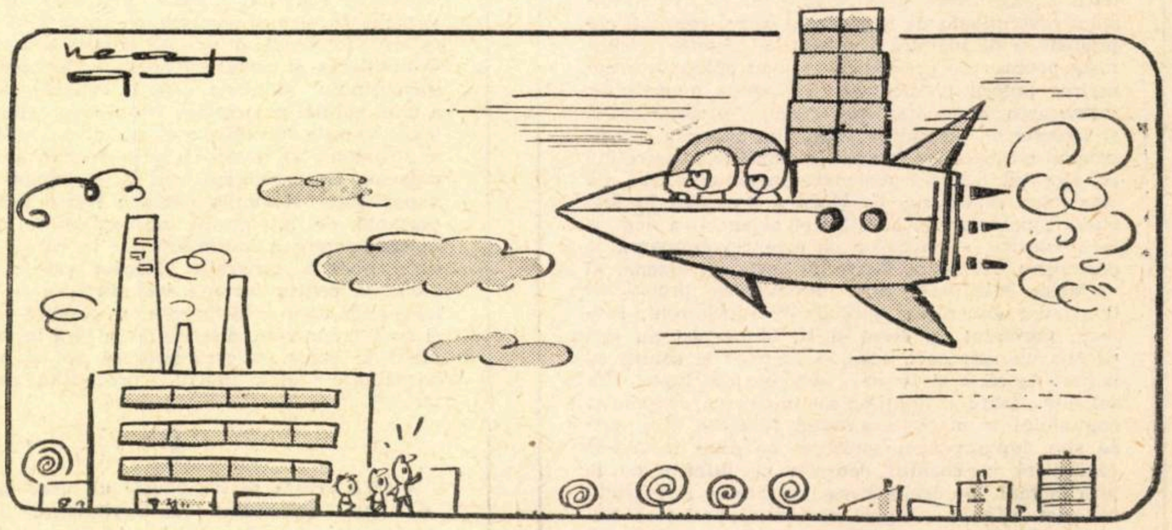

– Nu există nici o posibilitate ca termenul de 3–5 zile să fie respectat?
– Ba da, dar cu o condiție: transportul mărfurilor de la punctul de frontieră la beneficiarul importului să fie făcut cu racheta...
(Desen de Neagu Rădulescu)

ASPECTE PRIVIND UTILIZAREA TRACTOARELOR

Tabel nr. 1

	Anul				
	1960	1962	1963	1964	1966
Gradul de mecanizare a recoltării cerealelor in %	41,8	44,1	50,2	56,6	61,7
Ore de folosire anuală pe tractor mediu	1 567	1 681	1 722	1 463	1 408

EVOLUȚIA din ultimii ani a principalilor indicatori de apreciere a activității economice a stațiunilor de mașini și tractoare (volumul de lucrări anual pe tractor și prețul de cost), prezintă aspecte negative în totală contradicție cu rezultatele pozitive obținute în mecanizarea lucrărilor, în îmbunătățirea calității lor și sporirea pe această bază a producției din cooperativele agricole.

Pînă în anul 1962, volumul mediu anual de lucrări executat de un tractor a înregistrat o creștere continuă, iar prețul de cost o reducere permanentă. Începind însă din anul 1963, cu toată experiența cîștigată de mecanizatori, cei doi indicatori de eficiență își schimbă sensul. Volumul mediu de lucrări pe tractor convențional de 15 CP s-a redus treptat de la 506 ha a.n. în anul 1962 la 371 ha a.n. în 1966, iar prețul de cost a crescut de la 60,12 lei/ha a.n. în 1962 la 76,37 lei/ha a.n. in 1966.

Pentru a scoate în evidență cauzele acestei evoluții contradictorii, fără a subestima influența consumului de materiale în prețul de cost S.M.T., s-a ținut seama de faptul că datorită ponderii mari a cheltuielilor fixe și a salariilor muncitorilor din brigăzile de tractoare, reducerea volumului de lucrări pe tractor și pe mecanizator a constituit elementul principal care a determinat creșterea prețului de cost pe ha a.n. Sînt elocvente din acest punct de vedere datele graficului nr. 1 cu privire la evoluția raportului dintre creșterea volumului total de lucrări și a numărului mediu de tractoare.

La prima vedere s-ar părea că dotarea S.M.T. a ajuns la un asemenea nivel în care a depășit optimul, iar orice investiție suplimentară nefiind urmată de creșterea corespunzătoare a volumului de lucrări ca-

Graficul nr. 1

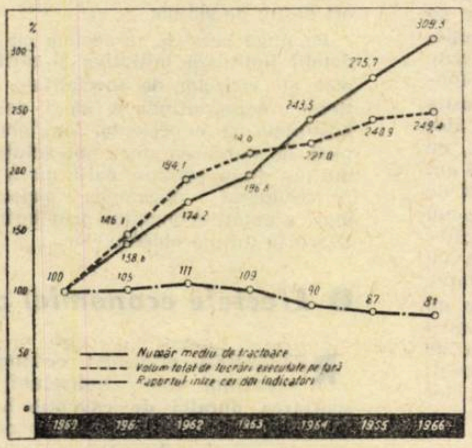

pătă o semnificație de risipă a mijloacelor materiale. O asemenea explicație are valabilitate numai în cazul în care nu se ține seama de caracterul sezonier al utilizării parcului de mașini și tractoare din agricultură. Or, de acest lucru nu se poate face abstracție, mai ales că sînt factori care accentuează sezonalitatea, iar alții care o reduc (vezi graficul nr. 2).

Scara influențelor

UTILIZAREA sezonieră a tractoarelor este generată în primul rînd de **neconcordanța dintre timpul de muncă și cel de producție caracteristică proceselor de producție din agricultură.** Această neconcordanță este influențată la rîndul ei de structura culturilor agricole și de durata admisă a perioadei de executare a lucrărilor.

Într-o structură complexă de culturi complimentare ale căror lucrări de vîrf se execută în perioade diferite, tractoarele și mijloacele de transport sînt utilizate mai uniform în cursul anului, iar necesarul de mijloace pe unitatea de suprafață este mai redus decît în cazul specializării producției, unde într-o perioadă scurtă urmează a fi executat un volum mai mare de lucrări. Este concludent în această direcție, exemplul cooperativelor agricole din raza de lucru a S.M.T.-Videle, regiunea București. Astfel, în cazul unei structuri complexe (38% grîu, 37% porumb și 25% alte culturi), sînt necesare pentru executarea lucrărilor în perioada agrotehnică 10,1 tractoare universale de 65 CP la 1 000 ha teren arabil, folosite în medie circa 90 zile/an. În cazul specializării în cultura grîului, care ar deține o pondere de 50%, (cu reducerea ponderii porumbului la 30%, iar a altor culturi la 20%), așa cum se prevede de altfel pentru anul 1970, necesarul de tractoare va reprezenta 12,8 tractoare de 65 CP pe 1000 hectare, iar durata anuală de folosire se reduce în medie cu 20%.

Analizînd rolul acestui factor pe ansamblul S.M.T. în perioada 1960—1966 se constată însă că în ultimii ani structura culturilor în cooperativele agricole a înregistrat variații infime. Prin urmare, influența acestui factor poate fi considerată neînsemnată.

În perioada analizată, sezonalitatea utilizării parcului de tractoare a fost însă accentuată de acțiunea unui alt factor și anume **reducerea perioadei de executare a lucrărilor agricole.** Restringerea perioadelor de executare a diferitelor lucrări agricole, impunind efectuarea aceluiași volum de lucrări într-un timp mai redus sporește necesarul de tractoare și mașini agricole. Introducerea unor noi mijloace mecanice, cărora nu li se asigură decît în mică măsură un volum de lucrări suplimentare, accentuează caracterul sezonier al utilizării tractoarelor. Pe această bază, în mod obiectiv, pe măsura creșterii parcului de mașini, volumul mediu anual de lucrări ce revin pe tractor înregistrează o scădere treptată.

Asupra accelerării fenomenului de sezonalitate **în utilizarea tractoarelor acționează existența obiectivă a anumitor perioade de vîrf.** În aceste perioade, volumul de lucrări necesar a fi executat depășește cu mult cerințele din alte perioade ale anului. Investițiile suplimentare îndreptate spre creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor din aceste perioade se concretizează în tractoare de vîrf care, depășind nivelul necesarului din restul anului, nu li se asigură posibilități de utilizare normală.

Graficul nr. 2

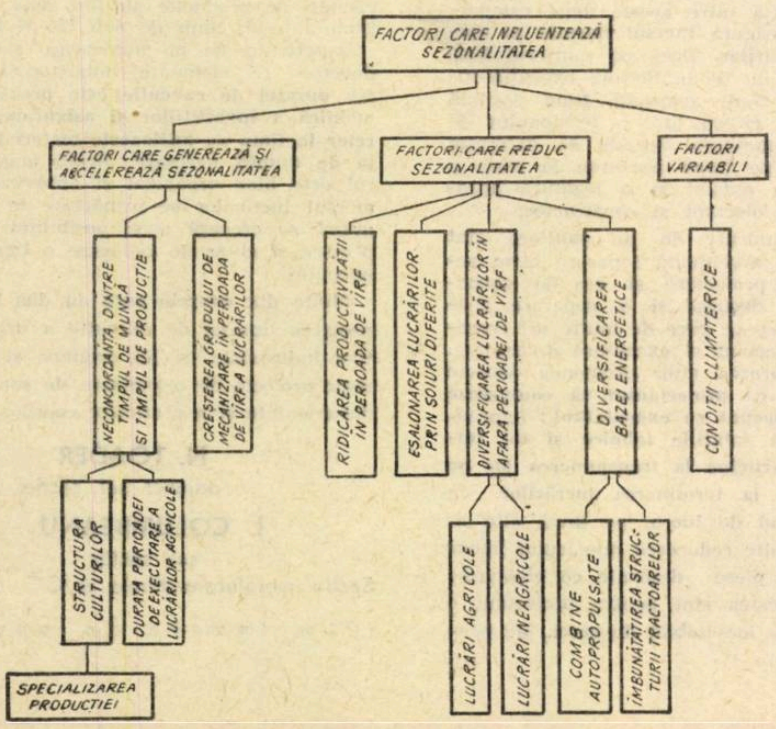

Sînt concludente cercetările făcute în cooperativele agricole din regiunea Dobrogea, unde structura medie a culturilor (31% grîu și 30% porumb) oglindește cel mai bine specializarea producției celor mai multe unități.

În condițiile analizate, datorită faptului că recoltarea porumbului se execută manual (ceea ce de altfel caracterizează majoritatea cooperativelor agricole), necesarul de tractoare este determinat de perioade de recoltare a cerealelor păioase. Deci, prin creșterea gradului de mecanizare a recoltării cerealelor păioase de la 60% la 100%, necesarul de tractoare la 1000 hectare s-ar mări de la 8,5 la 13,2, numărul zilelor medii de folosință anuale scăzînd de la 135 la 80.

Aceeași tendință se evidențiază și dacă se analizează situația pe ansamblul stațiunilor de mașini și tractoare. Ca urmare a ridicării gradului de mecanizare la recoltarea cerealelor păioase și a scurtării perioadei de executare a principalelor lucrări, are loc reducerea numărului orelor de folosință anuală a tractoarelor după cum reiese din tabelul nr. 1.

Față de anul 1963, în anul 1966, numărul orelor medii de folosire anuală a unui tractor s-a redus cu 314 adică cu 18,3%. Completarea dotării cu tractoare în anii următori în condițiile ridicării gradului de mecanizare a lucrărilor de vîrf și a specializării producției va duce la o nouă reducere a orelor medii anuale de folosință. Chiar dacă se ia în considerație și creșterea probabilă a sortimentului de lucrări, în cazul nivelului de mecanizare integrală a recoltării grîului și porumbului cu combina tractată și cu actuala bază energetică, s-ar putea realiza numai un număr mediu de 1000 ore de folosință a tractoarelor pe roți de 65 CP.

Privită astfel, prin prisma particularităților proceselor de producție agricolă, reducerea volumului anual de lucrări pe tractor și creșterea pe această bază a prețului de cost pe ha a.n. este determinată, printre altele și de urmările obiective ale creșterii dotării cu noi utilaje.

Sezonalitatea poate fi atenuată

DEȘI restringerea perioadelor de folosire a tractoarelor constituie o tendință obiectivă, există posibilități de a micșora această influență negativă.

Principala cale este creșterea productivității agregatelor în perioadele de vîrf a lucrărilor prin introducerea în producție a unor tractoare și mașini mai productive. Drept urmare se reduce necesarul tractoarelor de vîrf, fapt care asigură o utilizare mai uniformă a restului de tractoare în decursul anului.

În condițiile structurii culturilor din cooperativele agricole deservite de S.M.T.-Videle, introducerea în producție a combinei C-3 și a presei de mare capacitate asigură reducerea necesarului de tractoare la 1000 ha de la 10,1 la 9,1 buc. În același timp numărul mediu anual al zilelor de folosință a unui tractor crește cu circa 100 ore. Se asigură astfel fiecărui tractor posibilitatea realizării unui volum suplimentar de 45 ha a.n. pe an.

În direcția reducerii tendințelor de sezonalitate acționează și creșterea gradului de **mecanizare a lucrărilor din afara perioadelor de vîrf, precum și lărgirea gamei de lucrări.** Pe această cale, folosind același parc de tractoare, se creează posibilitatea îmbunătățirii realizărilor medii anuale pe tractor, datorită sporirii volumului total de lucrări. Semnificative din acest punct de vedere sînt datele de mai jos, care prezintă influența ce o exercită folosirea deplină a capacităților de dotare a S.M.T.-Videle pentru executarea transporturilor tehnologice. În anul 1965, cu cele 26 remorci s-au realizat pentru cooperativele agricole deservite un număr de circa 3 600 ore transporturi tehnologice. Din calculele efectuate rezultă însă că dacă unitatea ar fi utilizat pe deplin capacitatea de transport de care dispune la executarea transporturilor tehnologice din afara perioadelor de vîrf posibile de executat, s-ar fi putut realiza un volum de 27 000 ore transporturi tehnologice. Astfel, pe întregul parc de tractoare utilizarea medie anuală ar fi crescut cu circa 25%. Urmărind aceste date, rezultă o relativă uniformizare a cererii de tractoare mai ales în partea a doua a anului, datorită executării transporturilor tehnologice.

I. BIANU
cercetător științific principal

I. DAVIDOVICI
cercetător științific
Institutul de cercetări
pentru mecanizarea agriculturii

(Continuare în pag. 12)

COORDONATELE PRACTICE ALE EFICIENȚEI ECONOMICE A INVESTIȚIILOR

ÎN perioada actualului plan cincinal, industria chimică din țara noastră cunoaște o largă dezvoltare, mărindu-și astfel contribuția la satisfacerea nevoilor economiei naționale cu îngrășăminte, biostimulatori, fibre sintetice și alte produse. Producția globală a industriei chimice inclusiv celuloză, hîrtie și metale neferoase va spori de 2,4 ori față de nivelul realizat în 1965, ritmul mediu anual de creștere fiind de 19%.

Pentru realizarea obiectivelor stabilite, industriei chimice îi sînt alocate aproximativ 22% din volumul de investiții afectat întregii industrii. Este de înțeles că înfăptuirea acestui volum de investiții ridică o complexitate de probleme care pot fi rezolvate cu succes pe fondul unei activități bine organizate, competente și pătrunse de un înalt simț de răspundere.

Prin crearea Ministerului de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării s-au lărgit mult posibilitățile de îmbunătățire a activității în domeniul investițiilor. Chiar de pe acum se întrevăd rezultate pozitive, cu efecte economice importante, pe linia reducerii unor termene de execuție a construcțiilor.

Activitatea pe tărîmul investițiilor este însă departe de a răspunde sarcinilor stabilite în domeniul dezvoltării industriei chimice. În primele cinci luni ale anului s-a realizat numai 26,1% din volumul anual de investiții, ceea ce este într-adevăr foarte puțin. Recuperarea acestei rămîneri în urmă necesită concentrarea eforturilor în toate fazele lucrărilor de investiții, astfel încît în lunile următoare să se atingă un ritm mediu lunar de 10,6%. Realizarea unui asemenea ritm este pe deplin posibilă în măsura în care însemnatele rezerve existente în toate fazele lucrărilor de investiții sînt valorificate din plin.

Proiectarea deschide drum rentabilității

NIVELUL și calitatea muncii de proiectare reprezintă adevărate coordonate care hotărăsc în bună parte eficiența lucrărilor de investiții. Exigențele față de această activitate cresc nemăsurat de mult dacă avem în vedere marele volum de investiții ce se înfăptuiește în această perioadă.

Desigur că, la fel ca și în alte domenii, activitatea de proiectare din ramura industriei chimice a cunoscut progrese însemnate. Tot mai multe soluții adoptate țin seama de procesele tehnologice de fabricație moderne, prevăd folosirea pe scară largă în construcții a materialelor noi ș.a. Însemnate economii s-au obținut la consumul de metal. La Combinatul de îngrășăminte chimice-Turnu Măgurele, prin reducerea grosimii pereților la conductele de apă recirculată și la Combinatul-Tg. Mureș, prin micșorarea diametrelor la conducta de apă fierbinte, s-au economisit peste 115 tone metal. Preocuparea tot mai susținută pentru folosirea prefabricatelor din beton armat și a oțelurilor speciale a creat largi posibilități tehnico-economice pentru creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost. Utilizarea fermelor din beton armat, asamblate prin precomprimare la execuția acoperișurilor pentru hale industriale a contribuit la micșorarea consumului de muncă aproximativ cu 60%, față de fermele de beton armat monolit.

Asemenea realizări nu pot ascunde însă însemnatele deficiențe ce se manifestă în activitatea de proiectare, deficiențe care, în final, aduc prejudicii eficienței lucrărilor de investiții.

Deși, cum este și firesc, elaborarea oricărui proiect trebuie să fie rodul unor studii temeinice și multilaterale, din lipsa de exigență manifestată de către conducerile unor institute de proiectare, o serie de proiecte au cuprins soluții tehnice insuficient studiate. Drept urmare, în cazurile respective, nu au putut fi alese cele mai potrivite soluții cu privire la mărimea suprafețelor, a înălțimilor, sau a deschiderilor în funcție de procesul tehnologic și de condițiile de lucru. La un sondaj privind soluțiile de proiectare adoptate, efectuat anul acesta în institutele de proiectări ale Ministerului Industriei Chimice, s-a constatat că numai la 30% din valoarea documentațiilor elaborate și care au fost analizate au existat rezerve pentru economisirea a peste 2500 tone metal, din care circa 650 tone prin înlocuirea construcțiilor metalice cu prefabricate din beton armat.

Nu mai puține prejudicii aduce insuficienta studiere și cunoaștere a tehnologiei viitoarelor întreprinderi. Ținem să subliniem în mod deosebit acest aspect deoarece multe din deficiențe cum sînt : proiectarea unor suprafețe exagerat de întinse, adoptarea unor soluții constructive necorespunzătoare ș.a., s-au manifestat de regulă acolo unde specialiștii tehnologi, din lipsă de experiență, sau datorită neînsușirii temeinice a proceselor de producție au furnizat elemente incomplete sau eronate. De pildă, la Fabrica de negru de fum de la Copșa Mică, din cauza adoptării cu ușurință a unei tehnologii bazate pe o experimentare superficială, s-a construit o instalație care funcționează mult sub capacitatea proiectată.

Eliminarea unor asemenea stări de lucruri se înscrie drept principala condiție de care depinde **ridicarea muncii de proiectare la nivelul cerințelor actuale.** În această direcție un rol deosebit îl are **întărirea disciplinei de proiectare.** În fiecare institut este nevoie să se asigure o temeinică **îndrumare a proiectanților**, concomitent cu înfăptuirea **controlului asupra lucrărilor ce se execută și cu coordonarea proiectării pe parcurs pînă la avizarea finală.**

Deficiențele manifestate în această privință și în special în domeniul coordonării proiectării au dus la predarea către beneficiar a unor proiecte neverificate, cu nepotriviri și suprapuneri între diferite categorii de lucrări. De exemplu, la Combinatul de la Turnu Măgurele, radiatoarele de încălzire la turnurile de granulare s-au suprapus peste tablourile electrice, iar instalațiile de ventilație se intersectau cu tablourile AMC ș.a.

Experiența a demonstrat că succesul în elaborarea unor proiecte de complexitate mare se asigură atunci cînd **conducerea acestora este încredințată celor mai buni proiectanți sau specialiști** cu o pregătire temeinică și cu experiență îndelungată. Într-o serie de institute de proiectare nu s-a ținut seama de acest lucru, pe parcursul proiectării făcîndu-se dese schimbări ale proiectanților de la o lucrare la alta, ceea ce a

(mecanic, chimist, electrician, mecanic) ; la Brăila șefii de proiect de specialitate (arhitectură, electrice etc.) au fost schimbați în repetate rînduri.

Calitatea proiectelor este influențată în bună măsură și de modul cum personalul din proiectare reușește să se documenteze și să-și ridice nivelul de pregătire tehnico-științifică. Cu puține excepții, se poate afirma că în prezent documentația tehnică de specialitate (cărți și reviste periodice, prospecte, documentații pe bază de licențe etc.)

Colaborarea insuficientă dintre proiectant și executant, își găsește expresia și în faptul că prin proiecte se prevăd deseori soluții pentru care lipsește experiența sau nu există nici chiar posibilitățile practice de execuție. La Combinatul de celuloză și hîrtie-Suceava, prin proiectare s-a prevăzut ca hala mașinilor de hîrtie să fie executată pe piloți forați pentru care executantul nu era dotat cu utilajul adecvat. Drept urmare a fost necesar să se înlocuiască prin proiect sistemul de fundare. Însă

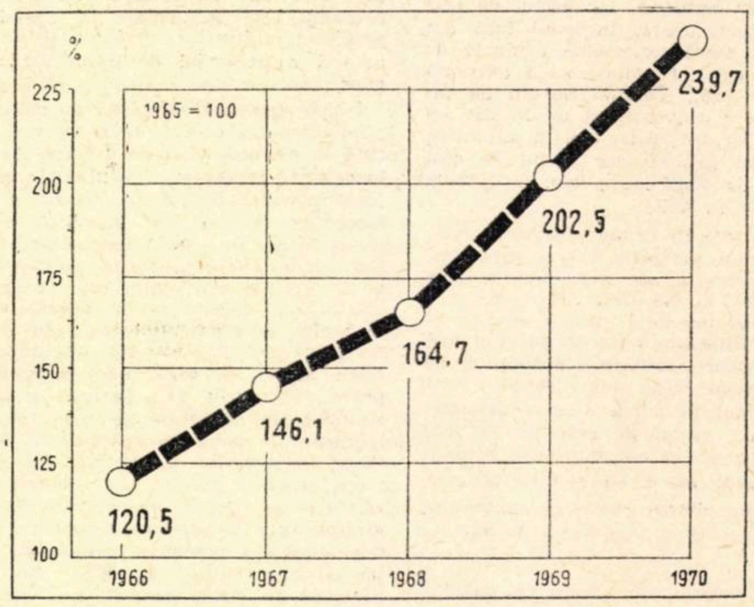

Dinamica producției globale a industriei chimice

influențat negativ asupra calității muncii.

Această practică a limitat în mare măsură folosirea unor specialiști sau proiectanți cu experiență căpătată în țară și în străinătate în rezolvarea directă a sarcinilor de proiectare și a influențat negativ punerea în funcțiune a instalațiilor. Astfel, pe șantierul Călărași în funcția de șef de proiect s-au perindat în timpul execuției lucrărilor 4 ingineri de specialități diferite pentru a cărei procurare s-au investit fonduri valutare importante, nu este folosită în mod corespunzător. De exemplu, în atelierul de fibre artificiale din I.P.C.F.S., cu un efectiv de 19 ingineri, în decurs de 5 ani au fost consultate la biblioteca tehnică 158 de lucrări, din care 82 de cărți de către un singur inginer specialist, iar 41 de către alți trei ingineri ; o parte din ceilalți nu au consultat nici un fel de documentație. Conducerile institutelor de proiectare au datoria să ia măsurile ce se cuvin pentru desfășurarea unor acțiuni organizate de documentare a cadrelor tehnico-inginerești în scopul promovării în proiectare a tot ceea ce apare nou pe plan mondial.

Proiectant-constructor: două compartimente strîns legate

CALITATEA muncii de proiectare și de execuție, este apreciată nu numai după nivelul tehnic al soluțiilor ce se adoptă, care desigur are o importanță de prim ordin, ci și după modul în care, prin legătura strînsă între aceste două compartimente, se asigură mersul normal al desfășurării lucrărilor. Dacă pe șantierul Uzinei de aluminiu de la Slatina execuția lucrărilor este mult avansată, fiind posibilă reducerea cu cîteva luni a termenului de punere în funcțiune, aceasta se datorește faptului că, pe lîngă predarea la timp a proiectelor, a existat și o legătură apropiată între proiectant și constructor.

Multe neajunsuri de pe șantiere sînt cauzate de o accentuată separare între activitatea de proiectare și cea de execuție. De aici decurge și o separare artificială de interese, care de multe ori creează între proiectant și executant divergențe. Pentru înlăturarea unor asemenea aspecte este necesar ca **proiectantul să conlucreze încă de la început cu executantul :** împreună să aleagă **soluțiile tehnice și tot împreună să participe la transpunerea lor pe șantier, pînă la terminarea lucrărilor.** Un asemenea mod de lucru, pe lîngă alte avantaje, permite reducerea numărului imens de planșe și piese desenate ce alcătuiesc proiectul. Acestea sînt pentru proiectant o cauză aproape inevitabilă de erori, iar pentru executant o dificultate greu de învins, mai ales atunci cînd este vorba de căutat detaliul respectiv din maldărul de planșe ce alcătuiesc documentația tehnică. Nu rareori, pe șantiere se întîlnesc situații cînd o serie de lucrări se întrerup pentru a se modifica o anumită soluție tehnică — uneori destul de simplă.

Pe lîngă acestea, proiectele cu prea multe detalii limitează inițiativa și atribuțiile tehnice ale cadrelor de specialitate de pe șantiere, nepermițîndu-le să-și valorifice cunoștințele și experiența lor tehnică.

pînă la stabilirea unei noi soluții s-a pierdut un timp prețios, care nu a mai putut fi recuperat. Asemenea aspecte produc mari greutăți economice prin întîrzierea realizării la timp a obiectivelor.

Efectele economiei de timp

RIDICAREA eficienței economice a investițiilor este indisolubil legată **de scurtarea duratei de execuție a lucrărilor.** Măsurile luate de conducerea de partid și de stat privind dezvoltarea industriei construcțiilor, precum și cele cu privire la defalcarea pe ani a planului cincinal, precum și simplificarea metodologiei de elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor tehnice prin creșterea atribuțiilor și răspunderii titularilor de investiții ș.a., au drept rezultat îmbunătățirea activității în această direcție. Prin aplicarea unor soluții de execuție bazate pe tehnica avansată și prin mecanizarea în mai mare măsură a proceselor de lucru, s-au obținut rezultate bune în reducerea duratei de execuție. Unele capacități de producție au fost date în funcțiune într-un timp de sub 18—24 luni.

Experiența de pe numeroase șantiere, a dovedit că elementul hotărîtor în reducerea **duratei de execuție este pregătirea temeinică a investițiilor și asigurarea șantierelor la timp cu mijloacele materiale și forța de muncă necesare.** Acolo unde șantierul este bine organizat și aprovizionat, iar mersul lucrărilor se urmărește în mod riguros, se creează largi posibilități de respectare și chiar de reducere a timpului de execuție.

Multe din cauzele care au dus la nerespectarea duratei de execuție a unor obiective industriale își au originea și în lipsa unor proiecte de organizare de șantier bine documentate și a graficelor coordonatoare de

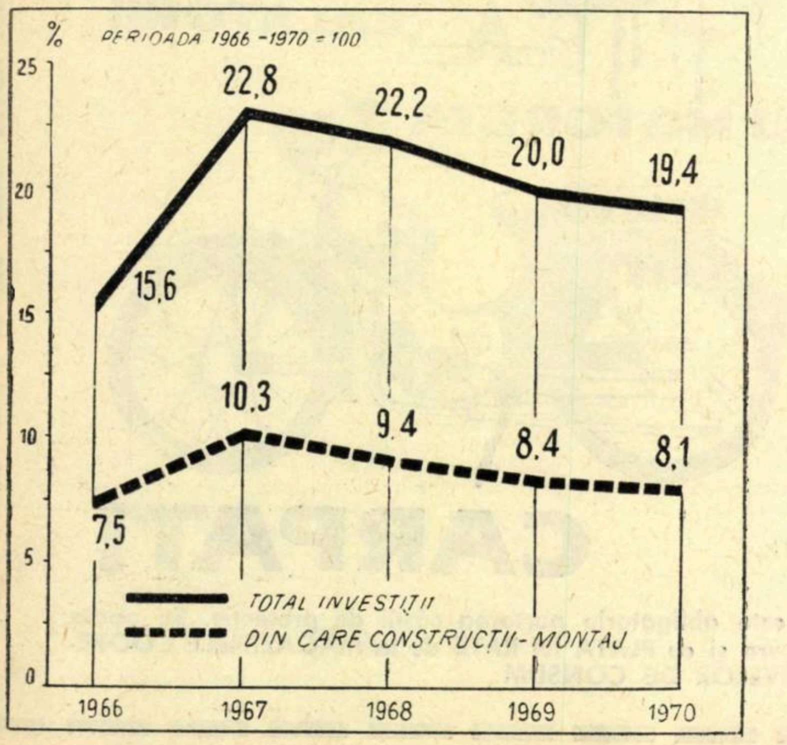

Ponderea investițiilor anuale în totalul investițiilor

N. TOADER
adjunct șef secție
I. COLUMBEANU
șef sector
Secția metalurgie-chimie a C.C. al P.C.R.

(Continuare în pag. 10)

RECENT, în fabricile, uzinele, combinatele și institutele de cercetări și proiectări ale industriei chimice au avut loc — în întîmpinara Consfătuirii pe țară a lucrătorilor din această ramură — adunări de producție. În cadrul lor, s-au dezbătut diferite aspecte ale activității în lumina sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. și prevăzute de planul cincinal. Cu acest prilej, s-a reliefat experiența acumulată, deficiențele ce frînează încă pe alocuri obținerea unei eficiențe economice ridicate și s-au preconizat măsuri tehnico-organizatorice pentru înlăturarea cît mai grabnică a acestora.

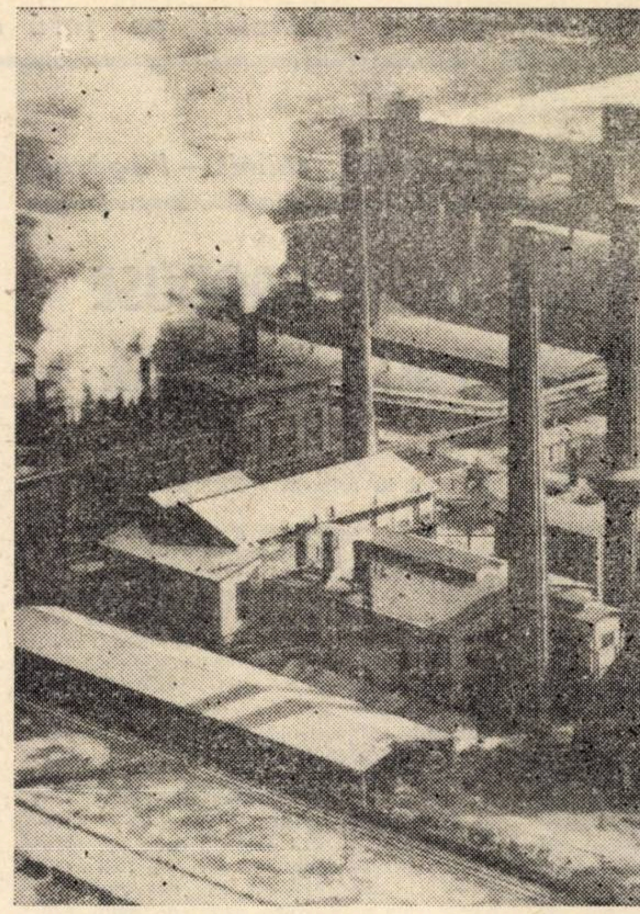

Vedere parțială a Combinatului chimic-Tîrnăveni

Combinatul chimic-Tîrnăveni

CERCETAREA ŞTIINŢIFICĂ ÎN SPRIJINUL PRODUCŢIEI

ALĂTURI de unitățile nou construite în țara noastră, și întreprinderile vechi au cunoscut o largă dezvoltare și modernizare. La Tîrnăveni, secții importante ca, de exemplu, cele de carbid, faianță, clorosodice au fost radical modernizate, mărindu-se totodată capacitatea lor de producție. Au fost create noi fabrici cum sînt cele de bicromat de sodiu, de gresie antiacidă, policlorură de vinil, bazate pe procese tehnologice moderne. De asemenea, în planul de dezvoltare al combinatului se prevede crearea de secții pentru fabricarea de noi produse în viitorul apropiat și anume: hipoclorit de calciu, copolimeri ai clorurii de vinil cu clorură de viniliden, polietilenă clorurată.

Ca rezultat al eforturilor depuse, **în primele 5 luni ale acestui an, colectivul nostru a depășit sarcina de plan cu 7.8% la producția globală și cu 8,9% la producția marfă. Au fost realizate în plus față de prevederile planului 6 227 t carbid, 702 t sulfat de aluminiu, 280 t acid sulfuric monohidrat, 4 t policlorură de vinil, 18 t bicromat de sodiu, 6 t sodă leșie, 1,9 mii mp plăci faianță.**

Înzestrarea tehnică, creșterea an de an a valorii fondurilor fixe pe un salariat (94,7 mii lei în 1960 și 115,1 mii lei în primele 5 luni ale acestui an), au permis sporirea continuă a productivității muncii. În primele 5 luni ale acestui an, productivitatea planificată a fost îndeplinită în proporție de 108,3%. La prețul de cost s-a realizat o economie suplimentară în valoare de 3 935 mii lei.

Una din căile prin care am urmărit introducerea noului în producție, a fost **îmbunătățirea proceselor tehnologice și a utilajelor existente.** Astfel, prin modernizarea cuptorului II de carbid a rezultat un spor de producție de 1 500 t carbid/an. Pe linia îmbunătățirii produselor tehnologice existente se înscrie înlocuirea mangalului cu cocs în rețeta de fabricare a carbidului — materie primă mai ieftină. Aceasta ne permite obținerea unor economii de circa 5 milioane lei/an. De asemenea, prin introducerea sistemului de ardere a calcarului cu gaz metan în cuptor de mare capacitate, prețul de cost al carbidului se reduce cu circa 90 lei/t, valoarea totală a economiilor ridicîndu-se la 4 milioane lei/an.

În scopul măririi eficienței economice a întregii activități s-au depus eforturi pentru asimilarea de noi produse, cu desfacere asigurată. Astfel, în cursul șesenalului s-au realizat pentru prima dată sulfat de sodiu farmaceutic, plăci de faianță colorate, hipoclorit de calciu. Încercările de fabricare a copolimerilor clorurii de vinil-viniliden, efectuate în cursul anilor 1965—1966 au dus la concluzia că este posibilă obținerea latexurilor de copolimeri destinați acoperirilor de hîrtie necesară fabricării ambalajelor utilizate în industria alimentară. În cursul acestui an, se va definitiva procesul tehnologic, urmînd ca în anul 1968 produsul să fie fabricat curent. Uneori însă, activitatea de cercetare desfășurată pe linia asimilării de produse noi nu este materializată. Iată un exemplu: la cererea forului coordonator s-au efectuat unele cercetări, elaborîndu-se un proces tehnologic de fabricare a alaunului de crom-potasiu, produs necesar industriei de pielărie. Lucrarea a fost de mult încheiată. Însă, deși produsul se importă, cheltuindu-se fonduri valutare importante, nici pînă în prezent nu au fost alocate fondurile de investiții necesare aplicării pe scară industrială a rezultatelor cercetării. Asemenea situații nu sînt de natură nici să stimuleze gîndirea creatoare din combinat, nici să ridice activitatea economică a combinatului.

Dintre obiectivele mai importante ale planului tehnic pe anul 1967, finanțate din fondul de introducere a tehnicii noi, remarcăm concentrarea soluțiilor de cromat cu arzător imersat, elaborarea unei tehnologii de fabricare a cocsului necesar producerii carbidului în colaborare cu Institutul de cercetări metalurgice, obținerea polistirenei clorurate, a polietilenei sulfoclorurate etc. În vederea îmbunătățirii activității pe linia introducerii tehnicii noi, considerăm că ar fi utilă includerea în planul tehnic a unui număr mai mic de probleme, care să fie însă rezolvate într-un timp cît mai scurt.

Cercetarea care se desfășoară în cadrul laboratoarelor uzinale poate aduce o contribuție de seamă la promovarea progresului tehnic. Pentru ca această contribuție să fie din ce în ce mai fructuoasă, **considerăm necesară îmbunătățirea sistemului de cointeresare materială a salariaților din sectoarele de concepție și cercetare, ținîndu-se seama îndeosebi de eficiența economică a soluțiilor tehnico-științifice elaborate, de aplicabilitatea în practică a rezultatelor muncii de cercetare.** Aceasta va permite — după părerea noastră — o valorificare mai bună a potențialului lor creator. **Tot în vederea sprijinirii activității de cercetare, considerăm necesară reglementarea posibilității execuției unor utilaje pentru cercetări din fondurile de tehnică nouă ce se aprobă pentru întreprinderi.**

Sporirea eficienței economice este strîns legată de îmbunătățirea continuă a calității produselor. În acest domeniu am dobîndit unele rezultate pozitive. În perioada 1965—1967 (primele 5 luni), ponderea produselor de calitatea I a crescut la plăcile de faianță de la 72,5% la 73,4%, litrajul mediu de acetilenă al carbidului produs la cuptoarele I—III s-a mărit în cursul acestor ani de la 279 la 282 litri/kg, ponderea clorurii de calciu calcinată de calitate superioară a crescut de la 22,9 la 70,7%. Numărul reclamațiilor beneficiarilor pentru calitatea necorespunzătoare a unor produse chimice fabricate de combinatul nostru a scăzut simțitor — de la 68 în 1965, la 24 în 1966 și la numai 4 în primele 5 luni ale anului 1967. La aceasta o contribuție de seamă a adus și îmbunătățirea normelor interne și a standardelor. În 1962 au fost revizuite și îmbunătățite standardele pentru plăci de faianță, în 1963 cele pentru carbid, în 1964 pentru acid sulfuric și clorură de calciu, bicromat de sodiu, clorură de vinil, iar în 1966 pentru sulfatul de sodiu anhidru. Alte cîteva STAS-uri ca, de exemplu, cele pentru sulfatul de aluminiu, hipocloritul de sodiu sînt în curs de revizuire. Situația este similară și pentru normele interne, unde cele mai multe sînt pentru produsele din gresie antiacidă.

Calitatea superioară face ca produsele noastre să fie din ce în ce mai mult apreciate atît pe piața internă, cît și pe cea externă. Produse ca bicromat de sodiu, sodă caustică, carbură de calciu (carbid) etc. sînt foarte solicitate pe piața mondială. Acest lucru este ilustrat și de faptul că ponderea exportului în totalul producției-marfă a crescut de la 19,1%, cît era în 1961, la 37,2% în 1966 și la 46,8% în primele 5 luni ale acestui an.

Pentru ca activitatea de producție să se ridice la un nivel mai înalt, iar eficiența economică să crească continuu, se impune ca în domeniul relațiilor dintre întreprinderi și organul coordonator să se perfecționeze sistemul informațional pentru realizarea unei operativități mai înalte în transmiterea datelor, elaborarea deciziilor, precum și în vederea întăririi răspunderii și creșterii inițiativei în rezolvarea diferitelor probleme productiv-economice.

ing. Vasile AVRAM
director general

Uzina de fibre sintetice-Săvinești

DE CE NU NE ÎNCADRĂM ÎN PREVEDERILE DE PLAN

ÎNTREPRINDERE cu profil nou în țara noastră, Uzina de fibre sintetice-Săvinești este chemată să asigure o bună parte din necesarul de fire poliamidice pentru industria textilă, cît și pentru export. An de an, de la intrarea în funcțiune (anul 1959), ea a sporit considerabil nivelul cantitativ al produselor realizate și a îmbunătățit treptat și calitatea acestora.

Urmărind însă evoluția producției, se desprinde faptul că, în afara anului 1966, sarcinile de plan nu au fost îndeplinite în totalitate, ceea ce a avut repercusiuni negative asupra celorlalți indicatori tehnico-economici. Ce a generat această stare de lucruri?

Ritmul de intrare în producția normală a unităților chimice noi, cu tehnologii necunoscute și de complexitate mare, este de 2—3 ani. Instalația melana, de pildă, prezintă în perioada analizată o întrerupere a ritmului de atingere a producției maxime posibile, provocată de necesitatea modificării în anii 1964—1965 a tehnologiei și înlocuirea unor părți importante ale instalațiilor. **Neatingerea la timp a parametrilor proiectați de către această instalație a făcut ca atît planul fizic, cît și valoarea producției globale pe total uzină să prezinte realizări cu mult sub nivelul planificat.** Aceasta a determinat nelivrarea către beneficiari a unor cantități importante de fibre melană, diminuînd posibilitățile acestora de a spori producția de țesături, în componența cărora această fibră intră ca materie primă de bază. Numai în primele cinci luni ale anului în curs, de pildă, uzina a înregistrat, față de plan, o nerealizare la producția globală a 20 610 000 lei, ceea ce reprezintă o cantitate apreciabilă de melană și alte produse, care au fost așteptate de fabricile textile din țară.

Evoluția prețului de cost la principalele produse, demonstrează existența unei accentuate tendințe de scădere. Însă **din cauza neatingerii nivelelor planificate la producția globală și fizică, cuantumul beneficiului și al economiilor la prețul de cost a înregistrat un nivel scăzut.** Pe primele 5 luni ale anului 1967, beneficiul realizat reprezintă numai 84,8% față de plan, ceea ce echivalează cu o serioasă pierdere atît pentru uzină, cît și pentru economia națională.

Un alt aspect care contribuie la pierderea unei cantități însemnate de produse este nerespectarea termenelor de punere în funcțiune a capacităților noi. Execuția lucrărilor de la instalațiile de melană, au întîrziat, în medie, cu 6—9 luni din cauza livrărilor din import și din țară. La instalațiile de relon II, lucrările au început cu o întîrziere de 8 luni, din cauza fazei de avizare. **Ar fi necesar ca ministerul nostru, cît și unitățile de comerț exterior să găsească soluții care să permită sosirea aparaturii și instalațiilor necesare din import, în funcție de fazele desfășurării procesului de montaj.**

În domeniul calității produselor mai există substanțiale rezerve de îmbunătățire, a căror valorificare depinde în totalitate de progresul ce trebuie făcut în direcția ridicării măestriei profesionale a întregului nostru colectiv de muncă. Astfel, la fibrele melana, pentru a căror calitate nesatisfăcătoare am fost criticați în repetate rînduri, și pe drept cuvînt, de unele întreprinderi textile, va trebui să înlăturăm toate cauzele care provoacă încă apariția de pete la tratamentul umidotermic, precum și a factorilor ce contribuie la stabilirea parametrilor, a caracteristicilor fizico-mecanice optime și constante ale acesteia.

Un aspect general în ceea ce privește calitatea este inconstanța caracteristicilor calitative ale produselor noastre atît la melana, cît și la firele și fibrele relon. Nu am reușit încă să imprimăm întregului colectiv de muncă o disciplină riguroasă a respectării parametrilor și proceselor tehnologice, a cunoașterii cauzelor care duc la variații de calitate și a ridicării gradului de pregătire a oamenilor ce deservesc instalațiile.

La rezolvarea acestor probleme va trebui să-și aducă o contribuție substanțială Serviciul de cercetare științifică din cadrul uzinei. Pentru ca munca acestui serviciu să ajute efectiv la îmbunătățirea calității produselor, eforturile vor trebui canalizate spre abordarea celor mai stringente probleme, prin alcătuirea unui plan judicios de activitate și urmărirea finalizării operative a rezultatelor. De asemenea, **se impune o mai strînsă cooperare cu unitățile științifice similare sau înrudite, în vederea evitării paralelismelor și efectuării unui schimb util de păreri în problemele propuse spre cercetare.**

În prezent, în uzină se desfășoară în ritm intens o serie de studii și acțiuni practice privind: îmbunătățirea gradului de alb prin tratare cu agenți chimici sau optici; mărirea gradului de uniformitate a vopsirii și îmbunătățirea rezistenței acesteia la tratamente umidotermice, eliminarea defectelor din pală, îmbunătățirea tratării antistatice, sub aspectul uniformității și eficacității acesteia, introducerea procedeului de vopsire în masă. În uzină s-a întocmit un plan de lucru pentru viitor în care sînt prevăzute atît nivelul calitativ care trebuie atins, cît și măsurile necesare. Realizările de pînă acum ne îndreptățesc să afirmăm că sînt create premisele necesare îmbunătățirii principalilor indicatori prevăzuți în normele interne. Sarcina întregului colectiv este de a face ca produsele pe care le realizăm să se situeze constant la nivelul celor mai bune fibre realizate de uzine similare străine.

În activitatea noastră întîmpinăm unele neajunsuri în domeniul reparațiilor capitale. Ținînd seama de specificul producției, aces-

ing. V. BELIZNA
director general

(Continuare în pag. 10)

Combinatul chimic — Făgăraș

UN VOLUM TOT MAI MARE DE PRODUSE COMPETITIVE PENTRU PIAȚA EXTERNĂ

AN DE AN, colectivul nostru și-a îndeplinit și depășit sarcinile de plan. În 1967, **în primele 5 luni, am realizat, peste prevederile planului, o producție globală de 10 milicane lei, economii la prețul de cost de aproape 9 milioane și beneficii de circa 13 500 000 lei.**

În principal, atenția noastră a fost îndreptată spre introducerea tehnicii noi in toate sectoarele de activitate, asimilarea de produse și procedee tehnologice noi, modernizarea utilajelor și instalațiilor și, in mod deosebit, spre automatizarea proceselor de producție. **A fost obținut, pentru prima dată in țară, azotatul de amoniu neaglomerabil, s-a realizat conducerea automată a procesului de neutralizare, a fost construită o instalație centralizată pentru conducerea automată a procesului de oxidare a amoniacului și menținerea unui raport constant de amoniac-aer la fabrica de acid azotic.** La secția 6 s-a introdus vălțuirea continuă a bachelitei, iar în cadrul secției de amoniac — aproape 60 reglări și măsurări automate. La secția fenol, prin măsurile luate, capacitatea de producție a crescut cu 300 tone/an, iar la cea de rășini sintetice, cu peste 400 tone/an.

În scopul ridicării eficienței economiee a intregii activități a combinatului, s-a acordat o deosebită atenție reducerii cheltuielilor de producție, mai ales a celor materiale, deoarece acestea au ponderea cea mai mare în prețul de cost. Numai **prin reducerea consumurilor specifice, în primele 5 luni ale anului, s-au obținut, economii in valoare de peste 3645 mii lei.** Cu toate acestea, din analizele efectuate cu privire la folosirea rațională a materiilor prime și materialelor s-a desprins că in acest domeniu există încă multe rezerve nevalorificate. Normele de consum specific la unele produse sint depășite, ele neținind pasul cu modernizările și perfecționările aduse proceselor tehnologice. De pildă, la instalațiile unde capacitățile de producție au fost mărite, cum sint fabricile de amoniac, acid azotic, nitrocalcar, azotat de amoniu tehnic, nitrobenzen, produse intermediare etc., nu s-au luat măsuri tehnice corespunzătoare, care să ducă la reducerea consumurilor specifice. Pentru diminuarea cheltuielilor cu materiile prime, vom lua măsuri de stabilire științifică a normelor de consum in secții.

Realizarea unor produse de calitate superioară, care să satisfacă cit mai bine necesitățile interne și să fie tot mai competitive pe plan mondial, constituie, de asemenea, unul din obiectivele permanente ale colectivului nostru. În acest sens, au fost luate măsuri pentru modernizarea utilajelor, imbunătățirea proceselor tehnologice, intărirea controlului interfazic și, in special, pentru creșterea responsabilității intregului personal. Rezultatele inregistrate, departe de a ne mulțumi pe deplin, sint concludente. La fenol, de exemplu, în anul 1964, calitatea extra reprezenta 30% din totalul producției, în 1965 — 50%, în 1966 — 70%, iar în primele 5 luni ale anului 1967 — 80%. Azotitul de sodiu a fost realizat la calitatea I în anul 1964 în proporție de 20%, 1965 — 38%, 1966 — 62%, ajungind în primele 5 luni ale anului 1967 — 95%.

O latură importantă a activității privind imbunătățirea calității produselor a constituit-o buna organizare a laboratoarelor de analiză și control, introducerea unor metode noi care să pună mai bine în evidență calitatea produselor. Datorită ridicării nivelului calitativ al produselor noastre, s-a inlăturat aproape total numărul refuzurilor de plată.

Paralel cu preocuparea pentru imbunătățirea indicatorilor calitativi ai produselor, s-a avut in vedere și ridicarea valorilor indicilor, inclusiv a normelor de calitate și a standardelor existente. Între anii 1959—1966, ca și in anul 1967, o serie de standarde și norme de calitate au fost revizuite și imbunătățite, ca de exemplu: STAS-urile de novolac, azotit de sodiu, azotat de amoniu îngrășămint, bachelite și altele, ca și normele interne la lacul de bachelită, sulfitul de sodiu, celuloid, aminoplast și altele.

Ridicarea continuă a indicilor calitativi ai produselor ne-a permis să lărgim numărul și cantitățile de produse pentru export, volumul acestora crescind în prezent față de 1960 de aproape 8 ori (de la 2750 tone in 1960 la 21.640 în 1967). Exprimat valoric, exportul a sporit de la 26 000 000 lei in 1960, la 63 000 000 lei în 1967. Ponderea valorică a exportului în producția globală a combinatului este de 11% și ea se va mări in următorii ani, pe măsura lărgirii gamei produselor, a prospectării pieței externe.

În domeniul exportului intimpinăm însă unele greutăți. Nu rareori se intîmplă ca planul de export să fie modificat, uneori in cursul anului, necesitind intocmirea multor acte de decalare, reduceri, suplimentări, modificări de termene contractuale și ducind chiar la nerealizarea planului la unele sortimente. De asemenea, defalcarea planului de export nu este corelată intotdeauna cu posibilitățile de fabricație și cu necesarul intern, propunerile noastre peste plan nefiind defalcate intotdeauna corespunzător. De multe ori nu sintem consultați in probleme de export, mai ales in ce privește calitatea unor produse, intreprinderea fiind angajată să realizeze produse la parametri ce nu pot fi atinși. Din analizele efectuate asupra posibilităților de export, rezultă că unitatea noastră deține încă mari rezerve, care vor trebui puse in valoare.

În vederea atingerii unor indici inalți la instalațiile in funcțiune, in scopul măririi producției și productivității muncii, este necesară asigurarea la timp a combinatului cu piese de schimb. Pentru aprovizionarea în bune condiții cu materiale de intreținere și reparații, într-o gamă complexă de sortimente, calități și dimensiuni, considerăm că se impune infiintarea unor baze regionale universale de aprovizionare-desfacere. Rolul lor va trebui să fie acela de a asigura materialele necesare pentru reparații și intreținere in cantități nevagonabile — tuturor întreprinderilor din regiune, indiferent de subordonarea lor.

ing. Teodor ȘUTEU
director general

COORDONATELE PRACTICE ALE EFICIENȚEI ECONOMICE A INVESTIȚIILOR

(Urmare din pag. 8)

execuție, în slaba aprovizionare cu materiale și asigurarea cu forță de muncă. Ca urmare, nu intotdeauna a existat concordanță între lucrările de construcții și cele de montare a utilajelor tehnologice, fapt care a influențat nefavorabil durata de execuție și calitatea lucrărilor. Așa stau lucrurile la obiectivele ce se construiesc la Turnu Măgurele, Govora și Pitești, unde lipsa graficelor coordonatoare de execuție a condus la neconcordanța intre termenele de asigurare a fronturilor de lucru cerute de subantreprenori și cele acceptate de antreprenorul general constructor.

Intirzieri in execuția lucrărilor se produc, în același timp, și din cauza nelivrării la timp a utilajelor sau construcțiilor metalice. Asemenea situații există pe unele șantiere din care cauză este periclitat insuși termenul de punere în funcțiune ca de exemplu, la Combinatul de îngrășăminte azotoase-Tg. Mureș, Combinatul de celuloză și hirtie-Suceava, instalațiile de acid sulfuric și ingrășăminte complexe de la Turnu Măgurele și altele.

Creșterea neîncetată a gradului de industrializare a construcțiilor atestă din plin importanța deosebită pe care o are **folosirea eficientă a mașinilor și utilajelor.** În actualul cincinal, în scopul ridicării nivelului tehnic al execuției, organizațiile de construcții-montaj sint dotate cu un bogat parc de mașini și utilaje. De aici și **necesitatea folosirii lor cit mai raționale, la intreaga capacitate.**

În prezent nu peste tot se acordă atenția cuvenită utilizării eficiente a parcului de mașini și utilaje. De exemplu, pe platforma chimică-Pitești, de la începutul acestui an, excavatoarele au lucrat numai 60% din timpul planificat, iar din 17 buldozere numai la două s-a indeplinit norma de producție. Nici mijloacele de transport auto nu sint folosite la întreaga lor capacitate. Rezultatul: o restanță de 296 000 tone excavări.

Importante rezerve în executarea la termen a obiectivelor sint și in domeniul **folosirii timpului de lucru.** Pe unele șantiere s-au înregistrat pierderi însemnate datorită unui număr mare de invoiri, concedii fără plată și absențe nemotivate.

Mult timp se pierde pentru pregătirea locului de **muncă, aprovizionarea cu materiale.** În schimb, foarte puțin se face pentru extinderea muncii in acord și stabilirea unor norme mobilizatoare. În prezent, aproape la toate obiectivele aflate in execuția Ministerului de Construcții pentru Industria Chimică si Rafinării, lipsesc o bună parte din dulgheri, zidari, lăcătuși etc. Este o dovadă a faptului că unele intreprinderi nu s-au preocupat in suficientă măsură de recrutarea și pregătirea necesarului de muncitori la nivelul planului de producție și de asigurarea unor condiții de viață și de muncă corespunzătoare, in vederea lichidării fluctuației de cadre.

Operativitatea în execuția lucrărilor de investiții este organic legată de **folosirea metodelor moderne de planificare și urmărire** a activității șantierelor.

Pe șantierele unde munca este organizată pe această bază s-au obținut rezultate bune. La Uzina de aluminiu-Slatina și Uzina „Policolor"-București, în urma aplicării metodei de programare și urmărire a lucrărilor cunoscută sub denumirea de „drumul critic", planul de investiții a fost îndeplinit în primele patru luni ale acestui an în proporție de 38% și respectiv 39,7% din planul anual. De subliniat este faptul că în ambele cazuri, rezultatele obținute în realizarea planului valoric au corespondență cu stadiile fizice prevăzute, fapt concretizat in avansurile ciștigate față de grafice la cele mai multe dintre obiectivele aflate in construcție.

Deși metoda „drumului critic" și-a dovedit pe deplin eficacitatea, ea nu este aplicată pe toate șantierele. Explicația își are originea in spiritul de conservatorism de care dau dovadă unii specialiști din conducerea șantierelor. La Combinatul de celuloză și hîrtie-Suceava, cu toate că s-a încercat cu destulă timiditate aplicarea metodei „drumului critic", pe parcurs aceasta a fost abandonată, pe motivul că necesită calcule... laborioase.

Pe scara factorilor care hotărăsc eficiența investițiilor un loc central îl ocupă **calitatea lucrărilor executate.** Este firesc să fie așa dacă ținem seama că de calitatea execuției tuturor lucrărilor sint organic legate buna funcționare și atingerea parametrilor proiectați la obiectivul construit.

Așa cum o arată experiența, la realizarea unor construcții de calitate, contribuie în mare măsură specializarea executanților, desfășurarea ritmică a lucrărilor cu respectarea fluxurilor tehnologice, exigența sporită din partea controlului tehnic de calitate.

Cu toate rezultatele pozitive obținute în această direcție, pe unele șantiere se execută încă lucrări care nu corespund. Majoritatea deficiențelor se semnalează la lucrările de fundații prin nerespectarea normativelor și a prescripțiilor tehnice sau prin schimbări de soluții care duc la economii aparente la prețul de cost, dar în defavoarea calității. În alte cazuri, cum sint șantierele de pe platforma Brazi și Craiova, s-au executat lucrări de betoane de slabă calitate, sub marca prescrisă, sau cu segregări și goluri. Nu se acordă suficientă atenție calității lucrărilor de izolații, canalizări etc., lucrări care deși sint simple, dacă sint executate neingrijit, au consecințe grave în exploatare.

Asemenea situații sînt rezultatul unei slabe supravegheri din partea unor șefi de echipă sau șefi de lot, la care se adaugă lipsa de control și de exigență a beneficiarilor care prin diriginții de șantier nu urmăresc și verifică așa cum se cuvine calitatea lucrărilor ce se execută.

Calitatea lucrărilor de construcții se află, în ultimă instanță in miinile colectivelor de muncă de pe șantiere. Iată de ce conducerile de pe șantiere au datoria să ia măsurile ce se cuvin pentru ridicarea gradului de calificare a muncitorilor și creșterea răspunderii personale a fiecărui salariat. O dată cu aceasta este nevoie să se intărească activitatea controlului tehnic de calitate prin încadrarea serviciilor de control tehnic cu cadre cu experiență și spirit de răspundere.

Nu de mai mică importanță este organizarea și dotarea corespunzătoare a laboratoarelor de șantier, creșterea exigenței întregului personal de conducere față de respectarea tehnologiei de execuție.

Punctul final — atingerea grabnică a parametrilor proiectați

REALIZAREA grabnică a indicatorilor tehnico-economici prevăzuți în proiecte, constituie o sarcină de prim ordin pentru beneficiarii de investiții și proiectanți. Într-o serie de cazuri acest obiectiv al activității de investiții a fost îndeplinit cu succes, fapt ce arată posibilitățile mari de care dispunem. La instalațiile de acid sulfuric de la Turnu Măgurele, după 3 luni a fost atinsă capacitatea proiectată, la Tg. Mureș, după circa 2 luni, iar la secția de clorură de aluminiu de la Borzești, după un an și jumătate s-au atins toți indicatorii.

În schimb, la alte intreprinderi noi, indicatorii tehnico-economici nu au fost încă realizați sau au fost îndepliniți numai parțial, deși instalațiile au intrat în funcțiune de mult timp.

Cauzele: lipsuri în proiectare, defecțiuni mecanice și tehnologice ale utilajelor și instalațiilor și altele. De asemenea, la unele investiții, ca urmare a insuficientei aprofundări a problemelor s-au făcut ulterior modificări și completări în execuție, ceea ce s-a reflectat negativ în scumpirea valorii de deviz, cu influențe nefavorabile asupra nivelului indicatorilor de eficiență economică aprobați. Așa este cazul la Combinatul chimic-Craiova, Combinatul de fibre artificiale-Brăila, Combinatul de celuloză și hirtie-Călărași și altele.

Fără indoială că realizarea cit mai grabnică a parametrilor proiectați la noile capacități intrate în funcțiune depinde de o suită de factori. Dintre aceștia ținem să subliniem importanța deosebită pe care o are pregătirea din vreme a cadrelor. La majoritatea combinatelor din industria chimică, unde s-au intimpinat greutăți la punerea in funcțiune a instalațiilor și in exploatare, cea mai mare parte s-au datorat pregătirii insuficiente a cadrelor.

Un ajutor prețios pentru remedierea acestor deficiente este măsura luată in 1967 de către Ministerul Industriei Chimice și Ministerul de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării de a integra în echipele constructorului, personalul recrutat pentru noile obiective, care să participe la executarea lucrărilor de montaje și instalații.

În acest mod, pe lingă faptul că aceștia ajută la execuția lucrărilor, ei au posibilitatea să se formeze in procesul muncii, alături de cei mai experimentați muncitori și specialiști, să-și formeze deprinderile, dar mai ales să cunoască temeinic mașinile și utilajele pe care le vor exploata, circuitele tehnologice, gradul de înzestrare tehnică al instalațiilor.

★

Realizarea investițiilor în anul 1967 este hotăritoare pentru intregul cincinal. Iată de ce este nevoie ca eforturile colectivelor de muncitori, tehnicieni și ingineri să fie canalizate în direcția descoperirii și punerii în valoare a rezervelor existente printr-o mai bună organizare a fiecărui loc de muncă, prin folosirea utilajelor de construcții la intreaga capacitate și utilizarea rațională a timpului de muncă.

DE CE NU NE ÎNCADRĂM ÎN PREVEDERILE DE PLAN

(Urmare din pag. 9)

tea nu pot fi executate la termenele ce rezultă din ciclul de funcționare a utilajelor, din cauză că ele nu se pot opri decit în perioadele de revizie, procesul tehnologic fiind continuu. Aceasta face ca majoritatea utilajelor mari să fie programate pentru revizie capitală numai în perioadele planificate, apărînd astfel o distribuire neuniformă a volumului de reparații capitale pe toată perioada anului. La aceasta se mai adaugă și calitatea uneori slabă a acestora. Din studiul intreprins au reieșit măsurile pe care va trebui să le luăm pentru a organiza în așa mod reparațiile și reviziile, incit să nu mai avem nici un fel de perturbare în procesul de producție din această cauză.

Desigur, pentru realizarea integrală și ritmică a sarcinilor de plan în uzina noastră, se impun și alte măsuri, Parte din acestea au și fost stabilite cu prilejul unei recente analize ce a avut loc în toate sectoarele de muncă. Sperăm, că într-un viitor apropiat, activitatea uzinei se va situa la nivelul cerințelor economiei naționale.

CURIER

■ Ocupîndu-se de „rebuturile științifice" Alexandru Crișan, secretar științific al Comisiei regionale de coordonare a cercetării științifice Brasov, consideră în articolul **„Valorificarea cercetării științifice – imperativ al producției moderne** (LUPTA DE CLASĂ nr. 6/1967) că o cauză principală a neaplicării în producție a rezultatelor obținute o constituie insuficienta preocupare pentru stabilirea eficienței economice **în toate fazele activității de cercetare.** Autorul pledează pentru un **concept de cercetare științifică** care să includă nu numai studiile teoretice, experimentale și obținerea rezultatelor în laborator, dar si materializarea acestora în producție, inclusiv cercetarea pieței și a posibilităților de comercializare a produselor sau tehnologiilor noi obținute.

■ În zilele de 26 și 27 iunie 1967 s-au desfășurat la **Institutul de constructii** lucrările **Sesiunii științifice anuale a Institutului de cercetări în construcția și economia construcțiilor** (INCERC)

După cuvîntul de deschidere a sesiunii, rostit de prof. ing. N. Korcinski, directorul INCERC, au urmat ședințele de lucru ale secțiilor sesiunii : **Oteluri pentru armături, betoane, beton precomprimat** (presedine ing. M. Lupan) ; **Alcătuirea, calculul și comportarea elementelor și structurilor de rezistentă** (presedinte prof. ing. N. Korcinski) ; **Incercări și măsurări în construcfii** (președinte ing. A. Sesan) ; **Protectia construcțiilor și finisaje** (președinte ing. R. Constantinescu) ; **Economia constructiilor** (președinte ing. I. Ștefănescu).

■ Articolul profesorului Maurice Allois, publicat sub titlul **Les conditions de l'expansion dans la stabilisation sur le plan national** (Condițiile expansiunii în stabilizare pe plan național), în REVUE D'ÉCONOMIE POLITIQUE nr. 1/1967., se încadrează în discutia atît de aprinsă ce se desfășoară în țările occidentale asupra posibilităților de a se asigura creșterea economică, evitîndu-se inflatia. Reluînd și precizînd „teoria cantitativă a monedei" și sintetizînd materialul faptic oferit de istoria economică, prof. M. Allois ajunge la concluzia că deflatia preturilor duce în mod inevitabil la oprirea cresterii economice. Condițiile cele mai prielnice pentru dezvoltarea economică ar oferi-o un ritm moderat de creștere anuală a prețurilor de 1%.

■ Referindu-se la **Criza sistemului monetar international,** A. Cedel scrie în ÉCONOMIE ET HUMANISME că atît timp cît țările emitătoare de monede de rezervă – asumîndu-și rolul unor institute de emisiune internațională – s-au limitat la acest rol, sistemul a functionat satisfăcător. Din momentul însă în care au depășit acest rol, comportîndu-se ca industriași și finanțîndu-și, pe baza emisiunilor, propriile investiții în exterior, țările respective s-au compromis și au început să neliniștească pe creanțierii lor. În timp ce pentru celelalte țări orice investiție presupune un transfer de bogăție reală, sistemul existent a permis Angliei să realizeze în 20 de ani investiții de 10–12 miliarde dolari iar S.U.A. de peste 35 miliarde dolari. Deficitele anuale ale balanțelor de plăți ale acestor state corespund în mare măsură investițiilor lor externe.

Probleme de economie agrară — Anale vol. II

DE curînd a apărut în redacția Revistelor agricole, cel de-al doilea volum de **Anale al Secției de economie agrară** din cadrul Institutului central de cercetări agricole.

Conținînd o culegere de 26 referate cu probleme de economie agrară, dintre cele mai solicitate de către practica producției agricole, volumul „Probleme de economie agrară" reflectă activitatea depusă de către cercetătorii Secției în cursul anului 1965.

Aspectele dezbătute de-a lungul a peste 500 pagini, ating o sferă foarte largă de probleme ale agriculturii noastre socialiste. Ele se referă la : perfectionarea formelor de organizare și retribuire a muncii în cooperativele agricole, stabilirea metodologiei de calcul a producției globale și nete, precum și a fondului de acumulare în cooperativele agricole, studiul efectelor economice ale concentrării producției agricole și determinarea mărimii optime a unităților situate în Insula Mare a Brăilei, creșterea eficienței economice a investițiilor din agricultură pe principale obiective și în functie de caracterul zonal al agriculturii, unele aspecte economice privind organizarea bazei furajere, ale mecanizării lucrărilor pe pante și ale locului ocupat de activitățile anexe în economia cooperativelor agricole etc.

Printre lucrările prezentate în cadrul acestui volum de Anale, un loc deosebit îl ocupă lucrările privind repartiția teritorială a producției agricole, atît sub aspectul fundamentării teoretice a acestei probleme cît și al rezultatelor practice obținute ; atrag de asemenea atenția cercetările privind fundamentarea prețurilor produselor agricole, unele aspecte ale creșterii eficienței economice a investițiilor în agricultură etc.

Prezentul volum de Anale cuprinde și un număr de lucrări bazate pe folosirea metodelor matematice în cercetarea economică. Astfel se prezintă principiile modelului economico-matematic al îmbinării optime a ramurilor de producție într-o întreprindere agricolă, calculul variantei optime de structură a suprafețelor destinate producerii nutrețurilor, un studiu privind folosirea metodelor grafice în sprijinul organizării și conducerii producției în agricultură, analiza economică a tendinței de dezvoltare a producției agricole vegetale prin metode statistico-matematice etc.

GENERALIZĂRI ABUZIVE

NICI un fel de studiu serios asupra fenomenelor sociale contemporane — mai ales din cadrul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic — nu poate să ignore rolul considerabil pe care-l joacă mijloacele de comunicare de masă (presa, radioul, televiziunea, cinematografia ș.a.). In aceste coloane am prezentat, de altfel, numeroase date oferite de actualitate cu privire la felul în care se exercită și se manifestă acest rol.

Așa cum se întîmplă deseori, aprecierea unui fenomen de amploare, dacă nu este însoțită de cenzura spiritului critic, riguros științific, poate conduce la exagerări exorbitante, la absolutizarea fenomenului în cauză. In sociologia occidentală contemporană și-au făcut astfel loc teorii care, pornind de la constatarea imensei importanțe a mijloacelor de comunicare în masă, nu ezită chiar să le aprecieze drept elemente definitorii în determinarea diferitelor tipuri ale societății umane.

O asemenea tendință nu este singulară în sociologia și economia burgheză contemporană ; ea se încadrează în încercările mai vaste de a considera tehnica, în general, sau anumite tehnici, în particular, drept factori esențiali în definirea unei anumite orînduiri sociale. Este bine cunoscută, de pildă, teoria „stadiilor creșterii economice" a economistului american Walt Rostow. Asemenea încercări urmăresc să conteste sau să estompeze rolul pe care-l joacă în dezvoltarea societății dinamica relațiilor de producție, să nege existența claselor sociale și a conflictelor ineluctabile dintre ele, să evite cu orice preț analiza cauzelor profunde care determină apariția și dispariția succesivelor orînduiri sociale. In ultimă instanță, aceste încercări au un caracter de apologie a capitalismului, definirea tehnicii drept criteriu principal în aprecierea unei societăți urmînd să justifice considerarea capitalismului contemporan drept forma cea mai înaintată de organizare socială.

In domeniul care ne interesează, caracteristică este, de pildă, teoria sociologului american Daniel Lerner. După acesta, ar exista două tipuri fundamentale de difuzare a informațiilor. Primul, așa-numitul sistem „oral", ar caracteriza societățile care nu cunosc dezvoltarea industrială sau în care aceasta este doar incipientă, societăți dominate de structuri rurale, în care procesul de urbanizare este abia la început, iar analfabetismul este încă foarte răspîndit. Asemenea tipuri de societăți întîlnim în țările slab dezvoltate din Africa, Asia și America Latină.

Al doilea tip de difuzare a informațiilor ar fi, după Lerner, sistemul „media", caracteristic societăților cu dezvoltare industrială accentuată, cu un grad înalt de urbanizare și în care populația are un grad de cultură mai ridicat, într-un cuvînt, societăți în care nivelul tehnic-industrial permite transmiterea informațiilor prin presă, radio, televiziune.

Apreciind că sistemul de comunicare este în același timp „un indice" și „un agent al schimbării" în ce privește societatea, Lerner, și ca el și alții, afirmă că dezvoltarea istorică s-ar face de la societăți caracterizate prin sistemul „oral" la societăți caracterizate prin sistemul „media". După această schemă, ar exista trei tipuri de societăți : „tradiționale" (în care predomină sistemul „oral"), „tranzitoriale" (care fac trecerea de la sistemul „oral" la sistemul „media") și „moderne" (în care predomină sistemul „media"). Semnificativ nu numai pentru rigoarea „științifică" a acestei împărțiri, ci mai ales pentru intențiile politico-ideologice care stau la baza clasificării este și faptul că în categoria societăților „moderne" sînt introduse de-a valma și țările capitaliste dezvoltate ca și unele țări socialiste.

In practică, Lerner schițează în descrierea societăților „moderne" un tablou idealizat al lumii occidentale contemporane. Pentru el, societățile în care predomină sistemul „media" ar fi singurele societăți democratice, deoarece în ele există o „participare a maselor", participare exprimată prin cîțiva indici, cum ar fi circulația cotidienelor, numărul receptoarelor de radio, frecventarea sălilor de cinematograf etc. In schimb, în societățile „tradiționale, ierarhice" n-ar exista participare a maselor și deci nici democrație. E limpede că asemenea criterii simpliste de apreciere a caracterului democratic al unei țări nu pot rezista nici celei mai sumare analize științifice. La sfîrșitul deceniului al patrulea al secolului nostru, circulația cotidienelor, numărul receptoarelor de radio și frecventarea sălilor de cinematograf erau în Germania la un nivel mai ridicat decît în multe din țările cotropite mai tîrziu de armatele naziste ; se poate oare trage din aceasta concluzia că Germania hitleristă era un model de democrație ?

Incercarea de a extinde asupra întregii societăți unele aspecte din domeniul mijloacelor de comunicație de masă se dovedește falimentară, dar însuși faptul că se urmărește o asemenea utilizare a acestor mijloace (și a prestigiului pe care ele l-au căpătat în viața contemporană) este deosebit de semnificativ.

H. DONA

O MAI LARGĂ COOPERARE ÎNTRE TOATE ȚĂRILE

Convorbire cu prof. Antigono DONATI, președintele I. C. E. – Italia

CU ocazia deschiderii expoziției „ITALIA PRODUCE", între 21 și 28 iunie ne-a vizitat țara profesorul **Antigono DONATI**, *președintele Institutului italian pentru Comerț Exterior (I.C.E.). Intr-o convorbire avută cu înaltul oaspete, acesta a avut amabilitatea să ne răspundă la cîteva întrebări :*

— În calitate de președinte al unui for atît de important ca Institutul pentru Comerț Exterior, cum apreciați dv. d-le președinte evoluția schimburilor comerciale italiene și ce ne puteți spune despre actualele preocupări ale Italiei în domeniul comerțului exterior ?

— În ultimii ani Italia a cunoscut unele fenomene economice care au constituit chiar elemente de îngrijorare pentru guvern. Astfel, către sfîrșitul anului 1962 și în special în 1963, economia italiană s-a aflat într-o fază critică de conjunctură. Un an mai tîrziu, prin măsurile de restricții adoptate, situația a evoluat către recesiune economică. În această perioadă comerțul exterior a jucat rolul de supapă de siguranță, substituind dezechilibrul creat de cererea internă și menținînd ritmul de creștere al producției. În 1965, cînd s-a trecut la faza relansării economice, consolidată apoi în 1966, exporturile noastre au continuat să crească în mod satisfăcător atît în ce privește sectoarele publice cît și cele private.

Este adevărat că în anul care a trecut, comerțul exterior al Italiei s-a bucurat de o conjunctură favorabilă pozitivă pe principalele sale piețe de export, care se compun din 70% cu țările industrializate, 24% cu țările în curs de dezvoltare și 6% cu țările socialiste. Desigur că, unele fenomene ca recesiunea din Republica Federală a Germaniei (care reprezintă 20% din exporturile noastre), situația economiei engleze, etc. au avut și influențe negative dar, considerăm că sfîrșitul acestui an va găsi comerțul italian cu un bilanț satisfăcător, în special dacă ținem cont și de faptul lărgirii contactelor cu celelalte țări europene, printre care și țările socialiste.

— Ați amintit despre tendința de lărgire a schimburilor cu celelalte țări ale Europei. Care este opinia dv. în legătură cu stadiul actual al relațiilor dintre Italia și România și ce posibilități de lărgire a acestor schimburi aveți în vedere ?

— Evident că mersul schimburilor dintre țara dv. și Italia trebuie apreciat ca satisfăcător, dar consider că rămîne încă un spațiu larg neacoperit care ar putea duce la îmbunătățirea lor. În prezent trebuie să remarc un sold activ în favoarea României, dar, dat fiind ritmul de creștere al schimburilor din ultimii ani dintre țările noastre (între 1960 și 1966 dezvoltarea acestor schimburi a reprezentat o creștere de 168%) această balanță favorabilă în prezent României nu ne îngrijorează. Și aceasta cu atît mai mult cu cît Italia se situează pe locul al doilea în schimburile țării dv. cu Europa occidentală și pe locul 5 în totalitatea comerțului exterior românesc. Pe de altă parte, procesul continuu de industrializare a României favorizează schimburile dintre noi, în special în ceea ce privește bunurile instrumentale, și facilitează noi forme de cooperare. Dat fiind ritmul industrializării țării dv. este de așteptat pe viitor și o diversificare a schimburilor îndeosebi ale României către Italia, cu preponderență în sectorul mărfurilor cu caracter industrial.

— Privind aceste relații comerciale în ansamblul schimburilor mondiale, v-am ruga să ne spuneți care este opinia dv. despre evoluția comerțului mondial în general și ce posibilități de extindere preconizați pentru viitor, în ce direcție și sub ce formă ?

— Într-o recentă conferință ținută la Paris, s-a făcut previziunea că pentru anul 1970 (cu referire la o creștere medie anuală a comerțului internațional de 5,5%) creșterea comerțului internațional va fi mai mare decît creșterea produsului național brut. Majoritatea schimburilor, (respectiv în proporție de 65%), se vor desfășura încă între țările industrializate. Dar pentru ca o asemenea creștere să poată avea loc, este necesar însă să continue reglementarea anumitor procese în curs : procesele de liberalizare a contingentărilor, controalele, embargo-ul etc... Din acest punct de vedere, țin să subliniez că Italia a trecut la un larg proces de liberalizare cu multe țări, inclusiv cu țările socialiste. Dar acest proces de liberalizare a tarifelor vamale trebuie să se afirme îndeosebi în cadrul G.A.T.T., ca pe baza acestora să se poată trece la o politică de cooperare mai substanțială cu țările în curs de dezvoltare, necesară încurajării exporturilor acestora, al promovării produselor lor de bază, al posibilității susținerii prețurilor internaționale și facilitării situațiilor lor financiare.

— Pentru că ați amintit de cooperare, ați putea să ne spuneți cum vedeți dv. azi rolul cooperării internaționale în condițiile progresului tehnico-științific, în condițiile tendințelor de lărgire a schimburilor de valori materiale dintre toate țările și ce forme de cooperare practică țara dv ?

— O asemenea cooperare ar putea avea loc — din punctul nostru de vedere — numai între grupuri mari industriale, fie că este vorba de grupuri publice sau private. Pași însemnați s-au făcut, după cîte se știe, în domeniul desalinizării apei marine, în domeniul navigației aero-spațiale (construcția avionului anglo-francez «Concorde» bunăoară), în domeniul electronicii etc. etc. Italia, din acest punct de vedere, a desfășurat o largă și multilaterală activitate, în toate sectoarele vieții economice. Cu țările socialiste, aș vrea să amintesc acordurile încheiate între marile firme italiene și U.R.S.S., Iugoslavia, Bulgaria etc.

Cu țara dv. această colaborare își găsește expresia în acordul de 4 ani încheiat la Roma în 1960, reînnoit și amplificat în septembrie 1965. Un domeniu care mi se pare că prezintă un deosebit interes, într-o viziune de perspectivă, este acela al colaborării tehnico-industriale. Sînt numeroase exemple de livrări de instalații complete, cu asistență tehnică corespunzătoare făcute de către uzinele italiene (Fiat, Montecatini, Pirelli, Innocenti, SNAM, Progetti și altele) precum și concursul acordat de uzine, ingineri și tehnicieni italieni în proiectarea și realizarea în România a unor instalații industriale, infrastructuri și lucrări publice în general. Dar, evident că se impune o mai largă cooperare între toate țările și pentru a lărgi cîmpul acestei cooperări, avem nevoie în primul rînd de pace și destindere : cooperarea nu poate avea loc în condiții de tensiune, îngrădiri preconcepute, război rece.

Viorica BABA

ASPECTE PRIVIND UTILIZAREA TRACTOARELOR

(Urmare din pag. 7)

În prezent sînt însemnate rezerve pentru sporirea volumului anual de lucrări pe tractor și prin **executarea unor lucrări neagricole, în afara perioadelor normale de lucru în cîmp.** Experiența unor stațiuni de mașini și tractoare cum sînt: Sibiu și Tîrnăveni, regiunea Brașov, Ziduri, regiunea Ploiești, atestă faptul că, printr-o strînsă legătură cu cooperativele agricole și alte întreprinderi și instituții din zona de activitate, lucrările executate în perioada de iarnă au înregistrat o pondere de 10—11% din totalul lucrărilor anuale, revenind în medie pe tractor un volum suplimentar de lucrări de circa 60 ha a.n. De aceea, apare indicată **încurajarea utilizării tractoarelor în perioadele cînd nu lucrează în cîmp, prin adoptarea unor tarife de plată corespunzătoare**, la o serie de lucrări și, în primul rînd, la transporturi, care să asigure reducerea plăților proporțională cu avantajul obținut de S.M.T. În felul acesta, cooperativele agricole ca și unele unități de stat vor fi și ele cointeresate în utilizarea mai uniformă a tractoarelor și mașinilor agricole din S.M.T.

Îmbunătățirea utilizării tractoarelor și mașinilor agricole depinde în mare parte de **diversificarea bazei energetice.** În cazul cînd anumite lucrări din perioada de vîrf pot fi preluate de o altă sursă energetică (motoare electrice, motoare stabile cu combustie internă, autocombine, motocositoare) etc., se reduce sensibil numărul de tractoare folosite în perioada de vîrf și se îmbunătățește gradul de folosire a restului tractoarelor. Este concludentă în această direcție introducerea combinelor autopropulsate care recoltează cereale păioase, floarea soarelui și porumb.

Potrivit unui calcul, în cazul regiunii Dobrogea, prin introducerea combinei autopropulsate necesarul de tractoare se reduce de la 13,2 tractoare la 9,9 tractoare la 1000 hectare. Pe această bază, perioada de folosință a tractoarelor U—650 crește la 1150 ore. Prin urmare, deși combina autopropulsată este folosită o perioadă mai redusă, prin universalitatea folosirii ei și productivitatea mare ce o are față de combina tractată, reprezintă o sursă energetică deosebit de avantajoasă din punct de vedere economic la lucrările unde înlocuiește tractorul

Diversificarea bazei energetice poate contribui la îmbunătățirea utilizării tractoarelor și prin modificarea structurii parcului de tractoare. Prin introducerea tractoarelor de 40 CP pentru lucrări ușoare, deși necesarul de tractoare și mecanizatori la 1000 ha rămîne constant, se realizează o mai rațională utilizare a puterii, ceea ce are ca urmare reducerea consumului de metal, a investițiilor și a cheltuielilor de exploatare. Folosirea tractoarelor de mare putere (circa 100 CP) pentru lucrările grele asigură, de asemenea, reducerea numărului de tractoare și de mecanizatori.

Pentru micșorarea vîrfurilor de muncă în folosirea tractoarelor este bine ca fiecare S.M.T. să analizeze dacă este economic să mecanizeze complet unele lucrări din perioada de vîrf. În unele cazuri nu este necesară nici balotarea întregii cantități de paie de grîu și nici recoltarea mecanizată a întregii suprafețe ocupate cu porumb. Stabilirea unui nivel rațional de mecanizare a lucrărilor de vîrf în strînsă dependență de nevoile cooperativelor agricole și de numărul lor de brațe de muncă disponibile, apare ca o cale deosebit de avantajoasă pentru ridicarea eficienței economice a utilizării tractoarelor.

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT
ELECTROMOTOR

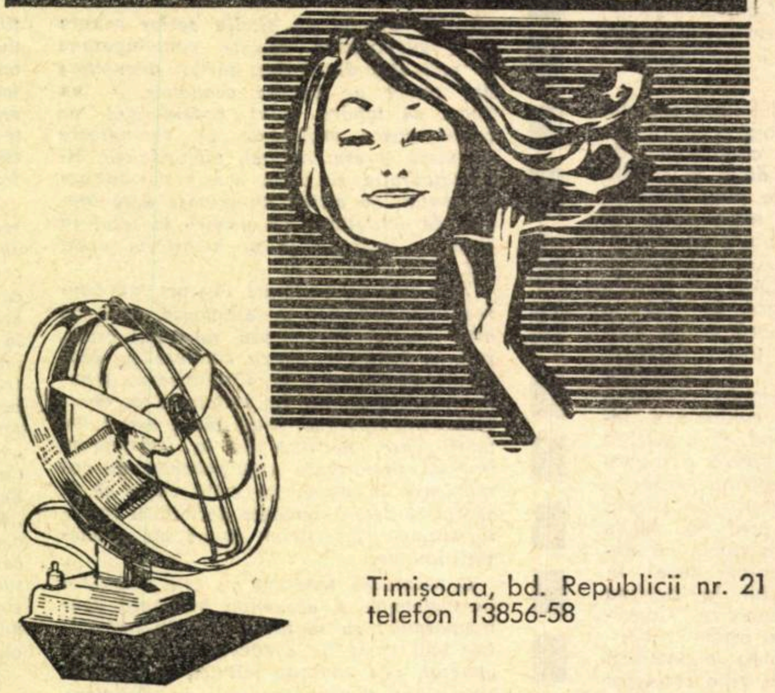

Timișoara, bd. Republicii nr. 21
telefon 13856-58

produce și livrează ventilatorul de masă care se utilizează în locuințe, birouri și magazine. Se livrează în două variante:

- VM3, cu două viteze de rotație și suport din tablă;
- VM4, cu o viteză de rotație și suport din sîrmă.

INTREPRINDEREA DE PREFABRICATE DIN BETON
AIUD

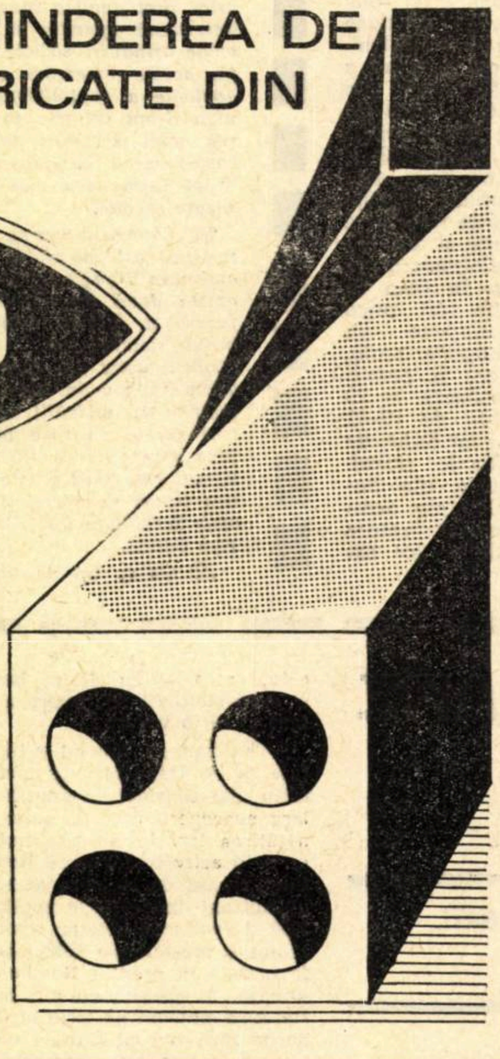

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE

borduri, tuburi cu 4 canale, plăci pentru garduri, rigole, chesoane, laterale ILCT, scaune ILCT, tronsoane, grinzi pentru poduri și traverse de cale ferată.

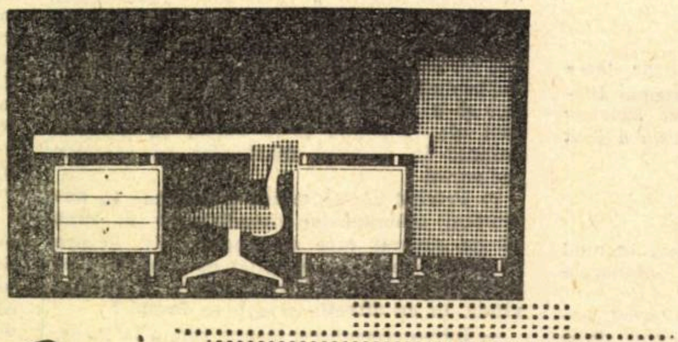

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ fără repartiție:

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine;
- dulapuri metalice pentru vestiare;
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă;
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine;
- scaune rotative de lucru.

UZINELE LAMINORUL BRAILA

Realizate de intreprinderile MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE, întrunesc aprecierile unanime ale cumpărătorilor. Pentru procurare, adresați-vă magazinelor de specialitate.

Camera de tineret MARTA
ESTETICĂ
PRACTICĂ

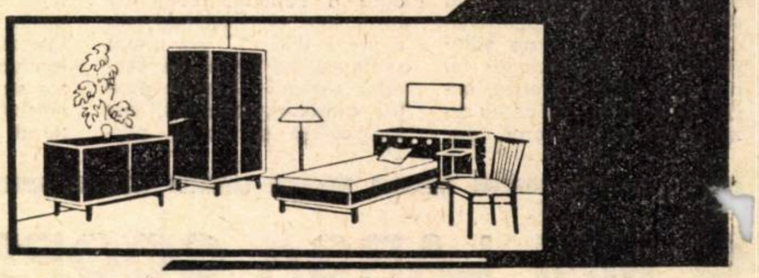

Vă recomandăm această garnitură compusă din: dulap cu două uși (1 852 lei), pat pentru o persoană (1 330 lei), ladă pentru așternut (892 lei), comodă (765 lei), masă de lucru (454 lei) și scaun tapisat (250 lei).

FOTOLIUL
CONFORTABIL
REZISTENT
IEFTIN

Comoditatea și rezistența sînt atributele acestui fotoliu pentru apartamentul dumneavoastră. Prețul de vînzare 700 lei.

„MANAGEMENT OF INNOVATION"

Î N cadrul unui seminar ținut recent la Milano cu tema „Conducerea intreprinderii in fața modernizării", numeroși experți ai organizației americane „Arthur D. Little" (considerată una din cele mai vechi și mai cunoscute societăți de cercetare științifică, tehnică și de consultare direcțională), in colaborare cu alți 55 conducători și experți ai principalelor firme italiene, au dezbătut problemele gestiunii de intreprindere și soluțiile cele mai avansate legate de acestea. Din materialul publicat in numărul din 10 iunie al revistei italiene, reproducem următoarele :

„«Innovation» este considerat la ora actuală un nou mod de a infrunta viitorul. Noțiunea nu trebuie ințeleasă in sensul de inovație, ci mai degrabă, in sensul de reinnoire, de modernizare a întreprinderii...

În același timp, «innovation» ar putea reprezenta și un proces de autoanaliză cu ajutorul căreia întreprinderea încearcă să-și determine acei factori specifici existenți în propria sa structură, care acționează fie in mod negativ sau pozitiv, in raport cu poziția sa pe piață. Este de fapt vorba de acel așa-numit «management of innovation» (conducerea modernizării — n.r.) care tinde să facă distincție între obiectivele reale și imaginare, să determine cu care mijloace se pot alege operațiunile cele mai eficace pentru a atinge aceste obiective și astfel să se opereze asupra rezultatelor, cu conștiința că validitatea acestora insăși depinde integral de procesul evaluat și deci de tehnica de «innovation» care a fost adoptată.

Dar, indiferent care sint tehnicile adoptate, obiectivele eficace sint întotdeauna aceleași : o mai amplă evaluare a zilei de miine și o mai clară viziune asupra a ceea ce intreprinderea trebuie să îndeplinească azi, pentru a-și menține forța competitivă chiar și in viitor.

Un exemplu clasic este acela al societății «Farbwerke Hoechst» care cheltuiește 100 milioane de dolari anual pentru cercetări. Dar, peste jumătate din profiturile societății prov[illegible] din producțiile care au fost dezvoltate in timpul ultimilor 8—10 ani și peste 80% din produsele firmei, prezente actualmente pe piață, existau și in 1948. Ar părea totuși o interpretare foarte simplistă dacă am reține că poziția pieței societății Hoechst reprezintă consecința directă a cheltuielilor făcute cu titlul de cercetare. Fapt este că «innovation» nu înseamnă pur și simplu cercetare și dezvoltare. Este, de asemenea, greșită interpretarea difuzată și susținută de cei care consideră că însemnatele sume cheltuite pentru cercetare și dezvoltare trebuie să producă miracole...

Mai degrabă, așa-numitul «management of innovation» este acela care, adoptat în mod eficace, va putea duce la găsirea unor soluții organizatorice mai oportune. Numai in mod succesiv va fi posibil să se stabilească dacă un program de cercetare și dezvoltare va putea contribui la realizarea rezultatelor prevăzute, sau dacă dimpotrivă, va fi necesară introducerea altor tehnici mai eficace. Astăzi, există insă tendința de a se da prea multă importanță achiziționării «instrumentelor» renovării, și nu suficientă atenție justei lor utilizări...

● *Noi tehnici ale programării pe termen lung*

În prezent, in sectorul industriei, un volum crescind al programării de grup se îndeplinește cu ajutorul calculatoarelor. Dl. George Hegeman (expert la «Arthur D. Little» in domeniul programării pe termen lung, a cărui cea mai

MONDO ECONOMICO

recentă realizare in această direcție a fost elaborarea unui model matematic asupra industriei chimice) a introdus numeroase și interesante concepte în sectorul noilor tehnici ale programării pe termen lung...

Dincolo de această problemă a programării de grup, au ieșit și s-au dezvoltat tehnici importante, ca aceea a simulării matematice sau **modeling** care, așa cum este sugerat de termenul insuși, dă posibilitatea conducerilor de intreprinderi de a «simula» evenimente viitoare fie cu ajutorul modelelor matematice complexe și în mod special elaborate, fie cu ajutorul formulelor care ar putea fi rezolvate cu rapiditatea unui calculator.

Însemnate progrese au și fost inregistrate, de altfel, prin crearea unei familii complete de astfel de modele de simulație, in număr de patru, pe care dl. Hegeman le identifică printr-un model al pieței, un model de marketing, un model de preț-util și un model de «investment timing» (alegerea timpului pentru investiții)...

Prin mijlocul folosirii unor astfel de formule matematice structurate cu precizie, conducătorii de intreprinderi cu sarcini de decizie, dispun de un «profil» de factori alternativi, care nu se limitează să reprezinte un cadru statistic al viitoarelor condițiuni ale pieței, ci oferă, printre altele, o perspectivă flexibilă și dinamică, ce dă posibilitatea evaluării diverselor apropieri, creării situațiilor de «test» și includerii multiplelor variabile in reprezentarea pieței.

● *Omul — factorul cel mai important*

Dat fiind că tehnicile de simulare au atins acum nivele însemnate de perfecțiune, urmează a se da o importanță sporită elaborării programelor adecvate prin intermediul calculatoarelor — bunăoară a așa-numitului «software» [1]) — în scopul utilizării marelui potențial specific folosirii lor...

Nu trebuie uitat însă că industria calculatoarelor reprezintă unul din aspectele problemei : aspectul fundamental al «management-ului of innovation» care constă in realitate, in strinsa corelație dintre eforturile și experiența oamenilor ce le realizează și rezultatele care se vor dobindi. Un calculator nu este altceva decit un complex de părți mecanice, prin ele înșile neproductive, pină ce omul nu intervine să traseze programul sau «sistemul» care-l transformă într-o foarte perfecționată sursă de elaborări de date de evaluare și previziune, pentru care sistemul a fost conceput...

Calculatoarele, tehnicile de simulare și sistemul «software», nu vor putea niciodată substitui acel mecanism de decizie reprezentat de «management». Tehnologia poate doar să contribuie la capacitățile de evaluare ale conducerii intreprinderii, dar numai după ce aceasta va fi reușit să definească cu precizie scopurile sale, și numai in cazul în care tehnica inovatoare e folosită cu criterii selective înainte de a trata concluzia și tipul de informații corelate exclusiv cu obiectivele propuse.

Mitul care se naște că așa-numitul «hardware» este scop prin sine insuși, urmează a fi dezmințit. Tehnologia este produsul acestui «innovation» și nu viceversa. Rezultatele pozitive obținute de «management of innovation» și de tehnicile sale, fie că sint simple sau complexe, depind în întregime de om..."

---

1) Un sistem electronic poate fi considerat ca alcătuit din două părți : a) **hardware** adică calculatorul propriu-zis și b) **software**, ansamblul de analize și studii de aplicare, de programe relative necesare funcționării sale.

REVOLUȚIA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ORGANIZAREA INTREPRINDERII

P ORNIND de la ideea că deși revoluția științifică este azi o realitate, dar Europa industrială se află încă *in fața* și *nu inăuntrul* acestei revoluții, revista publică în numărul său din 5 mai un amplu articol in care autorul, Georges van den Abeelen, dezbate citeva probleme esențiale legate de organizarea științifică a intreprinderilor și de modul in care acestea ar putea să se ridice la nivelul exigențelor mondiale. Din articol reproducem :

„Revoluția științifică este a întregii lumi. Ceea ce promite laser-ul, de exemplu, care reprezintă prototipul insuși al descoperirii dusă la extrem, va interesa în egală măsură fotografia în relief ca și sectorul uneltelor de secționat. Și aceasta este exemplul unei descoperiri de avangardă. Există insă alte domenii în care universalitatea revoluției științifice este și mai perceptibilă : ele sint cele ale înaltei tehnologii și ale aplicării sale imediate într-un foarte mare număr de sectoare și intreprinderi, din toate ramurile și de toate dimensiunile. Calculatoarele electronice privesc pe toată lumea. Controlul numeric privește de asemenea toată lumea ca și automatica...

Și remarcați in ce măsură sectoarele tradiționale — sau cele pe care ne încăpățînăm să le numim așa — sint bulversate de progresele tehnologice. Pe un mare șantier de construcții, printre excavatoarele de 600 CP, camioanele de 35 mc, mașinile hidraulice, centralele de betonaj, macaralele cu virf orientabil, căutați pe cel care era, numai cu 20 de ani in urmă, personajul principal al acestei industrii : lucrătorul de terasamente. Veți pierde destul timp ca să-l găsiți. Exact atita timp cit v-ar trebui să măsurați importanța revoluției tehnologice într-un sector tradițional. Situația este asemănătoare și in sectorul textil, unde automatizarea a permis avansuri prodigioase, ca și în imprimerie sau alimentație.

Într-adevăr, oricare ar fi vocația unei firme, revoluția științifică o va atinge și adesea, de o manieră mai importantă decit și-ar putea-o imagina conducătorii ei.

● *Locul cercetării...*

Ce putem face pentru a răspunde acestui imperativ ? În primul rind, fiecare întreprindere trebuie să aibă un șef cercetător bine orientat către progresele științei pure și aplicate, către tehnologia științifică și aplicată. Această formă este de pe acum imperios valabilă pentru toate întreprinderile. Dar este de la sine înțeles că aplicarea va diferi și aceasta în mod considerabil, potrivit vocațiilor proprii fiecărui tip de întreprindere : știința și tehnologia nu sînt același lucru pentru o întreprindere destinată elaborării de produse de inaltă tehnicitate, pentru o firmă orientată către aplicarea tehnicilor noi, sau pentru o uzină care trebuie să vegheze cu grijă la ameliorarea constantă a tehnicilor tradiționale...

Pentru marile intreprinderi cu vocație polivalentă se pune problema unei întregi echipe, structurată și ierarhizată, de specialiști și de tehnicieni, care își va asuma funcția de șef cercetător al progresului științific... Avem nevoie din ce în ce mai mult de o competență instaurată. Trebuie sporite efectivele de cercetare. Există încă, cam peste tot, prea multe efective scheletice. Aceste competențe științifice și tehnice, intreprinderea trebuie să le formeze în funcție de rolul strategic pe care ele trebuie să-l joace în interiorul firmei. Conducătorul de întreprindere le va demonstra că rolul său social nu este de a cerceta sau de a face știință pură și mai puțin sociologie sau economie politică, ci de a produce și a vinde. Dar, pe de altă parte, conducătorul

industrie

LA REVUE DE L'INDUSTRIE BELGE

de întreprindere va ști să respecte cu scrupulozitate exigențele specifice și ritmurile muncii științifice. El se va pătrunde mai întîi de ideea că, a cerceta, nu înseamnă a fi și găsit, ci mai degrabă, de a nu fi descoperit încă. Există căutări care pot fi lungi și obscure — în chimie de exemplu — și deci e zadarnică forțarea lucrurilor...

Ar fi de dorit ca, intr-un număr crescind din întreprinderile europene, să fie create condițiile pentru atragerea în laboratoarele și in echipele lor de cercetare nu numai a oamenilor de valoare, ci și a oamenilor de mare pregătire, a unor foarte reputați savanți. Ar fi, de asemenea, de dorit ca, potrivit celor ce se petrec în anumite mari instituții americane — laboratoarele «Bell» de exemplu — echipele științifice ale industriei să fie împărțite in două grupe foarte coerente :

— **un grup prospectiv orientat către fenomene**, compus din cercetătorii care urmăresc dezvoltarea fundamentală ce survine in disciplinele lor, gata oricind să informeze firma in serviciul căreia se află ;

— **un grup mai larg, orientat către obiective**, lucrind în strînsă colaborare cu grupul prospectiv, totdeauna gata să pună în practică, să transforme în tehnologie concepțiile noi.

● *...și al colaborării*

Cred, de asemenea, că directorul de întreprindere trebuie să știe să insiste pe lîngă membrii echipei sale științifice pentru ca ei să realizeze judicios și ceea ce nu sînt în măsură să execute ei înșiși în mod convenabil și rentabil. În serviciile de cercetare ale întreprinderilor noastre europene, există încă prea mulți conducători șefi de orchestră care comit fără îndoială un complex de greșeli, asumîndu-și o grămadă de sarcini care le depășesc competența sau care le reclamă o cantitate considerabilă de muncă suplimentară, sau care fac de două ori, de trei sau de patru ori de prisos. cercetările intreprinse aiurea.

Grija eficacității și a productivității trebuie să impingă pe cercetătorul industrial — cu încurajarea conducătorului de intreprindere — să colaboreze și cu alte centre de cercetare... Să colaboreze peste tot unde este posibil, să aibă reflexul anuarului, al telefonului, reflexul cooperării de fiecare dată cind ocazia se prezintă, — iată una din cele mai mari exigențe pe care revoluția științifică o impune echipelor de cercetare și de dezvoltare a întreprinderilor noastre...

● *O mai intensă raționalizare a gestiunii*

Revoluția științifică nu-și va limita efectele în cadrul laboratoarelor intreprinderii, ci va afecta intreaga intreprindere, va informa intreaga gestiune... Deci, mai multă raționalizare.

Mă gindesc în special la sectorul contabilității raționale, care trebuie să fie un mijloc de gestiune dinamică a întreprinderii. Avem interesul să studiem cu grijă ceea ce anglo-saxonii numesc **controlling** și să-l introducem mai mult în gestiunile noastre. Pe de altă parte, în Europa avem încă o lungă cale de parcurs în domeniul utilizării raționale a computerilor. Potențialul nostru de ordinatori este insuficient utilizat, în special pentru că aparatele nu sînt alimentate de un număr suficient de date susceptibile de a instrui intreaga gestiune.

O altă cale de a raționaliza gestiunile noastre este aceea a restringerii comunicărilor in sinul intreprinderii... Printr-un efort intens de reflexie il vom putea remedia, cu voința de a instaura o rețea completă și funcțională de informare **descendentă** și **ascendentă...**

Cred, de asemenea, că putem accentua raționalizarea contactelor exterioare ale firmei. În multe întreprinderi **cadrele comerciale** nu sînt întotdeauna înconjurate de considerația pe care o merită, ele nu sînt suficient informate în ansamblul activităților firmei...

În domeniul produselor de larg consum, cercetarea de raționalizare se îndreaptă din ce in ce mai mult către ceea ce se cheamă **industrial design** (plan industrial n.r.). Căci de fapt, ce este altceva acest **industrial design**, dacă nu un mare efort de a restitui creației industriale întreaga sa coerență rațională, tehnologică și umană, in folosul unui public căruia viața modernă îi conferă o puternică critică și o forță de rezistență crescîndă în fața presiunilor. Pe scurt, va trebui să extindem consecințele revoluției științifice, pînă la consumator".

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

RELAȚIILE ECONOMICE ROMÂNO-IUGOSLAVE SE DEZVOLTĂ FAVORABIL

Convorbire cu Mustafa Șabici, membru al Vecei Executive Federale a R. S. F. Iugoslavia

CU ocazia întîlnirii președinților celor două părți în Comisia mixtă româno-iugoslavă de colaborare economică, corespondentul Agerpres la Belgrad, Nicolae Plopeanu, a rugat pe președintele părții iugoslave, tovarășul Mustafa Șabici, membru al Vecei Executive Federale a R. S. F. Iugoslavia să răspundă la cîteva întrebări pentru cititorii revistei „Viața economică".

— Cum apreciați dezvoltarea relațiilor economice româno-iugoslave ?

— Relațiile economice iugoslavo-române se dezvoltă favorabil. Această dezvoltare se manifestă în mod deosebit în schimbul de mărfuri care în ultimii cinci ani a fost deosebit de dinamic, inregistrînd o creștere pronunțată. În perioada dintre 1962—1966, el a crescut anual în medie cu 36%, astfel că în 1966 a fost de circa 3,5 ori mai mare decît în 1962. Acest proces continuă.

Dar, chiar cu o asemenea sporire a schimbului de mărfuri dintre Iugoslavia și România, nivelul atins nu corespunde nici posibilităților obiective pe care le au cele două țări, nici relațiilor politice care se dezvoltă cu succes în spiritul prieteniei. Există condiții și posibilități ca schimburile de mărfuri să se dezvolte și mai repede și să se realizeze un cadru cu mult mai mare.

La acest nivel al relațiilor noastre economice, dezvoltarea schimburilor de mărfuri și lărgirea cu succes în continuare vor depinde în mod deosebit de dezvoltarea cooperării economice iugoslavo-române prin completare și lărgire reciprocă pe baza diviziunii muncii.

Dezvoltarea cooperării va permite o circulație de mărfuri mai vie în ambele sensuri și va crea o bază pentru relații economice mai trainice și mai stabile. Acestea au fost problemele despre care au avut loc convorbiri între președinții părții române și iugoslave ai Comisiei mixte româno-iugoslavă de colaborare economică.

La întîlnirea președinților celor două părți în Comisia mixtă s-au examinat posibilitățile de lărgire și adîncire a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice, precum și unele probleme privind lărgirea schimburilor de mărfuri între cele două țări. Referindu-se la principalele rezultate ale acestei întîlniri, tov. Mustafa Șabici a arătat că președinții părților română și iugoslavă în Comisia mixtă au trecut în revistă rezultatele de pînă acum obținute în dezvoltarea cooperării și au constatat că la întrunirea precedentă a comisiei ținută în ianuarie a.c., deci într-o perioadă scurtă, s-au realizat multe în domeniul cunoașterii reciproce a economiilor noastre, a condițiilor și posibilităților pentru colaborare de ambele părți și că sînt deja în curs convorbiri ale organizațiilor economice și factorilor economici privind încheierea diferitelor aranjamente în industria chimică și în industria constructoare de mașini.

Întrunirea președinților a sprijinit această practică și a constatat că examinarea posibilităților pentru o asemenea colaborare trebuie să fie lărgită la un număr mai mare de întreprinderi economice. A fost subliniată necesitatea lărgirii colaborării științifice și tehnice și în mod deosebit cu privire la acțiunile de cooperare pe care le întreprinde economia noastră.

— În ce direcție și cu ce efecte considerați că se poate lărgi colaborarea economică și tehnico-științifică între țările noastre ?

— Cred că colaborarea economică și tehnico-științifică va avea rezultate importante. În prezent se duc tratative în domeniul industriei chimice, al petrochimiei și al industriei de prelucrare a metalelor, dar se pot găsi noi forme de cooperare și în alte domenii. Cel mai important este faptul că am pornit pe această cale. Vom rezolva diferitele greutăți și piedici care pot apărea în fața acestui proces complex, convins că colaborarea economică pe această bază oferă mari posibilități pentru modernizarea producției, pentru ridicarea productivității și pentru creșterea economicității economiilor noastre.

CONVENȚIE DE COLABORARE ÎN DOMENIUL TURISMULUI ÎNTRE ROMÂNIA ȘI BULGARIA

ÎN luna iunie a.c. a fost semnată la București o convenție de colaborare în domeniul turismului, pe o perioadă îndelungată, între Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria. În baza acestei convenții vor fi extinse și înlesnite călătoriile cetățenilor români și bulgari, în grup și individuale, organizate prin intermediul agențiilor de turism ale celor două țări, către obiectivele turistice, istorice și culturale din cealaltă țară.

Frumusețile naturale ale României și Bulgariei, cît și posibilitățile create prin dezvoltarea bazei materiale a turismului din cele două țări atrag numeroși turiști din alte țări. Convenția prevede ca în scopul creării unor condiții din cele mai bune pentru turiști, agențiile de turism române și bulgare, în afara organizării de itinerarii și acțiuni turistice cu obiective proprii, să organizeze itinerarii și acțiuni care să cuprindă obiective turistice atît din Republica Socialistă România, cît și din Republica Populară Bulgaria. La efectuarea acestor acțiuni, agențiile de turism vor avea în vedere asigurarea condițiilor optime și pentru turiștii care se deplasează cu automobile proprii. În acest sens vor fi analizate și posibilitățile deschiderii de noi puncte de frontieră și de îmbunătățire a folosirii în scopuri turistice a drumurilor internaționale ce trec prin cele două țări. Începînd din acest sezon se va deschide punctul de frontieră Vama Veche care facilitează trecerea turiștilor dintr-o țară în alta de-a lungul litoralului Mării Negre, folosind drumul internațional E-95.

De asemenea, România și Bulgaria, țări riverane ale Dunării, au convenit să colaboreze la folosirea potențialului turistic al fluviului prin lărgirea și diversificarea excursiilor cu turiști din cele două țări, precum și cu turiști din terțe țări.

Emil ANGHEL

COLABORAREA ECONOMICĂ ȘI TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ DINTRE ROMÂNIA ȘI IUGOSLAVIA

CREȘTEREA potențialului economic al Republicii Socialiste România și Republicii Socialiste Federative Iugoslavia a creat condiții pentru dezvoltarea continuă a colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări. Se lărgesc neîncetat relațiile de colaborare frățească româno-iugoslave. Acordul de lungă durată încheiat pentru perioada 1966—1970 prevede creșterea volumului schimburilor de mărfuri cu 140% față de volumul contingentelor stabilite pe perioada precedentă și cu 126% față de realizările aceleiași perioade. Aceste majorări sînt reflectate și în realizările obținute de volumul schimburilor de mărfuri pe anul 1966, ce reprezintă o creștere de 33% față de 1965. De asemenea prevederile Protocolului comercial pe anul 1967 reprezintă o creștere de 27% față de realizările anului precedent.

Avînd în vedere promovarea mai departe a bunelor relații existente între România și Iugoslavia, ținînd seama de condițiile favorabile pe care le creează în acest scop procesul pronunțat de diversificare și de ridicare neîncetată a nivelului tehnic calitativ al producției ce are loc în economia României și Iugoslaviei, în dorința de a determina noi căi pentru extinderea colaborării dintre economiile celor două țări, delegațiile comune de specialiști au analizat posibilitățile și au întocmit un program de măsuri pentru organizarea și dezvoltarea cooperării industriale dintre cele două țări.

Un important succes în acest domeniu îl constituie realizarea cooperării cu R.S.F. Iugoslavia în vederea executării de echipamente pentru Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, pentru care întreprinderile de comerț exterior din cele două țări au semnat contracte în valoare de circa 5,3 mil. dolari pentru livrările de echipamente hidromecanice din România și de circa 1,7 mil. dolari pentru livrări de echipamente din Iugoslavia.

Se află, de asemenea, în curs tratative și acțiuni de cooperare în domeniul petrolului — cercetarea unitară din punct de vedere geologic a zăcămintelor de hidrocarburi din zona de frontieră dintre cele două țări ; în domeniul industriei electrotehnice de curenți tari — extinderea cooperării în producția și livrările reciproce ; în domeniul mijloacelor de transport auto — fabricarea de autocamioane ușoare și de autobuze de mare capacitate, adaptarea la autocamioanele românești de motoare Diesel de proveniență iugoslavă ; în domeniul industriei chimice — realizarea de noi capacități de producție în cele două țări ; în domeniul utilajelor frigorifice pentru industria alimentară, hotelieră, rețeaua comercială și aparate de uz casnic.

Totodată pentru a pune în valoare noi posibilități de lărgire a colaborării, România a acordat o atenție sporită examinării și concretizării, printr-o amplă consultare cu organele interesate, de noi propuneri de cooperare economică și tehnico-științifică, transmise spre examinare părții iugoslave, discutate cu partea iugoslavă la Belgrad între 19—21 iunie 1967, cu ocazia întîlnirii celor doi Președinți în Comisia mixtă româno-iugoslavă de colaborare economică.

În scopul de a pune în valoare noi posibilități de lărgire a colaborării economice și a schimbului de mărfuri dintre România și Iugoslavia cele două delegații au convenit asupra necesității de a acorda o atenție sporită examinării și concretizării posibilităților de cooperare economică, pe baza principiului interesului și avantajului reciproc.

Pentru propunerile de cooperare economică și tehnico-științifică discutate și acceptate la această întîlnire, au fost constituite grupe de lucru privind colaborarea și realizarea prin cooperare de instalații și utilaje în industria construcțiilor de mașini, industria chimică, industria petrolului, industria alimentară și agricultură.

Se va urmări ca în componența acestor grupe fiecare dintre țări să-și includă reprezentanți ai organelor sau organizațiilor de resort, astfel încît să asigure examinarea problemelor de cooperare sub toate aspectele. Tot în aceste grupe urmează să fie examinate și posibilitățile de elaborare de propuneri concrete care să ducă la dezvoltarea în continuare a colaborării și cooperării științifice și tehnice dintre cele două țări. De asemenea este necesar a se folosi contactele directe între reprezentanții unităților producătoare în vederea tratării și finalizării cu maximă eficiență și operativitate a problemelor de cooperare de interes reciproc.

În discuțiile purtate s-a recomandat organelor și organizațiilor interesate din cele două țări să urmărească, ca atît instalațiile și utilajele cît și produsele ce urmează a fi realizate în cadrul cooperării, să se situeze la nivelul tehnicii mondiale, astfel încît să corespundă cerințelor celor două țări și pe măsură ce apar posibilități, să poată constitui și obiectul unor livrări pe terțe piețe.

Prin noile propuneri se are în vedere atragerea de noi mijloace pentru construirea de obiective industriale, asimilarea unor sortimente și produse cu caracteristici superioare, dezvoltarea schimburilor economice peste prevederile convenite. Realizarea în cooperare a unor astfel de obiective la nivelul indicilor tehnico-economici prevăzuți în planul de stat va permite crearea de noi posibilități pentru mărirea exportului și satisfacerea altor necesități ale economiilor naționale ale celor două țări.

Avînd în vedere realizările obținute în industria noastră constructoare de mașini și posibilitățile noastre pentru livrarea de instalații complexe s-a propus părții iugoslave cooperarea în realizarea unor obiective la care ar urma să livrăm complet sau parțial documentația tehnică, utilaje și mașini și să acordăm asistența tehnică la montaj și punere în funcțiune, urmînd să primim în schimb produse ce se vor conveni.

În același timp se consideră indicată și examinarea posibilităților de livrare în cooperare pe terțe piețe a unor astfel de instalații și echipamente. S-a mai prevăzut în cadrul acestor propuneri și posibilitatea examinării cooperării prin preluarea fabricației unor părți componente ale unor produse de către o țară, în vederea satisfacerii necesarului ambelor țări.

A cunoscut o largă dezvoltare colaborarea în domeniul transportului. Astfel transportul rutier internațional de călători și mărfuri în trafic direct și în tranzit prin cele două țări s-a efectuat în anii 1964—1966 în condiții reciproc avantajoase. Pentru anul 1967 se prevăd noi realizări prin sporirea numărului de autorizații de transport scutite de taxe, acordate reciproc — de 4 ori mai multe decît în 1966 — și prin măsurile luate în vederea deschiderii cu începere de la 1 iunie 1967 a liniei permanente de călători cu autobuzele pe traseul Timișoara-Stamora Moravița-Vîrșeț-Belgrad-Novi Sad și retur.

Pentru intensificarea transportului reciproc de mărfuri și a tranzitului pe căile ferate ale celor două țări s-a elaborat tariful direct feroviar pentru transportul și tranzitul mărfurilor, s-a încheiat un acord referitor la înlesniri tehnice la predarea și primirea vagoanelor în traficul reciproc etc.

În domeniul telecomunicațiilor s-au luat măsurile necesare și s-a dat în exploatare radioreleul Belgrad-Timișoara. De asemenea în transportul fluvial, prin încheierea unei convenții între întreprinderile de navigație privind deservirea reciprocă, prin înființarea în portul Galați a unei filiale a agenției iugoslave de navigație fluvială etc., s-au creat condiții mai bune pentru dezvoltarea traficului și tranzitului de mărfuri.

Colaborarea în domeniul turismului s-a bucurat de o deosebită atenție din partea organelor de specialitate din cele două țări ; au fost desființate, începînd cu anul 1964, vizele pentru călătorii în scopuri turistice, au fost încheiate contracte, începînd din 1965, pentru schimbul organizat de turiști, se efectuează schimburi de materiale de propagandă turistică și schimburi de experiență ș.a.

În cadrul Comisiei mixte româno-iugoslave de colaborare tehnico-științifică se desfășoară un schimb reciproc de documentații și vizite de studiu ale specialiștilor. Pînă în prezent la cele 8 sesiuni care au avut loc s-au protocolat 473 teme de o parte și alta cuprinzînd probleme care se referă îndeosebi la industria alimentară, industria construcțiilor de mașini, industria chimică, industria petrolului și gazelor, industria construcțiilor și a materialelor de construcții etc. Tot în cadrul acestei colaborări au fost executate circa 370 vizite de studiu de o parte și alta de către aproape 500 specialiști români și iugoslavi.

Unul dintre cele mai importante obiective ale relațiilor de colaborare dintre cele două țări îl constituie, după cum se știe, construirea Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. Pe baza rezultatelor obținute se poate constata că există premisele necesare ca acest obiectiv să fie executat în termenul stabilit prin Acordul dintre guvernele României și Iugoslaviei.

Pînă în prezent lucrările de pe cele două șantiere s-au desfășurat conform graficelor stabilite. Printr-o preocupare continuă și susținută Comisia mixtă româno-iugoslavă pentru Porțile de Fier, organul de coordonare a acestor lucrări, ajutată de comisiile sale tehnice, economice și juridice, și-a adus o importantă contribuție pentru îndeplinirea sarcinilor trasate.

În domeniul hidrotehnic activitatea este reglementată de Acordul privind problemele hidrotehnice dintre cele două state și coordonate de către o comisie hidrotehnică, căreia îi sînt supuse spre rezolvare măsurile și lucrările care ar putea modifica regimul apelor sau calitatea acestora. Pînă în prezent această comisie a examinat și adoptat o serie de lucrări importante de pe teritoriul celor două țări. Tot în această perioadă, cele două părți au colaborat în bune condițiuni la apărarea împotriva inundațiilor și ghețurilor.

Activitatea intensă depusă de către cele două țări pentru dezvoltarea colaborării în domeniile importante ale economiei naționale, aprecierile pozitive făcute asupra acestor realizări cu diverse ocazii, sînt menite să ne facă să găsim noi și noi căi, să sprijinim în continuare dezvoltarea relațiilor în toate domeniile de interes comun, în sprijinul bunei vecinătăți și al colaborării prietenești multilaterale, în folosul țărilor noastre socialiste.

ing. Cornel NEMEȘ

SE INTREVEDE REFORMA?

PROIECTUL de reformă a sistemului monetar occidental, a cărui elaborare a revenit reuniunilor comune, trebuia să fie un compromis intre propunerea americano-engleză de a se crea o nouă unitate de rezervă, și punctul de vedere vest-european, în primul rind francez, de a se crea noi lichidități doar prin extinderea sistemului de credite al F.M.I. In preajma recentei intilniri de la Paris, pozițiile protagoniștilor disputei — S.U.A. și Franța — se apropiaseră — numai **in aparență**, însă. Intr-adevăr, după opinia părții franceze, partea americană, deși a fost de acord să se procedeze doar la sporirea dreptului de tragere (de obținere a creditelor) la F.M.I., nu a renunțat decit formal la cererea sa anterioară de a se crea o nouă unitate de rezervă. Și aceasta pentru că dacă ar fi fost acceptate **condițiile** propuse de S.U.A. pentru acordarea de noi credite, sumele respective ar fi echivalat in realitate cu noi emisiuni de monedă in folosul țărilor debitoare. Trebuie reținute cel puțin două puncte cheie ale disputei asupra condițiilor.

Credite automate sau condiționate?

Un proiect al experților F.M.I., supus discuțiilor, propunea ca țările membre să poată recurge **automat** la credite — fără vreo condiție specială și fără examinarea politicii lor financiare. Proiectul dădea Statelor Unite și Angliei — țările cu monedă de rezervă — dreptul la anumite facilități speciale, in baza obligațiilor care le incumbă. Opunindu-se acestui punct de vedere, cele șase țări membre ale Pieței Comune au considerat că in acest mod ele — ca principale țări creditoare — ar fi obligate, de pildă, să finanțeze în continuare deficitul balanței de plăți americane, deficit contractat în urma unei politici cu care nu sint intotdeauna de acord. Partea vest-europeană propunea ca dreptul unei țări de a recurge la credite suplimentare să fie legat de obligația ei de a admite o „supraveghere multilaterală" a politicii sale economice și financiare, pentru a se determina dacă situația nu ar putea fi remediată prin impunerea unei mai stricte „discipline financiare".

Credite rambursabile sau nerambursabile?

Dacă creditele ar fi acordate automat, ele riscă să devină **in fapt** nerambursabile, deoarece nimic nu va impiedica țara debitoare să recurgă la un nou credit la fel de voluminos ca primul, de indată ce-și va fi achitat vechea datorie. Una din clauzele de bază ale „perfecționării actualului sistem de creditare" trebuie să fie, în opinia anglo-americană, tocmai un asemenea mod de acordare a creditelor. Această posibilitate a fost socotită de reprezentanții țărilor Pieței Comune echivalentă cu crearea de noi lichidități. Ei au cerut ca atunci cind o țară a obținut întreaga sumă la care are drept de tragere, sau dacă rămine debitoare mult timp, să fie obligată să reconstituie suma la care are drept de tragere și să nu recurgă un timp la acest drept.

„Ad acta"

ALTE probleme controversate în reuniunile reprezentanților „celor zece" și ai F.M.I. au fost structura pe devize a creditelor, controlul asupra modalităților de acordare. Esențială s-a dovedit însă distincția — bagatelizată de unii, pusă pe primul plan de alții — intre „crearea de noi rezerve" și „crearea de credit". Declarațiile din cadrul conferinței de presă amintite, care au și dat naștere la o serie de interpretări optimiste, s-au bazat pe faptul că partea americană a acceptat in cele din urmă principiul „creării de credit" în sensul dorit de vest-europeni, adică al rambursabilității. Ce-i drept, a arătat Ottmar Emminger, ideea unității de rezervă nu a murit, dar totuși a fost pusă în mare măsură **ad acta** (DIE WELT, 23 iunie).

După acordul la care s-a ajuns asupra acestui punct crucial la Paris, purtătorii de cuvint oficiali continuă totuși să definească esența lui drept acordarea de credite suplimentare **automate**. După toate indiciile, nu mai este vorba însă de automatismul care se identifică în fazele de pină acum ale discuțiilor cu nerambursabilitatea. Creditele suplimentare ale F.M.I. vor fi automate in sensul că nu vor depinde de politica economică dusă de țara beneficiară. Se vor elabora însă reguli pentru a preintimpina „folosirea excesiv de indelungată" a sumelor respective, a căror recuperare va putea fi la un moment dat impusă.

Un punct important ciștigat de partea vest-europeană este dreptul pe care i-l dă, după toate indiciile, proiectul de reformă a sistemului monetar in forma elaborată la Paris, de a se putea opune în viitor in F.M.I. oricăror măsuri importante care nu o satisfac.

Mai precis, este vorba de un drept ce-l vor exercita „cei șase". Modalitățile acestei opoziții încă nu au fost definite: nu se știe dacă vor fi mărite cotele țărilor Pieței Comune in F.M.I. de la 16,3% (cit au in prezent) la 20%, (cit se cere pentru a putea bloca o hotărire) sau dacă minoritatea de blocaj va fi redusă la 15%. În orice caz modalitățile amintite vor face în săptăminile următoare obiectul unor negocieri intre „cei șase" și partenerii lor occidentali.

Rămin de altfel de definit și alte aspecte ale aplicării ințelegerii de la Paris. De exemplu, cu puțin timp în urmă țările Pieței Comune au condiționat orice reformă a sistemului monetar de redresarea prealabilă a balanțelor de plăți americană și engleză. Care sint termenii acestei redresări? Sau: creditele suplimentare automate urmează să fie acordate în principiu atunci cind se va constata o lipsă de lichidități internaționale? Dar cum va fi constatată situația de penurie?

Rămin de clarificat unele puncte și intre „cei șase" înșiși. Ei vor trebui să se pună de acord cu privire la mijloacele de impunere a principiului rambursabilității, mijloace pe care Franța le-ar vrea foarte stricte. Partea franceză a emis exigența de a nu se admite ca o țară să rămină debitoare peste o anumită sumă mai mult de 3—5 ani. Acest aspect și altele inrudite vor trebui deci, de asemena, discutate in viitorul apropiat.

Rezerve clandestine

SITUAȚIA balanțelor de plăți ale țărilor cu monedă de rezervă continuă intre timp să fie nefavorabilă. Cifrele publicate la mijlocul lunii iunie cu privire la balanța comercială engleză pe luna mai arată o ameliorare a acesteia, dar imbunătățirea s-a datorat reducerii importului și nu unei creșteri a exportului. Iar pină la sfirșitul anului nici nu este de așteptat o creștere a lui. Pe de altă parte, criza din Orientul Mijlociu a arătat din nou labilitatea lirei sterline. În Statele Unite, in pofida promisiunilor Administrației de a echilibra balanța de plăți, in 1966 deficitul a fost de 1,367 miliarde dolari (1,337 miliarde în 1965). Dată fiind mărirea cheltuielilor militare pentru războiul din Vietnam, in anul 1967 se prevede menținerea și accentuarea deficitului. Cifre date publicității în iunie arată că in primul trimestru al anului, acest deficit a fost de 539 milioane dolari.

În această situație, țările cu monedă de rezervă au recurs, după cum pare să reiasă din ultimul raport anual al Băncii Reglementelor Internaționale de la Basel, la crearea de rezerve clandestine. Comentind raportul, ziarul LE MONDE (18—19 iunie) atrage atenția asupra unor date statistice din care trage concluzia că, in timp ce experții F.M.I. și ai „celor zece" discută despre necesitatea creării de noi lichidități, in ultimii ani acestea se constituie continuu sub forme camuflate. „Din 1961 pină în 1966, diferite operațiuni speciale, implicind crearea de lichidități în cadrul unor aranjamente specifice, au jucat un rol major in creșterea volumului global al rezervelor", arată raportul B.R.I. Printre aranjamente se numără, de exemplu, emisiunea de către trezoreria S.U.A. a unor titluri in devize străine (bonurile de tezaur Roosa), facilitățile de credit pe care și le acordă intre ele băncile centrale („swap") și trecerea în rezervele Angliei a veniturilor realizate din titlurile americane păstrate in portofoliu de trezoreria engleză. Asemenea „tranzacții speciale" au furnizat in ultimii cinci ani circa două treimi din sporul mijloacelor de plată obținute de stat. Sporul respectiv de lichidități, apreciază LE MONDE nu a reprezentat o mană cerească, ci a insemnat o prelevare gratuită de mărfuri de către țările debitoare (in special cele anglo-saxone) in dauna țărilor creditoare (mai ales vest-europene).

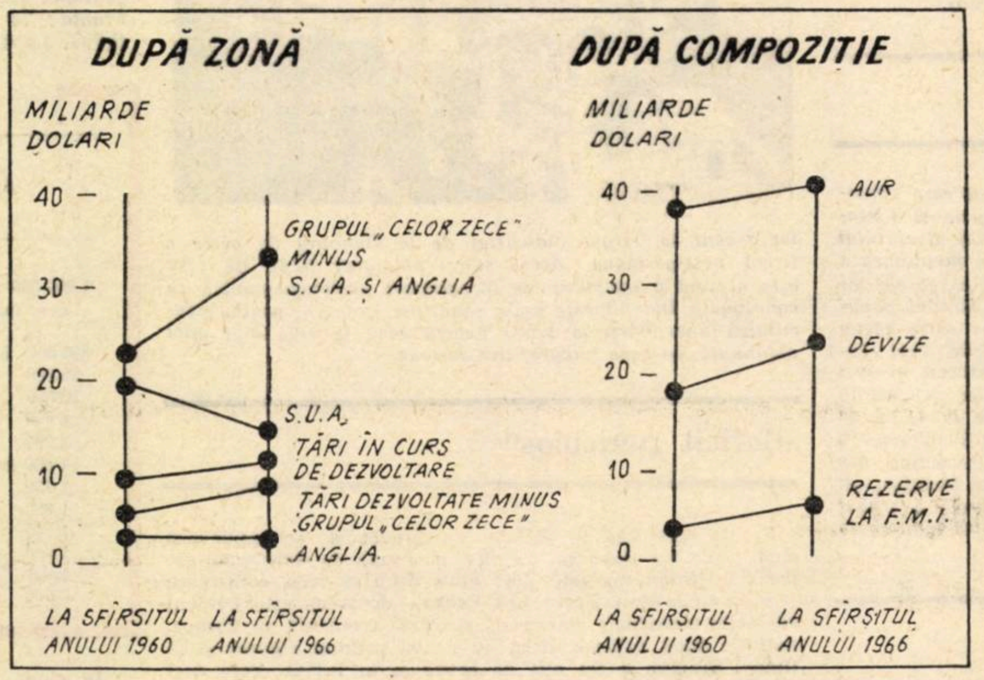

Rezervele lumii occidentale

(După THE ECONOMIST)

ÎNTRE 19 și 21 iunie a avut loc la Paris o ultimă reuniune comună a experților grupului „celor zece" — reprezentind principalele puteri financiare din lumea capitalistă — și a directorilor executivi ai Fondului Monetar Internațional. Este vorba, după cum se știe, de un for in care reprezentanții „celor zece" se intilnesc la nivelul locțiitorilor miniștrilor de finanțe și al președinților băncilor centrale („comitetul supleanților"). Reuniunile comune cu reprezentanți ai Fondului Monetar Internațional, inițiate de Pierre-Paul Schweitzer, directorul F.M.I., în septembrie 1966, au avut drept scop elaborarea unui proiect de reformă a sistemului monetar al Occidentului, care să fie prezentat in septembrie sesiunii anuale a F.M.I. de la Rio de Janeiro.

In cadrul conferinței de presă ținute la incheierea reuniunii, Ottmar Emminger, director al Băncii federale a R.F.G. și președinte al „comitetului supleanților", a declarat că „s-au stabilit liniile generale ale unui sistem de creare a unor facilități speciale în cadrul Fondului Monetar Internațional". El remarca insă, in același timp, că există încă „o listă destul de lungă" de probleme rămase în suspensie. Asupra acestora vor trebui să se pronunțe in curind alte două foruri: reuniunea miniștrilor de finanțe ai țărilor Pieței Comune (Bruxelles, 6 iulie) și reuniunea la nivel ministerial a „celor zece" (Londra, probabil 17—18 iulie).

„Drumul spre Rio"

ACESTE fapte oferă explicații suplimentare pentru fermitatea părții vest-europene și în special a Franței in cadrul discuțiilor asupra reformei sistemului monetar internațional al lumii capitaliste. Discuțiile din viitorul apropiat, incepind cu cele amintite, din iulie, și pină la cele din Rio de Janeiro, în septembrie, se anunță pentru aceleași motive foarte strinse, cu atit mai mult cu cit, pe măsură ce evoluează pe acest „drum spre Rio", negocierile se îndepărtează tot mai mult de latura tehnică a lucrurilor și îmbracă un aspect tot mai net politic.

Încă de pe acum, aprecierile asupra ințelegerii realizate la Paris diferă mult. „Probleme vitale continuă să fie nerezolvate", scrie ziarul american INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE (22 iunie). LE MONDE afirmă, pe de altă parte, la 23 iunie: „Nu mai este de loc imposibil să se incheie un acord general — cel puțin la nivelul principiilor — în septembrie la Rio".

„Nivelul principiilor" nu este insă in nici un caz suficient pentru obținerea rezultatelor practice pe care le cere starea sistemului monetar internațional occidental și evoluția conjuncturii în principalele țări capitaliste. Modalitățile de aplicare a proiectului de reformă elaborat la Paris vor necesita deci decizii politice de oarecare anvergură in vara acestui an.

Irina VIANU

NOTE EXTERNE

„RISCURI SIGURE"

ASADAR, la 1 iulie, Comisia Pieței Comune va fuziona cu aceea a Euratomului și cu Inalta Autoritate CECA, pentru a alcătui o singură instituție, sub președinția belgianului Jean Rey. La dispariția sa, Comisia Pieței Comune — care sub indelungata conducere a lui Walter Hallstein a nutrit atitea ambiții și a pricinuit atita bătaie de cap celor 6 parteneri — a simțit nevoia să lase succesorilor un fel de călăuză — program. Se consideră că acest rol i-a fost destinat celui de-al 10-lea raport al Comisiei, recent dat publicității. După cum reiese din acest raport, Comisia nu este mulțumită cu situația de uniune vamală in care se află in prezent C.E.E. Ea recomandă ca o condiție „sine qua non" a bunei funcționări a Comunității, realizarea deplină a Uniunii Economice. Despre Uniunea Economică raportul dă următoarea definiție: „ea este ansamblul măsurilor necesare pentru a crea pe teritoriul «celor șase» condițiile analoge celor ale unei piețe interne". O uniune vamală perfectă, scrie raportul, cu „o uniune economică incompletă, va prezenta riscuri sigure de dezechilibru; adică de ruptură". Un lingvist ar putea observa zimbind, că, dacă „riscurile" sint după cum scrie raportul „sigure" nimic nu mai rămine nesigur in această lume. Dar ar mai putea interveni și indoielile economistului, de altă natură: vor putea realmente cele 6 țări capitaliste europene, cu deosebirile lor de nivel, cu tendințele lor centrifuge in materie de orientare politică să ajungă la o armonizare fiscală, la lichidarea brevetelor, a frontierelor pe care le apără monopolurile, a celor care persistă in domeniul legislației vamale, la măsuri comune in transporturi, la armonizarea „condițiilor de concurență", la o politică comună privind ameliorarea structurilor industriale in vederea competitivității ?!

Este adevărat că din 1958 și pină in 1966, schimburile de mărfuri intre statele membre au trecut de la o valoare de 6,8 miliarde de dolari, la aceea de 22,9 miliarde. După cum se știe, acum la 1 iulie, frontierele vamale și contingentare, urmează să fie desființate. Dar, precum spune și raportul „nu se poate încă, desigur, vorbi de o veritabilă piață comună".

„EA NU VA MAI FI NICIODATĂ ACEEAȘI"

DUPĂ cifrele publicate de revista americană **NEWSWEEK** investițiile americane în Japonia ar fi cu totul neinsemnate: abia 700 milioane de dolari; nu mai mult, aproximativ, decit cele din mica Olandă. Industriașii japonezi, scrie revista, se gindesc la situația Europei occidentale și se tem de invazia capitalului american. Japonia a limitat pină în prezent investițiile străine în intreprinderile sale la un procent de 50%, menținindu-le sub control japonez.

Cum însă Japonia este obligată prin tratatul său cu S.U.A. față de o anumită politică și cum ea este de asemenea membru al OECD-ului, — al cărei statut se opune practicilor „restrictive", — un comitet special a elaborat recent un program de liberalizare. Acesta a și fost dealtfel aprobat de guvern.

Această liberalizare nu a deschis însă prea larg porțile pentru investiții străine în Japonia, spun oamenii de afaceri din S.U.A. În primul rind, noul program, care are în vedere aprobarea automată a investițiilor străine, se referă numai la societățile noi. Apoi, el se referă numai la 50 de industrii. Iar acestea, la rindul lor, sint impărțite in două categorii. Prima categorie privește mașinile electrice menajere, aparatele de radio, cele fotografice, ceasurile și televizoarele (nu și cele în culori). Aici măsura nu semnalează ceva nou. Deși se pare că japonezii nu au a se teme prea mult de concurență la aceste produse, investiția străină permisă nu va fi, totuși, nici de acum înainte, mai mare de 50% și va fi păstrată sub control național. In cea de-a doua categorie, va fi admisă investiția in proporție de 100%. Este vorba de un număr de 17 industrii. In multe din ele, japonezii dețin, de asemenea, poziții aproape imbatabile, cum este de pildă construcția de vase (Japonia construiește aproape jumătate din producția mondială de vase) sau de motociclete (55%), de piane (pe locul doi în producția lumii). Despre automobile nu se face însă nici o mențiune în program. Industria japoneză de automobile este în prezent a doua după aceea a Statelor Unite, dar spectrul pătrunderii lui „General Motors", ar putea tulbura liniștea industriei japoneze.

Cu toate că deschiderea japoneză este considerată minimă, oamenii de afaceri americani sint optimiști. Unul din ei relatează „Newsweek" a și spus: „Nici nu vă puteți închipui ce pas mare a însemnat pentru Japonia aceste măsuri. Lumea afacerilor japoneze nu va mai fi niciodată, de acum înainte, aceeași.

din bloc-notesul cronicarului

Speranțe spulberate

Potrivit relatărilor presei occidentale, ministrul finanțelor al Marii Britanii, James Callaghan, „a spulberat sperantele cercurilor de afaceri", declarind că nu intenționează să extindă măsurile de relaxare a creditelor pentru industria de automobile și pentru alte industrii. Este adevărat că se exercită presiuni — a subliniat acesta — în direcția slăbirii „politicii de austeritate" a guvernului, care însă nu este dispus să creeze o piață internă „comodă" pentru industriași. Iar dacă firmele vor să realizeze profituri, să aleagă calea unei mai bune organizări a operațiunilor, căutindu-și „salvarea și drumul spre prosperitate prin intensificarea exporturilor".

Comentatorii de presă sint însă de părere că acest „duș rece" pe care l-a făcut Callaghan industriașilor, se datorește nu numai inrăutățirii situației balanței de plăți a Angliei, ci și perspectivelor puțin îmbucurătoare ale situației economice a țării. În primele cinci luni ale acestui an, producția de automobile a scăzut cu 16%, iar în industria navală, care cunoaște de asemenea o depresiune, continuă procesul de concentrare a capitalurilor. La rindul său, producția de oțel a fost cu 6% mai scăzută în luna mai decit în aceeași lună a anului trecut, iar în industria textilă — ca și în celelalte de altfel — crește numărul concedierilor.

Sate de vinzare

„Sate tăcute, abandonate, acesta este aspectul care caracterizează regiunile rurale din Castillia, Andalusia și Estramadura" — relatează Tad Szulc, trimisul special al ziarului New York Times *în Spania. Aceste sate — se menționează în articol — pot fi cumpărate pe nimica toată cu casele lor ferecate, cu circiuma, biserica și cimitirul lor. Exodul populației rurale spaniole către orașe și mai ales către țările Europei occidentale, vine să confirme constatările unui studiu oficial privind populația activă a țării. Potrivit acestui studiu, între 1960 și 1966, procentajul spaniolilor ocupați în muncile agricole, pescuit și vinat a scăzut de la 41,3% la 34,3% (din numărul total al bratelor de muncă folosite în producție). La sfirșitul anului 1966, populatia activă era evaluată la 12 201 000 din circa 32 milioane de locuitori cit numără Spania. În cei șase ani, populația rurală a scăzut cu 621 000 persoane, în rindul emigranților numărindu-se în special oameni între 20 și 40 de ani.*

Confort și desfacere

Industria vest-germană de automobile resimte, în ultima perioadă, dificultăți crescinde în desfacerea producției sale. În perioada octombrie 1966 — martie 1967 s-au eliberat permise de circulație pentru 629 mii autoturisme, față de 786 mii în aceeași perioadă anterioară (adică cu 20% mai puțin). Revista DER SPIEGEL explică această recesiune atit prin slăbirea generală a activității economice în R.F.G., cit și prin faptul că, la același nivel de preț, mărcile de autoturisme germane cedează în tehnicitate și confort concurenței străine, indeosebi franceze. În timp ce în perioadele comparate desfacerile pe piața internă ale firmei „Volkswagen" au scăzut cu 31,3%, ale firmei NSU cu 30.1%, ale uzinelor Opel cu 27.5% etc. (doar mașinile, în general scumpe, ale firmei BMW au cunoscut o desfacere sporită cu 42%), companiile franceze și-au mărit vinzările: Renault cu 13.7%, Peugeot cu 19,4%, Simca cu 24,1%.

Răspunzind intervențiilor producătorilor vest-germani de a obține, în vederea stimulării cumpărătorilor, o reducere a importului de autoturisme, ministrul de finanțe s-a referit la riscurile inerente ale extinderii capacităților, fără a ține pasul cu concurența în ce privește „gustul și confortul"...

De pe film, pe planșeta micrometrică

Ceea ce înainte necesita săptămîni de muncă pentru oamenii de știință și desenatori, este executat astăzi în doar cîteva ore de un aparat: este vorba de aparatul de inmagazinat fotografii aeriene pe planșete micrometrice, prezen-

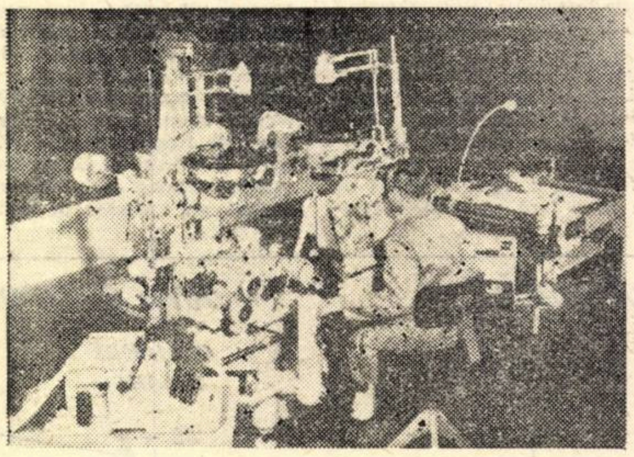

tat recent la Tirgul industrial de la Hanovra de către o firmă vest-germană. Acest stereo-planigraf (C 8), de care este atașată o instalație de inregistrare electromagnetică cu coordonate, indeplinește toate condițiile necesare pentru executarea unei hărți la scară exactă pînă la cele mai mici amănunte, pe baza fotografiilor aeriene.

„Deficit periculos"

Franța plasează în S.U.A. un brevet și achiziționează cinci. Aceasta duce la un deficit anual de 400 000 000 de franci. „Nimic nu este mai grav decit această constatare — scria nu de mult ziarul **Les Echos** — deoarece este evident că inalta tehnologie americană riscă să strivească, în Europa, națiune după națiune, dacă nu se va acționa viguros și la timp". Situația e tot atit de gravă și în R.F.G., care deși produce de două ori cit Franța, are deficite la licențe de zece la unu, deci întrece tot de două ori, în acest rezultat negativ, tehnologia franceză. Ziarul citat își încheie comentariul cu enunțarea soluției unice de remediere a situației: „Cooperarea europeană strinsă a devenit o exigență pentru supraviețuirea economică a țărilor opuse astăzi colosului american. Numai în felul acesta se poate inlătura deficitul periculos în care ne zbatem de cițiva ani".

Prin corespondență...

După ani de dezvoltare moderată, vinzările prin corespondență au inregistrat — menționa Business Week *— un salt spectaculos. Această veche formulă comercială, s-a dovedit în prezent foarte eficace, în special de cind s-a recurs la serviciul mașinilor electronice. Incasările prin asemenea vinzări reprezintă în Franța 30% din totalul vinzărilor, recordul deținindu-l societatea „Redoute". În Anglia vinzările prin corespondență au trecut de la 2,5% în 1960, la 4,5% în anul 1966, din ansamblul vinzărilor, marele magazin „Great Universal Stores", realizind în 1966 incasări de 350 milioane dolari. De asemenea, firma vest-germană „Quelle" (care este considerată cea mai mare din Europa în ce privește vinzările prin corespondență), a încasat prin acest procedeu, în același an, 500 milioane de dolari. Peste ocean în S.U.A., societatea „Roebuck & Comp" a încasat 6 390 milioane de dolari. Și aceste exemple nu sint singurele, sistemul generalizindu-se aproape în întreaga lume. Metodele de vinzare însă, sint diferite de la unitate la unitate. Astfel „Redoute" de exemplu, își trimite catalogul său de 450 de pagini, la circa 4 milioane de consumatori, în timp ce „Galeries Lafayette", „Great Universal Stores" și „Empire Stores" își plasează produsele prin agenți care prezintă din casă în casă cataloagele și centralizează cererile. Un singur lucru este însă comun tuturor firmelor care practică acest gen de comerț, constată revista: calitatea și marea varietate a produselor oferite spre vinzare.*

A ignora = a nu produce

În cadrul unui simpozion ținut nu demult la Milano cu tema „Proteinele de origine animală în alimentația omului", se menționa că, proporția acestora în cadrul consumului mondial se ridică în prezent la 70% pentru produsele vegetale, și la 30% pentru produsele de origine animală: lapte, carne, ouă. În general, lipsa de proteine se semnalează mai ales în rindul țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, în timp ce în Senegal sau India se consumau în 1964—1965 între 1,5—2 kg carne anual pe cap de locuitor, în celelalte țări consumul pe cap de locuitor se situează după cum urmează: 113,7 kg pentru Noua Zeelandă; 110,7 kg — Australia; 101,3 kg — Argentina; 102,6 kg — S.U.A.; 85,7 kg — Canada; 82,1 kg — Franța; 74 kg — Anglia; 68 kg — Islanda; 65,8 kg — R.F.G. ș.a.m.d.

Creșterea densității populației lumii

Anul	Populația	Densitatea pe kmp
1 000 000 înaintea erei noastre	125 000	0,00425
300 000 î.e.n.	1 000 000	0,012
25 000 „	3 340 000	0,04
10 000 „	5 320 000	0,04
6 000 „	86 500 000	1,0
2 000 „	135 000 000	1,0
1 650 era noastră	545 000 000	3,7
1 750 „	728 000 000	4,9
1 800 „	906 000 000	6,2
1 900 „	1 610 000 000	11,0
1 950 „	2 400 000 000	16,4
1 961 „	3 250 000 000	21,5
2 000 „	6 600 000 000	45,0

În ciuda creșterii densității populației globului pe kmp (vezi tabelul de mai sus) există încă suficiente terenuri — menționa ziarul IL SOLE — 24 ORE — care pot fi folosite cu succes pentru creșterea vitelor și deci pentru sporirea disponibilităților alimentare. A ignora aceste posibilități — se spune într-un studiu al F.A.O. — a subevalua realitățile existente, înseamnă a nu produce, ceea ce contravine principiului efortului colectiv pentru bunăstarea popoarelor.

C. GRIGORE

TRIEST — 1967

ORAȘUL TRIEST, găzduiește în fiecare an, în perioada iunie—iulie, Tirgul internațional general de mărfuri, cu accent pe produse ale industriei lemnului și mobilei. Anul acesta, în perioada 21 iunie — 5 iulie are loc cea de-a 19-a ediție a acestui tirg., la care țara noastră participă — pentru a doua oară — cu o expoziție de mobilă și produse lemnoase, agrementată cu obiecte de decor.

Pe o suprafață de circa 35 000 mp sînt expuse mărfuri din 36 de țări, în special mostre de lemn, produse semifinite din lemn și mobilă. Pe lîngă acestea mai sînt prezentate produse alimentare, vinuri, și băuturi, articole menajere și electro-menajere, țesături, îmbrăcăminte, artizanat, mașini agricole și altele.

Întreprinderile românești de comerț exterior prezintă o gamă variată de produse printre care: sufragerie stil și modernă, camere birou stil, camere moderne pentru tineret, piese de mic mobilier, ambarcațiuni, scaune tîmplărești, obiecte artizanale din lemn, plăci aglomerate, fibrolemnoase, placaje, furnituri, faianță, cristale etc.

Tîrgul a fost inaugurat de ministrul marinei comerciale al Italiei, dl. Lorenzo Natali, care a vizitat pavilioanele țărilor expozante, inclusiv expoziția României.

V. RADA

PE GLOB

● Potrivit unor aprecieri preliminare publicate recent la Berna și Zürich, balanța de plăți a Elveției a cunoscut în anul 1966 un sold activ de circa 100 milioane franci elvețieni, față de un deficit de 300 milioane inregistrat în anul 1965 și de 1775 milioane în 1964.

● La Stockholm a apărut ediția pe anul 1967 a ghidului comercial „The Scandinavian Market", care cuprinde un bogat material documentar privind țările scandinave (populație, piețe, putere de cumpărare, comerț, industrie) și informații amănunțite privind tablourile statistice, analizele conjuncturale și investițiile străine.

● Josué de Castro, președintele Centrului internațional pentru dezvoltare (CID) a făcut recent cunoscut proiectul creării unei universități internaționale pentru dezvoltare. Un colocviu pe această temă urmează a se ține în 1968 la Dakar.

● „După părerea mea — a declarat recent Edward Du Cann, președintele partidului conservator britanic — este mai bine ca Anglia să trăiască cu Europa în stare de concubinaj, decit să aștepte la infinit consimțămîntul tatălui logodnicei. S-ar putea ca această coabitare să producă asemenea rezultate, încit consimțămîntul paternal să apară pînă la urmă de prisos".

● Producția de țiței a Braziliei a atins în 1966 aproape 6,7 milioane mc (adică 42,5 milioane de barili), depășind cu 23,6% producția din 1965 și reprezentind 33,7% din cererea totală a pieței braziliene.

● În cadrul unei ședințe a Camerei Reprezentanților din S.U.A., un parlamentar republican a reproșat conducătorilor industriei siderurgice americane de a fi incercat să perturbeze recentele negocieri din cadrul rundei Kennedy, cerind instituirea unei taxe speciale asupra importurilor S.U.A. de oțel, fără a dispune de elemente suficiente de apreciere. El a menționat că statisticile publicate de „American Iron and Steel Institute" privind cele 425 600 tone nete de oțel importate de Statele Unite în 1966 nu sint reale, totalul importurilor depășind cu mult această cifră.

● Raportul anual al Federației industriilor belgiene privind „Întreprinderea în fața sfidării timpului nostru", subliniind îndeosebi decalajul tehnologic dintre S.U.A. și Europa, menționează că în ceea ce privește Belgia, deficiența cea mai acută se manifestă în domeniul cercetărilor competitive (prototipuri de programe noi de tehnologie avansată). În raport se face apel la intensificarea de urgență a eforturilor științifice colective atit pe plan național, cit și internațional, pe toate fronturile tehnico-științifice.

● Cel mai mare furnal din lume a intrat de curind în exploatare la oțelăria din Wakayama, în Japonia. Capacitatea sa de producție este de 4 500 de tone de fontă pe zi. Datorită acestui uriaș, oțelăriile Sumitama Metangy din Wakayama vor produce anual 5 500 000 de tone de oțel.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470